Deinde quesitum fuit de officio confessorum. utrum aliquis possit confessiones audire de indulgentia domini pape sine voluntate proprii prelati. et videtur quod non. quia quilibet tenetur confiteri proprio sacerdoti. ergo etc. Preterea papa nulli preiudicat propter aliquam indulgentiam. contra. Papa est super omnes. ergo cui vult, quid et quantum vult, potest committere et indulgere. Responsio. dicendum. quod quidam dicunt, quod quilibet sacerdos potest absoluere quemlibet a quolibet peccato: et licet non faciat absoluendo, tamen absolutus est: et ratio horum fuit, quia simul datur presbytero in sua ordinatione potestas consecrandi corpus christi et potestas clauium: et ideo sicut potest consecrare quamlibet hostiam, ita potest absoluere quemlibet. Sed hoc est erroneum, quia nullus potest absoluere propria auctoritate nisi eum, qui est aliquo modo sibi subditus, quia alii sunt in manu propria: et absolutio sacramentalis habet iudicium annexum. et hoc scilicet iudicium non est nisi in subditos et inferiores. Qui ergo non habet subditum, non potest absoluere: et sic iurisdictio datur materia sacerdoti determinatam, secus autem est de hostia, que est materia determinata. Cui ergo nulla cura committitur, habet clauem ligatam, ut iuriste dicunt, scilicet quia non habet omnino materiam. Alii dicunt, quod nullus potest etiam auctoritate superioris prelati absoluere subditum inferioris prelati contra voluntatem ipsius: puta, non potest auctoritate episcopi contra voluntatem parrochialis aliquem absoluere. Hoc etiam est erroneum, quia ad absoluendum requiritur potestas sacerdotalis et iurisdictio, episcopus autem habet immediatam iurisdictionem in omnes. Unde episcopus potest omnium confessiones audire etiam contra voluntatem presbyteri parrochialis, et similiter etiam ille cui episcopus committit, et multo magis si papa committit. Tamen archiepiscopus, quia non habet immediatam iurisdictionem in omnes sui archiepiscopatus, nisi ex appellatione, non posset alicui dare licentiam vel auctoritatem audiendi confessiones contra voluntatem episcopi et dyocesani suffraganei. Ad primum ergo patet per ea, que dicta sunt, quia episcopus et papa plus potest quam sacerdos. Ad secundum dicendum, quod hoc non est in preiudicium sed in auxilium: quia audire confessiones, non est statutum in fauorem sacerdotum: alias essent multum infideles serui, si propter honorem sacerdotum confiteri peccata esset necessarium, sed hoc est introductum ad salutem animarum.

Articulus .32.

DEinde quesitum fuit de officio vicariorum. utrum uicarius alicuius possit uices suas cōmittere alteri: et videtur ꝙ sic. quia effectus habens virtutez cause potest in ea, in que potest causa. Contra. quia hoc videtur esse contrarium illi proverbiorum .27. Diligenter agnosce vultuz pecoris tui. Rx̄ dicendū, ꝙ ille, qui constituitur vicarius, non pōt totam suam ptātem cōmittere, sed pōt partem: quia intentio cōmittentis est, vt exequatur, secundum quod pōt ille, cui cōmittit, et forte talis nō pōt totum facere, quod sibi cōmittitur: et ideo pōt aliquid alteri cōmittere. Ad primum ergo dicendū, ꝙ effectus nō habet semper totā virtutē cause, nisi esset eqūs. Ad secundū dicendū, ꝙ hoc ipsum facit, vt cognoscat vultū pecoris.

Articulus .37.

DEinde quesitum est de penis. Et pº de pena tpāli, vtrum aliquis religiosus expelli debeat propter peccatū de religione, si sit paratus corrigi, et sustinere penaz. Rx̄ dicendum, ꝙ apostolus dicit. Auferte malum ex vobis, modicum enī fermentuz totam massam corrumpit. Aufertur autē aliquis aut per penam corpalem, et ꝑ hoc manifestum est, ꝙ aufertur etiam ille, qui vellet penitere q̄ntumcumq;: sicut homicida suspenditur, q̄ntumcumq; peniteat: vel per penam spūalem, et hoc ecclīa non facit, nisi quis esset contumax. Et ratio huius est, quia per penam corpalez aufertur aliquod tpāle, quod potest recompensari ꝑ aliquod maius bonum: sed bonum spūale, quod amittitur, non pōt recompensari: et ideo non debet religio infligere talem penam, q̄diu vult ~~penitere~~ corrigi: quoniam sicut est excommunicatio in ecclīa, ita est expulsio a religione. Et ideo dicendum, ꝙ nullus est nisi propter contumaciaz expellendus, sed est sequestrandus in carcere vel alio m̄.

Articulus .12. ex quodlibet octauo.

Ad secundū sic proceditur. Videtur, ꝙ ille, qui nō dat pauperi petenti, si hēat de superfluo, peccet. Facere enī elemosynā de superfluo est in precepto. Luce .12. veruntamē si quid superest, date eleemosynā. ergo peccat, si petenti non tribuat. Preterea aliquis tenetur inquirere de his, que sunt necessaria ad salutē, ut aliquis subueniat existenti in extrema necessitate: ergo tenetur quilibet inquirere, utrū pauper sit in extrema necessitate, vel statim ei dare. In contrariū est, quia sic videretur, ꝙ ōnes essent dānati. Rx̄ dicendū, ꝙ circa hoc est distinguendū. Supposito enim, ꝙ aliquis habeat de superfluo et respectu indiuidui et respectu psone, quod tenetur paupibus erogare, aut videt in paupe petente euidentia signa extreme necessitatis aut non: si videt, certū est, ꝙ tenetur dare, et peccat non dando. In hoc enī casu loquitur Ambrosius. Pasce fame morientē, si nō pauisti, occidisti. Si vero nō appareant, tunc nō tenetur dare pauperi petenti, ꝙ, q̄uis tenetur dare superfluū paupibus, nō tenetur tamen ōmbus dare, nec huic dare, sed tenetur distribuere, sm̄ quod sibi visū fuerit opportunū: nec tenetur inquirere. ꝙ hoc esset nimis graue, ꝙ de ōmbus paupibus inquireret: et precipue cū ad euz, qui necessitatē patitur, ptineat, ut necessitatem suam exponat. Et ꝑ hoc patet responsio ad obiecta.

a Regorius. In hui⁹ libri pncipio qnqz pcipue sunt pnotāda. vz q̄ sit itētio: q̄ mā: q̄ vtilitas: cui pti philosophie supponaꝛ: qs modus agē di: ⁊ qs libri titul⁹: Intētio dn̄i gregorij i hac pn̄ti ↄpilatiōe fuit diuersas ↄstitutiōes ⁊ decre tales ep̄las pdecessoꝝ suoꝝ i diuersa dispsas volumina seu cōpilationes q̄ difficultatē studē tib⁹ igerebāt: ivnā ↄpilationē resecatꝭ supfluis ad vtilitatē legētiū ac studē tiū reducē: put in eiusdē dn̄i gregorij ↄstōne euidēti⁹ declaraꝛ. Mā̄ia ī ħ ope st ipe ↄstōes ⁊ decretales ep̄le ſb singlis titulis collocate. Utilitas ē vt his lectis ⁊ itellectꝭ sciam⁹ discernere inꝛ equum ⁊ iniquū ⁊ vnicuiqꝫ reddē qd̄ suū ē: ⁊ i ħ iusticia ↄsistit: vt isti. ð iusti. ⁊ iu. in pn̄. ⁊. rij. q. ij. cū de uotissimā. Supponiꝛ ethice. i. mōali sciētie: sic ⁊ alij libri iuris. vn̄ etiā dicit impatoꝛ: legib⁹ n̄ris boiꝫ mores intēdim⁹ corrigē. C. ð secū. nup. l. i. Modus agēdi talis est: diuidit eni opus suū in qnqꝫ ptes. In pma pte tractat ð sūma trinitate ⁊ fide catholica ⁊ de ↄstōnib⁹ ⁊ rescriptis de iudicib⁹ ⁊ eoꝝ officijs. In secūda pte tractat de iudicijs ⁊ coopantib⁹ ad iudicia. In tertia pte tractat de vita ⁊ honestate clericoꝝ ⁊ reb⁹ eoꝝ ⁊ ecclesiaꝝ. In q̄rta ð spōsalib⁹ ⁊ matrimōijs ⁊ ipedimētis eoꝝ. In qnta ð accusatiōib⁹ ⁊ criminib⁹ ⁊ penis eoꝝ. Et sic termiat tractatū suū ipsum diuidēs in qnqꝫ ptes ad sil'itudinē qnqꝫ sensuū corpis: quos q libet q iudicat hr̄e dꝫ: aliter non ē idoneus iudex: sic eniꝫ oīs copula ↄiugalis restricta ē vsqꝫ ad quartum gradū ad similitudinē q̄ttuoꝛ humoꝝ vel elementoꝛū corporis humani: vt. j. de ↄsan. ⁊ affini. nō dꝫ. §. phibitio dicens Gregorius ep̄s seruus huoꝝ dei ⁊c̄.

b Seruus. sic ēt ipatoꝛ appellat se huum. C. ð of. pre. p̄toꝛ. aphrice. l. i. circa pn̄. vel dic q̄ dicit ex hūilitate q: q maioꝛ est vr̄uꝫ: fiat sicꝫ minister vr̄. ix. q. iij. null⁹ pmas vel seruus dī: q: sicut p seruū acqriꝛ dn̄o: insti. p quas pso. nob acq. circa pn̄. ita etiā p dn̄m papā cuilibꝫ ecclesie pōt acqri. j. de censi. cū instātia: i pticula q̄ decisa ē de pn̄. j. vt li. pen. ecclesia. sic p impatoꝛē acqriꝛ hoīb⁹: in auc̄. ↄsti. q̄ digni. libe. a pa. pote. §. illud quoqꝫ. coll'. vi. ⁊ noctes ducit isomnes: vt subiecti sub oī gēte consistant: in auc̄. vt iudices sine q̄quo suffra. in pn̄. coll'. ij. ⁊ dicit ipatoꝛ: volūtarios laboꝛes appetim⁹: vt getem alijs pparem⁹: in auc̄. vt diui. iussi. subscrip. habe. glo. q̄sto. in pn̄. coll'. viij. ⁊. j. de resti. spo. c. frequens.

c Filijs. hū dicit filijs: q: solūmodo p̄triarchas archiepiscopos ⁊ ep̄os fratres appellat: oēs alios filios. j. de cri. fal. q̄ꝫ graui.

d Bononie ↄmorantib⁹. ⁊ ita nō in castris: q̄m si i castris studeāt: hn̄ficia ex puilegio sibi ↄcessa occasione studij hr̄e n̄ debēt. j. de cle. nō resi. tue fraternitatis. Preterea ex quo dicꝫ bononie: nō vꝫ q̄ alijs mittanꝛ alibi studentib⁹: ⁊ sic non tenenꝛ recipe hāc ↄpilatōnē: q: l're pape nō extendunꝛ ad alios q̄ꝫ ad eos qbus mittunꝛ: vel q cōtinenꝛ in eis: ar. j. ð of. de le. p. ⁊. c. gratū. ⁊. c. cū olī. Sed nō est ita oēs. n. tenenꝛ ad obsuationē hui⁹ ↄpilatiōis: ħ ppter studiū qd̄ ē bononie cōius ⁊ gn̄ālius pcipue in vtroqꝫ iure: ⁊ ibi q̄si de oībus ptibus mūdi sunt studētes: iō potius bononie dirigunꝛ: ⁊ ita oēs tenenꝛ hāc ↄpilationē obsuare: q: nec posſent nec debēt singuloꝝ aurib⁹ intimari. xvi. di. qd̄ dicitis. ⁊. j. ð pos. pla. ad hec. ⁊ ↄstō principis post duos menses a tpe publicatiōis oēs astringit: in auc̄. vt fac. noue ↄsti. circa pn̄. coll'. v. ⁊. j. de sen. excōi. nouerit.

In nomine sancte trinitatis amen. Cōpilatio decretalium gregorij. ix.

Regorius [a] ep̄s seruus [b] seruoꝝ dei Dilectis filijs [c] doctoribus ⁊ scholaribus vniuersis bononie [d] commorantibus salutem [e] ⁊ apostolicā benedictionem.

Ex [f] pacificus [g] pia miseratōe disposuit [h] sibi subditos [i] foꝛ pudicos [k] pacificos [l] ⁊ modestos: [m] ſꝫ effrenata cupiditas [n] sui prodiga [o] pacis emula mater litium materia

e Salutē. p talē salutationē nō tolliꝛ excōicatio: si aliq scholares vl' magr̄i essent excōicati tpe publicatiōis. j. ð sen. ex. si aliqū. vbi de hoc. her.

f Ex. alibi appellaꝛ impatoꝛ. xi. q. iij. iulianus.

g Pacificus. q vt pacē docē venit in mundū. xxiij. q. i. nisi bella: regnū tn̄ eius n̄ ē de hoc mūdo. c. cā. q. iij. §. i. her.

h Disposuit. i. p puidentiā ⁊ pdestinationē non necessitate: q: vasis ire ⁊c̄. xxiij. q. iiij. nabuchodonosoꝛ. ð pe. di. iiij. sic itaqꝫ. ⁊ in precedentibus ⁊ sequentibus. §.

i Subditos. i. pdestinatos qui si etiaꝫ peccant coram dn̄o dicunꝛ peccare: de pe. di. i. ⁊ venit. q etiam si peccant: nihilominus saluabunꝛ: de pe. di. iiij. §. sic itaqꝫ. Contra primū dictum est: de pe. di. iiij. §. hanc societatem.

k Pudicos. i. castos: sic ⁊ ipatoꝛ subditos suos castitatē seruare hoꝛtaꝛ. vn̄ dr̄ castitas sola ē q̄ cū fiducia possibilis ē deo aīas pn̄tare: in auc̄. de lenonib⁹. §. sancim⁹. coll'. iij. q̄ suaderi pōt: ipari ħo nō pōt. xxxij. q. i. itegritas. vn̄ debem⁹ esse pudici q: ipudic⁹ ocul⁹ ipudici coꝛdis ē nūcius. xxxij. q. v. nec solo.

l Pacificos. i. paci studentes. vn̄ etiam dr̄: beati pacifici q̄m filij dei vocabunꝛ. xxiij. q. i. noli.

m Modestos. i. tēpatos q: q̄libꝫ dꝫ hr̄e i se tēpantiā: vt sciat huaꝛ misicoꝛdiā ⁊ rigoꝛē: vl' fil' vtrūqꝫ. xlv. di. disciplia. b.

n Cupiditas. q̄ ē radix oīuꝫ maloꝝ. xlvij. di. bonoꝝ: in auc̄. vt iudices sine quoq̄ suffragio. §. cogitatio. coll'. ij. ⁊ hoc idem inuiꝛ. ð pe. di. ij. §. q: radix oīuꝫ. post illū. §. ex pmissis. her.

o Prodiga. q: nō solū rex: sed ēt fame qs pdigus est: vt habeꝛ. C. de his qui pe. no. l. i. in fi. de ac. c. platoꝝ excessus. ⁊ talꝫ crudelis ē: q famā suā negligit. xij. q. i. nolo. ⁊ ħe: q: oīs etas ab adolescētia pna est ad malū. xij. q. i. oīs etas. ⁊ oīs creatura sub vicio est: ð pe. di. ij. §. charitas ad fi. ⁊ humana natura quodāmō labiꝛ ad dlicta: i auc̄. de monachis. §. siqs igiꝛ coll'. i. ⁊ pclivus est hoīꝫ cursus ad voluptatē: ⁊ nā est imitatrix

viciorum.xx.q.iij.pdiuus.vñ claudianus:pdiuior vsus in pectora dat. sed in eo q dicit pdiga videt sibi ɔtra lra ista: quia primo dixit cupiditas: q: qui est cupidus nō est pdigus. sic intellige: cupiditas refert q̄tum ad retentionem tēporaliū: pdiga q̄tum ad euacuatione virtutū: q: vnū expellit aliud d.xxxij q.i.cū renūciat. ⁊ igressus viciorum opat egressū virtutū: vt ibi dr. Ber.

c ℭ Constitutiones. ɔstitutio est quam princeps facit proprio motu: decretalis epistola est q̄ rñdet ad consultationem.j.de sen.excom.si concubine.

d ℭ Similitudinem. idem dicit impator ⁊ eandē cāʒ assumit.C.de nouo co.ɔpo.in.iij.consti.in princi.

surgiorū tot quotidie noua litigia[p] generat: vt nisi iusticia[q] conatus ei⁹ sua virtute reprimeret: ⁊ questiōes ipsius implicitas explicaret: ius humāi federis litigatorū abusus extingueret: ⁊ dato libello repudij[r] cōcordia extra mūdi termios exularet. Ideoqʒ lex pdit[s]: vt appetitus noxius sub iuris regula limitet[t]: p quā gen⁹ humanum vt honeste viuat[v]: alterū nō ledat[x]: ius suum vnicuiqʒ[y] tribuat: informat. Sāe diuersas cōstitutiones[c] ⁊ decretales epistolas pdecessorū nostrorū in diuersa dispersas volumina: quarum aliq̄ ppter nimiam similitudinem[d]: ⁊ q̄dā propter cōtrarietatē[e]: nōnulle ēt pter sui prolixitatē cōfusionē inducere videbantur aliq̄ vero vagabant[f] extra volumina supradicta: que tāq̄ incerte frequēter i iudicijs vacillabant: ad cōēʒ ⁊ maxie studētiū vtilitatē p dilectū[g] filiū fratrē raimūdū capellāuʒ ⁊ penitentiarium nostrum illas in vnum volumen resecatis[h] supfluis puidimus redigēdas: adijcientes ɔstitutiōes nr̄as: ⁊ decretales epistolas p q̄s nōnulla q̄ in priorib⁹ erāt dubia declarantur[i]. Volētes igitur vt hac tm̄ cōpilatione vniuersi vtantur in iudicijs[k]: ⁊ in scholis: districtius prohibemus: neqʒ presumat aliaʒ facere absqʒ auctoritate sedis apostolice speciali.

Innocen.iij. in cōcilio gnāli.

p ℭ Litigia. hoc id dicit q: humana nā pna est ad dissentiēdū.j.ð ɔcess. pben. q: diuersitatē.⁊ ff.ad trebell. q: poterat ⁊ de ɔ.di.iiij.sicut in sacramētis.⁊.ff. de arbit. itē si vn⁹.§.vlt.⁊ semp nouas depropat edere formas.C.ð ve.iur.enu. l.ij.§.sʒ q: diuine.⁊ natura itroductū ē: vt plura sint negocia q̄ vocabula.ff. de prescript. v. nālis.vñ dic impator q nā nouitates q̄tidie nititur iuenire: vt in auc.q. bus modis nāles efficiant legitimi ⁊ sui.§.sigs vero coll. vi.⁊ id nouis morbis noua ɔuenit antitoda pparari.j.ð iur. calū.cetex.⁊ varia expimēta morborū varia nos cogūt remedia iuenire. l.di.vt ɔstitueret.⁊ quod medicamenta morbis exhibent: h iura negocijs: in auc.hec ɔstitutio que innouat ɔstitutionē in prin.coll.viij.⁊ que de nouo emergunt nouo auxilio indigent.ff.de interroga.actio.de etate.§.ex cā.⁊.ff.vt in poss.lega.l.plane.⁊.ff.de ven.in spi.l.i.in pn.⁊.j.de offi.dele.insinuante.⁊.j.de excep.pastoralis.j.de testi.pñtiuʒ.⁊.c.vlti.

q ℭ Justicia. q ab alijs virtutibus augeri ⁊ ad maius apparere desideratur: in auc.de referēdarijs.§.propterea coll.ij.

r ℭ Libello repudij. quē olim maritus dabat vxori.j.de diuor. gaudemus in fi.⁊.ff.de diuor.l.ij.§.in repudijs.

s ℭ Prodit. vt humana coerceat audacia: ⁊ tuta sit int ipros innocētia.iiij.di.facte sunt autē.naʒ p leges nemo bene facere cogit: sed male agere phibet.xxiij.q.v.ad fidem.

t ℭ Limitet. limes est agrorum discretio. vñ versus. limes erat positus litem: vt discerneret agri.j.de verbo.sig.forus.

v ℭ Honeste viuat ⁊c. hec sunt tria pcepta legis ð qb⁹ habes ff.de iu.⁊ iur.l.iusticia.§.i.insti.e.ti.§.iuris pcepta.⁊ sic sunt intelligenda honeste viuere q̄tum ad se: in his.s.q nobiscū agim⁹ q honestas circa matrimoniū ɔsiderat.ff.ð ritu nup. l.semp.xxxi.di.nicena.⁊ circa mores.ff.de tu.⁊ cura.datis ab his.l.scire.§.penult.⁊.§.vlti.her.

x ℭ Alterum non ledat. in his.s.que circa alios agim⁹: vñ illud qð tibi nō vis fieri alijs nō facias in pn.decretorum di.i.humanum genus.⁊.j.de ma.⁊ obe.dilecti.

y ℭ Jus suū vnicuiqʒ. siue sit pena afficiēdus siue pmio remunerādus: di.iij.c.ñ.⁊.j.ti.pr.c.firmiter.§.i.in fi.⁊ p hoc dr seruire deo sibi ⁊ primo.⁊ summū bonū in vita est iusticiam colere ⁊ ius suū vnicuiqʒ tribuere.xij.q.ij.cū deuotissimaʒ.⁊ per hoc q dr vnicuiqʒ datur intelligi qualiter debeat se hēe erga superiorem parem ⁊ subditum.

e ℭ Cōtrarietatē. ⁊ id compilatio antiqua nō fuit legitime ordinata: q: nulla ɔrietas debet esse i iure.C.ð ve.iur.enu.l.tāta.§.ɔriuʒ.id in pñti ɔpilatione nullū dʒ ɔriū reperiri.

f ℭ Vagabantur. quas videbitis p titulos collocatas iste nō erāt in antiqua ɔpilatione: ⁊ sunt iste.j.ð ser.nō ord.miramur.j.de biga.a nobis.⁊ ita de alijs.

g ℭ Per dilectuʒ filiū fratrē raimūdū.⁊ recte ⁊ ordiate. debent.n.talia compilari decretales: vt ordo temporum ipsarum ex illarum compositione ⁊ dispositiōe clarescat primis in primo loco posterioribus in secundo ponendis: vt.C.de nō.co.ɔpo.in prima ɔsti.in prin. qð qdem seruat in pñti compilatione sed in antiqua non: ⁊ qui eas componunt non solum debent esse gloriosi doctria legum: sed experientia reruʒ: vt.C.e.ti.ɔsti.ij.vnde per ordinationem istius compilationis scietis quis illorum quorum tempore constitutiones: concilia: decretales edita sunt: precessit.

h ℭ Resecatis. pōt ergo dñs papa derogare ɔstitutiōibus pdecessorum suorum nō ob. q par in parē nō hʒ impiuʒ.j.de arbi.l.naʒ magr̄atus.⁊ est nō.q: eadē psona cēset cū eo cui succedit: ⁊ nemo pōt sibi hanc.l.iponere: ne liceat sibi a pma volūtate discedē.ff.ð leg.iij.l.sigs i pn.

i ℭ Declarat.j.ð regula.statuim⁹.q expōit illa ɔsulti.

k ℭ In iudicijs. sic ergo vr q oībus decretalibus istis vti possum⁹ in iudicijs: q: indefinita equollet vniuersali.xix.di.si romanorum.⁊.j.de pui.q: circa.⁊.ff.de pui.si cui.ff.de ser.vr.pre.l.si seruus.⁊ ita nō est hic aliq idulgētia siue dispēsatio qð falsuʒ ē imo sunt multe: ⁊ idulgentia nō dʒ trahi ad ɔsequentiā.vij.q.i.petisti.⁊ isti.de iur.nā.§.plane.dicas q pp vnā decretalē vel duas aut plures nec pl⁹ nec min⁹ est: ⁊ ē si.de con.di.ij.reuera.vbi dicit q oēs illi q māducauerūt ð māna illo: qð pluit filijs isrl̄ i deserto mortui sunt: ⁊ tñ caleph ⁊ iosue nō fuerūt mortui i deserto: imo itrauerūt trā pmissiōis lxxvi.di.ieiuniū.⁊ ita modicū qd nō nocet.nā modica res nō inducit simoniā.j.de simo.⁊ si q̄stiones.argu.ð q: p modica re dat actio furti.xiiij.q.vlti.c.vlti.⁊ p sex solidis tñ ɔmittit simonia.j.de simo.ex tue fraternitatis ⁊ p vna gallina ɔmittit furtū: isti.de rer.di.§.gallinarum

So. dic in talib⁹ affect⁹ ⁊ intentio ꝯmittentis ꝯsideraẜ in talibus. vel dicas ꝙ dicit in scholis: referẜ ad decretales illas q̄ ꝯtinēt indulgentiā siue dispēsatiōes: quia ille debēt legi in scholis: vt p doctrinā sciatur vbi ⁊ qñ sit dispēsandū: q̄ vo iu͂s cōe ꝯtinent: referūẜ ad vtrūq₃ quia illis vtimur ī iudicijs ⁊ ī scholis Si vo decretalẜ aliqua decetero inueniaẜ ex̄ ꝯpilatione ēistā. qd fiet. tene qd dr̄. j. de fide instru. c. pastoralis. Hic ꝑcipit papa vt tm̄ hac ꝯpilatione vniuersi vtanẜ. Quid erit si aliq vellent vti ⁊ legē poꝛẽ dico ꝙ illi essēt excōicandi: q facīūt ꝯ mandātū principis. j. de ma. ⁊ obe. sigs. ⁊. xxv. q. i. generali.

De sūma trinitate ⁊ fide catholica.

l De summa trinitate ⁊ fide catholica. Qm̄ oē qd n̄ est ex fide pctm̄ est. xxviij. q. i. §. i. ⁊. j. de prescript. qm̄ oē. ⁊ ordo nr̄e repationis a fide sumpsit exordiū: iō de fide catholica pmo est agendū. Et q₂ prio in fide instrui debem⁹: vt sic ad baptismū creduli veniamus: de cō. di. iiij. an̄ baptismū. videndū est q̄ qd sit fides put h̄ accipiẜ: ⁊ q̄t modis accipiaẜ fides: ⁊ q̄t sūt species fidei ⁊ q̄t articuli: qd pmiū credentiū: ⁊ q̄ sit pena nō credentiū. Fides. n. mulẜ modis dr̄. Dicit fides qnq₃ idē qd sacrm̄ baptismi. xlv. di. ꝯ iudeis. ⁊. j. ꝯ bap. ⁊ ei⁹ effec. ꝯ bitū. Itē dr̄ fides castitas thori. xxvij. q. ij. ꝯiuges. ⁊. j. ꝯ iureiur. queadmodū. ⁊ ē vnū de trib⁹ bonis mr̄imonij ⁊. cā. ⁊. q. oē itaq₃. Itē dr̄ fides securitas siue pactū q̄ ēt hosti suanda ē. xxiij. q. i. noli. Itē dr̄ fides qnq₃ ꝯscia. j. ꝯ resti. spo. lr̄as. ⁊. j. ꝯ pscrip. qm̄ oē qd nō ē ex fide. i. ex ꝯscia: ꝯ pe. di. iiij. ad fi. di. §. illud āt. vltra mediū. Itē dr̄ fides credulitas fm̄ quā credim⁹ id qd nō videm⁹. fides. n. est ꝯ re nō visa: de pe. di. iiij. in domo. vn̄ ēt dr̄: fides nō h₃ meritū: cui hūana rō pbet experimētū. Itē dr̄ fides pmissio: isti. de rez. di. §. vēdite. Itē alio modo dr̄ fides collectio articuloꝝ: vt hic. ⁊. xxiiij. q. i. hec est fides. ꝑterea ⁊ ī psalmo dr̄: hec ē fides catholica quā nisi ⁊c. Itē dr̄ fides eqtas ī actionib⁹ ꝯsiderata: isti. ꝯ act. §. actionū. q̄dā sūt bone fidei: q̄dā stricti iuẜ. Fides vo sic describiẜ ab aplo ī epla ad hebre. put h̄ sumiẜ. Fides est substātia rez sꝑandaꝝ argumentū n̄ apparentiū. ⁊ dr̄ substātia sꝑandaꝝ rez: q₂ sꝑare debem⁹ qd dctm̄ ē a ꝓphetis eē futuꝝ. argumentū n̄ apparentiū dr̄: q₂ p prophetias iā ꝯpletas debem⁹ hr̄e argumētū. i. pbatōez n̄ apparētiū ꝯ futuris ꝯplēdis. s. ꝯ die iudicij ⁊ ꝯ fine mūdi. Sz vr̄ ꝙ diffinitio ista nō sit bōa: q₂ vā diffinitō cōuertibil' dz eē cū suo diffinito: h₃ h̄ nō est ꝯuertibil': q₂ spes filr̄ ē substātia sꝑandaꝝ rez: vn̄ vr̄ inferendū ꝙ fides ē spes qd ē falsū. Itē h̄ diffinitio vr̄ loq tm̄ ꝯ futuris: cū fides sit tā ꝯ p̄ntib⁹ q̄₃ ꝑteritis ⁊ futuris: eo ꝙ h₃ se ad oīa. ad pterita. s. q₂ credendū ē xp̄m fuisse natū ⁊ passū. ad p̄ntia: q₂ credēdū ē ꝙ ipse sit q in altari q̄tidie ꝯficiẜ. ⁊ ad futura: q₂ credē debem⁹ ipsū vētuꝝ ⁊ iudicatuꝝ viuos ⁊ mortuos: ⁊ ita vr̄ eē isufficiēs ista diffinitio: ⁊ l₃ diuersa tpa ꝯplēdat: vna tm̄ fides vr̄ eē vn̄ satis pōt dici ꝙ nō ē vā diffinitio: h₃ q̄dā notificatio fidei ab aplo dicta. Pōt āt magr̄aliẜ diffiniri. Fides ē volūtaria certitudo absentiū īfra sciā ⁊ supra opionē ꝯstituta. Scia. n. h₃ cognitōez: fides vo nō. vnde dicit Aug⁹. Fides ē credē qd nō vides: ꝯ pe. di. iiij. ī domo. Spes āt fidei sūt duę. vna ē formata: quā hūt boni [illegible] ē ⁊ alia īformis: quā hūt mali ⁊ [illegible] ⁊ existētes ī mortali pctō: ⁊ fides eoꝝ caret forma. pma ē virtus a q̄ dicunẜ fideles q̄cūq₃ baptizanẜ de cō. di. iiij. ꝙ autez apud. ⁊ talis fides dr̄ īformata charitate. vn̄ sic pōt diffiniri fides ē q̄litas q̄ qs credit qd diligit. charitas dignior est: penes quā ꝯsistit oē meritū: ⁊ ē fons viu⁹ cui n̄ cōicat alien⁹. s. a fide. j. ꝯ reg. l₃ ī fi. ⁊ de pe. di. i. oīs q nō diligit. §. itē vt xp̄s ait. vn̄ dr̄: fides nr̄a ē virt⁹ quā charitas comitaẜ. vn̄ dicit Aug⁹. Fides q̄ p dilectōnē opaẜ est fundamētū oium vtutū. i. q. i. cū paul⁹. ⁊ apostol⁹ ita diffinit: hec ē fides q̄ p dilectionē opaẜ: ꝯ pe. di. ij. §. itē sine charitate. ⁊ nō ea q̄ demonū est: q̄ credūt ⁊ ꝯtremiscūt. De fide īformata charitate dic̄ abachuch ꝓpheta: iust⁹ me⁹ ex fide viuit. Fides nr̄a ē eadez in substātia: cū fide antiquoꝝ: vt dctm̄ ē. qd pbat euāgeliū: turbe āt q̄ ꝑcedebant ⁊ q̄ seq̄banẜ: clamabāt dicentes: osanna filio dauid. Distāt tm̄ in q̄litate: q₂ qd ipsi credebāt ꝯ futuro: nos credim⁹ de ꝑteritis. s. xp̄z natū ⁊ passū. Principales āt articuli fidei nr̄e sunt. vij. fm̄ ꝙ septē sr̄ dona sp̄us sci q̄s qlibet xp̄ian⁹ scire teneẜ: clerici explicite: [illegible] ⁊ credere sicut tenet ecclia: ⁊ sr̄ hi: icarnatio siue natiuitas: baptism⁹: passio xp̄i siue mors eius: descēsus ad iferos: resurrectio: ascēsus ī celū: aduent⁹ ei⁹ ad iudiciū: ꝯ qbus hēs ī pma ꝯstitutōe firmiẜ. p q̄b⁹ ioānes in apocalypsi legiẜ fleuisse: vbi dr̄. Uidi librū signatū. vij. sigill' formā ipūmentib⁹ ī celo ⁊ in terra ⁊ apud īferos: ⁊ nēo fuit dign⁹ apire librū nisi leo ꝯ tribu iuda. Scdz q̄dā theologos sr̄. xij. articuli fidei: pp. xij. apostolos: q eadē hora īstinctu sp̄us sci symbolū ꝯposuerūt. vn̄ dr̄ symbolū a syn qd ē sil': ⁊ bolus qd ē morsell⁹: q₂ vnusquisq₃ aploꝝ suū morsellū. i. ꝑtē suā apposuit. ⁊ ē aliud symbolū maius: qd cātaẜ ī missa [illegible] synodo factū pp grecos q n̄ credebāt ꝙ sp̄us scūs ꝑcederet ab vtroq₃: ꝯ ꝯ. di. v. c. xl. ⁊ penul. ⁊ ē tr̄ū symbolū athanasij: q̄cūq₃ vult: qd cantaẜ in prima: istō pōt appellari q̄rtū symbolū: ⁊ ita sr̄ mō q̄ttuor sicr̄ q̄ttuor euāgelia: [illegible] Premiū vo credētiū ē vita et̄na: pena vo n̄ credentiū est gehēna ꝑpetua: iux̄ illō. Hec ē fides catholica: quā nisi qsq₃ fideliẜ firmiẜq₃ crediderit: salu⁹ esse nō poẜit: ⁊ q crediderit ⁊ baptizat⁹ fuerit salu⁹ erit. j. de bap. ⁊ ei⁹ effectu: maiores. b.

f Firmit^m credimus^n ⁊ simplr̄^o cōfitemur: ꝙ vn^p⁹ sol⁹ est verus^q de⁹ et̄nus^r

m f Firmiter. hoc iō dicit: q₂ ordo fidei nr̄e. pbari nō potest: ⁊ q₂ vbi ratio deficit fides supplet: de cō. di. ij. re uera in fi. vt quod sermo sonat affect⁹ sentiat idest fides: de con. di. iiij. nil est aliud. arg. quia fides est de re non visa: de peni. distin. iiij. in domo in fine.

n Credim⁹. h̄ iō dic̄: q₂ dubi⁹ in fide ifidelis est. j. de heret. dubius. ⁊ ar. xxij. q. i. oē qd in fi. ⁊ ē simile de accusato contra quē nihil est pbatū: ⁊ sic dubi⁹ qñ se nō purgat. Et q₂ fides ē exordiū nr̄e repationis: iō pri⁹ de ea pmittit: q₂ homo dz instrui in fide: de con. di. iiij. ante baptismum. ⁊. c. ante. xx.

o Simpliciẜ. fides. n. simplicib⁹ vbis ē ꝓponēda. xxij. dis. q eps. ⁊. xxiij. di. qñ. sic ⁊ testimoniū dz eē puꝝ. ij. q. ix. pura. ⁊ simplex dz esse ꝯstitutio: silr̄ ⁊ lex. iiij. di. erit āt. sic ⁊ quelibz scriptura n̄ obscure loquaẜ: p nō scripta habeẜ. ff. de his que p non scrip. ha. l. i. sic ⁊ testimonium obscuꝝ nō valet. j. de pba. in p̄ntia. ⁊. j. de testi: cum clamor. ⁊. ff. de interro. ac. ꝯ etate. §. nihil interest. ⁊ generaliter nunq̄₃ per extranea vba res est proponenda sed per vsitata: ar. xxxvij. di. relatum. io.

p Unus. hoc dictum fuit ad differentiam plurium planetarum: quos quidam colebant tanq̄₃ deos.

q Est verus. dictus est ad differentiam fictorum.

r Etern⁹. h̄ iō dic̄: q₂ misericordie dī nec mēsuras possum⁹

ponere nec tempora diffinire: de pe. dist. i. c. multiplex. ⁊ xxvj. questione. vj. is qui.

a ¶ Immensus. i. sine mensura. vñ dicit intra oīa non inclusus extra oīa non exclusus: supra omnia non elatus.

b ¶ Incōmutabilis. xxij. q. iiij. incōmutabilis. ⁊ tñ dat cūcta moueri. vñ Boetiꝰ: Stabilisq; manens dat cuncta moueri. ⁊c. sepe tamē mutat sniam suā: vt ibi dicit. ⁊. c. vnusquisq; in fi.

c ¶ Incōprehensibilis. vñ in veteri lege dicit: Bestia q̄ montē tetigerit lapidabit. ⁊ illud: Accedꝫ hō ad cor altū: ⁊ exaltabit deꝰ ab eo. ⁊ illud: O altitudo diuitiaꝝ sapiētie ⁊ scientie dei q̄ꝫ incōprehensibilia sūt opa eius: ⁊ inuestigabiles vie eius.

d ¶ Oīpotens. q: oīa potest q̄ decent eius potentiā: ⁊ que posse est aliqd posse: vñ peccare nō potest: q: peccare nō est aliquid posse vt ait Augustinus: immo est aliquid non posse: vt de pe. disti. ij. §. charitas.

e ¶ Ineffabilis. vñ illđ: Sapiaꝫ eius qs enarrabit: q̄si diceret nullus.

f ¶ Simplex oīo. Nō q; multiplex est cōpositio. Est enim ꝓprie cōpositō partis ad partes: vt i rebus corporalibus. Item est compositio ꝓprietatꝫ ad subiectū: vt rōnabilitas in aīa. Itē forme ad substātiā ⁊ substātie ad formā: nulla istaꝝ ꝯpositionū cadit in deū: ⁊ iō dī simplex oīo. i. in quolibet sensu ꝯpositionis. Et pone quasi simile in aīa: cuius substātia simplex est: ⁊ tñ tria reperiuntur in anima: intellectus qui precōcipit: ratio que discernit: ⁊ memoria que conseruat. Intellectus preconcipiens pr̄i primo operanti comparatur. Ratio discernens ꝯparat filio: q est sapia patris disponens oīa in celo ⁊ in terra. Memoria ꝯseruans ꝯparat spiritui sancto: qui oīa bona corroborat ⁊ ꝯfirmat: sicut ista tria idē sūt in substantia cū aīa: sic ⁊ tres ꝑsoe pr̄ ⁊ filiꝰ ⁊ spūs scūs idē sūt i substātia.

g ¶ Coomnipotētes. vt i symbolo athanasij: sed tñ non tres omnipotentes: sed vnus omnipotens.

h ¶ Coeterni. Sed contra videtur in dicto symbolo: vbi dicit: Et tamen non tres eterni: sed vnus eternus. So. hic ponunt adiectiue iste dictiones: ibi autem substantiue. hec est differentia: hic designat personas: ibi essentiam: sed tote persone coeterne sibi sunt coequales.

h ¶ Simul ab initio tpis. vñ Salomon: Qui manet in eternū creauit oīa simul. vñ i genesi: In pricipio creauit deus celuꝫ ⁊ terrā: qđ simul factū fuit: sed simul dici non potuit.

immensusᵃ ⁊ icōmutabilisᵇ incomprehensibilisᶜ omnipotēsᵈ ⁊ ineffabilisᵉ pater ⁊ filius ⁊ spiritus sanctus: tres quidem persone: sed vna essentia substantia seu natura simplexᶠ omnino: pater a nullo filiꝰ a patre solo: ac spūs sanctus parit ab vtroq; absq; initio semper ac sine fine: pater generans: filius nascens: ⁊ spiritus sanctus procedens: cōsubstantiales ⁊ coequales ⁊ coomnipotētesᵍ ⁊ coeterni.ʰ vnum vniuersoꝝ principiū creator oīuꝫ visibilium ⁊ inuisibiliuꝫ spūalium ⁊ corporalium q sua oīpotenti virtute simulⁱ ab initio tēporis vtranq; đ nihilo ꝯdidit creaturā spūalem ⁊ corporalē: angelicā videlicet ⁊ mundanaꝫ ac deinde humanamᵏ, quasiˡ cōmunem ex spiritu ⁊ corpore constitutam. Diabolusᵐ eniꝫ ⁊ alij demonesⁿ a deo quideꝫ natura creati sunt boniᵒ: sed ipsi per seᵖ facti sunt mali: homo vero diaboli suggestioneᑫ peccauit. Hec sancta trinitas s̄m communem essentiam indiuidua ⁊ s̄m personales proprietates discreta: primo per moysen ⁊ sanctos prophetas aliosq; famulos suos iuxta ordinatissimam dispositionem temporum doctrinam humano generi tribuit salutarem. Et tandem vnigenitus dei filius iesus christus a tota trinitate communiter incarnatus ex maria semper virgine spiritus sancti cooperatione conceptus: verus homo factꝰ ex anima ratiōali ⁊ humana carne compositus vnaˢ in duabus naturis persona viam vite manifestius demonstrauit. Qui cum s̄m diuinitatem sit immortalis ⁊ impassibilis: idem ipse s̄m humanitatem factus est mortalis ⁊ passibilis: qui etiaꝫ pro salute humani generis in ligno crucis passus ⁊ mortuus descendit ad inferos: resurrexit a mortuis ⁊ ascendit in celum: sed descendit in anima: ⁊ resurrexit in carne: ascenditq; pariter in vtroq; vēturus i fine seculi iudicaturꝰ viuos ⁊ mortuos ⁊ redditurꝰ singulis s̄ꝫ opa sua tā reprobis q̄ electis: q oēs cuꝫ suis ꝓprijs resurgēt corpibus q̄ nūc gestātᵇ vt recipiant s̄m opera sua: siue bona fuerint siue mala: illi cum diabo-

i ¶ Humanā. q: prima die angelos creauit: ⁊ sexta die creauit homines.

l ¶ Quasi cōem. i. mediā inter angelicā ⁊ mundanaꝫ. vel cōeꝫ. i. vtriq; ꝯformē: q: in pluribꝰ ꝯformat secum angelis. s. in rōe ⁊ discretiōe: ⁊ i multis cū inferioribus creaturis: q: sentimus cum illis ⁊ i pluribus alijs.

m ¶ Diabolꝰ. diabolus dī a dia qđ est duo ⁊ bolꝰ qđ est morsellus: quia duos bolos fñ de corpore ⁊ aīa que rit facere.

n ¶ Demones. demon interpretatur sciens: ⁊ est arg. ex hac lr̄a: q; de bono ꝓcedat maluꝫ. qđ est falsum: vt hic exponit: q: āgelus nō hūit remediuꝫ sicut hō: q: homo peccauit ꝑ suggestionē: angelus per se sine alteriꝰ suggestione: vt dic littera sequens.

o ¶ Creati sūt boni. Nunqđ ē ideꝫ de homine: vr̄ q; nō ꝑ hoc quod dicit apostolus: eramus enim nā filij ire sicut ⁊ ceteri. a qua nullus liberat nisi ꝑ fidem: de con. di. iiij. firmissime. dicas q; homo ab initio bonꝰ creatꝰ fuit sicut ⁊ angeli ⁊ in charitate: vt de pe. disti. ij. §. romanos. b. adaꝫ ho. ⁊. c. sequen. ⁊. c. princeps. videt q; homo creatus fuit immortalis: de con. dist. iiij. placuit igitur versus fi. dist. ⁊ auctoritas predicta sic debet intelligi: eramus. n. nā filij ire. i. eramus debitores idest digni pena eterna: ire. i. pene eterne: nā. i. inseꝑabili vitio. s. originali peccato. originale. n. pctm̄ ita inheret humano generi: sicut esset ei nāle: q: sicut nā nos non deserit dū sumus: ita nec originale pctm̄: sed tamen post baptismum nō nocet: de con. dist. iiij. c. ij.

p ¶ Per se. i. ex proprio defectu.

q ¶ Suggestione. ⁊ iō magis puniendus est diabolus q̄ ipse faciens. lxxxvj. di. tanta. nec illud excusat diabolus: si hō illud alr̄ facturꝰ esset. ff. de seruo cor. l. i. §. qui igit. lꝫ videret q; ꝑ sola in hortatione nō dꝫ teneri. nō enim q exhortat: mandatoris opa fungit. ff. đ his qui no. in. ob hec vba in fi. nec id excusat hoiem: q; ꝯsilio

alterius fecit: quia debuit et potuit explorare apud semet ipsum: an expediret ei tale cōsilium. ff. mā. l. ij. in fi. et si dubitabat potuit consulere peritiores: quare imputat alicui. ff. de iu. et fac. ign. l. regula. §. ij. et ff. de bo. pos. in bonorum in fi. et xxxvij. di. §. vlt. io.

et immortalitatem.

c Extra quam. xxiiij. q. i. qm vetus.

d Sacrificium. de cō. di. ij. nec moyses. vnde dr: Rex sedet in cena turba cinctus duodena: Se tenet in manibus se cibat ipse cibus. Dicit augustinus de carne beate marie Carnem accepit: et eandem carnem ad manducandum dedit ad salutem: de consecratiōe di. ij. accesserunt iudei. et hoc fuit significatum in persona dauid: de quo dicit ferebatur dauid manibus suis. vt ibi dicitur. b.

r Dispositionem hec fuit dispositio quia tria fuerunt tempora: tēpus ante legem et tempus sub lege et tēp⁹ grē. In tempore āte legem habebāt homines ius naturale: quo regebantur: quod consistebat in his duobus preceptis ptentis his verbis. Quod tibi vis fieri: mihi fac: qd nō tibi: noli: sic potes in terris viuere iure poli: di. i. i prin. Item tēpore sub lege regebantur decalogo moysi dato a deo et tunc cōtingebāt omnia in figura: que cōpleta fuerunt tēpore gratie quādo dei filius nos docuit precepta euangelica: quibus hodie regimur: in quo scripture fuerunt cōplete: et hic ē ordo de quo hic dicit.

f A tota trinitate. hoc ideo dicit: quia inseparabilia sunt opera trinitatis: de cō. di. iij. c. vl. in fi. et xxviij. q. i. sic enim neque circa prin. per mediā colū. nec pōt filius a se facere quicq; nisi quod viderit patrem facientem de con. distinc. v. saluator in fi.

lo penā ppetuā: et isti cū christo gloriam sempiternā. Una vero est fidelium vniuersalis ecclia: extra quā nullus oio saluatur: in qua idem ipse sacerdos ē sacrificiū iesus christus: cuius corpus et sanguis i sacramento altaris sub speciebus panis et vini veraciter ptinentur transubstātiatis pane in corpus et vino in sanguinem potestate diuina: vt ad pficiendū mysterium vnitatis accipiamus ipsi de suo: qd accepit ipse d nro: et hoc vtiq; sacramētum nemo potest conficere nisi sacerdos: qui rite fuerit ordinatus sm claues ecclesie: quas ipse cōcessit apostolis eorumq; successoribus iesus christus. Sacramentum vero baptismi qd ad dei inuocationē et indiuidue trinitatis videlicet patris et filij et spiritus sancti consecratur i aqua tā paruulis q̄ adultis in forma eccle a quocūq; rite collatū pficit ad salutē. et si post susceptiōem baptismi quisq; prolapsus fuerit in peccatū p verā pōt semp penitentiam reparari. Non solum autem virgines et cōtinentes verum etiam coniugati per rectam fidē et operationem bonam placentes deo ad eternam merētur beatitudinē puenire.

Idem in eodem.

Damnamus ergo et reprobamus libellū seu tractatū quē abbas ioachim edidit cōtra magrm petrū lōbardum de vnitate seu essētia trinitatis appellans ipsum hereticū et insanum p eo q i suis dixit sentētijs: qm quedam summa res est pater et filius et spūs scūs: et illa n est generās neq; genita nec pcedēs. vn asserit: q ille nō tā trinitatē q̄ q̄rnitatem astruebat i deo: vz tres personas: et illā cōem essētiam q̄si quartam: māifeste ptestās q nulla res ē q sit pr et filius et s. s. nec est essentia nec subā nec natura: q̄uis concedat q pr et filius et spūs scus sūt vna essētia vna subā vnaq; natura: verum vnitatē h⁹i nō verā et ppriā s3 q̄si collectiuā et silitudinariā esse fatet: quēadmodū dicūtur multi homies vn⁹ pplus: et multi fideles vna ecclesia: iuxta illō: mltitudis credētiū erat cor vnū et aia vna: et q adhēt do vn⁹ spūs ē cū

e Sub speciebus pāis hoc ex causa statutum fuit vt in alia forma sumeretur propter horrorem vnde dicitur: Nisi quis manducauerit corp⁹ meum et biberit sanguinem meum. et cetera. audito hoc verbo scandalizati sunt discipuli et dixerūt: Durus est hic sermo. de con. di. ij. prima. de hoc sacramento traditur. j. de celebrati. missa. cum marthe.

f Secundum claues. nota hic q nō pōt conficere corp⁹ christi nisi fuerit ordinatus in forma ecclesie.

g Sacramentum vero baptismi. hic est secūdus articulus qui vltimo ponitur: et hic exprimitur forma baptismi quam seruat ecclesia d consecra. distinct. iiij. firmissime. et j. de baptis. et eius effectu. maiores.

h A quocunq;. a quocunq; ergo baptism⁹ cōferatur in forma ecclesie: ratum est: vt i. q. i. q quidam. et de consecratione distinctione. iiij. a quodam. et c. romanos. xxiiij. q. i. §. sed istud.

t Incarnatus. hic explicatur primus articulus fidei.

u Una hoc fuit figuratum in archa noe: vbi fuit redēptio sanctorum per duas naturas quo ad opinionem et veritatem.

x Impassibilis. xxij. q. iiij. incommutabilis. et habetur figura his versibus: Nil isaac patitur: aries fit victima christo. Nec deitas patitur cum moriatur homo. xxij. q. ij. §. abraham. et c. se.

y Mortuus. hic explicatur tertius articulus fidei.

z Descendit ad inferos: quartus articulus.

a Resurrexit. v. Ascendit. vi. Uentur⁹. vij.

b Nunc gestant. vnde apostolus: Hoc mortale indu-

i Coniugati. nota q tres sunt ordines in ecclesia dei: scilicet virgines continentes et coniugati. christus enim plus amat virgines q̄ alios: quia sponte tribuunt quod sibi non fuerat imperatum. continentes etiam plus deo placent q̄ coniugati: quia non expedit homini ad regna celestia tendēti accipere vxorem: vt. xxiij. q. v. tunc saluabitur. et ea sunt in nostris officijs gratiora: que cum liceret non impendere: tamen causa dilectionis impendimus. xxviij. questione prima iam nunc.

k Damnamus. non est generans. adiectiue tenet: idest nō generat licet sit persona generans.

l Asserit. s. ioachim. Quod ille. s. petrus.

m Itē q plātat.s.p̄dicādo. Et q rigat baptizando i epistola ad corinthios.

Unum corpus. vnione charitatꝫ ⁊ spū: ꝺ cōse. di. iiij. q̄ris a me.

n Ut sit vnū.i. eiusdē volūtatis. Nos vnū.s. vniōe nature.

n Nō.n. hic. Rū. ꝯcili uꝫ auctib⁹ ioachim. Ait .s. ioachim.

Pater ⁊ filius. pr̄ dedit testimoniū deitatis: q̄n dixit: Hic est fili⁹ me⁹ dilectus in quo mihi bene complacui: ipsum audite filius dedit testimoniū deitatis: q̄n i mōte transfiguratus potētiam deitatis ⁊ speciē eterne beatitudinis ostēdit. spūs sanctus dedit testimōiū: q̄n super baptizatum in specie colūbe requieuit: vel q̄n ad inuocatōeꝫ noīs christi corda eredētiū impleuit.

p Et hi tres vnū.i. indifferētes quo ad dādā grām. vel vnū.i. vnius substātie vel essentie.

q In terra.s. q chrīst⁹ fuit homo. j. ꝺ cele. mis. in quadā.

r Sps.i. hūana anima quā emisit in passione.

s Aqua ⁊ sāguis. que fluxerunt ꝺ latere xp̄i: vt in decre. p. i quadā. ⁊ fuit vera aqua ⁊ nō aquaticus hūor: vt quidā heretici mentiuntur.

t Hi tres vnum sunt. s. nā eiusdē substātie: sed coopatione eiusdem mysterij: q: sps p adoptōeꝫ nos filios dei fecit: aqua fecit nos filios dei p ablutionē baptismi: sāguis per redēptionē gratie.

u Nō est generās.i. s. gn̄rat: sꝫ ē psona gn̄ans.

x Nec gēita. Nota ad intelligentiā pſōnaꝝ in trinitate: q nominū quedā sunt essētialia q̄dam personalia quedam notionalia. Essentialia sūt que in singulari nūero dicuntur cōgrue de trib⁹ psonis sigillatim: vt deus bon⁹ de⁹ iustus etern⁹ oīpotēs ⁊ similia: i plurali vero numero incōgrue dicūtur: iuxta illud athanasij: Et nō tres dij: sed vnus ē deus. Personalia sunt que supponūt psonā: ⁊ in singulari numero tm̄: vt pr̄ ⁊ filius ⁊ sps sanctus. Notionalia sunt que notāt distictōeꝫ i psōis: vt generās generata ⁊ p̄cedēs. Ista notionalia cū veniūt adiectiue dicūt tm̄ ꝺ psōis ⁊ nō de essentia: s; q̄n tenenꝫ substātiue: tūc dicūt tam de essentia q̄ꝫ ꝺ psonis vn̄ hec ꝑpositio simplr ē va pr̄ ē generās: siue hec dictio generās teneaꝫ adiectiue siue substātiue. Si aūt dicaꝫ substātia diuiā ē gn̄rās: si hec dictio gn̄rās teneatur adiectiue falsa ē: q: vellet notare distictōeꝫ i diuiā essentia. si teneaꝫ substātiue va ē: q: tūc ē sēsus: substātia diuina ē gn̄ās.i. psona q̄ generat. vn̄ noīa ista gn̄ans gēita ⁊ p̄cedēs adiuncta noibus psonaꝝ distictōeꝫ notāt psōarū: iūcta vo cū noib⁹ istis substātia natura seu essentia diuina tenētur substātiue ⁊ notāt essentiā tm̄.

illo. itē qui plantat ⁊ q rigat vnū sūt: ⁊ oēs vnū corp⁹ sum⁹ in xp̄o. Rursus in libro reguꝫ ppl's meus ⁊ ppl's tu⁹ vnū sūt Ad hāc aūt suā sētētiā abstruendā illud potissimū verbum inducit qꝺ xp̄s de fidelibus iquit in euangelio: volo pater vt sint vnum in nobis: sicut ⁊ nos vnū sum⁹: vt sint consumati in vnū nō enim vt ait fideles xp̄i sunt vnū.i. quedaꝫ vna res q̄ cōis sit oib⁹: sꝫ hoc modo sūt vnum.i. vna ecclīa propter catholice fidei vnitatem: ⁊ tādem vnū regnū ꝑpe vnionē idissolubilis charitatis: quēadmodū in cāonica ioannis apl̄i epistola legitur: q: tres sunt qui testioniū dant in celo pater ⁊ fi. ⁊. s. s. ⁊ hi tres vnum sunt: statimqꝫ subiungitur: ⁊ tres sunt qui testioniuꝫ dant i terra spūs aq̄ ⁊ sāguis ⁊ hi tres vnū sunt: sicut in quibusdam codicibus inuenitur Nos autem sacro approbante concilio credimus ⁊ cōfitemur cuꝫ petro: q vna quedā summa res est incomprehēsibilis q̄dē ⁊ ineffabilis: que veraciter est pr̄ ⁊ filius ⁊. s. s. tres simul persone ac sigillatim q̄libet earūdē: ⁊ ideo in deo solummodo trinitas est nō qua

ternitas: quia quelibet trium personarum est illa res vꝫ substantia essentia seu natura diuina que sola est vniuersoꝝ principium: preter quod aliꝺ inueniri non potest: ⁊ illa res non est generans nec genita nec procedēs: sed est pater qui generat: ⁊ filius qui gignitur: ⁊ spiritus sanctus qui procedit: vt distinctiones sint in personis ⁊ vnitas in natura. Licet igitur alius sit pater alius filius alius spiritus sanct⁹ nō tn̄ aliud: sed id qꝺ est pr̄ ⁊ filius ⁊ spiritus sanctus. ideꝫ oīo vt fm orthodoxā ⁊ catholicā fidē ꝯsubstātiales eē credanꝫ. Pater eni ab eterno filium generādo suā substantiam ei ꝺdit iuxta qꝺ ipse testatur: pr̄ qꝺ dedit mihi mai⁹ oib⁹ est. ac dici nō pōt: q ptē substantie sue illi dederit ⁊ partē ipse sibi retinuerit: cuꝫ substātia pr̄is indiuisibilis sit: vtpote simplex oīo. sed nec dici potest q pater in filium trāstulerit suam substantiā generando: quasi sic dederit eam filio q non retinuerit ipsam sibi: alioquin desijsset esse substantia. Patet ergo q sine vlla diminutione filius nascendo substantiam patris accepit: ⁊

y Natura. hec ē illa sūma res quā dixit magr̄. p.

z Alius pater alius filius. Disiunctiua sunt e partitiua nomia: vt vn⁹ aliqs alius duo ⁊ similia: aliq̄ significant essentiā aliq̄ nō. Nomia ptitiua iūcta cū noib⁹ psonalib⁹ ⁊ nō essentialibus i masculino ⁊ feminio genere notāt distictōem i psonis: pr̄ ē vnus filius ē alius: pr̄ ⁊ filius sunt duo. Iūcta vo noibus essentialibus ita q eis imitanꝫ: essetiā notāt: vt pr̄ ē vn⁹ de⁹ pr̄ ⁊ fili⁹ sunt vna essentia. In neutro vero genere tn̄ essetiā notāt: pr̄ ⁊ filius sūt vnuꝫ.i. vna res: ⁊ iō optīe dicit: ali⁹ pr̄ ali⁹ fili⁹.i. alia est psoa pr̄is ⁊ alia persona filij nō tn̄ aliud: imo idē sūt in substātia: vt i. ꝫ patet.

a Orthodoxam.i. rectā: ab orthos qꝺ ē rectū ⁊ doxa qꝺ est scriptura q̄si recta scriptura.

b Ei dedit. vn̄ augustinus: Nihil hꝫ fili⁹ qꝺ n̄ nascēdo a pr̄e accepit.

c Simplex oīo. de hoc dicas vt. s. c. pr.

d Procedēs.s. p ispirationē: ꝺ cō. di. vl. c. pe. in fi.

e Cū ergo veritas. dicit respondēdo auctoritati p̄dicte volo pr̄ ⁊c. ⁊ eā exponit quā iducebat pro se ioachī ⁊ exponit qualiter intelligatur hoc verbū vnū: ⁊ p hoc etiā alijs auctoritatib⁹ respondetur.

f Orat in euāgelio ioānis.

g Unū in nob.i. vniti nobis vnione spiritus.

h Unum sum⁹. hic in alia significatiōe accipitur. hoc nomē vnum.i. vnione substantie seu nature: ⁊ infra sequitur.

i In gratia.i. per gratiam.

k Florentino mo[n]asterio. nota q[uod] si auctor reprobatur eius scripta sunt reprobanda. j. de hereticis fraternitatis. imo [et] si bona essent reprobarent[ur] r[ati]one auctoris: q[ui]a n[on] l[icet] ei hoc facere. xcvi. di. bene quidem. hic [contra] l[icet] auctor no[n] reprobet[ur]: q[ui]a co[n]fitetur se s[er]uare fide[m] catholica[m] t[ame]n scripta sua q[ui]a mala[m] h[abe]bant s[ente]n[ti]am reprobant[ur].

l Corrigenda [et] ideo q[ui]a parat[us] fuit corrigi [et] se correxit vt seq[ui]tur no[n] d[ebet] dici hereticus lic[et] q[ua]ndoq[ue] errasset in fide. xxiiij. q. i. hec est fides. [et] q. iij. d[ixit] apostolus.

m Canonu[m]. generaliu[m]. s[cilicet] q[ui]a quida[m] canones sunt g[e]n[er]ales q[ui]da[m] locales. lxiij. di. cu[m] longe. j. de elec. nihil: q[ui]da[m] causales. q[ui]da[m] temporales: vt. xxix. di. sciendum.

n Statuta. non abrogata vel per co[n]trarium canone[m] vel p[er] co[n]suetudine[m] illa ei[us] s[er]uanda non sunt. xxvi. di. c. i. [et] xxxvi. q. vl. [et] c. vl. [et] dic statuta co[n]tinentia p[re]cepta [et] prohibitiones: al[ia]s si de co[n]silio loquere[n]tur no[n] obligare[n]t. xiiij. q. i. q[uo]d recipitur. i. q. i. di. §. hec [et] s[ecundum] leg[es].

p Custodiant[ur]. i. q. vij. si q[ui]s o[mn]em. xix. di. si romanor[um]. [et] j. e. c. vlt.

o Ab o[mn]ibus. sic [et] leges ab o[mn]ib[us] sunt s[er]uande: vt. C. d[e] legi. [et] co[n]sti. lege leges. [et] C. de iur. [et] fac. igno. co[n]stitutiones. [et] dic ab o[mn]ib[us]. s[cilicet] subditis. [illegible] ff. de leg. princeps. [et] ix. q. iij. cuncta t[ame]n legibus se velle viuere profitentur. C. de legi. digna vox. [et] C. de test. ex imperfecto. [et] ff. de leg. a. iij. ex imperfecto. [et] i[n]sti. qui. mo. testa. infir. §. vlt. [et] ij. q. vij. nos si i[n]competeter.

q In actio[n]ib[us]. s[cilicet] ciuilib[us].

r In iudicijs. s[cilicet] c[r]i[min]alibus: q[ui]a iudiciu[m] aliud crimi[n]ale aliud ciuile. j. q[ui] fi. sint le. p[er] venerabile[m]. nec est necesse p[ro]ponere actio[n]em. j. de iu. di. dilecti. ff[.] t[ame]n q[ui]s proponit ineptam succu[m]bit: sed aptam po[tes]t postea p[ro]ponere: vt. j. de iudi. examinata. vbi de hoc.

f Suo sensu. s[cilicet] malo. [et] est s[ecundum]. ij. q. ix. pura. [et] j. e. ne innitaris. q[uia] n[on]q[uam] e[ni]m suo se[n]su vti deb[et] iudex in iudica[n]do p[ro]p[ter] ma[le] accepto vocabulo. ff. de arbi. quale[m]. [et] in aut. de iureiu. q[uo]d p[re]. ab his q[ui] admi[ni]stra. reci. circa p[ri]n. col. ij. [et] j. de renu[n]. i[n] p[rese]ntia. du[m] t[ame]n s[ecundu]m leges [et] iura p[ro]nu[n]ciet: in aucte[n]. d[e] iud. §. q[uia] [contra]. [et] o[mn]is iudex al[ia]s est. §. colla. vi. [et] i[n] aucte[n]. d[e] d[e]fen. ciui. §. iusiura[n]. colla. iij. [et] iii. q. vij. iudicet. [et] xx. di. d[e] libellis. [et] xxxvij. di. relatum. [et] institu. de officio iudi. in p[ri]n. [et] C. de se[n]te[n]. [et] i[n]ter. om. iudi. nemo.

ita pater [et] filius habe[n]t ea[n]de[m] substantiam: [et] sic eadem res est pater [et] filius nec no[n] [et] spiritus sanctus ab vtroq[ue] procedens[g]. Cum ergo[h] veritas p[ro] fidelibus suis orat[i] ad p[at]rem volo inquiens vt ipsi sint vnu[m][k] in nobis: sicut [et] nos vnu[m][h] sumus hoc nome[n] vnu[m] p[ro] fidelibus q[ui]dem accipi[tur]: vt itelliga[tur] vnio charitatis in gratia[i]: p[ro] personis vero diuinis vt attenda[tur] ide[n]titatis vnitas i[n] natura: que[m]admodum alibi veritas ait: estote perfecti sicut [et] pater vester celestis perfectus est: ac si diceret manifestius: estote perfecti perfectione gratie sicut pater vester celestis perfectus est perfectione nature vtraq[ue] videlicet suo modo: q[ui]a inter creatorem [et] creaturam non potest ta[n]ta similitudo notari: quin inter eos maior sit dissimilitudo notanda. Si q[ui]s igitur sententiam vel doctrinam prefati ioachi[m] in hac p[ar]te defendere vel approbare presumpserit tanq[uam] hereticus ab omnibus euitetur: in nullo tamen propter hoc florentino[k] monasterio cui ipse ioachi[m] extitit institutor volum[us] derogari: q[uonia]m ibi [et] regularis est institutio [et] obseruantia salutaris: maxime cum ipse ioachim omnia scripta sua nobis assignari mandauerit apostolice sedis iudicio approba[n]da seu etiam corrigenda[l]: dicta[n]s epistola[m] qua[m] propria manu su[b]scripsit: in qua firmiter co[n]fitetur se illam fidem tenere qua[m] romana tenet ecclesia: q[ue] dispone[n]te d[omi]no cu[n]ctoru[m] fideliu[m] mater est [et] magistra. Reprobam[us] e[t]ia[m] [et] co[n]de[m]namus p[er]uersissimu[m] dogma impij amalricij: cuius mentem sic p[ate]r mendacij excecauit: vt eius doctrina no[n] ta[m] heretica q[uam] insana sit ce[n]senda.

Et co[n]cilio melde[n]si.

Canonu[m][m] statuta[n] ab omnibus[o] custodia[n]tur[p]: [et] nemo in actio[n]ibus[q] vel iudicijs[r] ecclesiasticis suo[f] sensu s[ed] eor[um] auctoritate ducatur.

Greg. in registro.

Cognosce[n]tes: [et] i[n]fra. Re[rum] que culpa[t] caret i[n] da[m]nu[m] vocari no[n] co[n]uenit. Quotiens vero nouum quid statui[tur] ita solet futuris[u] formam impo[n]ere: vt dispe[n]dijs[x] preterita no[n] commendet[y] ne detrimentum ante prohibitionem[z] possint ignorantes incurrere: quod eos postmodum dignum est.

t Cognosce[n]tes. culpa[m] q[ui]a q[uo]d legitime factu[m] e[st] pena[m] non meret[ur]. C. de adul. gracchus. [et] peccata suos debe[n]t tenere auctores. C. de penis. l. sancimus. [et] j. de h[is] q[ue] fi. a ma[iori] p[arte] ca. q[uod] nesciuit. [et] j. d[e] sen. excom. romana. i[n] fi. [contra] ita est hoc arg. expressu[m] q[uod] n[em]o priuatur iure suo sine culpa. lvi. di. satis p[er]uersu[m]. xvi. q. vlt. inue[n]tu[m]. [et] de rest. spo. q[ue]rente. arg. co[n]tra. xiij. di. renoua[n]tes. [et] xxxiij. di. si cuius vxore[m]. [et] c. seq. [et] e[tiam]. xxxv. q. ij. nullo[rum]. j. de cle. co[n]iu. sane. So. prima rubrica regulariter [contra] e[st] co[n]traria causalia sunt. vel dicas q[uod] licet q[ua]n[do]q[ue] quis priuet[ur] iure suo sine culpa non t[ame]n sit istud sine c[aus]a. j. vt lite no[n] co[n]testata. q[uonia]m frequenter. §. si vero. [et] ca[usa]m facile est videre i[n] p[ri]uilegijs [et] signatis. In vi. casibus p[ri]uatur aliq[ui]s iure suo sine c[u]lpa: vnde versus

Paupertas odiu[m] viciu[m] fauor [et] scelus ordo.

Personas spoliant [et] loca iure suo. ista notant[ur] i[n] c. renouantes. [et] j. de p[ri]uile. a[n]tiqua. vbi de hoc.

u Futuris. sic ergo co[n]stitutio respicit t[ame]n futura [et] no[n] p[re]terita: vt. j. e. c. vlti. vbi dicemus de hoc.

x Dispendijs. i. damnis siue retractationibus.

y Commendet. i. puniat.

z Prohibitio[n]e[m]. ar. nemine[m] ligari q[ue]stione a[n]t[e]q[uam] ad ip[su]m p[er]ueniat. vt. xxx. ij. q. iij. dixit sara. [et] lxxxij. di. p[ro]posuisti. ar. [contra]. xvi. di. q[uod] dicunt. si no[n] e[st] [contra]: q[ui]a ex q[uo] publice p[ro]mulgata e[st] [et] publicata: o[mn]es tene[n]t ad ip[su]m vel s[er]ua[n]d[u]m: [et] o[mn]es ligat p[ost] duos me[n]ses a publicatio[n]is t[em]p[o]re elapsos: i[n] auc. vt facte noue co[n]stitu. circa p[ri]n. colla. v. j. de sen. exco. nouerit. j. ne cleri. vel mo[n]a. dudu[m] no[n] magno. [et] c. sup[er] specula. nec e[st] necesse vt singulor[um] auribus inculcetur: vt in dicto. c. q[uo]d dicitis. [et] j. de postulatio[n]e prelatorum. ad hec. nisi probaret se extra prouinciam tunc fuisse vel alius impedimentu[m]: ar. est expressum. j. qui matri. accusa. poss. cum in tua.

a Ranslato sacerdotio deinceps de xpo in petrum quidā hebrei lz facti essent xpiani legē tñ seruare vole-bant, q̄ dicebat sabbatū custodiri ⁊ circūcisionē esse seruādā: que hodie ad litteram seruari non debet: hoc reprehendit apostolus dicens ergo postq̄ sacerdotium translatū ē ad xpia-nos: necesse est vt legis translatio fiat ⁊ cetera. augusti-nus super illo lece probat q̄ hoc facere nō debent q: lex ⁊ sacerdotium si-mul data fuerūt ⁊ ab eo-dē ⁊ sub eadē p̄missiōe ⁊ iō simul sublata: q: q̄d d̄ vno dicitur necesse ē de altero intelligi.

a Translato. ~~[struck-through text]~~

b Sacerdotio. supple leuitico: vt certū obiectio ē pōt fieri de melchise-dech: qui precessit legē per quingentos annos: quod innuitur ex litte-ra sequenti: q: sacerdoti-um simul fuit datū cū lege: vt ē supple leuiticum.

c Quia enim. verba sunt august. exponēns p̄dcā v̄ba apli.

d Simul. q: in monte sinai eodē tēpore cōtulit dñs moysi legem ⁊ sacerdotium. postq̄ ergo iā translatum est sacerdotium ad christianos: ergo ⁊ lex transferri debet.

e Sponsione. q: postq̄ dñs dedit legē filiis israel dixit eis audi israel mandata mea ⁊ ea conserua in corde tuo: ⁊ si fe-ceris dabo tibi terram fluentem lac ⁊ mel: ⁊ tunc ipsi p̄mise-runt fuare legē ⁊ sacerdotiū: ⁊ iō dicit sub eadē sponsione. h̄ attēde: q: dñs in veteri testamento tp̄alia semp p̄mittebat: i nouo vero p̄mittit eterna: vt cētuplū accipiens ⁊ vitā eternā possidebis ⁊c. j. de cele. mis. cum martha.

f Q̄d de vno. ar. q̄ vbi ē eadē rō ibi d3 esse idē ius: ⁊ q̄ d̄ similib⁹ idē iudiciū ē h̄ndū. v. di. ad ei⁹. xo. ⁊. iij. di. dēiq3. ⁊ xxi. q. vl. ⁊ h̄ dicim⁹. ⁊. i. q. iij. si quis obiecerit. ⁊. j. d̄ transla. inter corporalia. ⁊. j. n. p̄tū. inter ceteras in fi. ⁊ quonā ex vna ra-dice vitiū nascit: ipse quēs ē vt vna lege tollat. C. de nup. si li-bertā ⁊. j. q. j. sicut christ⁹. ⁊. xiij. q. ij. si ego p̄ vet⁹. ⁊ q̄ dīc q̄d d̄ vno d̄i. q̄d d̄ vno est: tū fēr. i. fac̄. ad nulū alio ñ vr fact̄.

Pretereo vetitos sustinē. Augustin⁹ sup illud ep̄le ad hebreos.

Rāslato⁹ sacerdotio⁹ ne-cesse ē vt legis trāslatio fiat. q: enī simul⁹ ⁊ ab eode3 ⁊ sub eadē spōsiōe⁹ vtraq3 da-ta sunt: q̄d d̄ vno d̄ ē necesse ē vt de altero intelligatur.

Idē sup ep̄la ad romanos.

Am cōcupiscētiā⁹ nesci-ebā⁹ ⁊c. hoc enī elegit apostolus generale⁹ i quo oīa mala. co[n]tinē⁹. bōa ē ergo lex⁹ q̄ dū hoc p̄hibz oīa mala p̄hi-bet⁹. Ieron. in parabolis.

E imitaris p̄udētie⁹ tue. prudentie⁹ sue inixit: q ea q̄ sibi agenda v̄l dicēda vi-dentur: patrū decretis p̄po-nit⁹. Innocen. iij. senoñ. ar-chiepiscopo ⁊ ep̄o treceñ.

Um oēs ⁊ ifra. Ad au-dientiam ap. nrā p̄uenit q̄ treceñ. canonici nouum fecerūt i treceñ. eccl̃a p̄stitu-tā⁹. vt eis tā i p̄sentia q̄ i ab-sentia reddit⁹ suos ex integro p̄pertuos: q i eadē eccl̄a p⁹ il-lā p̄stōnē fuerūt vel decetero fuerit istituti reddit⁹ i absen-tia nō p̄cipiātis3 tūc solū cum fuerint residentes ⁊c. ū fm tre-ceñ. eccl̃e cōsuetudinē oēs in hoc consueuerūt esse pares. Statuerūt etiā vt cū singulis prebendis annexe sint vinee ipsis suas dum vixerint possi-dentibus: vinee decedentiu3 ad successores nō trāseant: s3 prouentus earum inter singu-los diuidantur. Cū igit̄ q̄d q̄s q̄ iuris in alterū statuit ipse debeat vti eo: ⁊ sapiēs dicat auctoritas: patere legē quā3 tu ipse tuleris. M⁹. qua. anti-quos canonicos iūioribus ⁊ iuniores in perceptione fru-ctuū tā p̄bendaꝶ q̄ vicarum

i Hoc. n. s. nescire cōcupiscentiā vel reuenuendam ⁊c. vel hoc ē a peccatū: ita exp̄o i Aug. si intelligas d̄ cō-cupiscētia carnis tūc falsum esset cum apostolus habe-ret cōcupiscētiā stimuli carnis. vn de dixit: video aliā legem repugnātē legi mētis mee captiuantē me i cor-pore peccati. xxxij. q. v. si paulus.

k Generale. vi-tiū p̄cupiscētie q̄d ē generale ad oīa vitia.

l Uā oīa mala. ar. q̄ vno prohibi-to oīa p̄hibent̄ q̄ sequūt ex illo. xij. q. v. penale. ⁊. iiij. di. denique ⁊. i. d̄ h. instruant̄ dilecte ad h̄. C. de re. alie. nō alienādis. l. vl. ⁊. C. de leg. nō du-bium.

m Quunt. l. cri-n p̄nt: ⁊ cōp̄hēdit genera singulorū ⁊ nō singula gene-rū. i. nō ē aliq̄d ge-neris mali q̄d q̄sq3 ñ possit oriri ex cō-cupiscētia: ⁊ sic in-telligē. ⁊ lex. di. bo-nor. vbi dīc q̄ cu-piditas ē radix oī-um maloꝝ: vel si-militer cōp̄rehen-dit genera singu-loꝝ ⁊ nō singula generū: ⁊ de pe. di. ij. q: radix. ⁊ eodē mō intelligit̄ illud q̄d dīc ipsatōr: q̄ auaricia ē mr̄ oīu3 maloꝝ: ⁊ aue. vt iudi. sine q̄ suffra. ⁊. cogitatio ⁊ fus fi. coll. ij. ⁊ ex hoc generali vno cōcupiscētia oīa mala ⁊ septē principalia vitia p̄nt oriri. s. supbia ira inuidia ac-cidia auaricia gula luxuria. ⁊ iō dicit Aug. cū apl̄o: q̄ bōa sit lex q̄ dū hoc ⁊c. nō tñ p̄p h̄ singula vitia cuiusli-b3 generis: vt puta interficere hoīe3 p̄urā ⁊ similia orī-tur ex cōcup̄ia. vel ex p̄ōe q̄ dixit oriūtur a. extra sūt p̄hi p̄ stentorio. ita exp̄oitur. ff. d̄ ⁊ sig. v̄bū erit. p̄p cōcupia3 n. primi parentes oīa mala orta sūt. si. n. ā p̄cupiuissent nō peccauissemus v. di. ad ei⁹ xo cōcubitū i fi. vñ gre. Caro nos leta trarit ad culpā: afflicta reducit ad veniā: ⁊ sic nō est necesse cōp̄rehēdere genera singuloꝝ ⁊c.

n Lex. i. cōstitutio: vt in prin. decre. lex est cōstitutio: di. i. ⁊ di. ij. ⁊. ⁊ sic facit ad romanum.

o Dum hoc prohibet. s. generale vitium cōcupiscen-tie quod est generale ad omnia vitia.

p E imitaris in parabolis salomonis ponitur ⁊c. Fili mi habe fiduciā i dño ex toto corde tuo ne innitaris prudentie: ne sis sapiens apud temetip3. Hieronimus exponit hic particulam illam: ne innitaris prudentie tue ⁊ cetera.

q Prudentie tue. verba sunt hieronimi vsq3 in finē.

r Prudentie sue in malo. ⁊ est si. viij. q. i. sciendum. ⁊ xi. q. iij. puta. ⁊ d̄. ē. ri. canonum.

s Decretis. i. cōstitutionibus: ⁊ ita pertinet ad titulu3

Preponit. nō ergo sunt postponenda decreta: que hieronymus ita commendat: qđ etiam fieri non debet ter eꝫ distinctione relatum.

gunt obseruare. j. de preben. pro illorum.

Coequetis. sic ergo oēs partes debēt esse in bñficijs. j. e. cū M. de hac mā no. j. de ma. ⁊ obe. statuimus.

Consuetudinē. nō hic ar. op. q̄ in abbātia. pōt qs pcipere bñficiū sine peccato si ꝯsuetudo sic fecus ē de iure cōi: vt. j. ð cle. nō resi. quia nōnulli. ⁊ c. relatum.

coequetis antiq̄s sm̄ pꝛorē cō suetudinē vsqꝫ ad tp̄s pdicte ꝯstōnis seruatā: vel sm̄ rōna bilē istitutionē i posterꝫ obser uandaꝫ. Idem tridētino epō.

Quę in ecclesiaꝝ: ⁊ infra. Sane puenit ad audien tiam nr̄am: q̄ ciues teruisini ꝯstituerūt vt siqs se ad inopi am vergere pbabilr̄ allega uerit: alienādi feuduꝫ quod ab ecclesia vel alijs tenꝫ: libe rā habeat facultateꝫ: ⁊ infra. Uolentes igit̄ ecclīaꝝ indem nitati ꝓuidere ꝯstōnem huius modi ⁊ vēditiones feudoꝝ ecclesiasticoꝝ factas sine legi timo ecclesiasticaꝝ psonaruꝫ assensu vires decernim⁹ non habere. Idem.

Cum accessissent ad ap. sedē archi. tulleñ. ⁊ G. tulleñ. capituli procuratoꝛ: ar chi. ꝓposuit memoꝛatus: q̄ cū oliꝫ quidam tulleñ. canonici nr̄is aurib⁹ itimassent q̄ pmi ceriatus in tulleñ. ecclīa tāto tp̄e vacauisset: q̄ ad manus nr̄as illi⁹ psonat⁹ esset dōatio deuoluta: ⁊ ifra. Fuit isup ex pte capl̄i allegatū: q̄ ð cōi as sensu canonicoꝝ tulleñ. fuerit ꝯstitutū ne pmiceriat⁹ digni tas esset vlteri⁹ i ecclīa memo rata iter canonicos ipsos pri miceriatus puentib⁹ ⁊ posses sionibus distributis: ⁊ infra. Propter qđ euidenter appa ret: q̄ primiceriatus ipse tan to tp̄e non vacauerit: sicut vo bis fuerat falsa insinuatione suggestuꝫ: ⁊ infra. Quocirca mādamus quatenus si vobis constiterit tulleñ. canonicos: ne vlteri⁹ i tulleñ. ecclesia pri miceriat⁹ esset officiuꝫ cōtra

a Cum oēs. ꝯstitutum. sed nonne canonici illi trecē nēses poterāt hec ⁊ alia statuere alijs irrequisitis ēt in preiudicium successoꝝ cū illud videret esse i⁹ cōe q̄ absentes nihil ꝑ cipiant. j. ð cle. nō resi. iter quattuor ⁊ c. vlti. j. de ap. ꝑ uenit. imo vr̄ q̄ sic ar. x. q. ij. hoc ius porrectuꝫ. ⁊ ff. de pac tis rescriptū. ⁊ vij. q. i. fact⁹ ē. sꝫ hoc iō nō valuit: q: in pꝛiudiciū aliorum ⁊ malo zelo ⁊ ꝯtra ꝯsuetudinē ecclie h fecerūt. j. e. c. ex pte. ⁊ transgressor ꝯsuetudis: vt trās gressor legis puni end⁹ ē. xj. di. i his ⁊ statutū siue cōsti tutio dꝫ eē iusta ⁊ honesta ⁊ cōis oī bus. iiij. di. erit āt. ⁊ q: ꝯstitutō ista nō erat generalis nec cōis oībus iō non valuit ⁊c. ⁊ cū ipsi canonici itelligan tur q̄si vnū corp⁹: ⁊ idē collegiū nō dꝫ duplici iure censeri. xij. q. ij. cognoui mus. ⁊. j. ð decimis. cū in tua. ⁊ incōueniens aliud seq̄ ret q̄ successores min⁹ haberent q̄ pdecessores: ⁊ sic nō esset vera successio i ius alteri⁹. ff. ð reg. iu. hēditas. ⁊ ff. de ac. pos. cū heredes. ista ꝯstitutio nō valuit: q: sine con sensu epi facta fuit. j. de ꝯsue. cū ꝯsuetudis circa fi. ar. ꝯ ff. de coll. l. vlti. vbi sit collatio bonoꝝ natis: sꝫ nō illis q̄ sunt nascituri. sed nunqd ē veꝝ generalr̄: qđ maioꝛ ps capituli facit: totū capl̄m facē itelligit̄: qđ vr̄. j. ð his q̄ fi. a ma. p. ca. cū i cunctis. dicas q̄ si aliqđ ē cōe plurib⁹ nō vt collegiatis sꝫ vt singulis: qđ fit a maioꝛi pte illoꝝ nihil vꝫ: nisi oēs ꝯsentiāt. ff. de ser. ru. p. p fundū. nisi reꝫ ꝯcedant in nālē vsuꝫ: qđ pōt facē vn⁹ ēt inuitis socijs ⁊ ꝯdicentib⁹. min. de re. di. §. religiosuꝫ. ꝟ. in cōe vero sepl chrū. ⁊ nisi in casu. j. ð iure pa. postulasti. ⁊ c. qm̄ in qui busdā. Si vō sint plures vt collegiū: distingue si aliqua facienda sunt ex necessitate: vt alienationes electiones ⁊ silia: sufficē q̄ maioꝛ ps facē. j. ð his q̄ fi. a ma. p. ca. cū i cunctis. dū tñ alij absētes vocent. j. de elec. q̄ sic. ⁊ c. ve nerabile. in alijs q̄ ex necessitate nō fiūt: q̄a extra illa q̄ ut faciebāt: nihil pōt fieri nisi oēs ꝯsentiāt: vt hic ⁊ in pdicta. l. p fundū. ⁊ debēt ꝯsentire vt collegiū nō tanq̄ singuli: ar. j. e. cū M. ferr. ⁊. j. de elec. in genesi.

x Qđ glo. ff. qđ q̄sqꝫ iur. l. i. ⁊ di. i. in fin. decretoꝝ.

y Patere legē. dic Aug⁹. Talis sum i scriptis alioꝝ: quales volo esse itellectores meoꝝ. ix. di. neqꝫ quocūq̄ bet. nec debent alijs legem imponere: quam ipsi negli gunt obseruare.

b Quę in ecclesiaꝝ. ꝯstituerūt. qđ eis licuit tā iure fori q̄ iure poli. ⁊ vocat̄ ius ciuile: qđ q̄sqꝫ pp̄ls sibi ꝯstitu it. in. ſi. de iu. natu. §. i. ⁊ di. i. ius ciuile. sed ex hoc statuto nullū pꝛiudiciuꝫ ecclesie generat̄: vt lxx xvj. di. hā qdem. etiam si in vtilitatē ecclesie re dundaret: si auctas pp̄o nō iteruenerit: vt. j. e. hā gđē. ⁊. j. e. ecclesia sācte marie. x. dis. c. i. ⁊. j. de sen. ⁊ re iudi. cū causaꝫ.

c Ad inopiaꝫ. si culpa sua eget: indignū ē ei sb̄ ueniri. ff. depositi. bona fides. arg. op. ad hoc. lx xxvj. di. non satis. vel si suo vicio incidit in ege statem: est si. j. de cons. ex parte.

d Alienādi. q. feuduꝫ alienare. recde a iure feu dum: dñs illud alij cōce dere pōt. j. ð feud. c. ij. ⁊ in libro feudoꝝ cōsti. si clientulus. sꝫ alij i feudum dare pōt: vt i dicta ꝯstit. si clientul⁹ ⁊ in ꝯstitutione lotharij imperialis. nec feudū dari pōt i dotē. j. ð dona. inter vir. ⁊ vxo. nup. nec vsuari pōt vsuꝫ vendere irrequisito dño: vt insti. de vsu ⁊ ha. in pn̄. nec emphiteota pōt vendere melioratiōes suas dño irrequisito: qđ si fecerit dñs il lud pōt reuocare. C. de iure emphi. l. vlti. j. de loca. pote. l. sꝫ facta denūciatiōe dño si dixerit se nolle emere: vel sua denū ciatiōe duoꝝ mensiū spatiū sit elapsum pōt vendē cui vult: dummodo nō vendat psonis phibitis. j. ð loca. ⁊ ꝯduc. potu idere. greg. ē in pdicta. l. renūciare sꝫ feudo vasall⁹ nō pōt inuito dño: cū eius fauoꝛ introductū sit: vt vasallū hēat: ar. C. de ac. ⁊ ob. sicut in initio. arg. ꝯ. ff. ð opis lib. interdum.

e Personaꝝ assensu. nō tñ sufficeret oiuꝫ ꝯsensus in hoc casu q: alienatio facta de ꝯsensu omnium citra formaꝫ debitam nulla est. xij. q. ij. sine exceptione. ⁊. x. q. ij. hoc ius porrectum. ⁊ C. de sacrosan. ec. nō iubem⁹ in fi. j. de re. ec. nō alie. dudū sed si communis forma seruata esset teneret venditio. j. ð his que fi. a pꝛela. sine consen. ca. cum nos. sed si lesa esset eccle sia restituitur in integrum. j. de in inte. resti. requisiuit. ⁊. j. ð empti. ⁊ vendi. cum dilecti.

f Cum accessissent. vacauisset. nulla iusta causa ipediēte: alias non curreret tempus. j. de conce. p̄ben. vel eccle. non va. q: diuersitatem. ar. ad hoc. xvj. di. in. de seruacu ne. ⁊ q. q. vj. antenorum. §. ad hoc. ⁊ si papa inter dicat aliq bus ne eligant sine suo mandato speciali tempus statutū. s. trium mensium a canone eis currat: nisi i. ad tp̄e postulauerit licentiam eligendi. j. de elec. c. vlt. gregorius.

a Statuisse ac ipz statutū p sedē aplicā ɔfirmatum fuerat.

b Confirmatū. sed nūqd canonici p se pñt pbēdā vel digni tatem tollere sine licētia dñi pape. vr q nō: q: nec augē pñt. j. de ɔsue. cū olim. 7 de. vi. 7 ho. cle. qm vt aut. xxij. di. c. i. q: ho/ nor ecclesie pot⁹ dz augeri ꝙ minui. j. e. ex pte. vbi ē ex ſ ſuz q nō ē 7 c. p. di. i. vala 7 j. de v. sig. c. vlti. 7 q: tē poribꝰ nr̃is pot⁹ addi cupim⁹ ꝙ minui. xxv. q. i. ꝙ ad ppetuaz. 7. q. ij. q. cūq. vñ nec eps pōt ob/ mittere qn statuat archi pbr̃. j. de of. archipbr̃. c. vlt. ꝗſi ipse sol⁹ suffici at. j. ō of. archipbr̃. c. vl ti. 7 meli⁹ est ꝗlēcūq3 eli gē ꝗ3 ordinē plenū non e se. ff. ō decu generali s ꝗ. pen. ad h dicit io. q ex cā pñt minuē: vt. j. ō isti. c. i. 7. c. aucte. 7. j. e. c. pr. 7 ō aucte epi: vt. xxi. di. i nouo testamēto. 7 q pñt vnā dignitatē tollē vel diminuē vl mutare pbē das: pbaṫ. xvi. q. i. pcipi m⁹. 7. j. de excess. pla. sicut vnire. 7. ff. cōia p. sigs duas. ꝗ. i. 7 ff

statuisse ac statutū ipz aucte se. ap. fuisse p⁹ modū sicut dr ɔfirmatū⁹: vos illō faciatis i suo robor̄ pmanē: nisi postea dicti canonici ɔuenerint aliquē vz i pmiceriū eligēdo.

Idem clugien. episcopo.

Uz. M. sacrist. 7 infra. Di cti⁹. M. p se ac. iiij. soci is suis pposuit: q sacrist. cano. nici vt eo aplius suos redditus augmētarēt: q puent⁹ eccliā q diuidi ɔsueuerāt iter pr̄es i vsus cederēt paucoꝝ. xiiij. p bēdas tm̄ pter id qd mēse cōi ter deputarūt i eadē ecclesia ɔ antiquā ɔsuetudinē statue runt. Postmodū vo ɔ ɔstōēz ipaz voluntarie vēiētes dictos v. i canōicos recepunt null⁹ p bēdis assignatis eisdē 7 lz eoꝝ reddit⁹ nō modicū fuerit aug mētati: nūdū tñ eis voluerit ex superexcrescētib⁹ redditib⁹ pui dē. Uex ex aduerso fuit ppositū: q: xiiij. pbēdaꝝ numēo in sacrist. ecclia istituto 7 ap. ptec/ tiōis psidio roborato cū vna i eadē eccla pbēda vacassz. ad qzdā istātiā duos ad eā 7 p

lud vnico actu tm̄ vt h. 7. j. c. pri. 7. j. de pben. p illoꝝ. se cus si nō buat illō vel si nō utel se il lo: tūc. n. pdiṫ legi timo tpe. j. ō puile. accedētibus. 7. c. si ō terra. magi. n. deliquit q directe venit ɔ puilegiuz ꝗ ille q ñ vtiṫ illo: ar. ad h. lectiū. di stin. ꝗsqs. 7. j. ō se. ex. cōtingit. ij. Alij distinguūt an puilegiū sit onerosuz: 7 tunc vnico actu tolliṫ. an sit fauo/ rabile: 7 tunc non pditur vnico actu

ō neg. ge. cū al. cui. j. de pbē. vacāte. c. lxiij. di. ꝗ. vez. c. lxiij. di. quoꝝ vices. 7. c. cor epi. 7 i pde. decre. bo. j. e. ex pte. vbi di c i lz nō sint eius reddit⁹ diminuti: ita vr̄ q potuissent si fu issent diminuti io ꝗ vero credo q ñ possent sine aucte pape: ne q ꝗ in fraudē h facerent 7 cām subūcerent cū nō esset: 7 h idē dr̄ et de ɔsensu cptiar. cp. j. ō v. sig. c. vlt. qd ꝗ simile fuit h ɔfirmauit auctas dñi pape ex certa scia: ar. xvj. q. i. c. vlti. si cut 7 daṫ actio ex nudo pacto si muet aucte legz vel pncipis ff. ō pac. l. legitima. vel tene vt dicit io q pñt iusta ex cā als ñ ar. j. e. c. pr. 7 nisi in tñ a ɔtio dignitatē tñ nō credo q possint creare vel supprimē sine aucte pape: vt h dicit: nec diminuē numeꝝ iuramēto firmatū: cui ɔfirmatio se. ap. accesserit hu/ iusmodi clausula adiecta. j. q si sec⁹ fieret nō valeret. j. de p ben. dilecto. a ɔtio. Nota q ɔfirmatio siue ɔstitutio dñi pape valet vt ɔfirmet infirmū. q. q. i. in primis. 7. iij. q. vj. h quippe. Confirmat et 7 supplet defectū solēnitatis obmissē. j. ō trā/ la. c. i. Item valet vt de bñficio illo qd ex certa scia ɔfirmatur po stea directe an licite sit aeqsitū an nō sine nouo mādato ñ co gnoscaṫ. j. de ɔfir. vti. vel inuti. c. q si vo sub hac forma ɔfirmat s. ɔfirmam⁹ sic iuste possides: talis ɔfirmatio modicū operaṫ vel nihil. j. de ɔfir. vti. vel inuti. c. i. de qua ɔfirmatione hēs. j. de ɔcess. preben. 7 ec. non va. quia diuersitatem.

c Contrauenerint. vr̄ q priuilegiū vnico actu pbaṫ: vt hic 7 j. e. c. pri. j. ō pbē. c. p illoꝝ. 7. c. ti. q. in priuilegiū. C. ō iure do. ipe. l. q. 7. iiij. 7. C. ō his q p me. iudi. ñ cap. io q. 7. C. de pac. in ter emp. 7 vē. ɔmulsione. ar. ɔ delicti. psone cc. xvj. q. vj. si eps j. de arbi. cū tpe. j. de puile. accedent. b⁹. 7. c. si de tra. Uin. distinguit: aut daṫ priuilegiū ad faciendū aut ad nō faciendū. si daṫ ad faciendū: 7 io q ipetrauit spatio. x. annoꝝ ñ vtiṫ eo: pdit illō. ff. ō nūdi. l. i. si vo daṫ ad ñ faciendū: s. p ipa reh nauit sibi al qd iure in eo ñ pōt tali puilegio renūciari ex i se. j. ō arbi. cū tpe sed si nihil sibi reseruauit puta q: ōd i p puilegiū de ñ dandis decimis: tunc nō pdiṫ nisi legitio tpe. s. s. xl. ānoꝝ spatio fecerit ɔ puilegiū decimas soluēdo. i. de p uile. accedētib⁹. 7. c. si ō terra. 7. v. a. q. i. ꝙ puilosus. Ḧ. sed sus hoc q semel renūciet circa bñficia. si daṫ ad excipiendū ppe tuū ē: q: q spalia sunt ad agendū: ppetua sunt ad excipiē dū. ff. ō de. excep. pure. ꝗ. vlti. qd ē vez si nemo agat: ꝗ si agat 7 nō excipiṫ ɔ agentē pdiṫ priuilegiū. ff. ō pecu. pap. ꝗ ratihabitio. 7. ff. de pdi. inde. si is q io. dicit q si ille q ipetrauit puilegiū directe obuiat puilegio pdiṫ il

7 melius vr̄ dicē si priuilegiū datuz est fauore pers͂e seu psonaꝝ qle fuit hic 7 in similib⁹ pcoꝝ. pditur vnico actu si datū est fauore ecclesie siue intuitu religiōis: vt sunt puilegia de nō soluēdis decimis 7 ɔsilibus: nō tolliṫ nisi legitio tpe: vt dcm̄ est. Meli⁹ vr̄ dicendū q sicut sunt diuersa puilegia in diuersis casib⁹ ɔcessa: qdlibet priuilegium locuz hēat in suo casu: sicut vides in psen ptionib⁹: q diuersa tpa regrūt: dic vt. j. ō dcī. suggestū.

d Eligēdo. vr̄ q talis electio ñ deberet valere: q: no ua dignitas sine licētia pape ɔstitui ñ pōt. j. ō ɔsue. cū oli. xxiij. di. c. i. ꝗ hec esto vr̄ ō nouo et creata: 7 sine li cētia pape ñ dr̄ noua dignitas: si et ɔtīua antiq̄ digni/ tatis pñt eā resumē: ar. ad h. i. ō feud. c. u. 7. j. ō iud. ɔsu lut. 7. ff. de no. ope. nūc. l. i. ꝗ. sigs ed. ficium. b.

e Um. M. socus. 7 lz. M. hēret mandatū: 7 tñ sine mādato p socijs absentib⁹ agē possz: cū essent ɔsor tes eiusdē litis: q: agebāt: vt eis fieret cōicatio ō fructi/ b⁹ superexcrescētib⁹: tñ cauē dz ō rato: vt. C. ō ɔsortibus e. li. l. ii. 7 spāle. als nō admittiṫ ad agēdū sine manda to: nisi esset ɔiūcta psona. ff. ō pcur. ꝗ 7 he psone. 7. j. tit. pri. nōnulli. 7 i alio est h spāle: q: p⁹ litē ɔtes. daṫ cau/ tio: qd ē ɔ id qd legiṫ. ff. ō pcu. papi. ꝗ. ratihabitio. ꝗ il la lex papi. loqṫ cū p pcur. lis ē ɔtes. Uin. ꝗ nō credo q illa sit tal cā: q: qlibet agē poſſet p se 7 sine alis: 7 iste. M. hēbat mādatū ab al. s: als ñ fuiss3 admissus p eis.

f Ut eo. i. in tantum.

g Quo. i. in quantum.

h Consuetudinē. h non multū nocerz dūmodo ex cā hoc facerēt: vt dictum est. ꝗ. e. c. pr. ar. ff. de decre. ob or. fa. q semel. 7 in auc. vt deter. sit. nu. cle. coll. i. v. si. ꝗ si. non enim 7c. 7. j. de insti. c. i. 7. c. aucte. auctoritate.

i Prouidere. sub. q ille. M. cū socijs suis petebat ex ill⁹ fructibus superexcrescentib⁹ sibi pbēdas assignari

k Duos ad eā. si h eēt vez: taṫ receptio nō valebat. j. de preben. maioribus. 7. c. tue. ꝗ pbata nō fuit hec for ma. ꝗ h obūcere nō poterāt: q: fatebāntur se fecisse ɔ cō stitutōz iuro. cōcilij. j. de pbē. maiorib⁹. ꝗre nō essent

modū ad p̄ces epi dictū. Et. ⁊ quēdā aliuz sine p̄iudicio dicte cōstitutōis i cāonicos receperunt: ita q̄ ipsi canonici d̄ canonia nihil peiperēt: adōec primi duo essent p̄bēdas integre assecuti. Cūq; p cāonicoꝝ īdustriā fuerit p̄curatū: vt ex possessiōibus quas ecclesia tēpore longo possedit plures eis redditus soluerentur sup excrescentes cōi mēse: q̄ minus sufficiēs fuerat: deputauerūt quos dicti. v. sibi postmoduz petierunt ꝯ capituli cōstitutionem in beneficiū assignari: ⁊ infra. Mandamus quaten⁹ cū cōstitutōe p̄dicta ⁊ ꝯfirmatione se. ap. vel fuerit vel esse debuerit sicut cōsueuit expressum: nisi in tantū excrescerent eccle facultates q̄ pluribus possent sufficere competenter: ⁊ ydem canonici in derogationem sue constitutionis ad vacaturas prebendas .iiij. receperūt vltra numerum constitutū antiqs cāonicis p̄bēdas cum itegritate percipientib⁹ cōsuetas supexcrescētes reddit⁹ p̄dictis canonicis facias assignari: ita q̄ si ex eis pares potuerint cū aliis fortiri p̄bēdas q̄d supfuerit i cōes cāonicoꝝ vsus: sicut prius statuerant siue aliter p̄ut melius videbit cōuertatur: ⁊ reuocatis in irritū quecūq; ab alterutra ptium in preiudicium alteri⁹ p⁹ motam questionem corā episcopo ferre circa prebendas vel possessiones fuerint innouata.

[I]dem abbati ⁊ conuentui sācti siluestri.

[E]cclesia sancte marie: ⁊ infra. Nos attendentes q̄ laicis etiam religiosis

---

audiendi. de cōcel. p̄ben. ⁊ ec. nō va. cū sup q̄stione ⁊ sic repelluntur suā turpitud. nē allegātes. i. de dōa. inter dilectos. vel dic cū. i. e. ea vacante elegerūt duos simpliciter in canonicos.

a Aliā .ꝯ qnte no fu hic mētio: q: forte capitulum ñ cōsētiebat illiz elegisse.

b Sine preiudicio. hic ergo non p̄dest protestatio q̄ est vez qñ ꝯ substātiā facti vel rei super qua fit. vt si p̄testatus fuisset cū reciperet aliquez i cāonicū: protestatur vt nō haberet p̄bendā q̄ subā est negocii: q: q̄ receptus ē in cāonicū nō debz carere p̄bēda: vt. i. de prebē. relatū. si vero p̄testet sic q̄ ea q̄ dicit nō dicit aio cōfitēdi. intentātis bñ vz. io. i. d̄ appel. sollicitudinē. e. i. de cōn. cle. cām ⁊ ff. de cōdi. inde. qd ḡs sciēs. ar. ꝯ. i. q. d̄ sine. cū plurus. ⁊. xxi. q. ii. lectanus ff. q mo. pig. vel hyp. solui. si debitor. s. i. i. de in ite. resti. cum venissent. e. i. de elec. cumana circa fi. Solu. ibi protestatio nō valet vbi p̄testatio p ꝯrium facti directe obuiat sue protestationi: vt in dictis decre. sollicitudinē. ⁊. e. cl. in cām. nisi hoc faceret iusta de cā: vt in c. platum. ⁊ q̄ñq; protestatio plus p̄dest q̄ appellatio C. de fil. fa. l. ij. li. ⁊. iō pōt dici q̄ p̄testatio p̄fuit cū ipsi prebēdas cōsuetas itegre pcipiūt et si isti. v. de redditibus excrescentib⁹ nō pcipiūt tantū quātum antiq: ꝗ tamē preiudiciū fit eis quantum ad cōmunem mēsaz.

c Receperunt. vñ eis puidere debebāt. i. de prebē. relatū. ⁊. c. dilectus. ⁊. i. de cōcel. prebē. cū sup q̄one. Et no. q̄ aliud est canonia ⁊ aliud p̄bēda. Canonia ē ius quod p̄uenit ex electione ⁊ receptiōe in fratrē vt hic. Prebenda est que procedit ex institutione ⁊ officio: q: ex quo q̄s facit officiuz dz percipe beneficiū. vñ ⁊ laic⁹ vt dicit Gl. n. pōt habere prebēdā ⁊ pōt esse prebēdarius: nō pōt esse canonicus. i. de .sti. in ecclia. nō q̄ oīs cāonicus dz habere prebēdā. sed nō ēcōuerso. sola. n. p̄ceptio salarij nō facit decurionē. ff. de decu. sola salaria nec q̄uis hz canoniā. habz vocē i capitulo: vt patet. i. de eta. ⁊ qua. ex rōne. ff. de decu. l. spurij.

d Nihil peiperēt. vñ q̄ hoc fuerit simōiacū. i. de prebē. dilect⁹ fil. T. dicit q̄ si intellexissent ⁊ actū esset inter p̄tes q̄ nihil oīo peiperent simōiacū fuisset: ꝗ itelligebāt q̄ nō de p̄bēdis diuisis nihil peiperent: hoc p̄ter eo q̄ dic. i. antiqs cāonicis suas p̄bēdas ⁊c. ⁊ canonici nullū pactū cū aliq̄ fecerunt: sed simpliciter elegerūt illos: ita q̄ de prebēdis diuisis nihil peiperent.

e Industriā. z. hec videbat bona allegatio q: si p ipsoꝝ idustriā reddit⁹ sunt augmētati nō debēt ꝯpelli illos cōicare aliis C. de alluui. l. ij. ⁊. i. de lite. resti. req̄siuit ī fi. ⁊. ff. de rei vē. certe ⁊ nemo ꝯpellit ad cōionē. ff. d̄ ꝯdi. inde. si nō fortē. s. si certū. ff. p socio q admitti. tur papa tñ ñ admisit illā allegationē: q: puidi cauerūt sibi eos recipiēdo: tot penēdi sunt in ecclesiis: quot ex eorum fructib⁹ pñt ꝯmode sustētari: vt. i. de isti. e. i. quia bñ poterāt eis puidi de cōib⁹ redditibus. nec distinguit b q̄liter reddit⁹ augmentent. nec refert ex quo augmētati sunt ⁊ vndecunq; p̄ueneritq; vt. i. de ver. sig. c. fi.

f Suffi. cē possent. arg. ꝯ dī. nonē subitelligēdā ꝫ vt. xxiij. q. iiij. beat⁹. ff. qui satisda. co. l. vl. n. i. d̄ iure iur. quēadmodū. vbi d̄ ben. i. de rescript. c. ij.

g Ad p̄bēdas vacaturas: p h. q̄ dic ad vacaturas oñt q d i vt papa In. iiij. q̄ h. dict. xiij. dicēsa nōez ē ā i⁹ cōe: ꝗ ñ vez ē: imo ptinet ius cōe cū ex ꝯfessiōe pr⁹ ꝯstet illos fuisse receptos i fratres ⁊ ad ius canonie: ꝗ hoc non est ꝯ ius q̄ aliqs recipiat in canonicū ⁊ expectet p̄bendā. sed nullum percipe beneficiū si pcipi possit est ꝯ ius. i. de p̄ben. dilectus. i. ⁊. c. relatum q: aliud ē canonia ⁊ aliud est p̄benda: vt dictū ē. ꝫ. e. c. iō papa mandat eis dari supexcrescentes redditus.

h Ultra numeꝝ. hic pōt q̄ri vtrū isti q quotidie recipiunt vltra numeꝝ: habeāt vocē in electiōe epoꝝ vel alioꝝ platorū. dico standū esse ꝯsuetudini: ⁊ si nulla sit ꝯsuetudo adhuc nō credo q̄ debeāt vocari ad huiusmodi tractatus vel electiōes cū nondum habeāt plenū ius: nec etiā possessionem.

i Integritate. Sed cū canonici isti voluntarie receperint istos vltra numeꝝ ꝯstitutū auctoritate ppria ꝯ suā ꝯstitutionē: q̄re nō ꝯpellunt cōicare suos reddit⁹ illis: vt sint oēs eq̄les cum renūciare videant suo priuilegio. ꝫ c. pri. pōt rñderi: q̄ ipsi hoc nō petiuerunt vt in līa p̄z: ꝯdēnatio ā dz fieri nisi quatenus petitū est: vt. i. de oi. cog. cū dilectus. vel dicas q̄ si etiā petitū fuisset: nō debeāt ꝯdēnari: q: nō fuerūt recepti vltra numeꝝ p̄bendaꝝ ꝫ vltra canonicoꝝ numeꝝ: vt satis apparz in līa ipsa: vt dicitur. ꝫ. e. in notula per hoc.

k Post motā. nō q̄ q̄cq̄d i p̄iudiciū alteri⁹ ptis lite pēdēte fit dz i irritū reuocari. j. vt lit. pē. ecclia sancte marie. ⁊. i. d̄ dolo ⁊ ꝯton. ipri. ad dissoluendā i fi. ⁊. C. d̄ rei vē. si fundū. ⁊. Certū xi. q. i. q: res. ar. ꝯ. i. de resti. in integ. cū venissent in fi.

l Prebendas. vt si aliqua prebenda de antiquis vacauit lite pen. ⁊ illa forte fit aliis assignata: vel si aliqs possessiones illas quas petebant sibi in beneficiū occupauit: totum debet in irritum reuocari.

m Ecclesia scē marie. pōe casuz vt meli⁹ intelligas. causa

erat iter. J. ꝺ archeia ⁊ ecclia; scē marie ī via lata sup qbuſ/daz possessioīb⁹ corā iudice ꝺlegato a ro. senatore lata fuit snīa ꝓ. J. ꝺ archeia. q appellauit ad sena. ro. q erat iudex ap/pellatōis ꝺcās possessioēs trāstulit ī mōasteriū. s. siluestri: vn̄ occasiōe cuiu sdā statuti qꝺ erat rome: vt sigs lite pēdēte trāsferret in alium iudicare tur pceēti: senator dictis possessionibus monasterium spoliauit: ⁊ ī ecclesia sancte marie transtulit: ⁊ pos. tradidit corporalem: causa delata est ad papaz: papa dicit vt hēs in lrā huius decre. Religiosis. Sic ergo laici de rebus ecclesiastici nihil disponere pn̄t siue tpalibus siue spūalibus vt hic: ⁊ xcvi. di. bene quidem. vn̄ hec decre. sumpta fuit: ⁊ .j. de reb⁹ ecc. nō alie. cū laicis. qꝛ ius spūale puta ius eligēdi in ecclesia collegiata ēt si sit patron⁹ nō cadit in laicū. j. de elec. sacrosancta. ⁊ c. massana. nō obstante aliqua ꝯsuetudie vt ibi dicit greg. nec ꝺ re spūali compromitti pōt in laicū. j. de arbi. ꝯtingit. nec iudicare ꝺ reb⁹ ecclesiasticis pn̄t. j. ꝺ iud. decernimus.

n Personis. ar. ꝙ eodē iure cēseri debēt bōa clicoꝝ ⁊ ecclesiaꝝ. j. ꝺ vi. ⁊ hone. cleri. c. vltimo. vbi de hoc.

o Ab ecclesia fuerit approbatū. sic ergo ꝙ aꝗs est infirmum ꝯfirmatio pape facit firmum. j. de transac. c. i. de hoc dictum fuit. s. e. ti. cum accessissent.

p Statutum. xcvj. di. bene quidem.

q Rusticis vel vrbanis. rusticuz ꝑdiuz appellaꝫ: qꝺ ē sine aliquo edificio: vrbanū ꝑdium: vbi factum est edificium vt domus: vt. ff. cōi. p̄re. v. ⁊ ru. l. i. ⁊. ff. de ser. rusti. p̄r. l. i. ⁊ p totum. ⁊. ff. de ser. v. p̄re. per totum.

r Ministerijs. i. vasis vel instrumentis.

s Ornamentis. vt pallijs ⁊ ꝯsimilib⁹: qbus ornaꝫ ecclesia.

t Nō ꝯuenti. bn̄ dicit nō ꝯuenti: qꝛ ꝯuētio siue citatio ē pn̄cipiū siue fundamentū ordinis iudiciarij. ꝑmo. n. est quis citandus: vt. j. de ma. ⁊ obe. inter quattuor. ⁊. j. de pb. qm̄ ꝯtra falsum. vbi ꝯsimilia p ordinē ponunꝫ citationes ⁊ dilatiōes ⁊ē. p ꝯuentionē ꝑpetuaꝫ iurisditio delegati. j. de offi. delega. gratū. sed vꝫ ꝙ potuit ꝓcedere altera pte absente cuz esset iudex appellationis. j. de ap. sepe. ⁊ c. interposita. ⁊. q. q. vj. ei q appellat. ⁊ dicit lex ꝙ quasi priuilegiū est illi⁹ q cognoscit de appellatione: ꝓcedere altera pte absente. C. de tēp. ap. l. vl. §. illud. sed nō est ita: sēp enim quis dꝫ citari ꝗcunqꝫ sit cā ēt in cā appellationis. j. de ap. p tuas. imo non valet snīa vbi p emptoriū edictū nō venit ad absentis noticiā vel ad eius domicilium. ff. ꝗ sen. sine ap. re. l. i. §. itē cū ex eo edicto. ⁊ Jo. de archeia corā iudice appellationis erat nec defendebat monasterium: qꝛ dicebat ꝙ non possidebat.

super ecclesijs ⁊ personis[n] ecclesiasticis nulla sit attributa facultas: qs obsequēdi manz necessitas nō auctoritas imperandi: ⁊ a qbus sigd motu proprio statutū fuerit: qꝺ ecclia rū etiā respiciat ꝯmodū ⁊ fauorē: nulli⁹ firmitatis existit: nisi ab ecclesia[o] fuerit approbatū vn̄ statutū[p] basilij ꝺ nō alienandis ꝑdijs rusticis[q] vel vrbāis ministerijs[r] ⁊ ornamētis[s] eccliaꝝ: illa reprobatum fuit potissima rōe: ꝙ auctoritate non fuit ro. ponti. roboratum: ⁊ ꝙ a senatore factum fuerat in ꝑiudiciū monasterij nō ꝯuenti[t] nec ꝯfessi[u] vel cōuicti in irritum reuocantes easdez possessiones restituendas sibi sententialiter diffinimus.

Idez vniuersis doctoribus. parisius ꝯmorantibus.

Ex litteris[x] vestre ꝺuotionis accepimus: ⁊ infra. Licet a vobis fide prestita fuerit cōstitutum: vt sigs magistroꝝ ordinatiōi vniuersitatis ipsorum duceret resistendo: ⁊ primo secundo tertioue[y] commonitus infra triduū[z] vniuersitati parere ꝯtēneret magistroꝝ extunc bn̄ficio societatis coꝝ in magistralibus priuaretur: ⁊ ob hoc magister. G. fuit eorum cōione priuat⁹. Quia tn̄ ꝯstitutū nō fuit: vt ī ꝑpetuuz[a] huiusmodi priuatio ꝑduraret cuz tam iuris[b] canonici ꝙ nr̄i moris existat: vt is q ꝑpter cōtumaciam cōione priuaꝫ: cuz satisfactionē ꝯgruaz exhibuerit: restitutionē obtineat: mādamus ꝗtenus supradictum magistruz statutis vr̄is nunc humilis parere curantem ad cōionis vr̄e ꝯsortiuz in magistralibus admittatis[c].

u Confessi vel ꝯuicti. ⁊ hoc veruz est: qꝛ nemo iudicandus est nisi ꝯuictus vel spōte ꝯfessus: qꝺ si fiat snīa nulla ē: vt. ij. q. i. nos in quēqꝫ p decre. quā habes. j. vt lite pen. ecclesia. intelligas finem istius. c.

x Ex litteris. ex fide. i. ex iuramento.

y Tertioue. hic est enim legitima ⁊ canonica citatio siue admonitio trina. s. xxiij. q. iij. ꝺ illicita. xvj. q. vij. oēs decie. ⁊ xvj. q. iij. de ꝑsbroꝝum. qꝛ vindictam semper debet ꝓcedere monitio. xj. q. ij. indigne. j. de vita ⁊ ho. cle. c. vlti. ⁊. j. de sen. ex. ꝯtingit. ij. ⁊ c. sacro.

z Infra triduū: nimis breuis fuit termin⁹: qꝛ nō poterat ꝺliberare ad plenū: ⁊ iō potuit in ꝑmptuz incidisse piculum: si. ij. q. vi. anterioꝝ. vbi oliz triduū dabaꝫ ad appellāduz. vn̄ dati fuerūt postea decez dies: vel saltem terminū decē dierū statuissent: qꝛ illud tp̄s modicuz appellaꝫ. ff. ꝺ ꝯsti. pecu. promissoꝝ. §. primo. ⁊ propter breuem termin⁹m potest appellari. j. de dilat. c. i.

a In perpetuum. dicit hic Innocentius ꝙ aliud est aliquem simpliciter excludere ⁊ aliud in perpetuuz excludere: si. xxxiij. q. iij. non oportet. y. ⁊ si. i. q. i. sunt nōnulli. ⁊. j. de donationibus. pastoralis. sic. ff. pro socio. coiri societatem. ⁊. l. iij. arg. contra. l. di. c. i. in fine ibi: non statuta perpetua: sed temporaliter dilāta intelliguntur. C. de penis. seruus. ex quo enim non est tēpus diffinitum de quolibet tēpore intelligitur: vt. i. q. i. cos ⁊. ff. de euic. si rē. §. vlti. ⁊. j. de priuile. qꝛ circa. vbi verbum simpliciter positum ad futura tempora trahitur ⁊ generaliter intelligitur. Itez inuenio ꝙ idem est perpetuo remouere quod simpliciter remouere. vt. i. q. i. reperiuntur in si. ⁊ lxxx. di. siquis ex episcopis. ⁊. q. i. qꝛ sacerdotes. xxvij. q. i. de viduis. io. ⁊. j. de cohabi. cleri. ⁊ mu. clericus. sed circa talia consideranda est natura siue causa cuiuscunqꝫ negocij. hic enim punitur p contumacia ⁊ non pro crimine: ⁊ contumacia sepe purgaꝫ vt facile est videre in multis.

b Cum tam iuris canonici. j. de sen. ex. per tuas. ⁊. j. de verborum significatione. cum olim. ⁊ c. ex parte. ibi est exemplum de contumacia ⁊ crimine.

c Admittatis. non obstante illo mandato siquid medio tempore deliquisset posset repelli. j. de test. cog. preterea. ex. ff. de transac. cum aquiliana.

d Ex pte eṗ. inhiātes. i. cupiditati ītēdētes: viciū denotat. ṡ. e. cū oēs. ⁊. ē. e. cum M. ferra.

e Diminuti. sec⁹ si eēnt diminuti: q: tūc v: ꝙ aucte epi pñt diminuē numeꝝ: ar. j. ꝺ vi. ⁊ ho. cleri. qm̄ vt ait. sicut augmētatis facultatib⁹ pl'es possēt istitui ēt vltra numerū statutū. ṡ. e. cū M. ar. j. ꝺ cē. ṡ. q̄nto. ⁊. xxi. dis. i nouo. ⁊. C. ꝺ epi. ⁊ cle. in ecclijs. ꝺ h dictū ē. ṡ. e. cū accessissent. dic vt ibi ar. ꝫ. j. ꝺ v. ṡ. c. vl.

Cum nos. iiij. epo ⁊ cātori cabilloñ.

Ex pte eṗi edueñ. fuit ꝓpositū ꝙ cāonici edueñ ꝓprijs cōmodis ibiantes ꝓbēdaꝝ numeꝝ ab āntiq̄ i eccl'a edueñ. statutū lꝫ nō sint ei⁹ diminuti reddit⁹ restrixerūt: ⁊ ifra. Volētes igiꝰ diuini numinis minui cultū sꝫ poti⁹ augmētari: mādam⁹ q̄tenus āntiquū numeꝝ faciētes aucte nr̄a seruari: ꝓbēdas q̄s a tp̄e vltimi statuti iueneritis vacasse i eccl'a mēorata nō obstāte aliq̄ ꝯstitutōe sup hoc a canōicis ipsis facta ve. cōfirmatōe a nobis ab eisdē obtēta ꝑsōis idoneis cū cōsilio epi cōferatis. G. Re. ix. archipsb̄ro scē marie maioris de vrbe.

f Cōfirmatōe. ṡ forma cōi ipetrata q: talis cōfirmatō nihil noui tribuit. j. ꝺ ꝯfirma. vti. vl in uti. cū dilecta. ⁊. j. ꝺ ꝯces. pbē. ⁊ ec. nō va. q: diuersitatē. ⁊. j. ꝺ priuil. ex pte. q: q confirmat ṅ donat. j. ꝺ fide istru. iter dilectos. ꝑ tales cōfirmatiōes nō itelligit papa iuri alicuius derogare. j. de offi. ordi. lꝫ. q: ide nō debꝫ nasci iniuria: vñ iura oriuntur. j. de accu. qliter ⁊ qñ. ⁊. C. vñ vi meminerit. qñ valet cōfirmatio pape: ⁊ qñ nō: dictū est. ṡ. e. cū accessissent. ⁊. j. de cōfir. vtil. vel inutil. c. i. ⁊. ij. ⁊ obtenta fuit ista cōfirmatio tacita veritate de antiquo statuto. ⁊ ꝙ facultates ecclesie non essent diminute.

g Idoneis. hoc semper subintelligitur. j. de elec. cum causamq. talibus. n. beneficia sunt conferenda: al's puniuntur dantes ⁊ recipientes. j. de elec. nihil est. ⁊. j. de preben. graue.

h Cōsilio. ꝺ h tradiꝰ. j. ꝺ ele. ne ꝓ ꝺfectu. ⁊. c. cū i vetꝰi.

i Quoniam constitutio omnes astringat cum sit iudex ordinarius omnium christianorum: ⁊ mater omnium ecclesiarum. vt. ix. q. iij. cuncta per mūdū. ⁊ si etiam aliquid graue precipiat: faciendum est. xix. di. in memoria. ⁊. c. di. ꝯ morem. ⁊ dic omnes. s. ꝺ sua iurisditione: quoniam potestates distincte sunt. x. di. qm̄. ⁊. j. de ap. si duobus. nisi forte rōe peccati. j. de iudi. nouit. ar. ⁊ oēs dignitates cuiuscunq; ordinis ecclesia romana cōstituit. xxij. di. oēs. idē ē in sniā pape: q: sicut ipe iudicat: alij iudicare debēt. j. de re iudi. i caus.

k Ambiguū. lex. n. siue ꝯstitutio debꝫ eē honesta ⁊ iusta: ⁊ nullā obscuritatē cōtinere debet: ⁊ talis vt trad. ꝰ iiij. di. erit aūt. ne ꝑ obscurā cōstitutōeꝫ in laqueum incidamus: nemini. n. debemus laqueū inijcere. xxvij. q. i. de viduis nec debet nos iducere ꝑ legē obscuram vl' dubiam ad id a quo nos cohibere debꝫ: ar. j. de na. ex liber. ventre. c. vno. ⁊ qui me defendere dꝫ non dꝫ me impugnare. ff. si serui. ven. al'ius.

l Declaramus. bñ dicit declaramus: q: nullus alius possꝫ eā ꝺclarare sine iterpretari: q: ad eū ꝑtinet interpretatio ad quem pertinet cōstituere. j. de sen. ex. inter alia ⁊. xi. q. i. §. ex his omnibus. ⁊. C. ꝺ leg. l. i. ⁊ vl. ⁊. ff. ꝺ ꝓ sti. vi ꝓ ꝓ ꝑo. ⁊ si super priuilegia ap. se. q̄ lꝫ ordinatur: n̄ vult papa de ipsis per alios iudicari. j. de iudi. cum vēnissent.

m Constitutionē. quā habes. j. ꝺ ma. ⁊ obe. statuimus.

Quoniā ꝯstitutio ap. se. oēs astrīgit: ⁊ nihil dꝫ obscurū vl' ābiguū ꝯtiēr: ꝺclaram⁹ ꝯstitutōꝫ quā nuꝑ super ꝓferēdis n̄ pceptōe porrionis maiorib⁹ ⁊ cōsuetis seruitijs a maiorib⁹ exhibendis edidim⁹ n̄ ad ꝓterita sꝫ ad futura tm̄ extēdi: cū leges ⁊ cōstitutiōes futuris certā sit dare formā negocijs: n̄ ad ꝓterita facta trahi: nisi noiatiꝫ i eis de preteritis caueaꝰ. Lex. iij. senoñ. archiepiscopo.

De rescriptis.

Sicut rōana: ⁊ ifra Quesitū ē a noḃ ex pte tua: si alicui⁹ cā delegatis iudicib⁹ sublato rmedio appll'atōis cōmittiꝰ: ⁊ l'ris ap. altera ps mu

n Preferēdis. an plus ꝺbeāt maiores minorib⁹ pape: dicem⁹ sup illa ꝯstitutōe statuimus.

o Consuetis seruitijs: quid debeant minores maioribus tractatur tā in textu q̄ in glo. xciij. di. ⁊ ꝺ h etiam dicem⁹ i illa ꝯstitutōe statuim⁹.

p Futura. nō ergo cōstitutōem respicere futura tantum ⁊ non preterita: sic. ṡ. e. cognoscētes: ⁊ ar. xxxi. di. ante triennium. ⁊. lxxxij. di. propo suisti. n isi sit constitutio iuris naturalis q̄ etiam respicit ꝓterita. j. ꝺ vsu. cū tu. vel nisi dicaꝰ in ipsa cōstitutōe ꝙ ad ꝓterita trahatur. x. q. i. sic quidā. ⁊. j. ꝺ elec. cum in cūctis. §. hec sane. ⁊. C. de leg. leges enīꝫ ⁊ hic i fi. vbi dicitur nisi de preteritis ⁊c. ⁊. j. de rescript. ad audientiam nostrā.

q Sicut romana vt libere. ista indulgentia superflua videtur: ꝙ iure cōmuni liberum est appellare quādocunq; aliquis grauatur: al's non licet ante sententiam. j. de appella. vt debitus honor. olim indifferenter ⁊ libere licebat appellare: nisi appellatio manifeste fuisset frustratoria. q. q. vi. ad romanam: ⁊. j. de appella. peruenit. sed quod de iure cōmuni competit superfluum est precibus impetrare. C. de thesau. l. i. li. x. ⁊. ff. ad municip. l. i. ergo fuit superflua. quidam dicunt ad hoc vt indulgentia ista valeat: ꝙ licitū est huic appellare vbiq; vbi ius inhibet appellare: puta propter cōtumaciā: quia contumax non auditur appellans. xxiiii. q. iij. de illicita. ⁊ aliquos tales casus inuenies. ij. q. vi. §. diffinitiua sub illo. §. sunt etiam quorum. sed ista solutio stare non potest: quia dicitur hic in fi. spetiale derogat generali: q: ibi ista indulgentia concessa fuit contra ius cōmune: quia priuilegium dicitur quasi lex priuata iij. di. priuilegia. sed priuilegium non tollitur per ius commune. nisi de ipso priuilegio mētio fiat: ar. j. e. n cum ordinē. ⁊ priuilegiū nō tolliꝰ ꝑ aliud priuilegiū nisi fiat mētio i secūdo de prio. j. de ꝓscriptn. veniēs. sꝫ ille q ipetrauit cām cōmitti sm ius cōe impetrauit appellatōe remota: nec fecit mētionem de priuilegio partis aduerse: ⁊ tamen valent secūde littere: q: spetiale derogat generali: ⁊ ita siue dicas ꝙ l're secūde fuissēt priuilegiū siue rescriptū. sm ius cōe nō pōt staꝰ h solutio. ergo necesse ē dicere ꝙ ille q impetrauit generalē possit appellare: impetrauit sm ius cōe: ⁊ vt verū sit ꝙ spāle ꝺrogat generali. pōt ergo dici ꝙ ꝑsona ista ipetrans talis erat: q̄ propter delictū ⁊ culpā suā nō poterat appellare. q: fuerat ei interdictū appellare. vnde ius cōe ex indulgētia reddiꝰ ei ⁊ ē s. C. de ioffi. testa. siquis: ⁊ sic debꝫ intelligi vt poti⁹ res va

leat q̄ pereat. vt. j. de priuile in his. e. l. de re. sig. abbate. e ff. d re. du. quotiēs. §. si ergo talis indulgētia emanauerit vt libere possit appellare: nihil aliud videt̄ princeps cōcedē nisi vt habeat consuetam ꝛ legitimā appellādi prāē. vt ꝺ trut ler p̄dicta siq̄. ꝛ sic nīā ꝯtrā. vl pōt dici q̄ solū iure cōe idul get huic ad cautelā: q̄ lz pl⁹ fieri cē. xxiiij. di. quāq̄. ꝛ. j. de iureiurā. ꝛ si cōuis⁹. ꝛ. j. de pcur. q̄: in causis. j. de here. si aduersus. ꝛ si hodie ta lis indulgētia cōcedere tur dicerē q̄ liceret ei ap pellare ēt si nō grauare tur: nisi exprimeret cau sa idulgētie ibi.

lo cōsensu: ꝛ in secūdis fiat mētio de p̄mis nō valēt ꝛ eunde: imo i expēsis cōdēnari oꝫ p̄io ipetrāa. j. e. ii. ce ter. j. de re iudi. inter mōasteriū. ꝛ. j. de offi. dele. corā. In beneficijs impetrandis si diuerse lr̄e a diuersis con tra aliquā ecclāz ipetrant: nec i secūdis fiat mētio ꝺ p̄ mis: ille solūmo do valēt: ꝛ ille illū beneficiū obtiebit q̄ p̄io suas lr̄as p̄ sentauit. j. e. ii. ca pitulū sancte cru cis. ꝛ. j. e. abbatē. ad hoc fact. j. de ap. vt debitus. Alij ꝟo dicūt ꝯtrā. Si ꝟo in secūdis fiat mētio de p̄mis: suabit forma lr̄a rū secūdarū. ar. j. e. cū dilecta. Si vero aliqs lr̄as plures ipetrat p̄ bn̄ficijs pluribus obtinēdis in pluribus eccl̄s ꝛ i alio nō fit mē tio de alijs nō valent secūde si iam recept⁹ est p̄ p̄mas nisi secūde expressam faciāt mētionē de sua receptiōe vt. j. e. i decre. grego. i nīa. ꝯtē si impetrauerit p̄ius ꝛ ver eis obtinuit aliqs p̄sones renūciā do bn̄ficio lr̄arū si alias postea impetrauerit hoc tacito n̄ valēt. j. e. ad au dientiā. n. Illa decre. j. de fil. presbyterorū. et tā nō cō tradicit his q̄ dicta sunt: q̄: ibi p̄ime lr̄e cōtinebāt in dulgentiā: vt ille posset dispensare cū filijs sacerdotum. secunde cōtinebāt grām si de iure. ꝛ p̄me erāt gnāles: ꝛ q̄d per eas factū erat: nō reuocat p̄ secūdas. q̄: tacita te tacita impetrate fuerant: q̄: tacuit ille dispensatōes factā cū illis filijs p̄sbrōꝝ. si aūt impetrasset ꝯ alios cum gb⁹ nōdū fuerat dispensatū bn̄ valuissent lr̄e ille. j. de offi. dele. et p̄te n̄ ꝯdicit: q̄: ꝛ ibi vtrūq̄ fuit spāle rescri ptū: ꝛ q̄: p̄mū p̄ius fuit ibi p̄ntatū: ꝛ ideo nō valuit scdꝫ: q̄: nō fecit mētionē ꝺ p̄mo: vel q̄: d bn̄ficio loquit tur: trahitur ad illā. j. e. ii. caplm scē crucis. q̄: p̄ papa n̄ intēdit aliqs grauare in receptiōe duoꝝ. vt. j. e. ii. mā dātū. ꝛ. e. lr̄is. ꝛ. e. abbatē. sup hoc dic. put no. j. e. illo ca plm scē crucis. dicebat aūt q̄ i lr̄is iustitia sola cōside rat̄ repr̄ntatōe: vt i e. vt debit⁹ de ap. j. e. caplꝫ scē crucis. s̄ in litteris beneficiaꝝ cōsideranda erat data. j. e. cā te

a Quia speciale. j. de offi. leg. studuisti. ꝛ. j. e. pastoralis.

b Mandatum. Circa reuocatōeꝫ rescriptoꝝ si ue lr̄aꝝ dn̄i pape ita di stinguē: ꝛ p̄io circa rescripta q̄ ipetrātur d iur̄ cōi ad lites cō tētiosas. si p̄mū rescriptū sit gnāle: ꝛ scdꝫ spāle ab aduersario ipetratū. scdꝫ vꝫ n̄ p̄mū: ita tñ q̄ specificatio gnālitatꝫ fidū su sciāt: vt h. ꝛ. j. e. pastoralis. siue fiat mētio i secūdo ꝺ p̄mo siue n̄: q̄: speciale mādatū cē: ꝛ si p̄mū sit spāle ꝛ scdꝫ gnāle: idē iu ris ē. j. q̄ spāle vꝫ. j. e. abbatē. si ꝟo p̄mū ē spāle ꝛ scdm spāle si scdꝫ expressā facit mētionē ꝺ p̄io: tūc valet scdꝫ ꝛ si p̄ium. j. e. ceteꝝ. j. de re iudi. inter mōasterū. j. ꝺ offi. dele. corā. ꝛ. e. pn̄. al's si nō facit mētionē: valeret p̄mū ꝛ nō scdꝫ per iura p̄n. dicta. ꝛ hoc intellige in negocijs iā ceptis citatōe iā facta. ꝛ de hoc nō. j. ꝺ ap. vt debitus in fi. ille⁹ no. ꝛ fi. ꝛ i il la no. sed nunqd. Si ꝟo nec p̄mū nec scdꝫ ē iudici p̄ntatū ꝛ bn̄ potuit p̄ntari: tūc valet illud q̄d p̄mo iudici extitit p̄nta tū secuta citatione: ꝛ ita alter pōt p̄uenire p̄mū impetrantē lꝫ in secūdo nō fiat mētio de p̄io. j. ꝺ ap. vt debitus. hec ē opi nio pape inno. iiij. si vero p̄mus impetrans nō potuit suas lr̄as iudici p̄ntare valebūt vsq̄ ad annū: ꝛ i hoc casu possu mus adhuc seruare illa iura. j. e. si ait. ꝛ. e. plerūq̄. dūm̄ n̄ fue rit publice protestatus cū p̄ eū nō steterit: quo minus suis lr̄is vi teret. j. de offi. ordi. pastoralis in fi. ꝛ optie hēs q̄ protestatio sit p̄mittēda necessario vbi curia tpis: nisi protestatio p̄ce dat. j. de ap. e. vl. j. e. cū. ꝛ. xvi. q. iij. §. pōt. ꝟ. his aūt. al's si n̄ nō fuerit protestatus valēt secūde: si iudici exhibeantur: p̄ce dat saltem ad citatōeꝫ. s̄ si exhibuit p̄mas iudici: ꝛ citauit nec potuit postea habere copiā iudicis. j. annum: dē ē dicēdū q̄ expectari debꝫ p̄ ānū: postea ꝟo valent secūde: nec ap̄lius expectari debēt iudices p̄mi: ne lites fiant p̄enitus imortales ꝛ q̄: sit p̄iudiciū ei q̄ nō possidet in expectatione. vl satis pos set dici q̄ illa duo iura si autē. ꝛ. e. plerūq̄. trahantur ad illā cōstitutōeꝫ vt debitus. hec ē s̄nia pape sup decre. ceteꝝ. j. e. vt finis litibus cit⁹ iponat. j. de do. ꝛ ꝯtu. finē. ꝛ. e. venerabilē. ꝛ. C. de iudi. properādū in p̄n. in lr̄is q̄ ipetrant ad ap. sādū ē illis iurib⁹. j. de ap. sepe. ꝛ. e. oblate. ꝛ. j. de ꝯfir. vti. vel inutil. bone. ꝛ i alijs cōstitutiōib⁹ p̄mulgatis sup appellatiōib⁹. Sup priuilegio ita dicas q̄ si scdm priuileg ū nō faciat mē tionē ꝺ p̄io. semp valet p̄mū ꝛ nō scdm. j. de p̄script. veni ens. n̄ planū ē. si ꝟo rescriptū fm iure cōe ipetrat ꝯ p̄uilegiū siue ꝯ p̄uilegiatas p̄sonas: nō valꝫ rescriptū: nisi faciat mēti onē ꝺ p̄uilegio: q̄: tacita ꝟitate obtētū ē ita loquīr. j. e. ii. cū ordinē. Si aūt p̄mū rescriptū sic ipetratū de cōi cōsensu p̄n tiū: ꝛ altera pars alijs iudicib⁹ ipetrauit eām cōmuni tacito ꝺ il

nita: q̄b⁹ ei gnāliter ē indultū vt libeꝝ sibi liceat appellare i vocē ap. prupit an ei⁹ i eadē cā ꝺbeat appellatiōi deferri. In q̄bus. a. l. r. q̄ ei⁹ i hac p̄te appellatio non debet admitti postq̄ est causa iudicibus ap. re. cōmissa: q̄: speciale mādatum⁹ derogat generali.

tū. q̄ cū ꝺ cā q̄ inter. g. ꝛ. f. cle ricos vertitur sup p̄benda de noualis cognoscēs legie ei dem. f. fm tenoreꝫ litterarū nostrarū cōtinentiū: q̄ si ꝯsta ret ipsum. f. ꝺ piurio eē cōui ctum ꝛ perpetuo illi renūciasse prebende: amoueret ab ea eo cognito ꝛ probato p̄bēdaꝫ abiudicasset eandem: ipse in vocē appellationis prupit: ꝛ ad te q̄ ei prebendam p̄esse

Idem cant. archiepiscopo.

Ex parte cōuentreñ. epi nostris est aurib⁹ intima

c Ex p̄te cōuētreñ. ꝛ ppetuo. sed nūqd illoꝝ alte pro bato pōt eps ip̄s remouere cū alterutrū sufficiat p̄ se. j. de iureiu. q̄relā. j. ꝺ fideius. pueri i fi. ꝛ. vij. q. i. q̄ periculosum. ꝛ. j. de resti. spo. accepta. ita videtur per iura predicta. ꝛ. xlviij. di. e. i. sed ꝯ videt̄. forma. n. cō missionis exacta diligentia debꝫ obseruari. j. e. cū dile cta in fi. cū eps nō sua s̄ delegāte aucte fugat. ff. ꝺ ef. ei⁹ cui mā. est iuri. ꝛ si ptor. ꝛ. j. de offi. dele. sane dicūt quidā q̄ vtrūq̄ p̄bādū ē p̄p copulā p. l. illas. ff. de ver. ob. sigs ita. ꝛ insti. de here. insti. §. penul. Illud nō cre do: sed distinguo si cōiunctum duo mādantur: quoꝝ neutrū p̄ se sufficiat. sed si vtrūq̄ p̄bet̄ suff. cit ad remo tōꝫ: vtrūq̄ p̄bādū ē ar. j. e. olim. ita q̄ incipias ibi a p̄ mo. j. a vicio falsitatis. ar. j. e. inter ceteras. si talis sit fi lius sacerdotis ꝛ i sacerdotio genitus: illa duo suff. iciūt si p̄bent̄. ꝯ. ꝺ ꝯsti. cū accessissent. s̄ si alteꝝ p̄ se sufficit ad remotōeꝫ alicui⁹: suff. e si alteꝝ p̄bet̄: lꝫ copulatiue illa duo mādāt: vt h̄ ꝛ ꝯsimilia. j. e. in cetero. si cōiūctiꝫ

mandent. ꝛ ꝯiunctiua ponit̃ p disiūctiua. ꝛ p vel. ff. de ver. sig. sepe. ꝛ. l. ꝯiunctione. ꝛ ecōuerso disiūctiua ponit̃ p copulatiua. C. d̄ ver. sig. cū qdā. ꝛ d̄ ꝯse. di. ij. i ca. līce circa fi. ꝛ illa pluralitas resoluēda est in singularitatē. j. de prebē. cū iā dudū. ꝛ. j. de priuile. vt priuilegia. ꝛ. j. de iudi. exhibita. ꝛ. j. de ap. significauit vbi de hoc. ꝛ. ff. de condi. ꝛ demon. falsa in fi. ꝛ. i. di. oēs leges. i. dis. ler. preterea eadē rō que moueret delegantē: debet mouere delegatū. i. e. c. super lr̃is i fi. mirabile eēt si remaneret in ec. ka. si p̄baret̃ p̄ur'lz non p̄baret̃ renūciato vel ecōuerso: ꝛ certe nunq̄ fuit intētio domi pape: vt vtrū ꝙ necesse sit p̄bare dum tm̄ alterū probet̃: ꝛ ita certe sufficit alterū p̄bari nisi papa exprimeret hoc expresse. sed ꝙ hic dicit ita ꝓpositū fuit. et ita p ipa sa. nō solū modo resperit sic fuit ei ꝓposi ū. ꝛ S. fuit illa lr̃a eo cognito ꝛ p̄bato. nō dixit his cognitis ꝛ probatis.

§. de ap. vt debitus. vt huiusmodi valeant littere q̄ pmo iudicibus p̄ñtant̃. vel dic in iudiciis iā ceptis locū habere. et ita tenet ꝙ dicit pmo. vel q̄ potuit habere copiā iudicis cū protestatione. ꝛ ceptū intelligo negociū p solā citationē ꝛ nō p solā p̄ñtationē. vt nō. in decre. vt d. bi us in glo. § nunquid.

ꝛ absq̄ cause cognitiōe restitueres[a]: lr̃as[b] nostras reportauit ꝛ infra. Uerū qm̄ nō credimus ita ꝑeise scripsisse: ꝛ in huiusmodi lr̃is intelligēda ē hec cōditio[c] etiā si nō apponat̃: si preces veritate nitant̃: mandam[9] q̄tenus inspectis lr̃is: quas epo p̄dicto direximus[d]: si inueneris ꝙ sm̄ predictuz modū ei scripserimus ꝛ in lr̃a quas p̄fat[9] f. reportauit: nō fuerit hab. ta mentio prioꝝ lr̃aꝝ: sententiaz prefati epi ꝯfirmes: ꝛ sepe dictū. f. cū lr̃is nr̃is quas tibi detulit ad p̄ñtiam[d] nr̃am venire cōpellas. **Idem vintonien. episcopo.**

Ceterū si aliquis sup aliqua cā ab ap. se. ipetrauerit[f] lr̃as: ꝛ aduersarius[g] et[9] eandē causam postmodū obtinuerit cōmitti alijs de commissione prioꝝ nō habita mētione priores[h] iudices ad decisionē cause possunt procedere nec secunde littere obtinēt alicuius roboris firmitatem.

Si ꝟo in secundis litteris habeatur mentio de cōmissione prioꝝ: predicta causa a prioꝝ est exempta[i] iudicio: cū eedez lr̃e nō sint veritate tacita ipetrate. Uerū de assensu partiuz cā ꝑmittit̃: ꝛ pcessu tēporis vl etiā ꝯtinuo alterutra pars altera nesciente causam ipsā tacito de cōmissione[k] priori aliȷ̄ iudici obtinuerit delegari: nō immerito is q̄ tali dolo vl' fraude aduersariū suuz laborare[l] coegit: in expensis[m] condēnari debet eidē. **Idem eborac. archiepiscopo.**

Inter ceteras cōsultationes tuas fuit ꝓpositū corā nobis quid tenere debeas: cū aliq̄ sub disiunctione[n] mandantur: quoꝝ vnū verū est: alterū falsuz: vtputa si ꝓponat̃: ꝙ si talis sit sacerdotis fili[9] et in sacerdotio genitus: q̄ proximo i tali ecclesia ministrauit: vel ꝙ illicite ecclesiā occupauit[o] eandez. Huic q̄ q̄dm talit̃ r. conuenit iudici quodcūq̄[p]

f Impetrauerit. ꝛ eaȝ aucte citatio facta sit.

g Et aduersari[9]. secus est si ipse idē. q̄ si vsus fuerit vtrisq̄ neutre valebūt. j. e. c. ex tenore. ar. C. de fide instru. diuerse ꝛ. j. de fi. instru. iputari.

h Priores. ꝫ. j. d̄ offi. dele. sane. i. ꝫ. So. ḋ eis ad alios iudices ipetrat̃ illud cū ad eosdē. ꝛ ibi de hoc dicetur.

i Exempta iudicio. sic pz ꝙ rescriptū legitimuz pdit̃ p scdm̄ faciēs mentionē de pmo. vt hic ꝛ p negligentiā impetrantꝭ anno elapso. j. e. ti. si añe ꝛ. c. plerūq̄. Itē q̄nq̄ p̄dit̃ p sollicitudinē puenien. tiē. j. de ap. vt debit[9] §. d. so. cōpe. c. pe. Item p fraudē illius q̄ duo paria lr̃aꝝ obtinuit ad diuersos iudices ꝛ vtitur vtrisq̄. j. e. ex tenore. Itē morte delegantꝭ re integra. j. de offi. del. gratū. ꝛ. c. relatū. ꝛ. c. licz. Item ex noua cā emergente. j. de offi. dele. insinuāte. Itē perdit̃ ad tēpus per exceptionem. j. de offi. dele. prudentiā. §. sexta. ꝛ. j. d̄ excep. pia.

a Restitueres. suggerendo forsitā dño pa. q̄ ꝛ sine ordine iure eum spoliasset.

b Lr̃as reportauerit nō facta mētione d̄ appellatiōe.

c Conditio. nō q̄ ꝯditionē subintelligendā etiā si nō apponat̃. xxij. q. ij. beat[9]. ꝛ. xxij. q. q. §. i. ꝟ. btā maria. ꝛ. ff. qui satisda. co. l. vl. j. de iureiu. peruenit. ꝛ. c. quēadmodū. ꝛ. ff. de serui. sicut. ꝛ. ff. de condi. insti. cuz seruus. ff. de solu. cū quis. i. Rñ. in fi. ar. ꝫ. xxv. q. ij. vniuersa. So. in rescriptis semp intelligitur hec conditio. si preces veritate nitant̃ si ita est etiā si non apponat̃. vt hic in iuramentis ꝛ alijs huiusmodi pactionib[9] subaudiunt̃ generales ꝯditiones: vtputa si de[9] voluerit. vt in. c. beat[9] ꝛ in ꝟ. btā maria. si res in eodē statu pmāserit. ꝛ similia xxi. q. i. in parochia. ꝛ. xxij. q. ij. neqȝ arbitret̃. ꝛ alie cōditiones q̄ ipso iure insunt. ff. de solu. cū qs. ꝛ in decre. quēadmodū. ꝛ in predictis iurib[9] ꝯtra loquunt̃ sm̄ leges secus sm̄ canones.

d Ad p̄sentiā. hoc ideo mandat q̄ false presumunt̃ lr̃e iste q̄ tantā ꝯtinent iniquitatē. ar. C. de precib[9] impera. offe. quotiens. ꝛ. l. vniuersa. ꝛ tales falsarij mitti debēt ad dñm papā puniendi. xix. di. in memoriā. ꝛ de falsa ad falsarioꝝ.

e Ceterū. primā partē istius decre. intelligas sm̄ illaz

k De cōmissione. idē intelligo si de cōmissione fecerit mētionē: ꝛ tacuit ꝙ de cōmissione fuerant impetrate. j. de offi. del. coram. si. j. de re iudi. inter monasteriū.

l Laborare. s. in quo coegit eā laborare cū p tales litteras cōueniri nō posset vt dictū est. Rñdeo laborauit ad iudicē veniēdo per secundas lr̃as vocatus vt suū priuilegiū allegaret. ff. de iudi. siquis ex aliena. ff. si quis i ius vo. nō ierit. l. ij. vel ex q̄cūqȝ cā qd̄ sine labore ꝛ expēsis fieri nō potuit. b.

m Expensis. ꝛ sic q̄ maliciose ꝛ fraudulent̃ lr̃as ipetrat puniri dz expēsis. sic. j. e. t. c. vl. q̄ nōnulli in decre. greg. ꝛ ibi dicemus de istis expensis ꝛ dānis.

n Inter ceteras. sub disiunctiōne. secūs videt̃ si p copulatiuā. ꝫ. e. ex parte. ibi dictū est de hoc.

o Occupauit. forte intrusit semetipsū p manū laicalē. s. potentiā secularē. j. de elec. quisq̄s. ꝛ. xvi. q. vij. per laicos.

p Quodcunq̄. ar. ꝙ si aliquis tenet̃ ad alterū duoꝝ sub alternatione vel sub disiunctione q̄dcunq̄ voluerit sit reo liberat̃. insti. de here. insti. §. pe. ꝛ. C. d̄ ꝯdi. inde. l. pe. ꝛ. ff. de iure de. plerūqȝ. §. pe. ꝛ. ff. de le. ij. si ita. §. si ita. j. de prebē. referēte ar. ꝫ. insti. de le. §. si generaliter. So. prima rubrica vera est. nisi electio fuerit in mora. ff. de eui. leg. l. mancipiorum. ꝛ. ff. d̄ leg. ij. statu liberum. §. i. ꝛ. ff. de solu. fideiussorum. ff. de peri.

bere.itē veniunt.§.idem recte ait.

a Illi.f.clerico.

b In similib⁹.nō q̄ de similib⁹ sīle dꝫ esse iudiciū.C. de le gi.leges.i.ꝛ.ff.de legi.l.nō pāt.ꝛ.j.de transla.inter corpora lia.ꝛ.i.de elec.dudū.q.

hic dī:idē intelligo de oībus religiosis q̄ hn̄t ꝯsīle pui uilegiū:vt tēplarij ꝛ hospitalarij.j.ō deci.ex parte.sꝫ nō ne priuilegiū istoꝝ generale est ad oēs cistercien̄. ita q̄ dē.q̄ p istas spāles lr̄as dꝫ eis derogari:q: spāle ꝛc.3.c. c.i.ꝛ.j.e.pastoralis.ꝛ.j.de offi.leg.studuisti.ꝛ. ff.ō reg. iur.in toto. et hic videt̄ q̄ spāles lr̄e derogēt puilegijs generalib⁹:sꝫ non est ve;:q: puilegi um est lex priuata ꝛ ꝯ ius cōe.iij.di.p uilegia.j.de verb. sig.abbate.cōmis sio ista de dādis ō cimis ius cōe cōti net:ꝛ puilegium nō tollit̄ p ius cōe nisi fiat mētio ō p uilegio in cōmissi one:ꝛ iō nō valēt lr̄e etiā spāles sm̄ ius cōe obtēte ꝯ p uilegiū venire. vt j.ō re iud.int mōa steriū.sꝫ si sūt cita ti mōachi debent venire puilegiū su um allegaturi.ff.ō iu. sigs ex aliena. al's teneret sn̄ia ꝯ eos lata.j.ō ap. in duobus.

c Iqū.pone casū per illā.j.e.adeo.ꝛ.j.ō prebē. cū teneamur.ꝛ.j. e.ad aures.

d Turbari:q: pater fi liū quē diligit corripit.ꝛ xiij.q.v.n̄ putes.ꝛ.v.q.v n̄ excusat̄.ꝛ.c.ō.ꝯ mere.

e Qualitatem negocij. qn̄q: eni p nimiā ipor tu nitatē petentiū princeps nō ꝯcedēda ꝯcedit.C.ō pet.bo.sublat.l.i.li.x.ꝛ.j de pur.ca.cū in iuuētu te.ꝛ de sen.ex.siqn̄.ꝛ. sic est ar.q̄ ea q̄ p sollicitu dinē nimiā elicita sunt: nō valēt. viij.q.i. auda cter.ꝛ.xxx.q.i.ij. vnusq̄ q̄.ꝛ.ff.q.ꝛ a q.ma.li.nō si.si priuatus.

f Rōnabilē.hic ē arg. bonū de oīb⁹ esse rōnes reddendā:ꝛ valet ad te stes examinādos:vt cā; sui dicti reddant:al's va lere nō videt̄ testis dcm̄ ij.q.i.in p̄mis.ꝛ.iiij.q. iij §.itē in criminali. ꝛ. j ē sola.xxiij.q.iij.si hēs

sibi ꝯstiterit istoꝝ illi^a ꝓlibatā ecclesiā abiudicari debere:et idē in similibus^b obseruandū.

Idē rauēnati archiepo.

Iquādo^c aliq̄ tue frater nitati dirigim⁹ q̄ animū tuū exasperare vident̄ turbari^d nō debes: ꝛ ifra. Qualitatē^e negocij p q̄ tibi scribit̄:diligē ter ꝯsiderās: aut mādatū nr̄ꝫ reuerent̄ adipleas:aut p lr̄as tuas q̄re adimplere nō possis rōnabilē^f cām ptēdas q: pati ent̄ sustiebim⁹^g:si nō feceris^h qō p̄ua nob̄ fuerit insinuanōe suggestū.

Idē cister.fratrib⁹

Um ordinē^i cister.pro fessis:ꝛ infra.Si ꝯtra vos sup decimis vel alijs que or dini vestro specialiter se.apo. indulsit.non facta mentione^k cistercien̄.orō.lutere fuerunt a se.apo.ipetrare:per eas mi nime teneami in r̄ndere.

Idem tornacien̄si epo.

Am te^l:ꝛ infra. Dudū sigdē an̄ tuā ꝓmotionē littere a nob:si bn̄ meminim⁹ emanarūt:qbus decano ꝛ ec clesie tibi cōmisse te adhuc in eodē caplo existēte mandatū dedim⁹ ꝛ p̄ceptū: vt.m.q de gēte iudeoꝝ originē duxit: et diuina gr̄a fidē xp̄i^m suscepit: in canonicū reciperēt ꝛ prebē dā sibi ꝯferre deberēt:ꝛ infra Ipsi p̄o q: donatio^n prebēda rum ad te spectabat:preceptū nostrū executiōi nō potuerūt mandare.Cū itaq: prescript⁹ m.te sup hoc ex parte nostra reqreret:respondisti q̄ nullū inde mandatum receperas:ꝛ sic eum a te infecto^o negocio remisisti:quod nullatenus fe cisse deberes^p: si datam litte

l Am te.eccle sia tibi scribebat̄.

ꝛ qō ratione caret extirpare necesse est.lxviij.di.cor episcopi ꝛ p̄latus paratus dꝫ etiā reddere rōnē oī poscēti. xxxvi.d.§ ecce ad si.ꝛ.ff.de rel.ꝛ sūp.fu.sigs.§.sed interdū.ar.ꝯ.xxiij.q iiij.nabuchodonosor.ꝛ.c.ō tyrijs.ꝛ.ff.ō legib⁹ n̄ omniū.So. ve; est q̄ de oībus rō reddi dꝫ si pōt.sed qn̄q: p impotentiā aliter contingit.vt in p̄dicta.l. nō oīum.ꝛ.c.nabuchodono sor:aut q: nō interest nr̄a qualiscūq: sit rō illa: vt in p̄dictis capl'is nabuchodonosor.ꝛ.c.de tyrijs.

g Sustinebim⁹.ar.q̄ nō tenemur adimplere mandatū p̄la ti n̄ cā reddat̄.lxxv.di.qm̄ quidē.ꝛ.j.de p̄bē.cū teneamur.

h Feceris.nec imerito.q: vbi etiā p ꝯsultationē rescribit im pator nō vult suā r̄nsionē sequēdā eē sigs nō recte r̄nsū puta uerit.C.ō sen.ꝛ īterlo.om iu.nēo.nā ꝛ vrban⁹ nulla auc̄te di xit ꝓhibitū eē q̄ vir ꝛ vxor n̄ possint fil' suscipe aliquē ō sacro fōte.xxx.q.iij.c.vl.qō tn̄ p̄hibitū erat de con.di.iiij.p̄l'es.sed iō dicit nō ē ꝓhibitū:q: expsse nō inueniebat̄ q̄ vir ꝛ vxor n̄ suscipe rēt:sꝫ implicite ꝓhibitū erat p.c.nō p̄l'es.obediat ḡ sb̄ ditus qn̄q: etiā si cām reddat.xx.di.in memoriā.

i Um ordinē.sup decimis secus si ꝯueniāt sup al.q̄ re i q̄ nō sūt priuilegiati:vn̄ si p tales lr̄as ꝯuenirent̄ sup deci mis possessionū post generale ꝯciliū acqsitap: bn̄ valerēt lr̄e q: in illis iure cōi cū alijs censet̄.j.de deci.nup.q: sup rebus in q̄b⁹ puilegiati sunt intelligit̄ qō hic dī:vt pꝫ ex ipsa lr̄a p ter h̄ hn̄t adhuc aliud puilegiū.s.q̄ p lr̄as ad iudiciū trahi nō pāt nisi de ipsoꝝ ordine fecerint mentionē:ꝛ alij q̄plures hn̄t simile priuilegiū nō est tn̄ in isto corpore.

k Mētione.suppssio eni dignitatis vel nōis vitiat rescriptū j.e.ad aures.ꝛ.j.e.sedes.ē.de ꝯsti.cū accessissent.ꝛ qō ō istis

e.vacāte ecclesia.

m Fidē xp̄i.hic presumit papa ex subsequēti honesta conuersatione:vt pꝫ in antiq̄ cōpilatione.j.de p̄sūp.ex studijs.sicut ecōuerso ex an̄cedēti p̄sumit̄ p sequēti.j. de p̄sump.mādata.ꝛ.ij.q.i.in p̄mis.vt si vita ei⁹ vl' opi nio talis antea nō extitit in si.lxvi.di.miramur.in si.ff. de suspec.tu.l.iij.§.queri potest.ꝛ.C.de suscep.ꝛ archa. si aliquid.li.x.

n Quia donatio.bn̄ allegabant:q: nō habebāt pote statē ꝯferendi sed eps.si tn̄ papa ꝯtulisset bn̄ficiū alicui ꝛ mandaret vt ipsū recipiant:tūc bn̄ valēt lr̄e:ꝛ ipsum recipere debēt:ꝛ ecōuerso si collatio ptinet ad capitulū nō debet scribi episcopo.

o Infecto negocio.p lr̄as directas caplo non teneba t̄ eps istū recipere de necessitate:de honestate tn̄ ipsū re cipere debebat:sꝫ de h̄ reprehendit̄ q: dicebat q̄ nō re ceperat inde mandatū:nec etiā p lr̄as istas plene colli gitur q̄ ei teneat bn̄ficiū ꝯferre.vel dic q̄ bn̄ tenent̄ eum recipere ꝛ cōferre prebendā vt apparet ex forma man dati.s.vbi dicit in canonicū reciperent:ꝛ p̄bendā ꝯfer rēt.ꝛ p alia verba.s.mandatū dedim⁹ et p̄ceptū.xi ij.q i.qō precipit̄.j.de verbo.sig.in his.

p Deberes.ar.q̄ qs cū alijs facē dꝫ:si facultas se ob tulerit:ipse sol⁹ facere dꝫ:sicut sol⁹ pōt emēdare qō cū alijs malefecit.j.de iureiu.sicut nostris:vbi ꝛ h̄.ꝛ.xxxv. q.ix.q̄ qs cōmisit.ar.ꝯ.de cle.ꝯiu.diuersis fallacijs. et est.ar.q̄ cā alicui delegata ipsū sequit̄:nec trāsit ad suc cessores.sꝫ contrariū ve; est.j.de offi.dele. quoniā ab

das.ꝛ.ī.de offi.ordi.paſtoralis.§.ꝑterea. Item ar.ꝙ ſi aliquid mādaṫ capitulo:cuilibet de capitulo ſigillatiꝫ intelligiṫ eſſe mādatum:q illud implere poſſit:ꝛ ſi tūc illud facere nō poſſit:illō dꝫ facere cū potuerit:ꝛ ita cū eṗs ſit de capitulo taꝗꝫ caput.ī.de conceſ.ꝑben.ꝛ eccle. nō va.poſt electio nē in parte decīſa ꝛ.ī.de his que fi. a pre.nouit.nō po terat dicere ꝙ nō recepiſſet manda tū:ar. cōtra.xij.q. ij.q manumittiṫ.

q Datā lr̄aruꝫ. Ad hoc ſemp con ſueuit notari hec decre.ꝙ data litte rarū ſemp cōſide rāda eſt.vt.ī.e. cō ſtitutis.ꝛ.ī.de ſē. excō.ſi aliqā.arg. cōtra ꝙ ꝑſentatio litterarū ꝛ nō da ta cōſiderāda ē.ī. e.c.capitulū ſācte crucis.ꝛ.ī.de cle. nō reſi.qualiter.ꝛ ī.de ꝑben. dilect⁹ ij.ꝛ ad idem. ī. de vſur.q: fruſtra.et ī.de ap.vt debit⁹. rōnem iſtius ꝯrie tatis dicemus ſuꝑ illa decretali dile ctus.ij. Item ē hic argumentū ꝙ edendus ſit dies ꝛ cōſul aduerſario: ar. ī.e.ſi aūt.ꝛ.c.plerūqꝫ.ꝛ.C.de contrahē.ꝛ cōmit.ſti.opti mā.Sed ꝯ.ff.de eden.l.i.ꝛ.ij.ꝛ.ff.quēadmo.teſta.apr. l.ij.§.diē aūt So.in editione litterarū dn̄i pape facien da aduerſario oīa ponēda ſunt:qm̄ lr̄e ſūt cōes:ar.ī.de dilat.ꝑterea.ꝛ ea q̄ cōtra ſunt integraliter ſunt edenda. ī.de ꝓba.qm̄.ꝯ.ꝛ lr̄e tradende ſunt ad videndū.ī.de fi de inſtru.ſi ſcripturā aucēncā.ꝛ.c.B. ꝑpetuus vicari⁹ decre.gre.ꝛ ibi dicemus.de editōe iſtrumentoꝝ.ad idē ar.ī.de offi.deleg.cū in iur.

Iudeus.qm̄ de iudeis ꝯuerſis eccleſia fundata fuit xxi.di.in nouo.ꝛ.xxij.q.iiij.recurrat.

s Ad aures.lr̄as impetrātes.q̄ ſine ſpāli mādato dn̄i impetrate ad lites nō valent.ī.e.nonnulli.ꝛ.ī.c.ex pte decani.ſecus in hoc caſu.

t Intentōis.hic pꝫ dn̄m papā ſic vni ꝯcedere bn̄ficiū ꝙ alium nō ledat vel grauet ſaltē grauiter ſeu enormiṫ xxv.q.ij.ꝺ eccleſiaſticis.ꝛ.xi.q.iij.ſiqs nō obediat.ꝛ.ix. q.vlt.nunc vero.ꝛ.ff.nequid in lo.pub.l.ij.§.merito.et §.ſiqs a ꝑncipe.ꝛ.ī.de offi.ordi.lꝫ.ꝛ.ī.de cōſue.cū oliꝫ.

v Supprimit.puniri dꝫ q ſupprimit qd̄ teneṫ reuela re.l.di.ex penitentibus.ff.de act.emp.ꝛ ven.l.i.§.i.

x Vires nolunius obtinere.ꝛ ita videṫ ꝙ lr̄e iſte non valeāt: qd ſi obtineāt ꝑ litteras tales:dic ſuꝑ h̄ ꝓut nō. ī.e.ad audientiam.ij.in glo.q̄ incipit.ſed queritur.

y Si aūt.dolo vel negligētia.dolus ꝛ negligentia ꝓ ſumitur:ſi ſteterit per annū ꝙ nō vtitur litteris.ī. e.plerūqꝫ.ꝛ.ī.c.ex parte.ſi copiaꝫ iudicis habere potuit

rarū⁹ diligētius attēdiſſes cū tpe quo lr̄e ipſe date fuerūt:ꝺ capitlo ipſo eſſes:ſicut q eras archid.ꝛ canonicus eiuſdē ec cleſie:nec eſſes adhuc in epꝫ ꝯſecratus ꝛ infra. Pro eo ve ro ꝙ iudeus ˢ extiterit:ipſum dedignari nō debes. Luci us.iij.linco.epo.

Ad aures nr̄as ꝑuēit ꝙ plerūqꝫ decani archidi aconi ꝑceptores vel alij eccle ſiaſticis ꝓditi dignitatib⁹ ſuꝑ minoribus bn̄ficijs lr̄as ᵗ ipe trantes nomē ſupprimunt di gnitatis ſue:ꝛ ſimplici noīe ſe appellant:tāꝗ nō habeant aliquē ꝑſonatū: ꝛ infra.Con. t.t.r.ꝙ cū nō ſit intētionis ᵗ no ſtre:vt ꝑſone plurib⁹ redditi bus abundantes ꝑ lr̄as nr̄as paupes clericos ſuꝑ minori bus bn̄ficijs ingerēt: lr̄as i q bus actor ſue nomen dignita tis ſupprimit ᵛ:vires ˣ nolum⁹ obtinē. Idē norwicenſi epo.

Si aūt aliquis aucte po ſterioꝝ lr̄arū ꝑ aduerſa riū in iudicium tractus obie cerit litteras ſe priores habe re:de quibus ī poſterioribus mentio nō habeṫ:ſi eis dolo ʸ vel negligentia vti poſtpoſue rit excuſari ᶻ non dꝫ. Si aūt q: delegati iudicis copiā neque rit ᵃ hr̄e ᵇ:ꝑ poſteriores lr̄as nō poterit conueniri. Idem.

Ad hec ſum⁹:ꝛ īfra. Si gnificatū ē nobis quoſ daꝫ ī prouincie tue ꝑtibus ta les vt aſſerunt de cācellaria nr̄a lr̄as recepiſſe: ꝑ quas eo rū oīa negocia ᶜ vnius iudicis ad pluriuꝫ quos ſibi elegerit ᵈ arbitrio committuntur : ſicqꝫ fit vt ſi aliquē ꝑſſare voluerit

ſed ꝯdicit lex.C.de diuerſis reſcriptis ſalſo.q̄ dicit ꝙ reſcrip ta ꝑpetua ſunt:ſed nō eſt ꝯ:q: hic quod dicit lex: intelligiṫ ſi aliud reſcriptum nō impetrareṫ ꝯ primū:alr̄s ſemp valent re ſcripta viuente mādatore ꝛ eo mortuo dūmō facta ſit citatio.

z Excuſari nō dꝫ.i.nō poterit excipe ꝑpter culpam ſuam: quomin⁹ teneatur reſ pondere ꝑ ſecundas lit teras.Sed ꝯ videṫ:q: ſi ſecunde lr̄e nō faciāt mē tionē de primis: valent prime.ergo poterit exci pere.vt.ſ.e.ceterū. ꝑte rea q̄ annua ſūt ad agē dum ꝑpetua ſunt ad ex cipiendum.ff.de doli ex cep.pure.§.vlt.ergo ſem per potuit iſte excipere ꝑ primas:ex quo non faci unt mentionem ſecunde de primis. So.exceptio num quedam ſunt ꝑpe tue quedā tꝑales.perpe tua diciṫ illa que perpe tuo competit qn̄cūqꝫ ac tor agit:vt exceptio do li:q: exceptō doli nō cō petit:niſi qs agat.ff.ꝺ ex cep.l.exceptio.ꝛ.l.exce ptiones. Tēporales ſunt ille q̄ nō ſemp cōpetunt ꝛ euitari poſſunt vt in ꝓ dicta.l. exceptiones .§. temporales.ꝛ taliſ ē hec q: expirauit anno elap ſo.ī.eo.plerunqꝫ.ꝛ.ī. de offi.or.paſtoralis.in fi.arg.preterea iſta modo non habent lo cum:ſed q primo ſuas lr̄as preſentat iudici ꝛ procedit infra annum:ille obtinet.ī.de ap.vt debitus.de hoc notatuꝫ eſt.ſ. e.c.i.in fi.ꝛ in.c.ceterum qualiter hic intelligendum ſit.

a Nequerit.ꝛ ita ē hic.ar.ꝙ ſi per me nō ſtat:mihi nō ē im putādū.ij.q.vi.āterioꝝ.§.ad hec.ī auē.vt ſpō.larg.§.hec quo qꝫ.vñ ſumpt⁹.§.fuit hic.ꝛ.ff.ex q.cau.mā ſed ꝛ ſi i.Rn̄.qua liter intelligatur hec iſta impotentia diciṫ.ſ.e.c.i.

b Habere.repete poſtpoſuit eis vti.

c Ad hec ſumus.oīa negocia:nimia generalitas hic repro batur.ī.de do.ꝛ contu.ex litteris.ꝛ.ī.ꝺ ap.c.ij.ꝛ.c. ſigni ficantibus.ꝛ.ī.e.ſedes.ꝛ.ī.e.ti.in decre.innocē.iiij.c.cum ī multis.ꝛ.ff.de iure.fi.ita fidei.ꝛ.ff.de eden.l.i.§.edere.ꝛ.ff. de interroga.acti.de etate.§.nihil.ar.ꝯ.ff.de rei ven.que de tota.§.incerta.ꝛ.ff.communi diuidun.ꝛ ſi non omnes.§.ſi in certum.prima pars vera eſt:ꝛ vltima in ſpecialibus caſibus loquitur.

d Elegerint. Tan.ꝛ Vin.ſic exponūt hoc verbū elegerit.i. elegerunt in curia exūtes vt ſit ꝑiculi temporis ꝯiūctiui mō i gdā tn̄ voluerūt dicere ꝙ lr̄e iſte ad īcertos iudiceſ dirigebāṫ quos īpetrator duceret exprimēdos dicētes hic gn̄alem cō miſſionē eaꝝ poſſe fieri dūmō iudices certi eēnt.ī.e. ſedes.ꝛ c.paſtoralī.ſed q: iudices erāt īcerti hic lr̄e nō valebāt. Sed dic ꝙ iudices electi erāt certi cōmiſſio gn̄alis erat eiuꝫ nego cioꝝ quod eſſe nō dꝫ q: ꝑ eam abſorberetur iuriſdictio ordi narij quod fieri non debet:ar.xi.q.i.ꝑuenit.ꝛ.ix.q.iii.nūc ve ro. C.ꝺ ꝑ.ſpe.off.l.ij.ꝛ.iij.ꝛ.ī.de offi.le.c.i.ꝛ infra de maio.et obe.ꝑ tuas.ſicut generalis appellatio nō admittiṫ.ī.ꝺ ap.c.ij.

Sed sup grauamine probabili ⁊ expresso ē appellandū.j.de ap.vt debitus.⁊.c.cū cā;.q̄re lr̄e tales nō valebāt. Lau.dixit: ⁊ melius cui cōsentio q̄ hic iudices erāt incerti quos vellet eligere ipetrator qđ esse nō dꝫ sicut ꝓcurator incertus eē nō dꝫ.ff.de ꝓcu.l.ij.nec tutor incertus dari dꝫ.ff.de testa.tu.tutor incertus. ⁊ insti.de leg.§.tutor ⁊. Arbiter similiter incertus esse nō dꝫ.j.de arbi.innotuit. ⁊ cōmissio generalis fuit oīum negociorū qđ ē ꝯ cōsuetudinē romane curie:cuius stilus dꝫ attēdi.j.de cri. falsi.q̄ꝫ graui. q̄ cēs cause vni cōmittant:nisi sub illa forma q̄ tradit.j.e. pastoralis. ⁊ illa gnālitas restringitur:vt tradit.j.e.sedes. ⁊ j.e.cū i multis.⁊ est in decre. Inno.iiij.tn̄ vniuersitas cārū bn̄ cōmittit.ff.de iudi.l.cū pror. ⁊.ff.qs ⁊ a quo ap.l.i.§.i.⁊ illa fuit potior cā q̄re lr̄e non valebant:q: iudices erāt incerti qđ lr̄a vr̄ innuere q̄ ille eligeret quos vellet q̄ꝫ cōmissio generalis oīum negocīo. ⁊ sic itellexit lau.⁊ clamat.sicut ex p dictis collig.f.b. Satis tn̄ credo q̄ si papa ex certa scia tales lr̄as concederet valerēt cum hēat plenitudinem potestatis saluo iure recusationis.j.de offi.dele.suspitionis.

examē ordinarij iudicis non regrāt: sed ad iudicē vnū vel pl̄es delegatos sibi ꝓpicios ⁊ pti aduerse suspectos[a] sup examinād̄a q̄stione decurrāt: ⁊ ifra. Nos igit huic morbo celeri[b] volentes obuiare remedio: mādam⁹ q̄ten⁹ si lr̄as tales in prouicia tua inueneris eas carere viribus nostra auctoritate decernas. Idem.

Ad audientiā nr̄aꝫ te significāte ꝑuenit: q̄.b. d̄ scō stephano sup absolutōe sua lr̄as tibi:vt prima facie videbat:aplicas p̄sentauit:quibus:qm̄ manifestū[c] ꝯtinēt in cōstructione pcm̄:fidē te nolim⁹ adhibere. Clemens.iij.

Ex pte.s.psone eccl̄ie de tarento nob̄ īnotuit: q̄ cū capella de empetosi. ad p̄dictā eccliam de iure ptineat o.diaconus q iā dictā capellā detinet:capellanū ipsi⁹ ecclesie noie ipsi⁹.s.in ea ministrātē post[d] ap.a se factā[e] amouit quā cū eēt.s.psecut⁹[f]:⁊ ad iudices lr̄as[g] impetrasset:ipe.o. ap.suā proseq nō curauit. Cū q̄ꝫ auctē iudicū i ius eēt vocatus:dixit se lr̄as priores hr̄e: de qbus nulla[h] mentio in posteriorib⁹ habebat quas vsq̄ꝫ ad tertiā citationē suppressit: eisq̄ꝫ dolo vel negligentia[i] vti postposuit: qđ ex diuturnitate tpis videbat: i qbus nulla mentio de ap.ab ipo facta fiebat cū biēnium[k] a tpe ap.iaꝫ fuisset elapsū. Jō q̄ꝫ mādam⁹ q̄tenus si ita esse cōstiterit:re

Nota q mala latinitas

a Suspectos.vnde possent recusari:de recusatione habes j.de ap.cū spāli.⁊.j.de offi.dele.suspitionis.

b Celeri.viij.di.mala ꝯsuetudo.⁊ resecāde sunt putride carnes.xxiiij.q.iij.resecāde.vñ v̄sus: Principijs obsta sero medicina parat:Cū mala per longas cōualuere moras.b.

c Ad audientiā.manifestū.sic pꝫ q̄ vitiū latinitatꝭ vitiat rescriptū:sic ēt si papa loquat vni i plurali:aut si patriarchas vel epos filios appellauerit:tales lr̄e false sūt.j.d̄ falsa.q̄ꝫ graui.Ar.ꝯ q̄ ꝓpter malā latinitatē nō vitiāt rescripta.ff.de stā.ho.iperator pius.ibi.n.dr̄ q̄ ꝓpter malā latinitateꝫ nō vitiant.⁊.ff.de manumis.testa.q hēbat.C.de leg.in legatis.⁊ j.de fide instru.ex pte.So.vitiū scribētis in instr̄is ⁊ testis nō nocet:cū als de veritate seu voluntate testatoris ꝯstet.C.d̄ testa.errore.⁊.l.ambiguitates.⁊ idē esset de volūtate pape dicēdū:si constaret de hoc.sed veri⁹ vr̄ aliud eē in testis:⁊ aliud in lr̄is dñi pape. Testm̄.n.cōmittit tabellionibus: cuius scripturā siue latinū nullus corrigit:vñ falsa latinitas nō vitiat testm̄:dūmō cōstet p ipsū de intentōe testātis:vt dicunt predicte leges:⁊ ꝓpter fauorē testamentoꝝ:q: nihil ē qđ magis d̄beat hoib⁹ ⁊c̄.C.de sacro san.ec.l.i. Rescriptuꝫ dñi pape per multas manus trāsit:⁊ magna maturitate decogit.xxv.q.ix. apostolice.j.e.cū adeo.⁊ ita nullū vitiū ꝯtinere dꝫ.s.e.ad hec. vñ ꝯ istā p̄sumptionē nō ē admittēda ꝓbatio.Ar.ꝯ.ff.d̄ offi.p̄si.illicitas.§.vitas. Lau.nōuit q̄ instr̄a vel priuilegia ꝓpter falsū latinū nō vitiāt:ar.de cō.di.iiij.si nō sanctificat.⁊.c.de tulerunt.⁊.ff.de manumis.testa.q habebat.d̄ instr̄is tabellionū sat credere illud:d̄ priuilegijs romane curie nō ē veꝝ.b.

d Ex pte.post appellationē. nō dr̄ hic sup quo fuerit appellatū:forte posset dici q̄ snīa lata fuit ꝯ.o.diaconū a q̄ ipse appellauit:vel sup alio articulo: vel forte citra aliquam snīam sicut olim fiebat.

e A se factā.s.o.⁊ ita nō detulit sue ꝓprie appellatōi: qđ esse nō debuit cuꝫ ⁊ appellationi aduersarij deferre debuisset.j.de ap.an sit.⁊.c.ꝯstitutꝫ.⁊.j.de elec. bone. appellauerat forte ab ordinario ceā quo trahebat capellanum ⁊ sup ꝑsonā mr̄icis ecclie. Raro inuenies aliter vt credo q̄ aliquis nō detulit sue proprie appellatōi:vñ iudex poterat ꝓcedere i cā: q: videt appellationi renunciasse: q: pen.ap. nihil ē innouandū.ff.nil inno.ap.pen.l.vna ⁊ j.de ap.an sit.

f Prosecut⁹.litteras ipetrādo sup restitutione ecclie qua fuerat spoliatus post appellationem a spoliatore factā:vt in cā ꝓcederet: nō obstāte appellatione frustratoria:qđ ex eo appet:q: dict⁹.o.eaꝫ prosequi non curauit nomine ecclesie de tarento quia erat matrix ecclesia.

g Litteras.forte significauit pape:⁊ rector mr̄icis ecclesie iniuriabat ei sup illa capella: ⁊ sic obtinuit lr̄as i forma cōi nulla mentione habita de appellatione: que etiam littere nō impedirēt restitutionē.j.de resti.spo.ex conquestione cū suis similibus.

h Nulla mētio.⁊ iō nō valebat.j.de ap.sepe in fi.ar. q: q appellat dꝫ facere mentionem de sua appellatione ⁊ aduersarius quodammodo appel.prosequitur vt hic dicitur:⁊ j.de cōfir.vti.vel inuti.bone.

i Negligentia.sic.s.e.si aūt.⁊.j.e.plerūq̄ꝫ

k Cū biennū.q.n.nō ꝓsequit appellationeꝫ.j.annum aut ex iusta cā infra biēnium:rata manet snīa ⁊ fingit nō appellasse.j.de ap.cum sit romana.⁊ iō iste.o.audiri nō debuit ꝑtextu sue appellatōis:sꝫ vr̄ q̄ rector iste.s.rōne ꝯsilij audiri nō debuit ad ꝓsecutionē appellatōis cū actor ⁊ re⁹ circa appellationē eodē iure vtāt.j.d̄ mutuis peti.c.vlt.⁊ hic dr̄ ꝯtrū.s.q̄ ille ꝯ quē appellatū ē audit post biēniū ⁊ nō ille q appellauit:q̄liter ergo hoc intelligit:dicas q̄ iste rector auditus fuit non rōne sue appellatōis:sed potius rōne spoliatōis sup qua litteras impetrauit nō obstante ap.vt nō.s.in v̄bo prosecut⁹.interdicta eni ꝑpetua sunt quātū ad rei ꝓsecutioneꝫ non quantū ad penā.ff.de vi ⁊ vi.ar.l.i.in p̄n.⁊ si de ap.nihil dixit:nihilominus audiet petens restitutionem ecclesie:⁊ multo fortius q: post appellationē spoliauit aduersariū qui debuit deferre sue appellationis:preterea

fauore appellantis dat annus aut bienniũ ad pſequendã appellationẽ ⁊ nõ fauore appellati. vñ appellãs statim põt pſeq appellationẽ: ſi termin⁹ ei prefixus eſt: ſed appellatus nõ ſtatim. j. de ap. oblate.

a Que poſt appellationẽ. ⁊ ita quicqd fit poſt appellationẽ a ſe vel ab aduerſario ſuo factã oȝ irritari. j. de offi. del. ſup qñnuȝ in fi. ⁊. j. de ap. bone. cũ ſuis ↄcor. et in hoc illa corrigit iſtam.

b In expenſis. q appellationẽ ſuaȝ nõ pſequit: altero pſeqnẽte ↄdẽnari oȝ in expẽſis. vt h ⁊. j. de ap. nicolao. ⁊. c. reprehẽſibil. vel qui proſequit ipſam ante temp⁹ ſtatutũ. j. de ap. ſepe. ſed non videt ꝙ iſte. o. debuerit i expenſis condemnari: cũ appellat⁹ appellationeȝ non fuerit proſecut⁹ infra bienniũ: cuȝ h idẽ ius ſeruanduȝ ſit appellanti ⁊ appellato: vt dicitur i notula: qui enim ⁊ nõ oportet ipſuȝ pſequi appellatioȝ: q: ipo iur rata manet ſnia lata ↄ ipȝ o. ſiquã lata fuerit põt dici q iõ ↄdẽnatur q: preterita appellatiõis index nõ proceſſit. ⁊ ille. o. poſt ap. ſpoliauit appellatũ: ⁊ ſic interierat rectorie: vt. o. ↄdẽnaret aduerſario in expenſis etiã poſt bienniũ ppter dolũ ⁊ malicia ipſius. o.

uocatis in ſtatũ priſtinũ oib⁹ q poſt ap. ipſi⁹. o. iuenerit is atrẽtata pſcriptã capellã matrici eccleſie reſtituẽ pcuretis: pdictũ. o. ſi eũ appellationẽ ſuã nõ fuiſſe pſecutũ ↄſtiterit memorato. ſ. i expẽſis necessarijs ↄdẽnãtes. Celeſtinus. iij.

Sciſcitat⁹ es a nobis petitorio destinato: de q ipotentia illud intelligatur: qđ i litteris noſtris ſepe conſueuit apponi: vt ſi duo vel tres: quibus littere dirigunt ipſis exequẽdis ſimul intereſſe nequiuerint: vnus aut plures: quibus ſcribit: nihilomin⁹ exeqtur. Nos ꝟo ita ſẽtimus ꝙ tã de iure ꝙ de facto illa impotẽtia cenſeatur. de iure ſi aliquẽ illorum ſeruum vel infamẽ aut alio legitimo impedimẽto detentum eſſe conſtiterit. de facto: ſi conſtiterit eum caſu mortis occumbere: aut inevitabilis neceſſitatis articulo impediri: quominus valeat intereſſe: dũmodo is qui p neceſſitate preſens eſſe nõ poteſt: collegis ſuis canonice excuſationem ſuam curet ſi poterit deſtinare: aut alij coniudices vel executores: nihilominus ad conſumationeȝ iniuncti mãdati procedant: nec enim ille qui tantũmodo non vult intereſſe: hac impoſſibilitatis interpretatiõe valeat aliquatenus excuſari: niſi forte ſic in reſcripto habeat expſſũ ſi nõ oẽs interfuerit vel ſimul nequerint aut noluerint intereſſe. Innocẽ. iij. elien. epo.

Paſtoralis officij: ⁊ infra. Preterea qſiuiſti quando de reuocatione litterarum ambigitur vtruȝ iudices priores an poſteriores cognoſcere debeant: ⁊ vtrum per ſecũdas ſint prime lr̃e reuocate. Ad qđ. t. r. ꝙ niſi poſteriores porib⁹ vel ecõuerſo duxerint

c Sciſcitatus. petitorio. i. nuncio legitime ordinato. vel dic petitorio. i. pcuratore.

d Impotentia. aliquis dicitur aliquid poſſe quinqȝ modis. vñ verſus: Poſſe quidẽ rebus dant ius natura poteſtas. Officij meritũ ſectũ diuina voluntas. De potentia iuris habes. xv. q. ij. faciat hõ. xxvij. q. ij. agathoſa in fi. de potentia nature habetur. j. de ſpõ. impu. puberes. ⁊. c. a nobis. de poteſtate officij habes infra d cõſang. ⁊ affi. c. i. in fi. ⁊. xxi. di. §. i. arg. verſus fi. vbi dicit ꝙ petrus pre omnibus claues regni celoruȝ accepit. de potentia officij legit. xxi. diſ. inferior. ⁊. j. de ma. ⁊ obe. cũ inferior. de potentia meriti legit. iij. q. vij. §. tria. vñ. idẽ teſtat ibi. cuius vita ⁊c. de potentia diuine voluntatis habet de pe. d. ij. §. charitas. ſȝ hic potẽtia ad duo tñ facti ⁊ iuris refertur.

e Intereſſe nequiuerint. ꝙ ſimul intereſſe debeant. habes. j. de offi. dele. prudentiam.

f Seruum. q: talis iudex eſſe non poteſt: niſi cõi opinione p libero ſe gerat ⁊ habeat: q caſu tenet ei⁹ ſnia et ſi poſt cã latã detegat eum tpe ſentẽtie fuiſſe ſeruũ. iij. q. vi. §. vex. ⁊. ff. de offi. pcto. barbarius. ⁊. C. de teſta. l. i.

g Infamẽ. ſi pendente iudicio efficiat infamis vel ſuſpect⁹ poſſet repelli. j. de teſti. cog. preterea. ⁊. j. de of. del. inſinuãte. q: que de nouo emergunt indigent auxilio. ff. de interrog. ac. de etate. §. et cauſa. Itẽ ſi medio tpe excõicet: ſi eo abſoluto reſumit iuriſditionẽ. j. de of. ſi. dele. prudentiã. §. vi. Idem credo ſi reſtituat priſtine fame p principẽ q: reſumit iuriſditionẽ: vt. ij. q. iij. §. nondũ. in fi. ⁊. C. de cura. fur. l. pe. ſecus ſi lata ſnia detegat: iudicẽ fuiſſe infamẽ. iij. q. vij. §. tria. v. vex. ⁊. ff. de offi. pcto. barbari⁹. ⁊. C. de teſta. l. i. ſec⁹ in excõicatiõe: q: ſnia publice excõicati nulla ẽ. j. de re iudi. ad pbandũ. ⁊. j. de excep. exceptionem.

h Impedimento. puta quia eſt excõicatus vel illitteratus. nec hȝ ↄſuetudinẽ cauſaȝ q: perit⁹ oȝ eſſe iudex: nec debet querere ab alijs qd eum loqui oporteat: vt i auẽ. de iudi. in pn. col. vi. ⁊. j de ↄſan. ⁊ affi. ex lr̃is. in fi. tñ ſi lr̃ame ſit: ⁊ habeat ↄſuetudinẽ cauſaȝ ſiue peritiã iudicandi poteſt ei cã cõmitti. C. de iudi. l. cert iuris. arg. C. de epiſco. ⁊ cleri. parabolani. ⁊ quedã impedimẽta ponuntur. iij. q. vij. §. tria. Itẽ ſi impedimentũ ſit perpetuũ nõ põt cognoſcere: qđ põt eſſe multis modis: vt infirmitas ſurditas ⁊ conſimilia.

i Deſtinare. p lr̃as vel p certũ nunciũ litteratorie deſtinatũ lr̃is. iij. d. c. i. q. ⁊ pe. ⁊. j. de offi. vi. prudentiã. ⁊. rñ. ff. de reb⁹ eor. qui ſub tute. vel cur. magis. §. illu. etiã queri poteſt. ⁊ hec eſt canonica deſtinatio. ſed nunqd ille qui intereſſe non poteſt: valet alijs delegare vices ſuas. de hoc oȝ. j. d offi. del. cerã.

k Ad conſumationẽ. vt. j. e. dilecta.

l Procedant. qđ quidẽ facere pñt: ſi in litteris cõmiſſionis ſit clauſula illa: ꝙ ſi nõ oẽs. al's nõ pñt pcede. ⁊. ar. j. de offi. dele. cãm m̃imonij. ⁊ eſt expreſſũ. j. de offi. del. ⁊ uno delegatorũ. ⁊. e. ti. prudentiã. ⁊. ff. de arbi. itẽ ſi vnus. §. pe. ⁊. l. ſe.

m Excuſari. imo pon⁹ oȝ puniri. j. de of. dele. prudentiã. §. adijcim⁹. ⁊ h caſu alij pñt pcedere qũuis nõ videat ipleta cõditio: qđ ſi nõ oẽs ⁊c. vt i. c. pdicto. prudẽtiã. §. adijcim⁹. ⁊ h verũ ẽ poſtqȝ ↄſtiterit ꝙ ſi vult intereſſe: ⁊ i h illa corrigit illaȝ.

n Intereſſe hodie. etiã ſi nõ addat h tñ ſi nõ vult alij procedant: lȝ ſit arguend⁹ ꝙ mandatũ aplicuȝ exequi contẽnit.

o Paſtoralis. ambigit. Sed quero qualiter poſſit dubitari de reuocatione litteraȝ: aut ſecunde faciũt mentioneȝ de primis: ⁊ tũc valent ſecũde: aut nõ faciũt ⁊ tũc valẽt prime ↄ. e. cetex. rũ. n eutra pars diſiunctim ppetua eſt prima to'lit p decre. j. de re iudi. inter. ⁊ de do. ⁊ cõ. et lr̃is. ⁊ ꝫ e ↄfir. vti. bone. ⁊ de ap. ſepe. ⁊. c. oblate. ſcđa tollit p decret. j. e. plerumqȝ.

in iudicijs nondū ceptis nō habet locū ista distinctio. Ille eni sole valent: que primo iudici pūtant citatione facta p ipsos. J. de foro cōpe. ꝓposuisti. J. de ap. vt debitus. ꝛ. J. e. capitulū sancte crucis. Itē qualiter pūt primi iudices deferre secundis vl secundi primis: cū vel primi tm̄ vel secundi tm̄ sint iudices: ꝛ ita aut primi aut secūdi nullā hūt iurisdictionem J. de offi. del. ex lrīs in fi. ꝛ. J. e. ii. ceteꝝ. Itē qualiter pūt primi vel secundi citare partes: cuꝫ vtriqꝫ dubitent ꝛ nesciunt an sint iudices: immo rōne dubitationis neutri debēt eē iudices: sicut qñ dubitaꝰ de tutela dnec ꝑ neuꝰ est tutor. ff. ꝺ testa. tu. duo sunt ticij. ꝓpter hͦ glosauerunt hic quidā: ꝙ de facto pōt dubitari nō de iure: vt si forte secūde lrē nō exhibeaꝰ. J. J de offi. del. ex lrīs. vl qñ dubitaꝰ an sit annꝰ elapsus ab ipetratione lrarum pzioꝝ. J. e. plerunqꝫ. Sed hec solutio nihil valet: quia ad questionem facti nō daret papa responsionē iuris. ff. de sta. ho. l. idez erit. Alij dicūt etiā ꝙ potest esse dubitatio iuris si data sit eadē in vtrisqꝫ lrīs. illa decre. vt debitus. hoc determinaꝰ J. de fo. cō. c. pe. ꝛ vlt. ꝛ. J. capitulū sancte crucis. ꝭ certe ſm dictū illoꝝ neutre reuocāt alias: cū neutre sint pores aliās. imo ſm hͦ neutri cognoscunt de tota cā: nā ambe lrē dicunt secūde vl pme. ff. de bo. pos. ſm tabul. is. l. i. §. ſiqs in duobꝰ. Tertij dicunt ꝙ sic: dubitari pōt de reuocatione: vt si secūde faciāt mentionez pzioꝝ ſ nō expressam. J. de do. ꝛ ꝯtu. ex lrīs. ꝛ hoc non est vez vt pꝫ ex illa decret. ex lrīs. J. de do. ꝛ cōtu. dici pōt hanc fuisse rōnē huiꝰ decre. cū diuerse sint lrē impetrate: iudices citant partes: ꝛ cū pars aduersa corā eis exhibet secundas lrās: ipsi volūt cognoscere de reuocatione lraꝝ ſm hͦ qđ ꝯtingit. J. de re iudi. inter monasteriū in pte decisa ab integra. Itē si secūdi iudices citēt partes: ꝛ cū exhibenꝰ corā eis pme lrē ipsi volūt cognoscere an pme sint reuocate. Sꝫ qꝛ pro eodē negocio partes nō sunt trahende ad diuersos iudices. J. e. ex tenore. ꝛ. J. eo. c. vlt. statuiꝰ hic vt iudices conueniāt ad hͦ faciendū: vl vna pte deferāt alijs: qꝛ ꝛ primi de hoc cognoscere possunt: cum coram eis opponaꝰ talis exceptio et ā ꝛ secundi. ꝛ expone qñ de reuocatione ambigiꝰ. i. qñ in dubiū deduciꝰ de reuocatione lraꝝ. Sed huic solutioni obstare videꝰ. J. e. cū ꝯtingat. ibi eni non conueniūt ad cognoscendū: sed exequtor videt vtrasqꝫ lrās. vñ pōt adhuc meliꝰ dicere ꝙ bene pōt iudex dubitare de reuocatione lraꝝ: lꝫ secūde expressā faciāt mentionē pzioꝝ. J. e. qñ obijciꝰ secūdas lrās impetratas esse p falsi suggestionē vel veri suppressionē. vt. ꝺ. e. ceteꝝ. ꝛ meliꝰ. J. de offi. dele. cōtra. ꝛ J. de re iudi. inter monasteriū in integra. ꝛ hoc idē dicit io. J. e. sup illa decre. cū ꝯtingat: ꝛ certe iste est verior intellectus. Sꝫ hec dubitatio de reuocatione lraꝝ nō hꝫ locū in lrīs appellationis ꝛ principalis cause qꝛ iudices appellatiōis de hͦ cognoscere deb. ꝛ. J. e. dilectus filius io. hec dubitatio locum hodie nō habet integre. J. de ap. vt debitus. b

a Deferendū. de ꝯsensu partiū. J. de offi. del. sup quonum. §. intentionis. ꝛ. §. nos aūt. cū corā vtrisqꝫ posset ꝓponi exceptio vt dictū est in prima notula: ꝛ etiā sine ꝯsensu partiū possent si vellēt: ſꝫ honestū est ꝙ de ꝯsensu partiū fiat.

b Plures. hic nō staꝰ iudicio maioris partis. J. de iure pat.

deferendum[a]: simul vtriqꝫ cognoscant. et si forte nequiuerint simul in vnam sententiaꝫ cōcordare: quamuis plures[b] sint ex vna parte ꝗ̄ ex altera: per arbitros communiter electos a partibus huiusmodi cōcertatio sopiatur[c]. Quoniam autem sub huiusmodi forma videlicet: causam quam talis aduersus talem ꝛ quosdā alios super hoc ꝛ quibusdā alijs se habere ꝓponit: tibi diximꝰ cōmittendā: a vobis multotiens littere impetrantur: sollicite quesiuisti: an iudex ex delegatione huiusmodi psonaꝝ vel reruꝫ expressionē sup personis vel rebꝰ exprimēdis habeat ptātē adijciēs: vtrū si anteꝗ̄ psone vl res[d] expsse fuerit noīatiꝫ sup nō expssis i cōmissione poti sed generalr cōprehensis speciales[e] littere: que

qñ simile est in cā epi. vi. q. iiij. c. i. J. de re iudi. nō pōt. ꝛ in iudicibꝰ dele. a principe: vt videꝰ. C. de ap. in offerendis. ibi ita tñ si dissentirent. C. q bo. ce. pos. l. vl. ꝛ in re cōi. ff. cōi di. sabinus. ꝛ in liberali cā. C. ꝺ cōi ser. manu. l. i. §. i. ꝛ insti. de re. diui. §. religiosū. quia ibi sit qđ religio vel natura rei requirit: ꝛ duꝫ quis plus iuris habet in re vt. C. ꝺ donatio. sancimus. §. ne autem. Sed ꝯ lre di. c. ii. q. i. ꝯ ff. de re iudi. duo ex trib. So. vez est ꝙ generale ꝙ iudicō maioris partis stādū est: ſꝫ quedam speciali hic signata sunt: vbi hec regula nō obtinet: ꝯ in casu isto nō staꝰ iudicio maioris ptis quia forte in pmis litteris sunt duo iudices: in secūdis tres vel plures. vñ cū illi tres equalē habēt iurisdictionē cū illis duobꝰ: qꝛ isti tres loco vnius sunt: ꝛ illi duo similiter vnius. s. dñi pape non preualet sententia illorum triū: quia non censentur plures: lꝫ secus sit in creditoribus: quoniā si par debitū sit hincinde: statur in maiori numero creditoꝝ: vt. C. qui bo. ce. pos. l. vl. Itē alia rōne: qꝛ si isti tres iudices iudicarent pro se: suspecti essent: qꝛ viderētur ingerere operas suas. ff. de peti. que oia. Si aūt iudicarent ꝯ se: videreꝰ a se abdicare iurisditionez ꝛ velle a se remouere qđ eē nō dꝫ. J. de offi. dele. pastoralis. ꝛ ita debet iri ad arbitros. Sꝫ in primis ꝛ secū dis essent eq̄les iudices numero: satis posset dici ꝙ stabitur iudicio maioris partis: qꝛ maior videꝰ modo iurisditio ꝛ potestas ab vna parte ꝗ̄ ab alia.

c Sopiaꝰ. qđ si arbitri adiudicent iurisditionē eis: q nō habent: nihilominus snīa illoꝝ iudicum tenebit: qꝛ cū arbitri sentētiauerint ꝯ ius scriptū: tenꝫ coꝝ sentētia nisi fuit appellatū. vt. ij q. vi. §. diff. nitiua. ꝛ hec est rō: qꝛ p vtrasqꝫ lrās data fuit iurisditio.

d Persone vel res. q rē petit dꝫ rē certā petere. de hac materia dicemꝰ. J. de libel. ob. c. pe. vbi cōpetentius ponitur.

e Speciales. impetrate ab aliq̄ illoꝝ: q p clausulā gnālē poterant ꝯueniri cōtra primū impetrantē sup eadem cā. Sed q̄liter potest ille qui possidet contra impetrantē impetrare super eadē re cum interdictū possessoꝝ intētare non possit cū ipse possideat. J. de iud. examinata. ꝛ preterea possidenti nō datur rei vendicatio. insti. ꝺ ac. §. i. C. de alie. iud. mu. causa. fac. l. vnica. dic ꝙ primus impetrans impetrauit vt ageret petitorio secundus impetrans impetrauit ne inquietareꝰ super possessione illius rei quam possidet: nam ꝛ alās datur actio possidenti ne inquietaretur. ff. si ser. ven. l. siqs forte. §. i. ꝛ. l. sicuti. §. sed queritur. de hoc no. J. de iudi. examinata in glosa si ita.

f Speciale. hic patꝫ ꝙ si vnū rescriptū est generale et ſm speciale lꝫ nō fiat mentio generalis in speciali: preualet speciale. vt. ꝺ. e. c. i. ꝛ. J. de offi. lega. studuisti. ꝛ. ff. de regulis iuris in toto. Contra. ꝺ. e. edez cum ordinem.

ubi secundum speciale non derogat generali: quia non facit mentionem illius. ratio ibi redditur: quia primu est priuilegium: secundum rescriptum fuit ius commune: sed ius commune non tollit priuilegium: nisi mentionem faciat de illo priuilegio.

iuris. l. i. et is qui maioris dignitatis est debet preponi rei. dis. uii derue. et ubi legalis paternitas habitur primo interrogatur pater quam filius. ff. de adop. l. ii

m Maiores et digniores. sed quas personas dicemus maiores et digniores. nam inuenio quod quilibet clericus dicitur habere dignitatem: quarta distinctione. denique et j. q. i. reperitur in fine. quandoque enim mancipia dicuntur habere dignitatem. ff. de usufruc. sed et si quid. §. mancipiorum. quandoque potestates seculares dicuntur habere dignitatem. xxiii. q. v administratores. quandoque enim decurionatus dicitur dignitas. ff. ad. l. corneliam. de sicariis. l. penultima. Item nunquid illam maioritatem considerabimus: de qua dicitur. xl. distinctione. multi in fine. vel de qua dicitur. xxiii. q. i. qui contra pacem. vel de qua dicitur distinctione. ii. lex est. vel de qua dicitur. ii. q. vii. querendum est. capitulo criminationes. vel illam

g Eneruatur. facta citatione per litteras speciales antequam per generales

h Superflua. hoc casu cum generale mandatum reuocatum est quantum ad hanc causam specialiter commissam: alias bona questio est: et eam statim soluit: ibi donec iurisditio. et cetera.

i Iurisditionem. habet ergo iurisditionem: licet non habeat exercitium: et ita uidetur quod non possit eam aliis demandare. est enim absurdum aliis demandare iurisditionem: antequam ea ipse nanciscetur. ff. de offi. procon. observare. §. ulti. et sic uidetur similiter quod non possit citare partes ante expressionem rerum. v. q. ii. c. ultimo. ideo enim citatur partes et dantur inducie: ut quis deliberet. iii. q. iii. offeratur: sed in hoc casu non possunt deliberare. Arg. contra. j. de appellationi. significantibus. et insti. de actio. §. curare. et j. de restitu. spoliato. cum ad sedem. ubi petitur hospitale cum omnibus pertinentiis suis: et potest committere licet non habeat exercitium: committet enim quod habet. Sed qualiter priores iudices priuantur iurisditione: cum papa non intendat eos priuare. Item nunquid eodem modo per mortem delegantis esset reuocata iurisditio quantum ad non expressas personas: argu. quod non. C. de duo re. l. ulti. Est tamen animaduertendum an reuocetur per mortem an uiua voce. ff. de procuratori. si defunctus. et l. sequenti. sed uerum est quod reuocatur per mortem quantum ad ea que expressa non sunt. j. de offi. deleg. gratum. et c. licet. et j. e. significauit.

de priori commissione nullam faciant mentionem ad alios iudices a se. ap. emanauerint: eundem vigorem debeant obtinere. Nos igitur ad hec duo t. r. quod cum generali per speciale proculdubio derogetur: iurisditio per generales litteras attrita per speciales: quantum ad ea que specialiter exprimuntur: penitus eneruatur: licet de prioribus non faciant mentionem. unde superflua relinquitur prima questio: et si merito dici possit quod donec iurisditio reuocetur: eam super rerum vel personarum articulis exprimendis obtinet delegatus: sed antequam exprimantur persone vel res delegatus nequit iurisditionem huiusmodi exercere.

Idem senon. archiepiscopo.

Sedes apostolica consueuit exhibere se petentibus liberalem: sed quidam eius gratia nequiter abutuntur: et infra. Nos igitur volentes eorum maliciis obuiare: decernimus: ut cum in commissionibus nostris minores et viliores persone solummodo designantur maiores et digniores sub generali clausula non intelligantur includi: sed nec liceat de

de qua dicitur. ff. de gradibus. l. iureconsultus. §. parentes. vel de qua dicitur. ff. de pac. maiorem. Resp. maiores et digniores vocat hic notabiles personas: que sub clausula generali comprehendi non possunt. ff. de iniuriis. item apud labeonem §. hoc edictum. et tales debent esse: que citius mouerent animum principis vel ad dandum vel ad denegandum rescriptum: ratione enim maioritatis presumitur contra aliquem. xxxi. q. ii. lotharius. ff. quod metus causa non est verisimile. Item quia circa iudicia defertur dignitati et persone. j. de offi. delega. sane. ii. et c. pastoralis. et ii. q. viii. quisquis. et xxiiii. q. i. qui contra pacem. et xlv. distinctio. cum beatus. uidetur ergo quod per generalem clausulam non possit conueniri sacerdos vel clericus cum ipse sit maior quolibet laico. xi. q. i. beatus. et xcvi. distinctio. duo sunt. et j. de maio. et obedi. solite. versi. fecit deus et c. dummodo maior clericus speciali vocabulo non sit designatus vel nominatus: et hoc etiam intuebitur iudex: quod debeant dici maiores vel minores: et que negocia debeant dici maiora vel minora: non enim certa vel certior dari posset doctrina: arg. xxiii. q. iiii. duo ista. alias enim hoc nomine aliis bene includeret etiam maiores personas. nam nomine populi continentur etiam senatores. plebis autem appellatione sine patriciis et senatoribus ceteri ciues significantur: ut institut. de iure natu. §. plebiscitum. nec semper hoc nomine alius facit positionem. ly i. di. cenoman. ar. ff. de constituta pecunia. l. i. §. debitum. et illud suspensi sunt cum eo duo alii latrones nequam. Jo. et est ratio: quia aliter procedit contra maiores et aliter contra minores. xlv. di. cum beatus et xxiii. q. i. q contra pacem. multum de hoc notat. j. de iureiuran. c. cum quidam. in glo. que incipit: sic patet quod de gratias.

k Sedes apostolica. liberalem. utpote que non claudit gremium redeunti. C. de summa trinitate. l. ulti. ad si. et C. de episcopis et clericis. si quis in hoc. et xxiii. q. iiii. duo ista. Sed in quo est liberalis siue gratiam facit quia ad hoc tenetur. j. de so. compe. licet in parte occisa. immo quasi preceptum euangelii est. sed ubi necessitas ibi nulla liberalitas. ff. de adimen. leg. ad rem legatam. Totum dici potest gratia quicquid ipse facit: quia uniuerse vie domini misericordia et veritas: quia ubi iusticia seruatur ibi misericordia adhibetur. xlv. di. disciplina.

l Et viliores. et ineleganter. nam A ioue principium muse iouis omnia plena. Virgilius et ratio a capite edendi. ff. de edendo. argentarius. §. edita actio quemadmodum principium potissima pars est cuiuscunque rei. ff. de origi.

a Intelligantur. eo ipso quod digniores inueniuntur: intelliguntur in fraudem vsari. ff. de iure fisci. ita fidei. nam habet distinctionem rerum nomina sunt de iure ad. tri. di. clericis et clericos et C. de eod. ill. si ides.

b Sed nec liceat. prouidet hic papa ne diuerse persone litigatorum vexationibus afficiantur: ar. C. mandati. per diuersas in prin.

z.j.e. nõnulli. intendit enim minuere lites. j. ð do. z ptu. fine. z.c. venerabilis.

c Multitudinem. ar. ex casionem iuris ad iniquũ cõpendium nõ trahi. C. ð vsuca. p emp. l. vlt. arg. z. q. iij. c. vlt. z. j. e. nõnulli. Sed videtur q cum generalitate nõ dz aliqua cõmissio ĩpetrari: ar. ð. eo. ad hec. sed iõ nõ valent littere ille: qz certi iudices nõ erant ibi dati: sz quos ipse duceret eligẽdos. Sed. t. aliter intelligit illud capitulũ ad hec. ð. e. Sed cõcordat huic dicto lau. vt ibi dixi: z omnia negocia illius cõmittebãtur: quod erat iniquum: sed generalitas cãrum al's bene põt cõmitti. ff. ð iudi. cũ pretor.

d Effrenatam. ff. ð te sti. l. iij. in prin. z. j. de testi. cum in causa. que. et effrenatam dicimus vltra. xl. vt ibi. z. j. de cle. ex. mi. latores. z. c. causam que. hodie vero ista generalitas siue multitudo restricta ẽ vsq ad iiij. in quadam decre. Inno: quarn que icipit cum in multis. j. e. ti.

e Dolus. sic. j. ð do. z contu. ex litteris. xxx. q. j. dictum est. j. e. c. priori. z qui fraudem allegat siue dolum probare debet. ff. ð proba. quotiẽs §. qui dolo. Sed qualiter cõstabit: q noluit cum psonis expssis ĩ iudicio experiri: sz vult descẽdere ad minores vel equales: hoc ipso q descendit primo ad equales vel minores: presumitur fraus z dolus: et ille potest excipere qui conuenitur: nisi statz vel q̃zcito possit cõueniat personam expressam: vel nisi forsitan copiam illius habere nõ possit: z hoc debet primo protestari: aliter credo illum repellendum. alij dicunt c̃rium.

casione generalitatis huiusmodi multitudinem[c] effrenatam[d] in iudiciuz euocare: nec super maioribus z grauioribus negocijs audiantur: qui de minoribus z leuioribus tm̃ faciunt mentionem. Si qs vero aliquas personas expresserit non vt velit cum eis ĩ iudicio experiri: sed vt ad pares transire valeat vel minores: quia fraus z dolus[e] ei patrocinari nõ debent: tã q̃ mẽdax precator careat penitus impetratis. [I]dem. r. cantori z. r. priori de monte leprosorum.

[E]x tenore litterarũ: q̃s nobis destinasti: intelleximus. r. sacerdotem de collo vill. ad alios iudices super questione: que inter ipsũ z abbatẽ ð becco vertitur: litteras ap. ĩpetrasse: qui cum ptem citassent aduersã dict⁹ psbyter coram eis noluit litigare: z infra. Cũq vos in cause cognitione procedere velletis: abbas coraz vobis proposuit: q nõ tenebatur per directas ad vos lr̃as presbytero respõdere: cum p alias ab alijs iudicibus fuisset citatus: que au c̃te illarum non fuerãt reuocate. Nos igitur attendẽtes fraudẽ presbyteri memorati duas cõmissiones sup eodem negocio[f] ĩpetrãtis: quarum altera non faciebat mentionem ð reliqua: qz fraus z dolus alicui patrocinari nõ debent decernimus: vt ipe commodo careat[g] vtriusq. [I]dẽ mediolañ. archiepiscopo.

[C]um adeo scripta se. ap. moderemur[h]: z infra. scripsisti nobis: q cum. p. clericus in ecclesia modeceñ: sufficientem[i] sibi sit prebendam adeptus: mirabaris: q pro receptione ipsius in ecclesia de gronzola preposito z fratrib⁹ eiusdem ecclesie litteras mise

sunt diuerse z aduerse neutre valent. C. ð fi. instru. scripture. z. j. ð fi. instru. iputari. Si aũt lr̃e impetranẽ a diuersis psonis. s. ab actore z reo: aut ad eosdẽ: aut ad diuersos. Si ad eosdem z cõcordãt ĩ data z forma eedem sunt lr̃e: vt dictum ẽ. si data est eadem z forma p̃ria: supsedeatur vtrisq donec cõsulaẽ superior. j. ð offi. de le. sane. z h si vtra q pars lr̃as suas ostendat. si actor tacet p annum valent lr̃e rei. j. e. plerunq. Si vo ĩpetrarẽtur ad diuersos prime valẽt: nisi in secundis fiat mentio de pmis vt. ð. e. ceteruz. Si vo non apparet q̃ sint prime vel secũde mutuo se ipediunt: sz ille quãdo impetrãtur ad diuersos non procedunt hodie: quia ille sole valẽt: que primo iudicibus presentantur. j. de ap. vt debitus. z h locum in his habet per quas non dum est processũ: in alijs autem per quas processũz ẽ: vel p̃ ̃rio facta ẽ semp valẽt prime: nisi secunde expssam fecerint mentionem ð primis z de. pcessu z de litis contesta. j. ð re iu di. inter monasterium. z. j. ð offi. de leg. coram. quãdoq tamen valent secunde z non prime: z prime sunt ĩ pẽdenti quousq ca. fetur vel fumeẽ sn̄a: sz ĩ secundis nõ fiat mẽtio de pmis. j. ð cõf r. vti. vel inutil. bone. z generaliter sicut credo: vbicũq possunt pme elidi p exceptionem: valent secunde: sz nõ faciant mẽtionẽ ð primis: ẽt nõ pme: qz sunt veritate tacita ipetrate. ð. e. ex pte.

f Ex tenore. negocio. Nõ q cũ plures lr̃e ĩpetranẽ sup eodẽ negocio: aut ipetranẽ ab eodẽ: aut a diuersis. Si ab eodem: aut ad iudices eosdẽ aut ad diuersos. si vo aliqs impetrat duo paria lr̃arũ ad diuersos iudices ĩ fraudem cã fatigãdi aduersariũ suũ sup eodẽ negocio z nõ ad cautelã: qz timebat pdere vnũ rescriptũ: vel qz timebat aliques mori: neutre valẽt: vt hic: z. j. e. qz nõnulli. sz si ad cautelã: vt dixi: valẽt. sz postq̃ cepit agere p alteras: relique nõ valent: z si attentaret pderet vtrasq vt dictũ ẽ. Si vo ad eosdẽ iudices: z discordãt in data: valent prime: nisi ĩ secundis fiat mẽtio de primis: qz nihil interest que valent. Si vero eadem ẽ forma z data z ad eosdem iudices: eedẽ sunt lr̃e: qz nõ nocet habere plures litteras ad cautelã: sicut põt quis habere plura testamẽta eiusdẽ tenoris. ff. ð testa. vnum testm̃. z. ff. de his que in testa. ð. l. vlt. z. ff. ð bo. pos. secundum tab. l. i. §. si quis in duobus. nec ẽ inconueniens plures iudices habere super eodem negocio: quia illud habes. j. de offi. leg. cum non ignoretis. Si vero

g Careat. immo videtur q ẽt causam pdere debet: sicut qui petit seruum in vno iudicio: si petat eundem in alio pdit cãm. C. ð asser. tol. l. i. §. vlt. qz vbi iudiciũz cepit ibi dz accipe finẽ. ff. ð iudi. vbi z pmis iudicib⁹ fieret iniuria. ff. ð arbi. litigatores. tamen cãm non perdit: sed sufficit q perdat litteras: z in expensis condẽnetur j. e. ti. quia nonnulli. sed illud de seruo fauore libertatis dictum est. b.

h Cum adeo. moderemur. z vere cum multa moderatione debent fieri z concedi. xxv. q. ij. apostolice: vt non possint reprehendi. quandoq tamen ipsum fallit obliuio. xxiij. dist. preterea. z xxx. q. iij. quod autẽ ibi. oblit⁹ fuit vrban⁹: tm̃ olum hr̃e memoriã z in nullo peccare poti⁹ ẽ diuinitatis q̃ hũanitatis. C. ð ve. iu. enu. l. ij. §. sed qd aũt. z nihil ẽ ĩ hũana pditione qð ppetuo stare possit. C. e. ti. l. ij. §. sz qz diuine. z testm̃ ĩ nulla pte sui sit

rimus: cũ si lr̃arũ nr̃aꝝ seriẽ attendisses: nihil inuenies in eis qđ debuisset tuũ aiũ offẽdisse. Cũ.n. in lr̃is nec de p̄bẽda^x ipsi^9 mentio haberet nec modiceñ. canonic^9: imo nec clericus^l diceretur in eis: ꝛ in litteris tpis hec esset adiecta conditio: si dignus^m existeret ad ecclesiasticum beneficiuꝫ obtinendũ: intelligere potuisses: q̃liter lr̃e ipse fuerant ipetrate. Idem electo decano ꝛ n. canonico cameraceñ.

Causam q̃ įter p̄mõstra. ceñ. ꝛ pramoñ. eccl'as sup possessiõib^9 de anapia v. tis: ꝛ infra. Quia i lr̃is aiad, uertim^9 fuisse insertũ: ꝙ si altera utra ptium citata^n legitie p̃ñtiam vr̃am adire vel iudicio vr̃o parere ꝯtẽneret: vos p̃ñtis ptis pbationes recipe^o ꝛ quantum^p de iure possetis i cause cognitõne ac decisione procedẽ minime: tardaretis: nos volẽtes: vt clausula illa quãtũ de iure poteritis: q̃ ãte ꝙ de pbationũ receptõe mentio fieret fuerat isereda^q: clausulã illã de receptiõe pbationũ p̄cedat^r: mãdamus q̃ten^9 ipsam intelligentes ibidẽ i cã iuxta tenorẽ litterarũ ipsarũ procedere nõ tardetis prouisuri: vt si litteraꝝ aucte prioꝝ in eodẽ negocio legitime ẽ processum firmũ ꝛ stabile pseueret: alioqn si occasione cẽe memorate aliqd ꝯstiterit in alterius ptis p̄iudiciũ attentatũ: id viribus decernim^9 caritu, rum: mandãtes: vt i decisione ipsius negocij: sicut premissũ est: tã sup principali: ꝙ super incidẽtibus^s questionib^9 ap. re. canonice^t procedatis. Idẽ archiepiscopo senoñ.

Constitutus a pre. se. ap. p. clericus proposuit: ꝙ

---

dꝫ eẽ vitiosũ. C. đ edic. diui. hadri. tol. l. vlt. sic ꝛ p̄uilegium. j. đ fide instru.. iter dilectos. ꝛ. j. đ priuile. cũ oli i fi.

i ❡ Sufficientẽ. dꝫ. n. talis eẽ que sufficiat si bi ꝛ suis. l. di. studeat. ꝛ ꝙ aduenientes possit recipe ꝛ iura epalia psoluere. j. de p̄bẽ. đ monachis. ꝛ. j. đ sup. neg. pla. sicut In tali sufficiẽtia dꝫ haberi rõ nobilitatis. xli. dis. non cogãtur. ꝛ scie. j. đ p̄ben. de multa. et dignitatis. ff. đ va. ꝛ erro. co. l. i. §. in honorarije. ꝛ. ff. đ vsufruc. sed ꝛ si qd §. i.

k ❡ De prebẽda. sed quid si eẽt modica ꝛ insufficiẽs tenet de illa facere mentionẽ: nõ vł: ar. a ꝯrio sensu. j. de p̄ben. cũ teneamur. vbi expeditũ est: ꝙ qualecunqꝫ sit bñficium debꝫ inde facere mẽtionem. si. n. dicat se nulluꝫ ecclesiasticũ bñficium assecu, tum: ꝛ ipetrat rescriptũ: nõ valet. j. e. si pponẽte. ꝛ ibi dicet de hoc ꝛ qui hꝫ plura bñficia: hanc exceptioneꝫ opponere nõ põt. j. đ excep. cũ ecclesiastice. ꝛ licꝫ papa p̄cise scribat exceptiones: tñ ꝛ iustas excusationes patiẽter admittit. š. e. siq̃. ꝛ. j. đ offi. dele. ex pte ma. ij. ꝛ. j. de p̄ben. cũ teneamur. nã q̃nqꝫ scribit rebus aliter se habẽtibus: ar. ij. q. vi. §. biduũ vsus si. vsi. rursus illud.

l ❡ Nec cleric^9. qui dicit se clericũ cum non sit: non valent lr̃e. j. de transac. ex litteris. ꝛ q non est clericus non reputatur idoneus: vt hic: nec põt in clericorum numero computari. j. de insti. c. ij.

m ❡ Si dignus. ꝯditio ista sine omni expressione subintelligitur. j. de elec. cũm que. sicut illa si p̄ces vitate nitãtur. š. e. ex pte. i. sic pꝫ ꝙ qui hꝫ sufficiens bñficium: ad aliud bñficium reputatur indignus. j. de p̄ben. sup. ꝛ. j. de cle. nõ resi. conquerente cum ipso bñficio secũdo seruire non possit: vt ibi.

n ❡ Causam que. citata legitime. i. tertio. j. de cle. nõ resi. ex tue.

o ❡ Recipere. per quod videbatur ꝙ possent recipere testes lit. nõ conte. quod esse non debet: vt. j. vt lit. nõ ꝯte. q̃m ꝛ per totum ti. nisi in casibus contentis in. c. q̃m frequenter. ꝛ i casu quem hẽs. j. de of. iudi. c. ij.

p ❡ Quantum de iure. hec clausula semper debet poni in termino peremptorio post ipsum terminuꝫ peremptorium. j. de in integ. resti. tamen ex literis. ꝛ. j. de do. ꝛ cõtu. cum dilecti. quia tunc post perempt. edictum iudex comminari debet se p̄cessurũ. ff. de iudi. in peremptorio.

q Inserenda. sed errore scribentis fuit postposita: sed error talis non nocet. C. de testa. errore. ꝛ. l. ambiguitates. vnde dic inserenda. i. ac si inserta esset intelligenda. videbatur eniꝫ ꝙ non respiceret precedentia. j. de ap. inquisitioni sed nõ est verum: quia non est verisimile dominum papam totaꝫ iuris obseruationem tot laboribus ac multis vigilijs excogitatam vnico verbo tollere velle. C. de inoffi. testa. siquãdo. ꝛ. j. de exc. eccl'a vestra. ij. ꝛ ar. j. de rest. spo. audita. ꝛ q in tozẽ precipit confirma, ri: secundum ius intelligitur precipere. ff. de cõfir. tuto. l. tutores.

r ❡ Precedat. ꝛ ita quãdoqꝫ clausula sequens determinat p̄cedentia ꝛ quandoqꝫ precedens sequentia: put iuris ordo requirit. xxxij. q. vij. apostolus. ꝛ. j. de ap. ho regis. ff. de condi. ꝛ đ. l. a, uia. al'. qꝛ q̃nqꝫ sequens clausula respicit termi, nuñ proxime positum. j. de dona. cum dilecti i fi. ꝛ optime facit ad hãc materiam. ff. đ lega. primo si seruus plurium in fi. §. vlt. ꝛ vere precedere debet: qꝛ per totum processum negocij de iure debet procedi. C. de. ap. eos. §. i. ꝛ precedẽtia q̃nqꝫ repetita intelligũtur. ff. de condi. ꝛ demon. l. aula. Item est hic. ar. ꝙ verba rescriptorum s̄m ius commune intelligenda sunt. j. de offi. dele. super questionum. §. si vero duo. ꝛ. j. e. super litteris. ꝛ. C. de inoffi. testa. siquando. nec ordo scripture spectatur sed potius id qđ ex iure sumitur. ff. de solu. nec ordo. secus in priuilegijs. j. de deci. ad audi. in fi. ꝛ. j. de p̄uilegijs. in his.

s Incidentibus. ipso iure tam in principalibus q̃ꝫ in accessorijs: vel incidentibus vel emergentibus remota ẽ ap. j. de ap. vt debitus.

t ❡ Canõice. i. s̄m iura canonica: de quibus. š. de consti. c. i.

v Constitutus. reciperent. hic duo mandantur. primuꝫ vt recipiant illum in canonicum. secundũ vt assignent ei prebendam si vacat: vel q̃ꝫcito vacauerit. Nunqd ergo si nõ possunt assignare ei prebendam: tenentur eum recipere i canonicum saltem: ar. ꝙ sic. j. de p̄ben. dilectus. ꝛ. j. đ do. ꝛ ꝯtu. cum dilecti. Ar. ꝯ. j. de offi. dele. cum super abbatia. ff. ꝙ cum falso tuto. l. i. §. i. ꝛ. l. ij. ar. q̃si a ꝯrio. ij. q. vi. §. diffinit u. a. v. q̃nqꝫ p̃s. ꝛ. ff. que ad. sui. amit. si cõem. ꝛ. ff. đ mino. ẽt. §. i. ꝛ. l. tutor. §. i. Ar. p ꝛ ꝯ iuuenes. ix. di. si ad sacrã. Finis tñ decre. vł dicere ꝙ nõ: ꝛ s̄m h ẽ vnũ mãdatũ ꝛ nõ duo: ꝛ h iõ dic: qꝛ iuratũ erat đ certo numero canonicoꝝ: vñ rõne iuramẽti nõ poterãt augere nũerũ. Duo i vitate mãdauit papa. s. vt cũ reciperẽt i canonicũ: ꝛ eo recepto puideret ei: ꝛ cum recipe erat ꝯ numerũ sacro firmatũ: q̃re lr̃e nõ valebãt: ꝛ cert^9 numer^9 canonicoꝝ dꝫ statui i eccl'a s̄m facultates eccl'e i auč. vt deter.

minatus sit numerus cleri.coll.l.i.§.de vi.et ho.cleri.qm̄ vt ait. et idē est si cert⁹ numer⁹ statutus sit i eccl'ia lz nō sit iurat⁹ aut p sedē aplicā ɔfirmatus:q: nō valēt l'ře:nisi dicaṫ nō obstāte certo nūero canonicoꝝ.Hic tñ vł ar.ɔ̄ i fi.vbi dicit:si ɔstitueru numeꝝ ⁊c.Sz pōt dici ꝙ hic ď nūero ē facta mētio:⁊ nō ď iu ramēto nec ď ɔfirmatio ne pape.

a Uel p̄rio vacaturā. qd̄ solus papa pōt:vt.j.ď p̄ben..p̄.eum.

b Admittē.i.p̄ficere.

c Precipiēdo.p execu torias.

d Et de h.s.iuramēto ⁊ ɔfirmatōne:vt.j.colli giṫ.vbi dic numeꝝ cano nicoꝝ:q nunc ē i eadem ecclesia ⁊c.vt notaṫ i fi. illius no.hic duo.

e Mentionē.hec alle gatio nō valz:si venissēt ɔ̄ numerum illuz aliq̄n ɔ̄pria auctē.j.ď p̄bē.p il l'ez.J.ď ɔ̄stī.cū accessis sent.

f Et dictas litteras.s. executorias.

g Iuramēto.sz i oi ta li iuramēto semp̄ intelli giṫ auctas maioris exce pta vt hic innuiṫ a ɔ̄tra rio sensu.⁊.ff.ad muni cip.l.ipatores.⁊.j.ď iure iurā.veniētes.ꝗ nō face rēt ɔ̄ iuramētū:si ad mā datū dn̄i pape illū reci perent.Itē si talis cōdi tio inest iuramēto nūq̄z

cum.⁊.p.n.decano.⁊.c.bituri ceñ.dederit i mādatis vt ip̄z reciperent i canonicū ⁊ i fra trem:⁊ p̄bēdā ei cōferrēt si qua tūc in eoꝝ vacaret eccl'ia vel proximo^a vacaturā:⁊ ip̄si cū mandatū eius admittere^b nō curassent eis p̄cipiēdo^c mandauit:vt qd̄ mādauerat adimplerēt:sibi sup hoc exe cutorib⁹ deputatis ⁊ i fra.Ue rum ps aduersa respondit:ꝙ cū in bituricen.eccl'ia certus esset numer⁹ canonicoꝝ insti tutus firmat⁹ iureiurā.⁊ p̄ rō. pō.cōfirmatus:⁊ de hoc^d me moratus.p.nō fecisset i suis lit teris mētionem^e.itelligēdum erat c.rcūuenisse.p.n.⁊ dictas l'ras^f veritate tacita impetras se:⁊ infra.Ideo.u.mādamus q̄ tenus si legitime vobis consti terit numerum canonicorum qui nunc ē in eadem eccl'ia:p decanum ⁊ capitulū eiusdem ecclesie iuramēto^g firmatum anteq̄ p̄dict⁹ clericus l'ras executorias ipetrasset^h:qcq̄d factum ē occasione l'raꝝ ip̄sa rū:irritū^i decernatis:alioq̄n ei faciatis in eadē eccl'ia p̄e bēdam^k si q̄ vacat:sublato cu iuslibz ap.ob.assignari. dē a.canonico pictaueñ.

Uper litteris:que ab a liqb⁹ ex malicia ⁊ a nō nullis ex ignorātia tacita ve ritate vel suggesta falsitate i petrantur a nobis:diuersos^l i tellexim⁹ diuersa sentire:a lijs asserentibus eos debere prorsus carere omni commo do litterarum:cum mēdax p̄ cator carere^m debeat penitus impetratis.alijs vero dicenti bus ꝙ ⁊ si forma carere de be ant in litteris nostris expressa nihilominus iuxta rigorem^n iuris sit a delegato iudice^o in negocio procedendum.Nos igitur inter eos:q per fraudē vel maliciam ⁊ illos qui per

est necessaria dispensatio i tali iuramēto:q: si displiceat pape nō est ligat⁹ tali iuramēto.io.dicebat hāc ɔditionē i iuramē to nō eē sed iō ď auctas sapientis excepta:q: nō p̄iudicaṫ ei q posset i hoc facere:vert⁹ vł ꝙ ɔd.hec talis subintelligatur i hu iusmodi iuramētis:⁊ hoc iō q: sup re alterius vel q̄si iuramē tum tale p̄stat:⁊ de re alterius p̄esse iurari nō pōt:imo esset anceps piuriū.ff.de i l'itē iurā.videamus.⁊.ff.rex amo.mar cellus.⁊ iō auctas dn̄i pape i talibus intelligiṫ excepta tacite lz nō excipiaṫ exp̄sse.n.xxij.q.ñ.beat⁹.⁊.j.ď iureiuran.quēad. circa p̄n.q̄re si papa mādat aliquē recipi i canonicū nō obstā te tali iuramēto:tūc licite ip̄sum recipiūt:q: sic appet ꝙ papa iuramentū factū q̄si de re sua nō vult ratū hře:cum admini stratio sola cōmissa est capitulo ⁊ nō dn̄ium collatum:⁊ h iu ramentū huare teneṫ canonici quātū i se est:nisi papa ɔ̄ueꝫ māderet:⁊ iō nō valuerunt littere taliter ipetrate:i qbus de iu ramento mētio nō fiebat.Sed qd̄ si iurassent ante p̄ntationē ⁊ post datā:tunc nō obstaret iuramētū:q: data respiciṫ:vt di cit hic:⁊.ꝫ.c.eam te.p̄terea aliud vł hic:q. canonia sola sine p̄benda augeret numerū canonicoꝝ:q: si nō augeret nume rum:iuramētū nō obstaret:quin possint ip̄sū recipere:⁊.ſ.de cō sti.cum.M.ferrarieñ.item ar.ꝙ canonia pōt eē sine p̄uentib⁹ ar.j.ď p̄ben.relatum.Sed ɔ̄.i.q.iij.siqs obiecerit.sed ibi ap pellantur res corpales iura ex quibus res ipse corporales p̄ cipiuntur:⁊ sicut debet fieri mentio de iuramento:vt hic di cit:sic etiā de pactis siqua in aliquo contractu interueniant:

debet fieri mētio:alš nō valz puile.J.ď decimis ex mul tiplici.

b Impetrasset.hic ɔsideratur tp̄s date.Item non di cit ante monitorias:⁊ sic ē ar.ꝙ p monitorias ius nō ac quiritur:alš dixisset ante monitorias:de hac materia saš habeṫ.j.ď renūc.veniens.ber.

i Irritū.⁊ ita ea que fiunt per litte ras surreptitias ē valent:⁊ hoc di cemus j.c.ad au dientiam.

k Prebendam. ⁊ in canonicuz re cipi ista sunt cōne xa.i.q.iij.siqs ob iecerit.

l Super litter. diuersos.nā quot sunt capita: tot sententie:ď cō.di.iiij.sicut in sa cramentis.varie enim sunt hoium voluntates.ff.ad trebel.quia pote rat.⁊ homines fa ciles sunt ad disse tiendum.ff.de ar bit.item si vnus. §.principaliter.et diuersitatem cor porum sepe diuer sitas sequitur ani morum.j.de con ces.preben.q: di uersitatem.

m Carere.xxv.q.ij.⁊ si legibus.

n Rigorem.xxv.q.ij.prescriptionem.

o Simplicitatem.simplicitati subuenitur de conse. dist.ij.c.iij.⁊.j.de re.permu.cum vniuersorum nec ob est quod per simplicitatem omissum est:vt.ff.de ven.in spi.l.i.§.vltimo.Item imperitie parcitur.ff.de proba. cum de indebito.§.sinautem is.ff.de edē.l.i.§.vltimo ff.qui satisda.cogan.de die.§.minori.C.qui amit.ad bo.posses.quicunqz.⁊.ff.siquis in ius voca.non ie.l.ij. §.siquis.Arg.contra.C.de in ius vo.l.ij.C.de fal.mone. l.i.dic vt in prima rubrica:quia rusticitati parcendum est:contraria casualia sunt.

p Discretionem.per hanc decreta.cessate suntomnes solutiones:que recitabantur.xxv.q.ii.prescriptione.C. si contra ius vel vtilitatem publicam.l.rescriptum.⁊.l. ⁊ si ex legibus.

q Priori modo.s.per fraudem vel maliciam:⁊ qui hanc fraudem allegat:eam probare tenetur.ff.de proba. quotiens.§.qui dolo.quia quilibet presumitur bonus donec probetur malus.j.de seru.c.vno.⁊.j.de presum pti.dudum.

r Fides.xxv.q.ij.⁊ si legibus.⁊.§.⁊ si non cogno scit quia cum dubium sit poterit de hoc cognoscere iudex

quia ratione dubietatis fit qđ aľs nō fieret. ff. de liberali cā ordinata. z. ff. e. ti. lite ordinata. z ita q fraudem allegat eam ꝓbare d3 vt dictū est.

f Nullatenus. opposita exceptione legitima suspensa est iurisditio iudicis circa pncipalem causam. z si dubia est z de hoc prius cognoscat: postea cognoscat iudex de fraude siue malicia de qua excipit. nec distinguitur in hoc casu: q̄ falsitas sit expressa vel veritas occultata: sed sufficit ꝙ per maliciam hoc fecerit: z sic itelligitur lex ista. xxv. q. ij. z si legibus: sꝫ q̄liter probaꝫ malicia: certe ex perspicuis iudicijs: puta ex qualitate persone et ex forma rescripti. b.

t Posterori. s. p simplicitatē ľ ignorantiam.

u Expressa. puta si dixerit se de possessione vi eiectū: cum non esset nihilominus darentur ei alie littere: ex quo petit causaz committi vel tacet se decanum: z impetrat litteras super vsuris vel super alia reppaia. s̄ e. ad aures.

x Occultata. puta si occultauit ꝙ ad arbitros itū erat nec causa per eos potuit terminari. j. de testibus presentata. ar. C. si cōtra ius vel vti. l. i.

y In cōmuni. s̄m istum moduz intelliguntur iura illa. xxv. q. ij. prescriptione. z. l. pdicta si legibus.

z Procedat. secus si per maliciam falsitatem expresserit vel veritatem occultauerit: z ita aliquando receditur a forma in rescripto data: z reddiꝫ ad ius cōmune: vt z. s̄. e. causam que.

& Litteras dedissemus. ex hoc patet: ꝙ simplicitas vľ ignorantia non prodest circa huiusmodi litteras impetrandas: immo ad hoc vt rescriptum teneat: nihil debet supprimi ex his que mouere possunt animū principis ad dandum rescriptum vel ad denegandum: et primo quidem series facti est exprimenda. j. de coha. cleri. z mu. super eo. Item processus cause. j. de re iudi. inter monasterium. Item non valent littere siquis tacet sententiam latam. ar. infra de fide instru. inter dilectos. C. sen. rescin. non pos. l. vlt. Si tacuit nomen dignitatis sue. s̄. e. ad aures. Item si tacuit aliud beneficium sufficiens. s̄. e. adeo. siue etiam minus sufficiens. infra

simplicitatē vel ignorantiam lr̄as a nobis impetrāt: huiusmodi credim⁹ discretionē ad hibēdā: vt hi q p̄ori mō n̄ falsitatē exp̄mūt vel supprimunt veritatē in sue puersitatis penā nullū ex illis lr̄is cōmodū ꝯsequanꝫ: ita videlicꝫ ꝙ delegat⁹ postq̄ sibi sup h̄ facta fuerit fides: nullaten⁹ de cā cognoscat. Inter alios autē qui posteriori mō lr̄as impetrant duximus distinguenduz: que falsitas suggesta fuerit: vel q̄ veritas sit suppressa. nam si talis expressa sit falsitas: vel veritas occultata que quāuis fuisset tacita vel expressa: nos nihilominus saltem in forma cōi litteras dedissem⁹ delegatus non sequens formā in lr̄is ipsis appositā s̄m ordinem iuris in causa procedat. Si vero p huiusmōi falsitatis exp̄ssionē vľ supp̄ssionez etiā v̄itatis lr̄e fuerit ipetrate: q̄ tacita vel exp̄ssa nos nullas ꝑsus lr̄as dedissem⁹: a delegato nō ē aliq̄tenus ꝑcedendū: nisi forsā eaten⁹ vt partib⁹ ad suā p̄ntiam ꝯuocatis de precū q̄litate cognoscat: vt sic in vtroqꝫ casu eadē rō q̄ delegantē mouēt moneat etiā delegatū: z vbi d̄legās suas lr̄as denegaret: delegatus etiaꝫ sue cognitionis officiū nullaten⁹ interponat.

dem abbati z ꝯuētui p̄mō.

Doceri postulastis a nobis vtrū p lr̄as aduersus abbates nulla mētione habita de suis conuentibus impetratas teneanꝫ abbates ipsi super causis que ad conuentus pertinēt: z eosdē de ipsis querelantib⁹ respondere: ac lꝫ inhibita sit ap. per appellatiōis obiectū: possint ne respondeant se tueri. Sup quo duxim⁹ respondendū: ꝙ nisi alia causa rōnabilis suffrageꝫ: per appellationē se tueri nō possunt quominus debeant auctoritate litterarum huiusmodi le

e. si proponente. z infra de preben. cum teneamur. Item si tacuit vicariam perpetuam. infra. e. postulasti. Item si tacuit pactum precedens siue compositionem. infra de deci. ex multiplici. Item si tacuit statutum numerum canonicorum iuramēto firmatum. s̄. e. c. vlti. z infra de preben. cum illorum. Itez si tacuit statutum ꝙ dignitas non esset vlterius in ecclesia. s̄. de consti. cum accessissent. Item si tacuit priuilegium. s̄. e. cum ordinem. Item si tacuit dispensationem. infra d̄ fi. pres. ex tua. Item si tacuit se regularem petendo confirmationem. j. d̄ confir. vti. vel inuti. porrecta. Item si dixit se clericum cum non esset. j. de trasac. ex litteris. Itez si tacuit ꝙ prebenda nō vacaret de facto. infra d̄ conces. preben. cum nostris. z. c. litteras. Item si tacuit exceptionem. ifra de procurato. in nostra. Item si tacuit appellationem a se factam. s̄. e. ex parte vel factam ab aduersario. infra de cōfir. vti. vel inuti. bone. Item si tacuit ꝙ alius de mandato pape fuerit recept⁹ infra. e. mandatum z duobus. c. se. Item si dixit sꝫ habuisse monitorias: quod fuit falsum: z executorias impetrauit nō valent. infra. e. ex insinuatione. Et generaliter vbicunqꝫ talem veritatez tacuit vel talem falsitatem expressit: qua tacita vel expressa papa litteras non dedisset: rescriptum inutile fit.

b Nisi forsitan. istud nō est dubitatiuū: imo affirmatiue ponitur: quia de h̄ ipse cognoscere debet: si p̄ces veritate nitanꝫ ff. de iudi. siquis ex aliena. z infra de ap. cū parati. simile forsan habes. xxxiij. q. ij. admonere. ṽs. ingredere monasteriuꝫ. j. de pen. tue. vel ideo dicit forsā: q2 si notoria esset exceptio statim posset cessare. z in hoc casu vbi notoriū est ꝙ aliqs nō est iudex me⁹ nec re nec gestu: vt si citet me qui ē vltra mare: nō teneor ire. ar. infra de accu. euidentia. z or. infra de iureiurā. ad nostrā. ij. C. de iurisd. om. iu. in criminali. z. iij. q. ij. si epus. vbi ista materia notatur per io.

c Qualitate precū. i. de veritate vel falsitate precū exposita contra impetrantem.

d In vtroqꝫ. Primus est cū tacita veritate vel falsitate exp̄sse per simplicitatem papa litteras concedit in forma cōi: ac si esset veritas dicta vel falsitas tacita. Secundus casus ē cū papa nullas litteras dedisset tacita falsitate z expressa veritate per simplicitatem.

a Doceri. debeant. discrete agit qui abbatē conuenit. nā si ꝯuentus ꝯueniretur: statī p̄latū noiaret in iudicio: z sic iu

ducias obtineret.j.ſi l.i.nō ꝯteſ.qm̄ frequent.§.q ſi ſup.ꝛ.C. vbi in rē ac.l.ij.q꞉ ſine licentia abbatis nec agere nec rn̄dere pōt ꝯuētus gn retractet ſnia.j.ð iudi.cām.xvi.q.i.monachi. ꝛ.q.ij.ſi ſacerdotes.ſicut nec fili⁹ q̄ddiu e ī in poteſtate patꝛꝫ C.de anna.excep.l.i.in fi.ꝛ.xvi.q.ij.ſi ſacerdotes.ꝛ iō abbas primo ꝯueniēdus eſt. dico tn̄ ꝙ nullum collegiū conuenit vl̄ conuenitur ſine auctoritate prelati: ꝛ econuerſo prelatus ſine auctoritate capituli: nec conuenit nec conuenitur:ſꝫ per ſindicū actorem vel ꝓcuratorem ab ipſo prelato ꝛ ꝯſenſu capituli ꝯſtitutū:ꝛ h̄ cū negociū p̄ncipalit̄ tangit p̄latū.j. de ꝓcura.c.i.ꝛ ſi negociū principalr̄ tangit capl̄m:ab ipſo caplō ꝯſtituat̄ de auctē p̄lati.j de iudi.cām q̄.C. ð epiſ. ꝛ cle.oēs.§.ꝛ h̄ nihilominus.ꝛ hic.ꝛ.xij.di.nō liceat.in prin. Et hec locū habent quādo negocia capl̄i ꝛ p̄lati ſunt diſcreta:vt dicit in fi. Si vō ſꝫ cōia p̄latus de conſenſu capl̄i ꝯſtituit ſindicū.vn̄ vacante ſede nihil ē innouandū.j.ne ſe.va. c.i.ij. c.ij.nec tunc currit preſcriptio ꝯ eccl̄iam.infra de p̄ſcrip.c.i ꝛ.c.de quarta.ꝛ ſi forte capitulū agit nō ſufficit ſubſequens conſenſus prelati.ſicut nec ſufficit ſubſequens auctoritas tutoris.ff.de auc.tu.obligari.§.vl.ꝛ inſti.e.t.§.tutoꝛ:ſꝫ h̄ nō credo.ſufficit enī ſi poſtea accedat ꝯſenſus prelati vel ecōuerſo infra de dona.paſtoralis.ꝛ infra de his q̄ fi.a p̄la.ſine ꝯſen. ca.cū nos.ꝛ dicit lex q̄ ꝯfirmat predicta ꝙ q nō pōt alienare nō pōt rē in iudiciū deducere.ff.de iur.deli.alt pror. Sꝫ qd ſi lis orat̄ inter collegiū ꝛ p̄latū.adeat̄ ſuperioꝛ:ꝛ ille dabit collegiū curatorē ad litē ipſā:cui⁹ officiū ceſſabit lite finita: inſti.de auc.tu.in fi.ꝛ.ff.de tutel.l.ij.§.ſi pupillus in fi.

b Teneant̄.ꝛ quidē tenent̄:lꝫ nō fiat mentio in reſcripto. noīe enī p̄lati eccl̄ia intelligit̄:ꝛ p̄lati monaſteriū. ff.ð ānu. lega.l.annua.§.i.ꝛ.ff.de condi.ꝛ demō.filiofami. ꝛ eccl̄ia ē in epō ꝛ ecōuerſo.vij.q.i.ſcire debes.ꝛ.ff.de re.du.cuibus. nō tn̄ noīe p̄lati ſemꝑ intelligit̄ eccl̄ia.j.de teſta. requiſiſti.ꝛ xij.q.ij.illud.ꝛ.q.iij.pontifices.

c Diſcreta.bn̄ dicit diſcreta:q꞉ ſi ſunt diſcreta oīno:nō tenet̄ rn̄dere niſi de parte ſua:q꞉ reſcripta non extendunt̄ ad res vel ad ꝑſonas in eis nō cō prehēſas:qm̄ ſtricte intelligēda ſūt.ar.ð.c.ſedes.ꝛ.i.ð offi.del.cū eli dilecti.ꝛ meli⁹.c.p. ꝛ g ꝛ.lꝫ ſint oīno diſcreta,tn̄ nec p̄lat⁹ ſine ꝯſenſu capl̄i nec capl̄m ſine ꝯſenſu p̄lati h̄ facē pūt vt dictū ē in p̄ma notula.

d Cum dilecta.impetratas q̄ falſe erāt.vt.j.de excelli.p̄la. inter dilectos.§.preterea.

e Nr̄am.ꝛ cācellarij vl̄ alteri⁹ q debebat regri.j.de fal.licꝫ.

f Mentio.ꝛ.iō ſecūde lr̄e nō valuerunt.ð.c. ceteꝝ. nec qð per eas factum eſt.vt infra ſequitur.

g Perſonal.r.nō caſū nouū:cū mandat̄ alicui:vt ꝑſonal̄r negociū exeq̄t̄.pōt alij cōmittē vices ſuas ſi ptes ꝯſētiāt:niſi duob⁹ caſib⁹.ſꝫ in cā inquiſitionis.ītē cū papa ꝓuideri mādat eccl̄ie alicui de p̄latꝫ ꝛ alijs miniſtris.j.de offi.del. qm̄ ap̄lica.§.is aūt.Et ē ſi.qð dicit lex:ſi ꝓmiſiſti mihi ꝑ te factuꝝ nauē vl̄ aliqð ſīle:ꝑ aliū me nō ꝯſentiēte facē nō potes ꝓpt̄ induſtriā tuā quā eligi.ff. de ſolu.inter artifices.

gitime rn̄dere: cum ex officio ſuo teneant̄[b] ꝯgregationū ſuarū negocia ꝓcurare:niſi forte abbatis ꝛ ꝯuēt⁹ negocia eēnt oīno diſcreta[c]. Idē archiepō ꝛ magrō.u.canonico mag.

Cum dilecta i xp̄o filia.r. cuſtos beſiē.eccl̄ie ac ꝓcuratoꝛ.g.monialis ſuꝑ electionibus in eadē eccl̄ia celebratis litigauerint aliquādiu coꝛā nobis ꝛ infra.Deꝑhēdim⁹ lr̄as ad abbatē ð remech ꝛ ſuos ꝯiudices ipetratas[d] ꝑ ſurreptionē obtētas:cū in eis illius articuli: videlꝫ ð ſubtractoꝛū reſignatiōe fuerit p̄ter ꝯſciaꝫ nr̄am[e] cognitio demādata:q ī p̄oꝛib⁹ lr̄is ad ſcholaſticū hildeſeñ.ꝛ ꝯiudices ſuos obtentis inſert⁹ fuerat:de qb⁹ in ſecundis lr̄is mētio[f] nō fiebat ꝛ iō qð ipſaꝝ lr̄aꝝ occaſione dignoſcit̄ attētatū duxim⁹ irritādum. Dictū iuſuper ſcholaſticū ꝛ ꝯiudices ſuos inuenim⁹ min⁹ ꝓuide ꝓceſſiſſe.cū enim in lr̄is nr̄is eiſdē principaliter mādaret̄:vt ad p̄dictā eccl̄iaꝫ ꝑſonaliter[g] accedentes ꝑſone idonee adminiſtrationē committerēt abbatie cui ad opus ei⁹ fieret hincinde reſignatio ſubtractoꝝ ipſi formā mādati ap̄lici trāſponētes[h] illo caplō p̄termiſſo ð alijs[i] articulis inordinate plurimū cognouerant propter quod proceſſum ipſorum cōtra noſtri formā reſcripti ac iuris ordinē[k] attentatū

b Trāſponētes. nō in reſcriptis ordinē ſcripture ſeruandū:vt hic ꝛ.xl ij.di.ſit rector i fi. ꝛ ii.q.vi.in graui b⁹.ꝛ.ð.i.in p̄miſ ff.de vſufruc.quotiēs.ꝛ ordo vboꝝ oñdit ordinē ꝓceſſus.de ꝯſe.di.ij. in xp̄o p̄re.ꝛ.ff ad trebel. heredes in fi. Ar.ð.ð e.cā n q̄ et ar.ð.e.inf ceteras ar.C.ð ap.l.i.So. vbi aliqd p̄ncipaliter mandat̄:illð tanq̄ꝫ principale e primo tractandū eſt:cetera vō ſecūdario tanq̄ꝫ acceſſoria ſubſequenter ſunt expediēda: ſicut hic.vbi vō plura principaliter cōmittūt̄ nō refert qð illoꝝ primo tractet̄:niſi forſā vnū de natura ſui p̄cedat:vt in decre.ð.e.cām.ꝛ ar.j.de cā poſ.ꝛ ꝓprie paſtoralis.ꝛ.C.de rei vē.ordinarij.ꝛ iō caſſat̄.i.caſſus ꝛ irritus nūciat̄ hic ꝓceſſus iudicū: q꞉ articulū principalit̄ cōmiſſū omiſerūt:ꝛ ð alijs inordinate plimū cognoſcēdo:vt dr̄ in lr̄a:ꝛ infra penit⁹ hēs.j.ð of.del.venerabilis.Sꝫ q̄re nō ꝯfirmauit qð legitie factū fuerit.j.ð pbē. dilect⁹.i.j.ð arbi.cū tpe.ꝛ.j.de puil.cū olī.u.rn̄.q꞉ non ſeruauerūt formā ſibi datā:ꝛ q꞉ cū p̄ncipale ſit caſſatū acceſſoria etiā caſſata intelligunt̄.j.ð fide.inſtru. inter dilectos.v̄ſus fi.ꝛ.ij.q.vi.§.ſiqs.ex pluribus.b.

i De alijs articulis.ſ.ð electione ꝛ ptinētijs ſuis.

k Iuris ordinē.iuris ordo exigit vt primo ð ſpoliatione cognoſcatur q̄ꝫ ð proprietate.vt.iij.q.i.c.i.ij.ꝛ quaſi ꝑ totū.ꝛ.ii.q.ij.ꝑ totū.ꝛ.C.de rei.vēdi.ordinarij.ꝛ.C. de interdic.nō eſt iuris certi.ꝛ.ff.ð iudi.ſi ð ui ꝛ poſſeſſione.ꝛ.j.ð reſti.ſpo.ex ꝯqueſtione:ꝛ q̄ſtio ſpoliationis ꝑuilegiata ē.j.de ordi.cog.ſuꝑ ſpoliatione.ꝛ q꞉ iſti iudices hūc ordinē nō ſeruauerunt irritauit papa illoꝝ ꝓceſſum.i.irritū eē oſtēdit.j.vt li.nō ꝯte.accedēs.i.ꝛ p̄cipue q꞉ illa forma mādati fuit ꝛ ita eſt ð ſubſtātia iuris ordinarij ordo iſte:ꝛ ſic in duob⁹ peccauerunt:quia ꝯ formā ſibi datā ꝛ ꝯ ordinē iudiciariū.ſic infra ð cō fir. vti vel muti.examinata.Sꝫ hic videt̄ loq de alio ordie quē nō ſeruauerūt iudices in alijs articulis: vt ipſa lr̄a dicit:ꝛ q꞉ ꝯ mādati formā fecerūt ꝛ ordinē iuris ī alijs articulis nō ſeruauerūt papa ꝓceſſuꝫ illoꝝ denunciauit irritū ꝛ innanē:ꝛ ſic in duob⁹ peccauerūt nō ſeruādo formā reſcripti nec etiā ſeruādo ordinē iuris ī alijs articulis:forte dimittendo ꝯteſtationē litis:ꝛ ſic duob⁹ modis pōt intelligi qð dicit iuris ordinem.

irritum[a] decernim⁹ ⁊ inanez.
Jõqȝ mãdamus: q̃tenns.g. ⁊
qbuſdaȝ alijs ſororib⁹: eccľie
ſicut iuſtũ fuerit reſtitutis[b] ⁊
forma mãdati nr̃i exacta dili
gẽtia obſuata ĩ negocio ipſo
rõne p̄uia procedatis. I dez.

P Terũqȝ cõtingit q̃ aliq
nr̃is lr̃is ĩpetratis illis
vti multo tp̄e poſtponẽtes: tũc
demũ eas exhibẽt: cũ aliaruȝ
auc̃te ab eis ꝯ̃ quos primitus
lr̃as ĩpetrarant ceperint cõue
niri dicentes poſteriores lr̃as
nõ valere. vtpote nõ faciẽtes
de priorib⁹ mentionẽ. Cũ igi
tur nõ ſit malicijs[c] beñum in/
dulgendũ: ſtatuimus: vt ſi qs
nr̃as lr̃as impetrans: ⁊ infra[d]
annũ poſtq̃ copiã iudicũ ha/
buerit: ex malicia vel negligẽ
tia[e] poſtpoſuerit vti eis: auc̃te
poſterioꝝ litterarũ valeat cõ
ueniri: licet in ipſis nulla de
prioribus mentio habeaꝛ.
I dẽ rothomageñ. archiep̄o.

Cum ꝯtigat: ⁊ ĩfra. Pre
terea cũ qdã ſup aliquo
litigãtes ad diuerſos iudices
litteras impetrãt: quoꝝ qdaȝ
obtenti a p̄te altera tibi man
dant: vt p̄tẽ aduerſam denũ/
cies excõicationis ſnĩe ſubia
cere: alijs iudicibus poſtmo/
dũ tibi iniungentibus: vt ean
dẽ denuncies abſolutaȝ: que/
ris an vtriſqȝ an neutris vł al
terutris ſaltẽ obedire debeas
in hac p̄te. Sup quo tue pru.
reſpondentes credimus diſti
guendum: an cum primũ mã
datũ recepiſſe dignoſceris: ti
bi forſan innotuerit iter illos
⁊ alios ſuper iuriſditione diſ/
cordiã ſuſcitatã: an ſuper hoc
nihil omnino ſciuiſti[f]. Et qui
dẽ ſi ſuper ꝯtentõe huiuſmõi
nil tibi penit⁹ ĩnoteſcat: cũ pri
mũ mãdatũ recipe te ꝯtigat:
illud debes humiliꝛ executõi
mãdare[g]. Sȝ ſi poſtea contra
riũ tibi ab alijs demandatur:

a Irritũ ⁊ inanẽ. ⁊ ſupra dixit irritandum: q2 ibi ipſo
iure nõ erat irritus p̄ceſſus: ſed irritandus p̄pter lr̃as
ſurrepticiaſ. ſ̃. e. ſup lr̃is. hic ipſo iure p̄ceſſus nullus
⁊ iõ dicit irritũ duab⁹ de cauſis: q2 ꝯ̃ formã ⁊ ꝯ̃ iuris or
dinẽ: vt. ij. q. vi. §. diffinitiua. ṽ. itẽ ſnĩa citra ſolitũ ordi
nẽ ⁊c. ⁊. ĩ. de ꝯſtr.
vti. vel inuti. exa/
minata.

b Reſtitu ꝛ. Sȝ
qualiter põt mõa
cha petere reſtitu
tionẽ: dico q2 non
habebãt abbatiſ/
ſam ⁊ ille ſpoliate
erant: ar. ff. d̃ iud.
ſi lõgius. § ſi fili-
uſfamiľ. vel q2 pe
tit reſtitui nõ tãq̃
monacha: ſȝ q̃ſi d̃
corpore: ſicut ſi col
legiũ nõ hẽat vñ
ſoluat creditori ſol
uent ſinguli nõ q̃/
ſi ſinguli ſed qua/
ſi de corpore: petit
monachus parteȝ
vbi res monaſterij
diuiditur. xv: ij. q.
q. in nullo. ⁊ etiam
vbi recedit a col-
legio. xxvij. q. i. ſi
qs rapuerit. ⁊ vbi
monachus p̄cutiꝛ
ĩ. de ſen. excõ. pa-
rochianos. ſed ibi
nõ daꝛ actio iniu/
riarũ monacho: ſȝ
monaſterio: ⁊ intẽ
tabit eam ſindic⁹
monaſterij ſicut dominus agit p̄ iniuria ſerui. inſtit. de
iniur. §. ſi ſuus.

c P Terũqȝ cõtigit. malitijs. ſ̃. e. ſedes. ĩ. q ma. ac. poſ.
ſignificãte. ⁊. ff. de rei ven. in fundo.

d Infra annũ. nõ hic annalẽ p̄ſcriptionẽ. ĩ. vt lit. non
ꝯteſ. qm̃ frequẽter. ⁊. rñſo. ⁊. ĩ. de offi. ordi. paſtoralis. ĩ.
de offi. dele. querẽti. ⁊. xi. q. iij. rurſus. ⁊. c. qcunqȝ. ⁊. xx.
q. ij. ſi puella. Sed q̃ritur q̃ñ incipiat currere iſte ãnus:
tunc enim cũ incipit hr̃e copiã agendi: cũ primo habe/
at copiã iudicũ. ff. de diuer. ⁊ tẽpo. p̄ſcript. l. i. ⁊. ij. q. vi.
biduũ. ⁊. ff. de ſui. ruſti. predi. attilicinus. ⁊ ſi tũc negli-
gens fuerit: ĩputatur ei: ex quo habuit tempus p̄ſequẽ/
di ſuuȝ ius: ⁊ huiuſmodi negligentia late culpe cõparꝛ:
ar. C. ſi tu. nõ geſ. l. i. ⁊. ij. xxiij. q. i. dñs noſter. Dicũt qui/
dam q̃ incipit currere a tp̄e p̄ſentationis lr̃arum facte
iudici. ĩ. de ap. ſup eo. ij. Alij dicunt q̃ a tẽpore quo cõ/
poſuit ſarcinulas ſuas: ⁊ potuit aduocatuȝ querere. ff.
ex qui. cau. ma. l. ab hoſtibus. §. ſȝ q̃ ſimpľr. Quarti di/
cunt ⁊ male: q̃ a tempore date lr̃arũ. ſ̃. e. ti. eam te. ⁊. c.
conſtitutus. quod primum dicitur verũ eſt: vt dicit lr̃a
iſta. hodie vero iſta locũ nõ habent ſed potior eſt condi
tio occupãtis licet ſecũde lr̃e nõ faciãt mentionẽ de pri
mis. ĩ. de ap. vt debitus honor. ⁊. ĩ. e. capitulũ ſancte cru
cis. De hoc tñ dictũ ẽ ſatis. ſ̃. e. ti. c. q̃liter intelligaꝛ hoc
e. ⁊ illud. ſ̃. e. ſi aũt.

e Uel negligentia. Sed quis probabit hanc negligẽtiam.
Rñ. tranſcurſus ãni p̄bat hoc nec alia interpellatio eſt faciẽ
da. ĩ. de loc. ⁊ cõduc. potuit. niſi ille vellet oſtendere cõtrariũ
ſicut dicitur de ãno appellationis. ĩ. de app. cum ſit romana.
tamen iſta nõ operãtur
aliquid hodie: quia ille
obtinet qui primo lr̃as
ſuas exhibet iudici vt
dictum eſt: niſi primus
copiam iudicis hr̃e nõ
potuerit: anteq̃ ſecun/
das litteras ſuas preſen
taſſet: tunc excuſatur: ⁊
hoc ẽ: ſi hoc fuit publi-
ce proteſtatus: quia iu/
dicis copiaȝ habere nõ
potuit: ⁊ ita p̄miſſa iſta
proteſtatione ſecundus
nõ eũ poterit preuenire
ĩ. de appellati. ſi iuſtus
metus.

f Cum contingat. ni-
hil omnino ſciui/
ſti. nec per famam vel
alio modo. ĩ. de ſenten.
excom. cuȝ deſideres. §.
ſecunde queſtioni. hoc
eniȝ dicimur ſcire quod
ab alijs audiuimus. xx-
ij. q. v. hoc videtur. ſȝ qd
ſi audiuit ab aliquo le/
uis opinionis: nũquid
hoc ſufficit vt nõ debe/
at parere mãdato iudi
cis: videtur q̃ non. ĩ. de
ſpon. cuȝ in iua. ⁊. xi. q.
iij. in cunctis. ⁊. ĩ. de te/
ſta. lȝ. ſed videtur q̃ ſic:
quia in dubijs potius obediendum eſt: vt. xxiij. q. i. quid cul
patur. in fi. ⁊. ĩ. de preſcrip. cum ex officij. ⁊ illa ẽ ratio quare
executio ſententie deferri nõ debet niſi incõtinenti probetur
exceptio. ĩ. de teſti. veniens. ij. ⁊. ĩ. de reſti. ſpolia. lr̃as. dico q̃
non ſufficit: alioquin retardaret executionem ſententie: qui
diceret ſe habere priores lr̃as que reuocate non eſſent: vel q
poſteriores lr̃as diceret ſe habere: que reuocarent primas et
ſic ſequeretur q̃ nullus iudex poſſet excommunicare vel ab/
ſoluẽ vel ferre ſententiam: ſi diceret aliquis ante prolationeȝ
ſententie cauſam illam alijs eſſe commiſſam: ⁊ ſic daretur oc
caſio figmentis: quod eſſe non debet. xxxij. q. i. dixit domin⁹.
inſti. de vi bo. rap. §. ſed nedum talia. ⁊. C. vnde vi. ſi quis in
tantã. ff. ad car. l. i. § ſi qs nõ. ff. de ling. l. i. immo probabileȝ
cãm debet habere ille qui recipit mandatum de diuerſitate
litterarũ anteq̃ credat. xxiiij. q. iiij. q̃ magnum. ⁊. ĩ. de cler. ex.
mi. illud. ff. q̃ cum falſo tut. l. ij. in fi. vel dic q̃ qualiſcũqȝ no
tificatio ſufficit in ſecundo caſu: vt iudex non debeat dici du
bius. i. q. iiij. §. vlt. in fi. vñ. ſi quis dixerit idolatricis. ⁊c. ĩ. de
ſponſalibus. preterea. ij. ff. de petitio. heredi. item veniunt. §.
ex quo autem. ⁊. ff. de adminiſtratione tutorum. quidam de/
cedens. §. a quo ⁊ hoc videtur innuere littera iſta nihil om/
nino ſciuiſti.

g Mandare. quod ⁊ fecit. ſ. quis denunciauit partem illã
excommunicatam.

a Tūc lrā ū. Sed q̄liter pōt illud ꝑpendi ex sola īspectiōe lrarū. nam licet secunde expressam faciāt mentionē priorū iudicū ⁊ rex ꝑtentarū ī prioribus lrīs: p hoc nō ꝯstat primas lras eē reuocatas: cū possint eē impetrate per falsi suggestionē: ⁊ ita nō reuocant primas. j. de of. dele. corā. ⁊ j. e. ex parte circa prin. ⁊ j. ō re iudi. iter monasteriū. ⁊ ar. s̄. e. ceterū. j. ō do. ⁊ ꝯtu. ex litteris. Ad hoc ergo vt executori nullatenus sit dubitandū: oꝫ vt discat p assertionem ptium: qꝛ cārū merita partiū assertione panduntˀ. C. si per vim vel alio mō. l. vlt. j. de resti. ī integ. cuꝫ ex litteris: ⁊ sic vꝫ ꝙ aliquaꝫ possit exercere iurisditōnē inter ptes: qđ falsum est: vt dicit in fi. alˀs aūt nō potest scire vtrū secunde reuocēt pmas: et hoc verū ē vt dicit Jo. ꝙ nunꝗ̄ ex sola inspectiōe poterit scire: nisi aliqd ītelligat de hoc ex ptiuꝫ assertione: sꝫ p hoc nullam hꝫ iurisditionē iter ptes. sed hoc verum est si ille q hꝫ priores lras aliqd nō obijciat ꝯ secūdas: alˀs iudex presumeret pmas esse reuocatas: exquo in secundis fit mētio expssa ō pmis. s̄. e. certū. si aūt aliquid obijcit: statim executor dꝫ supsedere: qꝛ p negationem res fit dubia. C. q. ad li. ꝓcla. nō. l. l. m. ⁊ in hoc casu intelligitˀ qđ legitˀ. s̄. e. pastoralis et ibi dˀ. s. ꝙ tunc dubitum ē de reuocatione litterarū qñ fit mētio expssa: ⁊ iudicum ⁊ rerum: sed ab aduersario obijcitur litteras impetratas esse per falsi suggestionem per decre. ꝑdictas. Item lꝫ executor dubitet an debeat absoluere vel condēnare: non tamen ꝑu regulam arriani pnior erit ad seluendum q̄ꝫ ad condēnandū. Regulam illaꝫ habes. ff. de ac. ⁊ ob. arrianus. ⁊ j. ō ꝓba ex litteris. hoc iō dicit qꝛ nō ꝯstat an ille iudex habeat iurisditionēꝫ: p hoc tñ nō iudicat ō iurisditione quoꝫ sit iurisditio: sed tñ dicit se debere exequi mandatū vel nō debere. j. e. ex pte.

b Precip.ᵐᵒ. Sed qd si nō exhibētur secūde: nō exequeˀ scōm mādatū: si ad terminum ꝑfixum nō exhibeanˀ. vt. j. de excep. pastoralis. nā lre que nō apparent: nō sunt. ff. ō ꝯben. emp ī lege. ⁊ j. iuntˀ iapolla. ō conse. di. i. so ēnitates. non pōt tñ cogere aduersarium ad exhibendū: qꝛ nō hꝫ iurisditionē inter ptes: vt dicit in fi. nec ēt teneˀ obedire mandato: nisi videat rescriptum. j. ō of. dele. cum in iure.

tuncᵃ lrarum ad vtrosꝗ a se. ap. obtentarū copia postulata quas tibi aucte presentiū districte ꝑcipimusᵇ exhibere: si ex ipsarū tenore reprehēderis euidenter ita ꝙ nō sit aliquatenᵘˢ hesitandūᶜ: ꝙ lre que ad illos a quibus secundū mandatū recepis īpetrare noscuntur expresse reuocēt lras aliorū: tu illud ītrepidus exeq̄ris qđ tibi secundo locoᵈ mandatur. Si vō ex lrarū inspectiōe manifeste tibi ꝯstet: ꝙ lre obtente ad illos q pmū debere mādatū p alias minime reuocanˀ secūdū mādatū nullatenus exeq̄ris. Qđ si sup hoc tibi merito fuerit dubitanduꝫ: ad exequendū secundū mandatū te procedere nō oportet donec iuxta cuiusdā nostre ꝯstitutōisᵉ tenorē inter eos huiusmodi ꝯcertatio sopiaˀ: ⁊ᶠ idipsum facere debes si primo mādato recepto: ⁊ nondū executioni mandato tibi forsan innotuerit ꝙ iter se sup iurisditione demādata ceperit disceptare. Ceterū ī his omnibus purā ⁊ prouidā te ꝯuenit intētionē habere: ne vꝫ ad declinandū mandatum dubitare te dicas vbi dubitandū nō est: vel ēt ad exequendum te asseras eē certū vbi certus eē nō debeas. Lꝫ aūt ex his certa tibi deˀ doctrina: qualiter in his te debeas habere: nulla tñ tibi attribuitur ptās: vt inter delegatos aut ptes de iurisditione debeas iudicareᵍ. Idē magro. g. ⁊ p. ō firmisca

Olim ex lrīs sancti nicbasy remen. sarginen ⁊ vallis regie abbatuꝫ fuit nostris auribus intimatū: ꝙ cum ad eos semel ⁊ iterū a nobis littere ꝓcessissent sup eo ꝙ. p. clericus sancti remigij parochiā de salice: quā. r. de cliuo per iterpositamʰ personaꝫ sibi collatā fuisse proposuit: detinebat: ipsi partes semel secūdo ⁊ tertio citauerunt: ⁊ dictum p. quia citatus pluries comparere noluit p se vel p respōsalem aliquem coram eis excōicationis vinculo innodantes fecerūt fructus ipsius parochie sequestrariⁱ. Cūꝗ pᵒˢmodum ideꝫ. p. accedens ad eos se iuri promiserit parituruꝫ: ac obtinuerit se absolui: ipsi absolutionis litteras concedentes diem ei assignauerunt ⁊ locum quibus corā eis qđ promiserat adimpleret: q diem ⁊ locum ex lrīs illis radens in locum rasure rescrip

c Hesitandū. vꝫ ꝙ executor nō debeat petere copiaꝫ rescripti: nisi vbi recipit contraria mandata: sꝫ nō ē verum: vt dictum ē in pri. nō.

d Secūdo loco. Sed quare reuocaˀ qđ legitime scm ē p primas lras ꝯ id qđ legitˀ. j. ō resti. spo. audita. s̄. eo. cāu que. sꝫ p istuꝫ executorē nihil reuocaˀ: sꝫ denūciatur illi absoluti: q pˀno fuerant excomunicati.

e Cōstitutionis. s̄. e. pastoralis.

f Et idipsū. i. vt nō exequaris mādatum: ⁊ iste. §. respicit pmum. §.

g Judicare. hic fallit illa regla. ff. ō iudi. ō qua re.

h Olim ex lrīs. p interpositā psonam. qđ potest fieri. j. ō ꝓben. accedens.

i Sequestrari. qđ ō iure fieri nō debuit: nisi cā subect. j. ō sequest. ad h. ⁊ duobus. c. sequē. vbi ō hoc in gbus duobus dˀ qđ quādo fructus dissipantur: debꝫ fieri sequestratio. C. ō probibita sequest l. vna. ō hoc nota. q. q. vi. quotiens. q. sed in casu isto. s. ꝓpter contumaciaꝫ bene fit sequestratio: vt minus agatur cum reo. j. de do. ⁊ contu. ex litteris. sed in casu isto non dicitur ꝓprie sequestratio. ꝓut tradiˀ j. ō sequest. p tot ū. qꝛ ibi nōn fit sequestratio ꝓpter contumaciam.

k Ad omnia. videtur ꝙ p hanc clausulam si ē ita: vel p hanc si premissa vera sunt: teneatur impator probare omnia ꝑmissa eē vera: lꝫ aliqđ ex ꝑmissis sufficeret ad ꝓpositū ꝓbandum: sic. s̄. e. ex pte cōuentreñ. ff. ō excu. tu. qui testamento. nam nisi quis plene probet suam intentionem succumbit. C. de rei ven. l. vlti. fines. n. mandati diligenter sunt obseruandi. s̄. e. cum dilecta. ⁊ imputet sibi qui plura narrauit: quorum vnum sufficeret per se. Ar. contra ꝙ sufficit vnum probare. ff. de condi. ⁊ demon. falsa in fi. ⁊ ff. ō condi. insti. l. q. §. vlti. ff. ō manumis. testa. si ita. j. de preben. cum iam dudum. dic vt dixi. s̄. e. ex parte. Item ar. est hic ꝙ sequens clausula respicit omnia premissa. j. de ap. secundo requiris. ⁊ c. m

quisitioni.ar.§.j.de dona.cū dilectus.vbi non respicit oīa superiora clausula illa de foresta:sꝫ proximā donationē ꝛ inferiorē.iij.q.v.ꝯstituimus.et de con.di.ij. cuꝫ oē in prin.sed meliꝰ est ꝙ ad oīa referaꝭ:et sic facit pro alia parte.ff.de in rem verso.si pro parte.§.pe.

dientiam.et dic carere si constiterit de istis exceptionibus.s. ꝙ non fecerint mentionem de causa sua remotionis et excōmunicationis qua tenebantur astricti.ꝛ merito de causa excōmunicationis tenebantur facere mentionem: quia qui petit absolui ab excōmunicatione tenetur exprimere causaꝫ excommunicationis sue: alīs nō valent littere impetrate super absolutione:vel si aliam causā exprimeret q̄ȝ illam pro qua fuit excommunicatus.infra de offi.ordi.ex parte.et infra de fide instrumentorum ꝙ super his. in illa decretali ex parte.notatur de hoc in glosa que incipit ex eo. et infra de senten. excō. cum pro causa. in glosa que incipit illud tanq̄. et in h̄ casu nō valent littere impetrate ab excōmunicato tacito de causa excommunicationis:.. secꝰ si aliquis impetrat litteras ad agendum cōtra aduersarium tacens de sua excommunicatione:quia tunc valent littere eo absoluto. infra d̄ excep.pia.vbi de hoc in glosa que incipit: sed mirum. alia etiam de causa non valuerunt huiusmodi littere:quia nō fecerunt mentionem ꝙ p sententiam spoliati fuissent propter suos excessus a qua nō fuit appellatum.C. de sen. rescin. non pos.impetrata.ꝛ ita duabus de causis nō valuerunt littere istorum presbyterorum.olim cōsueuit decretalis ista allegari ad probandum: ꝙ littere impetrate ab excommunicato ad agendum non valebant: sed hoc non probatur per hanc decretalem: que non loquitur in tali casu.b.

l Dilectus filius
ꝛc. Nō ꝙ nō sufficit narrare seriē facti in litteris pape: nisi cā facti adijciaꝭ.ar.xxiij. q. vi.occidit.j.de testi.cū causam.ꝛ cā facti ponꝰ querenda est q̄ȝ ipsū factū xv.q.vi.c.i.in.fi.et ff.de fur.vex.et.j. de accu.cū dilectꝰ C.de adop.l.iij.. et etiā modꝰ facti.C. de trāsac.vt rūsus.

m Excōicationis hic habes ꝙ si excōicatꝰ ipetrat litteras vel rescriptū tacens d̄ sua excōmunicatiōe ꝙ nō valēt lr̄e: tū qꝛ tacuit ꝓcessū iudicij j.de re iudi.inter. tū qꝛ tacuit vitiuꝫ suū:tū iō qꝛ ingessit se cōioni hōiuꝫ ꝓpter qd̄ puniendus est.j.d̄ cle. ex. mi.illud.ꝛ.xi.q.iij placuit.vn̄ incōueniens esset ꝙ ex eodē facto ꝯsequeretur penaꝫ ꝛ cōmodū.ff.de neg.ge.l. fine.xvi. q.i. legi. Contra.j.de exce. significauerūt.ꝛ.c venerabilē.vbi dī ꝙ excōicati nō repellunꭉ a ꝓsecutiōne appellationis: sed isti presbyteri erant rei : ergo nō deberent repelli:d̄ hoc dicemus infra de exce.venerabileꝫ.et.c. significauerunt. Solutio:nō erant isti rei:sed actores qui petierunt restitui nec appellauerant: in quo casu loquimur contraria. ꝛ sic est argu.ꝙ questio spoliationis non sit priuilegiata. An littere ab excōmunicato impetrate valeant eo absoluto: dic super hoc prout no.j.de excep.pia.in glo. que incipit:sed mirum.

sit ꝙ ipsi ei sequestratos fructus assignari mādabant: qd̄ corā duobꝰ eorum tandē tertio sui absentiā excusante per litteras est confessus. Nos igitur cum tante temeritatis excessus falsitatis scrupulo non careret:vobis dedimus ī mādatis:vt si essꝫ ita:ipsi presumptori super dicta parochia ꝑpetuū silentium imponētes ꝑfato.r.de cliuo assignaretis eādem cum fructibus sequestratis. Uex sicut vos per vestras nobis litteras intimastis: cuꝫ dictus.r.rasuram prefatā corām vobis ꝑ testes idoneos ꝓbauisset:ꝛ ob hoc postulasset sibi dictam ecclesiā assignari: vos vtrū clausula illa si esset ita de oībus superioribus: an de articulo tm̄ rasure deberet intelligi dubitastis. Nos igiꭉ respondemus:ꝙ clausula illa adⁿ oīa debꝫ superiora referri ad hoc vt ipsi.r.prefata ecclesia conferaꭉ:qꝛ lꝫ vitiū falsitatis ad imponendū ei ꝑpetuuꝫ silentiū sup ecclesia ipsa sufficiat: q falsitatē huiusmodi ꝑpetrauit: nō tn̄ ꝓpter hoc eadē ecclesia est aduersario assignāda:nisi sup alijs facta fuerit plena fides.

Idem episcopo imoleñ.

Dilectus filiꝰ abbas sancti stephani bonoñ. per suas nob lr̄as intimauit ꝙ cū ipse cui visitationis officiū in ciuitate ac dioc̄. bonoñ. cōmisimus.b.ꝛ.a. ꝓsbyteros ab ecclesijs suis ꝓpter eoꝝ graues ꝛ manifestos excessus duxerit amouendos ijdē super restitutione sua nostras ad te in cōi forma lr̄as impetrarunt: de amotionis sui cāˡ ꝛ excōicationisᵐ q̄ tenenꭉ astricti nullā faciētes penitus mentionem. Nos igiꭉ mandamꝰ.f.t. quatenus si est ita : lr̄as ipsas tāꝙ ꝑ veri oppressionē subtentas viribusⁿ carere decernas.

Idē epo vēatisameñ.

Postulastiᵒ per sedē apostolicā edoceri: vtꝝ alicuius ecclesie ꝑpetuo vicario de ꝓuētibꝰ vicarie bonisꝙ paternis habēti vn̄ valeat cōmode sustētari:tenearis per illā formā cōmunē:cū ſm̄ᵖ apostolum in ecclesiastico beneficio prouidere. Ad quod sic duximus respondendum ꝙ cum ꝑ formam predictam necessitatibus pauperum clericorum: q nullū sūt ecclesiasticū bn̄ficiumᵖ assecuti se.apo.duxerit succurrendū: ꝑpetuꝰ vicariꝰ: nisi d̄ vicaria fecerit mētioneꝫ cōmodū reportare n̄ dꝫ d̄ huiusmōi lr̄is:vtpote v̄itate tacita ipetratis:n̄ eni carē bn̄ficō dꝫ dici cui cōpetenꭉᑫ d̄ ꝑpetue

o Postulasti.cum ſm apostolum.quam habes infra de ꝑbendis.cum secunduꝫ.

p Beneficium.nomine beneficij intelligitur vicaria siue ꝑbēda siue aliud beneficiū .i.q.iij.ex multis.et infra d̄ verbo. sig.ina nos.

n Uiribus carere.vt.s.e.cum dilecta.ꝛ sic videtur ꝙ si aliquid factū sit per litteras surrepticias:illud debeat reuocari. De hac materia plenius dicetur.j.e.ad au

q Competenter.illud competenter intelligas ſm modum illius decre.infra de preben.de monachis.de hoc dictum fuit.s.e.cum adeo.dic vt ibi.

a Prouentib⁹. de duob⁹ querebat. s. de paterna hereditate ⁊ de bñficio vicarie ꝫ de bñficio tm̃ rñdet. q̃ lꝫ nõ faciat mẽtionẽ de paterna hereditate tenet lr̃e q: vnũ negãdo alterũ cõfitet. ĩ. de presũp. rõne. Sꝫ nõ videt q̃ talis indigne petit bñficiũ ecclasticũ. xvi. q. i. qm̃ q̃cq̃d. ⁊ xij. q. ij. illi aũt. ⁊ iudiciuꝫ sibi mãducat ⁊ bibit. i. q ij. cũcos. ⁊ c. se. Jtẽ q: ordinat⁹ est ad certũ titulũ q ad titulũ sui p̃rimonij e. ordinat⁹. ĩ. de pbẽ. tu is. Sꝫ nõ est verũ q̃ d hẽditate pncipali quereretur ꝫ de vicaria. ꝟ addito q̃ habeat bona p̃rna similr̃. Sꝫ q̃d si modicũ hꝫ bñficiũ nũq̃d tenetur facere mentionẽ de illo. tenet q̃dẽ. ĩ. e. si. p̃ponente vbi dicetur de hoc.

b Nonnulli. abutentes. i. malo modo vtẽtes. sic. ĩ. e. q. nõnulli. ⁊. ꝫ. e. sedes.

c Ad remotos. Nõ q̃ dr̃ remot⁹ q̃ est vltra duas dietas ex dioc. ⁊ facit ad hoc. ĩ. de elec. cũ inter vniuersas. ⁊ c. nihil est.

d Juris obseruãtia q: nõ debẽt inde nasci iniurie. vñ iura oriunt. ĩ. de accu. qualiter ⁊ qñ. C. vñ vi meminerint. si. ꝫ. i p̃ma ɔ̃stitutione gregorij.

e Duas dietas. Nũq̃d ꝟ intelligit d̃ vulgarib⁹ dietis q̃ habent ꝟ ɔ̃suetudinẽ regionis aut de legalib⁹ hꝫ q̃ viginti miliaria cõputant p̃ dieta. ff. de verbo. sig. l. iij. ⁊ ff. siqs cauti. l. vicena. videt q̃ de vulgaribus quia noia ex cõi vsu intelligẽda sunt. ĩ. de spõ. ex lr̃is. i. nõ eni ex opiniõib⁹ singulorũ: ꝫ ex cõi vsu noia exaudiri debent. ff. de sup. lega. l. labeo. ⁊ ɔ̃suetudo est optima legũ interpres. ĩ. de ɔ̃sue. cũ dilect⁹. ⁊ ff. de leg. si interpretatiõe. ⁊ plus statur vsui q̃ȝ significationi vocis. ff. de leg. iij. nõ aliter: imo vsus ꝯ naturã vocis. ff. de leg. iij. vxori in p̃n. de hac materia multa argumẽta notant. ru. d. illud. Et dicas q̃ de vulgaribus dietis istud est intelligendũ q: lex dꝫ ɔ̃uenire ɔ̃suetudini regionis. iiij. di. erit aũt lex. Sꝫ pone q̃ aliqs ĩpetraret lr̃as vltra duas dietas nõ facta ɔ̃stitutionis isti⁹ mẽtione. ꝟ iudices citẽt ad locũ vltra duas dietas nõ remotũ a sua dio. ipsũ reũ nũq̃d ire tenet. credo q̃ sic p̃ ꝟ q̃ dicit vltra duas dietas nõ trahat. ⁊ est expressũ m. ĩ. de excep. olim. ꝫ in ex p̃sõs actores debẽt iudices ad locũ ire alr̃ fieret fraus ɔ̃stitutioni huic. ar. ad hoc. ff. de edẽ. p̃tor ait in fi. Sꝫ videt q̃ nõ valẽt littere q: sũt ĩpetrate tacita veritate tali quã si dixisset lr̃as nõ habuisset. ꝫ. e. sup litteris. q̃ nõ debẽt valere q: eadẽ eq̃tas q̃ mouet delegantẽ mouere dꝫ delegatũ. vt dic̃ illa decre. sup lr̃is i fi. Sꝫ eadẽ rõne videt q̃ valeãt q: si dixisset q̃ nõ traheret ille aduersariũ vltra duas dietas lr̃as habuissꝫ q̃ debẽt valere ⁊ bñ valẽt vt dictũ ẽ q: iste purgat vitiũ ⁊ remouet exceptionẽ: q̃ posset opponi q̃re nõ valẽt q: lr̃e bñ sũt nulle ip̃o iure. ꝫ p̃ exceptionẽ annulant. ar. ĩ. de vsur. quia frustra.

f Trahi possit. nõ dicit q̃ lr̃e nõ valent: sed ne trahatur p̃ eas vltra duas dietas.

vicarie prouentibus[a] est prouisum: ⁊ pro habente bñficij sufficientis subsidium ex certa sciẽtia super obtinẽdo alio beneficio de leui nõ scribim⁹ quin faciamus de primo i nostris litteris mentionem.

dẽ in cõcilio generali.

Nonnulli gratia se. apo. abutentes[b] litteras ei⁹ ad remotos[c] iudices impetrare nituntur: vt reus fatigatus laboribus ⁊ expensis liti cedere vl' importunitatem actoris redimere compellatur. Cum autẽ per iudiciũ iniurijs aditus patere non debeat: quas iuris[d] obseruantia interdicit: statuimus ne quis vltra duas[e] dietas extra suam dioc. p̃ litteras apostolicas ad iudiciuꝫ possit trahi[f]: nisi de assẽsu partium fuerint impetrate vel expressam de hac constitutione fecerint mentionem[g]. Sunt ⁊ alij: qui se ad nouũ gen⁹ mercimonij[h] conuertentes vt vel sopitas possint suscitare[i] q̃relas vel nouas immittere questiones: fingunt causas super quibus a sede apo. litteras impetrant absq̃ dominorum mandato: quas vel reo: ne propter eas laborum vel expensaruꝫ dispẽdio molestetur aut actori: vt per ipsas aduersariuꝫ indebita molestatione fatigent venales exponunt. Cum autem lites restringende[k] sint potius q̃ȝ laxande: hac generali constitutione sancimus: vt si aliquis super aliqua questione decetero sine speciali[l] mandato domini litteras ap. impetrare presumpserit ⁊ lr̃e ille non valeãt: ⁊ ipse tanquã

g Mentionẽ. vt si dicat nõ obstãte tali ɔ̃stitutione. ⁊ sic pꝫ ex ꝟ loco q̃ rescriptũ deberet facere mentionẽ cõstitutionis ad hoc vt ei preiudicet. ar. ĩ. de eta. ⁊ qua. cũ te. sic dꝫ etiã facere mentionẽ de p̃uilegio. ꝫ. e. cũ ordinẽ nec hꝫ locũ illa regula spãle derogat generali. lꝫ nõ faciat mentionẽ d̃ illo. ꝫ. e. c. l. ⁊. c. pastoralis. ꝫ hic rescrip. ũ spãle non derogat generali ɔ̃stitutioni: ⁊ illa ẽ cã q: cõstitutio illa cõtinet ius cõe. ꝫ ius cõe nõ tollit p̃ rescriptũ cũ rescriptũ p̃cedi debeat p̃ ius cõe. ⁊ nõ ꝯ. xxv q. ij. rescripta. ⁊ iõ necesse est vt semp rescriptũ ĩpetratũ vltra duas dietas faciat mentionẽ d̃ hac ɔ̃stitutione. et q: papa ignorat locorũ distantiã.

h Mercimonij. si. ĩ. e. quia nõnulli vbi aliq̃ tractãt litteras alijs eiusdẽ nominis.

i Suscitare. per rescriptũ p̃cipis lites sopite suscitari non debẽt. C. de trãs. l. cãs vel lites immo tales a limine iudicioꝝ debẽt expelli qui volunt lites sopitas suscitari. C. de sen. rescin. nõ pos. l. vl. ⁊ ꝫ. e. dilectus.

k Restringende. sic de pe. di. i. pene. ⁊ ff. de lib. ⁊ posthu. cũ q̃dã. ⁊ ff. si cer. pe. quidã. ⁊ sic videt q̃ in rescriptis v̄ba pon⁹ sũt restringẽda q̃ȝ amplianda. ĩ. de offi. dele. cũ olim abbas in fi. ⁊. c. p̃. ⁊. q̃. nisi indulgeãt bñficia. ĩ. de dona. cũ dilectus in fi. ⁊ ĩ. de v̄bo. si. olim tibi.

l Speciali mandato. sic ꝯ generalis p̃curator nõ sufficit ad impetrandũ lr̃as qd̃ est bñ notabile sicut requirit spãlis p̃curator in transactione. C. de transac. trãsactiõis placitũ. ⁊ ĩ. de arbi. p̃ tuas. ⁊ de in ĩte. resti. petẽda. ff. de mi. illud. §. si talis. ⁊ ĩ. de rest. in ĩte. corã. ⁊ i de latione iuramenti q: procurator nõ debet deferre iuramentũ alteri parti. ff. de iureiu. iusiurandũ. §. p̃curator. Sic p̃ p̃curatorẽ generalẽ nõ põt fieri acceptilatio: nisi habeat speciale mandatũ. ff. de acceptil. l. iij. Sed nõne ratihabitio dñi sufficit ad hoc vt valeant littere: seu valere incipiant que pri⁹ nõ valebant qd̃ videt. ff. de iudi. l. licet. verũ ⁊ ratihabitio retrotrahit. ff. de pig. si fundus. § si nesciente. ⁊ ĩ. de clã. despon. q̃ nobis. et infra de elec. q̃ sicut. Jtẽ lr̃e q̃ p̃mo nõ valẽt postea ɔ̃ualescũt. infra d̃ fo. cõpe. lꝫ. ⁊. c. ex tenore. Ad ꝟ rñdeo q̃ lꝫ p̃curatio q̃ nulla est possit ratificari. nõ tñ valent littere iste aduersario ꝯdicente. infra. e. ex parte. p̃pter rõnes q̃ in lr̃a ipsa reddit q: lites restringende sunt ⁊c̃. Sꝫ nunq̃d lr̃e iste sãt nulle ip̃o iure. videt q̃ sic q: tanq̃ falsari⁹ punit: ⁊ sic iste lr̃e false sunt sicut infra venalis nulla

est.ij.q.vi.§.diffinitiua.ff.venales.τ.ij.&.vi.τ ho.elec tū ab omni in fi.dico φ ꝑ exceptōem sunt annullande in vtroqȝ casu istius capituli ñ reus nihil obijceret vā lerent. Sȝ qs debet probare φ sine mādato sunt impe trate an ille φ excipit φ nō sunt impetrate ꝑ ꝓcuratorē: en dñs qui vtitꝰ illis videtꝰ φ dñs q vtitꝰ illis litteris: τ exhibet eas debeat probare māda tum: qꝛ executor tenetꝰ obedire mā dato iudicis: nisi primo probetꝰ mā datū.j.de of.dele. ꝗ in iure.§.e.cū contingat. Aliter enim possit reus ꝓ bare φ nō essēt im petrate ꝑ procura torem cū sit pura negatiua τ negan tis factum ꝑ rerū naturam nulla ē ꝓbatio.j.de elec. bone.τ.vi.q.v.§. actor qd asseuerat. Preterea lȝ aliqs ostendat instra ec clesie: nō tñ ei cre ditur: nisi caueat de rato.j.de of.de le.corā i prin.τ ge neraliter traditur φ quotiens de mā dato dubitatur: vl ꝓcurator dȝ pro bare mandatū vel cauere de rato. C. de procu.l.i. Preterea nonne iubetur cū auctēti co ex hiberi libellus porrectus pape.lxxxi.di.maximianus ex.vij.q.i.pūti ñ.sȝ ad quid nisi ad hoc vt sciatꝰ hoc .s.ꝑ quē fuerit ipetratū.nā forte ꝑ excōicatū fūt ipetrate: q ñ valēt.ar.j.d ꝓba.pꝰ cessionē.τ.§.e.dilectꝰ.d h dic vt i decre.pi a.d excep. Nec obstat si dicatꝰ φ istiȝ apparet ñ vitiatū: ergo stādū ē et docē ꝯtrariū probetꝰ.C.d edic. diui.adri.tol.l.vlt.hic enim nō impugnatꝰ scriptura: qꝛ vera sit bulla τ verus sit actor: sȝ tñ de mādato ipetrā tis dubitatur. Ad hoc dicit io.φ si ita cōtineatur rescri pto: τ ꝯquestꝰ ē talis ꝓcurator d tali tūc nō ē necesse ꝓ bare mādatū: qꝛ ꝑ lr̄as illas satis apparet ꝯ mādato: ex quo papa appellat eū ꝓcuratorē: qꝛ ꝯstet φ vidit mā datū. Sȝ ñ cōtinetꝰ i lr̄is: significauit nob talis vl con questꝰ ē nobis: cū ille ñ fuerit i curia: sed alius q dicit se fuisse procuratorē legitie cōstitutū: tūc tenetꝰ ꝓbarꝰ mā datū: qꝛ plerīqȝ fingunt se esse alios: τ sub noīe alioꝝ litteras ipetrant: τ nisi doceat d mādato ñ dȝ audiri vt hic dicit. In cā ap. dicebat ipse io.φ ñ tenetꝰ ꝓbare mā datū: qꝛ nō ē credendū φ aliqs negligat ius suū i ꝓse quendo appellatōeȝ ꝗ al's diligēs ē: ar.C.q τ adue.ꝗs l.i. Si aūt per simplicē ꝗrelā sint lr̄e ipetrate: necesse ē semp ꝓbare mādatū.ꝯtrā ista ñ bñ fuit ab ait: nec admit tebāt iudices talē exceptōeȝ: sȝ certe hū dȝ admitti: qꝛ

nō valēt lr̄e nisi sint ipetrate ꝑ ꝓcuratorē: τ h ꝓbatꝰ in decre. greg.j.e.ti.ex pte.vt ibi dicemꝰ.secꝰ credo in lr̄is sup bñficijs obtinēdis: qꝛ ibi nō exigitꝰ mandatū: cū sup nulla l.te ipetrātꝰ sȝ de grā tñ cōcedātur: sȝ rescripta ad lites iā ortas τ nō fu turas ipetrantꝰ.j.e.ti.ca.vlti.curia romana nō cōsueuit hāc exceptōeȝ de mādato ad mittere: nec nos admit tere debemꝰ: τ si ꝓpter hoc appellaretꝰ ñ daretꝰ lr̄e sup tali appellatōe.

falsarius puniatur: nisi forte de illis ꝑsonis extiterit: a qui bus nō debet exigiꝰ d iur mā datū. Honorio .iij. cāturieñ: ar chiepo τ cōiudicibꝰ suis.

Dilectus filius.i.sarrace nus clericꝰ exposuit co rā nobis: φ cū iordanus cleri cus dumelieñ.ipsū sup eccl'ia sancti nicolai dumelieñ. corā nobis aucte litteraꝝ nr̄aꝝ tra xisset in cām: ex parte ipsius i.fuit excipiēdo ꝓpositū φ au ctoritate ipsaꝝ litteraꝝ nō po terat ꝯueniri: eo φ vltra duas dietas a dioc.vbi ꝑdicta eccl'a erat cōtra statuta concilijꝰ ge neralis: de quo in eisdem lr̄is nō fiebat mētio: distabatis: τ qꝛ huiusmōi exceptionem ad mittere denegantes procede batis in causa: ꝑ eo φ idē.i.in ropheñ.τ belieñ.dioecesi. be neficia obtinet: quasi ex hoc do miciliū intelligeretꝰ habetꝰ ip se nr̄am audientiā appellauit τ infra. Cumqȝ idē.i.appella tionē interpositam ꝓsecutus ad eboraceñ.archiepm τ eiꝰ collegas super ꝑmissis litte ras impetrasset: vos in cā ipa nihilominus procedētes eis dem iudicibꝰ ne in commisso sibi procedant negocio inhibe tis. Quocirca mandamus: φ tenus si est ita: cause superse deatis eidem: cū nō vos: sȝ di cti iudices cognoscere hēant: ad quos iurisditio dbeat per tinere. Eidem episcopo τ ar chidi. legioneñ.

Capitulum sancte crucis camaraceñ. exhibita no bis petitione mōstrauit: φ ca limaco clerico super prebēda li beneficio in eorum ecclesia obtinēdo litteras nostras ad eos monitorias: τ demum ꝑ ceptorias impetrante.b.cleri cus cōtra eos super cōsimili beneficio in eadem sibi eccl'a cōferendo ad.i.archidi.tor.τ

a Debet exigi.q sint il le ꝑsōe: hēs.ff.d ꝓcu.sȝ he.

b Dilectus filius.con cilij.§.e.c.pri.

c Domiciliū.ex hoc videtꝰ φ lȝ aliqs hēat ꝑ bēdā vel eccl'aȝ alibi. φ propterea nō habeat ibi domiciliū: nā sola posses sio domꝰ q in ciuitate a liq cōparatur ñ facit do miciliū.ff.ad mūicip.li bertus.§.sola.verūtamē bñ pōt qs hēre domicili uȝ i pl'ribꝰ locis dum modo se in vtroqȝ equa liter collocasse videatur ff.ad mūicip.l.assūptio §.iuris prudētibꝰ.τ.j.d fo.cōpe.ex parte.b.alij di citur ibi hēre domicili um vbi maiorē partē re rū suaꝝ poss.det: τ assi due cōuersatur τ ibi dȝ rādē.C.vbi sena.vel clar l.senatores.vel ēt vbi vē dit emit ꝯtrahit τ festos dies celebrat.ff.ad mū. eius.§.si.ratione vero rei d qua agitꝰ pōt cōueniri.j.d fo.cō pe.sāe.C.vbi i rē ac.l.fi.τ ex h forte ortꝰ.j.d fo.cōp.c.vlt.vbi numerantꝰ plura.ex qbꝰ sortitꝰ qs forū: τ sic pȝ φ diete iste sē per sūt cōputāde respectu dioc.vbi ē res d q qs ꝯueitꝰ.j.d fo. cōpe.ex pte.b.licet.j.illas hēat bñficiū vel qñqȝ iueitꝰ.vt h di. Sȝ i ꝑsōali actōe secꝰ: qꝛ pōt ꝯueiri vbicūqȝ hȝ domiciliū.

d Inhibens.τ male: qꝛ postqȝ cā appellatōis ē cōmissa ex certa scīa: iurisditio prioꝝ iudicū ē suspēsa.j.de of.dle.pasto ralis.§.preterea.sȝ iudex appellatōis pōt inhibere iudici a quo appellatū ē: ne i eadē cā procedat.j.de of.or.romana.ff.si militer.τ.§.a quibus.τ.j.de ap.romana.§.si autem.

e Sȝ dicti iudices.nā iudices appellatiōis dbēt cognoscē an sit legitie appellatū: τ si legitima ē appellatio: ipsi cogno scāt: al's remittāt ptes ad priores iudices i expēsis ꝯdēnādo ap pellantē.j.d ap.vt debitꝰ.τ.c.cū spāli.τ ita qñ iudices ad a p pellationē dati sūt sēp debēt cognoscē d huiusmodi iurisditōe nec ꝯueire cū priorꝰ: sic qñqȝ vidi fieri.illō.n.hȝ locū qñ dicū si iudices ꝯtēdūt se hēre iurisditionē pncipalr.§.e.pastoral.b

f Capitulū.ꝯsili.ꝗ ñ sup eodē bñficio: sȝ diuersis: al's ñ dicet ꝯsili: qꝛ si ꝯsile ꝗ aliud ē ñ idē: vtroqȝ alioꝝ ipetrauerat vt ei ꝓuideretꝰ i bñficio ꝑbēdali: sȝ nō sup vno: sed ita simplr: qꝛ nihil ē idē cui sile ē: ar.ff.si mēsor fal.mo.dix.l.i.§.h actō.

g Mentione nō hita.ꝑ h videbatꝰ φ lr̄e nō valebāt.§.e.re tex.τ.j.de of.dle.ex pte.ij.sȝ ꝑme.ibi iā fuerāt ꝑtate añ ꝑsen

tationez secundaz: sic nō ɔdicit sed ɔcordat huic: ꝛ ibi nō. ꝛ etiam non ob. c. ceterū.

a Appellationē. vñ vr̄ ꝙ sn̄ia postea lata nō tenuit. j. ō sen. ex. p mas. Sꝫ ɔ dr̄. i. vbi dicē sn̄ias pfatas relaxet: ꝫ ibi dicēs rō q̄ tenuit sn̄ia. vel itellige ꝙ ex iusta cā appellatū ē: q: forte lr̄as alteri⁹ recepant vel aliā iustā cāz allegauerit ꝛ sic non tenuit sn̄ia. vel dicas vt i vlti. notula.

b Suspēsionis. ar. ꝙ suspēsus pōt āpli⁹ suspēdi: sicut excommunicatus potest excommunicari. iij. ques. iij. engeltrudam. ꝛ. xi. q. iij. excellentissimus. xij. q. ij. de viro ꝛ. j. de iude. ꝛ sarace. ita quorundaz in fi. vbi de hoc.

c Ad eos prius. ꝛ ita q ꝑuenit aliū: ille obtiet. j. ō ap. vt ōbit⁹. ꝛ. j. e. abbatē. ꝛ ē si. ff. ō pcu. pluribus. ꝛ. j. ō pcu. si iniuste vbi potior ē ɔditio occupāns. ꝛ si. ff. ō ꝟ. ob. si titi⁹. Sꝫ vr̄ ꝙ ille p q̄ fuit lata sn̄ia prio ōberꝫ obtinē: si ille q primo pn̄tauit rescriptum: sic sigs a plurib⁹ ɔueniaꝫ ex nora eiusdē sui: nō. n. q pmo egit: ꝫ ei q ad sn̄iaz pus puenit dꝫ dari. ff. ō nor. sigs a mult; sic ēt i actiōe ō pecul. ff. ō pecu. si ꝟo. adhuc forte idē posset dici h. ille. n. obtinuisset: q pri⁹ recept⁹ fuisset: ar. j. ō pbē. dilect⁹. n. ꝫ h nenter ad sn̄iaz venit: hic pn̄t assignari mlta ɔtra. j. ō of. ōle. ex pte. i. ꝛ. ɜ. e. in. ceteꝝ. ꝛ mlta ɔsilia: ꝫ iura illa hodie correcta sꝫ p id qō hēs. j. ō ap. vt ōbi r⁹. ꝛ p id qō dīc h: de hac mā dicas vt dixi. ɜ. e. c. i. ꝫ illa dcr. ex pte. j. ō of. dele. loqꝫ i alio casu: cū iā lr̄e sꝫ pmo pn̄tate ante pn̄tationē scdaꝝ: ꝛ ita ɔcordat cū ista. Alij dicūt ꝛ forte bn̄: ꝙ pme lr̄e valent ꝛ nō scde: q: ō primis nō faciūt mētionē: si ñ fuit negligēs in psequēdo ius suū: ꝛ h ɔstet: lꝫ prius pn̄tēur secūde: dū tñ ñ recipiaꝫ scōns añ pn̄tationē prioꝝ: ꝛ ita cessāt ɔtra. Sed si prim⁹ nō ɔsequaꝫ ius suū dolo vel negligētia cū psequi posset: valebūt secūde: lꝫ de primis non facit mētionē secus i rescriptis ad lites obtētis: vbi p sollicitudinē pn̄tans pdiꝫ primū rescriptū lꝫ secundū ō pmo nō faciat mentionez. j. de ap. vt debitus. ibi. n. remanet ius saluū vtriqꝫ spetrāti.

d Sententias. s. excōicationis ꝛ suspensionis latas.

e Relaxetis. ex h pꝫ ꝙ sn̄ia suspēsionis post ap. lata tenuerit Sꝫ vr̄ ꝙ appellatio tenuit ex eo ꝙ ei tn̄: q lr̄as pmo pn̄tauit p uidē ōberet: ꝛ si illi q scdo pn̄tauit lr̄as suas ɔ quē fuit appellatū. Dicas ꝙ iō tenuit sn̄ia nō ob. ap. q: nondū puiderāt alicui prioꝝ illoꝝ: ꝛ i lr̄is ɔtinebaꝫ si aliū ad mādatū nr̄ꝫ ñ recepissꝫ. hec. n. clausula: nisi ō mādato nr̄o eadē ecclīa in receptiōe alteri⁹ fuerit grauata: erat i vtrisqꝫ lr̄is i serta: vt pꝫ i litera: ꝫ ipsi nō recepant adhuc. vñ ñ tenuit appellatio cū nō dū ɔpeteret eis exceptio. vel dicas si vis: pdictas sn̄ias relaxetis ad cautelā: ꝫ ñ ad illā sn̄iaz: q lata fuit post appellatōz q legitia fuit ꝫ ñ ad alias latas p calumaco: vbi appellatio ñ pcessit: ꝫ ppe illō vbū relaxet: ꝛ sic ppe ꝛ lpe sꝫ illō tenet. si. xxvi. di. pdicꝫ. ꝛ. c. pon⁹. lxij. di. i synodo. Quid si pn̄tatē p aliquē illoꝝ facta ipsi caplō alij iudices post appellationez

eius collegas de predictis litteris nō habita mentione[e] executorias a nobis litteras impetrauit: qui post appellationem[a] ad nos interpositam in eos suspensionis[b] ꝛ excommunicationis sententias protulerunt: ac dictus. c. super executione mandati pro eo facti ad alias obtinuit scripta nostra qui tulerunt suspēsionis ꝛ excommunicationis sententias in eosdem. Quocirca mandamus quatenus eo recepto in canonicum ꝛ in fratrem assignatoqꝫ sibi beneficio prebēdali qui ad eos[c] prius mandatum apo. reportauit prefatas sententias[d] iuxta formam ecclesie relaxetis[e] alteri sup prebendali beneficio in eadem ecclesia silentiū imponētes. Idez bituricen. archiepiscopo. ap. se. leg.

Audientiaz nostraz peruenit ꝙ quidā clerici obtentis a se. ap. litteris super puisione sua in aliquibus ecclesijs tibi subiectis recipiētes ab eis annuas pensiones[f] seu alia beneficia ab eorū impetitione desistunt renunciātes[g] beneficio litterarū: ꝛ infra. ꝟ. t. mandamus quaten⁹ eos qui post litteras taliter venditas alias ō illis mentione non[h] habita impetrabunt de cetero vel hactenus impe

excōicauerūt: vr̄ ꝙ tenēat appellatio: q: erāt alij puenerat: ius hēbāt. vñ si caplm̄ appellauit ɔ secundo presentantē: bn̄ videꝫ tenere appellatio: q: ei debēt puidere q primo pn̄tauit vt h dicit: ꝛ iō absolutio ad cautelā fieri dꝫ. Sed nō credo: q: quotiens aliq absoluūꝫ: ad cautelā illud exprimiꝫ. j. de ap. ad pn̄tiaz. j. ō testi. veniēs. in fi. vñ prima rō verior vr̄. vel intelligiꝫ tñ ō sententijs illoꝝ a qbus nō est appellatum: ꝛ sic planum est.

f Ab audiētiā. pēsiones. huiusmodi pēsiones: q in fraudez fiunt de puentibus ecclesiaꝝ, phibite sūt in ɔcilio generali. j. de pben. extirpāde. in fi. j. de collusi. audiuimus.

g Renūciantes. Sed nunqd ɔtinꝫ simoniā huiusmodi renūciatō: vr̄ ꝙ sic: cum ex litteris hꝫ ius ad petēdū bn̄ficium spiritualē: ꝛ in talibus omnis pactio ꝛ conditio cessare debeat j. de pac. c. vlti. ꝛ. i. q. ij. quam pio. Posset dici ꝙ non est simonia: q: ea que precipiunꝫ a iure: licite deducūtur in pactū etiam in spūalibus. j. de elec. significasti. ꝛ. xvi ꝫ. q. ij. eleutherius. ꝛ istud est de iure ꝙ renunciet lr̄is si vult hre bn̄ficiū: ꝛ si hꝫ etiā bn̄ficiū posset deduci i pactū: ꝙ ei renūciaret si vellet aliquod aliud bn̄ficium obtinere: q: vtrunqꝫ hre simul nō pōt. j. de pben. cū nō ignores. ꝛ ſm hoc expone: vēditas. i. cū tali pacto renūciatas. vel pōt dici ꝙ simonia fuit: qō hic non negatur vel dic ꝙ non fuit simonia, pꝑter hoc omissa: qō ē equiꝫ: cū nullū ius spāle habuerit per litteras illas.

h Non habita. ꝛ ideo non valent. j. e. c. pri. ꝛ. ɜ. e. ti. ad aures. ꝛ. c. cum adeo.

i In irritum. Sꝫ q̄riꝫ an generaliꝫ sit verū: ꝙ quicqd fit p lr̄as tales surrepticias debeat reuocari: hoc manifeste pbatur in caplō isto: ꝛ est si. ɜ. e. cum dilecta. ꝛ. c. cōstitutus. ꝛ hoc iō q: per lr̄as tales iurisditio nō vr̄ dari j. de of. vica. sua nobis. xxxv. q. ix. veniā. ꝛ. c. sententiā. etiam altera pte absente: ꝛ. j. de re iudi. cum olim. ꝛ. ff. de iudi. si ptor. ꝟ. marcellus. Nec ob. si dicas ꝙ post sententiam non admittaꝫ exceptio. iij. q. vj. ꝟ. exceptio. ꝛ. j. de re iudi. inter. Sed illud non hꝫ locum in exceptionibus in quibus agitur de falso. j. de pcu. in nostra. ꝛ. j. de pba. lꝫ. cum enim per tales litteras non receperint iurisditionem: q: quid per eas factum est: non tenet: ꝛ est si. q: replicatio omissa ante sententiam ex causa pbabili post sententiam pponitur. ff. quando ac. ō pecu. annalis. ꝟ. quesitum. aſs est. ꝟ. prime. l. multo fortius exceptio. ad idem facit. j. de re iudi. ad probandum. ar. j. de despon. impu. ad dissoluendum. in fi. sed illa decre. aliter intelligitur. Econtra videtur ꝙ per tales litteras

trauerint: carere decernes cõmodo earundem: et ecclesias non permittas earum occasione vexari reuocando in irritum siquid earum pretextu inueneritis esse factum. Gre. ix. mediolañ. archiepiscopo.

In nostra proposuisti presentia quod nonnulli clerici a se. ap. plures l'ras non tamẽ alias de alijs mẽtiões facientes ipetrãt fraudulẽter quod i pluribus ecclesijs admittantur: sic quod aliqñ in alijs recepti: lz nõdum in eis ecclasticũ bñficiũ sint assecuti alias eccl'as super receptione sua nihilominus impetũt et molestãt: et infra. Mãdamus quatẽus eos clericos ecclesijs i quibus recepti sũt faciens esse contentos: non permittas alias ab eis occasione litterarum huiusmodi molestari: nisi de receptione forte sua exp'ssã fecerit mẽtiõem.

Idẽ epo siluanecteñ. et abbi.

Ex pte decãi et capli laudun. fuit ppositũ: quod cũ ipsi auctte se ap. indulgẽtie i nobilẽ virũ. i. excõicatõis sententia protulissẽt: procuratoribus partium: propter hoc ad se. ap. accedentibus et lite sup diuersis articulis cõtestata nos cãz vobis cõmisimus terminandam: hoc adiecto vt ñ obstarent l're pter assensum partium impetrate. Dict' ãt nobilis citatus proposuit quod p illas litteras procedendum nõ erat: ex eo quod. u. qui easdẽ litteras impetrauerat falsus

detur iurisdictio: licet possint elidi per exceptiõem: vt. s. e. nõnulli. dictũ ẽ ar. ff. de bo. pos. secũdum tabulas. l. penul. §. testamẽto. vnde non põt dici retro iudiciũ nullum fuisse. vnde si aliquis sciuit sibi cõpetere exceptionẽ et non excepit: sibi imputet. si nesciuit pretextu exceptõis post reperte s'nia non retractet. j. de re iudi. inter. et c. suborta. Itẽ libertas per falsos codicillos data ñ reuocat. ff. de manu. testa. cũ ex falsis. et legata prestãtur licet testamentũ sit falsum. ff. de here. insti. l. vl. circa istam materiaz dicebat io. quod sententia lata per tales litteras tenet: nisi releuetur per appellationẽ vel supplicationẽ: sed rescitanda est per in integrum restitutionem. vel si vis dicere quod per illas litteras nulla datur iurisditio: non est necessaria restitutio quia ipso iur nulla est sententia. j. de offi. vica. sua nobis tu dicas quod tales littere non sunt irrite ipso iure: sed possunt annullari per exceptionem. vnde si a principio huiusmodi exceptio proponatur: si aliquid fiat contra: totum reuocatur: et sic sequitur. s. e. constitutione tutus. et c. cum dilecta. Si autem per consensum partium tacitum vel expressum procedatur: detur sententia tenet quidem et valet cum sit lata a iudice suo nec contra ius constitutionis vt. ij. q. vi. §. diffinitiua. et. j. de re iud. cũ inter vos. nisi fuit appellatum vel supplicatum. xxxv. q. ix. veniam. et c. sententiam. et C. de preci. impera. of. auc. que supplicatio: et in causa ap. vel supplicationis potest opponere de surreptione: et si ostendit se ignorasse bene auditur et poterit hoc probare per iuramentuz quia hoc aliter de facili probare non posset. j. de testibus presentium. et. j. de excep. pastoralis. et hoc intelligo h si eis ignorantibus de prioribus litteris receperũt istos per litteras secundas: ar. ad hoc. j. de preben. dilecto. vel potest dici quod aliud sit in beneficijs: quia beneficium potest possideri: nisi canonice habeatur. j. de institu. ex frequentibus. sed isti per fraudem obtinuerunt: et iõ iniuste: et si primam ecclesiam habuissent. quo ad titulũ secundam habere non poterant: nisi dispensatiue. j. de elec. dudum decre. greg. et ideo necessaria fuit scientia pape in impetratione litterarum talium. j. c. proximo. quia papa pro aliquo beneficio non scribit ex certa scientia quin faciat mentionem de primo beneficio. s. e. postulasti. in alijs bene tenent ea que fiunt per tales litteras: ex quo tacite vel expresse approbantur littere. j. de off. dele. ex pte. ij. nec eo pretextu posset appellari.

k In nostra. mentionem. et ideo videtur quod secunde valere nõ debeant. s. e. p'tori. et. s. e. ceterum. et c. ex parte. et. j. de offi. dele. ex parte. ij. sed in pendenti est que valeant. si ãte presentatiõem primarum secunde fuerint impetrate. tũc eis valebunt que prius fuerint presentate: vt. s. e. c. i. capitulum. et. j. de ap. vt debit'. post quã vero receptus essz per primas non valerent secunde. vt. j. sequitur preterea quia papa nõ intẽdit ei prouidere in plurib' beneficijs: nisi in secundis litteris mẽtio fiat de primis. j. e. c. si proponẽte. etiam si modicuz essz beneficium primum. j. de preben. cum teneamur. Sed quid dices si prime littere annullate sint per exceptionem: nunquid valent secunde licet de primis non faciant mẽtionem. dico quod valent secunde si nondum esset presentate: quia potius ad cautelam impetrate videntur vt si non possz beneficium consequi p primas vteretur secundis sicut consueuit dici in rescriptis. s. e. ex tenore. et verba cum effectu intelliguntur. j. de cle. nõ resi. relatum. vnde cum nihil obtinuerit per primas valent secunde quia hec fuit intẽtio pape vt per litteras suas beneficium consequeretur: et hoc satis innuitur ex eo quod dicit: eos facias esse contentos ecclesijs in quibus recepti sunt.

l Beneficium assecuti. Si enim nondum sunt ecclesiasticum beneficium assecuti: quare non valent littere iste secunde: quia qui beneficium ecclesiasticum non est consecutus potest pro beneficio litteras impetrare. s. e. cum adco. et. j. si pponente. Respondeo licet beneficium non sit assecutus: tamẽ ius canonie per quod in breui beneficium est habiturus: ex domini pape mandato est consecutus: et pro beneficiato iam reputatur. vnde de hoc in suis litteris tenebatur facere mentionem: si iam erat receptus.

m Ex parte. indulgentie. forte concessum fuerat capitulo audumeñ. vt si quis in eorum manifestam offensam inciderit quod illum possent excommunicare. similem indulgentiam habes. j. de ver. sig. ex parte. ibi concessum erat canõicis carnoteñ. quod nemini licitum esset absoluere excommunicatos pro ecclesia carnoteñ. nisi satisfactione premissa pro emẽda.

n Articulis. qui fuerint alij articuli non habemus.

o Contestata per procuratores duos ad totam litem.

p Assensu partiũ. hoc solo non valebant littere posterius impetrate preter consensum partium: etiam si mandatum pcuratoris non fuerit reuocatum. s. e. ceterum. hoc tamen nõ fuit allegatum. vel intellige de alijs litteris ad alios iudices prius impetratis et ita planum est.

q Impetrate. i. impetrande vt cõsonet glo. b.

a Procurator.nõ q̃ q̃ (d) falsus procurator q̃ nunq̃ fuit & talis nec dñm obligat nec soluentẽ tali procuratori liberat: nisi dñs ratũ hẽat.ar.j.de of.dele.cum olim.&.j.e.ti.corã.ff. de iudi.l.3.&.ff.de cõdi.cau.da.si procuratori falso.dz etiã falsus procurator q̃ fuit & nõ est:vt hic:& iste liberat soluentẽ sibi p dño ignorãte: sed dñz nõ obligat.ff.si cer. pet. eius qui in prouĩcia.&.ff. de solu.sigs seruo.de exceptione aũt procuratoria notabitur.j.de procur. in nostra presentia.

b Propter suspitiõez. sic.j.de procura.in nra. pp suspitionẽ põt procurator nõ solũ añ: 3 etiaz post litẽ otest.remoueri. ff.de pcur.item si suspectus.puta q̃ affinitate aliq̃ aduersario õiungat ff.e.aut affinitate.aut si familiaris fiat aduersario.j.de of.dẽle.insinuãte:& quotiens noua causa superuenit.ff.e.si post.& hoc post li.otest.3 causa cognita.ff.e.si post li.&.l que oia.& hoc verũ ẽ si pcu.õdicat:sec9 si õsentiat q: tunc sine cã cognitione remouet.

extiterat procurator: cũ ipse añ ĩpetrationẽ lraʒ ipsaʒ pp9 suspitionẽ: quã õ eundẽ õcepat, mãdatũ sibi traditũ reuocasset. Eis igit proponẽtib9 ex aduerso: q̃ ad nos vel ad ipsos huiusmodi reuocatio nõ peruenit: vosq̃ deberetis per litteras ipsas procedere p quãdã interlocutoriam protulistis. Petente itaq̃ procuratore ipo rũ:vt inspiceretis pdictam indulgentiã: procurator ipsius nobilis ex aduerso rñdit: q̃ ñ erat per iam dictas litteras procedendũ: exhibens alias q̃sdam posterius impetratas inter alia otinentes: vt si de partium voluntate pcederet cãz terminaretis eandem: alioq̃n ipsam sufficienter instructam remitteretis ad se. ap. examẽ cũ indulgentia memorata: q̃s lras ipsi ex eo nõ valere dicebant: q: p eundẽ.u. & post reuocationẽ mandati fuerant ĩpetrate: q: vero iuxta generalis statuta concilij apo. littere quas sine speciali mãdato domini q̃s impetrat valere non debẽt: nisi sit õ illis personis a q̃bus nõ ẽ exigendũ õ iure mandatum: mandamus quatenus si reuocatio mandati

seruet: vt dcm̃ fuit ibi: & sic õfirmat h̃ tenor illius constitutionis. Sed q̃liter pbabit q̃s lras ĩpetratas de mandato dñi: de hoc dcm̃ est ĩ illa õstitutiõe nõnulli. Sigs õstituat aliquẽ procuratorẽ suũ ad ĩpetrandum: sufficit oñdere q̃ sibi dedit mandatũ ad ĩpetrandũ: 3 adhuc ñ vr̃ sufficere: q: p h̃ ñ õstat q̃ ille ĩpetrauerit: nam alius potuit eas ĩpetrare & sic ñ sufficit ostẽdere tale mãdatũ: q: illud ñ pbat impetrationẽ: q: ñ pbat hoc esse q̃d ad h̃ õtingit abesse.l. de trans. in̄ corporalia.&.C.vnde cognati.l.non hoc.& sic vr̃ adhuc q̃ necesse sit pbare: q̃ ille procurator tales lras ĩpetrauit: q̃d erit difficile pbare q̃d ergo erit: dico q̃ necesse ẽ q̃ ostẽdat sine pbet mandatũ: & q̃ probet se ab illo recepisse litteras cui mandauit siue ab alio p ipso: & consulo q̃ taz de mandato q̃3 de receptione lraʒ ab illo procuratore fiat publicum instrũ ad faciendũ fidẽ in iudicio si ei obijciat: & hoc credo verũ tã in cã appellationis q̃3 ĩ litteris: q̃ ĩpetrant p simplicẽ q̃relam: l3 ioãnes dixerit q̃ nõ est ita in cã appellationis: q: ita bñ põt lites finite p snĩam suscitari p tales lras ĩpetratas sine mandato: vt p alias. acq̃esceret.n.forte snĩe si lras non haberet: & sic generaliter intelligo õstitutionẽ. Hec decre.& illa.s. e.nõnulli.de iure sic intelligunt: tñ satis credo sufficere iuramentũ impetrantis cũ vno teste ad faciendũ fidez sup impetratiõe lraʒ: ex quo õstat de mandato.j.de pcu.ex insinuatiõe. Uin. dixit q̃ generalis procurator sufficit ad hoc q̃d est õ istam lrãm & õ legez.ff. de of.eius cui mã.est iur.l.i. sed ipse exponit spãli.i.expresso: q̃d ã vr̃ verũ: q: in gnãli procuratione nihil de ĩpetratione exprimit: & hoc dicit p legem q̃ poti9 õdicit.ff.de pcur.procurator tutor.sed si haberet generalẽ procurationem ad lites: & liberã administrationẽ satis credo q̃ possit lras ĩpetrare: vt.ff.de pcu.procurator cui.j.de pcur.petitio.&si haberet mandatũ generale ad negocia tñ: nõ credo q̃ possit litteras ĩpetrare ad lites: q: vt hic dr̃ spãle mãdatum exigit in hoc casu: ar.l.pdicte.procurator tutor. curia tñ non seruat hoc quod hic & in concilio dicitur nec daret litteras propter hoc appellanti.

Quare q̃ nõ reuocat q̃c q̃d factũ fuit p talẽ procuratorẽ: rõ fallit in euidenti: q: huiusmodi reuocatio ñ puenit ad aduersariũ vel ad iudicẽ: vt ex aduerso pponebat: vt.j.sequit: & iõ q̃c q̃d cũ ipso factũ est: valet quousq̃ reuocatio sit nõ aduersario vel iudici.j.de pcu.mandato.nec ille pbauit q̃ reuocatio mãdati ad aduersariũ vel iudicẽ peruenit: & iõ recte interlocuti sunt iudices se debere p huiusmodi lras pcedere: & ille nobilis sup h̃ acq̃euit interlocutiõi oñdendo alias lras ĩpetratas p eundez procuratorẽ: q̃ ñ valent si reuocatio ad ipsuz procuratorẽ puenit: ad hoc.n.vt reuocatio teneat: nece. ẽ est vt ad aduersariũ vel ad iudicẽ perueniat.j.de pcur.mãdato.& ibi dicem9 de hoc: & h̃ in iudicio: secus ex̃ iudiciũ: vbi sufficit q̃ reuocatio perueniat ad procuratorẽ: & postea nõ valet q̃d facit in h̃ iudiciũ dñi.& bñ valet q̃d facit anteq̃3 reuocatio ad eũ perueniat: vt j.colligit.&.ff.si reuocatio &.c.ff.mãdati.si mandassem.

c Nõ valere dicebãt.& merito: q: ip̃e nobilis hãc allegat õez õ aduersarios allegabat.q̃ õ se illaz recipe tenebat.ex.dist.si romanor.&.iij.q.iij.sigs testib9.&.ix.di.neq3 quorũlibet.&.iij q.vij.cui9 in agendo.&.j.de cen.cũ olĩ3. Ar.õ.xxxvij.di.sigd veri.&.di.x.lege.& ita ex pp̃ria õfessiõne pbat secundas lras ñ valere: cui õfessioni standũ vr̃: sed nõ est verũ: nisi reuocatõ mandati ad procuratorez peruenerit: vt.j.seq̃t.&.ff.mã.si mãdassem.ar. q̃ nõ sufficit reuocare mandatũ nisi reuocatio perueniat ad procuratorẽ: vt p3 hic: & j.l.pdicta.si mandassez.& ita põt hic ratas lras añq̃3 reuocatio perueniat ad pcu.l3 õfiteat se reuocasse mandatũ: ñ tñ õfitet reuocationẽ peruenisse ad procuratorẽ: vñ d3 illud pbare: vt.j.dicit: & ita p3 q̃ primo ẽt nõ debebant valẽ: si pbet q̃ reuocatio ad procuratorẽ peruenisset: & tñ dr̃. j.q̃ valẽt: sed h̃ iõ ẽ: q: reuocatio ñ puenit ad iudicẽ vl̃ ad aduersariũ.j.de pcu.mãdato.& dr̃ de h̃.s.e. in isto.c.& aliud est in iudicio & aliud ex̃: vt dcm̃ est.s.e.nonnulli.§. sunt & alij.

d Sine spãli mandato.i.expresso sm̃ Uin.& ita p3 hic q̃ nõ valent lre sine spãli mãdato: l3 õtrõ illa.s.e.nõnulli male observet

e Personis.puta liberi parentes fratres & affines & liberti.ff.de pcu.sed & hee psone. q: & agere possũt pro talibus coniunctis psonis: dum tñ contraria volũtas non appareat.ff.de procu.pom.§.vlti.

f Si reuocatio.sed q̃s pbabit reuocationez peruenisse ad procuratorem in casu isto: capl̃m laud. d3 pbare hoc. alĩs regulare ẽ: q̃ actor semp d3 pbare mandatuz: vt di xi.s.e.c.nõnulli.papa tñ õtrariũ dicit: q̃ reus d3 pbare q̃ nõ sint impetrare p procuratorem: q: non est presumendum q̃ suã pecuniã iactet: & ita ppter presumptionem

transfertur probatio in reum.

a Dñs reuocauit.7 ita est si mādatū fuerit reuocatū ac si non habuisset mādatū.imo plus:q2 9 volūtatem d ñtrē lr̄e nō valēt:7 ita p3 hic et lr̄a sequenti:q ratihitio in tali casu locū nō h3 aduersario 9dicente. Item

una clausula que certa 7 determinata videret posš trahi ad plures psōas:qđ esse nō deb3:q2 gnālitas i h° lr̄is reprobat s.e.ad hoc.7 q2 rescripta stricti iuris sunt.j.d of.dle.p.7.g.7 restringende sūt lites pot° q3 largande.s.e.nōnulli.7 rō illi° decre.sup lr̄is.tunc h3 locū:qñ ex eo q dictū ē vł tacitū papa

si procu. mādauit hāc impetratōi c3 alijs:nūquid valebunt lr̄e impetrate per illū:vr q ñ: q2 pcu.añ li.cōte. aliū pcur. dare non pōt.C.de pc. neqz tutores.7.l. nulla dubitatio. Tu dicas q bene valent lr̄e ille impetrate p illu3 cui pcu.mandauit 7 q d3 procu.añ lit. cōt.nō pōt aliū p cura.cōstituē:id nō verū ē ad agendū sed ad negocia p curator datus alij demādare pōt.ff. mā.si procuratorē §.i.7.ff.neg.ge.si quis mādatō.7 talis pcurator bene cōmittitur i curia 7 cōsueuit dici in procuratione:do tibi ptātē 7 al.u3 possis si necesse fuerit constituere p curatorem.

b Significante. nō d remeñ. s3 vē q h sibi obesse nō debuit:

ad procuratorē peruenit:cū minus valere debeant lr̄e:que i petrantur ab illo a quo mandatū dñs reuocauit° i negogio iuxta prior cōtinētiā lr̄arū nō obstātibus posteriorib° pcedatis. Idē dcāo 7 magistro.g.canonico leodieñ.

Significāte.u.nos nouitis accepisse:q cum.r. 9.u.remeñ.dio.quibusdā pānis ad iudices litteras impetrasset:idem.u.excipiendo p posuit:q cū idē ñ de remeñ. s3 de leodieñ.dioč.existeret p huiusmodi lr̄as:cū de dioč.leodieñ.ñ facerēt aliquā mentionem:cōueniri de iure ñ poterat nec debebat:7 q2 exceptionē huiusmodi admittere denegarunt nostrā audientiam appellauit. Ideoq3 mādamus quatenus si est ita reuocato in in irritum 7 cetera.

Idē priori sancti laudi.7 successori rotħ.

Rodulphus clericus rector ecclesie sancti christophori de ciuitate sagiensi sua nobis insinuatione monstrauit: q cū magr̄.r.cū p quasdā litteras 9 ep3 sagieñ.7 quosda3 alios sag.dioč.super redditibus 7 reb° alijs impetratas a nobis coram iudicib° sup eadem eccl̄a p generalē clausulam:qdā alij conuenisset:idē rector proposuit,excipiēdo:q cū esset de ciuitate sagiensi .7 sub eadem clausula nullus d ciuitate ipsa intelligit inclusus pueniri nō poterat p eandem:7 quia dicti iudices exceptōe3 huiusmodi recusarēt admittere nr̄am audiētiā appellauit.Ideoq3 mādam° qtēus si est ita reuocetis in irritu3 7 cetera.

Idē abbati scī iacobi

Significauit nobis cōtissa namuteñ.q cū mō tuo comite fratre suo ipsa in ei° successērit comitatu.h.7.g. p quasdam lr̄as apostolicas 9 tuleñ.epm 7 quosdam alios

citius mouet ad dādu3 vel denegādū rescriptū j.e.ex insinuatione.7.c. si proponente.7.s.e.cu3 adeo. sed hic nō est ita.

c Rodulph°.sagieñ. dioce.p hoc p3 expresse q aliud est dicere 7 alios cōphēdu cleric° diocesan°:7 alios cleric° ciuitateñ.j.d x. sig.cū clerici placent.7 ita dicēdo qdā bonoñ.dioč.nullus ciuis poterit pueniri 7 id i clausula illa:7 qdā alij d3 pōt 7 dic:sic:7 qdā alij ciuitat.s 7 dioce. bonoñ.7 sic tā de ciuitate q3 de dioč.p illā clausulā poterūt pueniri:q2 ciuitas 7 dioce.diuersa sūt l3 sub vna iurisdictione siue vno epo.j.de cēsi.venerabil.7 si.q2 l3 eps sit in eccl̄a:7 eccl̄a i epo vt.vij.q.i.scire.tñ qnq3 noīe epi nō designat ecclia:l3 ipse sit caput eccle.j.de testa.requisisti. Si dixisset sagieñ.eps 7 qdā alij nūc p clausulam illā qdā alij:vr q tūc illi de ciuitate cōueniri debeāt q2 determinatio pcedēs.s.sagieñ.itelligitur

se nō debuit:q2 7 si hoc dixisset:nihilominus lr̄as hūisset s3.s.e.sup lr̄is.q2 ex quo de corpore 9stat:extrinseca nō necēt:licet oia nō exprimātur.j.de cōsā.7 affi. tua nos 7 c.ff.de rei ven.si in rem ni si.7 certū d3 siue pprio noīe siue demonstratione que vicem propriȝ nominis obtinet designetur:aut etiam digito ostendatur. ff.si certū pe.certum est.7.ff.de rei ven.si in rem ni si.Sed iste p son.aliter ostenditur:ergo videtur q sit per lr̄as tales audiendus. Preterea non deb3 ei talis error obesse cū cōstet de errore.C.de iur.7 fa.igno.error facti.Preterea falsa cā nō perimit legatum siue falsa demōstratio. C.de fal.cā adie.l.ij.7.ff.de cō.7 demō.falsa demōstratio.7 j.de cōuer.cōiu.ex pte.ij.nec mēdaciū obligāris impedit obligationem.j.de cōuersi.put.veniens.Sed ista ñ pfuit:q2 rō illius decre.sup lr̄is.nō h3 locum vbiq3. Nunquid si tutus appellet se seū in lr̄is:valebūt lr̄e: q2 si h dixisset pape:nihilominus lr̄as hūisset:nō pdest ei talis ignorantia siue error:imo nocet q2 lr̄e ñ valebūt vt hic dicit:7 q2 non cadit in iurisditionem. illius delegati:q2 papa non intendit dare iurisditōe3:nisi i hoiem remeñ.dioč.7 ptereа iconueniens videret :si tales lr̄e h deberēt valere huic:q2 sic videreñ incerte.q2 7.v.alius dioč.remeñ.p illas lr̄as posš cōueniri 7 ita

repetita.7 ē sensus:qdā alij sagieñ.vt.xxxv.q.vij.apl̄s.7. ff.d x.ob.tuta.§.i.imo 7 d dioč.put pueniri.j.e.significauit.q2 cl̄a illa vaga ē 7 gnāl:s3 nō ex dioč.vt.s.e.pastoral.§.i.Si dicas: 7 qdā alij sagieñ.dioce.mō cl̄a illa qdā alij restrigit p determinatōe3 sequētē ad illos d dioč.tm̄:aliogn ñ ess3 dr̄a int ista noīa beñ.7 diocesan°:s3 9stat q diuersa sūt 7 diuersa significant.ñ.n.st synonyma.vñ hōa fuit appellatio rectorȝ q erat d ciuitate:si sic diceret eps sagieñ.7 qdā alij iurisditōis ipi°:vł qdā alij subditi ipsi°:7c p cl̄a3 illā qdā alij posset pueniri tā de citate q3 d dioč.q2 tal cl̄a gnāl ad oēs itern° 7 extern° extēdit 3i et alia cā ñ poterat pueniri p lr̄as illas:q2 miora negocia ibi exp̄mebāt:vñ p gnālē cl̄a3 sup maiorib° ñ poterat pueniri.s.e.sedes.S3 hāc exceptōe3 nō posuit. h.S3 pōe q ñ opponat i3 illam exceptōe3 nec illam de maiori negocio:7 sic ander pcessisset ad iniā3 cōdēnatō.s:nūqd valuit s3 inia:vr q nō:q2 huiusmōi exceptōes dilatorie videt.S3 9 credo:q2 p hāc cl̄a3 7 qsdā alios sagieñ.dioč.sup ma.orib° negociis dat iurisdictio tm̄ i diocesanis 7 ñ i citate:7 p hāc cl̄a3 reb° alijs ñ dat iurisdictio sup maiorib° negocijs.s.e.sedes.vñ tal inia ñ tenet defectu iurisditōe:nec ēt credo posse prorogari iurisditōe3 i p̄nic cāu vt.j.de of.dele.p.7.g.nec i alio.q2 9sens° priuator cū iud. c fit facit:q nulli pest iurisditōi.C.de iurisd.om.iu.l.priuator7.

d Significauit:viuerent.iste comes dū viuebat pcurat p lr̄as

illos conueniri: sed eo mortuo successor eius nō pōt: ꝛ sic pꝫ expli se p̄ de re. illā ꝙ rescripta saltē re integra nō extēdunt ad suc cessores illoꝝ ꝯ quos fuerant ipetrata: vel qꝛ p̄ ea poterāt cō ueniri: ꝛ ita morte illius ꝯ quē ipetrat finit mādatū: sicut ꝛ morte mādantis. j. de of. dele. relatū. ꝛ. c. gratū. ꝛ. c. lꝫ. ꝛ. j. de of. dele. c. vlti. ꝛ sic eodem mō finit morte ipetrātis ita ꝙ nō transit ad succes sores saltē re integra: ꝛ hec rō pungit: qꝛ rescri pta psonalia sūt: nec ad psonas vel ad res alias ꝗꝫ q̄ ꝯtinent ibi extendū tur. j. de of. dele. cū olim. ꝛ. c. p. ꝛ. g. ꝛ hoc probat hic manifeste. Ar. ꝯ. j. de iudi. qꝛ. v. ꝛ. j. de aliena. mutā. iu. c. i. ꝛ. q. ꝛ. j. de ꝯces. pben. ꝓposuit. Sꝫ verū est ꝙ re itegra finiū tur huiusmodi rescripta vt hic dr̄: ꝛ hic ar. ꝙ da ta lr̄aꝝ est ꝯsiderāda. ꝯ. e. cā te. ꝛ. c. ꝯstitut⁹. Con tra. j. de pben. dilectus. ꝗ. vbi de hoc. ꝛ. in. c. eaꝫ te. Idē signat ꝯ. j. de fo. ꝯpe. dilecti filij. ibi ꝯue nit successor p̄ lr̄as ipe tratas ꝯ pdecessorem: sed hic ꝯueniebatur successor ꝛ ancessor p̄ clām generalē: ꝛ iō re integra finit hic tale mandatū: sed ibi. s. in ꝯtro lr̄e ipetrate spāliter fuerunt ꝯ pdecessorē: ꝛ fingunt vna psona antecessor ꝛ successor: qꝛ ꝯ dignitatē ipetrate itelligunt q̄ nō morit. j. de of. dele. qm̄ abbas. Sed si dcm̄ fuisset ꝯ ep̄m tulleñ. ꝛ comitē namuceñ. tūc comitissa potuit cōueniri: qꝛ ꝯ comitatū lr̄e ipetrantur: ꝛ sic poterat ꝯuenire qcūqꝫ succederet i comitatu illo sicut in. c. dilectū. vel dic ꝙ in. c. dilectū. pdecessor fuit citatus: ꝛ sic planū est: ꝛ nullū ꝯtrium. sed hoc non colligit ex. c. dilectū. ꝙ antecessor fuerat citatus.

clericos ꝛ laicos ipetratas eā coraꝫ iudicib⁹ ad q̄s obtente fuerāt sup̄ q̄dā sūma pecunie quā eidēꝫ frī suo se mutuasse dicebāt p̄ illā gnālem clausulaꝫ qdā aliq: qꝛ in pdicto comitatu successerat: ꝯuenerūt ex cipiēte itaqꝫ ꝓcuratore suo: ꝙ cū adhuc frat eiusdē mulieris viueret⁹: qn̄ eedē lr̄e ipetrate fuerūt: nec p̄ ipsas dū viuerꝫ⁹ fuerat ad iudiciū euocatus: eaꝫ aucte nō poterat cōueniri ꝛ qꝛ iudices exceptioneꝫ non admittebāt ipsi⁹: nr̄aꝫ audientiā appellauit: ꝛ ifra. Ideoqꝫ mandamus quatenus si ē ita reuocato in irritum ꝛ cetera.

Idē abbati sancti victoris.

Ex insinuatione ej i ambiañ. accepimus ꝙ. j. clericus super eius ꝓuisione ad ipsuꝫ pceptores ꝛ postmodū ad vos executores ꝯ cum literas impetrauit: ꝛ ifra. Quocirca mādamus quatenus si nulle mōitone super hoc preceſſerint: executorijs supersedeatis eisdē dummodo eedē executorie de monitorijs⁹ fecerint mentionem: alioquin in executionis negocio iuxta directum ad vos pro ipso mandatū ratione preuia pro.

beneficijs ipetrandis dicet. j. e. c. si ꝓponente. qñqꝫ tñ executorie pma vice concedunt. ꝯ. e. c. capitulū sancte crucis. sed illud de speciali grā. sed ordo ꝛ consuetudo curie est: ꝙ primo monitorie: ꝯ de pceptorie: vltimo executorie ꝯceduntur. ꝯ. e. constitutus. ꝛ est hic ar. ꝙ si qs in aliquo instro faciat mentionē alterius instri nō credatur ei nisi exhibeat primū. C. de eden. auc. siqs. ꝛ. j. de fi. instru. c. i. ꝛ. j. de of. dele. cū in iure.

c Mandatū. vel satis hec q̄stio: cū dicerent literis: si p̄ alio non scripsim⁹ q huiusmodi grāꝫ psequatur: dubiū potuit esse ex eo ꝙ dicit q huiusmodi grām psequat: qꝛ iaꝫ receperant aliū de mādato pape: ꝛ sic nō psequebat: imo iā pſecutus erat illam grām: ex quo credebat ex verbo illo psequat: ꝙ nō ꝯpeteret ei exceptio: cū iam esset receptus: multo fortius ꝯpetebat: vt hic patet: ꝛ competit hec exceptio recepto mādato: si postea p̄ alio mandet: lꝫ primus adhuc nō sit receptus. j. e. abbatem. ꝯ. e. capitulum sancte crucis. secus si esset repulsus.

a Uiueret. ꝛ sic vꝫ ꝙ si citatus fuisset frater illi⁹ comitisse ꝛ ꝯpetuatū fuisset rescriptū ꝯ successores illius ꝯ quē ipetrat: ꝛ eadē roe ꝛ ipetrantis sic ꝯpetuat p̄ citationē q̄tū ad mortem delegātis: vt post decessuꝫ valeat delegātis: vt in pdicto dcre. de of. dele. gratū. ꝛ lꝫ. ar. j. de ap. vt debit⁹. ꝯ. e. c. caplꝫ sancte crucis. nā video ꝙ alia q̄ nō transeūt ad successores p⁹ cōtestationē transeūt: ar. j. de dona. c. vlt. a ꝯtrario sensu. ar. ꝛ. C. de re. uo. dona. l. i. in fi. ꝛ in querela inofficiosi testi. C. de ī iof. test. si pī. ꝛ. l. siqs filium. ꝛ melius. ff. ꝯ inof. testa. postbumus. §. vl ti. ꝛ. C. de nou. a. si delegato. ꝛ iudicio cepto negocium trāsit ad heredes. C. de iur. ca. auc. ꝓncipales. Satis credo ꝙ si ille fuisset ad iudicium euocat⁹: ꝯpetuate essent lr̄e: vt successores ipetrātis possent agere postea p̄ illas ꝛ ꝯ reū ꝛ successores ipsi⁹ vt hic innuit satis explicite cū dicit: nec p̄ lr̄as ipsas fuit ad iudiciū euocat⁹: ꝛ postea dicit: si ita est. vñ illa clā respicit oia supradicta. s. ꝙ eo viuēte fuerūt ipetrate: nec fuit ad iudiciū euocat⁹. ꝛ ē si. ꝯ. e. c. l. ꝛ. vbi clā illa. si ita ē. respicit oia supiora.

b Ex insinuatione. de monitorijs sic pꝫ ꝙ executorie nō valent tacentes mentionē de monitorijs: vbi monitorie nō pcesserant: qꝛ veritate tacita sunt coːte: ꝛ falsitate expssa: vt si aliquis lr̄as executorias obtineret tali quā nō tacuisset veritateꝫ exprimēdo: executorias nō haberet: sic. ꝯ. e. sup lr̄is. ꝛ sic si tacuisset aliā de mandato pape fuisse receptū. non valerēt rescripta. j. e. mandatū. ꝛ. c. abbatē. que causa sūt exprimēda i

d Receptione. ꝛ ita hēs hic: ꝛ. j. e. porro. ꝛ. j. e. abbatē ꝙ papa nō intendit aliquos grauare super receptione duorum: quare si scribit p̄ aliquo recipiendo in aliqua ecclesia: lꝫ clausula illa si pro alio nō scripsimus: nō sit ibi: tñ subintelligit sicut illa: si persona idonea est. j. de elec. cū in ꝗ. e. ꝛ sicut illa si preces veritate nitantur. ꝯ. e. c. ii. qꝛ non est intentio pape grauare aliquē in receptiōe plurium: vt dicit hic. Alij dicunt ꝯtrariū: ꝙ in fauoreꝫ ecclesie ponit illa clausula: si p̄ alio nō scripsimus. quia si nō apponat: nihilominus tenet eū recipe: pro quo secundo mandatur. Sed ista lr̄a vt mihi videt ꝯdicit: ꝛ papa ꝯsueuit illā exceptionē remouere dicendo: nō obstāte si p̄ alio vl alijs scripsim⁹: sic dic nō obstāte certo canonicoꝝ nūero iuramēto firmato vl q̄cūqꝫ alia firmitate vallato: ꝛ tꝫ illos frustra apponit nō obstāte si p̄ alio ꝛc̄.

e Nō fuit intentio. ar. ꝙ papa p̄ suas litteras nō vult alicui graue pudiciū inferre. s. j. de of. dele. super eo. ꝛ. j. de off. ord. lꝫ. ꝛ. j. de auct. ꝛ vsu palli. ex tuarū. ꝛ. ar. q. ia. nunc. ꝛ. ff. neqꝫ in lo. pub. l. ii. §. siqs a principe ꝛ. §. merito. ꝛ. j. de ꝯsue. cū olim. in fi. Itē intentio mādantis ꝯsideranda est. j. de pben. cum cām. ꝛ. c. vltī. ꝛ. j. de procu. petitio. ꝛ eadem rō que mouet delegantē mouere debet delegatum. ꝯ. e. super literis.

f Literis apostolicis. monitorias. ar. ꝙ per monitorias ius acquirit qđ non est verū: nec ēt p̄ pceptorias vel ēt executorias: sed officium iudicis implorat vt recipiat: de hoc no. j. de renū. veniēs. i no. ꝯ incipit. ar.

g Cum factum predecessoris. Hic ar. ꝙ successor tenetur adimplere factum predecessoris sui. xij. q. v. quia

ioānes.z.xvi.q.vi.illud.sic z mādatum seu preceptuȝ factum predecessori successor tenetur adimplere.xviij.q.ii.olim.sic etiam patet ex hac decre.q̄ si aliquis sit receptus ad mādatum legati vel predecessoris: p̄ hoc nō fit preiudicium successori: nec intelligitur ecclesia

c.isto abbatem.z hoc no.j.de concess.preben.cum nostris.z.j.de preben.c.vlti.b.

l ¶ Prouidendi.cum dicitur in litteris auctoritate nostra p̄uideas in aliqua ecclesia tue dioce.etiam si curā habeat animarum.b.

grauata in eo cāu z sic clausula illa si ad mandatū pape alium nō recepistis:habet tātuȝ locum in eo q̄ mādat:nec habet exceptōeȝ si ad mandatum predecessoris vel legati aliuȝ recepit:sed etiam i legato ipsius mandantis videtur cōtrariū:q: auctoritate pape qui delegauit factum est: z qui per alium facit:per seipsum facere videtur.ff.de adm.tu.ita tū §.gessisse.z.j.de se. ex.mulieres.si h̄ sit factuȝ de spāli mādato locum haberet exceptio:sed de generali non videtur.

b ¶ Abbatē.iam recepit.vide quod dicit:q mādatum apostolicū iam recepit:nō dixit qui iam prouiderit:z sic patet q̄ qui primo suū mandatum representat:ille debet beneficium obtinere vt.s̄.e.capituluȝ sācte crucis.z.j.de ap.vt debitus.z sic tenebatur abbas iste prouidere.s.clerico:dū tamen alij de mandato eiusdem non prouiderint:nec episcopus per litteras illas generales pōt cogere abbatem:vt dicit super ecclesijs vel beneficijs conferendis.Ista tria capitula superius proxima idem videntur dicere tamen differunt.

cedatis.

Idem nouien.episcopo.

Mandatum[c] apostolicū ad te directum vt magistrum.s.faceres in canonicum recipi:z in fratrem noui eñ.ecclesie:si pro alio ibidem non scripsimus:qui huiusmodi gratiam prosequatur: alio iam beneficium per litteras nostras obtinente prosequi si teneris:cum super receptione[d] duorum grauandi ecclesiam antedictam non fuit[e] intentio mandatoris.

Idem.

Litteris apostolicis ad vos directis vt.g.clericum reciperetis in canonicuȝ z in fratrem nisi pro alio fuisset per nos ecclesia vestra grauata:mandatum nostrū vos exequi volumus z mādamus non obstante[f] q̄.t.subdiaco. per nostras litteras executori

as recepistis:qui a bone memorie.b.pre.n.mōtonas[g] impetrauit:cum[a] factum pre.n. potius q̄ nostrum fuerimus prosecuti.

Idem.

Abbatem qui mandatum apostolicum iam[h] recepit:vt.s.clerico in aliqua ecclesiarum sui monastery p̄uideret per litteras[i] generales ad dioce.obtentas vt i diocesi sua vbi pro alio scriptum non esset:faceret prouideri:[k] cogi iuris ratio nō permittit: nec super cōferendis ecclesijs aut beneficijs aggrauari:etiam si facultatem habeat dio.[l] per easdē litteras prouidēdi.

Idem.

Ab excommunicato q contra statuta cōcilij[m] generalis asserit se legatum litteris ad excommunicatorem[n] obtentis:vt si est ita sine

m ¶ Ab excōicato.concilij.j.de senten.ex cō.sacro.

n ¶ Ad excōmunicatorem.Sed quare remittitur ad ipsum:cum iaȝ inique processerit contra ipsuȝ:z ideo suspect[9] est ei.Ad hoc dicas q̄ hec est forma z cōsuetudo ecclesie q̄ si aliquis conqueritur se excommunicatum iniuste fuisse siue contra debitā formam concilij generalis si periculum non est in mora:remittitur absoluendus ad suum excōmunicatorem.j.de sententia excōmunicatiōis sacro.z in hoc defertur ipsi excōmunicatori: vt factum suum ipse corrigat qui veritatem ignorare in proprio facto nō debet vt hic dicit:z.j.de officio.ordi.ad reprimendam.z forte ad verecundiam suam:vt suū proprium factum corrigat z emendet:quod quidem potest.j.de accu.qualiter z quando.z.j de electi. nosti.z.xxxv.q.ix.q̄ quis.sed potius parcitur ei:ex eo q̄ ipsemet absoluet:maius est ei opprobrium:si alius factum suum corrigeret:nec debet etiam expectare:vt ab alijs corrigatur: z in auctenti.de nupti.in fi.prime columne.collatione.iiij.z io dicit lȝ in hoc deferatur ei dem:z quia per simplicem querimoniam retulit hec ad superiorem z non per appellationeȝ:remittitur ad excommunicatorem:si enim appellasset non remitteretur ad excommunicatorem.j.de sententia excommunicationis.per tuas.nisi vellet superior ei facere gratiaȝ: vt ibi.c.per tuas.z hoc in ordinario:secus in delegato quando ab ipso appellatur:tunc non remittitur ad delegatum. Sed quid de causa principali:nunquid ipse idem potest cognoscere de hoc ita quidem ex quo non appellauit: debuit enim appellare:z sic esset exemptus in totum argumentum infra de appellationibus ad hec.z capitulo proposuit z ita suspensus vel excommunicatus minori excommunicatione potest absoluere excommunicatum infra de sententia excommunicationis. sacro. z suspensus suspensum:infra de sententia excommunicationis. ex duobus vbi de hoc. Si vero iudex iste certus est q̄ iuste processit: non absoluet illum: quia delegatus cum de hoc constiterit remitteret illum ad suum excommunicatorem: vt eius mandato pareat. quid de principali questione: dic vt in vltima notula dicitur.

i ¶ Per litteras generales.hic habes q̄ generale mādatum secundo impetratum non derogat speciali primo impetrato:de hac materia dictum est.s̄.e.c.i.

k ¶ Prouideri.per hanc formam non potest facere prouideri in aliqua prelatura.j.de prebendis.c.vltimo. nisi hoc specialiter exprimatur in litteris:vt hic dicit in fine huius.c.per istam formam facias prouideri.executor:cui hoc mandatur potest solummodo excommunicare contradicentes sibi:sed non potest eum instituere vel in possessionem mittere.Contrarium tamen videt j.de prebendis.pro illorum.sed non contradicit:z intellige prout ibi notatur.Sed per formam istam mandamus tibi q̄ prouideas tali in aliqua ecclesiarum tuarum:potes illum ponere in possessione inuestire ac excommunicare contradictores:nisi rationabile aliquid obsistat:sed q̄ dicitur hic in fi.potestatem habeat p̄uidendi:z ita vtraq3 formarum istarum exprimitur in

i Difficultate.iuramti.vel alicuius mādati aut cautiōis.

k Exequatur.isti nō possunt absoluere illū nisi post terminū elapsum assignatum ipsi excommunicato:alis non teneret absolutio.sic.j.de appel.vt debitus.

c De facto suo certꝰ esse.⁊ sic vꝫ ꝙ nō licꝫ alicui fcm̄ ꝓprium ignorare:⁊ hoc verū ē nisi habuerit ꝓbabilē cām ignorāne.xxiiij.q.ij.i lectū.ar.i.q.i.fiqs a simoniacis.alis ignorātia ꝓprij facti nō excusat:qꝛ nō est vrisimile ꝙ qs ignoret vires pātimonij sui.C ō rescin.ven. qsqs ⁊ hic ꝫ in facto alieno tolerabilis ē error vel ignorātia.ff.ꝓ suo.l.vlt.⁊ hoc verū est si ꝓbabilis est:ꝫ crassa ⁊ supina ignorantia in facto alieno nō excusat.xvj.di.ꝙ dicitis.⁊ xij.q.ij.q ⁊ humanis.⁊.j de postu.c.i.in talibꝰ nō reqrit ꝙ sit nimis diligens ⁊ curiosus:nec nimis negligens.ff.de iur.⁊ fac igno.nec supina de hac materia nō.i.q.iiij.§.notandum.ar.est hic ꝙ in notorijs nulle sūt partes iudicis:nisi quantum ad sententiam.

difficultate[a] absoluat eundeꝫ ⁊ alijs deputatis iudicibꝰ qui eo non parente mandatū ap. exequatur:[b] non excōicatori: qui de facto[c] suo certus esse ō bet:lꝫ in hoc deferatur eidēꝫ: sed illis cognitio[d] demandaꝛ.

dem.

I pponente aliquo non dum se bn̄ficiū ecclesiasticū assecutum sup ꝓuisione ipsius:lꝫ minus ꝯpetens[e] obtinentis rescriptuꝫ apo. de hoc mentionem[f] nō faciens impetretur:illud veluti fraudulēr obtentū dicimꝰ nō valere.

dem episcopo parisiensi.

Uia nonnulli[g] diuersis modis lr̄is apostolicis abutunꝛ statuimus:vt quicū ꝙ obtentas sub nomine suo litteras alijs eiusdem nominis[h] tradunt:qui quos volūt fatigant indebite per easdem ⁊ qui eas tali modo recipiūt: quiqꝫ illos contra quos nihil habent questionis[i] faciunt in iudiciuꝫ euocari:aut litteras

hīc de lr̄is.ō.e.sup lr̄is.qꝛ i fraudē tacet modicū bn̄ficiū.Sed si aliqs diceret ita dn̄o pape:supplicat sanctitati vr̄e talis paup clericꝰ:vt i tali ecclesia bn̄ficiū ꝯferre dignemini:nunqd valēt tales lr̄e qꝛ tacuit ō modico bn̄ficio:⁊ tn̄ verū dixit:qꝛ paup ē i ꝟitate.Ista forma nō vr̄ ꝯdicere huic decre. qꝛ nō dic se hēre vel nō hēre bn̄ficiū.Dici pōt adhuc ꝙ nō valēt:qꝛ semp vr̄ tacē i fraudē bn̄ficiū:lꝫ modicū:vt citius lr̄as obtineat simplr se pauperē clericū appellādo:qꝛ p hꝰ itelligit papa ꝙ nullū hēat bn̄ficiū. ar.ꝯ j.de pben.dilectus filius.ꝯ.⁊ bn̄ dicūt ꝙ nō est necesse ꝙ de modico teneaꝛ facere mētionem. ō.e.postulasti.

f De hꝰ mētionē. Nota ergo ꝙ qui hꝫ modicū beneficiū nihilominꝰ teneꝛ inde facere mentionē.Et multe ꝯditiones alie sub intelliguntꝛ:sine qbus lr̄e nō valent:si ē clericus .j. de transa.ex lr̄is.Item si nō habeat aliud beneficiū .ō.e. cū adeo.Item si vult residere i ecclesia.j.de cle.nō resi.relatuꝫ.Item si est dignus.ō.e.cū adeo.⁊.j.de elec.cāꝫ que.Item si ecclesia tot pōt sufficere.j. de insti.c i ⁊.c. auctē.⁊ de vi.⁊ ho.cleri.qm̄.⁊.ō.de ꝯsti.cum.M.ferr. Item si de terra illa est oriundus.lxxi.di.hortamur.⁊.C.de epis.⁊ cle.in ecclesijs.⁊.j.de cleri.peregri.te nobis Si hꝫ ppetuā vicariā:q sufficiat sibi.ō.e.postulasti.Itē si ad mandatū pape aliꝰ sit receptus.ō.e.tribus proximis.c.vel siquā aliā iustam hēat excusationē.ō.e. siqū vn̄ potes notare ꝟsus:Clericus idigena dignꝰ pauper residēsqꝫ.Reditꝰ vt pateāt scriptis sunt ista notanda.

d Cognitio.tn̄ anteq̄ꝫ cognoscāt:vtrū iuste vel iniuste sit excōicatus ꝺꝫ absolui:si hoc peierit ꝯstita cautione ⁊ iuramēto ꝙ parebit mādato ecclesie .j. de of.delegato.cū ꝯtingat.⁊ postea isti delegati cognoscant vtrū fuerit excōicatus ꝯ statuta ꝯcilij generalis:⁊ si inuenerit ꝙ iuste fuerit excōicatꝰ:aut seruata fuerit forma ꝯcilij remittent illū ad suū excommunicatorē:vt eius mādato pareat sup cāp qua fuerit excōicatꝰ.j. ō of.dele.prudentiā.ꝟsus finē:⁊ hꝰ qꝺ diximus ꝺꝫ statiꝫ absolui anteq̄ꝫ cognoscaꝛ:verū est nisi aduersariꝰ obiiciat:ꝙ nō ꝺꝫ stati absolui:qꝛ fuerit excōicatus ꝓ manifesta offensa:vel quia nō paret rei iudi.ff.ō rei vē.q restituē.⁊.j.de of.dele.ꝗrenti. quo ꝓbato nō absolueꝛ:nisi satisfaciat.j.ō ꝟb.sig.ex pte.⁊.c. se.⁊.j.ō sē.ex.solet i ꝺcre.noua.Si ꝟo iuenerit ꝙ iuste fuerit excōicatꝰ:tc̄ ꝺlegati isti cognoscēt ō cā illa,p q̄ fuit excōicatꝰ

e I pponēte aliquo.ꝯpetens.Sed vꝫ ꝙ hoc obesse nō debeat:qꝛ huiusmodi modica nō nocēt.modica.n.res nō īducit simoniā.j.ō si.⁊ si q̄stiones.⁊.i.q.i.iudices.⁊ modicuꝫ damnū ꝺ facili toleraꝛ.xij.q.ij.hōe rei.⁊ modica pōt eꝑs alienare.xij.q.ij.terrulas.nec ꝓ modico restitutio daꝛ.ff.ꝺ i inte. resti.scio.⁊ ꝓ modico nec plus nec minꝰ:ꝺ ꝯse.dist.ij.reuera. nec ꝓ modico daꝛ actio ꝺ dolo.ff.ꝺ dolo si oleū.in fi.Sꝫ ꝯtrariū vꝫ:qꝛ fraudulenꝛ tacuisse vꝫ:vt citius lr̄as ipetret:⁊ q̄ i fraudē fiunt imputanꝛ.ō.e.sup lr̄is.Preterea iste recipiēdo modicū bn̄ficiū sibi ꝓiudicauit. vn̄ querat sibi victū ex artificio suo:vt.xci.di.clericus victū.qꝛ ex quo semel placuit amplius displicē nō pōt.xxxij.q.vj.horrendus.⁊ vnusqsqꝫ i ea vocatōne maneat in q̄ vocatꝰ est.lxx. di.sanctoꝝ.⁊ exemplo apl'i faciat dicētis:Ad oia q̄ mihi opꝰ erant ministrauerūt manus iste.xxi.q.i.c.i.imo nō est aliqs istituendꝰ:nisi tn̄ sibi assignetur:ꝙ sibi ꝓuidē ⁊ epalia iura ꝯsoluere possit.j.ꝺ pben.ꝺ monachis.planū est.n.ꝙ teneꝛ inde facē mentionē:alis nō valerent lr̄e:⁊ sic soluiꝛ hic q̄stio ista q̄ ponebaꝛ.j. de pben. cū teneamur.Sꝫ aduerte qꝺ dicit in ꝑncipio:si aliq̄ pponente se nullū bn̄ficiū ecclesiasticū assecutū:si ita qs modicū hn̄s bn̄ficiū significet pape sine dubio mentiꝛ:⁊ iō nullū ꝯmeduꝫ ꝺꝫ

g Uia nonnulli.sub noīe suo ser vicia i hoc caplo rephendunꝛ.Primo rephendunꝛ illi q lr̄as suo noīe ipetrātes alijs eiusdē noīs tradūt ⁊ q eas tali mō recipiunt.Item ⁊ illi q trahunt ad iudiciū illos:cōtra quos nil hn̄t q̄stionis:⁊ q lr̄as ad futura extendūt negocia:que nondū erant tpe impetrati rescripti exorta. Item qui super vno negocio trahunt reuꝫ ad diuersos iudices:vel etiam trahunt reū super pluribus ꝑsonalibus actionibus coraꝫ diuersis delegatis:que sub vno iudice ꝯmodius tractarenꝛ.Item ⁊ reus q eodem tempore trahit actorē ad diuersa loca vel ideterminata ad villā que hꝫ cōe nomen cū pluribus villis:oēs iste ꝑsone:que maliciā istā exercent:carere debēt ꝯmodo lr̄aꝝ ⁊ in expensis sunt puniende:⁊ hec dicit decre.

h Nois.tali malicie obuiandū ē:⁊ pōt ꝺ facili obuiari:vt ꝓpriū nomen cū cognomine in lr̄is apponaꝛ:⁊ huiusmodi generalitas noīs remoueaꝛ:ita ꝙ ꝺ ꝑsona cōtenta in lr̄is ꝯstet:ar.ff.si cer.pe.certū.⁊ tā isti q lr̄as tradunt q̄ꝫ qui modo tali recipiunt eodeꝫ reatu criminis inuoluunꝛ.si.j.de resti.spo.sepe ꝯtingit.⁊.j.de aliena.iu.mu.causa fac.c.i.⁊.ij.⁊.j.de iudi.quia.⁊.

i Questionis.⁊ isti qdem recte puniunꝛ:q calūniose trahunt alios ad iudiciū ꝙ debēt expelli ⁊ in expensis

ꝯdemnari.j.de pe.calumniã.⁊.ff.de iudi.eũ quē temē j.de do.⁊ ꝯtu.actor.in decre.noua. Inno.iiij.

k ¶ Ad futuras ꝯtrouersias. Sed vĩ ꝙ hoc ꝗdem fieri possit:q: rei que nondum est:potest constitui seruitus. ff.de seruitu.vrba.p:e.si seruitus.§.futuro edificio.⁊. ff.si ser.ven.l.vlti.

veniat a reo corã alio iudice:nisi lite finita:⁊ nisi admittat talis exceptio tenebit appellatio:si interponat per auc.p:edi etam:⁊ ita p exceptionem suspendunt littere rei vsq: ad litē finitam:⁊ si non excipiat bñ pōt ꝓcedere ꝯ illum actorem. Dic super hoc vt dicit illa decre.inno.iiij.j.e.ti.dispēdia.⁊.j de mu.pe.c.ij.

ff.de ser.ru.p:e.la/beo. Sed ꝯtra:res q̃ nondũ est:accu/sari nō pōt.j.de de spon.impu. ad dis soluendũ.⁊ id de quo agendũ ē:pri mo in rerũ natura dꝫ esse.ff.de iu.co/dicil.ꝗdã referũt. §.i.⁊ collegio qꝺ ñ dum est nō datur priuilegiũ.j.de ec. edi.ad audientiaꝫ ij.⁊ ꝓdio:qꝺ nōdũ est ⁊c.ff.cōia ꝓdi. l.i.nec pōt dici ve/rũ qꝺ nunq̃ fuit: de peni.di.ij.in fi.

ipsas ad futuras[k] trahunt cō/trouersias: que nondum fue/rant tempore impetrationis exorte: seu quenq̃ super vno[l] negocio vel etiam maliciose super pluribꝰ personalibus[m] actionibus: que sub vno iudi ce possent tractari commodi/us per varias litteras[n] corã diuersis iudicibus trahunt: vt laboribus fatigatus ⁊ sum ptibus vel ꝯpellat cōponere vel cedere iuri suo:aut reꝰ ac torem eodem tpe ad diuersa[o] loca vel ideterminateꝰ ad vil

lam que commune cum pluri bus eiusdem prouincie villis habet vocabulum:citari ꝓcu rat:vt dum non comparuerit excommunicetur quasi con/tumax: ⁊ sic eum a sua inten/tione repellat: earundem lit/terarum commodo careant ⁊ aduersarijs in immoderatis expensis ac damnis[q]:que pro pter hoc eos pertulisse consti terit:condemnetur.

De consuetudine.

Greg.ex registro.

c Onsuetudiñes[r] que

p ¶ Uel indeterminate qꝺ esse non debet:quia certus locus prouiden/dus est: alˀs intelligeret ꝺ illo loco:vbi iudicare consueuit.ff.de iud.si lo cus.ff.de arbi.si cum di es.§.si arbit.ar.⁊.C.quo ⁊ qñ in.sen.p.dꝫ si vt ꝓ ponis.generalitas parit obscuritatē.ff.ꝺ iure fis ci.ita fidei.q: delibera/re nō pōt.j.de ap.signifi cantibus.⁊ nimia gene ralitas rep:obat.j.ꝺ co. ⁊ ꝯtu.ex litteris.⁊ pide est ac si nullũ locũ statu/isset: ar.ff de inter.ac.ꝺ etate.§.nihil.⁊ vagari ñ

Preterea decretũ ipso iure nullũ ē qꝺ est datũ ꝺ ea re q̃ adhuc in ꝯtrouersia nō est.ff.ꝙ cuiusq: vniuer.no.iteꝫ eoꝝ.§.si decuriōes.Ergo recte dicit:ꝙ rescripta ad fu tura negocia ñ trahunt:qꝺ veꝝ ē ꝑ iura ꝓdicta ⁊ in ꝯ: uiu signata.⁊ ar.bonum.ff.de au.⁊ ar.leg.l.si ita.

l ¶ Sup vno negocio.hoc planuꝫ est:q: dꝫ ꝯmodo ca rere vtriusq: rescripti.s.e.ex tenore.⁊ in expensis puni ri vt hic in fi.dicit:imo vĩ ꝙ debeat cãm ꝑdere: sič ille qui petit seruum in diuersis iudicijs perdit causaꝫ.C. de asser.tol.l.i.§.vlt.q: vbi cepit iudiciũ: ibi dꝫ finiri.j de fo.ꝯpe.c.ꝓposuisti.⁊.ff.de iudi.l.vbi.

m ¶ Personalibꝰ.⁊ i hoc obuiandũ ē eoꝝ malicijs: q: malicijs hoīuꝫ nō ē indulgendũ.s.e.sedes.ff.ꝺ rei vē. i fundo.Et malicia satis apparet:si illũ quē ꝑ talibus actionibꝰ ꝯmodiꝰ pōt trahere corã vno:si trahit illũ ad diuersos iudices:q: q̃si vnũ negociũ est: ⁊ pinde habe tur:ac si sup eodē negocio traheret illũ ad diuersos iu dices:imo vĩ ꝙ oēs illas ꝑsonales actiones possit ꝓpo nere i eodē libello.C.ꝺ an.exce.l.vlti. sed ēt ꝓcessus ꝑ tales litteras hitus nō valet in decre.inno.iiij. q̃ icipit dispēdia.e.ti.secus i realibus:vt no.in.c.dispendia.

n ¶ Litteras.secus si corã o:dinario:q: si ꝑ vna ꝑsona li actione ꝯueniat coraꝫ delegato: ꝑ alia ꝑsonali posit ꝯueniri coram o:dinario vt vĩ.Alij ꝯ:rium dicũt:sed si corã pluribus o:dinarijs ꝗs trahat: idem credo quod in delegatis:⁊ idem videt si coraꝫ delegato ⁊ o:diario trahatur:quia eadem causa videtur.

o ¶ Ad diuersa loca.per hoc ꝙ dꝫ ad diuersa loca:vi/detur ꝙ possit reus trahere acto:em ad vnũ locũ certũ ⁊ determinatũ:qꝺ videt hic innui.⁊ ꝙ possit:habes.s. e.pasto:alis.ij.rñso.⁊.j.de of.dele.p:udentiã.§.vlt.Sꝫ cōtra.C.de sen.⁊ inter.om.iu.auc.⁊ consequenter. vbi dicitur ꝙ reus acto:em ad iudicem aliũ trahere nō debet sed co:am eodem:nisi tunc demũ lite finita.Re/spondeo ꝙ reus bene potest trahere actorē ad iudiceꝫ aliũ pendente p:io:i iudicio:vt dicunt iura predicta ⁊ hoc idem innuit dũ dicit ad loca diuersa:quasi ad vnum nō ꝓhiberet:sed acto: hꝫ exceptionē ne recon/

lꝫ cum alterius dãno.ff.de iniur.ꝓto:.edixit.⁊ in tali casu te neret appellatio sič ibi.j.de appel.significantibꝰ.⁊.j.ꝺ li.ob. c.vlt.⁊ nisi i aliq̃ loco nōis eiusdē hēret habitationē ⁊ nō in alijs:tunc dꝫ intelligi ꝺ illo loco:vbi quandoq: hr bitat.

q ¶ Damnis.⁊ merito dꝫ istoꝝ malicia puniri i expēs.⁊ dã nis alteri parti.ñ.s.e.c.ceteꝝ.⁊.j.de do.⁊ ꝯtu.ex lrīs.j. ꝺ ap. vt debitus.Sed ꝗs puniet eos cum isti nō habeant iurisdi/ tionē ⁊ nō possint illos punire.o:dinarius nō pōt illos puni re q: in hoc nullã hꝫ iurisditionē.ꝗdã dicũt ꝙ o:diariꝰ istos punire dꝫ.mihi videt ꝙ isti ꝗdem iudices penã istã debent i ponere sup expensis ⁊ dãnis:⁊ in hoc saltem habent iurisdi/ tionem.vt de ꝑcum veritate cognoscant:⁊ penã iponat: vt hꝫ vĩ:⁊ eodem mō intelligit.s.e.ceteꝝ.vbi est ar.ꝙ secũdi indi/ ces debēt hanc penã iponere. Ad hoc ē op.ar.s.e. sup lrīs.i fi.⁊.j.de ap.vt debitus.⁊ si hoc non fecerint iudices dũmo/ do petitum fuerit ab eis:de sua substantia illud detrimentũ restituere compelluntur.C.de iudi. sancimus. ⁊ poterũt isti iudices conueniri co:am o:dinario vel delegato conditione ex illa.l.sancimus.Sed ꝙ isti iudices:quibus huiusmōi lrē diriguntur nō possunt:videtur per decre.predictam ex lrīs.j de do.⁊ ꝯtu.vbi primi iudices ꝯdemnant:⁊ nō secũdi. Sed illud ideo fuit:q: co:am primis iudicibus obijciebatur ꝺ se cundis litteris ab altera parte impetratis ñ facientibus ex/ p:essam de p:io:ibus mentionem.vñ primi iudices cōsulue/ rũt papam quid iuris esset:⁊ ipse rñdet: prout patet i littera s.ꝙ ipsi primi iudices ꝯdemnant partem alteram i expēsis ꝑ pter dolum suum:alˀs secundi deberēt imponere penã illam si co:am ipsis fuisset exceptũ de ꝑmis:⁊ remittere ꝑtes ad pri mos:vt sic illi iudices penã istam imponãt co:am ꝗbus exci pit:vel q: in litteris secũdis ꝯtinetur:ꝙ ꝑmi hoc faciãt: alˀs secundi debēt ꝯdemnare:q: si diceret ꝙ isti iudices: quibꝰ littere huiusmodi dirigunt hoc facere nō possent: per hoc li tes ex litibus o:irent:q: pro eisdē expēsis oporteret eos iteꝝ litigare:vñ tutius est ⁊ melius ꝙ hoc faciant: vt per hoc ma licijs isto:um per penam huiusmodi obuietur.

r c Onsuetudines.Hoc caplm itelligit ꝺ onerosa ꝯsue tudine ⁊ q̃ multũ ledit:⁊ est radicitꝰ extirpãda.viij dist.mala.⁊.xij.q.ij.sine re.⁊.xij.di.c.nulla. Item

consuetudo debet esse rationabilis et non contra utilitatem ecclesie. j. de his que fi. a ma. par. ca. cum in cunctis. et. j. de re iudi. cum causam. et. j. eo. ad audientiam. et. j. e. cum venerabilis. quando autem consuetudo preualeat iuri et quando non: dicetur. j. e. c. vltimo.

a Ex literis. religiosis. In his enim que religiosis locis relinquuntur. non requiritur solennitas testamentorum: ut j. de te testa. cum esses. et c. sequenti. secundum canonicam equitatem et fauorem religionis.

b Consuetudinis predicte. que laudabilis est. unde est seruanda. j. de simo. ad apostolicam. ex quo eque puniri debet transgressor laudabilis consuetudinis: sicut transgressor legis. xi. di. i his. huiusmodi donatio valeret: etiam si consuetudo sup hoc non esset.

c Signum. sicut annulus signum est inuestiture. j. de his que fi. a ma. p. c. ex ore. et inuestitura est signum tradite possessionis. j. de dona. per tuas. Item annulus est signum matrimonij. j de presup. illud. et. xxx. q. v. femie. sic etiam restitutio instrumentorum est signum renunciationis. j de renun. sae. et. j. d pac. cu pridem. et. C. que res pigno ob. pos. l. ij. et melius. ff. de pac. labeo. sec9 est si restituat pignus. ff e. t. l. postq3. sic etiam res non apprehenditur: et tamen possessio transfertur: et p claues ff. de contra: emp. clauibus. Item per instrumentum fit donatio. C. de donat. l. i. Usu etiam transfertur possessio ff. d acq. pos. se. Fione. q meo. §. venditorem. Item si rem meam penes te depositam tibi vendidisti: insti. de re. di. §. interdum. Item cum quis etiam rem suam vult possidere nomine alterius. ff de rei ven. quedam. Nec etiam semper in acquirenda possessione necessarius est actus corporalis. Unde sufficit affectus aliquo actu interueniente. ff. de acqui. pos. l. i. §. penul. et hic lz lex dicat q possessio acquiritur corpore et animo non altero tantum. C. e. titu. licet. ita q rei apprehensio per se vel per alterum sit necessaria. ff. de acqui. pos. quemadmodum. et. l. qui vniuersas. Hoc tamen scias q licet ecclesia non apprehendat possessionem rei sibi collate. dominium tamen nihilominus adipiscitur: quod non est in priuato. C. de rei venditione seruum. C. de sacro san. eccle. vt inter diuinum. vnde versus: Usus siue rei mutate venditione: Clauibus et chartis mea si conduco scienter: Quamuis non aliter detur po se. sio transit.

d Ad nostram audienti im. insipientibus. i. minus sapientibus. nec istud est inconueniens: quia quandoque reuelatur minori quod maior nescit. C. de offic. rec. prouin. l. potiores. et. xcv. di. esto subiectus. in fi. et. xxiij. q. iij. si habes. b.

e Queritur. non prohibetur hic quin a pluribus requiratur: q facilius iuenitur quod a pluribus et sapientibus queritur. xx di. de quibus. et. C de fideicom. l. vlt. ad fi: quoniam illiterati quandoque habent causarum peritiam. C. de iudi. certi iuris. et i auc. de iudi. §. q vero cos. vi. Sed hoc solum reprobatur h q eorum responsum pro sententia teneatur: cum alias sententia a no suo iudice lata sit nulla. C. si a no compe. iudi. l. vlt. et. j. d iudi. at si clerici.

f Canonicis. et sic non valet consuetudo contra canonica constituta. j. de offi. archi. cum satis. j. de re iudi. cum causa. et que grauamen inducit. j. e. c. i. ar. contra. j. de causa pos. cum ecclesia sutrina. et. ff. de admi. tu. sine herede. §. pe. ista contrarietas expeditur. j. e. c. penul. et ulti.

ecclesijs grauamen inducere dignoscuntur: nostra nos decet consideratione remittere.

Inno. iij. archiepiscopo et capitulo lugdu.

Ex litteris: et infra. Si vero aliquis possessiones aliquas claustris vel alijs religiosis[a] locis in bona valitudine vel vltima voluntate pro suorum vult remedio peccatorum conferre hanc conferendi formam esse proponis: q in huiusmodi donationibus modicum terre consueuit in manum accipere vel in extremitate pallij quod manu prelati ecclesie substinetur: aut sup altare ponendum sub testimonio videntium et audientium sub dicta forma q scotatio vulgarit appellat: et infra. Di. n. mandamus quaten9 donatões eorum que sub obtentu con[b]suetudinis claustris ecclesijs vel qbuslibet locis religiosis pie conferunt: vel etiam sunt collata: faciatis irreuocabiliter obseruari: cum huiusmodi signum[c] quod scotatio dr non tam facte donationis q tradite possessionis sit euidens argumentum.

Idem episcopo picta.

Ad nostram audientiam[d] noueris peruenisse: q in tua dioc. et i cais ecclasticis psuetudo minus rõabilis heat: q cu aliqua ca tractat ibidem et allegationib9 et qrelis vtriusque partis auditis a presentibus litteratis et illiteratis sapientibus et insipientibus[d] qd iuris sit queritur[e]: et quod illi dictauerint vel aliquis eorum presentium consilio requisito pro sententia teneatur. Nos igitur attendentes q consuetudo que canonicis[f] obuiat institutis nullius debet esse momenti: cum sententia a non suo iudice[g] lata nullam obtineat firmitatem vt in causis ecclesiasticis subiectorum tuorum: postq tibi de meritis

g Iudice. sic. ij. q. i. in primis. j. de iudi. at si clerici. j. de paro. nullus. et. C. si a non compe. iud. l. ij. et. iij. et hoc verum est nisi in causa reconuentionis. vt. iij. q. viij. §. cuius in agendo. vel nisi ex certa scientia aliquis consentiat in in iudicem non suum. ff. de iur. om. iudi. si p errorem. et. ff. de iudi. l. ij. vel nisi vocatus venire contemnat. j de appel. si duobus. sed hoc non habet locum in clericis: qui non possunt in alium iudicem consentire sine licentia sui prelati vel iudicis. j. de foro compete. si diligenti. et capitulo significasti. vbi de hoc dicetur.

h Quanto. reseruata. de consecra. distin. v. manus. et. c. de his. lxviij. dist. quanto corepiscop. Ar. contra. xcv. distin. peruenit. vbi presbyteri chr. nabant in fronte: sed illud ad tempus grego. concessit propter scandalum de speciali indulgentia: et isti sacerdotes nihil conferebant: vt dicit in fine: quia hoc ex delegatione pape non faciebant et ideo pro non dato habetur

quod ab alio donatur: qui de iure donare non potest. j. de m. pa. quod autem consulis in fine. et i. q. vij. daibertum. et C. de legi. non dubium. Argu. contra infra de sacra. non ite. pastoralis. sed ibi collatum fuit sacramentum ab eo qui potuit: sed mandatur solummodo suppleri quod fuerat pretermissum. Sed nunquid papa posset hoc delegare sacerdotibus videtur quod sic per illud capitulum peruenit. als gregori. decepisset eos. [illegible] Sed si papa prohiberet sacerdotem chrismare: post prohibitionem suam nihil conferret si postea chrismaret. Episcopi vero licet ipsi possint chrismare: non possunt alijs inferioribus demandare qui hoc ex officio facere non possunt: sed alij episcopi vel archiepiscopi possunt hoc facere in diocesi alterius episcopi de ipsius licentia. episcopi enim ea que sunt iurisditionis: vtputa iudicare: excommunicare et similia: committere possunt alijs: etiam non habentibus iurisditionem: ea vero que sunt ordinis et episcopalis auctoritatis non possunt demandare: imo etiam delegare alijs: qui sunt inferioris gradus infra de consecra. eccle. vel al. aqua. Argumentum huius decre. videtur quod papa non possit hoc delegare simplici sacerdoti: sed papa non subijcitur legibus. ff. de legi. princeps. ix. q. iij. cuncta. vnde potest committere simplici sacerdoti: vt in dicto. c. peruenit.

eorum constiterit sententiam proferre valeas: sicut ordo postulat rationis: auctoritate tibi presentium premissa consuetudine non obstante concedimus facultatem.

Idem .I. vicario nostro apud constantinopol. constituto.

Quanto de benignitate: et infra. Peruenit ad audientiam nostram quod quidam simplices sacerdotes apud constantinopol. ea sacramenta presumunt fidelibus exhibere que ab apostolorum tempore fuerunt solis pontificibus reseruata: vt est sacramentum confirmationis: quod chrismando renatos soli debent episcopi per manus impositionem conferre ad excusandas excusationes in peccatis solam consuetudinem pretendentes: et infra. Di. t. mandamus quatenus omnibus presbyteris districte prohibeas: ne talia de cetero sua temeritate presumant: que licet non sint a fidelibus contemnenda tutius tamen est ea sine periculo ex necessitate: que legem non habet omittere quam vt ab his qui bus ea conferre non licet: ex temeritate que lege damnatur: non sine graui periculo inaniter conferantur: cuius vmbra quedam ostendatur in opere: veritas autem non subeat in effectu.

Idem decano et capitulo cenomanen.

Quiter vos ex vna parte et canonicos sancti petri de curia ex altera super eo quod dici canonici generale interdictum ab episcopo vestro vel a vobis in ciuitate cenoma. positum non seruabant. questio vertebatur: et infra. Procurator vero ipsorum proposuit quod ipsa ecclesia sancti petri a prima fundatione libera extitit et exempta: et de consuetudine generali etiam interdicto licitum erat eis pulsatis campanis alta voce interdictis et excommunicatis exclusis diuina officia celebrare. Nos igitur cognito quod ex tali consuetudine: si qua foret disrumperetur neruus ecclesiastice disciplinę: ipsam de consensu fratrum nostrorum duximus irritandam.

Idem episcopo belien.

k Ad excusandas. xvj. q. i. predicator.

l Consuetudinem. et male. vnde dixit. ps. Iamoriens. Composito late fetenti queso ciba te. Qui putes exclusum crimen per temporis vsum. et hoc verum est vbi consuetudo non est prescriptibilis. infra de simonia non satis. et infra de eo qui du. in ma. quam pol. per adul. cum haberet. xxxij q. vij. flagitia. et non debet esse melior conditio furis propter furti continuationem. ff. de fur. i ficiando. §. infamis.

l Ex necessitate. I hoc fuit necessitas: quia cum ciuitas constantinopolitana capta esset a venetis et alijs latinis pauci episcopi et presbyteri latini erant ibi: qui hoc facerent: et ideo isti sacerdotes hoc faciebant: et greci non chrismabant in fronte: et in multis alijs discordabant a romana ecclesia a cuius obedienna se subtraxerant infra de ma. et obedien. inter quattuor. et infra de bapti. et eius effectu. licet grecos.

m Omittere. sic enim de corpore christi fieri debet. xxiiij. q. i. cepit. sed in baptismo quod est ianua omnium sacramentorum secus est: melius est enim ab heretico illud recipere quam sine illo decedere: dum tamen in forma ecclesie conferatur. xxiiij. q. i. si quem forte. et supra de summa trinitate. et fide catholica. c. i. in fine.

n Cum inter. interdictum. quod dicatur generale interdictum: habetur de verb. sig. cum in partibus.

o De consuetudine. Nota quod nec prescriptio nec consuetudo prodest in hoc casu: vt hic dicitur: et est si. j. de elec. cum causam et i. e. cum venerabilis. nec contra obedientiam. et. xviij. q. ij. abbatibus. et. j. de prescrip. cum non liceat. nec contra procurationem: que ratione visitationis debetur. j. de prescrip. cum ex officij. sicut nec valet transactio in hoc casu et in huiusmodi spiritualibus. j. de transactione. preterea. nec permutatio rei

spiritualis potest fieri cū tēporali.j.de re.permuta.exhibita. Ar.ꝯ.j.de priui.cum olim.ij.⁊.j.de capel.mona.dilectus.j.ꝺ censi.sopite.⁊.j.de prescrip.de quarta.⁊.c.auditis. Non sūt contraria.ibi non prescribitur contra obedientiam:nisi tanto tempore subfuissent dn̄io pape vel alteri ecclesie:⁊ tunc nō

seruari posset sine preiudicio alioꝝ:vt dič i fi.ar.vij.di. nouit.

f Illā. ꝫ vr̄ ꝙ maiorē:ex quo ita idistīcte dicit ar.ff.ꝺ leg.iij.nūmis.j.de cen.ex parte.imo videtur ꝙ medio cri.ff.de edi.edic.sciēdū.§.illud.⁊.l.precedē in fi.

dicuntur pscribere ſꝫ potius pscribi.⁊ pterea illa de quarta.⁊ illa auditis nihil dicunt de audiētia ſꝫ in alijs articulis ⁊ casibus loquunt̄. Et sic patet ꝙ vbicūqꝫ fit aliqd ꝯ eccl'iasticā disciplinā siue neruū eccl'e nō habꝫ locū prescriptio.

a Cum oliꝫ.statuere. ⁊ sic onerosam dignitatē pōt eps remouē de eccl'a sua cū suis cāonicis; dū tn̄ cōfirmatio pape accedat:ꝺ.de consti.cum accessissent.

b Concessimus.ꝑ hoc vr̄ ꝙ noua dignitas i ecclesia ꝯstitui nō pōt sine licentia pape xxij.di.c.i ⁊.C.ꝺ of.pfec.pto.aphr. ⁊.l.i.circa fi.ꝑ vnā colūnā.§.optamus.⁊.oēl iudices ſm voluntatem ⁊ timorem dei ⁊ nr̄am electiōeꝫ ⁊ ordinationē.⁊c ⁊ hoc iō q: si vna dignitas ꝯstituit̄.oꝫ ꝙ alia minuat̄.ar.xcix.di. nullus e.c.sequē.sed hoc nō est verū:ar.j.ꝺ ec.edi.ad audientiam.ij.⁊.xij.q.ij.bone rei.⁊.ff.de ope. pub. opus.Item datur priuilegium dignitati:ſꝫ non est contra illud.j.de ec. edi.ad audientiam.ij. ⁊ ꝺ.de rescrip.c.vlt.sicut nec seruitus datur predio:quod non dum est.ff.cōia pred.l.i. Ar.ꝯ.ff.de serui.ru.p.labeo.⁊.ff.de serui.vr.pre.si seruus.§.futuro sed non procedunt ista:q: nō datur priuilegium dignitati:q̄ nondum est:sed dat papa auctoritatem ꝯstituendi dignitatem ecclesie london̄. Inno.iiij. dixit in apparatu suo:ꝙ eps cum capitulo suo potest nouaꝫ dignitatem constituere. Contrarium credo.

Cum olim london̄. episcopus nostris auribus intimasset:ꝙ in sua ecclesia ꝓposuerat statuere[a] precentorē nos eius precibus inclinati ei licentiam concessimus[b] precētorem huiusmodi ordinandi dummodo in conferendis sibi redditib⁹ nulli inferretur preiudicium[c]:statuentes vt ꝑcentor taliter institutus in sessionibus[d] processionibus ⁊ alijs illam haberet in london̄. ecclesia dignitatem quam habent alij precentores in alijs ecclesijs anglicanis[e] ⁊ infra. Quocirca mandamus: quatenus si secundum diuersas cōsuetudines locoꝝ diuersas habere noueris precentores in anglicanis ecclesijs dignitates iam dictum precentorē illam[f] habere facias in lōdonen̄. ecclesia dignitatem eaqꝫ manere contentum:quam rationabilibus ⁊ approbatis cōsuetudinibus ecclesie saluis sine preiudicio[g] alicō poterit obtinere.

Item conuentui corbien̄. monasterij.

Cum venerabilis frater n. episcopus hostien̄.⁊.l sancte crucis presbyter card. in partibus alemanie legationis officio fungerentur:anuenerunt abbatem de monasterio hermon̄ quod ad ro.eccl. noscitur pertinere:nullo mediante ad monasterium corbien̄. quod est etiam ro. eccl. speciale: temeritate propria migrasse[h] licentia illud deserendi vel confirmatione a nobis vel ab ipsis: qui vices nostras in illis partibus:tunc gerebant nec habita nec petita ⁊ infra. Postmodum autem nuncij eius ad defensionem ipsius generalem illius terre consuetudinem[i] allegarunt. Cum igitur hec non taꝫ cōsuetudo[k] ꝙ corruptela merito sit censenda: que profecto sacris est canonibus inimica:ipsam mandamus de cetero nō seruari.

Idem decano sales berbiē. archiꝺ. ⁊ magistro .p. penetel.canonico pisano.

g Sine ꝑiudicio a.ꝙ lꝫ pa lega ꝟba ꝯaliter loquātur:tn̄ sūt iterptāda i ꝑiudiciū alioꝝ.j.de transac.lꝫ.i fi.⁊.j.de of.ordi.lꝫ ⁊.j.de auc.⁊ vsu pal.ex ma [illegible]. Item ar.ꝙ i dubio recurritur ad cōsuetu. d nēꝫ viciaꝝ eccl'e [illegible].j.ꝺ cog.spi.in p eo.⁊.j.ꝺ eē.super eo.vbi hoc d̄r expssē.ff de [illegible] l. cū de [illegible].§. [illegible] [illegible].j fi.⁊.ff.de re. iu.sexp i stipulatō nib⁹.⁊.ij di.nouit Itē ar.ꝙ i obscuris sēp interꝑtatio ita dꝫ fieri:vt nulli fit captiosa.ff.ꝺ re iu di.quenēe.⁊.j.e cū dilectus ar.iiij di.erit autem lex.

h Cum venerabilis. migrasse.sicut abbas subiectus epō n̄ debet sine licentia epi renūciare.xviij.q.ij. abbas.nec etiā alij clerici:vt.j.de renūcia.admonēt.sic abbas subiect⁹ tātum pape renunciare non pōt sine ipsius licentia etiā si sit insufficiens.j.de renuncia.c.vltimo greco.sed videtur ꝙ esset vtraqꝫ priuandus.vij.q.i.siquis episcopus.⁊.j.de transla.quanto. Utrum toleratus fuerit vel repulsus ab vtraqꝫ hic non dicit:sed forte propter illaꝫ consuetudinem fuit toleratus.si.j.de elec. quod sicut §.super eo.

c Preiudicium.intelligas enorme:q: ꝑ modico n̄ dimitteret:ar.xij.q.ij.bōe rei.⁊.j.de dona.c.aplice. Sꝫ meli⁹ vt sonat l'a:q: ille cōcordātie itelligūt̄ de reb⁹ epālib⁹:⁊ ipe eps modicū dānū pōt pati:vt aliqd cōferat dignitati:alij nō cōpellūt̄ dar̄ ꝺ suo:nisi iusta cā iteruēiret ꝯstituēdi illā dignitatē.

d In sessiōib⁹.hoc iō dič:q: ſm dignitatē suā honorādus est aliqs i sede.j.ꝺ ma.⁊ obe.statuim⁹.xvij.di.c.vl.⁊ in subscriptionib⁹.ff.de al.scri.l.i.⁊ vlti.⁊ in suījs ferendis.ff. ꝺ de cu.spurij.⁊ in alijs suffragijs:ar.xxv.di.perlectis.

e Anglicanis.hoc cum eadem cōsuetudo in alijs erat ecclesijs anglicanis illa seruaretur:ar.j.de elec. cū eccl'a. Si vero diuerse essent cōsuetudines:consuetudo metropolitane ecclesie seruanda est.xij.di.de his.vel qō verius ē que melius

i Consuetudinem que forte fuit ꝙ statim cum sint electi sine aliqua confirmatione administrant ⁊ renūciant ⁊ transeunt ad alias dignitates sine licentia pape:quod esse non debet.j.de electi.qualiter.⁊.i.de renuncia.c.vltimo ex generali tamen dispensatione prelati q subsunt tantum domino pape nullo mō fi.cum postqꝫ sunt in concordia electi administrant:qui sunt valde remoti.j.de elec.nihil est.ratio q̄re hoc fiat redditur:scilicet in ecclesia interim patiatur tam i tēporalibus q̄ꝫ in spiritualibus lesionem.

k Cōsuetudo.alā tn̄ ꝯsuetudo attēdit̄ i electōib⁹:ar. xij.di.nos ꝯsuetudieꝫ.⁊.j.ꝺ cle ꝯiu.cū oliꝫ.⁊ ꝺ cā pos. ⁊ ꝑpri.cū eccl'a.⁊.xxiiij.q.i.pudēda.⁊.ff.ꝺ ꝺcu.n̄ tān̄.

a Cum dilectus. gulielmus. cũ ageret gu. iste super iure eligendi abbatẽ habeat mandatũ a caplo ꝛ va. ec sed q̃tũ ad petendã ꝯfirmationẽ electiõis sue agebat ex ꝑsona sua iure suo sibi acq̇sito ꝑ electionẽ: sic ſ. de in inte. resti. c. ij. in no. ꝛ sic vi. vbi de hoc. b.

b Einsdẽ. s. hũs mandatũ a monasterio: vt possꝫ agẽ ꝑ electione.

c De iure. xviij. q. ij. abbatẽ. ꝛ. ſ. e. abbatẽ. ꝛ. c. q̃ sit. ꝛ. xvij. q. vlti. c. vlt. ſ. de can. pos. ꝛ pro pṙie. cum ecclesia.

d Eligendi. lex dicit ꝙ monachi ꝺ bent iurare eligerẽ abbatẽ: quẽ sciũt fide rectũ vita castum: ꝛ q monasterio valeat vtiliẽ ꝓuidere: in auc. de san. epis. §. iubem⁹ igitur abbatẽ. col. ix. qḋ hodie nõ seruat: sed ẜm formã illius ꝯstitutionis ſ. de elec. q: ꝓpter. eligere debent.

e Constitutũ. lꝫ eps possit subiicere vnã ecclesiã alteri: vt. ſ. de exces. pla. sicut vnire. non tñ credo ꝙ possit statuere ꝙ vna ecclesia eligat de alia clericis inuitis: q: hoc esset ꝯ ius cõe: vt. xvij. q. vlti. c. vlti. ꝛ. xviij. q. ij. abbatem. ꝛ. ſ. de iurepa. nobis. q: pacto priuatorum ius publicũ nõ tolliẽ. ſ. de fo. cpe. si diligenti. ſ. de testa. requisisti. Nec aliq̇s ius publicum remittere põt aliquib⁹ cautionib⁹: nec mutare formam antiquꝫ ꝯstitutã. ff. de admi. tu. q̇dam decedens. ꝛ iõ papa postea interpꝛetatẽ statutũ. tñ ius istud pscribi põt: vt quis teneatẽ eligere de certo loco: vt hic pꝫ: ꝛ. ſ. de vb. sig. ab bate. ꝛ sic pꝫ ꝙ min⁹ iustus titulus dat cãm prescribendi: ꝛ. ſ. de emp. ꝛ vendi. ꝓuenit. ff. ꝓ emp. quod vulgo. ff. ꝓ lega. l. ꝓ legato. ꝛ. l. vlt. ꝛ vere v3 iniustus: q: eps non põt tollere ius vnius ecclesie ꝛ dare alteri. ſ. de re. ec. non alie. c. i. sed ex tali titulo potuit bona fide mõasterium caroseñ. pscribere: vt alij monachi eligerent ꝺ mõasterio caroseñ. ꝛ eps solũmodo ꝯcessit monasterio caroseñ. qḋ suũ erat. s. ꝯfirmationẽ electionis: ꝛ ita cessante pscriptione solã ꝯfirmationeꝫ hñt: vt ꝓbaẽ ꝑ interpꝛetationeꝫ pape: vt. ſ. pꝫ. Satis tñ credo ꝙ in ipsa fundatione possit eps cũ capitulo ꝯstituere de voluntate patroni: ꝙ illa ecclesia esset alteri subiecta: ꝛ ꝙ clerici instituendi semper eligerent sibi ꝑlatum de maiori ecclesia: ꝛ qḋ dicit supra ꝙ eps non põt facere ꝙ vna ecclia eligat sibi ꝑlatum de ecclesia alia: hoc intellige q̇ ecclesie sunt iã institute ꝛ dotate ꝛ ab inuicẽ distincte ꝛ separate: q: illud esset ꝯ ius cõe. ſ. de exces. pla. ad hec.

f Electio. hic sumiẽ electio equiuoce ꝑ confirmatiõe ꝛ ꝑ electione: vt. ſ. patet. ꝛ hoc verũ est si consuetudo nõ ꝓbetur: sed si probetur proprie tenetur. b.

g Interpꝛe. ff. de legi. ꝛ con. prin. si de iterpꝛetatiõe.

ꝛ. ſ. de sepult. certificari. ꝛ tacito ꝯsensu ꝑ desuetudinem lex abrogatur. ff. de legibus. in quibus. in fine.

b A suspensis. suspensus. n. non põt eligere nec eligi: vt ſ. ꝛ. ſ. de ele. cũ inter. R. senior. ꝛ. ſ. de eta. ꝛ qua. cum bone. ꝛ. ſ. de ele. ex cõ. mi. postulasti. Nec postulari potest: q nõ fuauit interdictũ. ſ. ti. p̃xi. c. i. ſ. si. nec bñficia cõferre. ſ. de ꝯces. pben. q: diuersitatem. Sꝫ nõne iudicare ꝛ pbẽdas dare ẽ iurisditionis vtriq̃. ſ. ꝺ elect. nosti. ꝛ excõicare. ſ. de elec. trãsmissam. Nunqd suspensus põt huiusmodi iurisditionẽ exerceẽ. dicunt quidã ꝙ eps suspẽsus põt excõicare ꝛ prebendas dare: ꝛ rñdent illi decre. quia diuersitatẽ. ꝙ ille eps erat ab officio suspẽsus ꝛ iurisditione. Sꝫ dicunt ꝙ canonic⁹ suspẽsus eligere ñ põt q: cũ sit suspensus nihil officij retinet: sed sec⁹ est in ꝑlato. Sed ꝯ istos est xxiij. q. i. audiuim⁹. aliq̇ dicũt ꝛ meli⁹: ꝙ eps suspensus ñ põt excõicare nec iterdicere nec dare ꝑbendas. ſ. de exces. prela. c. vlt. argu. q̃uis hoc potuerit p⁹ ꝯfirmationẽ: lꝫ adhuc ñ sit ꝯsecrat⁹. rõ illa v3: q: plus aufert ei suspẽsio q̃ contulerit ꝯsecratio: vt dici ꝯsueuit plus tollit negatio q̃ ponit affirmatio. nã electus ꝛ ꝯfirmatus multa põt ex his q ꝑtinent ad officium episcopale que ꝑdit ꝑ suspensionem: quia consecratio non multum add. ꝛ. ſ. ꝺ transla. inter corporalia. ꝛ est simile sicut maritus post matrimonium ꝯsummatum non potest intrare religionem: sed ãt potest. ſ. de conuersi. coniuga. ex publico. sic eps confirmatus nõ potest aliqua: q̃ tñ potest consecratus: sicut vides in alio simili: eps in archiepiscopum electus non põt ante receptiõeꝫ pallij tanq̃ archieps clericos ordinare: quod tñ potest ãteq̃ sit electus in archiepm: q: non hoc facit vt eps: sed vt archieps. ſ. de elec. ꝙ sicut. §. ꝓpterea. Preterea beneficium cõcedere ꝛ etiam hic posse ꝯpent rõe ordinis ꝛ est eius accessoriũ. i. q. iij. siq̇s obiecerit. ꝛ cui interdiciẽ vnum ꝛ reliquum. lxxxi. di. siq̇s sacerdotum. ꝛ. c. ecce qui. Preterea ꝺ hac suspensione fuit obiectum ꝛ ꝓbatũ ex eo qḋ dicit: q: nobis ꝯstitit cẽ ꝛ licet obiectũ a partibus nõ fuerit: iudex tñ qui dꝫ electiõeꝫ ꝯfirmare: ex officio suo debet inquirere de huiusmodi. ſ. de elec. nihil est. ꝛ hec que dicunẽ hic de his suspẽsis intelligũẽ de suspensis ab homine ꝛ ẽt a canone. si vero aliquis esset suspensus a canone: puta participando excõicatis: ille talis bene potest eligere ꝛ alia facere. que sunt iurisditionis: sed eligi scienter nõ põt. hoc ꝓbaẽ. ſ. de cleri. excom. mi. si celebrat. q: minus agitur cum lege q̃ cum ministro legis: de arbitris. cessus. sanis posset dici ꝙ suspensus posset excõicare: quia potest absoluere excommunicatũ: supra de rescriptis. ab excõicato. ſ. de sen. ex. sacro. ꝛ ex duob⁹. ꝛ qui potest absoluere potest ligare ꝛ econtra: cum non sit p̃uatus a communione fideliũ: quare non posset priuare alium: ꝛ hoc dico de eo qui nõ est suspensus a iurisdictiõe: vt suspensus a canõe sola ꝑticipatiõe

Cum dilect⁹ fili⁹. gu. ⁹andreñ. ecclie monach⁹ q ꝑ clerico eiusdẽ ecclie segerebat ꝛ. g. ꝓcurator monasterij caroseñ. sup iure eligendi abbatẽ i andreneñ. monasterio: ꝛ eiusdẽ⁹ electõe in nr̃a p̃ntia ad inuicẽ litigarẽt idẽ. gu. electionẽ suaꝫ a fratrib⁹ andreñ. ecclesie cõcorditẽ celebratam auctẽ apostolica petijt cõfirmari asserẽs tã de iure⁹ cõi ꝙ ꝑuilegio spãli ꝺ eis ab alex. papa cõcesso ꝛ a nob postmodũ ꝯfirmato liberam eligendi⁹ auctoritatem ad eosdẽ fratres tñmodo ꝑtinere: ꝛ infra Dictus ṽo ꝓcurator proposuit ex aduerso: ꝙ cum olim ad petitionẽ ꝑsonorum ecclesie amorieñ. epo fuit ꝯstitutum⁹ ꝙ si p̃fatus loc⁹ diuino mũere adeo pullulare vt ꝑ aut abbas ꝯstitueret ibideꝫ electio⁹ ei⁹ penes fratres eiusdẽ loci ꝛ capl̃m caroseñ. pẽderet: ꝛ obtentu huiusmodi statuti sic fuerit lõge retroactis tẽporib⁹ obseruatam: vt mõasterio andreñ. vacãte andreñ. fratres i caroseñ. caplo aliquẽ ꝺ gremio monasterij caroseñ. sibi eligerent in abbatem. electio ṗdicti. gu. tã ꝯ statuti tenoreꝫ ꝙ etiã ꝯ ꝯsuetudinẽ approbatam: que optima est legũ iterpres⁹: minus canonice attentata merito cassari debeat: ꝛ infra. Quia nobis cõstitit electionem ipsam a suspensis⁹ ꝛ

Joãnes ⁊ lau. hoc cõcedunt: ꝙ suspensus ab officio tñ põt ex cõmunicare ⁊ prebendas dare: ⁊ intelligunt illã decre. quia diuersitatem. cũ erat suspẽsus ab officio ⁊ iurisditione. Ego autẽ nõ credo ꝙ suspẽsus ab hoie possit dare prebendas: vt h̃ dicit: licet Lau. ⁊ Jo. cõcedãt ꝙ possit excõicar̃ ⁊ prebẽdas dare. Ar. ꝯ posset induci predicte decre. si celebrat que tñ intelligitur ð ex cõicatione minori: melior enim ẽ opinio scda q: sicut excõicatus alium excõicare ñ potest. xxiiij q. i. audiuimus. ita eadẽ rõe nec suspensus ab homine aliũ põt suspendere. j. ð exces. pla. c. vltio arg. b.

a ☙ Cassauimus. i. cassã nunciauimus. j. vt lite ñ contes. accedens.

b ☙ Nec iure cõi. similẽ interpretationem habes j. de fi. instru. inter dilectos. §. ceterum. vbi eiz aliquid a iure communi discrepare videtur: reducendum est ad ius cõe si potest fieri ne pereat: q: promptum est leges legibus cõcordar̃. C. de ies. do. l. vna. ⁊ August. concordat euangelistas de pe. di. i. periculose. ⁊ etiã testes debẽt ad concordiam reduci: ne de periurio notent̃. j. de testi. cũ tu. sic enim facienda est interpretatio vt nulli sit onerosa sm ius. ð. ti. prorĩ. cãm que. ⁊ j. de priui. ex ore. ⁊ ð. e. cũ oliz. Jtẽ sm ꝙ minus ẽ captiosa. ff. de reg. iur. q̃ tiẽs i fi. ti. ⁊ hoc ita verũ ẽ ꝙ ad ius cõe reducat̃: si ṽba illa patiunt̃: vt h̃ ṽsi. electio eiꝰ penes fr̃es eiusdẽ loci ⁊ capitulũ carosen. ⁊c̃. nã a ṽbis priuilegij nõ ẽ recedẽdũ: vbi certa sunt. j de priuilegijs porro. ⁊ j. de deci. ad audientiã vbi. n. ṽba nõ sunt ambigua: non est locus interpretationi. ff. de leg. iij. ille sed vbi sunt dubia necessaria est interpretatio.

c ☙ Preiudicet. pscripta videlz: q̃m alia non prodest. j. de cã pos. ⁊ ecc̃la. q̃ cõsuetudo iuri preiudicet: ⁊ que nõ dicetur. j. e. c. vlti. ⁊ viij. di. c. frustra.

d ☙ [C]Um cõsuetudinis. C. que sit longa cõsuetudo. l. ij. ⁊ j. e. c. vlti. ⁊ ibi exponitur. ⁊ xi. di. cõsuetudinis.

e ☙ Consensu. bene dicit cõsensu: q: sine ipsius cõsensu obtẽto, hoc facere non possunt. Sed videtur ꝙ nõ teneant̃ hẽre ꝯsensum: dummodo consilium ⁊ tractatum cũ eo hẽant: ar. j. de arbi. cũ oliz. Sz h̃ nõ ẽ verũ: q: illud obtinet ex forma arbitrij imo eps ⁊ cãonici vnũ corpus ⁊ vnũ collegiũ sunt: ita ꝙ ipse caput ⁊ ipsi canonici mẽbra. j. de his que fi. a prel. nouit ⁊ est expressũ ꝙ si aliquibus mandetur vt cũ consilio aliquorum aliquid faciant eorum consilium expectare tenent̃: nec sufficit ꝙ tantum requiratur. j. de elec. cũ i veteri lege.

f ☙ Uel nouas. nouitates eniz sine cã iducende nõ sũt: quia lex dicit ꝙ in rebꝰ nouis cõsuetudinis euidẽs d ebz esse vtilitas. ff. ð le. ⁊ ꝯsti. prin. in rebꝰ. ar. e. ð cõsti. cognoscẽtes. ⁊ reprehendunt̃ qui nouitates inducũt. xi. di. quis nesciat.

g ☙ [E]x parte vestra. indigena. i. inde genitus.

h ☙ Prodigalitatꝫ vitio. qð se eẽ virtutẽ sepe mẽtitur. xli di. sepe. Prodigus est qui dat dãda vel nõ dãda: auarus qui tenet tenenda ⁊ nõ tenẽda. largus mediũ tenet inter vtrũqꝫ. vñ versus: Prodigus est animi vitio retinẽda profundens. Qui retinet cupide qð ⁊ es deposcit auarus. Largus qui sumptũ facit ex ratõe libẽter. Sz nõ videtur ꝙ huic sit subuẽiendũ: q: culpa sua ⁊ vitio icidit in egestatem. ff. qð me. cã. l. si mulier. lxxxvi. di. non satis. ⁊ dignũ ẽ: vt male merenti egestate laborẽt. ff. depositi. bona fides. taliter ei nõ fuerat subuẽiẽdũ huic ratione pmissã: ⁊ cũ alterius lesione: sed elemosynam dare possumus ne pereat. lxxvi. di. pasce fame morientẽ ⁊c̃.

i ☙ Incuria. i. negligentia: ⁊ ideo ei nõ est subuẽiendũ quia vigilantibus ⁊ nõ negligẽtibus iura subueniũt. j. de rerum permu. cum vniuersoꝝ. ⁊ j. de dona. int̃ dilectos. ff. ad vell. l. ij. §. verba. q: stultus nõ cõsueuit subueniri: sed errantibus. ff. de iuris ⁊ fac igno. l. penul. §. sigs ius. ⁊ C. si mi. se. ma. dix. si is. ⁊ vtilius esurienti panis tollitur: ꝙ̃ si securꝰ de cibo iusticiam negligat. v. q. v. ñ ois. ⁊. xxiij. q. iiij. nimiũ sũt ingeti: ⁊ iõ talis ꝯsuetudo merito r̃probat̃

k ☙ Alienat. qð de iure fieri ñ debz. ff. de fũdo fũdus. ⁊ l. lex iul̃. nec ẽt pp delictũ mariti bõa mulieris sunt distrahenda. C. ne vx. p ma. l. i. ij. ⁊ iij. C. ad. l. iul̃. de vi. p. l. i. ⁊ j. de pig. ex l̃ris. in casu tñ q̃nqꝫ distrahũt̃ bõa mulieris pro viro: vt in causa primipillarij bona mulieris pro marito obnoxia sunt fisco. si oĩa bõa mariti exhausta sunt. C. in qbus ca. pig. ta. ꝯ. l. satis. nec valet alienatio fundi dotalis: etiam si mulier consentiat. C. ad vell̃. auc̃. siue a me. ⁊ i auc̃. vt imobilia añ nup. dona. §. si proprie. coll̃. v. Sed si iurauerit nõ ꝯuenire: tenet venditio. j. de iureiurã. cũ contingat: si sine vi ⁊ dolo prestitum sit iuramentum sponte constante ẽt matrimonio in tali casu cũ incipit vergere ad iopiã mulier põt repetere dotẽ. C. ð iu. do. in rebus. ⁊ l. vbi.

l ☙ Bonis. ⁊ etiã dotẽ suã pp adulteriũ pdẽ debz. C. de iure do. si dotẽ. ⁊ C. ad. l. iul̃. de adul. libertatem. ⁊ j. de dona. inter vi. ⁊ vx. plerũqꝫ. vbi de hoc.

m ☙ Obseruandas. iuri cõtrarias: vt dictũ est per primã cõsuetudinem inuitabantur viri ad dispensandũ bõa sua: per alteram mulieres proniores erant ad cõmittendum adulterium: ar. ff. de pac. dota. cõuenire. talis compensatio non est admittenda.

n ☙ [C]Um tanto diutius. j. de simo. cũ in ecclesie. ⁊ j. ð eo qui du. in matri. quam polluit cum haberet.

o ☙ Jure naturali. quod immobile perseuerat. v. di. §. ius nãle. xxv. q. i. sunt quidam. ⁊ h̃ verũ ẽ quãtũ ad precepta vel prohibitiones que moralia sunt ⁊ non mutãtur: vt non occides: non furtum facies: honora patrez ⁊ cetera. vi. distin. §. his ita. ⁊ naturalia quidez iura im-

de suspenso etiam celebrataz: eam iusticia cassauimusᵃ exigẽte. Ceterum cum supradictuz statutum ita sane posset intelligi: ꝙ per illud nec iuriᵇ cõmuni nec priuilegio derogetur: vt videlicet ad sepedictos fratres electio spectet abbatis ⁊ ad carosen. capitulu3 confirmatio: mandamus quatenus si ex parte carosen. cenobij talis fuerit consuetudo probata: que iuri communi p̃iudicetᶜ: in hac parte vos secundum illam decernatis electionem adren. abbatis de cetero faciendam: alioqui andren. monachis ius eligendi abbatem adiudicare curetis: vt sic de cetero liberam habeant facultatem vel de gremio ecclesie sue vel etiam aliunde per electionem canonicam eligendi personam idoneam in abbatem presentandam carosen. capitulo: vt ab eo si fuerit canonica confirmetur.

[H]onor. iij. parisi. capitulo.

[C]Um cõsuetudinisᵈ vsus ꝙ longeui non sit leuis auctoritas: ⁊ plerunqꝫ discordiam pareãt nouitates auc̃te vobis presentium inhibemus ne absqꝫ episcopi vestri cõsensuᵉ imutetis ecclesie vestre cõ

mutabilia sunt: ciuilia autem mutabilia: insti. de iure na. §. sed naturalia. j. de consan. et affi. non debet. et ideo nulla consuetudo preualet contra ius naturale etiam si omnes homines de mundo contra facerent. xxxij. q. vij. flagitia cuius ignorantia neminem excusat. j. q. iiij. §. notandum et ibi nihil interest in vicio decipere vel decipi. xvj q. j. si cupis. et de ignorantia di. quod qui ignorat ignorabitur. xxxvij. dis. §. vt itaque. et de ignorantia iuris naturalis et ciuilis tractatur in summa. j. q. iiij. §. notandum et ibi recurrendum est.

j. de concessio. preben. postulastis. et illam diceret rationabilem: quod absentes non vocentur ad electionem: vt in multis locis contingit: vt in tuscia: et in multis ecclesijs: et huiusmodi consuetudines legitime prescribuntur: vt patet per predicta exemplarum. illam dico generaliter rationabilem: que non obuiat canonicis institutis. irrationabilis est que improbatur a iure: qualis est illa. j. de instit. ex querimonijs. §. e. cum venerabilis. et §. e. c. prori. et onerosa consuetudo. §. e. c. j. et §. e. cum inter vos. et j. de re iudicata. cum causa. et generaliter vbi aliquid fit contra neruum ecclesiastice discipline siue libertatem. j. de elec. cum terra. et e. sacrosancta. et e. massana. De hac materia habes plene. viij. distinctione frustra.

stitutiones et consuetudines approbatis vel nouas[l] et inducatis: siquas forte fecistis irritas decernentes. Idem maiori et purgen. de rupella.

Ex parte vestra fuit propositum: quod cum in parte vestra seruate sunt hactenus due consuetudines abusiue: quod si indigena[s] vel extraneus prodigalitatis[t] vicio vel incuria[r] seu quocunque casu alio dissipauerit vel amiserit bona sua: bona vxoris sue tam mobilia quam immobilia pro sue voluntatis libito alienat[u]: et infra. Quod si vir ducat vxorem: que fide coniugij violata committat adulterium: nihilominus ipsa medietatem omnium bonorum que fuerit vir adeptus impudenter exigit et improbe apprehendit: quod potius prelianda esset omnibus viris bonis[l]: et infra. Tenore presentium declaramus vos non teneri ad huiusmodi consuetudines obseruandas[m]. Greg. ix.

Cum tanto sint grauiora peccata: quanto diutius[n] infelicem animam detinent alligatam: nemo sane mentis intelligit naturali iure[o]: cuius transgressio periculum salutis inducit quacunque consuetudine que dicenda est verius in hac parte corruptela posse aliquatenus derogari. Licet etiam longeue consuetudinis non sit vilis[p] auctoritas: non tamen est vsque adeo valitura: vt vel iuri positiuo debeat preiudicium generare: nisi fuerit rationabilis[q] et legitime[r] sit prescripta.

p Vilis auctoritas. sed queritur de qua consuetudine hic intellexerit greg. si dicis de bona consuetudine: illam nulla ratione sine ius vincit: immo equiparatur ei. xj. distin. in his. si de mala: de illa non potest dici quod non sit vilis. Super hoc dicunt quidam quod principium istius. §. debet intelligi de bona consuetudine et finis de mala: et ita diuersimode intelligunt: sed hec non fuit intentio legis: vnde. §. iste sumitur. C. que sit long. consue. l. ij. et ideo inepte dicunt. Alij pro maiori parte exponunt litteram istam: non tamen est adeo valitura: vt iuri positiuo debeat preiudicium generare: supplent generaliter non preiudicat iuri: sed in eo loco preiudicat iuri: vbi consuetudo seruatur: et iste intellectus planus et facilis est: sed de hoc nulla dubitatio est quod consuetudo vnius loci iuri positiuo generaliter preiudicet in omnibus locis: et ideo sic debet intelligi lex illa quam habes. xj. di. consuetudinis. quamuis particularis consuetudo non est vilis: non tamen preiudicat iuri positiuo: nisi fuerit rationabilis et legitime sit prescripta: et hec expositio reprobat duas primas expositiones vel opiniones: quas facit hic grego. in fine. et sic intellige. xj. distinctione consuetudinis.

q Rationabilis. Et quam consuetudinem dices rationabilem: illam dico rationabilem quam non improbant iura. j. de causa pos. cum ecclesia. et §. e. cum dilectus. et j. de verbo. signi. abbate. vt si quandoque admittantur aliqui ad electionem: ad quos non pertinet de iure communi et de alio collegio: ista consuetudo non improbatur a iure: vt dicunt iura predicta: et illa est rationabilis: quod tantum capitulum eligat canonicos sibi et alios inferiores prelatos irrequisito episcopo. j. de elect. cum ecclesia vulterana. vel episcopus solus hoc faciat j. de his que fi. a prela. sine consen. ca. ex nosectur. licet de iure vnum corpus sint. j. de his que fi. a prela. si. consen. ca. nouit. et de iure communi deberet fieri ab omnibus communiter ab episcopo et canonicis vt quandoque fit.

r Legitime sit prescripta spatio. xl. annorum. j. de causa pos. cum ecclesia. et j. de prescrip. auditis de hoc potestis habere multa iura. ea enim solum locum habent in rebus ecclesiasticis. xvj. q. iij. §. qua actiones. Ad hoc ergo vt consuetudo iuri communi preiudicet requiritur primo quod rationabilis sit: et quod sit prescripta: vt hic et e. cum ecclesia. Item quod ex certa scientia et non per errorem sit inducta. ff. de legi. quod non ratione. et sciente illo qui potest ius condere. ff. de legi. de quibus in fi. et quod sit tale ius quod possit prescribi. nam quedam sunt que non possunt prescribi saltem a laicis. j. de prescrip. causamque. et e. cum ex officij. et e. cum non liceat. et quod non sit contra ius naturale. xxxij. q. vij. flagitia. vel saltem quod sit obtenta in contradictorio iudicio. ff. de legi. cum de consuetudine. et j. de v. signi. abbate. Item requiritur quod sis vsus illa consuetudine sine vicibus illis: quibus vsus es eo animo: vt intendas siue credas te ius habere: et vt in posterum id facias. ff. de iti. actuque priua. l. j. iulianus recte ait. et l. vlt. alias non prodest vt ibi dicitur: et sic sole vices non inducunt consuetudinem: quia non exemplis sed legibus iudicandum est. C. de sent. et interlo. om. iud. nemo. sed secundum consuetudinem talem bene iudicatur: vt dictum est. ff. de le. nam imperator. Item requiritur quod maior pars populi vsa sit illa consuetudine: ad hoc vt per illam inducatur: quia sicut minor pars populi non posset inducere legem: ita nec consuetudinem. Item et illa consuetudo preiudicat iuri: cuius non extat memoria hominum. xij. q. vj. hoc quippe. et j. de verb. sig. super quibusdam. §. j. et ff. de aqua quoti. et esti. hoc iure. §. ductus aque. et ff. de aqua plu. ar. in summa. §. idem labeo. et ff. de proba. si arbiter. et sic videtur quod difficile sit probare consuetudinem et prescriptionem. Sed quam differentiam facis inter consuetudinem et prescriptionem: illa potest assignari vt quidam dicunt: quod vbi consuetudo pretenditur admitti posset probatio in contrarium: vt probetur indebitum fuisse quod consueuit percipi. ar. C. de agri. et censi. libro. xj. l. xj. sed vbi prescriptio est non admittitur probatio in contrarium ad probandum indebitum fuisse. Ar. a contrario. j. de prescri. si diligenti. vbi dicitur quod bona fides et iustus titulus requiruntur: et ibi

dicitur cū exigit titul⁹ ⁊ qn̄ nō. C. de pig. act. nec creditores. Itē qui petit aliqd sibi deberi vel fieri ex cōsuetudine: oꝫ allegare cāꝫ petēdi: ⁊ tunc sufficit ꝓbare solū tēpus: lꝫ n̄ ꝓbꝫ cāꝫ ⁊ tūc nō admittit ꝓbatio i ꝯtrariū: ⁊ sm hoc nō vr̄ differētia inter cōsuetudinē ⁊ pscriptōem: qꝛ i pscriptōe qnq ꝓbatur titulus: ita dicūt qdaꝫ q̄re solū tps nō ē cā inducende obligatiōis sicut nec tollende. ff. de acti. ⁊ obl. obligationū. §. placet. ⁊ hec opinio magis placet sm io. b. Alij dicūt q sola consuetudo sufficit etiam sine cā: ar. j. de cā pos. cū eccla. vbi de hoc: vbi vero aliqs ē in possessione percipiendi aliquid ⁊ ei qstio mouetur tuendus ē in possessione quousq probetur ꝯtrariuꝫ. s. i. debitū qꝛ possidet rōne consuetudis. xvi. q. iij. volum⁹. nisi vi precario seu claꝫ possideat: tūc q ddit sua auctoritate pōt reuocare: vt x. q. iij. qꝛ cognouim⁹. j. de isti. cū venissent. Itē in alio pōt esse dria īter cōsuetudinē ⁊ prescriptionē qꝛ cōsuetudo qnq oꝫ esse obtēta ꝯdictorio iudicio ppli pscriptio vero nō. Itē qꝛ in cōsuetudine requirit q maior ps populi vtatur illa: vt dictū est in prescriptionib⁹ non requiritur. Sic ergo intellige cōsuetudis nō est vilis auctoritas tamen non vincit ius positiuum illa particularis consuetudo: in eo loco vbi est consuetudo nisi fuerit rationabilis ⁊ legitime sit prescripta: tunc bene vincit ius ⁊ ei preiudicat concurrentibus predictis in ea prescriptione sed secundum hanc decre. satis sufficere videtur si consuetudo solummodo sit rationabilis ⁊ prescripta. b.

de presump. quanto. Ubi enim allegatur ignorātia circa ea que pleriq sciunt ⁊ q̄ publice fiūt: nō creditur ei nisi hoc probetur. j. de elec. innotuit. versi. nec ꝓbare cogimus ⁊c. j. qui ma. ac. pos. cū in tua ⁊. j. de sen. ex. si vero. ⁊. xxxiij. q. ij. iā lectum. sed vbi circa ignota allegat ignorātia nō cogitur ꝓbare. gl. contrā. ff. de admi. tu. hoc autem.

nn. iij. dcāo. ⁊ capitulo sen̄.

Ohec in beato petro: ⁊ infra. Cūq de facili non possetis i vnum locum ⁊ ꝓpositū cōuenire: sed ad nos fuisset ab aliquib⁹ appellatū[a] tādē cōuenietes i vnū altisiodoř. epm in archiepm postulastis postulatōeꝫ vr̄am p magrꝫ. r. pcētorē vr̄ꝫ ⁊ p abbatem sancti petri exponētes: ⁊ petētes vt faciende translatōi priū pbere⁹ assēsum. Uex qm̄ ante q̄ idem magr ad se. ap. accessisset: nobis q̄si p certo cōstabat: q idē eps iterdicti sn̄iam nō seruasset: qđ et idē magr n̄ negauit[b] in fratrū nr̄oꝝ presētia requisitus a nobis in ipsius epi excusationē allegās[c]: q sn̄iaꝫ latam seruare nullatenus tenebat: q̄ ad ei⁹ noticiaꝫ nec p lr̄as nr̄as nec p card. tūc ap. se. le. q eandē sn̄iam ꝓmulgaret: nec p deputati ad hoc executoris mādatū vl̄ litteras puēisset: ⁊ infra. Quod nec sufficit: imo nec ꝓficit ad excusatōeꝫ p̄dicti epi. cū card idē sn̄ia iterdicti p̄ntib⁹ multis solēniter ac publice[d] ꝓmulgauit: ⁊ eadē interdicti sn̄ia i regno frācoꝝ iā a multis publice cepit obseruāi: nec sit necessariū: cū cōstitutio solēnit[e] edit aut publice ꝓmulgat: ip si⁹ noticiā singuloꝝ aurib⁹ p spāle mādatū vl̄ lr̄as iculcare sꝫ id solū sufficit vt ad ei⁹ obsuātiā teneat q nouerit eā solēniter editā aut publice ꝓmulgatā: cū ⁊ ꝯ q̄sdā q ardiceñ. ꝯciliū nō seruabāt: tanq illud non habuerint aut perceperint canonica[f] tradit auctas: q eis non facile facultas credendi tribuitur: cum idem penes illos in suis regionib⁹ actū fuerit ⁊ receptū: nec valet q i altisiodoreñ. dioc. dict⁹ rex propriā terrā[g] dicit non habere: cū nos terrā totā regis ipsius

d Publice promulgauit. sufficit edicta proponi in publico ⁊ sic ad ciuitatū non peruenit ar. de do. ⁊ cō. iu. causāꝫ que. ar. ff. de dam. infect. l. iij. §. totiēs. ⁊. C. de an. excep. vt perfectius. ⁊. C. de indi. properāduꝫ. §. ⁊ siquidē. nec ob. ff. que sen. si. ap. rescin. l. i. §. itē cum ex eo. quia ibi edictum non fuit solēniter ppositum ⁊ ideo non excusatur nisi probaret contrarium vt dixi in glo. precedēti hec allegatio immo videtur sufficere: q per solā famā ad ipsum peruenerit. ⁊ sentē. excō. cū desideres §. secunde questioni. Et si dubitaretur: quia solummodo per famam intellexit i tali dubio debuit potius seruare sententiam interdicti q̄ꝫ ecclesiastica sacramenta postea pertractare. j. de cleri. ex. mi. illud.

a Ohec. appellatuꝫ. que appellatio nō tenet: nisi cā iusta fuerit allegata. j. de elec. cum nobis in prin. ⁊. j. de appel. vt debitus.

b Non negauit. p hoc vr̄ q ꝯfessio ꝓcuratoris domino preiudicet. j. de capel. mo. dilectus. ⁊ de re iudi. suborta sicut ⁊ cōfessio aduocati. j. de censi. cū olim. ⁊. j. de ap. cū eām. Contra. ff. de interro. ac. si sine. al's ē lex illa. §. si defensor. ⁊. ff. de confes. certum. §. penul. qn̄ cōfessio procuratoris sine factum preiudicet ipsi dn̄o. dicetur. j. de cā pos. cum oliꝫ ⁊. j. vt li. non contes. c. i. vbi ponitur. hec materia.

c Allegans. hec allegatio bona videbatur: qꝛ quilibet psumitur ignorās nisi ꝓbet sciēs. ff. de ꝓba. verū ⁊ decretū non ligat ignorātes. ff. de der. a bo. fa. l. vlt. ⁊. lxxxj. di. ꝓposuisti. circa si. ⁊ ar. ē. d ꝯsti. cognoscētes. imo nō sufficit dn̄uciare ꝓcuratori. ff. de pe. here. itē veniūt. §. penū. sed nō ē ita: qꝛ cuꝫ publice sn̄ia illa fuerit ꝓmulgata: eam ignorare nō pōt neq debꝫ: ⁊ presumitur eam scire. xj. q. ij. q humanis ⁊. xvi. di. q dicitus. ar. ff. de iusti. ac. sed ⁊ si pupillus. §. prescribere. ⁊ ar.

e Solēniter editur. vt expresse legitur in auctēti. vt facte no. consti. circa prin. coll. v. vbi dicitur q post duos menses nullus habet excusationem: si vellet ignorātiam allegare: nisi vt dixi in illa glo. hec allegatio.

f Canonica. xvi. di. q dicitis.

g Terram propriam. bona videtur fuisse allegatio hec: ⁊ mala interpretatio cardinalis: quia cum dicimus seruū suū vel ipsius: domino damus actionem. ⁊ cum dicimus in alterius locum: de domino intelligendum est. ff. de relig. ⁊ sump. fu. l. ij. §. in locum. hic tamē large fit interpretatio ad omnes terras: que tunc regi adherebant prestando auxiliuꝫ. ⁊ est simile. ff. de verborum significatione liber homo. sicut excōmunicatio extenditur ad illos qui prestant auxilium excommunicato. j. de senten. ex. nuper ⁊. c. si concubine. vel quia terra illa erat de iurisdictione ipsius: licet proprietas regis non esset: ⁊ ideo regnum totum propter contumaciaꝫ suam fuit suppositum interdicto. j. de offi. delega. sane. ⁊. j. de sponsa. non est nobis. ⁊ infra de iudi. nouit.

a Interpretatus. nõ q legatus interpretatur manda-tum dñi pape. Ar. ḣ. j. de senten. ex. inter alia. z. xi. q. i. § ex his oibus. z. C. de legi. l. vl. z. j. de iudi. cum venisset de hoc ibi so. Uñ nõ q quedã interpretatio est generalis z necessaria z redigẽda in scriptis: vt pncipis: vt dicũt hic iura signata in ↄtrariũ ar. Alia est generalis z necessaria: sed nõ est in scriptis redigẽda: vt ↄsuetudinis ff. de legi. si de interptatione. z. ti. p ri. cũ dilectus. et h simile. Alia nõ est generalis s necessaria z in scriptis redigẽda: vt iudicis. ff. de legi. non possunt. ar. z. l. nã vt ait. Quod possit iudex interpretari sniam suam: ẽ arg. ff. de re iudi. paulus. vbi potest supplere q desunt snie: sic z interpretari sicut p̄tor: potest. ff. de p̄to. sti. i p̄torijs. Et alia est que nec ẽ generalis nec necessaria nec redigẽda i scripti: vt ma gro; C. de profes. vr. cõ stã. l. vna. li. xij. Interpretatio principis ius facit quo ad omnes. ḣ. de cõ sti. c. fi.

b Metropolitanã. xij. di. de his.

c Inobedientiã. xxiij. q. vi. c. i.

subijci mandauerim⁹ interdicto: z card. nrm interpretat⁹ᵃ mandatũ illã sententiã pmulgauerit: que regi tunc temporis adherebat: z infra. Sed in de liquido constat sepedictũ episcopum sufficienter excusari non posse q suam metropolitã.ᵇ ecclesiã generalis interdicti sententiã z recepisse nouerat z seruare: z ifra. Nos igitur qui fm apostolũ prompti sumus inobedientiã ᶜ omnem vlcisci ᵈ: eiusdẽ episcopi altisiod. inobedientiam attendentes ne nil obedientiaᵉ prodesse videtur humilibus: si cõtemptusᶠ contumacibus non obesset cum iuxta canonicasᵍ sanctiones quedã sint culpe in quibus culpa est relaxare vindictam: postulationem huiusmodi non propter postulãtem ecclesiam sed propter postulatam personãʰ repulim⁹ vt indignã. Licẽ autem ex eo q hominem qui vestro nõ cõueniebat pposito postulastis cum vos interdicti sententiã seruaretis: z ipse eã cõtẽneret obseruare: pmissa vobis facile abusi fueritis potestate: ac iõ vos ea non immerito puare posse⁹: de solitã tamẽ benignitate ↄcedimus: vt vobis p postulationẽ seu electionẽ canonicã d psona ↄgrua ↄsulatis. dẽ hosti. epo ap. se. lega.

Ratũ gerimus: z infra. Accepimus ex litteris tuis: q canonicis senoneñ. quorum postulatio nostra fuit auctoritate cassataᵏ: licẽ cessationis lrãs suppressissent in fraudem: vt canonice ad electionem procederent mandauisti z infra. Cũq; plures eorũ postulationem cassatam a nobis inuocare vel innouare denuo niterenfᵐ: quidã vo episcopũ cameraceñ. i archiepm postularũt: tu intelligẽs eos: q cassationẽ nrãm quodãmodo reuocare volebãt eligẽdi puilegiũ amisisse: qz ↄcessa sibi ex aplice sedis benignitate abuterẽtur temere ptãte: ac iõ ad alios l3 paucioresⁿ numero quãtũ tamẽ ad hoc pertinet: consilio saniores eligẽdi vel postu-

i Puare. Ergo fuit constitutũ in ↄcilio lat. j. de elec. cũ in cunctis. vt qui scienter indignũ elegerint: eligendi ea vice potestate nouerint se puatos: z ad postulationẽ extendif: vt hic z. j. d elec. bone memorie in fi. z h ideo est: qz p postulationẽ puenit ad electionẽ. ar. ḣ. de ↄsti. nã ↄcupiscentiã. z. ff. de spõ. oratio. secus tñ est cũ postulaf illegitimus: vt dispensef cũ eo: vel legitimetur. lvi. di. cenomanẽsem. z. j. de elec. inotuit.

k Ratũ cassata. ḣ. c. priori.

l Cassatã. i. nõ admissam.

m Niterenf. postulando eundem altisiodor: z male: qz ex quo alicui⁹ electio vel postulatio cassatur vicio psone nõ est assumendus ad candẽ j. de elec. sup eo.

n Paucioꝛes. hic patz q si maior pars delinqt in electione eligẽdo vel postulãdo indignũ: electio deuolu. f ad alios: l3 numero pauciores. j. de elec. bone. ij. z. c. cum in cũ. ḣ. z. c. cũ vintoniẽ. S3 qd si oẽs delinquũt pter vnũ. nunquid ille vn⁹ poterit eligere: videtur q sic: qz vniuersitas remanet in vno siue ius vniuersitatis. ff. qd cuiusq; vniuersi. sicut municipij in fi. z. lxv. di. si forte. z dicit lex hominibus coactis sic accipere debemus: vt siue vnus solus vim fecerit siue ẽt hoibus coactis. quantũ enĩ ad v. rba non refert an solus vim faciat an hominibus coadunatis: quia adhuc non deficiunt verba. ff. ui bo. rap. p̄tor ait. §. homines. sic siue vnus solus sit siue plures ille potest eligere. Jo. dicit q vn⁹ solus non potest eligere: z in eo solo non potest ius illud retineri. ar. inducit ad hoc. j. de elec. c. i. z. x. q. iij. vnio. z. ff. de verbo. sig. neracius. quia cum duo siue tres faciant collegium: q debent sibi eligere p̄latum: non potest hoc esse in vno: cum iam desinat esse collegium: sicut grex desinit esse: si vnum tm aial remansit de grege. ff. de leg. a. si grege. z ad h inducit etiã lxv. di. si forte. quia si vnus solus episcopus remansit in puincia: debet ipse alios conuocare ad consecrandũ electũ. vt. j. d elec. bone. ij. Tu dicas q vnus solus põt eligere: z ius eligendi remanet in vno solo p iura pmo inducta. z iura q inducit io. nõ ↄdicũt. Primo illud. c. si forte nõ ↄdicit: qz ipse sol⁹ nõ põt aliquẽ ↄsecrare: imo ad minus debet esse tres. z est de substantia cõsecrationis: ita q alf nõ esset consecratus. lxvi. di. porro. vbi forma ↄsecrationis tradif: sed illa sola que sol⁹ facere põt nõ vocabit alios: z illa decre. bone. nõ ↄtradicit: qz cũ pma electio esset nulla ipso iure: imo ille. h. qui solus elegit scđe eam poterat cõfirmare. j. de elec. q sicut. nõ debuit

d Ulcisci. immo potius deberet parcere: cui sanctitas ignoscendi gloriam delinquit. C. de epis. z cleri. siquis in hoc genus. vnde dictum fuit de cesare. Qui vincis semper: vt victis parcere possis. Parcere prostratis scit nobilis ira leonis.

e Obedientia. ij. q. v. quanto.

f Contemptus. nam facilitas venie incentiuũ tribuit delinquendi. xxxiij. q. iij. est iniusta. z. j. de vi. z ho. cle. vt clericorum.

g Canonicas. xxviij. d. qz sicut culpe. z quia maleficia ipunita remanere nõ debẽt. j. d sen. excõ. vt fame. z. ff. ad. l. aqui. ita vulneratus. z. ff. de solu. stichũ. §. i.

h Personã. z hoc ideo qz viciũ fuit materie z nõ artificis. ff. ad. l. aq. si seruus. §. si calicẽ. h. Et ita habes hic: q q nõ seruat interdictũ ineligibilis ẽ: nec potest postulari: nec põt dici q ẽ irregularis z suspẽsus: z ideo nec eligi nec eligere debet nec excõicare nec beneficiũ conferre potest: qz claues ecclesie contẽnit. j. de exces. p̄el. c. vl. vbi est hoc expressum.

procedere ad secundam nisi prima cassata: quod si scisset debebat postea solus eligere: vt videtur propter culpam illorum. Sed in casu illo dicit io. quod non deuoluitur potestas eligendi ad contemptos: sed tunc quando eligunt indignum. Satis potest dici: quod propter talem contemptum non deuoluitur ius eligendi ad contemptum: quia non tantum peccant illi qui eligunt indignum: et sufficit quod cassetur electio: quia non est nulla: et in quo casu tantum priuati sunt .j.ti.prori.cum in cunctis. Sed debent tunc priuari per sententiam sicut quando peccatur in forma.j.ti.pri. quia propter. et in c.bone. Alia iura quae dicunt quod desinit esse collegium non contradicunt: quia licet collegium desinit esse collegium omnibus mortuis preter vnum: nihilominus ius collegij siue vniuersitatis remanet in illo. ff. l.sicut municipij.§. vlti. et hoc idem dicunt lau. vin. et .t.

a Prouidisti. de nostro speciali mandato. alias non posset illum transferre. j de of.leg.nisi specialis. et c. quod translationem. et ideo bene dixit prouidisti. non enim debuit dicere confirmamus: quia nihil est quod confirmaret: cum per postulationem nullum ius acquirit. j.c.pe. Sed debet dicere superior postulationem admittimus vel postulationem vestram non duximus admittendam. j.e.c.pri. et .s.e.c.prori.

landi deuolutam esse licentiam: praedictum cameracensem ad eorum instantiam in pastorem auctoritate fretus apo. prouidisti.[a] Nos igitur a sollicitudine cameracensis ecclesie ipsum reddidimus absolutum: quod a te de mandato nostro factum est auctoritate ap. confirmantes.

Idem clericis rauennatensis ecclesie.

Bone memorie gu. archiepiscopo vestro viam vniuerse carnis ingresso quidam vestrum sancte praxedis presbyterum cardi. quidam vero imolensem episcopum postulauerunt: et infra. Nos igitur auditis: que de facto et de iure fuerant allegata: plenius etiam pro vtralibet partium curauimus allegare[b]: considerauimus vero quod eiusdem cardi. presentia vtilior sit non solum ro. sed etiam ecclesie generali[c] tam apud apost. se. quam apud ecclesiam rauennatensem. vnde non immerito preferentes speciali vtilitati communem[d] et minor maiorem predictum cardinalem postulationi vestre non duximus concedendum. attendentes autem ex altera parte quod predictus episcopus a minori quam tertia parte fuerit postulatus et quod ap. se. postulationes huiusmodi non consueuerit in tanta[e] diuisione ac contradictione recipere cum etiam quando aliquis ab alijs vnanimiter postulatur: ad admittendam postulationem eorum non tam ex iusticia quam gratia[f] moueatur: postulationem ipsius non duximus admittendam: mandantes quatenus cum his qui[g] vocem in electione habere noscuntur per electio

c Generali. ar. quod papa et cardinales curam et sollicitudinem gerant pro statu ecclesie generali: et imperator vt subiecti quiete viuant noctes ducit insomnes: in auten. vt iudi. sine quoquo suffra. in prin. coll. ij. et idem dicit voluntarios labores appetimus: vt quietem alijs praeparemus: in auct. vt diuie iussi. sub. ha. glo. dicte. in prin. col. vj. j. de rest. spo. frequens. et de excep. c. vlti.

d Communem. et ita publica vtilitas prefertur priuate. vij. q. j. scias. et ff. pro socio actione. §. labeo. et C. de ca. tol. vna. §. penult. et in auth. de test. et ex que parit. §. ca eni quod communiter. col. iiij. et hoc verum est cum in communi vtilitate priuata includitur: sicut fit in platura. alias quilibet debet propriam vtilitatem preferre communi. ar. xix. q. ij. due sunt inquit. et xxiij. q. v. si non licet ar. C. de serui. pref. et ff. de arbi. l. autem.

e In tanta diuisione. ad hoc enim vt postulatio preiudicet electioni: requiritur vt numerus postulantium sit duplo maior numero eligentium .j. de elec. scriptum est. de hoc tamen dicas secundum quod no. infra. ti. prori. scriptum in glo. que incipit: hic dicit papa. Videtur tamen quod minima pars eligentium deberet preferri multis postulantibus: quia postulantes soli gratie nituntur: vt hic. Sed eligentes in re communi iuuantur similiter et electus: sed hoc non est verum. nam patronus laicus in presentando soli gratie nititur. xvi. q. ij. siquis episcoporum. et tamen iniuria fit presentato si non admittatur. xvi. q. vij. decernimus. et j. de iurepatro. pastoralis. gratia ergo fit postulato si admittatur: iniuria si repellatur. ff. de aqua quoti. et esti. l. j. §. penult. vnde non solum postulato: sed postulantibus fit iniuria si postulatus est idoneus et repellitur. ff. qui satisda. co. l. si vo. in fi. Alia ratio potest melior assignari quod huiusmodi iniuria videatur: licet eligentes nitantur iuri et postulantes gratie non debent preferri electores: ex quo sunt minima pars capituli: quia nunquam tenet electio: nisi fiat a maiori parte capituli. j. de elec. ecclesia vestra. et c. cumana. ita tamen quod maior pars non peccet. vt ex hoc ipso iure priuetur: quia tunc valet electio minoris partis capituli. s. e. c. prori.

b Bone memorie. curauimus allegare: sic ergo patet quod iudex potest supplere quod aduocatus omisit sicut papa hic supplet. et C. quod desunt aduoca. iudex sup. l. vna. et de iure debet supplere et non de facto: nisi tale sit factum quod iam sit ei notum vt iudici: prout dicit dominus azo: et alii etiam dicunt sicut pla. quod etiam de facto: et inducunt ad hoc. ff. de pe. here. l. vlti. Sed primum verius est quod de tali facto supplere tantum debet: quod est ei notum tanquam iudici. ar. C. de ap. l. vl. in fi. j. rn. et est arg. insti. de ac. §. si minus. ff. de edil. edi. boue. §. aliquando. et debet supplere: vt iudex sedendo et non stando: ne aduocati officium sumat. C. de postula. quisquis inducendo legem vel decretum vel decre. Inuenio quod quandoque iudex supplet altera parte absente. C. de temp. ap. l. ij. §. vlti. et C. de ap. l. vlti. in prin. sed vtraque parte presente supplere non debet nisi in casu propter publicam vtilitatem repellendo militem a procuratione etiam tacente altera parte. ff. de procu. filiusfamilias. §. veterani. et C. de procu. militem. et lex quam inducit pla. ff. de peti. here. l. vlti. non obstat. quia potius consulitur illi iudicis officio quam iure ordinario. et est simile ei quod dixi de milite. nam iudex ex officio suo si scit aliquem excommunicatum publice: ipsum debet repellere ab agendo etiam si ab aduersario non excipiatur. j. de exceptione exceptionem. et sic officio iudicis consulitur aduersario sicut in lege. de peti. here. l. vlti. et hic papa supplet ex officio suo. j. de electio. cum nobis olim. vbi de hoc dicitur: quare in hoc casu officium iudicis locum habet.

f Ex gratia: hoc ideo dixit: quia per huiusmodi postulationem siue gratiam ius non acquiritur postulato. j. e. ti. c. penulti. et ideo quia gratia est: non compellitur prelatus concedere postulatum. lxiij. di. literas. in

aut. de fact. epis. §. nullus coll. ir. si tñ iusta causa exigit debet compelli p superiorem: vt illum pcedat. j. ð iurepa. nullus. Item indirecte quodãmodo cõpellit illum cõcedere si ẽ idoneus: qꝛ tenet ei puidere i cõsimili bñficio j. de iurepa. pastoralis. Item idẽ superior istũ põt concedere vel repellere qꝛ nõ tenet ei facere grãm nisi velit: qꝛ nemo inuit9 ð suo cogit facere beneficiũ. x. q. ij. precarie. Nõ igit qc qd iudicis potestati pmittit: iuris necessitati subijcit. ff. de iudi. non qcqd ar. j. de of. dele. cõsuluit. Sic ergo pz q i huiusmodi postulationib9 iplorandũ ẽ officiũ iudicis: ⁊ non iuris actione agendũ ẽ vt. s. e. ad hec versus fi. ⁊. j. de in integ. resti. p totũ ⁊ in sti. de of. iudi. per totũ. Iudicis enim officium pponit p actione cũ deficit actio. j. de of. iudi. c. iudicis officium sed nõ pprie iplorat iudicis officium i casu isto: sz potius grãm dñi iplorare a superiore. b.

re: vt. x. q. iij. quia cognouimus. ⁊. C. de agri. ⁊ censi. l. libertus. li. xi. ff. ð aqua quotidi. ⁊ esti. ⁊. l. i. §. aristo. ⁊. §. trebaci9. Nec tali datur restitutio: qꝛ non dicitur spoliatus cum non possederit: sicut ille qui sub conditione possidet. j. de resti. spo. olim causam. Consulo tamen alicui facienti gratiam: vt hoc protestetur: nec presumat sibi ius creare in posterum: vt. eij. q. i. pontifices. ⁊ j. de iurepatronatus. ex litteris. c. consultationibus. argu. j. n. prori. cumana. Preterea qui nõ est de collegio ⁊ dicit se debere interesse e'ectioni: debet exprimere quo iure debeat interesse. j. de elec. constitutis. vnde isti satis videbantur excludendi i prioribus. j. e. postulatio.

nem postulationẽ seu noiationez^b canonicã i psonã idoneã cõuenire curetis. Idem preposito ⁊ ca. strigoñ.

Bone me. gu. archiepo vro viam vniuerse carnis ingresso cum i coloceñ. archiepz postulanð a nobis cõtulissetis' vnanimiter vota vestra suffraganei strigoñ. ecclesie quinqueeccleseñ. vz vt qdã alij postulationi vre se opponere curauerunt asserẽtes q eis cõtẽptis^k q ius habebant eligendi: vobiscuz postulatio eadẽ fuerat attentata: lz vestri nũcij proponerẽt ex aduerso: q super preficiẽdo vobis põtifice de gr̃a^l multotiẽs suffraganeoꝝ fuerat requisitus assensus: sed ipsi vobis cõsilium denegauerunt. Nũcijs igitur in nostra presentia cõstitutis ⁊ proponentibus aduersarijs quedã alia cõ postulatõnis vre pcessũ: qꝛ nobis de ppositis nõ cõstabat: ita duxim9 puidendũ: vt si suffraganeis psistentibus i cõdictione sua: ⁊ vos postulatõi vre velletis instare p pcuratores idoneos p se. ap. veniretis. Si ãt illi a cõdictõe sua cessarẽt ⁊ vos istaretis pposito vro ad pñtiã nostrã mitteretis psonas idoneas: q sup his: q opportuna forẽt: nos redderẽt certiores^m. Qð si cõdicẽtib9 epis memoratis vos cõtingeret de iure vestro diffidere^n: aliam personã idoneam prouideretis vobis canonice in pastorem. Ceterꝰ quidam vestrum a postulatõne vestra quã nobis presentaueratis cõiter temere^o recedẽtes alijs psistentibus in eadẽ predictuz quinqueeccleseñ. epm i archiepz postularet: ⁊ i fra. Nos igit postulationẽ ipsam quã inuenim9 i mlta discordia nõ solũ suffraganeoꝝ verũ ẽt canonicoꝝ strig. ecclie

m Certiores. De modo postulandi ⁊ de persona postlata an sit idonea: dicitur. ã. de elec. nihil est. vbi dicitur q de idoneitate persone sit qrendum.

n Diffidere. Arg. q si prelatus diffidat de iure suo: debet dimittere rẽ quam tenet. j. de simo. per tuas. in fi. liiij. disti. generalis. in fine. quia bonam fidem agnoscere debet. ff. mandati qntus mutius. l. respõ. Sed hoc verum est: si de iure

a Qui vocem. hoc ideo dicit: qꝛ forte erant aliqui eligendi potestate priuati. j. de elec. cum vintonieñ. vel qꝛ omnes sunt vocandi: q ius habent eligendi. j. de elect. q sicut.

b Nominationem. nominatio canonica põt dici quãdo omnes concordant in aliquo eligibili assumendo ⁊ vadunt ad eum a quo petendus est consensus ⁊ requirunt eius consensum: vt cum ipso dispenset. Et hec põt dici nominatio canonica: que nõ potest dici postulatio pprie: qꝛ postulatio solemniter debet fieri: qꝛ talis noiatio satis similis est postulationi: immo quasi idẽ est. vñ dicit postulationem seu nominationẽ habes de hac nominatione. xvi. q. vlt. que sanctorum. ij. q. vi. §. diffinitiua. v nomina. io.

i Bone memorie. contulissetis. ipsum postulando.

k Contemptis. ⁊ ideo cassanda erat electio: si verum dicebant. j. de causa posses. cum ecclesia. ⁊. lxiij. dis. obeuntibus. ⁊. j. de elec. q sicut. ⁊. c. venerabilem. ⁊. ca. bone. ij.

l De gratia. si hoc esset q de gratia vocati essent: nec ius nec aliquod commodum sibi acquisitum fuisset. j. de verb. sig. abbate. ⁊. x. q. iij. quia cognouimus. ⁊. C. de serui. l. i. ⁊. ff. de aqua quotidi. ⁊ esti. l. i. Nñ. i. vnde ipse qui dedit potest reuocare: ⁊ illos vlterius non admittere

proprio diffidat: quod nñ suam tangit personam: sed si diffidit de iure ecclesie: constituat alium defensorez nomine ecclesie: arg. ff. de neg. ges. atqui natura. §. cum me absente. Et nõ q diffidentia iuris permittit variare: vbi nõ est ius alteri acquisitum: vt hic ⁊. j. c. prori. ⁊. j. de electi. q sicut. nisi presentatio iam facta esset superiori: vt. j. e. c. ⁊. j. de elec. q sicut. sz hic poterant variare de licentia pape: al's non: cum postulatio iã esset presentata: vt. j. sequitur. vel nisi iaz publicatio scrutinij fuerit facta. j. de electo. publicato. Si vero ius est alteri acquisitum licet diffidant variare non possunt in eius preiudicium. j. de electio. cum inter canonicos. in fine quia nemo potest mutare consilium suum in alterius preiudicium. ff. ð regu. iuris. nemo.

o Temere. ideo dicit temere: qꝛ alij appellauerant ⁊ perseuerauerant in proposito suo: nec poterant variare etiaz si alij non appellassent: cum iam postulationem suam communiter factam presentauerant dño pape approbandaz vel improbãdam: ⁊ ideo faciebant alias possent variare: et videtur cum per huiusmodi postulationem nullum ius sit alicui acquisitum. j. e. prori. nisi iam publicato scrutinio vellent etiam mutare suam postulationem: qꝛ nec tunc variare possunt. j. ð electio. publicato. vt dixi in prima notula. nec est cõ. lxiij. di. quanto. qm ibi elegerant indignum: vel ibi non erant due partes capituli ad faciendum electionem.

a Mandati. et ideo non valuit. s. de rescrip. cum dilecta. ff. man/ da. diligenter. de. j. de elec. cum in veteri lege.

b Consuetudine. idem esset ac si essent in quasi possessione eligen/ di. j. de iurepa. consultationibus. et j. de causa pos. cum ecclesia. et j. vt li te pendente. c. i. ij. iij. et iiij. vel ideo dicit hoc: quia ex quo non sunt de ca pitulo debet apparere an habeat ius eligendi: et dicere quo iure sunt admittendi. j. de elec. constitutus.

c Aliogn. i. si non prouiderent infra terminum prefixum.

d Uiduate. si canonici negligunt sibi eligere episcopum infra tres menses seu monachi abbatem transfertur potestas eligendi ad primum superiorem. j. de elec. ne pro defectu. et alijs inferioribus plaustri sine beneficijs. j. de ter men ses. j. de concel. preben. nulla.

e Antequam. si nondum receperant secundas literas: non debuit cassari quod legitime factum erat. j. de resti. spo. audita. et ff. man. si mandassem. et s. de rescrip. ex parte decani. Quare ergo dicit in fi. et si neutra esset postulatio admittenda. So. forte hoc ideo dicit: quia vtraque postulatio in discordia facta fuit: et postulationes facte in discordia non consueuerunt admitti. s. e. c. pr. Ista ratio non valet: quia prima facta fuit in concordia: licet diuersis temporibus consentirent: vt dicit in fi. et illa litera sic debet exponi: et si neutra eorum approbanda esset postulatio. i. etiamsi neutram approbare teneremur: quia cum gratia innitatur postulationes potius quam iure: non tenebatur facere gratiam nisi vellet: vt. s. e. c. pri. vel dato quod neutra esset facta in concordia: neutra esset approbanda.

f Intelligentes. et male: quia illi non negligebant ius suum: sed insistebant sue postulationi: vt illam facerent concordem iuxta primum mandatum pape. b.

ac contra formam mandati [a] nostri temere celebratam: non duximus admittendam: sed vobis dedimus in mandatis: vt ad prouidendum vobis pastorem idoneum per electionem canonicam vel postulationem concordem requisito suffraganeorum assensu: si esset de antiqua et approbata consuetudine [b] requirendus: procedere curaretis: aliogn [c] nos ipsi prouideremus ecclesie viduate [d]. Uerumtamen antequam [e] ad vos nostre litere peruenissent intentes mandato priori suffraganeos preter quinqueecclesien. ad concordiam reuocastis: et infra. Post hec mandato nostro recepto hi qui in colocen. conuenerant: ab eius postulatione recedere noluerunt: sed innouauerunt eandem reuersis ad eos quibusdam canonicis qui in partem alteram declinarant: et infra. Ceteri vero qui quinqueecclesien. episcopum postularant: conuenientes in vnum ceteros canonicos ad capitulum conuocarunt ad postulationem concordem vel electionem canonicam iuxta mandatum apostolicum procedere cupientes: sed illis nolentibus conuenire intelligentes [f] penes se tantum remansisse facultatem liberam eligendi: quia reliqui ius suum preseq negligebant: predictum quinqueecclesien. denuo postularunt: et infra. Nec nocebit eorum discordia: qui alium postularunt cum prius in postulatione archiepiscopi supradicti conuenissent pariter vniuersi: et consensum vestrum annotatum literis et subscriptionibus propriis [g] roboratum petissetis a nobis per certos nuncios confirmari: nosque vestram receptissemus postulationem diiudicandam si suffraganei forsitan in contradictione persisterent vel si consentirent aut etiam cederent approbandam. Si. n. postquam postulatio subscriptionibus postulantium roboratur et presentatur ro. pon. approbanda possent ab ea recedere postulantes: nobis frequenter illuderent [h]: et iudicium nostrum ex eorum penderet arbitrio videretur: et infra. Intelleximus itaque quod et si esset neutra postulatio approbanda [i] iuxta tenorem posterioris tamen rescripti ad nos de cetero strigon. ecclesie prouisio pertineret. Quod vero non plenam de personis illius regni noticiam habeamus: ideoque non poteramus salua conscientia eidem ecclesie in alia persona: que de regno vngarie originem duceret congrue prouidere: nec vellemus ei preficere alienum [k]: quanto magis honestius videretur si suffraganeus ad metropolim suam accederet: quam archiepiscopus ad metropolim transferretur: parte tamen eligentium maiori portione: et eundem archiepiscopum in quem omnes: quorum consensus in electione vel postulatione pastoris requiritur: licet diuersis [m] temporibus conuenerant: a vinculo quo tenebatur colocen. ecclesie absoluentes ad metropolim strigon. transferimus: et ei licentiam tribuimus transeundi: pallium [n] ei ad eos. in fi.

i Approbanda. de iuris rigore cum esset in discordia facta.

k Alienum. lxi. di. hortamur. C. de episcopis et cle. in ecclesijs. et ff. de tuto. et curato. da. ab. l. diuus. nec obstat. j. de cleri. pere. c. vltio. nec obstat. j. de institu. ad decorem. quia illi erant omnes extranei: et quia ratione illi veneti instituebantur: eadem ratione et alij dummodo aliud impedimentum non obsistat.

l Honestius. nam de minori ad maius aliquis est promouendus. xcij. di. legimus in fi. et ff. de mu. et ho. vt gradatim. et sic potius de pari ad parem quam de maiori ad minorem. j. de transla. c. vlti.

m Diuersis. ar. quod si omnes canonici successiue conueniant in aliquem quod ex tali consensu ius illi acquiritur. j. de elec. quod sicut. ff. de serui. ru. predi. per fundum. Sed contra videtur. xv. q. vi. §. nominationes. sub illo. §. est quando. et j. de elect. quia propter in fi. et c. i. genesi.

n Pallium. Sed quare debet ei mittere pallium. nonne habet ipse suum: quod personam sequitur: et cum ea sepelietur. j. de vsu palli. ad hec. Nam pallium datur persone: sed contemplatione loci. vnde non vtitur illo extra ecclesiam suam siue prouinciam. j. de vsu. pal. cum super. et. c. ex tuarum. et quod pallium respiciat locum patet in archiepiscopo: qui renunciat loco archiepiscopali qui perdit vsum pallij. j. de renun. ad supplicationem. Sed nunquid successor istius qui transfertur ad ecclesiam eoipso quod confirmatur: vtetur pallio quod ibi inueniet: non sine licentia speciali domini pape. et iniuriam faceret ei: si denegaret priuilegium quod predecessor eius habuit. ff. de

g Propriis. quare variare non poterant. j. de elec. publicato.

h Illuderent. i. quod esse non debet. j. de offi. lega. licet. cum hoc ludibrium esset: vt. C. de bo. que li. l. vlt. § vbi. et lxi. di. nullus. et e. si. vi. q. iij. denique suffredus. C. de rela. l. i. et si dixerit se velle referre vlterius se intromittere non debet. j. de ap. intimasti. sic et in postulatione presenti ita superiori: quia quantum ad se illam approbauerunt per presentationem infra de elec. cum inter canoni

aqua quoti.ꝛ esti.l.i.§.pe.b.

o Postulatione nullū ꝛ iō pñt ab ea recedere postulantes: nisi tā sit p̄sentata superiori.s.e.pr.vl' nisi publicatio scrutinij iam sit facta: tūc nō possūt ab ea recedere.j.de elec.publicato.ꝛ lȝ nō possint a postulatiōe recedere: nullū tamē ius adhuc acquisitū est postulato: quo possit petere iure actionis confirmationē: ſȝ totum depēdet ab arbitrio superioris ꝛ lȝ gratiā solā debeat petere: tamen iniuriam ei facere videt: si nō admittitur p legem.ff.ꝺ aqua quoti.ꝛ esti.l.i.§.pe.ꝛ nō acquiritur per noīatione; ius noīato.j.ꝺ ele. quod sicut: in pn. vñ pñt ab eo recedere: vt ibi dicitur Sed nunquid patronus potest aliū presentare primo presentato nondū admissum per episcopum non debȝ illud facere: tamē si secundū presentauerit ꝛ admittat secundus obtinebit cum distinctione decretaliū quas habes.j.de iurepa.cū aūt.ꝛ.c.qd aūt.ꝛ.c.pastoralis.

nomē ꝛ vsum eiusdem ecclesie transmissuri. Idē capitulo strigoñ.

Postulationem quam celebrastis: ꝛ infra. Licȝ ergo p postulationē huiusmodi nullū ius sit alicui acqsitum: ideoqȝ sine p̄iudicio alicuius postulationē petiuissem⁹ repellere memoratā: vt tñ vobis ꝺ spāli grā ꝯsulam⁹: ıtā duxim⁹ puidēdū q p pcuratores idoneos ad oīa sufficiēter instructos nr̄o vos ꝯspectui pñtetis: q̄ten⁹ vtraqȝ parte pñte qd iustū fuerit decernam⁹. Honorius.iij.capitulo calaritano.

Et si vnanimiter vota vestra concurrerint ad sutrieñ.episcopuȝ in ecclesie vestre archiepm eligenduȝ cum sue alligatus eccl'ie liberā non habeat sine nr̄a pmissione vo latū electionē de ipso factam

p Idoneos.qui sciant ꝛ possint reddere rōnem.xvij. di.multis.ꝛ.j.de pcu.c.i.

q Presente.quia causaꝝ merita partiū assertione pādūtur.C.si per vim vel alio modo.l.ij.ꝛ.j.de restitu.in inte.tum ex litteris.

r Et si vnanimiter.permissione.j.de renun. nisi cuȝ pridem in fi.ꝛ.j.de trans.inter corporalia.vl. sicut aūt.ꝛ iō sine licentia pape transire nō debet: q2 est alteri matrimonialiter alligat⁹: vt hic dicit: ꝛ in illa decre. inter corporalia.ꝛ tale vinculū dissolui non potest: nisi auctoritate diuina.i.auctoritate illi⁹ quē ꝯstat esse vicariū iesu xp̄i.vt ibi inter corporalia. ꝛ ita pȝ q cū non possit ꝯsentire: nō pōt eligi ſȝ tñ debet postulari a papa s.e.bone memorie.in pr.ꝛ qd hic dicit idē ē dicendū de quolibet qui est in minorib⁹ ordinib⁹ ꝯstitut⁹: ꝛ q nō sint etatis legitie.j.de elect.dudū.i.ꝛ.j. de eta.ꝛ q̄li. preterea.q2 huiusmodi psone inhabiles sunt ad eligendū q2 cū nō habeāt ea ppter que eligunt merito eligi nō possunt.simile.j.de ele.ex.mi.si celebrat. ꝛ iō postulari debēt ab eo q potestatē hȝ dispēsandi cū illis. Idē ē dicendū ꝺ his q alias nō sūt idonei: vt i iis q nō sūt legitime nati.j.de elec.innotuit. in fi. Sȝ idē videt ꝺ eo q cū ꝯ electo q pmoueri dȝ ad aliam ecclesiā: ꝛ precipue de alio episcopatu q2 ex toto ꝯsentire nō pōt nec eccl'iaȝ dimitte sine lrā sui episcopi.vt.vij.q.i.eos.ꝛ.c.siquis

presbyter.ꝛ.j.de renunc.admonet.ꝛ sic omnes postulādi sūt ꝛ pauci eligendi. Dico q illi q idonei ꝛ legitimi sunt ad eligendum debent eligi ꝛ possunt ad quancūqȝ ecclesiā siue in sua siue in aliena.j.de elec.cū inter canonicos. ibi electus fuit de aliena ecclesia. Et idē credo seruandū in postulatione: ꝛ si postulatio facta sit in ꝯcordia vel a duab⁹ ptibus. Idē credo ēt si a lōge maiori pñtata supiori: vl' ēt publicatiōe scrutinij facta nō pñt ab ea recedē postulātes.s.e. bone memorie.ij.ꝛ.j.de electione publicato.lȝ nullū sit ius acqsitū postulato vt ex hō possit agere: sed pōt petere grām a superiori: et q̄uis oēs clerici astricti sint possunt dimittē ecclesias sine consensu episcoporum nihilominus eligi possunt: quia non est tanta coniunctio inter eos ꝛ eoꝝ eccl'ias: sicut inter epm ꝛ eccl'iam cui ē matrimonialit' alligatus.j.de testa.requisiti: ſȝ illō vinculū nō est in aliis inferiorib⁹ prelatis: ꝛ idē videt de abbatib⁹: q tñ subsunt dñō pape: quod de epis.s.q sine licentia pape vel ipsi⁹ legati recedere nō pñt.s.de consue.cū venerabilis.ꝛ laicus eodē mō est postulādus.de hac materia ꝺ lxi.di.§.sed aliud est. Et nō q sicut postulandus nō dȝ eligi: ita ꝛ eligēdus nō dȝ postulari q2 nō ꝯsentiunt postulantes in illū vt in sponsū p postulationē vel sane pōt dici q valeat tal' postulatio: q2 forte dubitat vtrū sit eligēdus vl' postulād⁹: et ita ꝯsētiūt i illū ac si eligēnt ꝛ si dicūt eligim⁹ ꝛ postulam⁹ ſȝ q ꝺ iure meli⁹ pōt: bñ valȝ qd agit siue sit eligēd⁹ siue postulād⁹: alr̄ nō valȝ si eligēd⁹ simpl' postulet: q2 q̄uis eligibil' sit nō elig.t ſȝ postulat: pōt dici qd potuit noluit: ꝛ qd voluit nō potuit adiplere: q2 vox illud nō significat.ff.ꝺ re.du.in ambiguo: nullū ius ē acqsitū postulato ꝛ supior pōt illū admittere vel repellere.

tanq̄ ꝯ canones minus licite attentatā de fratrū nr̄oꝝ consilio duxim⁹ irritandā: cum eligi nullo iure potuerit: ſȝ poti⁹ postulari.

Lucius papa.

Nullus in ecclesia vbi duo vel tres fuerint in congregatione nisi eoꝝ electione canonica presbyter eligatur: ꝛ infra. Si quo aliter quis ecclesiam adeptus fuerit eo q per cupiditatem illaȝ acquisierit: atqȝ contra canonice regule disciplinam egerit expellatur. Ex concilio lardiceñ.

Osius episcopus dixit: Si qs ita temerarius extiterit vt talē excusationē afferēs assequeret: q lr̄as ppli accepit cū sit manifestum potuisse plu

s Illi⁹. duo. Nō q duo faciūt ꝯgregationē: vt ꝺ tres collegiū.vt.ff.ꝺ v.sig.neraci⁹.retinet tñ i vno ius collegij.ff qd cuiusqȝ vni.sic.§.vl.ꝛ.x.hoies faciūt ppl'm.x.q.iij.vnio.et plerisqȝ.x.aut.xv.turbā.ff.vi bo.ra.ptor ait.§.i.ꝛ.xij.l' qnqȝ porci vl.x.oues faciūt gregē.ff.de abigeis oues.ꝛ q dīc duo faciūt ꝯgregatiōē: ꝺ itelligo vbi mortuo plato pl'es remanēt i ꝯgregatiōe ad min⁹ duo: vñ ꝺ duo vl' tres p id qd sequit i lr̄a.

t In ꝯgregatione.tūc eni ꝯuētus est electio.j.de iure pa.nobis.ꝛ.xvi.q.vl.ꝯgregatio.sec⁹ si essent ibi plures nō tanq̄ collegiū.tūc eni soli⁹ patroni est electio.j.de iurepa.postulasti

u Nisi eoꝝ electione.ꝗ nō vni⁹: ꝛ ita pȝ q vbi tñ ē sacerdos ꝛ clericus: ibi nō dȝ ꝯgregatio vel collegium.b.

x Aliter.q̄ȝ per canonicam electionem.

y Osius.populi. Nota q ad clamorem populi nullus est eligendus: q2 sepe aut gratia hoc faciunt: aut preciū ide

recipiūt.vt.viij.q.i.si ẞ.q: pepul⁹ sequend⁹ nō est: ẞ docēd⁹ lxij.di.docēdus.z.lxi.di.miramur.z vane voces ppli si sūt au diēde.C.de penis decurionū' filij.z ar. ad h.ff.de ap. si ꝯstat.

a — Syncerā.charitate informatam.

b — Corrūpi.nota hic dubia in deteriorē partē interpretari.j. de ele.nō resi.c.i.Arg.ẞ j.de reg.iu.estote.hoc iō sit:quia frequentius lai ci hoc faciunt:z iura ad ea que frequentius eue niūt adaptantur. xxviij. d.ẞ.syracusane.z.lxiij.d. nosse.z.ff.ẞ lega.z sena. cōsul.l.nā ad ea.

c — Pertinuerit.quia ve nia non datur nisi cōtri to z correcto.xxiiij.q.ij.le gantur.z quomodo gau debis te fuisse correctuz nisi doleas te fuisse per/ uersum.xxiij.q.vij. quē/ admodum.z.l.di. peni tentes.

d — Ostē.implean tur xv.di.de psona.et j.de elec.cuz int vniuer sas.z.c.nihil est.§.vlti.

e — Conuersatus. nō . q ibi facienda est inquisi/ tio vbi quis ꝯuersat: q2 notus est ibi s.xxiij. dis. illud.ar.j. de presūp.q̄s dam.z.xxiij.q.i. puden da.z.xlvij.di.de petro.z j.e.scriptum est.z qui ali quē purgant: debent no tam habere ipsius con/ uersationem. j. de pur . ca.cum.p. manconella. z.c.cum dilectus.alś nō posset de ipsius vita con stare.

f — Significasti . apo/ crisarius.apocrisarij dicunt nuncij dñi pape quasi secreta rij:manchrisis quandoq3 dicit secretū qñq3 aurū quandoq3 iudiciū .versus. Et p secretū dat iudiciū tibi crisis.

g — Conditione signatur contra.i.q.ij.quamptio.So.conditio ista non est reprobanda:nec simoniā inducit.j.de pac.pactio/ nes:sed ostendit pallium non aliter esse tradendum sicut hec adiectio si sanideder is:cum preses prouincie tutorez facit nō habet conditionem: sed cōmonet tutelam non aliter cōmitē dam.ff.de tute.mutuo.§.i.quia tutor sub condicione dari nō pōt:q2 actus legitimi ꝯditionē nō recipiūt.ff.de reg. iu.act⁹. z.j.e.de electionib⁹.lz posset constitui sub conditione a testa/ tore.insti.qui.mo.tu.fi.§.sz z̄si.z tacite conditiones non faciūt legatū ꝯditionale.ff.de cōdi.z demō. ꝯditiones. vel refert a quo apponat ꝯditio:q2 si a superiore nō est simonia.vł pōt di ci z meli⁹ q̄ iūs cōe est qō hic exigit. xviij.q.ij.eleutheri⁹ z ẞ enus anne rū est dignitati.j.de preben.significatū.z.xxviij.d. di aconi. Et nota q̄ superior pōt apponere conditionē aū sub diti ꝯfirmationē.lxiij.di.quanq̄.z.xxviij.di. de syracusane. Sed inferior nō pōt:nisi post electionē. viij.q.iu.artaldus. et vbi eauis rei exprimitur:nō est simoniacū.j.de prebē. signifi/ catum. Et preterea cōditiones que ipso iure insunt :ab apponunt z exprimunt sine aliquo vicio: de quib⁹ tra dit.j.de iureiu.quēadmodū.z.ẞ. de rescrip.c.ij.

h — Oblatū.sic.j.de simo.z si questiones. Sed q̄re papa offert ei palliū.cum pallium non sit dandū nisi fortiter postulanti:vt.c.di. prisca.sicuti. z i lit terij dimissorijs epi scopi.lxxij. di. epi/ scop⁹.sic nec apo/ stoli dari debent: nisi petantur instā ter.ij.q.vi.post ap/ pellationem.z.j.ẞ ap.cordi.z qui p/ est parcissime de/ bet cōmeatuz dare ff.de re mili.l.offi cium.sed hic z in illa z si questiōes. dicēdum est q̄ nū cij ipsius prius in stanter petierant. vt pz in fi.c.z pape eis per nuncios su os:pallium destia uit: vel voluit eis grāz facere sine ali qua postulatione sicut videtur.ẞ.de postula.bone.ij. in fi.

res eoꝝ que syncerā[a] fidē nō habēt:pmio z mercede corrū pi[b] vt clamarent in ecclesia z ipsū petere viderētur omnino fraudes has dānandas eē ar/ bitror:ita vt nec laicaz in fine cōionem nisi de hoc penitue/ rit[c].talis accipiat. Si vō oib⁹ placet:statuite.Synod⁹ respō dit placet. Grego.iij.

Nostē:z infra.Cōfirma tione petentiū desideria si nihil est qō electū impediāt impleant[d]:cuius vita vel act⁹ quia melius possunt vbi ē con uersatus[e] agnosci inquirātur ibidem . Pascal s panor/ mitano archiepo.

Significasti reges z re/ gni maiores admiratio/ ne permotos: q̄ palliū tibi ab apocrisarijs[f] nris tale ꝯditi one[g] oblatum[h] fuerit: si sacra/ mentū quod a nobis scriptuz detulerāt exhiberes : z infra. Mirētur in hac cā dñm nrm iesū xp̄m:q cū ouiū suaꝝ curā petro cōmitteret: conditionez posuit dicens si diligis me pa sce[b] oues meas.Si cōscientia/ rum factor z cognitor secreto rum conditione hac vsus est: nec semel tantuz sed secundo z vsq3 ad contristationē : qua nos sollicitudine oportet tan/ tam eccle plationē imponere fratrib⁹:quoꝝ ꝯsciētias nō vi demus. Aiūt oē iiurandū a dño in euāgelio eē prohibitū nec ab apostolis post dominū nec in concilijs inueniri posse statutuz[i].Quid est ẞ q̄ dñs sb sequēter ait:qō ampli⁹[k] est a malo est.hoc enim[l] ampli⁹ vt exigam⁹ malū[m] nos illo[n] per/ mittēte cōpellit[o] Nōne maluz est ab eccle sie vnitate z a sede apo.obediētia resilire:et ꝯtra canonū statuta prūpere quod multi etiā post sacramentū p̄ stitū presūpserūt:z infra. Hoc nimiꝝ malo[p] ac necessitate cō pellimur iuramentū pro fide[q] pro obedientia[r] p vnitate[s] re/ quirere. Aiunt in concilijs sta tutuz non[*] inueniri: quasi ro. ec.legem concilia vlla prefixe rint:cuz omnia concilia p ro. eccle.auctez z facta sint z ro/ bur acceperint z in eoruz sta/

b — Pasce oues meas.per hec ver ba elegit eum de⁹ in platū z p hoc fa cit ad titulū:z ꝑti/ net ad secundam partem rubrice:q2 p palliū tradit pō tificalis officij ple nitudo.j.e.q̄ sicut

i — Statutū . sup/ p̄e contrariū.

k — Amplius.i.iuramentum.

l — Enim.i.q2:z venit expositiue.ẞ.de ꝯsti.translato.

m — Malū .i.in credulitas siue malicia : vt postea seq tur.sic etiam exponitur malum pro incredulitate. xxij. q.i.c.ij.

n — Illo permittente.i.xpo.

o — Compellit.nos.i.exigamus.

p — Malo.xxij.q.i.ita ẞ.in si.ij.q.v.siquis presbyter. et j.de iureiu.z si christus.

q — Fide.retinēda quā suscepit si suspectus est in fide:ẞ con.di.ij.ego berēgarius.z.j.de here.ad abolendā.z.c. excōicamus.z.i.q.vij.quotiens.

r — Obedientia.exhibenda.xxiij.di.quanq̄.z.j.de iure iuran.nullus.

s — Pro vnitate.s.seruanda:vt scismatici:qui scindunt se ab vnitate ecclesie:alś pro veritate.s.habenda seu in quirenda. xiij.q.ij. quanq̄ . Pro pace. xxij.q.i. omne quod.j.de iudi.nouit.pro fama.ij.q.v.presbyter.si a ple be.z.c.si mala.z.j.de purga.ca.per totum titulum.z.j.

de cohabita.cle.z mulie.tua.in fi.ꝓ damno dato iuraṫ. ij.q.i.in pmis.z.C.vnde vi.si quādo. In istis sex casib⁹ licite iuratur.vnde v̄sus: Pax z fama fides reuerētia cautio dāni. Defect⁹ veri fiōi poscunt magna caueri.h.

t Aiunt in cōcilijs.secunda opinio.

v Non inueniri.vt iuretur.

x Auctoritatez.xvij.di.per totū.

y Excipiaṫ auctoritas.iij.q.vij.dudū.z in.c.peregrina.z i iuramēto auctoritas pape semper intelligitur excepta.s.d rescrip.cōstitutus.z j.de iureiurā.venientes.z.ff.ad municip.impatores.

z Corpore assumuntur. Sed q̄liṫ assumitur de corpore beati petri.sic intelligiṫ ꝙ d corpore beati petri z cetera palliū benedicitur z cōsecraṫ a papa sup altare bti petri:z ibi poniṫ z ille qui debz vti pallio ꝑcipit ipsum de altari si est pn̄s:vel alius pro ipso si ē absens: et sic assumiṫ de corpore beati petri.

a Justum ē. Ar. ꝙ frustra petit debitum q qd̄ dz nō ipēdit.j.d mu.pe.c.i.z.ij.C.de sen.z inṫ.om.iu.cū papinianus.z.iij.q.vi.ij.cuius in agēdo.xcv.di.esto sbiectus.ar.ɔ.C. d.posi.l.pe.z.j.d depo.c.ij.

tutis ro.pon.patienter excipiatur[y] auctas.z infra. Cū igiṫ a se.ap.vestre insignia dignitatis exigitis: q̄ a beati petri tantū corpe[z] assumunṫ iustuz est[a]:vt vos quoqz se.ap. subiectionis debite signa soluatis: q̄ vos cū beato petro tāq̄ mēbra de mēbro habere z catholici capitis vnitatē ꝯuare declarāt. Alex.iij.p.p̄sbytero card.ap.se.legato.

Quia diligentia tua requisiuit an electionē electi q abiurato scismate[b] ad vnitatē ecclie rediȷ̄t: debeas cōfirmare:duxim⁹ rn̄dendū:ꝙ si a scismatico nullū ordinem suscepit[c] z ei⁹ electio ꝓm normā canonū fuerit celebrata: eā dūmō alia nō īpediāt dispēsatiue pmittim⁹ ꝯfirmari:mādantes:vt eū facias a catholicis ep̄is suffraganeis aquilegieñ.ecclie in ep̄m ordinari: salua debita iusticia[d] z reuerentia[e] eiusdē ecclie cū ad catholicā redierit vnitatē. Alex.

Licet d vitāda discordia ī electōe ro.pō.manifesta satis a p̄.n.ꝯstituta[f] manauerit:q: tñ sepe p⁹ illa p̄ improbe ābitōis audaciā ꝑuē passa ecclia ē scissurā:nos ēt ad malū euitādū[g] hoc de cōsilio fratrū nr̄oꝝ z sacri approbatiōe cōcilij aliqd decreuim⁹ adiūgēduz.Statuim⁹ ḡ:vt si forte inimico[h] hoīe supseminānte zizaniā[i] īter cardinales de substituēdo sūmo pōtifice nō poterit eē plena ꝯcordia: z duab⁹ ptib⁹ ꝯcordātib⁹ pa rtia ꝯcōdare noluerit: aut sibi aliū p̄sūpserit noiare:ille absqz vlla exceptōe[k] ab vniuersali ecclesia ro.pon.habeaṫ: q: duab⁹ ptib⁹ electus fuerit z recept⁹. Si qs autē de tertie ptis noiatione ꝯfisus:q: d rōne eē nō p̄ōt sibi nomen ep̄i vsurpauerit:tā ipse q̄ hi q eū receperint excōicationi subiaceant: z totius sacri ordinis priuatione mulcteṅ:ita vt viatici etiā eis nisi tm̄ in vltimis communio denegeṫ:z si nō resipuerit cū dathā z abirō:quos[l] terra viuos absorbuit:accipiāt portionē. Preterea si a paucioib⁹ q̄ a duab⁹[m] ptib⁹ aliquis elect⁹ fuerit ad apostolat⁹ officiū

d Justicia.q: p talem cōsecrationem nō fit p̄iudicium aquilegieñ.ecclesie in posterū.

e Reuerentia.q: eps cōsecratus nihilominus debebit facere obedientiam patriarche cū redierit ad catholicā vnitatē. Et est ar.ꝙ ꝓstatio necessaria ē in huiusmodi:sic.vij.q.i.pōtifices.z.xxiij.di. p̄sbri.z.ix.q.iij.saluo.z huiusmodi ꝓstatio semp necessaria est: vt.j.de iure pa.ex lr̄is. Item est arg. ꝙ excōicati vel suspensi omnia iura recupant p⁹ absolutionem.xv.q.vi.nos sanctorum.z.c.iuratos.z.iij.q.iiij.beatus z.iiij.q.i.c.i.z.xxxij.q.v.preceptum in fi.z.vi.q.i.illi qui.Arg.contra.ij.q.iij.§.hinc colligitur.z iij.q.iiij.consanguineorum.in fi.So.prima pa vera est z etiam fama restituitur:si īfamia canonica tantum sit irrogata:ar.vi.q.i.illi qui.

f Licet de vitāda.cōstituta.lxxix.dis.si quis papa.z.xxiij.di.in nomine domini.

g Euitandum. Arg. ad cautelam futurorum aliquid faciendum.xxij.dist.in nomine domini.z.i.q.vii.conuenientibus.z.j.de ser.non ordina.c.i.z.ff.si ser.vendi barum.z.l.egi. Ar.contra.ff.de vsu.l.i.

h Inimico homine.i.diabolo.z diabolus dictus est homo ab euentu: quia deuicit hominem sicut imperator dictus est aphricanus ab euentu: quia deuicit aphricam.

b Quia diligētia.scismate.octauiani: q ꝯ alexādruz erat:z aqlieñ.patriarcha:tūc scismaticus erat: vñ dicit facias eū ꝯsecrari a suffraganeis salua zc̄.Scisma enim interpretaṫ diuisio siue scissura:z ē grecū nomen vñ scissura i vnitate ecclie eē nō pōt:z q: scismatici sunt ab eo q ē vnū se diuidūt:q̄re spūm scm̄ nō hñt.xxiiij.q.i.scisma.inde ē ꝙ vestis dñi q̄ vnitatē significabat remāsit indiuisa.xvi.q.vlt.sicut dñi vestimentum.

c Susceperit. q: si ordinē suscepisset:careret effectu z repelleretur a dignitate nisi ꝓbaret se cum ordinaretur ordinatorem nesciuisse damnatum.j.de scisma.c.i.z.ix.q.i.ordinationes. Sic z q ordinatur a simoniaco.i.q.i.siquis a simoniacis.z cū talibus qn̄qz dispensatur vt hic.z.j.de scisma.c.ij.z.c.siquis a simoniacis. sz si sciuisset nō dispensareṫ:vt ibi dr̄ in.c.siqs. z sic scismatici nō ꝓmoueṅ sine dispensatione:vt hic dicit:al's esset ꝯ xij.di.nos consuetudinem.

i zizaniā.syllaba añ penul.lōga.vñ v̄sus: Neue supueniēs zizaniam seminet hostis:Frontibus īprimiṫ vnctio sacra dei.

k Exceptione.z sic nulla exceptio potest opponi sibi:nisi de heresi.xl.di.si papa.al's enim quantumcūqz p̄cise etiaz ipse papa scribat:legitima exceptio est admittenda.j.de offi. dele.ex pte.ij.z.s.de rescriptis.siquando.z arg.c. cum adeo.c.ti.z.j.de preben.cum teneamur.z est speciale in papa: vt nulla exceptio admittatur.

l Quos.vij.q.i.deniqz.

m A duabus partibus. Nunquid ille qui eligitur: computabitur inter duas partes.videtur ꝙ sic.j.e.ti.cum in iure.et ff.quod cuiusqz vniuersi.plane. Dic ꝙ non:vt nō.j.e.cum in iure.z.j.de sortileg.c.ij.j.e.cumana. tamen quod dicitur in hac decre.de duabus partibus:hodie aliquando nō seruāt cardinales aliquando obseruant. Et ꝙ possint facere cōtra hoc:cum necessitas ē in causa:que legem non habet: habeṫ.s.de consue.quanto.

a Nullatenus. qđ ergo fiet si nullo mō due ptes consentiāt tunc brachium seculare se interponere debet: argu. xvij. di. nec licuit. & xxiij. q. v. de liguribus. ita vt cardinales includāntur in aliquo loco de quo exire non valeant: donec consenserint: ita dr factum fuisse in electione honorij. iiij. apd perusiū & idē fuit factū post mortem greg. noni: & i electione celestini: & ino. iiij. temporibus nostris: tñ de iure id faciendū non est.

b Maioris. In alijs enim electionib⁹ valet qđ fit a maiori parte capituli: dū tamē seruetur vna de formis illis. j. e. q2 ppter.

c Speciale. sed nō videtur spāle: q2 i alijs obtinet qđ hic dicitur de duabus ptibus. q2 non obtinet qđ fit ab ordine decurionū: nisi due partes ꝯsentiāt. ff. ð dec. ab ord. fa. l. iij. & ff. qđ cuiusq3 vniuer. plane. Nō ꝯdicunt illa iura: q2 non dicitur ꝙ due ptes debeant ꝯsentire: s3 ꝙ debeāt eē pñtes: & ita ē spāle vt est spāle habito respectu ad al'as electōes inferiorū platoꝝ: & hoc innuit littera sequens.

d Recursus. & iō dū3 eligitur cōfirmat: & statim hz plenam & liberam administrationem. xxiij. di. in nomine dñi.

vt dicit ibi: nisi q iam. xxv. annū attigerit. Sed ille q eligitur in epm: dz eē. xxx annoꝝ: in auč. ð sanc. epis. §. clericos. coll'. ix. & lxxvij. di. quicunq3. Uel distingue quādoq3 fauor tm̄ vertit i cā: vt in vsucapi. & tunc sufficit īcipere dicit. ff. de diuer. & tēpo. pscrip. in vsucapione. qñq3 tm̄ odiū: vt in pscrip. xxx. anno. et tunc oportet iplerī. ff. de acti. & obli. i oibus. quandoq3 vtrūq3: & tūc tēpus de momēto in momētum cōputatur. ff. de mi. l. iij. §. minorem. & lxxvij. di. subdiaconus.

k Matrimonio & illud est quartū qđ requirit in episcopo & in quolibz alio qui pmouet ad bonorē. j. de fi. presb. c. j. & ij. & c. vt filij. vel ad regimē aiarū. j. de fili. pr. c. pe. & vlt.

l Cōfirmationē bñ dicit cōfirmationē: q2 ante confirmationē3 nihil debet attingere in administratione: alioquin repellet. j. e. qliter. & c. nihil est. & j. de p̄ben. cum iam dudum.

nisi maior cōcordia itercesserit: nullatenus[a] assumat: & p̄dicte[c] pene subiaceat si humiliter noluerit abstinere: ex hoc tamen nullum canonicis constitutionibus & alijs ecclesijs preiudiciū generetur: in qb⁹ maioris[b] & senioris ptis debz snīa preualere: q2 quod in eis in dubium venerit: superiori poterit iudicio diffiniri. In ro. vero ec. speciale[c] aliqđ cōstituitur: q2 non poterit ad superiorem recursus[d] haberi.

Idem in concilio lateranē.

Cum in cunctis sacris ordinibus & ecclesiasticis ministerijs sint etatis[e] maturitas grauitas[f] morum & litterarum[g] scientia inquirenda: multo[h] fortius i episcopo hoc oportet inquiri: qui ad curaz alioꝝ positus in seipso debet ostendere qualiter alios i domo dei oporteat cōuersari: ea propter ne quod de quibusdā p necessitate tēporis factū ē: trahatur a posteris in exemplum: presenti decreto statuimus: vt nullus in episcopum eligatur: nisi qui iam. xxx. annum etatis exegerit[i] & de legitimo matrimonio[k] sit natus: qui etiam vita & scientia commēdabilis demōstret. Cū vero electus fuerit: & ꝯfirmationem[l] electionis acceperit: & ecclesiasticoꝝ bonoꝝ administrationē[m] habuerit: decurso tēpore[n] de cōsecrādis[o] episcopis a canonibus diffinito is ad quem spectant[p] beneficia que habebat: ð illis disponendi liberam habeat facultatem. Inferiora etiam ministeria: vtputa decanatum archidiaconatu3[q] & alia que curā aiarū habēt annexam: nul

e Cum i cūctis. etat. Hec tria. s. etas grauitas moꝝ & lraꝝ scīa in psona electi debēt ingri. j. e. cū nobis olim: ar. lxxviij. di. pſbr. & xxxviij. di. que ipsis. & alia etiā. s. ꝙ sit de legitimo matrimonio natus. j. e. c. & ꝙ sit in sacris ordinibus. j. eo. dudum. & j. de eta. & quali. pterea.

f Grauitas moꝝ. q2 incompositio corpis inequalitatē indicat mentis. xli. di. in fi. di. vbi de cathelina dicitur.

g Literarū scia. pp̄ter defectum eni scie repellit qs ab episcopatu etiā iā pmotus. j. de eta. & quali. c. vlt. vbi legitur de quodā epo: qui nūq3 audiuit grāmaticam. j. e. congregato. & xxxviij. di. oēs. & j. de renū. c. nisi cū pridē. §. p defectu.

h Multo fortius. q2 vilissimus cōputādus est q pcellit dignitate: nisi pcellat alic s scīa & sanctitate. i. q. i. vilissim⁹. & i. q. vij. cōuenientibus & in auč. de sanc. epis. §. damus. coll'. ix. Item ar. est a minori. Et sumit fm hanc regulam affirmādo: si id de quo minus videt inesse inest: & id de quo magis. xxxvij. di. si i laicis. & iij. q. iij. ð indicijs. & lix. di. si officia. & xxiij. q. v. cū p bellicam. & xij. q. ij. non estimemus. Itez ar. a maiori sumitur hic negando fm hanc regulam: si id de quo magis videt inesse nō inest: id de quo minus: sic paulus videt fortior eustochio: sed nō est: ergo nec ipsa. xxxij. q. v. si paulus viij. q. i. si ergo. & vi. q. i. imitare. & xl. di. quelibet.

i Exegerit. sed vr ꝙ sufficiat si iā inchoauerit. ff. de mu. et bo. ad rem publicā. sed aliud in secularibus dignitatib⁹: vt ibi: & aliud in spūalib⁹. & pōt dici ꝙ est spāle i epo. vñ in alijs inferioribus dignitatib⁹ sufficit attingere annum legitimū:

m Administrationē. nā aliquando cōtingit: ꝙ statim nō nanciscitur possessionē. xcij. di. si qui episcopi. & c. p̄ce. & tunc nō debet cōferri.

n Tempore. qđ vr esse sex mēsium: q2 infra tres menses a die vocatiōis dz eligi. l. di. postq3. & j. e. c. ii. ne p defectu. & infra alios tres mēses dz cōsecrari. c. di qm̄ quidem. sed verius ē ꝙ illud tēpus est tm̄ triū mensiū post ꝯfirmationē: vt ex eodem capitulo colligit: qđ etiā ē expressum. lxxv. di. §. ij. & c. ij. in fi. nisi necessitas eū impedierit petere cōsecrationē: q2 tunc nō curreret ei temp⁹ vt in dict. c. qm̄ quidē. & lxxv. di. c. i. al's obtinet qđ hic dicitur: vt. xvi. q. i. ne p cuiuslibz. q2 cū sit in mora petēdi cōsecrationē: mora sibi dz imputari: & dz etiā ab illa dignitate repelli: vt in dicto. c. quoniam quidem.

o De cōsecrādis. Ar. ꝯ. j. de cōces. pben. post electionē in fi. vbi soluitur.

p Spectant. añ enim cōsecrationē nō dicit pleno iure hēre ecclesiam cū adhuc tēpore cōsecratiōis possit eici pi ꝯ ipsum. j. de accu. sup his. merito dz expectari vsq3 ad tēpus cōsecratōis: postea vero possunt cōferri bñficia que habuerat: & hoc cū fuerit negligēs & i mora: vt dictum est: & sic ante cōsecrationē nō dr ecclesiā habere q2 habere ē cū effectu hēre. ff. de v. sig. nomē filiarum. §. hēre. añ dr maritus ecclesie: vt sine licentia pape ea3 dimittere nō possit. j. de trāsla. inter corpalia. sed si āte tēpus predictum cōsecrationem receperit: statum possunt

cõsecri bñficia priora:qr plene dicif trãslatus.xxi.q.ij. sigs iam trãslatus.z.xvi.q.i.ne p cuiuslibet.nec põt re/pelli a cõsecratione:nisi p accusationem directã:vt.j.de accusa.sup bis.z.c.qualiter z qñ.in alijs dignitatibus inferiorib⁹ secus est:qr qui hz curã animarũ si eligatur ad cõsimilem ha/bita cõfirmatione z administratione ipso iure vacat pri ma:vt.j.e.dudũ.ij.z.j.de pben.de multa.si pmũ bñ/ficium nõ hẽat cu cam aiaz sz scõm tunc primũ ipo iu re vacat:sed nõ de facto:si semp reti/neat pmũ.j.de cõ cess.prebẽ.litteras z.c.cum nostris.

v Possint.alias sola voluntas nõ sufficit vbi est op⁹ facto.j.de eo qui mittitur in possessionem:constitutis.

x Promouendis.habes hic q cõstitutio trahif ad preteri/ta de hoc dictum ẽ.s.de consti.c.vlt.Et hec ẽ ratio quare tra hitur ad pterita:qr sine aliqua cõstitutione ad hoc tenẽtur p alia iura antiqua.

lus oĩo suscipiat : sz nec paro/chialis ecclie regimẽ nisi q iã xxv.ãnũ etatis attigerit[r] z scia z morib⁹ cõmẽdãdus existat. Cũ aũt assũpt⁹ fuerit:si archi diaconus i diaconũ z decan⁹ in presbyterũ z reliq admoni ti non fuerint pfixo a canoni/bus[s] tpe i presbyteros ordina ti z ab isto remoueantur[t] offi cio z alijs cõferãtur:qui z ve lint z possint[v] illud couenien ter iplere nec psit eis appella tionis refugiũ:si forte in cõsti tutionis istius trãsgressionez p ap.voluerit se tueri. Hoc sa ne nõ solũ de pmouendis[x] sz etiam de his q iã pmoti[y] sũt: si[z] canones nõ obsistant:pcipi mus obseruari. Clerici sane si cõtra formã istã quẽcz ele/gerint: z elegendi tũc ptãte[a] priuatos[b] z ab ecclesiasticis beneficijs triẽnio nouerint se suspensos.dignum est.eniz:vt quos dei timor a malo nõ re/uocat:ecclesiastice saltem co/erceat[d] seueritas discipline.

Episcopus autem si contra hec fecerit[e] aut cõsenserit fie/ri:in cõferendis[f] predictis of ficijs z beneficijs ptãtez amit tat:z p capitulum[g] aut p me/tropolitanum:si capitulũ con cordare nequiuerit: ordinen/tur. Idem rauennati archi/episcopo.

[C]ausam que inter moni [a]les sancte margarite z ifra. Si sorores i epm electio nem ptulerint[h]:promittẽtes[i] q illam quaz eis prouideret[k] reciperẽt:ipsã quaz puiderit facias ab eis :si[l] tamẽ existat

q Archidiaconum. Sic videur q archidiaconus hẽat curã aiarum sed nõ pncipaliter ar.xvi.q.vij.c.nul lus.i.ar.j.de offi. archi.cũ satis.vbi de hoc. Et est vez q archidiaconus qui hz inquirere z visitare parochiã suã curã hz anima rum.vnde si reci/piat aliã plationẽ curã animarũ habentẽ: ipso iure va/cat archidiaconatus:vt ẽ explĩcũ.j.e.c.dudum.z.j.d p/ben.de multa.z põt excõicare z suspendere.j.de eo qui furor.re.c.i.: etiã alij plati.vt ibi dicif. Sz videf ꝯ.xvi. q.ij.visis.xxiij.q.iij.corripianf.vbi dicif q anathema ẽ mucro epi.archidiaconi vel alij plati non pñt excõicare cũ solẽnitate illa de q tradif.xi.q.iij.debẽt.z.c.cũ aliqs vt capitula illa itelligant z loquanf d illa solemnitate.

r Attigerit.dispensatiue tamẽ põt:lz sit in minori eta/te.j.de eta.z qua.pterea.vt quidã dicunt:de hoc dicef. j.e.cum dilecti.Sed ꝯ.lxxviij.di.si triginta.z.c.presbyp/ter.vbi dicitur q ante.xxx.annum.psbr ordinari nõ de bet:z hic dicit q statim deberet post.xxv.annum.qr ta/les prelati debent esse presbri.xxi.q.ij.sicut.ar.j.de eta. z qua pterea.satis põt dici:q hodie statur huic.c.sm q notatur in.c.illo.si triginta vel expone psbr.i.eps:z si cõ cor.huic.c.

s Canonibus.hic fit mentio de illis canonibus.lxxv. di.qñ p totum.z.j.de tẽ.or.c.i.ij.z.iij.z qr post confirma tionẽ debent ordinari i primis quattuor tpibus vel sal tem vsqz ad sex mẽses:nec credo q loquaf de illis cano nibus.lxxvij.di.quicũqz.ibi post diaconatũ statur p qn quenniũ ad sacerdotiũ recipiendũ:qr nõ credo tñ expe ctandũ:immo de illo.lxxvij.di.c.vlt.

t Remoueanf.signatur ꝯ hoc.lxxiiij.di.cõsuluit. So. cum iste susceperit alteruz cõnexoz:tenetur ad reliquũ secus i alijs clericis qui p subtractionem bñficioz sunt cõpellendi ad ordines quando necessitas vel vtilitas subest.j.de eta.z qua.queris.

y Promoti.i.electi et confirmati: sed nõ sunt ordinati.

z Si canones.ꝯ j.de eta.z qua.vt abbates sic solue:hoc intelligitur d tali q sine culpa sua fa/ctus ẽ talis q ordinem recipe non põt sm cano nes.vñ pꝑter hoc nõ de bet remoueri : lz ordinẽ non possit recipe qr non est addenda afflictis af flictio.j.de cle.egr.ex p/te.z.vij.q.i.cum pcussio z illud intelligitur de ta li:qui culpa sua factus ẽ irregularis: z iõ remo uetur.

a Potestate.i.illa vi/ce tm.j.e.cum vintoñ.

b Priuatos.ipso iure j.e.innotuit.

c Beneficijs.non offi cijs.quis enim officia/ret tunc ecclesiam.

d Coerceat.si.lxij.dis. docendus.z.lxxxij.dist. plures.in fi.z.C.de emenda.ppinquor.l.vna z belli pestis in terimat:quos delinquentes ad rectitudinis viam dei pcepta non reuocant.xxiij.q.iiij.si quos in fi.

e Fecerit.cum ad eum pertinet collatio beneficioz.

f Conferendis.ea vice cuz ad epm ptinet collatio beneficij vel confirmando primum successorem:z hoc cum ad alios p tinet collatio:z insuper a perceptione ppriij beneficij suspen/datur.j.e.ti.c.nihil est.

g Capitulum.z ita habes q minor supplet negligentiã ma ioris z econuerso.j.de conces.preben.nulla.z.c.quia diuersi tatem.z.ix.q.iij.cum simus.lxv.distin.c.vlt.lxxxix. dist.c.ij.z maior negliẽgtia minoris:sz illd ẽ ordinariũ:vt in.c.cũ sim⁹

h Causam que.contulerint.illud quidem recte potest fieri z est vna de formis concilij generalis.j.e.quia propter. z si.ff.quod cuiusqz vniuersi.item eorum.§.si decuriones.et etiam extra collegium potest compromitti:quia epus non est de collegio:lz sit caput.j.de testa.requisisti.ar.vbi non est tan ta cõio inter epm z monasteria.

i Promittentes.si.j.de renun.post translationem.

k Prouideret.quid dices:nunquid pñt reuocare talez col lationem factam episcopo anteqz ipse puiderit.nõ videf.j.e. in causis.vbi dicetur de hoc.

l Si tamen idonea.Ar.est hic.q cũ aliqd generaliter com mittif arbitrio alicui⁹:nõ valet:nisi legitime factũ sit.j.d iu/reiurã.quintauallis.z.c.veniẽs.ff.de ritu nup.quãqz.ff.pro socio.vñ si nerue.z in auc.de here.z fal.§.his igitur.coll.i.z ff.neqd.in loco publico.l.ij.§.siquis a pncipe.z.ff.de operi. li.si libertus.C.de inoffi.testa.siqñ.j.d offi.dele.ex pte.z.xvi. q.i.z tempore.z.c.postqz. Argu.contra.xxxij.q.vlt.c.vlt.z.ij.

q.vi.§.arbitrariū.7.j.de iureiurā.si vo.7.ff.de reg.iur.gsqs.7 ff.de dam.infec.qui bona.§.cū iter.7.xxiij.q.iiij.displicet tibi in pn. So.si arbiter est cōpromissarius:eius arbitrio stādum ē siue equum siue iniquū.ff.de arb.dic.§.stari.nisi ꝯ ius scriptum vel ꝯ formam cōpromissi sit latum: qꝛ tunc non tenet. ij.q.vi §.diffinitiua.7.j. de cōfirmatione vti. vel inuti.examinata.7.ff.d arb.si cum dies.§.com promissio.7.C.que sen. sit.ap.re.l.i.Si vero tam ꝗ̄ vir bonus arbitrari debet:tunc nō valet dictum suū:nisi sit equū vt in dicā.c.veniēs.7 gntauallis.7.ff.p socio.si societatem.7.l.se.

m Recipi. Sed qd si elegerit malam: nunqd aliam episcopus poterit eligere:vel etiam si electa noluerit consentire: ar.ꝙ sic.j.e.cum terra.7 q optauit acetū:pōt iterum optare vinū.ff.de op.le.l.ij.7 reproba electio nulla est. vij.q.i.factus est.7.ff.de pig.acti.eleganter.§.q reprobas ff.ad vell.ꝗ̄uis.§.si cū venerit. Item qui iurauit aliter ꝗ̄ ei delatū ē: iterum iurare dꝫ.ff.de iureiurā.q per salutem. In casu isto non poterit amplius eligere: qꝛ functus est officio suo.j.de offi.deleg.in litteris.et ff.de re iudi.paulus.qꝛ semel functus est officio suo siue bñ siue male:vt ibi.ꝫ.e.c.primo.7.j.e.innotuit.7.c.cum in causis 7.j.de offi.delega.in litteris.

idoneā in suam recipi[m] abbatissam. Idem vig.epo.

Nosti quomodo linguonen.electus concedendi[a] honores vel prebēdas aut alias disponendi de rebus ecclesie cum sua nō sit electio ꝯfirmata[b]: nō habeat facultatem[c]: 7 infra. Mādamus igiꝰ quatenus ei auctoritate enī precipias: vt concessionem si quā fecit de predictis[d]: studeat reuocare[e]. Idem.

Considerauimus ꝙ electio ioannis frontini p[9] ap.[f] 7 contra tenorem priuilegiorum[g] ecclesie vestre fuerit celebrata. perpendimus etiā ꝙ electio.b post illam qualēcūqꝫ electionem non cassatā necnon 7 post ap.[h] per quam ad suum statum omnia debēt reduci facta fuit:7 ifra. Quapropter vtriusqꝫ electionē oio cassamus: 7 vobis in aliam personam idoneam 7 honestam conueniendi liberam tribuimus facultatem: ita ꝙ vtriqꝫ predictorū fama sua non minus integre conseruetur 7 ꝙ in alijs ecclesijs possint si de[9] gratiam dederit promoueri: vobis autem liceat preter istā ecclesie vestre ordinaionē[k] in eorum alterum conuenire. Idem.

Suffraganeis alicuius metropolitani ad mandatum ipsius post confirmationem electionis sue: etiam si pallium[l] non receperit:licitum est electum qui ad eius iurisditionē ptinet ꝯsecrare. Clemens.iij.

Super eo vero qꝺ querere voluisti: si alicuius electione cassata idē ad alterius ecclesie regimen electus fuerit: an eius electio debeat confirmari. Hoc tu/

coniu.diuersio. Sol.in sententijs interlocutorijs iudex potest mutare vel reuocare suam interlocutoriam.ff.de re iudi.qꝺ iussit.j.de ap.cum cessante. Circa negocia distingue:si ex mutatione nulli sit piudicium: licitum est mutare:vbi ex mutatione alteri fit piudiciū adhuc re integra licitum est mutare.ff.de iurisdic.om.iu.si cōuenerit.re non integra non pōt.ff.de reg.iu.nemo.nisi fauor aliud inducat.C.de li.cā itergata.7 est si.i re uocatione sententie spūalis vel corporalis matrimonij vbi decipit ecclesia.xxxv.q.ix.sententiam 7 melius §.his ita rñdetur. 7.j.d re iudi.latō. 7.c.ꝯsanguinei.7 iō pōt ꝯuenire: qꝛ administratio est ei interdicta: 7 sic replicaret de administratione si ei obijciatur:ꝙ ꝯ factum suum venire nō possit.ff.de iureiurā.l.iusiurā dū.i.Rn.7.l.se.b.

f Considerauimus.post ap. Appellare ne fiat electio non valet sed ne fiat nisi canonica:tunc bene valet.j.e.cum nobis.7 intellige ꝙ allegata fuit aliqua probabilis cā: quia siue appelletur in iudicio vel extra appellationis causa exprimenda ē: vt in decre.inno.iiij.cordi nobis.ti.de ap.

a Nosti quomodo.concedendi.quod si faceret deberet repelli.j.equaliter.7.j.de preben.cum iam dudum.in fi. nisi in casu.j.e.nihil est.§.vltimo.7 illud dispensatiue fit ne Iterum ecclesia patiatur detrimentum in temporalibus vel in spiritualibus vt ibi dicitur. Sed hic papa voluit pcere huic electo:quia poterat ipsum repellere 7 facere sibi gratiam.

b Confirmata.per confirmationem acquirit plenam administrationem:7 vinculum coniugale contractum est.j.de trans.inter corpalia.

c Facultatem.immo priuari deberet.j.e.qualiter.

d De predictis. Ista decre.continet grām in eo ꝙ non fuit punitus:continet ius in eo ꝙ dicit ꝙ nō hꝫ facultatem disponendi ante confirmationem.

e Reuocare. Sed qd est quod dicit ꝙ studeat reuocare: qꝛ talis traditio nulla est:qꝛ p non dato habetur qꝺ ab illo donatur:q de iure donare non pōt.j.de iurepa.qꝺ autē.in fi.ꝫ talis reuocatio potius erat de facto ꝗ̄ de iure:sicut donatio d facto tm̄ fuit:ne ex tali facto crearet ius hēre:7 ne credat hoc sibi licere. Item ar.ꝙ aliquis pōt cōtra factum suum venire. xv.q.i.certe.lo.di.penitentes.xxxv.q.ix. quod quis[l] commisit.C.de euic.si tibi liberam. Arg.ꝯ.xvj.q.iiij.sunt qui opes. xviij.q.ij.eleutherius.ff.de ser.ru.predi.per fundum.j.d ele.

g Priuilegiorum.que essent ista priuilegia: non habemus hic.

h Appellationem.j.e.bone.i.7.j.de ap.cōstitutis. Cōtra in illus tenuit electio secundo loco facta:7 post alterius partis appellationem in illa cōstitutis.tenuit electio secūda:quia prima ipso iure nulla fuit:hic vero prima non fuit nulla:sed annullanda in decre. illa bone:prima non tenuit tribus de causis:vt ibi dicit.de hac materia dicetur.j.e.auditis.

i Fama. Ar.infamiam non comitari depositum.ff.de re mi.qui cum viro.§.non omnis.7.§.exauctorat[9]. Ar. ꝯ.ff.de his qui no.infa.l.ij.§.ignominie. So.est.j.e.sup eo.qꝛ non fuit cassata vicio psone.

k Ordinationem. Dicunt quidam pter istam q̄ nunc cassata est ꝙ iterum possunt alterum eligere si volūt.j.e.super eo. Sed hoc non credo:qꝛ ppter scandalum noluit papa ꝙ in illa vacatione aliquis eorū pmoueretur. hodie tamen illa debet esse forma in electionibus faciēdis.j.e.quia propter.

l Suffraganeis.pallium. Sed contra videtur: quia propter pallium nondum receptum consecratio

am volumus discretionem te nere ꝙ si prior electio non vi/ cio persone [m] sed modo electi onis cassatur: promotionē ei⁹ fieri in eadem etiam ecclesia: nisi forte simoniace [n] prauita/ tis aliqd intercessisse ꝓstiterit nō debeat ipedire.

Celestinus .iij.

Cum monasteriū de pel/ licia in tuo situm episco patu ad eam dissolutionez de uenerit: sicut tuarum littera/ ruz insinuatio patefecit: ꝙ fra tres eiusdem domus obseruā tiam religionis & ordinem ab iecerunt [o]: & infra. In quendā qui cum fratribus suis in he/ remo [p] est laudabiliter conuer satus: boni testimonij virum vnanimiter consenserunt euz in abbatez totis desiderijs po stulantes [q]. Tu vero postulatio/ ni eorum prebuisti assensum: & postulasti eandem ordinati onem a sede apostolica confir mari. Nos autem ipsam sicut facta est, canonice confir mamus [r].

Idem.

Cum terra [s]: que funicu/ lus [t] hereditatis domini censebatur: & infra. Sicut ex quarundā litterarū tenore ac cepimus quidā in electionib⁹ praue consuetudinis [u] morbus irrepsit: vt cum alicuius prela ti electio debet celebrari: con uentus ad quem pertinere di gnoscitur: duas ꝑsonas nomi net attēter aurib⁹ patriarche vel principis exprimenda: vt si c alterius eligende vel toti us electionis penitus irritan/ de idem patriarcha vel prin/ ceps plenariam habet facul/ tatem. Quia igitur hoc redū dat in grauē perniciez ecclia stice libertatis prescriptaz cō suetudinis ꝑuitate sācim⁹ pe nit⁹ abolendā: statuētes vt for ma electōis canonice in omni

episcoporuz differtur. c. dl. quoniā. vbi de hoc: quia an pallium receptum non potest consecrare virgines ordi nes celebrare vel episcopos consecrare. j. e. quod sicut. ad idem facit. j. e. transmissam. propter hoc dicunt qui dam ꝙ hec non est decre. sed fuit quedam prouisio: ta/ men potest tolera/ ri & videtur subes quedam equitas: vt cum nonduz sit in mora petēdi pal lium: vt hoc habe at locum quod nō videtur: quia i tra ditiōe pallij pleni/ tudo confertur pō tificalis officij. i. de vsu pallij nisi speci alis. vnde & cum p se hoc facere non possit: neqꝫ aucto/ ritatem alijs faciē di prestari potest: & est optimuz arg. j. de conse. ecclesie vel alta. aqua. & ar gu. ff. ad se. cō. ma cedo. filiū habeo. dic ergo hic vt di/ ri. j. de transla. cuz ex illo. b.

m Vel per eo. p/ sone. puta ꝓ pter aliquam irre gularitatem: quia erat illegitim⁹: vel propter crimen ei fuit obiectum et probatum quod si esset probatū non potest eligi nec in illa nec in alia ecclesia cum sit ineligi bilis. Et potest hic colligi argumentum ꝙ crimē in mo duz exceptionis probatū preiudicet ei in electione alia sed hoc esset penā imponere ordinariā quod fieri non debet. j. de ordi. cog. cum dilectus in fi. & j. de excep. de niqꝫ. ff. de his que no. infa. lucius. Dicas ꝙ si per hoc grauata fuit. & est ipsius opinio: potest & debet repelli. j. de testi. testimonium. c. grego. est: vbi casus iste ponitur & ar. ij. q. v. presbyter. & c. si mala fama. & lxxxi. di. tātis. & j. de accusa. omnipotens. vel repellitur in alia electōe cum crimen obiectum probatum in modum exceptio/ nis electionem de qua agitur: contingebat. j. de excep. deniqꝫ. & j. de confes. c. ij. sed si modo electionis: tunc nō impeditur in alia electione: vt hic dicit. s. eodem consi derauimus.

n Simoniace. i. q. i. c. i. Ar. s. j. de simo. de regularib⁹ & i. q. v. c. i. quod hic dicitur ius est cōmune: qd ibi dē dispensatio.

o Cum monasterium. abiecerunt: vñ deberent expel li. j. ne cleri. vel mo. relatum. b.

p In heremo. & ita videtur ꝙ erat monachus: lz dica tur in heremo: als non posset eligi sed postulari. j. e. cuz causam. & cum magistrum. & c. officij. & eiusdem religio nis vel maioris debet esse: quia non licitum est descendere sꝫ ascendere. j. de translatio. licet. & xciij. di. legimus. in fi. iuxta illud. Et ambulabant de virtute in virtutem &c. de pe. dis. ij. dum sanctam ecclesiam. Sed si intelligas ꝙ iste fuit heremi ta: tunc abbas esse non potest: quia heremita proprium habz ar. xix. q. iij. §. ecōtra pau lus. sed monachus pro/ priū habere non potest. infra de statu mon. cum ad monasterium: in fi. Credo ꝙ iste fuit de he/ remo: quod sic appellat & est in thuscia & sunt al bi monachi cui subsunt camandulenses: & illi de sācto damiano iuxta pō/ tem ferreum.

q Postulantes. Sed q re dicit postulantes non ne poterarat eligi. Dicas ꝙ primum monasteriuz de pellicia erat alterius ordinis: vel ille mona/ chus erat in minoribus ordinibus. & ideo debu it postulari: vt dictuz est supra de postu. prela. c. vltimo. vnde dicit in fi/ ne: sicut canonice facta est. vnde videtur ꝙ com petentius poneretur i ti tulo precedenti. Sed lz dicatur postulantes nō tamē credo ꝙ fuerit sim plex postulatio sꝫ electio & hoc satis innuitur ex eo quod dicit eandē or/ dinationem postulasti a sede apostolica confirmari: & ex eo ꝙ papa dicit: nos eam con firmamus. si enim fuisset simplex postulatio: papa non dixis set confirmamus: sed dixisset ipsam admittimus: vel non ap probamus. supra titulo proximo. bone. i. & c. bone. ij. & sic bene ponitur hic.

r Confirmamus. Sed nunquid sufficit in hac dispensatio ne consensus solus episcopi: ita sed ad cautelaz confirmatur iste enim dubitabat an posset hoc facere: & ideo papa respon/ dendo confirmat factum ipsius: als ipse papa dixisset: & nos postulationem admittimus: sed ipse solum confirmat factuz episcopi: vel ideo quia forsitan suberat domino pape nullo medio. ar. ad hoc. lviij. di. c. i. & ij. Sed ista littera videtur con tradicere. ibi tu vero postulationi &c. dic vt. s. dictum est.

s Cum terra. scilicet hierosolymitana.

t Funiculus. i. portio.

u Consuetudinis. nota consuetudinem contra libertatem ecclesie non valere. de hoc dicitur supra de consue. c. primo & capitulo vlti.

a Couentualib⁹.iō dicit pūetualib⁹:qr vbi est vnicus sacerdos patron⁹ dz eligē.j.ō iurepa.nobis.z.xvi.q.vl.decernim⁹

b In quo.s.in eccīa cui pesse dz in capitulo fm pſuetudinē loci ill⁹ si cōmode fieri pōt. al's vbi melī⁹ obtulerit se facultas.xxiij.di.in noīe dñi.xij.q.ij.preceptū.z.j.c.q sicut.

debētnec ab eccl'ia debēt desēdi.j.de vi.z ho.cle.c.vl. qz indignū est illis ab eccl'ia subueniri: p quos constat scandalū in ecclesia generari.j.ne cleri.vel mo.c.sacerdotibus.z hoc est verum post admonitionem.j.de vite z hone.cle.c.vlti.z.j.de sen.excō.in audiētia.z in parte decisa pr̄mittit̄ ō admonitione.

c Diligentiā.hic sumitur ar.q eligētes pñt alium eligē pma electione nō pbata p supiorē. Sz ō.s.e.cū in cunctis.z.j.e. innotuit.z.s.e. pſideravim⁹.j.e.de pces. prebē. c.post electionē. Dō hic dī:sic pōt itelligi diligētiā īqſitiōis apponāt zč. nō aliū eligēdo statī: sz querēdo aliquē idoneū quē eligāt alio reprobato:z h intelligit post reprobationē alterius vel cū sub ea pditiōe eligūt si pm⁹ nō obtinuerit.ar. lxxv.di.archi.florentinū.z secunda electio expirabit pma obtinēte: sicut fit in substitutione.C de ipu.z alijs sub.p⁹adita.ar.ad h.lxi.di. studij. z loquit̄ de ignorātibus viciū electi z diligētiam adhibēnb⁹: al's puarentur ipso iur̄ ptāte eligēdi ō.eo.cū in cūctis.z.j.e.innotuit: z ita scripsit h lau. Hodie vō nō valz electō p vota pditionalia:vt in decr.inno.iiij.j.e.q incipit in electionib⁹:sz videtur ex ipsa lr̄a q ali⁹ sit intellect⁹: z lr̄a sic expo nit q si i psona.s.eligēda de q int̄ electores mētio fit ad eligēdū nciato aſt electionē factā vl'i electōnis modo:quia forte nō

buis pūetualib⁹ [a] eccl'ijs obseruet: videlz vt cū dz eccl'e psuli pastoris regimine destitute electores in vnū locū in quo [b] fuerit electio celebrāda pueniant etiā:z inuocata spiritus sancti gr̄a psonam nominent: q si in psona fuerit vel in electionis mō peccatū: tādiu in electione diligētiā [c] inquisitionis apponant: donec vacanti ecclesie de persona idonea valeant prouidere:quo facto nō phibem⁹ qn regis seu patriarche q pro tpe fuerit requiratur assensus:sed propter hoc ipsā electionē nolum⁹ ipediri.

Idem.

Trāsmissā:z infra. Que siuisti quid faciendū sit tibi sup eo q clerici tue dioce. cū pro suis excessib⁹ supēriōis vel interdicti vel excōicationis sn̄ia pcellent̄ paruidēpentes eā dimittūt eccl'ias z trāsferūt se ad mercimonia [d] laicorū:nōnulli quoqz ipsorū habitu clicali postposito [e] vestes induunt laicales:z sicut laici mercatores se turpib⁹ q̄stib⁹ iplicātes cōsimilium sibi laicorū man⁹ associāt:z correctōez ecclīasticā p contēptū eludūt dicētes q potestatē nō habeas in eos nisi tibi spāliter ap. se.indulserit corrigēdi: z ifra. Rñdem⁹ igit̄ q ex quo electionis tue confirmationē accepisti: de talibus [f] z psimilibus pter ea q maioris inqsitionis discussionē exigūt z ministerium pſecrationis desiderant: qd iustū est z ecclīastice pueniāt vtilitati:statuendi habeas liberā facultatē. Inno.iij. de cella sācti petri z mitnen.abbatibus.

Cum inter.r.seniorē.z.r. iun iorem super abbatia scaphusen.questio verteretur z ifra. Do.me.ce.p.nr̄i pdcm̄ r.seniorem sn̄iam cū instantia postulātē ad cōponēdū coegit [g] iuitū:z sic abbatie renūcians ō māu ei⁹ custodiā z porã tū recepit ab eo dū viuēt [h] possidendos. Cui ordinationi licz consentiret inuitus [i] domū tamē reuersus aduersarijs com positionem ipsam nolentibus obseruare non potuit que concessa sunt obtinere [k] : z infra.

f De talib⁹.s.ptinētib⁹ ad iurisdictionez: puta sicut est iudicare excōicare corrigē iuramenta accipere a vasallis pfirmare inuestire bñficia cōferre: z psimilia q consistūt in iurisdictione.ō.e.c.nosti.j. de transla.c.i.hec oia i pfirmatione psequit̄ elect⁹. Ea vō q sunt ordinis sicut z clicos ordinare chrisma pficē depositio clicor bñdicere virgines z eccl'ias z altaria pſecrare: z similia pferūt i pſectione ep̄ili.j.eo.q sic.vt ō.pterea.et.lxviij. di. quāuis c repi z ar.j.de trāſl .int corporalia. qz añ pſecrationē qñ vidua dz eccl'ia ppt huiusmodi: vt ibi dz:z sic iur̄ cōi poterat illos clericos corrigē ac punir̄.h

g Cum inter.r. coegit qz ius eiusdē forsitan magis vacillabat q̄ alteri⁹ partis: nec

interfuerunt oēs qui debent interesse:vel non seruatur forma sz antiqua vel fm noua iura in ecclesijs cathedralibus z abbatijs:quam habes.j.e.quia propter. tandiu in electione facta seu facienda siue in tractatu electionis : z sic tandiu delibe rent z inquirant de persona idonea quousqz ipsam inueniant:z demū ipsum eligant:z sic satis plane sonat etiā littera. Hodie vō videretur seruanda forma etiam in cōuentualib⁹ ecclesijs omnibus que traduntur.j.e.quia propter.licet videatur loqui de cathedralibus ex verbis illis ecclesie viduate qz ille sole dicuntur viduate:qz ibi dz vinculū piugale ptractuz in alijs inferiorib⁹ nō ita:sz tñ hodie extēdit ad oēs: lz impro prie dicant̄ viduate:tñ quo ad multa viduate dicunt̄:ex quo pslatū nō hñt q poss̄t negocia illoꝝ pcurare:z q sic lr̄a expo nenda sit:pz ex eo q dicit personā nominet : qz p noīationem non fit electio.

d Ransmissā.mercimonia.qd nō lz añ clericatū bene licebat.lxxxviij.di.c.f. micari.z.xxi.di.lex continentie.

e Postposito.vnde ipso facto priuilegium clericale perdere

poterat sine magnis sumptibus finē imponere litium mo certe ipse idē si dubitaret vel diffideret de iure suo debebat renūciare liti.ō.de postu.bone.z.j. de simo. p tuas.nec dolū facit qui rem deserit vt litē effugiat.ff.ō ali.iudi.mu.cā fac.atē si.§.i.vel coegit propter b nū pacis.j.de ipon.ex litteris. Et credo q nō fuit absoluta coactio sed conditionalis.

h Dū viueret.lz eni prioratus nō sint monachis pfirmandi.j.de pfir.vti.vel inuti. porrecta si tñ electi canonice fuerint non sunt remouēdi sine cā.j.de sta.mo.monachi.de hoc no.in illa decre.porrecta.

i Inuict⁹.z sic fact⁹ ē volēs:qz coacta volūtas ē volūtas.xv.q.i.merito.z.xxiij.q.iiij.displicet.

k Obtinē.imo put i itegra ptinet̄ ipsū.r.seniorē vberauerūt ppt qd fuerūt īndicti a qdā cardiali:vt i lr̄a ptinet̄.ipe vō.r.nihilomin⁹ appellauit ne eligerēt z tñ elegerūt aduersariū suū.s.r.iuniorē q fuit ab epo loci bñdict⁹:nō appellatio ei⁹ q̄ tenuit qz renūciauerat iuri suo

a Quod ex consensu. Sed nonne eo ipso quod alii non servabant compositionem poterat redire iste ad ius suum pristinum: ita videtur. j. de pac. cum pridem. et j. de renun. sane. et j. de iureiuran. c. ij. et ff. de con. cau. da. cau. non se. si quis accepto tulerit. et si filius impugnat testamentum patris in quo mater est instituta heres: restituitur matri actio quod do te que confusa erat per aditionem hereditatis. C. de inoffi. testa. si marinus. et si mulier iuuerit velleiano: restituitur actio creditori in antiquum debitorem ff. ad velleianum si mulier. Preterea simplici pacto non tollitur actio per ma. C. de transac. si ue. nec debet ei fides seruari: quia contra pacta versatur: nisi cum actio est odiosa. C. de transac. cum mota. et nisi in criminibus. C. ad turpil. quamuis Sic ergo videtur quod sua interat appellare: vt. ij. q. vi. non solet vel si actio sublata fuit saltem danda fuit actio de dolo. C. de dolo. cum proponas. Potest dici quod actum fuit inter partes: vt si altera pars resiliret a pacto: soluta pena ei staretur. ff. de transacti. ei qui fidem. sed hoc non credo: nec hic colligitur. vnde dicas quod vbi compositio intercedit: et pure renunciat aliquis iuri suo: postea non auditur: vt hic et j. de renun. in presentia. et vij. q. i. quam periculosum. et remittentibus actiones suas non est dandus regressus ad eas. ff. de edil. edic. querit. §. si venditor. Et non quod qui renunciauit spirituali siue beneficio pure et sine aliquo pacto debet renunciare: alias simoniacus esset: quia non habet ibi locum renunciatio sub modo vel sub conditione: et inde est quod non potest redire ad primum ius: sed in transac. vel in pacto secus est: cum ibi admittatur talis contractus: do vt des: facio vt facias: vel facio vt des: quod locum non habet in spirituali beneficio. j. de transac. super eo. Si dicas quare non fuit iste. r. auditus super priori beneficio sicut ibi. j. de pac. cum pridem. et j. de renun. sane. Respondeo quoniam iste non habebat actionem ad agendum: et nemo sine actione experitur. ff. de nego. ge. si pupilli. §. videamus. tum quia pure renunciauit: vt dictum est: tum quia recipiendo custodiam et prioratum etiam iuri suo in totum renunciauit: et quia ipse iudicis officium non implorauit: sicut in illis cum pridem. et c. sane. propter quod auditi fuerunt et restituti ad agendum.

b Prepositus et capitulum. quibus forte negocium commissum fuerat: quorum litteris bene creditur. xix. q. iij. statuimus. et lxxiij. di. in nomine patris et fi. in fi.

c Eps. hic concurrunt due presumptiones. s. factum episcopi et scriptura prepositi et capituli et factum legati. Facto episcopi creditur. j. de re iudi. sicut. et j. de renun. in presentia. et ix. q. vi. hoc etiam placuit. Unde non est verisimile quod et suspensum et a suspensis electum benediceret vel confirmaret. In contrarium presumitur ex litteris prepositi et capituli: quibus et creditur per iura predicta: et ita circa idem factum quandoque habentur varie presumptiones. lvij. di. si quis in egritudine. et ff. de in integ. resti. diuus. et ar. j. de presump. litteras. ibi tamen vna preponderat alteri hic neutra: et ideo papa mandat inquiri de illo interdicto.

Nos attendentes quod ex consensu[a] compositionis recepte ius si quod sibi competierat. r. senior amisisset ac per hoc ne monachi ad electionem procederent: de iure minime appellare potuisset: cum nisi quorum interest audiri non soleant appellantes: ap. illam dicimus legitimam non fuisse: vnde per eam electio non potuit impediri. Sane quia prepositus[b] et capitulum constantien. de interdicto: quod cardinalis posuerat in suis litteris inseruerint: quia tamen per id quod r. iuniori diocesanus episcopus[c] munus benedictionis impendit[d]: ei videtur quod premisimus obuiare: vnde vel scriptura facto vel factum scripture preiudicat[f]: nec probatum fuit: licet obiectum: quod ab interdictis electio fuerit celebrata: ipsam non potuimus irritare: et infra. Hoc quia causam ipsam vobis duximus committendam: vt si constiterit quod electio fuerit facta a suspensis[g] ea omnimodo cassata[h] ipsi monasterio post satisfactionem condignam suspensionis et interdicti sententia relaxata de persona idonea consulatur[i].

Idem. c. pennen.

Valet post obitum: et infra.

Uerum quoniam electus a vobis ante confirmationem administrationi[k] episcopatus se irreuerenter immiscuit recipiendo tam a clericis quam a laicis iuramenta: non attendens quod secundum apostolum nemo debet sibi honorem assumere: sed qui vocatur a deo tanquam aaron: precipue: quia nec donum scientie pontifici conueniens[l] fuerat assecutus: postquam nobis presentastis eundem: sufficienti examinatione premissa electionem de ipso factam duximus irritandam: quicquid[m] ex ea et ob eam factum est denunciantes penitus non tenere.

d Impendit. quare presumitur quod electio illius fuit canonica.

e Premisimus. de suspensione et interdicto a cardinali posito.

f Preiudicat. Sed quia nescimus vtrum istorum alteri preiudicet: ideo absoluimus reum: quia in rebus dubiis promptiores debemus esse ad soluendum quam ad condemnandum. j. de proba. ex litteris. et j. de fide instru. inter dilectos in fi. hic secus factum fuit.

g A suspensis. j. de consue. cum dilectus. vbi de hoc satis dictum est.

h Cassata. i. cassa nunciata: quia suspensi eligere non possunt.

i Consulatur. intellige quod per capitulum fiat electio: ex quo non dicit per quos. si enim papa voluisset monasterio per alios prouideri: illud mandasset sicut fieri consueuit. vnde mandat illos primo absolui a sententiis suspensionis: vt postea eligere possint: et sic sunt restituti ad eligendum: alias esset secus: et r. seniori restitut. fuerunt custodia et prioratus: vt omnes in integra.

k Aliter: administrationi. sic. j. de prebe. cum iam dudum. et j. e. bone memorie. Sed contra. j. e. quod sicut. et c. nihil est. §. vlt. hoc ius commune illud dispensatio: vt ibi patet: ita tamen quod de rebus temporalibus nihil penitus alienent: et id illud introductum fuit: quia si nimia subtilitate circa hoc vteremur: subtilitas in perniciem ecclesie verteretur. C. ad trebel. l. vlt. Et dixit hic lau. quod si electus ante confirmationem aliquid disposuit de rebus ecclesie: vt salue cent quia erant perituri: et hoc non fecit tanquam prelatus sed tanquam simplex canonicus: non videtur ob hoc administrasse: et ei non debet nocere. ff. de acqui. here. pro herede. et C. de tu. q non satis. tutor. et l. i. dubium cautius tamen faciet si abstineat: si est aliquis alius: qui hoc facere possit: quia et qui minimam particulam de hereditate attigerit: administrasse videtur. ff. de acq. here. si seruum. §. si quis seruus. propter hoc cassata est hic electio: quia non erat conuenientis scientie.

l Conueniens. bene dixit conueniens: quia sufficit quod sit conuenientis scientie: licet non sit eminentis. j. e. cum nobis olim.

m Quicquid ex ea. C. de leg. non dubium. xij. q. ij. alienationes. xix. di. c. vlt. ar. contra. ix. q. vij. §. tria. et §. verum. et j. de iure pa. consultationibus. hoc intelligitur cum credebatur ius habere patronatus: secus ibi.

a Cum inter vniuersas ad decanū. Nota q absente decano pōt electio fieri: licet sit honorabilior pars capituli. j. de conces. preben. post electionē in pte decisa.

b Nominare. et male mādauerunt: vt sequitur: qr eos expectare non tenent: vt. j. dicit qr periculosa est mora.

c Dierū. xx. miliarib⁹ p dieta cōputatis. ff. de vb. sig. l. iiij. et. ff. si qs cautio. l. i. et. s. de rescri. nonnulli. vbi de hoc s. q dictū ē

d Remoti. a q remoto loco absentes vocandi sint colligit ex trib⁹: qr vocant a tā remoto loco quantū ē a mediolano vsqz ad genuā. lxiij. dis. quito. sed nō debēt vocari a tā remoto loco: quātū ē a capua vsqz ad palermū vt hic dicit: et qr vocandi sunt vbi sine piculo vocari pñt. j. eo. qd sicut. §. si aūt. Sed vr q oēs q sunt i eadē puincia sint vocādi cū illi psentes dicant. C. de prescrip. lon. te. l. vlt. j. e. corā alio nō valet qd faciunt pñtes. j. e. q sicut. et c. bone me. ij. q oēs de puincia sint vocādi. j. e. in genesi. In huiusmōi vocationibus p electionibus faciendis credo q standū sit potius consuetudini: vt dicitur i illa decre. in genesi. que dicit q de toto regno frācie vocantur ad electiones de cōsuetudine generali. In alijs negocijs eccle sufficit qd facit maior ps psentium. x. q. ij. hoc ius. dūmō maior ps siue due siue tres sint pñtes. ff. qd cuiusqz vni. plane. et. l. nulli. nec vocant absentes i talibus: vt ibi hoc ius. b.

e Cognouerūt. vñ vocari nō debuerunt: qr si sciuit certiorari nō debuit. ff. de act. emp. ven. l. i. in fi. vñ statim debebāt venire ad tractandū de cōi vtilitate. C. de decu. curiales. ij. li. x. Item nec ille expectādus est q pcurat ne ad eū citatio veniat qr latitatur. ff. de euic. si dicrū. §. si pñtem. et. j. vt lite non ptes. qm frequenter. §. i. Credo tñ q vocandi sunt dūmō sint in tali loco: vnde sint vocandi: licet sciant ecclam vacare.

f Reuersi. sicut qdā sūt reuersi: sic alij poterunt redire. xxiij. q. iiij. displicet. circa princi. Argu. contra. ff. de arbi. si cum dies. §. penultimo.

g Assumatis. alijs absītib⁹ et tñ miserāt p illis: vt ad faciendā electionē cū eis venirēt: sz pone q nō habuissēt isti mādatū a papa ad eligēdū: nūqd poterāt isti eligere aň terminū psirū illis absētibus: quos vocauerāt: vr q sic: arg. huius capli: qr nō tenebātur vocare illos. vñ possunt mutare volūtatē sine alioz piudicio. ff. de re. iuris nemo a cōtrario sensu. cū eorum nō intersit. ff. de cōdi. ob cām da. si pecuniā. et. ff. loc. l. re. et. j. de deposito. c. ij. §. i. et. ff. depo. l. i. §. penul. et. j. de pca. c. fi. et. s. de insti. cū venissent. Preterea hoc faciebant de grā: ergo pñt illam reuocare quandocunqz volunt. s. de postulatione bone memorie. qr ius non vr acquisitum. j. de. rbo. sig. abbate. et. x. q. iij. qr cognouimus. Sed contra videtur qr ex quo admiserunt illos vocando ad electionem iaz non possunt reuocare. j. e. cum vintoniensis. et. j. de his que fi. a pre. c. vlt. vbi de hoc. et. ff. de serui. rusti. pre. per fundū. et eo q nolunt procedere ad electionem sine illis: confitentur se hoc nō posse facere eis exclusis. j. de offi. dele. cum sup et res de facili ad suam naturam reuertitur. ff. de pac. si vnus. §. qd si nō totum. Preterea gratia concessa semel intempestiue reuocari non pōt. j. de cōmo. c. vno. et. ff. cōmo. in cōmodato. §. sic. cuz non decipi sed adiuuari beneficijs nos oporteat: vt in proximis iuribus. In casu isto dicit io. q bñ possūt eligere cum eos vocare nō tenentur mihi videt q ex quo illos vocauerunt tenētur illos expectare vsqz ad terminū statutum et hoc dico dummodo ex tali expectatione preiudicium ecclesie non contingat: vel damnum aut periculū si vero mora periculum induceret non obstāte tunc illa vocatiōe pñt eligere: et hoc videt sonare lra illius. c. ibi qr vō mora et c. et q isti pcesserunt i capitulo pñti hoc fuit: qr papa eis mandauit: et qr piculum timebat vel imminebat ex mora.

Idem. c. capuaneñ.

Cum iter vniuersas metropol: et ifra. Intelleximᵘ aūt p. i. et. f. canonicos vestros et p lras qs ad se. ap. detulerūt: q ad decanū[a] et alios concanonicos vros panormi manētes: cū ex eoz pte fuisset vobis p lras intimatū: vt sic tractaretis sup electiōe substituēdi pastorē q nullū deberetis in eoz absētia noiare[b] quēdā sociū viruz cū lris destinastis. xij. dierū[c] terminū assignātes infra quē post receptionē lrarum vestraruz iter arripent redeundi: q̄uis ecclastica consuetudo non exigat: vt ad electionem pastoris canonici taz remoti[d] vocent: et illi pcipue q longe anqz vos metropolitani vestri obituz presenti aliter cognouerunt[e]: quoruz aliqui post eius decessum ad capuanaz ecclesiā sunt reuersi[f]. Quia vero mora longior ē in electionibus valde suspecta imo sepe dānosa: mādamᵘ qtenus iuocata spūs sancti grā psonā idoneā p electionē canonicā pcorditer assumatis[g] ad regimē capuane ecclie. consequēter ad audientiā nrāz nūcios idoneos trāsmissuri: per quos a nobis vice regia[h] postuletis assensū et ap. cōfirmationis grām regratis. Idem archi. et ca. capuano.

Cum nobis olim de obitu: et infra. Cum autem constaret iterpositā fuisse ap. ne fieret electio nisi canonica videri poterat: q post eaz medio tēpore nihil debuit innouari[i]: vnde talis electio iudicanda erat irrita et inanis: vt pote post ap. canonice interpositam attentata. Sed contra cum appellatuz fuisset nō vt nulla[k] electio fieret: sed vt fieret canonica: si factum electionis canonice fuerit subse

h Regia. si. j. de fo. cōpe. licet. Sed ex tali assensu administrare nō posset: qr non cōsentit in eum tanqz papa sed tanqz rex: sic. j. e. p sicut. §. Preterea. et. xxiij. q. iiij. si ecclesia. in fi. et. ff. de adoptio. si pater. §. qui duos et sic duplex consensus exigitur: supra eodem. cum terra. et. j. e. sacrosancta.

i Cum nobis. innouari. hic allegando dicit: qr non extenditur appellatio: nisi ad ea que illegitime fiunt: et illa sola cassat: arg. j. de resti. spo. audita. et. s. de rescrip. causam. secus est in denūciatione noui operis. j. de no. ope. nunci. c. i. et. ij.

k Nulla. talis enim appellatio non valet: ne id fiat qd edicto ppetuo cauet: arg. xxv. q. i. que ad ppetuam. ff. de appella. reci. vel nō. l. vlt. quoniam publice vtilitatis interest vt fiat electio. ff. de no. operi. nunciati. de pupillo §. si quis riuos. et. j. de his que fi. a ma. par ca. ex ore. i fi. et. s. e. cum inter. x.

k Emissam. ab archidiacono et complicibus suis: qui

appellant eo q quidam nolebant extra gremium ecclesie eligere. dicebat enim archi. q quadiu inueniebatur idone⁹ in ecclesia: nõ debebãt eligere de aliena. et ideo appellauit: ne fieret: nisi canonica.

nam. §. adijcimus.

n Sanũ. lxxviij. di. quid est cito. et xxiij. di. §. i.

o Ex officio. Nota hic ar. q iudex potest supplere etiam de facto: qr papa supplet hic de facto. quando in causis iudex debeat supplere et qualiter: dictũ est. s. de postula. bone memorie. i. Sed in casu isto illud teneas: qr et si nihil obijciatur electo: ille qui confirmat electionem debet inquirere de mõ electionis an sit canonice facta: de persona etiam electi an sit idonea: infra e. venerabilem. al's si cõfirmaret indignum ipse puniretur: et promotus debet repelli: infra. e. ti. nihil est. et de omnibus talibus debet ex officio suo inquirere cum sua interfuit ne puniatur. Item etsi in alio casu ex officio suo iudex supplet etiam de facto. infra de exceptio. exceptionem in fi. et c. pia et quos prohibet pretor in totum prohibet etiam si non apponatur. ff. de postu. quos prohibet. et in alio casu. ff. de peti. here. l. vl. i. fin. opinionem pla.

l Reuocare. Nunquid eo ipso q admoniti nolunt redire qui presentes sunt possunt eligere: videtur q sic: ar. hic. et. j. e. q sicut §. si autẽ. et arg. s. de postu. bone memorie. et. j. de testi. in noie dñi. lxv. di. si forte. j. de offi. dele. cum super. maxime cum mora in talibus sit suspecta s. e. c. prori. et arg. ff. de admi. tu. tuto. q. §. i. et ibi vn⁹ tutor aliũ non expectat. et. j. vt lite nõ contes. quoniã frequenter. §. i. ar. C. de diuid. tu. l. i. in fi. Econtra videtur q teneantur expectare vsq ad finem triũ mensium. ar. ij. q. vi. appellatione. j. de offi. deleg. cõsuluit. et xvi. q. iij. placuit. Sepe vocandi enim sunt ad electionem. lxiij. di. plebs. et re⁹ absens debet expectari vsq ad finẽ trium mensium. C. de iud. properandum. §. huiusmodi autẽ sententia. et argu. ff. de excu. tu. non tantum. et de verb. ob. insulam. et ita expectabunt vsq ad finẽ quousq eligere possunt. Dicit io. q presentes pcedere possũt circa ad finem trium mensium non precipiti festinatione sz moratoria cunctatione. ar. ff. de admi. tu. tutor q. §. i. et. j. de offi. del. consuluit. Hoc non credo immo dico q si maior et sanior pars vult procedere ad electionem: potest vt prouideant ecclesie viduate. vt. c. prori. si vocauerint alios presentes vel absentes statuto eis termino cõpetenti. j. quem conuenienter possint venire: et si non venirent nec assignauerint iustam causam quare nõ venirent. alij possunt postea ad electionem procedere: qr vel debet venire vel iusta de causa impeditus constituere aliquẽ de collegio procuratorẽ cui vices suas committat. j. e. qr pp̃ter. et est ratio: qr mora in talib⁹ est periculosa valde. s. e. c. pri. et. j. vt lite non conte. quoniam §. i. Et preterea q a maiori parte capituli fit debet valẽ nisi minor aliquid ostenderit rationabile. j. de his q fi. a ma. par. ca. cũ in cunctis. et sic etiam obseruatur et hoc idem dicitur hic.

m Alienos. ex quo nolunt venire vocati. potest procedi sine illis: vt dictum est. argu. j. de offi. dele. pruden.

cutũ: non vtiq cõtra formam ap. huiusmodi: sed magis secũdũ eã videbatur eẽ pcessũ et iõ licet post ap. nõ tñ cõ eandẽ fuit electio celebrata: propter qd non erat aliqten⁹ irritãda: et infra: Item cũ post ap. emissaz[k] archid. cũ suis fautorib⁹ chorũ exijsset: et vos illos vt interẽent electiõi faciende vobiscũ curassetis sollicite reuocare[l]: qm ad electiõez faciendã accedere noluerũt: alienos[m] se fecisse videntur: pp̃ter qd electiom a vobis iuxta formã mãdati ap. pcorditer celebrate d iure nõ posse cõdicere videbãtur: et infra. His igit et alijs allegatis qñq cõ psonaz illi⁹ quẽ eligistis nihil dictuz fuerit vel obiectũ: qr tñ iuxta verbum apostoli dicentis: nemini cito manũ[n] iponas: debem⁹ attẽdere diligenter ad ea que circa personam inquirẽda fuerant: duxim⁹ ex[o] officio nostro sicut decuit procedendũ: et infra. Illius quoq litterature[p] lz nõ eminẽtes tñ conuenientis electus existit: vt p defectu sciẽtie: sicut plen⁹ intelleximus ab his qui eũ meli⁹ cognouerũt ab electione non deberet excludi de legitima tñ etate scire plene nõ potuimus veritatẽ: qd cuz a multis cuius etatis existeret curauimus indagare: a nemine vnq̃ audiuim⁹ q annũ etatis. xxx. attigisset: et infra. Nos ecclesie parit et psone puidere volẽtes: et tam rõnes q̃ canones obseruare: qr ppositũ vestruz puidũ intelleximus: et iõ ppt vrgentẽ necessitatẽ et euidentem vtilitatem ecclie capuane quã in hac parte poti⁹ approbam⁹: volum⁹ ipsũ firmit perdurare prefatũ subd. nrm vobis in procuratorẽ[q] pcedim⁹ liberã[r] administrationez ei tã in tẽporalib⁹ q̃z i spiritualib⁹ cõmittentes.

I dẽ cantuari. archiepo.

p Litterature. in prelato requiritur non solum litteratura: sed etiã q sit sollicitus et prudẽs in temporalibus. xxxix. distinctione petrus. que scientia exigatur in episcopo: habetur. xxiij. distinctione. qui episcop⁹. et. xxxviij. distinctione. que ipsis. et capitulo omnes psallentes tamen conueniens sententia toleratur in illo: vt hic dicit. et arg. ad hoc. ff. de edil. edic. sciendum. §. illud. et. l. si quis venditor. §. venditor.

q Procuratorem. Nunquid per talia verba confirmat electionẽ: credo q sic: suspendit tamen consecrationem vsq ad legitimam etatem. Innocen. papa. iiij. dicit q non: et cum fuerit in etate legitima debet eligi in archiepiscopum: et papa dispensat cum ipso: qr cũ non esset etatis legitime: papa ipsum concessit in procuratorem ecclesie capuane: ac si esset simpliciter postulatus: al's electionem ipsius denunciasset irritam et inanem: et canonici essent eligendi potestate ea vice priuari. supra eodem titulo cum in cunctis. et. j. e. c. prori. si scienter eũ elegissent.

r Liberam. per illud verbum non datur ei potestas male administrandi. xii. q. i. relatio. argumen. C. de inoffici. testa. si quando. et. j. e. ecclesia vestra. ad finem. et licet prelatus procurator dicatur. xij. q. i. §. vlti. et. c. vl. i. j. de dona. fraternitatez tamen donare potest si consuetudo est. j. de dona. cerum. et ff. de dona. fil. familias. pside rata psuetudine loci et quãtitate dona: vt in. c. pducto cetez. et. ff. qd ui aut clã. l. 4 bibe. §. nõ ...

Innotuit nobis ꝙ vigo-
ron. ecclesia destituta pastore prior et conuentus eiusdem magistrum .m. archidia. eborac. in episcopuz elegerũt cuius confirmationem vsqz in aduentum ipsius: qui absens eligebatur ⁊ insciꝰ: distulisti[a] qui tandẽ spontanea tibi ⁊ secreta confessione monstrauit: ꝙ conscientia eius aliquãtisper ex natalibus esset lesa ⁊ infra. Cuius electionẽ capitulũ petijt per sedẽ apo. confirmari presentato nobis electionis decreto[b] subscriptionibus eligentium roborato: quidã aũt suffraganeorum tuoꝝ asseruerunt eum fuisse filium cuiusdam militis ⁊ ab eo ex quadã ingenua[c] ⁊ nõ ꝯiugata[d] susceptum. Idem quoqz magister adiecit: ꝙ nunꝙ pater eiꝰ habuerat vxorem sed matris eiꝰ virginitatis florem preripuit quasi furtim: ⁊ infra. Quãuis autem canon lateraneñ.[e] concilij ab alex. pre. nostro editus non legitime genitos adeo persequatur: ꝙ electionem taliũ innuit nullam[f] esse: nobis tamen per euz adempta nõ fuit dispensandi facultas cũ ea nõ fuerit phibẽtis intẽtio: q successoribꝰ suis nulluz potuit in hac pte pĩudiciũ generare pari postheũ imo eadez potestate functuris: cũ nõ habeat imperium par in parẽ[g]: ⁊ infra. Multa enĩ in hoc casu dispẽsationẽ inducere videbant̃ lr̃aꝝ sciẽtia: moꝝ honestas: vite virtꝰ ⁊ fama persone: multipliciter a quibusdã etiã ex fratribꝰ nostris q eũ in scholis[h] cognouerant approbãte. faciebãt etiã hec ad id nõ modicũ ꝯcors capituli vigor. electio petitio populi assensus pncipis votũ tuum suffraganeoꝝ suffragia ⁊ humil' deuotio ꝯfitẽtis: q sponte ac humilit' suũ maluit cõfiteri reatũ[i] ꝙ lesa ꝯsciẽtia thronũ ꝯscendere pastoralẽ. Habito ḡ sup hoc diligẽti tractatu intelligẽtes vigore. caplm̃ cũ dẽ magrm̃ nõ humilit' postulasse: sz improuide potius elegisse: cũ ad obtinendũ dispẽsationis bñficiũ procedendũ fuisset nõ p electionẽ inhibitã: sz p postulationem pmissam[k] electionem ipsam predicti canonis auctoritate cassatam denunciamus irritaz ⁊ manem: parcentes nõ modicũ vigore. capitulo ꝙ eis nec penã infligimꝰ expressã in canone supra dicto: nec probare cogimus ignorantiam[l] quam allegant. ⁊ ꝙuis post cassationẽ huiusmodi nob fuerit supplicatũ vt

a Innotuit. distulisti. ⁊ merito: q2 nec electionẽ ꝯfirmare poterat: nisi pmo ipse ꝯsentiret electioni sue. j.e.c. prox. ⁊.j. de transla. licet.

b Decreto. decretũ debet continere totam seriẽ ⁊ formã electionis noĩa eligentiũ ⁊ coꝝ ꝯsensũ ⁊ subscriptiones cuiuslibet in hunc modũ. Ego talis canonicus talis ecclesie huic electioni interfui ⁊ ꝯsensi: ⁊ propria manu scripsi si scit scribere: alioquin aliꝰ pro ipso ⁊ noĩe illius ⁊ d' ipsius mandato subscribet debet. j. de sen. ⁊ re iudi. cum inter vos. ⁊ nomen electi debz ꝯtinere ⁊ ad quã dignitatẽ est electus ⁊ ꝙ scriptura illa sit facta per publicam manũ vel p duos idoneos viros. j. de pba. qm̃ cõtra falsam ⁊ sigillũ capituli apponat̃. Et hodie etiaz debet ꝯtinere inquisitionem ⁊ voluntates singulorum ⁊ publicationes ⁊ collationẽ ⁊ electiõẽ: ita ꝙ p tale decretũ appareat formã seruatã fuisse: ⁊ illud decretum sm̃ q̄sdã non est de substantia electionis: hodie vo ita est de substantia: ꝙ si nõ fiat publicatio voluntatum ⁊ inquisitio ⁊ collatio ⁊ electio subsequent̃ incontinẽti cassat̃ electiõ j.e. cum in ecclia. ⁊.e. cũ post petitã.

c Ingenua. ingenuus est qui statim vt nascitur liber est: instit. de ingenu. in prin.

d Coniugata: si enim fuisset coniugata filius esset spurius: nec posset legitimari p matrimonium sequẽs. j. qui fi. sint le. tanta. Quid si ꝯtraxisset postea cum ea: nunquid iste posset eligi tanq̃ de legitimo matrimonio natus: non videtur: quia non fuit de legitimo matrimonio natus. s.e. cum in cunctis. nec prodest ꝙ res deueniat ad eum casum ⁊c̃. tempus enim natiuitatis videtur considerari debere sicut tempus electionis. infra. e. dudum. ⁊ argu. xxx. q v. qualis. vt ibi in virginitate desponsata ⁊ hic ita potest dici. Dico ꝙ bene potest eligi: quia matrimonium sequens omnia precedentia purgat: ⁊ ille tanquã legitimus est habendus. j. qui fi. sint legi. tanta. idem dicitur in capitulo qualis: quia verba sunt intelligenda cum effectu. j. de cle. non resi. relatum.

e Lateraneñ. conciliũ. s.e. cum in cunctis.

f Nullã esse. Sic ergo pz ex eo ꝙ dicit: innuit nullã esse: ⁊ ex eo ꝙ dicit inferius electionem ipsam predicti canonis auctoritate cassatam ꝙ canon ille. s.e. cum in cunctis est canon late sentẽtie. ⁊.j.e. cum vintoniensis. Dixit. t. ꝙ talis electio est nulla: ⁊ in hoc est canon late sententie: sed quantum ad aliam penam que imponitur eligentibus non ẽ late sententie sed ferẽde: ⁊ ad hoc inducit. j.e. quisquis. ⁊ c. quia ppter. Sed hoc non dico: imo quo ad omnia canon est late sententie. Sz huic cõtra dicit quod dicit inferius: nec penam infligimꝰ ⁊c̃. i. nolumus esse inflictam: quia parcimus eis: ⁊ hoc est quod pmisit parcẽtes nõ modicũ ⁊c̃. ⁊ illa duo capitula: quia propter. ⁊ c. quisquis. in alio casu loquunt̃. vt ibi dicemus. b.

g In parẽ. sic ⁊ ri. di. inferior. ⁊. ff. de arbi. nam magistratus. ⁊. ff. ad trebel'. l. ille a quo. §. tẽpestiuum. nisi se subiciat ei. ⁊. ff. de iur. om. iud. est receptũ. ⁊. ij. q. vij. nos si incõpetent. nisi ratiõe legationis. xcvi. di. pcipimꝰ vel delegationis j. d' of. del' sane.

h In schol. multũ enim operat̃ noticia scholastica sicut ⁊ militari. ff. de castren. pe. miles enĩ. ⁊. l. si forte: in fi.

i Reatum. i. defectum siue impedimentũ: quia eius non sit nota delicti: est nota tamen defectus ipedientis promouendũ. j. de pur. canonica accedens.

k Permissam. ⁊ sic pz ꝙ illegitimus potest postulari. de hoc dictum est. s. de postu. c. vlti. sed non al's indignus: puta suspensus: vel qui suspensionẽ nõ seruauit. s. de postu. c. i.

l Ignorantiã. ignorantia crassa ⁊ supina nõ excusat. j. de eo q renũc. epa c. i. vnde pbate debebant isti ignorantiã quã allegabãt. vt hic dĩ. lrc. ij. di. pe. fa. ult. Crassa fuit istoꝝ ignorãtia: q2 improuide ipsũ elegerũt non requirẽtes de eiꝰ psona ab his per quos certificari potuerunt. xxxvij. di. §. vlti. ⁊. j. de reg. iu. c. pe. ⁊. ff. de iur.

z fac.igno.l.regula. z io. debebant pbare diligentiam adhibitã: z sic pbarent ignorantiã. Hanc ignorantiã po terant pbare per iuramentũ. j. de testi. pñtũ. z. j. de ex/ cep. pastoralis. ar. bo. j. de seru. c. vnico.

m Sed petendã. als si fuissent missi ad eligendũ sim pliciter: bñ potuissent postulasse. j. eo. in causis.

n Susceptionẽ. p hoc vi. solui que stio ocnicalis: qua q rit si epo deposito canonici eligunt a liuz añq̃ recipiãt lras pape qb⁹ resti tuit depositus: ar. est hic p restituto. viij. q. vlti. c. vlt. C. d mun. patri. l. vna j. de prebẽ. inter ce tera. Ar. 5. vij q. i. cos q. ff. de decu. l. ij. i. de renuncia. ex transmissa. z. C. de nup. neq̃.

o Putare. Sic patet q metropoli tan⁹ nõ põt cum il legitimo dispensa re: ex quo illuz sibi pcepit presentari. Arg. 5. i. de cor. vi ci. cũ de tua. b.

p Um inter. ca pituli. Nota q lz dissentio sit i ter canonicos: z q dã agant contra alios: ibi dicit esse capitulũ vbi ẽ ma ior pars: z possunt ostituere pcuratorez: z ille dicet capituli pcurator z in ostituendo talem pcuratorẽ non requirunt singuli de ca pitulo: sed tñ illi q sunt maior pars: als committeretur falsum si singulorz noĩa ibi ponerent alijs ignorãtib⁹. j. de his que fi. a pla. ptie osen. ca. quanto. z iste pcura tor habebit expensas d capitulo: imo de bonis episco patus in negocio electionis: vt. j. e. vt preterite. z de p cura. cum pro causa.

q Epilentico. de quibus habes. xxxiij. di. maritus. z c. clericus. z c. communiter diffinimus.

r Recusatus. per hoc videt q crimen in modũ excep tionis pbatuz in vno iudicio piudicet in alio: ar. 5. eo. super eo. z. ij. q. i. phibent. lz enim crimen in modũ ex ceptionis pbatum non infamet. j. de or. cogni. cuz dile ctus. in fi. tñ grauat eius opinionẽ. vnde inhonestum ẽ admittere talem. ff. de decur. eos. z. C. de adult. z si ibi dune. In causa vero criminali bñ repelletur testis a te stimonio: si in alio iudicio esse repulsus. Probato eni crimine in modũ exceptionis: de quo grauata est eius opinio. j. de testi. testimonium. sed adhuc probandum est ip̃sum morbo epilẽtico laborare: q: nõ ostabat illuz sic fuisse repulsum p illam allegationem: sed si de. bo.

dignaremur cuz eo misericor diter dispẽsare: supplicationẽ huiusmodi q̃ nomine capitu li non fiebat: cum non ad po stulandam dispensationẽ sed petendam[m] confirmationem ipsius fuerint nuncij destina ti: ad presens nõ duximus ad mittendam: decernentes irri tum z inane quicquid super ordinatione ipsius episcopa tus ante susceptionem[n] littera rum nostrarũ fuerit attenta tum: q si vigorniense capitu lum eundem magistrum pro pter prerogatiuam meritorum ipsius duxerit postulandum postulationez apud se. ap. pre sentare[o] procuret.

Idẽ genueñ. archiepo z pla centino z bobieñ. episcopis.

Cum iter canõicos saoñ. super electione pontifi cis questio verteretur ad se. apo. s. subdi. saoñ. z. j. procu rator capituli[p] accesserunt z i fra. Preposuit autem procu rator predictus: q singuli re quisiti communi assensu i ba steñ. prepositum excepto pre dicto subdia. ouenerunt: quo in sua duritia pmanente alio rum consensus redactus fuit in scriptum publicum. conse quẽter. Ceterz p parte altera fuit propositum ex aduerso: q cum. vij. essent canonici sa oñ. in capitulo se receperunt de futura electione pontificis tractaturi: sed archi. archipre sbytero z preposito dictuz ba steñ. prepositum nominãtib⁹ fuit a prefato. s. obuiatum. as serente ipsum morbo epilen tico[q] laborare: pro quo alia vi ce tanquam inhabilis fuerat recusatus[r] nec ad aliam[s] ec clesiam debere fieri transitũ donec reperiretur idoneus in ecclesia saoñ: z infra. Post hec archipresbyter pro parte altera de rato vt dicebat lite ris premunitus. ipse vero. s. pro parte sua in mediolanen. archiepiscopum compromit tere curauerunt: qui magi

constaret non deberet amplius eligi: arg. 5. de postu. gratum vbi cassat electio illius seu postulatio secundo facta: q pmo cassata fuit propter vicium psone. z. 5. e. super eo.

s Aliam. Hic simil. ar. q nõ est electio faciẽda d aliena ec clesia: q̃diu reperit idoneus in eadẽ. Sz pone q maior pars capituli sanior eligat d alia eccl'ia: z minor d ec clesia sua: q̃ illaz pualz. In hac q̃stione dixit lau ren. q si due partes cã pituli eligunt de aliena ecclesia: tenet electio: q: due partes vicẽ toti⁹ ca pituli obtinẽt. 5. e. lz de cuttãda. z. j. e. scriptuz ẽ in apoca. vbi postulatio facta a duabus partib⁹ prefertur electioni facte a minori parte: q: si due partes capituli nõ sunt in ecclesia: nõ vi. capitu lum esse. ff. de decret. ab ordi. fa. l. ij. z ff. qd cu iusq̃ vniuer. planc. sz si ñ essent due ptes. lz esset maior ps z eligãt d alie na ecclesia: nõ valet ele ctio: si minor pars eligat de sua ecclesia: z sic intel ligit illa iura. lxi. di. obi tũ. z. c. nullus inuitis. z. lxxv. di. florentinũ. Vi cen. z io. dixerũt q semp pualet electio de ppria ecclesia a minori parte fa cta etiaz a duobus: arg. predictorum decretorz. z lxij. di. lras. z. C. de epi sco. z cleri. in ecclesijs. z. j. de cleri. peregri. c. vlti. z. vij. q. i. oñiq̃. z quod dicitur hic est allegatio: sed ideo hic obtinuit electio de alie na ecclesia: q: minor pars nullũ elegit. Sed obstat. j. e. i cau sis. z illud dicũt ppter formã mãdati: vt pualeret postulatio de aliena ecclesia electioni de ppria. Tan. dixit z melius: vt mihi videtur q electio facta a maiori z saniori pte capituli p ualet vndecunq̃ siue de sua ecclesia eligãt siue d aliẽa dum modo aliud canonicũ nõ obstat: z hoc satis bñ colligit i hac decre. q: pp. rões illã quã hic allegabat. s. subdiacon⁹ friuo lã reputauit: z iberet illi solo de morbo epilentico: vt. j. dicit nõ obstante ap. siq̃ ex alijs superius memoratis causis cũ eas friuolas zc. z. 5. e. lz in fi. z optime facit. j. e. quia ppter vbi di cit: is eligat in quẽ maior z sanior pars zc. nõ distinguendo de quacũq̃ ecclesia. z. c. in genesi. z. c. ecclesia vestra. vbi di cit q electio debet fieri a maiori parte capituli. Quid respõ debis illis capitulis. lxi. di. nullus. z. c. obitum. z illi. c. floren tinũ. Dicas q verz est q ita deberet fieri: z honestũ esset z de iure est: si tamen maior pars aliter facit valet: q: in hoc renũ ciauit iuri suo quod in fauorem ipsorz fuerat introductum. nã z optim⁹ eligend⁹ est z melior. lxiij. di. metropolitão. z. xxv di. 5. nunc autem. z. viij. q. i. lz ergo. z tñ tolerat dummodo sit sufficiens. 5. e. cum nobis olim. z. j. e. c. cũ dilecti. vbi mlti meliores erãt in ecclesia: z suffiecit ne malus eruitat. xvj. q. vlt.

c

a Confirmauit. Sed nonne eoipso q elegit confirmasse vi det: vt. lxiij. distin. in synodo. et ff. de auct. tu. l. i. sz nõ est verz j. de fide instru. inter dilectos. ver. ceterum. et s. e. cũ inter vni uersas. in fi. qm tanq arbiter elegit: et tanq archiepiscopus confirmauit: ar. ff. quã do ap. sit. l. i. §. solet. sic. j e. q sicut. §. preterea. et j de conces. preben. postu lasti. Sed nunquid po test irritare propriaz ele ctionem: si tempore con secrationis vel cõfirma tionis probetur ei crimẽ in modum exceptionis: argu. q non. quia cum ipsam electionem tenea tur defendere: eam non debet impugnare: argu. j. de na. ex li. ven. c. vno. et j. de ele. coniug. diuer sis fallacijs: argu. ff. de condi. inde. frater a fra tre. et ff. si seru. ven. alti us. sed non est ita: q: tã q alius confirmat: et tã q alius eligit: arg. iij. q. vij. §. tria. ver. item si cõ tra patrem pupilli. et de hoc dixi plura: arg. s. e. cũ inter vniuersas.

b Et subscriptam. Ar. colligitur hic a cõtrario q ante subscriptionem possent recedere electo res ab electione: ar. j. de cen. olim. et i. q. vij. salu berrimuz. et lxiij. di. quã to. sed non est verum: q: postq electus est aliqs: nõ possunt electores mu tare propositum suũ dũ modo ipse electus velit consentire: vt. j. dixi. immo etiam ante electionem factaz facta publicatione scrutinij variare nequeunt electores. j. e. publi cato. arg. j e. in causis. et ff. de ser. ru. pre. p fundũ. et ff. de reg. iur. nemo. immo si nollent illum eligere in quem maior et sa nior pars consensit: deberent per superiorez compelli. j. e. pu blicato. q: illum tenetur eligere exquo iam sic processum. j. e quia propter.

strum. g. modicen. canonicuz eis dedit in episcopum et con firmauit[a]: et infra. Di. u. man damus: quatenus cum con stet electionem de preposito memorato a maiori et saniori parte capituli celebratam fu isse publicatam etiam et sub scriptam[b]: si dictus preposit[o] eidem electioni consenserit: vt per mutuuz consensum eli gentium et electi quasi coniu gale[c] vinculum spiritualiter sit contractum: nisi sufficien ter sit ostensum eundem mor bo epilentico laborare: super quo contra ipsum dicitur ap pellatum: vos non obstante ap. obiectu siqua ex alijs[d] cau sis superius memoratis pro ponitur interposita cum eas friuolas reputemus: electio nem confirmetis ipsius non obstante q post talem electio nem a prefato archiepiscopo proponitur esse factum: etiaz si a partibus in eum fuerit cõ promissum: cum electores a tali electione sic resilire[e] ne quiuerint. Quod si electores illius non compromiserint[f] in archiepiscopum memoratuz etiam si dictus prepositus nõ dũ electioni de se facte cõsen serit: eo tamen consentire vo lente[g] dummodo a morbo sit immunis obiecto: vos electio nem ipsius nihilominus con firmetis.

Idem prenestino episcopo. apo. se. le.

Udum ad audientiaz nostram questione per lata peruenit: q vacante ppo situra coloniensis ecclesie in duo se vota eligentiuz diuisis sent: causam iudicibus duxi mus cõmittendã: et infra. Ipsi q̃ partes ad suaz presentiaz conuocarunt: receperunt testes: examinauerũt eligentium cõ scientias[h]: audiuerunt allega tiones vtrinq. Et quoniam prepositus sancti georgij eo rum sententie se asseruit nol le stare: pcessum ad se. apo.

c Coniugale. Sed in veritate ctum non est vinculuz con iugale p cõsensum eligentium et electi ante cõfirmationez. j. ti. pri. inter corporal a ver. vnde cum nõ sit &c. et j. vt lit. nõ cõte sta. quoniam. §. si vero. in prin. Et ideo dicit quasi: q: posset renũciare sine licentia ante cõfirmationem pape: ar. predicte decre. inter corporalia. vt ibi notatur. ver. sicut autem & hoc iõ dicit: q: nõ possunt ab ea recedere: et q: vinculuz illud ini tiatum est: et iõ quasi contractum. j. ti. pri. c. vlti.

d Ex alijs. s. q: erat d alia ecclesia et in eadẽ erant idonei.

e Resilire. Contra. s. de postu. bone. sed aliud est in postula tione et aliud in electione per quam ius acquiritur. viij. q. ij. dilectissimi. Et p postulationez ius nõ acqritur. s. de postula tione. c. penul. immo potest dici q idem est vt si postulatio sit publice facta i scrutinio vel supior pstata nõ possunt ab ea recedere. s. de postu. bone. vt dixi. s. de postu. c. vltimo. et penultimo.

f Compromiserint. maxime supple. quia idem est ac si promisissent: vt dicitur. s. q: siue compromiserit siue non possunt muta re cõsensum suum: vt dictum est.

g Uolente. vt vo luntas impleatur necesse est: q: vbi ẽ opus facto volun tas non sufficit. j. d eo qui mit. ipos. causa rei ser. consti tuis. et j. de biga. nuper.

h Udum. con scientias. Nota conscientias eligentium exami nãdas: sicut cõsci entia accusatoris. ij. q. vij. sig sunt.

i Destinarunt. quoniam ita man dauit papa: q si al tera partium nol let q ipsi iudices cãz terminarent cãz instructaz remitte rent ad ipsum: ali as nõ fuisset eis li citum recusare.

k Numerus. ex eo qd hic dicit i fi ne colligitur q nu merus preferẽ au ctoritati. j. d ap. cõ stitutis. non enim preferẽda ẽ digni tas: nisi cum nu merus est par vel modicum excedit. ff. de pac. maiorẽ. et j. e. ecclesia vi. vbi numerus non pfuit. j. de testi. in nostra. Et de hoc dicemus in illa decre. ecclesia vestra.

l Dignitate. Ecce in quibus consistit auctoritas. m ij. distinctione. c. i.

m Et tempore. q: ante ordinati fuerunt vel instituti i ecclesia. j. de ma. et obe. c. i.

n Presentate. et sic non remiserunt cãm sufficiẽter in structam: et ideo male fecerunt: q: causam instructã re mittere debuerunt: vt. C. de ap. ne causas. j. de ap. con stitutis. C. de rela. l. i. et ij.

o Scire. sic. s. e. significasti.

p Procedendũ. proceditur tamen contra contuma cem in causa ap. j. de ap. sepe. et C. de temp. ap. l. vltj. §. il lud. sed hec non fuit causa appellationis.

q Electionis tempore. Ista tria precipue requiruntur in episcopo. s. e. cum in cunctis. Et nota q in huiusmo di electionibus tempus electiõis spectatur an sint tũc idonei. j. de eta. et qua. cum bone. et j. de ele. et commu. nu. postulasti. ar. j. e. auditis. Ar. contra supra de postu.

bene.j.e.q sicut.§ si autē. Eo.tempus electiōis dʒ spectari:ꝛ si tunc nō tenuit electio ipso iure: nō potest tractu tēporis conualescere:vt ff in primus concor.ꝛ.xvi.q.iij.§.potest.ver.que ab initio ꝛc.si vero ab initio nō erat nulla ipso iure:sed per exceptiones poterat cassari tunc tractu temporis potest rata haberi:ꝛ sic loquuntur contraria. Itē ar.ē hic initiū spectandum.i.q.i.principatus.ꝛ.vi.q.iij.si sacerdotes.ꝛ.lv.di.precepta:ꝛ.j.de proba.post cessionē.ꝛ.ff.de orig.iur.quod ab initio .l.i ff.de reg.iuris.ff.de mino.denique.§.i.ff.de publi.iudi.is qui.ff.de iurisd.om iudi.cū quidaʒ ꝛ.j.de foro cope.proposuisti.ꝛ.s.de rescrip.eam te.ff.mā.si procurator.i responso.ff.ad macedo.si tamē.ꝛ.ff.de penis.l.i.ꝛ.C.de testa.l.i.ꝛ.ff.de vaca.mu.l.ij.§.mūera.ꝛ.ff.de pecu.licet.§.si filius.in fi. Ar.contra.s.finem spectanduʒ.j.de testi.cogen.c.preterea.j.de despon.impu.accessit.ꝛ.c.litteras.ff.de ritu nup.siquis.ff.de iure fisci non intelligitur.§.si qs palam.ff.de iudi.cū furiosus.ff.de statu ho.liber homo insti.de inge.§.sufficit.ꝛ pro vtraque parte.ff.cōmunia pre.receptum est. So.verum est initium fore spectandum in contractibus vel quasi:ꝛ in delicto vel quasi in ciuili enim negocio ex quo actio oriri potest ꝛ i decretis ꝛ constitutionibus.nisi propter fauorem aliud contingat: sicut in matrimonio vel libertate vt patet per concor.proxime positas:illud quod dicitur finem spectanduʒ habet locum cum queritur:an id dedit vel non dedit:seu quādo dedisse videtur:vel quando possidet vel restituit: sicut cum capere potuit:in auc.de nupti.§ quia vero hactenus.collatione.iiij.ꝛ.ff.de alimen.ꝛ ciba.le.l.mela inspicitur enim tempus quo capax est.ff.de iure fisci.non intelligitur.§.siquis palam. Et si ago contra te ꝛ non compensat mihi ius.si tempore sententie compensat sequitur condemnatio.ff.de peculio quesitum.ff.de rei vendi.si autem.§.i.ff.depositi.l.i.§.non tantuʒ.

destinarunt[l]:ꝛ infra. Cumque nuncij prepositi sanctorū apostolorum statuto termino ad presentiam nostram accessissent:ꝛ prepositus sancti georgij nec venit nec per se misit idoneum responsalem ꝛ infra. Gestis igitur iudicum diligenter inspectis inuenimus: quod pro preposito sanctorum apostolorum auctoritas pro preposito vero sancti georgij numerus[k] eligentium faciebat: cum primus a.xiij.tum personis tum canonicis:qui alios dignitate[l] etate ꝛ tēpore[m] precedebant secundus vero a.xxiiij.fuisset electus:ꝛ infra Cum autem allegationes pro eodem preposito sancti georgij coram iudicibus ipsis proposite nobis non fuerint presentate[n]: propter quod nō potuimus scire[o] per nos quid obiecerint vel quid responderint ad obiecta:sicque causa remissa non fuit sufficienter instructa ad diffinitiuam sententiaʒ non duximus procedenduʒ[p] sed decisionem cause ipsius iudicibus commisimus sub hac forma:vt vel si notorium esset vel per ea que iam dicta erāt constaret: quod prepositus sancti georgij electionis[q] tempore pateretur vel in[r] ordinibus vel in scientia vel in etate defectuʒ: qui eum iuxta canonum sanctiones impediret ad huiusmodi officium promoueri:ꝛ ei non obstante ipsius absentia corporali[s] silentium imponentes preposito sanctorum apostolorum preposituram adiudicarent eandeʒ:alioquin cū in eum non solum plures sed due pene partes conuenerint ꝛ impedimentis[t] cessantibus appereat: quod cum bozelo elegerunt:prepositi sanctorū apostolorum electione cessata electionem confirmarent ipsius ꝛ ei facerent tanquam preposito responderi.

Idem canon.magunti.

Bone memorie magūt.[u] archiepiscopo viaʒ vniuerse carnis ingresso ꝛ quibusdam petentibus varmatien. episcopum quibusdam vero archiepiscopum vestrū tunc prepositum sancti petri magunt. sibi eligentibus in pastorem:prenestinen.episcopo a se.apost.le. dedimus in mandatis: vt si eundem episcopum quo ad temporalia vel ad spiritualia recepisse constaret[v] ecclesiam magunt. vel ministrasse in temporalibus aut spiritualibus in eandem postulationem factam de ipso nunciaret[x] irritam:ꝛ infra. Deinde inquireret de electione ipsius archiepi veritatem:ꝛ si ei de vi[y] quam ipse ꝛ sui metuebant[z]

r In ordinibus. talis electio nulla est:ꝛ deuoluitur potestas eligendi ad alios licet pauciores vt hic patet expresse:ꝛ hoc intellige: quando ex certa scientia eligitur.alias non essent priuati: s.probarent ignorantiam: ꝛ ita ista tria ꝛ quodlibet illorum reddunt ellectionē nullam.

s Corporali.sic.j.de re iudic. cum olim.ꝛ bene potest procedi contra absentem in isto casu etiaʒ li.non contest.j.vt lite nō contestata.quoniam frequenter.§.porro. Argu. contra.j.de do.ꝛ contu. cum olim.vbi expectatur per annum.sed illud in eo qui appellauit illud quod dixi quod potest procedi contra absentem legitime eo citato intelligas j.de ap.per tuas.

t Impedimentis propositis contra ipsum in etate in ordinibus in scientia in litteratura.

u Bone memorie.cōstaret. Nam si hoc esset de iure communi debuit perdere primam ꝛ secundam.xvij.q.i.episcopus qui.ꝛ.c.siqs eps.ꝛ.j.de transla.quanto.

x Nūciaret.si supra.e qualiter.ꝛ.j.de preben. cum iam dudum.

y De.vi.i.violentaim pressione inferenda:sic j.e.cuʒ vintonien. vt notatur in casu:sed ibi fuit illata.

z Metuebant.si citati non poterāt venire ad ecclesiam cathedralē:debebāt cōstituere procuratores qui vice fungerentur illorum.j.e. quia propter sic vr quod nō valuisset eorum appellatiō: quominus alij procederent posuissēt. Nō credo quod hodie valeret talis appellatiō quia ex quo maior pars citat minorē:si iusta cā impedit venire nō pōt constituere debet procuratorem.j.e.ti.quia propter.alias credo quod electio maioris partis presens valeret per eandem cōstitutionem: quia propter.

Si autem maior pars canonicoruz iusta de causa esset abñs: nec posset venire ad ecclam i qua dz electio celebrari: vt sunt i loco in quo debet ad electióez vocari: satis credo ꝙ minor ps dz ire ad maiorē si pōt ꝛ ecōuerso: als ad locū cōmunē cōueniant oēs vel cōstituant ꝑcuratores si ire nō possunt. j. e. q: xxiij di. in noie dñi versus fi. vbi dr̄ ꝙ si electio pape in vrbe romana fieri nō pōt creant ad locuz idoneum. Sed in casu huius decre. aliud erat impedimētū: i quo abñtes nō debeāt ire nec dare ꝑcuratores. timebāt eniz vim sibi fieri in electiōe i. violentā impressionez ꝛ sic non habuissent liberam potestatem eligēdi: nec eorum procuratores. ꝛ iō tenuit eoꝝ appllatio ꝑpter iustum metum impressionis: ꝛ ita solus talis timor sufficit lz impressio secuta nō sit vnde de hoc mandauit papa inquiri: ar. op. ff. locati habitatores. §. vl. ꝛ. l. item queritur. §. exercitus. aľs autem nō debebāt ire vel si aliud iustū ipedimentum habebant constituere procuratores: aľs procedere d̄bent ad electóez: exquo vocati erant per illam ꝯstitutionem: q: propter. In spūali vero sicut i carnali matrionio liber dz esse cōsensus aľs nullus esset cōsensus. j. de spon. cū locum. Maguntini fauebant philippo: per cuius potentiam varmatieñ. eṗs fuit postulatus ꝛ intrusus prepositus iste fauebat othoni: q electi erant in discordia. vnde timebāt ipe ꝛ sui: ꝙ nō possent liberum hr̄e cōsensum in electione. vñ appellauerūt ex illa cā: q̄ iusta fuit: vñ i locum securz vtriqꝫ parti ꝯuenire debebāt. b.

a Constaret aľs non valuisset appellatio. vel posset suppleri maxime si vocati non fuissent.

b Exceptione. j. de ap. an sit deferendum. ꝛ. c. constitutis. ꝛ j. de vsur. quia frustra. ff. de mino. auxilium. ꝛ. xvij. q. iiij. frater noster. ꝛ. xij. q. de viro.

c Licentiam. vnde priuandi sunt potestate eligendi illa vice. j. de transla. quanto. que pōt assignari contra id q: hic ipso iure fuerunt priuati potestate eligendi. vnde tenuit electio postea facta: sed ibi dicit papa suspendimus: ibi soluitur.

d Confirmare. ꝙ si eccľa magunt. tali mō ñ recepisset tunc legatus de vtraqꝫ ingreret: ꝛ cām instructā ad se. ap. remitteret

e Recepit. ꝛ ita qñqꝫ ꝑbaṫ ꝛ examinatur: qđ notoriū ē: argu. xxiiij. q. i. pudenda i fi. ꝛ. xi. q. iij. eoꝝ qui accusantur. qm̄ licet aliquid manifestum sit: eius tñ interpretatio non eū negligēda. ff. d̄ vē. ispi. l. i. quāuis. nihil tā indubitatū est: quin recipiat quā dam sollicitaz dubitationem: in auē. d̄ tabellio. circa mediū cōstitutōis colla. vi. ꝛ ita potius recipiūtur h̄ testes

constaret[a]: eo non obstante ꝙ post app. ad nos interpositam fuerat in ipsius electione processum: cū alij q ap. ad nos in posite: ne sine ipso a socijs ei⁹ haberent in electione processum non duxerint deferendū vti contra ipsum hac exceptione[b] nō possent: quoniam frustra legis auxilium inuocat: committit in legem: vnde nec ab eis posse obijci videbatur: ꝙ idem esset a paucioribus secundum eorum assertionem electus: cum ipsi ap. ad nos legitime interpositam contemnentes ꝛ preter licentiam[c] nostram recipientes episcōpum memoratum reddiderunt se indignos electionez archiepiscopi confirmāre[d] ꝛ infra. Lz autem essꝫ notoria que contradictum varmat. eṗuz ꝛ ei⁹ fautores fuerant obiecta: predictus tamen legatus ad maiorē cautelā multos testes recepit[e] ex ipsi⁹ archiepiscopi ꝑte productos. vnde ipse iuxta mandati nostri tenorem procedens postulationem factaz a varmat: cassauit[f] ꝛ electionem eiusdē archiepiscopi memorati: quamuis a paucissimis[g] celebratam curauit auctoritate ap. confirmare ipsūqꝫ ordinauit in presbyterum ꝛ tandem in archiepiscopum consecrauit: ꝛ infra. Cōtra legati vero processum hoc facere videbatur: ꝙ ñ citatis varmat. episcopo ꝛ eius fautoribus processisset. Porro excessus notorius[h] examinatione ñ indiget: ꝛ pro his que a iudice sūt acta presumiṫ[i]: ꝙ oīa rite fuerint celebrata: quāuis[k] ꝛ ꝙ citati non fuerunt non posset de facili comprobari: quia negantis factum[l] per rerum naturam[m] nulla est directa probatio: cum ꝛ si quilibet de se posset asserere: ꝙ ad eum citatio minime peruenisset: singuli tamen vestrum essent in suo testimōio singulares. Ad ipsum quoqꝫ

ad cautelā q̄; de iuris necessitate: vel q: ex supabundanti aliquid probaṫ. ff. de manu. cām. i prin. q: si trāsiuit non potuit esse non notorium. j. de transla. quāto. vel forsan. quia sibi non erat notorium.

f Cassauit. i. reprobauit vel irritam nunciauit: vt pꝫ s̄. q: ꝯstitit ei ꝙ administrauit ꝛ cepit ecclam preter auctoritatem ap. se.

g A paucissimis sic. s̄. de postulati. gratum.

h Notorius. vt ij. q. i. de manifesta. ꝛ. j. d̄ accu. euidentia.

i Presumitur. sic. j. de renunc. in psēna. ꝛ. j. d̄ re iu. sicut. j. de ꝑba. p⁹ cessionem. ꝛ. ij. q. ꝛ hoc etiā placuit. ff de publi. q̄cunqꝫ. sed hodie non presumitur ꝑ iudicis processu i preiudicium alterius: nisi quatenus constiterit legitimis documentis. j. de ꝑba. quoniam contra.

k Quamuis. i. q: sic ponitur. j. de iurem. quēadmodū versi. quāuis infdum ꝛc̄.

l Factum sic. j. d̄ renū. super hoc. ꝛ j: de ꝑb. qm̄ ꝯ. vi. q vl. actor.

m Naturam. i. ƀm cursum causarum: C. d̄ re. credi. in bōe. vel ƀm rerꝫ naturam. idest ƀm naturalem probationem. i. p cām rerum: quoniam ea que nō sunt: nō probantur per aliquā cām. eius. n. qđ nō est nulla est cā. non enim ratio prius qꝫ psona q̄renda est. ff. de iure codi. quidam referunt. §. i. sed ea que sunt probantur. De hac negatiua nō ꝙ tribus modis dicitur. est enim negatiua facti iuris ꝛ qualitatis. Negatiua facti duplex est: pura ꝛ simplex: que non habet determinationem loci vel temporis vel alteri⁹ rei. Et hec negatiua pura ꝛ simplex ꝑbari ñ pōt directe vľ idrecte: vt si aliqs dicat se nunqꝫ fuisse citatum: vel si quis dicat se non contraxisse cum berta: ꝛ de tali negatiua loquitur hic. ꝛ. vi. q. vlti. §. actor ꝙ asseuerat. vnde onus probandi trāsfertur ad aduersarium: ꝛ hoc ideo: quia negationum non sunt cause: vt dixi. Si autem adyciatur tempus vel locus vel aliquod ꝯsimile: tunc pōt probari indirecte: vt. j. de test. ex tenore. ꝛ. c. series. ꝛ. C. de contrahenda ꝛ cō. sti. optimā vt si exhibeatur instrumentum in quo stipulatio contineatur facta tali die ꝛ loco: vt in predictis iuribus. nō ob. quod dicitur. j. de probatio. termo. ꝛ. j. de testi. tam litteris in fine. quia ibi nō probatur directe vľ idirecte

sed presumptiue. Item negatiua facti probatur cum habeat in se implicitam affirmatiuam: vt si dicatur ego non sponte renunciaui q.d. coactus renunciaui: et hoc debet probari ab eo qui hoc negat. j. de renun. sup hoc. Item negatiua iuris habet probari vt si negas emancipationem recte factam: hoc ipsum probare debes. ff. de [illegible] ab ea parte. §. i. quia qui negat aliquid minus recte factum dicit illud minus recte: et illud probare debet. Negatiua qualitatis est illa: iste non est idoneus: hec negat qualitatem: et hoc est legitimus iste non est diligens, non est soluendo: hoc potest et debet probari ab eo qui hoc dicit: quia quilibet presumitur idoneus nisi probetur contrarium. j. de proba. dudum. et j. de seru. in or. faci. c. vno. et ff. de le. ij. cum quidam. et l. cum pater. §. rogo et C. de inoffi. testa. omnimodo. ar. contra. C. de proba. ex persona.

a Singulares. et sic esset insufficiens testimonium illorum j. e. cum dilecti. et j. de accusatio. cum dilectus in fi. Si autem vnus iuraret de facto alterius: subiret anceps periurium quod esse non debet. ff. de iu. iu. iurandi. videamus. ff. rerum amo. marcellus. nisi forte sic iuraret. Ego iuro quod ille non fuit citatus quod ego sciam. ff. j. de pur. ca. quoniam in fi. sic. viij. q. iij. arnaldus. i aut. de here. et fal. §. si vero adiunt. col. i. alias est sub. §. sancimus. vbi dicit quod testes iurent quod non sint conscij alicuius malignitatis facte ab herede: hoc est dicere quod ipsi sciant. Sic patet quod nullus potest probare se non fuisse citatum: sed illi incumbit probatio qui dicit aliquem fuisse citatum non ei qui negat. Legatus enim eos citauit: quod apparet ex eo quod ad legatum nuncium destinarunt: et ab eo quod dicit omnia presumuntur legitime acta: alias ei incumbit probatio qui dicit aduersarium fuisse citatum: non ei qui negat. Sed nonne capitulum erat excusatum: si quilibet de capitulo iuret se non fuisse citatum: videtur quod sic. negatiua enim probatur per iuramentum ipsius negantis. ff. de iureiurando. l. iij. §. quicunque. et j. de test. preterea. et licet sit probatum de capitulo: non tamen singuli probant de se: sed talis probatio non releuaret capitulum. Sed qualiter probabitur capitulum citatum. Dico quod per hoc quod litere citationis diriguntur prelato et aliquibus maioribus de capitulo: ar. j. de postu. ad hoc. xliij. di. continuationes in fi. et j. de simo. veniens. insti. de iure na. §. senatus. et ff. de edi. et omnibus municipibus. ar. j. de peni. c. vlt. vel si non habetur illorum copia: sufficit legi literas publice in capitulo siue in claustro presentibus qui inueniuntur. j. de do. et contu. causam que. et c. vlti. et j. de cleri. non resi. ex tue. et interrogandi sunt vicini siue parrochiani si volunt defendere. C. ex q. ca. ma. l. ergo. et ff. de libe. agno. l. i. et ff. de dam. infec. l. iiij. §. prætor. Sed si litere presententur prelato et aliquibus de maioribus vel soli prelato et ipse occultauerit literas nec presentauerit eas capitulo: et non vadat vel mittat ad iudicem: et sic iudex reputans capitulum contumax: totum capitulum suspendat vel excommunicet nunquid illi qui nihil sciuerunt sunt excommunicati: videtur quod non: nam propter contumaciam procuratoris dominus non punitur. ff. siquis ius di. non ob. l. i. §. si per. et j. vt lite non contest. c. i. in fi. vbi innuitur a contrario sensu: quod propter contumaciam procuratoris dominus excommunicari non potest si dominus ignorauerit: sed hic intus videtur quod capitulum petat absolutionem; quia presumptio non modica est contra ipsum capitulum: nisi capitulum doceret se nescisse. sed non de facili posset hoc probare: ar. quod possit. j. de proba. termo. et c. vlti. ar. quod capitulum sit excommunicatum: ar. j. de sen. ex. excom. romana. §. vltimo. b.

b Secure. aliquo si non potuisset ire securus: poterat legitime appellare ab eo: nisi securum locum eidem prouidisset. j. de ap. ex parte. et j. vt lit. non contest. accedens sed hic fuit falsum: vt hic dicitur: et si hoc esset tamen potuit mittere procuratorem sicut misit nuncium. j. de ap. constitutus. et b. Sed nunquid tenetur quis mittere procuratores quando ipse ire non potest: puta quia sibi locus est suspectus: vel alias impeditus: non credo: quia nemo compellitur mittere procuratorem precipue in magnis causis: vt erat ista: vt. j. de peni. querelam vbi de hoc: sed mittere debet qui proponat exceptionem: alias teneretur excommunicatio pro contumacia. j. de ap. si duobus.

legatum si voluissent securius potuissent procuratorem idoneum destinare: sicut nuncium destinarant: et infra. Nos igitur et si propter auctoritatem iudiciariam procedamus pro his que acta sunt a legato: illi tamen plus innitimur romani quod aduersarij archiepiscopi ex tribus causis predictis se vsque adeo reddiderunt indignos quod contra eum non debebant audiri vnde quod de ipso factum fuerat non poterat impediri per eos quin etiam si electores eiusdem pariter deliquissent. vt se reddidissent indignos: ad nos devoluta

c Nuncium. non simplicem nuncium non audiri: arg. de peni. alia quidem. et j. de do. et contu. cum dilecti. ar. contra isti. per quos pro. no. acq. §. i. et ff. depositi. l. i. §. si te rogauero. et j. de offi. dele. prudentiam.

d Causis. s. quia non detulerant appellationi: et quia indignum sine licentia pape receperunt: et quia citati non venerunt: et quia idem episcopus sine licentia pape transiuit. Contra. j. e. considerauimus. et j. e. auditis. vbi vtraque cassatur: quia facte fuerunt electiones post appellationem: et prima non cassata secunda fuit secunda: idem debuit hic fieri: quia vtraque post appellationem facta fuit. Preterea et econtra opponitur eo ipso quod primi postulauerunt post appellationem suam alij: non fuerunt ipsi priuati potestate eligendi: quia alij potuerant consentire et renunciare appellationi. j. de postu. bone. ij. et in predictis decre. considerauimus. et c. auditis. ergo secunda electio debuit hic etiam cassari: cum prima postulatio non fuerit nulla ipso iure. Sol. per talem postulationem factam post appellationem nullum ius fuit acquisitum vel gratia quam petere posset: et postulantes poterant resilire a tali postulatione cum nondum esset presentata superiori. j. de postu. bone. et sic habebant adhuc potestatem eligendi: et poterant cum alijs eligere si voluissent. Sed postea cum receperunt eum sine licentia pape in contemptum ipsius cum non possent: tunc primo amiserunt potestatem eligendi et magis deliquerunt quam si indignum scienter eligerent et plus est ipso facto delinquere quam verbo: et plus est contemnere legem viuam quam mortuam: vt patet in integra. et sic penes illos remansit ius eligendi quantumcunque essent numero paucissimi. j. de postu. gratum. et appellationi non possunt opponere cum ipsi contra appellationem deliquerint et contumaces fuerint: et ita ex tribus causis predictis se fecerunt indignos: sed ex vna precipue amiserunt potestatem eligendi recipiendo illum sine licentia pape: alias si non recepissent illum non amisissent potestatem eligendi: vt patet in integra. Quidam dicunt voluerunt quod hec decre. continet gratiam: sed forsan hoc dicunt qui intelligunt hanc decre. quod hec electio facta fuisset antequam magistrum receperunt varmatiensem vel administrasset: et si hoc fuisset quod non est verum gratiam contineret. Vel dic ex tribus presumptionem. s. quia vir pastorali dignitate predictam contra formam canonicam non solum eligere sed etiam recipere presumpserunt. Item preterea quia postquam procuratores eorum nostras literas reportauit quibus mandabatur quod si varmatiensis episcopus in temporalibus et spiritualibus ministrasset ipsi cassaretur electio: ipsi postmodum qui electo fuerint et ex eorum literis apparet quibus cum electum suum nominant tenere paruerunt. Et hoc apparet in quia legatum nostrum quoniam in eis fuit infamantes cum fuisse corruptum pecunia sit metum. hec litera est in registro: et sic ex illis tribus causis reddiderunt se indignos: vnde non debent audiri. j. e. considerauimus. vt legitur in glo.

e Ad nos. Dicit lau. quod cum simul omnes delinquunt eligendo

indignum tunc tantum transfertur potestas eligendi ad su/periorem. Si vero secundi post electionem prioꝝ filii eligāt in dignum: revertit potestas eligendi ad priores: ⁊ facit pro eo quod dicit in litera pariter: ⁊ .s. e. cuȝ vin. io. Sed. L. dić nō esse verum: immo sive simul sive separatum deliquerūt trans fertur potestas eligendi ad superiorem: sicut hic dicit: ⁊ istud adverbiuȝ pariter nō notat idētitatem temporis ad peccandum: quod exigatur vt simul delinquant: sȝ vi/cem similitudinem: ⁊ illa decre. cum vinto. nō facit pro eo: quia ibi tan/tum vna pars peccaue/rat eligendo indignum hominem illegitime natum: ꝓpter quod ius eligendi ad alios fuit devolutum: ⁊ illi licet quodā modo deliquerunt eli/gendo per impressioneȝ non amiserūt ius eligē/di: ⁊ tunc primi ⁊ secundi simul postea debēt eligere: vt ibi dicitur. Sed vbi vtraqȝ pars peccat eligendo indignum in electione episcoporuȝ ⁊ eorum superiorum sive eodem tempore sive di/versis peccēt semꝑ transfert eligēdi ptās ad dñȝ papā: vt hec lr̄a dī. sic. .s. de ꝓces. ꝓben. qȝ diversitatem. ⁊ nō revertit ad primos: sicut dixit lau. ⁊ eodem mo/do intellige. .s. e. ti. c. cuȝ in cunctis. §. clerici. quod dȝ intelligi fm̄ istam: vt ad papam eligendi potestas transferatur: se/cus est cum clerici sunt negligentes in eligendo: quia tunc ꝺ volvitur eligendi potestas ad proximum superiorem. .j. e. ne pro defectu. In electionibus vero inferioꝝ prelatorum cū eligitur vel confirmatur indignus: servari debet qꝺ dicit. .s. e. cum in cunctis. §. vlti. ⁊ .j. e. nihil. sed in casu negligēcie fuatur qꝺ dicitur. .j. de ꝓces. preben. nulla. exceptis abbatijs vbi dantur tres menses tm̄ vt dicit decreta. illa ne pro defectu. Et qꝛ. c. cum in cunctis. debeat sic intelligi. ex eo patet qꝛ papa .j. e. cuȝ in cunctis. §. clerici. non dicit ad quem devolvatur eligendi potestas. vnde debet intelligere: qꝛ ad ipsum dȝ devolvi cum inferioribus dignitatibus dixit: ad quos devolvatur potestas eligendi: ⁊ cū eligit vel confirmat indignus: vt. e. c. § vlt. vt qꝺ de minoribus concessit de maioribus prohibuisse videatur. Alij dicunt qꝛ ad proximum superiorem devolvit potestas eligendi: ⁊ hic non erat superior: nisi papa: ⁊ idē dicunt in casu negligentie: vt dicit. c. ne pro defectu.

a ¶ Hac vice. hoc ideo dicit: quia qui male eligunt nō puniuntur nisi semel tm̄. .j. e. tuā. auditis.

b ¶ Querelam. qm̄ sit. Ar. ad questionem dominicalem: qꝛ si ille a quo appellatur efficit eiusdem iurisdictiōis cu ius est ille ad quem appellat: qꝛ nihilominus potest ꝺ causa cognoscere. ff. de iudi. si is q rome. Ar. contra. ff. de iudi. iudicium. ⁊ .l. multum. ⁊ .l. iulianus. tamen honestius ē qꝛ causam deleget: immo videt qꝛ teneatur causam illam delegare

fuisset hac[a] vice ordinatio ec/clesie magunti. quare dictum archiepiscopum nunc sine iuris iniuria potuissemus eideȝ ecclesie preficere in pastorem Super his vero habito dili/genti tractatu cassationeȝ postulationis facte ꝺ varma. episcopo ratam habuimus ele/ctionem archiepiscopi confirmantes.

Idē clericis sancte agathe.

Querelam[b] quam .g. tit. sancti vitalis presbyter card. per economum ecclesie vestre: cuius idem cardina/lis est gubernator: contra .p. presbyteruȝ ecclesie sancti salvatoris super ecclesia ipsa ꝓ/posuit. C. papa. p. n. nobis in minori officio constitutis au/dientiam commisit[b]. Pete/bat igit economus ꝓfataȝ p. ab ecclesia salvatoris: quā in ꝑiudicium vestre ecclesie ac iniuriam card. ꝓdicti occupare ꝑsumpserat: removeri: cum ipsa ecclesia ꝑtineat ad sācte agathes ecclesiaȝ pleno iure petens[e] pensionē. xvi. dcn̄. papiesi. debitam ecclesie sancte agathes ⁊ ꝓ eadē ecclesia determis sibi restitui ꝺ novo subtractam. Predictus vero .p. respondebat: qꝛ ipse nullam iniuriam irrogaverat card. nec in preiudiciuȝ ecclesie vestre receperat dictam ecclesiam: cum hec ad illam nullo iure pertineat: nec aliquam sibi reddere pensionem debebat sed ipse per electionem populi ad quem de antiqua con/suetudine[d] pertinet electio

ff. de in. om. iudi. pretor.

c ¶ Petens. ⁊ ita ꝑ qꝛ due actiones simul ꝓponi pos/sunt in eodem libello. .j. capel mo. dilectus. ⁊ .j. ꝺ causa pos. cum ecclesia. ⁊ c. se. ⁊ ff. fami. hercis. heredes. §. de pluribus. ff. de actio. empt. ⁊ ven. nō est novum. ⁊ .l. se. Sȝ videt qꝛ iste economus n̄ fuisset audiendus: qꝛ vi/debatur ꝯtrarius in sua petitione. petebat enim illum petrum removeri ab ecclesia ab eo/dem petens pēsio/nē sibi restitui. ista duo contraria vi/dētur: qꝛ removeatur ⁊ pensionē sol/uat. si enim eōdem naretur vt remo/veretur de ecclesia qualiter condem/naretur ad pensionem prestandam ⁊ Sic enim condemnaretur: qui nō est prelatus. vnde sententia illa non preiudicat ecclesie: sȝ ꝯria petens nō audi/tur. .j. de appellationi. sollicitudinē ⁊ .xxiij. q. vij. qꝛ aūt lxxxiij. distin. gesta C. de mune. pa. pro fessio tua. li. x. .j. de iudi. examinata. Dico qꝛ illa non obstant. lȝ enim petatur removeri: interim tamen tanqȝ legitimus admini/strator est habendus. viij. q. iiij. nonne. ⁊ accusato reo potest solui quod debetur ei. ff. de solu. reo. ⁊ econuer/so a reo accusato potest peti quod debet. ff. eo. sed nec illud. ⁊ si tibi legatus sit vsufructus tributa prestare debes. ff. de vsufruc. vsufructu relicto. ⁊ .l. si pendentes. § vlti. ⁊ qꝛ iste sic agebat ⁊c. ff. ad macedo. .l. iij. ⁊ .j. de off. delega. coram. ⁊ si removeretur nihilominus condemnaretur ad solutionem pensionis nomine ecclesie ⁊ teneret talis condemnatio. nam sicut condemnatur suo nomine: ita posset condemnari nomine ecclesie: ar. xvi q. iiij. volumus. ⁊ .j. vt lite pen. quasi per totum.

d ¶ Consuetudine. que provenit ex iurepatronatus: q dat ius eligendi. .j. de causa pos. cum ecclesia. ⁊ .j. ꝺ his que fiunt a prela. si. con. ca. ca nosscitur.

e ¶ Economu vestri. videtur ergo qꝛ concipienda sunt verba sententie in persona procuratoris vel sindici nō principalis persone. .j. de cen. olim. ⁊ .j. de capel. mo. di/lectus. C. de sen. ⁊ interlocu. .l. i. ff. de neg. gest. liberto. § vlti. Si enim dominus deberet condemnari: quare ergo procurator caveret de iudicato solvendo. Argumē. contra. .j. de pba. lȝ. sed ibi condemnatur commune fa/ventie in personam procuratoris: quia in eo datur ac/tio iudicati. ff. de re iudi. si se non obtulerit. ⁊ iō necessario dominus. s. cōmune faventie condemnatur. vel dicas in spiritualibus causis in persona domini debet

a cardi. sancte susanne: cui ea dē ecclesia tanq̄ capella suo titulo in spiritualibus est subiecta: canonice fuerat institutus: ⁊ infra. Nos igitur rationibus vtriusq̄ partis auditis dictum .p. ab impetitione economi[e] vestri super electione ac institutione de se facta in ecclesia sancti saluatoris absoluimus: ⁊ super his prefato economo silentium duximus imponendum: cum nobis cōstiterit: q̄ populus in quasi possessione presentandi clericum existebat: quando ipsum presbyterum ad illam elegit: ⁊ ecclesia eadē spectat ad titu. sancte susanne in spiritualibus pleno iure salua questione super[f] iurepatronatus inter ecclesiam vestram ⁊ populum sepedicte ecclesie sancti saluatoris. Quia vero fuit liquide comprobatum: q̄ pensio .xvi. den. papien. monete fuerit clericis ecclesie vestre pro ecclesia sancti saluatoris de terminis annuatim p multa tempora[g] persoluta: sed denuo subtracta vos in eundem statum[h] percipiendi huiusmodi de ecclesia sancti saluatoris de terminis ecclesiam vestram decernimus reducendam: ⁊ ad solutionem pensionis subtracte condemnamus presbyterum antedictum salua questione proprietatis inter ecclesias memoratas.

I dem.

Q Um vinton. ecclesia pastore vacaret: archid. cū suis fautoribus salubriem decanum: prior vero ⁊ complices eius precentorem lincon. in epm elegerunt: ⁊ infra

fieri condemnatio in causis matrimonialibus ⁊ criminal. j. de procu. tue fraternitatis. ar. C. de iureiu. l. vlti. Sed dominus .m. dixit q̄ tunc procurator est condemnandus: quando dominus nunq̄ comparuit in iudicio: qr dominus litis factus est: alioquin dominus cōdemnabitur ⁊ nō procurator. C. de sen. ⁊ inter. om. iudi. l. i. qr tunc nō fuit procurator dūs litis: quando post litem contesta. datur procurator. ⁊ arg. ad hoc. ff. de his qui no. infa. furti. §. si gs. dñs io. b. ⁊ .t. dicunt q̄ siue ab initio siue ex post facto procurator interuenit in personam procuratoris for manda ē sentētia. C. de procura. nihil arbitramur. ⁊ ff. neg. ges. liberto §. vlti. ⁊ ff. de procur. qui proprio i prin. ⁊ licet in populanbus. i fi. Ut autem nō incidas in aliquod periculum vel dubiū formare debes sentētiam in personam vtriusq̄. s. dñi ⁊ procuratoris sui sic talem procuratorem talis ⁊ ipsum dñm cōdemno vel absoluo: ⁊ ita saluabis vtrāq̄ opinionē: ⁊ ita seruatur: ar. j. de fide instru. inter dilectos. in fine.

f Super iure. Sed nōne petitorium ⁊ possessoriū deducta sunt in iudicium: quare ergo nō fit cōdēnatio super iurepatronatus: ita videtur i verbis illis vbi respōsum fuit cum hec capella ad illā nullo iure ptineat ⁊c. s. j. de cā pos. cū eccl'a. ⁊ .c. se. ⁊ .c. cum dilectus. Sed hoc hodie id est: qr populus nō fuit in iudicio: ⁊ ea q̄ sunt inter psbyterum facta ⁊ cardinalem sancti vitalis nō p̄iudicant pplo: qr res inter alios ⁊c. j. de fide istru. iter dilectos. ff. d re iudi. sepe. ⁊ .j. d re iudi. c. cū sup cōtrouersia. ⁊ .c. pe. ⁊ est notabile qd hic dicitur: vt si electus ipugnet q̄ sit electus a nō dño sufficit rei pbare: q̄ eligēs erat i quasi possessione eligendi: lz alter obtineat postmodum i petitorio. j. de iurepatro. cōsultatōibus. ⁊ .c. cū propter discordias. vnde institutus ad represeutatōem ppli nō perdet eccl'iam: sed si altera ecclesia euincat postea iuspatronatus dz ab ea iterū presētari: vt p hoc sit in quasi possessione iuris sui. s. patronatus. j. de iurepatrona. si vero. ⁊ .c. cum propter discordias.

g Tempora. j. de cen. peruenit. contra. sed illud in petitorio: hoc in possessorio.

h Statum. ⁊ de iure. qr cōductor pendēte l'te dz soluere pensionē. xvi. q. iii. volumus. ⁊ .j. vt li. pē. quasi p totū. ⁊ .C. locati. si qs cōductōis. Ar. cōtra. C. de agri. ⁊ cen. libus. li. xi. vbi dicitur q̄ cum lite pendente colonus denegat domino pensionem: nisi dixitus eam soluisset. Sz ibi dñs agebat petitorio ⁊ non possessorio: vel ibi nolebat colonus restituē pensionē: qr dicebat q̄ ille nō erat dñs: q ab initio dederat ei rem: ⁊ tūc sequestratio fit nisi longo tpore soluisset: vt ibi dicitur. ⁊ est speciale.

i Q Um vinton. Casus vacāte eccl'a viton. archidiaconus cum suis sequacibus elegit salubrien. decanum illegitime natum scienter prior ⁊ complices sui elegerunt precentorē lincon. Pro istis duabus electionib[us] partes iuerūt ad curiam. Papa auditis probationibus vtriusq̄ electionis inuenit vtrāq̄ electionē cōtra formā canonicā attentatā. prima electio archidiaconi de salubrien. decāo per inordinatam presumptionē facta fuit d hoie s. illegitime nato: secunda de precentore licon. per violentam impressionem: vñ. de papa habito fratrum consilio vtrāq̄ cassauit. postea vero aliquot diebus elapsis pars illa: que precentorem elegerat: ad dominum papam accedens quoddam exhibuit instrumentum signatum cum sigillo conuentus: in quo continebatur q̄ vintonien. cōuentus vices suas commiserat priori ⁊ quibusdam fratribus super electione facienda in presentia domini pape: vñ petebat prior ⁊ sui licentiam eligendi. papa illud instrumentum fecit exhiberi alteri parti quod ab omnibus extitit approbatum. papa quesiuit ab illo priore ⁊ socijs: vtrum vellent admittere alios ad electionem celebrandam: ⁊ ipsi respōderūt q̄ saluis exceptionibus: quas contra illos habebant admittere volebant: ⁊ sic protestatione premissa omnes simul i cōmuni fuerunt ad tractandum de electione: sed non potuerūt concordare de alia persona eligenda communiter: ⁊ sic infecto negocio habuerunt recursum ad papam: ⁊ illi qui precentorem elegerunt: dicebant illos qui salubrien. decanum elegerant iure eligendi ipso iure priuatos: qr hominem illegitime natum scienter elegerant. vnde sm concilium lateranense eligendi potestatem perdiderant: ⁊ beneficijs ecclesiasticis per triennium carere debebant petentes a papa: vt super hoc interloqui dignaretur. Alij vero responderunt q̄ ille decanus salubrien. p apostolicam se legitimari promeruit. dominus papa super hoc considerans: q̄ prior ⁊ sui post primam electionem suam admiserant alios ad celebrandam secūdam ⁊ lateranen. concil. vna vice tantum punit huiusmodi psūptores: interloquendo pronunciauit illos esse admittendos: quia electio quam modo facere volebant: nō iā secūda erat sed potius tertia concurrebat.

Licet igitur oēs in cōi de faciēda electione tractauerit[a]: q2 tamen nequiuerunt esse cōcordes[b] ī fecto negocio ad nos habuere recursum: et hi quidem qui precentorem elegerant asserebant: q illi qui decanū elegerant: eligendi erāt potestate priuati: pro illa maxime cā q hoīem non legitīe natum scienter[c] eligere p̄sumpserunt. vnde secūdum lateranēn. concil. et eligendi hac vice perdiderant potestatem: et per trienniū ecclesiasticis beneficiis carē debebāt. illi vero taliter respondebant: q licet is quem elegerant fuisset minus legitime natꝰ: per gratiam tamen ap. se legitimari p̄meruit[d]: et hoc asserebāt legitime probaturos. Nos igitur attendentes: q[e] isti post primā electionē admiserāt[f] illos[g] ad celebrandā secūdum et q decretum concilii memorati decreuit huiusmodi presūptores vna vice dūtaxat eligendi potestate priuatos: quoniā electio quā coram nobis celebrare[h] volebant: non iam secunda sed tertia concurrebat[i]: ad eligendum illos censuimus admittendos[k]. Idem abbati cister. et c. p. monachis montis frigidi.

Per inquisitionem: quā de mandato nostro fecistis sup statu ep̄atus[l] et episcopi tolosañ. perspicaciter intelleximus: q mascaron cācellarius iuratus asserunt se sciuisse p̄ certo. r. olim tolosañ. ep̄m et amicos[m] ipsius ante suam electionem habuisse colloquium[n] cum quibusdā canonicis noīati expressis: eosq sollicitasse[o] precibus vt ipsum eligerent ī ep̄m: seq vidisse pariter et audiuisse qñ predictꝰ ep̄s recognouit[p] in quorūdā canonicorū p̄sentia se cāonicis illis qui aduersati fuerant sue prime electōi iurasse: credens p̄ certo q iuramentum illud illicitū fuerit et prestitū vt idem. r. eligeret ex pacto: q ipsemet post electionē ipsi/

a Tractauerint. post illas duas cassatas.
b Concordes. de persona sumenda: concordes tamen erāt de electione facienda: vt postea sequitur.
c Scienter. quoniam si ignoranter tunc non essent priuati: vt. s̄. e. innotuit. b.
d Promeruit. Hec fuisset bona allegatio. si eā probassent.
e Quod isti. s. prior et complices eius: qui non peccauerunt eligendo p̄centorem.
f Admiserant. Nō. q semel approbatum est reprobari nō possunt. ff. d neg. ge. pōponius. ff. de adulteriis si vxor. et. viij. q. ij. dilectissimi. s̄. e. cū inter. canonicos. xxxij. q. v. horrendus. et sic illos admittendo sibi preiudicauerunt: et ius suum amiserunt quo poterant illos repellere ea vice: et sic protestatio sua non profuit p̄rium faciendo: sic s̄. de consti. cum in fert. Preterea quare eos admiserunt: cum essent suspēsi ipso facto auctē concilii late. s̄. e. ti cum ī cūctis. cū si elegissent: eorū electio debuit cassari. s̄. de cōsti. cū dilectus. et. j. de cleri. ex. mi. postulasti. Dicas: q illi q eligunt ī dignū p̄uati sunt quātū ad alios qui non peccauerunt sed quantum ad se nō est potestas eligendi ligata: qn bene possint eligē: si ab aliis admittantur: sicut potestas celebrandi in clerico peregrino nō ē ligata quātū ad se: sed quātū ad alios: q2 celebraret si pmitteretur. j. de cleri. pegri. tue. sic ī mōacho q publice celebrare ñ pōt: tñ nō ē suspēsus: q2 a mutaretur a pplo: et pmitteretur ab ep̄o posset celebrare. xvi. q. i. §. ecce ī hoc. et licet isti sunt suspēsi bñficio nō impediunt eligere: q2 talis suspēsio ñ repellit eos ab electione: nec etiā a diuinis officiis. vñ oia negocia tā sp̄ualia q̄ tpalia possūt exercē: et tpe talis suspensionis deberēt ēt officiare: q2 in penā talis suspēsio introducta ē: tñ modicā sustētationem debent tunc habere. ne ex toto egeant.
g Illos. s. qui elegerant decanum non legitime natum.
h Celebrare: cum haberent mandatum a caplo: vt dixi in casu hz q pz ī integra. alrs ñ possent eligē. s̄. e. ti innotuit.
i Cōcurrebat. Sz quo respectu dr̄ tertia. Pōt dici q p̄ma electio fuit illi decani nō legitime nati. Secunda fuit precētoris q̄ ñ ipediebatur p p̄mā: cū illi q elegerāt decanū essent eligendi ptāte p̄uati ita q nō poterāt obiicere aliqd ꝯ secundā: in quo tantū puniuntur: q2 in prima que faciēda occurrit pꝰ illam in qua delinquūt p̄uati sūt tñ ptāte eligēdi et non ī tertia: sed secunda fuit hic cassata: et ita ius eligendi deuolutū fuit ad oēs. vñ mō tertia cōcurrebat faciēda: in qua illi nō repellebantur: imo admittebantur auctē p̄dicti cāonis: et iste videtur bonus intellectus. et sic ex duabꝰ cāis isti q peccauerūt debebāt admitti ex eo q ista tertia cōcurrebat vt dictū ē: et ex eo q alii admiserāt illos ad tractādū de electōe. ex eo enim solo admitterentur ad secūdā: in qua ñ deberēt admitti: q2 postq̄ res nō iā nō est integra nō possunt illos repellere. j. e. l causis. et res de facili ad suam naturam reuertitur. ff. de pac. si vnus. §. q si nō totum. et. ff de isti. et iure. l. pe. et etiam si ñ admisissent illos: debebāt nihilominus admitti: et sic vtroq casu debēt admitti: et hoc satis colligitur ex lr̄a. Sed obuiat huic intellectui littera illa: isti post primā admiserant illos ad celebrandā secundā: sed hec exponitur in fine. Alii volunt dicere prima dr̄ electio p̄centoris q̄ fuit cassata: secunda electio appellatur tractatus in quo fuerunt admissi: et p̄ vna electiōe reputatur: q2 si non admisissent illos poterant soli procedere ad electionē et pro istis facit optime qd̄ dicit in lr̄a: isti post primam admiserant illos ad celebrandū secūdā et cetera: et ita itellexerit. t. et bñ ꝯcordāt lr̄e. Et dicebat. t. q electō decani electō p̄cētoris reputabantur p̄ vna electōe: q2 simul facte fuerunt: vt dicebat sz hoc ē falsū: imo ī diuersis tēporibꝰ facte fuerūt vt pz in integra: fm q dr̄ in casu: et electio decani appellatur p̄ria et electio precētoris fuit secunda: et hec q̄ mō imminet faciēda dr̄ tertia respectu illarū: et qd̄ dr̄ isti pꝰ primā: id est pꝰ secūdā que dicitur prima respectu istiꝰ q̄ imminet faciēda: et q2 alia nulla fuit: et qd̄ nullū ē nec primū nec scōm dici pōt: et verum ē: q post primā de decano: q̄ in veritate p̄ma fuit admiserunt illos: sed nō ad secūdā factā de p̄centore. et q dicit ad celebrandā secūdā. s. respectu sue que cassata fuit: et q dicit tertia ꝯcurrebat et hec tertia respectu duarū q̄ cassate fuerūt: et sic prior intellectus potior videtur. b.
k Admittendos. Ar. s̄. j. de off. dele. cū super abbatia vbi iudex qui priuatus erat iurisd. ñ potuit postea associari ad iudicandum. Alia rō est in iudicibꝰ: vbi eim ñ pōt vnꝰ p̄cedē cū alio: q iurisdictionē non habet nec pōt is qui hz iurisdictōē ei dare iurisdictōem vel cū

tibi associare: q2 iam ex toto desijt esse iudex: et si hoc fa
ceret a nō suo iudice diceretur factū: z iō qcquid simul
faciunt non tenet cōsitendo per cōsequēs se nō posse
procedere. solū: z ita ille q hēbat iurisdictionē pdit illā:
vt dicit illa decre. cū sup. In eligēnb⁹ sec⁹ ē: q2 lz illi: q
possunt eligere ad
mittant illos q pri
uati erant p culpā
suam: nō perdūt ip
si ius eligēdi: quia
possunt renuncia
re iuri suo: nec illi
sunt priuati perpe
tuo sz vna vice tā
tum. vnde possūt
parcere illis si vo
lunt: sed in iudici
bus non est ista.

l Per inquisitio
nem. epatus.
cū agitur de statu
ecclie: recipiunt
testes tā cōtra pre
latum q̄ꝫ cōtra oēs
de ecclesia. j. de ac
cusa. qualiter z q̄n
etiam lite nō cōt.
si per cōtumaciaz
se absentant. j. vt
lit. n ō contes. q̄n
frequenter. §. sunt
z alij. Sz cōspira
tores ꝯ illū ꝯ quez
cōspirauerant ad
mittendi non sūt:
sed super statu ec
clesie admittunt. j.
de re iudicata cuz
i. c. a.

m Amicos. secus
si inimici fuissent
j. de simo. sicut.

j. de cōfessis cū super. et ille plus peccauit q̄ꝫ iste. vn̄ n̄ pbat cū
dicit de isto: z iō pp h⁹ suspensionē pmoueri n̄ debuit ad ho
nores. s. de cōsue cū dilectus. z. j. de eta. z qua. cū hōe. q2 vi
lib⁹ psonis nō sunt cōcedēdi honores. j. ꝺ exces. prela. int di
lectos. z. C. de dignitatib⁹ necꝫ famosis. li. xij. z. C. ꝺ ifa. l. vna.
li. x. z. lxxxi. di. tantis de
niel. j. de accu. oīpotens
j. de testib⁹ testimoniuz
C. ꝺ procur. reū. ff. ꝺ mu.
z ho. reul. §. eū cōtra quē
z iō iste mascaro. tāqꝫ in
dignus debz remoueri:
qui fuit cōscius simōie
z simoniacū sciēter ele
git: z iō bñficijs ecclasti
cis se reddidit indignū:
vt hic dicit Sz qre puni
tus fuit iste mas. nā testis
fuit: z iō ꝯ. j. de ordi. co
gni. cū dilectus. in fi. z. j.
de exceptio. deniqꝫ. ff. q
po. in p. g. hac clauditur.
z. j. de side istru. inter di
lectos. j. de re iudi. cum
sup cōtrouersia. z. C. res i
ter alios: ac p totū Sol.
res ista n̄ fuit acta inter
alios immo inquisitio
facta fuit tā in capite q̄ꝫ
in mēbris: vt dixi z ꝯ eū
z alios: vn̄ si confessus
fuit ꝯ se in iure ei preiu
dicare debuit: z cōfessus
i iur. p iudicato hētur. j.
de cōfes. cum super. Si
aliquis inducatur testis
in causa alterius: z i mo
dū exceptiōis p̄ etur cri
men testis nō punitur:
nisi q2 a testimōio repel
litur: nec infamiam icur
rit: z sic loquuntur ꝯ ria

us cassataz domū epalem ei⁹
noīe ōtinebat: recipiēs quos
dam redditus z prouētus ꝙ
de ipsius cōscientia z ꝯsensu i
eiusdem negocijs expēdebat
Cū igit talē sciēter in epz eli
gendo: sicut ipse suo iuramē
to firmauit: ecclesiasticis be
neficijs reddiderit se idignū.
graue gerimus z molestum:
ꝙ tolosan̄. pposito in epm cō
uennarum electo idē masca
rō i ppositum ꝺi substitutus.
Quocirca mādam⁹: quaten⁹
eūdē ab officio ppositure pē
tus amouētes faciatis vir ido
neū ad officiū illud assumi.

[I]dem priori sancti fridiani.
g. z. g. canoni. lucan̄.

[C]Um cām q̄ int bonum
pbr̄m z brunū canoni
cū sancti petri lucan̄. verteretur
super eo ꝙ dict⁹ presbyter bo
nus a maiori parte cāonicoꝝ
eiusdē ecclie pdicto. b. z quo
dā alio ꝯdicentibus in priorē
sicut dr̄ est electus: olim vob
duximus cōmittendā: z ifra.
Quāuis autem multi priores
ꝯtiue vn⁹ post aliū in ipsa ec
cl̄ia p multa z longa tēpora
fuerint n̄ pfessi q2 tn̄ prefat⁹
pbyter. b. nō est professus ob
seruātiā regularē dubitaris z
merito nobis pcedere incon
sultis. Quia igitur nō debe
mus attendē solūmodo qd fa
ctū sit: sed potius qd sit faciē
dū: cū. n. t. r. ꝙ s̄m legē diuinā
nō sit i boue arādū z asino:
nec qsq̄ debeat vestē induere
de lana linoqꝫ cōtextam: irri
tetis electiōez pdictā: z cōpel
latis pfatum pbytez alioscꝫ
clericos nō pfessos: vt vel be
ati aug. regulā in eadē ecclia
ꝯstitutaz ꝯfiteant z fuētaut
ipaz ecclaz olo dimittāt:

[I]dē. j. ti. sancti stephāi i celio
mōte pbitero card. se. ap. le.

[Q]Uod sicut ex lr̄is tuis:
z ifra Uex cuz ex pma
electione: q̄ facta ē de tribus
dicenda videt potius noiatio
nihil iuris acquisitum fuerit
nomiatis: licite procedi potu
it ad electionē regulariter ce
lebrandā: ꝑsertim in ecclesia

n Colloquiū. hoc sufficeret ad ipsius remotionem. xl
di. nihil. z ōhōrātib⁹ epat⁹ ē auferēd⁹ vij. q. i. i scriptura
o Solicitasse. z h̄ idē nocere ōbuit. i. q. vi. sicut is q.
z. C. ꝺ epis. z cleri. si quēqꝫ. z h̄ ipso suspect⁹ ē: ꝙ se ige
rit. ff. de procu. q̄ oīa. z pces huiusmōi importūe iducē
videnf simoniā. i. q. i. sunt nōnulli. z. c. ordiatōes.
p Recognouit. talis recognitio siue confessio licet fie
ret extra ius preiudicat ꝯfitēti: marie si publice fiat: ar.
de exces. prela. q̄ꝫ sit graue. z ar. xxij. q. v. hoc videf. z re
cognitio debiti prescriptōem iterrūpit. C. de prescript.
xxx. an. cum nouissimi. §. sed z sigs debitori. z in alio ca
su. in. q. ix. §. sed si debitum scriptum sit.
q Detiebat. z male. dilapidabat. n. ar. ꝙ sic n̄ suo ita
nec alieō noīe hoc facere debuit. xlvi. di. sicut non suo.
r Talem. s. simoniacuz z ambitiosū: vt pz ex ipsa lr̄a.
s Scienter q2 audiuit ab ipso z sciuit de solicitatiōe
precū vt dictū ē: z illud dicit scire qd ab alijs audiui
mus vt dicit. xxij. q. v. hoc videf. vt dictū est.
t Se indignū. ad minus p trienniū. s. e. cū in cūctis.
s. e. prori. imo ppetuo pteritis bñficijs puari debz: vt di
cit Inno. iij. si criminaliter ꝯ eū ageretur. z inducit ad h̄

proxime signata. Et nō per hanc decre. ꙗ suspensus a bñfi
cio eligi nō pōt ad bñficiū vel dignitatem: dū manet in sus
pensione: sicut nec suspensus ab officio. s. de cōsu. cū dilect⁹
z q n̄ seruauit isdictū. s. ꝺ postu. ad hoc. z ꝺ exces. pla. c. vlti.
u [C]Um cām. p multa z lōga. Cōsuetudo in hoc non iuuat
s. de cōsue. ad nostrā. z. c. cū inter vos. q2 qd nō sit factū
sed faciendū considerandum est. ff. de offi. presi. h̄ licet. z. ff. ꝺ
iusti. z iure. l. pe. z. xciij. di. legimus. z negligentia epi hoc ac
cidit. j. de testa. q2 ingredientibus. z dispar pfessio i eccla ē
nō dz. xvi. q. i. presbyteros. z. q. vi. in nona.
x Dubitatis. simile. s. de rescrip. cum contingat.
y Asino. i. hōies diuerse pfessionis in vno officio nō socia
bis: sic exponitur. xvi. q. vij. in noua actione.
z Irritetis. z merito: q2 contra ius commune facta est. xvij
q. vij. abbatem. z. c. q̄ꝫ sit. Et cōtra istud ius cōe n̄ pscribit vl
lo tēpore: vt hic dicit: quāuis p multa z lōga tpa zc. z similez
casum habes. j. e. ti. cum in magistrum.
a [Q]Uod sicut iuris. Ex tali simplici noiatōe nulla ius acq
ritur noiato: vt. ij. q. vi. ver. noiatōe. sed et illa nomiat
one que fit in scrutinio: ipso publicato ius acquiritur noiate
in scrutinio. j. eo. publicato.

armachana: cum iuxta constitutiones[a] canonicas si fieri potest in cathedrali ecclesia electio debeat celebrari: nec appellatio interposita electionem illam potuit impedire[b] cum in ea nihil attentatũ fuerit in preiudiciuȝ regie dignitatis: quia non simplex nominatio sed solẽnis electio debȝ principi presentari: vt postulationi prestet assensum: ⁊ si secus aliquando per vsucapionem aliqui faciant abusiue. Si autem miridiñ. episcopus ⁊ abbas mellifontis qui interesse debuerant: non contempti fuerunt sed ad electioneȝ vocati: si tamen sine periculo[c] potuerint conuocari siue nequiuerint[d] siue noluerint[e] ad electionem celebrandam accedere: ipsorum absentia ñ potuit electionem impedire: ⁊ infra. Quod si eos vocatos[f] non fuisse constiterit sed contemptos infirmanda erit electio penitus taliter celebrata nisi propter bonum pacis curauerint consentire[g]. Super eo autem ꝙ ep̃s in die consecrationis sue antequam missarum solẽnia finirentur: acolythum ordinauit pro tali excessu eum corripias ⁊ castiges cum sol⁹ ro. põ. qui ante hymnum angelicum consecratur ⁊ postmodum ipse missarum

a ¶ Constitutiões. xxiij. di. in noĩe dñi. ĩ. de appellationibus. qua fronte. ⁊ etiam cause spirituales in ecclesia sunt tractãde. ij. q. iij. preceptum. ⁊ xxiij. q. viij. conuenior. ⁊ si. sed etiam in concistorio ⁊c.

b ¶ Impedire. ⁊ merito: qȝ laici non debent interesse electioni. s̃. e. cum terra. immo ius eligendi non cadit ĩ laicum in collegiata ecclesia etiam si esset patronus. ĩ. e. sacrosancta. nõ obstante aliqua consuetudine. ĩ. e. messana. sed electio facta presentari d̃bet patrono vt suum prestet assensum. s̃. e. cũ terra ⁊ c. cum inter vniuersas. ⁊ ĩ. e. ti. sacrosancta.

c ¶ Sine periculo. ⁊ sic patet ꝙ si periculum est etiam in vocando siue ĩ mora: alij ad electionem procedere debent eis ñ vocatis. s̃. e. cum inter vniuersas. ar. ĩ. de senté. excõ. sacro.

d ¶ Nequiuerint. Ar. cõtra. s̃. e. bone. versi. si cõstaret de vi. ⁊ cetera.

e ¶ Noluerint. si noluerint: alienos se fecisse videntur. s̃. e. cum nobis olim. ⁊ ĩ. e. ecclesia vestra.

f ¶ Vocatos. presumitur quis non vocatus: nisi hoc probetur: vt hic p3 ⁊. iij. q. v. quisquis. lxxxij. di. proposuisti. Ar. contra. s̃. e. bone versus si. q: nuncio creditur an aliquis sit vocatus. ff. re. eo. qui sub tut. vel cura. magis. §. illud. ĩ. de app. cum parati. Dico ꝙ si quis negat se fuisse vocatum aduersario incumbit probatio: vt hic innuitur. ĩ. de proba. quoniam contra. de hoc dictum est. s̃. e. bone.

g ¶ Consentire. sic patet ꝙ electio que non valet p̃ ratihabitionem potest confirmari. xvi. q. i. quoniam quicquid. ⁊ ĩ. de his que fi. a prela. sine con. ca. cum vos. ⁊ cum in apostolica ĩ. d̃ dona. pastoralis. ⁊ ĩ. d̃ iurepa. cura. ⁊ ĩ. d̃ transac. cõtigit. Sed contra. ĩ. e. auditis. ⁊ ĩ. de iurepa illud. ⁊ xvi. q. iij. §. potest. ⁊. qd̃ ab initio. ff. d̃ re iudi. quod ab initio. sed nõne absentes cogi debẽt ratã habere electionem cũ in hoc negociũ ecclesie vtiliter gestũ sit. ff. de neg. ge. pompõius. cũ absentes id facere tenerentur. ff. de ritu nup. si filius. Sed dic ꝙ iniuria facta est absentibus: ⁊ illam non tenentur remittere sine satisfactione. xxiij. q. iij. si illic. ⁊ xc. di. si quis contristatus. Iteȝ si cogerentur consentire presentibus iam non haberent liberum arbitrium ⁊ sic inuitis daretur episcopus quod esse non debet. lxi. di. nullus. Iteȝ patet hic. quia circa spiritualia possum habere ratum quod meo nomine non est gestum. ix. q. iij. lugduñ. ⁊ ĩ. de iurepa. cura. ⁊ ij. q. i. in primis. ⁊ iij. q. vi. h̃ quippe. Sed nunquid in hoc casu possent primi electores resilire cum absentes nolunt consentire: quod videtur cuȝ diffiaant de iure suo. §. de postu. h̃ e. lxiij. di. quanto. Sed contra videtur. s̃. eo. cum inter canonicos in fi. ⁊ viij. q. ij. dilectissimi. ff. de ser. rusti. pre. per funduȝ. ff. de op. leg. l. si tibi. §. vnus. ⁊ ff. de neg. ge. si ego. Item po est dici vt io. dixit ꝙ si presẽtes eligunt ⁊ spem sue electionis ponunt in absẽtib⁹ sperãtes ipsos ratum habituros: qȝ tunc dñium p̃ ratihabitiõem potest cõfirmari factum presẽtium: sȝ si statum p̃sentes p̃ suã electionem intẽdat ius dare electo: tunc ñ põt ratificari p̃orũ electio: vt. ix. q. iij. lugduñ. ⁊. d̃ elu. si quis offerẽti. quod nõ credo: immo qualitercũqȝ eligant potuit absẽtes ratã habere electionem: dum tamẽ nõ sit nulla ipso iure. ĩ. e. p̃orano. It̃ põe ꝙ illi qui cõtempti sũt mortui sint: nũquid subditorum cõsensus exigitur. Vin. dixit ꝙ nõ: nisi eẽnt prelati q̃ alijs succedũt in onere ac honore. ĩ. de offic. delegati quõiam abbas. ⁊ ĩ. de offi. ordi. pastoral. s. ĩ canõico secus: ar. ĩ. de tesla requisisti. i si.

h ¶ Celebrat. Sȝ qualiter ordinat et cumplem in a ces. ar ia. ... queritur d ... ta ep̃s ... qui cõsecratur cõcelebrat. i. simul celebrat suo consecratori: qui principaliter celebrat. ⁊ ideo tunc non debet dimittere officium illud quod ipse inceperit cum consecratore suo ⁊ alios ordinare: quia sic diuideretur mysterium illius misse in qua consecratur quod fieri non debet: ⁊ toti misse debet interesse. Et ita videtur esse de substantia consecrationis ipsa missã hac ratione quia consecrationes episcoporum ⁊ ecclesiarum ⁊ confectio chrismatis debent fieri cum missa. ĩ. de cele. mis. te referente. ⁊ de consecra. distinct. i. omnes basilice. ⁊ vno contextu sine aliquo interuallo: ⁊ ille qui consecrat debet missam celebrare: ⁊ ita officium illud totum continuum debet fieri sine interpositione vel mutatione aliqua personarum: nisi magna necessitas casualiter superueniret. vij. q. i. nihil. ⁊ c. illud. quia sic ordinauit ecclesia romana ⁊ obseruat: ⁊ idem fit ⁊ obseruatur in collatione sacrorum ordinum. Et hac consideratione videtur ꝙ missa sit de substantia consecrationis. Contrariũ tamen consueuit dici: ⁊ verum ẽ ꝙ missa nõ est de substantia consecratõis: quia diuersa sunt consecratio ⁊ missa: sed propter virtutem ⁊ reuerentiam sacramentorum ⁊ ordinum statuit ecclesia ꝙ quando talia celebrantur semper cum missa celebrantur. cõtra ẽ nota. lxxviij. distin. in veteri. tñ si huiusmodi solẽnitates nõ seruarẽtur: nihilominus valerẽt cõsecrationes ⁊ ordinum collationes clericorum: sed qui contrafacerent punirentur ordinantes ⁊ ordinati: quia contra ordinatiõem ecclesie ⁊ contra illud quod ecclesia seruat fecerunt. Sed ꝙ illi qui faciunt contra ordinationem ecclesie puniãtur: habetis de temp. ordi. sane. ⁊ c. litteris ⁊ c. vel non est compos. ⁊ duobus. c. ibidem sequẽti.

bus. omnes enim tenentur seruare quod ecclesia romana obseruat. infra de sac. vnc. c. vnico in fine. et quod omissa sunt in premissis debent suppleri: vt dicitur in principio. c. de sa. vnc. et in titu. sequen. c. i. et c. presbyteri. Hug. dixit quod si vnus consecrat et alter missam dicat: consecratus erit: sed fieri non debet. De hac materia notatur. lxxv. distinctione ordinationes episcoporum. de hoc quod dixit. Hug. quesitum fuit a me bernardo parmen. canonico bonon. capellano domini pape in consecratione bonon. episcopi: vtrum archiepiscopus possit consecrare: et alius missam cantare. responsum fuit quod illud fieri non debebat: cum illud esset contra ordinationem ecclesie: vt supra dicitur: et nunquam audiui nec legi quod hoc aliquando factum fuerit: et hac de causa ponitur hic hec additio. b. Sed finita illa missa: si aliam postea celebraret: bene posset ordines celebrare si necessitas esset: vnde dicit tunc. quod di. finita illa missa posset prius pallio recepto: quia mysterium diuidi non debet. xxiij. distinctione. quorundam. Argumen. contra. vij. q. i. nihil. et c. illud ex necessitate que legem non habet: supra de consue. quanto. de con. distinc. i. solennitates.

solennia incipit et perficit consecratus in die consecrationis sue valeat ordines celebrare. Ceteri vero qui inter epistolam et euangelium consecrantur: quia consecrati cum celebrant principaliter celebranti: ne diuidatur[b] mysterium vnitatis: nec debent tunc ordines celebrare. Preterea cum non liceat archiepiscopo sine pallio conuocare concilium: conficere chrisma dedicare basilicas: ordinare clericos et episcopos consecrare: multum profecto presumit qui antequam impetret pallium: clericos ordinare festiat: cum id non tanquam simplex episcopus: sed tanquam[k] archiepiscopus facere videatur. Quod autem tabulam argenteam dicitur vendidisse dummodo ecclesiam armachanam reddat indemnem: equanimiter poteris preterire[l]: cum id de cleri et populi processerit voluntate.

Idem tole. episcopo. et sagon. et deardaben. abbatibus.

Auditis et itellectis meritis cause de duabus electionibus celebratis in ecclesia baiocen. vnam de gu. archiepiscopo: et alteram ve. r. subdiacono inuenimus vtramque contra formam canonicam attentatam. Cum enim inquisitis voluntatibus singulorum decanus cum paucioribus in ipsum[m]. r. et cantor cum pluribus in dictum gu. archidiaconum[n]

i Sine pallio. quia in pallio plenitudo pontificalis officij confertur. i. de vsu pal. nisi. et ideo ante pallium talia facere non potest. alij tamen dicunt quod potest alijs demandare. s. eo. suffraganeis. quia consecrare est ordinis episcopalis: sed episcopalia ante pallium acceptum exercere non potest. vnde alijs inferioris ordinis hoc demandare non valet: argu. op. i. de con. eccle. vel alta. aqua. et argu. s. eo. transmissam. sed suffraganei sui ad mandatum ipsius possunt alium suum suffraganeum consecrare. s. eo. c. suffraganeis.

k Tanquam. et ita quedam facit quis tanquam alius vt. xxij. q. iiij. si ecclesia. in fine. et ff. de adoptionibus. si pater. §. qui duos. et l. si consul. et i. qui filij sint legitimi per venerabilem. vbi de hoc: quia nullus ecclesie erat episcopus: tanquam archiepiscopus non poterat: quia nondum recepit pallium.

l Preterire. et ita hic purgatur pena criminis per restitutionem. infra de rebus eccle. non alienandis. si quis presbyterorum et trigesimaquinta questione nona. quod quis commisit. et duodecima questione secunda. si quis qualibet. simile infra. de loca. et conduc. propter. et capitulo potuit. sicut si aliquis ante accusationem recedit ab incestuosa coniunctione sine pena est. ff. de adulterijs. si adulterium §. idem imperatores. sic ff. quod metus causa. l. si cum exceptione. §. satis. et C. de his quibus vt indignis. l. alia. ff. de inoffi. testa. papinianus. §. meminisse. ff. de alienat. mu. iudic. causa fac. ex hoc edicto. §. penultimo Argumentum contra. vi bono. rapto. non prodest. vbi non prodest raptori rem restituere ad euitandam penam. ff. de furtis qui ea mente. et ff. depositi. lege prima. §. si rem depositam. Sed obijcitur iste est suspectus et satisdatio non mutat maliuolum animum tutoris: institu. de suspe. tuto. in fine. Sed iste non erat suspectus alias: et excusatur propter mandatum cleri et populi. duodecima questione secunda. de rebus. Joa. Sed ibi maior prestitit auctoritatem: hic fuit iste maior qui deliquit: immo ipse facere non debuit: quod alios facere ipsum prohibere oportuit: decimasexta questione prima. nemo. et capitulo in canonibus. et ff. si serui. vendi. altius. ff. de conditioni. indebi. frater a fratre. Dicunt quidam quod hic potest in casu isto et consimili pena purgari: ita quod non remoueatur ab ecclesia nec deponitur. Contrarium dico quod licet reddat ecclesiam indemnem: propterea non euadit penam depositionis: sed euadit soluendo penam excommunicationis: vt duodecima questione secunda. monemus et capitulo diaconi. et capitulo statuimus. Et hoc etiam dico per iura proxime dicta. hoc probatur per decre. greg. infra de solu. si quorundam. vbi dicitur: qui obligat ecclesiam suspensus est ab administratione spiritualium et temporalium ipso iure: et ita intelligatur capitulum illud. si quis presbyterorum. quia per restitutionem solummodo euadit penam excommunicationis: et quod hic dicit: dispensatio fuit et gratia: et hoc innuunt illa verba equanimiter poteris preterire: et ita fuit solummodo quedam tolerantia. Huic adminiculum prestitit quod dicit cleri et populi assensu. c. illud quod quis commisit. loquitur similiter de misericordia de eo qui toleratur in officio suo: vt ex littera ipsius capituli patet. ad hoc prestat bonum argumentum. ff. depositi. l. i. §. si in rem.

m Additio. ipsum. r. non erat in antiqua.

n Archidiaconum. olim verbum istud dictum non erat hic. b.

conuenissent: solo cãtore postmodum quendaz aiunt videlicet magistrum .r. de algedis nominante ad .n. fuit audi. appellatum ne decanus qui primam in electione vocẽ habebat ad electionez procederet sine consensu totius capituli vel maioris et sanioris partis ipsius. Ipse vero decanus non habito consensu maioris partis capituli: sed longe minoris subito in electionez prorupit appellans: nequis contra ipsam aliquid attentaret. quãuis assereret quod electionis facte plures alij consenserunt: cum tñ ex postfacto neq uerit conualescere: qđ ab initio non valebat: qm̃ electio que fuerat irrita ipso iure per subsequentem cõsensum maxime appellatione pendente non poterat esse rata. Eis ergo ad propria redeuntibus vel recedentibus cantor: et alij qui remanserant in capitulo post illam electionem nõduz cassatam et ap. ad nos interpositam a nominatione dicti archidia. recedentes de nouo prefatum subdia. eligere presumpserũt. Nos igitur electiõez vtranq3 duximus irritandam

a Conuenissent. nominando non eligendo.

b Appellatum. a cantore et suis in electione.

c Prorupit. eligendo .gu. archidiaconuz et recedẽdo a nominatione .r. subdiaconi.

d Electioni. facte a decano.

e Postfacto. Hic vi. quod electio que nulla est ipso iure ipediat secundã: et qr dic electio que fuit irrita ipso iure etc. qr vtraqз ẽ cassat. vñ cõdicit .s. eo. bone. et .j. de ap. cõstitutis. et .j.e. cõgregato. i quibus secũda tenet: qr prima fuit nulla ipso iure. Sed dicas quod electio illa ñ erat nulla ipso iure: ĩmo poterat rata haberi nec erat euidens ipsam nõ tenere: et v̾ba ille .s. irrita ipso iure nõ tenẽt cõpr̃ie. vñ expone irrita ipso iure .i. irritanda de iure: et hec expositio probat p̾ fi. c. vbi dic vtraq3 electionẽ duximus irritandã: et sic nulla cõtrarietas: et loq̈ in eodẽ casu hec decre. cũ illa .s.e. cõsideravimus et nõ innuit h̾ quod ratihabitio no possit h̾re locũ in electionib9: qr bene h3 locum: vt .s.e.c. quod sicut. et c. l3. lxiij. di. quanto .j. de iurepa. cura. et .s. de postu. bone. sed h̾ nõ põt habere locum ratihabitio q3 q̃diu appellatio pendet: et ei nõ renũciat in totũ: qr contraria sunt cõsentire et nolle recedere ab appellatione. fi. .j. de ap. sollicitudinem. vñ dicit maxime ap. pen. q.d. si voluit renũciare appellationi et cõsentire: põt cõualescere: et maxime p̾ tm̃ ponit et qđ dicit ex postfacto etc. allegatio fuit p̾tis aduerse: nec ponũt ius illa v̾ba ex postfacto. et hoc vi. per fi. vbi dicebatur. Nos igitur his et alijs auditis que coram nobis allegata fuerunt: vel dic put dicitur in vlti. notu. in fi.

f Maxime. proprie ponit: qr idem esset circa ap. et in antiqua non erat hoc aduerbium.

g Cassatã. de facto intellige cũ nulla fuerit. qr qđ nõ ẽ cassari nõ põt: sic .i. de re. ec. alienã. vel nõ siquis presbiterorum Item qđ dicit in fi. irritandã cõdicit l̾re superiori: vbi dic quod electio que fuerat irrita ipso iure: ḡ nõ poterat irritari si nulla ẽ Dic quod v̾bum istud irritandam: q̃tuz ad primam electionez ponit improprie .i. irritam q̃tum ad secundã ponitur cõpr̃ie. fi. xxviij. di. pñt̃. qr secunda nõ erat nulla: sed p̾ exceptionez fuit cassata. et si decanus et sui cõsensissent electioni secunde confirmata fuisset: vt dicitur in fine vlti. notule.

h Irritandã. Nota quod vbi plures electiones cõcurrunt que sunt incõtinenti: neutra ipedit aliã vel p̾ualet alij q̃ prior sit sed p̾ualet illa q̃ maior h9 iuuat meritis et plurimorũ approbatur assensu. lxiij. di. c. vlti. j.e. ecclesia. s.e. dudu3. Si vero ex interuallo fiat secũda: tunc h3 locum distinctio: aut prima est aliqua l3 posset elidi p̾ exceptionẽ: aut nulla ipso iure. Si enim euidens est primã nõ tenere ipso iure: puta cũ eligit q ẽ ineligibilis .s.e. cũ vinto. et .j. de ap. cõstitutis. et .j.e. venerabilem. et .j.e. ii. cõgregato. vbi tenet secũda a paucioribus facta: tũc prima nõ p̾stat ipedimentũ secũde. S3 si dubiuz est an teneat prima: qr aliqua cã allegat quare posset tenere: tũc prima p̾stat impedimentũ secunde: nec debet fieri secũda prima non cassata .s.e. consideravimus. Sed hic videtur cõtra ex eo quod dicit supra cum tamen ex postfacto etc. quod electio que nulla est ipso iure impediat secundã. Prima enim a paucioribus et post ap. facta fuit. vnde dicebat nulla. Et sic perditur dominium per id quod nullu3 ẽ .j. de renun. quod in dubijs. Sic vides quod ab accusatione que nulla est: nõ pot quis discedere nisi iudicis auctoritate. ff. ad turpil. l. i. §. accusationez. Sic secundu3 testm̃ factum sub cõditiõe que nunq̃ erit dũ tamen esse potuit rũpit primũ. ff. de iniusto rup. testa. cũ in secundo i fi. et primũ matrimonium qđ nullu3 ẽ impedit secundu3 .j. de spon. ad audientiaz. Sic matrimonio que nulla ẽ prestat impedimentum vsucapiendi. ff. de vsucapio. pro donato. l. qui pro donato. sic accusatio que nulla est impedit sequens matrimonium .j. de despon. impub. ad dissoluendum in fi. In stipulatione aliud est: quia si prima stipulatio non valet que potest elidi per exceptionem teneat secunda. ff. de v̾bo. obli. si dari stipuler. Quidam tamen distinguunt quod electio quandoq3 nulla est iure actionis et non iure exceptionis: quoniam ex eo non potest peti confirmatio: vbi h̾ .s.e. consideravimus. vbi prima non tenet et tñ impedit secundam: et hic quandoq3 est nulla iure exceptionis et actionis: vt illa que facta est ab excommunicatis siue de persona indigna: quia ex ea non potest excipi vt alia impediatur .j. de app. constitutis. et fi. .s.e. bone. sicut aliquis quandoq3 consequitur sumptus per retentionem quos non posset consequi per actionem. ff. de condi. indebiti. si in area in fine. insti. de re. di. §. certe. ar. ff. de cõpen. etiã. Sed que est ratio quare i casu hui9 decre. electio que est ipso iure irrita impedit secũdam. ita quod non valet secunda: et in contrarijs. et .j.e. scriptu3 et .j.e.c. cõgregato. et .s.e. cum in cunctis. et c. bone. c. cu3 vintoñ. et .j. de ap. constitutis. electio que est ipso iure irrita non prestat impedimentum secũde. Ratio est hec. L3 .n. i casu hui9 decre. prima electio sit nulla eligẽtes tñ ñ sunt ipso iure eligẽdi p̾tãte p̾uati: nec electio p̾pter h̾ deuoluitur ad alios: et iõ cantor et sui non debebãt eligere sine decano et suis socijs: et qr elegerunt decano et suis socijs ñ vocat3 p9 appellationẽ prima ñ cassata: et ex interuallo cassat vtraq3 electio: et vtraq3 pars peccauit in forma siue in modo eligẽdi. Sed in cõtrarijs electio est ipso iure nulla: et eligẽtes sunt ipso iure eligẽdi p̾tãte p̾uati: et ius eligẽdi deuoluit ad alios ẽt pauciores .s. de postu. gratũ. et .s.e. bone. et iõ tenet electio cũ sit f̾cã ab illis penes quos ius d̾uoluit eligẽdi: et ista duo cõcurrẽ debẽt ad h̾ vt teneat secũda electio. plus .n. peccant eligẽdo idignũ q̃3 peccãdo i forma: et iõ plus puniũtur.

Et ē ſic: q2 q peccat hodie cōtra formā illā.ſ.e. q2 propter. non ſunt priuati eligēdi ptāte ſed puandi: ſed qui peccant eligendo indignū: ſunt ipſo iure priuati. Si vero vtraq3 pars peccat in forma vtraq3 caſſat̄ vt.ſ.e.cō ſideramus.ꝛ hic: ꝛ in conſimilibus. Sed ſi vtraq3 pars peccat in materia transfertur eligendi poteſtas ad ſuperiorem.ſ.bone. in fine hodie vero ſeruari debꝫ forma illius decre.ſ.e.q2 propter. Sed ſi cantor ꝛ ſui vocaiſſent decanū ꝛ ſuos ad electionē ꝛ illi etiam noluiſſent venire: tunc nunqd eoꝝ valuiſſet electio. videtur ꝙ ſic.ſ.e.cū nobis ol.in.ꝛ.c.ꝙ ſicut.§ ſi āt. Ar.ꝯ.ſ.e.con ſideramus. Credo ꝙ ſi decanus ꝛ ſui q cōtempti fuerūt in ſecunda electione a cantore ꝛ ſuiſ conſenſuſſēt electioni cantoris: valuiſſet ſecunda.ſ.e. quod ſicut.cū nullum ius acquiſitū fuiſſet electo p primam electionē: q̄ nulla erat ipſo iure: vt dī.ſ. vñ ab eo poterat recedi ſine iniuria alicuius hodie vero dꝫ ſeruari forma illa que traditur.ſ.e. q2 propter.

a In cauſis. ꝑ ſhto. ſm ꝙ ler dicit in auc. de ſanc.epiſ.§.iubemus igitur abbatem.col.ix.

b Idonea. Hec clauſula ſemp ſub intelligitur: ꝛ ſi ñ.ꝓponat̄.ſ.e cām ꝗ.ꝛ.ſ. de reſcript. cum a eo.

c Electionē. Nō mirabilē ſignificationē huius termini electio: hoc fuit dicere ſuam poſtulationem.c.publicauerūt.ar.ſ.de renū.pͦ trāſlatōeꝫ

d Poteſtatē. hic cōfeſſus fuit de intentione aduerſa ra ꝛ ſic fundauit intentionem aduerſarij.

e [illegible]panā.ſ.de offi.cuſto.c.i.ꝛ.ij.di.i.ius militare.

f [illegible]ſtulatio. Hic habes: ꝙ qui dati erant ad eligendum: poſſūt poſtulare: ꝛ ꝺ alia eccl̄a: ſic.ſ.de renū.cū poſt trāſlationem. Ex quo.n.capl̄m nihil excipit in illa poteſtate: oīa intelligunt̄ cōceſſa: per que puenit̄ ad illud: ꝛ qcqd ipi poſſet facere: ar.ſ.de cōſti.ex lr̄is.ꝛ.ſ. de puil.q2 circa.ff.de pcu.ad legatū.ꝛ.l.ad rē mobilē.ꝛ ar.ad hoc.ff.iudic.ſol iam tñ.§.in hac.ꝛ.ff.man.l.vlti.i fi. ar.ꝯ.ſ.e.innotuit.in fi. ff.de procur.in mandato.ꝛ.C.de tranſac tranſactionis.in fi.ꝛ.ff.ꝺ mino.illud.§.ſi talis.ꝛ.ff.ꝺ procu.pōponius.ꝛ.ff.ꝺ iureiu.iuſiurandum.§ procurator. So.pria rubrica vera: q2 talia ppa ratoria etiam coniūcta ſūt principali negocio: q2 per poſtulationē vēnimus ad electionem vel ad eius effectum: ff.de ſpon.oratio. contraria caſualia ſunt.

g Integra. ergo ſi res eſſet integra poſſent reuocare: vt hic arguitur ad inſtar mādati: qꝺ re integra reuocari pōt in ſti.mā.§.recte.cū nihil i tereſſit mādatarij.ff.ꝺ ꝯd. ob cām da.ſi pcium.ꝛ.l. ſi pecūiā.ꝛ.l.dedi i pn. ꝛ in ſocietate.ff.p ſocio verū.§.vlt.ꝛ i depoſito: ff.depoſi.l.i.§.pe.ꝛ.ſ.ꝺ depoſito bona fides. In ꝯtrariū videtur: ꝙ re integra poſſit reuocari taliſ ptās niſi placeret vtriq3 parti: ſic fit in venditione.C.de actōibus ꝛ obl. ſicut in initio.cum gratia vtriuſq3 talis cōtractus factꝰ ſit: vt ibi.nā ex quo ſemel ꝯſenſerūt ꝛ contulerūt ius in ipſos: ꝛ illi receperunt ꝛ etiā iurauerūt mutare non poſſunt nec reuocare.vt.ſ.de offi.ꝺle. ſup q̄ſtionum.§ porro.ꝛ qꝺ ſemel placuit āplius diſplicere nō pōt.xxxij.q v.horrendus.ꝛ.vii.q.ij dilectiſſimi.ꝛ.ſ.e.cū inter cāonicos ꝯſus ſi. pterea hic fuit quedā3 cōceſſio ſiue donatio iuris ſed perfecta donatio non reuocatur.C.de donatiōibus ſine C.de trāſac.q̄uis.ꝛ.C.de reuo.dona.ſi dōatōeꝫ.ꝛ.C.ꝺ dō.i. q̄ ſb mō pfecta.ꝛ dixit dn̄s ñ auferā a te qꝺ tibi ꝺdi.xxij.q.ij.ñ ciꝫ ꝛ remittētibꝰ actōeſ ſuas ñ ē āplꝰ regreſſꝰ ad eas.ff.ꝺ edi. edic.l.queritur.§.ſi venditor.ꝛ cōmodatū ante vſuꝫ cōpletū nō reuocatur.ſ.de cōmo.c.vno.ꝛ.ff.e.ti.i cōmodato.§.ſicut.

Ṫdem grandiſſilue ꝛ belle ꝑtice abbatibus.

aIn cauſis: ꝛ infra. Cum capl̄m toloſañ. eccle ad tractandū ꝺ electōe epi cōuenissent: duos elegerūt.vt.v.ꝺ eodē caplo eligerēt: electores qui pſtito iuramēto deſubſtituendi pōtificis electōe tractarēt: ꝛ ſingulis de caplo ſtatutū ē ꝛ cōceſſū: vt ille quem illi concorditer vel tres ex ill' eligerēt: ab eis ſi perſona eſſꝫ idoneab p epo ſine ꝯdictione aliqua hērēt: ꝛ infra poſtmodum vero cuꝫ a predictis duobus.v.electores ellecti fuiſſent: ꝛ ad tractandum ꝺ electione receſſiſſent in partē: ꝛ nō poſſēt omnes in vnā3 pariter concordare perſonam tres ex eis conuenerunt in epm cōuenarum: ꝛ deinde electioneꝫc: quam ꝺ poſtulando epo fecerant: capitulo publicauerunt ac reliqui duo ſbſequēter tertia die cum paucis ꝺ capitulo reliquis abñtibus elegerunt archi.agenen.ꝛ infra. Nuncij vero ꝑdicti archidiaconi econtrario rñderunt: ꝙ cuꝫ ꝑdicti.v.electores ſeorſum de electione tractantes inter ſe diſſiderēt: ita ꝙ contētioſe voces eoꝝ a fratribus: qui remāſerant in capitulo audite fuiſſēt: capitulum ipſos propt̄ huiuſmodi contētōes ſuſpectos habētes: ad eos duos ꝺ canonicis ꝺſtinarunt: p quos inhibuerunt eis ex parte nr̄a: ne vlterius in facto procederēt: ꝛ ita poteſtatēd eligēdi: quam eis cōmiſerāt: reuocauerunt: mandantes eis: vt redirēt ad capl̄m: ꝛ parit̄ cum alijs fribꝰ ꝺ electione tractarēt. ꝛ huiuſmodi reuocationi duo ex ipſis electoribus adhibētes cōſenſum reliquis tribus non ꝯtradicētibus ad ipſum capitulum ſunt reuerſi: ſed alij tres vſq3 ad fores capituli ſubſecuti ab eis poſtmodum diſceſſerunt. Capitulum vero cuꝫ tota die illa ipſorum preſentiaꝫ expectaſſēt ſubſequēti die cāpanam pulſari fecerunt: ſicuti moris eſt: ad capitulū congregandum: ꝛ ꝑdictis tribus cum paucis complicibus ſuiſ ſeſe contumaciter abſentātibus prior cum maiori ꝛ ſaniori parte capituli elegit in epiſcopum archi.ſupradictum: ꝛ infra. Quia vero poſtulatiof ꝺ epiſcopo conuenarū que preceſſerat: facta erat per eos: in quos totum capitulum eligēdi tranſtulerat poteſtatem: ꝑpter quod vnanimiter de conſenſu totius capituli intelligitur eſſe facta: qm̄ cum res nō eſſet integrag: q2 in tractatu iam proceſſerāt electores: capitulum minime potuit reuocare electionem ipſius archi. decernimus irritādam. Quocirca mandamus: quatenus ſi perſonam ipſiꝰ epiſcopi vtilem ꝛ neceſſariaꝫ inueneretis ad regimen eccleſie toleſane ꝛ idoneam tam ſcientie litterarum ꝙ̄ ſue conuerſatiōis

Et sic non videtur per iura ista ꝙ reuocatio posset fieri eis inuitis. cũ gratia vtrorũqꝫ hoc sit factum et intersit istoꝝ nõ reuocari ius illud ab eis cum modo possent eligere quem volunt: postea vero non. In contrariũ videtur ꝙ etiam re non integra possint reuocarẽ vsqꝫ ad litẽ cõtestatã: q: vsqꝫ ad li. ↄt. possũt reuocare mandatum procuratorũ. ff. ð pcura. añ litem. ⁊ ẽt post: si suspectus sit. ff. e. ti. pꝰ litẽ ⁊. l. itẽ si suspectus. ⁊ l. ꝗ oĩa. Sed isti iam suspecti videbãt cũ essẽt in clamoribus ⁊ discordia: vt. j. de procura. ex insinuatiõe. ⁊. c. i nostra §. e mandato: ⁊ iudiciũ soluitur vetante eo qui iudicare iussit. ff. de iu. di. iudiciũ. ff. de arb. sed si seruum. i fi. Contra pbo ꝙ re nõ integra non possunt reuocare. j. de iudi. c. i. ⁊. ff. de in. em. iu. si cõuenerit. ⁊ hic in fi. Quid ergo dicemus. satis probabiliter posset dici ꝙ talis ptãs data reuocari nõ possit siue res sit integra siue ñ ⁊ h supplemarie: q: ñ ẽ h puꝝ mãdatũ: imo cessio iuris siue dõatio: vt dictũ ẽ. Et io. huic opiniõi ↄsentire videt: ⁊ ad hoc optime facit. s. e. cãm ꝗ. Alij dicũt ꝙ re ĩtegra pñt reuocare: vt h innuit a ↄtrio sẽsu. Et ar. op. q: ñ dꝫ durare talis ptãs nisi cui pmissa durat. ff. qð cuiusqꝫ vniuer. nõ eoꝝ. §. i. i fi.

exemplo ad hereticorum perfidiam[a] de tolosana dioc. extirpandam: que ibi per negligẽtiam presulum mirabiliter ⁊ damnabiliter hactenus pullulauit transeundi ad ecclesiaꝫ tolosanam propter vrgẽtẽ necessitatem ⁊ eorundem vtilitatem ei licentiã tribuatis[b].

Idem epõ florentino.

Cum ecclesia vulterana debito cãonicorum obsequio longo[c] fuisset tpe destituta vulteranus epꝯ volẽs ministroꝝ defectum in eadeꝫ ecclesia restaurare canonicos quosdã elegit ⁊ instituit i eadẽ: quos canonici recipe noluerunt asserẽtes ꝙ talis electio fuerat i eorum preiudiciuꝫ attẽtata: ⁊ ifra. Mãdamꝰ quatẽus super pmo articulo petitõis epi in quo postulauit[d] a te vt canonicos ab iniuria quã ei super electõe cãonicorum vulterañ ecclesie inferunt: prohiberes ab impetitione ipsius dictos canõicos absoluere nõ postpõas: q: non videt iniuriã[e] facẽ q vtitur iure suo: cum p testẽ lõge melius[f] sit probatuꝫ ꝙ cãonici supradicti hoc iure vsi fuerint anteꝙ epꝯ memoratus. In secũdo quoqꝫ articulo[g] quo idẽ petebat epꝯ vt dicti cãonici epꝫ ipsuꝫ iure electõis vti libere peterẽtur absoluẽ studeas canõicos sepedictos: maxime si sit notoriũ[h] ꝙ in tuscia generalis cõsuetudo seruetur: vt i cathedralibus ecclesijs soluꝫ capitulum irrequisito episcopo eligẽdi canonicos habeat facultatem.

Idẽ abbati sancti victoris ⁊ decano parisieñ. ⁊ magistro r. ð cortoñ canoni. moriñ.

Cum dilecti filij archi. moriñ. ⁊ ifra. Eccl'a moriñ. epi solatio ðstituta cãoici eiusdẽ pastoris substitutõe tractãtes i tres cãonicos moriñ. ptãtẽ eligẽdi epꝫ vnanimiter contulerũt pmittẽtes vt illuꝫ reciperẽt in pastorẽ quem de

§. i. q: moyses ex precepto dñi aaron in summũ pontificem ⁊ filios eius in minores sacerdotes elegit: vt ibi dꝫ ⁊ videt expressum in auẽ. vt mẽsis. ordi. cleri. col. ij. ar. ↄ. j. de his que fi. a prela. si. consen. ca. in. vi. c. primis. q: huiusmõi eccl'astica debẽt facere ð ↄsensu capituli: vt ibi dicit. ⁊ cum qbꝰ ẽ i ministerio cũ his disponat. xciij. di. diaconi. pterea ex eo ꝙ dicit in fi. si cõsuetudo ẽ ꝙ canonici eligãnt irreqsito epo patet ꝙ de iure cõmuni simul debeant eligere: sicut ⁊ alia negocia sũt facere ðbent cũ epꝯ sit caput capituli ⁊ canonici mẽbra j. de his ꝗ fi. a pla. si. consẽ. ca. nouit ⁊. c. q̃sito. ⁊ ꝙ simt eligere debeãt: habes. j. de cõce. pb. postulastis. Dico ꝙ de iure cõi simt ad epm ⁊ capitulũ ptinet collatio bñficioꝝ p ītra pñie dictarij. de iure pa. nobis. ⁊ hic in fi. satis pꝫ ita essẽ. sed cõsuetudo in pluribus eccl'ijs ðrogat huic iuri vt h in fi. huius ðcre. ⁊ j. de cã pos. cũ ecclesia. ⁊. j. de x. si. abbate. ⁊. s. de cõsue. cum dilectus.

a Perfidiam. hoc io q: si esset remissus ⁊ negligens ad hereticos extirpandos debet remoueri. j. ð here. excõicamꝰ i fi.

b Tribuatis. Ex hac decre. bene colligitur ꝙ ius acqritur postulato post publicationem postulationis in hoc .s. acqrit ꝙ postulãtes ab ea recedere nõ pñt. sicut nec ab electione pꝰ publicationeꝫ scrutinij. i c. publicato. Et idem credo publicata postulatione: vt dixi. s. de postu. c. vlt. ⁊ pe. Sed cõtrarium potest assignari. s. de postu. bone. vbi videtur ꝙ postulantes possunt recedere a postulatione anteqꝫ sit pñtata superiori: sꝫ hic non poterant recedere: q: promiserant illum habere pro epo quem illi eligerent in epm ⁊ ita nõ poterãt venire cõtra promissionem suam.

c Cum ecclesia vulterana. longo. p hoc videbat ꝙ epꝯ posset supplere negligẽtiã cãonicoꝝ: ẽt si ais eligẽ ñ possꝫ. j. de cõces. pbẽ. nulla. ⁊. s. e cũ in cũctis. in fi. Sed hic nõ poterat aliter supplere: q: nõ erãt distincte pbende. j. de cõces. prebẽ. ex pte. ⁊ si distincte essent adhuc nõ posset cũ ipse similiter negligens fuisset. vñ ptãs trãslata erat ad superiorẽ: nec morã poterant purgare. j. de sup. neg. prela. lꝫ. ⁊ duobus. c. seq. ⁊ hoc ex eo ꝙ dicit longo tempore.

d Postulauit. Et vꝫ ꝙ bñ postulauerit: q: solus epꝯ debꝫ dare pbẽdas: ar. xxi. di. i nouo. ⁊. xvi. vij. nullus. argu. xxi. di. c. xxiiij. q. i. pudenda. ⁊. j. de his que fi. a pre. si. cõ. ca. ea noscitur ⁊ consuetudo reddit aliquem inhabileꝫ ad eligendum. j. de cle. coniu. cũ olim. ⁊. xij. di. nos consuetudinẽ ⁊. ff. de decu. nõ tm. ar. ↄ. s. e. ti. cũ terra. ⁊. c. cuꝫ cãꝫ. ⁊. s. ð cõsue. cũ venerabilis. ⁊. c. cũ inter. sꝫ illa cõsuetudo n õ est rõabilis: imo ẽ ↄ decus eccl'e: ⁊ io nõ ẽ pscriptibilis. s. de consue. c. vlt.

e Iniuriam. si. ff. de iniur. iniuriarũ. §. i. ⁊. ð peti. here. illð. i. Rñ. i fi. ⁊. j. ð ap. hõe. ⁊. xiiij. q. i. qð debet: ⁊. q. v. ñ sãe. q: ⁊ si noceat alij ita vt auferat ei ↄsueta ↄmoda dũ tñ ñ faciat aio nocẽdi: ñ dꝫ facẽ iiuriã. ff. ð aq. plu. ar. si i meo. ⁊. ff. ð dã. īfe. pculꝰ ⁊. xv. q. i. illð. ff. ð s. vr. p. cũ co ⁊. xxiiij. q. ij. c. vlt. secꝰ si faceret aio nocendi. ff. de re iu. demã. ff. de dam. infec. q̃ uis. ff. si ser. vẽ. sicut. §. aristo.

f Melius. ⁊ io pualere dꝫ. j. ð pba. lꝫ. sꝫ si eqliter pbatuꝫ sit cõiter cõferat cũ de iure cõi hoc sit faciendũ vt dictum est in notula: ⁊ videtur q: res ad suum statũ sic reuertitur. ar. s. de consue. cum dilectus. ⁊. ff. ð pac. si vnus. §. ꝙ si non totum als esset sentẽtiandum p possessore. j. de pba. ex lrĩs. j. de fi. instru. iter dilectos. i fi. ⁊ insti. de interdic. §. cõmodũ nisi in tribus casibus. j. de pba. ex litteris.

g Articulo. Eadem videtur petitio cũ prima: sed dic ꝙ prima erat ne repellerent canonicos ab episcopo institutos. secunda erat vt in posterum non ĩpediret eum eligere: ꝛ lz obtineret in primo: nõ obtineret ꝑpter hoc ĩ secũdo: ar. ꝫ. e. q̃relam. Sz in secũdo articulo agebat̃ petitorio: vt pꝫ ex ipsa littera.

h Notoriũm. i. manifestũ rei cui dẽtia: vel alijs duobus modis de quibꝰ tribꝰ modis habes. ĩ. de coha. cle. ꝛ mu. c. vlt. ꝛ. ff. de lega. ſi de interpretatione.

i Um dilecti. de gremio. ſi ſi hoc in illa trãslatione prãns nõ fuisset expressum poterant eligere vndecũqꝫ vellent. ꝫ. e. i causis. Quid iuris sit super hoc dictũ est. ꝫ. eo. cum inter canonicos.

k Examinatis. Ad hoc ñ tenebãt̃ ſm hãc formã: nec fuerũt ista vota redacta ĩ scriptis.

l In etate potest enim minor iudex examinare de etate an sit dignus vere etatis: ꝛ docere potest sup hoc principez. C. ꝺ his q ve. eta. impe. l. ij. ñ tñ in etate dispẽsare potest. C. e. tit. l. iij. sed bene potuit iudicare ipsũ nõ pati defectum ꝛ ſi minor fuisset debuit cassare electionem. ꝫ. e. dudum. sed dispensare nõ potuit nisi solus papa. Sed nũquid episcopi possunt dispensare: vt minor promoueatur ad honores: videtur ꝙ nõ per id qđ habes. ꝫ. e. cũ in cunctis. §. inferiora. ꝛ. ĩ. de eta. ꝛ qua. eaꝫ te. ibi ꝑcipit papa ꝙ nullus ꝑmoueat̃ nisi sit etatis legitime. ĩ. e. nihil est: vbi punitur grauiter qui hoc facit: ꝛ sic huiusmodi dispensatio illis ꝓhibetur. Dicunt qdam ꝙ episcopi possunt dispensare in etate: ar. ad hoc. ĩ. de eta. ꝛ quali. preterea. ꝛ. c. iudeorum. Credo ꝙ non pñt dispensare in hꝯ ꝯtra concilium licꝫ de facto hoc faciant q̃nqꝫ. ꝛ est simile q2 cum illegitimo dispensare nõ pñt: vt ꝑmoueatur ad honores. ĩ. de ſi. presbr. c. vlt. ꝛ penult. vbi dicitur ꝙ cum illegitime natis solus papa dispensat ꝙ illi prohibeantur ab honoribus. dicitur in concilio picta. ĩ. ꝺ ſi. presbr. c. i. Qua enim ratione episcopi non possant cõtra illud ꝯcilium dispensare: eadem rõe dico ꝙ nõ possunt dispensare ꝯ ꝯcilium lateranũ. ꝛ ꝯ concilium generale. ĩ. e. nihil. v. puniuntur qui hoc faciunt: quod est magis celebre concilium in quo prohibetur ne minores ad dignitates ꝑmoueantur. ꝫ. e. cum in cũctis. in prin. §. inferiora. ꝛ iõ stabimus illis concilijs ꝛ legibus predictis: ex quo nõ inuenio cõcessum ꝑ canones ꝙ minores iudices pñt dare veniã etatis. ĩ. de no. ope. nun. itellexerũꝰ. vbi. n. iura canonica ñ ꝯdicunt legibus: imma ꝯcordant illis stabo.

gremioⁱ ipsius ecclesie ducerent eligendũ: q examinatisᵏ volũtatibus singulorꝫ archi. eiusdeꝫ ecclesie in epm̃ elegerunt. metropolitanꝰ quoqꝫ tã electionem ꝛ electi personam examinãs ꝙ etiam sup ipsius etate de cuius defectu fuerat ab aliquibus dubitatũ inquirens sollicite veritatẽ per sententiam declarando electum ipsũ minime sustiere ĩ etateˡ defectũ electioneꝫ factam de ipso solẽniter confirmauit: ꝛ infra. Uerum. b. q contra electum venerat memoratum ꝑposuit ex aduerso ꝙ cum supradictis tribus sub hac forma fuerit eligẽdi concessa potestas: vt capitulum eum recipere teneretur: quem illi tres ab oibus vel maiori ꝛ saniori parte de gremio ipsius ecclesie nomiatiꝫ eligerẽt in pastorem: electores ipsi ẽminosᵐ potestatis sibi tradite non seruantes ꝑdictum archi. ĩ eliger̃ ꝑsumpserunt: quem pauci de capitulo nomiarant: vnde canonici moriñ: ꝑ ostmoduꝫ admirantes qualiter archi. electus fuerat memoratus cum plures essent ĩ ead ꝛ ecclesia digniores ⁿ: ceperũt fere oẽs publice ꝓfiteri: ꝙ nullatenus archidi. noiarant ꝛ reputantes se in hac parte delusos ꝙ sup hoc factũ fuerat nr̃o cu rauerunt apostolatui reserareᵒ: ꝛ infra. Nos vero attendẽtes q2 res pniciosa esset exẽplo: ſi per surreptionisᵖ astatiam quis ascẽderet ad apiceꝫ dignitatis: ita duximꝰ prouidendũ: vt pstito a ꝓdictoribꝰ iuramẽtoᵠ ꝙ ꝑsi maliciose ꝯ ꝓfatum electũ nõ mouerant q̃stioneꝫ huiusmodi: predicti tres electores iuramenti vinculo astringant̃ dicẽ ꝟitatem quot ex canonicis examinationis tp̃e in ꝓfatum archidi. conuenerunt: ꝛ ſi tresʳ simul aut duo saltem ex ipsis iurati dixerint maiorꝫ canonicoꝛuꝫ partẽ in ipsuꝫ archi. conuenisse: vos ꝯtradictoribus silentium imponatis: cum ꝯtra hoc

m Terminos. Si hoc veruꝫ fuisset nihil valuisset eorum electio. ꝫ. de rescrip. cum dilecta. ꝛ. ff. mãdati diligenter.

n Digniores. quibus dignior locꝰ debetur. vi ij. q. i. illud. ꝛ. lxiij. di. metropolitano. ꝛ. lxi. dist. miramur. ad ſi. ꝛ is gradus ceteros antecedit: quem labor prolixior vel stipendia meliora fecerint anteire. C. ꝺ oſ. ma. oſ. l. nemo.

o Reserare. ſ. denũciãdo ꝑ se vel ꝑ alios.

p Surreptionis. sic. ĩ. de re iudi. cum olim.

q Juramento. Sic ergo in causa spirituali ꝓstat excipiens iuramentum calũnie: siue ꝙ maliciose hoc non ꝑponit: sic. ĩ. de testi. constitutus ꝛ. c. presentium. ꝛ. ĩ. ꝺ restit. ſpol. litteras. ĩ. de excep. pastoralis. lꝫ directe agens non prestet huiusmodi iuramentum: vt. ĩ de iura. calũ. litteras. ꝛ hoc fuit ratione presumptionis. Presumitur. n. ꝙ maliciose excipiat ex quo tot presumptiones sunt pro electo: q2 ꝛ ſm leges prestatur iuramẽtum quandoqꝫ in exceptionibus: lꝫ a principio prestetur super tota litem. in auc. de testi. §. ſi vero. coll. vij. ĩ. de testi. c. vltra tertiam. vel dic ꝙ lꝫ causa sit super re spirituali ꝙ etiam directe agens prestabit iuramentum calumnie: vt ſi agatur ad restitutionem rei spiritualis. ĩ. de restitu. ſpolia. litteras. quia sic non agitur spiritualiter. Item ſi agatur spiritualiter iuramentum de veritate dicenda prestatur. ĩ. e. dudum. ꝛ infra ꝺ iureiuran. ex litteris. simile vbi in causa ecclesiastica iuratur de veritate dicenda.

r Et ſi tres. Illis enim creditur quasi duobus testibus. Sꝫ nunquid fuerunt isti testes in propria causa vel q̃si: non: sed super eo quod factum est coram ipsis de facto alieno: argu. C. de fideicom. l. vlt. ꝛ insti. de testa. ordi. §. legatarijs. nam iudici creditur de his que coram ipso aguntur. xciij. distinc. de concilijs. ar. multo fortius istis qui toti negocio interfuerũt ar. C. de adul. l. in adulterij. C. ad. l. cor. de sica. l. ſi. Sed non est verꝫ ꝙ iudicibꝰ credatur: nisi q̃tenus ꝛꝛ. ĩ. de proba. qñ ꝯ vñ melius vꝫ ꝙ lꝫ isti suspecti essent: ꝛ ꝺ facto suo quodãmodo dicant: admittitur eorum testimonium in defectum ꝓbationis: ar. C. de here. l. vlt. in ſi. ꝛ. iiij. q. iij. §. iteꝫ in crial ꝟ. ite sui. ij. ꝟñ. ꝛ ad hoc facit qđ dic. ꝫ. ita duximꝰ prudenduꝫ ꝛꝛ

a ℂ Probatio. s3 videtur q isti canonici debuerũt audiri ad hoc pbandum: q2 talis negatiua: nos nõ ɔsensimus põt pbari. j. de proba. tertio. ⁊ negatiua indirecte probari potest. j. de testi. ex tenore. ꝫ hac materia dictum est. s. e bone. Sed hi nõ sunt admissi ad pbãdũ: q2 examinatio illa facta fuit secrete ⁊ singulatim: vñ quilibet eoꝝ erat singularis: q2 nõ posset dicẽ nisi de se: sic. j. de accu. cũ3 dilecti. in fi. q2 singularis testis nõ ꝓbat: s3 si publice facta fuisset illa examinatio siue noiatio: tñ pbari posset saltẽ indirecte: vt. j. de pba. tertio.

b ℂ Tũc audiat3 Quid vtraq3 ps pposuerit ad pbandũ formã s3 quã eligendi ptãs tribus dicitur cõmissa fuisse siue ɔcessa. vt i ⁊c. hec lr̃a est i antiqua decretali. b.

c ℂ Ostenium. qualiter ɔpellunt canonici pbare formã traditam illis electoribus ⁊ non archidiaconis: h põt esse duabus de causis. Quarũ3 prima est psumptio que multum faciebat p eo: videlic3 q iã erat elect⁹ ⁊ ɔfirmatus. Secunda est: q2 ad hoc se obligauit ille: sicut patet i fine decre. vbi dicit q ad hãc penam se obligauit.

d ℂ Cassetis. i. nullam pnunciens.

e ℂ Obligauit. Alioqn si se nõ obligasset: pena esset i arbitrio iudicis cũ certa pena h statuta nõ sit. ff. de iure deli. l. i. j. ꝫ accu. sup his. ⁊. j. ꝫ of. dele. de causis. Sic hẽs h q aliqs obligat se sub pena bñficij sui. j. de falsa. c. vlti. Itẽ obligat aliqs sub pena ordinis vel anathematis. i. q. vij. quot ens cordis. ⁊ de ɔ. di. ij. ego berengari⁹. Itẽ ⁊ sub alia pena pecuniaria. xxiij. di. q̃s. ⁊. xxv. q. ij. quecũq3. ⁊. j. de arb. dilecti. Arg. ɔ q sub pena bñficij nõ posset aliqs obligari. C. q res pig. ob. pos. spẽ eorum prenuor. Hodie ꝯo certa pena statuta est ɔ illos q se opponunt contra electos: siue impugnant electionem. j. e. c. i. in concilio lugdũ. inno. iiij.

f ℂ Judicatum. Sed nunqd obstabit alijs hec snia volẽtib⁹ agere ɔ electũ3: sicut videm⁹ circa crimina ⁊ poꝑulares actões. j. de accu. de his. ⁊. xxiij. q. iiij. si illic. ⁊. ff. de pcura. non cogendum. §. qui ita. ff. ꝫ popu. acti. l. iij. nec enim de delicto vnius hominis sepe est querendum. ff. nau. cau. sta. l. l3. videtur tamen q illis solis qui presentes fuerunt debeat preiudicari. ij. q. v. habet hoc. ⁊. c. mennam. j. de accu. veniens. sicut est in similibus actionibus. j. de fide instru. iter dilectos. ibi res inter alios acta ⁊c. Ad hoc dicas q absolutio in popularibus actionibus preiudicat omnibus etiam absentibus: nisi in duobus casibus. Unus est si quis suam iniuriam prosequitur: ⁊ probet se ignorasse accusationem ab alio institutam. ff. de accusa. sicuti. §. i. Secundus cum vult docere de collusione prioris accusatoris. ff. de preua. l. iij. ff. de iureiurando. l. eum qui. §. in popularibus.

g ℂ Decendium. per hoc patet q interlocutoria sentẽtia transit in rem iudicatam sicut ⁊ diffinitiua. j. de testi. significauerũt. non tamẽ quo ad hoc transit in rem etiam iudicatam: quia iudex etiam post decẽ dies possit reuocare. infra de appel. cum cessante. ff. de re iud. quod iussit. De h dicetur sup illa cõstitutione cum cessante. j. de ap.

eorum esset pbatio[a] insufficiens: eo q singuli essent i suis testimonijs singulares. Si vero per eorum depositiones cõstiterit sepedictum archi. extitisse a paucior ib⁹ nominatum tũc[b] si fuerit sufficienter ostensum[c] q illum de gremio ecclesie sm formam sibi traditam debebãt eligere in quem oẽs vel maior ⁊ sanior pars capituli conueniret: vos electionẽ ipsius archi. omnino cassetis[d] alioquin quod de ipso factu3 est ratum habentes contradictores ab eius impetitione p censu. eccle. compescatis: prefatum. b. prebenda moriñ. ecclesie spoliantes: qui se ad hanc penam si forsan in probatione deficeret obligauit[e]: nõ obstante q super etatis defectu obiectum est contra illum cũ idez canonicus huic obiectioni non multum institerit: ⁊ super hoc a metropoli. fuerit iudicatum[f]: cuius sententiaz in rem transijt iudicatam: cũm infra decendium[g] non fuerit puocatione legitima suspensa.

Idem episcopo baioc.

Cum in iure peritus existas: ⁊ infra. Primus tue consult. articulus continebat q cuiusdam decano ecclesie defuncto eiusdem loci capitulum sub hac forma in septez ex ipsis canonicis compromisit: vt illum quem ex[h] se vel ex alijs de gremio ipsius ecclesie omnes pariter vl' maior eorum pars nominaret: idem capitulum reciperet in decanum. Unde cum vnus ex illis. vij. a tribus ipsorum ⁊ alius qui non erat de numero eorundem a tribus alijs in decanum fuerint nominati: requisisti vter eorum assumi debeat in decanum. Super quo taliter respondemus q is qui de numero. vij. a trib⁹ eorum dignoscitur nominatus: iuxta compromissi tenorem[i] debet in decanum assumi: dummodo electioni de se facte consentiat[k]: ⁊ aliquod canonicũ non obsistat.

Idez duci caringie.

h ℂ Cum in iure. Ex se vl' ex alijs. Dicunt quida3 q l3 hoc non fuisset expressum ꝫ iure tamen vnum de se eligere poterant vt argu. vij. q. i. in scripturis. ⁊. Ecce mitte me ⁊c. ff. ꝫ tuto. ⁊ curato. da. ab his. l. vbi absunt. Sed hoc non credo: quia a seipso videtur electus: ⁊ hic tenuit electio propter formam cõpromissi: vt dicit i fi. Iuxta cõpromissi ⁊ cetera.

i ℂ Tenorem. sic. j de sortileg. c. vltio. vbi de hoc: ⁊ hoc quod dico optime probat lex. ff. de cõtrahen. empt. ⁊ vendi. l. l3. ⁊. l. ii in emptione. in fine. s3 si vni tantum collata est potestas non posset se eligere. infra de iurepa. per nostras. ⁊ infra de insti. cum ad nostram. ⁊. ff. de tuto. ⁊ curato. da. l. pretor. ⁊. xxiij. q. i. dicimus. ⁊ quia nemo debet ordiri a seipso. viij. q. i. i scripturis. dicunt quidam q si iurasset eligere meliorem: ⁊ ipse esset melior tunc posset eligere se. Sed tamen inconueniens esset ⁊ inhonestum q se eligeret: sic ambitiosus videretur: ⁊ ideo repellendus per illud. c. in scripturis potius debet renunciari tali potestati: ⁊ fatuus esset qui sic iuraret: si credit se meliorem vt se eligat. vl' dic q tunc ipse intelligitur exceptus: quia in generali sermone persona loquens non comprehenditur. C. de solu. l. iniquissimo. ff. de condi. ⁊ demon. l. qui heredi. §. vltimo. de hoc dicitur. j. de iurepa. penulti.

k ℂ Consentiat. q2 si vult consentire: tunc persona sua computatur inter eligentes: arg. ff. q cuiusq3 vniuer. l. plane. argu. ff. de adop. l. si ɔsul. ⁊ sic quattuor itelligunt

ꝛ ita maior pars capituli. Quid si cōsensit in alium. Respondeo si consensus talis facit cum alijs maiorē partē in se nō pōt postea consentire: nec mutare ↄsiliū in alterius pͥudiciū. ff. de reg. iu. l. nemo. Si vō ↄsensit in talē in quē minor pars ↄsensit: tūc potest mutare q: talis cōsēsus illi nō ꝓdest Hodie nō ↄnumeratur psona electa inter eligētes. j. co. cumana. ꝛ. c. q: ꝓpter. nec dicerē valere talē electionē si mō fieret: q: nō ē electus a minore parte capituli.

Sic ergo regnū mūdi translatū est ad theutonicos. nā ipsi habent regnū romane ecclesie. de conse. d. v. in die. ꝛ sic pꝫ ꝙ imperiū nō est apud grecos: lꝫ largo noīe appellet̄ imꝑator. j. de ma. ꝛ obe. solite. sicut ꝛ rex scachoꝝ dr̄ rex: qm̄ extra ecclesiā nō est imperiū. xxiij. q. i. §. ꝫ illud. Est aūt imperator ille sup oēs reges. vij. q. i. in apib⁹. ꝛ oēs nationes sūt sub eo. xi. q. i. §. sed sigs. xsi. volum⁹. ipse eni est pnceps mūdi ꝛ dn̄s. ff. ad. l. rho. de iac. depcatio. ꝛ etiam iudei sub eo sunt. C. ō iudeis. l. iudei. ꝛ oēs puincie. lxiij. di. hadrianus. ꝛ oia sūt in potestate imperatoris. viij. di. quo iure ꝛ. xxiij. q. viij. ↄuenior. C. de quadrien. pscrip. bone a zenone.

Venerabilem: et infra: Inter cetera vō quidā principes hac precipue obiectione sunt vsi: dicētes ꝙ apostolice sedis legat⁹ aut electoris gessit aut cognitoris[a] personam. Si electoris: in messez[b] alienā miserat falcez suam. et electioni se ingerens principum derogauerat dignitati. Si cognitoris: absente altera[c] partium videtur perperam processisse: cum citata non fuerit: ꝛ ideo nō debuit contumax iudicari ꝛ infra. Uerum illis principibus ius ꝛ potestatem eligendi regem in imperatorez postmodum promouendum recognoscimus: vt debemus: ad quos de iure ac antiqua consuetudine noscitur pertinere: presertim cum ad eos ius et potestas huiusmodi ab apostolica sede puenerit: que romanum imperium in personā magnifici caroli[d] a grecis trāstulit[e] in germanos[f]. Sed ꝛ pn̄cipes recognoscere debent: ꝛ vtiqꝫ recognoscunt sicut idē in nostra recognouere presentia: ꝙ ius ꝛ auctoritas examinandi personaz electam in regem ꝛ promouendam ad imperium: ad nos spectat qui eum iungimus: consecramus ꝛ coronamus. Est enim regulariter ꝛ generaliter obseruatum: vt ad eum examinatio[g] persone pertineat: ad quem impositio manus spectat. Nūquid enim si principes non solum in discordia: sed etiam in concordia sacrilegiū[h] quemcunqꝫ vel excommunicatum in regem tyrannum vel fatuum hereticum eligerent: aut paganum nos iniungere consecrare ac coronare hominez huiusmodi deberemus: absit omnino. Obiectioni ergo pn̄cipum respondentes asserim⁹ ꝙ legatus noster approbando regem: reprobando ducez nec electoris gessit personam vtpote qui nec fecit aliquem eligi: nec eligit: nec cognitoris cum neutri⁹ electionem: quo ad factum eligentium[i] confirmādū duxerit aut ēt infirmādam. Exercuit autem denunciatoris officium: quia personam ducis in eiusdez indignā ꝛ personam regis denunciauit idoneam: quo ad imperium obtinendum: non tam ꝓpter studia eligentium: ꝙ propter merita electorum: quamuis[k] pluris ex illis qui eligendi regem in imperatorem promouendum de iure ac de consuetudine obtinent potestatē: consensisse perhibeantur in ipsum regem: ꝛ ex eo ꝙ fautores ducis absentibus alijs: et contemptis ipsum eligere presumpserunt: pateat eos perperam processisse: cum electioni plus contemptus vnius q̄ꝫ contradictio[l] multorum obsistat: ꝛ infra. Nos vtiqꝫ nō ducem sed reliquum reputam⁹ ꝛ nominamus regem iusticia exigente: et infra. Quod autem in electione vota principum diuiduntur: post admonitionem ꝛ expectationem alteri partium fauere[m] possum⁹ maxime postq̄ꝫ a nobis vnctio cōsecratio ꝛ coronatio postulentur: iure patet pariter ꝛ exemplo. Nunquid enim si pncipes admoniti ꝛ expectati

a Venerabilez. cognitoris. i. reprobādo philippū ꝛ approbando othonem.
b Messem. vi. q. iij. c. i. ꝛ. j. de parochi. nullus. b.
c Altera. qđ non debuit fieri. j. de testa in noīe dn̄i. ꝛ. iij. q. ix. q̄si per totū.
d Caroli. cui etiā ius patriciat⁹ siue dignitas collata ē lxiij. di. hadrian⁹.
e Trāstulit. Legitur in cronicis ꝙ cum ecclesia romana oppͥmeret̄ ab astulpho rege lombardoꝝ: petijt auxiliū a cōstantino: ꝛ leone filio ei⁹ imperatoribus ↄstantinopol. ꝛ cuz nollent patrocinari ecclesie romane: stephanus papa secundus natiōe roman⁹ trāstulit iperiuz ad carolū magnū: q fuit fili⁹ pipini quē zacharias ꝑdecessor eius sbstituerat lodouico regi frācoꝝ quē deposuerat de q̄ legit̄. xv. q. vi. alius. Et trāslatio illa facta ē āno dn̄i septingentesimo. lxxvi. q carolus coronatus ē a leone papa. iij. elapsis post h̄ quindecim annis.
f In germanos.

g Examinatio. lxxviij. di. quid est.
h Sacrilegiū. Nota ꝙ sacrilegiū impedit ꝓmouendū: nam ꝛ familia sacrilegi repellit̄ a sacris eccle. xvij. q. iiij. miror. ꝛ ab alijs legitimis acub⁹ iij. q. iiij. nulli. ꝛ sacrilegium int̄ magna crīa ↄnumerat̄. xvi. q. ij. qđ aūt.
i Eligentiū. q: ō meritis siue studijs eligentiū nō cognouit: ꝫ de q̄litate electoꝝ pnūciauit.
k Quāuis. i. q: vel proprie tenet̄. ꝛ ꝙ dicit. ō. nō tā ꝓpter studia eligentium ꝛc. i. nō ꝓpter studiū eligentū: sed ꝓpter merita electoꝝ personā ducis denunciauit indignā. et personā regis idoneā sic ō de postu. c. i. versus fi. vn̄ bene sequit̄: quāuis plures ꝛc. ꝛ sic nō gessit cognitoris psonā q: retulit se tm̄ ad merita electoꝝ non ad studia eligētiū: q̄uis potuerūt se referre vt. j. sequit̄. vel possunt verba teneri ꝓprie: ꝛ quāuis ponit̄ ꝓ q: vt ꝑdixi. Sꝫ superior lr̄a. s. cū neutri electio ꝛc. videtur contraria.
l Cōtradictio. i. e. bone m.
m Fauere. Si fauet: ergo nō oꝫ esse iudex. xi. q. iij. quattuor. ꝛ. c. sequen. Sed dic ꝙ in dubio pōt fauere cui vult. ff. ō le. ij. sigs seruū. §. si iter duos ff. ō bo. auc. iudi. pos. in

venditione.§.vlti.ff.ad sill.siquis in graui.§.si cum omnes. vel potest cogere partes ad concordiam:insti.de satisda.tu.§.sin autem.& .j.de offi.dele.c.suspitionis.§.ab ipso.& .s.e. cum inter.r.tunc demū debet fauere cum merita electorum & eligentium paria sunt.ar.j.de iurepa.quoniā in quibusdā.& .lxviij. di.si forte.vel cum potestas eligendi deuoluta est ad ipsum.s. eo.bone circa fi.

tanq̄ imperatori futuro:dum adhuc henricus imperator frat eius dicti pueri puer viueret.

l Illicitū.quoniaz fuit de successione viuentis.C.de pac.l.pactum.tamen hic voluntas accessit viuētis. vñ videtur tenere.C.e.l. vlti.sed illa loquitur in hereditaria successiōe que in imperio locum habere non potest nec etiam in beneficijs ecclesiasticis locum habet.j.de conces.prebē.nulla.j.de deci ad h. & .j.de iurepa.consuluit.b.

vel non potuerunt vel noluerunt in vnum prepositum conuenire:se.aposto.aduocato et defensore carebit[a]: eorumq3 culpa ipsi redundabit in penam. Sciunt autem principes q cum lotharius[b] & corad⁹ in discordia fuissēt electi ro.po. lotharium coronauit: & imperium obtinuit: coronatus eodem corado tunc demum ad eius gratiam redeunte. Eos igitur duximus commonendos[c]: vt a prefato duce iusto q dem a nobis iudicio reprobato recedant: & prefato regi nō abnuant adherere: nisi tunc demum contra personam vel factum legitimuz quid ab eis obiectum fuerit & ostensum: & infra. Sunt enim notoria impedimenta ducis: scilicet excōmunicatio publica[d]: periuriū[e] māifestū & psecutio diuulgata quā pgenitores[f] ei⁹ & ipse presumpserunt in apo.sedē. et alias ecclesias exercere. fuit quoq3 a pre.n. excommunicationis vinculo innodatus[g] qd postmodum recognouit: dum per nuncium suum absolutionis beneficium postulauit[h]. vnde p3 q ipse fuit excommunicatus electus[i]: & infra. Idē etiam contra proprium iuramentum[k]: super quo nec concilium a se. aposto. requisiuit ambitionis vicium regimen sibi vsurpare presumpsit: cuz super illo iuramento prius romano ecclesie consuli debuisset. Nec valet ad plenam excusationem ipsius: si iuramentum illud datur illicitum[l]: cuz nihilominus super eo nos prius consulere debuisset: q̄ contra ipsum propria temeritate venire[m]: presertim illo exemplo q cum gabaonite[n] a filijs israel per fraudem surripuerint iuramenta: ipsi tamen cognita fraude contra illud venire temere noluerunt. Utrū vo dictum iuramentum sit licitum vel illicitum: & ideo seruandum an non seruandum extiterit: nēo sane mētis ignorat ad nostrum iudicium pertinere: & infra. Insuper si pdict⁹ dux imperiū obtineret: libertas pncipū in electiōe periret: & imperiū obtinendi de

a Carebit. aduocatus ecclesie non potest eē patronus ecclesie: sed comparatur tutori qui datur pupillo vt euz defendat a vexationibus aliorum & appellatur honorari⁹ vel noticie gratia datus vt alios ɔtutores instruat.de so.quod si forte.nec computatur talis tutela in numero trium tutelarum: sed est causa honoris tm̄.ff.de ritu nup. siquis tutor.

b Lotharius. hoc est exemplum de quo pmisit.s.iure p3 pariter & exēplo.& ita ab exemplo pncipum est argumentandum.insti.de iure natu. §.sed quod princip.ar. contra.C.de sen.& interlo.om.iud.nemo.& .s.e. cum in cunctis.

c Cōmonendos.s. per nuncios suos.

d Publica.nota q excommunicatio debz eē publica ad hoc vt aliqs repellatur a prosecutione iuris sui.j. de excep. exceptionem.& .c.pia cū suis concor.vnde quicquid interim facit quousq3 ad ipsum perueniat excōmunicatio tenet & valet.& .j.de cle.excom.mi.apostolice.& .j.de re iudi.ad probandum.

m Uenire. tali modo sicut fecit.s. vsurpando regnū. nam als cum fuerit illicitum: ppria auctoritate potuit venire contra non obediendo illi tāquam regi aut imperatori. xxij.q.iiij §.ecce.b.nec expectari debuit superioris auctoritas. ff.de condi. insti. l.que sub conditione.§.vlt.quia qd necessario destruēdum est: non ē necessaria superioris auctoritas destructione illius.ff.de lega.ij.in fideicommissa.§.siquis illicite. Sed si essz dubiū: an valeret tūc ɔdiri dz superioris als autem semper seruanduz est iuramentū dūmodo sine interitu salus eterne seruari possit.j.de iureiu.si vo.si spōte sit pstitū & sine dolo.j.de iureiu.cū cōtingat.b.

e Periuriū.qñq3 piuriū nō repellit.j.d.iureiu.sicut nostris. Sed intellige ibi periuriū.i.temerariū iuramentū.piuri eniz nō solū nō debēt pmoueri ad honores: imo si pmoti sunt debent repelli.j.de iureiu.querelā.infames enim sunt: vt ibi nota.j.de fideiusso.peruenit in fi.

f Progenitores. In filios eni patrē criminis exempla metuuntur.vi.q.i.§.vex.& in.l.illa siquis cū militibus. vnde illd: Sepe solet similis filius esse patri.

g Innodatus. pter inuasionem & deuastationez matrimonij beati petri dū in thuscia moraretur.

h Postulauit.nō hic eo ipso q quis petit absolui: p ɔsequēs se ɔfitet excōicatum: nisi ad cautelā fiat: q: bonaz mētium.v. di.ad eius vo concubitū.

i Electus.vñ ipso iure nulla fuit electio.j.de ap.ɔstitutis.& .s.e.cū inter.r.& .s.de consue.cum dilectus.

k Iuramētum.quod fecerat federico regi sicilie nepoti suo

n Gabaonite.hāc historiā habes.xxij.q.iiij.§.sed cuz his.& .c.innocens.

o Ex successione. Tres successiones ɔtinue videntur ius successionis inducere imo due: quia binus actus inducit cōsuetudinem.ar.xxv.q.ij.ita nos.& .C.de episcopali audiētia nemo.

p De domo.immo de alia tribu eligi debet.viij.q.i. moyses.

q Obseruari.etiā si ei iam ordinato iurasset post reprobationē legitimā ei nō teneret in aliquo rōne iuramenti.xv.q.vi.alius.& .j.de transla.quāto.circa fi. Itez ar.q destructo principali & accessoriū.s.e.qualiter.C.de vsur.l.eos.& .C.depositi.si deposita pecunia.& .ff. de rei ven.l.ex diuerso.

r Oiam.in prouincia. Hic videt expressum q oēs illi & soli qui sūt in pruincia vocādi sūt ad electio-

nem:⁊ p hoc videt̃ sic intelligendũ si sunt in ꝓuincia.j. eo.q꜄ ꝓpter de hac materia nota.vij.q.i.factus est.⁊ ꝙ dicit in ꝓuincia.sic ē intelligendũ si sunt in ꝓuincia ita ꝓpinqui ꝙ cõmode sint vocandi:q꜄ si ꝓuincia eēt mul tum lata ⁊ longa nõ debent vocari:q꜄ ꝑiculum ē i mo-

stare in vno.ff.quod cuiusq̧ vniuers.sicut in super.qu.am.i. nos dicimus contra.⁊ si iste non elegisset poterat post cassatio nem eligere si hoc postulasset:⁊ hoc innuit littera ista cum di cit ibi:nostrum debuit expectare iudicium anteq̄ꝫ procedere tur ad secundam:⁊ si electio prima nulla fuisset ipso iure : q꜄

ra.s̃.e.cũ int̃ vni uersas.⁊ eodē mõ si eēt ex̃ ꝓuinciam ⁊ ꝓpinquus tunc vocãdus eēt.j.eo. c.pri.vbi fuit vo catus q ex̃ ꝓuĩciã erat.regiũ enim ⁊ cremona diuersa/ rũ sũt ꝓuinciarũ. Et ita nec dico ꝙ vocãdos oēs de ꝓu i cia:nisi q cõmode pñt vocari nisi cõ suetudo sit ꝙ oēs vocent̃.j.e.i gene si.Nec dico ꝙ tñ de ꝓuincia sũt vo cãdi p capitulum seques. In talib⁹ eni vocationibus potius stat̃ cõsue- tudini : vt abñtes vocent̃ iuxta con- suetudinē vniuſ/ cuiusq̧ ecclesie:⁊ hic ↄsuetudo erat ꝙ oēs de ꝓuincia vocarent̃: vt est.j. c.in genesi.b.

Bone memo. ric. expectar̃ s̃ꝫ nõne electio q̃ fit cõtẽptis illis q debēt iteresse ipso iure ē irrita: vt.s̃. e.ꝙ sic.⁊.c.venera bilē.⁊.j.ð arbi.cũ olim.⁊.lxiij.di.ob- euntib⁹.q̃ ea non obstãte pōt attẽta ri secũda electõ.j. de ap.constitutis.

cetero ceteris fiducia tollere tur . nam si prout olim frater dicti ducis patri eorũ: sic dux ipse fratri suo succederet : vi- deretur imperium non ex ele ctione sed ex successione⁹ de beri:⁊ in preiudicium princi- pum redundaret:si non nisi ð domo⁹ ducis predicti videre- tur aliquis ad imperium assu mendus:⁊ infra. Nobilitateꝫ ergo tuam mo. per ap.scrip. man.quatenus a prefato du- ce recedas omnino:non obstã te iuramento:si quod ei ratio ne regni fecisti cũ eo quãtum ad obtinēdũ iperiũ reproba- to iuramētũ huiusmodi nõ de beat obseruari. Idez.

Doraꝫ dilec.fi.tit.sancte prudētiane presbytero cardinali:⁊ ifra. Si vero vtri usq̧ partis fuerit cassata ele- ctio: vos fratribus omnib⁹ q fuerint in prouincia⁹ conuoca tis:que maiori ⁊ saniori parti eorum super predictis videri tis ↄplacere p cen.eccle.facia tis firmiter obseruari. Ideꝫ parmeñ.epo ⁊ ei⁹ cõiudicib⁹.

Bone mēorie.f.cremoñ. epo in extremis agente cũ de conualescētia despera- retur ipsi⁹ cremoñ. capl̃m.b. canonicũ regij disciplinis sco lasticis insistentē ad certũ ter minũ in vigilia pētecostes pro futuri electione pontificis ci- tari fecerunt:⁊ infra. Consti- tuto auteꝫ dicto.b.pro sua ele ctione ⁊ dilecto.f.n.ꝓ electio ne archipresbyteri coraꝫ no- bis electioneꝫ ab ipso.b.post electionem archipresbyteri non cassatã: licet de viro mul te lr̃ature honeste vite ⁊ clare fame non tñ sine multa teme- ritate presumptam:cũ de prio ri nostꝛ deberet expectare iu diciũ anteq̄ꝫ procederet ad se cundam:duximus irritandaꝫ in penam interdicentes eidē ↄdictionis vocē in primo con sensu capitulo ꝑmanente. Ele ctionem aũt archipresbyteri quãuis laudabile testimoniũ perhibeatur de ipso : iusticia exigente cassauimus:tamē q꜄ corpore dicti epi nondum tra dito sepulture habuerunt de ipsa electione tractatum con tra canonicas sanctões:tamē quia inuentus est.b.fuisse cõ temptus lꝫ vnus solus extite- rit:cum plus in talibus ↄsue- uerit contēptus vni⁹ obesse ꝙ

electus esset indignus: tunc ipse solus potuisset s̃.e.bone.⁊.s̃.de postu. gratum.⁊.j.e.scriptum est.sed hic non fuit nul la.immo ipse poterat eã confirmare si consensis- set.s̃.e.ꝙ sicut Joan.di- rit ꝙ nõ deuoluitur ius eligendi ad alios : nisi quando eligitur perso- na ineligibilis.s̃.e.scri- ptum in fi.⁊.s̃.de postu. gratum.⁊.s̃.e.bone me morie. Sed dic quãdo electio non est nulla ipso iure:videlicet vbi aliq̃s est contemptus:tunc nõ ipso iure:sed per senten tiam ius eligendi debet deuolui ad alios : vel si non seruatur forma illi us constitutionis.j.e.q꜄ propter . tunc similiter sunt priuandi per sentē tiam:vt.j.e.quia propt̃. ⁊.c.cumana.An ius vni uersitatis remaneat in vno:dictum fuit.s̃.ð po stula.gratuꝫ.⁊ ibi recur rendum est : quandoq̧ tamen electio est irrita ipso iure: ⁊ tamen impe dit secundam.s̃.eo.au ditis. nec tunc eligendi ius deuoluitur ad alios vnde secũda electio ibi non tenuit: vt ibi nota- tur in fi. vltime notule: quia eligentes non sunt ipso iure priuati. Et qð dixi ꝙ vbi aliquis ē cõ temptus non ipso iure sꝫ

cum enim a iure sit reprobata talis electio : non est ne- cesse iudicem adire pro ea cassanda.ff.de condi.insti. l.que sub conditione.§.vltimo. Preterea cum vniuer- sitas delinquit in eligendo:electio debet deuolui ad eũ qui non deliquit.s̃.e.bone.⁊.s̃.de postu.bone. Dico ꝙ electio archipresbyteri non fuit nulla ipso iure sed po- tius annullanda:⁊ ideo debuit expectari cassatio supe rioris anteq̄ꝫ processus fieret ad secundam . vnde ⁊ si vnus habuisset ius eligendi:deliquit in hoc ꝙ voluit si mul esse actor ⁊ iudex premisse electionis.j. de conces. preben.post electionem in parte decisa : ⁊ licet illi deli- querunt in eligendo : non tamen illud ius deuoluitur ad vnum. Et hoc ſm Joan.qui dicit ꝙ vnus non con- stituit vniuersitatem:⁊ inducit in argu.hec.c.⁊.lxv.di. si forte.⁊.ff.de le.i.si grege.lꝫ ius vniuersitatis dicatur

per sententiam ius eligendi debet ad contemptum deuolui: intelligo per sententiam pape tñ argu. istius littere cum de priori nostrum deberet expectari iudicium anteq̄ꝫ proceda- tur ad secundam.vbi enim certa pena statuta est : alia non ē imponenda nisi per eum qui habet potestatis plenitudineꝫ: quod satis innuit hec littera.sufficit enim vt cassetur electio vbi quis prosequitur contemptum suum.b.

Tractatum. Nota ꝙ cassatur electio:de qua est habitus tractatus ante sepulturam mortui.lxxix.distinctio. nullus.ij. sed propter hoc solum non fuisset cassata:sed assumit hic pa pa quasi non causam vt causam : sed contemptus fuit causa cassationis.nam mortuo viro soluta est vxor a lege matrimo- nij.vt.j.de secun.nup.c.vltimo ⁊ penultimo.⁊.vij.q.i.sicut al terius vxor.b.

a Multoꝝ.ꝫ.e.ꝙ sicut.ꝛ.c.venerabilem.

b Nec ꝑdicta.responsio tacite questionis. Diceret aliquis dño pape:ille.b.fuit citatus.ꝛ ille rñdit citatio nõ fuit legitima. Et sic ē ar.ꝙ si aliqs citetur nõ legitime si aliqd fiat ꝯtra absentē nõ valet.generale eni est ꝙ ad citationē que reprobatur a iure:nõ tenet veni re citatus etiã vt alleget priuilegiũ. De hoc nota ꝑ io.iij.q.ij.si eps.ꝛ.j.de dolo ꝛ contu.cum dilectus.vbi de hoc.

c Um ad nostrã.monachus. Hic habes expresse ꝙ clericus secularis nõ põt eligi in abbatem:ad idē facit.ꝫ.e.cũ cãm.ꝛ.j.e.cũ in magistrum. Ar.ꝯ.xvi.q.i.presbyteros. Sed nõ est cõtra q: illi pſbri erãt monachi:ꝛ ita poterant eligi in abbates:ꝛ ibi soluitur cõtrariũ:ꝛ sunt monachi melioris cõditionis ꝙ̃ clerici:q: clericos eligũt ad sua officia.vi ij.di.c.i.ꝛ.ij.ꝛ.xvij.q.i.c.i.vbi est hoc expressum sed ipsi nõ eligunt clericos ad suas dignitates. Ar.ꝯ.xxviij.q.i.omnes.ꝛ.ij.q.vij.sicut sacerdotes.ꝛ ideo q: quilibet monachus clericus est: sed nõ cõuertitur:ꝓpterea qlibet monachus in clericali officio vr̃ instructus:sed clericus secularis nõ in monachali.

d Spez.principalem.viij.q.i.sunt in ecclesia.sed secundario licitum est alicui sperare honores ecclesiasticos.lxi.di.quid ꝓderit.ꝛ.lix.dist.si officia.lxxiij.di.ꝯsuluit ꝛ verba ista habes.xvi.q.vij.per laicos.

e Irritare.i.irritã nũciare.j.e.c.primo.

multorum[a] contradictio in ꝑsenti:nec[b] predicta debet dici citatio valuisse:quia cum episcopi mortem preuenerint:temeraria nimis extitit:ꝛ ideo non potuit arcere citatum.

dem.

Um ad.n.noticiam peruenisset ꝙ.h.qui se pro abbate lexonteñ.gerebat:nõ fuit ãte monachus[c] ꝙ̃ elect[d] nos attendentes ꝙ contra regulares traditiones illud fuerat attentatum cum nullam spem[d] vel promissionem habēs:vt abbas fiat debeat monachari:electionem ꝺ ipso factam curauimus irritare[e].

dem magistro ca. presbytero cardina.ap.se.le.

Fficij tui:ꝛ infra. Sane nobis tuis litteris itimasti:ꝙ cum monasteriũ quoddam positum in medio nationis puerse pastore caret:monachi ꝺ electione abbatis tractantes cuz non possent sui ordinis idoneam inuenire personam in quendam virum nobilem oculos direxerunt:per quem poterant melius defensari:ꝛ patrem adierunt ipsius humiliter postulantes:ꝙ filium suum induceret:vt habitum susciperet monachalem: nullam patri de ipsius promotione fiduciam tribuentes:et pater ad hoc induxit filium ꝓuidum ꝛ discretum:qui effectus fuit monachus in abbatem electus:cuius electio extitit per rectorem messañ.apo sto.se.le.qui omnibus predictis interfuit confirmata.

Cum autem idem sit paratus purgare se:ꝙ nulla fuit ad hoc ambitione inductus: postulas edoceri:vtrum dictus legatus electionem confirmare vel dispensare potuit vel quod factũ est stare possit:ꝛ vtrum electione cassata iterum valeat eligi in abbatem. Nos aut cõsul.t.t.r.ꝙ cũ ex his:que incontinenti subsecuta sunt ostendatur ꝙ talis aliter non possit eligi in abbatem:maxime pro eo:ꝙ anteꝙ̃ esset discipulus voluit esse magister: electionem illam irritam esse decreuimus ꝛ manē. Uerum postquam fuerit in regula competenter[g] instructus:si vrgens necessitas et euidens vtilitas ipsius monasterij postulauerit:purgatione recepta poterit in abbatez assumi ne monasteriuz opprimatur incursibus malignorũ

dem.

ꝙ dei timorem.ꝛ.j.de vo.ꝛ vo.redē.per tuas.ꝛ.xviij.q.i.statutum.ꝛ.lviij.di.c.i.ꝛ.ij. Sed quid si peritus esset secularis clericus in regula monachorum posset ne tũc eligi in abbatem:videtur ꝙ sic:quia ratio constitutionis in eo cessat.lxi.di.§.his omnibus sicut monachus peritus in regula clericali potest eligi in episcopum ꝑ predicta capitula. Sed non est ita: quia etsi sciat regulam non tamen ē expertus in ea.nã graue est in expertos diuinis obsequijs applicare.ꝛ ix.q.iij.monasterij. Sed quare nõ potuit iste postulari in abbatem cum laicus nesciens regulas clericales possit etiam in episcopum postulari.lxi.distin.ꝯsius postea per tres mēses discere possunt regulas clericales in auctentica.de sanctis.epis.ꝺ am[9] colla.xx. Item heremita postulatur in abbatem.ꝫ.eo.cum monasterium. Hic ꝙ nõ fuit heremita sed de monasterio quod erat in heremo et eadem est ratio q: si laicus est peritus:non est necessaria in eo probatio habitus clericalis:sed omnia ista non prosunt quia quantuncũꝙ sit laicus peritus in regula monachali ꝛ expertus ꝛ probatus in ea:nunquam potest eligi vel postulari in abbatem:propter rationem que hic redditur:ꝛ q: eiusdem professionis debent esse qui eligunt ꝛ qui eliguntur:ne quasi in boue ꝛ asino videretur arari:quia quasi simul ꝛ semel esset laicus ꝛ abbas:ꝛ quia presumptio ambitionis maxima est quia al's non fieret forsan monachus:ꝛ ambitio bene repellit quenlibet a dignitatibus.viij.q.i.in scripturis:q: non ambitione sed labore ad augmentum honoris vnũquēꝙ conuenit peruenire. C.de re.mi.contra publicam vtilitatem.li.xij.et ambitus notari solent.lxi.di.miramur.in fi.

f Fficij tui.incontinenti.presumitur aliquid ex eo ꝙ incõtinenti est subsecutum.xxxi.q.i.si quis.ꝛ.l.di.siqua femina.que enim incontinenti fiunt inesse videnꝰ.ff.si cer.pe.lecta est q: ex hoc presumiꝰ ꝙ turpiter ꝛ ex cõuentione sit electus quod esse nõ debet.i.q.ij.quãpio. Sed si hec rõ est quare clericus non posset eligi in abbatem:q: non est instructus in regula monachali:sic eadem ratione monachus nõ ꝺꝫ eligi in episcopum vel prelatum alicuius ecclesie secularis:cũ ipse nõ nouerit regulas clericoꝝ:vt possit ꝓfici ecclijs.xvi.q.i.sic viue.ꝛ.c.si clericatus.qꝺ eēt vez si oĩo ignorarent.ſꝫ bene eligũtur monachi ꝛ regulares ad seculares prelationes propter officium predicandi:quod priuilegiatum est.j.ꝺ sta.re.

g Competenter.per tres menses:ar.j.de eta.ꝛ quali.

preterea.⁊ in auc. de sanc.epis.§.dam⁹.col.ix.vel alr cō petenter.i.p annū ſm quoſdā:⁊ inducūt p ſe.lxxviij.di. monachus nouitius.

a Illa quotidiana.canonicā. Nō q lz aliq ſint excōicati minori excōicatione tñ eligere poſſunt:et talis electio dr̄ canonica:vt hic hēs § talis ſcienſ eligi nō pōt p eo q eligit ad ea:a q̄b⁹ eſt ipſe remot⁹.j.ō excep.a nobis.⁊ hoc eſt hodie expreſſū.j.de cle.excō.mi.ſi celebrat.nec incurrit irregularitatē ſi celebrat. peccāt tñ tales celebrādo vt ibi dicit.§ crios a pſecutione iuris ſui nō repelluntur niſi ſint excōicati maiori excōicatione:⁊ ita iſti poſſūt vti iure ſuo in eligēdo ⁊ in alijs negocijs eccleſie temporal:b⁹ ⁊ ſpūalib⁹.Ar.ʒ.ō.e.cū inter.x.⁊.ō.de ɔſuet.cū dilectus.vbi dr̄ q ſuſpēſi nec eligē nec elegi poſſunt. So.hic ⁊ in.c.ſi celebrat intelligit ō ſuſpentione canonis:contraria ō ſuſpētione iudicis.⁊ nimi⁹ agit cū lege q̄ cū miniſtro legis ff.ō arbi.celſus.

b Supplētes.h ſuppletio ex ſuper abūdanti nō ex neceſſitate:hic fit ex eo q obiectuʒ fuit de tali excōicatiōe que repellit ab electione.p decre.pd ſi celebrat.

c Simplicis excōmunicationis. Hic pōt ſumi arg. q vtile non viciatur per inutile.j.e.c.priori. in fi.vſ.niſi forſan ⁊c.

d Criptū.reuocata.ſine aliquo internallo:ſicut teſtis qui poteſt corrigere dictū ſuū incontinenti.j. de teſti.cogen.preterea. An factū pcuratoris pſudicet dn̄o.dr̄.j.vt lit.nō ɔte.c.i.⁊.e.accedēs.⁊.j. de cauſa poſſeſſi.cū olim.⁊.j.de cen ſi.olim.

e Altera.ſ.poſtulantiū archiepm̄.

f Electi ⁊ poſtulati.ſic.ō.e.venerabilē.Sʒ ibi ad ſtudia eligentiū nō rettulit ſe legatus quātum potuerit.

g Ubi nati.q: ibi meli⁹ pōt inquiri.ō.e.poſt.§.⁊.j.de pſūp quoſdā.⁊.xxiij.di.illud.

h Cōſēſerint.ſ.q notarius iſte diffiniat ſm q inferius continetur:⁊ in iſto conſenſu neceſſarius eſt conſenſus electi ⁊ poſtulati:alſ nō poſſunt partes recedere a iure.ō.e.cū inter canonicos.

Illa quotidiana inſtātia ⁊ infra. Quia p certo dicim⁹ electionē canonicam extitiſſe:ipſā auctoritate apo. duxim⁹ ɔfirmādaʒ ſupplētes de plenitudine poteſtatis ſiqſ in ea ex eo fuiſſet defect⁹ q q dā interfuerūt electioni eiuſdē:q ex ſola participatione in ſimplicis excōicatiōis laqueū inciderūt. Idē magiſtro maximo notario noſtro.

Criptū eſt in apocalypſi ioānis: q in medio ⁊ in circuitu ſedis erant quattuor aīalia:⁊ infra. Sane ad hanc ecclīam.ſ.conſtantinopol.duo aīalia ſunt vocata vtinaʒ plena oculis ⁊ alas habentia ſenas:videlʒ eradien. archiepſ ⁊ pleban⁹ ſci pauli ō venetijs ſicut p pcuratores tā poſtulātiū archiepm̄: q̄ eligentiū plebanū fuit ppoſitū corā nobis: ⁊ infra. Ueruʒ q: de his q̄ per aſſertionē partiū in iudicium deducta fuerāt nobis nō potuit fieri plena fides: q̄uis ſuper his q̄ de numero dicta ſūt poſtulantiū p quoddā inſtrumentū publicū necnō ɔfeſſionē pcuratoris aduerſe partis in iudicio factā: ſed poſtea reuocata pars altera aſſereret ſuā intentionē eſſe fundataʒ: cauſā diſcretioni tue duxim⁹ cōmittendā. Per.p.ſcrip.mādamus:quatenus ſuper his ⁊ alijs inquiraſ diligētiſſime veritatem de meritis electi ⁊ poſtulati apud venetias vbi nati fuerūt ⁊ diuti⁹ conuerſati. De ſtudijs aūt eligentiū ⁊ poſtulantiū ⁊ oīb⁹ generaliter q̄ cauſā poſſunt inſtruere apud ɔſtantinopolim: vbi huiuſmodi poſtulatō ⁊ electio celebrate fuerint:⁊ ſi partes conſenſerint pcedas hoc mō:vt ſi cōſtiterit de mutuo ɔueniſſe cōſenſu q ad electionē patriarche.vij. admitterent ppoſiti: ſiue p ſeipſos ſiue p alios: et duo alij ex parte vniuerſitatis pro ceteris cōuentualiū eccleſiaꝝ prelatis:totq tunc tēporis ɔuentuales eccleſias habuiſſe prelatos: q cum.vij.ppoſitis:⁊.ix.canonicis q̄s qdē canonicos ɔſtat in poſtulatione pfati archiepi ɔueniſſe duplo maiorē facerent numerū: q̄.xvi.electores plebani tu vice noſtra poſtulationē admittas:niſi pbatū fuerit poſtulato aliquid obuiare de canonicis inſtitutis: quod promotionem ipſius debeat impedire ac plebani electione caſſata ipſum archiepiſcopum abſoluas a vinculo quo eradien.eccleſie tenetur cōcedendo ipſū conſtantinopolitane eccleſie in paſtorem. Quod ſi ad faciēdum duplo maiorem numeꝝ ſimul omnes predicti minime ſtatur hic iudicio duaꝝ partiū:quia que d due partes faciūt totum capitulū facere videt.⁊.ff.qd cuiuſq vniuerſi.plane.⁊ ſm hāc decre.intelligit qd dicit decre.ō.de poſtu.bone. q poſtulatio in diſcordia non cōſueuit admitti: hoc intellige prout dicitur in notula ſequenti. Item nota hic q cum in electione longe maior numerus eſt ex vna parte q̄ʒ ex alia:non habetur reſpectus ad meritum perſone:dummen ſit conueniens ille qui eſt electus a maiori parte: nec ad zelum eligentium. ar.ō.e.dudum.⁊.j.de appella.conſtitutus:ſed ſi numerus in modicum excedat:tunc recurritur ad merita ⁊ ad zelum: et

i De mutuo.hoc iō dicit quia pars eligentiuʒ hoc negabat: ideo papa mandat inquiri: cū ō iure cōmuni intereſſe non debuerit.j.de cā poſ.cuʒ eccleſia.b.

k Per alios. qualiter qs p.hoc facere poſſit habes.j.e.quia propter.§. illud.§ ibi de iure cōi ʒ de mutuo conſenſu.

l Duo. Iſti duo habebant vocē pro.xij.prelaſ ſingulariter p quolibet.

m Tēporis.hoc iō dicit:quia ſi tūc aliqua cōuentualis eccleſia vacaſſet p ea nullus potuiſſet admitti ſede vacante:q: tunc non eſt qui iura illius ſtueatur vel eis poſſit vti.j.ne ſe.va.c.i.⁊.ij. ⁊.j.de preſcrip.de quarta.tunc enim dormit iuſ eccleſie.ita q non currit preſcriptio.j. de preſcri. auditis.⁊.c.i.⁊.c.de q̄rta ſnec ad capitulū ius illd deuoluitur.j.ne ſe.vacā. c.ij.ar.ʒ.j.de maio.⁊ ob. his.⁊.c.cū olim.quibus forte ſtaretur in caſu iſto quia diuerſi ſunt iſti caſus a precedētibus : ſed hec litera infert contrarium.

n Inſtitutis.que hēs.j e.ſi.nihil eſt.

o Maiorē. Hic habeſ q electio ſemp preualet poſtulationi ſm illos q dicūt:q hec eſt iuris diffinitio:niſi due ptes ſint in poſtulatione. De hac materia dictū eſt.ō.ō poſtu.bōe memorie.⁊ ideo

No.

preferentur numero. ar. j. de testi. in nostra. et est expressum. j. e. ecclesia vestra. ubi de hoc.

a Confirmes. Hic dicit papa electionem a minori parte capituli factam confirmari: et tamen pars alia non est eligendi potestate privata: quia non postulaverat indignam personam: et de iure licite poterant postulare sicut et eligere: et ita postulando non peccant: ergo ius eligendi non fuit devolutum ad pauciores: quod tunc demum locum habet cum maior pars scienter postulat vel eligit indignum. ut in fi. decret. dicitur. et io. de. j. e. cum ana. et in. c. ecclesia. et in. c. genesis. in quibus dicitur quod electio non valet nisi sit facta a maiori parte capituli: et hic confirmatur facta cum longe minori parte. Propter hec et alia que hic dicuntur, dicunt quidam quod hec decretalis ius commune non continet: sed fuit provisio de consensu partium: et hoc videtur probari illa superius si partes consenserint. Sed non procedas: et ex eo quod

papa admittit hic postulationem in discordia factam: non per eam nullum ius acquiritur postulato. j. de postu. c. pe. et quia non consuevit admittere tales postulationes in tanta discordia. j. de postu. bone. et ita in his duobus continet gratiam: quod satis potest procedi. et ita videtur quod utraque pars renunciet iuri suo: et quod dicit de consensu partium taliter procedatur. ut. j. dicitur in verbis premissis si partes consenserint etc. alias si contradicerent non taliter processissent: sed facta inquisitione super his de quibus permittitur: causam instructam remisissent ad papam. sed probatur. j. e. bone in parte decisa. Sed ubi due partes postulant aliquem: licet ius non acquiratur postulato ut agere possit: tamen potest petere gratiam: et iniuria fit ei si non fiat illa gratia. ar. ff. de aqua quo. et est. l. i. § permittitur. et de hoc non. j. de postu. gratum. et. c. pe. et ultra idem crederem si maior pars postularet quod gratiam deberet habere. et quod dicit de duabus partibus: non credo necessarium: sed quedam provisio fuit hic. ut dictum est quia maior pars et sanior: sive due partes sive omnes: totum dependet a superiore: sed quod in fine dicitur ius est.

b Maior. et ita videtur a contrario: quod si minor pars capituli scivisset illum esse indignum: alii non punirentur propter hoc. et ita est hic ar. quod utile viciatur per inutile. sic. j. e. c. pr. et est notabile illud: quod culpa et dolus minoris partis non nocet: nec ea que fiunt a minori parte irritantur propter hoc: et isti soli privati essent ipso iure eligendi in prima electione si alii non elegissent. ut. j. e. cum in cunctis. et hic et alii admitterentur: dum tamen probarent ignorantiam. j. e. innotuit. et si maior pars ignorasset illum indignum: utraque pars debet reprobari a priori ut dicitur. j. sed quod dicitur hic quod electio facta a minori parte confirmetur: quando pars maior postulantium scienter eligit indignum: intelligitur quando uno contextu fiunt postulatio et electio seu electiones: et hic contingit: secus si ex intervallo: tunc enim soli qui scienter postulant vel eligunt indignum: sunt eligendi seu postulandi potestate privati: illi qui ignoranter postulaverunt seu elegerunt indignum debent ab aliis ad electionem admitti: alias obtineret electio cassari propter contemptum: ut. j. e. eadem nostra.

c Postulata. ignoranter.

d Presumptione. i. ex certa scientia. j. e. innotuit. Sed quid si potuit esse dignus ut postulatus archiepiscopatus et indignus patriarchatus: qui iudicatus fuit dignus a papa vel a suo patriarcha quando confirmavit eum: quare deinde inveniri iubet contra moribus suis. j. illud. xvij. quia quod quia. C. de eru. l. l. ij. de. j. de el. c. quod accepimus. Dico licet quis reputetur dignus ad eam dignitatem: propterea non est dignus ad maiorem: licet cum eo dispenset cum aliquo in minori dignitate non tamen dispensatur ad maiorem. ut. di. non consuetudinem.

sufficerent: sive dignus sive indignus fuerit postulatus: tu postulatione repulsa electionem plebani auctoritate nostra confirmes[a]: dummodo nihil obsistat eidem: quod ipsum tanto prelatu reddat indignum. Si vero numerus postulantium invenitus fuerit duplo maior[b]: quemadmodum predictum est: et persona postulata[c] reperta fuerit indigna: tu tamen postulationem quam electionem non differas reprobare: nisi forsan omnes aut maior pars postulantium presumptione[d] damnabili postularint scienter indignum: ut hac vice merito debeant eligendi seu postulandi potestate privari[e]: et sic quoque casu electionem confirmes[f] que de persona idonea constiterit celebratam.

Idem in concilio generali.

Ne pro defectu pastoris[g] gregem dominicum lupus rapax invadat: aut in facultatibus suis ecclesia viduata grave dispendium patiatur: volentes in hoc etiam occurrere periculis animarum ecclesiarum indemnitatibus providere: statuimus ut ultra tres menses cathedralis vel regularis[h] ecclesia prelato non vacet: infra quos iusto impedimento[i] cessante: si electio celebrata non fuerit: qui eligere debuerant eligendi potestate careant ea vice[k]: ac ipsa eligendi potestas ad eum devolvatur[l], qui proximo preesse dignoscitur. Is vero ad quem devoluta fuerit potestas: deum habens pre oculis non differat ultra tres menses cum capituli sui consilio[m] et aliorum virorum prudentum...

e Privari. istud refero ad factum cum sint ipso iure privati. j. e. cum in cunctis. e. illis. j. qui scienter hoc fecerunt vel dicentur privari privati.

f Confirmes. cum sit facta a maiori parte illorum qui habebant ius eligendi.

g Ne pro defectu cathedralis quantum ad hoc nihil addit: sed ... erat hoc antiqua iura. l. di. postquam. et. lxiij. di. obeuntibus. et alii tres dantur ad consecrationes petendam. c. di. quoniam quidem.

h Regularis. Et sic preter hanc constitutionem: quod canon lateranensis concilii. j. de conces. preben. nulla. hodie non extenditur ad regulares prelaturas: quia hic equiparantur episcopatus et prelature regulares. j. de el. q. ult. sicque de temp.

i Impedimento. et ita non currit prescriptio contra canonicos: si iusta causa intervenient: et non eligunt: ar. xvij. di. de syracusane. e. lxj. di. bene nonne. c. j. de. j. de conces. preb. quia diversitatem. C. de inoffi. test. l. si maiores. ff. de. et ma. l. quidam. et l. sex. l. aut prez. Sed si papa interdiceret electionem: non minus currit eis tempus: nisi petant licentiam eligendi infra tempus statutum. j. e. c. ult. Sed numquid est hic necessaria prestatio: quod non possint eligere infra tres menses: quod videtur. j. de off. ordi. pastoralis. in fi. et j. de ... suis metus non credo quod necessaria sit in casu isto prestatio: quia debent petere licentiam: et si non petant sunt in mora: et ibi dicit.

k Ea vice. i. in prima electione: sed si cassaretur: vel si nollet venire vel si eligeret indignum: statim recuperarent ius suum. j. e. cum vintoniensis.

l Devolvatur. olim non devolvebatur ad proximum superiorem. j. de conces. preben. dilecti. sed ad papam: episcopatibus: et sic reducitur ad modum collationis dignitatum: ut dicitur. i. post ser. ... hic ut post tres devolvatur ad proximum superiorem. j. de conces. preb. ...

m Consilio. Sed numquid tenetur semper habere consilium capituli: sive ... non valet electio ... consilio capituli ... non possit ... debet facere sine illo. j. de his que fiunt a prela. sine consen. ca. nonutur. c. quanto. et quasi totum ar. j. e. cum in veteri. ubi cassatur electio: quia non fuit eorum tamen ... de quorum consilio debuit fieri electio. lxiij. di. obeuntibus. et xc. q. ult. c. ... nullius. Sed contra ... petere consilium. j. de ... clini. et ex consilio nemo obligatur. xiij. q. i. ... quod ...

Credo q hoc facere debuit consentiẽte capitulo vel maiori parte. alias nõ credo q solus hoc facere possit p iura p dicta. vel dic q sufficit tñ requirere consiliũ capituli in illo casu: de honestate cũ ad ipsum solũ deuenitur electio: et nõ ad capitulũ. Cõsiliũ vero alicuius nõ inducit necessitatẽ sed de honestate requiritur.

n Ipsius .s. vacãtis. hic precipitur vt de eadem ecclesia eligatur. Sed nõ ne ad metropolitanum deuoluitur idem ius q̃d habuit capitulum. si capitulum nõ potuit eligere videtur q velet .s.e. cum nobis. et .in causis. ergo et metropolitanus. Dico q primo debet inquirere personas ecclesie vacantis: et eligere de gremio ipsius ecclesie: et illud debet fieri p illa iura .lxi. dis. c. obitum. et .c. nullus et .xviij. q .ij. q̃ si. si d̃ si hoc nõ fecerit: nihilominus valebit electio. nam multa fieri nõ debent: facta tamen tenent .xxvij. q .i. nuptiarum. et .xxvij. di. si vir. et nulla inueniet q ppter hoc cassetur electio. de hac materia tractatur .s.e.c. cũ inter canonicos. sed quare dicitur hic q metropolitanus eligit de eadem ecclesia cum ipsi perdiderint ius eligendi. Respondeo ipsi perdiderunt ius eligendi actiue. q ipsi nõ possunt eligere: sed non passiue: q bene possunt eligi: et satis puniuntur in hoc: et nõ debent propter hoc dupliciter puniri: q pene restringẽde sunt: de pe. c. i. pen. Hic habes q qui eligere non possunt eligi possunt. Sed contra aliqui possunt eligere: sed non eligi .s. de ele. c. nihil. celebrat. nec priuat negligentia eos potestate eligendi. ibi non: et ibi ideo non possunt eligi: q non habent id propter quod eliguntur: hic bene habent excectionem sacramentorum.

drali[s] ecclesia vel regularis[h] prelato non vacet ultra quos iusto impedimento[i] cessante: si electio celebrata non fuerit qui eligere debuerant: eligendi potestate careant ea[k] vice: ac ipsa eligendi potestas ad eum qui proximo preesse dignoscitur deuoluatur[l]. Is vero ad quem fuerit deuoluta potestas: deum pre oculis habens: non differat ultra tres menses cum consilio[m] capituli sui et aliorum virorum prudentium viduatam ecclesiam de persona idonea ipsius[n] quidem ecclesie vel alterius si digna nõ reperiatur: illa canonice ordinare: si canonicam voluerit effugere vltionem. De eodem.

Uia propter diuersas electionum formas quas quidam inuenire conantur et multa impedimenta proueniunt et magna pericula imminẽt ecclesijs viduatis[o]: statuimus: vt cum electio fuerit celebranda: presentibus omnibus qui[p] debent et volunt[q] et possunt commode[r] interesse: assumantur tres de collegio[s] fide digni: qui secrete[t] et sigillati vota cũctorum diligẽter exquirãt et in scriptis redacta[v] mox[x]

o Uia propter. viduatis. per hoc videtur: q loquitur tm de electionibus prelatorum. s. episcoporum non canonicorum. Sed nunquid extendemus istam constitutionem ad omnes dignitates etiam ad non cathedrales et ad plebanatus et ad alias dignitates que prelatos habent in ecclesijs collegiatis. non videtur: cum ecclesie propter illas dignitates non dicantur viduate cum habeant episcopum. satis potest dici: q non extenditur ad alias dignitates: sed tantum ad episcopatus et regulares prelaturas: vt .s.e. ne pro defectu. tamen de facto bene extenditur ad alias dignitates: et de iure etiã bene potest intelligi constitutio ista de illis prelatis qui habent iurisdictionem generalem in ecclesijs collegiatis: quia tales prelati monasterij quodammodo appellantur .q .ij. sicut in vnaquaq. sed non de aliis dignitatibus seu personatibus in ecclesijs cathedralibus: quia in vocatione illarum dignitatum non dicitur ecclesia viduata. cum habeat episcopum qui omnis est ibi maritus. bernardus.

p Qui debent. hoc ideo dicit: quia omnes qui habent ius in electione sunt vocandi. supra eodem quod sicut: et qui sunt in quieta possessione eligendi simul sunt vocandi .s.e. q sicut .c. coram. et .c. bone. et de consue. si qua est. infra de causa posses. cum ecclesia.

q Qui volũt. bene dicit qui volunt: quia si quis non vult interesse electioni: alij procedere possunt sine illo. pelsq cõ fuerit .s.e. q sicut. et .c. cum nobis. et argu .s.e. ecclesia vestra. vbi de hoc dicitur. et sic omnes vocandi sunt qui commode possunt vocari. qui sunt vocandi dictum est .s.e. coram. et .j. co. in genesi.

r Commode. hoc ideo dicit: quia si commode et sine periculo vocari nõ possunt: non sunt vocandi .s.e. q sicut .§. i.

s De collegio. p hoc videtur dari occasio discordie: quia facilius possent ipsi concordare in vnam personam: quam assumant in prelatum: q in istos tres et si discordant canonici in eligendo istos tres: et que inquiratur de meritis et zelo eligentium: sicut in electione episcopi. Dico q in istis inquisitoribus non requiritur illa examinatio: quia ipsi non eligunt: sed inquirunt vota fratrum: et hoc potest fieri per quoslibet de capitulo dum tamen sint viri dignitatis causa inquisitionis secrete fiat: quia quidam forte timore vel fauore timent aliquem nominare in publico: quem nominant in secreto: et libere nominat quẽ volũt. libera enim debet esse voluntas in eligendo .viij. q .ij. dilectissimi. et .s.e.ca. bone. et .s.c. prori. sicut in matrimonio carnali .j. de spon. cum locum. et preterea. per hoc obuiatur malicijs quorũdam: qui statim eligebant et appellabant: ne alij eligerent .s.e. considerauimus. per istam constitutionem malicijs et cauillationibus talium obuiatur.

t Secrete. Sicut testes in secreto deponere debẽt: vt liberius dicant veritatem: alias non valet dictum testis .j. de testi. venerabili. et .C. de testi. nullum. et .j. de accusa. inquisitionis .§. ij. alias non valet: nisi fiat secrete.

v Redacta. per ipsos scrutatores vel per tabellionem: et q dicit secreto capitulum tantum excluditur: et non persone necessarie.

x Mox. i. incontinenti nullo actu contrario intermedio p vota quesita et vno contextu: sicut testamentum .ff. q testa. heredes palam. in si. optime ponit sensum istius mox .j.e. cum p petitam. vbi cassatur electio. q statim post collationem celebrata non fuit: arg .j. de testi. cogen. preterea. quandoq mox aliter accipitur. i. statim cum quodam temperamento .x. dierum .ff. de cõsti. pecu. promissor. et .n. et quandoq dicitur ad annum .xx. q .v. si in qualibet. et .c. puel. la. et cum quodam temperamento sine spacio .ff. et de solu. quod dicimus .ff. ad .l. fal. l. i. §. in .ii. Item qu indoq cum primum potuit .ff. ad tertul. l. ij. in .§. iteri et consilium: illico .i. vsq ad iriduum .C. de iud. cum specialis. et .C. de errore aduo. l. vlti.

a Publicent. postq publicationē variare nequeūt electores. ſ. e. publicato. ⁊ iō locum non hȝ appellatio. immo cōpellendi ſunt ad electionē: vt. ſ. e. publicato.

b Collatione. ſ. numeri ad numerū: vt ſciat̄ i quē maior ps cōſentiat: ⁊ zeli ad zelum ⁊ meriti ad meritū ⁊ numeri ad numerum dʒ fieri collatio hoc eni ē forma electōis qn̄ duo electi ſunt: al's qn̄ vn⁹: ⁊ ſic nō ē neceſſe: ⁊ ſic tria ɔferunt̄ numer⁹ ad numerū meritū ad meritū ⁊ zelus ad zelū. ſ. e. i geneſi. ⁊. c. eccleſia vr̄a. ⁊ ibi de hoc tractat̄. ⁊. ā. e. venerabilez.

c Sanior. dic vt. ſ. eo. ecclia vr̄a. Circa formaz iſtā qdā ita ſūt exacta diligentia obſeruāda: vt ſi ɔtrafactū fuerit electio aliqn̄ ē irrita. ſ. e. ecclia vr̄a. ⁊. c. in geneſi. aliqn̄ ē irritanda. ſ. e. cū p⁹ petitā. ⁊. c. cumana. i viro qʒ tn̄ caſu non valet: vt hic dicitur in ṽſi. aliter ⁊c. Iſta qdē ſūt de ſbā electōis ſiue forma: vt ſecreto ⁊ ſigillatim inqſitio fiat ⁊ publicatio i cōi collatio ⁊ cōis electio incōtinēti nullo actu ɔ̄rio itermiſſo vnum poſt aliud faciēdo: vt hec ꝓbant̄. ſ. e. cū poſt petitā. ⁊. c. cumana in fi. ⁊. c. in geneſi. ⁊ vota in ſcriptis redacta: vt appeat p ſcripturā de cōſenſu cuiuſlibet: vt ſi vellet mutare ei ſcriptū obuiet. i. q. vij. ſaluberrimū. ⁊. xxvij. q. i. cēs femine. ⁊. xx. q. i. vidua. Et ꝙ qlibet ſit vocādus q cōmode vocari poſſit: nō credo eē de ſbā electionis vt ꝓpterea caſſet̄ electio dūmō cōtēpt⁹ poſtea ɔſentiat electioni facte. ā. e. ꝙ ſicut. q: rees tm̄ debeāt eē inqſitores: nō credo eē de ſbā dūmodo tot ſint inqſitores ꝙ fraus fieri nō poſſit: ar. ā. e. cum dilecti. q: q plus facit non vr̄ facere. Cōtra. ff. de ſer. vr. pdi. ſi arborē. ⁊ ſi ɔſlua nō viciant: neceſſaria vo ptermiſſa diminuunt ɔ̄riū. C. de teſta. l. teſtm̄. ⁊. ff. de ſup. lega. l. legata in pn̄. ⁊. l. labeo. Nec credo eē de ſbā ꝙ ſint de eodez collegio: quia in electionibus conſilium religioſoꝝ viroꝝ inqri debet. lxiij. di. obeuntibus. ⁊. ā. e. ꝑ. dūmodo non ſint laici. ſ. e. meſſana. ⁊. c. ſacroſancta.

d Viris. ⁊ iſti pn̄t eē alij a capitulo dūmō viri religioſi: nec ipſi exprimunt̄. ð capitulo: q: hn̄ pn̄t ptātem ſuā dare aliqs. ā. e. cām que. ⁊ licet dicatur aliqbus vni tn̄ cōmini pōt: vt i pdi. decre. cām q. q: nō eſt iſtud de forma: imo meli⁹ pōt expediri p vnum q̄ꝫ p plures. ſ. duos q: tunc res fere ſine exitu ē. ff. de arbi. item ſi vn⁹. §. vlt. arg. ɔ̄. i. de offi. de prudentiam.

e Vice oium. Sed nunqd maior ps poſſet ſeq iſtam formā aliꝭ ɔ̄dicentibus. vr̄ ꝙ ſic: q: qđ maior ps facit, totū capitulum facere vr̄: ⁊ firmitatē debet ſortiri niſi rōnabilis cā a potioribus oſtendat̄. ſ. de his que i fi. a ma. par. ca. cū in cūctis. ſanū vr̄ equū. ⁊ ſic vitat̄ diſcordia: ⁊ facilius ɔſulit̄ eccle iſto mō q̄ꝫ p ſcrutiniū. Sʒ lr̄a iſta ɔ̄dicit: vbi dicit vice oium ⁊ ꝙ dicit aliter electio facta nō valet. Et alia pōt rō eē: q: cum quilibet habeat vocē i electione: nō dʒ priuari iure ſuo nec aliqs dʒ cōpelli ius ſuum dare alij. C. de cōtra emp. inuitum. ⁊. l. in vendendis. ſic ⁊ emptio voluntaria eſt. ff. fami. herc. ſi pignori. §. vlt. Alij dicunt ꝙ maior ps hn̄ pōt ptātem eligendi committere minori pte ɔ̄dicente: qđ mihi nō vr̄: q: non ſeruatur forma ſecunda cū ⁊ illa dʒ ſeruari ſicut ⁊ alie due.

publicent[a] in communi nullo prorſus ap. obſtaculo interiecto: vt is collatiōe[b] habita eligat̄: i quē oēs vel maior ⁊ ſanior[c] ps capituli cōſentit: vel ſaltē eligēdi poteſtas aliqb⁹ viris[d] idoneis cōmittat̄: q vice[e] oium eccleſie viduate prouideant de paſtore: aliter electio facta nō valeat: niſi forte cōiter eēt ab omnibus quaſi per inſpiratōnē abſqʒ vicio celebrata. Qui vero ɔ̄ preſcriptas formas eligere attentauerint: eligendi ea vice ptāte priuentur[f]. Illud autez penitus interdicim⁹, neqʒ i electionis negocio ꝓcuratorē conſtituat: niſi ſit abſens i eo⁹ loco ð quo debeat aduocari iuſtoqʒ īpedimēto detētus venire[h] nō poſſit ſup quo ſi opus fuerit fidē faciat iuramēto: ⁊ tūc ſi voluerit vni cōmittat de ipſo collegio vicē ſuā. Electiones quoqʒ clādeſtinas[i] reprobam⁹: ſtatuētes vt q̄cito electio fuerit celebrata: ſolēnit̄ publicet̄. [...]dem in eodem.

Quiſquis electioni de ſe

f Priuentur. p ſnīam non ipſo iure. ſ. e. cumana in fi. vnde ſignat̄ cōtra. ā. e. cū in cūctis. vbi ipſo iure priuati ſunt. de hoc dic vt dixi. ſ. e. cumana. in fi.

g In eo loco. de hoc dixi. ā. e. coram.

h Venire. ſi venire nō pōt quare citat̄ nō vr̄ citand⁹ vñ alij eligere pn̄t. Sʒ h nō ē verū: q: citādi ſūt ſp abn̄tes ex quo pn̄t cōmode citari: ſiue venire pn̄t ſiue nō: ⁊ q: h ipſum dubiū poſſet eē pn̄tib⁹. ā. e. ꝙ ſicut. Et itelligo illū venire nō poſſe q ꝓpter timorez nō pōt venire ad locū. ā. e. bone memorie. ſʒ i caſu illi⁹ capli bone non tenet̄ ɔmittere vices ſuas: vt nō. ibi i glo. q icipit ſicitati. vr̄ ꝓpt infirmitatē. v. q. iij. ſi egrotās. vel ſi vocetur ad mai⁹ tribunal. ff. ð re iudi. ɔ̄ pupillū. ⁊ iō cū iuſta cā ſit ipedit⁹. iure ſuo priuari ſine culpa ſua nō dʒ: vt. ſ. vt li. nō ɔte qm̄ frequēter. §. ij. vñ. qđ p ſe nō pōt p aliū exeqat̄. ff. ð pcu. l. i. ſic. i iudice. ſ. ð offi. dele. ſi ꝓ debilitate. ⁊. c. paſtoralis i fi. Et ē ar. op. ɔ̄. illos q dicūt ꝙ ſi plures iudices ſunt cū illa cl'a: ꝙ ſi nō oēs ⁊c. ꝙ ille qui nō pōt intereſſe: lʒ cōmittere poſſit vices ſuas: ſocij non tenent̄ ipſū admittere: q: extat cōditio: qđ falſum eſt: hic nō pōt itereſſe ⁊ tn̄ alij tenent̄ ꝓcuratorē illi⁹ admitter̄ de illa materia dr̄. ſ. de offi. dele. corā. ⁊ iſte ꝓcurator cū ſit de capitulo habebit duplicē vocem. ſ. e. cōgregato. ⁊ ar. ſ. de iudi. cū oli ar. ā. e. ſcriptuz. Nec credo ꝙ multū expediat ꝙ iſte q dat ꝓcuratorē debeat iuramentum p̄ſtare: ſed iō dicit ſi opus eſt fidē faciat iuramento ꝙ ſi pn̄tes nollent ei credere ſup impedimēto quo detinetur nec aliter admittere velint ꝓcuratorē: qui nō haberet veriſimilē pſumptionē: tūc dʒ iurare ꝙ impeditus venire nō poſſit: tūc tenent̄ illū admittere. Sed qđ ſi nullus vellet de capitulo recipe vicē ſuā: nunqd poſſet alij cōmittere q nō eēt de collegio. vr̄ ꝙ ſic: q: p hanc lr̄am cōſtat ꝙ ipſe debet intereſſe p ſe vel p alium: ⁊ ita ſi null⁹ vult recipere vicē ſuam pōt alicui viro religioſo clerico ɔmittere vicē ſuā: al's nō valet electio ſi eligerent ⁊ hoc nō credo eſſe ɔ̄ ſbam ſi alium admittant q nō ſit ð collegio: q: ⁊ viri religioſi vocandi ſunt ad electionē: ⁊ de eoꝝ ɔſilio eſt faciēda: ita ꝙ nō valet al's electio. lxiij. di. obeūtibus. tn̄ nō credo ꝙ hodie canonici ad hoc teneātur: niſi velint ⁊ illud. c. obeūtib⁹. non tenet niſi quo ad honeſtatē. canonici tn̄ tenent̄ recipe illum cui cōmiſerit vices ſuas auctoritate hui⁹ canonis: arg. ɔ̄ ð reſcrip. cū ɔtingat. ⁊. ſ. de ap. cū ſpāli. vel ſi nolint recipe: poteſt exprimere ſuā volūtatē p lr̄as ſuas: ⁊ voluntas illa cuʒ aliqs publicet̄: ⁊ ſic eē capitulū nō ɔmittat.

i Clādeſtinas. Illa electio dicit̄ clādeſtina que fit ſingulariter ⁊ occulte per occulta ɔuēticula. lxxix. di. c. ij. ⁊ q̄ꝫdiu publicatio facta nō ē: dr̄ clandeſtina: vt hic in fi. ⁊ q̄cito facta eſt dʒ publicari: al's non valet: vt dictum

est.r.j.vt ec.bene.vt nostrum.

k Visqz.abusum.vt laicus princeps vel ptās inter sit electionib⁹:r talis nō casus sed abusus:vt.s. e.cū terra.r.c.q sicut.r ꝯ ecclesiasticam libertatē vt ibi ...:r hoc intellige cū clerici sponte laicos admittūt secus si p vim vel impressionē eligerent: qr tunc non ...s.e.cū vintoniensis.b.

l Libertatez. qr si admitterenf laici siue huiusmodi ptātes assumerēt sibi ius i posteruz r sic periret libertas ecclesie: qr in electionibus liberuz dz eē arbitriū cuiusl.bet. viij.q. ij. dilectissimi. si/cut i matrimonio carnali.j.de spon. cū locū r iō talis electio nulla est:q fit ꝯ libertatē ecclesie.j e.sacrosancta r.c.messana.r.s. e.cū terra.r ita laici oino excludēdi sunt i collegiatis ecclesiis.

m Fiat p hoc q dicit fiat q futuri tēporis ē: vř q nō ipso iure:sed p sniam debeat suspēdi:r facit ad hoc.j.d iure pa.pterea.vř tñ q ipso iure p id qd sequif nō absqz dispensatione rē.r ē verū q ipso iure fit ineligibilis :et ad hoc facit.xvi.q.vij.siqs deinceps.r.s.e.ne p defectu v.careāt ea vice.sz ibi suspensio durat quousqz dignitatē taliter adeptā dimiserit:r q sic suspēsus ē sicut p suū factū suspendif:ita p actum ꝯriū restituif.xv.q.vi.nos sanctorum.r.lxxxi.dis.siquis presbr.r.c. siquis.āmodo Sed nunquid episcopus potest dispensare cum talib⁹ credo q sic:ex eo enim q conditor canonis hic non reseruauit sibi dispensationem:a'ijs ꝯcessisse vř.j.de sen. ex.nuper.r.j.de preben.de multa in fi.r.c.graue in fi.r hoc minus est adulterio in quo potest eps dispēsare.j. de iudi.atsi clerici.

n Irritam.sic.s.e.cum in cunctis.vbi electio ipso iure irrita est:que fit de persona indigna.

o Suspendātur.p sniam:sic.j.e.cumana i fi.sic intelligitur.s.eo.quia propter.contra.s.eo.cum in cunctis. vbi ipso iure beneficijs ecclesiasticis sunt priuati. quidam dicunt q standum est huic r non illi:r in alio etiā corrigitur ille canon:ibi eligēdi potestate priuatos per ca.priori.quia propter.diuersitas istius verbi quantuz ad electionem habetur.j.e.cumana in fi.sed q dicit ab officijs r beneficijs priuentur:hoc est verum q per sententiam priuandi sunt:r illud.c.cum in cunctis.nō corrigitur:vnde ipso iure priuati sunt beneficijs per triēnium.r ratio diuersitatis hec est:hic priuantur officijs et beneficijs:r sic in duobus puniunf:quia plus peccant r ibi priuati sunt in bnficiis tm:qr minus peccant ibi q̄ hic vt sic quedam compensatio sit hincinde. Vel verius diuersi sunt isti casus r in diuerso casu loquūf:r iō diuerse pene.hic maior pena imponitur q̄ ibi:qr plus offendit:q contra ecclesiasticam libertatē aliquid facit:sed ibi eligitur persona indigna.

p Tūc.i.ea vice:sic.s. e.cum in cunctis. sed si in illo triennio quo suspensi sunt iterum vacaret:videf p illam expositionem q canonici possent eligere:r ita suspēsi eligent: sed hoc eē nō potest.s.eo.cuz inter.r. r ideo istud tunc respicit totum triennium : et hoc intellige qñ omnes delinquunt : sed si aliq non deliquissent ipsi eligerent.s.e.scriptum est in fi.r.c.cum in cunctis. b.

q Priuati.s.e.c.xi. contra.vbi priuantur p sententiam idem est : qa plus peccant isti q̄ illi: vt dictum est:r ideo hic ipso iure ibi non: r in diuerso casu loquunf.

r Nihil est. examinet ad illum enim pertinet examinatō ad quē pertinet confirmatio: et ex officio suo dz examinare personam electi r formam electionis:etiam si nō obijciatur aliquid electo.s.e.cum nobis olim.r.c. venerabilem.v.ē enim generaliter rē.r.lxxvij.di.quid est cito.r.j.de here.cuz ex iniuncto.Quia eius interest ne puniatur:si promoueret indignum:vt.j.e.sequitur.

facte per secularis potestatis abusum[k] consentire presūpsit contra canonicam libertatez[l] r electionis cōmodo careat r ieligibilis fiat[m] :nec absqz dispensatione ad aliquā valeat eligi dignitatez. ¶ Qui vero electionem huiusmodi : quaz ipso iure irritaz[n] esse censem⁹ presumpserint celebrare r ab officijs r bnficijs penitus suspendantur[o] per triennium eligendi tunc[p] potestate priuati[q]. ¶ Idem in eodem.

Nihil est quod ecclesie dei magis officiat:q̄ q indigni assumiātur prelati ad regimen animarum. Volentes igitur huic morbo adhibere necessariam medelam irrefragabili constitutione sancimus:quatenus cum quisquā ad regimen animarum fuerit electus : is ad quem pertinet ipsius confirmatio diligenter examinet[r]:r electionis processum r psonā electi:vt cū oia rite cōcurrerint:munus ei cōfirmationis impēdat: qr si secus fuerit incaute presumptū : nō solū deijciendus ē indigne[s] p motus verū etiā indigne promouēs puniendus. Ipsū quoqz decernimus hac aiaduersione puniri:vt cum de ipsi⁹ cōstiterit negligentia : maxime si hominem insufficientis sciētie[t] vel inhoneste vite vel etatis[v] illegitime approbauerit: non solum confirmandi primum successorem illius careat ptāte[x] verū etiā ne aliquo casu penā effugiat:a pceptione ppriij bñficij suspendatur[y]

s Indigne.sic.lxxi.di.tantis.

t Scientie que impedit promouendum.j.e.congregato.r deijcit iam promotum.j.de eta.r.qua.c.vlt.

v Etatis.s.e.cū i cūctis.r ita expsse pz hic:q epi i etate dispēsare nō pñt:de hoc dixi.s.e.cū dilecti.i glo.sz nunqd cū puniātur si hoc fecerint:al's nō deberent puniri: qr qd legitime factum ē penā nō meref.C.ad.l.iul.d adul.gracchus.

x Potestatē.ipso iure.si.s.e.ti.ne pro defectu.r.c.cum in cūctis.in fi l.

y Suspendatur.varie pene statuunf a canonibus circa illos q illicite pmouēt idignos:r illos q illicite pmouenf:qñqz priuaf ptāte ꝯferēdi illū ordinē quē illicite ꝯtulerūt.vt.i.q.i. siq epi.r.j.d temp.or.lras.xxxvi.di.is q ecclasticis.r ordinatus remouef a clero.l.di.ex penitētib⁹.qñqz suspenditur a celebratione misse p annū.lv.di.nullus.qñqz deponif.lxvij.di. c.vlt.vbi eps ordinat⁹ pter sciam archiepi deponif.li.di.c.i. r hic statuif pena circa illos q pmouēt indignos:q debēt suspendi:vt hic dicit p sniam a suo supiore:cū hoc ad ipsū ptinerit.huic assignaf ꝯ.j.de pbē.graue.ibi eni nō punif qui pmouet indignos:nisi post primā r secūdā correctionez : r hic statim sine aliqua admonitione.Item hic ordinati siue pmoti remouēf:ibi nō. Dicas q i alio casu hic r i alio ibi.hic loqtur de his q pmouef ad dignitates r ad regimen aiarum:vt

dicit in principio: et qz plus peccant plus puniuntur sine aliqua admonitione: qz et pcre dignitatis psonis vilibus pate re non debent. j. de excess. pla. iter dilectos. et. j. de iureiurã. q̃relã. et. C. de infa. l. vna. li. x. et. C. de digni. neqz famosis. li. xij. ibi loquimur de bñficijs simplicibus: vbi nõ reqrif tãta maturitas: et iõ h3 ibi locũ correctio: qz in pmotiõe illoꝝ non est tale periculum: vnde illi non remouenf: sed isti sic: et ita cõtra non est: qz diuersitas ɔ̃dictionez impedit sicut dicitur diuersuz tẽpus impedit contradictionem.

a Grauiori. ad arbitrium iudicis: cum hoc non determinetur. j. de elect. et. ele. de causis. j. de accusa. super his. et magis punienda est malicia q̃3 negligentia. j. de fal. ad falsariorũ in fi.

b Canonicam. j. e. c. cũ in cunctis in fi.

c Ad romanum. sunt abbates. s. de consue. cum venerabilis. si ue epi.

d Ultra italiam. Lz fines italie non vbiqz distent a roma: equaliter tamen omnes dicuntur remoti q ultra duas dietas ex dicẽ. suã distant. s. de rescrip. nõnulli. Sed istud verũ ẽ quo ad iudicia: sed quãtũ ad hũc casũ q distant p duas et dimidiaz vel tres aut parũ plus: nõ credo q debeat habere illud bñficiuz: qz modica distãtia etiã cõsuetudini statur: et ita aliqd statuitur ppter distantiã qd als nõ fieret: sic. lxxiij. di. cũ longe. et. j. ð do. et contu. cum olim.

e Administrent. In duobus casib9 ex sola electiõe habetur ius administrãdi i his: videl3 q subsũt nullo medio romano põtifici. vt eie. et i ro. pon. lxiij. di. i noie dñi. sed qd si suffraganeus ẽ valde remot9 a suo metropolitano: nũqd eodẽ mõ põt ministrare. vr q sic cũ eadẽ cã sõstit ergo vt q idẽ ius. s. ð cõ. in translato. et c. nã cõcupiscẽtiã. et. j. ð trãsla. inf corpal. a. et. j. ð ɔ̃firma. vti. vel inuti. cũ dilecta. et si nimia subtilitate vtamur res ecclesiarũ deperirẽt. C. ð. v̈. sig. cũ qdã. circa fi. et. C. ad treb. l. pe. Sed contra videtur: qz cũ illud etiã dispẽsatiue sit dictũ talis dispensatio ad similia non protendif. j. ð re iudi. i cau. et. vi. di. cenomani. nec hic excusat rex picu. li. j. ð ma. et ob. illud. Sz pone q talis plat9 tpe ɔ̃firmatiõis sue repif mir9 idoneus: et sic repeli: nũqd ea q̃ m dio tpe fecit sunt cassãda. vr q sic. j. de here. fraternitatis. et. xij. q. ij. alienationes. et xxiij. di. c. vlti. et si principale cassatur et ea q̃ facta sunt ex eo vel ob id. C. de le. nõ dubium. et. j. de fide instrumẽ. dilectis. Sed cõtrarium verũ ẽ in hoc casu: qz fuit in quieta administratione et in quasi possessione pmotione ð licentia pape et p plato habito. vñ oia que fecit medio tpe rata sunt q̃ poterat facere: ar. j. de iure pa. ex lr̃is. et c. ɔ̃sultationib9. et. s. ... que relatũ. q. vij. §. verũ. et. ff. ð ɔ̃cu. i p̃curatore. in fi. et. C. ð te. a. l. i. que facere poterat: ideo dixi: qz de rebus ecclesie alienare nõ posset: qz illud ei p̃hibef: vt hic dicit: l3 circa spũalia valet quicqd fecit: et i tpalibus b̃n administrando enẽdo re

quousqz si equum fuerit indulgentiã valeat promereri. Si vero conuictus fuerit in hoc per maliciam excessisse grauiori9 subiaceat vltioni. Episcopi quoqz tales ad sacros ordines et ecclesiasticas dignitates promouere procurent: qui commissum sibi officiuz digne valeãt adiplere: si et ipsi canonicã9 cupiũt effugeř vltionẽ.

Ceterũ q ad romanũ pti nẽt imediate pontificẽ ad pcipiendã sui ɔ̃firmationẽ officij eius se cõspectui si commode fieri põt psonaliter repsentẽt: aut psonas trãsmittant idoneas p quas diligens inqsitio super electionibus et electis possit haberi: vt sic demum per ipsius circunspectionem consilij sui plenitudinẽ officij assequantur: cum eis nihil obsisterit de canonicis institutis: ita q interim valde remoti: videlicet vltra italiam constituti: si electi fuerint in concordia dispensatiue ppter necessitates ecclesiarum et vtilitates in spiritualibus et temporalibus administrent: sic tamen vt de rebus ecclesiasticis nihil penitus alienent. mun9 vero benedictionis seu consecrationis recipiant: sicut hactenus recipere consueuerunt. [illegible] cno. iij in capitulo constãtinopolitano.

Et preterite: et infra. Presentium auctori

cipiendo ad vtilitatem ecclesie nõ dando: arg. ff. si cer. pe. ei9 q in ɔ̃uincia. et. i. q. i. siqs a simoniacis. et hoc confirmat lr̃a hic l fi. Sed siqs intrusus acqrat eccle: nũqd et illud cassabif cũ ipso. vr q sic p iura prius dicta et qz cõmodũ cũ incõmodũ d3 cõpensari. ff. de neg. ge. si negocium. Credo q nõ cassabunf nisi ea q̃ pperam facta sunt in ɔ̃iudiciuz ecclesie: sed vtilia remanebũt penes ecclesiam: qz eo i fauorem eccle talia cassenf i lesionem eius nõ debent retorqueri. ff. de leg. q fauore. et. ff. ð nu no. li. iud. x.

f Et preterite necessarie. sic p3 q si capl'z facit expen. vacante ecclesia p negocio electiõis pmouendeaut et p electiõne epi ɔ̃firmanda vel als totũ pñt repetere ab epo. idẽ intellige p electiõe alteri9 plati: quia hincinde eadẽ rõ et idẽ ius. C. ad. l. fal. l. vl. C. de inoffi. do. ɔ̃scribus. C. de li. prete. l. i. et ille expense necessarie debẽt eẽ et moderate quas fecerunt occasione isti9 electionis: vt hic dicit. et. j. ð do. et contu. cũ dilecti. j. ð eo q mit. in pos. cũ venissent in fi. nec debent excedere pbabilẽ modũ. ff. ð dã. infec. inter quas. §. vl. cũ. l. se. nec delicate: qz nec delicatus debitor nec onerosus creditor est audiendus. ff. de pig. ac. si seruos. et dicunf expẽse necessarie sine qbus negociũ expediri non põt: vel sine qbus res efficiaf deterior. ff. de impẽ. i rebus do. fac. l. i. ij. iij. et. iiij. et. ff. de. v̈. sig. impẽse. et sufficit si credat expedire l3 non expediat. ff. de bo. auc. iudi. pos. pretor. §. ij. et cum ipsi canonici vtilitatez patriarche pcurauerint: dignũ est vt suũ stipendiũ cõsequãtur. xij. q. iiij. quicũqz. qz illud de suo facere non tenebatur: qz nemo cogif inuitus de suo facere beneficium. x. q. ij. precarie. et vtiliter negocium suum gestum est. ff. de nego. ge. pomponi9 in fi. cũ. l. se. sed an vltro. Sed qd si duo i discordia elegerẽt. Dici t qdã q tunc nõ repetẽt expẽsas. Idẽ credo dicẽdũ qd de vno dũmõ maior ps capituli eerket p electo et obtineat: qz idẽ est ac si totuz capitulũ. quare eodẽ mõ nõ solueret ille cõfirmatus expẽsas nõ video: eadem rõ est hic.

g Pro electionis negocio. Illas autem nõ solueret: quas propter hoc fecerunt. j. de eo qui mit. in pos. cum venissent in fi. et. j. de procu. cum pro cã. et ppter hoc negocium interuenit als si p suis negocijs iuissent vel misissent l3 tractassent pdictum negociũ nõ haberẽt expensas. j. de pcu. cum p cã. nisi quatenus plus expendissẽt propter longiorez moram. ff. famili. her. ex parte. in pn. ff. de neg. ge. si cõe.

h Occupent. et. ne. n. q ius sibi dicunt in rebus occu-

pa[illegible] debe[illegible] cadere a iure suo. ff qd me. cau. ertat edictum. et ff. ad. l. iul. de vi priua. creditores. et. xvi. q. vi. placuit. imo tenent bona decedentis cōseruare futuro successori. xii. q. ii. hec huius placiti. et c. cum non liceat j. de offi. or. di. cū vos. sed si occupent bona: tunc sufficit qd habent.

n Constitutis. quo iure. Isti abbates petebant electionem fiscani abbatis cassari. in quo dicebant se fuisse contemptos: et sic cum diceret se fuisse in quasi possessione eligendi: videtur q inique sit actum cum illis: quia possessor non tenetur dicere titulum sue possessionis. C. de peti. here. cogi. et. ij. q. v. §. i. non est ita: quia isti tēpore petitionis sue expulsi erant de possessione iuris: quod se habere credebant quia quandoque forte habuerūt vocem in capitulo fiscani. Et ideo quia eis contēptis erat facta electio petebant illam cassari. sic j. de causa posses. cum ecclesia. cum enim peterēt illam cassari: et ad eos de iure cōmuni non pertineret electio: merito debebat exprimere quo iure hoc petebant: quia sine actione vel causa nemo experitur. C. de edi. diui hadriani tol. l. fi. ff de nego. ges. si pupilli. §. vi. et. ff. de admini. tu. q̄ties. §. itē. si tpale. quia ineptam actionem siue causam exposuerunt: imponitur eis silentium. j. de iud. examinata: quia in diuersis monasteriis non potest quis esse monachus: ergo nec vocem habere. j. de relig. domi. c. vlti. in fi. sed si allegassent solūmodo consuetudinem nemie ecclesiarum suarum: et probauissent se in quasi possessione fuisse: tunc cassata fuisset electio. j. de cā posses. cum ecclesia: sed nomine suo non poterant allegare consuetudinem. Et sic nota q qui non est de collegio si electionem non petat cassari debet assignare causam sue petitionis et idoneam. alias repellitur vt hic habes. Item idem est si ante electionem dicat se debere interesse: et ab illis de collegio hoc negatur protestatione premissa: vt si docuerit de iure suo: valeat vox eius: possunt procedere omnes ad electionem: et in hoc casu necesse est docere de iure suo: et sola possessio in hoc casu non prodest. j. e. cum ina. hic enim agitur confessoria et negatoria de hoc dicitur. j. de cā pos. cū ecclesia.

i Cum post petitam. instanter. peti debent instanter antequam admittatur. sicut et pallium. c. di. pri. sca. sicut et libelli dimissorij. ii. q. vi. post appellationē. j. de appell. cordi. et. ff. d libel. dimis. l. vna. Item et sponsa nō debet statim tradi: vt charior sit dilata. xvij. q. ij. institutum. item remissio peccatorum: de peni. d. i. importuna. et ea obtenta necesse habz cedere. j. de renūc. quidam.

tate statuimus: vt expense necessarie quas capitulum constantinopol. vel eius nuncij vacante sede pro electionis negocio fecerint de bonis patriarchatus fiāt totaliter vel redantur: dūmodo ipsius bona decedentis patriarche nō occupent vel vsurpent.

Idem electo lugdoñ.

Cum post petitam instanter et demum obtentam quondam lugdoneñ. archiepiscopi cessionem vota canonicorum lugdoñ. in te tunc ipsorum prepositum concorditer conuenissent: quia tandem examinato sicut decuit processu electionis tue inuenimus eam post publicationem consensuum et collationis tractatum aliquādiu fuisse protractam assensumque tuum priusquam electus fueris requisitum: electionem eandem ex ipsius dūtaxat inordinato processu iusticia cassauimus exigente.

Idem eboraceñ. priori et magistro guido. decano pol.

Constitutis in presentia nostra procuratoribus sancti taurini eboraceñ. et sancti leofredi de cruce abbatum et infra. Cum autem procuratores ipsorum abbatum iussi essent exprimere quo iure ipsi abbates deberēt electioni abbatis fiscañ. monasterij interesse responderūt q olim cum assumerētur in suorum monasteriorum abbates: fuit specialiter indultum eis ab abbate et conuentu monasterij fiscañ. vt haberent vocē in capitulo eorundem

k Protractam. Sed videtur q per talem prorogationem non debz cassari: quia non omne quod differendi causa fit adnumerandum est more. ff. de vsuris sciendum. et quod differtur no aufertur. xxxij. q. ij. ancillam. Imo maturiori consilio perficit. de pe. dis. vij. c. i. ideo non debent differri: quia amplius deliberare non possunt: cum etiam mutare nequeant vota sua. j. eo. publicato. Et ideo incōtinenti electio fieri deberet anq̄ ad alia diuertant. vno enim contextu totum fieri debet. s. e. quia propter. et. ff. de testamen. heredis palam. in fi. de hoc dicitur. s. e. auditis.

l Requisitum. Sed nunquid sola requisitio sufficeret ad cassationem. non videtur: quia in fraudem posset ab aliquo emulo prouocari. simile. j. de simo. sicut. et ideo non videtur impediri sola requisitio: sed si consensum: tunc sufficit ad cassandum propter ambitionem et simile. s. eo. officij. et c. cum ad nostram. et. i. q. vi. sicut his. et. C. de episco. et clericis. si quenquam et non ambitione sed labore ad dignitatem conuenit peruenire. C. de re mili. contra publicam. h. xij. et ita vtrunque istorum reddit formam inutilem. hic requisitus consentit: et ista fuit causa quare cassata fuit electio. si xpo dissentiat nō est eligendus.

m Inordinato. quia ex his que inordinate fuerunt facta non potest aliquid ordinabiliter agi. j. de accusa. qualiter et quando. ii. s. de rescrip. cum dilecta. et qualiter forma serua. e debeat. dictum est supra eodem quia propter.

o Vocē in capitulo. Isti abbates erant monachi monasterij fiscañ. qñ assūpti fuerūt in abbates: et tunc conuentus reseruauit illis cōfraternitatē: et q haberēt vocē in capitulo fiscañ. Et ita hoc pretextu se credebant debere vocari ad electionem abbatis: sic cōsueuerunt facere multi monachi: vt quasi sint de collegio vtriusque monasterij: vt sic possint eligi si conueniant vt de collegio eodē fiat electio. Istud hodie reprobat. nullus enim potest eē monachus in pluribus monasterijs: nec abbas pōt preesse diuersis monasterijs. j. de reli. do. ne nimia. §. fi. et ideo si causam allegassent ab illis abbatibus nulla fuisset accepta cām etiā postq̄ causa illa repulsa fuit allegassēt: bñ debuissēt audiri p predictā decre. examinata. et. j. de dona. inter dilectos. et. ff. de excep. rei. iud. et an eadē. et. j. de causa pos. cū ecclesia. et. j. de iudi. examinata.

a Ecclesia vestra. dirigebant ꝯsentiendo in ipsū ⁊ noiando ipsū. Sȝ videt ꝙ sufficiebat: exquo thomas habebat maiorē partē. ꝗ aliqs alioꝝ. ar. ff. de verbo. sig. maiorē. vbi dr̄ qs possedisse maiorē partē anni. ⁊ tn̄ nō possedit nisi duobus mensibus: illud verū est ꝙ maiorē partē totius capituli debet habere electus ad hoc: vt sua electio confirmet etiam per antiqua iura. j. de his que fi. a maiore parte ca. cum in cunctis ⁊ lxi. di. apostolica. ⁊. s. e. c. quia propter.

b Processus. Et ideo non valuit: etiam si maior pars capituli ꝯsensisset in illuȝ. j. e. in genesi. Et ita quod precipuum est hic deficit. s. electio. ⁊ talis deportatio non obtinet vicē electiōis: ⁊ ita per alium actū fieri non potest electio: lȝ possessio tradita videatur: ꝗuis possessio non apprehendatur. ar. s. de consuet. ex literis. ⁊. ff. de acqrē. pos. ꝙ meo. §. si per venditorē. sicut appellat qs ipso facto. j. de ap. dilecti ⁊. c. vt nostrum. Ista eniȝ principalia ⁊ pcipua necessaria sunt: sine quib⁹ electio non valet: collatio publicatio: inqsitio: ⁊ incontinēti electio ⁊ scriptura. s. e. qꝛ propter. et j. e. cumana. ⁊. c. i genesi

c Appellationē. que locū nō hȝ publicato scrutinio cū mutare nequeāt voluntatē. j. e. publicato ⁊. s. e. qꝛ propter.

d Cassaui⁹. i. cassū ⁊ irritū ostendim⁹ sic. j. e. genesi

Nos aūt rōnē huiusmodi friuolā reputantes: sup hoc ꝑpetuū silentiū iponim⁹ abbati. supdictis. Idē rhoto. capi.

Ecclesia vestra destituta pastore ⁊ votis vestris: cū de futura plati hētis successione tractatū: in diuersa diuisis: qdā in thomā: qdā i cancellariū: ⁊ qdā singulares in singulares psonas eiusdē ecclie ꝯsensistis. verū cū sup his in nr̄a ⁊ nostroꝝ fratrū pn̄tia multa fuissēt hincinde ꝓposita: inuenim⁹ ꝙ illi q sua i thomā ꝯsideria dirigebāt[a]: lȝ maiorē partē facerēt partiū comparatiōe minoꝝ: nō tn̄ ad maiorē partē capli puenerūt: ꝯsideraūim⁹ nihilomin⁹ ꝙ post publicationē consensuū ⁊ collationis tractatū ad electionē nullus habitus est processus[b] quāuis deportationis solēnitas etiā post ap.[c] legitimā fuerit subsecuta: quā ꝓ electione deceret nec etiā expediret haberi. vnde quid factū est de. t. predicto cassauim⁹[d] petitione consentientium in cancellarium non admissa[e]. Grego. ix.

Cum in magistrum assumi non debeat: qui formam discipuli[f] nō assūpsit nec sit preficiēd⁹[g]. q subesse nō nouit: nos intellecta parte: qḋ in quibusdā regularib⁹ domib⁹ iure tibi diocesano subiectis sunt qdā in abbates nō ꝓfessi ordinē regularem assūpti: mādamus quatenus cum abbates tales nō esse debeant: qui per confessionē[h] monachi ⁊ regulares canonici non fuerint ad monitionē[i] eoꝝ: quos tales inueneris sub ap. impedimento procedas.

Idem cumañ. capitulo.

Humana ecclia pastoris solatio destituta: ⁊ ꝯgregatis de ad celebrandā electionē ꝓfixa: q ꝓsentes[k] erāt ḋ cumanis canonicis ac trib⁹ abbatib⁹[l] q vocē in electiōe hēre noscunt: capellani ⁊ clici ciuitatis elec. se debē interesse dicētes sb huiusmōi ꝓtestatōe[m] admissi fuerūt: ꝙ vox eoꝝ: q nō deberēt interesse de iure vel cōsuetudine[n]: nō valēt. Tādē ꝓmisso iuxta formā cōcil. gnāl scrutinio. vij. ḋ canonicis vnū

nisi qui deseruiūt regule lat. l. j. de sta. regu. ꝙ dei timorē.

k Humana ecclia. pn̄tes. Per hoc videt ꝙ absentes nō debeāt vocari ad electionē. ar. vij. q. i. fact⁹. ⁊. x. q. ij. hoc ius porrectū. sup hac vacatione stat ꝯsuetudini: vt dixi. s. e. coram.

l Abbatib⁹. de qb⁹ ꝯstabat ꝑ spāle puilegiū vel ꝑ consuetudinē. s. de cōsue. cū dilect⁹. ⁊. s. e. ꝙ sicut. h de clicis ⁊ capellanis i dubiū reuocabat: ⁊ iō sub ꝓtestatiōe admissi fuerūt ⁊ iō q ḋ caplo nō sunt: ⁊ dicūt se interesse debere in electiōe debēt dicere q iur h dicāt. s. e. ꝯstitut⁹. hic allegabatur cōsuetudo.

m Protestatiōe cui ꝯsenserūt clici ⁊ capellani. al's nō ꝓiudicaret eis ꝓtestatio. sic g ꝓtestatio valet. sic. i. q ḋ me. cā platū. ⁊. xxxi q. ij. lothari⁹. ⁊. ff. qui. mo. pig. vl' hypo. sol. ff. si debitor §. i. ⁊. vij. q. i. pōtifices. ⁊. xxiij. di. presbyteri. ḋ. xxvij. di aconi. ⁊. j. de offi. or. pastoralis. ⁊. j. ḋ ap. c. vl. ⁊. xvi. q. iij §. pōt. ⁊. ff. de neg. gest. nesennius. In contrariū videt ꝙ protestatio ista nō debeat ꝓdesse. s. ḋ cōsti. cum. m. ferr. ⁊. j. de ap. sollicitudinē. ⁊. j. de cen. olim causam. ⁊. ff. de condi. inde. ꝙ quis sciens. sed valuit hic protestatio: vt pȝ in fi. al's si protestatio non precessisset: qn̄ habuissēt vocē in electione: cū essēt in qsi possessione. j. de cā pos. cū ecclesia. ⁊. c. cū olim. ⁊. j. de iure pa. ꝯsultationib⁹. et s. e. querelā. ⁊ etiā si nō essent in qsi possessione: valuissȝ eoꝝ vox: exquo spōte admiserūt illos. s. e. scriptū. Et iō qꝛ hic negabat ab initio illos debē interesse nec admittebāt illos sine ꝓtestatione: ⁊ totū ius eoꝝ in iudiciū deductū fuit: vox illoꝝ nō valuit nec ꝓfuit: ꝙ interfuerūt duab⁹ electionib⁹: qꝛ prescriptionē legitimā nō ꝓbauerūt. e. si. j. ḋ cā pos. cū ecclia. vbi totū ius capellanoꝝ deductū fuit in iudiciū: culpa tn̄ illoꝝ ⁊ post facta electionē: h isti inuiti hoc fecerūt cōpulsi ab aduersariis: q negabāt illos ius habere: ⁊ est multū notabile hoc.

n Cōsuetudie. Clici ⁊ capellani ⁊ ēt abbates ḋ iur cō i in electōe eē nō debēt: cū ad caplm tn̄ specter electio. xvi. q. vlt. ꝯgregatio. ⁊. xviij. q. ij. abbatē. ⁊. s. e. c. i. ⁊. j. de iurepa. a nobis. h ḋ ꝯsuetudie pn̄t. j. ḋ cau. pos. cū ecclia

e Non admissa: exquo eadē cā qꝛ nō fuit electus: ⁊ qꝛ minorē partē habebat ꝗ thomas.

f Cum in magistratū. discipuli. ⁊ merito qꝛ pmo dȝ quis eē discipulus ꝗ magr. lix. di. ordinatos. ⁊. lxi. di. miserū. et xvi. di. si clericatus.

g Preficiendus. si. j. de eta. ⁊ qua. iudeoꝝ. q eni sub tutela dȝ esse sub se aliū habere nō dȝ. C. de le. tutela. l. vl. ⁊ qui sub alio est: aliū sub se habere nō dȝ. ff. ḋ adul. sic eueniet. ⁊. ff. ad mace. filiū habeo. ⁊. i. q. i. estote.

h Professionē. ꝓfessio eni sola monachū facit: ⁊ nō habit⁹ j. de regu. porrectū. ⁊. c. ad aplicā. ⁊ huiusmodi ꝓfessionē in scriptis facē debēt. vt. xx. q. i. vidua. xxvij. q. i. oēs femie. vt si reclamare voluerint: obuiet eis ꝓpa ꝓfessio ꝑ scripturaȝ facta. i. q. vij. saluberrimū. ar. C. de nō nu. pec. generaliter. ⁊. q. q. i. lecum. ⁊. j. de ꝓba. per tuas.

i Ad amonitionē. qꝛ in vno i eodēq officio dispar nō dȝ eē ꝓfessio. xvi. q. vij. noua. ⁊ ꝯsuetudo nō ꝓdest i h. s. e. cū cām q. in q idē dr̄. ⁊. j. ḋ testa. qꝛ ingrediētib⁹. ⁊ in h casu idē iudiciū ē habēdū ḋ monachis ⁊ canonicis regularib⁹: qꝛ nō differūt

a Ad maiorē ptē. sic s. e. ecclesia vestra. ꝛ. j. e. in gene
si. qꝛ cū clerici ꝛ capellani nihil ꝓbauerunt: vox eorum
nulla fuit: ꝛ sic remāserūt. vij. canonici ex vna pte ꝛ vn[9]
abbas: ꝛ ita octo: ex alia pte nouē canonici ꝛ vn[9] abbas
ꝛ ita decem: qꝛ totū capitulū cuꝫ abbatibus qui ius ha
bebāt vigintiun[9]
erant: qꝛ canonici
erāt. xviij. ꝛ sic nul
la electio puenit
ad maiorē ptem il
loꝝ q vocem habe
bāt: ꝛ sic cassatur
vtraqꝫ electio. vel
si vis intelligē ma
iorem ptē respectu
capituli tm̄: adhuc
idē est: sic pꝫ ꝙ cō
sensus electi non
cōputat̄ inter eli-
gentes: qꝛ si sic cō
putaretur: vna ps
fuisset maior etiaꝫ
quo ad totum ca-
pitulū. s. ps archi-
diaconi que hūit
nouē: ꝛ ipse fuit de
cimus: ꝛ sic erat
maior ps capituli
ꝛ tamen nō valuit
electio sua ꝙ per-
sona electi non au
get numerū eligē
tium euidēter pro
batur p cōstitutio
nē illā. s. e. qꝛ pro
pter. qꝛ anteqꝫ qs
eligat̄ oꝫ ꝙ i scru-
tinio maior ps ca
pituli cōsentiat in
aliquē vt ibi dicit̄
ꝛ. s. e. ecclesia vestra. vt hic. ꝛ. j. e. in genesi. ꝛ ita cum nō
dum sit electus: nec etiam sciant in quem cōsenserit ma
ior pars non potest augere numerum. Sic ergo pꝫ ex il-
la constitutione. quia ꝑpter. ꝛ. c. ecclesia. ꝙ persona ele-
cti non debet computari inter eligentes: ꝛ quod dicit̄.
s. e. cum in iure. obtinet ex forma compromissi: vt ibi di
xit ꝛ hoc dr̄ i lr̄a. nec ħ credo ꝙ talis electio valeret ho-
die: ꝛ ita est ex forma electionis ꝙ maior ꝛ senior ps to-
tius capituli cōsentiat in aliquem in ipso scrutinio.

abbatū. xi. capellani ꝛ. ix. cle-
rici in eiusdē ecclie archipre-
sbyterū cōuenerūt. ix. canoni-
cis vno de abbatibus vno ca
pellano ꝛ. xi. clericis i ipsi[9] ec
clesie archidi. dirigētibus vo
ta sua: ꝛ ifra. Cū. xviij. fuerūt
canonici: tres abbates. xx. cle
rici ꝛ. xiiij. capellani neutraꝫ
electionē cōperimus ad ma-
iorem ptem totius . c. perue-
nisse: nec probatum fuerat ꝙ
clerici admitti debuerāt: nec
ꝙ capellani admissi fuerint ꝺ
consuetudine vel de iure. naꝫ
ꝛ si capellani de duabus ele-
ctionibus episcoporum inter
fuerint: ꝛ scrutatores dederit
voluntatum: non[b] tamen inq
sita vota sua fuisse vel eos ali-
quos elegisse probatur: sed ꝛ
si inquisita fuissent vota vel
ipsi aliquos elegissēt: per hoc
tamen non constitit id eis de
iure[c] competere vel ex cōsue
tudine iam[d] prescripta. vnde
nos electiones ipsas presum-
ptas etiam contra[e] formā cō.
ge. cum collatio in communi i
omissa fuerit que post publi-
cationem scrutinij fieri debu
isset de. f. n. cō. sententialiter
duximus irritandas: electo-
res hac vice eligendi potesta
te priuantes[f].

Idem abbati cluuiaceñ.

Sacrosancta ro. ec. ꝛ ifra
Sane proposuisti in no-
stra presentia ꝙ super ordina
tione prioris monasterij san-
cti pancracij ad cluuiaceñ. ec
clesiam pertinentis cum co-
mite de valerꝫ a patrono ipsi
us quidam prede. tuus de cō
sensu capituli sui compositio
nem quandaꝫ iniuit iuri con
trariam[g] ꝛ ecclesie ipsi dam-
nosam: videlicet vt in optio-
ne sit ipsius comitis assumere
ad ꝓratū dicti mōasterij clu
niaceñ. ꝛ de charitate ꝓorib[9]
dūtaxat exceptis vnū de duo
b[9] meliorib[9] toti[9] cluuiaceñ.
ordinis quos abbas duxerit

b Non tamen inquisita. Et ita non sufficit dare inq-
sitores: nisi vota eorum inquirantur: sed alterum per se
sufficeret. s. inquisitio votorum. s. c. quia propter. opus
est hic facto: ꝛ ideo non sufficit alterum. j. de eo q mit. i
poss. constitutis.

c De iure cōpetere. quod dicit de iure vel ex consue-
tudine: vel ponit̄ pro. i. qꝛ de cōsuetudine prescripta de
bent interesse: sed non de iure cōi. vel ꝓprie pōt istud te
neri: vel. i. ex priuilegio sibi concesso a papa. si. j. de his
que fi. a pla. ca noscitur.

d Iam pscripta. Si pꝫ ꝙ sola possess. o nō dat nec cre
at ius: nisi sit pscripta. j. de cā pos. cū ecclesia. ꝛ sic cōsue
tudo non valet nisi sit pscripta ꝛ rationabilis. s. de con-
sue. cū dilectus. ꝛ. c. vlt. sic ꝛ possessio sola non facit ali-
quem decurionem. ff. de decuri. herennius. ꝛ sic possessio nō
facit aliquē clericum sine canonica institutione. j. ꝺ ꝓben. di
lectio. ꝛ. j. de insti. ex frequentibus. ar. C. de libe. ca. non icir-
co. ꝛ. ff. de decu. herennius.

e Contra formā. Et sic patet ꝙ forma que traditur. s. eo. qꝛ
ꝑpter. sit de substantia
electōis: quo ad quedā
que ibi ponunt̄ vt ibi
diximus: ꝛ est verū fm̄
ꝙ hic dicit. Exquo eniꝫ
forma ista attentat̄ dili
genter seruāda ē: ita ꝙ
q cōtrafac̄ punit̄: vt hic
dicit: inqsitio: publica-
tio: collatio sunt de sub-
stātia: vt si omittantur
cassatur electio: ꝛ incon
tinēti oꝫ fieri electio: al's
si ptrahatur non valet.
s. eo. cum post petitam.
ꝛ sic electiones cassate
fuerunt duplici de cau-
sa qꝛ neutra facta fuit a
maiori parte capituli: ꝛ
qꝛ forma suata nō fuit.

f Priuantes. Et ita q
facit ꝯ formam illam. s.
e. qꝛ ꝑpter priuari oꝫ p
sniam ꝛ non ipso iure:
vt dicit illa constitutio.
ꝟ. qui vero ꝯ ꝛc. Unde
signatur ꝯ. s. e. cū in cū-
ctis. ꝛ. e. innotuit. ꝟ. q ꝯ
istam formā ꝛc. vbi sunt
ipso iure priuati. vnde
quidam dicūt ꝙ illa cō
stitutio: qꝛ propter. corri
git illum canonē cum i
cunctis. in hoc ꝙ illi ho
die non sunt priuati ip-
so iure: sed priuādi p sniam: put hic factum fuit: ꝛ dr̄ i illa cō
stitutione qꝛ ꝑpter. Istud nō credo: immo vtraqꝫ constitutio
locum suū obtinet: ꝛ in suo casu loqtur illa decre. cum in cun
ctis. loquitur cū quis ex certa scientia elegit indignam perso
nam: vñ ipso iure sunt priuati ptāte eligendi. s. e. scriptum est
in fi. ꝛ bñficijs ecclesiasticis per trienniuꝫ. vñ dico ꝙ si forma
istius cōstitutionis: qꝛ propter. per omnia seruaretur: ꝛ veni-
rent contra illam constitutionem cum in cunctis nihilomin[9]
essent priuati fm̄ tenorem illius canonis. j. e. congregato. ali
ud est peccare contra formam illius capituli cum in cunctis.
ꝛ aliud contra illam constitutionem qꝛ ꝑpter. quia plus pec
cant eligendo indignas psonas qꝫ faciendo cōtra formam il
lius constitutionis qꝛ ꝑpter. ibi enim non peccant in psonam
aliquam: ꝛ ideo maior pena i vno qꝫ in alio: ꝛ ipso iure i vno.
ꝛ per sniam in alio: ꝛ sic vtraqꝫ constitutio remanet in suo sta
tu: qꝛ diuerse forme sunt.

g Sacrosancta. iuri contrariam. ꝛ sō non tenuit. fi. s. e. cuꝫ
terra. vbi nominabantur due psone auribus principis
vel patriarche. sic. j. de transac. decetero. cū sit facta de re spi-
rituali cum laico quam ipse obtinere non potest. sic. j. de pre-
scrip. causam que. ꝛ. xvi. q. vij. c. i. sicut pactio pro spiritualib[9]
adipiscendis valet. j. de pact. pactiones. ꝛ. c. cum clerici. ad
hoc facit. j. de collu. audiuimus. ꝛ spiritualia iudicio laicorū

diſponi nō debent.ĩ.de iudi.decernimus.nec laicus in ſpūa libus arbiter eē pōt.ĩ.de arbi.ꝯtingit.iōq3 huiuſmodi cōpoſi tio fuit iuri ꝯria. Itē dānoſa fuit ipſi monaſterio:⁊ iō ip:obā da.ĩ.de i inte.reſti.reqſiuit.⁊ ſi ð iure fuit:ex quo dānoſa fuit: d3 reuocari ſaltē p in inte.reſti.dicit ꝑdicta decre.requiſiuit.

nominādos ⁊ ifra. Attēdētes itaq3 ꝙ ius eligēdi i collegia ta eccīa nō cadit i laicū[a]:⁊ iō id eēt pniciosū exēplo ⁊ redū daret i diſpēdiū eccīaſtice li bertatis[b]:volumꝰ vt dictū ꝓo ratū libere poſſis nō obſtāte cōpoſitōe ipſa:ſicut alioſ ꝑo ratus tibi ſubditos ordiare ð nūciādo ordinationē factā pa trono:vt ſuū ſi voluerit hone ſtū ipartiat aſſenſum. Idem decano ⁊ capl'o ſancti ioānis ⁊ ſci ſtephani biſſuntineñ.

Cum i veteri lege:⁊ ifra Porro iā dudū vobis ð dimus i mādatis: vt infra.xl. dies poſt ſuſceptionē littera rum noſtrarū cū cōſilio ſancti benigni ⁊ moriſmundi abba tum ⁊ fratris.ſ.de ordine ꝑdi catoꝝ eligeretis ꝑſonam ido neā canonice in paſtorez alio quin dicti conſiliarij vobis de archiepiſcopo ꝓuiderēt. Ve rum die ad eligendum prefi xa in.vi.ex vobis poteſtatē eli gendi dediſtis vſq3 ad cōſum ptionē cuiuſdā candele: q̄ ibi dē accēſa extitit duraturam. Tādē cū electores huiuſmōi cōuenīſſent i ꝑdictum abbatē ſancti benigni:⁊ ſuper hoc ſo ciorum[c] eiꝰ cōſilium requiſiſ ſent:proponēte vno ex illis:ꝙ deliberato conſilio reſponde rent:⁊ differentibus eis feſti nanter dare reſponſum:prefa ti electores cum candela ipſa deficeret non expectato ipſo rum[d] cōſilio dictum abbatez in biſſunt.archiepm elegerūt ⁊ ifra. Relato ergo ad ap.ſe. negocio archiepo vienneñ.⁊ abbati ð firmitate iniunximꝰ vt ſi conſtaret ab eiſdē electo ribus de electione tractatuz fuiſſe habitū:⁊ i tractatu[e] ele ctionis ꝑdictoꝝ cōſiliū requi ſitū electionē ipſius abbatis: ſi perſona eſſet idonea confir marent. Quod ſi in tractatu electionis non fuiſſet illorum conſilium requiſituz: licet po ſteat requiſitum[f] fuerit nō cō petenti tempore: nec etiaz ex pectatum[g] reſponſum ipſoruz aut non eſſet idoneus idez ab bas quod de ipſo factum erat tāq̄ inualidum irritarent: ⁊ i fra. Cū autem compertuz nō fuerit competenti tēpore req ſitum conſiliū de perſona pre dicti abbatis:⁊ quando exti tit requiſitum non fuit expe ctatū reſponſum: niſi modico tpe: nec debeat alijsꝰ iputa ri:ꝙ i tātū illiꝰ ſibi tp̄s arta

a In laicū. Sic p3 ex hac decre.⁊ ex illa.ĩ.eo. meſſana.ꝙ ius eligendi nō cadit i laicos ēt ꝓro nos i eccīa collegiata: ita h̄ tollit ꝯſuetudo bo noñ.q eligūt capellanoſ i capella:q ēt nō ſūt ꝓro ni ſ3 parochiani: ⁊ q pa troni ſunt eligunt cū cle ricis ꝑlatū in collegiata eccīa. Ar.ɔ̄.ĩ.ð iurepa. nob.vbi innuit ꝙ ꝓronꝰ h3 vocē eligēdi i eccīa collegiata. ſic.n.corrigi tur illa decre. ⁊ oia alia iura q̄ idē dicere videt: ⁊ ſic ſtabimꝰ huic: vt.t. dicebat. S3 electō facta d3 pñtari ꝓrono: vt hic dicit:vt ſuū pſtet aſſēſū ſic.ɔ̄.e.cū fra.⁊.c. ꝙ ſic vel itelligas illā decre. nobis cū eccīaſtica pſo na obtinet ius ꝓronatꝰ: ⁊ ſic nō ꝯdicit: l3 gene raliter loquit nō diſtin guendo iter laicū patro nū ⁊ clicū:dic vt ibi nō.

b Libertatis. Que ēni i ꝑiudiciū libertatis eccleſiaſtice tētant firmi tatem ſortiri nō debent. ɔ̄.de cōſti.que i eccleſia rum.⁊.ɔ̄.e.cum terra.et xcvi.di.bñ qdē.⁊.ɔ̄.eo. qſqs.vbi laici ꝓhibent ab huiuſmōi electōibꝰ.

c Cum i veteri.ſocio rū. Et ſic reqſiuerit ꝯſiliū duoꝝ tāū: vñ nō vident ſuare mādatū: qđ qdē exacta diligētia eſt obſeruandū.ɔ̄.de reſcrip.cū dilecta.ĩ.de offi.dele. venera bilis.ſ3 l3 non requirerent cōſilium tertij:quē eligere volebāt nō dicūt feciſſe ꝯ formā mādati:nec ꝓter formā:qꝛ ipſū eligē do illo ꝯſentiente ꝯſiliū ipſius reqrunt ⁊ obtinent: ar.ɔ̄.eo.c. cum in iure.⁊.ff.qđ cuiuſq3 vniuer.plane.

d Ipſoꝝ.i.duoꝝ.⁊ nō illiꝰ q electꝰ fuit:qꝛ ille nō debuit re qri cū h̄ ipſo caſſaret:vt.ɔ̄.e.cū pꝰ petitā ð h̄ dr.ɔ̄.e.cumana.

e In tractatu. hic p3 ꝙ tractatus d3 haberi ante electionē ⁊ collationem adiuicē:alſ quō eligerēt:niſi primo de aliquo eligendo tractarent.ɔ̄.e.cum terra.⁊.ɔ̄.e.qꝛ ꝓpter.ĩ.de arbi. cum olim.ſicut in carnali matrimonio tractatus ꝓcedere d3 ⁊ iō ſi iſti nō fuerunt reqſiti i tractatu electōis caſſat electio. S3 qđ ſi ꝯſiliarij diſcordarēt ab iſtis electoribꝰ nūqd valebit electio ipo iure.certe ex ipa lra ſatis innuit:ꝙ ſi reqrat ipoꝝ ꝯſiliū i ipo tractatu ꝯpetēti tpe:anteq̄3 ꝯueniant in aliquem: ⁊ cōferant adinuicem de perſona eligēda ſiue ꝯcordēt ſiue diſcordēt ꝙ valeat eorum electio: qꝛ per hāc formā nō imponitur neceſſitas:vt cōſilium eoꝝ ſequi teneāt: vel non viderentur habere poteſtatem eligēdi: cū talis poteſtas pēdeat ab illoꝝ arbitrio:ad hoc facit op.ar.ĩ. de arbi.cum oli.⁊ ex cōſilio nemo ad id obligatur.xiiij. q.i.quiſqs.ar.iiij. di.deniq3.in fi.ar. S3 circa fi.vbi dr ꝙ nec expectatum fuit eoꝝ reſponſu3 videt cōtradicere huic dicto:ſed dic ꝙ nō ꝯtradicit:qꝛ reſpōſum eoꝝ ſem per eſt expectādū: alſ deluſoriumvi deretur tale conſi lium petere.

f Requiſitum. ⁊ iō ꝓ nō requiſi tis habētur: ſicut ſero appellat: q tē pore cōpetēti non ꝓuocat.ij.q.vi. bi duum.ver.ſiqde3. Et eſt ſimile qđ di cit lex: ſi ꝓmiſiſti facere inſulam in fra certum tēpus. ⁊ tātum tēpus trā ſierit:ꝙ āmō infra tempus ſtatutum fieri nō pōt: l3 to tum tempus non trāſierit:poſſū age re cōtra te: qꝛ per inde eſt ac ſi totu3 tempus tranſierit ff. de verbo.obli. ſi ita ſtipulatꝰ eſſē ⁊.l.cū ſtipulatus. ⁊.l.hoc iure. Arg. contra.ff.e.inſulā ⁊ illud dicitur tē pus ꝯpetens: quo deliberare congrue poterant.ĩ.de offi.dele. conſuluit.⁊ tarde fuerunt requiſiti:ſicut econuerſo tempeſtiua cita tio nō tenet.ɔ̄.e.bone memorie.ar.

g Expectatum. Et ſic videtur ꝙ non ſufficit conſili um tm̄ petere. Sed expectandum eſt conſiliarioꝝ reſpō ſum: ⁊ ſine ipſorum conſilio ⁊ reſponſo non valet ele ctio.ſed contra.ĩ.de arbi.cum olim. vbi conſilium tm̄ requiritur:ſed aſſenſus non exigitur. Et illud genera le eſt:⁊ obtinet ratione arbitrij:⁊ ſufficit licentiam pete re:l3 non obtineatur.ĩ.de reg.⁊ tranſ.ad relig.l3. Item tutor conſilium matris poteſt omittere: l3 teſtator hoc mandauerit.ff.de admi.tu.quidam.§.papinianus.et pretor nonnūq̄3 a voluntate patris recedit.ff. vbi pup. edu.de.l.i.⁊ ita videtur ꝙ ſufficiat requirere conſili um tantum:⁊ non reſponſum attendere. Dic non vale.

qd faciunt: nisi eorum consilium habitum sit in tractatu electionis vt. lxiij. di. obeuntibus. et. xv. q. vij. episcopus nullius. et xij. q. ij. sine exceptione. s. e. ne pro defectu. vbi de hoc. Sed si mandatum fuisset: qd cum eorum consilio et assensu obtento: tunc non valeret electio: nisi sequerentur voluntatem consiliariorum: et talis potestas non est libera quia non possunt eligere quem volunt: et tunc non astringuntur ad aliquam formam sed omnibus presentibus requirunt electores siue canonici consilium consiliariorum: et secundum eorum consilium et responsum eligant omnes: vel vnus vice omnium de ipsorum mandato: sic fuit factum in electione pmaen. nepotis domini pape: vbi talis forma data fuit capitulo: si capitulum dissutum voluisset in casu isto eligere per formam scrutinij: tunc ante scrutinium communiter omnibus presentibus tractare debebant de electione cum consiliarijs: et requirere eos et audire consilium eorum: et postea procedere ad scrutinium et eligere quem vellent: et etiam post scrutinium requirant consilium illorum et postmodum eligant seruata forma scrutinij. b.

b Alijs imputari. Imputent sibi: quia tantum se artauerunt. Et ar. est: qd negligentia vnius alij obesse non debet. Iniquum est enim aliquem alterius odio pregrauari. C. de inoffi. testa. si quis. et pena suos debet tenere actores. j. de his que fi. a ma. par. ca. quesiuit. C. de pe. sancimus.

i Artarant. Sic iudex cuius iurisditio expirat in termino non debet ita se artare: sed ea hora procedat qua possit perficere quod incumbit ante noctis tenebras etc. j. de offi. del. consuluit et ff. de fe. predie. et l. more romano.

k Congregato. procuratore. s. e. quia propter. et c. scriptum. et ff. de admi. tu. ita autem. §. gessisse.

l Electus. seruata forma scrutinij in vtraque electione.

m Postmodum. antequam diuerterent ad alium actum ne fit contra. s. e. cum post petitam.

n Later. concilij. s. e. cum in cunctis.

rant: electionem abbatis ipsius non persone sed electionis vicio duximus irritandam. [I]dem episcopo siluanetensi.

[C]Ongregato niuernensi capitulo ad electionem futuri pastoris. xiij. in decanum et xviij. computato procuratore[k] cuiusdam absentis: in cantorem ipsius ecclesie conuenerunt qui cum plures in eum et pauciores in alium sua desideria dixissent: a parte sua electus[l] extitit in pastorem ecclesie niuernensis. Postmodum[m] credente parte decani: qd alij plurimum deliquissent eligendo personam scientie litteralis expertem propter quod illis secundum statuta lat. conci.[n] ipso iure eligendi potestate priuatis: potestas eligendi ad eos extitit deuoluta decanum ipsum qui in eum sua vota direxerant: in suum episcopum elegerunt ad se. apo. appellantes: et infra. Reliquis petentibus: vt irritare decani electionem attentatam a paucioribus: et post aliam non cassatam: ac confirmare reliquam veluti canonice celebratam a pluribus de persona idonea dignaremur. Nos igitur mandamus: quatenus si dictus cantor defectus in litteratura[o] non patitur: et alias est idoneus ad regimen pastorale: ipsius electionem procures auctoritate nostra infirmata reliquam confirmare. Alioquin ipsius cantoris electione irritata[p] nunciata prenominatum decanum: si nihil ei de canonicis obstiterit statutis eadem auctoritate preficias ecclesie memorate. [I]dem siluanetensi. episcopo et ioanni de monte mirabili archi. et succentori parisiensi.

[Q]Uidum ecclesia rothomag. pastoris solatio destituta contra electionem que in eadem ecclesia fuerat celebrata[q]. archi. et quidam alij eiusdem ecclesie canonici ad se. ap. accesserunt. Dicto vero archi. pro se ac parte sua et. g. arch. procuratore illorum[r] qui electionem celebrauerant. in nostra presentia constitutis inter alia que contra electum[s] obiecta fuerant: archid. proposuit memoratus: quod idem electus per generale concilium archidiaconatum ambianensem adeptus ipsum cum pluribus parochialibus ecclesijs: quas idem concilium obtinuerat: retinere presumpsit eoque dimisso retinuit ecclesias memoratas. vnde cum in eodem[t] concilio sit statutum: vt quicunque receperit aliquod beneficium curam animarum habens annexam: si prius tale beneficium obtinebat eo sit ipso iure priuatus: et si forte illud retinere contenderit: etiam alio spolietur: predictus electus contra huiusmodi veniens statuta transgressionis

o In litteratura. et ita defectus scientie facit aliquem ineligibilem. s. e. cum in cunctis. et non solum impedit promouendum: sed deijcit iam promotum. j. de eta. et quali. c. vlti. et defectus scientie inducit renunciationem. j. de renun. nisi cum pridem. §. pro defectu. et quia si non sit eminentis scientie: saltem sufficientis. s. eo. cum nobis olim. et non solum debet habere scientiam sacrarum litterarum: sed etiam secularium negociorum. xxxvi. d. §. i. et c. qui ecclesiasticis. vt sit paratus omni poscenti reddere rationem. e. distin. §. ecce. ad fi. quia cum ipse debeat alios docere: non debet tunc discere: in auten. de sanctis. epi. §. damus. colla. ix. et nos qui episcopi sumus: aliorum doctrina non indigemus. i. q. vij. conuenientibus.

p Irrita. ipso iure. s. e. cum in cunctis. cum indignam personam elegerint: vnde eligendi potestas remansit penes alios: quamuis numero pauciores: cum primi eligendo talem reddiderint se indigno. s. de postu. c. ij. vnde confirmatur hic electio a minori parte celebrata non obstante priori electione: et ita electio que nulla est: non prestat impedimentum secunde si. s. e. scriptum est. in fi. de hoc dictum est. s. e. auditis. Et per hanc decr. expresse reprobatur dictum illorum: qui dicunt qd canon ille cum in cunctis non est hodie late sententie: sed ferende: vt dixi. s. e. cumana. in fi.

q Udum. celebrata. de decano eiusdem ecclesie: qui primo fuerat archidiaconus ambientis.

r Illorum. Nota qd eligentes possunt petere confirmationem sue electionis: sed hoc intelligo de consensu electi esse faciendum: alias non. s. e. innotuit.

s Contra electum. Nota qd qui opponit in formam electionis et si probauerit quod opponit: condenari debet alteri parti in expensis. Qui vero deficit a probatione eius quod obijcit in personam: a beneficijs ecclesiasticis per triennium nouerit se suspensum ad que si. s. id tempus se ingesserit: ipso iure illis perpetuo est priuatus nullam spem de misericordia habiturus: nisi probauerit euidenter: qd probabilis et sufficiens causa ipsum a calumnia excusauerit: vt hec statuuntur in decre. Inno. iiij. e. ti. c. i. que incipit statuimus.

t In eodem concilio. j. de preben. de multa. cuius verba hic inferius ponuntur.

notā necnō cupiditatis[a] viciū qd in alijs reprobare[b] debuerat: ex pluralitate bñficiorū incurrit: et retinēdo beneficia que nō spectabāt ad ipsū: cuz post receptionē alteri9 priora bñficia vacauerūt ipso iure[c]: rē contrectauit per 9sequens alienā[d]: et sic furtū[e] cōmisit q̄dāmodo vel rapinam. in sue quoqz salutis et multaruz animarum dispendiuz predictas parochiales ecclesias retinebat: cum earum cura qua iaz priuatus fuerat ipso iure: ad eum nullatenus pertinet et sic per ipsum eedem anime dampnabiliter sunt decepte[f]. Uerum procurator eoruz qui elegerāt ipsum: et si pluralitatem beneficiorum huiusmodi coraz nobis profiteretur in iure: p cōcessionem[f] tñ rothomageñ. archiepiscopi nobis exhibitam eundem clericū nisus est multiplicit excusare. ¶ Nos igit dictaz excusationē: vtpote friuolā nullatenus admittentes vobis dedimus in mandatis: vt si constaret q idē post receptū archidiaconatū p̄dictum curā animaz habentez prefatas parochiales ecclesias electionis[g] tempore retineret nec ostenderet secum per sedez[h] apo. super hoc dispensatū: electionem illius auctoritate ap. cassaretis: et infra. Partibus propter hoc in vestra p̄sentia constitutis prestito quoqz iuramento de veritate dicenda et factis positionib9 et responsionibus hincinde tandem eodem decano[i] pretextu quorundam grauaminum ad .n. audi. appellante: vos electionez huiusmodi irritantes eidē ecclesie de cenomañ. epo p̄uidistis: et infra. Licz aūt positiōes et responsiones[k] super plurib9 articulis facte fuerint coram vobis: qr tamen ante contestationē litis non inuenimus eē factā: cū nō p positiones et responsiones ad eas factas: sz p petitionē in iure p̄positā et responsionē factaz conte. li. fiat eundem processum de fratrū

a ¶ Cupiditatis viciū. j. de cleri. nō resi. qr nōnulli. j. de preben. cū iam dudū. et c. qr in tantū. vñ 3 lateraū. conciliū et conciliū generale beneficia huiusmodi retinebat.

b ¶ Reprobare. Sic p3 q nō debes facere id a quo alios debueras p̄hibere. j. de na. ex lib. ven. c. vno. et ff. de cōdi. inde. frater a fratre. et ff. si ser. ven. altius. et quod quis orerigere ab alijs: multo fortius a seipso. ff. d̄ neg. ges. si pupilli. §. videamus. et ff. de fideius. tutor datus. nec potest esse hortator viduitatis: qui coniugia frequentauerit. xxvi. di. vna tantum. nec potest de medio ecclesie malū auferre: q in simile delictum occurrerit. xxv. di. primum. et qd aduersus aliuz prestare dbuit tutor pupillo suo: id aduersus se prestare debuit. ff. de admi. tu. q̄ties. §. ij. et xlij. dis. §. i. in prin.

c ¶ Iure. j. de preben. de multa.

d ¶ Alienam. sic. ff. de p cura. pomponi9. et C. vñ vi. l. vlti.

e ¶ Furtū. si. vij. q. i. non furem. furtū cōmittit q rez alienā inuito dño cōtractat. instit. de ob. que ex delic. nas. §. furtū autē et dr furtuz 9trectatio rei aliene fraudulosa: vt in fi. e. ti. in prin. vt iste qui rem alienam scienter tenebat: et ideo nō excusatur. Si enī qs rem 9trectauerit alienā credēs eē suam non cōmittit rapinam vel furtum: insti. vi bo. rap. §. quia tamen. Item nec excusatur hic etiam: si credat dominū permissurū: cū exigatur expressa dispensatio ap. se. vi. j. sequitur. et j. de prebē. de multa. Sz in furto excusatur: si credat dñm permissurū: insti. de ob. q ex q̄si delic. nas. §. placuit. Sz q dicit furtū vel rapinā. h̄ nō est verū qr furtū nō cōmittit in re imobili. insti. de vsucap. §. q aūt. nec de re corporali q̄lis erat h̄. ff. de acq̄rē. re. do. seruus. § incorporales. Sz hic ista v̄ba iproprie dicunt: et iste poti9 dr inuasor. sic expenit. vij. q. i. nō furē et latronē. i. inuasorē. et hoc etiā exponit: cū dicit quodāmodo.

f ¶ Decepte: qr cū desierit esse prelat9 ipsoz: nihil potestat habebat in eis. vñ nō poterat illas aīas soluere vel ligare. j. d̄ pe. et re. c. is vtriusqz. et de pe. di. vi. placuit. Sed nunqd valebat illis absolutio illius talis plati: siue pñia p illū iposita. nō videtur: qr nullā potestatē h3 ligādi vel soluēdi: sicut nō valet sententia a nō suo iudice lata. j. de iud. at si clerici: et si sic peribāt. In casu isto nō credo q perirent: imo qr ille hoc posset. s. pp̄ter fidē quā habebāt de sacro: cū crederēt illū adhuc esse suū p̄latū: et ita in sola fide saluatur. j. de bap. et eius effec. debitum. e. j. de presb. nō bap. ap̄licam. et de conse. dis. iij. baptismi vicē.

f ¶ Per concessionē. añ conciliū generale. j. de preben. de multa. poterāt epi cū talib9 dispēsare p illud decret. lxx. di. sanctoz. h̄ postea nō. et iō nō p̄fuit hec concessio facta post illud concilium. b.

g ¶ Electionis tpe. Nō tēpus electionis spectandum. j. e. dudū. ibi de h. et ita si tūc nō habuisset: et nō imputaretur ei: cuz iā purgatus esset per restitutionem. Sic et qui in crimine detinetur repellitur a testimonio: sed si iam emendat9 est admittitur. j. de testi. testimoniuz. cū distinctione illius c. et ita repellitur vt indignus: quia nō erat capax tunc ff. de iure fis. nō intelligit. §. siquis pa. l. m. Sic etiam cōsideratur tēpus cōtractus an ecclesia decepta fuerit vel lesa vltra dimidiū iusti pcij. j. d̄ emp. et ven. cū dilecti. et ff. de euic. ex mille §. i. C. d̄ rescin. vē. si voluntate. Sed si medio tēpore dimitteret illas parochiales ecclias. nūquid p̄dessz ei: vt sic reputaretur dign9 videt q sic: qr si tpe lit. 9te. nō cōpetit mihi ius contra te: qr tunc non possedis et tēpore snīe nō possideas: sequit condēnatio. ff. de rei ven. si āt §. i. ff. de pe. here. siquo tpe. ff. de pecu. quesitū. rñso. i. et ff. depositi. l. i. §. nō tñ. et merito cū res perueniat ad eū casū a q̄ potuit efficat habere principiū. j. de puer. 9iu. placet. Sed contra ipso sui principio inhabilis erat: qr intus ortus occidit. i. q. i. quibusdaz. et talis contractus non sumpsit initiū ab origine equitatis. xvi. q. iij. si sacerdotes. Uerum est q non prodest dimittere huiusmodi beneficia: vt per hoc cōfirmaretur electio sua: d̄ hac materia quando considerandum est principium vel finis. nō. j. e. dudum.

h ¶ Per se. apo. dispensatū. j. de prebē. de multa. Et sic euacuat opinio ioan. q notauit ibi q epi adhuc possūt in talibus dispensare.

i ¶ Eodē decano. s. electio: q decanus erat eiusdē ecclie post dimissū archidiaconū ambiañ.

k ¶ Responsionem. Sed pone q reus confiteatur quod petitur ab actore. nunqd per 9fessionē fit litis 9testatio videt q non: qr dicit lex per narrationē p̄positā et 9tradictionē obiectā fit litis contestatio. C. de iudi. rem non

n.consi.irritum[a] duximus nū/ciandum. Tandem archi/diaco. electionem ex premis/sa causa petijt irritari[b] electo[c] respondente predicto q̄ non erat eius electio irritanda. Lite vero coram nobis legiti/me contestata prestitoq̄ꝫ ꝺ ve/ritate[d] dicenda a partibus iu/ramento idem electus ꝛ si cō/fiteretur[e] se dicta beneficia electionis tempore tenuisse: tamen excusare se super hoc nihilominus nitebatur: quia videlicet dictum archidiaco. non credebat curam anima/rum habere. Sed cum i iure confessus fuerit q̄ archidia. ambian. de consuetudine su/spendit[f] excommunicat ꝛ ab/soluit presbyteros ꝛ priores ꝛ parochiales ecclesias interdi/cit: necnon archidia. visitat ꝛ inquirit que viderit inquirē/da: ꝛ procurationes rōne visi/tationis recipit: euidenter ap/paret: q̄ curam habet anima/rum annexam: quam si etiam non haberet negare non po/test quin psonatus existat: cū idem[g] de personatibus haben/tibus curam animaruꝫ quod ꝛ de beneficijs curam habēti/bus iudiciū sit habendum[h].

nouā.§.ptoni.ꝛ alibi ꝺ lis ꝯt.ꝺ cū iudex p narrat[illegible] ē cām audire cepit.C.de li.ꝯte.l.vna.ꝛ ita q̄ dixit simpli/citer p narratonē determinat p illā.l.reꝫ nō nouam.q̄ est posterior:ꝛ ita vꝫ q̄ fiat ꝯtestatio litis tm̄ p ꝯdictōeꝫ ꝛ nō p ꝯfessionē. Dicas q̄ si libell' datus ē aduersario ꝛ ꝑposita narratio ne actoris aduersa rio: ꝛ ipse ꝯfiteatur aio ꝯtestandi liteꝫ: nūc lis ē ꝯtestata: ꝛ ex tali ꝯfessiōe dā/nat.ff.ꝺ ꝯfes.l.iulia nus.ꝛ ita snia dif/finitiua fert ꝯ reū: sed si nō sit datus libellus ꝛ reus ꝯfi teat i iudicio: tunc nō ꝺ fieri lit. ꝯtes. nec fertur snia dif/finitiua s iudex p cipit reo: vt soluat ad certū tps.ff. de iudi.si ꝺbitori ꝛ ta le pceptum nō ap/pellat snia sed sim/pliciter ꝺ pceptuꝫ ꝛ ita seruatur. Est ergo vex q̄ oblato libello aduersario: ꝛ postea ꝑposita petitione actoris in iudicio: siue reus negat siue ꝯfitea lité ꝯtestando: litis ꝯte.ē facta.ꝛ hoc satis habet p hoc qꝺ dicit q̄ p narra/tionē ꝛ rñsioneꝫ ꝯtestatio litis fiat: nō distinguendo cō/fitendo vel negādo: ꝛ etiā ipsa significatio ꝟbi hoc ꝓ/bat satis: ꝯtestari.i.simul testari: ꝛ ita reus qui ꝯfitetur cum actore simul contestatur super re petita. b.

a Irritū duxim'. Sic pꝫ manifeste q̄ litis ꝯtestatio ē de substantia ordinis iudiciarij: ꝛ nihil valet snia vel testis receptio illa omissa.j.vt li.n̄ ꝯte.c.accedens.ꝛ.c. ad hoc.ꝛ hic: ꝛ ita p positiones ꝛ rñsiones ad eas nō fit lit.ꝯte.j.de li.ꝯte.c.vno.ꝛ.C.ꝺ iudi.rē non nouam.

b Irritari. Hic agebat ꝯ electuꝫ vt eius electio cassa ret ex cā pdicta.ſ.j.de iudi.exhibita.ꝛ ex eadē cā pos/sent ipsi idē excipe ꝯ electuꝫ: si peteret electionem suaꝫ ꝯfirmari.j.de excep.dilecti.ꝛ sic ex eadem cā competit actio ꝛ exceptio: diuerso tm̄ iudicio: qꝺ n̄ ꝯtingit i alijs iudicijs: cū exceptio sit actionis exclusio.ff.ꝺ excep.l.ij. ꝛ idem est effectus quocunqꝫ modo pcedatur. b.

c Electo rñdēte. Hic ergo pꝫ qliter litis ꝯtestatio fiat: q: p petitionē in libello petitā ꝛ rñsioneꝫ directe factaꝫ ad ipsuꝫ: vt hic pꝫ: sicut etiā tradit.C.de li.conte.l.vna ꝛ.j.de li.ꝯte.c.vno.C.ꝺ iudi.rē n̄ nouā.§.patroni.

d Veritate. Notat q̄ ius nouū: lꝫ rō esset antiq: ꝛ sic etiā obseruat q̄ i causis spūalib' iuramentū de ꝟitate dicenda tm̄ pstat ꝛ non ꝺ calūnia.j.de iura. calū. lras Sed nunqd huiusmodi iuramentū ꝺꝫ exigi a prelato qñ litigat p sindicū nomie collegij in causis spūalibus nō videt: q: illud iuramentū ꝺꝫ pstare sindicus: q vꝫ dñs litis factus p ꝯtesta.sicut pstat iuramentū ꝺ calū.j de iura.calū.in ꝑtractādis.ꝛ.c.fe.ꝛ.c. cū in cā.ꝛ idē di/co in h iuramēto: qꝺ in iuramēto de calū. vt qui illud pstare nō vult: actor cadat ab actiōe instituta: ꝛ reus p ꝯfesso hēat: ꝺ iura.calū.cū i cā.ꝛ.C.e.t.l.vl.§.q̄ si actor iuramentū illud ꝺ ꝟitate dicēda qdā exigūt a plato: si [illegible]uꝫ sit a sindico: ꝛ in spūalib' ꝛ in ciuilib' causis vt pla/tus dicat inde ꝟitatem de cā illa. Sed quo iure h faciat: nō vidi ius sup hoc: sed ex qdam eqtate hoc dicunt q̄ posset ꝯti/nere q[illegible] [illegible]: q: posset corrūpi platus. Sed nūqd cre/de. ei ꝯfessio[illegible] plati vt p talem ꝯfessionē ꝯdemnaret ecclesia ꝛ si iā fundasset ecclesia intentioneꝫ suam nūqd pualeret: ꝯfessio plati ꝯ ecclesiā facta. Certe nō. argu.ꝯp.xxv.q.ij postea ꝟo qꝫ.q: factū plati non ꝺꝫ ecclesie imputari.xvj q.v.si ex in.ꝛ.j.ꝺ excepṫ. cū venerabilis. Qui ta/le iuramentū exigūt: di/cunt q̄ ꝯfessio plati sola non pꝛiudicaret ecclesie sed cuꝫ alijs adminicul' pꝛiudicaret: vt si alia ps semiplene pbasset: ita q̄ nō sufficeret ad ꝯdēnā/dū: tūc ꝯfessio plati com/plet pbationē. Sed non credo q̄ ꝺberet talis exi/gi ꝯfessio: nisi forsan cū platus deberet rñdere ꝺ eo qꝺ ipse fecit: sicut ser/uus qñqꝫ interrogat de facto suo.iiij.q.iij.§.item serui neqꝫ.ꝛ.C.de qstionib' interro/gari.nec tunc dicerē q̄ ꝯfessio illa pꝛiudicet ecclesie: q: ꝺlictū psone ꝛc.nisi id fecisset ꝺ mādato capituli vel ratū postmodū habuisset: ꝛ h pbat decre.illa.j.de testi.pñtiuꝫ.q̄ hic inferius allegat lꝫ ꝯsuetudo se hēat in ꝯriuꝫ. Hodie ꝟo habem' quā/dam decretalem sup hoc: q̄ dicit q̄ platus nomie suo ꝛ i ani/mam capituli vel maioris ptis pstat hoc iuramentum de ve/ritate dicenda: ꝛ sic ꝺꝫ rñdere veritatem quam ipse scit: ꝛ itel/ligit p eos in qrum animas iurauit: ꝛ incipit: Presentiuꝫ ti/bi auctē.ꝛ mittit eidem archiepo: ꝛ ita ꝯfessio solius prelati nō preiudicat ecclesie: ꝛ ita non debet exigi. b.

e Confiteret.ꝛ iō p ꝯuicto ꝺꝫ haberi: cū sua excusatio n̄ va/leret: q: ꝯfessos in iure p iudicatis haberi placet.C.ꝺ ꝯfes.l. vna.ꝛ.j.ꝺ ꝯfes.cū sup.ꝛ.c.ex pte. Tñ siqs pbat se errasse neu nocet ꝯfessio.j.ꝺ ꝯfes.c.vlt.ꝛ.C.de iur.ꝛ fac.igno.error facti. ꝺ hac mā tractat plene.j.ꝺ ꝯfes.c.vlti.ꝛ.j.ꝺ iudi.at si clerici.

f Suspēdit. Innuit q̄ sec' sit ꝺ iure cōi.q.d.archidiacon' ea q̄ sequūt facē nō debuerat de iure cōi: s de ꝯsuetudine.j. ꝺ of.archi.ad h.j.de exces.pla.ad hoc. Itē q̄ nō de iure cōi h faciat: est ar.xvj.q.vij.null' eio.immo vꝫ de iure cōi q̄ ꝯsue/tudo nō psit.j.de of.archidi.cū satis.imo ꝯriuṁ vꝫ: q̄ de iure cōi hec spectēt ad archidiaconū.xxv.di.pleris.lxiij. di.si in plebib'.j.de of.archi.c.ad hec.ꝛ.c.vt nr̄uꝫ. Quid ē g tenen/dū de iure cōi.vꝫ q̄ hec ptineant ad archidiaconū per iura ꝑma. Sed ꝯsuetudo huat in talib'.ꝺ hac mā dicet.j.ꝺ of. archidi.ad hec.ꝛ eoipso q̄ archidiacon' vel ali' plat' hoc ex/ercet: intelligere potes q̄ curam hꝫ animarum annexam.

g Idē de psonatibus.j.de pben.de multa.§.vlt.ꝛ est ar. q̄ de similib' idem ꝺꝫ esse iudiciū.j.de trāsac.iter corporalia.ꝛ ꝺ.de rescrip.iter ceteras i fi.Sil's enīꝫ equitatis rō [illegible] iura suadere videt.C.ad.l.fal.l.vlti.ff.ad.l.aqli.illud.ꝛ.C.ꝺ ꝯstit. pecu.l.vlt.ꝛ.j.de confir.vti.vel inuti.cū dilecta.ꝛ.ꝺ.de ꝯstit. nā ꝯcupiscentiam.ꝛ quotiens ex vna radice viciū nascitur: ꝯns est vt eadē lege tollatur.C.de nup.si libertam.

h Habendum. Potest hic dici ꝑut dicitur.xvj.q.iiij.vxor

felicis. ℣. sic est ad singula ⁊c̃.

a ¶ Expressa. s̃. de rescrip. sup l̃ris. multa exẽpla potes hẽre s̃. de rescrip. cũ adeo. ⁊. c. cõstitutus. ⁊. j. de of. dele. cõ rã. j. de re iudi. inter monasteriũ. ⁊ sic idẽ iuris est in indulgentijs siue cõfirmatõibus: sicut in rescriptis: vt hic p₃: ⁊ in p̃uilegijs j. de deci. ex multiplici. vt nõ valeãt veritate tacita ĩpetrata. ad hoc vt cõfirmatio valeat necesse ẽ q̃ papa ex certa sciẽtia cõfirmet oĩa bñficia: al's non valet: vt hic p₃. ⁊. j. d̃ pr̃ã. ⁊ affi. c. q₂ circa. j. de ꝯcel. pbẽ. q₂ diuersitatem.

b ¶ Pẽdere. i. de hoc nota. j. de eta. ⁊ q̃. cã te.

c ¶ Intitulatam. Nota ergo q̃ nullus põt hẽre duas ecclesias intitulatas. Ut hoc melius itelligas: videas primo qd sit titulus. Titulus qñq̃ dicitur signũ. vt. xvi. q. vi. cõsuetudo. Et d̃r titulus oĩs cã acquirendi dñij: vt titul⁹ ꝓ emptore ꝓ donato: pro herede: ꝓ suo: ꝓ dote. ꝓ delegato: ꝓ derelicto vñ d̃r q̃ in p̃scriptionib⁹ ecclesiasticis bona fides ⁊ iustus titulus eriguntur. j. de p̃scrip. si diligenti. ⁊ q aliquẽ talẽ h₃ titulum h₃ cãm p̃scribendi. Itẽ d̃r titulus ipsa eccl'a: vt titulus sancti petri. vnde singuli tñ clerici per singulos tñ titulos sunt ponẽdi. i. eccl'as. lxx. di. epi vñ i ordinatõibus qñ vocãtur clerici d̃r talis ad titulũ talis plebis. Itẽ titulus d̃r clericatus vel canonicatus i aliqua ecclesia vñ d̃r intitulari. i. inclericari vel incanonicari. Et d̃r titulus q̃libʒ ordo eccl'asticus: ⁊ quelibet dignitas vel p̃latio. Vñ dĩs intitulari in aliqua ecclesia. i. ordinari vel p̃fici. lxx. di. scõ₂. Est ergo regulariter ℣uʒ q̃ nulli clico d̃ iure cõi lʒ hẽre duas eccl'as: vel quo ad titulũ clicat⁹ vl' q̃ ad titulũ cãonicatus vel ordinatõis vel p̃latõis vel dignitatis: vt. lxx. di. scõ₂ ⁊ h vr dicit q̃ nullus põt hẽre plures pochiales eccl'as vl' dignitates cũ idẽ iudiciũ d̃ h⁹ i sit habẽdũ: vt h dicit: ⁊. j. d̃ pbẽ. d̃ multa. ⁊. xxj. q. i. c. i. ⁊. lxxx. di. epi. ⁊. vij. q. i. i apib⁹. ⁊. xxi q. i. clericus ab istãti. Nã hẽre plures eccl'as ẽ gen⁹ negociationis: vt. i p̃dicto. c. clericus ab instãti. q₂ eis seruire nõ põt. j. de p̃bẽ. q₂ in tñ. ⁊. j. de cleri. n̄ resi. q₂ nõnulli. ⁊ qui ad vtrũq₃ festinat neutrũ tñ peregit. xvi. q. i. p̃sbyteros. Item sicut vxore viuẽte nullus aliã põt habere: sic nec clericus secũdã ecclesiam põt hẽre. vij. q. i. sicut alterius. ⁊ sic accipitur titulus in decre. predicta ⁊ in decretis p̃dictis. Ista qdem sunt regulariter vera: tñ in casibus põt quis hẽre plures ecclesias Primo vbi vna pẽdet ab altera: vt hic. ⁊. j. de eta. ⁊ qua. eaʒ ⁊c. ⁊. j. de pbẽ exirpãde. §. i. Itẽ si habet vnã intitulatã ⁊ aliã cõmend. atã: vt hic: ⁊. xxi. q. i. qui plures. Itẽ p̃pter paupertatẽ ecclesiarũ. x. q. iij. vnio. ⁊. j. de eta. ⁊ qua. cam ⁊c. Itẽ clum propter iniuriam clericorũ. xxi. q. i. c. i. in fi. Item ꝑ dispensationẽ domini pape. j. de p̃ben. de multa ⁊ hodie in talibus epi dispensare non possunt. ⁊ etiam dicit illa decre. de multa. sed in illa quam quis habet commendatam: non dicitur p̃latus esse. Hec ℣a sunt p̃laturis ⁊ dignitatibus. Quid dicemus de alijs clericis: nũquid possũt esse clerici in pluribus ecclesijs ⁊ ibi habere p̃bẽda s de iure cõmũi potest dici q̃ in pluribus ecclesijs intitulari non possũt nisi essent tenues in substãtia: vt dictũ est de p̃latuiris: sed per dispensationẽ episcopo₂ bene possũt: quia episcopi dispensatio cũ talibus clericis non est ꝓhibita: immo tacite videtur cõcessa ꝑ cõtrariã cõsuetudinẽ: quã scit papa ⁊ tolerat sic ⁊ ipso facto derogatũ est illi decreto. lxx. distinct. sancto₂ũ Sed i diuersis episcopatibus necessaria est vtriusq₃ episcopi dispensatio. Sed hic videtur permitti q̃ clerici possunt habere titulum in pluribus ecclesijs: quia nõ p̃hibet hic nisi de parochialibus: ⁊ sic per contrariũ sensum permittit clericis habere plures canonias. sed credo q̃ si primum beneficium sit sufficiens q̃ secundum non possit habere nisi dispensatiue.

¶ Insup indulgentiam: quã super hoc asserit se habere: inualidam reputauimus cũ in ea falsitatẽ suggesserit ⁊ sup p̃sserit veritatem qua tacita vel expressa[a] ipsam nullatenus habuisset. Suggessit eĩm q̃ p̃dictas parochiales ecclesias anteq̃ fuisset in archidiaconum assumptus: canonice fuerat assecutus: cum nullus potuerit plures parochiales ecclesias obtiere: nisi vna penderet[b] ex altera: vel vnaʒ intitulatam[c] ⁊ alterã cõmendatam haberet. vnde cũ ideʒ vtranq₃ illarum ĩtitulatã haberet ipsas nequiuit canonice habuisse. ¶ Item suggerens q̃ redditus personatus[d] sui erant tenues ⁊ exiles: supp̃ssit q̃ alios redditus i pluribus. ecclesijs noscitur obtinere. Supp̃ssit etiã: q̃ plures parochiales ecclesias cũ pluribus alijs bñficijs i diuersis ecclesijs obtineret: cum intentionis nostre non fuerit secum in tot bñficijs p̃sertim habentibus curã aĩarũ dispẽsare nec intentionis nostre fuerit aliqd ei de nouo cõcedere sed vt ꝑ indulgẽtiã posset habita licite retiere[e] ⁊ infra. Tãdem cũ nõ restaret nisi p̃ferẽda sñia idem tam iuri siqd[f] ei competere videbatur q̃ liti cessit spontanea voluntate cuius cessionẽ duximus admittendam.

Idem.

In genesi legitur: ⁊ ifra Cũ in cõcilio[g] lateraneñ caueatur: vt is collatione[h] habita eligatur: in quem oẽs: vl' maior ⁊ sanior pars capli consentit: ⁊ in gu. maior pars totius capli non cõsenserit: q̃ q̃ maiorẽ partẽ habuit partiuʒ comparatione minorum: nec plene numeri ad numerum: q₂ vtrum. g. ⁊. h. de quibus aduersarijs referũt questionem in electione vocem habuerit

d ¶ Personatus. i. decanatus: super quo impetrauit indulgentiam: vt ipsum cum p̃dictis parochialibus ecclesijs retineret: vel forte loquitur de archidiaconatu: vt illas retineret cum archidiaconatu. j. de consan. ⁊ affi. quia circa.

e ¶ Retinere. Nota q̃ qui habet plura beneficia: quorum alterum per se sufficeret: non potest sine mortali peccato retinere aliud: sed dispensatio reddit licitum quod erat illicitum: sicut vides simile: consuetudo facit q̃ in absentia licite possit beneficium percipi. s̃. de constitu. cum omnes.

f ¶ Siquod. quia non videbatur competere: ideo cessit spontanea voluntate: sic. j. de simo. per tuas. quasi male conscius sibi cessit.

g In genesi. concilio. s̃. e. ti. quia propter.

h ¶ Collatione. que si non fiat non tenet electio. s̃. ee.

cumana.in fine.

i ¶ Partium comparatione.sic supra.e. ecclesia vestra e.c.cumana.

k ¶ Ad zelum.sic p3 q in electionibus hodie ɔsideran̄ zelus:ꝛ merita electoꝝ ɔsideranꝭ ꝛ dignitas eligētiū: vt ex oib⁹ istis maior ꝛ sanior ps censeat.j.e.ecclesia vestra.ꝛ ita non semper standum ē numero:vt.j.eo.ecclesia in fine.ꝛ.j.d testi.in nostra. Illa enim maior pars ꝛ sanior censetur q est iustior:ꝛ maiori ratione nititur ꝛ equitate.xl. distic. multi in fi.ꝛ.ff. de pac.maiorem.

l ¶ Communiter. In communi enim ꝛ publice d3 electō celebrari:ꝛ nō singulariter vel clādestine.s.e.q2 pp i fi. ꝛ hic ē expressū q̄liter fieri debeat.

m ¶ Repeti.sic videreꝭ idē repeti:q2 in scrutinio publicato qlibet p se cōsensit singulariter ꝛ sol⁹: si postea publicato scrutinio: quilibet p se eligeret: vel si quilibet p se separatim elegerit idē repeti videretur:quod esse non debet vt sequitur:vel tot essent electiones.

n ¶ Nec ex singularibus.Consensus eligentium oēs simul ad inuicē ɔuenire debēt ꝛ simul exprimi p vnum vel p plures vel simul oēs.s.e.q2 ppt.ꝛ.s.eo.bone me. vbi nō credit testib⁹ qui sunt in suis testimonijs singulares.ꝛ.c.cum dilecti.ꝛ.j.de accu.cum dilecti. Nec voces eorum tanq̄ plurium admittunꝭ quos diuersitas temporum simul interfuisse phibuit.iij.q.ix.nihilominus.simul enim testes in vnum ɔcordare debent sicut etiam electores in vnum cū ius eligendi cōe sit oibus p singulos diuidi nō d3 :sicut cū vna actio cōis ē oib⁹ ꝛ pluribus nō d3 diuidi p singulos:sed simul tota i iudicium venit vel venire d3.ff.de iur.om.iudi.si idē.§. si vna actio.ꝛ ar.ad hoc.ff.de ser.rusti. predi. si vnus ex socijs.Ar.s.ff.de ser.rusti.predi. p fundum. vbi ius cōe eundi p fundū cōem plurib⁹ pōt nulli separatim cōcedi:ꝛ cū oēs cesserint ius hēo eundi.ꝛ.ff.com.pdi.recepti.ꝛ.l.siqs duas.§.item si duo.ꝛ.ff.de aqua.plu.arc. si autem.ꝛ diuersis tēporibus possunt aliqui consentire electioni.s.de postu.bone in fine.ꝛ.s.e.q sicut.

o ¶ Nec pmissi duo. De qbus nihil discussum fuit:ꝛ ita nec papa debuit aliqd dicē eis:cū de qua re cognoue-rit iudex d ea tm̄ debeat iudicare.j.de cā poss. cū sup.ꝛ.ff.de iudi.de qua re.s3 ipse hoc supplet ex offō suo. Qm̄ iudex supplere debeat dcm̄ est.s.d postu.bone.Et hoc pcipue d3 inquirere an forma sit suata:ꝛ an psona sit digna etiā si nihil dicatur.ꝛ hoc dixi.s.e.cū nobis.ꝛ.c.venerabilem.

tractatū non extitit nec discussum:nec zeli ad zelū[k]: nec meriti ad meritum collatio facta fuerit : nec etiam electio communiter[l] celebrata:qm̄ l3 in eundem gu.singulariter singuli consensissent.non tamen debuit subsequi singularis electio sed communis:ne vel idē repeti[m] videretur vel ex hoc sequeretur absurditas: vt tot essent electōes quot essent numero eligentes. Nec ex singularibus[n] vel particularib⁹ consensibus appareret vniuersalis electio vel communis:l3 quilibet singularis veritatem exprimat sue partis : quēadmodum ex singularibus propositionibus:l3 veris vniuersalis propositio nō apparet:nisi per signum vniuersale forsitan exprimatur.

Nec⁰ premissi duo canonici poterant sic excludi: cum primus existeret in canonicatus possessione[p] vel quasi: habendo stallum in choro: locum in capitulo legendo ꝛ cantando vt canonicus:ꝛ ad tractatus ac electiones dignitatum ꝛ personatuum que occurrerunt pro tempore faciende tāquam canonicus sit vocatus: quāquam hac vice fuerit cum protestatione admissus. secūdus vero esset in tali loco d q fuerat ad electionem vocandus cum de toto regno francie vocentur absentes de consuetudine[q] ecclesie gallicāe. Nos his plenius intellectis de con.f.n.pmissam electionem vtpote contra formam[r] concilij attentatam decernimus irritam[s] ꝛ inanem.

[I]dem capitulo messano.

M Essana ecclesia pastore vacāte:ꝛ infra. Edicto ppetuo phibem⁹ne p[t] laicos cum canonicis pōtificis electio presumatur : q̄ si forte presumpta fuerit nullam obtineat firmitatem.nō obstante

p ¶ Possessiōe vel q̄si. Nō ab electōe excludi nō debuit s3 vocari.j. de cā pos.cū eccl'a. ꝛ pōt eligē ꝛ valet talis electio:et nō ius in vitate non hēret dummodo possideat q2 te:vel q2 credat hēe ius vt.s.e.q̄relam.ꝛ.j. d cā pos.cum olim.ꝛ.j.d iure-pa.ɔsultationibus. si tā ab initio anteq̄ fiat electio: negatū fuerit illos hēe ius i electione: ꝛ admittaꝭ sub ptestatione : vt vox eoꝝ valeat si d iure debeat valere nō valebit vox eoꝝ nisi ɔstiterit eos ius habere vnde talis possessio nō pdest. s.eo.cumana.vnde ɔdicit ei qd hic dic non est ɔ : q2 nō fuit hic discussum an debeat interesse vl nō ꝛ ita remansit adhuc in sua q̄si possessiōe ꝛ ita ptestatio h nō fuit necessaria rōne pmissa. Preterea aliud est hic: q2 iste ius cōe p se hēbat: q2 canonicus erat:ille vō non.

q ¶ De ɔsuetudie. Sic vꝫ q in talibus poti⁹ stādum sit cōsuetudini q̄3 alicui iuri. Quidam dnt q oēs de puincia vocādi sint:ꝛ soli ad electionem:ar.illius decre.s.eo.coram.quia communis d3 esse electio:vt ibi notatur d hoc.verius credo vt consuetudini stetur:vt ibi dixi.

r ¶ Formam.ar.q forma mādati exacta diligētia ē obsuanda.s.de rescrip.cū dilecta.j.de of.dle.venerabilis. ꝛ q ɔfacit nihil fecisse puteꝭ:vt ibi.ꝛ.s.e.q2 propter.ꝛ.c.cumana.per h ꝛ per illud qd dicit in.c.illo cumana.ꝛ.e.cū in veteri.ꝛ.j.de offi.dele.venerabilis.p3 qualiter illa constitutio q2 ppter.sit intelligenda:ꝛ per hoc quod habebis.j.e.ecclesia.

s ¶ Irritam.sic intellige.s.e. ecclesia vestra.b.

t ¶ Messana.p laicos.q2 ius eligēdi i collegiata eccl'ia nō cadit i laicū.j.e.sacrosan.h⁹ı enim mere spūalia a laicis possideri nō pnt.xvj.q.vij.c.i.ꝛ.j.d pscri.cāꝫ q.cū d eccl'iastic dignitatib⁹ nulla sit eis attributa disponēdi facultas.xvj.q vij.laicis q̄s obseq̄ndi manet necessitas nō auctas ipandi : vt e.c.ꝛ.e.q.c.nō placuit.ꝛ.xcvj di.bn̄ qdē.qd si attētaꝭ voluerit tā q sacrileg⁹ iudiceꝭ:vt.e.ca.ꝛ.e.q.siqs pncipum. ꝛ p laicos null⁹ eccle'a teneat:vt.e.q.p laicos.ꝛ tal'electio nulla ē.s.e. q.sqs.imo sit excōicādi:vt.e.q.siqs deinceps.ꝛ duob⁹ ca.se. itē h hēs q vtile viciaꝭ p inutile sic.j.d of.dle. cū sup abbatia.ff. d arb.pedi⁹.ꝛ.ix.di.si ad sacras.ꝛ.iij.q.ix.pura ꝛ simplex. vi ij.q.i.sciēdū.ar.s.e.illa.ꝛ.j.d cle.ex.mi.si celebr.ꝛ.j. de p hē dilect⁹.ꝛ.xij.q.ij.siquos.ꝛ.xxij.q.iiij.inter cetera.

a Consuetudine. Cũ talis cõsuetudo sit ɔtra ecclesiasticam libertatē. s. e. sacrosancta. z. c. cũ terra. z. s. e. q̃ si q. z. i. d. c. in di. cũ cã. z nulla tpis lõgitudine defendit. s. d cõsue. cũ inter z. c. cũ venerabilis. z. c. ad audiētiã. z. s. e. cãm que. z. i. q. iij. si quis pbendas. z q: nõ est rõabilis nõ põt pscri i. i. s. de con sue. c. vltimo.

ad alios. ff. de succes. edic. l. i. §. tutor z qñ semel potuit noluit: z qñ voluit adimplere nõ potuit: j. de offi. dele. cum super. z precipue cũ res iam non esset integra. s. e. in causis. z sic ad ius suum amplius redire ñ põt: z ex quo remisit ius suũ alijs: nõ põt vlteriꝰ se intromittere: sicut iudex: q referet cãm ad superiorez j. de offi. dele. licet

b Eclia vr̃a. itieresse si noluit interesse: vĩ iuri suo renunciasse. vñ sine ipso alij pcedē potuerunt. s. e. qd sicut. z. j de offi. dele. prudentiaz §. adijcimus. s. e. q: propter. z. s. e. cũ nobis. nec ipsius absentia electionē debuit retardare. C. de decu. noiatõum. Uel dic noluit iteresse ad terminũ statuēdũ: i quo d bebat electio fieri: nõ renunciauit pp hoc: q̃ minꝰ vellet interesse electioni. z intellige ex iusta cã absens erat.

c Uocato. Sed nũqd debuit iterũ vocari. non credo q: dicendo se nolle interesse: per cõsequēs dixit: q vlterius nõ vocaretur. s. j. de offi. del. cũ sup. z aliquo negato oĩa negãtur: que sequũtur ex illo. s. de cõsti. nã concupiscentiam. z qui scit certiorari non debuit. ff. de acti. emp. z ven. l. i. in fi. s. e. cũ iter. z sciēti ptor nõ subuenit: s3 ignotanti. ff. qd cũ fal. tu.

cõtraria consuetudieᵃ: que dici debet potiꝰ corruptela.

dem capitulo cathaleñ.

Ecclesia vestra destituta pastore conueniētes in vnuz absente gu. q tunc noluit interesseᵇ ad celebrãdaz electionē: terminũ statuistis. Clemēte vero termio z gu. dicto cũ absens existeret: nõ vocato ᶜ pmisso iuxta formã ɔcilij ge. scrutinio xiiij. magr̃z. g. psbyterum cardinalē cõcanonicũ vr̃z. z. xvij. z. remenceñ. canonicũ elegerũt pfato gu. postmodũ electõi eiusdē. z. suũ prebēte cõsensũ. Tandē procuratoribꝰ vtriusq ptis in. n. p̃. constitutis allegabat: p electiõe dicti. z. q cum i. iiij. excederet aliã cõputato gu. pdicto: maiorē capli ptē hēbat: z p h̃ debebat ps sua sanior reputari: cũ vbi maior numerꝰ ē: zelus melior presumatur. Pars vero altera electionē eãdē multipliciter impugnabat: ppo nens pnominatũ: z. ᵈ etate pati defectũ: nec esse sufficiētisᵉ scientie ad ecclam supradictã cũ etatis mature z eminentis scientie prefatus cardina. existat z cũ electores cardᶠ. altos meritis z auctē pcellerēt: habito presertiz respectu ad psonã electã meliorē zelũ eos habuisse ɔstabat. Dicebatᵍ pterea q ɔsensus dicti gu. quem ps eiusdē. z. ɔfitebat fuisse cõtēptũ asserēte pte reliqua capitulũ potiꝰ ɔtēptũ ab ipo fuisse cum nõ fuerit cõsensus prestitus in scrutinio: s3 post electionē accesserit: adijcereᵍ nil valebatʰ: z infra: Deniqᵢ statutum ge. conci. quod electionem decernit inualidam: cuz ɔ eiusdem ɔcilij formã i electõ e peccat: nõ debet ad contēptum: z alia que nõ sunt de forma referri. vnde qd ibi dicitur: q aliter electio celebra

cãm ad superiorez j. de offi. dele. licet sit i tutuz dicat se velle referre ñ põt se vlterius intromitere. j. de appel. intimasti. Sed cõtra videtur q adhuc valeat eiꝰ cõsensus: q: licitum est eis penitere: xx. q. q. vi. §. si quis libelles ne nisi pe nitu diuis huma nis aufera tur: z iudex põt mutare suã interlocutoriã nõ ob q. j. de ap. cũ ce. [illegible] re [illegible] quod in [illegible] z magne sapiētie est hoĩnē fuocare q͂ s male locutꝰ ē. z xij. q. [illegible] magne Nõ credo q vox sua sit computanda: cũ non fuerit i scrutinio: ex quo dixit se nolle interesse: z se absentauit: quousq electio fuit celebrata l3 vocari debuerit

l. ij. in fi. ipse eniz se decepit. Scienti eim z volēti nõ fit iniuria siue dolus. C. de transac. cum donationis. Uel dic q debebat vocari: vt ad terminum statutum veniret ad electõem celebrãdam: z q: non fuit vocatus: cõtēptus videt: vñ debebãt cassari electões: nisi postea cõsensisset: si psecutus fuisset cõtēptũ. s. e. q sicut. q: licet tũc noluerit interesse: ñ tñ renũciauit pp hoc: quo minus vellet iteresse: vt dr̃ i fi. pme notule. b.

d In etate si hoc esset vnz: electio nulla fuisset. s. e. cũ in cũctis. sed hoc non fuit verum: vt p3. j. i fi. c. i. §. nõ persone.

e Sufficientis. z ex hac electio redditur nulla. vñ electio alterius partis etiam longe minoris valet: vt. s. e. cõgregato z. c. cum in cũctis. al's si esset sufficientis scientie: licet nõ em i nētis toleratur. s. e. cũ nobis. de hoc dicit. s. e. congregato.

f Dicebatur. a parte electorum cardi.

g Adijcere. iste dixit se nolle interesse: vt dictum ē in principio: nunqd cõsensus istius post electionem pstitus cõputandus est dato q pars sua esset equalis alteri dignitatī: z electꝰ sit idoneus. videt q nõ: q: semel renunciauit iuri suo: ergo vlterius ad id redire nõ põt. Esau eniz primatus suos postmodum recipere non potuit: q: semel cessit: vt. vij. q. i. q̃ periculosum. z remittētibus actiones suas nõ est amplius dandus regressꝰ ad eas. ff. de edili edic. queritur: §. si vēditor. z. xxiij. q. iiij. si illic: dicit lex q semel noluit petere bonorum possessionē perdit ius eius. vbi eniz noluit cepit ius eiꝰ ptinē

vt dicitur in fine secunde notule: z q: consensit electioni. z. nõ põt prosequi cõtemptũ. Si vero ante electõem factam z scrutinium reuersus fuisset: bene admitteretur: quia res integra est. si. ff. de mino. q si minor. §. scevola. Si vero facto scrutinio z ante electionem reuertatur: iterum debet fieri scrutinium si vellet contradicere z prosequi contemptum: si erat in loco vnde vocari debebat: al's non. Item quid si aliquis erat absens i loco de quo non debebat vocari: z tande post factam electionem siue scrutinium quasi casu superuenit: nunquid si consentiat alteri electioni: valebit consensus talis: vt per talem consensum preualeat electio. Non credo q talis consensus debeat computari: q: nec electionem posset impugnare: eo q nõ fuit vocatus tempore electionis faciende. Publicato scrutinio dico spectandum quis habuerit maiorem partem: sicut consideratur an fuerit tũc electus idoneus. s. e. dudum. al's posset contingere: vt qui tēpore electionis haberet ius: postea perderet illud per alios superuenientes: qui vocandi non erant: z hoc per constitutionem q: ppter.

h Ualebat. Et si z. cõtemptus fuisset electionem impugnare non posset: tã q̃ cõtemptus ex quo cõsensit electõi: z numerũ eligentium non auget.

i Deniq. allegatio pro magistro.

ta nō valeat: ea respicit tm̄ q̄ attentantur ꝯ̄ formam cōcilij memorati: non aūt alia q̄ ponunt ibidem: sicut[a] est istud ꝙ presentibus oībus q debent volunt ⁊ pn̄t commode interesse: haberi debeat in electōe processus: ne cetera q̄ sup hoc alibi statuta noscantur: vno verbo videant euerti. neqꝫ. n. credendū est ro. ponti. q iura tuetur: quod al's excogitatū est multis vigilijs[b] ⁊ inuentū vno verbo[c] subuertere voluisse. Nos ergo que hincide fuere ꝓposita plenius intellectis cum ex late.[d] concilio in ordinationibus ecclesiarum maior ⁊ sanior pars capituli exigatur: ⁊ statutum generalis conci. contineat inter cetera vt is eligatur: in quē omnes vel maior ⁊ sanior pars consentit electionem dicti. r. non persone sed potius electionis vicio: cum maior ⁊ sanior ps non consenserit[e] in eundem: de fratrum nostrorum consilio duximus sententialiter irritandam. Idem.

Publicato scrutinio[f] variare[g] nequeunt electores: cū sit facienda collatio ⁊ electio celebranda: ad quod p superiorem si oportuerit compellantur[h]. Idem.

Si alicui[i] electionē ꝓpt simoniam eo ignorante ac ratū nō habente ꝯmissā ꝯtigerit reprobari: cū eo sup

a Sicut est istud. Nō credo ꝙ istud sit de forma electionis: vt si aliq nō vocent qui vocādi sunt: nec ꝓpter hoc cassabit electio: dummodo ipsi postea ꝯsentiant. s̄. e. qd̄ sicut. ⁊. s̄. de postu. bone in fi. Que sunt illa q̄ sunt de substantia dic. s̄. e. q: ꝓpter. q̄ nō sunt d̄ substātia: collige ex. c. s̄. e. cumana i fi. ⁊. c. i genesi.

b Uigilijs. quia noctes duc insomnes: vt subiecti gese viuant: i auc. vt iudi. sine quo. suffra. in prin. col. vj. ⁊ dicit impator voluntarios labores appetimus vt quiete alijs preparemus: in auc. vt diuine ius. subscr. ha. glorio. q̄sto. in pn. col. viij. ⁊. j. d̄ resti. spo. frequens.

c Uerbo. C. d̄ inof. testa. siquando ar. s̄. de refer. cām. que inter. p.

d Ex lateranē. j. de his q̄ fi. a ma. pte. ca. cū i cūctis.

e Non consenserit. ex hac decret. pz ꝙ nō semp standū est numero in electionibus. Et iō nō ꝙ plura ꝯsideranda sunt i electōe auctoritas zelus ⁊ numerus. Auctoritas consideratur in dignitatibus ⁊ meritis vite: zelus consistit in animo vt sine carnali amore eligant: sed sm̄ meritum vite persone sunt eligende. viij. q. i. si ergo. ⁊. j vt ec. bene. vt nostrum. De numero patet. Dicas ꝙ sm̄ ista tria debet fieri collatio: zeli ad zelum: meriti ad meritum numeri ad numerum: habito respectu ad dignitatem: vt hic. ⁊. s̄. e. i genesi. Si. n. ex vna parte sit dignitas ⁊ zelus melior tam respectu eligentiū q̄z electi: ⁊ ex alia pte maior numerus: ꝑualebit dignitas cū zelo ipsi nūero: vt hic hēs ar. j. d̄ testi. in p̄ntia. q: hic erat maior numerus ab vna parte: nec tm̄ stat numero ⁊ hoc itelligo dūmodo numerus nō excedat multum: al's staret numero: dum tm̄ electus esset sufficiens. s̄. e. dudum pmo. ⁊. j de ap. ꝯstitutus. sed hic maior ⁊ sanior ps censet: lꝫ numerus sit maior ex alia pte. Nam illa ps dr̄ maior ⁊ sanior: q̄ meliori zelo ⁊ maiori pietate mouet. xl. di. multi in fine. ⁊. ix. di. sane qppe. ⁊ ar. viij. q. i. si ḡ. ⁊. ff. de pac. maiorem. Si vero ex vtraqꝫ parte par meritum sit: standum est numero: lꝫ ex alia parte sit auctoritas: arg. C. q bonis ce. pos. l. vlt. §. ij. ⁊ sic zelus ⁊ numerus preferunt auctoritati in hoc casu. Sed quid esset si par ē zelus meritis eligentium numerus ⁊ auctoritas hincinde. recurrendum est tunc ad meritū electi. lxiij. di. si forte. ⁊ c. vlti. vbi de hoc. Sed si oīa sunt hincide equalia: neutra electio valebit de iure: q: neutra facta est a maiori parte capituli. s̄. e. cumana. ⁊. c. ecclesia vestra. ⁊. c. i genesi. ⁊ sic vtraqꝫ est cassanda. In casu isto nō crederem illos priuandos: quia non videntur facere cōtra formam ita directe: vnde iterum eligant: argu. lxxix. dis. si duo. Si iterum taliter eligant tunc priuent iure eligendi: supior tm̄ potest facere gratiam cui vult: ar. j. de paroch. c. i. ⁊. ff. ad syl. si quis in graui. §. si cum omnes. ⁊. ff. de reli. ⁊ sump. fu. l. vlti. in prin. ⁊. s̄. eo. venerabilem.

f Publicato scrutinio. Quid sit scrutiniū habes. s̄. e. q: ꝓpter.

g Uariare. Sed quare non pn̄t variare cum tm̄ nondum sit elect[us] immo necessaria est subsequenter electio: al's non valeret electio. s̄. e. in genesi. ⁊. c. ecclesia vestra. ⁊ ita videtur ꝙ possint variare cum n̄ videatur adhuc ius acquisitum: ideo nō pn̄t variare: q: iā res nō est integra. s̄. e in causis. ⁊. c. ecclia vestra. nemo pōt mutare ꝯsilium in alteri[us] pindicium. ff. de re. iur. nemo ⁊ talis mutatio posset esse dānosa ecclesie: q: sic ꝓtraheret electio ⁊ mora est periculosa. s̄. e. cum inter vniuersas. ⁊. j. vt lite non ꝯte. qm̄ frequenter §. porro. ⁊ sic per huiusmodi publicationē electio iam initiata quodāmodo videtur: sicut per citationem negocium est q̄si ceptum j. de offi. dele. gratum. ⁊. j. de fo. ꝯpe. ꝓposuisti. Et est simile siquis cesserit mihi seruitutem: ipse qdem postea mutare nō potest: lꝫ ex toto mihi ius nō sit acquisitum nisi cum omnes cesserint. ff. de serui. ru. predi. per fundum. ⁊ ita hic: lꝫ per talem consensum ⁊ publicationem nō sit ius acquisitū plenū variare nō possunt: immo per superiorem eligere compelluntur: vt hic dicit. Sed contra. j. de translat. lꝫ. ibi dicitur ꝙ in electione initiatur speciale matrimonium: ⁊ per hoc videtur ꝙ antea possit mutari voluntas: sed ibi vere initiatur in electione: sed hic pro tāto videtur initiari: quia variare nequeunt electores ratione predicta.

h Cōpellant. s: ex quo quasi ceptum negocium est per cōsensum pstitum in scrutinio: necesse est ꝯsummare. ⁊ ē simile qui enim mandatū suscepit: necesse est ꝯsummare. ff. commo. l. in ꝯmodato. §. sicut. ⁊. ff. man. sigs alicui. §. qui mandatum. adiuuari enim bn̄ficijs nō decipi nos oportet: vt in dicta. l. i commodato. §. sicut in fi. ⁊. j. de commo. c. vno. ⁊ quod semel placuit amplius displicere nō pōt. xxij. q. v. horrendus. j. de despon. impu. de illis. ff. de neg. gest. pomponius. ⁊ que simpliciter ꝓmittuntur sine ꝯditione soluantur. xxij. q. vlt. ⁊ que nō cepit deliberet: que ingressa est perseueret. xxvij. q. i. nuptiarum. idqꝫ merito sunt compellendi pficere quod ceperūt. Idē credo in postulatione: vt postq̄z fuerit publicatum scrutinium ab ea recedē nō pn̄t: immo tenent illā porrigē supiori: lꝫ p postulationē ius nō sit postulato acqsitum rōe p̄dicta: ⁊ d̄ hoc dcm̄ est. s̄. de postu. c. vlti. ⁊ penult. ⁊ in hoc casu valet electio: lꝫ nō fiat incōtinēti: q: fraus ⁊ dolus ecc̄ nō dꝫ obesse noiator: ⁊ ita n̄ ꝯdicūt. s̄. e. q: pp. ⁊. c. cū post petitam.

i Si alicuius. ratū nō habente. al's si postea ꝯsentiret. idē

prelatione ad quā taliter fuerat electus illa[a] vice non potest episcopus dispēsare: quāuis circa eum qui ignoranter recipit: simplex beneficium p simoniacam prauitatem post liberam resignationē epi dispensatio tollerec. Idem.

Is quibus[b] iterdicitur: vt absq; superioris licētia eligere non presumant: tēpus statutum a canone currit[c]: ex quo in mora fuerunt licentiā huiusmodi postulādi.

Inno. iij. antiocheno patriarche.

Cum ex illo generali priuilegio[d]: qd̄ beato petro & p eū eccle. ro. dominus noster indulsit: canonica postmodum manauerint instituta[e] continentia maioris ecclesie causas ad apo. se. perferēdas: ac per translationes[f] episcoporum ac sedium mutationes[g] ad summuz ap. se. antistitem de iure pertineant[h]: nec super his quicq; preter ei[9] assensum debeat immutari: miramur q. l. apanieñ. electum in tripolitanam ecclesiam trāstulisti: & nouo quodaz mutationis genere paru: fecisti maiorem: & magnū quodāmodo minorasti: epare archiepm: immo potius de archiepare psumens. lz n. dictus. l. nōdū fuisset in archiepiscopum consecratus: cōfirmationis tamē munus receperat: & archiepiscopalia q̄tum ei licuit ministrarat: sicut nobis ipsius reuelatione innotuit: qui se valineñ. epm asseruit confirmasse[i]. Ne igit ppetrandi similia ceteris[k] audacia tribuat: te ab epor cōfirmatione duximus suspendendum. Idem decano & capitulo andeg.

Inter corporalia & spiri/

esset ac si ab initio pcurasset. j. de simo. sicut. Sic eniz ratihabitio in maleficiis retrotrahit: & mādato cpara. ff. de vi. & vi ar. l. i. §. quotiēs. & j. de resti. sp. c. cū ad sedē in fi. & . q. q. i. notū in fi. nec refert vtrū añ vel post dederit vel pmiserit. i. q. i. eos i fi. accipe. n. est qñcunq; accipe: vt ibi. & i. q. iij. sigs obiecerit i fi. & . c. sigs. & sic qd̄ meo nomine gestū nō ē ratuz hēre possum. ff. d neg. ge. si pupilli. §. item qritur. & . ix. q. ij. lugdunense. & ita hēs: q ignorantia excusat ipsum: vt possit cū eo postea dispēsari. i. q. v. presentium. j. d renū. post trāsla. & ita hēs. j. d simo. ex insinuatiōe. vbi capitulum dispensat.

a Illa vice. vt sic p factū illor puniat illa vice sicut ille q deligt in electiōis forma punit elect[9]: q: ñ valet electio: vl i psona electi puniūt electores i electiōe illa vice tm̄. s. e. cū in cunctis. & c quia ppter. & . c. cumana. & sic aligs punit sine culpa: causa tn̄ subest ppter primitatē vicij: qd̄ purgabit p imediā psonaz. i. j. de fi. psby. ex trāsmissa. & q: ex his q̄ incōtinēti fiūt psumptio nascit. s. e. officij. & q̄ incōtinēti fiant inesse videt. ff. si certū peta. lecta ē. & ex vicinitate csortiū trahit: de pe. di. i. lz cōtinuo. & etiā cmodum: insti. de re. di. §. insula. Sz huic qd̄ dicit illa vice nō pōt eps dispēsare: manifeste cdicit. c i. q. v. pñtiuz. qd̄ logr in eodez casu in plātōe l. & tñ dicit: q eps p[9] renūciationez pōt itez ad curaz regimis illū assume. Pōt dici: q ibi miti[9] & benigni[9] agit: q: vltrone[9] supplicauit vt deponeret: cū talib[9] miti[9] agit q̄ cum conuictis. l. di. psbr. sz iste sniaz expectauit. vñ notoriū est q tali mō fuit elect[9]. j. d coha. cle. & mu. c. vl. sz i. c. pñtiū ñ fuit notoriū: & iō stati ibi dispēsat & nō hic: & iō hic plus punit. vl forsan stādū ē hodie huic pp rōnes supius dictas. vel dic q diuersi sūt casus: & iō nō cdicit. Illud. c. pñtiū. logr de ipso: q inuitus ordinē suscepit p simoniā ab alio cmissaz eo ignorāte & non de dignitate. c. istud logr d eo q eligit ad dignitatē p simoniam eo ignorāte: cui[9] electio p sniaz fuit reprobata. vñ eps nō pōt stati cū eo dispēsare ad eandē dignitatē: sz in. c. pñtium. pōt dispēsare eps: vt eligat ad curā regiminis: ad quā nō fuerat elect[9]: & sic ē diuersitas ñ cōtrarietas. Ar. c. j. de simo. nobis. vbi cū tali nō pōt eps dispensare. So. vt ibi. Sz quare secus i bñficio simplici: in q̄ statiz pōt eps dispēsare p[9] liberā resignatiōnem q̄ i plātōe: vt dicit i fine: q: circa maiora cauti[9] ē agendū: q: ibi nō das sed accipis. xliij. di. gescamus. & de tanta resegni[9] ñ est agendū. vij. q. ij. c. vl. & itegritas psidentiū salus ē subditor. lxi. di. miramur circa pn. & dic lex: vbi mai[9] piculū itēdit magis ē csulendū. ff. d car. edic. l. i. §. ij. vñ pmuz locuz [t]empta ecclesia hēe ñ oz. s. administrationē: sed simplex bñficiuz pōt. i. q. v. qcūq; i fi. & facili[9] dispēsat in bñficio q̄ in administratione vel in ordie. Alia rō est: hic sponte renūciauit: ibi p sniaz reprobat electio. Forte idē dici posset q eps posset cū isto electo dispēsare: si statim añ motam qstionē renūciaret spōte: audito q talit esset electus: & i hoc nō phibetur hic: put dr: vt. j. de renū. post trāslationē in glo. q̄ incipit q: erga ad fi. Itez ar. c. j. d simo. nobis fuit. so. vt ibi.

b Is qbus. statutū. a canone Duob[9] modis intelligitur hoc. s. q: i ecclesijs cathedralib[9] & regularibus dant tres mēses. s. e. ne p defectu. in minoribus dignitatib[9] siue beneficijs dantur sex mēses. j. de conces. preben. nulla.

c Currit. sed mirū vz dicē lra ista q tps currit illis: q agere nō pūt. vñ cōtraria plura signāt. j. de cce. pbē. quia diuersitatē. & . j. ne se. va. p totū. & . j. d pscrip. placuit. & . c. de quarta. Itē tpe scismatis nō currit j. de pscript. cū nobis olīz. Item filiofamil. non currit tempus: sed isti loco filijfamil. habent: q: sunt in ptāte supioris: vñ nō debet eis currere prescriptio. C. de an. excep. l. i. §. vlt. C. de bo. ma. l. i. in fi. rō potest esse: q: lz interdicta sit eis electio: nō debent ipsi ppterea ius suū negligere & puisionē ecclesie: sed diligentes dēt eē & petē lniaz. j. tps: q: negligentib[9] iura nō subueniūt. ff. ex q. cau. ma. nō eniz. & negligēti ignosci nō debet. ff. de eden. l. veluti in pn. nec stultis solet succurri: sz errātibus. ff. de iu. & fac. igno. l. regula. §. sigs ius in fi. & ei ēt q valitudine ipedit: tps currit si nō mādauerit p aliuz actionē mouendā. ff. d diuer. & temp. pscript. l. i. & ei q appellare nō pōt iusta de cā: currit tps appellationis nisi hoc corā publicis psonis fuerit ptestat[9]: alit negligentia obesset ei nō obstante illa cā. j. de ap. si iust[9] metus. & fi. j. de of. ordi. pastoralis. & ita i mora sunt q̄ debz eis obesse. nā mora nocet. ff. d vsuris mora. & nō potest purgari in casu isto. j. de sup. neg. pla. lz. & . c. se. Contra mora pōt purgari: q: si pmitto tibi stichū: & offero illū tibi post moram purgat mora. ff. de v. ob. interdum. §. vlt. ff. sigs cau. & post tres. Itē si ego fui in mora agēdi tecū: & iterim mortua sunt aialia mihi subtracta: mihi mora nō nocet. ff. de vi & vi ar. l. pe. Sed verū est q in hoc casu nocet mora: nec potest purgari cum ius non habeant eligendi: q: translatū est ad supiorē. vñ si eli

tualia eam cognouimus diffe rentiã: q corporalia facili⁹ destruuntur q̃ construantur spūalia vero facilius cōstru untur q̃ destruantur. vnde iuxta canonicas sanctōes epi scopus solus honorē dar po test: solus auferre non potest episcopi quoq; a metropolita nis suis munus cōsecratiōis adiunctis sibi alijs tribus epi scopis accipiūt: qui tñ nō pos sunt nisi per ro. pō. cōdēnari Cum ergo fortius sit spiritua le vinculum q̃ carnale: dubi tari non debet: qui omni po tens deus spirituale coniugi um: quod est inter episcopū & ecclesiam suo tantum iudi cio reseruauerit dissoluendū: qui dissolutionem etiam car nalis coniugij: quod est inter virum & feminam: suo tantū iudicio reseruauit precipiens vt quos deus coniunxit ho mo non separet. non enim hu mana sed potius diuina pote state coniugium spirituale dis soluitur: cum per translatio nem depositionem aut cessio nem auctoritate ro. pontificis quem constat esse vicarium iesu christi: episcopus ab ec clesia remouetur: & ideo tria hec que premisimus non tam constitutione canonica q̃ institutione diuina soli sunt roma. pontifi. reseruata. Si cut enim episcopus consecra tus sine licentia roma ponti. suam non debet ecclesiam derelinquere: sic & electus confirmatus: cum non de beat in dubium reuocari: quin post electionem & cōfirmatio nem canonicam inter perso nas eligentium & electi con iugium sit spirituale cōtractū

geret: nulla ē talis electio: sicut nulla ē snīa illi⁹ q ami sit iurisditōem. j. d offi. d'le. cū sup. Legi. c. istud cū d cō suetudie alicuius loci eligē ñ pñt: nisi primo licētia ipe trata a supiori: ar. s. e. cū iter vniuersas. vt intellige cū su perior qui hz ptātē iterdicit: ne sine ipsius speciali mā dato ad electōem pcedāt: sicut sepe facit papa vel ei⁹ legatus.

d Tam ex il lo priui legio. q̃ videlicet ptulit eam cūctis ecclesijs. xxi. di. in nouo. & c. q̃uis. & in hoc differt a pa patu imperiū: q: imperator hz suā iurisditōem a po pulo: insti. de iure na. §. sed q princi pi. & C. de ve. iu. enu. l. i. §. cum in auc. quō oporteat epos vbi dr̄ q ab eodē principio sūt sed romana eccl'a voce dñi tñ plata est: vt h & xxi. di. q̃ uis.

e Instituta cōti nentia: q: qō reli giōis & fidei ad pe trū tñ referenda ē xij. di. preceptis. & xxiij. q. i. quotiēs. & xvi. q. i. ff. nf. & xxiij. q. vl. cōuenior.

f Trāslatōes. & dpositōes. iij. q. vi. q̃uis. & c. dudum & j. c. pri. & vij. q. i. mutatōes.

g Mutatōes. vij. q. i. temporis qualitas.

h Pertineāt q̃ sint illa q̃ ad solū papā ptineant his vsi b⁹ cōprehēde: Restituit papa sol⁹: dpōit & ipse. Diuidit ac vnit eximit atq; pbat. Articulos soluit: synodūq; fa cit gnāle trāsfert: & mutat: appellat null⁹ ab illo. De sin gulis istis hēbis cōcordātias. j. de excess. prela. sic venit & j. de offi. dele. q translatōem i glo. hec sunt.

i Cōfirmasse. Scdm̄ q̃sdā factū narrat: q: añ palliū receptū ñ pōt ꝯfirmar: q: i pallio plēitudo pōtifi. offi. ꝯ fert. j. de vsu pal. nisi specialis. ar. s. de elec. q sic. circa fi. Ar. ꝯ. s. de elec. suffraganeis. Dicūt qdā q illa non tz. Alij dicūt q cōfirmar pōt: & oīa alia facē q̃ sūt iuris ditōis: vt h & s. de elec. trāsmissā. & c. nosti. q: i ꝯfirma tōe cōseqtur oīa q̃ sūt iurisditōis: & cōfirmare iurisditō nis ē: q: eo ꝯfirmato pōt cōferre bñficia. s. d elec. nosti. g eadē rōe ꝯfirmare: q: caplz vacāte sede ꝯfirmat. j. de ma. & ob. cū olī. & c. his q̃ ar. vl' ꝯprouinciales epi. lxiij. di. q: p abītōes. ar. j. d here. ad abolēdā. §. & qm̄. & ar. j. de ꝯces. pbē. nulla. multo forti⁹ elect⁹ ꝯfirmat⁹: sz vr̄ q tē ad papā spectet ꝯfirmatio. c. di. qm̄. & j. d cōces. pben. q: diuersitatē. Illud ē verum q elect⁹ in archiepz ꝯfir mat⁹ oīa pōt: q̃ sūt iurisditōis & ñ q̃ sūt ordis. vñ lz pos sit ꝯfirmar electos illos: tñ cōsecrare ñ pōt añ palliū ac ceptū. s. d elec. q sic. j. d ꝯ. ec. vl' al. aq̃. & illā dcre. suffra gāeis. qdā volūt itelligē qñ ñ ē mora: & illā q sic. qñ ē, in mora petēdi palliū. Alij dicūt q decre. illa suffragāeis. ñ tenz Et tu dicas: & credo verius q dcre. illa suffragāeis teneat: q elect⁹ i archiepz ꝯfirmat⁹ pōt ꝯfirmare suffragāeos suos: vt h inuit & pōt mādar suffragāeis suis: vt electū ordeāt ꝯsecrar: lz ipse h facē ñ possit. video. n. q ipse nō pōt clericū ordiar: & tñ pōt mādar alicui epo vt ordiet. Hoc idē faciunt abbates exēpti d cleri cis suis: q: faciunt illos ordinari p epos: quos ip si ñ ordināt sine licētia eorū platoz. multo forti us elect⁹ talis pōt māda re ꝯ suffragāeis. & h ē rō q: p hāc dmādatōēz ni hil cōmittit cū ipsi epi ex ordīe & ꝯsecratōe quam hñt facē pñt. nec deest il lis: nisi q ꝯsecrād⁹ ñ ē d sua iurisditiōe. nec seqr h facē ñ pōt: g ñ pōt alijs mādar. instātiā hēs in abbātib⁹ exēptis & i ele ctis cōfirmatij: ar. vij. q. i pōtifices.

k Ceteris audacia. sic j. e. quāto. ar. q pēa vni us ē mer⁹ altius ij. q. vij q̃ pp & j. de sta. reg. ea q̃. Itē pūir qs i eo i q̃ dliqt j. d te. or. lras. & j. e. q̃to.

l Nā corpalia. facili us. h ē gnāle. nā & peculiū facili⁹ reuocar q̃z constituar. ff. d pec. ñ statim. & possessio facili⁹ amittit: q: solo aio: q̃z acqratur: q: ibi necessarius ē act⁹ cor poralis. ff. d acq. pos. possideri. §. in amittēda.

m Spūalia. tñ spūalia nisi legalir ꝯseruēt d facili dstruūr. xl. di. sic. ꝯ ill' d itelligas: q̃ ad dstructōēz vtutū qd fit p pcz. vñ dr̄ q peccat i vno fcūs ē oīuz re⁹. j. d reg. iu. dlicat: & qd dic h re feras ad sacra h⁹i. s. ordiatōes ꝯse. & depositi. & ꝯsilia &c.

n Destruanr. vñ lex dic q difficilior est dissolutio matrimo nij q̃z cōiunctio. C. de repu. consensu in prin.

o Sol⁹. xv. q. vij. c. vlt.

p A metropolitanis. lxiiij. di. c. i. ij. & iij.

q Ro. pō. vt. iij. q. vi. c. q̃uis dudū. & s. c. priori.

r Forti⁹. i. digni⁹ q carnale: & i vitate fortr⁹ ē: q: dissolui ñ pōt ēt si iteruēiat ꝯsensus pape & ipoz ꝯiugū: imo manēt ꝯiuges separi. s. pp fornicatōēz. xxxij. q. vij. c. i. & ij. & j. d iureiuran. tua nos & durat vsq; ad mortē. vij. q. i. sic alti⁹. j. d sepl. vxore. ni si in casu añ carnalē copulā. j. d ꝯuer. ꝯ. et pub. Spūale vo cō iugiū in mltis dissoluir casib⁹ trāslatōe renū. & dpoli. auctē. pa pe: vt. s. c. pri. & ideo minus est forte: sed dignius.

s Hō nō sepet. xxxiij. q. ij. an qd i subditis & c. quos deus.

t Nō. n. responsio tacite questionis. Dicēt aliqs: quotidie dissoluuntur & ipse respondet: non enim &c.

u Diuia. Et sic qd fit auctē pape: dr̄ fiēri auctē di. & ē verū si i ista cā h faciat. xxiij. q. i. qd cūq; & q. iij. sigs ñ recto iudicio.

x Uicariū. & tñ successorē piscatoris. xxiij. q. i. qm̄ vetus. & eps dr̄ ēt vicarius xpi. xxxiij. q. v. mulierē. c succe. sores sūt epi aliox apostolox. lxviij. di quorum vices.

y Cōfirmat⁹. g añ ꝯfirmatōem pōt: qd verū est: adhuc tñ hz tenue ius cū possz repelli p exceptiōnē. j. d accu. sup his G4

cui[a] profecto episcopal' digni tas nihil[b] addit: cũ qs e͞pali p̃ ditus dignitate nulli⁹[c] tamẽ ecclesie possit esse e͞ps: quem admodũ de illo contingit: q oneri pontificali renunciat: ñ honori[d]. Unde cũ nõ sit mai⁹ vinculum e͞pi ad ecclesiam q̃ electi: maxime cum fuerit cõ firmatus: immo idem penit⁹ ⁊ nõ aliud: idẽ iuris obtinet i vtroq;[e]. Sicut ergo e͞porum translatio depositio ⁊ cessio: sic ⁊ electorũ[f] post[g] cõfirmati onem spiritualis coniugij ra tione soli est ro. pon. reserua ta: lz vsq; ad tẽpora ista q cau tum fuerat de episcopis: exp̃s sum, non fuerit de electis. pro pter expressam tamen simili tudinem[h] vel idẽtitatem po tius nemini poterat videri du bium subtiliter ĩtuẽti: cum de similibus idẽ iudiciũ sit hñduz Sed neq; istud qd in canone legit de electo: vt si vltra sex[k] menses p suam negligentiaz retinuerit ecclesiam viduatã nec ibi nec alibi donũ conse crationis accipiat: imo metro politani sui cedat iudicio: ⁊ alit intelligẽtibus poterat suf fragari: cũ nõ intelligatur ec clesia viduata q̃si sponsum ñ hẽat: sz q; spõsus ei⁹ nõdũ sit ɔsecrat⁹ adhuc quoad q̃dã[l] q̃ si viri mãeat solatio d̃stituta: sic iuxta cõez modũ loquẽdi illa dr̃ eccl'ia viduata: q lz e͞pz hẽat: inutile[m] tñ p̃hibet haberi Nec qd d̃ cessiõe subseqt: ⁊ statutũ fuit ad penã: trahi de bz ad[n] grãz: vt sic metropolita no iudicio elect⁹ deijcit: ita et ad aliã eccl'az possit trãsferri: p̃sertĩz cũ sine auc̃te[o] ro. põ. si at cessio vel deiectio mẽorata q vt hec possẽt ex illo cãone metropol' idulsit. Unũ si circa trãslatõez idẽ fiẽri voluitz qd d̃ cessiõe dixerat d̃ trãslatiõe poterat exp̃sisse: ⁊ qd ñ ẽ scõ rũ p̃tũz d̃creto sãcitũ supstiti osis[p] ñ ẽ adiuẽtõib⁹ p̃sumẽdũ p̃sertĩz cũ nõnũq̃ itelligat p̃ hibitũ. qd ñ iuẽit[q] ɔcessũ. Sãe quẽ turoñ. archie͞ps electum abiecẽt p metropolitanũ sui uz ɔfirmatũ i eccl'iz vrãz pre ter auc̃tẽ se. ap. trãsferri p̃sum psit ⁊ i e͞pz ɔsecrari: quẽ rotho mag. archie͞ps citra mãdatũ nr̃m absoluit: ⁊ ei licentiã tri buit transcẽdi p̃dictos archi e͞pos a cõsecratõe ⁊ ɔfirmati one põtificũ. E͞pm xp̃o ab exe cutõe põtifical' officij bituri cẽsis archie͞ps iuxta mãdati nostri tenorem suspendit. Et q̃uis ijdẽ archiep̃i tanq̃ ma iores plus excesserint in p̃mis sis p̃fat⁹ xp̃o e͞ps min⁹: vtpote

a Cui. scilicet cõiugio spirituali:

b Nihil addit. cõsũmatur tñ in cõsecratõe illud matrimo nium. j. e. licet.

c Nullius tñ. ergo nõ probat hoc esse qd ab hoc contingit abesse. C. de proba. neq; naturales. ⁊ C. vñ cognati nõ hoc. ⁊ j. de testi. spo. cum ad se dẽ in fi. ar. j. de testi. cuz tu. ⁊ xxxviij. di. q̃ i ipsis.

d Honori. j. de or. ab e͞po q renũ. epi. c. i.

e In vtroq;. q; de simi libus simile debz esse iu diciũ. s̃. de elec. dudum filijs. n. eq̃tatis rõ silia iura suadere dz. C. ad. l. fal. l. vlt. j. de confir. vti. vel inuti. cũ dilecta.

f Sic ⁊ electorũ. qd di ctũ erat de episcopis: p rogatur ad electos con firmatos: sicut qd dicit de vxore, p̃rogat ad spõ sam. ff. de iure do. si spõ sa. ff. de fun. dota. lex iu liana. C. de bo. que libe. nõ sine in fi. j. de iureiu ran. quẽadmodũ. argu. C. qui po. i pig. ha. l. vl. in fi.

g Post ergo ante con firmatõem põt.

h Similitudinez. ar. q de similibus sile debet esse iudiciũ. Ar. z̃. xxviij q. i. sic enim. xp̃. perinde ⁊. xxvij. q. i. nuptiarum circa mediũ.

i Neq; illud. Hic re spondet tacite questiõi que posset fieri per. c. e. di. qm quidẽ. q; ibi dici tur q ecclesia que habz electũ cõfirmatũ appella tur vidua: ⁊ ille cedit iu dicio metropolitani: ⁊ h dicit: q nõ põt sine licẽ tia pape. Papa respon det huic obiectioni: q; ñ videtur vidua: nisi quo ad quedam. Itẽ nec ob stat illud qd d̃ cessione subsequitur q; illud statutum fuit ad penam ⁊c̃.

k Sex menses melius diceret si vltra q̃nq;: q; de q̃nq; men sibus dr̃ in canone illo: cuius sentẽtia hic ponitur.

l Ad quedam. Illa. s. que ministeriũ cõsecratiõis deside rant. s̃. de elec. transmissam.

m Inutilem. In alijs etiã mortuus reputatur, p̃bat et d̃ pe. di. i. hoc idẽ p̃batur. ṽ. scindite. ⁊ q inhabilis est ad agẽduz nulli⁹ dicit. ff. qd cuiusq; vniuer. l. i. §. pe. ⁊. ff. q satisd. cog. l. iij. ⁊ vlt. ff. ad vell. q̃uis. §. si cõuenerit.

n Ad grãm ar. ff. de excep. rei iu. euidẽter. pẽa. n. rõ debet alicui tribuere imũitatẽ. ff. de interdic. ⁊ rele. l. relegatorum §. vlt. ⁊ l. seq. nec econuerso grã debet trahi ad penã. C. de le gibus quoad fauore. ⁊ qd p̃uisum ẽ ad cõcordiã: trahi nõ debet ad norã. xlv. di. licet.

o Aucte. ro pon. s. generali.

p Superstitiosis. ij. q. v. cõsuluisti. ⁊ q ap̃ls non diffi niuit: nec nos diffinire debem⁹. xxxi. q. i. q si dormierit

q Non inuenit. ar. q nõ est cõces sũ intelligitur pro hibitũ. ff. d̃ col. illi l. i. in prin. ff. d̃ do. n. fili⁹. ⁊. xviij. q. ij. si tamen. ⁊. ix. q. iij. cõquestus. xxiij di. de illo clerico. ⁊ lv. di. si euãgelica ff. qd cuiusq; vni. nulli. ff. de postu l. i. §. ait pretor. Re gula ista locũ ha bet in iudicijs stri cti iur[is]: q; q̃cq̃d adimplẽde obli gationis cã dictuz est: nisi id verbis exprimatur omis sum intelligitur. ff de ver. ob. q̃cq̃d ⁊ in arbitris id locũ habet. j. de arb. cũ dilectus. ff. de ar bi. si cũ dies. §. ple nũ ⁊. l. quid tñ i fi. ⁊ in p̃cipu. j. d̃ dei. ad audientiã ⁊. j. e. licet ⁊. j. d̃ p̃ul. si de terra. secus ẽ in iudicijs bone fidei Hic sumitur d̃riũ ar. omnia cõcessa intelligunt: q̃ non sunt exp̃. se prohi bita. ⁊ hz locũ in iudicijs bone fidei: prout sequitur: q; ibi oĩa intelligun tur venire in iudi cio: nisi expresse p̃ hibeãtur. j. d̃ cau. pos. cũ eccl'a. ff. de iudi. solemus. ff. d̃ positi. lucius. sec⁹ in beneficijs: que latissime sunt interpretanda. j. de. xp̃. sig. olim. ⁊. j. de dõa. cũ dilectus i fi. ⁊ secus in absolutionib⁹. j. de sen. ex. nuper. Ar. z̃ q illa. s. intelligũtur cõ cessa que expresse non inueniuntur prohibita. xxx. q. iij illud ⁊. q. iiij. qui spiritualem. ⁊. xvi. q. i. sunt nonnulli. ⁊. ff. de procur. mutus. §. i. ⁊. v. di. ad eius ⁊. ff. d̃ testi. l. i ⁊. xxviij. q. i. iam nunc. in verbo illo: ⁊ hoc nõ vetat dñs Super hoc cõsueuit dici: vbi constitutio promulgata fuit affirmatiue: intelligitur concessum nisi reperiatur prohibitũ: patet exẽplũ. xxxi. q. i. decus masculi. ⁊. c. se. q si dormierit. Si vero negatiue fuerit expresse p̃mul gata: semp̃ itelligitur prohibitũ: maxie vbi fuerit eadẽ

ratio: nisi inueniatur concessum: exemplum patet xxiij q. v. si nõ lz. Nã cuncta licerent: nisi iura vetarent.

r ¶ Tanq̃ maiores. xl. di. homo christianus & ff. de re mili. omne. §. q manus iuxta illud: Omne animi viciũ tãto ɔspectiꝰ i se crimẽ hz: quãto maior q peccat hẽtur.

s ¶ Ex simplicitate simplicitati. n. parcẽdum est. xxxvi. di. tanta nequitia & j. ð re. permu. cũ vniuersoꝝ. vbi plures concordantie sunt de hoc.

t ¶ Non potuit. Et ita qð voluit ñ potuit: & qð potuit noluit. j. de offi. de le. cum super & C. si quis al. vel sibi multũ. & C. de iu. re do. si genero. & ff. de here. inst. quotiens. Ar. ð. C. de i sti. sub condi. fac. si testamentum.

u ¶ Perdurante. i. si adhuc durant in suo cõsensu. ff. lxiij. di. quanto. & ð. de elec. bone memorie cremo. & qð hic dicit: de gratia solummodo dicit: q: ille debuit vtraq; priuari: sz q: ex simplicitate hoc ɔtingit: pepercit illi si. j. de rex pmut. cum vniuersorum & capitulũ quod ipsum recepit priuari debuit ea vice eligẽdi potestate: si papa cum repulisset vel cũ eo ñ dispensasset. j. e. c. proximo.

x ¶ Quanto personam. Hoc e. & c. sequens & illud c. j. de ma. & obedi. humilis. & ð cleri. ex mi. illud de eadem materia loquuntur.

illoꝝ tanq̃ maioꝝ errorez secutus: nos itellecta eoꝝ confessione spõtanea & supplicatione deuota veniam errori ð dimꝰ: q: nõ ex malignitate: sz ex simplicitate peccarunt. Et qm̃ p̃fatus eps q minꝰ peccauerat: seuerius fuerat castigatus: reatum suum recognoscens hũilit & deuote: ac miaz postulãs & iudiciũ nõ reqrẽs nos itueñtes: q lz sibi munꝰ cõsecratõis ipetũ: nec p̃oris ecclie ip̃z põtificem fecerit nec scðe: cũ ad primam nõ fuerit ɔsecratꝰ & ad secũdã priori viculo pdurãte ñ potuit cãonice cõsecrari: adhuc cõiugalit alti alligatꝰ ei tã viculo p̃oris eccle q̃ a pẽa suspẽsiõis pẽitꝰ absoluto ð benignitate se. ap. duximus cõcedendũ: vtpote p̃ori cõsensu hactẽus pdurãte andegaueñ. ecclam studeat gubernare. Idẽ epo & pe. schola. maguntino.

Quãto psonã thildesẽ epi: & ifra. Ipse p̃o relcta hilde. ecclia ad herbipol. ecclaz auc̃te ppria se trãstulit nõ attẽdẽs qð p̃itas i euãgelio p̃testaf: q̃s deꝰ cõiũxit hõ ñ sepet. ptãtẽ trãsferẽdi põtifices ita sibi retiuit dñs & magr̃ q soli bto petro vicario suo & ipm successoribꝰ suis spãli priuilegio tribuit & concessit: sicut testaf ãtiqtas cui decreta patrũ sanxerũt reuerẽtiã exhibẽdã: & euidẽter asserũt sacroꝝ canonũ sanctiões. ñ. n. hõ sz deꝰ sepat: q̃s ro. põ. q nõ puri hoĩs: sz veri dei vicẽ gerit i tris ecclaꝝ necitate vl vtilitate pẽsata ñ hũana sz diuia potiꝰ auc̃te dissoluit: & infra. Ne aũt facti pũersitas trãseat p̃ sumptoribꝰ i exẽplũ: qð qdẽ ñ p̃uz ẽ ñ põt nõ eẽ notoriũ: sibi p̃cipimꝰ vt admĩstratõez herbipol. eccle pẽitus derelinquat: & infra. Ceterum qm̃ herbipol. eccle cãonici vota sua in ipsũ psus illicite cõtulerũt: volẽtes: sic dignũ est: vt in eo puniantur i quo pec cauerunt. eligẽdi eos hac vice suspendimus ptãte & infra Quia vero hilde. eccliam cui fuerat alligatus: vñ fm apostolũ solutiõez q̃rere nõ debebat: nimis improbe dereliqt ne ad ipsam redeat vlterius districtius phibemꝰ: cum fm traditiões cãonicas q ad maiorẽ se plebẽ transtulerit a cathedra repelli debeat aliena: & carẽ ppria: vt nec illis presideat: q̃s p supbiã spreuit: nec illis q̃s p auariciã concupiuit. Idem hãber. episcopo & schol. magunti.

Licet in tãtũ: & infra. Sicut legitimi matrimonij

b ¶ Vicẽ dei. vnde di habere celeste arbitriũ. C. ð sum. tri. l. &. l fi. & iõ ẽt naturã: rerũ inmutat substantialia vniꝰ rei applicando alij: ar. C. cõia de le. l. ij. & de nullo põt aliquid facẽ. C de rei vxo. acti. l. vna. in prin. & de conse. di. ij. reuera & snlaz q̃ nulla ẽ: facit aliquam ij. q. vi. hec qppe. q: i his que vult ei ẽ p ro ñe voluntas: istitu. ð iure na. §. sed qð principi. nec ẽ qui ei dicat: cur ita facis de pe. di. iij. §. ex psõa al ẽ. c. q̃uis ipe. n. põt supra ius dispẽsaf. j. ð ɔcel. p̃bẽ. pposuit. Idẽ de iniusticia põt facẽ iusticiam corrigẽdo iura & mutando. j. ð ap. vt dbitꝰ. & infra ð consan. & affini. ñ oz. plẽitudinẽ obtiet potestatis. ij. q. vi. vt de cetero.

c ¶ Exẽplũ. q: facilitas vẽie p̃bz icẽtiuũ &c. xxiij q. iiij. ẽ iniusta. & si ea q̃ male vsurpaf omittimꝰ: excessus viã alijs apimꝰ xxxv. q. ix. loci & xciij. di. puẽit. & C. ð indi. vi. l. ij. i fi. propagaf eiz vicium nisi p coertion em disciplie subsequaf correctio xxi. q. ij. placuit in fi.

d ¶ Notoriũ. notorium ẽ qð transiuit: sed quod sine licẽtia trãsiuit: nõ ẽ notoriũ. fi. j. de cle. excõi. mi. illud.

e ¶ Illicite. ipsum recipiendo sine licentia pape. sic. ð. ti. proxi. bone ñ postulando.

f ¶ In quo peccauerũt. sic. ð. c. proximo. j. de tẽ. or. litteras. & j. de offi. de le. cum olim.

g ¶ Suspendimus. per sententiam. & sic non ipso iure: sic. ð. de elec. cumana in fi. Sic ar. contra. ð. ti. pr. bone. vbi videtur: q ipso iure sunt priuati: & ideo expone suspendimus i dest suspensos denunciamus.

y ¶ Cẽiũxit. xxxiij. q. ij. ques deꝰ. & c. an qð. & xxx. q. i. ad limina.

z ¶ Antiquitas. sic. xxv. q. i. cõtra statuta. & ix. q. iij. cõquestus. & antiquitas veneranda ẽ. ij. q. vi. anterioruz §. illud. & ff. de iure imu. l. semper. mos. n. retinendus est fidelissime vetustatis. C. de testa. testamenta.

& ¶ Reuerentiã. tanq̃ iuri scripto. xi. di. ecclesiasticaꝝ. & c. catholica & j. de cã pos. cũ ecclesia.

a ¶ Puri hominis. veri tñ hominis qui etiã aliquid ẽ fm q homo. j. de here. cũ xps. & ẽ verus deus & verꝰ hõ ð. de sum. tri. & fi. catholica. c. i.

h ¶ Debebat sua auctoritate: immo in ea vocatione in qua vocatus erat: debuit fm apostolum permanere: xi. xxi. q. prima clericus.

i ¶ Canonicas. vij. q. i. si quis episcopus.

k ¶ Maiorem. maxime: quia idem si ad parem vel minorem. h.

l ¶ Licet in tantum. initiatum. fm q verba ista sonare videtur colligitur: q quis possit habere principium matrimonij sine medio & fine fine. Sed contra dicit ambrosius

dicens q sacramentum matrimonij aut plenū est aut nullū est q matrimonium res est indiuidua et simplex: sicut et carnale matrimoniū: qd est coniunctio maris et femine indiuiduam vite retinens cōsuetudinē. j. de presump. c. illud. et xxvij. q. ij. §. i. et insti. de patria ptāte. §. ij. Rū. ista vba pūt referri ad solennitatē potius q̄3 ad substantiā matrimonij. Uel dicas q pro tāto dicitur initiatū: q post electiōe3 ad ea nō possunt recedere electores. s. de elec. cū inter canonicos. imo hodie etiā ante electiōem publicato tm̄ scrutinio variare nō pūt. s. de elec. publicato. et postea p cōsensum electi perficitur et in cōfirmatione fit ratum: ita q amplius p se renunciare nō pōt. s. e. inter corporalia. et in consecratione cōsumatū intelligitur: et hoc tm̄ quo ad illa que ministerium cōsecrationis desiderāt: ar. s. de elec. transmissam. s3 quo ad vinculum cōiugal e pse eratio nihil ope raf. s. e. inter corporalia sic et in carnali mrimonio ista pūt cōsiderari p sponsalia q̄ sunt futurarum nuptiarum pmissio. xxx. q. v. nostrates. q̄dāmodo videtur initiāi q per illa ad matrimoniū puenitur. ff. de spō. oratio. p cōsensū aiorū pbit et efficif ratū: ita q nunq̄3 postea separanf: nisi añ carnalē copulam cā religionis. j. de cōuer. cōiu. ex publico p cōiunctiōem corporū cōsumaf j. de diuor. quanto.

vinculum quod est inter virū et vxorem homo dissolueī nequit: dn̄o dicente in euāgelio quos deus coniunxit homo n̄ separet: sic et spirituale fedus coniugij quod est inter epm̄ et ecclam quod in electione initiatum[l]: ratum in confirmatione: et consecratione intelligitur consumatu3 sine illius auctoritate solui nō pōt: qui successor est petri et vicarius iesu christi. Hoc autem. c. quondam bildem. episcopus n̄ attendens ad herbipol. ecclam propria temeritate transiuit et infra Nec illa p. n. idulgentia presumptionē excusat ipsius. sed ambitionem accusat: cum in ea sit expressū q si ad maiorem[m] vocaretur forsitan dignitatem ea3 sibi liceret assumere: dū tamen nihil ei de statutis canonicis obuiaret. vnde l3 forsitan aliquibus videatur[n] vt indulgentie occasione ipsius ad dignitate3 possit transire maiore3: ad parē[o] tamen ipsi transire non licuit cum in maiori dignitate propter maiorem vtilitatem facilius soleat dispensari. Preterea cum postulatio[p] sicut et electio examinari soleat diligenter: et tenor illius indulgentie non solum videatur postulationis examinationem sed persone etiam reseruare: subiungens dummodo nihil de cāonicis obuiet institutitis: anteq̄ per eum postulatio[p] examinata fuisset: cui fuerat faciēda nulla ratione dbuerat trāsisse.

De etate et vsu pallij.

Clemens tertius.

Cum super aliqua re: et infra. Quesiuisti quomodo intelligatur quod in forma traditionis pallij continetur: videlicet tradim[q] tibi pallium[q] vt eo infra ecclam tuam vtaris: quod ita intelligitur: videlicet infra quālibet[r] ecclesiam prouicie tibi commisse. Si vero te sacris indutum vestibus ecclesiam processionaliter vel alio modo exif cōtigerit: tunc tuo pallio[r] minime vti debes.

Celestinus tertius.

Ad hoc: quia quesitum est a nobis ex parte tua vtrum liceat tibi pallium tuum metropolitano alij com

verborū s nō patif: sic. j. de priui. si de terra. et. s. de cōsue. cū dilect[o]. Itē q per talē dulgētiā noluit subuertē cōsuetā eraiatōe3 postulatōis: ar. C. d iof. test. siqū. et s d, elec. eccla vestra. Sed q̄ro quā vtilitatē cōsecutus fuit iste p illā idulgētiā siue p istā interpretatiōe3 quā hīc facit papa: cū potius iterptatio fieri debeat vt res valeat q̄3 pereat. j. d v. si. abbate. §. si vnus eligitur. et. ff. de re. du. quotiens. et. j. de priui. in his. ar. op. et qd hic dī si ne priuilegio tali hoc fieri nō potuisset et priuilegiu3 aliquid adycere debet iuri cōi. ff. ad municip. l. i. ff. de le. siqū potius eis adiuuari bñficio nos o3 q̄3 decipi. j. de cōmo. c. vnico et. ff. cōmo. i cōmodato. §. sicut in fi. Rū. id attēuat vires hui priuilegij q per ambitiōem obtētū fuit: vt. s. q. i. principatus. et. C. d sena. ɔsul. l. vna et eo. n. q aliqd ɔtra ius obtineī psumitur ambitiose obtētum. ff. ad muni. l. ij. in pn. Uel dic q sup eraminatione nō dabatur ei aliqua indulgētia: prout p3 ex vbis istius idulgentie. v. dū tamē ei nihil obstar3 rē. et. j. vbi dicit et tenor illius rē. Sed in hoc valebat ei indulgentia: vt si vocaref ad maiorē dignitatem poterat consentire: et per mutuū cōsensum et postulantium initiatum esset spūale cōiugiū: qd nō esset si in dulgētiā n̄ haberet: q consentire nō posset. s. e. iter corporalia ad fi. si. n. seruasset indulgentiam et vocatus fuiss3 ad maiorē dignitatē: tūc ad illā potuisset trāsire nulla alia licētia p̄ tita. q. n. n̄ huat priuilegiū pdit illud. s. de cōsti. cū accessissent cū suis cocor. et priuilegium siue indulgētia ita est seruanda sm̄ q in ea continetur. j. d priui. porro. s3 iste voluit ampliare idulgētiā trāseūdo ad parem et sine eraiatōe: et id n̄ profuit ei: nec ēt ad maiorē sine eraiatōe: vt p3 ex tenore idulgētie. b.

m Maiorē. q gradatim conferuntur honores. ff. de mune. et ho. vt gradatim. et qui pmouentur de minori ad maius pmoueri debent. xcij. di. legimus in fi.

n Uideatur. si alicui videri possit sed nulli potest videri: ergo nec huic: sic vij. q. i. moyses. et ar. xxv. q. v. ad sedē. v. hic g̃ euigilent et aciem mentis si pūt intēdant. quasi dicat nō pūt et. xxiij. q. iij. si habes. v. si inuenirentur idonei rē. s3 augu. dic se nescire. et l3 forsitan hic videatur aliqbus q possit transire nō tñ est verū cum persona prius sit examinanda: sicut postulatio prout sequitur.

o Ad parē. s3 nōne cōcesso qd mai[o] est: videf cōcedi quod min[o] ē. s. d deci. ex pte. xvi. q. ij. visis. j. de dona. pastoralis. S3 dic q muī[o] ē trāsire ad maiorē q̄3 ad parē vel minorē q minus est cōtra ius cōe. vñ magis ē dispēsabile trāire ad maiorē q̄3 ad parē vel minorē pp maiorē vtilitatē: vt hic dicit.

p Postulatio. Sed q̄re hec verba priuilegij siue idulgētie nō interpratur papa largissime: vt. j. d v. sig. oli. Rū. q forma

q Cum super ecclesiam. verba ista habes. c. di. pallium.

r Quālibz. Signaf s. j. d v. sig. cum clerici. So. ibi placētia ecclesia stricte accipif p cathedrali

tm̄:hic large p qualibet eccl'ia sue puīcie. nō pōt esse: qz p hanc interptationē nulli fit piudicium: sz p illā posset p̄iudicari vasallis eccl'ie ⁊ cito possent icurrere piuriū.

s Pallio. p qd̄ significat plenitudo pōtificalis officij. j. e. cū sis. ⁊. j. e. nisi. ⁊ eo vtendū est tm̄ itra missaꝝ solēnia. c. di. ꝯ morem ⁊ certis diebus. j. e. ad honorē. q cōtinet in priuilegio suo. j. e. ti. c. si.

t Ad hoc. commodes. ⁊ ita qz palliū psonale est: alijs cōmodari nō pōt: inmo nec in alia puincia potest vti eo sine licētia illi⁹ cuius est parochia etiā si priuilegiū hēat. j. et max ea enim q̄ iherent psonis cuz psonis extinguunt: arg. j. de of. deleg. qm̄ ab bas. ⁊. c. p. ⁊. g. ff. ꝺ re. iur. priuil. in. stit. de iu. na. §. sed quod princi. ⁊. vij. q. i. petisti.

u Sepeliri. ꝺ cō. di. i. nemo cleric⁹. Contra hoc speciale est de vestimentis sacerdotalibus spūalibus. ⁊ de pallio: ⁊ sic non ob. ff. ꝺ re. ⁊ sump. fune. ⁊ siqs. §. funeris. vbi ornamenta ⁊ annuli prohibent cū cadaverib⁹ poni vel sepeliri: ne forte ꝑpterea effodiant. ⁊. c. nemo loquit de laico q nō dz iuolui vestibus sacris: sec⁹ ꝺ cleric.

x Asi specialis nois. ⁊ ita lz ꝯsecrat⁹ sit in episcopum nō est appellandus archiepiscopus ante pallij receptionem.

modare: ⁊ infra. Inquit. t. t. r. ā. non videtur esse conueniens vt pallium tuum alicui commodes[t]: cum palliuz personaz non transeat: sed quisqz cuz eo debeat sicut tua nouit discretio sepeliri[u].

Inno. iij. c. presbytero card. apo. se. lega.

Asi specialis dilectio illa: ⁊ infra. Sane si postulatō troian. episcopi ad panormitanam ecclesiam fuissz per nos etiam approbata: nō tamen deberet se archiepiscopum appellare priusquam a nobis pallium suscepisset: in quo pontificalis officij plenitudo cuz archiepiscopalis nominis[x] appellatione confert. Tu ergo quod factum ē sic studeas palliare[y] vt id in confusionem tuam ⁊ ad se. apo. opprobrium non redundet quoniam si oporteat vt nos vel tu ex hoc negocio cōfundamur: eligemus[z] potius te confundi q̄ ledamus se. ap. dignitatez.

Idem.

Ad honorem dei: ⁊ infra. Sane solus ro. pō. in missaꝝ solēnijs pallio semper vtitur ⁊ vbiqz: quoniam assumptus est in plenitudinē ecclesiastice potestatis que p pallium significatur. Alij autem eo nec semper nec vbiqz: sed in ecclesia[a] sua in qua iurisditionem ecclesiasticam acceperūt: certis debent vti diebus: quoniam vocati sunt in partem sollicitudinis[b] non in plenitudinem potestatis.

Idem compostellano archiepiscopo.

Ex tuarum tenore litterarum accepimus qp cum fuerit in concessione pallij tibi dictum: vt ipso infra ecclesiam[c] tuam vteris: ⁊ tibi pro ecclesie tue negocijs frequenter extra tuam prouinciaz cōmoranti verecundum sit absqz pallio[d] ministrare cum consuetudo[e] sit in hispania generalis qp archiepiscopi extra suas prouincias pallio indifferenter vtantur: vt extra tuam prouinciam vti pallio valeas indulgeri tibi a se. apost. postulasti. Licet autem talis consuetudo illa dicēda sit potius corruptela[f]: nos tamen de speciali gratia īdulgem⁹[g] tibi vt si necessitate aliqua p̄peditus ad ecclesiā tibi subiectā accedere forte nequeris: p

z Ad honorem. Sub hac forma verboꝝ traditur pallium ad honorem dei omnipotentis ⁊ beate marie virginis ⁊ beatoꝝ petri ⁊ pauli apostoloꝝ ⁊ dñi pape greg. ⁊ eccl'e romane ⁊ ecclesie talis tibi ꝯmisse tradim⁹ tibi palliū de corpe bti petri sumptū in plenitudinē pōtificalis dignitatis: vt vtaris eo itra ecclesiā tuā certis dieb⁹ q exprimunt in priuilegijs ecclesie tue ꝯcessis a ro. ec. j. e. c. vlt. ⁊ sūt hi natiuitas dñi: festiuitates sancti ioānis ⁊ sancti stephani: i circūcisione in epiphania: in ramis palmarum: in cena dñi: in sabbato sancto: trib⁹ diebus resurrectiōis pētecoste: festiuitate sancti ioannis baptiste: ⁊ oīuz apostoloꝝ: ⁊ in tribus festiuitatibus btē marie i commemoratione oīum sanctoꝝ: in dedicatione ecclesiaꝝ: i principalib⁹ festiuitatib⁹ ecclesie tue i ordinationib⁹ clericoꝝ ⁊ in ꝯsecratiōibus epoꝝ i die anniuersarij sue cōsecratiōis: ⁊ ar. ad hoc. j. de fer. c. vlti. ⁊ de cō. di. iij. pnunciandum.

a In ecclesia sua. i. intra q̄libet ecclesiā tue puincie. ꝯ. e. tit. c. i. sed ex ecclesiā i ꝑcessione vti n̄ dz. ꝯ. e. tit. c. i. ⁊ sic miles post finitā militiā cū cingulo nō ibit. C. de ꝑpo. sac. scri. l. vlt. li. xij. pconsul nō vtit insignijs suis priusq̄z itret puinciaz. ff ꝺ of. pconsul. l. i. si. est de vsufructuario q serica veste nō potest vti nisi i cena. ff. de vsufru. sed ⁊ sicut. §. ij. argu. contra. j. vt li. pen. a memoria.

b Sollicitudinis. ij. q vj. qui se.

y Palliare. palliare dz qs qd̄ male fecit: ⁊ reuocare ꝯgruent si pōt: ne vilescat eius auctas. j. de accu. q̄liter ⁊ qñ. ⁊. j. de ap. cū cessante. ff. ꝺ re iudi. quod iussit.

z Eligemus pot⁹. tenemur nos magis diliḡe q̄z aliū nā q̄qz regulā diligēdi, primū a semetipso accipit. xxiij q. v. si non lz. ⁊ agris tuis sitientibus alij irrigandi nō sunt. C. de ser. p̄sesl. lxiij. di. qz per ambitiones. ⁊. C. vt nemo priuatus. l. ij. ⁊ quilibet sibi primo faciat elemosynam: deinde proximo: de pe. di. vj. sane cauendū, vñ etiam mihi possum ꝯsulere cum damno alterius. ff. ad l. aquil. siquis fumo in fine. Argumen. contra. xxij. q. ij primum. ⁊. xi. q. iij. siquis vero.

c Ex tuarum. ecclesiam. i. infra quālibet ecclesiam prouincie tue supra eodem. c. i.

d Pallio. rationali tm̄ cā potest vti vbiqz. xxxvj. di. §. ecce. similiter videtur qp insula possit vti vbiqz. xxi. distinctione cleros ⁊ clericos. ⁊ videtur qp vbiqz. j. e. cum sis.

e Consuetudo. ⁊ mala. ⁊ est ro: qz sicut palliū fortit postulāti dat: vt. c. dist. pnsca. ita datū fortit custodit: ⁊ si transferat se ad aliā sedez: non tm̄ cū eo palliū transfert. ꝯ. ꝺ postu. bone ij. in fi. vñ p pte est bñficiū psonale: qz cū psona sepelit. ꝯ. e. ad hoc. ⁊ p pte locale: qz n̄ transfert cū psona ad alium archiepiscopatū: sed remanet ibi. ꝯ. de postu. bone. ij. in fi.

f Corruptela. sz vz qp n̄ sit corrup. ⁊ qp sit tolerādū. ff. ꝺ of. pꝯsul. l. i. vbi pcōsul vtit suis isignijs vbiqz p⁹q̄z egred. e vrbē.

g Indulgem⁹. hoc iō dicit: qz nō est licitū alicui celebrare

vel predicare in alia provincia: nisi ad hoc fuerit invitatus. vij. q. i. episcopi vel presbyteri. et. ix. q. ij. nullus primas. et. xvj. q. iij. scriptum.

b Propter hoc. s. p ecclesijs ɔsecrādis et clericis ordinādis.

c Permittat. Nō qꝫ papa lꝫ alicui det priuilegiū non vult tñ qꝫ vtat eo in pīudiciū alicuiꝰ: sic. ff. de offi. or. lꝫ. et. s̄. de translat. lꝫ.

d Pallio tuo. s. et non illius ad cuius ꝓuinciā declinas cuꝫ sit persona le. s̄. e. ad hoc.

e Casibꝰ. duobus premissis nō alijs. quod eiꝫ in quibusdam ꝑmittitur ī alijs ꝓhibet: argu. ff. de iudi. cum pretor.

f Cum sis. vbicunqꝫ. hic videt ex eo qꝫ dicit vbicunqꝫ: qꝫ etiam ēx ꝓuinciam archiepꝰ suo pallio possit vti: sicut ꝓconsul. ff. de of. ꝓcōsul. l. i. sꝫ ꝫ. s̄. e. c. i. et. e. ex tuarum. sed qꝫ dicit vbicunqꝫ restringe. i. intra quā libet ecclesiam sue ꝓuincie. s̄. e. c. i. vel vbicunqꝫ si habeat priuilegium ad hoc et ille ad cuius ꝓuinciam vel dioc. transit id ꝑmittat. s̄. e. c. ex tuarum. et sic planum est.

g Via nos. ī aliena de licētia diocesani epi: als nō: qꝛ nō dꝫ ponere manū in messeꝫ alienam: vt. vj. q. iij. scriptum est. et. ix. q. ij. nullꝰ primas. priuati tñ possꝫ sine licētia. j. ō cle. pere. tue. diocesanꝰ dꝫ illum inuitare. vij. q. i. epi vel presbyteri.

h Priuilegijs. q preci e sint dies illi nescimus nisi sint illi q enumerati sunt. s̄. e. ad honoreꝫ. et. j. de fer. ɔquestus.

i Quarta. sanis soluta est per hāc rñsionem: qꝛ respicē dꝫ priuilegium suū: et si ibi ɔtinet qꝫ possit celebrare cuꝫ pallio ꝓ defunctis: ita obseruet sin qꝫ ibi cōtinet sile. j. de puilegijs si de terra. et melius in. c. porro.

consecrandis suffraganeis tuis vel clericis ordinādis: et ad ecclesiam alienam propter[b] hoc te contigerit declinare: dummodo is ad quem ecclesia pertinet id permittat[c]: vtēdi pallio[d] in iaꝫ dictis casibꝰ[e] liberam habeas facultatem.

Idem.

Cum sis: et infra. Vbicūqꝫ[f] fueris in missarum celebrationibus constitutus diebus solēnibus vsum pallij ꝑ quod plenitudo pontificij designatur: poteris liberius exercere.

Honorius. iij. archiepo.

Via nos: et ifra. Inquisiti. rñdemus qꝫ tā ī tua qꝫ in aliena[g] dioceси potes sine pallio et sandalijs celebrare: qui vtiqꝫ in tua dioc. nō semꝑ debes celebrare cum pallio sꝫ diebus illis dūtaxat qui in ecclesie tue priuilegijs[h] sunt expressi: sicqꝫ soluta est quarta[i] questio: q̄ quesiuisti an tibi sit licitum pro defunctis cuꝫ pallio celebrare.

De renunciatione.

[illegible] lex. tertius lond. epo.

Litteras tuas: et infra. Si tuam aut senectutem[k] aut īsufficientiam[l] forte cōsiderans te anteqꝫ immerituꝫ postulas relaxari scito nos credere qꝫ tutiꝰ sit hoc tꝑe si commissa tibi ecclesia sub vmbra tui nominis gubernet: qꝫ si alteri noue[m] incognitæqꝫ psone gubernāda in tāto discrimine ɔmittat: maxime qꝛ in te vigor deuotionis et fidei ēt corpore senescente nō deficit: sꝫ vergente deorsuꝫ ɔditiōe corporea feruor spiritus in sublimiora ɔscendit: et ifra. Monemus te igitur vt sup hoc de hꝰ istis nulla te facias īportunitate molestum: qꝛ indecens oīo ꝓbatur prius soluere militie[n] cingulum qꝫ cedat victori aduersitas preliorum.

Idem abbati dolen. et priori de artig.

Cum inter. p. gaufridi et quosdam alios canonicos sancti. i. super spirituali beneficio scilicet stallo in choro et loco in capitulo questio fuisset diutius agitata: et infra. Ideoqꝫ mandamus quatenꝰ si prefatum. p. inueneritis de consensu maioris partis capituli fuisse de predicto beneficio auc. apo. inuestitum: cum faciatis bñficium ipsum pacifice possidere. non enim videtur nobis impedimentū afferre iuramentum[o] qđ de codeꝫ non petendo vlteriꝰ ꝑ ponit ꝑstitisse: si consensus maioris[p] et sanioris partis canonicorū ecclesie intercessit.[q]

Idem epo verulano.

k Litteras tuas senectuteꝫ. nō. n. q̄libet senectꝰ facit vt qs possit petē cessionē: sꝫ ea sola q̄ hoīeꝫ rddit prius ineptū. j. e. nisi. ꝫ. debilitas. pp q̄s cās possit qs renūciare: tradit. j. e. nisi. et. j. e. post translationem.

l Insufficientiā. hec ē iusta cā ad renūciandū: qꝛ defectus sciē ñ solū īpedit ꝓmouendū. s̄. de elect. ɔgregato. sine deiecit iaꝫ ꝓmotū. j. de eta. et qua. c. vlt. et de hoc hēbis. j. e. nisi.

m Noue. sic. n. iudex ponꝰ dꝫ cām differre qꝫ cā nouo iudici delegare. ff. ō va. mu. ꝓto. ꝫ. vl. ar. xix. q. iij. mōsterijs.

n Militie. s. vij. q. i. scitaris. nō. n. solū debēt milites nisi ɔpletis stipēdijs. C. ō his q nō exple. stipu. l. ij. li. x. et nil credit esse actū etc. C. de his q vt indi. l. pe. in fi. et frustra velociter currit q priusqꝫ ad metas perueniat deficit. de pe. di. iij. in cassuꝫ. ar. vij q. i. nihil. et magis deligit q interceptaꝫ cām dimittit: qꝫ q nūqꝫ ad cām vēit in auc. de litig. ꝫ. oēm coll. vij. et qui ponit principium totum supplere dꝫ vsqꝫ ad fi. de ɔ. di. i. nullꝰ eps. b.

o Cum inter. ꝑ iuramentuꝫ. Iste. p. abiurauit bñficiū suum qꝫ de cetero ipsum ñ repeteret sꝫ nō iurauit qꝫ ñ reciperet si iterū eligeret. j. qđ me. cā ad audientiam iuramētū ñ extēdi tur ad ea ad qꝫ hꝰ nō fuit cogitatū in iuramēto. et q̄ tūc nō erāt. j. de iureiur. clericꝰ. sicut necre scripta extendunt ad lites: q̄ nō erāt tꝑe ipetratiōis scripti. s̄. ō rscr. pt. c. ex lit. et transactio nō extendit ad ea de qbus nō fuit dictum vel cogitatū C. ō trāsa. si de certa. et. C. de iudi. lꝫ. vñ ñ ob. in alijs. et sic isti. p. nō obstat iuramentū cū non agat ex prima sua receptiōe sꝫ ex nouo iure pꝰ iuramētū ꝑstitū acquisito de ɔsensu maioris et sanioris ptis capli: qꝛ alia ē mō cā petēdi. ff. de exce. re. iudi. et an eadē. ff. ō isti. ac. l. hēbat. et. j. de cā pos. c. vlt.

p Maioris et sanioris. et sic stādum est maiori parti. lxv. distin. sane. et. xix. dist. in canonicis. et. ff. ad muni. quod maior. Quid iuris sit seruandum. de hoc nota. s̄. de elec. c. ecclesia vestra in fine.

q Intercessit supple post suam renunciationem. Iste p. post suam renunciationē obtinuit lras a papa vt reciperet in ecclesia illa: et sic iste inuestitus fuit de beneficio illo aucte pape. et ō ɔsensu maioris ptis: et sic pars minor non potest obijcere iuramentum. b.

Ex trāsmissa relatiōe abbatis[a] sanc. n. d̄ cepano nostris est auribus intimatū q̄ p. rubeus clericus dum infirmitate laboraret: apd̄ mōasteriū sancti saluatoris sibi petijt habitū monasticū idulgeri. q̄ recuperata postmodum sanitate ad monasterium illō gr̄a cōplendi votū[b] accessit: et ibidē morā aliquātulum faciens ea q̄ predicte eccl'e sancti n. cōtulerat: sibi fecit restitui. nūc autē mutato aīo laborat vt restituat in ecclesia supradicta. Uerū q̄m iam dicta ecclesia ab eo soluta dignoscit: exquo ea que sibi contulerat: ad petitionem suam resignauit[c] eidem: mādamus: quatenus si res ita se h3 p̄dictū abbatem et socios eius ad receptionez. p. nulla rōe cōpellas inuitos: nec a pp̄lo cepano cōpelli permittas: hortari tamē eos poteris: vt illū tanq̄ vnū de ecclesia: l3 quasi d̄ nouo recipiant in sociū et in frēm.

Idem episcopo tornac.

Admonet: et infra. Uniuersis psonis tui epat[9] sub districtiōe p̄hibeas: ne eccl'as tue dio. ad ordinatiōem tuā pertinentes absq̄ assensu tuo intrare[d] audeant aut detinere aut te dimittere īconsulto[e]. Nā si quis cōtra p̄hibitionē tuam venire presumpserit: in eū canonicā exerceas vltionem. Clemens. iij.

Super hoc[f] qd̄ sciscitaris vtrū ecclesiastica bñficia reposcētib[9][g] obiecta spontāee abiuratōis exceptio sine[h] cāe cognitōe sit admittēda: et an actoris q̄ spōte ñ renūciauit: an rei de spōtanea renunciatione debeāt p̄batōes admitti: sic tue experientie respondemus: q̄ nulla ratio hoc verisimile[i] reddit: vt quisq̄ beneficiū multis forte expensis et laborib[9] acquisitum quo sustentari debet: facile sine magna causa sua spōte resignet. ideo q̄3 superuacuum esse non credimus cam resignationis[k] diligēter inquiri: quā si forte p̄ba

---

a Ex transmissa. abbatis. i. p̄relati: q̄ ecclesia secularis est et nō regularis: et est nomē dignitatis: et iste p. rubeus erat ibi canonicus.

b Uotū. nō q̄ emisisset votum: s3 q̄ emittere p̄pōebat j. de reg. cōsulti. Ar. 3. j. de regula. sup eo. nō ē 3. ibi habitus fuit ad processionēm: hic ad probatōem tm̄: vel hic nullū habitū suscepit: et si suscepisset non obstat. nā habitus solus sine p̄fessiōne non facit monachum. j. de reg. porrectū et j. qui cle vel vouen. consuluit.

c Resignauit. s3 qualiter bona illa sibi restituta fuerunt. exquo enim semel fuerunt acq̄sita ecclesie: nō debent ei amplius restitui. xij. q. ij. nulli xvij. q. iiij. sūt qui epes. Rñ. iure poli nō iure fori. xvij q. iiij. quicūq̄. ar. j. de dona. inter vi. et vro. mulieres. et in auc. de mona. §. si vero col. i. vel de facto fuit hoc potiusq̄ de iur̄ si transierunt in p̄prietatem ecclesie vel forsan sub cōditione cōtulerat illa bona sibi perpetuo remanere d̄berēt. de hac materia notatur. j. de cle. coniu. c. q̄ ad te.

d Admonet. intrare. xvi. q. vij. nullus oino. et. j. d̄ iurepa. cura pastoralis. al's nisi talia beneficia dimiserint sunt excōicandi vsq̄ ad debitam satisfactiōem. j. de insti. ex frequentibus.

e Incōsulto dimittere. vt. vij. q. i. eps de loco. j. de p̄uilegijs cū et plantare. §. in ecclesijs. idē ē in clericis aliorū p̄latorū: vt abbatum et p̄similium sine quorū p̄sensu ecclesias ñ debēt dimittere. lxiij. di. c. i. et. ij. et. lxiiij. di. c. i qd̄ si fecerint: possunt reuocari: et nisi admōiti redierint sūt excōicandi. vij. q. i. siqs vero. et. c. se. et hec est canonica vltio: vt dicit hic in fi. et si prelatus suus transitū ratum habere noluerit: poterit ecclesia illa ordinari p illū ad quē spectat. j. e. qd̄ in dubijs. et hic in fi. ad religionē tm̄ trāsire possū t. xix. q. ij. due sunt. et etiā regulare competita licētia quāuis nō obtēta. j. de regu. l3. Item arg. est ex hac littera q̄ vnus prelatus ñ possit ad aliam plāsurā eligi in alia ecclesia: vel etiā cāonicus: s3 tm̄ postulari q̄m p̄latus ille vel clericus ñ habet facultatem recedēdi ab eccl'a sua sine licētia epi sui: vnde eius consensus illegitimus est: qd̄ cōcedebat vicen. et si eps maliciose eum non vult cōcedere: cogendus ē p superiorē: argu. j. de iurepa. nullus. et s̄m eū habet locum electio tm̄ in clericis eiusdē ecclesie: nos hoc non dicimus: immo clericus alterius eccl'e bñ pōt eligi ad aliam ecclesiā: dūmodo al's sit idoneus et in eodē epatu et in alio: et tenet electio. s. de elec. cum inter canonicos. vbi d̄ hoc implorāda ē tm̄ licētia sui epi: et si d̄negaret eā cōpelleret p superiorē si maliciose s3 faceret p s̄ cre. nullus. j. de iurepa.

f Super hoc. casus. Quidam petebat beneficiū suum: d̄ quo fuerat canonice institutus. obijciebatur ei ī modum exceptōis q̄ nō poterat repetere ipsū quāuis ad ipsum pertinuerit: q̄ dum quiete possidebat illud sponte abiurauerat. replicabat actō q̄ nō spōte renunciauerat. et hoc vterq̄ probare volebat. Primo queritur an exceptio spontanee abiurationis obiecta nulla causa resignationis assignata sit admittenda exceptio: et dato q̄ sit admittēda. queritur an testes actoris q dicit q̄ nō sponte renunciauit: prius sint admittendi: an testes rei q dic̄ q̄ nō sponte renunciauit Rñ. papa q̄ non est verisimile q̄ aliqs renūciet beneficio suo sponte forte multis laboribus acquisito sine magna cā tamen testes super spontanea renunciatione sunt recipiendi. nec est superuacuum si iudex inquirat causam renunciationis si voluerit: al's non tenetur: et si inuenerit illā p̄babilem. i. nō vi vl' metu et c. admittit eā: et sponetur silentiū actori: nisi ip̄se replicando probauerit q̄ spōte ñ renunciauit. in fi. respōdet q̄si tacite q̄oni: et quō pōt hoc esse cū illa sit negatiua. s. q̄ spōte nō renūciauit: et ipse respōdit q̄ l3 videat negatiua tm̄ talis negatiua h3 ī se iplicitā affirmatiuā. s. q̄ coactus renūciauit: et ideo super illa assertione implicita p̄bationes actoris sunt admittende: et sententia proferenda pro eo qui melius probauerit.

g Reposcentibus. i. petentibus.

h Sine causa. i. sine adiectione iuste cause renūciationis.

i Uerisimile. Contra istam presumptōem bene admittit p̄batio in cōtrariū. vt. j. dicitur in responsione. j. de presump. q̄ verisimile.

k Resignationis. l3 nō sit allegata ab ipso reo: forte ideo renūciauit q̄ hēbat plura bñficia. j. de prebē. c. referente vel q̄ simoniace fuerat adeptus illud. j. de presumpt non est verisimile. maxime dico quia idem esset si nullam causam allegasset: et h nō dicit q̄ reus cām allegauit: s3 iudex hoc quesiuit: q̄ sufficit allegar̄ spōtaneam renūciatōez sine aliqua cā

nec tenet etiam allegare causam: nec iudex tenet ingerere causam: et hoc notatur dicit. s. ideoque superuacuum esse etc. q. d. si vult potest ingerere: alias non tenet: quia sufficit quod sponte renunciauit. s. e. pr. Quidam signant contra s. de resti. spo. sollicite. ibi non recipiuntur testes illius qui allegabat spontaneam abiurationem ante restitutionem et hic recipiuntur ante et post restitutionem. Ita soluebant quidam. hic non allegabatur quod spoliatus renunciauerit. si hoc fecisset: non admitterentur probationes contra eum: vt ibi: sed vt cessit non spoliatus: licet presumatur pro eo quod iustus hoc fecerit: auditur tamen aduersarius volens probare spontaneam abiurationem: qua probata si iterum actor vult replicare quod non sponte: bene auditur. Ad hoc vt nullum sit contrarium ita dicas: quod hec et illa sollicite in diuersis casibus loquuntur nec se tangunt. q. n. per metum vel per vim renunciat beneficio vel iuri suo tenet quidem renunciatio: quia hoc voluit: licet coactus: et sic perdit dominium ex toto: quia coacta voluntas voluntas est. xv. q. i. merito. et ff. quod metus causa sit mulier. §. si metum. et l. metum autem. §. hoc quod pretor. et sic habet locum in hoc casu actio quod metus causa que appellatur actio pretoria. ff. e. ti. et si mulier. §. sed metu. et in hoc casu loquitur hec decre. nec talis proprie dicitur spoliatus: vnde non potest petere restitutionem: cum non fuerit spoliatus: immo tradidit dominium licet per metum: vt dictum est: sed datur illi actio pretoria quod metus causa: et hic agebat actione in rem simpliciter petendo ecclesiam suam: sed opponebatur sibi spontanea abiuratio. quando res petita tradita est per metum: agitur actione in rem et in personam: et si promissio tamen per metum facta est: et agitur vt res tradatur: habet exceptionem quod metus causa ff. quod metus causa metum. §. sed quod pretor. sed spoliatus remanet dominus vel quasi: et perdit solam possessionem: et in hoc casu habet locum actio vnde vi siue interdictum possessorium: et in hoc casu loquitur illa decret. sollicite. et ideo renunciauit spoliatus: et secundum hoc nulla exceptio potest opponi: que tangat dominium eius: qui petit restitui quia questio spoliationis priuilegiata est. s. de ordi. cognitio. sup spoliatione. nec potest referri spoliato questio proprietatis: quod non habebat ius: vel quod non sit canonice institutus. s. de resti. spo. item cum quis. et c. ex conquestione. et ideo in casu. c. sollicite. non auditur qui refert ei questionem: qui sponte renunciauit siue abiurauit: quia illa duo simul stare non possunt: quod vnus petat restitui: et aduersarius agat de proprietate: hoc esset contra ordinem iuris. C. de rei ven. ordinarij. sed hic petebat ecclesiam agendo reali actione simpliciter: vnde aduersarius potest obijcere exceptionem peremptoriam et docere de iure suo: et actor potest replicare: et sic vterque debet docere de sua intentione: secundum quod hoc fit: vt dicit in fi. et in fine apparebit quis melius probauerit: et ita plana est que consueuit difficilis reputari.

a Non vi. sed sponte.

b Metu. et tamen metus continet in se vim: et ita superflue quod dicitur non vi. ff. quod metus causa. l. ij.

c Oppressione. C. quod me. causa per impressionem.

d Pecunie. que pro expensis est in tal. bene non debet dari. s. de pac. cum pridem. s. de re. permu. ad questiones. ex eo quod dicit: non interuentu pecunie: vi a contrario sensu: quia si interuentu pecunie renunciasset: quod talis renunciatio non tenuisset et sic restitueretur ei ecclesia: sed hoc falsum est: quia licet renunciatio non teneat: tamen priuari debet iste: quia simoniam commisit pecuniam recipiendo pro re spirituali: et ideo potest suppleri: maxime si restitueretur in casu isto de gratia sola hoc fieret.

e Promissione. In casu isto bene restitueretur propter dolum aduersarij. si. s. e. sane.

f Malo. s. non credentis. xxij. q. i. ita ergo. et. s. de iureiuran. et si christus.

g Canonica. s. vt actor neget se sponte renunciasse.

h Opposita. et probata supple vt sequitur in. §. porro.

bilem idest non vi[a] nec metu[b] nec oppressione[c] nec interuentu pecunie[d] nec promissione[e] extortam iudex inuenerit: maxime si non interuenerit iuramentum quod vix fieri de voluntate propria creditur: quod fere semper a malo[f] est nisi replicatio canonica[g] fuerit opposita[h]: admittere[i] non postponas. Porro licet negantis[k] factum per rerum naturam nulla sit probatio: eius tamen qui spontaneam renunciationem negat[l] cum implicite et quodammodo replicando inficietur[m] super assertione sua habito ad dignitatem[n] et opinionem respectu probationes credimus admittendas.

Idem.

In presentia[o] nostra: et infra. Licet igitur iudex non semper ad vnam[p] speciem probationis applicet mentem suam: sed ex confessionibus depositionibus allegationibus et aliis que in eius presentia proponuntur: formet animum

i Admittere. cum effectu maxime si probabit. et ideo nullam causam renunciationis obtinebit: nisi actor preplicat omnem repellat exceptionem et hoc est quod sequitur nisi replicatio etc.

k Negantis. de hac negatiua est dictum. s. de el. hoc dic vt ibi.

l Negat. Est enim quedam tamen pregnans quia [illegible] affirmatiua: [illegible] non sponte renunciaui [illegible] coactus renunciaui. et hanc probat actor in sua replicatione. si. C. de codicil. nec codicillos. et. s. de suc. ab inte. cum dilectus. et iij. q. ix. indicas.

m Inficietur. i. neget spontaneam renunciationem.

n Ad dignitatem. s. testium: et sic non semper statur numero testium: immo considerari debet dignitas testium: et etiam de genere. hes. iiij. q. iij. si testes. cum duobus. et c. [illegible] de testi. in nostra. sic et in electionibus. s. de elec. ecclesia vestra. vel de hoc et sic obtinebit qui melius probabit de sua intentione. Sed qualiter pronunciabit hic iudex: numquid debet pronunciare: quod sponte renunciauit vel quod non sponte renunciauit: videtur quod sic: quia super his inducuntur testes: sed hoc non videtur: immo videtur quod iudex pronunciare debeat super principali questione: que est de renunciatione ecclesie. De hac materia an debeat iudex pronunciare super incidenti vel non dicetur. s. de ordi. cogni. intelleximus. Alij intelligunt hanc literam habito respectu ad dignitatem. s. partium: quia si ille qui dicit quod metu renunciauit: esset homo preclare dignitatis et opinionis presumptio esset contra illum qui dicit: quod non sponte renunciauit. ff. quod me. causa. non est. et ideo magis apte probationes requiruntur ab ipso: vt in. l. illa dicit: et nihilominus habendus est respectus ad dignitatem et opinionem testium: vt dictum est. Si enim ille qui obijcit: quod sponte renunciauit: habeat meliores testes: ei statur non obstante dignitate alterius. arg. illius decre. quia vltim. le. s. de presump. et hoc. v. nulla ratio etc. et tamen recipiuntur probationes: quod sponte renunciauit. In casu isto posset dici iure nouo: quod exceptio hic abiurationis sponte facte per iuramentum lite contestata impediat super principali questione cum negocium per iuramentum sit finitum. s. de lit. conte. c. vno. et. s. de cele. mis. cum marthe vel hic reus de plano confitebatur: quod beneficium illud quod petebat actor: ad ipsum actorem pertinuit: sed sponte illud renunciauerat: et sic non fuit alia contestatio necessaria hic. h.

o In presentia. casus. Duo electi fuerunt ad quandam abbatiam. r. et quidam alius. causa commissa fuit iudicibus: vel per ordinarium tractabatur causa. fuit lata sententia contra ipsum. r. et alteri fuit adiudicata abbatia. ipse. r. appellauit. causa appellationis commissa fuit epo dulmensi et eius conjudici: coram quibus

dicebat.r.sniam non valere:q: in snia nō exprimebat quare contra ipsū lata fuisset:τ propterea pars aduersa probare debebat sniam iustam fuisse. In contrariuʒ respondebatur:ꝙ ista non sunt necessaria :presumendum erat pro snia iudicis. Demum causa ista delata ē ad dominuʒ papā Papa vero auditis hicinde ꝓpositis dicit ꝙ iudex nō semper debʒ aiuʒ suum applicare ad vnam speciem ꝓbationis :sed omnia debet considerare que fiunt i eius presētia:τ ex his informare debet motum animi sui.τ formare sententiam:τ pro sententia semper presumitur donec in contrarium aliqd ostendatur propter iudicis auctoritatem.sed si nihil ꝓbatum fuisset corā episcopo dulmensi τ suo coniudice standum est snie: nisi iste.r.eam ostenderet irritandam:tamen quia constitit domino per litteras quorundam episcoporum ꝑ confessionem ipsius.τ.de ipsius renunciatione spontanea:imponit ei silentium super dicta abbatia .τ intellige ꝙ renunciatio facta fuit ante electionem aduersarij ipsius.τ.ad hoc vt renunciatio aliquid operetur .simile supra de electi. cū inter.τ.j.de his que fi.a ma.par. ca.ex ore:argu.j.de arb.ex parte.τ hoc ſm vnum casuʒ secus ſm alium.puta ipse se opposuit nulla alia electione facta.

mi motū:τ tanta sit iudicialis auctoritas vt semper pro ipso presumiᵒ ꝙ ipsum donec aliquid legitime cōprobetur:q̄re si tu quorū dulmēn.episcopo τ eius coniudicibus nihil penitus probauisses:standūᵗ tamē sententie fuerat:nisi aduersarius eam ostenderet irritandam :q: preter ista constitit de ipsius renunciatiōe spontanea per quasdam episcoporum litteras ʳτ confessionemˢ ipsius nos ei super eadem abbatia silentium duximus imponendum.

Celestinus tertius.

Sane dilecto filio.n.j.p̄sbytero card.tūc ap.se.le.nos meminimus iniunxisse vt.h.subdiaconum canonicum in pictauieñ.ecclesia instituere procuraret qui mandatis nostris obtēperans ibidē instituitᵘ in canonicuʒ subdia.memoratū:τ infra. Post modum idem.h. quorundaʒ vestrum ductusˣ consilio litteras suas vobis reddensʸ vestre misericordie se subiecit τ infra . Quia vero vnde misericordiam debuit impetrare : inde cogitur dispendium sustinereᶻ : mandamus quatenus hoc non obstante

p Ad vnam speciem.sic.ff.de test.ob carmen .§.vlti .τ.iiij.q.iij.si testes.§.in criminali.τ.j.de re.iudica. cāʒ

q Presumi.sic.j.de re iudi.sicut.τ.c.cum inter vos τ .ff.de reg.iur.res iudicata .

r Standum.hic est ar.contra io.qui dicebat ꝙ i causa appellationis victor necesse habebat probare sentētiam recte latam fuisse:τ hoc per auc.C.de his qui ingrediuntur ad appellandum.§.illud vbi dicitur ꝙ victores non aliter ponentur sententijs:ꝗ si eas recte latas monstrauerint.Sed dicendum est ꝙ semper statur sententie:nisi probetur ꝙ iniusta sit.C.de app . qui ad ciuilia .τ.C.vt cause pubertatis adsit tutor.l.vna.arg. detegere enim debet iniquitatem sententie.ff.si pendēte appel.l i.§.i.τ docere debet se iuste appellasse.j.ꝺ appel.cum in ecclesia.Quid ergo respondebis auc.dicas ꝙ hoc ipso ꝙ non reprobatur :probat eam iustam.C. q mili.non pos.super seruis li.xij.Si vero quis diceret sententiam iniustam ratione processus:quia diceret litem non fuisse contestatam vel ordo iudiciarius non fuit seruatus in alijs tunc necesse habet docere sententiam iustam per ipsum processum.j.de proba.quoniaʒ ꝯ.dic vt ibi notatur in fi.vlti.no .

s Litteras.quibus standum est quandoqʒ.j. de probatio . post cessionem.τ.xij.q.iij.cure.

t Confessionē.τ hoc solum sufficit:quia confessos i iure ꝓ conuictis haberi placet.C.de confessis.l.vna τ.j.de cōfessis cū super.τ.c. vlti.

u Sane.instituit. τ canonicos suspendit vt pʒ in integra.

x Ductus consilio.dato forte in fraudem τ sui lucri causa:vñ erant in dolo.ff.de dolo si cū scires.τ ex consilio fraudulento obligabantur.ff.ꝺ reg.iu.cōsilij non fraudulēti. Unde habuit ꝯ illos actionem de dolo tamē apud se debuit explorare:an ei expediret tale cōsiliuʒ.ff.man.l.ij. in fi.q: nō tenebatur sequi tale consilium.xiiij. q.i.qꝺ precipitur .vñ vꝫ ꝙ nō teneatur:sʒ tenenᵗ si hoc constaret.τ si vellet allegare hoc illud deberet probare.ff.de proba.quotiens.§.q dolo. ꝭ hic presumit dolus: vñ ipsum recipere compelluntur .

y Reddens.τ sic tradendo,litteras renunciauit iuri suo : sic.j.de pac.cum pridem.τ donatis τ traditis instrumentis mancipiorum: mancipia ipsa donata intelliguntur.C. de dona.l.i .τ qui chirographum legauit:τ actōes q̄ cōtinenᵗ ibi legauit.ff.de le.iij.qui chirographū.τ qui obligauit instrumenta agrorum suoꝝ de agris ipsis cogitasse intelligitur.C. que res pig.ob.pos.l.ij.τ si restitui tibi cautionem pignoris: ius pignoris remisisse videor.C.de remis.pig.creditricem.τ ff.de pac.l.ij.secus est si restituo tibi pignus:q: nihilominus possum petere debitum.ff.de pac.l.iij.rō diuersitatis ē: quia in altero vtilitas in altero nō.Ar.ꝯ.j.e.veniens.so.ibi.

z Sustinere.j.de fideiu.peruenit τ sic reddebant mala ꝓ bonis:τ hec quidem malorum sunt:vnde eis nocet.xxij.q. iij.ser sunt differentie.τ exhibitō sue reuerētie siue honor impensus nō debet ei esse damnosus.ff.de fur.seruus communis.§.ꝙ non.τ.ff.quemadmodū testa.aperi.sed siquis . τ iō q: fuit deceptus promissionibus ei subuenitur.ꝯ.e.super hoc nam deceptis τ non decipientibus iura subueniūt.ff. ad velleianum.l.ij.§.i.τ.j.de re.permu.cum vniuersorum.τ.j.ꝺ dona.inter dilectos.τ.C.si mi.se ma.dire.l.ij. Sed qualiter iste auditur:cum nullum ius habeat:τ nemo sine actione experitur.ff.de neg.ge.si pupilli.§.vlt.verum est ꝙ nullum ius habet sed quia iste implorauit officium iudicis:admittiᵗ contra eos:qui eum taliter deceperunt :q: cum deficit actio officium iudicis est implorandū.j.de offi.iudi.c.iudicis officiū τ.ff.de mino.in cause.si habes.j.de pac.cum pridem τ ibi officium iudicis implorauit:alˢ non audiretur:ar.ꝯ.ꝺ elec.cū inter.τ.seniorem.Sed potest dici:ꝙ per restitutionem huiusmodi litterarū non renunciauit institutioni:quam habuit a legato auctoritate sedis apostolice :q: non renunciauit facto legati per talem restitutionem subijciendo se eorū misericordie:ita de iure fuit auditus.ber.

a Admittatis. vatis executoribus sup hoc: vt pz in integra.
b Quod in dubijs laicā. Non vi: q̄ talis renunciatio tene at nisi fiat in manus eius: a quo beneficium recepit. vj. q. iij. deniq̄z. xviij. q. ij. abbas. ⁊ in auc. de defen. ciuit. §. q̄ interim. colla. iij. ⁊ ff. de orig. iur. l. ij. §. ⁊ cū placuisset. argu. ⁊ xvij. q. ij. gōsaldus. ⁊ op. ar. ō defen. ciuit. l. vltī. ⁊ ō. c. admonet. ⁊ bi i fine. So. vez est q̄ quantum ad ecclesias vel q̄tū ad supiorez talis renunciatio nō tenet: q̄m ecclesia vel supior pōt illam repetere si vult: vt. vij. q. i. nō opoztet. ⁊ etiam superior. xxxiij. q. v. mulier. Sz ipse nō pōt eā repetē ⁊ ita quo ad se tenet pactum q2 ⁊ si inutilis sit talis renunciatio: nō bz l se tacitū pactū: ne repetat: sicut acceptilatō inutilis. ff. de pac. si vnus. §. penul. ⁊ ff. de accepti. si acceptilatuz. ⁊. xvj. q. i. eos. Ar. ɔtra. ff. de acce. an inutilis. in pn. ⁊ q2 postea recepit de manu laici: suspensus ē. xvj. q. vl. siquis deinceps. ⁊. c. se. Imo plus dicit ɔcilū generale: q ɔsentit electoni de se facte p secularis potestatis abusū: ineligibilis efficit. s. ō elect. q̄squis. Arg. ɔ̄ de iurepa. pterea. Sed expone verbū illud cōione priuet. s. fidelium: cū iam sit priuatus cōione sacramentoz recipiēdo ecclesiam ō manu laici. Jo. hic dicebat: q̄ clericus qui sic recipit bñficium de manu laici: suspensus erat ipso iure per. c. siquis ō īceps. qd̄ satis poss3 dici sed decre. predicta preterea. ɔtradicit: vt dictū est. ⁊. c. quisq̄s. concilium generale aliā penā īponit q2 efficit ineligibiles: ⁊ ideo melius vi: dicendum q̄ illa iura. xvj. q. vij siquis deinceps. ⁊. c. sequens. q̄ dicunt q̄ clerici q faciunt h̄ sunt suspēsi: ⁊ laici sunt excōicati q clericos instituunt nō tenent in hoc: vt ipso iure penā īponant: sed hodie laici sūt excōicandi ⁊ clerici q recipiūt bñficia suspēdendi: ⁊ ieligibiles fiunt ō iura illa. j. ō iurepa. pterea. ⁊. s. de elect. quisquis.

ipsum in fratrē ⁊ canonicum admittatis[a]. Anno. iiij. Pnidrosieñ. archiepiscopo.

Quod i dubijs ⁊ ifra. Pterea q bñficiuz ecclesiasticū sibi collatuz sponte in manū laicaz[b] resignātes illud denuo a laico susceperunt eo dē sunt bñficio spoliādi licet resignatio talium facta laico nullam obtineat firmitatem.

Idem ebor. archiepiscopo.

Ad supplicationē ragusieñ. archiepī eū a cura q̄ tenebat ecclesia ragusieñ. duxim[9] absoluendū: eo q̄ ibi nō poterat secure morari[c]: ⁊ si accessuz haberet ad illā mortis sibi periculuz imminebat: ⁊ infra. Ne vero idem in vituperium ministerij nostri defectum[d] in rebus temporalibus patiat: mandamus: quaten[9] beneficiuz qd̄ de liberalitate regia ac ɔcessione tua: quod i epātu carleoli ⁊ ecclesia ō malebron ē illi collatū: ad sustentationem[e] ɔserues ipsius: cui concessimus: vt in ipso episcopatu absq̄z vsu[f] pallij officiuz episcopale valeat exercere: tibi tanq̄z metropolitano reuerentiam ⁊ obedientiaz impensurus.

Idem episcopo arelateñ.

Nisi cū pridē: ⁊ itra. Si i huiusmodi cessione frugē tibi melioris vite ɔmittis[g] scire te ōbes nō esse sanctificato[h] in vtero sanctiorē: ⁊ iō nō oz te pdicationis iaz suscepte ōserere ministeriū[i]: cū[k] ille cuius[l] fieri baiulus recusabat: tandē pdicandū recepit verbū dei. Nō si forsan[m] humilitatis cā de culmine ōris pontificali descēdere: eoipso humilitatis videris erigeē male verticem: q̄ te nimis in resignandi ɔposito exhibes pertinacem: q2 tunc in te verā humilitatē custodies: ⁊ p eaz locum sublimez fugies: ⁊ p obedientiā nō dimittes. Intueri te itaq̄z volumus: q̄ hec sunt illa: p q̄ cedendi eps licentiaz potest postulare: conscientia criminis debilitas corporis ōfectus sciētie: malicia plebis graue scandalum: irregularitasq̄z psone. Sed in his omnibus est obseruanda cautela. propter conscientiam enī criminis cedendi potest licentia postulari: ⁊ forsan non cuiuslibet: sed duntaxat[n] illius: propter quod ipsius officij executio post peractam penitentiā impeditur: cū si omnes quos arguit conscientia cuiuslibet

c Ad supplicationē. morari. forsitan propter intemperiem aeris. lxxiiij. distin. quorundam. vel quia habebat capitales inimicos: supra de elect. bone.
d Defectum. s. lxxiij. di. diaconū. ⁊ mendicat infelix ⁊c.
e Ad sustentationē. huic puidendū est in bñficio: quē non ɔmendent: sed cā necessitatis abducit. vij. q. i. q̄uis triste. sz male meritus publica egestate laborare oz. ff. depositi. bōa fides ⁊ merito huic puidendum est: quia deposito subuenit in necessarijs. l. di. studeat. erit autem iste tanq̄z plebanus ecclesie huiusmodi.
f Usu pallij. Ar. ɔ̄. C. quēadmodū ciuilia munera inducunt. l. iij. li. x. q̄m maioribus honoribus functos nō licet descēdere ad minores vt dic lex pdicta: ⁊ argu. ad idē. xiij. dis. legim[9] in fine. ⁊. s. de trās la. licet.
g Nisi cū pdez. pmittis. quasi credens: q̄ cedēdo placeas deo.
h Sanctificato. s. hieremia.
i Ministerium. qd̄ puilegiatuz est j. de stat. monac. q̄ dei timorem.
k Cuz ille. s. hieremias qui pdicationis recusabat officium: ⁊ tamē postea recepit. viij. q. i. in scripturis.
l Cuius. scilicet verbi dei.
m Forsan. Istud forsan nō videtur poni dubitatiue: sed affirmatiue. s. xxxiij. q. admonere. ⁊. i. de peni. ue. ⁊ de pe. distin. i. q̄s ebrem. ⁊. ff. de rei ven. nē si. §. i. ⁊ verba sequētia hoc innuunt: ⁊. s. de rescript. sup lris. ver. nisi forsitan.
n Sed dūtaxat. Ex isto loco colligitur: q̄ p nullo crimine potest epus renunciare sine licentia pape q̄ztumcunq̄z graui. Sup hoc dicunt quidam q̄ nullus criminosus nullus irregularis pōt renunciare sine licentia pape: ar. j. c. prox. ỽ. vnde qdam. ⁊. vj. q. iij. deniq̄z. ⁊. ff. de admin. tuto. l. tutores. §. qui se. ēt si tal s sit: qui titulum non habeat: vt simoniacus ⁊ intrusus: in morte tamen ɔpter necessitatem possent renunciare: ar. illius. c. xvij. q. iiij. siquis suadente. Tan. ⁊ io. dicūt q̄ simoniacus ⁊ intrusus nō hñt titulum: sed fures ⁊ inuasores sunt. i. q. i. ordinatāres. ⁊. ix. q. i. ordinatiōes. ⁊ iō q̄to pl[9] rez tenent tanto plus peccāt: ⁊ fur semp ē in mora. ff. de ɔdi. fur. si p fur §. pe. ar. q2 nō remittitur peccatum. ⁊c. xiiij. q. vj. si res aliena. Unde dicūt q̄ renunciare possunt sine licentia pape: q2 ipsi ad hoc tenent canonice auctē. i. q. i. siquis neq̄z. In alijs q titulum hñt secus est: ibi necessaria est

licentia pape: vt hic dicitur. ar. i. e. proximo. §. rursus. et seque. Sed littera ista cōtradicit. s. non cuiuslibz: sed illius dūtaxat: cuius executio post peractam penitentiam impeditur. sed hec duo crimina talia sunt: et sic videtur q hic sit petēda licentia: q3 lz titulum non habeant simoniacus tamen videtur habere titulum: cum per electionem habuerit ecclesiam: quo ad communē opinionem habet titulum cuz occulta fuerit simonia. vnde saltem propter hoc tenetur licentiam petere: et causa potest subesse: q3 si bene administrauerit: papa de facili dispensabit cū eo: ar. j. eo. c §. persōe vero. Satis posset h dici q intrusus omnino debet recedere: q3 nec quantum ad opinionem nec q̄ztum ad veritatem titulū habet. Que ergo sunt crimina que post peractaz penitentiam impediunt executionē ordinis. Dic q simonia est vnum ō illis: vt. i. q. i. erga simoniacos. et. j. de simo. tanta. Itē homicidiū. j. de tem. or. c. vlt. et. l. dist. miror. et de his duobus criminibus habemus expresse. j. de accu. inquisitionis in prin. Itē ſm io. omne peccatum quod ipso iure irrogat infamiam: iij. q. vij. infames. §. porro. q3 lz culpa per pniam tollat: infamia tñ nō aboletur. ij. q. iij. §. hinc colligit. et hoc notatur. j. de temp. ordi. et qua. ordi. ex tenore. In illis enim criminibus post pniaz impediunt executionē ordinis: aut beneficij retentionē dz ep̄s petere licentiā cedēdi. q3 penitere nō pōt nisi renunc. et In alijs vero ... de qb᷑ pōt peñitere remanēdo

culpe[e] cederēt: pauci[b] vel nulli in illo ministerio remanerent: et infra. Alia vero causa est debilitas corporis que vel ex infirmitate vel ex senectute pcedit: nec tñ ōis sz illa solummodo: per quam impotens[c] redditur ad exequendū officium pastorale. nam si pro quali bet corporali debilitate suscepte seruitutis officiuz posset deleri: frustra fateretur se apostolus in suis infirmitatibus gloriari: cum interdum non plus hortetur senilis debilitas aliquem cedere: q̄ moralis maturitas que in senibus esse solet: ipsum i suo suadet officio permanere pro talibus enim de se dicit apostolus cum infirmor tunc fortior sum: quia nonnunq̄ corporis infirmitas[d] fortitudinem cordis augmentat. Pro defectu quoq3 scientie plerunq3[e] potest quis petere cessionem: q3 cum ipsa circa spiritualium[f] administrationem sit potissimum necessaria: et circa curam temporalium[g] opportuna: presul qui commissam sibi debet ecclesiam regere: i vtrisq3 salubriter ei renūciat: si scientiam[h] in qua ipsam regat ignorat. Tu enim inquit dominus: scientiam repulisti: et ego te repellam ne sacerdotio fungaris mihi: q̄q̄[i] et si desideranda sit eminens scientia in pastore: in[k] eo tamen sit cōpetens toleranda[l]: quia ſm apostolum scientia inflat charitas autem edificat: et ideo imperfectum scientie potest supplere perfectio charitatis.

Propter autem maliciam plebis[m] cogitur interdum prelatus ab ipsius regimine declinare: quando plebs adeo dure ceruicis existit: vt proficere nequeat apud ipsum: sz propter eius duriciaz quo[n] magis satagit eo[m] magis iusto iudicio deficere permittatur dicente dño per prophetaz: linguam tuam adherere faciā[o] palato tuo: q3 domus exasperans[o] est: et apostoli leguntur dixisse iudeis: Ecce conuertimur ad gentes: q3 verbi dei vos indignos fecistis: non tamen pro qualibet culpa[p] pastor debet gregez deserere: ne mercenario comparetur: qui qui videt lupum venientem et dimittit oues et[q] fugit: sz de superioris licentia tunc demū potest non tam timide fugere q̄ prouide declinare: cū oues conuertuntur in lupos: et qui debuerant humiliter obedire: iam irreuocabiliter contradicunt: cuz et si tales sint grauiter pro crimine puniendi: sūt tamen pro em ptore vtiliter[r] tolerandi: quia sanguinem elicit[s] q nimis emungit. Pro graui quoq3 scandalo euitando cum aliter sedari non potest: licet episcopo petere cessionem: ne plus temporalē honorem q̄ eternam videatur affectare salutem: memor illius quod dicit apostolus: si esca[t] scandalizauerit fratrem meum: non manducabo carnem in eternum. Sed inter scandalum et scandalum est subtiliter distiguendum[u]. sicut dominus ipse distinxit: cui

in officio suo nō tenentur peterē cessionē: ar. illius decre. j. de tem. ordi. c. vltimo.

a Culpe. h ē ɔ illos q dicūt oē crimē inducē: irregularitatem
b Pauci. q3 res pene ɔ nām ē q̄ qs sit sine peccato. xxv. di. §. nūc aūt. et. lxxxi. di. apostolus i fi. et. j. ō pbē. c. penultimo.
c Impotens. talis eīm morb᷑ dicit sonticus: q3 cuiusq3 rei agēde ipedimēto ē. ff. ō verbo. si. mōb᷑. ff. ō re iudi. quesitū.
d Infirmitas. q3 feruor spiritus ad sublimiora cōscendit. §. e. l. ras.
e Plerūq3 n isi esset talis sciētia: quā cito addiscere pōt: ad quod semper tenetur ep̄s. xxxviij. di. c. vlt. vñ dicit iurē cōsultus si vnū pedē tenerē i sepulchro adhuc addiscē vellē. ff. ō fideicō. liber. apō iulianū. xxiij q. iij. si hēs. nā ab anniculo puero dic̄ se velle addiscē: vt. e. c. habetur
f Spiritualiū. xxxviij. di. per totum.
g Tēporaliū. lxxxvi. di. fratrem nrum. et. xxxix. di. petrus. et. xxxvi. di. §. i et merito necessaria est scia spūaliū et tēporaliū: q3 in his alios docē debet ep̄s: et iō alioruz doctrina indigē nō dz. i. q. vij. cōuenientib᷑. et auc. ō sā. epis. §. dam᷑. col. ix.
h Sciētiā repulisti. xxxviij. di. oēs psallētes i fi.
i Tolerāda. §. ō elec. cū nobis oliz. et. j. ō preben. venerabilis.
k Plebis. si. vij. q. i. §. hoc nūc seruādū. et. c. vl
l Quo. i. quantum.
m Eo. i. in tantum.
n Faciam. i. tacere.
o Exasperans. populus scilicet israeliticus.
p Culpa. subditorū. s.
q Fugit. xiij. q. iiij. tres personas.
r Vtiliter. q̄nq3 enim dormire dz seueritas disciplie. xxiij. q. iiij. ne ad mislo. et. c. nō pōt. et. xi. q. iij. quandoq3.
s Elicit. vt. iiij. di. deniq3. et alibi: noli eē nimis iust᷑: q3 iust᷑ q̄nq3 in iusticia sua perit. ij. q. vij. §. ō his. et ō pe. di. i. serpens.
t Esca. j. de no. op. nū. cum ex iniuncto.
u Distinguendum. prout grego. distinguit super ezechielē

... i.xij. vtrū scāda ... peccato vitar possum⁹ an nō. nā in quantū possum⁹ sine pctō scādala vitar dbem⁹/alioqn vtili⁹ scādalū nasci pmittit: q̄ꝫ vitas relinquat .j. de re iu. q scādalizauerit. vitas. n. bōe vite vel iusticie nūq̄ꝫ dserēda ē: vitas disciplie q̄nq̄ꝫ tūc aūt dꝫ dseri vitas disciplie: q̄n multitudo pcātiū ē i cā ñ tm̄ volūt dfēdere malū qd faciūt ar. xliiij. di. cōmessatōes vbi de h ꝛ. l. di. vt ɋstitueret. ꝛ. j. d cle. ex. mi. latores Si vo dfendē volūt malū qd faciūt: ꝛ excusar illd q̄si ex auctē tūc multitudini parcēdū ñ ē pp scādalū: de pe. di. vi. c. i i fi. ar. lxxxj. di. plurimos. ꝛ vij. q. i. §. cū aūt. v. ferrū quippe d h di. .j. d tē. o:. sane in tertia notula.

¶ Hoc vbo. i. ñ oē qd in os intrat: h qd ex oꝛe pcēdit coinqnat hoiez: tē dixerūt apli: scis q: pharisei quoꝝ religio ē in cibis discernēdis: audito hoc verbo ꝛc. vsq̄ꝫ ibi: vt xi. q. iij. inter verba.

¶ Sinite. quasi ñ ē curandū de scādalo eoꝝ

¶ Regulant. als cū irregularis sit regulariter ministrare ñ pōt. ex his n. q sordiate sūt acta nō pōt aliqd ordinabiliter fieri. .j. d accu. q̄lr ꝛ q̄n h dic rlarit. i. laudabilr ꝛ vtiliter.

¶ Nō potuit. i. ñ dbuit d iur tpe sue exaiatōis: ꝛ sic ē ar. q illd dicitur posse qd d iur possum⁹. xxij q. ij. faciat. ꝛ arg. s. d rescrip. sciscitatus. h dbuit cōfiteri saltē in secreto. s. d elec. innotuit.

¶ Culpa. in culpa fuit q: ñ manifestauit iped'm tū tpe sue pmotōis. vñ i pōi dꝫ sibi pnia cū dispēsar cū eo: vt sequēs lra dic: nā si culpa talis ꝛ cā i ipsa irrelaritas occulta ē dispēsar cū ipso propter vtilitatē eccle.

Latet. Ar. p opinio. illoꝝ q dicūt q pctā latē

cū dixissent apli: scis q: pharisei audito hoc verbo scandalizant: rñdit: sinite illos ceci sunt ꝛ duces cecorum. Alibi vero dixit: qui scandalizauerit vnum de pusillis istis q in me credunt: expedit ei vt suspendatur mola asinaria i collo eius ꝛ demergatur in profundum maris. Persone vero irregularitas: vt si forte sit bigamus vel vidue maritus est cā propter quā petere pōt licentiam aliquis resignandi attestāte aplo, q dic: oꝫ epm esse vnius vxoris viz. Non tamen propter quālibet irregularitatez persone dꝫ ei q regulariter ministrauit cedendi licentia indulgeri: vtpote si de legitimo matrimonio non sit natus: q: lꝫ irregularitatē huiusmodi non potuit subticere si tamen ꝛ culpa latet ꝛ causa cum eo qui laudabiliter suum impleuit officium iniuncta sibi penitentia competenti pōt nō minus vtiliter q̄ꝫ misericorditer dispensari. Ego sum inquit deus zelotes vindicans peccata patrum i filios ꝛ vsq̄ꝫ in tertiam ꝛ quartā generationez in his q oderūt me. i. in illis q ɔ me paternū odiū imitant: vñ patet q illis qui paterna vicia non sequunt proprie pñt in talibus suffragari virtutes illo discretionis adhibito modetamine vt inter nothos ꝛ manzeres naturales ꝛ spurios distinguatur: ꝛ infra. Veruꝫ si propter alias cās cessionem affectes non est in hoc tibi postulanti fauēdū: cum huiusmodi postulatio videatur non esse discreta: qm̄ vt id tanq̄ꝫ notissimuꝫ omittamus q ociositas ꝛ voluptas arma sunt hostis antiqui ad miseras animas captiuādas. propter laboris angustias aut persecutionis incursus non debes deserere sponsam tuam: cui desigendo manum apud extraneum te fide media copulasti: sciēs q beati sunt illi q persecutionem patiuntur propter iusticiam: qm̄ cum probati fuerit accipient coronam vite: quā repromisit de⁹ diligentib⁹ se. Sed dices spūs vbi vult spirat ꝛ nescis vñ vēiat: aut quo vadat: ꝛ id ñ est q possit vias illi⁹ spūs pscrutari: q vo spū dei agunt nō sūt sub lege q̄m vbi spūs dei ibi libertas q̄re si cedēdi tibi licētia data ab hoīe nō fuerit. nihilominus tm̄ cedes: q: data est tibi libertas cedendi a deo. Certe decipis si sic sapis: nā q̄ñ spū dei agit q ɔ spm dei agit. si enim va sunt que premisimus: immo q: indubitanter sunt va pculdubio ɔ spm dei agit: q aliquid ɔ veritatem attentat: q̄m ipse ē spūs veritatis. Porro si dicas q forsan alia ē causa latens propter quam cedēdi voluntas tibi celitus inspiratur: ꝛ nos siquidem rñdemus: tu q̄ñ scis q talis inspiratio sit celestis: nonne recolis quid ille gloriosus pontifex dixit cū cepisset virib⁹ corporis repēte destitui: domine si adhuc pplo tuo suꝫ necessarius nō recuso laborem: fiat voluntas tua: illius exemplū secutus: qui dixit: cupio dissolui ꝛ esse cū xpo. manere autē in carne necessarium est propter vos: ꝛ infra. Quippe si quantocunq̄ꝫ virtutum flore refulgeas: ꝛ in te non habeas charitatem: nihil cōprobaris habere: nulla siqdē maior poterit eē charitas q̄ꝫ vt aiaꝫ suam ponat quis pro amicis suis cū aūt pp hāc te deceat animam tuam p subditis tuis ponē nlla occasiōe dūmō pficē illis possis: ꝛ si ñ oib⁹ tm̄ mltis

tīa faciūt hoīes irregulares. l. dist. a sacerdot. ꝛ. c. sacerdotes a pprio sesu. ꝛ c. d his vo. ar. xxij di. hūiss. ꝛ ar. d. ꝛ ... q. v. ... i foro secula ... i foro aie sic.

¶ zelotes. i. zelās ꝛ vlciscēs pctā vel exactor castitat. i. q. iii. saluator. §. e. ...

... nā vt i ... q⁹ ñ ē fas ... hoc dī d sorto ... q⁹ pcu ... adulterio nat⁹. sic dī nō ... q̄ affligit sic q̄rtana: ꝛ tñ ñ ē va q̄rtana: sic noth⁹: q ... ꝛ cōstales illegitimi ab honō. h fpllūt s. d elec. cū iēunꝫ ꝛ s. d ele. inotuit ꝛ. l d fi. pbio. c. ... nāl dī nat⁹ d ... bia q tenet i domo q̄si loco vxoꝛ vnica: ꝛ tal i hoīs pais ab itestato succedit i duas vnicus pāne sistāne: si alij fila ñ extēt: nec cōtār legitia C. d na. li. ... lꝫ pāt ꝛ i bo ... succedūt cū ltis filus. C. d se na. ... §. vl.

¶ Omittam⁹ ꝛ tm̄ stati sbiugit d illo ꝛc. ꝛ ē colo: rhetoric⁹ dī poccupatō. si. viij. q. i. moyses in fi.

¶ Ociositas. iuxta illd. ocia si tollas p ir cupid⁹ arc⁹ ꝛ alibi. q̄rit egist⁹ qr sit fcs adult. In pmptu cā ē: dsidiosus erat. ꝛ dicit hiero. ad monachū: Sēp facito aliqd boi opis vt te diabol⁹ inueniat occupatū d cō. di. v. nunq̄ꝫ.

m Sponsaz.ſ.ð transla.ſtet corporalia.c.ff.ſo.ma. ſi cū dere.§.ſi maritꝰ.⁊ etpõ e ſpõſaz.i.eccl'iaz militãtē.
n Defigēdo manū.ſcḃa ſũ ſalomonis i parabolis lo/ quētis ð ſ deiuſſore q obligauit ſe apõ eẍneū.i.apud cre ditorē q eſt eẍneꝰ.i.alius a fideiuſſore ⁊ reo pᷓcipali: ſic ep̃s defigendo manū.i.ꝑ manualē obedientiā obligauit ſe ꝑ oibꝰ ſuis apõ eẍneū.i.creditorē.i.apud deū q ſibi credidit gregē ſuū mediante ſuo metropol.cui obedientiā fecē manualē ep̃s.n.tenet reddē rõnez deo ꝑ aia bꝰ ſibi cõmiſſis ſi male cuſtodiẽit oues ſuas.j.ð re.iu.c.peit.⁊ etpõe apð eẍneū.i.apud aliū q: deꝰ ē aliꝰ ab homine i eo ꝙ deꝰ q: deꝰ ē creator ⁊ hō ē creatᷓa. vel dic ꝙ deꝰ eẍneꝰ ē a quocūqꝫ xpiano:⁊ tñ q libꝫ xpianꝰ eſt eiꝰ filiꝰ.filiꝰ.n.dr̃ eē i ptãte p̃ris quouſqꝫ ē emancipatus:co emancipato dr̃ eẍneꝰ: ſicut q̃libꝫ alius: ⁊ tñ ē eiꝰ filius ita deꝰ emancipauit hoiez cū dedit ei liberū arbitrium faciēdi q̃dlibꝫ bonū vel malū: ⁊ ita dicꝰ eſt eẍneus.
o Uias. q: ñ ſt i hoīe vie eiꝰ. xlvi. di.§.neceſſe ē i ſi.
p Sub lege.xix. q.ij.due ſunt.⁊.i.ð regu.iu.
q Indubitāter. q: nefas ē dicē ꝙ ſcriptura mentiaẽ xxiij.q.v.qđ ergo.
r Pōtifex beatꝰ martinus.
s Illius.ſ.beati pauli apoſtoli.
t Flore.i.opibus ſ̃tutū: q: ſ̃tutem nullꝰ pōt hr̃e ſine charitate qm̃ q hꝫ vnā ſ̃tutē in actu hꝫ oēs: ⁊ q caret vna caret oibꝰ.xxiij.q.i.vbi ſana.xvj q.i.cū ſnūciaẽ.ð pe.di.ij.ſi en iqt.j.ð re.iu.ðſleat pctōr.
u Nihil.iuxta illð aplĩ:ſi tradidero corpꝰ meū ita vt ardeā.charitatē autem nō habeaz nihil mihi ꝓdeſt.ð cō.di.ij.ſolet ð pe.di.ij.ſiqs autem ad ſi.di.
x Multis.vi.vij.q.i.ibi.

ab eoꝝ regimie te ꝯuēit excuſare:qm̃ ſi laboris cāz ptēdis exēplum te apl̃i ſubleuabit:q ſuadet tibi laborez hꝰi ñ refugē:dum ſe aſſerit ꝓ cõi ſalute plusᵀ ceteris laboraſſe:q: lꝫ ñ ſeq̃ẽ laborē effectꝰᵃ:nihilominꝰ tñ labor ē meritoriꝰ apud deū:iuxta qð legiẽ:ṙddet deꝰ mercedē laboꝝ ſuoꝝ ſanctoꝝ ⁊ īfra. Nec putes ꝙ iō martha malā ptē elegerit q̃ circa plurima ſatagebat: q: maria optimā ptē elegit q̃ ñ auferreẽ ab ea:qm̃ lꝫ illaᵇ ſit magis ſecuraᶜ iſtaᵈ tñ ē magis fructiferᵃ: ⁊ lꝫ illa ſit magis ſuauis: hec tñ magis vtilẽ cū in fecunditate ſobolis lippitudo lieᵉ rachelis pulchritudini ſit p̃lata:q̃uis ſil'in vnū ⁊ cõtēplatiuus eē valeas ⁊ actiuꝰ: legiſlatorisᶠ exēplo q nūc aſcendebat i montē vt ibi gloriaz dñi cū maiori cerneret libertate. nūc ṽo deſcēdebat in caſtra: vt cū vtilitate maiori neceſſitatibꝰ ppl̃i ꝓuideret: q̃proptᵍ facilꝰ indulgeẽ: vt aſcendat monachꝰ ad ꝑſulatuzʰ q̃ ꝑſul ad monachatū deſcēdat: ⁊ infra. Monemꝰ itaqꝫ vt laborē paſtoralis regimis ñ recuſes ne fortaſſis ad pedes ſuos cū maria ſpneret te recipe:q ſibi apud ſe diuertentiⁱ ſpreuiſſes cū martha ſollicita miſtrare: ⁊ īfra. Qui ṽo i poſtulādo cedēdi lniaz iſtituiſti tibi te duximꝰ relinq̃ndū:vt diſtictis cauſis: ꝑꝑ q̃s cedē oporteat ſi ꝑꝑ aliquā cām vtilē ⁊ honeſtā in hꝰi ꝓpoſito ꝑſeueres de lniaᵏ nr̃a cedas:aliogn cedēdi licētiā aucte ap.tibi ſcias eē penitꝰ iterdictā qm̃ ſi pēnas hēas qbꝰ ſatagas i ſolitudinē aduolare ita tñ ſtricte ſt nexibꝰ ꝑceptoꝝ vt liberuz ñ hēas abſqꝫ nr̃a ꝑmiſſiōe volatū. Idem. ep̃o fauē.i arep̃z rauē. electo

Poſt trāſlationē tuā ad eccleſiā rauēnateñ.cū ꝑpoſitꝰ ⁊ canõici fauētiñᵃ.in.j. coꝝ ꝯcanonicū liberā eligendi auctez vnanimiẽ ꝯtuliſſēt: ipſe.j.ſci fridiani lucañ. canonicū oliz ep̃s ſarnateñ. i fauētineñ.ep̃z poſtulādūᵇ elegit. Porro a ſci fridiani ꝑoreᶜ ſuꝑ hoc regſito ⁊ obtēto ꝯſenſu ꝑpoſitꝰ ⁊ aliȷ̃ poſtulationē eādez approbari a nobis hūiliẽ petierūt. Ueꝝ poſtulatōi hꝰi videbaẽ ꝯcilȷ̃ ꝯſtantinopol.ᵈ capitulū obuiare in q̃ ſtatutū eſt:vt qcūqꝫ de pontificali dignitate ad monachoꝝ vitā ⁊ pnie locū deſcenderat: neq̃ꝙ vlteriꝰ ad pōtificatū reſurgat vñ ꝯ̃ dictū ꝯciliū cū ſit vnum ex quattuorᵉ ꝑncipalibꝰ: que ſicut q̃ttuor euāgelia eccleſia catholica veneraẽ:nullatenꝰ videbaẽ eorum poſtulatio admittēda. Ceteꝝ ſpãles qdam caſus inueniunẽ:in qbus predicto cõcilio non obſtāte is q vitā monachalem elegit: rurſum licite pōt ad ep̃atum aſſumi.ſi enim q̃ſ̃ ꝑſecutionis rabie ſeuiente vel prepediente in valitudine corporis cūꝫ ꝑficere nequeat in regimine

y Plus.xxiij.q.iij.quis nos.
a Effectꝰ.iuẋ illud:Nō ē i medio ſp reueleẽ vt eger.⁊ q̃hq vitiū ē mãe ſi artificȷ̃.i.ð lo.⁊ ꝯdi.ꝑ.ff.ad.l.aq̃l.ſi ſeruus.§.ſi calicē.⁊.xliij.di.ephe.ſ:s.nec euērᵗ mortalitatē medico q diligens fuit iputari dꝫ.ff.ð of.p̃ſi.illicitas.§.ſicuti.⁊ ſufficit diligentiā adhibē quā pōt xlvij.di.c.vlt.⁊ ſi negociuz ñ hēat effectū ſufficit ſi ſit vtilr̃ ceptū.ff.ð ne.ge.ſꝫ an vltro.§.i.lꝫ ſecꝰ ſit i negocijs pupilli.ff.e.ti.ſi pupilli i pn.⁊.l.lit.
b Illa.ſ.vita ꝯtēplatiua
c Secura.ergo potius āplectēda.nā tenē certū ⁊ dimittē icertū dhemꝰ de pe.di.vij.c.c.vlti.ff.ð ri.nupt.adoptiuus.§.i. ſed vtraqꝫ eſt certa.
d Iſta.ſ.actiua vita.
e Lie.lia lippa erat ocul'q̃ q̃ttuor filios genuit ex iacob:ſꝫ rachel duos tm̃.ſ.ioſeph ⁊ beniamī
f Legiſlatoris.ſ.moyſi xxvj.di.ſiquis vult.
g Quapropter.i.ꝑpẽ quam cauſam.
h Ad ꝑſulatū.xviij.q.i.c.vno.⁊.viij.q.iij.c.iij.
i Diuertēti.i.accedēti
k De lnia.q petit lniaz ⁊ obtinet ꝯpelli debꝫ vt cedat.j.e.quidam.
a Poſt trāſlatōez.liberā.⁊ iō potuit eligē vñcūqꝫ.⁊ nō ꝙ q pōt eligē pt poſtulare.ſ.ð elec.cā.s.ſꝫ ñ eꝯ:io:arg.ff.de ri.nup.gnãli.h ergo ſe hic q' vni pōt ꝯiunti ptās eligēdi.ſi.ſ.ð elec.cāz que
b Poſtulanduz.ſimpliciẽ eligi ñ poterat q: erat ð alia eccl'a.lxiij.di.lr̃as.⁊.lxxi.di.ſ̃nitatez ſꝫ i poſtuland eligi pōt.lxiij.di.valētinianus.q: ep̃s fuerat: ⁊ iō nō eligi ſꝫ poſtulari dꝫ:⁊ hec fuit cauſa quare fuit poſtulatus ⁊ nō illa: quia ð alia eccl'ia:vt dixi.io.de hoc dr̃.ſ.de elec.cū inter canonicos.
c A pore ⁊ a cano. q ſolꝰ por ñ poſſꝫ ꝑſonas alienare.ar.xij.q.ij.ſ.ne exceptiōe.⁊.xix.q.iij.ſtatuimꝰ cū maior ſit alienatio ꝑſone q̃z reꝝ.xi.q.i.ꝑcipimꝰ. ſi āt nollet dari ipꝫ ꝯpelli dꝫ ꝑ ſupiorē.i.ð iurepa.nulliꝰ niſi iuſtā hēat cām i dādi:tūc ꝯpelli nō debēt.lxiij.di.lr̃as.⁊.lxxi.di.c.i.⁊.ij.
d Conſtantinopol.xij.q.i.hec nequaq̃.
e Ex quattuor.ſ.nicenum conſtantino,epheſinum ꝑmum ⁊ chal.xv.diſt ſicut.

pastorali de superioris aucto ritate ad monasticam vitam descendat: persecutionis vel egritudinis impedimento cessante ad episcopalem[f] poterit resurgere dignitatem. Item siquis propter litterature defectũ: ne tanq̄ cecus ceco[g] ducatum prebeat locum regiminis auctẽ ap. desere̾do[h] ad ocium se contulerit monachale: ac per exercitium lectionis scientie reperit margaritam: procul dubio poterit denuo vocatus a domino cathedram reascẽdere pastoralem. Rursus siquis cupiditate parentum[i] eo tamen penitus ignorante fuerit episcopatum adeptus. & hoc comperto episcopatuz de licentia superioris dimittens[k] obseruantiam elegerit regularem: & si ad episcopatum eundem redire postmodum nequeat[l] iuxta canonicas sanctiones: ad alium tamen poterit licite reassumi: quã[?] autem in is & consimilibus casibus his qui ep̃atu dimisso monasticã vitaz elegit: resurgere valeat ad officium pastorale: nihil tñ in his ↄtra p̃scriptum intelligi fconciliuz attentari: quod in eo loqtur[m] casu: cũ pp̃ter aliquod crimẽ ep̃atum qs deserens ad vitaz monasticã penitẽtie causa descendit vñ qdam in eo casu loqui dixerũt capl̃m supradictũ cum qs p crimine de quo conuictus fuerat vel confessus ab episcopali dignitate deposit[9] in monasterio exilat ad penitentiam agendam inclusus: vel cuz aliqs pp̃ter graue crimen: p quo episcopatum retinens penitentiam digne agẽ nõ valebat[n]: cedendi obtenta licẽtia vitã monachalẽ elegit alijs asserentib[9] sic intelligendum esse capl̃z antedictuz: vt p se resurgere neq̃at. i. repetere quasi debitũ quod tali modo dimisit[o]: quanquam eligi possit: p̃sertim si locum[p] tantũ & non ordinem[q] resignauit.

Cũ ergo nobis ↄstare nequerit: ob quaz cãm predictus. .j. episcopatui olim cesserit: mãdamus: quatenus si tibi constiterit q̄ propter aliquam ex premissis[r] causis seu consimilibus idem .j. episcopatui cesserit memorato: tu auctoritate nostra: dũmodo necessitas vel vtilitas id exposcat licentiam ei tribuas ascẽdendi ad regimen ecclesie fauentineñ.

f Cessante. Arg. est hic q̄ cessante causa cessat effectus: vt .i. q. vij. q̄ pro remedio. & .i. q. i. q̄ pro necessitate. & .lv. distin. priscis. & .lxi. distin. §. his omnibus. & .c. neophitus. .j. de ap. cum cessante. Argu. contra .xxxij. q. i. dixit domin[9]. & .xix. q. ij. due sunt. So. si per causam fiat dispensatio vel aliquod cõsimile: cessante causa cessat qd factum est ex causa: vt in primis. c. Si vero ius cõmune statuitur ex causa licet causa cesset: etiam remanet ius quod statutũ fuit ex iusta causa. ff. de postula. l. i. §. seruum. vt in contrarijs. Uel sic licz causa impulsiua cesset remãet ius: quod ex ea statutum est. Contra. xxxij. q. i. dixit domin[9]. Si finalis est cã: q̄diu causa durat: durat qd ex ea causa statutum est vel quod ex illa cã fit: ea vero cessante cessat constitutum ex illa causa. Contra. xxxij. q. vij. c. fi. vel cessat quod ex ea cã constitutum est: qñ in cõstitutiõe dictuz est: q̄ cã cessante cessat ↄstitutio: vt in primis ↄcor.

g Ceco. vnde versus: Si cecus cecuz conatur ducere secum. In foueam ductor prim[9] cadit inde secutor.

h Deserendo. .s. c. pr. §. pro defectu.

i Parentum. data pecunia vel p̃missa .i. q. v. quicunqz. & .c. presentium.

k Dimittens. Statim cum illud sciuit primo petita & obtẽta licentia a dño papa: vt hic dicit & sic nõ potest renunciare sine licentia pape: q̄z vis simoniacus: alr rati habitio retro sibi p̃iudicat. .j. d simo. sicut vel itra breue tp̃s. .i. q. i. ↄstat. & .j. d regula. c. ij. qd in maleficijs. verum est. ff. de vi & vi arma. l. i. §. quotiens. & .xxxiiij. q. ij. si virgo. C. d trãsac. ↄ̃uis. & .C. quomodo & quando iudex ab eo.

l Nequeat. q: erga simoniacos nulla misericordia est adhibenda .i. q. i. erga simoniacos. & .vij. q. i. presentiuz. & .s. d elec. super eo. & .i. q. i. q̄ quidam. & .j. de simo. nobis fuit. Sed ↄtra videt q̄ possit cum simoniacis dispensari: vt .i. q. v. quicũqz. & .c. presentium. & .j. de simo. de simoniace. & .s. de elec. si alicuius. So. vin. dicit q̄ talis de iure non põt eligi siue postulari: sed dispensatiue õz postulari. Alij dicunt: q̄ si commissa fuit simõia in ordie: nullus põt cũ eo di p̃esare: vt .i. q. i. erga. & .c. qd qdã. nec ẽt dñs papa: & dicũt: q: characterẽ h3 viciosuz: cui renũciare ñ põt: & iõ nõ purgat viciũ istud: vt .xiij. q. vi. si res aliena. S3 hoc nõ credo. imo põt papa bñ dispẽsare cũ simoniacis: q characterẽ hñt viciosuz: q scient simonia ↄmiserunt. .j. d simo. c. pe. s3 inferiores prelati nõ pñt dispẽsare cũ sciẽte: s3 papa: & hoc iõ q: bñ purgat vicium furti re furtiua apud furẽ remanẽte de voluntate dñi. ff. de vsuca. si fur in prin. & .i. q. i. qd qdã. §. si forte militie characterẽ &c. idẽ i violẽto detentore. ff. de pe. a. certe. §. iulian[9]. s3 cuz simonia ↄmissa est ignorante illo: cui acqsitũ est bñficiũ vl q ordinẽ vel dignitatẽ adept[9] est ignorãter: pñt epi dispẽsare post liberã resignationem. S3 in h̃ distingue si bñficiuz ẽt sipler eo m̃ ẽ adept[9]: statim p[9] resignatõez pt r̃sumi ad illd dispẽsatiue: vt .s. de elec. si alicui[9] i fi. & capl̃m ẽt tũc dispẽsat: & .j. de simo. ex insinuatione. In illo q dignitatẽ sic ẽ adept[9] distingue si spõte resignet pẽtẽs humilr̃ r̃signationẽ administrati põt ep̃s dispensare cũ illo: & ad eãdez platurã: arg. i. q. v. p̃sentiuz: vbi dispensatur i dignitate assumẽda cum eo: q sponte renũciauit ordini ignoranter recepto: & ar. illius c. qcũqz circa prin. tñ illud logr de dispensatiõe pape: & ar. illius decretalis si alicui[9] a p̃rio sen sn. si vero de h̃ ↄ̃ẽdit i iudicio & electio sua reprobata fuerit: q: simoniace fuit facta licz eo ignorãte: tũc ep̃s illa vice & i sua vacatiõe cũ eo nõ poterit dispẽsare s3 postea: sic .s. de elec. si alicui[9] in prin. & ita teneas circa huiusmodi dispẽsationẽ simoniacoz.

m Loqtur. hec interpretatio tenẽda est sup. c. illo. .vij. q. i. hoc nequaqz. exclusis opinionibus ibi notatis.

n Non valebat .i. q. i. siquis. neqz. Ex hoc colligo q̄ simoniacus sine licentia domini pape non potest renũciare de hoc nota .s. c. proximo. § i.

o Dimisit. vij. q. i. q̄z periculosum.

p Locum tñ. .j. de ordi. ab ep̃o q resigna. epi. c. vno.

q Ordinem. idest ordinis executionem: quia charateri nemo posset renunciare.

r Premissis. ↄ̃tuor cãis: d qb[9] dictum est. .s. in littera pp̃ populi ↄ̃secutionẽ vel corpis infirmitatẽ defectũ sci

maxime si veritati subnititur q dictus .j. loco tãtummodo cesserit memorato et non ordini[a] vel etiam dignitati: tunc enim esset vehementissime psumendũ q non propter crimen aliquod ab ipso commissum: sz causa penitentie ad vitam migraret regularem presertim cũ apostolica sedes p9 cessionẽ multo minus q̃ ãtea permisisset eidem tali crimie irretito in pontificali ordine ministrare: alioquin[b] cum durum[c] nimis extiterit contra tã solenne concilium huiusmodi postulationem admittere: preposito et canonicis memoratis iniungas: vt aliam psonam sibi idoneam eligant in pastorem.

Idem in concilio generali.

QUidam cedendi licentiam cum instantia[d] postulantes ea obtenta cedere ptermittunt. Sed cũ in postulatione huiusmodi aut ecclarũ cõmoda qb9 psunt aut salutem videant propriã attẽdisse: quorũ neutrum suasionib9 aliquorũ querẽtiũ q̃ sua sunt: seu etiã leuitate qualibet nolum9 impedire: eos ad cedẽdũ decernimus cõpellẽdos[e].

Inno.iij. maioris ecclesie d cano et magistro.r.can. sancti dion.leodien.

VEniẽs[f] ad ap.se.j.subd. pposuit q cũ bõe me. i.papa pre.n.abbati de emenco et maioris ecclesie ac sancti pauli cantoribus treue.suis dederit litteris in mandatis: vt si nihil canonicum obuiaret: prebendã in ecclesia sãcti florini in confluentia: quam iacobus decanus ipsius ecclesie resignauit: sub ap.obstaculo assignarẽt: et infra. Cũq3 iudices aplicum vellẽt adimplere mandatum quidam se opposuerunt canonici ecclesie memorate: dicentes subdiaconum antedictum renunciasse iuri: qd sibi ex ipsis lris competebat. dico igitur subdiac. hoc negante[f] iã3 dicti canonici ad hoc probandum testes aliquos pduxerunt per quos cum videretur probatũ ipsũ se gre capituli cõmisisse[g] duo iudices[h] predictorum sẽtentialiter decreuerunt ipsu3 eundẽ nõ posse vti litteris supradictis: p eo q eidem aduersarij se gre cõmisisset: per qd visus est renunciasse[i] iuri sibi ex ipsis lris competenti: a qua sententia idem appellans in vigiliam epiphanie terminum sue appellationi

entie pp simoniam ab alijs eo ignorante cõmissa3: cum qs renunciat pp aliquã cãm talẽ: nõ prohibet iterum postulari ad dignitatem episcopalem: vt hic dicit.

a Ordini.i.ordinis execucioni. Sed quid si renũciasset ordini: adhuc põt reassumi de sñia pape: nũquid reconsecrabitur. nõ: qr characterem retinuit.i.q.i.q gdã v̄.si forte in line. et xxij.q.vij. licite. et iõ sola execucio sibi deest: quã reassumit de sñia pape.

b Alioqn.i.si nõ renunciauit ex aliqua de predictis causis q̃ fiunt sine peccato: sz ex alia pter peccatum.

c Durũ.nõ tam ipossi. ile: [illegible] dũ tñ nihil statuat 3 fidẽ.xxv.q.i. sũt gdã.ar.xxxiiij.di. lector.lxxxj.disti. psbyter. qd autez legit.xxv.di.sicut de articulis fidei itelliguntur.

d Quidã cedẽdi.cũ instantia. Ex eo q cum istantia pseuerãdo petunt psumitur 3 eos magis: d pe.di.i.diuortium.C. ad vel.si mulier i l fi.sic etiã palliu3 cũ istantia peti d3 c.di.prisca.et.ff.de qstioibus.l.i.§.diuus.i.

e Compellẽdos. Nõ q aliquis cogi[illegible] renunciare obtenta licentia renunciandi: tamen sm leges re integra recuperabunt bona quibus cessit.ff.de cessi.bo.his q sed hoc ideo ẽ ne illudatur papa. sicut si postulatio presentatur pape: non potest postea recedere ab ea.§.d postu.bone.rano quare compellantur redditur in littera. In huiusmodi compulsione considerat papa commodum ecclesie vel propriam salutem petentis: quorũ neutrum vult impediri: et ideo compellitur.

f VEniens.negante. Et sic p negationẽ fcã fuit res dubia.C.qui ad li.pcla.§.l3.l.iij et sic p narrationem et responsionẽ litis cõtes.facta fuit.j.d lit. cõtes.c.vno.et.§.de elec.dudum.

g Cõmisisse. et sic cõmisit se gre capituli tñ: sz in forate nõ erat pbatũ q p h lras renunciasset: quare ipsorã sñia retractat: qr et si verũ esse3 q se ex gre cõmisisset nõ videtur renunciasse litteris nisi expresse: et lras ipsas restituisset.§.e.sane.et.j.de pac.cum pridem. et si commisit se illorũ gre: et ipsi nullam grãm faciebant: poterat vti iure suo. Et ẽ simile l3 camus ad arbitros in cã appellationis: propterea non renũcio appellationi: immo postea possum prosequi appellationem: nec currit mihi tẽpus interim. C.de tem.ac.auc.si tñ. nec inde d3 damnũ sustinẽ: vnde meruit grã3 reportare.§.e.sane.et.j.d fideiuss.pueñt.et.j.d pac. cũ pridẽ. Sed 3 videtur q tacite videt renunciasse lris suis.j.d off.dele.gratũ.et.j.de test.cu3 venisset.j.de his q̃ fi.a ma.par.c.ex ore.et.j.de prebẽ.pillorũ.et.C.d iure do.l.y.ff.de lege commis.post diem.et nihil refert in alteri ex equipollentibus qs faciat.ff.de re iudi.in summa.et.ff.d arbitris.qd tñ.§.i.et.j.d ver.sig.in his. Dic q p hoc non renunciauit p prima iura: et quia cassata fuit illa sñia.simile videtur.§.e.sane. Sz ibi plus fecit tradendo litteras aduersarijs: quare iuri suo renũciauit: hic non tradit lras l3 commiserit se gre aduersarij. vñ ibi auditus fuit potius iudicis officio q̃ iure actionis hic vero ipso iure. vel ibi auditus fuit d iure: vt d3 ibi in fi. .elrie notule.

h Duo iudices. Et p pter hoc solum etiam debuit cassari sñia cũ ñ appareat q terti9 se excusasset vel cõmisisse3 eis vices suas.j.d of.dle.cãm matrimõij.et.ff.d re iud.duo ex tribus. sz si se excusauit bñ poterũt pcedẽ.j.d of.dle.prudẽtiã qd intellige si clausulã illa q si nõ oẽs et c. erat i lris: sz ex alia cã fuit cassata sñia: et mãdat iudicib9 istis vt pbẽdã illã faciant pferri: vt d3 i itegra i fi.

i Renunciasse iuri ar. q per lras executorias acquiratur ius alicui impetranti: alr non posset renunciari iuri ex ipsis litteris cõpetẽti: si nõ acquireretur ius: qr ei quod non est etiam renunciare non potest. Dicas q per lras monitorias preceptorias siue executorias nullum ius acqritur p quod ecclesia siue clerici contra quos impetrantur lre obligati sunt ipetrãti nec aliqd i'b3 i ecclã añ receptõe3: sz officiũ executoru3 iplorare põt. vt mãdatũ apostolicũ exequant: et ipsi mãdatũ tenent adimplere: et huic officio bene poss3 renũciare restituẽdo lras et renũciãdo lris ipetratis et etiam impetrandis: que

facto executo:ex vlterius nō procedēt: et sic nec officiū iudicis nec aliud p lras illas iplorar poterat. Huic officio nō fuit renūciatū. ff. e. sāe. cū tā executo: fuerit psecut⁹ offm suū: sz lras tñ restituit: aua3 ancte fuerat restitut⁹: et ide nō offuit renūciato: lz ap: et iō de iure fuit audit⁹: vt nō. i fi. vltime notule. b.

app. iterposita. §. i. saluo eo: qđ dicitur. ff. de ap. cordi. g cū appellat a snia diffinitiua nō refert: vtrū appellatio approbetur ab aduersario vel iudice saluo eo qđ dicit extra de ap. cordi. sz cōsiderat vtrū terminus sit pfixus a iudice val ab appellante: et tūc vtraq3 ps tenet mittere sufficientem procuratorē ad totā cām vt hic pz. als procederetur ɔ absentē tanq3 cōtumacem vt hic pz. et. ff. de ap. iterposita vbi de h.

a ¶ Prefixit. qđ quidē bñ potuit: et iudex idem facē pōt et d3. ff. de ap. eb. late. et. c. sepe ɔtigit et terminū pfixit: vt tūc esset i curia: vt seqtur. q3 quandoq3 statuit ad iter arripiendū: et tūc sufficit arripe iter i termio. ff. de ap. pueīt. Et in istis casibus lre añ termios ipetrate nō valēt: vt dic illa decre. oblate. et. c. sepe. terminus vō dat⁹ a lege est annus vel ex iusta cā biennīū. ff. de ap. cū sit romana. et talis terminus bene pōt preueniri: vt in c. oblate.

b ¶ Min⁹ sufficiēs. Sz nō videt q3 iste fuerit cōtumax ex q̄ misit nunciū ad ipetrādū et ɔdicēdū: cū ipse nō appellauerit. sz ille io. ɔ quē lata snia fuit: et iō nō debuit snia ɔ ipsum ferri: lz forsitan posset in expensis ɔdēnari. Uñ ɔ. ff. de ap. nicolao. vbi cōdēnat appellans in expēsis: q nō fuerit prosecutus: nisi quo ad ipetrādū: et ibi nō fuit processum sup pncipali. Pōt dici q3 in illa nicolao. hoc nō fuit petitum.

prefixit^a: ad quā cu3 venisset p. de colle medio capellanum nostrum super hoc sibi cōcessimus auditorem. Sed cum eius aduersarius nō accesserit per duos menses et amplius expectatus: nec vllus compareret pro eo sufficiēs respōsalis: tandez gdā lras hñs ad ɔdicēdū et impetrādū coram eodē cōparuit: qui cū ad tractādū cām min⁹ sufficiēs^b crederet: idē auditor sniam pdictorū iudicū snialiter iusticia exigēte cassauit. Nos igit ratam et firmā hēmus capellāi sniam memorati.

Idem archiepo treuerē.

Ecte corā nobis. f. t. litere cōtinebāt: q3 abbas sancti petri tulleñ. tibi humiliter est confessus: q3 cū adeo graui egritudine laboraret: q3 de vita desparetur^c ipsius: ad cuiusdam emuli sui consilium^d de quo ipse cum nō crederet eum emulum confidebat: monachos suos ab obe-

diētia in qua sibi tenebantur absoluit: vocato dioc. epo: vt abbatiam i ei⁹ manibus resignaret qđ tñ vsus consilio saniori nō fecit^e: et idem abbati postmodum restituto sanitati vniuersi et singuli de cōuentu obediētiam et reuerentiā requisiti ab eo in caplo pmiserunt^f et infra. Nos autē ex tali facto eūdē abbatē suo resignasse regimini non videmus.

Idem reg. ix. agatheñ. et vticeñ. episcopis.

Dilecti filij conuēt⁹ monasterij sancti gu. immediate ad ro. pertinentis ecclā intimarūt: q3 abbas eorū sentiens se insufficientem^g oneri regiminis abbatie: cessit i manibus^h eorūdē: ipsi quoq3. g. monachum fēcti victoris elegerunt canonice in abbatem et infra. Cum igitur dict⁹ abbas cedere^i sine licentia nostra nequiuerit: nos tā electionē^k q3 cessionē predictas decreuimus irritas et inanes. Mā-

c ¶ Ecte corā. De speraretur. sic ff. de regu. et trāse. sicut tenor.

d ¶ Consiliū. De quo tenebatur ille emulus actione de dolo si fraus intercessit. ff. de re. iur. ɔsilij. Et ɔ illū pōt agi de dolo quātū ei⁹ interfuit id fcz nō esse. ff. de dolo arbitrio. §. dolo⁹ et hoc verū est si fuisset soluendo. Sed hoc nō esset: si vā renunciatio fuiss3 vñ in eo casu d3 restitui ad pristinu3 ius. ff. de dolo et eleganter. §. penul. et ff. de eo p quē factum erit. l. vltima hic ista cessant: q3 non fuit hic renūciatio cū effectu.

e ¶ Fecit. et iō volūtas talis nō offuit: q3 nō processit ad factū. simile: voluntas nō sufficit vbi est opus facto. ff. de eo q mit. i pos. cā rei. ser. c. i. et ar. ff. de re iudi. cū aliqb⁹. Sz ɔtrū videt q3 tacite videt iuri suo renunciasse. ff. de his q̄ fi. a ma. par. ca. ex ore. vbi ipso facto vi renūciasse: sicut ipso fcō deū negamus. xi. q. iij. estimāt. ipso fcō mētimur. xxij. q. v. cauete et ipso fcō appellamus. ff. de ap. dilecti. c. vt nrm. et eo ipso q3 gs salutat prelatum: consentit in illum quē nō pōt reprobare lxiij. di. cū hadriāus. nec ē op⁹ scripto: qui obediētia3 suā ipso volūtary aduentus pbat offo. ff. de ma. et obe. legebat ɔtrū tñ vex ē q3 propter hoc nō renūciauit.

f ¶ Promiserūt. Et sic videt reasumpsisse obediētiā a qua illos absoluerat: tali mō nō poterat cū esset prelat⁹ eoz sine snia epi sui. xviij. q. ij. abbas. et. c. pr. ō. e. admonet. cū sit de substātia regule ipsa obedientia. ff. de ma. et obe. in ecclesijs. Item ar. q3 re integra licitum est penitere. ff. de elec. in causis. et. ff. de iurisdictio. om. iudicū si conuenerit.

g ¶ Dilecti filij insufficientem. pp insufficientiam debet remoueri. xvij. q. ij. sigs abbas. Item propter negligēnā platus repellit. i. q. i. §. ecce cum. si iudex sit. C. de offi. prefec. orientis. l. iij. et sic bñ d3 admitti. renūci-

Ille nicola⁹ tm̄ petijt alterā pte i expēsis cōdēnari: q3 nō miserat sufficiētē procuratorē. Hic vō petijt vt pcedēt ad. snia3 infirmādā. Uel melius h fuit lis ɔtestata et snia diffinitiua lata: et iō cū statu⁹ ei3 tminus ad psequēdā ap. et alta ps nō fuerit sufficiēter psecuta ad snia3 dfēdēdā: ɔtumax d3 reputari: siue sit ps appellata siue appellās q3 iudex appellatōis alta pte absente d3 pcedē ad cassādā vl ɔfirmādā snia3. C. de tē. ap. l. vlt. §. illd. ij. q. vi. §. appellatore. et. ff. de ap. p tuas. vbi h ē expssū. q3 nō misit nūciū sufficiētē sibi iputet. Nec pōt dici q3 citata nō fuerit q3 tmin⁹ ɔstitut⁹ ad appellatōe3 psequēdā ab appellante vel iudice vicē obtiet pemptorie: vt eo elapso pinde pcedat ac si pemptorie sit citat⁹. ff. de ap. sepe ɔtigit. Et nō h q3 appellatus tenet mittere nūciū sufficiētē ad appellationem psequēda3 si tmin⁹ sit pfix⁹ a iudice vl ab appellāte et appellās eodē mō als finiet cā alta psequēte legitie: et h ē cū lis est cōtestata et appellat a diffinitiua snia siue post li. cōtest. vt hic hēs als i expēsis punit: vt dicit illa decre. nicolao. q3 ibi nō fuit lis cōtestata: et appellatū fuit a grauamine. vñ non poterat pcedi ad sniam alta pte absēte: vñ punit tñ in expensis: q3 nō vēit sufficienter instruct⁹. Si vō appellatio añ litē ɔtestatā a iudice recepta nō fuit: nec ab aduersario approbata: tūc sufficit appellanti mittē pcuratorē ad impetrandum et ɔdicēdū. ff. de

atio si fiat debito mo ppter isufficientiaz.s.e.tit. nisi.§. p defectu i fi.r.c.p9 traslatione.§.ite.r h papa admitti illaz pp negligentia.j.de of.custo.c.i.r magr pp isuffici entia dz remoueri a docedo.C.de pfes.r me.l.ij.li.x.

h In manib9.q: ad quem ptinet cofirmatio ad ipm ptinere dz resignatio.xvij.q.ij.abbas r io talis renunciatio no tenuit:ar.s.e.q in dubijs.sed qsitu ad se bn tenuit:q: no posset spetere.r hoc dcm fuit s.e.q in dubijs.tn compellitur postea cedere: sed hoc contingit ppter insufficientiam.

i Cedere.nec ad al.a abbatia se trasferre.s.d consuet.cu venerabilis.

k Electione.si n tenuit renuciatio: no tenuit electio: sic si aliqs no est legitie destitut9:ali9 in locu illi9 no fuit legitime istitutus.ij.q.vj.hoc qppe.r.j.de accu.ad petitione.si.lxxxi.di.tantis daniel.r.vij q.i.pntuz.Ite r.x.q si pncipale no tenet:nec qd ex eo secutu est.j.de fide i stru.iter dilectos.r.C.de legib9 non dubium.

dam9:quatenus abbate ipm loco suo restitui faciatis:quo integre restituto vice nostra recipiatis cessione ipsius.

Alex.iij.cister.

Statuimus pterea vt si eps tertio cuz humilitate ac douotione sicut couenit reqsitus substitutos[l] abbates vros bndicere forte renuerit eisde abbatib9 liceat pprios monachos bndicere[m]:r alia[n] que ad offm h9i pertinent exercere: donec ipsi epi suaz duritiam recogitent: r abbates benedicere non recusent.

Clemens.iij.

Sicut nobis tua fraternitas intimauit: monachi qdam r canonici regulares ecclesias q ad psentationem eorum ptinent: in tuo epatu hntes pprijs vsib9 deputare nituntur[o]: nec volunt ad eas cum vacauerint vocare personas:qn potius occasione concessionis[p] quorunda eporum vicarios in eis p sua instituunt r destituunt[q] voluntate: admissos ita pesionibus[r] onerantes q nec ecclesijs competenter possunt in paupertate[s] nimia deseruire: nec episcopo in episcopalibus[t] rndere:neqz hospitalitatez[u]: sicut couenit transeuntib9 iptiri. Volentes aut vt status eccle debitus r antiquus p insolentiam alicuius subuertat:madam9: quatenus nisi a iurisditione tua[x] exepte sint eccle supradicte predictos[y] excessus studeas ronabiliter emendare: r nisi pdicte persone infra tempus later.pci.[z] ostitutum ad vacates ecclesias tibi persoas idoneas pntauerint: extunc tibi liceat appellatione remota in eisdem ordinare rectores: q eis pesse nouerint r pdesse: ita tamen q ex hoc nullu patronis piudicium in postex[a] generetur.

Inno.iij.

l f Statuim9 substitutos r confirmatos: q: ante nihil face vel disponere pnt.s.de elect.nosti.

m Benedicere.ar.q aliqs pot dare qd n hz C.de testa.manumis.cu ostituto.x.fi.ar.C.d iure ephi. l.vlt.ar.ad hoc.s.d cle.suffraganeis.r.ff. de acqui.re. do.no est nouu.r.ff.d vsufr.qd nisi no est.arg.s.j.de iurepa.qd aut i fi.r.j.de dona.iter vi.r vro.nup.r.ff.d re.iu.nemo.r.ff.de acq.re.do.traditio.r.i.q.vij.daibertum.r.ff.de offi.proconsul.obseruare in fine.

n Alia.l.vt oferat lectoratu in pprio monasterio.j.de eta.r quali.cum otingat.r ar.lxix.di.c.i.si tn psbyteri sint:vt ibi:cum r illa iposito manus no sit nisi quedaz bndictio:vt.i.q.i.manus. Sed qualiter pnt hoc facere ante suam bndictionem. Dico q [illegible] dns papa hec ocedit p ipsam ostitutionem:ne propterea in spiritualibus vel alijs patiantur monasteria detrimentum ppter negligentiam epoz. similem indulgentiam habes.s.de elec.nihil est.§.vltimo.

o Sicut nobis.nituntur.qd facere no pnt: nam ad puatum omodu trahi no debet q ad coez vtilitatem psita sunt.xxv.q.i.q ad ppetuam.r.j.de of.archipresbyteri.vt singule.ar.r.ff.p socio actione.§.labeo.r j.de preben. nulla ratio.

p Concessionis.concessio epi sine cosensu capituli vel maioris partis no sufficit vt possit transferre ecclesiam vel fructus ipsius ad regulares.j.de dono.pastoralis.r.j. de his q fi.a prela.sine consensu capituli.cum nos.

q Destituunt.in ecclesijs que ad eos pleno iure no spectant instituere vel destituere n possunt psbyteros: sed illos debent epis presentare: vt ipsi epo de cura plebis rndeant: r monachis d rebus tpalibus exhibeant ronem.j. de pben.i lateranen.ocí.r.j.d priuile.cu r platare.§.in ecclesijs.r.c.sane.r.c.statuendu.sed si pleno iure ad eos ptineat. tunc possunt istituere r destitue. xvj.q.ij.c.i.r.j. de pscri. cu olz.r.j.d puile.quoniam p ofessionem.

r Pensionib9. nouis quod non lz.j. de censi. prohibemus.

s In paupertate. magna q no possunt honeste deo suire:q: cum ad vtruqz festinat neutruz bene peragunt. xvj.q.i. presbyteros.r.C. de assesso.l.nemo.

t In episcopalibus.s. in procurationibus.x.q iij.cauendum relatum. r.c.i cathedratico.vt.e. causa.q.iij. illud.si episcopus donet ecclesiam monachis cathedraticu ibi dz hre.j.de dona.pastoral.r tatu debet sacerdotes monachoz hre.vn iura epalia soluere valeant:r hospitalitate suare:r vita sua honeste hre:vt h dicit.r.j.d pbe. de monachis.

u Hospitalitatem. Tenentur enim clerici ad illaz hospitalitatem que continet officium pietatis.xlij.distinctione.§.i.s ad illam que fit ex debito seruitutis.C.de epis. r cleri.l i.j.de immuni.eccle.c.i.

x Tua.j.de priuile.cum r plantare.§.in ecclesijs.r.j.de pscrip.cum olim.r.j.de priuile.quoniam.

y Predictos excessus.ergo si exempti sunt episcopus illoz excessus punire non poterit:arg.xvj.q.i.frater noster. alis inutile esset illorum priuilegium:quia priuilegia ita sunt suanda sm q continetur in illis.j.de priuile.porro. quid iuris sit de hac materia tractatur.j.de priuile.tuarum.r.c.cu r plantare.r.vj.q.iij.placuit.

z Concilio.infra de conces. preben. nulla.

a In posterum.Per istam enim ordinationem non fit eis preiudicium in alia proxima presentatione: nisi hac vice tm argumen.s.de elect.cu in cunctis.r nulla admonitio est hic necessaria:q: tempus ipsos admonet:infra de loca.r conduc. c.vltimo.r.C.de iure emphi.l.vltima.r.C. de contrahend.r commit.stipu.magnam.

t Licet magister. de archidiacono isto habes. j. de testi. cō stitutus. j. de conce. preben. post electionem.

) Videamur. q2 ordinata charitas a seipsa icipit: ꝺ pe. di. iij. sane. ar. xxiij. q. v. si nō licet. ⁊. ꝭ. de vsupal. nisi vbi de hoc.

: A noticia. sic ergo p3 ꝙ tps istꝺ currit a tpe scie tm̄. j. ꝺ cō cess. pbē. q2 diuersitatē. i si. ar. tm̄ ē: ꝙ currit ab eo tpe: quo scire potuit. vt ff. qs ordo i bo. pos. ser. l. vl. Ar. ꝯ. ff. ꝺ peti. he. itē veniūt. §. penā. qꝺ pri⁹ dictum est valet.

d Imponatis. Hic eua cuatur opinio illoꝝ qui dīt: ꝙ mora i electōib⁹ possit purgari: ꝗ ꝯuenit nōri. j. de ꝯcess. pben. nulla. nā hic fuit nulla electio: q2 fuit fctā post sex menses. j. e. dilecto. ⁊. c. seqns si ob. q2 illꝺ fuit tolerātia: ⁊ sic planū ē qꝺ d3 p totū titulu3 istum.

e Litteras. patientia. Ita de iure talis ordiatio nō valebat. ꝭ. c. pr. ⁊. j. c. pr. nā multa p patientiā tolerant: ꝗ si i iudiciū venirēt cessarē. j. de pbē. cū iā dudu3. ⁊ sic nota ꝙ sola patientia dat h ius talib⁹. istitutis si ex illa istitutiōe ertūc: si ernūc ex tali patiētia. sic. ff. ꝺ of. pcō. obsuare in si. si. ij. q. i. i primis. b.

f Dilecto filio. cōter. de iure cōi electio spectat sil' ad cap3 ⁊ ep3 vt pōt h colligi. ⁊. j. ꝺ cō cess. pbē. postulastis. ⁊. j. ꝺ his ꝗ fi. a p̄ la. sine ꝯsē. ca. ea noscit. ⁊ iō cū oēs sil' st neglıgētes: trāsfert eligēdi ptās ad supiorē

Licet magister. h. ⁊. r. procurator. r. de sancto ca dimundo sup archidiaconatu richemundie diuti⁹ litigauerint corā nobis: ⁊ ifra. Ne igit ius nr̄3 negligere videamur: qui alios in sua iusticia ꝯfouemus: mādamus: quatenus si vobis ꝯstiterit archidiaconatum richemundie vacasse p annu3 tpe semestri: ꝗ vel ad archiepm̄ vel ad capitulū donatio ptinebat non a vacatione sed a noticia computatorum: p eo ꝙ eborac. archiepūs alium supiorem nō h3: ex tunc fuerat ad nos donatio ꝺuoluta: vtriꝗ super eo silentium imponatis.

Idem magistro. p. de castro nouo ⁊. r. monacho fontis frigidi apo. se. legato.

Litteras vr̄e discretiōis accepim⁹: ꝙ cū i quibusdā ecclesijs legatiōi nr̄e subiectis ꝗdam bn̄ficia ⁊ dignitates tanto tpe vacauissent: ꝙ tam p̄lati ꝙ capl'a sm̄ tenorē lat. ꝯcilij essent iure istituēdi priuati: postꝙ aduēt⁹ vester i notu. t: in bn̄ficijs illis psonas min⁹ idoneas istituere psumpserūt: ⁊ ifra. Discretioni vr̄e mādamus: ꝗtenus si bn̄ficia ⁊ dignitates noueritis personis idoneis assignatas: eas ꝺ patiētia pmittatis ab ipsis pacifice possideri: aliogn psoas amouētes p̄sus ab ipsis eas de psonis idoneis auc̄te nr̄a suffulti n̄ differatis ꝗtotiēs ordiare.

Idē epo samorē.

Dilecto filio. p. tt. sancti marcelli p̄sbyt̄o cardi. ⁊. ⁊. r. procuratoribus. p. ⁊. g. apud se. ap. ꝯstitutis auditor cōcesso: ⁊ infra. Quia nobis ꝯstitit a salamantino decano ⁊ ei⁹ sequacib⁹ post elapsum sex mēsiū spaciū: ifra qꝺ eps ⁊ capl'3 p̄ut cōiter spectabat ad eos: pcedē ad electione3 cātoris neglexerāt: electiōe3 supradicti. p. minus canōice celebratā eandē decernimus irritā ⁊ inanē: ⁊ appellatiōe3 a decano ⁊ suis fautor. bus interpositā factu3 archiepi: ad quē ia3 erat eligēdi auc̄tas ꝺuoluta: nequisse aliꝗten⁹ impedire: ⁊ ifra. Mādam⁹: ꝗtenus nisi dicto. g. aliquod canonicum obuiet: electionem de ipso factam sublato apo.

tudo ro. ec. ad ꝯseqntiā trahi nō d3 ab alijs. Arg. ꝯ. xij. di. c. i. ⁊. ij. ⁊ ꝺ cō. di. i. basilicas. C. de pua. edi. cū dubitat. ⁊ qꝺ rome fit spectādū ē. ff. de offi. psid. si l3. ⁊ sm ꝙ papa facit ⁊ nos facē debem⁹. j. de re iudi. i causis. ⁊ eadē rō ꝗ mouet ip3: mouē d3 alios iudices. ꝭ. de rescrip. sup lris. ar. op. isti. ꝺ sanda. in. §. vl. i si. C. o. ꝗ ro ec. seruat ⁊ doct. alios obseruare: ad illa seruāda tenēt subditi ei⁹. ꝗ vō i signu3 puilegij sibi tm̄ seruauit: null⁹ alius sine sua spāli lnia arētare d3. ꝗ sunt illa. de. j. de of. leg. ꝙ translationem.

i Virgines. xx. q. i. duobus. ꝯ. vbi d3 ꝙ nō. nisi i die epi phaniae i alb pa sch alb ⁊ natalib⁹ aploꝝ virgines velande. adde ibi ⁊ hec qꝺ d3 hic ⁊ hic qꝺ ibi: ⁊ ita alterū p alteꝝ suppletur.

k Que sup eo. quattuor sup ple ⁊ ex sal. tpum s. mē. ⁊ i sab. sexto me dıane hebdomad ꝗdragesime. i. e. p̄ ri. q2 tunc h.

l Ad sacros. ad minores p. i dieb⁹ dn̄icis ⁊ aliis diebus solēnib⁹. j. e. pri. tā si sec⁹ fiat: charactere recipiunt. j. de ꝯ'ulatōi.

m Multitudo. argu. ꝙ multitudo dispēsationē induxit. l. di. vt ꝯstitueret. ⁊. i. q. vij. quotiēs. ij. ⁊. ⁊. vij. di. comessationes. ⁊. xxiij. q. iiij. non pōt ꝯsus: Ob populum multū crimē ptrāsit inultū. i multitudie tn̄ illis nō parcit ꝗs magis cā delicti esse ꝯstiterit. j. de cle. ex. mi. latores. Et ita pp scādalu3 aliqd omittit ipunitū: cū alis nō ess3 omittendū: qꝺ fieri pōt si ꝟitas n̄ offēdit: ꝗ triplex ē. s. iusticie. j. de re. iu. q scādali3. uerit. ꝟitas doctrine siue disciplie. xj. q. iij. qn ergo. ꝟitas bōe vite. xxij. q. ij. p mū in pn. ⁊. xxiij. q. v. ita ne. hec nūꝗ dimittenda ē pp scandalū. xj. q. iij. inter ēba sed ꝟitas iusticie ⁊ veritas doctrine siue dis. p ie ꝗn̄ omitt. pp scandalū imputa qn multitudo ē in cā. vt hic d. de hec d. ꝭ. ꝺ renun. c. nisi cum pdem. §. p graui quoꝗ. ꝟitas iusticie: quo ad iudicem: doctrine siue disciplinae: quo ad prelatum bone vite: ad quēlibet pertinet.

vt h. ⁊. c. postulastis. ⁊ sic ē alia tractare debēt cōit. j. ꝺ his ꝗ fi. a pla. sine ꝯsen. ca. p totū. ita ⁊ electō d3 fieri cōit nisi ꝯ suetudo repugnet. ꝭ. ꝺ e ec. cū eccl'a vulterana i fine. vbi ꝺ h. ⁊ ita si caplm p se ꝯfert bn̄ficia: vl' ꝗnꝗ eps p se: illud tm̄ fit ꝺ ꝯsuetudie singulari: vt. c. ea noscit. sic vides ꝙ i ꝗbusdā locis eligit capl'3: ⁊ i ꝗbusdā loc' eligit eps. vū soli ꝯsuetudi ascribēdū ē: ⁊ tal' ꝯsuetudo rōnabil' ē: ⁊ iō pōt pscribi. ꝺ tali potes itelligere ⁊ ꝺ ꝯsuetudib⁹. ꝭ. ꝺ ꝯsue. c. vlt. i fi. huic qꝺ dixi ꝯdicē vī. xvj. q. vij. null' oio. sꝫ illud itelligas sm̄ ea ꝗ dicta st. ⁊ hāc ꝯsuetudinē approbat ꝯciliū lateraneū. j. ꝺ ꝯces. pbē. nulla. vbi hēs: ꝙ qnꝗ ad caplm spectat collatio pbēde dignitatū ⁊ cura aiarū qnꝗ ad ep3: ⁊ tūc vn⁹ supplet ad negligētiā alteri⁹: et ibi dixi illud nō pōt itelligi nisi de ꝯsuetudie: de iure cōi non.

g Irritā. Et sic p3 ꝙ mora i talib⁹ purgari nō pōt: q2 tal' electio nulla est: vt hic dicit. de h dictū est. ꝭ. e. t. l3. ⁊ in. pr. c.

h i Subdiaconos. romano. ⁊ ita p3 ꝙ ab alijs attētari n̄ pōt. ꝗ tibi tm̄ ro. ec. reseruauit. si. ꝭ. ꝺ trāsla. inf corpa. i ia. ⁊. c. i. ⁊. ꝭ. de elec. ꝙ sicut. §. sup eo. ⁊ ē ar. ꝙ ꝯsuetudo ro. ec. ...

n Antiqua. Argumentum ꝙ consuetudo excusat in delictis: ar. xx. q. iij. obuiciunt. ⁊ ꝙ. i. c. ... Ar. contra ⁊ infra de simo. nō satis. ⁊. j. de eo qui duxit

i ma. quā pol. p adulteriuz cū hēret. s. de ꝯsue. c. vlti. i. rñso. So. ꝯsuetudo siue multitudo excusat a pena tpali q̄ pp scandalū iponi ñ pōt: s; a pēa etna ñ excusat: imo amplꝰ accusat: vt dicit̄ 3ria: ⁊ nō minꝰ ardebūt q cum multi; ardebūt. q. q. i. multi i ñ. vel dic: ꝙ ꝯsuetudo excusat i his q̄ sūt 3. ius positiuū: dūmō sit rōnabilis ⁊ pscripta: vt. s. d ꝯsue. c. vl. i ñ i his ꝙ q̄ sūt 3 iꝰ nāle nullomō nec illa cōsuetudo excusat: vt ibidem i. responso.

crimis: vtrum sit occultū vel manifestū. Tertiū est modꝰ publicationis: an sit vz publicū p opis euidentiā: vel p iudicis sniam vl' p spōtaneā ɔfessionē i iudicio. Istis tribꝰ modis notoriū fit crimē. i. d coha. cle. ⁊ mu. c. vl. Quartū est satisfactō penitētis: vz an egerit verā pniaz vel simulatā. Si crimē est enorme ⁊ manifestū: vt sil' ɔcurrāt q̄ītitas ⁊ q̄litas cris: dpoīt: nec vnq̄ restituit: pꝰ q̄ītācūq; pē itentiā. l. di. miror. Si vō enorme ⁊ occultū: in eo casu monēdꝰ ē: vt abstineat ⁊ ñ cogēdꝰ: q: solū deus hz vltorē: q: latentia pcā vīdictā ñ hūt. xxxii. q. v. xpiana. ⁊ acta pnia poterit offō suo vti: ⁊ ad minores ordies ascēdere: vt h ⁊. j. d suno. et tue pter reos homicidij. i. e. qsitū ē. vbi exēplificant cria talia. Si vō mediocre fuerit ⁊ occultū acta pnia vel pte eiꝰ pfcta remanet i officio suo: ⁊ ad minores ordies ɔmoueri fortꝰ q̄z in alio casu. l. di. de his vō. Si mediocre ⁊ manifestū: si conuictꝰ ē in iudicio vel timore pbationū ɔfessus: i eo casu dponit. lxxxi. di. si qs clericꝰ. Si vō publicū ē p opis euidētiā vel spōtaneā ɔfessionē: tunc acta pnia pōt cū eo misericorditer agi: h; ꝙ visū fuerit epo q̄n; plus vel minꝰ. xv. q. vlt. sigs pbr. l. di. pbr. Et hoc totuz itelligas cū verā pniam egerit ⁊ ñ simulatā: q: si simulatā ñ restitueret. l. di. vt constitueretur.

obstaculo confirmetis.

lex. iij. batoñ. episcopo.

Subdiaconos autē nulli nisi roᵇ. pont. liceat diebꝰ dñicis ordiare: q̄uis cōsecrādi deo dicatas ɤgines ⁊ minores ordines his diebus hēant liciaz celebrandi. Sabbato qdē pētecostes non liceat alicui sacros ordines celebrare: cū in sequenti septimana recepta spūs sancti gr̄a celebrent. dē epo herford.

Ane sup. eo: qd moris esse dixisti i ecclesijs qbusdā scotie ⁊ vallie i dedicationibus ecclesiaꝝ vel altarium ex̄ ieiunia q̄tuor tēpoꝝ clericos ad sacros ordies ɔmouē significamus ꝙ ɔsuetudo illa vtpote istitutiōi ecclesiastice inimica ē iprobāda: ⁊ nisi multitudo ⁊ antiq̄ ɔsuetudo trexisset: talr ordiati ñ deberent pmitti: i susceptis ordibꝰ ministrare. nā apud nos sic ordiati deponerent: ⁊ ordinantes priuarentur auctoritate ordinandi. Idem eidem.

De eo āt qd q̄siuisti: an liceat ex̄ ieiunia q̄tuor tēpoꝝ aliqs i ostiarios lectores exorcistas vel acolythos aut etiā subdiaconos ɔmoueri. t. r. ꝙ licitū est epis dñicis ⁊ alijs festiuis diebus vnum aut duos ad miores ordies ɔmouē: s; ad subdiaconatuz nisi i q̄tuor tpibꝰ aut sabbō scō vel sabbato añ dñicam d passione: nulli epoꝝ: pt̄ q̄ ro. pō. l; aliqs ordiare. Idem.

Ex tenore tuarū lr̄arum accepimꝰ ꝙ. n. clericꝰ a deo deligt: ꝙ si pctm̄ eiꝰ esset publicū degradaret ab ordine quē suscepit: ⁊ ap̄lius ñ posset ad supiores ordines ɔmoueri. Uerū qm̄ pctm̄ ipm fore occultū dixisti: mādamꝰ q̄te nꝰ pniam ei ɔdignā iponas ⁊ suadeas: vt pte pnie pacta ordie suscepto vtat̄: q̄ ɔtētꝰ existēs ad supiores ap̄liꝰ nō ascēdat. verū q: pcm̄ occultū ē: si ɔmoueri voluerit eū nō debes aliq̄ rōe ɔhibē. Luciꝰ iij. archiepiscopo turoñ.

Ad aures nr̄as puēit: ꝙ religiosi qdā ad supiores ōsiderāt ordies ɔmoueri s; plati eoꝝ ōsiderijs ɔdicūt. Tue igit̄ qōni. t. r. ꝙ hōestiꝰ ⁊ tutiꝰ est subiectis ōbitā ɔpositis obediētiaz ipendēdo i in

p Deponerent ab executiōe ⁊ suspensi hērent cū tñ recepissent characterē: vt. j. e. c. pe.

p De eo autem aut duos. nūquid plures. vtiq; dūmō ñ videat̄ generat̄ ordinatio.

q Ad minores. Et sic vꝫ ꝙ oēs minores ordies possit aliqs sil' recipe ex eo ꝙ dicit: pōt ɔmouere vnū ad minores: q: idetermiate dixit ad miores d oibꝰ pōt itelligi. xix di. si romanoꝝ i ñ. j. d puile. q: circa. qd sat; pōt ɔcedi ⁊ d facto obtinet: vt h ⁊. j. de eo q fur. or. re. cuz. h. nisi ɔsuetudo repugnet: q̄ scādalū generaret ɔsuetudo. n. ea q̄ licita sūt reddit illicita. j. d cle. ɔiug. cū olīz. ⁊. j. d cog. spi. super eo.

r In sabbato. vt lxxv. di. ordi. y. nō q̄ die dñica. j. e. lr̄as. ēt ɔtinuato ieiūio: vt qdā dicebāt.

s Ex tenore. adeo. puta periurium vel adulteriuz cōmisit: vt. j. eo. titu. c. vltimo.

t Utat̄. Nō ergo qd dicit h: ꝙ criosus acta pnia pōt ɔmoueri: ⁊ i susceptis ordibꝰ mistrare: ar. ad hoc. xxxiij di. fr̄nitatis. l. di. q: tua. ⁊. c. dño. ⁊. c. pōderet. ⁊ i plibus alijs. ar. 3. xxv. di. ɔmū. ⁊. i. q. vij. sigs oēm. ⁊. xlviij. dist. cū. So. qdā dixerūt: ꝙ si ɔmotꝰ ñ ē nullomō d; ɔmoueri p capl'a prime dicta. Hec fuit nimis rigida opio: q: res pene 3 nām ē: vt aliqs sit sine pctō. xxv. dis. §. nunc āt vñ vꝫ idē dicēdū circa ɔmotos ⁊ ɔmouēdos. facilius tñ ipedit̄ ɔmouēdus q̄z deijciat̄ iā ɔmotꝰ. xv. q. i. §. vlt. Circa pmotos aūt. h. ⁊. t. distinguūt ꝙ q̄tuor ɔsideranda sunt. Primū. s. q̄ntitas cris: vtrū ñ vz sit enorme vl' mediocre: ⁊ in h ɔsiderat̄ q̄ntitas cris. scōm est q̄ est q̄litas

⁊ cognitor est. xxxij. di. erubescant. ⁊. ij. q. v. consuluisti ⁊ solū deum habent vltorē. C. d iureiuran. iurisiurandi.

x Prohibē. ēt si in crie teneant̄. ɔhibēdi ñ sūt: sed ɔmonēdi. j. e. c. vl. ar. 3. j. c. pr. So. h loqt̄ d secl'ari: ibi d regulari: q; ɔpa volūtatē ñ hūt. xij. q. i. ñ dicat;. ⁊. c. nolo. vel i'lō pp scādalū platoꝝ: h nullū scādalū. vl' meliꝰ istō ē: cū qs petēs ordies hz iꝰ petēdi rōe titli quē hz vl' dignitat̄: illō cū iꝰ petēdi ñ hz: ⁊ iō plat'ꝰ suꝰ q nouit secreta sua pt eū repellē: ar. j. d spō. ɔtere. ⁊. ij.

y Ad aures. prelan. i. abbates vel priores regulares large sumpto vocabulo. j. de ver. signi. q̄uis.

3 Obedientiā. ⁊ ita ps; ꝙ minores suis platis obedientiam suare dbent: ar. c. di. 3 morē. ⁊. xix. di. in memoriā. ⁊. xij. q. i. sciendū. ff. de re mili. l. iij. §. in bello. xi. q. iij. absit. Ar. contra q: nō semp est obediendū. xij. di. nō liceat. xv. q. vj. iuratos. xi. q. iij. non semp. C. d decu. oēs. li. x. in fi. ⁊. j. e. dilectus. So.

u Occultū. Et sic pbatiōe cessante vīdicte rōcogescit. xxxij. q. v. xpiana. ⁊ secretoꝝ deꝰ iudex

si plat^o ercõicet: siue iusta sit sñia siue iniusta obediẽdũ ẽ infe xi. q. iij. sñia pastoris. ⁊. c. si eps forte. nisi i duob^o casib^o. j. ð se. ex. p tuas. Jtẽ pcepto plati: si nõ ptinet ad offm̃ suum: qð pce pit nõ ẽ obediẽdũ. ff. de reg. iu. scm̃ a iudice. ar. vij. q. i. qz frat Si xõ ptinet ad offm̃ suũ: obediẽdũ ẽ: vt hic ⁊ silib^o: qñ nõ ð cipit i pcepto. Si xõ recipiat qð oio ẽ malum: nõ faciat ɔ ɔsciam: lz iu stũ videat plato. j. de re sti. spo. lras. fuato qð dr j. de sen. ercõi. inqsitioni Si xõ pcipiat qð malũ ẽ: nõ obediendũ ẽ ei. xi. q. iij. q resistit. ⁊. c. si dñs ⁊. c. iulian^o. ⁊. c. ñ semp. Si xõ dubiũ sit pceptũ ppter bonũ obedientie excusat a peccato: lz i vi tate sit malum. xxiij. q. i. quid culpatur.

a Scãdalo. Ar. nihil cũ scãdalo faciendũ esse ar. luij. ð. gnãlis i fi. ⁊. li. di. c. i. xij. di. illa. xxviij. q i. xxc. ⁊. c. iã nũc. Ar. ɔ j. de re. iu. q scãdalizauerit. xi. q. iij. iter verba ⁊. ð de renun. nisi cũ pdẽ. §. p graui quoqz. Sõ. p vitãdo scãdalo sepe cessat rigor eccliastice snie: sz malũ ppetrari ñ dz: ar. xi. q. iij. qd ergo. de h di ctũ ẽ. s. e. sane. ⁊. i. c. nisi cũ pudẽ. §. pro graui.

b Esse põt. Nõ aliqd eẽ faciẽdũ vl omitẽdũ ad cautelã cor q fieri ñ põt. xxxij. q. i. dixit dñs. ff ð ne. ge. diuor. no. p. rũso. i fi. ff. ð eie. ⁊ effu. si vo. § pro... ff. de dã. ifec. q bõa §. sigs stipulaturus.

ferioꝛi misterio deseruire: qꝫ cũ ppositoꝝ scandalo^e gradu um appetere dignitatez: nec est i hac pte subiectoꝝ deside riũ ɔsouẽdũ qm̃ ee^b põt: q pla ti eoꝝ cõmissa secreta noue rint: ex qb^o ɔstat eis: q salua ɔscia nequnt sublimari: qz si in sublimitate graduũ: sz in ɔplitudine charitatis acqrit regnum dei^c. Idem.

Si archieps obierit: ⁊ al ter fuerit ordinãd^d: oẽs epi eiusdẽ puicie ad sedẽ me tropolitanã^e ɔueniãt: vt ab oi b^f ordinet. Reliq xõ ɔpꝛoui ciales epi si necesse fuerit: ce tis ɔsentiẽtib^o a trib^o iussu ar chiepi poterit ordinari: sz me li^g ẽ si ipse cũ oib^o eũ q dign^o ẽ elegerit: ⁊ cũcti pit põtificẽ ɔsecrauerint. Ex ɔci. arel.

Nec epi sine metropoli tani pmissu^h: nec metro politan^o sine duob^o vel trib^i epis cõpꝛouincialib^o psumat epz ordiare: ita vt alij epi cõ pꝛouiciales admoneant epi stolis: vt se suo rñso significẽt ɔsensisse^l. Qð si int ptes aliq dubitatio fuerit: maioꝛi^m nu mero metropolitan^o ɔsentiat

Urban^o. iij. arepo pisano.

Cum qdã: ⁊ ifra. Epz q die q nõ debuit ordines celebrauit: canonica^n disciplina corrigere ⁊ ordinatos a su sceptis ordibus tãdiu reddẽ debes expꝑtes dõec apd nos^o restitutiõis grãz ɔsequant.

Cele. iij. hydroñ. archiepo.

Cum fm regulas ecclia sticas. ⁊. j. Qð xõ sic dr: in ptib^o calabꝛie latini a gre cis ⁊ greci a latinis sz alsutri us istitutiõis obseruantiã^p or dinant nolum^o decetero ɔmix tiões ⁊ ɔsuetudies rituũ i or dinib^o obseruari. Inno. iij. abbati ⁊ ɔuentui cariloci.

Ex pte vrã nrõ fuit apo. reseratũ: q qdaz mona ch^o vt se ad nigros^q mõachos trãsferens ⁊ habitum eorum assumens ad sacerdotij ordi nẽ in ipso hitu ẽ pmot^o. vnde qz dubitasti: vtrũ i assumpto talr ordine mistrare debeat mãdam^o: qtenus nisi canoni cũ aliud obuiet: ipz mõachũ

qꝫ per aliũ. argu. s q. vij. accusatio.

b Et epi. pmissu. ita q ipse sit pñs vel alius cui cõ miserit vices suas. j. de offi. or. q sedẽ. sic iudex iusta de cã põt cõmittere alij vices suas. j. de offi. dele. pastoralis. i. rñso. sic ⁊ pdicationis officium põt ordina ri^o alij committere cũ id p seipsum cõ plere nõ possit. j. ð offi. ordi. iter ceta s. ff. de pcura. l. i.

i Sine trib^o. iclu siue. ⁊ sic nõ ẽ ɔtra lxiij. di. ɔpꝛouicia les. Quidã intelli gebant olim lram sicut sonat ⁊ male: qz sic videret q ar chieps nunqz aũ ctoritatẽ qꝫ eps ha beret: cũ hoc possit fieri a trib^o epis iuſ su archiepi: vt. s. c. pr. ⁊ iõ additũ fuit i lra: vl duob^o qð ñ erat in antiq ɔpilatiõe. ⁊ q dic tribus est ð substã tia cõsecrationis: alš ñ esset ɔsecrat^o si essent pauciores lxvj. di. porro. vbi tractat forma cõse cratõis ab aplis.

k Ordiare. i. cõ secrare.

l Cõsensisse. lxii ij. di. c. i. ij. iij. ⁊. iiij.

m Maioꝛi. qñ maioꝛi numero sit stãdũ vel ñ: nõ. s. ð elec. eccla vrã. ij.

n Cum quidaz canonica. vt priuet ptãte ɔferẽdi ordies: qs illicite ɔtulit. s. e. sane. ⁊. j. e. lras. alš si pena statuta nõ esset: p arbitrio supio ris puniret. j. de offi. delega. de causis.

c Regnũ dei. q: apud deũ nõ gradus elegãtior: sz vite me lioris actio ɔpꝛobat. xxiij. q. iiij. sic excellentiã. ⁊ ille maior dr i regno dei: qui est infior. xl. di. nõ loca. ⁊. c. multi in fi.

d Si archieps. ordinãdus. i. ɔsecrandus: nisi forte hẽrent ius i electiõe. xciij. di. miratus sum. ⁊ tunc dic ordinandus. i. eligendus: qz de consuetudine vocandi sunt.

e Metropolitanã. lxiij. di. metropolitano. ⁊. li. di. c. vlti.

f Ab oibus. Nõ qð oẽs tangit ab oibus ɔpꝛobari dz: quia in ɔcedendo haustum aque oẽs debent venire: ad quos ius aque spectat. ff. ð aqua plu. arcen. in ɔcedendo. ⁊. C. ð auc. p stan. l. vlt. ⁊. C. de cõi agro. deser. qcũqz. ij. in fi. li. xi. ⁊. vij. q. i. li ergo. ⁊. ff. de adop. nã omnis. Dicas q in tali casu oẽs vo candi sunt: ⁊ debent adesse si fieri põt: ⁊ tũc sufficit q maior pars ɔsentiat. ff. ad muni. q maior. ⁊ q oẽs suffraganei dbe bant ipsum ordinare legit. lxiiij. di. qz p ambitiones. Et hoc quod dixi q maior. pars sufficit: locũ hz in collegijs. sec^o in pꝛiuatis: vt dictum est. s. de consti. cum omnes.

g Melius. ⁊ sic vz q lz possit aliqd fieri p aliũ ⁊ pinde ha beatur ac si per se. ff. quod cuiusqz vniuer. item eorum. §. i. ff ð admini. tu. ita tñ. §. gesisse. melius tamẽ res expediũtur per se

o Apud nos. ⁊ sic talis dispẽsatio soli pape reseruat. c. lras. qz ex eo q dicit apud nos: alijs abstulit ptãtem: ar. j. de pbẽ. de multa i fi. vbi dicit p se. ap. ⁊ ita nõ per alios: ar. j. de sen. ex. nup. ⁊. j. ð pb. gue i fi. ⁊. j. e. dilect^o in fi. Et sic hẽs vnũ casũ: in quo epi vl archiepi dispẽ sare nõ possunt. tu dic: vt. j. e. consultationi.

p Cum fm. obseruantiã. Clerici latini i partib^o cala bꝛie ordinabant a grecis epis fm institutionem grecoꝝ. ex qttuor tpa ordies ɔferendo. ⁊ econuerso gre ci a latinis: ⁊ ita pmixtiz se ordinabãt adinuicẽ. Et hꝫ p hibet q latini decetero ritũ illoꝝ nõ fuent: sz in qttuor tpib^o ordies ɔferãt: nõ obstãte ɔsuetudine antiqus ob tẽta: cũ sit potr^o ɔ ecclesiasticã institutionẽ. s. e. sane. ar. s. i. c. qð trãslatiõi. vbi tolerat mos. sz hodie tal mos re pꝛobat: vt decetero talis ɔmixtio esse ñ debeat: sz vnus sit eps: q oibus psit. j. de of. or. qm̃ in plerisqz.

q Ex pte. ad nigros. Sz q fuit dubitatio h^o qõnis

iō dubitauit: q: mōach⁹ iste fuit apostata. vñ nō debu it admitti ad ſtios act⁹: vt. iij. q. iiij. beat⁹. ⁊ ita vr̄ ꝙ ab bas ñ poſſit diſpēſare cū eo: q: tpe quo recepit ordines: ſuſpēſus erat: ar. j. de eta. ⁊ qua. cū bōe. ⁊. j. ō cle. er. mi. poſtulaſtis. Ar. ż. š. ō elec. cū inter. ⁊. Uel dic ꝙ nō apo ſtatat niſi q ad ſe culū redit. j. de a poſt. c. i. ⁊. l. di. c. vl. qñq; dicunt apo ſtate retro abeūtes xxvi. q. vl. nō obſ uetis. Jtē ⁊ apoſta ta dr̄ qui recedit a fide. ij. q. vij. ñ pōt.

r Libe. Si mōa ſteriū ad qd traſi uit fuit maioris re ligionis: tūc ñ pec cauit. j. ō re. licet ⁊ tūc ō iure cōi pōt i ordie ſuſcepto libe miſtrare ⁊ bita vr̄ fuiſſe. ſi ỽo mioris tūc peccauit mor taliter: ⁊ tūc cū eo ē diſpēſandū: ⁊ alr nō dz miſtrare.

ſ Uod traſla toni ordiat ex ǭtuo: tpa: ſic ē i antiqua cōpilati one: ⁊ ſic bñ facit ad titulum.

t De licētia. ir. q. iij. lugduñ. lxxi. di. c. i. ij. ⁊. iij.

u Toleratur. hec fuit cōparatiua p miſſio: vt h̄ inuit: ar. j. de preben. cū iam dudū. forte ꝓ pt̄ ſcandalū ⁊ mul titudinē toleratur ar. š. e. ſāc. ⁊. xxiij. q. iiij. ñ pōt. mos iſte hodie ñ toleraꝫ. j ō offi. ordi. q̄m i pleriſq;. ⁊. š. e. cū ſm.

x Um in diſtribuēdis. idultū. Sz nōne eṗs talem iudicat. j. ō ma. ⁊ obe ꝑ tuas. Preterea vr̄ ꝙ poti⁹ ſit onus q̄z honor. Dic ꝙ licet ſit onus in hoc in multis tamen eſt honor: q: nō pōt niſi pluribus teſtib⁹ cōuīn ci. ij. q. iiij. preſul. c. nullā. Jtē nō pōt cogi ab eṗo recipē ordines: ar. de cō. di. ij. c. vl. Jtē q: maior honor ei debe tur q̄z alijs. j. ō ma. ⁊ obe ꝑ tuas. ⁊. ff. ǭ al. ſcri. l. vl. Sed iſte pōt iudicari ab eṗo ſuo: vt dicit illa dcre. ꝑ tuas. vñ ż. ir. q. ij. nullus primas. vbi dr̄. q nō pōt ordiare ñ pōt iudicare ⁊ ecōuerſo. Jllud ordinariū ē ⁊ regulare: hoc ſpeciale eſt propter excellentiam ſuperioris: qui manū impoſuit: ar. c. illius de con. di. ij. c. vlt.

y Jtteras v̄ras vno die. Hic ergo ſolū reprehēditur h̄ ꝙ ordinē vnū vno die ⁊ alteꝝ altero die ꝯtulit ei dē eṗs. Uñ collige: ꝙ ſi die ſabbati nō potuit pficere or dinatōem ſequenti die dñico cōtinuato ieiunio pōt eā quam incepit perficere: ⁊ vno die intelligunꝫ ordines collati fictōe iuris: ⁊ ſic loquiꝫ. c. lxxv. di. ꝙ a patribus.

offm̄ ſacerdotis libe' exeq ꝑ mittatis

dē. c. pbr̄o card. ap. ſe. le.

Quod traſlatōi pōtificis ⁊ ifra Cō. t. t. r. ꝙ cū cli cus grecus eṗo latio ſubiect⁹ a greco pōtifice ordiaꝫ: niſi ō mādato vel lnia ſui eṗi fiat iterdicēda ē ei ordis executō ſic ſuſcepit tāꝙ ab alieō pōti fice ſiñ mādato vl' lnia ſui eṗi ordiato. Si ỽo ō mādato vel lnia' ſui ꝓſuꝫ a greco pōtifice ſm morē grecoꝝ fuerit ordia t⁹: lz culpād⁹ ſit eṗs latin⁹ q clicos ſuos a greco faċ ātiſtite ordinari ꝙ̄diu tñ tal' mos ab eccl̄a toleraꝫ' ipediri ñ dz ab executōe ordiuz talr ſuſcepto rū. Idem mutiñ. eṗo.

Cum i diſtribuēdis: ⁊ in fra Memim⁹ a nob ſuiſ ſe ſuppliciter poſtulatū ⁊ cle mēter idultū': vt q: pſatus. a. eccl̄e ro. ſbō. erat: mandare mus ipſum ꝑ boñ. eṗm ꝓmo ueri. Idez eidē ⁊ magro b. ſubdia. noſtro.

Jtteras veſtras recepi m⁹ ſup iordiata ordiati one imolñ. electi: quē boñ. eṗs pcedēti ſabbo i diac. ⁊ ſequē ti die dñico ꝯtiuato ieiūio in pbr̄ꝫ ordiauit: in q̄ ꝙ̄tuz vtrq; dliq̄rit euidēt itelligit q pru dent attēdit. Si. n vtrūq; or dinē eodē die cōferre illi non licuit: pari ñ licuit rōne vnuz ordinē vno' die ⁊ aliū alto' ie iunio cōtinuato ꝯferri: cū ꝑ ꝯtinuatōem' ieiunij fictōe' ca nōica: ſiñ māe diei dñice tra batur ad ſabbm ſiñ veſpa ſab bati ad diē dñicā referaꝫ: pro fecto māe cū veſpa ſeu veſpa cum māe ad eūdē diē ꝑtinē' dicetur. nā' ſi quantuz ad hūc neceſſitatis articulū pertinet māe ad vnū diē ⁊ veſpa refe ratur ad aliū: cur eſſet cōtiua tio ieiunij necia: cum ⁊ ſab bato añ cenā ⁊ dñica āte pīā diū intelliganꝫ eē ieiūij. Pre fatū itaq; boñ. eṗm vt pūiaꝫ i quo deliq̄t' a collatōe ordinū diaconij. ſ. pbr̄ij: alteꝝ ỽo ab executōe officij ſacerdotal' tā diu volumus manere ſuſpen ſos: dōec ō ill' alr diſponam⁹.

Ho. ij. eṗo ⁊ ard. le.

z Cōtinuatōez. Cōtiuatio ō duob⁹ faċ vnū ⁊ ꝯlūgit illa: ar. rvi. q. iij. ḋ. pt. ỽ. hic ō pſcriptōib⁹. ⁊. vij. q. i. illō. ⁊. c. nihil ſi cū biſert⁹ occurrit: duo dies ꝑ vno cōputantur. j. ō ỽ. ſi. q̄ſiuit. ⁊. ff. ō mio. dñicq;. ḋ. miorē. Sz ar. j. ff. ō ſta. li. cū hēs. ḋ. ſtich⁹

a Fictōe. imo ⁊ ſiñ fictōe aliq̄ bñ veſpa ⁊ māe ad vnū diē nā lē referūꝫ: iux̄ illō: ⁊ fcē ē veſpe ⁊ māe dies vn⁹.

b Pertinē. teneas icō tāꝫ: ꝙ oēs ordies die ſab bati ꝯferri dbēt. š. e. c. i. ij ⁊. iij. ⁊. lxxv. di. c. vl. pter eṗalē dignitatē q̄ die do mico tm̄ ꝯferꝫ. lxxv. di. c. i. ⁊ pter mioꝛes ordies q pūt cōferri dieb⁹ dñicꝫ ⁊ alijs ſolēnib⁹. š. e. c. ij. ⁊ iij. ⁊ ſubdiacōatus ordo pt̄ cōferri die dñico a ſo lo papa: vt. š. e. ō co. Lz ḡ die dñica ꝯtinuato ie iūio ꝯferāꝫ: ſabbo tñ con ferri itelligunꝫ. ⁊ iō cōti nuatio ieiūij necia ē. H. ỽo diē oēs ordies die dñi ca ꝯferēdos ⁊ ñ die ſab bi: ⁊ idē diē ō baptiſmo ō cō. di. iiij. venerabiꝫ. ⁊ c. ſe. ar. lxxv. di. ꝙ a pri b⁹ ꝯſu: ſꝫ p⁹ diē ſabbi ei⁹ q; noct̄: q ſucceſſit i pīla ſabbi et ordia ꝯſecrandi eligāꝫ: i q̄b⁹ his q ꝯſecrā di ſt ieiūijs ⁊ a ieiunāti b⁹ ſacra benedictio ꝯfe raꝫ qd eiuſdē obſuātie erit: ñ māe ipſo die dñi co ꝯtiuato ſabbi ieiunio ordiato celebreꝫ aliquo tpe pcedētis noct̄ initia ñ recedūt ⁊ ſꝫ opiniōez ei⁹ ñ vr̄ q̄re ſit cōtiuatio ieiūij neceſſaria: vt vna dies fingaꝫ ſabbm ⁊ dñi ca. Nā ſic ordo eṗalis pōt ꝯferri die dñica ſequēti ⁊ ñ erigiꝫ cōtinuatio ieiunij nec fingaꝫ dies ſabbi trahi ad dñicā: ita ſi qs ordietur māe die dñica poſſet hoc facere ſine ꝯtiuatōe ie iunij. Nota tñ ꝙ in ſabbato magno paſchali nō celebraꝫ or do: q: nec miſſa cātaꝫ: ō cō. di. iij. ſabbato. Dicūt qdā ꝙ illi or dines q celebranꝫ die dñica trahūtur ad ſabbatū: ⁊ ideo fit ordinatō die ſabbi: q̄m ſabbꝫ ſigt requē: ⁊ q ordiaꝫ traſit ad re q̄e clicalē: requeſcit. n. a laborib⁹ ſclarib⁹. Uic. dicebat ſpāle ō ſabbato paſchali: vt miſſa trahaꝫ ad dñicā ſequētē: ⁊ ordies ad ſabbatū: ſꝫ hodie non fit hoc in illo ſabbato. š. e. de eo. vbi dicitur ꝙ in ſabbato ſancto ordines cōferuntur. imo ita cele bratur tunc miſſa ſicut in alijs ſabbatis ordinationum: ⁊ ita ſeruatur de facto ⁊ bene celebrantur ordines. š. e. c. iij.

c Nā ſi quantum. rñſio tacite q̄ōnis. Diceret aliquis: duo dies ſunt ⁊ ita non vno die duos ordines cōtulit: ⁊ reſpōdet.

d Deliquit. imo in pluribus punitur eum q̄z deliquit: q: ñ peccauit diaconatū cōferendo. ⁊ tamē fuit punitus i eo: ⁊ iō plus punitur ordinator q̄z ordinatus: q: debuit eſſe prudēti or: ⁊ ꝙ maior: ar. š. de tranſla. inter corporalia. vt ⁊ alij a finu bus arceantur. ⁊ eſt ſimile. j. c. proximo.

a Et nõ est cõpos. repulisse. vñ posset ei dici: ego repellam te ne sacerdotio fūgaris mihi. xxxvij. di. oẽs psallentes in fi. et. §. de renun. nisi cū pridem. §. pro defectu.

b Instituta. q̄ dicūt q̄ ante. xx. annum nullus debet in subdiaconū promoveri. xxviij. di. an his. lxxvij. di. in singulis. et generaliter. et. c. subdiaconus ergo multo min⁹ in diaconū qs ante. xxv. annū ordinari non dz. lxxvij. di. placuit. et. c. in singul. et. c. quicunq̄.

c Suspēdentes. vt puniat in quo peccavit. xij q. ij. q. et hūanis. et. c. de viro. et. xvi. q. i. reverti mini. et. ș. c. pr. lras. et puniat hic in collatiõe oium ordinū: qr in hoc tñ deliquit.

d Etatē. Et lz nõ sit in etate legitima: nihilominus recipit ordines: sz executio suspenditur. vsq̄ ad legitimā etatē. s. j. de eta. et qua. ex rõe: vbi suspenditur administratio talib⁹ cõcessa vsq̄ ad legitimā etatē. sic et tps nõ impedit ordinis collatiõem. j. e. cõsultationi. et. ș. e. sane. et. c. cū quidā

e Iniuriam. s. lxxi. di. c. i. et. xvi. q. vij. decernim⁹ sz pp factū prelati iste nõ debuit in executiõe puniri. Iniquū ē enim aliquē alteri⁹ odio pregravari C. de inoffi. testa. si quis in suo. et peccata suos debent tenē auctores. j. de his q̄ fi. a ma. par. ca. qsivit. et. C. de penis. l. sancimus. et nõ dz alteri p alterq̄ iniqua cõditio afferri. ff. de reg. iu. nõ dz. et. ff. qd vi aut clam. ne in prãte. sz hoc fuit qr etas repugnat. sz nūqd teneret ad pñtēnā iste q̄ infra ānū discretõis suscepit ordines sacros. d̄ sz nõ. j. de cle. p sal. promo. c. vno.

f Cõpetēti. s. psone q̄litate inspecta: ar. xli. di. ñ cogātur. ff. de iure do. cū post divortiū. §. gener. et. l. quero. ff. de admi. tu. cū plures. §. cum tutor. et. ff. de vsufruc. sz et si quid. §. i. et scia considerat. j. de preben. de multa. ad hoc enim tenetur si titulū non hz. j. de preben. cū sm apostolum.

g Electus. elegerūt. i. postulandum. s. qr si simpliciť elect⁹ fuisz ñ valuisz electio. li. ș. de renū. p⁹ trāslationem.

h Tres sacros. qd nullo mõ dz fieri: sz vnus ordo vno die debz cõferri. ș. e. lras. et ideo punitur: vt in fi.

i Permissa: ar. op. q̄ epi dispensare nõ possūt: nisi i casibus sibi cõcessis a iure: qd quidā cõcedunt et fac. p eis. j. de fi. psbyter. c. vl. et pe. Ar. ș. j. de se. ex. nup. i q̄ opiniõe sūt lau. io. vi. et. t. de hoc traditur. j. de iudi. at si clerici de hac mã nõ. l. di. mi. ror. et. i. q. vij. §. nisi pmissa. imo phibita. ș. e. lras. j. de eo qui fur. ordi rece. c. vlt. et ita colligit ar. p̄dictū Vel dic q̄ ñ lz epo dispēsare i ois q̄ ptinēt ad gnālē statū eccle: vt hic. et. ș. e. sane. et. ș. e. lras. i ceteris dispēsare pñt: nisi sit expresse phibitū.

Vel nõ est cõpos sui eps cõventreñ. vel nimis videtur a se sciam repulisse[a]: q m. puerū latorē pñtium ad huc. xiij. annorū contra sacrorum canonū instituta[b] inordinate in diaconū dicitur ordinasse in ludibriū ordinis clericalis: et infra dil. u. mãdam⁹ quaten⁹ si rem inveneritis ita esse: predictū epm a collatione ordinū suspendentes[c] ipsū vt eidē. m. quez ab executiõe officij diaco. vsq̄ ad etatē[d] legitimā in iniuriam[e] suspendimus ordinantis: provideat in ecclesiastico beneficio cõpetenti[f] per cē. ec. compellatis.

Idē leoñ. et sal. abba.

Electus si. gu. miliceñ canonicus nr̃o dudum ap. retavit q̄ milic. ecclesia suo viduata pastore canonici ipsum vnanimiter elegerūt[g] qui cū esset citra sacros ordines cõstitutus: aiẽps cassalē. metropol. eorz epo treceū. mãdavit: vt eū et vno eodem die ad tres.[h] sacros ordines promoveret: qd ille nõ ausu proprio sz ipsi⁹ aiẽpi mãdato perficit. Cū ergo nobis cõstiterit supradictū epm in pluribus deliquisse. tū qr sine mandato aiẽpi: vt ipse cõfessus extitit ad huiusmodi ordinatiõez inordiate processit: tū qr si de mãdato archiepi cõstaret: cū illi huiusmodi dispēsatio a canone minime sit pmissa[i]: ipsi obtēperare[k] nõ debuit in hac pte: tū ēt qr reatū periurij[l] sepius variavit[m]: iurando pri⁹ q̄ archiepiscopus id precepe rat: et postea q̄ illud nõ mãdaverat in iudicio confitēdo ipsum tamdiu ab ordinandi suspendimus prãte: donec nr̃az[n] meruerit grãm obtinere.

Grego. ix. aiẽpo baranensi.

Onsul. t. r. q̄ eos qui extra tpa statuta sacros ordines receperūt: characterē[o] non est dubiū recepisse: quos pro transgressione huiusmodi primo eis pnia iposita cõpetēti[p] sustiẽr poteris[q] i suscepiss

k Obtēperare. h habes q̄ auctoritas superioris nõ excusat. xj. q. ij. quicūq̄. et. c. i. eb⁹. et. xi. q. iij si dñs. et. xvi q. i. in canonibus. et. q. vij. decimas. ar. ș. lxiij. di. salonitane. xiiij. q. v. dicit dominus. et. xxviij. di. diaconi. Itez ē ar. q̄ preceptū iniustū plati nõ ē adimplēduz. xi. q. iij. . . . iulianus. si certum sit q̄ est iniustū secus si dubitaretur. xxiij. q. i. qd culpatur in fi. et. ff de re iu. naz ad ea

l Periurij. vnde posset privari ecclesia et deponi. j. de iureiurā. querelā. et. j. e. ti. c. vlt. cum in iudicio sit cõfessus: et cõfessus pro convicto habetur j. de cõfes. cū super et. C. e. ti. l. vna. sed et pepercit.

m Variavit. vnde non erat ei credendū. j. vt ec. bñ. vt nostrū. et. j. de psump. lras. et. iij. q iij. §. item in criminali. ff. qui falsa vel varie. sic j. de penis. super his.

n Nostram. et sic solus papa super hoc dispensat. de his diri. ș. e. cū quidam. et melius. j. e proxi.

o Onsultationi characterem et ita quocunq̄ tēpore ordines conferuntur: et character imprimitur: quia tempus non est de substantia ordinis: sic nec etas impedit characterem. ș. eo. vel non est compos. tamen quia transgressor est canonis qui recipit ordines extra tempus debitum punitur: vt hic: qr ei interdicitur executio ordinis sic suscepti. ș. e. quidā et qui conferunt puniuntur: quia privantur potestate ordinandi. ș. eodem sane. Sic et baptismus a quocunq̄ conferatur in forma ecclesie tenet: licet a iudeo vel pagano: quamuis ab eo recipi non debeat. ș. de summa trinitate. c. i. in fine. et. de consecra. di. iiij. a quodā. et. c. romanus.

p Competenti. Primo eis suspensis ab executiõe ordinū. ș. e. cum quidam. et. c. vl. vel non est ad arbitrium iudicis: ex quo non est determinatum. j. de offi. i. deleg. de causis. et. ff. de iure delibe. l. i. §. aut pretor.

q Poteris. et videtur q̄ episcopi possint cum talib⁹ dispensare: ex eo q̄ dicit poteris sustinere. Unde signatur contra. ș. e. cum qdā. et. c. lras. vbi dicit: donec apostolos. et. ș. c. pr. l fi. Dicas q̄ pñt auctē istius. c. sibi ccessa

ordinib⁹ mistrare. Idem.

Uesitū ē ꝺ sacerdotib⁹ vel alijs clericis: q ꝑ reatū adulterij piurij homicidij: vel falsi testimonij bonū ꝯscie recte ꝑdiderūt: ⁊ īfra. R. ꝙ si ꝓposita crīa ordīe iudiciario ꝯꝓbata[a] vel al's notoria[b] nō fuerint: nō debent hi ꝑter reos homicidij[c] post penitentiā in iā susceptis vel suscipiēdis ordībus īpediri: q si nō penituerint[d] monendi[e] sunt: ⁊ sub īterminatione diuini iudicij obtestandi: vt in testimoniū sue dānationis[f] in susceptis ēt ordinib⁹ non ministrent[g].

Inno. tertius.

Ex pte tua fuit ꝓpositum: ⁊ infra. F. t. t. r. ꝙ cū aliquem in diaconuz vel ꝑsbyterum ꝓmouemus: prior diaconoꝝ q nobis assistit dic̄: Postulat sancta mater ecc'a hūc diaconū vel subdiaconuz ad onus ꝑsbyteratus vel diacōatus assumi: ⁊ nobis interrogātib⁹ si eū cognouerit eē dignū idem rn̄dit: ꝙ q̄tuz humana fragilitas nosse sinit ⁊ scit[h] ⁊ testificaꝛ illum ad huiusmōi onus officij esse dignū vnde ī tali rn̄sione aliquem peccare nō credimus: dummodo ꝯ cōscientiā nō loquaꝛ: qꝛ nō simpliciter illuz asserit eē dignū: sed inquantuz humana fragilitas nosse sinit cū illum quez indignū esse nō nouit: dignuz debeat estimare[k]. Huiusmōi ergo rn̄sione secure vti potis: nisi forte de idignitate tibi cōstiterit ꝯsecrandi. Si autez illum dignum esse cognoscis: metropolitano priusꝙ ad h⁹i scrutinium veniaꝛ: secreto studeas nūciare vel intimare: ꝙ uis nos interrogationem h⁹i non in ꝯsecratione pontificis sed in ordinatione diaco. vel presbyteri faciamus.

[l] ex. iij. toletano archiepo.

Requisiuit a nobis. t. f. vtrū clerici: qui post renūciationez factaz a ꝑdecessore tuo ordīes recepunt: in ipsis debeāt remanere: ⁊ īfra. R. igiꝛ distinguendo: vtrū renūciauit loco tm̄: an loco simul ⁊ dignitati: naz in primo casu ordines: sicut antea rogatus

al's nō videtur iure ordinario ꝑ iura predicta. e. c. literas. sed videtur ꝙ iure suo hoc facere possunt: qꝛ hic papa respondet ad ꝯsultationem. sed qꝛ consultatio in hoc solo fuit vtrum tales reciperent characterez: quod sequr addit papa ꝑter ꝯsultationem. Uel dic ꝙ bene pōt episcopus cuz talibus dispensare cum hic responde at de iure: arg. s. e. cum qdam ī prin. ⁊ arg. s. de elec. q͛ sicut. §. sup eo. ⁊ ꝯ/ria intelligunꝛ cū papa ex certa scientia sibi reseruat dispēsationē il'oꝝ: vt magis alij terreāꝛ: ⁊ ipsi puniaꝛ.

a Uesitū ē. cōꝓbata. per testes vel ꝑ ꝯfessionem iure factam.

b Notoria. notorium trib⁹ modis dr̄ crimē: ꝑ sniam ꝑ ꝯfessionē in iure factam: ⁊ ꝑ rei euidentiā. j. de coha. cle. ⁊ mu. c. vlt.

c Homicidij. sic pꝫ ꝙ homicida q̄ꝫ tūcūq͛ occultus ēt post pactaz pniam mistrare non pōt. sic. j. de accu. īqui sitōis. i. responso. vnde dominus dixit dauid ꝓphete post pniam. Non edificabis mihi tēplū: qꝛ vir sanguis es. i. q. vij. siqs oēs ⁊ de con. di. i. c. i. ꝺ hoc dem est. s. c. ex tenore. Isti vō āte actam pniaꝫ ministrare nō debent: vt hic videtur a contrario sensu: imo pāt parte penitentie peracta. s. e. ex tenore.

d Non penituerint. i. si ꝺe nonduz pniam egerint: ⁊ iō vr̄ ꝙ non sint ꝑmittēdi in suis ordinib⁹ ministrare.

e Monendi. sed non compellendi cum sint occulta peccata ipsoꝝ. s. e. ex tenore. sed permittendi sunt arbitrio suo. si infra de iureiur. mulieri.

f Damnationis. si. j. de simo. Mattheus in fi. ⁊ ꝺe damnationis. nisi cum eis suus episcopus post pactam penitentiam duxerit dispensandum: quod qdem pōt. j de iudi. at si clerici. ⁊ valde est necessaria dispensatio i occultis: non ꝓpter dispositionem vitandam: qꝛ ꝓpter occulta peccata nō punitur quis: que vindictam non habent. xxxij. q. v. christiana sed vt licite suum officiuz exequatur: quod aliter non possunt. xxxiij. di. habuisse q: de eo super quo dispensatum est postea accusari nō pōt. j. ꝺ fi. presby. ex tua. ⁊ j. de scisma. fraternitati. alioquin posset etiam post peractam penitentiam accusari. xxxiij q. ij. admonere. xv. q. v. presbyter. Ar. ꝯtra de pe. di. iij. diuina clementia. ⁊. xxij. q. iij. si illic. ⁊ i. q. iij. iam itaq͛. sed verum est: ꝙ accusari etiam posset. ala.

g Non ministrent. si non penituerint. Ergo si penituerint possunt ministrare sine periculo damnationis: ⁊ sic videtur contra alanum qui dicit licite nō ministrent: etiā post penitentiam sine dispensatione: vt dixit in prima notula: saltem valet dispensatio q̄tum ad accusationem: al's sufficit penitentia in occultis: vt hic patet. B.

h Ex parte tua. scit. mirabilis ē responsio ista potius n. dicere deberet se nullā habere scientiam de eius dignitate. vel indignitate Rn̄. ex eo ꝙ videt illum electum a bonis quandam videtur habere noticiam de dignitate ipsius: ⁊ de tali respondet: qꝛ audiuit ab alijs. xxij. q. v. hoc videtur.

i Conscientiam. quia tunc edificaret ad gehēnaz: infra de restitutio. spoliato. litteras. infra ꝺ prescrip. quoniaz omne xxviij. q. i. §. ex his.

k Estimare. Nō quēlibet presumi dignum: nisi probetur indignus ⁊ de quolibet presumendum est bonum: nisi ꝓbetur contrarium: infra de presump. dudum. ff. de manumis. test. seruos ⁊. ff. de lega. ij. cū pater. §. rogo. Sed contra videtur: qꝛ presumitur non idoneus: nisi probetur idoneus. C. de his qui ve. eta. ipe. l. ij. ⁊. C. ꝺ pba. ex person. ff. de magistrati. conue. l. i. §. si magistratus. ⁊ in dubio presumitur quis excommunicatus: infra de senten. excommunica. cum desideres. §. secunde questioni. ⁊ presumitur potius fornicatio q̄ꝫ matrimonium. xxx. q. v. aliter. Solu. hoc generale est: vt ibi periculum anime vertitur: presumiꝛ in deteriorem partem. j. de sponsa. iuuenis. ⁊. lxviij. distinct. presbyter. sed licet videatur deterioꝫ tamen melior ⁊ tutior ē. si. de con. distin. iij. paruulos al's circa iudicia potius presumitur iustum vel bonum q̄ꝫ econuerso. lxxxvj. distin. siqd. xi. q. iij. in cunctis. xxij. q. iiij. innocens. ff. de pba. ab ea parte. ꝫ

l r Equisiuit. vsq͛. exclusiue: vt probant sequentia. sic ponitur. ff. de his qui no. infa. ait pretor. quādoq͛ ponitur inclusiue. xciij. distinctio. a subdiacono. ff. de sena. l. vlti. §. senatores.

m A nõ episcopis.i.abbatibus.lxix.di.qm̃ videmus.⁊ infra titulo proximo.cum contingat.

n Executionem.ergo suspensus ē:q: suspēso recepit ordies i.q.i.statuim⁹.⁊ resignatio ñ abstulit illi ordinē s̃ executōes.

o Crassa tunc dr̃ crassa ⁊ supina ignorantia qñ aliqd publice fit vel coraꝫ populo.⁊ hec ñ excusat:vt.ff. de ꝟ.sig.lata culpa.

p Ignorantia .s.j. de cle.ex.mi.c. pe.⁊ ita si ꝓbabilis fuerit ignorātia tūc eo poterit per epm̃ dispēsari.j.c.pri.Sed ꝯ ꝓbabilis facti ignorātia quēlibꝫ ignorantē excusat ex toto.ff.ð iu.⁊ fac. igno.ex toꝛ.⁊.l.regula.ḡ fm̃ hoc nulla dispēsatio est necessaria.Rñ.in culpa fuit recipiendo ordines ab epo nõ suo.ix.q.ij.lugdunēsis.⁊ ideo necessaria est dispensatio.vel meli⁹ dicas ꝙ lꝫ ꝓbabilis sit ignorantia necessaria tñ est dispēsatio: q: cum talis ordinator:nõ haberet executionē sui officij eā alij ꝯferre nõ potuit: vt.i.q.i.statuimus.quia qð nõ hꝫ dare nõ pōt.i. q.vij.daibertū.⁊ p ñ dato hꝫ: qð ab illo dat: q ð iure dare ñ pōt.i. ð iure pa.qð āt i fi.ḡ necessaria ē dispensatio: ad hoc vt hēat executionē ordis.

q Qꝫ clicis. excōicato.Sic pꝫ:ꝙ excōicat⁹ ꝯfert ordinem: lꝫ ex ecclesiā:⁊ heretici etiam ꝯferunt ordineꝫ. ix.q.i. ab excōicatis.⁊.c.ordinationes.Sꝫ ꝯ eadē cā.q.i.c.i.vbi dr̃:ꝙ nullo mõ dr̃ ꝯsecratio: q̄ ab excōicatis ē celebrata.Dic ꝙ ibi ñ fuit seruata forma ecclesie. Uel dicas nõ dicitur ꝯsecratio. Ueꝝ est q̄ītum ad executionē:q: quod nõ habent dare nõ p̄nt:vt.i.q.i.q pfectorū ⁊.c.ventū est.⁊.c.i.⁊ de ꝯse.di.iiij.qūo.Sed nunqd pōt talis alios excōicare:vꝫ ꝙ sic:q: ꝯfert ordines:qð plus ē:vt videt̃ ergo pōt aliā excōicare:sed nõ est ita.cum.n.sit ex ecclesiam: aliuꝫ eijcere ex ecclesiam nõ pōt.xxiij.q.i.audiuimus. secus in ordine: q: lꝫ sit ex ecclesiam characterem tñ retinet: ⁊ illū potest conferre si ecclesie forma seruetur.

r Epōs.⁊ si epi dispēsant hic:sic.ix.q.i.ab excōicatis.⁊.c. ordinatōes:qi ignorātia eos excusat.si ꝟo scient̃ ordies recepissent:ñ dispēsaret̃ cū eis:vt.c.ordinatōes. sic.s.e.c.pri.i fi.

ab epo aliquo poterit ð ratione conferre. In secūdo vero casu distinguendū putamus vtrū sacros ꝯtulerit aut mi*n*ores. Si.n.a tali ordines vsq ad subð.aliqs accepit:quia ⁊ h⁹i ordines a non epis[m] qñqꝫ ꝯferunt̃ ⁊ i illis deseruire poterit:⁊ ad maiores si idoneus fuerit promoueri. Sane si ab eodē sacros ordines scienter qs recepit q: indignū se fecit executioneꝫ[n] officij nõ hēbit: vbi autem nõ scient̃ potit: nisi crassa[o] ⁊ supina fuerit ignorātia[p] discretus pontifex dispensare. Grego.

Um clericis qui ab excōicato[q] epo ignoranter ordines receperunt per suos poterit epos[r] dispensari.

Ex concilio pict.

T abbates[a] decani ⁊ ꝓpositi[b]:qui p̄sbyteri ñ sunt presbyti fiant[c] q archidiaconatus tenent diaconi. Qui ꝟo archip̄sbyterat⁹ pbr̃i aut amittant[d] honoreꝫ. Qð si aliq̄ iusta cā ꝓhibente p̄sbyteri aut diaconi eē non potuerint prelationes amittant.

lex.iij.cant. archiepo.

Ex rōne:⁊ infra. Accepimus ꝙ ꝯuentrēn. epus pueris[e] q sit infra decēnuꝫ cōstituti in archidiaconatu[f] .r. archidi.cister. ecclesias[g] p̄les ꝯcessit:q̄ non ꝑ clericos:sed ꝑ laicos disponunt̃.vñ qm̃ non dꝫ hoc aliq̄tenus tolerari:mādam⁹: q̄ten⁹ p̄dictū epm̃ super his corripias: ⁊ clericis idoneis admistratōes ⁊ custodiam p̄scriptaꝝ ecclesiarum donec predicti[h] pueri ad cōgruam[i] veniant etatē[k] laicis amotis committas:eidē episcopo ꝓhibens:ne de cetꝰ ecclesias nisi p̄sonis q̄ etatem ⁊ sciam hēant regendas ꝯcedat: ꝙ si secus egerit:ei debitā penam infligēs institutionem ⁊ concessionem ipsius oio viribus carere decernas. Idem. cant. archiepo ⁊ ei⁹ suffrag.

Indecorum ē:vt hi ðbeant ecclias regē:qui nõ ꝙ ꝓmoueri nõ pōt. Cōtraria ꝟo qñ sine culpa: ⁊ tūc nõ dꝫ addi afflictio afflicto.j.de cleri.egro.c.i.⁊.c.penult.

e Ex rōne. pueris.puer dr̃ a septennio vsq ad. xiiij. annū.j.de regula.ad nostrā.⁊.xx.q.i.c.i.⁊.xxij.q v.pueri.⁊.i.q.i.pueri.⁊.c.estote.s. de temp. ordi.vł nõ est ꝯpos.⁊ puer dꝫ q̄ītū ad bñficiū obtinendum: qui seruire non pōt.j. de preben.super.

f In archidiaconatu.ar. ꝙ instituere nõ pertinet ad archidiaconatum ꝛei.q.vij.null⁹ ois. Contra.j.de p̄ben. referente. Super h statī ꝯsuetudini.

g Ecclesias.i.platuras ecclesiarū qð fieri ñ dꝫ.j.e.c. i.⁊.ij. q: pueri ad hoc nõ reputātur idonei.j. de p̄ben. super inordinata: bñficia .n. simplicia in tali etate cōstitutis licite conferunt̃.lxxij.di.i singulis.⁊ ratione ordinis debēt hꝫe titulum.lxx.di.c.i.⁊ ita rōne ordinis ⁊ tituli bñficiuꝫ pōt hꝫe:de hoc tamen dicas ꝑut dr̃ in.c. sup iordiata. Ala.

h Predicti pueri. impuberib⁹ dignitas dari nõ dꝫ ff.de iure imu.l.ij. §.ipuberes.⁊.i.q.i. pueri.⁊. c.estote.

i Ad ꝯgruā.idē dicit lex in eo: qui se obligat pro filio suo decurione:q: tenet̃ quousq: ꝑueniat ad etatem ꝯgruam.ff.ad municipa.l.unius.§.imperatores. Sed pone ꝙ eps aliquē minorē facit archidiaconuꝫ: hēbitne iste vocem in capitulo:sicuti si esset legitime etatis: arg.ꝙ non:quia minores.xxv.annis decuriōes facti: lꝫ decurionum sportulas recipiant:nõ tamen inter eos suffragium ferre possunt.ff.de decurio.spurij.§.minores.sicut nec minor factus miles dꝫ sapientuꝫ iura tractare:vt.C.de testa.mi.l.vltima.

k Etatē.dispēsatiue tolerant̃ isti pueri:al's non deberent.s.de elec.cū in cunctis.⁊.j.e.eam te. Sed nunqd talis rector pōt oia facere tanq̄ maior:vꝫ ꝙ sic.ff.de re iudi.qd iꝫ ꝯsulebant:qð tñ nõ est veꝝ.j.c.pror.⁊.C.i.ð testa.mili.l.vlt.sed nõne iste ex quo toleratur ꝑ dispensationē:vꝫ veniam etatis ipetrasse:vt.C.ð his q ve.eta. ipe.l.eos.sed nõ ē ita:q: lꝫ qs veniā etatis ipetret: non tñ pōt alienare sine decreto:nec hꝫ liberā admiistratōeꝫ vsqꝫ ad etatem.xxv.an. vt in.l.predicta eos.

a u T abbates.supple statuimus.

b Prepositi.dignitas est ꝑ se q̄īuis si nomen generale ad oēs q hñt plationem.j.de.ꝟ.signi.q̄īuis.

c Fiant.sic.s.de cle.cum in cunctis.

d Amittāt.s.de elec.cū in cūctis.§.hoc sane.Cōtra.j.ð cle. egro.c.i.ꝯ.ff.de sta.ho.qui furere.ꝯ.ff.de post.l.i.§.casuꝫ.Cōtra hoc intellige qñ per culpam suaꝫ ad talem statum ꝑuenit

a Indecoꝝ.q seipsos.Qui.n.in platū eligit̃: ⁊ si mi

ne: sit nō debet esse sub patris potestate: ar. ff. ad treb. nā qd ad ius. ⁊ ff. de adul. si euenie. ⁊ C. de legi. tu. l. vl. insti. de excu. tu. §. minores. ⁊ ff. ad mace. filium habeo. Ar. 𝔠. ff. de adop. p adoptionem. ⁊ ff. de his qui sūt sui vel alie. iu. filiusfa. ⁊ ff. de mune. ⁊ ho. l. ij. ⁊ ff. de iu. du. cuz prete: in fi. vbi dī nihil interest an iudices i potestate an sui iuris sint. ⁊ presbyter dī in ptāte patris eē C. d epis. ⁊ cle. auē. pbros. instit. qui. modius pa po. sol. uit. §. filiusfa. vbi dī ꝙ filiusfamilias lȝ adipiscatur honores remanet tñ in ptāte pr̄is. Per ista iura vr̄ ꝙ sacer ordo nō liberet a patria potestate. Lau. ⁊ alij dicunt ꝙ quilibȝ sacer ordo liberat a p̄ria ptāte: qm̄ liberat a dn̄ica: q maior ē. de episcopali ordine hēs. liiij. di. si seruus sciente d sacerdotio. e. di. ex antiquis. ⁊ c. frequens. de diacono dī: ꝙ prest. mando vicariū liberatur. c. c. ex antiqs. subdiaconus eodez iure vtitur cū diacono. j. de sen. nō ord. miramur ⁊ nulla dignitas secularis filis est sacerdotio: ar. xcvi di. duo sunt. j. de ma. ⁊ ob. solite ⁊ dignitas patriciatus soluit ius p̄rie ptā tis: ergo multo fortius sacerdotium: ⁊ quilibet sacer ordo: ar. j. de sē. ex. cū voluntate. §. vl. hoc verius credo.

b ¶ Infra. xiiij. annum. ereo ꝙ prohibȝ. j. xiiij. annum vr̄ cocedē ꝙ p ost. xiiij. annum statim cōcedat: q: qd de vno ꝓhibetur d altero cōcedit: ar. xxv. di. q̄lis. Sȝ non ē ita: q: lȝ prohibeatur. j. xiiij. annū: nō tñ cōcedit i. xv vel. xvi. imo. j. xxv. annum ꝓhibet. 𝔰. de elec. cum i cunctis. ⁊. j. c. prori. §. inferiora.

c ¶ Tam te. lr̄arum. p etatis taciturnitatē impetratarȝ si eim ex certa scia scriberet papa p minori eiꝰ mādato eīȝ obediēdū: q: sacrilegij instar obtiet dubitar: an is sit dignus quē princeps eligit. xvij. q. iiij. §. qn āt. ⁊. C. d cri. sacri. l. ij. pterea 𝔠 ius ⁊ 𝔠 publicā vtilitatē ē iste rescriptū: ⁊ iō ñ valet. C. d p. ipe. offe. rescripta. ar. 𝔰. d rescri. ex pte. ⁊. j. de testi. causā q. Itē ē hic ar. ꝙ nō ē obediendū semper mandato dn̄i pape: ar. 𝔰. d rescrip. siqñ. ⁊ c.

nouerūt gubernare seipsos[a] cū ad ecclaꝝ regimē tales persone sint admittēde: q discretiōe preemineāt: ⁊ moꝝ fulgeāt honestate. Volentes itaqꝫ sustinere: vt puulis ecclesie regimē cōmittatur: mādamꝰ q̄tenus nemini infra[b] annū. xiiij. cōstituto personatū cuiuslibȝ eccle cōcedē p̄sumatis. Sciturī p certo ꝙ si 𝔠tra presumpseritis: qd inde feceritis: irritabimꝰ ⁊ iobediētiā vestrā grauiter puniemus. Idem.

Tam te decet: ⁊ infra. Artius inhibemus ne personas que in ecclesijs tui episcopatus ad curam animarū fuerit ordināde: in ipsis instituas nec aliqua occasione vel ēt litterarū[c] nr̄aꝝ obtētu instituī patiaris: q scia moribus ⁊ etate cōcilij[d] nō cōgruant istitutis. Sȝ ēt hn̄tes plures ecclas: q ex vna ñ pēdeāt[e]: tibi liceat ap. po. cogere ad vnam ipsaꝝ quā maluerit dimittēdam[f]: nisi ita fuerint tenues[g] i substantia: ꝙ proprios sacerdotes nō possint conuenienter habere. Idem

Preterea licet ad regimen pochialis eccle nō debeat aliqs nisi subdiaconꝰ[a] sit ad minus admitti: dispēsatiue tñ in miorībꝰ ordinibꝰ cōstituti cōsueuerūt assumi duȝ tamē tales sint ꝙ infra breue[b] tēpus possint in p̄sbyteros ordiari. Idem.

Ueris a nobis qd agēdū sit de clicis tue iurisditōi cōmissis: q cū bn̄ficijs ecclasticis multū abūdēt: a te cōmōiti nollēt ad sacros maiores ordies promoueri: sȝ tale qd secreto cōmisisse dicētes: ꝙ eos salua cōscia ordiari nō sinit. Cū igitur super hoc casu videant sacri cāones discordare: cū qdā dicāt eos mīme compellendos[d] alij vero 𝔠riū asseuerēt omnis 𝔠rietatis vl culū pn̄ti pagia enodamus. Statuentes: vt si predicti clici perceptōe maiorū ordium pp occulta sua peccata se idignos esse fatentur[f] i iferiores eccla q̄ruȝ sit vita probabil p̄ferantur eisdeȝ: ⁊ nisi forte te illi: q ordiari pro iā dicta causa recusant: i alijs ecclesie seruitijs valde vtiles fuerit: auferant eis bn̄ficia: ⁊ alijs cāonice conferant. Quod si p sola volūtate renuerit ordinari

cū adeo. ⁊. j. d hē. ad abolēdā in fi. §. nō dī mādatuȝ: qñ ignoranter mandat.

d ¶ Concilij lat. 𝔰. d ele. cū in cūctis. §. inferiora.

e ¶ Pendeant. Qualr dī vna eccla pēdē ex alia pōt dici sm ꝙ legit. j. d reli. do. q: mōasterū: ar. ff. arbo. fur. ce. si gemia ⁊ si aliq̄ parochial eccla subsit alij: lȝ prelatꝰ maioris eccle duas ecclas hēe dicat: tñ aliꝰ presbyter erit i subiecta. Itē si eccla parochialis i fundo suo aliā cōstituat: nihil ipedit vicariū in ea i stitui: ⁊ prelatum maioris eccle platū eē vtriusqꝫ si tñ p se seruiat vtriusqꝫ. nā ē dispēsatiōe epi vnꝰ platus diuersis preest ecclijs hn̄do vnā commēdatā ⁊ aliā ītitulātaȝ lxx. di. scōr lau. Hoc tñ itellige 𝔰ȝ dtermiatiōem illaꝝ decre. 𝔰. d elec. dudū ⁊. j. d prebē. d multa. Itē in casu quē hēs. j. d pbē. extirpāde. pōt qs habere plēs ecclas. §. q vero.

f ¶ Dimittēdā. j. d prebēn. referēte. ⁊ h 𝔰ȝ illaȝ decre. d multa itelligi oȝ.

g ¶ Tēues. in casu isto pmittit papa pp paupitatē hēe plēs ecclas. x. q. iij vnio itē pp raritatē clericoꝝ. xxi. q. i. c. i. i fi. Item intitulatam vnā ⁊ aliaȝ cōmēdatā. xxi. q. i. q plēs 𝔰. d elec. dudū. vbi d h.

a ¶ Preterea. sōdiaconꝰ. q hodie pōt eligi i epȝ. j. e. a mlt. ⁊ e. p̄uilegio gaudet q diaconꝰ. j. d h. si ox. miramur

b ¶ Breue. qñqꝫ breue tp̄s dī q̄ttuor mēsiū. C. d vsur. rei. iudi. eos. ff. de iudi. sio ebitori. qñqꝫ decem dierū. ff. d cōsti. pecu. pmissor. §. i. qñqꝫ duorū mensium C. de se. nup. l. ij. qñqꝫ trigita dierū. ff. d iu. actuqꝫ p̄i. l. i. §. i. 𝔰 h appellatur breue tēpus annus. In anno. n. ⁊ dimidio pōt aliquis promoueri ad sacerdotium. lxxvij. di. monachus nouitius. ⁊ h dimittimus dimidiū ānū pp miores ordies. vinc. Itē ar. ꝙ par ē vtrū aliqd fiat i pn̄ti an i breui tpe. ff. si ce. pe. secta ē. ff. d in inte resti. diuus. ff. vt i pos. leg. is a quo. sic ergo patet ꝙ epi pn̄t dispēsare cū eo: q ē in minoribꝰ ordinibꝰ. Nūquid cū eo q ē in minori etate. Dicūt qdā ꝙ sic: ar. hꝰ i. e. de 𝔰no. 𝔰. de elec. cū dilecti. ar. ꝙ possis. 𝔰. e. indecorum.

c ¶ Ueris a nobis. nō sinut. si de tēp. or. c. vl. ⁊. j. e. pri. ⁊. j. d simo. ex tue ⁊ c. mattheus ⁊. i. q. i. sacerdotes.

d ¶ Cōpellēdos. lxxiij. di. honoratus. ⁊ c. cōsuluit. ⁊ c. i. ⁊ ij.

e ¶ Contrarium. lxxiij. di. siqui clerici. ⁊ c. placuit. xxiiij. q. iij displicet: ⁊. i. q. vj. sicut. ar. viij. q. i. in scripturis.

f ¶ Fatentur. ant ipsi commiserūt ista petā occlta a h suā pmo

noneru aut post. si ante remouendi sunt. q2 tempore sue examinationis hoc non fuerunt confessi. xxiiij. di. c. vl. τ. l. di. ex penitentib9 τ. lxxxi. di. si quis fine. τ. c. se. Sed si postea commiserunt illa peccata se fecerunt indignos: vnde sunt expellendi: ex quo sua culpa se fecerunt indignos. s. e. c. i. si iñ vtilitas ecclesie fuerit q2 nō remoueantur: q2 in alijs negocijs ecclesie sunt valde necessarij τ vtiles tolerantur in ea: τ ita hz hoc dispensatur cum eis propter vtilitatem: maxime cum peccata sunt occulta. Sed contra videtur de tem. ordi. ex tenore. τ c. vl. vbi criminosi tolerantur: q2 peccata sunt occulta: τ hic priuantur Sed illi volunt τ petunt promoueri acta penitentia τ isti se fatentur indignos τ nolunt promoueri. Si vellent promoueri acta penitentia admitterentur preter reos homicidij: vt dicit in contrario:

a Utilitas. ergo propter vtilitatem ecclesie compellitur quis recipere ordines τ propter necessitatem: alis est etiam puniendus p subtractionem beneficiorum vt sequitur. si. s. de elec. cum in cunctis. §. inferiora. τ lxxiiij. di. cōsuluit vbi eodem mō compellitur vt sic indirecte de nolentibus fiant volentes.

b Ad aures. cum diligentia. τ ideo non videtur imputandū ti ad hibuit diligentiā quam potuit. l. di. bi qui arborem. τ. c. sepe. τ ideo si preter culpā suā casus fortuitus contingit ei non imputatur. j. de cōmo. c. vno τ. j. de homi. c. vlt. τ. ff. cōmodati in rebus. τ. ff. de offi. presi. illicitas. Casus enim fortuiti preuideri non possunt: vt in predictis proximis concordantijs: τ absit vt nobis imputetur qd preter voluntatem nostram contingit. xxiij. q. v. de occidēd. τ versus: Non est in medico semper releuetur vt eger. vt in predicta lege illicitas. §. sicuti.

c Conscientia. xxviij. di. habuisse. q enim facit contra conscientiā edificat ad gehennam. j. de resti. spo. litas. τ. j. de prescrip. qm omne. xxviij: q. i. §. ex his. j. de sen. ex. inquisitioni.

d Remordeat. vt si forte imperite medicinā dedisset infirmis alis euentus mortalitatis nō ē imputandus ei: vt. ff. de offi. p. illicitas. §. sicuti. τ. ff. ad. l. aqui qua actōe. §. vl. ff. d variis τ extraor. di. cogni. medic9. vel si negligēs fuerit: q2 dissoluta negligētia prope dolū ē. ff. mā. si fideiussor. τ. respon. o.

e Consilio. hoc est consiliū reuerentie cui obediendum est vi. di. testamentum. τ. xiiij. q. i. quisquis. τ. j. de simo. mattheus in fi. secus in consilio pfectionis. xiiij. q. i. quisquis. quale est Si vis perfectus esse vade τ vende oia que habes: τ da pauperibus. τ de tali consilio potest intelligi qd dicit j. c. quisquis in verbo illo si consilio vti volueris.

τ suaserit vtilitas ecclesie: aut necessitas ipsos dūmodo idonei sint ad maiores ordines recipiendos per amissionem locorum τ beneficiorum subtractionem ap. cen. cōpellas.

Clemens. iij. τ. colon. can.

Ad aures nřas te significante peruēit q2 cum in arte physica eruditus pluribus iuxta ipsius artis traditionez exhibuisti cū diligentia[b] medicinam: lz pluries in ğrium successerit: τ quibus putabas adhibēr medelā medicinis pceptis mortis piculū icurrerūt. Uez q2 ad sacros ordines desideras promoueri: super eo nos cōsulere voluisti. Tibi breuiter rñ. q2 si super premissis cōsciētia[c] tua te remordeat[d]: ad maiores ordines de nostro consilio[e] non ascendas

Clesti. iij.

Cum bo. me. clemēs papa p. n. j. buccarum τ quosdam alios barañ. clericos vocauisset: vt ad presentiam ipsius accederēt. b. archidia. suo quē grauiter leserant[f] responsuri: q2 venire iuxta mādatuz apostolicū cōtempserūt: i eos fecit in iaz suspēsionis pmulgari: in quatriēnio pmanētes quidā ex ipsis suspēsi[g] aliud bñficiū ecclasticū sunt adepti: τ q2 vtruz beneficia sic recepta possint rōabiliter rtinē nos cōsulere voluisti. respōdem9 q2 non licet eis illa q̄ habuerūt beneficia: vl que postmodū[h] sunt adepti aliquatenus retinere. Unde baraneñ. archiepō dedimus in mandatis: vt eos pro tanta pertinacia τ cōtemptu apostolico beneficijs que hñt non differat spoliare.

Inno. iij.

Multis multotiēs an subdiaconus i epz eligi valeat hesitat. Siqdē vrbāus papa pm9 dcreuit vt nullus[k] i epm nisi in sacris ordinibus religiose viuēs inuētus fuerit eligat: sacros inqt ordines diaconatum dicimus τ presbyteratū. Hos siquidē solos[l] primitiua ecclesia legitur habuisse. Subdiaconos vero: quia etiā ipsi ministrant altaribus

f Cum bene. leserant miles: qui preposito manus intulit: capite puniatur: τ omnis contumacia aduersus presidem vel ducē capite punitur. ff. de re mili. omne delictū. §. i. τ. ij. τ q resistit castigari volenti. ff. eo. ti. milites. §. irruens. τ iuxta diuinum oraculum contumacia parētis morte luit. lxxvi. di. non satis. i ceterū in fi.

g Suspensi. suspensi eligere non possunt: nec etiaz eligi. ar. q. i. nos in hominem. τ. s. de consue. cum dilectus. s. de elec. cuz inter. τ. τ. c. per inquisitionem. τ. j. d ap. constitutis nec beneficia eis tempore suspensionis conferri possunt: vel lras p beneficio obtinendo impetrare: vt hic: iterum beneficia ecclesiastica sunt denegand a. j. de ap. pastoralis.

h Postmoduz. sunt adepti. talia beneficia tenere nō possunt: etiaz si postea fuerint absoluti: q2 tunc tēpore obtenti beneficij inhabiles erant τ indigni: q2 in talibus principiū considerandum est. s. de elec. dudum τ. c. ad audientiam τ. i. q. i. principatus. xvi. q. iij. si sacerdotes. τ est argumen. q2 tempus impetrati rescripti considerandum est. puniendi ergo sunt: qui suspensi spiritualia presumunt tractare in tantum q2 episcopus cum talibus dispensare non potest. xi q. iij. si quis episcopus. τ. j. de senten. excommunica. cū illorum.

i Pro tanta. ex quo per annum τ vltra quis stat in excommunicatione: priuari debet beneficio suo. xi. q. iij. rursus. τ excommunicatus qui tractat spiritualia deponi debet. j. de dolo τ contuma. veritatis. idem videt in suspenso: vt hic.

k Multis. nullus ponit tenorem illius decreti. lx. distinctione nullus in episcopum vsq3 ibi in quibus verbis.

l Solus. supple sacros: q2 subdiaconatus bene fuit in primitiua ecclesia: sed nō reputabatur sacer. xxi. di. in fi. §. i. τ. xxv. di. c. i. τ. xv. di. c. vltimo.

a Metropolitani.sic olim dispensat metropolitanus cū ineligibili circa epatum:sed cū illegitimo dispēsare nō pōt.ẽ.de elec.innotuit.nec in etate.C.de his q̄ veni. eta.impe.l.ij.ꝛ.iij.Sed cū his qui patiunt defectū in ordine satis videt ꝙ pōt adhuc archiepus dispensare in archiepatu:sic oli poterat.arg.lr.di. nullus in epm.ꝛ i alijs dignitatibus inferiorib᷒ bñ pōt ẽ.e.ꝑterea.

tibus aut alienis.Si suis:dicunt quidā ꝛ hugo cū eis ꝙ quātumcūqȝ sit idoneus:simonia cōmittit.ar.viij.q.i.in scripturis ꝛ.i.q.vij.si cū ꝛs.ꝛ.q.i.ordinationes.ꝛ.ĩ.de urepa.per nras. Istud credo.si est indign᷒ ſm ꝙ dicit Tan. ẜ si dign᷒ est pōt etiā preces porrigere supiori cū indiget: qꝛ tūc nō ꝑsumit ambitiosus:ẜ potius ꝑpter necessitatē:al's pōt dici: ꝙ simonia esset.ar.i.q.i §.nō ita quorundā.ꝛ.ĩ. de simo.tua.

b In quib᷒.verba ista sunt inno.interpretantis capitulū vrbani q̄ locut᷒ fuit ſm antiqua tempora.

c Uerū.cum hodie.nūc incipit allegare: ꝙ subdiacon᷒ eligi possit.

d Erubescāt.xxxij.di.erubescant.

e Nemo.xxxij.di.nemo.

f Obseruare.ex quo onerantur:dignū ē vt honorēt xvi.q.vi.de lapsis

g Serta synodo xxxij.di.sigs eorū.

h Nullū.xxxvij di.nullus.ꝛ.xxxij.di.triennū.

i Libē.ꝛ ita qđ fuit prius dispēsatio hodie est iuſ cōmune.sic.ĩ.đ offi.lega.ꝙ trāslationē.ꝛ ad subdiaconatū extendit: qđ de superiorib᷒ dictū erat.ĩ.de transla.iter corporalia.ꝛ.ẽ.de ꝓsue.cū venerabilis.ꝛ eodem priuilegio gaudet subdiaconus quo ꝛ diacon᷒.ĩ.đ ter.nō ord.miramur.

k Naz.ꝓsus.

Non enim ꝑces carnales debet respicere qui est ordinator:sed tantū merita ꝛ ꝓuidentiam ordinandi.i.q i.gbusdā.ꝛ.viij.q.i.moyses.ꝛ.c si ergo.ꝛ ideo nota: ꝙ cuz quis e.. ... vl' ordinat : ... suis ꝑcib᷒ interuenien

opportunitate exigente concedimus in episcopos eligi:si tamen preclare scientie ac religionis existant:quod ipsum non sine ro.pon.vel metrpo.[a] licentia fieri permittimus:in quibus[b] verbis innuitur ꝙ vrbanus ad statum primitiue ecclesie se referens:in quo subdiaconatus ordo sacer minie dicebatur institutus:vt de subdiacono:nisi vtilitatis causa: ꝛ tunc etiam de permissione metropolitani vel ro.pon. nō posset electio celebrari. Uerum[c] cum hodie subdiaconatus in ter sacros ordines computet sicut vrbanus papa secund᷒ sub his verbis expressit: erubescant[d] impij ꝛ intelligāt iudicio spiritus sancti : eos qui in sacris ordinibus presbyteratu diaconatu subdia. sūt positi si caste non vixerint excludendos ab omni eorundē graduum dignitate.Et iterum:nemo[e] ad sacrum ordinem ꝑmittatur accedere:nisi aut virgo aut probate castitatis existat: ꝛ qui vsqȝ ad subdiaconatum vnicā ꝛ virginem habuit vxorem ꝛ ad similitudinem diaconi ꝛ presbyteri subdiacon᷒ debeat continentiam obseruare[f]:sicut est in.vi.synodo[g] constitutum:vt siquis eorum qui ad clerum ascendunt nuptiali iure mulieri voluerit copulari:hoc ante subdiaconatus ordinem faciat: ꝛ beatus gregorius statuisse legitur vt nullum[h] facere subdiaco.presumant episcopi nisi qui se caste victuꝝ promiserit. Nos volētes super hoc articulo disceptationis materiam amputare statuimus: vt subdiaco. in

episcopum valeat libere[i] eligi sicut diaco.vl' sacerdos. Idē titulo sancte crucis presbytero cardinali.

Quam in domino diligētiam cōmendantes quā super monasterio sancti quirici dinosceris adhibere:mandamus quatenus si non potes eidem monasterio de persona idonea melius prouidere tu monachum illum:quem litteris tuis de honestate ac industria cōmendasti:per quem status eiusdem loci creditur reformandus:nullum prorsus[k] habens respectum ad petitionem illicitam:quam quidam laici faciebant: sed ex tue dūtaxat prouisionis officio instituas in abbatem : ita videlicet ꝙ ad sacros ordines non ascēdat[l]:cum instante necessitatis articulo possit in abbatem assumi etiam in minoribus ordinibus constitutus:ꝛ laici memorati non sint consangninitate vel affinitate ꝯiuncti monacho memorato : vt ex ipsorum petitione debeat contra eum aliqua sinistra suspicio sboriri. Idem rotbomag. archiepiscopo.

Cum contingat interdū ꝙ laici ad mōasteria cōuolantes a suis abbatibus tōsorentur:requisisti:an clericatus ordo in tonsura huiusmodi conferatur. Super quo tibi.r.rñ. ꝙ cum in.vij. synodo[m] sit statutum: vt electores per manus impositionem licētia sit vnicuiqȝ abbati[n] in proprio monasterio solummodo faciendi: dummodo ipsis ab

Si preces ꝗs ꝑ se porrigat:vt in ꝑlatum eligat : ambitiose sunt ꝛ illicite.i.q.i.null᷒ itaqȝ. Si vō precib᷒ alienis ꝑmouet:aut preces sunt spūales aut carnales.Si sunt carnales: et fiūt ꝑ indigno: simonia cōmittit.i.q.i.de ordinationibus : qꝛ succedunt tales ꝑces loco ꝑcij.i.q.i sūt nōnulli.Si ꝑ digno: dūmodo superior nō habeat suspectū ad ꝑces:ẜ ad meritū licite pñt admitti vt hic.ꝛ.i.q.i.gbusdā.ẜ vō sūt spūales admitti pñt:nec inducūt simoniā.i.q.i.latorem.

l Non ascendat. forte erat irregularis: ꝛ sic pōt ꝗs esse abbas in minoribus ordinib᷒ ꝑpter necess.tatē al's nō valeret. nā ꝛ diaconus pōt eē abbas.l.di.accedēs.ar.immo ꝛ infamis curā monasterij gerere pōt vt ibi Infamis enī a ciuilibus mūerib᷒ nō excludit.C. đ his q̄ nō iple.stipē. sa. so.sūt.l.i.li.x.nomē.n.abbatꝫ pont᷒ē sollicitudinis qȝ ordinis vl' honoris.x viij.q.ij.ẜ tñ.ar.ꝯ.ẽ.c.c. i.ꝛ laic᷒ pōt esse abbas cā necessitatꝫ.xciij.d.a sbdiacono.ꝛ.xvi.q.i.gnāliter.ar. tñ ẜ qđ dicit hic dispēsatiue intelligit:qꝛ abbas dꝫ eē sacerdos al's remouet.ẽ.e.c.i.

m Cum ꝯtingat.synodo.lxix.di.qm videmus.

n Abbati.Hoc idem pōt electus in abbatem ꝛ confi.ma..:si eps eum differat bñdicere : vt.ẽ. de sup.neg.prela. statuimus:talis ordo appellatur psalmistus . tamen vbi agitur đ singulis or:

epõ sm morem pficien forũ
abbatũ man9ipositio facta no
scat τ ɔstet eũ existere sacer/
dotẽ p primã tõsurã iuxta for/
mã ecclie datã a talib9 clica/
lis ordo confert. Idem.

Intelleximus q cũ in mo/
nasterio tuo fueris lau/
dabilit ɔuersat9: ad mõsteriũ
sci ino. talis ordinis accessisti:
vbi cũ aliquãdiu in ipso ordi
ne pmãsisses: demũ ad cor re/
uersus de metropol. τ alioruʒ
cõsilio ad primã domũ redire
curasti i q̃ tãdẽ sub regularis
obseruãtie disciplia talit deo
τ hoibus placuisti: q p tuorũ
exigentiã meritoȝ frẽs tui p/
fecerũt te vnanimit in abbatẽ
Ne igit occasione moreȝ: quaʒ
in pscripto monasterio ɔxisti:
q̃ si ɔscia tua te remordeat: in
suscepte administrationis cu/
ra tepescas: attẽdens q cautũ
ẽ in canone[a]: neqȝ canonicus
regularis: nisi forte publice la
psus sit: qd absit: efficiat mõa
ch9: τ si fact9 fuerit ad cano/
nicat9 ordinẽ reuertat vltim9
in choro manẽdo cucullaʒ ad
memoriã delatur9. Vis. t. mã/
dam9: q̃ten9 circa curam[b] tibi
cõmissã sollicitudinẽ exercere
studeas indefessã: τ talr sequẽ
tia bona ɔtinuat pori9: q di
gnũ a deo possis meritũ expe
ctare. Idem

Accepim9 te aurib9 nris
intimãte: qd qdaʒ clici: q ad
sacros ordines sine titulo sũt
pmoti te ad eccliaʒ braccarẽ.
sup bñficijs obtinẽdis ifestãt
τ infra. Licʒ igit in ordinatiõi
b9 clicoȝ illam tu ac pdecesso
res tui diligentiaʒ debueritis
adhibẽ: vt min9 idonei nõ or
dinarent a vob ac iõ post pro
motionẽ coȝ exceptionẽ[c] non
poteris pretẽdere ɔ illos: nisi
forte postq pmoti fuerit red/
diderint se indignos: ex supa
bundãti tñ qñ scribẽ p talib9
nos or: facim9 in lris nris ap/
poni: vt si ordiat9 pro q̃ scribi
m9 idone9 habeat: τ ecclesia
stico bñficio nõ indign9 ei ab
ordinatore vel successore ipsi
us competẽs bñficiũ tribuat:
cũ τ si tecũ de iure agere vel/
lem9: te possem9 merito ad p
uisionẽ illoȝ cõpellere: quos
a te vel pdecessorib9 tuis ordi
natos fuisse ɔstaret: eo preser/
tim q̃ ad obtinendũ ecclĩasti/
cũ bñficiũ eos debes idoneos
reputare[d]: quos ad ordines

dinibus nihil agit. de h. reũ. di. a. subdiacono. c. xxvii. di. il
lud. vñ quidã dixerũt nõ esse cadinẽ: s eoȝ opinio corrigitur
hic in fi. vbi dicit q p pmã tonsurã clicalis ordo ɔferi: τ cuʒ
Presbytero h licʒ. xxiii. di. psalmista. vbi de hoc in sũma. b.

a Intellexim9. in canone. xix. q. iij. mandamus.

b Curã. Hic vi/
det q si al qs transit ad
strictiorẽ religionẽ sine
lĩia prioris vl abbat q re
uocãd9 sit ad priorẽ eccli
am. Sed vi obstare. i. de
reg. ls põt intelligi qd h
dicit ex leuitat cã put
intelligi ɔsueuit ille ca/
nõ. xix. q. iij. mandam9.
Vel dicat q iste fuerat
tñ in habitu pbationis
vel iste loc9 quẽ intraue
rat: fuerat laxioris religi
onis q̃ prior. Vl dic q si
aliqs petita lĩia ls nõ ob
tẽta trãsit ad strictiorem
regulã q tũc ñ põt fmut
ti ad priorẽ locũ: τ sic logt
ille . . . si nullo mõ
. . . tũc redire co
get: put hic fecit.

c Accepim9. exceptio
nẽ. Nõ q q ordina
uit aliquẽ: postea nõ põt
ei irregularitatẽ aliq̃ vl
crimẽ aliqd obijcere ni
si ex cã supueniẽte: sic nec
electo ɔ electũ. viij. q. ij. di
lectissimi. τ est si. iij. di.
in . . . τ. iiij. q. iij. sigs te
stib9. τ. i. de ɔcess. pbẽ. cũ
sup . . . in fi. sic. xxviij
di. diaconi. τ. i. d cle. cõ/
iuga. diuersis fallacijs.

d Reputare. Nõ q q
reputat dign9 vna digni
tate si postea eligit ad al
terã. et tũc d gn9 eẽ re
putari. sic. lxxiij. d. gesta
Ar. ɔ. xij. di. nos ɔsuetu
dinẽ. τ. s. de elec. scriptũ
est. Ecõtra vo: qui reputatus est indign9 in vno officio debet
indignus haberi in alio. ff. de suspec. tuto. l. iij. §. quem potest
vbi dicitur q si aliquis male se habuit in tutela: deinde det
curator tanq̃ suspectus remoueri debet. C. de suscep. τ archa.
si aliquid. li. x. Item quid dices si aliquis irregularis vel cri/
minosus toleratus est in officio sacerdotali: nunquid si ta is
eligat ad dignitatẽ põt excipi ɔ eũ ab illis: q eũ tolerauerũt i
officio sacerdotali. videt q nõ: qr q eũ reputauerũt dignũ ad
ordinẽ τ ad bñficiũ reputabũt eũ dignũ. ar. i. de accu. nulli. i
de sen. excõ. in pñtia. τ. ff. de libe. causa q sciẽs. sicut nec vir ac
cusare põt mores vxoris: quos pri9 probauit. ff. d adu. l. si vxor
in fi. Hoc ɔcedebat io. sed iudex ex officio suo potest iquirere
de talibus. j. q. v. ca. querendũ. ff. de postu. quos pro hibet. τ. ff.
de pe. . . τ. ff. de adul. l. i. §. si publico. τ. i. de exce. exce
ptione: q superior debeat de his inquirere: habes expresse
s. de ele. . . in c. venerabilem. Tamen qd dicit io. q
isti q tolerauerũt in sacerdotio ipsum: nõ pñt ei postea
obijcere: nõ credo: qr ls tolerassent eũ in tali officio p
pterea nõ debẽt tolerare eũ in maiori. Nũgd si eligat i
epm vel in maiorem platũ nõ pñt ei obijcere aliqd: imo
pñt: qr ls sit dign9 in minori: nõ tñ in maiori debet ido
ne9 reputari. xv. d.
nos ɔsuetudinẽ. τ
arg. s. de ele. scri
ptũ ẽ. accusare ipsũ
nõ pñt p. c. pdictũ
nulli. ls si pmoue
at ad dignitateʒ:
credo q pñt ɔ illũ
excipere.

e Examiari. In
telligo tñ: q in eo
casu pmittat epo
examiatio siue ex/
ceptio: qñ nõ p se
examinauit eps s
p archid. i. d of. ar
chi. ad h. c. sic patʒ
q aliqs sepi9 exa/
minat. i. d pbẽ. cũ
sm aplm. τ. ij. q. v.
mẽn . . . q. i. vetũ
Ar. ɔ. i. de ef. lega.
. . . ca.
. . . ls ɔʒ videt q
tantũ modo debe/
at . . . d his
q̃ de . . . ɔgerunt
ar. s. c. . . imo hñ
d bẽt examinari:
ne indigni pmoue
ant: τ negligẽtia p
oris examinatoris
nõ dʒ impedire: q̃
minus querat: an
dign9 sit: ad h te/
net superior. s. de
elect. nihil est. τ. c.
venerabilẽ.

f In forma cõi. i
de pbẽ. cũ sm apo
stolum.

g Ecclia vl alijs.
Nota q p formã cõem q̃ mandat alicui: vt pudeat ali
cui in aliq̃ ecclĩaȝ ciuitat vel dioc. põt puideri in eccle
sia cathedrali. vt bene pʒ hic. τ. i. de preben. pro illorũ
τ. c. cum sm apostolũ. sed per formã illam non posset p/
uidere in aliqua prelatura. i. de prebẽ. c. vl. qr ad prela
turas nõ extendit intentio mandatoris. Sed qd si di
catur tantũ puideas tali in aliqua ecclesia dio. bonoñ.
nunqd potest prouidere in aliqua ecclesia ciuitat. vl si
dicatur in aliqua ecclĩa ciuitat bonoñ. nunqd in ecclĩa
dioc. Dicas q nõ: qr p clausulã illã in aliq̃ ecclesia dio.
bonoñ. nõ cõprehendunt ecclesie ciuitat vel ecõuerso.
s. de rescrip. rodolphus.

h Exceptiões. quantũcũq papa pcise scribat excepti
ones legitie admittẽde sũt. i. de of del. ex parte. i. nisi di
cat p nulle debeãt admitti qd nũq̃ d facili . . . vt ibi
dẽ. s si enumerent nõ obstãte tali τ talib9 exceptiõibus

tur ille nō sunt admittēde. Ar. ff. sigs cau. s3 csi. §. qsitū.

i Cum sit ars artiū. vñ dicitur: q2 aie sunt preciosiores oibus alijs reb⁹ τ corpibus. xij. q. i. pcipimus. τ. xxiij. q. iiij. si hēs. τ. j. de pe. τ re. cum infirmitas in fi.

k Per alios. p clericos suos de latere missos. xxiiij. di. quando.

l Deprehendi. Ho. q2 corpor q2 ordinatus apparet indignus τ ordinans similiter: vt lxxxi. di. tantis da nielis. in fi. nec enim potest ignorare platus vitium subditi. j. de re. iu. §. omnis. ar. s. de elec. innotuit. C. de rescin. ven. quisque. τ ff. loca. s3 addee. §. i. τ ff. d ed. edic. l. i. § cū. sed hoc ē verum: cum eos examinat per se: secus si per alios. xxiiij. di. quando. τ. j. de offi. archi. ad hoc.

m Malos. si. xxiij. di. tales τ dicit lxxx. di. melius ē paucos idoneos effundere: q̄ multos inutilibus benefi. pregrauari. C. de ve. iu. enu. tāta. §. cōtrarium. τ melius est pauca agere caute q̄ multa periculose interest in auc. de tab. et ca. med. consti. col. iij. Et est arg. contra illos qui multa inutilia alligāt de con. di. v. non mediocriter. τ. xxiiij. q. i. odi τ proiec. quia multitudo onerosa nihil habz honestū in auc. de referenda. ad fi. col. ij.

suscepisti. vñ grauiter sustinere nō debes: sed nobis potius deuote inclinare teneris: si illos examiari[k] p alios facim⁹: quos sine examiatōe nō credim⁹ ordinatos: añq̄ ad pulsionē eor te cōpellere velimus. Mādam⁹ igit: quaten⁹ eis p qb⁹ te pugerit recipe nr̄a mādata: i forma[l] cōi i maiori ecclesia[s] vel alijs dio. braccar. prudere nō tardes. Exceptiones[h] aūt: siquas q̄ tales ppo sueris: pcipimus[i] audiendas.

Idem i cōcilio generali.

Cum[i] sit ars artium regimen aiarū districte pcipimus: vt epi promouendos i sacerdotes diligent istruāt et informēt: τ p seipsos vel p alios[k] idoneos viros sup diuinis officijs ecclasticisq̄ sacramētis qualiter ea rite valeant celebrari: qm si decetero rudes et ignaros ordinare presumpserint: qd qdē facile poterit deprehēdi[l]: τ ordinatores τ ordinatos vltioni graui decernimus subiacere. Sāctius enim ē maxime i ordinatione sacerdotum: paucos bonos q̄ multos malos[m] hr̄e ministros: qa si cec⁹ cecū ducit: ābo i foueā dilabūt.

Hon. iiij. ca. brem.

Quāuis multa pposita fuerint q̄ epm calinē. q2 tñ pfessus[n] ē corā nobis se nū q̄ de grāmatica didicisse nec ēt legisse donatū[o]: τ p euidentiā facti vsq3 adeo de illitteratura τ insufficiētia sua cōstat: q2 q̄ deū eēt τ canonicas sanctiones tantū i epm tolerare defectū[p]: ipsum a pōtificalis officij executione τ ab administratione caluneñ. ecclie penitus duximus amouendum.

De sacra vnctiōe. Inno. iij.

Cum venisset[q] ad ap. se. braccareñ. epus q in consecratione sua sanctā nō acceperat vnctionem: quoniā apd nos[r] non consueuere pontifices cum consecrantur inungi: nos quod illi defuerat: mādauimus in ipso suppleri[s]: τ facientes caput eius τ man⁹ per albañ. epm assistentibus ei duobus[t] epis fm morē ecclesiasticū sacro chrismate deliniri τ infra. Scire te volum⁹ duas eē species vnctōis exteriorē que materialis ē τ visibilis: τ interiorē que spūalis ē τ inuisibilis. exteriore visibiliter

§. de elec. cum nobis olim. τ. c. predicto nisi cum pridem. §. p defectu. ignominiosum est episcopo: cū ipse deberet alios docere: si tunc querat ab alijs edoceri: in auc. de sanc. epi. §. damus e coll. ix. τ. i. q. vij. conuenientibus. τ. q. i. vilissimus. τ qui doctior ē τ sanctior eligend⁹ ē. viij. q. i. licz ergo. τ talia dz esse gi: cuius compatione ceteri grex dicatur. xv. di. §. noie vero criminis.

q Cum venisset. Casus. Quidā episcopus grecus ad apostolicam sedem accedens pfessus fuit domino pape: q2 in consecratione sua sacram non acceperat vnctionem. vnde papa quod illi defuerat i eo fecit suppleri. Scribit ergo papa super hoc cōstantinopolitano patriarche ostendens q2 due sunt species vnctionis: exterior τ interior. exteriore inungitur corpus: interiore cor: τ vngitur quis oleo τ chrismate: ostēdens quare de vno τ quare de alio: τ quare eps inungit in capite et pnceps i humero: τ glibet fidelis inungit i scapulis τ pectore oleo scō añ baptismū. τ post baptismū inungit chrismate in vertice τ fronte: τ ostēdit qd significāt ista τ a qbus debēt cōferri. Dicit ēt q2 cōsecrat altare τ calix exemplo beati siluestri: τ aucte domini q precepit moysi: vt faceret oleum vnctionis: de quo vngeretur tabernaculum. Dicit etiā q2 sacramentum vnctōis aliud figurat in nouo testamento: q̄ in veteri. vnde non iudaizat ecclesia: cum vnctionis celebrat sacramentum: sicut quidam mentiuntur: qui diuinas non intelligunt scripturas. In fine dicit q2 romanus pontifex non vtitur baculo pastorali: tamen propter historiam: tum propter mysticā rationem: iste tamen patriarcha poterit vti baculo ad similitudinem aliorum pontificum.

n Quāuis. confessus. τ ideo p conuicto debet haberi. j. de confes. cum super. τ. c. vltimo. τ. C. de cōfes. l. vna.

o Donatum. Et ideo grāmaticam populo exponere non valebat. vnde in hoc reprehendi non potuit: sicut ille. lxxxvi. di. cum multa. vbi reprehenditur: qui grāmaticam populo exponebat.

p Defectum. Tria enim precipue requiruntur in episcopo: lrarū scientia: etatis maturitas: τ grauitas morū adde τ quartum: q2 sit de legitimo matrimonio natus. s. de elec. cum in cunctis. τ. s. e. cam. te. defectus sciētie sufficit ad cedendum. s. de renun. nisi cum pridem. §. p defectu. cōpetens tamen scientia in episcopo tolerat

r Apud nos. i. apud grecos: scribit enim patriarche constātinopol.

s Suppleri. vt. i. q. i. §. ecce quando. ab hereticis ergo cau te supplendum est: quod incaute pretermissum fuerat: infra titu. pri. c. i. τ vlt. vnde nō dicitur actū cū aliqd supest ad agēdū. C. ad syll. cū sylleniañū in fi. τ. vij. q. i. nihil.

t Assistentibus duobus. q2 in consecratione epor ad min⁹ tres episcopi debent esse. lxvi. di. porro. τ. s. de tempo. ordi. si archiepiscopus.

a ¶ Inungitur cor. immo anima: sed hoc ideo dicit: quia anima sedez habet in corde principaliter. vel potius: q2 non fructificat vnctio in aia nisi ex corde et volunta te procedat. vincen.
b ¶ Infirmatur. xcv. di. §. sed istud.
c ¶ Uos vnctionē. i. vnctio. figura ē antithesis: cum casus ponit p casu si. xxv. di. c. vl. et. lxv. dis. c. i. v. cis sanctificatio. i. omnē sanctificationem. et. j. de iudi. c. i. v. quē. i. qui.
d ¶ Sacramentū. si. de con. di. iiij. c. i. et. j. de cele. mis. cuz marthe. §. ex eo. in fi.
e ¶ Agit. salutem.
f ¶ Auget. iux illud. Super egros manus iponēt: et bene habebunt. et vere auget sicut cōfirmatio. j. e. c. v. q2 per eā spiritus sanctus ad augmētum datur et robur. et c.
g ¶ Mystica rōne. put statim sequitur.
h ¶ Legitur. in euangelio sancti matthei.
i ¶ Dicitur. in li. sapientie.
k ¶ Quo ad primum. Ista duo necessaria sū. xij. q. i. nolo. et. xi. q. iij. non sunt audiendi.
l ¶ Ab intus. pcedit sup ple vnctio.
m ¶ Bonus odor. i. exēplū et imitatio apostolorum: qm apostoli per pdicationem et famam inuitabāt homines ad salutem. verba ista habes xxiij. q. iiij. nabuchodonosor. et dicitur bon9 odor predicatio bonorū: quam quidam ex charitate suscipiūt: et inde isti in anima viuunt. vnde dicitur: alijs sum9 odor vite in vitam. s. eternaz. alij vilipendunt et contēnunt predicationem bonorum et isti de tali contēptu mortem incurrūt anime. vnde dicit: alijs sum9 odor mortis i mor

inungitur[a] corpus: interiori inuisibiliter inungitur cor. De prima iacobus apostolus ait. Infirmatur[b] quis in vobis: inducat presbyteros ecclesie: et orent super eum vngentes eum oleo in nomine domini et oratio fidei saluabit infirmum. De secūda ioānes apostolus ait. Uos vnctionē[c] quā accepistis ab eo: maneat i vobis: et non necesse habetis: vt aliquis doceat vos: sed sicut vnctio vos docet de omnibus ita faciatis. Unctio visibilis et exterior signū ē interioris et inuisibilis vnctiōis. Unctio vo inuisibilis et interior nō solū ē signum: sed ēt sacramētū[d]: q2 si digne sumit: vel agit[e] vel auget[f] absq3 dubio qd designat. Ad exhibendū aūt exteriorē et visibilē vnctionem bñdicit oleū: qd dr cathecuminorū vel infirmorū et pficit chrisma: qd ex oleo fit et balsamo mystica[g] rōe. Per oleū. n. nitor cōscientie designat: iuxta qd legit[h]: prudentes virgines acceperūt oleū i vasis suis cū lampadibus. per balsamum odor fame exprimit: pter qd dr[i]: sicut balsamū aromatizās odorez dedi. Hoc ergo chrismate vngi debet eps: nō tam in corpore q i corde: vt et interi9 nitorē cōscientie quātū ad deū: et exteri9 habeat odorē fame quo[k] ad primū. De nitore cōscientie dicit apostolus: Gloria nostra hec ē testimoniū cōsciētie nostre. nā omnis gloria filie regis ab[l] intus. De odore fame idē apls ait. Christi bonus[m] odor sum9 i omni loco: et alijs sumus odor vite[n] in vitam alijs odor mortis[o] i mortem. debet enim episcopus bonum habere testimoniū et ab his qui sunt intus: et ab his q sūt foris[p]: vt cortina cortinā[q] trahat: et qui audit dicat veni Hoc vnguento caput et man9

episcopi consecrantur. per caput enim mens intelligitur iuxta illud[r]: vnge caput tuum: et faciem tuam laua per manus opera intelligūtur: iuxta illud: man9 mee distillauerūt myrrhā. Manus igit vngit oleo pietatis: vt episcop9 operetur bonum ad omnes: maxime autē ad domesticos fidei. Caput enim vngitur balsamo charitatis: vt eps diligat deū ex toto corde et ex tota anima et ex tota mente sua: et proximum suum sicut seipsum[s]: caput inungitur propter auctoritatem et dignitatez: et man9 propter ministeriuz et officiū. Caput enim vngitur: vt ostendatur illius[t] representare personam: de quo dicitur per prophetam: sicut vnguentum in capite et c. caput[v] eniz viri xps caput xpi deus: qui de se dicit spiritus domini super me: eo q vnxit me: euāgelizare pauperibus misit me. Man9 episcopi inūgitur: vt ostendatur accipere potestatez benedicēdi et cōsecrādi: vñ cū eas consecrator inungit: consecrare[x] inquit et sanctificare digneris domine manus istas per istaz vnctionē et p bñdictionē nraz vt quecunq3 cōsecrauerint cōsecrentur: et quecunq3 benedixerint benedicantur in nomine domini. Unde in veteri testamento non solum vngebatur sacerdos: sed etiam rex et propheta: sicut in libro reguz dominus precepit helie vade et reuertere in domum tuam per desertum in damascum: cūq3 perueneris illuc: vnge azahel in regem super syriā: et iesu filium nausi vnges regem super israel: eliseum aūt filium saphat: qui est de abel: vnges prophetā p te. Sz vbi[y] iesus nazarenus quem vnxit[z] deus spiritu sancto: sicut habetur in actibus ap. vnctus ē

tem. s. eternā: et ita ex eodē bono odore alij saluant et alij pereunt.
n ¶ Uite. i. dilectionis et bone opiniōis ducētis eos i vitā. s. eternam.
o ¶ Mortis. i. inuidie et male opinionis ducēts eos in mortē. s. eternā.
p ¶ Foris. si. viij. q. i. lz ergo. et. lxiij. di. plebs. diotrensis. et. c. nosse. et. c. vota ciuium. et. c. vlt. et de conse. dis. i. iubemus.
q ¶ Cortina. i. vt fidelis trahat isfidelem. xviij. q. i. iā nunc.
r ¶ Iuxta illud. euangelij vel dic iuxta illud. in canticis canticorum.
s ¶ Sicut se. i. ad id ad quod seipm hoc aduerbium sicut nō est sicutissimum: q2 ordinata charitas prius debet incipere a seipso. xxiij. q. v. si non lz. vnd pmo d3 ge facere elemosynā sibi: deinde proximo: de pe. di. iij. sane cauenduz. et. C. de seruí. pses.
t ¶ Illius. i. xpi.
v ¶ Caput viri. xxxiij. q. v. cuz caput
x ¶ Cōsecrare igi. hec benedictio dr ab epo: dū ōsecrat man9 psbyterorū: et sic cōmunis est hec bñdictio episcoporum et psbyterorum. xvi. q. i. §. ecce.
y ¶ Ubi. i. postq.
z ¶ Unxit. mystica fuit et inuisibilis vnctio christi. ij. q. v. ij. bis §. q2 nec i regez nec in sacerdotez fuit vnctus: vt i. q. vij. §. bis ita rūdetur.

a ¶ Extunc.i.ex tē pore christi.

b ¶ Personā capitꝭ i.xpī q̄ ē caput ecclesie.

c ¶ Differētia.qꝺ ostendit.xcvi.di. duo sūt.z.i.de maio.z obe.solite.

d ¶ In fronte.de conse.di.v.de his z.c.nouissime.z.c. manus in quibus habet significatio istarū vnctionum:

e ¶ In pectore.de ɔse.di.iiij.deinde. z.c.presbyteri.

f ¶ Reddere ratio nem.xl.xxxvi.d.§ ecce.ad fi.

g ¶ Simplex sacer dos.de ɔse.d.iiij.p sbyteri.

h ¶ Hāc.s.ɔfirma tionē in fronte soli epī ɔferunt.s.d.ō sue.quanto.vbi d hoc.ar.&.xcv.di.p uenit.vbi pbr̄teri chrismabāt in frō te.So.illud ɔcessū grego.dispēsatiue ad tēpus ꝓpter sc̄a dalū:vt ibi.ex sic ꝑ:alis sacerdos ni hil conferret.vt in c.quanto.

i ¶ Sacerdos.i.epūs r.q.vii.accusatio.

k ¶ Vicarij.lxviij. di.quoꝝ vices.

l ¶ In q̄.simplex relatio est hic sicut ibi:mulier salua/ uit q̄ dānauit: qm̄ alia fuit colūba q̄ detulit ramū oliue i archa noe: z alia q̄ descēdit sup xp̄s. dū baptizaret.

m ¶ Aliud quidē z sic colligit hic qꝛ aliū ordinē habu/ it in substantia oli leum z aliū hodie a?s videt.s etiam ecclia iudaizare i ?

n ¶ Pastorali.de ɔse.di.nullꝰ eps.z xlv.di.disciplina.

oleo pietatis pre consortibus suis:qui ꝯm apostolum est caput ecclesie:que est corpꝰ ipsius pricipis:vnctio a capite ad brachium est translata: vt princeps extunc[a] non vngatur in capite:sed in brachio siue humero vel in armo:in quibꝰ principatus congrue designatur: iuxta illud quod legitur factꝰ est principatus super humerū eius zc. Ad quod etiā significandum samuel fecit poni armū ante saul cui dederat locū in capite ante eos qui fuerant inuitati. In capite ꝟo pontificis sacramentalis est delinitio conseruata:quia personā[b] capitis in pontificali officio repsentat. ¶ Refert autem inter pontificis z principis vnctionem:qꝛ caput pontificis chrismate consecratur: brachium ꝟo principis oleo delinitur:vt ostendatur quanta sit differētiam[c] inter auctoritatem pon. z ꝑncipis potestatē. ¶ Quia ꝟo christꝰ fecit nos in sanguine suo deo nostro regnū z sacerdotes propter quod apostolus petrus ait: vos estis genus electū regale sacerdotiū iccirco in nouo testamento nō solum reges z sacerdotes[i] vnguntur: sed omnes christiani bis ante baptismū: sꝫ oleo bn̄dicto primū in pectore: deide inter scapulas: z bis post baptismū sꝫ chrismate sācto ꝑmū in vertice: demum in fronte[d]. In pectore[e] nanqꝫ baptizādus inungitur:vt per sancti spiritus donū abijciat errorem z ignorantiam:z suscipiat fidē rectā quia iustus ex fide viuit:inter scapulas z p spūs sancti grām excutiat negligentiā z torporem z bonam operationē exerceat quia fides sine operibꝰ mortua ē vt per fidei sacramētum sit mūdicia cogitationū. in pectore:vt p opis exercitiū sit fortitudo laborū. In capitis:quia fides per dilectionē ꝯm apostolum operetur. In vertice ꝟo baptizatus inungitur vt sit paratus omnipotenti de fide reddere rationem[f]: quia per caput intelligitur mens: iuxta quod legitur oculi sapientis in capite eius cuius superior pars est ratio z inferior ē sensualitas. vnde bene p verticē:que est superior pars capitis:intelligit rō:q̄ est supior pars mētis. In frōte vngitur baptizatus vt libere ɔfiteatur qꝺ credit: qꝛ corde credit ad iusticiā:ore ꝟo fit confessio ad salutē:memor eius quod dn̄s ait:qui me confessus fuerit coram hoībus zc. Ante baptismū ergo vngitur oleo benedicto:z post baptismum chrismate sancto quia chrisma soli cōpetit xp̄iano. Christus enim a chrismate dicitur:vel potius a xp̄o dicit chrisma: nō ꝯm nominis formā: sꝫ ꝯm fidei rationem. A xp̄o ꝟo xp̄iani dicunt tanq̄ vncti deriuentur ab vncto:vt omnes ɔcurrant i odorem illius vnguenti:cuiꝰ nomē oleū est effusum. Per frōtis chrismationē manꝰ impositio designat:que alio nomine dicit confirmatio:quia per eā spūs sanctꝰ ad augmentū dat z robur.vnde cū ceteras vnctiones simplex sacerdos[g] vel p̄sbr̄ valeat exhibere: hāc[h] nō nisi sūmus sacerdos[i].i.eps̄ dꝫ cōferre:quia de solis apl̄is legitur quoꝝ vicarij[k] sunt epī qꝛ per manus impositionē spiritū sanctū dabant quemadmodū actuū apostoloꝝ lectio manifestat. Cum audissent inqt apostoli qui erant hierosolymis: quia recepisset samaria verbum dei miserunt ad eos petrum z ioannem: qui cū venissent orauerunt pro ipsis: vt acciperent spiritū sanctū:non

o ¶ Propter historiam marcialis vnus de discipulis petri:quem posuit dn̄s inter discipulos:cū dixit nisi efficiamini sicut paruulus iste non intrabitis in regnū celoꝝ zc. quē postea petrus cum alio ad predicandū misit in germaniā:qui cum iret mortuus est: z redyt collega ad petrū:z petrꝰ ait:Accipe baculū z tangens eū: dic vt in noie domini surgat z predicet:z iuit z in.xl.die a tēpore mortis tetigit eum: z resurrexit z predicauit z ita petrus remouit a se baculū z dedit subditis. Designant aūt p baculū:que his versibꝰ cōprehenduntur. In baculi forma psul dat hec tibi norma. Attrahe p primū medio rege:punge p imū Attrahe peccantes rege iustos:punge vagātes. Attrahe sustenta stimula vaga morbida lenta.yinc.

p ¶ Mystica.qꝛ baculꝰ habet in sumitate recuruationem:q̄si ad trahendum.qꝺ non est necessarium in romano ponti. qꝛ nullus ab illo diuertere potest finaliter quia ecclesia nō potest eē nulla.xxiiij.q.i.pudenda.in fi.vel quia per baculum designat coertio siue castigatio: iō alij pōtifices recipiūt a suis superioribꝰ baculos: quia ab homine potestatē recipiunt romanus pontifex non vtitur baculo quia potestatē a solo deo recipit.

Aſtoralis.pmitti. Ad hoc nō videt̄ reſpōdere. Sȝ dic ꝙ anteꝗ̄ ſuppleant̄ iſta:miſtrare nō dȝ.lḡ.d.ſol licitudo:ꝛ ſat̄ videt̄ reſpōdere ex eo ꝙ dicit lr̄a ſup pleriſq̄ nō dȝ actū cū aliqd ſupeſt agendū.vij.q.i. illud.ꝛ.c.nihil.ꝛ.C.ad ſil.l.pe.in fi.

us ponit.vt di.c.c.diaconus.

k Ab aplis.apli eni cū ď pcepto ſ.i ſpūs paulū ꝛ bar nabā mitterēt ad euāgeliū pdicādū gētib⁹:man⁹ eis im poſuerūt.ꝛ iō ritu introducto ab aplis:pſbi̇̄ris ꝛ diaconi b⁹ man⁹ iponit̄.vt dȝ.lxxv.di.ꝙ die dñico.ſitr ordiatio epo꞉ ſiue ꝯſecratō ab aplis.ſ.petro ꝛ iacobo ꝛ ioāne in troducta ē ꝛ eāꝫ formā ſucceſſor⁹ lr̄a.di.p...

b Impoſitione. quaȝ ſolus eps̄ facere pōt dia conib⁹.xxiij.di. diacon⁹ Sȝ ꝯ̄.xxiij.di.ſubdiacon⁹ vbi dȝ ꝙ ſubdiacon⁹ nō recipit man⁹ ipoſitio nē:ꝭ illud caplm loqͥ ď ipoſitione man⁹ ꝯſecra toria q̄ nō daꝫ ſubdiaco no:ꝭ hec ipoſitio man⁹ ē q̄dā bn̄dictō ſic accipit̄ lxix.d.qm̄.ꝛ.i.q.i. man⁹

c Iteradū.ꝛ ſacrm̄ nō dȝ iterari:ne ſacro fiat i iuria.de ꝯſe.di.iiij. oñdi tur.ꝛ.i.q.i. qḋ quidam.

d Supplendū.ſi.ꝫ.c. pri.circa pn̄.ꝛ.i.q.i.ꝭ.ec ce.ꝛ.ſ.e.presbyter.

e Nobis.exhuman dos.ꝑpter ꝭ corpa exhumari nō debent:qꝛ illis nō nocet talis ſepul tura:dūmō al's boni fue rint.ſ.de ſepul ſacri .ꝛ.x iij.q.ij.aie defūctor.

f Benedici. Indumē ta ꝑpterea iteruȝ bn̄dici nō debēt:ꝗ̄ ſemel ꝯſe crata ſūt.ꝛ ꝭ fuit dubita tio qꝛ veſtimēt̄ eccl'ie aliq̄ ꝗ̄ ſacti hoīes vti nō de bēt.ď ꝯſe.di.i.veſtimēta ꝭ veſtimēta ꝑpterea nō polluuntur.

g Altaria.iteȝ ꝑpter ꝭ recōſecrari nō debēt de ꝯſe.di.i.ſi motū.ꝛ.c.eccli is.qꝛ ꝑpt̄ ꝭ nō ſūt execra ta ſicē nec eccl'ia: lȝ pollu atur ſanguine.ď ꝯſe.d.i. eccleſijs.

h Reſbyt̄. ordinant̄ man⁹ pſbi̇̄ri ꝛ dia coni chriſmaꝫ liqre pun gi nō debēt.vt.xxiij.d. p̄ terea.

i Impoſitionē.ſacerdo tib⁹ ꝛ diaconib⁹ man⁹ i ponit̄.xxiij.d.quādā.ꝛ eoꝝ ꝯſecrō ſimil' eſt.xvi. q.i.ꝭ.ecce euidenē.ꝭ diſ ferētia ē qꝛ eps̄ ꝛ oēs p̄ſbi̇̄ri ... ſup ca put ... man⁹ ... pſbi̇̄ri.cū ... diacono vō ſol' eps̄ man⁹ ſup caput illi⁹

dum enī in quenꝗ̄ illoꝝ vene rat:ſed baptizati tm̄ erant in nomine domini ieſu: tunc im ponebant manus ſuper illos ꝛ accipiebant ſpiritum ſanctuȝ cuius aduentus per vnctiōis miniſterium deſignatur:quia columba in qua ſpiritus ſan ctus ſuper chriſtum in baptiſ mo deſcendit ad veſperum in catacliſmo reuertens ramū ret tulit virentis oliue: cui⁹ vtiꝗ̄ ſacramentum dauid prophe ta prenoſcens exhilarandam faciem in oleo predicauit.

¶ Vngitur preterea ſm̄ eccle ſiaſticum morem : cum conſe cratur altare cum dedicatur templum cum benedicitur ca lix:non ſolum ex mandato le gis diuine:verum etiam exē plo beati ſilueſtri: qui cum cō ſecrabat altare: illud chriſma te perungebat. precepit enim dominus moyſi vt faceret ole um vnctiōis: de quo vngeret teſtimonīj tabernaculum ꝛ ar cham teſtamenti mēſamꝗ̄ cū vaſis. ¶ Verum vnctionis ſa cramentuȝ aliud[m] quidem ef ficit ꝛ figurat tam in nouo ꝗ̄ in veteri teſtamento.vnde nō iudaizat eccleſia: cum vnctio nis celebrat ſacramentū ſicut antiqui mentiuntur: qui neꝗ̄ ſcripturas:neꝗ̄ dei nouet vir tutem. ¶ Monemus igit̄ vt illum in ordinandis presbyte ris ꝛ conſecrandis epiſcopis morem ſerues:ꝛ facias obſer uari:quē apo.ſe. obſeruat:ꝛ in fra. Licꝫ romanus pōtifex nō vtatur baculo paſtorali[n]:tum propter hiſtoriam[o] : tum pro pter myſticam[p] rationeȝ:tu tm̄ ad ſilitudinē alioꝝ pontificuȝ poteris eo vti.

De ſacramentis n...

Anno.tertius.

Aſtoralis : ꝛ infra. Preterea nos con ſulere voluiſti:an p mitti[a] debeat mini ſtrare : qui ſine impoſitione[b] manuum fuerit ad ordinem ſubdiaconatus aſſumptus et ſi confirmationis ſacramentū i eo debeat iterari: qui per er rorem fuit non chriſmate:ſed oleo delinitus. Ad quod bre uiter duximus reſpondendū ꝙ in talibus nō eſt aliquid ite randum[c] ſed caute ſupplen dum[d]:quod incaute fuerat p̄ termiſſum. Honorius ter tius archiepō londoñ. ꝛ eius ſuffraganeis.

A Nobis humiliter que ſiuiſtis:quid fieri debe at de mortuorum corporibus qui tp̄e ſciſmatici ꝛ reprobi vualdemarij a ſciſmaticis ſūt ſepulti:ꝛ de indumentis ſacer dotalibus: quibus cuȝ necnō de altaribus in quibus degra dati presbyteri celebrarunt. ¶ Nos autem inquiſitioni vr̄e breuiter reſpō.ꝙ nō credim⁹ ob hoc dumtaxat ſepultos hu iuſmodi exhumādos[e]: aut de bere indumenta talia iterum benedici[f] vel reconſecrari al taria[g] ſupradicta. Grego. non⁹ archiepiſcopo londoñ.

P Reſbyter ꝛ diacon⁹: cū ordinantur[h]:manus im poſitionē[i] tactu corporali ritu ab apl's[k] introducto recipiūt: qḋ ſi omiſſum fuerit nō eſt ali quaten⁹ iterandum:ſed ſtatu to tempore ad huiuſmodi or dines ꝯferēdos caute ſupplē dū[l] qḋ per errorem extitit pre termiſſum. ſuſpenſio[m] aūt ma nuū dȝ fieri:cum oratio ſuper

l Supplendū. ſ.e pa...alis.

m Suſpēſio.qñ eps̄ icipit orōnē ad bn̄dicēdū ſacerdo tē:tc̄ pſbi̇̄ri oēs q p̄ mo tāgebāt caput debēt eleuare ma n⁹ ita ꝙ ñ tāgāt ca put ordinādi: qḋ ex ipo fctō meli⁹ p̄ ꝗ̄lit ďbeat fieri: ꝗ̄ aliq̄ iure exp̄mi ſic ſ.ď o...aplis.ꝛ q̄ dā ſūt q̄ meli⁹ pñt itellectu pcipi ꝗ̄ lo cutōe exp̄mi.ff.de ſolu.ratū.ꝭ.rē ra. ha.q̄ eni.ꝭ.iulia⁹.

n T filij.ſupple ſtatoris.

o Ex fōnica tōe.ſi.ꝫ.ď elec.cū i cū.ꝛ.ſ.ď ſer.ñ ord. ꝯſuluit.ꝛ.xxv.q.ij de inceſtis.

p ¶ Prelatōeȝ.ſic.ſ e.c.vl.ſine diſpēſa tiōe ſe. apoſ.vt ibi.

q ¶ Neꝗ̄ hui.ſ. ď ſer.nō or.cōſulunt.

r D pniam.ta L cito.ēt iō nō valuet lr̄e.ꝫ. ď re ſcrip.ſup lr̄is.ꝛ.xx v.q.ij.ꝛ ſi legibus.

ſ ¶ Miniſtrauit. nullo medio: qꝛ ſi media pſōa itcrue niſſȝ ſec⁹ eēt.ſ.e.ex trāſmiſſa.ꝛ.c.ad ex tirpādas.tc̄.n.ſi fu iſſȝ legitim⁹:licite poiſſȝ ibi miſtrare ꝛ alibi al's ñ.ſ.e.c.ſi.

t ¶ Nō obſtāt̄b⁹. qꝛ ipetrate ſūt taci ta veritate.ſi.ꝫ.de eta.ꝛ.q̄l.eā te.ſecuſ ſi ex certa ſcia illū recipi mādaſſet:et ſic ē ar.ꝙ nō ſep̄ ē

obediendum lřis siue mandato pape: arg. ff. de rescrip. si quando. ⁊ c. ṗdicto, cum te.

v Presentium. in paternis. idem iuris est de alijs. j. e. c. vlt. vnde supple maxime.

x Patiaris. nisi hēant illas p dispēsationē aplice sedis j. eo. c. ex tua. ⁊ c. pe. ⁊ vlt. ⁊ idē ē si fuit p̄rem⁹ vicari⁹ j. e. ꝑiliter⁹. als ex pellant ⁊ alijs idoneis conferantur. j. e. c. vlt. ꝺ hac ma ꝛia dicet. j. e. c. vlt.

y Conquerēte. m. clerico. q p̄ntat⁹ erat a p̄rono ecclie: ⁊ iste. r. molestabat eū sup illa ecclia i q̄ pat eius nullo medio ministrauerat.

z Notoriū. q̄ui dicat aliqd notoriū eē hēs. j. de coha. cle. ⁊ mu. c. vl. q: si ibi ministrauit ñ pōt eē nō notoriū. ff. ꝺ transla. pla. quanto.

a Amouere. cū nō ostendat dispēsationē ap. se. vt. dictuz est. ff. e. c. pri. ⁊ idem hic dicas.

b Veniens. ministrauit: maxime. j. e. c. vlti. ex quo nō ē legitim⁹

c Innotuerit. s3 q̄liter potuit ei innotescere. Rñ. si ipse fuit ei ꝯfessus: q̄ ipm examiauit. xx ij. q. v. hoc vō. vel dicas inotuit quoq̄ mō. ff. ꝺ acqui. ru. gdā decedēt. §. vl. ⁊ si ep̄s hec sciebat nō tenebat ei dicē q: ꝗ [illegible] certio ꝛari nō debuit. ff. de acq. ⁊ vēl. [illegible] proba bit [illegible] epc. [illegible] gat [illegible] debet pbare. ff. ꝺ pba. verius. ⁊ lxxxij. di. p posuit. Sed ꝑsumptio est ꝯ epm: q ipse sciuerit q cū examinauit vel fecit examinari. xxiiij. di. qñ ep̄s. ⁊ p̄sumit q nihil omiserit de contingentibus. xi. q. iij. absit. ⁊ ff. ꝺ [illegible] accepimus. vnde vr̄ q ipse debeat probare se [illegible] si innotuit ponitur. ff. de rescrip. cū cōtingat.

d Restituas. quia quod benigne contulit fraudis cō [illegible] non debuit re. [illegible] ff. de edi. edic. ad res dona

caput effundit ordinandi. vel non

Ex concilio picta.

Et filij[u] p̄sbyteroꝝ ⁊ ceteri ex fornicatiōe[v] nati ad sacros ordines nō ꝓmoueant: nisi aut monachi fiāt: vel in cōgregatione canonica regulariť viuētes ꝓlationez[y] vō nullaten⁹ hēant: sed neq̄[q] hui nisi a dñis suis libertati donēt. Alex. iij. lincoñ. electo.

Ad presentiā nostrā accedens. r. p̄sbyter: tacito[t] q eēt filius sacerdotis impetrauit a nobis vt i ecclia: in qua pater ei⁹ ministrauit existeret capellanus. Jdōq3 mandamus q̄tenus si tibi constiterit: q memoratus. r. sit in sacerdotio genitus: ⁊ q pater i eadem ecclia ministrauit[t]: nō obstantibus[t] ṗdictis lr̄is nr̄is ipm amoueas ab eadē. Idē.

Presentiū auctē iubem⁹: vt filios sacerdotū in ecclesijs paternis[v] ministrare: vel eas qualibz occasione obtinere nullatenus patiaris[x]: sed ipsos ab ecclesijs in quib⁹ patres eorum ministrasse noscuntur: studeas penitus amouere. Idem vigorneñ. epo.

Conquerente nobis. m. clerico[y]: ⁊ infra. F. t. mandamus: q̄tenus si publicū est ⁊ notoriū[z] p̄ez. r. clerici habuisse i ṗdicta ecclia ꝑsonatū filiū ei⁹ ibidē ministrare aut eiusdē ecclesie ꝑsonatum hēre nullatenus patiaris: ⁊ si iā in stitutus est ibi: eum inde non differas amouere[a].

Idem londoñ. episcopo.

Veniens ad presentiam nr̄az. n. clericus nobis proposuit: q cum illum ad capellam sancti. l. quā ei cōcessisti in p̄sbyterū ordinasses: ip3 ea postea spoliasti eo q pater eius in ꝑscripta ecclesia ministrauit[b]. Ideoq3. f. t. mādam⁹ quatenus si tibi innotuerit[c]: quādo eā sibi dedisti q pater eius p̄sbyter in dicta ecclesia ministrasset: ipsam ei restituas[d]: ⁊ in pace dimittas amoto alio siquem instituisti forsitā i eadez. Uerum si hoc ignorās fecisti: ex quo ad ecclesiam ipsam eum in p̄sbyteruz ordinasti[e]: eā sibi restituas: donec in alia ecclesia sibi ꝓuideas: vñ honeste valeat sustētari. Idē exoñ. epo.

Proposuit nobis. r. latō p̄ntiū: q cū ad eccliam de saleb. a domino fundi fuerit p̄ntatus: tu curam animarum noluisti sibi committere: pro eo q esset filius sacerdotis. Ceterum quia indignum est vt ip̄e post q̄ est in subdiaconum ordinatus: omnino debeat eccl'iastici beneficij prouisione carere[f]: mandamus: quatenus aliquem honestū p̄sbyteꝝ cū assensu[g] eiusdē clici īuenire studeas: q ecclie ꝓuiat

tas. vi. ⁊ de pe. di. i. quantūlibet. ⁊ xxij. q. ij. nō enim. ⁊ xvi. q. ij. visis. Sed nōne pōt ep̄s ꝯ factum suum venire: si est illicituz ita vr̄. xxxv. q. ix. q quis cōnusit. ⁊ ff. ꝺ elec. nosti. ⁊ j. de re. ec. nō alie. sigs p̄sbroꝝ. ⁊ C. de euic. si tibi liberā. sed hoc ꝑcipit i odiū epi: q talem scienter elegit. si. j. ꝺ cle. cōiuga. diuersis fallacijs ⁊ in hoc fac papa grāz huic sacerdoti: vt ille ep̄s decetero tales nō ꝓmoueat: ⁊ cum ignorauerit ipsū fuisse talē: toleratur i eadez ecclia de grā. s. quousq3 ꝓuideat ei in alia ecclesia: ⁊ sic i ꝑmo casu pp culpaz epi dispensat cū eo papa: in alio casu toleratur ad tempus.

e Ordinasti. Arg. ff. l. di. ex penitentib⁹. ⁊ lxxxi. di. sigs siue. Cōtra ħ fit ex dispēsatione: vt dixi. Nunqd interim ē p̄latus. ita ⁊ habebit oia. ff. ꝺ bo. pos. l. ij. S3 ꝯtra vr̄: q nō sit ꝑlatus. platura. n. ad tp̄s dari non pōt. lv. dis. ꝑcepta. sicut nec hereditas tpalis. ff. ꝺ adop. si tibi. ⁊ ff. ꝺ here. insti. hereditas. ff. de re. iu. actus legitimi. sic nec libertas. ff. ꝺ manu. testa. libertas. ff. de pe. cu. questitum. §. ij. sed ħ intelligitur fieri de mādato domini pape: als non esset prelatus.

f Proposuit nobis. carere. ⁊ ita est hic arg. q qui habet ordinē debeat habere benefici um. lxx. di. c. i. ⁊ ij. ⁊ j. de ꝓben. ep̄s. ⁊ i. q. iij. sigs obiecerit.

g Cum assensu eiusdem. sed quare requiritur assensus illius ⁊ nō patroni contra illud. lxxiij. dist. principali. ⁊ c. sequenti. p. dixit: q patronus eligit solum prelatum: ⁊ iste subdiaconus erit prelatus: ⁊ ido consensus eius exigebatur. j. de turcp a. pcstulasti. vel supple ⁊ patroni consensus principaliter. vel dicas melius: q sacerdos erit prelatus: vt dicebant lau. ⁊ vincen. ⁊ subdiaconus toleratur ex dispensatione: ⁊ ideo consensus patroni debet requiri principaliter: ⁊ patronus presentabit presbyterum de assensu clerici: ⁊ isti equaliter habebunt bona ecclesie ⁊ hoc qd dicitur de isto. r. pon⁹ crede dictū ex dispensatiōe q̄z de iure: q: ex eo q dic idignū ē vt ip̄e ⁊c. q: sacerdos dz hēe ꝺ iur

administratione: et fm h satis vr q clericus sit plat9 ex dispensatione pape: vt dixit. p. sacerdos erit fuitor eccl'ie: qd innuit illa lra: q ecclesie fuit. et c. qd satis videt: s er litera pon9 colligit: q psb: sit platus q clericus: ex eo qd dicit solus psbr: et ex eo q dicit sine ministri suffragio. et e arg. q clerici pnt habere prebendas distinctas et diuisas.

b Solus. ar. q eccl'ia dedicari nō dz: nisi tātū assignet eidē q duobus sufficiat. ar. vij. q. i. illud et. lxxxi. di. i oib9 d ꝯ. di. i. h quoqz statutū. et c. nemo. et. i. q. ij. placuit.

c Ex transmissa. media. Nō q nomen heredis primū signt non vlteriorē: sz nō semp h i qbusdam spēb9. ff. d v. sig. sciēdū vo. C. de pe. l. bonor. Ar. ꝯ. C. d here. insti. l. vlt. vbi dr q heres heredis testatoris e heres. et C. d leg. i ānalib9. ff. d v. sig. heredis. ff. de lib. et posthu. l. i. So. regulare e vt p mltas successiones accipiat nom heredis: vt in pdicta. l. sciendū. et ꝯria spālia sūt et si iste gu. fuit legitim9 nulla dispēsatio e necessaria: ex quo media intercessit psona: vt dicit hic in fi. et hic nō dr: q non fuerit legitim9. h.

d Obseruato. i. nō ppter hoc min9 obseruat decretū illud: quo phibent filij succedere i pr̄nis eccl'ijs: vt. s. e. pn̄tū et i eccl'ia successio eē nō dz. viij. q. i. apostolica.

e Successionē. Nota q hereditaria successio i filijs et ēt i hoib9 eiusdē loci cōsideratur. i. de iurepa. consuluit. et. i. de insti. ad decorem. et. i. de deci. ad hec.

f Constitutus. spoliauit. qd de iure fieri non potuit. xvi. q. i. laici. et c. ꝯ sanctorum. nec etiam in hominib9 clericoz laici hūt ptātem. xxiij. q. viij. scire. et. xij. q. ij. ecclesiarum.

g Eiectus. Sed cum iste fuerit spoliat9: debuit restitui simpliciter antēqz cognoscatur de iure suo. i. ꝯ ste resti. spo. i lris. et c. item cum qs. et c. ex conquestione. sed hoc iō fit: q mādat papa inquiri: q: non agebat ipse poss ssorio sed petitorio et possessorio: qd pz ex t: sa litera in principio: q: dixit se canonice institutum et fuisse postmodū spoliatum: et iō de vtroqz mandat inquiri. sic. i. de resti. spo. accepta: al's si simplr petiuisset restitutionē: restitut9 fuisset sine cause principalis cognitione.

h Perpetuus. nō q licz pater tpalis vicarius fuerit: tñ nō videtur impedimentum prestare filio: q: cum pater nullum habuit titulum vel ius in re: cessat ius successionis. Itē si pa

supradicte: ita q pfatus. r. medietatē oium bn̄ficioꝝ pdicte eccl'ie eidē i suo ordine seruiē do pacifice debeat obtinere. nō eni solus[b] psbr missarū solēnia vl' alia diuina officia potest sine mīstri suffragio celebrare. Idem archiepo cant.

Ex trāsmissa[c] cōquestiōe g. clerici pcepimus: q ad abbatis de castris pn̄tatione i quodā bn̄ficio ecclesie de b. eū i pn̄ti recipe distulisti eo q pr ei9 in pfata eccl'ia ministrauit: quo defuncto media intercessit psona cui predictum bn̄ficiū ē collatū. Iōqz mādamus: qtenus si ē ita: pnoiatuz gu. ad pfactū bn̄ficiū admittere nō postponas: nō iō minus obseruato[d] aplici rescripti decreto qd successionē[e] i eccl'ia dei hereditariam detestatur. Idem vigor. episcopo.

Constitut9 i p. n. g. clericus supplici insinuatiōe mōstrauit: q cum capellā de stortofi. canonice fuisset adept9: et eā plib9 annis pacifice possedisset. r. miles ipsuz ea sine iudicio spoliauit[f]. Cumqz memoratus clic9 ex inde apud te deposuisset qrelā: obiectuz fuit ei: q pr su9 i capella ministrauit eadē: et. j. Fraternitati tue mādam9: qten9 si constiterit: q idē cleric9 a capella fuerit pdicta p potētiā laicalem eiect9[g]: et q pr ei9 pfate capelle psona seu ppetuus[h] vicari9 nō fuerit: licz in eadē nomīe[i] eiusdē. g. qñqz ministrauit: ipsā sibi cū redditib9 pceptis[k] restituere non omittas. Idem ebor. archiepo.

Ex tua nobis pte ē ppositū q cū olī ad tuā cōsultationē[l] sup filijs sacerdotuz tales a nobis lras recepisses: vt eos posses in eccl'ijs: qs patres eoꝝ nullo mediāte possederant sustinere: quos probate vite et sane cōuersatōis cognosceres: vel quos lōgo tpe illas tenuisse ꝯstaret: qdaz ad iudices lras ipetrauerūt: vt si ꝯstaret eos[m] eē filios sacerdotū vel clericoꝝ: q i pprio ante eos eccl'ias tenuerūt: sup his imponat eis ap. ces. silentiū et eccl'ias istas ipsis[n] assignēt q uis i eis se ostēdere nequeāt[o] p epos istitutos. Sup quo f. t. rñ. q si p priores lras: cū aliqbus clericis dispēsasti: dispensationē tuā posterioꝝ lrarū intuitu nolum9 irritari[p]: alios vo clericos laice donationis[q]

ter fuerit platus: filius potest ibi esse canonicus de legitimo mrimonio natus. i. e. ad hec. Cōtrarium vr dicere j. e. ad abolendā. et ibi de hoc dicetur.

i Nomine. si pr ministrauit ibi nomine filij: pz q fili9 erat platus: q: is ēt possidet: cui9 nomine possidet. ff. de acq. pos. qd meo. i sti. de iterd. §. possidere. i. d resti. spo. cum venisset. i. de pscrip. si diligēti.

k Perceptis. vl ēt q pcipi poterūt j. de resti. spo. grauis. vbi de hoc.

l Ex tua. cōsultationē. ipro prie ponit: q: cuz respondet cōsultationi ius cōe ostēditur p responsionē: ex. j. de voto et vo. re. ex multa. et iō expone cōsultationē. i. supplicatōnem: q: indulgentiam ꝯtinet hec decre. et hoc pz ex eo q dixit. i. dispensasti: et dispensationem. et probatur hoc. j. e. c. pe. et vl. nā papa tm̄ cū talibus dispensat: vt ibi dicit.

m Eos. s. cū qb9 fuerat dispensatū.

n Ipsis. ipetrantibus.

o Nequeant. h iō dicit: q: de grā ipsi obtinuerūt literas p istis eccl'ijs obtinendis. et ex hoc pz q eccl'ias licite retinere nō poterant p solā cōcessionē epoꝝ: ex quo papa mandat eos remoueri: et est verū. j. e. c. vlti.

p Irritari. ergo dispensatio semel facta non est reuocanda amplius: sicut nec iniurie remissio. xxiij. q. iiij. si illic immo beneficium decens est esse mansurum: in auc. cō sti. que digni. ii. a pa. §. illud quoqz. colla. vi. deus enim dona sua multiplicat de pe. di. i. quantūlibet. et. j. d scisma. fraternitati.

q Donationis. i. q. vij. siquis omnem. i fi. immo suspendi debent clerici et communione priuari qui ecclesias recipiunt de manibus laicorum: et laici sunt excommunicandi. i. de iurepa. preterea. cum ipsi tale ius possidere nō possint. s. de elec. sacrosancta. et c. massana. nisi in capella: vbi patronus habet tm̄ ius presentandi. j. de iurepa. a nobis. c. q autem: et. c. cū aūt. et. c. pastoralis et nō ius conferendi. j. e. c. vlt.

r Quoniā.excludatis.ʒ.e.presentium.ꝛ.j.e.c.vlti.
t ¶ Ulterius.ꝛ ita loqͬ de illegitimis: ꝛ sic in preteritis nec in aliqua institui debent.vt.j.e.c.vlti.
t ¶ Manifestū. Et ita habes ꝙ in manifestis ꝛ notorijs ordo iudiciarius nō est obseruandus.ij.q.i.manifesta.

quem talis cohabitatio filium demonstrat: ꝗ fuit in possessione filiationis. C. de suis.ꝛ.le.li.l.iiij. sed si non fuit natus de tali: qualiter probabit. Rñ. ex eo: ꝙ ille vocabat illū filiū: ꝛ ille appellabat eum patrem: ꝛ cōiter habebatur ꝛ nominabatur filius.j.de pba.per tuas.ꝛ ex dilectione sola discernit

ꝛ.c.q̄ lotbari⁹.j.ꝺ ap.cū sit romana. in fi.ꝛ.C.de accu. ea quidē.ar.ʒ.ij.q.i.de⁹.cōpetens.ꝛ.j.de diuor.porro.et ʒ.de elec.bone.

v ¶ Ad extirpandas.filij presbyteroꝝ vel ēt nepotes vl' iferioꝝ qlibet: quoꝝ est ius succededi: ar. isti. de here.q̄.ꝛ o.f.§. sui.i collateralib⁹ nō ꝓhibet: ar.j.ꝺ eff.dele.et pte.et qlibet repellit: q ꝗ si iure successiōis ecclesiam sibi vendicare intēdit: qꝛ ibi nō hꝫ locū successio.ʒ.e.ex transmissa in fi.ꝛ.viij. q.i.apostolica.

x ¶ Uicarū.perpetui.s.ʒ.e.cōstitut⁹

y ¶ Media.ʒ.e. ex transmissa.

a ¶ Amouere.etiā si sint de legitimo mřimonio nati videat locū hře successio.viij.q.i.apłica.sec⁹ si media psona itercessisset: qꝛ ꝺ iure cōi ibi ꝛ alibi possent pfici cū sint legitīe nati

b ¶ Ad hec.legitimo.j.e.ad abolendā.Ar.ʒ bm vnā lecturam: sed

intuitu i ecclijs sine auctē pō. sui instituti aut istitutos remanē auctē ap.ꝓhibemus. Idē canł.archie.ꝛ eius suffra.

Quoniā ē sacris canonibus ꝓhibitū: ꝛ.j. pcipimus: qͣten⁹ si manifestū ꝛ publicū fuerit pres i ecclijs psonatus gessisse: filios ab eisdeꝫ si ꝛ eas adepti sūt penitus excludatis[t]: nec ad earū gubernationē vlteri⁹ assumanł.nolumus.n.vt cā i iudiciū deducał: vel testes ēt admittātur: si hoc manifestum[t] existat.

Idem canł.archiepiscopo.

Ad extirpādas[v] successiones: ꝛ ifra.F.t.mādamus: qͣten⁹ siq filij pſbroꝝ ꝓuincie tue teneāt ecclias: in qbus pres eoꝝ tāq̄ psone vl' vicarij[x] nulla psona media[y] ministrarūt eos siue geniti sint i sacerdotio siue nō: ab eisdē ecclesijs nō differas amouere[a].

Clemens cassel.archiepō.

Ad hec ex pte tua nřis ē aurib⁹ relatum: ꝛ.j. Nō a nobis tua.f.r.an a pōtificib⁹ gñati valeāt ad sacros ordines promoueri: si scia fuerint ꝛ moꝝ honestate ꝓbabiles: sciat.f.t.ꝙ si ex legitimo[b] sint mřimonio procreati: nec

aliud canonicum obuiat: licite pñt ad sacros ordines ascēdere: ꝛ i eisdē ecclijs i qb⁹ p̄sunt vl' p̄fuerūt genitores eoꝝ bñficiū obtinere[c]. Idem.

Ichael pſb: ꝺ sancto Agēmano trāsmissa nobis cōquestione mōstrauit: ꝙ cuꝫ ecclesiā sci.j.de toroñ. tue dioc.canonice sit adept⁹.m.fili⁹ ātonij: q ꝓrio añ ipi⁹ eccle habuit psonatū: ad se vicariā ipsi⁹ asserit ptinere: ꝛ ifra.f.t. mādam⁹: qͣten⁹ si ꝯstiterit[d] tibi ipsū.m.fuisse filiū antonij qui eiusdē eccłie habuit primo[e] psonatū: ei sup eadē vicaria ppetuū silentium imponere nō postponas. Idem.

Litteras: ꝛ ifra. Intelleximus: ꝙ.b.i sacerdotio genitus ꝺ vxore legitima[f] natus ꝛ cōcept⁹ affectauit a puericia ministrare dño in officio clericali. Ueruꝫ licet a filijs[g] paterna incontinentia modis omnibus propellenda noscatur: si tñ aliter dignus inuēt⁹ fuerit: pmittimus ipsum ordinari[h] i clericū ꝛ ad ecclesiasticū bñficiū: vñ cōmode sustētari valeat promoueri. Inno.iij.

Cum decorem domus dei: ꝛ infra. Filijs cano

quis: cui⁹ filius approbetur.j.de psump.afferte.sed videtur ꝙ talis ꝺ nominatio non probꝫ illum filiuꝫ: qꝛ contrariā admittit ꝓbationem.C. de proba.non nudis.C. de testa.neqꝫ pfessio.ff. de inoffi.testa.si instituta.§.i.bū statur nominationi per illam decre.p tuas i fi.nisi expresse cōtrarium probaretur: vt dicunt illa vltima iura.

e ¶ Proximo.ʒ.e.ad extirpandas.

f ¶ Litteras. legitima. ducta ante sacros ordines susceptos: qua postea vti non licuit.xxxi.di.ante triennium.et xxxij.di.placuit.quia ꝓmissa cōtinentia siue castitate postea fuit ꝓmotus.vnde postea vti vxore non licuit.lxxxij.dist. eps benedictionem.ꝛ.xxxij.di.seriatim.j.ꝺ cle. coniuga.sane.ꝛ.j.de cōuer.coniu.coniugatus. ꝛ ideo de iure non potuit promoueri.

g ¶ A filijs.hic vult dicere: lꝫ a filijs ꝛc.t.lꝫ filij sint repellendi.propł paternam incōtinentiā: tamen si al's boni ꝛc.

h ¶ Ordinari.sed nunquid per hoc dispensat tm̄ cum eo in minorib⁹ ordinibus. Argu.ꝙ sic:

illud maxime quod est ibi tenetur compatiue: al's illegitimus filius simul cum pře in eadem ecclesia esse non debet.j.e.cum decorem.

c ¶ Obtinere.ꝛ ita potest filius legitimus i paterna ecclesia simul cum patre beneficium obtinere: ar.j.e.cuꝫ decorem.a contrario sensu in verbo illegitimus sed in patrono beneficio sine dignitate succedere non debet. viij.q.i.apostolica.ꝛ.ʒ.e.constitutus.ꝛ.ʒ.e.c.ꝓri.

d Michael constiterit.sed quomodo poterit hoc constaret: si ipse negauerit se filium fuisse illius. Rñ. si natus fuit ex illa: quam tenebat secum publice in domo.ꝓ concubina: presumitur enim filius illius: sicut aliquis presumitur filius: qꝛ natus est in matrimonio: qꝛ pater is est: quem nuptie demonstrant.ff.de in ius vo. quia mater.ꝛ ita presumptiue talem dicimus filium:

quia promissio in genere mediocritatem respicit.ff.de aur.ꝛ ar.le.l.qui lancem.ꝛ.ff.de le.i.legato.ꝛ.C.communia de le.l. vlt.§.sed.ꝛ siquis.ꝛ.ff de le.i.apud iulianum.§.scio ꝛ.C.de dona.siquis argentum.§.simili quoqꝫ.a simili dispensatio in genere respicere debet tm̄ minoritatem: arg.ff.de le.iij.nummis.argu.contra.ʒ.de transla.capitulo vltimo.ꝛ.ff.de consti.prin.beneficium.ꝛ.j.de verbo.signi.olim.j.de dona.cum dilectus in fi.ꝛ op.argu.j.de simo.c.vltimo.sed tutius est tm̄ intelligere ꝺ minoribus: quia sic papa sensisse videtur: ꝛ nos ita sentire debemus: argu.ʒ.de rescrip.super litteris in fi.ꝛ.j. de preben.c.vlt.

i Cum decorem.illegitimus. Sꝫ legitimi bene possunt eē in ecclijs: in quibus presunt patres eoꝝ.ʒ.e.ad hec. Sꝫ ʒ.j.e.c.pri.vbi legitimi prohiberi videntur bm vnam lecturā illius aduerbij maxime: ꝛ ei standum est.

nicoꝝ prebendas in eisdē ecclesijs conferri non sinatis: quarū sūt canonici pr̄es eoꝝ: cū indecorum sit: vt in altaris officio illegitimus filius ipu dico patri ministret: i quo vni genit⁹ dei filius eterno pr̄i ꝓ salute humani generis victimatur[a].

Idem i concilio generali.

Ad abolendā[b] pessimā: q̄ i pluribus iolenit ecclesijs corruptelā: firmit̄ inhibem⁹: ne canonicoꝝ filij: maxime spurij[c] canonici fiāt i secularib⁹[d] ecclīijs: i qbus instituti sūt pr̄es eorū: ⁊ si fuerit ꝯ̄ ꝑsumptū decernim⁹ nō valere[e] q̄ vero tales vt dictū ē: canonicare ꝑsūpserint a suis bn̄ficij suspendantur.

Honorius tertius.

Dilectus fi'i'us. G. prepositus sancte. m. trāsmissa nobis petitione mōstrauit ꝙ cum virgilius ꝑsbyter quādā ecclīam curā aiarū habentē quā nullo medio[f] habuit pr̄ eius: obtineat: ipsum monuit: vt resignaret eandē: sed idē asserens: ꝙ gu. remeñ. archieps̄ tunc ap. se. le. dispensauit cū eo: id efficere ꝯ̄dicit. Quocirca mādamus: quaten⁹ nō obstante[g] dispensatione aliq̄: que a se. ap. nō manauerit: q̄d canonicum[h] fuerit appellatione postposita statuatis. Grego. ix. turoñ. archiepo.

a ¶ Victimatur. s. de sum. tri. c. i. §. vna vero.

b ¶ Ad abolendam. filij. s. legitimi.

c ¶ Maxime spurij. Si istud aduerbiū maxie ponit̄ ꝓ tm̄: tunc legitimi pn̄t institui: vt. s. e. ad hec. si itelligas ꝓprie tunc nec legitimi sūt instituēdi i ecclīijs i qbus sūt instituti patres eoꝝ: multo min⁹ et spurij: q̄d satis vr̄: ⁊ ita corrigit̄. s. e. ad hec. de spurijs nulla dubitatio erat. cū illi eēnt ꝓhibiti ꝑ multa alia iura: vt. s. e. c. i. ⁊. j. de ser. nō ordi. cōsuluit. ⁊. ff. de pe. sanctio legū. sed dic vt in seque. notula dicit̄. b.

d ¶ In secularibus. hoc io dicit: q: i regularib⁹ bn̄ possunt simul eē monachi vel regulares canonici pr̄ ⁊ fili⁹ q: tales ꝑsone irregulares nō ꝓhibent̄ itrare religionē. s. e. c. i. ⁊ lvi. di. vt filij. ⁊ ita in secularib⁹ ꝓhibētur tm̄ ex hoc vbo. Sed ex eo ꝙ dixit inferius: q vo tales vt dictū ē: canonicare ꝑsumpserit: a suis bn̄ficijs suspendātur: videtur. ꝙ loquat̄ tm̄ in spurijs: q: cum illis episcopi dispensare nō pn̄t vt. i. e. c. vlt. ꝓ legitimis non ita punientur: ⁊ ita loquitur tm̄ de spurijs: ⁊ ſm hoc hec dictio maxime ponitur ꝓ tm̄. i. illegitimi tm̄ ꝓhibentur ⁊ non legitimi: lꝫ glo. ꝑcedens contrariū videatur dicere. Sed verius credo: ꝙ de omnibus filijs intelligatur: q: alꝫ nihil adderet ista cōstitutio: nisi hoc solum: ꝙ tm̄ penam imponit hic ordinatoribus. Sed ꝯ̄rium est verū: q: ponitur ꝓ tm̄: sꝫ a ꝓpria verbi significatōe nō ē recedendū: si res alit̄ salua eē pōt. ff. de le. iij: nō alit̄. ⁊. j. de deci. ad audiē tiā. ⁊. s. d̄ transla. int̄ corꝑalia. ⁊ i re dubia meli⁹ ē vbis edicti seruire. ff d̄ exerci. l. i. §. si qs. ⁊ iō istud maxie tenet̄ ꝓprie: ⁊ pōt intelligi respectu eoꝝ: q nō spurij: sed alias illegitimi: vt sunt naturales. ⁊ sic idē dicit q̄d. s. e. cum decorē. ⁊ addit: q: pena hic statuitur cōtra ordinatores: ⁊ sic nō tollitur. s. eo. ad hec.

e ¶ Nō valere. Arg. ꝙ epi non possunt dispensare cum illegitimis in simplici beneficio: ex eo ꝙ hic dicit̄ decernimus nō valere. ⁊ ꝙ pena imponitur ordinatoribus talium ꝑsonarū et: ar. j. e. c. vlt. vbi remouentur illegitime ꝓmoti sine dispensatione pape: hic ius cōe statuitur: sed dispensatio nō ꝓhibetur en alijs ecclesijs in qbus patres nō sunt instituti. Et ita bene possunt epi dispensare cum illegitimis in simplici beneficio in alijs ecclesijs nō paternis: sed in paternis non possūt. eo. n. ipso ꝙ ꝓhibet concil̄. de paternis tm̄: datur itelligi ꝙ de alijs cōcedatur. ar. j. e. c. si. ⁊. s. e. ad hec. ⁊. c. cū decorem. de hoc dic. vt. j. e. c. vlt. in notula sic ergo. b.

f ¶ Dilectus filius. nullo medio. quare merito debet expelli. s. e. michael. ⁊. c. ad extirpandas. ⁊. c. ex tua. c. pr̄itium. ⁊. c. conquerente. etiam si legitimus fuisset.

g ¶ Non obstāte. Sic pꝫ expresse: ꝙ legatus dn̄i pape nō pōt cum talibus dispensare: lꝫ habeat generalē legationē. Sed videtur contra. j. d̄ offi. leg. ꝙ translationem. vbi legatus exercet ea: que tm̄ sunt sedi apostolice reseruata. s. excōicatos ꝓpter violentas manus in clericos absoluere. sed illud iā introductū ē ex consuetudine ex certa scientia pape: et ita perinde est: ac si papa spāliter ꝯmitteret: ⁊ ita per generalem legationem non transferuntur ea que spāliter tribuuntur. ff. de of. eius cui man. est iur. l. i. ⁊. j. de of. leg. i. ꝙ translationē. ⁊. ff. de pig. l. obligatione. vel forsitan iste legat⁹ erat tm̄ legatus in prouincia sua: ⁊ isti legati q non mittuntur d̄ latere domini pape: vt. j. d̄ of. leg. cum nō ignores. non habēt tā largam legationē sicut illi qui mittūtur a latere domini pape. j. de offi. le. excōicatis. vn̄ satis potest dici ꝙ cardinales legati: qui quasi pars cōporis domini pape intelliguntur: vt. vi. q. i. §. si quis ex militibus. possunt cum talibus dispensare: sꝫ alij non possunt vltra id quod specialit̄ in eorum priuilegio continetur. Et ꝙ illi habeant maiorem auctoritatem ⁊ potestatem pꝫ: quia presentibus legatis missis de latere domini pape isti non debent tunc sue legationis officiū exercere. j. d̄ offi. leg. volentes. et optime facit ad hoc. xciij. di. c. vlt. ⁊. xciij. di. c. i. imo nec illi possunt dispensare: sicut nec possunt dispensare contra concil̄. latera. j. de preben. dilectus. ⁊ hic. ⁊. c. proxi. ⁊. c. ad extirpandas.

h ¶ Canonicum. Sed quid erit canonicum. Rn̄. vt ab ecclesia expellatur: vt. j. c. pri. filius. n. patri in ecclesia succedere non debet. s. e. pr̄itium. ⁊. c. conquerente. ⁊. c. ad extirpandas. ⁊ in pluribus. c. sequen. post illud. c. pr̄sentium. ⁊. viij. q. i. apostolica.

i ¶ Gmis. sedis apostolice. sic ergo claret aperte ꝑ decre. istam. quid iuris sit de filijs presbyterorum ⁊ alijs illegitime natis: q: non possunt ad dignitates vel beneficia curam animarū habentia ꝓmoueri: nisi per dispensationē sedis aplīce: sic. s. e. ex tua. ⁊. c. pri. arg. s. e. ad abolendā. ⁊ si ꝓmoti sunt debēt expelli. Sed nunquid epi possunt dispensare cum talibus illegitime natis in simplici beneficio: ⁊ vt ꝓmoueantur ad sacros ordines sine aliqua prelatione. videtur ꝙ sic. eo. n. ipso ꝙ prohibet tm̄ illos dignitatibus ⁊ cura animarum: intelligitur permittere de alijs inferioribus beneficijs: q: quod de vno ꝓhibet̄: de alio permittitur. xxv. dist. qualis. ⁊. j. de his que fi. a prela. si. ꝯsen. ca. cū apostolica in si. preterea non inuenitur eis ꝓhibitum: ergo intelligit̄ permissum eis. j. de re. permu. ad questiones. ⁊. xxv. q. ij. g spiritualem. sed videtur prohibitum. s. e. c. i. ⁊. c. ad abolendam. ⁊. j. de ser. non ordi. consuluit. Sed potest dici ꝙ ibi ius commune statuitur: sed dispēsatio nō ꝓ-

hibetur. Sed contra hoc videtur expressu͂. ꝫ. e. litteras. vbi dispensat papa cum tali ad clericatum. ibi papa dispensauit. per hoc tame͂ alijs non prohibetur quia hoc ab ipso fuit petitum: et sic patet q illegitime nati de iure co͂i promoueri non possunt ad aliquem ord. nec. Sed si in monasterijs vel regularibus ecclesijs intrauerint: nu͂quid postea possunt promoueri ad ordines vel ad dignitates de iure co͂muni vel per dispensatione͂ videtur q de iure co͂muni. ꝫ. e. c. i. et lvi. di. c. i. quia ingressus religionis omne͂ tollit irregularitate͂. in auc. de mona. in prin. col. i. Sed contra videtur: q non tollatur irregularitas per ingressum religionis. j. de apostat. ex litterarum. et. j. de penis in quibusda͂. Potest dici q postq̄ intrauerint religionem: possunt promoueri ad ordines sine aliqua dispensatione: ad honores promoueri non debent sine dispensatione: prout hic dicitur. et argu. ꝫ. e. c. i. vh. prelatione͂ vero et c. et ita habes hic casum: in quo epis aufertur dispe͂sa͂di ptas

Nimis in tua prouincia ecclesie deformatur honestas ex eo q filij sacerdotum et alij non legitime nati ad dignitates et personatus: et alia beneficia curam animaru͂ habentia sine dispensatione se. aposto. promouentur. Quocirca mandamus quatenus predictis personis a personatibus et dignitatibus et huiusmo͂i beneficijs prorsus amotis ea personis idoneis conferri facias per illos: ad quos collatione͂ ipsorum de iure noueris pertinere: et ne id de cetero presumatur: districtius inhibemus.

Ex concilio toletano.

Instruendi: et infra. Aliquis dicit clericus forte fieri no͂ permittitur nisi an͂ clericatum ingenuitatis dignitate patiatur. reuera veru͂ dic. t: et ideo quod infirmari vel vituperari potest: preuaricari debet. Ex eode͂.

De seruorum ordinatione: et infra. Statutum est vt nullus episcoporum deinceps ad sacros ordines eos promouere presumat: nisi prius a dominis libertatem fuerit consecuti. et si quilibet seruus fugiens dominum suum qualibet calliditate aut fraude ad gradus peruenerit ecclesiasticos: decretum est: vt deponatur: et eius do͂s eu͂ recipiat. Ex eodem.

De famulis ecclesie constituere presbyteros: et diaconos per parochias liceat: ita tamen vt antea manumissi statum recipiat libertatis. quicquid autem talibus extiterit debitum: aut quolibet modo collatum eis in personas extraneas tra͂smittere no͂ licebit: sed omnia ad ius ecclesie: a q̄ manumissi sunt post eorum obitum debeant pertinere: quibus sicut ceteris eccl'ie libertis accusa͂di vel testifica͂di

n Fugiens. iste fugiens si de statu suo certare voluerit ad priorem iudicem a quo fugit remitti debet: vt ibi causa status agatur. C. vbi causa sta. agi de. l. i. §. si vero est in possessione libertatis: sub illo iudice vbi est: conuenietur. C. e. l. iij. Hoc autem an sit fugitiuus vel non: tractabitur et finietur anteq̄ inchoetur causa status. ff. de libe. causa liberis. §. sunt et alie. et. l. igitur. §. potest. Si vero non est fugitiuus: et vult proclamare in libertatem: sequitur foru͂ domini. C. vbi ca͂ sta. agi de l. iiij.

o Deponatur. Quid iuris sit de seruis ordinatis. Nota q si ordinatur seruus domino sciente et contradicente: seruus remanet: et restituitur do͂no etiam si sacerdos sit factus vt quidam dicunt: vt. liiij. dis. ex antiquis. Alij contradicunt vt io. et tan. Si vero sciente et no͂ contradicente domino: tunc statim liber est. vt liiij. di. si seruus sciente. Si autem domino ignorante ordinatur: sed episcopo sciente vel represe͂tatore q sit seruus: tunc ille efficitur liber: et episcopus vel representator tenetur dare domino duos seruos eque bonos. liiij. di. si seruus absente. si non habeat vnde soluat restituetur domino: vt statum distinguitur. si vero domino ignorante et episcopo et presentatore fuit ordinatus. si constitutus est in minoribus ordinibus: deponitur et remanet seruus liiij. di. nulli ex antiquis. et. c. freque͂s. diaconus vero det vicarium pro se: aut si non habet ipse reddatur. liiij. di. ex antiqs. eode͂ priuilegio diaconus gaudet. j. e. miramur. argu. ad ide͂. ꝫ. de etate et q̄li. a multis. Si vero est sacerdos: statim liber est sed amissione peculij sui mulcta͂. vt in. c. illo ex antiqs. vel si non hz peculiu͂ seruiat do͂no in diuinis officijs. liiij. di. frequens. si vero qs monachus factus est vsq trienniu͂ no͂ pot. eum repetere: vltra vero remanet monachus et liber. liiij. di. si seruus sciente. et.

k i Instruendi. ingenuitatis. Improprie tenetur illud verbum quia ingenuus est: qui statim cum nascitur liber est. insti. de inge. in prin. vnde dic ingenuitatis. i. libertatis plene: quia qui ad clericatu͂ promouetur: prius plena͂ libertate͂ consequi debet nullo mo͂ a do͂no retento obsequio temporali: alioquin promoueri ad clericatu͂ no͂ debet. liiij. di. quicu͂q.

l Precaueri. no. q futura sunt precaue͂da. xxiij. di. in noie do͂ni. et. lxiij. di. cu͂ hadrianus. et. i. q. vij. conuenientibus circa pri. et exempla preteritia nos cauere promouet in futuru͂ lxxxiij. di. plurimos in fi. et maior tritticia est de talibus: cu͂ reuocantur q̄ nascatur gr̄a de acciss. i. vocatur. li. di. preterea et. c. designata. et eccl'ia pro talibus infamatur. j. ti. pr. c. vno et sic ad cautela͂ futuroru͂ aliqd fit. xxviij. di. de syracusane. et prouidere qs debet quod contingere pot. ff. loca. siqs domu͂. §. i. ar. ꝫ. q no͂ imputatur alicui si no͂ diuinauit. ff. ad l. aqli. si putator in fi. et. ff. man. si fideiussor. §. si cu͂ debitor. et. j. vt ecclesia. bene. vt nostru͂.

m De seruorum. ad sacros. idem intelligas de inferioribus. liiij. di. c. i. et. c. quicu͂q. et. c. siquis obligatus. et. ꝫ. c. priori.

p De famulis. non licebit. xij. q. ij. c. i. et. ij. contra hic loquitur de libertis ecclesie hac conditione manumissis: illud intelligitur de his q ingenui sunt. Ite͂ contra insti. de successione libertorum. §. sed nostra. hic de rebus acquisitis occasione ecclesie: ibi de alijs. vel hoc de manumissis ab ecclesia: vtque quid acquiratur ecclesijs intelligantur acqrere: illud a priuatis. vel isti non habebant consanguineos: illi sic. xij. q. ij. epis q filios. et co͂ est. xij. q. iij. po͂tifices. et. j. de testa. cu͂ in officijs. hic est de his q̄ intuitu ecclesie data sunt: et pro remedio ani͂a͂ defunctoru͂. vt ibi dicitur et in c. po͂tifices. Illud vero credo q hac conditione isti manumissi fuerunt. Si vero simpliciter libertati sunt donati: tunc liberum est eis facere q volunt. j. e. eo libentius.

a Ecclesiam .i.prelatū:q2 ei pcipue tenent cū sit caput.j.§ verbo.sig.cū clerici.secus est de alijs singularib9 psonis.xij. q.ij.q manumittit.z.c.octaua discussio.z.c.eps.q mancipiū ʒ ecclesiam testificari nō pōt cū sit patrona:nisi ipsius edicti venia ipetrata.C.de in ius vo.l.ij.z.c.pdi.q manumittit.als i seruitutē rediguntr vt dicit h.z.c.q manumittit.

b Seruerūt.i.acceperūt:vel intellige:q2 ipsi libertatē meritis suis acceperunt.xij.q.ij.siqs de seruis.

c Nullus.canonicas. Ar.q dñs possit retinere opas spūales i eo: quē manumittit ad clericatū.ar.ʒ.liiij.di. qcūqȝ. illud intelligit de obsequio tpali:qd retinet i eo:q manumittit nō ad ordines ʒ vt laic9 remaneat e illud d obseqo spūali: qd nō phibet imo licitū est.liiij.d.frequēs i fi.

d Accusatus. Sʒ qlit ʒ istū agit: ciuiliter an criminaliter. z si criminaliter z dñs nō pbet: qlit punief dñs. pōt dici: q accusatus nō ponit pprie:q2 dñs nō accusat: ʒ potius agit:vt in seruitutē redigat.argu. C.de eden.qui accusare.vl si vis vt pprie teneatur accusator punietur p motu iudicis si defecerit in probando z obligabit se ad extraordinariā penā j.de accu.sup his.

e Degradetur .liiij.d. ex antiquis.z.c.frequens.ʒtra ibi:vbi dicitur q sacerdos factus,remanet liber.Super hoc varij varia dixerunt.Quidā dicunt q illud corrigitur p illa. Uel dic q illa ptinent ius cōmune:hec spālia sunt in odiū illoʒ q pmoti sunt: vt seruiant in diuinis officijs.ar.j.e.eo libentius.Melēdus dixit: q hic dñs dixit in pacto:vt redigeret in seruitutē nisi ministraret dominis suis diuina..B.dicit q intelligit de seruo prelati. Uel posset dici:vt quidā dicunt q libertas est res spūalis:z iō pōt venire in cōmutatione cum alio spūali.j.de re.permu. ad qōnes.Hu. dicit q hoc.c.nō tenet. Uerior videt opinio melēdi q dicit q eo pacto vel ʒditione liber factus fuit z ordinatus: vt seruiret dñis suis in diuinis:als in seruitutē redigat:vt factū pro h.j.e.eo libentius.Et est ar. q si dño ignorāte seruus sacerdos factus fuerit dʒ reddi dño vt seruiat ei in diuinis. liiij.di.frequēs.ḡ multo fortius dʒ seruire ei:vbi eo pacto promot est:vt dixi q2 maior ʒtumacia psumit illi9.z sic pp̄ter cōtumaciā:z q2 fidē pmissā nō seruat deponit z reddit dño. et nullo puilegio clicali gaudebit vlteri9 quo ad dñm.

f Onsuluit.spurios. Spurius est cui9 pater est vulg9 z sic nō pōt ōndere pātrē:vel si ostēdit verecūdū ostēdit quē habere nō licet.ff.de sta.ho.vulgo.z tali illegitime nati pmoueri nō debent.ʒ.de fi.presby.c.j.z vlti.

aduersus ecclesiā adit9 pcludat:ad qd si aspirauerint: nō solū libertatis bñficio careāt: ʒ etiā honoris gradu: quē nō dignitate nature: ʒ necessitate tēporis meruerunt.

Ex concil.ap.archi.

Nullus:z infra.Siqs de seruis suis quenq̄ donauerit libertati:z ipm in psōm fecerit ordinari:ille āt postea in supbiā elat9 dño suo canonicas horas psallere noluerit: accusatus apd epm q ordinauit eū degradetur.

Alex.iij.archiepo turoñ.

Consuluit:z infra. Con. t.t.rñ. q neq̄ spurios: neq̄ seruos ordinare debes z si memor es:in ʒsecratione tibi dictū fuit:vide ne quēlibet seruilis ʒditionis ad ordines promouere presumas.

Inno.iij.variñ.epo.

Eo libenti9:z infra.Ad fecisti aliā qōnem: an illoʒ filij:q ecclie seruili ʒditione tenent:traditi a parētibus militie clicali cū suoʒ ʒniuentia dñoʒ vt in eadē ecclia debeāt deseruire:assequētes propterea libertatē post tēpus ea relicta possint ad aliā se transferre. In quo credim9 distinguendū:vtrū eo tenore fuerit manumissi z oblati ordini clicali:q manumittēti ecclie dū vixerint deberēt impēdere famulatū in obsequijs diuinoʒ z tūc transferēdi se ad aliā est eis licētia denegāda:vel manumissi extiterint absolute:sic q libertatē habeāt ad aliam transeundi.

Idem.

Miramur non modicū: cū certū sit in ʒstōnib9 antiquoʒ:qñ serui in grad9 ecclīasticos ordinati debeant in seruitutē:vel non debeant reuocari:z infra. De subdiaconali ordie:quia de eo nō fit mētio in patrū statutis:expsse videt nob:q z is cū diaconali gradu puilegio gaudet eodē nā lʒ sacer ordo nō reputaret in ecclia primitiua: tū a

g Seruos.liiij.di.c.j.z.ʒ.e.ti.per totū.

h Eo libentius.dñorum.liiij.di.c.j.ij.z.iij.

i Eo tenore.ar.ʒ.i.q.ij.ʒpio.z.ʒ.e.instruendi. z.j.de pac.c.vl.i.eo intuitu vel mō:nō eni fuit ʒditio:ʒ modus ad quē seruādū tenet.ʒ.e.instruēdi.z.j. d pac.c.fi.arg. q nō fuit ʒditio.ff. de utel. mutu.§.sub ʒditione.z.j. de pben.significatū.ff.d ma. test.libertas.vl a sicut spōsalia possūt ʒhi sub ʒditione:vt qs fidē xpianā recipiat.xxiij.q i.nō oportet. vl vt corrigat vitā.j. de spō.inter opa. ita pōt aliquē manumittere: vt ordinē recipiat.vt hic.z.j de ʒdi.ap.c.ij. libertas eni res spūalis est:z iō pōt venire in cōmutationē cū alio spūali:vt h.et ʒ.e.nu.l9.z.j.d re. pmu.ad qstiones.

k Impēdere.immo si non impendunt rediguntur i seruitutē. xij.q.ij. diacōi.z.c. octaua discussio. z illd ex audias sm hoc et sm distinctionem istius intelligas.ʒ e.nullus. vt ibi dictum est.

l Ad aliam transeundi. d lña dñi epi:als nō eēt qstio: q2 ex quo intitulati sunt in aliqua ecclesia:debent in ea perpetuo permanere.lxx.di.sācto rum.z.xxi.q.i.c.i.z.ʒ.de renū.admonet.

m Miramur.antiquoʒ.liiij.d.ex antiquis.c.frequēs z.c.quis autem.

n Mentio.vt patet in predictis canonibus. liiij. di. ex antiquis:vbi nulla fit mentio de subdiacono expresse:sed de presbytero z diacono fit mentio expresse:d subdiacono z inferioribus officijs fit mentio non expresse: sed generaliter fit de subdiacono mentio in capitulo ex antiqui.vbi.reliqua vo officia. In clausula respicit omnes post diaconum:quia sm antiqua iura subdiaconalis ordo non erat sacer.z ideo cōmuni iure censebat cū inferioribus ordinibus in pmitiua ecclia.lx.dis.nullus in episcopū.z.c.precedentibus:in quibus ad honores presbi prohibent omnes inferiores post diaconum: et ideo olim subdiaconus si pmotus fuerat domino suo ignorante reuocabatur in seruitutem:hodie vo cū diacono eodem priuilegio gaudet:vt siquis ignorante domino subdiaconus fiat:vicariū pro se prestet: aut si nō habet ipse reddat.hic cauet de diacono:z idē iuris est de subdiacono per hanc decre.

a Constitutione. constitutionem greg. habes. xxxi. di. ante triennium. et. xxviij. di. nullum.

b Urbani. secundi. s. vt. xxxij. di. erubescat. et illa iura ix. di. hodie correcta sūt: qr hō pōt subdiaconus hodie eligi in epm. s. de eta. et qua. a multis.

f Curatores. meli⁹ dixisset tutores. p hoc seqr. pupillorū tutor dat pupillo. s. xiiij. annū: curator post. xiiij. vsqz ad. xxv.

g Rocinia. rocinijs obligat⁹ alicui⁹ secularis psone: nisi fuerit miserabilis cui obligat⁹ ē: et si i officio suo voluerit remanere pmoueri ñ dz: ar. xxi. q. iij. c. i. et. ij. j. ne cle. vł mo. c. i. et. ij. et. c. sed nec pcuratoēs.

c Dilectus. mr sua. si iste natus ē d legitio mrimonio: ɔdicit illō decretū. xxxij. q. ij. liberi dicti sūt. vbi dr q natus d legitio mrimonio deteriorē ptē seqr sp et hic dr pt⁹ seqr matrē. si āt dicas q nō fuit nat⁹ d legitimo mrimonio: tūc seqtur cōditionez ēt mris: vt ibi et hic vr idē. Sed sm hoc nō pōt stare qd hic dicit: qr si iste nō est natus d legitimo mrimonio: pmoueri ñ nō pōt ad sacros ordines. s. de fili. psbytero. c. i. et hoc dicit: q i psbrum ordinet. Dic ergo q iste erat nat⁹ de legitimo mrimonio et tñ seqr ɔditionē libere mris. C. de rei vē. ptū. et ff. de libe. cā placuit. et ēt ancile: si ibi nō ē mrimoniū: vt. ff. d sta. ho. lex nāe. et c. illud liberi. itelligit sm lōbardā ɔsuetudinē. q adhuc obseruat i multis regionib⁹: vt pr⁹ seqr deteriorē ɔditionē nat⁹ de mrimonio legitimo: sed lex romana aliud tenet: vt ptus sequat ɔditionē mris natus de legitimo mrimonio: vt dicunt. l. pdicte. vel. c. illud liberi. pōt reduci ad. l. pdictā: vt dicas ibi deteriorē ptem seqtur. i. debiliorem. s. femineam nā sexus femineus debilis ē: et iō iste cum sit natus de libera mre pōt pmoueri nō obstante ɔditione militis. ptere cū iste iā eēt diacon⁹: poterat i libertate remanere dato vicario: et sic dñs ipsum impedire nō poterat. liiij. di. ex antiquis.

ɔstitutōe[a] greg. atqz vrbāi[b] pz moderna tpa sacer grad⁹ eē minime dubitat. Grego. ix. archiepo neapolitano.

Dilect⁹ fili⁹. g. diacon⁹ pposuit q. i. milesea occasione q prez ipsi⁹ hoiez suū esse pponit lz mr sua[c] cui⁹ dz imitari ɔditionē libera eē noscat: ne pmoueat i psbrm ipedire psumit. Quo circa mādam⁹: qten⁹ si tibi ɔstiterit de pmissis: eundē militē ab h⁹i ipedimēto cessare compescas.

Ex concilio cartha.

Magn⁹ eps aug. dix pcuratores[d] actores executores[e] seu curatores[f] pupillorū si dñt ordinari. Grat⁹ eps dixit. Si p⁹ deposita onera et reddita rōcinia[g] act⁹ vite ipsorū fuerint cōprobati i oīb⁹ debent cū laude dei si postulati fuerit honore munerari. s. n. añ libertatē negociorū vł offi/ciorū fuerit ordinati: ecclia infamatur[h]. Uniuersi dixerūt. Recte statuit scitas vra: iōqz iusta ē nra[i] snia.

Alexan. iij.

De psbro cāpanie: q duellū spōte obtulit et oblatum suscepit[k]: et i eo ptē digiti amisit: rñdem⁹ q cū ipe nō pdiderit tñ de digito qn sine scādalo possit solēnit celebrare satis pōt p⁹ pactā pniaz cū eo misicordit agē et pmittē ipsū i suo ordie ministrat[l] lz ei⁹ excessus grauis admodū extitisset. Idē cistercieñ. electo.

Cum de tua electiōe qō mota fuisset: et infra. Tibi q i oculo maculā hēs et filius canonici[m] fueris ē obiectū vñ cant. archiepo dedimus i mādatis: vt pro eo q canonici filius diceris i promotōe tua ex multa dispensatione procedat. De macula vo archiepo predicto mandauimus: vt cū

Si vo ecclastice psone vł miserabili fuerit obligat⁹: ēt i offō suo pseuerās posit pmoueri: si aliud ñ obsistat: ar. lxxxvi. di. puenit: ar. xvi. q. vij. noua. lxxxix. dist. iudicatū. Si vo admīt ratiōez deposuerit: cuiuscūqz negocia gessit: si ex ea obligatiōe remanet obligatus: si publica sint rōcinia pmoueri nō dz āte redditā rōnē. C. d epi. et cle. officiales. Si vo priuata: aut i ipsa pmotiōe mouet sibi qō: aut ñ. Si mouet: aut pus mota ē: distiguit: aut ɔuenit de dolo vł de culpa tm. si d dolo vł pfidia nō dz āte finē litj pmoueri: ar. lxxxi. di. tanq daniel. et. xxij. di. illō. et. C. d pcu. reū Et i hoc casu pōt itelligi hō capłm: et tñ dz taxari infra qd tps decidat cā: ar. j. d clā. despō. cū ibi hitio. et. j. q si. sūt legi. lator. et. i. q. i. qdā. C. d igenu. manu. diffamari. ff. d accu. cū ticia. si d culpa tm ɔuenit. pmoueri pt nō obstāte reclamatiōe creditoris cū lis suo marte currere possit: vt pus: et ēt sb eodē iudice. ff. d iurisdic. om. iu. cū qdā. et. j. d fo. cōpe. pposuisti. Si vo nec lis sibi mouet: nec nō est: nō obstante obligatione pmouetur: nisi manifestū sitipsum de dolo teneri. tunc. n. eps ipsum ex officio suo repellere pōt sicut quelz criminosū. vi. q. i. infames. ala.

h Infamat. Quid si phibēte creditore fuerit pmot⁹ ad clericatū. Rñ. nō oponet pp hō: sz bona sua cedēt ei i solutuz que si nō suff. ciāt: eps ei tenet: q abstulit ei occasionē negociādi. lxxxviij. di. fornicari. et expone infamat. i. inde puniat. vel dicas q nō teneat vltra id qd facere pōt eps. j. de so. edoard⁹.

i Nostra. nā oia nostra facim⁹: qb⁹ auctoritatē ipartimur. C. de ve. iu. enu. l. i. §. sed neqz: ar. j. de sen. ex mulieres.

d m Magnus eps. pcuratores. Procurator dr: qui mādato dñi aliena negocia i iudicio administrat. ff. de pcu. l. i. ali⁹ dr pcurator ad negocia datus. ff. mā. si remunerādi. §. i. et ipalis titul⁹ ē ille ad negocia: qr iste ad cās ille ad negocia. Actor ɔstituit a corpe vł vniuersitate. ff. quod cuiusqz vniuer. l. i. et dz ɔstitui etiā cū decreto et ad lites pñtes non futuras. ff. e. item eorū. §. sed si ita.

e Executores. q mādata iudicū exequūt: sic sunt h⁹i officiales: dū tñ sena pcepta nō exercuerint: qr illi pmoueri nō pñt. li. di. aliqztos. ita q irregularitatē ñ ɔtrerūt.

k o De psbro. suscepit li. di. sigz p⁹ acceptū ɔ. So. q duellū suscepit. lz ipune possit occidere: nō tñ hz affectū vel ppositū occidēdi: sz ius suū defendēdi: nō repellit ab officio suo: vł qd hic dr dispēsatio p illō vbuz misicorditer: ita tñ q homicidiū vł mēbrorū trūcatio non fuerit subsecuta: qr dispensare nō posset. j. de cleri. pug. i duello. c. i. sz de rigore iuris tales deponendi sunt: vt ibi.

l Ministrare. j. de cleri. egro. psbrm. cōtra hic non fuit debilitas vel deformitas: ibi fuit: sic. j. e. c. vlt.

m Cum de tua. canonici. de cōcubinatu: et iō ɔ ius cōe. ɔ.

de elec. cū in cūctis. vñ seqť ex multa dispensatione.
a Cū cōsilio. Ergo isti suffraganei delegati cēsenť: ar. l. di. studeat. sine quoꝝ cōsilio sup macula illa nihil disponere debet: aľs nō valeret. š. de elec. cum veteri.
b Visū fuerit. ita ꝙ idoneū sit ⁊ iustū qd̄ eis videbiť. š. de elec. cām q̃. ⁊ ff. loca. si. i lege. ⁊ ff. de ope. li. si lib tꝰ. Itē pone ꝙ hēat vnū oculū maiorē alio: nunqd remouebiť pp h̄. vř ꝙ nō. ff. de edi. edic. qui clauū. §. i. ⁊ hic nō dtermīat qd facere debeāt. vñ arbitrio istoꝝ relinqť j. e offi. iudi. dele. d̄ cāis ⁊. ff. de iure. deli. l. i. §. i.
c Ex pte. niceni ↄcilij lv. di. siqs p egritudinē. ⁊ c. siqs a medicis.
d Abscinderit. ex idignatōe. s. nulla cā supueniēte. xxxiij. di. maritū. qꝛ ex cā supueniēte h̄ fecit: puta timore lepre nō ipureť. i. e. ex pte. ⁊ ideo [illegible] qui sani [illegible] [illegible] dicāť [illegible] tui. lv. di. [illegible] rit. ⁊ qꝛ p̄sum. [illegible] pe malū faceret: q h̄ in se ipso ausus ē attētare. ff. de edi. edic. cū aūt. §. excipiť. sꝫ q̄re aliqs iniecit sibi manus: cū m. brorū suoꝝ nemo sit dñs. ff. ad l. aql. liber hō. religione enī ⁊ nō ferro querēda est castitas. xxxiij. q. v. tunc saluabiť ad fi. ar. j. c. pri. ⁊ ꝙ dicit affectauerint: vt ab alijs ⁊c. intelligas cū effectu: qꝛ cogitationis penā nemo mereť: de pe. di. i. cogitationis.
e Judicium. qꝛ etas illa nescit qd videat. C. de fal. mo. l. i. ⁊ iij. q. vij. §. tria.
f Apostoloꝝ. lv. di. eunuchus
g Significauit. obsequiū. sed in hoc displicuit: qꝛ nō ferro sed religione querenda est castitas. xxxiij. q. v. tunc saluabitur. in fi. ⁊ c. pri.
h Virilia. talē appellat lex morbosū. ff. de edi. edic. sin autē ar. lv. di. siqs absciderit. ⁊ ēt homicida reputať. lv. diſ. q ptez.
i Officium. sicut baptizare pniam dare: ⁊ alia officia pret officium misse: ⁊ alia similia que solis sacerdotibus sunt concessa. xvi. q. i. adijcimus. d̄ conse. di. iij. constat.
k Nostra ⁊ tua. ⁊ ita dispensatio est: qꝛ deponi dꝫ: qui iniusto errore fugatus seipsum absciderit. lv. di. siqs absciderit. ⁊ c. qui ptem. xxxiij. di. maritum. nō. n. lꝫ alicui seuire in corpꝰ suum: cū non sit dñs mēbroꝝ suoꝝ. ff. ad. l. aqui. liber hō. i. rñ so. ⁊ sic in hoc casu pōt dispensare eps cū dicat aucte sua: qd̄ credo etiam sine aucte dñi pape in alijs amissa.
l Ex pte. m. l. pre. q̃ expellit hominē a cohabitatione alieꝝ xxxiij. q. ij. hoc ipsum. ⁊ j. de eccle. edi. cum dicat aposto lus. ⁊ j. de cle. egro. tua nos.
m Infirmitatis. secus si ex indignatione. lv. di. siqs absciderit. c. q ptem. ⁊ c. qui hi g se. vel obtentu religionis. š. c. pri. ⁊ est rō. qꝛ eunuchos voluntarios diligit deus: ⁊ non ex necessitate factos. xxxiij. q. v. tunc saluabiť. lv. diſ. siqs p egritudinē. qꝛ nemo est dñs mēbroꝝ suoꝝ. ff. ad. l. aql. liber hō. ⁊. ff. de pecu. deposui. §. stichū. Arg. ↄ̄. ff. d̄ pecu. sed ⁊si dānū. §. si ipse. hoc tm̄ ei liberet ꝙ dñs hui ppter damnum nihil de peculio hui deducit. vin.

cōsilioᵃ suffraganeoꝝ suorum qd̄ exinde visūᵇ fuerit exeqꝛ: i quo tibi ex maxima dispēsatione curauimus prouidere.

Clemen. iij. varieñ. epo.

Ex pte. b. monachi petitoriū fuit nr̄o ap. pn̄tatū: ꝙ cū ipse in cunabulis sectus fuerit: postmodū sub regula ⁊ abbate deuote deo militās in diaconatꝰ ordinē ē promotꝰ: ⁊ infra. Sane cū ſm statuta niceniᶜ concilij illi ad clericatus ordinē prohibeať accedere: ⁊ si ēt in clero fuerint debeant cessare: q seipos sani absciderintᵈ vel affectauerint: vt ab alijs abscindātur: non credimus ei impedimētū afferre quo minus possit proueh: q i cunabulis sectꝰ fuit: qꝛ nō vř hoc eo tpe affectasse quo iudiciūᵉ animi tūc nō hēbat: presertim cū i canonibꝰ aploꝝᶠ sit manifeste sancitū ꝙ eunuchꝰ si p insidias hoium factus vł ita natus sit: aut ēt in persecutione sint ei amputata virilia: ⁊ dignꝰ ē: possit i epm promoueri. T de rauēna. archiepo.

Significauit nob . r. ārchipsbyter sci stephani: ꝙ b. psbr credēs se obsequiū ᵍ. pstare do fecit sibi viriliaʰ amputari: ⁊ infra. Quocirca mādamus: q̃tenus si iā dictū psbyterū: aľs deo dignū iueneris: ei sacerdotale officiūⁱ absqꝫ altaris ministerio aucte nostraᵏ fretus ⁊ tua, put videris expedire cōcedas. Inno. iij.

Ex pte. m. psbri fuit ppositū ꝙ cū sibi sentiret lepre piculū īminere: de cōsilio medici virilia fecit sibi abscidi: vt posset a tā graui infirmitatisᵐ vitio liberari: ⁊ infra. Qm̄ igiť canones scōrum patrum hucⁿ a sacri altaris administratione nō phibent mādamꝰ. quatenꝰ si est ita: ⁊ memoratus. m. est: aľs idoneus: vt sui ministerij officium exequaťᵒ: liberā ei tribuas facul

n Hunc. s. qui a dñis vel a medicis vel a barbaris sectus fuerit. lv. sig s a barbaris.
o Exequať. ⁊ ad supiores promoueatur ordīes. lv. di. si quis a medicis. ⁊ de iure cōi sine aliq̄ dispensatione p iura pdicta.
p Expositi. manu. idem eēt si amisisset digitos. ppter quos ipedireť ad frangēdū eucharistiā. j. de cle. egro. presbyterū. ⁊ ff. d̄ edi. edic. si hois. secus si nō ipedireť pamissionem digni. š. e. c. i. sed ppť carentiam dentis nō ipediretur: nec dicitur morbosus. ff. de edi. edic. cui deus.
q Enormi. secꝰ si pro minori. š. e. c. i. ⁊ ij.
r Defectu. i. irregularitate.
s Promoueri. qꝛ abbas debet eē sacerdos. š. d̄ eta. ⁊ qua. c. i.
t Tacuerit. ordinandus. n. impedimētū suū teneť pdere. l. di. ex penitentibus ⁊. lvi. di. qꝛ simplr. ⁊. liiij. di. si seruus. Sed q̄re iste remoueť ab abbatia. si dicis ppter irregularitatē: ↄ̄dicit. š. d̄ eta. ⁊ qua. tuā. ⁊. xvi. q. i. legi. ⁊. l. di. accedens. ar. Dixit io. ꝙ potius remouereť ppť scandalū q̄ꝫ ppter irregularitatē: qd̄ non credo: immo irregularitas sufficit ad remotionem: ⁊ qꝛ h̄ tacuit fraudulenter: ⁊ abbates d̄ iure debent ad ordines pmoueri aľs si culpa sua ipediunť repelluntur. š. de eta. ⁊ quali. c. i. ⁊ c. illud accedens. nō dicit ꝙ ille sit abbas: sed sollicitudinem i monasterio debet hēre: puta sindicꝰ vel cellerarius potius ad laborem q̄ꝫ ad honorem: decre. illa tuā. q̃ vř ↄ̄ria legť de dispensatione pp necessitatē ꝙ abbas talis debeat eē sacerdos: est ar. š. de elec. ne p defectu. ibi equipať regularis ⁊ cathedralis ecclesia. vñ vř ꝙ sit nomen honoris: ⁊ nihilominus oneris ⁊ laboris. vñ dicit greg. Omne. n. qd̄ hic est plus afficitur meroribus q̄ꝫ honoribus gaudet. xij. di. neruι
v Hom ·s. deformitatē. modica eniꝫ deformitas nō impedit: q̄lis hec fuit. š. e. c. i. si. n. esset magna dformitas: vt totū digitum vel pollicem pdidisset: non pro

moueret.i. de cle. egro. presbyter. De huiusmodi defor mitatib⁹ nō ad intelligentiā huiusmodi tituli: q quidā sūt corpe viciati spōte: qdā casu. Si spōte: distigno aut nulla iusta cā interueniente: tūc ordinandus repellit̄ et iam ordinat⁹ deijcit̄. lv di. qui partē. et c. si qs a medi cis. et xxiij. di ma ritū. aut iusta cā in teruenīēte tūc nō prohibet̄ ab ordie puta timore lepre vel aliqua ↄsimili cā. s. e. ex parte. ij. nisi generet defor mitatē: qz tūc in oi cāu repellit̄. ar. lv. d. lator. et c. si euan gelica. et s. c. pr. si casu i magnis mē bris siue cōpolētia siue digitate repel lit̄ et deijcit̄ si defor mitatē generet. lv. di. si euāgelica. In paruis vō mēbris nō īpedit̄: si defor mitas modica sit et sine culpa sua vt h si vō culpa sua i ta lē modicā deformi tatē incidit: de mi sericordia etiā to e rat̄. s. e. c. i.

erat adhuc sacer ordo. R. dixit q marcell⁹ papa rettulit se ad statū pmitiue eccl'ie: in q̄ subdiaconat⁹ nō erat sacer ordo. lx. di. null⁹. Quidā dicebāt q epi olim poterāt dispēsare cū biga mis in ordinib⁹ maiorib⁹ hac rōne: qz epi dispēsant cū crimi nosis. j. de iudi. at si clerici. et tñ apl's ꝓhibuit criosum ordinari xxv. di. §. nūc aūt. nec tñ dicunt̄ facē ↄ aplz: et sic eadē rōne cū bigamo: q̄ rum opinio reprobat̄. j. e. nup. et c. a nobis. H. di xit q epi dispēsat̄ nō po terāt cū bigamo vel vi duaꝝ marito. ar. l. di. nō ↄfidat cui⁹ opinio ↄfir mat̄ p illa. c. nup. et a no bis. Jo. voluit dicē q pa pa nō poss̄. t. Qō dicit. r et h. verissimū vꝫ quia lz dispēsēt cū criosis: nō tñ seqt̄ q cū bigamo. Et il la ēro: qz criosus p⁹ pa ctā pñiam restitut⁹ vꝫ in pstinū statū: et incipit eē qō nō fuit. l. di. ferrū. et c pōderet. et c. dño sancto. et iō cū talib⁹ dispēsat̄: s bigam⁹ nō ꝓhibet̄ ꝓmo ueri ꝑpter crimē: s ꝑpt̄ sacri defectū. j. e. debitū et xxvi. di. acuti⁹: qz car nē suā diuisit i plures ab vnitate recedēdo: s i'lō sacrm ampli⁹ restitui nō pōt p aliq̄z satisfactionez cū nō sit crimē: et h cōsi derauit apls cū dixit: nō bigamū: et aliud ↄsidera uit cū dixit nō criosū: qz in crioso ↄsiderauit in di

tatē. Idē mili cen̄. epo.

Exposuisti nobis: q ꝓde cessor tu⁹. h. in abbatem ꝓmouit nesciēs q ipse manu⁹ esset altera mutilat⁹: et infra. Nos igit̄. f. t. t. rñ. q cū pro tā enormi defectu ad sacros nō possit ordines ꝓmoueri: et i ꝓ motione sua id tacuit fraudu lenter: ab abbatie officio ē nō īmerito amouendus.

Hono. iij. epo eugolisiñ.

Thomas monachus ꝓ pro posuit: q cū in ānis pue rilib⁹ esset ↄstitut⁹ quedā bar ra ferrea sup dextre sue polli cē fortuito casu cadēs vngu lam auulsit ab eo. Quocirca mandam⁹ quaten⁹ si ad fran gendū eucharistiā sit in polli ce ipso potēs: et aliud canoni cū nō obsistat pp deformitatē huiusmōi ñ dimittat̄ qn eū ad ordinē ꝓmoueꝫ sacerdotis.

De bigamis nō ordinandis.

Ex concil. aurelianensi.

Ut bigami et penitentes vel repudiataꝝ mariti ad sacerdo tiū nō ascendant.

Luci⁹. iij. spal. archiepo.

Super eo qō tua fraternitas de bigamis reqsiuit: rñ dem⁹: q ordiatores eoꝝ ptāte et officio ordinādi et ordinati si ad sacros ordies fuerit ꝓmo ti: nō eis sūt ꝓuādi: qz i bigāis ↄ aplm dispēsare nō lz: vt de beāt ad sacros ordines ꝓmo ueri: vel in eis si ꝓmoti fuerint remanere. in ordinatore autē potest dispēsatio adhiberi: vt ordinādi ptāte et officio nō pri uetur. Celesti. iij.

De bigamis pb̄ris, et vi duaꝝ maritis idē sanci mus oino: vt nec viuētib⁹ vxo ribus: nec defūctis ad diuino rū debeāt celebrationem ad mitti: maxime cū a doctria sit apl'i et institutionib⁹ eccl'ie ali enū. Inno. iij. rastam. epo.

x Ut bigami. supple statu imus. propter istō vbū bigami et repu diataꝝ mariti solū facit ad titulū.

y Penitētes. so lēniter. l. di. ex penitentib⁹. lxi. di. nō ꝓmoueantur.

z Nō ascēdant. ꝑpter defectū sacramēti. j. e. c. debitū vbi de hoc sacramento traditur.

a Super eo. bigam s. ordinaris.

b Officio. i. ꝓuādi sūt potestate et officio ↄferen di sacros ordines. sic. s. de tē. ordi. lfas. et c. dilectus.

c In bigamis vē vel interptatiue. vñ dr̄ bigam⁹ q ca stitatē ꝓmissā violat. xxvij. q. i. quot quot. Itē q ↄtrix cuꝫ vidua vel corrupta. xxxiij. di. maritū. et j. e. debitū. et c. a nobis. Itē q vnā de facto et alterā de iure habuit diuer sis tpib⁹. j. e. nup. Itē q sciēs cognouit vxorē adulteraꝫ xxxiij. di. si cui⁹. et c. si laici. Isti oēs bigami reputantur interptatiue quantū ad legē ꝓmotionis. Quidā vō pp defectū sacri: vt mariti viduaꝝ et corruptaꝝ: et q sciēs cognouit vxorē adulterā. Alij vō nō pp defectū sacri: s ꝑpt̄ affectū intētōis cū ope subsecuto: vt. c. nup. et c. a nobis Itē ille vō dr̄ bigam⁹: q diuersis tpib⁹ successiue habu it vxores duas. xxvi. di. deinde. et c. acuti⁹. et isti nō ꝓmo uent̄ ꝑpter sacri defectū: de quo dicet̄. j. e. debitū.

d Dispēsare. Sꝫ ↄ. xxxiij. di. lector. ibi dispensat̄ vt bi gam⁹ subdiacon⁹ fiat. s ibi ōndit. m. q liceat pape aut alijs epis. s. dispēsare cū bigamo vsq ad subdiaconatū et nō s. qō nō est ↄ aplm p h. c. ꝓhibitio apl'i est d diaco no pb̄ytero et epo: et non de alijs: qz subdiaconat⁹ non

gnitatē psone ꝑpter crimē etiā q̄ purgato nō ꝓhibuit dispen sationē sacri: sed ille defectus nō pōt purgari: nec baptismus tollit illā irregularitatē. xxvi. di. acuti⁹. pp qō vꝫ q papa ñ pos sit dispēsare cū bigamo pp eandē rōnem: qz ꝑpt̄ dispēsationē pape nō restituit̄ sacrm vnitatꝫ: cū nec possꝫ. nā cū de⁹ cetera possit: virginē tñ p⁹ ruinā suscitare nō pōt. xxxij. q. v. si paul⁹. et idē dic imperator. C. de rap. vg. l. vna circa pn. Itē dispēsare nō pōt cū mōacho vt ꝓpriū hēat vel ↄtinētā abijciat. j. d statu mo. cū ad mōasteriū. insto min⁹ vꝫ dispēsare posse cū bigāo. vñ opio. r. bōa ē: et lz ipe. h. dubitet: vꝫ tñ ↄsētire ne videat̄ di minui potēta pape: qz possit dispēsare cū bigāo. tñ h dic q bi gam⁹ i qcūq̄z ordie ordiet̄: recipit ordinē. ar. l. d. qcūq̄z penitēt p qō. c. vꝫ q cū bigāo dispēsari possit: s illō ñ itelligit̄ d mio

e Sacros. diaconatū et pbrteratū (rib⁹ ordinib⁹. olim sacri facit ꝓt antiq̄ ~~~~. lx. di. null⁹. hodie idē ē d sub diaconatu. s. d eta. et q̄l. a multis. et s. d ser. nō or. miramur. vbi dr̄ q eodē puilegio gaudet cū diacono.

f In ordiatore. cū q̄ pōt dispēsari: q h pꝫ q nō cū bigamo or dinato vt remaneat in ordie: vel vt ꝓmoueat̄ qz qō d vno cō cedit̄ de altero denegat̄. xxv. di. q̄lis. et j. d presūp. nōne.

g De bigamis. deficit̄. et ita i'lō īpedimētū nō pōt purgari p mortē vxoꝝ qz nō matrimonij vinculū: s irregularitas ↄcta ex carnis diuisiōe ē īpedimētū: et illa nō tollit̄ p mortē vel p pe nitētiā. xxvi. d. vna. et c. acuti⁹. nec p baptismū. vt in. c. ꝓdicto.

Nuper a nobis: & infra. Tertius[a] articulus videbatur hēre nō modicū q̄ōnis: q̄m cū in m̄rimonijs ꝯhendis[b] nō iuris effectus[c]: sȝ animi destinatio attendaṫ: vñ illuȝ comitaṫ infamia: qui duas[d] simul vxores hȝ: q̄d partim ad factum[e] cōuenit retorqueri: sicut in canone legiṫ de p̄sbytero q̄ non legalibus[f] nuptijs detineṫ: eadē censura tales[g] videnṫ inter bigamos reputandi: sȝ obuiet ex aduerso: q̄ opinioni sit veritas preferenda: & q̄ iuxta p̄missa q̄ nullam vxorē habuit foret bigamus reputandus: q̄d contingeret siquis de facto contraheret cuȝ diuersis: quibus ď iure nō posset matrimonialiter copulari. Nos autem in hac q̄ōne .t.rñ. q̄ cū huiusmodi clīcus: q̄ quantum in ipsis[h] fuit secūdas mulieres sibi m̄rimonialiṫ ꝯiūxerunt tanquā[i] cū bigamis[k] liceat dispensari[l]: sȝ in veritate bigami nō exiſtāt: nō ꝑpter sacramēti defectū[m]: sed ꝑpter affectū intētionis cū opere subsecuto.

Idē meth. episcopo.

Debitū pastoralis officij & infra. F.t. duximus r̄ñdendū: q̄ cū duo sint in coniugio[n]: videlȝ assēsus aīoꝝ & cōmixtio corpoꝝ: quoꝝ alteruȝ[o] significat charitatē[p]: q̄ ꝯsistit in sp̄ū inter deū & iustā animā ad q̄d ꝑtinet illō q̄d dicit apostolus: q̄ adheret deo vnus sp̄us est cū eo. reliquū[q] v̄o designat ꝯformitateȝ[r]: q̄ ꝯsistit in carne inter xp̄m & ecclīam ad q̄d ꝑtinet illud q̄d euāgelista testatur: verbū caro factū est & habitauit in nobis. ꝑfecto ꝯiugium illud q̄d nō est cōmixtione corpoꝝ ꝯsumatū nō ꝑtinet ad illud ꝯiugiū designanduȝ q̄d inter xp̄m & eccliaȝ ꝑ incarnationis mysteriū est ꝯtractū: iuxta q̄d paulus exponēs illō q̄d dixerat ꝓtoplastus[s]: hoc nunc os ex ossibus meis: & caro[t] ď carne mea: & ꝓpter hoc relinquet homo patrem & matrem & adherebit vxori sue & erunt duo in carne vnā[v] statim subiungit: hoc autem dico magnum sacr̄m in xp̄o & ecclesia. Cum

a Nuper a nobis. tertius. Alij duo soluunṫ .j. ď sen. exco. nup.

b Cōtrahendis. s. illicitis & ꝓhibitis.

c Effectus. vt .C. de adult. cū qui. vbi sunt hec verba. si eniȝ aliq̄s cōtrahat nuptias cū ea: cū qua nō pōt de iure ꝯhere infamis est: lȝ nuptie nō habeāt effectū. ff. de his q̄ no. infa. q̄d ergo. §. iij. q̄nq̄ magis cōsideraṫ effectus q̄ȝ affectus vel q̄ȝ factū ipsū: de pe. d. i. §. hec aūt verba. q̄r v̄ba ipsa sunt effectu accipiēda. j. de cler. non resi. relatū. ff. de condi. & demō. hec ꝯditio. & .j. de spon. c. vl. q̄nq̄ magiȝ ꝯsideraṫ factū q̄ȝ ius. j. ď cōfes. p̄hē. l̄ras. & .c. cū n̄ris q̄nq̄ ꝯsideraṫ plus iuris effectus. ff. de ꝯdi. insti. mulier. §. i. j. de spō. impuberis.

d Duas. C. de adulte. cum qui.

e Ad factū. q̄si diceret de facto ꝯtrit cū secunda q̄: de iure nō potuit. duas eni vxores simul hēre nō licuit: nisi cui ex reuelatione diuina ꝯcessū fuit. j. de diuor. gaudemus.

f Legalibus. xxviij. di. p̄sbyterum.

g Tales clerici. s. de q̄bus primo quesitū est.

h In ipsis. in maleficijs eni volūtas nō exitus spectaṫ. ar. xlviij. di. c. vl. & ff. ad .l. cor. ď sic. diu. C. de ser. cor. siq̄s seruo.

i Tanq̄. Hic collige q̄ opinio preferṫ veritati. s. j. de spon. iuuenis. & .q. iij. q. vij. §. tria. veꝝ si seruus. C. de testa. l. i. & .xxij. q. ij. hoīes. ff. ad mace. l. iij. j. de offi. del. corā. & .j. de iure pa. ꝯsultationibus. & .s. ď elec. querelā. Sȝ ꝯ. viij. di. veritate. lxxxi. di. q̄cū. xx. & .j. q̄ fi. sūt le. ꝑ v̄bas. C. plus va. q̄ȝ agi. l. i. q. & .iij. So. veꝝ est q̄ v̄itas p̄ferṫ opinioni. alia cāūa sūt. vt. s. opinioni potius stetṫ q̄ȝ v̄itati: vel in fauorē ꝯhentiū & odiū decipientiū. ff. ad maced. l. iij. vel in fauoreȝ ꝓlis. j. q̄ fi. sūt le. cū inṫ ioannē vel fauorē testamentoꝝ. C. de testa. l. i. vel sniaꝝ. iij. q. vij. §. tria. v̄s. veꝝ si seruus.

k Cū bigamis. Nota ar. ꝓpter siāūdinē facti aliquē numerari inter eos ď queꝝ numero ipse nō est. xxvij. q. i. quotquot. & .l. di. si ille. ff. man. l. vl. in fi.

l Dispēsari. Arg. ꝯ. j. de cler. ꝯiu. sane. Illa loquiṫ de eo qui nunq̄ habuit vxorē. sȝ in sacro ordine ꝯtraxit: & iō cū tali dispensare pōt. Hic loqui videṫ de eo qui p̄mo in laicali habitu contraxit: & postea factus sacerdos iterū ꝯtraxit. vñ bigamus reputaṫ quantū ad effectū: lȝ in veritate nō sit: & sic puniṫ ꝓpter affectū tm̄ cū ope subsecuto & nō ꝓpter defectū sacramenti. defectus eni sacramēti vnitatis nō est in isto: q̄r in veritate carnē suā nō diuisit in plures.

m Defectū. de quo. j. e. debitū.

n Debitū. In ꝯiugio. s. carnali copula ꝯsumata.

o Alteꝝ. s. consensus animoꝝ.

p Charitatē. i. dilectionē & coniunctionem.

q Reliquū. s. cōmixtio corpoꝝ.

r Conformitatē. i. coniunctionē & vnitatē.

s Protoplastus. i. adā p̄mo plasmatus.

t Caro. xxx. q. ij. fraternitatis. & .j. ď diuor. gaudemus.

v In carne vna. i. in carnali opatione ad vnā carnem procreandam.

a Sacramenti. triplex sacr̄m designaṫ in m̄rimonio carnali copula cōsumato. Primū ē vnio fidelis aīe ad deū ꝑ dilectionem & charitatē. & h̄ designaṫ ꝑ ꝯiunctionē aīoꝝ in ipsa prima desponsatione dū alter ꝑ mutuuȝ ꝯsensū ꝯsentit in alterū: & ď hoc sacr̄o fit mentio ibi. Alterū significat charitatē que consistit in spiritu inter deum & iustam animaȝ. Secunda est vnio humāe nature ad deū que facta ē in vtero virginali ꝑ incarnationē v̄bi dei & h̄ designaṫ ꝑ carnalē cōmixtionē viri & vxoris: et de hoc ibi fit mentio . . . reliquū v̄o designat ꝯformitateȝ q̄ ꝯsistit in carne inter xp̄m & sanctā ecclesiā. Primū est vnio volūtatis. Secundū est nature conformitas. vt. xxvi. di. acutius. de conse. d. ij. in xp̄o pater. vbi habes de conformitate nature diuine & humane. Et non intelligas: q̄ ipse actus corporalis designet hoc sacramentū: sed propter actum consumatuȝ sacr̄m designaṫ. Tertiū sacramentū est vnitas ecclesie ex oībus gentibus collecta & vni viro xp̄o subiecta. Hoc sacr̄m designaṫ per illū ꝯiugatū: qui vnicū tm̄ matrimonium seruauit. sȝ vbi sc̄m matrimoniū cōtrahiṫ: h̄ tertiū sacr̄m nō hȝ locū: q̄r recedit ab illa vnitate q̄ p̄mo signabaṫ ꝑ vnicū matrimoniū: quia in secundo matrimonio diuidit carnē suā in plures. vñ vnitatem amodo significare nō pōt. xp̄s eni signat vnitatem ex oībus gentibus xp̄o subiectā. vt .c. acutius. sed ex quo ecclesia xp̄o se ꝯiunxit ab eo nunq̄ discessit: nec ipse ab ea: ergo bigamus taleȝ vnitatē significare nō potest: & ideo ꝓmoueri nō potest ꝓpter defectū tertij sacramenti. duo prima sacramenta hic exprimunṫ: vt dictū est: sȝ hoc tertiū non expressit in

ergo propter sacramenti[a] defectum inhibitum sit ne bigamus aut maritus vidue[b] presumat ad sacros ordines promoueri quoniam nec illa est vnica vnici: nec iste vnus vnius: profecto vbi deficit inter huiusmodi coniuges cõmixtio corporum non deest huiusmodi signaculum sacramenti. vñ is qui mulierem ab alio viro ductam sed minime cognitam[c] duxit vxorem: quia nec illa nec ipse carnem suam diuisit[d] in plures propter hoc impediri non debet: quominus possit ad sacerdotiũ promoueri. Idem lug. archiepo apo. se. lega.

Quia circa[e] m inimam et infra. Sane postulasti per se ap. edoceri: si presbyteri plures concubinas habentes bigami censeãtur. Ad quod duximus respondendũ: quod cum irregularitatẽ nõ incurrerit bigamie: cum eis tanquam simplici fornicatione notatis: quod ad executionẽ sacerdotalis officij poteris dispensare. Idem.

Nobis fuit: et infra. Ille autem qui subdiaconatus ordine constitutus de facto tantum: quia de iure non potuit: duxit viduam[f] in vxorem: profecto bigamus non existit: sed nec vidue potest in veritate dici maritus: cum inter ipsum et illam non fuerit vinculum maritale contractum: cum eo tamen contra doctrinam apostoli tanquam marito vidue dispensare non licet: non propter sacramenti defectum sed affectum intentionis cum opere[g] subsecuto.

De clericis peregrinis.

Alex. iij. cen. episcopo.

Ua non duxit. s. cõsulendos quid sit agendum de clericis qui in remotis regionibus ordinati lras eorum ostẽdũt a quibus sibi proponunt manus impositas: et vtrũ eporum sigilla sint que representãt incertũ existit. Tu igitur cõsul. r. tutius esse: vt in his statuta patrũ veterum obseruentur: quam nouum aliquid statuatur: statutũ[h] autẽ est de transmarinis: vt ad minus quinque[i] episcoporum sup

---

litera: nisi loquendo de ipso nõ imponendo aliqua verba per que illud significet: nisi forsitan per illa verba: nec illa est vnici: nec ille vnus vnius. per hoc tamen notatur recessus ab vnitate: et melius infra vbi dicitur: nec illa nec ipse diuisit carnẽ suam in plures: et sic in vnitate mansit vterque. et ibi vbi deficit inter huiusmõi cõiuges cõmixtio carnalis nõ deest signaculum huiusmõi sacri. s. vnitatis vel per illa verba: hoc autem dico magnũ sacrum inter xpm et ecclesiam. Sed de isto tertio sacro legitur. xxvi di. acutius. Sed in quo consistit significatio illius tertij sacramenti. Quidã dicũt quod in ipso coniugio: sed hoc est falsũ quia mortua vxore coniugiũ desinit: et sic nulla esset significatio. Item matrimoniũ non consumatũ nõ significat hoc sacrum: vt hic in fi. Est ergo dicendum: quod in eo qui matrimonij tm vnicũ seruauit facto clerico et ordine suscepto est significatio istius tertij sacramẽti. Sed est necesse quod talis clericus sit vel fuerit coniugatus: quia auctoritas apostoli. Oportet ordinãdũ eẽ vnius vxoris virum intelligitur per negationẽ sic: vnius vxoris virum .i. non pluriũ: immo qui nunquam habuit vxorem liberius promouetur: quia ab vnitate nõ recessit sed in vnitate permansit.

b Uidue. i. corrupte: quia licet fuisset vidua dũmodo non corrupta nõ prohibetur: vt hic dicit.

c Cognitã. sic patet quod vxor ordinãdi ad hoc vt ille possit promoueri virgo debuit esse. j. e. c. vl. Sed quare exigitur maior castitas in vxore quam in viro. R. quia maritus corrupte si cũ ea vna caro efficiatur promoueri nõ pot. xxxiiij. d. precipimus curandũ. sicutius siquis. et c. si laici. sed ille qui habuit concubinã post vxorẽ vel an promoueri pot. vt. xxxiiij. di. fraternitatem. H. dicit quod vir significat ecclesiam que in parte recessit a xpo adulterãdo recedẽdo a fide: et si in parte virgo fuit: et ideo nõ deest significatio sacramẽti in viro: quamuis nõ sit virgo. vxor vero significat xpm qui nunquam ecclesiam dimisit: quoniam ipse est fons viuus cui nõ cõicat alienus. j. de regu. licet in fi. et de pe. di. i. §. itẽ vt xps ait. alij dicũt vt videtur melius quod vir significat xpm qui primo copulauit sibi synagogã: et postea copulauit sibi ecclesiam de gentibus. s. militantẽ in qua sunt boni et mali: et ideo nõ nocet si vir nõ fuerit virgo: vxor vero significat ecclesiã triumphãtẽ. in qua nõ est macula neque ruga: que semper virgo permãsit saltẽ mente. vñ apostolus: Despondi enim vos vni viro &c. xxvij. q. i. nuptiarum. et ideo exigitur quod vxor carnẽ suã nõ diuiserit in plures: quod si fecerit: deest in coniuge significatio tertij sacramẽti vnitatis: et ita illud tertiũ sacrum exigitur tam ex parte viri quam ex parte vxoris. vñ eps vnius vxoris significat vnitatẽ ex oibus gentibus vni viro .i. xpo subiectã. xxvi. di. acutius.

d Diuisit. sic. xxxiiij. d. valẽtiniano. per quod soluebatur hec questio sic ergo consideramus potius rõnem et cãm quare hec fiãt quam factũ ipsũ: et ita is qui duxit vxorẽ a se primo corruptã põt promoueri: quia rõ et cã nõ inuenitur in eo: quare nõ diuisit carnẽ suam in plures. Dicũt quidam quod talis promoueri nõ debet: quia vere est quod est maritus corrupte. arg. op. pro eis xxx. q. v. qlis. et hu. i hac opinione fuit: sufficit quod ita scriptũ est. ff. q. r. a q. li. matri. nõ si. psperit. et vi. q. vij. scriptũ est in lege: quod nõ credo eadẽ rõne. et iste de quo questiõ fuit nõ posset promoueri: quia vere est quod fuit maritus vidue et corrupte: quare intelligo quod dicit. c. qualis qñ ab alio corrupta est: et c. que ad idẽ possent induci. lxxxvij. di. quicunque et. xxxiiij. d. curandũ. et c. precipimus.

e Quia circa. bigami. s. e. nup. arg. contra. sed ibi loquitur qñ vtraque fuit solẽniter ducta tanquam vxor: hic vero nõ: et ibi prima fuit vxor: secunda vero esse nõ potuit. Nõ mirabile: quod plus habet hic luxuria quam castitas. ar. xxxiiij. d. fraternitatem. Sed contradicit in auc. de resti. et ea que parit in xi. col. iiij. et stulti nõ debẽt eẽ melioris conditionis quam periti. xvi. q. i. legi epistolam. et ff. quod ui aut clã hu. ff. de fur. itaque fullo. §. i. rõ huiusmõi redditur. s. e. c. pr.

f Nobis. viduã. quia cũ eẽt in sacro ordine constitutus cũ ea matrimoniũ contrahẽ nõ potuit. xxviij. di. presbyterum. et. s. e. nup. tamen licet nõ fuerit matrimoniũ: quia tamen quantũ in ipso fuit cũ vidua contraxit: cũ eo dispensari nõ pot contra doctrinã apostoli. s. e. sup eo. nõ propter sacri defectũ: sed propter voluntatẽ quã habuit contrahẽdi cũ vidua nõ contenta suis terminis cũ processit ad actũ: licet nõ habuisset effectũ. sic. s. e. nup. et est hic et ibi ar. expressũ quod volũtas nõ contenta suis terminis punitur: et ea que ibi etiã dicta sũt hic possent repeti cum similis casus sit: Quare hoc fiat: cã dicta est. s. e. debitum.

g Cũ opere. s. carnali. ar. s. e. debitũ. et. xxxiiij. di. valentino.

h Ua nos. statutũ. xcviij. di. per totũ.

i Quinque. ideo enim quinque exiguntur: quia dubitari consueuit

de sigillo vnt⁹ epi. si eni de illo ɔstaret id solū sufficeret.j. de pba.post cess.ot.ē.vel p testes.j.e.tue.

a ¶ Incogniti.erḡ eni incogniti sūt explorandū ē cui⁹ fidei ⁊ inocētie sint.xlij.d.gescam⁹.⁊.ff.nau.ca.sta.l.vl.§.seruorum.

b ¶ In suspēsione.qđ h̄ dz itellige ꝺ bis q̄ i ecclījs recipi.postulāt tanq̄ clici.ceteꝝ si tāq̄ viatores volūt celebrare secreto:pmittē di sꝫ j.e.tue.⁊ ar.ꝺ cō.d.ij.nō pbibeat.⁊.vij.q.i.epi.

c ¶ Actib⁹. nā p act⁹ seq̄ntes ꝑsumiť ꝺ pteritꝭ ⁊ ecōuerso.xxxiij.q.ij. cuꝫ p bellicaꝫ.⁊.vi.q.i.q cri/mē.ff.ꝺ re mil.nō oēs.§.a barbaris.⁊.ij.q.i.in p/mis.l.di.sigs diaconus.⁊.lxxvij.di.quicunq̄.

d ¶ Dispēsari.i. ex benignitate recipi.

e ¶ Nā q̄tuor. lr̄is q̄s hēe dz sēp.lxxi.d.pmatus.⁊.ꝫ.c.pri.

f ¶ Per argumēta.n̄ dic p testes vł instr̄a:ꝫ p argumēta cē pbaduz:qꝛ p argumēta siue p indicia pbať eq̄ sic̄ p testes.ij.q.vi.§.diffinitiua.v.null⁹ homicidiarū.⁊.xxxij.q.i dixit dn̄s.xxxij.q.i.nec aliq̄.⁊.C.ꝺ rei vē.iudicia.⁊.j.ꝺ psūp.lr̄is.vł idōea argumenta vocat sigilla epoꝝ.xcviij.di.trāsmarinos.et.ꝫ.c.pr.vł sigillū epi suffic̄ si notū sit.lxxi.d.extneo.⁊.C.ꝺ epi.⁊ cleri.siq̄ p calūniā.i si.Sꝫ si pdiderit instrm pbet amissionē ⁊ tenorē ipsi⁹ ⁊ q̄ sinevicio fuit.j.ꝺ pui.cū olī in si.vł p testes.j.c.pri.

g ¶ Suscipe.nisi vt hospites.vij.q.i.epi vł psbři ⁊ ꝺ ɔse.di.ij.nō pbibeat ⁊.lxij.di.gescam⁹.

h ¶ Ae fraternitať.cōmēdaticijs.vł etiā dimisorijs.lxxi.di.c.pe.⁊ vlt.⁊.xix.q.ij.due sunt.

i ¶ Testes. vł p alia legitima argumēta.ꝫ.c.pri.ar.j.ꝺ psūp.lr̄as.⁊ de cōuersatione ipsius pmo dz constare.ꝫ.c.pri.

ordinatiōe sua testimonio muniank:qđ i alijs si sili sūt incogniti⁹ credim⁹ obseruandū ita tn̄ vt in suspēsiōe aliquāto tpe habeant:in q̄ pleni⁹ ꝺ actib⁹ instruaťipoꝝ:sꝫ ⁊ ꝺ iferiorib⁹ ordib⁹ inq̄ri oꝫ:qꝛ possꝫ ɔtigē vt aliq̄b⁹ ptermissis saltuꝫ fecissēt.His āt pactis si digni inuēti fuerit circa eos poterit dispēsari. Inno.iij.ɔstātinopo.patriar.

Inter.iiij.⁊ infra.Utruꝫ clicos ad te sine suoꝝ ordinatoꝝ lr̄is venientes ⁊ offerentes iuramētū q̄ sint in q̄uis ecclīasticoꝝ ordinū ɔstituti:dēs ad supiores ordies pmouē. Inq̄t.t.r.n̄.q̄ nisi ꝺ ipoꝝ ordinatōe canonica p idonea tibi ɔstiťit argumēta eos nec i illis suscipere:nec ad maiores dēs ordines pmouē:psertī anq̄ conuersatio eoꝝ fuerit approbata. Idē pāarche hiero.

Ue.ē.⁊ ifra.Utrꝫ clicos q̄ ad ptes hierosolymi.sine cōmēdaticijs lr̄is veniūt pmittē dēas celebrare diuia:⁊.j.Rn̄dem⁹ q̄ nisi legitie tibi ɔstiterit sine p lr̄as siue p testes ꝺ illoꝝ ordinatōe canonica:q penit⁹ sūt ignoti:nō dēs ipsos pmittere in tuis plebib⁹ celebrare:sꝫ si forsitā eoꝝ aliq̄ secreto ex deuotiōe celebrare voluerint poteris sustinere. Inno.iij.epo.regin̄.

Te nobis pmonēte didicim⁹ q̄ qdā plati ecclīa rū tue iurisditōis i ecclījs sibi cōmissis sine cōscia tua clicos ꝺ alienis epatib⁹ institue non verent. Attēdētes igi i eis nulla rōe licere cum sit honestati ɔriū:⁊ a scōꝝ patꝝ institutiōib⁹ alienū:⁊.j. Inq̄.t.t.r.q̄ tibi lꝫ eos exide remouē: nisi aliq̄s ex dispēsatiōe in eisdē ecclījs duxeris dimittēdos.

Ex li.ro.ordinis.

Tarchidiacon⁹ p⁹ epꝫ sciat se vicariū eē eis i oib⁹: ⁊ oēm curā i clero tā in vrbe positoꝝ q̄ eoꝝ q̄ p parochias habitare noscunť ad se ptinere siue ꝺ eoꝝ ɔuersatione siue honore ⁊ restauratione ecclaꝝ siue doctrina ecclīasticorū ⁊ ceteraꝝ reꝝ studio sustiere:⁊ delinquentiū rōneꝫ corā deo redditur⁹ ē:⁊ vt ꝺ tertio i tertiū annū:si eps nō pōt parochiā vniuersā circūeat:⁊ cūcta q̄ emēdatiōe idigēt ad vicē sui epi corrigat ⁊ emendet. Ex ɔci.tole.

Officiū vo archidiaconi ē euāgeliū qn̄ voluerit legē vł alicui de diaconis pcipē:⁊ qn̄ eps missā canit ad iussionē illius iduāt se leuite vestimētis sacris q̄lit cū pōtifice admissā pcedāt:⁊.j. De ecclīasticū officiū puidēdo lectiōes aut rn̄soria i mřice ecclīa daŕ dꝫ ⁊ auscultare intantū.vt null⁹ euāgeliū aut eplam respōsoria vł

n ¶ Ex dispēsatione. Nō ar. q̄ null⁹ pōt eligi de aliena diocesi ꝫ tn̄ dꝫ postulari:qꝛ istituti absq̄ scia epi remouent:nisi cū eis voluerit dispēsare:⁊ sic p solā dispēsatione de alijs epatib⁹ istituunť. Et ē h̄ bonū ar.p opiniōe illoꝝ q̄ dicūt q̄ semp pualet electio ꝺ gremio ecclīe:alijs electiōi facte de alia ēt si sit facta a minori pte.ꝺ h̄ di.ꝫ.ꝺ elec.cū inter canonicos.

o ¶ Tarchidiacon⁹ vicariū ⁊ ita hꝫ cognitionē ⁊ iurisditionē:erḡ vicarius ē.C.ꝺ of.vica.l.ij.⁊.j.de of.vica.c.pe.⁊.xxv.di.plecꝭ ar.i auť.ꝺ desē.ciuita.circa pn̄.col.ij.

p ¶ In vrbe.ar.ꝫ.xxv di.plecꝭ.Sol.lꝫ qdā pricant ad officiū archidiaconi primicerij ⁊ thesaurarij: vt ibi dř tā p ordinatorē in cūctꝭ ⁊ loco epi ⁊ tāq̄ vicarius eius.

q ¶ De tertio. eps vo singulis annis debꝫ visitare parochiā suā.⁊.q.i.eps decernim⁹ placuit nisi dimittat hoc ne pter ei⁹ accessū grauent ecclīe.⁊ tūc mittat archidiaconū: vel quia eps ii e nō pōt : vt h̄ dř.Itē ꝫ.j.e.mādam⁹.vbi dř q̄ archidiacon⁹ dꝫ visitare singulꝭ ānis:aut etiā pl̄es si expedit.ibi logř ꝺ visitatiōe sue pprie parochie. h̄ qn̄ visitat vniuersaꝫ parochiā ad mandatū episcopi.

r ¶ Corrigat. sic ꝫ archidiacon⁹ habet coertionē ex quo habet iurisditionē:qꝛ iurisditio sine coertione nulla esset.vt.j.de of.dele.ex litteris.⁊.ff.de offi.eius cui man.est iu.l.vlti.quid de iure cōmuni pertineat ad archidiaconum.habes.j.e.ad hec.⁊.c.vt nostrum.⁊.c.pri.secus de consuetudine.j.eo.c.vlti.vbi de hoc.

k ¶ Canonica.i.fm ordinē ecclīe facta.ꝫ.ꝺ sū.tri.c.firmit i si.

l ¶ Secreto.qꝛ tūc nullū periculū sit alicui nisi sibi.ꝫ si publice celebraret populo:tūc periculū eēt:vt si nō eēt sacerdos populū deciperet.xlv.di.quiescam⁹.⁊.j.de cele.mis.de homine.

m ¶ E nobis institutōib⁹.lxxi.di.c.i.⁊.ij.⁊ p totā di.⁊.lxxij.di.p totā.⁊.C.ꝺ epi.⁊ cle.in ecclījs.sic ꝺ aliena ecclīa n̄ ē assumēd⁹ plat⁹ dū repериť idone⁹ in eadē.lxi.di.nullus.

s ¶ Officiū vo.auscultet.videt ꝫ poti⁹ spectare ad officiū magistri scholariū:ꝫ potius ex cōmissione dic sit

hoc sic ⁊ multa alia q̄ ꝯsiderāt ⁊ attēdūt ī huiusmōi of/ficijs potiꝰ q̄ȝ ius cōe.j.ō excef.p.ad hec.⁊.j.e.c.vlt.

Ā q̄. De isto archidiacono hr̄.lxxiiij.dis.gesta.⁊.c. honoratus.⁊.c.vbi ista didicisti.

Ciminlia.p hoc ītellige eīa vasa eccl'ie:arg.xij.q.ij. aplicos.⁊ custodia horꝫ potius ptinet ad custodem siue thesaurariū: ȝ vt dixi ī.pr.c.ꝯsuetudo attēdit:vbi nō ē thesaurariꝰ.hoc forte ptinet ad archidiaconū: vt ħ.

Negligētia.plarꝰ.n.non solū tenet ō dolo c'spa lata ⁊ leui ad instar tutoris.C.ō pi.tu.vl'cu.si rcs pupilli.⁊.C.arbi.tu.ge.gd.ȝ ēt ō negligētia:vt hic dȝ:⁊cū ēt pp negligētiam remoueaf.j.ō of.cu.Ro.c.⁊.j.q.i.§.ecce cū honoris.⁊.lxxxi.di.dictū.⁊ ar.xviij.q.ij.siqs abbas.sic ēt iudex p pt̄ negligētiam remouef C.ō of.pf.ori.si quos.⁊.ff.ō custo.⁊ exhi.reo.carceri.⁊.l.ñ ē,q̄ð pt itelligi cū negligētia crassa ē:ar.i.q.i.gegd.⁊.ff.ō v̄.si.magna.⁊ ar.ē.ō oz.ab epi.quire.epi.c.i.i.fi.

Reatu.arg.ꝙ negligētia prelati mortale pcm̄ ē.lxxxi.di.ocm̄.j.de re.iu.c.penul.

Custodie.ad ipȝ ēt ptinet cura ⁊ sollicitudo totiꝰ ecclie.xxv.di.pleclq̄.⁊.j.e.c.ad hec.

quālibȝ ī eccl'ia lectōeȝ legat vl' cātet: donec ausculteť ab ipo.acolytho quoqȝ ip̄e ordinet:qs eoꝝ cādelabra:qs thuribulū ōferre: ꝯsue minoꝝ in eccl'ia aliq̄ officia agē debeat reg.iij.arcbidi.g.alomi.

Ā q̄ ḡ:⁊.j.Scire ꝟo te volumꝰ ꝙ a te districte ꝗsituri sumꝰ:qz vl' ꝓpe eccl'ie vl' ea q̄ de diuerſ' eccl'ijs ciminiliaꝰ sūt collecta ñ sub oī sollicitudie ⁊ fide fuanť:ꝙ siqd ex eis vel negligentia vel cuiusq̄ fraude deperijt:tu ħ reatu astringeris:q p archidiaconatus ordinē custodie eiusdē ecclesie artius deputaris.

lex.iij.elien.archidia.

Cum satis sit absurdū:⁊.j.Cū igiť obtētu alicuius ꝯsuetudis ñ debes ꝯ̄ scōꝝ patꝝ istitutiōes:⁊ q̄ð ad tuū ñ spectat offm̄ vēdicaf:mādamꝰ vt nemini sin̄ licia ⁊ mādato epi curā ꝓsumas cōmittere aiarū. Idem vigoř.epo.

Archidiaconis nō vř ō eccl'astica istitutōe licē nisi auctas epoꝝ accesserit ī aliqs sniaȝ pmlgarē. Idē epo ꝯuentrē.⁊ abbati cestreñ.

Mandamꝰ:q̄tenus phibeatis cestreñ.archidia.ne ad eccl'as sui archidiaconatus visitādas:nisi semel in āno accedat:nisi forte talis cā emerserit: propter quā ipȝ oporteat ꝓfatas eccl'as sepiꝰ visitare.

Anno.iij.

Ad hec nos dn̄s:⁊.j.Sane ꝯsuluit nos tue.f.deuotio:qd ad officiū archidi.ō beat ptinere:⁊ ī qbꝰ p ipm cura epal' sollicitudis debeat releuari:⁊ nos.put possumꝰ rn̄demꝰ archidia.fm statuta beatꝰ isidori iperat subdiaconibus ⁊ leuitis.parochiarū sollicitudo:⁊ earum ordinatio ad ipȝ ptinet:⁊ audiť dȝ iurgia singuloꝝ:ar̄ psbyti q a psbuł decani nūcupāť eiꝰ iurisdictōi se nouerint subiacē.Scōȝ ꝟo romani ordinis ꝯstitutioneȝ maioꝝ post epm̄:⁊ ipsius episcopi vicarius repitur oēȝ sollicitudinē ⁊ curā taȝ ī clericis q̄ in eccl'ijs eoꝝ prout melius ꝑm deum poterit ipēdendo:cū sup his sit redditurus rōnē in districti iudicio examinis. Itē ī ep'la bti clemētis pape pte.n.oculus epi archi.appellatur:vt loco epi per episcopatū prospiciens que corrigēda viderit corrigat ⁊ emendet nisi adeo fuerit ardua negocia ꝙ absqȝ maioris sui presentia nequeāt terminari in q̄dā ꝟo

tudie q̄ ō iur cōi:qz visitāt ⁊ corrigūt ō ꝯsuetudie.j.e.c.vlt.⁊ ħ.ō cle.dudū.⁊ sic ō ꝯsuetudie oīa alia iura ꝯsilia itelligūť.j.ō excef.p.ad hec ⁊ q̄ð dic hic obtētu ꝯsuetudis:itelli̇́ ñ pscripte.j.e.c.pr.ꝙ ar̄di.ñ pt excōicare:itelli̇́ ꝙ ñ excōicabat ō ꝯsuetudie:⁊ sic ī stulū se ad ius cōe.sic ḡ iura q̄ loquūť diuersimode ō iurisditōe ar̄diacōi itelligēda sř ȝ diuersas ꝯsuetudies diuersoꝝ locoꝝ:sic.s.ō ꝯsue.cū olim.

Institutiōes.xvij.q.vij.nullꝰ oīo.⁊.q.i.cūcq̄ fidelibꝰ.⁊ sic ō iure cōi ad offm̄ ar̄di.nō ptinet cōmittere curā aiarū.ħ iā pȝ p notulā pcedētēȝ.

Archidiaconis.pmulgare.ħ verū ē ō eccl'astica istitutōe:vt hic dic.xvi.q.ij.visit.⁊.q.vij.nullus.⁊.xxiiij.q.iij.corripiať.secꝰ ō ꝯsuetudie:vt.s.ō cle.dudū eni ij.put dc̄ȝ ē ī pr.c.dicūt tn̄ qdā ꝙ eo ipo ꝙ eligiť ab vniuersitate hȝ iurisditionē ī sbditos ⁊ pt excōicare:ar.xciij.di.legimꝰ.⁊ ō of.iudi.o:.ab eccl'a:⁊ q̄ð ħ dr̄ ī fi.vř licē vex est q̄ ad v̄ba canonis ex āntiq̄ istitutiōe eccl'astica:ar.xvi.q.i.cū cūq̄ fidelibꝰ.ħ q̄ ad iura ōcretalia secꝰ ȝ credo verꝰ qð dr̄.s.eo.c.pri.

Mandamus visitādas.ħ.n.ptinȝ ad curā aiaꝝ.s.ō cle.dudū ij.⁊ sic ē ar.ꝙ ar̄diaconꝰ hȝ curā aiaꝝ ⁊ ꝙ possit ī aliȷ ꝯmittere:ȝ intellige hic loq de ꝯsuetudie:vt dixi.s.e.cū satis.

Sepiꝰ visitare.⁊ ita suffic̄ sel' tn̄ ī āno visitare ex eo q̄ phibȝ pluries visitare: nisi noua cā emerserit.ȝ ꝯ̄.j.ō cēsi.cū venerabil'.vbi vř ꝙ pūt

Ut sat ꝯsuetudis.vtx archidiaconꝰ hēat curā aiarū vl' ñ.iura videť diuerso mō log ō iure cōi ñ hȝ curaȝ aiaꝝ.xvi.q.vij.nullꝰ oīo.⁊ hic ñ pt ēt ō iure cōi excōicare.j.c.pr.ar.ꝯ̄.j.ō eo q fur.or.rece.c.i.cū suis ꝯcor.⁊.s.e.c.i.Hu.dixi ꝙ archi.ō iure cōi ñ hȝ curā aiaꝝ:nisi sibi spālit ab epo ōmādeť:nec aliȷ pt ꝯmittē p.c.pdcȝ nullꝰ.⁊ p ħ capl'ȝ ⁊ oīa illa iura q̄ videť ꝯ̄riū inuē intelligit ex ōlegatōe epi:sic ⁊ illō.c.lxiij.di.si ī plebibꝰ.Aliȷ dicūt ꝯ̄riū.s.ꝙ hȝ curā aiaꝝ ⁊ iurisditōȝ:⁊ ex eo ꝙ ep̄s cū istitutiōe qz p collegiū eligiť ⁊ p epȝ ꝯfirmať:gnālē administratōȝ cū iurisditōe adipisciť.⁊ fac ad ħ.j.ō pb.rescrite.⁊.j.ō eo q fur.or.rece c.i.cū suis ꝯ.⁊.j.e.mādamꝰ.q̄ ā ī illa q̄ ōr iur cōi ptinēt ad ar̄diaconū:collige p.c.j.e.ad ħ.⁊.c.vt nostꝝ alia ꝟo potiꝰ hāt ar̄diaconi ō ꝯsue

pter aliq̄ȝ necessitatē bis ī āno visitař ⁊ pcuratoreȝ hēc:itelli̇́ illō cū dexmiatōe istiꝰ:pnt ibi dr̄ si ē opꝰ:qz nō solū bis ī āno ȝ ēt pluries ī anno si cā sbsit pōt ꝑlatꝰ visitař.xviij.q.ij.visitādi.⁊.c.ñ sel' ñ ꝟo alia ō cā p suis necessitatibꝰ accedat ad ecclesias ppis sūptibꝰ pcureť.C.ō sta.⁊ una.l.vl.ō ħ dic vt.j.ō cē.cū venerabil'.

Ab hec.bti isidori.vt.xxv.di.plecq̄

Jurgia.Et sic ē ar.ꝙ ar̄diaconꝰ hēat iurisditōeȝ p.c.plecq̄.⁊ ar.lxiij.di.si ī plebibꝰ.⁊.j.ō pe.ȝ dixit io.ꝙ hȝ ordinariā iurisdictionē de iure cōi:⁊ vex est in oībꝰ q̄ cōnenť ī ħ.c.⁊.j.e.vt nostrū.⁊ ita p ꝯ̄s ceertionē ȝ nō possit cognosceř nisi ō modicis causis p hoc ꝙ dic iurgia:qz talis iurisditio sine ceertōe nulla eēt:vt dixi.s.e.c.i.l alijs aūt q̄ hic nō numerāť stabimꝰ cōsuetudini pscripte:vt dictū ē.s.e.cum satis.

Romani ordinis.ō.eo.c.i.

Bti clemē.xciij.di.diacōi.⁊ ī ep'la euaristi.e.di.diacō.ñ.

nostra[a] constitutione iam alia vice nos meminimus expressisse: ꝙ institutio corporalis tā super beneficiis ꝙ̄ et dignitatibus ad ipsum debeat pertinere. examinatio autem clericorum: si fuerint ad sacros ordines ꝓmouēdi: ꝛ hoc idem i collationibus beneficiorum credimus obseruandū: vt qui beneficiis ecclesiasticis preficiēdi fuerint: a suo prius examinentur[b] archi. ꝛ per ipsuz postmodum ep̄o presententur.

Subsequenter postea quesiuisti: vtrum decani rurales qui pro tēpore statuuntur ad mandatum suum soluz vel archidi. vel etiam vtriusqꝫ institui debeant vel destitui: si fuerint amouendi. Ad hoc. bre. r. ꝙ cum ab omnibus quod omnes tangit[c] approbari debeat ꝛ commune eorum decan⁹ officium exerceat: communiter[d] est eligendus vel etiam amouendus. Idem.

Significasti: ꝛ infra. Interdicas archidia. tuo ne sine conscientia[e] tua ꝛ auctoritate litteras[f] suas ꝓmouendis concedat: ꝛ eis etiam districte prohibeas: ne ad ordines audeant cōuolare: q si contra prohibitionem tuā venire presumpserint executionem eis ordinum susceptorū taliter interdicas. Idem.

Ut[g] nostruz: ꝛ īfra. Nec fuit sufficienter probatū ꝙ cācellarius ex officio suo exerceat spūalia memorata: cum ea potius de[h] iure cōi ad archidiaconi spectāt officiuz: repñtare videlꝫ ordinandos ep̄o illos examinare[i]: ponere abbates ꝛ abbatissas in sede. Hono. iij. abbati arimmeñ. treceñ. dioc. ꝛ arch̄di. ꝛ decano sancti stephani trecen.

Dilecto. f. ꝛ infra. Ad petitionem archid. senoñ. cōquerentis: ꝙ abbas ꝛ cōuētus monasterij sancti petri senoñ. procurationem annuā ꝛ quedaz alia ratione sui archidiaconatus ad ipsum spectantia exhiberi sibi ꝯ̄ iusticiaz denegabant abbati sancti crispini ꝛ collegis eius dedimus in mandatis vt audirent causaz ꝛ fine debito terminarent: coram quibus petijt predictus archid. vt cum monasterium infra metas sui archidiaconatus sit[k] situm: abbas ꝛ monachi sibi obedirent in his que pertinent ad iurisditionē correctionem ꝛ visitationem adius: vt dicebat archidiaconale spectātes: videlicet vt corā se conquerentibus responderent: citati etiā vt venirent ad eius presentiam ꝛ eius[l] mandata honesta ꝛ sancta ſꝫ deū de correctione excessuuz ꝛ aliis que[m] archid. possūt ꝛ solēt rationabiliter iniūgere audituri: ꝛ saluā[n] sua regula ꝛ abbatis sui debita obedientia ꝑ̄uaturi. Petijt insuper ne de cetero facerent aliquos de senoñ. balliuia eo permisso coram officiali senoñ. archiepiscopi conueniri asserens illos pri⁹ debere cōueniri sub ipso ꝙ̄[o] coram officiali p̄dicto spālibus ipsius archiepi ꝛ hoīuz ac familie sue causis dūtaxat exceptis[p] ꝛ infra. Ideoqꝫ dis. v. mandamus: quatenus per maiores ecclesie senoñ. canonicos qui habere debēt de cōsuetudine notitiam pleniorē: super his sollicite veritatem iquiratis: ꝛ nisi vobis ꝯstiterit

e Nrā ꝯstitutiōe. Credo ꝙ sit illa. ſ. e. vt nr̄m. ꝗ ꝺ̄bui ꝑcedere istā i ordine ſꝫ ordinationez illarū decretaliū: vel ꝑ h̄ vt ꝙ loq̄t de alia ꝯstitutiōe: ſꝫ scīsitā nō suat ille ordo: nisi i ordinatione decretaliū diuersorꝫ auctorꝫ ſm ꝙ pꝫ etiaz in alijs locis.

b Examinēt archidiacono. ſ. e. vt nostrū. ſꝫ alibi dr̄: ꝙ istō ē offm̄ sacerdotū. xxiiij. di. q̄ñ hoc verꝫ ē de iure ſꝫ illō [illegible] liter sacerdotes ad h̄: vl' si nō ē ibi arch̄diacon⁹ vt i multis ecclijs. Uidet̄ ḡ ꝙ ep̄s nō sit puniēd⁹: si ꝓmouet indignū: ſꝫ potius arch̄diacon⁹: qui examinat ꝛ repñtat ep̄o: ar. liiij. di. si seru⁹: sed non ē ita: q2 ep̄s tenetur ꝺ̄ scō illius ḡ examinat: cū de mādato illi⁹ illō fiat: sicut exercitor nauis ꝺ̄ facto magr̄i tenet̄. ff. de exercito. l. i. §. magistrū. nisi forte examinator talis fuisset: vt nō sit verisimile ipsum mētiri: ar. ſ. de pig. significante. ſꝫ hoc si talis ordinat̄ sine titulo ep̄o ignorāte: examinator ḡ p̄ñtauit eū: tenebit̄ ei ꝓuidere. sed si ille nō sit soluendo: habebit regressū ꝯ̄ epꝫ. ꝛ hoc iō q2 adhuc reseruatuz ē ep̄o ius examinandi illum: ar. ꝭ. de eta. ꝛ q̄li. accepimus. ꝛ in subsidiū ne ille ordinat⁹ i opprobriū clericorꝫ mendicet. ꝭ. de renū. ad supplicationē. ꝛ. xciij. di. diaconi.

c Tangit. C. ꝺ̄ auc. prestan. l. vl. ꝛ. ff. de aq̄ plu. ar. in cōcedendo. ꝛ. ff. ꝺ̄ adop. nam diu⁹. ꝛ. ꝭ. de tēp. ordi. si archiepis. vbi de hoc.

d Cōmuniter. ſm consuetudinem loci.

e Significasti. auctē. h̄ iō dic̄: q2 sine auctoritate ꝛ ꝯsc̄ia sui epi null⁹ dꝫ ꝓmoueri i ordines: ꝛ ali⁹ ep̄s talē ordinare nō dꝫ. qō si factuz fuerit: talis ordinatō rata ñ ē q̄ ad suū epꝫ: q eis īterdic̄ exec̄utiōeꝫ. ix. q. ij. c. i. ꝛ. c. seq. ꝛ. ſ. de paro. null⁹. ꝛ īfdicēda ē tali h⁹ executio ordis sic susscepti. ꝭ. de tēp. or. ꝙ trāslationē. ep̄s tñ pōt cuꝫ talib⁹ dispēsare ꝛ recipe

ep̄s in illis ordinibus. ix. q. ij. in lugdunensem.

f Litterae. ꝛ ita pꝫ ꝙ arch̄diacon⁹ nō pōt dare l'ras ꝯmēdaticias ad ordies suscipiēdos: ſꝫ sol⁹ ep̄s. lxxi. di. ex̄ neo. ꝛ de cō. di. v. nō dꝫ. ꝛ. lxviij. di. q̄uis. Ar. tñ ꝯ̄: ꝙ h̄ possit. ꝭ. c. pri. ꝟ. i q̄d. ad fi. Nō ꝯ̄dic̄: q2 licꝫ illos examiet. ꝛ p̄ñtet illos suo ep̄o: nō tñ potest illos alio ep̄o p̄ñtare: h̄ intelligē cū ep̄s ē p̄ñs. si vō ep̄s abñs esset ex̄ pochiā suā: ꝛ necessitas vl' vtilitas ordinādorꝫ imineret: tūc possꝫ illos p̄ñtare alijs epis ꝑ quos ordinēt: q2 abñte ep̄o supplet vices illi⁹ ar. ꝭ. e. c. i. ꝛ. c. ad hec. sic ꝛ arch̄ps̄br. ſ. e. c. i. vl' vacāte ecclia. ſ. de ma. ꝛ obe. cū oli. ꝛ h̄ itelligo si arch̄diacon⁹ hꝫ h̄ ꝺ̄ ꝯsuetudine: alr̄ non: nisi hr̄et spāle mandatū ab ep̄o.

g Ut nostrum. Hec est pars illius. ſ. vt ec. bñ. vt nēm. ꝛ. ſ. de appel. vt nostrum.

h De iure cōi. Ex eo qō hic dr̄ ꝛ ꝭ. e. ad hec collige ꝗ ptineāt ad arch̄di. ꝺ̄ iure cōi. de h̄ dictū ē. ꝭ. e. cū satis. ꝛ. c. seq̄ntibus.

i Examinare. vt ꝭ. e. c. ad h̄ i fi. ar. ꝯ̄. xxiiij. di. q̄ñ. ſꝫ solutū ē in. c. ad hec

k Dilecto. sit situz ꝑ h̄ forte credebat arch̄diaconus itentionē suā fūdatā eē q̄si de iure cōi. xvi. q. vij. oēs basilice. ꝛ. xvi. q. ij. monasteria ſꝫ hoc ē ius epozꝫ

l Ad ei⁹ mādata. Ista ptinēt ad correctiōꝫ: ſꝫ ea ꝗ pcedūt ad iurisdictō.

m Que arch̄diacono solēt. ꝛ ita videbat̄ in hoc respicere ꝯsuetudinē. ſ. de excess. p̄la. ad hec. ꝛ. ꝭ. de cōsue. cū olim. ꝗ tribuit

iurisditionē.ar.j.ḋ of.or.duo simul.ⱳ.C.ḋ emāci.l.vlt.ꝙ in his ꝓcipue ꝯsiderant.vt diri.s.e.cū satis.

q ℭ Salua.sua regula.correctio eni monachoꝝ pimo loco ptinet ad abbatē.j.de of.or.quāto.ⱳ.j.de sta.mo. in singulis.

s ℭ Abbatijs.ar.ꝙ ad ꝯsuetudinē aliaꝝ ecclīaꝝ siue iurisditionē recurrendū ē si dubitet qd aliq̄ ecclīa face debeat.j.de cen.ecclīs.ⱳ.c.sopite.ⱳ.c.sup eo.ⱳ.c.di.ꝭ more.nisi diuersa esset vniuscuiusqꝫ ecclīe.ar.s.de ꝯsue.cū olim.ⱳ ita si archidiacon⁹ ꝓbaret ꝯsuetudinē huiusmodi:in alijs mōasterijs sui archidiaconat⁹ obtieret in isto qꝛ nō debēt diuerso iure cēseri.xij.q.ij.cogni m⁹.ⱳ.j.ḋ offi.cū in tua.

o ℭ Quā corā.pꝫ multū ꝑiudicabat archiepo.si h̄ esset verū forsitā ꝯsuetudo est illi⁹ archidiaconi.

p ℭ Exceptis.Litteris vo ꝯcessata sup premissis ḋ ꝯsēsu vtriusqꝫ parti cāz remiserāt iudices ad aplicā sedē:qꝛ papa nesciebat ꝯsuetudinē q̄ vit̄ archid. senon.in abbatijs senonē.dioc.ꝑfati mōasteru iniam.pferre nō potuit.vn̄ cāz ꝯmitit ꝫ ꝙ se gs.h̄ ē i aliq̄ decre.

q ℭ Senon.canonicos.Nō ḡ qḋ testes illi regrēdi sūt ad testimoniū.ḋ q b⁹ magꝭ ē verisile ꝙ veritatē sciāt:et illi sūt poti⁹ ꝑferendi sic.xxxv.q.vi.cōsāguineos.ⱳ.j.qui ma.ac.po.vi.ⱳ ab antiquoꝝ:vt ibi d̄:ad quoꝝ ocā recurrendū ē in antiqs fact̄.ff.ḋ le.iu.sic chor⁹.6.i.ⱳ.xx.di.de qb⁹.ab illis eni regrēdā ē veritas:qb⁹ lux vitatꝭ poti⁹ assistit.iiij.q.iij.si testes.sic ḡ canonici ꝓferent hic qꝛ meli⁹ vitatē scire debēt q forte cū ipso archidiacono ꝑdic̄ q̄nqꝫ intersuerunt.sic in illa que in capitulo fiūt per canonicos melius probant.j.de testi.veniēs.ⱳ que domi geruntur facilius probātur per domesticos q̄ per alios.C.de repudi.ꝯsensu.§.seruis.ⱳ.C.de questionib⁹ interrogari.

prefatū archi.vl̄ ꝑdeces.ipsi⁹ de pacifica^r sic obtēta ꝯsuetudine iurisditionē aliq̄ in ipso mōasterio vl̄ i huiusmōi abbatijs^s hactenus hūisse ꝑfatū monasteriū ab ei⁹ ipetione penitus absoluatis ꝑpetuū sup h̄ ipsi archi.silētiū iponētes. Si vo ḋ ꝑmissis ꝯstiterit p eosdē eādē iurisditionē dūtaxat adiudicātes eidē in monasterio ꝑdicto quē ipsū vel ꝑdecessores suos i mōasterio ipso vl̄ in eisdē abbatijs habuisse ꝯstiterit:sup alijs ꝑpetuū ei silētiūz imponatis. De officio archipresbyteri. Ex ꝯci.tol. Archipsbyt^t sciat se sbesse^u archid.et ei⁹ ꝓcetis:sicut sui epī obedīt:ⱳ ꝙ spāliter ad ei⁹ ptinet misteriū super oēs ꝑsbr̄os in ordīe positos curā agere ⱳ assidue i ecclīa stare:ⱳ i epī sui abūtia ad vicē ei⁹ ⱳ missaꝝ solēnia celebret ⱳ collectaz^x dicat aut cui ipe iniūxerit^y. Leo papa. Ministeriuz archipsbri in eo ꝯstituit:vt diligēti cura ꝓuideat ministeriū sacerdotū cardinaliuz^z q solēne debēt agē officiū in ꝯicatiōe corporis ⱳ sāguinis dn̄i nr̄i iesu x̄pi a sacroscō die dn̄ico^a incipiēdo p oēs horas canōicas indeclinabilit^b ꝑseuerent:vt op⁹ dei digne ⱳ scē ꝑficiat ab eo cui cōmittit:ⱳ infra. Prouideat etiā archipsbr̄ vitā sacerdotū cardialiū ꝓceptis sui obtēperando epī:ne aliq̄n cedāt aut scurrilitate^d torpeāt:ⱳ infra.Si epꝭ defuerit except̄ his q̄ ꝓhibita^e sūt:archipsbyt ꝓuideat cūcta q̄ in sacerdotū misterio ꝑfici debeāt fōtes bn̄dicē:infirmū oleo pungē:penitētē infirmū ꝯsulto^f epo recōciliare:pniaz cūctis^g alijs sacerdotib⁹ iniūgē:in ꝓcipuis festiuitatib⁹:aut ipe celebratio nē misse solēnit ipleat:aut ad sui iussionē cui cōmittit peragat venerāter. Idem. Officiū archipsbyteri de vrbe ꝯstat q̄n ibi ꝑsul defuerit:vice ei⁹ officiū inchoare:bn̄dictiōes ꝑsbyterales i ecclīa dare:missā q̄n voluerit cātare:vel cui de sacerdotib⁹ iusserit.q̄n vo epꝭ missā canit dꝫ ꝓcipere sacerdotib⁹:vt induant se vestimentis sacris:ⱳ qualiter ad missam procedāt. dꝫ eni ꝓcipere custodi ecclesie vt in sacrario eucharistia x̄pi propter infirmos nō desit.debet infirmis precipere ⱳ prouidendo sacerdotibus:ne forte sine confessione vel confirmatione corporis ⱳ sanguinis

t ℭ Archipsbr̄.supple statuimus.

u ℭ Subesse. Sic v̄ ꝙ q maior ē i ordie subsit miori.vn̄ ꝯ.j.ḋ ma.ⱳ obe.statuim⁹.ⱳ.c.i h̄ dicas ꝙ archidiacon⁹ ꝑest archipsbr̄o q̄ ad dignitatē:nō q̄ ad ordinē. ij.q.vij.puto.ⱳ.c.qrif.C. de of.vica.l.i.ⱳ sic nō ꝯdicūt.xxxiij.q.v.est ordo nālis.sic ⱳ in angel̄ ⱳ in ptāte ⱳ i ordie differt alē ab altero.lxxxix.di.ad h̄

x ℭ Collectā.i.missā.si.lexix.di.q̄m videmus.

y ℭ Iniūxerit.sic.xxv.ḋ.plecꝫ ad fi.vn̄ sūptū fuit h̄.c.de verbo ad verbū.

z ℭ Ministeriū.cardialiū.i.pncipaliū si.vij.q.i.pastoralis.ⱳ dicitur cardiales a cardine qꝛ sicꝫ i cardie regit ostiū ita p istos dꝫ in ecclīa regi officiū.ide ēt dicti sūt cardiales:qꝛ p eos regit vl̄is ecclīa.sic.xxiij.di.ꝑsbr̄i.ⱳ.lxxi.di.fraternitaꝫ. ibi exponit cardinal̄.i.ꝑpri⁹.ⱳ.xxi.q.i.relatio.

a ℭ Dn̄ico.i.a vespe sabbati:q̄m tūc icipit dies ꝫ canōicā ꝯputationē:siue q̄ ad officiū.j.ḋ feri.q̄m ⱳ.lxv.di.ꝙ a ꝑribus.

b ℭ Indeclinabilit̄.i.horis statut̄ ⱳ iusto impedimēto cessante.j.de cele.mis.ꝑsbr̄.ⱳ verēs illā snīaꝫ:maledict⁹ q negligent fac opa dei.

c ℭ Cedant.q̄n officiū suū facere debent.

d ℭ Scurrilitate.i.discurrant sicut scurra facit.

e ℭ Prohibita.de qb⁹ hēs.lxviij.ḋ.q̄uis.ꝫ ad ea faciēda debēt vicinos epos iuitare cū cautele studio.vij.q.i.pōtifices.

f ℭ Consulto epo reconciliare.ḡ eo incōsulto nō debet:nisi eo absente maxima necessitas cogat.xxvi.q.vi.c.vl.ⱳ loquit de solēni penitēte q publicū crimē cōmisit:qḋ vniuersaz cōmouet vrbē.vt ibi d̄:in quo etiā casu quilibet sacerdos posꝫ eū recōciliare.ar.xxij.q.iiij.si qs suadente.ⱳ etiā laicus.de con.di.iiij.sanctum est baptisma.

g ℭ Cunctis.archipresbyter iste post episcopū curā dꝫ habere aīarum in ecclesia cathedrali.

r ℭ Pacifica.Nota ꝙ consuetudo siue possessio debet esse pacifica siue violenta ad hoc vt rescriptio locū habeat ⱳ sine interruptione.j.de prescrip.sanctorum.ⱳ.c.illud.ⱳ.xvi.q.iiij.volum⁹.ⱳ.C.ḋ prescrip.xxx.vel.xl.an.siquis.ⱳ.l.vlti.ⱳ ita pꝫ ꝙ iurisditio siue officium archidiaconorum potius colligitur ex consuetudine q̄ ex iure cōmuni:qꝛ huiusmōi visitatio ⱳ correctio poti⁹ ex cōsuetudine habent.ⱳ ar.s.de elec.dudū.ij.dic ḡ sup hoc vt diri.s.e.cum satis.

g ☞ Jussionē.sic.3.c.pri.z.xxv.di.perlectis.

h Officiū bñdictiones.in matutinis qñ debēt legi lectiões

i ☞ Infirmos.de cō.di.ij.trib⁹ §. Ibi subaudiendū est nisi ad epus infirmoꝝ.vt hic.z de con.di.ij.presbyter eucharistiam.

k ☞ Sine ↄfessiōe.si culpa vł negligētia ꝑsbi: moriaꝛ infirm⁹ sine ↄfessiōe re⁹ erit aie illi⁹.xxvi.q.vi.si presbyter cognouimus.

a ☞ A foris veniunt.i.extra ciuitatē.z ē ar.ꝙ q̄libꝫ ꝺ epatu pōt sacra recipere in maiori ecclia qđ vez ē.ar.l.di.i capite.ar.§.ꝺ pe.d.vi.placuit.z.i.ꝺ paro.null⁹.nō ↄdicūt: eps nō dꝫ recipē parochianū alteri⁹ epi ꝟ nullū parochianū alteri⁹ recipit qꝛ oēs pñt recurrere ad archipꝛ̄sbyteꝝ maioris ecclesie vt hic dicit.b.

b ☞ Et singule.ꝟ capl'z loqꝛ ꝺ archipꝛ̄sbro rurali:pcedēs de aꝛp̄ro ciuitatesi.ala.

c ☞ Titulos.titul⁹ appellaꝛ ecclia.lxx.di.c.ij.z.lxx.di.epi.z ꝟ ēt dꝛ titul⁹ canō.l.di.sigs diacon⁹. Jtē dꝛ titul⁹ tractat⁹.ff.ꝺ postu.l.i.ar.xxvi.q.v.nec mi.ꝝ vsus fi.v.bui ou ob⁹ tituꝛ. Jtē dꝛ actio titul⁹.C.famil.herc.nō est ambiguū. Jtē dꝛ titulus dignitas.vñ ouidi⁹:Gratulor z ea liā tituꝛ accedē nris.de ꝟ dictum est.s.de elec.dudū.ij.

d ☞ Renūciet.ar.ꝙ sol⁹ eps sit iudex ordinari⁹ i sua dio.xi.q.i.de psona.lxxx.di.nō deb̄ē.ar.§.xi.q.ij.c.i.z.c.null⁹.z.ij.q.i.nemo.i.rñso.

drī nri iesu xp̄i moriaꝛ ↄfessiones peccatoꝝ eoꝝ q a foris veniūt recipe cū oib⁹ sacerdotib⁹:z exīde p ꝑuisionē pōtificis magnā dꝫ ilł adhibē curā ad xp̄ianos q̄ qꝫ faciēdos z baptizādos īfātes:z ad succurrendū oia a sacerdotib⁹ p iussionē illi⁹ fiāt. Idē ex synodo

Vt singu (rauēne bita.) le^b plebes archipꝛ̄sbrm hēant pp assiduaꝫ erga pp̄lm dei curā: q nō solū ipiti vulgi sollicitudinē gerāt:veꝝ etiaꝫ pbroꝝ q miores titulos^c habitāt vitā iugi circūspectiōe custodiāt:z q̄ vnusqsqꝫ idustria diuinū opus exerceat epo suo renūciet^d. Nec obtēdat eps ñ egere plebē archipꝛ̄sbytero:q̄ si ipse eā gubernare valeat^e: qꝛ z si valde idone⁹ sit : decet tñ vt sua^f onera partiaꝛ z sicut ipse matrici ecclie ꝑest:ita^g archipresbyteri ꝑsint plebibus vt nullo titubet ecclīastica sollicitudo cūcta tñ referant^h ad epm̄:nec aliqđ ↄ ei⁹ decretuꝫ ordinare presumant.

De officio pmicerij.

Idez ex li.ro.ordinis.

Et pmiceri⁹ sciat se eē sub archid. sic z archipꝛ̄sbr̄ z ad eius curā spālr ptinē vt ꝑsit i docēdo diaconis^h vł reli-

sita loquuntur ſm diuersas consuetudines diuersaꝝ ecclīarum vel pmiceri⁹ ꝟ fac ad mād itū archidiaconi vel tāqꝫ vicari⁹ ei⁹:z ita platus q subest epo pōt alii de mādare vices suas z merito:qꝛ ordinarij iudices sūt.l.

l ☞ Ut ipse.s.archidi.vel ipse.s.pmicerius qđ ē meli⁹

gs ↄdib⁹ ecclīasticis in ordie positis:vt ipē disciplie z custodie isistat:sicut p alabus eoꝝ curā do rōnē ē reddituꝛ⁹ z vt ipē^l diacōib⁹ donet^m lectiōes ad nocturna officia clicoꝝ ptinēt z ꝺ singuꝛ studiū hēat vt i q̄cūqꝫ re capacē sensuꝫ hūerit absqꝫ vlla vacet negligentia: aut a q̄ ipse iusserit instruaꝛ.

De offō sacriste. Ex pci.tol.

Et sciat^a se sacrista sbiectū archid. z ad ei⁹ curā ptinē custodiaꝫ sacroꝝ vasoꝝ^b vestimētoꝝ ecclīasticoꝝ seu toti⁹ thesauri ecclīastici: necnō q̄ ad lumiaria^c ptinēt siue i cera^d De officio custod.s.

Ex libro ro.ordi.

Ustos ecclie:cui ea q̄ ecclie ↄpetūt: custodiēda cōmittuntur dꝫ vt sui archidia.iussiōi in cūctis obediat i canonicis hoꝝ signa titinabuloꝝ^e pulsāda ipso archidiacono iubēte ab eo pulsēꝛ: pallia vel lintheamia altaris seu cūcta vtēsilia ecclie^f idesinenter custodiat lāpades z lanꝛnas in accēdēdo seu i extinguēdo puigil existat:ne vt sup̄ modū lucēdo oleū depeat:aut min⁹ lucēdo obscurior sit ecclesia: sed omnia cum^g discretione a-

m ☞ Doēt lectioēs. sed ꝟ videꝛ ptinere ad of. archidi. s.ꝺ of.archid.officiuꝫ. diuersa ↄsuetudo diuersaꝝ ecclīaꝝ ipedit ↄdictionē q̄ circa huius mōi officia ↄsideraꝛ potius.

a u Et sciat supple statuimus

b ☞ Uasoꝝ.scđo p⁹ archidiaconū z sic nō est ↄ. s. ꝺ of.archidi.ea q̄.

c ☞ Luminaria lāpaduꝫ: vt differat ab eo qđ seqꝛ.

d ☞ Siue incerta. qꝛ in his illumiaꝛ ecclīa:z ſm ꝟ etiā vł ptinē ad officiū custodis.s.ti.pr.c.pri.z ꝟ referaꝛ ad diuersā ↄsuetudinē vt sepi⁹ dictum est.io.

e Ustos.titinabuloꝝ.s.ꝺ e lec.i cāis.z.j.c.pr.z.i.di.tus militaꝛ.

f ☞ Utēsilia.s.de of.arđi. ea q̄ ↄ sol. supple sub archid. z sacrista diuersa est ↄsuetudo.

g ☞ Modū.sic.xxiiij.q.i.manet.Ar. ꝙ ita excediꝛ modꝰ i eo ꝙ ē apli⁹:sicut i eo qđ ē min⁹ li.di.q in aliq.xlv.di.disciplia.xli.d.

e ☞ Ualeat: qꝛ ipē sufficere oib⁹ nō pōt: z iō p alios hoc facere dꝫ.j.de offi.or.inter cetera.nec ipsemet eam sibi assumē dꝫ:qꝛ z ꝑor se tutorē dare nō pōt.ff. de tu. z cur. ꝑor.sic plat⁹ a se ipso platurā accipe nō pōt.j.de insti.c.vlti.z j.de iurep a.p tuas.z.j.de bap.z ei⁹ esse.debitū: qꝛ differētia dꝫ esse inter dantē z accipientē vt ibi dicitur.

f ☞ Sua onera.dꝫ eni sua onera ptiri cū alijs.j.ꝺ psūp.māda

g ☞ Ita archipresbyteri . istud ita non no (ta:vbi de hoc. tat omnimodā silitudinē: qꝛ aliter ꝑest eps q̄ꝫ archipꝛ̄sbyteri.

h ☞ Referant.pter minora q̄ ipsi archipꝛ̄sbyteri determinare possunt cū habeant ordinariā iurisditionē.j.de of.or.cuꝫ ab ecclīij s.z.j.de ↄsang.z affi.ex litteris.

i v Et primicerius.supple statuimus.

k ☞ Diaconus.s.ꝺ offi.archidia.officiū cōtra.z.

gsgs.ff.de pe.respiciendū.C. ꝺ custo.z exhi.re.sigs i fi.z.j.de vita z honesta.clericorum:z sic media vita tenēda est.vnde versus:Cum media semper gaudebam ludere forma. Maior enim medijs gratia rebus inest.et illud:Inter vtrūqꝫ vola: medio tutissimus ibis.

h ☞ Cum discretione. Discretio enim mater est omniuꝫ virtutū.i.q.v.presentium.

i ☞ Minus idoneus.sic ergo remouetur ob officio suo min⁹ idoneus.sic magister minus idoneus remoueꝛ q primū moribus:demū scia z facūdia alios ꝑcellere dꝫ. C.de ꝑfesso.z medi.l.ij.li.x. z iudex z plat⁹ remouentur

ꝑpter negligentiā.§.de ds.ar.di.ea que.

k Emēdet.ar.ꝙ ꝑ denūciatōem ꝑria offensa veniā meret.xxv.di.eps.C.de epi.audi.nemo.ꝛ sic quodlibꝫ peccatū nō īducit dispositōem.v.q.iiij.in loco.

l Nūciādo ar.ꝙ ꝑ denūciatōem aliqs remouēdꝰ sit: ar.i.q.vij.ꝙ propē ſ.de iureiu.q̄relaꝫ ſ.ꝺ fideius.puenit ſꝫ nō loquit̄ in denūciatōe:ꝛ ar.ad h.xxiij.q.iiij.ecce vñcunq̄.

m Custos.abñte epo.arg.ꝙ res canōicorū per epm dispensari debēt.xij.q.ij.vulterāe.ꝛ ꝑ epꝫ ꝓꝫ ꝯsti tui iconomꝰ.C.de epis.ꝛ cle.oēs.§.h nihilominꝰ.ꝛ.ix.q.iiij.cū simul.

n His tribꝰ que enumerant̄ iferiꝰ archidiaconꝰ archipresbyter ꝛ custos.

o Sanctiores ꝛ ita vr̄ ꝙ semꝑ melior ꝛ iustior sit eligendꝰ.viij.q.i.lꝫ.ꝛ.c.si ergo.lxiij.di.metropolitano.et xxv.di.§.nūc āt.i.q.i.vilissimus in auē.ꝺ mona.bis.§.ordinatōe.coll.i.Ar.ꝯ.xvi.q.vij.monasteriū.ꝛ.ſ.ꝺ elec.cū nobis olim ſ.eo.de renū.nisi cū ꝑdē.§.ꝑ defcū.ꝛ.j.de ꝑben.c.pe.lxi.di.carbinēus.ꝛ.xxxv.di.floretinū.ar.ff.ꝺ le.ij.cū pr̄.§.rogo.So.melior iustior ꝛ sanctior ꝺꝫ eligi.nā si alius eligat̄:lꝫ nō sit melior:suff.ē ꝙ sit sufficiēs:qꝛ ꝯueniēs scia sufficit in ꝑlato.ſ.de renū.nisi cum ꝑdem.§.ꝑ defectu.ꝛ.ſ.de elec.cum nobis olim.

sup ſordinata.Imo si solū vicariā petere nō poterat: ſꝫ vtrūqꝫ bñficiū ꝑdē ꝺꝫ si vtrūqꝫ retinere ꝯtēdit ꝭꝫ moderna iura.j.ꝺ ꝑben.de multa.q.n.hꝫ vicariā ꝑpetuā:bñficiatꝰ itelligit̄.ſ.ꝺ rescrip.postulasti.ꝛ ꝙ curā hꝫ aiaꝝ vel ꝑlatōem ꝛ ꝯsilem recipit:ꝑma ipo iure vacat.j.de ꝑben.ꝺ multa.ꝛ idē ē siqs hꝫ ꝑpetuā vicariā:sicut si hr̄et ecclīaꝫ ītitulatā.j.e.c.vl n.ꝛ.ſ.ꝺ fi.ꝑs.ꝯstitutus.

gāt̄ ꝙ noscit̄ oiūꝫ virtutū esse mr̄.Si vero is minꝰ idoneus ad hoc pagendū extiterit: ab archi.coerceat̄ vt se emēdetᵏ. Si aūt idomitꝰ ꝑmanserit.archi.epo nūciādoˡ ꝓuideat vt icedēte eiecto aptꝰ dñi di ꝯstituat̄ mister:vt oia i laudē dei fiant. Ex p.to.

Custos sollicitꝰ ꝺꝫ eē ꝺ oī ornamēto ecclie ꝛ luminarijs siue icēso:necnō paneꝫ ꝛ vinū oī tpe ꝑparatū ad missam hr̄e ꝺꝫ:ꝛ ꝑ singulas horas canonicas signū ex ꝯsensu archi.sonare:ꝛ oēs oblationes seu elemosynas seu decias cū eiusdeꝫ tn̄ ꝯsensu abñteᵐ epo iter fratres diuidat. In hisⁿ tribꝰ ecclie colūnis:vt sca sāxit synodꝰ:consistere ꝺꝫ alma mr̄ ecclia.vt ad hoc tales ordinent̄.q̄les meliores ꝛ sanctioresᵒ eē viderit:vt nulla negligētia i sancta dei ecclia videatur:hi tres ꝯ.ꝛ archip̄sbr̄ custos sl̄ iūcti vno aio ꝓuide pagant ꝛ ꝑfecte:ꝛ nō sit iuidia neqꝫᵖ zelus malus inter illos.

[illegible] Alex.iij.nor.ꝛ.g.arꝺ.

Ad audiētiā nostrā ꝑuenit:ꝙ.u.p̄sbr̄ monachos ꝺ ramesia petēdo vicariaꝫ ecclie ꝺ burnel̄a q̄.xx.annis ītrocessis iⁿ diuersis postea ecclesijs ꝑsonatū adeptꝰ fatigare ꝑsumit.Qr̄ igit̄ nō ē canōicū vt q curā aiarū in diuersis hꝫ ecclijs:vicariꝰ i alienis existat:mādamꝰ q̄tenꝰ si ē ita ꝑdictū p̄sbr̄m a petitōe supdcē vicarie ꝺsistere compellatis.

Idem elieñ.episcopo.

Prouideas attētius:ne i epatu tuo patiaris aliquē plures vicarias habere: qꝛ cū vicarij teneant̄ ꝑsonis ꝛ ecclijs ꝺseruire:alienū est ab ordie iuris:vt vicariā qs hēat ꝑter vnā. Idē vintō.epo.

Ad hecˢ si ꝑsona alicuius ecclie vicario quē i eadē ecclia ītituit de assensu et auc̄te dioc.epi certaꝫ assignauerit portōem is qui ꝑsona illa defūcta i ꝑsonatū illius substituit̄:nō pōt eūdem ab ecclesia remouereᵗ:vl̄ assignataꝫ sibi minuereᵘ portōem nisi aliquid ꝯmittat,ꝑpter qḋ ꝑ iudicē vicaria sit vel bñficio ꝯdēnandꝰ. Idē norwic.epo.

Clericos i p̄sbr̄atu vel in alijs iferioribꝰ ordinibus ꝯstitutos in vicarijs ecclīaruꝫ q̄s adepti sunt:alios sibi substituere nō ꝑmittas:cū id satis sit absonū ꝛ absurdū. Inno.iij.abbati sci eug.ꝛ plebano sancti petri.

r Prouideas plures ex eo ꝙ dicit ꝑres vr̄ ꝙ possit hr̄e vnā vicariā:ſꝫ h vr̄ falsū:qꝛ q̄libet ꝑpa ꝑsona ꝛ ñ ꝑ vicariū ꝺꝫ i ecclia ꝺseruire ſ.de cle.ñ resi.qꝛ ñ nullis ꝛ.c se.ꝛ.ſ.ꝺ elec.cū i cūctis ꝛ meliꝰ i iur̄ novo.j.ꝺ ꝑben.extirpāde.§.qui vero.Et h ē veꝝ nisi in casibꝰ q ponūt̄ īdicta ꝺcre.extirpāde.§.q vero.s.cū parochial̄ ecclia sit ānexa dignitati vel ꝑbēde maioris ecclie:vt ibi aꝯs hodie vicarij ꝯstitui si pñt ꝛ tal̄ vicarꝰ ꝺꝫ eē sacerdos:cū hēat curaꝫ aiaꝝ.j.e.c.vl.ꝛ ꝺꝫ eē perpeuꝰ:vt i ꝑdicto.§.q vero.ꝛ canonice ītitutꝰ cū certa portōe ꝑ epm.j.c.primo.

s Ad hec.epi quidaꝫ supplēt ꝛ patroni si ñ sit collegiata ecclia: ꝛ q̄m patroni ꝯsensus ꝺsiderat̄ vbicūqꝫ ius ꝑpetuum ꝑcipiēdi aliqd ꝯfert̄ alicui:ar.xvi.q.vij.decernimꝰ.ꝛ.q.v.siqs epoꝝ.ꝛ C.de auc.ꝑstā.l.vl.ꝛ.lxiij.di.ꝑncipali h ñ credo ꝙ ꝯsensus patroni sit reqrendꝰ cū patronis nū mō ꝺeāt ꝑtare vacāte ecclia vt dicūt iura ꝑdicta.ſꝫ ecclia nō itelligit̄ vacare in ītitutōne vicarij: ꝛ hoc videtur hic innui.

p Neqꝫ zelus.i.odiū:qꝛ est ꝛ bonus zelus ꝛ malus zelus de malo hic i.elligit̄ sicut ē bonꝰ dolus ꝛ malus dolus.C.de dolo.l.i.§.non fuit.

q Ad audientiā.i diuersis.qḋ esse nō debuit cū pluribꝰ suire nō possit:qꝛ onm ad vtrūqꝫ festinat:neutrū bñ pagit.xvi.q.i.ꝑbr̄os.ꝛ.C.de asses.nemo.ꝛ eo ipo ꝙ ꝑmisit se ititulari i secundā:vel postq̄ꝫ i.āiarꝰ ē a.d eā paidū ius qḋ hūit i vicariā.j.oe ꝯcs.ꝑben.lr̄as.xxi.q.ij.siqs iā trāslatus.ꝛ ꝙ bñ itatꝰ ē i vna ecclia nō ē idoneus ad aliā.j.ꝺ ꝑben.

t Remouere ergo habet ius in re.veruꝫ est ꝙ habet ius vicarie:sed non dicitur habere ecclesiam quo ad titulum.solꝰ enim prelatus habet eam intitulatam:tamen expelli non potest ac si haberet eam intitulatam sine iusta causa:ꝛ tunc per iudicē ꝛ nō ꝑ ꝑlatum ipsius ecclesie:vt hic i fi.dicit.

u Nec minuere.cum sit perpetuo constituta:ar.j de censi.probibemus.

x Clericos.sic pone casum prelati ecclesiarum in quibus habent curam animarum vel aliam dignitatem in propria persona deseruire debent ecclesie ꝛ non substituere sibi vicarios:qꝛ hoc est contra rationem.ꝛ iste casus probatur.j.de preben.extirpande.§.qui vero.ꝛ sic ordinabis litteram.

Non pmittas clericos.i.pzelatos in pbr̃atu vel alios i iferioribꝰ ordibꝰ ↄstitutos sbstituer̃ alios i vicarijs ecclia℞:qs.s.ecclias adepti sūt tāq̃ plati.⁊ ꝙ ita accipiat̃ h̃ nomē clicos:pbat̃:appellatiōe.n.clico℞ oēs ĩfiozes ptinēt i auč.ꝺ scis epis §.pbr̃ic.⁊.coll.ix.xi.q.i.de psona.Sm aliū casuz g poni ↄsueuit ex pōe clicos.i.vicarios sbstitutos.alios.s.vicarios in vicarijs qs adepti sūt.q̃si dicat vicariꝰ n̄ pt aliū vicariū sibi ↄstituere.h̃ iste casus n̄ ē bonꝰ q: p h̃ inuit̃.ꝙ licitū sit ↄstituere vicariū:qḋ nō ē vez:vt dcm̄ ē h̃ ius no nouū:nisi tu vel restringere hāc decre.ad casuz illiꝰ.§.q vo.s͡ꝫ i nullo casu licet vicario aliū sibi vicariū substituere.

a ❡ Ua nobis.vicarij.vicariꝰ oia pōt: q̃ ptinēt ad iurisditionez illiꝰ cuiꝰ vices gerit.C.ꝺ of.eiꝰ g ge.vi.al.l.i.ar.xciij.di.c.vl.⁊.xciiij.di.c.i.q̃dā tñ sūt q̃ sine speciali mādato attētare n̄ debet.j.de offi.lega.qḋ translationē.

b ❡ Extēdit̃.nisi forte l̄ra cētesimum milliare ad instar pfecti vrbis.ff.de offi.pfec.vr.l.i.§.in initio.⁊.ff.de offi.proconsu.si in aliam.§.vltimo.

c ❡ Irritū. Nota qḋ factū ē p surreptionē nō valꝫ tāq̄ a n̄ suo iudice.xi.q.i.c.pe.⁊.C.si nō a ↄpe.iud.l.vl.⁊ retractari pōt altera pte abnte.j.de re iudi.cū ol:ꝫ.⁊ pcipue decre.ista.hic.n.l̄re nullā cōferebāt iurisditionē.q: iurisditio vicarij nō extēditur ex͞t vrbē:vt hic dicit.ergo si concedat litteras extra:est nulla iurisditio.ff.de iuris om.iu.l.vlt.C.q p sua iuris.l.vna ⁊ quicqd factū ē hic p l̄ras vicarij:ipso iure nō tenuit: ꝺ hac materia dictū ē supra de rescrip.ad audiētia.ij.

d ❡ Ex pte tua.ppetuos.ppetuꝰ ḋr q canonice a psona ecclesie de auctē epi ē instituꝰ.⁊ certā dꝫ pcipere portionez ꝭ.e.ti.ad hec.⁊.j.de pbēn.extirpāde.§.q vero:nec pōt qs habere plures vicarias:cū hēat curā aia℞ tāq̄ vicarius:⁊ debꝫ residere i loco:vt hic dicit:sicut nec qs pōt hēre plures ecclesias.j.de cle.nō resi.q: nōnulli ⁊.c.se.⁊.j.de prebē.de multa. In qbꝰ casibꝰ possit qs ↄstituere vicariū.dicit̃ i pdicta decr.extirpāde.§.q vero.beneficia.n.ecclesia℞ pp officia diuia cōstituta fuerūt.xij.q.ij.cōcessio.xvi.q.i.generalit̃.⁊.i.q.ij.c.vlt.ar.C.de mi.tes.l.pe.⁊.xxi.q.iij.c.cyprianus.

e ❡ Per subtractionē.⁊ sic ēt cōpellūtur aliq clerici:q̄n necessitas vel vtilitas.vt ordinent̃ exposcit.ꝭ.de eta.⁊ quali.q̄ris.nec hꝫ locū distictio:q̄ cōsueuit notari.lxxxiiij.di.in pn.maxime vbi qs recipit bñficiū aia℞ curā hñs annexā.ibi indistincte debꝫ pmoueri vel priuari illo officio.ꝭ.de elect.cū i cūct̃.⁊.ꝭ.de eta.⁊ qua.c.i.⁊.lx.di.per totum.

f ❡ Quia quesitū.cōpellūt̃.vñ iactura cause affici debent q pꝛocuniū potētio℞ aduocāt.C.ne liceat poten.l.i.⁊.j.de ali.mu.iudi.c.q.⁊ iudex propter exhibitionē illo℞ nō ↄ imitat suā iusticiam exercere.j.de iudi.decernimus in fi.ar.xi.q.iij.quattuoz.c.iniustū.⁊.C.qḋ metus causa.l.vlt.

g ❡ Pari pena.sic patet ꝙ facientes ⁊ cōsentiētes pari pena ↄstringūtur:sic.ij.q.i.notuꝫ.lxxxvi.di.faciētis.Ar.ꝫ ꝙ magis pniunt̃ ↄsentiētes q̄ agētes.xxiiij.q.iij.q aliorū.⁊.xi.q.iij.q cōsent.Ad hoc nō.ꝙ q̄druplex ē cōsensus.s.negligētie cōsilij coopatiōis ⁊ auctīs seu defēsiōis In pmo casu.s.negligētie minꝰ peccat cōsentiēs q̄ faciens:nisi forte negligentia nimis crassa fuerit vt in plato.vt.i.q.i.quod quisibilis.⁊.lxxxiij.di.ↄsentire.⁊.c.nihil. In scdo casu.s.cōsilij minꝰ punit̃ plꝰ tāq̄ negligēs.ar.lxxxvi.di.tāta. In tertio casu cooparionis eq̄liter peccāt facientes ⁊ cōsētiētes ⁊ sm h̃ intelligūt oēs auctēs q̄ dicūt ꝙ eq̄lit̃ puniunt̃. In q̄rto casu auctoritatis siue defēsiōis magis peccat cōsētiēs defendēdo ⁊ auctēm pstando q̄ faciēs.⁊ magis puniēdꝰ ē.xxiiij.q.iij.q alio℞.⁊.xi.q.iij.q ↄsent.

Ua nob:⁊ ifra. Nos igr̃ vicarijᵃ l̄ras estiantes p surreptionē obtētas:qm̄ iurisditio vicarij:quā ro.pon.i vrbem religt:ꝭ i extēdit̃ᵇ extra illaꝫ:nisi ei spalit̃ sit ↄcessū. presertī cū ipe morat̃ i sua puincia spāli:videlicꝫ iter capuanā puiciā ⁊ pisanā: mādamꝰ q̄tenꝰ qcqd occasiōe l̄ra℞ illarū ac.ū ē i irrītūᶜ reuocetis.

Hono.iij.vigozień.epo.

Ex parte tua fuit ppositum cozam nobis:⁊ ifra. Mādamꝰ q̄tenꝰ ppetuosᵈ vicarios:vt i ecclijs i qbꝰ vicarias obtinent resideant:⁊ se i pbr̃osvt eozum cura exigit faciāt pmoueri:p subtractionēᵉ puētuū vl̃ i pa℞ vicaria℞ cōpellas. [illegible] te iudicis delegati. [illegible]

Alex.iij.lundoń.epo.

Uia q̄sitū ē qd faciēdū sit ꝺ ptātibꝰ q̄ cū pcipimꝰ alicui iusticiā exhiberi nimis aut frozibꝰ ↄq̄rētes silerᶠ ↄpellūtᶠ ⁊ sic mādatū nr̃m eludit̃. Sic tibi rñdemꝰ: ꝙ sicut agētes ⁊ ↄsētiētes pariᵍ scripture testioiio pñiūt̃:sic tā eos q trahūt i cā℞:q̄ pncipales eorū fautores:si eos māifeste cognouēis iusticiā ipedirᵇ districtiōe eccliastica poteris coercere.

Idem boń.epo.

Sane si a nobis sup aliq̄ cā l̄re ipetrāt̃:⁊ alie. postea nō facta mētiōe priozum

h ❡ Impedire.vide qualit̃ iurisditio extēdit̃ ad illos ꝺ qbus in rescripto mētio nō habet̃.si excōmūicatio extēdit̃ ad illos in q̄s lata non fuit.j.de sen.excō.nup.⁊.c.si cōcubine.⁊ hoc cōtingit q: ipedit ipam iurisditionem:⁊ iudex oia pōt q̄ ad ipsam iurisditionē ptinent:⁊ sine quibus causa expediri nō potest.j.e.preterea.⁊.c.significasti.⁊.c.prudētiā in fi.⁊.c.suspiciōis.i.Rñ.⁊.j.de testi.tam litteris.

i ❡ Sane litter℞.Cōtra ꝭ de rescr p.ceterū.vbi valēt prime littere si secūde non faciant mentionem de primis.sed illud intellige quādo ad diuersos iudices prime ⁊ secūde littere impetrant̃.hic quādo ad eosdeꝫ iudices prime ⁊ secūde littere impetrātur.⁊ forma diuersa est.vnde videt̃ dicere q suspēdere debent:donec consulant superiozē:qualiter debēt se habere in causa ipsa:sm quas litteras procedāt.ne p tali varietate negociū ex toto impediat̃ si vellēt seq vtraq̄ formā:sed h̃ hoc videtur negociū impediri.nō impedit̃ finalit̃.sed ad tempus vel quousq̃ papa rescribat super illo:s͡ꝫ hodie nō videtur hēre locū quod hic dicit:q: pcedere debent p formam sibi primo datam:ex quo secūde littere nō faciūt mentionē de primis.j.de ap.vt debitu.⁊.ꝭ.ꝺ rescrip.c.capitulū sancte crucis:⁊ quia tacita veritate impetrate sunt:cum non fecerint mētionem de prima forma:alij volunt intelligere hec.c.vt concordet cum illo ceter℞ di. [illegible] p pcedēdū ē p primas:⁊ suspēdere debent executiōi secūda℞.donec cōsulant papam sup pena imponēda illi impetrāti tacita veritate: sed hec littera vtrarūq̄ ↄdicit eis:⁊ ē parꝰ dcm̄ veriꝰ per decre.vt debitꝰ.sed sup expēsis pōt puniri.ꝭ.de rescrip.ceter℞ in fi.de hac materia dixi.ꝭ.de rescrip.c.i.

k ❡ Innotuerit.s.ꝙ nō reuocēt primas.

l Si pro debilitate. liberꝫ. etiaꝫ ptib⁹ inuitis cū pote stas sit talis a lege ɔcessa. C. ď iudi. a iudice. ꝛ. j. c. qm̄ ap̄lica. nisi in casu eiusdē decre. §. is aūt. ꝛ. j. c. pasto ralis ī prin. ꝛ ɔpellere ēt pōt renuētē: nisi maliciose exo nerare se vellet: vt ibi dicit: ꝛ sic semꝑ iusta cā dꝫ subeē: qn̄ cām ɔmittit: vt hic habes.

in p̄calle. §. sed quia ꝛ ceteris que sunt de substantia iudici orum: vt eſt libelli oblatio ꝛ litis contestatio: ꝛ q̄ sententia fe ratur in scriptis.

s ¶ Prorogetur. pt ꝛ ita pꝫ q̄ iurisditio que certo tp̄e finit̄ p rogari ad mai⁹ tp̄s: de ꝓrogatiōe iurisdictionis dicet̄. j. e. p. ꝛ g. ꝛ si ɔpromissū fiat ad certū tp̄s: finit̄ ɔpromis suꝫ nisi de ɔsensu ptiuꝫ ꝓroget̄. ff. ď arbi. diem proferre.

m ¶ Discretis. j. ď ɔſan. ꝛ affi. ex l̄ris ꝛ. j. de preben. sup inordinata.

n ¶ Consulet̄ tāq̄ꝫ vir discretū ꝛ non tāq̄ꝫ iudiceꝫ: si vi ces suas ī totū cō misit. j. e. sup qō nuꝫ. §. porro. alſ si cū eo postea vellet iudicare nō vale ret. j. e. cū super.

o ¶ Cause. puta in quisitio excessuū. ꝓuisio eccl̄ie ar. j. c. qm̄ ap̄lica. §. ij. ſm̄ formā illi⁹. §. alioquin ꝛ ñ possꝫ ɔmittē magi piro.

p ¶ Graues. sic ēt grauia negocia dꝫ quis ꝑ se tractare ꝛ nō ꝑ ꝓcuratorē. C. de ꝓcur. l. vl. nec tūc pōt cogi cōsti tuere ꝓcuratoreꝫ. j. de ꝓcur. q̄relaꝫ.

q De causis. certū tēpus id currit postq̄ꝫ lit tere iudicib⁹ p̄ntāt̄. j. de ap. sup eo. ij. qd si infra. xx. dies cā ɔmittat̄ terminādā: nūqd inducie. xx. dieꝝ dāde sūt̄ iij. q. iij. offerat̄. videt̄ q̄ sic: q̄ꝛ bñficiū. p. iuris nemini est auferēdū. xxxij. di. de his ī fi. ff. de re iudi. l. iiij. §. sigs ex testamēto. ꝛ restitutio que infra quadriēnium ďter minari debet reo dilationē petente ꝓrogatur vltra qua drienniū. ꝛ tunc ꝓdest tā reo q̄ꝫ actori. C. de tē. in integ. resti. petende. Sed cōtradicit in fi. q̄ꝛ tempus ꝓrogari non potest: nisi de ptiū ɔsensu. So. ꝑꝑ tēporis angustiaꝫ puta artādas inducias ꝛ nō ampliādas: interdū. n. licꝫ iudici artare tp̄s a lege statutū. ff. de re iudi. l. ij. ꝛ. j. ď re iudi. qō ad ɔsultationē: nam ꝛ cā cri. il. i. bienniū tmian da ē. C. ď iu. ꝓpādus ī pri. ꝛ. C. vt. i. cer. tē. cri. qō. fi. l. vl. qn̄q̄ꝫ tñ. i. gq̄gita dies. C. vt oēs tā ciui. q̄ꝫ mi. iudi. l. i. lau.

r ¶ Partiū. Ar. q̄ de consensu partium solēnitates iu ris possunt remitti. ar. j. de resti spolia. lꝫ. ꝛ. ff. de fer. l. i. Ar. ɔ̄. j. de fer. c. vlti. ꝛ. iij. q. v. accusatorib⁹. xxiij. di. quo rundam. C. de libe. causa. nec si volens. C. de ar. auc̄. de cernimus. C. de iuramento calū. l. vl. §. sed quia. So. il le solēnitates iuris que sunt introducte in fauorē par tium possunt omitti de consensu partium. vt. ff. de fer. l. i. ꝛ. j. de testibus tuis. ꝛ infra de restitutio. spolia. lꝫ. sed illis solēnitatibus que sunt introducte propter reuerē tiam dierum: partes renunciare non possunt. j. de fer. c. vlti. ꝛ illis que pro communi vtilitate siue publica. vt

litterarū l̄re opponūt̄ si iudicib⁹ ī notuerit[k]. dicet ro. pōti. ɔsulāt. ꝛ suā exīde cognoscāt pleni⁹ volūtatē: executiōi supsedeāt vtrarūq̄ꝫ: ne ꝑ varietate l̄raꝝ cāꝝ fines valeāt īpediri.

Idem epo lundoñ.

Si ꝓ ďbilitate vł ꝓ q̄libꝫ alia graui cā vel nc̄itate tractādis cāis: q̄ tibi a se apo. ɔmittūt̄ īteree ñ poteris: liberꝫ tibi sit ꝑsōis discretis[m] ꝛ idōe is vices tuas cōmittē: ita q̄ si res tāti ē: ɔsulē[n] ďbeāt: nisi for te cāe[o] ita graues[p] sint q̄ sine p̄ntia tua ñ possint ɔmode ter miari. Idē. u. carnoteñ. elcō

De cāis q̄ īfra certū tmi nū decidēde ɔmittūt̄ h̄ tuā volum⁹ cognitionē tenē q̄ nisi dies ꝑfix⁹ ď cōi ɔsensu ptiū[r] ꝓroget̄[s]: eo trāsacto mā datū expirat: illł ēt q ꝓ cāis ti bi ɔmissis ad citationē tuā ve nire[t] aut tuo l̄r his paret̄ iudi cio neglexerit: si tale fuerit ne gociū: qō certa[u] exīde p̄ea ca nonib⁹ exp̄mat̄: eādē[x] īfligas alioq̄n ip̄os ꝑ delicti qualita te ꝛ cāe ſꝫ tuū arbitriū[y] punir̄ ꝓcures. Idē arc̄epo senoñ.

Preterea sup eo: qō nos ɔsulē voluisti: vtꝝ liceat iudici ďlega. ñ ordiario cogē ɔtūacē vt vēiat: aut dānat̄ si ñ veniat: hoc tibi auct̄e p̄sēti um innotescat: q̄ postq̄ ei cā licꝫ simpliciter delegatur: sa tis potest nr̄a auct̄e partes cō pellere: ꝛ ēt cōtumaces seue ritate eccl̄iastica coercere[a] ēt si littere commissionis id non contineant: aut partes man datum[b] nostrum non habe ant: vt accedant: quia ex eo[c] q̄ causa sibi committitur: su per omnibus que ad causam ipsam spectare noscuntur: ple nariam recipit potestatem.

Idem vintoñ epo.

t ¶ Venire. dū tamē ci tatio teneat: alſ ñ tenet̄ de elec. bone memorie. ꝛ. j. de fer. c. vlt. ber.

u ¶ Certa. sic ē ī vsura rijs. j. de vsur: q̄ꝛ in oib⁹ ꝛ si illi ꝑseuerauerit ex cōicent̄. j. de vsur. prete rea: sꝫ certa pena statuta ē: q̄ꝛ si ē ɔtumax: si talis est res dꝫ mitti ī possessi oneꝫ cā rei seruāde: si ñ ē talis excōicet̄. j. vt lit. ñ ɔte. tue. ꝛ. c. qm̄. Quid si diuerse sunt pene: mi nor īponat̄. de pe. di. i. pene. l. di. sigs volūtate. ꝛ. c. siqua feia. vł locus erit gratificatiōi. j. ď iu repro. . cū aūt aduocat⁹ vł illā q̄ magis timet̄. vt in. c. qm̄ frequent̄ in. fi.

x ¶ Eā. īfligas. cū sis de legat⁹: quo casu dispen sare nō potes: sꝫ iure ꝓ cedere cū fines mādati exacta diligētia sint ser uādi. s̄. de rescrip. cū di lecta: secus in ordinario q dispēsare pōt. j. de iud. at si clerici

y ¶ Arbitriū. Ar. ff. de iure delibe. . l. i. §. i. qualitate delicti ꝛ cause ꝛ ꝑsone inspecta. j. de homi. sicut dignū.

z Preterea. simplicit̄. sine aliqua forma expressa: q̄ꝛ si cer ta forma eēt data illa eēt seruāda. s̄. ď rescrip. cum dile cta: sed cū simplicit̄ mādat: qō iustū fuerit exequaris. s̄. ď fi. ꝑsbyt. c. pe. tūc hꝫ locū, quod hic dicit: q̄ eiā pōt sine q̄b⁹ cau sa expediri nō pōt. j. e. prudentiā ī fi. ꝛ. c. suspitionis. Et sic est ar. q̄ verbū simplicit̄ positū generaliter itelligit̄. xix. di. si rōa noꝝ. ꝛ. j. de priuil. q̄ꝛ circa.

a ¶ Coercere. ſm̄ tenoreꝫ illi⁹ decr. j. vt lit. nō ɔte. tue. si lis ē ɔte. ſm̄ tenoreꝫ illi⁹ decr. j. de dolo ꝛ ɔtu. put.

b ¶ Mādatū. ſm̄ q̄ habet̄. j. de resti. spo. ɔquerente.

c ¶ Ex eo q̄ cā. Ar. q̄ cōcesso principali ɔcedit̄ accessorium. vij. di. quo iure. ꝛ. xvi. q. i. si monach⁹. ꝛ. ff. de iurisdi. om. iu. l. ii. ff. de re iudi. quidam. C. vbi ꝛ apud quos. l. vlti. ꝛ. j. ď re. spo. causa. ar. ɔ̄. xx. q. iij. constituit. ff. depositi. l. i. §. que depo sitis. ꝛ. j. de testa. ad hoc. ff. de vsufruc. item si fundi. §. sed si insula. ii. q. vi. quisquis. C. de epi. audi. auc̄. si liberi. ꝛ. C. ď li. pre. l. exhe. auc̄. ex causa. ꝛ. C. de le. seruis. So. prima pars ve ra est. ꝛ. c. constituit. non est ɔ̄: quia ibi itentio principalis fu it circa res: alia nō tangūt ɔ̄riū m. Iteꝫ est ar. q̄ aliq̄ ꝓhibito ꝓhibet̄ oē id ꝑ qō puenit̄ ad illud. ff. de spon. oratio. j. de ꝓ cur. tue: verūm lꝫ aliq̄ sint annexa ꝛ alicui ɔcessa: lꝫ vnū edi mat̄: ñ tā aliud: imo nec illud. ff. ď l. b. ꝛ posthu. si ita. §. regula

sz illud ē spāle fauore libertat. Itē ar. q idē iuris ē i vtroqz gnerorz. s. de psti. trāsla. c. i. q. iiij. sigs obiecerit. c. viij. di. q iure c. j. de ap. vna. ff. de ap. sig. §. sigs. c. §. seqn. Ar. z. j. de eo qui dux. sma. quā pol. p adul. ppositū. C. d fi. istru. l. ij. c. j. d dspō. ipu. d ill. c. ij. q. v. Iterrogatū. So. idē iuris ē i vtroqz gnerorū vbi alterz fuit alio eē n p tigit: vt hic. c. vbi eadez rō ē i vtroqz cāu: vt. s. d psti. trāslato: sec9 vbi di/ uersa ē rō: vt pz p pria.

verba. c. ff. q8 quisqz iur. l. i. §. hec aūt verba. c. j. de spō. c. vl. b pōt facere vsqz ad āinū a die late snie. j. e. ii. ōrenn. l Fūct9. sic. ff. d re iudi. iudex. c. j. e. c. venerabil. c ita expirat dlegati iurisditio snia lata c execūtōi mandata vt hic. Itē finit mortuo iudice: cu ppo noie scribit. j. e. qm abbas. a pūo sensu. Itē p morte illi9 q quē lrē ipe trāt re itegra. s. d rescrip. significa uit. Item reuocato mādato ff. d iud. iudiciū soluit. c p scdas lras q expsi sz faciūt mētōem d pmis. s. d ifscrip. ceter. Itē si iudex finitur cāz supiori. j. d of. le. lz trane. Itē elapso tmio p missionis. s. e. de cāu. Itē si re inte gra mortat dlegās j. e. g. ij. c. c. lz. Itē p legitimā recusa tōez. j. d fo. cpe. lz. c. i. d ap. scdo reg ra. Itē p appellatō nē legitiaz. j. d ap. vt dcbit9. Itē p dla tōz appellatōisar. j. de ap. sepe. c. c. i terposita.

a Quāuis. duobus. hic fuit dubitatō qz cā pmissa fuit tribus sb hac forma: mādam9 vt pcedat i cā: qd iustuz fuerit faciētes: mita clausula adiecta: q si ābo fi poteritis cc. credebat q si vn9 n possz itereste: q si posset pmittere: iō qsi uit eps vitoñ. an possz p mittere vices suas: c dic q bñ pōt: qz clausula il la nihil f c q̄stū ad ptā tē pmitēdi: cū hēat illā a lege. j. e. pastoral. i. rñ so. c. c. qm. c. C. de iudi. a iudice.

b Significasti. ordia/ ri9. dubitatō fuit qz iste credebat q dlega t9 index n possz suā sniā mādare execūtiōi. ar. ij. q. vi. qsqs. ij. c. ff. d re iu di. a diuo pio. sed potest vt hic patet.

c Non vult. si n vult pōt pelli a dlega to q maior est illo ēt epo q̄stū ad cāz illā. j. e. sane c. j. e. pastoral. i. rñso. ēt si sciat cā iustā. j. e. pastoral. §. q: vero. dū tā faciat ei fidē d iurisditōe sua. j. e. cū i iur. c. C. de man. pn. l. vna.

Quāuis si vn9: c ifra. Si vero duob9 [a] cā pmittit ēt si nō apponat vt vn9 sin al tero pcedat i ea: nihilominus vn9 ex ipsis siue suo piudici si ue alij vices suas pōt pmitter i hac parte. Idē noruic. epo.

Significasti nobis: c ifra Cō. t. t. rñ. q si iudex or dinari9 [b] ad mādatū iudicis d legati a nobis nō [c] vult aut nō pōt alijs resistētib9 [d] sniam ab eo latā effectui mācipare dle gatus iudex cāz aucte nostra sibi pmissā pōt executōi man dare: c sig sibi restiterit [e] eos sē tētia ecclastica coercere.

Idem.

Si qñ clerici corā iudice dlegato prelatos ecclia rū sup ecclias qs tenēt i cām traxerit: c corā eodem iudice trāsactōe [f] vel alio mō ecclias obtinuerit: i qbus certū sit eos istitutōem [g] canonicā nullate nus hūisse: nec possessionē eti am corporalē ordinari9 iudex non dz iudicis delegati. man dato [h] resistere [i] violēter: sz apd ipsum istare vt differat eos in possessionē mittere: donec no bis rei veritas inotescat.

Idez brixieñ. episcopo.

Litteris: c ifra. Cōsultatō ni. t. t. r. q ex quo iudex delegat9 p se vl p aliū sniam executōi mādauit vel manda ri precepit [k]: eius auctoritas c iurisditio cessat: qz semel ē of ficio suo funct9 [l].

Idē abbati sancti albani.

Consultationib9: c ifra. Quesitū ē: vtrū si aligs ecclia vl possessiōe q̄lz se asse uerās absqz iudicio c cā rōna bili spoliatum: c a nobis ad iu dices lrās obtinuerit: vt infra certū tempus restituatur sibi possessio: si psttiterit iudici euz esse taliter spoliatū possessio de beat ei restitui: cū is qui tenet ecclesiam vel possessionē quā ipse requirit anteq̄ [m] de litte ris ipsis aliqua mentio fieret studiorum pegrinationis vel alia huiusmodi cā se absenta uerit: nec infra tēpus prefixū iudici possit suam pñtiā exhi

m Consultatōi b9 anteqz all si fraudulēt reces sisset. sec9 eēt. j. de ap. suggestū l p9 d tatōz. j. d eo q mit. i pos cā rei h. c. vl. sz ibi supplet ma rie c hic eodē mō.

d Resistētib9. quos pōt excōicare cū hēat coertōem: alis ta lis executio delusoria videret. j. co. ex lris. c ar. ff. de offi. ei9 cui mā. ē iurif. l. vlt. i fi. c. s. e. c. i.

e Restiterit. c sic vz fieri de sua iurisditōe pstādo ipedimē tū. vñ illos pōt excōicare. s. e. qz q̄stū. c. j. d testi. tā litteris.

f Per trāsactōe. trāsactio i spūalib9 itervenire nō pōt p pe sūpto vocabulo. j. d trāsac. sup eo. amicabil āt cōpositio possz. j. d trāsac. statuim9. argu. ad h. j. d pben. nisi. c. j. d re. p mu. c. fi. vñ expone trāsactōe. i. amicabili pposītōe.

g Institutionē. vñ titulū nō hz l cām poss dēdi. titul9. n. nō aeqrit p trāsactōem i spūalib9: sed canonica istitutōe. j. de in sti. ex frequētib9. c. ff. d decur. herēnius modestin9. vbi dz q sola pceptio salarij nō facit decurionē.

h Mādato. de mittēdo i possessionē illū trāsigentē.

i Resistē. sz pcib9 isteat: as appellet si n admittat pces: c te nebit appellatio. j. e. sup eo. ar. j. d re iudi. cū sup ptrouersia.

k Per lras. pcepit cū effectu. s. nā si mādauit c n ē paritū: ipsemet postea exequat: vt. s. e. significasti. vel h3 n. cuz effectu sūt accipiēda. j. d cle. n resi. relatū. c d pe. di. i. hec aūt

n Restitui. sz sic vz q sigs sit abñs iusta d cā: c nō aio fraudādi: nō dz fieri missio i pos. bono. ipsi9. ff. q ex ca. in po. ea. fulcini9. §. qd sit latitar. ar. ff. d iu. l. n vl. ff. d pe. eo tpe. rñ. i. ar. p. ff. d resti. mi. ignare. c. ff. d pni. cre. l. vl. c. ff. q. ex cau. i pos. ea fulcini9. §. si fūdū. qz i isti pdicit: q ēt iusta d cā abñs si n dfēdit fit missio i pos. So. aliud ē bona alicui9 possideri: c aliud i possess. mitti: c aliō re stituē possessionē: qz si aligs vocat9 latitat cā fraudādi creditores: si n dfendat boni viri arbitratu bōa ei9 pos sideri iubēt c ētvēdūt. ff. ex q. cau. in pos. ea. fulcini9 cir ca pn. c. §. qd sit latitare. c. C. d bo. auc. iu. po. cū ppōas. c hz q dz i auc. ibi posita. c q iurat. Si āt vocat9 nō lati tat: c fraudet creditōes: sz abñs ē ex q̄cūqz cā pbabili l n pbabili: necessaria vel n necessaria n dfendat mittūt creditores i bo. pos. cā custodie: nec ea vendere pñt nec possidēt. ff. q. ex ca. ma. l. ite. resti. itē ait. §. hic āt. c. ff. de acq. pos. possideri. §. vl. c. j. vt lit. n pte. qm i fi. c hi i psoa li actōe. Sz sigs abñs sit p quē agat actōe reali: citari d bet ad domū: c infogādi sūt amici: an ipm defendere ve lint. ff. ex q. cau. maiores ergo c si nō sit q eum defendat fit missio i possessionē petitā cā rei huide. j. vt lit. n ptes.

q̄m.§.in alijs.ꝛ ſic intelligit ꝯͣriū illud.§.ſi fundū.aliud ē in poſſeſſionē reſtitui ē vt h̄ dicit: qꝛ tūc ē poſſeſſoꝛ quilꝫ eumcat ꝓꝑetas ꝛ h̄ꝫ cōmodū poſſeſſionis: ꝛ h̄ denegat in caſu p̄ñti ſi daret reſtitutio: q̄ſi diffinitiue ꝓcederet ꝯͣ abñtē li.nō ꝯte.qḋ eē nō dꝫ.j.vt lit.nō ꝯte.ꝑ totū.ꝛ idē ē ſeruandū i hac cā: ſicut eēt ſi tractaret cā ꝓprietat̄.j.vt li.nō ꝯte.c.ij.qd ḡ faciet iſte ſpoliat⁹.ſi at denunciatio ad domū legitima: ꝛ ſi nō ſit q cū defēdet mittat in poſſeſſionē cā rei ſuādē reo p⁹ea veniēte iuſta ꝓbata cā abñtie reſtituit in integruꝫ vl ad appellandū ꝛ hec miſſio nō ꝓhibet hic ſ reſtitutio tm̄. De reſtitutione abſētis dī.ɥ.q.vi.§.biduū.ꝛ.§.ſi aduerſus abñtem ꝛ ēt ſine iuſta cā reſtituit ei poſſeſſio qñcū ꝓ i.ra annuꝫ ꝯͣit dī in decreta. q̄m.§.in alijs.

o Poſſeſſionē ꝛ deiectionē. Nō ꝙ hec duo tenet ꝓbare q petit reſt tui ſ. poſſediſſe. ſpoliatū fuiſſe.i.ḋ reſtit.ſpo.olī cām.ꝛ.j q ſ.ſunt le.cām q̄.et idē eſt ſi aliqs ſpoliauit vel mādauit vel ratā habuit ſpoliationē.j.de reſti.ſpo. cū ad ſedē in ſi.ꝛ.ff.de ui ꝛ vi ar.l.i.§.deieciſſe.

p Niſi his.ꝑ hāc lr̄aꝫ vꝫ ꝙ ſi iſte ꝯtumacit fuiſſꝫ abſēs ꝙ eēt reſtitutio faciēda: qḋ nō ē veꝝ niſi poſt lit.ꝯteſ.qꝛ tūc ſi eēt ꝯtumax recipent teſtes: ꝛ reſtitueret ſi ꝓbaſſet ſuā poſſeſſionē ꝛ ſpoliationē: ꝛ ſic intellige ꝟſiculū vltimū: alſ teſtes añ lit.ꝯt.ꝑꝑ ꝯtumaciā nō ſūt recipiēdi cā reſtitutionis.j.vt lit.nō ꝯte.c.ij.ꝛ ſic mutat caſū: ſimilis mutatio ē de cā poſ.c.pe.qꝛ.ſ.dixit de eo q erit abſēs ꝓbabili cā: ꝛ añq̄ꝫ ſciret lr̄as ꝯͣ ſe ipetratas: ꝛ hic loqt cū li.ꝯte.ꝯtumax inuenit ꝛ in eo caſu: ſi liq̄t de cā reſtituit poſſeſſio.j.de do.ꝛ ꝯtu.ꝑut.vel mittet tm̄ in poſſeſſionē cā rei ſeruāde ꝑꝑ ꝯtumaciā lit.nō ꝯt.j.vt.li.nō ꝯt.q̄m.§.in alijs.vl pōt intelligi ſ᷑ꝫ opinionē illoꝝ q dicebāt ꝙ lit.nō ꝯte.poſſint recipi teſtes ꝯͣ ꝯtumacē ꝛ ſn̄ia ferri. hec fuit opi.hug.ꝛ ſic tenet ꝓprie iſtud niſi.b.

q Sane.vices. Nō ꝙ delegat⁹ vicē gerit delegantis xciij.di.c.vl.ꝛ.xciiij.di.c.i.ꝛ.ff.de of.eius cui mā.eſt iur.ꝛ ſi p̄toꝛ.

r Terminandā. Ar.xxi.di.c.inferioꝛ.ꝛ.c.deniqꝫ. Itē ꝫ maioꝛ eſt ordinario quantū ad cauſā illā.j.de offi.ord. paſtoralis. Itē ar.ꝙ papa pōt ligari ab illo cui peccata ſua ꝯfitet.ij.q.v.mandaſtis.

bere. Sup q̄ rn̄dem⁹ ꝙ nec ꝑt nec dꝫ reſtitutionē^n^ hr̄e: ꝗuis par⁹ ſit coraꝫ iudice delegato teſtib⁹ idoneis poſſeſſionē^o^ et deiectionē ſuā ꝓbare niſi^p^ is q poſſidꝫ ſe ꝑ ꝯtumaciā abſētaſſet.

Idē carnot. ep̄o.

Sane qꝛ ꝛ.j. Tue q̄ōni du ꝑm⁹ rn̄dēdū ꝙ iudex a nob delegat⁹ vices^q^ nr̄as gerit. vn̄ in cā illa ſupioꝛ ē ꝛ maioꝛ illis q̄ꝛ cāꝫ ſuſcepit terminandā^r^. Idoqꝫ ſi ep̄s^s^ vl alia pſona^t^ q̄ nō ſit de iuriſditiōe^v^ illi⁹: i cā quā ei delegam⁹ rebellis aut ꝯtumax fuerit: ſm̄ q̄litatē facti pōt vl interdicti vel ſuſpēſionis ſn̄ia a iudice delegato cōpelli ita ꝙ iudex ſ᷑ꝫ negocij q̄litatem tpate^x^ ꝓcedēs ep̄o vl ingreſſū eccl'ie vl ſacerdotale officiū^y^ intdicat aut ēt terrā illi⁹: q̄ ad iuriſditionē ſuam ptinet ſpālit^z^ interdicto ſupponat.

Idē eboracen. archiep̄o ꝛ ep̄o ꝯuentren.

Ex pte.n.nobis inotuit ꝙ cū ad te frat ꝯuētren. nr̄as litteras ipetrauerit vt ei archid. quē i eccl'ia tua p̄mo vacare ꝯtingeret aſſignareſ.ꝛ. aduerſari⁹ ei⁹ alſ ad te frat eboracē. lr̄as ipetrauit nulla ḋ p̄oꝛibus hita mētiōe: vt ſi auūcul⁹ ſu⁹ archidiaconatū quē hēbat in eccl'ia eadē velleꝫ oio^a^ dimittē^b^ ipm̄ ei faceres aſſignari. Quī igit ſi memores fuiſſem⁹ nos ꝑ p̄dicto eni lr̄as direxiſſe: ꝑ aduerſario nullaten⁹ ſcripſiſſem⁹: mandam⁹ q̄tenus p̄fato n. archidiaconatuꝫ ipſi⁹ eccleſie: ſi vacat nō obſtātibus^c^ poſterioꝛib⁹ lr̄is aſſignetis.

Idē eboracē. archiep̄o.

Ex parte tua: ꝛ infra. Nō ni.ꝛ.ꝛ.r.ꝙ ſiq̄ñ iudici delegato expediat formā ſibi ſtatutam ſeruare: debet tamē rōnabiles exceptiones admittē ꝛ in cauſa iuxta iuris equitatē procedere: niſi exprimat in litteris nr̄is ꝙ nulle^a^ debeant exceptiōes admitti: quod nec

s Si ep̄s.cui⁹ cā cōmiſſa eſt delegato: ꝛ ita ē de iuriſditiōe delegati quantū ad cauſā illam.

t Perſona.cui⁹ cā nō eſt delegato cōmiſſa: tn̄ ſi iuriſditionē delegati ipediat: delegatus pōt illū punire vt hic dī ꝛ.§.e.c.i.

v De iuriſditione. qꝛ ex tali delegatiōe fit ḋ ſua iuriſditōe. cui⁹ cā ē delegato ꝯmiſſa

x Tēperate. cū hēat iuriſditionē i illū: alſ nll'a eēt ōlegatō tal'.j.e.ex lr̄is ꝛ.ff.ḋ of.ei⁹ cui⁹ mā.ē iuriſdi.l.vlt.i ſi.ꝛ ē i nōbile qꝛ defert maioꝛib⁹ p̄ꝯis iferēdis ꝑꝑ dignitatē. ꝯͣ hēs.j.ḋ ſta.re.ea q̄.i.rn̄.

y Offm̄. q̄ñ ſic ſpālia intdicūt: alia ſi ſpālia ꝑt exercē.ſ.ḋ coꝛ.vici.c.ſignificauit.ſec⁹ ſi eēt ſumpl'r ab officiō ſuſpēſus.b.

z Spālit. h̄ fit cū ep̄us ſuo noīe ꝯuenit: ꝛ ē ar. ꝙ ali⁹ ꝑ ōlicto alterius punit. Itē arg.ꝑ delicto vni⁹ totā terrā ſuppōi in fdicto.ſ.ḋ poſtu.ad h.et j.de ſpō.nō eſt vobis.

a Ex pte. oio.i.ſine ali q̄ pactōe ꝯditione vel modo.

b Dimittē. vꝫ ꝙ tal' renūciatio ſimonia fuerit: qꝛ q remittit dat. viij.q.ij.talia.ꝛ.j.ḋ reſti.veniēſ ꝛ.ff.ḋ calū.gn ēt.ꝛ.ff.q̄ i frau.cre.i fraudē. ar.ꝯͣ ſ.q̄ i frau.cre.ſi pignus. Rn̄. hec dictō oio ſoluit ꝯͣ.i.ſine aliq̄ ꝯditōe. Itē pone ꝙ ſimpl'r renūciet: ſ᷑ in aīo hꝫ vt ei def alſ ſi rnūciatur⁹: vꝫ ꝙ ſimōia ꝯmittat. ſola.n. volūtate ꝯmittit ſicut vſura q̄ ſola volūtate ꝯmittit.j.ḋ vſur.ꝯſuluit.ꝛ.i.q.i.q ſtudꝫ ſ᷑ ſec⁹ i ſimōiacꝭ qꝛ ꝓhibita: ſec⁹ i ꝓhibitꝭ qꝛ i ſimōiaca ꝓhibita qꝛ ſimōiaca ſūt illa q̄ i veti teſtō nouoqꝫ ſimōiaca erāt i ſui nā: vt vēdē ſacr̄a: vt p̄dicto.c.ſtudet.ꝛ.c.ſicut eunuch⁹. Simoniaca: ꝛ ꝓhibita ſūt illa: q̄ ꝑ ꝯſtōnem eccl'ie fcā ſūt ſimōiaca: q̄le ē h̄ꝛ paſtū dare poſt receptionē in canonicū: ꝛ in iſtis non ſufficit ſola volūtas: ꝛ in alijs: dū tn̄ ſit ꝯcreta ſuis t'minis qḋ ḋ vſur. dī: nō ꝓmouet: qꝛ vſure i vtroqꝫ teſtō ꝓhibite ſūt.vi.

c Nō obſtātib⁹. Ar.ꝯͣ.ſ.ḋ reſcrip.c.i.ibi ſpāle derogat gnāli ſ᷑ hic p̄ine videt gnāles ꝛ ſcḋe ſpāles: q̄ ḋ vno ſpāli bn̄ficio faciūt mētionē ꝛ tn̄ ñ valēt h̄ ſcḋe: ſ᷑ hic ꝟitate iſpecta ſpāles ſūt tā p̄me q̄ꝫ ſcḋe: qꝛ p̄me tn̄ ad vnū bn̄ficiū reſtringunt: ſ᷑ hodie i lr̄is ꝑ bn̄ficijs obtinēdis ille ſole ꝯualēt q̄ p̄mo p̄ſentant.ſ.ḋ reſcri.c.capl'm ſcē crucꝭ.ꝛ ſm̄ h̄ ꝯcoꝛdat cū illa qꝛ p̄ine p̄mo fuerūt p̄ñtate: ꝛ ep̄o loci h̄ mandabat.j.de ap. vt debit⁹. de hac mā dictū fuit.ſ.ḋ reſcrip.c.i.dic vt ibi.

a Ex pte tua. rōnabiles.ar.ꝙ magꝭ ē ꝓcedendū ſm̄ iuris ordinem q̄ꝫ formaꝫ reſcrip ſic.ſ.de reſcrip.cām q̄ int.ſ᷑ ꝯͣ.ſ.ḋ reſcrip.cū dilecta.ſo.ſemꝑ ſequēda ē forma reſcripti: ſi ñ ꝯdicat iuri.ſi vō ꝯdicat ſec⁹ ē.ſ.ḋ eta.ꝛ q̄.eā te.ꝛ h̄ veꝝ ē niſi papa ex certa ſcia ꝯͣriū mādet. tūc.n.ē obediēdū: ꝛ ſi duꝝ ſit mādatū. c.di.ꝯͣ moꝛem.ꝛ.tit.ꝛ.i.in memoꝛiam.ꝛ ille qui recipit legitimas exceptiones ſm̄ ius facere intelligitur: ad qḋ etiā tenet.

s.de eta.z quali.accipimus in si.Itē ar.q si cōpromisisti i ali quē vt stares mandato suo: intelligendū est de honesto.j. de iureiu.veniens.z.c.quintaualle.

a Nulle.supple z cōstet intentionē pape talē fuisse z volūtatē: alias nō obstāte tali gnālitate:rōnabiles exceptiones recipi debēt.ar.j.de resti. spol. audita.arg.ff.de pigno. obligatiōe. C.q res pig. ob.pos.l.i.z.ff. de pecu. l.q peculiū.h cuz spāliter enumerant.z dicit si obstāte tali gnālitate vt tali exceptiōe illas nō recipiet iudex.arg.ff. siquis cau.h z si.§.quesitum.

b Credim9.vnq̄z.arg. s.ij.q.vij.lator.z.xxi.q.ij placuit.s.xxvij q.i.si hō esses.So.in s'ijs notuz erat pape factū ipsū z q illa talia sunt vbi locuz nō hz exceptio vel excusatio.Itē argu.s.C.d de cur.exemplo.li.x.

c Uoniam abbas. Ca.cā fuit cōmissa duob9 abbatibus.s.abbati leicestrie et abbati vincestrie non expressis ppijs nominibus z ambo citauerūt partes abbate vincestrie tandē mortuo z altero substituto:abbas leicestrie,pcessit postea cū abbate vicestrie substituto:z tulerūt sniam z dūs papa cōfirmauit illā: vt pōt poni casus q abbas leicestrie citauit mōtuo piudice suo:q: sb illa forma:q si ambo nō poteritis zc.z postea altero subst.tuto cū eo pcessit:z qd bñ potuit:z h potius concordat littere:vt patz in principio.

d Pcexerit.z ēt sol9 potuit pfigē alio mortuo si ptinebat in lris:q si ābo ñ posint zc.q: tunc extitit pditio:nec ppica expressit mādatū q̄tū ad illū defunctū:h stari alio sbstituto z pfirmato ābo pcedē dbēt:q: tale fuit ipedimētū.C.d cur.z.l. per

e Substitutū.Ecce q successor pōt cognoscē.vñ potuit cognoscē pdecessor ēt delegat9.z h vez ē qñ pprīū nomē in lris nō sit expssū:q: p vna psona intelligūt: q: dignitas nō morit. h si ppriū nomē i lris fuerit expssū:q: tūc cōmissio fcā fuit psone:successor nō cogscet:z hec ē rō:q: vt dixi dignitas nūq̄ perit.[illegible] q̄die peūt.ff.d le.i.l.uij.si qs in fūdi. sz vī q idē fit:z si nō exprimat ppriū nomē: q: h nomē abbas talis loci loco ppij nois ē.ff.d lib.z post.noiati.ar.h nō e ppriuz nomē sz singulare:vt seniter appellatiuū.sic z si elect9 sit loco pmortui idē ē:q: idē dz cogscē vt pdecessor.ff.d iudi. mortuo iudice.z in auc.vt nulli iudi.§.z h iubem9.col.ix. Sz vī q ēt si expssū nō sit nomē dignitatis q successor adhuc cognoscē possit.ar.ff.d pdi.z demō.l filia.§.ticia.z.ff.d libe.z post. l.placet.z.l.se.z ar.ff.de an.le.l.annua.§.i.sz illō testator voluit.Sz pone q plures archidiaconi sūt i aliq eccña parisieñ.z papa mādat archid.parisieñ.sine additiōe ppij nois uel cognominis:ita q nō appret d q senseru cū plēs sint archidiacōi:q̄s ergo erit iudex:vī q nullus:q: si duo dati sūt tutores eiusdē nomis nec apparet d q senserit testator:neuter erit tutor.ff.d test.tu.duo sūt ticii.z si testator dicat exhedo filiū meū:cū plēs hēat noiepp po nō expsso null9 est exheredat9.ff.d li.z po.l.noiati.z si nō

nos nec añcessores nros credim9b vnq̄ expssisse.II dē abbati z pūetui maioz mōsterij.

Q Uoniā c abbas leicestrie q suscepto mandato nro ptib9 diē ad agēdū pfixit d abbatē vincestrie de nouo substitutū e iudici pmortuo illi mandato nro porrecto:q: sub expssis noib9 locoz z nō psonarū cōmissio emanauit:sibi sociuz in cause cognitione adiunxit: nos sniam illorū:sicut ē iustaf ratā z firmā habem9.II dem.

S Up eo g vo qd subiūgere voluisti: si de pñtatione psbyteri inter aliqs h qōne suborta cām ptigerit delegari alicui sub hac forma: vt si pstiterit ius i de q agit ad partē alterutrā ptinē: z a d pñtationē eiusdē de psona idonea ordinet k ecclīaz ap.re.an liceat l de legato iudici inscio dioce.epō archidi.vel archipsbytero reclamāte pñtatū sibi clicū i possessionē ecclie mittere: z an si archipsbyt vel archidia. m vī epō ad quē istitutio ptinet appellauerit:eoz sit appellationib9 deferendū:hoc tñ volumus discretionē tenere q licz questionē: q de pñtatiōe ferit ap.re.cōmittamus alicui terminandā non tñ est nostre intentionis n dioc. epō vel archipsbyo vel archidiacono piudiciū generare: iōq̄z pñtand9 ē illi o :q istituēd9 fuerit: z tenebit p eoz appel. si iudices iuri

apparet qs hoīz institut9 sit:istitutio nō valet.ff.de he. isti.l in tēp9.§.qñ ex.z.ff.d re.du.si fuerit.s.itē si plibus z.ff.d manu.tes.cū ex plib9.sz vī q ille sit iudex quem impator elegerit:sicut si int duos dubitet d eodē legato: cui pon9 dari dēat:hēs eligē dz cui soluat.ff.d le.ij.sigs seruū.§.si int duos z sigs intētiōe ābigua.vt9 ē q ei vtili9 ē dz accipē ff.d iudi sigs intētiōe. z.ff.d iudi.solem9 z.C.d pdi.ide.sigs suū.h vide d scō. Hic sag patz q ille quē elegerit actor erit iudex: qd d illo sēsit cū īpetrauit lras.ff.d vb.ob.inter stipulantē. Sz si psēsu partiū pfes pcord isset z pfēsissēt nō distiguēde d q gd erit: cū mō dicat actor d vno z re9 d altero nec pōt pcare de q itel lexerūt:q: nō pcordāt.h dicere possū q ille sit iudex:cui pmo sūt lre pñtate s.d rescrip.c. sacte cruc.z.i.d app.vt debit9.sz si eēt sil pñtatio fcā: tūc q dignior ē:sz si eēnt eq̄r digni sorte dirimat.ff.d iud.sz cū ābo.z.xxxvi.q.ij

f Sic ē iusta.hec vba cū ponūt i pfirmatio (sors si ē. nib9 pditōalr intelligūt.j.d pfir.vti.vl'inuti exaiata.z j.d pces.pbē.q: diuersitatē.sec9 si ponat i puilegio q: puilegiū ē lex puata.iij.d.puilegia:z puilegiū semp dz aliqd ponē.j.d vbo.si.abbate.z.j.d pui.in his.z sic ponūt in sentētijs q̄s papa ex certa sciētia pfirmat vt hic.

g Up eo.inter aliquos.q se dicūt patronos.

h Jus.s.presentationē.vt.s.dixi.

i Ordinet.hec vba ābiguitatē ptinē videt: vñ iudex credebat q ipe instituē possz clicuz pñtādū: qd ñ ē vez vñ expone ordinet.i.pnūciet ordinādā ecclīaz ad pñtationē illi9 q obtinet iuspatronat9 ad se ptinē: tñ si epō archidi.vl'archipsbr psentiret delegato: valeret ei9 in(stitutio.

k Licet prima questio.

l An si archipresbyter.secunda questio.

m Archidiacon9.ar.q archid.vel etiā psbyter potest cōmittere curā aiaz:sed h est qñ ab epō est eis spālit cōcessū.s.de offi.archidi.cū satis.vel cū alio, hoc obtineret d cōsuetudine.ar.s.de elec.dudū.z.s.de of.archid. dilecto.z.j.de exces.prela.ad hec.

n Intētione.ar.puilegia rescripti z alia psilia ad ea tm̄ extēdi de qb9 cogitatū ē.ff.de pac.tres frēs.ff.d trās ac.cū aqliana.z ita intētio mādāq̄ psiderāda ē.j.d rest. spo.audita.z.j.d pbē.cū cāz.z.c.vl. Itē ar.q iuri null9 intēdit papa derogare.xxij.q.ij.primū.j.de of.or.lz.z.j. de deci.ex multiplici.z.s.de rescrip.ad aures.

o Illis.s.epō archidi.vel presby.

p Tenebit.z ita dz differri executio sniē:si p eā alicui preiudiciū generatur.j.de re iudi. cuz sup ptrouersia

ę verū ē nisi psumptio sit i iudicē: q maliciose appellet: sicut contingit in restitutione. j. de in inte. resti. suspicata.

a Sz ptib9 iter q̄s. r ita lz appellatio sit remota i lris nihilomin9 pñt appellare oēs quoꝝ iterest. ij. q. vi. nō solēt. Itē nō q oēs pñt se opponere: quos negociū tāgit: lz ɔ illis nō fiat mētio: r sūt admittēdi: als nō teneret appellatio iterposita p eos. Itē ar. q iurisdictio extēdit ad eos ɔ qb9 nō ē cogitatū. de h ditri ɔ. e. q: questitum. Itē ar. q res inter alios acta non nocet aliis. j. de re. iudi. quāuis. vbi de hoc tractat: r ɔpetenti9 ibi pōit q̄s h.

b Ausam mřimonij. fuita. r iō tal ɔfessio p̄iudicare nō dz. xxxi. q. ij. lothari9. et xv. q. vi. c. i. r si ēt spōte id ɔfiteret ppter vni9 cōfessio nē vel ēt āboꝝ mřimoniū separi non dz: q: sepe adiuicē colluderēt. j. ɔ eo. q co. ɔsang. vr. sue sup eo. r xxxv. q. vi. §. vi. lz si ābo cōfiteāt r fama publica ɔsentit: tunc pñt separi. xxxv. q. vi. si duo. qdā tñ aliter intelligunt illum canonem.

c Solūmō. Ar. q vbi aliquoꝝ ptia desiderat: qd i eoꝝ absētia agit ñ tz. r lxiij. di. obeūtib9. r §. ɔ elec. cū i veteri. r C. ɔ testa. si vnus. r lxvi. di. porro. r lxviij. dis. corep̄. r ff. ɔ trāsacti. cū hi. §. si ptoꝝ. r ff. de re iud. duo ex trib9. r C. de aduo. fisci. l. vlt. r ff. ɔ iu. fis. si fisc9. Ar. ɔ. lxiiij. di. c. i. r ij. r C. de postulā. velamento. r xv. q. vij. felix. So. duob9 modis desiderat ptia alicuius q̄tum ad necessitatē: r sic vera est pma rubrica: vt hic. r ɔ. de elec. q sicut. r c. venerabilem. Item q̄tum ad honestatem vel vtilitatem: r talis absentia nō viciat quod fcm̄ est vt in ɔtijs. r xxxij. q. ij. honorantur.

d Uni9. Quid iuris sit qñ iudices ordinarij vl ɔlegati vel arbitri ferunt diuersas sentētias: dicet. j. ɔ re iud. c. vl. r ibi dicet de hoc. Si vo sint duo iudices r alt sine altero pcedat: nō tz snia vt hic: siue etiam plures r aliq absente pnunciant. ff. de re iudi. duo ex tribus.

e Recipiat. sic. j. ɔ resti. spol. ex cōqōne. Ar. ɔ. j. de or. cog. intellexim9. hic r in illa ex cōquestione. possessorio agit: r ideo cum cā spoliationis sit priuilegiata: illa sp pmo ē tractāda: r cōuentus sup spoliatione recōuenire spoliatū nō pōt: nisi de alia spoliatione. j. de or. cog. sup spoliatione. facta vero restitutiōe: postea cognoscat de pprietate. s. de cā mřimonij. illa intelleximus. loquit in petitorio: sed si incontinenti iste vellet pbare cōsanguinitatē marie i gradu indispēsabili restitutō differtur sm tenorē illius decre. j. de resti. spo. lras. als sp facienda ē restitutio incontinenti.

f Ausam q̄ dñs. Ar. ē hic euidēs: q rōnabilis ē cā suspitōis si iudex ē dñs aduersarij: ar. iij. q. v. accusatores. r xi. q. iij. q̄tuor. r j. e. insinuāte. r idē eēt si iudex eēt vasallus ipetrantis: ar. xxij. q. v. ɔ forma. Itē si sit suffragane9 ipetrātis. j. vt lit. non ɔte. accedēs. Itē si eēt cōsanguineus vel aduocat9 extitit i eadē cā p ipso. j. de app. postremo. Idē vř si hz cosimilē cāz. j. ɔ iud. cām q inf. ar. op. ad hoc j. de testib9 psonas. ɔ cā suspitionis tractabit. j. e. suspitionis. r j. de ap. cū spāli.

g Um te ɔsulēte. psonis ecclesiasticis. i. ab audiētia psonarū q b9 cā ɔmissa ē. Et ē ar. q delegat9 cāz ɔmissam sibi sbdelegare dz psonis ecclastic; r nō laicis: cū laici ɔ talib9 cāis iudicare ñ debeāt. j. ɔ iud. ɔcernim9. r decre. istā hēbis. j. e. sup qōnū. circa pncipiū: r ibi exponit.

h Elatum. ɔtestata. qd dicit hic sm leges locū hz q si ante li. ɔte. moriat mādator expirat mādatū vt hic vř: q: lis nō dr cepta nisi p lit. cōtestationē: in auč. ɔ litig. §. oēni colla. viij. ff. rē. ra. ha. amplius. sm canones nō cōsiderat tñ litis cōtestatio: sed sufficit sola citatio ante mortē mādatoris ad ppetuandū rescriptuz. vñ citatione pmissa nō finit mandatū p mortē mādantis. j. c. pri. r c. licet. sed si citatio nō pcedat mortem: statim expirat mandatū. j. de of. leg. c. vlt. §. i. r ff. de iu. om. iu. r q: qualiter fiat cōtestatio litis: habet. j. de li. cōtest. c. vno. Itē sicut p libelli oblationē ppetuat actio. C. qñ li. pn. da. li. ɔte. facit. l. i. r ij. q. vi. anterioꝝ. r sicut res litigiosa efficit p libelli oblationē: vt in auč. ɔ litig. in pn. r C. de litig. auč. litigiosa. eodē mō ppetuatur iurisdictio delegati p solā citationē vt dicunt iura pdicta.

i Ratū. ceptū iō dicit q̄si exceptū: q: q̄tū ad perpetuanduz iurisdictionē ceptū est negocium: sed quantū ad li. ɔtes. nō est ceptū: vñ legitimas exceptiones potest opponere. vnde

suo detrahi duxerint appellādum: q: nō illis: sz partibus iter q̄s cā cōmissa est ap. remedium est sublatum. Idem.

Ausam mřimonij q̄ iter j. mulierē r blāchatium agitāi dinoscit: foroiuliē. r vapiceñ. epis nos meminim9 cōmisisse: qb9 eā viro rstitui mādātib9: vir mlierē cruciantib9 r flagellādo affecit: q iuita9 r coacta int se r virū suū ɔfessa ē parentelā: sicqz factū ē: q ad iudiciū vni9 eoꝝ dimisit eā dē: r ifra. Dis. v. mādamus: q̄ten9 si inueneritis q pfat9. b. dictā. j. ad iudiciū solūmō alteri9 pdictoꝝ a se sepasset: q: cū cā duob9 ɔmittit: snia vni9 nō tz: ipsū vt eādē mulierē sicut vxorē suā benigne recipiat: r maritali affectione ptractet: monitōe pmissa cogatis. Siq tñ appuerint q postq̄ ab eo recepta fuerit: mřimoniuz ipoꝝ velint r legitime possint ipetere: cāz audiatis: r fine canonico terminetis. Idē exonesi. r vintoñ. epis r abbati bertsod.

Ausam q̄ iter. f. r b. de natiuitate agathe vertitur vob frēs epi r lōdoñ. epo ɔmissim9 terminādā vex qm̄ idē. f. pfatū lōdoñ. epm̄ hēbat suspectū p eo q dñs ē pdicti b. ipsum amouenduz: r te fili abbas loco ipsius duxim9 subrogandum. Idem.

Um te ɔsulente: r ifra. Si sup cā: que tibi ex nostra delegatione cōmittit a psonis ecclasticis vni vel pluribus: quibus vt pcas laboribus ptium r expēsis cognitionē ipsius cause r testium examinationem snia tibi reseruata cōmittis: appellatio fuerit interposita: huiusmodi ap. intuitu cām ipsam indiffinitā relinquere nō teneris. Luci9 tertius cant. archiepiscopo r eius suffraga.

Elatū: r infra. Nos ita q ɔsul. vře. r. q si lis fuit ante. p. n. obitū contestata mādatum i morte mādatoris nullatenus expirauit. Si vero ante litis contestationē decessit: nō est a iudicibus quos delegauerat ex delegatione huiusmodi procedendum. Urbanus tertius.

Ratū gerim9: r. j: Sane ɔsuluit nos deuotio tua an ante obitum delegantis

successor impetrantis poterit conuenire reum mortuo impetrante ar. e. de rescrip. significauit. vbi de hoc ar. ff. de los. test. posthumus. §. vl. C. de noua. si delegatio. ff. de iur. om. iu. et qr ibi expone agi cepit p citationē ad hoc vt faciat ad ppositū: et. l. e. l3. et. j. de of. leg. c. vl.

a Maxime. Hoc bñ dicit qr idē eēt si eēt cert⁹ pmissa citatōe: qr pōt pcedere et si eēt cert⁹ de morte delegantis: et negociū nō eēt q̄si ceptū nō pcederet: et ideo pōt pcedere cū nōdum sit cert⁹ et negociū sit q̄si ceptū. Ar. ꝯ insti. mādati. §. recte. ibi innuit q̄ si ignorās post mortē citauit l3 postea sciat de morte pcedere pōt. ff. de acq. pos. fundi. §. i. et. ff. si cer. pe. l. eius qui in prouincia. et in eadē. l. ꝯriū dicitur.

b Recessum. Nō psūptionē iuris q̄ iuri suo renūciare psumit q̄ iuri suo ꝯriū fac. l. de testi. cū venisset. q̄ logr de hoc eodē negocio: et ē eiusdē vrbani: et. l. de ap. sollicitudinē. et. j. de his q̄ fi. a ma. par. ea. ex ore. vbi de hoc multa ar. inuenies. et. j. de vi. et ho. cle. c. vlt. et. C. de iure do. ipe. l. ij. et ff. de mino. si filius. ff. de los. test. si exheredat⁹. et. l. si pponas. §. i. et. lxiij. di. cū hadri.

ppositō citatōis edicto lite p⁹ mortē ꝯte. nihilomin⁹ dēat i cā pcedē delegat⁹: et vtrū is itelligat ap. renūciasse: q ea i terposita ad pducēdos testes īducias postulauit: et demū pductioni et allegatōi renūciās attestatiōes petijt solēnit publicari. Nos āt inq. et. t. r. q̄ cū i casu priori citatiōe fcā negociū sit q̄si ceptū: et maxime^a si delegat⁹ nō sit cert⁹ de obitu delegātis: pōt et dz in cā pcedi: tenebitq; q̄ iusticia fuerit suia diffinitiuā. i scdo vo casu vr ab ap. recessum^b: si ꝯm ea q̄ pmissa sūt: eū q appellauerit constiterit pcessisse.

Celesti. iij.

Prudentiā. t. et. j. Quito loco supplicas informari: vtrū cū tribus cā cōmittit: ita q̄ si oēs iteresse nequerit: duo eā nihilomin⁹ exequant: si re⁹ a duob⁹ tm̄ fuerit ꝯuocatus: venire necīo teneat^c: et si citat⁹ a plurib⁹ corā duob⁹ cōparuerit: tertio nec veniēte p se vel p lr̄as vt solet fieri excusante: an duo pn̄tes in cā possint procedere: et cā sn̄ie calculo terminare. In hoc casu taliter respōdemus: q̄ cū aliqs delegatoꝝ iudicū p^d certū nūciū vl excusatorē lr̄atorie destinatū nō^e oñderit se interesē nō posse: vl alš de eodē canonice^f ꝯstare n̄ poterit: residui pcedere ad cause cognitionē nō debent: q̄ si pcesserint nihil^g reputabuntur egisse.

Illa^h quippe fuit antiq̄ sc.

q̄ papa nō respōdet ad q̄stionē: imo bñ rn̄det: qr rn̄det ad secūdā: q̄ ē vtz duo pn̄tes abn̄te tertio et se nullo mō excusante pcedere possint: q̄ nō dn̄t pcedere: et si pcesserint q̄ nil putabūt egisse: bñ rn̄det ad pmā q̄nē: qr secūda soluta itelligit pma soluta qr si nihil facere pn̄t sequit q̄ non tenet venire: et sic q̄stio super fluā relinqt qō pma. et. de rescrip. pastoralis. §. i. de iure pa. post. ꝯsti. vbi p solutionē vltie q̄stionis soluūt pcedētes: sepe sic inuenies. Et ꝯo dico q̄ q̄n duo citāt me et hoc cōstat: citat⁹ nō tenet venire. i q̄ casu logt hec decre. qr hic ponit papa ne: q̄ tm̄ duo citāt et ē qō iuris. et ego rn̄deo q̄ nō tenet. Sz si tu ponas q̄ tres sūt dati iudices ꝯ te: et duo citant te p lr̄as suas vel nūciū: et nulla fit mētio de tertio: hic nō es cert⁹ de facto: imme potes dubitare an terti⁹ se excusauerit vel cōmiserit vices suas illis: et iō l3 minus caute faciat: qr nō faciūt mētionē de tertio i lr̄is suis: tuti⁹ ē ire et videre an hēant auctē a ꝯsocio et si hñt bñ pn̄t pcedere: si vo n̄ hēant delegationē vel excusationē a suo ꝯsocio nō pn̄t pcedere. vt. l. e. c. pri. et potes agere ꝯ illos ad iteresse eo q̄ te calūniose citauerūt: nec i hoc pnt ptendere errorē cū in hoc sint certi: et q̄ teneāt ad interesse: pz de sen. ex. sacro. Sed pone q̄ duo pcedāt ꝯ istū abn̄tē citatū: et terti⁹ postmodū hēat ratū qō illi fecerint: nunqd valet sn̄ia: sicut valet i electione. et. de ele. q̄ sicut. Dico q̄ non valet sn̄ia talis p ratihabitionē tertij: cum ab initio nulla fuerit. vn̄ postea ratificari nō pōt. ff. de reg. iu. qō ab initio in fi. Itē qd si ptes cōsentiāt vt duo pcedant: nūqd valeret talis pcessus tertio nō veniente nec se excusante. nec credo q̄ ptes possint illis dare illam iurisditionem. C. de iurisdi. om. iu. l. priuatoꝝ cōsensus. et. j. e. p. et. g.

c Prudentiā teneat. ad hāc questionē nō vr papa rn̄dere sz videt q̄ nō teneat venire. et. e. cā matrimonij. et. j. de eo q̄ mit. i pos. cā rei ser. cū sicut. et. v. q. vi. §. diffinitiua. et. itē si plures. et. ff. de re iudi. duo ex trib⁹. ff. de arbi. si i tres. et. l. se. preterea si veniret illi duo nō possent pcedere: et iō nō eēt ꝯtumax si nō veniret: vt. ff. de iudi. nō vr. et. ff. de pecul. eo tpe. et. ff. de arbi. si cū dies. §. si arbit. pterea nō vr esse i mora q se pōt tueri p exceptionē. ff. si cer. pe. lecta ē. ff. de vsur. sciēdū. et. j. vt lit. nō ꝯte. qm̄ frequenter. §. si vo aliter ad fi. et. ff. iudi. sol. vir bonus. Ecōtra videt q̄ teneat venire: qm̄ glibet illoꝝ ē iudex i solidū: cū sit res indiuisibilis. tria. q. i. loquit. j. de iure pa. c. i. et. ff. de le. i. b. si libert⁹ i fi. et. ff. de ser. vr̄e. et. C. de reli. si sepulchrū. et. ff. de reli. vel qō. et. ff. ad. l. fal. l. i. §. si vsufruct⁹. Item vn⁹ solus cōsul pcedere pōt altero absente. ff. de of. ꝯsul. l. vna. et. C. de auc. ꝯsl. l. vl. l. sancim⁹. et. ff. de exercito. l. i. §. si plures. tn̄ ille. §. p vtraq; pte facit: et est ar. ho. ff. de fideicō. liber. si legatarius. §. i. et glibet tenet saltē venire allegatur⁹ pnilegiū suū. j. de ap. cū parati. ff. de iudi. si qs ex aliena. et. ff. si qs in ius vo. nō ierit. l. ij. i. rn̄so. ad hoc distinguit io. et bñ vtrū iudices sint ordinarij vel delegati si iudices sunt ordinarij vno abn̄te reliqui possunt pcedere p iura q̄ ad hoc sunt inducta: cū glibet p se i solidū hēat iurisditionē. in delegatis vel arbitris secus est: qr vno abn̄te reliq nihil pn̄t facere: nec tn̄ qō fit ab eis. et. e. causā matrimonij. et. l. e. vno delegatoꝝ. et. l. e. c. pri. et. ff. de re iudi. duo ex trib⁹. l3 enim glibet eoꝝ hēat iurisditionē insolidū: eā p se nō pōt exercere: qr loco vnius intelliguntur: sicut si plures furātur rem trabē: ita q̄ nullus eā furat: et tn̄ glibet tenet. ff. ad. l. aquilia vel necare. et. j. de rescrip. pastoralis in fi. Et sic pz q̄ de quo q̄ri ad talē citationē nō tenet venire. et si dicis

d Per certum nuncium. qui sit certe et approbate fidei. xcvij. di. nobilissimus. Sz cui debet fieri fides q̄ sit certus nuncius. dico q̄ iudicibus cōsocijs: ar. ff. rē ra. ha. ne satisdatio. et fides facienda est iudici: cum ꝯm ea que coram eo pbantur debeat iudicare. et. de renun. in psentia. et. iij. q. vij. iudicet. et partibus etiam de hac delegatione vel excusatione debet fieri fides: qr p hoc ꝯstat an habeant iurisditionem de qua facere fidem debēt. j. e. cū in iure. Sed nunqd isti nūcio vel excusatori credit sine lr̄is. nō credo quātūcūq; honestus sit vel fidel. j. de pba. qm̄ ꝯ falsam. et vni testi nō credit q̄tūcūq; honestus sit. iiij. q. iij. et. vnius testimonio. et ideo sequitur lr̄atorie destinatum: et ita poti⁹ credit lr̄is q̄ nūcio hec enim est idonea pbatio que fit p lr̄as. ff. de pig. contrahitur

xviij. di. placuit. et qd dicit litteratorie destinatū. respicit vtrūq; diuisim: et vel est expositū. sz nūcio iurato credit. j. de ap. cū parati. vbi de hoc.

e Nō ostēderit. videt q̄ nō debeāt eos certificare: qr ipsi certi sūt si nō interest. hoc contingit vel qr nō potest vel qr nō vult: sed in vtroq; casu ꝓce dere debēt vt h dr §. adijcim⁹ cū cer ti sint certificari n debēt: vt. ff. de ac. emp. et vē. li. i in fi. tñ. lz sciāt h eis de nunciandū ē. sem per enī dz ꝯstare d h anteq̄ ꝓcedant qr possz eē q̄ bene vult interesse nec ꝑ eū stat: sz ꝑ partes q̄ ipsum ducere de bēt suis expēsis: qr cū suis expēsis ve nire nō tenent: vt hñ colligit. j. d vi. et hone. cle. cū ab oī ipē. d h ibi nota tur et est si. si muli er sciat libellū ac cusatiōis eē ꝑ rece ctū. recte tñ nubet dū ei nō ē denūcia tū. ff. d adul. denū ciasse. circa princ. ar. ff. qñ dies leg. cedat huiusmodi legatum.

f Canonice. puta ꝑ testes. vt ꝓbet absens lōge vt hñ nō possit vel infirm⁹. ar. s. de cle. ꝑe re. tue.

g Nihil egisse. per hoc noueris eē solutā ꝑmo loco ꝓ positā questionē. hec solutio includit in se illi⁹ solutionē vt dictū est in ꝑma notula. sic. j. de fri. et male. et ipo. co. fraternitatis. et. s. e. sup eo.

h Illa ꝓpe. interpositio est ob hoc: qr fecerat mentio nez de plurib⁹ iudicib⁹: qr nihil facit ad qōnem. et ille ꝟsiculus: Mādati siqdē et c. ꝯtinuat ꝓcedenti solutioni et illa clausula: Illa ꝓpe et c. cōpetenti⁹ poneret post illā clausulā. Mādati siqdē: et sic eēt tota ꝯtinua et planior. vel satis pōt legi tota continua.

i Duob⁹ q̄ vni. sec⁹ in arbitris: qr ꝓpter nālem ho minū facilitatē ad dissentiendū meli⁹ cōpromittitur in vnū q̄ in duos: qr res fere sine exitu est. ff. de arbi. item si vni⁹. §. ꝓncipalit. et. j. de arbi. inotuit. tñ si cōpromitti tur in duob⁹ tenet cōpromissū. et ptor corrigere dz illos vt si dissentiāt tertiā eligāt ꝑsonā cui⁹ aucti stet. vt dicit s. principalit. et. i. e. suspitionis. §. i.

k Plurimoꝝ: qd enī a plurib⁹ q̄rit sapiētib⁹: facilius inuenit. xx. di. de qb⁹. et ꝑ ampliores hoies ꝑfectissima veritas reuelat. C. de fideicō. l. vlt. ad fi. et. lxiiij. di. extra conscientiam.

l Cōtra formā. ꝟsiculus iste ꝓbat q̄ duo tñ ꝓcedere nō debēt. et citatio ē d ꝓcessu. j. e. pastoralis. §. i. et. j. de ꝓba. qm̄ ꝯ falsā. et si ꝓcedāt nihil egisse reputabunt: sz si citāt nihil faciūt: qr de toto ad partē negādo valz ar gumentū. et sic ꝑ hoc ꝓbant q̄ dicta sūt in ꝑma notula: et sic forma rescripti seruāda est. s. de rescrip. cū dilecta.

ap. ꝓuisio: vt huiusmōi cāuz recognitiōes duob⁹ q̄ vni tri b⁹ q̄ duob⁹ diligēti⁹ delega ret: cū sic canones attestant: integrū sit iudiciū: qd plurimoꝝ sententijs ꝯfirmat: mādati siq̄ dē excedere fines ꝓbaret: siqs citra formā rescripti accepti p̄ sumeret iudicare. Adijcim⁹ etiā q̄ vbi fuerit in cōmissione appositū: vt si oēs interesse ne quiuerit duo ea nihilomin⁹ exe quant: si aliqs ex ipis cū pos sit noluerit interesse duo nihi lomin⁹ in cā ꝓcedāt lz ille ter ti⁹ grauissime sit arguend⁹ ꝑ eo q̄ mandatū ap. exequi sub terfugiat aut ꝯtēnat. Adez q̄ ꝑ oīa. dicim⁹ obseruandū in cā q̄ cōmittit duob⁹ eo ap posito: vt si ābo interesse neq̄ uerint alt nihilomin⁹ exequa tur. Sexta nobis proposita ex parte tua questio ꝯtinebat q̄ cū aliquib⁹ iudicibus cā cō mittit: et qnq̄ contingit q̄ re⁹ actori obijcit q̄ stare non pōt in iudicio: vtpote vinculo ex cōmunicationis astrict⁹: si re us nō velit statī cū ꝓbare ex cōicatū siue nō possit an actor nihilomin⁹ audiri debeat: do nec sup eo qd obijcit rei veri tas fuit patefacta. Hanc dubi tationē talit amouem⁹: q̄ si il le qui tale quid obijcit: statim vel infra terminū competen tē nō ꝓbauerit legitime quod intendit: actor permitti debet vt sine offendiculo quolibet audiat. Ceteꝝ si vel ex confes sione actoris vel alio quolibz

et qr ordus iurisditio demandat: ab eib⁹ dz citari.

m Cū possit. et h absq; periculo rei familiaris: q tūc nō tene tur: negligē sua. ff. de iudi. si longius. l. risso.

n Noluerit. Hoc ē qd addit ei: qd supradixit: si oēs interes se nequerint: et ibi potes hoc verbū supplere, interesse neque rint aut noluerint et c.

o Procedāt. postq̄ cō stiterit q̄ interesse nō vult vt. s. dixi in alio casu qñ interesse nō pōt. s. de re scri. sciscitatus.

p Arguendus. imo et puniēdus: ꝑ eo q̄ man datū apostolicū nō vult vt. s. de rescri. sciscitat⁹. Sz qs arguet eū aut pu niet. cōiudices nō: quia par in parē nō habz im periū. s. de ele. inotuit. et ff. ad trebel. ille a quo. § tempestiuū. ordinarius non: quia delegatus ma ior est eo quantū ad illā causā. ar. s. e. sane. ij. et. j. de offi. ordi. pastoralis. §. i. superior: ergo eū pu niat: cuius mandatum exequi non curat. C. de temp. ap. l. viij. §. illud. et coniudices debent supe riori denunciare negli gentiam ipsius. ar. j. de preben. graue ad fi. ij. q. vij. ca. ꝓpter. sufficit sola redargutio cū ꝑ h nō preiudicet par tibus: qr alij ꝓcedere possunt.

q Donec. hic fuit dubitatio vtrū esset procedendum super principali nō obstante exceptione opposita: donec de ipsa ex cōmunicatione constaret: vt simul super principali et exceptio ne procederetur: quod non debet esse: immo supersedendum est super principali questione donec termino competenti ꝓbe tur excep. j. de iudi. exhibita.

r Infra terminum competentem. hodie terminus iste non est ad arbitriuz iudicis: sed infra octo dies exceptio excōmu nicationis probari debet die in quo proponitur non cōputa to: q̄ si probata non fuerit: iudex in casu procedat: reum in ex pensis actori quas propter hoc fecisse docuerit condemnan do taxatione premissa: et vltra duas vices hec exceptio nō pro ponatur: seruato tenore decre. et qui excōmunicationē oppo nit speciē ipsius et nomen excōmunicatoris exprimere dz: vt i decre. inno. iiij. in qua oīa hec statuunt: et incipit: Pia ꝯside ratione. j. de excep.

s Ex ꝯfessione. ex loco isto satis colligitur q̄ sup exceptione debet lis contestari inter partes et iurari etiā d calūnia in ci uilib⁹ s non in spiritualib⁹: sed de veritate dicenda: quia ex ceptiones debent dari in scriptis. j. de ꝓba. quoniā contra: sicut etiam debetur libellus. j. de libel. obla. ignarus episco pus: et ad exceptionē debet ille contra quem proponit respon dere: vt hic dicit: et sic lis contestatur si negauerit actor exce ptionē: tūc iurabit de calūnia. j. de fideius. ꝯstitut⁹. et ē ep. ar. C. de iura. calū. l. i. et si postea per confessionē non ꝯstiterit de exceptione: probabit illam per testes vel alio modo quo po terit: vt per instrumenta: als processus non valeret li. nō ꝯte. j. vt li. nō ꝯte. ꝑ totū. ar. s. j. de iudi. c. ij. et sup hac exceptione

vel alia consimili vbi crimina opponunt: testes cõpelli nõ debent. j. de testi. cogen. dilectoꝝ. quidã tñ non obseruant hoc in exceptionib⁹: ⁊ male sicut credo quia ordo iuris vbiqꝫ est seruandus cũ ꝓcedit iure ordinario. ⁊ hoc ꝓbat. j. de ap. interposita. §. vlt. tamẽ illa iura que dicũt ꝙ lite nõ conte. nõ tenet ꝓcessus: loquunt in negocijs ꝑncipalib⁹. vnde satis pot dici: ꝙ nihilominus valet ꝓcessus in his exceptionib⁹ dilatorijs ⁊ emergẽtib⁹: licꝫ lis nõ fuerit in his ꝯtestata ⁊ nullo iure caueat ꝙ in his ꝓcessus non teneat ꝯtestatione omissa iuxta illã regulã: multa fieri nõ debent ⁊c. j. de regu. ad apostolicam. b.

a ¶ Excõmunicationis maioris. s. qꝛ minor non repellit ab agendo nec a ꝯsortio fideliũ. j. de exce. a nobis. nec ab electiõe. j. de cle. exc. mi. si celebrat

b ¶ Formã. que duplex est. j. de vbo. sig. ex parte.

c ¶ Aliã iustam. secus esset si ꝓpter eandẽ causã que nũc delegat: qm̃ nõ teneret iurisditio si se excõmunicatũ suppressit: vel si expressit a delegat istis absolueret: nec remitteret ad ꝑmos: imo tacita veritate de alia cõmissione non valerẽt lr̃e: vel de ꝓcessu ordinarij. ar. j. de ap. vt debit⁹. lau. Hoc qđ dr̃ in ista notula olim obseruabat: hodie vo lr̃e impetrate ab excõicato bñ valẽt. ⁊ eo absoluto ꝓcedit p eas. j. de excep. pia.

d ¶ Ad excõmunicatorẽ. qꝛ isti allegati alr̃ nõ habẽt potestatem illũ absoluendi nisi ꝑmo illũ excõmunicatorẽ requirant: quod si non fecerit primus ordinarius vel delegatus: tũc illum absoluere possunt prestito iuramento prius ꝙ stabit mãdatis ecclesie super eo ꝓ quo prius fuit excõicatus: alr̃ si stati illũ absoluerent non credo ipsum esse absolutũ. xi. q. i. c. pe. et C. si nõ a cõpe. iudi. l. vl. ⁊ ff. de reg. iu. in factũ a iudice quia sub ꝯditione hoc mandat: ⁊ ita ante conditionẽ existentẽ etiã absoluere ipsũ nõ possunt.

e ¶ Exequantur. ⁊ in cã postmodũ ꝓcedant: sic videt ꝙ si excõmunicatus impetret rescriptũ tacito de sua excõicatione ꝙ valeat postqꝫ fuerit absolutus. ar. C. de preci. impe. offe. vniuersis. Itẽ ar. ꝙ p absolutionẽ quis in pristinũ statũ reducat. ar. iiij. q. i. c. i. ⁊. ij. ⁊ qꝛ cũ sit pena non deberet extẽdi sed potius restringi. j. de his q̃ fi. a ma. par. ca. quesiuit. ⁊ de pe. di. i. §. pene. Sed contra. s. de eta. ⁊ qual. cũ bone. ⁊ s. de rescrip. dilectus. ⁊ j. de ap. pastoralis. ꝯsueuit dicere ꝙ littere ab excõicato impetrate hoc tacito nõ valẽt ad agendũ vel ad beneficiũ obtinendũ: vt dicũt ꝯria s ad sui defensionẽ obtẽte: puta quia appellauit tũc bene valent lr̃e lꝫ nõ faciãt mentionẽ de excõicatione. j. de excep. cũ inter. si. c. dilecte. ⁊ c. significauerunt. ⁊ c. vlt. ⁊ qđ hic dicit. s. absoluunt eũ. ⁊ postmodũ locum habet qñ post lr̃as impetratas fuit excõicatus ab homine vel a iure: ⁊ ideo eo absoluto valent littere quod pꝫ ex eo qđ dicit non potest stare in iudicio: nec dr̃ ꝙ lr̃e nõ valent: sed dic super hoc ꝙ nõ. j. de excep. pia. in glo. que incipit sed mirum versu si.

modo legitime constiterit esse actorem vinculo excõmunicationis[a] astrictũ a iudicibus delegatis ꝺm formã[b] ecclesie valet absolui: ita vt si propter aliquã iustã[c] aliam causam ⁊ euidentẽ ab ordinario iudice vel delegato excõmunicatus fuerit: ad excõmunicatorem[d] debꝫ absoluẽdus remitti: q si maliciam adhibuerit delegati iudices id de ritu ecclesiastico libere exequant[e]: dũmodo nõ sit tale genus excõmunicationis illius ꝯcuius absolutio se. apo. reseruet[f]. exploratã[g] qdẽ iuris existit: vt delegatis iudicibus qb⁹ ꝑncipale cõmittit ⁊ accessoriũ cõmittat. ¶ Si vo ab his[h] fuerit ꝑstito iuramẽto ꝙ stabit mãdato ecclie absolutus: rursũ interrogas an coram eisdẽ delegatis vel ordinario a quo excõmunicatus extitit: teneat sup eadẽ cã ꝓ qua excõmunicatus fuerat rñdere ⁊ quoꝝ debeat iudicio vel mandato stare. In quo casu taliter respõdemus: ꝙ coram ipsis excõmunicatorib[i] sup illa cã ꝓ q̃ fuerat excõicatus stare dꝫ: ⁊ eoꝝ ꝑuare mandatũ: nisi spãliter fuerit illud alijs iudicib⁹ a se. apo. delegatũ. ꝙ si excõicatores maliciose distulerint[k] tũc delegati eandẽ iurisditionẽ quã in ꝑncipali[l] ⁊ accessorio[m] exercebunt. Inno. iij.

f ¶ Rest. vbi. xvij. q. iiij. si quis suadente. j. de sen. exco. sua nos.

g ¶ Explorati. q. d. hoc nõ videt eis cõmissũ: ⁊ papa respondet ꝙ cõmissũ intelligit tanqꝫ accessoriũ: ⁊ est responsio tacite questionis. ⁊ sic absolutio est accessoriũ quia sine illa causa principalis ꝓcedere nõ pot qꝛ nõ audit nisi absoluatur actor. s. e. ꝑterea. ⁊ ff. de iurisd. om. iu. l. ij.

h ¶ Ab his. s. delegatis.

i ¶ Excõmunicatoribus nisi ab ipsis fuisset legitime appellatum vel nisi aliam legitimam exceptionẽ opponere posset ꝯ illos j. e. insinuante.

k ¶ Distulerint s. procedere in causa illa pro qua ille fuit excõicat⁹. Et sic videt ꝙ actor ⁊ reus eodẽ tempore possunt litigare coram diuersis iudicibus. Et sic ẽ C. de sen. ⁊ interlo. om. iu. auc. ⁊ consequent. de h dm. s. de rescrip. c. vlt. hodie standũ est decre. inno. iiij. de rescrip. que incipit dispẽdia litiũ.

l ¶ In ꝑncipali. sic ecõuerso idẽ iuris in accessorios in ꝑncipali. ff. de accep. p iurisiurandũ. §. si fideiussori.

m ¶ Accessorio. Accessoriũ vocat cãm illã: pro qua fuit excõicatus actor huiusmodi cause: ⁊ sic respõdebit reus in hac causa sub iudicibus delegatis: que ipse impetrauit si reus voluerit ipsũ reconuenire. j. de mu. peti. c. i. ⁊. ij. Et si pro causa alterius tertij ab isto reo fuit excõicatus quid erit. nihilominus absoluent cũ prestito iuramento ꝙ stabit mandatis ecclesie: ⁊ ꝓcedent in negocio sibi cõmisso ꝑncipali: sed in alio ꝓcedere nõ possent etiam si ille reus ⁊ ille actor consentirent: qꝛ iurisditio istoꝝ prorogari ad istũ tertiũ non posset. cum de illo in litteris mentio non fiat: cũ talis iurisditio sit delegata. j. e. p. ⁊. g. in fi. ⁊ nõ ꝙ isti excõicatores p negligentiã perdunt suam iurisditionem iam circa absolutionem qꝫ super principali negocio: sic. j. de fo. cõpe. lꝫ. ⁊ c. seq. ⁊ ita delegatus supplet negligentiã alterius delegati vel ordinarij sicut ordinarius supplet desidiam delegati. j. de offi. ordi. significauit.

n ¶ Cum causa. ab illis duobus tm̃. vnde non tenebatur coram eis respondere: nec etiam venire tenebatur si certum erat ꝙ a duobus tm̃ fuerat vocatus de hoc dictum est. s. e. c. proxi. nisi velit quis venire suum priuilegium allegaturus: ne de facto saltem vexetur vt ꝙ hic contingit: quia non obstante tali exceptione isti duo ꝓcesserunt de facto solũmodo: quia de iure nõ potuerunt. Sed contra videtur. j. de ap. si duobus. vbi tenet sententia excõmunicationis ab eo lata: quia iudex non erat ꝓpter contumaciã illius qui appellauerat ad

papaȝ: q̄ citatus corā metropolitano non comparuit. Sed hoc id est: q̄ ille qui excōicauit: credebat se iudicē pp appellatōem ad ipsum factā: ignorās q̄ alter ad sedē apostolicā appellasset. vñ tenuit snīa: q̄ ille debuit ei significare: q̄ appellauerat ad papam: ꝛ per illā p bo q̄ iste citat⁹ tm̄ a duobus ire non tenet cū illi sciant se sine tertio procedere non posse: ꝛ si procedūt nihil valet. sic in decre. si duobus. si ille sciuisset q̄ ad papaȝ appellasset: ꝛ eo ñ obstante ipsum excōicasse: non valuisset: vt ibi colligitur euidenter. Sȝ ponamus q̄ tres sunt iudices sub illa forma: q̄ si nō oēs ꝛc. tertius maliciose non venit nec se excusat vel non cōmittit: ꝛ sic alij non pñt procedere: quid fiet de cā illa. ar. q̄ possūt duo procedere. lxv di. si forte ad istar electionis: vt. s. de ele. q̄ sicut. In cōtrarium videt q̄ ñ pñt q̄: primo constare debet eis de ipotētia vl' volūtate tertij. s. e. c. pror. ꝛ. s. de rescrip. sciscitatus. vel pōt esse q̄ hȝ iustā cām absētie. Quid enim si postea probaret se non potuisse venire iusta de causa. cassabitur q̄ factū ē ad instar rei absētis. j. de re iudi. cum bertoldus. itē qualr̄ pñt duo citare tertiū: cum sit par illis: ꝛ par in parté nō hȝ imperium. s. de elec. innotuit. ꝛ. ff. ad trebel. ille a quo. §. tempestiuum si. n. teneretur ad eorum citatōem venire: ergo si nō veniret possēt eū excōicare: qd̄ ñ ē verū. ad h̄ dicas q̄ citare ñ pñt eū vt vēiat: ſȝ admonē pñt vt vēiat ꝛ rogarē: ꝛ si ñ venerit vsq̄ ad tertiam monitionem vel rogatōem: nec aliud rescripserit: vl' si dixerit se velle iteresse ꝛ nō venerit: tunc pñt alij procedere: q̄ presumit nolle venire vel non posse iteresse: ꝛ talis psumptio hēbitur p responsione illius. s. q̄ nō velit vel nō possit venire: ar. iij. q. ix. decernimus. ꝛ. ff. de re iudi. cōtumacia ꝛ op. ar. lxv. di. si forte. ꝛ sic statim remanet iurisditio apud alios. s. e. c. prori. ꝛ. j. c. prori. nec obstat si dicat se tunc nō potuisse venire: q̄ potuit alij cōmittē vices suas vl' se excusarē. j. e. pastoāl. §. vlt. nec ē icōueniēs: q̄ vn⁹ delegatus suppleat negligētiā alterius delegati: vt. s. e. c. prori. §. sexta. sic etiā ordinarius supplet negligentiam delegati. j. de offi. ordi. significauit. Itē talis iudex g negligit iustitiam facere facit litē suā. xxiij. q. ij. dñs: ꝛ ppter negligētiā iudex remouet. C. de ed. ptec. or. si quis. hic ꝛ stat⁹ i. q. i. §. ecce cū honoris merito: ergo cū eo ꝯ negligentia tertij duo procedere possunt.

regino archiepo ꝛ episcopo cephaluden.

[C]Um cā que vertit inter mōtis regalis ꝛ rossañ. arepos sup qbusdaz decimis panormitano ꝛ capuano archiepis ꝛ tibi frī regiñ. cōmissa fuisset a nobis fine debito terminâda: predictus aēps montis regalis: sicut accepimus: ad pn̄tiam panormitani ꝛ capuani arepoꝝ citatōez accessit: in quorum pn̄tia excipiendo pposuit: q̄ p duabus cāis eoꝝ nō debēt stare iudicio: tum q̄ ipsa cā tribus fuerat iudicibus delegata: ꝛ idē ab illis[a] duobus tm̄ te frater regineñ. inconsulto nec vices tuas super hoc cōmittere ad iudiciū fuerat euocatus: tum q̄ ante ipsorum citatōez ꝛ noticiā lrarū p eadē cā nūciuz[b] suū ad apl'se. transmiserat: i q̄ decre. alex. pape p. n. sibi affirmabat apertius suffragari. At idē arepi exceptōes ipsius nolentes admittere q̄ cum vt rñderet interlocutoriā sniam ptulerūt[c]: propt' qd̄ ad se. ap. appellauit: ꝛ infra. Fraternitati. u. mandamus: quaten⁹ si vobis constiterit[d] predictos arepos exceptōes pdictas nullatenus admisisse[e]: nō obstante eo qd̄ p ipsos fcm̄ ē decias ipsas qbus pdictus montis regalis aēps se postq̄ nuncius suus pter hoc ad se. ap. accesserat: asserit spoliatū[f]: pcipue cū easdē tā sibi q̄ eccl'e sue a se. ap. asserit confirmatas: siue per laicalem potentiam siue per eosdē iudices fcm̄ sit: cū[g] fructibus inde pceptis restitui faciatis: audiētes postmodum q̄tum de iure poteritis quicquid fuerit questionis.

[E]dem conuentui de conchis.

[C]Uz[b] super abbatia monasterij vestri inter vos ꝛ s. quōdam abbatē vestruz fuisset questio agitata: demū super ea ad lessoñ. epm ꝛ abbatē de becco nostre fuerant lre destinate: ꝛ infra. Quāuis

b ¶ Nuncium. j. de ap. ment[illegible]mus ꝛ. c. ad l. ce sicut. Ex contra. ij. q. vi. §. eius vero. hodie hec allegatio locū nō hȝ. j. de ap. vt debitus in fi.

c ¶ Protulerūt. ꝛ male ex certa scia: q̄ appellauit vnde nō valuit q̄ postea fecerunt.

d ¶ Cōstiterit ꝛ in absētia ptis aduerse cōtumacis pōt cōstare li. nō contes. j. de ap. interposita. § vlt. ꝛ hic est casus i quo pōt procedi li. nō ɔtes. vt pȝ p decre. pdictam.

e ¶ Admisisse. Et ita vr̄ q̄ in cā appellationis sufficit ostēdere se appellasse ex cā probabili: nec ē necesse q̄ probet cāȝ apveram fuisse. s. j. de ap. dilecto vnde signatur ɔ̄trium. j. ꝯ ap. interposita vbi appellans dȝ probare cām appellationis fuisse veram. ꝛ. j. ꝯ testi. ex parte ade. ꝯ hoc dicitur j. de appel. interposita. Quādo dēat pbari vām fuisse: vl' sufficiat ońdē se appellasse ex cā pbabili dic vt in. c. ex parte ade.

f ¶ Spoliatum. ab illis duob⁹ iudicib⁹: q̄ mandauerāt eum spoliari.

g ¶ Cū fructib⁹. vel qui pcipi poterunt. j. de rest. spo. grauis. ꝛ. xij. q. ij. nō liceat.

b [C]Um sup abbatia. Casus ita colligitur ex integrā. Causa vertebatur iter cōuētū de conchis ꝛ. s. quōdam abbatē ipsoꝝ super ipsa abbatia: qua dicebat se fuisse spoliatū iniuste. post multas ꝛ varias comissiones obtinuit ille. s. cām cōmitti epo lessoñ. ꝛ abbati de becco siue vallis richerie sub hac forma: vt alter solus altero nolente interesse: aut etiā nō valēte mādatū aplicū adimplere pnbus in pñtia iudicū ɔstitutis pars. r. qui dicebatur intrusus in pīudiciū istius. s. pdictuȝ epm recusauit trib⁹ ꝯ causis: tū q̄ idē eps cām hēbat cū monasterio suo sup quadā eccl'a sua: tū etiā q̄ ipsum. r. redeūtē a romana curia nō admisit ad osculū pacis: ꝛ q̄ dicto. r. dixerat q̄ si posset noceret ei in cā illa: ꝛ hoc pbare volebat coram dicto abbate coniudice vel corā arbitris electis a partib⁹ dicto epo admittere h̄ nolēte ante igressum cāe fuit ab ipso epo postmodū appellatū: ſȝ ipsi duo nihilomin⁹ iterloquētes appellationē non tenuisse dein. s. decreuerūt restituēdū pdicto r. sup abbatia ppetuū silētiū iponētes pus appellatione interposita ab ipso abbate ne cū eo procederet: vnde cā demū peruenit ad papā. dicit h̄ q̄ talis snīa nulla fuit: q̄ lȝ abbas anq̄ȝ appellaret ab eo solus procedere potuisset: q̄ cām interlocut⁹ ē cū epo q̄ tā legitie recusat⁹ ē: appellatōem pp hoc iterpositam nō tenuisset: p cōsequentiam cōfessus ē se nō posse i causa

procedere: nec erat sue intẽtionis vt solus aliqd diffiniret: et tñ cũ eo q iã iudex est desierat disponere aliquid nõ valebat potestate ac voluntate mutuo sibi aduersantibus. qd a duobus factũ est de iure non valet.

a Iuxta formã q fuit vt alter solus, in cã procederet altero nõ valente aut nolẽte interesse: vt dictũ ẽ in casu.

b Appellatõem interpositã. q: non admisit recusatões ppositas cõ ipsũ et põt dici q ipso facto interlocutus fuit restituẽdo cũ ipso epo: vt dictũ s. et iponendo silentium aduersario pº illam appellatõez: q: in integra nõ inuenit: q ambo super hoc interlocuti fuissent.

c Confessus est. ipso. n facto negamus xpm. xi. q. iij. estimant. et ipso fcõ mentimur. xxij. q. v. caue te. ipso facto appellamº j. de ap. vt nostrũ. et c. dilecti. ipso facto hẽmus ratũ. ff. de inof. testa. si proponas. et l. vlt. ff. rem ra. ha. l. iij. §. falsus. et ipso facto renũciat qs iuri suo: vt. s. e. ti. gratum. et j. de his que fi. a ma. par. ca. ex ore. vbi plura argu. inuenies de hoc. Itẽ arg. q qui vnum dicit vl facit: plura fac vel dicit. ff de arbi. celsus. §. i. et xi. q. iij. estimant. et c. se. ar. j. de do. et con. cũ dilecti et ff. qd me. ca. l. i.

d Desierat. ppter recusationes pdictas et appellationes.

e Aduersantibus. Nõ q posse et velle cõtraria sunt: vt hic nec valet qd valere põt: q: illud nõ vult: nec valet illud quod vult: quia illud non põt valere. C. siquis alte. vel sibi multum interest. C. de iure do. si genero. sic. s. de transla. inter corporalia. vsus fi. ff. de mili. testa. l. si miles. ff. de re. du. in ambiguo. ff. de here. institu. quotiens. Ar. cõ. j. de preben. inter cetera. et c. dilectus. ij. et potius interpretãda est res: vt valeat q vt pereat. j. de ver. sig. abbate et j. de priuile. in his. Item ar. cõ. xij. q. ij. siquos. ff. de cõhen. emp. qui tabernas. ff. de libe. cã. l. i. et l. nõ solum. §. i. et facit ad hoc insti. de adop. §. vlt. Ar. cõ. s. de elec. cũ vintoñ. sed ibi soluitur. Itẽ ar. cõ. ff. q cũ fal. tu. l. i. §. i. vbi di q lz verus tutor aucte prestet cũ falso tutore tñ tenet q factũ est. Sed illud iõ est: q: lz plures sint tutores tñ solus põt administrare. C. de auct. prestan. l. vlt. vel cum verus tutor scit se solum esse tutorem. simile huic est. ff. de arbi. pr aui in fi. et j de sen. et re iudi. ad probandum. io. Itẽ ar. q vtile viciatur p inutile. j. e. super questionum. §. si vero vbi de hoc.

f Onsuluit. depositiones. i. dicta istorum testium.

g Citãdus. videbatur q pemptoriũ fuisset circũductũ

solus abbas anteq appellaretur ab eo: iuxta[a] formam litterarũ nrarũ pcedere potuisset: q: tñ p eo q cũ ipso epo interlocutus est: appellationez[b] prius ab eodẽ epo interpositã non tenuisse de iure sine ipso: cum posset et nollet: negocio interesse: per cõsequẽtiam confessus[c] est se nõ posse mãdatum ap. adimplẽ nec sue intentionis extitit vt sine coniudice suo aliqd diffiniret: et cũ eo qui iã iudex esse desierat[d]: aliqd sup predicto negocio rite disponẽ nõ valebat: volũtate ac potestate sibi mutuo aduersantibus[e] cuz noluerit qd potuerit et qd voluerit adimplere nequiuerit qd a duobº factum fuerat effectum nõ potuit de iure obtinere.

Idem archiepo tol.

Consuluit nos. t. f. vtrũ cum ad recipiendos testes depositiones[f] publicandas eorum vel sniam proferẽdam peremptorie citatas partes et earum altera se absẽtat contumaciter die data: an circa vltimã ptẽ saltẽ diei sit i negocio pcedẽdum: vel in diez expectãdũ potius subsequentem: et si expectauerit vtrum contumax iterum sit citandº[g] cũ nõ fuerit die partibus assignata processum. Nos autez credimus distiguendum vtrũ iurisditio duret post terminũ peremptorium an expirat in illo. Si durat in diem alteraz equitate[h] suadente poteris expectare: nec erit pars cõtũax pemptorio elapso citãda: nisi grãm[i] fecerit ei benignitas iudicantis. Si autẽ expiret: nisi partes maxime cũ id nouerit se tibi psitauerit ea hora: qua congrue possis procedere ad exequenduz id propter quod eis legitime terminum[k] pemptorium assignasti: extũc exequi poteris qd itendis: ne frustra iudicialis istãtia[m] euanescat. Ne vero iudicium ecclesiasticum exerceatur in tenebris: q: iuxta testimonium veritatis qui male agit odit[n] lucem: lz etiam sm cõsuetudinẽ et cõstitutiones legitimas more romano dies a medietate noctis incipiat[o]: et in medio

vt iterũ esset citandus. ff. de iudi. et post pemptoriũ.

h Equitate. et quidem equũ ẽ et honestũ in diem alterũ expectare: nec statim debet dici cõtumax. potuit q dem habere iustam cãm absentie: et sic reuocabit snia j. de re iudi. cum bertoldus. nec pretor festinare debet ad decernendũ vt iubeat possidere. ff de dam. infec. si finita. §. si forte nõ tñ est necessariũ: nisi velit in diem alterũ expectare.

i Gratiam. ecce quãta ptãs datur iudici circa iudicia: vt possit parcere cõtumaci in preiudiciũ alteriº. C. quõ et quando iudex. l. i. ff. de arbi: si cũ dies. §. siquis ex litiga: oribº. nõ enĩ quicquid iudicis ptãti pmittitur iuris necessitati subycitur. ff. de iudi. nõ quicquid Et est cõtra id. iij. q. ix. c. vlti. Item lz iudex possit parcere in ferẽdo sniaz termino cõstituto: nõ tñ põt ei parcere in expensis et sũptibus aliogn ipse de suo restituet expẽsas. C. de iudi. sancimº. Sed hic videt q de iur mero teneatur expectare vsqz in diem sequentẽ. ff. de verbo. ob. q hoc anno vel q saltẽ in suprema hora diei possit iudicare. ij. q. vi. biduum et hoc ideo: q: iudex matutino vespere et mane et meridie iudicare põt in auc. de iudi. §. sedebunt col. vi. Sed cõ videtur. ff. de ori. iu. l. ij. §. et q: vbi dicit q incongruũ est q iudices vespere sedeant: statur potius auctẽtico. Vel dicas q nõ est cõtra q: ibi dicitur q incõgruum erat magistratibus hora vespertina in publico esse: et ideo inuenti fuerunt qnqz viri q eorũ vice illa hora fungerent: et sic potius cocordat: et sic vsqz ad supremã horã ante noctis tenebras iudex pcedere põt: vt hic in fi. dicit. honestũ tamen esset iterum ipsum citare ad superandam maliciam eiº. s. j. de do. et cõ. prout. ar. ff. de iudi. et post edictum.

k Terminũ perẽptoriũ: nisi terminus pemptorius sit statutus ad sniam audiendã: nõ valet snia i absentia partis alterius. ff. que snie sine ap. rescin. l. i. §. item cũ ex edicto. ar. cõ. C. quõ et qñ iudex. l. iij. lz lex ista contra loquitur: cũ iudex partes in presentia sua monuit: vt certo termio cõparerẽt ad sniam audiẽdã: et tũc siqua ps

nō veniat reuera ꝯtumax cū ꝛ ínia tenet: lꝫ pemptorie ꝑ edictum nō fuerit monita: alia lex loquitur cum ab/sens citaꝫ per edictum in absentia.

l Extūc exeq. immo vł ꝙ in vltima die qua futurꝰ ꝓ uatus vel ꝓuandus ē: iudicare nō possit. ff. de fer. ꝓdie ꝛ. ff. de iurisdi. om. iu. cum q. arg. ꝯ. ff de pe. l. vlt. sed hic vltia die sue iurisditionis teneꝫ iudicare: vt hic pꝫ.

m Instantia. i. potestas.

n Odit lucē. sic xviij. q. ij. pernitiosam. vñ ꝓsumitur ꝯ illuꝫ qui occulte cōfert bñficia. j. vt ec. bene. vt nrꝫ. xix di. anastasius. ꝛ. lx xxi. di. clericus. ff. de ri. nup. palaꝫ. ꝛ melius. l. vlti. ff. de admini. tut. nō exi stimo. ꝛ tñbre apte sunt ad fabricandū falsum. ff. ꝺ vē. inspi. l. i. §. si mulier. tñ trāsactio pōt fieri de nocte. C. de transac. nō minorꝫ ꝛ testm̄. ff. de testa. ad testamentum. § vltimo.

o Incipiat. ꝗtū ad ꝯctus qui pñt fieri q̄libet hora.

p Legalis. ff. de fer. more romano.

q Tenebras. qd si iudex ꝓcessit in tenebris ad lucem candele vel ad cōtestationeꝫ litis vł

noctis definat subsequentis: vñ qꝺ in duabus dimidiatis noctibus agiꝫ: ꝓide sanxit habendum legalisᵖ auctas acsi qualibet parte lucis agatur nos tñ eam ꝓcedendi horaꝫ congruam intelligimus: ex qua possis ante noctis tenebrasᑫ ꝓficere quod icumbit.

Porro discretus iudex in assignatione pemptorijʳ non dꝫ iurisditioneꝫ suam: nisi necessitas exigit adeo coartareˢ

Idem abbati de bordellꝭ ꝛ ꝓori sancti sepulchri.

Insinuante. R. sancti saldati rectore ad audiētiā nostrā ꝑuenit: ꝙ cum cām q̄ sup iure parochiali inter ipꝫ ꝛ. t. vertebaꝫ vingoꝝ. epo ꝛ cō iudicibus suis a nobis obtinuerit delegari: postmodum lꝫ fuerit in eadem questione ꝓcessum: tractu temporis āte difficultate snie calculuꝫ idē eps dictum. R. in familiarēᵗ admisit: sineᵘ quo alij iudices fm ꝙ in nostris litteris mandabatur: in causa ꝓcedere ñ valebant: ꝛ alter ipsorum cō iudicum officialisˣ est epi suꝑadicti: pp qꝺ aduerse parti poterat suspectus haberi. vñ cum tam eps q̄ officialisˣ ꝑdictus: vtpote quos ideꝫ. R. in iudices postulauit: ꝛ ipse familiaris eoꝝ postmodūʸ est effectus ab aduersa parte possent meritoᵃ recusari: decisionem ipsius cause vestre ꝑtyt discretioni cōmitti. Quocirca mandamus: quatenus si est ita: nisi postq̄ familiaris eius est effectus litigare con senseritᵇ; coram illo in causa fm priorum ꝯtinentiam litterarum rōe ꝑuia ꝓcedatis: alioquinᶜ partes ad priorum iudicū reuertanꝫᵈ examen.

Idem priori sancti fridiani.

Querenti qd ꝑ cen. ec. ꝛ infraᵉ. Si vero delegatus a nobis excōmunicet illū q rei iudicate parere contemnit: lꝫ aliquibus videatur ꝙ suo sit functus officioᶠ: vt vlteriꝰ nō habeat ex delegata sibi iurisditione ꝓcessum: alij autē dicant ꝙ iurisditio eius duret donec sententie pareaturᵍ: vt interim absoluere possit parere volentem: nos

u Sine quo. q: mandabaꝫ: ꝙ si non oēs: tu frater epe cum altero ipsoꝝ in cā ꝓcedas. tūc. n. alij nō pñt ꝓcedere sine ipso vel suo subdelegato. j. e. quoniam. §. i.

x Officialis. ꝛ ita timeri pōt ne trahaꝫ i ptē epi. ꝛ sic in ptē. R. ar. j. ꝺ eo q mit. in poss. cau. rei ser. cum sicut. ꝛ. j. vt lit. non ꝯte. accedens. ij.

y Postmodū. effectꝰ sic pꝫ ꝙ exceptio dilatoria pōt ꝓponi post lit. cōte. si de nouo incipiat cōpetere sic. ff. de arbit. nō distinguemus. §. cum q daꝫ. ꝛ. ff. de interro. act. de etate. §. ex cā. ꝛ. j. de i inte. resti. c. vlt.

a Merito. hec cā mouit istū. R. vt cāꝫ faceret alijs ꝯmitti: ne ps aduersa ꝓpter hꝰi suspitioneꝫ recusaret illos iudices ꝛ ipetraret cām alijs ꝯmitti: corā qbus opotuisset ipm. R. postmodum litigare. ꝛ ita ē arg. ꝙ qs dꝫ ꝓuidere ea que pñt facē ꝯ ipsum: sicut ꝑ ipso: ar. xi. q. i. de ꝑsona. ꝛ. si. ne obijciatur ꝛc. ff. loca. si quis domum. §. i. ꝛ. j. de procura. c. i.

b Consenserit. s. pars aduersa. nam ipse. R. cogitur litigare coraꝫ eis: cū in eos semel ꝯsenserit ꝛ ipsos impetrauit. j. eo. sup qōnum. ꝛ. iij. q. iij. offeraꝫ. ꝛ. iiij. q. iij. §. ventu

sniam ꝓtulit: nunqd valet quod agitur: credo ꝙ valeat ꝓcessus lꝫ ꝓcedi nō debuerit: dummodo aliud non impediat: ꝛ ꝓcipue si iudex honestus sit: cum hic non dicatur ꝙ si ꝓcessum fuerit nō valeat: q: multa fieri nō debent: facta tñ valent. alij forte contra: vt iugulēt homines surgunt de nocte latrones.

r Peremptorij. ff. de iudi. nonnunquam. j. de in ite. resti. tum ex litteris.

s Coartare. j. de ap. reprehensibilis. ꝛ. ij. q. vj. appellatore. ff. ex cu. tu. non tantuꝫ.

t Insinuāte. familiarē. familiaris repellit iudiceꝫ: sicut ꝛ testē. j. ꝺ testi. in litis nā familiaritaꝫ affectio veritatē ipedire solet. iij. q. v. accusatores. imo tota familia recusaꝫ pp dñm. C. si quacunqꝫ ꝓdi. po. l. vna. sed modica familiaritas nō nocet. ff. de ꝟb. sig. l. ate. §. amicos. ꝛ est si. j. de ap. ex insinuatōe. ꝛ. j. vt li. nō cōte. accedens. ꝛ. ꝭ. de rescrip. ad hec. ꝛ. ff. de ꝓcu. aut affinitate. hoc tñ aduertas ꝙ mior cā repellit iudicē q̄ testē q: q̄libet cōsanguinitas repellit iudiceꝫ. j. ꝺ ap. postre/mo. sed nō testē: q: frater testaꝫ ꝑ fratre. j. de ꝓsump. lras. ꝛ ꝑpterea nō iueniꝫ ꝓhibitū: q: edictū de testibꝰ ꝓhibitorū ē. ff de testi. l. i. ꝛ h iō q: facilꝰ iueniūꝫ plures iudices q̄ vnꝰ testis

ris. vł tñ ꝙ ipse. R. eos possit recusare pp nouā cām sicut eius aduersariꝰ. absurdū. n. esset iudicū in vnā ptem declinare ꝛ ñ in alteram. ff. de arbi. si cū dies. §. si arbiter in fi. arg. ff. qꝺ qsqꝫ iuris. l. i. ꝛ merito poterant recusari propter familiaritatem. ff. de auc. tut. quod dicimus in fi. ꝛ. C. de his qui ad ec. confu. l. vlt. §. sicubi. ꝛ. iij. q. v. constituimus.

c Alioqn. i. si ꝯsenserit litigare corā illo postq̄ sciuit illum effectū fuisse familiarē. ꝭ. e. gratū. ꝛ. j. de testi. cū venisset. ꝛ. ꝭ de elec. cum inter canonicos. ꝛ. ff. de iurisdi. om. iudi. est receptum: ꝛ si non consenserit: dummodo ꝯsentire velet: non valēt iste littere: vt. ꝭ. e. cum inter. b.

d Reuertanꝫ. ꝭ iustum est vt reuertaꝫ ad eū quē iniuste dimisit. j. de ap. cū in ecclesia. ꝛ in expensis aduersario ꝯdēnabiꝫ insuper. j. de ap. vt debitus. ꝛ. ꝭ. de rescrip. ceterum.

e Querenti. ꝛ. j. per hoc. j. continetur pars istius. j. in tit. ꝺ verbo. sig. c. querenti. ꝛ ibi dicitur quid continentur per censuram ecclesiasticam.

f Offō. ꝭ. e. in litis. ff. ꝺ re iudi. iudex. j. ꝺ iudi. at si clici i fi.

g Pareaꝫ. cū effec. ꝭ. e. in litis. ꝛ. j. de cleri. nō resi. relatuꝫ.

a Per equitatis. placet ergo media via dño pape: ar. ff. de acqui. re. do. ad eo. §. cum qs vñ ꝯ sus. Cum media semp gaudebam ludere forma. Maior. n. medys gratia rebus inest. ⁊ illud. Medium tenuere beati.

b Quadrimestre. in ꝑsonali actiõe dant̃ q̃tuor mẽses reo ad soluendũ. C. de vsur. rei iudi. l. ij. ⁊ iij. ⁊ si minus tẽs daret̃: suppleret̃ a lege. ff. de re iud. l. iiij. §. si qs. ar. ꝯ. j. de re iu. ꝙ ad ꝯsultationẽ. ⁊ ff. de re iu. l. ij. vbi dr̃ ꝙ tẽs illõ põt artari ⁊ elõgari a iudice ꝫ illud intellgit̃ fieri cũ cause cognitione ⁊ iusta de cã: als nõ dꝫ artari. ⁊ in illa: ꝙ ad ꝯsultationẽ. spõte recipit terminũ breuiorem. in reali vero actiõe statim: si dixerit reꝰ se velle parere snie: als post decẽ dies si non fuerit appellatũ dꝫ snia mãdari executiõi: ar. in sti. de offi. iudi. §. i. ⁊ i criminali statiꝫ mãdanda ẽ executiõi: ar. de pe. di. i. deficant. als icipit adã C. de penis. l. cũ reis. sed ꝫ est verꝫ gnãliter: nisi i casibꝰ q notant̃. xi. q. iij. cũ apõ ⁊ tẽs illud q̃drimestre dat̃ a die late snie: si nõ est appellatum: vel si ẽ appellatum a die ꝯfirmationis snie. C. de vsur. rei iudi. l. ij. ⁊ cõfessus hꝫ hic tẽs a die ꝯfessionis. ff. de ꝯfes. certum. §. vlti. sed si ꝯfessus fuerit de crie non statim mandabit̃ snia executioni: donec ꝓnunciet̃ crimen ꝯ ipsum: sed in viculis teneri dꝫ. ff. de custo. ⁊ exhi. re. si ꝯfessus. ⁊ ij. q. i. nos in quenꝙ.

c Ad integrũ annũ. sed q̃re nõ põt exeq sniam suã pꝰ annũ cũ iudx semp teneat̃ sniaꝫ suã tueri. ff. ne vis fi. ei q i pos. missi. l. i. nã iudex q̃uũ ad futurũ tẽs ꝓspic: ⁊ ptibꝰ. ff. si h. vẽ. egi. ⁊ l. haꝫ. ꝫ lex illa loqt̃ de ordinaryo ne vis fiat ei ⁊c̃. alie due leges loquunt̃ in fruitutibꝰ q̃ debent̃ in futurꝫ: sed h loqt̃ de delegato: cuiꝰ iurisditio ñ est ꝑpetua: sed ifra certas metas tpis finit̃ fm ꝙ hic dicit. sed põe ꝙ post sniaꝫ victus ingetat actorem: nũgd prior dlegatus dꝫ adhuc cognoscẽ. vr̃ p hãc dcre. ꝙ sic: cũ iurisditio duret vsꝙ ad annũ: q nõ vr̃ possessionem adeptus q cã statim amisit. ff. de acq. pos. nõ vr̃: arg. ff. de here. vel ac. vẽ. l. ij. §. ꝑuenisse. ⁊ §. i lud. q: cũ effectu ꝑuenisse dr̃: vt ibi. sed ꝯ vr̃ q: functꝰ est offõ suo. s. e. in lris. ⁊ ff. de re iud. iudex. ⁊ q: istud ad ordinariũ spectat. j. de ap. cũ teneamur. Itẽ q: hic noua iniuria ẽ ⁊ iõ noua interpellatione opꝰ est. ff de excep. rei iudi. l. si mater. §. q. Põt dici ꝙ lꝫ sit noua iniuria: tñ seq̃la est ꝑcedẽtis facti. vñ ad ipsum spectat: ar. ff. de institoria cuicũꝙ. §. pe. alit̃ delusiora viderent̃ edicta iudicũ. ff. negd i lo. pu. l. vlt. ⁊ j. de mri. ꝯc. ꝯ iterdic. ec. c. i. ⁊ satis vr̃ ꝙ saltẽ vsꝙ ad annũ possit ꝯpescere ꝯdictores: ⁊ q nõ patiũtur illum qete possidere excõicando illos ẽt gnãliter: ꝫ non assumendo aliquã cognitionẽ vlteriꝰ. ad iud cẽ n. delegati spectãt q̃ accidũt añ sniã ꝫ pꝰ sniaꝫ nullã cognitõẽ assumẽ dꝫ: cũ tã ñ hẽat nisi merã executõeꝫ. vñ nõ valet si cognoscẽ vellet: vt iudex. C. de execu. rei indi. si vt ꝓponis. ea xõ q̃ accidũt pꝰ sniaꝫ: spectãt ad ordinariũ: q: ñ agit̃ ex ꝑma cã ꝫ ex noua

tamen per[a] equitatis semitaꝫ incedentes presentiuꝫ auctoritate statuimus: vt delegatꝰ a nobis non solum vsꝙ ad quadrimestre[b] tempus quod ad soluendum debitũ a lege reo conceditur: sed vsꝙ ad integrum[c] annum iurisditionem sibi ꝯmissaꝫ ad exequendum sniaꝫ valeat exercẽ: sic obseruat̃ in illo q ante[d] litis conte. contumax inuenitur.

Idem cant. archiepiscopo.

Up q̃stionum articulis de qbus nos ꝯsulẽ voluisti. ⁊ c. ꝙ ꝑ ꝯstitutionem nr̃aꝫ[e] ꝯsultatiõi[f] alex. pape nullatenꝰ derogat̃[g]: sed illa ꝑ istã exponit̃ imo in ista verius q̃ in illa fuerant ꝑtermissa supplẽtur. Ipse nãꝙ rñdit ꝙ si sup cã: q̃ alicui ex apostolica delegatiõe ꝯmittit̃ a ꝑsõis ecclesiasticis vna vel pluribꝰ qbꝰ delegatusꝰ vt parcat laboribꝰ partiũ ⁊ expẽsis cause cognitionẽ ipsiꝰ ⁊ testiũ examiationes snia sibi reseruata ꝯmittit[h] app. fuerit interposita[i]: huiusmodi ap. intuitu cãm indiffinitaꝫ relinquere nõ tenetur.

Nos aũt statuimus: ꝙ licꝫ is cui cã ꝯmittit̃: remota ap. non[k] possit eam alijs sine prouocationis[l] obstaculo delegare. Si tamen delegatus a nobis vel iudex quicunꝙ[m] non tam cognitorem q̃[n] executorem

d Ante litis ꝯtestationẽ. vr̃ ꝙ si iudex dlegatus ante litis ꝯtestationẽ excõicet aliquẽ ꝓ ꝯtumacia ꝙ post annũ ipꝫ absoluere ñ possit. ꝫ ꝯ. j. de of. ordi. pastoral. vbi successor i honore ⁊ onere absoluit. Itẽ iudex cepit exercere iurisditionẽ suã vñ ꝑpetuata ẽ. j. e. lꝫ. ⁊ s. e. q̃tuꝫ ⁊ ita post annũ pt absoluẽ: ⁊ q̃ncũꝙ: q: eccl'a nulli claudit gremiũ suũ. C. de sũ. tri. l. vlti. arg. ꝯ ꝙ post annũ absoluẽ ñ possit. ix. q. iij. rursus. ⁊ c. qcũꝙ. So. dico ꝙ pꝰ ãnũ põt illũ absoluẽ ⁊ q̃ncũꝙ: ⁊ ꝓcedere i cã q̃ncũꝙ ille fuit absolutus: ⁊ qd dicit h ꝙ pꝰ annũ ñ põt illũ absoluere: intelligitur de eo q excõicatꝰ fuit pꝰ diffinitiuaꝫ sententiã: cui nõ parebat. vñ fuit excõicatꝰ iste: ⁊ talis pꝰ annũ absolui non põt ab eodem: q: iurisditio expirauit in totuꝫ ⁊ q̃ ad executionẽ oio: sed vbi quis excõicat̃ añ litis ꝯtestationẽ vel post lit. conte. ante sniam diffinitiuam semp põt absolui: q: iurisditio durat vsꝙ ad sententiã latã ⁊ executioni mãdatã ⁊ ifra annũ post sniam ⁊ ista lr̃a sic intelligit̃. Si aliqs ꝯtumax est q conuenit̃ actione reali: actor dꝫ mitti i possessionem rei petite cã rei seruande. ⁊ si ꝯtumax venerit infra annũ a tpe interlocutorie late: recuperat possessionẽ. post annũ nõ recuperat possessionẽ: sed audit̃ de ꝓprietate: eodem modo delegatus vsꝙ ad annũ suã sniam executiõi mandare põt: postea võ ñ põt. ⁊ in hoc attendit̃ ista similitudo.

e Up q̃stionum. nr̃aꝫ. q̃ ifra seqt̃: ⁊ icipit: lꝫ is cui. ⁊c̃. ⁊ ptendit̃ vsꝙ ad. §. intentionis.

f Consultationi. que est. s. e. cũ te ꝯsulẽte. ⁊ ista ponit̃ statim. s. ibi si sup cã. ⁊c̃. vsꝙ ibi: nos statuimus.

g Derogatur. immo corrigit qui interpretatur. ff. ad tertull. l. i. §. qui operas.

h Committit. lit. ꝯte. vt probatur. j. §. porro. ꝟ. vnde si forsitan. ad fi.

i Interposita. ad papam. s.

k Non possit. ar. s. e. ti. pr. i fi. So. vt ibi. i. e. cum. R.

l Prouocatiõis. hoc iõ dicit: qm̃ nullꝰ põt cõmittere cãm appellatione remota nisi princeps: q: priui egiuꝫ est principis. ff. a qbus ap. nõ lꝫ. l. i. in fi.

m Quicũꝙ. q̃ si ordinarius delegat aliquem articulũ esse alicui: ab eo appellari ñ põt nisi modũ excedat. ꝓut legt̃ in lr̃a. nec ẽt recusari põt. ꝓ eo ꝙ sit suspectus: qd verꝫ est: si de ꝯsensu ptiũ datꝰ sit. ff. de ap. ex ꝯsensu.

n Quã executorẽ. executor dr̃ ꝓprie q rẽ iudicatã ducit ad effectũ. C. de execu. rei iudi. executorẽ. ⁊ talis executor ꝑtes iudic's sibi vẽdicare nõ dꝫ: q: nõ hꝫ aliquã cognitionẽ. C. e. ti. si vt ꝓponis. hic ãt improꝑe dr̃ execu-

toꝛe ad aliquē certū articulū quēpiam deputauerit: ab eo nisi modum[a] excedat nō liceat appellari: dūmō[b] de partiū ꝯ putetur vel recipiat[c] assensu. Quod si delegatus a nobis vl' litis[d] exoꝛdiū vl' cāe[e] finē: nec dum totū negocium ei duxe rit committendū: ab illo tanq̄ a iudice licite prouocetur[f]: cū etiam lis ante iudicē debeat contestari: ⁊ cā p[g] iudicez dif finiri. Intentionis igitur no stre fuit: sicut ex tenoꝛe consti tutiōis pmisse potest liquide depꝛehendi: quia vt iudicia lis auctoꝛitas liberius vale at exerceri: delegatus a nobis licite possit ⁊ pꝛincipium ⁊ fi nem ⁊ medium cāe sibi com misse nō solū coniunctī sz etiā

diuisim[h] alij[i] delegare. Nō ob. qḋ dicitur qḋ iudex dz cogno scere p seipsuz i pncipio[k] i me dio ⁊ in fine: cū anteq̄ ferat sniam vniuersa q̄ acta sunt in iudicio: inuestigare[l] debeat di ligenter. Uerū cū totā cāz cō mittit alicui vel pꝛincipiū aut finem ipsius: ab[m] eo tanq̄ a iu dice pōt licite pꝛouocari. Cū aūt alicui mediū tantū cōmit tit ab ipso tanq̄ ab auditoꝛe p uocari nō potest: nisi manda ti fines excedat: vel[n] merito sit suspectus: vnde ne valeat recusari pꝛouide statuimus[o] vt de partium detur vel reci piatur assensu[p]. Poꝛro[q] cū delegatus a nobis iurisditio nem suam in alium trāsfert[r] totam: si fuerit appellandum

toꝛ: qui aliquē certū articulū examinat: ⁊ de eo cognoscit. ⁊ iō pmisit nō tā cognitoꝛē q̄ executoꝛē: puta ꝯ aliqua exceptiōe vtrū testis sit audiendus: vel ꝯ aliquo consi mili ita q̄ nullā iurisditōem hēat: sz tn̄ exequatur mā datū: ⁊ faciat qḋ iniunctum ē: ⁊ si quid dubij fuerit: dz referre delegato: sz a tali nō appellat nisi modū excedat vt hic dicit ⁊ pos set foꝛsitan dici q̄ talis adiutoꝛ hz iu risditōem ⁊ coerti onem: ar. j. e. ex lris ⁊ tn̄ nō pōt ab eo appellari nisi mo dū excedat: hodie vero null9 pōt ap pellare i ipso iure nisi ipse grauetur q̄liscunq̄ sit iudex ⁊ in quocūq̄ arti culo pōt appellari ab eo cui cōmissa est iurisditio cum cognitione: si aliq̄z partē grauauerit. j. de ap. vt debitus ⁊ ideo nihil opera tur qḋ dicit appel latione remota.

a Modū exce dat qḋ si fecerit ap pellat ad delega tum nō ad delegantē. j. e. §. poꝛro

b Dummodo. supple nec pōt recusari dūmodo ⁊c. qḋ patet in. §. verum. vbi papa ostēdit qualiter constitutio sua sit intelligenda.

c Recipiat. assensu. hoc videbat obuiare decre. alex. a contrario sensu.

d Litis exoꝛdium. exoꝛdiū litis pōt appellari. quo ad perpetuandū rescriptū citatio. ꝯ. e. gratū. ⁊. j. e. lz. ⁊. j. ꝯ of. dele. c. vlt. ⁊. j. ꝯ fo. cō. pꝛoposuisti. ⁊. C. ꝯ pꝛescrip. xxx vel. xl. an. sicuti in rem. vel quo ad faciendā rē litigio sam oblatio libelli reo insinuata. C. ꝯ litig. auc. litigio sa. pꝓpꝛie xo exoꝛdiū litis est litis contestatio. tūc enim pꝛestatur sacramentum ꝯ calūnia. j. ꝯ iura. calum. cum cām. quod debet fieri i exoꝛdio litis. C. ꝯ iura. calū. l. cū iudices. ⁊ extunc. i. post lit. cōtes. tenetur de fructib9 et bone fidei possessoꝛ. C. de rei ven. certum.

e Cause finē. i. cognitionē cū calculo snīe: que impo nit finē cāe. ff. de arbi. diē aūt. ff. de re iudi. l. i.

f Pꝛouocetur. si grauatur: alis hodie an̄ sniam nō ap pellatur. j. de ap. vt debitus ⁊. c. interposita.

g Per iudicē. ex hoc pꝛobat: q̄ is cui cōmittitur litis contestatio ⁊ cāe decisio iudex ēe: ab eo pōt appellari

h Diuisim. i. vnam partem vni ⁊ aliam alij.

i Alij delegare. nisi cā sit criālis q̄ nō delegat: ar. ix. q iij. aliuo. vbi dr in cōspectu oium ⁊c. lz a pꝛincipe pos sit delegari. xxiij. q. iiij. illud. ⁊. ff. ꝯ testi. l. iij. §. item di uus. vel nisi sit iudex appellationis: q̄ hz leges nihil pt delegare. C. de iudi. auc. ad hoc. fm canones secus ē. de quo auc. hic fit mentio cui delegatur per hāc decre talem saltē q̄ delegatus quicūq̄ sit: vel cāe pꝛincipalis

sine appellatiōe pōt cōmittē vices suas fm tēoꝛē huꝰ decreta.

k In pncipio. istud obiicit fm leges vt iudex corā eo i pnci pio faciat litē cōtestari: ⁊ p se ferat sniam: media xo cōmittat ꝯsiliarijs suis. sed semel etiā audiat negociū in medio i auc. vt defuncti seu funera defunctoꝝ. §. illud. ⁊. §. se. col. v. i auc. ꝯ exhibē. re. §. si xo col. v. ⁊. C. de iudi auc. ad hec fm canones aliter: vt hic dicit. Itē fm leges tn̄ su is ꝯsiliarijs cōmittit iu dex examinatōem: vt i dcā auc. ad hec. ⁊ in auc. de iudi. §. si quis aūt col. vi fm canones cōmittit cui cunq̄ vult. j. e. pastoꝛal.

l Inuestigare. hoc nō hz locū qñ cōmitit finē.

m Ab eo. cui pncipiū vel finē cōmitit fm qḋ determinat. j. §. pr. qñq̄ ad papā qñq̄ ad ipsum delegatū pōt appellari.

n Uel merito. supple vl' recusari nisi merito ⁊c.

o Statuimus. nō sta tuit. si consulendo dixit: dūmo ꝯ partium ꝯpute tur assensu: ne possit re cusari. h.

p Assensu. ⁊ iō postea recusari nō pōt. semel eī iudex electus recusari n̄ pōt. ꝯ. e. insinuante. ⁊. iij. q iij. offeratur. ⁊. xxxij. q. v. hoꝛrendus. appellare tn̄ possum ab eo: nō tn̄ eum recusare. ff. ꝯ ap. ex cōsensu. ff. qui satisda. cog. arbitro lz sit cōtrarium. ar. j. ꝯ re iudi. cām que. nō est ꝯtrariū: q: ibi fuit appellatum: ⁊ qḋ dicit ibi in cōfirmatōe snīe: q̄ ꝯ cōmuni cōsensu fuit cā cōmissa: illa nō fuit cā q̄r sula fuit cō firmata: sed q: appellans non pꝛobauit q̄ sentētia fuisset ini qua. Item ꝯ. ij. q. vi. a iudicibus. sed illud loquitur ꝯ arbitris compꝛomissarijs a quibus non appellatur. C. de arb. l. ij. Item ar. q̄ assessoꝛ q participat examinatoꝛi cāe ⁊ similib9. ff. de offi. as ses. l. i. de cōsensu partium est eligendus: ar. hic ⁊. ij. q. vi. pla cuit. ⁊. xi. q. i. c. iij. Sed si partes non conueniant: eligat iu dex non suspectū: ar. j. de ap. cum spāli. ⁊. j. e. pꝛoxi. in fi. ⁊ illū recipient partes etiam inuite: q: iudicium in inuitum reddit ff. de xbo. ob. inter stipulantem. §. i. xo non foꝛsan. ⁊ pꝛecedē tibus verbis. §. si vero. ⁊. §. quando xo. t.

q Poꝛro. §. iste respicit. §. nos ⁊ pri. §. verum.

r Transfert totā. nō tamē iudicis dandi licētiam cōmittē pōt: lz illud sit de iurisditione. ff. ꝯ iurisd. om. iu. l. iij. in fi. i. ec pōt cōmittere remota appellatōe: ⁊ h iō: q: illā nō hz ex com missione sed a lege. C. de iudi. a iudice. ⁊. j. e. pastoꝛalis. Nā ⁊. c. qm̄. vn̄ in aliū eā trāsferre nequit: ⁊ sic hic saltez nō trans fert in aliū: q: si hoc posset subdelegatus posset aliū delegare qḋ eē nō pōt. j. de ap. cū cām. pꝛeterea q̄lis pōt abdicare a se iu risditōem saltē sine licētia eiꝰ a quo hz eā. vt. ff. de offi. pcon su. l. solent. ij. Nā cū teneat exeq̄ mādatū ipsius et si sit per q̄ durum. xix. di. in memoriā. ⁊. c. di. ꝯ moꝛē. Lz. n. iudex com mittat totā cām alicui. nihilominꝰ retinet iurisditōem: lz aliꝰ hēat exercitiū illiꝰ cāe. ff. ꝯ of. eiꝰ cui mā. ē iuris. l. i. §. vlt. ⁊. ff ꝯ iuris. om. iu. moꝛē. ⁊. l. ⁊. q: ⁊ reuocare pōt qñ vult. ff. ꝯ iu di. iudiciū soluitur. Dicas q̄ leges ille cēs q̄ dicūt q̄ nō pōt

nõ ad eũ sed ad nos appellari ðbebit. Cũ aũt sibi aliquid de iurisditõe reseruat si cãa sit ei ap. re. cõmissa: nõ ad nos sꝫ ad eũ de iure poterit appellari. Vñ si forsan appellet ab eo: cui media cãe cõmittit: siue cognitor aut executor dicat: vel quod melius est auditor pro eo ꝙ vel mandati fines excedat vel merito sit suspectus: nihilominus tñ delegatus a nobis iuxta cõsultatõeꝫ pmissam cãm poterit diffinire: vt parcat laboribus partiũ ⁊ expẽsis. Quẽ vero delegatus a nobis deputauerit auditorẽ: neutra partium poterit recusare: nisi coram eo iustam recusationis cãm ostendat.

Si vero duo sunt a principe delegati: ⁊ vnus cõmittit vices suas alteri: ille nec potest nec debet ap. re. pcedere: nec cãm alij ðlegare: q̃uis i cõmissione facta duobus cõtineat expssum: vt ap. re. alt possit pcedẽ sine reliq: si nõ ambo pñt ãbo pariter interesse: qꝛ ꝙ põt ex solã iurisditõe sibi a pncipe ðlegata: nõ põt cũ iurisditõe sibi a cõdelegato cõmissa. vñ si ab eo fuerit appellatũ: lꝫ aliquibus visuꝫ fuerit: ꝙ ad delegatũ valeat appellari: nob tñ vr: ꝙ ad pmũ dũtaxat appellãdũ ẽ ðlegãtẽ pp rõnem supius assignatam. Eius ergo appellatio: ð quo tua frã. nobis scripsit: si nostre 9stituti

abdicare a se iurisditõem: ⁊ prorsus ad hoc tenuerit intelligit ð iudicibus ordinarijs nisi renũciet i totũ: ⁊ illi pñt qñcũqꝫ reuocare: et si totã cãm cõmittãt: sꝫ in delegato secus ẽ: cũ pprĩã nil hẽat: sꝫ eius q mãdauit. ff. ð of. eius cui mã. ẽ iuri. l. i. qcũqꝫ. § q mãd. itũ. ⁊ iõ nil reseruat si totã iurisditõem cõmittit. Sed nũqd ðlegatus põt cõmittẽ totã cãm retẽta sibi executõe snie. satis videt ꝙ possit: qꝛ illud est de iurisditõe sua: sꝫ tũc ad eũ appellari nõ possꝫ qꝛ nihil hꝫ iurisditiõis quãtũ ad cognitionem cãe. sꝫ solã executõeꝫ. vñ vlterius partes iudicis assumere nõ posset. C. ð execu. rei iudi. si vt ppo nis. T. dixit ꝙ nõ põt: qꝛ sniando ðfinit eẽ iudex sꝫ illa nõ videt rõ: qꝛ ille nõ sentẽtiat: ⁊ quãtũ ad executõꝫ durat iurisditõ. j. e. pastoralis. ⁊ sm dcꝫ t. delegatus nõ possꝫ exequi sniam suã: qð falsũ e. s. e. significasti. b.

a Nõ ad eũ lex id istincte dicit ꝙ si delegatus cõmittit alij cãm: ad euꝫ est appellandũ. C. qui p sua iuri di. l. vna. ⁊ illa intelligitur sm istam: qñ ñ cõmittit totũ: vel alit sm leges. Itẽ aliud 9triũ vr. ff. quis ⁊ a quo appel. l. i. in fi. vbi dr q si iudex ðlegatus delegat alij cãꝫ si ab illo vltio appellet: nõ appellabit ad ipꝫ q eũ dedit: sꝫ ad iudicẽ illius q dedit illũ a quo appellat: ⁊ ita 9dicit huic qð dicit nõ ad eã sꝫ ad nos. ⁊ intelligas illa sm istã: vt dcm est ð alia: qꝛ ibi totũ cõmisit: ⁊ ita 9cordat huic qñ totũ cõmisit. C. q p sua iurisdi. l. vna. vel aliter sm leges ⁊ aliter sm cãones.

b Si cã sit ei ap. re. man̄ie: qꝛ idẽ ẽ si nõ sit remota: qꝛ vtroqꝫ casu appellat ad eũ ⁊ nõ ad papã: ⁊ qꝛ ipso iure hodie remota ẽ añ sniam. j. de ap. vt debit'. Alij cõtradicũt ꝙ si ñ ẽ remota appellatio i lrĩs: appellatur ad papã omisso ðlegato ipsius: sic põt appellari ad papã ab alijs iudicibus quolioꝫ medio omisso. qð prius dixi: verius credo: ar. s. e. c. i pn. ⁊. ꝙ si sup (⁊. c. cum te cõsulente. ⁊c.

c Appelletur. ad papam.

d Auditor: talis potius dr hẽre notionẽ qꝫ iurisditõem. ff. ð re iudi. pter ait i prin. ⁊ dic notõem. i. cognitõem ⁊ iurisdi. ff. de ver. sig. notionem.

e Merito supple: vt recusetur. p eo ꝙ merito ⁊c.

f Consultatõem pmissã. s. alexandri q ponit in pn. huius. ꝙ si super cã. ⁊ hic iterpretat in quo casu illa itelligat.

g Quem vero. supple vel recusari nisi merito ⁊c.

h Corã eo. i. corã ðlegato a papa: ⁊ iõ i isto casu cã suspitiõis nõ probat corã arbitris: cũ als gñale sit ꝙ cã suspitõis pbari debeat corã arbitris. j. ð ap. secũdo requiris. ⁊. c. cuꝫ spãli. id ẽ credo si ordiarius delegat causam.

i Vices suas simpliciter cõmittẽs vices suas: totũ cõmisisse vr. l. ð insp. a. ex lrĩs. ⁊. j. ð offi. a. pastõal. ⁊ ar. op. ff. ð tutel. l. iij. i fi. ⁊ C. ð execu. tu. l. ij. ⁊ op. ar. j. e. vñrabil. vbi ẽ h expssũ: qꝛ funct' ẽ officio suo vices suas committendo: vt ibi dicit.

k Nec põt ap. re. procedẽ hodie nõ hꝫ locũ hoc qð dicit nõ potest appellatiõe remota procedere: qꝛ ipso iure appellatio remota est. j. de appel. vt debitus. ⁊ ita propter hoc non viciatur iurisditio istius qui recipit commissionem a cõsocio: qꝛ ⁊ si vulneratur sua iurisditio per alterius commissionem: ⁊ releuatur ipso iure vt ab illo non appellet: nisi grauetur per illã ðcre. vt debitus.

l Delegare. hoc eĩm nõ põt cũ sit ðlegatus ab alio qꝫ a principe. j. ð ap. cũ cãꝫ q. ff. ð of. p cõ. legatus. ⁊. C. de iudi. a iudice. nisi vbi ðlegatus ẽ ad vniuersitatẽ cãrũ ff. de iudi. cũ ptor §. i. ff. quis ⁊ a quo ap. l. i. § i. ar. 9. j. ð re iudi. cũ bertoldus. sꝫ illa non tenet i hoc per ðcre. pdic. j. de appel. cũ cãm q. Itẽ hic hẽt ꝙ minus dignum trahit ad se magis dignũ: ar. s. ð tẽ. ordi. lrãs ⁊. s. e cũ sup. Ar. cõtra. j. de cõie. ec. vel alta. ꝙ in dubijs. ⁊. j. ð cele. mis. cũ marthe. Pterea põt dici. ⁊ C. de pe. here. hereditas. ⁊. xiij. q. ij. non estimemus. ⁊. ff. de solu. si 9stiti. ⁊. C. de ap. precipimus. §. vltimo. Itẽ hẽs ꝙ cũ res transit de vna persona ad aliam. nõ trãsit cũ suo priuilegio vel sua causa vel honore vl onere. sic. xij. q. ij. q manumittitur. ar. cõtra. xvi. q. i. siquis laicus. ⁊. j. de pig. ex litteris. sic quãdoqꝫ aliquod ius inefficax est apud vnuꝫ ⁊ si ille mandet illud ius alij: efficax est apud illum. s. de elec. suffraganeis. ff. de noua. doli mali.

m Si non possunt. ambo. hic patet ex isto. § ꝙ qñ pꝫ in commissione: ꝙ si ambo in causa procedere non potestis alter nihilominus procedat: ꝙ ille q nõ põt interesse põt cõmittere vices suas. siue ergo apponat clausula illa: ꝙ si ambo: vel ꝙ si nõ oẽs ⁊c. siue nõ apponat: iudex põt semp cõmittẽ vices suas cũ hẽat illud a lege. j. e. pri. ⁊. j. de ap. cũ cãm que. ⁊. C. ð iudi. a iudice. Hic cõuenit illud queri: vtrũ cõiudices teneant admittẽ subdelegatum a cõiudice suo: qui interesse nõ põt: ⁊ vr ꝙ nõ qꝛ iam extat cõditio. j. e. corã. ⁊ ibi istã qstionẽ explicabimus. Sed illud qritur an inuitis partibus iudex possit alij cãm subdelegare. vtiqꝫ cum hoc habeat a lege vt dicunt iura pdicta. ⁊. j. e. qñ. i. Rñ. ⁊ ita nulli facit iniuriã q vtit iure suo. s. de elec. cũ eccla vulterana. Sꝫ qrit vtrũ delegatus postqꝫ cõmisit vices suas i totũ an possit postea reuocare. videt ꝙ sic. nã iudiciuꝫ soluitur vetante eo q iudicare iussit. ff. de iudi. iudiciũ Dicas ꝙ si ille cui cõmisit suscepit sbdelegatiõem: ⁊ ea vti cepit postea eã reuocare ñ põt. j. e. venerabil'. Si vero nõ vult suscipe: tũc posset nihilominus postea procedere alioquin poterit eã bene re integra reuocare: quia verba intelligenda sunt cum effectu. j. de cle. non resi. relatum. ff. quod quisqꝫ iur. l. i. §. hec autem verba. ⁊ ita

onis occasione ad nostram audientiam appellauit: pro eo quod delegatus a nobis reseruata sibi diffinitiua sententia audientiam cause commisit quibusdam: qui de partium assensu nec dati sunt nec recepti: nisi contra eos iustam recusationis causam ostenderit: vel paratus fuerit ostendere coram iudice delegato: non debuit impedire: quominus procederent auditores: quia etiam si tanquam suspecti fuissent: merito recusari deberent: delegatus tamen a nobis nihilominus potuisset sublato appellationis diffugio causam iudicialiter expedire. Quod si iustam recusationis causam noluit admittere delegatus: sed coram suspectis eum litigare cogebat: a tali grauamine licite potuit ad nostram audientiam appellare: quicquid post appellationem huiusmodi est presumptum: iudicari debet irritum et inane.

Idem episcopo belien.

Pastoralis officij: et infra. Consul. Et. duximus respondendum: quod cum delegato a principe iurisditio data iudicem sit a lege concessa: dummodo ipse exonerare seipsum maliciose non querat: potest

notauerunt in hac decre. inno. iiij. et gof. infra e. §. porro. in verbo illo totam. et idem dicit inno. papa. infra e. venerabili. Sed sola commissio non sufficit etiam si subdelegatus eam receperit: nisi sequatur citatio quominus eam reuocare possit: et ita sententiauit inno. vt no. in decre. venerabili. quod patet ex eo quod mortuo delegato re integra subdelegatus postea procedere non potest. infra e. licet. et eadem ratione mortuo subdelegato re integra: delegatus resumit iurisditionem hac ratione: quia iurisditio delegati re integra existente apud subdelegatum non est plene translata: nec delegatus plene officio suo functus: nisi citatione secuta per subdelegatum: vt patet in decre. venerabili. Et. dicit quod si subdelegatus recepit subdelegationem postea reuocari non potest et idem dicit .b. sed postea mutauit: vt supra dicitur. Ordinarius quandocunque potest reuocare iurisditionem in quo casu intelligitur illa lex iudicium. et ff. de offic. proconsu. solet. §. i. sed si partem iurisditionis delegatus sibi retinuit: potest reuocare. infra e. §. porro. et per legem predictam iudicium soluitur. Sed pone quod vnus delegatorum committit consocio partem iurisditionis: si ille grauauerit partem: ad quem appellabitur: ad condelegatum non: quia par est illi: et a pari ad parem non appellatur. ff. de appella. l. i. et ij. q. vj. anteriorum. §. illo videlicet. infra de appella. dilecti. Item nec consocius a quo appellatum est posset cognoscere: immo si hoc vellet: hoc ipso perderet iurisditionem. infra eodem cum super. Argumen. contra. ff. quando appella. sit. l. i. §. sed et si preses. et §. precedenti. ibi appellatur ab ordine et preside ad ipsum presidem tantum: argumentum decimaseptima distinctione multis. ibi enim appellatur a metropolitano ad concilium in quo ipse habet interesse: et ita in hoc casu appellabitur ab isto ad eum et condelegatum. Quidam dicunt quod bene valet appellatio ad ipsum et condelegatum et idem est si vnus committit alii a suo iudice: quia si tunc appellatur ab illis: appellari debet ad ipsum et condelegatum: argumen. huiusmodi. §. per contrarium sensum. Credo quod in nullo istorum casuum taliter sit appellandum. si enim vnus vellet confirmare illud quod fecit: et alter cassaret: nihil esset. Dico ergo quod ad superiorem in talibus est appellandum. infra e. §. porro. et quod dicit. infra non ad nos: sed ad eum est appellandum: intelligendum est quando vnus solus est iudex: vel si plures essent et omnes committunt alijs vel vni soli retenta sibi parte iurisditionis vices suas: alias qualitercunque permittat semper est appellandum ad papam: quicquid alij dicant. et hoc idem dicit laur. propter rationes premissas. et idem sequeretur quod vnus solus posset procedere quod non est verum: precipue quando causa committitur

simpliciter sine clausula illa: quod si ambo et cetera. sed dicunt si esset in litteris illa clausula: quod si ambo: vel quod si non omnes et cetera. tunc posset procedere delegatus: quia reseruauit sibi aliquid de iurisditione: quia tunc erat conditio: quia ille a quo fuit appellatum: non debet cognoscere de appellatione: sed hoc non credo: quia non intendit papa delegare istis causam principalem et appellationem .b.

n Aliquibus. s. alexandri in antiqua compilatione: de ap. nos in eminenti.

o Ad primum: quia in totum commisit. et ergo a contrario: si reseruauit sibi iurisditionem ad ipsum delegatum debuit appellari: et hoc potest respicere quod sequitur: eius ergo et cetera.

p Superius. infra e. c. §. porro.

q Eius ergo. concludit ex premissis tribus §§. porro. §. quem vero. et §. si vero. et est ar. a toto in quantitate: sic. infra e. proximo. §. i. et ix. q. iij. cum simus. et hic respondet secundo articulo questionum.

r Commisit. lite coram se prius contestata: et idem est ante litis contestationem.

s Recepti. nec poterat recusari nisi et cetera.

t A tali grauamine. et reuera a grauamine: quia periculosum est sub iudice litigare suspecto. iij. q. v. quia suspecti. et infra de appel. cum speciali. vnde quicquid fit post appellationem legitimam debet in irritum reuocari. supra eodem cum causam. et hic in fine.

u Pastoralis. delegatus a papa causam sibi commissam alij committere voluit: ille noluit eam recipere. queritur vtrum delegatus possit eum compellere.

x Concessa. C. de iudi. a iudice. et infra de appel. cum causam. que et infra e. quoniam.

y Exonerare. non videtur quod iudex possit committere causam: nisi cum iusta causa impeditus interesse non potest. infra eodem si pro debilitate. et supra de rescrip. sciscitatus. C. de pedaneis iu. l. ij. ff. de iudi. l. vltima. argumen. infra de testi. in nomine domini. quod non est verum: immo cum de iuris beneficio hoc habeat: potest committere vices suas. ff. de offi. eius cui est manda. est iurisdi. l. i. et infra eodem. c. proximo. et infra eodem quoniam. sed nunquid statim credendum est iudici cum scribit se non posse interesse. non videtur: nisi de hoc constet: vt infra eodem prudentiam. primo respon. Si enim crederetur passim cuilibet iudici: quilibet se posset maliciose exonerare cum vellet: argumen. ff. de vaca. mu. l. i. et l. pretor. argumentum contra. infra de re iudi. cum super in parte decisa. Solutio non est presumendum quod iudex maliciose causam committat. dubia enim in meliorem partem debemus interpretari. infra de regulis iuris. estote. et ff. de regulis iuris semper in dubijs. et de quolibet presumendum est bonum: nisi contrarium appareat. infra de serui. c. vno. et infra de presumpt. dudum. et si quis dicat hoc factum in fraudem: illud debet probare. ff. de proba. quotiens. §. qui dolum.

e Remittentē. hic p3: q aliqs ꝯpellend⁹ ē inuitus suscipere iudiciū: et homo alterius fori. C. q p sua iurisditione. l. vna circa fi. ff. de mu. ⁊ ho. munez. §. indicādi necessitas. nisi ad uocatus q non pōt cogi alibi: q̄ in suo foro suscipe iudicium C. de aduo. diuer. iu. sancimus i fi. ⁊ hoc i delegato a pncipe sed ordinari⁹ non pt cogere hoiem alteri⁹ fori: ff. de iu. om. iu. l. vlti. ff. de tut. ⁊ cura. da. ab his. l. i. ⁊ iij. ⁊ j. de of. or. pastoralis. s3 nemo pōt cogi vt arbitriu3 suscipiat ff. de arbi. l. iij. §. i. s3 post q̄3 suscepit: debet ꝯpelli: vt in dicto. §.

si pmus iudex fuit ordinari⁹: satis pōt dici: q exequet ipse suā sniā3 cū sua iurisditio sit ppetua. Sed vī q secūdus iudex debeat poti⁹ eā exeq: q2 ex scōa snia agit p actōe3 i scm ⁊ n̄ ex pma: vt no. j. e. corā. ⁊ ff. de his qui no. ifa. l. furti. ⁊ iō iudex ap. eā d3 exeq non primus.

b Si coertionē. iurisditio sine coertione nulla ē. ff. d of. eius cui mā. est iurisd. l. vlt. ⁊ j. e. c. pr. verūtñ vbum coercēdi maiorem ꝯtinet aniaduersionē. ff. de of. pcon. su. meminisse i fi. immo q delegat pcipit. C. q p sua iurisdi. l. vna in pn. ⁊ pceptū necessitatez h3 xiiij. q. i. qd debet. ⁊ inuitus qs delegat: ar. ff. de mu. ⁊ ho. munerum. §. iudicādi. C. de aduo. diuer. iu. sancimus in fi.

c Supiorbus. puta i dignitate ꝯstitutis. j. e. sane. l. di. ꝯtumaces. xlv di. cū beat⁹. ⁊ j. d ma. ⁊ ob. p tua. ⁊ ij. q. viij. qsqs

ꝯpellere inuitentē[a]: eo q iurisditio illa nullius videret esse momēti: si coertionē[b] aliqua3 nō hēret. Delegat⁹ d3 tñ sollicite puidere: vt si psonis supe rioribus[c] exigēte necessitate negociū duxerit delegandū: i coactionib⁹ inferēdis digni tati deferat ⁊ psone. Item cū totū negociū alij possit cōmittere delegat⁹: sicut supius ē expressu3: citatiōis[d] officiu3 pōt cuilib3 discretiōe[e] puia d mandare: ac punire[f] merito ꝯtēptore3. Preterea postulasti: si cum a snia lata auctē lrarum nostrar: in qbus ē inbibita: fuerit appellatū: ⁊ lre post ap. ad iudices alios ema nauerit: an ad mandatum posterior iudicū executio snie a prioribus delegata d beat retardari: vt priores iudices

ipsam neq3 p se neq3 p alios exequant. Nos āt inqui. t. t. r q cum app. cām ex[g] certa sciētia iudicibus alijs ꝯmittim⁹ cognoscendam: ap. videmur recipere: ac iurisditionē priorum iudicū reuocare: vt interim executio sententie suspēdatur: donec app. merita ple nius sint discussa[h]: ⁊ infra. Quia vo sepe ꝯtingit: q exe cutio sententie ordinario demandat: quesiuisti: an si ipsa3 iniustam esse cognouerit: debeat eam executioni mādare an sit ei poti⁹ subsistendu3 at tendētes itaq3: q n̄ cognitio sed executio tm̄ demādat: ei dē rn̄demus: q cū ordiarius teneat obsequi delegato: ⁊ si sciat sniā3 illā iniustā: exequi nihilomin⁹ tenetur[i] eā dē: nisi apd eū efficē possit: vt ab hoc

i Et si sciat. Ad itelligentiā ei⁹ qd h dr n3: q ē executio mera ⁊ ē executio mixta. Mera executio dr: qñ pntib⁹ ptib⁹ cognitu3 ē de cā ab aliquo: ⁊ ille mādat alicui q suā sniā3 exeqt: C. de execu. rei iu. executore3 talis executor nō d3 audire exceptiōes ⁊ de tali executiōe h lo quit. ⁊ C. d execu. rei iudi. si vt pponis. ⁊ j. d re iud. d cetero. ⁊ ff. d iudi. si pretor. i. rn̄so. vbi sententiatum fuit ꝯ absentes. ⁊ expone: si sciat illā sententiā latā iniustā idest ꝯ ius litigatoris latam: q2 sup h nulla3 h3 cognitione. ⁊ iō dicit ⁊ si n̄ cognitio s3 executio ⁊c. vñ illam d3 tm̄ simplicit mandare executioni: secus si sciat illam nullam vt si ess3 lata auctē falsarum litterarum. j. de falsa. sup co. vnde iudex delegatus nō habuit iurisditionē vel p falsa insifa vel p dolū aduersarij. ⁊ si ista obijciant cora3 executore isto: supsedere d3 executioni: dūmnō maliciose vel calūniose huiusmodi n̄ pponant: ⁊ tunc refert negocium supiori. j. d re iudi. dccto. ⁊ j. e. siqñ. ⁊ C. si ex fal. istru. indicati. ⁊ ff. de iudi. si ptor. §. marcell⁹. si executor tal esset ordinari⁹: ⁊ deputat⁹ executionib⁹ sniaz: d3 admittere talē exceptionē: vt dicit lex si ptor. §. marcell⁹. calūniose iō dixi: q2 si hoc esset: n̄ d beret differri executio. C ad. l. cor. de fal. l. ij. vbi crimē falsi obijciebat cā morain de solutiōis: ⁊ iō executio n̄ differt: cū salua sit ei p⁹ea qd falsi vt ibi. Mixta dr executio: que h3 cognitione3 annexā: vt cū papa mādat alicui restitui re3 suam: vel mādat alicui dari bñficium: corā tali executore admittunt legitie exceptiōes: qūtūcūq3 absolute scribat. j. e. co. ex parte. ij. ⁊ xxv. q. ij. ⁊ si non cognitio. ⁊ j. de rescript. siqñ. ⁊ c. cum adeo. ⁊ j. de eta. ⁊ quasi. accepim⁹. Et nō q a mero executore n̄ appellat: nisi excedat modu3 appellationis. C. quor ap n̄ reci. ab executore. ⁊ j. d re iudi. q ad ꝯsultatonē. in fi. ⁊ ij. q. vj. sub illo. §. sūt quor ꝯ. ab executore. ⁊ j. e. c. pr. §. ver. ⁊ §. se. s3 ille n̄ dr pprie executor: s3 auditor: vt ibi dr. s3 a mixto executore bñ appellat si n̄ admittat legitimā exceptiōe3: vel aīs ptes gra uerit. j. de ap. dilecto. ⁊ c. vt debit⁹. j. d eta. ⁊ qua. c. accepim⁹. Itē nō q n̄ semp obediēdū ē iudici si euidēter

d Citationis officium. ar. a toto in ꝯtitate: ar. j. e. c. pri. §. eius ergo. ⁊ xi. q. iij. cum simus in prin.

e Discretiōe. q ē mr oiu3 vtutū. j. d of. cu. c. i. ⁊ i. q. v. pnītiū.

f Punire. j. §. prori. ⁊ j. e. c. sane.

g Ex certa sciētia. certā scia3 itelligo: si i lris appellationis fit mētio de pcessu cause: ⁊ de appellatiōe interposita: ⁊ d excep tiōe pposita. Et h est vez qñ appellat a grauamine añ sniam j. de ap. vt debit⁹. s3 si appellat a diffinitiua sni.: ibi n̄ ē necesse dicere nisi: appello ab iniqua snia a tali iudice lata: ⁊ d tali appellatiōe hic fit mētio. ff. de ap. ⁊ si apud.

h Discussa. s. ꝯfirmatōe vel cassatōe. s3 pōe q iudices appellatōis pnūciauerūt male appellatū: ⁊ sic ꝯfirmauerit snia3 latā: q̄ro qs mādabit sniam executioni: vtrū pmi iudices vel secūdi. qdā dicūt q pmi: ar. sumētes ex illa lra: interi3 executio snie suspendat. s3 vī q eoz iurisditio sit reuocata: ex eo q dicit iurisditionē poz iudicū videmur reuocare: ar. C. d epi. audi. l. auc. siqs litigantiū. ⁊ iō meli⁹ vī: q secūdi iudices debeāt eā mādare executiōi: vt dic. t. ⁊ q scōi h facere debeant vī: q si iudices appellatiōis ꝯfirmarēt sniam vltia die āni a tempore p: q pmi iudices non pñt eam mandare executioni cū iurisditio sua quo ad oia expirauerit. j. e. q̄renti. s3 illud ē vez vbi n̄ est appellatū: sicut videm⁹: q iudices appellatiōis añ diffinitiuā snia3: si pnūciāt appellationē lex iniuā: pcedūt postea i pncipali. j. d ap. vt debit⁹. ⁊ c. cū in eccla. ⁊ ēt idē est i diffinitiua qñq3. C. d re. cre. in ꝯliter. §. ⁊ si iudex. sic dicēdū ē: q illi q ꝯfirmāt diffinitiuā snia3: debēt facē qd supest ad faciēdū s3 siue pmi siue scōi h faciāt: n̄ refert q̄tū ad effectū snie

iniquū ē mandatū ipsi⁹: sue ꝯ ius .xxiij. q. i. qd culpat. ꝛ .xi. q. iij. nō semp. ꝛ duob⁹. c. se. ꝛ .l. di. sigs ꝑpostera. se. c⁹ ſi als fuerit iniustū .xxiij. q. v. lex etna. ꝛ .c. cū minister. ꝫ non sit obediendū iniquo ꝑcepto iudicis: vt dicunt iura ꝟ. pri. signata. Hoc ꝑceptū iā non dꝫ iniquūz: imo iustū est. i. ꝺ rigore iuris inductū. ꝛ iō est exeqndūz nā ex quo snīa lata ē: ꝫ iniusta ꝛ ꝯ ius litigatoris a q̄ ñ est appellatū: elapso dec̄e dio ꝺ iuris rigore mandāda ē execu tioni: ar. C. vt li. pē. l vl. spōtanea. n. appellatiōis omissio turpitudinez purgat: q̄ snīe inerat: ar. ff. ꝺ ꝯdi. ob turpem cām. l. ſi turpē. vł ſi appellauit secūdo ꝛ succubuit. ꝛ hoc ēt ꝺ rigore iuris itroductū ē: nec litē dꝫ refricari snīa lata vt aliqs sit litiū finis. j. de do. ꝛ ꝯtu. finē. ꝛ .c. venerabil. ſi p iniuriā iudicꝫ sit dānatus: ꝯquerat ꝺ ipo j. de ēpt. ꝛ ven. ſi vēditori. C. de euic. empto: fundi. ff. ꝺ euic. ſi p ꝑudentiā. ꝛ inst. de ob. q̄ ex q̄ſi delicto in pn.

onere ipsūz absoluat: ꝛ infra. Cū aūt sepe ꝯtingit: ꝙ ad diē quē iudex delegatus a nobis ptib⁹ assignauit: eaꝝ altero ꝑcurante vt negociū ꝫ ꝓroget: iudicē ipsum a rege vel archiepō euocari. nos puersoꝝ volentes malignitatibus obuiare: decernimus: vt ſi delegato ꝯstiterit hoc fuisse alicuius ptis malicia ꝑcuratūz ipsam puniat^m aiaduersione ꝯdigna. ꝛ ne aliqd lucruz ex h⁹i fraude reportet: persone neutri^n pti suspecte q̄tum ad diē illū ꝯmittat illud negociūz audiendū: q̄ i ipso ap^o. re. ꝑcedat: nisi forte partes ꝯsenserint negociū ꝓrogari.

Idem abbati scti hilarij ꝛ magistro. g. ca. teruisiñ.

Ex lris^p ꝑtiarche grandeñ. ꝛ īfra. Mādamus q̄ten⁹: nisi vobis cōstiterit: ꝙ lre q̄ scdo loco ad archipsbꝛꝝ paduanum īpetrare dicūtur ꝺ priorībus lris ad ꝑmiceriū grandeñ: ꝛ plebanum sancte sophie obtētis exp̄ssam^q fecerint mētionē: vt p secūdas ꝑme appareant reuocate: cum ꝑmos iudices aucte litteraꝝ nostraꝝ iurisditionem non sit dubium habuisse: quā potuerunt postmodū ꝑtiarche quo ad executionem snīe demandare. ex q̄ coertionē ēt idem ꝑtiarcha receperat: cū h⁹i de mādata iurisditio delusoria videret: ſi subdelegatus^r h⁹i

hodie locum ꝺ nō hꝫ: q: appellatio ipō iure remota ē. vnde nullus pōt appellare ab aliquo iudice: nisi grauetur. j. ꝺ ap. vt debitus. Uel dic: ꝙ ñ ꝯmittit ap. re. sed aucte huius decre. subdelegatus ꝑcedit ap. re. ꝛ statutum fuit hic i casu isto: ꝙ subdelegatus ꝑcedit ap. re. in odium illius qui ꝑcurauit absentiā delegati. ꝛ ita ñ ē ꝯ: qd satis pꝫ p hāc decre. ꝛ eodē modo intelligit. j. e. cū. R. vbi dꝛ: ꝙ delegat⁹ cāꝫ ꝯmittit ap. re. ꝫ illud fit ex ꝑcepto pape: non p ꝯmissionē dlegati: q: delegat⁹ nihil committit: ibi iudex electus ꝑcedit ap. re. aucte illi⁹ decre. cū. R. ſm tenorem ꝑmaꝝ litterarum. b.

p Ex litteris. Casus. Inter. a. ꝑsbyterū ꝛ canonicos scte iustine ꝯtrouersia vertebat sup canonicatu sancte iustine. ꝑmo fuit cā commissa ad petitionem canonicorum sancte iustine ꝑmicerio grandeñ. ꝛ plebano scte sophie sup eo: ꝙ idem ꝑsbr ꝶ clericus ipsius ecclesie asserebat scdo ad petitionē. a. presbyteri īpetrate fuerūt: alie lre archipsbꝛo paduano: in qbus de priorib⁹ et dicebat: mentio ñ fiebat. tandez archipresbyter paduanus: q: clerici sancte iustine nō recipiebant illum ꝑsbyterum in socium ꝛ in fratrem illos excōmunicatos fecit publice denūciari. postea ꝑmicerius: ꝛ plebanus mandauerūt patriarche grandeñ. vt dictos clericos denunciaret: nō esse excommunicatos: cum in secundis lris de prioribus mentio nō fiebat: sed cum patriarcha exeq vellet mandatum sibi iniunctum: archidiaconus castellan⁹ ipꝫ impediuit. vnde patriarcha archidiaconum illum supposuit ecclesiastico interdicto: propter hoc fuit orta inter ipsos cōtrouersia: ꝛ sic qd delata est ad papam. Sꝫ quia non potuit pape de facto ipso plene ꝯstare: mandat quibusdam iudicibus: vt super litteris ipsis veritatem inquirant: ꝛ ſi constiterit euidenter: ꝙ secunde littere nō reuocent primas sententiam latam in archidiaconum castellanum vsq ad debitam satisfactionem faciant obseruari. ſi autem ꝯstiterit euidēter ꝙ secunde littere expresse reuocent primas: snīaꝫ patriarche denunciet irritam ꝛ inanē: cum nullā receperit a primis iudicibus: q iam reuocati fuerant iurisditionem.

k Tenet eandē. ar. ꝯ hug. ꝛ eius seqces: q dicunt ꝙ iudex ñ dꝫ ferre snīam ſm allegata: ſi hēat ꝯsciam lesaꝫ in ꝯtrium: sed dꝫ cām alij delegare. Sed ſi nō posset alij delegare cum sit subdelegatus a delegato: quid fiet. ꝫ eū trepidauerūt timore: vbi ñ erat tior. ꝓnunciet ergo i noīe dn̄i ꝫ allegata ꝛ ꝯponat ꝯsciaꝫ lesaꝫ .iij. q. vij. iudicet. ꝛ iudex q ꝯ ꝯsciaꝫ aliqd facit in grauamen ptis punit: vt i decre. inno: iij. j. ꝺ sen. ꝛ re iudi. cū eterni. b.

l A rege. ſi. xviij. di. ſi eps. p hoc pꝫ ꝙ hec clausula ſi non omnes. ꝛc̄. nō spectat ad temporales ipotentias: q: ſm hoc iudex q q̄ꝫ non posset interesse: non possꝫ alij ꝯmittere vices suas. Sed videtur: ꝙ iudex iste potius teneatur obedire mandato pape: q̄ꝫ archiepiscopo vel regi: vt. xi. q. iij. q resistit. ff. de re iudi. ꝯ pupillum. sed cū vtrique possit obedire diuersis tēporibus vel ēt eodem: vtrique obedire tenetur. ff. de operi. libe. duorum libertus. immo propter propria commoda potest deserere iudicium. ff. de iudi. ſi longius.

m Puniat. forte ad interesse: vel pōt ei iponere mulctam. i. penam pecuniariam. C. de sport. l. ij. vel ad arbitrium iudicis: ex quo pena statuta certa super hoc non est. s. e. de causis. vel excōmunicet illum q: impedit iurisditionem iudicis: vt. s. e. i. ꝛ .c. preterea.

n Neutri parti suspecte. hoc semper est faciendum. j. de appel. cum speciali.

o Appellatione remota. ꝯ. s. c. pr. ſi vero. ꝛ .§. nos autem. ꝛ ff. a qbus ap. non li. l. i. in ſi. dic ꝙ spāle ē hic: vt iudex delegat⁹ possit ꝯmittere causam remota appellatione in odium illius q ꝑcurauit absentiaꝫ iudicis. ꝫ

q Expressam fecit mentionē. puta: q: ſi ꝯtinēt seriē rei siue facti. j. ꝺ coha. cle. ꝛ mulie. sup eo. ꝛ ff. ꝺ ap. ſi exp̄ssisset. ꝛ. j. ꝺ re iudi. inter monasteriū. vel q: simplr̄ fecit mentionem ꝺ ecclesia illa: tacito de alijs litteris. j. de do. ꝛ contu. c. ſi.

r Si subdelegatus. s. patriarcha. hic euidenf apparet ꝙ iudex subdelegat⁹ ꝛ etiam merus executor qualis erat patriarcha: hꝫ coertionem. j. de re iudi. cum bertoldus. ver. alioquin. ꝛ .s. e. pr. i. rñ. ꝛ etiam delegatus ab epo. xi. q. i. puenit. immo ꝛ subdelegatus ſm leges hꝫ iurisditionem. s. modicaꝫ coertionem. C. de sportu. l. ij. ꝛ ff. de offi. eius cui man. est iurisdict. l. vlt. ꝛ C. defen. ciui. defensores. ꝛ ff. ſi quis ius dicenti non obtem. l. i. immo ꝛ arbiter hꝫ coertionem. ff. de arbit.

pen ex oibus .e.ff.ð iudi.l.ij.in fi. Dicūt tñ qdā: qꝫ delegatus ab ordiario nō hꝫ aliq̄ꝫ coertionē.ij.q.vj.qsqs.ꝛ ff.ð re iudi. a diuo pio.ꝛ.l.de fo.cpe.sige ꝯ clericū.nisi lis sit ꝯtestata corā ipso:in auc.de litig.§.cęꝫ.coll.viij.ꝛ sic nō pōt mittē i possessionē.ff.de iurisdic.om.iu.iubere.sed qꝫ possit i possessiōeꝫ mittere:dicit lex.ff.ð of. eius cui.man.est iur.cognitio.§.vlti. sed illa iubere.loqtur de possessione:q̄ ius tribuit.illa cognitio. ð alia possessiōe loqtur q̄ ius non tribuit q̄ fit causa custodie.

a ¶ Fuerit satisfactum. Hꝫ obtinet vbi qs excōicat̄ p cīe sue p manifesta offensa:vt prius satisfaciat q̄ꝫ absoluatur.j.ð ver.sig.si ex parte. si vo p ꝯtumacia vel occulto delicto statiꝫ dꝫ absolui p̄stito iuramēto: qꝫ stabit mādato ecclie: vt ibi di.Sed ꝯdicit.j. de ap. qua fronte.§ sane.sed illa non ꝯdicit imo ꝯcordat ibi excōicatus fuit p ꝯtumacia vel alia cā: q̄ n̄ fuit māifesta: vt dic.t. Sꝫ obstat quod ibi dr: vel qualibet alia causa: Lau.dicit: qꝫ ideo statiꝫ recepta cautione absoluit:ne in excōicatiōe decedat.Sed dic cū.t.qꝫ fi ꝯdicit:ꝛ qꝫ dicit p quali bet alia cā: que n̄ fit manifesta: q: si cā illa nō ē manifesta: statim dꝫ absolui ante satisfactioneꝫ nec tenet̄ satisfacere nec dꝫ ꝯpelli: nisi p̄mo ꝯstet ð illa iniuria :vel offesa

b ¶ Denuncietis irritā ex hoc pꝫ:qꝫ sniā q̄ nulla est:nō est executiōi mandanda. imo exequenti i pune nō parcit̄: ar.ꝯ.e. hqn̄:imo ꝛ violenter resisti pōt ei vt h.sicut resisti pōt officiali venięti ad accipiendū bōa alicui⁹:nisi pus ab imperatore forma fuerit data.C.ð iur.fisci.p̄hibitum ē li. x.lꝫ ita sit:non tn̄ patriarcha iste tenet̄ iniuriā:ꝛ cū hoc ignoraret:q: putabat sniām aliquam fuisse:ar.ff. de vi.bo.rap.l. ij.§.si publicanus:ar.j.de sen.ex.sacro.

c ¶ Et inanē.ꝛ.vtpote latā a iudice n̄ suo:ꝛ pōt notari arg. qꝫ patriarcha siue archieps n̄ est iudex ordinari⁹ i ꝓuincia:ar. i.q.xiij.ꝯquestus.Sꝫ hic nō p̄cedebat p̄iarcha ordinaria potestate.imo delegata tm̄:ꝛ sic nō colligit̄ illud:arg.hic.

d ¶ Licet vndiqꝫ.oēs.ꝯ.e.prudentiam.

e ¶ An si cepit falte p citatiōeꝫ.ꝯ.e.gratū.l.ð of.le.c.vlt.ff.de iudi.nqs p⁹ ea.ff.ð pe lli.l.j.ff.ð ne.ge.nā ꝛ si l iue.§.si vnio.

f ¶ Re integra.ꝛ sic soluitur mandatū re integra morte alterius tā mandatoris q̄ꝫ mandatarij : ꝛ idem est si reuocet ex post re integra.insti.man.§.recte.soluitur ꝛ morte litigatoris re integra.ꝯ.de rescrip.significauit . argu.ff.q fansida.co.si decessent.Arg.ꝯ.ff.famulis.heres. si filia §.neratius.Item ar.ꝯ.qꝫ nō soluatur morte litigatoris j.ð iud.q̄.v.ꝛ.ff.ð fideicō. lib.l. cum q̄ritur. Quod aūt dicit̄ morte mādatoris finitur mandatū: illud veꝫ est nisi sit tale mandatū qđ post mortem necesse sit adiplere.ff.man. si vero nō remunerandi. §.vlti. Sed pone qꝫ plures cause cōmittant̄ p vnuꝫ rescript.citatio fit in vna cā ꝛ nō i alia nunqd ꝑpetuatur iurisditio sup alys. ar.qꝫ non.ij.q.iij.§ notandum ꝟ.ab illo.ꝛ.ij.que.vj.§. diffinitiua.ꝛ.§.qn̄. qꝫ:ar.ff. de ap.cuꝫ in vna.ꝛ.ff.ð nego.ge.nam ꝛ seruus. §.sed si vnio.ff. de minor.etiam.§.ex causa.Argu.cōtra qꝫ q̄ꝫ ad omnes sit perpetuata iurisditio.C.de duobus reis.l.vlti. verum est: qꝫ non est perpetuata iurisditio:nisi in causa illa pro qua citatio facta est : ꝛ vn̄ mortuo mandatore expirat iurisditio q̄ntum ad alias.Sed quid si moriat̄ ante declarationeꝫ rerum facta citatiōe ar. qꝫ non potest p cedere .ꝯ. ð rescri. pastoralis in fi.q: plures cause intelliguntur lꝫ contra vnum m̄:ar.j.titu.pri.nouit. Item qđ si delegatus nō morit̄:sꝫ deponit̄:n̄ p̄cederet qđ si excōicat̄.tunc p̄cederet delegatus:q: morte naturali ꝯfirmatur donatio ꝛ nō ciuili.ff.de dona.inter vi.ꝛ.vx. cum hic status .§.si donator.ꝛ infra de cel.mis.cū marthe.§.certum.argu. contra in decre.innocen.iiij.de offi.vica.romana

g ¶ Cum in iure. hec ē pars decre. quaꝫ habes supra de elec.cum in iur.bernar.

h ¶ Iniungo.vt.ꝯ.de rescrip.cum contingat.b.

i ¶ De mandato sedis.hoc valde notabile est : qꝫ lꝫ exhibeatur sniā delegati:ei tamen non creditur nec p̄sumitur pro sententia:nisi ostendatur commissio:nec cre

coertioneꝫ aliquam nō hēret interdicti sniaꝫ ab eodem patriarcha i castellis archidia. ꝓmulgatam: p eo qꝫ eiusdeꝫ p̄iarche executionē impedi. ens:eius lr̄as qbus mandatū poꝫ iudicuꝫ nūciabat legi in publicuꝫ non p̄misit:t̄ādiu fa ciatis inuiolabilit̄ obsuari donec eidē p̄iarche de iniuriys irrogatis sufficient̄ fuerit ͣ satisfactū. Si ꝟo constiterit primas lr̄as p secūdas legitime reuocatas: cum appareat primos iudices iurisditionē nullam penit⁹ habuisse ꝛ ita constet p ꝯsequentiam p̄iarchaꝫ ipsum nō recepisse iurisditionē vel coertionē aliquam ab eisdē:p̄dictā interdicti sniam denūcietis ᵇ irritā ꝛ inaneꝫ ᶜ.

Idem episcopo picta.

Licet ᵈ vndiqꝫ:ꝛ ifra.Cū igit̄ duxeris regrenduꝫ si causaꝫ tribus iudicib⁹ delegamus apponi i litteris illis illā clausulam facientes:qꝫ si nō oēs his exequēdis poterītis interesse : duo vestrum nihilominus exequant̄:ꝛ vnus postq̄ꝫ commiserit cuidam ex illis vices suas de medio sit sublatus:tertius vt suspectus merito recuset̄: an collega superstēs suo nomine ac defuncti possit negocium diffinire. Inquit.t.t.r.qꝫ si iurisditione a suo sibi collega ðlegata eo viuente vti ͤ nō ceperit:q: mā datum huiusmodi re ītegra ᶠ morte mandatoris expirauit non habet solus officium iudicandi.Si vero ante morteꝫ illius iurisditione vti ceperit taliter demādata: vices suas ꝛ illius poterit adimplere.

Idem episcopo baioceñ.

Cum i iure ᵍ p̄ito:ꝛ ifra ꝑterea q̄suisti:cum tibi ab aliquo sub hac forma mandat̄ : aucte qua fungo: i iungo ʰ vt talem denuncies excommunicationis snie subiacere:ac tibi sup mādato apostolico hesitanti ab aliq̄ non sit facta fides:an mandatum huiusmodi exequi tenearis. Sup quo tibi huiusmodi damus r̄nsum:qꝫ nisi de ⁱ mandato se.apo.cert⁹ extiteris:exeq nō cogeris quod mandatur.

Ideꝫ parisieñ.ꝛ treceñ.epis ꝛ abbati sancte genouefe.

Cum olim abbas ꝛ conuentus vergiliaceñ.sua nob̄ ꝯq̄stione mōstrassent : qꝫ comes altisiodoreñ .quoddā stagnū molendinum ꝛ domū in terra eoꝫ ꝯstruere nitebat̄ in ipsoꝫum preiudiciuꝫ ꝛ gra

ditur iudici: si se delegatum dicat: infra de test. cum a nobis. et idē dicit lex in arbitro: q2 nō stat vbo ei9: si dicit iuramētuʒ a partibus interpositū. C. de arbi. l. iiij. §. fin. aūt. C. d mā. pnc. l. vna: Caueat g quicūqʒ ipetrat a pricipe cāʒ cōmitti alicui vl dlegari: vt si snia lata fuerit p eo a dlegato itabn custodiat cōmissionē sic ipaʒ sniaʒ. lapsu tpis. n. si cōuenirēt 7 ondereʒ snīaʒ sine cōmissiōe si valeret ei nisi probaret de commissione snie vero ordinarij semp stat: 7 p ea psumitur: q2 ibi cōstat de iurisditione: infra de re iudi. sicut. 7 ij. q vi. hoc ēt. lau. Si tñ publicati fuissʒ rescriptū in iudicio videt q sufficiat si de hoc cōstat: lʒ postea sit admissum j. de priuile. cū olim. C. d testa. publicati. 7 j. d fi. instru. c. fi. itē si sētētia redacta ē in publicā chartam: videtur q suffciat: infra de testi. significauit. 7 i auē. vt fratrus filij. §. i. colla. ix. lʒ sit arg. 2. j. de re iudi. cuʒ inter vos. Itē sufficit si hēt subscriptionē testiū. xvi. q. iij. §. pōt. Sʒ videtur: q hodie sufficiat solus tabellio ad iponēdū fidē snie: infra d probat. qm 2tra falsam. Ut nulla sit dubitatio: ita dʒ fieri q auctoritate iudicis rescriptū dni pape solēniter in publicam formā redactū iseratur i ipa snia iudicis aucte 7 alia istra procuratoria q2 idē iurʒ est de illis: vt si ondereš snia lata in psonā pcuratoris: vel sindici: vl i 2riū: si nō cōstaret d mādato pcuratorio snia nō valeret: nec stareš ei se negareš illum fuisse procuratorē. sed postqʒ in ipsa snia inseruns huiusmōi instrumēta 7 rescriptū iudicis aucte: stabiš postea snie ēt si originalia rescripta nō appareant. C. d testa. publicati. Idē caueat in snia excōicatōis: vt qui absolutus est: custodiat instrm siue lras absolutōis: p quas tutus erit stat: si ei obijceretur excōicatio: als posset ei periculū generari: vt. s. de elec. venerabilē. 7 j. de cle. ex mi. proposuit. ar. op. q ita sit faciendum.

k Cum oliʒ i rescripto. 7 iō ñ valuit qō fcm ē si formā mādati trāsgre fi sūt. s. d rescrip. cuʒ dilecta.

l Cum procurator. q simpliciter cōstitutus fuit ad cāʒ pdictā iudicib9 dlegatā. 7 nō. q lʒ p pncipaleš psōas posset fieri progatio iurisditōis. ff. d iu. l. ij. §. sed 7 iudex. 7 l. de q re. §. i. p pcuratorē tñ fieri ñ pōt: cū d h ñ fuit co-

niamen: epo 7 thesaurario niuernēsi cōmisimus cām ipaʒ p quoʒ lras accepimus q lite sup petitionib9 eccle cōt. receptis vtriqʒ testib9 7 attestatōibus publicatis: cū sup dcis testiū iter partes fuisset postmodū disputatū: tādē pars comitis pposuit q de damnis i nemoribus 7 rebus alijs datis: sup qbus testes deponere videbanš cognoscere nō dbeant: cū i rescripto nro nulla d dānis mētio hēreš: 7 ifra. Iudices autē interlocuti sunt: q super dānis datis a comite ad eos cognitio ptinebat. q audito comes ad ap. bñficiū cōuolauit: vñ ipsuʒ iudices euocatuʒ 7 nec p se nec p rñsalem idoneū cōparentē excōicationis vīculo astrixerūt: 7 infra. Nos vero sup dānis datis añq lis fuerit 2testata: nequaq ad dictos iudicēs cognitio ptinebat: cū i rescripto nulla d illis mentio hēretur: nec ad ipsos potuerit iurisditio prorogari cū pcurator ad illa solūmodo intelligatur cōstitutus: q i cōmissionis lris inueniunš expressa. 7 postq comes publicatis attestatōibus itellexit super his fuisse depositum: ptinus 2dicit. nos eosdē iudices pnunciauim9 minus iuste interlocutos fuisse: ac sepedictum comitē: qui ob h ad ap. bñficium cōuolauit: excōicatōis sētētia non fuisse ligatum.

Idem senoñ. archiepiscopo.

Cum9 olim magr. s. 7. b. archidiaconatū 7 preposituram adinuiceʒ pmutassent: 7 infra. Uerum dictus. b. delegatis nris ñ deferēs: immo verius delegantis sigilla violauit illorū: 7 scripta q nobis fuerant presētanda non erubuit apire: q postmodum in nra pñtia cōstitutus aduersario p̄sente i excusatōem suā pposuit q iudices pperā pcesserāt 2 ipʒ: 7 acta i scptʒ min9 fidlr redegissent. vñ timēs ne lras portaret vrie illorum scripta

gitatū q 2stitut9 fuit pcurator: ar. ff. d auro 7 argē. leg. si ita ff. d trāsac. cū agliana. ff. d 2hē. ēp. rutilia polla. 7. C. d trāsa. trāsactōis. si. ff. de iureiu. iusiurandū. §. pcurator. 7. xxij. q. ij. negaš arbitreš. Qualiter fiet prorogatio dr. j. e. p. 7 g. preteru ei vnius articuli nō debēt sup alio pbatōes admitti. C. q legitimā psonā. l. vl. 7. ff. d iureiur. si duo patrōi. §. iulianus circa fi. 7 talia dicta nō valēt: cū iurēt super alio articulo. j. d testi. de testib9.

m Protin9 2dixit. Ex hoc videš q si pcurator fines mādati excedit dño sciente: q preiudicet dño: nisi statim 2dicat: arg. liiij. distin. si seru9 sciete. ar. j. d his q fi. a pla. si. cō. ca. c. ij. ff. qō cū eo q i alie. po. l. vlt. ff. d isti. 7 si i pn. ff. ad macedo. si fili9. ij. C. d nup. si vt pponis. 7 si iudex scietib9 ptib9 excellit fines ēt mādati: eis piudicat: ar. C. cōmunia vtriusqʒ iudicij. l. ij. als non preiudicat fcm pcuratoribus dño ignorāti. C. de pcu. si pcurator. ff. d procu. si pcuratorʒ ignorātis. Itē nō. q lʒ pcurator nō possit prorogare cāʒ d re ad rē: tam vʒ q posset progare d tpe ad tps: q2 q dat pcuratorē vt cōsestiʒ agat: itelligendū ē pmittē pcuratori: 7 postea litē pagere. ff. de pcura. q pcuratorē. Itē pcurator mādatū prorogare pōt ad id qō ē ppe mādati. s. d elec. i cāis 7. s. d renū. post translatōem. 7. ff. iudi. solui. iā tñ. §. vlt. 7 progat ad ea q sūt pparatoria mādato. ff. d procu. ad rē nobilē. 7 l. ad legatū 7 accessoriū ipsius: siue sequelā. ff. d instito. l. cuicunqʒ. §. si ei quem in fine. Prorogatio de re in rem inuito reo nō valet d ficiente iurisditōe: q2 ipator inuito reo nō pōt extēdere rescriptū ad alias res quas i rescripto ñ expressit: vt i. c. isto 2tigit. sʒ p recōnētōem bñ extēdiš ad res alias inuito actoē: d qb9 nulla mētio habita ē i rescripto: si actor psistere velit i sua petitōne. s. eodē prudētiā in fine. 7 ē rō. j. d mutuis pe. c. i. b.

n Legatū q2 ñ hēbāt iurisditōem sup dānis: 7 sic supra eo. ex lris. vñ posset agē 2 iudices ad iteresse q eū iniuste excōicauerūt j. d sen. ex. ex sacro. 7 hic error eos excusare nō pōt.

o Quaʒ oli. h dcr. 7 illa quā hēt. j. d re. pmu. cū oliʒ loquūš d eadem materia.

p Delegāti. cui9 vicē gerebāt. s. e. sane. iniuria. n. iudicū ad eū ptinet: cui9 legatōe fūguns. ij. q. vij. accusatio i fi. 7. iij. q. i. nulli. imo ipsos tanqʒ delegantem honorare debent partes. xciij. di. c. vl. 7. xciiij. di. c. i.

q Sigilla violauit. 7 iō ē pūied9 taqʒ falsari9. 7 ob h solū puari dbuit beneficio. s. d rescrip. oliʒ. 7. j. d falsa. ad audiētiā

r Urie. Tangit illud qō legš i libro regū: cū vrias rogat9 a rege dauid: nollet accedē ad bsabē vxorē suā: quā dauid rex

apperuit: et quod suspicatus fuerat adinuenit. Sane siquod expediret melius notauisset: vel non recepisset scripta suspecta: vel recepta nobis fideliter presentasset: et ostendisset causam suspitionis proposite coram nobis. preterea cum non conquereret de iudice: quem ei proprio motu concessimus: sed de illo potius quem ipse duxerat eligendum: et iudices suas nobis per eum literas destinassent: de ipso pariter conquerentes: verbis ipsius fidem non duximus adhibendam sed vt in eo saltem puniretur: in quo peccauerat: contra acta iudicum que temere violarat ipsum sicut nec debuimus noluimus exaudire: ne videretur dolus suus ei patrocinium attulisse. Idem alberto capellano sancte M. bonon.

Oram dilecto filio. m. dia. cardinali: quem tibi et b. nuncio et clerico sancte agate aduersario tuo: qui cum instrumentis eiusdem ecclesie: sed absque literis de ratihabitione ad ap. se. accesserat: sed de rato cauerat sub fideiussoria cautione concessimus auditorem: proponere curauisti quod cum quondam in parochia sancte M. in honore beate agate ecclesiam construxisset alex. papa predecessor noster causam super hoc abbati sancti stephani et priori sancti victoris commisit terminandam: qui pro ecclesia sancte M. diffinitiuam sententiam protulerunt: verum capellanus sancte agate nolle parere contempsit. Cum super eadem causa coram ferrarien. episcopo per annum disceptatum fuisset: pars ecclesie sancte agate hoc veritate suppressa magistrum l. bonon. canonicum obtinuit eidem episcopo in causa decisione adiungi qui cum causa interesse non posset: predictus episcopus cui per sequentes literas mandabatur: vt si ambo interesse non possent: mandatis apostolicis exequendis ea ipse nihilominus adimpleret sententiam predictam confirmauit: et infra Nuncius vero ecclesie sancte agate inter alia proposuit: quod cum dictus magister vices suas alij delegasset: episcopus admittere noluit subdelegatum: sed post ap. ad nos interpositam solus

cognouerat: timens ne concepisset ex eo filium quem fecerat: quod cum ipse facere nollet: rex remisit vriam ad ioab principem militie cum literis continentibus vt poneret eum inter fortissimos hostes: vt occideretur ab eis quod et factum est. sed iste stultus fuit: quia recepit literas illas: si habebat eas suspectas: quia primo debuit eas videre diligenter: et siquid in eis esset iniquum debuit contradicere relationi iudicum: si contra veritatem referebant. iudices enim debent ostendere partibus relationem quam faciunt superiori ij. q. vi. biduum in fi. et C. de rela. l. i. et ij. alias possit appellare: vt ibi. et quando iudex se relaturum pollicetur: illico litigatoribus acta edere tenetur. j. de ap. l. ultimasti.

a Proprio motu. sic ergo vr quod iudex maxime quem princeps concedit posset recusari: ar. s. j. de ap. nouit. et ff. de of. prefec. pro. l. i. credit enim princeps non aliter fore iudicaturum quam ipse esset iudicaturus: vt ibi dicitur: ar. s. isti. de sansd. ty. in principio.

b Peccauerat. sic s. de transla. questio iter corporalibus. et j. de iurepa. pastoralis in fi. s. de te. or. literas.

c Ne videretur dolus: quia fraus et dolus nemini debent patrocinari. s. de rescrip. sedes apostolica. j. de testa. c. officij.

d Oram absque literis de ratihabitione et ideo audiri non debuit. j. de pe. c. i. nisi cauisset de rato. sed qualiter admittitur iste. b. ad agendum contra sententiam: cum non haberet mandatum. Ad hoc dici potest quod ideo admissus fuit: quia erat coniuncta persona: quia clericus illius ecclesie et canonicus plebis de passio: cui subest ecclesia sancte agate et coniuncta persona licet admittatur ad agendum: cauere tamen debet de rato. ff. de procu. sed et he persone. et l. pomponius in fi. Et ideo cauet de rato: quia potest contingere quod illi de plebe non habeant ratum vnde eis res iudicata non obesset. C. quibus res iudi. non nocet. l. i. sed ideo ille. b. cauit de rato sub fideiussoria cautione. Uel potest dici quod ideo cauit de rato: quia de mandato dubitabatur: quia tunc locum habet cautio rati: vt. C. de procu. l. i. sed videtur quod cautio ista fragilis sit: quia ex ea non potest agi ad interesse cum res talis sit que non potest extimari: vnde non videtur admittenda propter fragilitatem ipsius. ff. ad treb. quia ita. §. a. et j. vt li. non con. accedens. ij. sed agi potest ad expensas factas in lite. ff. rem ra. si sine. § cum autem procurator. et hoc magis expedit reo: vt dicit io. quod ei caueatur de rato: quam probetur mandatum: quia per hoc consequitur sumptus: vt hoc dicit. sed credo quod in tali casu cum res talis sit que extimari non possit: tunc consultum est reo si ille probat mandatum quia domini postea contra sententiam venire non possent. sed forte ex ista cautione possit agi contra fideiussores ad interesse si domini rem ratam non habuerint: et extimabitur in quantum lesa sit ecclesia: quia non stat sic ne quotidie litigetur: ar. j. de arb. per tuas. vbi agitur ad interesse in consimili casu. Item ex hoc videtur quod quando dubitatur de mandato simpliciter sit ca-

uendum de rato: et si ille diceret se velle probare mandatum: et hoc vt per legem. C. de procu. l. i. et quod per fideiussoriam cautionem et non nudam. ff. de procu. sed quoque. §. ait pretor. Sed videtur quod iste sine cautione debuit audiri: ex eo quod habet instrumenta ecclesie: ar. ff. de le. iij. qui chirographum. Res. ista sunt erant talia instrumenta: sed instrumenta causa per que intendebant probare de iure ecclesie. et illa lex loquitur de isto casu tionis legatorum: hoc constabat. vnde expresso quod legatur instrumentum intelligitur esse legatum illud quod continetur in isto: alias inutile esset legatum: alias instrumentum alterius non prodest: cum verba instrumentum non adiuuent cecitatem. C. de proba. ad probationem. Aliud sit in te ligendum quod dicitur literis de rato: de. j. de reli. do. cum dilectus in. i. glo.

e Suppressa. et ideo litere non valuerunt causa consenserit in ferrarien. litem contestando et producendo testes coram eo. sic. j. de re iudi. in monasterium.

f Decisione. i. cognitione: sicut est in antiqua et bn. et hoc probatur per hoc quod dicitur: hoc veritate suppressa. si de huiusmodi processu mentionem fecisset: tunc bene diceret decisionem: et tunc non posset episcopus procedere sine adiuncto: vel subdelegato ipsius: vt dicitur in illa glo. magna: sic supra eo. insinuante. et infra de iudicijs. c. penultimo.

g Sententiam latam per abbatem sancti stephani et priorem sancti victoris.

h Admittere noluit. sed videtur quod ferrarien. male fecerit: quia illum subdelegatum non admisit: quia delegatus a principe potest alij causam delegare: cum id sit ei a lege concessum. C. de iudi. a iudice. et s. e. pastoralis in prin. et j. e. quoniam apostolica. et j. de ap. cum causam que. Sic ergo male fecit ferrarien. contra iura predicta quia debuit ipsum delegatum recipere. Sed contra hoc quod dixit facit: quia sententia ferrarien. postea confirmatur. Dicunt quidam quod ideo nolunt ipsum admittere: quia sub hac forma scriptum fuerat quod si ambo etc. tu frater ipse solus procedas: quia tunc erat conditio: vt videtur hic circa finem. sed hoc videtur quod aliquis non possit committere vices suas: quando clausula illa apponitur: quod si non omnes etc. si ipse non possit interesse. Dicas ergo quod

in cause cognitione processit: et infra. Sed fuit contra responsum quod ferrarien. episcopus solus procedere potuit: cum in ultime commissionis litteris fuisset insertum quod si ambo interesse non possent predictus episcopus nihilominus exequi procuraret. quod non intelligitur[a]: ut si per se vel per alios interesse non possent: quia id raro vel nunquam contingeret: sed si non posset personaliter interesse. Idem igitur cardinalis latam ab eodem ferrarien. episcopo sententiam confirmavit[b]: et adverse parti super hoc perpetuum silentium duxit imponendum. Nos ergo quod ab eo factum est auctoritate apostolica confirmamus.

De preposito sancti donini subdiacono nostro.

Cum[c] R. canonicus genuen. causam: que inter ipsum ac P. civem genuen. vertitur: tibi obtinuerit delegari: et idem civis propter multas et graves inimicitias civitatis sue in tua nequeat presentia comparere: mandamus quatenus supradicto R. huiusmodi optionem relinquas: ut exceptis canonicis genuen. quos cum sint eius socii[d] merito habet pars adversa suspectos: in civitate vel diocesi genuen. in qua sunt multi viri providi: iudicem

ferrarien. ideo istum subdelegatum non admisit: quia littere impetrate fuerunt tacita veritate nulla facta mentione de processu coram ferrarien. coram quo lis fuit contestata: et testes producti: ut patet in integra. supra. de re. iu. in c. monasterium. unde non valebant: et ita nec subdelegatum nec delegatum admittere tenebatur: et solus episcopus iurisdictionem habebat: et hec fuit causa: quare sententia ipsius confirmatur. unde non valuit appellatio propter defectum ut dicit hic.

a Quod non intelligitur. Pone: quod plures sint iudices dati cum illa clausula: quod si non omnes etc. quero: an ille qui non potest interesse: possit committere vices suas: et an socii teneantur illius subdelegatum admittere. quod possit committere planum est: quia hoc habet a lege concessum. C. de iudi. a iudice. et l. eam quem. et supra e. pastoralis. et infra. de ap. cum causam que. et etiam si interesse non potest. supra e. super quonam. §. si vero. et supra e. super debilitate. et c. pastoralis. §. ult. immo aliter committere non debet nisi quando est impeditus. supra e. pastoralis in prin. et in c. super debilitate sic patet per iura ista: quod delegatus potest committere vices: et quando etiam impeditus est. quod alii tenentur admittere subdelegatum ipsius: alias talis commissio elusoria esset et sic fierent ludibrio leges: quod esse non debet. C. de bonis que liberis. l. ult. §. ubi autem. et cum effectu verba sunt intelligenda. infra. de cleri. non resi. relatum. et ff. quod quisque iuris. l. i. §. hec autem verba preterea optime hoc probatur. supra de elec. quia propter. §. illud. ubi habes quod ille qui non potest alii committere vices suas: et illi tenentur recipere illum alias non valeret electio: et quod per nos facere non possumus: per alios facere debemus. ff. de procur. l. i. et ff. de admi. tu. ita tamen. §. generaliter. [illegible] expresse per hanc allegationem quia secundum eam fuit confirmata sententia. Preterea non tenentur illum recipere ad mandatum illius: quia par est illis et par in parem non habet imperium. supra. de elec. innotuit. ff. ad trebell. ille a quo. §. tempestivum. Nec illud videtur sequi: quod si ille potest committere: quod alii ipsum admittere teneantur: quia ex alieno facto nullus obligatur. ff. de ver. ob. stipulatio ista. ar. Dicunt quidam: quod licet ille qui non potest interesse: possit committere vices suas alii: cum iudices non tenentur eum admittere nisi velint: quia iam extat conditio et sic remansit iurisdictio penes illos: unde ipsi procedere possunt soli si voluerint: et cessante impotentia possit postea cum ipsis procedere: ar. C. de cur. furio. cum aliis ubi curator tempore furoris administrat cessante furore cessat: sic delegatus iste cum interesse non potest: non committit vices suas. Sed hoc non credo immo dico: quod ille qui interesse non potest propter impotentiam facti temporalis potest committere vices suas: et consocii tenentur admittere illum subdelegatum: et allegatio que hic ponitur non continet ius. Et circa huiusmodi subdelegationes ita distingue: aliud est cum ab initio delegantur plures iudices cum illa clausula: quod si non omnes etc.: et nullus postea adiungitur: et aliud cum ab initio delegatus est unus vel plures: et postea alius adiungitur cum illa clausula: quod si ambo: vel quod si non omnes etc. In primo casu delegatus potest alium subdelegare et consocii tenentur illum admittere. in secundo casu refert: an res sit integra vel non. si res sit integra: idem est ac si ab initio omnes dati essent: et adiunctus potest committere vices suas: et alii tenentur ipsum admittere in cause cognitione. Si vero res non est integra: quia iam processum erat ad litis contestationem et hoc veritate suppressa aliquis est adiunctus: huiusmodi adiunctus vel subdelegatus ipsius non est admittendus tanquam per veri suppressionem adiunctus sive obtentus: sic contingit in presenti negocio: et hoc bene colligitur ex hac decre. et hoc probatur in auth. de exhiben. reis. §. illud. unde sumptum fuit auth. offeratur. ubi idem dicit coll. v. ubi dicitur: quod post litem contestatam alius peti adiungi non potest: nec primus refutari. et ideo sententia ferrarien. episcopi confirmata fuit. et quod dicit hic: quod non intelligitur: ut si per se vel per alium etc. non est verum: quia clausula illa: quod si non omnes etc. potest locum habere in multis casibus de iure et de facto. in quibus casibus duo vel alius procedere possunt: puta de iure ut si est excommunicatus. infra. de re iud. ad probandum. vel suspectus recusatus. supra e. cum super. et c. licet. vel infamis vel servus: ut supra de rescrip. sciscitatus. de facto interesse non potest: puta si mortuus fuit: vel alias perpetuo impedimento detentus: puta furiosus: ut in predicta decre. sciscitatus. et in talibus casibus locum habet clausula illa: quod si non omnes etc. sed quando impeditus est temporali impotentia: bene potest committere vices suas: et socii tenentur admittere subdelegatum. sed in casu istius decret. admitti non debuit rationibus premissis. Ergo sic debet intelligi clausula illa: quod si non omnes. etc. puta si non potest interesse de iure vel de facto: ut dixi: tunc non potest committere: cum nullam habeat iurisdictionem: alias bene habet iurisditionem: quantumvis impediatur ad tempus. et ideo tunc potest committere et cum effectu. et quod dicit impeditus ad tempus: non intelligas quod omnino sit impeditus: ut nullo modo tunc possit interesse. sed si vellet omnia alia dimittere: bene posset interesse: sed non vult contemnere sua: tunc propter causam illam nec tenetur. ff. de iudi. l. si longius. b.

b Confirmavit. ex hac secunda sententia datur actio in factum que hic confirmatur: et non ex prima: ut. ff. de his qui no. infa. furti. ar. ff. ad trebel. si quis priorem. hac tamen confirmata confirmatur et prima lau.

c Cum. R. sed quomodo committit papa hic causam contra laicum: intelligo quod causa spectabat ad forum ecclesie: puta causa usurarum vel decimarum: vel ipse laicus noluit excipere: vel est consuetudo ibi: quod laici conveniantur per litteras pape.

d Cum sint eius socii. hic habes quod canonicus non potest esse iudex concanonici sui propter familiaritatem que veritatem aliquando impedire solet. iii. q. v. accusatores. testis enim potest esse canonicus pro canonico: cum etiam frater pro fratre possit testificari. infra de presump. litteras. cum edictum de testibus sit prohibitorium. ff. de testi. l. i. ea ratione: quia facilius habentur iudices quam testes. unde facilius repellitur iudex quam testis. iudex. n. recusatur

eligat[a]: cora3 quo questio ter minetur cui auctoritate nr̃a districte p̃cipias: vt eandem cãm iuxta rescripti ad te obtẽti tenorem ap. re. fine debito terminare procuret.

Idez rotbomageñ. ar̃iepo.

Cum contingat interdũ q laici: ꝛ infra. Insuper requisiti sumus: cum qs conqueritur in se a suo episcopo post ap. ad nos legitime interpositam vel al's iniuste excõmunicationis sniam promulgatam ꝛ nos iudicibus dam[9] in mandatis: vt si est ita iuxta formam ecclesie absolutiõis beneficium illi ipendant vel eandem sententiam denunciẽt esse nullam: ac episcopus paratus sit, pbare se in illum anteq̃ vocez ap. emitteret: vl alias iuste huiusmodi sententiam ptulisse an pbationibus nõ admissis liceat iudicibus excõicatum absoluere vel denunciare sniaz esse nullã. Ad qd̃. t. r. q cu3 qs pquerit se p[9] ap. ad nos legitime interpositam excõicatione fuisse innodatũ. semp vtriusqꝫ partis[b] pbationes sint admittende anteq̃ ad decernendum super hoc aliquid procedatur: per quas deniqꝫ apparebit: an absolutione indigeat pquerens vel denunciandus sit potius non ligatus. In eo vero casu cum excommunicatum quis se asserit iniuste: vix[c] vel nũq̃ est eius: anteq̃ absolutus fuerit: pbatio admittenda nisi tunc tantu3 cum asserit in excommunicationis snia intolerabilem errorem[d] fuisse patẽter expressum. ad quod pbandum admittit anteq̃ absolutionis gratiam consequatur. Uez si pponat se simpliciter excõicatum iniuste ac ep̃s ad probandum q iuste ipsu3 excommunicauit: suas postulet pbationes admitti non est ante absolutione3 ipsius aliquatenus audiendus: cum ꝛ si p certo constaret rõnabiliter ĩ illum excõicationis sententiã pmulgatam: nihilominus[e] esset ei absolutio ipendẽda humilit postulauit: ꝛ iõ ĩ hoc casu illum credimus iuxta formam ecclesie, ptinus absoluẽdum: vt sic demum pbationibus[f] vtriusqꝫ partis admissis vtrum iuste vel iniuste ligat[9] fuerit decernatur.

[I]ono. iij. massañ. ꝛ regino archiepiscopis.

pro modica cã vt si esset oriundus de terra spetrãtis. j. vt lit. non ɔtest. accedens. ij. ꝛ ar. j. de ap. ex insinuatiõe. Item si iudex est suffraganeus eius. j. vt lite nõ ɔtes. accedens. ij. Item ɔsanguinitas. j. de ap. postremo. ff. in teste secus. iiij. q. iij. §. lex iulia. quandoqꝫ tñ aliqs potest esse iudex qui non potest esse testis: vt pater in causa filij. iij. q. vij. §. tria. circa finẽ. ꝛ criminosi pñt esse iudices: sed nõ testes. iij. q. vij. §. vlti. Item iudex recusatur vel aliusꝭ ei adiungitur: si hẽt consimilem cu usam: infra de iudi. causam q̃. sic ꝛ testis repellitur qui habet cõsimilem causam. j. de testi. personas. sed si dareꝭ iudex cõtra aliu3 canonicum: quid dices. ñ poterit recusari ex hac cã: quia par affectionis cã omnem suspitionem remouet. ff. d̃ ritu nup. nõ solum. §. denuo.

a Eligat. Nõ ex hac lr̃a: q quando reus ad iudicem ire nõ potest secure: q actor põt ꝛ d̃bet eligere iudicẽ in loco ñ suspecto: ꝛ non aduersarius. cõtra habes: quia reus eligit iudices. xi. q. i. indices. ꝛ. xv. q. vij. si autez. ꝛ. iij. q. vj. peregrina. ꝛ. iiij. q. v. q̃squis. ꝛ. ij. q. vj. placuit. Idem videtur cum ordinari[9] recusatur: q reus eligat. j. de ap. cum speciali. ɔtrarium dicit lex: q iudex petitus dari non debet: nisi ob reuerentiã petiti iudicis. ff. de iudi. obseruandum. decreta predicta loquunꝭ in cã criminali: ꝛ preterea ñ statur hodie illis. qd̃ dicit hic q iste eligat: intelligo si altera pars cum eo noluerit ɔcordare: vel cũ altera pars est absens. Uel dic q de sp̃ali gratia dabat ei papa hãc electionem cum de ɔsensu vtriusqꝫ esset eligẽdus: vt. s. e. sup quonu3 Item ar. q si iudex nõ põt de cã cognoscere: põt alij ɔmittere vices suas. sed ɔtrium est verum. j. de ap. secundo requiris. § tertio. ꝛ hic nõ loqtur d̃ iudice suspecto: sed q reus non põt ire ad iudicem. vñ iudex teneꝭ locum puidere securũ. j. d̃ app. ex ptc. ꝛ. xxxiij. q. ij. fine. vel committere cã3 in loco ñ suspecto vt hic. vel potius pcedet iudex ille auctoritate illius rescripti Et est hic ar. q iudex incertus dari possit. Contra supra de rescrip. ad hec. sed hoc de gratia fuit: vt dictum est.

b Cum ɔtingat. vtriusqꝫ partis. ꝛ si testes ep̃i dicerent excõicationem pcessisse appellationem: testes aũt alteri[9] dicerent appellationẽ pcessisse: sententiare d3 iudex: q ꝛ ante sniaz ꝛ post fuit appellatũ. j. de testi. cũ tu. ꝛ ita vĩ supfluũ: qꝛ semp iudicaꝭ p appellãte: qꝛ si testes ep̃i dicerent q tñ post sniam appellasset: illis nõ crederet: qꝛ ꝫ barent negatiua3: qd̃ esse nõ d3. s. de electione bone memorie est ꝛ infra de cã pos. cum ecclesia. Dico q pbatiões ep̃i audiri deberet: si vult pbare se illũ excõicasse anteq̃ vocẽ appellatõis emitteret ẽm q ponit in q̃stione in p̃nc. vel ẽt si vellet pbaꝭ appellationẽ iniustã qꝛ illa nõ ipediret excõicatiões sequentẽ. j. d̃ ap. vt debit[9] vbi d̃: q q appellat rõnabile3 cãm d3 pponere. ꝛ si pbata fuerit iniusta appellatio remittẽtur ad ep̃m. j. d̃ ap. vt debit[9]. ꝛ. c. cum in ecclesia. nec est vez qd̃ d̃: q semp pnunciabiꝭ p appellante: qꝛ põt ẽẽ q ep̃s meli[9] pbet: ꝛ p plures ꝛ meliores testes qbus sta biꝭ. j. de pba. l3. j. de testi. i nr̃a p̃ñtia ꝛ põt dici: q illa d̃cret. cum tu loquiꝭ cu3 testes vtriusqꝫ partis erant equales: vt sic fiat interpretatio p vtrisqꝫ partib[9]: ne de piurij reatu notentur.

c Uix vel nũqꝫ. s. in casu sequenti tñ: sic. K. de sent. ex. per tuas.

d Error. k. xij. q. ij. qꝛ diuinis. ix. q. iij. ep̃s d̃ here. siqs.

e Nihilominus. Nõ q nõ d3 quis admitti ad pbãdũ illud: quod probatum nõ pdest. C. de pba. ad pbationem. ꝛ infra d̃ simo. c. p tuas in fi. ꝟ. qm̃ ꝛ si pbata. ꝛc̃. ꝛ valet ad exceptiões opponendas: quas qdam admittunt indiferenꝭ: ꝛ in fine pnunciant ẽm illas: si de iure valent: al's nõ pdest illa pbatio. illud fieri nõ d3 p̃mo cum pponunꝭ d3 puidere iudex: an sint admittende vel nõ. si sunt admittẽde: tũc demũ audiat pbationes sup illis: q aliꝭ faciũt ñ bñ faciũt: qꝛ siqs bñ pbaret exceptõe3 suã: ꝛ ñ admitteꝭ põt esse cã appellandi: qꝛ audiẽdo pbationes sup illa: iudex vĩ eã admittere cũ effectu: ꝛ iõ illud nõ ẽ faciendũ: nisi iudx̃ sub illa ptestatõe illũ ad pbãdũ admittat vt si d̃ iure debeant valẽ: q valeãt: al's ñ. s. d̃ el. cũ ana.

f Probationibus. Sed cũ iste iã sit absolutus: q̃re audiunꝭ pbationes. Super h̃ dico: q duplici de cã põt fieri: qꝛ si pbabit q iniuste fuit excõicatus: ñ iniungiꝭ.

ei aliqd per iuramētum: ⁊ iō preceptū differt quousqꝫ ꝯstet vtrū iuste vel iniuste sit excōicatꝰ. i. ꝺ of. ordi. ad reprimēdā. si iuste fuit excōicatꝰ nūc ꝑcipiet ei ꝑ iuramētū ꝙ sup eo ꝑ quo fuit excōicatꝰ satisfaciat: vt i ꝺcā ꝺc. ad reprimēdā. Itē si ꝓbaret: ꝙ admōitōe legitia nō pmissa ipm excōicasset excōicator ꝑ mēsē erit ꝑuatus igressu eccle. j. de sē. ex. sacro. Itē si iniuste excōicatus fuerit excōicator tenet illi ad interesse. ꝺ. c. sacro. ⁊ i tātū tēpus abstineat quantū visum fuerit sriori ij. q. i. nēo: ⁊. xxiiij. q. iij. de illicita. ⁊ ecōuerso si snia iusta ꝓbata fuerit: excōicatꝰ tenebit ad interesse excōicatori vt i ꝺcre. sacro: nisi vtrūqꝫ ꝓbabilis errō excuset: vt ibi ⁊ ita pꝫ qr admittantur ꝓbatōes pꝰ absolutōem.

eccaꝫ suā ꝑ alienis ꝺbitis aggrauat siue obligat: ipo iur suspensus ē ab admistratōe tpaliū ⁊ spūaliū. j. ꝺ solu. si quorūdā. ad hāc āt ꝺnūciatōeꝫ qlꝫ vī admittēdꝰ: i auc. ꝺ nō alie. aut ꝑmutā. §. h nos i fi. col. ij. ⁊ C. ꝺ suspe. tu. pietatꝫ. ꝓbabiliꝰ tn vī ꝙ ibi tm admittāt quoꝝ ifest: vt. xvi. q. vij. filijs vel nepotibꝰ. ⁊ ij. q. vij. ꝗpp. l saltē soli clici admittāt. xij. q. ij. nō liceat. ad ꝺnūciādum admitterē quelibꝫ ꝺ illa ꝑochia: qr eoꝝ interest vt eccla nō ꝑueniat ad malum statū: ar. xvi. q. i. qm qcqd. ⁊. xij. q. ij. aurum hꝫ.

g Venerabili f. n. archiepiscopo cusentiñ. Dedimus in mandatis: vt cephaluden. episcopum restitui faceret ad epatū: ⁊ ad alia qbꝰ fuerit spoliatꝰ[g]. quo restituto plenarie[h] ⁊ corporalē ac pacificā possessionē adepto si eps merito esset de dilapidatione suspectus[i]: virum ꝓuidū ⁊ honestū ꝓuideret coadiutorem[k] eidē: sine cuius consilio[l] nihil eorum faceret: que ad administrationem ꝑtinent tēporalē: quoadusqꝫ veritate cōperta duceremus aliter prouidēdū: interim omne alienatōis[m] genus eorū vtriqꝫ auctoritatē nram districtiꝰ interdicens. Porro idē archieps corporis infirmitate grauatus cōmisit i huiusmodi negocio vices suas prio abbati sancti spiritus de panormo ac demū thesaurario cusentineñ. quoꝝ processus nobis exhibitos de fratrū nostrorum cōsilio cassauimus[n] iusticia exigente: qr videlicet abbas ꝯ mandatiꝰ[o] nostri tenorem ad inquirendum vtrum de dilapidatiōe suspectus esset episcopus eo nō restituto ꝓcessit ⁊ archieps ipecum iam suo functus esset officio dicto abbati cōmittēdo in integrum vices[p] suas huiusmodi negocium dicto thesaurario nō potuit demādare[q].

Greg. ix. s. precentori ⁊ magistro. n. cāonicis ambiañ.

Significantibus. m. muliere ⁊. i. nato eiꝰ nos noueritis accepisse ꝙ cū nobilis mulier iuliana vidua mētiens se pauperem: ꝯ eos super terris ⁊ rebꝰ alijs ad iudices nras lras ipetrasset: ijdem corā eis excipiendo proponere curauerūt: qr cū dicte lre suggesto mēdacio ipetrate fuissent: cū predicta. i. q nobilis ē ⁊ diues: pauperē se dixit: i eis coram ipsis nisi requisito prius dño: sub cuius iurisditione ipsi consistunt ⁊ coram quo parati erāt eidē exhibē iusticie complemētū: nō debebāt ꝺ iure ꝑ tales lras conueniri. vñ dicti iudices interloquēdo ꝓnunciarunt se ꝑ easdē lras

g Venerabili. frī nro. spoliatus ꝑ fredericū impatorē.

h Plēarie. h iō dicit quare spoliati ad oīa iura sua tā corporalia ꝗꝫ icorporalia debeāt restitui anteꝗꝫ aliqd sibi obijciatur: vel ꝗꝫ inquisitio fiat ꝯ ipsos. vt. ij. q. q. per totū. ⁊. c. nullꝰ. vbi dr: ꝙ oia iura sunt restituēda. iij. q. i. ⁊. ij. ꝑ totū. ⁊. j. ꝺ resti. spo. i lris. itē cū sigs. c. ex cōquestiōe. ⁊. c. pisanis. vñ dicit plēarie.

i Suspectꝰ. hꝫ vr ꝙ isti nō sit dādꝰ coadiutor: cū q̄ erat ꝺ dilapidatōe suspectꝰ: imo potiꝰ ꝺberet ꝺstitui. i. j. q. q. q ea. C. ꝺ suspec. tu. cū quē. ⁊ dolū facē videbat petēdo restitutōeꝫ: cū ꝺstitui ꝺbeat ꝑp h. ff. ꝺ doli. excep. dolo. Dic: ꝙ h oliꝫ obtiebat ꝺm ātiqua iura: ꝙ accusatus seu ꝺnūciatꝰ suspectꝰ ꝺ dilapidatōe remouebatur pēdēte lite ab admistratōe: vt. iii. q. ij. q ea. vbi ꝺ h. ⁊ C. ꝺ suspec. tu. cū quē. hodie ꝟo secꝰ: qr nō remouet ab administratōe: nisi ꝑmo ꝓbet suspectꝰ ꝺ dilapidatōe male administrādo. ⁊ h ꝓbato ꝑsumit: qꝺ ꝺ cetero male admistrabit. ff. ꝺ ad. tu. sicut. §. hisdē. ⁊. ff. ꝺ suspec. tu. tutor. §. qri pt ⁊. C. de suscep. ⁊ archa. si aliquid li. x. ⁊ ita accusatus sine denūciatus ꝺ dilapidatōe ⁊ ꝓbatus suspectꝰ ꝺm iura nr ā remouetur ab admistratōe: vt h ⁊. j. ꝺ simo. lꝫ heli. ⁊ ēt iudex sine accusatore pōt aliquē remouere: si apertissimis argumētis liqat eū esse suspectū. ff. ꝺ suspec. tu. l. iii. §. pterea. nec admittēdus ē si vellet satisdar: qr satisdatio nō immutat maliuolū animū tutoris isti ꝺ suspec. tu. §. nonnūqꝫ. ⁊. ff. ꝺ suspec. tu. qr satisdatio. ⁊ q ce

k Coadiutorē. ⁊ ita h datur coadiutor ꝑp suspitōem dilapidatōis: alibi dat ꝑp ifirmitatē seu senectuteꝫ. vij. q. i. scripsit ⁊. c. quāuis. ar. ff. de tutel. solet ⁊. j. ꝺ cle. egro c. vlt. ⁊ penul.

l Cōsilio. h itelligo ⁊ ꝯsensu: alr nō valeret mētū tal coadiutor: arg. ad idē. ꝺ. de elec. cum i veteri: ⁊. c. ne ꝑ ꝺfectu. ar. ꝯ. j. de arbi. cū olim. h illud vī dictū propter formam arbitrij.

m Alienatōis. Quid cōtineat ꝑ hoc ꝙ dic oē genꝰ aliēatōis: hēs. j. de rebꝰ ec. nō alie. c. nulli. ⁊. C. ꝺ rebꝰ alie. nō alie. faciꝰ largissime sumitur h h ꝟbū aliēationis: alibi stricte sumit ꝑ eo tm ꝯ cru: q̄ ꝺñū trāsfert. C. ꝺ fūdo dotali. l. i.

n Cassauimꝰ. i. cassos ⁊ irritos denūciauimꝰ. ꝰ. ꝺ rescrip. cū dilecta.

o Mandati. ⁊ merito qr fines mādati diligēter ꝟuādi sūt. ff. mā. diligēt. ⁊. C. ꝺ ꝓc. si ꝓcuratō. ⁊. s. ꝺ rscrip. cū dilecta. vbi q̄si idē qꝺ h dr. vbi ꝺ h

p Vices suas. h soluit qꝺ dubitabat: an ꝺlegatꝰ simplr cōmittēs vices suas possit eas reuocar: ⁊ pꝫ ꝙ nō postꝗꝫ ille vtiq cepit sua iurisditōe: vt h pꝫ vt nō. s. e. sr qonū i no. pꝫ ⁊ē. qr cōmittēdo vices suas simplr oia q̄ cōmisit pot at sr illo negocio. sic. s. e. sup qonū. §. si ꝟo. sic qr cāꝫ simplr cōmittit: oia vr cōmittē q̄ ad cām ꝑtinē noscūt. s. e. pterea. ⁊. j. e. suspitōis. ⁊ ē ar. ꝙ id ist inita eqpollet vniꝟsali. ff. ꝺ ꝟui. vrba. ꝑ. si ꝟuitꝰ. ⁊ ff. ꝺ tutel. l. iij. §. vlt. ⁊. j. de priuil. qr circa. ⁊. j. ꝺ iurepa. ex lris

q Demādar. cū abbas iā ꝓcessiꝫ i negocio: ātea ꝟo potuit reuocare. b.

r Significātibꝰ. pauperē se dixit. ⁊ si paup eēt: adhuc dꝫ corā suo iudice agē ⁊ seq foꝝ rei: qr cā viduaꝝ nō spectat ꝑncipalr ad ecclā nisi quo ad ꝓtectōeꝫ ⁊ ꝺfēsionē. j. ꝺ ꝟo. si. sup qbusdā. lxxxvij. di. c. i. ⁊. ij. imo ad iudiciū regis siue dñi illiꝰ loci cā viduaꝝ pupilloꝝ ⁊ orphāoꝝ spectat vr. xxiij. q. v. regū. ⁊ q. iij. ab ipatōibꝰ. ⁊. C. qñ ipator ir pu. l. vna. secūdāio ad ecclā spectat. xxiij. q. v. administratores. vl si iudex secularis negligēs eēt. j. ꝺ fo. cōpe. ex tenor. ar. ꝯ. j. de fo. cōpe. ex pte. b. h ibi i possessorio: in quo casu potest implorare iudiciū ecclesie.

a ¶ Procedē nō ē bē.nō vt̄ q̄ bene pnunciarent quātū ad secūdā exceptoēm:ʒ supsedere debuerūt quousq̄ pcederet corā iudice seculari:vt si ille fuisset neglig ēs in iusticia exhibēda:ipsi postea procedere pnt.j.de fo.cōp.ex transmissa.7.e lʒ 7.e.ex tenore.7 ita sic pronunciando amiserūt iurisdictoēm q: iudex siue bene siue male pronūciādo fūctus est officio suo.ff.d re iu. iudex.sic ēt ipso fcō sine pronunciatione amittit quis iurisditoēm alium sibi associando:qui iurisditoēm nō hʒ.s.e.cuʒ super.7si referat negocium ad superiorē.j.de ofi.lega.lʒ vel si dicat tm̄ se referre velle negociū.j.d ap.int.masti.7.C.d rela.l.i.7 iō nō poterunt illā postmodū resumere:q: siue bene siue male functi sunt officio suo.s.e.i lr̄is.ff.d re iudi.l.iudex. etiam de consensu partium:q: exquo expirauit iurisditio ptes non poterant eis dare iurisditionem:q: cōsensus priuatorū iudicē nō facit euʒ qui nulli preest iudicio.

iuriar.§.i.7 hoc est ei a iure concessum:vt h̄.e.j.d ap.secūdo requis.§.i.7.e.cū spāli.ʒ refert se ad id qd̄ ptingere solet:lʒ n̄ debeāt moueri:tū indignātur p maiori pte:7 iō q: forsan puocatus ē ꝓ illū n̄ dʒ terminū ad h̄ cognoscēdū assignare ne sibi obesset i artando eʒ:7 lʒ sit prouocat⁹:n̄ tū ppterea poterāt eʒ declinare q̄si offēsum:cū hēat iurisdictoēm cessante pbatōe suspitiōis.ff. apud eum a q̄ appellatur.l.vna.

procedere[a] nō debere:7 infra Demum fuit a partibus i qs dam tanq̄ in arbitros taliter cōpromissuʒ:q̄ si infra[b] terminum in cōpromisso expssum cām nō deciderent partes ad eorundem iudicum rediret examen. Verū arbitris cāʒ infra terminū negligētibus[c] terminare:dicti iudices iurisditionem per formaʒ[d] cōpromissi huiusmodi resumpserunt:a quibus ijdem se sentientes grauari q̄ super his super quibus ab eis fuerant absoluti:litigare compellebant:eosdem ad nostram audientiam appellarunt. Ideoq̄ mādam⁹:

quatenus si est ita:reuocetis in irritum 7c. Idem.

Suspitionis[e] causa ꝓ iudicem assignata non ipe q forsan[f] puocatus obesset:sed arbitri potius corā quibus pbatio est facienda:7 ad[g] q̄s oīa que ad hunc articulū faciunt ptinē noscunt possunt ad hoc terminum[h] assignare:ab ipso ꝓ iudice cui sicut iurisditio sic 7 cetera:sine quibus explicari non pōt:intelliguntur esse cōmissa ijdē vt conueniant si discordes fuerint in vnam sniam vel tertium cōcorditer aduocent:cum quo duo vel alter eorum id faciat:sunt

g ¶ Ad quos oīa. Sicut enim iudici oīa cōmissa itelligunt q̄ ad cāʒ ipsam ptinēt.s.e.pterea 7 hic.§.se.ff. d iurisd.om.iu.cui iurisditio.sic 7 hic arbitris:7 hūt iurisditōeʒ 7 coertionem 7 pūt cōpellē testes 7 impedientes punire:vt pʒ h̄ expresse:7 pōt appellari ab eis.Sʒ ad quē appellabitur.ad papam appellabitur.Sed quid dices si isti qui eliguntur arbitri a partibus nolunt suscipere arbitriū:qd erit:sunt ne cōpellendi videtur q̄ nō q: nemo cōpellitur arbitrium suscipere.ff.d ar.l.iij.§.i.q: hec res libera est:vt ibi dicitur.Dico q̄ tenentur recipere tale arbitrium:immo in virtute obedientie districto precepto a dn̄o papa iniuncto tenentur.j.de ap.cum spāli.7si huic precepto n̄ obediant:sunt compellendi.si iudex ordinarius recusatur:ordinarius compellat illos.si delegatus de quo hic loquitur.eos compellat non obstante eo q̄ recusat⁹ ē:alr̄ iudiciū nō procederet.Itē h̄ ē aliud spāale:q: ꝯsēsus pūatoꝝ eū fac̄ iudicē q nulli pest iudicio. Nec isti dr̄ arbitri dicūt:nisi p tāto:q: eligūt sic arbitri.alij eligūt d ꝯsēsu ptiū:vt h̄ pʒ q̄ alij arbitri nullā coertōeʒ hūt:ʒ tm̄ metu pene eoꝝ snie stat.C.d arbi.l.i.vel per emologatoēm vel approbatoēm vel taciturnitatē.x.di ex.C.de arbi cū antea.7 isti iudices sunt:lʒ arbitri appelent:sic.ri.q.i.pueīt.7.ff qui satisda.cog.l.arbitro.7 ff.qd̄ me.ca si cum exceptōe.§.hec autē actio.C d sen.ex pericu.re.l.i.7.ff.de proba.si arbiter.7 iurisditio istorū q̄si ordiaria ē p electoēm:sic qn̄ exercit⁹ sibi eligit imperatorē.xciij.di.legimus.7 cōstitutio cōfirmat talē iurisditōem.j.d ap.cū spāli.sicut 7 lex mādata ꝯfirmat talē iurisditōeʒ.ff.d iurisd.om.iu.7 q:.7 ex eo q̄ dicit oīa q̄ ad hunc articulum 7c.iudex recusatus nil poterat facere circa articulum recusationis:7 sic non poterat prefigere terminum arbitris ad finiendam cām recusationis.sed ante istam decretalem iudex recusatus pfigebat terminū arbitris ad finiendam cāʒ suspitiōis.sʒ hodie iudex recusatus dʒ statuere terminū arbitris:ʒ q̄ olī fiebat ante istam dcr.j.d ap.legitima.7 i hoc solo corrigitur hec dcre per illā.alijs nō mutatis.b.

b ¶ Terminum.s.ad probatoēm faciendā pūt arbitri

C.de iurisdi.om.iu.priuatoꝝ.vel vlterius nō poterāt se intromittere vel cassare qd fecerūt tāq̄ a nō suo iudice fcm̄ vt dic in fi.ʒ i eo q̄ dixit se pauperē:cū esset diues 7 nobilis in fraudē vt citius haberet lr̄as:vt q̄ bn̄ pronunciassēt ne de fraude commodum reportaret:ar.d.de rescrip.super lr̄as.7.e.sedes.si constitit eis q̄ dolo siue fraude dicit se pauperē:bene pronunciarunt.secus si per simplicitatem:vt in decre.predicta.sup lr̄is q: tunc siue sit pauper siue diues:dʒ requiri pus dominus secularis:vt dixi in prin.notule.

b ¶ Infra tminuʒ.qd̄ fieri pōt.ff.d arbi.si cū dies.i pn̄.sic 7 iurisditio ad tminū cōmittit.s.e.d cāis.7 ēt ifra tminū posset quis redire ad iudicē si vellet.ff.de arbi.sed si in seruum in fi.sed pena committeretur.

c ¶ Negligentibus.poterāt cōpelli ad pcedendum exquo erāt negligētes.ff.de arbi.l.iij.§.i.imo 7si ptes finito tmino vellent iterum in eos compromittere:cōpellendi sunt suscipe arbitriū exquo fuerūt in mora.ff.d arbi.si cum dies.Rn̄.i.

d ¶ Per formā cōpromissi.si pēa fuisset apposita in isto compromisso:nūqd mulier ista q̄ noluit redire ad iudices:posset cōueniri ad penā.Credo q̄ nō:q: p huiusmōi cōpromissum ptes nō poterāt eis dare iurisditoēm:cū priuatoꝝ cōsēsus eū iudicē n̄ faciat:q nulli preest iurisditioni:vt dcm̄ est in glo.n̄ videt:7 iō cū pncipale nō teneat:nec pena sup hoc adiecta vt.j.de preca.e.q.in glo.que icipit pmissa.7.j.de censi.grauis in glo.q̄ incipit hec fideiussio.Si aūt isti iudices eēnt ordinarij:al's 7 ex certa scia cōpromisissent subijcere scipsoꝝ iurisditōi:tē possʒ peti pēa:si nollet se subijcē ipoꝝ iurisditōi.b.

e Suspitiōis cā.q̄ dʒ esse rōabilis ad recusandū talis que si esset probata deberet legitima reputari.j.de app.cuʒ spāli.sic 7 in appellatione:vt in decre.cū spāli.7.e.vt debitus 7 si est dubia arbitri hoc diffiniant.

f ¶ Forsan.q: nō dʒ iudex ppterea moueri:q: n̄ fac̄ ei iniuriā cū vtat iure suo.s.d elec cū eccl'a vulterana.ff.d iniur.in

terminū partibus assignare: ⁊ oia alia que pertinent ad hāc suspitionē ꝓbādam arbitri facere debēt: ⁊ non iudices. ⁊ ꝑ hanc decre. nō vꝫ prohiberi iudici: qn pos sit ꝓfigere terminū cōpetētē arbitris: itra quē cām sus/pinonis debeāt termiare: sicut oliꝫ fiebat. Cōtra tñ dici cōsueuit: ⁊ hodie redactū ē ad ius cōe: vt. j. de ap. le/gitia ī ꝯcilio lugd.

a Conueniant. s. arbitri. ff. de arbi. l. Jtē si vnus. §. pn cipaliter. Aduocēt s. arbitri ⁊ nō ptes ꝫ. s. ꝺ rescrip. c. pa storalis. ⁊ verū est ꝙ primi duo eligi debēt a partibus sed tertius ab arbi tris vt hic.

a Cogēdi. simile dicit lex in versa ar bitris. ff. de arbi. itē si vnus. §. prin cipaliter. ne res si ne exitu esset. Sed vꝫ ꝙ iste iudex su per principali non possit se intromittere: cum sua iurisditio interim sit sus pensa: sic. s. e. pastoralis. §. preterea ⁊ pendente dilati one iudicū officiū cōquiescit. C. de dila. l. siue pars. ⁊. j. ꝺ ap. significante: ar. s. de rescrip. pastoralis in fi. Sed hꝰ permittitur iudici ī penā illoꝝ q nolunt cōcordare: ⁊ ne culpa eoꝝ cōtingat negocium ꝓrogari: ⁊ ita mali/cia eoꝝ coercēda est: alr̄ se iudex intromittere non pōt circa principale: cum sit iurisditio suspensa. vt dixi. Sꝫ qd erit: si arbitri non cōueniant simul maliciose: vt ne gociū ipsum ꝓrogeī. Jdē credo ꝙ iudex possit eos cōpel lere: vt ꝓcedāt ne diutius cōtigat negociū differri alr̄ cōtineret iniqtatē ista cōstitutio: qꝛ ꝑ hꝰ daretur cā mali ciis hoiꝫ: qbꝰ ē peniꝰ obuiādū. s. de rescrip. sedes apo stolica. ⁊. ff. de rei ven. ī fundo.

cogēdiᵃ: ne huiusmodi occasi one principale negociū plus debito prorogetur.

Idem abbati sancte gēoueſe

Et. g. ꝑ lr̄as aplīcas cō/querētibꝰ corā te ꝺ epo londoñ. ꝙ cōcessū ab eis mu/tuū ꝑmisso locoᵇ ⁊ termio nō persoluit: pēdēte iudicio. j. lai cꝰ q ī ꝗtitate q̄dā eisdē mer/catoribꝰ tenebaī: se in tuā iu/risditōemᶜ sicut asserit voluit ꝓrogareᵈ vt si ītra terminuꝫ cō stitutū p̄dictā ñ solueret quā/titatē: excōicatōis ī ꝑsonā ⁊ ī/terdicti ī terrā sentētias pro/mulgaresᵉ: quas huiusmodi

occasione a te latas decerni/mus nō valere: cū ⁊ ñ alias iu risditio pceesseᶠ dicaꝛ: qꝛ ī dcꝫ j. nullam iurisditōeꝫ hēbas: iurisditōis prorogatioᵍ nulla noscit extitisse: cū ⁊ huiusmo/di delegata iurisditio ad ali/as ꝑsonas nequeat prorogari

Idem.

Um vicesimū annum p/egerisᵃ dn̄i potuisti ī eta te huiusmodi delegatus. Ce/terū cōstituto ītra etatē eādē nisi ptes sciēter ꝯsētirēt ī eū q ānū. xviij. trāscēdissꝫ: facta ꝺ/legatio ab alio ꝙ a principe non teneret. Idem.

na excōicatōis qꝺ quidē pōt: de cō. di. ij. ego berēgarius itē sub pēa bñficij sui. s. ꝺ elec. cū dilecti. ⁊. j. de falsa. c. vlt. sed ꝺ ficit iurisditio.

f Preesse. vñ vꝫ: ꝙ potuit in eū cōsentire ⁊ illū cōstituere si bi iudicē. ff. ꝺ iudi. l. i. ⁊. ij. ff. ꝺ iurisd. om. iu. l. si ꝯuēerit. ꝫ hꝰ ꝑ rogaī volebat ꝺlegataꝫ iurisditōeꝫ ī se qꝺ eē nō pt: vt hꝰ dr̄: ⁊ ñ ordiariā.

g Prorogatio nl̄la. nō ꝫ qñ possit fieri proroga tō iurisditōis fit. n. ꝓro/gatō ꝺ tpe ad tps vt si pa pa mādat cāꝫ īmiari in fra certū tps: illo elapso expirat iurisditio: nisi ꝑ tes ītra tps ꝺ cōioni cō/sēsu ꝓrogarit tps. s. e. ꝺ causis. ⁊ hoc faciēdū ē ꝺ ꝯsensu iudicis. ff. ꝺ iud. l. ij. §. si ⁊ iudex ⁊ ita tr/plex ꝯsēsus rq̄riī. sic ar/bitriū ꝓrogaī. ff. ꝺ arbi. dic ꝑferre ⁊. l. arbiter ex cōpromisso: ⁊ si arbiī fu it ī mora: cōpelliī iterū fi nito tpe arbitriū suscipe ff. ꝺ arbi. si cū dies. l. Mā Jtē ꝺ re ad rē: puta da/tus ē sup vna re tm̄: sup alia re si ꝯsētiāt oēs. s. ptes ⁊ iudex pt iurisditio ꝓrogari. ff. ꝺ iudi. ꝺ q̄ re. §. i. ⁊. s. e. cū oll. j. Jtē ꝺ ꝑ/sōa ad ꝑsōaꝫ fit ꝓrogatio. j. ꝺ alie. mu. iudi. cā fa. c. i. ⁊ tē ꝓro/gaī iurisditio alia pte inuita. Ji ꝓrogaī iurisditio iudicis ad eos q ñ sūt ꝺ sua iurisditōe ꝺ cōsēsu ipoꝝ. C. ꝺ iurisd. o. iu. l. i. ⁊ hec ꝓrogatio ī alieuꝫ iudicē ex certa scia ⁊ ñ ꝑ errorē fieri dꝫ ff. ꝺ iuris. o. iu. si ꝑ errorē. ⁊. ff. ꝺ iudi. l. i. ⁊. ij. ī pncipio. ⁊ hꝰ ītel lige: qñ ille ī quē ptes ꝓrogāt: iurisditōeꝫ hēat ordiariā: alr̄ ñ: qꝛ ꝯsēsus ꝑuatoꝝ eū iudicē nō facit: q nulli p̄est iudicio. C ꝺ iurisd. o. iu. ꝑuatoꝝ. ordiariā iurisditōeꝫ. iō dixi: qꝛ ī ꝺlega/tū ñ pōt ꝓrogatio fieri: nec iurisditio ꝺlegati pōt extēdi ad ali as ꝑsonas q̄ ī rescripto ñ ꝯtineñ: vbi dꝫ expsse: ⁊ sic sola ordia/ria iurisditio pōt ꝓrogari ad eos q sibi subiecti ñ sūt. ⁊ hꝰ satꝫ pt ītelligi ex eo ꝙ dic lex ꝑuatoꝝ ꝯsensus eū iudicē ñ facit: q nulli p̄est iurisditōi. l. iudicio. ꝫ delegatus nulli iudicio siue iurisditōi p̄est: ⁊ iō ī eū nulla pt fieri ꝓrogatō. sole. n. ille ꝑsōe q̄ ī rescripto cōtineñ: iurisditōem ꝺlegati pñt ꝓrogare ad res alias tm̄. Sꝫ pōe ꝙ ptes ꝓrogēt iurisditōeꝫ ꝺlegati ad res ali as q̄ ī rescripto cōtieāt: cuiusmodi erit illa iurisditio. erit ne delegata vel ordinaria. Uꝫ ꝙ sit ordiaria: qꝛ hēī. a. l. ff. ꝺ iu. o. iu. ⁊ qꝛ ecōuerso vꝫ ꝙ sit ꝺlegata: qꝛ formā naturā pōit iu/risditōis: vt sic ñ appellaī a p̄ria: nec ab ista. ff. ꝺ arbi. labeo. ⁊. C. ꝺ iudi. cū spālis. Jmmo vꝫ ꝙ eadē sit cū p̄ori sicut idē ē pcariū cū p̄ori qñ pcariū ꝓrogaī. ff. ꝺ pca. ꝫ si manēte. ar. ff. ꝺ of. ꝓcōs. meminisse. ⁊ ē veꝝ ꝙ talr̄ iurisditio ꝺlegata ē. ꝑ ma. n. iurisditio extēdiī ad res alias ꝑ cōsēsū partiū. Jtē illud sciaī ꝙ clerici nō pñt ī se ꝓrogaī iurisditōeꝫ ī iudicē secularē quā tūcūqꝫ ꝯsentiāt: nec ēt alteriꝰ iudicis ecclastici: nisi ꝺ e licētia sui epi. j. de fo. cōpe. significasti. ⁊. c. si diligenti.

b Et. g. loco ⁊ termino. hꝰ iō dicit: qꝛ si ꝑmittis pecūi am mutuatā mihi soluere certo loco ⁊ tmio ⁊ non soluis eo loco: teneris mihi in quātū mea intererat mi hi solutā fuisse in eo loco. ⁊ iō per officiū iudicis cōdē/naberis ad īteresse: qꝛ abstulisti mihi vtilitatē loci. Jdē ē si ego peto ī alio loco q̄ ꝯuēi: qꝛ aufero tibi vtilitatē lo ci. vñ ⁊ tibi in hoc teneor. j. ꝺ plus pe. c. vno hec eiꝫ actō vtriusqꝫ vtilitatē cōtiet actoris ⁊ rei. ff. ꝺ eo qꝺ certo lo co. l. ij. ⁊. C. e. ti. l. vna. ⁊ dr̄ hec actio certi conditio. ꝫ ap/pellaī arbitrāia ꝑpter locū: qꝛ ꝑ officiū iudicis petitur hec interesse. cū. n. petiī pncipale dēbitū pncipali actio ne: puta ex testamēto vel certi conditōe: tūc dꝫ īploraī iudicis officiū: vt hēat rōeꝫ vtilitatis actoris vel rei in cōdēnatōe faciēda. ff. ꝺ eo qꝺ certo lo. l. ij. ⁊. C. e. l. vna ī. Mā. ⁊. §. i. ⁊. l. si. heres. ⁊. l. aut. ⁊. l. in bone. ꝫ in bone fi dei cōtractu: qꝛ si promisisti mihi soluere certo loco: īter esse venit tunc iure actōis: ⁊ est in obligatōe ad īteresse

c Jurisditōem. sed delegatā: secus de ordinaria.

d Prorogare. sed nō potuit. vt in fi. dicit. sed proro/gauit de facto.

e Promulgares. Sic ergo volebat se obligare sub pe

b Um vicesimum ānū. ꝓegeris. ⁊ sic vꝫ ꝙ ñ sufficit annꝰ inceptꝰ: sic. s. ꝺ elec. cū ī cūctis. ⁊. j. de regula. ad nr̄aꝫ ⁊. c. significatū. ⁊. xx. q. i. c. i. ⁊. c. illud. Ar. ꝫ. ff. de mu. ⁊ ho. ad rēpublicā. vbi annus inceptus pro cōpleto hētur. ꝫ illud lo/quiī de his q rē publicā administrāt: ⁊ de decurionibus qui fauoris causa admittuntur post inceptū. xxv. ānū. fi. s. ꝺ elc.

cū scīētiis. §. inferiora. ꝙ hic loq̄r de iudice delegato: q̄ dari pōt p̄ xx. ānū: vbi tāt̄ fauor nō cōsiderat. ⁊ q̄ in minori etate ē minoris discretōis eē p̄sumit. vñ ān⁹ vicesimus dz eē cōplet⁹.

i Eadē etatē. Nota ꝙ qdā sūt q̄ ipediunt: vt iudices esse nō pōt natura: vt surd⁹ mut⁹ ⁊ ppetuo furiosus ⁊ ipubes: q̄ huiusmōi p̄sone iudicio ⁊ discretōe carēt. iij. q. vij. §. tria. ⁊ ff. de iudi. cū p̄tor. §. nō aūt. Itē lege ipeditur q̄ a senatu remot⁹ est pp̄ infamiā. Itē morib⁹ vt femine: ⁊ vt servi nō q̄ nō hūt discretōes ꝙ q̄ ciuilibus nō funguntur officiis: vt in dicto. §. nō aūt. Et eo ꝙ dic. ꝙ ipubes iudex eē nō pōt: vr̄ a cōtrario: ꝙ statī postq̄ est pubes possit esse iudex qd̄ tñ nō ē verū idistincte. Vñ dicas: ꝙ adult⁹ ordinari⁹ ⁊ delegatus a p̄ncipe p̄stitui pōt: q̄ p̄ncepſ q̄ eū p̄stituit: oīa ab eo facta valere decreuit. ff. de re. iudi. qdā cōsulebant. vnde sūpta ē hec decre. si vo adult⁹ maior. xx. ānis delegatus sit ab alio q̄ a p̄ncipe: tenet delegatio vt hic i p̄n. Si vo sit mior. xx. ānis: nō tenet delegatio: nisi ptib⁹ cōsētiētib⁹ i eū q̄ sit maior. xviij. vt hic i fi. ff. de arbi. cū lege. nisi eēt datus a p̄ncipe. Minor vo. xviij. ānis ab alio q̄ a p̄ncipe dari nō pōt iudex: et p̄sētiētib⁹ ptib⁹: vt hic innuit. ꝙ lex illa qdā cōsulebāt. vr̄ dicē ꝙ ex p̄sēsu partium minor. xviij. annis dari possit delegat⁹. Sz dic ibi m. nor dū tn̄ nō sit mior. xviij. annis arbit. n. mior. xx. annis eē nō pōt ff. de arbi. cū lege. Preterea cōsentiētibus ptib⁹: vt ei iurisditio dat in. xviij. anno. vt dicit lex qdā. arbitriū vero nō nisi in. xx. an. ff. de arbi. cū lege. ꝙ cū iurisditio maior ⁊ dignior sit q̄ arbitriū: vr̄ ꝙ maior etas esset requirenda. Et infamis arbiter eē pōt. iij. q. vij. §. tria. ⁊ §. cognitor. ff. de arbi. pediūs. ꝙ infamis iudex eē nō pōt: eadē cā. ⁊ q. vij. infamis. ⁊ s. de re. scri. sciscitatus. q̄ est ergo rō diuersitatis. rō pōt eē duplex: q̄ iurisditio dat a p̄ncipe siue a magistratibus: arbitrium vo a priuatis. vel rō q̄ multa remedia sūt in iudicio: puta supplicatio appellatio recusatio: in arbitrio vo sola pene solutio: rō etas maior reqrit: ne partes in p̄nptū icidant piculū pp̄ ignorātiā arbitrox. vñ arbitri iurare nō debent ne pp̄ ignorātiam in piuriū incidāt: i auc. de iudi. §. q̄ vo col. vi.

a Uno delegatoꝝ. Nō ꝙ si plures sunt iudices delegati: ⁊ clausula illa: ꝙ si nō oēs. ⁊c. nō fuit apposita: vno mortuo: al̄ p̄cedē i cā nō pōt: q̄ cū al̄ sine alio p̄cedē nō possit: per mortē vnius finit iurisditio alteri⁹. Idē eēt si alter efficiat i fam. e. s. de rescrip. sciscitatus. Itē si remoueat vt suspect⁹. s. e. li. q̄ neuter illoꝝ iudex erat insolidū: vt iudicare posset: q̄ loco vnius tm̄ sunt ⁊ oēs qdē iudicare iu si sunt. ff. de re iudi. duo et trib⁹. tā vn⁹ pōt cōmittere vices suas alt̄i. s. e. quānis ⁊ si eo viuēte alter cepit vti iurisditōe sibi cōmissa: solus poterit postea procedere. s. e. lz al̄s nō vt hic dr̄. Idē. n. ē i arbitris vt vno mortuo eoꝝ eēt nō expirauit: cū i eos cōpromissū ē: vt oēs iudicēt. ff. de arbi. itē si en⁹. §. itē si p̄tes. ⁊ l. si i tres. ⁊ l. sicuti. ⁊ hoc hic dr̄ ē: nisi i cōpromisso expsse sit actū: vt si alter interesse nō possit: alter arbitriū possit p̄ferre. ff. de arbi. non dubium

puenmus. §. cū in p̄tes ⁊ s. de testa. rainaldus in p̄n. sic fuat qnq̄z in delegatis iudicib⁹: vbi ponit clausula illa ꝙ si nō oēs. ⁊c. ⁊ hoc ē ꝙ seqr in fine: nisi aliud in delegatione aut cōpromisso sit expressū: ⁊ sic idē i arbitrio q̄ in iudicio quātū ad hoc fuat: ⁊ eodē modo cōpromissū finit p morte litigatoris alterutri⁹ nisi in cōp̄missio fiat mētio heredis vtriusq̄ litigatoꝝ. ff. de arbi. diē p̄roferre. §. i. l. sed si interpellatur. §. si ab altera. ⁊ l. si compromissum. ⁊ l. de arbi. c. vl. sed sec⁹ est i iudicio: quia ibi nō finit iurisditione re nō itegra. de hoc dictū fuit. s. de rescri. signific auit. ar. ad idem. l. de iudi. q. v.

Uno delegatoꝝ vel arbitrioꝝ: sicut p̄ponis: rebus hūanis exēpto eoꝝ officiū expirauit: nisi aliud i delegatōe aut cōpromisso fuisset expressū. Idem.

Uoniā ap. se. itendit p̄uidere negocijs: ⁊ nō p̄sōis qb⁹ eadē cōmittūt: si iudex terti⁹ lz ex officio nr̄o vl̄ de assensu ptiū p̄ cōmūi a nob dat⁹ eisdē alij delegauerit vices suas: cū delegato a p̄ncipe id p̄cedat a iur: delegatō valebit ipsi⁹. Idē qz dicēdū ē: cū mādat epo vt cū altero suoꝝ cōiudicū mādatū ap. exeqtur ⁊ tūc sine subdelegato ab ipo epo reliq duo p̄cedē nō valebūt. Is aūt cui iniūgit vt p̄sonalit⁹ negociū exeqt: pōt dū mō ptes p̄sētiāt hoc a'ijs delegat: p̄terq̄ si īqsitiōez fieri vel ecclias de p̄latis vl̄ alijs mistris p̄uideri mādem⁹: cū i his oib⁹ casib⁹ idustriā ⁊ fidē p̄sone cui talia cōmittim⁹: eligē videamur. Cetez salua legatoꝝ se. ap. auctoritate nulli cui cōmissū fuerit p̄dicare crucē excōicare vel absoluere aliquos ⁊ dispensare cum irregularibus vel iniungere penitentias: liceat hec de cetero alijs demandare: quia non sibi iurisditio sed certum

b Uoniā apostolica. negociis. sic dicit lex. rebus. n. ⁊ nō hōibus legem imponimus. C. cōia de l. l. ij. i fi. ⁊ hoc ideo dicit ne credat aliqs papā ita elegisse illum vel partes i eū talit̄ cōsensisse: ꝙ abstulerit ei ptāte delegādi vices suas: cū ei visum fuerit expedire: nisi papa hoc expsse vetaret: cū hēat hoc a lege. C. de iudi. a iudice. ⁊ s. e. pastoral. ⁊ ita lz cōmūiter a ptib⁹ sit electus: nihilominus eis inuitis poterit cōmittere vices suas: vt hic manifeste colligit. de hoc dcm̄ fuit. s. e. si qstiōes. ⁊ he fuit dubitano: al̄s nō p̄uideret papa negocijs suis sz personis. b.

c Cū mādatur epo. Sic q̄ soluta ē qstio: q̄ qrebat olim an eps possit cōmittere vices suas: cū sic scribat: tu frater epe cū eoꝝ altero. ⁊c. ⁊ ita pōt cōmittere ⁊ alij nō pñt p̄cedere sine ipso vel subdelegato ipsius. vñ si moreretur eps anteq̄z cōmittat vices suas. expirat alioꝝ officiū: quousq̄ alter substituatur. s. e. qm̄. q̄ sine ipso alij nullo modo poterūt p̄cedere. s. e. p̄ori.

d Ut personaliter. Sic pz ꝙ si iniungitur alicui: vt p̄sonaliter aliqd faciat: nō pōt id p aliū facere: nisi de consensu illius seu illoꝝ quoꝝ est negociū illud: q̄ eoꝝ interest. pōt et de ipsoꝝ cōsensu cōmittere alij illd̄ exequēdū: al̄s nō pōt. ff. de solu. l. inf. artifices. ⁊ si testator iusserit aliquē suis manib⁹ domū cōstruere vel pīgere per aliū id facere nō pōt: q̄ hoc i p̄son am illius cōclusisse vr̄. C. de caducis tol. l. vna. §. si vero talis. Sic econuerso qd̄ quis in p̄sona sua facere prohibet: id p subiectā p̄sonā exercē nō dz. ff. de admi. re. ad ciuitatē ptinēt. l. q̄ §. i. ⁊ qd̄ noie meo facit. nō, dbeo nec noie alieno. xlvi. di. sicut nō suo. ⁊ xxiij. q. vlt. his a quib⁹. ⁊ hoc id̄: ne alia via cōtigat: quod fieri p̄hibet. ff. de tu. ⁊ cura. scire. §. si mater. ⁊ ff. de condi. insti. que sub conditōe. §. siquis. ⁊ ff. de bo. liber. querit. ⁊ s. de procu. tue. ⁊ C. si mācipiū ita venerit. l. vlt. in casibus. n. sequentib⁹ nō pōt iudex committere vices suas: et cōsentiētib⁹ illis quoꝝ negociū cōmitt i in cā inqsitiōis: ⁊ cū debēt ordinare ecclaz de p̄lato vel de alijs iferiorib⁹ ministris: q̄ i his pape

eligit industriam ill. ex. et q2 in istis mai⁹ piculū vertitur: iō nō vult papa ea p alios fieri. q2 circa maiora cauti⁹ ē agendum.xlij.di.quescam⁹.et.vij.q.ij.c.vlt.et.ff.ō carb. edic.l.i.§.ij.et.xli.di.miramur.

e Consentiant. alīs non possunt.

f Inqsitōes. hoc itelligūt qdā cū papa ɔmittit iqsitōes vel ɔmissionē de p̄lanf ant alijs ministris ex offō suo vbi h̄ sunt ptes: tūc nō pōt ōlegat⁹ ɔmittē vices suas si mandaf vt psonalit̄ inf sit sec⁹ vbi s̄t ptes: q2 ptes p̄nt renūciare iuri suo. Ego credo q̄ siue ista fiāt p ptes siue ex offō: q̄ n̄ possit alij delegare ille cui h̄ mādaf: vt psonalit̄ inf sit: q2 papa ɔsiderat i his casib⁹ publicā vtilitatē3 meritā remaneāt ipunitate: vt poti⁹ puideaf ecclesijs q̄3 psonis vt dic̄ i pn.ō alijs negocijs. et iō eligit industria3 illor qbus h̄ mādat vt hic dicit. her.

ministeri m potius committitur in hac parte.

De officio legati. I lex.iij. vniuersis suffrag. cāt. eccl̄ie.

Tam nō ignoretis cāt. archiepm vob nō solū metropol. sed ēt legatōis iure pesse et lr̄a. Sane lz iō archiepūs metropolitico iure audire n̄ debeat cās de epātib⁹ vr̄is nisi p ap. deferanf ad eum: legatōis tn̄ obtētu vniuersas q̄ p ap. vel q̄rimoniam pueniunt ad suā audientiā: audire pōt et d3: sicut q in puīcia sua vices nostras gerere comprobatur. Idem.

Sctuduisti q̄rere: vtrum de cā quam alicui delegamus: alius q sit generalis i puīcia legat⁹ an̄ cognitōē3 vel postea cognoscere valeat: vel ɔmissionis nostre pcessum quē iudici delegato trāsmittimus taliter impedire. R̄ndemus q̄ cū mādatum nostrum spāle deroget generali: legatus ɔmissionem alij factam spāliter impedire nō potest. et si s̄m formam mandati nostri s̄nia iam fuerit pmulgata non poterit ipse delegatus: nisi super hoc mādatum speciale receperit: eam quomodolibet irritare: ipsa3 tamen si rōnabiliter lata fuerit: confirmare valebit: et executioni demandare.

Innocentius.iij. titulo sācti laurentij i lucina p̄sbȳro cardinali sedis apo. legato.

posset deponē adiūctis sibi alijs epis.xv.q.vij.felix.et.c.si aūt an possit absoluē illos q in canonē iciderūt: hōs.i.e. excōicatis. Itē sigs appellaret ad papā posset ne illū ɔpellere coram se litigare.nō: ar.i.ō ap.si duob⁹.q2 quolibet omisso ad eū pt appellari.ij.q.vj.iō an indulgentiā posset facē.dī.i.e.c.vlt.

l Uniuersas. et ita p̄nt audire cās q̄ mouēf ɔ exemptos sui archiepatus. S3 ɔ.ī. ō sup.ne.p̄.sic. Itē ar.ɔ.xxv.q.ij.suatis vbi dic̄ q̄ p̄uilegia ppetua s̄f. S3 h̄ vī derogari illis p̄uilegijs. Dicas q̄ isti legati p suā legatōē3 nō p̄nt punire exēptos: vel audire cās q̄ mouēf ɔ eos: nisi velit r̄ndere h̄ eis. et h̄ ō his q̄ in eor p̄uilegijs cōtinenf: et tota sua ptās ɔsiderāda ē ex forma p̄uilegij. Alij vero legati cardiales: s̄ ēt alij q mittūf ō latē dn̄i pape h̄nt maiorē iurisdictiōē3 tā ɔ exēptos q̄3 ɔ oēs alios: saluis his tn̄ q̄ sedi apo spālit̄ reseruāf. h̄ iste epūs cātuariē. et ɔsiles n̄ h̄nt talē ptātē3: ar.i.e.c. excōicat⁹. h̄ intellige h̄3 illā dcre.i.ō ap. vt ō hic vt nō. in glo. h̄ nungd. et de fo.ɔpe.c.pposuisti.

g Cōmissu3. isti.n. qb⁹ hec q̄ sequunf expediēda cōmittunf: meri executores s̄t ad certos articulos expediendos: et nullā h̄nt iurisditionē: vt dicit l h̄. iōq3 vices suas alij ɔmittere nō p̄nt: coertionē tn̄ videntur h̄re: vt saltē excōicare possint ipediētes eos exercē suū ministeriū sibi iniunctū: aliogn ōlusiora et sine exitu ess3 talis ɔmissio.ī.e.ex lr̄is. qō satis credo: ar. illius.c.ex litteris. Cōtradicē tn̄ vī lr̄a q̄ dicit: nō sibi iurisditio. et c. Sed dic n̄ sibi iurisditio: vez ē q̄3tū ad ō vt ɔmittere possit: vel q2 nullā h̄nt iurisditōē3 iter alios ptes h̄ tn̄ offm̄.

h Cū irregularib⁹. ar. q̄ epi auctē ppria cū irregularib⁹ dispensare nō p̄nt: ex eo q̄ h̄ ex ɔmissione ɔcedif. et vez ē: q̄ epi cū qbusdā irregularibus dispensare n̄ p̄nt. ī. de fil. presby.c.si. an epi possint dispensare vbicunq3 non pbibetur: dicetur.i. de iudi. at si clerici.

i c Tam nō ignoretis. et c. nō ad eū p ap. sunt tn̄ alij casus qbus archieps pōt iudicare ō subditis suffraganeor: q notāf.i.ti.pri.pastoralis.

k Legatōis tn̄. ex h̄ loco p3 quā ptātē3 h̄eat legatus: q2 de oib⁹ causis tā p appellationē q̄3 p q̄rimonia3 pōt cognoscē. h̄ nūqd posset deponē epm. Est dicendū q̄ n̄ cū h̄ papa sibi spālit̄ reseruauerit.ī.ō trāslat.c.i.et.ij. imo legat⁹ missus ō latē pape: puta cardinal' h̄ facere n̄ posset: nisi expsse ɔtineret i legatōe sua.i.c.i.et.ij. illa.n. que spālit̄ reseruauerit papa: mādata iurisditōe gnāli n̄ trāsferunf.ff.ō of.ei⁹ cui māda.ē iurisdi.l.i.§.vlt. multa.n. s̄t q̄ in gnāli mādato nō itelligunf nisi expmanf.ff.ō p cu. pōponius in pn̄. et l. pcedenti. in fi. et.ff.ō mio. illud §.si talis.ff.ō iui eiu. iusiurandum.§.pcurator. h̄ p̄sb̄3

m Tuduisti. an̄ cognitionem.i. ante cām cognitam et per sententiam diffinitiuam.

n Cognoscere.i. post latam sententiam.

o Mandatum. sic.ī. de rescrip.c.i.et.c.pastoralis. qd iur3 sit sup istis mandatis dcm̄ est.ī. de rescript.c.i.et de off.i. delegati. ex parte ɔ et illud soluif.ī. de rescrip.c.i.

p Nō pōt. nō.n. expirat iurisditio mīoris iudicis in p̄ntia maior. xi.q.i. pueniat. et xcv.di.ecce. C.ō do.l hac sacratissima imo spālis delegat⁹ q̄3tū ad cā3 illā maior ē gnāli ōleg. h3 potestatē: ar.xciij.di. pcipim⁹: ar.i.ō of.or.past. vel saltē par ē ei.

q Spāle mādatū. q2 par i parē n̄ h3 ptātē3: nec reuocaf p̄t s̄nia3 alteri⁹. C. si aduersus rē iu. aduersus s̄nia3. et.ff. ad treb. ille a q̄.§.tēpestiuū.et.ff.ō arbi.nā et magr̄at⁹.et.ī.ō ell. inotuit

r Cōfirmare. h̄ q̄lit̄ ɔfirmabit istā s̄niam: nisi ō ea cognoscat: an sit iusta vel iniusta: h̄ illa cognoscē nō pōt: nisi spālit̄ ei ɔmittaf vt supius dicit: q̄ illā ɔfirmare nō pōt. Dicūt qda3 vt ala. et Gof. q̄ ō ea cognosc3. et si eā iuenerit iustā ɔfirmabit eā. si ÷o iniustā: remittet illā ad supiorē. si. C. vbi i ena. vī cla. l. vlt. veri⁹ tñ credo: q̄ nullā h̄eat sup hac s̄nia cognitōē3: nec debeat sup h̄ se intromittere: tn̄ ad mandatū illi⁹ q tulit s̄nia3 posset illā mādaf executōi: al's nullo mō se itromittat. et q̄ dic̄ ɔfirmare valebit: refert se poti⁹ ad s̄cm̄ q̄3 ad mo: q2 tal' cōfirmatio nihil opaf. vel i cōi poss3 ɔfirmare: q̄ pax valz. sed nec sic pōt. cū sit q̄3tū ad h̄ iferior. S3 nūqd legat⁹ tenef ei obedire: vt ipsa3 s̄nia3 mādet executōi. nō vī q2 cū sit gnālis legat⁹ et ab eodē dat⁹ maior ē illo: cui cā ōlegata ē: et ille ei subē. In alijs satis crederē q̄ ōberet illā mādare executōi: q2 q̄ tn̄ ad istā cā3 maior vī ipso legato: vt supi⁹ dici. et d3 sup hoc supplicare h̄ ipsum ɔpellere: vt ipsa3 s̄niam exequaf: q2 forsitan p aliū nō ita b̄n pōt executiōi mandari ex s̄nia illius canonis.

a Nisi spālis dilectō. Nō q iudex rōne amicitie pōt remittere penā. l. di. clerico. ꝛ. xxxv. q. ix. veniaz. lz precio nō possit eam remittere. j. de simo. nemo. ꝛ. i. q. i. nullus. arg.

b Pena docente. q: qui stultus est in culpa: sapiens sit in pena. xxxviij. di. q: ea. si. xxvij. q. i. si homo esses.

spālir reseruat. ff. ꝺ dā. infec. dico cautionū. §. i. ff. ꝺ iur. om. iu. iubere cauere. que āt sibi spālir ñ reseruat: alijs indulgere videt. j. de sen. ex. nup. ar. Sed nunqd legatus talis missus a latere pape pōt iudicare de exēptis: q subsunt tm̄ dño pape: ar. q nō. xvij. di. huic sedi. arg. q pōt. xvj. q. i. frater noster. io. dixit q nō pōt: ꝛ melius facit si abstineat: ar. iducit. ff. de off. ꝓconsul. nec qcq̄ Ego credo: q pōt cognoscere de causis: que ꝯtra ipsos mouent nō obstantib⁹ ꝑuilegijs suis q: per priuilegia illa eximunt solum a iurisditiōe epoꝝ in quoꝝ territorio ꝯmorant: sꝫ a iurisditione ipsi⁹ pape vel legatoꝝ nō eximunt: ꝛ ita etiā videm⁹ de facto fuari: ꝛ q: papa eoꝝ iudicia sibi spālir tm̄ nō seruauit excōicatos q in canonē incidunt: absoluere pñt ex officio legatiōis: vt hic. ꝛ j. de sen. ex. ad eminentiā. ꝛ. j. e. c. pe. Item solus ꝑnceps pōt committē causam ap. remota. ff. a quibus ap. non licz. l. i. in fi. ꝛ. §. ti. pri. sup qōnum. § nos aūt. vñ versus

Restituit papa solus: deponit ꝛ ipse
Articulos soluit: synodumq facit generalem.
Transfert ꝛ mutat: appellat nullus ab ipso.
Diuidit ac vnit eximit atq ꝓbat.

c Sāctionibus. lxxix. distin. c. vlti. vij. q. i. mutationes. §. de tran. iter corporalia. ꝛ. c. i.

d Transferre. hec enī generali mandato non transferunt: q: sunt meri iperij: ꝛ spālir se. apo. reseruata. ff. de off. eius cui man. est iurisdi. l. i. ꝛ §. de transla. c. i. ꝛ. c. lz. ꝛ c. inter corporalia. ꝛ. j. c. proximo.

e Quod trāslationez reſuata. Quedā sunt q̄ sedes apłica sibi spālir reseruauit: vt ē qō fidei. xxiiij. q. i. quotiēs. ꝛ. j. de bap. ꝛ eius effec. maiores. Item maiores ecclesie cās: trāslationes cf ꝯ: sediū mutationes vij. q. i. §. de translat. c. i. Itē depositiones epoꝝ cessiōes eoꝝdē: ꝛ trāslatiōes electoꝝ. §. ꝺ trāsla. int corporalia. Itē ꝯgregatio ꝯcilij general. xvij di. c. i. depositio ꝛ restitutio epoꝝ ꝛ summa negocia ecclesiaꝝ. ij. q. vj. iō. Itē exemptio epoꝝ. xvj. q. i. frater nr̄. Item quedā vota sol⁹ papa cōmutat. j. de voto ꝛ voti redemp. ex multa. Itez solus papa dispēsat in maiorib⁹ criminibus ꝛ cuz filijs presbyterorum ꝛ ceteris illegitime natis: vt ꝓmoueantur ad dignitates. j. de iudi. at si clerici. ꝛ. §. de fi. p̄sby. c. vlti. Item ad ipsum solum omissis medijs appellatur. ij. q. vj. c. iij. ꝛ. iiij. ar. ij. q. vij. metropolitanum. ꝛ est ar. expressuz: q: appellatio omisso medio nō tenet. j. de appel. dilecti. Itē subdiaconum facere pōt diebus dñicis. §. de tēp. or. c. i. ꝛ. c. de eo. Item primam vacantem dare nō potest legatus. j. de ꝓben. dilectus. Itez nō pōt absoluē excommunicatos a delegato. §. eo. studuisti. multominus excommunicatos a papa. ista oīa que sibi spāliter sedes apłica reseruauit: gnāli demandatōe nō transferunt: nisi spālir de his ꝯtineat ibidē: vt hic dicit. Ista. n. sunt quasi meri iperij. ff. de iu. om. iu. imperiū. ꝛ iō generali ꝯmissione nō transferūtur. ff. ꝺ of. eius cui mā. ē iuri. l. i. ꝛ ē si. q: licz pāfamilias liberā ꝯcedat filio administrationē nō pōt tm̄ alieāre. ff. ꝺ his que i frau. credi. si pā. ꝛ. ff. de pac. ꝯ iur. §. vlti. Item nec pōt donare. ff. de dona. filiusfamilias. ꝛ in generali ꝑmissiōe ea veniūt q̄ spāliter qs ꝯcederet. ff. ꝺ pecul. q peculiū. Item maiora non ꝯmittunt sine spāli mādato. ff. ꝺ ꝓcur. ꝓponi⁹. ꝛ. l. mādato sic eodē modo ptor: missionē i possessione ex scōo decreto sibi

Nisi spālis illa dilectio^a quā ad ꝑsonā tuam habuim⁹ ꝛ habem⁹: iustū motū animi nr̄i temperaret: penā^b docēte cognosceres q̄tum excesseris. q spretis canōicis sāctionib⁹^c: ꝛ ꝯsuetudine generali motu ꝓprio presumpsisti troiañ. epm̄ de troiana eccłia ad panormitanā ꝺ facto trāsferre^d. Idem eidem.

Quod translationē: ꝛ infra. Licet in regno sicilie generalis sit tibi cōmissa legatio: ad ea tñ sine speciali mādato nr̄o non debuisti manus extēdere: q in signuz ꝑuilegij singularis sunt tm̄ summo pontifici reseruata^e: ꝛ si qdam ex his de spāli ꝯcessione sepe fuere legatis idulta: vt illoꝝ videlicet absolutio qui ꝓpter sacrilegas manuuz iniectiones in clericos incidunt in canonem: ꝓmulgate sentētie videant ex ipso legatiōis officio iam licere legatis: an existimas quia vices nostras tanq̄ legato tibi cōmisimus exequēdas q parnorm. ecclesiaz posses subijcere messañ. vt illā preficeres isti ꝯcesso sibi priuilegio primatie an putas ex eadez causa tibi licere duos epatus vnire vel vnum diuidere sine licentia spāli. Idez batoñ. epō ꝛ. m. capellano subdiacono nostro.

Licet tranēses canonici ab initio dissensissent: tādem vnanimit ꝯsenserunt. g. fratrē cassineñ. abbatez in archiepm̄ eligētes: cui⁹ electionē portueñ. eps tunc legatus examinari precepit: ꝛ infra. Nuncius prefati abbatis nobis lr̄as ꝑntauit grauez ꝯtra iam dictum legatum q̄rimoniam ꝯtinentes: q postq̄ electionē examinauerat: ꝛ eam ad nr̄e deliberatiōis examen transtulerat^f: nūcijs iam directis electionē eandē maliciose nimis examinare^g presumpsit: ꝛ infra. De ꝯsilio fratrū nostroꝝ examinationē secundā tanq̄ a non suo iudice^h factā postq̄ negociū ad nostruz fuerat trāslatū examen: cēsuimus irritam ꝛ inanem. Idez sci. p. ꝛ sci leonis abbatibus ꝛ. r. archidi. tuleñ.

f Licet trañ. transtulerat. in hoc enim deliquit quia translato negocio ad papā cognoscere qs nō poset: vt. ij. q. i. nomen p̄sbi. ꝛ. iij. q. vj. multum stupeo. nā eoipso q iudex dicit se velle referre negocium ad superiorem: non pōt amō cognoscere. C. de rela. l. i. ꝛ. C. ꝺ appel. ex illo. ꝛ illico relatōis exemplum litigatorib⁹ edere tenet. j. de ap. ut nosti. qō itelligit si ptes approbauerūt relationē. sed si ꝯsentirēt vt iudex cognosceret añ factam relationē: bñ posset ꝓcedere. C. de rela. l. ij. ꝛ. iij.

g Examinare. videt tm̄ q posset examiare negocium nō vt pronunciaret: sꝫ vt cāz magis instructam remitteret ad papam. j. de ap. cōstitutus. ꝛ. ij. q. i. nomen. ꝛ. j. ꝺ sta. regu. ea que ver. hec eadez. quod nō credo: exquo enim semel examinauerat ꝛ examinationem direxerat ad superiorem: iam iudex esse desierat: vt. j. sequitur. ꝛ est si. §. de postu. p̄la. bone. ꝛ q: de facto vnius sepe q̄rendum nō est. ff. nau. cau. sta. lz in fine.

Dilect⁹ fili⁹.r.methēsis canonic⁹ intimauit: ꝙ cū p̄nestinus eps ap.se.le.ecclesiā sancti trudonis ɔtulissꝫ eidē methen̄. archidiacono.ad quē illi⁹ ecclesie p̄ntatio pertinebat: asserens ꝙ eodē inconsulto cōferri non potuit a legato: canonicuꝫ ipsum sup eadē eccl'ia molestare p̄sumit. Cū igit plus iuris hēat i concessione p̄latus: q̄ȝ in p̄ntatione patronatus: nec p̄iudicet p̄lato vel patrono siquando p ap.se.legatum eo inconsulto ecclesia ɔcedat: mādamus q̄tenus dcm̄ archidi. vt ab ei⁹ sup hoc molestatione d̄sistat: appellatione re.cogatis.

Idem illustri regi francoꝝ.

Nouit ille q nihil ignorat: ⁊ infra ex parte tua q̄rimoniaꝫ accepim⁹: ꝙ cū tibi legat⁹ esset certa rōe suspectus: ex̄ fines regni francoꝝ i terrā tuā iterdicti s̄niam ꝓmulgauit: ⁊ infra. Tue magnificētie r̄ndemus ꝙ si fines regni francoꝝ exierat: nōdū tn̄ fuerat t̄minos sue legatiōis egressus: cū non soluꝫ in regno frācoꝝ sed in viennen̄. lugdu. ⁊ bisunt. ꝓuincijs iniunctam sibi a nobis legatiōis sollicitudinem suscepisset.

Greg.ix.p̄triarche hierosol.

Uolētes: ⁊ infra. F.t. legatiōis offm̄ i ꝓuicia tua duxim⁹ ɔmittendū: ita tn̄ ꝙ si legatū ad ptes illas d̄ latere nr̄o ɔtigerit destiari: executōnē ipsi⁹ officij: q̄ȝdiu legatus ipse ibi fuerit: p se.ap.reuerētia oio dimittas. Idem.

b ¶ A non suo iudice. C. si non ɔpe. iu. l. vlt. ⁊ s. d̄ confue. ad audientiam. ⁊ j. de iudi. at si clerici. ⁊ s. de offi. delega. cum super. ⁊ xi. q. i. c. penultimo.

a ¶ Dilectus filius. incōsulto. sic. j. d̄ iure pa. cum dilectus. sed illud de laico intelligitur.

b ¶ Plus iuris. h̄ ita itellige. plus iuris. i. pleni⁹ ē ius i stitutiōis siue ɔcessionis p̄lati: q̄ȝ ius p̄ntationis p̄roni. vn̄ ex sola p̄ntatōe laici p̄roni nō cōsequit q̄s plenū ius j. de iure pa. pastoralis. ⁊ c. ꝙ aūt. ⁊ c. cū aūt. q: pōt patron⁹ mutare volūtatē suaꝫ: anq̄ȝ eps ɔfirmet p̄ntatuꝫ ⁊ aliū p̄ntare: vt dn̄t iura p̄dicta: ⁊ ita n̄ hꝫ plenuꝫ ius. h̄ ex sola istitutione seu ɔcessione p̄lati qn̄q̄ȝ plenū ius acqrit istituto p p̄latū cessante p̄ntatione patroni: ⁊ j. q̄tuor mēses tc̄ eps pōt i stituē: ⁊ ille hꝫ plenū ius. j. d̄ iur pa. cū pp. ⁊ c. quoniā. Ecōuerso nunq̄ȝ p solā p̄ntationē p̄roni laici ius plenū ɔseqt: nisi accedat ɔfirmatio p̄lati. Laici p̄roni id dixi: q: si collegiū vl' ecclesiastica p̄sona aliquē idoneū p̄ntat: ius ei acqrit plenū: vt possit petē ɔfirmationē. tāq̄ȝ esset elect⁹: q: postea variare n̄ p̄nt. j. d̄ iure pa. cū aūt. ⁊ c. pastoralis. Jo. dixit ⁊ lau. ꝙ p p̄ntationē ius nō acqrit p̄ntato. sed est falsum: imo ius acqrit p̄ntato intm̄: vt si p̄ntat a collegio: vel a p̄sona ecclesiastica: ꝙ postea variare nō p̄nt: vt dictū est. ⁊ si a laico p̄rono p̄ntet: ius acqrit intm̄: ꝙ si nō mutet voluntatē: pōt petē ɔfirmationē ab epo. j. de sen. ⁊ re iudi. cū bertold⁹. ⁊ si eps nō admittat: ille pōt agē ad iteresse ꝯ epm̄: si postea ali⁹ p̄ntet ⁊ admittat ab epo j. de iure pa. pastoralis: ⁊ ita semp ius acqrit p̄sentato p factum patroni: q: pōt petere ɔfirmationē. ⁊ sic est intelligendū qd̄ dic plus iuris: vterq̄ȝ hꝫ ius: sed alt pl⁹: q: plus ɔfertur p p̄latum q̄ȝ per patronum.

c ¶ In ɔcessione. Sꝫ certe hec rō nō vr̄ sufficiēs: q: hꝫ hoc eps posset dare ecclesiā irreqsito p̄rono: qd̄ esse nō dꝫ. xvi. q. vij. decernim⁹. Ad h̄ dixit. io. ꝙ hec decre. cōtinet grāꝫ spālem: q: legat⁹ nō pōt ɔcedere p̄bēdas vel ecclesias in p̄iudiciū alioꝝ. j. de ap. c. i. ⁊ j. de p̄ben. dilectus. sicut illud ɔtinet grāꝫ: qd̄ legatus facit. j. d̄ concessione p̄ben. ɔstitut⁹. q: solus p̄nceps pōt aliqueꝫ priuare re sua. ix. q. iij. cūcta. ⁊ c. p p̄ncipalē. ⁊ C. de q̄dri. p̄scrip. bn̄ a zenone. Hic ɔsueuit distigui: vtrū ius p̄ronatus ptinet alicui iure p̄imonij sui: ⁊ tūc legatus non pōt ɔferre ecclesiā eo iuito: cū ei in h̄ non subsit: q: tanq̄ȝ laicus p̄ntat. j. de iure pa. cū dilect⁹. ar. xvj. q. vij. decernim⁹. Si v̄o ptinet p̄ronatus ius alicui rōe eccl'e: tc̄ legat⁹ pōt ɔferre ecclesiā: etiā iuito illo p̄lato siue p̄rono ad quē rōe ecclesie ptinet ius p̄ronat⁹: siue iuito collegio ad qd̄ ptiet illud: q: subsunt legato. ⁊ ita logt qd̄ dicit hic: ꝙ archidiacon⁹ iste rōe archidiaconat⁹ p̄ntabat. vn̄ legatus iste poterat ei p̄iudicare: ⁊ eo iconsulto ecclesiā ɔferre: sicut pōt ɔferre b̄nficiū vacās i ecclesia inuitis canonicis ⁊ irreqsitis: ⁊ h̄ intellige d̄ legato misso a latere dn̄i pape. Alij v̄o legati: sicuti eboracen̄. ⁊ cantuarien̄. ⁊ cōsimiles q hoc hn̄t ex p̄uilegio: h̄ non p̄nt. j. e. officij. vn̄ tenet appellatō: si h̄ facere vellent. j. d̄ ap. c. i. Et quod dixit io. nō est verum simpliciter de quolibet legato.

d ¶ Nec p̄iudicat p̄lato p̄rono clerico. s. tenere dispensatonē. ⁊ verū est in sequenti vacatione.

e ¶ Nouit ille. t̄minos. Et hoc vr̄: ꝙ si legatus exiuit ꝓuinciā ad quā destinatus ē: ꝙ ammodo nec excōicare nec absoluē nec cās d̄legare possit i illa ꝓuicia. ⁊ idē de alijs iudicib⁹ ordinarijs vr̄. ff. d̄ of. p̄si. l. ij. ⁊ ff. d̄ iurisdi. o. iudi. l. vlt. Videt tn̄ ꝙ possit absoluere aliq̄s dū est ex ꝓuiciā: q: ea q̄ spectāt ad voluntariā iurisditionē exequit extra ꝓuinciā. ff. de of. ꝓconsu. l. ij. Ad hoc dicas ꝙ nullus iudex p̄t excōicare vel absoluē ex̄ suā ꝓuinciam. nā excōicatio fit cum cause cognitōe. ij. q. i. nemo. sed ea q̄ cause cognitionē desiderāt: debent fieri iudice sedēte p tribunali. ij. q. iij. §. notādum ⁊c. siq̄s. iij. q. iij. §. spaciū. ⁊c. a iudice. sed i aliena dioc. nō pōt sedere p tribunali: nec aliqd̄ dispone. ix. q. ij. epm. Item nec absoluere pōt: q: si posset absoluē: p ɔn̄s ⁊ excōicare. xxi. dist. deniq̄ȝ. ar. ff. d̄ re iudi. l. ij. ⁊ ꝙ tm̄ i sua dioc. hēat iurisditionē est ar. xi. q. i. si q̄sq̄ȝ. ⁊ xcij. di. siq̄s eps. ⁊ j. e. c. pe. ⁊ s. de rescript. pastoral' in fi. ar. ff. de bo. auc. iudi possi. cū vnus. §. penul. dicunt qdā ꝙ possit ex̄ suaꝫ dioc. excōicare: ar. xi. q. iij. si eps forte sic paulus excōicauit corinthū absentē. ix. q. iij. §. vlt. Hoc tn̄ ɔcedo: ꝙ extra ꝓuinciam existēs possit delegare cās in ꝓuincia. ff. de of. p̄tec. vr. l. vlt. maxie si hꝫ necessariā cāꝫ absentie. ff. de of. ꝓcōsu. aliqn̄. talis. n. delegatio fit sine cāe cognitione: lꝫ q d̄leget iperet: ar. s. ti. pr. pastoral'. Si tn̄ ille nollet eā recipe: nō posset excōicare: ar. j. ti. pri. pastoralis. Item ex̄ dioc. pōt ɔferre b̄nficia. j. de ɔces. p̄ben. post electionē i parte decisa. j. d̄ ap. q̄ fronte. io. Itē pōt q̄ri: si excōicauit aliquem dū erat in ꝓuincia: vtrū possit eū absoluē postq̄ȝ egressus ē ꝓuinciā. Dicendū ē ꝙ nō: q: exeūdo ꝓuinciā p̄uatus ē dignitate. ff. de of. presi. l. iij. ⁊ statim expirat iurisditio. j. e. c. vlt.

f ¶ Uolentes. de latē nr̄o. cum legatus d̄ latere dn̄i pape fit maior eo p̄nte nō exerceat minor offm̄ suum: sed deferat illi tāq̄ȝ maiori. xxi. di. deniq̄ȝ. ⁊ j. de p̄ui. antiqua. §. dn̄ice. ⁊ ff. de of. ꝓcō. l. vlt. ⁊ maior ptās ad obediendū p̄ponit minori. viii. di. q̄ ꝯ mores in fi. ⁊ xi. q. iii. q resistit. ⁊ interiꝫ suspēsuꝫ ē offm̄ eius. eo vero recedente resumit illd̄: ar. ꝯ. xcv. di. ecce. ⁊

Excommunicatis p inie ctione manuũ violenta ec. ro. legati: q ꝺ ipsius latere nõ mittunt[a] extra sibi puinciam ɔmissam[b]: vel ibidẽ si huiusmodi manuũ iniectores il luc ɔtingat aliũde accedere: ꝛ q ecclesiaꝝ suaꝝ ptextu le gatiõis sibi vẽdicant dignitatẽ: ẽt subditis q̃uis in puicia sua existentes bñficiũ absolutionis iptiri nõ pñt nisi ꝺ speciali gratia illis ꝛ istis aplicꝰ a se. ap. ɔcedatur. Idem.

Nemini dubiũ esse volumus qn legatoꝝ ap. se. statuta[c] edita in puincia sibi ɔmissa durent tãq̃ perpetua lȝ eandẽ postmodũ sint egressi. Secus aũt si causas duxe rint delegandas aliqbꝰ: cum iurisditõ istoꝝ expiret[d] si ante illoꝝ discessum hoꝝ citatio[e] non precessit.

[illegible]

Ex synodo ioannis pape.

Perniciosam: ꝛ infra Habeãt igitur episcopi singularum vrbium in suis diocę. liberam potestatem adulteria ꝛ scelera inquirere[f] vlcisci ꝛ iudicare[g] ſm q̃ canones[h] censent absq̃ impedimẽto alicuiꝰ: ꝛ cũ opꝰ fuerit publicũ ɔuocẽt auxiliuȝ nõ ad

ri. q. i. peruenit. ꝛ. C. de dona. in hac.

a Excõicatis. mittunt. ergo a ɔ̃rio sensu: si missus sit a latẽ dñi pape: põt absoluere oẽs siue ꝺ sua legatiõe siue nõ qꝺ verũ est ꝛ in eundo ꝛ i redeũdo ſm q̃sdam. ex offõ. n. legatiõis lȝ legatis ꝺ latere dñi pape missis excõicatos p violẽta manuũ iniectõe i ecclesiasticas psonas absoluẽ. s̄. e. q̃ trãslationẽ. ꝛ. j. ꝺ sẽ. ex. ad eminentiã. Tales eni legati postq̃ȝ egrediunt vrbẽ: quousq̃ in vrbẽ reuertant: bñficium absolutõis ipendunt. ꝛ ita obseruant ꝺ facto. ꝛ h̃ introductũ est in fauorẽ aiaꝝ: vt piculũ moꝛe vitet: ar. j. ꝺ sen. ex. sacro ꝛ sic pconsul vbiq̃ insignia pconsularia hȝ: lȝ ptãteȝ suam egressus vrbẽ nõ exerceat nisi in ea puincia q̃ ei decreta est. ff. de of. pcõsul. l. i. ꝛ hñt iurisditionẽ lȝ non ɔtentiosam. ff. e. l. ij. b.

b Cõmissam. per hoc qꝺ diẽ hic: pȝ q̃ maior ẽ ptãs legatoꝝ q de latere dñi pape mittũt q̃ȝ alioꝝ. isti. n. de qbus pmittit: nõ pñt absoluere excõicatos pp sacrilegã manuũ iniectionẽ in ecclesiasticas psonas vel aliũde veniẽtes vel ex̃ suã puinciã existẽtes: q: nulla ptãs ẽ eis ɔcessa ex̃ illã puinciã: ar. ff. ꝺ iur. o. iu. l. vlti. ꝛ. ff. de of. psi. l. iij. nisi eis aplicꝰ ɔcedat: vt dicit i fi. s̄ȝ illos de sua puincia absoluẽ pñt dũ sunt in puicia: ar. a ɔ̃rio sensu. De duplici genẽ legatoꝝ fit mẽtio. Et pmo ꝺ his qbꝰ ad tps ɔmittit offm legatiõis rõe psone ꝛ nõ dignitatis: vt. s̄. e. ti. c. pr. j. ꝺ accusa. cũ dilecti. ꝛ. i. de psũ. mandata. Scꝺo ꝺ his: q rõe dignitatis hñt huiusmodi legatõis offm in sua puicia. s̄. e. c. i. ꝛ. j. ꝺ ap. c. i. Isti nõ mittunt de latẽ pape: vñ minoꝛ ẽ ptãs coꝝ. ꝛ isti nõ pñt absoluẽ excõicatos ẽt subditos: nisi spãlit eis ɔcedat: vt dicit hic in fi. Illi vo q mittunt ꝺ latere dñi pape: q: ꝛ ipsi ps coꝛpis eius esse intelligunt: vt. vj. q. i. in. c. sicq̃ cũ mulieribus. C. ad. l. iul. ma. q̃ qs. ex offõ legatiõis oĩa pñt: nisi illa q̃ spãliter sibi sedes aplica reseruauit. s̄. e. q̃ translationẽ. Sȝ quos dicemus ꝺ latere dñi pape missos: an cardinales tm̃: an alios ẽt existẽtes i curia: vtputa capellanos ar̃epos epos p suis negocijs i curia existẽtes. Sed vr̃ q̃ pprie dicant ꝺ latere pape cardinales: q: ad latus eius semp assistunt. Sed idẽ vr̃ ꝺ capellanis ꝛ alijs curialibꝰ: q: ꝛ ipsi assistũt ei lȝ nõ in secretis ɔsilijs. Satis posset dici: q̃ illi dicunt missi ꝺ latẽ pape: q̃s inuenit existẽtes i curia sua: ẽt si nõ sunt cardinales: ꝛ illos trãsmittit spãlit ad alienã puinciã ɔcedendo eis gnãleȝ legationẽ. Itẽ q põt ex offõ suo absoluẽ: põt ɔmittere vices suas alicui: vident expedire. j. n. pr. c. vlt. Pprie dicunt missi de latẽ dñi pape cardiales tm̃: ar. j. ꝺ sen. ex. ad eminẽtiã. q: ꝛ ipsi ps coꝛpis dñi pape dicunt: vt dcm̃ est. s̄. ꝛ iõ illoꝝ ptãs latioꝛ q̃ȝ alioꝝ: q: ẽt de sua ꝛ aliena puincia absoluẽ pñt in eundo ꝛ redeundo. Alij vo absoluẽ nõ pñt aliunde veniẽtes: nisi aplicꝰ illis sit ɔcessum: vt dicit in fi. Ad hoc notat q̃ ecclesie romãe legati q̃ȝuis cũq̃ plenã hẽant legationẽ: nõ pñt ex officio legationis ɔferre bñficia: nisi spãlit eis fuerit ɔcessum: vel nisi sint legati cardiales: q ãpliori debẽt pꝛogatiua gaudere. s̄ ꝺ tonũ statuit in decre. ino. iiij. q̃ incipit officij nri debitum.

c Nemini dubiũ. statuta. sic pȝ q̃ statuta q̃ faciũt legati in puincia sibi ɔcessa: ppetuo sunt huanda. ꝛ si lata sunt sub anathemate: q ɔ̃faciunt sunt excõicati. j. ꝺ h̃ ꝺ loca. ꝛ cõduc. ex pscripto. In epi q sunt minoris auctis: statuta i sua dioce. facere pñt. j. de ma. ꝛ obe. sicq̃ venerit. Itẽ de remissionibꝰ q̃s faciunt locis religiosis siue pontibus qꝺ dices: nũqd ꝛ ille sunt ppetue. vr̃ q̃ nõ: q: pses puicie nõ põt interdicere alicui vltra tps suũ vti arte sua. ff. ꝺ p. l. vl. ff. ꝺ po. puto. § vl. s̄ȝ verũ ẽ q̃ valẽt ppetuo sic statuta. lȝ. n. administratõ sit tpalis: illud qꝺ factũ est p euȝ ppetuũ ẽ. vñ q facit ɔ̃: i cidit i penã sicq̃ pẽa apposita ẽ. ꝛ prefectus ptoꝛio ad tps ꝛ in perpetuum põt phibere alicui ne vtatur aduocatione. ff. de offi. prefec. vr. l. i. §. vltimo.

d Expiret. ꝛ ita pȝ q̃ recedẽdo a puicia sua expirat iurisditio: sic p moꝛtẽ expirat. s̄. de of. ꝺle. lȝ. ꝛ. c. gratuȝ q: p moꝛtuo q̃ȝtum ad h̃ reputat. Multis modis dicit iurisditio expirare: vt notat. s̄. de of. dele. ex litteris.

e Citatio nõ pcessit. g̃ si citatio pcessit: valebit ɔmissio pꝰ recessum: ꝛ sic p citationẽ ppetuat iurisditio: sic. s̄. ꝺ of. ꝺle. gratũ. ꝛ. c. lȝ. ꝛ. j. ꝺ fo. ɔpe. pposuisti. sic. j. de ap. vt debitꝰ. ꝛ sic. s̄. de rescrip. caplm sancte crucis. i qbus dr̃ q̃ sola citatõe siue ɔuẽtione puenit iurisditio alioꝝ.

f p Erniciosaȝ. iqrere. tũc. s̄. cũ freqns ꝛ clamosa fama ẽ ɔ̃ subditũ: q̃ obtinet vicẽ accusatoris. j. ꝺ accu. q̃lit ꝛ q̃ñ. ꝛ. j. ꝺ simo. lȝ heli. ꝛ tũc pñt testes itroducẽ ɔ̃ illos. xi. q. iij. pcipue. eciã lite nõ ɔtesta. j. vt lite nõ ɔte. q̃m frequent. §. sunt. ꝛ alij.

g Iudicare. vñcũq̃ illi sint. pses. n. puincie purgare dȝ puinciam suã malis hoibus. nec distinguit vñcũq̃ sint. ff. de offi. psi. preses puincie. ꝛ. vj. q. iij. placuit. ꝛ. C vbi de cri. agi. opoꝛ. auẽ. qua in prouincia.

h Canones. dicũt canones: q̃ epi cãs synodales inqrere debent: ꝛ testes maturioꝛes in pochia ɔstituere: vt cãm synodalẽ ad epm deferãt. xxxv. q. vj. eps i synodo ad epos. n. ptinet inqrere de huiusmodi crimibꝰ ecclesiasticis de adulterijs de ɔsanguinitate inter viꝝ ꝛ vxoꝛẽ vt. xxxv. q. vj. eps in synodo. ꝛ. c. ab illo die. ꝛ duobꝰ. c sequẽtibꝰ. Itẽ de heresi. j. de here. excõicamus. §. adijcimꝰ. Itẽ crimen vsuraꝝ sacrilegij simonie ꝛ ɔsimilia pprie spectãt ad ecclesiasticũ iudicẽ: ꝛ de his pncipaliter inqrere debẽt epi ꝛ punire: ꝛ ẽt de quocũq̃ moꝛtali peccato. j. ꝺ iudi. nouit. Itẽ ex eo qꝺ dicit h: inqrere vlcisci ꝛ punire ſm q̃ canones cẽsent: est ar. q̃ iudex iudicare

dꝫ ſm allegata ⁊ ſm canōes ⁊ leges: ⁊ nō ſm cōſciam et expreſſe dr̄. xi. q. iij. ſūmope. ⁊. iij. q. vij. iudicet. ⁊. vi. q. ij ſi tn̄. ⁊. c. placuit. ⁊. j. e. c. pr. ⁊. C. de iudi. rē nō nouaꝫ ⁊ in auc̄. de iudi. §. qꝛ ꝟo. coll. vi. ⁊ in auc̄. de defen. ciui. §. iuſiurādū. col. iij. ⁊. ff. ꝺ of. pſi. illicitas. §. i. ꝯ ꝙ pōt indicare ſm ꝙ putat. ff. quis ⁊ a quo ap ſit. l. appell. vi. ⁊. ff. de ar. qualē. ⁊ xi. q. iij. tē vera eſt. ⁊ ar. viij. di. qui cōtēpta ꝟitate. In h caſu qn̄ iudex aliud hꝫ in conſcia ⁊ aliter cōſtat ꝑ ꝓbatōeꝫ legitiam. dicūt qdaꝫ ꝙ dꝫ aliȷ cām delegare. ff. ꝺ iuriſd. om. iu. ꝓtor. Aliȷ dicūt ⁊ melius ꝙ lꝫ iudex aliꝺ habeat in cōſcia ſua qꝫ cōſtet per allegata dꝫ iudicare ſm ꝙ facta ē fides ſibi i iudicio per iura pmo dicta: ⁊ ñ debet ſequi conſciam qꝛ nō ſcit illa tanqꝫ deus. j. c. pri. ⁊. vi. q. ij. ſi tn̄ ⁊. c. placuit nec peccat nec dꝫ facere cōtra cōſciam. ⁊ ita nec in cōdēnando nec in abſoluendo ſequat cōſciam. ⁊ ꝙ ita ſit procedendū pꝫ: nā dn̄s oīa ſciebat: ⁊ tn̄ nullū voluit cōdēnare: niſi probationibus cōuinceret. ij. q. i. deus oīpotens. q eiū ꝯ cōſciam iudicat: puniꝛ ſꝫ conſtit. ino. iiij. j. de re iudi cū eterni.

preiudicandum[n] ſed poti⁹ ad ea[o] que duo ſunt placita[p] proſequendum. Eugenius papa

Si ſacerdos ſciat ꝓ certo[l] aliquē eē reū alicui⁹ criſ vel ſi cōfeſſus[n] fuerit ⁊ emēdare noluerit: niſi iudiciario ordine qs ꝓbare poſſit: ñ dꝫ eū arguere noīatiꝫ[m] ſed indeterminate: ſicꝫ dixit chriſtus: vnus veſtrū me traditur⁹ ē: ſꝫ ſi ille cui dānū illatū ē: petierit iuſticiā: pōt excōicare actorē damni: lꝫ ēt ei cōfeſſ⁹ ſit: ſꝫ tn̄ ñ noīatiꝫ: pōt eū remouē[o] a cōmūione: lꝫ ſciat eū eſſe reū: qꝛ ñ vt iudex ſcit ſed vt deus. ſed dꝫ eū admonere[p] ne ſe igerat: qꝛ nec chriſt⁹[q] iudā a coīone remouit. Alex. iij. flor. epo.

Cum ab eccleſiaꝝ ꝓlatis eccleſiaſtica[q] ſnīa i malefactores aliquos ꝓmulgatur rata dꝫ ⁊ firma cōſiſtere ⁊ vſqꝫ ad dignā ſatiſfactōeꝫ iuiolabilr obſuari. Quapp mandamus quatenus ſi plebanus ſci. p. i clericos vl laicos pochianos ſuos iterdicti vel excōicatōis ſnīa rōabiliter[r] tulerit: ipſaꝫ facias inuiolabiliter obſeruari: ⁊ eam ſine cōgrua ſatiſfactione ⁊ abſqꝫ eiuſdē plebani conſcientia non[s] relaxes

i Publicū ꝯuocēt. ſ. iudiciū ſeculare: ſic. xxiij. q. v. pnceps. ⁊. lxxxvi. di. cū ad ꝟuꝫ ventū ē vtraqꝫ ptās ꝑ alterā adiuuaꝛ: vt ibi dꝛ. ⁊. j. e. qm̄. ⁊ poſſꝫ cōpelli ad hoc. j. de maledic. c. ij.

k Preiudicādū. qꝛ ꝑ h ñ acqriꝛ i⁹ i ꝓiudiciū eccl̄e: vt ſua auc̄e poſſꝫ i poſteꝝ attētaꝛ: niſi ꝺ mādato eccl̄e: imo teneꝛ auxiliū pſtaꝛ eccl̄e ⁊ poſſꝫ cōpelli ad h. xxiij. q. v. admiſtratores. ⁊. j. ꝺ maledi. c. ij. ⁊ ē ar. ꝙ ꝓteſtatio neceſſaria ē: qn̄ aliq aduocanꝛ ad ea: i qb⁹ i⁹ ñ hn̄t. vij. q. i. pōtifices. ⁊. xxiij. di. pſbr̄i. ar. ꝯ. ē. ꝺ elec. cū vito. ibi ſo.

l Si ſacerdos. ꝓ certo qꝛ forte vidit eū deliquētē vl qꝛ ipſe idē ei cōfeſſus fuit. xxij. q. v. hec videtur.

m Noīatiꝫ. ar. ē h: ꝙ aliqd licet in generꝛ: qꝺ i ſpē nō licet ſi. viij. q. i. qd aūt. ff. ꝺ qōnib⁹. l. i. §. q qōnē. ar. ē. ꝺ of. ꝺle. qm̄ abbas. ff. ꝺ pe. l. moriſ. §. ſūt aūt ad ſi. ar. ꝯ. xxiiij. di. qn̄. ff. ſiquis caut. ſꝫ ⁊ ſiquis. §. qſitū. ⁊. j. de ap. inter cetera. ⁊. C. de iur. do. ipe. l. i. So. qꝺ licitū eſt in genere: licet in ſpē ⁊ ecōuerſo: niſi deſcēdꝫ ad ſpālia vel generalitas occaſionē mali inducat: vt pꝫ ꝑ exēpla i prima rubrica. C. q res pig. ob. poſ. l. i. ⁊. C. de pig. ob. ſꝫ ſingula exēpla tam de prima regula qꝫ ſecūda ſuū caſum obtinent: vt pꝫ in quacunqꝫ concordantia.

m Noīatim. i. ꝓprio noīe expreſſo nō debet eū arguere vl excōicare. ſꝫ in genere ſic dicēdo: qcunqꝫ fecit tale fcī: ſit excōicatus: ⁊ ꝓinde hēꝛ ac ſi ꝓprio noīe expreſſo eſſet excōicatus quātū ad deū: ſꝫ quātū ad eccl̄aꝫ ñ qꝛ ñ vitabiꝛ ab eccl̄a. ⁊ ē ſi. xi. q. iij. excellentiſſim⁹. ⁊ iſti. ꝺ exhe. li. §. maſculos. ⁊. §. noīati. ⁊. ff. ꝺ li. ⁊ poſth. noīati

n Confeſſus. lꝫ. n. cōfeſſus ſit i pn̄ia: nūqꝫ tn̄ excōicabit eū ipſum exprimendo: qꝛ ſic proderet peccatoreꝫ: qꝺ eſſe nō dꝫ de pe. di. vi. placuit. ⁊. j. de pe. ⁊ remiſ. oīs vtriuſqꝫ.

o Remouere a cōione. ſi. vi. q. ij. ſi tn̄. ⁊. c. placuit. Sꝫ qd ſi epo dicat: excōico vnū ꝺ illis q tale fcīn fecerūt: vꝛ ꝙ nullus ſit excōicat⁹: qꝛ cū ex pli b⁹ ſuis eiuſdē noīs vn⁹ lib eē iuſſus ē: neuꝛ lib erit. ff. de manumiſ. teſtamēto. cū ex plurib⁹ ꝺ teſta. tutel. duo ſunt ticij. ⁊ noīatiꝫ qs ē excōmunicādus. xxiij. q. ij. ſāe. ar. ꝯ: ꝙ vterqꝫ ſit excōicat⁹ ff. de adimen. leg. l. iiij. §. ſi duob⁹. ⁊. ff. ꝺ re. du. q duos. vin. Sed verum ē ꝙ neuꝛ eſt excōicatus: qꝛ ſnīa icerta eſt: ⁊ ideo rei iudicate auc̄tē nō cōtinet ſicut ſnīa q certam quātitatē nō cōtiet: nulla eſt. C. de ſen. que ſine cer. quā. l. penult. ⁊ vlti.

p Admonere. in ſecreto ne igerat ſe cōioni ſue ſi. j. de ſent. ex. cum non ab hoīe. i. Nō. ſed publice nō dꝫ eū remouere. ſic nec chriſtus iudam remouit: imo ei euchariſtiam dedit de cō. di. ij. c. cū oē. c. ſi illud. ⁊ cū aliȷs ad predicandū miſit. i. q. i. ſicut chriſtus.

q Cum ab eccl̄arū. eccleſiaſtica. ſic ergo prelati iſti poſſunt excōicare. xxi. q. i. alia eſt. ⁊ ſic ſunt iudices ordiariȷ: ar. j. de exceſ. ꝓ. ad hoc. ⁊ habēt curā aiarū. ē. de elec. cū in cūctis §. inferiora. ſic ⁊ abbas poteſt excōicare: ⁊ hꝫ iuriſditōeꝫ. j. ꝺ ſimo. ſicut. ē. de of. del. p. ⁊. g. ⁊. j. de fo. cōpe. ſignificaſti. ⁊ hoc oēs cōcedūt: niſi cōſuetudo faceret ꝯ tales ſꝫ anathematizaꝛ nō poſſunt vt dicūt qdā: xvi. q. ij. viſis. ⁊. xxiij. q. iij. corripiantur. Et tu dicas: ꝙ nō poſſunt anathematizare ſiue excōicaꝛ cū illa ēt ſolēnitate de qua tradiꝛ. xi. q. iij. debent ⁊ de illa excōicatione intelliguntur ꝓdicta capitula. xvi. q. ij. viſis. ⁊. xxiij. q. iij. corripianꝛ. ⁊ ꝙ hoc facere poſſunt iſti inferiores prelati: habes. j. de eo qui fur. or. ac. c. i. ⁊ qꝛ hoc nō ē ordinis: ſꝫ potius iuriſdictionis. ē. de elec. tranſmiſſam. ⁊ illud generaliꝛ traditur: ꝙ quilibet prelatus collegiate eccleſie: lꝫ ſubſit epo eſt iudex ordinarius in plebe ſua: ⁊ habet iuriſditionē cognoſcendi ⁊ excōmunicandi: vt hic dicitꝛ ⁊ in auc̄. de defen. ciui. §. ij. coll. iij. ⁊. xv. q. iiij. c. i. ⁊. j. de iudi. decernimus. ⁊ ar. C. de iuriſ. om. iu. l. vlt. ⁊ illum dico prelatū hoc facere poſſe ⁊ talē iuriſditionē hēre: q eſt electus a collegio ſiue vniuerſitate. ē. de elec. c. i. ⁊. xciij. di. legimus. ſꝫ ideꝫ intelligo ſi preficiaꝛ collegio vel vniuerſitati ab eo qui hꝫ adminiſtratōeꝫ cum iuriſditione: puta epiſcopo.

r Ratiōabiliter. qꝺ ſemp pſumiꝛ donec ꝓbetur ꝯtriū: ar. ē. de renunc. in pn̄tia. ⁊. j. de re iudi. ſicut ⁊ ſeruanda eſt a ſubditis: ſiue ſit iuſta ſiue non. xi. q. iij. ſnīa paſtoris.

ſ Non relaxes. Sꝫ pone ꝙ eps relaxet talē ſnīam plebano irrequiſito nec aliqua ſatiſfactione pmiſſa: nūqd tenet abſolutio: vtiqꝫ cū ſit. n. ſupior ⁊ ordiari⁹ ſue dioc. xi. q. i. ꝺ pſona. ſꝫ male facit: imo ⁊ ſi ſubditus cōqueraꝛ epo: dꝫ illū remittē ad ſuū excōicatorē abſoluēdū. j. e. ad reprimēdā. ſm tenorē illi⁹ decre. niſi periculū eſſet in mora. j. de ſē. ex. ſacro. ⁊ tē recepto primo iuramento ſm formā eccleſie: vt traditur i decꝛ. ſacro.

Idẽ cant. ar͡ep. ⁊ ei⁹ suffra.

Um vos plerũq3 oporteat ordinatiõez eccl'a3 differre: p eo ꝙ qñq3 p͛sõe vobis minus idonee pñtanẗ: aut īter vos ⁊ p͛sentatores alia d cã radix dissẽsionis emerserit: ⁊ infra. F. u. mãdam⁹: q̃tenus siqñ in vacãtib⁹ ecclesijs in quibus ecclesiastica persona[a] presentationem non hab3 vel qr persone minus idõee[b] presentantur vel alia de cã[c] d iure p͛sonas non potueritis ī eis instituere: ap. re. ponatis economos[d] qui debeant fructus percipere: ⁊ eos aut ī ecclesiarum vtilitate3 expendere: aut futuris[e] personis fideliter reseruare.

Idẽ cant. archiep͞o.

Ex parte tua[f]: ⁊ ifra. Qr nos consulere voluisti: vtrum illorũ absolutio teneat q occultatis excessibus p quibus excõicati fuerãt: absolutionis beneficiu3 per se. ap. meruerũt: sue excõmunicatiõis causam aliam pretendẽtes. t. r. ꝙ si ita tibi constiterit d bes eos ec. cẽ. cõpellẽ cũ litteris tuis rei veritatem cõtinẽtib⁹ ad sede3 apostolicã redire. si vero id tibi nõ cõstiterit: ⁊ eos suspectos habueris ꝙ cõfessi nõ fuerint veritatẽ: ipsos ꝯpellere debes ex ide corã te ꝙ si veritatẽ cõfessi fuerit purgatõe3[g] prestare. Celestinus. iij.

Significauit nobis. t. f. ꝙ quidam de parochianis tuis cum pro illicita consanguinitatis ⁊ affinitatis copula excommunicatione notanẗ:[h] ad iudices remotiores ab ap. se. litteras impetrant: p

a Um vos. p͛sona. hoc iõ dicit: qr p͛sona ecclastica faciliꝰ cogiẗ: puta p suspẽsionẽ vel subtractionẽ bñficij. lxxiij. di. cõsuluit. vt sic fiant concordes.

b Idonee sic p3: ꝙ p͛onus laicus l3 pñtet indignũ nõ ẽ priuatus: nec priuandus p͛tãte pñtandi. S3 in collegio seu ecclastica p'ona aliud ẽ: qr si collegiũ eligat vel pñtet indignũ: ẽ ipso iure p͛uatus. s. de elec. cũ in cunctis. Idẽ credo de clerico p͛ono: ꝙ nõ parcitur ei si pñtet indignũ imo p͛uatus ẽ eodẽ modo vl' saltẽ puniẽd⁹ ẽ: sicut vides in alio articulo. clericus p͛onus variare si põt: laic⁹ põt anteq̃3 pñtatus sit cõfirmatus. j. d iurepa. cũ aũt. Et hec põt esse ratio: q̃re laico p͛ono dantur tñ quattuor menses a tp͛e vacationis. j. de iurepa. cũ propter. collegio vero siue clericis dantur sex menses p illam constitutiõe3 j. de cõces p͛bẽ. nulla. qr laicus non priuaẗ potestate p͛sentandi l3 indignũ pñtet: clerici v͛o sic. vñ hic fit quedã cõpensatio hincinde: qr laici grauanẗ in tp͛e ⁊ releuãtur in alio: qr nõ puniũtur. ⁊ qr clerici puniunẗ eligẽdo vel pñtando indignũ: releuantur in maiori tp͛e. ⁊ qr clerici magis d̃bẽt esse discreti ⁊ scire iura: iõ puniunẗ: si peccãt ī electõibus seu pñtatõibus. ⁊ cl'ici p͛oni eodẽ iure vtuntur ī pñtãdo quãtũ ad penã si d̃liquãt sicut cl'ici eligẽdo: ar. p͛di. c. cũ autẽ. Quidã tñ dicũt: ꝙ ad supiorẽ deuoluitur p͛uisio eccl'e: cũ laic⁹ p͛onus pñtat indignũ: in auc. de sãctis. epis. §. siquis oratori domũ. col. ix. tñ iure nr̃o nõ caueẗ h expresse ⁊ iõ standũ ẽ canoni ⁊ non legi. b.

c Causa. puta scãdalũ magnũ: ar. j. de iurepa: c. i. ⁊ ij. sed p modico scãdalo nõ dimittit ep͞s ecclam ordinare. j. de iurepa. qñ. vl' qr de iurepatronatus. xt. ẗ qõ īter ep͞s ⁊ pñtatores

d Economos. h cõstituiẗ economus ad nõ agẽdũ. lxxv. di. qm̃ qñq3 etiã ad agẽdu3 ꝯstituiẗ. C. de epis. ⁊ cle. oĩs. §. nihilominus ⁊. j. de iura. calum. impator. ⁊. j. de capel. mõa. dilect⁹ ⁊. c. cõstitutus. ⁊ hoc intellige cum d iurepatronat⁹ questio ẽ inter p͛onos ⁊ ep͞m: vel qñ p͛oni non concordant de presentanda persona vel malũ pñtant: tũc debet ep͞s statim ponere economũ: qui cõseruet bõa eccle. Sed questio est d iurepatronatus inter p͛onos: vsq3 ad quattuor mẽses expectabit ep͞s: illis elapsis ordinabit ecclam saluo iure in posteru3 illi q obtinebit. j. de iurepa. quoniã in q̃busdã. ⁊. c. cõ propter discordiam. ⁊ ex hac l'ra debes notare: ꝙ p͛onus se intromittẽ nõ d3 d reb⁹ eccl'e: nisi quo ad defensionẽ. xvi. q. vij. decernimus. ⁊ c. filijs. S3 ep͞s vel alius prelatus ad quẽ p͛tinet institutio: debet habere custodiã illius ecclesie vacantis.

e Futuris p͛sonis. Uñ bona eccl'e ꝯseruãda in tp͛e successori. xij. q. ij. hec cui⁹ placiti. ⁊. c. charitatem. ⁊. lxx. di. qm̃ quidã ⁊. x. q. ij. siquis episcopus. ij. nisi sint talia que seruãdo seruari nõ possunt. C. de admi. tu. l. lex q̃ tutores. in fi. ff. de peti. here. diuus in fi. i. Rñ. ⁊. x. q. i. siquis episcopus.

f Ex parte tua. redire. ex eo ꝙ isti cõpelluntẗ redire ad curiã: patet ꝙ non sunt absoluti: qr talis absolutio p suppressionẽ veritatis obtẽta nõ prodest. j. d se. excõ. cũ pro cã ⁊. c. officij in fi. ⁊ l'ra super hoc impetrate nõ tenẽt. q̃dam dicũt ꝙ si plurib⁹ criminib⁹ vna tñ sententia aliq͛s sit excõicatus: dũ tamen aliquod eorum expresserit in absolutione: absolutus est si de alijs postea cõteraẗ: ar. de cõ. di. iiij. tunc valere. qõ nõ credo: verũ nisi de illo qõ expserit. Sed illa absolutio nõ prodest cum adhuc sit ligatus p alio crimine: ⁊ etiã ex ecclesiam. j. de sen. ex. cũ pro causa. sed tũc demu3 valebit absolutio: cũ ab alia excõicatione fuerit absolutus. sicut siquis de vno peccato pẽitẽtiã agat ⁊ non de alio talis penitẽtia non prodest quo ad vitam eternam: nisi etiam alterius criminis penitentiã egerit: de pe. di. iij. §. vlt. in fi. Sed si plurib⁹ sentẽtijs ligatus ẽ: oportet vt a qualibet absoluatur: ⁊ vltima cõfirmabit oẽs precedẽtes: qr tunc incipiẽt valere: ar. ff. ad trebel. l. i. §. sed ⁊ quotiẽs sicut diciẗ de pe. di. iij. §. vlti. in fi. j. de pe. ⁊ re. ꝙ quidã ⁊. ff. de ser. rus. p͛. per fundũ. ⁊ tot sunt necessarie absolutiones: quot fuerint excõmunicationes: sic. ff. de no. ope. nunc. de pupillo. §. si in pluribus. ⁊. ij. q. iij. §. preuaricator. v. si plura crimina. ⁊ talis semper est vitandus quousq3 sit absolutus ab omnibus etiam si esset excõmunicatus a pluribus. ⁊ omnes excõmunicatores cõmitterent vices suas vni: ⁊ ille absoluat ab omnibus: vna sentẽtia expressa cuiuslibet excõicationis causa absolutus erit. ⁊ idẽ erit ac si singulariter absolueret a q̃libet. ⁊ est simile de acceptilatione q capit plures obligationes. ff. d acceptila. pluribus. S3 immo nõ vr̃ velle soluere hanc questionẽ. j. de sen. ex. officij. Sed queritur: quare absolutus pro falsa causa nõ habeẗ p absoluto: sicut pro falsa cã excõicatus hẽtur p excõicato: saltem quo ad ecclesiam: vt. xi. q. iij. c. i. ⁊. ij. rñdeo: vtrobiq3 cõsulitur anime: qr excõicatio etsi sit iniusta nõ ẽ cõtẽnẽda ne ex ipso cõtẽptu ligeẗ. xi. q. iij. §. cũ ergo in fi. ⁊ excõicatio est medicina anime. j. de sẽ. ex. cũ medicinalis. si nõ cõtẽnatur. xxiiij. q. iij. notãdũ. ⁊ potius ei obest qui iniuste excõicat: q̃3 excõmunicato si nõ cõtẽnit. xi. q. iij. illud. Alia rõ põt assignari: q̃re nõ p͛sit absolutio ex falsa cã: qr excõmunicatus fuit pro certa causa ⁊

quas cum ab excōmunicatio ne fuerit absoluti: q2 dicti de legati ad locū vbi testes pdu ci valeant: nō accedūt: nec ali quos pro eorū receptōe[i] trans mittūt in prenominata nefa rie cōiunctiōis copula rema nent: z causa debitū nō sortit effectū[k]: z infra. Cū itaqz pro malicia vel desidia[l] iudicis dē legati nō debeat qs ad rema nendū in copula coniunctio nis inique suffragium inueni re: tale damus. t. f. responsū: q quotiens ea que pdiximus in tua dioce. euenire cōtigerit: li cite pōt taliter absolutos i pri stinam excommunicationis sē tentiam reuocare[m]: ipsosqz tā diu eadem sententia tenere li gatos: donec causa in recepti one[n] testium z in alijs legiti mum incipiat habere progr es sum. Inno. ansitano archi episcopo.

Quanto deuotio religio sorum: z infra. Ad audi entiam enim noueritis perue nisse: q monachi canonici z alij regulares tue prouincie: cum deberent potius in clau stro[o] iuxta regularia constitu ta diuinis obsequijs vigilare z de obedientijs z redditib[p] quorum curā gesserunt pecu nia ɔgregata claustrū abhor rētes p curias principū[p] z po tētū discurrere nō verēt: z in fra. Mādamus quaten[9] qs cūqz tales inueneris[q] nisi ad commonitōez tuā resipuerit: vt proprium[r] in manibus pre latorum suorum sine difficul tate resignent conuertendū in vtilitatem domus: secun dum abbatis[s] consilium z re gularem vitam obseruent si prelati[t] eorum post tuam cō motionem id exequi negligē ter omiserint: per suspensio nem officij[u] z beneficij ap. re. compellas.

Idem rotho. archiepiscopo z eius suffraganeis.

omnis res per quascunqz causas nascitur: p easdē de bet dissolui. j. de re iudi. omnis res. sed ō illa causa nul la ē facta mētio: z ita illa remanet: ergo z eius effectus z sic remāet excōicatio pma. Preterea durāte prior cau sa et alia cā ex qua excōicat[9] nō fuit: absolui non potu it: q2 ab illo qd nil fuit absolui nō po tuit: z sic talis ab solutio nulla. ab il la vero nō intēde bat illū absoluere z ab illa nō potuit absolui: ar. s. dē trā sla. inter corpora lia. z. s. de of. dle. cū super. ff. de he re. in sti. l. quotiēs ar. ɔ q. absolutio ex falsa cā teneat. j. de consan. z affi ni. q2 circa.

g Purgatiōem z ita quos eps ha bet suspectos. pōt cōpellere ad pur gatōem prestandā vt hic dicit: dūmo do publica labo ret infamia. j. de pur. ca. nos inter alios z sint infama ti apd bonos z gra ues. j. dē pur. ca. cū in iuuentute. z nō sit orta ab inimicis ri. q. iij. in cūctis.

h Significauit. notantur q2 noluerunt parere sentētie diuorcij la te propter consanguinitatem vel affinitatem: sz si excōi cati impetrauerūt litteras super reuocatione sententie que non transit in rem iudicatam quā dicebat latā per falsos testes: vt hētur. j. de iudic. lator. z. c. cōsanguinei fm vnum casum: sed glo. intelliguntur ad sniam cū fu it appellatū. fm aliū casum fuerunt excōicati añ sniā

i Pro receptione. hoc intelligendū ē qñ testes ad iu dicē venire non possunt: q2 sunt valitudinarij vel alio impedimento detenti: vel etiā sunt in honore constitu ti. j. de testi. siquis. als cōpellendi sunt venire. C. de te sti. siquando. dummodo non per longū iter. ff. de testi. l. iij. §. vlti.

k Effectum. vt postulasti quid sit faciendum.

l Desidia iudicis delegati. z ita iudex ordinari[9] sup plet desidiam delegati sicut delegatus supplet negligē tiā ordinarij. s. de offi. dele. prudentiā. §. sexta. z j. dē fo. cōpe. licet. z. c. ex tenore. sed qd dicit hic. s. q recidunt in iurisditōem ordinariam: z ex eo cōtingit q nō prose quunt appellatiōnē suā: z ne propter hoc remaneant i in incestuosa coniunctione.

m Reuocare. post admonitiōnē ipsis delegatis factā vt procedant: z ipsis coniugatis: vt causaz suā psequā tur. z si postea maliciose versantur ne procedant: tūc re ducat illos ordinari[9] in pstinā excōicatōis sniam: ar. s. de offi. delega. prudētiā. §. sexta. Sz quātū expectabitur. certe mo dicū tēpus dabit. j. quod possit cōponē sarcinulas z se para re ad causam. ff. ex qui. cau. ma. in inte. resti. l. ab hostib[9]. §. sz quod simpliciter. vel hoc intellige ad arbitriū bōi viri. i. iu dicis. ff. de vbo. ob. con tinuus. §. cum ita.

n In receptione. p p curatorem. s. cum sint il li excōicati: ar. j. de iud. intelleximus. vel etiam per seipsos possunt cām incipere: q2 quodāmo do rei sunt: z reus bene potest stare in iudicio ex cōicatus. j. dē excep. signi ficauerunt. z. c. vlt. z pro sequi appellationē suaz vt ibi. sz postqz inceperunt habere delegati legiti mū pgressum: vt hic di cit poterunt absolui. z ē si. j. de vbo. sig. ex parte. vbi non absoluitur: nisi quis primo satisfaciat. sz hic nō statim absoluitur propter prorimā suspiti onē: z als regulare est q q libet pmo absoluatur. j. de sen. ex. per tuas.

o Quanto deuotio. in claustro. xvi. q. i. si cupis z sine quo viuē nō pōt. xvi. q. i. placuit.

p Principū. z si ibi in aliqua administratione caperentur indignū ē eis ab eccl'a subueniri: q quos cōstat scandalum in ecclesia generari. j. ne cle. vel mo. sacerdotibus.

q Inueneris. per inquisitionē. j. de simo. de regularibus. vel euidentia rei. j. de coha. cle. z mu. c. vl. z. c. vestra.

r Propriū. qd nisi in morte resignauerit. in signū perditio nis i sterquilinio cū eo subterret. j. de sta. regu. monachi. z. c cum ad monasterium.

s Abbatis. xviij. q. ij. abbates.

t Si prelati. sic pz q coertio z correctio monachi primo lo co spectat ad abbatem. j. de appel. reprehensibilis i fi. z. xxiij q. iij. corripiantur. Hu. dicit q si agatur in figura iudicij: so lus eps cognoscere debet de eius cā: secus si agatur ɔ regulā claustralem. xi. q. i. de persona. C. de pa potes. l. iij. z. C. de emē da. propin. l. vna. Sed probabilius videtur dicendum q p latus ecclesie collegiate habet iurisditionem: vt. xvi. q. v. c. i. vt dictum est. s. e. cum ab ecclesiarum. z q abbas siue prior possit excōicare monachos suos est expressum. j. de ma. z ob. cum in ecclesijs. z. j. de simo. sicut In omnibus his potissime consideranda est consuetudo cuiuscunqz ecclesie que dat iu risditionem. ix. q. iij. conquestus. C. de eman. l. i. z vltima. ho die reuocatio talium pertinet primo loco presidentibus capi tulis abbatum z priorum. j. de regula. c. vlt. z ibi adijcitur pe na. s. excōmunicationis.

u Officij. sic. s. de eta. z qua. queris. z. lxxiiij. di. cōsuluit.

Ad reprimendam maliciam. Ad reprimendam malicia. sic. di. iiij. facte sunt nam p leges. ne
me benefacere cogitur: sed male agere prohibetur. xxiij. q. v. ad fidem: vt boni inter malos viuant quiete. xxiij. q. v. non frustra. et hic solum bene agitur vt vita bonorum corrigatur. xxiij. q. v. prodest.

b In canonibus. Varie sunt pene in canonibus constitute. quidam inducunt degradationem et curie seculari tradi tionem. j. de fal. ad falsariorum. quandam degradationem et detrusionem in monasterio: vt. l. di. si eps. quandam depositionem tantummodo. l. di. siquis viduam quandam suspensionem solummodo ij. q. v. si mala fama. et c. propter. et. xxxij. disti. nullus. et c. preter. quandam excommunicationem. xvi. q. iij. siquis suadente. quandam priuationem officij et beneficij perpetuo. lxxxi. di. siquis amodo: quandam officij ad tempus. lxxxij. di. propter. et. xxi. q. ij. placuit. quandam priuationem officij tantum ad tempus. xxviij. di. presbyterum. quandam priuationem beneficij tantum. vij. q. i. siquis de ordine. et. s. de elec. cum in cunctis. quandam priuationem communionis. xxxv. di. ante omnia lv. di. nullus. et alias penas habes. lxviij. di. sic. et. xviij. di. placuit.

c Ab alijs. q. vi. qui tecit.

d Vos ipsi. xi. q. iij. cum.

e Suspendantur. hoc ideo dicit quia sententia illa secum trahit executionem. j. de ap. pastoralis. §. i. hinc est quod post. x. dies non transit in rem iudicatam: quia quandocunque potest peti absolutio. vnde si taceat quis per. x. dies non intelligitur acquieuisse sententie. vnde concedo quod post. x. dies vel quandocunque potest appellari a sententia excommunicationis ad metropolitanum: quantum ad hoc quod metropolitanus potest ipsum absoluere prestita cautione: quod ei parebit mandato super eo pro quo fuit excommunicatus coram excommunicatore. Sed hoc non verum: quia ex quo non appellauit. j. x. dies: postea non possit appellare. vnde per appellationem non transfert querelam ad metropolitanum: sed per simplicem querelam posset conqueri etiam post. x. dies.

f Conquestus. sic potest conqueri de iniusta excommunicatione. sic potest appellare qui est iniuste excommunicatus et prosequi ap. et literas impetrare super hoc. j. de excep. cum inter. et c. vlt. sed propter hoc excommunicatio non suspenditur: sed causa ad superiorem transfertur: si. i. x. dies appellet et si conueniatur super alia re potest se defendere: vt dicit decre. predicta. Et non quod dicit conquestus: quia siquis appellat excommunicatus non debet remitti ad excommunicatorem: nisi velit ei facere gratiam. j. de sen. ex. per tuas. Sed contra videtur: quia ipso facto videtur appellasse: eo quod iuit ad metropolitanum. j. de ap. dilecti. et c. vt nostrum. Solutio iter arreptum non habetur pro appellatione post sententiam: immo viua voce est statim appellandum: postmodum vero in scriptis. ij. q. iij. §. forma. in fi. ff. de ap. l. ij. Sed ante sententiam videtur appellare: qui ad curiam super hoc proficiscitur: vt dicunt contraria. sed illa non habent locum in iudicio cepto: quia qui appellat causam rationabilem coram iudice exprimere debet: et propter illam appellatur. j. de ap. dilecto. in fi. et c. dilectus. et c. vt debitus in fi. hodie quandocunque appellat in iudicio vel extra ab interlocutoria vel grauamine in scriptis appellet: et causam appellationis exprimat. j. de ap. c. cordi.

g Fuisse. hoc ideo dicit: quia semper presumitur pro sententia iudicis ordinarij. j. de proba. post cessionem. j. de re iudi. sicut. et. s. de renun. in presentia. Sed si obijciatur contra sententiam ratione processus: oportet quod probetur processus ad hoc vt stet sententie. j. de proba. quoniam contra. et ista stabitur sententie. et presumitur pro ea: nisi infringatur ratione processus. hic etiam patet: quod non precipitur aliquid absolute. nisi primo constet an iuste vel iniuste fuerit excommunicatus. j. de resti. spo. literas in fi. et j. de sen. ex. sacro. et sic constabit partium assertione: et recipientur probationes ab vtraque parte. s. de of. fi. dele. cum contingat. Absolutio fieri debet secundum distinctionem decre. j. de v. sig. ex parte. Item per tales probationes constabit an alter alteri teneatur ad interesse: secundum quod traditur. j. de sen. ex. sacro. prout no. s. de offi. dele. cum contingat. b.

Ad reprimendam malicia̅[a] peruersorum pene certe sunt in canonibus[b] constitute: quas sicut latas a vobis interdum in subditos vultis inuiolabiliter obseruari: ita latas ab alijs[c] debetis inuiolabiliter obseruare. Ideo quod mandamus: quatenus sententias quas lexouien. eps duxerit in subditos suos canonice promulgandas: et vos ipsi[d] faciatis et a vestris subditis faciatis inuiolabiliter obseruari. Tu vero frater et sepe cum excommunicationis sententia per appellationis suspendatur[e] obiectum: siquis excommunicatus ab ipso de iniusta sibi fuerit excommunicatione conquestus[f]: ad ipsum ei quasi coepiscopo deferens absoluendum secundum ecclesie formam remittatur qui si noluerit ipsum absoluere: tu recepta cautione iuratoria absolutionis munus ei poteris exhibere ita quod legitime tibi constiterit eum contra iusticiam excommunicatum fuisse[g]: et ex debito sibi iuramento percipias vt super eo de quo fuerit excommunicatione innodatus: eidem epo satisfaciat competenter. Quod si facere contempserit: tu eum in excommunicationis sententiam ap. re. reducere non omittas.

Idem turon. archiepo.

Vos simul: et infra. Consul. t. t. r. quod cum sit in canonibus[h] diffinitum primates[i] vel patriarchas[i] nihil iuris per ceteris habere: nisi quantum sacri canones concedunt: vel prisca illis consuetudo[k] contulit ab antiquo ita vt secundum nicenas regulas sua priuilegia[m] habeant. ecclesijs preterquam si ap. se. aliquam ecclesiam[n] vel rectorem ipsius quolibet speciali[o] priuilegio decreuerit honorare: quamdiu clerici tui coram te voluerit[p] stare iuri: compelli non debent

h Vos simul. canonibus. ix. q. iij. conquestus. xviij. q. ij. c. i. et vlti.

i Patriarchas. diuersitas in nomine est: dignitas eadem. xcix. di. §. i. et c. i. et ij.

k Consuetudo. rationabilis et prescripta: alias consuetudo non prodest. s. de consue. c. vl. et est ar. temporis diuturnitatem et solutionem et obligationem inducere in futurum: ar. xvi. q. iij. statuendum. et. j. de cen. ex parte. et c. olim causam. et C. de agri. et cen. lib. li. xi. Ar. s. j. de excess. pl. cum ad quorundam. et. x. q. iij. quia cognouimus. et. j. de cen. peruenit. Solu. qui est in possessione alicuius rei eam defendi debet. j. vt lit. pen. quasi per totum ar. s. de elec. querela in fi. et j. de causa pos. cum ecclesia. et ff. si serui ven. l. harum. et ff. de aqua quo. et esti. l. pe. et est defendendus: nisi liqueat eum vi vel clam vel preca. io possidere. et sic intelliguntur contraria. de hoc dixi. s. de consu. c. vlt.

l Nicenas. lxv. di. mos antiquus. et. c. sequen.

m Priuilegia. priuilegia ecclesiarum perpetuo sunt seruanda. xxv. q. ij. c. i. ij. et iij. sed personalia priuilegia cum personis extinguuntur. vij. q. i. pensti. et ff. de cen. et ate. i fi. et j. de presump. mandata. et. s. de of. lega. volentes.

n Ecclesiam. sic. ix. q. iij. conquestus.

o Speciali priuilegio: ar. quod dominus papa potest detrahere vni ecclesie et alij conferre: quod quidem nullus dubitat. xvi q. i. frater noster. ix. q. iij. nunc vero. et. c. principalem.

indiciũ patriarche⁹ subire ni si cã per ap. ad ei⁹ audientiaʒ pferaṫ aut ei aliqd super hoc a se. ap. sit indultum.

Idem turoñ. archiepo.

Quod se. ap. ꝛ. j. Nos si qdem ꝯsuluisti: verum si aliqua ĩfirmitate vł alia iu sta cã detẽtus aliquẽ suffraga neoꝝ tuoꝝ ꝯsecrare ñ posses: alicui coepoꝝ tuoꝝ vices tu as licitũ ꝯmittere tibi esset: ꝛ ĩfra. Consul. t. t. r. ꝙ i tali arti culo ꝯstituto: ꝛ tuas vices vt dcm̃ ẽ tibi ꝯmittẽ lʒ: ꝛ ꝯsecrã dus mun⁹ dʒ ab eo ꝯsecratio nis accipe: cui eas duxeris cõ mittẽdas dũmõ catholic⁹ ha beaṫ: ꝛ impedimentum ei ex subtractiõe gratie ap. se. non

obsistat. Idem epo alieñ.

Pastoralis officij: ꝛ ĩfra. Ex parte tua fuit insup q̃situʒ vtrũ si aliqua cã fuerit ad archiepm per ap. delata: possit eandem iure ordinarie potestatis suffraganei sui sub dito dlegare: vel animaduer tere in eundem: si causam re nuerit suscipere delegatam. Ad quod respondemus: ꝙ ar chiepiscopus ipsum ad susci piendam delegationem hui⁹ modi compellere nequit inui tum: cum in eum exceptis q busdam articulis nullam ha beat potestatem: licet epi scopus suus eidem sit metro polita lege subiectus: ꝛ in fra. Preterea postulasti an

p Voluerint. marie: ꝛ si nollent: ꝯpelli debent ab ar chiepo: nisi ipse ꝯsentiret. j. de fo. ꝯpe. significasti.

q Patriarche. hierosolimitani.

r Quod sedẽ ꝯmittere. Certuʒ est enim: ꝙ archieps põt mãdare vices suas: ꝛ ille tenetur recipere: ꝛ pot illũ ꝯpellere. j. c. pr. ꝛ iussu archiepi suffraganei illum ꝯsecrare debẽt. s. d tẽpo. or. si archi eps als sine sui p̃ sentia eps non dʒ ꝯsecrare. lxv. dis. ñ dʒ. ꝛ. e. eps nõ ẽ. ꝛ eps sic ꝯsecrat⁹ vʒ visitare archiepm j. duos mẽses. ꝛ si nõ possit ĩpeditus iusta d cã: hoc ei si gnificẽ. lxv. di. sigs in metropolitana. Itẽ ꝛ ordinãd⁹ te nẽt recipe cõsecra tionẽ ab eo cui mã dauerit: lʒ i h̃ gñet ꝙ mĩor supior h̃ fa cit iure suo: suffra ganei ad mãdatũ illius: sic. s. d of. d le. sup q̃onum. §. si duo. Archieps põt ꝯmittere ea q̃ sunt iurisditionis etiam illis q eam nõ hñt. j. c. pri. sed ea q̃ sunt ordinis vel ꝯsecratiõis ꝯmittere nõ põt his: q ea ñ hñt puta illis q nõ sunt epi vel archiepi vel maiores. j de cõ. ec. vel alta. aq̃. Nec ẽt talia dicunṫ ꝯmitti: s3 man dat archieps suffraganeis: vt hoc faciant. sola auctas eis deest. ꝛ nihil ꝯmittit eis archieps: nisi q: dat auctẽ ꝓpter plationẽ quã hʒ sup illis. ꝛ hoc pʒ ex eo ꝙ q̃nqʒ epi inuitanṫ ad hec faciẽda ab illis: q ea facere nõ pñt vtputa caplm q̃nqʒ inuitat aliũ epʒ ad ꝯsecrandũ eccle siã vel altare vel ad clericos ordinãdos. vij. q. i. pontifi ces. Item satis põt dici fm canones: ꝙ ea q̃ sunt meri imperij pñt delegari: vt depositio. xxiij. q. iiij. illud. ꝛ. ij. q vij. sič lʒ fm leges non pñt nisi cũ delegatus non potest adesse. ff. de of. eius cui man. est iuris. l. i.

s Gratie. i. si non sit excõicatus vel suspẽsus vel scis maticus: talis nõ põt ordinare vel ordinari: vt. s. d cle. q: diligẽtia. s. de eta. ꝛ qua. cũ hõe. ꝛ. j. d scisma. ꝙ a p decessore. ꝛ. s. de episcopo qui renũ. episco. c. vlt. ꝛ here ticus non fit. ꝛ q. i. ab hereticis. ꝛ. c. i. ꝛ. y. h⁹ i. n. psone ñ conferunt excommunicationem.

t Pastoralis. inuitũ. Nõ ꝙ pinguius hʒ archiepi scopus in epis q̃ in eoꝝ subditis: vt hic pʒ: ꝛ. s. e. ti. q̃sto. ar. Sed nũqd idem iuris ẽ i epo circa subditos suoꝝ subditoꝝ. certe nõ: q: eps eis ꝓponereṫ: si voluerit p se cognoscere de causis subditorum: cũ sit iudex ordi narius oium de sua dioce. xi. q. i. de psona. ꝛ ar. ad hoc ff. de iudi. iudiciũ. ꝛ. xi. q. iij. q resistit. ꝛ. viij. disti. que ꝯ mores. i fi. ꝛ. y. q. i. nemen. s3 archieps nõ ẽ iudex ordina rius toti⁹ puincie: nisi epoꝝ tm̃ nisi i casib⁹ ĩfer⁹ nõ. vt h dič in fi. ꝛ ita ñ est sič h fm Hu. ꝛ. t. ꝛ vin. Io. dixit ꝙ si tales plati subditi epoꝝ vel ex electõe vel ex lõga cõ suetudine hñt ordinariã iurisditionẽ: eps nõ põt cognoscẽ d causis subditoꝝ taliũ platoꝝ nisi p appellationẽ deferanṫ ad eũ: vt d exces. pla. c. ij. j. de fo. ꝯpe. cũ ꝯtingat. ꝛ. j. e. irrefraga bili. §. i. ar. ad hoc. xviij. q. ij. cognouim⁹. ꝛ. j. de ap. dilecti. gra datiʒ. n. dʒ pcedere a cã. vt. y. q. vj. §. ãterioꝝ. ꝛ. §. illo. pcul du bio. ꝛ. j. de sta. regu. i sin gulis. nisi in pncipe. ij. q vj. arguta. ꝛ. c. iõ. ꝛ. j. de ap. si duob⁹. Verius cre do qd dič Io. ꝙ epi non pñt cognoscere de causis subditoꝝ platoꝝ suoꝝ ꝯ eis iuitis. sič. n. possʒ cos puare oi sua iurisditõe: qd nõ est veꝝ: q: nimis esset iniquũ. j. de exces. pla. ad hoc. imo dʒ huaṫ sniãs subditoꝝ suoꝝ. s. e. cũ ab ecclesiaꝝ. vbi no taṫ de iurisdiõe epoꝝ. nã si sua vnicuiqʒ iuris ditio nõ huaṫ ecclastic⁹ ordo ꝯfundiṫ. xi. q. i. per uenit. ꝛ tñ eps nihilomi nus ẽ iudex ordinarius dioc. sue: quo ad multa alia q̃ patet p se. tñ epus possʒ hñ ꝯpellẽ subditos subditoꝝ suoꝝ suscipe d legatõẽ sibi ab ipo fcãʒ sic⁹ in archiepo: vt hic.

u Excepti qbusdã. est tm̃ iudex ordinari⁹ totius puincie: q: eius gerit sollicitudineʒ ix. q. iij. c. i. ꝛ. ij. nec ideo seqtur ꝙ cuiuslibʒ d puincia. vel põt dici ꝙ hʒ iurisditionẽ sup quelibet s3 impeditã ꝛ ligatã: ergo nõ hʒ nisi in articulis: ar. s. de rescrip. c. pastoralis. ꝛ. §. vlt. in fi. ꝛ. s. de cle. pere. tue. ꝛ hoc fm lau. T. dič ꝙ nõ est iudex or dinari⁹ nisi in casib⁹ spãlibus. Primo cũ deuiat in diuis of ficiis a ꝯsuetudine metropolitane ecclesie. xij. di. de his. Iteʒ si deliqt in ei⁹ dioc. vt. vj. q. iij. placuit. in h casu efficiṫ aliqs d iurisditiõe cuiuslibet alteri⁹. Itẽ si hʒ pdiũ in dioce. sua: vt j. de fo. ꝯpe. c. vlt. ꝛ iste casus ptinet ẽt ad quẽcunqʒ aliũ. Itẽ si cã deferaṫ ad eũ p appellationẽ. s. de of. lega. c. i. ꝛ. s. e. duo ꝛ. xi. q. a. puenit. Itẽ cũ absolut⁹ ẽ ab archiepo nõ vult parere epo. s. e. ad reprimendã. Itẽ si crialis est cã inter epm ꝛ cleri cũ snia: tũc illa cã dʒ deduci ad synodũ in q̃ pest archieps. vj. q. ij. c. i. Itẽ si cleric⁹ hʒ ciuilẽ cãm ꝯ epm suũ. xi. q. i. si cleric⁹. ꝛ si eps ꝯ clericũ corã arbitris crimineṫ: vt in. c. clerice⁹. Iteʒ i alio casu. j. e. irrefragabili. s3 ibi dr ꝙ tanq̃ delegat⁹ a papa Item qñ eps negligẽs ẽ in eo qd ipse facere dʒ. ix. q. iij. cuʒ si mus. ꝛ. j. de sen. ex. p tuas. ꝛ. j. d ap. q̃ fronte. Itẽ mortuo epo ꝛ si eccla idoneos clericos nõ hʒ. xij. q. y. liceat. Item cuʒ cui dẽs ẽ sniam epi esse iniustã. j. d ap. sollicitudinẽ. Iteʒ cũ visi tat puinciã. j. de pscri. cũ ex officij. ꝛ. j. d cẽ. sopite. ꝛ. c. cũ nup.

x Nullã hʒ ptãẽ. si nullã hʒ iurisditionẽ vel ptãteʒ i eum: g talis dlegatio nõ vr valere: ꝛ sic snia ei⁹ nulla. arg. C. q pro sua ui. l. vña. ñ. lʒ i clericũ illũ cui ꝯmittit cãʒ: nõ hẽat ptãẽ tm̃ in cã q̃ ad eũ q̃ p ap. delata ẽ: hʒ ptãẽ: ꝛ ita casuʒ ad suã iu risditionẽ ptinentẽ dlegat: ꝛ ille hñ recipit iurisdi. si vult illã recipe: s3 si ñ vult illã recipe põt ptes ꝯpellẽ: vt ꝯsentiãt i aliqʒ vel aliqs: ꝛ põt mãdare epo vt ꝯpellat illũ recipe ꝯmissioneʒ qd facẽ põt: lʒ sit appellatũ ab eo: ar. j. d fo. ꝯpe. sigs ꝯ clericũ ꝛ. s. de of. dele. suspitiõis. §. vlti. ꝛ. j. de appella. cum speciali.

a ¶ Alicui.s.ordinario.
b ¶ Maior.s.de of.dele.sane
c ¶ Sine mandato.C.si aduer.re iudi. aduersus.ff.d mino. mino: magistratus.z.xxi.dis.inferior.
d ¶ Preterqz in mortis.q casu d quolibet genere excoicatio/nis z a qlibet ecclesiasti co pot absolui:ar.xvij.q iiij.si qs suadente.z.j.de sen.ex.q de his.ar.ad h de cse.di.iiij. sanctum e baptisma.Sed nungd i obsidioe positu vel trans/fretare volente lz absol/uere.vin.dixit q sic: ga ia imminet piculu mortis Sed h videndu est : an immineat naufragiuz vel piculu mortis.no.n.in/trado mar semp iminet naufragium.qd si esset: nullus transfretaret.sed cu sunt i naufragio i pe riculo mortis:tuc satz pt dici : q liceat.vel si iret belluz campestre z sara cenos vel als iustum: z maifeste appareat peri/culu mortis:lz absoluere et laico:ar. pdicti.c.scm Quidam dicut zrui: q nuqz lz laico absoluere a tali excoicatione:qz pot succurri post morte: cuz zstet p aliqne de zfessio ne p euidetia signa.j.d sen.ex.cu a nob. Sed h no posset ita locu hre in naufragio si oes sbmer gerent:qz tuc coe e peri culu oium de naue. [illegible] vel dic q laico pot quis cofiteri in necessitate:sed laicus non potest istum absoluere vel liga/re:qz non hz claues ecclesie.s.de sum. trini.c.i.§.vna.
e ¶ Succedat.s.d of.dele.qm abbas.z.j.d imm.eccle.aduer sus.qz cum in locu z ius eius succedat:ptibus eius fungi dz ff.de iudi.mortuo iudice.ff.de eden.qdam.§.nil interest.
f ¶ Pontificem.vel p eius delegatum spaliter ad illam cau/sam destinatum.j.de eo qui mit.in pos.cum sicut.
g ¶ Possessor.Ex hoc vz: q qs sit verus possessor post annuz z n ante.ff.de acq.pos.l.iij.§.vlt.Ite vz hic: q ad boc vt aliqs dicat verus possessor:no sit necessarium scdz decretuz.j.vt li te n z zte.qm frequent.§.in aliqs.ar.z.j.de eo q mit.in pos.ca rei suande.c.i.z.ff.de acq.pos.l.iij.§.vlt.in fi.z.ff.de da.isec. si finita.§.siqs aut.z.§.se.z.§.iulianus.q zcordantie loquun tur in actione personali. z de hoc dicitur infra de do. z ztu. contingit.
h ¶ Publicis.C.de an.ex.vt pfectus.z.xvj.q.iij.§.pot.z.C.d episcopali.audi.sancimus.z.j.de ap.c.vltimo.
i ¶ Annalez.Sed vsqz ad qd tps poterit postea petere re sibi restitui siue recipe possessionem.Dico q vsqz ad quadragita annos sm iura canonica:vel sm leges vsqz ad.xxx.an. qz sola litis zte.pperuat actoes vsqz ad.xl.annos:vt.C. de pscrip.xxx.an.cu notissimi.z.xvj.q.iij.§.pot. Sz nu quid sm iura canonica posit talis pscribere:erquo hz iam vel dz hre zsciam rei aliene. sm iura ciuilia talis hn vsucapit:lz sci at re alienaz.ff.de nor.acti. z gnalit. Credo tn q si alit si heat zsciaz lesaz nisi q res fuit ddu cta in iudiciuz: cu heat i tulu.s.aucte iudicis hn prescri bit.ex hoc enim q res fuit deducta i iudiciu p ipsuz ca petedo : psumitur hre bona fide:z p/ cipue qz qn fuit ei tradita possessio:d buit iurare de ca/lunia:qz alit n dat possessio et ca rei s uade:nisi negocio sumati examinato j.vt lite no zte.qm freqnt.§.q si.z ita hn pot pscribere.d hac mafia tractat j.d pscrip. qm oe z sie interrupit anal pscriptio i possessi one:vt post annuz recupet possessioez sic z in excomuni/catioe: vt si no pot inuenire suu excoi catore.j.annu post annu n pdet cam. xi.q.iij.rursus.

alicui[a] ordiario liceat sine spe ciali mandato apo.se.delega to:qui reum ppter ztumacia manifestam excoicatiois vin culo innodauit:vel petitorez ca rei seruande in possessioez petitorum induxit: rebus hu manis exempto eidem volen ti iuri parere absolutiouis be neficium imptiri: z possessio/nem restituere infra annum sufficienti recepta pmit[9] cau tione. Ad qd dicim[9] q cum d legatus quantuz ad illud sit maior[b] ordinario fine manda to[c] summi pont. z excoicatus ab huiusmodi delegato non pot p alium pterqz[d] in mortis articulo absolutionis gratia obtinere: nisi forsan delegat[9] talis extiterit:cui alius succe dat[e] in onere z honore. Nec p alium qz per summum pont.[f] recuperare poterit possessio/nem amissam. verutamen ne alius post annum verus effi/ciatur possessor[g] coram ordia rio:vel si eius copiam habere nequerit: cora publicis[h] z ho nestis psonis: vt qsi pscriptio ne interrupat analez[i]: offerre ac pstare[k] q iuri parebit po/terit cautione:vt sic p[9] annuz recupare possessionem per se de apostolicam mereatur.

Idem archiepo senon.

Licet in corrigendis ex/cessibus iuxta canoicas sanctiones appellatois sit dif fugium interclusum[l]: z ideo parisien.episcopus a nobis re ceperit in mandatis : vt tam circa viros religiosos qz etia clericos seculares[m] siue iuris/ditioni subiectos : qui multa z grauia crimina comittere pponunt: ingrat : z corrigat ap.re.que viderit corrigeda: statues ad reformationem eo rum qd regulare fuerit z ho/nestum. Quia tn intentionis nre nec fuit nec[n] esse dbuit iu/risditioni tue p mandatu hu/iusmodi derogare:presentiuz aucte duximus declaraduz: q si in inqsitionibus ab eode

k ¶ Ac prestare.ecce zsilium iuris z vtile.simile consi lium dat tibi lex.ff.de rei ven.is qui destinauerit.sic z in stipulatione illa:qzti ea res est : zmodius est certam summa adducere:qz difficile est,pbare qzti ea res e.ff.de ptor.sti.l.vlt.sile zsiliuz.j.de ap.c.vlti.Et nota: q dicit offerre ac pstare:qz oblatio sola no sufficit:nisi scm seq tur.j.d eo.q mit.in pos.ca rei ser.c.i.z h intellige : si illi nolut recipe als no noceret.j.de eo.q mit.i pos.ca rei s. c.ij.sic no sufficit offerre pecunia ad interrupendu cur sum vsurar:nisi dpoat in ede sacra.C.d vsur.accepta.
l ¶ Licz.interclusuz.j.d ap.ad nram. z.c.repbensibil i fi.z.c.cu spali in fi.nec obstat.j.de pur.ca.nos in ter alia.qz no loqt de correctione h de expurgatione.z hec zra sunt:nisi corriges modu excedat.ij.q.vj.§.ab ex ecutore sub illo.§.sunt quor.j.d sen.ex.vniuersitatis.z hoc intellige de notorijs excessibus:in quibus non ad mittitur appellatio.j.de ap.cum sit romana in fi.
m ¶ Seculares clerici.io dicut seculares:qz ad modu et laicor q vere seculares dicunt:pnr ppriu hre z inde fa cere p sua volutate:sm q hes.j.d testa.qsi per totum.
n ¶ Nec esse debuit.ne inde nascantur iniurie:vn iura nascunt.C.vnde vi meminerint.z.j.d accu. qualiter z qn.z.s.de zsue.cu olim.z.j.de cen.cu olim. Itez p hoc

nō intendebat aliū piudicare.s.i.s.de vsu pallij et tua.ꝛ.
ꝛ.i.ō ma.ꝛ obe.cū inferior.ꝛ sic vꝫ ꝙ semꝑ sit recurren
dū ad intentionē scribētis:sic.i.de ꝑben.c.vlti.ꝛ ante
pe.ꝛ.s.de offi.dele.sup eo.ꝛ.ff.neqd in loco pub.l.ij.§.
sigs a principe.ꝛ.C.de eman.libe.l.nec au⁹.

pitulo erit iudex canonici illi⁹ ꝯ quem ingrit.nō videt cum
glibet eoꝝ si par ei:vel forte minor illo.Dicas ꝙ nō:ꝫ glibet
ē cōiudex:sicut ē in plurib⁹ delegatis.s.de of.ōle.vno ōlega
toꝝ.sicut ē in electiōibus.s.de elec.q.ꝑpter.Sed quō deuol
uit potestas iudicādi de caplo ad epm:cū eps sit de ipso ca
pitulo tanqꝫ caput.j.de
his q̄ fi.a pla.si.quēn.ca.
nouit.ꝛ.c.se.ꝛ.j.de ꝫ.si.
cū clerici.Preterea cum
eps si ō caplo tanqꝫ ca
put vt dcm est si oēs ne
gligētes sūt.ꝫ ad ipsum
epm nō deuoluit ptās:
imo ad metropolitanū.
si n̄ oēs sunt negligētes:
ergo apud illos tantum
remāebit illa ptās:sic in
paucis remanet ius eli
gēdi.ꝑpter viciū alioꝝ.
s.de elec.bone.ꝛ.c.con
gregato.Preterea si de
uoluit potestas ad epm
ergo videt ꝙ ille solus
possit cognoscē ō causis
crialibus alioꝝ:qō est ꝯ
illud.xv.q.vij.eps nulli
us.ꝛ.lxxxvj.di.sigd ꝟo.
ꝛ.j.de accu.qliter ꝛ qn̄.
eadē est qstio qualit de
uoluat electio a capitu
lo ad epꝫ.Jo.dicebat:ꝙ

epo nō tāq̄³ delegato ꝫ tanꝙ ordinario faciēdis aliqs ca sus emerserit:in quo licitum sit ad sedē metropolitanā appellare^b:ꝑdicti occasiōe mandati^c aucti tue:q̄ minus ad te tanꝙ ad metropolitanum appellari^d valeat:nolumus aliquatenus derogare.

Idem in concilio generali.

Irrefragabili ꝯstitutōe^e sancimus:vt ecclesiaꝝ ꝑlati ad corrigendū subditoꝝ excessus maxie clericoꝝ ꝛ reformādos mores prudent ac diligent intendāt:ne sāguis eoꝝ de suis manibus regrat. Ut aūt correctōis ꝛ reformationis offm̄ libere valeant exercere:decernim⁹ vt executionē ipsoꝝ nulla ꝯsuetudo^f vel appellatio^g valeat ipedire:nisi formaꝫ in talibus excesserit obseruandā. Excessus tn̄ canonicoꝝ cathedral ecclesie q ꝯsueuerūt corrigi p^h caplm ipsum vel per epm in illis ecclesijs q̄ talē hactenus cōsuetudinē habuerūt ad commonitionē vel iussionem epi corrigant infra terminum cōpetentē ab eo ꝑfigendū:ꝛ alioqn extunc eps deum hn̄s pre oculis ipsoꝝ:vt aiaꝝ cura reqrit:p cen.ec. corrigere postponat. Ceteꝝ si canonici absqꝫ manifesta ꝛ rōabili cā maxie in ꝯtemptum epi cessauerint^i

a Tanqꝫ delegato.si enim tanqꝫ delegatus cognosceret vel igreret:ad dn̄m papam tn̄ debet appellari.s.ō of.ōle.sup questionum.§.porro.

b Appellare.puta qꝛ volebat igrere sup q̄ non pcesserat infamatio.j.de accus.cū oportat.vel qꝛ admittit testes ꝯspiratores.j.de re iu.cū.i.ꝛ a.ꝛ j.ō simo.lꝫ heli.ꝛ.c.p tuas.vel si non citat illū ꝯ queꝫ ingrit.j.ō accus.qlit ꝛ qn̄.§.dꝫ vel i aliquo excederet formā inqsitionis.j.c pri.circa pnc.j.de accu.inqsitiōis.

c Mādati.quo nō delegatum ꝯstituit sed vt ordinarium instruxit:qꝛ p tale mandatum nō posset pcedere vt delegatus:cum ex eo nō habeat delegatam iurisditionem.j.e.titu.graue.vbi simile fuit mandatum.

d Appellari valeat.ꝛ ita potest appellari i inqsitōe sicut in correctione grauamine.s.cum modus exceditur j.de sen.excommu.vniuersitatis.ꝛ.j.de ap.de priore.ꝛ j.c.prori.circa princi.

e Irrefragabili.ne sanguis eoꝝ.dux ꝟbū ē istō p platis negligentib⁹ subditos corrigē.si.j.ō reg.c.vlt.ꝛ.j.de sta.regu.cū ad monasteriū.§.vlti.ꝛ.j.de accu.qliter ꝛ qn̄.§.penul.nec admittit pastoris excusatō:si lupus oues comedit ꝛ pastor nescit.j.de reg.iu.qꝛuis.ꝛ eoipso ꝙ platus tacet:ꝯsentit.xliij.disti.si rector.Ter eo pmittit securitas delinquendi.lxxxiij.di.error.ꝛ facilitas venie incentiuū tribuit delinquēdi.xxiij.q.iiij.est iniusta.ne ꝫ subditoꝝ sanguis de platoꝝ manibus regrat:sequant et paulū dicentē.Mūde sunt manus mee a sanguine oium vestrum.xliij.di.ephesijs.

f Nulla ꝯsuetudo.qꝛ nō pscribit ꝯ epm in talibus.j de prescrip.cū ex offici.ꝛ ꝯ obedientiā silr nō currit pscriptio.j.ō pscrip.cū nō liceat.tn̄ in piudiciū archidiaconi iurisditionē exercere nō dꝫ.j.ō exces.pla.c.ij.nisi ille esset negligēs:vt hic dic ō capitulo.tunc.n.posset.

g Uel appellatio.qꝛ a correctōe nō appellat.j.ō ap.rephensibilis.in fi.ꝛ.c.cū spāli.in fi.ꝛ.c.ad nostrā.nisi modicū excedat:vt hic dicit.de h dictum est.s.e.pr.

h Per caplm ipsum.vel p decanū vel p alium platū de caplo:si ꝯsuetudo est:ar.j.de ap.dilectis.ō iure cōi de cā criminali cognoscere dꝫ eps q solus ordinarius ē ri.q.i.de psona.ꝛ hoc qō dicit hic:ō consuetudine est.vn̄ dicit ꝯsueuerūt.Sꝫ pungd in illo casu glibet de ca

vbicunqꝫ est eps de caplo:ꝛ ipse cū alijs ē negligēs:deuoluitur ius eligendi vel corrigēdi ad metropolitanuꝫ.qn̄qꝫ non est de capitulo:ꝛ tūc deuoluit potestas de caplo ad epm.j.de pces.pben.postulastis.Ego dico ꝙ eps semꝑ est de caplo tāqꝫ caput:ꝛ alij tanꝙ membra.Et dico ꝙ ō iure cōi ius eligēdi simul ptinet ad caplm ꝛ epm.De hoc dixi.s.de elec.cū ecclia vulterana.nisi ꝯsuetudo sit in ꝯriu:videlicet ꝙ solus eps qn̄qꝫ ꝯfert bn̄ficia:qn̄qꝫ caplm in ecclesia sua:ꝛ ꝫm hoc trāsfert ius eligendi de vno in aliū. Si vero ius cōe i ecclesia seruat:tunc transfert ius illoꝝ ad archiepm.ꝛ sic itelligūtur oia iura q̄ faciunt mentionem de tali translatione. Nec videtur rōnem hr̄e qō dicit.Jo.ꝙ eps sit qn̄qꝫ de caplo qn̄qꝫ non qn̄qꝫ tn̄ eps interest electionibus nō tanꝙ eps sed tanꝙ canonicus.ꝛ est spālis ꝯsuetudo in qbusdam ecclesijs:in qbus eps retinet ius canonie:ꝛ pter redditus suos pcipit aliqd de caplo:ꝛ tunc est in electionib⁹ tanꝙ canonicus.ꝛ sic intelligit illa decreta.postulastis.ꝛ tūc silr transfert potestas ad ipsum epm nisi maliciā adhibeat:vt dicit ibi. Hoc ē verum circa collationem bn̄ficioꝝ sed cū eps est negligens in correctione subditoꝝ:nō deuoluit ius corrigēdi vel puniendi ad caplm:ꝫ pot⁹ ad archiepm.ix.q.iij.cum sim⁹.qꝛ iurisditō talis pncipaliter spectat ad epm:lꝫ de ꝯsilio eoꝝ ꝛ in eoꝝ pn̄tia debeat h facere.xv.q.vij.eps nulli⁹.ꝛ.lxxxvj.di.sigd ꝟo. Sꝫ cū ius corrigēdi ptinet ad caplm in ecclesia cathedrali ō cōsuetudine:vt hic dicit:cū ipsi de caplo sunt negligētes i⁹ trāsfert ad epm:vt hic hēs expsse:ꝛ eps postea nihilominus de ꝯsilio eorundem dꝫ corrigere:qꝛ lꝫ pdiderint ius corrigēdi:nō pdiderunt ius cōe quo debēt cū epo in talib⁹ interesse.fi.ē.de elec.ne p defectu.qꝛ lꝫ perdant per negligentiaꝫ ius eligendi actiue:non tamen perdunt passiue.ꝛ si omnes i causa correctionis sunt:tunc non pcederet episcopus cum eis.

i Cessauerint a diuinis.Uidet ꝙ soli canonici pūt subijcē

ecclesiam iterdicto: cũ subest cã cuz ẽt solꝰ decanus ꝟ possit. ĩ de ap. dilectis. ⁊ sic ẽ ꝫ. j. de his q̃ fi. a ma. p. ca. q̃suit. vbi dr̃ ꝙ regrit ꝯsensus epi ⁊ canonicoꝝ. Item vr̃ ꝙ caplm̃ ñ possit suspendẽ ecclesiã: qꝛ sic seipsos supponerẽt iterdicto: qđ eẽ ñ põt: ꝙ gs suspẽdat seipsuz. qꝛ in ꝓprio fcõ iudices esse nõ pñt nec pñt sibi dicẽ legem: nec sibi pñt ipare. xxi. d. nũc aũt. ⁊. ff. de arbit. l. pe. qđ ꝯcedit Joã. sed ꝯ credo. si caplz ꝺ ꝯsuetu- dine hoc hꝫ bñ põt eccle siã supponẽ interdicto. nec dicunt̃ seipsos suspẽ dere vel interdicẽ: ꝟ ec clesiã irdicunt vt diui nũ offm̃ ñ fiat i ecclesia ꝓpter delictũ alicuiꝰ seu aliquoꝝ: ⁊ i alia ecclesia ipsi celebrẽt: qꝛ seipsos ñ interdicũt. nec eps eadẽ rõe possit irdicẽ ecclesiã suã cathedralẽ: qꝛ inter diceret seipꝫ. ꝟ põt sicut ꝟ sepe ꝯtingit ꝺ fcõ sepe eniz pp factũ ciuium in terdicit ecclesiam ⁊ eps cessat ibi a diuinis: ꝟ in alijs ecclesijs nõ cessat.

a ☞ Sup hoc delegatus. sic. j. de here. ad abolen dã. in fi. ⁊ dic delegatꝰ datꝰ. nõ. n. posset dici il la iurisdictiõ delegata: cũ nõ expirat morte dlegã tis re integra. nec etiaz ex pirat tp̃e: est ergo ordia ria vel q̃si aucte huiꝰ ca nonis archiepo. cõcessa a se. ap. fi. ꝫ. de translat. i ter corpalia. ꝟ. q vt hoc possent ex canone scđ. ⁊ ẽ spãlis casus in q̃ metro- politanꝰ hꝫ iurisditiõez i subditos suoꝝ suffraganeoꝝ. ꝟ q̃re eps nõ corrigit excessus istoꝝ in casu isto sicut in alijs: vt. ꝫ. di. rõ reddi põt: qꝛ cũ iste excessus sit in psonam epi ꝯmissus siue in odiũ suum ei facta est iniuria. ⁊ nemo iniuriã ꝓpriã vindicare dꝫ aucte ꝓpria. xxiij. q. iiij. iter q̃relas. ⁊. q. v. ꝺ occidendis. ⁊ iudex de fcõ suo esse nõ dꝫ. iiij. q. iiij. c. i. Jo. assignauit aliã rõnem. s. ꝙ eps so- lus nõ posset punire aliquos: sed cũ canonicis ecclesie. xv. q. vij. eps nullius. ⁊. lxxxvj. di. sigđ vero. ⁊ sic sequeretur ꝙ ipsi canonici essent rei ⁊ iudices. hec nõ vr̃ rõ sufficiens: qꝛ si ca nonici al's excederẽt oẽs: eps bñ põt p se corrigere ⁊ punire il los: ⁊ sibi iputent: qꝛ p delictũ suũ ꝓuati sunt illo iure tũc. fi. i de ꝟ. sig. abbate. in fi. si eps solus nõ posset corrigere illos cũ oẽs excedunt iam viderent̃ hẽre priuilegium delinq̃ndi: ⁊ sic remanerẽt in delicto suo qđ ab surdũ esset. Sꝫ q̃re nõ tractat̃ cã ista corã arbitris: cũ canon dicat ꝙ si eps hẽat cãm cũ cle rico suo: corã arbitris dꝫ tractari. xi. q. i. si cle. icꝰ aduersus. ꝟ illud. c. loq̃t̃ de ciuilibꝰ causis. Sꝫ in casu illiꝰ. c. si clericus. nollet eligere cõtter arbitros: qs ꝯpellet ipsum. eps non: qꝛ non est iudex in cã sua. archieps nõ: qꝛ non hꝫ iurisditionez in eũ nisi in certis casibꝰ. ꝫ. e. pastoralis. ⁊ iste nõ est de illis

a diuinis: eps si voluerit nihi lominus celebret in ecclesia cathedrali ⁊ metropolitanus ad q̃relaz ipsius tãꝙ sup hoc delegatus[a] a nob̃ talis reos p cẽ. ec. cognita ꝟitate castiget ꝙ pene metu[b] talia de cetero non ꝓsumant. Proinde itaqꝫ diligẽter ecclesiarum prelati vt hoc salutare statutuz ad q̃ sium pecunie vel grauamen aliud nõ ꝯuertãt: sꝫ istud stu diose ac fideliter exequant̃ si ca nonicã velint effugere vltio- nem: q̃m super his apo. se. au ctore dño attentissime vigila bit. Idem in eodem.

Uoniã i plerisqꝫ ptibꝰ infra eandez ciuitatem atqꝫ dioc. ꝑmixti sunt populi diuersaꝝ linguarũ habentes sub vna fide varios ritꝰ ⁊ mo res: districte precipimus vt põtifices huiusmodi ciuitatũ siue diocesuz ꝓuideãt[c] viros idoneos: qui sm̃ diuersitates rituuz ⁊ linguaꝝ diuina illis officia celebrẽt ⁊ ecclesiasti- ca sacra ministrent instruẽdo eos ꝟbo pariter ⁊ exemplo

Prohibemus autem oĩo: ne vna eadẽqꝫ ciuitas siue dioc. diuersos põtifices[d] habeat tã ꝙ vnum corpꝰ diuersa capita quasi monstrum. Sed si ꝓpt̃ ꝓscriptas causas vrgens ne- cessitas[e] postulauerit: põtifex loci catholicum ꝓsulez natio nibus illis ꝯformem prouida deliberatione ꝯstituat sibi vi cariũ[f] i ꝓdictis: q ei per oĩa sit obediẽs ⁊ subiectꝰ. Uñ siqs aliter se ingesserit excõicatio nis se nouerit mucrone ꝑcus sum: ⁊ si nec sic resipuerit: ab oĩ ministerio ecclesiastico de ponendum: adhibito si neces se fuerit: brachio[b] seculari ad tantam insolentiam repellẽn dam. Idem in eodem.

Nter cetera q̃ ad salutẽ spectãt ppli christiãi pa bulum ꝟbi dei ꝑmaxime sibi noscit̃ esse necessariũ: qꝛ sicut corpus materiali sic aĩa spũa li cibo nutrit̃: eo ꝙ non i solo pane viuit hõ: sꝫ in oĩ verbo qđ ꝓcedit de ore dei. Uñ cuz sepe ꝯtingat: qđ epi ꝓpt̃ suas occupationes multiplices vl̃

gd erit. credo ꝙ lꝫ cã sit epi: ipse eps põt illũ ꝯpellere: vt arbitros eligat cũ eo. ĩ. de ap. scđo regnis. §. i. ⁊. c. cuz sp̃ ã. i. ⁊. ꝫ. de of. dele. suspitionis. §. i. ꝟ in casu istiꝰ capli iõ nõ eligunt̃ arbitri: qꝛ sic placuit pape: vt dixit. Jo. ꝟ mo rõ alia melior põt assignari. hic. n. iniuriam ⁊ con- tẽptũ epi suspẽdit̃ ecclesia: ⁊ sic est cã crialis: qꝛ hic agit eps de iniuria sibi irrogata: ⁊ ꝺ causa crimiali arbitri co gnoscẽ nõ pñt nec ꝺ liberali vel matri- moniali. ĩ. ꝺ in ite. resti. cã. §. vlt. ff. de arb. nõ distinguer mus. §. iulianus. ⁊ §. de liberali.

b ☞ Metu pene. sic. n. ferro abscin dẽda sũt vulnera q̃ fomentoꝝ ñ sen tiunt disciplinam. lxxxij. dist. plurios in fi. ⁊. xvj. q. i. i ca nonibꝰ. ꝫ. de elec. cũ in cũctis. §. vl. ⁊ vt aliq ẽt penã sllez ꝯtimescãt ⁊ terreãt̃. ff. ꝺ pe. capitaliuz. §. famosos. ⁊. ij. q. vij. q̃p: epi. ⁊. j. de sta. regul. ca q̃. §. i. iux̃ illud. Oderũt peccare hõi virtu- tis amore. Oderũt peccat̃ mali formi dine pene.

c ☞ Uoniam. ꝓ uide. int suis expensis. j. c. pr.

d ☞ Pontifices. ni si. ex dispẽsatione. vij. q. i. nõ aũt monstrũ. ff. de sta. ho. nõ sunt liberi si. C. de postu. here. insti. ꝙ certatim in fi. ⁊. ff. de ꝟ. sig. que ret aliqs. qꝛ vnus tm̃ dꝫ esse impator: ⁊ singuli episcopi p suas dioce. vij. q. i. in apibus.

e ☞ Necessitas. dispẽsatiue dcm̃ est hoc pp necessitatẽ: vt hec lr̃a ꝓbat: vt. vij. q. i: nõ autem. ⁊. ꝫ. de renunc. ad supplicationẽ. ⁊ iste põtifex subiectꝰ ẽ diocesano ratiõe officij quod exercet i eius dioc. tanq̃ꝫ vicariꝰ vt sequẽs littera dicit. secus in illa decre. ad supplicationem.

f ☞ Uicariũ. ⁊ tm̃ habebit iste vicariꝰ ordinariã iurisdi tionẽ siue ꝑtãtem. ꝫ. de of. archidia. ad hoc. ⁊. xxv. dist. ꝑlectis. vbi archidiaconꝰ est vicariꝰ epi: ⁊ tm̃ iurisditio sua ordiaria est ꝑpetua. sic videt̃: ꝙ aliqs q non est ar- chieps põt hẽre suffraganeum. sic etiam archieps q̃sqꝫ est subditus epi. ꝫ. de renũ. ad supplicationẽ. Sed a q̃ ꝯsecrabit̃ iste eps. ꝟñ. a suo epo: nõ a metropolitão: cũ ei nõ subsit. ꝫ. e. pastoralis. adhĩbens sibi duobꝰ vicinis epis: qꝛ aliã ꝯsecrari nõ dꝫ. lxvj. di. porro. ⁊. ꝫ. de tẽp. or. si archieps. ꝫ. e. nec epi. ⁊ illi tenent̃ vẽire ad vocatiões illiꝰ: qꝛ sibi inuicẽ mutuũ ꝯsiliũ ⁊ auxiliũ exhibẽ tenẽt̃

j. de treu. z pa. c. i. z. xi. q. iij. cure.

g Mucrone percussum. z ita est canon late snie sicut ille. xvij. q. iiij. siquis suadēte. sicut z ille. s. de elec. cum in cunctis. z c. quisqȝ. vbi ipso iure sunt suspēsi.

h Brachio seculari. sic. s. e. c. i. z. xvij. di. nec licuit. z xxiij. q. v. princeps als autē nisi clericus sit incorrigibilis: nō est implorādū brachiū seculare z etiam depositū nō pōt laic⁹ punire: nisi sit icorrigibilis. j. de iudi. cum nō ab hoie. z lxxxi. di. dictū nisi in crie falsi. j. ð fal sa. ad falsarioꝝ. z ita vbicūqȝ deficit ecclastica ptās: recurrēdū ē ad auxiliū seculare. vi. q. i. petimus. z. xxiij. q. v. de liguribus. z sic vna potestas p aliam iuuatur. xcvi. di. cū ad veruȝ. z. c. ventum est.

i Inter cetera. p seipsos sufficiunt. z iō cū alijs onera sua pri ri debēt. j. ð psup. mandata. z. s. de offi. archipsbyt. vt singule.

k Predicationis officiū. qð priuilegiatū est. j. de sta. regula. ꝗ dei tiorē. nec tñ pōt aliqs predicare. nisi mittatr auctoritate episcoporū vel apostolice sedis. j. ð hec. excōicamus. §. qz vero.

pmates. z. xxiij. q. vlt. §. hgs mēbroꝝ. z. j. de transac. c. vlt. z. ff. de no. ope. nunci. l. i. §. cū pōt. Sed vt ꝗ sufficeret dixisse: peto iura epalia in capellis: qz vniuersalis petitio est illa: z i talibus non requiritur specificatio: sicut peto rōem administrationis. j. de restitu. spo. cū ad sedem. z. j. de dona. inter dilectos. z. j. de reli. do. cōstitutus. sane posset admitti talis libellus: cū proponatur p vniuersitate: nec cōpellitur qs specificare: nisi quis velit ad cautelā: cū certū sit q̄ sit iura episcopalia sed valet etiam actori: vt sententia magis sit certa immo per hāc decre. credo ꝗ specificanda sunt iura episcopalia: z si nō specificētur in libello intelligitur de his que hic enumerant per dn̄m papā. z de his non poterit questio referri. cū sint expressa in iure. in alijs āt singularib⁹ iudicijs specificatio fieri debet. j. de li. ob. c. penul. z vlt. vbi de hoc.

infirmitudies corporales aut hostiles icurs⁹ seu occōes alias: ne dicam⁹ dfectū scie qð i eis reprobādū ē oio nec dcetero tolerādū: ꝑ seipsos ñ sufficiūt mīstrare ꝟbū dei ppło maxīe p amplas dioc. z diffusas: gnāli cōstitutōe sācim⁹ vt epi viros idoneos ad scē pdicatōis officiū salubriter exequēdū assumāt potētes i ope z sermōe: q plebes sibi cōmissas vice ipoꝝ: cū p se idē nequerit: sollicite visitādas eas ꝟbo edificēt z exēplo: qbus ipsi cū indiguerit congrue necessaria subministrent: ne pro necessarioꝝ defectu cōpellātur desistere ab icepto. Un precipimus tā in cathedralibus ꝗ in alijs cōuentualib⁹ ecclijs viros idoneos ordinari: quos epi possint coadiutores z coopatores hēre non soluȝ i predicatōis officio ꝟꝰȝ ēt i audiēdis cōfessionibus z i pñijs iniungēdis ac ceteris q̄ ad salutē pertinēt aiaꝝ. Siquis āt hoc adiplē neglexerit districte subiaceat vltiōi.

Honor. iij. epo assisinati.

Conquerente economo monasterij sācti benedicti mōtis sabasij nobis innotuit: ꝗ tu iuribus epalibus ñ contentus que in ecclesijs seu capellis eiusdem monasterij debes habere a quibusdam earuȝ procurationem exigis: quas ad dandam procurationem minime sufficere proponebat: petēs vt specificares que tibi ratione iuris epalis competerent in eisdem: quoꝝ quibusdam specificatis lis fuit legitime cōtestata. Nos autem inspectis probationibus z que ab vtraqȝ parte fuere pposita intellectis: decreuimus vt in ecclesijs seu capellis tue dioc. ad monasterium ipsum spectantibus hēas canonicā obedientiā subiectionem z reuerentiā institutionem z destitutionem correctionem z reformationem ac cen. eccle. iurisditionem quoque ordinariam causarum omnium ad forum ecclesiasticum de iure spectantium penitentias z sacramentorum omnium que ab episcopo sunt recipienda collationem synodum z synodatici seu cathedratici nomine duos solidos quartam decimationuȝ

n Canonicā. hic bene specificātur iura epalia. z est vtile ꝗ in sua apponatur: ne aliqua postea dubitatio oriatr. ar. j. de ver. sig. cum inter.

o Iurisditōem. nam iudex ordinari⁹ ē episcopus in sua dioc. tā mōachorū q̄ alioꝝ. xi. q. i. ð persona.

p Penitētias publicas z alioꝝ maioꝝ crium. j. de exces. prela. accēdētibus.

q Solidos. duos solidos petere pōt eps a q̄libet ecclesia sue dio. nomine cathedratici preterqȝ a monasterijs. x. q. iij. inter cetera z appellatur cathedraticum: qz pro honore cathedre datur. x. q. iij. placuit. quandoqȝ appellatur synodaticum: qz quasi in synodo datur. j. de cen. olim. z isti duo solidi dabuntur secundum estimationem illius monete: que antiquitus z ab initio solui consueuit nisi contra solutionem minoris monete q̄ modo ē in vsu sit prescriptum: vt in predicta decre. ol. siue sit maior moneta in vsu siue sit minor. j. de cen. cū canonicis. z. c. predicto olim.

l Necessaria subministrent. sicut legatus principis cū mittitur in prouinciā de rebus fisci vel imperatoris viuere debet: in auc. vt nulli indi. §. nulli. col. ix. z i auc. de man. prin. §. illud tñ. coll. iij. licet secus faciant legati dñi pape. j. de prescrip. accedētes. z. j. de cen. cuȝ instantia. z. c. procurationes.

m Conquerente. specificares. per talem specificationē pcludit via in posterū litigandi: z lites diminuunt: qð debet facere iudex. ff. ð iudi. l. properandū. ff. si cer. pe. quidā. j. de do. z cōtu. finē. z. c. venerabilis. vt sciat quid debeat prestare reus z actor ac recipe si obtineat ne post sniam alia cōtentio oriatur: ar. j. ð ꝟbo. sig. cū olim. z melius. c. cū inter vos. z iudex dȝ materiā discordie amputare: in auc. de man. pn. §. demum. z. § sit tibi quoqȝ. col. iij. immo z iudex primo loco si pōt partes ad cōcordiā reuocabit. xc. di. studēdum. z. v. q. ij. si

r Decimationem. Sed videtur ꝗ perceptio decimarum ð iure communi pertineat ad parochiales ecclesias tñ. j. de deci. cum in tua. z. c. precedēti. sed contra videtur. j. de deci. dudum. vbi episcopus decimas petebat iure cōmuni debitas sibi solui: z obtinuit. z de hac quarta habes. x. q. iij. vnio. z. xvj. q. ij. vulterane. z. c. nobis. z. c. cōcessio. quid iuris sit de hoc dicetur. j. de deci. cum contingat. hanc quartā pcipiebat episcopus de consuetudine.

ꝛ mortuarioꝝ[a] visitatõez quoque ãnuã[b]: ita ꝙ cũ ad eas visitandas[c] accesseris: nõ ãpli⁹ ꝓcuratõis noie regras ab eis nisi quãtum p̃sẽtatis facultatibus[d] earũdẽ moderate potuerũt exhiberi: ne plus cetis[e] capell. eiusdẽ dioc. ĩ procuratoribus oneref: ꝛ ĩfra. Tu aũt his iuribus in p̃fatis eccl'ijs cõtẽtus existens non amplius ab eis exigas preter moderatum auxilium qđ iuxta fõmã lat. cõci.[f] si manifesta ꝛ rõnabilis cã extiterit cũ charitate postulandũ sicut ab alijs ecclesijs eiusdẽ dioc. ꝓ necessitate tẽporis sustinemus. Idẽ abbati ꝛ cõuẽtui sancti remigij.

Et iuxta: ꝛ ĩfra. Attendentes igif ꝙ ĩdecẽs ẽ vt remeñ. archiepo ĩ mõasterio vestro visitatiõis officium exercente seculares intersint ꝑ quos possit in claustro dissolutõis materia ꝓuenire: firmiter inhibemus: vt nullos de cetero seculares[g] in capl'm nisi duos vel tres de canonicis eccl'e[h] sue in decẽti habitu[i] alijs quot expedire viderit religiosis adiunctis[k] secũ visitationis tempore ĩtroducat.

Idem epo broceñ. ꝛ archid. rotbomageñ.

Dilectus filius abbas mõasterij rotbomã. exposuit: qꝛ tertia pars emẽdarũ quas hoies. v. parochiarũ ꝓ suis excessibus soluere cõpelluntf: ad suum spectãt mõasteriũ ab antiquo ꝛ infra. Cũ ꝗ. j. papa. p̃. n. vobis dederit in mãdatis: vt auditis hincinde ꝓpositis cãm remitteretis ad eum sufficienter instructã dictus eps ꝓcessum nr̃m diutius ĩpediuit occasione cuiusdã sñie: q̃ super quibusdã ecclesijs quo ad legẽ dioc. ꝓmulgata extitit ꝑ eodem: vnde p̃fatus abbas nobis humiliter supplicauit: vt cũ citatio: causarũ[l] examinatio ꝛ decisio ac emende ad legem iurisditionis ꝑtinere noscanf: nõ sineremus sentẽtie mẽorate pretextu negocij processũ vlterius ĩpediri. Cuz igitur p̃dicta de lege[m] iurisditõis existant: mãdamus quaten⁹ huiusmodi sñia nõ obstãte ꝓcedatis ĩ negocio iuxta traditã vob fõmã.

Greg. ix. epo suañ.

a Mortuarioꝝ. qñqꝫ tñ ẽ tertia qñqꝫ quarta qñqꝫ medietas. j. de sepul. certificari. c. i. ꝛ. ij. ꝛ dr̃ mortuariũ qđ qs relinquit ꝓ anima sua ĩ morte. de istis hẽs. j. đ testa. officij. ꝛ. c. requisisti. ꝛ hanc quartã percipiebat eps ex cõsuetudĩe. ꝛ iđ sup his duabus q̃rtis necessaria fuit probatio: sꝫ nõ super iuribus epalibus q̃ ipso iure debebãf sꝫ ista quarta mortuariorũ potius pertinet ad i⁹ epale: vt ĩ predicto. c. officij. ꝛ. c. requisisti.

b Annuã sic semel tñ in ãno põt eps visitaf ecclesias. x. q. i. đcernimus ꝛ. c. epm. ꝛ. c. placuit. alibi dr̃ ꝙ bis ĩ anno. j. de cen. cũ venerabilis. ꝛ. j. đ hef. excõicam⁹. §. adijcim⁹. alibi ẽt dr̃ ꝙ visitabit quotiẽs necessitas fuerit. x. q. i. regẽda. xviij. q. ij. nõ semel.

c Visitandas. hoc ẽ ordinariũ: vt semel tñ ĩ anno visitet: si tñ fuerit necessitas põt pluries visitare. s. đ of. archidi. mãdam⁹: qꝛ necessitas legẽ nõ hẽt: đ ꝯse. di. i. sic ꝛ sibi imputent clerici q tales se reddũt: vt totiẽs debeant visitari.

d Facultatibus. iuxta facultates faciendi sunt sumptus. j. de cẽ. c. cũ nuper. ꝛ. c. sopite. ne lõgi tẽporis victũ breuis hora cõsumat. j. đ cen. c. cum apl's. ꝛ ne ad exaiatõem extreme virtutis ecclesie perducanf. x. q. iij. inter cetera. ꝛ. c. illud.

e Ceteris. qꝛ cũ ipsi epo eodẽ cõi iure cũ alijs capellis subsint: eodẽ đbẽt iure cẽseri. xij. q. ij. cognouim⁹. ꝛ. j. đ đcc. cũ ĩ tua. ꝛ dignũ est vt qui similem cum alijs suscipiunt vitam: similẽ sentiant in legibus disciplinam. j. de sta. reg. recolentes. quia nec debet alijs fieri remissio alijs autem tribulatio. xxv. q. i. § is ita circa fi.

f Concilij lateraũ. j. de cen: cum apostolus.

g Et iuxta. seculares. qꝛ ẽt cohabitare ꝛ cõiungi nõ p̃ñt: q h⁹ studia sunt diuersa. xvi. q. vij. ĩ noua. ꝛ oppido laici ĩfesti sunt clericis. ij. q. vij. ꝑ laicos. ꝛ sine strepitu iudicioꝝ talia fieri debẽt. j. de accu. oli. ad clicos seculares tñ referf. ꝛ dicit seculares: qꝛ de laicis nõ ẽ dubiũ: qꝛ in talibus ĩteresse nõ debent. vel de facto ducebat laicos.

h Ecclesie. cũ qb⁹ hoc facẽ dꝫ. lxxxvi. di. siqđ vero. xv. q. vij. eps nullus. j. de accu. qualiter ꝛ quando.

i Habitu. j. de vita ꝛ ho. cle. ꝛ clici. xxi. q. iiij. per totũ.

k Adiunctis. q sunt in huiusmodi officijs exercitati. j. de sta. regulis quod in singulis.

l Dilectus filius. cã x. Dicebat abbas: ꝙ tota ecclesiastica qõne inter hoies ipsaꝝ ꝑochiarum citatio pertinebat ad ipsũ: sꝫ examiatio ꝛ decisio qõnis ad epm veneteñ: ꝛ ad ipsũ cõiter ꝑtinebãt: sꝫ eps sup his inquietabat abbatẽ ꝛ super emendis. vnde de cõi cõsẽsu partiũ l'r̃e fuerint impetrate ad istos iudices.

m De lege iurisditõis. Nota h̃ differẽtiã ĩter legẽ iurisditõis ꝛ legẽ diocesanã: in quib⁹ legib⁹ cõsistit totũ ius ꝛ ptãs epoꝝ ad legẽ. n. iurisditionis ꝑtinẽt ista de quib⁹ h̃ cõtendebãf datio cure aiarũ đlictoꝝ coertio: ordiatio ecclarũ siue cõsecratio altariũ ꝛ ꝟginum confectio chrismatis ꝛ gnãliter oiuꝫ sacramẽtoꝝ ꝛ ordinũ collatio: q̃ cõsistunt in dando. ꝛ alia plura ꝛ silia q̃ enumeranf. s. e. c. iij. ꝛ. c. cõquerẽte. ꝛ incipiunt ibi: habeas canonicam obedientiaꝫ ꝛc. vsqꝫ ad verbũ synodum: in quo x̃bo incipit enumeraf q̃d aũt q̃ ꝑtinẽt ad legẽ diocesanã. ad legẽ vero diocesanã spectat vocatio ad synodũ ꝛ ad sepulturas mortuorum. cathedraticũ tertia vel quarta mortuarioꝝ: q̃rta đcimaruꝫ. de istis duabus quartis dic vt nõ. s. e. c. n. cõquerẽte ĩno. qñqꝫ hospitiũ ꝛ ꝯsimilia q̃ ꝯsistũt ĩ recipiẽdo: qñqꝫ tñ lex diocesana cõphẽdit legẽ iurisditõi. j. de p̃scrip. auditꝫ. ꝛ. s. e. cõquerente. Dicas ergo ꝙ oia monasteria ipso iuf ĩ fauorẽ religiõis exẽpta sĩt a lege dioc. x. q. i. c. i. ꝛ. q. iij. inf cetã. ꝛ. xvi. q. i. cũ ꝓ vtilitate. ꝛ. xviij. q. ij. q̃ꝫ sit. ꝛ. c. vl. ꝛ. xvi. q. i. placuit. ab huiusmodi supius enumeratis. ꝛ. in. c. proxi. ad legẽ dioc. spectãtibus libera sũt oia mõasteria nec ad talia facienda cogi p̃ñt. xviij. q. ij. q̃ꝫ sit. a lege vero iurisditõis nõ sunt exempta nisi spãli priuilegio sint munita: sꝫ oia mõasteria sua in dioc. cõstituta sb̃sunt epo quo ad legẽ iurisditõis. xviij. q. ij. hec tñ mõasteria. ꝛ. c. cognouimus. xvi. q. i. if dicim⁹ seculares vero eccl'e sb̃sunt epo q̃ꝫtũ ad vtrãqꝫ legẽ x. q. i. de his ãtiquos. p̃stãt tñ mõasteria epo huiũ ex p̃ma ꝯstitutõe. xviij. q. ij. eleutheri⁹. ꝛ ẽt rõe visitatõis. j. de p̃scrip. cũ ex officij. vel qđ đbef ex cõsuetudine. xviij q. ij. huiũ. ꝛ. i. q. iij. q̃ñi in fi. capelle x̃o mõasterioꝝ

Qui regulariũ subsunt epõ quantũ ad vtrãq3 legem.s.e. cõquerente.xvi.q.ij.sane.z.j.de puil.cũ z plãtare.§.in ecclesijs.nisi pleno iure subsunt monasterijs.j.de pui.qm̃ p cõfessionẽ.capelle võ monasterioꝝ exẽptoꝝ subsũt epõ sicut z alioꝝ capelle:nisi exẽpta sint monasteria cũ capellis suis.j.ð puil.ex ore i fi.vñ rõne capellaꝝ ad synodũ venire tenent: vt ibi.nã z abbas ad synodũ venire tenet.j.ð ma.z obe. q̃ sup.z.xviij.q.ij. abbates.z h̃ intelligas ð his q pplinẽt:z sic nõ cõdicit illa palea.xviij.di. eps.z.xviij.q.ij.§. vl.Quare nõ cõdicũt:qz illa itelligũt ð his q ppl'ũ ñ hñt. Sic ḡ ex hac lr̃a p3 q̃ snia lata sup his q spectant ad legẽ dioc.snia ñ tãgit ea q̃ ptinent ad legẽ iurisdi. et sic snia lata.p vno nõ ob. i alio:cũ sit penitus diuersa.

Grave gerim⁹: q̃ cũ i ecclesia; scẽ marie de orbicello z q̃sdã alias ecclias existẽtes i tua dio.ad mõasteriũ sci anastasij ð vrbe spectãtes nullã iurisditionẽ hẽas ordiariã aut ẽt delegatã:occasiõe lr̃arũ[a] nr̃aꝝ q̃s sup correctiõe clicoꝝ tibi trãsmisim⁹[b] i eas int dicti ac clicos eorundẽ suspẽsionis snias pmulgasti:quã q̃ abbas eiusdẽ monasterij eos corrigere[c] sit paratus:z infra. Mãdam⁹ quaten⁹ si est ita[d] prudẽter corrigẽs p[e] teipsũ q̃ min⁹ puide attẽtasti: pdictas snias sine difficultate relaxes[f]

Idem.

His qb⁹ ex officio[g] i certis casibus[h] cõpetit illos absoluere: q p violẽta manum iniectiõe incidũt in canonẽ snie promulgate licet alijs huiusmõi absolutionẽ cõmittere:cũ viderint expedire.

a Grave gerim⁹ lr̃aꝝ.ar.h̃ habes:q̃ p gnãle mãdatũ posteri⁹.pcessũ pori spãli.i.puilegio exẽptõis nõ derogat: qz ð illo in gnãli mẽtio ñ habet. Itẽ ar.q̃ cõe i⁹ñ tollit puilegiũ. Ille ecclie sũt exẽpte a iurisditiõe epĩ:z lr̃e sup correctiõe clicoꝝ sm̃ ius cõe obtente nõ derogant privilegio exemptionis.s.s.de rescrip.cũ ordinẽ. Itẽ ar.q̃ papa p lr̃as suas iuri alioꝝ pjudicare nõ intẽdit.s.de of.del. sup eo z.s.de auc.z vsupal.ex tuaꝝ.Si.habes.s.e.ti. l3 p has lr̃as debeat pcedere tanq̃ ordinari⁹ nõ tanq̃ delegat⁹.

b Transmisimus.si.habuisti mandatũ.s.e.licet.

c Corrigere sit paratus.maxime:qm̃ si ille nõ corrigeret illos.ppter negligentiã abbatis vel platimõ trãsfertur potestas corrigendi ad epm̃ cũ nõ sit ordinari⁹ illoꝝ nec i eos aliq̃ h3 iurisditionẽ.ar.s.ð sup.neg.pla.sicut sed h3 locũ istud cũ abbas subest epõ:qz tunc si abbas negligens esset tunc demũ eps põt illos corrigere .s.e. ti.quã:o.z.c.irrefragabili.z.ix.q.iij.cũ simus z.j.ð pcess.prela.nulla.z.j.de ap.c.i.

d Si est ita.p hanc clausula3:si est ita.huic cognitio nõ demandat:quia de facto suo certus esse debebat.s. de rescrip.ab excõmunicato.

e Per te.sic ḡ d3 aliq̃s emẽdare qđ pperã gessit z palliare qđ fecit.s.de auc.z vsupal.nisi spãlis.z.j.de accu. q̃liter z qñ.z.xxxv.q.ij.qđ qs cõmisit.z idẽ dicit ipator. nõ eni erubescim⁹ corrigere q̃ pri⁹ dixim⁹: nec ab alijs corrigi expectare volum⁹:vt in auẽ.de nup. in fi.prime colũ.col.iiij.ar.s.j.de cle.giu. diuersis fallacijs.

f Relaxes. Et sic vr̃ q̃ snie late tenerũt: h̃ cõdicit lr̃a supior: vbi dicit:nullã habeas iurisditionẽ ordinariã.vel delegatã z sic vr̃ q̃ snia nulla fuerit:z sic debuit dice z denũcies nõ tenẽ vt.s.ð of.del.cũ ptingat.cũ dicas q̃ ista snia absolutionis potius ad factũ ref.rf.si.j.de testi.dilecto.qz forte illi abstinuerũt timore tal' snie:h̃ pp obsuationẽ tal' snie nll3 ius acqrit epõ.j.ð testi.spo.olĩ int.z expõe relaxes.i.relaxatas eẽ oñdas sic.j.vt li.nõ cõte.accedẽs i.si ecclie ille ei ñ sbsunt: snia ñ tenet.j.ð reli.do. cũ dilect⁹. Uel poss3 dici:q̃ si ecclie ille nõ sunt exẽpte tñ eps nõ h3 pmo loco correctionẽ h̃ abbas cui subsũt nullo medio: ad quẽ ptinet correctio pncipalr̃ illoꝝ clicoꝝ nec eps põt ei auferre iurisditionẽ illã:nisi cum abbas fuerit negligẽs. ar. s.e.irrefragabili.z.c.qm̃ to .put nõ.s.e.pastoral.z sm̃ h̃ ponit ppriẽ h̃ vbũ relaxes.qz ñ debuit eps illos corrigere q̃diu abbas illos corrigẽ sit paratus.z iõ dicit min⁹ puide attẽtasti:z3 poti⁹ ð facto relaxãtur:vt dictũ ẽ.

Honori⁹.iij.archiepo sci leonardi z abbati' salernitano.

Ex lr̃is vr̃is accepimus q̃ cũ causa3 q̃ inter abbatẽ z cõuentũ fosse noue ex pte vna:z abbatẽ z conuentũ monasterij[i] caueñ. ex altera sup q̃busdam possessionibus monasterij sci petri de almaphia vertebat:z infra. Quod ps predicti mõasterij pposuit:q̃ habere nõ poterat aduocatũ:vestrũ sup h̃ iplorãdo[k] officiũ:iũ frat archiepe eidẽ de mgr̃o.r. clico tuo ad exibendum in cã ipsa pociniũ puidisti.ver frater.s.caueñ.monach⁹ pposuit in pjudiciũ eiusdẽ monasterij factũ eẽ: eo q̃ dict⁹.r.clic⁹ domesticus tu⁹ erat:z ifra. Mãdam⁹ quatenus hoc nõ obstãte in negocio ipso rõne puia procedatis. Gregorius.ix.

g His qb⁹ ex offõ s. ordinarie ptãtis.

h Casib⁹.pmo ex offõ legationis.s.de of.lega. q̃ translationẽ.z.c.excõicatis.z.c.nemini. Itẽ si cui cõmittat h̃ ex puilegio vt archidiacono bonon.qui ex priuilegio absoluit excommunicatos in studio bonoñ.cõmorãtes vl' delinquẽtes ibidẽ. Sz ð h̃ ẽ manifestũ.ar.q̃ cõmittẽ nõ possit.s.de of.del.c.vlt.§.vlt.cũ ei nõ cõpetat hoc ex officio:h̃ ex privilegio:z sic certũ ministerium sibi cõmittit in hac parte:z huic forte standũ est:q̃ põt: quia nõ.d3 illud certũ ministeriũ.cũ illud sibi cõpetat rõne dignitatis:cui cõcessũ fuit privilegiũ ppetuũ. Itẽ ipsi in certis casib⁹ pñt tales absoluẽ.j.de sentẽ.excõ.mulieres.z.c.de moniali b⁹.z.c.q̃ de his.z.c.vl. Itẽ abbas absoluit tales.j. de sen.exc. cũ ill⁹.z. Itẽ in articulo mortis pñt epi z sacerdotes tales absoluere.xvij.q.iiij.sigs suadẽte.z.j.de sepul.c.vl. Et in cĩbus istis casib⁹ psone superi⁹ noiate:cũ viderint expedire pñt sup his iure ordinario cõmittẽ vices suas auc̃te hui⁹ canonis. Idẽ intelligo in cib⁹ alijs excõicationib⁹: q̃ illi q ordinario iure vel delegato a pncipe pñt absoluẽ pñt cõmittere vices suas cũ viderint expedire.dũmo delegat⁹ habeat iurisditionẽ:z sic ñ cõdicit.s.de of del.c.vl.in fi.b.

i Ex litteris.monasterij.s.noue fosse.

k Implorãdo.z sic p3 q̃ ad officiũ iudic' ptin3 puidẽ ptib⁹ ð aduocatis:si als hẽe ñ possint. ff.ð offi. pcõ.l.ne qcq̃.§.aduocatos.z.ff.de postu.l.i.§.aut ptor.d3 etiã attẽdẽ iudex:vt eq̃ distributio aduocatoꝝ fiat.C.ð postu.puidendũ.z.iij.q.vij.§.tria.v.si vo3 vno.h̃ olĩ obtinuit qñ salaria ð publico dabant.hodie võ q̃lib3 d3 sibi puidẽ sm̃ q̃ melius põt.C.ð iud.pperãdũ.§.illo pculdubio.paupib⁹ tñ huiusmõi

n

psonis debilib⁹ q sibi puidere nō pñt:dʒ ptor de aduocatʒ cō sulere ⁊ puidere.ff.de postu.l.i.§.ait pretor.

a Ol liāe. Ex hoc pʒ q hec exceptio nō est admitēda: hēo te suspectū qr aduocatus alteri⁹ est clicus tu⁹ vł cōmēsal vł familiaris.ar.j ð ap.ex lināaiē.e. Sʒ nō ē ꝫ qr ibi nō dī q p pter h iudex recusari pt vt suspect⁹ q aduocatus sit cōmēsal iudicis: ħ ē ꝑ q iudex videbaſ ſcuciē latēter partē sui clici cō mēsal q erat aduocatus vñ ex eo sumiſ ar.ꝫriuʒ.

b Udicʒ officiū.iu- dicʒ officiū latissi me pʒ.ff.ð iuris.om.iu. l.i. Quedā ḡ sūt in qbꝰ officiū iudicʒ ipleraſ.i. tenſ iudex supplere ð iuſ q̄ aduocaſ desūt. vt.C. vt q̄ aduo.desunt iudex sup.l.vna.ð h diri.ſ.de postu.bone. Itē interro- gare dʒ quēdē equitaſ mouet iudicē.ff.ð inter- ro.ac vbicūqꝫ.⁊.xxx.q.v iudicantē.etiā postq̄ʒ est in cā.cōclusū.j.ð fi.instru.cū ioānes. Itē locū hʒ officiū iudicis in oibus q̄ ꝯtingūt post lit.ꝯte.cir- ca rē petitā:vt in fructibus perceptis post lit.ꝯte.siue damnū detur in causa.e a.n.que post litē contestatā accidūt: valde p tinent ad officiū iudicis.ff.de rei ven.non solū.⁊.l.itē.§.i et C.de rei vē.certū.⁊.ff.de edil.edic.ediles.§.itē sciendum.eia talia que contingūt post litē cōte.petunſ officio iudicis: ⁊ nō iure actionis:illa q̄ ꝯtingūt an̄ litē ꝯtestatā:spāliter debēt peti in libello ⁊ nisi fuerint petita iudex de illis nō pnūciabit: vt i pdicto.§.itē sciendū. Itē de dolo culpa ⁊ negligētia post litem conte.admissa.ff.de rei vē.g pentorio.§.i.⁊ in multis alijs lo cum hʒ iudicꝭ officiū.sed hoc officiū cōpetit maiori ⁊ minori ⁊ multa possent poni exēpla in his ⁊ in alijs incidētib⁹ ante litē cōte:⁊ post pcediſ sine lit.cōte.vt.ſ.e.pri.

c Proponiſ. Hoc iō dicit:qr iudicis officiū nemini daſ nisi tunc demū cū alia actio nō supest:nā si cōi auxilio quis muni tus e.ilł nō dʒ ei tribui extraordinariū.ff.de mino.in cause. in pn.⁊ loco actionis habeſ:⁊ qr q̄si ordinariū ē iudiciū:nō pn- cipaliſ postulaſ sicut in alijs iudicijs dʒ lis ꝯtestari.ff.ð mio. papinianus.§.vl.⁊ illud officiū iudicis nō ppetuaſ p lit ꝯt. vt ibi dī imo infra certū tēp⁹ dʒ terminari: puta si ecclia eēt lesa in aliq̄ ꝯctu celebrato solēniſ tūc dʒ petere directe restitutio- nē ꝯ illū ꝯctū. Idē est de minore:si directe petit restitui. Sed ꝯ videſ q possit expediri cā restitutionis lite nō ꝯte. Dicit.n. lex q cā cognita ⁊ pñtib⁹ aduersarijs.vel si p cōtumaciā desūt cause in inte.restitutionis ppēdende sūt.ff. de mino.in cause §.cā cognita. Et sic videſ q si alia ps sit cōtumax q possit cā expediri. Quid ḡ fiet si est ꝯtumax. Illud de facto vidi: ⁊ va- rio mō dicebāt sapiētes. Quidā dicebāt q dāda est restitutio: alij q nō. Sal⁹ videſ expediri p hāc decret. Dicas ḡ q altera parte absēte p ꝯtumaciā lite nō ꝯte.nō ē faciēda restō nec sen tētia sup hoc pferēda est:ſʒ dʒ actor in pos.mitti cā rei suande de illa re sup q̄ petiſ restitutio.si.ſ.de eo.del. ꝯsultationibus. Si v̄o lis eēt ꝯtestata tūc debeſ restitutio lesione pbata. Sʒ p auē.videſ q altera parte absēte possit restitutio indulgeri cir ca lit ꝯte.in auē.vt spōsa.largi.§.hoc aūt.col.iv.⁊.C.vt here ab here.se abstine.l.i.⁊ in auē.ibi posita intelligiſ in suo ca su spāli tm̄.ſ cū minor vult abstinē ab hēditate:⁊ tūc vocand.

Iudicis officiū^a.vbicūqꝫ p actione pponiſ^c:vclu ti cū restitutio i integrū pnci paliter postulaſ:litis ꝯtestati- o pposita:alś an̄^d ⁊ post igressū cause pōt ad hoc sine litis ꝯte statiōe hēri recursus.

De maioritate ⁊ obedientia

Greg. augustio anglorʒ epo.

Tm certū:⁊.j. Sit honoris ista distin- ctio:vt ipse prior et maior^e hēaſ q pri⁹ f cōitatʒ ꝯsilio ⁊ ꝯcordi actiōe^g fuerit ordinatus.

Idem.

Sigs venerit ꝯ decretū^b ep̄i:ab ecclia abijciaſ^i. In libro regū legiſ q nō obe dierit pncipi^k morte^l moriaſ:⁊ in ꝯcilio agathē. q anathema tizeſ.

Leo papa.

Legebaſ i lr̄is tuis q fra ter attic⁹ chartulā de obediē- tie spōsione ꝯscripserat in q̄ si gnū pdebaſ iniurie^m. nō eni ne cessariū fuerat vt obligaretur scripto:q obediētiā suā ipo iā volūtarij aduētus⁹ officio cō-

sūt creditores q̄ꝫ interest pñtes eē:cū mior se abstinet:⁊ videāt bōa hēditaria mobilia ⁊ imobilia:vbi ðbeāt cu stodiri:⁊ si infra tres mēses nō venerit.licitū est minori absqꝫ periculo abstinere auēte iudicʒ corā q̄ petiſ illa re stitutio:⁊ est rō q̄re pcedaſ in casu illo lite non cōtest. qr minor nō petit re- stitui ꝯ aliquē sed ꝯ factū suū vt ei li- ceat abstinere ab hēditate qr ā adi- uit:quia alr ei cō suli nō pō.:nisi q abstineat:⁊ si credi tores essent pñtes nō fieret ꝯtestatio cū eis:qr ꝯ eos nō petiſ restitutio:sed cū pet.ſ ꝯ aliquē ⁊ ipse ē ꝯtumax l.ꝯ n̄ ꝯte.pcediſ p missi onē i possessionē:⁊ vt dixi:⁊ lex illa in cāe.§.cā. intelligiſ lite ꝯtes. cū minor petit restitui ꝯ fcm̄ suū ⁊ nō ꝯ aliquē. Et q sic intelligaſ:satis videſ p legē q̄ dicit q litis ꝯtestatio in huiusmodi restitutionib⁹ est faciēda:p quā etiā l.ꝯ ꝯtestationē nō ppetuaſ iudicʒ of ficiū.ff.de mino.papinian⁹.§.vlt. Itē est hic ar.q actio sm canones sit pponēda. Ar.ꝯ.j.de iudi.dilecti. vbi de hoc.vñ expone p actione.i.loco iuris cōis:⁊ qr ei q nullo iure cōi iuuaſ:daſ restō in integ.p officiū iudicʒ:⁊ hoc officiū qð loco actiōis pponiſ cōpetit ordinario princi paliſ ⁊ incidenſ:ſʒ incidenter delegato vel pncipaliter si hoc ei pncipaliſ cōmittaſ.ar.j.de in inte.restitu.c.pe. vbi de hoc.⁊ idē intelligiſ cū maior principaliſ restitui tur qñ alia actio nō superest. vbi grā:alijs abñs fuit cā reipublice:pscriptū est ꝯ eū sū pter ei⁹ absentiaʒ.debet restitui officio iudicis.C.ex quibus cau.ma.in inte.re sti.l.i.⁊.ij.ff.e.ti.per totū.⁊ oñ cū istud daſ fauore rei si ne psone ⁊ nō pter istā rē. vñ pōt cōputari inſ psonā- les actiones:⁊ nō inter reales:cū imploraſ a minore vł ecclesia.⁊ etiā cū postulaſ a maiore.

d Ante.i.si petaſ restitutio nō pncipaliſ ſʒ incidēter qñqꝫ post litē ꝯte.sup pncipali q̄ōne:puta aptis attesta- tionib⁹:aut etiā postq̄ʒ sit in cā ꝯclusū:allegat pars alte ra ecclia vel minor:q omisit necessariā pbationē:vnde petit se admitti ad pbationē omissā officio iudicis.j.ð in inte.resti.auditis.⁊ hoc fieri pōt citra litis cōte.⁊ an̄ ingressū li.ꝯ:vt si omisit aliq̄ʒ exceptionē quā nō pposu- it infra tēp⁹ sibi statutū.j.de excep.pastoralis.aut si omi- sit sup exceptione ipsa pbanda pbationē necessariam. Item officio iudicis admittiſ:quia interest eius litib⁹ ⁊ sumptib⁹ nō vexari.ff.ð mio.mior.xxv.annis ⁊ siomi sit allegationē.ff.de mino.mior.xxv.ānis. Itē est ar. hic q sup exceptionib⁹ q̄ pponunſ an̄ ingressū litis vł etiā lite conte.non sit necessaria litis conte.ar. contra.ſ. de offi.dele.prudentiā.§. sexta.⁊.de hoc.j.de ap.interposi ta.§.si.in quibus pcediſ iure ordinario.⁊ hoc officium cōpetit maiori ante litis conte.⁊ post. Itē ar. ꝯ.j. de ap. significante.ibi soluitur.

e Tm certum.maior.nisi posterior ordinat⁹ fue- rit a maiore.j.eo.per tuas.⁊.ff. de albo scri.l.i.

z vlti.z.xciij.di.c.vlti.

f Prius fuerit ar.q prior ē tpe:potior est iure.lxxv.di.c.vlti.vq.q i.factus est.xxvij.q.ij.duobus.xvij.di.§.hic ēt.z.c.vlti z.C.q potior.i pig.ha.diuersis.z.l.si i fundū. Ar.ꝯ.lxxiij.di.epōꝝ.z.ff.q potior.i pig.ha.iterdū.z.ff.si cer.pe.Ar.ꝯ.i.ꝺ iurepa.illud.ff.ꝺ religio.z sūpti fu.l.pe.viij.q.i.ſꝫ.ff.q z a qbus ma.liberi nō fi.ſi qs hūs q ēt sacit.p ꝯria ꝑte. So.pma rn̄sio est vera:ꝯria sūt spūalia z cā.ia:vt pꝫ p singula ꝯria.

g Actōne.id est tractatu sic.xvi.q.vij.noua actione idest tractatu nouo die habito.z.xvi.q.iij.pma actōe vel die ꝯcordi actione:idest ꝯcordi ꝯsensu:vel saltē maioris partis.lxv.distin.c.i.z.ij.z.iij.

ꝓbat. Clemēs papa.iiij.

Omnes pricipes terre et ceteros hoīes epīs obedire beatꝰ petrus ꝑcipiebat: Innocētꝰ.iij.c. barbipoleñ. Illud dn̄s i beato petro: z infra. Cū spūalia sint tpalibus digniora: z obediētia melior sit q̄ victima: z auscultare magis q̄ adipē arietū offerre:non ꝺbuerat hildesemēsis epūs p temporali ꝯmodo inobedientie notam icurrere z apostolicis iussionibus ꝯtraire. Idem illustrissimo cōstanti iperatori.

Solite benignitatis affectu:z infra. Mirata ē imperialis sublimitas:q te nisi fuimus in nostris litteris increpare. Huic autem tue admirationi non cām sed occasionem prebuit:q legisti beatū petrum apostolorum principeꝫ sic scripsisse. Subditi estote omni humane creature ꝑpter deum:siue regi tāq̄ ꝑcellenti siue ducibus tanq̄ ab eo missis ad vindictā malefactorū laudem vero bonoꝝ.z.j.

Quid si rex habet multos episcopos in regno suo:coram quo tractabit spūales causas suas:vel cui dabit decimas. Causas spūales tractabit coram illo epō:in cuiꝰ territorio habet larem pncipalem.C.vbi sena.vel clarissi.l.ij.ꝺcimas prediales dabit illi episcopo in cuius territorio sita sunt ꝑdia.j.de parochi.signatum.aꝉs decimas dabit vbi audit diuinum offm̄.ꝑportiōabiliter diuidendo:si audit i pluribꝰ.ff.ad municip.assūptio.ar.ꝯ.z.j.ꝺ testa.relatum i fi.

p Illud dn̄s.dignior [illegible]ra quo ad qd:qm̄ tpalia sine spūalibꝰ nō ꝑficiunt:sicut nec aīa sine corpore.i.q.iij.si quis obiecerit.

q Victima.lxxxi.dis.si q sūt ꝑ:bꝛteri.xxxij.di.§.verum.z.viij.q.i.sciēdum.

r Auscultare.i.attendere z audire mādatuꝫ cum effectu

s Cōmodo.occasione sine pretextu pietatis si est facienda impietas:vt.i.q.i.non est putanda.xiiij.q.v.forte ar.z.xxx.q.i.nosse.

h Si qs decretū.iustum.s.z sic habes q epūs pōt facere decretū siue ꝯstitutōem i sua dioc.ꝺ con.di.iij.c.i.epi.n.possut cōdere canones epales:vt quilibet populus z qlibet ecclesia sibi pōt ꝯstituere aliqꝺ ius:di.i.ius ciuile.z.viij.di.q ꝯ.z.xi.di.catholica.z.xij.di.illa.sꝫ de minoribꝰ negocijs nō pn̄t aliquid statuere.

i Abijcia.xi.q.iij.si aūt nobis.z.c.sequenti.

k Principi.i.pape:de con.di i.corpora:sicut ecōuerso impator vocat pontifex.x.di.de capitulis. Sꝫ nūqd laici debēt obedire pape. Pōt dici q sic:quo ad spūalia.i.e.oēs ꝑ:icipes.z.j.de iudi.nouit. Sic econuerso pncipi seculari.i.impatori omnes subditi obediāt z clerici q ab eo recipiunt tpalia.i.e.solite.

l Morte. Sed nunqd ecclīa punit taliter nō:sꝫ ostendit qd iudex secularis facere debeat:vel morte.s.eterna q: puit ꝑpter delictū ꝯtumacie:nisi penituerit. Vel dic q nō obedierit iusto ꝑcepto.xi.q.iij.si dn̄s. Si ē iniustū:z hoc ē manifestū nō obediat:vt ibi z.c.iulianꝰ. Si dubium eēt ꝑceptū pncipis:ꝑpter bonū obediētie:qꝺ sibi ꝑcepit faciat.xxiij.q.i.qd culpat i fi.

m Legebat.iniurie n.j.de simo.ex diligenti.z.j.de re.iur.i.digniū:sufficiebat enim manualē facere obedientiā.j.e.his que.ar.ꝯ.xxiij.di.q̄q̄.z.j.de iureiu.nullus epūs. Ex pro z cōtra so.q dicū:ꝯria:itelligit de illis qbus aīaꝝ cura ꝯmittit:qꝺ hic dicit.z i similibꝰ oꝫ itelligi de clericis iferioribus,qui non sunt compellendi ad iuramētū vel scripturā faciēdā:sꝫ solū sufficit si obediētiā simplr̄ repromittant suis platis:vt dicit i.fi.z decre.ꝑdicta nullus epūs.

n Aductus officio.si.de pe.di.i.quē penitet:vbi dr̄ q mūdati sūt leprosi dū irēt corā sacerdotibꝰ se ostēdere et ē dic ar.ꝑ supfluis resecādis.i.de excei.pla.cū ad quorundam.x.q.iij.q: cognouimꝰ.z.ff.de aq̄ quoti.z esti.l.i.§.trebatiꝰ.z.ff.vt legatoꝝ seu fideicō.hec stipulatio.

o Omnes pncipes.ergo pncipes subsunt episcopis:quod verū est:vt hic.z.j.e.solite.z.xcvi.di.duo sūt.

t Solite benignitatis. Casus:imperator ꝯstantinopolitanus faciebat patriarchā ꝯstantinopol:iuxta pedes suos i ꝑte sinistra sedere. Papa hoc itelligens scripsit ei:q nō decebat eum taliter se habere erga suū ptiarchā:cū alij reges z pncipes suis prelatis vt debent:reuerent assurgāt:z eis iuxta se sedeꝫ venerabilem assignent. Imperator rescripsit ei dicens:q multum mirabat:q eum super hoc nisus fuerat icrepare:dicens q sacerdotium suberat imperio auctoritate petri dicētis:Subditi estote omni humane creature ꝑpter deum:siue regi tanq̄ ꝑcellenti:siue ducibus tanq̄ ab eo missis ad vindictam maloꝝum laudem vero bonoꝝ. Rescribit.n.papa sibi respondendo auctoritati petri illam exponēs:q si ꝑsonam loq̄ntis z illoꝝ ad quos loquebat diligenter ꝯsiderasset non expsisset taliter itellectum illius auctoritatis.scribebat.n.subditis suis:quos ad humilitatem iducebat:nec p hoc voluit subeē sacerdotiū:q: sm̄ itellectum illius sequeret q qlibet ēt seruus impium i sacerdotes accepisset ex eo q ibi dr̄ omni humane creature:sed non negat qn iperator presit suis:z illis q ab eo tpalia receperunt. Tandem expolita pmissa auctoritate petri ostendit exemplo xp̄i:sacerdotiū ꝑeminere regibus dicentis hieremie. Ecce ꝯstitui te sup gentes z regna zc.z p auctoritatē genesis. Fecit deus duo magna luminaria zc.dicē.n.q si illa ꝯsiderasset:nō fecisset talit ptiarchā suū sedere ad pedes suos:z lꝫ nō icrepasset eū:poterat tn̄ rōnabiliter icrepare:cū ipse sup oēs acceperit ptā:em i ꝑsonā petri:cui dictū fuit a dn̄o:q̄cunqꝫ ligaueris zc.i fi.dicit q. Iꝑialis celsitudo discernat:vtrū ad bonū z vtile istituerit iperatoriā excellentiam:cū ipe solūmodo ad vtilitatem ecclīe z terre hierosolymitane subsidium ipm̄ duxerit iuuandum.

u Ni.si fuimus icrepare.sed hoc non fecit animo increpandi:sed animo admonendi et affectu dilectōnis.v.q.v.nō omnis.z.c.non osculat.z.C.de sen.z iter.om.iudi.ex stipulatōe si.xxiij.q.v.non putes.

x Subditi.i.j.de cen.cis aīa.z.xi.q.i.q̄ꝫ magnū.

a Uex si. hic papa re/ det auctati petri iducte ab iperatore.

b Si psonã. ɔsiderã da ẽ psoa loqn̄tis: ɔ cui qs loqr. xvi. di. demũ oppo nitur. ɔ. j. de ɔsan. ɔ affi. ɔ̃ infidelibꝰ. ɔ aliquid ꝑ bar rõe personarum collo/ cñtiũ. ar. i. q. vij didici.

c Suscipiũt. Nũquid ğ appellabit ab epo ad iperatorẽ. Uĩ ꝙ sic. j. de fo. ɔpe. vez tẽ. n. cogñscit qsi cũsi iudex arg. j. de ap. si duobꝰ. Dico ꝙ sic nisi consuetudo sit ɔ̃ria ar. ad h. xviij. di. eps. Ui detur tñ ꝙ illa tpali spe nitꝰ cẽnt a iurisdictõe im patoris sepata. x. q. i. no uerit. Dicas ꝙ appellã dũ ẽ ad archiepm: nisi ɔ̃ ɔ uetudie ꝑ puilegio vl alio iure ad aliũ sit ap pellãdũ. j. ɔ̃ ap. romana §. debet.

d In spũalibus. x. di. suscipitis. xcvi. di. cũ ad verum.

e Preferr. xij. q. i. pre cipimus. ɔ. xxiiij. q. iij. si hẽs ɔ. xxxviij. di. sedulũ.

f Propter deum. Per qꝺ vr̃ esse ɔsiliũ pfectio nis i quo liber ẽ arbitri um. xiiij. q. i. c. vlti.

g Tanqz. qꝺ qñqz si militudinẽ potiꝰ qz vita tẽ notat: vt illꝺ euãgelij tãqz ad latronẽ ɔ. ɔ̃. n. bil n. ẽ sibi. vt sit silitudi nariũ ñ ꝑps. ũ vitatis s. ff. ɔ̃ pecul. l. iij. §. si fili ussa. Et ẽ hic ar. ꝙ nul la dictio ɔ̃z vacare in re scripto aliogn frustra m̃ branas occupat. xix. di. si romanoꝝ. ar. ad h. xx viij. q. i. sic. n. ɔ. ff. de v'u ris. l. iiij. ar. C. ɔ̃ fideius. non recte.

h Cõstitui te. hic legr dñs hieremie prophete dãs ei ptãtem super gẽ tes ɔ regna.

i Euellas. vitia. s.

k Plantes. virtutes.

l Maiꝰ. xcvi. di. duo.

m Inter solẽ ɔ lunaz. Igit cũ terra sit septies maior luna: sol aũt octi es ẽ maior terra: restat ğ

Uexꝰ si psonamª loquentis et eoꝝ ad quos loquebar ac viz locutionis diligentius atten/ disses: scribentis non expres/ sisses taliter intellectũ. Scri/ bebat enim apostolus subdi/ tis suis: ɔ eos ad humilitatis meritum prouocabat. Naz si per hoc qꝺ dixit: subditi esto/ te sacerdotibus: voluit impo nere iugum subiectiõis: ɔ eis prelationis auctoritatem au/ ferre: quibus eos subiectos es se mõebat: sequeretur ex hoc etiam: ꝙ seruus quilibet i sa/ cerdotes imperium accepissz cũ dicatur omni creature hu/ mane. Quod autem sequitur regi tanq̃ precellenti: non ne gamus: quin precellat impe/ rator in temporalibꝰ illos dũ taxat qui ab eo suscipiuntᶜ tẽ poralia: sed pontifex in spũali busᵈ illos antecellit: que tan to sunt temporalibus dignio/ ra: quanto anima prefertur corpori: licet non simplr dictũ fuerit: subditi estote: sed addi tum fuit propterᶠ deum: nec sit subscriptum regi precellẽ/ ti: sed interpositum forsitã fu/ it non sine causa tanq̃ᵍ. Qꝺ autem sequitur ad vindictaz malefactoꝝ ɔ laudem ꝟo bo norum: itelligendum nõ ẽ ꝙ rex vel impator super bonos ɔ malos gladij acceperit po/ testatem: sed in eos solũmodo qui vtentes gladio eius sunt iurisditioni commissi: ɔ infra. Potuisses aũt ꝓrogat uaz sa cerdotij ex eo potius itellige/ re quod dictum est: non a quo libet: sed a deo: non regi sz sa/ cerdoti: non de regia stirpe sz de sacerdotali prosapia descẽ denti de sacerdotibus: videli cet qui erant i anatotht. Ecce constituiʰ te super regna ɔ gẽ tes: vt euellasⁱ ɔ dissipes: edi/ ficesᵏ ɔ plantes: ɔ ifra. Pre/ terea nosse debueras ꝙ fecit deus duo magna luminaria i firmamento celi. luminar ma iusˡ vt preesset diei ɔ luminar minus vt preesset nocti. vtrun qꝫ magnum: sed alterum ma/ ius. Ad firmamentum igitur celi hoc est vniuersalis eccle/ sie fecit deus duo magna lu/ minaria: idest duas istituit di gnitates: que sunt pontificalis auctoritas ɔ regalis potestas. Sed illa que preest diebus. i. spiritualibus maior est. q̃ ve/ ro carnalibus: minor: vt quã/ ta est inter solem ᵐ ɔ lunam: tãta inter pontifices ɔ reges differentia cognoscatur. Hec autem si prudenter attende/ ret imperatoria celsitudo nõ faceret aut permitteret cõstã/ tinopolis patriarchã magnũ quidem ɔ honorabile mẽbrũ ecclesie iuxta scabellum pedũ suorum in sinistra parte sede/ re: cum alij reges principes archiepiscopis ɔ episcopis su is sicut debent: reuerenter as/ surgantⁿ: ɔ eis iuxta se vene/ rabilemᵒ sedem assignent: ɔ i/ fra. Nos autem ɔ si non incre pando scripsimus: potuissemᵖ tamen rõnabiliter increpare: ɔ infra. Nobis autem i beato petro sunt oues xp̃i ɔmisse di cente domino pasce oues me/ as: non distinguensʳ inter has oues ɔ alias: vt alienuz a suo demonstraret ouili qui petrũ ɔ successores ipsius magistros non recognosceret ɔ pastores vt illꝺ tanq̃ nouissimũ omit/ tamᵠ qꝺ dñs dixit ad petruz ɔ i petro dixit ad successores ipsius: qꝺcũqꝫ ligaueris sr ter rã: erit ligatũ ɔ i celis ɔc: ni/ hil excipiens q dixit: quodcũ/ qꝫ ɔ ifra. Utrũ aũt imperato/ riam excellentiam ad bonuz et vtile p lr̃as nr̃as duximꝰ i/ uitãdã: vtpote tibi iusta suggeri/ mus ɔ honesta: tua sollicitudo discernat: cũ nõ nisi ad vtilita tẽ ecclie ɔ terre hierosolymi tane subsidiũ nos te memini/ mus iuitasse.

Idem epo florẽ.

vt potifica'lis dignã tas qdragesies se pties si maior sit regali dignitate. lau.

n Assurgãt ɔ in clinẽt eis: vt. lxiij. di. valentinianus.

o Uenerabilez. ex sede. n. venera/ bili psumir: vt. ɔ̃. de ɔ̃iue. cũ oli.

p Nõ distiguẽs nec nos distiguere debemꝰ. ij. q. v. cõ suluistis. ɔ. xxxi. q. i. ꝙ si dormiert. et xxxiij. q. ij. qs ɔ̃s. ɔ ɔ̃. de trãsla. inf cei poralis. ar. xij q. v. h vr. Ar. ɔ̃. ff. ɔ̃ testi. q̃ itum.

q Omittamus. dic se omissuꝝ qꝺ stati iducit: ɔ ẽ qdã color rhetoricus q dr̃ poccupatio. v. iij. q. i. moyses isi.

r Qꝺcũqꝫ. q dic oia nihil excipit. xix. di. si rõ. anerus ff. ɔ̃ of. psi. l. iij.

a Per mas. sub diaconꝰ. ei s n. q i maiori ordie sũt ɔstituti ñ pferñ tur. ff. ɔ̃ albo scri. l. i. ɔ. xvi. di. isido rus. ɔ merito ẽ ill dferẽdũ ceteris. n. ɔcurrẽtibꝰ rõ pui legij habẽdã ẽ. ff. ꝙ cum eo q i alie. po. l. iij. Et est hic ar. ꝑ exẽpli epis: vt i synodo sedeãt i meliori loco: qa ler dic ꝙ pmo scri bẽda sũt noia coꝝ q dignitates iudi cio pncipis sr ɔse/ cuti. ff. ɔ̃ albo scri. l. vl. ɔ si isti eligãt ad platõeꝫ: ad onꝰ itelligũt eligi pui legio suo ñ obstãte recipiẽdo honorẽ ɔ onus recepisse i telligur. ɔ. j. ɔ̃ pbẽ. significatũ. C. ɔ̃ te sti. nullum. s. ɔ̃ re nũ. ad supplicatõ nẽ. C. ɔ̃ postu. qs/

quis. Sed nunqd pōt eps talē subdiaconū deponere p͡p crimē. ar. ē hic φ sic. ex eo φ dicit obediētia etiā minime absoluūt. h̄ nō credo: tñ cām instructā ōz remitti ad papā. ar. iij. q. vi. q̄uis. ⁊. C. vbi sen a. ⁊ clarif. l. iij. ⁊. j. de sta. regul. ea q̄. §. ij. op. ar. iste āt ñ ɔuincit nisi. vij. testib⁹ ij. q. iiij. p̄sul. Qui dā dicūt φ eps eos deponere debet.

b Abs. luūt. si. ē C. de iuris. em. iu. l. vlt. ⁊ q̄uis absoluti nō sint ab obediētia quā alīs debēt plaȝ suis tñ ad supiores ēt ordies sine lnia pape promoueri nō pñt. ⁊. ō tēpo. or. cū l distribuēdis. ⁊ h̄ fit ppt reuerentiā maioꝝ q man⁹ ei⁹ īposuit ⁊ cō. di. ij. c. vlti.

c Inter q̄ttuor capere a venetis.

d Juris nāq̄ p̄ma ratio.

e Preiudicium nulli eni auferēda ē possessio añ cause cognitionē. vt. ⁊ ij. q. v. c. i. is si. ar. ⁊ vi. q. vi. placuit. i. q. iij. volum⁹. ⁊. j. vt li. pen. p totū. C. vñ vi. siqs in tantā C. si p vim vel alio modo. l. ij.

f Citati. vñ snia nō t͡z cū citatio nō ꝑuenit ad eū: nec fuit publice ꝑposita. ff. q̄ s. n. sine ap. res. l. i. §. itē ex co edicto. Et nō φ ille q ē in possessiōe obediētie ɔueniēdus ē ⁊ nō subdit⁹ q p̄stat obediennā ⁊ agit p ecclesijs ⁊ defēdit eas sibi subiectas. j. ō reli. do. ɔstitut⁹. ⁊. c. cū venerabilis. Item nō φ oēs q̄s negociū tāgit vocādi sūt: vt h̄ p͡z: qd si nō fiat nō preiudicat abñti: nisi forte sciuerit causam suam agi ⁊ taceat. j. de re iud. q̄uis vbi de h̄.

g Se absentent. si. iij. q. ix. c. ij. ⁊ per totū. ⁊. ⁊. ō rescri. ex parte. i. ⁊. ⁊. ō ɔsti. ecclīa nec tenet rescripꝰ. qð p̄cipit aliqd fieri abñte altera parte: ⁊ nō p ɔtumaci. l. C. vñ vi. meminerint. ⁊. C. si p vim vel alio mō pos. l. vl.

h Ipsi. p̄ma ratio.

Per tuas nobis lr̄as: ⁊. j. Postulasti p se. ap. oraculū edoceri: vtꝝ qs p ordinē subdiacōat⁹ a ro. pō. susceptū a debita tibi reuerētia subtrahat. Ad qð breuit r̄ndem⁹ φ cū tñ decēs sit vt illis quantū ɔuenit a te int alios tibi subditos deferat: qs bēignitas apl̄ica collatiōe ipsi⁹ ordinis bonorauit p eā tñ ab obediētia quā alīs tibi ðbēt minie absoluūt[a] Idē ɔstanti. patriarche.

Inter q̄ttuor: ⁊ ifra. Petitiōnē ɔ̄ ecclias q̄s tibi subijci postulabas: q̄ p⁹q̄ cōstantinopol. ciuitas caperet[c]: constanti. patriarche minime r̄ndebāt duplici rōne non duximus admittendam. Juris[d] nāq̄ rō postulat: vt in eoꝝ preiudiciū[e] qb⁹ eedē ecclesie sunt subiecte: nihilomin⁹ ordinemus de ipsis: cū nec citati[f] sint nec cōuicti ne p ɔtumaciā se absentent[g] ⁊ infra. Super obediētia ꝟo quā vt tibi impendi facerem⁹ vt archiepō ⁊ epis regni cypri silr postulasti: fere idē dutim⁹ respondendū cū ⁊ ipsi[h] ante tuā ꝓmotionē fuerint exēpti qñ v͡z ɔstanti. ecclesia erit inobediēs[i] ⁊ rebellis: ⁊ in eoꝝ abñtia[k] ɔ̄ statū eoꝝ nō debuerim⁹ aliqd imutare: iusticiā tñ nō negabim⁹ tibi: cū eā duxeris postulādā. Idē.

Quod super his: ⁊ infra. Abbates ⁊ sacerdotes diocesana[l] tibi lege subditos: q̄ ad tuā synodū venire contēnunt: dūmodo in ipsa synodo nō ducas aliquid statuendū quod canonicis obuiet institutis p cē. ec. ad synodū illā venire cōpellas ⁊ debitā tibi obedientiā[m] ⁊ reuerentiā adhibere. Idē sci stephani ⁊ sci pauli abbatibus bon.

Cum in ecclijs sci victoris ⁊ sci. i. in mōte: ⁊. j. Nos igr ad reformationē earundē ecclīaꝝ diligēti sollicitudine itendētes vniuersis canonicis dedim⁹ in mandatis: vt priori suo in his q̄ ad eū ptinēt: obedirēt. Cūq̄ oēs quattuor dūtaxat exceptis se obedire velle ɔcorditer r̄ndissent: p̄dicti q̄ttuor se ɔ̄ priorē in superbiam erigentes: l͡z de obediētia suo priori prestanda p̄stitissent iuramentū[n] corporaliter tamē exhibiti iuramenti imemores suo priori per oīa restiterunt ⁊ cū pro contumacia sua nequissent ad debitā obedientiā reuocari: dictus prior in eos excōicationis[o] sententiā promulgauit. Cū igit prefati canonici ad se. apo. accessissent p scripturas auctenticas[p] ex multorum testimonio prelatoꝝ effecti de ipsorum contumacia certiores excepto s̄m formam eccl̄ie ab eiusdem corporalit iuramēto[q] ipsis fecimus absolutionis bñficiū impēdi precipientes eis sub debito iuramenti: vt ad suum claustrum de quo exierant redeūtes priori suo s̄m deum deuote ac humiliter obedirent.

i Inobediens. Videt φ hoc licite potuisset petere. ar. ⁊. de elec. q͡z diligentia. ⁊. ff. de bo. lib. etiā. §. si depoꝛtatus.

k Absentia. secunda ratio.

l Quod super his. diocesana. Sed quare vocātur abbates ad synodū contra illud quod legit. xviij. di. eps. ⁊. xviij. q. vi. §. si. r̄n. abbates habētes ppl̄m tenēt venire ad synodū de quibus loquitur. xviij. q. ij. abbates. h̄ non habentes populū nō tenentur venire nisi causa rōnabilis subsit vt dicit in illa pale. ⁊. xviij. di. episcop⁹. vñ cistercieñ etiā si nō eēnt exēpti si nō habeant populū nō tenent venire. exēpti eni qui populum nō habēt nō tenent venire. xviij. q. ij. q̄ȝ sit necessariū in si. ō h̄ dictū est. ⁊ de of. ordi. dilectus.

m Obedientiā. q͡z iudex siue plat⁹ iurisditionē suā defēdē pōt penali iudicio. ff. siqs ius. di. nō obtē. l. i.

n Cum in ecclijs iuramētū. Nō φ regularꝫ suspect⁹ ō inobediētia cogi pōt iurare obedientiā ar. ff. ō iud. in oibus. ar. ⁊. ⁊. c. legebatur.

o Excōicationis. ⁊ ita prior ꝓpter inobedientiam pōt excōicare subditū suū sic ⁊ elect⁹ in abbatē. j. de simo. sicut.

p Auctenticas. Videt φ per scripturas probet crimen alicuius: ⁊ ita p chartā potest probari p iurium alicuius. ar. v. q. vlti. epiphanium. quod non est veꝝ. Item est ar. hic φ litteris prelatoꝝ creditur in preiudicium aliorum: cum viue voci nō credatur. j. ō pba. qm̄ cōtra. Item habes hic φ littere prelatoꝝ scripture dicuntur auctentice: sicut. j. de fi. istru. c. ij. cū dilectus. ⁊. j. de pba. p⁹ cessionem.

q Juramento. Nota φ a periuro ⁊ suspecto recipitur ō nouo cautio iuratoria: quod est contra illud. xxij. q. v. paruuli. ⁊ contra illud. j. de presum p litteras. ⁊. j. de coha. clerico. et muli. clericos. sed illud fit in maiorem confusionē ipsorum ⁊ maius opprobrium: q͡z altam cautionē prestare nō possunt cum nihil habent. xi. q. i. non dicatis.

a ¶ Excludatis. ecce pena inobedientiũ: et nihilominus excõicandi sũt: et ab oĩbus euitãdi vsq ad satisfactionẽ. j. de regul. et transeun. c. vlti. in fi.

b His que obedientiã. Dic enĩ pz qualiter subditi obediẽtiam facere debeant suo prelato sine scriptura. s. e. lege bat et sine iuramẽto. et s de iureiu. nullus. sic. j. de resti. spo. olim. et q̃nq per iuramentũ. vt. c. nullus. nisi essent suspecti. vt. s. e. pri.

c ¶ Pro scrutinio. sic. j. de capel. mo. dilect9. vbi de h in glo. q̃ icipit sic. s.

d ¶ Pacis. Ergo videt: q de iure cõi vacãte ecclia prelato transferatur potestas ad capitulũ: h pro bono pacis papa h sibi reseruat: cuz omnia alia libere capitulo reseruauerit: et ita vacante ecclesia capitulũ potest indicare absoluere et excõicare. j. de here. ad abolẽdã. i. rñso. et. j. e. cũ olim. ar. lxv. di. c. xlii. et. vij. q. i. pontifices. xxiij. di. in nomine dñi. ea vo que ministerium consecrationis desiderãt facere nõ possunt: imo vocabant vicinos epõs cũ cautele studio. vt in dicto. c. pontifices pbendas tñ vel dignitates vel curã aiaz q̃ ptinet tñ ad platũ capitulũ vacãte ecclia pferre non potest: quia nusq̃ inuenitur q vacante sede potestas conferendi bñficia transferat ad capitulũ. j. ne se. va. i. la. Ar. h illud q̃ñ dictũ est q capitulũ possit absoluere. xi. q. iij. siqs eps dãnat. Illud vez est q si excõicatus a predecessore non sit absolutus q successor illũ absoluere potest: cuz ei succedat in onere ac in honore. s. de offi. ordi. pastoralis. Sed non negatur quin capitulũ possit illũ absoluere necessitate exigente: et ita propter periculum animarum hoc permittitur. et satis potest concedi. ar. huius. c. q capitulũ vacãte ecclesia cũ cã rõnabilis subest: potest excõicare subditos: si fuerint contumaces et inobedientes.

e Dilecta filia. iurisdictionem. Sic ergo mulier hz iurisditionẽ. j. de arbi. dilecti. Sed cõtra videt q mulier iudicare non põt. xxxiij. q. v. mulierẽ. nec ciuilibus fungit officijs. C. de pcu. alienã. ff. de regu. iu. l. ij. Dicas q abbatissa hz iurisditionẽ q̃lẽqualẽ nõ ita plenã sicut vir habet. Dicas ergo: q potest suspendere ab officio et beneficio monachas suas et clericos sue iurisditioni subiectos: sm q hic satis innuit: si inobedientes fuerint. habet enim administrationem tẽporaliũ: et spiritualiũ. ar. j. de confir. cũ dilecta. j. de his q̃ fi. a pla. sine con. ca. c. ij. Item ratione sue administrationis post suam cõfirmationẽ potest conferre ecclesias et beneficia: et instituere clicos in ecclesijs sui monasterij: sicut faciũt alij confirmati. s.

militer obedirent. Ideoq3 mandamus quatenus prefatos canonicos vt ad prioris sui obedientiã reuertant: p cen. eccl. cõpellatis: et ne de sua possint ptumacia vel malicia gliari: cogatis eos si videritis expedire: vt iuramentũ qd de parendo mãdatis prioris p absolutionis bñficio ĩpetrãdo sup be negauerãt: humiliter pstare pcurẽt: aliogn eos de fratz psortio penitus excludatis[a].

Hono. iij. g. pñbro cardi. et capĩo sci laurẽtij in damaso.

His q̃ p ecclesia sci laurẽtij in damaso ex pte vna et capellis sibi sbiectis ex altera sup scrutinio aliisq articulis diligẽter auditis sentẽtiãdo decreuim9: vt earundẽ capellaz pñbyteri et clici cardi. qui nũc in ipsa ecclesia et q fuerint p tpa: manualẽ obediẽtiam[b] et reuerentiã et honorificẽtiam omnẽ exhibeant: et ad ecclesiam ipsam pro scrutinio[c] baptismo et capitulo celebrandis conueniant temporibus consuetis correctionẽ ipsius cardi. recipientes humilit et excõicationis interdicti vel suspensionis sñias quas tulerit in eos et ecclesias eorundẽ inuiolabiliter obseruãtes. q̃ñ autẽ ecclesia ipsa cardi. vacabit: capellani et clerici memorati eidem ecclesie reuerẽter exhibeant omnia supradicta: excepto quod de correctione et excõicatione et suspensione ipsoz p bono[d] pacis nostre p uidentie reseruamus.

Idem abbati sci michaelis abradeñ. dioc.

Dilecta filia in xpõ abbatissa de bubrigẽ. trãsmissa nobis petitione mõstrauit q cũ ipsa plerũq canonicas suas et clericos sue iurisditioni[e] subiectos propter inobedientias et culpas eorum officio beneficioq suspẽdat: ijdẽ cõfisi ex eo q eadẽ abbatissa excõicare eos nõ potest: suspẽsionẽ huiusmodi nõ obseruãt

de elec. nosti. et sicut abbates. j. de his q̃ fi. a prelã. si. con sen. ca. ea noscitur. Sicut eni abbas de consensu capituli representat: vt dicit illa decret. ea noscit. eodẽ modo abbatissa. Excõicare autẽ non potest vel absoluere. j. de sentẽ. ex. de monialibus. Et potest dici q nec ab officio potest suspendere nec interdicere: q3 et hoc pertinet ad claues. j. de excef. prel. tanta. et nõ dicit hic papa q possit quia nõ seruit femineo s3 virili tradite sunt claues regni celoz. licz enim beatissima virgo maria excellentior sit apostolis vniuersis: nõ tamẽ illi sed illis tradidit claues regni celorũ. j. de pe. et re. noua nec potest velare moniales. xx. q. ij. statuim9. preterea mulier non dz habere talem potestatem: quia non est facta ad imaginez dei: sed vir qui est imago et gloria dei et mulier debz sub esse viro et quasi famula viri: cuz vir caput sit mulieris et non econuerso. xxxiij. q. v. hec imago. et. c. cum caput. et ideo quia excõicare nõ potest precepit papa q clerici et moniales qui contemnunt suspensionem ipsius: compellantur p cen. ec. ad seruandam eius suspensionem et salubria mandata eius.

f ¶ Canonicas. non dicit monachas. loquitur sm consuetudinem teutonicorum vbi sunt canonice seculares que nullam faciunt professionem: nec renunciãt pprijs imo quandoq contrahunt matrimonium: de talibus potest intelligi. c. xij. q. vi. c. vi. in fi.

g ¶ Salubria. si certum est q sint salubria vel etiam si sit dubium. xi. q. iij. quid ergo. et. xxiij. q. i. quid culpat: in fi. si certũ est q essent mala: non est obediendum. xi. q. iij. non semp. c. si dominus. et. c. iulianus.

h Dilecti filij appellauerunt. quia eorum intereat. p tale enim iuramentũ preiudicabatur ecclesie saltem de facto: quare admissa fuit appellatio. ij. q. vi. non solent. et. s. de elec. cum inter. R. et sic episcopus per iuramentum suum non poterat ecclesiam obligare: cum non tenuerit quo ad illa que preter formam canonicaz continebantur in eo. si. j. de reli. do. cum dilectus. nam delictum persone et c. xvi. q. vi. si episcopũ. nec ordinones

eccle i hec petuit facere deterio:e.j.de bona.fraternita tem si.j.de insti.cum venissent.vbi dr q iuramentu a p lato i pudicium sue dignitatz pstitum non pudicat ec clesie:z iuito plato z odicente ecclesia posset p defensio ne ecclesie contradicere z repetere quod pstitum est oc casione talis iura

ecclia collatio bnficio2 n deuoluit ad caplm:z q caplz n pot dare licetia alicui trascedi ad alia eccliaz:si illic eligat:z hic dr q caplm pot cofirmare electu i abbate vacate eccli. Que e ro diuersitatz hic inde. Ro illa pt ee:caplz io n pt alicui dare liniaz trascedi ad alia eccliaz.q2 ioi e qda alienatio psone. sz

meti.xij.q.ij.no liceat pape.z.j.d iureiu.sicut.

i ¶ Nolles.sic.d.i. i principio.

k ¶ Canonica qua habes.j.d iureiu. ego.N.qua forma papa pter e:vt ibi dixit.q multofortius z alij debet ee illa contenti.si.xxij. q.v.de forma. i q forma dz spalr iseri iurametu d fidelitate z obedietia. j.d puile.antiq.

l ¶ Cosuetudinis. sic pz q osuetudo no hz locu i h cau cu talis osuetudo sit o generalem ecclie osuetudinem c.di.o more.suare n.dz more aliorz et metropolitano rum:vt ibi dic.z ga p vsurpatoem hec faciebat. Non prodest cosuetudo.x. q.iii. q2 cognouimus.z.xl.di.illud z.xxiij.q.i.scisma. z.i.q.i.nullus eps. Ite e ar.ex eo q dicit nil amplius exigas:q sua auctoritate pot denegare q o generale osuetudine alio2 metropolitano2 pstitit.x. q.iij.q2 cognouim.lz illud diu pstiterit.C.de agri.z ce. libu li.xi.z.j.de ce.puenit.ar.tps.n. induc obligatione: sic nec tollit.ff.de ac.z ob.obligatoum.s placet.

pter quod ipso2 excessus remanent icorrecti. Quocirca madam qtenus dictas canonicas z clericos:vt abbatisse pfate obedietia z reuerentia debita ipendentes eius salubria monita z madata obseruet:ecclastica ce. opellas. Greg.xi.pciar.grand.

Dilecti filij archidiac. et caplm castellan.sua ad nos querimonia detulerut:q cu a castellan.epo exigesi iuramentu pter forma canonicam: qua ceteri suffraganei metropolitanis suis consueuere prestare:ide cospicientes ex h ecclesie sue pudiciu generari: ad se.ap.appellauerut:z infra.Cu igit no deceat alij te fecisse quod ab alio fieri tibi nolles:madam qtenus otentus forma canonica:qua nos a coepis nostris nobis imediate subiectis recipim:nil amplius a castellanen.epo obtetu alicuius osuetudinis exigas pretextu prestiti iurameti: scies

nos eunde epm ab huiusmodi iurameto quo ad alios articulos absoluisse vel denunciasse potius no teneri. Ide priori fratruz pdicat.z archid. rhegin.

Cum oli ca:z ifra. Quocirca madam qtenus licz ouet moasteriu facti saluatoris messan.sint ipo iur hac vice eligendi ptate puati:de gra tn eligedi seu postuladi d tis ipsis auctoritate nostra libera facultate madantes eis de vt cu ecclia messan. vacet ad psens electoez sua ofirmadam,put de iure fuerit vel et ifirmada presentet capitulo messan. Ide archipresbytero sancte.m. maioris d vrbe.

Statuim:vt psbyteri primu locu:diaconi scdm subdiaconi tertiuz:z sic de reliquis obtineant ordinatim et si posterius admittantur et q maior est ordine:etiam si postea sit receptus z in portione percipienda esse volum potiore ac minores face seruitia

capitulu sine psensu plati alienare n pt se. vaca. xij.q.ij.sic d reb:sz maior e alienatio psone q rez.xij.q.i.pcipim. Et io n pot dare liniaz trascendi:sz pfirmatoez: d q fit hic metio:nulla fit alienatio:nec pudicat epo futuro:z sic loquunt c.pdca.q signat p Ziis. Ad illa decre.illa.dicat q capitulu n pot oferre bnficia q ptinet ad epm vacate ecclesia:q2 oes fruct z iura epat debet fidelit custodiri z reseruari successori.xij.q.ij.hec hui placiti.z.c.n liceat z.s.d of.ordi.cu vos.Sz collatio bnficio2 int bona epalia z fruct oputat.z magnu fieret pudiciu epo successori p tale collatoem:z io n pt oferre nec distrahe tales fruct sic nec alios:z d h dcm e.s.co.ti.his q. Et qd ibi min dr supple h z cora capitulo poterit obijci electo gegd posset cora epo:z ita capitulz cogscet taq eps d his q obijcietur o electu:z cassabit electione si cassanda fuerit:alias non assumet capitulum iurisditionem epi:de hoc dixi.s.de offi.ord. irrefragabili.

m ¶ Iurametu. No q iuramentu n extedit ad ea q d iur pstada n sut:lz sup his iuret. Iuramentu.n.n fuit iuentu vt eet inigtatz vinculu.j.d iureiur.qnto z.xxij.q.iiij.inter cetera.imo ipso iure n lz iurametu q ad alios articulos q i forma iurameti n otinent vt dr hic z i fi.z iurameta o statuta canonu pstita no tenet.j.d so.ope si diligeti in. fi.z q2 iuramtu illd pstitu fuit i danu ecclie.vn n tenuit j.de iureiur.sic.Ite hes hic:q iuramtu lz.p pte z.p pte n lz sic.xxij.q.iiij.int cetera. Itz ar.q vtile n viciat p inutile.

n Cum oli puan.q2 elegerut idignu.s.d elec.cu i cuctis.z.c.cu vi.z.c.ogregato.z sic d gratia tm restituit eis electio.l q2 n elegerut.i.rpi.s.d elec.ne p defectu.

o ¶ Caplo. Sic pz hic manifeste:q vacate ecclia ptas siue iurisditio epi deuoluit ad caplz:sic.j.d he.ad abolenda i pn.z.s.e.his q.Ar.o.multa hes q ptas epi n deuoluit ad caplm vacate ecclia.j.ne se.va.illa.z.xxiiij.di. psfort.fm Jo.vt ibi no.lxxi.di.fruitate.vbi dr q vacante

p Statuimus.locum q2 fm dignitatem cuiuscunqz quilibet ordinandus est in sede.s.de consue.cum olim. z q prior est in eodem ordine vel dignitate ordinatas in loco z i subscriptionibus primum debet.xvij.di.c vlti.z.ff.de albo scri. l.i.z.lxxiiij.di.episcoporum.sic.s.e.c.i.z.lxxv.di.c.vl. minores enim maioribus obsequium prestare debent.xciij.di.a subdiacono.C.de of.rec.l.i.Ar.contra.xxiij.q.iiij.sicut per excellentiam.ibi dicitur:non gradus excellentior vel elegantior:sed vite z c.z.xl.di.non loca vel ordines.sed ibi loquit quo ad virtutes:siue de merito vite.xl.di.c.vlti.

q ¶ Potiore. Sic vr q i pceptione bnficio2 hnda sit ro psonaz siue dignitatu:vt plus pcipiat q i potiorib sut ordinibus cositituti z meliora stipedia coferant fm dignitate cuiuscuqz vt.xij.q.ij.nobis.c.vulterane.z.c.pcesso.z di.i.ius militare.z i.q.q.c.vl.z.lxxiiij.di.cosuluit.z.lxi.di.miramur.i fi.z his q duo ceteros aiicedat que labor plurio2 z stipedia meliora fecerint aiiire.C.de of.ma.offi.l.nemo.z ratio stipendiorz habenda est.ff.de re mili.non omnes in pn.z in auc.de dsen.ci. in pn.coll.iiij.vbi nobilitatz ro habetur.z de pe.di.iiij.i domo z.j.de pben.de multa.s.vlti.z.xli.di.no cogant.sed o videt.

consueta[a]. Idez archiepisco po colloceñ.

Cum iferior potiorē sol/ uere nequeat vel liga/ re[b] ꝫ potior iferiorē liget re/ gulariter ⁊ absoluat: ⁊ satis absonū videat̃ vt fili⁹ ptātez hēat i parētē[c] miramur ꝙ cuz tu monasteriū de chuer cōsti/ tutū, i firmieñ. archidiacona/ tu tue dioces. eccłiaz erexeris cathedralē[d] archidi. firmieñ. i tantā ꝓrupit audaciā: vt in epm ibi consecratū ⁊ eccłiam suā iurisditionē exercere p̄su/ mat: ⁊ isra. Mādam⁹ quate/ nus p̄fato archidiacono: a cu ius iurisditōe dictū epm dn̄ū ciam⁹ exemptum[e] id districte studeas ibibere ꝓuiso. vt si ex hoc archidiaco. firmieñ. iura ledunt̃: i dioc. tua vbi expedi/ re videris absq3 alieni iuris p̄ iudicio[f] recōpensatōem illi fa cias ꝯgruētē. Idē lemonicē: arch̄di. ⁊ priori sancte radegun/ dis picta.

Humilis[g] doctria magri ⁊. j. Mandam⁹ q̄tenus p̄latoꝝ burdegaleñ. ꝓuincie[h] i ea p̄ntiū[i] ⁊ cathedraliū capi tuloꝝ eiusdē: necnō ⁊ bituri/ ceñ. capli[k] sup ꝓuisiōe quā int̃ bituriceñ. ⁊ burdegalū. archi epos in cā primatie duximus faciendā regratis assensū. quo

ꝙ oēs q in vna ecclesia famulant̃: equalr̃ ꝑcipere debēt. s. de ꝯsti. cū oēs. ⁊. c. cū. m. nec vniꝰdandū ē. vn̄ alij scrupuloso cord̄ moueant̃. xvi. q. vij. c. i. ⁊ dic̄ apl's. Nō. n. volumus: vt alijs sit remissio: nobis aūt tribulatio. xxv. q. i. §. his ita ad fi. ff. p socio ve ꝝ. §. si cū tres. vbi dr̃ ꝙ ex eadē societate nō dꝫ vn⁹ plus ꝑci pere q̄ꝫ alter. nec nobi lis p̄ponit̃ ignobili. arg. j. d̄ ap. ꝯstitutiꝫ nec refert vn̄cunq3 sūt. j. de isti. ad decorem. ⁊ dum qs lau dabilit̃ suum officiū exe quit̃: ex habūdanti reg rit̃ siue notio nationis. j. d̄ iud. cū d̄putati. Quid ē ḡ dicendū. Dico ꝙ ab initio ꝯsiderāda ē nobi litas siue scīa: vt ēt ma iorib⁹ ⁊ plurib⁹ bn̄ficijs honorent̃ ab illis q eos ꝓmouent. j. d̄ p̄bē. d̄ mlta. ⁊ circa eos q simr̃ sūt i eccłia honestū eēt: vt q maiores sūt plus ꝑcipi ant ⁊ digniores. s̄m qđ dicūt iura pora. Sꝫ cir/ ca h̄ plus ꝯsideraf vnt̃ uscuiusq3 eccłe ꝯsuetu/ do. s. de ꝯsti. cū oēs. ⁊. c. cū. m. Sꝫ si nullla sit con suetudo puta q2 ecclesia fundat̃ de nouo: tūc vr̃ ꝙ s̄m locū ⁊ meritum cuiuscūq3 sunt dāda stipendia. Sꝫ vr̃ ꝙ recurrendū sit tūc ad ꝯsuetudinem vicinaꝝ eccłiaꝝ siue ꝓuincie. j. de cē. sup eo. iure cōi non plus credo dādum maiorib⁹ q̄ꝫ minorib⁹ nisi ꝯsuetudo ꝯ̄riū iducat ⁊ s̄m h̄ pōt exponi potiorē. i. porē: vt p̄mo ꝑcipiāt q i maiori or dine sūt ꝯstituti: ⁊ hoc huari pōt i ecclesijs vbi nō sūt distincte p̄bēde. vbi v̄o distincte sūt. qlibet ꝑcipiet p se suos redditus. ⁊ h̄ nō credo p̄bēdas eē distinctas: sed fructib⁹ collect̄ quo/ tidiē forte ꝑcipiunt qlibet portionem suā.

a Consueta. Nota ꝙ minores seruitia facere debēt maiori/ bus: h̄ itelligo circa huitia exhibēda i obseq. s diuinoꝝ: vt s̄m ꝙ qlibet minorē i ordie maiori faciat seruitia s̄m suū ordinē debita: put dr̃. xxiij. di. subdiacon⁹. ⁊. c. sequentib⁹: i qbus dn̄ dit̃ qđ ꝑtineat ad offm̄ cuiuslibet: alia v̄o huitia extra diuino rū celebrationē facere nō tenent̃: ⁊ q̄ nō ꝑtineāt ad obseqa ec clesie reuerētiā tn̄ minores maiorib⁹ exhibere tenent̃: vt mior assurgat maiori ⁊ cedat ei p̄mum locū i sedēdo ⁊ i eūdo. xciii. di. a sb̄diacono: nisi minori i ordie maior administratio sit cō cessa. vn̄ arp̄br̃ arch̄diacono dꝫ reuerētiā rōne admistratōnis ⁊ officij sibi ꝯmissi. xxv. di. ꝑlectis. ⁊. s. de of. arch̄di. ad hec i man dato siue iudicio nēo tenet̃ alti: nisi ei q̄ hꝫ administratōem vel iurisditōem sup eū: cui obedire tenet̃ i his q̄ spectāt ad of ficiū suū: ⁊ ei⁹ hōesta ⁊ salubria mādata obseruet. s. e. dilecta. ⁊. s. d̄ offi. arch̄di. ad h̄. ⁊. s. de of. arp̄bri. c. i. ij. ⁊. iij. ⁊. i. c. pri.

b Cum iferior. ligare. xxi. di. iferior sedes. Nō ex h̄ loco: q i ferior supiorē nō pōt ligare vel soluere. Itē q pōt ligare pōt ⁊ absoluere: ⁊ ecōuerso: q pōt absoluere pōt ligare: sic. ff. de re. iudi. l. iij. Primū recipit exceptionē cū maior subijcit se ēt minori. ij. q. vij. nos si icompetent̃. ⁊. ff. de iuris. om. iudi. e. l. receptū. Scōm recipit exceptōem. s. de offi. dele. q̄rēti. vbi ali qs pōt ligare: ꝫ post ānū nō pōt absoluere. Tertiū simil̃r ha/ bet exceptionē: d̄ con. di. iiij. sanctū ē. ibi penitētes qs pōt ab/ soluere tpe ꝑiculi: tn̄ nō pōt ligare. Itē ē hic ar. ꝙ si papa mā- dat alicui: vt excōicet aliquē ꝙ pōt absoluere illū: q2 ex cōicatio ⁊ absolutio pari ꝯditōe censent̃ vt cui vnū cō/ mittit̃ ⁊ reliquū de pe. di. i. verbū. Sꝫ hoc nō credo si h̄ sibi tm̄ q̄si executori ꝯmittat̃. cū ad certū articulū datus sit executor. ar. s. de offi. dele. sup q̄onum. §. i. ⁊. c. fi. §. fi.

c Parentē. imo ecōuerso filius dꝫ esse in p̄ris p̄tāte. j. de ꝯ. ersi. i fi. ⁊. vl. ⁊ isti. de p̄tia ptāte §. ius aūt. Ar. ꝯ. s. de renun. ad sup plicatōes. vbi mi nor p̄est maiori: et iurisdictōem hꝫ i ip̄m: imo p̄r dꝫ re gere p̄lē suā. xxiiij. q. iij. duo ista ncia ⁊. C. de emēda. p/ pin. l. vna. j. d̄ sen. excō. cū voluntate §. vl. ⁊ fili⁹ ēt dum est i p̄tāte p̄ris age re p rebus suis nō pōt. C. de ānali ex cep. l. i. §. i. in fi.

d Cathedrales. de licentia dn̄i pa pe. xvi. q. i. p̄cipi mus. ⁊. xxij. di. c. i. ⁊. j. d̄ exces. p̄la. sicut vnire. ⁊. j. ne se. va. c. i. al's auc̄tate p pria non pmisisset: q2 huiusmodi mutationes translatio nes ⁊ consimilia debent fieri de auctoritate pape. vij. q. i. mutationes. Ar. ꝯ. s. de of. ordi. quoniā i plerisq3. §. ꝓ/ hibemus. ⁊ hoc factum fuit ꝓpter longā ⁊ latā ꝓuinciaꝫ vel ꝓpter diuersitatem linguarum. s. de of. ordi. qm̄. ⁊. c. inter cetera. qđ lꝫ ex auctoritate illius canonis qm̄. ⁊. s. de transla. inter corporalia.

e Exemptum. naꝫ solus papa eximit episcopos. xvi. q. i. frater noster. sed p hāc exceptōnem que fit ab archidi acono: non itelligitur exemptus a iurisditōe epi: ⁊ sic vr̃ ꝙ nisi fuisset exemptus a iurisditione arch̄diaconi iurisd/ ctionem haberet in eum: sed q2 hoc erat inhonestuꝫ: vt maior subesset minori ⁊ ꝯtra iura. xxi. di. iferior. ⁊. xciij. di. a subdiacono. ideo exemptus fuit omnino a iurisdi/ ctione ipsius.

f Preiudicio. ⁊ sic papa nō itendit alij p suas l̄ras p̄/ iudiciū irrogare: sic. s. de consue. cum olim i fi. ⁊. s. d̄ of. ordi. lꝫ cum ꝯcor. ⁊. s. de vsu. pal. ex tuaꝝ. ff. neqd in lo pu. l. ij. §. merito. ⁊. §. siqs a p̄ncipe. ⁊. s. de offi. dele. sup eo. ⁊. ix. q. iij. nunc vero.

g Humilis doctrina. bn̄ dicit humilis. nam magister hꝫ esse humil's ⁊ benign⁹ auditorib⁹ ⁊ humilit̃ do cere: nō cū austeritate ⁊ potentia. vt. xlvi. di. hꝫ hoc. Au/ steritas aūt nimie icrepatio nec correctionē recipit nec salutem. xlv. di. cum beat⁹. ⁊ nimia seuitia p̄ceptoris cul pe ꝯpatur. ff. ad. l. aql. p̄ceptoris. modica tamen ⁊ leuis coertio ꝯceditur magistro: ita vt excōicationem nō icur rat. j. de sen. excō. cū volūtate. ⁊. c. ex tenore. ⁊. xxiiij. q. v. circūcelliones ad fi. nec seuiendi audācia debet ꝯcedi: nec paterna diligentia omitti: vt ibi dr̃. ⁊. c. circūcellio/ nes in fi. q2 dum nimiū seruat̃ humilitas regendi fran git̃ auctoritas. lxxxvi. di. qm̄ necessitas.

b Prouincie. Sz qre regrit psensus istoz platoz. Uidetur q psensus capli burdegal sufficiat i tali puisione sicut ex alia pte sufficit psensus capli bitur. qz platus de psensu capli sui litigare pot. j. de pcur. alia gde. pot et donare. j. de dona. pastoral i fi. 7. j. de his q fi. a pla. sine consen. ca. cu nos. pot et ppositoem fac. j. de trasac. ptingit j. d deci. ex multiplici. Dicas q ido regrit psensus prelatoz 7 capitulorum cathedraliu ecclesiaz burdeg. puincie: qz p illa puisionem reseruabatur ius bituricen. arch eps i burdeg. puincia: vt possit visitare. Un h respiciebat platos 7 capitula qz tuc cum pcurare tenerentur cu accedit ad eoz ecclias. j. d pscrip. cum ex officij. j. d ce. sopite. 7 ita eorum itererat psentire vl pdicere: qz qd oes tagit: ab oib e approbadu. s. d offi. ar di. ad hoc i fi. 7. s. de tepo. or. si archieps. 7. lxvi. di. archieps. 7. liiij. di. c. i. 7 i pcedendo austum aque oes vocadi sut q ius habet. ff. de aq plu. ar. i pcedendo 7 io regrunt vt psentiat vel dissentiat. Ex alia pte sufficit psensus capli bituricen. qz p illa puisionem psulebat bitur. archiepo: nec itererat aliqd platorum bitur. puincie de illa puisione.

i Presentium. Ar. q pntes tm regredi sut ad pponendum: 7 eode mo ad litigadu sicut i alienatoibus faciedis x. q. ij. h ius. v. si aut ar. 7. vij. q. i. fact. Sz qd eet si modica ps platoz eet pns: 7 longe maior eet abns: 7 eode mo de capitul: nunqd sufficit psensus illoz paucoz ad consentedu huic puisioni vel ad mouenda lite. Ur q sic: ar. hui. c. 7. x. q. ij. h ius. Sz quos dicem pntes: an illos tm q sunt i ecclijs suis: an et illos q sut i puincia. qd videt. C. de pscrip. lo. temp. l. vlt. Un credo q regrendi sut dumodo sint i puincia: qz p pnte ibi habent. Ide credo si minor ps capli sit psens q debeat vocare alios q sunt i puincia: si pmode vocari pnt: quousqz salte sit ibi maior ps capli. Si aut sint extra puincia aut ita remoti: q pmode vocari non pnt pntes disponat de reb ecclesie, qz tota ptas 7 ius vniuersitatis remanet penes illos q cuqz sint. ff. qd cuiusqz vniuersi. l. sicut.

k Capituli. p hac decre. pbat q plat sine psensu capli no pot age nec pponere: sm q notat. s. de rescrip. edocere. 7 j. de pcur. c. i. ar. ad h. s. e. dilecti. b.

l Noluerit. No. q ille cui iterest ipendit puisionem pape: sicut aliqs retardat executoem snie. j. de testi. veniens 7. j. de re iudi. cu sup ptrouersia. Ar. q no itendit papa alicui pudicare p suas lras.

m Personalr. si plati. cu. n. qs citat. vt psonaliter veniat ad cam no sufficit tuc mitte pcuratorem: vt hic videt. Si vo simpliciter cuet tunc pot mittere pcuratorem. C. de pcur. l. vlt. i pn. vel ipse debet ire. j. de do. 7 ptu. cum dilecti. 7. C. de pcu. l. vl. Sz cu psonaliter qs citat: 7 ipse ire no potest: vel et i alio casu cuz simpliciter citatur si ca sua ardua sit non compellit mittere pcuratorem. C. de pcu. l. vl. sed debet i vtroqz casu nuncium destinare ad allegandas causas: quare venire non possit. j. d pcura. querelam: 7 ibi dicitur de hoc. Et illud scire debes q delegat a sede ap. non pot iubet aliteruttram ptem coram se psonaliter pparere: si de hoc no heat spale mandatum: nisi ca sit criminalis vel p veritate dice d 7 vel p iuramento calunie faciendo nisi iuris necessitas h exigat i decre. inocen. quarti. j. de iudi. iuris esse ambiguum sed papa hoc facere potest: qz non astringit legibus vel canonibus: vt hic patet. b.

n Uel si alij vt capitula q no nisi p pcuratorem venire possunt.

o In expesis. Sic vid tur p litteram istaz q victus victori pdenand est semp i expesis: ar. j. de penis. caluniam: de hac materia tractatur plene. j. de do. 7 contu. finem. Sz hoc ideo qz iam quasi itentio actoris fundata erat p ce positoem: 7 io si succubat quasi caluniose videantur hoc fecisse. qz tunc demum consueuit dici q victus i pma causa victori sit condenandus. 7 quasi ad terrorem hoc dixit papa: vt si dubitarent de iure suo: no litigarent. Et est ar. op. q victus victori semper sit condenandus in expensis.

habito puidentia nostra solemniter publicetis. Siqui vo consensum pstari noluerit[l] vos supdicentes publicatoi pdicte districte pcipiatis eisde: vt psonaliter[m] si plati fuerit: vel si alij[n] pcuratores idoneos nostro se pspectui repsentet pseculturi cora nobis ius si quod hre ptendunt: 7 satisfacturi pti alteri si succubuerit[o] in expensis.

De treuga 7 pace.

Alex. iij. in conci. lat.

Treugas[p] a quarta feria post occasum solis vsqz ad secundam feriam i ortu solis ab aduentu dni vsqz ad octauas epiphanie: 7 a. lxx. vsqz ad octauas pasche ab oibus iniolabiliter obseruari pcipim[q]. Siqs aut treugas frangere[q] psumpserit post tertia admonitoem si non satisfecerit: suus eps sniam excoicatiois dictet i eum: 7 scriptam vicinis[r] epis annunciet quoz nullus excommunicatum in communione recipiat: immo scriptam sententiam quisqz[s] confirmet. Siquis autem hec violare presumpserit ordinis sui periculo[t] subiaceat: 7 quoniam funiculus[u] triplex difficile rumpitur: precipimus.

p Treugas. Treuga est securitas pstita rebus 7 psonis discordia nondum finita.

q Frangere. No q hec treuga canonica e 7 non conuentonalis. si n. esset couentoalis semp seruaretur na fides hosti suada e. xxiij. q. i. noli estimare. Sz qualr itelligit qd dr de ista treuga. Si itelligit de iusto bello: a tali bello die cessandum e et dnico die. xxxiij. q. vi. si nulla. j. d regu. iu. qd no e licitu. Si vo de bello iiusto hoc nullo tpe faciedu e. So. pot itelligi de iusto bello. 7 lz nunqz sit cessandu a tali: minus tm vacadu e ei i hoc tpe qz i alio. vn. c. illud si nulla intelligit qn ieuitabilis vrget necessitas. Uel pot itelligi de iniustis bellis. Uel papa respexit ipm factu: vt q semp darent opera bellis: 7 io ob reuerentia dicy te cessaret: 7 nullo tpe debet fieri: 7 multo min isto tpe. Sz qd dic hic hodie n tz. 7 epi q non suat hac pstitutoem: no dicunt trasgressores: qz fuit moribus vtentiu approbata huiusmoi treuga. iiij. di. s. leges. vinc.

r Uicinis. xi. q. iij. cure.

s Confirmet. i. obseruet. 7 ita ipso facto confirmat ea: alias nec cofirmare nec ifirmare pot: cu no heat iperiu par i pare. xxi. di. iferior. 7. c. deniqz. 7 melius. s. de elec. inotuit. 7. ff. de arbi. l. nam magistratus.

t Periculo. i. excommunicationi subijciatur. xxiij. q. iij. illi qui. vbi hoc idem dicitur.

u Funicul. Prim e excomunicatio ppriu epi. Secundus e vicinoz epoz obseruatio seu cofirmatio. Tertius cosiliuz: et

auxiliũ eorundẽ. ⁊ iõ q̃to fortior ẽ: difficili⁹ rumpit̃. C. cõla de succes. auẽ. itaq̃. ff. de liberati. lega. l. iij. i fi.

a Cõsiliũ. Nõ q̃ plati tenent̃ sibi mutuũ prestare ɔsiliũ ⁊ auxiliũ. xciij. di. precipimus ⁊ c. platum.

b Innouam⁹. q2 iã statutũ erat. xxiij. q. iij. si q̃s romipetas ⁊ c. paternarum.

patre ratũ hñte. ff. de his q̃ no. ifa. gd ergo fallit i pupil lo: vbi nõ valet ratihabitio tutoris: nisi p̃sens sit i ipo negocio: isti. de auc. tu. §. tutor. ⁊. ff. de auc. tu. l. obligari. §. pupillus. fallit i seruo. ff. de a. q. hereditate. l. si q̃s. §. iussum vbi dʒ p̃cedere iussus dñi.

c Existentes. ergo dũ vacãt agriculture tñ habẽt puilegiũ: sicut militi nõ currũt tpa dũ ẽ i militia. C. q̃bus nõ obest lõgi tpis p̃scrip. l. vl. sʒ aĩa lia semp hñt vñ pignori dari nõ possunt. C. q̃ res pig. ob. ñ pñt pignoꝝ.

d Attigon⁹ par seruet̃. reformata per pacta inita iter ep̃os q̃ ɔtendebãt ad inuicẽ de iure parochiali. Et ita ẽ ar. q̃ pacta legitima custodiant̃. xx. q. i. puelle i fi. ⁊. xxij. q. iiij. innocẽs. xviij. q. ij. eleutherius. Pacta. n. legitima q̃ neq3 dolo malo neque aduersus leges neq3 q̃bus fraus alicui fiat facta sunt: huabo ait ptor. ff. de pac. l. iuris gentiuꝫ §. ait ptor. Pactũ vero qd̃ dolo initũ ẽ: nõ valʒ. j. de re. pmu. cũ vniuersoꝝ. C. de exce. ⁊ p̃scrip. aduersus. Item si alteri sit captiosum. ff. d̃ resci. ven. id qd̃ q̃si i fi. Item si sit ɔ̃ bonos mores. C. de inutili stipul. ex eo. Itẽ q̃ obseruatuꝫ vergit ad dispendiũ salutis eterne nõ tʒ. j. e. pactiones. vbi d̃ hoc. Itẽ habes hic ar. q̃ ex nudo pacto oritur actio. xij. q. ij. q̃cunq3 suffragio. ⁊. q. v. q2 Io. licet sit ɔ̃ fm leges. ff. de pac. l. iuris gẽtiũ. §. igit̃. nuda pactio obligatiõem ñ parit: sed parit exceptiõem: q2 mortalit̃ peccat recedẽdo a pacto. ar. xxij. q. i. p̃dicãdũ. q2 iter simplicẽ loquelaꝫ ⁊ iuramentũ non facit deus differentiã. xxij. q. v. iuramẽti. d̃ h̃ dic vt habes. xij. q. ij. c. q̃cunq3 suffragio.

e Quotiẽs ratihabitio. i. ɔfirmatio. ⁊ ita si pactũ ab initio ẽt ñ teneat p ratihabitiõem supioris fit validũ. j. ti. pr. c. i. Ar. ẽ ergo q̃ ratihabitio retrotrahit̃ ⁊ mãdato cõparatur. ar. j. de clã. despõ. c. ij. Sed ɔ̃ vr̃. ff. de his q̃ no. ifa. gd̃ §. Sed distingue vtrũ tale sit qd̃ ab initio mãdare vel ɔcedere potuit q̃ ratũ hʒ: ⁊ tũc mãdato cõparatur: alʃ nõ. vt potes colligere ex ti. illi⁹. l. i. ff. de offi. pconsu. obseruare. ⁊. ff. de ser. rusti. p̃di. per fundũ. ⁊. j. de regu. significatũ. ⁊. c. cũ vtrũ. Sʒ quasi regulare vr̃: vt ratihabitio retrotrahat̃ ⁊ ɔfirmet p̃cedẽtia. ff. d̃ pig. si fundus. §. si nesciente. j. de his q̃ fi. a pla si. ɔ̃sẽ. ca. c. cũ nos. Ratihabitio tñ hʒ exceptiões i filia q̃ nulli tpe lucius postea

vt ep̃i ad solũ deũ ⁊ ad salutẽ populi hñtes respectũ oĩ trepidatiõe seposita ad pacẽ firmiter tenendã mutuũ sibi cõsiliũ[a] ⁊ auxiliũ p̃beant: neq3 h̃ alicui⁹ amore vel odio preter mittãt. Quod si q̃s i hoc opere tepidus iuentus fuerit dãnuꝫ p̃pe dignitatis icurrat. Idẽ.

Innouam⁹[b]: vt presbyteri monachi ɔuersi peregrini mercatores rustici eũtes vel redeũtes ⁊ i agricultura exñtes[c] ⁊ aĩalia quib⁹ arãt vel semina portãt ad agrũ: cõgruã securitate letent̃. De [illegible] Idẽ ex cõci. aphri.

Attigonus ep̃s dixit: ⁊. j. Aut inita pacta suã obtineãt firmitatẽ: aut ɔuẽtus si se nõ cohibuerit ecclasticã sentiat disciplinã. Dixerũt vniuersi: Pax[d] seruet̃ pacta custodiant̃. G reg.

Quotiẽs i ɔuentionibus noster expectat̃ assensus ne i dubiũ veniãt q̃ gerunt̃: ratihabitio[e] eas dʒ p securitate ptiũ[f] solidare. Idem.

Qualiter i sardinia: ⁊. infra. Studiose agendũ ẽ vt ea q̃ pmittũt̃: ope ɔpleant̃[g] Alex. iij. exoñ. ⁊ vuig. ep̃is.

Cum p̃dẽ. s. cleric⁹ pcurator: prioris ⁊ mõachorũ de arca ⁊. p. clericus p cã q̃ iter eos ⁊ p̃dictũ. p. ac fratreꝫ eius cui⁹ vicem se gerere dicebat[h] sup eccl̃ia ⁊ capella d̃ lege vertebat̃ ad nostrã p̃sentiã accessissent iter se nõ tñ nobis mediãtibus ɔuenerũt q̃ eidẽ p. p expẽsis quas fecerat tres marche argẽti soluerẽt̃: ⁊ idẽ p. litil cederet[i] ⁊ a monachorũ iféstinatiõe cessaret. Cũq3 ɔpositiõem istã auctoritate ap. peterẽt ɔfirmari. nos eã nõ duximus[k] admittendã p eo q̃ vid̃ bat̃ prauã illicite[l] pactiõis speciẽ ɔtinere: ⁊ ifra. Ille igit̃ nostris monitis acq̃eicẽs ⁊ eidẽ liti p se ac fratre suo renũciãs auctẽtica istrumẽta q̃ sup hoc habebat i nostris manib⁹ resignauit[m]: q̃ nos priori ⁊ monachis destinantes mandauim⁹ vt eidem. p. ⁊ fratri eius in aliquo studerent beneficio prouidere: de quo maius lucrum valeant apostolica intercessione percipere: q̃ eis debe ret ex illa pactione illicita pro

f Solidare. i. cõfirmare: ⁊ itellige cũ cãe cognitione. j. de ɔfir. vti. vel inti. c. i. ⁊. ij. vbi d̃ h̃ a sõpaꝫ valeret cõfirmatio i forma ɔmuni.

g Qualiter cõpleant̃. si. xxiij. di. psalmista. et illud: q̃ p̃cedũt de labijs meis: nõ faciã irrita. Et ẽ ar. q̃ verba cuꝫ effectu sũt itelligenda. j. de cle. nõ resi. relatũ. Itẽ nec sufficit volũtas: nisi se quat̃ effectus. j. d̃ eo q̃ mit. i pos. causa. rei ser. c. i. si. j. d̃ re. iu. cũ aliq̃bus. Ar. ɔ̃. j. d̃ biga. nu p. ⁊. c. a nobis.

h Cum p̃dẽ. di cebat iste. n. cũ esset ɔiũcta psonaꝫ: ẽt sine mãdato audiret̃ agens p fratre. ff. de pcura. sed he psone. ⁊ l. põponius. §. vlt. ⁊. C. e. ti. exigendi ⁊. j. de rescrip. nõ nulli. tñ cauere dʒ de rato. alʃ nõ obest. ⁊. C. q̃bus res iudi. nõ nocet. l. i.

i Crederet. Hec renunciatio fratri nõ noceret: lʒ esset pcurator eius ⁊ generalẽ admistratiõ nẽ haberet. ff. de pcu. mãdato generali. ⁊. C. e. ti. si pcuratoꝝ. ⁊. C. de trãsac. transactiõis.

k Nõ duxim⁹. j. ti. pri. statuim⁹ ɔ̃. So. ibi ɔpositio super decimis facta licita ẽ: vt. j. de decimis ex multiplici. ⁊. e. nup. Hic võ simonia expsse ɔmittebat̃ recipiẽdo pecuniam p re sp̃uali quã renũciauit. Itẽ ar. ɔ̃. j. de p̃bẽ. nisi esset. vbi nulla cõpositio vel pactio turpis inter ptes i teruenit: sed iudices p bono pacis i quos cõpromissum fuit: statuerũt: vt ad tẽpus certa pecunia solueret̃: ⁊ iõ papa illã ɔstitutiõem ex cã p̃dicta tolerauit: sʒ hic pactio turpis iter ptes interuenit.

l Illicite pactionis. q2 ius sp̃uale p pecunia remissuꝫ fuit. Quidã dicũt q̃ pactũ valuisset: si auctoritas pape i teruenisset. ar. ff. de his q̃ no. ifa. furti. §. q̃ iussu. T. dixit q̃ pp̃ter auctoritatẽ supioris simonia nõ purgat̃. ex quo

aliqs e simoniacus. Si vo cu ius habeo: dedero tibi pecunia redimedo verationē meā nō pecco. ar. i. q. iij. qsitū. z. j. ð si. c. dilect⁹ iurta illud apli: redimētes tēp⁹ qm dies mali sūt. Ar. ē tū ꝯ. j. ð si. mathe⁹ ħ ibi data fuit pecunia bis q ius hēbāt in electiōe. Sz vl q si cōpositio esset ꝯfirmata per papā q excusari fuissent isti frēs quia papa hꝫ plenitudinē ptātis z pōt sup ius dispēsare. j. de pces. pbē. pposuit. z ð eo qð nō ē iris facit ius. iij. q. vi. ħ appe. Itē ipse naturā rei imutare pōt C. ð rei vr. act. l. i. l. fi. Pōt dici q in his q in sui natura simoniaca sūt i veteri testamento vt vēdere sacra z huiusmōi spūalia: ibi nō excusat auctas pape z sm ħ intellige qð dixit tan. in his vō q p ꝯstitutionē eccłie simoniā inducūt excusaret auctas pape: qz pōt dispēsare in talib⁹. z ð ħ dr. s. de of. del. ex parte. ij.

m ¶ Resignavit. ad cautelā z ex superfluo: qm facta renūciatiōe ipso iur irrita sūt infra. C. de ꝯdi. ex. l. dissolute. z. j. ti. pr. c. i. aduersari⁹ pōt illa petere. C. ad exhi. l. vl.

n ¶ Faciatis. ar. ꝯ vij. q. i. qs periculosū. vbi hēs q esau recipere postea nō potuit qð semel cessit. Potest dici q nō tenuit renūciatio: cū essent eo tpe spoliati. ar. j. ð rest spo. sollicite. Dicas meli⁹ q isti iplorauerūt būficiū pncipis z de grā restituunt z illa renūciatio tacitā habebat ꝯditionē annexā. s. si monachi adimplerent qð mādauit papa. s. de renū. sane. de hoc dictū fuit. s. de elec. cū inter. r. Sz pone q monachi iā ꝯtulissēt ecclias aliis qd fieret. Ar. q nō remoueant instituti. vij. q. i. eos imo remouendi sūt: z monachi tenent puidere illis. vij. q. i. presentiū. j. de prebē. inter cetera.

o ¶ Accepimus. no. ſ tm. ħ etiā improbat iure ciuili: qz nō possumus pacisci de hereditate alteri⁹ nisi eius volūtate. C. de pac. l. vl.

p ¶ Canonib⁹. q phibēt successiones in ecclesia dei fieri. viij. q. i. apłica. s. de fi. psby. ad extirpādas. c. pūtum. z. c. transmissa. z quasi per totum.

q ¶ Cum clici. paciscant. Pactū istud nō valet qz ē ꝯ canones. j. de cē. phibem⁹. j. ð pbē. auaricie. z pactū turpe nō valet. j. e. pactiones. z iuramentū sup ħ pstitū nō tenet. j. de cē. grauis. j. de iureiu. tua nos. ar.

r ¶ Pēsiones. ħ pone q facultates eccłie sint augmētate. nūq̄d pēsio dꝫ augmētari. ar. ē ħ q nō. j. de cē. phibem⁹. Sed ꝯ ar. j. de cē. quāto. z. ð ꝯsti. cū m. Pōt dici q si diligētia clicoꝝ bona sūt augmētata: nō dꝫ augeri pensio: ne diligētia sua sit illis dāṅosa C. de alluui. l. vl. Si vō aliūde bona eccłie augmētata fuerint tūc pōt et dꝫ augeri pēsio: qz iusta cā subest vt augmentet. Ar. j. de cē. quāto. De ħ dicit vt. j. ð cē. phibem⁹.

s ¶ Eccłiastica. q erit de positio cū simoniaci sint i. q. i. reperiunt z. c. erga simoniacos.

t ¶ Clericis. reprobam⁹. Pactū enī tale nō nocet eccłie: qn a qlibet possessore possit petere dcimā. ff. ð pac. inf debitores. ff. de insti. si cū villico. z ar. ad ħ. xvi. q. i. sigs laic⁹. Et ħ pꝫ ex eo q dic l fi. eccłie parochiali reddat. Ar. ꝯ. ff. de pac. cpsa ǁ. pactū vbi dr q tale pactū iustū ē. Solu. tale pactū iustū ē. vt creditor q possidet pign⁹ tributū soluat vt dicit. ǁ. pactū. qz z sine tali pacto possessor ꝯueniēdus ē. Si vō in ꝯriū fieret pactū quantū ad ipsos paciscētes valꝫ pactū. ħ nō quātū ad dñm tributorū: qz pactū tributoꝝ formā iuris fiscalis nō tollit vt dicit lex pdicta inf debitorē. z. j. de so. cōpe. si diligēti.

uenire. Ceteꝝ qz pꝛoꝛ z frēs acqescere noluerūt: mādam⁹ q̄tenᵘ moneatis eosdē: vt pfato p. z fratri ei⁹ ꝯpetēs būficiū ꝯferāt z assignēt alioqn si vob ꝯstiterit dictos clicos a pno/minata eccłia z capella absq3 ordie iudiciario violēter eiectos: ipsas eisdē restitui faciatisⁿ nō obstātib⁹ lris nrē ꝯfirmationis q̄s pdicti prior z monachi a nob ipetrasse noscūt.

I dē archiepo ebor.

Accepim⁹: q q̄dā eccłie clici sint iꝫ tenore ꝯces se q post eoꝝ obitū alij noia/tim⁹ succedāt. Ueꝝ qm ħ inīquū ē z sacris canonibus^p inimicū: z iō nō dꝫ aliq̄ten⁹ tolerari: mādam⁹ q̄ten⁹ huiusmōi successiōes tā detestabiles et iniqs ap. cessāte phibeas: et oino friuolas z vacuas eē decernas.

I dē cāt. archiepo et eius suffra.

Cum clici vrē iurisditiōis sic accepim⁹: ꝯcedētib⁹ eccliarū psonis paciscāt^q ex ipsis ec/clijs maiores solito soluē pēsiones^r vt facili⁹ possint easdē ecclias adipisci nos ad tā ꝯtestabile viciū extirpādū. f. u. mandam⁹ q̄ten⁹ ne id attētar psumāt districti⁹ phibētes si ꝯ phibitionē vrām venir psupserit: ap. cessāte eos talit adeptis eccłijs spolietis: alš p tāte presūptiōis excessu seueritate ec/cliastica^s puniētes eosdē.

I nno. iij. in ꝯci. gnāli.

Clericis: sic accepim⁹ regulares clici z seclares infdū cū vl domos locāt vl feuda cōdūt: i piudiciū pochialiū eccłiaꝝ pactū adijciūt vt ꝯductores z feudatarij dcias eis soluāt: z apd eosd eligāt sepulturā. Cū āt id ð auaricie radice pcedat pactū h⁹i pēit⁹ reprobam⁹^t statuentes qcqd fuerit occasiōe h⁹i pacti pceptū eccłie pochiali reddat^v.

Gre. ix.

Pactiones facti a nob vt audiuim⁹: p qbusdam spūalib⁹ obtinēdis cū i huius modi ois pactio oisq3 ꝯuentio debeat oio cessare^x nulli⁹ penit⁹ sūt momēti: qð ēt de alijs ē dicendū q obseruate vergūt in aīe detrimentū: nā etiā iuxta legitimas^y pactiones pa/

u ¶ Reddat. z ita eccłia pōt agē ꝯ regulares vl seculares clicos: vt ei reddāt qð pceperūt occasione talis pacti. posset etiā agere ꝯ possessores si vellet. arg. xij. q. ij. apłicos. z. C. si m. vel cu. l. iij.

x ¶ Pactiões. cessare. in spūalis enī ois pactio illicita siue ēt med⁹ cessare dꝫ. vt. i. q. ij. qsqs pio. z. j. de simo. tua. z. j. ti. pri. ptērea. z. c. sup eo. vt. j. vt ec. bñ. vt nrm. qz huiusmōi pactiōes simoniā iducūt. vt. s. e. cū pdē. tacite ēt vl expsse. xvi. q. vij. p laicos. Itē si huiusmōi pactū siue pmissio aut ēt iuramētū vgat in aīe detrimētū: vt ħ dicit: si sol⁹ hoiem spoliare nō possit: inueniat sociū cū q paciscat: vt simul id faciāt z diuidāt spolia. xxij. q. iiij. si ad peccatū. z. c. mulier. nō enī fert opem q adiuuat ad peccandū. xxiij. q. vi. si res. ð iuramēto hēs multa exēpla. xxij. q. iiij. si aliqd nō ē seruandū. z in plibus alijs. c. ibidē.

y ¶ Legitimas. fm leges turpe pactū nō tenet. ff. de vb. ob. generalit turpe pactū dr siue turpis rei puta si qs pmittat se facturū homicidiū vel sacrilegiū. ff. de vbo. ob. veluti. z ibi ð in ut. fit. ad fi. ǁ. q turpi. Item pactū qð ꝯtinet turpē causam:

non tenet:puta si paciscar ne furti agā vel iniuriaꝝ.ff.de pac. si vnꝰ.§.pacta.ſm canones etiā turpes ꝓmiſſiones nō tenent rrij.q.iiij.vnuſquiſq3.⁊.c.in malis ꝓmiſſis.⁊.c.nō ſēp ꝓmiſſa.⁊ c.diffinimꝰ.⁊.c.ſi ad peccatū.⁊.c.mulier.⁊ hoc ē pactū turpis rei. Pactū turpe dici pōt qḋ fit de turpi re.vt.c.ſi ad peccatū.

Et pactū dr̄ turpe:quod fit etiam de re ſacra:ſiue ſpirituali:vt hic ⁊ i oībꝰ que in ſua natura bona ⁊ licita ſunt:ſ3 ꝑ pactū fiūt illicita. Itē pactū de re cuius cōmerciū ꝑ reꝝ naturā haberi nō poteſt nulliꝰ eſt momēti.ff.ḋ reg.iu.impoſſibiliū.⁊.ff. de verbo.obli.ſi ſtipuler ⁊ inſti.de inuti.ſtipu. circa pnci. Et generalr̄ pactū qḋ ꝯ̄ leges ⁊ ꝯſtōnes vl' ꝯ̄ bonos mores ſit nulliꝰ eſt momēti.C.ḋ pac. pacta q̄.ff.ſolu.mat.alia §.i. Vel ꝯ̄ ſena.ꝯſul.plebiſcita decreta edicta pn cipū.ff.de pac.iuriſgētiū §.pretor. Sic ⁊ ipoſſibile preceptum nullū eſt ſine ſnīa.ff.q̄ ſentētie ſine ap.reſcin.paulus.

casellas in fi.⁊.rriij.q.iiij.ſi illic.⁊.j.de reꝝ ꝑmut.ad qōnes. Sꝫ ꝯ̄.i.q.ij.ꝯ̄ſpio.⁊.ꝯ̄.de de pac.cū pridem.⁊.c. pactiones.⁊.j.e.conſtitutus.⁊.j.de reꝝ ꝑmu.ad qōnes.⁊.c vlti.⁊.rvi.q.vij.decimas quas.⁊.rij.q.ij.in eccleſiaſtico ⁊ i.q.i.placuit.⁊.j.e.ſup eo. So. in ſpūalibꝰ tranſactio ꝓprio ſūpto vocabulo interuenire ñ pōt:vt aliqd tp̄ale def ꝑ ſpūali:q2 ſimoniacū eēt:⁊ ſic intelligunf ꝯ̄ria ſignata. qḋ dicunt due ꝑme ꝯcordantie ḋ ſerno ordinatoꝝ:q̄ ibi pōt interuenire trāſactio:ſ3 eſt veꝝ q2 ibi non daf tp̄ale ꝑ ſpūali quia l3 def ne reuocef in ſeruitutē:nil daf ꝑ ordie nec aliqḋ ſpūale emif ſ3 emif libertas ⁊ ſeruitiū corpale redimitur vt lib poſſit miniſtrare:qḋ l3.rrvi.q.i.de raptoribus:ſicut dū emif terra vt ibi edificef eccl'ia:qḋ l3 quia non dr̄ propterea emi eccleſiā vel ſimonia cōmitti.c.caſellas.non ob.nec dicit hoc:ſed dicit q̄ res eccleſie alienari non debent excepta cauſa captiuoꝝ vt ibi dicif:ſed non dicitur tranſactio:ſed proprie captiuoꝝ redemptio ⁊ datur pecunia recepta de rebus ⁊ vaſis eccleſie ⁊ redimuntur captiui:⁊ amicabilis cōpoſitio poteſt interuenire in ſpiritualibus.vt hic dicit.⁊.j.de deci.ex multiplici.⁊.c.nuper.⁊.c. dilecti.⁊.j.e. decetero.⁊.c.ſup eo in fi.⁊.j.e.veniens.

ctū turpe vl' rei turpis[a] aut impoſſibil' ḋ iure vl' de facto nullā obligationē inducit.

De tranſactionibus.

Greg.iiij.a.ſub.⁊ domi. ab.

Sicut graue:⁊ infra Poſt ſalubrē deciſionē ḋ cōtrouerſia veſtra factā decreuimꝰ:vt oīa inſtrumēta vl' gcquid aliud eſt:quod partibus q̄quomō aut ex tpīs ꝯ̄ſcriptōe ſeu aliter opē de lege aut quocūq3 ꝓuilegio ferre poterat ſit vacuū[b] ⁊ omni virtute caſſatū ⁊ ſola pactorum inter vos nūc habitorum[c] pagina validū perpetuūq3 robur obtineat[d].cui ſiquid forte incuria vl' imperitia minus firmitatis inſertū eſt:vires pleniſſime notionis[e] ex hac noſtra auctoritate[f] ſuſcipiat. Alex.iij.

Statuimꝰ[g]:vt ſi ſup decimis[h] inter vos ⁊ aliq̄ ꝑſonā eccleſiaſticā[i] de aſſēſu epī vl' archiepī ſui cōpoſitio facta fuerit:rata ⁊ incōcuſſa ꝑſiſtat.

Idē dulmē.epo.

Contingit interdū:q̄ licz abbas vel prior alicuius conuētualis eccleſie cū eccleſiaſtica vel ſeculari perſona ſup his de quibus inter eos cōtrouerſia vertitur coram delegato vel ordinario iudice tranſigat:capitulum tñ eandē trāſactionē nitif reuocare. Vñ q2 nos cōſulere voluiſti.t.r. q̄ ſi abbas vl' prior a capitulo ſuo ḋ ratihabitiōe lr̄as hūerit trāſactionē quam fecit: ſi fuerit:

a Rei turpis. Rei turpis nulla eſt obligatio.ff man.ſi remunerandi.§. rei turpis.

b Sicut graue.ſi vacuū. Ergo licet poſtea reperiantur inſtrumenta:non tamen ¹is reſtaurabif.C.de trāſ ſub pretertu.⁊.j.de re iudi.inter monaſteriū.⁊.c.ſe. Ar.ꝯ̄.de iud.licet.⁊ inſti.de inuti.ſtip.circa pri. Super h̄ ita notabis:eſt petitio ſpecialis generalis ⁊ indefinita. Specialis:⁊ hic tranſactio ſpecialis nō obeſt in alijs ſpecialibus.C.de age.cū geminiano. Hic tranſactio generalr̄ reſtringitur ad hoc de quo ſpālr̄ actū eſt.ff.e.q cū tu.§.i.⁊. C.e.ti. ſi de recerta. Generalis:hic generalis tranſactio non reſtringif.C.e.ſub ꝑtertu. Hic ſpālis trāſactio in vno capitulo nō impedit ꝓceſſum alioꝝ.C.e.l.pe. Indefinita:hic generalis trāſactio rigore iuris tenet ſ3 replicatione doli.reſcindif.ff.de pac. tres fratres.ff.ḋ admi.tu.luciꝰ.§.tutor. Hic indefinita:vt ſpālis trāſactio in alijs non obeſt q̄ in iudiciū deducta nō ſunt.C de iudi.licet. R.

c Habitoꝝ. Arg.nouiſſima pacta dūtarat valere.C.de pac. pacta.⁊.ff.e.ſi vnus.§.pactus.⁊.ꝯ̄.de reſcrip.certū in fi.

d Obtineat.niſi dolo tranſactio talis ſit extorta:q2 tūc nō valeret.C.e.ſub pretertu.ff.de pac.emptor.§.lucius.

e Notionis.facte cū cauſe cognitione.vt dr̄.ꝯ̄.ti. pr.c.ij.⁊.c proximo.

f Auctoritate. Nota q̄ ſi trāſactio vel pactū ab initio inualidū ſit ꝑ ꝯfirmationē pape ſumit vigorē.vt hic ar.ꝯ̄.ti.pr.quoties.ſic ⁊ ſentētia q̄ nō tenet ꝑ ꝯfirmationē pape efficif valida.iij.q.vi.h̄ qppe.⁊ oīa nr̄a facimꝰ dicit imperator: quibus auctoritatē noſtrā impartimur.C.de ve.iu.enu.l.i.§.ſed neq3 ſic teſtamentū omniū teſtamentoꝝ ſolenitatē ſuperare videf: qḋ conſcientiā principis tenet.C.de teſta.omniū.

g Statuimus.ſup decimis. Hic eſt ar.q̄ in ſpūalibus pōt interuenire tranſactio.liiij.di.generalis.⁊.c.ex antiqs.⁊.r.q.ij.

h Eccleſiaſtica.q.d.cū laicis nō poſſent talr̄ cōponē vt ex illa ſpūali qḋ eccleſijs debētaliqd retinere poſſēt: cū laicis ſpūalia poſſidē ſine periculo aiaꝝ nō liceat.j. de deci.ꝓhibemꝰ.⁊.rvi.q.vij.decimas.⁊.j.de ꝓſcri.cāmq̄. Et ſic videf q̄ cum laicis nō poſſit fieri cōpoſitio: vt minus ſoluat:niſi papa auctoritatē preſtaret.j. de ꝯfir. vti.c.vlt.tamen ꝓpter vtilitatē eccl'iaꝝ videf licere ſaltē de auctoritate epī:q2 ſic multū ꝯſulif eccleſie.ar.j.de his q̄ fi.a pla.ſine ꝯſenſu ca.cū apoſtolica.

i Contingit lr̄as. Nota q̄ abbas ſimplicir̄ ad agendū ꝯſtitutus ſine licētia capl'i trāſigere nō poteſt.C de tranſac.trāſactionis.vñ ꝓcurator trāſigere nō poteſt etiā ſi haberet generale mādatū ad agendū.ff.de ꝓcu. mādato. Vin.dicit:q̄ l3 abbas vel aliꝰ prelatꝰ nō poſſit trāſigē ſine ſpāli mādato.ad h̄ tñ nō pōt rercē actionē. ff.qḋ cuiuſq3 vniuer.l.vl.ar.ꝯ̄ erpreſſū.ff. de iure deli. ait ꝑtor. vbi dr̄ q̄ ille q nō pōt alienare ñ pōt rē in iudiciū deducē.de h̄ dr̄.j.de ꝓcu.c.i. Si tñ abbas ꝑter mandatū ꝓcuratoriū habeat lr̄as de rato a capl'o ꝯtinētes ſimplr̄ q̄ qcqd ſup tali negocio fecerit ratū hēbit:pōt trāſigere:vt ſic notef differētia int' lr̄as ꝓcuratorias et lr̄as de rato.j.de reli.do.cū dilectus.vbi de h̄ ⁊ hic idē

vt ꝙ dicit litteras de rato: expone vt ibi dixi. i. mãdatum ꝓcuratoriũ ꝯtinẽs ꝙ ẽt abbas trãsigere posset sup qõe: de qua coram delegato agebat cũ illa clausula: ꝛ ꝗcqd supra his p abbatẽ factũ fuerit: capl'm ratũ hře pmisit: alis nõ valeret talis trãsactõ. vt dcm̃ ẽ: vel abbas habuit simplex mãdatũ trãsigẽdi tm̃ corã delegato: ꝛ ita capitulũ nõ pcłat reuocare trãsactõez: et eo ꝙ nõ ꝯsense rat: vel dic vt i no tula se.

a Annis. hoc nõ dicit: qꝛ si transactio fiat secũduz formã iuris: post q̃driẽniũ rescĩdi n̄ põt an̄ sꝫ pt: si ec clia pbaret se lesã. j. de i inte. resti. req sinit. alias n̄ pt ve nire ꝯ trãsactõem ẽt stati. C. de transac. ꝗuis. ꝛ hꝫ hoc supple marie: qa idem ẽẽt si n̄ fuis set hũata: hoc in nuit littera q̃ dicit capitulũ ac si n̄ cõ senserit i eã: nõ po test reuocare: qua si diceret: nõ pote rit eã reuocare tã q̃ꝫ nõ ꝯsenserit: qa ꝯsensit cedẽdo lit teras de rato: vel poti' ꝯsensit eã obseruando. Si. n. abbas nõ hẽbat mãdatũ de transigendo: statĩ debebãt ꝯdicere monachi: ꝛ iõ eũ ĩpugnare non põt q̃si n̄ ꝯsenserint: ꝛ ꝙ dicit aliq̃t ãnis: supple marime: qꝛ idẽ ẽ ac si semel ꝯsenserint. j. õ arbi. p tuas: vñ de iure cõi non põt reuocari: sed p in tegruz restitutiõem si nõ fuit a iquot ãnis. i. q̃tuor huata ꝛ hec expositio pbatur. C. de tẽp. i integrũ resti. l. vlt. vbi habes ꝙ ois restitutio tam maioris q̃ꝫ minoris infra qua driẽniũ deberet fieri: ꝛ hoc ẽ ꝯ opinionẽ illoꝝ q dicũt ꝙ restitutio semp ẽ dãda ꝛ añ q̃driẽniũ ꝛ post ꝛ q̃ñcunq꞉ ar. illi' aduerbij semp ꝛ. j. de i inte. resti. c. i.

aliquot ãnis[a] seruata: capl'm ac si non ꝯsenserit i eã n̄ potit reuocare. Idẽ abbati õ strat. ꝛ priori sancti eusebij.

Constitut' i nostra ꝑsentia. g. clericus sua nobis assertõe mõstrauit ꝙ cũ inter ipm ꝛ. a. clericum sup capella de stratis ꝯtrouersia emersisset: tandẽ p trãsactõem sopita fuit: ꝛ lꝫ hincide de fide prestita[b] firmata fuisset: ea tñ ꝑfat' a. huare recusat. Quia igit huius modi trãsactões spẽm ꝯtinẽt simonie. mãdam' q̃tenus reuocata trãsactõe i irritũ causam audiatis[c] ꝛc.

Idem carnot. epo.

De cetero noueris: ꝙ cũ aliqs ad extraordinarium[d] iudicẽ litteris ĩpetratis cũ aduersario suo cõponit p' modũ in ecclesia de qua agit ius aliquod habiturus: si ꝯpositio n̄ ẽ iuri ꝯtria[e]: non ẽ a loci epo reprobãda: sed cẽsus absq꞉ epali auctoritate cui preest ecclesie sub hoc pretextu solitus vitam' eius qui soluerit n̄ excedit.

Idẽ ebora. archiepo.

Ex litteris vestris accepimus ꝙ cum olim iter. r. ꝛ. a. clericos sup ecclesia vulter. coram te frater episcope qui iudex fueras delegat' auctoritate. g. qui tunc eidem. a. patrocinabatur[f] in causa: ꝛ testis[g] inscriptus fuerat: transactio[h] facta fuisset: postmoduz. g. se mentiens clericum cũ nõdum esset in clericum tonsuratus super eadeꝫ ecclesia tacito de transactione, litteras nostras[i] impetrauit. Cũ autẽ idem. g. nõ inficiaret[k] se trãsactõi interfuisse ꝛ nõdũ fuisse

ri nõ debuit ꝯ factũ suũ ꝛ turpitudinẽ suã. l. de ꝓcel. pbẽ. cum sup. ꝛ. j. de dona. iter dilectos. Sꝫ vꝫ obstare huic exceptiõ do li: cũ vterq꞉ i culpa fuerit volẽdo huare trãsac. ff. de do. excep. apud celsũ. §. marcellus. Preterea i pari cãu turpitudinis potior ẽ ꝯdino possidentꝫ. ff. de ꝯdi. ob tur. cãm. l. si ob turpe. §. porro. So. vterq꞉ de iure cõi puniri dꝫ: sꝫ de iure poli audit vt quod prauum ẽ corrigat. j. de re. iudi. latoz. ꝛ. c. ꝯsanguinei. j. de collusi. c. i. ꝛ cãz ꝑstint dispensatõi: ne alter de dolo suo dãnũ alt'ꝰ ꝯmodũ sentiret: ꝛ iõ si admitteret hec exceptio doli: qꝛ ali' remãeret i dolo ꝛ i simonia: et ꝓpter hãc rõnẽ i ꝯ exceptõem doli nõ dat replicatio vt i. §. marcellus.

d De cetero ex ordinariũ. i. delegatũ sic iij. q. iij. §. spacium ver. ei autem.

e Cõtraria. qꝛ si esset: ꝯtria iuri nõ tolerarꝫ. s. de elec. sacrosan. ꝛ. s. de of. dele. siqñ ar. s. ti. pri. accepim'. ꝛ. c. cũ clerici ꝛ. j. de collu. audiuimus ꝛ. s. de maio. ꝛ obe. dilecti si aũt ꝯsona sit iuri ꝛ tꝫ. s. e. statim'. ꝛ. j. e. sr eo i fi. Et põt itelligi qd dr hic: q̃n de ꝓuisiõe ipius iudicij ex officio suo sine aliq̃ pactõe ptiũ statutũ fuit factũ ꝛ iusta cã iteruenieñte: alias simoniaca eẽt. j. de pben. nisi. ꝛ talis ꝯpositio ꝑsonalis erit: nec trãsit ad successorẽ illi' q soluit. j. eo. veniẽs. ꝛ. c. pdicto: nisi eẽt: qꝛ cẽsualeꝫ ecclesiam ꝯstituere nõ potuit. j. de cẽ. ꝓhibem'. nisi facta fuerit de auctoritate epi: vt dicit i fi. Uel dic ꝙ hoc. c. locũ hꝫ cũ vna ecclesia agit ꝯ aliã de subiectõe vel p aliquib' iurib' corã delegato: ꝛ ꝯpositio ide fiet corã delegato: ꝛ quod dixit ifra cui pest. s. imperator.

b Constitutus. ꝑstita. i. iuramẽto quod nõ fuit obligatoꝛ iñ: qꝛ sup re illicita ꝛ ꝯ leges ꝛ canones. C. õ leg. nõ dubiũ. ꝛ. xxij. q. iiij. inter cetera. ꝛ. j. de iureiu. tua ꝛ. s. ti. pri. c. vl. ꝛ. ff. de pac. iurisgẽtiũ. §. sꝫ ꝛ siqs ver. et gñaliter quotiẽs pactũ a iure cõi ꝛc. vel ꝓpꝛ ie itelligit: qꝛ eque punit trãsgressor fidei vt iuramẽti: ꝛ. j. de fide deiu. ꝓuenit. ꝛ. j. qd me. cã. ad aures. Itẽ ar. ꝙ si non tenet ꝓncipale nec accessoriũ. s. j. de fo. ꝯpe. si diligẽti. ꝛ. j. de si. istru. iter dilectos. Ar. ꝯ ꝙ accessoriũ tꝫ sed nõ ꝓncipale. j. õ iureiu. debitores.

c Audiatis. Sed cũ sit trãsactio simoniaca: qre nõ õponit: imo ꝯ iuramẽtũ sine fide suã audit. Dicas ꝙ de gr̃a tm̃ audit ad ꝑstinã cãm: qꝛ de iure deponi debuit: cũ ipe ꝯfiteret peccatũ suũ ꝛ turpitudinẽ suã: imo audi-

f Ex litteris. patrocinabat p h iuri suo tacite renũciare videbat. qui. n. sciẽter patrocinat petẽti rẽ suã: sibi ꝑiudicat vt hic ꝛ. ff. de ioffi. testa. l. vi. sec' si ignorant. ff. de rei vẽ. inter offm̃. ꝛ. C. õ rei ven. re tua. ꝛ. C. de ꝑscrip. lon. tempo. nec petenteꝫ.

g Testis script' i istrumẽto trãsactõis ꝛ si i cã i q̃ patrocinabat: qꝛ ꝛ testis ꝛ aduocat' i eadẽ cã eẽ n̄ dꝫ. ij. q. vi. statuendũ. Sꝫ q̃rit: an ob h solũ ꝙ testis iscript' fuit: possit petitõe repelli. Ur ꝙ nõ: qꝛ nõ ob h iuri suo renũciare itelligit. ff. õ pig. ac. cai'. sꝫ ibi ignorabat qd ꝯtinebat i testõ qd signauit cai' cũ ãnulo suo: ec' si auctẽ ꝑstitit. ff. õ p g. s. de iussez. §. pr. seu. ꝛ h.

h Trãsactio. s. amicabilis ꝯpositio. s. e. pri. i fi. ꝛ. c. statu m' ꝛ. j. e. pri. i fi. alias trãsactio q pe de re spũali fieri nõ põt. s. e. constitut'. ꝛ. j. e. pri. qꝛ quidẽ simoniacũ esset.

i Impetrauit. ꝯtra ipm. r. ꝯ quẽ fuerat aduocatus.

k Inficiaret. ꝛ ita ex. . f. ff. õe cõuinci: qꝛ cõfessus i iure ꝓuicto. hẽt. j. de ꝯfes. c. i. ꝛ vl. ꝛ. C. e. ti. l. vna. Ex duob'. n. debet iste succumbere: qꝛ ꝑstando auctoritatem trãsactõni iuri

suo renũciauit:⁊ q: mendaciũ dixit ĩpetrãdo ⁊ veritatẽ occultãdo:merito ergo silentiu3 ei iponit.

a Tõsuratũ.ĝ l3 postmodũ tonsurã accepit:nõ ꝓfuiss3 ei: ar. š.de rescrip.cũ adeo:pncipiũ.n. i talib⁹ ꝯsiderãdũ ẽ.š. ð exc. pudũ. vbi de hoc.⁊.i.q.i.pncipatus.

b Sup eo.super re sacra.hic euidẽt p3 ꝙ de re sacra siue spũali trãsactio iteruenir̃ potest.š.e.ꝯstitut⁹:⁊.j.e. ꝑterea:⁊.c.et pte.neq3 pactio.š.de pac.pactiões. ⁊.c.cũ ꝑdem ⁊ duob⁹ sequentib⁹.c.vt dictũ est: ⁊.š.e.statuim⁹:vt detur tpale ꝑ spũalibus.j.ð rerũ pmu.c.vlti.s3 si spũale det ꝑ spũali:bene t3 ⁊ valet talis pmutatio seu trãsactio.j.de re⁊ pmu. ad qõnes.⁊ sic tñ detur spũale:vel remittatur ꝑ alio spũali.S3 distigue: vtrũ agat̃ de re ẽt spũali que petat̃ tanq3 bñficium:an tanq3 ꝓprietas. si agat̃ super bñficio: vt aliqs recipiatur ad bñficium eccl'ie vel q3tum ad platõem:tunc nulla põt iteruenire trãsactio ꝑprie:⁊ hoc notauit dñ dixit ecclesiastico i litigiu3 deducto:q: simonia cum esset:⁊ q: talis titulus non habet̃ ex transactõe:sed ꝑ canonicã institutõem.j.de isti.⁊ fre quentibus.⁊.š.ð renũ. ad monet.⁊.xvi.q.vij.nullus ośo.ar.ff.de decu.herẽnius.Si vero res sacra siue spiritualis i litigium deducatur tanq3 proprietas:tunc bñ potest iteruenire transactio:puta due eccl'ie siue duo epi litigant super aliqua ecclesia vel aliquibus: qa alter dicit illas sibi subiectas:alter negat ꝗ possidet:ibi põt interuenire transactio:q: ⁊ pmutatio.j.de rerum permu.ad q̃stiones.vt si vnus haberet vnam ecclesiam ⁊ alter aliam per transactionem:vel q: vnus episcopus aliqua spũalia in ecclesia peiperet:⁊ alius alia.hoc totũ põt fieri ꝑ trãsactõem.sic ẽt põt itelligi.š.e.statuim⁹.potuit fieri diuisio decima⁊ iter ptes. Quedam tñ sunt i quibus non admittitur transactio seu cõpositio:vt.j.e.c.vlti.vbi de hoc.

tonsuratũ cũ lr̃as istas obtinuit ei sup ꝑdicta eccl'ia silentiũ duximus iponẽdũ. Jde.

Super eo qð q̃suisti vt de eccl'iastico bñficio in litigiũ ð ducto possit fieri trãsactio tale dam⁹ responsum:ꝙ trãsigi sup re sacra ⁊ litigiosa nõ põt.etenĩ3 res sacre:vt possideant̃ aliquo dato vel retento seu ꝓmisso spẽm credimus habere simonie.alś si gratis ⁊ amicabilit̃ int̃ se litigãtes ꝯponãt sacris canonib⁹ nequaq̃ dicim⁹ obuiare.

Jdẽ abbati ð straphor.⁊ priori de febi.

Eniẽs ad ap.se clementiã magister gu. de familiis sua nobis isinuatõe mõstrauit ꝙ mõachi maioris monasterij terras i parochia sancte.m.de marchia excolunt:⁊ ab eadẽ eccl'ia coloni eo⁊ oĩa eccl'iastica tã necessaria q̃ volũtaria suscipiũt sacramẽta:⁊ ñ eidẽ eccl'ie decimas soluer̃ ꝯdicũt:⁊ ĩfra.Arbitrant̃ autẽ se posse tueri eiusdẽ trãsactionis ꝑtextu iter ꝑfatos monachos ⁊ quẽdã sacerdotẽ mẽorati gu.ꝑdecessorẽ facte:vt ð duab⁹ carruatis tre q̃s i dñio suo monachi tenẽt tertiã tãtũ ðcima⁊ ptẽ exoluãt:⁊.j. Mãdam⁹ q̃ten⁹ nisi ꝑfati mõachi trãsactõem ꝑscriptam auctoritate ap.ꝯfirmatẽ esse docuerint:cũ alś inter ꝑsonas facta poti⁹ q̃ inter eccl'ias videatur ne pacta iter alios facta alys obesse patiamur ipsos ⁊ agricolas decimationes ex qbuslibet reb⁹ ꝓuenientes:⁊ ex itegro ⁊ illarum quas illicite ðtinuerant iustam estimationẽ restituere eidem ecclesie compellatis. Luci⁹.iij.ozmeñ. episcopo.

Preterea qñ int̃ laicos ⁊ viros religiosos de presentatõe alicuius ecclesie que

Ł.eos.⁊.q.iij.siquis prebendas cum suis conco⁊.⁊.š.ti. pri.c.fi.

g Veniens.necessaria.[illegible]

[illegible]

b Transactionem.i.compositionem.j.e.statuimus ⁊ j.de decimis et multiplici.vbi similis est compositio:vt̃ ꝑprie tenetur.

i Confirmarã.Sed nunqd ꝯfirmatio pape trãsactionẽ ꝑsonalem facit realẽ:vt sic imutet eius substantiam. Videt̃ ꝙ sic q: auctoritas principis facit q̃q3 et nudo pacto actionem dari ⁊ auctoritas legis hoc facit:ar.ff.ð pac.legitima.⁊ qð ꝯfirmat̃ dat̃.ff.de ver.sig.l. lege obuenire.⁊ pnceps vnit duas res i vnam naturã.C. cõmunia de l.l.ij. Ar.Z.xij.di.pceptis.⁊.j.de ꝯfirma. cũ dilecta.⁊.c.vl.Dic ꝙ hec trãsactio ab initio q3tũ ad itentionem trãsigentiũ fuit realis.s3 sacerdos ille hoc facere ñ poterat sua auctoritate:nec successorem poterat obligar̃ sine auctoritate supioris.ar.š.e.deetero.⁊.c.ꝯtigit. si habes.j.de ꝯfir.vti.c.penul.⁊ ita cõfirmatio pape facit realem trãsactõem q̃ q3tum ad ipas ꝑsonas ꝑsonalis erat si ex certa scia hoc facit:q: põt facere ꝙ illa q̃ nulla ẽ sit aliq̃.ar.xvi.q.i.c.vlti.⁊.j.de his q̃ fi.a pla.cum aplica.⁊ plus est de nihilo aliquid facere.q̃3 de aliquo aliud.ar. de con.di.ij.reuera.ar.C.de rei v⁊.ac.l.vnica circa pn.

c Dato.Transactio nõ ꝓcedit vel nõ fit nisi aliquo dato vt̃ retento vel ꝓmisso.vt hic dicit.⁊.C.e.n.trãsactio.q.n.trãsigit: q̃si de re dubia ⁊ lite icerta neq3 finita transigit.ff.e.l.i. Et iõ dixi dubia ⁊ ẽt lite icerta:q: credit se hr̃e bonã cãm:alioqn si euidẽs eẽt calũnia:nõ t3 trãsactio.ff.de ꝯdi.ide.l.sũma.i.rñ. Neq3 ĩfinita iõ dixi:q: si finita eẽt cã ꝑ sniã a q̃ ñ eẽt appella tũ postea ñ t3 trãsactõ.ff.ð ꝯdi.ide.elegãt.§.si p⁹ rẽ iudicatã.

d Simonie.š.e.ꝯstitutus.⁊.j.e.ꝑterea.⁊.c.se.

e Amicabiliter.š.e.statuim⁹.⁊.c.decetero.⁊.j.e.c.p̃or.⁊.j. de deci.et multiplici.⁊.c.nup.

f Canonib⁹.q ꝓhibent illicitas pactões in spũalib⁹:vt.i.q.

k ¶ Inter alios. sic. ff. de pac. l. vn⁹. §. itē si experiar. in fi. ⁊ ita pactū pdecessoris nō obligat successorē. ar. j. de pcar. l. ij. sic ⁊ cōfessio int alias psonas nō nocet aliū. ij. q. v. interrogatū. j. de adul. significasti. Sȝ nūgd ille sacerdos posset reuocare talē trāsactionē anq̄ȝ ꝯfirmet a papa cū sit psonalis. ar. q̄ sic. xxxv. q. ix. q̄ gs. ⁊ c. q̄ gs. ⁊ j. ō re. ec. nō ali. sigs pbroꝝ. Credo q̄ lȝ sit psonalis transactio, ipse tn̄ q̄diu vixerit, nō poterit reuocare: sicut nec monasteriū eā posset reuocare. j. ō decimis ex multiplici. nisi p in integrū resti. si ecclia esset lesa. ō in ite. re. c. j.

l ¶ Ipsos. s. monachos de parte sua. j. ō deci. tua nob. ⁊ colō⁹ ō sua. vt ibi.

m ¶ Integro. sic. j. ō deci. cū hoies. ⁊ c. tua nobis.

n Preterea. trāsi gif. ppria auctoritate.

o ¶ Nullā. imo ēt auctē superioꝝ nō possȝ ō nouo ꝯstitui cēsualis illa ecclia: nec vero cēsus augeri. j. ō cē. phibem⁹. ⁊ c. sciētes.

dicat. j. de cōfes. cū sup. ⁊ c. vl. vbi de h. Et intellige q̄ p fratrū ꝯfessi sūt: q̄uis dicat hic fratrū ꝯfessionē nec reuocauerūt

x ¶ Iniqtatē. s. simoniacā. ō. c. pr. ⁊ c. ꝯstitut⁹. ⁊ ō (ꝯfessionē. de pac. cū pridē. ⁊ c. pactiones.

y ¶ Ex parte tua. Casus. Quidā greci furtiue recipiebant sacros ordines a non suis epis. Quidā ēt celebrāt in eccl'is interdict: nec volebāt obedire latinis. Et qdā alij greci ⁊ latini epi ꝯsecrationes celebrabāt in epatib⁹ alioꝝ ⁊ decimas pcipiebāt ibidem in eoꝝ piudiciū ⁊ grauamē. Itē qdā laici ⁊ greci pprias vxores auctē sua dimittebāt: ⁊ alias illi viuētib⁹ recipiētes. Et qdā alij abbatias ⁊ ecclesias cū boīb⁹ eccliaꝝ detinebāt: ⁊ in alijs plribus excedebāt vt in integra. Sup his excessib⁹ cardialis ꝯsuluit papā: qlr eēt ꝯ istos agendū: ⁊ ipe hic rñdet put sequit.

ssiōe sbortā trāsigit^n: ita q̄ pstationē laic⁹ obtieat: religiosi ꝓo nouā vl maiorē pcipiāt in ecclia i q̄ pri⁹ nullā^o vl minorē hr̄e ꝯsueuerāt portionē an huiusmōi trāsactio tēeat q̄siuisti. Cū igr ipa^p pactio simoniaca merito videat resp. q̄ de iure nō tenet: nec ex ea religiosi vllū debēt cōmodū obtinere.

Celestin⁹. iij.

Preterea q̄rto loco qō talis accessit q̄ qdā cella exími^q voluit a subiectiōe q̄ matrici domui tenebat: ⁊ infra. Frēs illi⁹ celle se ꝯfitētes^r in iure illi domui q̄ndā fuisse subiectos: referebāt qōnez oli ō hac subiectiōe fuisse motā ⁊ trāsactione sopitā: eaten⁹ vt quēdaz annuatī cēsū^s ecclie matrici reddēdo eēnt a subiectione^t prīcipal dom⁹ exēpti: ⁊ j. Prior cōsequent p maiori ecclia ppo nebāt: q̄ de spūali subiectiōe trāsigē nō liceret. Rñdemus igr q̄ ex pdicta fratꝝ ꝯfessiōe^u ꝯ eos snia pcedē debeat pserti^m cū illa trāsactio lȝ nō de illo qō cella determiate reddere tenebat: ꝯstare nequerit iniqtatez^x ꝯtinuisse putetur.

Ino. iij. s. tituli scē praxedis pſbytero cardi.

Ex pte tua^y: ⁊ j. Poteris ad cōponēdū^a iuxta pōnē ptes tuas: ⁊ infdū aliqd seueritati^b ō trahē put statu ipij ⁊ excedētiū mltitudie^b puide ō libatōne pēsatis viderl expedir: excepti: nimiꝝ cāib⁹ q ꝯpōis seu dispositōis remediū ñ admittūt: vtpote ꝯiugij sacrī^c qō cū ñ solū apud latios ⁊ grecos ſȝ etiā apud fideles ⁊ infideles^d existat: a seueritate canonica circa illud recedere nō licebit.

z Ad cōponendū. Sic enī iuder pri⁹ dȝ ꝯcordare partes: q̄ȝ ad iudiciū venire si pōt. v. q. ij. si primates. ⁊ c. x. c. ō. studendū xxiij. q. vi. sigs membroꝝ. ⁊ q. iij. si illic. ⁊ j. de summo. querelam.

a ¶ Seueritati. q̄nq̄ .n. detrahendū est seueritati: vt maioríb⁹ malis sanandis charitas syncera subueniat. l. ō. vt constitueret. vt ibi saluti nil detrahebet: humiliati posteriores doctores aliquid addiderunt vt ibidē dicitur.

p ¶ Simoniaca. cū nō liceat trāsigere de re spūali interuētu pecunie vt dictū ē. s. ō. c. sup eo. ⁊ c. statuim⁹. ff. ō. de pac. cū clici. j. ē. c. pri. q̄ ius pſonat⁹ est spirituale.

q Preterea. eximi. ꝯtēdendo in iure: q̄ nō dbeat subesse non priuilegiū allegandādo. lau.

r ¶ Confitētes. similē ꝯfessionē habes. j. de excep. cū venerabilis. ſȝ illa eis nō obfuit: q̄ excipiēdo h fecerint. p hāc ꝯfessionē fundata fuit intētio alteri⁹ partis. Poterant sic rñdere: olim fuit qō de subiectione: sed illa fuit trāsactione. i. amicabili cōpositione terminata.

s ¶ Censū. q. s. cēsus lȝ esset recognitio debite subiectionis. vt. j. ō cen. oīs aīa. ar. xviij. q. ij. eleutheri⁹. nō tamē debuit hic trāsigi. Immo videt q̄ nō possit eximi: sicut nec eps pleno iure eximit eiā ecclesiā. j. ō dona. pastoralis. ſȝ si gratis vellet qs ecclīam sibi subiectā nō p transactionē eximere: bn̄ possȝ remittere qcquid iuris hȝ i ea: retinēdo etiā pēsionē annuatī soluendā maiori ecclie: nec essȝ simonia. j. de relig. do. ꝯstitut⁹. ita tn̄ q̄ illi ō cella deberēt obedientiā ⁊ reuerentiā matrici domui. j. de cē. cū venerabili. q̄ sine capite eē nō dȝ: q̄ in h ñ posset maior ecclia illos eximere. xciij. di. nulla rōne.

t ¶ Subiectiōe. nō pōtat h allegari pscriptio: q̄ ꝯ subiectionē nō currit pscriptio. j. ō pscri. cū nō liceat. ⁊ q̄ malā fidē psumebant hr̄e ppter confessionē propriam.

u ¶ Cōfessiōe. i iure facta ⁊ corā iudice suo. j. ō iud. at si clici. ⁊ ff. de interrog. act. noluit. ⁊ ita ꝯfessio ꝯ se piu-

b ¶ Mltitudie. q̄ qō peccat a pplis: trāsire solȝ sultū. j. q. vij. q̄riēs a pplis. ⁊ xxiij. q. iiij. nō pōt. ō. de tē. ex. sane. ⁊ cū mltitudine peccātiū magȝ docēdo q̄ȝ iubēdo agēdū ē. seueritas aūt exercēda ē i pctā paucoꝝ. xliij. ꝯcessatores. j. ō cle. ex. mi. latest

c ¶ Sacrm. Sic pȝ: q̄ i mrīmonio ñ hȝ trāsactio seu ꝯpositio locū vt ꝯ mrīmoniū aliqd statuat cū sit statutū a dño in paradiso q̄ q̄s de⁹ ꝯiūxit hō ñ sepet. vt. xxvi. ō. deinde oppenit. ⁊ ō. ō trāsa. int corpalia. ⁊ xxiij. q. ij. an q̄. ⁊ c. q̄s de⁹. ⁊ cā mrīmonialis p arbitriū tractari ñ pōt. j. ō in ite. rest. cā in fi. ſȝ p iudices discretos q ptātez hēant iudicādi. j. ō ꝯsan. ⁊ affi. ex lr̄is in fi. nec dispēsatio locū hȝ. vt dic h. Sȝ ꝯ vi: q̄ circa mrīmoniuz dispēsat. xxxv. q. iij. q̄dā lex. ⁊ c. qō scripsi. ⁊ q. viij. ō q̄dibus. Dicas i mrīmonio circa q̄d⁹ ꝯstōne canonica inēdictos dispēsatio adhibet ex iusta cā: vt simul remaneāt: an q̄ casu loquūt ꝯria. Circa q̄d⁹ l. dina ꝓhibitos: vl vt mrīmonia legule ꝯcta separent: nulla dispēsatio adhibet ab ecclia. ⁊ ō tali dispēsatione h intelligat. Nā vt pȝ in integra: qdā vxores legitias dimittebāt: ⁊ alias ducebāt. cū illb⁹ nlla dispēsatio adhibet: vt sic remāeat cū scdis: ō q̄d b⁹ dina lege phibit hēs. j. ō re. spo. lr̄as. Hodie vō ō facili ñ dispēsaret ecclia circa ꝯsāguīitatē cū vsq̄ ad q̄rtū q̄dū restricta sit copla ꝯiugal. j. ō ꝯsā. ⁊ affi. ñ dȝ

d ¶ Et ifideles. xxvi. di. deide oppenit. ⁊ xxviij. q. j. p totū. ſȝ apd ifideles ñ ē ratū qn possit separi alio veiēte ad fidē catholicā i ifidelitate reliq̄ remanēte. j. ō diuor. q̄rto. ⁊ c. gaudem⁹.

a Equitate. quā iudex semꝑ p̄ oculis dꝫ habere. ff. d eo qđ cer to loco ꝗ si ephesi in fi. Et ita vr ex eo qđ dicit in qb⁹ ius non inueni expssū pcedas equitate ꝛc. qđ ius semꝑ sit p̄ferēdū equitati. Ar. ꝫ. C. de iudi. placuit. Sꝫ potes intelligē illud de equitate scripta q̄ dꝫ p̄ferri rigori iuris: hic d equitate nō scripta q̄ tūc solū seruāda ē cū ius deficit. h̄ vbū sūptū fuit d lege illa. ff. de aq̄ plu. ar. in sūma. §. idē var⁹ i fi. Sic dr̄ de ꝯsuetudie q̄ huic cū deficit lex. i. di. ꝯsuetudo. ꝛ vbi ius scriptū nō ē: d filiīs ad filia est pcedendū. ff. de legi. nō pōt. ꝛ §. de re iud. l cau sis. ꝛ. j. de sta. regū. sup q̄ dā in fi ꝛ. c. recolētes. et s. de rescri. int ceteras. ꝛ s. de trāsla. int corpalia.

b In humaniorez. qꝛ semꝑ debemus pniores eē ad absoluendū qꝫ ad ꝯdēnandū. ff. d ac. ꝛ ob. arrian⁹. ꝛ. ff. de pe. respi ciendū. ꝛ. j. de pba. ex lit teris. ꝛ. xxvi. q. vii. tēpora penitudinis. ꝛ pmptiores ad misericordiā qꝫ ad rigorē: qꝛ meli⁹ ē p̄stare causas p misericordia qꝫ ptēdere in clemētiā. l. xxxvi. di. nō satis. ad fi. post me. colū, melius est p vitate pati supplicium qꝫ p adulatione beneficiū. xi. q. iii. nemo peritoꝝ. ꝛ sniā que misericordiā vetat fugienda est. l. di. ponderet. ꝛ. xxvi. q. vlti. alligāt vbi dicit ꝗ si dn̄s est larg⁹ dispēsator ei⁹ nō debet eē tenax. ix. di. sana. ꝛ. c. q. vii. erigunt.

c Causas. in oīb⁹ penis inferēdis ꝯsideranꝭ ista qtuoꝛ pn cipalr p̄sona. pmo ꝯsiderāda est q̄ sit: qꝛ aliter pcedit cū maioribus qꝫ cū minorib⁹. s. de offi. del. sane. ꝛ. ca. pastoralis. ꝛ. xlv. di. cū beat⁹. ꝛ. xxiii. q. i. q ꝫ pacē. ꝛ. j. de simo. p tuas. cā etiā cōsiderāda ē. j. de vo. ꝛ vo. re. magne in fi. ꝛ. j. de accusa. cū dilectus. ꝛ. xxii. q. vi. occidit. ꝛ. ff. de fur. vez. ꝛ. xvi. q. vi. c. i. in fi. ꝛ op. ar. vi. di. testamentū. Et loc⁹ ꝯsideraꝭ in iudiciis. arg. s. de rescrip. nōnulli. qꝛ ꝯsuetudo loci attēdi dꝫ. iii. di. erit aūt lex. ꝛ. xxi. di. ante triēniū. ꝛ. c. aliter. ꝛ. j. de cle. cōiu. cū oli. ꝛ tēpus etiā cōsideraꝭ: qꝛ ē tēpus tacēdi ꝛ tēpus loquēdi. xxxvi. di. §. ecce. in quo statu sit princeps loci: vt h̄ dicit, put star⁹ īperii ꝛc. qꝛ in turbatione regni rigoꝛ iuris seruari nō pōt: ꝛ pp̄ter nouitatē gentis tēpus cōsideraꝭ. vi. xxxv. q. iii. qđ scripsi. ꝛ. j. de pe. ꝛ re. de⁹ q ecclam̄. pp̄ter nouitatē fidei multa ibi attendū tur: ꝛ hoc tō ū hēs. xxix. di. sciendū. j. de homici. sicut dignū. i. rñ. vbi ista quattuoꝛ cōsiderantur ꝛ quedam alia.

d Clerici. stipēdiis. Videꝭ ergo a sensu ꝯrio si stipēdia nō habeāt: ꝗ possint aduocare qđ vez credo d minorib⁹ in causis ciuilibus: qꝛ in criminalib⁹ causis vel vbi de pena sanguinis agiꝭ itereēe nō debet. j. ne cle. vel mo. snias. ꝛ. xxiii. q. vlt. his a quib⁹. De his q̄ sūt in maiorib⁹ ordinib⁹ aliud est dicendū: qꝛ illi corā seculari iudice aduocare nō debēt: ꝗ si ne titulo sunt p̄moti ep̄s eis dꝫ prouidere. j. de preben. non licet. ꝛ. c. ep̄s si aliquem. ꝛ. c. cum sin. de regularibus. planū est ꝗ aduocare non debent. j. c. p̄xi. quia ꝛ negociis seculari bus se immiscere non debent. j. ne cle. vel mo. non magno. ꝛ. xvi. q. i. alia est causa. c. placuit. ꝛ. c. monachi. de sacerdote habes. j. c. vlt.

e Secularibus. imo opprobriū est clericis si se pitos forensiū disceptionū ostēdere voluerint. C. de epi. ꝛ cle. repetita. ꝛ. C. de testa. cōsulta. p miserabilibus tū p̄sonis p̄t postulare. j. c. vlt.

In his ^a^ vo sup qb⁹ ius nō inuenitꝭ expssū: pcedas equitate ^b^ seruata sp̄ i humaniorez ptē declinādo fm̄ ꝗ p̄sonas ꝛ cās ^c^ loca ꝛ tp̄a postulare videris.

De postulando.

Ex concilio lateranensi.

Clerici in subdiaconatu ꝛ sup̄ in ordinib⁹ quoqꝫ minorib⁹ si stipēdiis ^d^ ecclesiasticis sustētenꝭ: corā seculari iudice aduocati in negociis secularib⁹ ^e^ fieri nō p̄sumāt: nisi ppriā cām vl ecclie sue fuerint psecuti: aut p miserabilib⁹ forte p̄sonis q̄ pprias cās administrare nō p̄nt. Inno. iii. cōpostell. archiepo.

Ex pte tua nob̄ fuit ppositū: ꝗ qdā canonici regulares nō solū in ecclasticis vez etiā i forēsib⁹ causis p̄sumūt aduocati officiū exercē. Cūqꝫ obiiciꝭ eis ꝗ nō debent eē forēsis vl ecclastici ^f^ negocii susceptores vl executores: nisi forte id monasterii expo scat vt. liras abbate nihilominꝰ īpante ^g^: ad suā pponūt insolentiā excusandā ꝗ capl̄m illđ p qđ p̄dicta phiberi videꝭ de monachis nō de canonicis regularib⁹ loqꝭ manifeste. vñ cō. t. t. r. ꝗ idē iudicium ^h^ de canonicis regularib⁹ qđ ꝛ d monachis quantū ad sup̄dcā credim⁹ obfuādū lꝫ d monachis in canone sp̄alir sit expressuꝫ.

Gregorius ix.

Cum sacerdotis sit officiū nulli nocere ^i^ oīb⁹ autez velle

f Ex parte tua. ecclesiastici. vt. xvi. q. i. monachi. c. d p̄xi. ꝛ. j. ne cle. vl mo. si magno. opprobriū est talibus si velint videri periti forensium disceptationū. C. de testa. ꝯsulta. ꝛ. C. de epi. ꝛ cleri. repetita.

g Imperāte. xvi q. i. monachi. ii. nō suff. ē vtilitas monaste. ꝗ nisi h̄ faciat de mādato abbatis pp̄ter bonuz obedientie. ar. ff. de re mil. l. iii. §. i bello. nec audiꝭ ee⁹ ptertu: ꝗ est cōiuncta p̄sona nisi hēat sp̄ale mandatū. leges eni de hoc loquentes intelligunꝭ de factꝭ priuatoꝝ. ff. de pcu. sꝫ he p̄sone. ꝛ. l. pōponius in fi.

h Iudiciū. similis habeꝭ extēsio p interp̄tationē. xxviii. q. i. idolatria. sic nomē venditionis ad alias alienationes extēdiꝭ. ff. qb⁹ mo. pig. vel hyp. sol. sicut. §. venditionis. ꝛ vbū alienationis ad alios ꝯct⁹ extendiꝭ: p q̄s etiā dn̄iū nō trāsferꝭ. j. de re. ec. nō ali. nulli liceat. sic ꝛ id qđ dr̄ de simoniacis extēdiꝭ ad alios. xvi. q. vii. ad h̄ scripsim⁹. ff. ꝛ arbitroꝛ ꝯuenire vbū ꝛc. sic ꝛ phibitio de legib⁹ audiēdis de monachis ꝛ regularib⁹ extēdiꝭ ad p̄latos seculares. j. ne cle. vel mo. sup specula. ꝛ regulares canonici eqparanꝭ monachis: nisi qꝛ regule īseruiunt laxiori. j. de sta. regū. ꝗ dei timorē.

i Cum sacerdoti. nocere. ista vba sūpta fuerūt ex illo canone. xiiii. q. v. deniqꝫ. Ad hoc autē teneꝭ qlibet xp̄ianus: sꝫ magis sacerdos q dꝫ vel'e pdesse omnibus vt ibi dr̄ ꝛ hic: qꝛ qlꝫ phibeꝭ alii inferre: qđ sibi nollet fieri. i. di. in. prin. ꝛ. s. de ma. ꝛ obe. dilecti filii. Et ē arg. ꝗ nulli consulendum est cum alterius iniuria. xxii. q. ꝗ primū. ff. de condi. inde. nam natura. ꝛ. xi. q. iii. siquis non obediat. xxix. di. nullus. ꝛ non debet alteri per alterum iniq ꝯditio afferri. ꝛ. ff. de re. iu. nō dꝫ ꝛ cauendū est ne preterīu nocentis innocentes puniantur. C. d his qui latro. occultauerunt. l. ii. ꝛ sanct⁹ est nocentē īpunitū relinq: qꝫ innocentē dānare. ff. de pe. absentē. ꝛ pena dꝫ suos actores tenere. j. de his q̄ fi. a ma. p. ca. q̄suit. ꝛ C. de pe. sancimus. Et sic pꝫ ꝗ sacerdos aduocare non dꝫ: nec se negociis secularibus imiscere: nisi p cura miserabiliū personarum. lxxxviii. di. c. i. ꝛ per totas distin.

prodesse : non nisi pro seipso[a] vel ecclesia sua vel necessitas immineat : pro personis coniunctis aut miserabilib[9] sibi licitum est postulare[b] & infra. Clericus autem qui cótra ecclesiam[c] a qua beneficiuz obtinet: pro extraneis aduocatus vel procurator esse presumit: tanq̃ ingratus potest maxime si clericus sit eiusdez ecclesie ; beneficio huiusmodi spoliari.

Greg. maximo saloñ. epõ.

Lia quidez: & isfra Scripsisse te qbusdam competimus q̃ predictos viros tunc ad causam non miseris & ideo que cũ ipsis facta sunt subsistere non debere : sed & thomas sibi hoc a te dictum perhibuit : ex qua re nec presentium portatoribus[d] iudicamus esse credendum : ne de ipsis similiter diceret. Quia ergo hoc cautiorẽ non esse p̃monuit[e] : instructam psonam cũ mãdato legaliter[f] facto &

a Pro seipso. Sic q̃dam sunt psone neq̃ p se tantum & p q̃busdam psonis possunt postulare. iij.q.vij.§. sunt autẽ. vbi habes q̃ persone põt postulare & que non & pro qbus: sic & sacerdos p se: p qbusdã alijs h enumeratis postulare põt: p ecclesia sua & p psonis ɔiũctis: sed non indistincte nisi necessitate instante : puta: q2 sunt mi[9]potẽtes: vel q2 non põt hẽre ita bonuz aduocatuz. & sic restringit quodammodo ad necessitatem q̃tum ad coniunctas personas. Que sunt ɔiuncte persone dicitur. ff. de pcur. sed & he psone. & iij.q. vij.§. sunt autẽ vers. alij enim. inter quas psonas satis credo intelligendos cõfratres suos eiusdem ecclesie: & pro coniunctis psonis posset etiaz litteras impetrare sine mandato. s. de rescrip. nonnulli & agere. & ff. de pcur. pomponius. in fi. dũm tamen non appareat ɔtrĩa voluntas: vt ibi dicit. & pro personis miserabilibus de quibus habes. lxxxvij. dist. per totum. & lxxxviij. di. c. i. & c. episcopus gubernatõez & in pluribus alijs. c. ibidem.

b Postulare. Postulare est desideriũ suum vel amici sui in iure apud eum qui iurisditioni preest exponere vel alterius desiderio ɔdicere. iij.q.vij.§. sunt autem. & ff. de postula. l. i. §. postulare.

c Contra ecclesiam. Clericus ẽ q ɔ ecclesiaz a qua beneficium hʒ aduocat vel est pcurator : tanq̃ ingratus beneficium ipsius pdere dʒ: ar. bonũ. i.q. viij. c. l. & xcvj di. si imperator. iij.q. i. nulli. sicut vasall[9] tenet dño. xxij.q v. de forma. al's pdit feudum: vt in libro feudorũ quẽadmodum feudũ amittit. & milites rẽ publicam ɔ quaslibet ab omni necessitate belloz defendãt. C. loca. milites. Sed si clericus hʒ bñficia in pluribus ecclesijs nũquid põt pstare pRocinium vni ɔ aliam. Nõ vi. in eo cã sit neutrã iuuet vel offendat: ar. huius. c. & xiiij. q. v. denique. Sed si esset platus in vna eccl'ia & i alia habuisset simplex bñficium: vĩ q̃ rõne prelationis posset ɔ aliam stare: ar. ff. de in ius vo. q̃situm. & iij.q. vij.§. item si ɔtra patrem. sic & libertus ecclesie si ɔ ipsum agat vel testificatur tanq̃ ingratus in seruitutẽ redigat. s. de ser. non or. de famulis eccl'ie. c. & xij.q. vij. octaua discussio. sic & donatio ppter ingratitudinẽ reuocat. j. de dona. ppter eius ingratitudinẽ. C. de reuo. dona. l. i. & vlt. & i auc. ɔ nup. §. si mater. coll. iiij. & in auc. vt liberis decetero auro nõ egeant annulo. §. illud. coll. vi. & iustum est : vt eccl'ia in sinu suo nõ retineat fraudatorẽ quez suscepit extraneũ. xij.q. iiij. sacerdotes. & ecclesia sua mat eius ẽ ij.q. vj. ad romanam q̃ ipsuz domino sociauit. j. ɔ pe. c. ij. sic ppter ingratitudinẽ pater põt filium exheredare in totũ. xix.q. vlt. c. vlt. & in auc. vt cũ. ɔ ap. cognoscat. §. causas. coll. viij. Sed si contra aliquẽ ɔ ecclesia in ppria cã que nõ puniret. xij.q. ij. q poStulauerit vel pcurator fuerit nõ puniret. xij.q. ij. qui manumittitur. Sed si ecclesia esset ei ingratã. tunc ɔ ipsam aduocare posset: nec succederet ei ab intestato etiam si non haberet ppinquos. C. de inof. testa. liberi. vbi mater excluditur a filij successione propter ingratitudinem commissam erga filium.

d Lia quidez. portatoribus quia ɔstabat istos non hẽre mandatum : ad agendum nõ fuerũt admissi. Vñ circa pcuratorẽ actoris distingue : vtrum certũ sit pcuratorem hẽre mandatũ: vt q2 reus hoc ɔfitet vel ipse oñdit mandatũ sufficiẽs vel si neget pbat ɔ pcurator p testes vel instrũz & sm hoc pcurator non tenet satisdare dñm ratũ habituz: sicut nec dʒ satisdare pcurator psentis & ɔfirmantis vel apd acta pcurator factus. C. de satisdando. l. vna an certum sit eum non hẽre mandatum: aut dubitat : vtrum habeat vel non hẽat mandatum. Si certum est euz nõ habere mandatũ repellit vt hic & si velit satisdare ñ est audiendus: nisi sit ɔiuncta psona que admittit cũ satisdatione: nisi appareat de ɔtria voluntate dñi. ff. de pcur. pomponi[9]. §. vlti. & l. sed he psone. in casib[9] tñ admittitur ɔ voluntatem p libertate. ff. de libe. cã. l. i. ij. & iij. & p defensione ɔdemnati. ff. de app. non tñ. Ubi autez dubitat de mandato: dicebat. p. semp esse i electione rei: an velit exigere pbationem mandati: an satisdationem. B. dicebat distinguendo: vtrum re[9] diceret pcuratori si habes mandatum: & tunc pcurator tenebat pbare mandatũ an diceret dubito: an habeas mandatum : & tũc est i optione pcuratoris qd facere velit. Azo dicebat q̃ in arbitrio pcuratoris est: an velit pbare mandatum: an cauere de rato: q2 cũ qs tenet ad alteruz duoz. s. pbare vel cauere: qd voluerit pstãdo liberat. ff. ɔ iur. do. plerũq. §. vlti. C. de ɔdi. inde. siqs seruum. Hec satisdatio danda est qñ de mandato dubitat. C. e. l. i. & ff. vt in pos. lega. si is a quo. §. i. idẽ in actore vniuersitatis ff. qd cuiusq vniuersi. item coz. §. actor. Item clerici iter cõiunctas personas enumerant: ar. xij.q. ij. nõ liceat. Itez nota q̃ licz pcurator actoris nõ caueat de rato: qñ ɔstat de mãdato cauere debet de defendendo. C. de satisda. l. vna. al's denegatur ei actio. ff. e. ti. mutus. & l. diuus. §. pena. & de omnib[9] etiam que contra ipsum mouentur defendere debet. ff. de pcura. omnium. & duabus. ll. sequentibus.

e Premonuit. Ar. ad cautelam futurorum habendam. xxiij. di. in nomine. & exempla pñtia nos cauere premonent in futurum. lxxxij. di. plurimos. in fi. & ar. ff. loca. sigs domum. § i. & i.q. vj. ɔuenientibus. Hic psumit ex preteritis circa futura: sic. j. de psump. mandata. & c. scribam.

f Legaliter. Ita sequẽs exponit hoc ṽbum legaliter. Ex eo qd hic dicit qd legit. j. de iudi. cãm que. colligit euidenter q̃ nec platus sine ɔsensu capituli: nec caplm sine ɔsensu prelati põt iudiciũ exercere nec ɔueniri: q2 nec alienare põt al's sine reliquo. xij.q. ij. sine exceptione: nec ɔmutare nec donare: vt ibi dicitur: & j. de dona. pastoralis. & j. de his q fi. a p. sine ɔsen. ca. p totũ. & eodez modo nec caplm sine ɔsensu prelati:

presbyterorum seu diaconorum testiumq̃ subscriptõib⁹ roborato gestisq̃ ex more idicto trãsmittere vt quicquid cum ea actũ fuerit iure subsistat.

Alexander tertius.

Verelam[a]. a. clerici accepimus: ⁊ īfra. Mandamus: quatenus si constiterit vobis: ꝙ vuigorñ. episcop⁹ prefatum. a. in restitutione expensarum[b] pro nulla alia rationabili causa[c] condemnauerit: nisi pro eo tantũ ꝙ termino constituto ad eius presentiam non accessit infirmitate detentus[d] cum nõ possit quis cogi nisi velit in grauib⁹[e] causis ꝓcuratorem constituere: ⁊ ipse ad ꝓbandum infirmitatem suam ꝑsbyterũ ⁊ diaconẽ destinauerit: eum absoluere[f] ab eadem sñia minime differatis. Alex. iij.

Ex insinuatione archidiac. sag. accepimus: ꝙ cum inter ipsum ⁊ magistrũ g. super quadam prebenda lexoñ. ecclesie controuersia mota fuisset: ⁊ infra. Licet ab

cũ oẽs vnum corpus intelligant. j. de his que fi. a prela. nouit. Et preterea dicit lex: ꝙ q non põt alienare: nõ põt rẽ in iudicium deducere. ff. de iur. deli. ait ptor. ⁊ ꝑ iudiciũ quedam alienatio fit. in iudicio. n. ꝯtrahit: sic in stipulatiõe. ff. de pecu. l. x. §. sed si fili⁹ in fi. Preterea si platus sine ꝯsensu capituli posset agere vel ꝯueniri: ⁊ ꝑiudicaret ecclesie sẽm ꝑlati fraus posset fieri ecclesie ⁊ ꝑiudicium: q: ꝑmitterent immo ꝓcurarent qñq̃ plati se ꝯueniri ⁊ facerẽt collusiones. Sed ꝯ vr̃ ꝙ solus plat⁹ ꝯuenire ⁊ ꝯueniri possit ff. qd cuiusq̃ vniuersi. l. vlt. vbi dicit: vtilis actio administratori ciuitatis dabit. ⁊. ff. de ꝯdi. ⁊ dmõ. municipib⁹. ⁊. ff. ad municip. municeps. ⁊. C. de iura. ca. l. ij. §. hoc etiam in fi. ⁊. xij. q. ij. nõ liceat. ⁊. j. de re. ec. nõ alie. sigs ꝑsbroꝝ. ⁊. s. de rescript. edoceri. vbi de h. Dicũt qdaꝫ: ꝙ prelatus põt cõuenire ⁊ ꝯueniri sine ꝯsensu capituli ꝑ iura ꝑdicta. Ego dico ꝯ: ꝙ platus sine ꝯsensu capituli: nec capl'm sine ꝯsensu plati agere vel ꝯueniri nõ põt ꝑ ꝑora iura: tñ ꝯcedo: ꝙ si plat⁹ vel collegiũ agat sine ꝯsensu alterutri⁹: ⁊ vellet cauere de rato: dꝫ audiri: cũ sit administrator: ⁊ teneat negocia eccl'ie ꝓcurare vt. s. de rescrip. edoceri. Si vero ꝯueniat nõ dꝫ audiri sine cõsensu capituli. i. nisi caueat de iudicato soluẽdo: cũ qlibꝫ alter possit se offerre defensiõi si velit cauẽ de iudicato soluẽdo ⁊ ꝑiculo suo litẽ suscepit: ⁊ illa capitula sigs ꝑsbroꝝ. nõ liceat. i spãli casu loquunt. s. cũ agit de reuocatõe rei alienate indebite ⁊ male: q: ꝑ hoc ꝯsulit ecclesie nec põt ledi: qd ꝯtinere si posset in aliis casib⁹ vbi nõ agitur de reuocatione rei aliẽate indebite nõ obstantib⁹ legibus ꝑ ꝯ ys signatis: q: intelligi põt. s. vt ꝯpetat actio administratori nõ q̃tum ad hoc vt agere possit solus: nisi caueat de rato vel nisi habeat speciale mandatũ ad hoc: nec i rebus ecclesiasticis stamus legibus illis: sꝫ canonibus: ⁊ quo iure nõ põt ꝯponere seu transigere sine cõsensu capituli. s. de maio. ⁊ obe. c. ij. s. de transac. contingit. eodem iure non potest agere vel rñdere sine ꝯsensu capituli: ar. ad hoc. s. de maio. ⁊ obe. c. vltimo.

a Verelam. ⁊ ita non ꝑ appellationẽ: vt notat in fi.

b Expensaꝝ. quas fecerat aduersari⁹ veniẽdo ad terminum corãm vuigorñ. delegato a papa ad petitionem salubrieñ. episcopi super ecclesia ipsius.

c Causam. si. n. nõ fuisset infirmitate detent⁹: vel alia iusta cã rationabilis fuisset quare ꝓcessit ꝯ eum. s. ꝯtumacia: bñ tenuisset stãtꝫ ꝯdẽnatio expẽsaꝝ. j. de dolo cũ dilecti. ⁊. C. de in. fantini⁹. ⁊. i. de ap. reꝑhensibilis. Sed nũqd reus si non venerit in ꝑma citatione ꝯdẽnari dꝫ in expẽsis. Dic vr̃ ꝙ sic: q: ꝑpter infirmitatẽ tñ excusat: nisi ꝯstiterit hoc: non reuocabit sñia: ⁊ ita ꝑt qs ꝯdẽnari i expẽsis ꝑ ꝑma ꝯtumaciam: ar. ff. sigs in ius vo. nõ ierit. l. ij. §. i. ⁊ actor ꝯdẽnaret si nõ veniret. ff. de iudi. cũ quẽ temere. ⁊ i ꝯci. lug. idẽ dꝫ. j. de do. ⁊ ꝯtu. actor. ⁊ actoris ⁊ rei ẽ equa ꝯditio. ff. de regu. iu. nõ dꝫ. Dicunt qdam ꝙ si reus nõ veniat in ꝑma citatione vel i secunda ẽt non dꝫ ꝯdẽnari: q: nõ dr̃ adhuc ꝯtumax: nisi post ꝑemptoriũ terminum tñ. Dico ꝙ ẽt ꝑ ꝑima ⁊ ꝑ secunda citatiõe puniri dbet in expensis si ad trinã citationẽ veniat. Si vero non veniat ad citationẽ ꝑemptoriam: tunc al's punitur: quia mittit actor in possessionem rei petite: vel excõicatur si missio fieri nõ põt. j. vt lite nõ ꝯte. tue. Et si postmodũ reuertit infra annũ: restituit oẽs expẽsas factas ab eo tpe quo fuit contumax: ⁊ si nõ venit ad aliq̃ꝫ citationẽ ad oẽs expẽsas cõdẽnabit quas fecẽ aduersari⁹ veniendo ad ꝑmam citationẽ ⁊ ad secũdaꝫ ⁊ tertiã: ⁊ sic punit ꝑma ꝯtumacia: ⁊ eodẽ modo dico: ꝙ dꝫ puniri prima ꝯtumacia: lꝫ veniret ad scdaꝫ: al's deberes dicere: ꝙ q̃ nullo modo vẽit: non debet ꝯdemnari in expensis nisi factis ad terminũ peremptoriũ.

d Detentus. iusta fuit cã nõ veniendi. vñ ꝓbata cã dꝫ reuocari qcqd fuit sẽm ꝯ absentẽ. ff. de iudi. si ptor. ⁊. j. de re iudi. cum bertoldus. ⁊. ff. de re iudi. q̃situm. §. i. q̃rtana tñ non excusat vt ibi dicit. ⁊ ar. v. q. iij. si egrotans. xviij. di. placuit. ⁊. xviij. di. iuxta. Dicunt tñ qdam: ꝙ tenet mittere ꝓcuratorem ex quo venire nõ põt si ita fuit citatus vt veniat vel rñsalẽ trãsmittat. j. de do. ⁊ ꝯtu. cũ dilecti. Sꝫ hoc ñ credo: ꝙ ꝑp citationẽ iudicis teneat mittere ꝓcuratorẽ si venire nõ põt: maxie si in grauib⁹ causis quis cogi ad hoc nõ possit: vt h dicit: ⁊ iudex hoc ei auferre nõ potuit: q: bñficiũ iuris nemini est auferẽdũ. xxviij. di. de his. ⁊ in auc. de nupt. §. sꝫ hoc qdem coll. iiij. ⁊. ff. de re. iu. l. iiij. §. sigs ꝯdemnatus. Iudex delegatus nõ põt iubere alterutrã partẽ ꝯparere corã se ꝑsonalit: nisi in delegatõe hoc ꝯtineat: nisi i certis casib⁹ in ꝯci. lug. j. de iudi. iuris esse ambiguum. ⁊ illa decre. cuꝫ dilecti. non ꝯdicit: q: papa hoc fecit ex plenitudine ptãtis. Et alia rõ est: q: ille nõ allegauit nec oñdebat nec ꝓbauit iustã excusationem: vñ vel debuit ire vel sufficient mittere: q: neutrum fecit: de ꝯtumacia fuit ꝯdemnat⁹. Et illud scire debes: ꝙ q ad iudicium vocat: potest indistincte in pecuniariis causis ꝯstituere ꝓcuratorem: lꝫ in citatione hoc nõ dicat: nisi in duob⁹ casibus: puta si dñs iustior est q̃ꝫ ꝓcurator ⁊ si causa sit vehementior administratione. C. de ꝓcu. l. vlt. ⁊ ideo nõ ꝯpellit ꝯstituere ꝓcuratorem: q: nec reciperet si veniret: puta si ageret de administratione sua vel tutela vel etiam si al's esset ardua nec ita confidit de alio. ad hoc enim ostendẽdum dꝫ mittere excusatorem nec ꝓcedatur ꝯ eũ que sñia nõ reuocabit: nisi causa ꝓbata ⁊ cum maiori difficultate. Sed vr̃ ꝙ quis compellat ꝯstituere ꝓcuratorem ẽt infirmitate detentus. ff. de diuer. ⁊ temp. prescrip. l. i. ⁊. ff. de mino. papinianus exult. ibi ꝯpellitur qs agere indirecte ne currat ei prescriptio: sꝫ a iudice non compellit: sꝫ ille q non põt agere: ad hoc vt non currat ei ꝑscriptio ꝯstituit ꝓcuratorẽ ad agendũ: vt litẽ ꝯtestetur. sed reus nõ compellitur dare ꝓcuratorem: ⁊ ita nõ ꝯtradicũt le

ges ille. Itē signat aliud cōtrariū.s. de elec. bone. et .j. de ap. costitutus. vbi dicit sicut m: fit nunciū ita potuit mittere procuratorē: sz ibi non suberat ista causa. qz sē/ per tenet quis ire vel mittere: nisi sit iuste īpeditus: et tē dz mittē excusatorē ad allegādū īpedimētū: vt h ꝯtigit

causa est et talis psona. et cp. facit ad hoc. ff. de legi. tu. legiti ...

k Sententia contra eum lata. cum sit lata cum falso procu ratore. et ideo nulla. C. d procu. lz. et .j. e. c. pri. i fi. et .s. rescrip. ex parte decani.

eodē archidi. procuratori suo duobus clericis p̄ntib⁹ expres se fuisset inhibitum: ne cau/ se cognitōez susciperet: ipse ni/ hilominꝰ in causa ꝓcedēs sē tentiā ꝯtrariā reportauit. Ce terum quia alter de predictis clericis dr obijsse: mādam⁹ q̄ tenus si per ipsius archidi. et supstitis clerici iuramētū cō/ stiterit de premissis: snia con tra eū lata nequaq̄ obstan/ te predicte prebende possessi/ onem cum fructibus inde p/ ceptis: si eius restitutioni ali/ ud canonicū non obsistat: aucto ritate nr̄a restitui faciatis ei/ dē. Restōe ꝓo facta si archidi. ipse suā cāonicā īstitutiōez p/ bat: potuerit: pacē ratā ꝑma nē ap. postposita decernatis.

Inno. iij. cabillon. et catha/ lañ. episcopis.

In nr̄a p̄ntia tulleñ. eps ꝯquest⁹: q cū ad cām que inter ipsū et decanū tul/ leñ. super dilapidatiōe excōi/ catione et periurio ac qbusdā

e In grauibus. qualis erat ista: qz sup ecclesia ipsius

f Absoluē. ei: q nō fuerit absoluē/ dus: qz nō appel/ lat a snia iudican tis: acqeuisse vr: et snia ēt interlocu/ toria a qua nō ap pellat: trāsit ī rem iudicatā. j. d testi. significauerūt. et .j. de re iudi. ad con/ sultatōem. sibi er/ go iputād ō vide/ bat: qz nō appella uit. Pōt dici q iste fuit auctus bñfi/ cio restōnis: qz in/ stā cām habuit absētie: q̄ probata absoluitur qz et diffi/ nitiua snia reuocat iusta cā absētie ꝓbata. j. de sen. et re iudi. cū bertold⁹. Immo vr: q snia nō teneat. ff. d re iu di. ꝗsitū. et interlocutoria lz trāseat ī rē iudicatā a q̄ nō appellat quātū ad litigātes: nō tñ quo ad iudicē: qn possit eā reuocare cū viderit eā iniustā. ff. d re iudi. qd iussit. put notatur. j. de ap. cū cessante. et ideo audit iste

g Et insinuatōe inhibitū. vñ eoipso procurator litte/ ras reuocauit. j. e. c. pri. qd indistincte potuit: cū lis nō fuerit cōtestata et res sit integra. ff. e. l. ante litem. ar. s. de elec. in causis. nā et depositū qñcunqz pōt repe ti. ff. depositi. l. i. §. pe. et sciēte aduersario hoc fecit: de h dicetur. j. e. mādato. et ita snia nulla fuit lata cū falso p curatore. j. e. priori.

b Suscipere. i. ne ad suscipiendū iudiciū in iur sine litteris vteret: prout in antiqua decre. cōtinetur.

Clerici. ar. q dicto vni⁹ testis sit credēdū: ar. j. de te sti. in omni negocio. et. viij. q. iij. talia. et. xxviij. di. de syra cusane. et ar. op. q vni iurato testi creditur. ff. de dote p le. theopompus. et. ff. quēadmodum te. api. l. i. §. vl. ar. ff. de iureiu. si duo ptoni. i. rñso. ar. s. iiij. q. iij. §. item in trial. v. item vnus vero. et. v. item vbi numerus. et .j. d testi. licet. et. c. veniens. Itē ar. q dez archidiac. istꝰ pro teste vno recipiatur: et sic erūt duo testes. j. de testi. i om ni negocio. sed dictum illius non debet sibi prodesse: qz nullus idoneus testis in re sua intelligitur. iiij. q. iij. v. null⁹ ī re. Potest dici q erat presumptio pro archi/ diac. et erit reus. vnde fauorabilior: ideo delatum ei fu it iuramentum: quod fieri potest et debet. C. de re. cre. et iureiu. in bone fidei. et. ff. de iureiu. admonendi. et quia per hoc modicum preiudicatur actori: cum salua sit ei actio sua: et in talibus non requiritur ita plena proba/ tio: ar. j. de re iudi. cum bertoldus. v. lz autem. et .j. de s. snie. testi. ex litteris. et iniquū esset: vt per talem fraudē puniretur: vnde merito debuit ei deferri sacramentū cum vno teste: quia inspectis circūstantijs personarū et cause iudex quādoqz debet deferre sacramentum a/ ctori quandoqz reo. j. de iureiurā. c. vlti. i fi. et hic talis

l Canonicū. puta excō municatio vel pactū d n petēdo restitutōem post sententiā vel res iudica ta: vel si ratam habuit sē tētiā latam cū falso pro/ cu. b.

m Probare. Sed qua re iste cōpellit ꝓbare ti/ tulū sue possessionis cō/ tra illū. q. q. v. §. i. et acto re nō probāte re⁹ dz ab/ solui. vi. q. vlt. §. actor. j. vt ec. bene. vt nostrū. et .j. de causa pos. cū eccla. ff. de proba. l. q. et. C. d edē. qui accusare. et. C. de rei ven. res alienas. Dicūt quidam q iste archidia conus confidens d iure suo sibi onus probandi assumpsit: sic. j. d testi. spo. lz. et. xxix. q. ij. cuius rei gratia. et ita mos probare volenti gerendus ē. ff. de proba. contra eum. §. i. hanc non credo verā solutōez. Propterea. dicas. q ideo iste tenetur probare canonicā isti/ tutionem: quia cum esset archidiaconus in illa ecclesia: d iu re cōmuni illam prebendam cum archidiaconatu habere n poterat: nisi probaret secum dispensatum fuisse: ar. cp. c. dist. contra morē. ar. op. j. de decimis dudum. et per eum qui potu it dispēsare. j. de scisma fraternitati. et .j. de prebē. preterea. et. c. cū non ignores. et .j. de concess. preben. litteras. et. c. cum nr̄is et: qz in pluribus ecclesijs intitulatus esse non pōt. s. de elect. dudum. ij. lxx. di. sāctorū. vnde propter huiusmodi presum/ ptionē debet ostendere suam canonicam institutionem. pre/ sumptio transfert onus probandi ad reum quandoqz. C. de probatio. siue possidens. et infra vt ec. bene. vt nostrum. sola enim possessio non sufficit in beneficijs ecclesiasticis: ni/ si adsit canonica institutio. j. de insti. ex frequentibus. vnde debet habere litteras sue institutionis. q. q. i. legum. sic nec sola possessio facit aliquem decurionem sz iusta electio. ff. de decu. herennius. et prescriptio hic non prodesset: cum habe/ at malam fidem ex quo non fuit legitime institutus: qz bōa fi des exigitur. j. de prescrip. si diligēti. et. c. qm omne. sed hoc n prodesset aduersario: nisi ius haberet supra de rescrip. olim. Alij dicunt. s. papa: q ex quo est in possessione: non compelli/ tur probare suam cannonicam institutionem: nemo enim co gitur probare titulum sue possessionis. C. de pen. here. cogi. Sed littera ista contradicit: sed posset suppleri maxime secū dum hoc. vel sic eoipso: q aduersarius non probat contra ar chidiac. satis intelligitur probare suam canonicam insti tu/ tionem. C. qui mili. non possunt super seruis. li. xij. littera tamen contradicit. quod prius dixi verius credo.

a In nostra presentia. per inquisitionem quam iste deca nus prosequebatur vel denunciationem eiusdem de/ cani vel exceptionem: alr procurator interuenire non posset in criminali: quinta questione tertia in criminali. et infra de accu. veniens.

b ⁋ Procuratores simul. ꝛ tunc occupantis melior ē cōditio. j.e. nō iniuste. vbi de hoc.

c ⁋ Titubasset. titubare dr̄ is q suspitionē hꝫ sup eo ꝺ quo cō tēdit: ar. C. ꝺ acqui. pos. l. nemo in fi. ꝛ C. de cō. ide. l. vlt. ꝛ pt suspectus remoueri indistincte ante litis cont. siue sit suspectus siue non: ar. s̄. e. c. pri. ff. e. ti. añ litis ɔtes. de hoc dixi. s̄. ꝺ rescrip. ex parte decani. nisi sit procurator cōstitutus in rē suā ꝛ nisi velut vti aliq̄ retētōe: ꝛ hoc post litꝫ contes. q: tunc ꝺ facili transferretur ab eo cā. ff. e. ti. que omnia ad fi. ℣. plāe

d ⁋ Reuocauit. ꝛ iō nō valuit qꝺ cū eo factū fuit. Ar. ꝯ. C. ꝺ satisd. l. vna ꝛ. ff. e. si procuratorē. vbi dic: ꝙ lꝫ procuratō reuocetur. iudiciū tñ qꝺ cuꝫ eo factum est ratum esse debet: ille leges intelliguntur cum vetitus est procurator agere ignorā te aduersario vel iudice quo casu nihilominus valet: qꝺ idem quasi procurator postea fecit. j. e. mandato. vbi de hoc ꝛ s̄. de rescrip. ex parte decāi. Si vero aduersario sciente reuocatum ē mādatū: nō valet iudiciuꝫ post reuocatōeꝫ: in quo casu intelligo qꝺ hic dicit ꝛ. s̄. c. prori.

e ⁋ Procuratores. si. j. de in inte. resti. ex litteris s̄. de offi. dele. cum olim.

f ⁋ Inutilem cū in litteris cōmissionis cōtineretur ipsos fuisse procuratores pꝫ ꝙ procuratio fuit pñtata dño pape: ꝛ ꝙ reuocatio non peruenit ad ipsum que ad ipsum vel aduersarium peruenire debet. j. eo. mandato potius q̄ꝫ littera ꝺ rato q̄ semper iudici vel aduersario exhibenda est. ff. rem ra. ha. ne satisdatio ꝛ. ff. e. si procuratorē. quare videbatur iudicibus ꝙ calumniose pponeret huiusmodi exceptōem: ꝭ per hanc rationem repellit q: ipse probare volebat: ꝙ essent falsi procuratores: q: poterāt esse: ꝙ reuocatio peruēit ad aduersarium: ꝛ lꝫ potuit pbaꝛ qꝺ sufficit. j. e. mādato. vñ appellatio eiꝰ tenuit. Sed videreꝛ: ꝙ littere iste deberēt valere saltē quo ad hoc: vt procederēt ꝭm veritatē negocij: q: h oc fuit tale falsuꝫ qꝺ si fuisset dictum: nihilominus obtinuisset lr̄as decanus. s̄. de rescrip. sup lr̄is Sed isti falsi procuratores reuocato mādato iudicium sunt ingressi cū aduersario ꝛ de cōsecutiuis lr̄as cum aduersario impetrauerunt: ꝛ ideo nil valuit quod fecerunt: q: si non valuit ingressus iudicij nec cōmissio sup futuro processu: ꝛ q: in fraudem hoc fecerunt ꝛ vnus alteriꝰ odio nō dꝫ pregrauari. C. de inof. testa. siquis suo. si. j. ꝺ simo. nobis. ꝛ dignus ē misericordia q alieno vitio laborauit. C. ꝺ natura lib. l. anastasiane. šic. xvi. q. i. frater noster in prin.

g ⁋ Fidem. si. s̄. de renun. in presentia. ꝛ. c. super hoc ar. ꝛ infra de preben. nisi essent. ar.

alijs cribus vertebaꝛ gu. ꝛ. t. presbyteros procuratores[b] instituens ipsos ad se ap. duxerit destinandos cū de ipsoruꝫ fide postmodū titubasset[c]: mādatuꝫ qꝺ eis dederat īfra ꝑmodicum tēporis spaciū reuocauit[d]. sed ipsi licet mandati litteras reuocatorias recepissēt nihilominꝰ ī negocio pcesserūt: ꝛ pro procuratoribꝰ se gerētes cū aduersario igressi iudiciū cū eo ad parisieñ. archidiac. ꝛ collegas suos in eiusdē preiudiciū nostras lr̄as impetrarūt: ꝛ īfra. Cūq̄ꝫ pdictꝰ eps̄ ad probādū ꝙ falsi pcuratores[e] fuerant: ab ipsis iudicibus inducias postulasset: ipsi exceptionem oppositam inutilē[f] ꝛ superuacuā reputantes ad pbationeꝫ ipsius dilationē cōcedē noluerūt. pp qꝺ ad appellatōis bñficiū cōuolauit. Sed ijdē nihilominꝰ lite nō cōtestata ꝛ iuris ordine ꝑtermisso testes ɔ̄ eū recipere presumpserūt ipsum a tulleñ. eccl̄a p sniaꝫ remouēdo. Nos vero licet vix fideꝫ[g] adhibere potuerimus: ꝙ dicti iudices vtpote viri litterati prouidi ꝛ honesti taliter pcesissent maxime cū ī sua relatiōe quā ad nostrā presentiā trāsmiseꝛ de hꝰi exceptōe nullā fecerūt mētionē[h]: q: tñ eps̄ p viros religiosos[i] prouidos ꝛ honestos de quibus non est verisimile: ꝙ sue salutis obliti[k] ac iuramenti religione contempta falsum testimonium tulerint nob:s fecit super h:s que sūt proposita plenam fidem: attendentes etiam ꝙ falsi procuratoris exceptio[l] non solum ante sententiam verum etiam postea potest obijci vtpote qua probata iudicium nullum[m] ꝛ nullius momenti[n] controuersie reputantur: processum supra

h ⁋ Mentionē. hoc faciebat presumptionem p eis tñ nil dixerūt. ꝛ hanc presumptōem elidet probatio in cōtrarium. ꝛ est notabile: ꝙ iudices in sua relatione debēt facere mētionē de exceptionibus ppositis ꝛ alijs q̄ rationabiliter proponunꝛ. ar. j. de re iudi. inter monasteriū.

i ⁋ Religiosos. immo per seipsum ꝛ vnum testem posꝫ hoc probare. s̄. e. c. prox. ꝛ. j. de iureiurā. c. vlt. in fi. ꝛ. C. ꝺ re. credi. in bone fidei.

k ⁋ Obliti. de nemine presumēdū est: ꝙ sit immemor sue salutis. i. q. vij. sancimus: q: quilibꝫ presumitur bonus nisi probetur malus. s̄. ꝺ seru. c. vno ꝛ. j. de presūp. dudū.

l ⁋ Exceptio. quādo dicaꝛ falsus procurator dixi. s̄. de rescri. ex parte decani. ꝛ illa est exceptio falsi procurātoris. est ꝛ alia exceptio procuratoria. s. cū qs nō pōt esse procurator velut. miles. ꝛ nō pt oppōi post litis cōtes. cū sit dilatoria ff. e. filiusfamilias §. veterani. ꝛ. C. e. ti. ita demum ꝛ hanc potest omittere fideiussor. ff. man. si fideiussor. §. quedam. ꝛ est alia exceptio procuratoria non habere scilicet mandatum: de qua hic dicitur: q: plus est mandatum fuisse reuocatum; q̄ꝫ non habuisse mandatum: supra de rescrip. ex parte decani in fi. ꝛ hec exceptio post litem contestatam potest opponi. ꝛ hanc exceptionem non debet omittere fideiussor. ff. man. inter causas. §. mandato. ꝛ talis exceptio non pō opponi post sententiam: vt hic. ꝛ. C. e. ti. lꝫ

m ⁋ Nullum. ex eo tamen iudicio quod nullū est: solutum non repetitur. ff. de iud. de qua re. §. ij.

n ⁋ Momēti. non est hoc speciale in hoc casu: ꝭ idem est in omni exceptione per quam probatur retro nihil actum esse: vtputa a non suo iudice. xi. q. i. c. i. ꝛ. c. pen. C. si a non compe. iudi. l. vlt. sic. j. de re iudi. ad probandū. j. ꝺ excep. exceptionem. ꝛ siquid donetur ab eo qui non pōt dare: non valet. j. de iurepatro. qꝺ autē ꝛ si doneꝛ ei qui capax non est. j. de cleri. excōi. mi. postulasti. ꝛ. s̄. de eta. ꝛ qua. cū bone. si. C. de inof. tes. fratres.

a ⁋ Irritandum. irritat hic papa factum iudicis altera parte absente: vt videꝛ: q: non apparet: ꝙ altera ps fuerit presens ꝛ lite non contes. ꝛ hoc potest facere iudex appellatōis. j. de ap. sepe. sed ibi peremptorij loco ē terminꝰ statutus ꝛ ad prosequendum appellatōem. C.

de tem. ap. l. vlt. §. illud. et illud obtinet cũ iam est lata diffinitiua sentẽtia. et .ij. q. vi. ei qui appellat. et op. ar. cõ de tenun. veniẽs. sic vbi agit de surreptione. j. de re iudi. cũ olim. Sed credo q̃ altera pars fuerit presens: qz nunq̃ pcedit cõ absentẽ: nisi citet tacite vel expresse: et psumit ex hoc: q̃ iudices retulerũt negociũ ad papam: et sic pars altera fuit presens i alijs que facta sunt corã papa vel cõtumacit absens: que forte pcurauit relatoẽm fieri dño pape: et q̃ dixit duximus irritãdũ. i. irritũ eẽ ondim⁹. j. vt lite n̄ cõtest. accedẽs et sic pbat littera ista: q̃ pbata etc.

b Tue fraternitatis. legitimam p leges veteres puniebatur mulier cõuicta de adulterio ad penã sanguinis. C. de adul. castitati et ẽt sm legem mosaicã lapidabatur xxxij. q. v. hec imago. hodie vero detruditur in monasteriũ. C. de adul. auc. sed hodie. et j. de cõuersi. cõiug. gaudemus. et põt vir vxorẽ cõuictã de adulterio et condẽnatam retinere si vult: et vxor virũ vt dicitur in predicta auc.

dictorũ iudicũ finaliter duximus irritãdũ[a].

I. de brixieñ. episcopo.

Tue. f. et infra. Con. t. t. r. q̃ si vir accuset vxorẽ de crĩe adulterij corã iudice seculari ad penã legitimã[b] infligẽdã: qz tũc inscriptõis vinculũ dz arripere seq3 ad penam tallionis[c] astringeẽ n̄ p procuratorẽ sed per seipsũ psentem oportet pñtialr accusare. Si vo vir accusare velit vxorem de adulterio corã ecclastico iudice: vt ab eius cohabitatione discedat: qz tũc et si forsã[d] oporteat eũ inscribeẽ: vt designet in scriptis nomen[e] locũ[f] et tempus[g] et omnia que comprehenduntur in lege ciuili: ad tallionem tamen non debet se aliquaten⁹ obligare ne forte cum in probatione defecerit: intentionis sue cõsequatur effectum[h]. Sustineri põt: si necessitas id postulauerit: vt per procuratorem accuset:

c Tallionis. Olim itra. lx. dies vtiles a tẽpore diuortij vir accusare poterat vxorẽ iure mariti sine metu calũnie. C. de adul. q̃uis adulterij. et l. iure mariti. et ff. de adul. is cuius. §. vlt. et l. mariti. §. pterea. Hodie vero cõstante matrimõio põt eã accusare: et tenet inscribeẽ ad penã tallióis obligãdo se: in auc. vt liceat matri et auie §. cãs. et §. qz vero plurimas coll. viij. et hic.

d Si forsan. hoc nõ notat dubitatõẽ: sed ẽ expressiuũ veritatis. sic. xxxij. q. ij. admonere circa mediũ. et de pe. di. i. q̃obrem. et ff. de re iudi. itẽ si. §. i.

e Nomen adulteri.

f Locũ. in quo cõmissum fuit adulterium.

g Tempus. s. ãnũ et mensẽ admissi criminis et oĩa q̃ cõprehẽdunt in lege ciuili: quã hẽs. ij. q. viij. libellorũ. et ff. de accusa. et inscrip. l. iij. Quid contineri debeat in libello accusationis: notatur his vsibus: Cõsule mense die coram pretore pfessus: Te deferre reũ: crimẽ loca pone sodalem: Et l3 hora dies nõ mensis pretereatur.

h Effectum. qd esset si separent: põt tñ teneri ad aliã penã: vt ppetuo ei adhereat q̃ carcere voluit. xxxij. q. v. hec imago vł ad penã extraordinariam se obligabit. j. de accusa. sup his. Itẽ habes hic: q̃ si quid phibetur vna

via: altera via nõ dz admitti. C. ne mãcipiũ. ita vene. l. vlt. ff. de tu. et cura. scire. ff. de condi. insti. que sub conditione. §. si quis. et ff. de bo. liber. l. querit. Ar. cõ. iiij. q. iij. §. serui neq̃.

i Mixta sicut solet dici de querela inof. testamẽti. q̃ ẽ mixta inter ciuilẽ et crialẽ. Ciuilis ẽ: qz qui eã pponit: proponit hereditatis petitionem ff. de inoffi. testa. q̃ d inofficioso. et i eo accedit ad crialem: qz si nõ vẽit die statuta: postea nõ audit ff. de inof. testa. papinianus. §. i. ar. C. qui accu. n̄ pos. si. ea. et j. de accu. l3

qm̃ huiusmodi accusatio et si de crĩe fiat: nõ est tñ criminalis: sed quasi mixta[i] inter ciuilẽ et criminalẽ: q̃ q̃ i pñtia principaliũ personarũ securi⁹ procedatur.

Idem.

Cum p causa que inter g. et f. gabioñ. ecclie archidiac. vertebat: et ifra. Dis. v. mandam⁹: quatenus expẽsas archidiacono restitui facias: si legitime probare potuerit se de mandato[k] capituli suscepisse predicta negocia pmouenda et pp hoc[l] ad se. ap. acessisse.

Idem scholaribus parisieñ.

Quia in causis que contra vos et pro vobis mouentur: vestra vniuersitas ad agendũ et respondẽdũ cõmode itẽresse nõ põt: postulastis a nobis: vt procuratorem instituere super hoc vobis de nostra permissione liceret. Licet igitur de iure communi[m] hoc facere valeatis.

k Cum p causa. de mãdato. imo et si nõ interuenisset mandatum posset tñ ea petere q̃ vtiliter expendit in negocijs ecclesie. xij. q. iij. quũq̃. ff. de neg. ge. pomponius. et j. de fideius. q̃ quibusdã. et j. de deposito. e primo.

l Propter hoc. sic supra de elec. vt preterite. qz si alias fuisset iturus ad curiã: non posset petere expensas factas: nisi quatenus plus expẽdisset propter longiorẽ morã. ff. familie her. ex parte in pricipio. et ff. de neg. ge. si cõmunes distinguitur tamen: qz si egit de mandato siue succubuit siue non: potest petere expensas: vt. C. man. l. ẽt sed si egit sine mandato et succubuit: non petet expensas. ff. iudi. solut. iam tamen. §. in hac. iste autem expense non excedent probabilẽ modum. ff. de dam. infec. inter quos. §. vlt. et l. sequẽ: in principio. sic. j. de eo qui mit. in pos. cũ venissent in fi. et j. de sequestra. c. i. in fi.

m Quia in causis. de iure communi. Nota q̃ vniuersitas potest constituere procuratorem non obstante quod dicitur: procurator est qui mandato domini negocia administrat. ff. e. l. i. sed vniuersitas loco domini habetur: sm leges, pcurator constituitur tm̃ a vero domino. ff. e. l. i. sm canones si est differentia in vocabulis: dũmodo constet q̃ habet potestatem agendi et defendendi. j. e. petitor: et quilibet administrator procurator dicitur. i. q. iij. saluator. Sed illa fuit dubitatio: qz scholares non videntur constituere vniuersitatem cum ius vniuersitatis non sint a principe consecuti. ff. qd cuiusq̃ vniuersita. l. i. ff. de colle. illi. l. i. Itẽ qz si esset vniuersitas sindicum vel actorem deberet constitueẽ auctoritate episcopi. C. de epis. et cle. omnes. §. nihilominus. Sed papa respõdit: q̃ de iure communi hoc licet: et est verum: q̃ vniuersitas constituit procuratorem: et per ipsum procuratorem iurat. j. de iura. calũ. cum causam: sed procurator a vero domino constitutus non iurat de calũnia sed domin⁹. C. de iura. calũ. l. ij. §. fin autem et scholares possũt habere rectores siue consules suos. C. de iurisd. om. iu. l. vlt.

instituendi tamē procuratoris super his auctoritate pn̄tium vobis concedimus[a] facultatē.

[H]onor. tertius ep̄o egitan̄.

[A]Uditis ⁊ intellectis q̄ sup̄ delegatorū̄ nostrorum processibus fuere ꝓposita: ꝓcessus[b] ipsos ⁊ quecūq; secuta sunt ex eis vel ob eos[c] noueris nos irrita iudicasse n̄ obstantibus litteris quas de reuocatione mandati procuratori suo colubrien̄. ep̄s d̄stinauit: cū anteq̄ ad illū[d] littere h⁹i peruenirēt: fuisset sup̄ eisdē processibus hincinde cō̄clusum. Ceterū memoratum colubrien̄. ep̄m qui procurauerat totū negocium ad examē se. ap. aduocari: ⁊ postmodū mandatū scm̄ procuratori nō sine nostro contemptu[e] ⁊ tuo dispendio reuocauit condēnandum tibi duximus i expensis: quas fecisti a tēpore quo ad procuratorē ipsius reuocatorie littere peruenerit[f]: ⁊ facies[g] ēt vsq; ed p̄ se idem ep̄s vel p̄ ꝓcuratorē idoneū se nostro cō̄spectui p̄sentabit: i principali negocio legitie ꝓcessurus.

[I]dē. m. ⁊ r. canoni. mutinen̄.

[P]Etitio vr̄a nobis exhibita cōtinebat: cū mutinen̄. ep̄s in liuoniā profecturus vos vicarios ⁊ procuratores suos cō̄stituit generales[h]: vobis volētibus agere ꝯ̄ detētores bonorū ep̄i mutinen̄ vl̄ ꝯ̄ illū agētibus rn̄dē: freqnē̄ter opponit̄ qd̄ facē n̄ potestis p̄ eo q̄ i istro vicarie siue procuratōis h⁹i non exprimitur q̄ ep̄s ipse cō̄stituerit vos sindicos vel actores[i]: ⁊ infra. Nos igitur ex tenore ipsius instrumēti liquido cognoscētes

a Cōcedimus. i. cōcessuz esse ostēdimus a iure cōmuni.

b Uditis. ꝓcessus. qualiter ꝓcesserūt nō habem⁹ hic: sed pōt pōi diuersitas ꝓcessuū p̄ illā decre. s. de rescrip. cuȝ dilecta. s. de offi. dele. venerabilis.

c Ob eos. ⁊ ita cassato principali cassat̄ ⁊ accessoriū. C. d̄ legibus. l. nō dubiū. j. de fi. instru. inter dilectos. ⁊ s. de elec. qualiter. ⁊ xvi q. vij. ⁊ hec scripsimus. ⁊ j. de scisma. c. i.

d Ad illum. s. procuratorē vl̄ aduersariū vl̄ iudicē. j. e. mādato. ⁊ sic reuocatio ista puenit ad iudicē ⁊ cū iā esset super ꝓcessibus cōclusū: nō obstante tali reuocatōe potuit sup̄ his sn̄ia ferri: cū procuratō nil poterat facere postea. vn̄ talis reuocatio nō impedit sn̄iam ferri super his i quib⁹ ē cōclusū: ⁊ ita quodāmodo fert̄ sn̄ia ꝯ̄ abn̄tē: s̄ p̄ p̄sēte reputat̄: q: ⁊ si p̄n̄s esset. nihil posset obycere ⁊ si tempestiue reuocatō fuisset facta nō on̄sa iudici vel aduersario nihilominus valuisset qc̄quid fecisset vsq; ad on̄sionē reuocatōis. j. e. mādato. ⁊ C. de satisdat. l. vna. ⁊ ff. e. si procurator in fi. sic in iudice tenet qd̄ facit donec intelligatur reuocata iurisdic. j. d̄ ap. si duobus. ar. ⁊ q̄diu seru⁹ habetur p̄ libero val; sn̄ia illi⁹. ij. q. vij. §. ecce. ⁊ ar. ix. q. i. ordinatōes. ⁊ ff. d̄ of. p̄si. si forte. ⁊ ff. man. si mādasse: ar. ff. si certum pe. ei⁹ q in ꝓuincia. Si vero reuocatio tēpestiue fuisset ostensa aduersario vel iudici: qcq̄d fieret postea non valeret: ⁊ sic p̄t intelligi. s. e. ex insinuatione. ⁊ c. i nostra. vt ibi dicit̄.

e Nostro cōtēptu sic. s. de pen̄tu. hōe. ⁊ s. de offi. lega. l;. ⁊ j. d̄ ap. intimasti. ⁊ C. d̄ rela. l. i. q: sic illuderet̄ superiori: ⁊ ar. ff. de succes. edic. l. i. §. decretalis.

f Peruenerit. q: tunc quasi contumax fuit: ex tūc expectare incepit. si. j. de sequestra. c. i. de do. ⁊ cōtu. cū dilecti in fi. ⁊ hoc in culpa illius ep̄i q negociū ad curiā ꝓcurauit d̄stinari si. j. de ap. nicolao. ⁊ c. interposita. ⁊ c. reprehensibilis. ⁊ s. d̄ resti. spo. cū causā. §. ij. ⁊ c. reprehensibilis.

g Facies ēt. ⁊ sic ista sn̄ia cōdēnatōis ꝓfert̄ anteq; cōstet d̄ futuris expēsis: vn̄ signat̄ ꝯ̄. ff. d̄ vsur. l. i. §. i. vbi dic̄: q̄ tractatus futuri t̄pis nō spectat ad iudicē: hic iā ꝯ̄stabat q̄ factur⁹ esset expēsas. S; vr̄ q̄ sn̄ia quātū ad futuras expēsas nō teneat: q: nō cōtinet certā quātitatē: ⁊ icerta sn̄ia nulla ē. C. d̄ sē. que sine certa quā. ꝓfer. l. hec sn̄ia. sed illud h; locuȝ vbi certa quātitas petita ē iure actionis vel species: q: si ibi sententia incerta est: non parit actionē rei iudicate: sed iste expense petunt̄ officio iudicis pro interesse ꝓpter cōtumaciā alteri⁹ partis: ⁊ ideo pōt cōdēnari ēt ad expensas factas ⁊ faciēdas quas declarabit postea suo sacramēto: ⁊ sit hic cōdēnatio expensarū nulla taxatōe p̄missa: qd̄ est cōtra id. iij. q. iij. q̄ fieri. sic. ⁊ j. e. cōstitutus. ⁊ j. quod me. causa. c. si. sed illa taxatio potest fieri quando iurabitur super expensis: vt dicit. §. quod fieri.

h Petitio vestra. generales. l; fuerint generales procuratores: non tamen poterant trāsigere. ff. e. mādato generali. nec possunt alienare: nisi fruct⁹ aut alia que de facili corrūpi possunt. ff. e. procurator totorum. Sed nunquid alter illorū possi; agere vel administrare sine reliquo. Uidetur q̄ sic: q: i tutorib⁹ ⁊ actoribus id obseruat̄ vt alt̄ sine altero administrare possit. ff. d̄ neg. ge. cū alicui. ⁊ ff. de admi. tu. d̄ creto. ⁊ l. ⁊ l. lucius. §. i. ⁊ l. si plures §. quāuis. ⁊ ff. mā. creditor. §. duob⁹. Credo q̄ si insolidum cōstituti sūt: vnus pōt agere sine altero: ⁊ alia faceret prout negocia occup. uerit: al's n̄ potest vnus agere sine alio: lic; in tutoribus aliō sit benigne receptū: vt dicūt ille leges decreto. ⁊ luci⁹. ⁊ lex illa creditor. §. duobus. intelligitur in eo casu: cum insolidum vtriq; mādauit. de hoc notatur. j. c. pe. in notula. sic ergo.

i Actores. s̄m canones non videbatur ista dubitatio quia canon omnes administratores nomine procuratoris intelligit. i. q. ij. saluator. est enim nomen generale. ⁊ s. e. q: in causis. vbi vniuersitas de iure cōmuni cōstituit procuratores.

k Intentio fuit. Sic patet: q̄ quando verba generalia siue dubia ponuntur huiusmodi i istrumētis procurationis: recurrendum est ad intentionem constituentis sic ēt de priuilegijs. j. de deci. ex multiplici. s. de of. ordi. l;. ⁊ in rescriptis. j. de ar. exposita. ⁊ j. de resti. spo. audita. s. de offi. dele. super eo. ⁊ in beneficijs cōferēdis j. de preben. super inordinata. ⁊ c. vl. ⁊ p̄lla ē causa: q: v̄ba debent deseruire intentioni: non intentio verbis: per verba enim exprimitur intentio. xxij. q. v. humane aures. ⁊ xxxviij. di. sedulo. ⁊ i. q. i. marchion. ⁊ j. de v̄. sig. intelligentia. ⁊ c. preterea. ⁊ de con. di. iiij. retulerunt. ⁊ facit ad hoc. ff. de iudi. siquis intentione ambigua. Ar. contra. ff. de pactis veteribus. ⁊ ff. de contrahen. emp. labeo. ⁊ l. cum in lege. sed illa locum habent in contractibus: vbi venditor debet aperte oīa exprimere: al's fit interpretatio contra ipsuȝ: ⁊ ita manifestum est: q̄ non est semper consideranda verborum forma in huiusmodi constitutionibus: sed quid est eis cōmissum ⁊ in quo officio: q: hoc nomē procurator est generale nomē ad quālib; administrationē: ⁊ p̄ sequētia

que ponunt in ɔstitutiõe restringit ad id de quo agit: vt pz hic. Vñ si diceremus: ego do ticio ptātē agendi et defendendi in cā vel in causis quā vel q̄s habeo cū tali: sufficiens ē mandatū: nō obstante subtilitate legali q̄ in hoc casu solūmodo vt legem imponere v̄bis et nō reb⁹: cū sit pot⁹ ɔ̄trium faciendum. C. cōis de le. l. ij. in fi.

l Accedens: vt existēs ibidē libera. qui enim agit: libertatem debet hr̄e: vt libē ɔ̄sitear et possit esse in iudicio: q: ɔfessio p metuz siue timorem extorta: non p iudicat. xxxi. q. ij. lotharius. et xv. q vj. c. i. et xxij. q. iiij. inter cetera in fi. et p̄cipue i mr̄imonio i q̄ libertas oī modo restituenda est: et locus puidend⁹ ē in q̄ nulla possit esse formido. xxxiij. q. ij. sine de ɔiugij. et plena dz gaudere securitate cuius ē anim⁹ indagand⁹: nec p timore dicat sibi placer q̄d odit. j. de spon. cū locū. et q̄d quis non diligit: facile contēnit. xx. q. iij. p̄sens clericus. et coactiões difficiles ɔsueuerunt exitus hr̄e. j. de spō. requisiuit. Sed qualit agit p filio: cuz mater filium in ptāte habeat. j. de ɔuer. in fi. c. vl. Hic agebat de facto illi⁹ mulieris q: ɔtraxerat cum illo nobili spōsalia nomine filij sui cum arris pmissis hincinde: si staret p alteꝝ quominus mr̄imoniū pficeretur: quod lz C. de spon. l. vlt. sed pena apponi nō potest: et si apponatur: peti non potest: vt predi. l. i. in fi. et j. de spō. gemma mulier. et de verb. obli. ticia. i. responso.

m Respondendum. Sic ḡ dz constitui pcurator ad agendū datus vt possit etiā defendere et rn̄dere aduersario si eū reconueniat: al's si nō defenderet: denegabit ei actio. ff. e. mutus. §. pena. et in expēsis alteri parti tāq̄z ɔtumax ɔdemnat. j. e. ɔstitutis. ar. in qua constitutō non dz satisdationem exponere: p quam ipse fideiussor sui pcuratoris existat iudicatum solui sub hypotheca rerum suarum: insti: de satisdat. §. si vero. et q tempore sententie erit in iudicio: al's omnia dabit: que in ɔdemnatione veniunt: vt ibidem dicitur: et ita plenam habz potestatem. Et est notabile: quia procurator quandoq̄z non posset cauere iudicatum solui: quia forsan non habet ibi amicos qui pro eo velint fideiubere: et ita cōtumax reputaretur: ex quo sic citatus est: vt hic dicit: ḡ si hoc fiat sufficiens erit procurator: et hoc habz locum in procuratore rei qui debet cauere semp iudicatū solui: quod est dicere soluere id in quo ɔdemnatur: et q d fendat reum: et q non ɔmittat dolum. ff. iudicatum sol. l. iudicatum. Et in pcuratore actoris idē est seruandum si reconueniatur. Sed nunqd pnt isti parētes litigare de mr̄imonio filioꝝ: vt fieret p̄iudicium ei ɔ̄ quem sniaret p matrimonio. Dico q sic: dūmodo filij ɔsentiant ad hoc et ratum habeant facta parentum: quia p inde habetur: ac si ipsi hoc facerent per alios: et p̄cipue p parentes contrahitur matrimonium xxx. q. ij. honorantur. et j. de conuer. cōiug. ex parte. Si vero filij non consentirent factis parentū tunc non noceret sentētia contra aliquem lata ibi enim non potest pater vel mater litigare filio inuito: cum ibi solus cōsensus illorum d quorum coniunctione agit sit necessarius. xxvij. q. ij. sufficiat. et inuitis etiam parentibus contrahere possint: q: quantum ad hoc non dicuntur in potestate parentum esse. j. de despon. impub. c. i.

q intentio fuit[l] ipsius ep̄i dari vobis agēdi et respondēdi p ipso ep̄o liberam potestatē exceptionez h⁹i penit⁹ reprobam⁹. Gregorius. ix. nobili viro vbaldo ciui pisano.

Accedēs ad ap. se. et infra. Mādamus q̄ten⁹ d. nobilē mulierem q̄ sub tua ptāte tenet: plene restituas libertati: faciens ipsam ad castruz de massa lucane dioc. secure pduci: vt existens ibidē libera procuratorē libere ordinare valeat q suam coram nobis iusticiam psequat. Tu ergo sup spōsalibus q̄ int natā tuam et filiū eiusdē nobilis ɔcta pponuntur: pcuratorez idoneum ad p̄sentiam nostrā mittas: q ad agēdum et respōdendum[m] plenam habeat potestatem. Idem cantuarien. archiepiscopo.

Dilectus fili⁹ magister .l. rector ecclesie d anna transmissa nobis petitiōe mōstrauit: q: cum. r. presbyter ɔ̄ ipsum causa studij bononie commorantem super eadem ecclesia ad iudices nostras litteras impetrasset: earū auctoritate a iudicibus ipsis eodem rectore citato[n] pcurator ipsius generalis[o] ad oīa eius tractanda negocia: pro eo q competentem terminuz ifra quem rectorem ipsum consuleret: vtrum deberet contendere vel cedere[p] questioni sibi concedere denegabant: p eodem nostram audientiam appellauit: quocirca mandamus: quatenus si est ita: reuocato in irritum et c̄. Idem episcopo lexoñ.

n Dilectus. citato. ad ecclesiā suā p suū pcuratorem. ibi enim dz citari. j. de do. et ɔtu. causam que. et c. vlt. nā ipse fuit bononie: vt. j. de eo qui mit. in pos. c. vlti.

o Generalis. potest ergo quis constituere generalem procuratorem ad omnia tam ad iudicia q̄z ad negocia: vt hic dicit. et s̄. e. petitio. tamen talis procurator transigere non potest nec alienare: de hoc dixi. s̄. c. petitio. immo quilibet tenetur dimittere procuratorez al's procederetur contra absentem: si non defenderetur. ff. q bus ex cau. ma. item ait. et l. se. de hoc dixi supra de officio d legato. consultationibus.

p Cedere. ad hoc enim dantur inducie deliberatorie: vt infra illas deliberet: an cedat vel contendat. iij. q. iij. §. offerat. sed iste pcurator per se deliberare nō poterat: vtrum deberet cedere vel contendere super facto alterius. vnde debebat cōsulere dūm principalem: ergo inducie tales esse debebant: q posset illum requirere: vñ cum h̄ non faceret: iusta fuit appellatio. terminus. n. semper ɔstituendus est fm distantiam locorum et negocij et psonaꝝ qualitatem. j. de ap. cū sit romana et. ff. de iudi. nōnunq̄z. Et ex h̄ patet q h⁹i inducie deliberatorie arbitrarie sunt: q: debent moderari fm locoꝝ distantiam et psonaꝝ et negocij qualitatē: lz dicatur. xx. dieꝝ gaudeat inducijs: imo plus vel minus fm q visum fuerit iudici expedire. j. vt li. nō ɔtesta. q̄m frequenter. §. si vero. Alie v̄o inducie puta q̄ dant ad appellandū: nō sunt arbitrarie: ibi iudex nil hz officij. j. de re iudi. q ad ɔsultationez. et. ij. q. vj. biduum. q sunt decē dierum: vt. e. cā. et. q. e. §. anterioꝝ. et inducie q̄ dantur ɔdemnatis in cā pecuniaria: nō sunt arbitrarie. ff. de re iudi. l. iij. §. fiqs. nisi cā cognita et iusta de cā. ff. e. l. ij. tamen quidam illas dant ad arbitrium fm ɔsuetudinem loci.

a Constitutis. noie sue vroris. forte noie vroris sue recepit iste obligationē a priore mutuando ei pecuniā vroris noie illius aut p alio Jctu: p qua ēt sine mandato agere possz in rebus ipsius pstita cautione ð rato. C. e. ti. maritus. §. si maritus hēat mandatum nō pōt agere: nisi quatenus in mādato ptinet: vt ibi dī in fi. l. palle. sic ēt nomine alterius qs recipit istitutionem siue inuestiturā3. J de pben. accedens. r nomine alterius qs recipit vsuras: qd esse nō dʒ. xlvj. di. sicē nō suo. sic r nomine vroris sibi potuit obligare porem p stipulationē. sed vrori simpliciter nō potuit: dicendo pmittis vrori mee soluere tantā pecuniā: qr alii p alter stipulari vel paciscī nemo pōt: insti. de inuti. stipu. §. alteri. ff. ð ūb. ob. stipulatio ista. §. alii nec solū alterius pōt qs pmittere: insti. ð inuti. stipu. in. §. siqs aliū. r l pdicta. l. stipulatio ista in pn. Sed si vror agere velit p tali obligatione: nūqd est pferenda illa viro: r an vir posset agē iuxta vrore. nō qr vtilis actio acqsita vrori pferē directe acquisite marito: nec pōt agere ea inuita. ff. de pcu. si pcurator. vbi dī q si pcurator meus stipulatus fuerit satisdationē iudicatū3 solui: vtilis actio mihi dat: nec pōt agere pcurator me iuito.

Constitutis in. pre. n. b. priore legien. r. t. laico dilectum filium. o. subdiaco. nostrū sup cā q̄ inter ipsos super qdā summa pecunie vertit: pcessimus auditorē: r infra Quia prior sup ipsa pecunia: in q̄ dict[a]. t. eum sibi sue vroris[a] nomine teneri dicebat: recepto libello illicentiatus[b] recessit quendam procuratorē3 dimittēs solummodo ad agēdum[c]: quem cū auditor ipse p mandatum procuratorium sibi datum ad defendendum priorem sufficientem non viderit: eum ex hoc reputās cōtumacē ipsum pfato. t. in vnā marcham sterlingor cōdemnauit taxatione[d] prehabita in expensis: r infra. Nos autem finē litibus[e] imponere cupien

b Illicentiatus. xi. q. iij. certum. ideo ptumar reputat: quia nullum responsalem sufficientem dimisit.

c Ad agendum. iō n̄ valuit mandatū: qr cū pmo esset reus debuit dimittē pcuratorē ad defendendū r n̄ ad agendū: nisi vellet recōuenire actorē: r iō ptumar reputat: qr nō dimisit idoneū. Qualit aūt debeat mittē qs pcuratorē r sufficientē: dictū est. s. e. accedens. r iste pcurator noluit eū defendē: qd si fecisset: nō fuisset pdemnat prior in expēsis sic credo.

d Taxatione. que semp dʒ premitti añ pdemnationem. iu. q. iij. §. offerat. r ēt iuramento pmisso. ij. q. i. in pmis. r. J. qd me. causa. c. ū. qd debuit hic pmitti. Et sic nota: qd snia super expensis p ptumacia pōt ferri in absentē. r hoc est qd dixi. s. e. querelam. de expensis. s. qui non venit vel si venit r recedit sine licentia: condemnatur in expensis.

e Litibus. J. de do. r contu. finem. r. c. venerabilis.

f Mandato pcuratoris. de mandato procuratoris actoris dictum est. s. e. c. i. in mandato. n. pcuratorio dʒ cōtineri precipue nomen eius: q constituit pcuratorem r nomen pcuratoris r in qua cā: r q ratum habebit: qd cum eo actum erit: r cui in litteris de rato: r coram qbus iudicibus: marie si sunt delegati. corā ordinario nō est necesse multū: q fiat ð eo mentio. ff. de pcu. si pcuratorem. r iste lre mitti debent aduersario: vt certus sit qb[us] releuat pcurator a satisdatione de rato: r cū de mandato dubitatur: vt ibi dī. de mandato pcuratoris rei oio pbare dʒ: r si non ostendatur mandatum: repell. l nec admittit tā q pcurator ēt si dubitaret: nisi vellet se offerre defensioni: r siue qs habeat mādatū siue n̄. r quantūcūqz sit idoneus pcurator: dʒ prestare aliquā aliā3 cautionē. s. iudicatū solui. C. de satisda. l. vna. r. ff. e. q pprio. §. q alium. r. l. minor in fi. r insti. ð satisda. s. si vero. q̄ clausula. s. iudicatū3 solui tria ptinet. s. q defendat reū in cā. r q dolū nō pmittat: r q soluat iudicatū: r hoc ipsʒ qd vbū sonat. ff. iudi. solui. l. iudicatū solui. r hec satisdatio dʒ interponi ab ipso dño: qñ se. p stituit pcuratorem cū pueniē. r si absens ex iudicium

pstituit: cautionē3 iterponat p suo pcuratore: p quam fideiussor: eritq at sub hypotheca rer sua: r insti. de satisda. §. si vo. als ipsemet pcurator exponere dʒ pdictam cautionē qātūcunqz locuples sit r idoneus: vt dictū est Cautionem vo de rato non prestat pcuratori rei. s. rem ratā dñm habiturū: cum r si ille. s. dñs ratū nō hēat: ipse soluat ð bursa sua: qr reuocare ñ pt dñs. Porro vbi reuocare possz vel retractare qd actū est: dʒ pcurator. pstare cautionē rē ratā dñs habiturū: vt cum qñ dñsor pueniē rei ven. vel cōi diui. vel famil. herc. finiū regūdorū r ecclesia vel minor r in restitutionem in integ. postu. r causa status cū seruus clamat in libertatē p pcuratorē dñi duplicē cautionem pstat pcurator rei: iudicatū solui r rem ratam dñm habiturū. ff. e. pōponius. §. sed is. r. l. si defunctus §. vlt. qr i hoc iudicio vtraqz psona sustinet vicē duarū psonar. J. de pba. ex litteris. r. ff. e. nō solū. §. si status. r §. est r casus. r cū tutor postulat suspectus: r ipse per pcuratorē defendit. ff. e. nō solū. §. vlti. r huiusmodi cautiones ante li. pte. peti debēt. ff. e pōponi[us]. §. ratihabitionis. procurator vniuersitatis siue collegij cautiōem de iudicato soluēdo nō prestat: qr sustinet vicē vniuersitatis r iurat de calūnia in aiā3 ppriā. J. de iura. calū. i ptractandis. r. c. se. r. C. ð iura. calū. l. ij. §. sin autem. qr quasi dñs intelligit: sicut r tutor. ff. p empt. l. q fundū. §. si tutor. ar. ff. rem ra. ha. actor: nec tutor cauet ð iudicato soluendo. C. ð admi. tu. l. vlt. §. defensionem. sicut nec verus dñs illū prestaret: insti. de satisda. §. s hodie r iō de necessitate ē istud offm. s. e. qr. sed officium pcuratoris ē voluntariū: qr nemo pellit cōstituere pcuratorem. s. e. querelam. als nō esset differentia inter pcuratorem priuate psone r sindicum vniuersitatis.

g Reuocato. Circa h[uius]i reuocationem notabis. Cum aliqs reuocat mādatū solū pcuratori ad agēdu3 vel defendendum pstituto: aut reuocatio puenit ad pcuratorem tm̄: aut ēt ad aduersariū vel iudicē. Si tm̄ ad pcuratorē: nō pindicat aduersario. qr iudiciū quod idem quasi pcurator postmodum est exptus: ratum esse dʒ: vt hic. r. s. de rescrip. ex parte. r. ff. e. si pcuratorē in fi. r C. de satisda. l. vna. ēt ante iudicium ceptū. ff. iudi. sol. si aūt. ad id facit. ff. de solu. q hoiem. §. si ticium. r. l. si qs suo. r. l. cum qs. §. i. r si pater iusserit filio credi: postmodū ignorante creditore mutauerit voluntatē: cessat senatusconsultum: qm initiū spectandū est. ff. ad macedo. si tamē. Et si dicam: qui voluerit cum seruo meo cōtrahere piculo meo pbat: possum mutare voluntatem: si certificauero creditionē. ff. qd iussu. l. i. rñso. i. i fi. Si vo reuocatio pueniat ad iudicē vel ad aduersariū: qcqd fit cū eo tāqz cū falso pcuratore nō valet: vt h a prio sensu. s. de rescrip. ex pte decani. postea n̄ pcedat iudex cū illo pcuratore. s. e. auditis. r sic itelligit qd dī. s. e. ex insinuatione. r. c. in nra. q enim vult reuocare pcuratorem: certificare dʒ aduersariū vel iudicē: vt h dī: sicut

lre de rato mittant iudici et aduersario. ff. e. si pcurato re. ff. rē ra. ha. ne satisdatio. sic multo fortius lre reuocatorie. Sed qr dicit post lit. cte. innuit a ɔtrio sensu: q ante lit. cte. possz reuocatio fieri et ignorāte iudice vl aduersario: et q necesse nō sit significare iudici vel aduersario sit vl loq decretal.

edictum. ff. e. inuitus. §. i. et certus dz esse pcurator. ff. e. l. ij. Cum alijs. Sic ergo pz: q plures pcuratores simul dari possunt. ij. q. vj. §. forma in fi. et l. de testi. insuper. et ff. e. pluribus. et ff. de admi. tu. decreto. §. i. Sed nunqd ambo vel et si sunt plures simul agē debent vel vnus sine altero. Ut q vnus sine altero agē nō possit ar. ɔ. de of. dle. cām. et ff. de re iudi. duo. Dicas si plures dati sint simul in solidū z pono: est ɔditio occupantis: vt hic. vnde supple h in solidū. si. ff. e. pluribus. et ff. de le. i. si pluribus in fi. et ɔ. de ap. vt debitus. et ɔ. de rescrip. caplz sancte crucis. sic. ff. de ad mi. tu. decreto l. fi. et ff. de e. ob. si tricius. ar. ff. de duobus reis et duobus. qsiqz ille tn̄ dz occupare q primo ad sniam venit. ff. de pecul. si vo. et ff. de nova.

e. et ex isinuatione Infra. Et lra illarū nūqz colligit q reuocatō peruenerit ad iudicem vel ad aduersariū et tn̄ reuocat qd factū fuit p illos pcuratores. Sz ibi supplet q reuocatio venit ad aduersarium. Sic g supple h maxime: q idē est an lit. cte. et post litez. sic. n. multi possēt decipi: si sola reuocatio procuratoris sufficeret si nō denunciet aduersario vel iudici: qñcūqz fiat reuocatio certificandus est aduersarius: als imputet sibi q hoc tacuit. Ar. ɔ. ff. man. si mandassem illud l negocijs: vbi si decipit vēditor: hic decipit aduersarius: et iō secus. Sz si reuocatio sit missa pcuratori ante lit. cte. et ipse occultat hoc: videretur q pcuratori sit iputandū q eam non oñdit: et snia qtum ad eū valeat: sed nō qtū ad dñz: q se liti obtulit aliene ff. rem ra. ha. l. iij. §. falsus. et ff. de iudi. de qua re. §. ij. et de rei ven. is q se obtulit. et l. pdicta sigs se. no in fi. sed hoc forsitan posset hēe locū: cū pcurator est solvēdo: alr nō. ar. pdictaz decre. et isinuatione. in fra. Vel dic: q tenet snia: et sibi iputet dñs q h nō isinuauit iudici vel aduersario: vt pbat hec lra. Itē ex hac lra vz et post litē ɔtestatā indifferent: q reuocari possit absqz cāe cognitione. Et iō ɔ. ff. e. post litē cte. n est ɔ: q hoc nō hz locū qñ pcurator ɔsentit. Si vo procurator nollet: dz h fieri cā cognita: tn̄ ñ pcedet in cā post reuocationē: nisi post cāz cognitā: et tn̄ nō dz audiri pcurator q sibi assumpsit pcuratiōez vel se asserit pcuratorē: h ipso suspectus ē: et ita semp remouerei. ff. e. q oia secus. h hoc dicit pcurator: vt sine nō suspitiōis remoueat: vt. l. pdicta que oia.

tes: et quod ab auditore pfato factum esse dignoscitur approbātes: mandamus qtenus ptibus ɔuocatis etc. Idem.

Mandato pcuratoris post litem contestataz a dño reuocato: si hoc ignorante iudice vel aduersario factum fuerit: iudiciuz quod idem quasi procurator postmodum expertus est: ratum esse debebit. Idem.

Non iniuste iudex pcessit: q filiūfamilias pcuratorem admisit: qui ad futuras ɔtrouersias ɔstitutum: qz simul cuz alijs datus fuerit: prius tn̄ pcuratiōis offm̄ occupauit. qd fieri nequisset in pcuratoribus diuersis tpibus ɔstitutis: qm̄ dato posteriori pons est pcuratō reuocata. potuit qqz is et debuit a snia l co q lata extitit ɔ ipm nraz au-

sigs. Sed si sil occurrerent ad litē ɔtes. iudex tūc pōt eligere magis idoneū: ne repugnantia inde ɔtingat: si vnus negaret et alter ɔcederet. ff. de accu. si plures. et ff. de admi. tut. decreto in fi. Si vo nō sint dati insolidū sed simplr: tunc neuter agere pōt vel defendere sine reliquo. et simul sunt admittēdi. sicut iudices q dant sine clausula illa: q si non oēs etc. Sed idem vz dicendū: siue addat insolidū siue n: cū rō illius. l. si plures. §. qui. et l. decreto. nihilominus rem meat. et iō forte nō ponit hic in textu insolidū: q aduersarius ab initio puiderat sibi: vt iudex magis idoneum admitteret. h.

m Temporibus. ponit tenorē illius. l. ff. de pcura. sigs cum pcuratore. §. si in quo casu non est melior occupantis ɔditio q dādo scdz priorē reuocare vz: vt hic dicit. et l. pdicta sigs cū pcuratore. §. vlt. nisi dādo scdm exprimat: q priorem vult durare in pcuratorez. ff. de le. i. si pluribus. sicut est in iudicibus: q scdz rescriptum derogat primo. ɔ. de rescriptis cetez: quandoqz secundus priori adiungit. ɔ. de offi. dele. coram. Ad vnam autem litem plurium personaz et vnus et plures pcuratores dari possunt. ff. e. siquis cum. §. vnus. Quandoqz tamen plures psone nō pñt agere vel experiri: nisi per vnum defensorem seu defendere: vt ibi plures fideiussores sunt: et volūt defendere eum p quo fideiusserūt iudicatū solui. ff. iudi. sol. iam tn̄. §. si tn̄. Et plures heredes necesse habent dare pcuratorem: ne actor incommodo afficiat: si defensio in plures psonas diuidat: vt in. l. pdicta iam tn̄. §. si tn̄. et ff. de exer. ne i plures. Idē est in redibitoria. ff. de edil. edi. qd si nolit. §. si plures. Idē est: vbi ille qui agebat iudicio famil. herc. com muni diui. fini. re. decessit pluribus heredibus relictis: quia omnes vnum procuratorem dare debent. ff. famil. herc. si familie herc. et ff. de procura. lz in fine.

h Vel. p et. als seqret a dño: q si reuocano ad alterz peruenisset: valeret qd cū eo fcm̄ esset: qd nō est verz.

i Non iniuste. filiūfamil. filiusfamilias et sine mandato p pře admittit ad agendū et defendendum pstita satisdatione: imo et si esset minor: q iustius est talem admittere: qz absentē indefensuz ɔdēnare. C. e. n. erigendi. Itē pōt ɔstitui pcurator ad agendū et dfendenduz: vt h dicit. et ff. e. filiusfami. §. ipse quoqz. vnde iudex iuste fecit q illū admisit: nisi esset minor: quē ñ debuit admittere: q si decipiat: pōt restitui ipse et fideiussores eius. ff. e. minor. nisi forte p patre ad defendendum ex benignitate et nō de rigore. vt in. l. exigendi. in fine.

n Contra ipsum. bene dicit contra ipsum: q in psona pcuratoris semper formanda est snia: als non tenet. C. de sen. et interlo. o. iudi. l. i. siue ab initio siue post litem cte. procurator interuenit. C. e. nihil. de hoc dixi. ɔ. de elec. querelam. Et nota q iste. §. ponit tenorem illius. l. C. e. inuitus.

k Ad futuras. ad pñtes et futuras lites bñ dat pcurator in diē et sub ɔditione et imppetuū et ad tps. ff. e. l. iij. et. iiij. ad vnam cām et in plures et ad oēs: vt. ff. e. l. i. et l. mandato. et ɔ. e. dilectus. et psens et absens dari potest. ff. e. l. i. in fi. nec datur inuitus. C. e. inuitus. et dz expsse ɔsentire: als inuitus vz. ff. e. filius famil. is. §. inuitus. et qlibet q nō phibet: dari potest: q phibitorium ē hoc

o Appellare. pcurator ergo appellare tenet: sed prosequi non cogitur. C. e. inuitus. quod si non fecerit: imputat ei. ff. de neg. ge. libero. §. vlti. in fi. vel saltem denūciare tenet domino sniam latam contra ipsum: vt dñs appellet si voluerit: q culpa ipsius amisit causam ipse non poterat damnare: vnde

imputat sibi.s.ff.man.si fideiusso:.§.si cum debito:. Et h est ve:cu dns nesciuit. Si vo sciuisset:certiorari no obuit.ff. d act.empt.z ven.l.i.in fi.z.s.de rescrip.ab ercoicato. vn tunc sibi imputet dns:q si appellauit. Uel pot dici:q appellare tenet pcurato: vel dno denunciare:q: hic no distinguit:vtru dns h sciat vel igno:z p se iudicatu:al mdati tenebit: nisi alitez faciat: nisi iusta ca cu excusz:vt dicit lra sequens: puta iustus metus tuc denunciet dno.j.de ap.c.vl.vl inopia:sicut di d fideiuss soze pdemnato vltra veru debitu. Qui si pot pp inopiam appellare: dz hoc denuciare pncipali psone.ff.man.si pcuratorem.§.si ignorantes.

a Consulti. Iurati. p hoc videbat q pcuratio non valebat:q: maio: z iurati p qs coitas regebat erat ercoicati ipsi qsi caput vniuersitatis censent:z ipsi iurat p causis vniuersitat.C. d iura.calu.l.ij.§.h et in fi.ff.de pdi.z demo.municipib.ff.ad muicip. municeps. Huiusmodi maiorib cura tot rei publice pmissa e vt dicit illa municeps vn vz:q institutio pcurato:is n valeat:z sic ille pcurato: dz repelli cu actores illi no reciperent.j.d testi.lz. Sed qd dices.impato: e ercoicatus:ipetrauit lras.p n ercoicatis et credentib illu no esse ercoicatu vel et credetib: nuqd valet lre:vt p eas pcedat. Uf q sic:q: n refert p quecu qz preces oblate sint.C.d preci.impa.offe.vniuersis. z mulier et admittit ad impetrandum que als ad iudicium p alio no admittit.ff.de reg.iur.l.ij.C.de pcu.alienam. Super hoc dicas:q tales lre bene valent:z tenent:lz impetrato: q eas ipetrauit:repulsus fuisset ab ipetrando:si vicecacellari illuz ercoicatum sciuisset.cum et si pncipalis dns eas impetrasset valerent eo absoluto.j.de ercep.pia. De hoc teneas: hz q ibi notat in glo.h mix. Sed videt:q lre impetrate ab ercoicato non valeant p hoc qd hic dicit:si maio: z iurati ercommunicati essent expressi in lris pcurationis:pcurato: eorum deberet ab impetrando repelli:z ipsi ijdem repellerent. Ergo multo fortius littere impetrate ab ercoicato no valent: q: si ercomunicatus repellitur ab impetrando: z littere impetrate ab ipso repellende sunt. Hec ita intelligendum est cum vicecancellarius vel alius qui lras concedit:scit illos.s.maiores z iuratos ercommunicatos:tunc dz pcurato: eorum repelli ab impetrando:q: z ipse repellerent:z ita no licet eis per aliuz: qd per se no liceret.j.de testi.lz. Excommunicati publice nec p se nec per alium ad agendum vel ad impetrandu vt agat:admitti debent.j.de ercep.exceptione in fi. Si vo viceccancellarius ignorat impetrantem ercommunicatum:nec p ipsuz excipiatur:z litteras obtinuerit:valebunt:z poterit agere p eas cum fuerit absolutus.j.de ercept.pia.

dictiaz ppellare:vl si iusta ca excusabat eude:salte dno cotestari:vt appellationis beneficiuz puolaret: lz appellationem prosequi non tenetur inuitus. Idem.

Consulti sumus:an pstitutus ad ipetrandum a coitate aliqua pcurato: ab ipetrado dz excludi:pro eo q maiores z iurati p quos eadem coitas regebat:tpe quo iniunctu fuit pcuratois offm erant excoicationis snia inodati. Et r. q nisi essent illi in lris pcurationis expssi: vel als eo: aucte pcuratoris isti tutio facta fuisset: aut sciens eos esse tales ipsa coitas vna cu eis constituisset eundem: no est procurato: huiusmodi

b Expssi. Expressio ergo nocet hic:q: p hoc appar:q eorum mandato fuit pstitutio facta tanqz maioz. vnde non va

let q: si maio: de vniuersitate:puta administrato: vl pssides platus ercoicati sint:vniuersitas agere no potest:quia quasi mortua tunc habetur.xi.q.iij.nemo epor.z ita quasi vacare intelligit:vnde agere non pot.j.ne se.va.c.i.li.vi.c.iij. Idem est si in pcuratione non sint expssi: du si costet:q eorum aucte costitutio sit facta:vt h dicit. Si cu expssi sunt tunc pstat z sic expressa nocet no expssa no nocent.ff.de regu.iu.expressa.z quia eorum auctoritate factum est:ppriu factum censetur: q: omnia nostra facimus quibus auctoritatem imparti mur.C.de ve.iu.enu.l.i.h neqz in fi.

repellendus.

Gregorius papa subdiac.defensori sicilie.

Sicut. studij nostri esse debet a litigijs forensibus monachos submoue:ita necesse est nra puisione que admodu negocia eo: dispoi debeant:o:diare.pro qua re tibi precipimus: quaten cuz fausto loqui debeas:cui si voluerit constituto salario monasterij generaliter debeas negocia commendare. expedit enim p paruo incommodo a strepitu causarum seruos dei esse quietos.

De his q vi metusue ca fiut.

Alex.iij. exon. epo z priori sancte marie cesarragin.

c Procuratoris puta q: dicebatur in pcuratioe:talis coitas fecit ticium suum pcurato:em ad impetrandum: z maio: z iurati interposuerunt suaz auctoritatez.

d Tales. Et io i putatur:q: no debebant illos ad h associare.s.s.de elec.scriptu est in fi.z est ar.q vtile vitiatur hic per inutile:ar.ad hoc.ix.di.si ad sacras.z.s.de of.dele.super questionum.§.si vero.z.iij.q.ix.pura.z.ff.de edil.edic.cum eiusdem.sicut vna ouis morbida totum gregem inficit.xxiij.q.iij.resecande.z.j.de statu regul.ea que.i.rnso in fi.z.s.de offi.deleg.cum super. Ar.contra q no noceat factum illo: s.de elec.illa.z.j.de cle.er.mi.si celebrat.z.s.de elec.cum vinton.z.C.de transac.si ex falsis.z.j.de re iudi.cum.i.z.a. Sed dato q valeat constitutio z impetratio litterarum:quia non sunt expressi in pstitutione: vel alij ignorabant illos ee tales:sed communi voluntate omnium hoc factuz est: nuquid potuerunt agere vniuersitas vel collegiuz per sindicum aucte illarum lrarum pstitutum ab illis z ab alijs coiter:si obijcit q maio:.s. administrato: p:elatus z alij de maiorib sint ercoicati:z parat sit h pbare excipies:z videt q sic potuerit agere:q: sic valet pstituto ad ipetrandu ita dz valere psto sindici ad agendu:du mo pstitutio sindici similis sit pstitutioi pcuratoris. Sz vz q hoc esse no possit:q: i sindicatu debet exprimi maiores persone z alij et z precipue platus administrato: vt appareat an sint due partes vel maio: pars vniuersitatis.ff.quod cuiusqz vniuersi.plane.z collegiu sine plato non pueniт vel pueni.j.de iudi.cam.sed hoc non potest costare:nisi exprimantur nomina in ipsa costitutione. Unde satis pot dici:q lz littere valeant predicto modo ipetrate pstitutio tn sindicatus no valeat:nisi illi absoluant.nec est h incoueniens:q: vn sol vel pauci de caplo possent ipetrare lras p ecclesia: vel pstitue pcurato:em ad hoc:cum sint piuncte psone:arg.s.de re

scrip. nonnulli. et xvi. q. ii. non liceat. ber.

e f Sicut studium commendare, submouere. xvi. q. i. monachi. Nota quod hoc nomen sindicus nomen grecum est: latine defensor appellatur et ad certam causam agendam vel defendendam eligitur. ff. de mu. et ho. munerum. §. defensores et generaliter ad omnes causas presentes et futuras: vt h. et i. de iu. cal. imperatorum. et constituitur ab vniuersitate seu collegio vel corpore. ff quod cuiuscumque vniv. l. i. et l. item eorum. §. si decuriones. et sindicus iste si dubitatur de mandato debet cauere de rato: si agat. et partibus procuratoris fungitur: et ex eisdem causis mutari potest ex quibus procurator. vt. l. predicta item eorum. §. penul. et vlt. si non caueat de iudicato soluendo: vt cum defend. et vt dictum est. s. in. e. ti. mandato. quia talis sindicus personam sustinet vniuersitatis siue collegij. Sic et tutor non cauet de iudicato soluendo sed iudicio sisti. C. de admi. tu. sancimus. §. defensionem. Et iurat de calumnia iste sindicus in animam propriam. i. de iura. calum. in pertractandis. et c. imperator. Et tutor et curator iurant de calumnia: vt. C. de iura. calu. l. ij. Item posset esse laicus: vt vr h i si quia bnos dei ligat non debet. ij. q. vij. sic sacerdotes. et xi. q. i. te quidem. et §. ex his omnibus. et ad secularia iudicia si habueritis conteptibiles. et c. i auc. de sanctiss. epi. §. aliud autem. coll. ix. et i. de iura. calu. c. i. i fi. quod dictum est satis esset honestum: quia quilibet persona ecclesiastica debet habere procuratorem bone fame pro quolibet ecclesiastico negocio. v. q. iij. quia epi. tamen contrarium fit quotidie. clerici et monachi possunt esse sindici et tractare vtilitates ecclesiarum. xvi. q. i. qui vere. et c. monachi. et iura predicta loquuntur solummodo de honestate. sic videmus seruari de facto. et debet constitui quandoque ab epo quandoque a capitulo: prout notatur s. de rescrip. edoceri

f Incommodo. i. potius debet modicum incommodum siue damnum sustinere in eo quod dabunt sindico et cessare a litibus et per alios litigia exercere.

g p Erlatum proposuit. Hic ergo valet protestatio. et xxxi. q. ij. lotharius. xxviij. di. diaconi. et xvij. q. i. pontifices. et s. de elec. cumana. et s. de consti. cum m. in quibus de hoc. Sed quid si non audet protestari non obstet. C. de rebus credi. generaliter. §. ipse arg. xxxiij. q. ij. non satis in prin. quod intelligitur si constet in iudicio

h Imponere. s. conuersionis: quia velum consecrationis quod tantum virginibus datur: imponere non debet. xx. q. i. de votis et i. de regul. vidua.

i Simulauit. Nota quod vtilis simulatio permittitur. xxij. q. ij vtilem. ff. de noua. doli exceptio i fi. et xxij. q. ij. dns. ff. de do. l. i. §. non fuit. et lxiij. di. in mandatis. isti. de act. §. alie. et xxiij q. vlt. vt pridem. Ar. s. xxvij. di. quod interrogasti. ff. de insti. et iure l. i. §. i. et xij. q. i. certe ego. ff. de of. pres. cognouit. §. vlt. C. de iure do. in rebus i fi. xxij. q. v. cauete. et C. de incestis nup. l. vlt. in fi. So. dolus fraus et simulatio sunt noia reatus qui numquam permittitur a canone: quia qui peccat: non peccat legis auctoritate. xxiij. q. iiij. quod peccat aliquando vulgari consuetudine denominatur actus legitimos et tunc permittuntur: vt in premissis concor. xxxij. q. secunda §. his auctoritatibus. et sic simulatio boni quandoque bona est: vt hic: et permittitur et quandoque mala vt hypocrisis: vt. c. quod interrogasti. et c. certe. et c. cauete. Simulatio mali quandoque bona est: vt fuit simulatio dauid: qui simulabat se furorem vt. c. vtilem. et c. dominus et de con. di. ij. accesserunt vbi dicitur: ferebatur dauid manibus suis: sed manibus suis nemo portatur christus enim manibus suis ferebatur: de con. di. ij. accesserunt.

k Quod vestro. sic. i. de sen. ex. ex tenore: sed communis forma est: quod iuret quod absoluitur stare mandatis ecclesie. i. de ap. ad hoc. et i. de senten. ex. cum desideres. sed non refert quocunque istorum modorum iuret: quia licet iuret stare mandato iudicis per illam formam non intelligitur aliud quam per aliam nec magis astringitur: quia mandatum suum debet esse secundum ius: nec ad aliud extenditur: quia nec de alio intendunt.

l Mortis. Sed qualiter potest hoc probari: cum sit negatiua Respondeo ista negatiua includit in se affirmatiuam hanc s. sponte religionem intrauit. si. s. de renun. sup hoc. de hac negatiua dictum est. s. de elec. bone. Et hanc negatiuam debent probare moniales: que mulierem illam repetebant. Sed videtur quod potius mulier illa debuit probare: quod timore mortis intrasset: quia moniales fuerunt in quasi possessione illius siue monasterium: et quasi fundata erat intentio monacharum per talem possessionem et cohabitationem et veli susceptionem: et mulier allegare videtur metum mortis: sed qui hoc allegat: illud debet probare. ff. quod metus causa non est. Respondetur: quod verum est hoc: sed quia constabat de protestatione voluntatis ab initio facta adhuc presumitur nolle. xxxi. q. ij. lotharius. ff. de le. iij. si quis in pri. et qui voluntatem immutatam allegat: hoc probare debet vt hic. et ff. de probat. cum qui. C. de testa. sancimus. et C. de ap. precipimus in fi. et ff. de le. iij. fideicommissa. §. si rem. et ff. de le. i. l. mihi. §. interdum. Sed hoc non habetur ex hac littera quod constaret de protestatione: nisi per narrationem premissam. Ideo aliter dicitur eo ipso: quod mulier hoc non probat: intelliguntur moniales probasse suam intentionem presumptiue: cum de facto constaret: licet non de forma facti. C. qui nulita. non possunt super fer. li. duodecimo. vel moniales sponte onus probandi subire volebant vnde mos eis gerendus fuit: ifra

Perlatum est ad audientiam nostram: quod cum quidam nobilis et potens. m. vxorem suam suspectam haberet milites sui eius precepto eam ad quandam siluam ducentes euaginato gladio occidere voluerunt sed tandem pietate ducti sub tali conditione pepercerunt eidem: quod in monasterio de colobeis habitum susciperet monachalem: et infra. Episcopi vero missi a viro: vt ei velum imponerent: quia iuuenis erat et filium paruulum habebat mutationem vite sue suspectam habentes seorsum conuenerunt eandem: que rem patefaciens quod mortis timore monasterium intrabat: proposuit et quod inde quandocunque posset exiret. sed alter episcoporum vt viri tyrannidi satisfacere videretur: mulieri velum imponere[h] simulauit[i]. tandem viro de medio sublato: predicta mulier de monasterio exiens alium maritum accepit: quos galagoritanus eps ad instantiam sororum vinculo excommunicationis astrixit: et infra. Ideoque mandamus: quatenus predictam mulierem et virum recepto sacramento: quod vestro[k] debeant stare mandato: ab excommunicationis vinculo absoluatis deinde tam mulierem quam priorissam et moniales prescripti monasterij ante vestram presentiam conuocantes: si legitime probatum fuerit non timore mortis[l] predictam mulierem religionem

resti.spo.l3 in fi.ff.ꝺ ꝑba.circa eā.⁊ talis metus bene ex-
cusat siue timor:⁊ metus stupor ⁊ timor fuімit; ⁊ met⁹ ꝑ ber3
ff.e.isti quidē.⁊.C.de trāsac.interpositas.⁊.j.e.,pri.⁊ que fiūt
iusto timore reuocant.C.de re.cre.l.generaliter. Uel dic ꝙ
vtraqꝫ ps ꝺ3 decē ꝺ iure suo.si.ꝺ.de renū.super hoc.b.

a Postmoduz.q.di.si
constaret de metu abini
tio:⁊ postea sponte ratū
habuit:votū suū tēuit si.
j.ꝺ regul.significatuz ⁊
c.cū virū vbi hēs:ꝙ istō
qꝺ ab initio nō tenebat
per rati oabitionē robo-
rat:sic ē in mrimonio
carnali.j.de spō.ad id
qꝺ.⁊.j.de despon.ipub.
de illis in fi.nota.⁊ aliꝺ
coll git hic manifeste.ꝙ
aliqs vxoratus vel vxo-
ralicuius ēt iuuenis si vi
uente altero sciēte ⁊ cō-
senti te iret religionē ꝓfitēdo ꝯ timor aliqꝫ ēt iusto:vt h erat
⁊ postea ratū hēat spōte:vl iteru3 ēt mortuo marito:ꝙ i tm̄ te
neat votū:ꝙ nō possit vlterius ad seculū redire:⁊ si redierit:
cōpelli debet reuerti ad mōasteriū:⁊ tn̄ viuēte marito nō te-
nebat votū vsqꝫ quaqꝫ quātū ad maritū quin possit eā reuo-
care:ar.ad idē.j.de couer.cōiug.ex parte ꝯsuluit ꝯ.e.ti.pla-
cet.qdā intrauit.vbi de hoc.Et dic postmodū.i.post mortē vi
ri.Et ita planū est.q: viuēte viro metus mortis durare intel
ligit:qꝺ ex eo colligitur:q: ante mortē mariti ñ fuit ausa exi
re.Uel dic ꝙ mulier ista habuit viri assensum:qꝺ patet in an
tiqua decre.q: maritus duxit episcopos ad monasteriū:vt il
li mulieri velum imponerent:siue misit illos:vt hic dicitur.ꝯ
ꝓ.episcopi ꝓo.⁊ ita consensit:ꝫ castitatem nō promisit:⁊ ita
solēnizauit votum suum si sponte hoc fecit.Si ꝓo timor mor
tis hoc fecit:⁊ postmodū tractu tēporis ratū habuit:tēuit vo
tū ratihabitione sequenti:cū vtroqꝫ casu habuerit viri assē-
sum.Sed stādum videtur illis iuribus.j.de conuer.cōiug.c.
cum sis ⁊.c.ad apostolicā.Sed intellige illas fm ꝙ notat i.c
vxoratus.j.de conuersi.coniug.in nota.sed pone.

b Abbas coact⁹.Nota:ꝙ siquis per metū amissionis rez
suarū aliqd faciat vel iurat se facturuz:⁊ illud adiplet
iuramentum potest repetere ꝙ tali modo fecit vel abiurauit
ar.l.di.presbros.Et intellige de talibus rebus sine qb⁹ vita
corporis adimitur vel patitur grauē iacturā.xxij.q.iiij.§.vlt.
ꝓ.q qs ergo.Ar.ꝯ.i xxij.q.vij.cēs causatōes sed nō tāgit h.
Nō ergo circa hāc materiā:ꝙ ea que per timorē vel metū fi-
unt qui posset cadere in cōstantē virū:tenet ⁊ obligat qs p h
l3 coactus:⁊ iuramētum sup hoc factū tenet:dū tn̄ tale sit fa-
ctū sup q̄ iurat vel qꝺ pmittit siue ēt tradit:qꝺ seruari possit
sine interitu salutis eterne:als nō tenet iuramētū.xxij.q.iiij.si
aliquid.ar.ꝯ.de pac pactiones:q: p nullo metu ꝺ3 qs pecca
tū operari mortale.j.e.sacris.⁊ poti⁹ quelib3 mala pati:q̄3 ma
lo cōsentire.xxxij.q.v.ita ne.⁊ ita tenēt ea que p metū fiunt ⁊
iuramētū.j.e.ad audiētiā.Et hoc iō q: coacta volūtas ē vo-
lūtas.xv.q.i.merito q̄rit.S3 ꝯ hic dat actio qꝺ met⁹cā.⁊ pro
bato metu restituit p offm̄ iudicis ei qꝺ ꝺdit vel tradidit aut
absoluetur si promisit.ff.e.l.metu.§.ꝫ qꝺ ptor.Nec refert in
hoc casu qs metū fecit:an is q possidet an alius.dūmodo p-
bet se p metū rē pdidisse:q: met⁹ iustā in se h3 ignorāte cām
ff.e.si cū exceptōe.§.in hac ⁊ pōt agere tā ꝯ possidētē:q̄3 con-
tra illū q metū intulit.ff.e.ti.l.pedius.i.Rñ.sed si ab vno con-
sequitur ius suum:contra alium agere potest:vt in predicta le-
ge pedius.§.vltimo in fine.sic.ff.de dolo lege si plures ⁊.ff.

intrasse:aut qꝺ fecit postmo-
dū⁹ratū habuisse:ipaз ad mo
nasteriū redire ⁊ habitū ꝺpo
situm reassumere censura ec-
clesiastica compellatis.

Idē episcopo vuigorniensi.

Abbas sancti cadimun
di a quo.r.presē.lator.
pr̄imoniū suū tenē dignoscit:
milites ⁊ burgēses ad domū
eius sic accepim⁹ ꝺstinauit:q
eū a domo ⁊ vniuersa possessi
one expellerēt:nisi eccl'a3 suā
pēitus abiurasset:qꝺ cū idē.r
tali modo coact⁹⁹ fecisset:ab-
bas alij concessit supradicta3
ecclesiam.vnde quia que me
tu ⁊ vi fiūt:de iure ꝺbēt in ir
ritum reuocari mandamus
quatenus predicto.r.cum inte
gritate restituas vniuersa.

Clemens tertius.

de eo per quem fac.erit.l.i.§.si plures.C.de cōdi.fur
ti.l.i.Ar.contra.ff.ad.l.aquil.item mela.§.sed si ples
sed illud ē pēa:hoc interesse:⁊ pena vnius non liberat
aliū:vt in.l.itē mela.§.sed si plures.Et ē verū:ꝙ sub-
uenitur metū passe:nisi culpa sua inciderit in metū.ff.
e.si mulier.e.xxij.
q.iiij.inter cetera.
Ar.cōtra.j.ꝺ spō.
veniens.ibi cu'pa
sua incidit in me-
tum:⁊ tamē nō te
net mrimoniū ꝯ-
ctū p metu3.Sol-
ue hoc cōtrarium
per distinctionē ta
lem.Tenent ergo
que per metū fiūt
⁊ subuenitur me-
tum passis:nisi cul
pa sua incidant i
metū.Ab ista do-
ctrina siue generalitate excipiuntur casus:in quibus
fallit etiam si culpa incidisset in metum.Non nocet ⁊ p
mo in causa matrimoniali qualiscunqꝫ metus interue
niat culpa sua vel sine culpa.Matrimonium contra-
ctum per metu3 non tenet:nec obligatur qui hoc facit
etiam si iurat quia matrimonia libera debēt esse:quia
iuite nuptie difficiles exitus consueuerunt habere.j.
de spon.requisiuit.⁊.c.gemma.⁊.C.de spon.l.vlt.in fi.
⁊ vbi metus vel coactio intercedit:consensus liber di-
ci non potest.j.de spon.cum locum.⁊ matrimonium so
lo consensu contrahitur.xxvij.q.ij.sufficiat.Sed predi
ctum capitulum inter cetera.videtur dicere contrariū
sed nō cōtradicit:q: ibi non interuenit iustus metus:
qui possit cadere i constantem virum:qui solus excu-
sat.ff.e.metum.Uel dicas prout consueuit exponi:ma
trimonium sit firmū ⁊ stabile:ꝙ illud verbum sit non
ponitur preceptiue:ꝫ consultiue:⁊ sic.c.illud inter ce-
tera.loquitur de consilio tantum:vel metus non fuit p
batus.Item ⁊ dos promissa per metum vel soluta non
tenet:quia est accessoria ad matrimonium.ff.e si muli
er.§.si dos.vbi dicitur ꝙ si dos per metu3 promittatur
non nascitur obligatio.Item in rebus ecclesie est speci-
ale ꝙ non tenet traditio vel promissio vel iuramentum
factum per metū de reb⁹ ecclesie.xv.q.vi.c.i.j.de iure-
iuran.peruenit.q: etiam si sponte prelatus res ecclesie
traderet non tenet traditio sine solennitate:de qua ca
uetur.xij.q.ij.sine exceptione multo fortius non tenet
traditio de rebus ecclesie facta per metū:nec iuramen-
tū sup hoc factu3:q: si nō tenet pricipale nec accessoriū
C.de leg.non dubiū.⁊.j.de fo.cōpe.si diligēti.Itē ⁊ i vo
to:q: votū per metū fcm̄ nō tenet.ꝯ.e.platū.q: votum
res est voti ⁊ nō precepti:⁊ liberū est arbitriū in vouē
do:al's nō ē votum.xxxij.q.i.integritas.⁊.j.de voto l3.
⁊ voluntariū militē sibi elegit xp̄s:coactū aūt sibi au-
ctionat diabolus.xv.q.i.nō ē.Itē nō tenet iurisditio p
metū extorta.ff.de iudi.l.ij.i.Rñ.Itē auctoritas tuto-
ris per metū extorta nulla ē.ff.ꝺ aucto.tuto.l.i.§.vl.In
oib⁹ alijs casib⁹ tenēt q̄ p metū fiūt vt dcm̄ ē:dūm̄ talia
sint q̄ sine interitu salutis eterne suari possint.Alij dicūt
ꝯ:ꝙ ea que p metū fiunt:nō tenēt ip'o iure:ar.l.ff.e.l.i
vbi dicit qꝺ metu fcm̄ ē:ratū nō habeo dicit ptor:sed il
lud non est verū:immo potius contra iuenit ex verbis il
lis.q: qꝺ nō est ratu3 haberi non pōt.h.

a ¶ Ad aures.laicoꝝ.talis renũciatio nõ tenet etiam si sponte fieret:q2 nõ est facta in manu p̄lati: vt.s. ð renun.admonet.⁊.j.e.c.pr.⁊.c.qð in dubijs. vbi de h̄ ar.xvij.q.i.gonsaldus.tñ si sponte renũciasset : quo ad se bene teneret: ƺquo ad supiorẽ nõ:vt no.i illa qð i dubijs.⁊ ar.s.de renun.super hoc.

rebꝰ imobilibꝰ tñ de his q̄ imobilibꝰ coherẽt :nec ablatiua i rebꝰ mobilibꝰ q̄ iduc̄ actões vi bonoꝝ raptoꝝ circa mobilia tñ.ff.ð vi ⁊ vi ar.l.i.§.si fundꝰ.⁊.§.ij.⁊ isti.vi bo.rap.§.ƺ ne dũ.nec ẽt turbatiua q̄ iduc̄ iterdictũ vti possidetꝫ i rebꝰ imobilibꝰ:⁊ i rebꝰ mobilibꝰ iterdictũ vtrobi:cũ duo se possidẽ cõtẽdũt .nec ingetatiua q̄ iducit ifdictũ qð vi aut clã:vt cũ qs ñ sinit aliũ vti re sua gete vel curaꝛ vel alia facẽ:vł qñ alter eo inuito vlt aliqd edificaꝛ i suo vł iã forte edificauit.Nec distiguiꝛ in h̄ iterdicto iuste vł iniuste fecerit.ff.qð vi aut clã.l i.Metꝰ ãt ẽ istãtꝫ l'futuri picuh mẽtis trepidatõ ff.e.l.i.Et nota q̄ lꝫ nõ sit necessariũ periculũ p̄sẽs eẽ:tñ erigiꝛ metũ eẽ p̄sentẽ saltẽ p̄ futuro piculo.ñ.n.sufficit suspicari eã iferẽdã.ff.e.metum i.Rñ.Et dr̄ metꝰ q2 mentem tenet.

b ¶ Juramento. Ergo si iuramẽtũ interuenisset vel fides interposita fuisset : q̄ vlterius ñ repeteret:nõ potest eam repetere iuramento vel fide obstante:qð põt seruari sine interitu salutis eterne.⁊.j.e.cũ dilectus.j.de iureiu.si vero.⁊.xx ij.q.iiij.si aliquid. sic.j.de resti.spo. accepta:ar.s.i.de resti.spo.c.ij.s.de renun. cum inter p.⁊ s.e.abbas.so. quidã dicũt : q̄ h̄ qð hic dr̄ ⁊ in similibus signatis ius cõe est:qð dr̄ in cõtrarijs dispensatio est:sed ex lr̃a non colligiꝛ dispẽsatio Jlla decre.j.de resti.spo.c.ij. non cõtradicit:q2 in alio casu loquitur . quia aliud est repetere qð per metum tradidit vel renunciauit:vt hic.⁊.s.e.prori.⁊.j.e.c.pr. Aliud est petere restitutionẽ eius quo fuit spoliatus:vt dictũ ẽ.s.de renun.sup hoc.Et illa decre.cũ inter.p.ñ cõtradicit:q2 ibi non agit ex prima sua institutione. illa decre.abbas.nõ cõtradicit:q2 ibi iurauit non solũmodo abrenunciare ⁊ renunciauit:ƺ non iurauit q̄ ñ repeteret.Sed hic dicit papa:si iuramẽtũ interuenissꝫ in renunciatione.s.q̄ non reciperet illam p̄lationem tunc non posset p̄fici illi eccł'e pp̄ iuramentum qð pt̄ s̄uari sine iteritu aĩe:ƺ nõ negaꝛ qn̄ p̄fici possꝫ i.p bato metu supioris offõ iploꝛato h̄ꝫ q̄ fec̄ i illa dcre.abbas ⁊ silibꝰ:⁊ sic ñ ꝯdicũt ꝯria signata.excusat.n.metꝰ stupri siue statꝰ vberis atqꝫ necis.ff.e.ego puto.⁊.l. nec timore.isti gdẽ.§.i.⁊.ij.⁊.iij.Jtẽ metꝰ subee sue.s.e.c.pri.b.

Ad aures nr̃as te significante peruenit:q̄ electus quidã i plebanũ cuiusdã ecclesie ad terrorẽ laicoꝝ renunciauit electõi que de ipso fuerat a clericis vno excepto vnanimiter celebrata ⁊ infra. Tue igitur discretõi p̄sentibus innotescat :q̄ renunciatio facta ad terrorẽ laicorum nisi forte iuramentoᵇ vel fide interposita sit confirmata : ñ impedit: q̄ minus is q renunciauit eccł'e ad cuiꝰ regimẽ p̄us erat electꝰ:p̄ficiatur eidẽ. Anno.iij.dcão ⁊ subd.licoñ.

Ad audiẽtiã nr̃am magistro gu.de cheuelł'.significãte p̄uẽit:q̄ cũ eccłiam de cheuelł'.cãõice fuisset adeptus:⁊ aliquãdiu pacifice possedisset:grauissimo tandẽ metu regis:q̄ eaꝫ ressignaret iurare coactus : eam in eoꝝ ad quosᵉ pertinebat manibus resignauit . Quia vero que vi metusue causaᵈ fiunt carere ð bẽt roboꝛ firmitatis:mandamus :quatenus si eundeꝫ ad resignationẽᶠ constiterit vob per talem metum fuisse coactuꝫ q poruerit ⁊ debuerit cadere i virũ cõstãtẽ: nõ obstãte iuramento predicto quo ñ ad repetẽdũᵍ:sed ad resignãdũʰ solũmodo tenebaꝛ :p̄fatã eccł'am ei restitui faciatis.

Jdẽ vidroñ.archiepõ.

Alcris ẽ canonibꝰ:⁊ infra. Distinguimus autẽ vtrũ is q cõicat excõicatis:sit inuitꝰ p̄ coactõeꝫ astrictꝰ aut p̄ metũ iductus. Jn primo casu talem non credimus excõicatione teneri:cum magis pati q̄ agere videatur . Jn secũdo lꝫ metꝰ attẽuetᵏ cł'pã :q2 tñ nõ eã p̄sus excluditˡ:cum p̄

e ¶ Debẽt.aliter h̄ itelligaꝛ dicit.s.e.abbas.

f ¶ Ad resignatõeꝫ.Nota q̄ lꝫ metꝰ interuẽissꝫ i p̄statõe iuramẽti vł alicuiꝰ p̄missiõis:si postmodũ in resignatõe vel solutõe nõ itercessit metus q2 sponte postea renũciauit:vel soluit :nõ potest repetere:prima.n.violẽtie turpitudinis cã sblata est.C.e.ti.l.ij.ff.de condi.ob tur.cãm.si ob turpẽ cãm.⁊.s.e perlatum.in fi.

g ¶ Repetendum.Supra.e.ad aures.ar.cõtra:vbi obstat iuramentũ.Non est contra:q2 ibi iurauit q̄ non repeteret ⁊ vt ibi dictũ est:hic iurauit tñ renunciare:ƺ non iurauit q̄ non repeteret.

h ¶ Resignandum.ƺ quid si iurasset non repetere.Respondeo tunc non repeteret.C.si aduersus ven.l.i.⁊.j.de iureiu. si vero.⁊.s.e.abbas.papa vero ex officio suo mãdabat restitui ad denunciatõeꝫ sibi fcãꝫ.j.de iureiu.ad nr̃aꝫ ⁊ ille ideꝫ non obstãte iuramẽto posset hoc denunciare pape.j.de iureiu.quemadmodũ.posset enim impetrare absolutõeꝫ iuramẽti sicut fit in vsuris.j.de iureiu.ex administrationis .⁊ in h̄ dolum facere non videtur:qui fraudem ⁊ dolum excludit.ff de lega.ij.cum pater §.titio.in fine.

c ¶ Ad audientiam.ad quos.als nõ tenet resignatio. s.de renun.admonet.⁊.c.qð in dubijs.⁊.s.e.c.prori.ar.vi.q.iij.denicꝫ.

d ¶ Causa.olim ita dicebatur:qð vi metusue cã gestũ est:ratũ nõ habeo.Vis.n.fiebat mentio pp̄ necessitatẽ cõtrariã spõtanee volũtati:ƺ hodie detracta est vis mẽtio iõ.s.q2 qð fit vi atrocit:id metu quoqꝫ fieri vř :q2 vis includit i se metũ:⁊ ẽ superius ad metũ.ff.e.l.i.⁊.ij Dr̄ vis impetus maioris rei:cui resisti nõ põt.ff.e.l.i.⁊ ij.vi dico cõpulsiua q̄ inducit actõem qð metꝰ cã:vt.l.p̄dictis.⁊ ñ expulsiua:q2 illa iducit interdictũ vñ vi de

i ¶ Alcris per coactionem.absolutam.xlv.di.de iudeis.⁊ l.di.presbyteros.i.q.i.constat.cũ magis pati q̄ agere videatur.vi.di.testamẽtũ.sicut nec valet testamẽtũ:vbi testes i uiti detinenꝛ.ff.qui te.fa.pos.qui testamẽto.§.vlt.⁊ tutor si p̄ vim detentus sit non valet qð agiꝛ:imo dormienti comparatur.ff.de auctoritate tu.l.i.i fi.

k ¶ Attenuet.hic metus attenuat peccatum.ij.q.i.in primis quandoqꝫ nullo modo excusat:de cõse.di.iiij cos.⁊.xi.q.iij. quisquis metu .

l ¶ Excludit.minor tñ causa excludit eam:ar.xi.q.iij .quod predecessor ⁊ ãtecessor.Sed illud est indultũ a iure:⁊ eis po.

sumus participare in his que ad salutē aiarū illorū pertinēt nec incurrit quis excōicatōem: licet alia incidenter p̄ceperant vt magis proficiant. j. de sen. ex. cū voluntate. ⁊ c. r̄nso.

a Incurrere. s. xxxij. q. v. ita ne.

b Cum dilectus. eccle. nō tñ poterūt ecclam suā subijcere ordini cister. vel etiā aliq̄ inconsulto dioc. epo. j. d̄ exces. prela. sic̄ vnif: Sz ē verū q̄ quātū ad epm hoc non potuerūt: ⁊ nullum p̄iudiciū fit episcopo: sed quantū ad se bene tenuit talis translatō j. de do. inter dilectos ⁊ eps bebit iura episcopalia sua sicut cōsueuit. j. de religio. do. quia mōasteriū. Sed nō vr̄ q̄ ipsi subijcerunt ecclesiam ordini cister. sed seipsos p̄sonaliter obligauerunt seruare regulam illorū ⁊ bene potuerunt p̄mittere ñ impedire translationē ecclesie sue ad ordinē cistercieñ. faciēdā per illos ad quos pertinet: ꝫ ipsi per se hoc facere non possent p̄ epm de consensu capituli.

c Salutis eterne. ⁊ iō bene seruari dz. j. de iureiu. si vero. ⁊ xxij. q. iiij. si aliquid. Idē si salutis corporalis. xij. q. iiij. §. vlt. ⁊ q̄s ergo. ⁊ j. de iureiu. verum.

nullo motu debeat qs mortale peccatum incurrere[a]: excōicatōis labe credim[9] inquinari.

Idem marsil' ⁊ agatheñ. episcopis.

Cum dilectus fili[9]: ⁊ infra. Quia cōstitit nobis de voto emisso ⁊ de prestito iuramento a canonicis insularū q̄ regulam cistercieñ. obseruarent: vel translatōem ipsi[9] ecclesie[b] ad ordinem illorum nullatenus impedirent: ⁊ cum vtrūq̄ p̄uatū ñ vergat i dispēdiū salutis[c] eterne nolētes viam piurijs apire[d] nō obstante violētia[e] que p̄ponebaf illata cū neq̄ metū mortis[f] neq̄ cruciatū corporis cōtinēt: ⁊ ideo nō debuit cadere in cōstātes nec obstāte dolo pro quo se p̄ponebant fuisse seductos: cū talis dolus non tam ad circūuentionē p̄dictoꝝ cister. q̄ ad fatuitatē[g] coꝝ d̄beat retorqueri: super restitutōe petita silētium eis duximus sētētialiter imponendum.

Grego. nonus.

Super eo: q̄ aduersari vester se conquerebatur a vobis per violentiā spoliatum arbitramini cōtra vos fuisse iniuste processum cum nō nisi prop̄ p̄o iuramēto p̄bauerit singula que amisit. Verū postq̄ violētia p̄ testes[h] ⁊ d̄ amissis[i] reb[9] p̄ ipsius constiterit sacramentuz: potuit iudex taxatione[k] ab ipso facta p̄ p̄sonaꝝ ac negocij q̄litate vos i estimatiōez reruz amissaruz iuramēto aduersarij declarata rationabiliter condēnare.

vero alicui nō d̄z inferre metum. ff. e. l. ij. sed iniuriā facere pōt. vt ibi. ff. ad. l. aquil. quēadmodū. §. magistratus. ⁊ j. de vendi. c. vlt. vbi de hoc. Et nota q̄ secundū canones siue vi siue metu siue dolo aliq̄s renunciat rei sue: subuenif ei ꝯ oēm possessorē. iij. q. i. reintegranda. ⁊. q. ij. c. ij. ⁊ ff. de inof. testa. cū qui. i. r̄nso ⁊ per epm suū pōt quis implorare hāc restitutionem.

g Ad fatuitatē. sic p̄: q̄ lz dolus interueniat in b[9] i spiritualibus: nō tamen subuenif dolum p̄ısso: lz dol[9] det cām cōtractui s. xx. q. iij. constitit. Idē est in matrimonio. j. de conv. cōiuga. ex parte. ⁊ c. veniens. in fi. ⁊ c. audiū. qd̄ ē cōtra id. ff. d̄ dolo ⁊ eleganter in p̄n. Itē hēs hic: q̄ dolus ā preponderat culpe: qd̄ est cōtra id ff. ad. l. aql. item mela. in p̄n. Itez nota q̄ in sp̄ualibus nō hz locum i integrum restitutio: q2 non videnf decepti: q meliorē vitaz elegerunt. Ar. ꝯ. j. ti. p̄ximo. ex litteris.

d Aperire. vt. C. de indi. vidui. l. i. i. fi. C. si aduersus vē. l. i. ⁊. j. de iureiu. si vero.

e Violētia. q̄ fuerit illa violētia ignoram[9]. forte aliq̄ verba i tulerant eis timorem: q̄ non semp sufficiunt ad iustum timorem. ff. qd̄ me. cā metū. ⁊. j. qui cle. vel vo. insinuante. vel forte etiam minabatur eis excommunicatōem: ꝫ ille timor non excusat cū excōmunicatio sit medicinalis. s. q. a. multi.

f Mortis nō solū i duob[9] istis ꝫ ēt in plurib[9] alijs casib[9] excusat metus: q̄n metus hoc: ar. vij. di. fuerunt. ⁊ xxxiij. q. viij. cōuenior. ⁊ ff. d̄ acq. her. q in aliea. §. vlt. q̄n metus rex. l. di. p̄sbrōs. ⁊. s. e. abbas. ⁊ pp metū libertatis exigē nō possuz q̄ bonorāde libertatis cā stipulatus sum. ff. qua rex actio nō daf. l. i. §. que bonorāde q̄nq̄ metus iudicis. v. q. i. i p̄mis. vl alicui[9] potētis. C. e. ti. l. pe. ⁊ vlt. q̄nq̄ metus stat[9] vel bonoris vel sui ipsius vel filioꝝ ⁊ metus stupri. ff. e. . isti quidē. Itē q̄nq̄ ñ tm metus: ꝫ su p̄tio metus excusat. ff. locati habitatoris §. vlt. ⁊ ff. ad. l. aql. Itē si qs fumo. §. vlt. q̄nq̄ metus mortis aut cruciatus corporis tāntū excusare vi: vt hic. ⁊ C. d̄ transac. interpositas. Vñ vr̄ relinquēdū arbitrio iudicis: an verba vel mine vel potentia hois sit iusta cā metus: vt. ff. ex qui. ca. ma. l. ij. ⁊ ar. ff. e. nō est v̄isimile. Itē subueñtur metuz passo per h̄ edictū: qd̄ me. cā tunc tm̄ q̄n metus cadit in cōstantē virū. ff. e. metus. ⁊. j. de spon. veniens. Sed vbi qs minorē metū passus est: videlicet p̄ impressionē siue potentiam iudicis vel colo alterius qs vendidit res suas: tē subueniur ei iudicis offo ff. e. nō est verisimile. §. i. vel per cōstitutiōez p̄ncipū. C. e. l. pe. ⁊ vlt. ⁊ ff. d̄ offi. p̄si. vl. eitas. vel per respōsa p̄rudētū siue i terp̄etatōem p̄rudētū. ff. d̄ var. ⁊ extraor. cogni. n. edic[9]. Iudex

h Super eo. p̄ testes. sufficit. n. probare per testes i iudicio violētiā sibi illatā: ⁊ super reb[9] amissis stabit iuramēto ipsius: sicut hoc totū hēs. C. vnde vi. siq̄ totū tenorē illius. l. hic hēs. ⁊ sic interesse qd̄ surgit ex maleficio: p̄baf p̄ iusiurādū: sic. ij. q. i. in primis. secus est si surgit ex contractu: q2 tunc p̄ testes probādū ē. insti. de verbo. ob. §. nō solū. ff. de mino. si in ēp̄tōe. ⁊. ff. de eden. argentarius. §. fi. Et qd̄ hic dic̄: nō pertinet p̄ p̄rie ad actōem qd̄ metus cā: sed ad interdictum vnde vi siue vi bonoꝝ raptoꝝ. vnde lex illa vnde hoc sumptū est: ponif. C. vñ vi si q̄n. Et ita facit ad illam partez tituli vt dicit de his que vi. precedētes decretales pertinent ad illam partem: que dicit metusue cā sufficit p̄bare metū fuisse sibi illatum: q̄uis nō ab eo qui p̄uenitur metus illatus sit. ff. e. si cū exceptōe. §. in hac. Sz q̄ fuit cā q̄re statur in casu isto iuramēto illius q vim passus est cū iuramentū non sit deferēdū: nisi adsit bona p̄sumptio: puta q2 hz vnū testē. ⁊c. vt. s. de procu. ex insinuatione. ⁊. j. de iureiu. c. vlt. ⁊. C. de re cre. in bone. ratio illa p̄ma est propter difficultatem probandi singula vtensilia ⁊ huiusmodi minuta que de facili probari non possent. ⁊ ideo indultum est in fauorem spoliati ⁊ in odium violenti. ⁊ hoc idem dicitur. ij. q. i. in primis. Et preterea ideo statur iuramēto actoris: q2 habet p̄ suam presumptionem. s. violentiam illatam sibi ab illo qui conuenitur: quam debet per testes probare: vt h̄ dicit in p̄dicta. l. siquādo. ⁊ sic iuramento statur i ex

pensis restituendis: q2 et ibi similiter difficile esset hoc probare. C. de iudi. sancimus.

i Amissis. tempore violentie vel damno dato: vt in p̄dicta. l. siquando. et c. in primis.

k Taxatione. vltra quam. s. taxationem n̄ iurabit: vt p̄dicta. l. siquādo. sic. s. de procur. cōsti tutis. et. iij. q. iij. §. qd fieri nō debet. et illum. §. hēs. C. de dila. auc. qd fieri. et in auc. de exhi. et introducen. reis. § qm mor. et sm qd iuratū est dz cōdem nare: vt. l. siquādo et nō min⁹: in auc. de iudi. §. oportet. colla. vj.

l Pro p̄sonarum ac. Persona ergo respicienda est: an honesta fuerit: vtrū sit pauper vel diues ar. op. ff. de legi. tu. legitimos. ar. s. de offi. dele. sane. et. c. pastoralis. i. respō so. et. ij. q. vlti. quis quis. qualitas etiā negocij cōsiderāda est. si. j. de ap. cum sit romana. et ff. de iudi. nonnunq̄. et j. de iureiur. c. vlt. in fi. et C. vnde vi. l. siquando.

semper idest quotienscunque leditur illa ecclesia debet petere restitutionem sup illa lesione vsque quadriennium. et ita si millesies lederetur: millesies potest restitui: et ita semper est minor: q2 semp restituet et restituet q̄diu durabit in his in qb⁹ leditur. et sic reuera fungitur iure minoris: et hec est communis opinio. Alij dixerunt: vt alanus et. g. naso. cum eo qd infinitum possit ecclesia restitui super eo contractu in quo lesa ē: nec currit ei istud quadriennium: ar. j. eo. tum ex litteris. et inherent superstitioni istius verbi semper et male. et dic semp idest i omni contractu: sine q̄cunque leditur: vt dcm̄ ē.

q Constiterit i iudicō p̄ntibus partibus. j. e. ex litteris. vel per cōtumaciam absentibus. ff. de mino. in cause. §. cā. et. l. ēt §. vlt. et. j. de re. ec. n̄ alie. c. pe. et. C. si aduersus dotē lege vna. et ff. de adop. nam ita. et in auc. vt spō. lar. §. ad hoc. coll. ix. de hoc dictum est. s. de of. iudi. c. vltimo.

r Redire. et sic patet: qd contractus fuit aliēationis non locationis vt dixi in prin. et alienatio tenuit. Unde auxilium restitutionis necessariū fuit: quia tunc demum datur cum alia actio nō superest. ff. de mino. in cause in p̄n. et. s. de offi. iudi. c. ij. Unde nota: qd si alienatio rei ecclesiastice facta est in casu licito sicut dz: et traditur. x. q. ij. hoc ius. et. xij. q. ij. sine exceptione. bene tenet contractus. et si lesa sit in cōtractu illo: nō subuenitur ei: nisi per beneficium restitutionis: nisi esset decepta vltra dimidium iusti precij: q2 tunc iure communi iuuat. j. de emp. et vendi. cum dilectus. et. c. cum causa. et. C. de rescin. ven. l. ij. Si vo alienatio non sit facta p̄dicto modo nullus est contractus ipso iure xij. q. ij. sine exceptione. apostolicos. alienationes. et p̄dicta de exc. cum dilecti. et agitur tunc iure communi cō possessorem: ar. C. de sacrosan. ec. iubemus. et. C. si aduersus dona. l. ij.

Alex. iij. alfan. episcopo.

Equisiuit. t. f. qd agendū sit de possessionibus laicis sub modico censu^m concessis. Noueris itaque: qd si ecclesia lesa ē: et manifeste apparet detrimentū^n ipsius cū epo eius cōditionem facē deteriorē non liceat^o: et ecclesia iure^p minoris debeat semp illesa suari: q in damnū ei⁹ data cōstiterit^q: ad ipsius cōuenit ius et p̄prietatē redire^r: puidendū est tn̄: ne si forte coloni possessiones illas expensis ac labore suo reddiderit meliores: sūptib⁹ qs bona fide fecerit: debeāt defraudari^s. Anno. iij. sācti georgij et sancti sergij abbatibus.

Cum venissent^t ad ap. se. electus et monachi rothon. p se ac p mōasterio suo ac magister p epo venet. eis sci georgij diaco. cardi. dedimus auditorē. Coram q idem magister p epi pte proposuit: qd cū monasterium rothon. esset sitū in dioce. veneten. et ecclesie veneten. subiectum p̄dictus eps possessione subiectō nis^u vsus est hacten⁹ incōcusse. sed cū occasiōe cuiusdam electiōis: q ibidē facta fuit^x: ptes de cōi assensu ad naten. epm et eius collegas cōmissionis lras impetrassent: duo eorum^y ad monasterium accesserunt: quorum aduentum strusus p̄sentiens renūciauit^z h⁹i electioni: et se a mōasterio absentauit. sed iudices auctoritate ap. monachis iniunxerunt: vt sindicum vel procuratorem eligerent: qui in causis mona

m Equisiuit. cēsu. i. pro modica pecunia distracta. et sic non cōdicit littera sequens: vbi dicit: ad ius et p̄prietatem cōuenit redire: etc̄. et quod dicit in fine coloni. i. emptores colētes ipsas possessiones. vel pōt intelligi: qd v̄ba p̄prie ponant: vt de vtroque cōtu intelligat: vt si ecclesia ledat in cōtu locatiōis: puta q2 ad longū tp̄s locauit rē aliquā p certa pensione: in q lesa ē ecclesia siue in cōtu venditionis.

n Detrimentū. magnū. s. nā p modica cā nō datur restitutio. ff. de mino. si ex cā indican. i. rn̄so. l fi. et ff. de l integ. resti. scio illud. j. de re. ec. non alie. c. penulti.

o Nō liceat. j. de dona. fraternitatē. melius ē. n. iura ecclesie itacta suari: q̄ post vulneratā cām remedium q̄rere. C. in qbus causis i iteg. resti. nō ē necessaria. l. vl.

p Jure minoris. sic ē. j. e. auditis. vbi de hoc. et fungit iure reipublice. xxiij. q. iiij. qd ergo. et dic iure minoris facti maioris. Et cōparat minori in hoc: q2 sicut minor postq̄ excessit. xxv. annos petit restitui vsque ad quadriennium de his in qbus lesus fuit. i. xxv. annos: sic et ecclesia tm̄ vsque ad q̄driennium petit restitui vbicunque ledit a tpe lesionis cōputandum. Et qd dicit semp dz illesa seruari: istud semp n̄ notat tp̄s circa eundē cōtum: vel circa eandē lesionem: vt de eodem contractu: vel de eadem lesione semp in perpetuum possit ecclesia restitui: absurdum istud videtur: et est contra id qd legit. C. de temp. in integ. restit. l. vlti. vbi dicitur: qd ois restitutio infra q̄driennium dz terminari. sed sic dz intelligi illd

s Defraudari. sicut enim ecclesia in damno morari nō debet: ita nec in lucro ex vtraque parte debet fieri restitutio. C. de repud. l. vna. ff. de mino. qd si minor. §. restitutio. et. l. intra vtile in fine.

t Cum venissent. possessiones vel quasi possessiones: quia incorporalia non possident: sed quasi possidentur. ff. de vsucapion. sequitur. §. si viam.

u Subiectionis. et possessione iuris eligendi abbatem.

x Fuit per monachos. et ita spoliauerunt episcopum possessione eligendi.

y Duo eorum. tertio eis cōmittente vices suas: vel se excusante: als nil fecissent. s. de offi. dele. prudentiam. i. rn̄so. et. c. cum causam. et. c. causam matrimonij. in antiqua tamen cōtrarium allegabatur.

z Renunciauit. ante confirmationem sufficit renunciatio facta eis qui elegerunt.

sterij & ꝯsulte agerẽ & vtiliter responderet: districtius inhibentes eisdem: ne aliquẽ eligerent in abbatẽ: donec plenius agnosceretur de iure quod eps se habere in abbatis electione dicebat. Monachi vero & si procuratorem[b] ad mandatum iudicum elegissent: abbatem tñ contra inhibitionem[c] eorum eligere presumpserunt[d] cuius electionẽ eps petijt infirmari & se ad possessionẽ restitui q̄ eũ monachi spoliarãt[e] deinde iudices diffinitiuam sniam ptulerunt electionem cassantes eandem quã sniã dictus magister petijt confirmari. Ad hoc fuit respõsum: q̄ licẽ per procuratorem ex parte monachorum fuisset propositum q̄ monasterium ipsum ad roma. ecclesi. nullo modo pertinẽt: dicti tamen iudices contra eos pcedere nimis animose ceperunt: & infra. Nos igitur inspectis priuilegijs[f] pre. n. leonis pape gre. & cle. que monasterium illud ad ius & proprietatem indicant se ap. ptinere intelligentes q̄ monasterij procurator & si eadẽ priuilegia coram predictis iudicib[9] exhibere omiserit negligent: ius tñ nõ tã suũ q̄ nostrum fuerit ptestatus[g] videlẽ q̄ monasteriũ ipsum ad ro. ec. nullo medio ptineret: ne ipsi[9] negligentia[h] in dãnuz[i] tã nrm q̄ monastery redũdaret ad audiẽtiã restituimus[k] monachos ro. pbon. & infra. Electionẽ[l] aũt a mõachis sicut dr̃ ꝯcorditer factam pendente controuersia ex qua pendet: nec confirmandã duximus: nec etiã in

b Procuratorẽ. & sic videt̃ q̄ collegiũ possit ꝯstituere procuratorem sine ꝯsensu plati et vacante ecclia p causis mõasterij contra id quod est. j. de iudi. cãm q̄. & j. ne se. vacan. p totum. Sic intellige quod dicit: h eligũt pcuratorẽ vel sindicũ vacãte ecclesia et de facto sine electione ipsa plan agat: de q̄ erat ꝯtentio int epm & ꝯuentũ: q̄ aliẽ tractari ñ pot̃at: & ad hanc cãm tñ ꝯstituit: ñ ad alias q̄ tractari ñ possẽt vacãte eccl̃a p iura pdicta.

c Inhibitionẽ. nõ videt̃ q̄ ipsi potuerint inhibere: cũ mõachi essẽt in q̄si possessione eligendi: aliuẽ eligẽdo q̄ renũciauit: & sic vsq̄ ad sententiã tuẽdi erãt in possessione. xvj. q. iij. volumus. & xij. q. v. c. i. & j. vt lit. pẽ. p totũ. Vñ papa h in fi. nõ cassat electionem factã post inhibitõnẽ illaẽ: ar. ad hoc. xi. q. i. q: res l lingo. & C. de p ba. l. q. Ar. contra ff. de petit. here. l. diuus. vbi phibetur possessori aliqd dĩnabere de bonis hereditarẽ nisi pstita satisdatiõe de restitutiõe: sẽ h soluitur in fi. in no. sed nonne.

d Presumpserũt. Ex hoc xbo vi: q̄ nõ dbuerint eligẽ post phibitionẽ: sed lẽ nõ debuerint: facta tñ electio nõ cassat̃ quousq̄ cognoscat̃ de iu. elig. vt dic̃ i fi.

e Spoliarant. & ius eligendi abbatem ad epm decetero ptineret: q: ad ipsum ptinebat ius eligendi.

f Priuilegijs. huiusmodi inspectio iure debuit suspendere ꝯfirmationem sententie late pro episcopo: ar. j. de testi. veniẽs & infra de re iudi. cum super.

g Protestatus. & sic ptestatio pdest. s. de elec. cumana. & s. de of. ordi. pastoralis. in fi. & s. de his q̄ vi me. cã. si perlatuẽ. & vij. q. i. pontifices. Arg. contra. s. de ꝯsti. cũ. m. ferrarieñ. de h dictum est in. c. cumana. & sine ista ptestatõe admissi fuissent monachi p bñficium restitutionis. vñ supple maxime.

h Negligentia. de qua negligentia tenet̃ monasterio si pprium hẽ: ar. ff. manda. diligenter. cũ omiserit excep. mõasterio ꝯpetentem. ff. mãda. si fideiussor. i. responso.

i In damnum. cum ad defensionem vocari debuerimus. j. de confir. vti. cum dilecta. & dñs semp in iudicio nominandus est. j. vt li. nõ ꝯtesta. qm̃. §. penul. & C. vbi in rem ac. l. ij.

k Restituim[9]. Hec restitutio vt qdã dicũt: dat̃ qñ procurator nõ est soluendo: vt tũc fiat restitutio contra ecclesiã: vt. ff. man. si pcuratorẽ. in pn. & ff. de dolo. & elegant. §. si dolo. hic pcurator nõ est soluendo: etiã si al's sit locuples: q: libertas & stat[9] monasterij estimari non posset. ff. de re. diui. sacra. §. vlti. Et hac enim cã quilibet erit restituẽdus: q: ex q̄cũq̄ cã dic̃ pretor: l inte. restit. ff. ex qui. cau. ma. l. i. al's nunq̄ rescinderetur snia ppter dolum vel ppter negligentiam procuratoris: sed dñs agat contra pcuratorem si dolum ꝯmisit. C. de pcura. si pcurator. & ipse de oi dolo & culpa tenet̃ dño. C. man. a pcuratore. quia nec procurator omittere debet exceptionem competentem ex persona rei. ff. man. idemq̄. & l. si fideiussor. i. responso. Et ita hic videtur loqui non tantum de restitutiõe minoris: sed etiam de restitutione maioris ex clausula generali siqua iusta. cã. vt dictum est. Et est differentia inter restitutionem que fit iure minoris: q: illa datur officio iudicis deficiente actione. ff. de mino. q̄ si minor. §. vl. & s. de offi. iudicis. c. ij. & illam q̄ fit iure maioris: q: tunc hẽ actionem suo iure. s. vtilẽ accedentem iudicis officio. ff. quod me. cau. l. metum. §. ex hoc edicto. & §. precedenti. & ar. C. quod me. cã. si vi vel metu. Sed certe. l. illa. ff. de dolo. & elegant. §. si. & illa. ff. man. si pcuratorẽ non restituit actionem: cum per negligentiam procuratoꝛ succubuerit: sed cum p dolum: vnde si negligens fuit pcurator: imputet sibi qui tali negocium suũ cõmisit. ff. de minor. cum mandatorũ. ad hoc. s. de offi. dele. cum olim. ff. de tribu. procuratoris verũtamen si procurator esset soluendo: satis videtur: q̄ fauore ecclesie in optione habet: an velit conuenire procuratorem vel velit restitui ad rem. C. si tutor vel curator. l. etiam.

l Electionem. Sed nonne fuit facta hec electio post inhibitionem iudicis: ergo cassanda erat. j. de ma. con trac. contra inter. ec. c. i. & c. vlti. & ff. nequid in loc. publico. l. vlti. j. de no. ope. nuncia. c. ij. & j. de sponsa. impube. ad dissoluendum. in fine. Sed certe ex eo q̄ isti erant in possessione: alium eligendo lite pendente priuari non debent. viij. q. iiij. nonne. & xvj. q. iiij. volum[9] Sed hec solutio non videtur posse stare. nam mota cõtrouersia patronus presentare non debet: ar. j. de iure pa. ex litteris. ergo eodem modo mota ꝯtrouersia eligere non debent. Ex hoc enim sequeret̃ ꝯueniens q: si postea pbaretur illos non habuisse ius eligendi: cassãda esset electio: q: oẽs fructus pcepti restituẽdi sunt. C. de rei ven. certum. & sic sequeret̃: q̄ electio facta ab eo q̄ credebat̃ hẽre ius: esset cassanda: quod esse non dẽ. s. de elec. querelam. j. de iure pa. ꝯsultationibus. Ad hoc dicit io. q̄ licite potest eligere qui est in quieta possessiõe lẽ fiat ei controuersia. ff. de aqua quo. & estiua. l. vlti. & vti omni iure suo vsq̄ ad finem cause: viij. q. iiij. nõne. Contra tamen videtur in hoc casu: vt dicitur. j. de iure pa. ex litteris. tu tene put ibi notatur. s. q̄ non debet eligere: sed si eligat iudex tamen siue superior ad quem pertinet institutio: non confirmabit electionẽ: nec cassabit pendente controuersia ex qua pendet: prout dicit

gere. l fi. Sz Jo. dicit: ꝙ si de hoc fiat ei ꝯtrouersia: an poss. dicat tale ius: tūc nō debet eligere. ar. ꝫ. de ꝯsti. cuz m. in fi. ⁊ ita videt̄ hic. Eps eni petebat restitui ad pos sessionē iuris eligēdi: ⁊ sic nō possidebant monachi ge re. Et iō caute dixit papa electionē nec ꝯfirmari nec īfir mari ⁊c̄. i. donec co gnoscat̄ ad quos ptinet ius eligēdi: ⁊ pcipue quantuz ad possessionē: vt sic pma electio nē essz cassāda nisi p us ꝯstiterit: an eps possideret ius eli gēdi tēpore electio nis: ita nec alia q̄ facta fuit post istaz sic. ī. de cau. pos. cū eccl'ia. vbi agebat̄ possessorio ⁊ peti torio e. iā ⁊ hic simi liter: qꝛ de iure eli gēdi: et pz ex lr̄a. ꝫ vsus pn. ⁊ iō q̄diu pendet qō iuris seu possessiōis electio confirmari vl' infir mari nō debet.

firmandā. Idē beli. ⁊ forē. epis.

Auditis ⁊ itellectis cau se meritis in qōne que vtit̄ int̄ vuigorieñ. epm ⁊ ab batē de beuescā sup eccl'ijs in valle ad beuescā: q̄s eps asse ruit ad se diocesana lege spe ctare: abbas āt eas ab ei⁹ iuris ditiōe p̄sus eē exēptas cogno uim⁹ euident eccl'ias illas p p̄ uilegia illa ro. pō. n̄ eē ab epa li iurisdītiōe sūtractas: nisi fcz te vallis ꝯ beuescā sit ille loc⁹ q̄ fuit a duob⁹ regib⁹ roe vz ⁊ offa libtati donat⁹ ⁊ quē bōe mēorie cel'. papa libtati dona uit: sicut ī ipi⁹ p̄uilegijs ꝯtiet̄ Uez tāto tpe pbant̄ p testes ab abbatib⁹ de beuescā pleno iure possesse: vt videat̄ in eis ius epale legitie p̄scripsisse ni si forte p tantū tpis spaciū vui gorieñ. eccl'ia interi vacauisz vt tpe vacatiōis subducto pre scriptio minime sit cōpleta: ⁊. j. Lz aūt vtrinqꝫ sit ī cā ꝯclusuz qꝛ tn̄ vtraqꝫ ps necessariaz vt asserit pbationē omisit nos at tēdētes ꝙ vtraqꝫ eccl'ia fūgat̄ iure minoris: equitate pēsata vtrāqꝫ restituim⁹ ꝯ reliquā

a Audiens. libertati. ar. ꝙ reges pñt dare p̄uilegia li bertatis. lxi. di. in synodo.

b Continet̄. In p̄uilegijs cel' ꝯtinebat̄: ꝙ ipse exeme rat a iurisdictiōe epi locū illū quē p̄dicti reges libertati donauerāt: ⁊ ꝯ valle ꝯ beuescā in p̄uilegio mentio non fiebat. ⁊ ita p p̄uil giū cel'. nō pbabat̄ q eccl'ie de beue scā sint exēpte a iurisditione epi. Et sic recurrendū ē ad priuilegiū illoꝝ regū: ⁊ si ibi ꝯtineat̄ ꝙ illi reges vallē de beuescā donauerūt libe tati: tūc erit pbata exēptio: ⁊ sic dubia pbatio nō pdest. Reges. n. donauerūt locū il lū libtati q̄ ad tpalē iurisditionē: papa vō q̄ ad spūales.

c Subducto. Deducendū est ꝯ tēpus vacationis in p̄ scriptione. ī. de p̄scrip. c. i. ⁊ c. de q̄rta. ⁊ c. audiuis. ⁊ c. cū nobis. ⁊ illud tēpus deducendū est: q̄ solet succurri cui libet qui ledit̄ primū sit mediū vltimū ue. C. de resti. mi li. qō tpe. ⁊ C. q nō ob. lōg. tēpo. p̄scrip. p̄scriptione. ff. q bus ex cau. ma. necnō. §. sigs.

d Iure minoris. eccl'ia eni fungit̄ iure minoris vt hic dicit. ꝫ. e. c. i. Item fungit̄ iure reipu. xxxij. q. iiij. quid ꝫ ⁊. i. dis. ius publicuz. ⁊ C. de sacrosā. ec. vt inter diuinū. Hinc est ꝙ plati eccl'iaꝝ cōparant̄ tutoribus ⁊ curato ribus. in auc. de ecclesiasti. ti. §. vl. col. ix. ar. ad hoc. iij. q. ij. quia ca. Itē fungitur iure imperij. in auc. ꝫ nō a ie. vel permu. §. sancimus. col. ij. imo maior est imperio. x cvi. di. duo. ⁊ ꝫ. de maio. ⁊ obe. solite. sed non fungitur iure pupilli. quia contra pupillarem etatez non currit prescriptio. C. de p̄sc. p. xxx. an. sicut in rē. Sz in quib⁹ casib⁹ cōparat̄ ecclesia minori dubitari posset. Dicūt q dam ꝙ in omnibus ecclesia cōparatur minori: qm̄ ec clesia potest restitui contra prescriptione sicut minor. C si aduersus vsucap. l. vna. ⁊ ff. de mino. etiam ei. ⁊ C. si tutor vel curator interuenit. l. minorib⁹. ⁊ C. de in inte. resti. mi. l. minoribus. ⁊ in auc. de here. ⁊ fal. §. pupillus col. i. Quod bene videt̄ expressa ratione: vbicūqꝫ enim ecclesia leditur dꝫ restitui: ꝫ ante completā prescriptio nem nō est lesa. imo iure cōi agere pōt: ꝫ tunc demū finita pre scriptione dꝛ lesa: quia iure comuni si agat repellitur prescri ptione pbata: ꝫ a tpe lesionis. i. tpe prescriptionis finita vsqꝫ ad quadriennium potest repetere restitutionē: vt dicit lex illa C. de tēp. rest. in integ. l. vl. ⁊ ita potest peti restitutio cōtra pre scriptionē vsqꝫ ad qua driennīū. Quidā dicūt ꝙ contra prescriptionez nō dat̄ restitutio: quia canones volūt preiudi care ecclesijs per prescri ptionē. xvi. q. iij. placuit. ⁊ q. iiij. volumus. Immo ꝯni illos qui dicunt ꝙ ꝯ prescriptionē dat̄ restitu tio: sequeret̄ ꝙ nunq̄ p̄ scriptio curreret ꝯ eccle siam. Sed huic facile est respondere. qꝛ bene cur rit prescriptio ecclesie: ꝫ si petit restitui ꝯtra bene auditur sicut minori cur rit: sed restituitur. Nōn video q aliud sit in eccle sia q̄ in minore: nisi qꝛ nō inueni scriptū ī iure canonico: quia ecclesia restituat̄ ꝯ prescriptionē ꝫ eadē rōne qua minores restituunt̄ fauore imꝑfecte etatis: sic fauore ecclesie introductū fuit: ꝙ vteret̄ ecclesia iure mio ris: sed vbi eadē est rō. ibi debet esse idē ius. ꝫ. de ꝯsti. nam cō cupiscentiā. ⁊ c. translato. ⁊ ꝫ. de transla. inter corporalia. Sz verius videt̄ ꝙ dicit̄ ꝯtra prescriptionē nō datur restitutio: ne frustra iura loquētia de prescriptione sint statuta. et potest etiā dici ꝙ post quadriennium audiretur: si pbaret se illo qua driennio iusta de causa impeditā fuisse. ar. iij. q. v. c. i. ⁊ ꝫ. de ap. ex ratione. ff. de mino. ait pretor. ⁊ l. si sine. §. vlt. ⁊ C. d tē po. ap. l. vl. §. illud. Quidē ponūt ecclesiam in primo anno mi noris restituētes eam vsqꝫ ad. xxix. an. sicut minor. Alij restitu unt eā vsqꝫ ad. xv. ponētes eā in. xiiij. an. Sz h̄ nihil est: nec dꝫ poni in aliquo anno: ꝫ ad similitudinē minoris facti maior restituitur ecclesia vsqꝫ ad quadriennium sicut minor: vt dictū est. ꝫ. e. c. i.

e Restituimus. In his eni prescriptionibus q̄ spectāt ad sta tum iudiciorum: vbicūqꝫ leditur ecclesia: restituitur: vt si ꝯtu max condēnata est. ff. de mino. minor etiā si. ar. ꝫ. c. pxi. vel si non appellauit: vel etiā si dum agit vel conuenit̄ i alique ca pta est: vt minor. ff. ꝫ mino. ait ptor. §. ꝫ in iudicijs. ⁊ l. eti sine. § item si non puocauit. ⁊. j. e. c. vl. vel si omisit allegationez vel ea que faciūt ad instructionē cāe: vt hic ⁊. ff. de mino. minor xxv. annis. ⁊. j. e. c. cū vn. Item quicquid omisit, non solū in dā no: sz etiā in lucro. ff de mino. ait ptor. §. vl. ⁊ l. nō ꝯ cia. Itē in confessione. ff. de confes. certū. §. pe. ⁊ pꝑter nouas defensiōes tunc apparētes vel nouiter ꝯtingētes. ar. C. si sepius in inte. resti. postul. l. vl. ⁊. j. e. c. vl. ꝫ in contractibus certū est: ꝙ eccle sie subuenit̄. ꝫ. e. c. i. vbi de hoc.

f Contra reliquā. sicut minor cōtra minorē: nisi cū pecuniam amisit. ff ꝫ mino. ver. §. vl. ff. ex qb⁹ causis ma. l. vl. Et rō: q restituere in integrū est reducere in eū statū in q̄ erat an̄ lesio nē. ꝫ. e. c. i. C. de repudi. l. vna. C. de in inte. resti. postulata. ⁊ ff. de mino. q si minor. § restitutio. ⁊ generalit̄ restituit̄ nō so lū cū de bonis eius minuit̄: sz etiā cū interest ecclesie litibus et sūptib⁹ nō vexari. ff. de mino. minoribus.

a Litteris. vices suas. alr nō tenuisset snia. s. de offi. dele. cām matrimonij. r. c. cū causa.

b Cōfirmauit. h ē spāle puilegiū in cā ap. q͂ iudex altera pte absēte pcedē possit ēt lit. nō gte. C. de tēp. ap. l. fi. §. illud. r. ij. q. vi. appellatore. r. j. de ap. per tuas. r. c. interposita.

c Quidā ad eū. si iste fuisset soluēdo ɔ̄ ipsum dūtarat dareł actio mulieri: h quia in isto casu soluendo esse non poterat: ideo fauore matrionij restituit mulier. ff. d eo p quem factū erit. l. vlti. r. ff. de dolo r eligant §. si dolo. r si de hac falsitate ɔ̄stitisset iure cōi audireł. ar. ff. si mensor fal. mo. dix. l. ij. §. i.

d Supplicauit. supplicare pōt qlibet quandocūq̄ remota sit appellatio. ar. ij. q. vi. §. anteriorū. r. §. illud. C. de pci. ipera. of. siqs aduersus. Nā r suus supplicare pt p dn̄o: si dn̄s nolit appellare. ff. de ap. serui. Sed in hoc differt appellatio a supplicatione: quia appellatiōe iterposita nil ē innouandū h pendente supplicatiōe mandał sētētia executiōi ɔ̄stita cautione q̄ oia restituat si sētētia fuerit retractata. C d pci. ipa. of. auē. q̄ supplicatio. sic in restitutiōe in integrū qñ suspect⁹ ē q petit restitui: mandał snia executioni sub ɔ̄sili cautione. j. eo. suscitata. Itē in h differt appellatio a supplicatiōe: qr appellatur vsq̄ ad. x. dies. supplicari aūt potest vsq̄ ad bienniū: qd ver ē cū supplicatio porrigił supiori. C. de sen. perfec. pref. l. vna. Si vo supplicatio porrigił iudici: tūc vsq̄ ad. x. dies vt i auē. pal. q̄ supplicatio.

ad pbandā rationē omissā ne alterutra pars ppt huiusmōi negligentiā grauj iacturā ledał. Idē epō fcē. m. ad carceres: r. l. caū. fcē. m. de mādria.

Litteris abbatis de caluē. Audiuim⁹: q̄ cū ramisane r grimol. archipsbyteri inter. i. viz. r. l. mulierē ex delegatione nr̄a sniam diuortij ptulissent r ap. interposita cognitionē snie ipsi abbati r archipresbytero paduano duxim⁹ cōmittendā: qr ps mulieri ad perēptoriū terminū nō accesserat: abbas ipse cui alł cō iudex cōmiserat vices suas[a]: allegationib⁹ diligēter inspectis latā a iudicib⁹ pdictis cōfirmauit[b] sentētiā. h post octo dies pater puelle accedēs ad ipsū: intellecto q̄ sniam ptulisset firmauit pprio iuramēto q̄ quidā ad eū[c] r filiā ei⁹ accedēs fraudulēter sub ipsi⁹ abbatis noie falsas ei lr̄as psentauit: qbus mādabał eidem: vt quia iudex ad diem quā assignauerat venire non poterat post. vij. dies a termino ɔ̄stituto ipsius se conspectui presentaret: r postmodū appellarūt ad sedē apo. r etiam supplicauit[d]. Licz autē de fraude talił ppetrata p huiusmōi iuramētū nō ɔ̄stet ad plenū[e]: i fauorē tn̄ m̄rimonij d benignitate canonica ɔ̄ fraudē ppositā supplicationē mulieris admisim⁹ r ad audientiā restituimus[f] eā p m̄rimonio postulantem. Ideoq̄ mandam⁹: q̄tenus d cā prioris ap. ordīe iudiciario cognoscētes: ɔ̄firmetis vł infirmetis[g] sicut iustū fuerit sniam a primis iudicibus pmulgatā. Idē epo r caplo osenēsi.

Cum ex litteris. C. pape predece. no. tum ex his que ipsius temporibus gesta fuerunt grauem hilerdeñ. ecclesie intelleximus questionē per sententiam eugenij pape sup ecclesijs quibusdā platā se lesā enormiter r oli r nunc etiā ɔ̄querētis. vñ cū idē cel. tpe anastasij pape proximi successoris eiusdē eugenij in minori adhuc officio constitutis in temporibus hispanie le

e Ad plenū. hoc iō dicit: qr si plene pbasset hāc fraudē r casum absētie: fieret restitutio. j. de re iud. cū bertold⁹ vbi minꝰ sufficiēs pbatio sufficit: ne piudicaret opinio v̄itati. vt. s. de pcu. ex insinuatione. r. c. in psentia. Et hoc iō qr absēs legitime citatus psumił ɔ̄tumax: si nō venerit. iij. q. ix. decernimus. lxv. di. si forte. ff. de re iud. ɔ̄tumacia. h talis psūptio potest elidi p aliā psūptionē. ff. de in inte. resti. diu⁹. Et inde ē q̄ p psumptiuā pbationē r min⁹ plenā elidił psūptio ɔ̄tumacie. Unde p sacramentū vni⁹ pōt pbare se nō contumacē. nā violēta psumptio elidił per iuramentū. xxxv. q. vj. extraordinaria. r op. ar. j. g ma ac. pos. cū in tua. r sic pōt intelligi. iiij. q. v qsqs in fi. Tn̄ h iuramentū nō facit plenā pbationē: h fauore matrimonij admissa fuit mulier ad agendū: nec audił mulier p̄tertu appellationis sue: qr ɔ̄tumax psumił: h p fraudē se inplene pbatā. r in fauorē matrimonij restituitur.

f Restituim⁹. Ar. q̄ nullo tractu tpis transit snia ɔ̄ matrimoniū in rē iudicatā. j. d re iud. lator. r. c. ɔ̄sāguinei. Sz ex h sumūt qdā ɔ̄triū ar. r male. ex hoc q̄ dicit restituim⁹ pbant q̄ transit in rem iudicatam.

g Infirmetis. h tantū habet facere iudex appellationis. ij. q. vi. in fi. et hoc habet locū qñ in cā appellatiōis nil noui pponił r vnicus est tn̄ articulus: vt hic erat alr̄ iudex appellationis pro parte potest confirmare sētentiā r p parte infirmare: vt. j. de testa. rainūcius. r. c. rainaldus. Itē ex eo q̄ dicit ɔ̄firmetis vel infirmetis: videł q̄ executio nō spectet ad ipsos. h dictū est. s. de of. del. pastoralis. §. preterea.

h Cum ex litteris. et dele gatione ipsius Lanastasij.

i Sententia nō obstante. Per hoc videł q̄ celestin⁹ restituerit: ecclam hilerdeñ. Sz cum multa tpa sunt elapsa a tpe eugenij: q tulit sententiam ipsam vsq̄ ad tēp⁹ celestini. f. lxv. anni: q̄modo audił ecclia hilerdeñ. super restitutione. et inno. similił videł eam admittere ad restitutionem petendam. j. vbi dicit an data vel danda: sed est ɔ̄tra alia iura. nam vltra quadriennium dari non debet. C. d tēpo. resti. in integ. l. vl. nec etiam perpetuatur per contestationem litis. ff. de minor. papinianus in fi. Potest dici q̄ restitutio data fuit tempore anastasij: qui commisit negocium celestino in minori officio constituto: qui anastasius fuit proximus successor eugenij: r q̄ causa terminata non fuit: stetit per iudices. vnde est imputādum actori. ij. q. vi. anterior. r. C. de in inte. rest. l. petende. sicut satis patet per multas cōmissiones. vnde etiā dicit. j. an data sit vel danda. Si vo data fuit postea dari non debet. C. si sepius in inte. postu. l. vl. vel si eiꝰ denegata. j. eo. c. vlti. nisi ex causa vbi dicitur. Sed obijcitur: eugenius tulit sententiam primo mense sui apostolatus: vt. j. dicitur: r vixit. viij. annis: r mensibus. iiij. et xxi. diebus. sed anastasius successit eugenio: qui causā sup hoc cōmisit celestino: tunc in minori officio consti-

gatõis officio fūgeref. ⁊ ex ꝺ/legatõe ipsi⁹ⁿ cognoscẽ cepit de ꝯtrouersia memorata: cui ẽt alex. successor ipi⁹ anastasij offõ legatõis denuo i ptib⁹ eisdem fūgẽti causam commisit eandem: idem quoqꝫ celesti. ad apicem summi pon. ꝓmotus .g. sancti angeli diacoñ. cardi. tunc apo. se. le. dictam cõtrouersiaꝫ sub eo tenore cõmisit: vt ĩspectis bilerdeñ. ecclesie priuilegijs auditis etiã ptiũ rõnib⁹ nõ obstãte memorata sñia diffinitiuã ꝓferret sẽtentiã: eãqꝫ faceret obseruari. verꝫ quoniã ꝑ ipm legatũ aut ꝑ alios qb⁹ sub eodẽ tenore cã eadẽ ꝯmissa extitit: lꝫ ꝓducti testes ex pte bilerdeñ. epi rcepti fuerãt: mãdatũ ap. nõ extitit adipletũ: magister^m^. a. cãonicus bilerdeñ. postulauit per offm̃ nostrũ dictã sñiam i melius reformari: ⁊ ꝓ eã restitui° ecclĩam bilerdeñ. Nos igitur cũ fratrib⁹ nostris ⁊ alijs deliberauim⁹ dilĩgẽter: nõnullis asserẽtibus: ꝙ cũ ꝑdict⁹. c. ꝑ. n. ꝓ iã dictã sñiam visus fuerit bilerdeñ. ecclie restitutionis beneficium indulsisse: tamen ea nõ obstante duxerit negocium committendum⁹ ⁊ nos supplicatõnem eiusdem ecclesie admittẽ debebam⁹: ꝑsertim qꝛ, sñia ro. se. nõ negatur posse i meli⁹ ꝯmutari. Cũ aũt surreptũ aliqd fuerit aut ipa pro ꝯsideratõe etatũ ⁊ temporũ seu grauiũ necessitatũ dispensatiue qcꝙ ordinare decreuit: ⁊ sm iura ciuilia pricipes ẽt cõtra res bis iudicatas i auditorio suo examinari restitutõem i itegrũ ꝑmiserũt. prospeximus quoqꝫ ex data sñia i rgistro dicti eugenij pape reperta: ꝙ primo mẽse sui põtificat⁹ fuẽit promulgata. qñ ñ plene de meritis ipsi⁹ cãe vidbaẽ istruct⁹ illa initẽs ꝑcipue ratione ꝙ priuilegium vrbani secũdi ex parte vestra ꝓductum subiectum fuerat falsitati: cuius tenorem nos in registro ipsius inuenimus in corruptum tandem deliberatio nostra in hoc resedit: vt an data sit restitutio: an

tuto. ⁊ ita videtur ꝙ restitutio danda sit post q̃driẽniũ. Unde ex hoc trahunt quidam ar. ꝙ restitutio semꝑ sit danda: vt dictum est. ꝫ. e. c. i. qꝛ hic videtur dari post q̃driẽnium. Sed tu potes respondere: ꝙ ex eo quod dicit hic non constat ꝙ anastasius dederit restitutionem sed cõmisit causaꝫ super restitutõne an esset danda vel ñ: sed obstat forti⁹ factum celestini qui mandauit non obstãte sententia eugenij diffinitiuam sententiam ꝓferri super ecclesijs predictis: sed hoc fecit celestinus pontus de gratia q̃ꝫ de iure: qđ patꝫ qꝛ restitutio danda est causa cognita presentibus partib⁹. vt dic. ꝫ. ⁊. ff. ꝺ minno in causis. §. in causa. Unde papa noluit inin facto ipsius. sed deliberauit decernere ꝓsentibus partib⁹ vtrũ sit data vel dã da ⁊ iõ non plene ꝓbatur ꝑ hanc decre. ꝙ dari debeat restitutio post quadriẽnium. qꝛ nec papa hic determinat hoc.

k ¶ Extitit. post recessuꝫ predicti cardinalis.

l ¶ Testes. qui ꝓducti fuerunt ad ꝓbandum ꝙ dari debeat restitutio: et ꝙ potius per iudicem ⁊ non per ecclesiam bilerdeñ. steterat ꝙ non fuerat ꝓcessum: vt hic dicit. b.

m ¶ Magister habens ad hꝫ spãle mãdatũ: vt. ff. ꝺ mino. illud. §. si talis. ⁊. ꝫ. e. c. coram.

n ¶ Officiũ nostrũ: hoc ideo dicit: qꝛ tm̃ iudicis officio ⁊ non iure actõis petitur restitutio. ff. de mino. l. quod si minor. §. vlti. ⁊. ꝫ. de offi. iudi. c. ij.

o ¶ Restitui. ergo nõ fuit restituta ꝑ celestiuũ.

p ¶ Cõmittendũ. eo. n. ipso ꝙ cõmisit negocium principale: videtur concessisse beneficium restitutionis: sicut committendo causam videtur commisisse appellatõem ꝫ. de of. dele. pastoralis. §. preterea. Sed hic ignoratur que causa commissa fuisset: an causa restitutõis an causa ista scilicet an danda esset an non: vt patet per sequẽ. Sed videtur ꝙ danda esset restitutio: vt dicitur in predicta notula: ⁊ hoc probatur per hoc: ꝙ ecclesia bilerdeñ. petebat restitui coram Inno. papa.

q ¶ Sententia ro. se. ponit tenorem. c. xxxv. q. ix. sententiam. ⁊. c. veniam.

r ¶ Permiserunt. sed illud perraro fit. ff. de mino. minor annis. ⁊. l. magistratus. ⁊. C. si sepius resti. in integ. postulasti. l. i. et. ij.

s ¶ Instructus. Arg. ꝙ in modico tempore non potest quis multum addiscere. Arg. lxviij. ꝺi. §. i. quia nemo repente fit summus. de pe. dis. ij. §. hec que de charitate. Argumentum contra ⁊ quandoqꝫ enim ingenium supplet tempus in bene studentibus: sicut industria supplet tẽpus. lxxvij. disti. monachus. nec sufficit diu in scholis fuisse: sed laudabiliter vixisse inquirendum est. ij. q. ij. gloria episcopi. in fi. ⁊ arg. C. de his qui veniaꝫ etatis impetraue. l. ij.

t ¶ Vestra. Per hanc litteram videtur ꝙ pars oseñ. ecclesie priuilegium suum falsauerat addendo aliquid vel diminuendo: vt magis faceret pro se: propter qđ eugenius tulit sententiam contra biler. ecclesiam: sed eo ipo ꝙ quis falsat litteras iudicum: debet amittere causam: sicut dicit illa decret. ꝫ. de rescrip. olim. quod hic non fecit Eugenius credens priuilegiuꝫ verum eum non esset vt dicit littera ista: illa nitẽs precipue ⁊c. ⁊ hoc patet quod falsauerat priuilegium: quod postea repertum est integrum ⁊ incorruptum in registro: similis falsitas habetur. ꝫ. de excep. cum venerabilis. Et ideo tale delictum non debet obesse bilerdensi ecclesie: quominus saltem restituatur in isto beneficio: vel forte pars bilerdeñ. ecclesie falsauerat priuilegium oseñ. ecclesie et hoc consistit in iudicio vnde papa sententiauit contra bilerdeñ. ecclesiam: ⁊ ideo dicit: illa nitens ⁊c. Et hoc videtur verius secundum hanc litteram. in antiqua compilatione dicebatur ab altera parte productum: et secundum illam litteram planior ẽ sensus: et secundum hoc pars bilerdeñ. ecclesie falsauit priuilegium suum: ⁊ ideo contra ipsam fuit sententiatum: quod melius videtur sm illam regulam delictum persone ⁊c. ⁊ ita concordat cum illa decre. cum venerabilis. Unde non debet obesse bilerdeñ. ecclesie delictum illius qui priuilegium falsauit: quin saltem restituatur isti beneficio: cum ecclesia bilerdeñ. non fuerit in culpa hec.

a ¶ An dāda. Ideo iubet inquiri: quia nō cōstabat an fuisset admis sa ecclesia bilerdeñ. ad restitutōem ꝛ p̄ntibus partibus hoc est faciendū vel p cōtumaciā abn̄tibus. ff. de mino. in cē. §. i. ꝛ in auč. vt spon. lar. §. ad hoc. coll. ix. ꝛ C. si se vt ab. hē. absti. auč. si oēs de hoc dictū ē. s. e. c. i. ꝛ s. de of. iudi. c. ij. meli⁹. ꝛ p hāc

dici. s. de elec. querelam. vbi de hoc. ꝛ. j. de capel. mo. di lectus. sed ecclesia non multum curat de illa solēnitate: sicut nec facit differentiam inter pcuratorem ꝛ sindicū ex quo constat de potestate tradita. s. de procu. penulto. vel dic cōdēnari monasteriū i p̄sonā pcuratoris.

līam nō cōstat: q restitu tio data fuerit: sz mō ap parebit: an fuerit data: an dāda: lz papa. celesti nus nō obstante snīa eu genu negociū cōmisit.

b ¶ Assertiōe. C. si p vim vel alio mō. l. vl. ar. s. de ma. ꝛ obe. licet ōtuncx.

c ¶ Ostensi n. Sz quaf cōpellunt isti h pbare cū ille q petit restitui nō ad mittat: nisi doceat se le sum. ff. de iureiur. nam postea. §. si minor. Item ē cō id q actore nō pbante reus dz absolui. vi. q. v. actor. ꝛ. j. et ec. hū. vt no strum. Forte p̄sumptio erat cōtra eos. ꝛ ideo papa voluit h: vt dicit p̄dic a dere. vt nostrum. sed nō cōpellunt hoc pbare nisi voluerit. sed si altera ps voluerit pbare q sit re tractanda ipi pbent cōtri um si potuerit: ꝛ hec fa cienda sunt vtraq par te p̄sente.

d ¶ Distantiā. pter lo coꝝ distantiā: ꝛ vt parca

dāda^a cōtra premissaz snīam p̄ti bus p̄sentib⁹ decernat: quarū assertione^b merita cāꝝ pandū tur quocirca mādam⁹: quate nus vsq ad festū beati luce vl īfra p p̄rias psonis vel p idoneum respōsalē nostro vos cōspectui p̄sentetis: q dicta snīa retracta ri nō debeat si poteritis osten suri^c. vel si forte exigēte iusti cia fuerit retractāda: vel per vos vl p responsalē idoneum appareatis sufficient instructi: vt i principali negocio canōi ce pcedat: p certo scituri: q cū pter nīiā locoꝝ distātiā^d nō possit ad vos sine magnis laborib⁹ ꝛ expēsis sepi⁹ habēri recursus: si ad p̄missum termi num quē vobis pemptoriū as signam⁹: iuncta vobis cōtem pseritis adiplere: nos nihilo minus i ipso negocio quantuz

de iure poterimus pcedem⁹.

Idem.

Vsitata sup diuersis ar ticulis iter burgeñ. epz ꝛ omense monasteriū qōne et īfra. Nos intellectis q vtraq ps pposuit corā nobis sup q̄t tuor articulis p̄notatis: mona steriū omeñ. ^e iusticia cōdēna mus exigente. Snīa vo lata p curator monasterij ad pbādā p̄scriptiōez factā tā sup. iiij. ar ticulis p̄notatis: q̄ ēt sup qui busdam decimis^f p trāsactio nē^g acqsitis īstitutōez i itegrū noīe monasterij postulauit^h: quā eidē duximus idulgendā ꝛ īfra. Ne vo p excogitatā ma liciā sicut ex p̄suptionib⁹ plu rib⁹ videbaf: effectū snīe i dā nū epi contingeret impediri: neue monasterium per execu tionem snīe propter diuersas

f ¶ Decimis. sup qbus iam cōclusuz erat in causa. sic. s. e. auditis.

g ¶ Per trāsactio nem. idest amica bilem compositio nem. s. de transac. c. ij. ꝛ. j. de deci. ex multiplici.

h ¶ Postulauit. Iste fuit procura tor constitutus ad cām: ꝛ sententia la ta contra monaste rium postulauit i integrum resti. et obtinuit. Sed cō tra videtur dicere lex: q sine speciali mandato ad hoc pcu. non admittit ff. de mino. illud. §. si talis. ꝛ. j. e. c. pr. Pōt dici: q lex il la locum habet cū īstitutio principa liter postulatur: vt s. e. cum et literis non tamen per il lum contra quem

tur laboribus ꝛ expensis p̄ma vice pōt poni pemptoriū. xliij. q. iij. de illicita. ꝛ. ff. de iudi. nōnunq̄ necessitate igruēte. j. de dila. c. i. Ar. cō. ff. de iudi. ad pemptoriū. multa. n. pter distan tiam pmittunt: que als p hiberent. vñ versus: Non facit ergo paꝝ distantia longa viarum. Prorogat iducias: aufert onus impedimentū: Cogit adire forum: cōseruat ius dominorum. Pone exemplum. Prorogat iducias appellatori. j. de ap. cuz sit romana. Aufert onus electoꝝ electorib⁹. lxiij. di. cum lon ge. Impedimentum aufert dño volenti repetere huum suū fa ctum monachū. xvij. q. ij. si qs icognitus. Cogit adire foꝝ: qz si ne licentia patris absentis filius cām agere pōt. ff. de iudi. si longius. Conseruat ius dñoꝝ in possessione turbata domi. no abñti. C. si per vim vel alio modo. l. i. vbi admittit ad posses sionem turbatam recuperandā seruus vel amicus q als non admitterent de iure. sed qliter pcederet i hoc cāu restitutōis dato q ps citata nō veniat: nunqd pōt pcedi ad testium rece ptiōem vel diffinitiuam sententiam sup ipsa restitutōe. Vide tur q non: qz litis contestatio in hoc facienda est. s. de offi. iu di. c. ij. ff. de mino. papinianus. § vlti. sz lite non cōtes. testes nō sūt recipiēdi. j. vt lit. nō cōtest. p totū. Et hoc iuuit hic ex eo q dr cōtumaciū de iure ꝛc. cū als lite cōte. citari dbeat. vt si nō vene rit ad snīam pcedaf. aliter h fieri de beat: dictū ē. s. de of. iud. c. ij. Sz cōtra videf q ad snīam pcedi non possit. ff. de mino. in cē. §. i. ꝛ. C. si vt se ab heredi. absti. auč. si oēs. So. hec cōrietas habef. s. de of. iudi. c. ij.

e ¶ Vsitata. omeñ. hic fertur sententia contra monasteriū si. j. de censi. sopite. alibi in personā pcuratoris siue sin-

lata fuit snīa: vt tūc exigatur spāle mandatum ad hoc. sed quando incidenter postulatur restitutio sicut hic: lz post snīam sup qbusdam: qz incontinenti post sentētiaz ante factam executionem ꝛ per eum q factus erat domi nus litis p cōtestatōem itelligif incidenter factū ꝛ super quibusdam que petebaf ante snīam. vnde pcurator ad cām constitutus bene pōt petere restitutionem super ar ticulo incidenti. s. e. auditis. qz omnia que ad cāz istru endam faciunt: sibi concessa itelligūtur. ar. ff. de pcura. ad rem nobilem. ꝛ l. ad legatum. ꝛ ar. ad hoc. ff. e. ti. qui pprio. §. item querif. ar. ad hoc. s. e. auditis. ꝛ si. C. e. ita demū. ꝛ. ff. an per alium cau. ap. exer. pos. l. ij. Ar. contra C. de ap. si actor. ꝛ qz hic locum nō habebat appellatio necesse habuit recurrere ad beneficium restitutionis. si potuisset appellari iure cōi poterat p̄scriptōem pbare: si ue aliam exceptōem pemptoriā. j. de fide istru. c. cum io annes. ꝛ. §. sen. rescin. non pos. l. ij.

i ¶ Sententie. hoc regulare est: vt sententia mandetur executioni non obstante aliqua exceptione. vt. ij. q. i. si cut. nisi incontinenti probetur exceptio. j. de testi. veni ens. ꝛ. j. de resti. spo. literas in fi. ꝛ in quibusdam casi bus qui notantur. xi. q. iij. cum apud. Item licet inconti nenti velit qs pbare exceptionem suam: si tamē ē p̄sum ptio cōtra ipm q maliciose excipiat. pmo mandabif senten tia executōi: vt hic: deinde si qd velit pponere non i mo dum exceptōis: sed i modum actionis audief. j. de ap. cōstitut⁹ i fi. ꝛ. j. de accu. accedens. sz ꝛ hoc ibi si dr: imo

defecerat in quib⁹ exceptionib⁹: nec dicebat ꝙ al's vel let ꝓponere. vt. C. ad. l. cor. de fal. sat aperte. ꝛ. C. ꝺ edic. diui badri. tol. l. ij.

a ☙ Detrimentū: q2 delictū ꝑsone ꝛc. xvi. q. vi. si epm.

b ☙ Pēsata. hic ꝑ. ieri eqtas iuri. C. de iudi. placuit. s3 ꝯtingit ꝑpt ꝑsū ꝑtionē: cū al's ꝺ iure cōi postulata restitutione in integ. oia in suo statu ee debēt: donec restitutio finita sit. C. ꝺ in inte. rest. postulata. l. vna. sicut ap. interposita. nil est innouandū. ff. nil innoua. appel. pēdē. interposita. l. vna. ꝛ. ij. q. vi. §. appellatio interposita. S3 ꝯ. s. de trāsac. c. vl. vbi dr̄ ꝙ ius suandū est. vbi ꝟo ius deficit: eqtas suanda est: s3 ꝑsumptio soluit ꝯtrarium.

c ☙ Cautionē. hoc generale ē vbicūqꝫ in dubio aliqs admittit: ꝙ semp ille q admitit: ꝑstabit cautionē. C. de lega. si in fraudē. C. de peti. here. l. vlt. i. rn̄so. ff. ꝺ rei ven. is a quo. ꝛ. l. se. ff. vt legatoꝝ vl' fidei com. cā caueat. l. postqꝫ. §. i. ff. ꝺ dā. infec. pretor in prin. arg. j. ne lite pen. ecclia sācte marie. Itē ar. ē hic ꝙ cautio sit prestanda ab eo q mittit in pos. causa rei seruan. de fructibus restituendis si suspectus est. j. de seques. c. ij.

d ☙ Oram. Primatia ꝛ patriarchatus vna tm̄ dignitas ē: l3 noia sint diuersa. xcix. di. c. i. ꝛ. ij.

e ☙ Procuratores vestri. ꝛ ita ad vnā cām plures ꝓcuratores dari possunt. de h dictū est. s. de ꝓcu. nō iniuste ꝛ. j. de testi. insuper.

f ☙ Munimēta. munimēta dicunt qbus cā munitur ꝛ instruitur: vt testes instrumenta cōfessiones: ꝛ quicqd aliud qḋ adiuuet causam.

g ☙ Petita. denegando ipsam eis. vt. j. patet.

h ☙ Mandatū. in hoc casu nō videt generale sufficē mandatū ꝓcuratoris simplicit ꝯstituti ad cām. ff. de mino. illō. §. si talis. ꝛ qdam alij casus sūt in qb⁹ non sufficit generale mandatū: vt in cā suspecti tutoris. ff. de procura. non solū. §. vlti. alius quādo aliquis reliquit duos procuratores omniū rez suarum: tunc alter ab altero non potest exigere sine spāli mādato. ff. de ꝓcu. q duos. ali⁹ ē i iudicio ꝺ liberī exhibēdis. ff. ꝺ libe. exh. l. iij ff. de ꝓcu. pomponi⁹. in prin. quintus est in transactiōe. ff. de ꝓcurato. mandato. ꝛ in illo casu ꝓcurator nō pōt deferre iuramentū sine spāli mandato: vel recipere. ff. de iureiurā. iusiurandū. §. ꝓcurator ꝛ in acceptilatione. ff. de acceptila. l. iij. de hoc dixi. s. c. pe. qualiter locū habeat. in alio casu exigitur speciale mandatū. s. de rescrip. nōnulli.

suspitiōes incurreret detrimētū[a]: nos eqtate pēsata[b] iure duximus ꝓuidendū: vt añ oia supradicta snīa executiōi mādet: ꝛ infra. Volumus nihilomin⁹ ꝛ mandamus vt ab epo ipso recipiatis idoneā cautionē[c]. Qḋ si monasterium in cā ipsa p̄ualuerit vniuersa que medio tp̄e snīe ipsi occasione p̄ceperit monasterio restituat memorato. Honori⁹. iij. archiepō ꝛ capi. bra.

Oraz[d] felicis. m. i. papa p̄re. no. lite inter archiepm toletañ. ꝛ te frater archiepiscope sup primatia solēnit ꝯtestata fuit perēptori⁹ termin⁹ assignat⁹: ꝛ infra. Vez elapso termino ꝯstituto post expectationē nō modicā cōparauerunt ꝓcuratores vestri[e]: sed quia non attulerāt depositiones testiū ꝛ alia munimēta[f]: dilationem cum instantia postularūt Postqꝫ ꝟo inter eos interlocuti fuimus sup dilatione petita[g]: tandē indulgeri ecclesie brachareñ. dilationē ꝑpter instructionē cause per auxiliū restitutionis in integrum postularūt exhibētes super h expte vr̄a spāle mādatū[h]: nos āt vsqꝫ ad octauas pētecostes ꝑ restitutionis bn̄ficiū id vobis duxim⁹ indulgēdū[i]. Greg. ix.

Onstitutus[k] in nostra ꝑsentia magister gulgel. pro se ac fratre suo. i. canonico parosiñ. exhibita nobis petitione monstrauit: ꝙ cū eis in minori ꝯstitutis etate ac eorum matre cui⁹ successores[l] existunt rebus humanis exēpta quondā. g. pr̄ ipsoꝝ quasdā possessiones vtriqꝫ cōes[m] quibusdā vendidit pro quadam pecunie quantitate: ac vt huiusmodi venditio robur firmitatis haberet emancipauit eosdem[n]: ꝛ fecit eos contractui consentire. Quare supplicauit: vt vel venditionē[o] eandē mādarem⁹ nūciari nullā[p] vl' cū[q] adhuc existāt ifra tēpus[r] ad obtinendū bn̄ficiū in

i ☙ Duxim⁹. ꝛ ita aliqd ꝯcedit hic vna via: qḋ alia via denegat. Cōtra. s. de ꝓcura. tue. cū suis concor. ibi positis. Sed illa itelligunt ꝺ iure cōi vt si in iure cōi aliquid vna via ꝓhibetur: ꝛ alia via eodē iure d3 ꝓhiberi. hic ꝟo secus.

k ☙ Onstitutus. fratre suo. ꝛ merito cū sit ꝯiuncta ꝑsona. s. de rescrip. nōnulli. ꝛ etiā ad agendū admittit: dū tamē ꝯtraria voluntas nō appareat. ff. de ꝓcurato. sed hec ꝑsone. ꝛ. l. pōponius. §. vlti. ꝛ in causa restitutionis nō admittetur ad agendū: nisi ꝯstaret de volūtate ipsius. ff de mino. patri. i. rn̄so.

l ☙ Successores. q2 fili⁹ succedit etiā matri ab intestato siue ex testamēto C. de bo. ma. l. i. Pat ꝟo habet vsufructū in cui⁹ ꝑtāte est: q oēm diligentiam tuēde rei d3 habere: alienare tn̄ rem filij vel donare nō pōt. C. e. ti. l. i. ꝛ. ij.

m ☙ Vtriqꝫ cōmunes. i. patri ꝛ matri quas possessiones de cōmuni pecunia emerūt. s. j. de dona. inter virum ꝛ vxor. significauit. Sed contra videt quia qcquid habet vxor totum presumitur esse de bonis mariti. C. de dona. inter virū ꝛ vxo. si vxoris. ꝛ. ff. de dona. inter virū et vxo. quintus mutius. Illud vez est qñ non constat vnde res ille processerunt. sed constat vt dixi de pecunia cōi empte vel vtriqꝫ cōiter legate fuerūt: ꝛ hoc certū erat.

n ☙ Eosdem. Hoc ideo dicit: quia dum filius est in potestate patris alienare vel al's disponere de rebus suis non potest nec agere pro his: nec ei tunc temporis currit prescriptio. vt. C. de bo. ma. l. i. §. vl. Ideoqꝫ emancipauit eos: vt consentirent ꝛ ratam haberent venditionem eandē quo ad partem maternā in qua debebant succedere matri.

o ☙ Vt vel venditionem. quatenus contingebat eos de bonis maternis in alia parte quo ad partem patris petebant restitui ad ius offerendi precium: ꝛ si venditio de bonis maternis teneret: petebant restitui similiter contra eam.

p ☙ Nullam. quasi factam a minore. xxv. an. ꝛ iuris solēnitas non fuit seruata.

q ☙ Vel cū. supple si iuris solēnitas fuit seruata in vēditione

r ☙ Tempus. scilicet quatuor annorum. C. de temp. in integ. resti. l. vl. Et est hic argumentum: ꝙ vltra quadriennium non

detur restitutio.b.

a Consuetudinem. Consuetudo erat approbata illius loci: q̄ si q̄s rē cōem cū alio vel rē suā vēderet ex̄nec vel alicui magis remoto ꝓximior est illi alienāti a tpe contractus vsq; ad annū ⁊ diē: ⁊ post potest offerre preciū emptori qd̄ soluit ꝓ re illa: ⁊ ille tenetur recipere preciū ⁊ restituere rē: ⁊ isti fratres omiserāt offerre preciū infra annū ⁊ diē ꝓ re patris alienata: cū ipsi essent ꝓximiores: ⁊ ad hoc offerret duz petebant restitui: vt rem patris rehaberent.

b Debita iuris solēnitas: quia si habebāt curatorē ⁊ eius auctoritas non interuenit ipso iure nulla fuit venditio. C. de in integ. resti. minorum. l. si curatorem. ⁊ si decretū nō interuenit: siue auctoritas pretoris nō tū venditio aut ꝯsensus subsequēs: qr tutor ⁊ curator alienare rē minoris sine auctoritate pretoria non pōt. C. de p̄dijs mino. l. si decre. nō alienā. l. i. ⁊. ij. ⁊ l. minoꝝ. ⁊ l. siquidē. ⁊ in ꝑlibus. ll. ibidem. Si vō isti nullū habebāt curatorē ⁊ ꝯtraxerūt vel cōsenserūt auctoritate ptoris venditiōi facte a patre obligant. sed si lesi sunt restituunt. vt in. l. p̄dicta. si curatorē in fi. ⁊ ita si solēnitas iuris est omissa nulla fuit vēditio: ⁊ sic etiā nulla pronunciabit si solēnitas seruata fuit: ⁊ ꝓbauerint se lesos: restituent tam ꝯ̄ vēditionē ꝯtingentē ipsos ex successione materna: q̄z etiā ad iue offerēdi in vēditiōe ꝯ̄na.

c Cōstiterit. ꝓbabunt ḡ isti se minores ⁊ lesos: al's nō admitterent. ff. de inreiu. nā postea. §. si minor. quo ꝓbato restituentur tā ꝯ̄ venditionē q̄z ad ius offerendi.

d Causa rest. tutionis. habētib⁹. s. ē est eps p̄las ⁊ huiusmodi: ⁊ alij etiā minores ordinarij ꝯtentiosā iurisditionem habētes q ꝑsunt alicui vniuersitati q habēt administrationē cū iurisditione. ff. ð postu. l. i. §. vl. C. vbi ⁊ apud quos. l. vlt. xi. q. i. de ꝑsona. ff. qd̄ cuiusq; vniuersi. l. vl. ⁊ alij etiā minores ordinarij ꝯtentiosā iurisditionē habentes.

e Delegatis. ⁊ sic delegati ab ordinarijs hoc edicto possunt cōgnoscere ð cā restitutionis siue principaliter mandet eis siue incidenter eis contingat questio restitutionis: ⁊ multo fortius delegatus a principe sicut hoc totū tradit. C. vbi ⁊ apud q̄s resti. in integ. postula. l. vl. q̄ ponit totū tenorē h⁹ decr. Sz vr̄ q̄ tē ñ possit. l. q̄ ordinari⁹ possit alij demādare cognitionē istā cū in integ. restitutio cognitionem cause desiderat. ff. de i integ. restitu. l. iij. ⁊. ð. e. tum ex litteris. ⁊. ff. de minori. i causa. sed que officio iudicis causa cognita expediuntur: alteri ð mandari nō possūt. ff. de offi. proconsu. nec quicq̄z. §. vbi decretum. Solutio restitutio in integrum competit iure magistratus: ⁊ transit cognitio restitutionis siue spāliter siue generalit̄ cōmitat. C. vbi ⁊ apud q̄s. l. vl. sz ea q̄ cōpetūt iure magistratus: delegant. ff. ð offi. ei⁹ cui man. est iuris. l. i. i. resp̄so.

Integrū restitutionis indultū: ⁊ infra annū ⁊ diē a tpe ꝯtus ipsis tanq̄ ꝓximiorib⁹ cōpeteret sup illa portione ius offerēdi ēptorib⁹ preciū iuxta municipij parosieñ. ꝯsuetudinē[a] approbatā: qd̄ hacten⁹ amiserunt: dignaremur eis sup vtroq;: cū in h̄ nō modicū lesi noscant: ⁊ emptorib⁹ portionis eiusdē vel eoꝝ successorib⁹ p̄ciū sint offerr̄ parati: ꝑ idē bn̄ficiū subuenire. Quocirca mādam⁹: q̄ten⁹ si p̄missa inueneritis veritate subnixa: vel vēditionē predictā q̄ ad partez ex successione materna ipsos ꝯtingentē nullā nūciare curetis: si in ea debita iuris solēnitas[b] est omissa: vel si forsitan interuenerit: ⁊ eos lesos esse cōstiterit[c]: tam super ea q̄z super residua portiōe dūtamē qd̄ offerāt duxerit faciendū aucte enim in integrū restituere studeatis. [illegible] dem.

Causa restitutionis in integrū coram iudicib⁹ ordinarijs administrationē habentibus[d]: vel delegatis[e] ab eis tractari poterit ⁊ finiri: siue hoc ipsis delegatis specialiter demandatum fuerit siue in cōmisso eis negocio contingat incidere huiusmodi questionem. Delegati vō ab ordinarijs q administrationē nō habent sz tantūmodo facultatē iudicandi: seu arbitri ð hac cā cognoscere nequeunt: nisi corā eis mota fuerit icident[g]. In matrimoniali[h] quoq; cā liberali vel criminali: cū maiores iudices exigāt arbit̄ nequit assumi. [illegible] dem.

Beneficio restitutionis in

Sed cōtradicit lex: quia ea que magis sunt imperij q̄z iurisditionis magistrat⁹ facere nō pōt sed restituere ē magis imperij q̄z iurisditionis: ḡ non ꝑmittit magistratibus. ff. ad municip. ea que ergo multo minus pn̄t delegare. Pōt sic r̄nderi: ola q̄ copetūt iure magistrat⁹ delegari pn̄t: sz ñ oiā q̄ delegant specialiter cōpetunt iure magistratus: vt in hoc exēplo ⁊ i mero imperio: cuius cognitio spālit̄ demandat̄ si ꝯtingit presidē abesse: vt i predicta. ff. de of. eius cuius man. ē iuris. l. i. Uel dic: potest delegari nō cuilibz s̄ magistratui mūcipali. Uel n⁹ est q̄ hodie huiusmodi cognitio possit delegari: vt i l. C. vbi ⁊ apud q̄s l. vlt. ⁊. l. ea. C. q̄ corrigitur.

f Habēt. vt illi q dantur a principe ad aliq̄ officia exercēda: puta vt cognoscāt ð appellationib⁹ vl' ð sententijs vl' ēt ð alijs qō nib⁹ sig volūt se s̄bijcē eoꝝ iurisditiōi possunt cognoscere de inte. resti. ⁊ de alijs causis. sz neminē cōpellere possunt corā se litigare: ⁊ ð talib⁹ potest intelligi. ff. de iudi. l. i. ð. vel aliā iurisditionē ⁊c. C. ð iudi. rē nō nouā vel vt possint dare tutores ⁊ curatores vl' emācipare: isti dicunt ordinarij sine administratione ⁊ talib⁹ delegati. ⁊ arbitri de restitutione cognoscere nō pn̄t p̄ncipaliter: si directe agat de restitutione: qr nec talis iudex sine administratione si eēt ad h̄ electus a partibus posset cōmittē cām restitutionis: sz maiores tm̄.

g Incident. principalit̄ eni isti cognoscere nō possūt de restitutione cū causa ista requirat maiores iudices: q hoc ex officio suo faciāt: si aūt inciderit questio restitutionis in negocio de quo cōpromissū est: vl' qd̄ est alijs delegatis cōpromissū possunt tunc de restitutione cognoscere sic. C. de iudi. quoties. ⁊. C. de ordi. iudi. l. i. vbi eni iudex cognoscit de cā status incident q al's cognoscere nō valet: nec dz arbit̄ tūc facere ex̄ cōpromissum: quia huiusmodi restitutio non est alia cā siue negociū ab eo de quo cōpromissū est: sz oriṫ ex illo et ei coheret de q̄ cōpromissū est: vtputa si emisit probationez: arbiter pōt de hoc cognoscere: vel de consimilibus que incidunt in causa.

h In matrimoniali. Cause eni matrimoniales per iudices discretos debēt tractari q potestatē habeāt iudicandi. ī. de consang. ⁊ affi. ex l'ris. ⁊ est̄ expressū ī. ð trāsac. c. vl. vbi de hoc. Itē causa liberalis ⁊ criminalis maiores iudices requirunt. ff. de arbi. nō distinguem⁹. §. iu.

ranus.c.§.de liberali.vñ sūptum ē hoc.Ar.ɔ.ff.ō his q no.isa.qd ergo.§.ex ɔpromisso.vbi dr:ꝙ snia arbitri nō isamat.vñ vr ꝙ possit ɔpromitti de crimine:quod di cit ier illa qd ergo.§.ex ɔpromisso:non itelligitur de fa moso delicto sed de tali quod nullo mō isamat ꝛ qꝛ nō p oia snia ē:vt ibi di.if:hic ṽo.ꝛ i.l. non distinguem⁹ itelligitur ō famo so delicto: de quo arbiter assumi nō pōt.Jtē ar.ɔ.j. de psump.lrās.ꝫibi nō fuit simplr ar biter qꝛ retinuit si bi delegatā ptātē.

i ¶ Beneficio.ō̄e gato. Si aliq̄s petat restitutio nē i integrū:ꝛ con tra ipꝫ lata fuit sē tentia denegando restitutiōem:si itez petat restitutiōem denegari ōꝫ:tamē pōt restitui ad ap pellandū ɔ sniam a qua non appel lauit qꝛ denegata fuit restitutio vt h dicit:ꝛ.C.si sepius i integ. resti. postu. l.i.

k ¶ Nouis. tūc.n. ꝑpter nouas ōfen siones iterum au dit.C.si sepius i integrum resti.postul.l.ij.ꝛ.l.iij.et illis tribus.ll.sumptū est qō hic dr. Sed qualiter itelligis ꝙ dicit nouis defensionibus. Noue dicuntur defensiōes siue q̄ tunc erant:ꝫ allegate non fuerūt:qꝛ occulte erāt siue que postea emerserūt.Sed qdam intelligūt ō omis sis pmis tm̄:qꝫi non possint de nouo alie superuenire: qō credo verius:ꝛ ita.ꝑpter nouas defensiones que tūc erant.admittitur iterum ad beneficium restitutionis ñ obstante quod i alio iudicio fuit denegatum. Sed ɔ vi detur:qꝛ ex noua cā recusat iudex post litē ɔtestatā.ꝫ.ō of.ōele.insinuante si.j.de excep.pastoralis.ꝛ.ii.q.iii. §.siquis testibus:ꝛ que de nouo emergūt:auxilio indi gent.ff.de iterro.act.de etate.§.ex causa. Princeps ve ro ēt cōtra res bis iudicatas restitutionem in suo audi torio admittit.ff.de mino.minor aūt magistratus.ar.ꝫ. c.tum ex litteris. Item videtur ꝙ plures possint dari.ff. de mino.ꝛsi sine.§.restitutus.vbi sepius restitutus fuit minor. So.potest dici ꝙ illud speciale ē i hereditate: vr etiam ibi non fuit delegata:sed sepe ɔcessa:puta petij re stitui i integrum q̄ contra sniam concessa fuit mihi:ite rū lata fuit snia contra me i pncipali:itez dabitur mihi i integrū restitutio non contra pmam sniam:ꝫ contra se cundam: quod potest fieri nisi i ca ii.C.de bo.que libe. l.vi.§.vbi aūt.hic vero fuit denegata.vnde amodo non audit:nisi nomine defensionis ꝛc.ꝛ ē speciale quod dr in.§.vbi autem.propter paternam verecundiaꝫ:ꝛ ne le ges ludibrio fiant.

integrū eccłie tue i alio iudi cio denegato' restitutio ꝑterꝙ ad appellatōem omissaꝫ vr ei dē eccłie posse negari:nisi no uis^k defensionib⁹ ad huiusmo di sit bn̄ficiū admittēda.

[illegible] causa facta.

Alexander tertius.

Ex quorundā relatō ne audiuim⁹:ꝙ cū aliq lrās a nobis cō missionis ipetrant: aduersarij vt mādatuꝫ nostrū eludāt anteꝙ lre ad iudices ꝑueniāt vel ēt postea ꝑusꝙ ci tanr ab eis i vocē appellatōis ꝑrumpūt:ꝛ infra. Nos igitur ɔ ꝑdictā calliditatē ꝛ ɔ̄sutiaꝫ ꝑuidere volētes' mādamus q̄ tenus si aduersarij eoꝝ ꝑ eua cuādo nostro mādato talr ap pellauerint^m:aut de possessio ne de qua ɔtrouersia vertit^n: cōmutatōem fecerint^o: vel se maliciose duxerint absentan dos^p:eos q i possessione se in gesserunt:ap.ces. cogatis sub vestro examine iuris equitati parere.

Greg.nonus abbati sācti ni colai ꝛ decano fareñ.moriñ. dioce.

Ex pte scabinoꝝ bipreti fuit ꝓpositū ꝙ inter lai cos eiusdē loci qōnibus emer gentib⁹ dirimendis p iudiciū seculare quidam clerici sibi dono vel precio ab aliquibus laicoꝝum ipsorum cedi faciūt actiones: vt aduersarios ad ecclesiasticum forum^q trahāt ꝛ predicta ex huiusmodi cō mercio assequuntur: ꝛ infra. Cum igitur cessiones et em ptiones litium legitime pro

l Ex quorūdā.volētes:qꝛ maliciis hominū ē obuian dum si.ꝫ.de rescrip.sedes apo.cum suis concor. et ff.de rei ven.in fundo.

m ¶ Appellauerūt.tali appellationi nullatenus est differendum:cū nō nisi a manifesto grauamine sit appellan dū.j.de ap.'vt debitus.

n ¶ Vertit.i. verti spe ratur:als ptineret ad titu lū de litigiosis.

o ¶ Fecerint.i.transferēdo seu alienādo rē i aliā psonā cā mutādi iudiciū ꝛ ex h edicto dat actō tā ɔ alienātē ꝙ ɔ emptorē: vt quē volueris poteris ɔuenire.C.e.ti.l.vna cō tra alienātē dat actio in factū ad itéresse.ff.e.l.i. ꝛ.l.iii.§.opus ṽ.ex qb⁹. ɔ emptorē dat rei vēdi catio.vt hic i fi.ꝛ.C.e.l. vna.Jtē nō solū ad trās latōem dn̄i pōnet h edi ctū:sꝫ ēt possessiōis.ff.e. l.nō solū.Jtē nō ꝙ tria necessaria sūt ad h:vt ex hoc edicto actio ɔpetat ꝙ sit alienatio facta cau sa mutādi iudiciꝫ futuri ꝛ nō eius qō iā sit.ff.eo. ti.ex h edicto.§. ait ptor futuri iudicij iō dr:qꝛ si fiat alienatio rei litigio se:icidit i edictū de liti giosis.C.ō litig.l.vi.ꝛ h dꝫ fieri libello pncipi da to:ꝛ ꝑeū reo isinuato:i auc.ibi posita.C.de litig.tūc res alie nari nō pōt sine pena litigiosi:vt.C.de litig.l.vi.j.vt lite pen den.eccłia scē marie.Jtē ꝙ dolo fiat alienatio rōne loci ꝛ pso ne:qꝛ potētioribus pares esse nō possumus ꝛc.vt duriorē ad uersariū ɔstituat ēt alteri⁹ ꝑuicie.ꝛ ꝙ mea inter sit.ff.e.l.i.ij.et iij.i pn.ꝛ.l.nō solū.§.hec actio.ꝛ dat ad iteresse:vt diri de of. iudi.ꝙ̄ti inest actoris:ꝛ siqs forte fecerit expēsas vel aliā in cōmoditatē passus sit.ff.e.l.iij.§.op⁹ i fi.ꝛ.l.nō solū i fi. Jteꝫ q ex necessitate alienat:hoc edicto nō tenet.ff.e.nō solū.§.siqs. Jtē si paratus sit subire iudiciū:ac si possideret.ff.e.qꝛ ēt i fi. Jtē nōndū ꝙ h sit ꝓrogatio iurisdictōis delegate ō psona ad p sonā ēt inuita alia pte:ꝛ ɔ id qō hēs.ꝫ.ō of.ōle.p.ꝛ.g.vbi dr ꝙ ōlegata iurisditio ñ pōt ꝓrogari ad psonas alias:ꝙ i rescri pto ɔtinent:sꝫ h ē spāle i odiū ilłoꝝ:qꝛ eis iuire h fit:cū als p rogatio fiat ō ɔsensu ptiū.ꝫ.ō of.ōele.ō cāis.ꝛff.de iudi.l.ij. §.si iudex.ō hoc dictū ē.ꝫ.ō of.ōle.p.ꝛ.g.ꝛ ē ꝓrogatio iurꝫ bn̄ ficio hui⁹ decre.cū als rescripta nō possūt ꝓrogari ad psonas q̄ ibi nō ɔtinent:vt l.c.p.ꝛ.g.

p ¶ Absentādos.q̄liter ɔ tales sit ꝓcedendū:dr.ꝫ.de of. dele. ɔsultatōibus.ꝛ.j.vt lite nō cōtestata.qm̄.§.i alijs.

q Ex pte.foꝝ i hoc facit ad titulū:qꝛ p hoc mutat iudiciuꝫ p ea.n.q̄ sequunt:spectaret ad titulū:ne liceat poteno ribus:ꝛ ad mi'ū mādati:ꝛ sic materie legū diuersoꝝ tituloꝝ hic ɔprehendunt. Jtē ē hic ar.ꝙ clerici als pñt laicos ɔueni re i foro ecclesiastico. Jtē ar.ex hac decre.ꝙ clerici maioꝝes re putantur ꝙ laici:ꝛ est de consuetudine illius loci: ꝙ clerici trahere possunt ad ecclesiasticum foꝝ laicos:als ō iure nō.

a ¶ Sanctões. C. man. l. pe. ꝛ vl. Et nota ꝙ huiusmodi cessiones qñqꝫ tenent: qñqꝫ non tenent si cessio actõis fit i vltia voluntate: tenet cessio. ff. de lega. iij. nomẽ. ꝛ i casibus. C. man. ꝑ diuersas. ꝛ. l. ab anastasi a: nisi res vel actio legata sit litigiosa. C. de litig. ꝗcunqꝫ. ꝛ auc. nũc si heres. sed legatari⁹ põt adesse liti: nec colludatur: vt ibi dr̃. Si vero ex pacto siue iter viuos fiat cessio vel donatio potẽtiori nulla ẽ: nec agere põt ille ex ea cessione. imo iactura cãe afficiunt qui h faciũt: vt hic dic. ꝛ. C. ne liceat po. l. i. ꝛ. ij. ꝛ. l. fi. Si vero f accessio nõ potẽtiori: si actio sit dubitata. i. i iudiciũ deducta: nõ tenet cessio: nõ tamen admittit actio: sed agit ille q cessit: i casib⁹ non tenet. C. de litig. l. ij. ꝛ. l. vl. Si vero actio sit idubitata. i. nondũ i iudiciũ deducta. tꝫ. C. õ here. vel actõe ven. ꝑ totũ. Item distingue: vtrũ ẽt sit simulata. qꝛ tũc nulla est. C. plus valere qõ agit ꝑ totum. Et dicit simulata si id actum ẽ inter cedentem ꝛ illuꝫ cui fit cessio. Si vero dubiũ sit: an sit simulata vl̃ vera ꝓsumit ꝙ sit simulata ex eo: ꝙ actio ꝑ pte donata ꝑ pte vẽdita videt C. mã. l. vl. ꝛ i tali cãu nõ agit is cui creditur: nisi ad id qõ dedit i supfluo nec is cui cessit. nec is cui credit vt ibi dicit. §. sigs. Idem ꝓsumitur si modicum ꝓcium datur: vt hic non agitur. nisi i id quod dẽdit ꝛ ex q̃titate precij simulata presumit. Itẽ si dubitatur an sit vera vel simulata: ꝓsumit simulata i quo cãu loquit. C. man. l. penul. exceptis qbusdam casib⁹ ibi positis.

b ¶ Afficiãt. C. ne liceat po. l. i. ꝛ. ij. Et dicas afficiãt ꝑ sniam si ipso iure: vt pꝫ ꝑ. l. ꝓdictã. C. ne lice. po. vbi dicit iactura cause mulctent. i. afficiant ꝑ sniam itelligendũ est. huiusmoi cessiones odiose sunt: qꝛ de vitio cupiditatꝭ cedunt: vt hic: ꝛ. C. ne liceat po. l. vl. Et nota ꝙ titu. iste de alienat. iudi. cã. itelligitur de potentioribus q non sunt in aliqua dignitate siue administratione. sed titulus iste non liceat potentioribus patrocinium litigatoribus ipartiri. itelligunt de potentiorib⁹ qui sunt in dignitate siue administratione constituti: ꝛ eodeꝫ modo intelligitur lex illa. C. quod metus cã si ꝑ ipressionẽ. ꝛ tam sub isto titulo interserit breuiter naturã huius tituli: ne liceat ꝛ de natura illius tituli mãdam. vt dicit in ꝑma notula.

c ¶ A ꝓsumptione. Sic patet ꝙ clerici non debẽt recipere huiusmodi cessionem: qꝛ si simulata sit cessio non valet. C. man. l. penul. ꝛ si esset vera cessio vel datio: ꝓsumit nihilomin⁹ in fraudem facta ꝛ auaricie cã. clerici. n. ab illicita negociatione ꝓhibentur. xiiij. q. iiij. clerici. ꝛ. c. canonum. qꝛ sic negociari iã facto clerico nõ lꝫ. lxxxviij. di. fornicari.

d ¶ Ane. tres. Unus vero aut tres sunt eligendi: ꝛ non duo: qꝛ res fere sine exitu futura est ꝓpter naturalem hominum facilitatem ad dissentiendum. ff. de arbi. item si vnus. §. ꝓncipaliter. tamẽ si cõpromittat in duos tenet arbitrium. ꝛ si non cõcordauerint cogendi sunt: vt vel concordent vel tertiam personam assumant: vt ibidem dicitur. et. ꝫ. de of. dele. suspitionis. §. vlt.

e ¶ Aut duoꝝ. suf ficit duorum snia ꝓsente tertio: licet ille dissẽtiat: eo vero absente non valet. ff. e. l. si in tres nisi in compromisso expressuꝫ sit: vt duo sine tertio ꝓcedant. ff. eo. non distinguemus. §. cũ in plures sic obtinet in iudicib⁹. ꝫ. de off. deleg. prudentiaꝫ ꝛ de viris ꝗ hic cauetur. ꝫ. de off. deleg. vno delegatorũ seu arbitrorum.

f ¶ Non fine. ordinauit. i. institutionem predictam confirmauit ad cautelam supple: ꝛ illum fecẽ postea predicta ecclesia ꝓpoliari.

---

hibeãt sanctões[a]: ita ꝙ iactura cãe afficiãt[b]: illos q sibi potentioꝝ patrocinũ talit aduocare ꝓsumũt ꝛ ex eo sint etiaꝫ odiose: ꝙ ex fonte cupiditatis videnf ꝓcedẽ. Mãdam⁹ quatenus clicos memoratos a ꝓsumptõe[c] huiusmõi ꝑ cen. ec. ꝯpescatis.

De arbitris. Ex ꝯci. aphri.

Ane: ꝛ ifra. Si aũt ex cõi placito epoꝝ inter quos cã versatur arbitros elegerint: aut vnus eligat. aut tres[d] vt si tres elegerit: aut oium sequantur sniam: aut duorum[e].

Alex. tertius ebora. arẽpo.

Non fine multa necessitate. a. ꝓsbyter nobis proposuit ꝙ cũ i ecclia sancti alfridi ꝑ manũ. r. archi. de suella ꝑsone illi⁹ ecclie capellan⁹ istitut⁹ fuisset: ꝛ odẽ. r. mortuo m. nepos ei⁹ q sibi i ecclia iaꝫ dicta successit: eundẽ ꝓsbyteꝝ capellanũ ibidẽ iterim ordinauit[f]: ꝛ ifra. Cũ aũt idẽ ꝓsbyter extra ꝓuinciã exulans de suo bñficio nõ posset iusticiaꝫ obtinere nec suã vlteri⁹ iopiã sustinere ꝑ dolũ ꝛ fraudẽ[g] ipsius. m. ab eo ẽ sacrum[h] extortũ vt arbitriũ clericoꝝ duoꝝ exide susciperet ꝛ seruaret: q iã dicto. m. fauentes[i] ꝓsbytero ꝓcepit: vt qnqꝫ marchas[k] ab eodẽ susciperet: ꝛ toti cedẽt qõni. Qm̃ igit nõ decet aliquaten⁹ sustinẽ: vt quod ꝑperã arbitrati sunt debeat icorruptũ relinqui: Mãdam⁹ quaten⁹ si se cognouerint[l] ꝓfati clerici tã nequiter arbitratos dictuꝫ ꝓsbyteꝝ ab obſuantia iuramẽti aucte nr̃a ꝓrsus absoluas[m] vel si arbitriũ ipm noueris eqtate subnixũ: ad obſuantiam ipsius vtranqꝫ ptẽ ap. ces. cõpellas.

Idem.

Peruẽnit ad nos: ꝙ cum g. de cal. sororẽ gu. clici duxisset i vxoreꝫ: idẽ gu. fidei interpositione firmauit: ꝙ. v. sol. sterlingorum annuatiꝫ daret eidem. vnde cuꝫ sup eisdẽ

---

g ¶ Fraudem dantem cãm contractui: vnde non tenuit ff. de dolo. ꝛ eleganter. secus esset si incidit in contractũ ff. de act. emp. ꝛ ven. iulianus. §. si venditoꝛ. ꝛ si. ꝫ. de renunc. sane. vbi dolose ille inductus fuit: vt eorum misericordie se subijceret.

h ¶ Sacramẽtũ. qõ iteruenire i arbitrio siue i ꝯpromisso. C. eo. ti. decernim⁹. ex quo tñ iteruenit ſuanduꝫ ẽ: dũmodo arbitrium sit licitum vel equum vt hic in fi. ꝛ. ꝫ. eo. cum tempore.

i ¶ Fauentes. ꝛ ita per gratiã arbitrati sunt. vnde cõpetebat huic exceptio doli si ageret ex illo arbitrio. C. e. arbitrorum non obstante ip̃ꝛuꝫ iuramento: qꝛ iuramentũ ad hoc non extenditur: nisi ad ea que legitime arbitrarentur. alr̃s illicitũ esset: ꝛ non seruandũ. ꝫ. de iureiur. q̃to. ꝛ. c. quintauallis.

k ¶ Quinqꝫ marchas. ꝛ sic ꝯtinebat simõiacã prauitatẽ. ꝫ. de pac. cũ ꝓdem. ꝛ. ꝫ. de transac. pierea. i. ꝛ. ij. ꝛ. c. ꝯstitutus. ꝛ iõ arbitriũ non valuit: nec ẽt pena si esset apposita ꝯmitteretur: si non staretur tali iniquo arbitrio. ff. eo. non distinguemus. §. cũ quidam.

l Cognouerint.i.ꝯfessi fuerit corā archiepo.τ ita crederet istis i iure i eo qd male fecerūt.ar.ē.de elec.cū dilecti.Ar.tñ ȝ.j.de testi.ficut.Sȝ hoc vr admitti ꝑpter ipi amꝓbatoum:qm forte ꝑ alios ꝓstare nō pōt.vt i decre. cū dilecti.τ ar.ad hoc.C.de hereti.l.penul.

cum dilecta.

t Pena.s.C.e.l.vlt.

u Cōsuetudinem.τ ita ē ar.φ ꝯsuetudo dat iurisditionem τ derogat iuri scripto:ar.ē.de ꝯsue.ex lris.C.de emācipa.l.l. τ vl.τ.C.q̄ sit lon.ꝯsue.l.ij.fi.xi.di.in his.

m Absoluas.supple τ ipm absolutū restituas:τ pōt exponi absoluas.i.absolutum ondas:q:iura nem.ū non extēdūt ad istū casum:vt dictū est:et ita retractat arbitriū supioris auc.e vt.j.e.pri. Sed si fuerūt isti veri arbitri.sȝ mali ꝯpositores τ arbitratores:τ iō dictū eoꝝ boni viri arbitrio pōt corrigi.ff.ꝓ socio. societatē. als inique snīe arbitri stat.ff.e.die:.§.stari.sȝ i hoc casu nō valeret snīa talis ꝑpter simoniam.

n Peruenit decimas.i.fructus decimaꝝ.

o Existere i hoc arbitriū posset eē i posteꝝ dānosum ecclesie:q: occasione illi⁹arbitrij iste g. vellet decimas illas post decessuȝ illius clerici finnere: τ ita ecclesie ꝑiudicaret:q: ē si de iure:ð facto tñ dānum sustineret τ ꝯpelleret litigare cum illo τ expensas facere:q: interest ecclesie ne sumptibus vexet.ff.de mino:minor.xxv.annis.

v.sol.int ipsos ꝯtrouersia mota fuiss:ȝ i quattuor ꝯpromisē psonas:q̄ taliter arbitrate fuerūt:φ idē.g.decias ᷠq̄s i parochia de cas.ꝑfat⁹gu.hre dinoscit:p.v.ꝑtaxatis sol.ꝑpetuo ānuatiȝ.vñ qm huiusmōi arbitriū ecclie posset i posteꝝ ꝑniciosū existere°:mādam⁹ quatenus:si ita iueneris ꝑnomiatū.g.diligent ꝯmoneas: τ ec. dis.ꝯpellas:vt ꝑlibatas dcias liberas oio dimittat: nec sibi occasiōe huiusmōi aliqd vlterius vēdicare ᵖꝑsumat.Clericum vero moneas:vt cū eodē g.amicabiliter studeat conuenire. Inno.iij. cancellario τ magistro loth.canonico parisieñ.

Dilecti filij abbas τ conuent⁹ð scarduna cistercieñ.ordinis sua nobis q̄rela monstrarūt:φ cū inter eos ex vna ꝑte ac hospitalarios ex altera sup vsuario ᵍcuiusdā nemoris questio verteret i reginā ʳfrancoꝝ fuit cōpromissum vtrinq;:q̄ cāe meritis intellectis arbitriū duxit ꝓ diffinitiuā sniam ꝓmulgādū τ infra. Quāuis aūt ſm regulā iuris ciuilis femine a publicis officijs sint remote ˢ:τ alibi dicat φ lȝ sūme opinionis existāt si arbitriū i se susceperit vl si patrone iter libertos suos interposuerit audientiā.ab oī sint iudiciali examine separande vt ex eaꝝ ꝓlatōe nulla pena ᵗ aduersus eaꝝ ꝯtēptores:nullaq; pacti exceptio habeat:q: tñ iuxta ꝯsuetudinē ᵘapprobatā q̄ pro lege seruat ꝑt.b⁹gallicanis femine ꝑcellētes i subditos suos ordinariaȝ iurisdictōem habere noscunt: mādamus quatenus hospitalarios vt arbitriū ipsum ꝑfertum cuȝ epoꝝ fuerit ꝑnita τ cōsilio roboratum:sicut prouide latuȝ est:τ ab vtraq; parte spōte receptum obseruēt per penam i ꝯpromisso ˣ statutam ap. post po.compellatis. Idem abbati τ ꝯuētui de ꝑigrauia.

x Compromiso.sic ergo religiosi viri possunt petere penam conuentōnalem.xxv.q.ij.si ecclie. τ.xij.q.ij.eps qui mācipium.τ.xxiij.di.q̄q̄:τ.xxi.q v. siqs cuiuslibet. Ar.ȝ.j.de do.τ ꝯtu.c.i. τ j.q.τ.j.de penis suam. τ.xij.q.ij.firnitas.Dic φ penam a iure permissaȝ petere possunt.vt.xvi.q.i.statuimus.τ.i.q.vl.q̄tiens.τ.l.sancimus in fi. τ.q.vl.c.vl.Et satis vidtur φ possint petere penam per iura ꝑoꝛa: nisi auaricie cā extorqueāt: vt.j.de simo.nemo.arg. Uel meli⁹dicas φ si pena apponitur loco interesse:ꝑm hoc potest petere penam q̄tū sua iterest ff.de emp.τ ven.predia sed si pena apponitur loco contumacie:tunc potest peti pena τ res.ff.ð coll.bonoꝝ.l.ij.§.si cū duobus.τ.ff.de tabulis exhiben.locum.§.cōdēnato.si autem apponit in fraudem vsurarum: peti non potest.j.ð emp. τ vē.ad nostram.τ.ff.ð ac.emp.τ ven.iulianus §.idem papinianus.Et ita isti per penam compellendi sunt stare arbitrio:vel etiam per res depositas: vt eas darent victori.ff.e.litigatores.§.quid ergo.Sine ergo pena promissa fuit a parte parti: siue promissa ipsi arbitrio: quia tunc compellitur mihi cedere actionem:quia quod causa mei fit:meum est ff.de eden.pretor.§.i. τ si contemplatione alicuius aliquid fit: eius est periculum.ff. de prescrip. ỽbis si gratuitam.§.vlti.Sed nunquid pena recepta potest peti vt stetur sententie.arg.φ non.ff.e.l.ij.τ.C.e.l.i.τ.ij.quia cōtrarias actiones intendit: τ ideo non auditur.ar.ē.ð elec. cum inter.τ.τ.b.τ.C.de furt.l.i.τ.j.de appel.sollicitudineȝ.τ in auc.de iudi.§.quia vero coll.vl.vbi de hoc dicitur expresse.Et hoc est verum: nisi in compromisso dictum sit:vt pena soluta stetur arbitrio.ff.de transac.l.penul.τ.C.de transac.cū proponas.τ.xxv. q.ij. si ecclesie: vbi de hoc. τ predicto .c. q mancipium.

p Uendicare.occasiōe huiusmōi arbitrij nil pōt vēdicari ab eccl'ia:vel decimas illas retinere:q: nō licuit illi clerico ꝯditōem ecclie facere deteriorē.j.de dona.fraternitatē:nec alienare potuit rē ecclie i dānū ipius ecclesie.xij.q.ij.sine exceptōe.τ ita ipo iure nō tenuit arbitriū:sic q ad factū tm̄ respicit reuocatio hui⁹arbitrij.

q Dilecti.vsuario.i.vsu.quid sit vsus:habes insti.de vsu.τ habi.l.i prin.

r Reginā.ar.φ de reb⁹eccl'asticis possit ꝯpromitti in laicū:ar.ē.e.ꝑ tuas.Ar.ȝ.i.e.ꝯtigit.vbi dr ð hac mā.

s Sint remote.Uerū ē φ femine a cuiuslib⁹officiis sunt remote.iii.q.vij.§.tria.τ.xxiii.q.v.mulierē.τ.ff.ð re.iur. l.ij.nisi ꝑnceps scienter eis delegauerit cām.ij.q.v.mēnam.τ.xxiij.q.iiij siquas.xij.q.ij.cū deuotissim:ā.τ ar.ff. ð re iudi.qd iȝ.tñ i vete i lege populū iudicabāt.xv.q. iij.§.i.Itē tutelā gerere pōt:si renūciat velleiano τ secūdis nuptiis:in auc.de here.q̄ ab itesta.deferūt.§.ex his coll.ix.Itē ꝯstituit ꝓcuratrix a dño papa.j.de confirma.

s Tum tempore.magdeburgeñ.Et hoc videtur φ ordinarius possit esse arbiter.ar.ē.de e ec.causam q e.et in auc.vt differentes iudices.§.si vero contingit.coll.nona.iteȝ τ delegatus.j.de presumpti.litteras. et.j.de prebend. nisi. et .j.eodem cum olim.Lex tamen videtur contradicere.ff.

Um tpe. C. pape p.n. τ i fra. sup ɔtrouersiis q̃ int te τ mesburgeñ. epm τ quosdam tuos monachos vertebãtur: te pmisisti arbitriũ magdeburgeñ.[a] archiepi seruaturũ τ infra. Quia legitime constitit: q̄ fide hincinde data[b] cõpromissũ ẽ i archiepm memoratum: nos arbitrium ab ipso platum decernimus obseruãdum[c]: illis dũtaxat capitulis[d] exceptis q̃ contra libertatem ipsius monasterij τ duaꝝ capellaꝝ eiusdem i arbitrio sũt expressa: cum τ si sponte volueris de iure tñ nequiueris[e] sine licẽtia ro. pon. renũciare priuilegijs vel idulgentijs libertatis[f]: que monasterium illd̄ iudicant ad ius τ pprietatez ro. ec. pertinere.

Idez epo sancti andree: τ abbati de bechot.

Um dilectus filius: τ ifra. Utrũ corã arbitris recõuentiõi sit locus postulasti p sedez apostolicã explicari. Nos igit rñdem⁹ q̄ lz in iudicio cõuenientem reconuenire valeat is q corã iudice ɔuenit: corã arbitris tñ reconuenire nõ põt[g]: cum arbitri iudicare nõ valeant: nisi de his[h] tantũ sup quibus in eos extiterit cõpromissum.

Idem rectori τ fratribus hospitalis sancti bartholomei lucani.

Um olim sup eligẽdo in hospitali vestro rectore. τ fratribus inter vos τ priorẽ sci bartholomei lucañ. corã iudicibus delegatis q̃stio verteret τ vtraq̃ ps in eos cõpromittens ipsoꝝ arbitrium se pmiserit seruaturã: super prolato ab ipsis arbitrio vtrinq̃ dubitatio ẽ exorta: quam petistis p sedem apo. declarari. Nos igitur publico instrumento arbitrium ɔtinente diligenter inspecto cognouimus q̄ f̄m formam arbitrij: prior sancti bartholomei luca. tenet habere ɔsiliũ cũ familia hospitalis eiusdez τ tractare cum ea de inuentẽ

e. sed τ si i seruiũ. §. ij. τ. iij. q. vij. §. tria. &. sigs vero. Sed hoc solum phibet lex: q̄ ordinarius non põt iubere vt ptes i se ɔpromittant. ff. de iu. τ cu. l. iiij. §. ptor.

b Data. sic. j. e. ex pte. τ. C. e. l arbitris. sed iurare arbiter nõ debet. C. e. auc. decernimus f̄m quosdam. sed verius ẽ: q̄ nec ẽ ptes. j. e. c. ij. vbi de h.

c Obseruandum. metu pene si apposita fuit. s. e. c. pri. vel metu iuramẽti. xxij. q. i. omne qd̄ τ vi. q. iiij. qd̄ bene semel. Idẽ esset si neutrũ pdictorum interuenisset: si ptes arbitrio cõsensissent vel verbis. j. x. dies nõ ɔdixissent. C. e. cũ antea.

d Capitulis. Nõ q̄ arbitrium p parte tenet: et pro parte non tenet: sic j. de preben. dilectus. et c. nisi. ii. q. vi. §. siquis ex pluribus. Licet videatur q̄ arbitri snia nõ d̄ beat p parte valere p pte non. ff. de arbi. quid tñ. i prin. Sed illud obtinet vbi simul de pluribus debuit ferre sniam τ non tulit de oibus. sed i vno capitulo non põt tenere p parte. ff. famil. her. i hoc iudicio. sic. et snia p pte tenet: τ p parte nõ: imo corrigitur. j. de testa. rainucius. τ. c. rainaldus.

e Nequiueris. ar. ff. d̄ libera. cã. si vsufructuz. τ. l. i. τ. ij.

f Libertatis. nec etiã poterat arbiter hic interuenire: q2 in cã liberali arbiter interuenire non potest. ff. e. non distinguemus. §. de liberali. τ. s. de i integ. resti. cã restitutionis i fi. Sed ɔ. j. de prescrip. cũ olim: sed q̃tum ad se potuit renunciare: τ non q̃tum ad papam priuilegijs libertatis: vt. j. de re iudica. suborta. τ. j. de dona. inter dilectos. alijs aũt priuilegijs bñ posset renũciare j. de priuile. si de terra. τ. c. accedentibus.

g Um dilectus. põt cessat reconuentio corã arbitro: vt hic dicit. Itẽ i criminibus nõ h3 locum recõuẽtio. iij. q. xi. c. i. q2 no relatõe criminũ: sed inocentia reus purgatur. ff. de pub. iudi. is q. Item in cã spoliationis. j. de resti. spo. ex cõquestione. τ melius. j. de or. cog. super spoliatione. vbi ẽ hoc expssum. Item in omni momentanea possessione. C. qui legit. pso. l. vl. Item in spoliatõe facta ecclesijs: τ ecclesiasticis viris: ar. j. de iurepatro. relatum. §. ad hoc. τ est expressum. ff. de iudi. l. ij. §. idẽ si agatur.

h Nisi de his tñ. vel eis coherentib⁹ sine qb⁹ cã ɔmode expediri nõ põt: vñ põt statuere diẽ solutõi faciẽde. ff. e. si cũ dies. §. ad qd tñ. §. solutõi. τ. l. celsus. Itẽ põt cognoscere d̄ cã i integrum restituenda q̃ icidit i negocio de quo ɔpromissum ẽ. s. de i integ. resti. cã restitutõis. Sed nunqd põt cognoscẽ sup petitõe dupli: vt. ff. ad. l. aquil. ide neracius. §. penul. Uñ q̄

sic: q2 sequit ex delicto i arbitrio cõmisso. Sed contra. ar. est: q̄ non cognoscit sup pena ɔtumacis. ff. eo. qd tamen. §. vlt. arbitria tamen redacta sunt ad similitudinẽ iudiciorum. ff. e. l. i. Circa istam materiam nota q̄ arbitria stricta via incedunt. nil enim extra compromissum facere põt arbiter ff. e. non distinguemus. §. vl. nam solum id venit in arbitrium: d̄ quo circumscit: vt veniat ff. e. si cum dies. §. plenum. saluo eo qd̄ d̄ i pn. notule s3 i iudicio veniẽt ci i que expresse ñ phibent. j. de causa pos. cũ ecclesia. τ. ff. d̄ iudi. solem⁹ Item arbiter non potest punire contumaciã litigatoris: nec testes pt cogere. ff. e. quid tamen. §. fi. nisi in casu quem habet. s. de of. dele. suspitõnis. Et hoc e. i verum: q̄ nõ põt punire ɔtumaciã nisi i compromi' sõ h actum sit. ff. d̄ iudi. l. ij. §. vl τ. ff. e. nõ ex oibus q̃ itelligit h3 illuz de iu. q2 arbiter nullam h3 iurisditionẽ. ff. de re iudi. pretor. Item arbiter non potest pnunciare: nisi vtraq̃ pte presente: nisi hoc inter litigatores conuenerit. ff. e. diem. §. siquis litigatorum. Item non potest citare partes: nisi ad locum in quo cõpromissum factum est. ff. eo. si cum dies. §. si arbiter. Item arbiter non potest delegare arbitrium. ff. eo. in cõpromissis. τ. l. non distinguemus. §. questitum. Item satisdatio non prestatur coram arbitro: quia sufficit pene promissio: in auc. de litig. §. ad excludendas. in fi. coll. viij. Item in arbitrio non potest mora purgari: vbi dies prefixus est ab homine. ff. e. celsus. secus in iudicijs. C. de fi. instru. sancimus. τ. ff. siquis cau. τ si post tres. Item sententia arbitri non infamat. ff. de his qui no. infa. quid ergo. §. ex compromisso. τ hoc ideo: q2 non potest cognoscere de crimine quod infamet. ff. eo. non distinguimus. §. iulianus. τ. s. de in integ. resti. cã. in fi. In his omnibus discrepant arbitria a iudicijs. Item τ in alio si partes renunciant appellationi: τ pactum faciunt de non recedendo ab arbitrio: nihilominus recedere possunt. C. e. l. pe. secus circa iudicia. C. de temp. ap. l. vl. in fi. τ in quibusdam conueniunt: q2 per vtrũq̃ interrumpit pscriptio. C. e. l. vl. §. fi. τ q̃tum ad iuramentum calũnie. C. de iura calum. l. i. τ. ij. §. sed quia

i Cum olim. compromittens. sic. s. eo. cum tempore: vbi de hoc.

k Discordet. per interpretationē huiusmodi arbitrij possumus illud decretum interpretari. lxiij. di. obeuntib⁹. Plerūqz enim tenetur quis querere consilium. sed non tenetur sequi illō j. d̄ regu. l3. C. d̄ iure emphi. l. vlti. ff. de admini. tu. quidā decedēs. §. papinian⁹. ff. vbi pupil. educ. debe. l. i. Item ꝫ ſm hanc interpretationē vꝫ intelligēda illa dec. s. d̄ elec. cū in vetere vbi d̄ h. Sꝫ vꝫ ꝙ superfluum sit petere consilium qd̄ quis sequi nō tenetur. ar. C. de proba. ad pbationem. Sꝫ certe pōt eē: ꝙ tale consiliū sit vtile: pōt mouere priores ad aliquid faciendū: qd̄ forsitā p se nō fecisset. ar. xxxi. di. nicena. et ff. e. itē si vnus. §. vl. al's ē lex ꝫ incipit: si in tres. ꝫ qd̄ a pluribus credit facilius inuenit. xx. di. de quibus. ꝫ C. d̄ fideicōmis. l. vl. ad fi. ꝫ ar. ad hoc. lxiij. di. extra ꝯscientiā. ꝫ diligēs inqsitio facienda est i electiōib⁹. s. d̄ elec. cū terra. ꝫ habito ꝯsilio deliberet: an expediat ei sequi consilium. ff. man. l. ij. in fi. ꝫ pterea sufficit: ꝙ ita scriptū ē. ff. q ꝫ a q. pspetu. ꝫ vi. q. iij scriptū ē in lege. ꝫ j. de pscrip. ad audientiā. ꝫ qꝛ istud arbitriū approbatū fuit a partib⁹ ideo seruandū est.

auctoritate tamē superioris videtur ꝙ valeat: tum qꝛ nō simpliciter in laicū: tum quia auctē superioris. j. e. c. p. ꝯr. al's auctoritate ppria h̄ facere nō possent. ꝫ magis dignū trahit ad se minus dignū: vt sic poti⁹ res valeat q̄ȝ pereat. j. d̄ ꝯse. ec. vel alta. qd̄ in dubijs. ꝫ j. d̄ v̄bo. sig. abbatē. s̄ȝ in laicū tm̄ compromitti: etiā auctē epi non pōt sic credo: nisi auctē pape. vt. xxxij. di. §. verū ꝫ. ij. q. v. mennā. ꝫ c. nos si. qꝛ ep̄s etiā causā spūalem laico cōmittere non posset cuꝫ ius spūale nō cadit in laicū. xcvi. dis. bene quidē. ꝫ ar. s. d̄ electio. sacrosācta. ꝫ c. messana. Vn̄ dico: ꝙ laicus de rebus spūalibus nullo modo iudicare potest nec principaliter nec incidenter: ꝫ ꝙ ecclesiasticis psonis tm̄ cā spūalis sit cōmittenda: est ar. s. de offi. del. cū te ꝯsulente. ꝫ c. sup qōnum. §. fi. v̄. quod si.

do rectore ppter qd̄ dicim⁹ ꝙ nisi pōr sup inueniēdo rectore tractauerit cū familia hospitalis ꝫ ipsi⁹ ꝯsiliū reqsierit: nisi hꝫ ptātē eligēdi rectorē: ꝫ si alio mō eū elegerit ei⁹ electō hēri dꝫ irrita ꝫ inanis. Veruꝫ habito cū familia sup hoc ꝯsilio ꝫ tractatu pōr libere pt rectorē eligē dūtaxat idoneuꝫ siue ꝯcordet siue discordet[k] familia cū ipso sup inuētione rectoris. I dē in ꝯcil. generali.

Ontingit interdū ꝙ cū actor: ꝫ ifra. Ad hoc generaliter phibemus: ne sup rebus spūalibus[l] cōpromittat in laicū: qꝛ nō decet vt laic⁹ i talib⁹ arbitret. I dē pisano archiepiscopo.

Er tuas lrās intimasti: ꝙ cū sup executione arbitrij qd̄ inter hospitalarios scī ioānis ꝫ plebanū de piscia super hospitali scī allucij latū erat: a nobis lrās accepisses: ꝫ infra. Plebanus pposuit ꝙ ad cām tractādam pcuratori dedit generale mandatū[m]: nō tm̄ ei mandauit vt sine speciali mādato cōpromittere possꝫ vel trāsigere sup eo: ꝫ pterea pcurator iam dictus de assensu canonicorum[n] suorum nō fuerat institutus. Et iō dicebat arbitriū non valere: presertim cū pcurator fines mādati[o] excesserit ꝫ arbitriū fuerit p vnum clericum ꝫ duos laicos pmulgatum: licet ipsi de assensu genueñ. archiepi: cui cā cōmissa fuerat: arbitriū ptulissent: et ifra. Super quo. f. t. i. r. ꝙ si ex parte plebani arbitrium receptū fuerit: indistincte ratū[p] haberi dꝫ: ac p hoc iuxta tenorē mandati ap. executioni mādari. Si v̄o receptum non fuerit refert: vtrum fuerit vel non: de obseruādo ipsum pena statuta. Et quideꝫ si pena fuit apposita agi potest ad penā. at si nulla statuta fuerit: s̄ȝ simpliciter fuit ꝙ staret sentētie cōpromissi: pcurator ad interesse poterit conueniri: qꝛ iuramento suo seipsuꝫ psonaliter nō ecclesiā poterat obligare.

m Er tuas. mandatum. bene allegabat: qꝛ l3 haberet generale mandatū: trāsigere tamen non poterat seu componere. ff. de procu. mandato. ꝫ C. de trāsac. transactionis. s̄ȝ si clausula de rato fuit apposita: tunc videtur ꝙ trāsigere possit: al's non quia adiectio illius clausule aliquid operatur. ar. ff. d̄ vsur. si stipulatus. ꝫ j. de rel. do. cū dilect⁹. ꝫ videtur expressum. s. de trāsac. contingit. Sed obstare videtur. ff. man. credi tur. §. vltimo. Dic de hoc vt notatur in predicto. c. cuꝫ dilect⁹. ꝫ vt dixi. s. de transac. contingit in glo. q̄ incipit: nota. in fi.

l Ontingit spiritualibus. Sic enim pꝫ ꝙ de rebus spūalib⁹ in laicū cōpromitti non pōt: etiam incidēter: quia laicus de talibus cognoscere non potest. j. qui fi. sint legi. latori. ꝫ ecclesiastica negocia tractare nō debent laici. j. de iudi. decernimus. ꝫ de vniuersa ecclesia male iudicat q querit iudiciū laicor. xi. q. i. placuit. Sꝫ contra. ij. q. vij. nos si. ꝫ xvi. q. i. plures. xxxij. di. §. verū. ꝫ ij. q. v. mennā. nā ꝫ in infamē cōprom. titur. iij. q. vij. §. tria in fi. Dicas ꝙ de reb⁹ mere ciuilibus quibus nullum spirituale est annexum: bene potest compromitti in laicū. ar. huius. c. Cum eni tm̄ phibeat de spūalib⁹: de tēporalib⁹ pmittit. Ar. qꝛ qd̄ de vno phibet: de altero conceditur. xxv. di. qualis. j. e. exposita. Si v̄o compromittatur in laicum de rebus etiam spiritualibus nō tenet arbitrium vt hic: s̄ȝ si cōpromittatur in clericū ꝫ laicum

n Canonicorum. vnde non valuit: quod per eum factum fuit: si consensum canonicorum non habuit. s. de procu. c. i. ꝫ capitulum sine consensu prelati agere non potest. j. de iudi. causam que. de hac materia dictum est. s. de rescrip. edoceri. ꝫ s. de procura. c. i.

o Mandati. vnde non valuit quod vltra fecit. s. de officio deleg. cum olim. ꝫ C. de procu. si procurator. ꝫ ff. man. diligēter. ꝫ s. de rescrip. cum dilecta.

p Ratum. l3 procurator non habuisset mandatum ad hoc ex quo tamen clerici ratum habuerunt: arbitrium est obseruādum. et valet. ff. de procura. mandato. ꝫ supra de trans. cōtingit. idem esset si egressus fuisset fines mandati ex quo ratum habuit dominus factuꝫ procuratoris. supra de of. del. cū oll. Idem esset si nullum mandatum habuisset: postq̄ ratum habuerunt quod eorum nomine fecit. ff. de iudi. licꝫ verum. Ideoqꝫ debet arbitrium executioni mandari. vt hic dicit. et

Qd aūt a duob⁹ laicis et vno clerico dr eē platū nequaq̄ obuiare videt: cū auctē[a] dicti archiepi factuz sit cui cā de qua dr cōpromissū fuerit. Hono. tertius archiepo coloñ.

Ex parte tua nris ē auribus intimatū: q vacante ppositura sci cuniberti in colonia: canonici eiusdē ecclie vota sua diuiserūt[b] in duos videlicet. g. de vilia co. et c. de lumbardia: et infra. Cūq postmodū tractaret sup electiōe huiusmodi et partes eēnt in tua psentia ɔstitute: i te demū super boc fide pstita[c] cōpromittere curauerūt: qui cause meritis diligēter inspectis ad proferendā diffinitiuā sententiā diē ipsis consentientib⁹ prefixisti. Interim vo prefato. b. ab vna parte electo sublato de medio supradictis canonicis inhibere curasti:[d] ne tua pendente snia procederet ad electionē aliam faciendaz quoz quidā nibilomin⁹. b. coloñ. canonicū elegerūt. Die igitur q sentētia pferri debuit: in tua pre. partib⁹ ɔstitutis dict⁹. b. allegauit[e] q pcedere vlteri⁹ non deberes. Quapropter tibi edoceri a nobis bumilit postulāti breuiter rūdemus: q lz arbitriū[f] sit finitū p mortez ipsius. b. pri⁹ tū de prie electionis meritis debuisti cognoscere[g] q pcessus fieret ad secūdā: nā si dict⁹. c. supstes in electione ius bz: secundā constat penitus nō valere. Idem electo et abbati sancti zenoñ. et c. canonico veroñ.

Exposita nobis feltreñ. et belueñ. electi petitio ɔtinebat: q cū causa que iter antecessorē suum ex parte vna: et ciues teruisinos ex altera sup districtu et reb⁹ alijs vertebat per sniam bostieñ. episcopi tūc apo. se. le. fuerit terminata: et infra. Tandem super quibusdam discordijs que bincinde videbant exorte[h] in ducē venetoz tanq̄ in arbitriū cū par

quod dicit bic: colligit de trib⁹ legib⁹. Si enī arbitriū a partib⁹ approbat vel etiā silētio. x. diez ex eo dat actio et exceptio C. e. cū antea. Si vo arbitriū nō fuit receptū et pena fuit opposita tūc agit ad penā. C. e. l. i. et ita p penā ad seruandū arbitrium quis compellitur. s. e. dilecti. Si nulla fuit pena statuta: sed simpliciter cōpromiserāt stare arbitrio: agi potest ad interesse ex stipulatu: et boc vltimū colligitur. ff. e. diē. §. vlti. et ff. si qs in ius vo. non ierit. l. vl. vñ iste pcurator tenet sm istam di. ad penā vel ad iteresse: cū ipse seipsū etiā suo iuramēto psonaliter obligauit: si non babebat ad boc mandatū. Sed qualiter agit cōtra procuratorē: cū ipse non intēderit se obligare nec aduersarij intēdebāt eū sibi obligare. Sed ideo conuenitur quia se obtulit defensioni aliene: cum non baberet mandatū sufficiens ad boc. ff. de procu. l. plaucius. et lz pars aduersa nō intēderat eū sibi obligare: tñ obligat. vt dicit lex quia sepe extra id quod agit nascit obligatio. ff. commodati. l. si is in fi.

a Auctoritate. Et ita auctoritate superioris potest cōpromitti in laicuz et clericū simul de rebus spiritualibus. de boc dictum est. s. c. pri. Itē videtur bic: q delegatus mandabit sententiā arbitri executioni et ipse nollet pcedere: q delegatus possit arbitrū cōpellere et non ordinarius. ar. C. de iudi. l. vl. Arg. s. i. de fo. cōpe. siqs contra. Sz boc verum est: quando delegat⁹ datur vel ad exequendū arbitrium vel ad compellendū arbitrū: als ordinarius dz cōpellere arbitrū: vt pcedat. ff. e. l. iiij. §. ait ptor.

b Ex pate. diuiserūt. qd nō est nouū nec reprebēsibile. vij. q. i. nō est nouū. et lxiij. di. c. vlti.

c Fide prestita. de qua babes. s. e. cū tēpore. sm leges nō debent iurare: sed penā possunt partes apponere. in auc. d iudi. §. qr vo. col. vi. et C. e. auc. decernimus.

d Curasti. et bene. quia pendente electione illius supstitis non est alia electio celebranda. vt. s. de elec. considerauim⁹. et ista electio pmo debuit reprobari q̄z fieret trāsit⁹ ad secundā j. de ocef. pben. post electionē. ad fi. et. s. de elec. audit vbi d B.

e Allegauit. et male. vt declarāt sequentia: qr primo constare debuit de bac electione: vt dictum est in prima notula. Sz mouit euz forte quia dicit lex q mortuo altero ex litigatorib⁹ qui dederat fideiussorem iudicium sistendi: tamen pretor nō debet eum iubere amō exbibere. ff. qui satisda. co. si decesserit et sententia lata post mortem litigatoris nō valet. ff. de re iud. in sententijs. §. vl. et l. se. Sed boc non est verum generaliter: imo dz snia fieri post mortem: saltem propter accessoria. ff. de rei ven. vtiqz. et mortuo eo qui appellauit: necesse est beredibus causam finiri. C. si penden. ap. mor. interueniat. l. i. et quasi per totum. ita et bic necessaria ē sententia quantū ad canonicos: qui quasi beredes sūt quo ad ius eligendi si alterius electio cassetur: et quātum ad alium electum vt sciatur: an sua electio sit canonica per mortez alterius non perdit iste ius suum: nec acquirit si ius non babebat. Ideoq debuit iudex causam finire anteq̄ sic tertius eligeretur: vt de omnibus istis constaret. Sz illa videbatur melior allegatio: q vlterius non procederet: quia cū ipse cognosceret tanq̄ arbit ex cōpromisso: et compromissū finiatur morte litigatoris. vt bic dic. et ff. e. diem proferre. §. i. et l. sed interpellatur. vlterius cognoscere nō debebat: sed lz sit finitū compromissum p mortem alterius: tamen procedere potest cū sit iudex ordinarius suo iure propter rationem que redditur et supra et in ipsa littera inferius: nec vt verus arbiter cognoscebat. arg. j. de preben. nisi esset. quia de matrimonio carnali in arbitrum cōpromitti non potest. supra de transac. capitulo vlti. et supra de in integrum restitut. c. penul. in fi. et bic de matrimonio spirituali agitur: als arbiter post mortem alterius litigatorum non procederet: nisi iterum cōpromittat in ipso a successoribus per leges predictas prori.

f Arbitrium. i. cōpromissum. ff. e. diem. §. i.

g Cognoscere. vt ordinarius. vt dixi. als si ordinarius non fuisset non posset cognoscere. vt dictum est. Et sic babes q in ordinarium potest compromitti. s. e. cuz tempore. vbi de boc

h Exposita nobis. exorte. Ex boc patet q compromissum non fuit factum super bis que in sententia continebantur: sed super discordijs que postea orte sunt.

te alīa ꝯpromisit⁹: ꝛ ifra. Licz aūt eidē duci lrās nostras misserim⁹: vt ad ꝯponēdū iter ꝑtes laborare deberet: cū tñ intentōis⁹ nostre nō fuerit imutare sñiam ipsam: vel sopitas ꝑ eā ɔ̄trimonias suscitare: mādam⁹ q̄ten⁹ ꝑfatis lrīs nō obstantib⁹ qcqd ꝑ ꝑnomiati ducis arbitriū ꝯ̄ ipsi⁹ legati sententiam iueneritis eē factū in irritū reuocetis: ei districtius ihibentes ne vlteri⁹ i ꝯpromisso ꝑcedat eundē ad restitutionē obsidū occasiōe illi⁹ ꝯpromissi sibi datoꝝ: vt ipsi⁹ arbitriū fuaret ꝑ cēsurā ecclīasticam compellentes.

Gregorius nonus decano et magro. p. cañ. sācti petri atrabateñ. dioc.

Insinuauit nobis gulielmo laico ꝯquerēte: ꝙ cuz. o. laicus sup quadā sūma pecunie corā iudicib⁹ aucte apostolica ꝯuenisset: tandē fuit a ptibus i duos arbitros ꝯpromissum. sic tñ ꝙ si illi duo adiuicem discordarēt: tertiū adderent iudices noiati retēta penes se ꝯpellendi ptes ad obseruandū arbitriū ꝑ dictos arbitros ꝑmulgandū nihilomin⁹ potestate. Cūqꝫ tertius arbitꝛ a iudicib⁹ ꝑdictis elect⁹ cū altero duoꝝ ipsū pti alteri ꝯdēnasset: idē ex eo sentiēs a sepedictis iudicib⁹ se grauari: ꝙ ipm ad obseruantiā huiusmodi arbitrij ꝯpellebāt: nostram appellauit audientiā: sed ipsi appellatōe ɔ̄tempta excōicationis tulerūt sñiam i eundē. Ideoqꝫ mandam⁹: quatenus si ē ita: cū legalꝛ sit ꝑuisiōe statutū: vt compromissum de incerta persona in arbitrum assumenda non teneat dictā excommunicationis sententiaz denuncietis penit⁹ nullā eē.

Idem abbatisse ꝛ conuentui Jotreñ.

a Cōpromisit. supple i ducē q ꝯ̄ sñiam veniēs iniquū arbitriū ꝑmulgauit. ꝛ sic pōt ꝯpromitti i laicū de rebus ciuilib⁹: vt hic dicit: sed nō de spūalibus. vt. s̄. e. ɔ̄tigit. vbi ō hoc. Sed qualꝛ potuit ꝯpromitti i ducē de his super qbus sñia lata erat: nā trāsactio seu ꝯpositio dꝫ fieri de re dubia ꝛ lite icerta. ff. ō trāsac. L. i. sed cuz res hic certe erant ꝑ sniaz a qua non fuit appellatum nec supplicatum. ꝛ iō trāsigi siue ꝯpromitti i nō potuit. C. ō trāsac. si cā. ꝛ. ff. ō trāsac. et post rez. ꝛ. ff. de condi. ide. ele gāter. §. si post. ad quid cōpromissuz fuit hic de re certa. Hec dubitatio sol uit in littera: qꝛ ñ fuit ꝯpromissū ad hoc vt sñia mutaretur: sed vt illi illo duce mediante desisterent ab iniurijs quas faciebāt ꝑpatib⁹ illis. vt. j. sequitur.

b Intētōis. semper recurrendum est ad intentionez scribentis: vt h̄ dicit. ꝛ. s̄ de pcu. petitio. ꝛ. s̄. de of. or. lꝫ. ꝛ. s̄. de vsu. pal. ex tuarum. ꝛ. j. de ꝑben. cuz cāz ꝛc. vl. qꝛ eius est interpretari cuius ē ꝯdere. j. de sen. ex. inſalia. ꝛ. xi. q. i. §. ex his. ꝛ. C. de le. l. vl.

c Reuocetꝛ. Sed vꝫ ꝙ arbitrium tale non sit reuocandum siue sit equum siue iniquum. ff. de arbi. diez. §. stari. Dicas ergo: ꝙ siue quis fuerit arbitrator siue amicabilis compositor: non ē standum iniquo arbitrio: sꝫ rducendum est ad arbitrium boni viri. ff. ꝑ socio. si societatem. §. arbitrorum: imo ꝛ si iurasset dꝫ reuocari. j. ō iure iur. qntauallis. ꝛ. ff. de ritu. nup. q̄sq̄. ff. de ope. liber. si libertus. siue ēt arbitꝛ fuerit: ꝛ eodem modo nō ē standuz iniquo arbitrio. s̄. e. c. i. ꝛ. ij. Et pterea ideo rꝛuocatꝛ: qꝛ tā latum erat contra sñiam directe: sed super hoc non fuerat compromissum: vt sñia reuocaretur ꝑ arbitriuz sꝫ ꝙ in littera dicitur. ꝛ arbitrium non extenditur nisi ad ea tñ de quibus cogitatum est: ꝛ expressum i ꝯpromisso. s̄. eo. cum dilecti. vbi de hoc. h.

d Obsidū. sic. j. de iureiur. ex rescripto. ꝛ. xxiij. q. vi. vt ꝑdem. ꝛ. ff. qui testa. fa. possunt. obsides. Sed ɔ̄tradicūt leges. qꝛ liberi homines obligari non possunt. C. q̄ res pig. ob. pos. q filios. ꝛ. j. de pig. lator. Sꝫ obsides bñ dari possunt: vt dicunt iura primo iducta: nec dicunꝛ obligari loco pignoris: sed tenentur obsides: vt fiat quod inter partes conuenit. ꝛ ita cum solutum sit arbitrium: ꝛ reuocatum debent obsides restitui: qꝛ sublato principali ꝛ accessoriū. j. de si. istru. iter dilectos. j. de so. compe. si diligenti.

e Insinuauit. potestate sic ēt compromittitur i iudicem retēta delegata potestate. j. de ꝑben. nisi. ꝛ. j. de ꝑsump. literas. ꝛ tunc iudex potest vti delegata iurisditione: si expediērit ꝛ arbitraria potestate: vt in decre. nisi: sꝫ hic non poterat retinere huiusmodi arbitrii executōnem nisi per ꝑrogatōez iurisditionis de consensu partium que hic iteruenit. Sed hic non valuit ꝑrogatio: qꝛ non valuit compromissum de i certa persona assumenda: ꝛ sic non poterat fieri executio: lꝫ itenderēt ꝑrogare iurisditionē delegatam ō vno negocio ad aliud. h.

f Legali. vt. ff. e. itez si vnus. §. si i duos. qꝛ cōpromissum de incerta ꝑsona non valet: vt ibi dicit: qꝛ in assumenda illa tertia persona isti iudices poterant dissentire ꝛ ꝛ sic res sine exitu futura est. Ar. contra. j. e. proxi. sed i hi soluitur. ꝛ sic iudex certus esse dꝫ: alr non valet ꝯmissio. s̄. de rescrip. ad hec. ꝛ sic procurator certus esse debꝫ ff. de pcu. ij. sic ꝛ tutor i certus dari nō potest. ff. de testa. tutel. tutor icertus. ꝛ. l. duo sunt ticij. ꝛ i fi. de lega. §. tutor. Et ideo cum a principio non tenuerit compromissum. licet fuerint postmodum concordes in assumenda tertia persona. non tamen tenuit arbitrium ꝛ sic nec sentētia etiam excommunicationis propter hoc lata. Et sic est ar. ꝙ si principale non tenet: nec accessorium. j. de so. competen. si diligenti. ꝛ. j. de fide instrumen. inter dilectos. ꝛ. C. de legi. nō dubium. Item ar. quod ab initio non tenet. postea non conualescit. ff. de reg. iur. quod in initio. ꝛ. xvi. q. iij. §. potest ꝛ. quod si priuatus. Item est arg. hic ꝙ licet res ad eum casum perueniat: a quo potest habere initium: tamen nō valet. Hic non valuit compromissum: quia tertius arbiter icertus erat sed manifeste contradicit. j. de appel. cuz speciali: vbi dicitur ꝙ duo arbitri sunt eligendi: ꝛ si concordare nō possunt: assumant tertium: ꝛ sic tertius arbiter incertus est. Qualiꝛ respō debis. Potest dici ꝙ illud est speciale in cā recusationis. qꝛ illi arbitri non dicuntur veri arbitri: imo quasi naturam iudicū sapiunt: qꝛ iurisditōem videnꝛ habere. ar. s̄. ō offi. ōlega. suspitionis. Uel dicas ꝙ non est contra. ibi enim statuit iux ꝙ duo arbitri eligānꝛ a ptibus q de suspitōis cā cognoscent: ꝛ si illi duo nō ɔ̄cordant ipsi arbitri eligant tertiū. s̄. de of. de le. suspitionis: sed partes nō eligāt illos: vt si discordes fuerint. eligāt tertiū: sed simplr eligunt duos nulla mentione habita de tertio: ꝛ ius osidit ibi qd facere debeāt partes: ꝛ quid postea ipsi arbitri: cū i fine non poterūt ɔ̄cordare. ꝛ ēt qꝫ dic

Sic respicit ipm factum: vt si tertius eligat icertus nō teneat cōpromissū: vt hic factū fuit. Si dictū fuisset hic q certā psonā eligerēt: si discordassēt: tūc valeret. ff. e. itē si vn⁹. §. si i duos.

a Cum a nobis. cōcorditer cōpromisso. Et sic de re spūali pt i ecclesiasticam psonā cōpromitti: quod vez ē. s. e. cōtingit vbi de hoc.

b Sub certa. s. e. dilecti: cui tm̄ meru pene stabit. vt ibi. z. C. e. l. i. z sic religiosi pñt exigere penā. qualiter et qd̄ s̄ liceat dr. s. e. dilecti.

c Mediator. sic videtur q arbiter icert⁹ possit assumi: qz hic nō fuit expssum de mediatoribus istis. Unde signat cōtra. s. e. pri. ff. e. itez si vnus. §. si i duos. Sz dicas q cardinalis nō fuit assumpt⁹: vt verus arbiter: nec illi mediatores sz potius fuerunt amicabiles cōpositores q d̄ plano z sine ordine iudiciario: z sine aliq cognitōne ptes concordauerūt z hoc pz ex verbis illis arbitrio seu ordinatōni z ex eo quod dicit inferius ordinando: z diffiniēdo. Un̄ quod factuz fuit p legatū sine p illos quos ad hoc mediatōes elegit: tenet vel si fuerūt arbitri: adhuc cessāt cōtraria: qz hic nō fuit cōpromissum factum d̄ incerta psona. s; ptes dederunt potestatē legato: vt ipe eligeret arbitros seu mediatores: z ipse elegit certos. z hoc non est contra illa iura superius signata. Et ideo papa confirmat ordinationem illorum: qz nec cardinalis poterat discordare. sed i supiori dcre. potuerūt discordare: z ita nō ōdicit.

Cum a nobis petit: z infra. ex pte vestra fuit ppositū: q oli iter vos z senoneñ. archiepm q̄stiōe suborta super eo: q idez archieps asserens monasteriū vestrū metropolitano iure sibi subesse: pcurationes z res alias exigebat a vobis. Tandē i. r. sācti āgeli diaco. cardina. tūc apostolice sedis lega. a ptib⁹ cōcorditer cōpromisso[a]: z pmisso sub certa[b] pena: q arbitrio seu ordinatōni eiusdē vł duoz mediatoz[c] quos idē sup hoc deputaret: pcise parerēt magister. p. capellanus nr̄: z. i. archidiaconus senoneñ. mediatores ab eodē sup hoc dputati legato ordināndo z diffiniēdo cāz huiusmōi terminauerūt. Nos igit qd̄ p pdictos mediatores sup hoc actū ē: auctoritate apostolica cōfirmamus. Idem.

Compromissū ñ extēdit i cōpromittētis hēdes[d] si de ipis nō caueatur ibidem.

d Compromissum. heredes. Hoc sumptum est de legibus illis. ff. eo. diem proferre. §. i. z. l. sed iterpellatur. §. si ab altera parte. secus est in iudicijs. Judicium enim transfertur ad heredes: q̄uis de heredibus mentio nō fiat. C. de iuram. calū. auc. principalis. Et hoc ideo. qz arbitria stricti iuris sūt compromissum vero non extenditur: nisi ad ea tantum: de qbus expresse in compromisso cauetur. s. e. cum dilecti. z. ff. e. non distinguemus. §. de officio. nec ad alias personas vt i legibus predictis. Sic pactum personale nō extendi ur ad heredes. quandoqz. ff. de pac. idem in duobus. §. personale. z. l. iurisgentium. §. pactorum: si alterius partis tantum heredis mentio etiam fiat: morte nihilominus soluitur compromissū vnde ex vtraqz parte debet fieri mentio heredum: als nō trāsit ad heredes vt dicit lex predicta. sed iterpellatur. §. si ab altera. Unde melius diceretur in compromittentiū heredes. z ita soluitur compromissum per mortem alterius compromittentis. s. eo. ex parte. z per mortem alterius arbitrorum. s. de offi. delega. vno. h.

e Qui vult deo. ppriuм nomē est.

f Quem. i. qui casus p casu. z est antithosis figura. sic. lxxv. di. ordinatōes. z. xviij. q. ij. quidam. vbi eos ponitur pro hi.

Liber secundus. De iudicijs.

Ex concilio aphricano.

E quouult deo[e] centuriensi epo: quē[f] cū aduersari⁹ ipius eum petisset ad cōcilium itroduci: iterrogat⁹[g]: an cū eo vellet experiri[h]: pmo id pmiserat: z altera die respondit hoc sibi non placere[i]: atqz discessit: placuit vt nullus eidem communicet: donec[k]

g Interrogatus ex superabundanti interrogat: quoniam al's ex necessitate tenebat sub eis respondere: qz iudicium reddit i inuitum. ff. de v. ob. inter stipulantem. §. i. qz omnes cause tunc in synodo retractabātur vel forsitan ne posset postea iudicez recusar. iij. q. iij. §. offeratur. s. d̄ of. dele. super qōnuz §. nos. z. §. verum. nisi aliquid postea de nouo emergat. s. de offi. dele. insinuante. z. ff. de inter. ac. de etate. §. ex cā. z. ff. de peu. si post datuz damnum. z d̄ pe. di. vi. placuit. illa nō fuit cā: qz synodū totā non potuit recusare.

h Experiri. experiri ponitur hic p defendere: aliquando tm̄ ponit p agere. s. de causa poss. z ppzij. pastoralis: z no. j. de sen. z re iudi. c. pe.

i Placere. Sed nōne fuit locus penitentie. Uł q sic. ff. de iurisdic. om. iudi. si conuenerit. Respondeo locus est penitentie. j. de iurepatro. cum laici. sed non hic: qa non pōt penitere i alterius piudicium. ff. de reg. iur. nemo z qz contumaciter recessit: fuit excommunicatus. xi. q. iij. certum. imo iuit⁹ cōpellit rñdere: vt dictū ē.

k Donec. loquitur sm antiqua tempora: quando causa excommunicati tractabatur anteqz absolueretur. xi. q. iij. si episcopus forte. Intellige sm antiquam litteram que olim in antiqua compilatione talis erat: hic null⁹ eidem cōmunicet: donec cā eius qualem potuit terminum sumat. Et sm istā litteram bene loquit sm hodierna iura: qz cū p contumacia fuerit excōmunicatus: nullus debet ei communicare donec satisfactōe premissa. i. satisdatione prestita iudicio sisti fuerit absolutus. j. d̄ v. sig. ex parte hodie vero statim debet absolui: z postea cognosci de causa excōmunicationis: nisi in casibus: vt. j. de sen. excō. per tuas. z nisi quis excōmunicatus sit pro manifesta offensa. j. de ver. sig. ex parte. z. xxiij. q. vi. pessimam. z. j. de sen. ex. solet.

l Adimi. respondet tacite questioni. multi. sed ibi exponitur circa prin.

m Episcopatu. imo debet expectare per annum antequam adimatur. xi. q. iij. rursus. et c. se. maxime cum lis non fuit contestata. de hac materia tractatur. iij. q. ix. in summa. et c. decernimus. et xi. q. ij. rursus. et j. de do. et contuma. c. veritas.

n Decernimus laici. Laici enim de ecclesiasticis negocijs intromittere se non debent j. de re. ec. non ali. cum laici. s. de arbi. contingit. et s. de consti. ecclesia. et xcvi. di. bene quidem.

o Presumant. auctoritate sua: de legati tamen possunt saltem cause pecuniarie siue huiusmodi mere ciuiles: vt hic colligitur et in laicos etiam de talibus potest compromitti. s. de arbi. exposita. Papa vero ciuiles criminales et spirituales causas potest laico delegare. ar. xxxij. di. §. verum. et ij. q. v. men[...] et lxiiij. di. i synodo. et c. hadrianus. et x. q. iij. illud. Videtur etiam: quod eas teneatur delegare. xi. q. i. te quidem. et §. ex his omnibus. ij. et de hoc dictum est s. ti. pri. contingit.

satisfactione premissa fuerit ab absolutus. Nam adimi[l] sibi episcopum[m] ante cause eius exitum nulli potest iure videri.

Ex synodo eugenij pape.

Decernimus vt laici[n] ecclesiastica tractare negocia non presumant[o]: sed episcopi abbates archiepiscopi: et alij ecclesiarum prelati[p] de negocijs ecclesiasticis maxime de illis que spiritualia esse noscuntur laicorum iudicio non disponant: nec propter eorum prohibitionem ecclesiasticam dimittant iusticiam exercere.

Alexander tertius illustri regi anglie.

Quanto diuina gratia: et infra. Causa vero iurispatronatus ita coniuncta est et connexa[q] spiritualibus causis quod non nisi ecclesiastico iudicio valeat diffiniri.

Idem salernitano archiepiscopo.

Et si clerici[r] coram seculari iudice conuicti fuerint vel confessi de crimine non sunt propter hoc a suo episcopo aliquatenus condemnandi. Sicut enim sententia a non suo iudice lata non tenet[s]: ita et facta confessio coram ipso. Si vero coram episcopo de criminibus in iure confessi sunt[t] seu legitima probatione[u] conuicti: dummodo sint talia crimina propter quod suspendi debeant vel deponi: non immerito suspendendi sunt a suis ordinibus vel ab altaris ministerio perpetuo remouendi. De adulterijs vero et alijs crimib[us]

s Non tenet. vt. ii. q. i. in primis. §. de persona. vi. s. de consue. ad audientiam. C. si a non compe. iudi. l. vlt. Ex eo enim quod isti ex tali confessione non puniuntur: seu sententia contra eos lata non tenet: colligitur quod isti inuiti tracti fuerunt ad iudicium seculare. nam si voluntarie hoc fecissent: etiam si per eis esset lata sententia locum suum amitterent in criminali: et in ciuili perderent causam. xi. q. i. solita. et c. placuit. et j. de fo. compe. si diligenti. vnde non preiudicat eis. Sed si clericus conueniat laicum coram iudice laico: et ille laicus reconueniat clericum ciuiliter de crimine: si feratur sententia contra clericum bene tenet quia suus iudex est per reconuentionem. j. de mu. pe. c. i. et ij. et iij. q. viij. §. cuius in agendo. et C. de sen. et inter. om. iu. cum papinianus. et auc. et consequenter. Criminaliter vero ipsum conuenire non possunt coram iudice seculari. xi. q. i. c. i. et ij. nec reconuenire: quia in crimine non admittitur reconuentio. iij. q. xi. neganda quia non relatione criminum: sed innocentia reus purgatur. ff. de pub. iudi. l. si g. Sed pone clericum condemnatum ciuiliter de furto vel de alio crimine: quod infamet a iudice seculari per reconuentionem. numquid episcopus suus per tali sententia ex quod infamis videtur seu confessione condemnabit illum quod talis sit infamis. Dicit lex quod non potest facere preses prouincie: quin condemnatum de furto sequatur infamia. ff. de fur. non potest. Respondeo quod ex tali sententia non deponitur: quia cum ciuiliter actum sit non debet dici infamis: Si vero ex tali sententia vel confessione grauata est eius opinio: ab officio debet suspendi vsque ad debitam purgationem. ar. ij. q. v. presbyter. si a plebe. et j. de si. accusatum. et c. se. ar. ff. de suspec. tuto. l. tutor. §. preterea. et C. de testi. nullum. ar. deponi vel beneficio priuari non debet: donec aliud contra ipsum probaretur. ar. s. e. c. i. et xv. q. vi. c. vi. i fi. et preterea non debet puniri: quia nondum fuit actum ad hoc. et idee pena ordinaria sibi imponi non debet. j. de or. cog. cum dilectus. et j. de excep. c. i. in fi. et iuxta iudicij formam sententia debet formari. j. de si. lz beli. quando confessio preiudicet vel quando non dicitur. j. de confes. c. vlt.

p Ecclesiarum prelati. Ar. omnes ecclesiarum platos esse iudices ordinarios. ar. s. de of. or. cum ab ecclesiarum. xxv. di. perlectis. ij. q. i nemo. xi. q. i. experientie. et c. sig ex fratribus. et j. de ap. reprehensibilis. et j. de eo qui fur. or. recepit. c. i.

q Quanto. connexa. Ius vero patronatus non dicitur proprie spirituale: sed spirituali annexum. j. de iurepa. de iure. Et ideo dicit hic hug. quod eius causa annexa est spiritualibus causis: vnde spirituale censetur propter connexitatem: quia que religiosis adherent: religiosa sunt. ff. de rei vendi. que religiosis. et ex tali coherentia sumit suam naturam. sic. j. de paroch. super eo. Et ideo talis causa per iudicem ecclesiasticum tantum tractari debet. vt hic. et ar. s. e. c. pri. vnde vendi non potest. j. de iurepa. de iure. et laicus tale ius potest possidere. cum non sit mere spirituale: sed ei annexum. sed alia iura spiritualia mere possidere non potest. vt. j. de prescrip. causam que. et xvi. q. vij. c. i. et s. de elec. sacrosancta. et c. messana. et ius funerandi potest laicus possidere. ff. de mor. infe. l. i. et tamen dominium sepulture non habet. insti. de re. diui. §. nullus. her.

r Et si clerici. condemnandi. nisi ex hoc grauatum sit multum eorum opinio. ar. op. j. de testi. testimonium. et j. de sen. excom. desideres. §. i. in eo casu propter infamiam debet se purgare. vt dicit illa decre. cum desideres. alias si se purgare non potest: debet puniri quasi conuictus interpretatiue. j. de pur. ca. cum p. et j. de si. insinuatum. De hoc ar. s. ij. q. i

t Confessi sunt. confessus in iure pro victo habetur. C. de confes. l. vna. et j. de confes. l. pe. et vl. ff. e. certum.

u Probatione. puta quod per legitimos testes et omni exceptione maiores. vt. ij. q. i. in primis in fi. In criminibus enim aperte debent esse probationes et luce clariores. C. de probati. sciant cuncti. ij. q. vi. sciant cuncti. et v. q. vi. epiphanium. et in absentia iudicis testes tales non sunt recipiendi: sed tantum in presentia iudicij vrsi reos exegerit: tormentis subijciantur. C. de fide instru. aucten. apud eloquentissimum. et v. q. v. qui. et ita demum sunt puniendi secundum qualitatem et quantitatem criminis. j. de homici. sicut dignum vt iuxta iudicij formam sententia dicetur. j. de si. lz beli. et j. de or. cog. cum dilectus in fi.

Pres[...] hur[...] quod [...] xi. q. [...] secula[...] [...] additio[...]

a Minora. Ar. 3. xxxij. q. vij. qd in oib⁹ adulterio grauius. So. illa interrogatio nō implicat q adulteriū sit grauius aliis criminib⁹: sʒ quasi raritatē denotat. ⁊ est ff. de pe. di. i. si sacerdos. Uel dic grauius. i. cōmunius: ⁊ illud dictū fuit in detestationē criminis vt magis vitaret: q multa alia peccata grauiora sūt adulterio: vtputa ince st⁹. xxxij. q. vij. adulteriū malū. Et vbis istis colligūt quidā q eps de adulteriorū ⁊ inferioribus criminibus pōt dispēsare: ⁊ nō in maiorib⁹: quasi a cōtrario sensu cū dicat de adulterio ⁊ aliis q sūt minora: ergo nō maioribus q quod de quibusdā cōcedit de aliis negare videtur. ar. ex. di. qualis. ⁊ C. de pcura. marit⁹. et. j. de presūp. nōne. ⁊ ar. j. de his q fi. a pla. fi. pte. cap. cum apostolica ad fi. Et dicunt q tm̄ dispensare

que sunt minora: pōt eps cū clericis post peractā pniam dispēsare: sʒ nō dʒ quēlibet depositū p suis excessib⁹ cū suo sit funct⁹ officio: nec duplici debeat ipsū cōtritione ɔterere nec iudici tradere seculari.

Idem.

Etēʒ qz in eos qs ab ecclesia tua possessiones tenere in feudū occasiōe ipsaꝝ excōicatiōis seu interdicti sniā pmulgat: nos id d'stricti⁹ inhibēus q diu parati fuerit sup his in tua psentia iusticiā exhibere.

Idē exoñ. episcopo ⁊ capitulo london.

Dilecti filij prior ⁊ clerici de guiseburen. ẽ ebo racen. archiepiscopuʒ apo. se. le. graue querimoniā trāsmiserūt: ⁊. j. Prouideatis attētius: ne ita subtilit sic a multis fieri solet cuiusmōi actio intētet:

e Tradere curie seculari. nisi post depositionē fuerit incorrigibilis: tūc pt excōicari ⁊ postmodū crescēte ɔtumacia tradi curie seculari. j. e. cū nō ab hoie. ⁊ sic itelligit. ij. q. iiij. clic⁹. xi. q. i. si qs sacerdotū. qlit debeat tradi curie seculari. hēs. j. ð vb. sig. nouim⁹.

f Ceterū. paratis qdm ʒ dñs feudi ē parat⁹ face iusticiā int vasallos: ⁊ ipi ēt parati sūt rñdē sb eo nullus ali⁹ dʒ se itromittē ð illa iurisditione als si eēt negligēs dñs trāsferret iurisdictiō ad aliū. ar. s. j ð fo. cō. lʒ er susce pto. ⁊. c. ex tenore. Et si als ð vasallus nollʒ rñdet sb dño pt illū punire. ꝗ ipi

possunt in casib⁹ expressis a iure. ar. huius. c. vbi de quibusdā concedit. vnde in aliis videt phibitū p iura predicta: ⁊ ē ad h̄ ar. š. de tēpo. or. dilect⁹. et eo q ibi dr cā illa huiusmodi dispēsatio a canone minime sit pmissa: ⁊ sic argumētat ex eo q intelligit phibita esse. Et sic qlibet dispēsatio phibita epis intelligit: nisi eis sit expssa ɔcessio: q nūqʒ intelligit eē phibitū qd nō ē expsse ɔcessū. š. ð trāsla. int corporalia. Alia ē magis cōis opinio q eps vbicūqʒ pōt dispēsare vbi nō inuenit phibitū. Et vacat hic ar. a ɔrio sēsu: q in multis grauiorib⁹ criminib⁹ qʒ de adulterio dispēsare ē pmissa epis: puta in hēsu. l. di psbīos. Itē cū sacrilego. l. di. si qs psbī. ⁊ i capitalib⁹ criminib⁹ occultis. l. di. de his vō. Itē cū simoniaco: qñqʒ in bñfic or qñqʒ in ordine. i. q. v. c. i. ⁊ vl. ⁊. š. de elec. si alicuius. Itē cum scisma. xco. l. di. vt ɔstitueret. Et generaliter vbicūqʒ non phibetur dispensatio intelligit esse pmissa. ar. j. de sen. exco. nup. ⁊. c. a nobis ij. ⁊ lex h̄ opinione pbat. ff. quib⁹ ex causis ma. nec nō. §. i. Edictū de dispēsatione phibitoꝝ est fm hāc opinionē ⁊ in hac opinione fuit hugo: vt inuenies. l. di. si qs psbiter. et Jo. q notauit de hac materia. l. di. miror. ⁊. i. q. vij. §. nisi. ⁊ lauren. Uin. ⁊ Tancre. h̄ idē dicūt. Qñqʒ inuenies: q phibetur dispēsatio: vt in casib⁹ quos distinxit Jo. in. c. minor quādoqʒ inuenies q permittit: vt in casib⁹ notat in pdicto. §. nisi imo eps ⁊ qlibet sacerdos pōt dispēsare ⁊ mitigare canones pniales q satisfactionē iniungūt p peccō ɔfesso i pnia. ar. de pe. di. i. mēsurā. ⁊. l. di. de his clicis. ⁊. c. hi q. ⁊. xxvi. q. vij. tpa penitudinis. Sʒ canones illos q inducūt penā dispēsatiōis vl suspēsiōis in enormib⁹ criminib⁹ mitigare vel dispēsare nō pñt. l. di. minor. ⁊. iij. q. ij. de viro. ⁊. j. de accu. inquisitionis. i. rñso.

b Penitētiā. Hoc io dic: q venia nō ɔcedit nisi penitēti. xxiij. q. ii. legatos: ⁊ quo gaudebis ⁊c. xxiij. q. vij. c. vlt. ⁊ nēo pt bñ agē pniam: nisi speraverit indulgētiā. de pe. di. i. nemo. vl sal tē partē pnie egerit. lxxxij. di. presbiter.

c Functus officio. sic. š. de of. del. in litteris. ⁊. c. venerabili ff. de re iud. iudex.

d Duplici. lxxxi. di. si psbr aut diacon⁹. ⁊ de pe. di. iij. §. his auctoritatib⁹. §. auctoritas. nō dʒ duplici pena cōteri: ⁊ ita q vtra q pe sufficiat: als bñ posset inferre duas penas. xxi. q. iii. si qs cum his. ⁊. xxij. q. iiij. attendendū. ⁊. si qs deinceps. ⁊. j. ð rap. in archepatu. ⁊. v. q. vi. q iurta. ⁊. j. de calū. cū fexti⁹. ⁊. j. vt lite nō ɔte. qm. §. vlt. ⁊ crescēte ɔtumacia crescere debet: et pena. ff. de pe. relegati.

tenet litigare ð feudo sb dño feudi. j. ti. pr. ex trāsmissa ⁊. c. vex. Sʒ i iudicio possessorio pōt agē vasall⁹ corā ordinario. j. ti. pr. ex pte. b. q excepto tali c cū hʒ i petitorio vt ibi dic. Et nō sup h̄ q si qd feudi vtit in dñm ⁊ vasallū vtrū vasall⁹ debeat ipsū hēe vl nō: tūc p alios vasallos cā illa dʒ tractari. Si vō int duos vasallos tractat cā. s. qs illoꝝ sit potior i feudo: tūc dñs feudi dʒ cognoscere vt h̄ in ɔstōne federici: hac edictali. §. pterea. ⁊. i. e. nouit Si vō int vasallos ⁊ alios q nō sūt vasalli agat de illa re rei vēdicatione: tūc dñs nō cognosceret: q cēt iudex i cā sua qd eē nō dʒ. C. ne qs i sua cā. l. vna. sʒ ordinari⁹ tūc cognosceret vl delegat⁹ j. ti. pr. cū sit gnāle. ⁊. xi. q. i. experientie.

g Dilecti. subtil. f. Nō subtilitates in causis ecclesiasticis reprobādas. ff. de iura. ca'ū. lras. ⁊. j. de dolo ⁊ ɔtu. c. i. ⁊. j. de resti. spo. q huiusmodi subtilitates ad pnicie reuertūt. C. ad trebel. l. pe. ⁊ stricta ratio qñqʒ emitti solet. ff. de relig. ⁊ sup. fu. l. sūt psone. ⁊. ff. ad. l. aql. ita vulnerat⁹. §. vl. ff. qb⁹ mo. pig. vl hypo. sol. sicut re. §. si debitori. cū eni de bona fide agit ð apicib⁹ iuris nō ē disputandū. ff. mādati si fideiussor. §. qdam.

h Actio intentet. Sicpʒ: q nō tenemur actionē pponere fm canones. Ar. ɔ. j. ð mu. pe. c. i. ⁊. xij. q. ij. octaua. ⁊. xi. q. i. experiētie. ⁊. c. sequē. ⁊. j. ⁊. examinata. ⁊. C. si p vim vel alio mo. l. i. ⁊. j. deposi. grauis. So. dicas q nullus cōpellit vt pponat actionē: nec tenet si nō vult pponere in iudicio ecclastico. Si aūt qs vult pponere i iudicio ecclastico ⁊ pponat: admittit: si aūt ineptā pponat: succūbit: sʒ pōt pponere aptā ⁊ ɔgruentem postea ⁊ admittit. j. e. examinata. Lau. tñ dixit: q tenet qñqʒ aliqs pponere actionē: quia cū ex vna cā plures actiones oriunt: nō sufficit pponere cām simplicit. ff. de inreiu. duob⁹. §. colon⁹. ⁊. ff. ð insti. ac. hēbēt. ⁊. ff. ar. fur. ce. l. i ⁊. l. si colonus. ⁊. ff. ð le. ij. cū fili⁹. §. varijs. q alit fit ɔdēnatio in vna qʒ in alia. Et tūc sat videt q eligē debeat: et qua via pcedere debeat: cā vō petēdi semp exprimenda ē: als nō audit. j. ð libel. ob. c. vl. ⁊. j. ð cen. puenit. ⁊ C. de edic. di. ha. tol. l. vlti. v. fin aliquid pdictoꝝ. ⁊ cā petēdi semp pcedere debet. ff. q. dies le. cedat huiusmodi legatū. ⁊ hoc in psonali: in reali: sec⁹ vbi nō tenet quis specificare nisi velit: vt notatur infra de libel. ob. c. ij.

Et illa iura canonica q̄ videt̄ dicē de actiōe: expōe actio ꝑ petitio. Scd̄m leges vero actio proponenda est: q: nemo sine actione experit̄. ff. de neg. gest. si pupilli. §. vlti. ꝛ ff. de edē. l. i. ff. de admi. tu. quotiēs. §. itē si. ꝛ insti. de ac. in prin. Actio. n. est ius prosequendi i iudicio qd̄ sibi debet̄. Sed sm̄ canones expōim⁹ actōez idest cām.

a ¶ Simpliciter. sic. j. e. pastoralis.

b ¶ Intelleximus. conueniri. ex cōicati. n. cōueniri pñt: sed nō conuenire. j. de here. ex cōicamus. §. credētes. j. de sent. ex. si vere ne ex suo dolo cōmodū h̄eant: vt ibi dr̄: ꝛ per procuratorē: vt h̄ dic̄ debent in iudicio respōdere. Sz qd̄ si noluerit cōstituere procuratorē: cū nō ad hoc sit cōpellēdus. s. d̄ procu. querelā ꝛ preterea principalis ꝑsona de calūnia d̄bet iurare: quō ergo p procuratorē hoc facere debeat So. si non vult cōstituere procuratorē nō credo illum cōpellendū: q: forsitan nō inueīt: q ita fideliter tractet cām suā: ꝛ pticipātes ei in eadē non sunt excomunicati. j. de sen. ex. si vere. cū talis participatio sit tm̄ ad dānum illorū. Sed nūquid pōt recōuenire. nō. j. d̄ excep. cū int̄. Excipe p̄o pōt ꝛ appellare: ꝛ alia oīa q̄ ad sui d̄fensionē ptinēt. j. d̄ excep. cū inter. ꝛ c. sequētib⁹ p totū: q: cui pncipale ꝑmitti ꝛ accessoriū cōcedit̄: ar. s. d̄ offi. dele. preterea. ꝛ c. prudētiā. §. sexta. ꝛ c. suspitōis. ꝛ ff. de iurisdi. o. iu. l. ij.

c ¶ Clerici. nō dedignant̄. j. d̄ iura. calū. c. i. ꝛ j. d̄ no. op. nūc. intelleximus. ꝛ i auč. vt clerici apud proprios episcopos. §. pe. coll. vi.

d ¶ Crie. xi. q. i. c. i. ꝛ ij. ꝛ i plib⁹ capitulis sequētibus:

e ¶ Consuetudine. Ar. q cōsuetudo iuri scripto nō piudicat: ar. xi. di. cōsuetudinis. Ar. ꝯ di. e. c. in his. Sz verū ē vbi cōsuetudo nō ē rōabilis nec prescripta. s. d̄ cōsue. c. vlt. vbi de hoc. Et ita in casu isto nō pōt habere locū cōsuetudo quātocūq3 tēpore obtēta esset: q: esset ꝯ ecclasticā libertatē ꝛ statū ecclē: sic. s. de cōsue. ad audientiā. ꝛ c. cū inter. ꝛ s. de elec. c. cū cām q̄.

f ¶ Causā assensu epi. q: sine assensu prelati collegiū ꝯ

---

inquiratis: sed simpliciter[a] ꝛ pure factum ipsū ꝛ rei ꝟitatē sm̄ formā canonū ꝛ sanctorū patrū instituta inuestigare curetis.

Idē paduano episcopo.

Intelleximus: ꝛ infra. Quia postulasti a nobis vtrū excōicatus in iudicio stare possit: rñdem⁹: q conueniri⁹ pōt: ꝛ dz p aliū rñdē i iudicio: ne videat̄ d̄ sua malicia cōmodū reportare.

Luci⁹. iij. strigon̄. archiepō.

Clerici: ꝛ ifra. Cū imperator dicat: q leges nō dedignātur[c] sacros canones imitari: in quibus generalit̄ traditur: vt d̄ omni crimine[d] clericus debeat coram ecclesiastico iudice conueniri nō dz in hac parte canonibus ex aliq̄ consuetudine[e] piudiciū generari.

Clem. iij.

Causā que vertitur iter fratres dulmeñ. monasterij ꝛ monachos sancti albani: ꝛ infra. Prouideas inter cetera: vt fratres dulmē. monasterij cum auctoritate ꝛ assensu episcopi[f] sui ingredi antur negocium: ne si fratres sancti albāi obtineāt: epā idē abbatē mōasterij si ꝓponēs litē sopitā valeat suscitare.

Celestinus tertius.

Cum nō ab hoīe: ꝛ ifra. A nobis fuit ex pte tua quesitū: vtrum liceat regi vel alicui seculari persone iudicare clericos cuiuscūq3 ordinis siue in furto siue in homicidio vel periurio seu quibuscunq3 fuerint criminib⁹ ꝯpꝛehensi. Consultationi tue talit̄ rñ. q si clericus in quocūq3 ordine cōstitut⁹ i furto vel homicidio vel piurio seu alio crie fuerit ꝯprehēsus[g] legitie atq3 cōuict⁹ ab ecclastico iudice d̄ponēd⁹[h] ē. Qui si deposit⁹ incorrigibilis fuerit: excōicari[i] dz: deinde cōtūacia crescēte anathematis mucrōe feriri. Postmodū[k] vero si in ꝓfūdū malorū veniēs cōtempserit: cū eccl̄a ñ hēat vltra qd faciat: ne possit esse vltra pditio plurimorū: p secularē cōprimēdus ē ptātē: ita q ei ꝯputatur exiliū vel alia legitia pēa inferatur.

Idem.

---

nec cōuenit nec cōuenit̄. C. d̄ epis. ꝛ cle. cōst. §. nihilomin⁹ ꝛ ar. xij. q. ij. siqua d̄ reb⁹. sic ꝛ plar⁹ sine assēsu capli cōuenit̄ vl cōueniri nō pōt. s. d̄. pcu. c. i. ꝛ ff. d̄ iure deli. ait ptor. d̄ hac mā. di cit. s. de rescrip. edoceri. ꝛ s. de procu. c. i.

g ¶ Cum ñ ab hoīe ꝯphēsus. ita q aliq clici admissi intersint ꝯprehēsioni ꝛ d̄ tētioni ꝑ spatiū. xx. horarū: arg. ff. ad. l. iuliā de adult. capite. Sz et p laicos pt cōprehendi cleric⁹ i ipso facinore vt ita notoriū fiat crimē ꝛ detinet̄ sine nota excōicatōis: dū tñ hoc faciāt d̄ prelatorū suorū auctoritate. j. d̄ se. ex. vt fame.

h ¶ Deponēdus. s. e. at si clerici. ꝛ s. e. clerici. C. de epis. l. ij. C. vbi sēato. vel clar. l. vlt.

i ¶ Excōmunicari. i. suspēdi. vt differat a sequēti: qd̄ dicit anathematiz: alr̄ vbo excōicatōis maior excōicatio intelligit̄. j. de se. ex. siquem.

k ¶ Postmodū. Nota q lic̄ i crib⁹ sit pcedēdum vt pmo d̄pōat̄: postea excōicet̄. lxxxi. di. dictū. ꝛ. ij. q. iij. clic⁹. ꝛ xi. q. i. si qs sacerdotū. ꝛ s. e. at si clici. Ar. ꝯ. xxiij. q. iiij. forte. ꝛ xxxiij. di. quorūdā. lxxxiij. di. honorat⁹. So. qñq3 pcedit̄ ꝯ aliquem p crie: qñq3 p cōtūacia. Ubi p crie pmo loco pcedit̄ ꝯ aliquē si crimē tale ē: q inducat suspēsionē primo dz suspēdi: vel si inducat depositionē dz deponi: ꝛ si corrigibilis apparuerit nō procedit amplius ꝯ ipsū: sic intelligit̄. s. e. at si clerici. Si vero incorrigibilis fuerit: seruatur qd̄ hic dicitur: vt tunc demum tradatur curie seculari: cū eccl̄a nō hēat vltra quid faciat: ꝛ sic intelliguntur illa capitula. ij. q. iij. cleric⁹. ꝛ xi. q. i. siquis sacerdotū. lz quidā intelligant illa spālr̄ in causa epōrū pp enormitatē delicti ꝛ excellētiā ꝑsonarū. Et sic et illa capl̄a intelligunt̄ de icorrigibilibus. xvij. di. nec licuit. xi. q. i. petimus. xxiij. q. v. de liguribus. Sic ergo procedendū ē quādo pena incipit a crimine excepto falsario litterarum apostolice sedis: ille in exaggeratione ꝛ odio criminis ipso iure excōicatus est: ꝛ depositus omni priuilegio clericali: ꝛ incō inēti tradit̄ curie seculari. j. de falsa. ad falsariorum. ꝛ in crimie heresis. j. de here. excommunicamus. ꝛ c. ad abolendam. §. i. Qui vero falsat litteras aliorū: puniri dz: vt tradit̄. j. de falsa. ad audientiam. Ubi vero pena incipit a contumacia: primo debet suspendi: postmodū crescente cōtumacia excōicari: deinde deponi. vt dic̄. c. forte. ꝛ alia capitula contraria: vltimo debet tradi curie seculari.

a Quia gu. sic inter eūdē. p. ꝛ p̄fatū gu. Sic ergo videt̄: ꝙ singularis successo: possit ꝯueniri ꝑ rescriptū īpetratū ꝯ antecesso:ē ēt re integra: ar. ī. de ꝯces. pbē ꝓposuit. Et vꝫ ex p̄ssū: ꝙ quicūqꝫ succedit possit cōueniri. s. ꝺ alie. mu. iu. c. i. ꝛ decretalis epla vim cōstitutōis hꝫ. xix. di. in memoriā. ꝛ. c. si romanorū. ergo ad similia dta illa trahere possum⁹ ar. ff. de legi. nō possunt. Ergo tam singularis q̄ꝫ vlis antecessor cōueniri pōt: ꝛ decretū factū ī personā antecessoris iā d̄fū cti: ī psonā heredis transfertur. ff. de fideicō. lib. l. i. cū q̄si. Sed ꝯ vꝫ: ꝙ ñ sit cōueniend⁹ successor qꝛ rescripta ad alias personas vel res: nō extēdūtur: nisi q̄ ꝯtinent ibidē: vt. s. de offi. dle. p. ꝛ. g. ī fi. ꝛ. c. cū oliꝫ. ad fi. ꝛ ē ex p̄ssum ēt de successore vli. s. ꝺ rescrip. siguit. ꝛ iudicis datio nō transit ad heredē illius q non erat in rebus humanis ꝯ quē dat⁹ fuit. iudex. ff que sen. sine ap. resci. cū qui. Uez ē: ꝙ rescriptū ꝫ re integra. nō transit ad successorem: nec successor illius ꝯ quē ipetrat̄ conueniri pōt: vt. s. ꝺ rescrip. siguit. vbi ꝺ h̄ qꝺ ñ dr: intelligit̄ de illo successore qui scienter occupauit reꝫ alteri⁹: quā sciebat ad se nō ꝑtinē. vnde quasi in vitiū successit: sicut ille qui scienter recipit rem a deiectore. ī ꝯ resti. spo. sepe cōtigit. ꝛ sicut ille qui recipit rem ab alio cā mutandi iudicij. s. de alie. mu. iudi. c. i. Isti. n. q̄si similes sunt in vitio: vñ pūt cōueniri corā eisdē iudicibus ꝛ per easdē l̄ras sicut antecessores: vt hic dicit̄: ꝛ in illo titu. ꝺ alie. mu. iu. cau. facta. c. i. ꝛ eo ipso. ꝙ. r. occupauit rē: qua iste ꝑ. spoliatus fuit ꝑ illum gu. vꝫ habere ratū factū illi⁹. fi. ī. de īmu. ec. c. aduersus. al̄s quare posita fuisset hec decre. in hoc titu. Alij dicunt ꝙ iudices illi procedūt tm̄ ex vi istarū litterarū: nec al̄s poterāt ꝓcedere ꝑ primas: qꝺ nō credo. b.

b Cum vēisset. hec ē ps illi⁹ quā hēs. s. ꝺ in inte. resti. cuꝫ venisset iudicari. Et hoc ideo: qꝛ ei⁹ ē interꝑtari cuius ē ꝯdere: vt. ī. ꝺ sē. ex. iter alia. ꝛ. xi. q. i. §. ex his. ꝛ. C. de le. l. vl. ꝛ. ff. ꝺ pretor. stipula. in pretorijs. Sꝫ nūquid icidenter pōt ali⁹ cognoscere q̄ꝫ papa. Uꝫ ꝙ sic. C. de iudi. quotiēs. ꝛ. s. ꝺ in integ. resti. cā in fi. inspiciendo p̄uilegiū: ꝛ si verba sunt manifesta: iudex pōt dicere: nō obstat priuilegiū: ar. ī. de fi. istru. accepim⁹. Ar. cōtra. ff. de postul. quos prohibet. ꝛ. ī. ꝺ excep. exceptōeꝫ. i fi. ī. g fi. fiunt legi. lator. Dicas: ꝙ hoc hꝫ locum cuꝫ ꝟba priuilegij obscura sunt ꝛ ambigua: tūc eius ē iterp̄tatō cui⁹ est ꝯdere. Ubi vero aperta sunt ꝛ clara: pōt iudex dicere obstat priuilegium vel non obstat: ar. p̄dicta decre. accepi-

Quia gu.ᵃ qui violenter dicebat̄ ecclam. ꝑ. clerici occupasse defūct⁹ ē vt accepim⁹: ꝛ. r. eā postmodū ē igressus: p̄cipimus: vt hꝫ formā ꝑorū litteraꝝ inter ipsos. r. ꝛ. p. sub eisdē iudicib⁹ mediāte rōne sicut iter. p. eūdē ꝛ p̄fatum gu. si viueret negociū termiet̄. Inno. iij. sancti sergij ꝛ sancti georgij abba.

Cum venissentᵇ: ꝛ infra. Cū sup priuilegijs sedis ap̄lice causa vertat̄: nolum⁹ de ipsis per alios iudicari.

Idem prelatis per franciaꝫ constitutis.

Nouit illeᶜ q nihil ignorat: ꝛ infra. Non putet aliqs: ꝙ iurisditionē illustris regis francorum perturbare aut minuere intēdamus: cuꝫ ipse iurisditōem nr̄aꝫ ᵈ nec velit nec debeat impedire. Sed cū dn̄s dicat in euāgelio: Si peccauerit ᵉ frater tuus vade ꝛ corripe eū inter te ꝛ ipsū solum. si te audierit: lucrat⁹ eris frēm tuū. si te non audierit: adhibe tecū vnum vel duos: vt in ore duorū vel triū testiū stet oē ꝟbū. Qꝺ si ñ audierit: dic eccle. si aūt ecclam ñ audierit: sit tibi sic ethnic⁹ ᶠ ꝛ publican⁹: ꝛ rex anglie sit paratus sufficient̄ ostēdere: ꝙ rex frācorū peccat ᶠ in ipsū: ꝛ ipse circa cū i correctōe ꝓcess. t ᵍ ſm regulā euāgelicā: ꝛ tādem qꝛ nullo modo ꝓfecit dicit eccle sie: quomodo nos q sumus ad regimen vniuersalis eccle superna dispositione vocati: mādatum diuinum possimus nō exaudire: vt nō procedamus ſm formā ipsius: nisi forsitan ipse coram nob vel legato nostro sufficientemʰ in ꝯriū rōeꝫ ostendat. Nō. n. intēdimus ⁱ iudicare de feudo ᵏ: cui⁹ ad ipsum ˡ spectat iudiciū: nisi forte iuri communi ꝑ spāle priuilegiū: vel ꝯꝛiam consuetudinē ᵐ aliquid sit detractum. sꝫ decernere de peccato cuius ad nos pertinet sine dubitatione censura: quaꝫ in quēlꝫ exercere possumus ꝛ debem⁹. Nō igit̄ iniuriosuꝫ sibi dꝫ regia dignitas reputare si super hoc apo

mus. Sed qualiter pōt papa esse iudex in cā sua: cū alius dꝫ esse iudex q̄ꝫ actor. vt. iij. q. iiij. c. i. ꝛ. ij. C. neqꝫ in re sua ius sibi di. l. vna. Papa. n. in tali casu litigat ꝑ procuratorē. ī. de cōfir. vtili. cū dilecta. Itē qꝛ lites sine oī suspitōe ꝓcedere debēt. iij. q. v. qꝛ suspecti. Itē qꝛ res eccle romane p̄prie sunt pape: sic res fisci sūt imperatoris q̄si patrimōium. ff. ne quid i loco publi. l. i. §. hoc interdictū. Itē de cā fiscali cognoscere dꝫ procurator cesaris. ff. de offi. ꝓcon. nec quicq̄. Sꝫ dic ꝙ papa pōt esse iudex i cā sua: sic iperator in causa fiscali. ff. de his que in testa. dlē. l. p̄rie. ꝛ. xxi. di. nūc aūt. Et p̄latus pt esse testis i cā ecclesie sue. xiiij. q. ij. super prudētiā. Sic ꝛ episcopus iudex ē in cā eccle sue. xv. q. iij. quisqꝫ. iiij. q. vij. q. i. sicut. Cōsultius tñ ꝛ honesti⁹ faciet si alijs hoc cōmiserit: ar. ij. q. vij. nos si incōpetenter. ꝛ. ff. ꝺ of. procon. l. nec qcq̄. Et intelligit̄ ꝺ priuil. que papa concedit alijs ecclijs: ꝛ non de illis priuilegijs que a dn̄o papa collata sūt romane ecclesie. s. ꝺ trāsl. c. i. ꝛ. xxi. di. i nouo. ꝛ. c. q̄uis. ꝺ alijs p̄uilegijs hn̄ iudicat ꝑ alios. Uel potest expōi: nolumus iudicari ꝑ alios: nisi per delegatos a nobis. ꝛ sic est planum: qꝛ ex q̄ papa dat priuilegium vel indulgentiam seu etiam confirmationem: nullus de illis cognoscit amodo sine ei⁹ mandato. ī. de confir. vtili vel inuti. c. i. ꝛ. ij.

c Nouit. ille casus. Rex anglie ꝛ rex frācie sup quadam discordia quā inter se hēbant occasione feudi super comitatu pictauie composuerunt adinuicem ꝛ compositio illa fuit hincinde iuramento firmata: tandem rex francie non obstante iuramento venit contra illam compositionem occupando dictum comitatum: Rex anglie sepe monuit illum: vt compositionem seruaret ꝛ pacta inita inter eos. Sed cum ille desistere nollet. rex anglie denunciauit hoc ecclesie: vñ dn̄s papa intellecta denunciatione illa: qꝛ ille veniebat contra pacē ꝛ pacis federa iuramento firmata: cū ad ipsum ptineat corrigere de peccato quēlibꝫ christianū: scribit dn̄s papa p̄latis frācie: ꝛ p̄mo īducit cōtra eū illā auctoritatē euāgelij: nec tñ ꝓpterea i hoc ꝺrogat̄ vult i aliquo

iurisditioni illi⁹: nec intēdit iudicare ꝺ feudo: ſꝫ decernere de peccato illi⁹ cui⁹ cēſura ad ipſꝫ ſpectat: niſi ꝑ priuilegiū vel ꝯ̃rariā ꝯſuetudinē iuri cōi ſit detractum: ſꝫ decernere de peccato: cui⁹ cēſura ad ipſꝫ ꝑtinet: tandē oñdit ꝙ ipſe nō dꝫ ſibi iniuriā reputare: exemplo valē/tiniani ⁊ alioꝝ īpatoꝝ oſtendendo: ꝙ ad ipſum pertinet corrigere quēlibet ꝺ peccato: ⁊ pacis federa reformare. Uñ cōmittit cau/ſam iſtam cuidam abbati: qui de plano de querimonia illa cognoſcat. Q̄ð ſi rex francie hu/militer non acquieuerit: precipit cui/dam legato: ꝙ ipſe procedat in nego/cio ſm̄ formam ſi/bi traditam.

d ℭ Noſtraꝫ. Per hoc quod dicitur hic: pꝫ: ꝙ eccleſia vel papa nō habet vtrunqꝫ gladium. xcvj. di. cum ad verum. ⁊ .ſ. de app. ſi duobus. ⁊ .ſ. qui fi. ſunt le. cauſam q̄. Imperium enim ⁊ ſacerdotium ab eodem principio proceſſerūt: in auctē. quomodo oporte. e. in princi. coll. i. Non ergo de tem/porali iuriſditione debꝫ intromittere ſe papa: niſi in ſubſidium. ſ. cū iudex ſecularis negligēs eſt vel cum vacat imperium. ſ. titulo primo. lꝫ. ⁊ .c. ſe. Sed videtur: ꝙ papa maior ſit imperatore. xcvj. diſti. duo ſunt. ⁊ .ſ. de maio. ⁊ obe. ſolite. naꝫ iura celeſtis imperij ⁊ terreni petro commiſſa a deo ſunt. xxij. diſti. c. i. ipſe enim vtrunqꝫ gladium habuit: vt dicit euangeliſta: ecce duo gladij ſunt hic: quam poteſtatem ſuis ſucceſſoribus tranſmiſit. xl. di. c. i. verum executionem gladij temporalis imperatoribus ⁊ regibus commiſit ec/cleſia: ⁊ tamen iuriſditionem cauſaꝝ ciuilium aliquando per ſacerdotes exercuit. xi. q. i. relatum. Quedam enim poſſumus alijs committere que nobis non poſſumus retinere: argu. ſ. de inſtitu. c. vlti. nec debet epiſcopus ſibi retinere quod debet alijs dare. xij. q. ij. quattuor. ⁊ melius. xi. q. i. te quidem. de hac materia habes. ſ. qui fi. ſunt legi. cauſam.

e ℭ Ethnicus. xlv. di. ſed illud. xxiiij. q. i. omnibus. ſ. de iureiur. quemadmodum.

f ℭ Peccat in ipſum. i. offendit vel ledit eum. aliter ac/cipit peccare in aliquē in auctē. illa: ſi peccauerit. ⁊c.

ſtolico iudicio ſe committat: cū valentinianus inclytus ipe/rator ſuffraganeis mediola. eccleſie dixiſſe legat: talē in pontificali ſede ꝯſtituere ꝓcuretis: cui ⁊ nos q gubernam⁹ imperium: ſyncere noſtra ca/pita ſubmittamus: ⁊ eius monita cū tanꝙ hoïes delinquerimus ſuſcipiam⁹ neceſſario velut medicamenta curātis. Nec ſi illud humillimū omittamus quod theodoſi⁹ ſtatu/it impator: ⁊ carolus innouauit: de cuius genere rex ipſe noſcit deſcendiſſe: qcunqꝫ videlicet ᵐ litē hñs ſiue petitor fuerit ſiue reus ſiue in initio litis vel decurſis temporum curriculis: ſiue cū negocium peroratur ſiue cum iam cepe/rit ꝓmi ſententia: ſi iudicium elegerit ſacroſancte ſedis an/tiſtitis: illico ſine aliqua du/bitatione etſi pars alia refra/getur: ad epiſcoporum iudicium cum ſermone litigantiū dirigatur. Cum eniꝫ non hu/mane conſtitutioni ſꝫ diuine potius innitamur: quia pote/ſtas noſtra non eſt ex homīe ⁿ ſed ex deo nullus qui ſit ſane mentis ignorat: quin ad offi/cium noſtrū ſpectet de quocūqꝫ mortali peccato quēlibet corrigere ᵒ xpianum: ⁊ ſi correctionē ꝯtempſerit: per diſtri/ctionem eccleſiaſticā coerce/re. Sed forſan dicetur: ꝙ alit cum regibus ᵖ ⁊ aliter cū alijs eſt agendum. Ceterum ſcri/ptum nouimus in lege diuina ita magnū ᵠ iudicabis: vt paruum: nec erit apd̄ te acceptio perſonarum: ⁊ infra. Lꝫ autē hoc modo procedere valea/mus ſuper quolibet criminali peccato: vt peccatorem re/uocemus a vicio ad virtutē ab errore ad veritatem: preci/pue cum contra pacē ʳ pecca/tur: q̄ eſt vinculum charitatis poſtremo cum inter reges ip/ſos reformata fuerit pacis federa: ⁊ vtrinqꝫ preſtito ꝓprio iuramento firmata: q̄ tñ vſqꝫ ad tp̄s ꝑfatū ſeruata non fuerit: nunqd nō poterimus de iuramēti religione cognoſcere: qd̄ ad iudiciū eccl'ie nō

g ℭ Proceſſit illum. admonendo: vt ſeruaret federa pacis: alr̄s denuncians auditur: niſi admonitione p̄miſſa. ſ. ꝺ accu. cum dilectus cum ſuis concor.

b ℭ Intendimus. reſponſio tacite queſtionis.

i ℭ Iudicare de feudo. directe. ſ. ſed tñ rōe peccati ⁊ inducē/do ad pniam. vj. q. i. illi. q. ⁊ xxij. q. i. ꝑdicanduſ ⁊ xxiij. q. iiij. ecce. ⁊ ſic ꝑ conſequentiam cogit re/ſtituere feudum: ar. xiij. q. vj. ſi res aliena. quali/ter queſtio feudi tracta/ri debeat: dicitur. ſ. e. ceterum.

k ℭ Ipſum. ſ. qñ queſtio eſt ꝺ feudo iter vaſallos tunc iudicium ꝑtinꝫ ad dñm feudi. ꝺ hac materia notat. ſ. e. ceteꝝ.

l ℭ Conſuetudinē. No/ta ꝙ ꝯſuetudo parifica/tur priuilegio. ix. q. iij. cōqueſtus. ⁊ lxiij. diſ. quia ſancta. ⁊ lxiij. di. q: per ambitiones. Itē pꝫ hic ꝙ ꝯſuetudo dat iuriſdi/tionem. ſ. ꝺ arbi. dilecti ⁊ C. ꝺ emā. l. i. ⁊ vlt. ⁊ lxiij. di. q: ſancta. ⁊ ꝙ conſuetudo iuri cōi preiu/dicet: habes hic.

m ℭ Quicunqꝫ videlꝫ. ſed cū hec lex ſit abroga/ta: penam ſuſtinet reci/tator ⁊ auditor. C. ꝺ veti. iure enucle. l. vlti. §. hec oia igit. vt qd membra/nā occupat. xix. diſt. ſi romanoꝝ. rñdeo lꝫ ſit etiā ſublata noticia: tñ ipſi⁹ neceſſaria eſt: vt. vij. diſ. fuerunt. vt oñdat quantam dilectionē habuit promulgator legis erga ſacerdotium: ⁊ ratio eius durat: lꝫ ius ciuile deſtruatur. ff. ꝺ capi. dimi. eas. Item eſt ar. ꝙ eccleſia poteſt inducere legem cum pro ipſa facit ſed eam contra ſe recipere non tenetur. x. di. lege. legem iſtam habes. xi. q. i. quicunqꝫ cum ſermone. ſ. de in inte. reſti. c. cum ex litteris.

n ℭ Ex homine. ſimiliter imperium a ſolo deo eſt. xxiij. q. iiij. queſitum. ⁊ xiij. diſtinc. ſit rector.

o ℭ Corrigere quēlibet. ſaltem indirecte. ij. q. i. multi. ver. ſi quis frater. ⁊c. Ar. contra. ff. de peti. here. hereditas. ſ. ſi. quādoqꝫ tñ aliqs facit malum: non tamen punitur: immo remu/neratur: vt ille qui colligit oliuam immaturam animo non dandi damnum: ⁊ non tenetur aquilia. ff. ad. l. aquili. ſi ſer/uus ſeruum. §. ſi oliuam.

p ℭ Cum regibus. ſupra de offi. dele. ſane. ⁊ c. paſtoralis. ⁊ xij. q. ij. ſi qua de rebus. ⁊ xviij. di. ſi epiſcopus. ⁊ xxiij. q. i. qui contra pacem.

q ℭ Ita magnum. vt. iij. q. ix. c. vltimo.

r ℭ Pacē. ad eccl'aꝫ. n. ſpectat pacē ſuare ⁊ obſuari facē. ſ. ꝺ treuga ⁊ pace. c. i. ⁊ xxiij. q. iij. ſi qs rō ipetas. ⁊ c. paternaꝫ.

est dubiū[a] ptinere: vt rupta pacis federa reformenť. Ne ergo tantā discordiam videamur sub dissimulatione fouere: pdicto legato dedimus in pceptis: vt nisi rex ipse vel solidā pacē cum pdicto rege reformet: vel treugas ineat cōpetētes: vel saltem humiliter patiať: vt idem abbas ꝛ archieps bituricēn. ð plāo[b] cognoscant: vtrū iusta sit q̄rimonia quā ꝯ eum pponit corā eccľa rex anglorū: vel eiꝰ exceptio[c] sit legitīa quā ꝯ eum p suas nobis lrās duxit exprimādā iuxta formam sibi datā a nobis pcedere non omittat.

Idem epō beliensi.

Pastoralis: ꝛ ifra. Statuimꝰ pterea vt pricipales persone nō p aduocatos: sed p seipsas fcm̄ pponant[d]: nisi forte sint adeo indiscrete: vt carꝫ defectꝰ de iudicis lnia p alios suppleať. Idē nobili viro matheo de riparia.

Examinata cā q̄ vertit inter te ꝛ milites cāpanie ꝛ ifra. Actionē quā sup iure patronatꝰ eiusdē ecclie ꝯ pfatos milites intentabas: icongruentem cognouimꝰ ꝛ ineptam: q: cū testes iduxeris ad pbandū q qm̄ pfatus. a. vicedominꝰ ecclesiā eandē tanq̄ seq̄stratam[e] accepit: tu iuspatrōatꝰ ipsius ecclesie[f] possidebas pfecto nec rei vēdicationē intentare nec ipsiꝰ restitutionē poteras postulare. vñ intentionē tuā in hac pte pnunciauimꝰ nō tenere[g]: absoluentes eosdē milites ab eadē ita tñ q si ꝯgruentem ꝛ aptā intentare volueris actionē: respōdere tibi nihilominꝰ teneantur. Idem magistro ꝛ frātribus militie templi in italia constitutis.

Cum deputati: ꝛ infra. Accepimus: q quidā tam seculares q̄ ecclesiastici iudices illos quos habetis

a Non est dubium. xxiij. q. i. omne quod. ꝛ. c. predicādum. argu. xciij. distinctione diaconi.

b De plano. nō in forma iudicij: sed in modum denunciationis: sic. ij. q. iij. §. abolitio. vel de plano idest sine strepitu iudiciorum. i. de accu. olim. ꝛ. c. sicut.

c Eius exceptio. Sic ergo ꝯ denunciationem admittiť exceptio. j. ð ð spon. ipu. ad dissoluēdū. Quod verū ē si obijciať q sit criosus. ꝛ h siue prosequať iniuriam suā: siue non: cū in modū denunciatiōis agiť repellitur pterttu crīs: q: tunc agit quasi qlibet extraneus. aliter. n. moueretť bono zelo ad correctionem alterius: q nondū ē correctus. iij. q. vij. q sine. ꝛ. c. q. §. porro i fi. ꝛ. c. iudicez. c. i. q. i. multi. ꝛ. xxv. di. c. vlti. ꝛ. xxxv. q. vj. eps i synodo. ꝛ. j. ð testi. cogē. pterea. ꝛ. j. de spō. cum i tua. de hac materia dī. ij. q. i. si peccauerit.

d Pastoralis. fcm̄ proponāt. ꝛ p seipsos respondeant ꝛ ñ p alios ff. de inter. ac. q seruum §. vlti. ꝛ. C. ð iura. calū. auť. principales nisi vbi teneneť rōe officij. ff. ð pcura. nō solū. Itē vniuersitas p alium rñdet. xij. q. ij. q manumittitur. ꝛ. ff. q cuiusqꝫ vniuer. l. i. §. qbus. ꝛ. l. item eoz. § actor. Item excommunicatus per alium dꝫ respondere. ꝫ. e. intelleximus. Item ꝛ eps v. q. iiij. q: epi. Item illustres. C. de pcura. l. penulti. ꝛ idiscrete persone: vt hic. ꝛ minores. ꝫ. de eta. ꝛ quali. ex ratione. C. ð auctoritate pre. clarum. Item furiosi pdigi ꝛ mulier luxuriosa. ff. de cura. fu. l. ꝛ mulieri. i. T.

e Examinata tanq̄ sequestratam. Sequester appellatur ille apud quem res in litigium deducta cōuer a litigatoribꝰ deponiť: ꝛ hꝰi depositio ñ pōt fieri: nisi a pluribꝰ: q̄uis alš ꝛ vnus ꝛ plures disponere possint. ff. depo. lꝫ.

f Ecclesie possidebas. sed si ita intelligiť lrā ista: q iste dicebat se possedisse anteq̄ deponereť apud sequestrum: ꝛ cuꝫ sequestrata fuit: tunc planum est quod h dicit: q: tunc habeť p possessore: nisi ea mente deposuisset ecclesiā apud seq̄struꝫ: vt ipsum sequestrum constitueret possessorē potius q̄ custodem. ff. de acquiren. pos. interesse puto. ff. ðposi. l. lꝫ. §. i. vnde non poterat intentare rei vendi. contra illos milites: nec interdictum possessorium: cum ipse possideret. possessori enim non dať rei vendicatio: insti. de ac. §. i. ꝛ. C. de alie. iudi. mu. cau. fac. l. vna. Si vō dicebat se possidere postq̄ deposuerat rem apud sequestrum: seipsū posuit custodem: tunc adhuc diciť possessor: alš nō: vt. ff. depo. l. lꝫ. §. i. ꝛ iō nullo modo agere poterat rei vend. nec iterdicto possessorio ꝯ milites: sed ꝯ sequestrū potuit agē depositi: vt. ff. deposi. ei apud. §. i. ar. ff. ð pecu. l. depositi. i. rñso. ꝛ. ff. de puile. credito. si neutri. §. ij. i fi. ꝛ. C. de vsur. acceptū. in fi. q̄uis tñ rei vēd. dať possidenti: nā a depositario vel a ꝯmodatario possuꝫ rē vendicare: lꝫ ego rem illā possideam: ꝛ h dz fieri rōe detentiōis. ff. de rei ven. offm̄. ad fi. ꝛ ꝯfessoria sili dať possidenti: ne ingereť. ff. si ß. vē. si forte. §. i. ꝛ. l. sicut. §. sed si queriť. ꝛ cū est in q̄si possessione fuitutis: ne vicinꝰ altius tollat domū suam: si ille vult altꝰ edificare tunc p ꝯfessoriam ille pōt phibē vicinū edificare: vt dr in. l. si forte. ꝛ. l. sicut. §. sed q̄ritur. ꝛ ꝯfessoria dať ēt ei q nō possidet ꝛ cōtendit sibi fuitutē deberi. ff. si ß. ven. l. ij. negatoria dať dño q negat aliū hēc fuitutē: vt in l. predicta. Isto modo debuit agē miles iste: negādo milites illos hēe ius i ecclesia: petēdo ne ingetarent cū sup iurepatronatꝰ ꝛ de istis duabus hēs. j. de causa pos. cuꝫ ecclesia.

g Nō tenere. cū enim inepta pponiť actio: iudex nō dꝫ statim illam corrigere: si est dubia q: lꝫ debeat supplere de iure: de facto tñ supplere nō dꝫ sed dꝫ absoluere reum: cū postea ppenderit eā ineptā ex probationibꝰ: vt hic. ff. si mes. fal. mo. dix. l. i. §. i. ꝛ. j. ð dona. inter dilectos. ꝛ. j. ð resti. spo. cum ad sedē. Si vero manifeste cognoscit: q sit inepta: statim eam reijciat iudex vel assessor. ꝫ. e. cum cām. ꝛ. ff de assesso. l. i. ꝛ. j. ð desponsa. impub. ad dissoluendum. ꝛ. ꝫ. de elec. constitutis. Item ex hoc loco videtur: q actio fm̄ canones sit pponenda: ar. j. de mu. pe. c. i. contra. ꝫ. e. dilecti. vbi ð hoc. Dicunt tamen qdā: q in spiritualibus causis actor non tenetur pponere actionem: vt sic intelligātur iura que dicunt actionem non esse pponendam: in ciuilibus vero tenetur. Io. dixit: q fm̄ canones non tenetur quis pponere actionem que non magnam requirit subtilitatem: sed leuem: sicut est rei vendicatio locati ð positi. Utrum huiusmodi leues teneneť nominare. dicas vt dictum est. ꝫ. e. dilecti.

a Cum deputati nationis. Forte ideo querebant iste de natione istorum vt sciretur de fama ipsorum: nam infames consueuerunt fugere loca nationis sue. xix. q. ij. due sunt. ar. ad hoc. ꝫ. de cle. peregri. tue. ꝛ ifamis non potest esse procurator vel iudex. iij. q. vij. c. i. ꝛ c. infames. §. sunt autem. Uel ideo querebať: vt sciret

an essent serui: q: seruus in iudicio stare non pōt. C. de iudi. seruus. nisi in casibus. ff. de iudi. vix certis ex causis: sed sptens his presumit ius quelibet esse dignū: ni si pbet ꝯtrium. s̄. de seru. c. vno. ⁊. j. de pscrip. dudum ⁊ presumitur liber ex quo apparet in possessione libertatis. xij. q. vij. §. tria. ꝟ. verum. si seruus in fi. ⁊. ff. de of. preto. barbari⁹. si. j. de insti. ad decorē. Uel dic: ꝙ eo ipso: ꝙ deputauerunt se obsequio iesu christi omnis tollitur irregularitas si qua fuit: argu. xix. q. vlti. non licet. ⁊ i auc. d̄ mona. in prin. col. i. ideoq; non sunt repellendi: quia legitime persone presumuntur. xi. q. iij. eorum. ff. de pbat. verius. ⁊. l. i.

a Laudabiliter exequuntur. ⁊ sic propter industriaz ⁊ probitatē luebāt penam. C. depositi l. vltima.

b Ualiter ⁊ qn̄. appellatiōibus. q̄ ipso iure nō tenentur. j. de ap. pastoralis. i. rn̄so. ⁊ c. vt debitus.

c Prohibemus. immo ⁊ si velint n̄ possunt laicum suum iudicem cōstituere. j. titu. prori. si diligenti. ⁊. c. significasti. xi. q. i. inolita. ⁊. c. placuit. Et videtur ꝙ etiā de ꝯsensu episcopi non possit: ⁊ puto illud verum. j. ti. pri. significasti. l3 iura antiqua ꝯtrium innuere videantur: vt dicit ibi. Sed ecōuerso laici trahuntur ad forū ecclesiasticum ꝓpter desidiam iudicis secularis. j. ti. pri. ⁊. c. se. ⁊. c. ex transmissa.

d Causam que. similis pene. Et ita vi: ꝙ iudex q h3 ꝯsimilem cām cause sibi cōmisse possit recusari: ex eo ꝙ dicit nimis fauorabilis ⁊c. qd̄ ē mirabile: vt ex eo nascaf suspicio. Uñ si aliqs ageret d̄ iure exceptiōis corā aliquo iudice q in simili cā laborat: iudex ille d̄ facili sententiaret ꝓ illo. simile ē in teste q h3 ꝯsimilē cām q: ille non d3 admitti in testem ꝓpter h⁹i suspicionem: ne de facili testificaref ꝓ illo. j. de testi. ꝑsonas. ⁊ q cōsimili morbo laborant nō sunt admittēdi in testimonio: vt. iiij. q. iij. §. liberi. ⁊. c. testes. si. j. de excep. cum ecclesia sutrine. non tū extēdas hanc similitudinē ad oēs causas. Nam si iudex h3 cām decimarū: ⁊ alia cā iurispatronatus vel electiōis ei ꝯmittaf: illud ei nō nocet: vl' ēt vt dixit io. hñ possum petere ecclesiam vel aliud coram iudice qui habz ꝯsimilem causam: vel hec causa non videtur sufficiens ad recusandum iudicem l3 sit sufficiens ad subrogandum. Nec dicitur hic ꝙ causa ista sufficit ad recusandum iudicez l3 sit sufficiens ad subrogandum. cum enim plures iudices dati sunt ad petitionem alterius partis sine qualibet tali suspitione vel consimili fmo netur aliquis illorū: ⁊ alter subrogatur vt causa sine suspicione procedat frequenter hoc contingit. vel dic quod pri⁹ est dictum.

in domibus vestris preceptores: in causis ad ꝓsequendaz suā iusticiam non admittunt: tanꝙ licitū non sit eis sup litigiosis negocijs curaz gerere qui pacificis decreuerunt studijs inherere: illud allegantes in repulsionem eorū: ꝙ eorum ipsis generatio nō est nota: qui vndecunq; venerint gratia diuina vocati duz laudabiliter[a] exequuntur officium sui ordinis ex superabundanti requiritur sue notio nationis. Nequis igitur i persecutione causarū preceptores eosdez ab agendo vel rn̄dendo occasione h⁹i repellat: auctoritate presentiū inhibem⁹. Idem vercelleñ. episcopo ⁊ abbati de toleto.

Qualiter ⁊ quando: ⁊ infra. Precipiatis ex pte nostra platis: vt laicis de clericis ꝯquerentibus plenā faciant iusticiā exhiberi: nō obstantib⁹ appellationibus[b] frustratorijs: quas in eorum grauamine clerici frequent opponunt: ne ꝓ defectu iusticie clerici trahantur a laicis ad iudiciuz seculare: qd̄ oīo fieri prohibemus[c]. Idem.

Causam que inter abbatē ⁊ ꝯuentuz vunidō. ⁊ archidiac. carnot. sup quibusdam ꝓcurationibus ꝯtitur: vob ⁊ archidiacono parisieñ meminimus commisisse ⁊ infra. Quia ꝟo cum eundez archidiaconuz filis pene[d] causa cōtingat nimis fauorabil' pti alteri videretur: nos te fili decane loco ipsi⁹ archidiaconi subrogantes[e]: mādamus q̄tenus nō obstātibus prioribus litteris in cā rōe ꝑuia ꝓcedatis. Hono. iij. archidi. remē si. ⁊ deca. brim. coló. dio.

Exhibita nobis. r. virdimensis electi petitio declarauit: ꝙ cū super facto electionis sue. b. archidiaco. ac quorundā canoñ. virdim. aduersariorū suorū procuratores ad nostrā audientiaz accessissent: parisieñ. epō ⁊ cōiudicibus suis sub certa forma litteras nostras direximus inter alia continentes: vt vocatis q forent euocādi[f] super ꝓpositis suis ⁊ alijs negociū ꝯtingentibus[g] inquirerent[h] veritatē ⁊ ifra. Cū autez idez elect⁹ ex his qui contra eum agebant conspirationem[i] ⁊ quibusdaz

e Subrogantes. Sic propter suspicionem dominationis alius subrogatur. s̄. de of. dele. cām que. Item si necessarius sit iudex in testem reuocetur: ⁊ alter subrogaf. j. de testi. dilecto.

f Exhibita. euocādi. omnes enī illi euocandi sunt: quos negocium tangit. s̄. de temp. or. si archieps. ⁊. lxvj. di. archieps. ⁊. viij. q. ij. licz ergo. ⁊. ff. de adop. nam diuus. ⁊. ff. de mino. in cause. §. causa. C. de aucto. pstan. l. vltima.

g De cōtingentibus. contingentia ipsam electionem: puta de meritis electi ⁊ studijs eligentium ⁊ de zelo: ⁊ an aliquid simoniace prauitatis intercesserit. s̄. d̄ elec. scriptuz est. ⁊. c. super eo. ⁊. j. d̄ excep. deniq; in fi.

h Inquirerent. Ex h̄ verbo visum fuit iudicibus: ꝙ in modum iquisitionis deberent ꝓcedere ⁊ n̄ in forma iudicij: ⁊ ita lite n̄ ꝯte. poterant ꝓcedere ꝓpter contumaciam alterius ptis. j. vt lite non contestata quoniam frequenter. §. sunt ⁊ alij. ⁊. j. d̄ accu. qualiter ⁊ quando. §. d3. Sed errauerunt cum forma illa nō fuisset in modum inquisitionis commissa sed in modum iudicij mera inquisitio non committitur in tali casu: quia iquisitio fit super excessibus: ⁊ inquisitor debet accedere ad locū ij. q. i. deus omnipotens. ⁊. j. de simo. l3 beli.

i Conspirationem. quod si verum fuisset: repellendi erant nec audiendi contra electum: quia quasi inimici ⁊ ex odio h̄ facere presumuntur: vnde ab agendo sunt repellendi sicut a denunciatione seu inquisitione. j. de accu. non oportebat. ⁊. s̄ eo. nouit in fi. nec tales ad testimonium sunt admittendi. j. de simo. l3 beli. ⁊. c. per tuas. conspiratio enim grauissimum crimen est: ita vt accusatum a proprio gradu repellat. xi. q. i. coniurationum. ⁊. c. se.

excõicationem in modum exceptionis obijceret sed id offerens pbaturum. pfati iudices interlocuti fuerunt: q de his et pncipali negocio simul ingrerent: nolẽtes quasi non iudices sed inqsitores existe/rẽt: sup predictis exceptionibus ipsius clerici probatiões admittere: sed puertendo iuris ordinem de premissis exceptionibus et principali parit p se inquirere intendentes: et pcedentes etiaz ad receptionẽ testium lite nondũ sup eodem negocio ptestata: quare prefatus electus nostrã audientiam appellauit: et infra. Quia vero nõ in moduz iquisitionis sed pmissionis negocium extitit delegatuz: mandamus quatenus si ex dictis grauaminibus vel aliquo ipsoz appellatũ pstiterit: reuocato in irritum qcqd post ap. h'i inueneritis attentatum: i causa ipsa iuxta prioz pmentiaz litteraz fõe preuia pcedatis.

Idem magistro tancredo canonico bononieñ.

Venerabilis frater noster archieps rauẽnas pposuit coram nobis: q cum decisio cause q inter ipsum et cõitatem ceruie super iurisditione ciuitatis ceruie et qbusdam alijs articulis vertif sit p subterfugia et cauillatiões eoz p triennium prorogata: dicti cerueñ. asserentes instãtiam iudicii per decursum trienni perijsse: rñdere sub tuo examine recusarunt: et infra. Mandamus: quatenus exceptione h'i nõ obstante in negocio ipso pcedas iuxta traditam tibi formaz. Idem. epo et magistris. t. et. b. prate. bononie pmorantibus.

Significauerũt nob olim abbas et cõuent sancte marie de florentia: q florentina ptãs p eis p communitatẽ castri de signa super possessione vel quasi iuris ibidem eligendi rectorem quod ad se ptinere dicebant: diffinitiuam sententiã pmulgauit: sz post modum abbatem et puentuz pfatos ipsa ptãs coegit communitati pdicte sup pprietate vel quasi memorati iuris in seculari iudicio rñdere vñ vobis miungimus: vt si ita

a Excõicationẽ. Exceptio excõicationis repellit ab agẽdo: et qz isti agebant p electum talis exceptio admittẽda fuit: qa excõicati audiẽdi nõ sunt. j. de sen. ex. p tuas. et. c. si vo. i. d he re. excõicamus. §. credẽtes. Sz cũ elect petit pformationem agẽdo p ipsos q se sibi opponunt si opponant aliqd electo in modũ exceptionis ad defensionẽ ecclesie sue p illos nõ admittit replicatio excõicationis: qz et si pstet illos eẽ excõicatos non repellerent a defensione. j. de excep. dilecti. qz a defensione nullus excõicatus repellit. j. d excep. in tribus vlti. c.

b Peruertẽdo iuris. vnde nõ valuit qd fecerunt qz fines mãdati trãsgressi sunt. s. d rescrip. cũ dilecta. et. s. de off. dele. venerabili. imo et si vba rescripti viderent esse p ordinẽ iuris tamen non debet recedi a iure. s. de rescrip. causam que.

c Lite nõdũ ptestata. qd fieri nõ dz. j. vt lite ñ ptesta. per totum. nisi electus esset ptumax: tunc enim ne patiat ecclesia detrimentũ ex mora possunt recipi testes lite nõ ptesta. j. vt lite nõ ptesta. qm. §. porro.

d Dictis grauaminibus. s. qz simul sup exceptione et pncipali negocio pcedebant. et lite nõ pte. Et colligit ex hac litera: q si plura grauamina assignẽtur i appellatione: sufficit alterz pbari cũmodo quodlibet p se sit sufficiẽs. s. j. d ap. significauit. et. j. d pben. cum iam dudum. et. s. de rescrip. ex parte. vbi de hoc. Si aũt plura ponunt que habent diuersos effectus ñ sufficit alterz pbari quo ad vtrunq effectum: sed sufficit quo ad alteruz. exemplum habes. s. de rescrip. olim. sed oia que hic dicta fuerunt. hñt eundem effectũ. s. vt appellatio legitima fuerit: ergo sufficit quodcũq pbetur: qz vtrunq per se sufficit.

e Venerabilis frater. dolẽte. Sic ergo pz: q hodie nõ hz locũ lex illa. C. de iudi. pperandũ. i. rñso. §. vlt. et. §. plerunq. vbi dr: q instãtia iudicij perijt: nisi cã finita sit itra triennũ a tpe litis ptestate pnumerandũ: et iterz incipiat d nouo pcedere: ac si nunq fuisset pcessuz. Si. n. illi rñdere volebant: qz instantia iudicii perierat: nõ erant audiẽdi: qz lz fz l. p dictã instãtia iudicii pierat decursu triẽnii: tñ tñ iurisdictio iudicis nõ pierat: qz iurisdictio iudicis ẽ ppetua: et scripta ppetua ñt. C. de diuer. rescrip. fallo. a. C. de pili. pe. l. v. et. C. de pscrip. xxx. vel. xl. an. l. vlt. Poterant tñ dicere: non tenemur respondere nisi nouus libellus det d nouo: et oia iterz pcedat ab initio p legem pdictam pperandum. q modo nõ hnt locũ

ctum ad hunc articulum p decre. istã. Et sic obuiãdũ est malicijs eoz q causas maliciose volũt prorogare. Sed ex hac decre. nõ vr: q lex illa pperandum corrigat: qz non colligit hic: q lis fuit ptestata: sed per subterfugia et cauillationes causa sit prorogata: et hoc potuit esse totã ante litem cõtestatam: immo lis contestata fuit: qz decisio etiam cause prorogata fuit: vt dic. Et sic fuit lis cõtestata: et ita habet expssuz i antiqua: q lis erat contestata. Et ex eo: q dic i stantiam iudicij perijsse: apparet q pcessum erat i principali negocio: qd dicit fieri per litis ptesta. que est principium cause.

f Significauerunt. pmulgauit. et hoc bñ fieri potuit: cũ causa ista nõ fuit spiritualis: sed super iurisditione tẽporali: et abbas et puent. sic erãt actores: vnde debuerũt sequi forũ rei. j. n. pr. cum sit generale. et. xi. q. i. experientie. et. c. se. et. C. de iur. om. iu. iuris ordinẽ et sententia super possessiõe diffinitiua appellat. j. vt lite nõ ptesta. e. q. et hic.

g Super pprietate. Sed videt q isti monachi tenebantur responde/re aduerse pti super pprietate coram iudice qui cognouit de possessione: quia iudex ille qui cognouit de possessione et cognoscere debet de pprietate. j. de causa pos ses. et. l. et est illi audientia deneganda: qui continentiaz cause nititur diuidere: vt coram vno agat de possessiõe et in alio iudicio de pprietate. C. de iudi. nulli. preterea causa conuentionis et reconuentionis corã eodem iudice fieri debet. C. de sen. et inter. o. iudi. cuz papinian et. iij. q. viij. cuius in agẽdo. qs obseruat iudiciuz: ipsuz in codez negocio habere p se iudicem non dedignetur vt in. l. cũ papinianus. et. iij. q. viij. cuius in agendo. et illud quasi vr idem negocium. j. de mu. pe. c. i. So. verũ est q pmentia cause diuidi nõ dz: et ille q cognouit de possessione: debet cognoscere de pprietate: siue sit ordinarius siue delegatus cui causa simplr q ad vtrũqz sit pmissa. j. de sequest. ad hec. et h locum hz cũ actor et reus sunt eiusdẽ fori si i casu pñti ñ sũt eiusdẽ fori. vñ mõchi q pmo egerũt d possessione debebant seq forum rei: q

fecerunt et obtinuerunt: et si adversarii volebant postea cõuenire monachos sup proprietate: debebant seq forum monachorũ: et causa possessionis et proprietatis bñ possunt tractari corã diversis: maxime vbi cã talis subest: qr nihil cõmune habet causa possessionis cum causa proprietatis. ff. de acqui. pos. naturaliter. §. nihil et si aliquis postulauerit aliũ iudicẽ super proprietate: et aliũ super possessione: nõ est audiẽdus et sic loquitur j. de cã pos. c. i. et C de iurid. om. iud. nulli. et ita nõ contradicunt huic decre. qr h isti mõachi ñ fecerũt: alia iura: cuius in agẽdo. et c. nõ tãgunt cãm istã: qr illa loquuntur in reconuentiõe que debet fieri simul cũ cõuẽtione. j. de mu. pe. c. i. et j. õ ord. cog. cũ dilectus. et tunc ẽt si vellẽt recõuẽire de alia re: nõ poterãt: cũ qstio spoliatõis: õ qua agebant monachi: priuilegiata sit. j. õ ordi. cog. super spoliatione. nec de proprietate simul tũc cũ possessione poterat agi. C. de rei vendi. ordinarii.

esset: cogeretis cõmunitatem eandẽ electũ a monachis i rectorẽ admittere: audituri postea que partes sup ppĩetate vel quasi pdicti iuris ducerẽt proponẽda: et infra. Uerũ ps altera inter alia excipiẽdo pposuit se tunc respondere corã vobis de iure nõ teneri: cũ tempus propter vindemias[b] existeret feriatuz rñdente sindico monasterii hoc maliciose proponi: vt videlicet cã ptracta tẽpus regiminis electi predicti inutiliter relabatur: et infra. Mandamus: quatenus hoc nõ obstãte i negociatione preuia procedatis.

De foro competẽti.

Ex concilio chalcedonensi.

Si quis clericus aduersus clericũ negocium habeat: ñ deserat[i] episcopum proprium: sed prius apud ipsum actio[k] ventiletur: vel consilio eiusdẽ apud alios[m] quos vtraq pars[n] voluerit: iudiciũ obtinebunt.

Ex concilio parisien.

Nullus iudicũ[o] neq presbyterum neq diaconũ aut clericuz vllũ: aut minores[p] ecclesie sine permissu[q] pontificis. per se distringere aut condẽnare[r] presumat: quod si fecerit ab ecclesia dei cui iniuriam[s] irrogaẽ dinoscitur: tãdiu sit sequestratus[t] quousq reatum suum cognoscens emendet.

Ex concilio aphricano.

Sane si episcopi inter quos causa ꝟsatur: sint diuersarum prouinciarum: ille primas[u] det iudices: in cuius prouincia[x] est locus de quo contenditur.

Gregorius bononien. defensori[y] corsice.

b Propter vindemias. Tẽpore enim vindemiarum et tẽpore messiuz nõ cõpellit qs in iudicio respondere: ita q snia lata cõtra absentẽ nõ tenet: nĩ si consentiũt partes: bene valet iudicium. ff. de fer. l. i. et l. si feriatis. et de istis feriis hẽs. C. de fer. oẽs dies. in prin. Sz illis feriis que inducte sunt ob reuerentiã dei et aliorũ sanctorũ null⁹ põt renũciare etiã si partes vellẽt. Aliis vero inductis in fauorẽ hoium bene renunciatur: hoc est expressũ. j. de fer. c. vlt. et de cõ. di. iii. c. i. et ar. ad hoc. ff. de arbi. si feriatis. xv. q. iiii. c. i. et ii. Potest tamẽ tali die vt videt: libellus offerri. ff. de adul. l. miles. §. seragita et §. illius. sed ex cã tali tẽpore aliquis cõpellit litigare vt hic dicit in fi. ne tẽpus illius electi ad regimen illius loci elabatur. Et idẽ credo si finiretur iurisditõ iudicis tempore illo. q tunc posset procedi: ne iudicialis instantia euanescat: ar. õ. de of. dele. cõsuluit.

i Si quis clericus. nos deserat. qd si fecerit puniri debet: put dicit. xi. q. i. inoluta. c. placuit et j. e. si diligenti.

k Actio. i. petitio: qr sm canones actionem proponere non tenentur. õ. c. proxi. dilecti. vbi de hoc. et c. examinata.

l Eiusdem aliter. n. nullo modo possunt eligere iudicium aliorum: immo de licentia episcopi iudicium seculare non possunt eligere: sed ecclesiasticam personã bñ de licẽtia epi. j. e. significasti. als nec volentes nec inuiti possũt deserere episcopum: etiam si iuramentum interueniret. j. eo. si diligenti.

m Alios. i. ecclesiasticos. j. e. significasti. vel episcopus committat alicui.

n Utraq pars. honestũ et iustum est istud: vt ambe partes si p̃sẽtes sint eligãt iudicẽ cõmunis: vt hic. et ii. q. vi. placuit. Ar. cõtra. õ. de offi. dele. cum. x. sed illam intelligo quãdo altera ps est absens: vel cũ ñ vult cõcordare reus vt ibi dicitur: als iniquum esset illud: quod daret ad volũtatẽ alterius altero presente: et sic obseruaẽ i curia romana. Contra. xi. q. i. c. iudices. et xv. q. vii. c. si autem. sed illa intelliguntur in criminali et non tenent hodie.

o Nullus iudicum. s. secularium.

p Minores. quos appellat hic minores. Potest dici: q scholares siue seruientes ecclesie deputatos ad eius obsequũ qr illi eodẽ priuilegio cẽsentur: ar. xv. q. ii. ecclesiarum seruos.

q Sine permissu. hic vacat arg. a contrario sensu: vt probatur. j. e. significasti. vbi de hoc.

r Aut condẽnare nisi forte in causa reconuentionis: qr bene respondere tenentur de ciuili: sed non de spirituali: vt dictum est. õ. c. proximo. et õ. de iudi. at si clerici. c. vltimo: ar. j. de mu. pe. c. i. et ii. et iii. q. viii. cuius in agendo. C. de sen. et inter. o. iudi. cum papinianus. et auc. et consequenter. sed in criminali non habet locum reconuentio coram iudice seculari nec etiam coram quocunq vt dictum est. õ. tit. proximo at si clerici.

s Cui iniuriam. qui iniuriam facit ecclesie: debet priuari cõmunione ipsius. xvii. q. iiii. sicut antiquitus nec ad supplicãdum debet admitti: vbi sacrilegium committere non dubitauit. c. causa. q. iiii. frater et coepiscopus. xv. q. ii. de viro nefando. vt sic puniatur in quo peccauit: sic. j. de iurepa. pastoralis in fi. et õ. de offi. dele. cum olim. et õ. de transla. quanto. et õ. õ temp. or. litteras. et infra de iude. ad liberandaz. et infra õ immu. ec. c. si.

t Sequestratus. p sniam. si. xxx. di. quasi per totum.

u Sane. ille primas. et hoc intellige cum ipse nõ põt siue ñ vult per se cognoscere.

x Prouincia. sic patet: q sub illo iudice agere dz actor: in cuius prouincia res est litigiosa. vt ex ipsa re sortiatur forũ. ff. õ cẽsi. forma. §. si vero. et j. e. c. vlt. et xi. q. i. experiẽtie. et C. vbi in rem actio. actor. et C. de predi. mino. si predium: et C. de p̃ sr vp. lon. temp. l. vlt.

a Iūgs cōtra vt suspectꝰ. Quid tenēdū sit: cū iudex ordiarꝰ recusat vt suspectꝰ. plene dr̄. j. de ap. cū spāli. que vi hanc decre. interpretari. ⁊ illi standum est.

b Executor. i. delegatus. qr ordinarius cū fuerit recusatus dꝫ cām cōmittere persone neutri parti suspecte: vt dicit cōstitutio illa. j. de ap. cū spāli. ⁊. ij. q. vi. placuit. ij. ⁊. xi. q. i. puenit. Sed si appellet a tali subdelegato ad quē appellabitur Pōt dici: ꝙ ad papā: cū ad ordiariū recusatum nōn videat appellādū ꝫ nec ad metropolitanū ꝫ omisso medio: qr talis appellatio nō tenet. j. ꝺ ap. dilecti. sed satis possꝫ appellari ad epm nō obstāte tali recusatione: si ꝙ ꝙ ipse cognoscat. ꝫ vt alijs persone nō suspecte cōmittat. Ar. s. c. predicto placuit. ij.

c Aut si hoc actor. s. dixit: ꝙ reus pōt recusare ordinariū ⁊ actor similiter: vt hic dicit: ⁊ tūc epūs cōmittit alicui ꝙ cōpellat partes eligere indices super cā illa: qbꝰ epūs cōmittet cām: ꝫ ipsemet facere posset: ꝫ cā vitande suspitionis hoc dictū est: ⁊ idē iuris credo esse siue reus siue actor recusauerit ordinariū. ⁊ est simile huic. xi. q. i. peruēit Uel sic pōt intelligi qꝺ dicit: si hoc actor. ⁊c. i. si actor recusauerit istum executorē ab epo datum tunc epūs dꝫ aliquē eligere qui compellat partes: vt in aliquem conueniant: ne postea ipsum valeant recusare s. de offi. dele. super questionum. §. i. Idem esset si reus recusaret istum executorem.

Si quis contra clericum causam habuerit: epm ipsius adeat: q si vt suspectꝰ[a] fuerit recusatus: executor[b] ab eo deputet: aut si hoc actor[c] refugerit: ab eodē epo est deputandus: qui partes sibi mutuo consensu iudices cōpellat eligere: a quibus quicqd fuerit diffinitum: ipsius sollicitudine[d] seruata lege[e] modis omnibus compleatur.

Alexander tertius.

Si clericus laicum de rebus suis vel ecclesie impetierit ⁊ laicus res ipsas nō ecclesie esse aut clerici: sed suas proprias asseuerat: debet de rigore iuris ad forensem iudicem trahi: cum actor forum rei[f] sequi debeat: lꝫ in plerisqꝫ partibus aliter de consuetudine[g] habeatur. Idem.

Ex transmissa nobis insinuatione. b. g. ⁊ vu. militum ecclesie tue intelleximꝰ ꝙ cum. r.[h] de casauille eos q super quadam possessione corā treceneñ. episcopo traxisset in cām nobilis vir de cāpis eorum dñs[i] sub debito fidelitatis eis inhibuit: ne de seculari feudo in iudicio[k] ecclesiastico responderent: ⁊ infra. Per dñm feudi causaꝫ iubeas terminari: ⁊ si ipse maliciose distulerit[l] tu ei debitum finem imponas. Idem.

Uerum quoniam de qbusdam feudis aduersus prepositū ꝫ questio mota[m] fuit: statuimus: vt ex quo episcopus fuerit in ecclesia consecratus[n]: de feudis[o] ipsis sub suo iudicio cognoscatur si ad ecclesiasticam cognitionem[p] pertineāt. alioquin [q] beneplacito imperiali. sicut iustum fuerit relinquatur.

Lucius tertius.

Cum sit generale: vt actor forum rei[r] sequatur: ⁊ infra. Uerum quoniam seculares iudices in exhibēda iusticia personis ecclasticis sepe in iudicio sunt remissi[s] in fauorem ecclesie est introductum: vt malefactores[t] suos

f Si clericus. forum rei. hec regula generalis est. j. e. cum sit. ⁊. xi. q. i. experientie. ⁊. c. se. ⁊. iij. q. vi. c. ij. ⁊. c. neminē. ⁊. C. de iurisd. om. iudi. itē in crimiali. ⁊. C. vbi in rem ac. l. vl. ⁊. ff. de alie. iudi. mu. causa facta. q. ⁊ etiā. in prin. ⁊ in auc. vt cle. apud propri. e. rñso. i. coll. vi. fallit hec regulā in casibus notatis. j. e. cum sit. ⁊. c. lꝫ. ⁊. c. ex tenore.

g De consuetudine. talis cōsuetudo cōtra omnia iura predicta ē: ꝫ introducta est propt negligentiā laicorum in exhibēda clericis iusticia. j. e. cū sit generale. ⁊ c. lꝫ. ⁊. c. ex tenore. ꝫ papa siue sint negligentes: siue nō quotidie concedit litteras clericis cōtra laicos sup quacunqꝫ questione: ⁊ ita assumit sibi iurisditōem aliorum contra id quod dicit. s. ti. pri. nouit. in prin.

h Ex trāsmissa. r. forte clericus erat iste. ⁊. qr als papa nō dedisset ei litteras: qr lꝫ cōcedat clerico cōtra laicum: nō tamen concedit laico contra laicum: dū tamē habeant alium superiorem cum consuetudo curie sic se habeat nisi de consuetudine ⁊ sponte se subijciant iurisditiōi ecclesie. sic potest intelligi. s. de arbi. innotuit. ⁊ consimilia. ⁊. s. c. priori. in fi.

d Ipsius sollicitudine. Hoc iō dicit. qr delegatus ab ordiario non potest suam sniam executioni demādare: sed ille ordinarius illam debet exequi. ff. de re iu. a diuo pio. ⁊. rñso. nec pōt possessionem dare. ff. de iurisdi. om. iudi. iubere. Sed nō credo illam subtilitatem seruandam: qui possit exequi suam sententiam: qr ex quo cā sibi cōmittit: intelliguntur sibi oīa esse commissa que ad causam ipsam spectare noscuntur: ⁊ sine qbus cā expediri nō pōt. s. de offi. dele. preterea. ⁊. c. suspitionis. ⁊ lex illa a diuo pio. ⁊ hic decre. non prohibent hoc: lꝫ dicat in eis: ꝙ ordinarius hanc sniam exequatur: ⁊ hoc etiā notauit Jo. q. q. vi. quisquis. Sed si velles hoc seruare posset dici: ꝙ hoc habet locum cū ordinarius ē psens: sed eo absente delegatꝰ vel officialis eius exequatur snias suas: als perniciosum esset hanc subtilitatem seruare. b.

e Seruata lege. que loquitur de tempore executionis sententie: que facienda est in personali actiōe post quattuor mēses C. de vsur. rei iudi. l. vlt. ⁊. ff. de re iudi. l. ij. ⁊. iij. §. siquis.

i Dominus quo ad feudum illud: als vō ꝙ erāt milites ecclesie: vt. s. dicitur in littera.

k Ne in iudicio ecclesiastico. quod quidem facere potuit: cum papa talem probationem admittat. qualiter causa feudi debeat tractari: dr̄. s. ti. priori. ceterum.

l Distulerit. ⁊ sic per negligentiam iudicis secularis iurisditio: que prius erat inefficax apud delegatū: modo est efficax: sic. j. e. lꝫ. ⁊. c. ex tenore. sic etiam delegatꝰ per negligentiam perdit iurisditionem: ⁊ trāsfertur ad ordinarium. s. de of. ordina. significauit. s. de of. dele. prudentiam. §. sexta in fi.

m Uerum. qꝺ mota fuit vacante ecclesia: vnde nō erat qui de illa questione possꝫ cognoscē: nec etiā aliquid fieri potest in preiudicium vacantis eccle. j. ne se. va. per totum. vnde prepositus non tenebatur nec debebat respondere de feudo ecclesie coraꝫ alio iudice. s.

c.pri.z.§.ii.pri.ceterū. Et ideo papa mandat: q̄ differatur questio illa quousq̄ ecclesia p̄latum habuerit

n Consecratus. Idem esset si electus esset ꝛ cōfirmatus: q̄z tunc habet plenā administratōem quātū ad ea que pertinent ad iurisditionē. §. de elect. transmissam ar. ad idē. §. ō trāsla. inter coporalia

o De feudis. supple cognitio de feudis.

p Cognitionez. q̄z forte dicebatur ab aduersarijs: q̄ si erat feudū ecclie sed pon⁹ imperatorꝫ vñ dicit hic sub cōditōe: ꝛ si eps esset negligens in qōe feudi p̄cedere: secularis iudex postea procederet: sicut ecōuerso. §. e. c. pri. nō enim cognitio feudi ecclastici semp ad iudiciū ecclesie spectat vt nō. §. ti. pri. ceterū. Sꝫ cōtra vl' potius: q̄ secularis iudex ñ possit supplere negligētiam episcopi sed p papam tunc supplenda est illa negligētia: q̄z nō ad iudicē secularē de hac cā pertinet et si laici sint.

q Alioquin. i. si ad ecclām nō pertineat.

qd hic dic introductū ē in fauorē ecclesie. ꝛ q̄z hoc dicit spālr de malefactoribus: q̄ possint cōueniri sub quo iudice velint: secus vl' intelligendū de alijs: q̄ corā suo iudice sint trahendi: dūmodo ibi possint suam iusticiā ꝓsequi. vt dī. §. e. ex transmissa. q̄z qd de vno cōcedit: de alio ꝓhibere vl'. xxv. di. q̄lis. cū suis cōcor. nisi cōsuetudo cōtrariū īducat vt dicit. §. e. si cleric⁹ l̄ fi.

qui sacrilegi sunt censendi venerabilium locorū rectores possint sub quo maluerint iudice conuenire.

Celestinus tertius.

Quod clericis: ꝛ infra. Mandamus: q̄tenus si quas cās pecuniarias clerici parisius cōmorātes habuerint ꝯ aliquos vel aliqui ꝯ eos: ꝑ sas iure canonico decidatis.

Inno. iij. vercell. epo.

Licz ex suscepto ꝛc. infra. Mādamus: quatēus si qñ a laicis vercell. lr̄as sup rebꝰ ꝑcipue q̄ forū seculare ꝑtingunt a se. ap. cōtigerit īpetrare sub ap. ob. decernas aucte nr̄a irritas ꝛ ināes: dūmō cōsules ꝛ cōe ꝯ se cōquerētibꝰ i iudicio seculari exhibeāt iusticie cōplemētū. Liceat tñ ipis q sub eisdē cōsulibꝰ talr duxerit p̄dēdū: si se i aliquo sēserint pregrauari: ad tuā sicē hactenus seruatū ē vel ad nr̄am si maluerint audientiā appellare: hoc ꝑserti tpe q̄ vacāte impio ad iudicē sclarē recurrē nequnt: q a supiorib⁹ i sua iusticia opp̄mūt. Si ꝓo cōsules iusticie tāq̄ mērito suspecti fuerit rcusati corā arbitris cōit electꝫ ō cā suspitōis agat q̄ si ꝓbata fuerit eē iusta: ad te vel ad nos ꝓ iusticia rcurrat sicē supiꝰ ē exp̄ssū.

Idē archidi. ꝛ thesaurario turoneñ.

Ex teore lr̄az comitis britāie ē nr̄is auribꝰ itimatū: q̄ cū cām que inter mulierē nobilē. f. ꝛ. i. ō medoāo sup hereditate sua nosci agitari: vobis cōmisimus terminādā ipse comes eidē mulieri: cum tā ipsa q̄ p̄dictus. i. essent ō foro ipsius mādauit vt cām ō ferrent ad ꝑsum: ꝑmittens ei dē: q̄ faceret ei iusticie plenitudinē exhiberi: ꝛ ifra. Nos igitur attendentes: q̄ sic sumus viduis in iusticiaꝰ debitores: q̄ alijs iniusticiā facē non debeamus: mandamus

u Quod clericis. aliquos. et laicos. ꝛ ē spāle parisius: vbi eps hꝫ tēporalē iurisditōem ꝛ gerit vicē comitis. vnde ꝛ preco bannū ibi nūciat nomie epi ꝛ regis: aīs laici debēt i cāis pecūiarijs corā suo iudice cōueniri: nec tractarent ibi cā iure canonico: sed ciuili: siue iur gentiū: vel iure municipali. sed cāe tractant int clericos ꝛ laicos quos cōueniunt. vel si cōueniant iure canōico nō ob. cōsuetudie

x Licet iusticie cōplemētū. Ergo quousq̄ ad sn̄iam puenit: sempre est in pendēti: an valeat rescriptum. s. c. pri. ꝛ. §. e. ex transmissa. qñ q̄. n. rescriptū est i pēdēti. §. de rescrip. si autem.

y Quo vacante. Iste ē ergo vnus casus: in quo iudex ecclasticus pōt se imiscere seculari iurisditioni. s. cum superior nō inuenitur. Alius ē cū iudex secularis negligit facere iustiām: vt hic. ꝟ. dūmodo ꝛc. ꝛ. s. c. pr. ꝛ. c. ij. ar. xxiij. q. v. administratores. Tertius ē cū aliquid ambiguum fuerit: ꝛ difficile ꝛ inter iudices variatur. s. q si. sunt leg. c. per venerabilem. circa medium. Quartus est i oī crie ecclastico: puta vsura sacrilegio ꝛ similibꝰ: vt. vi. q. ij. §. i. ꝛ. xij. q. ij. nulli liceat. ꝛ. s. ō vsur. qm. Quintus ē: cū p denūciatōez crīs cā defertur ad iudicē ecclasticū. §. ti. proxi. nouit Item ratione cōnexitatis: vt in dote. s. de dona. inter. vi. ꝛ vx. de prudentia.

nō ho

r Cum sit forū rei. §. e. si clericus. ꝛ in cōcor. ibi positis. ꝛ. C. de iurisdit. om. iu. iuris ordinem.

s Remissi. in quo casu possunt per excōicatōem compelli iusticiam exercere. xxiij. q. v. administratores. immo iudex q negligit facere iusticiā: litē facit suā. xxiij. q. i. dñs noster. ꝛ. iij. q. vij. q sine peccato. ar. in auc. vt differ. iu. §. hoc aūt colī ir. ꝛ. C. de ap. si appellatōem. ꝛ si p dolū vel grām vel inimicitiā iudicauerit: in verā litis estimationē cōdēnari dꝫ. ff. de iudi. si filiusfamilias. ꝛ. s. decre. noua. s. de sen. ꝛ re iudi. c. cum eterni.

t Malefactores. i. raptores rex ecclesiasticarum ꝛ inuasores. xij. q. ij. de viro. Et isti q sic bona ecclesiarū eripiunt: tāq̄ sacrilegi iudicāt: ꝛ pn̄t excōicari vsq̄ ad condignam satisfactionem. xij. q. ij. nulli liceat ignorare. ꝛ c. quicunq̄. ꝛ. c. ꝑdia. ꝛ ē exp̄ssū. s. e. cōquestꝰ. ꝛ q̄li hoīide reputant. xij. q. ij. q abstulerit. ꝛ q̄z isti sacrilegiū cōmittūt: vt dicūt iura ꝑdicta: corā ecclastico iudice sunt trahēdi: cū istud crimē sit ecclasticū: vt h dī. ꝛ sacrilegiū qñq̄ tñ p iudicē seculare punit. C. ō epis. ꝛ cle. sigs in hoc genꝰ. Itē crimē vsurarū. s. de vsur. cum tu. heresis simonie piuriȷ ꝛ adulteriȷ. hec ꝑtinēt ad ecclam ꝛ cōnnilia: ꝛ de quocunq̄ peccato. §. de iud. nouit. ꝛ h

z Ad te vel ad nos. Contra. s. de ap. cū spāli. ꝛ. §. e. siquis ꝯ clericum. vbi ordinarius recusatus cōmittit cām. So. illa cōtineret ius cōe: ꝛ quod hic dicit locale est de recusatione iudicis ordinariȷ ꝛ delegati ꝛ de illis hēs. s. de ap. secundo requiris. ꝛ. c. cum speciali.

a Ex tenore. exhiberi. ꝛ q̄z iudices nihilominus procedebant in cā: comes significauit hoc domino pape.

b In iusticia. s. de do. inter vi. ꝛ vxo. nup. Per hoc pꝫ q̄ cā viduarum nō pertinet principaliter ad ecclasticū iudicē: lꝫ ptieat ad ecclām quātū ad protectōem: vt. lxxxvij. di. c. i. ꝛ. ij. immo ad iudiciū seculare spectāt ꝑno cāe viduaꝝ pupillorū ꝛ orphanoꝝ. xxiij. q. v. regū. ꝛ. q. iij. ab imperatoribꝰ. ꝛ. C. qñ imperitor p̄i. l vna. secundario quātū ad defensionē ad ecclām spectant. xxiij. q. v. administratores. ꝛ. s. de cen. lꝫ. ꝛ cā viduaꝝ

et aliarum miserabiliũ personar spectat ad ecclesiã: vbi agit de iniuria siue de violentia eis illata.xxiii.q.iii.siquis d po- tentibus.et sic intellige.j.e.ex parte.vbi papa cõmittit cãm vi due super violentia irrogata.et sic põt intelligi.j.de ver.sig. super.§.vlt.et precipue circa dotes:vt in predicta decre.nup. eã penitẽtiũ ad eccl'az p tinet.xi.q.i.aliud.here- sis simonie adulterij cũ agitur ad separationem matrimonij.j.vt lite non cõtesta.c.i.s.de procur. tue.et alie de quibus di cetur in se.notula.et indi recte ratione peccati oẽs cause pertinẽt ad ecclesi am:vt.s.ti.pri.nouit.

a Ecclesiasticũ iudicẽ sicut sunt cãe matrimõi ales.s.de offi.dele.cãm matrimõij.et.j.de cõsag. et affi.ex l'ris.Itẽ cã nati uitatis alicuius.j.qui fi. sunt legi.lator.et.c.cãm Itẽ iurispatronatus.s. de iudi.quanto.Itẽ de- cimarũ.j.de deci.p totũ Item cã vsurarum.j.de vsur.qm et p totũ.et alia plura:vt dictum est.s.e. cum sit.et.c.lz.

b Terminetis.p l'ras p̃us impetratãs:vt incipiant valere ex nunc quo ad effectuz s.d off.dele.c.iij.§.i.ff.d le.qu.l.i.§.i.ff.d off.pcõ.l.iij.i fi.C.d dona.inter vi.et vxo.donationes.et.s.de rescrip.eam te.Inte- rim.n.iurisditio dormit.sic.s.de rescrip.pastoralis.in fi.vide tur.n.cõmitti cã sub conditione si iusticia coram seculari ha beri non possit:ar.j.de iureiu.quẽadmodum sicut cognitio principalis cãe sub cõditõe cõmittit in cã appellatõis.j.d ap pel.vt debitus.sic.s.d of.dle.insinuãte.et.ff.d iure dot.stipu latõem.Qd aũt l'reqꝫ ab initio nõ valẽt:postea cõualescãt:est ar.s.d rescrip.si aũt.j.de cõuer.coniug.placet.ff.d iniusto rup. et ir.testa.cum in secundo.ff.d libe.et posthu.siqs posthumos in ptu.et.ff.de pig.a.l.si rem.§.vlt.et.s.de elec.q sicut.Ar.s s.de elec.dudum.vbi de hoc.et.j.de pba.post cessionẽ.Itẽ h bẽs:q iurisditio perdit per negligentiam:sic.s.de of.dle.pru dentiam.in fi.et.s.de of.ordi.significauit.et.c.lz.et sic l're iste sunt in pendenti quousqꝫ appareat de negligentia iudicis se cularis.s.e.c.pri.sicut in pendenti est:an in senatuscõ.mace do.cõmissum sit.ff.ad macedo.l.i.§.si pendeat.

c Ji diligẽti.puator.Sic ergo pꝫ:q priuatorũ pacto iuri publico nõ derogat.ff.d pac.ius publicũ.et.l.inter debi torẽ.s.d arbi.cũ tpe.et.j.d se.ex.cõtingit.i.nemo.n.ius publi cũ remittere põt aliqb' pactõib':nec mutare formã antiqui tus cõstituã.ff.d admi.tu.qdã decedẽs.et.j.d testa.requisiti.et nemo põt facere:q leges in testamento suo locũ nõ habeant ff.d le.i.nemo.et.ff.ad.l.fal.qd de bonis.§.i.et.C.de cõdi.in- ser.l.ij.et.C.de iura.ca.l.vlt.§.sed qr.et.x.q.i.sic qdã.ff.de po stul.quos prohibet.j.de excep.c.exceptiõem.Ar.s.ff.d pac.pa cisci.et.l.pactũ inter heredes.ff.a quibus ap.non licet.l.i.in fi.et.§.i.et.C.d tẽp.ap.l.vlt.in fi.et.ff.d fer.l.i.ff.d mio.si iudex et.l.d regu.ad apsicã.et.j.d priu.si d terra.et.c.accedẽtib'.et.C d pac.siqs i cõscribẽdo.vbi v' ex sñu.et.j.e.dilecti.Sup hac s rietate dicas:q illi iuri.qd ẽ tñ introductũ i fauorẽ aliquorũ: bñ põt qs renũciare.Sz si aliqd ius introductũ ẽ i fauo rẽ quorũdã pro publica vtilitate ipsorũ et odio alior nulli' põt tali iuri renũciare.tale ẽ hoc d quo hic agitur qd introductũ ẽ nõ tã i fauorẽ clicor qꝫ in odiũ laicorũ ipsi.n.clericis oppido sunt infesti:vt.ij.q.vij.laicos.et.c laici.et tale est illd xvij.q.iiij.siqs sua dẽte.qr ei renunci are nõ põt.j.d se. ex.cõtingit.sicut potes videre in simi li.mulier põt renũ ciare vell.qr in fa uorẽ ipsius tñ in- troductũ est.ff.ad vell.l.vl.§ pe.et.C e.t.iubem' pp ifir mitatẽ sex'.C.ad vell.si sine.et.ff.e.l ij.§.verba.sed ma cedo.nõ põt renũ- ciãi:qr illud fauo rẽ quorundã itro- ductũ est:et i odiũ creditor.ff.ad ma cedo.sed et si px in fi.Similiter bene ficio restitutiõis n põt renunciari:qr tam in fauorez qꝫ in odium introdu ctum eũ.Lz sit ar.cõtra.ff.de mio.si iudex.Item et alia rõ cõsueuit a.. narri.qre n possit clicus i aliũ iudicem consentire.qr p̃iud catur epo suo:sine cui' consensu iurare nõ põt:nec aliũ iudicẽ hñe.xi.q.i.clericũ.et.ij.q. vi.nõ liceat.et.d iura calũ.c.i.i fi.Itẽ ab alio nõ põt re- cipere ordinẽ:nisi ab epo suo:ergo nec iudicium:qd est maius.sic argumentat canon.ix.q.ij.nullus primas.j de paro.c.iij.Itẽ nõ põt ab alio prelato petere sic iudi cium:qd est occultũ:multo fortius nõ potest petere iu diciũ pñce.j.d pe.et re.ois vtriusqꝫ.et d pe.di.vi.placuit Sic posset cõtingere q oẽs subditi epi aliũ sibi iudicez eligerẽt.Laic' vo bñ pt aliũ iudicẽ sibi eligẽ i ciuili ne gocio.ff.d iudi.l.i.et.n.h i crĩali nõ.xi.q.i.siqs cũ clico.et C.d iurisd.om.iu.itẽ i crĩali.clerici tñ arbitros bñ possũt eligẽ pter ɔsensũ epi.s.d arbi.c.i.et.ij.et.c.dilecti.et p to tũ titulũ.Itẽ dixi q illi puilegio siqs sua dẽte.renũcia- re nõ põt:tñ clericus verberatus a laico vel ab alio pt ei remittere iniuriã quãtũ ad se sed n quãtũ ad eccl'az xxiij.q.iiij.si is qui.lxiij.di.salonitane.

d Cõcilijs sit.que concilia tu hẽs.xi.q.i.inolita.et.c. placuit.quorum verba hic ponuntur.

e Ne clerici.hic ponit tenorẽ.c.inolita.et.c.placui quor vba h ponũt.(hit:et sic loqt.c.inolita.in actore.i

f Pertrahãt.et sic trahũt inuit:et iõ puit ille q eos tra

g Cãm pdãt.Sz nunquid p s̃niam: an ipso iure.H. dicebat:q ipso iure perdit cãm.sed v' potius q p sen tẽtiam:ar.pdicti.c.inolita.vbi dicit cõuent' et cãm per dit.et.C.d iurisdi.o.iu.itẽ in crĩali.vbi dicit:actor actio ne cãe mulctet:reus p condẽnato hẽatur:et ar.predi cti.c.placuit.vbi dicit:locũ suum amittat:quod verius v':op.ad hoc:ar.j.de excel.prela.grauẽ.Hoc d icit io. h cõtra.Sed nunquid intelligim' hãc penã .pon ẽdã

quatenus: nisi sit talis causa que ad ecclesiasticum[a] iudicẽ pertinere noscatur:ei superse dere curetis:dũmodo p iudi- cem secularem suam iusticiã possit obtinere:alioquin non obstante ipsius contradictio- ne cãm ipsam ratione preuia terminetis[b].

Idẽ pisano archiepiscopo.

Si diligenti:et infra. As- seruisti te vsqꝫ ad hec tẽ pora tenuisse q licitum sit cle rico renunciare saltem in tẽ- poralib' cãis iuri suo:et sibi la icum iudicẽ ɔstituere ꝑsertiz vbi aduersarij volũtas acce- dit:ac tenere iuramentũ sup hoc interpositum rñsisti: imemor cõstitutõis qua caue tur pacto priuatorũ[c] iuri pu- blico minime derogari. cum ergo ius hoc in mileuitan. et carth.cõcilio[d] sit specialiter p mulgatũ:ne clerici[e] clericos relicto suo pontifice ad iudi- cia publica pertrahãt[f]: alio- quin causã pdãt[g]:et a cõmuni one[h] habeãtur extranei: et tã episcopi[i] qꝫ diacones seu qui- libet clerici in criminali seu i ciuili negocio si derelicto ec- clesiastico iudicio publicis iu dicijs se purgare[k] voluerint: ẽt si pro eis sit lata[l] sententia: locum suum amittant: et hoc in criminali actione. in ciui- li vero perdant[m] quod euice

rint: si suum locum maluerit obtinere. manifeste patet: q non solum inuiti: sed etiaz voluntarij pacisci non possunt vt secularia iudicia subeant: cum non sit beneficium hoc personale: cui renunciari valeat: sed potius toti collegio ecclesiastico sit publice indultum: cui priuatorum pactio derogare non pot: nec iuramentum licite seruari potuit: quod contra canonica statuta illicitis pactionibus informatur.

Idem beluacen. episcopo.

Cum contingat interdum z infra. Insuper postulasti: an cuz aliqui clerici deputati seruitio capituli beluacen. aut aliorum clericorum tue diocesis sup excessibus impetuntur: sint cogendi coram te vel potius coram illis quibus seruiunt querelantibus respondere: cum illi sibi iurisdictionez huiusmodi vendicare contendant: lz illos excommunicare non valeant vel alias etiam coercere. Super quo taliter respondemus q ad te vtpote ordinarium de talibus debent conquerentes habere recursum: maxime si super his impetuntur: que in tua noscuntur diocesi commisisse: nisi forte hi quibus delinquentes ipsi deseruiunt ex indulgentia vel consuetudine speciali iu

fatiz vel post contentionē: vel post litis cōte. vel tm̄ si pseuerat vsq ad finē cāe. Et vr certe: q postq̄ vocatus est ad iudiciū. xi. q. i. nolita. vbi dicit q ad iudicia publica nō ptrahat: si ptrecerint: cām pdant. z. c. placuit. vbi dicit q de seculari iudice poscit auxiliū. cc. z. C. de iurisdit. om. iu. item in criminali. vbi dicit: q innouauerit in vetito examine. Sed vr: q ante lit. cōte. possit penitere: nec incidit in penā. ff. rē ra. ha. amplius hoc. z. ff. de in ius vo. l. q̄uis. z. ff. de iu. om. iud. si cū venerit. z arg. illi. c. placuit. vbi dicit si crimē fuit intentatū: vel ciuilis cā cōmota: p que verba innuit: q lis fuit cōtestata: imo etiam videt: q q̄ncunq ante sniam licituz sit penitē: ar. ff. de inof. testa. papinianus. §. meminisse. z. C. de his qb vt indig. alia cā. z. ff. qd me. cā si cuz exceptiōe. §. hec actio. z. §. satis. Hug. dicebat: q hō nō est loc penitentie. benignius tm̄ est z tutius dicere: q añ li. ɔt. sine pēa desistē pōt: ar. illi. c. placuit. qr ppiores debem esse ad misericordiā q̄z ad rigorē. ff. de ac. z ob. l. arrian. post litē vo ɔte. n pōt vitare penā: ar. pdictaz. ll. āplius h. z. l. q̄uis. z. l. si cum venerit. sed i cā spūali sola depositio qrimonie sufficit: vt ab ecclesia tāq̄ mēbrū putridū abscindat: z bñficia alijs ɔferant. j. de excess. pla. grauē. Sed pōt dici: q illud ē pp excessuz nimiu: eo q in suū epm tm̄ facinus attentare psumpsit: vt merito angeri debeat pēa. ff. d re mili. oē delictū. §. i. h d rigore ōbēt puniri: q in vetitū examē alios trahunt.

b A cōione sacrox: qr in penaz reuocabunt a sacris ad ipsa: ar. ij. q. vj. catholicus. vel potius a cōione. i. officio z bñficio si cleric est priuet: vt dicit Hug. sed nimis rigida esset hec pēa: nec ēt talis expositio ɔsonat littere. Et ita dic: q nō pd. t locū suū: si pdere vult qd euicit: z hucusq legit in actore: sequntur vba z lā epi. cā in reo.

i Tam epi. hic ponit tenorē illius. c. placuit.

k Purgare. z sic legit in reo. c. placuit. Et ideo quia sponte eligit vetitū iudiciū punit. z expone purgare. i. examinare cām suā. Et dic q voluerint cū effectu. i. fecerint q examiaret ibi cā. nā si inuiti traherent: n puni rent. ar. j. d. de iudi. at si clerici. z. xi. q. i. in clericorum.

l Pro eis lata sit. Sed qd si ɔ eos lata sit. Videt: q nō teneat: qr snia a n suo iudice lata n tenet. j. d iud. at si clerici. xi. q. i. clericoz. Satis pz qd dicenduz sit: nā si obtineret snia n valeret. h si ɔ eos lata ē: de iure tenē n deberet: tn̄ q̄tū ad se: z in odiū illoz seruabit talis snia z ɔpellet ad hoc pp culpā suā: imo multo fortius p cōdemnato dz haberi: ar. j. de renunc. quod in dubijs.

m Perdat. i. rem q ab eo petebat de qua fuerit absolutus: z habebant p ɔdēnatis: z res illa dabit actori cui fca ē iniuria: qr reus ālr se ɔueniri n patiebat: qr forte potēs erat z actor ipz tiebat. vn̄ n audebat illū ɔuenire corā suo iudice: z sic actor inuit z coact ɔuenit illū: sic i pcedēti casu actor pdit qd euicit: z dat reo q inuit tract fuit ad iudicē alienū: h si vtq fuerit i culpa: tā dz dari illi eccle cui facta ē iniuria: z iurisditō ei spreta z qd dic pdāt qd euicerit: itellige cū cā ē ppria clerici: sec si negociū sit eccle: qr delictuz psone. cā. xvj. q. vj. si epm.

n Si locū. ecce re hz electōez vl pdāt cāz vel amittat locū. si pon vli pdere locū: nūqd hēbit qd euicit. sic si actor fuit i culpa: als n: qr scm̄ istius n dz obesse actori innocēti. z sic ē casus in q̄ tenet sententia a nō suo iudice lata.

o Manifeste pz. h q pz ar. ex pcedētib ɔclus q nec iuiti: z h ex ɔclus nulem ita. solita nec volētes h ex ɔcil. car. placuit.

p Pacisci pñt. vt iudicia secularia subeāt. Sz nunqd tacite pñt renunciare suo foro: vr q sic rñdendo corā laico. ar. iij. q. vj. pulsat nā z papa renūciat suo foro. q. q. vj. nos si incōpetent. z. q. v. mādastis. multa. n. possum tacite ad q̄ n possum nos pacto astringē. ff. d pcu. filiusfa. §. veterani. z. C. d pac. l. vl. z. C. d iura. ca. l. ij. i h. Dicas q neq tacite neq expsse pōt cleric aliū iudicē ɔstituē: imo i ecclesiasticā psonā sine licentia spāli epi sui ɔsentire n pōt: nec illū in iudicē eligere: vt. iij. q. vj. non liceat. j. e. significasti. vbi determinat ista dubitatio: vt ibi dic.

q Iuramentū. Sic q pz: q si ɔct n tenet siue pactū: iuramtū d obseruādo ipz ɔctū vel pactū n tz neq obligat. C. d lega. n dubiū. z qr iuramētū ɔ bonos mores z vtz legū z auctē iuris nulli ē momēti. ff. d le. a. siqs inqlinos. §. siqs. z qr iuramētū nō dz esse vinculū iniqtatis. xxij. q. iiij. inter cetera. z. j. d iure iu. q̄to. Itē ar. q si pncipale n tz: nec accessoriū: vt. C. d vsur. eos. C. d positi. l. si dposita pecūia. z. l. pdicta. n dubiū. z. j. d fi. instru. int dilectos. z qr idē iuris ē in pncipali z i accessorio. j. d of. dle. prudentiā i fi. ar. ɔ. j. d iureiu. Ebitores. z. c. cū ɔtīgat. sic qd iuris ē i accessorio z i pncipali: ar. xxiij. q. i. parat sus fi. v. nā si christiana. in fi. als ē. c. Ar. ɔ: q aliud est i accessorio q̄ i pncipali. ff. d pac. l. iij. Ar. ɔ: sblato accessorio tolhi pricipale. ff. d pac. l. ij. Ar. ɔ. C. d remi. pig. creditricē. Itē signat. ɔ. j. de iureiu. cū ɔtingat. vbi iuramentū sup cōtractu ɔtra legem facto prestitum seruat: z ibi de hoc. ber.

r Cum ɔtingat. maxime. i. tm̄: sic. xi. q. iij. siqs epo dāpnatus. nā tm̄ ab illo puniendus ē vbi deliqt. vi. q. iij. placuit. j. de rap. c. i. vbi d hoc. Vel dic: q lz alibi possit excōicari n tn̄ ab alio pōt deponi q̄ a suo diocesano: sec n ciuilit ageret de beneficio. j. e. postulasti. quādo reus sit remittendus ad suum iudicem: dicitur. iij. q. vi. c. i. z infra. de rap. c. i.

s Vel ɔsuetudine. Nota q ɔsuetudo dat iurisditionē. ix. q. iij. ɔquestus. j. de arbi. dilecti. C. de emācip. l. i. z. vl. z. j. d of. ordi. irrefragabili. Sed q̄lter poteit i hoc casu puilegiū vel

risditionem huiusmodi valeant sibi vendicare.

Idem.

Postulasti p se.apo.edoceri: vtrū sacerdos hñs ecclesiam in vna diocesi: et residens in eadē: domiciliū pro patrimonij ratione in alia ibi delinquens ab eo:in cui⁹ diocesi habet patrimonium pro delicto ibidem commisso debeat iudicari: presertim in causis que officij sui seu beneficij priuationem exposcunt. Ad quod breuiter respondemus: q per episcopum:in cuius diocesi deliquit[a] sentētia promulgari poterit i eundez. Sed ab eo i cuius dioc. beneficium obtinet erit quo ad illud executio facienda[b].

Hono. terti⁹ archiepiscopo decano et archidiacono. turoñ.

Ex parte. h. quondaz anglie regine fuit propositum: q cum nobilem virum gu. detentorem castri segrey. ratione dotalicij[c] pertinentis ad ipsam quo per euz vel ei⁹ complices[d] contra iusticiam fuerat spoliata: auctoritate bone memorie. Jo.pape p̄.n. coram vobis traxisset in cāz: dictus nobilis excipiendo proposuit: q littere apostolice ñ valebant: pro eo q castrum guargie vbi est eius domicili uz principale:consistit i dioc. rodoñ.que vltra duas dietas a turonis est remota. Veruz replicatum fuit ex parte regine:q idem nobilis turonis sa tis poterat conueniri: cū non solum in rodoñ.dioc. sed etiā in andegaueñ[e].dioc. existat: eo q et castra et redditus plures habet in ipsa et castruz de quo questio vertitur in eadē[f] est dioce.que a turoñ.nequaquam vltra.xij.leucas distat. Idem quoqz adiecit: q cum dicta regina ius suum coram domino feudi prosequi debuisset:littere apostolice non valebant:cum non faciebāt mētionem:q dominus feudi fuerit requisitus:et ipse in exhibenda iusticia extiterit negligens vel remissus subijciens q eedem littere falsitate expressa fuerant impetrate: eo q suggestum fuerat castrum illud ad eandem reginam ratione dotalicij pertinere: cuz nec ab initio nec durante matrimonio a viro sibi fuerat in donationem propter nuptias assignatum. Ad hec aūt fuit ex parte ipsius regine responsuz:q vidua spoliata irrequisito feudi domino spoliatorē seu detentorem rei coram ecclesiastico iudice poterat cōuenire:cuius interest viduas defensare:et infra. Mandamus quatenus si vobis cōstiterit dictum nobilem terram et mansionem habere i andagaueñ.diocesi: in qua interdum consueuit commorari:et ipsaz dio.vltra duas a turoñ. non distare dietas: et in eadē litigiosam rem esse nō obstātibus exceptionib⁹ alijs[g] q̄ in petitorio potiusq̄ in possessorio:qd regina cōtra eundem

ↄsuetudo dare iurisditionē: cū nemo sibi vel suis ius dicere possit.ff.de iur.om.iu.q iurisditioni pest.C. neqs i sua causa ius sibi dicat.l.vnica.Sz dic:q dñs familie pt hr̄e ordiariaz iurisditionē sup familiā suā:sicut magr̄ sup discipulos suos: vt i ↄstī.federici.C.ne fi.p p̄re.auc̄.habita.sic eps i suos canonicos:et sic pr̄ super filio suo: vt.iij.q.vij.§.tria. circa finem.et.xxiij.q.iiij duo ista nota. et si suspectus fuerit dñs:petat actor ei aliquez associari iij.q.iij.§.offerat. vel eligat arbitros.s̄.e.siqs cōtra clericū.et.xi.q.i. peruenit.j.de ap.cū speciali.

a Postulasti deliqt. et ita delictuz dat iurisditionē.j.e.c.vlt.et.vi.q.iij.placuit. et eps iste i cuius diocesi deliqt: dz ferre snīam ↄ̄ ipsum sup crimine et non super ecclesia: et hec snīa lata sb vno facit fidē et i alio iudicio.si.xxiiij.q.i.sbdiaconus.xi.q.i.statuimus ff.d iureiu.si duo p̄tōni. C.de libe.cā.iubemus.

b Executio facienda. Ille.n.iudex i cui⁹ dioc. ē res in qua fieri dz executio:dz snīam mādare executioni: et sic ille eps cui subest illa ecclīa istius clerici priuabit illuz p snīaz ab alio epo latā: arg.ff.de re iudi. a diuo pio.§.i.in criminibus.si crimē magnū est: ille iudex exequat snīam: vbi delictū est pperatum.j. de rap.c.i.et.ff.d re milit. desertorē.in pn. et i auc̄. vt nulli iudi.§. si vo qs ↄprehensor. coll.ix.

c Ex pte.h. dotalicij. i. donationis ppt nuptias.mulier.n.dicit dotē dare viro: vir āt dz dare vxori donationem propter nuptias.j.d dona.inter virum et vxorē. nuper. in fine.

d Complices. Nota q tenetur quis hoc iter dicto siue quis fecit siue ↄplices eius ipsi⁹ mandato: siue ēt ratum habuerit.j.de resti.spo.cū ad sedem.et.ff.de vi et vi ar.cum a te. et.l.iij.§.cum pcurator.qz facientes et ↄsentientes pari pēa puniunt.s̄.de offi.dele.c.i.et.ij.q.i.notum.in fi.et tenetur etiam alia rōe si rem illam scienter recepit a deiectore.j. de restitu. spo.sepe contingit.et.s̄.titulo proximo.quia.

e Andegaueñ.pōt.n.qs habere domiciliū i diuersis locis.ff.ad muni.assumptio.§.iure.et.l.filij.§. senatores et.ff.de sena.senatores.verūtamen sola possessio dom⁹ que comparatur in alia ciuitate nō facit domiciliuz.ff d municip.libert⁹.§.sola domus.nisi eā inhabitauerit vnde dicit.j.l.quā interdū ↄsueuerat habitare: sed desinit esse municeps adeptus senatoriā dignitatem .ff.ad municip. municipes. Sed hoc verū est quantū ad munera: non quantū ad dignitatem: vt ibi dicit.

f In eadem dio. idest audegaueñ. Hoc enim sufficeret solum si coram ordinario andegaueñ. qō ista mota fuisset: qz rōne rei de qua qs cōuenit sortit quis forum. s̄.e.sane.j.e.c. vlt. et.C. vbi in rez ac. l.actor.etiam si res sit mobilis.ff. d iudi.quod legatur.et de hoc dicitur.j.e. c.vltimo.

g Alijs.q castrū illud assignatū nō fuit ipsi in donatiōnem propter nuptias a viro. Itez et alia: q dominus feudi nō fuit reqsitus anq̄z lr̄as ipetraret: iste exceptiōnes locuz nō hñt i possessorio s̄ in petitorio locum hñt vt hic dic̄: et sic vz: q lr̄e ipetrate ↄtra laicum nō valeāt: nisi primo iudex secularis fuerit reqsitus et negligens: siue fuerit domin⁹ feudi:siue alius iudex: nisi de hoc in litteris fiat mentio cum hec exceptio i petitorio locum videatur habere: vñ signatur contrarium.s̄.e.ex tenore.et.c.lz. et capitlo ex transmissa.et.s̄.titu.pri.ceterum. vbi expresse videtur: q non sit necesse de hoc facere mentionem:sed sufficit q supersedeat litteris: dummodo dominus feudi vel alius secularis velit et paratus sit iusticiam exhibere:et

postq̃ cõstiterit de negligentia: pcedant alij. Sic ergo intellige qd̃ hic dicit: que petitus in petitorio locuȝ hic videntur: vt. s. non pcedat delegatus per litteras impetratas super ꝓprietatis iudicio: si dñs feudi: vel et aliꝰ secularis paratus sit iusticiam exhibere: ⁊ ita littere ab initio suspense manent. postq̃ᷓ vo apparuerit d̃ negligentia iudicis secularis siue dñi feudi: et tunc incipiũt habere effectuȝ: ſ; ex toto non eliduntur sm̃ ꝙ h̃ iste nobilis itendebat. de h̃ dictum est. s̄. de of. dele. significantibus. Iteȝ est ar. ex hac decre. ꝙ cã viduarum ptinet ad ecclesiaȝ: quia hic dñs papa audit viduam istam nõ obstan. except. predictis. Dic d̃ hoc: vt dixi. s̄. e. ex tenore Iteȝ hec exceptio: ꝙ castrum nõ fuerit in donatiõe pp nuptias assignatũ merito d̃buit reprobari: quia erat qd̃ pricipalis si regia ageret de ꝓprietate. vnde non debebat proponi in modum exceptionis. hoc. n. debebat probare regia si principaliter ageret petitorio iudicio. Illud scias: ꝙ illud qd̃ venit in principali q̃stione: siue ipam contingat aut exceptio pemptoria: non dȝ ꝓponi in exceptione dilatoria: q: talis exceptio non ipedit lit. cte. vt hoc tradit in quadaȝ decre. inno. iiij. in ↄcil. lugdu. de lit. cte. q̃ incipit: Exceptionis pemptorie. nisi in casibus ibideȝ ↄtentis: q: exceptio ẽ actionis exclusio: vt pemptoria. ff. de excep. l. ij. siue iudicis vel actoris repulsio: sicut sunt dilatorie. j. de excep. pastoralis. ⁊. j. de ap. secundo requiris. Sed quare appellat mulier ista in principio ⁊ hic regina: cũ rex q fuit mariꝰ ipsius mortuus sit. põt ⁊ dȝ sic appellari quousq; nupta fuerit viro inferioris dignitatis. ff. de sena. femine. ⁊. C. de nup. cum te. ⁊. ff. ad municip. l. fi. §. vidua.

tanq̃ sacrilegi sunt vsq; ad satisfactioneȝ excõicandi. q; qd̃ n. datũ est ecclesie ꝓ remedio peccatoꝝ ad humanos vsus nõ debet amplius applicari: vt hic dicit. ⁊. j. de reꝝ pmuta. ad nostram. l. sic. xij. q. ij. nulli liceat. q; cũq; pdia. q abstulerit. ⁊. e. i. de illis capitulis. hic fit mentio de hoc qd̃ dcm̃ est. s̄. e. cum sit. Istos inuasores põt ecclesia sub q̃ maluerit iudice ↄuenire: vt. s̄. e. o. cum sit gnãle. ⁊ isti non sunt excõicati ipso iure: sed sunt excõicandi: q̃ q; satisfecerint tam d̃ iniurijs q̃ᷓ de dãnis vt hic p;: imo iniuriã ecclie factam platus remittẽ nõ põt. xxiij. q. iiij. si is qui. ⁊. lxiij. di. salonitane.

nobilẽ intentabat: locum hẽe videntẽ: in ipso negocio iuxta prioꝝ ↄtinentiam litterarum ratione preuia pcedatis.

Grego. nonus fratri palmerio canonico scẽ trinitatis.

Onquestus ẽ nobis bo noñ. epũs: ꝙ potestas ⁊ ↄmune bononieñ. temporalẽ iurisditionem: que in quibusdã castris ⁊ villis ecclesie bononieñ. cõpetit pleno iure[a]: ⁊ in cuius quasi possessione[b] fuisse ac esse dignoscitur: p violentiã vsurpare ꝓsumunt: ⁊ infra. Cũ aũt valde sit iniquuȝ cã q̃ collata sunt ꝓ remedio peccatoꝝ venerabilibus ecclesijs vel relicta aut eis modis iustis alijs acquisita alijs vsibus applicari: ꝓpter quod merito inuasores ipsaꝝ reꝝ[c] tãq̃ sacrilegi sunt anathemati vsq; ad satisfactionem congruam supponendi: ⁊ infra. Mandamꝰ q̃tenus si tibi cõstiterit de pmissis monitione premissa per cen. ecc. cessare ipsos ab hꝰi ⁊ satisfacẽ de preteritis dãnis ⁊ iniurijs appellatione remota ↄpellas.

Idem epo dulmeñ.

Dilecti filij. j. ⁊. a. ciues romani sua nobis petitione monstrarunt: ꝙ cuȝ abbati sancte genouefe parisieñ. sis super quadã pecunie summa ↄtra[d]. a. predecessoreȝ tuum litteras impetrassent: tu ꝓpom fecisti: ꝙ oibus anglicis est a sede apostolica idultum: vt super causis pecuniarijs circa mare conueniri nõ possint: propter quod idem abbas in negocio non processit. Uerum quia ⁊ si fuissȝ priuilegium tale concessum: nõ tamen prodesset illis: qui se certo loco[e] respondere vel soluere aduersarijs promiserũt cum ibi ⁊ vbi domiciliuȝ[f] habent: valeant conueniri: mãdamus quatenus eisdem de pecũia ipsa cũ iustis ⁊ moderatis expẽsis[g] ⁊ ↄgrua satisfa

d Dilecti filij. s̄. r. l;. ꝓprium nomen antecessoris sit expressum: ad successorem tñ extenditur rescriptum: ⁊ hoc iõ q: nomie ecclesie ⁊ ꝓ ipsiꝰ eccl̃ie vtilitate mutuum ↄtum fuit: ⁊ ideo successor ↄuenitur p rescriptum impetratum ↄ antecessorem: nec obstat expressio nominis: qui a vna persona intelligit. de h̃ notat. s̄. de rescrip. significauit.

e Qui se certo loco. q certo loco soluere ꝓmittit ⁊ non soluit: tenetur aduersario ad interesse pro eo: ꝙ non soluit loco ꝓmisso: si sua interest: ꝙ ibi non fuit satisfactum ff. de eo qui certo loco. l. ij. de hoc dictum est. s̄. d̃ of. dele. p. ⁊. q. p hoc. n. ꝙ certo loco soluere ꝓmisit renũciasse intelligitur indulgentie ↄcesse anglicis: quod facere potuit: cũ tñ in fauorem cuiuslibet ⁊ singulariter concessa fuerit: cum non sit tale priuilegium qd̃ sit publicum vtilitate ⁊ auctẽ: vñ qlibet ei iuri q̃tenus tangit plenam suam põt renunciare. C de pac. l. si qs in ↄscribendo. j. de regula. ad apostolicã. d̃ hac materia dictum est satis supra. eo. si diligenti.

f Ubi domiciliuȝ. ⁊ sic duobus locis poterat ↄueniri. s. vbi ꝓmisit ⁊ vbi habet domicilium. l. e. c. vlti. ⁊. s̄. eo. c. ex parte. sic est in electione credi. toris vbi malit ipsum conuenire. fi. s̄ eodem cum sit.

g Cum iustis ⁊ moderatis expensis. expense iste moderate debent esse. j. de sequestratio. ad hoc. ⁊. j. de dolo ⁊ ↄtumacia. fine. ⁊. c. cũ dilecti. ⁊. j. vt lite nõ contestata qm̃. §. in alijs. ⁊ s supe: flue siue delicate. ff. de pign. act. si seruos. in fine. ⁊. ff. d̃ damno infec. inter quos. §. vlti. ⁊. l. sequenti. d̃ hac maťia dȝ. j. de dolo. ⁊ contuma. finem. ⁊. c. cum dilecti. ⁊ damna q̃ sustinuit: reficere dȝ. j. de fideiuss peruen. t. Sed qualit ꝓbabunt expense ⁊ damna illata, ꝓpter hoc: expense ꝓbabuntur per iuramentum illius: q eas fecit pmissa taxatione a iudice: sic h̃ bene ꝓbat. C. de iudi. sancimus. ⁊. s̄. de pcura. constitutus. ⁊ ẽ. qd̃ vi metusue cã. l. c. vlt. ⁊. C. vñ vi si qu. ⁊. ij. q. i. in pmis. vbi

a Onquestus. pleno iure. i. quo ad spiritualeȝ ⁊ temporalem iurisditionem.

b Quasi possessione. hoc iõ dicit: q: iurisditio ⁊ oia iura incorporalia ⁊ seruitutes nõ possidentur: ſ; quasi possidentẽ: sic. j. de cã pos. cum ecclesia. ⁊ habes hoc. ff. de vsucapio. sequitur. §. si viam. q: incorporalia corpalit apprehendi nõ possunt. possessio vero corporalis dicta est quasi pedum positio. ff. de acqui. pos. l. i.

c Inuasores reꝝ. Sic p;: ꝙ inuasores reꝝ ecclesiasti-

statur iuramento premissa taxatione: lz illa loquatur in alio ca su. De damnis siue interesse dico: q debent pbari per testes: istitu. de fideiussoribus obli. §. non solum. et ideo vtile esset certam summa adijcere: qr difficile est pbare interesse. ff. de pto. stipul. l. vlt. §. nõ solum. et iudex h interesse inqrere dz p suam subtilitate C. de senté. que p eo qd interest pfe. l. vna. et ita h est nota dignuz: q expe se et damnu datu p dolu siue p violentiá vel rapi ná postq2 2stiterit d vio lentia p testes pbatur p iuramentum vt dicunt iura pdicta. s. qd me. cá c. vlt. et l. siqs. C. vn vi. et c. in primis. et l. sancim9 Interesse vero aliunde veniens per testes pban dum est.

a Significasti. priua torum 2sensus. C. de iur. o. iu. puatorum et l. i. dum tñ ex certa sci entia: et non p errorez. ff de iudi. l. i. et ij. ff. de iur. om. iu. si p errorem.

b Clerici tamen in iu dicem ñ suum. Hic exps se pz q clericus in ñ suu iudicé et ecclesiasticum sine 2sensu expresso sui

ctione damnorum vsuris oio cessantibus satisfacias vt te neris: alioquin eidem abbati nostris damus litis in máda tis vt in 2misso sibi negocio p posita ex pte tua idulgentia nõ obstante iuxta pris man dati nostri tenorez sine dispé dio more procedat.

Idem abbati treceñ.

Significasti nobis: q p. clericus ad petitionem. E. mercatoris se tue iurisdi tioni subiecit: si in tmino nũc elapso de pecunia mutuata ñ satisfecit eidem: et ifra. Inqsi tioni tue talit rñdemus: q lz priuatoz2 2sensus euz q iuris

ditioni preesse dignoscitur: su um possit iudicem constitue re: clerici tñ in iudicez non su um nisi forte si persona eccle siastica: et episcopi diocesani voluntas accedat: consentire non possunt. Idem.

Proposuisti nobis: q q dam subditus tuus ad petitionem cuiusdam aduer sarij tui a te legitime citatus ad causam: qr postmodum iu risditionis alterius esse cepit tuum intendit iudiciuz decli nare. Porro tue prudétie du bium esse nõ credimus: q is in predicta causa ius reuocá di foz non hz quasi ab alio iá preuentus. Idem.

hac materia dictum est satis. s. e. si diligenti.

c Proposuisti. pventus. ff. de iudi. sigs postea. vnde hec sumpta est. et l. vbi ceptu est. ff. de iur. om. iu. cum qdam. Sic ergo pz: q p solam citationez ppetuatur iurisdictio tá ordinarij q2 delegati: vt hic et i predictis iu rib9: vt. s. d of. dle gati. gratum. et c. lz et s. de of. lega. c. si et p solá citationem seu 2uentioné pre uenit iurisditio. j. de appel. vt debit9 et s. de rescrip. c. ca pitulu sancte cruc in gbus hés: q qui primo lías presen tauit facta citatio ne: obtinere dz iu dices suos: nõ ob stante q alter pu9 lías ipetrauit qui lías suas nõ psen tauit. Qui g cõue nit coraz aliq iudi ce 2petenti: neces se hz vsq3 ad finez persistere: etiam si mutauerit foz: qr 2uent9 est p hác cõ uentioné: vt h dic et pz p iura pdicta.

epi 2sentire non pót: sic. ij. q. vj. non liceat. et c. ix. q. ij. c. i. et ij. quod si fecerit: snia non tenet: vt in primis. c. xi. q. ij. c. i. et ij. et vj. q. iij. deniq3. Sed nunqd clerici q 2sentiunt in iudicez ec clesiasticum nõ suu. cadunt pptera a iure suo sicut cu trahũt vel trahunt ad seculare iudiciu. s. e. si diligenti. et xi. q. i. soli ta. et c. placuit. Non credo: q in casu isto debeat pdere cám: lz snia lata sit p ipso vel 2 ipsuz: qr nõ tm delīqt q2tum cu iu dicé laicu sibi 2stituit: nisi velis dicé: q in odiuz ipsi9 eps ha beat eá ratá: q eu dimisit: sine cuius licétia h facere ñ potuit: et hác ignominiá vel 2tumeliá irrogauit. ff. de arbi. lingo to res. C. d iureiu. sigs. als punietur pt dz. iij. q. vj. nõ liceat. cleri cus. n. non pót venire 2 sniam: q: videt hr tacitu pactu i se ne vlterius petat: sicut acceptilatio inutilis. ff. d pac. si vn9. § penult. et ff. de acceptila. si acceptilatum. eps vero si vult pót talé sniam ratá hre: arg. s. de renunc. quod in dubijs. Sed 2 hoc qd hic dicit vr 2. iij. q. vj. pulsatus. vbi vr dari optio cleri co pulsato corá non suo iudice: an velit ibi rñdere vel nõ ibi dicit: pulsatus si voluerit taceat. sed ibi nõ hz locum argu. a 2rio sensu: cum alia iura 2dicant. iij. q. vj. nõ liceat. et h. et ita tollitur ar. hic a 2rio sensu. Uel intellige illud pulsatus: eu iste hz 2sensum epi: qr et tunc adhuc hz optionem: nec pót 2pelli Sed nunqd pót clericus 2sentire i laicu iudicé d 2sensu epi Uidetur q sic. xi. q. i. clericu nullus. ibi dicit null9 psumat cleri cu apud seculaté iudicé epo non pmittente pulsare: g d con sensu epi vr q possit. Sed nõ credo: qr nec 2sensus epi suffic h supple in. c. clericu. maxime: qr nec de 2sensu epi pót. Sic enim clericus huic puilegio qd introductu é in fauoré totius ordis clericalis renunciare nõ pót: ita nec eps pót huic puile gio renũciare vel 2sentire vt clerici hoc possint: nec pót eos 2pellere ad h: eu eadé rõ sit hincinde: qr eps puilegiu cleri coz minuere non pót: sicut nec posset facé: q aliquis cleric9 2berare sine snia excõicationis: ar. j. de sen. ex. 2tingit. et de

d Lz ratione delicti. Nota q ratione delicti efficit quis de iurisditione alterius. sic. j. de rapto. c. i. et iij. q. vj. ubi cá. et ij. q. i. si peccauerit. et vj. q. iij. placuit. et C. vbi de crimi. agi opoz. auc. qua in puincia. et C. vbi se. vel cla. l. i. et s. eo. titu. postulasti. et ff. de accusa. l. vlt. et l. sicut. §. idem imperator. et ita delictum dat iurisdi tionem ei qui als eam non habet. Item delictum tollit priuilegium: vt in predicta auc. qua in puincia. et xi. q iij. priuilegium. Quid iuris sit de priuilegiatis: dicitur j. de priuileg. ex tuarum. et p delicto conuenitur qs vbi domicilium hz vel vbi inuenitur. C. vbi de crimi. agi. oporteat. l. i. et si crimen graue sit remittitur puniendus ad iudicem: vbi deliquit: in auctenti. vt nulli iudi. §. si vero quis 2prehensorum coll. ix. et ff. de re mili. deserto rem. et ff. de custo. et exhiben. re. l. solent.

e Siue 2ctus. hoc nomen 2ctus largissime sumitur: si ue sit verus 2ctus: vel quasi 2ctus: vel aliud vñ obliga tio oritur. ff. de iudi. heres absens. §. i. et l. omnez obli gationem. et l. interdum. §. vlti. Et hoc intellige siue in ueniatur siue non: dz eu illuc remitti sicut in criminibus dr cum in h parificentur: in auc. vt oes obe iudi. in. ij. co lum. §. hoc 2siderantes. coll. v. In delictis. n. hoc huat in auc. vt nulli iudicum. §. si vo qs 2prehensoz. et §. se. coll. ix. Quidam tñ dicunt illum esse 2ueniendum si ibi inueniatur vbi 2trit per. l. heres in principio. Item et vbi qs soluere pmisit: pót 2ueniri. s. de offi. deleg. p. et q. et s. eo. dilecti. quod dicit littera ista ratione 2ctus intellige sm q tradit expresse. j. e. titu. romana. §. cõtra hentes. c. vltimo. in decre. Innocen. quar. de pria. le. c. volentes. et c. vltimo.

f Aut domicilij. ratione domicilij sortitur qs foz: et i conuenri pót. s. e. dilecti. et ff. de iudi. heres absens. §.

proinde. et pot qs habere domiciliũ in pluribus locis. §. eo. et parte. et ff. ad municipal. assumptio. §. viris pru dentibus. de hoc dictũ est. s. de rescrip. dilectus filius:
g Contra possesso. i. rõe possessionis: de qua quis cõ uenitur sortit quis forũ: et corã illo iudice cõueniri dz: in cuius iurisditi one res ẽ. s. e. sane et ẽt vbi hz domiciliũ. et C. vbi in rez accu. l. finali. et s. eo. et parte. b. etiã si res sit mobilis: ar. l. C. vbi in rem actio. l. vlt. et ff. de iud. quod legatur §. in autez. Quidã tñ dicũt hoc habe re locũ tñ in immo bilibus.
h Cõpelli potu it. cũ dñs papa sit iudex ordinarius singulo: ñ nullum fori priuilegiũ po terat allegare. ar. q iij. cuncta. et roma cõmunis patria ẽ omniũ. ff. ad mũ cipa. roma. ergo nullus declinat po test forũ eius. vn de iste cõpellitur ibi suis aduersarijs respõdẽ. Nec ius reuocandi domũ haberet: nisi pro alia iusta cã et necessaria venisset vt di cit littera ista: puta si fuisset vocatus a principe pro pu blica vtilitate: in auc. de sanctis. epi. §. si vero epi. coll. ix. vel clerici legati aut epi: tunc non tenentur respõde re: nisi tunc ibi contraxissent: vel si in legatione deliqs sent: vel rem aliquã tũc emissent. respondere tenebunt als daretur occasio res alienas deferendi domũ. ff. de iudi. non als. i. responso. et §. i. et l. sequẽ. Itẽ qui cã di cendi testimonij ibidẽ vocatus est: vel qui iudicãdi cã ibi accersiti sunt: vel qui cã exercẽte appellatõis illuc venerunt: vel cã reddende tutele: iste tutele in his cri minibus habent ius reuocandi domũ: si nõ ibi cõtra xerunt vbi cõueniunt: vt hoc totũ dĩ. ff. de iudi. l. ij. §. le gatis. et §. sequẽtib. sed legati non tenentur responde re nisi de his tñ: que tẽpore legatõis sue cõtraxerũt: vt ibi dĩ. Itẽ si legati agant tunc tenent se defendere: si re conueniant: nisi agant pro iniuria sibi illata: vt ea. l. §. sed si agant. si quis allegauerit talẽ cãm: nõ cõpellit re spondere: vt hic pz. et hoc ẽ expressũ. i. de dilatio. expo suit. vbi q vocat a principe p vtilitate romane eccle: hz ius reuocandi domũ.

i Gnarus. reclamationis. Nõ q duplex est libel lus. Est autẽ libellus conuentionalis seu po stulationis: q dat in ciuilibus qõnibus. i. e. c. vlt. de quo hic intelligit. et ẽ libellus accusatõ ris q datur in crialib actõibus. vt. ij. q. viij. libellorum et i. de accusatio. p totum. et ij. q. i. legum. Est ergo libel l scriptura i qua cõtinet res q petit: et cã petẽdi: et nomẽ actoris et rei: et corã q iudice: vt. i. e. p totũ. Et sic pz: q sẽ per offered ẽ libell iudici: et p ipz reo: vt ipse re pos sit deliberare. vt. ij. q. iij. offeratur: et in scriptis debet dari: vt hic patet et in auctentica offeratur. et infra de probationibus quoniã contra. et i pncipio lit's per pdictã auctẽtica offerat. Notat tñ ar. s. xi. q. i. si qs cũ clerico. Sed illud obtinet i mo dicis et vilib causis: vbi scriptura ñ reqrit. Itẽ s. j. de dolo. et cõtuma. put. Et illud in telligo: q libell ãtea da tus fuerat et per talem li bellum sic oblatum iudi ci et postea reo acto an nalis perpetuatur. C. qñ libellus pn. da. litis con testa. fa. l. ij. et rẽ litigiosã facit subsecuta p execu torẽ cõuentiõe. et C. de li tig. auc. litigiosa. et iter rumpit pscriptiõem. C. de pscrip. xxx. vel. xl. an. sic Sz nunquid libelli ob latio ẽ de substãtia ordie iudiciarij. Videt q sic: q: pcilũ istos fratres no luit audire: nisi primo li bellum scriberet. Et opti mũ argu. i. de pba. qm. s. et p libellũ apparz de mo do agendi hz quẽ temp dz formari snia. i. de sen. lz beli. i. de accusati oni. qliter et qñ. et p auc. pdi ctã offerat. optie videt p bari. vbi dicit: litis autem cõtestatio ß hoc indultũ habita p nihilo ẽ. Et sic vz: q sit de substantia sicut et litis contestatio. i. de lit. cont. c. vnico. et s. de elec. du dũ. ij. Dicũt tñ qdã q nõ est de substãtia iudiciarij or dis oblatio libelli. Et sic põt omitti tacite: sic psueuit dici de iu ramẽto calũnie. Alij ß q nõ valet qcqd factũ ẽ: et h p iura p dicta: nisi sit vilis cã: vt dictũ ẽ: qd meli vz iure cãnonico. ista n. principalia sunt. libellus q ẽ principiũ et fundamẽtũ cau se: litis cõtestatio: et q sententia feratur in scriptis.

Licet rõe delicti[a] seu cõ tractus[a] aut domicilij[f] si ue rei de qua contra possesso rẽ[g] causa mouetur: qb for re gulariter quis sortitur: eps ve ster apud sedem apostolicam conuẽtus nõ fuerit: qz tamen oium ecclarũ mater est eadez et mãgistra: rite cõpelli potu it[h] vt ibi aduersarijs respõde ret: nisi p alia iusta et necessa ria cã venisset: quã si tũc alle gasset: ius reuocãdi domum saluum fuisset eidem.

De libelli ob[latione]

Ex cõcilio apud sanctũ me. Gnarus eps dixit. Habetis libellum reclamationis[i] vel postulationis. Illi responde runt se pre manibus nullum habẽ libellum Ignarus epi scopus dixit: oportet vos sm ecclesiasticam auctoritatem reclamationem vestram li belli serie dclarare eamqz ve stris manibus roboratam sy nodo porrigere: vt tunc vobis canonice valeat responderi. Et tunc ipsi fratres libellum conscribentes porrexerunt.

Innocentius tertius.

Significãtib[a]. t. et. r. fri bus nrõ fuit apostolatui declaratum q cũ inter ipos ex vna parte: et. u. ex altera super

Significantib. Nota ad intelligentiã istius. c. et sequẽtis et eoz que circa hãc materiã dicunt. Aut. n. cõueñitur qs actõe reali: puta rei vendicatõe: vt hic: tũc exprimẽda ẽ res q petit et vtrũ petat tota aut pars: vt peto talẽ fundum. ff. de rei vendicati. si i rez. als enim reus deliberare non posset: vt hic dicit. nec iudex sententiam ferre debet super incerto: ar. insti. tu. de actio. §. curare. et xxx. di. habuisse. et xi. q. iij. graue. Item duos proximos vicinos illius fundi ad minus designare de bet. ff. de censi. forma censualis. q: generalitas parit obscuri tatem. ff. de iure fisci. ita fidei. Ar. contra. ff. de rei vendica. § de tota. §. incerta. et ff. cõi diuidun. et si non oẽs. §. si incertuz Sed cõtraria ista specialia sunt circa defalcationem legato rũ. Et lz in casu isto debeat quis specificare rem et ipsam desi gnare: vt est dictum: cam tamen exprimere nõ tenetur in li bello. causa enim expressa est eoipso: q proponit rei vendica tionẽ cã enim non est alia: nisi ipsum dñiũ: cum dicit rẽ ad se pertinere iure dominij: vel quasi. ff. de excep. rei iudi. si mr. § eandẽ. et §. i. et ij. et melius in. l. et an eadẽ. §. actões. Itẽ et hoc nota. cũ agitur rei vendicatione: q si aliquis subijciat vnam causam in libello: et succumbat: potest adhuc eandem rem petere ex alia causa: non obstante exceptione rei iudicate. ff. de excep. rei iudi. si mater. §. primo et secundo. et l. et an ea dem. et C. de petitio. heredit. hereditas. ff. ad exhibendum

Iudex.

quadā terra corā iudicibꝰ de legatis tracti fuissent i causā oblato eis libello: illi cū pl'es terras hēr̄ēt vt terra illa: sup qua qđ vertebat̄ ōnderet̄ eis dē a iudicibꝰ postularūt: qđ cū ipsi facere denegarēt: ad nostrā audientiā ꝓuocarunt. Quocirca mandamus: quatenus si ē ita reuocato i statū dbitū siqd post appellatōēʒ huius: noueritis attētatum.

Gregorius nonus ar̄d. ciuitatis noue. ⁊ m. cañ. culmeñ.

Dilecti filij fr̄es eccl'e sācte m̄rie ð hispida: sua nob petitōe mōstrarūt: ꝙ cū p̄or ⁊ cōuētꝰ scē marie ad carceres ipsos super quadā pecunie summa corā priore sancte trinitatis veroneñ. auctoritate apostolica conuenissent: ex parte ipsorum fuit excipiendo propositum: ꝙ cum dicti p̄or ⁊ conuentus nollēt exp̄mē i porrecto libello ꝯuētionali^a: q̄reᵇ sibi dicta pecūia deberet̄: sup hoc minie r̄ndē tenebāt̄: ⁊ q: dictꝰ iudex exceptōem hꝰi admittere denegabat: nostram audientiam appellauerunt. Ideoqʒ mandamus quatenus si ē ita: reuocato in irritū ⁊ cetera.

De mutuis petitionibus.

Alexander tertius episcopo ⁊ abbati de spongia.

Ex litteris: ⁊ infra. Quoniam ratiōis ordo exigit: vt plebanus ⁊ clerici mariceñ. abbati ⁊ fratribus mariceñ. monasterij de his que aduersus eos proponunt: debeant in vestra presentia respondere^c: cum sibi ex ipsis coram vobis a sede apostolica delegatis: iusticiam

de co. §. sepius. ⁊ ff. de iudi. examiata. Idē ē in possess'orio. j. ð do. iter dilectos. ⁊ hoc tutius est actori. Ar. cōtra. ff. ð iureiu. duobꝰ. §. colonus. vbi dicit̄: ꝙ q p̄opōit vnā actōēʒ non pōt aliā proponere ꝑ eadē re. Sʒ illud ē q: ille actōes surgūt ex eadē cā. Si vero nullā cām expressit: tūc totū ius suū i iudicium deduxisse vi: vñ obstabit ei exceptio rei iudicate si absoluitur reus q: actor ñ ꝓbauit. ff. de excep. rei iudica. l. ⁊ an eadem. §. actōes. ⁊ j. de cā posses. cū ecclesia. Itē si fuit absolutꝰ reus: q: ipse nō possidebat: si postea incipiat possidere: ñ obstat exceptio iteꝝ petēti. ff. de excep. rei iudic. si a te. i. rñso. ⁊ l. si rē meaʒ ⁊. j. de exceptio. c. pe. Si autē agat̄ personali actione: vt si petas. x. dari tibi: cā petēdi exprimēda ē in libello: aliter eniʒ ñ tenetur rñdere. j. c. pri. ⁊ C. de edic. diui hadri. toll'. l. vlt. ⁊ j. de censi. ꝓueñit. q: semp cā p̄cedere debet eē qua aliqd debetur. ff. qñ di. leg. ce. hꝰi legatuʒ. Et si absoluitur reus nō obstat exceptio: si idē postea petat̄ ex alia cā. ff. ð exceptio rei iudica. l. ⁊ an eadē. §. actiōes ⁊. j. de cā posses. c. vlti. ⁊ idē ē quātū ad hoc qđ i rei vendicatōe assignata. n. vna cā petēdi in libello siue actō sit ꝑsonalis siue realis: nō obstat rei iudicate exceptio: si agat ex alia cā: vt dicūt p̄dicta iura. In vniuersalibꝰ iudicijs nō ē necesse exprimere siue designare singulas res: sʒ sufficit dicē peto talē hereditatē: q: sum heres. ff. ð petitio. here. l. iiij. ⁊ l. si quo tēpore. ff. si pars hereditatis petatur. l. i. §. vlt. ⁊ sic pōt snīa proferri: cōdēno te vt restituas hereditatē: que fuit talis. Itē peto eccl'am cū ꝑtinentijs suis. j. de restit. spol. cū ad sedeʒ ⁊. j. de ꝓbat. lʒ. ⁊ j. de do. inter dilectos. In generalibꝰ ꝟo iudicijs. s. tutell'. nego. gest. ꝓ socio ⁊ cōsimilibus sufficit exprimere cām vel factū sic: peto rōem de administratione quam gessisti: nec exigit̄ expressio aliquarū rerū. C. de indi. lʒ. Item nota ꝙ libellꝰ pōt mutari ⁊ emēdari ⁊ corrigi sicut placet vsqʒ ad litis cōtesta. ij. q. viij. libellorū. ⁊ C. de eden. l. iij. sʒ post litis contestationē nō pōt mutari nec aliqd addere vel minuere. ff. de iudi. non pōt. ⁊ ff. ð excep. rei iudi. egi. ⁊ l. cū queritur. ⁊ sic noua interpellatōe opꝰ ē: vt dicit lex illa: nō pōt. Et si mutauerit actōem vel addiderit: hr̄e dʒ nouas iducias ad deliberandum: nisi ex primo libello potuit esse instructus: ⁊ hoc licet sine preiudicio aduersarij: vt. s. ei teneatur ad iteresse totiēs variādo. ff. ð iterro. act. ð etate. §. vlt. ar. ff. ð edē. vbi §. is aūt. ⁊ ff. ð iudi. eū quē temer̄. ꝑp leuē ⁊ minimā additionē: nō dʒ hr̄e nouas iducias. j. ð dilatio. lr̄e. Illud p̄terea scias ꝙ si reus sit iam cōuētus edita sibi actōe ꝑ iudicē vel executorē, reo postulāte: necesse hʒ ꝑficere litē actor. C. quemodo ⁊ qñ iudex. auc. q semel. Si vero nō sit reꝰ predicto mō conuentus: licitū est ei desistere: q: nemo inuitus agē cōpellit̄. C. vt nemo inui. agere. l. vna. Quod autē dictū ē ꝙ actio pōt mutari: h̄ locū hʒ in his: i qbꝰ vna nō tollit̄ ꝑ electionē alterīꝰ sʒ si vna tollit̄ ꝑ electōēʒ alterīꝰ: tūc ñ pōt mutari qđ obtinet i casibꝰ. s. in sequēti cōcordā. C. ð furt'. l. i. ⁊ C. si ser. manumis. e. l. vna. ⁊ C. ð codicill'. l. vl. ⁊ ff. ð tribut. qđ in hereditatē. §. eligē. ⁊ C de pac. iter empto. ⁊ vendi. l. cōmissorie. ff. de le. ij. cum filius. §. varijs. Et ꝙ dixi ꝙ actō pōt mutari: nō intelligas: ꝙ ab ea in totum recedi possit: sʒ necesse hʒ accusator cā cum noua actōe vsqʒ ad finē perducere. C. quō ⁊ quando in auc. qui semel sic intelligūt doctores legū illā auc.

a Dilecti. cōuētionali. qd sit libellus cōuentionalis: dictū est. s. ec. c. i.

b Quare sibi. h̄ manifeste patet ꝙ in personali actione tenet̄ qs exprimere cām petitionis: de hoc dictū est. s. c. pri.

c Ex litteris rñdere. Nō qualiter debeat fieri reconuentio corā iudice delegato: prout i hic satis colligitur: ꝓposita. n. petitione actoris ⁊ reus actorē si vult reconuenire āte litis cōtes. suam porrigat ei petitōem: ⁊ ita deliberatōe sup vtraqʒ petitōe hincinde habita: dʒ fieri cōtestatio litis sup petitione actoris p̄mo: ⁊ incōtinēti sup petitōe rei respōdē dʒ actor ⁊ postmodū iudex vicissim audiat vtrāqʒ cām ⁊ vna snīa t̄minare dʒ cās: ⁊ hoc totū pʒ hic. ⁊ j. ð ordi. cog. cū dilectus. ⁊ si actor nollet reo rñdere: iudex dʒ ei iusticiā denegare: nec audire ipsum sup cā sua vt. j. de iur a. calū. imꝑatorū. ⁊ c. vlt. §. pena. ⁊ ff. de procu. mutus. §. pena. ⁊ C. de cōpen. neqʒ scriptura. ⁊ ff. ð var. ⁊ extraor. cog. l. i. §. vlt. in fi. ⁊ si iudex hoc negligeret ⁊ ꝓcederet i ꝓposita qōne nō tenet factū eius. vel est potius appellandū ab ipso. ff. que sen. si. ap. re. l. i. §. vlt. i fi. Si ꝟo reꝰ differat suā petitōeʒ porrigē post litē ꝯtestatōnē: ñ vr̄ ꝙ sit audiēdꝰ. C. ð sē. ⁊ iterlo. o. iudi. auc. ⁊ ꝯtiter vbi dic̄: ⁊ ꝯsequenter ego pulsatus reus ab aliq̄ si vicissim ⁊ ipsum lite pulsare velim: statiʒ quidē h̄ nō licet nisi apud eundē iudicē. Et sic videtur: ꝙ statim d̄beat ipsuʒ recōuenire. Et idē videt̄ expresse in auctētico: vʒ corpore de executoribus. §. sancimus. coll'. viij. vbi dicitur. si reꝰ vult recōuēire actorē: mox ab initio apud eūdē iudicē recōuēiat ipsū: sʒ nō apud aliū: nisi lite finita poterit illū conuenire. Et qdā dñi legū intelligūt illud statim vsqʒ ad snīam: qdam tñ vsqʒ ad aperturam

testiū. Hodie ista diuersitas determinat̄ p decr. fnno. iiij in ꝯci. lugdun. de rescrip. dispēdia. §. re⁹ q̄q3 vbi dicitur expresse ꝙ re⁹ pōt actorē suū recōuenire corā eodē iudice durāte iudicio: ꝛ si tē corā alio ipm traheret ꝓcessus nulli⁹ eēt: ꝛ in expēsis ꝯdēnabit̄. ꝛ ꝙ dicit durāte iudicio: itelligo q̄usq3 renūciatū ē ꝛ ꝯclusū in cā: q2 tūc tm̄ dr̄ iudiciū dū negociū discutit̄. j. ꝺ vb. sig. for⁹. ar. ad h̄. C. de compēsa. l. vl. Itē ē ar. ex h̄ loco: ꝙ frustra petit debitū: q qd̄ debet nō impendit. iij. q viij. cui⁹ in agēdo ꝛ. xxij. q. vi. nil. iniq⁹. xcv. di. esto s̄biect⁹. ꝛ. j. ꝺ iureiu. puenit. ij. ꝛ. j. ꝺ vsu. q2 frustra. ꝛ eadē lege conuenit̄ qs q̄ ius sibi tribui postulat. C. de rei vēd. rat. is. ꝛ i auc. de sanc. epis. §. reuerēdissimi. col. ix ꝛ. j. de ap. an sit. ar. cōtra. xxiij. q. v. nō vos. ꝛ. xvi. q. vij. si quis deinceps. et xxiij. di. i n noie dn̄i. circa fi. ꝛ. j. ꝺ here. ercōicamus §. credētes. ꝛ. C. de compen. l. vl. sed istud vltimū est spāle in deposito.

minibus locū h3 recōuētio. de h̄ dixi. s̄. de iudi. ac si clerici.

e ☞ Cōcordia. est hic ar. ꝙ iudex pmo si pōt dz partes reducere ad ꝯcordiā. ar. ad idē. v. q. ij. si primates. vbi de h̄. ꝛ. xxij. q viij. siqs membroꝝ. ꝛ est si. ff. de vsufruc. eqssimū. ꝛ. j. de simo. querelā. ꝛ. s̄. de transac. c. vl. vbi de hoc.

postulāt exhiberi: mandamus quaten⁹ actiōeᵃ plebani ꝛ cl'icoꝝ ꝓposita ꝛ rn̄sione factaᵇ monitione p̄missa cōpellatis eosdē memoratis abbati ꝛ fratrib⁹ intōtinētiᶜ corā vobis sup suis q̄ōnib⁹ ᵈrn̄dere: ꝛ vicissim postmodū rōnes partium audiētes ꝯcordiaᵉ vel iudicio vtriusq3 negociū terminetis.

Celesti. iij. rotboma. decano

Prudentiā: ꝛ infra. Sane ꝯsuluisti nos: vtrū cū causa appellatio. remo. cōmittitur: ꝛ reus corā eodē iudice actorē recōuenerit: ꝛ actor sup recōuentione appellationis obstaculū iterponit: an sit huiusmōi appellatōi deferendū. Nos vo ita sentim⁹: ꝙ cū actoris ꝛ rei eadē sit ꝯditioᶠ: ꝛ vno eodēq3 iure circa appellationis remediū debeat vtiq3 cēseri sicut desiderat actor: vt sibi iuxta mādatoris rescriptū iusticia fiat appellatiōe remotaᵍ eodē modo recōueniēti debeat in sua iusticia rn̄dere.

De litis contestatione.

Greg. ix. abb. scī ioā. i vineis

Lim inter epm nouiē. ex pte. vna: ꝛ capitulū eccl'ie sancti quitini ex altera super quibusdā iniurijs ꝛ excōicationū sentētijs ꝛ q̄busdam alijs articul' orta fuit mā q̄stionis: ꝛ infra. Judices factis q̄busdā positionib⁹ ꝛ rn̄sionib⁹ ad easdē: auditis etiā q̄ ptes voluerūt ꝓponere. corā eis cāz eandē ad examē ap. remiserūt. Procuratoribus igitur partiū propter hoc in nostra p̄sentia constitutis: quāuis positiones ꝛ rn̄sionesᵇ hincinde

f Prudentiā. sit cōditio: quia in iudicijs non dz esse psonaꝝ acceptio. s̄. de iudi. nouit. et iiij. q. iij. c. ij. ꝛ nō dz actori licere qd̄ reo nō pmittit̄. ff. de reg. iu. nō dz. et ita si remota est appellatio q̄ ad agentē: ꝛ eodē mō q̄ ad recōuenientē q2 eodē iure qd̄ qs in alteꝝ statuit: ipse dz vti. ff. qd̄ q̄sq3 iur. in alteꝝ. l. i. ij ꝛ. iij. ꝛ. s̄. de psti. cū oēs. Et hodie nō videt̄ habē locū qd̄ hic dicit̄ de appellatione: q2 ipso iur remota est appellatio i q̄libet q̄ōne. j. de ap. vt debitus: ꝛ. c. pastoral. i pn.

g ☞ Eodē mō. i. s̄m eandem formā qua ꝓcedit iudex in principali ꝛ in reconuentionē: ꝛ parem ptātem h3 iudex quo ad oīa in vtraq3 q̄ōne: ꝛ sic est ar. ꝙ iudex eandē h3 nōtem in ꝓroga ta iurisditio: e sicut ꝛ in delegata: de hoc dictū ē. s̄. ꝺ ōf. del. p. ꝛ. g. Remotio enim appellationis repetita intelligitur i recōuentione. si. xxxij. q. vij. apostolus. sicut cū aliquid relinquit ab herede intelligitur repetitum ꝛ a substituto. C. ad trebel. l. nō iustam. ꝛ. ff. de leg. ij. debitor. §. i. ꝛ. ff. de verb. ob. inta. §. i. Sed pone ꝙ actor super vna re tm̄ litteras impetrauit: nūqd reus poterit illū recouuenire super pluribus. Uidetur ꝙ non: ar. ff. de iurisd. om. iu. si idem. §. quod si. ꝛ ar. huius littere. Sed cōtra credo. ar. s̄. c. proxi. ibi suis questionibus. Itē retenta hac eadem positione reus reconuenit actorem sup pluribus vel super vno tm̄. ꝛ sic actor efficitur. Nunquid actor q̄si reconueniens potest agere contra reum super alia re que i litteris expressa non fuit. ar. ff. de excep. l. ij. §. illud. Non credo ꝙ hoc possit: quia reconuentio non intelligitur nisi quantū ad illum qui primo conuenitur. Item arg. cōtra. C. de legib⁹ quod fauore. non est cōtra. quia illud intelligitur cum princeps suo motu in fauorē aliquod ius concedit: puta minorib⁹ vel ecclesijs: quod dicit: hic intelligitur quādo aliquis impetrauit illud ius: ꝛ papa ad instātiam petēt illud cōcessit: ꝛ vn̄ ipse debet vti eodem. ff. quod quisq3 iuris. l. i. ꝛ. s̄. de constit. cum omnes. Sed hodie vt dixi ius cōmune est quantum ad omnes. j. de ap. vt debitus.

a ☞ Actione. i. petitione. q2 s̄m canones nem o tenetur ponere actionē de hoc dictū est. s̄. de iudi. dilecti.

b ☞ Responsione facta. Hic p3 qualit̄ litis ꝯtestatio fiat de qua dicet̄. j. ti. pri.

c ☞ Incōtinenti. Istud incōtinenti intelligendū est nullo actu medio interposito: ꝛ ē fere illi moꝝ qd̄ tu hēs. s̄. de elec. q2 ꝓpter. ibi hēs multas interptationes de huiusmodi dictionibus: istud incōtinenti intellige durāte iudicio. vt dicit̄ in pma notula in fi.

d ☞ Sup questionib⁹. idē est ac si actor ageret possessorio: ꝛ reus vellet recōuenire actorē super alia spoliatione: secus si actor ageret possessorio: ꝛ reus vellet conuenire eū petitorio: q2 questio spoliationis priuilegiata est vt primo expediat̄. j. ꝺ or. cog. sup spoliatione. s3 si pma sit petitoria: reus sup spoliatione bn̄ potest reconuenire actorē in modū actionis. j. de or. cog. cū dilectus. Sic nota ꝙ per reconuentionē fit iudex q alīs iurisditionem nō h3 in recōueniente quantū ad illā causā recōuentionis siue sit ordinarius siue delegatus: cū cā recōuentionis delegato non est cōmissa: vt hic habes. ꝛ. s̄. de off. deleg. prudentiā. i fi. ꝛ iudex laicus ordinarius h3 iurisditionē per reconuentionē: puta cum clericus conuenit laicum corā laico iudice: tunc clericus tenet̄ respondere laico corā eodem iudice: nisi sit causa que coram iudice ecclesiastico sit tractanda: de quib us dictū est. s̄. de foro compe. ex tenore. ꝛ. c. pcedenti. necq3 in cri

b Lim int̄. ꝛ rn̄siones. sic. s̄. de elec. dudū. ij. Sed vr̄ ꝙ istud sufficeret: q2 positiones super ipso facto sūt. vn̄ satis intelligitur litis ꝯtestatio fieri per positiones ꝛ responsiōes. Sed non est verū quia litis contestatio est exordium litis: siue principium cause appellatur. s̄. de cf. del. sup questionum. §. i. ꝛ. ij. ꝛ res deducta in iudiciū nō videtur per simplicē petitiōem vel per editionem actionis. C. e. ti. l.

vna.r vbi pncipiū dr.et nihil supedificari pōt.l.q.l.cū paul⁹ r.j.de psby.nō bap.venies.r cuiusq rei pncipiū potissima pars est.ff.de ori.iu.l.i.r lz ptestatio litis sit pncipiū.tn necesse est libellū pcedere vl porrigē:sup q̄ litis ptestatio fiat:vt dictū .s. de libel.obl.c.i. Est aūt lit̄ ptestatio negocij pncipalis hincinde apud iudicem facta narratio r subsecuta rñsio.vt hic.siue negādo siue ofitēdo.ō h̄ nō.s de elec.dudū. qd̄ jest ita intelligēdū: vt fiat aio pcedēdi in cā:r ea intētōne directe ex pposito. Vñ si aliqs pponat factū corā iudice nō ea mēte:vt litē ptestet vl rñdeat saluo iure suo r sine pjudicio:nō erit ppterea lit̄ ptestatio facta:cū hec fiant nō ad iudicis iterrogationē s̄ motu ppo. Litis ptestatio fieri dz interrogāte iudice actore:pponēte suā actionē r reo rñdente ad interrogatōnē iudicij:vt mos ē fieri. ar.C.e.l.vna.i fi.j.ō do. r ptu.put hic pz: qr non erit facta li. pte. cum factū pponit cū protestatione r sine pjudicio.ar.ep.ff.qbus mo.pig. vel hypo.soluit si debitor.§.in vēditione.r ar.s̄.de elec.cumana vbi dicit ō ptestatione:vbi ergo litis ptestatio nō pcedit:nil valet qd agit vt hic.r.j.ti. p:i.p totū.Et pōt ratio assignari:quare per positiones r respōsiones ad eas nō fit litis ptestatio: q enim ponit aliqd dictū vel factū nihil petit ab aduersario:nec etiā ōndit se p h̄ velle agē:r ita nō posset p h̄ fieri snia odēnationis vel absolutionis cū nihil petitū sit p positionē:s̄ ōndit aliqd eē factū vel dictū seu pmissū r snia semp ferēda ē bm modū agēdi.j.de accu.qualit r qñ.ad fi.r.j.de simo.lz heli.r odēnatō nō ē facienda:nisi ad h̄ sit actū.j.de or.cog.cum dilect⁹ od fi. Et hoc etiā pbat qr interrogatiōes r rñsiones aliqn̄ fiūt añ lit̄ ptestationē.ff.de inter.ac.qsi.p totū.de qb⁹ quidē notat.j. de iura.calū.c.pe.in glo.q̄ incipit:oia q̄.r p illas interrogationes r rñsiones nulla fieret odēnatio r absolutio:nisi fieret postea litis ptestatio sup petitione actoris.Et ita pz: qr vbi fiunt tm̄ positiones r rñsiones:nulla petitione pmissa:vl nulla litis ptestatione facta nullus est pcessus.vt.s̄.de elec.dudū.r hic. Sed quid si petitio oblata fuit:r in actis redacta: s̄ ptestatio litis non fuit facta:s̄ positiones r rñsiones facte fuerūt. idem credo.s.qr pcessus nō valeat:qr litis contesta.non est facta.b.

a D hoc.reciperet.r etiā donationez pter nuptias. nā sicut pter adulteriū vxoris vir lucratur dotē: ita mulier pter adulteriū viri lucrat donationez pter nuptias.C.de repud.psensu.§.fi vo. qr vir r mulier nō ad imparia iudicant.xxxij.q.i.siqs vxorē. si tñ filij extent ex eoz matrimonio:tūc dos siue donatio spectet ad filios.in auc.vt li.matri r auie.§.si de adulterio.col.viij.

b Noluit respondere.lz agatur hic de crimine quia tamen nō agitur criminaliter:potest interuenire pcurator r respondere r agere.s̄.de pcu.tue.

c Aduocatus.si aliqs vocat ad iudiciū:r dicat se non hre. aduocatū ōade sit sibi iducie ad q̄rēdū aduocatū.ff.ex q.cau

sup plib⁹ articul facte fuerūt corā iudicib⁹ mēoratis: qr tñ litis ptestationē nō inuenim⁹ eē factā:cū nō p positiones et rñsiones ad eas:s̄ p positionē in iure ppositā r rñsionē secutā ptestatio litis fiat. pcessuz ipsoz de fratrū nroz psilio irritū duxim⁹ nunciandū.

[illegible]

Innocentius tertius abbati sancti pculi.r.l.canonico bononiēsi.

D hoc deus:et infra.Cuz causa que inter.r.r.b. vxorez cius vertitur auctoritate ap. vobis cōmissa fuisset tandē pcurator eiusdē.r.libello vxorie:quo vir ad separationem thori r vt dotē reciperet ō adulterio accusabat noluit rñdei^b donec aduocatus^c ei⁹ veniret inducias postulādo: qui cum huiusmodi inducias sepe petēdo vobis illudere videretur: tandez ad pñtiam vr̄am accedens dixit se respondere paratum.Sed die statuto cū crederetur respōsurus libello restitutionē vxoris prio fieri postulauit:ne sec⁹ fieret appellādo Verum qr dicebat mulier se vir habere suspectū^d:r idē p

ma.l.ab hostib⁹.§.s̄ qd simplicit.r.l.ait ptor §.vl.r ar. ad idē.C.ō iudi.pperandū.§ pe.ff.ō postul.l.i.§.ait p tor.r ex cā etiā medio tpe ōade sūt inducie pter absētiā aduocati:si iusta ō cā eēt impedit⁹:cū nimis eēt difficile r graue aliū q̄rere aduocatū.q merita cause non nouit:r sic eodem mō p alio inducias obtineret:vt instrueret:s̄ si maliciose petant: nō sl ōade.ar.j.ō do. et ptu.put.post sniaz nō hz locū: si diceret nō habui aduocatū tpe snie.C. de postul.velamēto.r iō pter hoc nō retractabit snia: est tñ spāle in cā fisci: vt non valeat snia lata p fiscū aduocato ei⁹ absente.ff de iure fisci si fisc⁹ C.de aduoca. fisci l.vlti.

d Suspectum. Hic est vn⁹ casus vbi spoliato viro vxor non restituit s.cū timet de seuitia viri.j.de resti.spo.ex trāsmissa.r.c.lr̄as.in fi.r.xxxij. q.i.de būdicto.Itē si incōtinēti pbet impedimentum saltē in gradu indispensabili:in quo casu non dz fieri restitutio.j.de resti.spo.lr̄as.Itē si publice fornicat.j.ō diuor.significasti.Itē si virgo fuerit r timeat corrūpi.j. de spon.cū locū.r ar.de resti.spo. ex transmissa.r.ca.ex parte.Itē r si nō vult habitare cū viro sine contumelia creatoris:denegat ei restitutio.q̄uis iniuste fuerit spoliata.j.de diuor.gaudemus.§.q autē. al's viro facienda est restitutio ante pncipalis cause ingressū.j.de rest.spo. ex conquestione.pstita pmo sufficiēti r idonea cautiōe de impunitate psone.j.de resti.spo.ex trāsmissa.r.c.lr̄as r.xxxij.q.i.de būdicto.nisi tanta esset viri austeritas qr nō auderet se viro cōmittere: tūc nullo mō dz restitui. vt in.c.litteras in fi.

e Seruet. Nō qr plura sunt spālia in causis mr̄imonialib⁹:qr vbi agit ō federe mr̄imoniali pōt agi p ptumacē lite nō pte.ad diffinitiuā sniam.j.e. qm̄.§. porro. Itē qr minor pōt eē in cā etiā p pcuratorē.j.ō rest.spol. ex parte.Itē pfessio p matrimoniū nō pjudicat.j.ō eo qui cog.con.vx.sue.sup eo.Itē qr pater r mater pūt testificari tā in coniūgendo q̄ in disiungēdo matrimonio.j.qui matrimoniū accu.pos.videt.Itē quia sētētia lata ptra matrimoniū ad separationē coz qui iam coniūcti erant non transit in rem iudicatam.j.de senten.et re iudi.lator.r.c.consanguinei.Item nec transactio siue cōpositio pōt in matrimonio iteruenire.s̄.de trāsac. c.vl.Itē nec arbitriū.s̄.de resti.in inte.causa.in fi.Item nec pena locū habet.ff.de vbō.ob.tntia.r.C. de spon.l. vl.r.j.de spon.gēma.

f Coniugij. Verbū istud coniugij improprie ponitur qr pter adulteriū ipsū coniugiū nō dissoluit: imo manēte coniuges etiā separati.xxxij.q.vij.c.i.r.ij. Et ideo

curatoꝛ nec de mulieris ipu/nitate cauere nec vestro se cu rasset postmodum conspectui ꝑsentare: vos testes mulieris recipere studuistis: ꝛ infra. Cō sultationi vestre taliter respō demus: ꝙ licet ordo iudiciari us in alijs controuersijs sit ser uandus ꝛ in matrimonialib⁹ causis non vsq₃ quaq₃ seruet[e] q: tamen in presenti negocio non est actu₃ de federe matri monij: sed de crimine adulte/rij per quod ad separatione₃ coniugij[f] non ad coniunctio/nem intenditur: quia lite non contestata testes fuerunt re/cepti: ꝛ attestationes etia₃ pu blicate: siue deferendum siue non deferendum appellatio/ni fuisset: non est ad diffiniti/uam sententiam[g] proceden/dum. Potuit tamen prefatus r. propter suam contumaciam vel etiam procuratoris[h] si sci/ens non purgauerit eandem: excommunicationis sentētia innodari.

Idem hierosolymitano pa triarche ꝛ archiepiscopo cas/señ.

Accedens: ꝛ infra. Cum in iudicium delegato/rum presentia archiepisco ꝑ pus tirenensis restitutionis: beneficium postularet: ple/banus sancti marci de vene/tijs: contra quem agebat ni/hil ad obiecta respondit s₃ ad nostrā audientia₃ appellauit[i]

exponē coniugij. i. cōiugū: q ꝓpter adulteriū sepant ab inuicē quo ad mutuā seruitutē tñ vinculo matrimonij. nihilominus ꝑdurāte: ꝛ hoc p₃: q: l₃ sic absoluaꝛ ille q nō peccauit a seruitute alterius: q adulteriū ꝯmisit: cō trahere tñ nō pōt. xxxij. q. i. dixit dñs. ꝛ si ꝯberet: ꝯpelle retur redire ad ꝑmā₃ ⁊. de diuoꝛ. ex litteris.

g Ad diffinitiuā sniam. Hic p₃: ꝙ i ciuilib⁹ causis nūq₃ ē ferēda snia lite nō ꝯtestata ar. ⁊. de do. ꝛ ꝯtu. put ꝛ. C. quō ꝛ qñ iud. l. ꝯsentaneū i fi. et l. e. ti. p totum. ꝛ in auē. de exhi. reis. §. si vo coll. v. siue i criminali ciuilit mota: vt hic. Hu. ꝯdixit: ꝙ testes pos sūt recipi ꝛ senten tia ferri: ꝛ i criali. dūmodo de cā liq at vel liquere pos sit siue cā sit cria/lis siue ciuil. De hac tñ materia tra dit. iij. q. ix. i sūma ⁊. de do. ꝛ ꝯtu. vita tis. Et nō ꝙ domi nus papa p totum ti. istū fuit i opi. Jo. q dixit: ꝙ lite nō ꝯtestata non sūt recipiēdi testes. Mar. ꝯ cū hug. ꝛ domi nus papa qñq₃ sequiꝛ opi. mar. ⁊. de testa. rainutius. ꝛ. c. rainaldus: vbi tractaꝛ de duab⁹ ꝗrtis deducēdis.

h Procuratoris. Et hoc euidenꝛ apparet qñ dñs pu niēdus sit. Est ḡ dñs puniendus: qñ ipse ꝯtumax fuit. Itē ꝓpter ꝯtumaciā sui ꝓcuratoris eo sciēte: ꝛ eā nō pur gāte: q: tūc itelligiꝛ ratā hre ꝯtumaciā sui ꝓcuratoris: vñ pōt excōicari: aut aliꝰ puniri: q: alienā culpā fecit ꝓ ꝓriā p ꝯsensum: ꝛ ita puniꝛ dñs ꝓpter factū ꝓcuratoris. siue ei⁹ ꝯtumaciā: ar. ⁊. de ap. sepe ꝯtingit: ꝛ. ij. q. vi. §. bi duū ver. si aduersus. nā factū ꝓcuratoris nocet dño. ꝯ. de in integ. resti. cū venissent. ꝛ confessio ꝓcuratoris nocet dño. ⁊. de re iudi. suboꝛta ēt ignorāti: vt ibi ꝛ dolus ꝓcu ratoris nocet dño. ff. de tribu. ꝓcuratoris. ꝛ. C. de exact. ꝛ transf. mili. an. l. i exactōe. li. xij. ꝛ ꝙ factum ꝓcuratoris dño ꝑiudicet: hēs. ⁊. de cā pos. ꝛ ꝓprie cū oli. ꝛ gñaliꝛ fa ctū ꝓcuratoris dño ꝑiudicat: nisi excedat fines mādati ꝯ. de of. dle. cū oli. ꝛ. C. de ꝓcu. si ꝓcuratoꝛ. ꝛ sibi iputet q malū ꝓcuratoꝛē eligit. ff. de mino. cū mād ito. nā cū ꝓsit dño factū ꝓcuratoris: ēt si iiuste obtinuit. ff. de ꝓcu. q ꝓ ꝓrio. §. vt i ceteris. sic ꝛ ei d₃ nocere. S₃ ꝯ vr: ꝙ ꝯtuma/cia ꝓcuratoris non d₃ nocere dño. ff. siquis ius di. non ob. l. i. §. si ꝓcuratoꝛ. ꝛ expsse traditur: ꝙ tm ꝓcuratoꝛ cō ueniendus ē: non dñs. ff. man. si mādato non expssisset i pn. Item ignorantis dñi cōditio p ꝓcuratorem deteri or fieri non d₃. ꝯ. de ꝓcur. ignorātis. nec tñ scia eius dño ignorāti nocet. ff. de lib. cā. i suo nec delictū ei⁹ i auē. de ec. n. §. sigs i sua domo. coll. ix. nec alien⁹ dolus alri no cere d₃. ff. de excep. do. si ꝓcuratoꝛ. So. dicas: ꝙ ꝓcura/toris ꝯtumacia ipsi domino preiudicat in eo cāu in quo loquitur hic: puta q: scit eius contumaciam ꝛ rata₃ habet eā eo ipo ꝙ non purgat ipam: vnde i eo casu pōt dominus excōi cari. Si vero dominus ignorat eius contumaciam: nec eam ratam h₃: ipe ꝓcuratoꝛ puniꝛ de dolo suo: ꝛ non dominus: et sic loquiꝛ. ff. sigs ius di. l. i. §. sigs ꝓcuratoꝛ. ꝛ alia iura ad h i ducta: q: iniquū est ali/quem alteri⁹ odio ꝑgra/uari. C. de iof. testa. sigs suo. versus fi. ꝛ petā su/os debēt tenere auctōes ⁊. de his q fi. a ma. par. ea. quesiuit. ꝛ. §. d pe. si cimus. aliꝰ ergo dñs nō est excōicandus ignorāſ culpā ꝛ dolū sui ꝓcura/toris: vel cū eā scit statī eā purgat: ꝛ hoc est no/tabile circa ea que facit i iudicio ꝑm formā mā/dati beue fit ꝑiudicium dño p cōfessionem ꝓcu/ratoris seu p factū illiuſ vt dicunt iura ꝑmo idu cta: dūmodo nō egredi atur formā mādati: aliꝰ n obesset dño: si cū ꝑmū₃ scit ꝯdicat. ⁊. de of. dele. cum olim. S₃ qd si pro/pter ꝯtumaciā ꝓcurato/ris tñ dñs excōicet a iu dice dño ignorāte ꝯtūa ciam ꝓcuratoris. nec eā ratā hñte: nunqd erit excōicatus. hoc sepe ꝯtingit. vr ꝙ nō te neat: q: hic dicit potuit excōicari ꝓpter suam ꝯtumaciā vel ꝓ curatoris ꝛ illud diciꝛ posse fieri quod de iure fit. xxij. q. ij. fa/ciat homo. Sed videꝛ ꝙ excōicatio teneat cū sit lata a suo iu dice siue iuste siue iiuste. xi. q. iij. snia pastoris. ꝛ in culpa quo/dāmodo videꝛ q talem ꝓcuratorem ꝯstituit q non obtēperat iuri: ꝛ aligs ꝓ facto alterius ēt sine culpa puniꝛ. ⁊. de spon. nō est. Credo ꝙ tutius sit dicere: ꝙ sit excommunicatus: licet nō debuerit excommunicari. ꝛ debet absolui sine aliqua satisfa ctione ꝛ absq₃ grauamine: si credo ꝙ iudex tenetur ei ad in/teresse. ⁊. de sen. ex. sacro. quia illum excommunicauit iniuste etiam non citatum.

i Accedens. appellauit. Hic nullā cām appellādi seu graua minis expssit. vñ nō valet ꝑm hodierna iura appellatio ⁊. de appel. vt debit⁹. q: cā semp d₃ exprimi corā iudice. ꝛ ꝓpter illā appellari. ⁊. d ap. dilecto filio. q. alꝰ admitti nō d₃: ꝯre ta/lis appellatio nō valet hodie. hic. n. appellauit ꝓpter suspitio/nē ꝛ appellare nō d₃ h mō. dbuit. n. cām suspitois corā iudici bus allegare ꝓbabilē: ꝛ si nō admisisset legitimā suspitionem tūc debuit dm̄ū appellare. ⁊. de ap. cū spāli. m. i. vr: ꝙ legitima fuerit appellatio v. ex his plebanū legitie ꝛc. Et ita ꝑm antiq₃ iura sufficiebat appellare: l₃ cā₃ nō exprimeret: vt hic vr: q: pa pa talē appellatōem videꝛ admittere: q: illi iudices fuerunt suffraganei archiepi: sed hodie nō teneret. Uel dic ꝙ cā su/spitiōis fuit allegata. nec admissa: vñ tenuit appellatio: ꝛ ita nullū contrarium: vel quia suspitionis causa notoria erat: valuit appellatio plebani q̄uis causam non expressent: vt infra sequitur i ipa littera: secus cum causa suspitionis aut etiam appellationis latens est: q: tunc d₃ exprimi ꝑm ꝙ tradi tur. ⁊. de ap. vt debitus. ꝛ. c. cū speciali. ꝛ. c. iterposita.

g Testes receperūt lite nō ɔte. ꝛ male. Ʒ. e. c. pr. ꝛ. j. e. ꝑ totū.

b Possessionē iuris. nō aūt possessionē cā rei suande: qḋ forte facere poterūt: imo sine forte si ɔtumax fuisset. j. e. c. pr. ꝛ. c. qm̄. §. i alijs: sed appellatio ꝓmissa videt defendere ipsū plebanū a ɔtumacia. vñ nō tenuit sni a excōicationis: vt iferi us sequit. Quidā itelligunt hāc decre. loq̄ i cā restitutionis i integrū iure minoris.

c Perturbare. Ar. ꝙ iudex dz defendere idū ctum i possessionem. j. ꝺ simo. querelam.

d Subesse. Hec ē iusta cā recusatōnis: ꝙ iudex sit suffraganeus aduersarij: sicut ꝛ illa: ꝙ iudex sit dn̄s aduersarij. Ʒ. de offi. dele. cām q̄ inter ꝛ. vbi plures casus notātur de recusatione. Idē videtur si eēt affinis. iij. q. ix. absens. ꝛ. ff. de iniurijs. lex cornelia i ꝓn. ꝛ. iiij. q. iij. §. itē. l. iul. Item si ē comes. ff. de of. pre. senatuscōsultum. ꝛ. Ʒ. de of. dele. cū. r. Item ꝑpter dn̄m tota familia pōt recusari. C. siqs quocunq̄ ꝑdi. po. l. vna. ꝛ lȝ ex istis causis repellatur iudex a iudicando: non repellitur testis a testificādo. ꝛ hec ē cā: qꝛ facili᷒ posset habere multos iudices: q̄ȝ vnum testem. vnde repellit iudex a iudicio ꝑpter defectum testis vt sic ferat testimonium i cā. j. de testi. dilecto.

ꝛ lȝ sepe fuisset admonitus vt iuri pareret: qꝛ ei᷒ appellatio nō tenebat: noluit tn̄ rn̄dē amplius vl̄ corā eis ēt cōparere. Ipsi vero iudices cum plebanus in sua cōtumacia perduraret: testes receperunt[a] ab aduersa parte ꝑductos: ꝛ depositionibus redactis in scriptis mandauerunt eidē vt ad eos accederet in personas vel i dicta testium obiecturus: quod cum facere noluisset: in ipsū excōmunicationis sniam protulerunt: possessionem[b] iuris parochialis adiudicantes archiep̄o memorato: ꝛ eū restituentes in integrum districtius vetuerūt nequis possessionem tireñ. ecclesie restitutam presumeret perturbare[c]. Cū igitur lis corā eisdem iudicibus non fuerit contestata: ꝛ mani feste pateret litteras ipsas ꝑ veri suppressionem obtētas: cum manifestum esset duos predictorum iudicū: acconeñ. videlicet ꝛ bericeñ. ep̄os eidem archiep̄o tanq̄ suffraganeos suos metropolitāo iure subesse[d]: ac ex[e] his plebanū legitime appellasse cōstaret: i quē ēt si min᷒ legitime appellassȝ: ꝛ iudices ipsi licet ꝑpter ɔtumaciam[f] excōicatōnis forte potuerunt ꝓferre sententiā non tamen debuerunt sup ꝓncipali negocio diffinitiuā sententiam lite nō contes. ꝓferre ꝓdictas cassauimus[g] snias: immo cassas denunciamus ꝛ inanes. Unde tireñ. archiepiscopo dedimus in mādatis: vt ecclesie sancti marci instrumēta restituat: ꝛ etiam vniuersa[h] q̄ huiusmodi occasione sententie ꝑ se vel ꝑ alios occupauit.

Idem ep̄o brixieñ.

Tue fraternitatis deuotio: et infra. Consultationi tue duximus respondendum: ꝙ si reus lite non contestata absentauerit se contumaciter[i]: talisq̄ causa sit: ꝙ actor possit in petitarum rerum possessionem[k] induci est in eadem causa custodie inducendus[l]. Quod si causa

e Ac ex his. Quare dixit ex his: qꝛ non appellauit ex pluribus causis: sed tantum: qꝛ erant suffraganei. p᷒ appellationem vnica videbatur causa appellationis eo tempore quo appellauit: lȝ tamen non expssisset. s. qꝛ iudices duo erant suffraganei: sed post appellationē alia causa grauaminis superuenit. s. qꝛ receperunt testes lite non contest. ꝛ ꝑpter hoc dicit ex his: qꝛ ex superuenienti grauamine sumpsit appellatio maiorem firmitatem: ꝛ sic ex his que postea fiunt: intelligitur fortius valere. sed ab initio vnica videtur: ꝛ sic legitimam vocat appellationem: ꝛ tamen nulla causa fuit expressa. vt dictum est: ꝛ ita ex postfacto apparet legitima. j. de sigi. ꝛ malefi. fraternitatis. Uel dic ꝙ duo iudices recusati fuerāt ꝛ qꝛ non admiserunt recusationem appellatū fuit: ꝛ sic ē planū qḋ dicitur: vt supra dictum est.

f Propter ɔtumaciam. si appellatio nō fuisset legitima: ꝑpter ɔtumaciam debuit ꝛ potuit excōicari: vel aduersariū in q̄si possessionem iuris mittere cā rei seruande: vt. j. e. c. pri. sed diffinitiuam nunq̄ potuit ꝓferre sniam super possessione: que erat questio spoliationis: cum lis non esset contestata. j. e. per totum: ꝛ ꝙ dicit forte: non notat dubitationem: sed potius affirmationem.

g Cassauimus. i. cassam denūciauimus. Hoc ideo ita exponit: qꝛ ꝓprie dicitur cassari sententia vbi tenet: sed cum sententia nulla est vt hec sententia non debet cassari: qꝛ quod non est cassari non debet: sed debet denūciari nulla sicut fit l snia excōicationis. j. de sen. ex. ꝑ tuas. ꝛ. Ʒ. de of. dele. cum contingat. et hic due fuerūt sententie. s. excōicationis i plebanum: ꝛ alia super restitutione possessionis iuris parochialis.

h Uniuersa. ga si ꝓncipale non tenuit: nec illud qḋ ex eo noscitur esse secutum. j. de si. instru. inter dilectos §. cū igitur in fi. ꝛ C. de legi. non dubium. cum suis cōcor. omnia ergo sūt restituēda q̄ occasione ipsius sentētie habuit. Sicut cum restituitur minor aduersus sententiā: pignora ꝑstita debent restitui. ff. ꝺ mino. si ex causa. §. i. ꝛ cū retractatur sentētia omnia debent restitui in ꝑ sti nū statū: et hic. ꝛ ex vtraq̄ parte fieri debȝ restitutio. C. de repu. l. vna. ff. ꝺ mino. qḋ si minor. §. restitutio. Ʒ. ꝺ i integ. resti. c. i.

i Tue fraternitatis. contumaciter. pluribus modis vr̄ qs ɔtumax. j. e. qm̄. §. i. ꝛ. xi. q. iij. certū. ff. de re iudi. ɔtumacia.

k Possessionem: vel quasi possessionem. j. de cā pos. cum ecclesia.

l Inducēdus. nō tn̄ iudex multū debet festinare ad ꝺcernēdū h᷒i missionē i possessionē: al's fieret restitutio ɔ eā: ar. ff. de dam. isec. si finita. §. si forte: qꝛ ēt snia diffinitiua reuocat iusta de cā. j. de re iudi. cū bertoldus. ꝛ dȝ sūmari negociū ꝑscrutari añ missionē: Ar. C. vbi i rē ac. l. ij. ꝛ. j. e. qm̄. §. pe. An ille sic missus sit custos tn̄ vel verus possessor: dī. j. de do. ꝛ ɔtu. ɔtingit. Nota tn̄ ꝙ qnq̄ auxilia ꝑdita sūt ɔ illos: q nō admittūt actorē i possessionē fm mandatū iudicis. Primū qꝛ puniunt in expensis. j. e. qm̄. §. i alijs. ꝛ. j. de sequestra. ad hoc. Scḋm ē qꝛ eo nō obstante: ꝙ nō possidet: verus efficitur possessor anno elapso. j. de do. ꝛ ɔtu. ɔtingit. ff. de bo. auc. iu. pos. q̄uis. Tertium ē: qꝛ pōt excōicari: vt hic: ꝛ. j. e. qm̄ §. vlt. Quartū qꝛ pōt conuenire aduersariū q̄si sua iter est possessionē nō habuisse. ff. vti pos. l. si duo. §. vl. ꝛ. ff. ne vis fi. ei. q in pos. mit. l. i. in ꝓn. Quintū quia manu

militari eijci pōt.ff.ne vis fiat ei q in pos.mit.figs missā ff.de rei ven.qui restituere.

a In possessionē nequeat. puta si cā esset criminalis siue ciuilit siue crimialit agat vl' mrimonialr.s.qñ agit ad sepationē mrimonij ɔtumax ē excōicādus.ā.e.c.i.in fi.c.xi.q.iij.rursus. c.c.gcūqz.c hic.

b Accedens. linea ɔsanguinitatis q ē sufficiēs cā recusatiōis.j.ð ap.postrēo.idē eēt si eēt affinis. iij.q.ix.absēs.de h diri ā.e.c.accedēs.c.ā.de of.del.cām.q̃.

c Eius.s.comitis britanie.ideoqz erat suspect⁹ illi.ā.ð of fi.del. insinuante.

d Qui.s.comes

e Oriundus.vñ qs oriūd⁹ fuit ibi domiciliū retinere dr.ff.de sena.l.pe. c ē ita admirabil' suspicio: quā suffi cē n credo:s3 q ū p sūt singl'a multa iuuāt vt nō.j.ð pba. cū cāz.vl' dic oriū d⁹ terra sua.i ð terra q̃ ptiebat ad iurisditionē illius comitis c ad pperta tem ipsi⁹ dñe.

f Nimis fauēs.s3 nūgd tenet q'z di ligē primū suū.de pe.di.i.ois q nō di ligit.rñ.nō oīs ami citia repellit iudi cē:s3 maria.ff.ð v. sig.late.§.amicos.sicut nec oēs inimicitie repellūt testē nisi marie.i.de si.lz beli.c.c.p tuas. c cā cognita illud disgri oz.ff.de qōnib⁹.l.i.§.p qōnez. nā pper leues ini micitias nō extinguit legatū.ff.de adi.leg.l.iij.in fi. Sz vē q modica cā iudicē repellit vt dictū est.ā.e.accedēs c.ā.de of.del.cām q̃.qz lites sine suspitione pcedere de bent.iij.q.v.qz suspecti.c.C.de iudi.apertissimi. Sz qð dicit nimis fauens soluit qð dictū est.

g Sub districtu.hec exceptio omnes tangit.

h Inimicoꝝ.Hec fuit sufficiēs cā appellādi.iij.q. ix. hortamur.c.j.de ap.ex parte.ff.de iudi.si longius.ff.de arbi.si cum dies.§.si arbiter.

i Inimicis.si.j.de sen.excō.decetero.c.c.q̃uis.nec in h casu sufficiēs potuit cautio pstari.ar.j.de resti. spo.lit teras in fi.c h pper fragilitatē cautiōis.ff.ad trebel.q

k Ex causis pmissis.s.qz eps erat ɔsāguine⁹ (ita.§.i. comitis c archidia.cōmensalis eiusdē:c alt oriūd⁹ ð tra vxoꝝ:c locū assignabāt p terrā inimicoꝝ: qz huiusmōi exceptiones nō admittebāt:legitima fuit appellatio :et quelibet etiā p se sufficeret ad appellandū pter illā : q

talis fuerit:q idē in possessionē neqat[a] intromitti vt iuri pareat:p cen.ec.ē ɔtumax cōpellēdus. Idē de decia c elemosyna abbatib⁹ aurel'.c carnot dioce.

Accedens ad sedē apostolicā nobilis vir gu. vicecomes nobis exposuit: q cū lopiten.eps comitem britanie pprima linea ɔsanguinitatis[b] attingat:c archidia.eius[c] sit clicus cōmensalis: q[d] eidē vicecomiti est aduersari⁹ pricipalis.vtpote q vxorē suā et terrā publice detiere psumūt c magister.p. de terra vxoris sue oriūdus[e] existens nimis fauens[f] eidē c oēs sub districtu[g] existūt comitis memorati:nec nisi p districtū ipsi⁹ ei pateat accessus ad eos. c ipsi qb⁹ cā int ip3 c vxorē suā cōmissa fuerat nunq̄ ei voluerūt nisi infra inimicoꝝ[h] suoꝝ locū c terminū assignare : vbi sine mortis periculo accedere nō audebat:c lz lras nō habuit de cōductu:si tñ misse ei fuisset: nō debebat se credere suis capitalib⁹ inimicis[i] : c infra. Mādam⁹ q̄ten⁹ cū ppinqores sitis terre nobilis iā dicte q̄ sue c cā ipsa p vos cōmodi⁹ valeat terminari cū ad vos secur⁹ pateat accessus: vtrinqz partib⁹ ɔuocatis si vobis ɔstiterit: q añ litē legitie ɔtestatā vl' p⁹ appellationē ex pmissis[k] causis interpositā:testes sup consāguinitate ɔ mrimoniū absqz culpa cōtumacie recepti fuissent:vos attestatiōes huiusmodi decernatis irritas c inanes cōpellētes dictā nobilē: vt reuertat ad virū suū:quē inconsulte dimisit : ita q post q̄ ipse vir plenariā restitutionem habuerit:tā vxoris q̄ terre[l] cām sup mrimonio audiatis eāqz fine canonico tminetis. Idē.

Quoniā frequent in dubiū reuocat a multis an lite non ɔtestata testes recipi valeāt aucte psentiū duxim⁹ declarādū regularit vez eē[m] q lite nō ɔtestata nō est ad receptionē testiū pcedēdū[n]:nisi forte de morte testium timeat vl' abñtia diuturna i qb⁹ casi

oriundus fuit alt iudicā de terra vxoris:illā solā nō putarem sufficientē ad recusandū iudicē vel iudices:s3 pstat admiculū aliis vt diri.ā.q̃ nō psunt singula:multa iuuāt. sic.ff. q ex cau.ma.necnō.§.i.qs sepi⁹.nisi velis dicē ð tra q̃ ptinet ad iurisdictionē vxoris:tūc bona ē exceptio:c qz oēs erāt de districtu ipsius comitis.ar.j.ð psūp.tertio.c ita siue testes recepti fuerāt añ litē ɔte.siue post appellationē pmissā ex pdictis causis nō valet receptio testiū sup ɔsāguinitate nisi ille fuisset ɔtumax: tunc eni in cā mrimoniali añ litē ɔtestatā recipiūt testes nō obstāte abñtia illius.j.e.c.pri.§.i. c h est qð sequitur absqz culpa cōtumacie.

l Terre.s.dotalis.eius eni cognitio ptiet ad papā rōne ɔneritatis:qz ē accessoria ipsi mrimonio. j.ð dona.int vi.c.vx.c.i. ij.c.iij.c sic n ē ɔ.j. q fi.se leg.causā que.ij.

m Quoniā.regularit vez eē.Hec regula fallit in casib⁹ h pcsig s.vbi timet ð morte vel absētia testiū:et vbi agit de electione:vl' mrimonio:it in cā inqsitionis c publicationis:Itē in cā denūciationis.ā.ð iudi. nouit.Itē in actoris absētia psēte reo recipiūt testes lite non ɔtestata .C. quo c qñ iud.auc.qui semel.j. de do.c. ɔtu. cām q̃.Itē vbi actor non pōt agē pper iuramentum qð iurauit non repetere vsuras.j.de iureiu.ad nostrā.Itē cū minor ab hereditate officio iudicis se abstinet.vt in auc.vt spon.lar.§.ad hec.coll'.ix. Itē vbi a'lqd iudicis officio expedit.C. vt minor se ab he.absti.in auc.ibi posita.Itē cū in integrū restitutio incidenter postulatur officio iudicis.ā.de of.iudi.c.ij.Item cū agit de iniqtate iudicis in casu quē habes.j.de ap.interposita.§.vl.Itē i petitione legati vel fideicōmissi.ar.C.de vsu.c fruc.l.ij.sed ibi dicit post litē nō contestatā.in fi.vñ casus iste non debet excipi de regula.Itē cum agitur finiū regundo.iudicio. C.fi.reg. l.iij.Item in trebellianica restitutione. C.ad trebel.l.pe.§.cuz autem.Item in causa heresis post mortem.xxiiij.q.ij. sane.ij. Item vbi offenditur publicum cōmodum.C.de pe. ne diu. et ij.q.iij.quia ea.argu.Item cum persona est incerta.v.q.i.quidez.c.q.ij.c.ij.c sm quosdam in causa libertatis.C. de inge. manu diffamari.Ar.ɔ.j.de testi.cū olim.Item vbi agit de beneficio obtinendo ecclesiastico vt in ɔcilio lugdu. Inno.iiij. j.de eo qui mit.in pos.causa rei ser.cū qui.

n Procedendū sup principali.s3 sup incidēti interdum vl' emergenti bene recipiunt testes vt probet:q citatio puenit ad aliquem vel contumax fuerit in casu quem habes.j. de app.

interposita .§.vlti.

a ¶ Ciuiliter. Hoc ideo dicit: qr in criminalibꝰ nunq̄ recipiuntur testes lite nō ꝯt. ꝛ ibi pbationes strictissime requirunt. v.q.vi.epiphaniū. C.de pba.l.vl. Qualr̄ in crīali cā pcedat. di.iij q.ix.in sūma.j.de do.ꝛ contu.veritatis.

b ¶ Ne veritas.xiiij.q.ij quanq̄.

prescriptio quā tunc poterat pbare vel pactū de nō petendo vel consimiles qr potest esse: q tunc tēporis pbationes super his haberi non possent.ar.ff.ad.l.acql.in lege.ꝛ.ff.de furt.quidam.

m ¶ Alicuius.electi non confirmati: ꝛ q nondū ꝯsensit.

bꝰ cū ciuilitꝰ ē agēdū: ne veritas[b] occultet: ꝛ pbatōis cop a fortuitis copia subtrahat[c]: senes ꝛ valitudiarij ꝛ alij testes de qbꝰ ex aliq̄ rōnabili cā tīetur[d] etiā lite nō ꝯtestata sūt pculdubio admittēdi: seu ps cōuēta[e] sit ꝯtumax seu sit absens absq̄ malicia: vt cōueniri nō possit. Sz si actor nō ꝯuenerit aduersariū[f] īfra annū[g] ex quo cōueniri poterit vt saltē receptionē huiusmōi testiū nō denūciauerit illi: attestatiōes sic recepte nō valeāt[h]: ne forte pcurēt in fraudē[i]: vt pcessu tēporis exceptiōes legitīe ad repellēdū[k] testes vł alie[l] locū habere nō possint. ¶ Porro spāles cause possint occurrere: in qbꝰ casualit̄ ē aliud obseruādū: vt vbi gra si sup alicuiꝰ[m] electione[n] vł copula maritali qō moueat: tūc etenī ne ppt lōgā morā in spūalibꝰ ꝛ tpalibus patiat ecclia lesionē: vel viro siue mulieri fornicatiōis occasio pbeat: maxīe cū ppinq̄tatis gradꝰ opponit lege diuina phibitus[o] in huiusmodi casibus[p] si ꝯtumax apparuerit is in quē fuit actio dirigenda: seu qr perēptoria citatione recepta venire contēnit: seu qr maliciose seipsū occultat[q]: seu qr impedit[r] ne possit ad eū ci

c ¶ Subtrahat. tūc enī curare dz iudex ꝛ magistratꝰ: vt salua sit rex pbatio. ff.de testi.curēt et in auc.d test.in vl. colū. col.vii.§.pe.ꝛ.§.h vo.ꝛ.j de testi.sigs testiuz.ꝛ.ff. ad.l.acql.l.i.vel etiā si timet q testes pter morā variēt fidē suā: aut moriant.ff.ad carbo.l.iij.§. due.ar.j.e.c.§.sūt ꝛ alij.ꝛ j.de testi.significauit.

d ¶ Timet. tunc illi soli recipiunt de qbꝰ timet ꝛ nō alij: nisi in cā publicationis.j.de testi. significauit.ꝛ.j.e.c.§.sunt ꝛ alij. Sz lz in his casibꝰ recipiātur testes lite non ꝯte. vi tate tn̄ īspecta ꝛ quo ad effectū non intelligunt recepti lite non contesta. quia non publicantur: nisi lit.conte.ꝛ cum alijs.si alij lite. ꝯt. inducti fuerūt: nec ad sn̄iam pcedat iudex per tales testes: sz in sequenti.§.recipiunt lite non conte.ꝛ fert sententia. ꝛ sic ē differētia in primo rn̄so ꝛ secundo.

e ¶ Conuenta.idē est si nondū sit conuenta sz conuenienda.

f ¶ Aduersariū.cū fuerit absens ꝛ nō contumaciter.

g ¶ Infra annū.ecce pscriptio annalis.sic.s.de rescri.plerūq̄ ꝛ.s.de of.or.pastoralis.C.de here.auc.idē.ꝛ.j.e.§.in alijs.ꝛ.j de here.excōicamus.§.i.ꝛ.ix.q.iij.rursus.ꝛ.c.qcūq̄.ꝛ iste annus vtilis est ab initio: qr nō currit nisi ab eo tpe quo potuit experiri.vł in decre.plerūq̄.ꝛ.ij.q.vi.biduū.

h ¶ Nō valeāt.illi q testes pduxit: sz aduersario bn̄ valebunt q dolū nō adhibuit.xi.q.q v.c.nō sane.qr p vtraq̄ testificat.

i ¶ In fraudē.nō eni artāda est alicui pbanda facultas.ff.d inceu.rui.ꝛ nau.negd.§.de his.ꝛ.iij.q.vij.§.tria.v.sigs ex litigatoribꝰ.ꝛ.j.de testi.significauit.ꝛ.c.dilecto. Itē hic est psumptio iuris de iure ꝯ quā non admitit pbatio.liij.di.si aternitatē.j.de iudeis.c.vl.ꝛ.j.de spon.ad id.ꝛ.c.is q. vbi de hoc secus si esset etiā tantū de iure.ff.quod me.cā non est verisimile.xxvij.q.i.nec aliqua.b.

k ¶ Ad repellendū testes.testibꝰ humanis rebꝰ exēptis p q̄s testes recepti reprobarent siue eoꝝ dicta.j.de testi.ex tenore.ꝛ c.presentiū ꝛ.C.de cōtrahen.stipu.optimā.v.ꝛ si inter psentes partes.vel qr se absentarēt vel efficerent inimici actoris.ff.d carbo.edic.l.iij.§.due.ꝛ.ff de furt.l.qdā.ꝛ ar.ff.ad.l. acql in l.acql a. Dicta vo illoꝝ posset quādocūq̄ reprobare ex ipsis depositionibus ꝛ per testes etiā post mortem ipsoꝝ testiū ꝛ in psonas. dūmodo testes haberet p quos posset hoc probare.C. de testi.l.si.xxiiii.q.[illegible] sane.ii.ar.C.si pē.ap.q̄uis.sz poterat cōtingere q illi i[illegible] morerent.vel als: vt di.tū est ipedirent tn̄ infra [illegible] d. het denūciare ipsi reo receptionē talē factam esse cōtra eū q[illegible] si fecerit nō valeb.t talis receptio testium.

l ¶ Uel alie.exceptiones elidētes principale negociū: vt puta

n ¶ Electione. puta q nō sit canonice celebrata: vel q electꝰ sit criminosus ꝛ lz videat log.c.i prelato: pōt idem dici i electione cuiuslibet clerici: qr ibi ledit ecclia ex lōga mora: vł etiā si vocat: vt ꝯsentiat.ꝛ nō veniat. s. de elec. statuimꝰ in ꝯcilio. lugdunēsi.

o ¶ Prohibitus.j d resti.spo.lras.ꝛ.xxx.q.iij.pictaciū.

p ¶ Casibꝰ. supplunt isti ablatiui: quia h aduerbiuz tunc quod precessit sufficeret.

q ¶ Maliciose occultat.si.v.q i.qdā s.de alie.iud.mu. cau.fac.c.i.ꝛ.s.de of.del.c.ꝯsultationibus.

r ¶ Impedit.talis habet pro citato denunciatione facta publice ad domū suam.j.de cle. non resi.ex tue.ꝛ.j. de do.ꝛ contu.c.vlti.ff.de exic.si dictū.§.si psente.ꝛ.l.si idē.§.presenti. Et ita sufficit q publice edictū proponatur ad domū suam vel ecclesiam: vt dicunt iura predicta: ꝛ citari pōt litteris vel edictis.ff.de fideicō.l.cū vo. §.penul.ꝛ sunt tres modi contumacie.ꝛ quocunq̄ illoꝝ aliquis contumax sit: habetur pro contumace. Primū modū habes hic: ꝛ alios duos modos contumacie habes.xx.q.iij.certum est.

s ¶ Si vo aliter.i.non per contumaciā.s.de offi.dele. cōsultationibus.

t ¶ Maxime.proprie.sic.s.de elec.cuz inter.v. vt p mutuum ꝛc. Alij exponunt maxime.i.tantum.

v ¶ In sacris canonibus. De hac absentia varie loquūtur canones. Quidā dicunt de duobus mensibus. viij. q.i.presentiū. Quidā de tribus septimanis.vt.e.cā.q.i. sigs in clero. Et quidā de quinq̄ annis.j. d cle.nō resi. c.ij. Quidam de tribus. Quidā de quinq̄ mēsibus.c. di.quoniam.ꝛ.lxxv.di.quoniā. Quidā d vna hora.xci. di.cleticꝰ.xcij.di.c.vlti. Super hac exceptione dicendū est q si aliquis esset absens in eo loco: vn̄ posset citari vł in studio vel in aliquo loco vbi apparet manifeste: qr non latitat: prelatus illius ipsum legitime monere debz vt ad suam ecclesiā reuertatur infra tempus conueniēs sm locoꝝ distantiam ꝛ temporis qualitatē ab ipso prelato prefigendū. Quod si non venerit: poterit postmoduz suo beneficio spoliari: nisi rationabilē cām ondat: qre venire nō possit.j.de cle.non resi.inter quattuor.ꝛ.c.vl. ꝛ.j.de ap.peruenit.ij.vel si als de licentia prelati sui se absentat vsq̄ ad certū tempus sibi statutuz infra quod reuertatur: tunc si non reuertatur ad terminū eps po

test illū puare bñficio & officio nisi iusta cā impediat. & sic loquit illud capitulū. vij. q. i. plentuū. Dico tñ q siue clericus sit absens de licētia epi ad certū tps: siue pter licentiā: eps semp ipm pmo monere d3 vt redeat p iura p dicta. j. de cle. nō resi. c. inter. & c. vl. & j. de ap. puenit. ij. alr nō teneret sententia lata ɔ absentem nō vocatū nec q citatū. Et iura antiq̄ q hic signāt sic itelligunt. Ucz est q clerici ab ecclesijs suis abesse nō debēt: tñ si hoc ɔtingat taliter sūt vocādi anq̄ spolient: & ita suandu3 est circa eos q cōparent & citari possūt. ¶ Si vo nescit vbi sint: nec citari pūt psonalr: trine citatiōis edictum apud eoz ecclias publice pponatur vt reuertat: & si vltra sex mēses venire distulerit suis beneficijs postea spolient. j. de cle. non resi. ex tue. & sic qlitercūq3 sit aliqs absens semp d3 citari pdicto modo. ¶ Item videt q melior sit ɔditio illorum q maliciose se absentant. q3 conditio illorum q cōparent & citari pūt psonaliter: q3 illi habent sex mēses: isti citāt ad arbitrium plati vel ad mēsem: vel duos vel plures vel minus sm q regrit & exigit distantia locoz. sed illud ɔngit: q3 nescit vbi sunt: q3 pōt esse q sūt multū remoti vel ipediti. nec i breui possunt per ɔsanguineos reuocari vel amicos. Et iō maius tempus & certum dat eis vltra quod ecclesia vacare non debet. j. de conces. pbē. nulla. & hoc locum habet i his clericis & prelatis q ia3 confirmati sunt: & possessionem diutius habuerunt vl ēt consenserunt. de his vero q solūmodo electi sunt: nec ɔfirmationem vel possessionem habuerunt teneat qd hic dicitur: q3 expectantur per sex mēses plus vel minus sm q visum fuerit superiori: cum per contumaciam nō est absens. Si vero ille qui accusat electionem aut excipit contra electum: non comparet anno elapso electus potest confirmari. ff. de mi. & bo. reus. Sed non credo q tantum sit expectandu: immo superior pref. git ei certum terminum infra quem compareat prosecuturus intentionem suam: alioquin confirmabit eum. j. de accu. l3. & j. de elec. desponsatum. inhibitio. & j. qui ma. accu. pos. cum in tua. & hoc totum expeditum est. s. de electi. statuimus. sed in episcopatu dantur accusatori tres mēses in auč. de sanc. episco. §. siquid autem. coll. ix. l3 potius ista in arbitrio superioris cōsistunt. j. de dolo & contuma. cum olim. & contra. sed ibi soluitur. ¶ Si vero contra prelatum absentem agatur criminaliter. vel etiā ciuiliter per denunciationem alicuius: tunc citet vt veniat ad defendendum se. Si nō veniat excōmunicetur

tatio puenire: testes lite nō cōtestata sunt merito admittendi: & nihilominus si de causa liqueat ad diffinitiuam sentētiam pcedendum. Si vero aliter[f] absens fuerit: & agatur de spirituali coniugio inter ecclesiam & platum ia3 ɔtracto electione maxime[t] confirmata illud in hoc articulo volumus obseruari quod super expectatione talium personarū i sacris est canonibus[v] diffinitum. Quod si forsā agatur de spūali coniugio ɔhendo: is q est in platum electus p spatiū sex mensiū expectetur: nisi pēsatis negociorum circūstātijs per superiores prouidentiam magis vel minus fuerit expectand[x] [r]. Si autem de carnali coniugio sit agendum[y]: alteruter tādiu coniuguz expectetur: donec de ipsius obitu verisimiliter presumatur[3]: q3 cum sine culpa sit absens: vt si captiuitate vel egritudine: aut alio iusto impedimento forsitan teneatur aut etiam ppria sed non maliciosa[a] voluntate in remotis partibus morā faciat: vt de facili vel ō breui citari[b] non possit ei quidem preiudicari non debet[c] cum habeat forsan exceptiones legitiās ad intentionem cōtrariam elidendam: eo nequaq̄ obstāte q de lapsu carnis possit opponi[d]: qm̄ in coniugio casus multi[e] occurrunt: in quibus coniu-

ppter ɔtumaciā & expectabit p annū: & post annū pcedat cōtra ipm sup bonis: nō sup crimine sm q traditur. xi. q. iij. rursus: & c. qcunq3. & j. de do. & ɔtu. sitatis. vbi de hoc.

r Expectādus. postmodum pcedet contra eum & recipientur testes & diffinitiue pcedetur vel alius eligatur: si non vult consentire & nil ei opponitur.

y Sit agendum. cum non sit absens per cōtumaciam.

3 Presumatur. per famam: quia senex erat vl etiam quia in acie fuit: nec rediit: presumitur q his casibus sit mortuus & si contrahat credens ita excusatur ab adulterio: etiam si viuat ppter ignorantiam. xxxiiij. q. ij. cum per bellicam. qa non committitur adulteriū sine dolo. ff. ō adulte. l. pe. vel si receperat litteras illorum cū quib9 militauit. C. de repudi. auč. hodie tamen dicit: q non debet contrahere nisi pmo sit certa ō morte ipius. j. de se. nup. dominus. j. de spon. in presentia. sed satis certum ē illi per solas huiusmōi violentas presumptiōes postq3 aliquāto tempore duxerit expectādū forte p annū: vel ēt qnq3 annis: vt i pdicta auč. hodie.

a Maliciosa. iiij. q. iij. §. itē his q nō detractādi cā.

b Citari nō possit. Si nō pōt citari ɔ ipm pcedi non potest. Et sic est ar. q non tenet sententia cum peremptorium non puenit i noticiam absentis. iij. q. ix. caueant. ff. que sē. sine ap. rescin. l. i. §. item ex eo edicto. C. quomodo & quando iu. l. eā que. & ff. locati. l. item queritur. §. exercitu. Sed verius est q sufficiat si diligens sit inquisitio facta: licet non sit inuentus. j. de do. & ɔtu. causam. & c. vl. & j. de cle. nō resi. ex tue. & vij. q. i. pātium. & C. de iudi. properandum. §. siquidem. ff. de eui. si iō. §. psenti. & l. si dictum. §. si presente. Et hoc verum est quādo maliciose est absens: alr non pceditur contra eum quantum ad cāum presentis littere.

c Non debet. ar. contra. j. qui fi. sint legi. perlatum: sed ibi agebatur tantum de prole: an esset legitima vel non: & nō cōtra absentem: vel ille fuit requisitus: vt ibi innuitur. Cōtra. j. q ma. accu. pos. c. i. Illa corrigitur per istam. Preterea ille fuit absens culpa sua propter maleficium quod commiserat: vnde non preiudicatur mulieri: & sic differt casus ille ab isto: et ibi soluitur.

d Opponi. Respōdet tacite questioni. Diceret aliqs si mulier tantum compellit expectare: icideret forte i fornicatōem & papa rñdet ad hoc.

e Casus multi. vt si alter de f del b9 labat i heresim. j. ō diuor. q̄. tot. vel si alter coniugium icidat. vel si mulier ipotens cāu reddat ad reddendum debitū. xxxij. q. vij. illi q sani. si alter furiosus factus sit. xxxij. q. vij. neq3 furiosus. & c. hi q. vel si i captiuitate alter teneret. j. de spon. in pñtia. vel si vir icidat i casum lepre. j. de ɔiug. lepro. c. i.

ges sine culpa sed non sine cā continere coguntur. Sunt et alij[a] casus similiter speciales in quibus absq; litis contestatione legitime possunt testes pduci: vt quando excessiuum nquisitio[b] vel testium publicatio[c] iminet facienda. In aliis vero casibus prudenter est attendendum: vtruz ptumax reali actione[d] an personali cōueniatur. Si reali: mittendus est actor in rei petite possessionem: vt tedio affectus[e] reus veniat responsurus. Qui si venerit infra annum iudicio sisti prestita cautione[f] ac exhibita satisfactione congrua expensarum[g] possessionem[h] recuperet. Quod si cautionem offerre neglexerit[i] infra annum: actor post annum verus[k] constituetur[l] possessor: super proprietate duntaxat aduerse parti defensione legitima reseruata. Quod si super rebus immobilibus[m] quisq̄ conueniatur: qui eas possidet nomine alieno: debet[n] ⁊ statim in iudicio dominuz nominare certo dierum spacio a iudice finiendo: eoq; ad eius noticiam producendo[o] vt vel ipse veniens vel idoneum dirigens respōsalē, actoris intentionem excipiat[p]. Si vero post tempus indultum qd dispositū ē noluerit adimplere: tanq̄ lite que igerif ex eo die quo possessor ad iudiciū vocatus ē ad iterrū-

a ¶ Sunt ⁊ alij. aliū cāum habes qn agif de bono eccl'astico obtinēdo i dcre. noua. j. d eo q mit. i pos. cā rei ser. eum q.

b Ingsitio. ⁊ hoc cū est absens p ptumaciā ille p quē f. t ingsitio. j. de accu. qliter ⁊ qn. ij. §. dz. ⁊. j. de simo. lz heli.

c Publicatio. hoc tūc fit qn aliqs timet q sibi i posterū sup aliquo contractu cōtrouersia moueaf: tunc pōt petere a iudice. vt testes q interfuerunt negocio publicenf. i. eorū dicta redigantur i publicā formam ad eternā rei memoriā. j. de testi. significauit. in auc. de testi. §. pe. coll. vij. ⁊ i hoc casu oēs testes recipiunf siue senes: siue debiles siue iuuenes: ⁊ statim publicanf. ⁊ in hoc ē differentia inter hāc receptōem ⁊ illā de qua premisit i pncipio capituli: q: ibi recipiunf tm senes ⁊ infirmi: vel de quorum absentia timef: ⁊ illi statiz publicanf: vt dixi.

d ¶ Actione reali. Duo sunt genera actōnū: aut sunt in rem: aut i personam. qualiter hoc sit intelligendum: tradif hn insti. de act. i pn.

e Affectus tedium erit in hoc cāu: q: actor missus in possessionem expellet reum de possessione: ⁊ erit possessor ⁊ percipiet fructus ⁊ conseruabit eos. j. d seques. c. ij. ⁊. iij. ⁊ si reus venerit infra ānum pstita cautione iudicio sisti: recuperabit rez cum fructibus deductis expensis: vt ifra sequif. sed i personali actione tedium erit: quia cum cultura spectat ad contumacem ille admissus erit cum eo in agro: vt custodiat fructus: ne ille consumat illos. ff. vt i pos. le. is cui. §. qui legatoz. ff. d dam. ifec. si finita. §. siquis autem. de hoc dicetur plenius. j. d do. ⁊ contu. contingit.

f Cautione. Ex eo: q dicit simplici cautione videtur sufficē nuda cautio. C. de ver. sig. sancimus. Sed non est verum: immo sufficientem cautionem prestare dbet. j. de sequef. ad hec in fi. ⁊ ita pignora vel fideiussores. ff. man. si mādato. §. vlti. ⁊. ff. de fideicom. liber. l. ergo. §. adijci. b.

g Expensarum. Primo ergo debet satisfacere in expensis anteq̄ audiaf vel absoluatur. sic. C. de bo. auc. iudi. pos. auc. qui iurat. C. de iudi. sancimus. C. quomodo ⁊ quando iudex auc. qui semel.

h Possessionem recuperet. Ergo videtur: q eam amiserit: ⁊ sic alter erat verus possessor: quod est contra nos. ff. de acq. pos. possideri: sed expone possessionem. i. detentionem possessionis recipiat: quam illa habebat: ⁊ talis possessio est facti: ⁊ nō iuris ⁊ imaginaria. Vel dic recuperet. i. retineat veram possessionē quā n amisit. si. iij. q. v. quia suspecti. xxvij. q. ij. paruleq̄ in fi.

i Neglexerit. nec suff. ē offerre: nisi cā pstet. j. de eo q mit in pos. c. i. ar. s. de offi. or. pastoralis i fi. q si nō cā pōt pstare iudici: pstet epo: vel alijs publicis psonis: vt. c. pastoralis. Ar. p j. de eo q mit. i pos. c. ij. sz ibi iudex volui recipe cā i. c. pastoralis nullus fuit iudex cui posset vel deberet offerri.

k Verus. i. vere ⁊ incōmutabiliter. nā ante fm quosdā est verus possessor: sed nō incōmutabiliter: q: infra ānum tenef restituere possessionē: ⁊ ita statiz est verus possessor: ar. C. de pscrip. xxx. vel. xl. an. siquis emptiōis. §. pe. Nos tamen contrarium dicimus fm iura canonica: arg. s. de of. or. pastoral. ⁊. j. d do. ⁊ contuma. ptigit.

l ¶ Constituetur. Et ita est ar. ex eo: q dicit pstituetur q ante annuz nō sit verus possessor vt dictū est in pri. notula. Sz qualiter cōstituif: forte ab ipo iudice: si petatur: ⁊ si ie forte. j. de eo q mit. i po. c. i. ⁊. ff. de dam. infec. si finita. §. sz et sigf. ⁊. §. se. ⁊ ar. s. de of. or. pastoral. in fi. Verius ē: q i realibus actōib⁹ nō hz locū secūdū decretū nisi aliqs ad cautelā illud i petret: q: sol⁹ trāscursus āni cōstituit aliquem possessorem veruz: vt. s. de offi. ordi. pastoralis. ⁊. j. de do. ⁊ contu. contingit. In personalibus vero fm decretum locum habet: sed non vniformiter: de hoc plenius dicitur in predicta decre. contingit.

m ¶ Rebus immobilibus. Secus enim videtur in rebus mobilibus: ibi non videtur pdesse nominare dominum in iudicio: cum habeat facultatem restituendi rem. ff. de rei ven. officium in fi. Idem iuris est etiam in rebus mobilibus: q: pōtest ⁊ debet dominum nominare i iudicio. C. vbi de cri. agi. opor. auc. qua in puincia. sed in rebus immobilibus quas aliquis possidet nomine alieno: vbi nullum ius habet: si pueniatur debet statim in iudicio dominum nominare: vt hic. C. vbi i rē ac. l. ij. si enim ius habet in re: non pdest dominū nominare q: ipe posset agere pro iure suo. ergo tenetur se defendere: ar. cp. j. de fi. instru. c. perpetuus. possessor eniz semper conueniendus est. xij. q. ij. quicunq;. ⁊. xvi. q. i. in canonibus. arg. j. de appel. ad audientiam: ⁊. s. de aliená. indi. mu. c. i. ⁊. ff. quod me. cau. l. si cum exceptiōe. §. aliquando. ff. de nora. de illo. ⁊. ff. de admini. re. ad ci. pti. impatores. §. i. Ar. p. xij. q. ij. de rebus. ⁊. ff. de ser. cor. in hoc. ⁊. ff. de cōtra. emp. l. vel. i. §. lucius. ff. de his que in frau. cre. c. qui a debitore. ar. j. de prescrip. audiuis. ⁊. xvi. q. iij. inter memoratos.

n ¶ Debet statim. i. ante libelli oblationem: vel etiā post anteq̄ respondeat: teno: istius. §. penif. quasi de verbo ad verbum. C. vbi in rem actio. l. ij.

o ¶ Producendo. per illum qui in iudicio dominum nominauit.

p ¶ Excipiat. i. suscipiet. sic. xxiij. q. v. non est nostrum. ⁊. j. ti. proxi. i[m]peratoz. ⁊. j. de plus pe. c. vno.

q Contestata.s.ne currat pscriptio possessori .qm̄ pre/scriptio possessionis iterrupta ē p hāc denūciatōem sȝ vi deat lis q̄si ɔtestata:nō tm̄ actor audiret volēs pducere testes sup ppꝛietate:ac si lis eēt ɔtestata:q2 illud locū hȝ qn̄ lis ē vere ɔtestata p narratōēȝ ⁊ rn̄siōnē.sȝ hic nō est vere ɔtestata sȝ q̄si q̄ ad iterrūpendā pscriptiōem:vt hic dicit.

r ¶ Edict̄.i.citati onib9 ad domū ei9 missis.J.ð do.⁊ cō tu.caȝ q̄.⁊.c.vlt.

s ¶ Sūmatim.sic. C.vbi i rē.ac.l.ȝ.ff. vt i pos.le.si is a q̄ ⁊.ff.de carbo.edi. l.iij.§.cāe.⁊.C.de bo.auc.iudi.pos. auc̄.⁊ qui iurat.⁊ dic sūmati.i.semi plene.nō.n.statim iudex ppter ɔtūa ciā alteri9 pt's ɔsti tuit psentē posses sorē : vel ēt mittet eum i possessionē

legislatorē ita voluisse.sic.n.ē i.l.g ⁊ a qbus psperit legislator ⁊.vi.q.iij.scriptū ē i lege.ergo ita tenendū ē.

u ¶ Vel imobiliū.hoc ordine iudices sn̄iam exequent.vltio ad actōes decurrit.ff.de re iudi.a diuo pio.

x ¶ Declarati.i libello suo.C.ð bo.auc.iu.pos.auc̄.⁊ q iurat.

pendam pscriptiōem lōgi tē/poris contestata q:dn̄m posses sionis iudex trib9 edictis r legi timis euocabit:⁊ tunc ipso in eadem voluntate manēte ne/gocium summatim s examināƒ i possessionem ipsaꝝ reꝝ acto/rem mittere non tardabit : cū allegatione absenti super pn cipali questione reseruata t Si aūt super personali actiōe cōueniatur:vel mittendus est actor i possessionem mobiliuȝ ipsius vel immobiliū u si forte mobilia nō hēat pro modo ð biti declarati x:vel i ɔtumacē

est ecclesiastica sententia pro/ferenda:ita videlicet: q̄ alter utra pena que magis y time/ri debebat: iudex a principio sit ɔtentus ad alterā z nihilo/minus pcessurus si hoc meru erit pteruitas ɔtumacis : qui veniēs ifra ānum vł post ānū ēt audieƒ iuxta distinctōem a i alio cāu supius ānotatā.

[illegible] Anno.iij.

Aberentes vesti/gijs predecessoꝝ nostrorum dictū grauiores b qōnes per summum pontificem ter/

y ¶ Magis timeri. illa. n.potius est infligenda : q2 h solū hn̄ agiƒ ⁊c.xx/iiij.q.v.1 desi.Ar.ȝ.ð of fi.dele.sane.⁊.c.pastora lis.i.responso.

z ¶ Ad alterā. q2 crescē te ɔtumacia:crescere dȝ pena.ff.de peñ.l. relega ti.Sic ḡ due pene ab ini tio nō sūt infligēde.s. ð iudi.at si clerici.Ar.con tra.xvi.q.i. statuimus.

a ¶ Distinctōeȝ. sȝ nō vr̄:q̄ distinctio facta in reali actōe:locū possit i psonali hre:sȝ ifra h inu at:q2 debitor pōt recu/perare pignora sua quā documq̄ venerit:dūmo do non sint distracta.C. de distra.pigno.si prius.

cā rei seruāde:nisi aliquā videat pmo psumptōeȝ p eo : q2 posset eē q̄ aliqs calūniose peteret.vn̄ iudex pmo re/cipiet ab actore iuramentū de calūnia.ff.de carb.edi.l. iij.§.cāe ⁊ sic obseruaƒ.⁊ istud iuramētū sufficiet:ita q̄ aliud vlteri9 nō pstabit:si reus ifra annū redierit volēs in cā pcedere:ar.ff.ad exhi.thesaurus.vn̄ petet ab acto re iudex:vt sup hoc.s.q̄ nō calūnie cā petat hoc exhibe at calūnie iuramentū.ff.ad exhi.thesaurus.⁊.J.ð restu. spo.lrās.⁊.ȝ.de elec.cū dilecti.nō.n.dȝ iudex festinare ad missionem faciendā:q2 si reus pbabit iustā absentie cām restitueƒ.ff.de dam.ifec.si finita.§.itē si forte.⁊.J.ð re iudi cū bertoldus.⁊ sic obseruatur hodie de facto. et istud iuramentū sufficiet:ita quod alius actor vlterius nō pstabit si reus ifra ānum redierit volēs pcedere i cā: vt in.§.i.sȝ in cāu h9.§.iteꝝ iurabit vt actor tanq̄ȝ reus qn̄ conueniƒ:q2 pmo iurabit vt actor:postea vt reus. et idē est si post ānum agere velit q pmo ɔueniebaƒ ſm q̄ est in cāu huius.§.

t ¶ Reseruata.sed q̄ȝdiu reseruabitur qō ppꝛietatis.ſm canones videƒ q̄ ppetuo:cū res sit facta litigiosa:⁊ ðbe at p h dubitare de iure suo.Dico q̄ i cāu isto bene pōt p scribere:q2 bonā fidē vr̄ hre:q2 credit rē ad se ptinere: cū ēt iurauerit:q̄ nō maliciose seu p calūniā petit rē il/lā:⁊ iō pscribere pōt.⁊ iuste possidet q auctore ptore pos sidet.ff.ð acq.pos.iuste. Quidā dicūt q̄ i cāu isto sic i po ri seruaƒ qō sup possessione vsq̄ȝ ad ānū absenti.Sed p us dictū verius credo:⁊ absolute dr̄ hoc.nā sicut reserua tur ius saluū possessionis vsq̄ȝ ad annū in.§.pri.sic ibi expsse h dicit:ita hic diceret si h esset veꝝ.Sed q̄ est rō q̄re ibi audiƒ vsq̄ȝ ad annū sup possessione:hic vero sta tim ē verus possessor:nec audiƒ vsq̄ȝ ad ānum sup pos sessione.Rō illa consueuit assignari:q2 maior ɔtuma cia psumiƒ in cāu isto q̄ȝ in priori:q2 per plures citatio nes vocatus est:⁊ plus ɔtempsit.pmo enim vocauit ce lonuȝ:⁊ colonus ēnūciauit dn̄o:post quā denunciatō nem citaƒ dn̄s edictis legitimis:⁊ iō pl9 puniƒ: ⁊ sufficē

creditor.n.nullo tempore prescribit rem sibi obligataȝ pigno ri.ff.de vsuc.non solum.§.qui pignori.⁊.l.pignori. q2 credi/tor q̄ntum ad hunc cāum non possidet pignus.ff.qui satisda. cogan.sciendum.§.creditor. Et ad hoc dixit Jo. ⁊ hn̄ q2 cre/ditor post annum non efficitur possessor q̄ntum ad vsucapio/nem:sed tm̄ post annum habet ɔmodum possessionis in hoc q̄ cum prius teneret pbare pecuniam quam petebat esse de bitam post ānum:ēt ei asserētur pbatio ad reuȝ:vt tunc aduer/sarius teneatur pbare illam indebitam:⁊ sic efficitur petitor de possessore.Ar.ho.ad hec.J.de solu.ex qui. Lauren.dixit:q̄ huic seruaƒ qō possessionis ⁊ ppꝛietatis quousq̄ȝ pscriptū est iuri offerendū:ar.C.de pscrip.xxx.vel.xl.anno.cum notissimi §.sed cū illud.versi.eodē iure:nisi ex secundo ðcreto res sint ei iam p debito assignate vel distracte al's vsq̄ȝ ad.xxx.annos recuperet res suas oblato debito.Dicas q̄ debitor semper au ditur quousq̄ȝ prescriptum sit volens recuperare rem suā re/stitutis expensis:⁊ prestita cautione iudicio sisti:nisi pignora distracta sint:vel i solutū data auctoritate iudicis vel ſm legē conuentionis distracta:vt dixit lex predicta.si prius.⁊ ita in/fra ānum ⁊ post annum veniens restitutis expensis prestita cautione:q̄ iuri parebit recuperabit res suas. siue confiteaƒ debitum:siue neget.C.de bo.aucto.iudic.pos.auc̄.⁊ q iurat. Et q̄ dicit iuxta distinctionem in alio ⁊c.sic itellige:iuxta di/stinctioneȝ:idest secundum primum mēbrum distinctionis: in quo tantum similitudo notatur:⁊ nō iuxta scōm:quasi di cat sicut ibi veniens infra ānum in reali actione auditur pre stita cautione ⁊ restitutis expensis recuperat possessioneȝ: ita in personali actione siue infra annum:siue post annum veni/at:recuperat res suas:dum tamen caueat iudicio sisti ⁊ resti tuat expensas:vt sic notetur similitudo tantum in hoc casu : ⁊ in illo cum ante annum contumax inuenitur : ita q̄ simili/tudo non transeat ad alium casum post annum. ⁊ ita plena est littera.l.

b Aberētes grauiores qōnes.q̄ dicanƒ maiores cāe dictū ē.ȝ.de of.lega.quod translatōem.

i

c ¶ Legib9.C.ð epi.⁊ cle.cū clicis.ver.q̄ si lis.

minari: et infra. Legib[us] itaq[ue] pperimus esse cautū vt null[us] clericus iurare p̄sumat. Alibi vero reperit[ur] scriptū: vt omnes p̄ncipales[a] persone in p̄mo li/tis exordio subeant iuramen tum calūnie[b]: propter qd ple/risq[ue] venit in dubium: vtrum clericus iusiurandum presta/re debeat: aut alij hoc officiū delegare: q[uia] illud constitutio nis edictū vbi clerici iurar[e] p̄/hibentur: a Marco augusto de constantinopolitanis cleri cis p̄mulgatum fuisse videt[ur]: idcirco ad alios non creditur pertinere. Ut ergo dubietas ista auferatur s̄m decisionem filij nostri. h. quondam impera toris cuius h[ec] sunt verba[c] hec: eius itaq[ue] interpretationē cor roboramus: et diui[d] Marci cō stitutionem ita interpretari d[e] bere decernimus: vt ad o[mn]iū[e] ecc[le]siarum clericos generalit[er] p̄tinere iudicet[ur]. Nam cum im perator Justinianus decreue rit: vt[f] canones patruz vim[f] le gum habere oporteat: et in nō nullis patrum canonibus[g] re periat[ur]: vt clerici o[mn]io iurare nō audeant: dignum est vt totus clericalis ordo a iuramēto ca lū. prestando sit immunis. Pre terea statuti p̄ncipis[h] tenor ta lis esse dignoscitur. Nos[i] ita/q[ue] diuine et humane legis in/tentione seruata decernimus et imperiali aucte irretracta/biliter diffinimus: vt non ep̄s nō p̄sbyter: nō cuiuscūq[ue] ordi nis clericus: nō abbas: nō ali q[ui]s monachus vel scimonialis in cā quacunq[ue] seu ɔtrouersia criminali[k] siue ciuili iusiuran dum ɔpellatur qualibet rōne subire: sed alijs idoneis d̄fen soribus[l] si expedire ecclesie sue nouerint: huiusmodi officium liceat d̄legare: vez cū hac mo deratiōe: vt ep̄s īconsulto ro. pon. vel quisq[ue] clericus ī con/sulto[m] prelato suo minime iu/rare audeat. Omnibus autez ep̄is et vniuerso clero ita cu/stodiri hoc debere mādamus

a Principales. C. e. ti. auc. p̄ncipales.

b Calūnie iuramentū. In iurameto calūnie q[ue] capitula ɔtinent. s. ꝙ credat bonā cām h̄re: interrogat[us] non negabit qd̄ verū eē crediderit: nec vtet[ur] sc. eni falsa p̄batiōe: et ꝙ dilationē n̄ petat i fraudē: nec dedit: nec dabit. nec p̄mittet aliq̄d p̄ hac cā: nisi illis p̄sonis q̄bus le ges dare p̄mittū. C. e. ti. l. ij. circa p̄n. et i auc. p̄ncipales: et i auc. vt litig. iurēt in p̄n. coll. ix. vn̄ v̄sus: Illud iuret: ꝙ lis si bi iusta videtur. Et si q̄ rit verū nō ifitiet: nil p̄/mittet: nec falsa p̄batio det: Ut lis tardet d. latō nulla petet.

Verba sūt ab illo lo co legib[us] itaq[ue]. vsq[ue] ad il lum locū verū eū &c. et ex ce ptis p̄dictis. s. s̄m ēt vsq[ue] ibi corroboramus.

d Diui Marci. C. de ep̄iscopis et clericis. cuz clericis d̄ꝫ: ꝙ si lis.

e Ad o[mn]ium ecclesiarū. Ar. ꝙ vni conceditur ad p̄sonam trahi pōt a ceteris et quod vni conceditur nulli ē d̄negādum. xvi. q. i. p̄dicatores. et v. di. ad eius vero i fi. de cōse. di. iiij. p̄prie. l. distinctio. et purgabit. C. de fideicom mis. l. penul. Argumen tum contra. xvi. q. i. hic etiā. et vij. q. i. petisti. So. ꝙ vni iure communi cō ceditur trahi potest ab alijs in exemplum: et nul li debet denegari. v. di stinctio. ad eius vero: ꝙ vero priuilegium alicui conceditur non extenditur ad alios. et sic intelligitur. xvi. q. i. hinc etiam. et xxvi. q. ij. non exemplo et ff. de consti. p̄nci. l. i.

f Uim legū. in auctentica de eccle. ti. in p̄n. colla. ix. et i auc. Ut cleri. apud p̄pri. epis. §. illud. coll. vi.

g Canonibus. xxij. q. i. nouo. et i. de iureiuran. et si christus et ij. q. v. si qs p̄sbyter. xxij. q. v. c. vlt.

h Principis. s. henrici.

i Nos. s. henricus.

k Seu criminali. Hic colligitur ꝙ in criminali causa iura mentum de calūnia sit prestandum: ar. C. e. ti. l. i. vbi dicitur: ꝙ in omnibus causis vbi probatio requiritur est iurandum de calūnia: vt C. de fi. instru. l. vl. ver. sancimus. Ar. contra. in fi. de pub. iudi. in p̄n. et ff. de bo. eo. qui mor. sibi consci. l. i. Sed contra ista non obstant quia magna differētia et diuer sitas eorum est in instituendis et exercendis huiusmodi cāis. nā s̄m hoc nec lis contestaret[ur]: nec libellus daretur in cā cri[mi]na li: sed o[mn]io aliter q̄ ciuiliter debet tractari. Item non valz cā cri[mi]nalem q[ui]dam ass[ignan]t: ꝙ in criminali transigere liceat. Et io iuramentum de calūnia non exigitur. nam sacramentum de calū[nia] trāsactiōem nō excludit nec ab ea excludit[ur]: q[ue]q[ue] q[uo]uis lici tū sit reo trāsigē: nō tn̄ seq[ui]t[ur] ꝙ liceat ei falsa i[n]stantia vti. nā idē diceres s̄m hoc i pecuniaria cā. sicut soluit illud. ff. d̄ bo. eo[rum] q. mor. l. i. vbi d̄r ꝙ i cā sāguinis licitū ē cuilibet ad uersariū suum corrūpere: et ita licitū ei est mentiri. Dn̄s azo est i hac sn̄ia: ꝙ in cā criminali de calūnia sit iuran dum: et inducebat hanc decre. p̄ se. Sed q̄liter clericus pōt hoc iuramen/tum alijs delegare in cā ciuili siue cri minali contra illa iura q̄ dicūt: ꝙ p̄n cipales persone d̄ bent hoc iuramen tum p̄stare: et ɔtra illa q̄ dicunt: ꝙ in cā criminali nō in teruenit p̄curator. Dicas ꝙ forte q[ui]s q[ui]s obtinuit qd̄ hic dicit: vt clerici i cā p̄pria hoc iuramē tum possent alij d̄ legare et hoc i fauo rem ipso[rum] ɔcessū ē. Sed hodie hoc non obseruat[ur]: imo q[ui]libet in cā p̄/p̄ria personalit[er] iu rare d[e]z vt. i. e. c. ce terum. et C. e. ti. auc. p̄ncipales. et sic ob tinet d̄ iure et d̄ cō suetudine: et sic n̄ tenet quod hic di cit q̄ntum ad p̄prias causas clericorum quecunq[ue] sit cau/sa: et restringimus tā tum quod dic hic ad causas ecclesia rum. Et hoc satis patet per litteram illam que sequitur: vbi dicit si ecclesie sue nouerit expe dire: et sic non habet locum quod obijcitur. et etiam cle ricus et prelatus ecclesie si in propria persona voluerit litigare in causa ecclesie prestat hoc iuramentum. i. e. c. vi. tamen si in causa ecclesie voluerit deferre alij hoc iu ramentum: non compellitur subire hoc iuramentuz: vt hic dicit. et i. e. imperator.

l Defensoribus. i. sindicis vel actorib[us] aut p̄curatori bus: lz noīa sint d̄uersa: offin̄ tamen ē idē: vn̄ sufficit si ue dicat[ur] ɔstituimus talē sindicū, p̄curatorē siue actorez ad cām talē. s. d̄ p̄cura. petitio. et iste p̄sone i cāis vniuer sitatis siue collegij de calūnia iurāt. i. e. i ɔtractādis. et c. imperator. et c. vl. vt hic patet.

m Incōsulto ro. pon. Istud difficile vr̄: vt ep̄s p̄pter hoc debeat reqrere ro. pō. s̄z h̄ nō seruat[ur]. vn̄ si ep̄s litigat in p̄pria p̄sona ipemet p̄stet iuramētū d̄ calūnia: nec est necesse reqrere papā. i. e. c. vl. clericus facilius pōt reqre re ip̄m. vn̄ tenet[ur] p̄mo reqrere ip̄m. Quum tn̄ sepe ɔtingit sed iudiciū p̄pterea nō viciat[ur]. Et ē ar. hic ex eo: ꝙ cleri cus iurare nō pōt sine licētia sui ep̄i: ꝙ nō pōt i iudicez nō suū ɔsentire. de hoc tradit[ur]. s. de fo. ɔpe. si diligenti. et c. significasti. et xi. q. i. insolita. et c. placuit.

n Litteras. rebus spūalibus. Quedā cause dicuntur spūales: vt hic pz: vel spūalibus annexe: vt cā iuris patronat⁹. vt. s. de iudi. quāto. ⁊ in istis nō iurat̃ de calūnia. vt h̄ pz. ħ ꝯ vitate dicēda. s. ꝯ elec. dudū. ij. ⁊. j. ꝯ iureiu. ex lr̃is. q2 alit̃ iudex veritatē ꝯ facili nō possz. quā tenet̃ igrē. xx. q. v. iudicātē. xx. iii. q. viij. occidit. C. ꝯ eden. l. ij. ⁊ C. ꝯ pcu. l. vl. Sed certe fortius vr̃ iurādū de calūnia in huiusmōi spiritualibus causis. q̃3 in ciuilibus: q2 grauius ē periculū: si calūniose in spūalib⁹ qs linget: ⁊ iō dz iurari: ꝙ calūniose nihil faciet: q2 circa maiora maius periculū vertit̃: ⁊ iō cautius ē agendū vij. q. ii. c. vl. ⁊. xlv. di. quiescam⁹. ⁊ ff ad carbo. l. i. §. v. lz seruet̃ quod ꝯ hic: honesti⁹ esset vt de calūnia iuraret̃ rōne premissa. Quedā v̄o cause sūt mere ciuiles: vt puta cū agit̃ r. ij. ē dicatōe: vl̃ pecuniaria cā. s. ꝯ lib. eh. c. pe. ⁊ vl. Alia ē criminal: vbi agit̃ directe ꝯ crimie. ⁊ dz se obligat̃ ad talionē. j. ꝯ accu. veniens. ⁊ c. sup his. ⁊ in istis iurat̃ de calūnia. s. e. c. multo fortius iurare deberet in spiritualib⁹ q̃3 in criminalib⁹. Alie sunt mixte: vt cū agit̃ de crimine ciuiliter. s. ꝯ pcu. tue. hec probant̃. xiiij. q. ij. sup prudentia. xi. q. iij. placuit ⁊ vi. q. i. frater nr̃. Et nota q lz in causis spūalib⁹ de calūnia n̄ iuret̃: tñ si agat̃ possessorio p̃ re spūali iurat̃ de calūnia. ar. j. de resti. spol. lr̃as. Itē lz in actionib⁹ nō tñ in exceptionib⁹ posit̃ in re spūali iurat̃ de calū. s. de elec. cū dilect⁹. j. ꝯ testi. presentiū. ⁊. j. de excep. pastoralis. ar. ad hoc. j. de calū. cū dilectus.

o Districtione. s. de iudi. dilecti. ⁊. j. de do. ⁊ ptu. c. i. xxviij. q. ij. sunt qui dicunt.

p In ptractādis nō passī. q2 nō i spūalib⁹. s. e. c. pri.

q Principales. s. e. c. i. ⁊. j. e. certū. b.

r Econemos. s. e. c. i.

s Nesciāt. alit̃ eni anceps subiret periuriū: qꝺ facere nō debet. ff. de i lit. iurā. videam⁹. ⁊. ff. rep. āo. marcellus. ⁊. §. qui rerum.

s In aiam iurant̃. ⁊ ita sindic⁹ collegij siue vniuersitatis iurat in ꝓpriā aīam: sic ⁊ tutores ⁊ curatores cum habeāt legitimā administrationē. C. e. l. ij. §. fin aūt. vel dignitas. sec⁹ est in pcuratore q nō iurat: h̄ dñs principalis. C. e. ti. l. ij. §. fin aūt affuerit alterutra pars: ⁊ in auc. ibi posita principales.

t Imperator. cogere non debem⁹. Sz videt̃ ꝙ abbas potius esset cōpellēdus: vel ēt alij qb⁹ cura monasterij cōmissa est. ff. ad munici. municipes. q2 huiusmōi psone intelligunt̃ scire veritatē. vt ibi dr̃. ff. de ꝯdi. ⁊ demō. municipibus. C. e. ti. l. ij. §. hoc etiā i fi. ⁊ iō tales instituēdi sūt: q veritatē sciant. s. e. c. pri. sic etiā ꝯtingit in pcuratorib⁹. C. de pcu. l. vlt. sz aliud ē in collegijs illis secularib⁹. vl̃ ē spāle puilegiū clericorum.

---

vt siqs in illa cōmiserit: veniā sibi deiceps nouerit denegari

Idez ordinatori ec. sub. ⁊ magistro omnibono.

Litteras: ⁊ infra. Sanero. ec. in his casib⁹ in qbus de ecclijs decis ⁊ reb⁹ spūalib⁹ tm̃ agit̃ iuramētū calūnie nec dare: nec recipe ꝯlucuit: eo ꝙ tales cause non ex legū districtiōe°: sz ex canonuz eqtate finē debitū sortiunt̃. canones āt iuramētū calūnie in huiusmodi causis: nulli ꝓrsus indicūt. vñ ꝯtētiōe de iuramēto calūnie p̄stādo dimissa ad vlteriora discretio vestra procedat.

Eugenius papa.

In ptractādis causis sacramētū calūnie nō passim p̃cipim⁹ exhiberi: sz cause ⁊ principaliū psonaꝝ q̃litate inspecta qñqꝫ ipas p̄ncipales psonas qñqꝫ p economos q cām oīno nō nesciāt: in aīam iurātis illud p̃cipim⁹ p̄stari. Idem. magal. ⁊ neumaseñ. epis.

Imperator: ⁊ infra. Accepim⁹ ꝙ abbate ⁊ fratrib⁹ clareual: sic ab alijs exigit̃ calūnie iuramētū: ad qꝺ faciēdū eos cogē nō debem⁹: sz ne aliena iura videant̃ huiusmodi occasione illicite detinet̃ ⁊ ipsi a cā sua decidāt si ex pte ipoꝝ p̄dictū iuramētū cū res postulauerit: nō fuerit p̄stituz eisdē: p̃cipim⁹ vt i suo mōasterio economū statuant: q p eis petere ⁊ accipe atqꝫ iuramētū ꝯ calūnia cū necesse fuerit valeat exhibē: ⁊. j. Tu v̄o frater neumāseñ. epe economū idoneū statuas: q in tali officio conueniēs ipsi monasterio videat̃. Lucius. iij. clieñ. epo: ⁊ archidi. norui.

Etex q2 nouis morbis noua conuenit antidota preparari: mandam⁹ q̃tenus in causa que inter. r. clericū ꝯ sancto albano. ⁊. i. ⁊. f. cañ. londeñ. vertitur ad veritatē eliciendaz ap. cel. p̄stari faciatis

---

v Decidant. q eni de calūnia iurare nō vult: si est actor cadit a causa ⁊ re⁹ habet̃ p ꝯfesso: vt hic. ⁊. c. j. c. vl. §. pena. et C. e. t. l. ij. §. qꝺ si actor. ⁊ §. sequenti.

x Economum. economus est cui res ecclesiastica gubernanda mādatur. lxxxix. di. q2 q in quibusdam. ⁊ c. volumus. ⁊ idem est economus: qꝺ sindicus siue procurator vel actor i causa vniuersitatis siue collegij. de q̃ habes. ix. q. iij. cū simus. ⁊. v. q. iij. q2 epi. ⁊. s. ꝯ sindi. c. vno. ⁊ iste econom⁹ auctoritate epi ordinari debet. C. de epis. ⁊ cleri. omnes. §. nihilominus. hic in fi. ⁊ iste iurabit de calūnia: siue sit reus: siue actor. si monachi hoc non faciant: tunc episcopus hoc facere debz: vt hic dicit. ⁊ si episcopus in rebus sui episcopatus hoc neglexerit. tunc archieps sibi economū constituet. ix. q. iij. cū simus.

y Idoneum. statuas idoneus est: dūmodo causam omnino non ignoret. s. n. proxi. ⁊ si sit bone fame: als infamis ⁊ suspectus esse non debet. v. q. iij. quia episcopi. ⁊. iij. q. vij. c. i. et c. infames. Contrariū tamen dicit lex: ꝙ procurator ꝓpter infamiā non repellit̃. insti. de excep. §. vl. Hic habes q de auctoritate episcopi sindicus constitui dz in ecclesijs sibi subditis.

Et dic statuas. i. auctoritatē p̄stes. b.

a Etex. hec est pars illius. j. de fideius. peruenit.

b Nouis morbis. nam experimenta morborum cogūt nos inuenire multas medicinas. l. di. vt cōstitueretur. ⁊ que medicamenta morbis exhibent: hec iura negocijs. in auc. hec consti. que innouat con. in prin. col. vij. ⁊ que de nouo emergunt: nouo auxilio indigent. ff. de inter. ac. de etate. §. ex causa. ⁊. ff. vt in pos. le. plane. ⁊ nouis rebus nouū remediū est adhibendū. ff. de ven. inspi. l. i. in prin.

c Ad veritatem. hec est precipua causa quare iuramentuz illud prestatur vt veritas eliciatur. j. de iureiuran. ex litteris. Secunda vt timore iuramenti contentiosa litigantium insania compescatur. C. e. ti. l. i.

Ab vtraqз pte. vtraqз ps pncipalis dñs. Listud iuramētū pstare dз. ȷ̄.e. in ptractādis. Sз pone: φ aliqs litigat p pcuratorē: ⁊ dñs q pstituit pcuratorē ē lōge remot⁹ puta vltra mare vel in alia pegrinatione: qd erit in h casu: cū iste pcurator de calūnia iurar ñ possit. In casu illo dз dari curator bonis ⁊ ille iurabit. de calūnia. ff. de cur. bo. dā. l. i. ⁊. ij. ȝ videtur. ȷ̄. e. c. i. vbi dī φ clici h iuramentū debēt alijs delegare: ⁊ hic dī φ iurēt nō est ȝ: qз ibi loquif ð causis collegij siue vniuersitatȝ: hic de cā ppria singularis clerici.

b Que legi ē ȝria. no. φ ȝsuetudo q̄ ȝ legē est: nō est seruanda ⁊ hec cōsuetudo est ȝ legē quam hēs. C. e. ti. l. i. ⁊. ij. ⁊ ȝ canones q iuramentuȝ ad mittūt. ij. q. v. c. i. ⁊. ij. ⁊ ȝria ðcretalib⁹ ð ti. isto. b.

c Um cām. p pcuratorē. Hic pз φ collegium siue vniuersitas pōt ȝstituē pcuratorē: et est expssū. ȷ̄. de pcu. qз i causis. ⁊. c. petitio. ⁊ canō etiā oēs administratores gnāli vbo pcuratores appellat. i. q. i. saluator. Et lex dicit φ monasteriū se defendere debз p pcuratorē. in auē. ð sācis. epi. §. si vo epi in fi. col. ix. ⁊ ita tā iure canonico q̄ᵹ ciuili collegium

ab vtraqз pte[a] calūnie iuramētū ȝsuetudie q̄ legi[b] ē ȝria nō obstāte. Inno. iij. epo placē.

Um cām q̄ int rauēnateñ. archiepum ⁊ cōe fauentinū sup villa luci ac qbusdā alijs vtif delegatis iudicib⁹ duxerim⁹ cōmittēdā: ⁊ ijdē i negocio minie pcessissēt nos ptib⁹ dedim⁹ i mādatis: vt p ipsa cā nr̄o se ȝspectui pn̄tarēt quoȝ pcuratorib⁹ cū istrumētis de rato in nr̄a pn̄tia ȝstitutis petitionē ipsi⁹ archiepi p pcuratorē[c] ei⁹ fecim⁹ exhiberi: ⁊ ad eā partē alterā[d] rñderi ac iterrogationib⁹ ⁊ rñsioib⁹[e] redactis i scriptis: ⁊ lite corā nobis plenissime ȝtestata fecim⁹ calūnie iuramentū ab ipis pcuratorib⁹ vtrinqз prestari. Grego. ix. epo beluaceñ.

Um i cā pecūiaria quā int te ⁊. r. motā eē ppo-nis: nō p te sз p sindicū vł actorē elegeris litigare p illū qdē[f] pstādū erit calūnie iuramētū qð si p teipsū[g] ppositis tm̄: sed nō tactis euāgelijs: sic i dicēdo testiōnio a te videf huiusmōi iuramētū exhibēdū: et. j. Pena vo[h] recusātis h iuramētū cū pstādū fuerit: ē vt actor ab instituta cadat actione re⁹ haberi debeat p confesso.

Ale. iij. cart. ⁊ vuigorieñ. epis

Ilecti filij abbas ⁊ mōachi ð. b. nob insinuare curarūt: φ cū cāz q̄ vtif int ipsos ⁊ moniales de ledeñ. sup ecclia de alteñ. decāo ⁊ archidi. linconñ: cōmiserim⁹ fminādā: ipsi timētes se a iudicibus aggrauari eo φ ad primā citationē terminū sibi nimis[i] bre-

sideat rē q̄ petif ab eo: ⁊ p q̄ parte: vel si desijt dolo possidere. ff. de interro. ac. q seruū. §. in iure. ff. ð rei vē. q petitorio: ⁊ siqs rñdeat se nō possidere: cū ipse possideat si actor h pbauerit res auferēda ē illi: ⁊ dз dari actori: q̄ᵹ uis nō pbet rē suā eē. ff. ð rei vē. l. vl. alr̄s est penul. hec interrogatio omitti nō dз: ne iudiciū delusoriū sit. j vt lit. pē. ecclia sc̄e marie. Et alie iterrogatōes pl̄es faciende sī. puta an sit heres: vł q̄ta ex pte sit heres: ⁊ an i potestate seruū hēat: c⁹ noie noxali iudicio agif. Itē an q̄drupes q dānū ðdit sit ei⁹ Itē an ex testō sit heres. Iteȝ an edes sit sua: ex q̄ dānū timef: que colligūf. ff. ð iterroga. ac. q iterrogaf. ⁊. siqs in iure. ⁊. l. si fideiussor. §. illud ⁊. l. desēsor. §. vl. et l. nō alienū. Itē φ rñdeat cui⁹ etat sit re⁹ si ð ea dubitaf ff. ð etate. Item qñ cūqз ⁊ añ li. pte. et post liз pt. vbicūqз egtas mouet iudicē dз interrogare. ff. e. vbicūq. ⁊. rex q. v. iudicantē. ps

siue vniuersitas ȝstituit pcuratorē: de hoc dixi. ȷ̄. de pcu. petitio. ⁊ talis pcurator de calūnia iurabit: vt hic dī. ȷ̄. e. in ptractādis. ⁊. c. imperatoȝ. Sз cū iuramentū de calūnia sit ð credulitate: vt sm φ credit ⁊ estimat: ðbeat rñdere. C. e. l. ij. ⁊. §. i. nunqd pōt petere tēpus ad deliberandū sup eo qð interrogatur. Et videf φ non: qз aut credit aut nō credit illud super q̄ interrogaf. Et ita si statim pōt ⁊ dз rñdere: credo vel nō credo: nec pōt dicere dubito: q̄ᵹ in sacro de veritate dicēda nō potest dubitare: vn̄ habebit inducias ad deliberandū si dicat se dubitare. ff. ð inf. ac. q iterrogaf. C. ð iure deli. si curator. ⁊. ff. de iureiu. l. iusiurandū. i. rñ. ⁊ etiaȝ vbi de calūnia iuraf: daf tēpus ad deliberādū. Sз si excōicat⁹ ȝueniaf nūqd pstabit h iuramentū. Uidef φ nō: qз nō ē ei licitū ingredi sacra: q̄ᵹ nec tāgē ea. v. di. ad ei⁹ vo. ⁊ qb⁹ reliq sacra neganf: qūo vnū gen⁹ sacri eis ȝcedif. vt. xcv. di. illud. Dico φ bn̄ dз pstare iuramentū nō obstāte excōicatione. ar. ȷ̄. ð sen. excō. a nobis. ⁊. c. cū desideres. i. rñ. vbi iuramētū excōicati nō admittif anteq̄ᵹ absoluaf. Preterea cū possit ⁊ debeat i iudicio rñdere: oia licēt eis sine qb⁹ cā expediri nō pōt. ar. ȷ̄. ð offi. del. pterea ⁊. ff. de iuris. om. iu. l. ij. ⁊ ē expssū. ar. ȷ̄. ð excep. cū inf. alioqn in ptāte sua eēt et rñdere vel nō rñdere: ⁊ sic reportaret cōmodū ð sua malicia quod esse non debet. ȷ̄. de sen. excō. si vere.

d Alterā. p h fcā ē liз pt. ȷ̄. ð elec. dudū. ij. ⁊. ȷ̄. ð liз pt. c. vno

e Rñsionib⁹. oia q̄ in iudicio fiūt sūt redigēda i scripf. ȷ̄. ð pba. qm̄ ȝ falsū. Quedā vo interrogationes faciēde sūt ante liз pte. q̄ nō debēt omitti añ liз pte. re⁹ dз interrogari: an pos

ad interrogationē aduersarij rñdere non cogif: tñ si responderit tenet rñsio. ff. e. si sine. ⁊. ȷ̄. de do. ⁊ ȝtu. put. ⁊ certū dз rñdere. ff. e. ð etate. §. nihil.

f Um in cā. p illū qdē. istud regulare est. ȷ̄. e. pri. ⁊. c. in ptractādis. ⁊. c. impatoȝ. ⁊. ȷ̄. e. c. i.

g Per teipsū. erḡ assūpsit officiū in se: dз iurare ð calūnia: cū sit accessoriū sine q̄ nō pōt cā expediri. ar. ȷ̄. de offi. del. pterea. ⁊. c. prudentiā: ⁊ in h ei defert: qз nō tāgit sacra: sicut ⁊ in testimonio. xi. q. i. imatoȝ. ⁊. C. ð epis. ⁊ cle. auē. si iudex. ⁊ in auē. de sanctis. episco. §. nulli vo. col. ix. ii. q. v. qua de cā. q̄nqз tñ tāgūt sacra. i. q. vij. quotiens. ⁊. C. de sanctis. epi. auē. q̄ᵹ iudex. Sed ȝ. ȷ̄. e. c. i. vbi dī φ epē iurare nō dз: sed alijs hoc officiū delegare: nō est ȝ quia nō dī ibi: φ nō debeat iurare: q̄ᵹ dī φ nō debeat cōpelli vt ibi dicitur.

h Pena vo. sic. ȷ̄. e. impatoȝ. ⁊. C. e. ti. l. ij. ⁊ in auē. vt litig. iu. in exor. lif. §. si aūt in fi. col. ix. vn̄ sūpt⁹ est. §. iste Sic actor q nō vult iurare cadit a cā. Sз nunqd ipo iure: an p sniam. Dicas φ p sniam iudic: qз iudex procedet ȝ illū: ac si nil pbasset reū absoluēdo: ⁊ codē modo de reo. C. e. auē. principales. in fi.

i Ilecti fil. j. nimis breuem. Sed quē terminuȝ dicis nimis breuē: cum hic nō exprimatur: quot dieȝ terminū iudices statuerūt. hoc relinquo arbitrio iudicis ispecta qualitate negocij ⁊ locoȝ distantia. j. de ap. cum sit romana.

uem ⁊ pemptoriū statuerunt ad nostrā audientiā duxerint appellādum: ⁊ īfra. Quia vō non spectat ad iuris ordinem diem pemptorium maxie cuz de rebus ecclesiasticis agitur nisi forte necessitate vrgēte taliter maturare: mandamus quatenus si est ita: reuocato ī irritum, siquid īueneritis post appellationem huiusmōi attētatū ī cā iuxta prioꝝ ⁊c̄.

Celestinus tertius.

Preterea adiecisti: q̄ cū pcāe tibi a se. ap. delegantur: ⁊ in lr̄is citatorijs rescriptū apl̄icū inseris: vt eo viso deliberare[b] valeat q ab altero conuenitur: ⁊ infra. Quia igit̄ quid agendum sit in hoc casu desideras edoceri: talit̄ tibi rn̄demus: q̄ reo ad iudiciuz legitime conuocato si ex rescripto sibi transmisso plene potuit[c] īstrui super eo: de quo in iudicio conuenitur: īducie deliberatorie non sunt vlterius indulgende sed pcedendū potius est ad examinationem cāe: ⁊ finē ei d̄bitū iponēduz.

Inno. iij. ferrentino epo.

Litttere tue ac petitio archipbr̄i scōꝝ pſce ⁊ agle de vrbe nobis exhibite continebāt: ⁊ infra. Idem archipresbyter ꝯ̄ nobiles viros. a. ⁊ g. libellū ecclesie sue nomine obtulit continētem: q̄ pensio de possessionibus soluta non fuerat ipsi ecclesie elapsis iaz tribus[d] annis: ⁊ vltra. Nobilib⁹ vero ipsis spatium: quod per hanc adiectionem ⁊ vltra significari volebat: ⁊ ipo archipbr̄o exprimente: q̄. vij. annis fuerat in dicte pensionis cessatum solutione: ijdem dicentes libellum esse huiusmōi expressione mutatum: longiores ad deliberandum petierunt īducias: quas quia denegasti eisdem: ad nostram audiētiā appellauerūt. Nos igr̄ ap. h⁹i friuolā reputātes: mādam⁹ q̄tenus ea nequaq̄ obstāte ī negocio ipo rōne pu̇ia pcedas[e]

a ¶ Peremptoriū: qd̄ ēē nō dz: imo trib⁹ edictis vl̄ vno pemptorio: qd̄ ꝯtinere dz tm̄ tp̄s: q̄ztum tria edicta. xxiij. q. iij. de illicita. circa mediū. ℣. qcunq̄z. ⁊ ī auc̄. de litig. §. si vero cāu col̄. viij. ⁊ ff. de re iudi. ꝯtumacia. ⁊ ff. d̄ iudi. ad pemptoriū. ⁊. l. nōnunq̄z. vn̄ q̄ nimis breuem terminū statuerūt iusta fuit cā appellā- di. ex cā tm̄ peremptoriū istō potest moderari: sicut iudex vident expedire. ff. de iudi. nonnunq̄z. ⁊. s̄. de of. d̄le. consuluit. circa fi. ⁊ hic ℣. nisi forte. sicut tp̄s qd̄ datur ꝯdēnatis arbitrariū ē. j. de iudi. qd̄ ad ꝯsultatōez. ⁊. ff. de re iudi. l. ij. sic ⁊ tp̄s appellatōis pōt moderar̄ iudex. j. de ap. cuz sit romana. ⁊. c. cū spāli. ⁊ g ex cā nimis breuē terminū pemptoriū statuerit: exp̄mere dz cām ī citatōne: vt ps illa cām nō habeat appellādi. s̄. de in iteg. resti. tū ex lr̄is in fi.

b ¶ Preterea. deliberare valeat. si. iij. q. iij. offerat̄. ⁊ ī auc̄. de liti. §. omnem. col̄. viij. b.

c ¶ Plene potuit. q̄ ī litteris ꝯtinet̄ qd velit petē ⁊ causa petendi: ⁊ qualiter agere velit. ⁊ res aperte specificāt̄: quod facere debet q aliqd petit. s̄. de lib. obla. c. ij. ꝑ iij. vbi de hoc. ⁊. ff. de rei ven. si ī rē: s̄z raro ꝯtingit: q̄ ī lr̄as pape oīa sic specificent̄. sic ⁊ ī criminali dz apponi litteris citatorijs qcqd reo obijcit̄: vt parat⁹ veniat. v. q. ij. si pmates. Quidā vero ad cautelā ī fine citatōnis apponunt libellum actoris. vt sic plene deliberare possit. Et si tūc p litteras vel libellū plene īstrui potuit: non dz alias īducias deliberatorias hr̄e: q̄ potuit plene ēē instructus: nisi forte ad q̄rendū aduocatū ⁊ ꝯsilia amicorū. iij. q. iij. de inducijs. ⁊. ff. q. ex. cau. ma. l. ab hostib⁹. §. s̄z qd̄ simpl̄r. s̄z ī hoc cāu cū ad libellū debeat rn̄dere: d̄ ipso facto nō dabunt̄ īducie ad q̄rendū aduocatuz: ar. s̄. de iudi. pastoralis: q̄ p factū ipm de quo agit̄ dz scire vtrū veꝝ sit: qd̄ ab eo petit̄ vel nō: al̄s. n. dilatio semper dāda ē ei q vocatur ad iudiciū. iij. q. iij. offerat̄. s̄z actori dilatio ab initio dari nō dz: q̄ īstruct⁹ venire potuit. iij. q. iij. spaciū. ver. ei aūt. Itē dant̄ dilatōes grā testiū vel īstrumētoꝝ. q̄nq̄z s̄z distinctōem illi⁹. l. C. e. l. i. ⁊. iij. q. iij. §. spaciū. dilatōes iste hodie vident̄ arbitrarie: vt iudex ꝯsiderata locoꝝ distantia ⁊ tp̄is q̄litate īducias ꝯcedat:

ar. j. de ap. cū sit romana. ⁊. c. spāli vltra mediū. ⁊. j. de re iud. qd̄ ad ꝯsultatōem. nisi forte illis de qbus dr̄. iij. q. iij. §. spaciū. ⁊. C. e. l. i. In illis īducijs nō dz iudex maiorē dilatōem dare: s̄z illas bn̄ pōt abreuiare. vt ex illa lr̄a pz. In pecuniarijs cāis tm̄ vna dilatio dz dari: ⁊ illa sine cause cognitōe. Secūda vl̄ tertia dāda non est: nisi cā cognita. ff. e. l. vl. ⁊. l. orone. In criminali dātur due actori: tres reo. ff. e. l. vlti. ⁊ dilatio dari debet a iudice sedēte p tribunali. ⁊ vtraq̄z parte pn̄te: ⁊ cā cognita de plano vel semiplene. iij. q. iij. §. spaciū. ver. a iudice. ⁊ data dilatiōe iudicis officiū ꝯq̄escit: donec tp̄s dilatōis effluxerit. C. e. sine pe. ⁊. j. d̄ ap. significāte. Itez iudex d̄bet dare dilatōem q̄nq̄z ad maliciā rei ꝯuincendā. j. de do. ⁊ ꝯtu. prout ⁊. c. cū olim. ver. volētes. Itē pōt facere gratiā ēt post pemptorium. s̄. de offi. d̄lega. ꝯsuluit vltra medium.

d ¶ Littere tue. trib⁹ annis ⁊ vltra. Siqs n̄ soluit pensionē rei ecclesiastice ī emphiteosiz data p bieniū: cadit a iure suo. x. q. ij. C. hoc ius porrectum. ℣. qui rez h⁹i. ⁊ j. de loca. c. pe. ⁊ vl. Hodie vero pōt emphiteota purgare morā si celeri restitutōe sibi pspexerit: vt ī dictis decre. In re pūati requirit̄ trieniū. C. de iure emphi. l. ij. Idem est si colonus cessauerit in solutione pensionis p bieniū in re sibi locata. ff. locati. quero. §. inter locatorem. ⁊ s̄ cū ad lōgū tp̄s fuit locatio facta. p re fisci silr̄ cadit a iur̄ suo ff. de pub. ⁊ vecti. l. vectigalia. §. nō solutis. tm̄ sine auc̄te pncipis agri publici reuocari a curatore fisci n̄ pn̄t: q ꝑpetuo locati sūt. ff. d̄ pub. ⁊ vecti. cotē ferro. §. agri. Hec āt adiectio: ⁊ vltra: nisi alr̄ exp̄meret̄ ad modicū tp̄s refert̄. ff. d̄ ℣. sig. hec adiectio. ⁊ s̄z p hāc adiectionē vltra n̄ ꝯstet d̄ certa q̄ntitate tp̄is: nil nocet q̄ntū ad iudicē ⁊ reū: q̄ certi sūt p hoc qd̄ dixit p trieniū: qd̄ tp̄s suffic̄ ad ꝯdēnationē: qd̄ pz p iura pdicta. vn̄ sup̄flue additū fuit: ⁊ vltra. ⁊ p nihilo petebat̄ determinatio illius q̄ntū ad rei restitutōem. vn̄ n̄ debuit eis dari tp̄s vlteri⁹ ad deliberādū: q̄ plene potuit īstrui p libellū pmū sine vlla adiectiōe. s̄. e. pr. Si vō pensio tm̄ sbtracta peteret̄ q̄ diceret̄ n̄ soluta trib⁹ ānis ⁊ vltra tūc bn̄ peteret̄ vt determinaret̄ illud vltra. q̄ q̄ntū ad illud tp̄s nō potuit deliberare re⁹ p pmū libelluz. Et iō facta expssione illi⁹ tp̄is dz hr̄e īducias ad deliberādū. ff. de testa. heredes palā. §. qd̄ vero quis. si p pmum libellum deliberare non potuisset. sed hoc satis potuit d̄liberare. iij. q. iij. auc̄. offerat̄. de hoc dixi. s̄. de lib. ob. c. pe. Et sic pz: q̄ vbi qs plene pōt īstrui p pmū libellū: licet aliquid addatur: qd̄

nō mutet naturā negocij nō debit nouas inducias.b.

e Procedas.ꝛ ita qn appellatio frustratoria ē:rmittitur ad eū a quo appellauit.j.de ap.cū i ecclīa.ꝛ.c.vt debitus.ꝛ in expē sis ꝺʒ ꝯdēnari:vt ibi dicitur.

d Exposuit pemptoriū.sic.n.iudex ꝓpter distantiā viarū ex cā pma vice pōt pēptorie citare.ꝫ.de in integ. resti.tū ex litteris in fi.ꝛ ꝫ.e.c.i.b.

revocandi domū habebat:i auc.de san.epis.§.si vo epis. coll.ix.Itē p alia cā iusta ius hʒ reuocādi domū.ꝫ.ꝺ so ꝑpe.c.vl.vbi de hoc.ꝛ plures alie cāe sūt ex qbus ius reuocandi domū qs hʒ.ff.de iudi.l.iij.§.legatis.ꝛ.v.q.ij. c.i.Et iō inducie ꝓrogant huic:vt dicit i fi.ats officiuʒ suū esset dānosuʒ ei:qđ cē nō ꝺʒ.ff. de fur.si fuus cōis §.qđ vo.ꝛ.ff. quē admo.test.aperi. sʒ ꝛ fiqs.ꝛ.ff.ex qbus cāis ma.l.vl. delʒ.ꝛ.iij.q.iij.§. veturis.nec ꝺʒ ꝺā nū ꝯseq vn ꝓmiuʒ merer.j.de fide iuf.ꝑuenit.ꝛ.ꝫ.de renū.sane.b.

b Personaliter cū qs ꝑsonaliter vocat p papā n̄ suffic mittē ꝑcuratorē ꝫ.ꝺ ma.ꝛ obe.c.vl.ꝛ.j.ꝺ do.cū dilecti.ar.sic cuʒ alicui aliqđ negociū ꝑsonalr ꝯmittit:alij ꝯmittē nō pōt.ꝫ.ꝺ of.ꝺle.qm aplica.ꝛ.ꝫ.ꝺ rescri.c.cū dilecta.tū ꝺlegat⁹ n̄ pōt iubē ꝑtes corā se ꝑsonalr ꝯparē:nisi id i rescripto ꝯtineat:nisi i casib⁹ qs hēs.ꝫ.de iudi.iuris cē ambiguū.q ē Inno.iiij. i ꝯcilio lugdun.

c Saluis exceptōib⁹. ꝛ ita ꝓtestatio n̄ valʒ.ꝫ.ꝺ elec.cumana.vbi ꝺ hoc ꝛ.ꝫ.qđ me.cā platū.als si h̄ nō dixisset:videret ꝯsentire:vt rādēt aduersario:nec hēret ius ruocandi domū:vt vr̄.Sʒ certe ꝯriū credo.si eniʒ simplr ꝯstituisset ꝑcuratorē illū possʒ oppōē exceptōes dn̄o ꝯpetētes:ꝛ imo ad h̄ tenet.exceptio n.q ꝯpetit reo ꝯpetit fid iussori.ff.mā.qr de mutua.§.gn̄alr.ꝛ si scienter illā omittat iputat ei.ff. ꝺ excep.oēs exceptōes.ꝛ ff.ꝺ fideius.ex ꝑsona.et ꝑcurator ad ea oīa itelligitur ꝯstitu⁹ q ad cāʒ spectare videnr.ar.ꝫ.ꝺ of.dele.ꝑterea.ꝛ.c.cum olī.i.ꝛ.ff.ꝺ ꝑcu.ad legatū.ꝛ.l.ad rē mobilem.et ita ad cautelā qn̄qʒ talia dicunt.vtilior tn̄ ē ꝓtestatio:vt cum aliquid ꝓponitur ꝓtestet sic:saluo iur meo:vl saluis aliis exceptōib⁹ mihi ꝯpetētib⁹.ff.q.mo.pi.vl hy po.sol.si debitor.§.i.

d Vtilitate.cū.n.burdegal.ꝓ publica tn̄ vtilitate vocat⁹ fuisset ad illū terminum:n̄ ꝺbebat tanc conuenire:imo ius

iuxta prior ꝯtinētiā lrārum.

Greg.ix.abbati aquevine turon.dioc.ꝛ ardia.turon.

Exposuit nobis bituricē. archiepūs ꝛ infra.Burdegalen.archiepo dedimus in mandatis:vt super iure pmatie.quam i eo ꝛ i ꝑuincia sua dictus bituricen.archiepūs se habere ꝓponit:ad initium ꝓxime ꝑterire quadragesime:ꝙ ei terminū peremptorium[a] assignauim⁹ per se aut per ꝓcuratorē idoneum se conspectui nostro presentaret.Cūqʒ postmodū personaliter[b] vocatus p ec.ro.subsidio ad no.audi.accedens bituricen.archiepūs apud se.ap.constitut⁹:postulauit instanter:vt in eodeʒ negocio ꝓcedere deberemus.idem vero burdegal.archiepiscopus ad ꝓpria rediēs cōstituit p se ꝑcuratorem in ipso negocio:qui saluis[c] exceptionibus sibi competentibus i respondendo ꝛ defendendo ac alijs omnia faceret que i ꝓpria erat ꝑsona factur⁹.Petente ergo archiepiscopo supradicto bituricen.vt prefat⁹ ꝑcurator responderet eidem ille excipiēdo proposuit se ad hoc non teneri:cum pro alia maiori causa p publica vtilitate[d] dictus burdegal.vocat⁹ pro absente reputari ꝺbueāt:ꝛ reuocandi domum ꝑuilegium habuisset.Nondum etiaʒ super hoc deliberauerat cum suffragāeis[e] suis ꝛ alijs:quorū consiliū tā ardua cā reqrit:nec tempus habuerat in quo ad vtrunqʒ negocium valuerit:sicut expediret esse paratus.Sed pars altera econtra rn̄dit:ꝙ cū sup qōne predicta ꝑus fuerat euocat⁹ nostre itētionis non fuerat primum mādatum per posterius reuocari temporis quoqʒ spacium hūerat tam plurum vt potuisset si voluisset super cā deliberare predicta sicut fecerat cum qbusdam:ꝛ cōmode vtriqʒ negocio iminere:ꝛ infra.Nos igitur de cōsilio fratrū nostroꝝ vsqʒ ad primum venturū festū natiuitatis dn̄ice dilatōeʒ ad hoc sibi duxim⁹ idulgēdā.

Ex con.apud cōpendium.

Omnes dies dominicos[f] a vespera in vesperam cum omni veneratione decernimus obseruari:ꝛ ab omni illicito opere abstinere:vt i eis mercatū minime fiat:neqʒ placitum:neqʒ aliqs ad mortem[g] vel ad penam iudicetur:nec sacramenta nisi p pace[h] vl alia necessitate[i] prestent.

Alex.iij.

Quoniam i parte:ꝛ ifra. Lʒ scriptū[k] sit ꝺ vespera in vesperam celebrabitis sabbata vestra:festoꝝ tamē principium ꝛ finis iuxta eorum qlitatem ꝛ diuersaruʒ regionū consuetudinem ꝺʒ attendi:et sicut magnitudo dierum exigit prius incipere[l] ꝛ tardi⁹ terminari:ꝛ infra.Diebus autē dominicis ꝛ alijs precipuis[m] festiuitatibus siue int pascha ꝛ pentecosten.genuum flexio nequāq debet fieri:nisi aliquis ex deuotione id velit facere i secreto[n].In consecratōnibus autem epoꝝ ꝛ clericorū ordinationibus consecrās ꝛ consecratus tm̄ genua flectere possunt ꝑm ꝙ ꝯsecratōis modus reqrit.Preterea festiuitas sancte trinitatis ꝑm cō

e Cum suffraganeis.cū qbus ꝛ ēt cum capls cathedraliū ecclīaꝝ ꝺʒ deliberare:cū eoꝝ itersit.ꝫ.ꝺ maio.et obe.c.vlti.

f Omnes dies dominicos ꝛ sic.j.e.c.vlti.ꝛ.C.e.l.oēs quod dicit de vespera sabbati non seruat qn̄tū ad cās imo pōt iudex ꝓcedere vsqʒ ad illaʒ horā q possit ꝑficere qđ incumbit an̄ noctis tenebras ꝫ.de offi.dele.cōsuluit:s qn̄tum ad celebratōem officiorum hoc dicit.j.c.pxi.

g Ad mortē.marie qr nec aliq causa tūc tractari ꝺʒ:nisi pietas h̄ suadat.j.e.c.vlti.

h Nisi p pace.pro pace quidem oī die iurari ht cū sit op⁹ pietat.xxij.q.i.oē ꝙ.ar.j.c.fi.

i Necessitate.puta p fide.p obediēt ia pro fama.ꝫ.de de elec.significasti.vbi de hoc.

k Quoniaʒ scriptū sit:ꝑ ita seruandū ē.vi.q.ij.scriptū ē.ff.q ꝛ a qb⁹ ma.ꝑsperit.

f Prius incipere. Dies incipit et terminatur diversis horis diverso respectu. incipit in vesperis quantum ad officiū celebrationē vt hic et canonicā cōputationē facti one iuris. lxxv. d. qđ a patribus. quo ad iudiciū incipit in mane et terminatur in fi. dici aū noctis tenebras. ff. de offi. dele. ꝯsuluit. et in auc. de in. §. sede debūt. col. vi. q̄ ad cōtract⁹ media nocte terminatur et incipit: vt in decret. ꝯsuluit. et ff. eo. tit. more. q̄ ad esū carniū post cenā. đ cōse. d. iij. đ esu. quātū ad observatione treuge in ortu solis. s. de treu. c. i et sm ꝯsuetudines locoꝝ ꝯsideratur. ß. lxxv. di. vtinam.

m Precipuis. q̄ enumerantur. de cōse. di. iij. c. i. et j. e. c. vlti.

n Secreto. et đ uotione. Ar. ꝯ. xxx. di. c. vl. et lxxvi. di. scire. sed illa ꝯria intelligūtur cū determinatione istiꝰ

o Consuetudies diver. si. xij. di. illđ. et c. illa. lxxvi. dis. vtinā. et j. de sepul. certificari. et sic cōsuetudo cuiuslibet loci servabitur.

p In octavis. argu. j. e. capellanus vbi dr̄ q̄ penteco. stes caret octavis.

q Ecclesia ro. et sic est ar. q̄ ꝯsuetudo romane eccle nō est ab alijs obseruanda. ar. xi. d. qs nesciat. Arg. ꝯ. xij. d. novit. et c. si decet

r Licet tā. septimū diē vetus testamentū ad litterā pcipiebat sabbatū custodiri. Novū xᵒ spāliter illđ servat primā diem p septimana. sicut eni carnalia sacra ad līam servare nō possumus: ita nec sabbatū ad līaz lz servare. đ ꝯse. d. iij. puenit ad me.

s Maiestati. j. e. c. fi. et C. e. omnes dies.

t Martyꝝ. j. e. c. fi. et de ꝯse. di. iij. c. i.

v Maioribꝰ. vtputa nativitas dñi dies epiphāiaꝝ pascha ascensio dñi et pentecostes.

x Alecia. genus piscis et ē raro et certꝭ diebꝰ apparet: ideo ppt necessitatē facilius indulgetur dñicis diebꝰ: vt captioni intendāt. sic enim ppter necessitatē vl' pietatē posset eodē die iudiciū exerceri. j. e. c. vl. et ff. e. ti. l. solet. et l. pe.

suetudinesᵒ diversarū regionū a quibusdā ꝯsuevit in octavisᵖ penteco. ab alijs in dñica prima ante adventuz domini celebrari. Ecclesia siquidē romanaᑫ in vsu nō hz: q̄ in aliquo tēpore huiusmōi celebret specialiter festivitatē: cum singulis diebꝰ glīa pa. et fi. et spi. et cetera similia dicantur ad laudem pertinentia trinitatis.

Idem triburieñ. archiepō.

Licet tā veteris q̄ novi testamēti pagina. vij. diemʳ ad humanā quietē specialiter deputaverit: et tam euz q̄ alios dies maiestatiˢ altissime deputatos: necnon natalicia sanctorū martyrūᵗ ecclesia decreverit observanda: et i hus ab omni opere servili cessandum: et infra. Indulgemus: vt liceat parochianis vestris diebꝰ dominicis et alijs festis preterq̄ in maioribꝰ anniᵛ solennitatibus si aleciaˣ terre se inclinaverit: eorum captioni ingruente necessitate intendere ita q̄ post factam capturaz ecclesijsʸ circumpositis et christi pauperibus congruam faciāt portionē.

Clemens. iij.

Capellanus tuus frater episcope coraz nobis ex parte tua proposuit: q̄ cuz statutaᵃ canonica declarēt nuptias tribus septimanis ante festū beati Jo. baptiste minime celebrari debere: quidaz hebdomadas illas absq̄ interpellatione continuandasᵇ intelligūt. Alij v̄oᶜ inter festū et ipsas volentes facere intervallum: illud dicunt ob reverentiam festivitatis penteco. fuisse statutum: que in septimanis istis solet intervenire quandoq̄: et sic a tribus diebus rogationū ante ascensionem domini inchoantes vsq̄ ad octavam diem post pente. illis hebdomadis computatis illo tm̄ spacio temporis celebrari nuptias pmittunt earuz celebratiōe abinde nullatenus inhibentes. Quia ergo ꝯsulti fuimus vtra istarum opinionum potior videatur: nobis fratribꝰ nostris apparuit: q̄ lz ea sit romane ecclesie consuetudo: vt quocunq̄ temporeᵈ matrimoniuz contrahatur cōsensu interveniente legitimoᵉ de presēti: qr tamē a septuagesima vsq̄ ad vij. dies post penteco. celebrari nuptie non sinuntur: et postea etiam tribꝰ septimanis vl' pluribus ante festum sancti Joānis sine differētia celebrantur: posterior sententia meliori et subtiliorᶠ nititur ratione. et sic ue sm canones a septuagesima vsq̄ post octavas pasce: sive iuxta consuetudinem ecclesie romane vsq̄ post septez dies festi pente. quod caret octavis nuptie suspendantur i dominica que sequitur: et deinceps possunt licite celebrari.

Gregorius nonus.

Conquestus est nobis: et infra. Quamvis nō prorogariᵍ sed expediri deceat q̄stiones: debet tamen iudicialis strepitus diebus conquiescere feriatis: qui ob reverentiam dei noscuntur esse statuti: scilicet natalis domini: sancti stephani: ioannis evangeliste: innocentum: sancti silvestri: circūcisionis: epiphaniaꝝ septē diebꝰ dñice passionis: resurrectionis: cū septē sequētibꝰ ascēsionis: pēte. cū duobꝰ

y Ecclesijs circūpositis qbꝰ ppter eandē necessitatē cōgruā faciāt portionē et pcipue illis: i cuius territorio captio fcā est: qr q̄si decie pāiales esse censentur. vū sakē p decima parte eis solvāt. j. de deci. ad apostolice.

a Capellanus. statuta xxxiij. q. iiij. si oportet ij.

b Cōtinuandas. ipi festo beati Joannis.

c Alij vo. in his vo q̄ ad solēnitatē spectāt diversa tenē nō ē peccatū: qr vnaq̄q̄ puincia abūdat in suo sēsu. lxxvi. di. vtinā. et xij. di. illud. et c. illa. et j. đ sepul. certificari. xij. di. novit.

d Quocunq̄ tpe. Et ita q̄libz tpe pōt mrimoniū ꝯbi: sz nuptiaꝝ solēnitas tm̄ his diebus ne carnaliter ꝯiūgantur phibetur. si. j. de ma. ꝯc. ꝯ inf. ec. c. i. et sm ß intelligitur. xxxiij. q. iiij. nō oportet. i. et ij. et c. sequenti.

e Cōsēsu legitio. s. mutuo: qr solꝰ ꝯsēsus facit mrimoniū. xxvij. q. ij. sufficiat. et j. đ spō. si inter viꝝ

f Subtiliori. subtilitas hic cōmēdatur: sz alibi nō excusat errātes in fide. xxiij. q. i. scisma. alibi ēt subtilitas pniciosa ē. C. ad trebell. sancimꝰ. et s. đ iud. dilecti. et c. examinata. nec de apicibꝰ iuris ē disputandū. ff. mā. si fideiussor. §. quedā.

g Conquestus. nō prorogari. j. de q̄ do. et cōm. fine. et c. venerabil. et C. de iudi. properandum. circa prin. et boni ptoris ē lites diminuere

ff.si cer.pe.quidā.ꝛ.j.de re iud.turgantiū. nec ꝑmittere d3 ꝑ/to: partes ad arma vel rixā venire quas pōt sua iurisdictione cōpescere.ff.de vsufruc.l.si cuius.§.equissimū.

a Quib⁹ vtiqꝫ solēnib⁹. Nō ꝙ ferie dierꝫ ꝑcedētiū introducte sūt ob reuerentiā dei:vt hic dicit in prin.ꝛ.C.e.ti.oēs dies ꝛ.l.dies festos.ꝛ solēnes ferie appellant. Alie etiā ferie dicūtur solēnes ob reuerentiā ꝑncipis ꝛ ho norē:vt dies natiuitatis sue vł dies ꝑncipij ō ipe rio.C.e.oēs. Itē ꝛ alie fe rie dicunt solēnes vt tē pus messiū ꝛ tēp⁹ vinde miaꝝ:ō qb⁹ hic inferius seqt.ꝛ.ff.e.ti.l.i.ꝛ iste fe rie inducunt ad regē la borꝫ:vt qescāt tūc hoies a causis:ꝛ iste ferie indu cunt varijs tēporib⁹ ꝑm diuersitatē locoꝝ:qꝛ qui dē tardi⁹ colligūt messes siue vindemiā:quidā ci tius.ff.e.l.presides:ferijs introductis ob reuerentiā dei ptes renūciare ñ pñt vt hic diē expsse:alijs.n. ferijs introductis ob fauo rē hoium bñ pñt ptes re nūciare:vt h in fi.cōpel li tñ nō pñt nisi in casib⁹ ß.de iudi.significauerūt ꝛ.ff.e.l.i.§.vlt.ꝛ.l.fe.al's non valꝫ sñia.vt.ff.e.l.i.ꝛ iste ferie oēs con inue sūt ꝛ cōputā tur in anno vel biennio appellationis ꝓsequende:ꝛ quolibet die feriato potest quis appellare:sed nō ꝓsequi appellationē.C.e.l.i.tēpore messiū vel vindemiaꝝ:qñqꝫ comppelunt aliqui ad iudiciū venire.ß.de iudi.l.vl. saltē vtili.em ꝯtestent puta si actio vel res sit tempore peritura:puta actio furti iniurie dāni ꝛ alijs.vt.ß.de iudi.significauerūt.ꝛ.ff.e.ti.l.i.§. sed excipiuntur.l.ij.ꝛ.iij. Ea vō que pertinent ad pacem vel concordiam quolibet die feriato pñt experiri.C.e.l.vl. puta trāsactiones pacta:vt ibi.

qui sequant: natiuitatis Ioānis baptiste festiuitatū oīum glōse virgis.xij.aplōꝝ:ꝛ ꝑci/pue Petri ꝛ pauli:ꝛ laurētij dedicationis beati michaelis solēnitatis oīm sanctorum ac dieb⁹ dñicis ceterisqꝫ solennitatibus quas singuli epi i suis dioce.cū clero ꝛ populo duxerint solēniter venerādas:quibus vtiqꝫ solēnibus[a] ferijs nisi necessitas[b] vrgeat vł pietas[c] suadeat.vsqꝫ adeo cōuenit ab huiusmodi abstinere:vt cōsentiētibus etiā partib⁹ nec ꝑcessus habitus teneat nec sentētia quā ꝯtingit dieb⁹ huiusmodi ꝓmulgari licꝫ dieb⁹ feriatis q gr̄a vindemiaꝝ vel messiū ob necessitates hominū īndulgent ꝑcedi valeat si ō partiū ꝑcesserit volūtate.

De ordine cognitionum.

Clemēs.iij.alatrino epo.

Intelleximus[d] ꝙ cum quedam mulier peteret quendā in virum:testes ad sue intentionis assertionē induxit:p quos pars viri futurum sibi p iudicium metuens exceptionē cōsanguinitatis obiecit ex qua intēdit petitionē mulieris eludi:ꝛ ifra. Inqsitioni tue taliter duximus respondenduꝫ ꝙ cū exceptione probata que itio principalis perimat:ante est cognoscendū[d] de ipsa ꝙ ad diffinitiōis articulū ꝑcedat:q facto virū ab īpetitiōe mulieris ꝑut exposcit rō iuris absoluat.

Inno.iij.epo nouariensi.

ꝛ.C.ad.l.fal.de plag.l.preses ꝑuincie. H.ꝛ.p.dicebāt ꝙ sup hac semp d3 ꝑnūciari.ff.de iudi. de qua re.ꝛ.j.ō cā pos.cū sup.ꝛ.ff.de mino.intra vtile.ꝛ.ff.ō ꝑua.l.iij.et ff.de libe.cā liberis.§.vlt.nisi impediat ꝑpter ꝯditionē sue ꝑsone:qꝛ est pedane⁹ iudex.C.de iudi. quotiēs.vel ꝯditionē rei.vł qꝛ pupill⁹ est:cui mouet qō statꝰ incidēter:tūc nō ꝑnūciatur:sꝫ differt super cā status:sꝫ de hereditate.C.ō ordi.iu.l.i. Dñs Ioan.azo.cū eo distiguit ꝛ bñ inter incidentes qōnes ꝛ emergētes siue exceptiōnes. Incidens qō dicit que competit reo:etiā añ liꝫ ꝯte. puta pactuꝫ de nō petēdo:res iudicata:delatio iuramēti consāguinitas q obstat mr̄imonio:vel aliud qōcūqꝫ ipedimentū ꝑpetuum ꝛ ꝯsimilia. In his enim obtinet sñia.B. qꝛ nō pronūciat in his:sꝫ super ꝑncipali:vt h expsse apparet.et in his non pronunciat nisi cū ciuilis incidit in criminali vel ecōtra.iij.q.ix.§.aliqñ.ß.qui ꝯfitet.ꝛ.C.ad.l.iul.de adul.quoniā alexandrū.ꝛ.C.ad.l.fal.de plag.preses prouincie.ꝛ ecōtra cuꝫ ciuilis ciuili preiudicat.j.e.tuā ꝛ.iij.q.ix.§.si de hereditate.j.qui fi.sunt le.latoꝝ. Emergentes dicuntur ille que cōpetunt ꝛ emergunt in lite. puta an dilatio sit danda an non:an talis testis sit recipiendus vel non:an talis positio vel interrogatio faciēda sit vel non:vel vtrū aliquis sit in possessione libertatis vel non:ꝛ in istis emergētib⁹ obtinet sñia.m. ꝛ.p.et sic itelligit lex illa.ff.de lib.cā liberis.§.vl.ꝛ i istis ꝑnūciari d3.al's nō possꝫ ꝑcedē iudex in ꝑncipali:nisi i his ꝑnūciaret.ꝛ sic intelligit.l.ff.de iudi.de q re.ꝛ decre.cū sup. Vel dic de q re cognouit:vex est principaliter. Ad illā.l.intra vtile.rñdet ꝙ ibi non fuit pronunciatū sup incidenti.s.sup etate:ꝛ ē spāle vt restitueret in integruꝫ rōne etatꝫ fuit ꝑnūciatū.ꝛ ita ꝯsequētiā sup etate ꝑnūciat. Ad.l.illā.ff.de ꝑuar.dicūt:ꝙ spāle est ibi. Vel dicas ꝙ necessariū ē:vt ibi ꝑnūciet ō ꝑuaricatione añqꝫ admittat ad accusationē:ꝛ in modū replicationis illō obijcit:ꝛ qꝛ cōpetit añ liꝫ.ꝯte.tñ.nō ꝑnunciandū est.ꝛ in h est simile exceptioni dilatorie:quia in hoc añ liꝫ. ꝯte.d3 opponi.ꝛ tō debet ꝑnunciari sup illa:sicut in dilatorijs ante liꝫ.ꝯte.ꝑnunciat:ꝛ postea est peremptoria.Ar.ß.j. de fide instru.cū iohānes.ibi pronunciat papa sup exceptione incidēter ꝓposita in causa appellationis. Ratio ibi pōt assignari:qꝛ cū non pronunciet in causa ap. directe sup principali questione:sꝫ tñ confirmat vel infirmat sentētia:ꝑnunciari d3 sup incidēti questione opposita in causa ap.vel si ꝑnunciat sup talibus nō est ß

b Necessitas.puta si eēt res tpe peritura:exēpla pl'a habes.ff.e.l.j.ß.ꝛ.iij.ꝛ vbi res celeritatē desiderat.ff.ō dā.infec.l.i.

c Pietas.puta cā debiliū vel miserabiliū ꝑsonaꝝ:qꝛ in opibus misericordie:dierꝫ distinctio nō est habēda. ar.lxxvi.dis. vtinā.ꝛ de ꝯse.di.v.nunqꝫ.ꝛ sñia ē rō q ꝑ religione facit.ff. de relig.sunt ꝑsone.in fi.b.

d Intelleximus.cognoscēdū.ex hac decre. colligit manifeste:ꝙ cū reus in modū exceptionis aliqꝫ exceptionem obijciat actori:ꝙ de illa incidenti tm̄ cognoscere debeat fundata intentione actoris ꝑmo. vt.C. de proba.exceptiones.ꝛ.C.de excep.siquidem .ꝛ non sententiare super ea ß tñ sup principali pronunciandū sit. Sup hoc fuit diuersitas inter doctores. B.dicebat ꝙ sup incidēti que fiōe sine exceptione pronūciari nō d3:sꝫ tantū cognosci ō ipa sꝫ sup principali solāmodo:qꝛ eo ipso qō ꝑnūciat sup principali questione:satꝫ intelligit eē ꝑnunciatū sup incidēti p quādam ꝯsequentiā:ꝛ h dicebat p leges illas.C.de ordi.iudi.l.i. ꝛ.l.ij.ꝛ qꝛ ibi d3 ad officiū iudicis ptinet vniuersā incidentē questionē examinare.qm̄ ñ de ea ꝑnūciat:sed de hereditate. C.de orꝫ.cog.l.ij.§.ij.rñso.ꝛ.C.ad.l.iul.de adul.qm̄ alexandrum

substantiā ordinis iudiciorū: ⁊ sup īcidenti siue perem-
ptoria exceptiōe pnūciatr. ṡ. de elec. cū dilect⁹. ad fi. Il-
la exceptio vł potius īcidēs q̄ȝ emergēs. Et idē ēt pōt di
ci in. l. intra vtile. qđ pnunciatū fuit sup incidēti qōne
i. sup etate: nec ꝓpterea ius offendit: nec ē ꝯ ordinē iu
ris ꝙ ibi pnunciet̄ sup etate q̄ fuit īci-
dens qō: nec dr̄ in iure: ꝙ talis sentē-
tia non teneat.

alia in eadē snīa ferat̄. ff. q̄ sen. sine ap. l. i. §. vlti. ⁊. C. đ ꝯpen.
neq̄ȝ scriptura. vel saltē appellandū ē: vt ibi dr̄. i. l. pmo indu
cta. ⁊ vnā vocat h̄ snīaȝ ꝓ tāto: q̄ ꝯtinue vna p⁹ aliā fert̄: sed
reuera due ēt snīe sunt. ī. de cā pos. cū eccīa. ⁊. c. cū sup. naȝ q̄t
sunt articuli: tot sunt snīe. ff. de mino. etiam. §. ex causa.

Cum dilect⁹ fili⁹ abbas de ferētillo de nobilib⁹ viris dn̄is de artone deposue rit qōnem: ꝙ mānu armata[a] ⁊ cū exercitu ad castruȝ mona sterij venientes in pdijs ania lium ⁊ alijs dānificare dictū cenobiū ꝑsumpserūt: de qbus iusticiā sibi fieri postulabat ei citra litis ꝯtestationeȝ sub forma exceptiōis[b] fuit ex ad uerso rn̄sū: ꝙ p ipsi⁹ dolum[c] ⁊ violētiā castꝝ firati amiserāt qđ ⁊ ꝓgēitores eoꝝ tenuerāt ⁊ ipsi possederāt ī quiete: sibi petētes pri⁹ restitui ꝙ petitio nib⁹ ipsi⁹ rn̄derent: ꝑsertiȝ cū testes hērent p̄ntes p q̄s intē tionē suā incōtinēti[d] ꝓbar̄ vo lebant. Uerꝝ ex pte abbatis fuit talit̄ replicatuȝ: ꝙ ab eo restitutio peti nō pot̄at: q nō fuerat spoliator: ꝑsertim cuȝ dictū castrū ad ius ⁊ ꝓprieta tē sui mōasterij ꝑtinent: qđ ēt ps aduersa nullaten⁹ denega bat. vn̄ ver⁹ dn̄s ad quem ab alio res sua possessa reuertit̄: etiā post tpa lōgiora retentio nis[e] debebat ꝯmodum obtie re: ⁊ iudiciuȝ restitutoriū ꝯ spoliatorē[f] tm̄ ꝯpetere digno scit̄: ⁊ ī fra. Nos āt distinguē dū eē credim⁹: vtrū spoliatio nis qō ab eisdē nobilibus sit obiecta ī modū actiōis ad re stitutionē petēdā: an ī forma exceptōis ad itētioneȝ aduer sarij repellēdā: cū ea ī moduȝ actionis ꝓposita intelligātur mutue petitiones sese tā ꝙ di uerse minie ꝯtingentes: ac p hoc iuxta regulā[g] iuris q̄ dr̄ q pōt appellat: pōt agat: q pri⁹ esset ꝓposita: pri⁹ foret tractā da: ꝙ ꝙ ī idē iudiciū ambe de ducte vicissiȝ q̄ tractate simr̄ essent eadem snīa terminan de[h]. Sed qm̄ q̄stio illa fuit ab eisdē nobilibus tm̄ ī modum exceptōis[i] obiecta in loq̄ndo pnunciauim⁹: vt ꝓbationes eoꝝ sup ipsa exceptiōe pmi t⁹ audirent̄: ⁊ ea ꝓbata legiti

a ¶ Cum dilect⁹ armata. illa vis q̄ fit cuȝ armis publica ē: que vo. sine armis puata dr̄: insti. de pub. iu di. circa fi. §. item lex iulia đ vi pua. ⁊. ff. đ vi. pu. l. i. vn̄ isti plus peccauerūt vn̄ v̄sus. Uis puata reuȝ deponit ab ordine reꝝ. Sȝ de portat̄: si vis arma ta ꝓbatur.

b ¶ Exceptiōis. ꝯ q excipit non cōte stat̄ litem. Et sic pȝ ꝙ q negat non ex cipit: ergo q excipit non cōfitetur. ff. đ excep. nō vt q̄ȝ. ⁊. ī de except. cum ve nerabilis.

c ¶ Ipsius doluȝ. Sed quare debu it nocē ecclesie do lus abbatꝭ siue vio lentia: cū delictuȝ psone. ⁊c. xvj. q. vj. si epm̄. Sed hic totꝰ ꝯuent⁹ ꝯsenserat abbati vł ab ini tio vel ex postfacto: ar. ī. de resti. spo. cum ad sedē. in fi. Ꞩ ratihabitio ī maleficio retrotrahit̄ ⁊ mandato com parat̄. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. sed si cum quis.

i ¶ Exceptiōis. Hic pȝ: ꝙ questio spoliationis n̄ preiudicat ciuili questi oni: nisi ꝓponatur ī mo dum exceptionis: sed in criminali semper preiu dicat siue in modum ex ceptionis: siue in modū actionis ꝓponatur: ⁊ sic loquuntur iura. iij. q. ij. per totuȝ. ⁊. ij. q. ij. per to tum. Quidaȝ intelligūt hanc decre. cum ambe questiones sunt posses sorie. Sed hoc non ē ve rum: quia abbas non a gebat hic possessorio iu dicio: immo petebat sibi iusticiam fieri sup dam nis sibi datis in predijs animalium ⁊ in alijs: vt patet in antiqua decre. de hoc dicet̄. ī. e. sup spo liatiōe. Illud potest hic queri: vtrū exceptio spo liationis interrumpat ꝑ scriptionem. Et ē dicen dum: ꝙ non: q̄ prescri ptio in odium non petē tium inducta est. ī. de ꝑ scrip. vigilanti. ⁊. xvj. q. iij. §. potest. sed q excipit: non petit: sed petentem repellit: vt hic. ⁊. ff. de ex cep. l. ij. q̄ nō interrūpit. Lȝ sit arg. ꝯ. ff. qđ me. cā. l. metuȝ. §. sed qđ ptor. in fi. vbi dr̄: ꝙ excipiendo vł experiri. ⁊. ff. rem ra. ha. quo enim tutore. in fi. ⁊. ff. de excep. l. i. ⁊. ff. de ꝓba. in exceptionibus. Item queri tur: vtrum exceptio spoliationis possit opponi in qualibȝ cā. Et potest dici: ꝙ nō: q̄ opponit̄ actioni depositi: quia ibi nō admittitur compensatio. C. de compen. l. vlti. ⁊. C. depositi. si quis pecunias. ⁊. ī. de deposi. bona fides. §. sane. Alij dicunt: ꝙ petenti depositum bn̄ obstat exceptio spoliationis: quoniā obijcit̄ petenti restitutionem saltē in modum reconuentiōis ⁊ ēt exceptionis: ⁊ questio spoliationis ē priuilegiata. ī. e. sup Et ideo sanꝰ videtur: ꝙ opponi possit actioni depositi: quia fauorabilior videtur spoliatio q̄ȝ actio depositi: lȝ illa sit bōe fidei. Sed quid si in modum exceptiōis ꝓbaui spoliationeȝ nunq̄d eedem ꝓbatiōes valebūt: si volo directe petere posses sionem. Dico ꝙ non nisi aduersarius consentiret. ī. de testi. veniens. ij. Sed pone: quod suc. ubui in exceptione: nūquid possum postea directe agere possessorio. Uidetur ꝙ nō: quia eandem questionem volo refricare: lȝ alio genere iudicij: qđ nō licet. ff. de excep. rei iudi. siqs cum totum. §. vlt. Sed m̄ di co: ꝙ potest: nec impedit ꝙ succubui: q̄ possessorium directe etiam potest intentari: ēt ex dissimilibus causis. ī. de dona. in ter dilectos. ⁊ si pmo agat̄ criminalit̄ ⁊ non obtinuit: postea agi potest ciuiliter. C. quando cri. ac. preiu. ci. l. vna.

d ¶ Incōtinenti. h̄ multuȝ faciebat ad h̄ vt restitueret̄ ī. de resti. spo. literas. ⁊. ī. de resti. veniens. ij.

e ¶ Retētionis. xvj. q. iij. §. qđ pōt. vo. qđ si mala. ⁊. C. đ ꝑscrip. xxx. vel. xl. an. siqs emptiōis. § sin autem.

f ¶ Cōtra spoliatorē tm̄. vel ꝯ eū q mandauit vel ratam habuit spoliationē: sic. ī. de resti. spo. cū ad sedē. in fi. ⁊. ff. de vi ⁊ vi ar. cū a te. nisi scienter rē recipiat a deiecto re: cum p hoc ei succedat ī vitiū. ī. de resti. spo. sepe ꝯtin git. ⁊. ṡ. de iudi. q̄ gu. ⁊ h̄: q̄ p dolum abbatis spoliati sunt: ⁊ latius pȝ restitutoriū iudiciū ḿm canones: q̄ȝ ꝑ leges ēt vbi qs dolo vel metu pdit rē. iij. q. i. reintegrā da: secus ē in actione qđ metus cā: q̄ dat̄ ꝯ illum q me tum nō adhibuit. ff. quod metus causa. si cuȝ exceptio ne. §. aliquando. ver. pedius. ⁊. §. in hac.

g ¶ Iuxta regulam. ff. de iudi. qui prior.

h ¶ Eadē snīa t̄minādę. nā si isti nobiles ꝓposuissēt spo liationē suā ī modū actiōis directe: essēt due pncipales qōnes: ꝯuētio. s. ⁊ recōuentio: ⁊ tūc sil̄ sunt tractande: vt. ṡ. de mu. pe. c. i. ⁊ nō valet snīa sup vna: nisi ⁊ super

f

a Non cogat. q: nec nudi ptendere nec inimicis inermes debem' nos opponere. iij. q. ij. os. Sed si conueniat ab alio qz a spoliatore: nō obstat ei exceptio spoliationis: sz si crimiali⁹ ac cuset: pōt excipere: q spoliatus ē ab alio qz a suo accusatore: si tota sua suba vel maiori parte sit spoliat⁹: vt i q̄dam. ↄstituno ne. Inno. iiij. j. de restit. spo. freques. r sic intelliguntur canones: sti. ij. q. ij p totū. r. iij. q. ij. p totum.

b Restitutio faciēda. q: ad hoc nō agebatur. Semp. n. videndū ē ad qd agat: q: sm modum agēdi format snia. j. d si mo. lz beli. r. j. de accus. sup his. r meli⁹. c. q̄liter r q̄n. nec. n. ptās iudicādi vltra id extēdit qz i libello ē deductum. ff. cōi di. vt fund⁹. Arg. ↄ. j. de ↄcess. pbē. ex pte. r. xxiiij. q. iij. ecce. r. j. de ↄfes. cū sup. r. s. de elec. p inquisitionē. r. ff. de adul. l. i. §. si publico. vbi accusator ↄuictus in modū exceptionis punit: sz testis nō punit: lz crimē ei in modū exceptiōis pbet: vt. j dicit. j. de excep. deniqz. nec ifamis reputat: vt h lz ei⁹ testimoniū reprobet. ff. de his q nō. infa. lucius. Itē qd dices si pbet excōicatio i modum exceptōis ↄ aliquē: vt repellat a testiōio vel ab electōe: nūqd dz vitari. Pōt dici q si ex tali facto publica fama laborat: nō ē ei cōicandū. j. d sent. ex. cū desideres. §. fede. ar. ij. q. i. multi. R. sigs frat nominat. rē. Itē dico si in modū exceptiōis crimē pbet testi: qd ipedit pmouendū: ar. s. d elec. sup eo. vt si grauata sit ei⁹ opinio. j. d testi. testimoniū. nec sufficit q ex tali facto nō irroget ifamia sz q ei⁹ opinio in nullo vacillet. xxxiij. di. laici. sicut dicit lex d eo q fustib⁹ cesus ē: lz nō sit ifamis: tn̄ ad honores nō dz admitti. ff. d dcur. eos sic. C. d adul. r si libidie. lxxxi. dist. tantis daniel. j. d accu. ops. r. C. de pcu. reū. r sic ppt talē infamiā facti pōt indici purgatio: ar. j. de sen. ex. cū desideres. §. secūde. ij. q. i. multi. R. sigs frat nominat. Ad ↄria signata supius dicas: q illud. c. ecce itelligit cū d crie ↄstat: siue accusādo: siue denunciādo: aut ingrendo: r quecūqz tali mō ↄstet punitur. iō dicit: ecce crimia vñcūqz claruerit. Ad illā decre. cū sup. sic rñdeas: q: ibi testis i iure ↄfessus ē: r crimē illud ↄtigebat cām de qua agebat: vnde punitus fuit. j. d excep. deniqz i fi. Et ei obiectū fuit: q esset particeps simonie: r vñ interrogatus r ↄfessus punit: i illa p ingsitionē. agebatur ibi tam in capite qz in mēbris. Ad. l. illā. ff. de adul. l. i. § si publico. potest dici q iudex q cognoscit de adulterio: ex officio suo punit maritū d lenocinio sine accusatore: q: cū exceptio lenocinij nō prosit vxori: obesse dz marito: alis maritus non puniret d crimine: qd esse nō dz: q: publice vtile est: ne crimina remaneāt impunita. j. de sen. ex. vt fame. r. ff. ad. l. agl. ita vulneratus. R. fi.

c Reprobatur. Ar. ↄ. j. de testi. cum tu. vbi dicitur: ne periurij reatu noteant: sed illud intelligit quo ad fem r opinionez. Et q̄d hic dicis referas ad ius: q: de iure nō censet infamis: sed infamiam facti forsitan non vitat: vt ibi: r hic dicitur expresse. ff. de obsequijs a libe. r liber. parentibus r patronis prestan. l. ij. b.

me abbati si cogerētur respōdere super petitionibus memoratis: donec restituerētur ab ipso: cum spoliatori spoliatus ante restitutionem nō cogatur[a] vllatenus respondere. Uerum spoliatione in modū exceptionis tantuz pbata nō est p hoc restitutio facienda[b] queadmodum si in modū exceptionis aliquod crimen testi obijcit: vt a testimonio repellat: r si crimen ↄ eum ciuiliter pbatum fuerit: nō ideo sibi pena infligit ordinaria: sed eius dūtaxat testimonio nō creditur: quod ea rōe contingit: qm̄ in ipsum accusatio non pcedit: testes etiam quorum testimonium reprobat[c]: inter infames quasi ex falso testimonio non habentur.

Hono. tertius ludouico regi francorum.

Quam non credimus latere prudentiam: causaz nataliuz regine cypri ad examen nostrum: vtpote que ad forum ecclesiasticum[d] pertinet: esse delatam: r infra. Quia vero anteq̄ natalium cā terminata esset: dependentem[e] ex illa successionis[f] cām incipere nihil aliud esset: q̄ diuersis pcessibus intricare negocium: r ↄfusione q̄dam iudicij ordinez perturbare: si forte ab ipsa regina fueris super hoc requisitus: donec iaz dicta causa natalium apostolico iudicio finem acceperit: patienter expectes[g].

Gregorius nonus.

Super spoliatione conuentus aduersus resti-

d Quam nō credim⁹. ad for ecclesiasticum. r ita cā nataliuz ad ecclesiaz ptinz que sint ille cause q̄ spectant ad eccl'asticū forū: dcm̄ fuit. s. de foro ↄpe. cū sit. r. c. lz. i. r. c. ex tenore.

e Dependentez ex illa. Ex hoc loco satis pz: q si q̄stio piudicialis icidat in cā: de ea sola primo ē cognoscendū añqz de pncipali: q: ea pbata pncipalis q̄stio ē ↄēpta vt hic dr. Et nota: q si due sunt principales qōnes r sit ambe ciuiles: q̄ primo pponit primo tractat r vna snia terminat. s. e. c. pri. r. ff. d iudi. q pri or. sz q̄nqz questio ciuilis icidit r piudicat ciuili: r tūc de incidēti ē antea cognoscendū r pnunciandū: vt sigt agit de hereditate directe: r alt incident pponat q nō sit legitie natus: d hac ē antea pnunciandū: vt hic r. j. q si. sunt legi. lator vel si pponat q̄stio seruitutis r hec pmo expediēda ē. iij q. ix. §. si d hereditate. r. C. de ordi. cog. l. ij. Q̄nqz qō ciuilis piudicat criali: r ē primo tractāda: vt si aliqs qui credat se liber accuset de crie r postea moueat ei q̄stio stat⁹ primo tractabit incidēs qō d statu. ij. q. ix. §. si crimen. r. C. de ordi. cog. l. iij. r. C. ad. l. iul. de adul. qm̄ alexandrū. r. C. ad. l. fal. de plag. pses puincie. Q̄nqz crialis piudicat ciuili: q̄nqz crialis piudicat criali. ij. q. xi. §. aliquando. R. ciuili. r. §. prius ē. vbi de hac materia hēs satis. Et sic q̄nqz vna q̄stio depēdet ab altera: r tūc nō sunt simul tractande: q: sic esset diuersos intricare pcessus r sine vtilitate. s. s. de iudi. exhibita. vbi simul d pncipali r exceptionibus cognoscē voluerūt iudices quod esse non dz. s. de of. dele. prudentiam. §. sexta. r. s de fo. compe. ex parte. r. c. ex tenore.

f Successionis. sup comitatu campanie: in quo dicebat regina ista se debere succedere.

g Patienter expectes. Et ita pz q iudex ciuilis etiā incident r p reconuentionē de cā spūali cognoscere nō pōt. j. q si. sunt legi. cām. j. r. c. lator. r hic. de hac materia dictum est. s. de iudi. at si clerici. Sed ↄ videtur q saltē incident de tali qōne cognoscere possit. C. d iudi. quotiēs. C. de or. iudi. adire. ff. de iurisdi. om. iu. si idem. r. ff. de iudi. qui non cogit. sed quod prius dr est ver: lz secus sit in contrarijs causis ciuilibus.

tutionem petentem[h] nō ē nisi super questione spoliationis si eum reconueniat audiend[us] cum restitutiōis petitio i hoc priuilegiata noscatur:vt ipaz intentans non cogatur ante restitutionē spoliatoribus re/spondere:q̄q̄ ab agendo spoliatione ab eis in modum exceptionis opposita repellat.

De plus petitionibus.

Gregorius nonus.

Consiliuz prouidētie dici non potest:q pecuniam tibi d̄bitam ante terminuz ab aduersario repetisti:punitur enim importunitas plus petentium si super petitione sua duxerit i iudicio persistendum[i] ita q qui repetunt amplius sine causa i expensis aduersario cōdēnā/tur. Qui autem plus loco:ad interesse[k] tenentur:pro eo q vtilitas adimitur debitorib[us]:quā haberent si statuto loco soluissent. Ei vero a quo amplius tempore[l] petitur:inducte duplicantur nec litem excipiet:nisi ei soluantur expense. Te quoqz dubitare nō credimus:q cā plus petitur[m]:cū aliquid in genere vel subalternatione debetur:et rem in specie vel vnuz precise peti cōtingit. Re autem.si.x.sint debita et.xx.petantur. Loco vero cū quis vbi conuenit soluere:sed alibi conuenitur. Tempore quoqz cum ante diem vl̄ conditionem petitur quod d̄betur.

De causa possessionis et proprietatis.

Gregorius felici sicilie.

---

h Super spoliatione.restitutionē petētē q.n.petit restitui ab aduersario cōuēiri nō pōt petitorio:nisi de alia spoliatione:vt h̄ d̄r:nec pōt ei referri qō proprietatis ab eo sup eo d̄ quo cōuenit.ff.d̄ iudi.si d̄ vi et possessiōe.et.C.d̄ rei vē.ordiarū.et.j.d̄ resti.spol.i l̄ris.itē cū quis.ex cōqōne nisi prio fuerit restitutus:vt h.et.j.de resti.spol.sollicite. Uñ nō:q vbi due qōnes possessorie pponunt a diuersis ille possunt simul tractari:vt h̄ sz illā regulā:q p/ocq appellat:prior agat.ff.de iudi.q prior.et tūc vna sētētia debēt terminari.s̄.e.cū dilectus. q: vtraqz spoliatio priuilegiata ē. Si vero vnus agit petitorio et alter possessorio:distingue qualiter reus obijciat spoliationem. Si.n.petat directe restitui:due sūt petitiones:q: i modum actōis fit reconuentio de spoliatione:tūc simul tractāde sunt:vt.s̄ cum dilectus. Si i modū exceptōis pponatur spoliatio:tunc primo tractatur exceptio spoliationis:sz q d̄r i illa dec.cū dilect[us]. Si vero qs agat de spoliatōe ꝯ suū spoliatorē:vel ēt de re alia:tunc spoliator potest opponere exceptōem de sua spoliatione:et in modū actōis:et in modū exceptōis:vt hic dic̄. Si ergo cautus qō sibi magis expediat:vtrū agē directe vel excipē.si magis expediat reo possidere rē aduersarij q̄z suam recuperare:excipiat:q: pbata exceptōe sua nō compellitur respōdere:nisi primo fuerit restitutus:vt in.c.cū dilectus.si magis expediat recuperare rē qua ē spoliatus:propōat spoliatōem suā directe:et ea probata restituetur:vt colligitur hic:et.c.cū dilectus.et idē si petitorio agat:q: reus dupliciter potest proponere suā spoliationē:vt.s̄.c.cū dilectus.et hoc cū super diuersis rebus fit conuētio et oppositio spoliatiōis. Sec[us] videt̄ qñ sup eadē re fit cōuentio et reconuentio:tunc vtilius est pponere spoliationē in modū actōis.j.de resti.spol.ex ꝯquestione.q: restituetur i eo casu ante ingressum principalis cause. Si vero in modum exceptionis nō restituet̄ sed repellit agētem.et sic vtroqz casu preiudicat questio spoliationis in hoc casu. Item compensatio non potest opponi petenti restitutionē:q: sic indirecte admitteret̄ reconuentio.C.de cōpen.l.vlt.ar.j.de excep.cum inter in fi. Item in momentanea possessione cessat recōuentio.C.q leg.per.l.vlt. Sed si ago te ꝯ possessorio:et tu reconuenis me possessorio:et ego excipio contra te in modum exceptionis de spoliatione eadem de qua conuentio te:nunquid debeo admitti. Dico q sic:q: ad aliud proponitur vt actio:ad aliud vt exceptio:ar.ff.d̄ inof.testa.cōtra veterāi.§.sz impuberes.et.j.de testi.veniens.ij.et.c.cū in tua. Sed quid si ille excipiat de sua spoliatione. Dico q pōt et elidit actionē meā:et ita remanet conuentio et reconuentio inefficax:si autē expediret ei magis agere q̄z excipere proponat de sua spoliatione in modum replicationis:et sic per replicationē elidit exceptionē meam:et sic remanet cōuentio et reconuentio efficax

i Consilium. I iudicio persistendum. Et ita si volunt desistere a petitione:licitum est nec puniunt̄:et hoc possunt facere vsqz ad litis cōtestationez postea vero non possunt desistere sine pena. C.e.ti.l.vna. sic licitum ē ei penitere ante litis contestationem.ff.rem ra.ha.āplius h. Sed vi: q licitū sit penitere qñcunqz ante s̄niam:vt.ff.de inof.testa.cōtra veterani.§.meminisse.et.C.de his qbus vt indig.alia.et.C.ad.L.cor.de fal.l.qui falsas.et C.locati.conductores.i quibus potest penitere ante sententiam. Sed prius dictum verius est:q ante litis cont.penitere debent:als puniuntur in expensis.C.e.l.vna.et hic.et hoc etiam cum re aut causa pl[us] petitur:sed lex illa loquitur cum aliquis per doluz super maiori quantitate exigit cautionem.et ille si persistat:a toto debito punitur:exceptis duobus casibus:scilicet transactiones et secunde confessiones qui excipiuntur in.l.illa.et ita de alijs plus petitionibus loquitur hic.

k Plus loco ad interesse.qui petit alio loco q̄z conuenit:ad interesse per officium iudicis potest conueniri in eo in quo damnificatur:q in alio loco conuenitur.ff.de eo qō cer.lo.l.ij.§.fi.de hoc interesse dictum est.s̄.de of.del.p.et.g.

l Amplius tempore. In istis quattuor modis plus petendi olim puniebantur in tota causa:insti.de act.§.siquis agens.et insti.de excep.§.appellatur.sed hodie non ita puniunt̄.qui enim ante tempus petit:inducie duplicantur:et nihilominus in expensis punitur:insti.de excep.§.hodie autem.et hic. Si autem re causa loco plus petat:et reus aliquod damnum sustinuit circa sportulas:actor triplicem penaz patitur.institu.de act.§.tripli.et.§.sed hoc quidem antea.et in alijs expensis condēnabitur:vt dictum est in littera.

m Causa plus petitur. Hic exēplificat predictos quattuor modos pl[us] petēdi:puta cū pl[us] petit̄ pmisi tibi.x.vl̄ stichuz:in optione mea ē soluē quē volo.C.de cōdi.i.de.sigs fuum.et.ff.

de iure do.plerūqꝫ.§.ſi.vel ꝓmiſi homiem in genere:ſi iſtum vel illū:ſi tu petas a me preciſe.x.vel ſtichū auferre vis mihi electõem:qđ eſſe nõ dꝫ.vnde puniri debes in dãnis que ſu/ſtinui:vt dictū ē:vt inſti.de act.§.hinc aūt.⁊.§.preterea.Loco ⁊ re pꝫ in ipſa lr̄a.Tēpore:vt ſi promiſi tibi.x.ſoluere vſqꝫ ad annum:⁊ tu antea petas vel ꝓmiſi tibi ſi ipator intraret italiam:⁊ tu petas ante cõditionem extantem.exemplum đ his hēs inſti.đ act.§.plꝰ aūt quattuor modis.

a Suſceptis.momenti.i.poſſeſſionis:⁊ dicit̃ poſſeſſio momētum:nõ q2 durat ꝑ momentū:ſed q2 parū duratura eſt apud poſſeſſorem:cum actor docuerit de proprietate:⁊ a ſentētia momentanee poſſeſſionis ſm.l.nõ appellatur C.de momē.poſ.l.vna.⁊ ij.q.vi.§.ſunt quorū.x.ſi de poſſeſſione ſecꝰ ſm canones.š.de iudi.c.ſi.

b Sub vno.Sed quare dicit:cum alia ſit cauſa poſſeſſionis:⁊ alia ꝓprietatis nec habeãt aliquid cõmūe.ff.đ excep.rei iudi.⁊ an eadē.§.vl.⁊.ff.de acqui.poſ.naturaliter.§.nil cõmune.⁊ l.ꝑmiſceri.Et hoc iđ dicit:q2 cõtinētia cãe diuidi nõ dꝫ.j.de ſequeſtra.c.i.⁊.C.đ iud.nulli.Hoc eſt dicere:iudex qui cognouit de poſſeſſione:debet cognoſcere de proprietate.Et ita expone in vno eodemqꝫ iudicio idest coram eodem iudice:vt dicunt iura predicta quia facilius cognoſcit de proprietate qui cognouit de poſſeſſione.Argu.contra.š.de iudi.ſignificauerunt.⁊ hoc eſt propter diuerſitatem fori.

c Diffinire.Nota ꝙ dicit diffinire:quaſi diceret diffinitiuam ſententiam contra abſentem non poſſumus proferre ante litis cont.š.vt lite nõ cõteſtata per totum.Uel dic non poſſumus diffinire etiam lite conteſtata.contra inauditam partem:quia non liquet de cauſa.Et ideo preciſe diffinire non poſſumus:quin ſalua ſit ad minus queſtio proprietatis abſenti.j.de do.⁊ contu.prout.⁊.š.vt lite non cõteſta.qm̄.§.pe.⁊.C.quomodo ⁊ quando.conſentaneum.Et ita duobus modis poteſt intelligi particula iſta:vt lite non cont.vt ſic non fiat diffinitio:ſed propter contumaciam in poſſeſſionem miſſio.vel lite etiam conteſtata quando non liquet de cauſa.Uel tertio modo:q2 contra abſentes non citatos non conuictos ñ confeſſos nil poſſumus diffinire:ſupra đ ma.⁊ obe.int quattuor.⁊ ſic plena eſt lr̄a.b.

d Ad vltimū.deputati:vt de poſſeſſione ⁊ proprietate:q2 cauſa eſt eis vtraqꝫ commiſſa.⁊ idē eſt ſi ſimpliciter cã indiffinite cõmittit̃:quia vtraqꝫ cauſa intelligit̃ eſſe cõmiſſa infra de ſequeſtra.ad hoc.q2 diuidi non debet continentia cauſarum.š.e.primo.C.de iudi.nulli.ſic ⁊ cã ꝓprietatis ⁊ vſufructus apud eundem iudicē ſunt tractãde.ff de libe.cau.ſi pariter.ſic ⁊ in alijs.ff.de quibus cau.ad eundem iudicem eatur.l.i.b.

e Pronunciant.ſ.ſuper poſſeſſione.

Suſceptis:⁊ infra. Legali prouiſione decretū ē:tã momētiꝰ ꝙ̃ ꝓprietatis cãz ſub ſuo[b] eodemqꝫ iudicio debere cognoſci:nec nos contra iauditã partē aliqđ poſſumꝰ diffinire[c] Celeſtinꝰ tertius.

Ad vltimum interrogati fuimus ſi iudices deputatiꝰ vt de poſſeſſione ⁊ ꝓprietate cognoſcant:grauibꝰ partium ſumptibus parcē cupiētes:đ vtraqꝫ cõmixtĩ audiant allegatões piť ⁊ teſtes admittãt:deiñ pꝰ audiãt atteſtatões đ poſſeſſiõe:⁊ ꝓnũciãt[e] ſꝫ tenorē illarum:vtrum licite hoc agatur.Nos autem cum hoc ſit in iure ciuili expreſſū[f] ꝙ licite poſſit fieri reſpondemus.Innocentius tertiꝰ archiepo ⁊ cãonicis ſutrinis.

Cum eccleſia ſutrina paſtore vacaret:vos cõuenientes in vnū[g]:⁊ ſicut moris eſt ſpiritus ſcĩ gratia inuocata paſtorē vnanimiter elegiſtis:petentes ipſius electõem a ſe.apo.cõfirmari.Uerū clerici cõuentualiū ecc̃larum ciuitatis eiuſdē cõſequenter ſuam depoſuere querelã:ꝙ cū i epiſcoporum electõibꝰ ipſi ac predeceſſores eorū cõſueuerint intereſſe:vos eis renitentibus ⁊ excluſis ad electõem procedere preſumpſiſtis:quã ob hoc non confirmari ſed infirmari potius poſtulabant.

Partibus ergo apud ſedē apoſto.conſtitutis in auditorum preſentia teſtes vtriqꝫ ꝓducti fuerãt:⁊ eorum depoſitõibus publicatis pars canonicorum per teſtes a ſe introductos intẽtionē ſuã:ꝙ ad eos tantum ſpectaret[h] electio:ſufficienter dicebant eſſe probatum.Parte clericorum nihilominus aſſerente:ꝙ per dicta teſtium quos produxerãt

f Expreſſum.ſ.ꝙ prius audiant atteſtatiões de poſſeſſione ⁊ pronuncient ſupra illa:illud eſt expreſſū in iure ciuili.C.đ rei vendi.ordinarij.C de interdic.incerti iuris eſt.ff.đ acqui.poſ.exitus cõtrouerſie.ff.de iudi.ſi de vi ⁊ poſſeſſione.tū ſꝫ iura canonica ſimꝉ põt ꝓcedi ſuper vtraqꝫ queſtione:⁊ vna debēt ſentētia terminari:infra.e.cū dilectus.⁊.c.prox.⁊ ita ꝙ primo pronuncietur ſuꝑ poſſeſſione ⁊ incõtinēti ſuper proprietate:vt ibi dicit̃:⁊.c.cum ſuper ⁊ ita cã poſſeſſionis ⁊ proprietatis ab eadē perſona intentari poteſt ſimul:⁊ vno iudicio tractari ⁊ terminari:q2 non ſunt iſta contraria de hoc dicet̃.j.eo.paſtorali.⁊.c.cum dilectus.⁊ in hac opinione fuit dñs m.⁊ eius ſequaces.Dominus Jo.⁊ eius ſequaces.volunt ſtare.ll.predictis.ſed illa diuerſitas determinabitur.j.e.paſtoralis.⁊.c.cum dilectus.⁊ qđ dicit hic:ꝙ primo ꝓnuncient ſuper poſſeſſione:⁊ nihilominus de proprietate pronunciare debēt incõtinēti:ex quo ſimul ē actū ⁊ publicatio ſimul facta:⁊ de vtraqꝫ liqueat:alꝭ differtur qđ proprietatis.j.de teſti.ſignificauerunt.alꝭ ſi nolunt differre iudices iudiciū proprietatis nec teſtes publicare:cū alqs ēt pñt procedere ſuper poſſeſſione tãtū.⁊ ſic intellige qđ hic dic̃:vt cõcordet iuri ciuili:ꝓut dicit in ſi.alꝭ cõtradicerent iura ciuilia:tñ ſm cãones ſi aliquis vult agere ſimul vtroqꝫ iudicio:iudex ſimul expedire dꝫ vtrūqꝫ.j.c.prox.⁊.c.cum ſuper.⁊.c.cū dilectus.alꝭ contradicerent.hic iudices ex offõ ſuo hoc fecerunt:vt cõmixtim audirent:ꝗ prius volebãt ꝓcedē ſuper poſſeſſione:quod licitū eſt ſm iura ciuilia:nec canonica contradicunt.

g Cum eccl̃a.in vnum.q2 ſpũs ſcũs non venit niſi ſuper congregatos in vnū.xxiij.q.i.§.ſi aūt.⁊ vbicunqꝫ duo vel tres congregati fuerint in noĩe meo:ibi ſum in medio eorum.i.q.i.cū ſcriptura.⁊.xxiij.q.i.alienus.⁊.xx.di.c.vltimo.

h Eos tãtū ſpectaret.Sed qualiter fuerunt admiſ-

⁊ ipsi assertõez suã: ꝙ e electõi põtificũ interesse deberẽt: plenius ꝓbauissent: ꝑ que cõstat dicebãt eos electõibus triuz episcoporũ: qui ecclesie sutrie vltimo' ⁊ imediãte p̄fuerãt cuz canonicis cathedralis ecclesie affuisse ⁊ vocẽ hũisse cum alijs eligendi. Nos igit̃ quoniam dep̄hendimus testes vestros in perhibẽdis testimonijs varios extitisse: atq; aduersus fidem attestationis sue corã auditorib᷒ vacillasse ⁊ ꝙ negatiuã quodãmodo astruẽ satagebãt: ꝓbare volẽtes ius electõis ita ad vos spectare: qd̕ ad aduersarios minime pertineret: ꝑ testes vero aduerse partis fuit sufficiẽter ostẽsũ: ꝙ i triũ epo rũ electõib᷒ de qb᷒ p̄missũ ẽ clerici p̄sentes affuerint ⁊ vocem habuerint eligendi: p̄missã electõez factã eis p̄dicentibus ⁊ exclusis decreuimus irritandam: clericos sepedictos in eã q̃si possessionẽ quam ante controuersiam motam habuerant reducentes. Uerum quoniam i questione predicta quicquid iuris vtraq; pars in electõe habebat deductum in iudiciuz videbatur: cum iure ciuili sit cautum id venire in iudiciuz

canonici ad aliquam probatõez: cũ pars aduersa diceret se spoliatã: cũ nil obijci possit spoliato an̄ restitutõez nec sup eo q̃stio ꝓprietatis referri. j. de resti. spol. i l'ris. ⁊ c. itẽ cu q̃s. ⁊ c. ex cõquestione. s̄. d̕ or. cog. sup spoliatione. Sed dicas ꝙ isti clerici cõuẽtualiũ eccl'az non nũ possessoriũ intẽtarũt: s̄ petitoriũ simul cũ possessorio: q̃ñ licitũ fuit alteri parti d̕ iure suo docẽ. Et ĩdo min᷒ cãte fecerunt isti clerici: q: q̄diu pot aliqs itẽtare aliqd̕ possessoriũ ñ dz agẽ d̕ ꝓprietate. ff. d̕ rei vẽ. l. si qui.

i Ultio. hã dic̃ vltio: q: lz q̃nq; fuissẽt i eligẽdi possessiõe: h̃ ñ ꝑ deitz ad hoc. vt possent petere reitõez lz secu᷒ s̄ i dñio. C. de proba. si ñ. Jtẽ hñ seq̃ ⁊ imediate: q: si ñ cõtinuassent tẽpora: nõ p̄scripsissent ff. d̕ diuer. ⁊ tẽp. p̄scrip. i vsucapione. §. i. ⁊ d̕ vltio tẽpore caute dixit: q: i p̄scriptõe vltia tẽpora spectãda sunt. C. ne de sta. d̕fũ. si mater. ⁊ C. de apo. publi. l. q̃cunq;. li. x. ar. xxxv. di. ab exordio. ⁊ xxviij. di. q: sunt.

k Uocẽq; habuisse. Caute ẽt dicit: vocẽq; hũisse: q: posset esse: ꝙ interfuissent cã cõsilij dãdi: ⁊ tñ nõ elegissent nec scrutatores volũtatũ dedissent: aut vota sua iq̃sita nõ fuissent. s̄. de elec. cumana eccl'a. ⁊ lxiij. di. obeũtibus. vel forte essent inuitati. lxiij. di. cum hadrian᷒. s̄ ꝑ talẽ inuitatõez ius ñ acq̃rit̃. ix. q. iij. nũc vero. ⁊ c. se. ⁊ ar. ad hoc. s̄. de postul. bone. ij. Hoc. n. ñ sufficit ꝙ aliquis possidet s̄ ꝙ intẽdat ius sibi acq̃rere. ff. d̕ iti. actuq; p̄ua. l. vl. ff. quẽadmo. ser. amit. l. si. imo i dubio p̄sumendũ ẽ istos potius nõ hr̃e ius: ar. xxiij. di. p̄sbr̃i. ⁊ vij. q. i. põtifices. q: nõ verisimile ẽ: ꝙ q̃s iactet res suas. ff. de proba. cũ de indebito. ⁊ s̄. d̕ elec. q: diligẽtiã nec. n. sequit̃: ꝙ si fuerint eiecti: ꝙ io possederit. ff. d̕ ac. pos. si quis an̄ea. j. de resti. spol. olim. ⁊ ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. vim vi.

l Uacillasse hoc solum sufficeret ad repellendos testes: ⁊ qd̕ dixit varios extitisse: vt. iij. q. ix. pura. ⁊ iiij. q. iij. §. itẽ q falso. ⁊ j. d̕ pe. sup his. ⁊ j. vt e. hñ. vt nr̃z. ⁊ xxxv. q. vi. d̕ parẽtela. ij. i fi. ⁊ ff. d̕ q̃sti. de mio᷒. §. tormẽta in fi. ⁊ l. ex libero. §. i. i fi. tñ q̃nq; v̕bis ⁊ nõ re aliq̃ dissentiũt. j. d̕ v̕. sig. nil obstat. ⁊ j. de test. cũ tu fili. ⁊ ff. de re iudi. actorũ. viij. q. i. scripturis. d̕ pe. di. i. periculose.

m Negatiuã. forte dicẽtes ꝙ illi couẽtuales clerici nũq; interfuerunt electõi vel vocẽ habuerũt: ar. s̄. d̕ ele. cũ dilecti. qd̕ tñ fieri nõ põt. s̄. de elec. bone. j. ⁊ s̄. d̕ renũ. sup hoc. ⁊ vi. q. vlt. § actor.

n Jn triũ eporũ. Ex ho vi: ꝙ si aliqs ter vtit̃ aliquo iure: per hoc ẽ in quasi possessione illius: ar. C. d̕ fideicõ. l. i. ⁊ ff. de v͛ur. cũ d̕ in rẽ vers'o. ff. d̕ serui. quotiens ꝙ. Sed q̃d si semel elegit in. xl. ãnis: q: eps ille i tãto tp̄e vixit. Dico ꝙ ꝑ hoc ẽ in quasi possessione illi᷒ iuris: ar. s̄. d̕ cõsti. cũ accessissent. ⁊ j. d̕ p̄bẽ. ꝑ illorũ. a p̄rio sensu. nã aqua d̕r quotidiana: q̃ tñ semel in anno ducit̃. ff. d̕ aqua quoti. ⁊ esti. l. i. §. ij. ⁊ iij. ⁊ si imisi tignũ in parietẽ tuũ: statiz possideo seruitutẽ. ff. de seruit. vr. p̄dio. seruitutes q̃ in sup̄ficie. vnde tuendus sum in illa quasi possessione. j. vt lite pẽ. c. i. ⁊ §. xvi. q. iiij. volumus. nisi cõstet. ꝙ vi vel clam: vel precario possederit: ar. j. d̕ exces. p̄la. cũ ad quorũdã. ⁊ tunc q d̕ iure cãnica poterit reuocare: vt ibi: ⁊ ix. q. iij. q: cognouimus. nec obstat: qd̕ dicit̃ de. xxx. diebus: qb᷒ admin᷒ vti debet in ãno ad hoc vt habeat interdictũ de itinere actuq; p̄uato. ff. de iti. actuq; p̄ui. l. iij. §. hoc iterdictũ a superiori q: hoc intelligitur d̕ eo interdicto: qd̕ hz mitiã cãm: q: dño dz ꝓbari ⁊ h̃ anno se fuisse vsũ ⁊ seruitutẽ sibi cõpetere ⁊ cõstitutam fuisse: vt ibi dicitur

o Quasi possessionẽ. Hoc ideo dicit: q: incorporalia nõ possidẽt̃. s̄ quasi possidentur. ff. de vsucapio. sequitur. §. si viaz. ff. d̕ ser. vr. p̄di. si edes §. libertas. Ar. cõtra. iij. q. i. reintegranda.

p Reducentes. verbo tñ ⁊ non re: cum iam constet de ꝓprietate: vt sequitur in littera. ⁊ j. c. pri.

q Qui eq̃d iuris. ff. de excep. rei iudi. ⁊ an eadem. §. actiones. ⁊ C. de anna. excep. l. vlt. Sed q̃d d̕duxe't in iudicium p̄s canonicorum: cum ipsi essent rei ⁊ possiderẽt. nõ videt̃ ꝙ aliquid deducerent in iudicium: immo de iure cõmũi ad eos spectat electio: ⁊ possidenti nõ ẽ p̄dita actio: isti. d̕ act. §. iste quoq;. ⁊ s̄ de iudi. examinata. ⁊ ita nec petitoriũ nec possessoriũ deduxerunt in iudiciũ. So. hec opposito hz locũ i actõibus in rem que competunt pro reb᷒ corporalibus: vt i. §. iste quoq;. sed in actionibus in rem que competunt pro rebus incorporalibus: vt in seruitutib᷒ ius datur actio possessori pro tuendo iure suo. Et hec dicitur negatoria: que cõpet. i dño q negat alium seruitutẽ hr̃e in re sua: ⁊ hãc negatoriã d̕duxerunt cãonici i iudiciũ dũ negabãt clericos hr̃e ius i electõe: q: aliud nõ poterãt i iudiciũ deducẽ. Cõfessoria ṽo dat̃ ei q sibi deberi seruitutẽ cõtẽdit: s̄m ꝙ illi cl'ici faciebãt: q dicebant se hr̃e ius in electõe: ⁊ hoc deduxerunt in iudiciũ loco ꝓprietatis ⁊ possessoriũ hec ꝓbant̃. ff. si serui. vẽdi. l. q̃ a philo. ⁊ l. si forte §. i. ⁊ l. sicuti. §. sed si querit̃. ⁊ in iti. de act. §. eque si quis. ⁊ sic intelligitur qd̕ hic dicit: vtraq; pars deduxerit in iudiciũ q̃cquid iuris habebat in electione.

r Jd vẽire in iudiciũ. h̃ sũptũ ẽ ex illa. l. ff. d̕ iudi. solem᷒. illa. n. vẽiũt q̃ icludi p̄nt i actõe ꝓposita: vt loquit̃ i spãl. iudicio: vt i rei vẽdicatõe: vt fruct᷒ ⁊ expẽse: ⁊ vsure q̃ accessoria sunt: ⁊ ad eãdẽ rẽ spectãtia. ff. d̕ aq̃ plu. ar. hactenus i fi. ff. de edil. edi. ediles. §. itẽ sciẽdũ. nõ aũt veniũt oia alia. nec ẽ p̄. C d̕ ãna. excep. l. vl. ibi p̄õte recept᷒ fuit lib. ill᷒ gñalis. vñ fatu᷒ fuit. s̄ regula ista meli᷒ itelligit̃ o gñalib᷒ iudicijs: vt negocijs gestis: tutela: petitõe hereditatis: actione ꝓ socio cõi diuidũdo. finiũ regũdoz: fami. her. vbi oia veniũt i iudicium: ⁊ h̃

cat specificatio in libello vel i psecutōe cāetm̄e.n. si obstat ex ceptio i nō specificat. C.ō iudi.l.s.ff.ō excep.rei iudi.si ex te stamēto.z.ff.ō lib.act.hēbat.z.ff.cōi diui.l.iudiciū.ff.famille her.heredes.§.pe.z.ff.de peti.here.si hereditatē.z.l.siquo tē pore z hec vera sūt i bōefidei iudicijs:secus i iudicijs stricti iu ris:qz ibi n̄ vēiūt nisi illa tm̄ ō qb° noiatiz actū est vt venirent:vt.ff.de do. elegant.§.nō solū.ff. de ꝓb.ob.qcqd. Simile est ēt in personali actōe: vt si vnam cāz sū psecutus z succūbo:n̄ obstat si pe to idē ex alia cā:ō h̄ dēm ē.ō.de libel.ob.c.ij.sic ēt in arbitrio vbi tm̄ vēiūt ea de quib° dictū ē i cō promisso:vt.ō. ō arb. cū dilecti.vbi ō hoc.Ar. ex hoc loco:illud tm̄ vēire i cōdēnatōe:qō i libello cōtinet:sup quo lit.cōt. facta fuit:ar.ff.de iudi. nō pōt.z.l.de qua re.ar. ō.C.ō ap.l.vlt.ad h.z in sti.de act.§.si minus.ff. ō peti.her.l.iiii ff.ō rei vē.

nō solū^a de quo actū ē:vt vēi ret:sz id nō vēire de quo no miatiz actū ē:ne vēiret^b:z h̄z statuta cāonica electōes epo rū ad cathedraliū^c ecclaꝝ cli cos regulariter pertinē nosca tur:nisi alibi sec° obtieat ō cō suetudie^d spāli nec ex eo ꝙ cli ci antedicti se inter eligentes sutrinos epos ꝓbauerunt ter tio^e extitisse:ius eligēdi ꝓpter breuitatē tēporis^f vsqz ad pre scriptōez^g legitimā nō ꝓducti sibi acqrere potuerūt:z actor nō ꝓbāte^h q cōuenit:z si nihil ꝑstiterit:obtinebit: ab eorum

ꝑpetitōe sup electōibus facien dis vos duxim° absoluēdos sepedictiz cliciis ecclaꝝ sup hoc ꝑpetuū silētiū īponentes.

de cāonicis de bethleem.

Um super electōe beth lemitan.eccle inter.z.fō dia.nīz.z.p.cāonicum sepul chri domini qō ꝑtereret vtroqz se ꝓ electo gerēte: cū prefat° diaconus a patriarcha hiero sol.fuerit ꝯfirmat°:z ifra. Et qz se probauerat ꝑ secularem potentiā spoliatū restituēdū^k decreuim° iusticia mediante verum qm̄ tam possessoriū ꝙ

fuerūt ꝓbat isti cāonici:ꝙ illi cli.n̄ fuerāt i electōe iu re proprio:sed de gratia quasi negatiue.

g Prescriptōez. Uł ꝙ h̄ ius:qz qsi huius ē:ꝓscribi n̄ possit:qz huī°mō ei i bōis alicui°:nec ex bōa ē.ff.de vsu fruc.leg.l.i.

h Probāte. C.ō edē.q accusare.vt q.vi.§.actor.C.de ꝓba.actor.z.l.vt ec.hūs.vt nīz.b.

i Um sup.co n firmat°.ex h̄ pncipio z ex fine.e colligit:ꝙ ꝯfirma tio nil iuris ꝯfert vbi electio cāoni ca n̄ fuit.ō.ō elec. cū inter cāonicos. z.e.cū dilecti. tm̄ si possessionē fuerit adept°:z postmōz spoliet:ō restitui ꝙ uis n̄ fuerit electō cāonica:vt h̄ pz.

k Restituēdū.so lo h̄ bo restituit eū qz i eadē sna ꝯsti

sinaūt.§.poss.dere. In istis oīb°.ll.ō:ꝙ plus venit i cōdēna tōe ꝙ̄z in petitōe. So.istaꝝ.ll.pz i pn.glo.an sint extrāea an cō iūcta z accessoria:sic aliqn̄ min° vēit in cōdēnatōe ꝙ̄z i petiti one.ff.ō cōdi.fur.si hu° furti.ff.ō rei vē.sinautē a tuto.§. poss.dere z.ff.de peti.hē.di.si quo tpe.§.ex diuerso.

a Nō solū.argumentat papa ex hac.l.ꝑ locū a maiori si id ō quo min° vē inesse z inest:z id ō quo magis:z ue ecōtrario.

b Ne vēiret.ar.oīa eē cōcessa que nō sunt ꝓhibita.

c Cathedraliū.lr.q.di.c.i.§.ex his.z.ō.ō elect.cū terra.

d De cōsuetudie.introducta ō volūtate ei° cui ꝑiudicat.ff cōia pdi.vēditor.§.i.z ita necesse ē:ꝙ sit pscripta:vt h̄ inuit vt.ō.ō cōsue.cū dilect°.z.e.vl.vbi ō h̄.z.l.ō v.sig.abbate.

e Tertio nō ꝙ̄ tres vices idcūt cōsuetudinē:nisi i crib°.xx v.q.ii.ita nos.z.C.de epis.audiē.l.iij.de pe.di.ij.§.ecōtrario si n.cōsuetudo essz ex trib° vicib° iuuaret h̄s nō pdest nisi le gitie sit pscripta:et diē h̄z tueat aliquē i possessione quousqz ꝯstet:an debitū sit z vig.q.q.huiū.z.l.vt li.pē.c.i.z.n.

f Tpis.z ita pz:ꝙ si breuitas tpis nō obstaret:isti clici pre scripsissent ius eligēdi:ēt si semel elegissent:ar.C.ō sui.l.vlt. lz videat ꝯ:qz huiutes ꝙ nō hūt cōtinuā cāz:duplicatū tps reqrūt.ff.qnēadmo.sui.amit.si sit ꝯstituta.h̄ sec° ē h̄z cāones ex.i.ō pscrip.ō qrta.z h. Sz ꝯriū vē huic loco:qō dici ꝯsue uit:qz i pscriptōe ecclastica reqrit bōa fides z iust° titul°: al nō pscribit.i.ō pscrip.si diligēti.z.l.ō deci.dudū.h z i cōsue tudie cā allegari ōz:ar.i.ō cēsi.pueīt. Et ita dici cōsueuit:ꝙ i cōsuetudie allegari ōz cā:z i pscriptōe titul°:ō hac mā iu.eie ō.ō cōsue.c.vlt.h̄ h nulla cā siue titul° fuit allegar°:z tñ pscri psisset si peruenisset ad legitimū tps:vt h̄ pz. Ad h̄ pōt dici:ꝙ in h° i icorporalib° sola patiētia hēt ꝓ titulo. Nā patiētia loco tradi:tōis hē i huiusmōi.ff.ō publi.si ego.§.i.z.ff.ō sui.quor. v. Uł dicas:ꝙ spā° ē circa ista icorpalia iura:qz n̄ ē necesse al legat ibi titulū:sz hoc solū sufficit:ꝙ nec vi nec clā:nec pcario visus sit tali iur.ff.si fuit.vē.si qs diuturno. Et ex eo ꝙ erāt in qta possessiōe:psumebāt:ꝙ nec vi nec clam:nec pcario pos siderēt. Ar.ō.i.ō prescrip.si diligēti. So.q n.fac grāuillō ōz prestari.vz.q.i.pōtifices.z.ō.ō elec.cum ana.z h̄ forsitan vo

tuit eū sic.ō.c.pteri.qd q̄ pdest ta° restō.qtū ad hūc cā sū nil pdest:nisi qz satisfit iuri z petitōi actoris.ff.ō iud. ō ꝙ̄ re.z h̄ possz qnz pdesse ꝙ̄ ad fruct° restituēdos:vt spoliator restituat fruct° pceptos:z q pcip i potuerūt a tpe deiectōis vsqz ad tps lit.ꝯt.sup ꝓprietate:z ita lz ob tieat i ꝓprietate:n̄ ꝓpea qz ius sibi dirit:qtū ad posses sionē rest.tuē ōz fruct° pceptos. Sz nūqd ille q ē i pos sessiōe vtet fructib°. Uł ꝙ sic:qz alimētoꝝ cā^{}xitan h̄ ꝑiudicat.ff.ō his q sui vel aliē iur.sūt.si iudex. Et pu pill° pp inopiā qnz pcipit alimēta a scripto hēde:q ap pellauerat vsqz ad finē l.z.ff.ō inof.testa.si istituto.§.ō inoffitioso. Sz ꝯriū h̄z ē:qz cū cāonicū n̄ hūit igressū ōz restituē fruct°:quos inde pcepit:z ē expressiū:ar.j.ō ꝓbē.dilecto.z meli°.l.ō iurepa.cū dilect°.an si.qz qsi in trusus ē.vn̄ nil ōz ide cōmodi hēre:ne ō iprobitate sua cōmodū cōsequat:z ē ar.ad h̄ qsi expssiz.j.ō resti.spo. granis.z fruct° illi restituēdi sūt eccle vn̄ illos pcepit.

l Et petitorium.z sic due petitiōes eodē iudicio expe diunt:ar.C.de of.rec.proui.l.i.z in eodez libello:z sic vno processu duplex cōmodum qs consequitur:ar.ff.pro socio si iter fres.§.si plures.z.ff.famil.her.heredes.§.si de plurib°.ff.de act.empti.z vē.nō est nouū.z.ff. quo rum leg.l.i.§.quod autē.z.i.e.cum dilectus.z.ō.e.c.ij. z.l.ō capell.mōa dilectus. Sed quare possessoriū z pe titorium deductū fuit in iudiciū ab vtraqz pte:de h̄ di ri.ō.e.c.pri. Quidā dicunt:ꝙ neuter poss.debat:al's n̄ potuit i tentari:sz ab vtraqz pte hoc nō posset fieri:nisi vterqz fuerit spoliat°:sz al's tm̄ fuit spoliat°. Un̄ pōt dici ꝙ i reb° icorporalib° datur actio possessori ꝓ tuēdo iure suo:vt i.pri.c.dēz ē. Uł si° dicas:ꝙ h̄ al's tm̄ fuit spolia t°:q itētauit sil petitoriū z possessoriū:z e° vo q poss.de bat:defendebat se sup vtroqz:z sic quodāmodo vtraqz ps ōduxit vtrūqz i iudiciū.j.e.cū dilectus.qz nō debet actori licē qō reo n̄ licz.ff.ō reg.iur.n ōz. h̄ verius ē ꝙ alter tm̄ petitoriū itētauit:q dicebat se canonice electū: qz z h̄ n̄ ōz:ꝙ vtraqz ps deduxit i iudiciū vtrūqz posses

forium ꝛ petitorium.

m De q̄ re.ff.de iudi.de q̄ re.hec regula fallit i causa erali ep̄i.ij.q.vj.q̄uis.ꝛ.c.oudū.fallit i n̄ia lata a superiori.j.de re iudi.decreto.fallit vbi sola cognitio demādata ē.j.ō testi.cū oli.ꝛ.s̄.ō of.or.dilect⁹.Itē fallit i icidentib⁹ q̄ōnib⁹:vt dcm̄ ē.s̄.ō or.cog.c.i.ꝛ.C.ō ord.iudi.a dite:vn̄ ita itelligit ō q̄ re cognouit p̄ncipalr.Lo ca.p̄nunciare dʒ:vt hic: q: petitorio ꝛ possessorio p̄ncipalr agebatur ab alia parte.

n Astoralis.au spicia.i.etordia lit.C.ō excep.l.p.ꝛ.C.ō codicill.l.vlti.i.rn̄so.

o Req̄sit⁹.a iudice.s.ꝛ hoc cū vtraq̄ causa cōmissa ē iudici:vt.s̄.eo.c.i. Idē vʒ si cā p̄petatis ē ei ɔmissa: ar.C.de rei vē.ordinarij.Idē est etiā vbi cā ē simplr ɔmissa.j.ō seq̄st.c.i.lʒ sit ɔ̄ ar.C.si a nō ɔpe.iu.si ō proprietate.q: ɔtinētia cause diuidi non debet C.de iudi.nulli.ꝛ.s̄.e.c.i.

p Expiri.i.agē.alibi pōnit p̄ defendē.s̄.de indi.c.i.nemo.ij.sine actiōe expit.s̄.de iudi.examiata.ff.de admini.tu.q̄tiens.§.Itē si tpali.ff.ō neg.ge.si pupilli.§.fi. Itē ē h ar.q̄ cū plēs actiones noie eiusdē rei ɔpetūt: vt ff.ō mino.vez.vna illaꝝ ē eligēda.ff.ō tribu.quod in hereditatē.§.eligē.ff.de re.iur.nemo.ij.§.quotiens.

q Vel ō recupanda.Ad itelligentiā h⁹ inō:q̄ triplex ē iudiciū possessoriū:vel p̄ adipiscēda possessiōe:vl recupanda:vel retinēda.p̄ adipiscēda possessione p̄pōit iterdictū quoꝝ bonoꝝ:ꝛ infdictū quoꝝ legatoꝝ:ꝛ saluianū infdictū.ff.quoꝝ bo.l.i.ꝛ.ff.q̄ lega.l.i.ꝛ.ff.de salui.an̄.infdi.l.i.Infdictū p̄ adipiscēda possessione daf bonoꝝ possessori ꝛ heredib⁹ hereditarijs:isti.de infdi.§.adipiscēde.bonoꝝ possessor nomē ē iuris: sicut ꝛ bonoꝝ possessio.ff.de x.si.hereditatis.j.ꝛ bonoꝝ possessor dʒ ille:q succedit de iure ptorio:isti.de iterdic.§.restitutoria.Et dr̄ iō adipiscēde possessionis:q: lʒ heres h ipso: q̄ est institut⁹:ꝛ hereditatē adijt: efficiat dn̄s reꝝ hereditariaꝝ:tn̄ possessionē eaꝝ n̄ adipiscit: nisi app̄hēdat possessionē.ff.de acq.pos.cū heredes.in pn̄.ꝛ si ab alio possideanf:pōt adipisci eaꝝ possessionē p̄ istō infdcm̄. Pro recupanda possessiōe daf infdictum vn̄ vi: qō vi aut clam. Pro retinēda possessione daf interdictū vti possidetis:vel vtrobi:ꝛ h habes isti.de iterdic.§.adipiscēde.ꝛ.§.se.ꝛ.j.de p̄ba.c.lʒ. Si g̊ aliq̄s cepit agere rei vendi.pōt redire ad iudiciū possessoriū:qō p̄ponit p̄ recupanda possessione vel adipiscēda pēdente iudico p̄petatis:vt h dr̄:ꝛ.j.de testi.significauerūt.ꝛ.ff.ō vi ꝛ vi ar.cū fundū.§.vlt.ꝛ ecōuerso ō possessorio pōt redire ad iudiciū p̄petatis ſʒ ad infdcm̄ de retinēda possessione n̄ pt redire pendēte iudicio p̄petatis p̄mit⁹ institato. l.vti possi.vel vtrobi:q̄ p̄ponunf p̄ retinēda possessiōe: nec ecōuerso pōt redire ad iudiciū p̄prietatis postq̄ȝ cepit agere vti possi.q: sibimet esset ɔ̄rius.q.n.p̄ponit rei vēdi.dicit alium possidere:vt.s̄.de iudi.examinata.q: possidenti nō daf actio:insti.de ac.§.ite quoq̄ꝫ.ꝛ q agit vti possidetis:dicit se possidē:vn̄ pendēte iudicio p̄petatis:non pōt redire ad aliud.nec obstat qō legf.ff.de acq.pos.naliter.§.nihil in fi. vbi dr̄:q̄ si negaf ei iterdictū vti possi.q cepit rē vēdicare: q: illud itelligif de eo q ignorabat se possidere. Uel pt dici q̄ ibi renūciauit p̄mo actioni:anq̄ȝ icboaret scd̄aȝ. Et ō his infdictis.s.vti possidetis ꝛ vtrobi: pōt itelligi qō legf i littera aliqs possessorijs iudicijs i suo robore duraturis.ꝛc.q: i his iterdict⁹ p̄us dʒ scire q̄s sit possessor:q̄ȝ q̄s sit petitor:vt isti.de iterdic.§.retinende.ꝛ iō dic̄ h:q̄ iudiciū possessionis ō sui nā p̄cedit vēdicationem dn̄ij.io. Alij volūt itelligere q̄ dr̄:alijs possessorijs iudicijs i suo robore.ꝛc.de illis interdictis q̄ mixtam hn̄t cām:i q̄bus dʒ q̄s p̄bare dn̄ium fuitutis ꝛ possessionē suā.s.se iuisse.xxx.dieb⁹ illo āno:sicut ē infdictū de itinere actuq̄ꝫ puato:qō daf volēti reficere iter.ff.de iti.actuq̄ꝫ p̄.l.iij.§.h aūt interdictū.ꝛ.l.i.§.ij.sic.j.de resti.spo.ex trāsmissa.ꝛ idē in infdicto qō daf de aq̄ ex castello ducēda.ff.ō aqua quo.ꝛ esti.l.i.§.aū ptor.in talib⁹ enīʒ iterdictis non reducit q̄s ad cāʒ possessionis omissa cā dominij. Sʒ certe de istis non vʒ q̄ pōsit itelligi:q: illa iterdicta de sui nā nō p̄cedunt q̄ōneʒ dominij q: ibi sil agif de possessione ꝛ ō iure dn̄ij:vt dʒ.ff.ō iti.actuq̄ꝫ p̄.l.iij.§.h aūt iterdictū. Uel itellige illud ō alijs iterdictis q̄ sunt q̄si p̄paratoria ad rei vendica.vt sunt interdicta ō liberis exhibendis:ꝛ ō tabul exhibēdis: ꝛ p̄us appareat q̄s possideat:ꝛ tūc def alteri rei vendi.ar.C.de rei vendi.ordinarij. Uel pōt itelligi:q: cū agif ō possessione ꝛ violētia:pri⁹ agi dʒ de possessione:vt appareat q̄s possideat: vt postea q possidebat ō violētia sibi illata experiatur:ꝛ sic nunq̄ȝ econuerso.C.de ap.l.i.ꝛ illa v̄ba q̄ vendicationē.ꝛc.non faciunt iplicationē:sed demonstrationē notant.q.di.possessoria iterdicta volunt pri⁹ tractari:q̄ȝ rei vēdicatio.ff.de rei ven.is q destinauerit.lʒ q̄nq̄ꝫ secus fiat:prior tamen intellectus verior est.

r Conclusū.h sumptū ē ab auē.ō tes.§.q: vo milit.col.vij.sic j.de fide istru.cū dilect⁹.ꝛ si mādatū reuocef p⁹ ɔclusionē nihilomin⁹ ferf sn̄ia n̄ obstāte tali reuocatiōe.s̄.de p̄cur.audit.

s Agi pōt.nouo sꝫ iudicio ꝛ renūciato priori:ꝛ sic saluabif opinionem.Jo.ꝛ.b.q̄ hic reprobari vʒ:ꝛ.j.c.p̄x.q dicit:q̄ nūq̄ȝ simul agendū est possessorio ꝛ petitorio ēt ab eodem.C.de rei ven.ordinarij.ꝛ.C.quoꝝ bo.l.vlti.ꝛ.C.de interdic.icerti. sic itelligif illa.l.ff.ō acqui.pos.naturalr.§.nihil. quia ibi renunciauit prime:qui inchoauit secundam

t Pendente.i.renunciato ſʒ Ja.b. Sed hec expositio multum est extranea ꝛ ɔ̄ria huic littere:nec p̄batur aliquo iure: sm canonicam equitatem plane stat verbum in sua significatione:vt.j.de testi.significauerunt. vel pendente quousq̄ꝫ ɔ̄tet de possessorio:vt si succūbat i possessorio:reuertaf ad petitorium.Sed si obtineaf possessorio:q̄d erit de p̄ori iudicio fiat quod dicif in predicta decre.significauerunt.

petitoriū deductū fuerat i iudiciū:ꝛ tā restitutionis q̄ electionis questio plenius agitata:ꝛ ɔstituit nobis electionem vtriusq̄ꝫ minus canonicā extitisse:cū iudex ō q̄ r cognouerit p̄nunciare debeat:vtrāq̄ꝫ duxim⁹ sententialif irritandaȝ.

Idem episcopo nouionien.

Astoralis officij:ꝛ infra Sane sicut itimasti:contingit aliquādo:vt cuȝ is q se asserit spoliatū:suū trahit spoliatorē in cām: inter ipsa iurij auspicia req̄situs quo malit experiri iudicio litez proprietatis igredif de illata sibi violentia nullam faciens mētionem.cuȝ aūt fuerit in cā p̄cessum nouum iudiciuȝ sup possessorio nitif incboare:ꝛ ifra. Consultationi tue talif respōdemus: q̄ possessorio quideȝ iudicio quod de recuperanda:seu adipiscenda possessione proponitur: anteq̄ȝ renunciatum sit aut conclusum in proprietatis iudicio primitus instituto agi potest ab eo qui rem ceperit vendicare:cuȝ legali sit p̄uisione statutū eum qui funduȝ vendicauerit ab eo cū quo interdicto vnde vi potuit expiri: pēdēte iudicio

iterdictū possē nihilominꝰ intētare[b]: alijs possessorijs iudicijs suo robore duraturis: q̄ vēdicationē dn̄ij sui natura ꝓcedūt. Si ꝟo renūciatū fuerit seu ꝯclusum vt iā possit cā ꝓpetatis diffinitiue sn̄ie calculo t̄minari: ne lites litibus iculcēt ꝛ via possit fraudibꝰ apiri cā nō decisa[c] possessorio nō erit vtendū: nisi iudex qui de cā cognoscit hoc ipsum ex iusta cā viderit expedire: puta cū ex ꝑspicuis idicijs facile arguit iniq̄tas suasoris: ꝛ spoliato casu siue malicia probādi dn̄iū subtraxerit facultatē[d]. Hijs igit̄ ꝛ alijs causis i spectis q̄ ꝯtinēt eq̄tatē[e]: aut iuste mouerit aīū iudicātis postq̄ ēt ꝯclusū fuerit posse agi possessorio iudicio non negamus. Idem epō ꝛ officiali sancti andree

Uꝫ dilectis: ꝛ ifra. Ad q̄rtū breuiter rn̄demꝰ: q̄ cū sup possessorio[f] ꝛ petitorio sit̄ ē actū: vtrūq̄ vna sn̄ia dꝫ t̄minari. sꝫ lꝫ i ꝓnūciatiōe sit possessio ꝓmittēda: i executiōe tn̄ dꝫ ꝓprietas ꝓualere[g]. Idem veroñ. episcopo.

Um olim q̄ŏ que inter arꝯdiaconū ex vna pte: ꝛ arꝯpb̄rū ꝛ canōicos vicētine eccl̄e ex alt̄a: ꝛ ifra. Q̄m p attestatiōes nobis ꝯstitit euidēter: q̄ ab epi͂s vicen̄. archidiaconatꝰ ipse sine reclamatione aliqua canōicoꝝ duobus[h] archidi. ꝯtinue q̄ añ ipm extiterant: fuerat assignatus: ꝛ q̄

a Interdictū pos. iterdictū d̄r: q̄ŏ iter duos reddit̄: s̄ ab interdicēdo. isti. de iterdic. §. sunt tn̄. Interdictū olī erat: q̄dā formata ꝛ solēnis ꝯceptio x̄borū: qbꝰ ꝓtor aliq̄d fieri iubebat vel ꝓhibebat: insti. de iterdic. in pn̄. hodie nō s̄uat̄ solēnitas interdictoꝝ: sꝫ loco cuiuslibꝫ interdicti dat̄ vtilis actio i factū isti. de iterdic. §. vlti. b. ter duos: q̄ dicūt se possidē: vt ibi. Un̄ veriꝰ ē: q̄ idē hꝫ ꝓponebat sit̄ de recupanda possessiōe ꝛ ꝓprietate ꝯ aduersariū suū: ꝛ s̄m hoc signant̄ ꝯria. C. d̄ rei vē. ordinarij. ꝛ. ff. de iudi. si de vi. C. d̄ iterdic. l. icerti. C. quo. bono. l. vlt. Per leges istas dicebāt io. ꝛ. b. q̄ nūq̄ poterat sit̄ agi iudicio possessiōis ꝛ ꝓprietatis: ar. ꝯ. ff. quo leg. l. i. §. q̄ŏ aūt. s̄ illud ē: q̄ reus nō certificabat actorē: ꝛ iō sit̄ ꝓponit̄ petitio hēditatis ꝛ quoꝝ leg. Ꝯ. in ꝯtraria: fuit opi. q̄ possit agi sit̄ de illis: ꝛ nos sumꝰ in eadē opi. l. q̄ sit̄ possit agi de possessiōe recupanda: ꝛ d̄ ꝓpetate ab eadē ꝑsona. nec est istud ꝯ ordinē iuris nec ꝯrietas vel ꝑpugnātia h̄ inuenit̄: q̄ nō sunt ꝯria: vt h̄ pꝫ. ꝛ. ꝯ. e. cum ecclesia. ꝛ. e. cum sup. ꝛ. i. de c[illegible]. mo. dilectꝰ ꝛ. ll. ꝑdicte: ordinarij icerti. ꝛ. C. quo leg. l. fi. nō intelligunt̄ d̄ tali possessorio ꝓ recupanda possessione: sed in f̄dicto vti pos. ibi. n. ordinariū ē: q̄ possessoriū prio tractet̄: q̄ ꝓpt̄ euidentē ꝯrietatē sit̄ agi nō pōt de ꝓprietate ꝛ vti pos. ab eadē pte: vt dictū est. ꝯ. e. pr. Si ꝟo vnꝰ vult agē possessorio: ꝛ alter petitorio: illud nullo modo ē admittendū. j. n. pri. sollicite. i l̄ris: itē cum qs ex ꝯquestione. q̄ questio spoliationis priuilegiata est. ꝯ. de or. cog. sup spoliatione: ꝛ. iij. q. i. ꝛ ij. p totum. ꝛ cum actor agit vtroq̄ indicio: reus potest se defendere sup vtroq̄. ꝯ. e. cum ecclesia. ꝛ. e. cum sup. ꝛ. C. de of. rec. pro. l. i. b.

b Intētare. Sed nunq̄d si ꝓbauerit violētiā dꝫ ei adiudicari ꝓpetas. Ui: q̄ sic. xvj. q. vj. placuit. C. vn̄ vi siqs i tātā. Sꝫ hoc nō ē verū: q̄ q̄s amittat dn̄iū rei iō: q̄ cōmisit violētiā: ꝛ hoc n̄ est ex natura iterdicti: sꝫ ex pena illius ꝯstitutōis: siqs i tantā. vn̄ si vult sibi rē adiudicari: ꝓponat ꝯditionē ex illa. l. siqs i tantam. q̄ p interdictū vn̄ vi nō ꝯseq̄t̄ h̄: s̄ possessionem cum fructibus.

c Cā nō decisa. ergo si aliqs succubuit i iudicō ꝓprietatis: adhuc post sn̄iam pōt redire ad possessoriū: sic ecōuerso: ar. ꝯ. d̄ elec. q̄relā. ꝛ. j. e. ti. c. iij. q̄ aliꝰ ē modꝰ agendi ꝛ aliŏ petit̄ q̄ꝫ priꝰ. ff. de excep. rei. iud. cū q̄rit̄. ꝛ. l. se. Arg. ꝯ. j. e. c. pr. vbi ille q̄ obtiet i ꝓpetate: obtiet i possessorio. Possessio. n. vꝫ esse ps ꝓprietatꝭ: sic vsufructꝰ ps dn̄ij. ff. d̄ vsufru. l. iij. vn̄ obstat exceptio rei iud. ff. d̄ excep. rei iudi. siqs cū totū. l. fi. Ad h̄ dicas: q̄ si nuda ꝓprietas deducta ē i iudiciū: pꝰ sn̄iā pōt agi d̄ posse. iōe: q̄ nil hꝫ cōe ꝓprietas cū possessiōe. ff. d̄ acq. pos. nāli. §. nihil. secꝰ si vtrūq̄ deductū ē i iudiciū. ꝯ. e. c. l. iij. ꝛ. iiij. ꝛ. j. e. pr. Iudex tn̄ q̄ ꝯdēnat de ꝓprietate: p ꝯseq̄ns ꝯdēnabit d̄ possessiōe: nisi reꝰ excipiat de possessiōe. s. pactū vel vsucapionē. ꝛ h̄ faciat añ sn̄iā. ff. d̄ rei ven. offm̄. in fi. Io. Si. n. aliqs ꝓbauit de possessiōe: ꝛ nō de ꝓprietate ꝛ idetermīate d̄ vtraq̄ actū ē: succūbit i vtroq̄. ꝯ. e. c. i. ꝛ. q. ꝛ. j. e. pr. Uex est h̄: q̄ q̄ succūbit in ꝓpetate: ꝛ i possessorio: adeo. n. ꝓualet ꝓprietas possessiōi: q̄ q̄ obtiet in ꝓprietate erit potior i possessiōe: cū de vtraq̄ sit̄ actū ē: lꝫ solo x̄bo ꝓdiderit ꝯmodū possessiōis: ar. xvj. q. iij. §. pōt. v̄. q̄ si mala fide. ꝛ possessio semp seq̄t̄ ꝓprietatē. ff. d̄ rei vē. offm̄. i fi. ar. ff. d̄ ꝓo. bōa fides. verūtn̄ iudex q̄ de ꝓprietate tn̄ datꝰ est. nō pōt cognoscē de possessiōe. C. si a nō ꝯpe. iudi. si de ꝓprietate.

d Facultatē. Si nō potuit ꝓbare dn̄iū: vt hic dicit: q̄d valꝫ redire ad possessoriū: cū videat̄ ꝯdēnandꝰ: q̄ sn̄ia sup ꝓprietate trahit ad se sn̄iā sup possessiōe. j. e. pri. rn̄. pōt valē q̄ ad fructꝰ q̄s recupat tp̄e deiectiōis. Itē q̄ ex q̄ habuit possessiōē: hēbit ꝯmodū retētiōis: nisi aduersariꝰ ꝓprietatē ꝓbauerit. C d̄ rei vē. res alienas. ꝛ q̄ si spoliator rē petat: pōt ei obijci: q̄ amisit ius si q̄ŏ hēbat p ꝯditionē ex. l. ꝑdicta. siqs. in tantam.

e Equitatem. quā iudex semp dꝫ hr̄e pre oculis. ff. d̄ eo q̄ŏ cer. lo. q̄ si ephesi. ꝛ vbi ꝓditū non est ius ꝯpcedere dꝫ iudex equitate pensata. ꝯ. de transac. c. vltimo. b.

f Uꝫ dilectis. possessorio. Q̄uidā itelligūt: q̄ h̄ dic̄: q̄ vnus agebat iudicio vti possidetis: ꝛ aduersariꝰ agebat ꝯ eū rei vē. ꝛ sic itelligūt. ꝯ. e. ad vltimū. ꝛ ita planꝰ ē casus. Sed ꝯ ē q̄ŏ legit̄. ff. vti pos. l. i. §. iter litigatores. q̄ vti pos. d̄r dari inter duos: q̄ dicūt se possidē: vt ibi.

g Preualē. semp. n. ꝓpetas tāq̄ dignior trahit ad se possessionē: vt seq̄t̄ dn̄iū: q̄ iustior ē petitio ꝓpetat̄. ff. depo. bōa fi. ar. C. d̄ pig. act. si rē alienā. ar. xvj. q. iij. §. pōt. v̄. q̄ŏ si mala. ar. j. d̄ seques. c. i. Ar. ꝯ. j. de re iu. suborta. ꝛ q̄ dic̄ ꝓualē: itellige q̄ sit̄ ē actū. vt hic dicit. b.

h Uꝫ olī duobꝰ. sed q̄liter potuit iste arꝯdiaconus et bino actu epi ꝯseq̄ ius: cū nec trinꝰ tribuat. ꝯ. e cū ecclesia. sed q̄drupler actus necessariꝰ vꝫ. C. d̄ fur. l. vlt. Sed h̄ iō ꝯtingit: q̄ q̄ ē i q̄ta possessiōe eligēdi vel ꝑsentandi: pōt eligē ꝛ ꝑsentare: ꝛ ille ꝯseq̄t̄ ius ex hoc. ꝯ. de elec. q̄relā. j. d̄ iurepa. ꝯsultatiōibꝰ. q̄. n. est i q̄ta possessiōe: dꝫ vti iure suo: quousq̄ euincat̄ ab eo. j. vt lite pē. c. i. ꝛ. ij. ꝛ. xvj. q. iiij. volumꝰ. ꝛ sic ꝯseq̄t̄ aliqs dominiū ab eo q̄ nō est dn̄s. ꝛ sufficit hec electo vel ꝑsentato tn̄ in possessorio obtinē. i. q̄ elector sit i q̄ta possessiōe eligēdi ad hoc vt ꝯfirmet̄ electio vel ꝑsentatio p iura predicta.

i Iudices recusare. Sic pꝫ ex hoc loco: q̄ si ꝓcurator tuꝰ ipetrauit tibi iudicē: q̄ nō potes eū postea recusare ac si tuipse eū ipetrasses. ꝯ. d̄ of. dle. sup q̄nū. §. verū. Sed mirū vꝫ q̄ f̄cm̄ ꝓcuratoris i h̄ casu preiudicet d̄ño cū hic nō posset hr̄e dn̄s recursū ꝯ ꝓcuratorem: q̄ in

casu isto pcurato: ē nō soluēdo. vñ nō dȝ nocē dño. ff. ď do. ꝛ elegāter. ß. pe. ꝛ. ff. ď eo p quē fa. eru. l. vlt. Sȝ illa iura intelligunt cū pcurator dolū ꝯmisit: sec⁹ esset si negligent' ꝯsar⁹ esset: ꝛ sibi iputet q min⁹ diligentē pcuratorē ꝯstituit. ff. ď mio. cū mādato. in fi. pōt tñ ps lesa ppter negligentiā pcuratoris noīe ecclesie petē in integ. resti. ß. de in integ. rsti. cū venisset: In casu isto dico ꝙ si dominus dedit certā formā ď certis psonis p indicib⁹ obtinēdis: ꝛ ipse egressus ē illaȝ formam petēdo alios iudices: tūc nō fit pīudiciuȝ dño: qn possit illos recusare si voluerit: ar. ß. ď of. ďle. cū oliȝ. ꝛ de p cu. si pcurator. ꝛ h est expssuȝ. j. ď ap. significāte. Sed si simplr fuit ꝯstitut⁹ pcurator ad impetrandum iudices non dando certuȝ mandatū ď certis psonis: tunc ñ pōt iudicē rcusare: ar. l. pdicte si pcuratō

elec. ꝗrelam. Est ēt alia rō: q: hec snia lata ē rōe possessionis īter caplm ꝛ archidiaconū: sed si caplm postea voluerit agē ꝯ ꝯ epȝ: illi ꝯ eru qō ppetatis. ꝛ sic erit oīo alia cā: q: snia lata super possessiōe nō obstat agē volēti de ppietate. sed hic res inter alios acta fuit: vt. j. dicit. vñ nō obstat sup ppietate etiā īnt easdē psonas: lȝ ista decre. ꝯpetenti⁹ deberet poni ī tit. de el. sic ď ere. ꝗrelā. ß. n. ille loqtur: qñ īnt easdē psonas vtitur qō possessiōis ꝛ ppetat: qō hic nō fuit: vt pȝ. ß. p totū. nec dī hec pprie qō possessiōis: q: nō tñ actū est possessorio iudicio: in quo casu logr iste t. sed archidiacon⁹ obtinuit: qō pȝ q: eps erat ī possessione: vel q̄si iuris eligēdi. Uel dic: ꝙ ista decre. respicit tñ scdam partem rubrice. b.

canonici pdicti iudices recusare minie debuerūt: cū cā pdictis iudicib⁹ fuissȝ ďlegata ď vtriusqȝ ptis pcuratoꝝ assēsu⁹ pdictū archidiaconatū eideȝ p diffinitiuā sniaȝ adiudicarī curauim⁹. canōicis vinceñ. pꝑetuū silētiū īponētes: seruata⁹ tñ eis qōne ppetatis sup collatōe archidiaconat⁹ ipsius: si forte sup hoc ꝯtendere voluerint aduersus epȝ vinceñ. cuȝ res int' alios acta nō dȝ eis ꝑiudiciū gnāre. Anno. iij. ab bati sci cypriani torcell'. dioc. ꝛ. s. m. noue de vene.

Ca. q̄ inter pāiarcham gradeñ. ex vna pte: ꝛ ab batē ꝛ ꝯuentū mōsterij sci georgij de venetijs sup subiectōne ipsi⁹ mōasterij ex alta pte bat: iuenimus p codeȝ pāiarcha pbatū: ꝙ int' alia abbas qñqȝ iuit ad ei⁹ synodū. l. sol. venetoꝝ ei p plres annos exolūēs: ꝛ ifra. Ad hec cū de pre- missis. l. sol. qs petijt ad subiectiō ꝛ iudicium⁹ a pāiarcha sit actū p sniaȝ diffinitiuā quaȝ sup hoc ꝯtrā reportauit: ei nō adimim⁹ si alio iure de ipsis expiri voluerit potestatem.

Grego. ix. epo constan.

Licet multuȝ: ꝛ infra. Conquestus ē nobis philasius cecus eius campum ab ecclesie boibus irrōnablr occupatum. Quod si ita est: quanq̄ ante oēm ꝯtentione possessio ei debuerat violent

n Int' alios. j. de re iu di. c. pe. j. de pben. dilecto. ī fi. ꝛ. j. de donat. int dilectos. ī fi. ꝛ. ß. de offi. ďle. super eo. ꝛ. j. de fi. instru. inter dilectos.

o Ca. ad sbiectionis indiciū. petebat pāiarcha subiectōeȝ in mōsterio sci georgij. ꝛ l. solidos ad indiciū subiectiōis ab isto abbate: vt pbaret p h: ꝙ ei subesset. j. de cēsi. ois aia. ꝛ. q. iij. illud. ꝛ. C ď epi. ꝛ cle. nul'i. Et ī his actū fuit a pāiarcha possessorio ꝛ petitorio: ī possessorio obtinuit: ī petitorio succubuit. ꝛ sic fac' ad titulū: al's nō vȝ facere ad titulum. Et sic pȝ: ꝙ male fuit ďcisa: ꝛ meli⁹ fuisset posita ī ti. ď re iud. sine de excep. Qñqȝ ꝯo cēsus tal' est signū exēptiōis: qñqȝ solūmodo signū ptectiōis. j. de pui. recepim⁹. ꝛ tūc nō eximit a iurisdictiōe diocesani: vt in. c. recepim⁹. lȝ h c petebat ī signū subiectiōis: sic ēt. j. de censi. cū venerabilis. lȝ q: monasteriū liberȝ erat ꝛ exemptuȝ p pulegiū ro. pon. succubuit ī illo cēsu ꝛ in alijs: q: non pcepit illa tanto tpe: ꝙ renunciatuȝ vel pscriptum fuerit puilegiū libertatis: vt patet in integra.

Cū piudicet fcm pcuratoris dño ꝛ qñ nō dr. ß. vt lit. ñ ꝯte. c. i. Sȝ q̄ꝝ fuerūt h recepti testes lite nō ꝯte. p⁹ recusatonē si nō ꝯsentiebāt ī iudices: lȝ de ꝯsensu pcuratoris eoꝝ fuerūt obtēti. Jō recepti sr nō obstāte recusatōe q: ī pñtia pape lis fuerat p illos pcuratores ꝯte. vt pȝ ī antiq̄ decre. al's ñ fuissent recepti: si ñ ꝯsensissent. vel nō valuisset receptio testiū lite ñ ꝯte. ß. vt lite ñ ꝯte. p totuȝ. Uel dic: ꝙ bñ valuissēt attestatōes ēt lite ñ ꝯtes. cū isti canōici fuissent actores si fuerūt ꝯtumaces: vt. j. ď do. ꝛ ꝯtu. cāȝ q. vbi ď h nō. ꝛ. ß. vt lite ñ ꝯtes. qñ frequent. ī pn. vel si erāt rei: qō veri⁹ vȝ p ipaȝ lraȝ. ꝛ si ꝯtumaces fuerūt: bñ pōt testes recipi lite ñ ꝯte. ß. vt lite nō ꝯt. qñ freqnt. q: agebat ď electōe: ñ veȝ ē ꝙ lis erat ꝯtestata.

k Assensu. ꝛ ab eis esset rescriptū ipetratū. nec iducie deliberatorie dāde sunt ipetranti. iij. q. iij. ß. spaciuȝ. ꝑ. et aūt. nec deliberatiōis inducias petere debent: cum apud sedē apostolicaȝ p pcuratores vtriusqȝ partis lis erat ꝯtestata. ꝛ hec littera probat ꝙ canonici erāt actores: quando impetrauerunt rescriptum.

l Jmponentes. ꝛ hec littera pbat: ꝙ canonici erant actores quia reo nō imponitur silentium: sed absoluit actore non probante. b.

m Reseruata qōne. sic. ß. de elec. ꝗrelaȝ. Sȝ nūqd eps pōt repellē istos p exceptionē rei iudicate: nā cū ille obtinuit: q hūit cām ab epo: illō dȝ epo pdesse: sic pactuȝ fcm a debitorib⁹ hereditarijs: ne ab ipsis petat' cuȝ emptore hereditatis: nocet vēditori ipsius hereditat'. ff. ď pac. si cū emptore. Sed nō ē veȝ: q: exceptio rei iudicate trāit ab actore suo ad aliū. s. emptorē: sed ñ reuertit' ad actorem suū. ff. de excep. rei iu. si a te. ß. vlti. sic. ß. de

p Jure. Sic pȝ: ꝙ q rē petit ꝛ ꝑpue ī psonall actōe ex vna cā si succūbat: ꝙ ñ obstat ei exceptio rei iudicate: si postea petat eandē rē ex alia cā. ff. de excep. rei iudi. cuȝ querit'. ꝛ. l. an eadē. ß. actiones. Jdē est in rei ven. si exprimat' tñ vna cā. ff. de excep. rei iudi. si mater. ß. eandē. Jdē est ēt in possessorio. ī de dona. inter dilectos. ꝛ. ff. ď acq. pos. possiden. ß. ex plurib⁹ ar. de hoc dictū est supra de lib. ob. c. ij. vbi de hoc.

q Licet multū ꝯtentionē. si hōc petiuisset. j. e. c. pe. ꝛ. c. in lris. ꝛ. c. item cuȝ qs. ꝛ. ß. ď or. cog. sup eo. ꝛ. ij. q. ij. p totū. ꝛ. iij. q. i. ꝛ. ij. p totū. ꝛ sibi iputet iste cec⁹: q renūciauit iudicio possessorio. xxix. q. ij. cui⁹ rei cā. Sȝ vȝ: ꝙ nō ē restituendus: si aduersarius incontinenti vellet pbare dñium. ff. ad exhi. l. iij. ß. ibidem. ꝛ. ff. ad trebe. l. ille a q ß. a. ꝛ melius. ff. vt in pos. leg. si is a quo. ꝛ rūso. ꝛ. i. e. lra s. sed non obstant. ll. ille: quia non loquuntur in interdicto vñ vi: immo in interdicto de adipiscenda pos. ꝛ quod dicit decret. litteras. illud speciale est ppter periculum anime in casibus vbi ecclesia dispensare non potest: vt ibi patet.

ablata restitui[a]: tñq: euent^9 diacon^9 ipsius ecclesie psenti ente illo pstituit se legitie probatur dcm̃ capũ eiusdẽ eccl'e iuris esse: ingre veritatez. et si h pbatũ fuerit: huic dicendũ ẽ: vt a sua intẽtione discedat. aliogn res ei ablata reddat.

Alexan. iij. vuigorẽñ. epo.

Solicite cures pquirere quo tpe. h. renunciauit ecclesie: et si tibi psiterit eum spoliatũ[b]: cũ eidẽ eccl'e renunciauit p eum testes alteri^9 partis de iuramẽto et renũciatõe sponte facta anteq̃ restitutus fuerit nõ admittas: q: nõ ẽ verisile[c] q spõte iuri suo renũciauerit: q renũciat spoliat^9: sed testes eiusdẽ. h. qb^9 intẽdit se pbare: q violent pdcã ecclia fuerit spoliat^9[d] dũmõ idonei sint: recipe ñ postpõas. Idẽ.

Acceptã qõe. p. clici: q violent fuerat ecclesia spoliatus: vobis dedimus in mandatis: vt si hoc pstarz eaz sibi restitui faceretis. q cognito rñsuz est ab aduersario: id nõ debẽ pficẽ: eo q spõtanea volũtate coram ebora. aepo ap. se. le. pscriptam ecclesiam abiurasset: et ifra. Mãdamus q̃ten^9 si vobis psiterit: q prefatus. p. nullo metu vł vi coact^9 sed spõtanee plibatã ecclesiã tal'r abiurauerit[e]: ei super hoc ppetuũ silẽtiuz iponatis.

Idem vui. epo et eli. aedi.

Audita q̃rela. t. clici q. h. psona eccl'e de sanõ. ipm sup ecclesia sua ð palẽñ. idebite molestaret: lũdonen. epõ et tibi fili aedi. dedim^9 in mãdatis: vt si vobis cõstaret q pdict^9. h. alteri^9 ecclesie psonatũ[f] hẽret: vel iuramento spõtanee prestito firmauerit memorato. t. sup eadẽ ecclia qõnem decetero nõ moturuz ab eius molestia super hoc cõpesceretis eundẽ: et infra. Cũ pro vobis plenius pstitisset dictũ. h. nõ solũ eccl'e alterius psonatuz hẽre: sed ẽt spontanea volũtate eccliaz de pelenẽ. in ppetuũ abiurasse: phibuistis eidẽ ne dcm̃. t. sup hoc decetero molestaret[g]. Tz aũt nunci^9 eiusdẽ. h. posteriores lr̃as impetrauerit formã aliã ptinentes: q non obstantib^9 litteris

---

a Restitui. cũ fructibus pceptis et q pcipi potuerunt a tpe deiectiõis. j. e. c. pr. et c. grauis. Sz qd si sumptus aliquos fecit ille diacon^9 i rẽ illã. Rñdeo nec petitionẽ hz inuasor nec retentionẽ: q: donare vr̃ tãq̃z malefidei possessor: isti. ð re. diui. §. ex diuerso. et qcqd plãtat serit vel edificat: oẽ solo cedit si radices p^9egit: isti. ð re. diui. §. si tu^9. imo tenet ẽt ð eo qð cãu pðit. ff. ð le. i. cũ res. i si. tamẽ sũpt^9 nc̃ios sine qbus res facta esset deterior: dz restituere. C de rei vẽ. domũ. et ff. de pe. here. si a dño. §. vlti.

b Sollicite. cũ spoliatũ. ergo a prio sensu si nõ esset spoliat^9: bñ recipent testes p eũ. j. e. pri. ex eo q spoliat^9 renũciauit: psumit: q iniutus et coact^9 renũciauit vñ p talẽ psumptionez ñ admittunt testes: vt hic innuitur: nisi facta restitutione. Sed q̃re mandat papa inqri quo tpe renũciauit: cũ spoliat^9 añ cãe igressuz ðbeat restitui. s e. pr. et j. e. ex lr̃is. itẽ cũ qs. Jõ de h ingritur: q: si renunciasset eo tpe q possidebat: et ipse postea peteret ecclesiã dicẽs se spoliatũ: tũc recipent testes p eũ: q spõte renunciauit: vt sic defenderet se iste re^9 p istũ petentez restitutionẽ: vt sequit in glo. ad fi. et s. de renun. sup hoc. q̃ psueuit signari pria huic. sed nõ pdicit: q: in alio casu loqtur vt ibi dictũ ẽ. Sed si aliqs spoliat^9 petit restitutionẽ bñficij sui et obijciatur ei: q nõ fuerit canonice istitutus: vel q spõte renũciauit vel abiurauit: nõ est audiendus: q: ei nõ põt referri qõ ppetatis: nisi post q fuerit restitutus: qð esset si audiret obijciens in iure minus canonicã institutionẽ: vel abiurationẽ spontaneã: vt. j. e. in lr̃is. item cũ qs. ex qstione. q: qð spoliationis pullegiata est. s. ð or. cog. sup spoliatõe. Hic ergo tñ agit possessorio: vñ aduersari^9 nõ est audiẽdus mouens ei qõnem ppetatis: q: nil hz cõe qð ppetatis cũ possessiõe. ff. ð acq. pos. naturał. l. §. nihil. q̃re nõ obstat iuramẽtũ restitutionez petẽti: cũ in ea nõ agat de iure ppetatis: sed iuramẽtũ et renunciatio spõtanea tangũt ius ppetat: cũ abiurãdo renũciauit spoliatus: sed possessioni nõ renũciauit vel abiurauit: q: iã amiserat eã p spoliationẽ: et ei qð nõ possidebat: renũciare nõ poterat. q̃re petit restitui si nõ obstaret: q spoliat^9 renũciasset: et ñ reciperent testes aduersarij: q spõte renunciauerit: dũ quẽ possidebat: vt in. c. se. Et sic est ar. q lata sñia sup ppetate: ñ obstat agẽ volenti ð possessione: vt nõ. s. de cã pos. c. pastoral. Et etiam ar. p colligit ibi: q obstet in glo. ergo si aliquis. et c.

c Quia nõ est verisimile. p hanc presumptionem non admittunt testes: ex quo pstat: q spoliatus sic renũciauit et hoc nõ tñ ex vi psumptiõis. sed potı^9 ex natura et puilegio spoliationis: q: eã intentans nõ ẽ recõueniendus nisi de alia spoliatõe pueniret: vel ei in mediũ exceptionis alia spoliatio obijceret. s. de or. cog. sup spoliatõe. Sz manifeste vr̃ pria decre. sequens: vbi obijciẽs spõtaneã abiurationẽ agẽti possessorio auditur. Quidã sic soluunt prietatẽ: q h metu renũciauit: nõ corã suo iudice et i se. c. renũciauit spõte et coram suo iudice. Verior ẽ solutio: q: h agebat possessorio tñ in sequẽti possessorio et petitorio: et vt pz in antiq. Vel dic: q h pstabat eũ spoliatũ fuisse: cũ renunciauerit: q: h pmo qsitum fuit: vt dic in pn. h in sequẽti dicebatur: q nlla spoliatõe fcã spõte dũ possidebat renũciauit: et sic admittit ad pbandũ: q nõ spoliauit idirecte: sic. j. e. cũ ad sedẽ. et j. de testa. significauerũt. et j. e olim. j. Ar. q sicut admittit actor ad pbandũ: q fuerit spoliat^9: sic re^9 põt admitti ad pbãdũ prium: qð erit: dũ pbauerit: q spõte renũciauit: cũ possidebat et corã suo iudice. et si h pbauerit: pz q ipse ñ spoliauit: et sic nulla prietas et ibi pcessit renũciatio spoliationẽ. sed ecõuerso hic: iõ sec^9: et ita nõ fuit spoliatus.

d Spoliatus. Quid si spoliatus silent p annum. q ð petit restitui: nunquid postea audit. Videt q non: q: interdictum actio est ptoria que anno expirat: insti. de perpe. et temp. act. in prin. Rñdeo ptoris actiones temporales sunt quo ad penam: perpetue quo ad prosecutionẽ ipsi^9 rei. ff. de act. et ob. in honorarijs. ff. de vi et vi ar. l. i. in prin. Jmmo sm canones vr̃: q ẽt ad damnum siue ad penã ppetuo agi possit: q: nulla pditio tẽporis opponi potest. vt. iij. q. i. reintegranda.

e Accepta. abiurauerit. p. s. e. c. pri. vbi non admittũtur testes: ibi soluit. Jtẽ ar. p. j. de insti. cum venissent. sed ibi possessorio actum fuit. et ibi etiam abiuratio vel renunciatio psonalis fuit: sed pcessio fuit realis. Jtẽ ar. aliud p. j. de pcess. pben. post electionẽ. ibi ñ fuit abiuratio pbata: vñ ibi restituit: et post restitutionez potest opponi abiuratio: vt dr̃ in fi. Quidã dicũt q illa ð

cre.solicite.cōtinet dispensatōes ex eo q ibi audit̄ ꝯ iu ramētum. Dec ĩo ius cōnnetit ex eo q hic nō audit̄ ꝯ iu ramētum: ar. J. de iureiu. si vero. b.

f Audita. alteri⁹ ecclesie psonatū hēt: ꝯ etiā qō cūq istoꝝ pbaref: sufficiebat. J. ꝯ prebē. ex frēte ꝯ mul ta. ⁊. ꝫ. ꝯ el. dudū ij. ⁊. ꝫ. e. pri. ⁊. ꝫ. qō me. cā ad audientiā. ⁊. J. ꝯ iureiu. si ĩo. ⁊. xxij. q. iiij. si aliquid.

g Molestaret. ⁊ sic pꝫ: q. t. possidebat ⁊. h. illū impediebat ⁊ molestabat eū sup ipsa ecclā. vñ agebat. t. vti possidetis. s. ne ingetaretur. vñ ꝫ formaꝫ petitōis fōmaf hic snia. J. ꝯ simo. lꝫ heli.

h Nō itellerim⁹ Nō q ñ vult papa p suū rescriptū statuta rescindi. ꝫ. ꝯ cta. ⁊ qli. cā te. nec vult derogaf iuri alicui⁹. ⁊ cir. di. nl l⁹. ⁊. c. ecce. ⁊. ꝫ. de cf oꝛ. lꝫ. ⁊. J. ꝯ vsupally ex tuaꝝ. ⁊. C. ꝯ emāci. nec auus. ⁊ ea q̄ cā cognita statuunf: rescriptis reuocari ñ pñt: vt C. ꝯ ōmia. p epist. ⁊ pragma. sac. l. iiij. ad h fac. C. sniam resci. ñ pos. ipetrata. ⁊. C. ꝯ test. ⁊ quē ad. test. oꝛ. si testm.

a pte alia ipetratis reuocari deberet siqd imutatū eēt i cā: postq̄ idē nūci⁹ iter ad nos arripuerit vēiēdi: q2 tñ nō itellerim⁹ nec itelligi dbuit: vt reuocaref qō p vos factū esset auctē lraꝝ nraꝝ sꝫ siqd ꝯsum ptiōe ex violētia imutatū esset mādam⁹: qtēus sniaꝝ quā ptulistis añ posterioꝝ lraꝝ rceptōeꝫ occasiōe ipaꝝ nullatē⁹ rvocaf tētet: ⁊ si ꝯ sniaꝫ ipaꝫ aliqd statuistis: studeatꝫ id sblato app. ob. rvocaf. Si ĩo p⁹ rceptōeꝫ sedntiū lraꝝ snia lata fuerit: eo ñ obstāte iuxta tēorē ipaꝝ ap. postpo. pcedatis.

Idē brixiensi epo.

In lris tuis: ⁊ ifra. Sup illa qōe videlꝫ: cū qs dicit se de possessiōe violēt eiectū: ⁊ aduersari⁹ dic eū nō fuisse cāonice istitutū: rñdem⁹ q̄ de violēta eiectōe q̄ ꝯ canonica istōe agi dbē: q2 pdo ēt ē ꝫ rigorē iuris rstituēd⁹.

Idem exoñ. epo.

Tē cū qs dic se de possessiōe violēt eiectū vl ad uersariū clā possessionē itrasse: ⁊ aduersari⁹ crimē ei obijcit: vt eū a sua itētōe repellat: ñ occurrit nob: q illi⁹ obiectō admitti dbeat vl pncipal cāe pp h̄ executō rtardāi qm̄ crīa rr aduersus eū añ rstitutōꝫ agē ñ pñt: cū psumaf ei⁹ existē inimicus.

Idē cas. arepo.

Conquerēte nob rēaldo clico accepim⁹: q ipm eccla de vuersort sine iudicio spoliasti. Q2 ĩo iā nō dcꝫ honestatē tuā clicos tue iurisdi tōis sñ māifesta cā ⁊ rōabili suis bñficijs spoliaf: qb⁹ teneris pīna puisiōe ꝯsulē. mādam⁹ qten⁹ si ē ita pdicto clico pfatā ecclā cū rdditib⁹ iñ pcepti restituas: ⁊ i pace eā possidē pmittas. Restōe āt fcā siqd aduersus eū sup pscripta eccla proponē volueris corā exoñ. epo delegato a nob p te vel p sufficientē responsalem tuum cū eodē. r. ordine iudiciario poteris experiri.

Idem. Ex trāsmissa nob: ⁊ ifra māda. qtē⁹ si vob ꝯstitit

n Nā pus ꝯ possessiōe agif. C. ꝯ interdic. rcerti iuris cū suis cōcoꝛ: q2 ⁊ ciuil ⁊ nāl rō suadet vt alter possideat: ⁊ alter a possidēte petat: isti. de interdic. §. retinēde.

n Canonica. Et sic pꝫ: q spoliato nō possit referri qō dbijci i si primo fuerit restitutus. ꝫ. e. solicite. vbi de hoc.

o Predo. ff. ꝯ vi ⁊ vi ar. l. i. §. q a me. Ar. ꝯ: q dolo fac q petit qō statī restituē oꝫ. ff. ꝯ doli. ex cep. dolo. sed illud pt intelligi i petitorio iudicio ⁊ hoc ĩoꝫ ēnisi sit talis pdo cui⁹ vite null⁹ pcef oꝫ. C. qñ licet vnicu. sine iudi. se vin. l. i.

p Rigorē. nisi ōns rex petat eodē tpe cū fur. ff. de po. bōa fides. tñ equitas qñq pferf rigori. C. de iudi. placuit.

q Tē cū qs. clā possessionē. i h casu ñ eget rstitutōe: q2 possessionē nō amisit: nisi i duob⁹ casib⁹: puta si veniēs ñ fuerit admiss⁹. Itē cū ñ accedit: q2 suspicat se posse rpelli. ff. ꝯ acq. pos. clā possidē. §. q ad nūdi. ⁊. l. si id. §. vl. ꝯseqf tñ: vt q ōi iā edificatū ē tollaf ⁊ ꝯsuef idēnis: put iuratū fuit i liti taratōe a iudice fcā. ff. qō vi aut clā sp. ⁊ i h iterdicto. ⁊. l. i. §. oniq. vbi oꝫ q nulla exceptio admittif ꝯ ildcō agētē. s. q vi aut clā.

r Crimē obijc. ⁊ male: q2 separata ē cā crīs a cā possessiōis. C. ꝯ do. inter vi. ⁊ vx. si marit⁹ in ñ.

i Occasiōe ipaꝝ. Nō q h fit i secūdis lris mētio ꝯ pmis ēt expressa: ñ iñ revocāf pme. vñ signaf ꝯ. ꝫ. de rescrip. ceteꝝ. ⁊. c. ex pte. ij. ⁊ hoc iō ē: q2 snia iā erat lata p primas: que valide fuerunt: als secunde revocant illas: vt hic patet: ⁊ a qua sententia non fuit appellatū vt. C. vt lite pē. l. i. ⁊. ij. C. ꝯ transac. cās. ⁊. C. sē. rescin. nō posse imperata.

k Receptiōeꝫ. nota tps receptōis lraꝝ ꝯsiderādū ⁊ nō date. sic. J. ꝯ preben. dilectus. ij. vbi de hoc.

l Nō obstāte. Hoc iō: q2 iurisditio p pmas lras attributa revocata erat vñ nulla fuit snia lata post receptionē secūdarū. sic. ꝫ. ꝯ of. dle. ex lris. b.

m In lris electōe. Cū. n. agif ꝯ violētia ⁊ possessione pus agēdū ē ꝯ possessiōe qs possideat. s. vt p h appareat qs fecerit violēnā. C. ꝯ ap. l. i. Si ĩo agaf ꝯ possessiōe ⁊ pprietate: ꝯ possessiōe pus agi oꝫ: vt h. Et ex pōe ꝯ violēta eiectōe. i. ꝯ possessiōe violēter ablata: vt ff. ꝯ iudi. si de vi ⁊ pprietate. ⁊. ff. ad. l. iul. de vi publica q cetu. §. si ꝯ vi. cū qō spoliatōis sit priuilegiata. ꝫ. ꝯ oz. cog. sup. ⁊ hoc cū vnū itētaf ab vna pte. ⁊ alteꝝ ab altera: sec⁹ si vtrūq ab eodē: q2 tūc pōt vtrūq si⁹ ppeni. ꝫ. ti. pri. cū eccla. ⁊. c. se. ⁊. c. cū dilect⁹. ⁊ i sdicto vñ pos.

s Pncipal. s. cā restōis. q pncipal ē ⁊ pmo expediēda. ꝫ. e.

t Crial. vt. iij. q. i. ⁊. ij. p totū. ⁊. J. e. c. frequēs. (c. i.

u Conquerēte. rōabili. lvi. di. satꝫ pvsū. ⁊. xvi. q. vl. luētuꝫ.

x Pīna. xvi. q. i. pdicator. ⁊. viij. q. i. clemēs. ⁊. J. ꝯ prebē. c. ij. ⁊ cū sm apostolū. ⁊. J. de censi. cum apostolus.

y Si ē ita. Sꝫ qf dic si ē ita: nūqd oꝫ ipse cognoscē ꝯ facto suo. Rñdeo nō: q2 cū ꝯ facto suo dbeat eē cert⁹: sup hoc null h̄ꝫ cognitōeꝫ: ꝫ ille cui cā cōmitif. ꝫ in hoc vt qō iniuste fecit emēdet: ōferf eidē. ꝫ. ꝯ rescrip. ab excōicato

z Percepti. ⁊ q pcipi potuerūt: infra eodem grauis.

a Volueris. ex q. n. ad xsariū se sibi cōstituit: ñ oꝫ eē iudex i fcō suo. C. neqs i sua cā ius sibi dicat. l. vna. ⁊. iiij. q. iiij. c. i.

b Expiri. Et sic vꝫ q ecclaꝫ sibi retiuerit: ⁊ ñ alij ōdeit: als ēt ille cui ōdisst dberet expiri: ⁊ iudex ꝯ his q̄ corā eo acta essēt ñ irrogaref: scribet dlegato. xviij. di. ꝯ ꝯcilijs. ⁊ si arcieps eū ñ rstituer. ⁊ vt mādaf: ⁊ dlegat⁹ cognoscat an tal fuerit spoliat⁹ q h illi mādaf. ex eo q dic: si ē ita: ⁊ i dcꝫ ē. semp. n. psuit p snia iudicis quousq pbef ꝯriū. ꝫ. ꝯ renū. i pñtia. ⁊. J. ꝯ in. sic. ⁊. ꝫ ꝯ el. hōe. ⁊ i ꝯ ꝯba. p⁹ cel. ff. ꝯ in. ⁊ in. l. p. §. ptoꝝ.

c Ex trāsmissa. legitie. i. ꝯ legitimū ꝯsēsū ꝯ pñti vtriusq pꝯba idōea expssū. J. ꝯ spō. ñ it. ⁊. c. tue. ⁊ i facie eccle ⁊ iō non obstaret restitutioni: lꝫ obijceref ꝯsāguitas. J. e. ex cōqōe

nisi obiiceretur gradus indispēsabilis:vl' ēt quodcūq3 aliud īpedimētū ꝑpetuū et ꝓbatōes esse ītīcōtinēti pate.j.e.lr̄as.se/cus si agerei petitorio.s.de ordi.cog.intelleximus.

a Et ab eo cognita.ꝛ ita ꝑ h̄ habuit possessionē.Et sic p3 q duo o3 ꝓbare q petit restitutōe3:vz legitimā desponsatōe3 vere vel p̄suptiue:ꝛ carnalē copulā.ꝛ ē simile i seruitutib9 vbi qs ōbet ꝓbare duas res.s.seruitutem ꝯstitutā fuisse:ꝛ se visum fuisse.ff.de itī. actuq p.l.iij.§.hoc aūt iterdictum.ꝛ h̄ seruit9 ē hinc inde.nec est simile h̄ possessoriū alijs possessorijs ō recupanda possessiōe:q2 ibi nō ē necesse ꝓbar ō iure.s.ō of.ōle.cōsultatōib9.Hic n̄ sufficit sola possessio q2 possessio h̄ bēri n̄ pōt sine iur:vt.j.e.ex parte.Quare n̄ sufficit sola possessio q2 lib bō poss.deri n̄ pōt h̄ ē talis possessio:q q possidet possidet.j.e.litteras.in fi.ꝛ.c.ex parte.ꝛ.j.ō rapto.cū causa.

b Sufficiēti.j.e.lr̄as i fi.sufficiēs cautio o3:si pignora vel fideiussores detur.ff.mādati.si mandato ticij.§.vl.ff.de fideicō.lib.l.ergo.§.adijci.ꝫ noie cautōis simpliciter posito:cautio nuda intelligitur.C.de ꝟ.sig.sācimus.ꝛ iudex recipiat cautōem:p quā magis possit mulier esse secura.ō vt lite nō cōt.qm̄.§.vlti.ꝛ boc solū bn̄ agit.ꝛc.xxiij.q.v.ꝓdest.sic.xxxij.q.i.ō bn̄dicto.ꝫ ꝟo n̄ secure cauet:nō ē restitutio facienda.j.e.lr̄as.ꝛ.s.vt lite n̄ ꝯt.acceedētes.ij.ꝛ boc propter fragilitatē cautōis.ff.ad trebell.qui ita.§.i.ꝛ h̄ idem dicitur.

q p̄fata mulier p̄dicto militi legitie despōsata fuisset ꝛ ab eo cognita ᵃ:ipā3 ei restitui faciatis:recepta tn̄ sufficiēti ᵇ cautōe q illi n̄ debeat aliqd malū iferre.Si āt capitali odio ita mulierē vir ꝑseqt:q merito ō ipo diffidat:alicui ꝓbe ꝛ bōeste mulieri:vi3 ad cāe decisionē custodiēda studiosi9 cōmittat:i loco vbi vir vl' parētes ei9 mlieri nullā possit violētiā ᶜ inferre. Idem.

Um venisset ad nos. b. cāonic9 scē trinitatis de basilī.a suo priore ꝛ caplo destinat9 i audiētia nr̄a ꝓposuit q cū eboraceñ.archie.eccla3 de.n.eis ꝯcessiss3:ꝛ p scriptu3 ꝓpriū ꝯfirmass3:ita q p9 decessū.g.clici q p̄fatā eccla3 ᵈ tenebat ᵉ vsib9 coꝝ oib9 mōis p̄ficēt:ꝛ iteri auctoritate ipi9 archiepi:idē.g.ipsis cāonicis ānuā ᵉ solueret pēsionē:ꝛ ifra Rn̄dem9:q si p̄fati cāonici ō p̄dicta eccl'a auctoritate eiusdē arepi i viuēte clico pceperūt ānuā pēsionē eo mortuo ꝗuis auctē eiusdē arepi n̄ ꝗsierunt viciose tn̄ n̄ sr̄ possessiōe igressi:cū sit cautū ē:ꝰ possideat: cuius ᶠ noie possidet. Iu. iij g.afidi:ꝛ.a.p̄sbīo turon.

Ex ꝑqōe.b.mulieris ad nos noueritis puēisse:q cū.c.miles eā sibi mrīmōio copulass3:ꝛ maritali affectōe ꝑtractāss:ex ipsa filiā suscepiss3 sin̄ iudicio ᵍ ecclesie a se remouit eādē:ꝛ ō accusādo sup cōsanguinitate mrīmōio re.ob. litteras ad iudices īpetrauit. Cū aūt priusq̄ a iudicib9 mulier citaret p diocesanū epm virum sibi restitui petijsset:ꝛ ob boc ad nos propriū nūciū destiasset:demū corā p̄fatis iudicib9 cōstituta:mō p se mō p pcuratorē ʰ ān ᶦ ipi9 cāe igressum ꝛ post virum sibi restitui postulabat. Iudices vero

ci amiserunt possessionem:quā prius bēbāt:sed tunc demū si neglexissent.ff.de acqui.pos.si d eo.§.i.b.

f Cui9 noie possidet.j.ō pscrip.si diligēti.ꝛ.s.vt lite n̄ ꝯt.qm̄.§.pe.isti.ō iterdic.§.possidē.ꝛ.ff.ō acq.pos.qd meo.ꝛ.l.gn̄aliter.supple vt intelligas:qr faciat ad titulū:q mortuo clico illo:cāonici statim intrauerūt possessionē sine reqsitōe arepi vn̄ ipse spoliauit eos p̄dcā eccla ꝛ oia bōa eccle sec asportari.vn̄ petebāt canonici restitui:vt p3 i itegra.ꝛ sic p rn̄sionē p3:q sunt restituēdi:q2 possidebāt:ꝛ iuste spoliauit eos.

g Ex ꝑqōne.sin̄ iudicio eccle ꝛ iō male ēt si ꝯsāguitas notoria ess3 j.de diuor.porro. q2 tal' sepatio pena ē:q̄ n̄ o3 ipōi nisi p iudicē.xxxiij.q.ij seculares.ꝛ.§.in h̄

h Per pcuratorē.qd bn̄ l3 ēt si esset mior.xxv.ānis j.e.ex pte.ēt si ageret ad tori sepationē tn̄.s.ō pc.tue. ꝫ si crialr̄ agerei n̄ vt i.c.tue.ꝛ.j.ō accu.veniēs.i crīe.n. n̄ iteruēit pcuratō v.q.iij.i crialibus

i Ante igressū ꝛ p9.Per h̄ vi3:q qd spoliatōis i modū actōis ꝓposita ꝑ iudicet pncipali:ꝛ ān litē ꝛ p9 litē ꝯt. ar.s.de cā pos.pastoral.S3 vi q nō sit audiēda mulier ista petēs restōe3 lite cōt.super pncipali:sic in mutuis petitōib9 q̄ ān ingressu3 pncipal' ꝓponēde sūt. s. de mut.peti.c.i.ꝛ.C.ō sēn ꝛ iterlo.o.iud.auc.ꝛ ꝯiter.ꝛ q2 dilatoria ē ꝗlitercūq3 ꝓpōatur:ꝛ dilatorie qōes oēs siue exceptiōes ān lit3 ꝯt.ōbēt ꝓpōi.postea ꝟo n̄.j.ō re iudi.inf mōasteriū.Sātis vi ōo:q si aliqs ꝯtestet litē cu3 actore itēta qōe ꝓpetatis:sic faciebat vir iste:q agebat ō ꝯsāguitate:si nihil re9 dicat ō spoliatōe ān lit3 ꝯt. nō sit postea audiēd9 siue i modū actōis vel exceptōis velit obijcē spoliatōe3.siue sup eade re:ꝫ sr diuersis bn̄ poss3 pe i restōe3 i modū actōis recōueiēdo lit.ꝯt.durāte iudicio.s.de or.cog.cū dilect9.ꝛ.s.ō rescrip.i cōcilio lug.c. dispēdia.§.reus quoq3.ꝫ nō in modū exceptōis. Et in casu huius ōcr.qd spoliatōis ꝓposita i modū actōis p9 us o3 fminari:ꝛ facta restōe:pcedat sup petitorio:ꝛ sibi iputet q h̄ omisit.ꝫ h̄ ideo mulier auditur:q2 ꝛ ān ingressū lit3 ꝛ corā ordiario ꝛ corā delegatis mulier h̄ istāt petebat ꝛ p9 igressū:ꝛ nihilominus cōpulsa p iudices ingredi iudiciū petiit restitui.ꝛ cū nil pficēt:appellauit.ꝛ qd o3 i oc.pastoal'.itellit qn̄ pmo qs itētat petitoriū.nile iō ān ꝯclusiōē pt redir' ad possessoriū.vn̄ nō ē simile

c Uiolētiā.ad extor:quēdā forte aliquā cōfessionē.xxxi. q. ij.lotharius.vel aliud iniquū in ipsam committat.b.

d Um venissent.tenebat.Sic colligit ex h̄:q bn̄ficiū n̄ vacās fuit illis cōcessū.vn̄ eo ipso debēt ꝑdere illud.j.ō cōces.pbē.q in viue.ꝛ.c.post electōe3.l3 donator aliud donare illis teneat.j.ō pbē.iter cetera.ꝛ.vij.q.i.p̄miū.ꝫ boc nō b3 locū i boc casu:q2 qd collegio dat:nemini dat:ar.xij.q.ij.q manumittit.ꝛ null9 suo noie inde capit emolumētū.ij.q.vi.§.vi duum.ꝟ.palā.ꝛ sic nullus desiderat mortē viuētis.j.ō ꝯces. pbē.nulla.ꝛ talis donatio licite fieri pōt ō cōsensu epi ēt a patrono sine preiudicio possidētis.j.ō dona.cōsultatōib9. que ponit istū casū.ꝛ.j.de iurepa.qd aūt.b.

e Annuā pēsionē.p boc itelligunt canonici accepisse possessionē ꝛ arepo sic eā amitti:ꝛ receptio pēsiōis fuit signū tradite possessionis.ar.s.ō cōsue.ex iris sicut ꝛ donādo vel vendēdo rē aliquā:si vsufructū sibi retinuerit:eā tradidisse vi.C.ō dōa.qiqs rē:ꝛ.l.sigs argētū.§.ꝫ ꝛ l.qs.ff.de rei vē.q̄dā mulier.ꝛ ē ar.ad boc.ff.ō acq.pos.qd meo.§.ꝛ si per venditorem. ꝛ.l.q bona.ꝛ.l.si aliquam.nec mortuo clerico statim canoni

a Non debuit.nisi i casib⁹:puta si esset publice adul terata.j.de diuor.significasti vel nisi timeretur seuina viri ita q̄ nō posset ei caueri.j.e.li.ras.z.s.e.ex trāsmis sa.z in casu quē hēs.j.de diuor.gaudemus in fi. Item vbi petit restitutio i modū exceptōis:ibi nō daf restitutio:qz ñ agit ad hoc.s.d oz.cog.cū dilectus.

nisse añ lit.ot.z p⁹.C.d rei vēdi.si fundū.Si xo fuerit violētus tē tenet restituē pceptos:z eos q̄ pcipi potuerūt p veres possessores:vt h dic.z.s.e.pquerēte.z.s.d of.dle.cū cā.z.xij.q.ij. si liceat.qd tm si loq d re male aliēata.z.j.d ap.bōe.z.ff.d pe. hē.h cū lege.§.qd āt ait.z.ff.d rei vē.si nauis.§.vlt.z.C.vñ vi si d possessiōe.z.ff.d vi z vi ar.l.i.§.q vt deiect⁹ ē.z.§.nō solū.siē i pignoraticia actōe.C.d pigno. ac.l.ij.z hoc pōt intelligi de fructibus idustriali. b⁹:vt frumēto vino z cō similib⁹.secus vi d alijs f.d naturalib⁹:vt pomis ficubus z cōsimilib⁹.qm istos ñ facit suos possessor ēt bonefidei:vñ reddē tenet vniuerso.vt.ff. de vsuris.l.fruct⁹.z d fructi b⁹ istis qliter restituēdi sunt hēs isti.de offi. iu di.l pri.ff.d rei vē.ex diuerso ibi nō.z l xbo restitutōis ois vtilitas actoris cōtinetur.ff.d x.sig. cū ptoz.z.iij.q.i.p totū.z ij.q.ij.per totū.

b Restitui.Ar.h s.de oz.co.intellerimus. ibi petitorio:h possessorio:z sic nō est contra.

c Post appellatōez.z ita tenuit appellatio:lz esset inhibita in lris:qz remotio appellatōnis nō impedit appellatōem:vbi manifeste gs grauat. j.de ap.vt debit⁹. z iō oia reuocant que post appellatōnē legitimam fcā sunt.j e.lras.b.

d Fine cāonico. xbum istud fe sēper ponit i cāis spiritualibus z preci pue in mrimōialibus:que per canones terminari debēt.j.d cēsan.z as si c.i.in fi. In ciuilibus cāis ponitur debito fine. sed in hoc nō est vis:qz i spiritualibus ponitur qñqz dbito fie j.e.cū ad sedē.j.d testi.ex tenore.b.

restitutione negata: qd fieri non debuit in pncipali pcedere noluerunt:vnde ipsa nostram audientiaz appellauit z infra. Mandamus:q̄tenus si est ita:mulieri viruz restitui[b] faciatis:que post ap.[c] ipsius acta sunt in irritum reuocantes:postmodum super matrimonio cām audiatis z fine[d] canonico terminetis.

Celestinus tertius.

Grauis ad nos querela z infra. Mandam⁹:q̄tenus si vobis constiterit d premiss[e]:predictū ard(?)ia. ablata prenominati mōasterij fratrib⁹ cū itegritate restituere:dāna plēarie resarcire:z d illatis iniurijs[f] cōpetēter satisfacere cōpellatis:prouisuri. vt ñ tm fructus[g] a nouo z violēto possessore pceptos sed quos si eis possidere fuisset licitum: possessores veteres pcepissent: reddi faciatis eisdem.

Inno.iij.epo z c.terdoñ.

Cum[h] cāta que inter vos nomie terdoñ:ecclesie z magistrum z fratres militie tēpli i lōbardia sup domo caluētie vertebat d locodio z d colūba abbatib⁹ memim⁹ cōmisisse:z ifra. Epi tredoñ.possessiōes q̄sdā humiliatis sub[i] ea cōditōe cōcessit:q̄ noie terdoñ.episcopi oratorium ibidem z hospitale constituerēt z.iij.sol.censuales terdoneñ. episcopo ānis singulis exhiberēt:a quo ēt psona q̄ loco pficeret eidē inuestiturā pciperet z pro se z alijs fratribus et z successoribus eius obedientiam faceret manualem[k] :episcopo sibi loci dominium nihilominus retinente. Dictus vero magister ad eandem domum aspirans ipsos adeo circunuenit:q̄ preter cōsciaz vestram se z sua in eius manib⁹ tradiderunt:ea[l] tamen cōditione apposita si vobis qd faceret cōplaceret:sine quoz assensu se nihil posse facere asserebant:z infra. Intelligētes aūt pdictā domū ei magistro traditā[m] sub cōditione fuisse

h Cum cām.humiliatis. olī isti humiliati cōdēnati fuerūt ab eccl'a p luciū papā:fm q̄ cōtiebat i decre.j.de here ad abolendā.in particula q̄modo ē decisa in pnsilli us.c.h postea tpe clemē tis recepti sūt ab ecclesia: qz in nullo errabāt nisi qz cōdēnabāt iurantes sed ipsi in hoc se corrigerūt:z iurāt qñ expedit.z eccl'a eos mō approbat.

i Sub ea conditiōe.i. sub ea forma.xviij.q.ij.eleutherius.z.j.d pben.significatum j.de cēsi.quāto.vel in traditōe terre pōt appōi cōditio.j.d cōdi.appo.vrz.z ita ñ ē h pditio simōiaca:cū ēt als ad h⁹ illa eccl'a teneat:ex quo surgit i territorio terdoñ.epi.sicut nō est simoniacū si eps eccl'as cōcedit pijs alijs locis:si i eis aliqd sibi reseruet noie pēsiōis.j.d re.do.cstitut⁹.x.cū aūt.z cēsus ēt soluitur ad iudicium subiectionis.s.de cē.pos.c.vl.z.j.d censi.ois aia.l ñ.ista quidē de iure cōi cōceduntur.vñ ex ipise pūt cōstitui cēsus in fundatōe ecclesiarum.

e Grauis.de pmiss.s.de violētia p testes constar dz si aduersarius ipsā negauerit de reb⁹ amissis p.p pprū iuramētū q̄litate psonarū ac negocij inspecta:z sic taratōe iudicis pmissa seq̄ condēnatio.s.qd me.cā.c. vl.vbi d h.z.C.vñ vi.siqñ.z.ij.q.i.l primis.z d iur.oiz

f De iniurijs.quae specificar debet:qui agit iniuriarū.ff.de iniur.prētor.i.rñso.

g Fruct⁹.No.q̄ fructus dicunt:q sup sunt deductis erpēsis:q̄ hūt gra q̄rēdoz colligēdoz z pseruādoz fructuū:qd locū hz.tā in bōefidei possessorib⁹.q̄ī malefidei ēt pdōib⁹.ff.d peti.here.si a dño.§.fruct⁹.z.l.plāe. in fi.z.C.de fruc.z lit erpē.l.i nā nullus casus iteruenire pt:q h gen⁹ deductōis ipediat.ff.famil.her.fūdus q i.rñso lbñ.z.ff.sol mri.fructus.nisi in vno casu.j.de deci.tua.fructus.n.intelliguntur deductis necessarijs impensis.ff.de ep.ser.fructus.z.ff.de vsuf.quod in fruct⁹ z.ff.man.q de mutua.§ ibidē labeo:ar.xij.q.ij.nobis. cū hac distinctione bonefidei possessor tenet restituere tm extātes ante litē cōt.z nō cōsumptos:post litē vero cōte.vniuersos.C.de rei vendi.certū.malefidei possessor ñ aūt violētus.talis tenet reddere oēs q pbat ad cū pue

k Manualē.s.d ma.z obe.his q.ad quā subditi tenent:vt ibi.z ēt p iuramētū qñq.j.d iureiu.null⁹.z.j.de noui.oper. nūc.cū ex iniuncto.z.xxiij.di.qu anq̄z.vbi de hoc.

l Ea cōditōe apposita.nisi hec cōditio fuisset apposita:valeret h humiliatos:si simpler fuisz h⁹i traditio.h nō piudicaret epo vl' alteri q t⁹ hēret.j.d dōa.iter dilectos.ar.s.qd me.cā cū dilecti.z.s.d arbi cū tpe.ar.j.d re iudi.cuz super prrouersia.

m Traditā sub cōditōe.q nō existēte traditio ñ valebat:ar.j d cōdi.appo.d ill'.z.c.xuz.z isti.d xb.ob.§.ex cōditōalr.z iō dicit⁹ magr ñ possidebat.tc dñū d qs possidē:cū cōditio extat ff.d acq.pos.q abñi.§.sigs.z eodem modo ñ amittit possessionē:q sub conditiōe recedit.ff.d acq.pos.si cū me.i.rnso

et qđ nullũ iuri vestro p̄iudicium[a] fue͠at irrogatũ: ex eo ꝙ idē magr̄ iusticie vestre nō inscī[9] vobis ignorantib[9] possessionē accepit p̄sertī cū[b] statī exquo id vobis inotuit viz vi duxeritis repellēdā et ꝙ idez sua temeritate possessionē p̄t ꝯsciaz vestrā ad q̄s ipaz possessionē nouerat ptinē: et q̄s q̄stionē sibi moturos suspicari[c] d̄buerat ē ingressus ꝓcuratorē vestrũ et vestro noīe ab impetitione ipsius magistri nomie dom[9] militie templi quo ad faciendam restitutiōem[d] quā petebat: reddimus absolutum: d̄cernētes vos magr̄o satisfactionem debitam exhibē si defēdēdo ius vestrũ i offensam ipsius: vel domus militie tēpli modũ forsitā excessistis[e]. Idem bituricensi ar̄di.

Litteras tuas recepim[9] ꝙ cũ q̄dā m̄rimonialis cā bituricen. ar̄epo in remotī agēte in tua[f] presentia tractaret̄. u. mulier separi a. b. viro suo istātissime postulabat cui se quarto gradu cōsanguitat̄ ꝓponebat esse coniunctā[g]: et infra. Uir aũt sibi vxorē postulabat restitui: q̄[h] ab eo sub sua temeritate diuertit: et infra[i]. Rescripto petebas apostolico edoceri: vtrũ q̄ñ aliqs consāguitatī grad[9] obijcit̄: i q̄ sedē apo. dispēsar̄ ñ p̄t[k] nec ēt ꝯsueuit: et pbatōes ꝓmpte sint et parate: idulgēda restitutō sit an negāda[l]: et ifra. Sāe circa solutōez ꝓposite q̄ōis diuerse sīt sn̄ie diuersoꝝ: alijs asserētib[9] restitutōez faciēdā alijs sentientib[9] i ꝯ̄riũ: n nullis viā[m] mediā eligētib[9] ac dicētib[9] eā faciendā iterdũ: q̄ñq3 penit[9] denegādā p̄mi[n] ꝑ d̄cretalē epistolā lucij pape iuuari videt̄ arguētis q̄dā: iudices delegatos ꝙ restitutōez viri ꝙ sine iudicio eccl̄e vxorē dimiserat et ei cōsāguitatē postmodũ opponebat spoliate ac repetēti cōiugē denegabāt et mādatis sibi prius restitui taliter spoliatam: et postea de m̄rimoniali cā cognosci. Horũ aũt assertionē icest[9] vt̄ piculũ oppugnare: sed ipsi timorē icest[9] sanē esse rñdent: cũ ēt bñficio restitutōis obtēto ꝙ cōsanguitatī h3 noticiā nec exigē d̄bitum nec ꝯ̄ consciam soluere teneatur: q̄m si secus egerit edificat ad gehennā: sicut nec consanguinitatis conscius sup cuius cōiugio qđ nō mouet̄[o] Secunda ṽo assertio per oraculũ[p] clemētis[q] pape fulcit̄: a q̄ cũ fuisset q̄situ: vtrũ muliere q̄dā q̄ndā i virũ petēte qui vt

in fi. et ideo cũ nō possederit: nō poterat spoliari: et ideo nō restituitur iste magister: q2 nō fuit spoliatus.

a ℂ Preiudicium fuerat. Ut scias q̄ñ alicui preiudiciuz fiat circa possessionez: vel q̄zdiu eā possidere itelligit̄. notabis: q2 aut possideo re aliquā ꝑ me: vel ꝑ aliũ: puta ꝑ ſuũ vel colonuz. Si ꝑ me: l3 spōte recedā nō aio deserēdi possessionē: adhuc eā retineo: nisi scīēter negligā. ff. d̄ acq. pos. si de eo. §. i. et si alter intrat talē possessionem quā solo aio retineo: adhuc retineo possessionē nisi ille me vēiētē ñ admittat vel si audeo accedere ad possessionē: et ēt suspicor me posse repelli. ff. d̄ acq. pos. si qđ. §. vlti. et l. clā possidē. §. q ad nūdinas. et q̄z cito sciuero alium esse in possessiōe: possum expellere ipm: vt hic p3: et ff. d̄ ac. pos. qđ meo nomie. §. vlt. ff. d̄ vi et vi ar. idē ē. §. legit̄. S3 si ali[9] est i possessiōe noīe meo: tũc si ille expellit̄: vel alij tradat possessionē: statī ꝑdo eam. ff. de acq. pos. l. possideri. §. quod si seruus. et hec vera sunt i rebus imobilib[9]. sed si qs rē tuā mobilē occupat̄: statī ꝑdis possessionē: vt ff. e. si rem mobilem.

b ℂ Cũ statī. i. ꝯ̄zcito potuerint. ff. ad tertul. l. ij. §. cōtestim.

c ℂ Suspicari debuerat vt. ff. qđ vi aut clā. ſuus. ff. d̄ acq. pos. l. possideri. §. siquis nuuciet.

d ℂ Restitutōem: Et sic p3: ꝙ nō sufficit probar̄: ꝙ aliqs fuerit spoliatus nisi probz se possedisse. duo ei3 probare d3 ꝙ petit restitui: se possedisse et spoliatum fuisse. ʒ. d̄ of. dle. cōsultatōib[9]. S3 hic nō possidebat: vt dixi: q2 sub cōditōe possessiōez accepit. Itē si qs possidet ex pcario vel ex gr̄a ñ pōt petē restitutōez. x. q. ij. q2. Ul ñ obijciat̄ ꝙ icōtinēti d̄icit. ff. d̄ vi et vi ar. l. i. §. vi vi et. ff. ad. l. aq. sciaz. §. q cũ alr̄. et. j. d̄ sē. ex. si vero. al d̄ est possidere: aliud in possessione fuisse. ff. de acqui. pos. siquis autem.

e ℂ Excessistis. d̄buerūt h̄ facē cũ moderamie iculpate tutele. C. vñ vi. l. i. S3 nūq̄d isti sīt excōicati: q̄ expulerūt illũ magr̄z et alios religiosos d̄ domo illa. Ut̄ ꝙ sic. j. d̄ sē. ex. ñ dubiũ. et ex plib[9] alijs caplis ibidē. S3 ꝯ̄ vi: ꝙ licitũ ē cuil3 se d̄fendē. j. d̄ sē. ex. si ṽo alicui[9]. §. si ṽo. et q2 illi admissi sūt ad agendũ: qđ ñ ess3 si papa eos excōicatos reputaret. j. d̄ pba. p̄cessionē. Dicas: ꝙ hec rō ñ vʒ hōa: q2 ñ agebāt: s3 d̄fendebāt se ꝯ̄ istū magrm ꝙ petebat restitutōez. Dicas ꝙ si isti sciēter et ex ꝓposito excesserūt modũ i expellēdo eos d̄ domo illa: icidertī i sniam excōicatōis: q2 viz vi repellē l3: s3 cũ moderamie iculpate tutele. ar. xxiij. q. iij. ñ iferēda. et ff. ad. l. aql. si ex plagis. §. tabernari[9]. et. j. d̄ sē. ex. vt fame. i fi. S3 ñ alr̄ ñ possēt se d̄fēdē: nisi modũ excederēt: nec tñ credo illos icidisse sniaz: arg. ff. ad. l. aql. S3 et si. i. rñso. Si ṽo casu et ignorāt̄ excesserūt modũ: ec ñ essēt excōicati. ar. j. d̄ homici. sic dignũ. §. illis ꝑterea. h.

f ℂ Litteras. i tua ar. ar̄diacons h̄re iurisdictōez cāꝝ m̄rimōialiũ: sic et abbas. j. d̄ exces. ꝑl. accedētib[9] i fi. sic et ar̄pbr̄. j. d̄ ꝯsā. et af. ex l̄ris ar. ꝯ̄. et. xxv. q. vi. epa. i synodo. et i d̄cre. ꝑdicta accedētib[9]. in his. n. ꝯsuetudo ſuat̄: q̄ dat iurisdictōez. ix. q. iij. ꝯ̄ſt[9]. et C. d̄ emāci. l. i. et vlti. et ʒ. d̄ arbi. dilecti. et i fi. ita poti[9] cognoscūt ex ꝯsuetudie q̄z ex iur̄. ar. ꝑdicte d̄cre. accedētib[9]. et ar. ad h̄. ʒ. d̄ of. ar̄di. c. vlti. ad finē.

g ℂ Cōiūctā. et h̄ī cōtinēti ꝓbare volebat.

h ℂ Que sua temeritate diuertit. ar̄s si eā se repplisset: nō posset petē restitutōez: cā seipm expoliasset: ar. xxvij. q. ij. agatho'a. S3 ꝯ̄ credo: ꝙ h̄ ñ obstaret. si velit ipaz rehabē ꝙ eā expulit: q2 corpo ꝙ ipetit ipā: ipa ñ vult ad eũ redir̄: itelligit̄ eā spoliasse. S3 nũ qđ h̄et locũ p̄z d̄ ñ petēdo. Ut̄ ꝙ sic. xxiij. q. v. qđ do. i talib[9] ñ val3 pactũ vel cōpositio. ʒ. d̄ trāsac. c. vl. ita ꝙ et q̄s remāeat i seculo. nullũ pactũ ibi val3: nec absoluē se p̄nt: ēt si iurarēt. j. d̄ iureiur. tua. et ēt si vouerēt: ar. j. de ꝯuer. ꝯiu. ex pte. ij. i fi. q2 ꝯfessio ēt ibi locũ ñ h̄et ꝯ̄ m̄rimōiũ. et. xxxv. q. vi. si duo. et. j. d̄ eo ꝙ cog. ꝯsā. vx. sue. sup eo. nec ēt exceptio rei iu. locũ h3 ibi. vñ volūtas ibi deambulatoria ē. j. de re iudi. lator. et. c. consanguinei.

i ℂ Et. j. sub isto. j. ꝯtinet̄: ꝙ ps mulieris ecōtra viri seuitiā allegabat: ꝓpter qđ non erat restituenda marito.

k ℂ Nō pōt dispēsare. i. ñ vult vel ñ expedit sic. xxxj. q. v. si paul[9]. q̄m papa i oib[9] dispēsat pōt q̄ ñ sīt ꝯ̄ articulos fidei: vel generalē statū eccl̄e. xv. di. sicut. et. xxv. q. i. sūt quidam: nec in his que sunt ꝯtra substātiā mōachat[9]

j. de sta. regul. cũ ad monasteriũ. i fi. nec i bis q̃ i sui nã sũt mala: vt sine pcõ possit qs adulterari: ar. j. d iureiu. ĩ si rps. §. q̃dã ẽt. nec põt dispẽsare: vt filius hẽat pſes vx ores. Ĩ. d trãslac. c. vl. Itẽ credo q gradib⁹ diuĩa lege p̃hibitis: vt h dicit. vñ ppꝛie ponit h x̃bum non põt. ĩ iõ hec expositio nen vult vel ñ expedit: si bz locum hic.

l Negãda. ĩ. j. q finit ẽt an idẽ esset si gd⁹ dispẽsabilis vel aliud ipedimẽ tũ dispẽsabile alle get ĩ p̃bões essẽt icõtinẽti parate. h.

m Viã mediam ar. ĩ medio spectã do. sic. Ĩ. d off. dle. q̃rẽt. vñ Ouidius Inf vtrũq3 vola: medio tutissi. ibis.

n Primi p dcre talẽ. istoꝝ opinio. s. q restitutio sit faci ẽda: multis iuribus iuuaf. ĩ pmo p de cretalẽ. Ĩ. e. ex cõq stiõe. ĩ. c. i lris. ĩ. c. ũẽ cũ qs. ĩ. Ĩ. vt li te ñ õte. accedẽs. ij C. d ap. l. i. ĩ. C. de do. inf vi. ĩ vxoꝛ. si marit⁹. nec obstat illa drre. Ĩ. de oꝛd. cog. c. i. q: loqtur i petitorio: vt hic ĩ j. dĩ. nec obstant le ges ille. ff. vt i pos. lega. si is a quo. ff. ad exhibẽdũ. l. iij. §. cãe. q: loquunf i possessiõe adipiscẽ da ẽt i exhibiuõe rei vbi differf missio i possessionem: si incõtinẽti p̃bef de p̃prietate: ĩ fallit i casib⁹ notatis. Ĩ. e. ex cõq̃stiõe. ĩ i casib⁹ q notanf. iij. q. i. i summa. ĩ. Ĩ. c. pr.

eã repelleret: exceptõez cõsan guinitatis obiecit: pri⁹ eẽt d ipe dimẽto cõsãguinitatis agẽdũ: q sr mřimõio sñia pferref: sic iq sitõi facte rñdit q cũ exceptiõ ne p̃bata p̃ncipal qõ pimaf. pri⁹. n. cognoscẽdũ ẽ d ipa: q ad diffinitõis ãticulũ pcedaf cũ ẽt i mltis casib⁹ restitutio differaf s3 canõicas sãctiões

Opiniõi ãt vltie vt ñ incõ grue adaptãi: vt i gdib⁹ cõsan guinitatis diuĩa lege p̃hibitis rstitutõi adit⁹ pcludaf: s3 cõsti tutõe i p̃dictis hũana restitutõ locũ hẽat cũ effectu: cũ i illis dispẽsari ñ possit: ĩ i istis vale at dispẽsari: sicẽ beat⁹ gregori us ĩ multi alij dispẽsarũt. vñ ñ peccat q i h articlõ ad mã datũ eccře reddit debitũ cõiu gale. Nos ãt ad p̃ns nullã de p̃dictis sñtẽtijs reprobam⁹ nec cuiq̃ eaꝝ aliq̃d p̃iudiciũ ex nřa respõsiõe volum⁹ ge nerari: q̃uis pscriptũ lucij pp mãdatũ ad possessoriũ: rñsũ3 pro clemẽtis ad petitoriũ refe raf. Porro: cũ mulier que

cõsanguinitatis bz noticiã: pserti i gdib⁹ qs lex dinã p̃hibuit nõ possit h⁹ i viro sine mortali pctõ carnalit cõmisceri: qm oẽ qd ñ ẽ ex fide: pctm̃ ẽ: ĩ qcq̃d fit cõ cõsciaz: edificat ad gehen nã: frustra i tali casu adiudi caref rstitutio spoliato cũ illa cõ deũ ñ dbeat i h iudici obedi re: s3 poti⁹ excõicationẽ hũ lit sustinẽ. sicq3 difficultas oc currerz qi pplexa: q: pp sñiaz oporteret eã reddẽ debituz ĩ pp cõsciaz reddẽ ñ deberz. vñ cõtingeret eos q̃uit ipediri: ĩ vtriq3 laqus pararef: cũ iter se carnalr cõiũgi ñ possẽt: nec alr alti mřimonialr copřari. Preterea meli⁹ vr: q cũ oppõi tur cõsanguinitas pserti i gdib⁹ diuĩa lege p̃hibitis: ĩ p̃bõnes offerũf icontinẽti parate: i ce sis adiudicãda sit restitutõ: s3 ad maiorẽ cautelã iuramẽto recepto q tal obiectio malicio se ñ fiat sola q cõmixtõez cãna lẽ: marie ñ fama pstẽit: ẽ resti tu. differẽda: dõec audit p̃bõ nib⁹ ĩ discussis cã siñ diffugio

k C. d vete. iure enu. l. i. §. his ita. ar. xix. di. sic oẽs. ĩ. xx. di. d li

y Volum⁹ gnãri. ĩ tñ gnãl. Iudices. n. bm suaz (bellis i fi. opinionẽ sñiant. xi. di. nolite. ĩ. j. de celebra. mis. de hoie. ar. d cõse. di. i. precepta. ĩ papa hic leq videtur vt magister.

z Porro. hec allegatio greg. est.

a Non ẽ. xxviij. q. i. §. ex his. j. de pserti. qm oẽ. ĩ. j. de si. per tuas.

b Excõicationẽ. h bm distinctionẽ illi⁹ decre. j de sen. ex. inquisitioni.

c Laque⁹. ecclesia. n. nulli dz laqueũ iniicere xxvij. q. i. de viduis. ij.

d Diuĩa. Ergo vr: q i scdo gdu eccřa dispẽsaf ñ possit: cũ istud fuẽit di uĩa lege p̃hibitũ. xxx. q. iij. pitaciũ. ĩ i leuitico p̃ hibef secũdus gd⁹ i con sãguinitate ĩ affinitate: vbi dĩ. turpitudinez sororis vxoris tue ĩ filie ei⁹ ñ re uelabis: filiã filij ei⁹. filiã filie ñ assumes. S3 cõ vi. j. de diuoꝛ. gaudemus. vbi dĩ: q ñ pagãi cõrerit i secũdo gdu post fidem receptã debẽt isimul re manẽ. Dicas: q i leuiti co p̃hibef secũd⁹ gdus ẽt i descẽdentib⁹ ñ i col lateralib⁹. vñ i scdo col laterali dispẽsare põt ec clesia ĩ expõe pserti. i. marie: q: ñ p̃bões icõ tinẽti sunt parate: nõ est faciẽda restitutio q̃tũ3 ad carnalẽ copulã i qcũ q3 gdu: sed mlto fortius i gdib⁹ diuĩa lege p̃hibi tis: al's fiat restitutio q̃ ad oĩa: vt. j. sequitur.

e Offerenf incõtinẽti. h p3: q spoliato: velit p̃bare inconti nẽti exceptionẽ cõsanguinitatis: tñ spoliat⁹ pri⁹ ẽ restituẽdus: si piculũ aie ñ imineat: q: hec mulier restituif i ceřis p̃terq̃ ad copulã: ĩ tñ p̃bões icõtinẽti offerunf. vñ tollif distictio q̃run dã q dicũt: q ñ spoliato: velit stati p̃bare exceptõez: restitutõ differf p id qd legif. ff. ad exhibendu3. l. iij. §. ibidẽ. ĩ. ff. vt in pos. leg. si is a q̃. §. S3 ille leges i alio casu loquunf: vt dcm̃. Ĩ.

f Iuramẽto recepto. Hoc ẽ nõbile: q l3 i cã mřimonij ĩ alijs causis spũalib⁹ d calũnia siue malicia ñ iuref: vt. Ĩ. d iur. ca lũ. l. ras. iuraf tñ d calũnia sup exceptõib⁹ p⁹ emergẽtib⁹: si tñ p eas alteri⁹ius aliqualit impugnef. Ĩ. de elec. c. cum dilecti ĩ. j. qui ma. accu. pos. c. fi. ĩ. j. de testi. p̃sentium. ff. de dam. in fec. qui bona. §. siquis stipulatus. argumen. ff. qui satisdare co. d die. §. iubef. Dicas q vbi i p̃n. semel lite cõte. iuratũ ẽ de calũnia postea ñ iuraf: q: iuramẽtũ illd extẽdif ad oẽs excep. pẽptoꝛias: q postea occurrũt: siue sint emergẽtes siue icidẽn tes. C. d iur. calũ. auẽ. h sacru3. olĩ alif ob̃ruabaf: q: iurabaf sup q̃libz capĩo. vñ hodie ñ valẽt iura q h dicebãt. ĩ sic ñ cõdi cũt leges p̃dicte. q̃nq3 ẽt iuraf ob aliq: puta q ñ didiẽ testifica ta. j. d testi. vltra ĩtiã. añ lit. cõte. hñ iuraf sup exceptõib⁹ ppoſi tis: ĩ pcipue vbi arguif malicia excipiẽtis: vt h. Ĩ. d elec. cũ dilecti. ĩ. j. de excep. pastoral. siue sit cã spũalis: siue ciuilis:

o Nonef. resume nec exigẽ nec reddẽ d3 debitum.

p Oraculum. idest responsum.

q Clementis. Ĩ. de oꝛ. cog. c. i. h.

r In mult; casib⁹. d qb⁹ aliq notanf. Ĩ. e. ex cõq̃stione.

s Diuĩa lege. i leuiti. c. xxxvj: q: quõdaz pp hoiuz rari tatẽ tm̃ due psone excludebanf a cõiugio: vt nec fili⁹ ma trẽ nec filia mřez ducẽt. Sub lege excepit fere. xij. mřez nouercã sororẽ neptẽ amitã materterã sororẽ patrui vx orẽ f fris. s3 h recepit determinationẽ. xxxv. q. i. clis. Sub lege gře priuignã filiã puigni vel puignẽ: sororẽ vxoris. tñ paucos exclusit: vt multiplicarẽf hoies. Sub gřa vo s. tpe christi plurẽ psone excludunf: vt locũ hẽret cõti nẽtia: ĩ ẽ illa p̃bõ cõiungi. nã a fornicatõe q̃libet ĩ q̃libz excludunf: ĩ ita cũ eccřa in istis gradib⁹ diuina lege p̃ hibitis nõ cõsueuerit dispẽsare: ei⁹ oppositis nõ ẽ restitu tio facienda: ĩ hoc videtur sonare littera ista.

t Beatus gregorius. xxxv. q. iij. quedam lex.

u Non peccat. allegatio est.

x Cuiq̃. oib⁹. n. iuris auctorib⁹ eẽ prrogatiua suãda

& nihilominus iurat postea de calūnia sup p̄ncipali q̄one: q2 aliud ē iurare sup exceptōib⁹ añ lit. ꝯte. ꝓpositis: q2 ibi decli nat iudiciū: nec tāgūt p̄ncipalē q̄onē: nec ex ea oriunt: & aliud ē iurare sup exceptōib⁹ p⁹ lit. ꝯte. q2 ille tāgūt p̄ncipale negociū & oriunt ex eo. vñ iur mētū d calūnia ad eia extēdit: que emergunt p⁹ lit. ꝯte. & q̄ icidūt: & iō p⁹ lit. ꝯt. p̄sti to iuramēto sup p̄ncipali q̄one si iurat postea: q2 sic q̄si bis iuraret.

a ¶ Tolerare. h̄ intelligē s3 distinctionē illi⁹ d cre. j. d sen. ex. ingsitioni S3 pone: q tal̄ ex cōica ta iniuste moriat: nūgd d3 sepeliri i cimiterio ecclesie: cū apd deū n̄ sit ligata. xxiiij. q. iij. siqs nō recte. Dicas q n̄: q2 q̄tū ad ecclesiā ligata ē: que nō iudicat de occult. j. ex ec. h̄ñi. siū dimi. ꝯse. vt r h̄n. & ita eccl̄a p ip̄a d3 orat. q̄ ad deū soluta ē: nec nocz ei vilis sepultura. j. d sepul. sacris. potius. n. ꝯsulendū ē aīe q̄3 corpori: & i tali casu vbi mlier certa ē: potius d3 deo obedire q̄3 iudici s3 ꝯsiliū pape. & xi. q. iij. nō semp. xxiiij. q. i. gd culpatur: ne ꝯ ꝯsciam suā edificet ad gehennam.

b ¶ Sufficiēs. securitas xxxij. q. i. de bñdicto. ex q. n. p̄p seuitiā vn⁹ reliquū dimitē p̄t s̄m legē: i auc. d nup. §. si igit mulier tale aligd. coll. iiij. ergo multo min⁹ ē rest̄ facieda: q2 turpi⁹ eycit: q̄3 nō admittit hospes. j. d iureiu. quēadmodu3. & in h̄ casu alicui honeste mulieri ꝯmittenda ē: vbi secure moret. s̄. e. trāsmissa. & j. d spon. cū locum. ar. s̄. de peni. accedens. & p̄terea satisdatio non immutat maliuolu3 ꝓpositū: insti. de suspec. tut. §. nouissime.

terminet: cū vtq3 sit meli⁹ talit expediri q̄ manē talr īpeditos. Qd si n̄ hēat ꝓbatiōes icontinēti paratas: s3 dilatiōes expectat lōgiores: q2 p̄sumit ꝯ eā q sine iudicō ecclesie sua tm̄ temeritate recessit a viro: ad restitutionē plenariam ecclesiastica d3 censura ꝯpelli: quā tñ ipsa tori negādo cōsortiū d3 humilit tolerare[a]: dōec ꝓbationes offerrat: ꝑparatas & tē absolutiōe petita s̄m formā ecclesie absoluet: s3 añ q̄ fiat ei mādatū sub dēbito iuramētū receptis ꝓbationibus ꝓcedat quēadmodū ē p̄missuz Si ꝓo tāta sit viri seuitia: vt mulieri trepidanti non possit sufficiēs[b] securitas puideri: n̄ solum nō d3 illi restitui: s3 ab eo poti⁹ amoueri: aliogn sufficienti si fieri pōt securitate ꝓ

uisa ꝑfecto v2 ꝯiunx añ cause cognitionē restituenda marito. Idem vultañ. episcopo.

Ex pte. m. mulieris fuit ꝓpositū: q cū eā. j. pubertatis tp̄a ꝯstitutā patru⁹ suus filio. h. seneñ. ciuis nōdū. vij. ānoȝ[c] m̄rimonio voluerit copulare[d]: ac eadē traducta fuerit i domū eiusdē. ipsa ex q̄ ad nubiles ānos puenit: ratū nolēs hēe qd a patruo suo circa h̄ ꝓcuratū fuerat: a seneñ. ep̄o nubēdi alij lnīam postulauit[e]: & infra. Qd igit nō credim⁹ ambigēdu3: qn ipsa mulier q̄uis[f] mior cām possit matrimonij p ꝓcuratorez tractare: ac ps alia q̄ mulieris restitutionē sibi fieri pri⁹ postulabat restitui neq̄ q̄ dēbeat: vt po te nullo iuris seu possessionis ꝯmodo destituta[g]: cū p solam

morte p̄ris exeq̄t: vel cū agit d testō p̄ris. xv. q. iij. d crie vbi de h̄. Itē cū agit d recupanda pos. C. q legi. ꝑso. l. vl. Itē cū agit d toro violato. ff. de adul. si marit⁹. §. lex iulia. Itē cū agit d lib. ho. exhi. ff. de li. ho. exhi. l. ij. §. vlt. Itē cū ipetrauit veniā etatis. ff. d his q ve eta. impe. l. ij Itē cum agit negocia alteri⁹. ff. d mino. cū mādato. Et gnālr v2: q s̄m canones et ꝯ p̄cz su u3 mior agē possit vt. q. q. vij. q̄nl. S3 nūgd p̄t petē restitutionē in integrū i h⁹ spūalib⁹ siue ecclesiasticis negocijs: si doceat se lesu3: vt si ꝯtit cum paupe: cu3 posset ꝯhere cū diuite. Dico q n̄: q2 error diuitiaȝ nō impedit m̄rimoniū. xxix. q. i. §. i. & nec spōsalia q2 in h̄ censet maior: & vbi mior manet in statū n̄ restituit ff. d mio. l. si ex cā. §. an papa. ar. xx. q. ij. c. i. & ij. & si maior est. x annis pōt se p mittē venūdari ad ꝑticipandū p̄ciu3: vt insti. de iure. p. circa fi. Sed si minor. xxv. annis renunciat beneficio suo nungd potest iplorare restitutionē. Ut q nō: q2 in talib⁹ loco maiorȝ habet: q2 i reb⁹ ecclesiasticis snīa lata ꝯ minorē abūtez & indefensu3 t3. s̄. de elec. dudū. j. S3 in reb⁹ imobilib⁹ snīa lata ꝯ minorē absentē nulla ē. ff. d re iudi. ꝯ pupillū. Itez ex h̄ seqret incōueniēs: q2 si mior renūciass3 ecclesie: si postea illa ꝯferat legitie alicui: demū minor petat restitui: q ei abiudicabit eccl̄a: q legitie ē eā adept⁹ & sine culpa: qd eē nō d3. j. d ap. bone. lvj. di. satis puer su3. xvj. q. vlt. iuentū ē. Itē q2 i reb⁹ ecclesiasticis cēsend⁹ ē sui iuris: sic & filiusfamilias i castrēsi peculio. ff. ad macedonianū. l. ij. & iij. in fi. Cꝯ v2 q possit: q2 & maiori ꝯpetit restitutio in integrū. s̄. d resti. i iteg. c. ex lr̄is. Item i reb⁹ ecclesiasticis mai⁹ piculū ē q̄3 in alijs: g in eis cauti⁹ ē agendū. xlv. di. qescamus. vij. q. ij. c. vlt. ff. ad carb. l. iij. §. iij. incōgruū. n. esset q p assumptionē rei ecclesiastice pderet bñficiū restitutionis: q2 vtilitas d3 augeri nō minui p dignitatē. ff. de iud. si longi⁹ in fi. & ar. ad h̄ ff. ꝯmoda. in ꝯmodato. §. sicut. in fi. & j. d ꝯmo. c. vno. & C. de indic. vidui. l. ij. in fi. Ad h̄ dicas: q minor pōt petere in integ. resti. si omisit ꝓbationē necessaria3: vel al's capt⁹ i iudicio & bñficio. sic & ecclesia q̄ ꝯpat minori s̄. de in iteg. resti. c. i. & c. auditis. & q̄si p totū. & ff. d mino. q si minor. §. i. & l. minor. xxv. an. S3 si renunciauit bñficio ecclesiastico: & illud iā sit alij collatū: nō subuenit ei. ff. d mino. q si mior. §. sceuola. In m̄rimonio ꝓo puta cū snīa lata ꝯ m̄rimoniū ē: vbi eccl̄a decepta ē ipso iure h̄ at illesus. j. d re iudi. lator. & c. ꝯsanguinei.

c Ex pte. m. nondū. vij. annoȝ. & ita nihil egit: cu3 etas impediret. j. de despon. īpu. lr̄as. & c. accessit. Itē ar. q vbi qs vult ꝯhē m̄rimoniū: nec pōt etate ꝓhibente: nec sponsalia ꝯhit q2 n̄ vult: nec m̄rimoniū: q2 n̄ pōt: nec illud itelligit ꝯhē ff. d dona. int vi. & vx. cū h̄ stat⁹. §. pe. & s̄. d of. dle. cū sup. & C si qs alīi vel sibi multū infest. Ar. ꝯ. j. de despō. īpu. de illis. in fi. & c. tue. S3 v2: q ille l3 fuerit mior aucte sua tm̄ nō dēbuit recedere. j. d despō. īpu. d ill. S3 in h̄ distingue: vbi spōsalia n̄ tenuerūt etate ꝓhibēte: nec postea cursu tp̄is placueīt: vt h̄: q2 añq̄ puer. vij. an. ꝯpleuerit: ab eo recessit: vt h̄. vel si p v3 ꝯcta fuerāt: vt. j. d d'pō. īpu. ex lr̄. l. aucte sua p̄t mlier recedē: q2 nulla obligatio fuit hīc inde ꝯcta: vt i p̄dict' dcre. lr̄as. accessit. & vbi spōs. tenēt: n̄ d3 recedē al' sine lnīa eccle. j. d dspō. īpu. d illis.

d Copulare. h̄ qd dic voluerit m̄rimonio copulare: tollit alia ꝯtra: & h̄ q2 volūtas ad nullū actū pcessit: nec q̄ ad sponsalia nec q̄ ad m̄rimoniū: & ita nlla obligatō fuit ꝯcta: vt. j. seqt

e Postulauit. & ēt res siquas dedit ei in dotē. nā sempsubitelligit talis ꝯditio: si m̄rimoniū fuerit subsecutu3. ff. de iure dot. stipulationē. & l. dot' p̄missio. & fruct⁹ & part⁹. ff. de ꝯdi. cā data cā n̄ secuta q se debere. §. fundus.

f Quauis mior. Hic p3: q i cā m̄rimoniali mior. xxv. ann. cēset maior. sic i voto. xx. q. q. ca. & q. Itē & i alio casu: cū mior

g Cōmodo destituta. sic. ff. d spon. q̄tum. q2 p solam

traductionẽ quã nõ pcesserũt spõsalia vł ꝯsẽsus legitimꝰ nec fuerit ẽt ꝯsecuta[a] nullũ inter eos obligatoriũ vĩculũ sit ꝯtractũ: mãdamꝰ qtenꝰ si ẽ ita: nõ obstãtibꝰ exceptioĩbꝰ[b] supdictis audias q hincinde ptes duxerit pponẽda: ⁊ qđ canonicũ fuerit ap. re. ꝺcernas. dem.

Cum ad sedẽ ap. accessissẽt cumañ. epi ⁊ frm hospitał hierosoł. pcuratores: et j. Abbati de accoñ. cãm q sup ecclia ⁊ hospitale ꝺ mõte citano int eos vtebať: taliter duximꝰ cõm itẽdã: vt audiret oĩa tã ad possessoriũ q̃ ad petitoriũ[c] iudiciũ ptinẽtia: q vtraqꝫ ps duceret pponẽda: ⁊ causã ipsã sine debito termiaret: cotrã q pcurator hospitał pdcã cũ possessiõibꝰ ⁊ ptinẽtijs[d] suis q tenebat epus sibi restitui postulauit: ⁊ asserẽs illa ꝺ iuř ad hospitale hierosoł. spectaŕ ⁊ ꝙ ipsa diutiꝰ[e] possediisꝫ. ad q rñdit pcurator epi se nec scire nec credẽ[f] supdicta ab hospitali possessa: vł ad illđ aliq tenꝰ ptiere: q cumaneñ. epus vtpote in sua diocesi cõstituta rõnabilr detiebat. Cũ igř ad fũdandã itẽtionẽ suã ps vtraqꝫ testes[g] pducẽt: dictꝰ abbas pcuratorẽ epi ꝯdẽnauit ad restõnẽ oĩum pdictoꝝ: ⁊. j. Nup ãt vtriusqꝫ ptis pcuratoribus cõparẽtibꝰ corã nob cãm ipsã examiauimꝰ diligenť: ⁊ qđꝫ p testes videbať eẽ pbatuꝫ ꝙ cumañ. epi nũciꝰ cruces hospitalarijs abstulit: ihibẽdo ipsis ne ad supdictã eccłiam vł hospitale redirẽt: ⁊ ꝙ eps supradicta oĩa possidebat. vñ pcurator hospitalarioꝝ petijt dictã restõnis sniaꝫ ꝯfirmari: ⁊. j. Nos pois acta iudicij recẽsẽtes: q: nec p dcã testiũ[h] vł ꝯfessiões ptiũ: cũ nulle penitꝰ i iudicio fcẽ fuerint: vł ẽt instřa q nullatenꝰ nõ ꝺ spoliatiõe tractabãt: nec p euidẽtiã facti nobis ꝯstare potuerit: ꝙ cumañ. eps hospitalarios spoliauerit vł mãdauẽit spoliari: vł spoliationẽ factã saltẽ ratã hũerit p nunciamus in qstione pdicta

---

traditionẽ nihil egit. vbi enĩ nulla pcedũt sponsalia vł matrimoniũ nulla bĩ possessio: q: liber hõ possideri nõ põt. ⁊ possessio illa talis est ꝙ q possidet possideť: vñ ex sola possessione facti nulla seruitꝰ vł obligatio hincinde ꝯhiť: nec restitutio peti põt: cũ nulla possessio iurꝫ ħ fuerit. vñ ⁊ hereticus nõ põt in iure petere reꝝ eccliasticaꝝ restitutionẽ. xxiii. q. vij. c. i. ⁊. ij. nec laicꝰ restitutionem decimaꝝ: lꝫ de fcõ possideat: q: aliđ est possidere ⁊ al ꝺ detinere. j. ꝺ pscri. cãm q. nec enĩ sufficit pbare spoliationẽ: nisi pbet: ꝙ possederit. ꝭ. de os. del. ꝯsultationibꝰ. ⁊. ꝭ. e. oli. vt ibi dictũ est. Qñqꝫ tñ petitur restitutio vbi nulla põt eẽ possessio: vt cũ petiť restitutio cõsanguinee ꝭ. c. pri. Sed illud est: q: possessio iuris precessit ꝺ qua ꝯstat. sic. j. de pbẽ. referente. ar. ꝭ. de pcu. ex insinuatione. Itẽ seruus petit restitutionẽ reꝝ dñi absentis quas de iure nõ põt possidere. C. si p vim vel alio mõ. l. vl. similiter vxor restituitur ad res datas sibi a viro: qs de iure possidẽ nõ potest. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. deijciť. de hoc tradiť. xiiij. q. i. §. i. Et nõ. ꝙ lꝫ aliq appareat traducta nõ tñ presumẽdum est statim pro sponsalibꝰ vel matrimonio vt ħ pꝫ. ⁊ l. pdicta quesitũ. ⁊. ff. de spon. ꝭ vbi sponsalia pcedũt infra pubertatẽ: si spõsa cõpleuit. xij. ãnos apđ spõsũ psumiť mřimoniũ. j. de spõ. ad id. ff. de ritu nup. mulierem.

a Subsecuta. q: nũqꝫ spõsalibꝰ puella ꝯsẽsit: vł añqꝫ puer septimũ annũ cõpleuerat ab eo recessit.

b Exceptionibꝰ supradictis. s. ꝙ petebat fieri pꝛo sibi restitutionẽ: ⁊ ꝙ illa nõ poterat agere per pcuratorẽ que non habent locum hic.

c Cum ad sedẽ. qꝫ ad petitoriũ. siue simul siue separatim poterat agere pcurator hospitalis. de ħ dictũ est. ꝭ. de cã pos. cũ eccła. ⁊. c. cũ sup. ⁊. c. cũ dilectus.

d Cũ ptinẽtijs. hic q datur libellus gnãlis. sic. j. de dona. inter dilectos. ⁊ sententia ferť ibi generaliter. ⁊. j. de proba. lꝫ ad h. Ar. ꝯ ꝭ. de lib. ob. c. ij. ⁊. iij. vbi plene notatur de hoc. Arg. ꝯ. ff. de rei ven. si in rẽ. ⁊ insti. de act. §. curare. So. contraria illa locũ habent in rei vendicatione in singularibꝰ iudicijs vbi oĩa debent specificari q petuntur vt hic. ⁊. j. ꝺ dona. inter dilectos. cũ omnibus consimilibus locũ habent in iudicijs vniuersalibus. Nã sigs pent ecclesiam cum suis pertinentijs vniuersitas est. ⁊ in hoc casu ad id quod non erat tẽpore petitiõis apud eũ qui conuenitur si tẽpore sentẽtie possideat condemnatur: ac si tẽpore litis cõte. possideret. ff. de peti. here. si quo tẽpore. ⁊. ff. ꝺ pecul. quesitũ. Sꝫ qualiter procedeť circa pertinẽtias: cũ reus neget eas pertinere ad ecclesiã vel ad hospitale. Rñ. vbi obscure vel indeterminate aliquid pponitur circa initiũ iudicij: accipimꝰ id quod vtilius est actori. ff. de iud. sigs intentiõe. ⁊. ff. de verb. ob. inter stipulantem. §. i. ⁊ id quod nocet reo. ff. de interroga. ac. de etate. §. nihil. In medio litis equaliter presumiť p vtroqꝫ. arg. xxx. q. v. iudicantẽ. ⁊. j. ꝺ testi. cũ tu. in fi. magis p firmo pro reo. j. de pba. ex litteris. ⁊. j. de fi. instru. inter dilectos in fi. debꝫ enĩ actor declarare in pcessu de pertinentijs: alsa nõ fieret executio ad voluntatem suam. arg. j. de pscrip. audiť. ⁊. j. ꝺ spõs. ex litteris.

e Diutius possedissꝫ. Nunquid hoc solũ sufficit probare: ꝙ quando possedit: ad hoc vt possꝫ restitui non: nisi probet spoliationem. ꝭ. de offi. de'e. consultationibus. ⁊ ꝭ. e. cum olim. vbi de ħ. secus est in dominio: q: ibi sufficit probare ꝙ sit dominus ⁊ ad hoc vt habeatur p domio. C. de proba. siue. Et est ratio quia dominiũ non ita de facili perditur sicut possessio. ff. de acq. pos. si quis. vi. §. differentia.

f Credere. per hoc enim fuit facta litis conte. per narrationem ⁊ respõsionem. ꝭ. de litis ꝯte. c. vno. ar. C. de excep. si qđẽ. ⁊. ff. de peti. here. si debitor.

g Testes. Sed cum agatur hic possessorio tñ. nunquid debet probari pars altera contra quam agebatur tñ possessor o Videtur ꝙ non: quia ⁊ questio spoliationis primo tractãda est. ꝭ. e. in litteris. ⁊. c. item. cum quis. ⁊. c. ex conquestione. Dicas ꝙ super eodem possessorio põt se ꝺfendere: puta q: incõtinenti deiecit: vel quia aduersarij possidebant sub conditione ꝭ. e. olim. Item ꝙ inuenit vacuam possessionem: ⁊ sic poterit probare de iure suo: vel dum quiete possidebat: sponte renunciauit: ⁊ sic non competit restitutio. vt. ꝭ. e. c. ij.

h Dicta testium. Nota quattuor modos conuincendi vł pbandi: ⁊ quintus potest addi. s. violenta presumptio. xxxij. q. i. dixit dominus h.

a Interdictū. sic p3 q3 iste procurator inepte pposuit petitionē suā. nā interdictū vn̄ vi nō daf: nisi ɔ illū q deiecit vl' mandauit vl' ratū habuit. vt hic dī. ⁊ ff. de vi ⁊ vi ar. cū a te. l. iij. §. cū pcurator. ⁊ .ij. q. i. notū vl' nisi ɔ illū: q rē scienſ a deiectore recepit. j. e. sepe. Itē daf ɔ vl'em successorē. ff. d vi ⁊ vi ar. l. i. i fi. ⁊ l. iij. §. vl. ⁊ daf successori spoliati. ff. e. l. i. §. h i terdictū. ij. ⁊ .j. d testi. significauerūt: s3 nō daf ɔ successorē rei: s3 ɔ ēptorē vel donatariū sm leges. ff. d vi ⁊ vi ar. cū a te. Dixerūt tū gdā q3 actōe i factū pōt agi ɔ quemlibet possessorē. ff. e. l. i. §. vlti. S3 illud nō est verū q2 illud itelligēdū ē d successore vli. Uel pōt itelligi q3 tūc agi poss3 ɔ possessorē rei: q̄n possidēs causā h3 a deiectore succēdo in vitiū. j. e. sepe. Uel m q3 i reb9 ecclesiasticis poss3 agi ɔ quēlibz possessorē. iij. q. i. reintegrāda. ⁊ p totū. ⁊ q. ij. c. ij. ⁊ q̄si p totū. ⁊ .s. d iud. q2 gu. ⁊ .j. e. sepe. ar. xij. q. ij. cunqz. ⁊ xvi. q. vi. si epm. Hoc verū est: s3 nō p interdictū vn̄ vi: s3 cōditione ex illo canone. iij. q. i. reintegrāda. ⁊ .iij. q. ij. c. ij. Itē ɔueniri pōt gl3 possessor iudicis officio. ar. j. de ap. bone. vl' cōditione ex illa decre. j. eo. sepe. S3 nōne ex eo q3 familia isti9 fecerat violentiā: ⁊ ad dn̄m res illa puenit: presumendū est ex h d volūtate dn̄i factā fuisse. i. q. iiij. q2 ɔsulati9. ⁊ .j. de testi. ɔstituti. ij. ⁊ ff. de mino. l. iij. S3 h nō est verū q2 pōt esse: q3 dn̄s vacuā possessionē inuenit: ⁊ sic intrādo violētiā nō fecit. vn̄ talē rē vsucapere poterat. insti. de vsuca. §. qd aūt. ⁊ ff. de vsuca. seq. §. si tu me vi expulisti. nec eni de facto familie sue teneſ dn̄s: nisi mādauerit vel ratū hūerit: s3 si fu9 ei9 deiecerat tūc teneſ iquātū ad ipsū puenit: vl' simil ad ipsū puenit: teneſ noīalr noīe ipsi9 fui. ff. d vi ⁊ vi ar. l. i. §. h ⁊ si. cū gs. ⁊ §. se. Itē si familia alicui9 deiecit aliquē: nō tn̄ noīe dn̄i: dn̄s ill d nō pōt ratū hr̄e. ff. d vi ⁊ vi ar. si vi a mea a ɔrio sēsu. ff. d neg. ge. si pupilli. §. h ⁊ si ego. nisi velis dicē q3 f3 canones ratū possū hr̄e qd meo noīe nō ē gestū. ix. q. iij. lugdonen. ⁊ xvi. q. i. c. vl. ⁊ .j. de his q fi. a pla. sine ɔsen. ca. ⁊ .ix. ⁊ .s. de elec. qd sicut. Itē nō q3 l3 interdictū vn̄ vi nō def: nisi ɔ deiectorē: vt dictū ē tn̄ actio q3 me. cā daf ɔ quēlibz possidentē vt. s. d his q vi me. cā fi. c. ab has. ⁊ c. ad audientiā. ⁊ xvi q. vi. c. i. ⁊ ff. qd me. cā fi cū exceptione. §. aliqn̄. ⁊ C. e. ti. nō interest. similiter interdictū qd vi aut clā. ff. qd vi aut clā. semp in fi. n. sicr interdictū d no. op. nūc. ff. d no. op. nū. l. vl. Et nō p hāc decre. q3 a sn̄ia lata sup possessiōe momētanea appellaf ɔ illd .ij. q. vi. sūt quer. ⁊ .de possessiōe. ⁊ C. d momē. pos. l. vna. ⁊ C. q ap. nō re. gs. vn̄ aliud sm canones ⁊ aliud sm leges. Uel dic q ll. ille intelligunf in possessione adipiscēda vt in legatario ⁊ i creditore ⁊ scripto herede: s3 in interdicto vn̄ vi bn̄ pōt appellari: q2 p talē sn̄iam pōt fieri pudiciū pprietati. C. vn̄ vi siqs in tantā. ⁊ talis sn̄ia diffinitiua appellaf. s. vt lit. nō ɔte. accedēs. j. ⁊ .s. de iu. significauerūt.

interdictū a vn̄ vi locū nullatēn9 habuisse: restōnis sn̄iam a predicto abbate platā: l3 ps aduersa pponeret q3 psumēdū eēt p sn̄ia iudicis q motū b ai sui potuit ex causis alijs iformaf iusticia exigente cassantes.

Idem.

Olim vob' dedisse meminim9 i mādatis vt ouetēn. epm ad debitā ptis restōnem zamorēn. dio. quē tenebat cū pceptis fructib9 restituē cogeretis: ⁊ .j. Uerū qm̄ inanis est actio quā inopia debitoris excludit: mādam9 q̄ten9 nō pri9 epm ad restōnē fructuū ɔpellatis q3 ipē fuerit talit' restitut9 d vt restituē possit qd pcepit de pūctib9 alienis. Idem.

Olim int te p abbatia tua ⁊ parisien. epm noīe parisien. eccl'ie sup possessiōe iuris parochialis e i pochia de mōte qōe suborta: ⁊ .j. Nos attēdētes q3 ex eo solo q3 ppl's pdicte parochie timore f sn̄ie sue p aliqd dies abstinuit a diuis: nulla i eos iuris procbiaf possessiōe3 idē epūs fuerit assecut9: nec fuerit aliqd mō pbatū q3 eo tpe q̄ sententiā ipē ptulit: possessionē in ipis iuris pochiaf hēret vl' pri9 ēt hūiss3 restōnē ei adiudicarī d iur' nequim9 cū ip3 nō ɔstitit spoliatū. Idē i pci. gnā.

Sepe ɔtigit q3 spoliat9 p spoliatorē i aliū re trāslata dū aduersus possessorē n̄ sbuenit e restōnis bn̄ficiū spoliato ɔmodo possessiōis amisso pp difficultatē pbationū iur' ppetatis amittit effecm̄. vn̄ nō obstāte iuris ciuil' rigore hācīm9: vt siqs deceto sciēt' rē talē recepit cū spoliatori q̄si succedat i vitiū f eo q3 nō mltū intsit q̄ ad piculū aīe iniuste detinere ac iuaderē alienū ɔ possessorē huiusmōi spoliato p restōnis bn̄ficiū succurraf. Gregor. ix. e. lu.

Pisanis ac lucānis ciuib9 p guē discordiā q̄ diu int se hūerāt afflicti ɔuris ⁊ attritis: ⁊ ifra P. sbdiacono nr̄o dedimus i mādatis: vt possessionē quam in quibusdā castris constat m lucanam ecclesiam habuisse:

b Notū. iiij. q. iij. testes j. d test. in psētia. ⁊ .s. d renū. in psētia. ⁊ .s. d ele. bone. i. ⁊ .j. d re iu di. sicut.

c Olim 'vobis. mai9. ff. d dolo. nā. ⁊ is q nihil h3: ei9 piculo nil ē ff. d fur. itaqz fullo ⁊ .j. d vsu. cū tu.

d Restitut9 quia ali9 ipsū priuauerat eadē parte: vn̄ super ea non poterat conuenire quousqz ipse fuerit restitutus. vt. iij. q. i. epi. hoc tn̄ inconueniens videf vt spoliatus repellaf p talē exceptionē quia spoliator est ab alio spoliatus. Unde signatur ɔtriū. ff. d vi ⁊ vi ar. cū a te. vbi dī q3 ɔ primū deiectorem agi pōt ⁊ non ɔtra secundū: l3 ipse ab alio sit d. e ct9. S3 dic q3 tūc agi pōt ɔ eū cū ipē est scīēdo vl' in alio vl' equiualēti. arg. j. vt lit. pen. eccl'ia. ij. nam null9 casus excusat latronē. C. de fur. subtracto. et ita p3 q3 spoliator h3 interdictū 'vnde vi: si ipse ab alio spolietur. s. e. in lr̄is. ff. de vi ⁊ vi ar. l. i. §. qui a me. ⁊ b. Itē ecclesia isti9 nō d3 puniri pter delictū istius. xvi. q. vi. si epm. Et iō cū alī non sit soluēdo: non pōt agere zamorēn. contra ouetēn. quia cum spoliatus fuerit a rege episcopatu suo: nō potest restituere quod de fructib9 alienis perceperat: donec restituerēf: ideo dicit inanis est actio: ideo etiā dicit: nō cōpellatis ipsū restituere pā usqz ipse taliter fuerit restitutus ⁊c. b.

e Olim inter. parochialis. ⁊ ita possessoriū pōt intētari circa res incorporales. sic. s. d cā pos. cū ecclia.

f Timore sentētie. Sed nūquid pdit possessionē: q3 timore deuictus abstinet ab illa. ff. de acq. pos. possideri. §. siquis nūciet. ⁊ l. clā possidere. §. q ad nūdinas. Item nōne ex eo q3 qs paret mādato alicuius: gerit se p subdito eius vt. j. de capel. mo. dilectus. ⁊ .j. d his q fi. a ma par. ca. ex ore. q2 facit ea que alij subditi faciūt. xx. q. i. quē pgenitores. Sed dic q3 talis timor nō puat ipsum possessione: q2 nō facit hoc animo obediēdi: s3 poti9 deliberādi qd sibi expediat: n̄ eni gerit se qs p obediēte: s3

nō h faciat aio ebediēdi.ff.de acq.hē.p hēde. Item ea rōne:q: q ex timore facit ita nō,dr facē.i.de reg.iu. qui ex timore. Nō timorē excōicatōis eqparari metui q cadit i cōstātē vir:vn nō p̄iudicat. Itē i tali dubio tu⁹ ē abstinē. Itē excōicatio nō dat iurisditionē:nec p h acq̄rit possessionez:q fic excōicat.b. cuz ipē tūc nō possidēat:vt hic dicit.

m ☙ Pisanis.ɔstat.i.p euidētiaz facti:cū eēt notoriū epm ibi possessionē hūisse sic.s.e.cū ad sedē.ad fi. nec poterat aliq̄ tergiuersatōe celari:ꝛ sic notoriū erat.j.de cohabi.cle. et mu.c.vl.sup illa possessiōe de q̄ dubietas essz cautio,ɔstat.

n ☙ Sufficiētū.sī.j.ō sequet.pos.c.i.l fi.de v̄.sig.c.ex pte.sufficiēs cautio erit:si pignora vel fideiussores denf ff.mādati.si mādato.§.vl.ꝛ.ff. de fideicō. lib.l.§.§.adijci.

g ☙ Sepe ɔtingit. subuenitur. Alteꝛ ē:q spoliato nō ſbuenit p interdictū vn̄ vi:ꝛ fm canones:nisi ꝯ illū q deiecit vl' mādauit vel ratū habuit.s.e.cū ad sedē i fi.ff. de vi.et vi.ar.cū a te.ꝛ.l.i.§.deiecisse.ꝛ.§.sequentib⁹.sz ſbuenit̄ iudicij offō cōtra quēlz possessorē:ar.s.de iud.q: gu.ꝛ.j.de ap.b oe ꝛ ɔduōe ex canōe siue dolo:siue vi:siue metu:siue alio mō rē pdidissz:sēper ſbuenit̄.iij.q.i. reitegrāda.sz actō de dolo deī tm̄ cōtra dolū facientē: actio v̄o qō metus cā ꝯ quēlz possessorē.ff.qō me.cā.li cū exceptōe.§.ali qn̄.similiter actio quod vi aut clam ff.quod vi aut clā l. semp.i. r̄nso.

sibi prius plene ac libere sicut tpe mote discordie hūerat restituta:ꝛ sup ea ō q̄ dubietas oriref sufficiētū cautōne rcepta:q iuri corā nobis p̄dci pisani parerēt:platas p occupatōe castroꝝ ipoꝝ i eos sniasrelaxaret:ꝛ.j. Pisanis igit̄ asserētib⁹ q p te stabat quomin⁹ tibi iuxta mādatū nostrū fiet restō:ꝛ istāt petētib⁹ vt dictas snias p̄fat⁹ subd.r̄laxarz.ipē r̄ceptis cautōib⁹ de parēdo iusticie corā nobis snias r̄laxauit easdē.pp quod tu reputās te grauatū:ad nr̄az p̄ntiā accessisti īpugnatur⁹ pcessū subdia.sepedicti:ꝛ.j. Porro duo i nr̄o ɔtinebāt mādato:vt videlz possessio quā ɔstabat lucan̄.ecc̄liaz hūissz tpe mote discordie.pri⁹ r̄stitueref eidē: et vt eiusdē possessiōis restō fiet plene ac libere:sicut eā hūerat tpe supradcō:quaꝝ prīmū ad fcm̄:alteꝝ v̄o r̄ferebat̄ ad modū⁹.vn̄ lz,put ps pisanorū dicebat̄ i fcō mādati formam subdiacon⁹ipē adiplere nequerit:q: n̄ poterat facē tibi r̄stitui possessionē⁹ castroꝝ: de q̄ n̄ ɔstabat eidē:nec ēt pz q tu ipē dicebas affictuū ꝛ pensionū possessio poterat tibi restitui q: ea nō fueras spoliat⁹:fuit⁹ tn̄ i mō pctm̄.q: debuit facer̄. vt pisani possessionē pēsionū: ꝛ affictuū:quā p eoꝝ cōfessionē ɔstabat te i castris p̄dictis hr̄e tibi dimitterēt plene ac libere:sicut ecc̄lia tua illā hūerat tpe mote discordie. quod qdē eē nō poterat nisi pisani castra ipa oio dimitterēt:q: illis detinētib⁹ castra ꝛ munitōes castroꝝ:i qb⁹ dictas pēsiones recipis ꝛ affict⁹:ea plene ac libere hr̄e n̄ posses:sicut hēbas qn̄ ipi castra eadem minime detinebāt:eo q q̄diu ea detinēt i eoꝝ ptāte relinquit̄ te nō admittere vel repellere quādo velunt. His ergo diligēter auditis pcessum huiusmōi de fratrum nostrorum cōsilio irritum iudicamus.

o ☙ Alteꝛ ad mōz. Nō q cū duo mādant̄ pncipalit̄:n̄ suffic̄ alteꝝ sine altero adipleri:vt h pz. Primū fuit vt possessio castroꝝ restitueref epo: istō in fcō ɔsistit:hic fcō op⁹ ē. Scōz vt possessionis restō fiet plene ac libere:sic hēbat eā tpe mote discordie:ꝛ istud ɔsistit i mō: ꝛ hec duo sub vno icludebāt: vt pz in pn.v̄.vt possessionē quā ꝛē.sb illa forma duo mādant̄.sic.j.ti.pri.c.cū:dilecti.ꝛ.ff.ō arbi .celsus. Et ita pz h.q sigs peccat tā i fcō q̄z i mō: vel i altō tm̄:n̄ vz q agit̄ sic.j. vt ec.bn̄ vt nostrū. sic ēt sigs peccat tā i psonā electi.q̄z i mōz electōis:n̄ vz qō agit̄.s.de ele.sup eo.si.e.q: pp. Et ita ē optimū ar.q forma mādati diligent̄ ſuādā ē.s.ō rescri.cū dilecta.ꝛ.s:ō of.dele.venerabili.

p ☙ Possessionē. q dic̄ possessionē.hic ɔphendit possessionē castroꝝ. ꝛ possessionē iuriū.q̄ lucan⁹ hēbat i castris de qb⁹ ɔtendit̄.et sic ɔphēdit possessionē affictuū ꝛ pēsionū:q̄ possessiōe eps n̄ fuerat spoliat⁹.vt.j.sequit̄.vn̄ dbuit facere ſbdiacon⁹ iste:q eps iste plen̄ ac libe possz pcipe pēsiōes ꝛ affict⁹:qō cū n̄ fecit n̄ ſuauit formā sibi datā:ꝛ iō,pcessus null⁹ fuit:vt dic̄ i fi.

h ☙ Rigore illi⁹ legis.ff.de vi.ꝛ vi.ar.cū a te.ꝛ ita pz canones rigor iurisciuilis nō ē ſuādus.j.ti.pr.ꝛ.c.i. ꝛ nimia ſbtilitas iuris q̄nqz pniciosa ē.§.ad trebel.l.pe.ꝛ.s. de iudi.dilecti.ꝛ di.xlviij.hinc etenim ver.paruo.aut ēt in verbo sepe.

i ☙ Scienter. Sic ē solus ille p̄ōr ɔuenit̄ ɔditōe ex canone isto:q sciens recipit rē alienā:sic.s.de iudi.q: gu. sz n̄ ignorans recipit:ɔueniat̄ ɔditōe ex illo canone.iij.q.i. reitegrāda.s. Nō itelligas q hic dr cū q s alienat rē litigiosā:vel de q̄ timet̄ fieri ɔtrouersia:q: n̄ alienat̄ res litigiosa:nulla ē alienatio.C. de litig.l.ij.ꝛ.j.vt lite pē.c.iij. Si aūt alienat rē nō litigiosā:sz de q̄ sperat̄ litigiū tenet̄ ad iteresse.i.quāti iterest illius rē alienatā n̄ eē.ff.ō alie.mu.iu.cā fcā.l.i.ō h tractat̄.s.ō alie.mu.iu.c.i.vbi ō h.

k ☙ In vitiū.q: vitiū rei sequit̄ oēz possessorē.C.de acq. pos.vitia.ꝛ fcō actorz successio dānat̄ heredis.i.q.i.cito turpē.ꝛ.j.ō pe.i qbusdā.ꝛ.j.ō imu.ec.aduersus i fi.

l ☙ Detinere iniuste. Nō q iura,p eodē reputāt auferre ꝛ d̄tinē iniuste:vt hic.xvi.q.i.decie.similit auferre ꝛ nō dare.xlva.di.sic.ꝛ.xlij.di.§.i.xij.q.ij.idigne.Ar.cōtra.xij.q.ij.ꝛ si illi in pn.

q ☙ Fuit.tn̄ i mō pctm̄. Hic expisse pz q̄lr peccauit i mō:q: cā ipi pisai ɔfiterēt epz hr̄e pēsiōē ꝛ affict⁹ i castrjs p̄dcis:ꝛ ipi eā poss.derēt.eps n̄ hēbat plenā libtatē pcipiēdi h pēsionē ꝛ affict⁹:imo i eoꝝ ptāte erat ipz admittē vl' r̄pellē:vt.j.seqt̄.q n̄ hēbat plenā libtatē:q: hec ptās pēdebat ex ptāte illoꝝ:ar.s.ō pc.accedēs.vn̄ capellan⁹ ōbebat castra ista epo r̄stituē:q cū nec fecit peccauit i mō:q: n̄ dubitabat̄ ō pos.castroꝝ:ō pēsiōib⁹ et affictib⁹ n̄ dubitabat̄. ꝛ ita ɔsistebat̄ i mō:cētificabat id q r̄spiciebat i fcm̄:ꝛ ita n̄ dubitet̄ ō pos.n̄.n.erq ɔstabat ō pēsionib⁹ ꝛ affictib⁹:plēa ꝛ lība dbuit fieri r̄stō castroꝝ i qb⁹ hēbat

r ☙ Ea plen̄ ac libe. Nō q q r̄stituit̄ plenā hz,hēbat pēsiōes.b. r̄stōnē i pstinā cāz.ff.ō vi ꝛ vi ar.l.i.§.q vi diect⁹.ꝛ.§.n̄.solus sic ꝛ vacua posse n̄ tradit̄ ēptori:si ali⁹ i ea sit cā le.l'fidicō.ff.ō ac.ēp.ꝛ vē.l.ij.§.vacua.q̄nz sit r̄stō:sz n̄ plēa.s.e.lras.sz illō

s ☙ Irritū. Nō q dic̄ irritū. Et ita pz q iudex q̄ pp picsz aie.n̄ ſuat formā mādati:ipo iure irritū ē qō fac̄:sic.s.ō rescri. cū dilecta.vbi de hoc.

a Hoc cū ɔtingat. multotiēs nō ergo semp: qꝛ aliquādo ɔtumax excōicat vt. s. vt lit. ñ ɔte. ꝛc. quoniam. vltimo. ber.

b Cā rei suādē. i. qua iudex eū tueri dz. ff. ne vis fi. ei q i pos. mit. l. i. §. i. ar. j. de re iudi. cū aliqbus. ꝛ j. ǒ simo. ɋrelā i fi. ꝛ ff. de ori. iure. l. ij. §. post originem.

x lris. ɔtumaciter. multis modis ɔmittit ɔtumacia. qñqz attendit respectu non venientis: vt hic. ꝛ j. e. cū dilecti. ad finē. qñqz respectu nō restituētis. ff. de rei ven. q restituere. qñqz respectu nō rñdentis: vel obscure rñdentis: quod idem ē ac si nō rñderet. ff. de iterro. ac. ǒ etate. §. q tacuit. ꝛ §. nihil. qñqz respectu nō iurantis: vt. ff. de iureiurā. manifeste. qñqz respectu recedentis ifecto negocio. j. eo. pui. ꝛ xi. q. iij. certū: ꝛ. s. de pcu. ɔstitutꝰ. xvi. q. vi. siqs aūt. ꝛ. s. de iudi. c. i. ꝛ qñqz respectu nō exhibētis. ff. de ap. creditoꝝ. §. iussus.

Alex. iij. herforden. epo.

Hoc cum ɔtigat actorem multotiesᵃ mittendum esse in possessionem cā rei seruandeᵇ ppter absentiam ptis aduerse: ꝛ p eius dolū siue potentiā nō possit rem custodiendāᶜ nāciscīᵈ: ac iminēte fide āni reꝰ ne possessionē amittat: debitā offerat cautionem: cuiuſmodi sit pena multādꝰ qꝛ iussioni nō paruit iudicis: a nobis tua fraternitas reqsiuit. Ad qd dicimꝰ q i ecclīasticis psonis: ꝛ negocijs rigorᵉ et districtio iuris nō requirit: sz cū iusticia ppter hoc nō piclitatᶠ patienter admitti dz: cum reus p cautiōem stādi iudicio se astringit. Idem abbati de ramese ꝛ archid. belien.

Ex litteris vestris accepimus q cū vobis cām q inter monachos de etolt. ꝛ canonicos lincon. sup ecclesijs ǒ v. ꝛ M. vertit: duximꝰ admittēdam: ꝛ canonici citati legitime se ɔtumacitᵍ absentarint: vos: sz monachi eēnt ob ɔtumaciā aduerse ptis i possessionē rex petitaꝝ mittēdi: ituitu tñ religionisʰ mitius agere cuz eis volentes possessionem sequestratiⁱ fecistis: vt sic saltem canonici affecti tedio stare iudicio cogerent: tandem mōachis ecclias sibi postulantibꝰ restitui: canonici responderēt auctē vestrā penitꝰ expirasse: eo q ad alios iudices lras impetrarūt: q pjudicareᵏ pozibꝰ videbant. Verꝝ qm̄ i posterioribus litteris ñ fuit mētio fcā pozꝝ: nec i eis noia ɔtinebant ecclꝝ: q i priorībꝰ posita fuerant: sz idiffiniteˡ dicebat sup qbusdam ecclijs nō attēdētes maliciam ꝛ doluz nulli patrocinari debere: mandamꝰ quatenus pdictā cām fm formaz pozꝝ litteraꝝ non obstantibus posterioribꝰ ēminētis expēsasᵐ q̄s ppter hoc monachi fecisse noscunt eis a canonicis restitui faciētes. Idez exonen. et vui. epis ꝛ abbati herford.

Causam q inter. f. ꝛ. r. filiū agathe ǒ natiuitate ipius. A. vertit vobis fratres epi ꝛ london. epo ɔmisimus terminādā: ꝛ infra. Ceterꝝ si aduersariusⁿ suus legitie citatᵒ ad pñtiā vraz accedere vl iudicio ecclie parē ɔtempserit: aut ēt se absentauerit: cū ǒ anglia recessisse dicat: pcuratorem eiꝰ siquē reliquerit cōuocetis: qui siue venerit siue nō. aut si pcuratorem ñ dimisit: ǒ nunciationibus ad domumᵖ

c Custodiendā. q. n. i possessionē mitit ex pmo decreto tñ custos efficit ꝛ nō possessor. j. ti. pr. c. vl. ǒ hoc plenius dr. i. e. ɔtigit. ff. de acq. pos. possideri. §. vl. b.

d Nāciscī: sz ipediat ab aduersario ne possessionem nāciscat: semper tñ itelligitur possidē. ar. ff. ǒ bo. a ac. iu. po. ɋuis ꝛ ē expssū. j. e. ɔtingit. si vero ipediat p aliū: ille tenet ei ad iteresse. ff. ex q. cau. i pos. eat. siqs creditorē. hoc itelligo si fuerit soluēdo: alr obtinet qd dictū ē: ar. ff. de do. ꝛ elegant. §. si dolo. ꝛ ff. de eo p quem factuz est. l. vl. i. rñso.

e Rigor. argumentuz q subtilitas iuris siue rigor fm canones nō ē seruandꝰ: vt. s. ti. pr. sepe. vbi de hoc. ꝛ ita videt q rigor ille isti. vi bo. rap. §. ij. v. sz ne talia. ꝛ xxvij. q. ij. p. pascl. ꝛ C. eā vl. siqs i tātā. ꝛ xvi. q. vi. placuit nō debeat fm canones fuari. ar. s. ti. pri. sepe. ꝛ s. de iura calū. lras. ꝛ j. de rap. cū cāz. ꝛ c. vl. ꝛ ij. q. vij. lator. ꝛ xxi. q. i. frater noster. xij. q. ij. nulli. Rigor talis nō seruatur i cāis ecclīaꝝ ꝛ minorū qbus psulit bñficio restitutōis: sz i cāis puatorum bñ seruat: vt. C. vñ vi. meminerint. ꝛ l. siqs. ꝛ q ǒ dr i. c. placuit. cause sue detrimentū patiat h verꝝ ē quo ad iudiciū possessoriuz fm quosdam: sed a ppetate nō repellit: vt ibi i fi. dicit. vl ipse nō stabit i cā pro re illa: sed clerici illius ecclie. vel pōt itelligi detrimētū patiet i rebus ppriis. xij. q. iij. qcunqz.

f Piclitat. cum. n. nullum fit rei pjudicium. ex hoc nō expedit q rigor seruet: sed si iusticia piclitaret: ex hoc puniret ad iteresse. ff. ne vis fi. ei q i pos. mit. l. i. rñso. i. §. hec aūt vba. ꝛ ff. vti pos. si duo. §. vl. ad expensas tñ punit. j. e. pr. ꝛ. s. vt lite nō ɔte. qm̄. §. i alijs. ꝛ j. de pe. calūniā. ꝛ. s. de arbi. dilecti. sz h ideo icit: qꝛ iudex ecclīasticus nō iponit penā sue multam quā iponeret secularis. ff. siqs i ius vo. nō ierit. l. ij. §. siqs. ibi extraordinariam penam imponit ad idem. ff. de iudi. l. ij. §.

b Religiōis. ar. q cū religiosis mitius agendum est xxj. q. ij. religiosaz. ꝛ. ff. de relig. sunt psone in fi.

i Sequestrari. h de iure fieri nō dz nisi i casibꝰ. j. ǒ sequestra. c. i. ꝛ vlti. vbi ǒ h. sz ǒ gra h fecerūt: cū debuissent mōachos misisse i possessionez cā rei suāde. s. vt lite nō ɔtes. tue. et c. qm̄. §. i. alijs sz h voluerūt seruar talem rigorem.

k Preiudicare. poribꝰ videbāt. q ad opi. illoꝝ canonicoꝝ: sz nō ē ita.

l Indiffinite pp talē mentionē generalem seu indiffinitā priores littere fi reuocāt p posteriores: sz expssaz ǒbet face mētionē de poribꝰ. s. de of. dele. ex lris. ꝛ j. de re iudi. iter monasteriū. ꝛ j. de coha. cle. ꝛ mu. sup eo.

m Expēsas. sic. s. de rescrip. ceterꝝ i fi. ꝛ c. vl. vbi de h. ꝛ j. de sp. vt debitus. b.

n Causaz q. aduersariꝰ. s. R. filiꝰ agathe q fuerat actor vt pz. j. q si. sunt legi. cām que.

o Citatꝰ legitie. trinis edictis vl vno pēptorio p oibus trib. q. iu. ǒ iudicia. ꝛ ff. ǒ iu. ad pēptoriū. ꝛ. l. nonnunqz.

p Ad domū. nō q citādus ē semp aliqs si inueniat. iij. q. v. q̄sqs. ꝛ j. q ma. ac. pos. c. i. ꝛ j. c. venerabil. ꝛ j. ti. pr. c. vl. demum citari dz pcurator siquem dimisit: quem

tamen dimittere qlibet: et maxie postqz e citat⁹: als pce/ derent cõtra eũ tãqz cõtra ptumacem denũciationib⁹ ad domũ vel ad ecclesiam absentis fact. vt hic. et. j. c. venerabilis. et. j. ti. pri. c. vl. et. ff. ex q. cau. ma. ite aut. §. h aũt. et amici sunt requirendi. vt. ff. e. l. §. ff. de dã. infec. l. iiij. §. ptor. et. i. q. iiij. §. pot. v. is aũt. et. ff. de lib. ag. l. i. et. rãso. et. ff. ex q. cau. in pos. ea. l. hoc et. Preterea dicit hic re cepti testib⁹ alteri⁹ partis ad sniam p cedatis: et iõ pdic exposite. j. ti. pr. c. si. vbi dr q si citatus pcuratorem non di misit: denũciatiõe ad domũ facta cã custodie in posses sionẽ mittat actor vel excõicet si mis sio fieri nõ põt: et h dicũ q testes et c. cõtra. vt li. nõ pt. qñ §. in alijs. et. c. tue. qliter g intelligit hec decre. dicas q hec nõ pdicit illis qz i alio casu loqt. Pria locũ hñt: qñ reus e ptumacit ab sens: nec dimisit pcuratorem: tũc lit. nõ pte. mittit actor in possessionẽ cã custodie. hec decr. loqt qñ actor e abñs: et re⁹ pñs. tũc eni cõtra actorẽ abñte recipiunt testes lit. ñ pt. et snia põt ferri vt dicit in fi. et sic loqt et auc. C. quõ et qñ iudex. auc. qñ semel. et in auc. de litig. §. oẽm. col. viij. et. R fili⁹ agathe cõtra quẽ pcedit erat actor. et. F. re⁹. vt pz. j. g fi. sũt leg. cãm q. et ille. R. ipetrauit lras illas qb⁹ ageba cõtra. F. sup hereditate aui sui. et. F. ipetrauit lras istas et illa s. de of. del. cãm. q. et iste. F. ipetrauit remotionẽ vni⁹ iu dicis. et fecit addi illõ qd hic dicit. s. in v. cetez. qdã dixer q lis fuit hic pte. sz nõ e vez. de h dicet pleni⁹. j. ti. pri. rõ est qre in abñtia actorz recipiunt testes lite nõ pte. et nõ in abñtia rei ptumacit abñtis: qz maior e ptumacia actorz qz rei: et si actor nõ venit q aliũ ad iudiciũ puoca uit fortius poti⁹ cõtra ipsũ qz cõtra reũ abñtẽ. vñ rei fugientes appellat vt i. l. pperãdũ. C. de iud. et actor dz vti intẽtio ne ad iplẽdã suã cãm: re⁹ dz extenuare cãm. iiij. q. iiij. c. i. et i auc. de litig. §. oez. vbi reddit hec rõ. col. viij. et iõ po ti⁹ pcit reo: qz facit ad id a q denoiat. actor võ pñũ ei⁹ qd dz: et eo abñte pñt recipi testes et snia ferri: et qz fauor psiderat ex pte rei: qz rei fauorabiliores sũt qz actores et iõ iura voluerũt eis poti⁹ subuenire qz actorib⁹: cũ pma facie sit psũptio p eis. j. de pbatio. ex lris. et ne sit in ptãte actoris: cũ voluerit reũ vexare: et iõ necesse hz litẽ vsqz ad finẽ pducẽ si re⁹ voluerit vt in auc. pmissa q semel.

a Formã. j. qui fi. sunt le. cãm que. j. b.

b Prout. ptumacit. ptumax e q cũ dz parẽ nõ paret. ff. de re iud. ptumacia. als' i mitat nõ vl q h pñs eẽt nõ ppellit rñdẽ. ff. de iud. nõ vl. et. ff. de pecul. eo tpe. ff sigs in ius vo. nõ ie. l. ij. alios modos ptumacie hẽs. s. vt li. nõ pte. qñ. §. i. et alios modos notaui. s. e. ex lris.

c Cautionẽ. nõ. q sola pmissio sufficit p cautiõe vbi nõ fuit excõicat⁹ vel data possessio. ff. de iudi. l. ij. §. sz si dubitet et nõ obstãte iuratoria cautiõe ex iusta cã po terit appellare. ff. q satis. co. l. vl. et. j. de ap. ad hec. nec etiã pena pmitteret: si eẽt apposita. ff. rẽ ra. ha. l. iij. §. fallus

et. ff. iudicatũ solui. cũ apud. sz hic nõ appellauit ex iusta cã: iõ dicit iuramẽto ptempto: vñ incidit in piuriũ.

d Aduocati. qñ indãte dãde sũt ptextu aduocati: dictũ est

e Instãte. pide e ac si a iudice iterrogaret. s. vt lit. ñ pte. c. i ff. de interro. ac. si sine. §. i. et p talẽ iterrogationẽ et rñsionẽ fuit lite. pte. scã. vt dr i fi. nec distinguit p quẽ fiat inter rogatio. s. de lit. pt. c. vno in gl. et itelligo libellũ su p decis illis porrectũ: in q decie petebant. et h sat colligit ex ipa lra: vbi dic decias de qb⁹ ptẽtio erat lz quidã dixerit q libell⁹ si fuerit hic porrect⁹: et p h volũt pbare q sine li bello possit iudiciũ exer ceri. vel põt intelligi instã te actore. i. ad instantiaz actoris iudex ipsũ inter gauit et reus rñdit: q. xl. annis possedit. Sz veri tas fuit q actor interro gauit vt pz in antiq et sat pt valẽ ista ptestatio: sic valet rñsio ad interrogatiões aduersarij scã. ff. de int. ac. si sine.

f Ad puincendã. nõ. dilationẽ dari ad puincẽdã malicias s. i auc. vt cũ de ap. cog. §. lz h. col. viij. et. C. de iudi. auc. iube m⁹. et. j. c. cũ olim. imo et iudex ei facẽ grãm põt. post pẽptoriũ edictũ: vt iterz citet ipsũ. s. de offi. del. consuluit.

g Utpote. expssiuũ ẽitat: e: sic illõ: vidim⁹ gliam ei⁹ gliaz q si vnigeniti et c. et pz h ex eo q põt ferri snia. vt. j. sequitur.

h Terminet. si lit̃ de cã aliq vel litĩre põt: qz pñt recipi testes vel si ñ lit̃ vel litĩre nõ pt: adiudicabit tñ possessio. iõ nõ cũ ali qs puenit actõe reali: si sit abñs p ptumaciã: ita distingue: aut lis e ptestata aut nllo mõ ptestata. Si lis e ptestata: vt h: aut lit̃ de cã vel pt lit̃re aut nõ. Si lit̃ de cã vel pt lit̃re: qz rece pti sũt testes et instra pducta et cõfessiones facte: vel pñt recipi tũc pcedat ad sniam diffinitiuã sm merita cãe absoluẽdo vel pdẽnando sm tenorẽ illi⁹. l. C. de iud. pperãdũ. §. sin aũt. et h. et ij. q. ix. decernim⁹. Si at nõ lit̃ nec lit̃re põt: qz actor nllos testes induc vel instra p q poss. t pbare de iure suo: tũc adiudi cãda e possessio tñ actori salua qõne pprietat abñti: vt hic dr. et. C. quõ et qñ iudex ptẽtaneñ. et erit stati ver⁹ possessor. Si võ lis e qsi pt. saltẽ ad iterrũpẽdã pscriptionẽ. puta cũ qs puenit q possidet noie alieno dño in iudicio noiato et scã denũciatio ne et ipso legitie citato: si nõ venerit: tũc adiudicat possessio ipsi actori salua qõne pprietat abñti vt. s. vt li. nõ pte. qñ fre quent. §. q si sup reb⁹. et. C. vbi in rẽ ac. l. ij. et ita idẽ e qñ lis e pte. et nõ lit̃ de cã sic qñ e qsi pt. Si võ nullo mõ lis e pte. reo ptumacit abñte: tũc mittẽd⁹ e actor i possessionẽ rei petite cã custodie. cõtra. vt li. nõ pte. qñ. §. in alijs. et. C. de pscrip. xxx. vel. xl. an. sigs ẽptiõis. §. pe. v. sz siqs vero emit. et. j. ti. pri. c. vl. et tunc re⁹ vsqz ad annũ poterat recupare possessionẽ restitut expẽsis et pstita cautiõe iudicio sisti: ãno elapso nõ audiet nisi sup p prietate: vt i pdict pcordãtijs qñ frequent. §. in alijs. et. l. sigs em ptiõis. et hec võ sũt reo abñte et actore pñte. Si võ actor fuerit abñs ptumacit reo pñte et petẽte et in cã pcedat: tũc lis sit cõte stata: locũ hz qd dr. C. de iudi. properandũ. §. et siqdẽ. Si võ lis nõ sit conte. locũ hz. C. quõ et qñ iudex auc. q semel. et. s. e. c. prori. qui et in casu isto pñt recipi testes lite nõ cõte. si re⁹ pe tierit sm q dicũt iura pdicta: auc. q semel. et. s. e. c. pri. Et hec võ sũt in actõe reali. In psonali võ actõe reo abñte locuz hz

eius missis receptis testib⁹ al teri⁹ partis iuxta dictã formã^a ad pferẽdã sniam pcedatis.

Urban⁹. iij. de nouo loco et vuige. priorib⁹.

Prout^b nob: et lra. Reuz qz ptumaciter a psentia vra recesserat iuratoriã coegistis exponere cautõ.^c corã vob iuri parret. Cũqz de psira vro se cõ spectui pñtasset: ptextu aduo cati^d quẽ nõ hẽbat: rñdere so lita malicia recusauit. Tãdẽ actore istãte^e rñdit q. xl. ãnis decimas de qb⁹ erat ptẽtio p cepisset varijsqz postmodũ ex cusationib⁹ vtẽs in vocez ap. prupit: et ptumacit. iuramẽto ptẽpto recessit. Jõqz mãdam⁹ qten⁹ ad puincendũ^f ei⁹ ma liciã semel eũ ad. v. pte. puoce tis: et si venerit finez iponatis negocio cõpetentẽ. q si veni re ptẽpserit: cãm vtpote^g lite q ingerit ptestata diffinitiua sẽ tẽtia tmietis^h vel pñti saltẽ ad iudicetis possessionẽ fuata dũ taxat qõne pprietatis absẽti.

Innocentius tertius.

Inē litib⁹ᵃ cupiētes ipo
nī ne ptes vltra modū g̃uent
laborib⁹ ⁊ expēsis: pleri cū ð
bñficijs ecclesiasticis litigaret q̄
sine dispēdioᵇ diuᶜ vacarī n̄ pñt
pñt: decreto statuim⁹ vt postq̄
intētionē suā altera ps fūdaue
ritᵈ: si reliq̄ forte voluerit legi
timā exceptionēᵉ opponē: quā
nolit aut neq̄at icōtinēti pbarī
q: frequent ad ipediendū vel
differēdū pcessū exceptionis
huiusmōi p excogitatā malici
am opponūt: ad soluēdas alti
pti moderatas expēsasᶠ extūc
i iudicio faciēdas cūᵍ acceptis
fiducijs si forsitā i pbatiōe defe
cerit cōdēnet: ⁊ si soluēdoʰ n̄ fue
rit: alī fm arbitriū discreti iu
dicis puniat: vt h̄ saltē tiore p
territ⁹ nō facile qs in g̃uamē
alteri⁹ falsas exceptiōes oppo
nat. ¶ Idē pnestin. ep. ap. se. le.
⁊ deca. brin.

Cum dilecti filij nūcij le
odicen. electi p eo ad se. ap. ac
cessissēt archid. ⁊ .h. canonic⁹
leodicen. eccl'e noie suo ⁊ q̄rū
dā cōcanonicor suor: q̄ lr̄as
exhibuē ð rato cōtra eūdē electū
qdā crīaᵃ opponebāt: p q̄ nite
bant eū ab electiōe repellē vt
indignū: ⁊ .j. Quāuis autē ex
eo q̄ idē elect⁹ a grauamine
aduerse ptis appellauerit: et
appellationē nō fuerit psuffi
ciētes pcuratores: cū possit il
lis psequētib⁹ psecutᵉᵐ nō le
uis exorta eēt suspitio cōtra eū: vo
lētes tamē iuris ordinē obser
uare: ipsi mandamus quate

qd dr̄. ē. vt lite. nō cōte. qm̄. §. vlti. ⁊ C. ð bo. auc. iu. pos. auc. ⁊
g iurat. tūc eni mittit actor i possessionē bonor ipsi⁹ rei p mō
dbiti declarari i libello vt ibi dr̄. Si vo ē talis cā: q̄ actor nō
possit mitti i possessionē dz re⁹ excōicari. ē. vt lit. nō cō. tue. ⁊
siue sit actio psonalis siue realis: iudex illā penā pt ipōnē q̄ mag
ticeat ad alterā postea p
cessur⁹ vt i decre. qm̄ i fi.
q: h̄ k̄ lū bn̄ agit cē. xxiij
q. v. predest.

a Inē litib⁹. §. j. e. c.
venerabil. C. de a
gri. ⁊ cē. litib⁹ li. ti. ⁊ C.
ð iudi. pperādū i pn. j. ð
re iud. iurgantiū.

b Sine dispēdio. ē. de
elec. cū inf vniuersas. et
ē. vt lit. nō cōt. qm̄. §. i.

c Diu vacare nō pñt.
j. ð pces. pb. nisi. ⁊ ē. de
elec. ne p defectu. ⁊ .l. di.
poīq;.

d Fūdauerit: vl' p te
stes vl' p istra vl' p pfessio
nē vl' p euidētiā f. l. vt. ð
ð resti. spo. cū ad sedē i fi.
⁊ C. ð excep. sigdē vl' et
p̄sūptiue. C. ð pbat. siue
vel ipso cōi iure. xvi. q. v
ij. oēs basilice. ⁊ xv. q. q.
ij monasteria.

e Exceptionē. hic patz
q̄ exceptio pēptoria pōt
obijci publicatā attestatō
nibus ex eo q̄ dicit: fūdata intētione alteri⁹ part. sic. j. ð testi.
c. de testib⁹. vbi de hoc. j. de cog. spiritus. c. vlti.

f Expēsas. h̄ nēgd hz locū qd hic dr̄ in expēsis in exceptiōi
b⁹ dilatorijs: q̄ pponūt añ lit. cōt. vt deficiēs in pbatiōe puni
at in expēsis: sic post lit. cōt. qdā dicūt q̄ sic. ar. ē. ð rescrip. ce
ter. ⁊ ē. e. ex lr̄is. Ego credo q̄ hic distinguēdū ē: q̄ si calūni
ose pponat aliqs exceptionē dilatoriā añ lit. cōte. ⁊ de h̄ cōstat
euidenf tūc dz condēnari. ar. ē. ð rescrip. cetep. ⁊ c. vl. ⁊ ē. e. ex
lr̄is. q: ibi euidenf apparet de malicia ipsi⁹: alr̄ nō credo ex
cipientē cōdēnandū in expēsis añ li. cōte. nisi cōstet de malicia
ipsi⁹: ⁊ pcipue si sup h̄ iuratū eēt ð calūnia: ar. hui⁹ lr̄e a cōtrario
sēsu ex eo q̄ dicit: postq̄ altera ps intentionē suā fūdauerit. h̄
añ lit. cōt. nō videt cōdēnāda ps excipiēs: cū h̄ beāt a iure q̄
possit pponere exceptionē. j. de excep. pastoralis. ⁊ pcipue vbi
hz verisimilē cām excipiēdi. h̄ expense q̄ pstant propter con
tumaciā partis al' eius: ille indistincte prestant q̄lecunq; cāz
litigādi hūerit ille cui pstā. ut. j. e. cū dilecti. ⁊ .j. de seq̄stra. ad
h̄. ē. vt lit. nō cōte. qm̄. § in alijs. C. ð iud. sācim⁹. ⁊ C. quē ⁊ q̄n
in auc. q semel. ⁊ ff. ð iudi. cum quē temere. ⁊ in pal. lug. j. e.
ti. actor: q est cōtra. iur. ⁊ tales expēsas statim sūt pstande añq̄
audiat. ē. vt lit. nō cōte. qm̄. §. in alije. ⁊ C. ð iud. sancim⁹. sic ē
illud regulare cōsueuit esse vt in fine lit' vict⁹ victori in expēsis
lit' cōdēnet. j. de pe. calūniā. ⁊ ē. de ma. ⁊ obe. c. vl. ⁊ in auc. de
iudi. §. oportet. col. vi. ⁊ C. de epis. ⁊ cle. auc. generalr̄. Sed in
casu isto differētia est a primo casu: vt h̄ hic distinguit sicut in
primo: vtrū hat verā pbabilē causā litigādi vel nō: ⁊ vtrū sit
iuratū de cal. vel nō. Si est iuratū de calūnia: puta q: tal cā
est: vbi iurat: tūc nō debet condēnari in expēsis q: nō ē veri
simile: q̄ aliqs sit imemor salutis sue. l. vt. i. q. vn. sancim⁹: q: iu
ramentū de calūnia ad oia q̄ emergūt ⁊ incidūt in cā post litē
contes. extendit. C. de iura. ca. auc. hoc iuramentū. ⁊ tūc
nō dz condēnari: etiā si deficiat in exceptione opposita
⁊ ita nō deb; condēnari vict⁹ victori in expensis: cū p
babilē cām hēre psumat litigādi. ar. j. de sen. excō. sacro
⁊ ff. ð le. ij. si solidū. ⁊ §. et. alioqn metu expensar dimit
teret qs ius suū in
defensū. ff. de peti.
here. illud. ⁊ hoc i
telligo nisi cōstet ð
calūnia seu mali
cia: q: tunc cōdē
nabit in expensis:
q: prima psūptio
tollit p sequentē.
Sed si nō ē iura
tū de calūnia puta
q: cā est spūal. i
tunc debet cōdē
nari in expēsis: q
deficit in pbatiōe
exceptiōis ppositē
fundata intētione
actoris vt hic dic
q: eoipso q̄ nō pro
bat. presumit mali
ciose excepisse. in q
casu potest intelli
gi hec decre. ⁊ hic
posset requiri iura
mentū q̄ malicio
se non opponat ex
ceptionē. arg. ē. de
elec. cum dilecti. ⁊
ē. de resti. spo. literas. cū iam sit pbata intentio ⁊ presū
ptio pro ipso cōtra excipientē: ⁊ sic intelligo etiā de expēsis
tertius cause. A. v dicūt q̄ nulla distinctio est facienda:
⁊ eoipso q̄ succūbit: malē cām psumit habuisse. ar. C. ð
epis. ⁊ cle. auc. generaliter. ex eo quod ibi dicit: ⁊ si vict⁹
fuerit psumit iniuste mouisse litē. Dominus pla. ⁊ dñs
ia. dicebāt q̄ eoipso q̄ succūbit victus presumit iniuste
mouisse litē. Benignius exponūt alij illud verbū vict⁹
s. ab aduersario. vt. C. de epis. ⁊ cle. oēs. in fi. sed in crimi
nali causa: eoipso q̄ succūbit presumit calumniari. q. q.
iij. qui nō pbat. C. de aduo. diuer. iudi. l. i. sic dicebant
predicti dñi pla. ⁊ ia. idē esse in ciuilib⁹. Sed in causa
appellatōis nulla distinctio ē faciēda: an iustā habuerit
causā appellādi an nō: siue appellet post sn̄iam siue a sē
tentia. j. de ap. sepe. c. reprehensibilis. ⁊ c. significauerūt. ⁊
c. vt debitus. ⁊ c. nicolao. ⁊ .j. de eo qui mit in pos. cā rei
seruande cum venissent. ⁊ .g. q. vi. omnimō. ⁊ C. de app.
cos. §. ne temere. ⁊ C. quor ap. nō reci. ab executor. Et
nota q̄ tm̄ necessarie expense § moderate restituēde sūt
⁊ valeo. j. e. c. pri. ⁊ .j. ii. pr cū venissent in fi. ⁊ .j. de seq̄
stra. c. i. in fi. ⁊ que propter hoc facte sunt vt dicit hic. et
c. pr. in aduocatis ⁊ in alijs. C. de iudi. sancimus. c'sic s
fecit: casu vel facto: illas nō peteret. ff. man. inter causas
§. non cia. ⁊ erunt mediocres non delicate. ff. de dam.
in fec. inter quas. §. vl. ⁊ l. se. ar. ff. de pig. ac. si seruos. in
fi. nec obstat q̄ minores facere potuisset. t. ff. mā. si quis
alicui. §. impendia. Nota q̄ expense que facte sunt post
litē cōtes. peti debēt officio iudicis: h̄ que fiunt añ litem
conte. petunt iure actiōis: ⁊ noiatim debēt peti i libello
ff. de edil. edic. edilēs. §. itē sciendū. ⁊ l. itē si serui. §. i. ⁊

nisi tūc fnie iudex ꝯdēnet ad illas expēsas q̄ veniūt iu/ dicis offō: postea peti nō pt̄. C. de fruc. ⁊ li. expē. termi/ nato. nisi ī cā appellatōis. C. q̄n puo. nō est neces. l. vl. iu dex aūt ꝑus taxabit expēsas: postea iurabit, put tradimr ꝙ. q. iij. §. q̄n fieri nō dʒ. ⁊ ī auc. de iudi. §. cpōr̄et. colla. vi. ⁊ s̄. qō met. cā. c. vl. ⁊ j. de iiur. et dam. da. c. oli. ⁊ s̄. ō pcu. ꝯstitut.

g Cū accepꝫ idu cias. i. postq̄ȝ iduci as recepit ad pbā dā exceptionem: ⁊ illud capl̄m dter minat illud tūc.

h Et sic soluen do. Hoc sꝫ regula re ē et q non ē sol uendo alio mō pu niatur. xiiij. q. vi. si res. ⁊ ff. ō pe. l. i. ad fi. ⁊ ff. de iurisdi. om. iud. sigs id. §. ī fnos. ⁊ ff. ō ī ius vo. l. vl. ⁊ C. de se pul. vio. l. vl. ⁊ fi. ⁊ j. de cleco maledi. c. vl. ⁊ C. ō ser. fu. gēti. g. ⁊ h̄ gn̄ale ē: ꝙ arbitriū locum hēat vbi certa pēa statuta n̄ ē. s̄. ō of. dle. ō caus. ⁊ j. de accu. sup his. ⁊ ff. de iure deli. l. i. ⁊ oia q̄ iure scripto ta xata nō sūt iudicis arbitrio relinquunt: vt eqtate pēsa ta pcedat. s̄. de trāsac. c. vl. b.

nus vt vsq; ad dn̄icā: q̄ cātat: ego sū pastor bon⁹ p se vl̄ p p/ curatorē sufficiētē ad pn̄tiaȝ n̄raȝ accedēt sup pdictis oibus rn̄surus: alioqn cū assignare/ mus ei p pēptorio tminum su pradictū: sciret ꝙ quātū de iu re⁹ possem⁹ pcederem⁹ extūc ī negocio mēorato. Expectan tib⁹ igr̄ aduersarijs ipȝ diu vl tra tminū duxim⁹ expectāduȝ sȝ ipe direxit simplicē solūmō nūciū ꝑ excusatōis lr̄as afferē/ tē scribebat. n. ꝙ nūciū: cui cū a nobis recedēti iiunxim⁹ viua voce: vt citaret eūdē sero rece pat. vn̄ nō potat⁹ tū pp tmini breuitatē: tū pp viaꝫ discrimi na nr̄o se ꝯspectui p̄sentare. Sȝ ꝯ̄ h̄ faciebat: ꝙ sicut excu/ satorē direxerat: sic dirigē po

tuerat rn̄salē: cū ei n̄ fuisset in iūctū: vt ad cāȝ ī ppa psōa dū taxat veniret: sȝ vl ipe accedēt vl̄ pcuratorē idoneū destina/ ret. Preterea cū mandat ali/ cui: vt ad certū tminū se iudi ci repn̄tet: duo sub hac forma mādant vt ad iudicē veniat: ⁊ ad diē sibi p̄fixā accedat: vn̄ si venire nō possit ad diē assi/ gnatum: tenetur nihilominus se iudici presentare. Si enim mādatur alicui: vt alij ad cer tum diem certam rem exol/ uat: nō ideo erit a mandato so lut⁹: si soluere nequiuerit die data: immo ad solutioneȝ ela pso etiam die solutioni presi/ xo tenetur. quapropter q: di/ ctus electus nec venerat: nec sufficientem misat rn̄salem

p Nūciū. nota p nūciū fieri citatōem.

q Poterat. sic. s̄. de elec. bone. ⁊ j. de ap. ꝯstitutus.

r Sub hac. hoc fuit sum ptū de lege. ff. de arbi. celsus. ⁊ ē fi. s̄. ō resti. spo. c. vl. ⁊ viij. di. quo iure. ⁊ s̄. de of. le. cum super. Ar. cōtra. j. de spon. sicut. ⁊ ff. de ꝯdi. ⁊ dmō. ex scriptura. ⁊ ff. de le. iij. ea tn̄ adiectio. ⁊ ifi. de ver. ob. §. ois sti pulatio. ⁊ ff. ō ꝯdi. isti. si gs ita istitutus.

s Rn̄salem. Ex hoc vr̄ ꝙ si aliqs iusto ipedimē to sit detent⁹: vt venire nō possit: q tenear mit/ tē pcuratorem. v. q. iiij. si egrotās. vbi ō hoc. xvij. di. epl̄s. ⁊ c. placuit. ⁊ lx v. di. sigs metropolitana. sic. ī. de ap. ꝯstitut⁹. ⁊ s̄. ō elec. bone. In ꝯriū vr̄: ꝙ nō teneat mittē pcu/ ratorē: dūmodo mittat excusatorē. s̄. de pcu. q̄re lam. vt ī de hoc q: reuo cat snia si pbetur iusta absētia vt ibi. ⁊ j. ō re iu. di. cū bertoldus. ⁊ ff. de dā. ifc. si finita. §. si fere ⁊ vij. q. i. pn̄tiū. Nā egri tudo, pcegat diem: ⁊ h̄ tē iudicauerit: iudicatum nō vr̄. ff. de re iudi. que sitū. ⁊ si ex cā pbabili ab sens ē: nō pceditur ꝯtra eum diffinitiue. s̄. de offi. dele. cōsultationibus. Item fm hoc nō esset melioris cōditionis q abest ex iusta cāȝ: q̄ qui ex iiu/ sta. si enim non vult interesse vel non potest: sufficit ei si mit/ tat procuratorem. ff. de procura. l. i. ⁊ delegatus non potest cō pellere partes: vt personaliter quis ad causam veniat. nisi in casibus in decre. inno. iiij. de iudi. c. iuris esse ⁊ generaliter ab initio ante libelli oblaтionem quotiens quis abest ex ne/ cessitate subuenitur ei. ff. ex qui. cau. ma. sed etsi. §. i. ad hoc di xit vincen. ꝙ reus ad causam citatus si ardua est causa ⁊ ve nire non potest: non tenetur mittere procuratorem sed excu/ satorem: ar. illius decre. s̄. de procu. querelam. nisi specialiter hoc in citatione dicatur: fm ꝙ hic dictum fuit: sed actor sem per tenet mittere. ff. de diuer. ⁊ tēp. pre. l. i. Dicas ꝙ actor ab initio ante libelli oblatiōnē aut etiam citatōem non cōpellit agere. sed ne fiat ei piudiciū ī pscriptione circa rem suā ēt isir mus ⁊ ipeditus cōpellit cōstituere pcuratorem: q ꝯtē litē cō testet: ⁊ sic iterrumpat pscriptōem: ⁊ sic idirecte compellitur sed per iudicem non cōpellitur: ⁊ sic itell'igit lex pma. ff. ō di uer. ⁊ tempo. prescrip. l. i. reus nō cōpellit venire iusta de cā i peditus: ⁊ pcipue si cā est ardua: vt dixi in decre. querelam s̄. de pcu. sed sufficit mittere excusatorem q de hoc fidem facit: ⁊ ibi. sed in cāu presenti iste electus simpliciter misit nun cium cū litteris allegāde quasdā friuolas excusatōes. s. ca lores estiuos: ⁊ ꝙ tarde receperat nūciū ⁊ isidias allegabat sȝ n̄ p babat: nō cōdēnabat ī expēsis tāȝ ꝯtumat: ⁊ sec⁹ ī papa q̄ in alijs iudicib⁹ tn̄ circa pncipale n̄ pcedit papa. Si tn̄ aliqs ē longo iped: mto detēt⁹ ita q̄ n̄ ē spes q poss t venire ad cāȝ: ne/ gocij tate sit q̄n possit aliq̄mō expediri p pcuratorē tēet mit/ tē saltē: vt lit. ꝯt. vt sic n̄ currat pscriptō actōis: sȝ si ppetuo sit i pedit⁹ tēet e io mittē pcuratorē ad cām al's pcedetur contra illum absentem.

i Cum dilecti. ꝯ canonicoȝ suoꝝ. Nō ꝙ ī cā cōi eiuſ dē lit̄ vn⁹ admittit p alio p⁹ litē ꝯtestatā volēs agē p ipoꝫ ꝯstet cū nō hr̄e mādatū p̄stita cautōe ō rato. C. de ꝓcu. eiusdē litis. l. ij. ar. s̄. de ꝯsti. cū. M. vbi de h̄. Itē aliud spāle: ꝙ plus lit. ꝯtes. cauet ō rato. vt ī. l. pdicta cō tra illud. ff. de p. u. pōponi⁹. §. rati. Itē aliud spāle ē hic ꝙ ī cā criali admittit vn⁹ p se ⁊ p alijs. ij. q. v. statuit. ⁊ si duo. ⁊ iij. q. vi. h̄ gppe. Sȝ nō credo ꝙ ī tali cāu audiret vn⁹ p al o sui mādato: q: tal' cā n̄ ppe dr̄ cōis imo vnus solus possꝫ agē isolidū excipiēdo ꝯ electū. ⁊ tn̄ fac vnus ꝯtū p̄ses: ⁊ isti hēbāt ēt mādatū ab alijs. vt hic dr̄. b.

k Crimia. s. dilapidatōeȝ: excōicatōeȝ ⁊ piuriū. ⁊ ꝙ ad ministrauerat ꝯfirmatōe nō habita. Itē ꝙ erat ī minori/ b⁹ ordinib⁹ ꝯstitut⁹: hec oia obijciebāt ī modū exceptio nis: vt pꝫ ī ītegra. de hoc. j. de accu. sup his.

l Aqua mieꝙ qō iferebat ei alia ps ex iudiciū: vt vr̄. vl ēt ī iudicio: q: p̄ses ꝯmissiōes emanarūt sup h̄ negocio.

m Prosecutus. s. statuisset tminū sue appellatōis de/ buit ꝯdēnari ad oēs expēsas: q̄s aduersarij fecerūt post q̄m e ūt ad curiā: q: nō misit sufficiētem pcuratorē ad curiā. j. de ap. meoꝛ ho. ⁊ c. reph̄ēsibil. ⁊ c. sepe. ⁊ ēt h̄ te r. mādā nō sti tuisset: vt j. de c. reph̄ēsibil. ⁊ c. sepe. ⁊ h̄ verū ē q̄ndo ī iudicio appellat.

n Sufficientem. legitime cōstitutū ⁊ ad agēdū ⁊ rn̄dē dum. s̄. de pcu. c. i. ⁊ c. accedens. ⁊ xxiij. q. v. de liguribꝰ ⁊ ff. de pcu. mutuo. §. pena.

o De iure. i pemptorio iudex dʒ sic cōminari. s̄. de in tegre. i. cā ex lr̄is. ⁊ ff. de iudi. i pemptorio.

a ¶ Expectatus. ꝛ sic videtur ꝙ i crimine purgari possit mora. ar. ff. si quis cau. ꝛ si post tres. Ar. ꝯ. j. qui ma. accu. pos. cū in tua.

b ¶ Calores. iuxta illud: Nos genus ignauum tecto gaudemus ꝛ vmbra. ꝛ ita est ar. ꝙ non excuset augustus qn teneat ꝗ ꝓsequi appellatōem ad curiaꝫ. Ar. ꝯ. lxxxiiij. di. quorundam.

c ¶ Contumacem. vnde poterat ꝯ eum ꝓcedi ad diffinitiuam sniam cuꝫ ageretur de electōne. ꝫ. vt lite nō ꝯtes. qm̄. §. i. sꝫ qꝛ appellauit ampli⁹ expectaꝰ. j. c. pri.

d ¶ Expēsas. ar. ꝙ in cā criminali siue dnūciatōnis vel inqsitionis seu exceptionis locum hꝫ petitio expensaꝝ. C. q ac. nō pos. q crimen. ꝛ sic lex illa. C. de iudi. sancim⁹. et ꝫ. e. c. pr. locuꝫ hn̄t siue cā sit ciuilis siue criminalis. de expēsis dictum ē saꝫ. ꝫ. e. c. pri. ꝛ sit hic ꝯdēnatio non ꝓmissa taxatōe. dic sup hoc. ꝓut notatur. ꝫ. ꝓ pcu. auditis.

e ¶ Um oliꝫ ꝓponeret nō ideo statim debuit ei credi: qꝛ sepe huiusmodi eulogia ex mala fide fiunt. ff. de custo. ꝛ exhi. re. diu⁹. nemini. n. cito manus ipones. xxiiij. di. §. i. ꝛ. lxviij. dist. q d est cito. ꝛ. ꝫ. de elect. cū nobis olim. sed iō credidit ei papa: qꝛ ei soli fiebat ꝓiudiciuꝫ: sicut clerico q celebrat i secreto. ꝫ. de cle. peg. ex tue.

f ¶ Alioquin. i. si fuissꝫ electio cassanda ordine iudiciario: sꝫ iudices ñ itellexerūt qm̄ nimis festinanter ꝯfirmauerūt: vñ dicꝰ iferius nō obstante ꝙ eius electio sit confirmata.

g ¶ Citaꝰ. ꝛ iō ꝯtumax fuit. vñ potuit ꝓcedi ꝯ ipsum ad sniaꝫ. ꝫ. vt lit. ñ ꝯte. qm̄. §. i. ꝛ iō p⁹ea audiri debuit: nec snia retractari ꝯ cū lata. sꝫ de gratia audit⁹ ē postea: vt sequitur iferi⁹.

ad diē sibi statutū vꝰ post ēt diuti⁹ expectatis^a: nec de vicino ei⁹ aduētu spes erat: vtpote q p lrās vtcūqꝫ excusauerit morā suā: ꝛ calores^b estiuos ꝛ isidias sibi positas formidabat: cū reputauim⁹ ꝯtumacē^c: ꝛ ad legitimas ꝛ moderatas expēsas^d q̄s aduersarij ei⁹ fecerāt a tēpore citatōis emisse: quam ex tūc expectare icepant: ipꝫ curauimus ꝯdēnare.

Idē armachano ꝛ caseleñ. archiepiscopis.

Um oli. d. cleric⁹. c. pape. ꝓ n. diuersis ꝓlatoꝝ hibernie lrīs ꝓsentatis se assereret i epm̄ fuisse rosceñ. electū: nullusqꝫ appareret: q aliqd ꝯ eum ꝓponeret^e dict⁹ ꝓ. n. munus fecit ꝯsecratōis ipēdi postmodū. f. ꝛ. g. monachi ad eiusdē. ꝓ. n. p̄ntiaꝫ accedētes vterqꝫ se asseruit a canonicis rosceñ. ecclesie fuisse electum ꝛ ꝙ ꝓdictus. d. p falsas lrās fuerat ꝯsecrat⁹. ꝓpter qd idē ꝓ. n. cām vobis sub ea forma cōmisit vt de forma ꝛ ꝓcessu electōis memorati. d. solicite q̄reretis: ꝛ si eū electū canōice fuisse ꝯstaret ipm̄ faceretis pacifica possessiōe gaudē: alioqn^f inter ꝓdictos. f. ꝛ. g. audiretis cām ꝛ cui⁹ electōem canonicam ꝛ magis rōnabilit̄ factā inueniretis alterius curaretis electōi ꝓferre: ꝛ ifra. Cūqꝫ a vobis dict⁹. d. tertio citatus^g vestro se nollet ꝯspectui ꝓsentare: ꝓcedētes i cā tā ex testimōio cleri ꝛ populi rosceñ. ecclesie q̄ assertione regis coaꝛcaie ꝛ prelatoꝝ ꝓuincie de ꝓdicto. f. electōeꝫ fuisse celebratam: canonice didicistis: ꝛ eaꝫ curastis aucte ap. ꝯfirmare^h ꝓsertim cū capitulū rosceñ. ecclesie dcm̄. d. se nō elegisse cōstāter assereret nec de ꝓdicti g. monachi electione aliquatenus cogitasse. Interim memorat⁹. d. ad ap. se. accedens sup qbusdā alijs grauaminibus ꝛ iniurijs ꝯ dictū. f. ꝛ quosdā alios lrās ipetrauit: codē. f. postmodū ex pte vestra nobis lrās p̄ntāte: q quasi a vobis i ꝯmissione ꝓdicta ꝓcessuꝫ fuerat ꝯtinebāt: ꝛ ifra. Volētes igitur adhuc misericorditerⁱ agere cū absente: vt ex ei⁹ malicia cōuincatᵏ: dcm̄. f. ad vos duximus remittēdū. mādamus q̄tenus nō obstante ꝙ eiusdem. f. fuit electio ꝯfirmata: sepedictuꝫ. d. si i hibernia^l poterit iueniri: legitime citetis ad cām: ꝛ facultate sibi defensiōis indulta in cā ipa cānonice ꝓcedatis. Qui si inuētus infra tres menses^m vestro se cōspectui ꝯtempserit ꝓsentare: ad ꝯsecratōem dicti. f. oī occasione postposita ꝓcedatis. Si aūt ibibernia iuentus nō fuerit idulto sibi vnius ānī^m spacō. ex quo ad nos ꝛ si nō verbo factoⁿ tamē itelligit ꝓuocasse arrepto itinere ad sedeꝫ apostolicam veniendi dicto. f. administrationem rosceñ. eccle

h ¶ Cōfirmare. nimis subito. vñ papa vult iteꝝ ingrere de electōe ipa non obstante tali ꝯfirmatione.

i ¶ Misericorditer. sic ḡ ex misericordia nñ: vꝰ ei⁹ malicia ꝯuicatꝰ audiꝰ iste. d. vñ mādat papa ingri de electōe ipius nō obstāte ꝯfirmatōe de ꝓdicto. f. q̄ de iure nō ꝫ retractari: cū ordine iuris facta fuit: nec ab ea appellatū fuit: sꝫ dicaꝰ appellasse: qꝛ nō ipetrauit sup facto electōis: sꝫ sup iniurijs: ꝛ iō non ponit ius hec decre. sꝫ ē quedā ꝓuisio ex minima.

k ¶ Ut ꝯuicaꝰ. si. v. q. ij. p̄nti. C. cō iud. auē. iubem⁹. ēt sic iudex pōt parcē ꝯtumac. ꝫ. de ef. dele. ꝯsuluit. ꝛ. ꝫ. e. ꝓut. ꝛ. j. e. pr. ꝛ. C. quō ꝛ qn̄ iudex. l. i. b.

l ¶ In hibernia. ar. citatōes ꝯ ꝓuicia nō eē faciēdas. ꝫ. de elec. cceam. ꝛ ꝫ. de ma. ꝛ obe. c. vl. sꝫ si nō pōt ineniri ad domū illius q citaꝰ mitti dꝫ ꝫ. e. cām. ꝛ. j. e. venerabilis. ꝛ ci: iō⁹ ē qs edictis vꝰ lrīs ff. de fideicō. libe. cū vo. §. vl. vel si ñ hꝫ domiciliū: vbi habitare ꝯsueuit. ff. de dā. isec. l. iij. §. ptor. j. de cle. nō resi. ex tue. vel apd suā ecclesiaꝫ. j. e. c. si.

m ¶ Anni. Sꝫ q̄re expectauit vltra tres mēses. ꝫ. id. ꝫ. vt li. ñ ꝯtes. qm̄. §. i. sꝫ h iō: qꝛ appellauerat: vt seqꝰ. Sꝫ ꝓ alia ēt iura ñ vꝰ ꝙ fuit expectādus. ꝫ. de elec. dudū. et. j. de re iudi. cū oli sꝫ sonte iō expectabaꝰ: qꝛ erat ꝯsecratus ꝛ cū eo tractabaꝰ cā: sꝫ ibi ñ tractabaꝰ nisi iter eū gentes. Itē quare hic assignaꝰ tēpus appellādi ꝯ id qd legiꝰ. j. de ap. ex insinuatōe. Rñ. qꝛ ꝓ sugiꝰ ab eo ad quē appellaꝰ ꝛ q pōt. sꝫ oīa ista ex misicordia itelligūt fcā.

n ¶ Facto. sic. j. de ap. dilecti. ꝛ. c. vt nostrum. b.

o ¶ Eritas rem leūt i mōm dnūciatōis. ij. q. v ij. quapp sic pꝫ i integra.

p ¶ Per ꝯtumaciā. Nō ꝙ p solā ꝯtumaciā pt ēt quis ab ipēdi ac offō ꝛ bñficio: cū papa eū ꝯfirmat: qꝛ corā primis non comparuit.

q ¶ Iudicibus. secundus. f.

r ¶ Experiri. i. defendere: sic. ꝫ. de iudi. c. i.

s ¶ Neg'erit. ꝛ sic nec corā ꝓmis nec corā secūdis fuit lis ꝯtes. ꝛ ñ lata fuit snia diffinitiua: vt. j. sequiꝰ.

t Malicia. s. e. pri. vbi de hoc. et c. put.

v Excõicatõis sniam: cũ iã esset suspensus. et ita crescēte ɔtumacia crescē oʒ et pena. s. vt lit. nõ ɔtes. qm̃ l si. et. ff. de pe. l. relegati.

x Probatũ. Hic pʒ: ꝙ lit. nõ ɔtes. recipiuntur testes: et ita nõ solũ recipiũtur: vbi agit ꝺ electione plati: vt. s. vt li. nõ ɔte. qm̃. §. porro. sʒ ēt vbi agitur de destitutõne ad idē fac. j. ꝺ ele. nõ resi. et tue. et. iij. q. ix. decernim⁹: et h̃ iõ ē: q2 piculosa ē mora vtrinq3: q2 vtilitas eccl'ie vtroq3 cãu ipedit sʒ. j. de crie nũq̃ ꝓceditur ɔ̃ abñtem lit. ñ ɔte. nisi i cã ɔ̃ apparito rẽ. C. de pe. ne diu. ꝓ cõtumacia vo ãnotant bona et expectat ꝑ ãnũ et postea deuoluuntur ad fiscũ: nec sup bonis audit. sʒ sup crie. vt. C. de req. reis. l. ij. si aũt lis ē ɔtestata et liq̃t de cã i maiorib⁹ criminib⁹ nõ ꝙ ꝓcedit ɔtra abñtem: imo audit qñ cũq3 venerit. ff. de req. reis: ãnus. sed ibi de ɔtestatõe lit nil dr̃ sʒ ita intelligũt doctores. Sʒ i minorib⁹ q̃ penã relegatõis vel dãnũ estimatõis ɔtinēt: bñ ꝓcedit ɔ̃ abñtē ff. de penis abñtē. sʒ accusator sp̃ oʒ eē p̃ñs: fallit i h̃ casu. C. de adul. quiuis. vbi ꝓcedit cõtra reũ abñte accusatore. H. distiguebat: an liq̃t de cã vl' nõ. si liq̃t de crimine vel põt liq̃re cõdēnat abñs: et sic intellexit. i q. q. v. q̃q3. et. xxiij. q. iij. de illicita. et fm̃ h̃ posses itelligere ꝙ hic dr̃. et. j. q si. sint legi. plaũ. hic bñ liq̃bat de crie abñ ꝑ ɔtumaciã: et ita nõ cēt aliqͦ ɔ̃uũ fm̃ canones. et si non liquet de crie: tũc excõicat re⁹. et sic itellexit. xi. q. iij. rursus. et q̃cũq3. nec distigue bat: an' su lis ɔtestata vel non. vnde nostri moderni doctores dicũt: ꝙ nũq̃ ē ꝓcedēdũ ɔ̃ absentē lite nõ ɔtes. itelligũt illud. c. decernim⁹. cum lis erat ɔtes. sʒ si lis nõ ē ɔtes. vel si ē cõte. et nõ liq̃t ꝺ cã: tē lex cũ hʒ. xi. q. iij. rursus. et q̃cũq3. et ita ɔ̃dicũt huic dcre. q2 hic lis nõ fuit ɔt. et tñ fert snia ɔ̃ abñtē de crie: nec expectat ꝑ ãnũ. et testes recepti fuerũt. Quar̃ itelligit q: hic dic̃: ita ꝙ nõ ɔ̃dicãt capitula p̃dicta. põt dici: ꝙ hic recepti sũt testes de spãli mandato dñi pape: q hʒ potestatē ēt. s. ius. j. de ɔces. ꝑben. ꝓposuit. et ipe idē tulit sniam depositõnis vñ factũ suũ ad ɔsequetiã trahi nõ oʒ: imo hʒ ꝙ ipe iudicat: et alij debēt iudicare. j. de re iudi. In cãis: vel meli⁹ dicas: ꝙ c. decernim⁹. et c. rursus et. c. q̃cũq3. loquũt vbi directe agit de crie: et iõ in telligũt lit. ɔt. lʒ ex lr̃a ñ colligat. Sʒ c. istud logtur i alio cãu: cũ hic agitur ꝺ crie i modũ denũciatõis seu igsitõis. naʒ canonici curieñ. denunciauerũt hec cria domino pape: ꝺ qb⁹ publica i famia laborabat eps iste vt dr̃ i pn. vt bene colligit ex ãtiq dcre. et ita bñ pñt testes recipi et ferri snia ɔ̃ ɔtumacē. s. vt lit. nõ ɔte. qm̃. §. sũt et alij. et j. ꝺ accu. q̃lr et qñ. ij. §. oʒ et plus ē ēt hic: q2 ꝺpõit i modũ igsitõis ꝓpt homicidiũ: cũ al's i modũ ingsitõis nõ ꝺbeat q3 ꝺeponi. j. de accu. ingsitionis. i. rñso. et q2 celebrauerat excõicat⁹: ꝑ quod solũ potuit deponi. xi. q. iij. si q̃s ꝓpter.

sic in spiritualibus et temporalibus ɔmittatis quo elapso eum non differatis in episcopum consecrare.

Idem.

Veritatis ē verbuʒ organo dñice vocis emissũ et infra. Sicut canõici curieñ. i nostro auditorio retulerũt[x]. h. curieñ. eps ecclesiam suam non solum dilapidando depꝰsit sicut publica predicabat in famia: sed homicidio incestu. alijsq3 criminibus poluit: et infra. Super his cõmisim⁹ p̃mo cãm tridoñ. epõ et abbati mõtis sancte Marie et preposito de insula: secundo quoq3 brixiensi epõ et ipsis abbati et preposito: et infra. Uerum cũ eps ipse priorum iudicum p̃ñtiaʒ adire per contumaciam[v] ɔtēpsisset aucte nostra fuit per ipsos iudices ab officio beneficioq3 suspensus: et infra. Tandem vero coram iudicibus[t]: canonica citatione vocatus p̃sentiam suam difficulter exhibuit: sed friuolam tũc excusationem malicia concepta pretendens experiri cum canonicis in iure neglexit[t]. qua de causa nos de ɔsi. fra. no. suspēdentes epm̃ ipsum: vel potius suspensionem a iudicibus factam auctoritate ap. cõfirmãtes tertio sup his cumano episcopo et abbati sancti. a. causã ad sepandam maliciam ipius epi ɔmisimus audiendam. q ꝑtibus citatis cum nec per se nec per responsalem idoneuʒ ɔparuerit: eundem ꝓpter inobedientiam excõmunicatõis sniam[v] si ptulerunt testes ex ꝑte vestra: queadmodum i mãdatis a nobis acceperant: admittentes. s. abbates priores prepositos et alios religiosos viros: per quos quelibet articulum criminum p̃dictoꝝ cõstat fuisse ꝓbatũ[x]: et infra. Nos igitur videntes ordinem iudiciarium in hoc facto fuisse seruatum. considerato preterea: ꝙ post snias i se datas celebrare p̃sumpserit: cum multi plati ecclesiarum contra eundeʒ epm̃ scripserint nec vnus ꝓ eo defendendo[y] vel aliquatenus excusando: in noie domini cuʒ apl'o oēm iobedientiaʒ vlcisci volentes: lʒ absentes corpore[a] presentes tamen spiritu iuxta verbum eiusdem apostoli tulimus sententiam perpetue ꝺpositionis in ipsum: et eum taʒ a põtificali ꝙ ab omni officio sacerdotali priuantes siñ spe restitutionis aliqua duximus condemnandum: ea nihilominus in irritum reuocantes q̃cunq3 post inhibitionem[b] apo. se. seu factam suspensionem et excommunicationem ꝺ rebus eccl'ie alienare p̃sumpsit.

Idem in ɔcilio generali.

Contigit[a] iterdum: ꝙ cũ actor ob ɔtumaciã aduerse ptis adiudicatur cã rei suãde possessio: ꝓpter rei potentiam: siue dolum: actor. j.

y Defēdēdo. qlʒ enim admissus fuisset ad ðfē sionē ip̃i⁹. ff. ꝺ pcu. huuʒ quoq3. §. publice. sʒ hoc verũ ē ad allegãdãs cãs abñtie: sʒ nõ ad cãm: q2 i criminib⁹ nõ iteruenit ꝓcurator: si agat directe j. de accu. veniēs. i. q. v. ij. si q̃s. et. ff. de pub. iudi. l. pe. §. ad crimē. Sʒ cuʒ hic ñ ageret directe: potuit ꝓcurator iteruenire j. ꝺ accu. sup his. et. s. de pcu. tue. s. e. cũ dilecti.

a Corpore. sic. ij. q. i. de manifesta.

b Inhibitõem. sic. j. de despon. impu. ad dissoluendum. et j. de no. oper. nunc. cum ex iniuncto. si. s. de es. dele. venerabi lis. et. j. de accu. c. vlti.

a Contingit suãde. sʒ legistas ꝓprie dr̃ cã rei suãde: vbi q̃s cõuenit actõe reali: i quo cãu ē stati verus possessor fm̃ eos. C. de p̃scrip. xxx. vel. xl. an. l. si q̃s ēptionis. § pe. sʒ gnn

sabitur:qz reus veniēs.i.ānū eā recupat sm formā iuris.s.vt lit.nō ptes.qm.§.i aliqo.z ibi ē ar.i hac opiniōe i vbo recupet. sz illud exponit ibi sm iura canonū. Proprie dr cā rei buāde qz añ ānū nō ē verus possessor.sz custos potꝰ.j.ti.pri.c.vl.et s.d of.or.pastoralis.ver.vez. In psonali vero actōe sm oēs p prie dr cā rei buāde siue cā custodie.t.fi.n.custoī ē z nō possessor.ff.d acq.pos.po sidē.n.§.vl.z.l. sigs añ.nec tūc eijcit possessor ō possessiōe.ff.de dā.ifec.si finita.§.sigs āt z.ff.vt i pos.l.is cui.t.rō so.sz añnō secūdū decretū eijcit pmū.possessorē.ff.de dā.ifec.si finita.§. vbi vō.z ita vterqz erit ī possessione: diuerso tñ respectu. Possessor ḡ colet agrū:z colliget fructꝰ sz alter eos custodiet: ne dissipenī ab isto.ff.vt in pos.le.is cui.§.q legatorū. In reali actōe secꝰ:vt dr ī vltima notula huiꝰ c.tñ iudex nō multū festinabit ad missionem i possessionez:qz si reꝰ pbabit iustā cāz abñtie.restituet.ff.de dā.ifec.si finita.§.si forte ipo iur.ff. de puile.credi.ipa.z res z.j.de re.iudi.cū bertoldꝰ.

post ānū ipetraī secūdū decretū.j.ti.pr.c.i.z.ff.de dā.ifec.si finita.§.iulianꝰ.sz illud logr i psonali actōe. Ad h dicas qz i realibꝰ actōibꝰ ñ hz locū secūdū decretū:nec ē necesse.s.solū trāscursus āni faī aliquē possessorē et in decre.pastoral.nuī go ad cautelā ipetret illud:sz in psonalibꝰ actōibꝰ necesse hz ipetrare secūdū decretu:qz alr ñ possidē.j.de pba.et literis.z sic nō pscriberet. Sz h nō obstinet et vniformit i eibꝰ:qz i cā ncrali z i cā dāni ifecti secūdū decretā ostituit aliquē dñm si reus erat dñs.sz si nō erat dñs ostituit verū possessorē z dat ei cāz pscribēdi siue vsuca.ff.d dā.ifec.si fin ta.§.iulianꝰ.z.ff.d acqrē.pos.possideri i fi.z.ff.d nō ralt.z gñalit.sz i aliqs psonalibꝰ secūdū decre.ostituit aliquē possessorē:vt.s.vt lit.nō ptes.qm i ifi. sm itellectū quez

ānum rē custodiēdā nāciscī ñ pōtꝰ vl acqsitā amittit:z sic cū sm multoz assertionē verꝰ nō efficeret post lapsū āni possessor:reportet pmodū de malicia sua reꝰ.ne igr ptūaz melioris ꝗ obediēs pditōnis existat de canonica eqtate sancimꝰ:vt i cāu pmisso actorꝰ verꝰ ostituaī elapso āno possessor.

Jreg.ix.arepo burdegal.

Venerabil.f.n.rj. Volētes finē iponi litibꝰ ne imortales existāt:mādamꝰ ꝗtenꝰ ad initiū pxie vēture qdragesime:qd tibi pēptoriuz tminū duximꝰ assignādū sup iure pmatie:qd bituricen.arepꝰ i te aci.puicia tua se hēre pponit:p te vl p pcuratorem idoneū sufficient istructūꝰ ad litē ptestatā z ad alia oīa negocia pagēdaꝗ necessaria dcisioni negocii videbūī.nro te ᵹspectui rpsētes.nosvō nihilominꝰ ar.diacono trāsuigen. z m.canonico.turon. ᵭdimus i mādatis:vt z ipi ad eūdē tminū auctē nra iuxta pmissā formā te pēptorie citare pcurēt: z si nō potis iueniri faciāt vt citatōes edictaz p ipsos vl alios apud ecclīam tuā publice pponatur.

De eo q mit.i pos.cā rei suan.

Aler.iij.pori z fratribus de guiseburg.

Constitutis i pñtia nra.a.r.canōico vro z rūsalibꝰ ppositi ō

Sūma.t.examinabit ḡ iudex negociū:añqz mittat alterā ptā i possessionē.s.vt lit.nō ptē.qm frequent.§.qd si.z.C.de bo.auc.iu.pos.auc.z q iurat.

b Nō pōt pistū q nō admittit aliū i possessionē.plura enī dia sūt pdita ꝗ enumeranī.s.vt lit.nō pt.me.z dic iō qz si p ānū steterit i excōicatōe pdit possessionē:ar.xi.q.iij.rursus.z.c.qcūqz. Sz h nō credo:qz et vt excōicatōis pdat possessionē:sz et eo qz nō admittit aliū ad possessionē bñ icto huiꝰ pstitutionis z.c.illa nō loquūī i cā ciuili sz.c.rursus logr i criali.z.c.qcūqz logr:cū de criē agiī siue ciuilr siue crialiter:z sic nō tāgūt illā cāuz.sz hz h pt.n zēt qz efficeret possessor ille q nō fuit missus i possessionē nec pnūciatꝰ mitti.due.n.sūt pene.pcedēdi ō ptūaces:vna p missionē i possessionē:alia p excōicatōez vbi vna nō iponiī alia nō iducit:nisi expsse ipōaī:imo cū vna nō timeī:tūc dmū alia iponaī:vt.s.vt lit.ñ pt.qm freqnt i fi.

c Melioris.nō.n.melior dz eē pditōe illez q delinquūt:ꝗ eoz q obediūt.ff.d do.inī vi.z vro.l.n.§.i.z.s.de postu ad h v.nos z c.z stulti ñ debēt eē melioris pditionis ꝗ pru.ff.qz vi aut cl.l.i.seruꝰ.z.xvi.q.i.legi epkaz.l.pn.z.ff.d no.i.nō solum.

d Actor verꝰ.idē vr fuisse stñutū p leges i psonali actōe:vt si p aduersariū ipediar possidē:qz nihilominꝰ p possessore debeo hñri:ac si possiderē.ff.d bo.auc.iud.pos.ꝗuis.sz si p aliuz fecedo:t.te renet mihi ad iteresse.ff.qbꝰ cāis i pos.eaī.l.pe.z h si solū dolo fuerit:alr itelligo possidē.ff.d eo p quē factū erit l.vl.i fi.z.ff.de dolo.z eleganī.§.si dolo.

e Cōsumaī ñ dterminaī hic an ipo iure an p lapsū āni ostituaī verꝰ possessor:an p sniaz iudicꝗ.z vr expssū:qz ipo iure ano elapso sit verꝰ possessor.s.d of.or.pastoral.v.vez.z.j.ti.p ...ii.qz trāscursus āni puat aliquē ipedio suo: sic tā... excōicarꝰ.xi.q.iij.rursus.z trāscursus āni.ostituit aliquē dñm.cum.j.de here.excōicamꝰ. Sed cōtra videī:q a

posuit ibi io.i h.s.vt exoneret ab onere pbādi debitum sz nō pscribit:qz qñcūqz dñs offert debitū restituetur ei res sua:nisi distracta sit auctē iudicꝗ:vt.C.de distra.pig.si pus.aliuin itellectum.diximus ibi. Sed nunqd idez iuris est i spūalibus cāis:vt si petaī ecclīa vel pbēda ab aliquo z reus infra annū ñ cōpareat:vt post annū actor verus sit possessor:vt sic pscribat ecclesiam vel pbendā cū actor nunꝗz i.titutꝰ fuit forte in ecclesia.dico qz si petaī ecclīa tanꝗz pprietas vel aliud spūale:elapso āno.verus est possessor z pscribere pōt.j.ti.pri.c.i.si vero petaī ecclīa tanꝗz bñficium siue pbenda:nō hz ibi locuz pscriptio:qz titulus non pscribiī.scl.t.n.possessio nō facit aliquem decurionē:sed canonica electio.ff.d decu.herēniꝰ.ar.j.de isti.et frequentibꝰ. Qui eni dicit se platum ecclesie vel canonicū nō pdest pbare pscriptōez:nisi ostēdat titulū siue libellū sue ordinatōis.x.q.i.legū.z j.de pben.dilecto.z.s.de pba.ex isinuatōe.nec ob.j.de iurepa.cura.qz pscribiī ibi ecclīa tanꝗz pprietas:vt dixi:nō tanꝗz platura.nunꝗz.n.p iura canonica p secūdū decretū daī ius pscribēdi:nisi adsit bona fides.j.d psci.vigilēti.z.c.qm oē:sed cū aliqs mitiī i possessionē bñficꝗ q nullū titulū hz:nunꝗz pōt hre bonā fidē.z iō no pscribit:qz i huiusmōi spūalibꝰ bona fides z iustus titulus reqrunī.s.d pscrip.si diligēti. Quid ḡ opaī secūdū decretū i istis spūalibꝰ:forte vt possit pscribere ō oēz agētez:si hēret bonā fidē z aliquē titulū:nō tñ pscribit ius plature vel pbēde:sz pscribit ō agētē tñ. Modo ē vō ille q agit ō aliū possessorē sup dignitate psonatu vel bñficio ecclīastico obtinēdo:nō dz mitti i possessionē cā rei suande.pter ptumaciā ptis aduerse:ne per hoc ad eā ingressus pateat vitiosus.sed in eo cāu lite nō ptestata

iudicii negociū terminare: vt i ƿcil. lug. ꝺ eo ꝗ mit in pos. cā rei ſuāde. c. cū q. ꝗ illud ſcias ꝗ miſſus in poſſeſſ. ex pmo decreto nō vtiſ fructib⁹: imo eos ꝯſuare debz: vt ipſe reſtituat. ecō cū ipſa re: ſi īfra ānū re⁹ recupat poſſeſſione. i. ꝺ ſeqſt. c. ij. ſi nō recupat rē ſuā īfra ānū i actōne reali: hēbit oēs fruct⁹: vſqꝫ ad lit. ƿte. poſtea ſup ƿpetate audieſ: ſi p⁹ a agē voluerit ꝗ poſſeſſ onē em. ſu ſi ꝙ ex pmo decreto nō vtaſ fructib⁹: pbatur. ff. q. ex cau. in poſ. caſ fulcim⁹. in pn. ꝫ p⁹ ſcdm decretū vtiſ fructib⁹. ff. vt in poſ. leg. iſ cui §. q legatoꝝ in fi. ſec⁹ tñ in petitōe hēditatis vbi qs ƿpt nimiā ꝯtumaciam ꝯſeqſ fructuſ. ff. q. cau. in poſ. kaſ fulcim⁹. §. vl. Siliter cū venſ ꝑmittitur i poſſeſſionē vtitur fructib⁹. ff. ꝺ vē. in poſ. mit. l. i. §. i. ꝛ. ff. ſi mulier vē. no. i po. calū. cauſe eē de. l. i. Simplr cū ipub es ex carb. edicto mittiſ in poſſeſſionē. ff. de carbo. edic. ꝫ ſi is. §. ij. Itē qd dices ſi miſſus in poſſeſſionē ex pmo decreto eijciat an poſſit petere reſtōnez: videſ ꝙ nō pcipue ſm iura canonica cū nō poſſideat ꝫ tm̄ cuſtodiā hēat: vt. ſ. dictū ē qꝫ nō ſufficit pbare deiectionē: niſi pbet poſſeſſionem vt. ſ. de of. ꝺ ele. cōſultatōib⁹. ꝛ. ſ. de reſ. ſpo. cū ꝗ. vñ nō poſſet agere vti poſſideſ. ff. vti poſ. ſi duos. §. creditores. ſed dicas ꝙ pōt petere reſtitutionē cōditier aliter ex illa. l. C. ꝺ ptori. pi. l. vl. ſm illos ꝗ dicūt ꝗ ſtatim ē verus poſſeſſor ſaltē in actiōe reali nō videaſ qō cū hēat verā poſſeſſionē: lꝫ cōuntabilē.

dicens. §. ſi arbiter. ꝫ. ſed ſi in aliquē. ꝛ hoc verū eſt ꝙ nō teneſ. ſ. de eo qui mit. in poſ. cā rei ſeruāde. c. i.

k c Onſtituſ. ſeruande. ſup poſſeſſiōe ſup ꝗ agebaſ tācꝫ ſup ƿprietate: ſec⁹ ſi agaſ ſup bñficio vl' dignitate. ſ. in concil. lug. c. xi. cum qui.

l Aſſertione. C. ſi p vim vel alio mō. l. ij. ꝛ ita per cōfeſſiones partiū cōſtitit ꝺ meritꝫ cauſe: ꝛ iō ex cōfeſſiōe ƿcedit ad ſententiā. ſ. de tranſac. ƿterea. ij. ꝛ. ſ. de reſt. ſpo. cū ad ſedē ad fi. qꝫ cōfeſſus in iure ƿ iudicato hēſ. ſ. ꝺ cōfeſ. cū ſup. ꝛ. c. ſe. ꝛ. C ꝺ confeſ. l. vna.

m Voluntatē. non tamen ſtudioſam ſeu cum effectu: qꝫ per eū ſtetit ꝫ nō p iudicē vl' per aduerſariū: alſ ſi ſtetiſſet p iudicē vl' p ƿtē adūſā: nō imputareſ ei. i. e. c. ƿt. imo ꝛ ſi iudicē habere nō pōt cetas publicis ꝛ honeſtis ꝑſonis dꝫ cautionē offerre ac pſtare: vt poſtea nō currat annalis pſcriptio. ſ. de ele. c. paſtoralis in fi. ꝛ. i. e. cum veniſſent. Itē eſt ar. hic: ꝙ volūtas ſola nō ſufficit ne effectu. i. de re iudi. cū aliquib⁹. ꝛ. ff. de conſti. pecu. pmiſſa. §. conſtituto. ꝛ. ff. de re iudi. l. ij. §. ait ptor. ꝛ. l. xxxvi. di. non ſatis. ꝛ. ff. qui. mo. pig. vel hyp. ſol. l. ſicut. §. ſi voluntate. Ar. ꝫ. xxij. q. v. nec ſolo. ꝛ. c. qui viderit. de pe. di. i. ſiqs cū telo xxiii. q. v. ſiqd inueniſti. Sꝫ vbi de neceſſitate opus eſt factor nō ſufficit volūtas: ſi factū adimpleri pōt alſ volūtas reputatur p facto vt in. c. non ſatis. Uel aliter vbi quis hꝫ voluntatē faciendi bonū: ſufficit ſola voluntas: ſi non poteſt facere illud. Sed ſi voluntatem habet malefaciendi ꝛ p eū non ſtat puta quia procedat ad actū exteriorem ei imputaſ. ꝺ pe. di. i. ſiquis cū telo. ꝛ in pluribus. ll. ibidē. alſ ſola volūtas nō imputatur: qꝫ cogitationis penam nemo mereſ. de pe. di. i. §. cogitatio. ꝛ. §. cogitationis.

berit. ſup poſſeſſiōe eccl'e dilamētori quā cā rei ſuāde⁹ ſueratis iducti: hīcīde fuit corā nobis aliqdiu diſputatū: tādē ex vtriuſqꝫ ƿtis aſſertiōe ꝯmin⁹: ꝙ lꝫ cā rei ſuāde tm̄ i eiuſdē eccſe poſſeſſionē iducti fueritis: īfra anū tñ alta ps ſtādi iuri nō ƿſtitit cautionē: lꝫ volūtatē ƿſtādi hūerit: ꝛ vos eā pati⁹ recipe fuiſſetꝫ. Ideoqꝫ decernim⁹ vt amō poſſeſſionē reſcripte eccl'ie ſaluo iure⁹ ꝙ idē ƿpoſit⁹ i petēda eccl'ia hēe digſcīſ abſqꝫ ꝯdictōe qlibꝫ hēatꝫ⁹. Ut āt noſtre diffinitiōis ſnīa iuiolabiliter obſueſ: eā aplico duximus ƿſcinio roborādā. Clemēs iij. epo. ꝛ archidi. ebor. Um ſicut accepim⁹ inter p. ſubdec. ꝛ abbatiſſā ꝛ ꝯuētū ſcē trinitatꝫ ſup eccl'ia ꝺ capit. qō verteretur: thar. ꝛ de comit. abbates ac ārchid. ebimē. a ſe. apoſt. delegati moniales ipſas rei ſeruāde cauſa in poſſeſſionez rei petite⁹ miſerunt. vnde cum hoc ad ſubdecani noticiaꝫ perueniſſet ad archidi. predictū acceſſit ꝛ offerēs ei ſiſtēdi iudiciū cautiōez qꝛ oniā abbas de couentib. ꝑ fect⁹

f Enerabil. ſ. fi. ne. ſic. ſ. e. fine. ꝛ. ſ. ꝺ pcu. cōſtituſ. ꝛ. C ꝺ agri. ꝛ cē. li. xi. ꝛ. C. ꝺ iudi. ƿperandū in pn. ꝛ iō vſqꝫ ad triennū reſtringunſ lites ſm leges: vt in ƿdi. l. ƿperandū: ne imortales exiſtāt: vbi dꝫ ā m iura canonica nō finiſ iſtātia iudicij elapſo triēnio. ſ. dāu. venābil.

g Proxime. ꝛ ſi ꝫ nō fuiſſet appoſitū: ꝺ pria itelligereſ. ff. ꝺ vb. ob. cū ꝗ calēdis. l. ſuū queqꝫ in prin. bernꝫ

h Sufficientē inſtructū. ſufficiēs dꝫ ꝗ ad agēdū ꝛ defendendū ꝛ rñdendū conſtitur⁹ eſt legaie: de hoc dictū eſt. ſ. de pcu. c. i. ꝛ. c. accedens. ꝛ. c. mandato.

i Eccleſiā. Sic ꝫ dꝫ citari ꝗ pſonaliſ nō inueniſ. ſ. e. cām q. vbi ſaſ dꝫ de hac mā. Sꝫ qd fieret ſi re⁹ veniat: ꝛ iudices ipediti ēt ſi veniſſꝫ ƿcedē nō potuiſſet: nūqd tenebiſ ſaltē ad expēſas vī ꝙ ſic: qꝫ cōtumax eſt. vocati eni nō ē ꝑtinē ancteſptoꝫ. ff. ꝺ iudi. ſiqs ex aliea. ꝛ. ff. ꝺ re iud. cōtumacia nec pdeſſe vꝫ ſi caſu pceſſus iudicꝫ ipeditꝫ: ſicut ſi facto feciꝫ: nō vꝫ obſtari volūtati. ff. de cōdi. ꝛ demō. l. i. in fi. cert⁹ eni caſus dꝫ eē ad hoc vt ſen veniat. ar. ff. ꝺ bo. poſ. ſm tab. l. i. §. i. v. ſcientiā tñ. ꝛ licꝫ mea nō tñ tenebat tñ venire. ff. ſiqs cautio. ſi eā i ƿ n. Ar. ꝫ. ff. ſiqs cau. l. ij. §. ſiqs i iudicio. in fi. ꝛ. ff. ſiqs i iure nō ierit. l. ij. i ſi. qꝫ nihil intereſt actoꝫ reū nō veniſſe vt ibi. ff. ꝺ iudi. nō vꝫ. ff. ꝺ pecul. co ꝫ. ꝛ. ff. ꝺ arbi. ſi cū

n Parati. ſi vō nō fuiſſent parati eā recipere: nō noceret ƿpoſitio. ar. ff. de lege cōmiſſo. ſi fundus in fi. §. cōmiſſoria. vel ſi eā ƿſtare nō poſſet nō iputaret ei: qꝫ inanis eſt actio ꝛc. ff. de ... ſ. de reſti. ſpo. clim. n. ꝛ. ſ. de ſol. edoardus. ƿſtat ꝫ q ... ſ. de do. poſt diuerſ. ꝛ. p vīas. ꝛ. C. ꝺ epiſ. ꝛ cle. aut. generaliſ. ꝛ in aut. vt nulli iudicū. §. ſi vō. col. ix. ſed illud ꝑtereſ. ſ. de ap. c. vl. Itē habes hic ꝙ parti ƿſtanda ē cautio iſta qō eſt verꝫ ꝛ iō ſi nō pōt iudex haberi preſtetur parti ꝛ iudici eti. ꝑteſt preſtari parte abſente. i. e. c. ij. ꝛ. ij. ꝛ. ſ. ꝺ offi. ꝛ di. paſtoralis. Si autem neuter poteſt inueniri: preſtatur alicui honeſte perſone: que recipiat cautionem non ad aduerſarij.

o Saluo iure ſuper ƿprietate: ſic. ſ. vt lit. nō cont. qm̄. §. ꝙ ſi. in fi. ꝛ. ſ. de do. ꝛ contu. pront in fi.

p Habeatis. hic ſumitur arg. ꝙ ſm decretum neceſſarium ſit in reali ac. ti pceſſ: ideo datum fuit ſcdm decretū: qꝛ via dubitabatur ſuper cautione: an infra annum preſtita fuiſſet: et ideo reuocabatur in dubium inter partes. de hoc ſatis dictū e. ſ. ꝺ pri. contingit.

q Um ſicut. rei petite. ſic. ſ. vt lit. nō cōte. qm̄. §. in aliꝫ. ꝛ. i. e. c. vl. C. de his ꝗ ad ec. confu. ꝑtī. §. cum autem.

in angliā:ꝛ abbas thesauriē. viā fuerat vniuerse carnis ī gressus:possessionē īfra annū sibi resignari cū instātia postu lauit sʒ ñ obtinē potuit:ꝛ īfra. Discre.v.mādam⁹ q̄ten⁹ si ē ita:sistēdi iudicio ab eo cautō ne recepta[b] ei possessionē resti tui faciatis. nec obstare volu/ m⁹ ꝙ ān⁹ elapsus eē ꝑponiꝛ: si ꝑ eū nō steterit[c]: qmin⁹ īfra annū ꝛ possessionē recepit : ꝛ dederit cautionē.

Anno.iij.

Cvr.b.ꝛ senogallieñ.epis. Cum[d] venissēt ad ap.sedē abbas scī angeli.ꝛ.p.gall.idē p.ꝓposuit ꝙ ꝑdict⁹ abbas eū sup q̄dā possessione corā io. ap.se.le. traxit in cām: ꝛ īfra. Uex legat⁹ iste cām ꝯmisit iu dicib⁹ ꝭm ius ꝛ bonā t̄re ꝯsue tudinē t̄minādā q cū sʒ ius t̄m vellēt ꝓcedere:ꝑfat⁹.p.nr̄am audien.appellauit: sʒ iudices nihilomin⁹ partē aduersā in possessionē rex petitax indu/ cendā cā custodie[d] decreuerūt ita ꝙ si vsq; ad annū ꝛ diē pre staret sistēdi iudicio cautionē ꝛ parti alteri.xxx.libras resti/ tueret[e] ꝑ expēsis:recipet pos/ sessionē eandez: cum.g.ap.se. le.infra annū fuissʒ terrā illaʒ īgressus ipse cautionē stādi iu ri obtulit[f] corā eo: ꝛ possessio/ nē sibi restitui postulauit: pa/ rat⁹ expēsas restituē factas ī lite q̄.vi.lib.sūmā sicut asserit nō excedūt:sʒ abbas.xxx. lib. sibi restitui petijt quātitatē: ꝛ īfra. Nos igitur ipsū.p. cauti/ one[g] prestita in possessionē cre dimus reducendū:hoc etiam decernētes: vt si ꝯsuetudinē quā allegat laudabilē esse ꝯ stiterit: qꝛ ex hoc sequitur euʒ rationabiliter[h] appellasse ad restituendas expensas nulla tenus ꝯpellatur:alioq̄ȝ cum ex hoc appareat eum frustra/ torie reuocasse: ad restitutio/ nē cogaꝛ expēsax illax[i]:quas abbatem constiterit propter hoc necessarias[k] in lite fecisse.

Grego.ix.

SI aduersari⁹ tu⁹ p⁹ citatō nis[l] edictuʒ ad remota loca se trāsferēs ꝓcuratorē legitimū nō dimisit:ꝛ denūciatiōe pu/ blice fcā domi[m] non apparet:

a Obtinere.sed nō debuit.cū plures fuissēt iudices ipse sol⁹ restitutionē dare nō poterat:qꝛ sol⁹ nō habebat iurisditionē. ſ.de offi.del.causā mr̄lmoniȝ.ꝛ.c. vno delegatoꝝ.ꝛ.ij.q .vi.§. diffinitiua.ꝟ.itē si plꝫs.Ar.ꝯ.qꝛ cū res eēt tpe pitura archid. poterit se intromittere.sic apparet in tutoub⁹.ff. de admi.tu. tutor q.§.i.sed nō ē verū vt dictū est cū nō habe/ ret iurisditionē: poterat tamē cautionē recipere ab ipso noīe aduersarij ñ tanq̄ȝ iudex ꝫ tanq̄ȝ ho/ nesta ꝑsona:ꝛ sic nō cur reret tēpus.ſ.de offi.or. pastoralis.de hac cautio ne dictū est in ꝑri.c.ſ.e.

b Recepta.ꝛ ita ꝙ nō potuit facere primo mo do facere dʒ:vt possessio nē recuperet.sic.i.e.c.pri. sic etiā si ad terminū ve/ nire:aut etiā soluere nō potuisti:nō tamē p⁹ ter/ minū eris a solutiōe ab solutus.ſ.de do.ꝛ ꝯtu. cum dilecti.ff.de arb.cel sus.

c Nō steterit. Nota ꝙ si ꝑ me nō stat quo min⁹ faciā qđ debeo nō est mi hi imputandū.sic.ſ. de rescrip.si aūt.ꝛ.c.plerūq; ꝛ.ſ.vt li.nō ꝯte.qm̄. cir ca prin.ꝛ.i.de ap. ex insi nuatione.ꝛ.ij.q.vi.ante rioꝝ.§.ad hoc.ꝛ.i.ꝺ ap. ex ratione.Ar.ꝯ.ſ.c.pri. ꝫ ibi voluit solūmodo:ꝫ nō cum effectu. ꝛ volun tas ibi stetit ī suis termi nis:hic ꝟo voluit ꝛ obtu lit: sʒ defuit q reciperet ꝛ absente illo q fuit causa custodie in possessionez missus ex cā necessaria possessio ꝛstitui ñ dʒ.i.ꝺ ꝟb.si.dilecto.

d Cum venissent.cā custodie.ar.ꝙ non sit possessor sed tm̄ custos.sic.i.e.c.pri.

e Restitueret.Hic male ꝓnunciauit:quia ꝑmo debuit ei de expensis constare saltē ꝑ iuramentū.C.de iudi. sancim⁹.ꝑmis sa taxatione.ſ.de ꝓcu.ꝯstitutis.ꝛ hic in fi.dicit quas abbatē ꝯstiterit ꝓpter hoc fecisse:vñ perperā ꝓcessit qꝛ nō debuit ꝯ dēnare eū ad voluntatē abbatis.vñ papa nō stat illi ꝯdēnati oni:ꝛ pterea ꝯdēnatio expensax dʒ fieri tpe prestande cautio nis quo recuperat possessionē.ſ.ut.nō ꝯte.qm̄.§. in alijs.ꝛ.i. de sequestra.c.i.ꝛ hic in fi.

f Obtulit.ꝑ hanc oblationē cautionis interrūpit ꝑscriptio/ nē annalē.ſ.de of.or.pastoralis in fi.ꝛ.ſ.c.pr. Et ꝑ h̄ vꝫ renū ciasse appellatiōi ꝛ ratā habuisse sniaʒ iudicū illoꝝ ex quo ac quieuit illi.ar.ſ.de of.del.gratū.ꝛ.i.de testi. cū venissēt.ꝛ ar. ff.de iudi.lʒ vex.ꝛ.ff.rē ra.ha.l.iij.§.falsus. Sʒ ꝯ innuit.s.qꝛ ꝑ eā m ī dat inquiri de appellatione:q̄re per h̄ nō intelligitur renūcia sse. Dicas ex quo aduersari⁹ noluit recipere cautionē ꝛ restituere possessionē:statim licuit ei ꝓseq appellationem: ꝛ ita cū ꝑ eū nō steterit qn dedisset cautionē ꝛ recepisset posses/ sionē lʒ post⁹ ꝑ aduersariū ꝛ ꝑ iudicē:ei circa possessio/ nē recuperandā obesse nō dʒ.vt.ſ.c.ꝑ.i.qđ ḡ profuit ei appellatio,multū ꝓfuit:qꝛ si appellatio sua fuit legitia nō ꝯdēnabiꝛ in expēsis:si non fuit legitia ꝯdēnabiꝛ in expēsis necessarijs q̄s ꝓpter h̄ ꝯstiterit abbatē fecisse.vt dicit in fi.si eni nō appellasset simpli. citer restituisset ex pēsas.

g Cautione suffi ciēti.i.de seq̄stra.c i.in fi.

h Rōnabiliter. cū sic papa iubeat ingri ꝺ appellatio ne:patʒ ꝙ nō reces sit ab ea ꝑ oblatio/ nē cautionis : sʒ h̄ fuit culpa aduersa rij q eā noluit reci pere qđ ꝓfuit huic appellāti in h̄:qꝛ ñ ꝯdēnaꝛ in expēsis si legitie appella/ uit:ꝛ sic tuti⁹ fuis sʒ illi accepisse mo deratas expensas.

i Illax. ꝛ etiam ad eas q̄s fecit ī re bus quaruʒ posses sionē tenebat ꝯser/ uandis etiaʒ si nō expediebat facere illas:duʒ tñ crede bat expedire.ff.de ho.au.iudi. pos.ꝑ tor ait.§.qđ ait pre tor.alīs generale ē vt nō sufficiat cre dere expedire:nisi in veritate expedi at.ff.de nego.ge.lʒ an vltro.§.i.in fi. vtiliter enim debet ceptū eē negociū: lʒ nō spectemus euentū vt ibi dicit

k Necessarias.necessarie expēnse dicūtur impense:si ne quibus deterior esset res si non fierent:aut etiam pe riret.ff.de v̄bo.sig.impense.ꝛ.ff.de pig.ac.si necessari/ as.ꝛ.ff.de impen.in re do.fa.impense.ꝛ duab⁹ legibus se.ad hoc dictū est.ſ.ti.ꝓx.finem.

l Si aduersarius.citationis. hoc ideo dicit : quia si ante citationem ꝛ non in fraudem se absentaret ī non daretur restitutio possessionis contra ipsum:lʒ pñs vellet probare spoliationē ꝛ possessionē.ſ.de of.del.ꝯ/ sultationibus.sed missio in possessionē causa custodie nihilomin⁹ fieri debet.ꝛ ita ꝙ dixit post citationis edi/ ctum.idem intelligo etiam ante citationem quia debʒ dimittere procuratorem qui ad loca remota se transtu/ lerit:de hoc dictum fuit.ſ.de of.del. consultationibus. vnde supple hic maxime.

m Domi.sic.ſ.de do.ꝛ ꝯtu.cām q̄.vbi de h̄.ꝛ.c.vene/ rabilis.ꝛ.ff.ex q.cau.ma.itē ait.§.hoc aūt.ꝛ.l.se.ꝛ.i. de cle.non resi.ex tue.b.

a Qui defendat eundē. ĝ si appareat q defendat eū/dem: audiēd⁹ ē. ff. de pcu. suū quoqz. §. publice. z. l. ab/sens. z. C. e. erigēdi psitā satisdatōe: vt i. l. erigēdi. z. ff. de i ius vo. neqz. §. q i ius. z ille q defendit id facere dz: z qd dñs i lite faceret: z cauē idonee. i. iudicatū solui. ff. de pcu. sz hc psone. §. defendē z appellare tenef: si z ip3 p nūciabif. s. de pro cu. non iuste. z. j. de ap. si iust⁹. ff. d neg. ge. liberto. §. vlti. z ita glz tenef minīe pcuratore q litercunqz sit abñs als regitus amicij z facta denūciatōne si nō defendif pcedif z ipm: vt h dic. z. ff. er q. cau. ma. itē ait ptor. §. vl. z. l. se. z. s. d do. z pm. cām que.

q defendat⁹ eūdem iure petē potes: vt i possessionem earuz terrar de quibus qō vertitur cā custodie iducaris.

Alex. i iij. ebor. archiepo.

Memoria nr̄a non excidit: z ifra. Statuimus vt lr̄e phibitōis⁹ qs ad petitōem arepi cāturare. t. f. direximus: nullum tibi preiudiciū faciant: quo minus tibi z successorib⁹ tuis liberum sit: quē admodum vobis est beneficio priuilegior apo. se. indultum: z tu z predecessores tui cōsueuistis facere ante vos per totam angliā deferre crucem quousqz diffinitiua snia decernatur an eccl̄ia tua de iure h debeat habere.

Clemens. iij.

Laudabile: z ifra. Que/ris qñ mrimoniū accusari ptingit: an statiz sit carnale pmerciū suspēdenduz: z ifra. Ad quod breuiter rñdemus q piugum alteruter accusat⁹ ante pbatam accusatione iure qd hz i altero priuari ñ possit. Inno. iij. abbati z puētui sancti siluestri.

Ecclesia⁹ sancte marie in via lata z ioānem d aieja. qui quasdam possessiones ipsius dicebatur ptra iusticiā detiere: mouit sub. l. iudice q/stionem: z infra. Prohibem⁹ ne possessiones que successe/runt in locum z ius illarum quas ab Jo. de ateia ecclesie sancte marie petierat: in monasterium vestrum ab eodez Jo. lite pendēte trāslatas alienare interim presumatis vt

pape vel ipi⁹. s. pape legati. i. d puil. antiq. aliȷ vo nō nisi i prouincia sua: z nisi h alicui p puilegiū spāle sit pcessū: vt hic dicit: z ita qd dic de iure. i. de puilegio spāli: z de h iure cognoscif qliter fuerit pcessū vtrū p surreptionē z i piudiciū alteri⁹ vel nō: qz sic nō dz valere. ar. s. de vsu pal. er tuap. z. s. de of. or. lz. z. ff. negd i lo. pu. l. ij. §. sigs a pncipe. qz in piudiciū alteri⁹ dari nō dz puilegiū: vt i. §. pr. si qs. z. s. de psue. cū olij.

Laudabilē. pbataz. s. d of. dle. cāz mrimonij. j. d diuor. porro. z. s. d resti. spo. er pquestiōe. z. viij. q. iij. nōne. z. rvij. di. §. hic ēt. z. rvi. q. iiij. volumus. z. rv. q. vi. c. vlt. z. s. de i iteg. resti. cū venisset. z. s. c. pri. z. C. d rei ven. res alienas. z. C. d pba. l. ij. z. C. d e lib. cā nō iō. Ar. z. j. d re iud. tenor. So. ibi z j. d regu. veniēs. Jtē ar. z. s. d resti. spo. lr̄as ad h. vñ nō fuit plena restitutio. Sz id iō ē: qz hēbat incōtinēti pbatōes: nec sūt pria: qz ibi agif possessorio. hic nō. vñ ñ dz alteruf puari zc. ille tñ q psci⁹ ē ipedimēti nō dz erigere nec reddere. vt i decre. lr̄as. b.

b Memoria phibitōis. Eboraceñ. archiepiscopus er priuilegio ap. se. faciebat crucē portare añ se p totā angliaz papa ad petitōem cātuarieñ. arepi prohibuit ei p lr̄as suas ne hoc faceret donec cognosceretur an h faceret d iure. sed qz papa puaucrat illum sine cause cognitōe: dicebat archiepo eborac. q nō debuit phiberi añ cāe cognitōem. vñ papa statuit q nō obstāte illa vel aliq phibitōe faciat añ se portare crucē p totā angliam: quousqz pstiterit: an de iure hoc facere debeat.

c Preiudiciū. z ita qd illicite factū ē: pōt licite reuocari. rrrv. q. ir. qd qs pmisit. z. c. sniam romane sedis. et sapier ē est reuocare qd praue fecit. rry. q. iiij. magne. z ff. de re iudi. qd iussit. ēt errorē suū glz emēdare tenef. j. de accu. qliter z qñ. j. de sen. er. sacro. z de ap. cū cessante. z i auc. de nup. circa pn. p vnā colūnā. coll. iiij. Ergo papa reuocat qd iiuste fec: multo forti⁹ z aliȷ h facere debent: imo z qd bñ factū ē si icipiat eē occasio mali dstruendū ē. liiij. di. vep. z. rij. q. i. certe ego sum.

d Crucē deferre. Nō q icorporalia possiderf vel qsi possidēf: vt hic. z. lrrriij. di. qsqs. z. s. d cā pos. z ppne. cū eccl̄ia. z. j. de pscrip. si diligēti. ff. de vsucap. l. i. ij. §. si viā. ff. de acq. re do. seruus. §. i. Jtē pz q lite pendēte nō dz qs puari sua possessione. rvi. q. iij. volum⁹. z. j. de puile. d udū. z. C. de rei ven. l. vl. z i auc. vt i medio litis sacras iussio nō fieri. §. illud quoqz. coll. viij. z. ff. d pe. here. diuus pi⁹. z. viij. q. iij. nōne. z. j. ti. pri. c. ij. z p totū nisi als suspect⁹ eēt de dilapidatōe. iij. q. ij. qz ea. z. j. de simo. lz beli. z. ff. q satisda. cog. si fideiussor. §. vlt. z. j. ti. pri. c. iij. z. ij. q. vi. quotiens.

e De iure: Nō q qnuor psiarchales sedes vbiqz possunt crucē añ se portare: pterqz i vrbe romana: vl i pñtia

g Ecclesia scē marie. Casus ad vtranqz decre. istā. s. z sequētē. Eccl̄ia sancte marie i via lata mouit qstionē z io. d ateia sup qbusdā possessiōib⁹ corā iudice lite cōtest. Jdē io. possessiōes illas trāstulit i monasteriū scī siluestri. Deide. b. senator occasiōe cuiusdā statuti i q ptinebaf: q sigs rē litigiosā trāsferret i aliū lite pē. possess o auferaf possessori: z darel petitori. spoliauit mōasteriū possessiōib⁹ ilr̄: z has restituit eccl̄ie scē marie. postmodū snia senatoris fuit reuocata z spoliata fuit eccl̄ia scē marie z mōasteriū restitutuz lite illa pēdēte. Celestin⁹ cāz fuocauit ad pñtiā suā. ñ obstāte illa fuocatōe diuerse snie late fuerūt p senatores: qñqz p eccl̄ia: qñqz p mōasterio vltio corā. Jn. petebat eccl̄ia scē marie rstitutōez illar possessionū qb⁹ iiuste fuerat spoliata p quedā psiliariū capitelij. dñs papa reuocauit i irritū qcqd actū fuerit ab a. ps postqz celestin⁹ fuocauit negociū ad curiā suā. z rstituit ecclīā scē marie z qz possessiōes ille fuerēt obligate aliȷ titulo locatōis p⁹ restitutōez factā ab io. d ateia nec mōasteriū poterat recuperare eas: vt eccl̄iā rstitueret: pcepit papa q monachi alias possessiōes equalētes porib⁹ sbstituerēt loco por: qd z fcm fuit arbitrio bonor viror: z ille sbstitute erāt pignori obligate: z papa fec illas liberari a crediteri⁹ q dñe pape istra pignoris reddiderūt: dmū mōasteriū petit restitutōez illar possessionū z sniaz senatoris z Jn. ip3 rstituit z sniaz senator pcipiens vt possessiōes ille sbstitute ñ dbeāt alienari: vt eccl̄ia si voluerit agē d ppetate: vl d viuio ligiosi Jc⁹ sit q euincere valeat z habere.

h Successerūt. h iō dic. qz possessiōes sup qb⁹ z io. d ateia mouit eccl̄ia qōnē. mōasteriū scī siluestri locauerat aliȷ loca.

tōis titulo: q̄s mōasteriū recepat a io. de ateia lite pē. vt. j. c. p xi. ⁊ hic dr̄: vn̄ mōasteriū q̄ ñ potuit illas possessiōes reuoca- re: alias possessiōes equalētes p̄orib⁹ sbstituit i locū illi⁹. ⁊ est hic ar. q̄ res q̄ succedit i locū alteri⁹. eodē iure cēset cū illa. ar. j. de vsur. cū tu. i fi. ⁊ xciij. di. c. vl. ⁊ xciiij. di. c. i. ⁊ ff. de le. iij. l. fideicō. §. si rē suā. ⁊ ff. de le. ij. ipator i fi. ⁊ l. se. ⁊ ff. de do. if vi. ⁊ vxo. vxor marito. ar. ꝯ. ff. de fur. q vas. §. vlti.

f Assignari. a mōasterio ⁊ caue ēt debēt: q̄ si eēnt aliq obligate: ar. ff. de pig. ac. creditō. ff. de rei vē. si p⁹ acceptū.

g Resignarūt. eo. n. ipo vr̄ res liberata: ar. s. de pac. cū pdē. ff. de le. ij. q chirographū. ff. q̄ res pig. ob. pos. l. ij. ff. de pac. l. ij. i fi. C. de sol. pecunie. C. de do. l. i. ⁊ C. de remis. pig. creditricē. ar. ꝯ. s. de renū. sane. ⁊ c. veniens. ⁊ ff. de pac. l. iij. vbi dr̄ q̄ ls pign⁹ restituat. ñ vr̄ remitti debitū s3 sec⁹ ē si restituat chirographū: vt i pmis ꝯcor. q̄ ille cui fit restō: vtilitatē deb3 idē hr̄e. ex chirographo ꝯseq̄ret nullā vtilitatē si debitū ñ itelligat remissū s3 ex pignore sic: q̄ pōt vti pig- re. vñ pign⁹ sepe restituit̄ pcario. ppt vtilitatē: s3 chiro- graphū nūq̄: ⁊ io debitū qd ibi ꝯtīet itellr̄ esse remissū.

a Litigiosi. pēa litigiosi ꝯct⁹ ē: q̄ ēptor sciēs rē litigiosā pciū amittat ⁊ rē rēstituit ñ vt cedat lucro alienatori: s3 pciū et alia tāta q̄ntitas ab eo q alienavit dabit fischo ig- rās pciū recupat a vēditore ⁊ tētiā ptē pcij: q̄ ei nō māifestauit rē litigiosā fuisse. Et eodē mō puniē donator ⁊ donatari⁹ sciēs vl' igrās h3 q̄ traditur. C. de litig. l. vl. Vitiū litigij dr̄: cū q̄s rē litigiosā i iudiciū deductā: de c⁹ dn̄io moueē qd inē actorē ⁊ reū: trāsfert i aliū lite pen. siue sint res siue actōes. C. de liti. l. vl. i pn. ⁊ i auc. ibi posita: ñ i q̄b⁹ cāib⁹ q ponūē i ipa lege: pōt res litigiosa alienari. s. noie dotꝫ dōatōis añ nup. trāsactōis ⁊ diuisiōis rer̄ hēditariarū scē vl' p legati vl' p fidei cōmissi cāz. Et hec locū hñt i spālibus iudicijs. In vlib⁹ vo cū agiē de hēditate ptor pmittit q̄nq3 fieri alienatōez. s. p ip̄e sis funerī: p solutōe debiti: p cibarijs familie. ff. de pe. here. de nus. ⁊ ita ecclia scē marie pōsit agē de vitio litigiosi ꝯct⁹ ꝯ ioi de ateia q trāstulit possessiōes illas i mōasteriū lite pē. ad penā ⁊ ad ipaz rem cōtra monasteriū: vt i. l. pdicta. C. de litig. l. vlt.

si ecclia scē. m. de vitō litigiosi ꝯct⁹ vl' de. ppetate voluerit experiri: ne si obtiuerit i iudicō: i vanū laboret^b: mōasterio vestro minie possidēte sit q̄ cui cē valeat ⁊ hr̄e. Idem.

Eclia scē marie: ⁊. j. possessiōē q̄ fuerat pmisso iuris ordie pdicta ecclia spoliata: sibi restitui postulabat ⁊ ifra. Nos q̄cqd ab alijs factū fuit: postq̄ p. n. ad curiā suam idē negociū reuocauit^c: irritu3 decernim⁹ ⁊ iane: ⁊. j. Vez qm̄ pfatā possessiōez p⁹ restitutō3 vobis scām ab io. de ateia, alij locatōis titulo assignastis^d: n3 restituē potatis^e ecclie spoliate: loco ipi⁹ tātūdē possessionē equalētiū ad arbitriū bonorū viror ipi ecclie fecimus assignari^f q̄s cū alij fuerāt pignori obligate p vos liberari fecim⁹ a creditorib⁹ q nobis istr3 pignoris resignarūt^g. Anno. iij. cācellario cātori. ⁊. a. cano. parisieñ.

Dilect⁹ fili⁹ magr̄. a. psona ecclie de basseuilla exposuit corā nobis: q̄ cū iter pdecessorē suum ex pte vna ⁊ priorē ⁊ mōachos de basseuilla ex alta sup decis noualiū ifra fines pochie sue ꝯsistētiū qō emersisset. ca pēdēte cora3 iudicib⁹ delegatis abbas ⁊ cōuēt⁹ maioris mōasterij turoñ. q̄b⁹ subsūt prior ⁊ mōachi supradicti. p se ac membris suis obtinuerūt a se. ap. idulgentiam^h sup pceptōe h⁹i deciar: cui⁹ ptextu prior ⁊ mōachi supradictas decias sibi vēdicarē ptēdūt: l3 i idulgētia de dicta qōe facta mētio ñ fuiss3. Jōq3 mādam⁹ q̄ten⁹ eisdē iudicib⁹ iniūgatis: vt idulgētia ñ obstāte pdicta in negocio ipo pcedāt iuxta traditā sibi forma3.

De sequestratōne possessionū

Anno. iij. mediolañ. arcepo.

Ad hoc venit nos de us ⁊ infra. Abbas de regula nobis exposuit: q̄ cum. m.

h Ilect⁹. indulgētia. sic ergo p3: q̄ lite pē. puilegiū siue idulgētia sup re litigiosa vitiate tacita ipetrata ñ t3 nec val3 sic. j. de testi. cā3. ij. ⁊. j. de puil. oudū. ⁊ s. e. a. mēona. ar. ⁊ i auc. vt i medio li. sa. ius. nō fi. §. si vo ⁊. §. illō vo. col. v. iij. sic ⁊ puilegiu3 nō valet tacita cōpositōe obtētū. j. de deci. ex multiplici ⁊ puilegiū p⁹ litē ipetratū sup re iudicata nō tenet vel rescriptū ad ea retractāda. C. vt lite. pē. l. i. Jtē nec ꝯfirmatio de re litigiosa. j. de ꝯfir. vti. vel inu. sigs re: sic ⁊ res ipa litigiosa in nullā d3 trāsferri psonā. xi. q. i. q̄ res. qd tñ fallit i casibus q notanē. s. e. ecclesia. ⁊. C. de litig. l. vl.

b Laboret. S3 q̄ltr pt eē: q̄ si mōasteriū offerat se liti ꝯdēnabiē i expēsis ac si possideret. ff. de rei vē. is q se. ⁊ ff. de peti. hē. q se liti: ⁊ cū dol⁹ p possessiōe hēaē. ff. de re. iur. parē. dic q̄ cessāt ille leges i eccl'asticis negocijs. ⁊ ne dlictū psone ⁊c. xvi. q. v. si epm. lau.

c Eclia. reuocauit tā3 a ñ suo iudice scd'm: q̄ senatōes ñ debuerūt postea se itromittē. s. de of. le. l3. ⁊. ij. q. i. nomē. iii. q. vi. mltū stupeo. ar. ꝯ. s. de of. or. significauit. h illō iō fuit: q̄ a dleg ii⁹ ñ pcedebat ⁊ alta ps remanebat i manifesto delicto.

d Assignastis. ⁊ sic monasteriū icidit i vitiū litigiosi ꝯctus vt. s. ti. pr. vt Jo. sec. vñ ne monasteriū ꝯueniret de vitio litigiosi ꝯtract⁹: papa equalētes possessiōes fec̄ illis sbstitui. ⁊ ita ñ pudicaē eccl'e scē marie cū mōasteriū paratū sit suscipe iudiciū i re equalēti. s. ff. de alie. iu. mu. cau. fāc. q̄ ēt in fi. ⁊ ex offō suo ifliriit eis hāc penā: ⁊ merito q̄ dolo desijt possidere monasteriū. dol⁹. n. faē eū hr̄i p possessore. ff. de rei vē. qui i petitorio. ⁊ ff. ad exhiben. iulianus. i. rnso.

e Poteratis. q̄ forte ꝯductores potētes erāt.

i Db3 officio. allegabat legē illā. ff. de re iudi. iudex. ⁊. s. de offi. dele. i lris ⁊ male: q̄ illō locū h3 cū pnūciaē sup. ppietate ⁊ non sup possessione. vel si h tñ eēt ei ꝯmissum.

k Eiecit. Sed nunquid anno elapso erit possessor. dictum est de hoc. s. de do. ⁊ ꝯtu. contingit. Item nūquid abbas posset petere restitutionem tanq̄ spoliatus: ⁊ ibidem de hoc dicitur.

l Indistincte. Nō q̄ si ꝯmittiē cā simplicit: puta ꝯmittimūs tibi cām q̄ iter tales vertiē sup talib⁹ reb⁹: tūc tā cā possessiōis q̄3. ppietatis ꝯmissa itelligiē: vt hic dr̄. et ar. C. de rei vē. ordinarij. ⁊. s. de cā pos. pastoralis. ⁊. j. de testi. significauerūt. sed si cā possessionis tñ ꝯmissa ē: ñ pōt cognoscē de. ppetate: q̄ cui ꝯmissa ē cā violētie tm̄: de. ppetate cognoscē nō pōt. ⁊ vno ⁊ eodē tpe cā possessionis ⁊. ppetatis diuersis iudicib⁹ ꝯmitti ñ d3: q̄ ꝯtinētia

p̃de.tu⁹ sup cā q̃ int ip̄z ⁊ monasteriū suū fueāt agitata obtinuissz veron. ep̄o lr̄as destiari:⁊ ip̄e sup iudicō possessorio parti ꝑ mōsterio:parti ꝑ archiep̄o sniaz ꝓtulissz ꝓcuratore ipsi⁹ mōsterij q̄ōnē de ꝓp̄etate postmodū intētaṫ volēte: archiep̄s iurisditionē ep̄i opposuit expirasse asserēs causaz possessiōis tm̄ ⁊ nō ꝓprietatꝫ fuisse ꝯmissā. ⁊ qꝛ sup possessiōe ꝓnūciauerat:semel fūct⁹ officō suo sup q̄ōne ꝓprietatꝫ deinceps cog̃scē nō valebat:⁊ īfra Sꝫ iudex actorē i possessionez q̄ fueāt p ip̄m archiep̄o adiudicata ꝓpter eiusdē ꝯtumaciā mitti decreuit:a q̄ tm̄ archiep̄s violēt mōsteriū eiecit ⁊ infra C. papa. p̄d. n. sic suū intꝑtat⁹ fuit rescriptū:q̄ tā cā possessionis q̄ ꝓprietatis fuerat iudici delegata cū absolute ⁊ īdistincte ꝯmissa fuerit:⁊ ei⁹ ꝯtinentia diuidi nō deberet. ꝓbatā q̄ qꝛ possessiōez ꝑ suo ābitrio seqstrari p̄cepit iniūgēs reg. ⁊ mutiñ. ep̄is:vt de cā possessionis ⁊ ꝓprietatis pleni⁹ cog̃scētes eā debito fine ꝺciderēt ⁊ possessionē ei pti postmodū resignarēt: q̄ obtieret de ꝓp̄etate triūphū:⁊ īfra. In cū statū ꝯtinētiā cāe reducim⁹:in q̄ fuerat cū p̄dict⁹ p̄. n. cām ꝓprietatis ⁊ possessiōis regiñ. ⁊ mutiñ. ꝯmisit ⁊ mādato sequestratōis penit⁹ reuocato: ⁊ infra. Ne aūt mōasterio videamur in suo iure deesse:moderatas expēsas:exq̄ ep̄s verō. ipsū i possessionē iduci decreuit vsqꝫ ad satisfactionis tēp⁹ oblate ꝓpt h̄ factas sibi restituēdas eē cēsem⁹:⁊ a te sufficiētē p̄beri stādi iudicō cautionē. [illegible] ono. iij. priori debē. ⁊ decano de caliñ.

Dilect⁹. f. r. rector ecclie de betusia sua nobis petitiōe mōstrauit q̄ cū int ipsū ex pte vna ⁊ abbatē ⁊ ꝯuentū de cesteria ex alta sup eadē ecclia corā abbate de sibiton. ⁊ eius collegis q̄ō v̄teret iudices ipi p̄dictos abbatē ⁊ ꝯuentū in possessionē ipsi⁹ ecclie cā custodie induxerūt: q̄ fruct⁹ medio tp̄e ꝑceptos ꝓ sue distrabūt libito volūtatis. Quocirca mādam⁹ quaten⁹ si est ita faciētes fruct⁹ seqstrari p̄dictos:sīqd de ipsis per eos distractū inueneritis: in statum pristinū reuocetis. [illegible] reg. ix.

causę diuidi nō d3 vt hic dic. C. ꝺ iudi. nulli. §. s. ꝺ cau. pos. c. i. sicut cā ꝓprietatis ⁊ vsufruct⁹ apud eundē iudicē sūt tractāde. ff. de lib. cā. si pariter. ⁊ ff. ꝺ q. re. ad eundē iudicē eatur. l. i. ⁊. ij.

m Arbitrio. in hoc ipsū celestin⁹ peccauit qꝛ nō debuit facē seqstrationē nisi in casib⁹ q no tāt. j. e. c. pr. ⁊ vlt. vñ reuocauit seqstrationez vt. j. pꝫ.

n Seqstrari. h̄ iō fecit qꝛ cuz res apō seqstrū deponiṫ neuṫ litigantiū possidet illā rē. ff. ꝺposi. l. lꝫ. §. i. nisi h̄ dictū sit in sequestranōe vt tm̄ cā custodie ꝺponaṫ apō seqstrū. ff ꝺ acqrē. pos. interesse puto. ⁊ sic possessio postea restituiṫ illi q obtiet i ꝓp̄etate vt seqṫ qꝛ ꝓp̄etas trabit ad se possessionē. s. ꝺ cā pos. cum dilect⁹. ⁊ seqstratō ista facta fuit apō vercelleñ. ⁊ nouaṙ. episcopos.

o Expēsas. sic. s. ꝺ eo q mit. in pos. cū venisset. ⁊. s. de dolo cū dilecti. ⁊ c fin. ꝺ litib⁹ vbi saṫ de hac materia.

p Oblate. coraz regiñ. ⁊ mutiñ. ep̄is nā archiep̄s mediolañ. obtulit cautōnē stādi iuri infra āmū sup possessiōi b⁹ illis ꝺ q̄bus abbas fuit missus in possessionez cā rei bu ade p ep̄z vōn. ꝫ archiep̄s abbatē expulit ꝺ possessiōe

q Propṫ h̄. i. pp vitiū ꝯtumacie. C. ꝺ iud. (vt dictū est

r Sufficientē. Nō:q̄ i casu isto sufficiēs cau (sacim⁹.. tio ē p̄stāda. s. pignora vl' fideiussores. ff. mā. si mādato. §. vl. ⁊ nō nuda. i. sola ꝓmissio. vt diri. s. vt lite nō ꝯt. q̄ñ [illegible] §. ⁊ in alijs. ⁊ C. ꝺ vbo. sig. §. sancimus.

s Dilect⁹. distrabūt. Nō q̄ ille q mittiṫ in possessiōez cā custodie:siue agaṫ reli actōe siue ēt p̄sonali īfra āmū ñ faē fruct⁹ suos:ꝫ custodiṫ eos d3 ñ distrabe:vt si intra āmū re⁹ recupaṙ voluerit possessionē:restituāṫ ei fruct⁹ expēsē tm̄ necessarie ꝑ f ucrib⁹ p̄cipiēdis icē p̄mo ōbēt ꝺduci qꝛ ille i nllō cāu ꝓhibēṫ. ff. fami. her. fūd⁹. i. rūso. i fi. si vō ñ veniat īfra āmū:tūc p̄mo āno elapso lucraṫ oēs fruct⁹:ꝺ h̄ dictū ē. s. ꝺ do. ꝯtingit. ⁊ hoc in reali.

t Seqstrari. Nō:q̄ possessor lite p̄dēte ñ d3 remoueri ꝺ possessiōe nec ab ea seqstrari. vt. s. e. c. pr. ⁊ xvi. q. iij. volum⁹. ⁊ viij. q. iij. nōne. ⁊ C. ꝺ pba. l. ij. ⁊. s. ti. pr. p totū. ⁊ C. ꝺ pb. seqstra. l. vna. Aūqꝫ tm̄ fit seqstratio in casib⁹:vt cū qs dilapidat fructus q̄ suare d3 vt h̄ ⁊. c. se. Itē cū appellaṫ ab executoṙ mero:tc̄ seqstratio fit rei imobił:⁊ fruc⁹ ēt i biles seqstrāṫ apō possessore p̄manēte iure possessiōis. C. q̄rū ap. ñ reci. ab executore. Itē cū p̄sona a q̄ res mobił petiṫ suspecta ē. ff. q satis. co. si fideiussor. §. vl. Itē si timeṫ ꝺ dilapidatione. ff. ꝺ ap. ip̄atores in fi. Itē siqs ꝓclamat i libertatē seqstrāṫ res ei⁹. C. ꝺ assess. tol. l. ii. §. i. ⁊. C. q. ad li. ꝓcla. si lꝫ. l. ij. ⁊. iij. ⁊. C. de oz. co. l. vl. Itē si colon⁹ velit possessiōes ꝯductas ꝺferē. C. ꝺ agri. ⁊ cēsi. l. vl. li. xi. Itez si marit⁹ v̄gat ad iopiā seqstraṫ dos. ff. so. ma. si cū dotē. §. fin āt ⁊. C. ꝺ iu. do. i reb⁹ i fi. ⁊ i auc. ꝺ eqlita. do. §. illō q̄qꝫ col. vij. Itē si timeṫ ꝺ seuitia viri: nec pt ei caueri. s. ꝺ resti. spoli. lr̄as. aut ēt cū timeṫ sp̄ōsā corrūpi. j. ꝺ sp̄ō. cū locū. Itē cū aliqd ē ablatū illi q ē ꝺ familia iudicꝫ. ff. ꝺ of. p̄si. senat⁹ ꝯsult⁹ in fi. itē ꝓpter ꝯtumaciā. s. ꝺ do. ⁊ ꝯt. ex lr̄is. ⁊ h̄ fit vt mitius agaṫ cū contumace vt ibi dꝫ.

v [illegible] De eo. si diss. peñ. si. C. quoꝝ ap. nō reci. ab executore. ⁊ ff. de ap. imperatores in fi. vñ hec ꝺcre. sup̄ta ē de hoc saṫ dꝫ s. c. pr. ⁊ s̄m hāc decre. itellige q̄ d. ij. q. vi. q̄tiens. ij. ⁊ h̄ iō. qꝛ si confirmabiṫ snia d3 fruct⁹ ꝑceptos p⁹ lit. ꝯt. restituē cū ipsa re. C. ꝺ rei vē. certū.

x [illegible] um monasteri um. Alȷs mōis. s. legitis ⁊ euidētissimis ꝓbationib⁹ ⁊ luce clarioib⁹ C. de ꝓba. l. vl. ij. q. vl. sciāt. ⁊. v. q. vi. epiphaniū. vł ꝑ ꝓpriam ꝯfess. onē i iure factā. j. c. pr. ⁊. y. q. i. nos i quēq̄. vł ꝑ euidētiā facti. j. ꝺ coba. cle. ⁊ muli. c. vl. ⁊. s. ꝺ rest. spo. cū ad sedem.

y Cōfessi. nlli q̄ de se ꝯfesso sup crie alioꝝ crediṫ. sic. j. ꝺ test. veniēs. ⁊. xv. q. iij. nemini. ⁊. iij. q. xi. negāda. ⁊. C. ꝺ accu. ⁊ iscri. l. si. ⁊ h̄ gnāle ē p̄terq̄ ꝺ crie lese maiestaṫ vt hic ⁊ in p̄dicto. c. nemini. ⁊. c. veniēs. Itē aud. f ꝯfessio vni⁹ latronis ꝯ aliū. C. ꝺ feri. p̄uinciaꝝ. ⁊. C. ꝺ sal. mo. l. i. ⁊. ff. ꝺ custo. ⁊ exbi. reoꝝ. l. diu⁹ ⁊. ff. de q̄ō. l. i. §. siqs. Istis q de se confiteṅṫ: crediṫ nō quantū ad conuincendū:sed quantū ad p̄sumptionē. vñ si adsūt alie presumptiones valēt:aſs per se nō sufficerent.

z Infamia. de qua debent se purgare cū tertia manu sui ordinis: q sint honesti ⁊ ꝯuersanonē ipsius agnoscāt:aſs si ōsecerint tanq̄ conuicti puniantur. j. de pur. ca. cū. p. ⁊. c. cū dilectus. ⁊. j. de simo. insinuatū. aſs si infamati non essent nō indiceret eis purgatio pp talē ꝯfess. onē. y. q. v. si legiti. vbi de hac materia pleni⁹ tractaṫ. vt. j. de pur. ca. cū. p. ⁊. c. cū dilect⁹. ⁊. y. q. v. presbyter si a plebe.

[N]Ec eos q a sniã ꝓuocauit: fruct⁹ possessionis si dissipẽr ab ipso: pñt lite pendente rõnabiliter seq̃strari.

De cõfessis. Clemẽs. iij.

[C]Um monasteriũ: ⁊ infra. Eos quoꝝ sug gestiõe scel⁹ homicidij se ꝓsbyter ppetrasse ꝓponit nisi alijs modis veꝝ eẽ cõstitit: nulli cẽsem⁹ pene subdendos: cũ ɓm vtriusq; iuris statuta ꝺ se cõfessi sup alioꝝ cõsciẽtijs interrogari nõ ꝺbẽt crĩe lese maiestatis excepto ꝺ reatu ꝓprio cõfitẽtis piculosa cõfessio ñ ẽ aduersus quẽlibet admittẽda. Si tñ eos ĩfamia huiusmõi laborar̃ cõgnouerĩ singlis eis adiunctis trib⁹ socijs sui ordis purgatõnẽ iniũgas.

Inno. iij. canonicis ꝺ bethleẽ.

[C]Um sup electõe bethleẽ ecclie. i. r. ⁊. p. qõ ꝓterer̃ ⁊ infra. Qm̃. v. canonic⁹ bethleẽ fuit ĩ iur̃ cõfessus: q ꝓ prestãdo alteri⁹ electioni cõsensu qngentoꝝ saracenoꝝ obligationẽ recepat: ⁊ mediator extit simoniace ꝓuitatis: nos qm̃ vitiũ huiusmõi pseq volum⁹ vt debem⁹ ipsũ ꝓ diffinitiuaꝫ sniam duxim⁹ ab oĩ bñficio ⁊ officio ecclastico deponẽdũ.

Grego. ix. b. iud. bit.

[E]x pte abbatis ⁊ cõuent⁹ monasterij. s. m. fuit ꝓpositũ q cũ inter ipsos ex pte vna: et v. noĩe sue vxoris ex altera coraꝫ te questio verterer̃: economus monasterij memorati qdã ꝑ errorẽ facti fuerit ĩ iure cõfessus ex qb⁹ timet sibi ꝑiudiciũ generari. Cũ igir̃ negocio nõdum finito nemini noceat error facti: mandam⁹ q̃ten⁹ si de huiusmodi potuerit errore docere: ꝓuideas: vt nullũ sibi super hoc preiudicium generetur.

a [C]Um sup. cõfessus. ⁊ corã iudice suo. s. ꝺ iud. at si clerici. al's g cõfessio nõ ꝑiudicat quantũ ad penã vl' cõdẽnationem ꝑiudicat tñ quantũ ad suspitionẽ. i. de excess. pla. q̃ sit graue. Sꝫ nõne iste fuit testis: qliter g punir̃ pena ordinaria cõ illud s. de ob. cog. cũ dilect⁹. ⁊. j. de excep. deniq; in fi. ⁊ pterea sine accusatore nõ dꝫ qs puniri. j. vt ec. bñ. vt nrꝫ. ff. de mu. ⁊ ho. rescripto. §. sigs. põt dici q iste vl' fuit denũciat⁹: vl' inqsitio cõ eũ facta fuit: sic. s. de ele. ꝑ inquisitionẽ. vel h' ex officio suo ꝓcessit dñs papa ⁊ in odiũ criminis ar. iij. q. ix. nihilomin⁹. ⁊ C. de pba. iubem⁹. ⁊. C. ꝺ testi. nullũ eni. ⁊ tria vñ cũq; claruerint: punienda sunt. xxiij. q. iij. e cce. vel iõ punir̃: q2 crimen istud cõtingit pncipale negociũ. sic. j. de excep. c. i. in fi. ⁊ h' videt̃ verius: q2 dicebatur ab aduersario: q simoniace facta fuit electio: ⁊ qui electionem examinat: de oibus inquirere debet de meritis persone de mõ electionis de studio eligentiũ: ⁊ sic crimen illud cõtingit factum pncipale. s. de elec. cum terra. ⁊ c. super eo. ⁊. c. scriptum est. ⁊. c. nihil est. de his omnibus inquirit iudex ex officio suo de meritis electi ⁊ eligentiuꝫ: ⁊ iste fuit vnus de electorib⁹: ⁊ iõ merito puniri debuit: si cõmisit in ipso negocio vitiũ simonie: siue de hoc actũ fuisset: siue non: cum ex officio hoc etiam fieri debeat. s. de elec. cuꝫ nobis oli vbi de hoc. ⁊ sic punitur aliquis sup eo de quo nõ agitur contra eum directe in odium criminis: vt innuit littera sequens s. nos: qm̃ vitiũ huiusmodi pseq ⁊c. ⁊ est ar. j. de testi. tã lr̃e. sic ⁊ maritus punitur de lenocinio. lꝫ contra eum directe non sit actũ. ff. de adul. l. i. §. si publico.

b Saracenoꝝ. exponit qdã dandenꝫ regi vt electioni prestaret assensũ: vel potius pro seipso recepit illã obligationẽ: vt ipse cõsentiret: ⁊ si sola talis obligatio simoniã inducit: lꝫ nõ receperit id qd venit in obligatiõe: q2 in talib⁹ nulla pactio vl' cõuentio dꝫ interuenire. i. q. ij. q̃ pio. ⁊. s. de pac. pactiones. ⁊. j de simoni. c. penul. ⁊ est moneta que sic vocatur.

c Ex parte. cõfessus. Nõ q rubrica ista siue titulus de cõfessis locũ hꝫ post litẽ cõtestatã. g edictũ de interroga. ac. locũ hꝫ ⁊ añ litẽ conte. ⁊ post: q2 iudex quotiẽs ⁊ q̃ncunq; eqtas mouet ipsũ: debꝫ interrogare partes. ff. de interro. ac. vbi cũq;. ⁊. xxx. q. v. iudicantẽ. ⁊ in casib⁹ g notati sũt. s. de iuram. calũ. cũ cãm. ⁊ etiã postq̃ est cõclusũ in cã. j. de fide instru. cum io annes. Ad hoc eni vt confessio ꝑiudicet alicui: exigunr̃ plura: q sit maior. xxv. annis: q2 minor põt constitui contra confessionẽ. ff. de mino. nõ omnia. ⁊. ff. de confes. certũ. §. in pupillo. Itẽ q spõte ⁊ nõ coactus. xv. q. vi. c. i. ⁊. xxxi. q. ij. lothari⁹. ⁊ ff. de questi. l. i. i. rñ. ⁊. §. diuus. Itẽ q ex certa sciẽtia: quia si errat in confitẽdo ⁊ potest probare se errasse: non nocet vt hic. ⁊. C. de iuris ⁊ fac. igno. error fac. ⁊. ff. de cõfes. non fater̃. Item q contra se confiteat̃: q2 cõfessio ꝓ se nõ prodest. xiiij. q. ij. §. i. ff. ꝺ interrog. ac. de etate. i. rñso. Item in iudicio ⁊ coram suo iudice: al's nõ preiudicat. vt. s. de iudi. at. si clerici. ⁊. C. e. l. vna. Quandoq; tamẽ confessio extra ius facta valet vt sigs confiteatur debere se ex certa causa, puta emptionis vel locationis vel aliqua causa consimili: si probetur confessio ita per testes qui fuerunt ꝓsentes in cõfessiõe cõdemnabitur ex ea. C. de nõ nume. pecu. l. generaliter ⁊. l. aduersus. ⁊. ff. de proba. cũ de indebito. §. vlt. ⁊. j. ꝺ fide instru. si cautio. ⁊. iij. q. ix. §. si ꝺ bitum. Item si aduersarius sit ꝓsens al's nõ nocet. ff. de interrog. ac. l. vlti. ⁊. ff. e. certum. §. si quis. Itẽ requirir̃ q non sit cõtra rerum naturaꝫ: vt si confiteor me interfecisse hominẽꝫ q viuit. ff. ad. l. aquili. inde neratius. §. vlti. ⁊ hoc si probo eum viuere qui mortuus est. Uel si confiteor illum esse filium meũ: qui est maioris etatis q̃ ego. Uel siquis confiteatur factum cuius nomine actio cum alio esse non potest. ff. de interrog. ac. si is cuius. ⁊. l. confessionibus. Item q non sit contra ius. scilicet de libero homine: al's non nocet. ff. de pac. iure gentium. §. ⁊ si postulatio. ⁊. §. precedenti. ⁊ supra de pac. pactiones. ⁊. j. de condi. appo. si conditiones. ⁊. xxxij. q. ij. solet queri. Item q de re litigiosa: vt ff. de interro. ac. confessionibus. Item in confesso nulle sunt partes iudicis in cognoscendo: sed in sententiando sic: quia debet ferre sententiã ex illa confessione. ff ad. l. acquil. proinde. ⁊ supra de transac. preterea. Item siquis confiteatur se seruum: talis confessio non nocet ei. vt. C. de lib. causa. interrogata. lex ista fauore libertatis intelligitur de confessione facta apud iudicem. sed non in iudicio liberalis cause: al's cõtraria esset lex illa iubemus. e. ti. in fi. b.

d Error facti. Error facti excusat: si probetur nõdum finito negocio: vt hic. ⁊ in. l. predicta error. ⁊ infra de sẽten. excom. sacro. Error ꝟo iuris non excusat. C. de iuris ⁊ fac. igno. l. ij. ⁊. l. cum quis. ⁊ sic pꝫ q confessio fin dici potest reuocari. Item si confessio aduocati reuocatur. j. de cen. olim. vbi de hoc.

a Ex epistole.i cartbophylacio. Cbartophylacium dr locus seu armariū vbi charte vel instrumenta ponuntur et conseruantur.

b Dicēdu3 reo.s.nisi sit vsurus eis.ff. de edē.l.i.§.edēda.vel nisi sint cōia.j.de fide instru.g.ppetuus: nā argētari⁹ et publicus exactor: rōnes cōtra se tenentur edē.ff.de iur fis.in fraudē.§.ex bis bonis.et.§.sequētibus.bic eni re⁹ imperatoū erat: et i possessiōe obsequorum prestādoꝝ a rege. ar.cōtra.xlv.di.q syncera.vbi dr: qꝛ cōuincere debem⁹ iudeos ex codicib⁹ suis: et illi nisi sit q: cōtinet vetus testamētū.

c Cōtra te.s.i.C.de testi.nimis graue.et.C.de edē.qui accusare.et.iij.q.ij.q itēditar.s.C.de edē.nō est nouum.et.l.iustum ē So.verū est illud qꝛ nulli⁹ sua ppria istrumēta tenetur dare aduersario: vbi ipse vt.s eis: et pcipue q faciūt cōtra ip̄sum. Cōtraria bic signata nō sunt contraria: leges ille: nō est nouum: et iustū est loquuntur d rōibus cōibus: et illa de edē.qui accusat d instrumētis ppriis vt probat.C.de edē.ea q̄ bm vnum casum: itelliguntur alij aūr leges illas, put ibi cōsueuit notari.

De probatōib⁹.

Gregorius tācredo regi vincestrie.

Ex epistole verbis et infra. Tua excellētia postulauit: vt i peratori scriberem q̄tenus pacta i cartbophylacio⁹ requireret: q dudum inter iustinianum pncipē et pdecessores tuos fuerūt emissa vt ex bis colligeret qd tibi seruare deberet. Sz ad boc faciendū vebementer obstitit: qꝛ nulli dicēdū^b ē ea q contra te^c sunt: apud temetipsu3 debes documenta reqrere in mediūq3 p ferre. Alexan.tertius.

Sicut consuetudo laudabilis: et infra. Sane qm̄ apud vos cōsuetū esse didicimus: vt cū aliqs intētōe3 suā fundauerit instrumentis aut testib⁹: ei sacramētū nihilominus deferatur: qd si subire noluerit: fides pbatiōibus non babetur. Nos cū tūc demum ad buiusmodi sit suffragiū recurrendum: cū alie legitime^d pbationes deesse noscunt: talem consuetudinem^e reprobamus. Lucius tertius.

Ex litteris tuis itelleximus te et archidiaconū cōfines bēre pbēdas in villis quas singuli singulas possidetis: et ptextu finiū no3 inter vos cōtrouersiā agitari: eo qꝛ dicas eos antiquos fines egressum: ptēmq3 tui fūdi occupasse: illo i cōtrariū asserēte: partē eādē fūdi possedisse.xl.annorū spacio icōcusse. tu aūt qꝛ p idē tēpus qete illā possederis: asseueras: q̄re vtrū icumbat petitori vel possessori probatio q̄siuisti. ad qd scire debes qꝛ iudiciū finiū regūdorum^f tale ē: vt i eo vtraq3 psona vices duoru3^g bēat: v3 actoris et rei. Unde^h bicinde testes pduci possunt ad cognitiōem iudicis instruendam: quibus examinatis iudex quos pcellere itellexerit: ad fidē sibi faciendam admittat. Qd si ambaꝝ ptiū testes sīt eque idōei possessoris testes pferent: cu3 pmptiora^i sint iura ad absoluēdum qꝛ ad cōdēnādum: pter qꝛ in liberali^k causa in q si

gre.ad app.§.ij.

f Ex litteris. finiu m regunde. v3 predia ecclesie ppria si sint clerico: ū: āgere tū possunt finium regundoꝝ: qꝛ cum babēt ius in illis.s.vsufructū.ff.fini.regū.l.iij.§.finium.

g Duoꝝ.boc iudiciū duplex est: qꝛ vterq3 act3 et vterq3 reus bic cēset.vnde vterq3 duplex sacramētū calūnie pstabit: sic re⁹ et act3 nō tū iurabit nisi semel ff.fami.ber. inter cobeℏedes.§.qui familie.ille tū principaliter actor dicit: q pmo ad iudiciu3 puocauerit.ff.d iudi.l b.s trib⁹.si nō apparet qs pmo prouocauerit: forte dirimat quis actor dici debeat.ff.de iudi. si cu3 ambo et p tāto dr actor: qꝛ primo iurat et postea iurant sui testes: sic obseruatur i conuentōe et reconuentōe. Itē ar.est bic: qꝛ vna psona vicē duaꝝ sustiet.ff.qd cuiusq3 vniuer.nō eoꝝ.§.si decuriones.xxi.q.i.relatio.d cōse.di.ij.non mor ses.ff.d adop.si cōsul.xxx.q.i.ad limina.ff.d stip.seruo.l.i.§.suus cō.s.x.q.iij.vnito.ff.d ac.et obli. actōis verbo.§.mitte.ar.s.xvi q.i.presbyteros.et.C.de asses.nemo.lxxxiiij.dis. singula.et.ff. de reg.iur. in pari.j.de preben.qꝛ i tn̄.et.c.d multa.ff.d pac. si plures.et.ff.ad trebel. ille a quo.§. tēpestiuum et.lxxxix.di.ad boc.So. prima rūsio casualis est et obtinet cā necessitatis et vtilitatis: secus de iure regulari: vt dicitur in contrarijs.vel refert vtrum iurisdiciō sit gratuita vel contentiosa.si gratuita potest vti vice duoꝝ ff.de ado si cousul.et.ff.de offi.psi.l.ij.si cōtentiosa nō pōt. iij.q.iiij.c.i.et.ij.q.i.in primis.

d Sicut cōsuetudo.cū alie legitime.C.de iureiur.in bonefidei.ff.de iureiu.admonēdi.s.de pcu.ex infirmatione.et.C.de fi.istru.l.vl.babito tū respectu ad q̄litatem personaꝝ et quātitatē cāe.C.vnde vi.siqñ.et.j.d iureiu.c.vlt.et.ff.de legit.tuto.legitios.

e Consuetudiem.et ē ar.qꝛ cōsuetudo nō preiudicat scripto iuri.s.de cōsue.cū venerabilis.et.c.vlt.et.xi.di. consuetudinis.et boc est verum vbi cōsuetudo obuiat rationi: vt bic et in pdictis.c.bec.ri.consuetudo est contra ordinem iudicioꝝ: vel vbi consuetudo introducta est per errorē.ff.de leg.qꝛ nō rōne. aliter si consuetudo rōabilis esset et prescripta: bene pidicaret iuri scripto vt.s.de cōsue.c.vlt.et in fi.vbi de boc.et.ff.de leg.de q bus.et.xi.dist.catbolica.et.c.in bis.et talis cōsuetudo pcipue reprobatur: qꝛ ex quo semel iuratū est d calūnia: a principio saltē in cā ciuili nō fuit amplius iurādū.C. de iura.calū.auc.boc sacramētū.et in auc.de bis qui in

h Unde.i.qꝛ vterq3 est actor.vel vnde.i.qꝛ vterq3 affirmat se possidere et ad se pertinere.

i Promptiora.sic j.de fide instru.inter dilectos in fi.ff.de ac.et ob.arrianus.et.ff.de pen.respiciendum.et ar.l.distin.pōderet in fi.et.xxvi.q.vij.tempora plenitudinis.ar.contra.ff. de offi.p.presi.obseruādum in fi.et.xxvij.distin qꝛ sunt.lxxxi. distin.tantis daniel et.l.distin.postq̄.So.quod bic dicitur et in similibus locum babet in dubys et obscuris: sed vbi nō est factum sit condēnatio: nisi ex causa fiat dispensatio.

k In liberali.et in querela inofficiosi testamēti.ff.d inoffi.testamē.si pars iudicantium in matrimōiali.xxxiij.q.ij.sigs acceperit.vnde versus. Stat testamentum libertas coniugiumq3. Si sunt equales qui producuntur vtrimq3: et in dote Et istos quattuor casus babes.j.de re iudi.c.vlt.

a Pro libertate.ff.de manumis.l.ãtepe.z.ff.de re iud. iter pares.z.ff.de re.iur.libertas.xij.q.ij.cum redemptor.

b Possessori.rñsio ad tacitã q̃onẽ:si q̃reret aliqs:quare debet pbare archidiacon⁹:cũ sit in possessione.z rñdeo q: g excipit de prescriptõibus ipse pbare debz.ff.de pba.in exceptionib⁹.fi.C.de pscrip.xxx vel.xl.an.male agit.xvi.q.iiij.volumus.

c Proposuisti. potuisse.pp viri frigiditatẽ.xxxiij.q.i.requisiti. vel pp maleficiũ viri.e.cã.z e.q.si per sortiarias.z.j.de frigi.z male.laudabilẽ.z.c.vlt.z i auc.d nup.§.per occasionẽ colla.iiij

d Per aspectuz. quãqz tñ pbatio ista fallit:q: oculus z manus obstetricuz sepe fallit.xxvij.q.i.nec aliq̃.z.j.de frigi.fraternitatis.z.j.e.cãm que.

e Puelle.ar.ẽ xxxiij.q.i.siqs accepit.ibi cred iuramẽto viri.z.j.d dsp.ipub.ptinebat:z i auc.d nup.§.p occasionẽ. col.iiij.Sz illa locũ hñt:cuz mulier nõ pbat ẽriũ p aspectũ corpis.h pbatio pfertur iuramẽto viri: vt h dicit i fi.ar.isti.d grad.cognatõuz.§.itẽ cõsobri z ar.xxxv.q.v.ad sedem iij.q.ix.ad testes.

f Tertio. pfectum.ad hanc negatiuã probãdã admittunt ffes indirecte:put seqtur in littera sic.j.de testi.ex tenore.z.C.de cõtrahẽ.stip.optimã.als negatiua directe nõ possz probari de hoc d.§.d elec.bõe.i.z q: hic arguebat de falso instr̃z:edend⁹ dies est z cõsul.ar.C.d ẽben.stip.optimã.z.j.de fide istru.inter dilectos.

g Iurati.bñ d: iurati:q: nulli credit nisi iurato.j.de testi.fraternitatis.z.c.nup z.c.tuis.z.iij.q.ix.§.iusiurandu:nisi a ptibus fuerit ei remissũ:vt in.c.tuis.z merito in tali casu admittunt ffes illi⁹ mõasteriij:q: ea q̃ i caplo agunt p alios pbari n pñt:q: extranei ad capla nõ cõsueuerũt admitti.j.d testi.venies ij.in fi.z.C.d repud.cõsensu.§.sup plagis z.C.de qsti.iterrogari.ff.ad syl.siqs i graui.§.si pupill⁹.z.§.se.z.l.ij.§.si vir.

h Testiũ.Sic ergo testes pferunt istro:z merito:q: potius credẽdũ ẽ viue voci q̃ mortue:i auc.d fide istr.§.si vero.Itẽ testes pualẽ: istro.j.d fide istru.cũ ioãnes.§.porro.Sz ẽ vt q equalẽ vim habẽt in exercẽdis cãis testes z istra z idicia cũ in stris.C.d fide istru.i exercẽdis.C.d rei.vẽ.idicia z.C.q poti.i pig.ha.scripturas.Itẽ ẽ q: fides instru.pualet testib⁹.ff.d pba.celsus z.l.cũ idebito.§.vl.z.C.si mior se ma.dixerit si alte r⁹ i fi.§.i.z.C.arbi.tu.l.vl.Sup hoc põt dici:q si in modum exceptõis obijciat falsitas istro:vel q sub cõditõe obuit fieri vel defectus vel q plus ptineat ibi q̃ dictũ fuerit:vel cõsimile:vel etiã falsitas:hũ põt hec pbari p testes:z pualebũt testes j.de testi.ex tenore z.C.d ẽben.stip.optimã.j.de fide istr.cuz ioãnes.ar.C.de pba.cũ pcib⁹ h.Et illud qd d:equalẽ vim hãt in cãis testes z istr̃a:illud verũ ẽ:qñ ab eadẽ pte iducũtur:q: tã per testes q̃ p istr̃a pbat qs suã itẽtõez. Sz si ex vna pte iducũt testes:z ex alia pte istr̃a ẽ testes:tunc cõsiderabit iudex nãz negocij z q̃litatẽ. nã q̃dã sũt que meli⁹ pbant p testes q̃ p istr̃a:z q̃dã cõtra meli⁹ p istr̃a q̃ p testes:vt arbitrat:z sñia z pcessus aliqs:ar.j.e.qñ ẽ falsã. Itẽ cõsiderabit iudex vtrum fcm̃ sit antiquũ vl ppinquũ.in antiqs n.magis credẽdũ ẽ istris:q: memoria hoĩuz labilis ẽ j.vt ec bẽn. vt rẽz si sit nouũ poti⁹ testibus credit:arg. ad hoc de pbat.si arbiter. z.l. celsus z.j.e.cũ causã.qt testes cõsueuerũt fidem suam variare ex tẽpo:is diuturnitate.ff.ad cã bo.l iij.§.dne z.ff. de dam.inec.qui bon.a.§.vl. als est lex:z incipit in cãe z q dixi q ẽ istra testes recipiunt:illud intelligẽduz ẽ q p bonos testes z idoneos sine suspitõe.nec vẽ q tẽ sufficiãt duo vel tres testes imo pñes ad min⁹ quattuor.tabellio.n. equalet vni testi z pl⁹ z in sũm duob⁹ ad min⁹:ar.j.d fide istru.cũ ioãnes q: duo testes ad min⁹ i instrumẽto scripti eẽ debẽt:q: l ex ore duorũ vel triũ z.j.d testi.i oi.z.c.licet.z.iij.q.iij.§.vbi numerus:z sic per plures z honestiões dz fieri talis reprobatio:ar.j.d testi.i n fa.quãqz tñ ẽ istr̃z n admittũt testes vt ẽ iuẽtariũ publice fcm̃:vt in.l.pdicta.C.ar.tu.l.vl. z in alio casu fallit in cõfessiõe q̃ fit a muliere z istro in quo pfitet se recepisse pecuniã p itercessiõe.C.ad vel.ãtẽ

i Tranit ptib⁹.sic pz:q publicatz attestatõib⁹ super eodẽ articulo n sũt testes vlteri⁹ i ẽriũ admittẽdi:nec ẽt alij testes ad idẽ pbãdũ.j.de testi. fraternitatis.nã ante aperturã testiũ vtraqz ps suos testes debet iducere sup eodẽ articulo: secus super alio vel sup noua pendẽte ex prion tũc bene admittunt:vt in dicto c.fraternitatis.z.j.de fide istru.cũ ioannes. Itẽ signat cõtra.j.de testi.series.z.c.cũ in tua in fi.z.j.e.cãm matrimonij.vbi publicatis attestatõib⁹ recipiunt testes ad reprobandũ consanguinitatẽ:z hic nõ recipiunt Audiui Vincẽ.dicentẽ:q illa nõ tenebat.dicit eniz q testibus publicatis nũqz sunt sup eodẽ articulo siue ab eo qui illos induxit siue ab alia parte testes vlterius inducendi.Et idem mihi videt. Põt dici sup isto cõtrario:q illa decr.series loquit in matrimonio iã cõtracto. vnde admittunt ibi testes in fauorem matrimonij ad ostendendum:q non sit ibi consanguinitas.vn de stricius est ibi agendum:quia tolerabilius ibi ẽ aliquos

---

vtriusqz partis testes equales fuerint p libertate[a] sñia pfertur.nã possessori[b] pbatõez aliquãdo dari iuris manifesti ẽ: cũ iure cautũ sit:q q obicere rit pscriptõez longissimi tpis: quã nemo recte obiecit:nisi q possidet:z eã pbauerit i causa debeat obtinere.

Grego.octauus preposito sãcti cataldi.

Proposuisti:q cã mri moñij q̃ iter.o.d casa noua z.s.mlierẽ vertit:tibi fuit d mãdato apostolico delegata. cũqz ptes essẽt in tua pñtia cõstitute:mulier pposuit se nec a viro cognita:nec potuisse[c] cognosci:qd tã proprio iuramento q̃ testimonio.vij.mulierz probauit:q̃ p aspectũ[d] corporis eã eẽ virginẽ asseuerãt viro p iuramẽtũ suũ ẽriũ asserẽte z ifra. Vñ igit nob: q iuramẽto puelle[e] z testionijs illarũ.vij.mulierũ fides est potius adhibẽda. Clemẽs.iij.

Tertio loco fuit a nobis ita q̃situ. Ecce qdam regularis sigillo capituli qddã istr̃z cuidã amico suo signauit:i q̃ fcã ei aliẽatio q̃rũdaz rerũ eccle imobiliũ ptinetur. Quo exhibito i iudicio pcurator vniuersitatis illd asseruit de assensu conuẽt⁹ ñ fuisse pfectũ[f]:z adulterinũ vl furtiuũ eẽ sigillum.Cũqz ffes ad phibendũ testioniũ pduxisset iurati[g] dixerũt: q quotiẽs ad hoc int ffes aliq̃ erat mẽtio: psiliũ totius puẽt⁹ z vox fuit vnanimis:q nolebãt aliẽatione rez illaz:sz res dom⁹ integras conseruari volebãt. Sz qm̃ contra hoc nihil pars aduersa probauit rñdemus ẽm assertionẽ testiũ[h] tm̃modo iu-

contra statuta hominum in c. j. de testi. sed ex quadã. hec decretalis legitur in contrahendo. vnde hic nullum pericu lum est sup prohibitione istorum ne coniugant. vnde ante aperturam processuum debuit probari in contrarium sed in se paratione matrimonij iam contracti pot esse periculuz : que ibi admittunt etiã post sententiaz: qz snia contra matrimoni um lata nõ transit in rem iudicatam et reuocatur falsita te probata. j. de re iudi. l. tor. et c. con sanguinei. multo fortius debet audiri ante sententiam. Assignare potes a liam rõnem vt nõ sit contra illud quod di ctum est: q testib⁹ publicatis: nã sũt alij inducẽdi i decretali serie: iõ admittũt testes p⁹ publicatõ nez: qz añ publica tiõez ignorabat ps il la que petijt h que psone posite fuis sent in primo gra du: et iõ post publi cationem admittũ tur: alias non debe rent admitti. Sed certe adhuc nõ vr ratio ista sufficiẽs quia pars illa que accusabat mrimo niu: dixit illos cõ sanguineos sed hoc potuit scire altera pars: et sic cessat rõ illa. ppter hoc di cunt qdam q speciale est in cã matrimonij: ad hoc pre stat optimum. ar. j. e. cãm matrimonij. sed contrarium illius decre. series. soluitur ibi. Uel dic: q vnus tñ hic iurat volebat: et pbatio vnius insufficiens est. et ideo nõ au ditur contra plures maritimes: et sic non contradicit illa decre. series. et hic colligit apte ex antiqua decre. sed cõpositores h⁹ cõpilationis voluerunt h mutare qd de iuramento vnius dicebat: qz illud nullam hz dubitationez.

b Post cessionem ordinarij. Ex hoc vr: q litteris epi credit tanq̃ publico instro: et q sigillo epi credit lz non assit sigillũ capituli. xix. q. iij. statuimus. et xi. q. i. cure. et vi j. di. de ocilijs. j. de fideius. puenit. et j. de fide instru. c. ij. et xx. q. i. viduam. nam et credit lris epi sigil latis sigillo ecclesie. lxxxiij. di. in nomine dñi i fi. et sigil lum alienu iudicis fidẽ facit. xcviij. di. c. i. et ij. et alieno annulo signari põt testñ: insti. de testi. §. pñt. et C. de te sti. si vnus. et instris regis siue pricipis fides adhibet. j. de fi. instru. cũ dilectus. Sed contra vr qz viua vox potior e q̃ mortua: in auc. de istru. cau. §. si vo. Sed verbo epi nõ credit. vj. q. ij. si tñ. et c. placuit. et j. e. qñ. contra ergo mlto minus lris ei⁹. nec papa ei credit: si dixit se excõicas se alium. j. de testi. cũ tu. q̃nq̃ eniz eulogia ex mala fide scribunt. ff. de custo. et exhi. re. diuus. nec scripture tabel

dicendum. Idem.

Grauit qdã: vt asseris: se quandã in vxorẽ legi timã acceptuz: quã cũ vellet traducere qdam iuramentis sm morez exhibitis legitime pbauerunt ipsos in quito cõ sanguinitatis gradu sibi inui cẽ attinere. Qd vo requisisti a nobis qd agendũ sit. cũ qdaz alius velit pbare contra pdictaz p bationẽ factã iuramẽtis cano nicis et partibus publicatam nullo eos sese cõsanguinitatis gradu contingere: rñdemus q standum ẽ pbationi priori.

Anno. iij. archidia. parisieñ.

Post cessionẽ: et ifra. Cũ igit p lras iudicis ordi narij qb⁹ standũ est: donec p bet contrarium: nobis cõstiterit q n. erat excõicatus: cum pcu rationis offm assumpsit: ipm tanq̃ pcuratorẽ non duxim⁹ admittendum. Idem abba ti et conuentui casseñ.

In pñtia. g. sci hadriani diaco. cardi. g. et h. fratres ve stro sindico cõstituto corã ipso fecere pponi: q cũ quondam a. frater ipsorum cõderet testa mentum. m. filiuz suũ sibi he redem instituit: et pcepit vt si absq̃ liberis decederet: ad eos bona deuoluerent ipsius vnde illa que de bonis ipsius vestrũ monasteriũ detinebat sibi restitui postulabat et pe tebat vos super hoc a sua mo lestatione compesci. Uerum sindic⁹ ipse pposuit ex aduer so: q pdictus. m. monasterio vestro obtulit se et sua. vnde vniuersa q̃ hũerat: erant ad mõsterium deuoluta: qre vni uersa q̃ ipsi de bõis ei⁹ inuase rant: restitui mõsterio vro pe tebat et sup ceteris silentiũ illis imponi. Ad hec aũt pars alte ra replicauit: q dict⁹. m. obla tionis sue tempore fuerat mi nor annis: et q voti sci penit⁹ qd feruore ifirmitatis fecerat post cõualescentiaz reuocauit

lsonis credit: nisi hẽat testiũ subscriptionẽ: in auc. de here. et fal. §. sancimus colla. i. et j. de pcura. c. i. et j. de fide instru. c. ij. et in auc. de instru. cau. §. sz neq̃z. et §. siquis igit coll. vj. H. dicit q semp stat sigillo epi: qz vicẽ hz publici instri per iura pdicta. Alij dicunt: q non credit charte vel instro epi: nisi fit redactũ i publicã formã in auc. vt nulli indices. §. sigs vo. et C. de do. in donationib⁹. j. de istru. in ter dilectos. vel saltẽ nõ est credenduz nisi hẽat subscriptionẽ testium si non sit ibi vsus tabellio num. xvj. q. iij. §. potest. Dicas q hodie circa iu dicia non creditur lris epi siue alterius iudicis siue lris suis: nisi hẽat te stiũ subscriptionem: vel quaten⁹ cõstat legitimis documẽtis. s. j. e. qñ contra. et j. e. de testi. cum a nobis. Circa alia vo que i figu ra iudicij ordinarij non facit eps: hñ credit lris tius sm q dic. h. et xi. q. iij. cure. pcipue i snia ex cõicationis stãdũ ẽ lris epi qz excõicatiõis snia lata a iudice suo siue sit iusta siue iniusta tenz. xi q. iij. c. i. et ij. et iõ lris cu iusslibz plati credit: et alij tenent illũ vitare: vt j. e. cure. qz i hoc cõsulit aie cuz sit medicinalis. ij. q. i. multi. et j. de sen. ex. cum medicinalis.

Excõicat⁹ erat. et ita tps pcuratorij fet attẽdẽdũ ẽ: sic tps electiõis. j. de el. ordñ. vbi plura sr. ar. de tpe instru. et ar. q excõicat⁹ ad ipetrãduz ñ ẽ ad mittẽd⁹: et si ipetrarz: ñ valerẽt lre si p⁹ ea pbaret excõicat⁹. b

n In pñtia. absq̃ libis. similis sub stõ hz. j. de te. rainu. et c. rainald⁹ vñ nõ q cũ tal cõditio appõ. t si sine liberij de cedat volo vt hẽditas pueniat ad talẽ: ẽt si nãles hẽat filios e uacuu sul. stõ. ff. ad treb. ex fcõ. §. sigs rogat⁹. et ff. de le. ij. cuz pi. §. volo. l. luci⁹. §. vlt: sẽ si filr⁹ fuerit nat⁹ et ille pmoriẽ: vr sine libis decessisse. j. de te. rainu. et ff. ad tre. ex fcõ. §. pe. Si at dicat: si sine hẽde decessert: subsituo talẽ: noie hẽdis: soli filij i tell. qũt. ff. e. ex fcõ. §. vlt: sẽ si ñ hẽat filiũ: sz hẽat nepotẽ ex fi lio: substõ euãescit. C. de cõdi. isser. l. i. et C. de li. l. et sb. gnãlis. Et h scias q q rogat restituẽ hẽditatẽ alum nil pt alienare. C. cõia de le. l. vl. nisi i casib⁹ q notãt i auc. ibi põita. qrtã tñ p trebel. põt retinẽ sibi. et si filr⁹ fu rogat⁹ ẽt falcidiã cũ qrta põt retinẽ. j. de testa. rainu. et c. rainald⁹. vbi vtraq̃ qrta retinet. Si vo roga t⁹ est restituẽ qcqd supest de hereditate. tũc ad minus qrtaz re tinabit sb. lituto. C. ad tre. auc. si rogat⁹ sẽ lz pure qs rogat⁹ sit alicui restituẽ hereditatẽ nulla fcã mẽtione de filijs: si tñ po stea hũerit filios: vel nepotes: substõ euãescit. C. de fideicõ. cuz acutissimi. C. de insti. et subsiti. gnãlr. ff. de cõ. et de. cũ anus. io.

n Sua. ista duo regrebãt: qz sua sine seipso dõare ñ pñat: qz illa restituẽ tenebat. et lz dñs sitriũ cõmedetñ testari nõ pt. C. cõia de lega. l. vlt. ff. ad trebel. qdam. §. siquis filium.

a Secunde. nota: q presumitur maior: nisi probet minor: C. de integrum resti. mino. si minor. ff. de iureiurando. nam post ea. §. si minor. Ber.

b Dubium. Sed nonne verbum dubium in iudicio interpretandum est contra reum. ff. de verbo. obli. inter stipulantem. §. i. ff. de iudi. sigs intentione. ff. de re. iur. in ambiguis. et de rescrip. cum adeo. sed istud est hodie ppter religionem: pro qua multa ... statuta sunt. ff. de reli. et sump. fu. sunt personae: sicut quandoque ppter dotem. ff. de iure do. in ambiguis. vel istud non fuit verbum actoris sed testium. Et est ar. q verbum testis ambiguum pro reo sit interpretandum: vt hic. et s. e. ex litteris. et j. de fide instru. inter dilectos in fi. Et est notabile: q dictum testis dubium semper contra eum qui produxerit: est interpretandum. et est ro: quia qui probat: clare et aperte debet probare: quod si non faciat: non prodest talis obscura probatio. j. de testi. cum tu. vbi reus absoluit: vt ibi et hic. Sed quare non queritur. ij. de etate a teste: vt certificet iudex saltem: sed certe iudex qui testem ipsum examinaverat: debuit querere ab ipso: et etiam post apturam testium ex officio suo pot querere interpretationem a teste sui dicti: cum ipse debeat interrogare quecunque necesse fuerit. ff. de interrog. actio. vbicunque. et cuncta rimari xxx. q. v. iudicantem. et j. de fi. instru. cum ioannes. et est expressum q testis qui confuse dixit testimonium iterum sit examinandus. j. de testi. cum clamor. sed ad petitionem partis non debet hoc facere et hoc ppter periculum subornationis.

c Firmata. vnde contra proprium iuramentum etiam si debet audiri. C. si aduer. vend. l. i. et C. si aduer. dona. l. i. et in aut. sacramenta puberum. b.

et infra. Unde cum sine liberis decessisset: ex testamento patris ad ipsos erat eius hereditas deuoluta. Uerum sindicus respondere curauit: q licet dictus. m. de monasterio fuisset egressus eidem postmodum se et sua obtulit humiliter et deuote: et q nec contra oblationem suam veniret iuramento firmauit. Quare cum constet: et q idem. m. bis monasterio vestro contulit se et sua: nec ex aduerso probetur: q vtriusque oblationis tempore fuerit minor annis probationem vestram huiusmodi exceptionis probatio non eludit: cum et si prime oblationis tempore fuerit minor an. secunde tamen potuit maior extitisse. Preterea cum verbum illud minor. an. duobus potuerit modis intelligi: cum et qui minor est. xiiij. an. et qui xxv. dici soleat minor an. intentioni vestre verbum dubium non nocebat: cum infra. xxv. an. teneret donatio iuramento firmata. Sed et si teneret quod factum fuerat a dicto. m. quia tamen intelligendum non erat sine herede decedere: qui monasterium sibi heredem instituit: hoc monasterio non nocebat et infra. Dilectus filius: b. sancti eustachij cardinalis attendens q sindicus vester intentionem suam plene fundasset: et q nihil fuisset ex aduerso sufficienter probatum: cum et si ostensum esset per testes: q. m. sue oblationis tempore fuerit minor annis vtrum tamen prime vel secunde oblationis tempore minor fuerit: et quot annis minor non fuisset expressum: de mandato nostro sententiam protulit: et predictis. g. et. b. silentium imponens super his que a monasterio postulabant: eos ad restitutionem illorum que de bonis predicti. m. propria temeritate inuaserant: condemnauit. Nos igitur sententiam ipsam aucto. apo. confirmamus. Idem.

Licet causam que inter ecclesiam rauen. item et communne fauentie super iurisditione honore ac districtu in villa sancti. p. et castro arioli: quod de iure ad se spectare dicta ecclesia proponebat: et infra. Porro attestationibus publicatis sindicus fauentinorum proposuit se velle in personas testium ex parte altera productorum quedam obijcere ac probare: economo ecclesie asserente id fieri non debere. super quo interloquendo decreuimus ipsum nullatenus audiendum: cum infra trium mensium spacium in nostris litteris prefinitum testes huiusmodi producere non curauerit: infra quem terminum pars vtraque testes inducere potuit: tam in personas testium quam super negocio principali. Post hoc idem obiecit in testes predictos: q corrupti falsa dixissent. Unde quia talis exceptio non solum ante: sed etiam post sententiam pot opponi

stitutio euanescat: vt perpetuo etiam maneat in ecclesia. et reliquum expendatur in pias causas: vt in predicta auc. de. ingressum monasterij: substitutio euanescit: ita q teneat monachatus: alias non euanescit substitutio: nisi fiat monachus: sed quid si tradit se et sua alicui ecclesie seculari: nunquid euanescit substitutio: ar. predicte auc. vi q sic fauore ecclesie. ar. predicte auc. nec credo q euanescat nisi in casu predicte auc. nec extendo ad alium casum: licet quidam contra. b.

e Licet causam. sub isto. j. fuit lis contestata coram dno papa: vt. s. de iur. ca. cum causam. cuius pars hec est et omissa fuit receptio testium indicibus testibus receptis remiserunt ad papam depositiones eorum. j. de testi. cum causam. Nota q iudex ex officio suo pot prefigere terminum productioni testium. j. de testi. in nomine dni. Item ad exceptiones j. de excep. pastoralis. Item ad accusationem matrimonij. j. de clandesti. despon. cum inhibitio. Item ad accusandum. j. de accusatio. licet. et C. qui accusa. non pos. si ea que. et j. de fide instru. accepimus. Item vbi impeditur status alicuius. C. de ingenu. is diffamari. io.

f Opponi. sic. s. de procura. in nostra. et C. de fal. querelam Distinguitur tamen quia aut questio de falso mota fuit in iudicio: aut non. Si fuerit mota: nunquam postea in preterito

d Instituit. Ingressus monasterium fingitur hic heredem cum rogatus est restituere priuato: vel cum et priuatus est substitutus. Si aut rogatus est restitueret loco religioso vel ecclesie vel expendere in pias causas non euanescit substitutio per ingressum monasterij: in auc. de sanc. epi. §. sed hoc. coll. ix. vnde sumptum fuit illud auc. C. ad trebel. auc. nisi rogati. Si vero ille qui rogatus est restituere hereditatem vel legatum: fiat clericus: exigunt duo. s. vt sub

falsi retractatur sententia. C. si ex fal. instru. l. i. et ij. in fi. nisi appellatum sit. tunc. n. pot opponi in ea ap. C. de fide instru. l. vlt. in fi. et testes possunt produci. C. de temp. app. per hanc in fi. Sed si nunquam fuit questio falsi mota: licet tunc non sit appellatum: non tamen transit in rem iudicatam vsque ad. xx. an. C. de fal. querelam. et. j. de excep. cum venerabilis. Et nota q secundum quosdam non sufficit probare testes esse falsos: nisi probentur corrupti: ar. ff. de re iudi. diuus. q leg

tur in eodē casu cū hac decr. Alij pbabilius dicūt: vt lo. z. b. q sicut sufficit pbare istz esse falsuz. C. si ex fal. instru. l. pe. z vl. sic z testes cū hēant hīcinde parē vim C. de fide instru. in exercēdis. z facit ad hoc. ff. ð exce. pnio. q agnitis. z. C. de trāsac. si ex falsis. Sed nūqd suf sicut probare testes esse corruptos: ar. q sic. q. q. vi. §. dif finitiua xi. si. vēales z. C. qn puocar. ñ est neces. vēales. z j. de testi. sic. Econ tra vi: q nō: qz nō sufficit probar cor ruptōem: nisi z iu dex secutus fuerit dicta corruptoruz testium. j. de iudi. cum. i. z a. C. si ex fal. istru. falsā. sic nō sufficit pbare falsitatē: nisi pbef iudicē secutū fuis se illā: vt pz p pdi cta iura. Itē nō q snia q lata ē p fal sos testes vel p fal sa istra bene tenet ß retractāda ē. ff. de re iudi. diuus. z pōt retractari p i integrū restitutōez vsqz ad quadrien nium: vel p actōez in fcm vsqz ad. xxx an. vl si crialr aga tur vsqz ad. xx. an. C. de fal. qrelā. z. j. de excep. cū vene rabilis.

lz nōnulli crederēt fauētioꝝ partē exceptōez huiusmodi p excogitatā maliciā[a] ad ipedie dū processū negocij obiecisse qz tñ nolum[9] a iuris tramite declinare: magistr. g. z. t. pce pim[9]: vt testes quos sup hac exceptōe pcurator fauētino rum duceret pducēdos infra mēsem recipere z examiare curarēt de singulis circūstan tijs[b] subtiliter ingrētes: extūc idulto altero mēse pcuratori ecclesie supradicte: infra quē si vellet ad reprobatōez[c] testi um illoꝝ pduceret testes co rā eis: z ifra. Quāq aūt pars fauētinoꝝ testes multos pdu xerit sup negocio pricipali: vix tñ ex illis sex remāserūt cōcor des: cū alij sibimet in serie sui testimōij cōtradicāt[d]: z. qdaz alij sunt iudicio sui testimōij singulares.[e] Ad reprobāduz xo quosdā testiū eccl'e rauen z si ex pte fauētinoꝝ qdā sint testes inducti: plures tñ illoꝝ reprobanf: qz sibi iuicē euidē tissime contradicunt. qdā xo alij pauci nūero q̄uis ñ repro benf expresse[f]: vsqz adeo ta mē male fame sūt z leuis opi nionis:[g] q eorum dictis nulla vel modica[h] est fides haben da. Idē quoqz testes fauēt. ge neraliter repellunf: qz ñ pbāt illō ad qō pbādū eorū sindi cus se[i] astrinxit: videlicet q corrupti falsa dixisset: qm z si ð corruptōe videanf aliqd di cē ð falsitate pēit[9] nihil dicūt z infra. Ex pmissis igif euidē ter apparet: q eccl'a p testes numero plures: qb[9] pōti[9] lux xitatis assistit: q ēt aptiora ne gocio z vero proximiora i. su is testionijs expresserūt: suffi cienter oñdit: q a. lx. annis z citra cū oi iurisditiōe bonore atqz districtu loca supradicta possedit. p qō pz: q si cōe fa uēt a. l. an. z citra: sicut videf testes eorū dponē aliq xuitia i locis pceperūt supradcis: illa pcul dubio sine iusto titulo p cipe icepunt: cū duo in simul eandem rem z eodē mō i soli dum possidef non possūt ma xime cū ijdem fauētini iustuz possessionis titulū[m] nō oñdāt z ex priuilegijs iperatorum z ro ponti. ecclesie rauēnatēn cōcessis euidentissimē collu gatur possessionem ipsius ec clesie in pdcis locis iustā fuis se. Cuz ergo const et fauētin. ab eo tpe quo se possedisse p bare contendunt: minus iuste

a Maliciā. si ð hoc cōstaret: eodē nam deberēt ad ex pēsas. ð. de dolo z cōtu. finē. vbi ð h.

b Circūstantijs. sic. j. de testi. cū cāz z. iij. q. ix. nihilo mi nus. arg. z. iiij. q. iij. testes.

c Reprobatōez. Nō q possum reprobare testes ad x sarij mei. z tres reprobatōes pñt fieri z nō vltra. j. ð testi. lz dilectus.

d Contradicāt. vñ nō valent. iij. q. ix. nihilomin[9]. z. iiij q. iij. §. qui falsa. z. j. de ap. sollicitudinem. xxij. q. viij. quod autem. z. C. de li. cau. cum precū.

e Singulares. sic. ð. de ele. bone. z. j. de accu. dilect[9].

f Expresse. criminibus expresse non probatis.

g Opiniōis. qō constitit p attestatōes ex pte afepi. exhibitas ð illos: vt. ð. diri. z ille et q examiat testes. dz significare iudici quāta fides sit testib[9] adhibēda. ff. ð testi. l. iii. z. j. de fideius. constitutus.

h Modica. nō ñ ex toto nulla. j. de simo. p tuas que tñ in alio casu loquitur.

i Testes qui inducti sunt ad falsitatē probandam.

k Se astrixit. Sic vi: q si alqs se astrigat ad duo pbanda: quoꝝ alteꝝ p se sufficeret: q tē nō sufficit pbare vnū: nisi iple uerit itētionē suā ad quā se obligauit. C. ð rei ve. l. vl. ar. ð. ð cā possef. cū eccl'a z. ff. de excu. tu. q testō. Ar. ð. j. de appel. si gnificauit in fi. j. ð pbē. cū iā dudū. z ar. ad h. ff. de cōdi. z ð falsa. z ex eo q dicit astrixit: vi expsse iuz q sufficeret alterū p bare: nisi spāliter se obli gasset: qō est. rex: vt. ð. di ctū ē. Pla. fuit i ðria opi niōe. Sz qūo pōt pbare testes falsū dixisse. Respō deo idirecte exēplū pz. j. de testib[9] ex tenoꝛ. z. c. se ries. z. C. ð ðbē. stip. opti mā vel pōt pbare p alios testes: q corrupti fuerūt pciū inde recipiēdo. Sz ponam[9] q pbatuz a pte fuit alteꝝ istoꝝ tñ: nun qd iudex insīabit ad dēz ipsoꝝ: qui falsū testioniū obtulerūt: nec alij testes adsunt quoꝝ testioniuz sequatur iudex. satis vi q sic: ex eo q dič z ibi im putet q ad vtrunqz se obligauit: qz hoc voluit fidem adhibere falsio vl corrupt obligādo se ad vtrūqz. secus crederē si alicui obijcerenf plura cria vt ab ecclesia repel latur sub hac foꝛa: qz iu dex ibi ex offō suo possz illū repellere: cui pbatū esset furtum vel homici diū: licet alio crimē nō pbef: dū tā vtrūqz per se sufficiat ad priuatōem: qz cria vndecūqz clarue rint: puniēda sūt. xxiiij. q iij. ecce. de hoc dixi. ð. ð rescrip. ex parte.

l Eodē mō. bene dicit eodē mō. ff. de acqui pos possideri. §. a contrario. nam vnus potest habere ciuilem: z alius naturalem possessionem. ff. de preca. z habet. §. cum qui. sic. ff. commodati si vt certo. §. vlt. Sed contra. ff. vti possi. l. iij. in prin. vbi dicitur: q vnus iustā habet possessionem z alius iniustam. z. ff. qui satisda. cog. sci endum. § si fundus. z. ff. de iure do. dotis. z. C. de iure do. in rebus. ex qbus colligitur: q maritus ē dñs reꝝ dotaliū: z vxo sili. hoc vbum eodē modo soluit cōtrarietatem.

m Titulum. Sed quare tenentur isti ostendere titulū cuz probent se possedisse: z possess. z non compellitur dicere titu lum sue possessionis. ij. q. v. §. i. z. vi. q. vlti. actor. propter hoc dicunt quidam q vbi possesso: petit se non inquietari: debet probare titulum: ar. j. de prescrip. si diligenti. z. j. de decimis dudum. z. C. de prescr. p. lon. tēp. diutina. sz nō est xuz. ad h n. valet assignare titulum: cū agif interdicto vti possidetis: vt

per hoc videatur habere potiora iura: qr q potiora iura ha bet obtinet in hoc interdicto: cū eiꝫ hēat titulū pꝫ ꝙ nec vi nec clā nec pcario possidet: vñ obtinebit: isti. ꝺ interdic. §. re tinēde verū tñ i hoc iterdicto ñ ē necesse pba e ꝙ qs iuste pos sideat. ꝫ suff. cit ꝙ nec vi nec clā nec pcario ab aduersario pos sideat. ff. vtiposi. si duo l prin. ⁊. l. ij. hoc autē ꝙ nec vi nec clā nec preca rio ⁊c̄ ad tps lit. conte. re ferēdū est: isti. ꝺ interdi ct. §. hodie.

possidēdi dat ⁊ cū tuet: datur ēt ad excipiēdū: als actō nō datur possesso: i. ff. vtipos. l. i. §. restituēdū. ⁊. §. iterdi ctū. Itē iterdictū h vt pos. locū hꝫ tm̄ ꝺ possessione soli retinēda. ff. vtipos. l. i. §. ij. ⁊ insti. de interdic. §. retinen de. ⁊. ⁊. ꝫ in interdicto. ꝫ interdictum vtrobi ꝺ reb⁹ mo bilib⁹ tm̄ locū hꝫ: ⁊ pponit p retinē da possessione rei mobilis cū possidet ingetat. ff. vtrobi. l vna. isti. de inter dic. §. retinēde. ⁊ §. sed interdicto. ⁊ cōponitur vtrobi ex vtrū ⁊ vbi. ⁊ vbi ponit p apud ⁊ vtrū p quē. q. d. apud quem est res mobil. Itē lꝫ dcm̄ sit: ꝙ possessori soli dat hoc iterdictū vtipossidetis: dat ēt p iurib⁹ icorpo ralib⁹ ⁊ vsufructu ff. vtipos. l. vl. ff. si ser. vē. sicuti. §. ari sto. ff. de seruil. quo ties via. ⁊ ib lau.

a Occupasse. ⁊ ideo p scribere non potuerunt: qr in occupantis ⁊ iuasis nō currit pscriptio. xvij. di. illud. ⁊. xvi. q. iij. licet ⁊. j. de pscrip. quoniam.

b A vi turbatiua. Nō. ꝙ multiplex est vis: ꝺ qbus dī. s. qđ me. cā ad audientiā. ⁊ ibi videas. Dī tm̄ vis turbatiua: qñ turbatur possessio: ⁊ i du biū reuocat qs possideat ⁊ illa spectat ad inter dictū vtipossidetis ⁊ i re bus imobilib⁹ vel ad in terdictū vtrobi in rebus mobilibus tantum.

ac sine titulo aliquo in predi ctis locis temeritate propria occupasse[a]: ⁊ economus eius dem ecclesie petierit a vi tur batiua[b] seu ingetatiua super pmissis cōe fauēt. phibēi: nos cognoscentes i hoc casu ñ sic locū esse interdicto vti possi detis[c] vt dicere debeam⁹:[d] vti possidetis: ita possideatis: cū probatōes ecclesie longe sint potiores[e]: ⁊ ideo sit interdcō superior cōe fauen.[f] sibi cōdē namus super iurisditōe ⁊ ho nore atqꝫ districtu ⁊ alijs ad hoc generaliter ptinētib⁹ i lo cis pdictis: quo ad possessori uꝫ iudiciū quo tm̄modo actū est ppetuū silētiū iponētes: ⁊ phibētes eidē vt neqꝫ p se ne qꝫ p alios sup his psumat ra uennatē ecclesiā aut habita tores pdictorū locoꝝ aliqua tenus molestare. Idem

Ex tuas nob litteras iti masti: ꝙ cū. t. tiberinus ciuis qdā p septēniū hūerit concubinā: nec plem suscepe rit interiꝫ ex eadē: ac ipsa post modū diuertēs ab eo: ad ipm ñ p⁹ multū tps redijsset: filiuꝫ quē reuersa i domū ipi⁹ pepit ex eo se asseruit suscepisse: ⁊ i fra. M: pro mulier illa ꝺ dcō. t. suscepisse. r. ꝺ quo agit pmi tus cōstāter asseruit: ⁊ idem

c Possidetis. qñqꝫ tñ locus est huic iterdicto i casu vbi vn⁹ possidet ⁊ alter ingetat eū in possessione: nō tm̄ iudex dꝫ pnū ciat vtipossidetis ita possideatis. ꝫ ne igetet possessorem ff. vti pos. l. i. §. vl. ⁊. C. e. ti. l. vna. Reddit n. h iterdcm̄ iter eū q possi det ⁊ iter eū q nō possidet: ꝫ ingetat. ff. vtiposs. si duo. §. q. in casib⁹ vero vicit vterqꝫ. s. vbi reddit inter duos possidētes: vnū: alteꝝ nālr ciuilr vt fructuari⁹ ⁊ pprietari⁹ ⁊ neuter pos sidet ab alio vi vel clā vel precario: ⁊ tūc dꝫ iudex pnunciat vtipossidetis: ita possideatis: nō tm̄ ita cōsiste sub illis verbis vtipossidet ⁊c̄. qr sic daret gladiū vtriqꝫ parti: ꝫ dꝫ examiare qlitates possessionū ⁊ pbatōnū ⁊ distinguet eas i snia sua sic probasti te hic possessionē pprietat ciuilē: ⁊ ego pronūcio te ita possidē vtipossides: ⁊ tu pbasti te esse i possessione vsufru ctus nālis: ⁊ ego pronuncio te possidere vti vsufructuariū. i. vt possides ⁊ ita possideas: ar. insti. de act. §. curare. Si aūt nō liqueat ei ꝺ qualitatib⁹ possessionū: nō ferat sniam. vñ si vterqꝫ dicit se in solidū possidē nālr ⁊ ciuilr: ⁊ vterqꝫ pbat si ēt vn⁹ pbat meli⁹ iudex pferat p eo sniam: ar. h. Si vero pba tōes pares sint. vī inuenire lra ista ꝙ iudex ita debeat pnūcia re: vtipossidetis ita possideatis: vt dicūt qdā. Sꝫ ñ vꝫ h hēre rō nē: qr sic qđ ipossibile ē pbauerūt. s. vt vterqꝫ isolidū possidē: vt hic ⁊. ff. de pcar. duo. ff. ꝺ acq. pos. possideri. §. ex ꝯrio. ꝫ cū non sit maior rō qr vn⁹ possideat magis qꝫ alter nō cōstat ei quis possideat supsedeat itaqꝫ qr ꝺ re icerta ñ pōt certa snia ferri. xx iij. di. habuisse. ⁊. xi. q. iij. que. ⁊. ff. ꝺ re iud. si vni ex pluribus. qr nō liquet ei de cā: nec ei⁹ snia cōtineat ipossibilitatem. p sniam enī dꝫ ius dclarari. ff. si seruit⁹ ven. l. sicuti. §. si dñs. ꝫ p talē sniam nulla sit dclaratio. ⁊ h vꝫ ē nisi vn⁹ ostēdat ti tulū sic h dicit: qr snīandū ē p eo q hꝫ titulū. Itē si cōstat qs primū ad iudiciū puocauit: cōtra eū dꝫ sniari vbi pbatōes ei⁹ sūt pares. s. e. ex litteris. ⁊. j. de fide istru. c. inter dilectos in fi. vbi nullus ostendit titulum vel vterqꝫ: ⁊ oino sūt eqles p batōes: nec appareat qs ad iudicium prouocauit: forte diri mat. ff. ꝺ iudi. si cū ambo ff. fa. her. si q. §. i. C. cōia de le. si du ob⁹ i pn. ⁊. xxvi. q. ij. sors. Itē nota ꝙ interdictū vtiposs. detis

d Dicam⁹. Imo dēm⁹ dicē: eccl̄a rauēnas possideat ⁊ cōe fauen. ñ i quietet: put seq. ⁊ verba edicti pluralia vtipos ⁊c̄. hoc casu resoluuntur in singulari. h.

e Potiores. qui potiora iura hꝫ: obtinere debet. C. edic. di. hadri. tol. l. vl. her.

f Fauētie. Hic cōcipit snia noie cōis fauētie: ⁊ nō p curatoris. vñ signat. s. j. ꝺ reli. do. cōstitut⁹. ⁊. j. ꝺ capel. mo. dilect⁹. C. de sen. ⁊ iterlo. l. i. ⁊. s. de elec. qrelā: dic vt ibi dcm̄ ē. vel pōt dici ꝙ eccl̄a nō multū curat de hac solēnitate: qr inuenio ꝙ qñqꝫ cōdēnatur mōasteriū ⁊ nō pcurator ipsius. s. de in inte. resti. suscitata. ⁊. j. ꝺ cē su. sopite. ⁊. j. de sepul. in nostra.

g Ex tuas noiat⁹. bene dic noiat⁹ ⁊ binis. naꝫ sola noiatio nō facit eū filiū. C. ꝺ proba. nō epsis. ⁊. C. de testa. neqꝫ. ⁊. C. de here. insti. si pater. ⁊. C. ꝺ pbat. nō nudis. ⁊ ar. j. de presump. illud.

h Infirmare. vba ista sipta fuerūt ex illa. l. C. ꝺ nou nu. pe. qñ alr. cū n. assertōi cōiugū credat ꝙ aliqs non sit eoꝝ fili⁹. l. q ñ sūt le. trāmisse. multo forti⁹ credit eis ꝙ aliqs eoꝝ sit fili⁹. l. q sūt le. p tuas. ⁊. ff. ꝺ pba. ēt. ꝫ nō ne poti⁹ psumēdū ē p pmo dicto patris: q primo ne gauit illū eē filiū suū vt patet in integra: qꝫ p scdo cuꝫ nō sit verisimile: ꝙ i filiū suū tā graue qđ dixisset: ar. j. ꝺ psup. lras. vbi ñ stat scdo iuramēto ꝙ ñ fuiꝫ fili⁹ illi us ñ pmisisset viscera ei⁹ ñ fuisse mota sup eo. j. ꝺ psup. afferte. ⁊. xxiij. q. iiij. ea vidicta. sic ⁊ pmo dcō testis cre di dꝫ ⁊ nō scdo i ꝯriū. plato. j. ꝺ testi. cū i tua: ar. ptera pñ⁹ affect⁹ oēm vicit affectū. C. ꝺ cura. fu. l. vlti. Sꝫ vꝫ ꝙ poti⁹ secūdo dcō matris stādū ē qꝫ pmo: qr poti⁹ iu ramēto qꝫ simplici vbo creditur maxime cum alia pre sumptio precessit: ꝙ de alio sit genitus. ꝫ fauore filiatō nis potius stat cōi opiniōi ⁊ noiatōi vtriusqꝫ parētis.

i Consobrinus. sic pꝫ ꝙ consanguinitas presūptiue p bata dissoluit matrimonium. Itē pꝫ ꝯtrarietatē cāe sen tentia lata p vno preiudicat aliqs. iij. q. vi. hoc qppe. ⁊

j.de actu.ad petitionem.z.lxxxj.di.tantis.ber.

Quonia͂ ꝯ falsaz .pbatio.directa io͂ dicit:qꝛ indi recte bu͂ ꝓbaf negatiua.j.de testi. ex tenore.De hac tn̄ ma͂ plene dictum est.s.de elec.bone.z q̄ ibi dicta sunt hic possunt notari:z ideo hic non dicimus.

nisi fieret hoc ex causa.s.de dila.dilecti z vt sciatur quando quia possit puniri vt contumax:qꝛ excommunicari vel etiaz in possessionem mitti non dꝫ:nisi post trinam citationez vel vnam peremptoriam.xxiiij.q.iij.ꝺ illicita.z.j.de sen.ex.sacro z.ff.de re iudi.contumacia.tamen si ad primam non veniat

l Extraordiario idest delegato.iij.q iiij.§.spacium.v.ei autez.z et extraordinariu͂ vocat:qn̄ no͂ pcedit in figura iudicij:ꝫ iudex pcedit ex offo͂ suo in modu͂ inqsitois vel denu͂ciatois.j. de ac.inqsitiois.z c.sup his.z.c.qualiter z qn̄.z.c.oliz. qꝛ extu͂c oia ꝯscribenda sunt.

m Viros.sic ergo v₃ ꝙ tabellio equaleat duobus. ex quo loco tabellionis adhibentur duo idoei.alibi videf ꝙ equivaleat tribus.xvj.q.iij.§. potest.v.is autem.

t:pfate mulieris pcipue deuictus instātia ipsum suu͂ filiuz publice recognouit:z fili⁹ ei⁹ noiatus[l] co͂iter fuit z hit⁹ ab ambob⁹ eiusdē mulieris post modu͂ iuramēto in ꝯtrarium ꝓstito no͂ ē standu͂ cum nimis indignu͂ sit iuxta legitias sanctiones: vt qꝺ sua qsqꝫ voce dilucide ꝓtestatus est in eundē casuz ꝓprio valeat testimonio infirmare[k]. Vn̄ apparet per ꝓn̄s ꝙ ꝓdictus.r. sophiaz neptē memorati.t.cui⁹ prima facie ꝓsumif ꝯsobrin⁹[l]: no͂ ꝓt hr̄e aliquatenus in vxorem.

Idem in concilio generali.

Quoniam ꝯ falsaz assertionem iniq iudicis innocens litigator qn̄qꝫ no͂ potest verā negationez ꝓbare: cum negantis fcm̄ ꝑ rez naturam nulla sit directa probatio[k]:ne falsitas ꝟitati preiudicet aut iniquitas ꝓualeat eqtati:statuim⁹: vt taz in ordinario iudicio ꝙ extraordinario[l] iudex sē per adhibeat aut publicaz si potest hr̄e personaz:aut duos viros[m] idoneos qui fideliter vniuersa iudicij acta conscribant: videlicet citationes[n] dilationes[o] recusationes[p] exceptiones[q] petitiones[r] rn̄siones[s] z

citationem: condemnabitur alteri parti in expēsis in secunda citatione cum venerit.C.de iudi. sancimus.z.s.de pcur. querelam.vbi de hoc.

p Recusationes. z sic patet ꝙ indicij recusatio redigenda est in scriptis: ar.j.de ap. secundo requis .z.c.cum speciali . z recusatione iudicis proposita non debet postea super principali procedere:donec de ipsa constiterit.z si iudex no͂ admittat istam recusationem cassabitur quicqd postea fecerit si appellatum fuerit contra hoc.s. de offi.dele.super q̄stionum in fi quid iuris sit de recusatione. dicitur. supra de offic. delegato suspicionis.z.j.de appella. cum speciali.

Et sic v₃ ꝙ plus credaf scripture tabellionis:q̄ȝ scripture epi vel alteri⁹ iudicis:qꝛ scripture iudicis n̄ credif: nisi hēat testiu͂ subscriptionē.j.de testi.cu͂ a nobis. z h̄ io͂ est:qꝛ cum tabellio iurat⁹ est: credendum est instro suo.j.de prescrip.ad audientiam.z.j.de ꝓsump.illud i h.sic etiam ꝯsuetudo regiois hꝫ: ꝙ credaf instrumēto principis.j.de fide instru.cu͂ dilectus.z lꝫ circa iudicia credatur scripture tabellionis:tamen circa ꝯctus non creditur ei:nisi habeat testium subscriptionem:i auc.ꝺ here.z fal.§.sancimus col.i.et quo enim scriptura inuenitur in actis publicis: lꝫ non habeat testium subscriptionem:creditur ei:ar.xxx.q.i.§.i.z.C. de fide instru. in auc.ad hoc:z in auc.de his qui ingre.ad ap.§.illꝺ etiam.z hoc idem coll.gif ex hac littera:qꝛ v₃ sufficere tabellio:vel si tabellio haberi non pōt:duo idonei viri valent:nec hic dꝛ ꝙ in ꝓn̄tia testium illud fiat: ꝫ tuti⁹ est vt adhibeantur si adhiberi possunt.

n Citationes.vt per hoc appareat: ꝙ perpetuata sit iurisditio.si hoc negaretur vel reuocaretur in dubium vt.s.de offi.dele͂ga.gratum.z.c.lꝫ. z sic reus per co͂uentionem solam non possit postea declinare forum trāsferendo se ad alium locum.s.de fo.compe. proposuisti.z ff.de iudi.siquis postea.Sed videtur ꝙ de hoc credendum esset iudici:cum nuncio credatur .j. de app.cum parati.z.ff.de re.eo.qui sub tu.z cur.magis.§. illud.z. xv.di.si forte in fi.Sed forte hodie no͂ creditur soli nuncio:nisi esset publicus nunci⁹ z iuratus. Et talib⁹ nuncijs creditur in foro ciuili fm̄ consuetudinem lombardorum.iure isto videtur ꝙ non sit ei credendum: nisi constet als legitime.

o Dilationes.que continere debent quantum spatium contineat vnaqueqꝫ dilatio considerans circu͂stantijs viarum z temporum:ar.j.de ap.cum sit romana.ff de iudi.nonnunqꝫ.nec prima dilatio dꝫ ꝑemptoria eē

q Exceptionis.Exceptio enim danda est in scriptis z redigenda in actis.z hic ꝓprie appellat exceptiones: que ꝓponu͂tur ꝯ aduersarium vel ꝯtra rescriptum:qꝛ specialiter premisit de recusatione iudicis.ꝓposita exceptione ꝓbabili: iudex non dꝫ ꝓducere in questione principali:donec de ipso co͂stiterit.s.de of.dele.prudentiam.§.sexta.nec simul ꝺ exceptione z principali questione cognoscendum est: qꝛ ordo iuris ꝑuerteref.s.de iudi.exhibita.z ex ordine istoꝝ verborum notatur qualiter exceptiones ꝓponantur.Recusatio enim iudicis naturaliter precedit:z ideo ꝑ no͂ ꝓponenda est z expediēda.z si illa non probef:ꝓponantur exceptiones postea z ille coram delegato ꝓbari debent z ꝑ ipsum examinari.s.de rescrip.sup litteris.z.s.ꝺ foro compe.ex parte.b.Si vero iudex statuat terminum ad omnes exceptiones dilatorias proponendas:z quod facere potest z debet.j.de exceptio. pastoralis. proponere debes omnes tam contra iudicem q̄ȝ co͂tra alios: eis propositis proceditur statim primo loco super iudicis recusatione:pendentibus alijs.quousqꝫ expedita sit questio recusationis:cum illa sit preiudicialis:quia ea probata alie postea locum non habent.

r Petitiones. ideo petio siue libellus dari debet in scriptis quia fm̄ formam petitionis formari debet sententia.j.de fi. mo.licet helu.z si inepta fuerit succumbit.s.de iudi.examiata.z vt sciat an velit cedere vel contendere deliberatione habita.iij.q.iij.offeratur.ar.s.ꝺ dila.preterea. Itē nisi certa sit petitio:non citabit iudex reum:vt.z.q.ij.si primates. z.iij.q. ix.iudicas:z sic est op.ar.ꝙ oblatio libelli sit de substantia iudicij:arg.op.s.de libel.obla.c.i.vbi de hoc.

s Responsiones.que debuit fieri ad petitionem actoris: vt appareat lit.contesta.que fit tantum per petitionez z directā responsionem ad eam.s.de lit.contest.c.iij.z.s.de elect.dudum.quia omissa licet positiones facte fuissent z responsiones non tamen valebit iudicium:vt ibi.

a ¶ Interrogationes.i.positiones: q2 actor ponere d3 id sup q̄ intendit h̄re ↄfessionē rei: sic ponit talis sindicus h̄: dum tñ facit ad instructionē cause. ⁊ reus d3 rñdere: credo vel nō cre do si iuratū ē de calūnia. si iuratū ē solummodo de ṽitate di cenda: d3 simplr rñdere ↄfiteor vel nō ↄcedo: vel nego. ⁊ p posiō nes has ⁊ rñsiones non fit lit. ↄte. vt dictū est. ⁊ sic dña est inf rñsionez que fit p lit. ↄte. ⁊ q̄ fit postea p petitionē actoris: vt h̄ p3. vel ponit̄ ṗprie inter rogationes que fiunt a iudice ex officio: q2 quo tiēs egtas ip3 monet p̄t interrogare ptes. ff. ð in terro. actio. vbicunq3. ⁊ xxx. q. vlt. indicātez. ⁊ ēt postq̄3 ↄclusum est in cā j. de fide instru. cum io. ⁊ ēt pars pōt interrogare: ⁊ valet rñsio. ȝ. de do. ⁊ ↄtu. ↄut. ff. de inter. act. si sine. §. i. aduocat⁹ pōt interrogare. ff. de adul. si postulauerit. §. q̄stioni.

b ¶ Cōfessiones. Et taci turnitas etiā scribi d3: puta interrogatus nolu it rñdere tal's ta iturni tas p ↄfessione hētur. ff. de interro. ac. de etate. § nihil interest. ⁊ ar lxv. di. ⁊ si forte. ⁊. lx. di. si suus ⁊ h⁹i cōfes siōes facte ad petitionē actorꝫ vel iudicꝫ ⁊ ēt ptes p̄nt ṙuocari q̄ fiūt p⁹ lit. ↄte. siqs ṗbauerit se errasse. ȝ. ð ↄfes. c. vl. vbi ð h̄.

c ¶ Productiones instrumentorꝫ. s. vt sciat̄ vtrū exhibitū3 sit tpe competenti. nam postq̄3 conclusum fuerit in causa: produ ci non poterit. j. de fide instru. cum dilectus.

d ¶ Interlocutiones. l3 sit scribēda sñia interlocutoria nō tñ d3 φ pferenda sit in scriptis. sufficit φ scripta sit in actis. Ali ud ↄsueuit dici de s̄nia diffinitiua q̄ nisi sit lata i scriptis: nec nomē sñie h̄re meref. q. q. i. in primis. ⁊. sed ⁊ de psonis. An trāseat interlocutoria in rē iudicatā: d3. j. de ap. cum cessante.

e ¶ Appellationes. vt sciatur an infra. x. dies sit appellatū3: q2 postea non valeret appellatio. q. q. vj. anterior. §. biduū3.

f ¶ Renunciationes. postq̄3 renunciatū ⁊ ↄclusum est in cā: nulla admittit̄ exceptio vel allegatio vel instru3. C. de ↄpen. l. vlti. ar. ad hoc. j. de testibus. c. de testibus. ⁊. j. de fi. instru. cum dilectus. ⁊. ȝ. de cā pos. pastoralis. nisi euidens rō moue at iudicem: vt in decre. pastoralis.

g ¶ Tēpora. in quo loco facta sint ⁊ quo die ⁊ mēse ⁊ quo an no dñi: oīa ista debēt scribi in oībus supradictis. ⁊ h⁹i instr̄a siue ṗcessus cōia sunt: ⁊ vtriq3 parti cū die ⁊ ↄsule integralit̄ sunt edēda: vt. j. d3: aliogn si ñ edant̄ ea q̄ cōia sunt: licite ap pellat̄. j. de fide instru. g. ṗpetuus. ⁊. C. vt lite pen. l. i. C. ð edē dis apud quē. ⁊ rescriptū pape integrū d3 edi. ar. ȝ. de dilati. ṗterea. ⁊. ȝ. de rescrip. eam te. ⁊. c. ↄstitutus. ⁊. j. de fide i. tru. ex lr̄is. Idē est in oībus cōibus instr̄is: secus in ṗprijs priui legijs. j. de fide instru. ↄtingit. ff. de edēdo. l. i. §. ediñões. nisi aduersarius illud vellet ṗbare falsum. j. de fide instru. inter dilectos. C. de contrahen. ⁊ cōmitten. stipu. optimam.

h ¶ Negligentia. si culpa vel negligētia iudicis pars aliqua dānū icurrat: iudex tenē resarcire. j. ð sen. ex. sacro. C. ð testi. si qā in fi. C. de iudi. sancim⁹ i fi. ⁊ iudex q negligit iusticiā face re: lītē facit suā. xxiij. q. ij. si dñs. Idē ⁊ si p iniuriā iudi cis facta ē. j. ð emp. ⁊ vē. c. vl. ⁊. C. ð euic. ēptor fundi.

i ¶ Presumat̄. S3 nunq̄d correcta sunt iura q̄ dicūt φ semp p̄sumit̄ p his q̄ a iudice fcā sunt. ȝ. de elect. bone. ⁊. ȝ. de renun. in p̄ntiā. ⁊. ȝ. e. post cessionē. ⁊. j. de rē iu. sicut. ⁊ istit. de fide ius. §. vlti. ⁊. ij. q. vj. hoc ēt placuit. ar. Dicit ioā. sup hoc φ semper creditur sñie iudicis vbi cō stat de ṗcessu cau se. s; vbi reuocat̄ i dubium de ṗcessu iudicis non ē p̄su menda pro iusto or dine: nisi ṗbet̄ per acta. nā ⁊ victores non al't potiuntur sententijs: nisi eas ostenderint recte la tas in auē. ð his q ingre. a. l. ap. §. si il lud si acta sīt pdita ṗbet̄ pdi ō ⁊ suffi cit. vel ēt ṗcessus ṗ bet̄ p testes: ar. j. ð pñi. cū olim. ⁊. j. ð testi. alberic⁹. ⁊. j. ð re iudi. sicut. ⁊. C. de testa. publicati. tñ si eps denūciet aliquē excōicatū3 standū est sñie sue l3 nō adsit subscriptio testium. xi. q. iij. cure. ⁊. ȝ. eo. post cessionem. vbi de hoc. Si tñ dicat se inordinate vel in iuste excōicatum: iudex aut ēt aduersarius d3 oñdere φ debito mō excōicatus est. j. de sen. ex. sacro in princi pio. Sed pone φ psone ille q̄ debent acta ↄscribere ap pareant subscripsisse oīb⁹ actis: nūq̄d p̄sumit̄ intm̄ p se eis vt in ↄriū3 ṗbari ñ possit. dico φ admittit̄ ṗbatio in ↄrium. ȝ. e. post cessionem. ⁊. j. ð testi. cu3 a nobis. q2 ēt ↄ instru3 q̄ntūcunq3 publicum sit: recipiunt̄ testes. C. ð ṗba. cum pcibus. ⁊. j. de fi. instru. cum io. nam ⁊ partes p̄nt ↄdicere actis. C. ð rel a. l. i. ⁊. ij. q. vi. §. biduum. ver. verendū est ⁊c. ⁊ bene ↄdicere p̄nt: q2 q̄nq3 comptum est eulogia ex mala fide scribi: vt. ff. de custo. ⁊ exhi. re. l. diuus. ar. j. de accu. cū dilectus. ⁊ hic verum ē: dum modo p plures ⁊ meliores ṗbet̄ ↄriū. de hoc dictum est. ȝ. e. Tertio ex ordine ṽborꝫ istius decre. debes colli gere: qualiter iudex debeat ṗcedere in negocio alicui⁹ cause a pncipio vsq3 ad finē: q2 primo loco d3 citare: ⁊ ita p ordinem vt lr̄a dicit ṗcedere d3. Inno. iiij. dicit φ si sententia lata ē vtraq3 parte p̄sente vel ṗcuratoribus ptium a qua nō est appellatū3 ⁊ sñia in scriptis appare at: intantum p̄sumit̄ p ipsa φ si aliqua ptium vellet eā impugnare rōe ṗcessus nō d3 audiri: q2 presumēdum est φ omnia sint legitime acta: ex quo tpe sñie nibil di xit nec appellauit: tñ credo si sententia dicat φ taciturni tas partium nō possit facere sñiam aliq̄3 q̄ nulla ē; vt si lis ↄte. non fuit: aut si die feriata esset lis ↄtesta. h.

k ¶ De nostrā. quoquo modo. i. p vi'les ⁊ criminosos: ⁊ sibi similes: quod esse nō d3: imo debēt esse bōe fame ⁊ opinionis. j. de pur. ca. constitutus.

l ¶ Omni iuri. ⁊ vere: quia accusatoribus ⁊ testibus

interrogatiōes^a ↄfessiones^b te stiū depositiōes instrumētorꝫ ṗductiōes^c inslecutiones^d ap pellatiōes^e recusationes vel renūciationes^f ↄclusionef ⁊c. q̄ occurrerint ↄpetenti ordie ↄscribenda loca designando tpa^g ⁊ psonas: ⁊ oīa sic cōscri pta partibus tribuant̄: ita φ origīalia penes scriptores re maneant: vt si sup ṗcessu iudi cis fuerit suborta cōtētio per hoc possit ṽitas declarari: q̄ tenus hoc adhibito modera mine: sic hōestis ⁊ discretis ð ferat̄ iudicib⁹: φ p īprouidos ⁊ iniquos inocentiū iusticia ñ ledat̄. Iudex āt q ↄstitutionē ipsā3 neglexerit obseruare: si ṗpter ei⁹ negligētiam^h q̄d dif ficultatis emerserit: p supiorē iudicē ani aduersione debita castiget̄: nec p ipsius p̄sumat̄^i ṗcessu: nisi q̄tenus in cā legi timis documētis ↄstiterit.

¶ Ioan. iij. archiepo luden. ⁊ eius suffraganeis.

De nostrā moueritis au dientiā puenisse: φ sa cerdotes ⁊ clerici dacie legi regni: p quā negatiua ṗbat̄: temē innitentes a cribus q̄ p bari testib⁹ fidedignis p̄nt le gitime ↄ eos reputant̄ inson tes: si se sup his purgare vale ant quoquo^k mō: ⁊ ifra. Volē tes igit̄ vt hec pestis ↄ^l oi iuri penitus extirpet̄ a clero:

comparentibus audiēda est accusato: vt. j. de accusat. l3. ⁊ c. veniens. ⁊ quasi ꝑ totū. ꝗ ↄ̄riū erat iuri: ꝗ pur gatio admittebaꝶ sup his que legitime ꝓbari poterant ↄ̄ illos: que tūc demū admitti dꝫ: cum aliqs infamatꝰ est: ⁊ nullus apparet accusator. j. de simo. de hoc. ⁊ j. ꝺ pur. ca. nos inter alia. ⁊ c. ex tuarū ⁊ c. cū dilectus. ⁊ xv. q. v. c. i. ⁊ ij. q. v. omnibus. ⁊ j. ꝺ accu. accedēs. ⁊ qꝛ lex illa ↄ̄ria ē iuri est ꝗ̄tenus extirpā da. viij. di. mala cō suetudo. Lex autē debet esse hōesta. iiij. di. erit autem. Item ↄ̄ria erat iu ri: qꝛ negantis fcm̄ nulla ē directa ꝓ batio. s. e. pri. ⁊ s. de elec. bone. ⁊ C. de ꝓba. actor. ⁊ vj. q. v. l. c. actor. ꝺ hac negatiua dictum ē s. de elec. bone.

m Affirmatiua illa. n. p̄mo ꝓbari dꝫ: qꝛ ei q dicit in cumbit ꝓbatio. ff. de ꝓbat. l. i. tamen si postea ꝓbato cri mine vellet reus ꝓ bare negatiuā idi recte: audiretur. j. de testi. ex tenore. sed ↄ̄ probationem testium nō admit titur purgatio: vt hic patet.

n Um cām antiquos. Nota ꝗ ꝙ scriptura ātiquoꝝ libroꝝ facit fidē. j. de ꝑscrip. ad audientiā. Item credit istro ꝓducto ex archiuo publico ēt si subscriptio nē non hēat. xxx. q. i. ꝓuenit. ⁊ in auc. de his q igre. ad ap. ꝗ. illud. ⁊ C. ꝺ fide istru. auc. ad h. ⁊ s. de iteg. resti. tum ex lrīs. ⁊ ff. de ꝓba. cellus. ⁊ C. ar. tutele. l. vlt. ⁊ C. q po. in pig. ha. scripturas. Itē si repiaꝶ scriptura i aliq̄ colūna vel lapide ei staꝶ. xxxiiij. q. ij. sane. Itē scripture q̄ olim fiebat in albo ꝑtoris fides adhibeaꝶ. ff. de iuris dic. om. iudi. sigs id. ⁊ ff. de albo. scri. l. i. ⁊ ij.

o Testes. per testes. n. antiquos vtriusqꝫ parochie ꝓ baꝶ hꝰi diuisio. xvj. q. i. plures. ⁊ rusticis senibꝰ ꝑ cipue in antiqs crediꝶ. ff. ꝺ le. iij. si chorus. ⁊ fama in talibꝰ ꝑ cipue valet: quoꝝ memoria nō habeꝶ. ff. ꝺ ꝓba. si arbiꝶ ff. de aqua plu. ar. in summa. ꝗ. item labeo. ꝓ se tamē ni si alia adminicula adsint non ꝓbat. iiij. q. iij. item i cri minali. ꝗ. sepe fit. ⁊ ff. de testi. l. iij. ꝗ. que argumenta ⁊ j. de presumpt. illud. xxxv. q. vj. si duo.

p Adminicula. adminicula ergo ⁊ si per se nō ꝓbant tñ adiuuant. j. de simo. ꝑ tuas. ⁊ j. de suc. ab intest. cum dilectus. ⁊ j. de testi. preterea. ⁊ j. de presump. litteris. c. iij. ⁊ sic est ar. ꝙ que non ꝓsunt singula multa iuuant C. de testa. sancimꝰ. ⁊ ff. ex qui. ca. ma. necnō. ꝗ. siquis sepius. ⁊ indicia etiam ꝓbant. C. de rei ven. indicia.

q Ausam matrimonij ponatis. Sed quare non re stituiꝶ mulier viro suo: si habuit possessionē illiꝰ.

mādamus: q̄tenus in hꝰi pro batione negatiue: dum tñ pos sit affirmatiua[m] ex aduerso ꝓ bari: neminē audiatis.

Idem aur. ⁊ lame. epis.

Um cāꝫ que inter colu brieñ. ⁊ egitañ. epos su per suaꝫ limitationē dioc. ṽti tur: vobis duximꝰ ↄ̄mittēdaꝫ mandamꝰ: q̄tenus ſꝫ diuisio nē: q ꝑ libros antiquos[n] vel a lio mō meliꝰ ꝓbanꝶ: necnō ⁊ testes[o] famā ⁊ q̄cunqꝫ alia ad minicula[p] i negocio ꝓcedatis

Idem epo ⁊ archi. senoñ.

Ausaꝫ matrimonij q̄ iter u. iuuenē. ⁊ g. puellam senoñ. q se ṽginē ⁊ monachā ꝓfiteꝶ: noscit agitari ⁊ infra. Mādamus q̄tenus eandem puellā ponatis[q] interiꝫ in illo mōsterio qđ itrauit: vt ibi se cure valeat ↄ̄morari: dōec iu diciali snīa qđ agi debeat: de cernaꝶ recepturi postmoduꝫ nō soluꝫ ꝓbationes viri q̄s in ducere voluerit ↄ̄ mulieres[r] illas q ad inuestigandū signa ṽginitatis ex ꝑte puelle fue rint itroducte: veꝝ ēt ꝓbōnes alias hoc negociū ↄ̄tingētes q̄s pars[s] vtralibꝫ duxerit ꝓdu cēdas. Et qꝛ vt dicit canō: se pe manus falliꝶ ⁊ oculꝰ obste tricū: volumus ⁊ mādamus: vt adhuc hōestas matronas ꝓuidas ⁊ prudētes deputare curetis ad ingrendū vtruꝫ di cta puella ṽginitatis priuile gio[t] sit munita. Greg. ix. pre posito sancte. m. magdebur geñ. ⁊ decano misñ.

Um bo. me. ⁊ ifra. Cuꝫ acta originalia dicātur apud priores iudices[u] reman sisse: mādamus quatenus ea

s. de restitu. spo. ex conquestione. ⁊ c. ex transmissa. ⁊ c. litte ras. ⁊ j. de rap. causam que. hoc ideo fuit: quia illa dicebat se virginem esse: ⁊ super hoc induxit mulieres ad ꝓbandam virginitatem: quod si verum esset tenebat monachariꝰ: vnde non debuit sibi restitui: ne ab eo corrumperetur: argumen. j. de spon. cum locus. ⁊ est casus iste qui impedit re stitutionem: vnde ponē da ē in eodē monasterio quousqꝫ plene ↄ̄stet ꝺ cā ne posset pati aliquam violentiā: qꝛ iudex h̄ ꝓ uideꝶ dꝫ. xxxiij. q. ij. siue de coniugij sedere. ⁊ iiij. q. ix. hortamur. ff. de re. du. vbi. ⁊ s. de resti. spo. ex transmissa. ⁊ c. lrās. ⁊ j. de ap. ex parte.

r Mulieres. vir nole bat reprobare mulieres illas que illā inspexerāt ꝙ erant male fame ⁊ cri minose: cū ille debeant esse ꝓuide ⁊ hōeste ac ꝑe rite i facto illo. i. ꝺ frigi. ⁊ male. fraternitatꝫ. ⁊ ff ꝺ vē. isp. l. i. hec. n. ꝓba tio ↄ̄fessioni viri ꝑferꝶ. s. e. proposuisti. alꝭ eniꝫ statur cōfessioni viri di cētis se cognouisse vxo rem. j. de despon. impu. ↄ̄tinebaꝶ. ⁊ xxxiij. q. i. si quis acceperit quando qꝫ tamen oculus obste tricum fallitur: vt hic dicit. ⁊ xxvij. q. i. nec aliqua.

s Pars. Nota ꝙ oīa que ↄ̄tingunt causam ⁊ ꝑ queꝫ posset melius instrui sunt inquirenda: sic. s. de iudi. exhibita. ⁊ s. de elec. scriptum. ⁊ s. e. pri. ⁊ nota. hic ar. ꝙ in cā mr̄imonij a pertis attestationibus adhuc alij testes sunt inducendi: qꝛ h̄ fuerunt mulieres ⁊ adhuc alie inducuntur: vt sequitur. ad idem inducuntur. j. de spon. sicut. ⁊ j. de ↄ̄sangui. ⁊ affini. ex litteris. ⁊ j. de testi. series. quia sententia contra matrimoniū lata non transit in rem iudicatam. j. de re iudi. lator. ⁊ c. con sanguinei: argumen. contra. s. e. iurauit.

t Priuilegio. priuilegium virginitatis maximum est: quia replet paradisum. xxxij. q. i. nuptie. que sola est potens deo a nimas hominum presentare: in auc. de lenonibus. ꝗ. sanci mus. coll. iij. ⁊ est illa principium aliarum virtutum: in auc. quomodo oportet episcopos ⁊ alios prelatos ⁊ religiosos ad ordinem religionis adduci. ꝗ. neqꝫ. auc. sacris. ⁊ virgo sola q̄ ad legem promotionis reputatur ⁊ inter virgines corrupta i uita etiam consecrari non potest. xxxij. q. v. de pudicitia. ⁊ so le virgines aureolā habebūt. xxxij. q. v. si paulus pauci tñ ha bebunt hoc priuilegium: vt dicit gre. l. di. quia tua.

u Um bone. iudices. Originalia acta semper apud iudi cem siue scriptorem remanere debent. s. e. quoniam ⁊ si causa ad alios iudices manauerit: postea illis tradere te netur: vt hic dicit. ⁊ j. titu. proximo causam que. ⁊ sic patet ꝙ attestationes in vno iudicio recepte valent in alio: in auc. de testi. ꝗ. quoniam multe. coll. vij. ⁊ C. de arbi. l. pe. in fine. ⁊ C de testi. l. vltima.

Proponēda.nā si testes corā prioribus iudicib⁹ recepti ꝛ publicati fuerant alij non recipient vlterius.j.ti.pr.ꝯstitu tus ad hꝰ instrumenta vel ꝯfessiones poterunt recipere: vel si aliqua fuissent capitula sup q̄bus testes non fuissent recepti: sup illis poterunt testes recipere.j.titu.pri.causam que.

tionē videre ꝛ audire dicta ipsoꝝ poterint.ꝛ hoc seruat̄ exemplo danielis qui secreto examinauit illos falsos te stes sacerdotes: q̄ falsum testimonium tulerunt ꝯ susan nam.hoc regulare est cum agit̄ i forma iudicij.ꝭ auc. vnde v̄ba ista sumpta dicunt̄: dicunt doctores leg in

Aliogn.i.si non po terunt acta inueniri: tūc recipiant̄ pbationes de nouo sup statu monaste rij ꝛ spoliatiōe abbatis sup quibus de lit ꝯte.fa cta nō reuocabat̄ in du biū: imo illud ꝯfitebant̄ partes.ꝛ si testes aliqui recepti fuissent ꝛ clause attestationes essent corā pmis iudicib⁹: si volue rint partes: ꝯputabunt̄ in numero alioꝝ.j.de te sti.cum causam in fi.

De cōpositione.ad quā iudices primo dare debent opā: ſ̄ c.ꝭ.ō mu pe.c.i.vbi de hoc.ꝛ ē ar. q̄ super re spirituali.l.su per statu monasterij pōt cōpositio interuenire.ꝭ. de ar.cum tpe.ꝛ.e.con tingit.vbi de hoc: tamē hic ꝯpositionem ; facere nō possent: sicut nec cāā diffinire: q̄ papa vtrun q̄ sibi reseruat.

Placuit.hoc.c. habent q̄dā p palea.iiij.q.iij. placuit.

Precio.quorum te stimoniū non valet: q̄ precio sunt corrupti.iiij. q.iij.ꝭ.item in criminali. ꝛ.ꝭ.de pba.ꝭ.ꝛ.j.e.sic. xiiij.q.v.non sane.ꝛ.j.e. quotiens.ꝛ.xxxv.q.vj.episcopus in synodo.

cum oī diligētia requirentes ipsa si potuerint inueniri.ꝛ si qua partes duxerit legitime pponenda^a in scriptis rdacta ad nostram pre.remittatis. Alioquin^b cū nō reuocet̄ i du bium de ꝯtestatione litis sup statu pigam.monasterij ꝛ qui busdā spoliationibus ꝯtra ab batem eius factis a marsbur/ geñ.epō recipiatis partiū p bationes de nouo: ꝛ audiētes si partes audire voluerint de cōpositione^c: tam quod sup hoc inueniretis q̄ causam suf ficienter instructā ad nos re mittere procuretis.

De testibus ꝛ attestationib⁹

Ex concilio maticeñ.

Placuit^d sancto con uentui vt testes nō ꝯducantur precio^e ꝛ vt q̄cūq̄ idonei^f ꝛ fideles^g in testimoniū assu mantur: ac nullus testimoni um dicat: nisi ieiunus^h.

Greg. ioanni defensori eūti in hispaniam.

In nomine^i dñi: ꝛ infra. Qd autem dicit epōs q̄

se absente etiā vilissimi^k sunt testes exhibiti: nulli⁹ momen ti legi noscendum ē ꝯstitutio nis nouelle: que de testibus lo quitur i hec verba: ne postea^l obijciatur eis: q̄ per vnā par tem gesta ꝛ ꝯfecta sunt: oꝫ vt testimonia dentur illo admo nito a iudice aut d̄fensore ve nire ꝛ audire^m testes. Si v̄o noluerit venire^n: ꝛ non ex in/ euitabili^o quadam necessita/ te venire non possit: sancim⁹ h⁹ i testimonia ita valere: tan q̄ si non ex vna parte cōsiste/ rent: sed etiā ipso pñte facta fuissent. Ecce admonendus^p est semper aduersarius: vt ad audiendos testes veniat: qd̄ q̄ hoc omissum est necesse est vt quod contra legē^q actum est non hēat firmitatem.

Idem sabino defen. sarō.

Quoniā aliqua nobis de persona epiphanij pre/ sbyteri sunt facinora nuncia ta: necesse est vt cūcta diligen tius perscruteris: ꝛ seu mulie res^r cum quibus peregisse^s di citur seu alios quos de cau

causa publicatōis ꝭ.vt lite non ꝯtest. quoniam.ꝭ.sunt. ꝛ alij.j.e.significa uit.ꝛ tunc videt̄ q̄ aduersari⁹ possit i teresse receptiōi te stium ꝛ ipsos testes audire per iura ista sed tu expōe testes idest attestatiōes: vt in auc.pdicta d̄ testi.ꝭ.ꝛ hec vero. vbi dicit audit̄ at testationes ꝛ depo sitiones.

Uenire.tūc.n. recipientur.ꝛ vale būt ac si presens es set.C.de testi.siq̄s. ꝛ hoc intellige lite non cōtestata: alit̄ non.ꝭ.vt lite non ꝯtesta.per totum.

Ineuitabili.si enim non pōt ve nire iusta causa de tentus: nō reputat̄ ꝯtumax.ꝛ si tunc recipiant̄: non va lēt: si cāā absentie ostenderit: q̄ etiā sentētia reuocaret̄. j.de re iudi.cū ber toldus.ꝛ.ff.ō oā. infect.si finita.ꝭ.si forte.ꝛ.ff.de iudi. si prior iusserit i fi.

Idonei. Idone⁹ reputabit̄ ex quo p aliq̄ exceptionē non repellit̄: q̄ q̄libet presumit̄ idoneus: nisi pbetur ꝯtrium.j.de psump.dudum.ꝛ edictum de testibus phibitorum est: vt q̄li bet admittatur q non repellitur.ff.de testi.l.i.i.responso.

Fideles.q̄ infideles non admittuntur.ff.e.l.i. ꝛ.ij.q.vij. non potest.ꝛ.e.si hereticus.sic nec ad accusandum.e. causa. ꝛ.e.q.alieni pagani.ꝛ.c.querendum.

Ieiunus.hoc de honestate dictum est non de necessitate sic.xij.q.v.honeste.ber.

In nomine domini.hec est pars illius.c.ij. questione.i. in primis.

Uiliss.mi.q̄bus nō est credendū.ij.q.i.i primis. q̄dā ꝯsi derant̄ in testibus: q̄ his v̄sibus notant̄. Cōditio sexus etas discretio fama. Et fortuna fides: in testibus ista requiras.

Ne poste a.ista v̄ba sꝫ in auc.de testi.ꝭ.ꝛ hec v̄o.colla.vij.

Audire.ꝛ non ē ita intelligendū: vt audiāt testes cū de ponunt dictū suum cū in secreto ꝛ sigillatim sint recipiēdi.j.e venerabili.C.ō testi.nullū.j.de accusa.inq̄sitionis.ꝭ.i.ꝭ au dire debēt testes.i.videre ꝛ audire eos iurātes.ꝛ p⁹ publica

Admonendus est.al's enim nō valet: nisi admoni tus presens fuerit.iij.q.ix.charte.ꝛ.ij.q.i.in primis.C. C.de fide instru.iudices.idem est in accusatione.iij.q. ix.c.i.ꝛ in sniā eadem cā ꝛ questione caueat.ꝛ plurib⁹ c.sequen.ꝛ gnālit̄ oīa que aduersus absentes non per contumaciā statuunt̄ non valent.iij.q.ix.omnia.

Legē pdictam que dicit: q̄ aduersario pñte recipi debent.C.de fi.instru.l.iudices.in auc.e.ꝭ.ꝛ hoc vero. C.de legi.nō dubiū.ꝛ.x.di.vides.ꝛ.xxv.q.ij.impiali.

Quoniā.mulieres.sic mulier admittit̄ in testimo/ niū ꝯ ecclesiasticā psonā: vt.j.e.tā lr̄is.ꝛ si mlier bene admittit̄ in testimoniū.xv.q.iij.ex eo.ar.ꝯ.xxxiij. q.v.mulierē. Illud sic intelligi oꝫ vbi agit̄ criminaliter nō recipit̄ mulier ad testimoniū ꝯ aliquē.cū v̄o agitur ciuiliter aut i modū inq̄sitionis seu exceptionis: tūc ad mittit̄ mulier.in quo casu loquit̄ hoc.c.ꝛ.j.e.tam lr̄is.

Peregisse.ꝛ sic v̄z: q̄ socij criminis admittantur: sic lxxix.di.siquis papa.ꝛ.vj.q.i.ꝭ.siq̄s cū militibus. Con tra.j.eo.veniens.ꝛ.ꝭ.de confes.c.i.ꝛ.xv.q.iij.nemini.h no recipiunt̄ socij ad plenā pbationē: sed ad psumpt.o

nẽ tm̃:sicut serui q̃q3 ad p̃sumptõẽ3 recipiunt.liij.q.
iij.§.i.ẽ serui.

t Jn omni negocio.qđ dicit in omni negocio:gñali
tas ita restringit in causa denũciatõis vbi d3 p̃
cedere fraterna admonitio ad hoc vt admittant ad đ
nũciandũ.š.đ iu
di.nouit.ꝛ.i.đ ac
cu.c.ij.ꝛ.c.cũ dile
ctus.ij.ꝛ.i.đ s.mo.
l3 beli.ꝛ ar.ad h.ij
q.vij.accusatio.ꝛ
c.sigs erga.i eodẽ
casu loquit hoc.c.
ꝛ hoc p3 ex ipsa lit
tera.ꝛ hoc idẽ dr.
ñ.q.i.si peccauerit.
alr̃ i cã sua neo ido
neus testis intelli
git.iiij.q.iij.§.item
nullus.ꝛ.ff.e.nul
lus.ꝛ.j.e.decetero
Jtẽ cõsueuit dubi
tari:vtrũ crimino
si ꝛ ifames admit
tantur ad đnũciã
dũ aliorũ crimina.
ꝛ ẽ dicẽdu3 q̃ nõ.
iij.q.vij.q siũ.ꝛ.c.
postulatus.§.por
ro.i h.ꝛ.i.q.i.mul
ti in pn.q: tales đ
bent esse bõe fame
xxxv.q.vi.eps i sy
nodo.ꝛ.j.de test.
co.p̃terea.§.i.ꝛ.j
de spon.cũ in ma.
vbi de hoc.

a Si peccauerit.
H.dixit q̃ hec au
ctoritas extẽditur
ad oẽs sine distin
ctõe personarum:
ar.p eo.ij.q.vij.q̃
p̃pter.ꝛ.xxiij.q.
iij.tam sacerdos.

Alij dicunt:q̃ tm̃ ad p̃latos.ar.xxiij.q.iiij.ita plãe alij
dicunt ꝛ vr̃ melius q̃ extẽditur ad eos tm̃ q aliquã hñt
administratõem super aliquib⁹.xxiij.q.iij.duo ista no
mina.de hoc dicitur.ij.q.i.si peccauerit.ꝛ.j.de here.cũ
ex iniuncto.

Vel trium.i.non pauciorum:tamẽ q̃dam cãe req
runt plures:h̃ nulla cã cõtẽta ẽ vno.j.e.licet.

p Quotiẽs.ppinquitatis.intrãsitiue ẽ hoc.i.ppter co
gnatõe3 q̃ ẽ ppinquitas.xxv.q.iij.c.i.ꝛ.ij.

3 De eadẽ cõsanguinitate.xxxv.q.vi.c.i.ꝛ.q.ꝛ.j.qui
ma.accu.pos.videt.ar.cõtra.j.e.sup eo:so.ibi.

a Duplici iuramento.in iuramẽto illo duo articuli
cõtinent:vt.j.sequitur.

b Amicitia.testes.n.iurare debẽt remoto odio amo
re cõmodo amicitia.iiij.q.iij.§.itẽ testiũ.ꝛ.xi.q.iij.quat
tuor.ꝛ.xxxv.q.vi.de parentela.

c Credere.ita eẽ.Hodie nõ vr̃ locũ hẽ ex toto quod
h dr̃:q̃ nõ valet testimoniũ đ auditu siue đ credulitate

sa scire aliqđ senseris huc fe
stines adducere:quatẽus ec
clesiastica districtõe liquide
possint que vera sunt aperiri.
Pascal.papa.

Jn oĩ negocio^t p̃ncipalis
psona dicẽs veritatẽ de
re sibi nõ rectissime hñda est
p teste cui adhibito vno effi
ciuntur duo testes:adhibitis
duob⁹ efficiunt tres.qđ patẽ
ter oñdit dñs cũ dic̃:si pecca
uerit^a i te fr̃ tu⁹:corripe eũ int
te ꝛ ip3 solũ:q̃ si te nõ audie
rit:adhibe tecũ vnũ vl̃ duos
testes:vt i ore duo⁊ vel triu3^z
stet oẽ ṽbũ.Jt3 alibi affirmat
dicẽs ego sũ q testimoniũ phi
beo đ meipso:ꝛ test.phib3 de
me pr̃.nã i lege vr̃a scriptũ ẽ:
q̃ duo⁊ hoĩu3 testimoniũ ṽu3 ẽ.
Eugenius tertius.

Quotiẽs aliq pp cogna
tõe3 ppinquitatis^p sepa
rari petunt:duob⁹ vel trib⁹ te
stib⁹ adhibitis q de eadẽ^3 cõ
sanguinitate supsint vel toti
dem senioib⁹ ꝛ melioib⁹ lo
ci eiusdẽ id d3 legitie cõpro
bari.Probatio aũt testiũ d3
fieri duplici^a iuramẽto:vt iu

rẽt se ñ p̃uato odio neq3 ami
citia^b neq3 p aliq̃ cõmodo:qđ
hũerit vel qđ hñt vl̃ habituri
sint:ad hoc iurãdũ iductos:ꝛ
sic ipsi dicũt rei ṽitatẽ accepis
se a maioib⁹ suis ꝛ credẽ^c ita
eẽ. Jdẽ p̃oib⁹ ꝛ frib⁹ scẽ tri
tatis.

Jnsup statuim⁹:vt lice
at vobis i cãis eccle^d vr̃e
ferre testimoniũ:dũmõ vn⁹ ex
vob vl̃ duo^e ad agẽdũ vel rñ
dẽdũ istituãt: quo⁊ testimoniũ
i cãis i qb⁹ actores vl̃ rñsales
sũt istituti:nõ debẽt admitti^f.
Jdẽ.r.herfordẽ.epo ꝛ abba
ti sarđ.

Ex pte.a.p̃sbři ad nos ẽ
q̃rela p̃lata:q̃ cũ eccl̃a3
declunođ.canõice fuiss3 ade
ptus.xxx.an.ꝛ ãpli⁹ pacifice
possediss3:miles qdã.b.noĩe
tacito^g q̃ laic⁹ ess3 ad iudices
lr̃as ipetrauit^h:q̃ si dict⁹ p̃sbř
filius esset illius:qui^i primo
i eadẽ eccl̃a ministraret:vel
publice focariã hẽret:ipsũ a
p̃dicta ecclesia amoueret.tã
dẽ cũ miles p interpositam p
sonam^k eum coram p̃fatis iu
dicib⁹ traxisset i cãm quosdã

imo necesse hñt dicẽ:q̃ viderit p̃sonas oẽs in cõsanguitate ꝯ
signãdo gdus ab vtroq3 latere vel saltẽ aliq̃s p̃sonas i gradi
b⁹:alr̃ nõ valet.j.e.licet.ꝛ ita parũ valet testimoniu3 đ auditu
vñ adhuc debẽt addere quãtu3 ad hoc:ꝛ ita credere ꝛ a su
is maioib⁹ audiuisse:vt ibi dicit.ꝛ.

d Jnsup.eccl̃ie.ꝛ ita
cl̃ici pñt ferre testi
moniũ i cã eccl̃e sue.xiij
q.ij.sup p̃udẽtia.ꝛ.j.e.
cũ nunci⁹.ꝛ.c.tuis.ꝛ.j.đ
iureiu.ꝛ si xps in h.b.

e Vel duo.ꝛ sic p3 q̃
duo pñt cõstitui p̃cura
tores:h̃ tm̃ aget q pus li
tẽ occupauit.ff.de pro
cura.plurib⁹.ꝛ.š.đ pro
cur.si iniuste.vbi đ hoc.

f Admitti.q: nemo đ
b3 hẽre duplex offm̃ i cã.
iiij.q.iiij.c.i.ꝛ.ij.ꝛ singu
la officia singulis p̃soĩs
sũt cõmittẽda.lxxxix.di.
singula.ꝛ.xvi.q.i.p̃sbĩos
ꝛ.ff.ad trebel.ille a quo
§.tẽpestiuu3.ꝛ.ff.đ pac.
plures.C.de assesso.l.ne
mo.b.

g Ex pte ade.tacito.
ex eo q̃ dic̃ tacito.
ꝛc.vr̃ q̃ lr̃e iste nõ vale
bãt:ar.j.e.decetero.ꝛ.š.
de transac.ex lr̃is.S3 ṽ
riũ vr̃:q: de publica for
nicatõe agebat:quo ca
su l3 laico vitare vel ac
cusare tales clericos.xx
xij.di.§.verũ.ꝛ.c.nullus.
ꝛ.c.pter hoc.ꝛ sic d3 ad
mitti miles ad agẽdũ đ
sacerdotem fornicariu3
qđ qdã cõcedũt.ꝛ iõ dic̃
tacito:q: de facto sic ac
cidit:q: ꝛ si dixisset se la
icu3 nihilomin⁹ lr̃as ha
buiss3.vel dicas q̃ iõ di
cit tacito:q: đ scđ sic accidit:q: nõ intererat ei⁹:q: ñ erat pa
rochian⁹ vel p̃ron⁹ illi⁹ eccl̃e:ꝛ iõ tacita ṽitate ipetrauit:vñ
nõ valebãt.si h̃ ab initio fuisset opposituũ:bene fuisset audit^a
đ.de rescript.sup lr̃is.ꝛ q: hãc exceptõem dilatoriã omisit va
luerũt littere per cõsensum illius p̃sbyteri:quare iudicio ce
pto illam opponere non valebat.j.de re iudi.inter mõasteriũ
C.de except.l.pe.ꝛ vlt.si.n.interfuisset illius:puta si esset pa
tronus vel parochianus:bene admitteret saltẽ ad đnũciãdũ
l3 ipsu3 accusare nõ posset.xvi.q.vij.filijs ac nepotibus.

h Jmpetrauit.supple sub hac forma:q̃ si.ꝛc.

i Qui primo.ꝛ iõ eccl̃am nõ potuit retinẽ sine dispensatio
ne ap.se.ẽ.de fi.p̃sbr.phĩtũ.ꝛ.c.pe.ꝛ vlt.viij.q.i.apl̃ica.

k Personã.s.procuratorẽ.ꝛ sic p3 q̃ ciuilr̃ agebat vt remo
ueret solũmodo ab eccl̃a.j.đ simo.cũ essent.alr̃ si crialr̃ age
re3 nõ admitteret:ẽt si p seipsũ:nisi suã vel suorũ iniuriã p̃seq
ret.j.e.decetero.ꝛ.iiij.q.vlt.oĩb⁹.h̃ nec tẽ p procuratorẽ:q: i
criali nõ iteruẽit p̃curator.j.đ accu.veniẽs.ꝛ.ij.q.vi.siqñ.ꝛ
§.p̃cedẽti:vbi de hoc:ꝛ meli⁹.iij.q.v.in criminalibus causis

laicos infames et notabiles[a] ad testimoniū dr̄ pduxisse. Lz aūt p̄sbr̄ assereret illos nō esse recipiendos: p eo φ qdā eoꝝ latrones et raptores manifesti essent: qdā vero in alia cā fuissent cōuicti d̄ piurio[b] et se hoc diceret pbatuꝝ: nihilominus iudices testibus receptis eidem absenti post appellationem prescriptam abiudicauerunt ecclesiā: quā nūc milites dapiferi filius detinet occupatam et infra. Mandam[9] quatenus si vobis cōstiterit[c] φ predictus presbyter nō fuerit legitime per testes[d] idoneos predicta ecclesia spoliatus: eorundem iudicum cassata sententia litteris etiam confirmationis si que sunt super eadem ecclesia impetrate non obstantibus ecclesiam illo presbytero restituatis eidem: ipsumq3 non pmittatis exinde molestari[e]. Si vero res[f] aliter se haberet causam audiatis et fine debito terminetis. Testes autem si quos idem .a. in sue assertionis testimonium inuocauerit: curetis monere[g] vt coram vobis super his perhibeant testimonium veritati.

Idem exon. et vig. episcopis.

Si q testiū valitudinarij[h] sīt et senes vel debilitate confecti

a Notabiles. hoc i exceptiōes i tps disputatōis debēt reseruari: nec expedit testes reprobari tali modo dōec cōstet an cōtra eū deposuerit cū possint reprobari testes post apturas testiū p̄testatōe pmissa añ apturā. j. e. p̄rītñ. et. j. d̄ excep. deniq3. et. j. de simo. lz heli. et. c. p tuas. hoc nō fuauit sacerdos iste: vñ valuit receptio testiū et lata snīa quousq3 testes fuerint reprobari: nō obstā te appellatōe: qñq3 tñ statī admitti r̄ iexceptiō āte φ̄ depōat: si cām crialē hz cū ipso: in auc. de testi. §. si vero col. vij. qñq3 recipiūtur ante apturaz alioꝝ ne proget negociū 3 d̄ pba. lz als dz recipi statim: vt i tps disputationis qō reserueᵣ. C. e. auc. si testis odiosus. Sz ex h φ h appellauit: et admittif appellatio: vr̄ φ audiri debeat volens statim hoc probare: tamē qō p pus dixi ordinariū ē lz d̄ facto hic talr̄ contigat. vel dicas: φ h exceptio fuit opposita p⁹ exceptōnē testiū. vt annullareᵣ dcm̄ eoꝝ 3 nō fuit admissa: vñ recte appellauit.

b De piurio. vñ vlterius ad testioniū nō debe ret admitti si d̄ h cōstaret vi. q. i. qcūq3. rrij. q. v. puu. i. et. c. sigs conuict⁹. et. j. e. testionium.

c Cōstiterit. ar. 3. j. d̄ iureiu. veniētes. ibi reuocaᵣ executio snīe anteq̄ cognoscaᵣ de appellatōe: hic n̄. sed ibi fuit appellatū a diffinitiua snīa: hic nō fuit sic: et sup certo articulo appellatum fuit hic: ibi simpliciter a snīa.

d Testes idoneos. ad hāc pbatōez admittitur p⁹ snīaz: qr ante snīam hoc facere voluit et nō fuit admissus: et ēt appellauit pp h: sic. j. de sentē. et re iudi. cū. i. et. a. Si vo nō dixisset hoc ante sniam p⁹ sniam n̄ vr̄ audiēd⁹. j. d̄ excep. deniq3. vbi de hoc: nisi de falso agere vellet qd̄ posz vsq3 ad. xx. an. j. de excep. cum venerabilis. et. C. de fal. querela. et. 3. de proba. lz. Preterea ex hoc vr̄: φ appellās teneᵣ probare cām appellatōis esse verā: sic. j. de excep. oli. Sz 3 vr̄ φ sufficit illud probare φ appellans proposuit pbabilē exceptōez corā iudice a quo appellauit illā se offerēs pbaturū: et φ nō fuisset admissus: vt pbaᵣ. j. de app. iterposita. i. rñso. et. c. dilecto. et. c. vt debitus. vt. 3. de offi. dele. cū cā. et hoc idē fecit sacerdos iste: qr legitimā opposuit exceptōez quā se obtulit pbatuꝝ. So. illa 3ria loquunᵣ in exceptōibus dilatorijs: p quas nō elidiᵣ pncipale ppositum. vnde cum iudex nollet admittere pbatōez super exceptōe pbabili grauauit ipsum et reddidit se suspectum: et ideo sufficit hoc solū probare corā iudice appellatōis q pcedet postea sup principali: alioquin cā remittereᵣ ad priorē iudicē: vt dic. c. vt debit⁹. 3 hec exceptio q̄si pemptoria ē: et si nō directe saltē p obliquū: vt si vult releuare cām suā: necesse hz eā pbare esse vam: aliogn stareᵣ snīe late auctē illoꝝ testiū qr p̄sumiᵣ p snīa iudicis q̄diu nō pbeᵣ 3riū: qr p h apparet cū frustratōe appella. sic. j. de re iu. cū. i. et. a. et ad h idē probare debebat coram primis iudicibus: ne sniarent 3 ipm si fuisset admissus: et sic contraria non se tangunt: vnde non sunt 3ria. Preterea lz pbet se cām probabilem allegasse: ac eā se pbaturū obtulisse: nō tñ dz pp h snia reuocari: nisi primo pbet testes fuisse tales et vt ille allegabat: qr si cassaretur eius snia: et postea nō probaret testes fuisse tales: put dicebat et offerebat se probaturū iterum cōdēnareᵣ: et sic rediret in pristinum statū: qr nō dz cassari snia: nisi pbz primo qd̄ añ sniaz proba r̄ tenebatur si enim iudices isti nō tulissēt sniā tūc sufficeret probare φ cām pbabilē allegauit: et φ ēt obtulit se pbaturum quo facto postea pbabit testes fuisse tales si potent. b.

e Molestari. ex hoc vr̄ φ iudex delegatus nō tm̄ debet mittere in possessionem: 3 missū tueri. j. de simo. querelā in fi. Dic̄ tn̄. φ hoc pōt facere de egatus: vbi hoc exprimitur in lris: cū snia lata funct⁹ sit officio suo. 3. de offi. dele. i lris. qr hoc vr̄ spectare ad ordinarium. ff. ne vis fi. ei qui i possmit. l. i. §. i. T. dicit φ potest hoc delegatus vsq3 ad annum. 3. de offi. dele. querenti. sed ante sententiā: qr sēper durat iurisdictio: videtur φ semper eum possit defēdere in possessione quam assignauerit eum. s. fuerit cōtumax ante litem contes.

f Res aliter. i. si falsum suggessit: qr non fuit priuat⁹ ecclesia sua per testes tales: nec iudices processerūt cōtra illū. Sed videtur esse cōtra ius qr falsum hoc dbuit remitti ad priores iudices et cōdēnari i expēsis. j. de ap. vt debitus. et. c. cum in eccla. vnde dicas: φ fecit ei i hoc grām dñs papa: qr non remisit illum ad priores iudices si vis expone aliter. i. non potuit probare testes tales fuisse: vt dicebat per quos lata fuit snia dz tūc rata manere snia: 3 qd̄ seqᵣ 3rīū vr̄: et ideo expone vt prius.

g Monē. ar. φ i crie n̄ sīt cogēdi testes ēt i excipiēdo.

h Si qui. valitudinarij. ad istos impeditos tali infirmitate vel senectute et egregias personas dz mittere iudex. ff. de iureiu. ad egregias. vel ad iudicem loci: vt eos recipiat: et dcā eoꝝ sigillata sibi remittat: i auc. e. §. et qñ sācim⁹. et. multe. coll. vij. C. d̄ fide instru. auc. apud eloquētissimū. et. ff. e. l. iij. § itez diu⁹. j. de fide in §. constitutionis. et isti pñt recipi lite nō cōtes. 3. vt lite nō cōtes. qm̄. i. rñso. et. j. e. cū olim. Sed nunquid senes sūt cōpellendi ferre testimonium inuiti: vr̄ φ nō. iiij. q. iij. §. item inuiti. et. ff. e. ti. inuiti. et. ff. de excu. mu. l. ij. §. nūerus. et. ff. de iur. imu. l. maiores. Dic φ cōpelluntur hmōi canones pp peccatū. xi. q. iij. quisqs. et. j. de fal. c. i. et. 3. de iudi. nouit. et op. ar. ad hoc. ff. de vac. mu. l. ij. §. corporis debilitas.

g Paupertate. Sz quare remittit ad istos: q: lz sint pauperes bñ possunt venire. pōt dici φ ideo: q: tales sſ φ nō decet eos venire ad iudicem: forsitan q: nobilis ꝛ ita verecundaſ venire pp nimiā paupertatē: lz tam iste paupˀ alˀs psona honesta ē: nec ē suspectˀ pp suā paupertatem: ꝛ sic non est ꝯ.ij.q.i.in primis. ꝟ.q.igiſ ꝛ.iij.q.iij.§.si testes.ꝟ.itē testium: cū ibi loquiť de suspectis.

nium.vj.q i.qcunqꝫ.ꝛ.xj.q.v.siqs ꝯuictus.ꝛ.c.paruuli.ꝛ.ꝟ.q.vij.non potest.in penitentia.n.crediť vt iniungatur eis penitentia.in iudicio.n.credi non dꝫ eis ꝯtrā in eundē casum: ꝯ.de pba.p tuas.ꝛ.C.ō nō nu.pe.l.generaliter.b.

g Veniens.remittere.q debitum remittit: dare intelligiť viij.q.iij.talia.ꝛ.ff.ō celum.quinetiam.ꝛ.ff.de ꝯdi.cā data si mulier

h Sicut nobis. ō periurio.ꝯ piurio qō statiz fuit ꝯmissum: dꝫ agere pniaz. vij.an.vj q.i.quicunqꝫ.

c De adulterio. Ar.φ si aliqd iputaſ alicui vel pūiatur de aliquo: oīa que sequunť ex illo iputantur eidez ar.ꝯ.de ꝯstit. nam ꝯcupiscentiā.ꝛ aliquo ꝓbibito oīa q̄ sequunť ex isto ꝓhibenť. Itē arg.φ malum p̄cedēs aggrauaſ p ꝯñs ex illo: ar.i.q.i.placuit iij.ꝛ.l.di.siq̄ femina siqs volūtate. Ar. ꝯ.xv.q.i.sebriauerunt. So.ibi pmuz non aggrauatur p ꝯñs ex illo: sed de vtroqꝫ punitur.

d Dederūt.arg. φ q occasionez dāni dat: dānū dedisse videtur: ꝛ ide tenet: ar.lxxxvj.di.pasce.ꝛ.lxxxvij.dis. si expositˀ.ff.ad.l.cor. de sic.nihil interest.ff.de of.psi. illicitas.§.sicuti.ꝛ.i.q.i.placuit.iij.ff.ad.l.aquil.q occidit.§.penult.l.di.bi qui arborem.ꝯ.de iniur.c.vlt.i fi. Ar.ꝯ.xxiij.q.v.de occidēdis.ff.de fur.verum.xxiij.q.iiij.nabuchodonosoꝛ.circa prin. So.qui dat occasionez damni si dat operaz licite rei ꝛ adhibet diligentiā quā pōt: non teneť de his que inde sequuntur: vt in.c.ō occidendis.si non adhibet: teneť.l.di.sepe.ꝛ in.l.q occidit.§.penult.si dat operam illicite rei: semp imputatur ei quod inde sequitur.l.di.quantum dicit.ꝛ.ff.ad.l.aquil.item mella.ꝯ.de vsuris.c.vltimo.

e Migrauerint.Arg.φ si isti vel alter eoꝝ ad secunda vota transierint φ non possint separari: nec debent ingri de corruptione tali: ꝛ hoc qdam ꝯcedunt. Sed hˀ falsissimum est: ꝛ ideo supple maxime qñcunqꝫ legitie constiterit de falsitate: separabunť secunda coniugia ꝛ priora restaurabuntur.ꝯ.de re iudi.lator.ꝛ.c. consanguinei.ꝛ.ꝯ.de frigi.ꝛ male.laudabilem.ꝛ.c.fraĭnitatis ꝛ.xxxv.q.ix.§.q: vō.ꝛ.c.sequentibus.t.

f Periuri.eis autez credi non dꝫ tanq̄ piuris: quia ad testimonium vlteriˀ admitti nō debent.ꝯ.e testimo

aut pauptateᵃ depressi: ita φ si possint ad vestrā p̄ntiaz adduci ad ipsos recipiēdos mittatis psonas idoneas ꝛ discretas. Alex.iij.beluaceñ.epo

Sicut nobis est intimatum: quidaz accepta pecunia de parentela int viruz ꝛ vxorem exhibēt iuramenta p que inter ipsos diuortij sententia ꝓmulgatur. postea ꝯ̄o priuatiz nullā inter eos ꝯsanguinitatis lineam asserentes se corruptos dicūt testimoniū ꝓhibuisse falsitati. Sup quo t.r.φ si vir ꝛ vxor aut alť eoꝝ ad secūda vota transiuerit: testibus de periurioᵇ ꝛ adulterioᶜ vno pluribusue: qbus causam dederuntᵈ: penitentia indicatur. Si vero ad secunda vota idem vir ꝛ vxor non migrauerintᵉ: diligenť ingrendi sunt corā qbus corruptio interceſſit.ꝛ si tales exhibeātur p quos possit p̄dicte corruptōnis ꝟitas cōprobari: recepto eorum testimonio est sn̄ia reuocanda. non.n. testimoniuz p̄dictoꝝ cum periuriᶠ sint: est in hoc casu aliquatenus admittendum. Idem.

Veniens ad nos.l. p̄sbr sua relatione monstrauit φ ei obiectū fuit: φ in ecclesia deoueñ.canonicum nō habuiſſz igressuz: q: promisisset vnicuiqꝫ parochianoꝝum quinqꝫ barillos vini remittereᵍ q sacerdoti ibi ꝓ tpe seruienti ꝯsueuerant ꝓ beneficio dari. veꝝ cū duo apparuissent: q iurali deposuerūt p̄dictū p̄sbyteꝝ talem fecisse ꝓmissionez: ꝛ cū altero illoꝝʰ pactum illud factum fuisse: tu de presbytero put ordo rationis exigit iudicastiⁱ: ꝛ nos tuam sententiam ꝯmendamus: eo φ ille q eodem erat infectˀ crimine, inde ꝯ̄ eum testificari non posset: nulliqꝫ de se confesloᵏ aduersus aliū in eodez crimine sit credenduz: nec vniˀ testimoniumˡ ad cōdemnationem sufficiat alicuius.

h Illoꝝ. Sed cuz crimen simonie sit crimen exceptum: quare nō admittiť quilibet etiā particeps criminis: ꝫ φ sit lxxix.di.siqs papa.xv.q iij.nemini.ꝯ.de confes.c i.Dicas φ tales persōe viles nullo modo sſ admittende in accusatōez clericoꝝ: aut i testimonium: nisi accusatˀ male fame ꝛ opinionis antea extitisset: vt.ij.q.i.in primis in fi.ꝛ.i.ō simo. per tuas. Preterea hic erat vnˀ testis idoneus: nunqd p eum ꝛ p famā posset codēmnari ō tali crimine. vī φ sic: q: fama cum alijs ꝓbat.iij.q iij.item sepe. Sed non est veꝝ: q: in crimine aptissime debent esse ꝓbationes.C.de ꝓbat.l.vlti. ꝛ.v.q.vl. epiphanium. quia ibi contra salutem hominis agitur: stricti us ꝛ cautius proceditur C.de ap.addictos.secus in ciuili: i qua sufficit p̄sumptio vnius testis cū iuramento: ar.C.de re. cre.in bonefidei.ꝯ.de pba.sicut consuetudo.pensatis negocijs cum circunstantijs personarum ꝛ cause.ꝯ.de iureiuran.c. vlti.in fi.ꝛ.ff.de legi.tu.legitimos.

i Iudicasti.absoluendo illum.

k Confesso.Sic ergo pꝫ: φ socius criminis non admittitur in testimonium in eodem crimine.iiij.q.iij.§. item liberi.sic. ꝯ.de confes.c.i.vbi de hoc.ꝛ testis qui non solum in eodem crimine fuit: sed si consimili morbo laboret non est admittendus.ꝯ.eo.personas.fallit tamen: quia quandoqꝫ admittitur socius: vt.vj.q.i.§.verum.ꝟ.siquis.ꝛ.lxxix.distin. siquis papa. Solui ꝯsueuit: φ socij criminis ꝛ muneris non admittuntur: vt hic.sed criminis tm̄ admittiť in exceptis criminibus: vt ibi.sic qñqꝫ ad detegendam cōspiratiōem socij ꝛ iurati ad testimonium admittunť.ꝯ.de testi.cogen.c.vlti.

l Testimonium.sic patet: φ vnius testimonium non valet ꝯ.e.lꝫ.ꝛ.iiij.q.iij.§.item vnius.xxxiij.q.ij.admonere.ff.ō questi.maritus. Argu.contra.viij.q.iij.talia.ff.de dote ple.theopompus.lxxxvj.di.tanta.ꝛ.xxvij.distin.de siracusane.ꝛ.xxxij.q.iiij.nobilissimus.So.sepe adhibetur fides vni extra iudicium.xxiij.q.iiij.innocens.dictum vnius in iudicio ꝓsumptionem inducit.lex illa theopompus.intelligitur: cuz testator voluit ei fidem adhiberi.

a Causam. iudicibus. sic. s. de pba. c. vlt. & sic attestatiões & acta in vno iudicio recepta valēt in alio: l auc. de tes. quoniam multe colla. vij. & attestationes coram arbitris recepte valent corā alijs iudicibus. j. e. pñtata. & C. de testi. l. vlt. & C. d arbi. l. pe. in fi. iudex ad quem cā defert: dz hēe acta oia prioris iudicij. s. ti. pri. qm. & c. vlti. & si testes apud pmū iudicē si s publicati: adhuc alij pñt induci. j. e. cum cāz.

b Cum nuncius. repellendi. immo s admittēdi. xiiij. q. ij. sup prudentiā. & s. e. i super. vbi de hoc: & insti. d re. di. §. vniuersitatis. & §. nl lius autem. ff. d re. di. l. in tantum. §. i. Ar. z isti. de testa. §. lz. & C. d testi. omnibus. & iiij. q. iij. §. nullus. qz cā ecclesie sag vi sua. So. in cā ecclesie vel vniuersitatis g dicit testimonium p nullo de vniuersitate b facit: ergo nec p se: ar. xij. q. ij. g manumittit. Sed pone: q aduersari petat clicos i testimoniū de ecclesia p se induci z ipsaz ecclesiaz nunqd debent cōpelli. vi: q non. s. de postul. c. vlti. in fi. & filius z patrē non compellitur qz non compellitur z alios inferiores sibi coniunctos. ii ij. q. iij. §. item lege iulia. ij. Sz iste est filius ecclesie que ipsum dño sociauit. j. de peni. presbyteri ergo non compellit ferre testimoniuz z ipsaz. Itē nemo dz petere ab aduersario suo instr a ppria. s. de pba. c. i. & C. de testi. nimis. & iiij. q. iij. §. qui intendit. Sed z videtur q possit: qz ecclesia potest ipsum inducere p se: ergo tenet illum recipere contra se. iiij. q. iij. §. si qs testibus. xix. di. si romanoz. & actoris & rei equa dz esse cōditio. s. de mu. pe. c. ij. & testis p vtraqz parte debet ferre testimonium. xiiij. q. v. non sane. & nihil debet licere actori quod reo nō liceat. ff. de re. iu. non debet. Quidam dicunt: q nō d bet compelli clericus ferre testimonium z ecclesiam suam: tamen si ecclesia ipsum inducit p se: tunc non tenet & cōpellit dicere p aduersario. ff. de eden. l. i. §. edenda. & sic itelligitur quod dr: testis p vtraqz parte dz ferre testimoniuz. Alij dicūt q verius vi: q bene debeat compelli ad hoc non obstantibus contrarijs signatis: qz non tangunt hunc casum: qz causa ecclesie non est ppria clerici: & tacere veritatem peccatū est. xi. q iij. quisquis. nec ob. ar. l. e. veniens in fi. vbi de hoc.

c Super eo. confessi. Si an̄ accusationem institutaz ꝯtra eos conuicti vel confessi fuerunt: si adhuc in crimie pseuerant: repellunt. j. eo. testimonium. vbi hec materia plenius expeditur. Contrarium signat. iiij. q. iij. §. item lege iul. j. & ff. de his qui no. infa. athletas. §. calumniator. fm leges dānatus tantum repellitur a testimonio: sed fm canones repellitur siue iam condemnatus sit siue ei probari possit & probetur.

d Decetero. canonuz. quos hēs. ij. q. vij. c. i. ij. iij. & vj q. i. beat. & xi. q. i. c. ij. & s. d ac. cū. p. māconella.

e Suam. & in exceptis criminibus vbi admittuntur laici cōtra clericos etiam viles quandoqz. j. de simo. tanta. Quando & qualiter laici admittā tur in accusationē vel testificationez clericorū: dicitur infra de accusatio. cum p.

Idem abbati. s. l. & pori. s. c.

Causaz que: & infra. Diserte. v. mandamus: quatenus susceptis attestatiōibus vtriusqz ptis q ab alijs iudicibus sunt recepte: cām ipsam fine debito terminet. Idem cant. archiepo & vigor. epo.

Cum nūcius: & ifra. Nō lateat prudētiā vestraz q clerici nō sunt a ferendo testimonio sup negocio ecclesie sue: nisi alia rōnabilis causa impediat: repellendi.

Idem cant. archiepiscopo.

Super eo qd q̄siuisti: vtrū testes sint reprobandi in causa criminali vel ciuili. quibus ab aduersa parte crimia opponūtur: rñdemus q si ēt ante nō sunt ꝯuicti vel ꝯfessi de criminibus illis: dūmodo inde ꝯuincant i testimoniuz non debent admitti.

Idem salernitano archiepo

De cetero laicos in accusationē vel testimoniuz z clericum in criminali cā nō esse aliquatenus admittendos censura sacroz canonuz manifestius edocet: nisi forte suam vel suorum iniuriam psequantur: nec tunc etiaz ad testimonium sed ad accusatōez pñt admitti. Idem eidez.

In causis ecclasticis vel ciuilibus vltra tertiā pductionē nō debēt testes pduci: nisi adhibita qdaz solēnitate que in legibus inuenitur expressa: & sup dictis testium cū fuerit publicata publice pōt disputari. Idez pposito & canonicis embruden. ecclesie.

Cum tu fili preposite cū quibusdam canōicis tuis & archiepūs vester essetis in nostra pre. constituti: & infra. Cuz constet testes vros iurasse: q post appellatiōem excōicationis sniaz tulerit: & archiepiscopi testes similiter iurasse: q ante app. nos dicta testium benigne interpretari volentes ne periurij reatu notētur: quia vtrunqz esse potuit

f In causis. pductionez. i. dilationem: quia i vna dilatione plures posset producere testes. quolibet die dilationis posset producere: hodie vnuz cras aliū: & sic vsqz ad vltimam diem dilationis. Finita prima dilatione iusta causa allegata iudex secundam dilationē dabit: & iterum tertiā: qrtam non dabit: nisi cuz iuris solennitate: put traditur. j. eo. vltra tertiam. & in auc. eo. ti. §. q: ho. coll. vij. versi. si vere. & hoc intellige: anteqz renūciauerit productioni testium: qz a non posset postea audiri. j. e. de testi. i fine. nec danda est semper quarta productio: si iudex viderit eam denegandam: vt effrenatam multitudinem testium compescat. j. e. significauerunt. immo ex eadem causa posset denegare tertiam & secundam: dūmodo in prima dilatione sufficientes testes pduxerit. j. e. d testibus. Et nisi quarta pductio. i. dilatio detur cessante cā predicta. s. effrenata multitudine: appellatio propter h emissa tenet: vt in predicta decre. significauerunt. vel dic: q tertia pductio fieri debet sub vna dilatione: tamen quod prius dixi seruatur de facto & ita consuetudo interpretatur primam expositionem que est optima legum interpres. s. de consue. cuz dilectus. & hoc notat dominus azo. fm ia. b. C. eo. titu. l. vlti. b.

g Cum tu. benigne. Nota q testes si potest fieri ad concordiam sunt reducendi: ne de periurij reatu notentur: & si non ad litteram saltem quo ad spūalem intellectum. xi. q. iij. antecessor. & c. q predecessor. & vij q. i. in scripturis. sic & euangeliste reducuntur ad concordiaz: de pe. di. i. periculose. xxxij. q. vij. c. primo q autem. & omnia testimonia sequenda sunt: si potest fieri. iiij. q. iij. si testes. Item est hic argu. q dubia probatio

nō ꝑdest ei qui cā inducit:sic.ꝭ.de proba.l ꝑsentia.Itē ar.ꝙ i dubijs ꝑ reo iudicari ñ cōsueuit.j.ō fide istru.i ter dilectos in fi.⁊.ꝭ.de pba.ex liīs.ff.de reg. iu. semp i dubijs.Sꝫ vī ꝙ in tali dubio poti⁹ dbuit papa itꝰp tari:ꝙ eēt excōicati:q: hoc esset securi⁹ pp pꝯculū ani me:nā excōicatō ē medicialis.ij.q.i. multi.⁊ iō tradit gs sathane:vt spūs eius saluus fiat i die dñi.xi.q.i.au di dñiqꝫ ⁊ ad cau telā saltē absolua/ tur:als debuisset saltē mādasse illos absolui.j.de ap. ad presentiā.⁊.j.ō sen.ex per tuas.ꝫ hoc dictū fuit pp testes:nec de piu/ rio notarent saltez de fcō q: lꝫ testio/ niū reprobet:testes tñ inter infames ñ ſi ex falso testionio nō habētur.ꝭ.de or.cog.cū dilectus ⁊.ff.de his qui no. infa.luci⁹.ꝫ tñ re ipsa ⁊ opiniōe ho/ minum nō fugiunt ifamie notā.ff.de op.a libe.⁊ liberti nis pa.pstā.l.ij.⁊ j.e.testimoniūꝫ.⁊ sic ꝑuidit rō i testi b⁹ qꝫ cāonicis cuꝫ ipse potuit postea ad cautelā facere se absolui.si.j.de ap.ad pñtiam.Et q: potuit esse ꝙ pluries fuerit appellatum:vt sequitur. ⁊ hec sñia fuit potior ⁊ benignior.

⁊ ꝙ post primā app.⁊ ante se/ cundam sententia lata fuerit: eandē sñiam decernimus[a] nō tenere. Idem epo placeñ.

Fraternitatis tue litte ris nos consulere volu isti vtrum recipiendi sint no/ ui testes super questione indi cata in qua testibus renunci/ atum[b] ꝯstet vtrinqꝫ:⁊ an testi bus in prima cā receptis pro/ pter cām ap.liceat sup ꝗstiōi/ bus iudicatis aliqd noui pro ponere:⁊ infra: Duxim⁹ tibi rñdendum.ꝙ in appellatōis causa si noua cōtigerit emer/ gere capła super quibus ali/ qua partium voluerit nouos testes inducere:vel per iaꝫ re ceptos[c] aliqd cōprobare:eos credimus posse recipi sup no uis[d] dūtaxat capitulis receptiꝫ prius ab ipsis ſm formā reci piendorum testiuꝫ iuramētiꝫ. Idem exoñ.episcopo.

Intimauit.r.ꝙ.u.cleric⁹ capellanum eius ⁊ ali/ os quāplures de testibus suis iuramento constrinxit:ꝙ testi monium consilium ⁊ auxiliū contra ipsum non preberent eidē. Ideoqꝫ iniungimus :vt si testimonium eorū[m] publica tum non est nec est abrenun/ cciatum testibus:eos qui sūt iuramento[n] astricti ⁊ alios si necesse fuerit idoneos in te/ stimonium recipere non post ponas. Idēꝫ abbati ⁊ fratri bus de martura.

Causam que vertitur in ter vos ⁊ plebanum ⁊ clericos sancte.m.de martu. commisimus iudicibus ter/ minādam.cūqꝫ vtraqꝫ ps i co rū esset pñtia ꝯstituta:⁊ testes essent hincinde recepti ⁊ eis ab vtraqꝫ parte renunciatū ⁊ attestatōes ēt publicate:q̄ dā ꝑuilegiū nup a nobis ipetra/ tum i mediū ꝑtulistis:⁊ ifra. Iudicib⁹ ipsis mādauim⁹:vt sup alijs capitulis siqua alia fuerunt ab his super quibus testes recepti sunt eoruꝫ atte statiōes publicate:testes siq

Intelligunt enim in auē.in eadem causa ante sñiam diffi/ nitiuam.l.istas in causa appellationis:ꝫ rō ꝑhibitōis rema net in eadem causa appellationis:ꝙ fuit in principali.s.peri culū sbornatōis.⁊ iō q: cā remāet eadē vtrobiqꝫ eadē dꝫ esse ꝑhibitio vtrobiqꝫ.⁊ vbi ē eadē rō:id m iudiciū hñdū ē.ꝭ.de trāsla.iter corporalia.ff. ad.l.aql.illud.⁊ alibi q̄/ tiēs viciū ex vna radice nascit:ꝯñs ē vt eadem.l tollat.C.de nup.si liber tā.Vñ dicēdū est:ꝙ aptꝫ attestatōib⁹ vlteri⁹ nō re cipiant sup eisdē articu lis alij testes ⁊ leges ꝑ/ dicte recte possunt itelli gi vt habeāt locū sup no uis articulis pēdentib⁹ ex ꝑorib⁹:⁊ sic cōcorda/ bunt iuri cāonico ⁊ auē. predicto.§.q: ꝫo.i quo nō distinguitur vtruꝫ in causa principali vel i cā appellationis.

[a] Iuramētie.alr enim non admitteretur:nisi a ptib⁹ remissū fuerit.j.e. tuis.Forma vero ꝑꝫ quā iurare debēt:talis est:iu rabūt eniꝫ ꝙ dicēt totaꝫ veritatem iudici vel cui cōmiserit quā nouerit ō re illa sup qua iurāt.iij. q.ix.hortamur.⁊ i auē.e ti.§.i.Itē ꝙ nullā inter/ serāt falsitatem.ij.q.iij. nullā.⁊.iij.q.ix.pura.Itē ꝙ ꝑ vtraqꝫ pte dicēt ve ritatē quā sciūt.xiiij.q.v ā sāe.Itē ꝙ dicēt oēꝫ ve ritatē siue interrogati si ue nō:ar.j.de accusa.cū dilectus primo.Itē ꝙ ñ precio nec amor nec timore vel odio seu pro alio commodo testimonium dicent.ꝭ.e.quoniꝫ.j.e li.et.ij.§.testes.Tā.

b Fraternitatis.renūciatū.maxime:q: si nō esset re nūciatū expresse exquo publicate fuerunt attesta tōes ñ pñt postea alij testes super eisdem capitulis idu ci.j.e.de testi.⁊.c.intimauit.

i Receptos.⁊ sic pꝫ ꝙ idē testis pluries pōt induci ꝯ aliquē.Sꝫ ꝯ vī.iiij.q.iij.§.itē in crīali:⁊.ff.e.produci. Contraria loquuntur in criminali.⁊ ibi qui semel tu/ lerit testioniū ꝯ aliquē:ꝑsumit inimic⁹ ei⁹:si iteꝫ velit ꝯ ipsum testificari.j.de accusa.minim⁹.

k Nouis pēdētib⁹.⁊ q ex illis oriant.j.ō fide istru.cū ioānes.⁊.C.de temp.ap.ꝑ hāc.⁊ i ꝑncipali cā apertis at testatōib⁹ sup nouo capitulo orīēti ex primis recipiūt testes.j.e.series.⁊.c.ex tenore.Sed cōtrariū videnē di cere leges:q: ēt sup eisdē capłis in cā appellationis no ui testes recipi pñt.C.de ap.eos.§.i.⁊.ij.C.de tēp.ap.ꝑ hanc.⁊ sic etiam obseruat in iudicio seculari.Sꝫ auē. dicit ꝯrium ⁊ concordat huic.c.ꝙ postqꝫ aliqs didicit testificata:non potest vlterius testes ꝑducer sup his su per quibus introducti sunt in auē.e.§.q: vero coll.vij Sed domini legum satis friuolam ad hibent solutiōeꝫ

l Intimauit.illorum.s.testium qui iam erant inducti ⁊ recepti.nam si dicta illorum publicata fuissent:nec isti nec alij reciperentur vlterius:vt.ꝭ.c.pri.dictum est.

n Iuramento eo.n.ipso ꝙ voluit subtrahere copiam ꝑba/ tionis aduersario suo presumitur iniquam causam fouere ⁊ experiri debet in se iudicis auctoritatem elusam.iij.q.vij.§. tria.⁊.siquis autem.⁊.j.si.prori.peruenit.Ideoqꝫ non obstā te iuramento tali quod inique fuit extortum:iurabunt dice/ re veritatem super negocio principali:cum illud iuramētuꝫ illicitum fuerit ⁊ sine peccato seruari non posset:cum celare veritatem sit peccatum mortale.ix.q.iij.quis.j.ō fal.c.i.⁊ de nunciandi sunt illo iuramento non teneri:infra eo.constitu tis.⁊ est expressum.j.de accu.olim.Temerarium enim iura/ mentum non repellit a promotiōe.j.ō iureiu.sicut.ꝫ.ergo nec a testimonio:vt hic dicit.Aliter tamen alij intelligunt:ꝙ isti non debent iurare super principali:sed solummodo ad dete/ gendum ante calliditatis commentum:infra titulo precimo. peruenit.i.sed illud ibi exponitur.Credo ei standum quod primo dixi.

a Ausam .capitulis.nouis.s.pendentibus tamen et antiquis. Et est ar. q pariter in causa consultatõis:sic i causa appellatõis possunt testes induci super nouis capitulis q̃s uis attestatões sint publicate.vel intellige super capitulis antiquis super quibus nondũ fuerant aliqui testes recepti.ꝛ h verius videtur. Cũ eniz plura capitula siue negocia penitus diuersa committunt:bene possunt testes recipi ꝛ publicari super vno ꝛ nõ super alio: postea possunt recipi super alio ꝛ possunt etiam tractari diuersis tpibus ff.de arbi.q tñ.i.rñ so.

b Nouiter. Nota q lite pẽdẽte puilegiũ seu indulgẽtia ipetrata super re litigiosa in preiudiciũ alterius partis ñ valet:vt h p3.ꝛ.ĩ.vt li.pẽ.c.vlt.vbi de hoc.ꝛ i auc. vt in me.lit.sa.iussi.non fieri.§.si vero.col.viij.ꝛ j.de priuil.ondum.

c Cõmisimus. Arg. q postq̃ cã cõmissa ẽ iudicib⁹:res psumit eẽ litigiosa ita vt indulgẽtia siũ priuilegiũ super ea ipetratũ nõ valeat.ff.de excusa.tu.tutor petitus in princi.

d Rationi. Sed quare dicit obuia ratõi:cũ priuilegia indulgeantur ꝫ ius cõe:ꝛ ita cõtra rõne iij.di.puilegia.ꝛ.vij.q.i.petisti.ꝛ.xxv.q.ij.non statum.ꝛ.c.nõ exẽplo.xvi.q.i.hic est.ꝛ.c.di.cõtra morem.ꝛ.C.de leg.l.iij.i fi.ff.ad munici.l.i.C.ꝫ thesau.l.vna.li.x.vnde sic d3 expõi obuia rõi.i.consuetudini ꝛ rationabili

idonei pducti fuerint:recipiant ꝛ null' capitulis[a] nouiter[b] a nobis p vestros nũcios impetratis q̃ cõtineant in puilegio vestro vel in alijs lris q̃s vobis indulsimus postq̃ cãm ipam cõmisim⁹[c] eisdẽ pdicte plebi in hac cã impedimẽtuz prestãtib⁹ cõcordia vel iusticia mediãte decidãt. Quia vo florentin⁹ eps istmauit q, dã capla eidẽ puilegio eẽ inserta:quia obuia rõni[d] videntur:illud ad nram pñtiã cuz vestro nũcio transmittatis.

Idem nouiceñ.epo.

Ersonas ecclarum:ꝛ infra. Uerum si corã te vel alio quolibet negocia vẽtilẽtur nolumus vt aliq morbo consimili[e] laborãtes:si certuz sit aut legitime super hoc possint cõuici:ñ ab alterutra pte testes adducti fuerint:i testiomũ admittant. Idẽ i cõ.lat

Udei siue saraceni:ꝛ infra. Testimoniũ q̃3 xpianorum aduersus iudeos i omnib⁹ causis:cuz illi aduersus christianos testib⁹ suis vti psumãt[f]:recipiendũ eẽ cẽsem⁹ ꝛ anathemate decernim⁹ feriẽdos qcunq3 iudeos christianis voluerit pferre in hac pte:cũ eos christiãis subiacere[g] oporteat ꝛ ab eis p sola hũanitate foueri[h].

Idem mattheo card.

Uper eo q3 a nob tua deuotio postulauit:vtrum viro negante se mulierẽ affidasse ipsi⁹ mater mulieris ꝛ altera mulier possint ad testimoniũ recipi. Cõ.t.i.r. q cuz mater filie incremẽtũ ꝛ honorẽ videntur diligere: vbi vir superior ẽ diuitijs ꝛ nobilitate potentia vel honore testiomũ ei⁹ vr̃ esse suspectũ: ꝛ iõ ñ esse aliq̃ten⁹ admittendum.

Super illa vero qõne quã fecisti:an mulier cõiungẽda nõ sit viro:p eo q sola mat[i]. alterutrius eos esse consãguineos cõfitetur:respondemus q si nõ ẽ firmatũ mrimoniuz inter eos :matre asseuerante ipsos esse cõsanguieos ñ dbet cõiungi:q: psumptio ẽ ñ modica:q se linea consanguitatis attingant. Si vo mrimoniuz ẽ firmatũ[k] nõ deb3 sine pluriũ iuramento dissolui.

Idem.

g.l.iij.di.nulla.ꝛ.xvij.q.iiij.constituit.

h Foueri.lxxxvi.dist.pasce.

i Uper eo.q: mater. Et ita vr̃:q pater ꝛ mater non possunt ferre testimonium in cã filij.iiij.q.iij.§.itẽ testis idoneus. Et q: causa filij causa patris esse vr̃ ; q: dãnũ ꝛ emolomentũ ad eũ pertinẽ videtur:ar.ij.q.vi.§ biduũ.ꝫ.palã.ꝛ i cã sua nullus idoneus testis est.iiij.q.iij.§.null⁹.ꝛ ar.iij.q.v.c.i.ꝛ pater ꝛ fili⁹ pro vna persona reputantur.xxxv.q.iij.§.hac auctoritate.ꝛ.C.ꝫ impu.ꝛ alijs.sub.l vlt.in fi.insti.de inuti.sti.§.ei g. Ar. contra.xxxv.q.vi.cõsanguineos.ꝛ.j qui ma.accu.pos.vi.So.p: ꝛ mater ꝛ ceteri consãguinei bene admittũtur ad cõiungendum mrimonium siue etiã ad disiungendũ pp cõsãguinitatem fauore matrimõij : vt dicunt duo vltima cõtraria. Illi etiã sũt ceteris pferẽdi vt ibi dicitur. S3 quod hic dicit itelligit de his parentib⁹ q suspecti sunt vt littera diẽ:vt si alter superior ẽ potẽtia vel diuitijs vel honore :pater vel mater alterius nõ est admittendus : alis vbi equalitas est vel modica etiam excellentia:admittuntur:vt dicũt vltima contraria. Et in hoc matrimõiali causa In alijs vero causis pater pro filio vel econuerso non recipitur: vt dicunt iura predicta .ꝛ illa dcre.videtur in fi.q̃ tñ loquitur in coniungendo vel disiũgendo propter consanguinitatem :vt ibi dicitur.

cursui priuilegiorum obuiare videbantur:quod esse nõ d3. nec valent priuilegia que nimium ledunt:ar.j.de deci.suggestum.ꝛ.j.de ver.sig.quid per nouale.ꝛ ar.C.de preci .imper.offe.quotiens:ꝛ.l.nec damnosa.b.

e Ersonas.consimili.sic.iiij.q.iij.§.liberi testes.ꝛ.ꝫ.c.veniens.ꝛ.ꝫ.de confes.c.i.vbi de hoc:sic ꝛ iudex qui habet consimilem causam potest recusari.ꝫ.de iudi.causaz que ꝫ.sic ꝛ qui in crimine detinetur:nõ põt alium denunciare vel accusare:vt.iij.q.vij.sine.ꝛ.c.postulatos.§.porro.in fin.i.q.i.multi circa prin.ꝛ.j.de spon.cũ in tua nec põt aliũ corripere qui in simile delictum corruerit.xv.di.c.vl.ꝛ.xvi.di.vna tñ.ꝛ.xlij.di.§.i.ꝛ.lxi.di.in sacerdotibus.

f Udei presumant.de facto:quoniam de iure nullus infidelis ꝫ fidelẽ deb3 admitti in testimoniũ.q.q.vij.si hereticus.ꝛ.c.non potest.ꝛ.xxiij.q.iiij.ipsa pietas.

g Subiacere.xxiij.q.vlt.dispar.ꝛ melius.j.de iudi.cũ sit.

k Firmatum.i.contractum p pñsum mutuum d pñsenti.tunc.n.separari nõ posset ad dictum vnius testis q: in nulla cã dictũ vnius sufficit.j.e.pri ꝛ.ꝫ.e.veniẽs ꝛ.iiij.q.iij.§.itẽ vnius vero.als phere nõ debẽt:q: ad dictũ vnius impeditur mrimoniũ cõtrahendũ.j.ꝫ spõsa.pterea.ij. Itẽ ꝛ sola fama impedit.j.ꝫ cõsang.sup eo multa.n.impediunt contrahendum que nõ dirimunt iam contractum.j.de iureiurã.queadmodũ.ꝛ sic ñ oia que impediunt ordinandũ:deij ciunt iã pmotũ.xv.q.i §.vlt.ꝛ.j.de regul.ad aplicam.ꝛ.j.de accusa.super his.

Licet vniuersis: ꝛ infra. Quia nõ est licitũ alicui xpiano ꝛ multo minus[a] crucis xpi inimico vt cause sue vni⁹ tñ q̃si legitimo testimonio finẽ imponat: mandam⁹ quatenus si inter vos ꝛ q̃scunq̧ iudeos emerserit qõ in q̃libꝫ cã xpiani ꝛ maxie clici: nõ min⁹ q̃ duorũ vl triũ viroꝝ q sint pbate vite ꝛ fidelis ↄuersationis[b] testimoniũ admittatis: iuxta illud dñicuꝫ: in ore duoꝝ[c] vel triũ testiũ stat oẽ verbũ qꝛ lꝫ quedaꝫ[d] sint cause q̃ plures q̃ duos exigãt testes nulla est tñ causa que vni⁹[e] testimonio quãuis legitimo terminetur.

Idem firmañ. episcopo.

In litteris: ꝛ infra. Quidã nobilis tui epatus quãdam sibi legitime copulãs cũ eã in domo fere p septẽniũ tenuisset: ↄsobrinã[f] pris ei⁹ añq̃ eam duceret se asseruit cognouisse ad qõ pbandũ testes de familia[g] sua tres pduxit. Rñdemus igit: vt si res ita se hꝫ pꝰilloꝝ testimonio ipsũ abvxore nullã rõne diuidi patiaris: nec ↄtra ipsos aliquos audias nisi probate essent vite[h] ꝛ opinionis de quib⁹ verisimile nõ esset: q̧ deberent cũ aliq̃ deierare.

Urban⁹. iij.

Cum venisset ad apo. se. magister. m. nobis exposuit: q̧ lucius papa pre. n. cãꝫ que inter ipsũ ꝛ abbatem desicolaneñ. vertebat: cõmisit iudicib⁹ sine debito tminãdã: ꝛ infra. Mandamus quatenus si sñiam illoꝝ noueris canonice pmulgatã: eã aucte ap. cõfirmetis[i]: nec appellatio illa impediat q̃ interposita dr̃ occasione mortis pre. n. cum postea egerit[k] ꝛ rñderit: testesq̧ duxerit pducẽdos. Questiões quoq̧ als super quibus testes fuere producti ꝛ depositiões publicate eoꝝ vel renunciatũ fuit testibus hinc ꝛ inde nullis aliis ab alterutra parte super eodẽ receptis: sm tenoreꝫ ipsarũ mediãte iusticia[l] tmine

a Licet multo minus. Ar. a maiori sic. xliiij. di. dispẽsatio. xi. q. i. magnũ. sic. xxxij. q. v. si paulus.

b Conuersationis. ꝛ ita iudeus de iure non admittit ↄ xpianũ ad testimoniũ. ar. ij. q. vij. si hereticus. ꝛ. x. hoh non potest. ꝛ. c. pagani. ꝛ. xxiij. q. iiij. ipsa pietas. Ar. ↄ. ↄ. iudei. nõ est. ↄ. qꝛ ibi factũ recitat. s. q̧ illi eti psumunt ↄ illud de iure fieri nõ dꝫ.

c Duoꝝ vel triũ idest non paucorũ put sequit: ꝛ sic affirmatiua expenit p negatiuã. xxxv. q. iij. equalit. ff. de manumis. l. iij. in prin. ff. de do o. nõ debet in fi. ff. ↄ le. ij. cũ pater. §. rogo. ꝛ. l. cum quidẽ. ij. ꝛ econtrario negatiua exponitur p affirmatiuã non suũ i. alienũ. C. eñ ui cõquere hatur. Sic exponunt quidam di. i. omnes leges. naturale est transire p agrũ alienum idest non suum.

d Quedã. q̃daꝫ sũt cause q̃ plures testes reqrunt: sic testamentũ vbi requirunt. vij. testes. C. q testa. fa. pos. hac consultiss. ma. ꝛ. C. de testa. si vnus. et pobres debẽt eẽ testes. C. de testa. hac cõsultissima. In codicil. v. requirunt. C. de codicil. l. vl. Itẽ in donatione cã mortis. v. testes requirunt. C. ↄ dona. cã mortis. l. vl. ꝛ in casu quẽ habes. y. q. iiij. psul. ꝛ c. nullã. Itẽ q̃nq̧ testes requirunt cũ quis debitũ in scriptis vult pbare se soluisse. C. e. ti. l. testium.

e Unius. hoc est veꝛ in alterius preiudiciũ: ꝛ sic non obstat de con. di. iiij. cum itaq̧. ꝛ. c. paruulos. vel vbi qs nõ hꝫ ius petendi. ↄ. c. pri. ꝛ. j. de spon. preterea. ij. tamẽ vnus testis psumptionẽ inducit ↄ nõ facit pbationem. xx. q. iij. psens. ff. quẽadmo. testi. aperi. l. i. in fi. ꝛ. ff. ↄ dote prele. theopõpus. sed ibi testator hoc voluit. tan.

f In litteris. consobrinã. allegat primũ gen⁹ affinitatis in tertio gradu qõ hꝫ phibitionẽ vsq̧ ad q̃rtũ olim vsq̧ ad septimũ. xxxv. q. ij. c. i.

g De familia. testes quos accusator ↄ familia sua producit nõ valẽt. ff. e. l. pe. ꝛ domestic⁹ siue familiaris nõ est admittẽd⁹. C. e. ti. l. ij. dicunt familiares ↄ qb⁹ legit C. de his q ad ec. ↄfu. l. vl. §. sane. ꝛ. iij. q. v. c. i. ꝛ. ij. ꝛ. c. accusator ꝛ. i. q. q. i. §. itẽ in criminali. v. itẽ etiã in iure ciuili ꝛ in alio. v. itẽ testes. Ar. ↄ. xiiij. q. ij. sup prudẽtia. et ↄ. e. insuper. ꝛ. c. cũ nunci⁹ cũ suis ↄsulib⁹. So. domestici appellantur proprie quibus imperari potest ratiõe patrie vel dominice potestatis vt in. l. presenti. quales credo hic fuisse. Cõtraria nõ obstãt: qꝛ in aliquo casu loquunt: ꝛ illud est a iure permissũ fauore eccie: ꝛ qꝛ nõ ferunt testimoniũ pro aliquo singulari Familiares appellant consanguinei colonus ascripticius mercẽnarius filius in potestate libertus ꝛ hu⁹ ꝛ oẽs habitãtes i domo. Sed illi quib⁹ imperari potest: nullo mõ admittũtur. alij cũ distinctione affectionis: vt propt hoc contra eos presumatur vel non: vt dicit hugo. iij. q. v. in sũma. ꝛ. c. i.

h Vite. Nota in matrimonio separãdo pcipue testes esse admittendos qui sunt probate vite et opinionis. j. de consan. ex literis: qꝛ tolerabili⁹ est aliquos contra statuta hominũ dimittere copulatos q̃ ↄiunctos legitime ↄ statuta dñi separare. j. e. licet in fi.

i Cum venisset. confirmetis. Hec confirmatio habetur pinde ac si p papã facta fuisset. argu. C. de ve. iu. enu. l. i. §. sed neq̧ in fi.

k Egerit. ↄ. de offi. de. gratum. ff. de pac. tale. § i. ff. ad mace. si filius. C. de re iudi. l. ad solutionẽ ꝛ. j. de re iudi. quod ad consultationem. ꝛ. ff. de mino. si filius. argu. ex h loco: q̧ mortuo etiaꝫ mãdatore re integra possũt procedere iudices ↄ consensu partium. ꝛ hoc concedunt quidam. Contradico: q̧ partes non possunt amodo eis dare iurisdictionem ex literis illis: cum iurisdictio iam sit finita per mortem mandantis. ar. op. ↄ. de offi. dele. significantibus. qꝛ actio semel extincta amplius non reuiuiscit. de con. di. iiij. queris. ꝛ. ff. de sol. qui res. §. aream. C. de remis. pig. cum ex causa. ꝛ priuatorum consensus eum non facit iudicem qui nulli preest iudicio. C. de iur. om. iud. priuatorum. ꝛ hoc probatur. ff. si cer. pe. l. eius qui in prouincia. v. nam ꝛ si tibi in hoc nũmos ꝛc. ꝛ q̧ dicit: postea egerit. s. post appellationẽ. ↄ. de offi. dele. gratum. ꝛ intellige q̧ citatio facta fuit ante mortem delegantis: vt dicit illa decret. gratum. ꝛ sic perpetua fuit iurisdictio: vt ibi dicitur: hec decretalis loquitur de eodem facto cũ illa. Dicit magister. g. q̧ ipso iure non expirat mandatum morte mandatoris: sed per exceptionem. vnde que per exceptionem expirant: possunt a partibus relaxari. vnde potest iudex procedere: ꝛ valet si nihil opponat ar. ff. de bo. poss. l. sexta. ꝛ. l. pen. j. de re iudi. inter. arg. de hoc plura inuenies. ↄ. de rescrip. in. c. ad audientiam in vltima glosa.

l Iusticia. que tribuit vnicuiq̧ quod suuꝫ est. insti. de iusti. iure. i. rñso. ꝛ. xq. q. q. cum deuotissimã.

ris. Siquē ᵃ vero fuerint questiones sup qb⁹ vel testes non fuerint producti vl' renunciatū ᵇ eisdē audiatis siq̄ hincide pposita fuerint: finē illis debitū imponētes. Clemēs. iij.

Eries tui scripti nob ape ruit: q cū nup int filios qrundā nobiliuz tue ciuitatis ꝯiugalis qō tractaret: ⁊ ifra. Pars q mr̄imoniū accusabat testes ꝓduxit legitios: q ꝯsanguinitatē inter pdictos eē firmiter asserebāt i p̄mo gradu ᶜ ponēdo duas psonas. b. videlz ⁊. j. dicētes illos eē fratrē ⁊ sororē. pars autem opposita id falsum dicebat. b. s. esse sororē j. ad corroborandam assertionem suam tam testes offerēs q̄ publicum instrumentum ᵈ. Unde qr pars accusantiuz testes illos non eē recipiendos xponit: ⁊ tu nō esse ꝯsuetudinem ecclie affirmas: vt p⁹ receptos testes q consanguinitatē fm formam canonuz cōputant: alij ex opposito admittātur: presenti pagina respōdem⁹ q si nō est aliud canonicū qō obsistat: nō obstāte illa cōsuetudine vtpote iuri ᵉ ꝯtraria testes recipe nō omittas. Celestinus tertius.

Preterea cū qs accusat aliq̄ cognouisse: an sint testes interrogandi de visu aut sola vicinie fama sufficiat: vel si iuratis testib⁹ sit credendū: q se carnalis copule ꝯscios ᶠ eē fatent: sz de visu nihil affirmāt: respondem⁹: q si testimoniuz conueniens de visu ᵍ reddatur vel etiā de auditu ʰ ⁊ presūpti

a Siquē. Cum dicebat p̄mo: q snia ꝯfirmet: q̄re dicit hoc. Dicas q psa capitula ⁊ penitus diuersa erāt: ⁊ sup qbusdam fuit lata snia sup quibusdā non. sic. s. e. causam que.

b Renunciatū. Si renūciatū fuisset: lz nullos testes ꝓduxerit pars illa q renūciauit: nō est vlterius ad h admittenda qr licitū est cuilibet renūciare iuri suo. vij. q. i. q̄ppiculosū. ⁊. C. de pac. sigs in ꝯscribēdo. ar. ad hoc q nō ē licitū redire ad h qō semel renūciauerit. C. de re. cre. sigs iusiurandū. ⁊ remittentib⁹ actiones suas nō est amplius recursus dādus ad eas ff. de edil. edic. queris. § si vēditor. vel etiā si aliq recepti fuerit ⁊ renūciāt ꝓductōi: alios p⁹ adducere nō pōt. j. e. de testib⁹.

c Ex eo. gradu. sufficit enim in cōputatione ꝯsanguinitatis icipē a p̄mo gdu: lz de stipite nihil dicāt. j. de ꝯsan. tua ⁊. xxxv. q. v. c. i. ⁊. j. de diuor. porro. ⁊. j. e. lz.

d Instrumentum. Sz qualiter p instrumentuz poterit ꝓbari: q. b. ⁊. j. nō fuissent frat: ⁊ soror qr de ꝯsāguinitate nō pōt istrumentū fieri: vt vr. credo q instrm illud nō iducebatur directe super consanguinitate: sed indirecte forte in instrumento continebat sic sup aliquo ꝯctu. b. ⁊. j. eius filia promiserant aliquid facere: ⁊ sic dicebant pater ⁊ filia. vel appellabantur in instro patru⁹ ⁊ nepos: ⁊ sic inducebat. ⁊ instrumētū bñ poterat ꝓduci post apertura testiū semp anteq̄ renunciatū sit vel conclusū in cā. j. de fide instru. cū dilectus. b.

e Iuri ꝯtraria. bñ dicit iuri ꝯtraria: qr huic obijciebat q testes alterius partis falsū dixerāt. vt. s. dixi: ⁊ ad falsuz ꝓbandū non solum ad publicationē testiū: imo etiā post sententiaz testes sunt admittendi. s. de ꝓba. lz. etiā vsq ad. xx. an. j. de ex excep. cū venerabilis. ⁊. j. e. ex tenore. ⁊. s. e. sicut. ⁊. j. de re iud. lator. ⁊. c. consanguinei. sic etiā instrumentū potest ꝓbari falsum. C. de cōtrahen. stipu. optimā. Uincen. ⁊ alij dicunt q hec cōsuetudo consonat iuri: quia post publicationē testiū nō sūt alij testes in contrariū vel ad idem inducendi. ar. s. e. fraternitatis. Et vincen. dixit q hec non erat decre. sed salua pace ipsius in hoc non bene dixit: qr in alio casu loquit hic: qr agitur de falso vt dictū est: nec ꝓpter decre. offendit regula illa q̄ ipse dicit q post publicationē testiū nō sunt alterius testes admittendi: quia illud locū hz qū sup eodē capitulo inducunt super quo alij inducti fuerunt: quia illud nō licz nec ei q eos induxit nec aduersario. s. e. fraternitatis. ⁊ in auc. de testi. §. qr vo. col. vij. ⁊ illa regula generaliter vera est. Quidā tamen dicūt q nō obseruat in cā mr̄imoniali. ⁊ ibi nō possunt recipi etiā sup eodē capitulo: ⁊ dicunt illud esse speciale in fauorem matrimonij. ar. ad h. j. de spon. sicut. in fi. j. de consang. ⁊ af. ex litteris. sed ibi testes nondū fuerant recepti. s. de ꝓba. cām matrimonij. ⁊ quia post sniam audiret: q multo fortius añ sententiā. sententia enim ꝯ mr̄imoniū nō trāsit in rē iudicatā. de h dr̄ ēt. s. de ꝓb. iurauit. h si poterat omitti ista ꝓbatō sine piculo aie: ibi poterat omitti sine periculo: qr nullū pctū non in contrahendo: sed in separando periculum est: si non sunt consanguinei.

f Preterea. conscios. Sz quō sunt cōscij nisi viderit: qr forte ab eo audierunt qr illud dicimus scire qō ab alijs audiuim⁹. xx. ij. q. v. hoc videt. vel qr viderūt solū cū sola in lecto: vel nudū cū nuda sed nō viderūt eos carnaliter cōmiscere. j. de presump. tertio. ⁊ ideo dicit de visu nihil affirmāt

g De visu. hoc ē si vidissēt illos carnaliter cōmisceri.

h Auditu. quia forsitā testes distabant tenui pariete a cōmiscentib⁹: audiendo eos simul cōmisceri: h nō videbant. Sed nunqd fama cum tali testimonio de auditu sufficiāt vt debe separari. nō videt qr testimoniū de auditu nō hz locū in hoc casu: qr fama per se nihil dat: lz presumptionē inducat. ar. j. de eo q cogno. cōsang. vx. sue sup eo ad fi. nec dicitur firmare: sed potius infirmare. iiij. q. iij. §. itē sepe. ꝯ videt: qr violenta presumptio loco ꝓbationis habetur precipue in hoc casu. xxxij. q. i. dixit dñs. ⁊ ar. ad hoc. j. de accusa. repellant. So. intelligunt quidā hanc decre. cū agitur ad matrimoniū impediendum: puta aliqui volebant ꝯhere: obijciebat q nō poterant: qr ille cognouerat consanguineam illius: cū qua ꝯhere volebat. ⁊ in tali casu leuis ꝓbatio sufficit vnius testis: vel etiam sola fama ipedit. j. de spō. preterea. ⁊. j. de ꝯsang. sup eo. ⁊. s. e. sup eo in fi. ⁊ iproprie ponit verbū illud accusat: in pn. ⁊ sic exponit: accusat. i. denūciat: qr qō nō ē nō pōt accusari: h denūciari potest ad ipediēdū mr̄imoniū. j. de spō. ipu. ad dissoluendū. ⁊ fm hoc planū sat est. Ul' pōt intelligi cū maritus accusat vxorē de adulterio ad tori separationē: ⁊ ipsa excipiēdo accusat eū aliquā cognouisse: vt eū a sua intētione repellat. j. de adul. c. pe. ⁊ vl. xxxij. q. vi. nihil iniqui⁹. Uel simplicit pōt intelligi: cum vxor accusat maritū de adulterio ad tori separationez dicens eū aliq̄ cognouisse. ⁊ hoc videt verius. ⁊ vtreq̄ istor casuū videt satis ꝓbari adulteriū p huiusmodi testimoniū de auditu: quia audiebant eos cōmisceri intra tenuē parietē. Et si fama publica consentiat: ⁊ alia adminicula suffragent ꝓut sequit in littera: satis itelligitur esse probatū: qr oīa ista faciūt ꝓbationē sufficientē. j. de psump. lris. ⁊. c. iij. Ex his autem omnibus iudex confirmabit motū animi sui. s. de renunc. in psentia. ⁊ iiij. q. iij. si testes. ⁊. ff. de testi. ob carmen. §. si testes. Et

est hic ar. q qñ non psunt singula: multa collecta simul iuuant: vt i pdictis decre. litteris. et tertio. et. s. de pba. cu cam. vbi de hoc. b.

i Cum a nobis. canonica. vt. vi. q. ij. si tantum. et. c. placuit. s. de pba. qm contra.

k Ciuilia. C. de arbi. ne i arbitris. §. sinat. et. iiij. q. iij. §. ite vnius. et. C. de testi. iurisiurandi.

l Unius. Sed qd si eent plures: nuqd crederet eis ar. q sic. s. de elect. cu dilecti. et. j. de accu. cu dilectus. In iudicio si dicat se aliqd fecisse i piudiciu alteri⁹ ptis h negatis non creditur eis nisi quatenus ostiterit legitimis documentis. s. de pba. qm. In ca vo appellatõis i defectu pbatõis si sup his que cora eis acta sut: inducerent tanq testes et iurati: vt si dubitaret de pcessu sas possent admitti. ar. pdictaru decre. cu dilecti. et cu dilect⁹. ibi creditur eis: s3 super pncipali non. ij. q. vi. statuendum.

onem violentā famā psentiēt subministret ac alia legitima adminicula suffragent: stādū ē testimonio iuratorum eteni circūspectus iudex atq discretus motum animi sui ex argumentis et testimonijs que rei aptiora esse compererit: cōfirmabit.

Inno. iij. osulibus et populo beneuentano.

Cum a nobis: et infra. Et canonica[i] et ciuilia[k] iura sequentes districtius inhibemus: ne vnius[l] iudicis quātūcūq fuerit auctoritātis verbo credatur in causis siue super testamentis siue qbuslibet aliis octib⁹ questio agitet. Nec scriptum[m] eoz nisi testium adminiculo fulciatur eam obtineat firmitatem qn ei possint et debeant duoz vel trium testium bonoz testimonia[n] pualere salua in omnibus sedap. aucte[o]. Idem tireñ. epo.

m Scriptū. hic dicit: q non stat scripture epi vel iudicis: qn possit pbari otrium. nisi habeat testium subscriptōem. Contraria signant. s. de pba. post cessionem. et. xi. q. iij. cure. et. j. de fide istru. c. ij. super hoc dicas: vt dictum ē. s. de pba. p⁹ cessionem. b.

m Scriptū. factū nō p manū tabellionis: q pōt fprobari p duos vel p tres testes qūuis adminiculo testium fulciat: vt hic patet: secus esset de istrumēto p manū publicā facto: ibi ad min⁹ qttuoz essent necessarij. put notatur. s. de pba. tertio i glo. q icipit sic ergo. Uel dic nisi testium adminiculo. et c. q si testiū adminiculo fulciatur: tūc nō poterit p duos vel tres testes reprobari: sed p qttuoz vel plures: et sic eqperat istrumēto tabelliōis manu publica facto: ar. j. de fide istru. c. i.

n Testimonia. et sic scriptura iudicis pōt reprobari p testes: s3 si publica ē: equalē vi3 h3 cū testib⁹. C. de fi. instru. i exercēdis. et sic videt ex eo qd dicit: nisi testiū adminiculo fulciat: q si scriptū iudicis h3 testiū sbscriptōnem: q nō valeat reprobari p testes. s3 nō ē vez: q qtūcunq auctenticū sit istrumētū pōt reprobari. vt. j. de fide istru. cū ioānes. et. C. de pba. cū pcib⁹. et. s. de pba. tertio. vbi plene d hoc nō. Ar. o. j. de pscrip. ad audictia3. vbi potı⁹ stat puilegio q testibus. sed ibi ab eadē pte introducunt puilegia et testes. et expone nisi. i. qūuis.

o Auctoritate. et ita videt q nō regrat sbscriptio in litteris dñi pape et q o eas non admittat pbatio: ar. C. de test. olu3: nisi essent false. S3 o vr q in lris dñi pape sbscribūt cardiales. xij. q. ij. cū redēptoz. et. xxxv. q. ix. q ge. i puilegio sbscribūt cardinales: i alijs litteris non subscribunt.

De testibus: et infra. Consul. t. t. r. q si testes sint iducti⁹ ad exceptionem dilatoriam solūmodo pbandam cū super ea tantum iurauerit dicere veritatem sup principali nec debent audiri nec cogi testimonium perhibere: vtpote super quo deponerent non iurati[q]. Si vero cum ad pbāda3 exceptionem peremptoriā ab alterutra partium inducunt: reliqua pars super principali negocio etiam eos deponere forte petierit: et vt cogātur super toto negocio dicere veritatem sacramento eos postulauerit obligari: ad id sunt sine dubitatione cogendi[r]: nisi forsan sufficiens[s] productio testium super principali iam facta fuerit vel renunciatum testibus vel depositiones testiū fuerint publicate[t].

Idem elieñ. et cistreñ. epis. et archidi. de norbañ.

p De testibus. iducti et iurati.

q Non iurati. hoc io dicit: q cum pducebantur ad pbandam dilatoriā: iurauerunt super illa tm: vñ si postea petat: q deponāt sup pncipali nō debent cogi ad ide3: nec ēt spōte si vellēt: qa nō iurauerunt sup hoc. vñ non valent dicta eoz sup illo. ff. de peti. here. sigs libertatē. §. vl. C. q. le. pso. l. vl. et facit ad h. ff. de iureiur. si duo patroni. §. idem iulianus i fi. Unñ si testes iducti super possessione dponāt super pprietate: nō prodest p iura pdicta. et est ar. ad hoc. s. d cā pos. pastoralis. Sed si peteret: vt deponerent super pncipali. cū iducebant ad pbandam dilatoriā: nū qd sint compellēdi. Ad hoc dicas si inducūtur super exceptione dilatoria: que proponitur ante lit. otest. tunc non debent astringi iurare sup pncipali: q lit. otest. testes recipi non debent. s. vt lit. non contest. quoniam. et per totum.

r Cogēdi. q ex quo ps aduersa approbat illos p se. et o se tenetur recipere illos. iiij. q. iij. §. sigs testibus. et pter oueritatē cāe. j. de do. post diuoz. resti. de prudēna.

s Sufficiēs. ex quo sufficiens pductio testiu3 facta ē: nō sūt alij admittēdi: vt hic p3: vñ et quarta dilatio tūc denegaret. j. de testi. significauerunt.

t Publicate. sic patet: q attestationibus publicatis potest obijci exceptio peremptoria et probari. C. de excep. siquidem. C. de proba. exceptionem. nouus enim articulus est exceptio peremptoria. et ideo probari potest apertis attestationib⁹ pncipalis cause: et etiam in causa appellationis. j. e. ex tenore. et s. de do. et contu. finem. s. e. fraternitatis. j. de fi. instru. cum ioannes. et. C. de temp. ap. per hanc: vt si obijciatur prescriptōem pactum de non petendo vel res iudicata: et potest etiam probari ante apertas attestationes: vt hic patet. Illud tamē stultū reputo: q aliquis probet pemptoriam exceptōem anq̄ sciat si aduersarius pbauit intentōem suam: q si aduersari⁹ nō pbauit: non indiget aliqua exceptōe. et pbat: tunc demum pōt et debet vti sua exceptione: cum sit alius articulus. C. d excep. siquidem. sicut vides in teste qui reprobari debet et pōt post publicationem. et illa est exceptio peremptoria. j. eodem fsenum. et. s. e. ex parte. a. Idem est et si volo pbare testes falsi. m

a Sique. Cum dicebat pmo: q sniā ɔfirmet: qre dicit hoc. Dicas q psa capitula e penitus diuersa erāt: & sup quibusdam fuit lata snia sup quibusdā non. sic. s. e. causam que.

b Renunciatū. Si renūciatū fuisset: lz nullos testes pduxerit pars illa q renūciauit: nō est vlterius ad h admittenda qr licitū est cuilibet renūciare iuri suo. vij. q. i. ɔ̄piculosū. & C. de pac. sicq in ɔscribēdo. ar. ad hoc q nō ē licitū redire ad h qd semel renūciauerit. C de re. cre. sicq iusiurandū. & remittentib actiones suas nō est amplius recursus dādus ad eas ff. de edil. edic. queris. § si vēditor. vel etiā si aliq recepti fuerit & renūciāt pductiōi: alios p adducere nō pnt. j. e. ɔ testib.

c Ser. ec. gradu. sufficit enim in cōputatione ɔsanguinitaȝ icipē a pmo gdu: lz ɔ stipite nihil dicāt. j. ɔ ɔsan. tua & xxxv. q. v. c. i. & j. de diuor. porro. & j. e. lz.

d Instrumentum. Sz qualiter p instrumentuȝ poterit pbari: q. b. & j. n fuissent frat: & soror qr ɔ ɔsāguinitate n pōt istrumentū fieri: vt vi. credo q instrm illud nō iducebatur directe super consanguinitate: sed indirecte forte in instrumento continebat sic sup aliquo ɔtu. b. & j. eius filia promiserant aliquid facere: & sic dicebant pater & filia. vel appellabantur in instro patru & nepts: & sic inducebat. & instrumētū bn poterat pduci post aperturā testiū semp anteq̄ȝ renunciatū sit vel conclusū in cā. j. de fide instru. cū dilectus. b.

e Iuri ɔtraria. bn dicit iuri ɔtraria: qr huic obijciebat q testes alterius partis falsū dixerāt. vt. s. dixit: & ad falsuȝ pbandū non solum ad publicationē testiū: imo etiā post sententiaȝ testes sunt admittendi. s. de pba. lz. etiā vsq ad. xx. an. j. ɔ ex excep. cū venerabilis. & j. e. ex tenore. & s. e. sicut. & j. de re iud. lator. & c. consanguinei. sic etiā instrumentū potest pbari falsum. C. de cōtrahen. stipu. optimā. Uincen. & alij dicunt q hec ɔsuetudo consonat iuri: quia post publicationē testiū nō sūt alij testes in contrariū vel ad idem inducendi. ar. s. e. fraternitatis. Et vincen. dixit q hec non erat decre. sed salua pace ipsius in hoc non bene dixit: qr in alio casu loquit hic: qr agitur de falso vt dictū est: nec pter decre. offendit regula illa q ipse dicit q post publicationē testiū nō sunt alterius testes admittendi. quia illud locū hȝ qñ sup eodē capitulo inducunt super quo alij inducti fuerunt: quia illud nō licȝ nec ei q eos induxit nec aduersario. s. e. fraternitatis. & in aut. de testi. §. qr vo. col. vij. & illa regula generaliter vera est. Quidā tamen dicūt q nō obseruat in cā mrimonialī: & ibi nō possunt recipi testes sup eodē capitulo: & dicunt illud esse speciale in fauorem matrimonij. ar. ad h. j. de spon. sicut. in fi. j. de consangui. & af. ex litteris. sed ibi testes nondū fuerant recepti. s. e. q ba. cām matrimonij: quia post sniam audiret: q multo fortius añ sententiā. sententia eni ɔ mrimoniū nō transit in rē iudicatā. de h dī ēt. s. ɔ pb. iurauit. h n pōrat omitti ista pbatō sine periculo aleribi poterat omitti sine periculo: qr nullū petm non in contrahendo: sed in separando periculum est: si non sunt consanguinei.

Siquo fuerint que stiones sup qb vel testes non fuerint producti vl renunciatū eisdē audiatis siq̄ hincide pposita fuerint: finē illis debitū imponētes. Clemēs. iij.

Series tui scripti nob apeꝛuit: q cū nup int filios qrundā nobiliuȝ tue ciuitatis ɔiugalis qd tractaret: & ifra. Pars q mrimoniū accusabat testes pduxit legitios: q ɔsanguinitatē inter pdictos eē firmiter asserebāt i pmo gradu ponēdo duas psonas. b. videlȝ & j. dicētes illos eē fratrē & sororē. pars autem opposita id falsum dicebat. b. s. esse sororē j. ad corroborandam assertionem suam tam testes offerēs q publicum instrumentum. Unde qr pars accusantiuȝ testes illos non eē recipiendos pponit: & tu nō esse ɔsuetudinem ecclie affirmas: vt p receptos testes q consanguinitatē sm formam canonuȝ cōputant: alij ex opposito admittātur: presenti pagina respōdemus q si nō est aliud canonicū qd obsistat: nō obstāte illa cōsuetudine vtpote iuri ɔtria testes recipe nō omittas. Celestinus tertius.

Preterea cū qs accusat aliq cognouisse: an sint testes interrogandi de visu aut sola vicinie fama sufficiat: vel si iuratis testib sit credendū: q se carnalis copule ɔscios eē fatent: sz de visu nihil affirmāt: respondem: q si testimoniuȝ conueniens de visu reddatur vel etiā de auditu & presūpti

f Preterea. conscios. Sz quō sunt cōscij nisi viderit: qr forte ab eo audierunt qr illud dicimus scire qd ab alijs audiuim. xx ij. q. v. hoc videt. vel qr viderūt solū cū sola in lecto: vel nudū cū nuda sed nō viderūt eos carnaliter cōmisceri. j ɔ presump. tertio. & ideo dicit de visu nihil affirmāt

g De visu. hoc ē si vidissēt illos carnaliter cōmisceri.

h Auditu. quia forsitā testes distabant tenui pariete a cōmiscentib: audiendo eos simul cōmisceri: s nō videbant. Sed nun qd fama cum tali testimonio ɔ auditu sufficiāt vt debe separari. nō videt qr testimoniū ɔ auditu nō hȝ locū in hoc casu: qr fama per se nihil dat: lz presumptionē iducat. ar. j. ɔ eo q cogno. cōsang. vx. sue sup eo ad fi. nec dicitur firmare: sed potius infirmare. iiij. q. iij. §. itē sepe. ɔ videt: qr violenta presumptio loco pbationis habetur precipue in hoc casu. xxxij. q. i. dixit dñs. & ar. ad hoc. j. ɔ accusa. repellant. So. intelligunt quidā hanc decre. cū agitur ad matrimoniū impediendum: puta aliqui volebant ɔhere: obijciebat q nō poterant: qr ille cognouerat consanguineam illius: cū qua ɔhere volebat. & in tali casu leuis pbatio sufficit vnius testis: vel etiam sola fama ipedit. j. ɔ spō. ptere. & j. ɔ ɔsang. sup eo. & s. e. sup eo in fi. & ipropꝛie ponit verbū illud accusat: in pn. & sic exponit: accusat. i. denūciat: qr qd nō ē nō pōt accusari: s denūciari potest ad ipediēdū mrimoniū. j. de spō. spu. ad dissoluendū. & sm hoc planū fat est. Ul pōt intelligi cū maritus accusat vxorē de adulterio ad tori separationē: & ipsa excipiēdo accusat eū aliquā cognouisse: vt eū a sua intētione repellat. j. de adul. c. pe. & vl. xxxij. q. vi. nihil iniquius. Uel simplicit pōt intelligi: cum vxor accusat maritū de adulterio ad tori separationeȝ dicens eū aliq̄ȝ cognouisse. & hoc videt verius. & vtroq istoꝝ casuū videt satis pbari adulteriū p huiusmodi testimoniū de auditu: quia audiebant eos cōmisceri intra tenuē parietē. Et si fama publica consentiat: & alia adminicula suffragent put sequit in littera: satis intelligitur esse probatū: qr oia ista faciūt pbationē sufficientē. j. ɔ psump. lris. & c. iij. Ex his autem omnibus iudex confirmabit motū animi sui. s. de renunc. in psentia. & iiij. q. iij. si testes. & ff. de testi. ob carnem. §. si testes. Et

est hic ar. q qñ non psunt singula: multa collecta simul iuuant: vt i pdictis decre. litteris. et tertio. et. s. d pba. cū cām. vbi de hoc. b.

i ¶ Cum a nobis. canonica. vt. vi. q. ij. si tantuz. et. c. placuit. s. de pba. qm contra.

k ¶ Ciuilia. C. de arbi. ne i arbitrio. §. final. et. iiij. q. iij. §. item vnius. et. C. d testi. iurisiurandi.

l ¶ Unius. Sed qd si eēnt plures: nūqd crederet eis ar. q sic. s. d elect. cū dilecti. et. j. d acc. cū dilectus. In iudicio si dicāt se aliqd fecisse i piudiciū alteri9 pūs h negātis non creditur eis nisi quatenus ɔstiterit legitimis documentis. s. de pba. qm. In cā vo appellatōis i defectū pbatōis si sup his que corā eis acta sūt: inducerent tanq testes et iurati: vt si dubitaret de pcessu fas possent admitti. ar. pdictarū decre. cū dilecti. et cū dilect9. ibi creditur eis: s3 super pncipali non. ij. q. vi. statuendum.

onem violentā fama ɔsentiēt subministret ac alia legitima adminicula suffragent: stādū ē testimonio iuratorum etenī circūspectus iudex atq discretus motum animi sui ex argumentis et testimonijs que rei aptiora esse compererit: cōfirmabit.

Inno. iij. ɔsulibus et populo beneuentano.

Cum a nobis: et infra. Et canonica[i] et ciuilia[k] iura sequentes districtius inhibemus: ne vnius[l] iudicis quātūcūq fuerit auctoritatis verbo credatur in causis siue super testamentis siue qbuslibet alis ɔctib9 questio agitet. Nec scriptum[m] eoz nisi testium adminiculo fulciatur eam obtineat firmitatem qn ei possint et debeant duoz vel trium testium bonoz testimonia[n] pualere salua in omnibus sc. ap. aucte9. Idem tireñ. epo.

m ¶ Scriptū. hic dicit: q non stat scripture epi vel iudicis: qn possit pbari ɔtrium. nisi habeat testium subscriptōem. Contraria signant. s. de pba. post cessionem. et. xi. q. iij. cure. et. j. de fide istru. c. ij. super hoc dicas: vt dictum ē. s. de pba. p9 cessionem. b.

m ¶ Scriptū. factū nō p manū tabellionis: q pōt rprobari p duos vel p tres testes ɔtuis adminiculo testium fulciat: vt hic patet: secus esset de istrumēto p manū publicā facto: ibi ad min9 qttuor essent necessarij. put notatur. s. de pba. tertio i glo. q icipit sic ergo. Uel dic nisi testium adminiculo etc. q si testiū adminiculo fulciatur: tūc nō poterit p duos vel tres testes reprobari: sed p qttuor vel plures: et sic eqperat istrumēto tabellioīs manu publica facto: ar. j. d fide istru. c. j.

n ¶ Testimonia. et sic scriptura iudicis pōt reprobari p testes: s3 si publica ē: equalē vi3 h3 cū testib9. C. de fi. instru. i exercēdis. et sic videt ex eo qd dicit: nisi testiū adminiculo fulciat: q si scriptū iudicis h3 testiū sbscriptōnem: q nō valeat reprobari p testes. s3 nō ē vex: q qtūcunq auctenticū sit istrumētū pōt reprobari. vt. j. de fide istru. cū ioānes. et. C. de pba. cū pcib9. et. s. de pba. tertio. vbi plene d hoc nō. Ar. s. j. de pscrip. ad audiētiā. vbi poti9 stat puilegio q testibus. sed ibi ab eadē pte introducunt puilegia et testes. et expone nisi. i. ɔtuis.

o ¶ Auctoritate. et ita videt q nō regrat sbscriptio in litteris dñi pape et q ɔ eas non admittat pbatio: ar. C. de test. oluz: nisi essent false. S3 ɔ vr q in lris dñi pape sbscribūt cardiales. xij. q. ij. cū redēptor. et. xxxv. q. ix. q ge. i puilegio sbscribūt cardinales: i alijs litteris non subscribunt.

De testibus: et infra. Consul. t. t. r. q si testes sint iducti9 ad exceptionem dilatoriam solūmodo pbandam cū super ea tantum iurauerit dicere veritatem sup principali nec debent audiri nec cogi testimonium perhibere: vtpote super quo deponerent non iurati[p]. Si vero cum ad pbādaz exceptionem peremptoriā ab alterutra partium inducunt: reliqua pars super principali negocio etiam eos deponere forte petierit: et vt cogātur super toto negocio dicere veritatem sacramento eos postulauerit obligari: ad id sunt sine dubitatione cogendi[r]: nisi forsan sufficiens[s] productio testium super principali iam facta fuerit vel renunciatum testibus vel depositiones testiū fuerint publicate[t]. Idem elieñ. et cistreñ. epis. et archidi. de norbañ.

p De testibus. iducti et iurati.

q ¶ Non iurati. hoc iō dicit: q cum pducebantur ad pbandam dilatoriā: iurauerunt super illa tm: vñ si postea petat: q deponāt sup pncipali nō debent cogi ad ide3: nec ēt spōte si vellēt: qa nō iurauerunt sup hoc. vñ non valent dicta eoz sup illo. ff. de peti. here. sigs libertatē. §. vl. C. q. le. pso. l. vl. et facit ad h. ff. de iureiur. si duo patroni. §. idem iulianus i fi. Uñ si testes iducti super possessione dponāt super. ppietate: nō prodest p iura pdicta. et est ar. ad hoc. s. d cā pos. pastoralis. Sed si peteret: vt deponerent super pncipali. cū iducebant ad pbandam dilatoriā: nūqd sint compellēdi. Ad hoc dicas si inducūtur super exceptione dilatoria: que proponitur ante lit. ɔtest. tunc non debent astringi iurare sup pncipali: q lit. ɔtest. testes recipi non debent. s. vt lit. non contes. quoniam. et per totum.

r ¶ Cogēdi. q ex quo ps aduersa approbat illos. p se. et ɔ se tenetur recipere illos. iiij. q. iij. §. sigs testibus. et. ppter ɔueritatē cāe. j. de do. post diuoz. resti. de prudētia.

s ¶ Sufficiēs. ex quo sufficiens pductio testiu3 facta ē: nō sūt alij admittēdi: vt hic p3: vñ et quarta dilatio tūc denegaret. j. de testi. significauerunt.

t ¶ Publicate. sic patet: q attestationibus publicatis potest obijci exceptio peremptoria et probari. C. de excep. siquidem. C. de proba. exceptionem. nouus enim articulus est exceptio peremptoria. et ideo probari potest apertis attestationib9 pncipalis cause: et etiam in causa appellationis. i. e. ex tenore. et s. de do. et contu. finem. s. e. fraternitatis. j. de fi. instru. cum ioannes. et. C. de temp. ap. per hanc: vt si obijciatur prescriptōe l pactum de non petendo vel res iudicata: et potest etiam probari ante apertas attestationes: vt hic patet. Istud tamē stultū reputo: q aliquis probet pemptoriam exceptōem anq sciat si aduersarius pbauit intentōem suam: q si aduersari9 nō pbauit: non indiget aliqua exceptōe. et pbat: tunc demu3 pōt et debet vti sua exceptione: cum sit alius articulus. C. d excep. siquidem. sicut vides in teste qui reprobari debet et pōt post publicationem. et illa est exceptio peremptoria. j. eodem psentium. et. s. e. ex parte. a. Idem est et si volo pbare testes falsum

dixisse:qz hoc possū post apturā testiū.s.de pba.l.z.c.s.c.scri
es.z.j.c.ex tenore.Et nota hic tres casus i qbus testes publia
catis attestatōibus nō recipiūtur sup eodē capitulo:si renūcia
tū ē:si sufficiēs pductio facta ē:si publicatio sit facta. Et hoc
itellige cū idē ē modus agēdi:qz secus ē si alio modo agaf.j
e.ti.veniēs.z.j.e.cū tua.
itē i alio.si int alias pso
nas agaf.j.c.px.In tri/
bus tñ casib⁹ exceptio p/
emptoria lite ptes. impe
dit siqs eam opponē vo
luerit zpbare videlz si
de ipo negocio sit iudi
catū trāsactū vel si sit fi
nitū vt i pci.lug.de lit.cō
tes.c.exceptiones.

Constitutus[a] in.p.n.:pro
curator magistri.r.:ppo
suit: q cum decanus.z.c.ebo
rac.ei tū auct.lateraneñ.cōci.
tum priuilegij[b] ppzij rōne ar/
chidiaconatum richimundie
canonice contulissent:magi/
ster.h.q archidiaconus richi
mūdie noiatur:ipsum eo post
ap.ad nos interpositā spolia/
uit.Cumqz predictus.r.ad iu
dices super restitutōne sua cō
missiōis litteras ipetrasset:me
moratus.h.litteras reuocato/
rias[c] impetrauit:z ifra. Inter
alia postulabat predictus.h.
at faceremus depositōes quo
rūdam testium aperiri. sed p
curator predictus[d] aperiēdas
eas nō eē dicebat:cū nō i hac
cā fuissent iducti:sed i ea que
inter ebor.archiepm[e] z eūdez
r.vertebatur:z ifra. Nos eas
apire noluimus:sed cām du
ximus vestro examini omittē
dam:ita q si vobis cōstiterit
pfatum.h.testes p se cora epo
z decano licoñ.z te fili archi/
diac.delegatis[f] iudicib⁹ pdu/
xisse[g]:attestationib⁹ apud eū
depositis[h] sit ptentus: alioqn[i]
eo nō obstāte q testes illi corā
iudicib⁹ ipsis z te fili archidi.
fuere pducti[k] p dicto.h.si pro
ducti fuerit ad testimoniū ad
mittantur.

Idem.

Presentium auct.statui/
mus:vt siquis[l] post depo
sitōes testiū publicatas obijcē
voluerit i psōas[m] eoz:ei tūc tā
dē id liceat cū iuramento[n] fir/

a Constitut⁹.decreta.
q ista loqf ō materia
illa de q loquif illa ō cō
ces.pbes.post electionē.
z ex illa pōt colligi cāus
Archieps eborac. abñs
pcesserat archidiacona
tū richimūdie magistro
honorio:caplm eborac.
magistro rogerio.

b Priuilegij.j.de con
ces.pbē.post electōnem.

c Reuocatorias. non
tñ recessit de curia.

d Predictus.h.q liti
gabat cū pcuratore ma/
gistri rogerij in curia:vt
sequitur stati in littera.

e Archiepm. Inter archiepm z magistrū.r.cā super hoc eo
dem negocio agitata erat corā alijs iudicibus z testes fuerūt
ibi recepti.archieps dicebat ad se pertinere collatōem archi
diaconatus.r.dicebat q ptinebat ad capitulū a quo fuerat in
stitutus. attestatōes istas petebat ho.aperiri.z iō papa noluit
eas aperire:vt sequif ibi.nos eas apire. Et sic pz p hoc:q testes
recepti i vno iudicio nō faciūt fidē i alio:nisi iter easdem p
sonas:quāqz tñ testes recepti coraz arbitro valēt coraz iudice:
ar.C.de arbi.l.penul.sed illud iter easdem partes h[illegible] distin
ctionē illi⁹.l.C.de testi.l.vl.

f Delegans.a legato ap.se.q cām illis cōmisit.

g Produxisse.super cā que iter ipm ho.z archiepm z ma
gistrum.r.vertebaf. Ex hoc pbatur:q si duo litigāt super ali
quo.z tertius veniat dicēs se hēre ius i illa re:z petat se admit
ti:audiendus ē:cū sua itersit

h Depositis.eo ipso q attestatōes fuerūt apud ipsum depo
site non pōt vlteri⁹ alios pducere:qz presumitur did eisse te
stificata. Si vero apud iudices remāsissent:tunc posset ali
os testes pducere.cū illo attestatōes nō fuerint publicate.j.
e.cū cām.§.vl.nec renunciauerat pductioni testium. quidaz
supplent hic apud eum depositis z publicatis:z sic planuz ē
quod verius videtur.

i Alioquin.i.si non fuerint ab ipso producti z depositi apd
ipsum z publicati.

k Producti.ñ ab honorio i hac cā.sz ab archiepō q[illegible] s. pe
tijt honorius publicatōez:sz nō obtinuit. Et ar.ē h q res int ali
os acta ñ nocet alijs.j.ō fide istru.int.z.j.ō re iudi.c.pe.

l Presentiū.siqs.s.q quē pducūt testes.q.n. pducit testes
p psonas eoz dicere nō pōt:nec in sua causa:nec in alia:
nisi ex noua cā:sed i dicta eoz bñ pōt dicere:qz sibiip̄s
i serie sui testimonij pdicūt:siue p se iducti sint i cā:siue
p se i alia.iiij.q.iij.§.siqs testib⁹. Et ē rō:qz cū pduco te
stez psonā ei⁹ approbo:z iō p psonā eius dicere nō possū
z iō si approbo illū p me z teneor recipe p me.xix. di. si
romanoz. sz quid
sit dicturus igno
ro:z iō i dicta dicē
possuz:si video q
contradicit sibiip
si.vel ēt alijs testi/
bus meis.vel si fa
cit pro aduersario
meo.ē tñ ar. p hoc
i fi. Sed qd si pdu
xit istrumēta. non
pōt aliqd dicē p il
la:qz diligens de
buit pūidere istru
mētū:an faceret p
se vel p se anqz pro
duceret illud:sz in
teste illud puideri
nō pōt:qz frequē/
ter mutāt ex eo q
dicūt se scire quod
nesciūt z qnqz di
cūt se nescire q sci/
unt z ecōuerso: z
est hec causa qre
diuerse scripture ab
eadē pte prolate i/
uicē sibi derogāt.
C.de fi. istru. scri/
pture.z hoc habes.j.de fide istru.iputari.potest tamen
quis dicere se nolle vti istrumento pducto si arguif fal
sitatis.C.de fi.istru.l.iij.

m In psonas.obijcere pōt qs in psonā testis q sit per
iurus ifamis pspirator inimicus q sit corrupt⁹ q sit ser
uus:z multa posses super hoc iuenire exēpla.ō hoc me
lius dr.j.e.testimoniū.h.

n Iuramento.iuramētum est hic legitima pbatio:qa
qlibet psumitur bonus:nisi pbef mal⁹.s.ō serui.c.vno
.j.de psump.dudum.z.C.qui mili.ñ possunt sup seruis
li.xij.hic etiam pscia vel fides pbatur p iuramētum.j.de
sen.ex si vero aliqs:sic.j.de excep.pastoral. Item p soluz
iuramentum pbatur amissio rez.s.quod me.cā.c.vl.et
quod hic dicit de iuramento isto pstando:locum hz in
cāis vbi de calūnia nō iuraf.sz de veritate dicēda q in
his cāis pstari dz habes.s.de elec.dudum.z.j.de iure/
iur.ex litteris.z ita iuramentum de veritate dicenda ñ
excludit sacramētū de calū.super emergēn exceptōe:vt
hic pz.z.s.de elec.cum dilect⁹.z.s.de resti.spo.literas.
Si vō iuratū esset de calūnia:nō est istud iuramentum
postea pstandum.C.de iura calū.auc.i hoc sacramēto z
i auc.ō his q igre.ad ap.§.vl.vbi hoc expssū ē ad fi.col.
v.vñ sūpta fuit auc. Quidā dicūt q i qlz cā hic iuramē
tū ē pstādū siue iuramētū sit ō calūnia siue ō vitate di
cēda:z ē spāle.z surgit h ex qdā psūptōe.qz cū nihil di
cerit p testes cū pducebanf.z postea cū publicatur quo
dāmodo videbaf approbare testes.vñ postea per sacra/
mentū tollif illa psumptio.si.j.e.c.vel.z.j.ō excep. pasto
ralis.sed ibi non credo q sufficeret pmittere ptestatōes

manerit: q ad hoc ex malicia nō pcedat: nisi forsā añ publicationē id fuerit ptestatus vł ostēdere poterit: q post pu. dicerit^a qd̄ objiciat in personas eetex cū qs psonas testium se velle post publicationē depositionū repellere fuerit ptestatus^b: siqd p ipso dixerit de facili nō credaꝛ. I dē lond. et ... elieñ. epis.

Vl nostra. p. ꝛ infra. Cuz sit hinc plures inde vo sint testes numero paucioreſ pducti: qs ñ solū diuersa ſʒ aduersa^c penit^9 in qbusdā ꝯstat testimonia reddidisse qꝛ etiam ad multitudinē tm̄ respicē nō oꝫ: ſʒ ad testiū q̄litatē ꝛ ad ipsoꝝ deposita qb^9 potiꝰ lux veritatis assistit ex quib^9 motū^a animi sui ꝯuenit iudicē īformari: mādam^9 q̄ten^9 si testes vtriqꝫ pducti eiusd̄ honestatis ꝛ estimationiſ extiterint: cū ꝯstet testes monachoꝝ eē testib^9 archi. numero pauciores pro archi. sniam pferatis. Si vo testes ex pte monachoꝝ pducti tāte pemīnētie fuerit: q eoꝝ auctas alioꝝ sit merito multitudini pferēda^a: ab ipetitione archid. absoluatis eosdē. I dē priori. s. fridiani lucañ. ꝛ ma/

ſʒ sufficiat hic. sed qd̄ prius dixi veri^9 credo: vt dixerūt t. ꝛ. g. ꝛ vin. olim. sed non mutaꝛ: vt dꝛ: q locū habeat tm̄ hec decre. vbi de calūnia nō iuraꝛ. ar. op. pbaꝛ. ff. de pe. sanctio legū. vbi dꝛ: cū noua lex statuitur ad eas species pertinere nō videꝛ: quib^9 ipsa lege pena specialiter addita est. nec verisimile est delictū vnū eadē lege varijs estimationibus coherceri. ꝛ ex presūptione pdicta statutū fuit: vt post publicationē iurei q ex malicia non procedat: cū protestatio non pcesserit: ꝛ ħ vbi de calūnia ñ fuit iuratū.

a Dixerit. hoc difficile est pbare nisi p iuramentuꝫ: sic. j. de except. pastoralis. ꝛ sufficit ħ iuramentū sicut in proximo casu.

b Protestatus. Per hanc ptestationē videꝛ: q noluit fidē adhibere dictis illoꝝ testiū ꝯtra se: si ergo dꝫ hēre pro se. xix. di. si romanoꝝ. ꝛ. iiij. q. viij. cui^9 in agēdo. ꝛ j. de censi. cū olim. C. de solu. l. penul. sic. C. ad. l. cor. de fal. l. qui falsas. ꝛ. ff. de inoffi. testa. papinianus. §. meminisse. ꝛ. C. de his qui. vt indig. alia. ꝛ est absurdū redire ad hoc: cui renunciatū est. C. de re. cre. siqs iusiurandū. Sic ecōuerso semel probatū reprobare nō possū. viij. q. ij. dilectissime. ff. de neg. ges. pōponi^9. ff. de adul. si vxor. j. de iureiu. queadmodū. ħ nō videꝛ q intellectus talis pbabilis sit quia lʒ reprobē personā: nō ideo videor reprobare dictū: sicut ecōuerso lʒ approbē personā non tm̄ approbo dicta. iiij. q. iij. siqs testibus. ꝛ ppterea sola ptestatio si amplius non sit processum nō obest: quia licitū est desistere qñcūqꝫ añ sententiā vt dicūt iura pdicta. s. l. qui falsas. §. meminisse. ꝛ. l. alia. Et ita sola ptestatio nō nocet si non pcessum fuit ad actū: quin credatur si pro ipso dixerint: si processum fuit ad reprobationē: ꝛ non obtinuit: si dixit pro ipso nō prodest: ꝛ expone de facili non credaꝛ. si. ij. q. vi. biduū. ṽ. si aduersus: vbi habes difficile est vt hic audiatur. i. nullo mō audiaꝛ. C. ad. l. cor. de fal. imperator. ꝛ. xlvij. di. quamuīslibet. ꝛ. i. q. i. principatus. vel intellige qd̄ dicit de facili nō credaꝛ quādo ab initio anteqꝫ deponeret protestatus fuit q licitū eiſʒ in psonas obijcere: tunc eni presūptio est contra testem: q criminū timore aliqd dixerit pro ipso: ne postea obijceret ei crimē: ꝛ tunc si dixit aliqd̄ pro ipso de facili non credaꝛ: nisi hito respectu ad qualitatē psone ipsi^9 testis vtputa si est talis ꝛ ita honestus q pp̄ter hoc nulla suspitio est contra ipsum q aliquid diceret timore alicui^9 criminis tunc crediꝛ ei. si vo sit suspecta psona: vt timore illo psūptio sit contra illū: tūc non crediꝛ ei. vel de facili nō credaꝛ. sine aliqs adminiculis: ħ cū illis bñ crediturꝛ: ꝛ sic dupliciter potest intelligi quod dicit de facili ñ credatur. b.

c Vl nostra. sed aduersa. Sup ꝯrietate testiū ita distingue. Si vn^9 testis ꝯdicit sibi expresse: nō valet. iij. q. ix. pura. xxiij. q. vij. q aūt. j. de ap. solicitudinē. C. de lib. cā cū precisi. ꝛ. ŝ. de pba. lʒ. nisi incōtinenti ħ fecerit corrigēdo dictū suum. j. ti. pri. pterea. Idē videꝛ si testis p parte dicit falsū: vt i nullo valeat dictū suū. ix. di. si ad sacras. ꝛ. iij. q. iij. §. q falso: vel varie. vt. ŝ. d̄ cau. pos. cū ecclesia. ꝛ. iij. q. ix. pura. Si vo vnus testis ꝯdicit plurib^9 talis ꝯrietas nō obstat: qꝛ dictū vnius testis nō pbat aliqd. xxxiij. q. ij. admonere. ꝛ. ŝ. e. veniēs. ꝛ. c. lʒ. nisi forte ꝯtradicat plurib^9 testib^9 cum quibus est scrip^9 in aliquo instro. ff. quemadmo. te. ap. l. i. in fi. Si vo plures testes ꝯdicant pluribus si sunt oēs ex eadē parte dicūt quidā q nō valēt. ar. ŝ. de pba. lʒ. sicut cōtingit in diuersis scripturis. j. de fide instru. imputari. C. de fide instru. diuerse scripture. Si autē ꝯdicant testib^9 alterius parꝭ: valet testimonium pluriū: ſʒ hoc non placet lʒ eni testes inducti ex eadē parte ꝯdicant sibi: nō tm̄ succumbunt talia testimonia: lʒ ita sit in instrumentis: qꝛ testes nō potuerūt puidere: vt dixi. ŝ. e. pñtium. Dicas q si testes ꝯdicant testibus siue ex eadē parte siue ex aduersa pmo ꝯcordabit iudex ꝯtrarietatē illā si potest. ar. ŝ. e. cū ī. ꝛ de pe. di. i. periculose. j. de v̄b. sig. nihil obstat. ꝛ. xi. q. iij. antecessor. ꝛ. ŝ. de ꝯsue. cū dilect^9. nisi manifesta sit ꝯrietas. iij. q. ix. nihil. xxxv. q. vi. d̄ parētela. ꝛ si manifesta sit ꝯrietas valʒ testimoniū pluriū: nisi ex altera parte tāta sit dignitas: vt merito debeat pīudicare numero vt hic inferius dꝛ vel nisi verisimiliora loquanꝛ ꝛ plura pbēt. iiij. q. iij. si testes. ꝛ. ŝ. d̄ pba. lʒ ṽ. fi. Si vo testes ex vtraqꝫ parte oino sint pares: pro reo ferꝛ snia. ŝ. d̄ pba. ex lr̄is. ꝛ. j. de fide instru. inter dilectos in fi. nisi in quattuor casibus: in cā matrimoniali liberali ꝛ dote ꝛ testamēto. ff. de re iud. inter pares. ꝛ. j. de re iud. c. vl. vbi habes illos quattuor casus. ŝ. d̄ proba. ex lr̄is. ꝛ. xxxiij. q. i. siqs acceperit. ff. de inoffi. testa. si pars. Si aūt neuter possideret sed vterqꝫ petit rē ab alio. s. a tertio. si pbationes sint hincinde oino pares. res diuidaꝛ si potest. ar. j. de t. s. p. afferte. Si res est indiuisibilis: iudex pōt gratificare cui vult. ar. j. de parochi. si eps. ꝛ. j. de iurepa. cū aūt. ꝛ. lxiij. di. si forte. vel diuidaꝛ res forte. xxvi. q. ij. sors. ꝛ. ff. de iudi. ħ cū ambo. Si vo testes contradicunt instro aut ꝯdicūt instro in quo scripti sunt: aut alij in quo scripti nō sūt. Si ꝯdicūt instro in quo scripti sunt: pualent testes instro. ŝ. de pba. tertio. ꝛ ar. ad hoc. ff. quē admo. testa. ape. l. i. in fi. ꝛ in auc. de fide istru. § si vo aliquid. Si vo ꝯdicant instro in quo nō sunt scripti: dic vt. ŝ. de pba tertio. Sed qd vbi duo petūt eandē vxorem ꝛ eq̄liter probant. videꝛ q deꝛ ei cui ꝯsentit. C. de nupti vidue. ꝛ. i. q. vi. sancim^9. Si autē nō vult ꝯsentire in aliquē: deꝛ ditiori ꝛ meliori. Si eque sint per oia pares: forte alteri deꝛ p iura pdicta. xxi. di. cleros. Si vo testes inducti sunt iā ad probandū aliquē articulū: ꝛ alij postmodū inducunꝛ in ꝯriū: directe statur secundis. j. e. ex tenore. ꝛ. ŝ. e. series. ꝛ ar. C. de ꝯhen. stipu. optimā. ħ hoc intelligo veꝝ qñ secūdi sūt plures ꝛ meliores ꝛ si equales numero: recurraꝛ ad dignitatem: vt hic: alꝭ stareꝛ

potius pmis:q: poti⁹ psumit subornatio in secūdis q̄ i pmis.

d ¶ Notū ai.ē.ō renū.i pñtia.c.xiii.q.iij.si testes.c.ē.c.c.plea

e ¶ Pro arbidiacono.ē.c.cū tu.ar.ꝯ. ibi psumit q̄ vtraqꝫ ps vey dixit:q: illa dicta simul poterant esse vera hic ṽo nō ideo recte statur maiori parti.

f ¶ Preferenda.vel saltē roequāda:q: tūc iudicabitur p reo:vt dictū ē in pma notu. Qō hic dr̄ recurrendū est ad dignitatē psonaꝝ:auctas ꝓferat multitudini exaltera pte intelligit qñ numerus i modicū excedit.ē.ō ele. ecclia vr̄a.si eni multum excederet:tūc pferi nūerus:ar.ꝯ.ē.ō elec.dudū ſi.xix.di.in canonicis. Sꝫ in q̄ quātitate pferemus auctem vel numeꝝ: istō erit in arbitrio iudicis discreti equitate inspecta: q: declarari vel regula ō facili dari nō posset. ff.ō diuer.c tēp.p.de accessionibus.

d Tam litterꝫ.auditu sic ē testimonium ō auditu tm̄ cū fama nō facit fidē.j.de accusa. in quisitionis.§.q̄siuisti. et j.ō eo q cogno.ꝯsan. vt. siue sup eo.Ar.ꝯ.ē.c. pterea.vbi creditur testimonio de auditu cū fama: c.xxxij.q.i.dixit. ꝫ loquitur ibi ō psūptione violēta:c ibi speciale ē in eo casu:als nō suffic: ꝫ hec fama purgationē induc vt in decre.inq̄sitōis.c h vt pꝫ inferius.

e ¶ Probata. Nota q̄ in cā criminali etiā ciuiliter mota:licꝫ actor habeat p̄sumptionē p se nō tñ defert ei iuramentū:īmo locū hꝫ regula actore nō pbante:reus absoluit.C.de eden.q accusare. tñ si infamatus ē ex hoc:debet inde se purgare. in ciuili aliud: quia si actor habꝫ bonā p̄sumptionē p se habito respectu ad qualitatē psone c cause defertur ei iuramentū.j. de iureiu.c. vlti.c.C.e.in bere.

f ¶ Soli.i.singulares.c ideo non valent.ē.de pba.lꝫ.c.ē.de elec.bone.c.c.cum dilecti.

g ¶ Tales.forte criminosi vel male opinionis. vñ ei nō creditur.ii.q.vij.vij.testes.

h ¶ Cum vidua corrupta.als nō ebesset.xxxiiij. di.valentino. s q̄ cognouisset eā si corrupta esset.ē.de biga.debitum.

i ¶ Feminas. Nota q̄ cū opponit crimē siue irregularitas in modū exceptionis ꝯ clericū ciuilit indifferenter admittuntur laici c femine:vt hic pꝫ:sicut in denūciatione.ē.c.ti.qm̄.q: lꝫ agat de crimine:nō agit criminalr̄.vt in.c.ē.e.vñ procurator pōt interuenire.j.de accu.sup his in fi.als mulier nō admitti [illegible] vlti.

xv.q i.ex eo.nec in testamēto admitit.insti.de testa.or. §.testes.vsi.ꝫ neqꝫ mulier. Itē aliud ꝯ.ē.c. decetero.j. de accu.meminimus.c.c.cū.p.mancenella.q.q.va.laicos.c.c.ipsi apli.c.c. testes.c hec oia ꝯria loquunt cuꝫ criminaliter agitur.

gistro.g.canonico pisano.

Tam lr̄is vr̄.s q̄ depositionibus testiū intelleximus nihil eē ꝯ lucanū electuꝫ sufficiēter ostensū nisi de auditu tm̄ c fama cū sup alijs siq forte videant esse pbata: testes sint vel soli vl tales q nō potuerint illa legitie cōprobare. Quia ṽo sup mr̄imonio qō idē clicus dr̄ ꝯxisse cū vidua testes nō fuere recepti ppter ap.ob.ne laici vl femine in tali reciperent articulo ꝯ ipsū: nos vt tāte irregularitatis obiectio nō remaneat indiscussa mādam⁹ q̄ten⁹ testes siue laicos siue femias dūtaxat idoneos q ad h fuerint pbanduꝫ iducti recipiatis legalit c examinetis prudent:excōicātes solēniter sigs eos ipedire presūpserit. q̄ minus testimoniuꝫ phibeant veritati. ¶ Demuꝫ attestationibus publicatis: si forte ꝯstiterit irregularitateꝫ huiusmodi nō eē probatā: idicatis eidē electo purgationē canonicā de obiectis p septeꝫ canonicos maioris ecclie vl priores eccliaꝝ ciuitatis lucañ.psbyteros seu diaconos bone fame pstandā:q̄ recepta pfigatis ei terminū q̄ ꝯsecrād⁹ nostro se conspectui repñtet. Si ṽo vel irregularitatis ipedimentū fuerit pbatū:vel infra terminū ꝯstitutū non pstiterit purgationē inductā vos eū a platione lucañ.ecclie amouētes:mādetis ex pte nr̄a caplo: vt electionē de alio non differāt canonice celebrari. Archipsbyteꝝ aūt lucañ.c.g.sacristā:q ꝯ pdictū electū lr̄as nob sub noie maioris partis capli destinauerūt:cū constet p attestationes predictas lōge maiorē partē capli non fuisse cōsciam huiusmōi lr̄aꝝ: ab officio c bñficio denūciētis eē suspensos:donec mereant niaꝫ indulgentiā obtinere. Idem dulmeñ. epo c decano c priori sancte trinitatis ebo.

Tum oliꝫ archi. meneñ. aduersus cant.archiepꝫ super statu meneñ. ecclesie proposuit questionē:c infra. Mādamus quatenus nisi pars aduersa predictū archidiaconū per exceptioneꝫ legitimā repellere valeat ab agēdo:partibus si poterit fieri vel procu

k ¶ Excōicantes. vl q̄ testes cōpelli pñt vbi odiosa proponit exceptio:ar. ē.ō elec.cū dilecti vbi electores compellūtur detegere fraudē sꝫ hic nihil dr̄ de testib⁹ sꝫ de impedientibus testes. c iō dicas: q̄ nō debēt cōpelli super hoc:dic vt nō. j.ti.pri. dilecto:ū. vbi de h in fi. notule dixi. j.de accusa.sup his.in q̄daꝫ notula q̄ incipit:et tamē.vbi de hoc.

l ¶ Purgationeꝫ. Ar. p illis q dicūt semper paccusato indicendā purgationē qō nō est verum:nisi ex h infamatus fuisset.vi.q vi.qō aūt.c.ij.q. v psbyter.

m ¶ Fuisse.sed q̄liter hoc potuit.constare: cū singuli essent in suis testimonijs singulares.ē. de elec.cū dilecti. c.c.bone.i.c j.de accu.cum dilectus in fi. So.bene potuit cōstare phādo absentiā fratrū tēpore contento in litteris.j.de his que fi.a pre.quanta.c.j.e.ti. ex tenore. vel quotiens fiebat mentio in capitulo de hoc facto:nulla fuit habita mētio de talibus lr̄is.ē.de pba. tertio.ar C.ad.l.cor.de fal.q̄ velut. Nota q̄ q̄liter puniēdi sunt q pter ꝯsciam capituli huiusmodi lr̄as noie capituli scribūt:q: tanq̄ falsarij puniunt.si.de his q̄ fi.a pla.quāto.

n Cum olim.meneñ.ista ecclā meneñ. q̄ als dr̄ sancti dauid:olim fuit archiepalis:sicut apparet per priuilegiū ipsius ecclesie:quā cantuarieñ. archieps tenet p suffraganea ecclesie sue:archidiacon⁹ ipsius ecclesie super statu seu libertate illius mouit questionem archiepo cantuar.dicens eam liberā esse:c per consequens dꝫ esse metropolis super cunctis ecclesijs vualie.hoc dicit.t.qui sactum nouit.

o ¶ Per exceptionē.forte obijciebat ei q̄ nō hēbat mādatū c sine lr̄is sui capli c epi nō erat audiēdus.vt.ē.ō pcu.c.:sed non est veꝝ in hoc casu:quia quilibet alius

et minorẽ ꝙ ẽt pſequi iuriã eccſie ſue:ne trahaſ ĩ peiorẽ ſtatum.xij.q.ij.nõ liceat.et alijs ꝯdicentibus.ff. de lib. cau.l.i.ij.⁊.iij. lʒ alſe ꝯiuncta pſona repellaſ:ſi agat con tra voluntatẽ alioꝝ.ff.de pcura.põponius.§.vl. ſʒ hic ñ eſt ita.nã quilʒ agere teneſ p eccſia.ij.q.vij.quapropter.

ƺ.de dolo ⁊ contu.cauſam que.ideoqꝫ videtur:ꝙ loquatur h de ſententia interlocutoria ⁊,teſtes ſenes ⁊ valitudinarij reci piantur:ne copia ſubtrahatur probationum ex eorum defe ctu.ƺ. vt lite non conteſtata,⁊quoniam.⁊ ſecundum hoc di xit maxime.i.tantum.Uel dic vt dicit.t.⁊ hoc poteſt intelligi

⁊.v.q.v.nõ nos.⁊ ſic vnus iuſte reſi ſtit oib⁹.xxx.diſt. nicena.⁊.j.ꝺ his ꝗ fi.a ma.par.ca.cũ ĩ cũctis. Arg. ꝯ.ff. q ⁊ a q.ma.li. non fi.ſiqs hac lege.§. quotiens. Et ita ĩ tellige de alia exce ptione puta rei iu dicate.vel q: eſſet excõicatus vl̃ ali aʒ ꝯſimilẽ Jo. Jtẽ .ar.eſt hic:ꝙ exce ptio pemptoria an te lit.ꝯteſt.põt obi ici ⁊ pbari ⁊ ſic re pellitactor ab agẽ do qꝺ verũ ẽ ĩ tri bus caſib⁹.ƺ.ꝺ li. ꝯteſ.c.exceptioniſ. ĩ ꝯcil.lug.

p Ualitudina rioſ.ſic.ƺ.vt lit.nõ ꝯteſ.qm̃.i.rñſo.

q Recepture:ſic vt ꝙ ꝯ ꝯtumacem poſſit ꝓcedi vſqꝫ ad ſniam ẽt lite ñ ꝯteſ.Si hec eſt ve ra littera.⁊ loquiſ de diffinitiua: ſic non ſolũ ſenes ſed oẽs indifferenter ſunt recipiẽdi:⁊ h vñ dicere ſaʒ litte ra teſtes marie ſe nes ⁊ ſic iſtud ma xime ꝓprie poniſ: ⁊ ſic ẽ iſte vnus ca ſus in quo fauore libertatis recipiũſ

ratorib⁹ eaꝝ ad locũ ſecurum ⁊ idoneum ꝯuocatis ⁊ lite le gitime conteſtata teſtes quoſ archiepũs in anglia ⁊ quos ar chidi.duxerit ꝓducendos in vualli a recipere pcuretiſ. Ue rum ſi archiepũs citatus legiti me vel p ſe:vel per pcuratorẽ idoneum noluerit ꝯparẽ aut litẽ ẽt conteſtari:voſ teſteſ ma xime ſenes ⁊ valitudinarios ᵖ quos archidi.duxerit ꝓducen dos ʳſub ap.ob.admittatis:et depoſitiones eorũ cõſcriptas ad ſe.curetis ap.deſtinare:ſta tuentes partibus terminũ p emptorium:quo per ſe vel re ſponſales idoneos noſtro ſe cõ ſpectui repñtẽt ſniam ſceptu re. Jdem ꝑori de bolonie. et ĩ.rectori eccſie de borell.

Ex tenore veſtraꝝ accepi mus litteraꝝ:ꝙ cum vo bis cãm que vertitur inter.r. militẽ.⁊.m.mulierẽ cõmiſeri mus fine debito terminandã ⁊ infra. Pars mulieris propo ſuit ꝙ dictus miles prius cor porale ꝑſtitit iuramentum: ꝙ ipſam duceret in vxorẽ: poſt modum carnaliter cognitã ˢ traduxit in domũ. Miles ve ro hoc ĩficiebaſ oĩo ᵗ:adijciẽs ᵘ ꝙ ⁊ ſi hec vera eſſent:eam ta

mẽ de iure hr̃e ñ potuit: eo ꝙ aliã tũc ˣ viuẽtẽ ꝑus duxerat ĩ vxorẽ. Cũ p teſtes militis vid ref eſſe pbatum ꝙ ipẽ ante fe ſtũ purificatõis btẽ ꝟginis.b. mulierem ſolenniter accepit vxorem : ⁊ teſtes.m. mulieris dicerẽt ꝙ ĩ ſeptimana paſcha li ſequente feſtum predictum de ea ducenda preſtiterit iu ramentum ꝑdictus miles ab ĩpetitione ipſius abſolui cum inſtantia poſtulabat. Uerũ ex parte ſepedicte mulieris exti tit replicatũ:ꝙ eo tpe necnon ⁊ anteq̃ teſtes dicti militiſ di xerant eum cum alia matrio nium ꝯtraxiſſe fuerat ſemper in eboꝝ. puincia cõmoratus : cum teſtes ipſi dicerẽt hoc lõ ge extra dictam puinciã actũ eſſe determinantes tempus ⁊ locũ ꝙ p teſtes idoneos erat pbare parata. Sed ecõtra fu it ex aduerſo rñſum:ꝙ cũ atte ſtatões iam eſſent hincĩde ſo lẽniter publicate loc⁹ ꝓductõ ni teſtium iam nõ erat. Cũ igi tur dubitatis:vtrũ poſt publi catõem atteſtatõuʒ ſupra illo articulo ꝺberẽt teſtes admitti noſ ĩqſitõi vr̃e aucte pñtiũ rñ dem⁹ teſtes mlierĩſ ad pbãdũ illum articulũ admittẽdos ʸ.

ex eo ꝙ dicit marie: qꝺ ꝟbum non fuit in antiq̃ compilatione:⁊ q: non recipiuntur teſtes lite ñ ꝯteſ.cum ſit miſſio ĩ poſ ſeſſionem ꝓpter cõtuma ciam:ſed ſummarim ex aminato negocio fit miſ ſio.ƺ.vt lite non conteſ. qm̃ frequenter.§.ĩ alijs. ⁊.§.ſe.b.

r Ex tenore. cognitã. ⁊ ſic inductum fu it matrimonium pſum ptum.j.de condi.appo. de illis,contra quam p ſumptionem non admit titur probatio in cõtra rium.j. de ſponſali . his qui fidem.

ſ Jnficiebatur. Et ita per ñarrationem ⁊ rſpõ ſionem facta eſt cõteſta tio litis.ƺ.ꝺ elec.dudũ ⁊.ƺ.de lit.conteſ.c.vno. ⁊.C.de lit.ꝯteſt.l.vna

t Adijciens.in modũ exceptionis:ſic.ƺ.de or. cog.c.i.⁊ ex iſtis verbis debes inſtrui:qualiter ꝺ beas rñdere ⁊ ſub qua forma:quia ſic excipien do non confiteris.j.ꝺ ex cep.cum venerabil. vbi de hoc:⁊.ff.de excep.nõ vtiqꝫ.⁊.j.de excepti. ve nerabilem.

u Tunc viuentem.Jl le allegabat turpitudinẽ ſuam:vnde non debuit audiri.j.de dona. inter dilectos.⁊.j.de conceſ.p ben.cum ſuper queſtio

teſtes lite non ꝯteſ. ⁊ ſententia pfertur:ſicut continetur ĩ ele ctione plati vel ma.trimonio carnali.ƺ.vt lit.nõ ꝯte. qm̃ §.porro.⁊ ẽ ar.ad hoc.C. de igenu.ma.l.diffamari.⁊ ſic ĩtelligebat.t. Alij exponũt iſtã lrãm.ſniam. i.īterlocuto riam.ſ.de miſſione ĩ poſſeſſionẽ ſi altera ps nõ venerit: vel ſi ptes venerint:litẽ pmo ꝯteſtabũt.Sʒ pma lectura ex ĩpa pʒ littera.nã ſi papa vellet ĩtellexiſſe de īterlocu toria:de ea mentionẽ feciſſet.j.ꝺ deci.ad audiẽtiã. ⁊.ƺ. de trãſla.iter corporalia.ꝗ multum videſ obſtare huic cũ dicit:ſenes ⁊ valitudinarij cũ illi ꝯſueuerunt recipi. lit.nõ ꝯteſ.vt in.c.quoniam.vnde ſi papa ĩtelligebat ꝙ ĩ caſu iſto poſſit recipi lite nõ cõteſ.ex parte actoris ſim pliciter dicere debuit:recipiatis teſtes quos archidia conus duxerit ꝓducendos:ſm ꝙ percepit in caſu conſi mili cum actor abſens eſt contumaciter ⁊ reus preſens

ne.⁊ ſuper de confeſſio.cum ſuper.ſed in caſu iſto ⁊ in quoli bet:vbi vertitur periculum anime : auditur allegans turpi tudinem ſuam.ƺ.e.ſi.nt.⁊.j.de re iudi.lator.⁊.c. conſangui nei . ⁊ in cauſa liberali auditur aliquis confitens turpitu dinem ſuam.ſ.licet ſe vendidiſſe ſ.lium ingenuum.C.deꝫ li be.cau.l.i.vincen. Jtem ex eo ꝙ dicit : tunc viuentem pa tet ꝙ hec non poterat eſſe vxor : ſed ſi prima eſſet defun cta : ⁊ hec ſciebat illum aliam habere anteq̃ contraxit cũ eo : eam poſtea habere non poſſet .j.de eo qui dux. in ma tri.ſuper hoc.⁊.c.ex tuarum . et.c.cum haberet .ſi vero cre debat ʹ eum eſſe ſolutum quando contraxit cum eo : be ne poſſet eum habere .j.de eo qui dux. in ma.c.i.⁊.c.veni ens .b.

y Admittendos.hic habes expreſſe ꝙ poſt publicationem

testiū ēt ī eadē īstantia iudicii testes recipiunt sup novo arti/culo vel exceptione.s.e.de testi.vbi de hoc.ꝛ.s.e.series.ꝛ.C.ð pba.exceptionē.ꝛ.j.de excep.deniqꝫ sup veteri vō nō sunt re/cipiēdi.s.e.fraternitatꝭ.vbi de h.Sed certe licitū ē mulieri pbare absentiā viri:ergo ꝛ eodē mō licitū ē viro pbare ꝑntiaꝫ: q̄ȝ mos vtriqꝫ gerend⁹ ē ff.de pba.circa cū.q̄ȝ nō dȝ actori licere qð reo ñ liceat.ff.ð re.iuris nō ð bet.Et ita ē ar.ꝙ postq̄ȝ didici testificata:nō pos/sū īducere testes sup eo/deꝫ articulo.sȝ ali⁹ ē mo/dus īducēdi.ꝛ ad aliud nūc q̄ȝ pmo.j.e.veniens ꝛ.c.cū ī ma.

ꝛ ꝯclusum:cū ante renunciatōēm possint partes adhuc pducere testes sup novo articulo ꝛ instrā:ar.s.de elec.dudū.ꝛ.j.de fide istru.cū dilectus.

Idem Priori sancti victoris.

Significauerūt nobis:et infra. Cum cā que verti/tur īter abbatem ꝛ monachos sci.dionysij ex vna pte ac ab/batissam ꝛ moniales ð forcel/lis ex altera tā super ppzieta/te q̄ȝ sup possessione ꝑorat⁹ de argentorio:iudicib⁹ a nob cō/missa fuisset:ꝛ mōiales super cā ppzietatis ꝑus litem īgres/se testes pduxissent ī illa post/modum possessionis iudiciuꝫ suspenso petitorio intentarūt[a] ꝛ infra. Unde in cā possessio/nis quam moniales petebant ea ratione[b]:ꝙ ille quibus ipe successerant inde fuerant vio/lēter eiecte:testes fuerunt ab vtraqꝫ parte pducti eousqꝫ p/cessum vt publicatio iam fie/ri deberet[c]:ꝛ infra. Manda/mus quatenus si vobis cōsti/terit abbatē ꝛ mōachos quar/tam pductionem testium cum iuris solēnitate[d] super posses/sorio petiuisse:ꝛ propter hoc ī/fra.x.dies[e] post interlocutoriā sententiam appellasse:nisi for/te iudices quartam productō/nem negauerint pro eo ꝙ vo/luerint effrenatam[f] multitu/dinem testium refrenare vos ad quartam pductionem ad/hibita solēnitate legali admit/tatis eosdem:ipsos si in pbatō/ne[g] defecerint in expēsis legi/timis condānantes[h]. Et nisi adeo sit in petitorio iam pces/sū:vt plene possit de ppzieta/te liquere[i]:vos causam posses/sionis:ad quā de iuris bene/ficio abbatissa et moniales ha/buere recursum[k]:pmit⁹ ter/

a Significauerūt.līte/starūt.qð eis licuit s.de cā pos.pastoralis.ꝛ ff.de vi.ꝛ vi.ar.cū fūdū §.vi.ꝛ.ff.de acq.pos.na/turaliter.§.nihil.

b Rōne.Hec rō bona erat:q̄ȝ īterdictū vnð vi daꝫ hēdi ꝛ bonoꝝ posses/sori.ff.de vi.ꝛ vi ar.l.i. §.h īterdictū.ꝛ daꝫ ī hē/dē ī id qð ad eū puenit ff.de vi.ꝛ vi ar.l.i.§.pe. ꝛ.l.se.ꝛ.xvi.q.vi.si epm. Et itellige qñ daꝫ ꝯ he/redē iuris.C.si ex delic. defūc.l.vna.nō aūt ꝯ hē/dē rei.q̄ȝ nō ois ad quē res deuenit:teneꝫ īterdicto vñ vi.s.ð resti.spo.cū ad sedē.ꝛ.ff. de vi ꝛ vi ar.cū ad te.si m̄ sciēter rē illā recipit a deiectore:te/neꝫ.s.ð resti.spo.sepe ꝯtingit.

k Recursum.Ꝫ esto ꝙ moniales obtineāt ī possessione ergo habebūt rē cū fructib⁹ a tpe ꝯiectōis.s.ð resti.spo.gratis.ꝛ.ff.de vi.ꝛ vi ar.l.i.§.q vi ð iectus ē.Sȝ pone: ꝙ monachi obtie/ant postea ī petito/rio:ḡ habebūt reꝫ cū fructib⁹ a tēpo/re lit ꝯtes.sup ppe/tate ꝛ īputent sibi moniales:ꝙ pmo īntentarūt iudiciuꝫ ppzietatꝭ:q̄ȝ litꝭ cō/testatio exeq̄t oēs possessores:ꝛ p lit. ꝯtes.fūt maleꝫ.dei possessores ꝛ ideo fruct⁹ post lit.ꝯtes. oēs restituēdi fūt cū ipsa re.C.de rei vē.certū ē.ꝛ.ff.de peti.hē.sȝ ꝛ si lege §.si añ litē.sȝ.forte īspiciꝫ lit.ꝯtest.de nouo facta sup p/pzietate:ꝛ q̄ȝ mo/niales pmo ꝯueni/ebant mō ꝯueniū/tur. Et hoc veꝝ est ꝭm legistas q dicūt ꝙ ex toto renūciatur iudicio ppzietatis:anteq̄ȝ admit/taꝫ ad possessoriū.Scðm iura canonica nō renun/ciatur iudicio ppzietatis:vt hic dicit:q̄ȝ postea debent pcedere ī iudicio ppzietatis.Sed ꝭm hoc videꝫ ꝙ fece/rūt sibi piudiciū circa fructus pceptos ꝛ plus lit.ꝯte.su/per ppzietate:si monachi postea obtineant in iudicio p/pzietatis.io.

c Deberet.monachi petētib⁹ q̄rtā pductōem testiū cū solē/nitate legali sup iudicio possessorio:quā cū iudices denega/rūt:mōachi appellauerūt ab īterlocutoria ꝯ eos lata:vt.j.ꝑꝫ.

d Solēnitate.quā hēs.j.e.c.penul.ꝛ ī auc.e.ti.§.q̄ȝ vō.

e Dies.idē tps daꝫ ad appellādū a diffinitiua.ꝛ.q.vi.ante triꝑ.ꝛ sic ꝑꝫ ꝙ ifra.x.dies dȝ appellari ab īterlocutoria.s.de elec.cū dilecti.als trāsit ī rē iudicatā.vt ibi dꝫ.idē ēt tps daꝫ ad supplicādū.C.ð pci.ipe.offe.auc.q supplicatio.vii.

f Effrenatā.Nota nouitatē iuris:sȝ rō est anniq̄ȝ.sic.j.e.c.xxi. ꝛ.ff.ð testi.l.i.l si.ꝛ ex eadē cā posset iudex denegare tertiaꝫ ꝛ ēt secūdā.si.ff.de iudi.nōnunq̄ȝ.ꝛ.xv.q.iij.ð illicita.ꝛ.s.de do.ꝛ ꝯtu.cū dilecti.ex quo eadē subest cā ī secūda siue ī tertia vꝫ ī quarta:idē fuandū ē.hinc ide.s.ð trāsla.īter corporalia: vel si ifra certū tps cā ðbet ꝭmīari.s.ð offi.dele.ð causis.vin.

g In pbatiōne.s.ꝙ non pbent se appellasse infra.x.dies ex ꝯ premissa.

h Cōdēnantes.ꝛ sic ꝑꝫ:ꝙ appellās iniuste ꝯdēnādus ē in ex/pensis alteri pti.ꝛ istud ḡnale ē.ij.q.vij.ois.ꝛ.j.ð ap.vt debit⁹ ꝛ ꝙ remitti dȝ ad eundē iudicē a quo appellauit:vt dīc illa ð cre.vt debit⁹.ꝛ.j.e.cū ī eccia.Sȝ q̄re ꝭm iura pdicta nō rmit/tunꝫ ptes ad poꝛes iudices:si apparuerit mōachos frustrato/rie appellasse.Hoc iō ꝯtingit:q̄ȝ poꝛes iudices remulerūt ne/gociū dño pape:ꝛ ita desierūt eē iudices p relatōeꝫ.vt.s.ð of/fi.le.ȝ ī pn.ꝛ.C.ð rela.l.i.ꝛ.ij.ꝛ vt ꝑꝫ ex pn.c.qd iurꝫ sit ð hu/iusmōi expēsis:dictū ē plene.s.ð do.ꝛ ꝯtu.fi.ne.h.

i Liquere.nō vtrūqꝫ plene l.q̄ātū postq̄ȝ renūciatū fuerit

l Cum cāu.ī psonas.Sed cū exceptio q̄ opponiꝫ ī p/sonas testiū debeat reseruari ī tps disputatōis post publicatōēm testiū:vt.s.e.pfitium.quare papa dicit:qð statim hoc faciāt.iō hoc fecit ne differaꝫ negociū:q̄ȝ p/sumptio erat ꝯ fauentiā:ne cā ptrahēdi negociū obijce/rēt ī psonas testiū post publicatōem:vñ papa voluit sup hoc puidere ꝛ iō nō fuerūt admissi ad hoc.s.de pba.ȝ ī cāu tñ statim admittiꝫ ad pbandū:vñ cuꝫ dꝫ ꝙ ille sit odiosus et criminali cā:statim dȝ hoc pbare.C.de testi. auc.si dicaꝫ.Si ex leui cā vel pecuniaria odiosus dꝫ:re/cipiaꝫ eius dictū:ꝛ ī tempus disputatōis reserueꝫ hu/iusmodi qō:vt ibidē dꝫ ꝛ ī auc.e.ti.§.si vero.coll.vij. Itē ꝛ ī alio cāu cū obijciꝫ testi:ꝙ sit seruus:si dicat se li/beꝝ nō dȝ admitti:nisi ꝑus ostēdat chartā sue manumis/sionis.C.e.ti.auc.si testis huius.Ar.ꝯ:ꝙ q̄litatꝭ debeat au/diri q obijcit crimē testi.s.e.ex pte ade.

m Procures.sigillati p se.als nō valerēt eoꝝ dicta.j. e.venerabilꝭ.ꝛ.j.ð accu.inqsitōis.§.i.ꝛ.s.ð elec.q̄ȝ pro/pter.ar.C.ð testi.nullum.h.

n Circūstātijs.als nō pueniꝫ ad veritatē.xxiij.q.vin. occidit.an.s.lucri gratia vel inimicitiarum testificentur et de alijs circunstantijs de quibus traditur.ff.e.l.iij.et

minetis in cā ꝓprietatis postmodum ꝓcessuri: alioquin q̄stioně terminetis: sim̄ vtraq̃.

Idem ep̄o placentino.

Vm cāz que inter archiepm rauen. ac cōmune fauen. ⁊ infra. Quia v̄o vtriq̃ parti nim: ꝺ existeret onerosū vt testes ꝑducerent coram nobis: mandamus quatenus recipias testes: quos vtraq̃ ꝑs tam super principali negocio q̄ in personas[l] testium duxerit producendos: ac eos diligenter examinare procures[m] ⁊ de singulis circūstantijs[n] prudenter inquirens de causis[o] videlicet personas[p] loco[q] tempore[r] visu auditu scientia credulitate fama ⁊ certitudine cuncta plene conscribas. ⁊ infra. Testes[s] autem ⁊ cetera. Quod si forte fauētini vl' alij eos quos dictus archiepiscopus ad ꝑhibendum testimonium veritati duxerit ꝑducendos: presumpserint impedire: tu ipsos ab huiusmodi presumptione cessare ꝯpellas[t]. Volentes autē effrenatam[u] multitudinem testium refrenari: volumus vt hincinde q̄dragenarium numerum testium excedere nō ꝑmittas: ita videlicz: vt si fauēt testium depositiones ratas habuere voluerint[x] que a ferrarieñ. episcopo ⁊ abbate pomposñ. recepte fuerint: testes ipi computentur in numero prelibato: alioquin cum attestationes ipse sint clause: idez testes si necesse fuerit iterato producantur.

Idem de nouo fonte ⁊ casseдei abbatibus.

Veniens[y] ad ap. se. c. archidia. remoñ. humiliter supplicauit: vt sententiam super decanatu claremoñ. ecclesie pro eo latam que iam

iiij. q. iij. §. si testes. h.

o ℭ De cāis. Cāz. n. scie dz q̄re index. quā si ñ reddidēit nō valebit dictū testis. iiij. q. iij. §. sclā. ⁊ xxiiij. q. iij. si habes. ⁊ i auc. de testi. §. ⁊ lz dudū col. vij. Si ꝟo iudex nō quesierit: ⁊ testes simpliciter dixerint se scire: valebit. j. ꝺ re iudi. sicut. vbi de h. ⁊ ff. ꝺ no. op. nū. de pupillo. §. q nunciat i fi.

p ℭ Personis. ipsorum testium: an ēt sint honesti. iiij. q. iij. §. ij. Sed nūqd testis tenet' respondere an sit crimiosus periurus vl' talis q nō possit testificari. ⁊ videt' q sic: q2 iste sūt circūstantie de quibus querit'. ff. e. l iij. et iiij. q. iij. §. si testes. ⁊ q2 testis in cā criminali ⁊ ordinandus equipant'. q. q. vij. ipsi apostoli. ⁊. c. testes. sed ordinandus tenet' dicere crimen suum l. di. ex penitēnb9. ⁊. xxiiij. di. c. vl. op. ar. j. de excep. ꝺni q3. Sed contrariū nō iuenit' ergo stabimus legibus ꝑdictis. quod enim nō mutatur: quare stare ꝓhibetur: C. de testa. sancim9. Sed ꝯ videtur q non teneat' rñdē: q2 nemo tenet' ꝑdere se. de pe. di. i. non tibi dico. Hec auctoritas loquit' de eo q i iudicio aīe ꝯfitet': ⁊ ille nō tenetur crimen suum occultū publice ꝯfiteri. Quid ergo dicemus. satis pōt dici q dz rñdere saltē ad ea de qb9 tradit'. iiij. q. iij. §. si testes. ⁊. ff. e. ti. l. iij. ⁊ op. ar. j. de accu. i qsitionis. §. i. Si de alijs iterrogent': nō tenent' rñdere. sz de ꝯsuetudine nō iterrogant'. Et sat' videt' honestū q ñ iterroget' nisi de his de qbus fit mentio in. l. ꝑdictis: qa talia nō sunt ampliāda sed restringenda. Preterea testes debent cognoscere litigantiū ꝑsonas a qbus ⁊ ꝯtra quos inducunt': qñ agit' de ꝯctibus aliter non videt' q possint ꝯgrue testificari: ar. i auc. eo. ti. §. i. coll'. viij. ⁊ in auč. de instru. cau. circa ꝑn. §. siqs igit'. C. ꝺ iure ꝺli. sancimus. §. fin aūt dubius i fi. Et si dubitet': an testes cognoscant ꝯtentes vel litigātes: exhibendi sunt ipsis testibus: vt eos cognoscant: ⁊ in eadē forma in qua eē cōsueuerunt q2 mutata forma ⁊ sbstantia q̄si mutata videtur. ff. ad exhi. iulian9. §. sz ⁊ siqs. Istud frequent' fit ꝑcipue vbi factū suspectū ꝑsumit'. h.

q ℭ De loco. exemplo danielis.

r ℭ Tempore. q2 si diuersi sunt siue in loco siue in tēpore: non valet eorum dictum. iij. q. ix. nihilomin9. Nec intellige de tempore. i. de qualitate temporis nisi eēt suspectus testis: vl' ex tempore. i. ex mora. ⁊ ex hoc etiā redditur testimonium suspectum. iiij. q. iij. §. item in testibus considerandum est. Cum enim testis presumitur suspectus: quibuscunq3 modis potest inquirenda est veritas: ar. xxx. q. v. iudicantem. ⁊. xxxv. q. ix. graue. ⁊. C. de eden. is apud quem in fi. iudex ergo discretus in omnibus istis ⁊ alijs per que possit veritas melius ꝑscrutari debet interrogare. aliter enim ad veritatē non possumus ꝑuenire xxiij. q. viij. occidit. i.

s ℭ Testis. autē ⁊c. Clausula ista non respicit omnia superiora: quia testes illi qui inducuntur super criminibus nō cōpelluntur. j. n. pri. dilectoꝝ. vbi de hoc.

t ℭ Compellas. per excōmunicationem. ꝯ. e. tam litteris ⁊ hoc bene pōt: quia ꝑstat impedimētum cause. ⁊ quia iurisdictio ad omnia extēditur: sine quibus causa expediri non potest. ꝯ. ꝺ offi. delega. preterea. ⁊. c. prudentiam. §. sexta ad fi. ⁊ c. i. ⁊. c. suspitōnis. ⁊. ꝯ. e. tam litteris. ⁊. ff. de iurisdi. om. iudi. l. ij. Et si nullo modo potest compelli: ⁊ ita testes non possunt inde dicere veritatē: qd erit. videtur q debet haberi ꝑ producto ac si deposuisset contra illum q facit illum impediri: vel consentit: quia si vellet prohibere ne taliter impediretur bene posset. j. e. constitutus. ⁊ ar. ij. q. vij. §. tria. versi. siquis autem. ar. contra. i. q. iiij. qa presulatus.

u ℭ Effrenatam. sic. ꝯ. eo. c. prori. ⁊. ff. de testi. l. i. in fi. Et sic vltra. xl. dicitur esse effrenata multitudo: sic. j. de cleri. excommunica. ministrā. latores. Sed hoc potius consideratur sm magnitudinem cause ⁊ personarum qualitatem: nam quandoq3. xxiij. milia dicunt' pauci. xlv. di. disciplina.

x ℭ Voluerunt. hec littera potest intelligi sm distinctionez illius. l. C. e. ti. l. vlt. j. e. presentata. vel dic vt dicebat io. ⁊ lau. q q̄diu attestationes sunt clause: possunt adhuc idez testes iterato iduci vt addant: q2 forte tunc non habebant omnia in memoria. in auč. e. ti. §. q2 vero multi. ⁊ ar. ff. de questi. repeti. vel vt corrigant errorem suum. Sed illud non credo: q2 hoc debent facere incontinenti ⁊ nō ex iteruallo. j. ti. pri. preterea i fi. ⁊ ar. ad h. xxxv. q. vi. de parētela i. v̄. discordasse. Sed siqs testis secundo inductus dicat ꝯtrium ei9 quod ꝑmo dixit. tūc dictū suum non valet nec credit' ei: ar. j. e. cum i tua. j. de ap. solicitudinem i fi. nisi forte ita esset q ꝑme attestationes non valuissent: puta ab eo recepte: si nullam habebat iurisdictōez vel potius quia pro non scriptis debent haberi nec debēt ꝑublicari: sed potius incidi. h.

y ℭ Veniens. de hac materia loquitur. j. de appellatio. constitutus.

fuerat in parte executioni mā data: faceremus in totum executioni mandari. Cum autem ꝓcuratores capituli claremō. ī nostra pñtia ꝓposuerint sen tētiam illā ꝯ iusticiam ⁊ post ap^a. ad nos īterpositā ꝓmlga tam: ⁊ infra. Et idem archidi. ipsos tanq̄ ꝓcuratores admit tere noluerit[b] vel dictis eoꝝ aliquatenus rñdere. p. subdi. noster se ipsi opposuit ex ad uerso asserens canonice se in decanum claremoñ. electū ꝓpter quod dict⁹ archidi. ī sua petitione non erat aliquaten⁹ audiendus[c]: q2 decanatus ipse non ad illum sed ad se potius pertinebat: ⁊ infra. Cū igitur super his aliquādiu disceptassent: interlocuti sum⁹ vt dictus. p. si posset incontinēti[d] suam intentionem fundaret[e]: qui cum super hoc testes ⁊ instrumenta produxerit: interloquendo ꝓnunciauim⁹: q sua

intererat vt se posset opponere archidi. mēorato. Lite igit inter eos tam super electione q̄ super sententia contestata quesitum fuit ab ipso archid. vtrum attestationes prius exhibitas ī articulo[f] supradicto ī hoc iudicio vellet[g] admittere: qui respondit: q vellet: dummodo posset obijcere tam ī ꝑsonas testium q̄ ī dicta. Quo audito pars aduersa respondit q attestationibus illis in hoc iudicio vti nolebat: cum non super principali negocio sed super articulo incidēti fuissent lite non contestata recepte. Vnde super toto negocio alios volebat testes ꝓducere vł eosdē. Pars[h] aūt rñdit aduersa q cū testes illi tā sup sētētia q̄ sup electōe dixissent ⁊ eoꝝ attestatōes fuissēt ī iudicio publicate: ñ licebat eidem post q̄ testificata didicēat sup eisdē articul' alios testes ꝓduce

a ¶ Appellationem. bene allegabant isti ꝓcuratores: si hoc ꝓbare possent. s. q contra insticiam: q2 executio ꝑ hoc suspenditur sic si obijciat' qd̄ falsū. C. si ex fal. istru. l. vl. in. lau.

b ¶ Noluerit. q2 dicebat: q erant ꝯstituti ꝓcuratores ab excōmunicatis: vt patet in integra. ⁊ in fi.

c ¶ Audiendus. snīa lata, īter me ⁊ te non ē executioni mādanda: si ius alterius ptis leditur. j. d̄ re iudi. cum sup. ⁊ s. de offi. dele. sup eo. ⁊ ff. de ap. a snīa lau.

d ¶ In ꝯtinenti. Nota snīam executōi mādādā nisi stati ꝓbet' exceptio. s. de resti. spo. litteras. C. de ꝯpensa. l. vl. ī fi. ⁊ C. de or. cog. l. fi. §. vl. si. j. d̄ re iudi. cū super.

e ¶ Fundaret: quod debet audiri ꝯ illā snīaꝫ q̄ lata erat ꝑ archi.

f ¶ In articulo ad queꝫ ꝓbandum fuit admiss⁹ s. q sua intererat.

g ¶ Vellet. q2 ad hoc cogi nō poterat: cū ob aliud ꝓbandū fuissent inducti. j. e. cū cām q̄. ⁊ ar. s. e. ꝯstitut⁹. j. e. cū ī tua. ex ꝯsensu tñ valuissent: ar. C. e. ti. l. vl.

h ¶ Pars. sed quar' necesse bꝫ iste. p. ꝯ snīam illaꝫ inducere testes cū illa snīa ei nō obeat obesse: q2 res inter alios acta alijs obesse non debꝫ. j. de fide istru. inter dilectos. ⁊ j. de re iudi. c. penul. ī pn. Responde q2 de hoc agebat' an snīa ei p̄iudicasset q' sciebat rē ad se ptinētē tractari: q2 si p̄mo sibi actio ei⁹ rei ꝯpetebat ⁊ pmisit sequentem agere: p̄iudiciū sibi fecit. j. de re iudi. c. penul. ff. de re iudi. sepe: q2 h' ipso tacite renūciare videt' iuri suo. j. de his q̄ fi. a ma. par. ca. ex ore. q2 q̄ꝫ cito sciuit cām illam tractari: statim debuit contradicere ⁊ se opponere: qd̄ cum nō fecerit p̄sumitur ꝯsentire: arg. s. de offi. dele. cū olim. ⁊ liiij. di. si huius. ⁊ j. q. ma. ac. pos. insuper. secus si nesciuisset cām agitar. ff. de accu. sicut. §. idem. Preterea ad h' ydē vel alij testes sup hoc sūt admittendi: ⁊ ita sup eodem articulo ⁊ inter easdē ꝑsonas testib⁹ publicatꝭ ydē vel alij testes iteꝝ recipiuntur. Vñ ꝯ. s. e. fraternitatis cū suis ꝯcor. Sꝫ iā solutū est: q2 illud ꝯtingit ꝓpter diuersum moduꝫ agēdi. j. e. cū ī tua. ⁊ c. cū cām que. Sꝫ si illi ex q̄ p̄mo inducti fuerūt: ꝯtrium dicāt ī secūdo iudicio: qd erit. nō credo valē dictū eoꝝ: lꝫ aliud sit iudiciū ⁊ ali⁹ modus agēdi. j. e. cū ī tua. ⁊ j. d̄ p̄sump. lrās. s. de ꝓba. ꝑ tuas. b.

i ¶ Canonicos. q̄ eniꝫ ī capitulo fiūt ꝑ alios ꝓbari nō possūt cū alij ad capitulū nō vocent'. sic ⁊ q̄ domi fiūt ꝑ alios nō de facili explorant'. C. de repudi. ꝯsensu. §. sup plagis. C. d̄ qsti. iter rogari. ff. ad sill. siqs ī graui. §. si pupill⁹. ⁊ §. se. ⁊ l. iij. §. si vir aut vxor. lꝫ al's apud domesticos facile quid confingatur. C. de dona. datam. Ar. ꝯ. s. e. ī litteris. Itē ē hic ar. q excommunicat⁹ post absolutionem suam restituitur pristino statui. arg. q. i. c. l. Itē ea q̄ ī capitulo aguntur: ꝑ alios ꝓbari debēt vt hic dicit. Et hec est cā quare ꝯpellit' canonicus ferre testimonium ꝯ ecclesiam suam sup ꝯtu inito cū capitulo suo: nec debeat iō ꝑdere bñficiū suū: q2 hoc facit cōpulsus. ff. de bo. lib. q cum maior. §. penul. secus esset si assumeret' ad officium vt ī aduocatōe vel ꝓcuratōe q2 tunc ꝑdere debet bñficiū suū. s. de postu. c. vl. hinc iō absoluūtur ad cautelam: vt possint testificari: q2 dicebat' q erāt excōmunicati p⁹ appellatōeꝫ: al's nullus absoluitur ad cautelam. Nec intelligas: q qlibet excōicatus vocat⁹ ad testimoniū debeat absolui. ⁊ h' ideo absoluuntur ad cautelam: q2 ñ poterant ꝓbari per alios q̄ꝫ per illos d̄ capitulo: vt littera dicit.

k ¶ Talis questionibus iuramenti. sed cum iuramento bene: al's q̄tūcunqꝫ religiosus sit aliquis ī ꝓ iudicium alterius non est ei credendum. j. e. nuper. et sic tam monachi q̄ꝫ alij clerici possunt ferre ꝓ ecclesia sua testimonium. s. e. insuper. ⁊ c. cū nuncius. ⁊ j. de iureiur. ⁊ si christus ī fi. ⁊ xxiij. q. ij. sup prudentiam.

l ¶ Remittat'. ⁊ sic pꝫ q iuramentum testis pōt remitti: ⁊ hoc iō: q2 v'bo aduersarij possum totū ius meū relinquere. vt. C. de fideicō. l. vl. Sed vr' q non possit remitti: q2 introductum est vt veritas detegat': ⁊ vt religio iudicātis non circūueniatur: ⁊ sic videtur q ī fauorem iudicant'. ergo partes non possunt illud sibi remittere. So. iuramentum illud iudicis aucte remittitur: ⁊ istud iuramētum p̄ncipaliter in fauorem partis prestatur: Vnde ꝑnt illud sibi remittere partes. Sed nunqd iuramentū istd̄ pōt remitti ī cā matrimoniali de ꝯsensu ꝑtium. dico q nō: q2 nec coꝝ ꝯfessioni statur in cā matrimoniali etiaꝫ si fama ꝯsentiat siue rumor: ⁊ hoc iō ne colluderēt ad īuicem ꝯ matrimonium. j. de eo q cog. ꝯsang. vx. sue. sup eo. sed ī ꝯiungendo videtur q possit remitti. q2 ibi credit' ꝯsitenti: dūmodo nō sit ī alteri⁹ m̄rimoniū p̄iudiciū. j. de clā. des. despon. c. ij. Sed qd dices de iuramēto calūnie an possit remitti a pte ꝑti. videt' q non. q2 nec cōsuetudo valet de ipso non prestando. s. de iura calū. ceteꝝ. ⁊ videt' expssum. C. de iura calū. l. ij. §. sed q2 veremur sed eadem rōne qua iuramentum testi remittitur: q2 ī fauorem ꝑtium p̄statur vt v'itas eliciat': ⁊ non occultet'.

re: presertim cū in hoc iudicio at testationibus illis vsus fuisset subdi. plibatus. Nos igit iusticia pnunciauimus exigēte q testes essent recipiēdi sup toto negocio qs vtraq pars duceret producēdos. Quocirca mandamus qtenus receptis testibus et rationibus partium intellectis cām ipsā tā sup pncipali q etiā incidēti sine canonico termunetis. Qd vero q in capitulo agunt: non facile pñt nisi p canonicos ipsos probari volumus vt ad cautelam absoluatis eosdem: vt vocati ad testimonium libere valeāt pro vtraq testari. Idem bisuntino archiepo.

Uis questionibus: et infra. Monachi vero de suis fratribus ac pversis testes in causis xpius pducere absq iuramēti exhibitiōe nō pñt nisi forsitā a parte remittat aduersa. Idē attrebatē. epo et dedim. et vrsicāpi abbatibus.

Dilecto filio arien. pposito nobis inotuit exponēte: q cū cām que inter ipsum et comitissā flandren. sup donatione. vi. prebendarum sacerdotaliū agitatur: vobis episcope ac abbas dedimen. et attrebaten. decano duxim committendā: idē ppositus citra litis contestam. proposuit q testimonium decani necessariū erat sibi in cā pdicta cū de iure suo nō nisi p ipsū et aliū vnicū tm testem facere fidē posset. vñ postulauit vt in cā ipsa eo pcederetur excluso: vel supsederet in negocio quousq substitueremus aliū loco eius: vos autē petitionem eius admittere recusastis: qnimmo post ap. a prebendarum ipsarum donatiōe suspendistis eundem. Ne igitur ob testis defectū eius iusticia valeat deripere: te abbas vrsicampi loco ipsius duxim subrogandum: mandes quatenus si est ita: suspensione prepositi relaxata in cā iuxta prioris mandati tenorem rōne pnia procedatis. Idem iudici sabin.

xiiij. q. ij. c. qr. pōt iuramentū calūnie remitti: qz illd pstat i fauorē ptiū nec calūniose aliqd fiet: et vt veritatem vel saltē sm q estiat phteat. C. de iura. l. ij. §. sinaūt ad fi. Dicūt qdā vt io. et b. et alij seqces: q iuramentū istud de calūnia expsse remitti nō pōt: sed tacita bñ remitti pōt: nec sñia ppter hoc cassaret. ar. ff. de pcu. filiussa. §. veteran. et C. e. ti. ita demum. vbi exceptio pcuratoria cōmilitē expsse remitti nō pōt: tacite vero bene pōt. ff. de iureiurā. l. iusiurandū. §. q ita iur. sicut aliqñ tacita phibitio p. cepatur qz expssa. ar. ff. de sol. vero pcuratori. §. alia. et l. sigs stipulatus i melle. §. i. alij dicūt vt m. et eius seqces: q si pōt nec tacite nec expsse: cū non tm i fauorem partiū sz p cōi vtilitate fro ductū ē: vt dic lex q ex dissimulatione remitti nō pōt. C. de iura. ca. l. ij. §. sz qz veremur. b.

m Dilecto filio. luis ptestatiōē. ptestādo q p illa vba nō intendebat litē ptestari. s. de or. cog. cū dilectus.

n Unicum. Et nunquid eēt idē si haberet duos pter istū. videt q non: quia duo testes sufficiūt. s. e. lz. l. de testa. relatū. et iiij. q. iij. §. itē vbi numerus. et ij. q. iiij. §. i. adhuc credo q remoueri debeat a iudicio: et pcipue si illi duo sint viles: et qz testes nō habēt oia in memoria semp et sic veritas occultaret: et pbationis copia totalit deriperet: ar. op. s. vt lite non ptes. qm. i. rñ. et curare debent magistratus vt etiā salua sit rerum pbatio. ff. e. ti. cum rēt. et ar. in auē. e. ti. vl. calū. col. vij. et ff. ad. l. aqil. in lege. Si aūt plures haberet nō deberent remoueri: quia vbi aliquis habet sufficientes testes: alij nō cōpel unt. s. e. ti. c. de testibus in fi. Sed nunquid esset idē in causa criminali videt q non quia in criminali non cōpelluntur testes. i. n. pr. dilector. adhuc credo q sit remouendus: nō ob. eo q non pōt cōpelli: quia pcibus induci poss. et vt testificaret. sed si omnino nollet testificari non deberet remoueri etiā in causa ciuili. si iudex vellet iurare q nil scit de causa illa: non dz remoueri. Idem credo tener dum si aliquis in fraudē pcuret: vt cā talibus cōmitt. et lz haberet alios plures: quia fraus ei pdesse non debet. ar. op. j. de simo. nobis. et c. sicut. et s. de rescr. super litteris.

o Excluso. hoc habet locum qn clausula illa: q si non omnes et c. ponitur.

p Recusastis. et male. quia etiam prector testimonium dicere debet. iiij. q. iii. §. itē in criminali. v. si res exigit. nec enim artāda est copia probationū. ff. de incen. rui. nau. l. nequid. §. de his. Sed quid si impetres illum in iudicē: qui volebat esse aduocatus meus in illa cā. ob hoc nō remouetur cum aliū possum hēe aduocatum: nisi hoc dolo feceris: vt mihi subtraheres copiā aduocati periti. ar. j. e. pstitutus. et iij. q. vij. sigs autem. Sed qd si ei reuelaui secreta causa mee. nō sufficiat ad remouendū eum: quia nō debet iudicare sm conscientiam sz sm allegata. iij. q. vij. iudicet. Sed quid erit si iudex iste de quo queritur cōmittat statim vices suas alij nihil sibi retinendo: nūquid tenet tal cōmissio: et si tenet: nunqd potest iste esse testis corā illo: dixit ioānes: q non potest coram eo ferre testimoniū: quia fungitur vice eius qui delegauit: et idē est iudicare per aliū qd p se. ar. s. de offi. dele. corā. et lz modo non sit iudex: sufficit q fuit: vt non possit esse testis. ij. q. vi. statuendum est. Satis honestū putarē: et q possit cōmittere et q possit esse testis coram illo. et c. illud statuendum. loquitur de iudice qui cognouit de causa. et hoc pōt dici p decre. istam: quia iste iudex fuit: et tamē admitit ad testimonium immo ppter hoc remouetur. Et si ordinarius peteret in testem coram officiali suo: nunquid deberet testificari. credo q sic: si necessitas immineret.

q Testis defectum. et sic eo remoto poterit ferre testimoniū in causa. Sed nunquid aduersarius poterit obycere in psonam istius decani: vt a testimonio ipsum repellat. non: cū ipsum approbauerit in iudicē eū eligendo: sed in dicta bene poterit hoc obycere. iiij. q. iij. §. sigs testibus. iij. q. iij. §. offeratur. et xxx. q. v. horrendus.

r Subrogandum. Cum vnus iudex alij subrogatur totum tempus habet quod alij concessum fuerat. ff. de iudicijs si iudex. et hoc cum res est integra. Si vero non est integra: tunc si ē delegatus habet residuum tempus: si ordinarius non minus in anno. ff. de iudi. edictum. C. de iudi. properandum. §. fin autem in medio. io.

s Relaxata. de facto quatenus de facto pcessit. ij. q. vi. argumenta. ar. j. de ap. ad pñtiam. et s. de offi. ordi. c. penul. qz excōicatio vel appellatio fuit legitima et suspensio nulla. j. de senten. excō. per tuas. s. de offi. or. c. penul.

a Significauit. deripere. Ar. q futuris casib⁹ prudēter de/bemus occurrere. sic. s. vt lit. nō ꝯte. qm̄. i. rn̄. ꝛ. s. e. siqui testiū. ꝛ. j. e. alberic⁹. ꝛ. j. de ꝯfir. vti. vel inuti. cū dilecta. ꝛ. ff. lo ca sigs domū ad fi. ff. ad. l. acquil. in. l. acquilia. ff. de vsufru. l. i. in fi. ꝛ. C. de vsur. pupil. l. vl. ff. de fur. l. tabulas. ꝛ. l. q vas. ꝛ xxiij. di. in noie dn̄i. ꝛ. s. de elec. l3. ꝛ infra oia ꝑpter hoc fiunt. i. q. vij. sa/luberrimū.

denunciatione: forsitan q2 si ab aduersario negaret̄ ꝓbaret̄ per instrumentum.

e Cum cā q. tpe. temp⁹ eni 3ctus inspiciendū est. j. d emp. ꝛ ven. cū dilecti. C. de rescin. vē. si volūtate in fi. ꝛ. ff. de euic. ex mille. §. i. ꝛ. ff. de mino. deniq3. §. scio. ꝛ. s. de elec. dudū.

b Idoneos. Inter hāc receptionē testiū ꝛ illā q̄ fit cū timet̄ de morte testiū vel absentia diuturna. s. vt lit. nō ꝯtes. qm̄. i. rn̄. multiplex est differētia. Hic eni3 recipiuntur oēs testes indifferent̄ tā iuuenes q̄3 senes. s3 i casu illo nō recipiunt̄ nisi illi tm̄: de quoꝝ morte timet̄: puta q2 sūt senes vl̄ infirmi de quoꝝ absētia diuturna timet̄: vt ibi dicit̄. Itē hic statim publicant̄ ad ꝑpetuam rei memoriā ibi nō publicant̄: s3 cōsignant̄. Illi nō valent post annū: nisi īfra annū: vel agat vel denūciet illi ꝑsone 3 quā īducti sunt: vt ibi d3 isti perpetuo valebūt tanq3 autentici instrm: quorum

Significauit nob ꝑsbyt sci. n. sabiñ. dioc. q fūdatores eiusd eccl'ie liberā eā eē volētes fundationis tpe in ea nihil iuris retinet̄ dixerūt. vñ timēs ne ꝑcessu tpis ꝓbatōis copia valeat deripe^a ꝓuideri: sup hoc idē ꝑsbyt postulauit. Quocirca mandam⁹ q̄tenus testes idoneos^b quos ipse sup hoc duxerit ꝓducēdos examines diligēter ꝛ eoꝝ dicta ī publica redigi facias monumēta^c: denūciādo^d fūdatorib⁹ an dictis vl̄ eoꝝ hēdib⁹: vt receptōi testiū si velit ītersint: ꝛ sup denūciatiōe sic facta cōfici facias publicū instrm.

Idē epo ꝛ archi. verbenent.

Cum cā que inter economū monasterij sancti. m de monte: ꝛ infra. Cu3 igitur abbas ꝛ fratres eiusdē loci ꝓbare intendant quanti precij venditionis tēpore^e possessiones predicte fuere: mādamus quatenus recipiatis testes q̄s alterutra partiū super hoc duxerit producendos: ꝛ infra. Si vo pars monasterij ad hūc articulum eosde3 testes produxerit: quos ad aliu^f probandū produxit: vos nihilomin⁹ eos recipere procuretis: quoniam aliud est probasse deceptionis^g excessū: ꝛ aliud ꝓbarē quantitatem valoris.

Idem.

Albericus miles nobis insinuare curauit: q cum olim inter ipsum et. c. mulierem rauennat. coram

f Ad aliū. aliū articulū habes. j. de emp. ꝛ vē. cām q̄. ꝛ est pars illius olim era tota integra ꝛ ibi ꝓbatū fuit q monasteriū deceptū fuit vltra dimidiā iusti ꝑcij nō determinādo quātū vltra: vñ ꝓbari mō d3 quantū valebat res vltra dimidiā iusti ꝑcij. s3 qualit̄ debuit ꝓbari excessus deceptionis siue quantitate valētie. rn̄deo h̄ mō potuit eē: quia cū res eēt vēdita ꝑ decem: testes dicebāt q res valebat multo plus de. xx. s3 nō taxabant quāto plus de. xx. ꝛ illud plus d3 probari. S3 illi testes q

dicta sunt redacta in publica monumēta. C. de re iudi. gesta. Item 3 illos pōt obijci in ꝑsonas: s3 3 istos non: si appareat instrumentū denūciationis: vt dicit vincen. s3 hoc nō est verū Itē hec producunt̄ vbi nō mouet̄: vt timet̄ lis in presenti: ib. secus. Et no. q hec publicatio videt̄ habere locū etiā tm̄ in defensione siue exceptione: nō aūt in actione: nec ē 3riū. ff. ad. l. acqlia. l. acqlia. quia isti test: s consignant̄: sic intelligit dn̄s a3o legē illā. imo dico idē in actione quādoq3 ꝑ eandē. l. ff. ad l. acql. in. l. acqlia. ibi publicant̄ ꝛ inia fert̄: s3 condēnationis ex actio cōpetit tn̄: cū ex iteru conditio: vt ibi d3. s. de lite non conte. qm̄. i. rn̄. in auc. e. ti. §. ꝛ hoc vex est. col. vij. sed in his duabus concoꝝ ꝯsignant̄ ꝛ in auc. ꝑdicta: vbi dicit: publicant̄. i. publica manu trāscribunt̄: vt loquat̄ an lit. ꝯte. cū illa decre. qm̄. s3m vnū modū legēdi. Si vis itellig3 auc. loq in decre. huiusmodi tūc ꝑptie sedet. publicant̄. i. in publica monumenta reducunt̄: vt ibi d3. vin.

c Monumenta. hec est bona ꝓuisio ad cautelā futuroꝝ: vt sic redigant̄ testes in publicā formā ꝛ aliud ꝯsiliū poterat hēc ecclia ita 3 patronos: vt faciāt eis chartā libertatꝭ: sicut agit̄ pro apocha faciēda. C. de fide instru. plures. Apocha sit dans antapocha recipiens. sic ꝛ libertus agit 3 patronū: vt faciat ei chartā manumissionis. C. de li. cā sicut datam. ageret q̄ ecclesia officio iudicis s3m leges ageret ꝯditione ex illa lege sicut datam. ꝛ. ff. de condi. ex lege. l. vna. vicen.

d Denunciando. Ar. ꝓ nō valet receptio testiū: nisi denunciatio de h̄ etiā facta sit parti aduerse. s. e. ti. in noie dn̄i. j. de h̄ dent. confirmus. ꝛ. s. vt li. nō ꝯtes. quonia3. ꝛ. iij. q. x. charte. q3 ē vex. Itē ar. q facta denunciatione: siue veniat ad videndū testes siue non: valet receptio testiū. s. e. ti. in noie dn̄i. ꝛ de hac denūciatione fieri d3 publicū instrm: vt si dubitaretur d

fuerunt inducti ad probandū ꝑmū articulū: quo admittunt̄ ad probandū secundū: q2 si tunc fuit interrogat⁹ quantū valebat res vltra. xx. ꝛ ipse respondit q nesciebat: nō videtur vlterius admittendus. Sed intellige: q simpliciter dixerunt nec fuerūt interrogati de quantitate excessus: vel hoc non nocet. quia postea potuit scire q tunc etiā nesciebat ꝛ informare suā iniam ꝛ alijs argument̄: nec ꝑpter hoc est 3rius sibi: nec dicunt̄ testes ꝑduci sup eodē articulo: q2 ad aliud inducunt̄ mō q̄3 prius. sic. s. e. veniēs. ꝛ. j. e. cū in tua. ꝑmo eni dixerūt testes q res valebat vltra. xx. mō dicunt ꝑcise q res valet vltra. xxiij. vel. xxv. vel aliā certā quantitatē declarant vltra. xx. sed qualiter h̄ ꝓbat̄. dico q ex qualitate rei et quantitate reddituū probatur preciu3 rei. C. de rescin. ven. siquos. ff. de re. co. q sub tute. vel cura. si fūdus in prin. quandoq3 res estimat̄ quantū pōt colligi in. l. annis: l auc. d ali. ꝛ ēphi. 3c. §. scissimas col. ix. qnq3 et ꝯsiderat̄ quantū in. xx. ānis possit colligi. in auc. d re. ec. n̄ ali. §. q2 vo leonis. col. 3. vl̄ ēt estimat̄ s3m q vendi posat tūc q2 res tm̄ valet quantū vēdi pōt. ff. ad trebel. l. i. §. si hēs. nec ex affectu d3 estimari: s3 cōi estimatione. ff. ad

g Deceptiōis. Licitū ē 3hētib⁹ (. l. fal. ꝑcia in ꝑn. io. ad inuicē se decipe. ff. d mino. in causē. ij. §. in ꝑcio verū est vsq3 ad dimidiā: s3 nō vltra: vt hic. ꝛ. C. de rescin. vē. l. ij. ꝛ. j. de emp. ꝛ ven. cū dilecti.

h Albericus. in scriptis. Nota q sentētia lata in cā matrimoniali tenet: licet non sit lata in scripti. ꝛ alio casu quem habes. xi. q. i. siquis cu3 clerico. ꝛ. C. d sen. ex peri. reci. auc. breuissimas. Cōtrariū habes. ij. q. i. in primis in fi. vbi de hoc. ꝛ. l. statutis. illa gnālia sū.

hoc spāle fauore filioꝝ sicut i cāis m̄rimonialib⁹ multa alia spālia sūt vt dictū ē.s.vt lit.nō ɔtest.c.i.b.

a ¶ Publicā. ad hāc publicatōem faciendā vocādi sūt quos negociū tāgit ⁊ ēt heredes eoꝝ.s.e.significauit.sic ēt recipiunt testes ad cautelā futuroꝝ:qꝛ timet de testibus qꝛ pꝰt nō esse tpe lit.s.vt lit.non ɔtes.qm̄.tn̄ differētia ē īt istos testes ⁊ illos vt dictū est s.e.significauit sic ēt recipiunt.ff.ad l.aql.l.i.aglia.io.

b Cum i tua.ad aliud. Cū.n.ī modū denūciatōnis pbatū eēt qꝛ fama erat illos eē cōsāguineos:⁊ qꝛ eēt scādalū si ɔherēt īducti fuerant ad īprobādā ɔsanguinitatē testes de illa ɔsanguinitate. vt ōis suspitio tollereť:⁊ sic ɔrerūt. vt.j.de spon.cū in tua.que est ps istius. Postea vō contracto matrimōio accusatore idoneo comparente.iij.vł iiij.alij testes idonei iurarūt illos eē consanguineos:cū directe accusabatur matrimoniū:⁊ ita ppter diuersum modum agēdi possunt ijdē et alij testes publicatis attestationibus induci super eodē articulo.sic.s.eo. veniens:⁊ ar.s.e. cum causam.que inter economum. Sed hic non videtur papa respondere ad questionē ppositam. Sed dic qꝛ eo.ip̄so qꝛ dicit:si ī secūdo iudicio non introducunť ille eedē persone iurate dicant id quod dixerūt i pma valet dictū eoꝝ:dať itelligi qꝛ valet dictū istoꝝ q secūdo sūt recepti si pmi nerū in secūdo iudicio nō itroducāť aut alij:⁊ ita sm̄ h ɔparenť. Sed non vř qꝛ isti tres vel q̄tuor pferanť prioribus.xi.vel.xij.lꝫ ad aliud sint illi iducti ⁊ ob aliud isti. nisi i secūdo iudicio tales iducerenť vel toꝛ:qꝛ merito pferanť prioribus.s.e.ti.c.de testib⁹.⁊.c.i nostra. Sed dicas qꝛ stabitur istis secūdis si alij i ɔriū nō iducāť:cū sit alia cā.⁊ ali⁹ modus agēdi.b.

c ¶ Casu.i.i cā matrimoniali sic exposuit io.⁊ hꝫ hoc ps qꝛ si aliqua pars.pbauit consanguinitatē:pars alia publicatis attestationibus potest iprobare ɔsanguinitatē: vt hic videt.⁊.s.e.series.na i cā matrimoniali ēt post sniam illud pōt fieri cū snia lata ɔ matrimoniū nō trāseat i rem iudicatam.s.e.sicut.⁊.j.de sen.⁊ re iudi.lator ⁊.c.ɔsanguinei.⁊ xxxv.q.ix.§.his ita rndeť i fi. Sed io.dicit qꝛ tales testes tunc demum sunt recipiendi:cum pars aduersa ptestať se velle in continenti pbare cōsanguinitatem:ne postea sit pꝛsumptio ɔ ipsaꝫ:qꝛ velit subornare testes. Sꝫ hoc non credo qꝛ siue ptestetur siue non bn̄ pꝰt pbare ɔtrium cum sit alius articulus in quo agitur de falsitate prorū dictorum testium.ō hoc dictum est.s.e.series.⁊.c.ex tenore.⁊ ṽbum istud quod dicit in hoc cāu ñ simpliciter sic expono.i. in cā matrimoniali idirecte:qꝛ nec ibi publicatis attestationibus ab eadem pte de iuris rigore debent testes super eodē articulo ⁊ eodem modo induci:nec ēt in cā appellationis.s.e.fraterni tans.⁊.s.ō.pba.iurauit vbi de hoc.sed sic debet exponi:in hoc cāu.i.cuꝫ pbata est consanguinitas contra matrimoniuꝫ potest altera pars publicatis attestationibus improbare consanguinitatem:vt in casu huius capituli cum agitur de falsitate prorum testiū vt dictum est.idem eēt i alio impedimento.s.e.ex tenore.vel sic potest exponi:in hoc casu.i.cum aliter agitur vno iudicio.⁊ aliter in alio.s.e.veniēs ⁊.c.cum causam.que inter economum.tamen si testis dicat contrarium: in secundo iudicio ei qd̄ dixit in principio:nō valet dictum eius:vt hic colligiť.⁊.s.de pba.p tuas:ar ad h.j.ō pꝛsump.lr̄as.alia tn̄ expositio melior est. h.

capl̄o rauennateñ. matrimonij qd̄ vertereť:tādem lata fuit diuortij snia īter eos.postea vero dictus miles timens sibi ⁊ filijs quos de legitima vxore suscepit:ex eo posse pꝛiudicium generari qꝛ in scriptis redacta non fuit snia memorata supplicauit vt testes qui snie interfuere pdicte recipi faceremus. Ideoqꝫ mandamus q̄tenus testes curetis recipere antedictos depositōes ipoꝝ i scripturā publicā redigi facientes. Idē beluac.epo.

Cum i tua diocesi:⁊ infra. Utrum autem si accusatore idoneō ɔparente per tres vel quattuor testes inter iā cōiunctos parētela pbareť: per depositōes eoꝝūdem posteriorum testiū derogeť fidei.xi.vł xij.ppinquoꝝ q antiquiores tēpore ac pstātiores meritis ante ɔctum matrimoniū i ɔtrium iurauerant distinguendo personas ⁊ gradus a quibus directe hi de quoꝝ copula agiť: descenderunt an primi posterioribus pferanť:non imerito queri posset. Quāquam autē ad aliud ⁊ ob aliud iurauērit tam illi q̄ isti:tamen si in secūdo iudicio priores persone iurate deponerēt illa eadē que pmo dixerunt:absqꝫ dubio eorum testimonia pualerēt. nec eo possent ptextu repelli:qꝛ ptes testificata didicerāt:cū talis exceptio locum non habeat i hoc cāu. Idem.

Constitutis i.p.nostra ⁊ epo.⁊.m.canonico surrentiñ.dū ipe illū de crimine simonie deferret:⁊ infra. Cetex qm̄ a pncipio ptestatus est pfatus.m.ipi⁹ arepi ɔsanguineos multa ipedimenta p suā potentiā pstitisse:quo minus pbatōuꝫ copiā i nr̄a psentia secū haberet:cū quosdam induxerint ad iurādū ne aduersus archiepm̄ aliquid dicerent:⁊ alios minis ⁊ terroribus a testimonio phibēdo arcere nitāťur:nos ex officio nr̄o sup hoc puidere volentes mandam⁹: vt generalem feras excōicatōis sniam in omnes qui ipedimentum aliquod ipsi.m.pstare presumpserint in testib⁹ pducendis:illos autem quos vt dictum est iurasse constiterit:qꝛ ɔ archiepꝫ nihil diceret denuncies iuramēto huiusmodi nō teneri. Siqs autem de consanguineis dicti arepi aliquē de testib⁹ psūpserit impedire:qꝛ verisimile non videtur vt eo inuito talia fierēt: et

d ¶ Constitutis.non teneri ⁊ ita iuramentum tale etiam nullum est ipso iure q̄uis videatur posse seruari sine interitu salutis eterne:⁊ ideo huandum videtur.sed in veritate ñ est seruandum:qꝛ expedit peccata nocentum nota esse.ff.de iniurijs eum q.qꝛ ⁊ iudicio veritatem occultare mortale peccatum est preterq̄ i criminibus.xi.q.iij.qsqs.j.de fal.c.i.⁊ ideo tale iuramentum illicitum est.sic habes.s.e.intimauit:vbi ō hoc. Et sic patet hic.⁊.c.intimauit.qꝛ temerarium iuramentum non repellit aliquem a testimonio sicut si repellit ab electōe.j.de iureiur.sicut.io.

e ¶ Uerisimile.lꝫ pꝛsumať qꝛ istud fiat de voluntate archiepi nō tn̄ hāc pꝛsumptōeꝫ pōt archieps elidere.l.q.iij.quia pretex

latus.c.j.de homi.petrus.io.

a Scrupulo.lxxvi.di.culpam.c.lxxxiij.di.error.c.xxiij.q.iiij.qui potest.

b Sanctiones.vt.C.de postulan.prouidendum in fi.c.j.ti.pri.peruenit.c.iij.q.vij.§.tria.v.si quis aut.b.

m Ab vno.q2 ille nō sufficeret:c oēs illi q cām habēt ab vno.p vno solo reputant:ar.i.q.i.cito.ff.de condi.et de.cui fundus in fi.

n Ad min⁹.debēt audiuisse.Sed qd si illi duo audiuissent ab vno.nō vr q valeat.c fm hoc iudex ascenderet i ifinitū hec qō nō pcederet:suffi cit ergo q audiuerint a seniorib⁹ suis de illa ɔsanguinitate.c si vellēt testificari de eo q audiuerūt a qbuscūq alijs:locū hēret obiectio.Jte3 c si plures essent testes c quilz eoꝛu3 audiuisset ab alio q alter:non valebit testimoniū nisi qlibet illoꝛ audiuisset a pluribus a duobus ad min⁹ vel nisi oēs ipsi cōiuncti audiuissēt a duob⁹.c ita est h ar.q ille nō dz admitti cuius auctor repellit sicut scripta illa nō debent recipi cui⁹ auctor reprobat.j.de hereti.fraternitatis.ar.S.i.q.ma.accu.pos.cū i tua.sed illud locū hz i accusatore.h i teste.io.

c Constitutus.actiōes i.petitiones:q2 nō ē ingrendu3 cuiusmodi actio intentet.s.de iud.dilecti.vbi d hoc.c.e.examinata:vel defensiōis quod melius est.

d Didicerit.c ita si didicissent testificata vlterius non reciperent testes sup isto pcessu cause matrimonialis:secus videret si ageret d ɔsanguinitate pbāda vel improbāda vel alio ipedimēto:vt.s.de pba.cām matrimonij.c.s.e.series vbi de hoc.

e Induxit.Sed nunqd ijdē testes pnt sepius iduci:quousq fuerit publicate attestatōnes.ita videt.vt hic.c.s.e.cum cām.vbi de hoc i glo.q īcipit hec littera.c.h fm tenorē illius.l.C.de test.l.vl.ēt post publicationē c tn anteq didicerit qs testificata pōt pduci testes:nisi renūciauerit pductioni:i auc.e.ti.§.q2 vero.coll.vij.q2 alte ra pars viderit attestatōnes:vt ibi dicit.

f Licet et quadā.istitutum.xxv.q.vi.de parentela.

g Valerēt.vt.ff.d gradi.nō facile.

h De auditu.nisi sint graues psone:c aliquos vidissent i aliquo gradu p ɔsanguineis se haberi:vt.i.e.sequit.

ob hoc non caret scrupulo^a societatis occulte:eo q si voluerit potuerit pꝛhibere cum fz legitimas sanctiones^b iniquam ostendant se cām fouere.c expiri debeat iudicis auctoritatem elusam q defensionis copiam subtrahit aduersario eūdem arepm ab offō pontificali suspendas:c facias manere suspensum donec illū fecerit a tali ɔsumptōe cessare.

Idem magdeburg.ar.c preposito seburg.

Constitutis in presentia nostra pcuratore.a.sororis nobilis viri marchiōis misineñ.c nūcio illustris pncipis bohemoꝛum:c ifra.Prageñ.eps ad petitōem eiusdem pricipis ipa volente ad ipm accedere:vt suas coꝛam eo pponeret actōes^c:sed a satellitibus eiusdem pꝛhibita qui ei bis vl tertio pꝛhibuerunt igressu3:p⁹ ap.ad nos interpositā diuoꝛtij snia3 pmulgauit a qua ipa fecit ad nostram presentiam pꝛuocari:c infra.Mādamus q tenus ptibus ad locū idoneū conuocatis:recipiatis testes:quos vel nobilis ipsa p se vel pnceps p parte sua:cum nondum testificata didicerint^d super pcessu prageñ.epi vel posterioꝛum iudicū duxerint pducēdos:c nobilis ipsa p se vl testes quos iduxit^e prius vel alios si voluerit iducere si vetetur:cū non renūciauerit testibus pducendis.

Idem in concilio generali.

Licet ex qdam necessitate pter ɔmunem formā olim fuerit istitutū^f in ɔsāguinitatis c affinitatis gradibus ɔputandis valere testimoniū de auditu cum pꝑter breue3 hominum vitā testes de visu deponere nō valerēt^g vsq ad gradū septimū ɔputando:qa tñ pluribus exēplis c certis experimentis didicimus ex hoc multa pericula ɔtra legitiā pueīsse ɔiugia:statuim⁹ ne sup hoc recipiant decetero testes de auditu^h:cū ia3 quartū gradum pꝛhibitio non excedat:nisi foꝛte psone^i graues extiterit qbus fides sit merito adhibenda c ante litem motā^k testificata didicerint ab antiqoribus quidē suis^l nō vtiq ab vno^m cū nō sufficeret ille si viueret:sed duob⁹ ad min⁹^n nec ab ifamibus c suspectis sed a fidedignis c omni exceptione maioꝛibus:cum satis videret absurdū illos admitti quoꝛu3 repellerent auctoꝛes^o. Nec

o Auctores.ar.q ifamia nō iduc purgatōe3 que ab inimico actore vl a leuib⁹ psonis pcessit.xi.q.i.in cūctis.c.j.de accu.qliter c qñ.ij.io.

p Legitimi.q2 psonis vilibus c indignis poꝛte dignitatis non debent pare.j.d'excess.pla.iter dilectos.c.C.d dig.neq famosi.li.xij.c.C.de ifa.l.vna.li.x.c ar.xxxij.q.v.pceptū.b.

i Persone.non itelligas graues appellari illos qui i dignitate sūt ɔstituti:q2 aliud est dignitas q gravitas:vt.ij.q.iij.§.item i crīali.v.in secunda lege.sed graues dicunt hi q non sūt leues:puta homo bone famis c opinionis c antiquus hō:sicut hā merit⁹ ꝯ q nō d[illegible].ff.de le.ij.cū pater.§.rogo.c.l.cu3 qdā.c.s.de statuti.c.vno.vel seniores hic appellant graues ad quos recurrit [illegible] de parētela.xxxv.q.vi.c.i.c senib⁹ in [illegible] c antiqs [illegible] ad hibet.ff.de fi.[illegible].l.vl.c.ff.fami.her.sique sunt.c.ff.d le.iij.si cboms §.i.

k [illegible] secus esset si post motā.tūc.n.non admitterent.

l S[illegible] q[illegible] ɔsanguinitate computanda:q2 ipsi melius sciunt [illegible] analogia3.j.q.ma.ac.pos.vr.c.xxxv.q.vi.c.i.c.ij.c non ab extraneis sciūt:q2 illi nō sciūt ita.

q Demonstratōe.sic.s.e.quotiens.c.j.de ɔsan.c affi.tua nos.c.s.e.cū i tua.

r Gradus.Sed nunqd tenet pbare de stipite nō:q2 d illo nō reperit cautū sed tñ de lateribus:vt.s.e.series c canon.ponit fratres p stipite.xxxv.q.vi.c.i.c.c.parētele:sufficit ergo icipere a fratribus.j.de ɔsang.c affi.tua.

Sed quid dices:si qdā testes pbāt de vno latere c alij pbant de alio latere tñ:nūqd pbata ē ɔsanguinitas.Jo.dixit q talis pbatio sufficit:c hoc pbat taliter si pbat de martino q sit fili⁹ ioannis.per ɔsequens pbatur q ioānes est pr martini.Jtē si alij testes pbāt q bertha ē filia

tū ſi vnus a plurib⁹ vel infa/ mes ab hoībus bone fame ac ceperunt qđ teſtanť tanq̄ plu res ⁊ idonei teſtes debent ad mitti: cum ſm ordinē ſolitū iu dicioꝝ nō ſufficiat vni⁹ teſtis aſſertio: etiā ſi p̄ſidiali preful geat dignitate: ⁊ act⁹ legiti/ mi⁹ ſint infamibus interdicti.

ℭ Teſtes aūt huiuſmōi ꝓpo iuramēto firmantes: q̄ ad fe/ rendū teſtimoniū in cauſa ipa odio amore timore vel cōmo/ do non procedāt: perſonas ex preſſis noībus vel demonſtra tione vel circūlocutione ſuffi cienti deſignēt: ⁊ ab vtroq̄ la tere ſingulos grad⁹ clara cō putatione diſtinguant: ⁊ i ſuo nihilominus iuramento ꝯclu dant ſe accepiſſe a ſuis maio/ ribus qđ deponūt ⁊ credē ita eſſe. Sed nec tales ſufficiāt: ni ſi iurati deponāt ſe vidiſſe ꝑ/ ſonas vel ſaltē in vno p̄dicto/ rū graduū ꝯſtitutas ꝓ ꝯſan/ guineis ſe hře. tolerabili⁹ eſt eni aliquos ꝯ̄ ſtatuta hominū dimittere copulatos q̄ cōiun ctos legitie ꝯ̄ ſtatuta dñi ſepa rare. Hono. iij. p̄poſito moli ſū firmañ. dioce.

Per tuas nobis lr̃as īti a ſti q̄ cū cā q̄ ſup q̄buſdā terris vertiť inť canonicos ſci petri ex parte vna. ⁊ .g. ſācti ſi monis ex altera: tibi fuiſſet ab apo. ſe. cōmiſſa: dictus .g. trib⁹ menſib⁹ poſt teſtiū publicatio nē elapſis teſtes ſuos interro/ gari poſtulat iterato: ⁊ infra. Nos igiť rñdemus illū nō eē ſuper hoc decetero audiēdū niſi forſan a principio illos in terrogari ſuper certis capitu lis poſtulaſſet: idq̄ malicioſe vel negligēter fuerit p̄termiſ ſum. Idem val. oleti ⁊ ſacra/ menie abbatibus palentine ⁊ ſegobieñ. dio.

Licet dil. f. n. l. tituli ſan cti crucis p̄ſbyter cardi nalis quē procuratorib⁹ bur gieñ. epiſcopi ⁊ clericorum ⁊ ſcē marie de caſtro foret dedi mus auditorem: ea q̄ procura tores ipſi ꝓponere voluerunt audiret diligenter: q̄ȝ tamē ꝓ curator dicti epiſcopi cōtra ꝑ ſonas teſtiū productoꝝ in pri/ cipali adhuc ſe velle deponeř ꝓponebať: ⁊ infra. Manda mus quatenus recipiatis te/ ſtes quos contra ꝑſonas p̄di ctoꝝ ſup principali negocio partes duxerint producēdos: quos ſi rurſus pars altera vł vtraq̄ voluerit reprobare cō tra illos probationes admittē procuretis: ita q̄ vltra non li ceat partibus ad reprobatio/ nem teſtium aſpirare: ne ſi ꝓ ducēdi quartos cōtra tertios ⁊ ſic deinceps partibus licētia

ioannis: ꝑ ꝯſequēs ꝓbať q̄ ioānes ē pr̄ berthe. Cū ḡ iu dici ꝯſtet q̄ ioannes eſt pr̄ martini: itē ꝯſtat ei q̄ eſt pať berthe: ḡ ꝯſtat ei q̄ martin⁹ ⁊ bertha ſūt frať ⁊ ſoror. et ſic ꝓbata eſt ꝯſanguinitas illoꝝ. ⁊ hoc ꝯcedebat ioan. ⁊ ita nō ſemꝑ req̄riť: q̄ teſtes ab vtroq̄ latere notā ha/ beant ꝯſanguinitatē. Itē ſiq̄s vult improbare conſan guinitatē: ſufficit q̄ interrūpat ꝑmū gradū. ſ. e. ſeries. Sȝ h̄ nō credo nec diſcedo ab hac lit/ tera ⁊ ab illis iuri b⁹ que dicūt q̄ ab vtroq̄ latere teſteſ debēt cōputare cō ſanguinitatē. ar. xxxv. q. vi. de parē tela. ⁊ .ſ. e. quotiēs ⁊ .j. de conſangui/ nitate tua. ⁊ .ſ. co. cū in tua.

ℭ Uno. ſiue pro pinq̄ ſiue remoto.

Per tuas. au/ diendum. cū atteſtatiōes ſūt pu blicate: nō ſunt te ſtes āpli⁹ interro/ gādi q̄ȝ timeť ſbor natio teſtiū: ſ auť. e ti. §. oꝛ vo. col. vij. ⁊ ſ. e. fraťnitati. ⁊ io cū non poſſint te/ ſtes noui induci: nec interrogatio/ nes alique ſunt fa ciende. vt. ſ. e. c. iij. ſ. conſtitutis. ante aperturā teſtis bñ poteſt teſtis iterum dicere ⁊ etiā corri/ gere dictū ſuū: dū tū incōtinenti. j. ti. pri. preterea. ⁊ iu der ex officio ſuo: etiā poſt aperturā teſtiū. ſi teſtiſ obſcu re ꝓtulit teſtimoni um ſuum: poteſt i terrogare iterū te ſtem. j. e. cū clamor. ⁊ . ff. de interro. ac. vbicūq̄. Sed h̄ loquitur cum pars plura capitula dedit: ſup quib⁹ pe/ tijt ab initio teſtes interrogari. Et ſi negligenter vel ma licioſe iuder omiſit: non dȝ illi obeſſe malicia vel negli gentia iudicis: vnde iterum debent deponere ſuper il lo articulo.

ℭ Et interrogari. imo videť: q̄ de iure mero iterꝝ ſunt examinādi nō obſtāte publicatiōe: cū ſit aliud capitulū ab illis ſup quibus publicatio facta eſt. ſ. e. cām q̄ . ⁊ . e. cū veniſſent. ſup illo vo articulo ſup quo teſtes recepti ſunt: nulle interrogatiōes eis publicatis ſunt faciende niſi iuder ex officio ſuo vt dixi illas viderit faciendas. q̄dam hoc faciunt de conſuetudine etiam ad petitionē partiū: ſȝ illa conſuetudo contra ius eſt. b.

Licet dilect⁹. ꝓponebat q̄ ei licebat ſm tenorē illi⁹ decr. ſ. e preſentiū ⁊ ſm ea q̄ ibi dicunť: niſi ei ťmin⁹ ſtatutuſ fuiſſet. j. quē h̄ facē de buit. ſ. de proba. licet.

ℭ Quos. ſi. ſalles qui inducti fuerūt ab vtraq̄ parte ad reprobādos te/ ſtes ſuper principali pro ductos. Iſta littera ſic in telligiť: vtraq̄ pars ꝓdu xerat teſtes ſuper princi pali: dicitur q̄ ſi vtraq̄ pars vult improbare te/ ſtes inductos ꝯtra ſe ſuꝑ principali: illū facere po teſt. ⁊ hec ē ſcđa ꝓductō teſtiū facta ꝯ̄ principales ab vtraq̄ parte. Iterū ſi ps altera ab vtraq̄ vult reprobare teſtes iſtos ſe cūdo inductos ad ꝑpro bationē p̄ncipaliū: illud poteſt: ⁊ ſic eſt tertia pro/ ductio ad reprobationē teſtiū ſecundo loco indu ctoꝝ. vltra vo ad quartā reprobationē aſpirare ſi licȝ ꝓpter infinitatē vi/ tandā ſicut vltra tertiaȝ ꝓductionē quarta dila/ tio nō ē dāda. j. e. vltra. i finitas eni eſt vitāda. vt C. de ſacroſan. ec. vt inť diuinū. ⁊ vt ſit litū finis ff. ꝓ ſocio. l. vl. ff. de arbi. nō diſtinguem⁹. §. queſi tum. ⁊ .ſ. de do. finē. ff. ꝯ le. iij. fideicōmiſſa. §. ſiq̄s decē. ⁊ C. de iudi. aptiſſi mi. aľn nō videť q̄ pōt i telligi: q̄n alteri videreť fieri iniuria. Puta ſi ac tor tm̄ induxit teſtes ⁊ re us velit eos reprobare ꝯ̄ reum debet audiri: ⁊ ita eſt ſecūda productio. itē ſi actor vult reprobare te ſtes rei: audiri dȝ: ⁊ hic ē tertia productio: ⁊ ſic nō licet reo vlterius producere: ⁊ ſic remanet reus inferior in re probatione. ⁊ hoc bene colligitur ⁊ imputet ſibi q̄ non ꝓdu/ xit teſtes in principali per quandam decre. extra cōpilationeȝ miſſam archiepiſcopo rothomageñ. ſuper quadam cā q̄ verte batur inter abbatem ⁊ cōuentū ſci nicolai andegaueñ. ex vna parte: ⁊ priorem ⁊ conuentū de ſpaldig. licolñ. dio. ex alťa. ab bas qui fuit actor produxit teſtes ſuper principali negocio. p̄ or ⁊ conuentus admittunť ad reprobandos teſtes abbať ꝓdu ctos ſup principali negocio: ⁊ abbas admittitur ad reproban dos teſtes partis aduerſe inductos ad reprobationeȝ teſtium abbatis: ⁊ vltra non procediť ad aliā̄ productionē. q̄ decret.

incipit ꝑitium. ⁊ ponit in isto titulo. vterqz enim actor ⁊ reus duas tm̄ dz habere reprobationes: ⁊ hoc cū vterqz produxit testes sup ꝑncipali negocio: in q̄ casu loqt hec decre. b.

a P Resentata. in archiepm. vñ nō debeat cōpelli sniam dice re. ff. de arbi. nō distinguem⁹. §. sacerdotio. ⁊. l. licet. ff. de va ca. mu. l. ꝓtor. i. rñso in fi.

b Solo. nec etiā cū al tero nisi ex forma cōpro missi hoc facere possent nā cū in tres cōpromitti tur: nō pñt duo ſtāto mor tuo vel absēte iudicare: nisi h incōnnēti i cōpro misso sit actū. ff. de arbi. pedi⁹ in fi. ⁊. l. itē si vn⁹ §. itē si plures. ⁊. §. vl. ⁊. l sicuti. ⁊. l. non distingue mus. §. cū in plures. ⁊. s̄ ð of. del. vno delegatorum. ⁊. j. de test. rainutius. ⁊. c. rainaldus. sic etiā in de legatis. s̄. de offi. del. cām mr̄imonij. ⁊. vno. ⁊. ff. de re iudi. duo. b.

c Arbitriū. i. cōpromis sū. Cōpromissū eni ꝑ mor tē alteri⁹ arbitrorum expi rat. s̄. ð of. le. vno arbitri um nō posset expirare: qz nō latū erat.

d Acta. sic pz ꝙ testes recepti corā arbitro va lēt in iudicio. h ē simpli citer verum ð his q iā sūt mor tui: ð alijs q viuūt ē i op tione illi⁹ ꝯ quē īducūt vt depositiōes eorum ad mittat: vel eis repulsis ijdē testes iterum ꝓducant vt h dic̄. ⁊. C. ð testi. l. vlt. saluo iure obijciēdi tam in ꝑsonas testiū q̄z i dcā vel in vtroqz casu: vt i di cta. l. vñ sūptū ē qḋ h dr̄: ⁊ idē. C. ð arb. l. pe. in fi. ⁊. s̄. e. cām q int archiepz ar. s̄ ibi ali⁹ articul⁹ ē. b

e Casu. s. cū vult atte stationes illorum q supsunt ratas habere: vel si vult ꝙ iterum ꝓdu cant. Utroqz istorum casuū pōt obijcere in ꝑsonas eorum vel dicta. Sed nunqd in ꝑsonas eorum q mortui sunt. credo ꝙ possit obij cē. vt dixi. s̄. vt lit. nō ɔte. qm̄. ⁊ ē verum sicē ⁊ i dcā eorum. C. e. t. l. vl. b.

f Up a nobis. ordinis sui. qḋ facē potuit. s̄. e. cū venerab⁹. ⁊ c. insup. ⁊. i. de iureiu. ⁊ si rps in fi. ⁊. xxij. q. v. sup prudē tia. ⁊ illi ꝑcipue sunt admittēdi: cū talis ꝓfessio in eorum presen tia fiat. q̄ etiā ꝯ alios nō posset ita bñ ꝓbari ꝙ ad talia nō vo cantur. s̄. e. veniens in fi.

g Contradicere. secus si volente ⁊ consentiente: qz tunc bñ valet testimonium. s̄. e. tuis.

h Nisi iuratus. sic. xxij. q. v. §. itē iniurādi. ⁊. C. e. t. iurisiurā di. ⁊. xxij. q. v. hortamur. ⁊ vni testi non creditur. s̄. e. veniens. ⁊

tribuat: negociū diuti⁹ ꝓtela/ ri ɔtigat. I dē ꝑposito ⁊ ma/ stro. g. ⁊. r. londoñ. canonico.

P Resētata nob suessionē. archidi. petitio ɔtinebat ꝙ cū int quondā. r. ꝑdecesso/ rem suū ex vna parte ⁊ capitu lū sci. p. suessioñ. ex altera sup iurisditione quā idē archidi. in dicta eccl'ia rōne archidia conat⁹ ꝓponebat habere: qḋ verteret: tandē cācellariū pa risieñ. ⁊ magistros. r. remeñ. ⁊ p. britoñ. canonicos sup hoc ar bitros elegerūt: q cū suscepto arbitrio adeo in negocio ꝓces sissent: ꝙ ꝓductis testib⁹ ⁊ de positionibus publicatis rece ptisqz allegationib⁹ vtrorūqz ⁊ actis oīb⁹ redactis i scriptis sigillorum suorum impssiōe signatis arbitriū ꝓferre deberēt: vnus ipsorum vi. i fuit vniuerse carnis ingressus: ⁊ ali⁹ i archiepm ebreduñ. assūptus q distat per xij. dietas ⁊ ampli⁹ ab eisdem: vñ cū ꝑdicto. r. solo minime ar/ bitrari valēte videat arb. triū expirasse: dis. u. mandam⁹ q̄te nus cām iuxta huiusmōi acta fine debito terminetis optiōe caplo reseruata: vt vel recipi/ ant depositiones eorum qui sup sunt ꝓductorum testium contra eos vel eas respuentes consē tiant: vt ijdem testes admittā tur iterum saluo iure quod in vtroqz casu eidē capitulo cō/ petit tam in personas testium q̄ in dicta. I dē peñ. epo.

U Per nobis. a. ꝑsbytero supplicante innotuit: vt vt cū ipse ordinū fratrū mino rū cā ꝓbationis intrasset: cu stos ad ꝓbandū ꝙ idē ꝑsbyt fecisset ꝓfessionē: quosdam or dinis sui testes induxit: q de posuerunt sup hoc cōtradicē/ te dicto presbytero nō iurati: ⁊ infra. Respondem⁹ ꝙ nulli us testimonio quātumcūqz re ligiosus existat nisi iuratus deposuerit in alteri⁹ ꝑiudiciū debet credi. I dē corisopiteñ. ⁊ trecoreñ. episcopis.

U Enerabili. f. n. episcopo ⁊ capitulo corisopiteñ. ac vniuersis abbatibus apud cisterc. i generali capitulo cō/ gregatis: ⁊ infra. Dis. u. man/ dam⁹ quaten⁹ testes quos ab bas ⁊ monachi sancti martini cisterciēñ. ordinis super vita ⁊ miraculis pie memo. m. ab batis mōasterij supradci duxe rit ꝓducēdos: examiare sigilla tim curetis: cū ea diligētia q̄ solet ⁊ dz i receptiōe testium

c. sz vniuersis. siue sit iuratus siue non in alterius preiu dicium. vt hic in fi. ⁊. xxxiij. q. ij. admonere. Ar. contra ꝙ vni creditur etiam non iurato. xxiij. disti. de siracusane. lxxxvi. di. tanta. vij. q. iij. talia. ⁊. xcvij. di. nobilissimus. ⁊. xxiij. q. iiij. inter querelas. ⁊. xx. q. iij. presens clericus. sed in his nō credi tur nisi quo ad ꝓ sumptionem s̄ ad plenā ꝓbationem non: quandoqz tñ bñ credit vni. quā do non sit ꝑiudici um alicui puta vtrum aliquis sit baptiza tus vel vtrum ect eccl'ia consecrata. de cōse. di. iiij. par uulos. ⁊. c. cū itaqz ⁊ vbi qs vult ꝓba re se egisse penitē/ tiam ꝑ confessorez suum. j. de simo. ne mo. ⁊ ar. j. de pe. et re. oīs vtriusqz.

i U Enerabili. miracul' nō solum de miracul' s̄ etiā de vita est in quirendum: qz ēt miracula fiūt quā doqz per malos. nā petrus faciebat mi racula ⁊ simon ma gus faciebat mul/ ta: ⁊ magi similia moysi. vt. i. q. i. te/ neamus ⁊ añ neces se est: vt sciam⁹ il/ la impetrasse ð do que martyres mā dant. l. di. siquis ꝓ postera. ⁊. j. de he/ re. cum ex iniūcto. ⁊ ad hoc vt aliqs pro sancto habeat prius ab ecclesia debet approbari. j de venera. sanc. c. i ne aliquis vanis figmentis decipi valeat. vt. e. ti. c. ij.

k Sigillatim. secreto enim siue sigillatim testes exa/ minandi sunt. ar. C de testi. nullum. ⁊. j. de accusa. inq/ sitionis. sic etiam vota canonicorum in electionibus fa ciendis inquirenda sunt secrete. s̄. de elec. qz ꝓpter. sic daniel secreto ⁊ separatim examinauit illos sacerdotes qui accusabant susannā. Ideo examinandi sunt secre/ to ⁊ separatim: qz vnus instrueret aliū ⁊ sequeret dictū alterius: ⁊ ita non posset falsitas illorum facile deꝓhendi: sic etiā in presentia qs dz solus suo sacerdoti confiteri peccata. j. de pe. ⁊ re mis. oīs vtriusqz.

l Diligentia. que solet adhiberi: immo ⁊ etiam cum maiori: quia circa maiora maius periculum vertitur: ⁊

io cautius est agendu. lxiij. di. gescamus. et. l. i. di. mira tur. et. vij. q. ij. c. vlt. et. ff. ad carbo. l. i. §. ij. ne aliqui va nis et falsis decipiantur figmentis. et. j. de vene. sanct. c. ij. b

a Cum clamor. acherontin. de isto arepo hes. j. de col lus. c. vlt.

b Confuse. Sed quare hic precipit papa apertis attestationibus illos iterum examinari: cum deberet fieri interpretatio contra illum qui testes ipsos produxit. s. de proba. in presentia. et obscuritas ei obesse potius debet qui potuit eam apertius declarare. ff. de contra hen. emp. labeo. et l. cum in lege. ff. de pac. veteribus. et verba interpretanda sunt contra stipulatorem. ff. de verb. ob. stipulatio ista. §. in stipulationibus. et preterea timeri pot ob ornamento testium et apertis attestationibus non sunt vlterius testes ijdem vel alij

adhiberi.

Gregorius nonus.

Cum clamor validus contra acherontin. archiepiscopum super simonia et alijs criminibus ascendisset: mesiten. et ruben. episcopis dedimus in mandatis: vt super his veritatem inquirerent: et infra. Verum quia apertis attestationibus. l. et g. super simonia ita deposuere confuse[b]: quod ex dictis eorum non potest veritas declarari: mandamus quatenus examinetis eos iterum diligenter: et tam eorum quam aliorum quos receperitis testificata sub sigillis vestris nobis fideliter referatis.

Idem.

Testimonium eius cui ab aduersa parte opponitur crimen merito reprobatur in criminali causa siue ciuili: si in ipso crimine perseuerent[c]. Si vero sit de crimine emendatus[d]: et eum comitetur infamia non est in causa ciuili vel etiam cum de crimine ciuiliter agitur preterquam pro reatu periurij[e] repellendus. In criminali autem si in alio iudicio instituta accusatione contra ipsum de crimine conuictus extitit vel confessus[f]: vel si nunc per exceptionem exinde conuincatur: aut grauata sit eius opinio[g] pro eo quod quandoque fuit tali modo repulsus:

rit sub nota infamie acta penitentia: quia repellitur tunc propter infamiam. j. ti. proxi. Preterea puta si esset condenatus de futuro suo nomine quia non pot facere iudex: qui condenatum de futuro suo nomine non sequatur infamia. ff. de fur. non pot. et alijs modis pot notari. vt. iij. q. vij. §. porro in fi. quia licet per penitentias aias saluare possumus infamiam tamen abolere non possumus. ij. q. iij. §. hinc colligitur. et sic penitentia non prodest eis quantum ad hoc quod actus legitimi sunt infamibus interdicti. s. e. l. ex quadam nisi prius fuerint in integrum restituti. iij. q. iij. § ite lege iulia. ij. q. iij. preuaricator in fi. et infamibus porte dignitatis non debent patere. j. de excess. pla. inter dilectos. et. C. de infa. l. vna. li. x. et. C. de dig. neque famosis li. xij. et ferre testimonium dignitas est. xxxij. q. v. preceptum. Item pot assignari contrarium j. de simo. per tuas. ibi dicitur quod in crimine cum ciuiliter agitur viles testes et non emendati recipiuntur: hic vero a contrario sensu quod non recipiatur. Solue vt ibi dicitur.

recipiendi super eodem capitulo: vt. s. e. fraternitatis in ter. et in glo. et. c. constitutus. ij. Ar. contra quod obscuritas non nocet ei: immo quod vtile est ei accipiendum est. ff. de iudi. si quis intentione. Dicas quod iudex ex officio suo hoc facere debet: et precipue hic vbi agebatur ex officio iudicis per inquisitionem non ad petitionem alicuius sed ad clamorem et famam. j. de collus. c. vlt. quod est pars istius: et maxime in crimine simonie de quo fiebat hic inquisitio. Et ideo si obscure dixit iterum examinetur testis et declaret sine interpretetur dictum suum: quia in ambigua oratione spectatur sententia eius qui eam protulit. ff. de re iudi. in ambiguis orationibus. et qualitercunque pot iudex inquirere veritatem inquirere debet xxx. q. v. iudicantem. et ante publicationem et post quandocunque visum fuerit iudici pot interrogare. ff. de inf. act. vbicunque. et. j. de fide instru. cum ioanes. in fi. et quia publice vtilitatis interest: ne crimina maneant impunita. j. de se. exco. vt fame circa finem: ne ad maliciam quisque prosiliat. C. de pe. fi operis. et magna ratio suadet ob maleficia penas solui. ff. de fideius. si a reo. §. id quod. vnde talis confusio debuit declarari. ff. de testa. heredes palam. §. qui vero.

c Testimonium. perseuerat. Nota quod testis qui in crimine detinetur siue in ciuili causa siue in criminali repellitur vt hic patet: quia non est credendum contra alios eis qui criminibus implicantur. iij. q. iv. neganda. et. c. non est. et. q. vij. qui sine peccato. et. c. postulatus. et quamdiu in culpa fuerit: testimonium ferre non pot. xxij. q. v. preceptum. nec criosus criminosum accusare pot: vt in predictis iuribus: quia de quo minus videtur et cetera. iij. q. vij. §. porro in fi. et. i. q. i. multi circa pn.

d Emendatus. vnde admitti debet: quia iam incepit esse quod non fuit. l. di. ferrum. et dicitur in canone: age penitentiam et priora opera fac. l. di. quia tua. et. c. domino sco. et. j. de simo. per tuas. et. ff. de edil. edic. quod ita. et hoc in causa ciuili et criminali: cum ciuiliter agitur: vt hic. et. c. per tuas. ita quod ex illo non remanse

e Periurij. plures eius post quantacunque penitentiam ad testimonium amplius non recipitur: vt hic patet. et. vi. q. i. quicunque. et. xxij. q. v. paruuli. et. c. si quis. et ar. ij. q. vij. non pot. et. j. de presump. litteras. et qui scienter venit contra iuratam transactionem infamis est. C. de transac. si quis maior fre.

f Confessus. Qui. n. in iudicio condenatus fuit de crimine: sufficit ad hoc vt a testimonio repellatur in causa criminali: licet egerit penitentiam: nec necesse est vt amplius conuincatur: vt hic patet. nec talis admittitur ad purgationem alicuius. j. de pur. ca. constitutus. sic. et. j. de excepti. denique. §. i. vbi repellitur a testimonio qui conuictus fuit de crimine vel confessus intellige. §. illum hic istam decretalem. vt repellatur in criminali causa: si egit penitentiam: si non egit repellatur etiam in ciuili: si in crimine perseuerat: vt. s. diximus. b

g Opinio. Sic patet: quod si opinio alicuius grauata est: ad testimonium admitti non debet in causa criminali: cum sine omni infamia debeat esse testis j. de except. denique. et. ij. q. vij. testes. et precipue in causa criminali: vt hic: nec etiam tales admittendi sunt ad honores. lxxxi. di. tantis. et. j. de accu. omnipotens. et. j. e. c. vlt. et in nullo. n. debet vacillare opinio ordinandi. xxxiij. di. laici. Et ar. ad hoc. C. de pen. reum cris. et ff de decu. eos. et est ar. ex hac littera: quod res siue sententia inter alios acta facit fidem in alio iudicio. sic. xxxiij. q. i. subdiaconus. sed hoc solum: quod in alio iudicio repulsus fuit: non sufficit vt in alio repellatur: sed infamia inde orta ipsum repellit: alias iterum oporteret crimen probari ad hoc vt repelleretur. b.

h In hoc casu. s. quando est grauata eius opinio: tunc non propter hoc non repellitur in causa ciuili. et idem in duobus casibus premissis. et idem est si de crimine ciuiliter agitur: dummodo emendatus sit de crimine vt supius patet. Sed quando probabitur quod sit emendatus de crimine. satis pot probari per sacerdotem suum qui de ipso debet testimonium perhibere. l. di. in capite et. ij. q. i. si peccauerit in fi. et. j. de simo. nemo. Sed nunquid testis cui obijcitur crimen pot obijcere quod obijciens sit criminosus: ar. quod sic. ij. q. vij. si hereticus. quia tales litigatores digni sunt talibus testibus. C. de heret. l. penul. Dico quod non potest: quia iste causam suam prosequitur: et nemo prohibetur a prosecutione iuris sui: licet sit criosus: vt. iij. q. vi. omnibus. nisi esset excommunicatus: vel talis

y

cui esset forū interdictū: vel infamis cui actus legitimi sunt i terdicti. s. e. l. ... imo excōicat⁹ vel ifamis nō repellit: cū sit re⁄ us: q: qlibet sibi legitia defensio reseruat. i. d̄ excep. cū inter. ⁊ q: ꝯ testē directe nō agit: ꝫ pot⁹ ꝯ aduersariū: q: in testem actio non dirigit. ff. d̄ de or. cog. cū dilect⁹ in fi. pari rōe nec ad uersarius me⁹ pōt mihi obycere crimē ppt̄ hoc vnde si seruus vult pro⁄ bare se ꝯtrisse cū aliqua libera sciente eū seruum esse: cū in hoc casu hēat psonā stādi in iudicio: pōt excipe ꝯ testes ad v⁄ sariū ꝙ ipsi sunt serui lꝫ ipse laboret simili impe dimēto. ar. ꝯ. s. e. perso⁄ nas. ⁊ iij. q. vij. iudicet. ⁊ xxv. di. primū. nam si ser uus accusat eadē sibi cō petit defensio que ⁊ libe ro. ff. de accu. hos accu⁄ sari. §. si seruus. Qñ cri⁄ mina obyicienda sunt te stibus: dicit. s. eo. pñti ⁄ pm. b.

a Ciuili. idē ē si de cri mine ciuiliter agatur.

b Extra tertiā pdu⁄ ctionē. i. dilatio⁄ nē. de hoc dcm̄ ē. s. e. in causis. ⁊ ibi recurre.

quāuis hoc casu nō exclude⁄ tur in cā ciuili^a potest a testio⁄ nio: lꝫ egerit pniaꝫ remoueri Idem.

Extra tertiā productio nē^b nō debēt testes vlte ri⁹ pduci i cā: nisi, pstito ab eo q hoc postulat iuramento^c ꝙ neqꝫ p se neqꝫ p aliū testifica ta subtraxerit vel fuerit pcon tat⁹: nec p dolū aut artē aliꝗ ꝗrtā pductōeꝫ expostcat: sꝫ q: quos ꝯsiderat d̄ nouo pducē prius hēre nequit^d. Idem.

Non dꝫ qs i crīibus nisi forsan in exceptis ad te stificandum admitti penden te accusatione^e de crimine cō tra ipsum: cum ēt accusati ni⁄ si prius se pbauerit innocen⁄ tes: ab accusatione ac susce⁄ ptione ordinum repellantur.

De testib⁹ cogendis vel non. lex. iij. papien. electo.

Causam mrimonij que inter. m. mulie rē ⁊ filium. r. verti tur cōmisimus iu⁄ dicibus terminandam. Jdō ꝙ mādam⁹: qtenus testes ab al terutra ptiū in sue assertiōis testiomū īuocatos ne ꝟitateꝫ occultēt^f diligēt⁹ mōeas ⁊ in ducas. Si autē odio vel gra⁄ tia vel tiore ^g se subtrahant: eos ad ferendū testioniuꝫ co⁄ ram prefatis iudicibus vl̄ eo rū nūcio^h quē ad hoc miserint

in fi. ⁊. lxxxi. disti. tantis daniel. ⁊. j. de accu. dispotēs. ⁊. xxxiij. di. laici. ⁊. ff. de decur. eos. Itē nec pōt aliū accusa re. q: non relatione criminis. sed innocentia reus pur gatur. ff. de pub. iudi. is qui ⁊ hic in fi. Item nec potest constitui procurator. C. de procur. l. reum. Itē nec accu sare. Et hac dcre. pꝫ: quia testioniuꝫ in criali actōe: ac⁄ cusatio: ⁊ ordinuꝫ susceptio pari pas⁄ su incedūt: ex eo ꝙ accusatus pendē⁄ te sua accusatiōe repellit a testionio ab accusatiōe ⁊ or⁄ dinū susceptione. Preterea ex eo qd̄ dicit in prin. i. cria libus patet ꝙ sec⁹ est in ciuili: q: tūc non obstāte accu⁄ satione vr̄ ꝙ inte⁄ rim possit admitti in testem in cā ciui li. s. e. testimoniuꝫ ⁊ est veꝝ si sit emē datus de crimine ⁊ eū nō comitetur infamia: vt ibi: ar. j. de simo. p tuas. q: lꝫ accusetur nō statim reus est. xv. q. vl. c. vlt. q: pendēte accusatiōe re⁄ manet in officio suo: ⁊ interim subditi eius ei obedire tenentur. j. de accu. olim. ⁊. viij. q. iiij. nonne. Iteꝫ pꝫ hꝰ ꝙ minus idonei testes quorum opinio vacillare vide⁄ tur admittuntur in exceptis criminibus: ex eo ꝙ dicit nisi forsitan in exceptis criminibus. Sed hoc forte est intelligendum fm distinctionem illius. c. ij. q. i. in pri⁄ mis vtrum. s. male fame vel male opinionis vt tunc cū est male opinionis admittatur: lꝫ capitulum illud lo⁄ quatur in accusatione aliter admitti non debent: cum etiam si ciuiliter ageretur non essent admittēdi: nisi es sent emendati: ⁊ cum alijs adminiculis. j. de simo. per tuas. sed licet accusetur: non tñ statim reus est: vt. s. di citur: ⁊ ideo potest admitti in crimine excepto. cum ad huc remaneat in statu suo. Item ex hoc. c. s. e. testimōi⁄ um: patet solutio questionis que fieri consueuit: si ali⁄ quis condēnatus sit de crimine ⁊ appellet: vtrū recipiē dus sit in testem si pendente appellatōe inducatur ⁊ sa tis patet ex his duobus. c. qd iuris sit: ꝙ in crimiali ne quaꝗꝫ in ciuili vero bene potest admitti: q: pēdente ap pellatione nō dicitur condēnatus. ff. de pe. l. ij. §. vlti. ⁊ integer est status eius: vt interim fungatur honoribus ff. ap. interposita nihil innoua. l. vna. §. integer ⁊ meli⁹ in. §. siquis deportatus. q: lꝫ nō sit damnatus adhuc ñ habetur infamis ex quo appellationem suam prosequi tur. ff. de his qui no. infa. furti.

c Iuramēto. Hoc qd̄ hic dr̄: sumptū ē d̄ auc̄. d̄ testi. §. q: ve ro. colla. vij. Sed quare iuratur iteꝝ marie vbi iuratū ē d̄ ca⁄ lūnia: cū iuramētū illud extēdat ad oia ꝙ postea occurrūt in cā. C. de iura. calū. auc̄. hoc sacramētū. ⁊ in auc̄. de his ꝙ igre. ad ap. §. vlt. col. v. q: sepius nō ē iurādū: vt ibi dr̄. Dicas ꝙ il lud iuramētū est aliud iuramētū ꝗꝫ sit iuramētū d̄ calūnia: ⁊ iō vnū aliud nō excludit. Illud iuramētū ē de veritate dicē⁄ da: qd̄ pꝫ ex ipsa lra. s. ꝙ dꝫ iurare: ꝙ neqꝫ p se neqꝫ p alios di dicit testificata nec p aliquē dolū hoc fa. it. Iuramētū d̄ calū nia ē d̄ eo qd̄ credit ⁊ estiat. C. de iura. calū. l. ij. §. i. ⁊ iō istō iu ramētū pstat. Idē ēt ē si cā talis sit vbi iurat tm̄ d̄ veritate di cēda q: illud iuramētū d̄ ꝟitate dicēda nō extēdit ad hoc: ꝫ ad pncipale negociū tm̄. vñ ꝗrta dilatio dari nō dꝫ sine isto iuramēto ꝗlitcūqꝫ sit cā: ⁊ psumptio ē ꝯ eū: ex eo ꝙ tertio pdu xit. ⁊ propterea spāle ē: vt exigat hoc iuramētū in hoc casu.

d Nequiuit. s. l. i. de except. pastoralis. ⁊. s. e. presentiū. ꝫ si habere nequerit illos: ei obesse nō dꝫ si per eum nō steterit: ar. s. de rescrip. si aūt. ⁊. e. plerūqꝫ. ⁊. s. vt lite nō cōtest. qm̄. i. rñso ⁊. ij. q. vi. anteriorū. §. ad hoc. ⁊ ita vr̄ ꝙ ēt sine iuramēto deberet admitti. qd̄ nō est veꝝ: q: sine iuramento hoc ei cre⁄ di nō dꝫ. marime cū añ tertiā pductōeꝫ hoc non fuerit prote status. vnde iurare tenetur prout hic ptinet. Preterea hec quarta pductio dari nō dꝫ: vbi sufficiens productio testium facta fuit. s. e. significauerunt. immo nec secunda dilatio nec tertia dilatio danda esset: si sufficiens pductio facta sit. nam in pecuniarijs causis vlta vnam dilationē dari nō dꝫ se cunda dilatio. ff. de fer. l. vlt. nisi cā cognita. vt ibi.

e Non debet accusatione. Nota ergo: ꝙ si aliqs accusat⁹ est de crimine: statim grauata est eius opinio: vnde nō pōt i crib⁹ ad testioniū admitti: vt hꝰ pꝫ: ⁊. s. e. testioniū. q: te stes sine omni suspitōe eē debēt ⁊ ifamia. q. q. vij. testes. ⁊. j. de except. denīqꝫ. nec ēt pōt pmoueri ad ordines: vt hic dr̄

f c Causam matrimonij. occultēt. sic. xiiij. q. ij. quā ꝗꝫ. hec est. n. causa quare testes compelluntur ne veritas occultetur: ⁊ ne malus vt bonus estimetur: vt in. c. quāꝗꝫ. ⁊ qui veritatem oc⁄ cultat: peccatum committit mortale. xi. q. iij. quisquis. ideoqꝫ compellitur.

ecclesiastica districtione ꝯpellas. Idez ꝑsbyteris pontie. Uz sup cā que vertitur inter prenestinū. epm ꝛ sub̄r. abbatem sit testimoniuz vestrū necessariū: mandam⁹ q̄tenus ꝓhibituri testimoniū veritati apostolico vos cōspectui p̄ntetis. Si vero non veneritis: sciatis vos ab officio ꝛ beneficio ecclesiastico apostolica auctoritate suspensos. Et si nec sic veneritis: excommunicationis sniam ꝛ depositionis poteritis formidare. Idez genueñ. archiepo. Super eo: ꝛ infra. Consult. t. t. rñdemus: q̄ si factum est notorium nō eget testiū depositionibus declarari cuz talia ꝓbationem vel ordinē iudiciariū non requirant. Uez si non est notoriuz: ꝛ is q conuenitur scdm negauerit: testes q interfuerunt facto monēdi sunt ñ cogendi ad ferendū testimoniuz veritati: nisi forte timore aduerse partis ꝯtiterit iudici eos a ferendo testimonio fuocari: lz ad hoc passim possint de iuris humani rigore compelli. Idem. Peruenit ad audientiaz nostraz q̄ cū .j. prior sancti laurentij coram te fuisset de simonie ꝛ adulterij crimine accusatus. quendam qui contra eum ducendus erat in testimonium iuramento astrinxit: vt nō deponeret ꝯ̄ ipsum: ꝛ infra. Nos igit attendētes: q̄ nemo dz aduersario instrumenta quorum appellatione testes ꝯtinentur subtrahere: ꝛ q̄ tam ille qui surripit instrumenta q̄ qui aduersario parem aduocationis seu defensionis copiam subtrahit: nūq̄ ostendit a se litez foueri: ꝛ expiri deb et in se iudicis auctoritatem elusam respondem⁹ ad detegēdum tante fraudis ꝛ calliditatis commentum ipsum testem merito esse compellendum. Clemens. iij. segobieñ. epo.

g Timore. Tunc enim testes sunt compellēdi: alr̄ ñ vr̄ q̄ compelli debeant. j. e. super eo. et eo. n. q̄ nō vult ferre testimonium p̄sumitur contra ipsuz. vnde dico illum statim compellendum nisi constaret per alios: q̄ bene posset veritas comprobari.

h Uel nūcio. puta si fuerint nobiles vel infirmi vl egregia psona. s. ti. pr. sig testium. ꝛ ff. de iureiu. ad psonas. ar. ꝯ̄. iij. q. ix. testes ibi dicit q̄ p̄sentes debent esse testes. Illud intellige de illis personis que ad iudiciuz venire p̄nt. vel intellige illud in criali: vbi testes debent esse in presentia iudicis hoc in ciuili. ꝛ hoc bene distinguitur. C. de fi. instru. auc̄ apud eloquentissimum. exigit. n. vt in crimiali sint coraz iudice ꝛ nō solum ex dictis: s̄ et ex gestis iudex formet motuz animi sui. ff. de testi. l. iij. §. item diuus.

i Qum super. veneritis. in termino ꝯstituto supple ꝛ tunc suff cit: vt veniāt ea hora qua p̄nt expedire officium suum. s. de offi. dele. consulti. ꝛ argu. ff. de condi. ꝛ demon. l. iiij. in fi.

k Ab offō. Iz ē ordo: cū culpa incipit ꝛ contumacia: tūc dz excōicari. xxiij. q. iiij. forte. secus si a crie tunc dz depoi. lxxxi. di. dcm. ꝛ ē ō iudi. cū ñ ab hoie. vbi ō hoc.

l Et si nec sic veneritis. Nō. ar. q̄ in vna citatiōe p̄nt fieri plures citationes sicut et fit de consuetudine: pp difficultatem citationum: vt. s. de do. ꝛ contu. ꝑuatis. ꝛ. e. cum dilecti. ꝛ. s. de integ. resti. tum ex litteris.

m Depositionis. ꝛ sic crescente ꝯtumacia crescere dz ꝛ pena. s. vt lite nō ꝯte. q̄m in fi. ꝛ ff. de pe. relegati. nisi necessitas sit impedimēto: ar. ff. de ar. celsus. §. idē ait. non. n. in oi casu excōicare cū intelligit: ar. ff. de solut. si finus. x. in fi. Quid si excōicauisset eū nisi venisset i termino nulla exceptioe facta: nunqd erit excōicat⁹ si nō potuit venire. i casu tali saltē quo ad deū ñ ē excōicat⁹ q2 impossibile pceptū nō ligat. ff. q̄ sen. sine ap. rescin. l. paulus. sed q2 eccia illud ignorat: doceat ō ipedimēto ꝛ absoluet sine difficultate ꝛ grauamine: ar. j. de se. ex. sacro. sic et eadē cā reuocat snia diffinitiua: nec mādāda ē executōi. ff. ō iudi. si ptor. ꝛ. j. ō re iudi. cum ber. ꝛ c. cū oli3. multo fortius excōicatiōis snia tz: sed ꝓbato impedimento siue grauamine: vt diri debent absolui.

n Super eo. questio fuit talis: aliqs ꝯuenitur ē aliq̄ facto manifesto: queritur an illi qui facto interfuerunt: sint ad ferendum testimonium compellendi.

o Nō requirant. q̄tū ad examinationē vel ꝓbationē: sic nec in ꝯ̄tente necessarie sunt ptes iudicis. ff. ad. l. aquili. pinde si occisus. snia tū necessaria ē. l. ō diuor. porro.

p Non cogendi. Hoc intellige a pncipio. pmo eniz sunt monēdi: ꝛ postea si noluerit sunt cogēdi: vt. s. e. c. pr. clerici ꝑo i cā laicoꝝ cogi ñ debent: nisi cuz alie ꝓbōnes dñi nō p̄nt. xxiiij. q. ij. quanq̄.

q Timore. Sz qs ꝓbabit h̄ certe eo ipso q̄ monitus est: ꝛ non vult testificari: p̄sumit ꝯ̄ ips: q̄ nō bono aio hoc faciat: ꝛ ex hac p̄sumptione ꝯpellit ar. C. q mili. nō pos. sup huis li. xij. ꝛ testes inuiti cogendi sunt. C. de testi. siqñ. auc̄. s3 hodie. ꝛ sic hodie fuatur. ꝛ sic ꝯstaret q̄ pars aduersa hoc faceret: dz excōicari. s. ti. pri. cum causam. i. §. q̄ si forte. ꝛ. c. ꝯstitutis.

r Peruenit. iuramēto astrinxit. qd̄ fuit temerariū ꝛ illicitū ꝛ ideo non fuanduz. vñ nō obstante tali iuramēto cōpelli dz ferre testimoniū sup negocio pricipali. s. ti. pr. intimauit. ꝛ. c. ꝯstitutis. ꝛ dz denunciari ñ teneri illo iuramēto: vt in. c. ꝯstitutis. ꝛ. j. de ac. olim. vbi de hoc.

s Debet. hec ꝟba habuisti. s. ti. pr. ꝯstitutis. ꝛ. iij. q. vij. §. si aūt. ꝟ. sigs autem. ꝛ. C. de postul. prouidendum. h.

t Instrumenta. quod qui fecerit: tenetur ad interesse. xij. q. ij. siquis de clericis.

u Ostendit. p̄sumptiue: sicut p̄sumitur ꝯ̄ illum qui ad pecūnie corruptelam descendit. C. de pe. iudi. q male iudi. l. i.

x Elusam. q2 instrui iudex non poterat super causa illo ꝓcurante. ff. de offi. ꝓconsulis. nec quicq̄. §. vltimo.

y Commentū. Ex hoc vr̄ q̄ non sit cogendus dicere ꝟitatē sup principali: sed tm̄modo reuelare hanc fraudem. ꝛ h̄ dicebat lau. ꝛ debebat pcedi in cā tanq̄ deposuisset ꝯ̄ illum ꝛ sic habebat illuz ꝓ ꝓducto fraude reuelata: ꝛ sic seruabit iste iuramentum suū. ꝛ h̄ colligi videbat ex antiqua decre. Alij dixerunt ꝯ̄. Sed h̄ non est verz: vt dicit hic. ꝛ qd̄ dictum est ad detegendum tante fraudis. ꝛc. supple ꝛ nihilominus sup pncipali debent ꝯpelli: vt dicunt illa iura: ar. s. ti. pr. intimauit ꝛ. c. ꝯstitutis. ꝛ. ar. j. e. c. vlti. Et ar. ꝯ̄. j. e. dilectorum. vbi soluitur. Hic q̄ non compellit sup principali vt dicebat lau. s̄ ad fraudē detegendā dz compelli vt postea denunciet nō teneri illo iuramēto: postea poterit iurare sup principali si voluerit: sed non dz ꝯpelli: ꝛ sic planū est ꝛ nullū ꝯ̄riuz: vt dicit lau.

Peruenit ad nos: q cum a laicis enormis et intolerabilis iniuria clerico multis astātibus et videntibus inferatur: iniuriantes in cām tracti negant se tm̄ facinus cōmisisse: et cum lesus eorum testimonio q presentes extiterāt: hoc pbare desideret: illi nolūt veritati testimonium phibere: et infra. Consulta. t. t. rn̄demus: q hi q de rebus ecclesiasticis testificari recusant[a]: si aliter veritas nequerit elici: ad illud sunt p censuram ecclesiasticā compellendi. Idem.

Etem q sup cōsanguinitate cogēdus sit testis p hibēe testimoniū veritati: nō dubitat a nobis: cū id tā ius scriptū[b] approbet q̄ cōsuetudo actib[c] vtentium approbata: si ipm cōstiterit[d] odio vel gra veritatem supprimē aut timore[e].

Celestinus tertius.

Preterea si testes publici qs tua ciuitas nūcupat synodales[f] sup cā matrimonij corā te vel tuo capitulo semel testimoniū reddiderit: nō debent cōpelli: vt in pn̄tia alicuius delegati iudicis sup eadem cā iterato[g] pbeant iuramentū: dūmodo aliter[h] fiat fides iudici delegato: nisi forte articulus noue q̄stionis[i] emergat. Huiusmodi vo testes publico iure pn̄t ppter ifamiā a phibēdo[k] testimonio remoueri[l]: si eam postq̄ in cōi[m] recepti fuerant: cōtigerit cōtraxisse: quorum testimonia si qn̄q non studiose sed in pferendo errauerint et se incontinenti[n] correxerint reprobari nō debent secus aūt erit: si correctiōi sue iterposuerit interuallum.

Inno. iij. priori sci fridiani. et magro. p. cāonico pis. Sup his[o]: et ifra. Ceterū

a Peruenit. recusant. Antē de cōsultatiōnē et rn̄siōnē: et sic videbis: q nō directe rn̄det ad infrogata. s. s. de testi. cum i tua. vbi ita idirecte rn̄det. Sed dicas q eoipso q rn̄det vt sup rebus ecclesiasticis cōpellēdi sunt: a cōtrario sensu rn̄det q sup illa iniuria nō sūt cōpellēdi ferre testimoniū. qd. n. d vno pfitet: d alio negare vr. j. d psumpt. sine. et xxv. di. qlis. et hoc ideo: qr in criālibus testes nō cōpellunt. j. e. dilectorū. qr iniuria crimē est. vn̄ q d iniuria cōdēnat i famis efficit. j. de re iu. cū te. et ff. d his q no. in. athletas. §. vl. Ar. cō. j. e. sup his. et c. seq. Soluit hec cōrietas. j. e. dilectorum. Vel dic q psecutio iniurie appellat h res ecclesiastica et itellige q h ciuiliter agebat p suo interesse de iniuria: als nō cōpellunt testes: qd itelligo d iniuria fcā ordini clericali. b.

b Etem. scriptum. tam canonicū q̄ ciuile xiiij. q. ij. q̄q̄. et s. e. per totū. et C. de testi. siqs.

c Actibus. Est autem vt hic satis apparet cōsuetudo ius quoddam moribus vtentiū approbatū qd pro lege suscipit cum deficit lex. di. i. cōsuetudo et cōsuetudo est optima legum interpres. s. de cōsue. cū dilect. et sic cōpellēdi sunt testes tā iure scripto q̄ nō scripto. s. cōsuetudine. s. de cōsue. cū dilectus. vt hic ps.

d Ipsum cōstiterit. et qs pbabit iam dictum est: qr eoipso q monitus nō vult testificari psumit cō ipsum: vt statim compellat: nec est alia necessaria pbatio: et hec leuis psumptio sufficit: ar. ff. de peti. here. siqs libertatem. §. plane. b.

e Timore. Timor pōt referri ad multa siue odio psone vel timore h cōtingat cōpelli debēt. s. ti. pr. cōstitutis. et c. itimauit. et s. e. puenit. sic ēt odio ipsius sacramenti qd qdem tenui religione abhorrent. C. de fi. instru. l. vlti. j. de simo. et si qōnes. et tunc fortius debent cōpelli. als si nollēt iurare cōdānando iuramentū tā q̄ hētici debēt cōdēnari. j. de here. excōicamus. §. fi.

f Preterea. et j. synodales. de qbus hēs. xxv. q. vi. eps in synodo. j. de accu. sicut olim.

g Iterato. iuramentū. n. istorum testiū ad totū tps dz extendi: dum durant in officio illo postq̄ iuramentum illud i synodo pstiterunt siue coram ordinario siue corā delegato cā illa tractetur: vt h innuit: sicut iuramentū calūnie ad oia que i causa cōtingunt extendit. C. de iura. calū. auc. in hoc iuramento.

h Aliter. Et si aliter non fiat fides: innuit hec lra q iterum iurare debeat corā delegato etiam p eadem cā: sed non vr q iterum iurare debeant: vn̄ satis pōt suppleri maxime: sicut et testis ex quo semel iurauit ferre testimonium in aliqua causa non dz amplius iurare sup illa: nisi emerserit aliquid de nouo.

i Questiones. Tūc enim dz iurare sup articulo illo noue q̄stionis: qr primū iuramentū nō extēdit ad illū articulū noue q̄stionis: qr cū pstitit illud i synodo vel corā epo n̄ cogitabat de illo. et q iterum iurare debeat pbat. s. ti. pri. fraternitatis vbi nouus articulus pbat tam p antiquos testes q̄ p nouos prius prestito ab oibus iuramēto: vt. s. ti. pri. c. de testibus. et C. de temp. app. per hanc.

k Aphibēdo. Nō ergo q testes huiusmodi synodales ppter infamiam superuenientem remouent a testimonio phibēdo non āt a phibito: qr ifamia vel delictum superueniēs nō viciat qd legitime fcm̄ ē. j. d eo q cog. cōsan. vr. sue discretiōem et c. tue. et c. io: dane. ar. C. de testa. l. i. et iij. q. vij. §. vem. ff. d offi. preto. barbarius. sic rescriptum pape non cassat ea q legitime facta sunt. s. de resti. spo. audita.

l Remoueri. habes h: qr infamis depellit a denūciatiōe: vt. j. de spon. cū in tua. et j. de accu. cū dilect. fili. et c. sic olim. et ff. de popul. ac popular. actio. hu. cō. b.

m In cōi. i. in synodo vel auditorio cōi. xxv. q. vj. eps in synodo.

n Incontinenti. i. in eadem instantia iudicij anteq̄ loquat partibus: vel anteq̄ recedat a pn̄tia iudicij: qr postea subornatus psumit sed h posset intelligi habito respectu ad qualitatem psone: vt sic posset corrigere vl addere ēt ex interuallo. Qualit intelligat incōtinenti pbat. ff. de vbo. obli. cōtinuus actus. ff. de adul. qd ait lex. § vlti. in fi. C. de erro. aduo. l. vlt. et xxiij. q. i. apud misericordē. et melius. s. de elec. qr ppter. ibi inuenies multas expositiōes hu vbi incōtinenti: siue mor. Arg. cō. xxv. q. ix. qd qs cōmisit: sed illa cōria non tangunt hoc.

o Sup his. Hec decre. est pars illius quam habes. j. de accu. super his. de fine illius decisa est. et de hac materia loquitur. s. tit. pri. tam lris inqstionum.

a Articulis. Ex hoc loco potes sumere casum tam illius decre. tam lris. s. ti. pri. q̄ illius sup his. j. de accusatio. Quidā electus fuit in epm lucan. qdam se opponebant electioni illius dicentes q erat male fame: et q matrimonium cōtxerat cum vidua. Item isti qui opponebant se lras cō electum noie capituli dn̄o pape miserunt: qs tam electus q̄ capitulum falsas dicebant et capitulum nesciuisse de litteris illis et de istis articulis mādat papa inquiri: et ad hec pbanda testes sunt compellendi.

b Cogatis. Hic compelluntur testes in criminibus et etiam irregularitate. j. e. c. pri. et sic est cō. s. e. peruenit. et j. e. dilectorum. vbi soluitur.

c Cum cō. cōpellere. dubitatiōnis cā fuit: qr videbat

q in tribus nō sunt cōpellēdi testes in auc. de testi. §. qm̄ colla. vij. ar. et C. e. siqñ i principio. Ex eo q dicit ibi in pecuniarijs causis testes cogendos: vi q nō in criminibus. Sed ꝯ hoc mandat papa. s. q cōpellant. et. s. e. prox. et in sequenti. c. dicit: q in criminibus non compellantur: sꝫ ibi habet cōtrarioꝝ solutio: et qñ cōpellantur et qñ non.

Dilectorum. super criminibus. Circa cōpulsionē testiū nō: q i cā ciuili vbi aliter veritas haberi nō pōt: indistincte sꝫ cōpellendi tam clerici q̄ laici: ne veritas occultet. xiiij. q. ij. quan. et q: mortaliter peccāt qui veritatē occultant. xi. q. iij. q̄s. vnde monitione p̄missa indistincte compelli debēt testes. s. e. super eo. et eoipso q monit⁹ non vult testificari: p̄sumitur q etiā maliciose hoc faciat: vt sepius dcm̄ est. s. e. cām quādoq tñ in pecuniarijs cāis nō cōpellūtur. vt in mediatorib⁹ qui nō cōpellunt ferre testimōium in ꝯtibus in qbus mediatores fuerunt: nisi de cōsensu partiū: in auc. e. §. qm̄ colla. vij. Itē in alijs casib⁹ q quasi priuilegiati sunt. iiij. q. iij. §. itē i crimīali. v. itē inuiti: et tribus. c. se. in criminibus vero pꝫ hic: q cōpellendi nō sunt: et ar. ad h. C. e. siqñ in pn. et. s. e. peruenit. In ꝯriū videt q bene sunt cōpellēdi. s. e. sup his. et c. cū ꝯ i quib⁹ expresse cōpellit: et ar. s. ti. pri. cū causam. v. testes aūt. et c. ꝫ ibi versus ille soluitur. et ad principales testes illud restringit. et. iiij. q. iij. §. itē in criali. v. itē lege iulia pu. iudiciorum. et eo. n. q certe psone ibi non compellūtur: dat intelligi q alie compellātur quia qō de vno negatur de alio et c. xxv. di. qualis. ff. e. l. vlt. ille enim persone priuilegiate sunt propter cōnexitatē: vñ alie oēs cōpelluntur. Super hoc dicunt qdā: q si agat directe in modum accusationis non sunt testes cōpellendi. Si vero ciuiliter agitur de crimine in modū exceptōis vel denunciationis aut ēt inq̄sitōis tūc cōpelluntur: vt. s. e. ti. super his. et. j. de simo. lꝫ heli. Sꝫ huic distinctioni ꝯdicit expresse hec decr. q: nō poterat agi crialiter in hac decre. ꝫ ciuiliter tm̄ duabus rōnibus. Primo q: hic agebatur causa conuentionis et reconuētionis inter epm̄ et capitulum: vt pꝫ i antiqua: et q: per procuratorem: vt lr̄a ista dicit procuratoribus cōstitutis sed procurator ñ interuenit i cā criali. j. de accusa. veniens. et. ff. de pub. iudi. l. penul. §. fi. et. v. q. iij. in crimialib⁹. et in crie non fit mutua accusatio vel denunciatio: q: non relatione criminum: sed innocentia reus purgatur. ff. de pub. iudi. l. is q. et. iij. q. xi. neganda. et sic necesse est vt dicamus q hic obijciebantur crimina testibus vt a testimonio repellerentur: et ideo dicit: cogatis testes. §. qui nominatim fuerint preterq̄ super criminibus: ideoq dicendū est: q super criminibus testes compellendi non sunt: siue directe agatur de crimie siue ciuiliter: vt h pꝫ. et. s. e. p̄ucit. et hec est ratio: q: i isamiam alterius nemo dꝫ facile prosilire: quia tales detractores dicūt. vi. q. i. ex merito. et. c. tribus se. ergo multo forti⁹ nec compelli. Qualiter respōdebis capitulis. s. primis. ad illud sup his dicas: q ibi compellunt testes ad probandum infamiam siue irregularitatem ꝯ electum: ne idigna psona ad apicē dignitatis pmoueatur p surreptionē q: vilis psona ad tantam dignitatē per surreptionē pmoueri ñ dꝫ et iudex ex officio suo hoc facere dꝫ pp̄ter publicam vtilitatem: q: ille oibus de sua plebe p̄ficitur: et sic est quasi spēciale in cā inq̄sitōis. et. j. de simo. lꝫ heli. et inq̄sitō nō fit nisi vbi infamia p̄cessit. vnde ibi non compelluntur testes in infamiam alicuius: ꝫ ex tali cōpulsiōe si probent crimia orit infamia. s. ti. pri. testi⁹oniū. et q: ibi agebat de falso p inq̄sitōem: nō cōpellunt testes: ne talis falsitas remāeat ipunita ex defectu testiū. in quo casu intelligit pri. ca. cū ꝯ. q: dico illud spāle in crie falsi: et precipue in lr̄is pape in qbus multa spālia sunt. j. de fal. ad falsarioꝝ. et idē in casu seq̄ntis. c. Dicas ergo: q vbicūq agit actōe odiosa vel exceptōe p quā ad infamiā alicui⁹ pcedat: nō sunt cōpellēdi testes vt dictū ē nisi in casibus predictis fm leges cōpellunt nisi in casibus vbi spāliter nō debēt cōpelli vt dictū ē. et hoc dicūt tā. et vin. et alij ꝯriū dicūt put dcm̄ ē. Sꝫ supradictis oib⁹ rōib⁹ pōt ō facili rñderi. ꝫ illos q dicūt: q semp cōpellēdi sunt testes: nisi agat crialiter tm̄: dic q nulla criminalis erat qō inter epm̄ et capitulū: ꝫ ciuilis tm̄: vt pꝫ in integra in quinta cōpilatōe. s. conuentio et reconuētio. Et q dicit testes q nomiati fuerit cogat veritati testionū phibere: si gratia odio vel timore se subtraxerit: pterq̄ sup cribus: sic dꝫ intelligi q testes ciuilibus qōnibus sunt cōpellēdi: sꝫ i crialib⁹ nō debēt cōpelli. et sic papa ꝓuidit hic nouū ius: et sic cōtrarium nullū ꝯ istos. et sic nō opōtet vt dicunt: q hic erat cōtrouersia iter epm̄ et capitulū super plurib⁹ articulis ciuilib⁹ et super crimialib⁹: et q isti erāt pcuratores ad excusatōes tm̄ allegandas: vel q dati erāt lit. cōtest. ita stare nō pñt: vt pꝫ in antiqua dcr. et p iura p̄dicta. ciuilis. n. et crialis qō nō cōcurrūt simul: imo crialis p̄iudicat ciuili. iij. q. vlt. §. aliqñ. ꝫ magis equū videretur q semp compellerent q̄litercūq agatur: ne crimina remaneant ipunita: dumm̄ nō crialiter directe: ne p viles psonas qs cōdēnet: ar. ꝯ. j. de sen. ex. vt fame cū suis cōcoꝛ. ibi positis: et ar. j. ō collu. c. i. et. ij. et vlti. et. s. ti. pri. cū cām. v. testes autē. et c. et. s. e. super his. et. c. cum contra. et. j. c. pri. Inno. iiij. dicit q vbi non est peccatum tacere id super quo testes inducuntur non sūt cōpellendi. sed si peccatum est tacere: compelluntur.

volumus et mandamus: vt super inquisitionis articulis[a] tam de fama electi q̄ litteris contra eū sub noīe longe maioris et sanioris partis capituli destinatis cogatis[b] testes: q nominati fuerit perhibere testimonium veritati.

Idem archidiacono mediolaneñ.

Cum contra magistrum r. sup eo q dicit falsas de sede apostolica litteras reportasse: ac per se vel p procuratorem fuisse vsum eisdem tibi direximus scripta nostra. Postulasti per se. ap. oraculum edoceri: vtrū sup prefato vitio falsitatis testes cōpellere[c] debeas noīatos. Nos igit respondemus: q testes predicti si se gratia odio vel tioꝛ sbtraxerint: per censurā ecclesiasticā debes ap. re. compellerē veritati testionū phibere.

Hono. iij. abbati. s. eugenij et magistro. g. cano. seneñ.

Dilectorū filiorum vulterani capituli ex parte vna et episcopi vulterani ex altera procuratoribus in nostra presentia constitutis: et infra. Testes qui fuerint noīati preterq̄ super criminibus[d]: si se gratia vel timore subtraxerint vel odio per censuraꝫ ec. cogatis veritati testimoniū p̄hibere.

Idem episcopo bonoñ. et magistro. b. episcopo.

Venerabilis frater. n. ar͞ cħiepiscopus rauennateñ. ppo- suit. ꝙ ciues corrieñ cū. m. ꝛ l. quondā clicis eccłe rauen- nateñ. quādam ꝑsumpserunt cōiurationē[a] facere ꝯ eū nihil omin⁹ in detrimētū ei⁹ dātes eis q̄dā pecunie quātitatem: ꝛ ad hec celāda se astrīgētes vinculo iuramēti: vnde simi- liter supplicauit: vt cū cām su- per his ꝛ q̄busdā articulis vo- bis duxerimus cōmittendam ꝛ ipse intentionē suā probare nō possit nisi testionio ciuium predictorū prouidere ei: ne ꝺ- fectu testium pereat sua iusti- cia: dignaremur. Ideoqꝫ mā- damus quaten⁹ mo. premis- sia per cen. ec. ap. re. cogatis il- los: quos videritis compellē- dos: vt ab huiusmodi iuramē- to[b] absoluant quos idem ar- chieps ad testimonium duxe- rit producendos: eos nihilo- minus si se gratia vel odio vł timore subtraxerint: districti- one simili cōpellentes ad phi- bēdum testimoniū veritati.

Grego.

De fide instrumentorum.

Si scripturā auctenticam[c] non videm⁹ ad exēplaria[d] nihil facere possumus.

Alex. iij.

Scripta vero auctētica[e]: si testes inscripti decessee- rint: nisi p manū publicā[f] fcā fuerint: ita ꝙ appareant[g] pu- blica: aut auctenticū sigillū[h] habuerit p qđ possint proba- ri: ń videtur nobis alicui⁹ fir- mitatis robur habere. Idem.

Ex lr̄is vr̄is accepim⁹ ꝙ cū cā q̄ inter magr̄m. a. ꝛ. r. super capella de ābitoria ꝟnt ꝺ mādato nr̄o suscepitis terminā dā: ꝑfat⁹. r. lr̄arū sibi copiā fieri postulauit[i]. Qui cum eas argueret falsitatis: q: i narratōe facti abrase[k] sūt vbi scriptū est: iura parochi- alia: ꝛ infra. Dicimus ꝙ p- pter abrasionem illam iudi- cari false non possunt: nec

a Venerabilis coniuratōes. Clerici. n. q ꝯ epm suū faciūt coniuratōem vel insidias ei parauerint: deponēdi sūt ꝛ tradēdi curie seculari: vt puniantur. xi. q. i. siqs sacerdotū ꝛ. c. coniuratōuꝫ. ꝛ trib⁹. c. se. Laici vero q ꝯ epm suū cōspirati onē faciūt sūt excōicādi ꝛ cōmuīōe ꝑuādi. xi. q. i. ꝯspiratōuꝫ.

b Iuramēto absoluāt Sed videret: ꝙ ń debe- ant absolui cū iuramen tū nō tenuerit: vñ potius denunciandi sunt uō te- neri huiusmodi iuramē to ligati. s̄. ti. pri. consti tutis ꝛ. c. intimauit. ꝛ. j. de accu. olim. ꝛ ita hec absolutio potius dꝫ fieri ad cautelā siue de facto. Sic qñqꝫ absoluunť ali- qui: vt possint testificari s̄. ti. pri. veniens in fi. Preterea ꝛ alia ratione iuramentum huiusmo- di non tenuit: q: cōiura tiones huiusmodi illici- te sunt. xi. q. i. siquis sa- cerdotum. ꝛ. c. coniurati onum. ꝛ. c. sequentibus ergo tale iuramentū nō est seruandū: cū vergat i dispendiū salutꝫ eterne j. de iureiurā. si vero. ꝛ xxij. q. i. ij. si aliqđ: ꝛ i mul tis. c. eiusdē q̄onis: ꝛ q: nō habuit tres comites vt. c. cā. q. ij. ai. aduerten dū. vel lꝫ sit illicitum au ctoritate ppria nō dꝫ q̄s venire ꝯ. ar. ꝯ. s̄. ꝺ elect. venerabilē. Itē hēs hic ꝙ socius crīs admittiť ad detegēdam cōspira- tionē: imo certe teneť il- lam cō̄spiratōem manifestare ꝛ denunciare. vi. q. i. §. siqs cū militib⁹ in fi. ꝛ. lxxix. di. siqs papa. Itē in defectū pbationis minus idonei testes admittuntur q als non admitterentur. C. de here. l. penul. ꝛ. iiij. q. iij. §. itē serui mīsio ꝛ propter dete- ctū testiū admittūť q als admitti nō ōbēt. s̄. de elec. cū dilecti

c Si scripturā auctēticā. xxv. q. ij. sancim⁹. Auctentica scriptura ē que p manū publicā vel p iudicē cuꝫ tri um testium vel duorum ad minus subscriptione vł testimonio facta est: in auc̄. de instru. cautel. §. sed instrā. colla vi. vel duorum viroꝝ. s̄. de proba. qm̄ ꝯ vel que habet sigillum auctenticū. j. c. pri. ꝛ. s̄. de pba. post cessionē. Et ēt scriptura quā facit priuatus in p̄ntia triū testiū ꝫ: vꝫ auctentica: i auc̄. de instrūm caut. §. si tñ qsqꝫ colla. vi. ꝛ. C. qui po. in pig. ha. scripturas.

d Exēplaria. C. de edēdo auc̄. siqs in aliquo nisi ipsa exem plaria sumpta ꝛ publicata sint iudicis auc̄te. C. de testa. pu- blicati. ꝛ. j. e. c. vlt. ar. C. de iure emphi. l. vlt. §. ꝛ siqdē dn̄s cir ca fi. C. de re iudi. gesta. Sed pone ꝙ ita papa mādat: pceda tis sm̄ tenorē priorū litterarū: ꝛ prime littere nō cōparent: nū qd poterūt procedere. Dicas ꝙ nō nisi prima forma pri⁹ ap pareat p iura [illegible]: vel nisi pbet̄ [illegible] res̄cripti nō can cellati [illegible] ꝺ pule. cū olī: nā p lr̄as vitias nō datur [illegible] vel si datur nō cōstat p eas ꝺ pori forma: ꝛ iō non

pōt pcedi p ipsas sic nō tenetur q̄s exeq̄ sniam: nisi ei fiat fides de iurisditōe. s̄. de offi dele. cum in iure.

e Scripta vo auctētica. Instrā publica ppetua firmi tate nituñ ad damnum ꝛ cōmodū vtriusqꝫ ptis ar. liiij. di. c. ij. xij. q. ij. siqs de clericis. ꝛ. s̄. de pac. cum p dem. ꝛ. iiij. q. iij. §. item sepe fit. C. de fi. instru. in exercē dis. priuata vero ab aduersario scri pta ita ꝙ cōstet: vł a quocūqꝫ: dūmo- do partium vel te- stium subscriptōe fulcita sint: in acti- one personali ro- bur obtinent fir- mitatis: in auc̄. de instru. cau. §. sed ꝛ siqs. ꝛ talis scriptu ra dꝫ auctentica. vt hic patet. In re- ali vero actione in strumentum māu publica confectuꝫ preponitur tali in strumento priuato nisi priuatum in- strumentum habe at triū vel āplius subscriptionem te stiū. C. q po. i pig. ha. scripturas. Pri uata vero instrā va lent i preiudiciū il loꝝ q ea scribunt. C. de non nu. pec. generaliter. ꝛ. ff. ꝺ posi. publia. §. vlt. ad cōmodum ve ro eorū minime. C de proba. instrā rationes exemplo-lau.

f Publicā manū. i. per notarium q seru⁹ public⁹ dꝫ ff. rem pupilli saluam fore. l. ij.

g Appareāt. rationes subscriptionis: in auc̄. de fi. in- stru. §. ij. coll. vi. v. n.

h Sigillū. Sꝫ qđ dicim⁹ auctēticū sigillū. sigillū au- ctenticū dꝫ sigillū epi: ꝛ ei crediť q̄diu ꝯriū nō ostēda tur. s̄. ꝺ pba. post cessionē. ꝛ. xi. q. iij. cure. Itē sigillum capituli. s̄. ꝺ pba. c. iij. lxxiij. di. in noīe dn̄i i fi. Itē sigil lū alicuius ꝑncipis secularis cui crediť de cōsuetudīe. j. e. cū dilectus. itē. ar. xix. q. iij. statuimus ꝛ. ff. de custo. ꝛ exhi. reoꝝ diuus. in auc̄. de istru. cau. ꝛ fi. §. ꝫ siquis.

i Ex lr̄is postulauit. qđ de iure petere potuit: cū sit cōe instrm: immo index tenetur illud partib⁹ ex hibere. s̄. de dila. preterea. qđ si nō fecerit appellari po terit. j. e. ꝫ. perpetuus. nam ꝛ propria instrā tenetur q̄s alteri pā exhibere ex quo vtiť illis in iudicio. j. e. c. pro xi. ꝛ. c. contingit. ꝛ. C. eo. l. vlt. cum ea vult arguere falsi tatis: vt ibi dicitur.

k Abrase sunt. vnde videbatur dubitandum: qm̄ re scriptum dꝫ apparere nō vitiatum non cancellatuꝫ. C. de edic. diui hadri. tol. l. vlt. ꝛ sine rephensiōe bulle ꝛ charte vł lr̄e. j. ꝺ pule. cū olī. Et hoc intelligo verum

etiam haberi suspecte: presertim et cum privilegia in possessionibus abradantur: et littere in narratione facti si erratum est possit incunctanter abradi.

Idem ebora. episcopo.

Accepimus litteris quas abbas sancti augu. contra cantuarien. archiepiscopum transmisit: et infra. Cum privilegia non inspecta non valeant[m] argui falsitatis: et difficile sit et periculosum ea apud se. apo. exhiberi: precipimus: ut vel exhibeantur eidem archiepiscopo in claustro predictorum fratrum vel in alio loco congruo et securo[n] usque ad nativitatem proximam sancti ioannis baptiste. Si vero nec venerit nec sufficientem responsalem miserit: ei perpetuum silentium imponatis ipsa ulterius arguendi[o]. Interim autem nolumus illa privilegia vacillare[p]: sed precipimus sententiam que eorum obtentu[q] super statu monasterii lata est inviolabiliter observari: et infra. Jubemus etiam ut archiepiscopum in inspectione privilegiorum[r]. xii. hominum numero faciatis esse contentum. Celestinus tertius abbati sancti secundi.

Contigit interdum: ut dicitis quod quandoque cum aliquo litem habetis privilegium vestrum adverse parti cogimini plenius exhibere.[s] Unde accidit: quod occasione unius capituli super quo convenimini pluria litigia suscitantur[t] et infra. Consul. u. t. respondemus: ut quandocunque super exhibendo privilegio vel indulgentia seu instrumento fueritis requisiti: presente iudice[u] aut aliquibus prudentibus viris deputatis ab ipso audiente parte contraria tantummodo recitetur: ita quod si tantum sit uno capitulo quod fuerit illud[x] solummodo rescribatur: et adverse parti copia eius fiat. Innocen. iii. mediolanen. archiepiscopo.

Inter dilectos .g. filios abbatem sancti donati de scozula. et .b. procuratorem tuum super subiectis articulis diu fuit in nostro auditorio litigatum. Petebat siquidem abbas[y] nomine monasterii sui a prefato procuratore[z] nomine tuo mediolan. ecclesie restitui monasterio memorato portum scozule sive sexti cum honore[a] districtu et iurisditione loci prefati: dicens ad monasterium hec omnia pertinere hoc ipsum dicens de hominibus qui habitant in curte binicen. et tenent res monasterii in gratia: de quibus monasterium

vbi est ius qonis: et vbi papa rndet de iure: sed in narratione facti pnt abradi: qr hoc ad ius non ptinet sed ad qonem fidei. i. facti. C. de testa. si vnus. qr nō statur tali narratoi: nisi illud pbet: nec dr ppterea viciosum rescriptum si de eadē manu rasura reposita ē in loco nō suspecto si xo lre essent clause: tunc nō nocet: ar. C. de fi. istru. et cparatiões. et. C. de testa. si vnus. lau.

l ¶ In possessionibus. i. in nominibus possessionū: sed in nominibus actorum vel rei vel iudicis: ibi oio rasura esset suspecta. Itē si ests ibi falsum latinum suspecte sunt littere: s. de rescrip. ad audientiam.

m Acceptimus valeat. Als enim nec redargui pnt nec etiam sciri qd deberet servari p ipsa: qr totū ex ipsarum inspectione dephendit. j. de privil. dilecti. et. c. por ro. et. j. c. pr. et. reij di. hn quidem. nec possumus iudicare de lege: nisi ea perspecta. ff. de legi. incivile. Et q privilegium vel instrum vult arguere falsitatis: pmo iurabit qr calumniose hoc nō dicat: als nō audiret nec daretur ad inspiciendū. C. de fide istru. l. vlti. q intelligit: cū agitur de falso crialit tunc iscribit accusator: vt ibi dicit. Quidā intelligunt. l. istā cū agit civilit de falso: sm qr hoc decre. intelligit. et sm hoc bn pbat id ad qd iducitur: cū qs civilr vult arguere instrum de falso. et hoc intelligo verum vbi de calūnia non est iuratū. et est ad hoc ar. s. de testibus presentium. et. j. de excep. pastoralis.

n ¶ Securo. Hoc iudex dz providere vtriqz parti. iij. q. ii. hortamur. xxxj. q. y. liue. et. j. de ap. ex parte. et. s. vt lite non contesta. accedens. ij.

o ¶ Arguēdi. Nota tps pfigendum accusare volenti vltra qd nō audit: vt. iiij. q. v. c. i. et. j. q si sint le. latori. j. de accu. ls. j. d cladē. despō. cū inhibitio. et. j. q ma. ac. pos. cū in tua. et. C. d ige. ma. diffamari. et. C. q accu. nō poss. si ea. sic et ad exceptiões ppōnēdas. j. d excep. pastoral.

p ¶ Vacillare: ar. qr pēdente accusatione q aliquē iterim remanet i statu et officio suo pristino. viij. q. iiij. nō

ne. Argu. contra. s. de testi. non debet. vbi de hoc.

q ¶ Obtentu. Aucte. n. privilegiorum snia lata fuit sup statu monasterij absoluendo monasterium a subiectione archiepi Et ita pz: qr lz dicat snia lata p falsa istra sive testes quousqz de hoc cstet in sua firmitate pdurat et ei statur. ff. de re iudic. divus. falsitate xo pbata nullius erit momēti ipsa snia. s. de pcur. l nfa in fi. et. C. de pcura. lz.

r ¶ Privilegiorum. vel ēt in pte ipsorum. j. e. pr. et. ff. de eden. l. i. §. y. b.

s Contingit. exhibē. Et nonne isti erāt rei. quare ergo cogūtur sua instra parti alteri exhibere cōtra illud. s. de pba. c. i. et. iij. q. iiij. §. itē in criali. xo q intendit. et C. de eden. qui accusare Sed nō cōtradicūt illa quia isti vsuri erant i iudicio illis privilegijs: et iō adversario illa edere tenebant. ff. de edē. l. i. §. edenda. nā et actor reo et reus actori tenet edere oia quibus vsurus est. C. de eden. l. vlti. d hoc dz. j. e. g. perpetuus. b.

t ¶ Suscitant. qd esse nō dz: immo potius iudex pspicere dz: ne lites ex litibus oriant. ff. d arbi. nō distinguemus. §. qsitum. ff. si cer. pe. qdam. et. ff. d le. iij. fideicommissa. §. si qs. et. ff. de dā. infect. q bona. §. vlti. et. C. d iudi. aptissimi. et. C. de sacrosanc. ecc. l. vl. vn et ille q petit sibi fieri editionem instrorum: iurare dz: qr per calumniā hoc nō faciat ff. de edendo siqs ex argentarijs. §. exigitur. C. quemadmodum testa. aperi. l. iij. b.

u ¶ Judice. als nō tenet. nā corā iudice et pnte alia parte hec sunt facienda: ar. ff. de interro. ac. voluit. §. quod au. et. l. vlti.

x ¶ Illud solummodo. ff. de eden. argentarius. §. edi autem alia vero capitula non debent edi. sic et quandoqz retecetur clausula testamenti que alicui ingerit ignominiam. C. quēadmodum testa. aperi. l. iij. et. ff. e. t. l. ij. §. y. b.

y ¶ Inter dilectos. petebat abbas. habēs mādatū a capitulo suo: als nō audiret. s. d transac. c. cungit. nisi cavisset de rato. s. de offi. dele. corā d hoc dixi. s. de rescript. edoceri.

z ¶ Procuratore tuo. et ita est cipiendus libellus in psonam pcuratoris nole ecclesie: ar. C. de epis. et cle. oēs. §. hoc nihilominus. de hoc dictum est. s. de elec. querelam.

a ¶ Cum honore. Et sic patet: qr libellus generalis potest offerri. s. de restu. spo. cum ad sedem. vbi de hoc plenius dicit. s. de libel. obla. c. y.

obtinuerat[a] in iudicio posses/sorio per sententiam episcopi veron. Hec oia petebat cum omnibus fructibus inde per/ceptis: saluo in omnibus iure addendi[b] vel diminuendi sa/tagens comprobare omnia q̃ premissa sunt ad suum mona/sterium pertinere[c]. Primo p priuilegium litardi comitꝫ quondaꝫ episcopi lucani qui monasterium ipsuꝫ fundaue/rat: ꝛ ei que premissa sunt do/nauerat vniuersa. Secun/do p instrumentum sententie asperti quondam mediolanē/sis archiepi quam ex delega/tiōe lodouici impatoris tulit sup his pro monasterio cōtra a. pfati lintardi nepotē: qui super eis monasterium mole/stabat. Tertio per priuile/gia romanorum impatorum et p̄sertim henrici qui pmis/sa omnia monasterio ɔfirma/bat vel etiam conferebat[d].

Quarto per instrumēta lo/cationum quas fecerant di/uersis personis abbates mōa/sterij memorati. Testes quo/qꝫ produxerat per quos nite/batur probare: ꝙ monasteri/uꝫ a. lx. annis ꝛ citra ꝛ a. l. an/nis ꝛ supra[e] possederat supra/dicta: ꝛ ꝙ fama publica erat: ea omnia p̄fato monasterio a iam dicto lintardo fuisse dōa/ta. Sed ꝯ priuilegium dōa/tionis a pcuratore tuo multa fuerūt obiecta. Primo qꝛ ibi maxime apparebat ɔsum/ptum[f]: videlicet in annotatio/ne indictionis[g]: vbi potuisset falsitas facilius deprehendi.

Secundo qꝛ cuꝫ charta ve/tustissima videret[h]: recentior apparebat scriptura: tanq̄ ĩ illo tempore facta fuisset.

Tertio quia falsum sigillū viciose videbatur appositum eo ꝙ a media parte sigilli ap/parebat quedam imago non cum mitra in capite: sed cum pilleo nec induta pontificali/bus sed regalibus indumen/tis: tenens in manu non bacu/lum pastoralem sed quasi ce/ptrum regale: cuius facies ñ apparebat integra sed dimi/dia tanq̄ in illa medietate re/spiceret aliam mediam: q̃ tñ tota vacua remanebat: sed q̃/dam imago videbatur ex ea fuisse deleta: quia cera in ea parte nec in calore nec in pla/nicie relique parti similis ap/parebat. vnde non episcopi sꝫ imperatoris videbatur fuisse sigillum quod in vna medie/tate cesaris imaginem expri/mebat: ꝛ in altera medietate presumebatur vel filij vel cō/iugis imaginem habuisse. nā in ipso sigillo nulle alie litteṝ apparebant: nisi que nomen ꝓprium cum hac adiectione dei gratia designabant. Sed cum proprium nomen ipsius epi fuerit lintardus: in nomi/ne ꝓprio quod exprimebat si/gilluꝫ: delete[k] fuerant due lit/tere. secunda que erat inter. l. ꝛ. t. ꝛ sexta que fuerat inter. r. ꝛ. u. ita ꝙ si secunda o ꝛ sexta fuisset i proculdubio non lin/tardus sed lotarius legereṝ. quod etiam inde conuinci po/terat: ꝙ ꝑm dispositionēꝫ alia/rum litteraruꝫ inter. l. ꝛ. t. nō erat spacium nisi ꝙ potuisset vnaꝫ lr̃aꝫ ɔtinere: cum ꝑm ite/gritatem huius nominis lin/tardus inter. l. ꝛ. t. due[l] littere sint diuerse. Preterea inter r. ꝛ. u. tam modicum erat spa/cium: vt in eo nec hec littera

a Obtinuerat ĩ iudicio possessorio. Sꝫ si obtinuit ĩ possesso/rio: q̃liter modo petit cū habuerit possessionē. Dicas ꝙ obti/nuit in possessorio cā rei seruāde. s. ð iudi. examiata. ꝫ archi/ep̄s recupauit possessionē ĩfra annū offerēdo cautionē coraꝫ ep̄is regiñ. ꝛ mutiñ. ꝛ pterea monasteriū ñ stetit in possessiōe ꝫ archiep̄s. s. de seque/strati. ad hoc.

b Addendi. Dicūt q̄/dā ar. h⁹ lr̃e. ꝙ ṽba ista semp sꝫ ponēda i libello ar. insti. de act. §. si min⁹ ꝫ nō est necesse: ꝙ pona/tur nisi qs velit ponē ad cautelā: qꝛ vsqꝫ ad li. cō/tes. ꝑt mutari vl' addi vl' diminui libellus. C. de edē. edita actio. de hoc dcm̃ ē. s. ð libel. ob. c. ij.

c Pertinē. ṽbū istud ptinere latissime pꝫ. ff. ð ṽbor. sig. ṽbū istud ptine/nere. vñ p h deducit ĩ iu/diciū qcqd iuris hēbat ĩ reb⁹ illis erq̃ nullā cām adiecit. ff. ð excep. rei iu/di. ꝛ an eandē. §. actōes ꝛ de h diti. s. ð libel. ob. c. ij. ꝛ. ij. q. viij. libellor.

d Cōferebat. tāqꝫ dñs pdicti comitis q feuduꝫ aliēare ñ posset sine licē/tia dñi: vt in ɔstitutione federici ð feudis. ꝛ. C. ð iure ēphi. l. vlt. ꝛ ar. j. de dote. post diuor. resti. nu/per. ꝫ hec collatio ad a/lia ꝛ ɔfirmatō ad alia re/ferṝ: vt. j. seqṝ. c. e. vin.

e Et supra. h vult dicē lr̃a ista. qdam testes di/cebāt ꝙ monasteriū pos/sederat a. lx. ānis citra: alij dicebāt ꝙ p. l. annos ꝛ. s. sed vere nō pbant: qꝛ si h fuisset pbatū obti/nuisset monasteriū: ꝛ id of nitebatur pbare.

f Consumptū. Cōsum/ptio vel rasio obest in oi/bus indicū in data ĩ re/motiōe appellatiōis: vt dictum est. s. e. ex litṙis.

g Indictionis. Indi/ctio. n. ɔsueuit poni ĩ pri/uilegijs ꝛ instr̃is: vt hic ꝛ. xxiij. dist. in nomie dñi ꝛ. lxxiij. di. in noie pr̃is. in fi. ꝛ āni dñi sꝫ ponen/di ꝛ nomen impatoris ꝛ mēsis ꝛ dies. ꝛ h totum legiṝ in auc. vt nomē im/patoris documētis ppo/naṝ coll. vj. Editio tamē instrōꝝ dꝫ fieri aduersario sine die ꝛ ɔsule ꝛ ĩdictione ꝛ annis dñi: qꝛ ĩspectio instrōꝝ ꝑstat materiaꝫ fabricādi falsum. ff. quēadmoduꝫ testa. ape. l. ij. §. diem aūt. nisi qs vellet agē de falso: vt hic ꝛ. C. de ɔhen. ꝛ ɔmit. sti pu. optimā. Nō ergo qd sit indictio ad h vt scias an istr̃uꝫ falsuꝫ ex ĩdictione discernaṝ. Est. n. ĩ dictio qdaꝫ nume/r⁹ annoꝝ ɔstans ex trib⁹ lustris. i. xv. annis: ꝛ dꝫ poni in pncipio cuiuslibet instr̃i: vt dcm̃ ē: in/cipiēs a prima ĩdi/ctiōe p totū annuꝫ dič indictōe pma. in scd̄o āno dicit ĩ dictione scd̄a: ꝛ sic vsqꝫ ad. xv. ꝛ. xv. āno finito iteꝝ ĩci/pit a pma ĩdictiōe ꝛ sic fiet ppetuo. si ꝫ vis scire falsitatē instr̃i vel puilegij p indictiōem vide quot⁹ annus dñi ponaṝ in instr̃o: ꝛ quota indictio ibi ponaṝ: ꝛ illos an/nos dñi diuidas p xv. ꝛ qcqd supest a xv. ita ꝙ ñ cōpleat xv. additꝫ ibi trib⁹ talis dꝫ esse ĩdictio in instr̃o: ꝛ si non ē ibi talis indictio: falsuꝫ est instr̃um. Et hec ē regl̃a ad ĩueniendū ĩdictio/nē. Tres ānos dñi ĩ appone, p indictōi h⁹ regularit: ꝛ par/tire p qndenuꝫ nu/mer: ꝛ q̃tus nume/rus remāet ĩfra. xv tāta est ĩdictio. ꝛ si fcā diuisiōe rema/neāt. xv. tñ. xv. est ĩdictio. Vñ ṽsus: Si p qndenos dñi diuiseris annos. His trib⁹ adiūctis ĩdictio certa pate/bit. Si nihil exce/dit quindena in/dictio erat.

h Videreṝ. Nō ꝙ ex q̃litate falsitaṝ charte dephendiṝ j. ð fal. c. lꝫ. §. eoṝ. ꝛ fit cōpatio charte ad lr̃aꝫ: sic alibi fit ɔparatio scripture

ꝺ.que maius occupat ſpaciũ ſed hec littera i q̃ minimum occupat videreť formata fuiſſe. Rurſus cum cera ſigilli ab iteriori parte vetuſtiſſima eſſet: cera que poſita erat ab exteriori pte: quaſi ad conſeruationez ſigilli recens erat ⁊ mollis. Quod cuz diligenter inueſtigatuz fuiſſet: certo certius eſt compertum ꝙ ſub vetuſto ſigillo chartà fuerat perforata: ⁊ per glutinum noue cere que fuerat poſita exterius q̃ſi ad ꝯſeruationem ſigilli viciose fuit ipſi charte ſubiunctum. Eadez falſitatis ſpecie per victoſam videlicet appoſitionez ſigilli: cetera fere priuilegia romanorum imperatoruz p̃ter priuilegia henrici vel falſa reperta ſunt vel falſata. Sed ⁊ ipſum henrici priuilegium ad fidem inſtruendam non videbatur ſufficere quia nec erat publica[m] manu confectum: nec ſigilluz habebat auctenticuz: eo ꝙ erat ex media fere parte conſumptũ nec plus de nomine proprio niſi vltima medietas videlicet icus: nec de ceteris litterꝫ niſi hec adiectio dei gratia cõparebat: ita ꝙ ex litteris ipſis non magis[n] poterat comprobari fuiſſe ſigillũ henrici quã lodouici. Inſtrumentuz quoqꝫ ſententie multis modis inueniebatur ſuſpectum: tũ qꝛ quedam in ipſo apparebant liture[o]: tum quia ſubſcriptio notarij videbatur manus alterius fuiſſe q̃ ſubſcriptio inſtrumenti: cum tamen notarius in ſubſcriptione profiteretur[p] ſe inſtrumentuz manu ꝓpria cõſcripſiſſe. Littera quoqꝫ recẽtior videbatur q̃ charta: ⁊ aqua videbatur ĩcauſtũ effectum: vt antiqui[q] appareret. In omnibus autem imperialibus priuilegijſ que poſteriora fuerant: nulla eſt habita mentio[r] de ſententia: q̃uis in eorum aliquibus mẽtio facta fuerit lintardi: qui dicebatur donationẽ feciſſe. Porro ſi legitimum eſſet inſtrumentum ſententie per illam tamẽ ſententiaz nulluz mediolañ. archiep̃atui preiudicium poterat generari: cuz ipſa ſentẽtia lata fuerit iter alios: ⁊ res inter alios acta[s] alij non preiudicet. Nec atteſtatões que continebantur in inſtrumento ſententie per quas legitia donatio lintardi videbatur eſſe probata poterant eidem archiepiſcopatui nocumentum[t] aliquod irrogare: cum inter alias perſonas ⁊ in alio iudicio recepte fuiſſent. Ceterum memorati henrici priuilegium qꝺ non ſolum confirmationis ſed etiam donatõis videbatur fuiſſe: vnde reruz diũium donatarũ intelligi forte poterat monaſterio acquiſituz: q̃uis ex forma petitiõis[t] que in ipſo priuilegio ꝺclaratur: ꝯfirmatorium videretur fuiſſe: vt tñ ĩtelligatur eo mõ quo magis[u] poſſet valere: diſtinguendum videbať vt idẽ henricus alia donauerit alia confirmauerit: cum eadez legitime nequiſſent[x] ꝯfirmari[y] pariter ⁊ donari: confirmari tanq̃ prius habita ⁊ poſſeſſa donari tanq̃ tũc tradita ⁊ cõceſſa: ac per hoc illa non poterant intelligi per priuilegiuz illud donata ſed confirmata cum iuxta legum ſanctiones quod meuz[z] eſt: ex alia cauſa

ad ſcripturã. C. de fi. inſtru. ꝯparationes vin.

i ℂ Dimidia. Ad hoc. n. vt ſit auctenticũ debẽt apparẽ characteres ⁊ orbita. ff. q teſta. facẽ poſ. ad teſtium. §. ſignũ. ⁊ de pe. di. ij. p̃ncipiũ ingt. ⁊ſ. qd nãqꝫ boni ⁊c̃.

k ℂ Delete. Nen. n. dicunť lr̃e ſignate: vbi no mẽ deeſt ff. q teſta. facẽ poſſ. §. ſiqs ex teſtib[9]. Et ſiqs nõ hꝫ ꝓpriũ ſigillũ alieo ſignať pot. C. ꝺ teſtamẽ. ſi vn[9]. Sꝫ exprimenduz eſt h: vel forſitan ñ tꝫ h in ꝯſcrib[9] p̃cipue magnaꝫ rerũ ⁊ ẽt p̃ncipũ. j. de app. ſignificauit. ⁊ lr̃e ille ꝺlete fuerãt de ipſa cera ſigilli.

l ℂ Due lr̃e. ſ. v. ⁊. i

m ℂ Publica manu. Sꝫ nõne ſufficeret p̃uata hñs ſb ſcriptionẽ triuz teſtiuz. C. q po. i pig. ſcripturas. ⁊ xvi. q iij. §. põt. ꝟ. is aũt. rñdent qdam: ꝙ ñ niſi teſtes viuant: arg. ſ. e. c. ij.

n ℂ Magis poſſet tñ alio mõ ꝓbari: vtrũ fuerit henrici vl' lodouici: videlꝫ ꝑ cronicam imperatorum ex annis dñi ⁊ indictiõe. h.

o ℂ Liture. i. cãcellature ſiue raſure alibi dicũť ĩterlita C. ꝺ teſta. ſi vnus.

p ℂ Profiteref. i. ꝯfitebať ꝑ ſe feciſſe ꝯpletionẽ inſtrũ: in auc. ꝺ tabel. §. i. ⁊ j de p̃uile. cũ olim.

q ℂ Mentio. Nõ ĩ p̃uilegijs mẽtõez eſſe faciendã ſnie: vt h vꝫ ⁊ ẽt ꝯpoſitõnis. j. ꝺ deci. ex mltiplici. ſic ẽt in reſcriptis faciẽda eſt mẽtio ꝺ p̃uilegijs. ſ. ꝺ reſcrip. cũ ordinẽ. ⁊ vnũ reſcriptũ dꝫ facẽ expreſſam mentionez de alio reſcripto ad hoc vt ipſum tollat. ſ. de dolo. ⁊ contu. ex litteris. item vnum priuilegiuz ꝺ alio ſ. ꝺ ĩſcrip. veniẽs.

r ℂ Acta. Sic. ſ. de teſti. veniens. ij. q. v. interrogatuꝫ. Hec regula ponitur. j. de iudi. c. penulti. vbi de hoc.

ſ ℂ Nocumentũ. illas. n. poſſet approbare. ꝫ cogi ñ poterat: ar. ſ. de teſti. cũ cãm. ⁊ c. ꝯſtitutus. ⁊ c. veniens. ij. cũ inť alias ꝑſonas recepte fuiſſent. Sed ſi in alio iudicio tñ ⁊ inť eaſdẽ ꝑſonas recepte fuiſſent tũc teneť illas ratas habere ſi ſint publicate: argu. C. de li. cã iubemus ⁊ ſ. de ꝓba. c. vlt. ⁊ ſ. de teſti. cãm que ⁊ idem eſt ſi coram arbitro recepti ſunt: cũ diſtinctione tñ illius legis. C. ꝺ teſti. l. vl. ⁊ ſ. ꝺ teſti. c. p̃ñtã. h.

t ℂ Petitionis. ar. ꝙ reſponſuz ꝯformãdũ ẽ petitioni. ff. ꝺ inf. act. ꝺ etate. Item arg. ꝙ ex forma petitõis formãda ẽ ſnĩa qꝛ ex petitiõe apparet q̃liter ⁊ de quo ſit actũ. j. de accuſ. q̃liter ⁊ q̃ñ. ⁊ j. de ſimo. lꝫ heli. Et ẽ ar. ꝙ libellus ſit dand[9]: aľ ꝺ p̃dictꝫ ꝯſtare ñ poſſet.

u ℂ Quo magis poſſet valere. ſic ẽ facienda eſt interp̃tatio: vt res ꝺ qua agiť magis valeat q̃ꝫ pereat. j. de ṽb. ſig. abbate j. de p̃uile. ĩ his. xij. q. ij. ſiqs de ṽuis. ⁊ ff. de re. du. quotiens. ⁊ ff. ꝺ ꝟb. ob. quotiẽs ĩ ſtipula. ar. ꝫ. ſ. de of. dele. cum ſup ⁊ ff. de iure codicil. l. i. ⁊ ff. de re. du. in ambiguo ⁊ ff. de heret. inſtit. quotiens.

x ℂ Nequiſſent. ⁊ ita talia debent eẽ ſubiecta: q̃lia pmittũt p̃dicata. lau.

y ℂ Confirmari. videtur qꝛ idem non poſſit dare ⁊ confirmare. ff. ꝺ iuriſ. om. iu. ⁊ qꝛ. ſed cõtra videtur. lxiij. di. in ſynodo ⁊ xxiij. di. in nomine domini. ⁊ ſ. de elec. cũ inť canonicos.

z ℂ Quod meum ẽ. ſic inſti. de act. §. ſic itaqꝫ. ff. de acquiren. poſſeſſ. poſſideri. §. ex pluribus ⁊ inſtit. de lega. §. ſed ſi C. de contrahen. empt. cum res. ⁊ l. ſi mater. ff. de contrahend. emptio. ſiue rei. C. ꝺ inť do. auia. argumen. vbi dicitur ꝙ cum patri iam ꝓuiſum ſit per legem: vt habea

actionem ad repetendam dotem: si pactum faciat: nō nascit̄ ex hoc actio cum iam eam habeat a lege: ea tamen possessio pluribus ex causis habet̄. ff. de acqui. pos. possideri. §. ex pluribus. lz enim vnum sit genus possessionis multe sunt eius species: vt ea. l. possideri. §. vlti. Licet ergo ex pluribus causis possit fieri traditio rei: ar. ff. ꝺ solu. eum qs. §. ꝺ pecu lio. ex vna tñ dñiū acq̄rit: ar. ff. ad. l. fal. fundo. ⁊. l. si a me. ⁊. C. loca. ad probationem. Preterea ex hoc videtur: ꝙ si aliquis plures titulos sui dominij assignet: cum ꝺ esse non possit succūbat ar. j. de concess. preben. post electionem. ⁊. C. de ꝺhē. empt. l. iiij. ⁊. l. si ancillam. tñ lz rōne vnius tituli sit effectus dominus: rōne alterius tituli ꝯpetit ei exceptio: lz ille titulus nullus videat̄. ff. de excep. l. nemo.

a Nec accessorium. Illud regulariter vez ē vt si pncipale nō tz nec accessorium. C. de le. nō dubiū. ⁊. j. ꝺ do. post diuo. resti. ⁊ si necesse. ⁊. s. ꝺ fo. ꝯpe. si diligenti. ⁊. s. de elec. q̄lif. ⁊. ff. ad macedo. creditorē. Ar. ꝯ. j. de iureiur. debitores. ⁊ C. si aduersus vēdi. l. i. ⁊. ff. qui. mo. vsufruc. amit. qd tñ in pn. ⁊. l. precedent. ⁊ illa spālia sunt Item ꝯ. C. de epis. audi. auē. liberi furiosi. vbi tenet legatū ⁊ non tenet testamentum ꝯ illud fit in odium filiorum q negligunt patrem.

b Locatio. Sed hoc falsum videretur: quia si ego locaui tibi domū: tu non potes mihi referre questionem dominij. ff. de pig. ac. si pignore. ⁊ melius. C. locati. siqs conductionis. ff. commodati. ita vt. Sed verum est ꝙ non referat̄ q̄stio dominij: si agatur illa actione q̄ oritur ex pignoraticia vel ꝯmodati vel locati: ꝯ sec⁹ si agat̄ reali actione: qz illa nō ꝑponit̄ tanq̄ ꝯ ꝯmodatarium vel inqlinum: ꝯ q̄si ꝯ quēlibet possessorē. ff. ad exhibendū de eo. §. i. ⁊ verba ista sūt sumpta. C. locati ad ꝓbationē. ⁊ ar. ad hoc. C. ꝺ pscript. xxx. vel. xl. annoꝝ. male agit̄. ⁊. C. ꝺ dona. cēsualis. ⁊ ꝯductorē ꝯductaz locare pōt. ff. locati q insulam. ⁊. C. e. tit. nemo.

c Procuratorem. Hic ꝯ format̄ snīa in psonam pcuratoris Contra. s. de pba. lz. De hoc nō. s. de elec. querelam.

d Petitor. qz cū obscura sunt iura ptiū: iudicandū est p reo: vt hic dicit̄. ⁊. s. de pba. ex lr̄is. ⁊. in pñti a. ⁊. iij. q. ix. indicas. ⁊. ff. de ac. ⁊ ob. arrianus. ff. de pe. respiciendū. isti. ꝺ inf dic. §. ꝯmodū. nisi in liberali cā. ff. ꝺ manumis. l. añpe. ⁊. ff. ꝺ

meū fieri non possit: nisi transierit esse meū: ⁊ infra. Cum ergo priuilegium henrici cōfirmatorium tm̄ extiterit: saltē quo ad illa que deducta sunt in iudicium: si principale nō tenuit nec[a] accessorium quod ex eo vel ob id dignoscitur eē secutum: ⁊ infra. Per instrumenta vero locationis nec est vtrinqꝫ probata proprietas: nec ad plenum possessio: cum ad probationem rei proprie: siue ad defensionem non sufficiat sacta locatio[b]: ⁊ infra. Cum autez super his fuit diutius litigatum quia legitime probata non fuerant que petebantur ad monasteriū pertinere: ab impetitione ipsius procuratorem[c] tuum nomine tuo ⁊ mediolañ. ecclesie sententialiter duximus absoluēdum: quoniam cum obscura sunt iura partium consueuit contra[d] eum qui petitor est iudicari.

Idem cantuarieñ. archiepiscopo.

Quod super his: ⁊ infra Quesiuisti qd agere debeas circa crucesignatos: qui dicentes se ab apo. se. redire sup absolutione[e] sua ignota[f]

cardinalium sigilla reportāt: cum eis super impedimentis expositis ñ fuisset de leui credendum. Ad quod. t. respondemus ꝙ siquando talibus litteras indulgemus illis qui personas ⁊ facultates eorum plenius nouerunt hoc modo scribimus: vt super impedimentis[h] expositis inquisita diligentius veritate statuāt circa illos quod animarum saluti ⁊ succursui tre sancte magis nouerint expedire: prouidētes attenti⁹ nequid in fraudem voti fallaciter confingatur. Unde si tales per suppressionem veritatis aut falsitatꝭ expressionem litteras non solum cardinalium: sed etiam nostras nec soluz dubias: sed etiam certas constiterit impetrasse carere volumus[i] impetratis: ⁊ eis non obstantibus[k] ad voti executionem ꝯpelli.

Idem beliensi episcopo.

Pastoralis: ⁊ infra. Auctoritate presentium duximus statuendum: vt cum aliqua decretalis de qua iudex merito dubitet allegatur si eadem iuri communi sit cōsona: secundum eam non me

re iudi. iter pares. Itē si agat̄ de inofficioso testamento poti⁹ p testō indicat̄. ff. ꝺ inof. testa. si qs iudicantū. ⁊ pro mr̄imonio. xxx. q. i. siquis acceperit. ⁊. xl. q. iij. c. si. ⁊ istos tres casus ⁊ qrtū hēs. j. ꝺ re iudi. c. vltimo.

e Quod sup his. Hec decre. ē ps illius. j. ꝺ voto. qꝺ super his.

f Absolutione. a vero pegrinatōis.

g Ignota. Cum vero sigilla igneta sūt tē eis ñ ē standū nisi sint. v. aut eo ampli⁹. xxuij. di. c. i. ⁊. ij. si vero obfuscata sunt: sunt suspecta: vt. s. e. c. pri. ff. q testa. face pos. ad testa. ñ. §. si signa tūc. n. remittūt̄ ad ꝯsignatores: vt agnoscāt sigilla sua ff. quēadmo. testa. aperi. siquis ex cōsignatoribus. ⁊ si quis non agnoscit suū sigillum: non ideo viciat̄: sed suspectum habeatur instrū. ff. e. l. i. i si. cum vero sigillum notum est: tūc credatur talibus lr̄is: etiam in pīudiciū alterius. s. de proba. post cessionem ⁊. c. ix. q̄diu in cōtrarium non ꝓbet vt ibi.

h Impedimentꝭ cur votum neque ant adimplere.

i Carere volum⁹ quia veritatem. debent littere continere: qz votū reuocant sicut ille q̄ reuocant alias lr̄as. s. de off. delega. ex lr̄is. ⁊. s. de do. ex lr̄is. ⁊. s. ꝺ rescrip. certū. ⁊. j. ꝺ re iudi. inter monasteriū. Et ita seriem rei lr̄e ꝯtinere debent. j. de coha. cleri. ⁊ mulie. sup eo. ⁊ ita pꝫ hic ꝙ lr̄e generales nō absoluunt aliquem a voto nec a snīa excōicationis. j. de sentē. excom. cum pro causa. ⁊ ar. s. de offi. ordina. ex parte. ioannes.

k Obstantibus. denegabit enim delegatus suam cognitionem: vbi delegatus denegaret commissionem. s. de rescrip. super litteris.

l Pastoralis. dissona. Nota ꝙ si aliquod rescriptum sit contra ius: statim est abiciendum. xxv. q. ij. rescripta. non enīz ratione rescripti recedendū est a iure cōi: vt. s. de rescrip. cām que ⁊. s. de eta. ⁊ quali. eam te immo auferendū est de manibus tenentis ⁊ dandū ē pncipi. C. de paga. ⁊ sacrifi. eoꝝ. l. sacer. Sed si non est

tuat iudicare: cum non tam ipsius q̄ iuris communis auctoritate procedere videatur. Uerum si iuri cõmũi sit dissona[l]: secundum ipsam non iudicet: sed superiorem consulat[m] super ea.

Idez episcopo sancti andree et abbati de broch.

Cum dilectus: et infra. Ad secundam questionem duximus respondendũ ꝙ vtraqꝫ pars potest instrumentum etiam post publicationem[n] attestationum vsqꝫ ad diffinitiue sententie calculum exhibere: ateꝙ sit in causa conclusum[o]. Super tertio vero articulo respondem⁹: ꝙ si consuetudo illius patrie obtinet approbata[p]: vt instrumẽtis illius regis fides adhibeatur: vos ea secure poteritis admittere: presertim cum supradictus rex tante fuerit honestatis[q] ꝙ ipsius instrumenta maxime auctoritatis sint in partibus scoticanis.

Idem petro ciui viterbieñ.

Cum ioannes heremita a te. c. xxx. libras seneñ. ex causa mutui coram donadeo et io. iudicibus viterbieñ petijsset et tu ex aduerso proponens ꝙ cum idez in. c. et. lxx. libris tibi pro precio dom⁹ quam eidem vendideras teneretur. c. xxx. libras ex illis non immerito debebat compensare[r]. Tandem cuz super hoc et quibusdaz alijs articulis inter vos fuisset aliquandiu litigatum iudices attestationibus publicatis te sententialiter condemnauerunt: vt eidem predicte domus possessionem vacuam[s] traderes: et a creditoribus liberatam: et infra. Cum igitur ab hac sententia ad nostram[t] audientiã duxeris ad appellandum: et nos tam tibi q̄ predicto. i. et subdi. et capellanum nostrum dedimus auditorem: ex parte tua fuit propositũ supradicte domus venditionem non puraz sed conditionalem potius extitisse: ac nullatenus te teneri ad traditionem ipsius quattuor nihilominus testibus ad hoc probandum inductis: qꝺ et si nouum esset capitulũ pẽdebat[u] tamẽ ex veteri: qui iurati deposuerunt se interfuisse contractui inter. t. et predictum. i. supra eadez domo celebrato: ꝓ qua. c. lxxx. libraꝝ precium tibi fuerat constitutum: tali videlicet adiecta cõditione: vt tu domum ipsam inhabitares ĩ vita tua: et post obitum tuum. m. et. r. natis tuis eiusdẽ io. nepotibus[x] remaneret: cuius conditionis intuitu domum ipsam eidem. i. pro minori precio vendidisti cum a. g. morandi pro ipsa. cc libras potuisses habere. anni vero mensis et die quo venditio facta fuit ijdez testes se dixerũt minie recordari. Dict⁹

ꝯtra ius ꝫ al's sit iniquũ tũc expectãdũ est scd̃m mãdatũ. s. ꝺ offi. ꝺle. siqñ. et in auc. vt nulli iudi. §. si vero. Si autẽ aliqua decretalis ẽ preter ius: nõ statĩ eijcit̃ sed cõsulit̃ supior vt hic dicit: et hoc iõ: q: cũ inter alias decretales allegat̃ p̃sumit̃ ꝙ sit decre. ar. xx. q. i. quẽ ꝓgenitores. Si aũt decretalis obuiat cõsuetudini: ꝓ̃ualet cõsuetudo: dũmodo consuetudo sit probabilis et legitime sit p̃scripta. s. ꝺ cõsue. c. vl. s. ꝺ cõsti. cũ oẽs. et. s. de eo q mit. ĩ pos. cũ venissent. nisi p̃riceps ꝑ suum statutũ itendat tollere cõsuetudinem. ff. de sepul. viola. l. iij. §. diuus. al's succũbit consuetudo. ĩ. ꝺ re iudi. cũ cãz q.

m ¶ Consulat. et interim pendente relatione iudex supsedeat cause: ar. s. de of. dele. lz. et. C. de rela. l. i. et. ij. q. i. nomẽ ꝓ. brteri.

n ¶ Cum dilect⁹. post publicationem. Dubitabatur forte quia illa: quia forte diu tacuit cũ protestari vel edi debuisset. ff. ꝺ edẽ. l. i. §. edere. et. §. edẽda. vel illa erat dubitatio: q: post publicationem testiũ nõ licz ꝓducẽ alios testes: vñ videbat̃ ꝙ nõ liceret ꝓducẽ ĩstrumẽta q: noie ĩstrumẽtorũ cõtinent̃ et testes. s. ꝺ testi. co. pueniit. ff. de fi. instru. l. i. Sz nõ ẽ ita: q: in instrumentis non timetur subornatio sicut in testib⁹: q: ex multis causis et facilius dep̃hendit falsitas ĩstrumentorũ q̄z testiuz. vt. s. e. inter dilectos. et. s. ꝺ pba. licet. vincen.

o ¶ Cõclusum. i. renunciatum allegationibus et oĩb⁹

---

alijs ꝓbatõib⁹. s. de cau. pos. pastoralis. et. s. de pen. auditis.

p ¶ Approbata. Nõ: ꝙ cõsuetudo fac̃ aliqꝺ instrm̃ auctẽticũ qꝺ al's ñ esset. Et cõsuetudo dat alicui iurisditõez q al's hr̃e ñ pot. s. ꝺ arbi. dilecti. et. s. ꝺ fo. cõpe. cũ ꝯtigat. sic et cõsuetudo fac̃ aliquẽ illegitimũ: q al's ẽ legitim⁹ ad ꝓmotõem. ĩ. ꝺ cler. cõiu. cũ oliz. et p̃sonas legitias ad mr̃imoniũ facit illegitimas. ĩ. de cogna. spiri. sup eo. b.

q ¶ Honestati. Nõ: ꝙ ex q̃litate p̃sone approbat̃ et reprobat̃ instrm̃. ff. de edẽ. sigs ex argẽtarijs. § i. et. ĩ. ꝺ p̃scrip. ad audientiã. et. ĩ. ꝺ p̃sũp. illud.

r ¶ Cum ioannes. compensare. q̄ cõpensatio admittenda fuit si cã ex q̄ postulabat̃ liquida erat. al' ñ admittit ꝯpẽsatio. ĩ. de depo. bõa fides in fi. vbi de hoc: et. C. de cõpen. l. vlt.

s ¶ Uacuam traderes. quod fieri debuit: si pura fuit venditio. ff. ꝺ ac. emp. et ven. l. ij. §. i. et. l. se. et ar. ff. de vsuris. si stipulatus. sic et restitutio possessionis plene ac libere facienda est. s. ꝺ resti. spo. pisanis. b.

t ¶ Ad nr̃am audiẽtiaz. Hic ideo appellatur ad papam ꝙ ciuitas viterbiensis subest dño pape etiam quo ad tp̃alẽ iurisditõem: al's non appellaretur ad ipsum. ĩ. ꝺ appel. si duobus.

u ¶ Pendebat. Si eniz capitulũ ex toto esset nouum nec penderet ex veteri iudex appellatõis ñ cognosceret nec testes reciperet. s. de testi. fraternitatis. et. C. de tẽpo. ap. per hanc. Et sic patet ꝙ in causa appellatõis noue ꝓbatões possunt iduci super noua exceptiõe. C. sen. rescin. non pos. l. ĩ. nec aliam cãm possum ꝓsequi in causa appellationis q̄z exp̃essserim corã iudice. a quo appellaui. ff. de ap. scio. §. quesitum. ad fi. io.

x ¶ Nepotib⁹. Sz quare iste io. emebat domum illã ꝓ filio ipsi⁹ petri nepotibus eiusdẽ ioãnis cuz ipsi filij dẽbant illi petro succedẽ: in auc. ꝺ hẽ. §

vero.l.venditõem nõ cõditio nalem ꝫ purã ꝓposuit extitiſſe:ad hoc probãdũ publicum exhibens inſtrm:⁊ infra. Tabellionẽ quoqꝫ q cõfecerat inſtrm ⁊ vnũ ex teſtib⁹ in inſtrumento ſubſcriptis ad id probandum induxit:⁊ infra. Põro cum dubitatio fuiſſet exorta:vtrius deberet probatio ꝑualere:pro tua fuit parte propoſitum:q̄ ⁊ ſi eãdẽ vim obtineant inſtrorũ fides ⁊ depoſitiones teſtiũ in litibus exercendis:nõ tñ quodlibet[a] inſtrumẽtũ tanti dꝫ eſſe momẽti:vt trium vel plurium idoneorũ teſtium depoſitionibus ꝑferatur: ⁊ infra. Ad hoc aũt idẽ.io.ex aduerſo reſpondit:q̄ cum intentionem ſuã ꝑ iã dictũ fundauerit instrumentum ac tu modum exceptionis[b] venditionem ipſaꝫ nõ pure ꝫ cõditionaliter celebratam eſſe ꝓponas:nec per teſtes ad hoc a te inductos de certo fuerit[c] tempore facta fides ⁊ iõ nõ appareat ꝙ ſuper illa venditiõe ꝺponãt:qm̃ cõſtat per dictũ inſtrumẽtum determinato tp̄e fuiſſe cõtractã: huiuſmodi ꝓbatio videbatur inefficax ad intentionẽ ꝯtrariam elidendã. Uerũ rñſionẽ iſtam eſſe ꝓponebas inualidam:qm̃ cum vtraqꝫ pars a nobis iterrogata fuiſſet in iure confeſſa:ꝙ vnica tm̃ venditio ſuper domo ꝯcta fuerit:⁊ ex depoſitõib⁹ teſtiũ liq̄at vẽditionẽ cõditõalẽ fuiſſe ex vtriuſqꝫ cõfeſſione colligitur eiuſdẽ domus venditionem cõditionalẽ extitiſſe nõ puram:nõ obſtãte ꝙ ipſa interrogatio facta fuerit. poſtq̄ a ꝑtibus[d] extitit in cã cõcluſum cũ iudex q vſqꝫ ad prolatiõeꝫ ſñie dꝫ vniuerſa rimari:poſſit interrogare de facto quotiẽs dubitationis aliqd occurrit: ⁊ infra. De cõ.f.n. ꝓnunciauimus[e] venditionẽ ꝑdicte domus fuiſſe conditionaliter celebratam:⁊ te ob hoc nullatenus obligatum ad traditõeꝫ ipſius:ſuper hoc memorato .io. ſilẽtiũ ipõnẽtes. Sñiaꝫ vero iudicum predictorũ:q alˀs iuſte pronũciaſſe noſcunt̃.cũ huiuſmodi[f] exceptio corã ipſis nec ꝓbata fuerit nec obiecta quo ad dictum capitulum infirmamus:eã quo ad alios articulos auctoritate ap.confirmantes. Honorius.iij.

Ex parte chariſſie i xp̄o filie.b.quondã anglicorũ regie fuit propoſitũ:⁊ ĩfra. Quia reſcriptũ ap̄licũ ꝓ eo ꝙ ĩ hac ditiõe ſpoliarũt: hec figura o deerat[g] aſſeritur vitioſum.mãdamus quaten⁹ hoc non obſtante in negocio ipſo ratione preuia procedas.

Gregorius.ix. priori ſancti bartholomei ⁊ decano de arctubus lugduneñ.

ab inteſtato defer. circa ꝑinci.colla.ix.⁊ inſti.de hered. q̄li.⁊ diff.circa prin.⁊.§.ſed ſui.forte iõ facit:q: petrus ꝓdig⁹ erat ⁊ cõſumabat bõa ſua.vnde ne domus illa perueniret ad alios:voluit.io.ꝓuidere nepotibus ſuis.

a ¶ Quodlibet inſtrumẽtũ. Et ita pꝫ ꝙ contra inſtrumẽtum quãtũcũqꝫ publicuꝫ admittunt̃ teſtes vt hic:q: ſm̃ teſtes ꝓductos ꝯ inſtrm ſñiat̃.ad idẽ iducit̃ j.de preſcrip.ad audiẽtiam.⁊.C.de ꝓba.cũ preci bus. Si queris quot teſtes ꝑiudicẽt inſtro:põt dici q̄ttuor vel qnqꝫ ad minus:q: auctas tabelliõis videt̃ equalere duobus teſtibus.ſ̄.ꝺ ꝓba. qm̃ ꝯ.⁊ ipſũ inſtrm̃ valet duos teſtes q: parem vi obtinet ꝓbatio teſtiuꝫ ⁊ inſtrumẽtorũ.C.de fi.inſtru.l.in exercẽdiſ.vt hic decidit̃ ⁊ ſic pꝫ ꝙ ad minus per quattuor meliores .vel.v. teſtes inſtrm reprobetur.de hoc dcm̃ eſt.ſ̄.de proba.,tertio. ꝫ in caſu iſto teſtes ñ reprobant inſtrumẽtuꝫ: ꝫ addunt inſtro ꝙ notarius omiſerat forte ꝓbliuionẽ.b.

b ¶ In modũ exceptionis .vñ nõ videbat̃ pro ipſo ſñiandũ.ſ̄.de or.co. cum dilectus.j.de excepti.deniqꝫ.

c ¶ De certo fuerit tempore.ꝓpter ꝙ probatio iſufficiens videbat̃.ſ̄.de ꝓba.in pñtia.ar.ſ̄.e.iter dilectos.⁊.ff. de edeñ.l. i.§.editiones.io.

d ¶ Poſtq̄ꝫ a ꝑtibus. Et ſic pꝫ ꝙ iudex põt interrogare partes qñcunqꝫ viſum fuerit.ff. de interro.ac.vbicũqꝫ. ⁊ .xxx. q. vi.c.vi.ſic ẽt põt interrogare teſtes poſt publicationẽ:ſi obſcure dixerit qñcũqꝫ viſum fuerit.ſ̄. de teſti.cum clamor.q: veritas ſepius examiata magis ſplendeſcit in lucem.xxxv.q ix.graue.q: officium iudicis eſt latiſſimum.ff.de iu.om. iu. l.i. Sed ad petitionem partis non debet teſtis interrogare: arg.ſ̄.de probati.in preſentia.de hoc dicitur.xxx.q.v.iudicantem.

e ¶ Pronunciauimus. Ar.ꝙ ſuper exceptione incidenti ſit pronunciandum Ar.contra.ſ̄.de or.cogni. c. i. vbi de hoc. Sed ratio quare pronunciatur hic ſuper hac ⁊ non ibi: poteſt aſſignari hic oppoſita fuit exceptio poſt ſententiam:vnde ſuper exceptione nondum fuerat directe pronunciatum: quare in cauſa appellationis debuit de eo pronunciari:q: ꝺ ea cognitum fuit.⁊ ad hoc vt ſciretur q̄ ſñia renocetur. Sed cum opponitur ante ſententiam ſuper ea ꝓnunciatur idirecte dum ſentẽtiatur ſuꝑ ꝑncipali.b.

f ¶ Huiuſmodi exceptio. Per hoc pꝫ:ꝙ exceptio perẽptoria omiſſa ante ſententiam: poteſt opponi poſt ſentẽtiam in cauſa appellationis .C. ſen.reſcin.nõ poſ. l.ij.alˀs non poſſet niſi per beneficiũ reſtitutionis:vt in l.predicta.⁊.j.ꝺ ꝑuile.cum olim.ij.ſ̄ de in inte.reſti.ſuſcitata. Sic ẽt in cõpẽſatõe omiſſa ante ſententiaꝫ nihilominus actio remanet ſalua poſt ſententiam citra aliq̄ꝫ appellationẽ non ob.re iudicatã:in prima petitione.ff de compẽſa.quod in diem.§.primo. Ar.tamen .contra j.de re iudi. inter monaſter.uꝫ .So. vt ibi.

g ¶ Ex parte.o.ꝺ erat. Ex hoc videtur ſatis:ꝙ ſi debuit valere q: i lr̄is domini pape nihil dꝫ diminutum eſſe:ar.ſ̄.ꝺ reſcrip.cum adeo.⁊ cum multa maturitate ac deliberatione traduntur. xxxv.q.ix.apoſtolice.vnde nõ eſt veriſimile ꝙ aliqꝺ vitiuꝫ poſſit ibi remanere: ſed propter tam modic[u] defectũ nõ vitiatur maxime ſi reſcriptum in alijs appareat oĩo legitimũ:cũ fuerit vitium ſcriptoris ſiue nimia occupatio:quod nocere non debet:ar.C.de teſta.error.⁊.l.ambiguitates ⁊ l.quoniam indignum.⁊.C.de leg.in legatiſ.ſecus ſi eſſet ibi falſum latinum:ſupra de reſcrip.ad audientiaꝫ ⁊ ſic eſt notabile:ꝙ propter defectũ ſyllabe vel littere: non vitiatur reſcriptũ:ſicut nec teſtamentum vitiatur nec libertas minus debetur:lꝫ erratum ſit in ſyllaba.ff de manumiſ.teſta.qui habebat.

Perpetuus. decimis. Sed nonne iste vicarius si conueniebatur pro decimis vicarie sue debebat dominum in iudicium notare. ita videtur: quia ipse dominus non est. supra. vt li. non contesta. quam. §. penul. et C. vbi in rem ac. l. ij. Et ipse dominus obuiit conuenirier: ar. j. de prescript. auditis. et xvi. q. iij. infra memorato, soluere. et rome. Iste scripture licet non contradicant directe: tamen indirecte siue per obliquum contrarie sunt: et ideo vna derogat alij. sic quando scriptura et factum sibi adinuicem derogare videntur vel saltem altera alteri. supra. de elec. cum in inter. et Sic ergo patet: quod qui contraria allegat non est audiendus. j. de ap. sollicitudinem circa fi. xxij. q. vij. quod

tos. ar. quod teneat rei demum cum ipse habeat ius in re. j. de ap. ad audientiam. sic vsufructuarius tenetur ad refectiones domus et ad tributum. ff. de vsuf. l. vsufructu legato. §. fi. et l. se. al. §. hactenus. C. eo. ti. eius. de hoc dictum est. supra vt lit. non contest. quam. §. pe. Sed intelligo: quod iste vicarius habebat mandatum generale vel speciale ad agendum et defendendum a rectore legitime factum alias non fuisset admissus eo ipso quod esset vicarius: cum non habeat admistrationem nec titulum: sicut platus nec preiudicaretur ecclesie per factum ipsius. b.

Perpetuus vicarius ecclesie de rechan nobis exposuit: quod cum pro et conuentus de ledis cum super decimis coram iudicibus auctoritate ap. conuenissent: et dictus. g. super filibus coram ipsis reconuenisset eosdem quia dicti iudices copiam quorundam instrumentorum communium que habebat pars altera et per que intendebat intentionem suam super principali fundare: fieri non faciebant eidem: hoc cum instantia postulanti: nostram audientiam appellauit. Ideoque mandamus quatenus si est ita reuocato in statum debitum etc. Idem.

Imputari ei potest quod contrarias inter se scripturas in iudicio protulit fidem sibi adinuicem derogantes: cum in ipsius fuerit potestate quam voluerat non proferre. Idem.

Si cautio quam a te indebite promissa expositam indeterminate loquatur aduersarius tuus tenetur ostendere debitum quod continetur in ea. Sed si causam propter quam huiusmodi scriptura processerit: expresseris in eadem confessioni tue statur: nisi probaueris te id indebite promisisse.

Idem. j. tabellioni.

Cum. p. tabellio morte preuentus quedam non perfecerit instrumenta: que in nota redacta fuerant ab eodem: ad petitionem eorum ad quos pertinent auctoritate ordinarij iudicis poteris ea fideliter in publicam formam redigere habitura per hoc ad perpetuam firmitatem. Idem.

autem. et viij. di. quo iure. et hoc locum habet: quando ab eadem parte producuntur: secus si a diuersis: quia tunc ei statur: que magis est sine suspitione et que dignior: est. C. de contra. sti. pul. optimam in fi. Sed nunquid est idem in testibus ab eadem parte productis. Dico quod non. quia in testibus non possum puidere quid dicturi sunt et ideo statur dignioribus. Sed per instrumenta bene potuit prouidere quod magis expediret producere: vt hic dicit in fi. et sibi imputet quod minus diligens fuit: nam vigilantibus non negligentibus iura subueniunt. ff. que ex cau. maio. non en l. et ff. de ede. veluti.

f Si cautio. Hec decre. sumpta est de lege illa. ff. de proba. cum de indebito. §. vl. et dic cautio i. scriptura siue sit priuata siue publica. b.

b Super filibus. et etiam super dissimilibus poterat eos reconuenire: et ei tenebantur respondere. supra. de mutu. peti. c. i. vbi de hoc.

c Instrumentorum communium. Nota circa exhibitionem instrumentorum. Et primo scire debes quod rescriptum et omnia acta cause confessionis et responsionis et attestationis quecunque acta sint in iudicio: petipossunt exhiberi vel conditione ex lege vel iudicis officio. C. de ede. l. ij. vel conditione ex illa decre. supra. de proba. quam. et integraliter sunt exhibenda: quia communia sunt. C. de ede. non est nouum. et l. vl. ti. et ff. eo. ti. pretor. §. i. et l. sigs. §. rome. et l. argentarius. i. responso et hic expressum. Sed si instrumenta propria sunt et actor petat a reo instrumenta per que intentionem suam probare vult: non est audiendus quia apud seipsum debet habere probationes suas. supra. de proba. c. i. et C. de ede. qui accusare. et actore non probante reus debet absolui: vt in. l. qui accusare. et j. vt eccle. bene. vt nostrum. et ita nec reus actori nec actor reo tenetur exhibere instrumentum ad fundandam intentionem aduersarij. Si vero actor vel reus vtitur aliquo instrumento proprio: illud aduersario edi debet si ne die et consule: ne possit malitia fabricandi falsum. supra. e. contingit. et c. accepimus. et ff. quemad. testa. aperi. l. ij. §. diem autem. et ff. de ede. l. i. §. editiones. nisi vellet alterutra pars arguere instrumentum de falso: tunc integrum instrumentum debet ei edi: vt. supra. e. infra dilectos. et C. de contra. et committen. sti. optimam. b.

d Imputari. Hec decre. sumpta est ex illa lege. C. de fi. instru. scripture.

e Qui contrarias inter se. Hoc verum est: siue directe contrarie sint siue indirecte. directe vt si induco instrumentum: in quo promisisti mihi soluere tali die. et et aliud exhibeam in quo continetur: quod ego feci tibi pactum de non petendo. Indirecte: puta si induco instrumentum in quo promisisti mihi soluere. et bononie tali die. et iterum produco aliud in quo continetur: quod eadem die promisisti mihi

g Indebite. quia dicis quod non teneris ad id super quo cautio exposita fuit.

h Indeterminate. i. non exprimens ex qua causa debeat.

i Sed si causam. puta quia confessus fuisti mutuo recepisse pecuniam promissam: vel ex aliquo alio contractu antecedenti: tunc enim statur tue confessioni que continetur in illa cautione: alioquin si causa non sit inserta: non poteris conueniri ex illa cautione. C. de non nu. p. generaliter cum sanctimus. sit indignum: vt quod quisque sua voce dilucide protestatus est: in eundem casum proprio in iure valeat testimonio. supra. de proba. priuas. et in. l. predi. generaliter in fi. et ar. i. q. vij. saluberrimum. et xxxij. q. i. omnes femine quod si non permittat confiteatur se debere mihi ex aliqua iusta causa precedente: idem est ac permittat et tenetur ex illa confessione: vt in. l. predicta generaliter. in fi. et ita patet ex hoc quod confessio extra iudicium facta causa adiecta bene preiudicat ad probandum. De hac materia dictum est. supra. de confes. c. vltimo. Item quid si me absente confiteatur se mihi debere talis confessio non nocet ad instar stipulationis: vt insti. de inuti. sti. §. item verborum.

k Confessioni. Sic ergo statur confessioni contra se. fallit tamen quandoque vt in pecunia confessata: quia tunc potest opponi exceptio non numerate pecunie infra biennium. C. de non nume. pecu. in contractibus. in prin. et in dote. C. de dote cau. non nume. l. vlti. et auc. ibi posita. Item fallit vbi statur secus de confessioni et non prime. C. ad vellea. auc. siue a me.

l Indebite promisisse. Et ita admittitur probatio contra talem cautionem licet causa subiecta fuerit. scilicet quod talis promissio indebita fuit: puta quia iam satisfecit ei: sic qui dixit pecuniam sibi indebitam se soluisse: istud probare tenetur. j. de sol. c. vl. et ff. de proba. cum de indebito. i. res.

m Cum. p. auctoritate ordinarij. Ordinarius ergo prestabit auctoritatem suam huic tabellioni ad petitionem illorum quorum sunt instrumenta: vt ea redigat in publicam formam sic. Et si essent consumpta propter vetustatem aut aliam iustam causam. j. c. prox.

n Perpetuam firmitatem habitura. vt hic dicit. Sic et testamentum

auctoritate ordinarij i publicā formā redigit᷑. C. ꝺ testa. testamenta. ij. ꞇ. l. ꝯsulta. ꞇ talis publicatio equalet testamēto. C. e. publicati. Hoc tū scire debes: ꝙ tabellio dū viuit nō pōt alij ꝯmittē ꝯpletionē instri: ꝫ ipsemet dꝫ ꝯplere instruꝫ: put in ꝓtocollo reperit᷑: nihil addendo vel diminuendo ꝗꝫ in ꝓtocollo ꝯtinet᷑: vt in auc. ꝺ tabel. coll. iiij. post mortem vero fiat put dicitur ꝭ ꞇ C. e. ti. l. certus. b.

a ℂ Si instra. vetustatē ꝑpter vetustateꝫ istrumenta ꞇ priuilegia renouāda sunt: vt ꝭꝫ. ꞇ. J. de ꝯfir. vti. vel inuti. cuꝫ dilecta. als si vetustate cōsumeret᷑: nulla fides eis adhiberet᷑. ꝫ. e. inf dilectos. sic ꞇ testes nec ꝓbatio pereat in publicā formā redigunt᷑. ꝫ. de testi. significauit. ꞇ. ꝺ. vt li. nō ꝯtes. qm̄. i. rn̄so. ꞇ. §. sunt ꞇ alij. ff. ad. l. aqui. in lege. C. de vsur. pupil. l. vlti. argu. b.

b ℂ Iustaꝫ cām. puta qꝛ lr̄a icipit deleri et vicio charte vel icausti: ꝗꝫuis instrum̄ sit de nouo fcm̄ vel alio modo qꝺ possit ꝯtingere ꝺ fcō. Ita tū facienda est hec renouatio: si adhuc sint ita integra ꝙ n̄ sit dubitatio ꝺ eoꝝ tenore: vt ꝭ dic̄ vel si essent ꝑ pte iā ꝯsumpta vt ex ispectione n̄ possit deprehēdi de fide ipsoꝝ n̄ sunt renouāda nisi pri⁹ ꝑ testes ꝓbaretur de integritate instroꝝ. J. de priui. cū olim ꞇ hec inouatio dꝫ fieri auctē ordiarij: vt hic dr̄: sic. ꝫ. e. c. pri. b.

Fundo. ꞇ. ꝫ. de rescrip. sedes apo. ꞇ. J. de priuile. ex parte tua. ꞇ. J. qui. ma. accusa. pos. significante.

k ℂ Date huic. hec enim fuit sn̄ia diffinitiua lata per solam presumptionem: sic. xxxij. q. i. dixit it domin⁹. Hec locum habent cum violenta est presumptio.

l ℂ Hec. n. est mater. i. ꝓsumitur ex dilectione vni⁹ ꞇ odio alteri⁹: ar. xxiij. q. iiij. ea vindicta circa pn̄. sed si vtraqꝫ dixisset filiū nolle interfici: tūc illi que erat in possessione adiudicaret᷑: nisi alia ꝓbatio interuenisset. Sed pōe ꝙ vtraqꝫ moriat᷑ lite pendēte: cui succedit iste. vr̄ ꝙ vtriqꝫ ar. ff. de re. du. qui duos. ff. de iof. tes. papinianus. §. sed nec ipuberis. Ar. ꝫ ꝙ neutri succedat. ff. ꝺ re. dub. si fuerit. qm̄ ponit ipossibile: qꝺ est ꝯnām. s. se hr̄e duas matres: vñ non est audiēdus. ff. de in terro. ac. ꝯfessioni. b⁹. §. i. ff. ꝗ seu. sine ap. resci. l. vlt. Iteꝫ altera erat in possessione ergo. a'teri icumbit ꝓbatio. ff. de ꝓba. ei q dicit. Pro hac parte stādum est. si vero de confessio. neutrius constaret: dic vt nō. ꝫ. de testi. in nostra. vin.

Si instrumenta ꝑpter vetustatem[a] vel ꝑpter aliā iustam[b] causam exemplari petant᷑: coram ordinario iudice vel delegato ab eo spāliter ꝑ sentent᷑: q si ea diligent᷑ inspecta in nulla sui parte viciata repierit ꝑ publicam[c] ꝑsonam illa ꝑcipiat exemplari eandē auctoritatem ꝑ hoc cuꝫ origi nalibus habitura.

De presumptionibus.

Salomon in parabolis.

Sicut noxius ē qui mittit lanceas ꞇ sagittas in mortem[d] ita vir q fraudulēter nocet amico suo ꞇ cuꝫ fuerit deprehensus[e] dicit: ludēs[f] feci. Idem.

Afferte mihi gladium. Cūqꝫ attulissent: ait[g] diuidite infanteꝫ viuuꝫ: ꞇ date dimidiam ptem vni ꞇ dimidiaꝫ ptem alteri. Dixit āt mulier cui⁹ filius erat viuus ad regem: commota[h] sunt qppe viscera eius sup filio suo: obsecro dn̄e date illi infantem viuum: ꞇ non occidat᷑. econtrario alia dicebat: nec[i] mihi nec tibi sed diuidat᷑. Respondit rex ꞇ ait: date[k] huic infantem viuum: ꞇ non occidatur: hec[l] est enim mater eius.

Salomon in parabolis.

Ex studijs suis itelligit᷑[m] puer: quecunqꝫ eniꝫ virtutibus studere cuꝫ modestia ꝯtinentie auditioni sapiētum obseruantie mandatoꝝ dei maxime simplicitati ꞇ humilitati videris: huius munda ꞇ recta opera intellige[n].

Bonifacius papa episcopis gallien.

Nullus dubitat: ꝙ ita iudiciū nocēs subterfugit[o] queadmodum vt absoluat᷑ q ē inocens qr̄it. ꝯfitet᷑[p] eniꝫ de oībus quisqꝫ se subterfugere iudiciuꝫ dilationibus putat.

c ℂ Publicam ꝑsonam. sic. ꝫ. c. pr. ꞇ. c. cum dilectus. quid si publica ꝑsona nō posset haberi. sane credo ꝙ ꝑ aliquam ꝑsonam honestam aucte iudicis rescribi pōt: ar. ꝫ. de ꝓba. qm̄ ꝫ. ita tū ꝙ sigillū auctenticum apponatur: quod imponat fidē instrumento. ꝫ. e. c. q. ꞇ. c. cum dilectus. als posset decipere ins illius quod esse non debet: immo curare debet iudex vt salua sit rerum probatio. ff. de testi. curent. b.

d ℂ Sicut noxius. in mortem. i. vt mortem inferat: lꝫ res non habuerit effectum ex quo ꝓcessit ad actum. li. di. sigs post acceptum. ꞇ de pe. di. i. sigs cum telo.

e ℂ Deprehensus. in opere nociuo.

f ℂ Ludens. lꝫ hoc asserat: non excusat᷑: qꝛ noxius ludus est in culpa. ff. ad. l. aqli. nam ludus. cū dabat operaꝫ illicite rei l. di. clerico. ꞇ. c. siquis voluntate. nam omne maleficiuꝫ praue ꝓsumit᷑ actuꝫ. C. ad. l. iul. de sicca. l. i. C. ꝺ iniur. si n̄ ꝯuict⁹

g ℂ Afferte. ait. s. rex salomon. sed non diuiniendo: sed potius tentando cā ingrendi veritatem: cum filius esset. naꝫ n̄ oīs vox iudicis auctoritatem ꝯtinet rei iudi. C. de sen. ꞇ interlo. om. iudi. ex stipulatione. ꞇ. ij. q. vi. hoc quippe. in princi.

h ℂ Commota. interpositio est.

i ℂ Nec mihi. hec non fuit audienda: ꝗ nocere tm̄ voluit ꞇ n̄ ꝓdesse: vñ maliciꝫ eius non est indulgendum. ff. de rei vē. i

m ℂ Ex studijs intelligitur. i. presumitur. Et est argu. per exteriora presumi de interioribus. xxxij. q. v. qui viderit. ꞇ. l. di. siquis diaconus.

n ℂ Intellige. i. ꝓsume. nam ꝑ certo nō possum⁹ scire: ꝙ post illa tria ꝗ salomon asserit difficilia. s. viaꝫ colubri sup petram: viam agle sup celū: viā nauis sup aquas: qr̄tuꝫ qsi reputat ipossibile: viā viri in adolescētia sua tanꝗꝫ inuestigari nō possit: tn̄ ex his argumentꝫ bonaꝫ colligim⁹ opi. quousqꝫ appareat in ꝯriū. J. e. c. vlt. b.

o ℂ Nullus. subterfugit. q. n. iudiciū refugit: apparet eum de iusticia diffisum. xi. q. i. christian⁹. ꞇ. iij. q. ix. decernimus. ꞇ. lxxiiij. di. honoratus. b.

p ℂ Confitetur. interptatiue. xi. q. iij. rursus. Triplicit᷑ dr̄ qs ꝯfiteri. ore. xv. q. vj. c. i. ꞇ. ij. rei euidentia. xxviij. di. priusꝗꝫ. ꝯtumacia: vt hic. ꞇ. iij. q. ix. decernimus. b.

q ℂ Omne benedicimus. verba sunt iudeoꝝ.

r ℂ Duo quippe. verba sunt gregoꝝ.

s ℂ Tacēdo. Nō: ꝙ q tacet ꝯsentire vr̄. lxiij. di. si suus. ꞇ. xxvij. di. diacon⁹. ꞇ. xxviij. di. diaconi. ff. de cōd. ꞇ de. cū ita legatū. ꝟ. q ꝫ. Fallit hec regula in casib⁹. ff. ꝺ serui. vr. ꝑ. inuitū. ff. ꝺ fur. q vas. §. necare. ꞇ. ff. q. mo. pig. vel hypo. so. sicut. §. non videt᷑. ff. de pecur. filiussamili

Gregorius in homelia.

Nonne bene dicim⁹ [a] q: samaritan⁹ es tu: ꝛ demonium hēs. Respondit iesus: ego demonium non habeo. Duo quippe illata fuerunt ei: vnum negauit alterū tacendo [f] concessit.

Idem maximo episcopo.

Mandata celestia [a] efficacius gerim⁹: si nr̄a cū fr̄ibus onera partiamur [b] Proinde sup cūctas ecclās sicilie te vices [c] ap. se. mīstrare decernim⁹: quas nō loco tribuimus sꝫ psone [d] q: ex trāsacta in te vita didicim⁹: qd de subsequenti cōuersatōe tua p̄sumamus. Idem.

Quosdā: ꝛ infra. Aphrica vero q̄liter mortalitate ꝛ languoribus vastetur: quāto viciniores [e] estis credo [f] ꝙ subtilius cognouistis.

Idem victori episcopo.

Quāto: ꝛ infra. Latet te in vicinio nō potuit [g] qd̄ ad nos in longinquo puenit.

Hieronymus super osee.

Scribā eis [h] multiplices leges meas: ex ꝑus dat; ꝛ neglectis [i] appet: ꝙ has negligēt. Alex. iij. archiepo. cassiē.

Quia v̄isimile nō ē: ꝙ h pſbr̄ psōatū eccl̄e. r. capellāo cōcesserit [k] ꝛ ab eo eiusdē eccl̄e accepit vicariā: puideas ne sup hoc pbatōez recipias: nisi cōis [l] loci fama id hēat vel tales psōe appareāt: d qb⁹ verisimile nō sit: ꝙ debeant deierare: qm̄ sepe cōtigit ꝙ testes facile corrupti īducātur ad falsū testioniū pferendū. Idē genueñ. archiepo.

Illud quoqꝫ nobis innotuit: ꝙ cū libera mulier p decē ānos ꝛ vltra cuidā seruo sciēter [m] cohabitauerit: ꝛ ab eo fuerit carnaliter cognita: nūc ipsum asserit suū non esse maritum. Uex vir eā vēdicās [n] i vxorē ondit publicū istrūm q sese cōiuges noiant [o]

---

ea. §. inuitus. Aliū casum habes. lxv. di. c. vlt. lxxiiij. di. c. i. Ar. ꝯ. ff. de reg. iur. q tacet. Dicas ꝙ q tacet nō cōsentit: vbi agit de dn̄io rez amittendo: nisi vicitas aliud inducat. ff. de do. inter vi. ꝛ vxo. si seruus cōis. vic̄. Uel melius dicas ꝙ vbi p phibitōez meā possū phibē qd fit ꝛ taceo: tūc taciturnitas p cōsensu hētur. liiij. di. si seruus. Si vero p phibitōez meam nō possū phibere qd fit: tunc nō obest mihi taciturnitas: puta me inuito potes vēdere rē meā. ff. de ꝯhē. emp. rē aliēā. Sic ē ꝛ vbi distīguere lex. ff. de re iudi. sepe. ꝛ. xi. q. iij. qñ. ꝛ. j. de re iudi. c. penul. tñ fallit hoc i casib⁹ p̄dictis. Item ar. qd de vno negatur d alio concedit. xxv. di. q̄lis. xv. q. iij. ex eo. ꝛ. ff. de iudi. cū ptor. ꝛ. xxiq. q. ij. lator. ff. de pac. dotalibus ob res. §. q. ꝛ econuerso: quod d vno affirmat: de alio negatur. ff. de condi. ꝛ demō. cū ita legatū. ꝛ. ff. d legi. ꝛ senatuscōsul. cū lex. ꝛ. C. d pcu. l. maritus vbi.

a Mandata celestia. s. alt alterius onera pōtate. l. di. pōderet. ꝛ. ꝯ. de offi. archipresby. c. vlti.

b Partiamur. Nō ar. de offitijs ptiendis. xciij. di. diaconi. circa medium. ꝟ. sufficit huic ordini. ꝛc. C. de assesso. nemo. xvi. q. i. presbyteros. ff. de pac. si plures. lxxxix. di. singula. Ar. contra. ff. de adop. si consul. So. prima regula generalis est: ꝯria tñ qñqꝫ ieniūtur aut cā necessitatis vel vtilitatis cōcessa. xxi. q. i. relatio. xxx. q. i ad limina. ff. de ꝯhen. emp. fistulas. §. fundū. ꝛ. ff. de ser. stipul. l. i. §. seruus cōis.

c Uices. ꝛ tamen non poterit extendere manum ad ea que in signum vniuersalis domini sunt romano pōtifici reseruata. ꝯ. de transla. c. i. ꝛ. ꝯ. de off. lega. ꝙ translationez.

d Sed psone. ꝛ iō cū psona finitur. vij. q. i. petisti. ff. de cōsti. pn. l. i. in fi. Si vero loco concedatur: puilegiū perpetuū est. xvi. q. i. hic etiā ꝛ. xxv. q. ij. c. i. ꝛ. ij. ꝛ. ff. de iure immu. l. iiij. ꝛ. j. de insti. cum venissent.

e Quosdā. viciniores. Ar. ꝙ ex vicinitate presumit p aliquo vel ꝯ aliquē: ꝛ iō scire p̄sumunt. vnde facile non creditur in contrarium. xvi. di. qd diciti. ꝛ. j. q ma. accu. pos. cum in tua. ꝛ. j. c. pri.

f Credo. i. p̄sumo. ꝛ est ar. ꝙ vbi quis interrogatur an credit vel non: non est dandum tempus ei ad deliberandū: q: ex presumptōe informat suam credulitatem. h.

g Quanto. nō potuit. i. presumitur nō potuisse: imo cōtra presumptionē iuris bene admittitur probatio in contrariū. ff. qd me. cā nō ē verisile. ꝛ. lxxxij. di. ppo suisti. ꝛ. j. q ma. ac. pos. cū in tua. ff. de proba. q testiū. Ar. ꝯ. xi. q. i. Si q clericorum. Circa huiusmodi p̄sumptōem dicendum est: ꝙ temeraria repellat. vi. q. i. oues. probabilis presumptio inducit qñqꝫ expurgationem j de pur. cano. per totuꝫ. violenta presumptio qñqꝫ sufficit ad condēnationē. ꝯ. e. afferte. ꝛ. xxxij. q. i. dixit dn̄s.

h Scribā eis. ironice: quasi dicat nō scribā. vel pōt legi plane. ꝛ est ar. īducias esse concedendas maliciose petenti: ad cōuincēdā maliciam de pe. di. i. ꝑdixerat. ff. de ꝟb. ob. si insulam. ꝛ. l. insulam. ꝯ. de do. ꝛ ꝯtu. c. prout ꝛ. c. cum oliꝫ. ꝛ. c. veritatis.

i Neglectis. Qñqꝫ ex p̄nti p̄sumit circa p̄ns. vi q. i. q crimē. qñqꝫ ex p̄nti circa pteritū. xxxij. q. ij. cū per bellicā. qñqꝫ ex p̄senti circa futuruꝫ. l. di. si qs diaconus. ꝟ. cū vero. ꝛc. quādoqꝫ ex preterito circa preteritū. xxviij. di. quia sunt culpe. qñqꝫ ex preterito circa presens quotiens de fama queritur alicuius. lxxvij. di. quicūqꝫ. ꝛ. c. monachus nouitius qñqꝫ ex preterito circa futurum: vt h. ꝛ. xxiij. q. v. si apud. ꝛ. ꝯ. e. mādata.

k Quia verisimile. concesserit. quoniam de nemine presumendum est ꝙ bōa sua iactet. ꝯ. de renun. super eo. ꝛ. ꝯ de resti. spo. sollicite. ꝛ. ff. de proba. cum de indebito.

l Cōmunis fama. que coadiuuat ad fidem faciendam. iiij q iij. §. item sepe. ꝛ. ff. de testi. testium. §. eiusdem quoqꝫ. C. ne de sta. defunc. si mater. ꝛ. j. c. prori.

m Illō quoqꝫ scienter. Ex quo scienter cohabitauit: ei nō pōt opponere notam seruitutis. j. de coniug. seruo. proposuit. sed si hoc ignorasset tunc sufficit bene: vt in eadem decretali. ꝛ. xxix. q. ij. per totum. h.

n Uendicans. i. eam petit in suam vxorem.

o Nominant. Ista nominatio presumptionem inducit. xxxij. q. iiij. dicat aliquis. ff. de probatio. l. vlt. non tñ sufficientem probationem inducit. C. de probatio. nam epistolis. ꝛ. C. de libe. cau. l. placet. preterqꝫ in casu. C. de la. li. tollen. l. vna §. simili quoqꝫ.

s Donatõem. Dos.n.cõstitui nõ põt:nisi liberis personis.C de latina lib.tol.l.vna.§.sed ꝛ si qs dominũ.si eadẽ rõne do natio nõ põt cõstitui nisi in liberã mulierem ꝛ a libero viro: vnde presumptõem īducebat tale instrm:ff.de iure dotium simil.ter.§.eius nomine.sed nõ plene h probat:q: h f u scm instrm super mrimonio.

riam.nisi ꝫ presumat vel pbet:nã tũc ī crie falsi vtriꝫ incũbit pbatio.C.de fal.vbi.b.

k Jtteris.separi.q̃ztũ ad torũ ꝛ mutuã cohabitatõem.

l Credebãt.ñ dicit vt sciebãt.cum opus illud nõ plene pateat visui.sufficit ergo ferre testimonium de eo quod inducit violentam presumptionem que sufficit in hoc casu:vt hic patet.ꝛ.xxxij.q.i.dixit dñs.

C.de nupti.neqꝫ sine nuptijs.ꝛ ita nõ pbat h eẽ qđ ob hoc contingit abesse.s.de transla.in iter cõporalia.ꝛ.C.vñ cognati.non ab hoc.

Fraudaret. Nota casus in qb⁹ dñs fraudat seruo.j.de coniug.seruo.ꝛ.j.de natis ex libero ventre.c.vno. Item ali⁹ casus est. C. de lati. lib. tollen.l.vna.§.sed ꝛ si qs bomium.tertius ẽ ī auc. de nup.§.si vero ab initio colla.iiij.ali⁹ casus ẽ in auc.que dignitas liberat filiũ a patria potestate ī pricipio coll.vi.

c Disponsaturũ. Hec asserto psumptõeꝫ tãtuꝫ faciebat: q: poti⁹ postea mutare volũtatẽ.

d Annulos. Nota: q si annulus daꝛ ẽt mulieri in ecclesia vel ī domo presumptio ẽ p mrimonio.xxx.q.v.femine.si coꝛã parẽtib⁹ psumunt spõsalia.xxx.q.v.nostrates.h faciebat ad psũptõem.

e Fama loci. Nota: q in talib⁹ fama plurimũ consideratur:ar.ij.q.v.pbpter si a plebe.ff.đ testibus.l.iij.§.eiusdẽ.ꝛ.ij.q.iij.§.itẽ in crĩali. ꝛ itẽ scpe.ꝛ.xxxv.q.vi.si duo.C.de testa.õmnc. si mr.ꝛ.j.de eo q cognouit cõsã.vxo.sue sup eo.Jtẽ ẽ h ar.q fama sufficit ad pbatõeꝫ si alie psũptiões coadiuuãt:ita q cuꝫ fama faciunt pbatõem: ꝛ itaqꝫ non prosunt singula multa iuuant.j.c.pri.ꝛ.c.iij.ꝛ.s.de testibus preterea.

ꝛ per qđ ipsum ei donatõneꝫ[a] propter nuptias fecisse appa ret:mulier vero instrm illud asserẽs vitiosũ:vt h uo dñi fraudaretur[b]:plures testes pduxit:q illi ab amicis eius sepe rogat⁹ vt eã desponsaret nec desponsasse nec despõsaturũ[c] se ipsã firmiter asserebat:vir aũt nõ nisi pdicto instro ꝛ quibusdã testib⁹ q viderãt eã annulos deferẽtẽ ipsam pbauit vxorẽ sꝫ mulier de more illarũ que panes vẽdũt:se ãnulos õtulisse dicebat. Uerũ q: ī huiusmodi dubietate fama vicinie magis dꝫ attendi: si fama loci[e] hꝫ q vir ipsaꝫ ī lecto ꝛ in mẽsa sicut vxorẽ[f] tenuerit: cũ matrimoniũ[g] sit maris ꝛ femine cõiunctio īdiuiduã vite cõsuetudinẽ retinẽs:cogẽda est mulier:vt eidẽ viro affectu h uiat cõiugali:presertim[h] si prescriptũ īstrumẽtũ ab eo cõditum fuerit:qui officiũ[i] suum fideliter adimpleuit.

Idem archiepiscopo.

Litteris fraternitatꝫ tue receptis nobis innotuit q cũ.p.ab.a.muliere quam ī vxorẽ acceperat peteret separari[k]:accusatores matrimõij pduxerũt testes firmiter asserentes:q postq̃ mulier cuꝫ pdicto viro contraxerat matrimonium: consanguineum viri eiusdem solum cum sola madum cum nuda in eodem lecto iacentẽ ea vt credebãt[l] ītentione vt eam cognosceret carnaliter viderunt multis locis secretis[m] ꝛ latebris ad hoc cõmodis ꝛ horis electis:ꝛ infra. Consul.t.t.respondemus q ex huiusmodi violentia ꝛ certa suspitiõe fornicationis potest snia diuortij[n] promulgari ita quidem vt vir licentiam habeat mortua illa ducẽdi aliam:muliere sine spe[o] coniugij remanente.

Clemens tertius.

Tertio loco qõnis huius modi nodum.t.f.petiit explicari:an iuuenis spõsã in quaꝫ per verba de presenti cõsensit:debeat vxorẽ habere:ad quoꝝ mrimõiũ īpediẽdũ[p] neptis ipsius sponse p fi liens se a iuuene carnaliter pcognitã[q] proponebat:a qua pducti testes dixerũt se p certo credere:q illa dicti iuuẽis extiterit concubina adijcientes q eos insimul viderãt per plana ꝛ nemora vias ꝛ inuia pluries conuagantes:ꝛ testimonium vicinie se super hoc recepisse dicebãt: ad maiorẽ vero certitudinem[r]: q: minus sufficienter credidisti esse probatum quod eadem mulier asserebat:tam ipsa q̃ iuuenis iuramentis astricti seorsuꝫ cõfessi sunt:q se inuicẽ carnaliter

m Secretis ꝛ latebris. Que suspectis personis interdicuntur.xxx.q.vi ab isto die.adeo vt si post trinam admonitionem inueniantur confabulari excõicentur.j de cohabi.cle.ꝛ mu. si quisqꝫ.ꝛ in auc.vt li.ma.ꝛ auie.§.his quoqꝫ col.viij.

n Diuortij. quo ad mutuã seruitutem.

o Sepe cõiugij. pp incestũ quẽ cõmisit.xxvij.q.ij.si qs spõsam nisi tñ ref de sua icõtinẽtia:tũc.n.daretur sibi licentia contrahendi.xxxiij.q.ij.in adolescẽtia.h

p Tertio loco.i pediendũ.i.separandum.

q Precognitaꝫ.ꝛ ita affinitas pcessit mrimonium ꝛ sponsalia: qđ si verũ est:cõsanguineam illius postea hr̃e nõ poterat.xxxv.q.iij.de īcestis.ꝛ.c.nec eã quã.ꝛ.j de eo qui co cõsan.vx.sue de illa.ꝛ in pluribus.c. eiusdẽ ti.pterea h audiꝛ allegãs turpitudinẽ suã.j.de spõ.preterea.xxxv.q.iij.extraordiaria.ar.ꝫ.s.de testi.sicut.ꝛ.s.de confes.c.i.ꝛ.xv.q.iij.nemini.ꝛ.j.de cõcess.pben.cũ sup qõne.ꝛ.j.de dona.inter dilectos.illud verum est:q allegans turpitudinẽ suã non ẽ audiendus: tñ pp piculum anime sue auditur.j.de re iudi.latoꝛ.ꝛ c.consanguinei.ꝛ in fauorem libertatis pater audiꝛ: q filium vendidit.C.de libe.cau.l.i.ꝛ.ff.e.l.i.ꝛ.ij.secus ẽ ꝫ libertatẽ.ff.de adop.l.post mortem.

f Uxorem tenuerit: Sed quare requiritur alia probatio cũ cohabitatio sufficiat ad matrimonium.ff.de ritu nupt.in libere. Respondeo illa est presumptio leg.sed canon non presumit esse matrimonium nisi probetur propter periculuꝫ anime.xxx.q.v.c.i.

g Matrimonium. Hec diffinitio ponitur.xxvij.q.ij.§.i.ꝛ insti.de patria potestate in principio.

h Presertim.i.maxime.q: idem esset sine vllo instrumẽto: si sola fama cum alijs pbatur.

i Offm suũ fideliter.qđ semp psumiꝛ.j.ꝫ pscrip.ad audiẽ

r Certitudinẽ.ad supplemẽtũ pbationis. C.de reb. cre.in bonefidei.j.de iureiuran.c.vlt.in fi.ꝛ.s.đ pba.

sicut cõsuetudo.sic.j.de despon.impu.attestationes.

a ℂ Nollet ab ea.imo presumebat q nõ cõsueretur falso se nepiẽ illius pcognouisse.

b ℂ Dicta sunt.s.q testes dixerunt q viderunt illos p plana τ nemora:τ q iurauerũt τ de fama vicinie τ alie presumptiones q in lra exprimunt. Et sic est ar. q q nõ psũt singula:multa simul cõsiderata iuuãt.ar.s.de.c.pri.τ s.de testi.preterea.τ s.de pba.cũ cãm. vbi de hoc.ff.qui.ex ca.ma.necnon.§.siqs sepi⁹.τ.xxx v.q.vi.si duo.ff.de testi.ob carmen.§ si testes.

c ℂ Solutis spõsalibus.de facto qm de iure nõ tenuerunt cũ essent illegitime persone ad ptrahendũ pter affinitatẽ prius pctaz j.de eo qui cogno.cõsang.vro.sue discretionẽ τ quasi per totum.

d ℂ Litteras.arbitros.τ sic p3: q delegat⁹ põt eẽ arbiter retẽta etiã delegata iurisditione:sic.j.de pben.nisi.τ.s.ð arbi.cũ olim.τ.c.innotuit. Sic etiã ordinarius põt eẽ arbiter. ar.s.de elec.cãm q.τ.s.de arbi.cũ tpe.Sz p̃ vl.ij.q.vij. §.tria in fi.ff.de arbi.ẽ τ si in seruũ.§ ij.Nõ sũt ptraria: τ iudex nõ põt iubere vt in eũ cõpromittat:sicut ibi dr. ẽ si partes volũt in ipsũ cõpromittere:bñ põt.ar.ff.ð tu. τ cu.da.ab his pretor ait.τ in auc.vt differ.iudices.§.si vo contigerit.col.ix.Itẽ est ar.hic q in arbitrũ possit ð crimine cõpromitti:vnde signatur.p.ff.de arbitris nõ distinguemus.§.iulianus.τ.s.de in inte.resti.c.penult. in fi.vbi de hoc.Itẽ ar.q possit.v.q.ij.si primates.

e ℂ Confessus.penitẽdo de ea:τ redeundo ad ecclesiã.

f ℂ De fratre.bene poterit testificari in hoc casu contra fratrem.Si enim frater tuus vel amicus tuus vel vxor tua que in sinu tuo dormit depravari voluerit veritatẽ sit manus tua super eos.xxiij.q.viij.legi.τ.q.v.audieris.τ dicere debes patri τ matri:non noui vos.xciij.di. diaconis.τ.j.ti.proximo quemadmodum.alš in magnis criminibus non auditur contra eum.C.qui accu. non po.si magnum.in leuibus bene.C.e.ti.si sororem.τ iiij.q.iij.§.parentes.

g ℂ Recognouerit.i.confessus fuerit.

h ℂ Suspectũ.nam sola suspitione suspectus habetur nisi se purget ad arbitriũ sui epi.qd si nõ fecerit:excõicari debet.j.de here.excõicamus.§.i.b.

---

precognouerit:lz iuuenis[a] nollet ab ea quã despõsauerat separari.Nos aũt q dicta sũt[b] intelligẽtes psertim cũ hoc non dicat occultũ lz qñ pdicetur a pluribus manifestũ cõsulti⁹ esse credim⁹:vt matrimonialiter nõ piũgãt:lz solutis[c] spõsalib⁹ separent. Inno.iij.niuernieñ.epo τ archidiacono bitur.

Litteras v̄ras recepim⁹ ptinẽtes q cũ causa que vertit inter altisiod.epm τ qñ dã burgẽses de charitate:qs idẽ eps de heresi impetebat: nobis τ abbati colloneñ.a se.ap.delegata fuisset:vtraqz pars vos duos sub certa pena sibi arbitros[d] statuerũt:delegata vobis nihilomin⁹ ptãte reseruata.gu.aũt lator psentiũ vn⁹ ex ill' heresim suã fuerat publica voce pfessus[e] τ de fratre[f] suo similiter recognouerat[g] q eodem secũ laborabat errore τ infra.Nos vo predictũ gu. suspectũ[h] de heresi vehement habuimus:tum qd ante dixerat postea se dixisse negauit: tum quia vel mendaciũ pri⁹ dixit in fratrẽ asserendo illũ hereticũ vel periurũ postea cõmisit in deũ purgãdo[i] illum de heresi:quor vtrũq reddit illũ valde suspectũ quanq verisimilius[k] videat:q eo tẽpore quo tanq vere penitens ab heresi reuertebatur ad fidez tã graue[l] mendaciũ nõ dixissz presertim[m] in fratrẽ quẽ tanq charissimũ nõ asseruisset hereticũ:nisi fuisset accẽsus zelo sidei orthodoxe:vñ psumit q cũ postea purgauit[n] illũ de heresi turpiter deierauit. Quocirca mandam⁹ cũ pter suspitionẽ q̃uis vehementẽ[o] nolumus illũ de tã graui crimine pdẽnari:talẽ τ tantã securitatẽ recipiatis ab ipso pter iuratoriã[p] cautionẽ q timore pene corporalis debeat coerceri discretã ei pniam iniũgentes ex q valeat apparere vtrũ i tene

---

i ℂ Purgando illũ.s.fratrem corã archiepo bituriceñ corã quo conueniebatur frater ille de heresi τ ei fuit indicta purgatio vt p ipũ gu.deberet se purgare:τ ipse fratrẽ suũ cõpurgauit. pter qd eps dicebat ipsũ piurũ τ hereticũ:q: pmo dixit illũ hereticũ τ postea eũ cõpurgauit. Sz ipse gu.dicebat q lz ð se pfessus fuisset ð fratre tñ nihil dixerat ẽ pri um probauit eps.vñ isti iudices habentes suspectũ ipsũ cuz litteris suis remiserunt ad papã.b.

k ℂ Verisimilius.De nemie psumit q sit immẽmor sue salutis.i.q.vj.sãcimus.

l ℂ Graue.immo in vltimo articulo non semper psumit q vez dicat aliqs.C.de pba.rõnes.ff. de pba.q testiñ.ff.de le. ij.lucius.§.qsqs mihi.ij. τ.ff.de le.iij.cũ quis.§.ticia.So.lz presumat:q vez dicat:non tñ fit sufficiẽs probatio iudici.ar. ff.de pig.ac.grauis.τ lz heredes necesse habeãt stare religioni defuncti: non tñ creditores.C.ð pba.auc.qd obtinet.io.

m ℂ Presertim in fratrẽ. Presumitur aliquid ratione cõsanguinitatis vl affinitatis.s.e.afferte.j. de testa.requisisti.j.ð sicmo.sicut.τ.s.de eta.τ qñ luta.tuam.ff.de ritu nu. non solum.§.i.C.de rei vx.act.l.vna.§.sileat.ar. ij.q.v.accusatores vl testes.

n ℂ Purgauit.hoc est notabile q semp est standum primo dicto alicuius.si postea contrariũ dicat etiam in alio iudicio.s.de testi.cum in tua.τ etiam extra iudicium.s.de pba.per tuas.τ sic periurus reputatur:qui vnum in vno iudicio vl eodem dicit τ postea aliud.Item hic vna psumptio preponderat alteri.ff.de in inte.resti.diuus.ar.p.s.de elec.cum inter.τ.

o ℂ Vehementem.immo ex leui causa probatur quis hereticus.ar.C.de here.l.ij.§.quantum ad hoc vt suspectus de heresi habeatur:τ vt procedatur quasi contra suspectuz: sed nõ vt condemnetur de heresi.Item vehemens presumptio pro probatione accipitur.xxxij.q.i.dixit dominus.τ.s.e.afferte.liiij. di.fraternitatem.j.de iudeis.c.vlti.Respondeo q non vehemens sed violenta tantum de qua predicta.c.loquuntur.τ.ff de rebus du.si mulier.τ.l.precedenti.nec ẽt vis violenta:si pbetur contrarium.xxvij.q.i.nec aliqua.s.de proba.propositi.τ.xxxv.q.iij.extraordinaria.

p ℂ Preter iuratoriaz.hoc ideo dicit:quia postq quis semel periurus est amplius ad iuramentum non debet admitti.xxij q.v.paruuli.τ.c.siqs cõuictus.τ.ij.q.vij.non põt.τ.vi.q.i.quicunqz.τ.s.de testi.testimoni.i.quia timor est ne incidat.iterũ in periurium.ar.j.de coha.cle.τ muli.clericos.b.

a Cum in iuuentute.honestū.Ex quo enī adeptus est tantā dignitatē:presumit q rōne sue virtutis adeptus sit.xli. di.c.i.ꝛ.c.miramur.ꝛ is gradus ceteros añcellat quē labor ꝑ liriorꝫ et stipēdia meliora fecerit anteire.C.de offi.magistri officiorꝫ nemo.

b Ad senilē. Ar. q ex quo qs honestꝰ fuit q ꝛ postea fuerit honestꝰ.ꝫ. c.mādata.ꝛ.§.q.i.i pmissi in fi.ff.de re mil.nō oēs §.a barbaris.Itē pſumitur ꝑ senili etate potiꝰ q̄ ꝑ iuuenili.ar.xxxiij.di. fraternitaꝫ.xx.di.ꝺ qbꝰ. ꝛ iurisperitꝰ ex vbis seniū rusticorꝫ argumentaꝫ ff.de le.iij.si chorꝰ.§.i.

c Frequētiꝰ expietꝫ.nō tñ semp:iuxta illud: stulticia est q̄ te nō sinit esse senē.ꝛ illud:qđ noua testa capit fueterata sapit. ꝛ difficilē ꝯtinentiā bu at q illicito se ꝯcubitu maculare nō metuit. xxxiij. d.§.qđ vo.ꝛ peccator cū venerit in pfūdū vitiorꝫ ꝯtēnit.xvij.di.nec licuit.

d Naturale fedus.j.ꝺ coha.cler.ꝛ muli.c.p.C. de epi.ꝛ cle.eum qui.

e Detulisset. denūciādo qm̄ laicꝰ nō pōt clericū accusare.j.de accu.cū p.ꝛ.j.ꝺ testi.ꝺcetero nec eps absentē.iij.q.ix.c.i.ꝛ §.ꝛ.ij.q.vij.ipsi apostoli.

f Charitatꝫ radice. vñ non debuit admitti.j.de accu.cum oporteat.ei.c. meminimus.

g Malignis.delationibus.i.detractionibus ꝛ est ar.q ppter infamiā a maliuolis ortā non est inqsitio faciēda vł purgatio indicēda.j.ꝺ pur. ca.cū in iuuentute. q̄ est pars illiꝰ.ꝛ.xi.q.iij.i con ctis.j.de accu.qlit ꝛ qñ.

h Rescripserunt.bene debuit eis credi cum essent ad hoc deputati a domino papa. ar.ꝫ.de proba.post cessionem.ꝛ.xi.q.iij.cure.ꝛ.ꝫ.de fi.instru. c.ij.ꝛ preterea per has litteras nulli fiebat preiudicium.ꝛ.

i Udum.sufficiebant.Hec exceptio legitima est: quia tot sunt ponendi in ecclesia:quot ex facultatibus ipsiꝰ possunt commode sustentari.j.de institu.c.i.ꝛ.c.auctoritate .ꝛ.j. de conces.preben.ex parte.Sed quis probabit ecclesiam esse soluendo vel non esse.respondeo ille qui dicit non est soluendo:ostendendo facultates ꝛ redditus ecclesie vt hic innuitur ꝛ ar.C.de inoffi.te.omnium.ꝛ.ff.de leg.ij.cum pater .§.rogo. Ar.ꝫ.C.de proba.ex persona.

k Ex illa clausula.que ꝛ si non fuisset apposita:subintelligitur.ꝫ.de rescrip.cum a deo.ꝛ.ꝫ.de elec.causā.ꝛ.ff de seruitu.sicui.ff.de ritu nup.q̄ꝫq̄ꝫ.l.

l Presumatur idoneus.sic.ꝫ.de scur.c.vno.ꝛ.lxxxvi. di.siquis.sic presumitur quis bonefidei : nisi probetur contrariuꝫ.C.qui nili. non pos.sup seruis li.xij.ꝛ.C.de non nume.pec. an cten.contra qui ꝑ puam. vincen. Et sic videtur : q negatiua propria debeat ex eo :q dicit nisi aliud in contrarium ostendaꝫ. sed negatiua probari non potest.ꝫ. de elec. bone. vbi ꝺ hac negatiua satis dicitur.Sed q̄liter probabit illū non esse idoneum si dicatur non idoneus ratione scientie tunc iudex illū examinabit an sit quantum ad hoc idoneus.ꝫ.de eta. ꝛ quali.accepimꝰ. si ratiōe delicti vł irregularitatis ille qui hoc obijcit. illud probet ſm illā regulam:ei qui dicit incumbit probatio.ff.de proba. l.ij.

bris ābulet aut ī luce: vtrūne sit vere penitēs an ficte ꝯuersus:ꝛ si eū hoc mōvere catholicū cognoueritis:nō finatis ipꝫ ī debite molestari:aliogn eūꝫ tāq̄ bñcū ꝯdēnetis. Idē cenadieñ.epo ꝛ abba.ꝺ aquorꝫ.

Cum in iuuētute sua quiclesieñ.eps adō si se maturꝫ honestūª ꝛ ꝓuidū exhibuerit:vt ab ecclia rom.meruerit pallio decorari:nō est de leui credendū q postq̄ꝫ ad senilēᵇ ꝑuenit etatē turpiter abiecērit iugū dñi fetores libidinis amplexādo cū labes huiusmōi q nōnunq̄ꝫ in iuuētute ꝯbitur:i senectute frequētiꝰᶜ expietur. Quis ꝑterea de facili crederet q vir preditꝰ sciētia līrarꝫ ꝓprie salutis oblitꝰ ad eā passionis ignominiā se ꝯuerteret vt cū ꝓpria nepte abominabilē ꝑpetraret incestū cū etiā ꝑꝫ snias ethnicorꝫ nālē ᵈ fedꝰ inter tales ꝑsonas nihil ꝑmittat se ui criminis suspicari. Licꝫ igr rex vngarie eundē epm nobis ꝑ nūcios ꝛ līras de tali crimine detulisset ᵉ:postulat vt maluꝫ huiusmōi ꝑnicioſū exēplo de vngarica ecclia tollēremꝰ:q tñ eiꝰ suggestio nō de charitatisᶠ radice ꝓcedere videbaꝫ: noluimꝰ aures nrās q̄ si malignisᵍ detractationibꝰ inclinare:sꝫ vt ꝓbaremꝰ si spūs eēt ex deo aurieñ epo dedimꝰ ī mādatis vt prudenter ꝛ caute a coepis indagaret: vtrū ꝑfatū epm crederēt tali labe respersū q nobis postmodū rescripserūtʰ q eū virꝫ honeste ꝯuersationis esse credebāt ꝑsonā illius multipliciter cōmendantes. Idē archid.ꝛ ꝑposito mediolā.

Udū archidiacono mediolañ.dedimꝰ in mādatis vt c.scholarē a ꝑsbytero sācti victoris in clericū eiusdē ecclie recipi faceret ꝛ fratrē : ꝛ infra. Sꝫ ꝑsbyter memoratꝰ archid. declinās examē asseruit: q nequaquā sufficiebātⁱ duobꝰ clericis facultates ecclie memoratē:adijciēs q ꝑdictꝰ.c. non erat idoneꝰ ad illiꝰ ecclie bñficiū obtinendū:ꝛ infra. Causam vobis duximꝰ cōmittendā:ita vt ex illa clausulaᵏ.s.si ꝑsona fuerit idonea:q nr̄o scripto reperiꝫ inserta : eidē scholari ꝓbandi se idoneuꝫ nulla necessitas imponaꝫ:cū prima facie ꝑsumꝫˡ idoneꝰ nisi aliud in contrarium ostēdatur.

De iureiurādo. Greg.iij.

Ex administratiōis: ꝛ infra. Mandamus quatenus creditores ad iuramētaᵐ superᵗ vsuris sibi soluendis prestita relaxanda eccle-

m Ex administrationis.iuramenta.recepta a debitoribus pro persoluendis vsuris creditoribus.que in preiudicium animarum quo ad creditores seruari non possunt.ꝛ ideo ratione peccati compelluntur creditores relaxare huiusmodi iuramenta.ꝫ.de iudi.nouit.sed quantum ad iurantes non est peccatum.j e.debitores.vnde soluere tenentur. sed si iurauit non repetere:potest illud denunciare ecclesie.ꝛ sic compellitur creditor restituere vsuras quasi indirecte officio iudicis.j.e.ad nostram.ij.ar.j.de cog. spi.tua.ꝛ.q.q.i.si peccauerit:vel cōpellitur relaxare iu-

ramentū et hic. vel si nōdū sūt solute. ppellūt dūstē ab ex actōe. j. de vsuris tuas. b.

a Districtione. i. suspensione vel excommunicatiōe. j. de verbo. sig. querenti. b.

b Cogatis. tanq̄ delegati auctoritate hui⁹ canonis: vt. s. de offi. ordi. irrefragabili. §. ceterum. z. j. de bek. ad abolendam in fi. vel etiam tanq̄ ordinarij. ar. j. de vsu. post miserabilem. b.

c Peruenit. re bus tuis. i. ecclesie sue. nam si d̄ rebus ppgs iuras set teneretur iuramentū seruare. j. e si vero. s. qd met. cau. ad audientiā.

d Posse constringi. Ar. est hic: qp iuramētum metu extortum ipso iure n̄ teneatur: vt quidam dicunt vt baz. an⁹ z. t. Alij dicunt et melius: qp iuramētum metu extortū est obligatoriū dū modo sine periculo aīe possit seruari: vt hic pstitum fuit iuramentum d̄ rebus ecclesie: z ideo nul'ū fuit hic iuramentū de reb⁹ ecclesie pstitum qd ḃ uari non posset sine salutis eterne i teritu. de hoc plene dixi. s. qd met. cau. abbas. z tene qd ibi dicit: z qd dicitur hic i fi.

e Absoluimus i tellige d̄ facto ad cautelā. sic. xxxiij. q. i. audiuimus. et xi. q. iij. excellentissimus. z. j. d̄ ap. ad pñtiam vel expone absoluimus. i. absolutum esse ostendimus z sic ꝯcordat lr̄e precedenti. s. nullis vinculis posse constringi.

siastica districtiōe^a cogatis^b. Ex registro grego.

Peruenit ad nos laudicē. epm. ab ar. comite reb⁹ spoliatum z iurare compulsū qp nō repeteret sic ablata. Cognita igitur contumelia valdē doluimus: asserentes ipsū episcopum nullius iuramenti vinculis super hoc posse^d cōstrigi quem tamen absoluimus^e: qz nefādissima coactōe iurauit. Idem regi francoꝝ.

Peruenit ad nos: z infra. Non enim ppositū aut promissum infringit^f qui i melius illud commutat: nec tu ei etiam si pmissū tuum iuramēto vel fidei obligatione interposita cōditione firmasses: aliquatenus teneris: si cōstat eū conditioni minie paruisse^f.

Idē petro subdiacono.

Ego episcop⁹. N. ab hac hora i antea fidelis ero sancto petro sancteq̄ romane ecclesie dominoq̄ meo pape. c. eiusq̄ successoribus^r canonice^s itrātib⁹. Nō ero nz i ꝯsilio nz i facto vt vitā^t pdat aut membꝝ: vel capiatur mala captione. consilium quod mihi per se aut per litteras aut per nunciū manifestabit: ad eorum damnum nulli^u pandā. Papatum romane ecclesie z regulas sanctorum patruꝝ adiutor ero ad defendendum z retinendum saluo^b ordie meo contra omnes homines. Uocatus ad synodum veniam nisi prepeditus fuero canonica^c prepeditione. Legatū ap. se. quem certum esse cognouero in eundo z redeundo honorifice tractabo^d z in suis necessitatibus adiuuabo. Limia apostolorum singulis^e annis aut per me aut per certum nūcium visitabo: nisi eorum absoluar licentia. Sic deus me adiuuet z hec sancta euangelia. Urbanus papa.

Nullus episcopus^f clericos suos nisi forte qb⁹ ecclesiasticarum rerū commissa fuerit dispensatio: sibi iurare^g compellat. Alexander tertius episcopo vigilieñ.

Debitores ad soluendas vsuras i qb⁹ se obligauerāt cogi non debent^h. Si vero

f Peruenit. infringit. sic nō dꝫ deierare q ex iusta cā iuramentū deserit. ff. qui satis. co. l. vl. z. xxij. q. iiij. mulier. z. q. ij. beatus. z. j. de voto scripture. z. c. l3.

f Paruisse. Ar. expressū hic fidē non seruari ei qui ꝯ fidem versat. ff. p socio si ꝯuenerit. z. xxviij. q. ij. si ifidel' ff. de inoffi. testa. si instituta. C. de pac. cū pponas. Ar. ꝯ. xxv. q. i. noli existimare. xxij. q. v. quod deo. xxij. q. iiij. innocens. So. prima regula vera est generaliter. Illud contra noli: vbi dicitur: hosti. fides seruanda est: intelligitur si pmittatur z eidem seruetur: z sic concordat po ri: sed aliud est l. c. quod deo: q: loquimur de voto editer a viro z vxore facto: vbi nulli ꝯuenire l3: qd postq̄ pmissum est: oio ē suandū: vt. xxxij. q. vl. c. vl. ad fi.

q Ego. N. successoribus. qui sic iurauit non tenetur successori iurare. j. e. veritatis.

r Canonice. xij. q. ij. alienatōes de conse. di. i. ḃ ergo.

t Uitam perdat. hoc ñ sufficit: imo oportet vbicunq̄ senserit dñm pīclitantem ad phibendas isidias occurrere dꝫ. C. quibus vt indig. l. vlt. xxij. q. v. de forma. q̄ hic minus dicitur: ibi supplenꝫ z ecōuerso.

a Nulli pandam. hoc intelligo de honesto cōsilio. qñ consilium mali tenet reuelare illi qui posset pdesse z non obesse. xxij. q. v. ḃ videt.

b Saluo ordine. i. sm qp pertinet ad meū honorem: quia non cū armis.

c Canonica. xvij. di. ñ episcopus.

d Tractabo. si constiterit mihi p lr̄as sue legationis. C. de man. pn. l. vna. z. xlij. di. q̄escam⁹ z ar. vel qz est honesta psona. xcvij. di. nobilissimus.

e Singulis ānis. vt. xxiij. di. iuxta chirographum suū. xciij. di. iuxta. z hoc itellige de archiepis et epis qui subsunt domino pape nullo medio. X. de ma. z obe. dilecti. b.

f Nullus eps. Hoc. c. ponit p palea. xxij. q. v. c. vlt.

g Iurare compellat. z xiij. di. q̄q̄. ar. ꝯ. s3 illud intelligit ḃm istud: vt illi tantum qbus committitur administratio ecclesie iurent: alij vero non. s. de ma. z obe. legebat. ar. z. s. e. pri. Sunt z alij cāus in qbus iuratur p pace. xxij. q. i. omne. Item pro fide de cōse. di. ij. ego berēga. ius. z. i. q. vi. quotiens. p fama. j. de pur. ca. q̄tiens. z in alijs pluribus capitulis ibi positis p obedientia. vt hic. z. c. pri. z. s. de elec. significasti. pro cautela dilapidatōnis. xxviij. di. de syracusane. p veritate in defectum aliorum testium. xiiij. q. ij. q̄ q̄. vnde versus: Par z fama fides reuerētia cautio damni: Defectus veri sibi querunt magna cauere. T.

h Debitores. cogi non debent. quia nulla fuit obligatio d̄ iure diuino siue canonico: tamen iuramentum super ḃ factum est seruandum. Et sic patet q licet non teneat principale: tenet tamen accessorium contra illud. s. d̄ fo. cō. pe. li di. l. genti. z. C. de legi. non dubium.

Cogendi sūt. Sed videt̄ q nō sūt cogēdi. Nā debitor habet actiōem ad repetēdū vsuras iā solutas: ergo multo fortius habet exceptionē ꝯ agentē. ff. de re. iu. fuimus. §. i. ⁊ ff. de suꝑficiebus. .l. § plano. Itē dolo petit qd̄ statim restit̄ est ⁊c. ff. de doli excep. dolo. ⁊ ff. de re. iu. l. ꝯdēnatione. §. dolo facit. Itē si solui

C. vñ vi. si qs i tātā. xvi. q. vi. placuit. Dicūt qdā q i cāis ecclesiasticis rigor iuris nō seruat̄. s. de do. ⁊ ꝯtu. c. i. ⁊ s. de iudi. dilecti. ar. vel nō fuit actū ad hoc. ff. si qs cautōnibus. l. si. i. rñso. i fi. s. de ordi. cog. cū dilect⁹. ⁊ j. de exce. c. i. ⁊ q: auctoritate iudicis hoc fecerūt. vel aliter nihil

tur debitū nō repetit̄. ff. ꝯ ꝯdi. ide. iulianus. ⁊ l. si pcurator. ⁊ l. iudex. et si idebitū scienter soluit̄ nō repetit̄: q: donari videt̄. ff. de re. iur. cui⁹ per errorem. ⁊ ff. de ꝯdi. inde. l. i. ⁊ C. e. ti. idebitū. Itē a iuramēto nō videtur liberatus q sic soluit vt postmodū repetat̄. ff. de solut̄. q sic soluit. ⁊ l. q hoiem. §. vl. Ad h dicas: q vsure idebite sūt iure canonico: ⁊ i nullo cāu ꝯcedunt̄: ēt vt captiui redimant̄. j. de vsuris super eo. ⁊ iō solute peti pñt tanq̄ ideb. te nō ob. eo q dr̄ idebitū scienter solutū n̄ repetit̄: q: hoc fit metu iuramēti. vnde sibi nō piudicat qd̄ per metum facit: vel sic: vno iure soluere tenet̄ pꝑter iuramentū sed alio iure repetit: q: idebite solute sunt ⁊ sicut hz debitor actōem ad petēdum solutum ita hz actionē aduersus creditorē: vt eum liberet a iuramēto. s. e. c. i. ⁊ j. de vsuris. tuas. ⁊ q dicit cogēdi sūt: itellige cum nō petūt absolui a iuramento.

de ipsaꝝ solutōe iurauerit cogendi[a] sūt domino reddere[b] iuramentum. ⁊ cū vsure solute fuerit: creditores ad eas restituendas sunt ecclesiastica seueritate si necesse fuerit ꝯpellēdi. Idē rothomageñ. arepiscopo ⁊ ei⁹ suffraganeis.

Ad nram noueritis audi. puenisse: q cū. p. quibusdā hōib⁹ certā sūmā pecunie mutuasset: q̄sdā ab eis possessiones ⁊ redditus recepit in pignore: ipsos iuramenti religione astringens: q sup illis do nec soluerēt sibi pecuniā: nullum ei grauamen inferrēt. Lz autem de possessionibus illis ⁊ redditibus nōdum fortē deductis expensis[c] rceperit tu tamen frater archiepe eū pꝑter hoc excommunicationis vinculo astrinxisti. ⁊ infra. Ideoq̄ mandamus: quatenus recepta a prefato. p. sufficiēti[d] cautione q vestro debeat parere mandato: absoluatis eundem

Deinde debitores eius q ꝑdictas possessiones ⁊ redditus ꝯ iuramentum subtraxisse dicūtur: si ita est eos eccle. cen. cogatis vt hec restituant nec sibi molestias iferant donec ei pecunia persoluatur[e]. Cuz autem ei pecuniam sicut iurauerunt: persoluerint: vos ipsum ad restituēdum[f] qcquid deductis expensis vltra sortem rcepisse constiterit: inducere studeatis. ⁊ si cōmonitus nō fecerit i eandem excōicatiōis sententiā reducatis eūdem.

Idem senoneñ. archiepo.

Si vero aliqs queq̄ grauissimo metu sub religione iuramenti[g] suum ius refutare coegerit: ipm̄q̄ sibi retinuerit: q: nos consulere voluisti an alter vel neuter id hr̄e debeat: duxim⁹ tibi rñdendum q nō ē tutū quēlibet ꝯ iuramentum suum venire: nisi tale sit qd̄ seruatum vergat in interitum salutis[h] eterne: nec nos

ptinet ad papā de possessione: nisi q̄ tum ad ꝑhibitē: ex vsurarum ⁊ periurii: ⁊ ideo pꝑter iuramentum pcepit possessiones restituendas rōne pec. c. iii. s. de iudi. nouit.

g Si vero iuramenti. s. de si. repetendo vlteri⁹ ipm̄ beneficium ⁊ sic plana est rñsio domini pape.

h Salutis eterne. idem ē ēt si ꝑpa lis. xxij. q. iiij. §. vl. v. quisqs ergo i fi. hoc itellige si directe vergat i iteritum: q: si occasionaliter seruandum est: puta si aliquis vltramontanus siue gallicus iurat se moratuꝝ rome in augusto: occasione talis iuramenti posset vita tēporalis adimi si tunc rome moraretur. idem est si in deteriorem exitum vergat xxij. q. iiij. si aliquid. ⁊ j. e. cum q dam. als.

b Reddere iuramētum. Ar. q soluere vsuras nō est peccatum: als nō ꝯpellerent̄. xxij. q. i. si peccatū. sed ille q rcepit peccat: ⁊ ita i eod̄ facto alter peccat ⁊ alter n̄: sic ēt i alio cāu vn⁹ ꝯmittit adulteriū alter nō. xxxij. q. v. ꝑpositio.

c In nostrā expēsis. nullus cāus ē q hoc genus deductōis ipediat. ff. fami. her. fundus q niñ i decimis. j. de deci. cū homines. ⁊ c. tua nobis. qñ i decimis expēse sūt deducēde. legit̄ j. de deci. pastoralis. hoc solū ꝯputat̄ i fructu qd̄ supest deductis expēsis: vt in. l. predicta fundus. de istis dicitur. s. de rest. spo. gratis.

d Sufficiēti. noīe cautōis simpler pmissio itelligit̄. C. de. v. sig. sancimus. de ꝯse. di. iiij. pma. Si aūt dicat̄ idonea vel sufficiēs vt hic itelligit̄ de pignoratitia vl fideiussoria. ff. mā. si mādato ticij. §. vl. ⁊ ff. de fideicō. libe. l. iiij. §. adijci.

e Persoluat̄. s. sors sua quā dedit: vel donec de ipsis fructibus fuerit satisfactū: q: i sortē sūt ꝯputādi. j. de vsur. c. i. ⁊ ij. et C. de pig. ac. l. i. ⁊ ij. ⁊ i cāu isto, pꝑterea q iurauerāt nullum sup possessionib⁹ illis grauamē iferre donec creditori fuerit satisfactū: tenent̄ timore iuramēti pecuniā restituere creditori: vt s. e. c. pri. ⁊ postea repetē possunt qcqd pcepit creditor vltra sortem tanq̄ indebitum.

f Ad restituendū. n̄ videt̄ q isti debitores deberēt cadē a iure suo: q: dixerunt sibi ius. ff. quod met. cā. extat edictum. arg.

i Proprium iuramētū. Ar. ex hoc loco q iuramētū metu extortū suandum est ⁊ obligat: ⁊ q illud non suat: periurus ⁊ dūmodo suari possit sine periculo anime. s. qd̄ me. cā. ad audientiam. ⁊ xxij. q. iiij. si aliquid. Argu. cōtra. s. quod me. causa perlatum. ⁊ c. abbas. xv. q. vi. auctoritatem. Bazianus ⁊ T. dicunt q iuramentum metu extortum neminem obligat: ex eo quod dicit lex quod me. causa factum est ratum. non habebo. ff. quod me. causa. l. i. Ala. ⁊ alij quidam dicunt hic: q si is q iurat habet animum obligandi se siue adimplendi: obligatur: si non habet non obligatur: argu. j. de bap. ⁊ ei⁹ ef. maiores. §. item queritur. Communior est opinio ⁊ verior: q iuramentum metu extortum est obligatorium: q: non voluntarium. xv. q. i. merito. dummodo sit tale iuramentum quod sine interitu salutis eterne seruari possit: vt hic dicit expresse. quod si esset nullus pꝑter quencunq̄ metum iurare debet: quia potius debet quelibz mala pati q̄ malo cōsentire xxxij. q. v. ita ne. ⁊ s. quod me. cau. sacris. Et tale iuramentum quidam appellant assertoriū. alia dicunt̄ pmissoria q̄ ēt nō obligant: vt dicūt si talis sit metus q possit cadere in ꝯstantem virum de hoc plenius dictū ē. s. de his q̄ vi metus ve cā fi. ab.

a Periurij. simile dicit imperator. C. si aduer. ven. l. i. fmo et si negligenter ea que male vsurpant omittimus excessus viā alijs aperimus. xciij. di. peruenit. et xxxv. q. ir. loci. ff. de pac. de talibus ꝯuenire. et ff. de pac. si vn⁹. §. pacta. et ar. C. de indic. vidui. tol. l. ij. in fi. viii.

si non renunciauit: ꝙ punitur ꝓpter iuramentū quod seruari pōt sine periculo anime. s. c. proxi. et j. e. ti. cū contingat. b.

g Inhibeatis. cū ipsi iurauerint eandē conuentionē facere obseruari: cōpellendi sūt ad hoc si per eos steterit: quominus obstruetur: alioquin si darent operā quā possent ad ipsaʒ obseruandam non inciderent in periuriuʒ: qꝛ hoc solū videtur iurasse se facturos et curaturos: qꝛ simpliciter factū alteri⁹ iurare non poterant nec ꝓmittere. ff. de ver. ob. stipulatio ista. in prin. et insti. de inutil. stip. §. siqs aliū. et ar. xxxi. q. vi. c. vi.

b Liberaerūt de facto ad maiorem cautelā: fm illos q dicūt: ꝙ tale iuramentū nō obligat fm nostrā opinionē. Dicas meruerūt in veritate: cum essent obligati: et possent sine periculo aīe seruare

c Permissi. ar. ꝫ hic i alterius odiū cū altero dispensādū. ar. iij. q. v. ꝺ accusatorib⁹. et vj. q. iij. deniqꝫ. et lxxix. di. siqs papa. et vi. q. i. siquis cū militib⁹. i fi. et h fac et ꝓsse ꝓ nostra opinione. b.

d Ex rescripto obsides dedit volūtate illorū alr̄ detineri n̄ pōt Sed ꝗlr̄ liberi homines obsides erūt ꝯ illa iura. C. q̄ res pig. ob. pos. q f. lios et j. ꝺ pig. c. ij. C. de act. et ob. ob ea aliena. et i auc. vt nulli iudi. §. qꝛ vo. col la. ix. vbi dī ꝙ creditores q filios debitoꝝ i pignore recipiūt: cadūt a credito: et aliā tantaʒ q̄titatē debitori ꝑ soluere debēt et verberibus subijci. Sʒ cōtra canon docet obsides dādos. xxxiij. q. viij. vt prudē. et ff. q testa. facere pūt obsides. et ff. de iure fisci. diuus. Rñdeo nō tenet obligatio in libero hoīe: vt ius constituatur in eo tanq̄ in pignore: nec tenet alienatio nisi in casu. C. de pa. qui fi. dis. l. ij. nam cum teneat ibi venditio: multo forti⁹ pignoris obligatio: ꝫ detinetur liber homo qualitercūqꝫ vt fiat quod ꝯuenit: et hic factū narratur: vel nō pōt obligari ꝑ pecūia: ꝫ ꝑ pacto lcūde pacꝫ vr̄ ꝯsili. s. ꝺ. ar. c. ex

alicui dare mām volumus veniēdi ꝯ iuramētū ꝓpriū ne auctores ꝑiurij^a videamur. Uez aliqñ in ro. ec. a pluribus ꝑ. n. factū eē recolitur: ꝙ clerici q coacti ministeriuʒ ecclesie abiurarūt: de iuramēto absolutionis fideliter beneficiū meruerūt^b et ad coercendā iniqtatē eorum qui ecclesiasticos viros ad prestanduʒ illud cōpulerant: ꝑmissi^c sūt in eadeʒ ecclesia ministrare. Idez sardineñ. epis.

Ex rescripto quod nobis ē ꝑsentatū: inotuit abbatē tremē. cū petro super sūma viij. miliū solidorū taliter conuenisse: et ifra. Super hec predictus abbas quosdā ex mōachis obsides dedit^d qui de obseruanda ꝯuentōe iurauerūt vt si ipsi deficerent: alij monachi loco eoꝝ in obstagio ponerētur. Insuper si fidem dicti monachi nō seruarēt abbas dedit eidē. u. et eius vxoreʒ fideiussores: qui similiter fideʒ prestitisse dicunt. Ideoqꝫ mādamus quatenus tam abbatem^e ꝙ monachos ꝑ. u. et vxorez^f ipsius monere curetis: vt sicut iurarunt: eandē cōuentionē faciāt adimpleri: alioqn abbati et monachis ingressuʒ interdicatis ecclesie: vt interea prefati. u. et vxoris eiusdem vsqꝫ ad dignam satisfactionem inhibeatis^g diuina officia celebrari. Idē lundoñ. et vigorieñ. episcopis.

Querelaʒ. r. canonici linconieñ. accepimus: ꝙ cū u. clericus et duos bisantios nomine ecclesie de statera se annuatim soluturum interposito sacramento firmasset: per biennium^h ab huiusmodi pensionis solutiōe cessauit. Quoniam igitur non merentur ecclesias regere: qui sunt crimine periurij^i irretiti mandam⁹ quatenus si vobis constiterit memoratum. u. contra iuramentum suum non necessitate^k sed voluntate ab eisdē pēsionis solutione cessasse: ipsuʒ a prescripta ecclesia remouētes^l eam prefato. r. restituere minime differatis. Innocius tertius norwiceñ. episcopo.

b Querelam. ꝑ bieniū. ꝓpter hoc solum priuari debuit: ēt si non iurassꝫ. et. q. ij. c. hoc ius. et §. qui rem. et j. de locato. c. pe. et vlti. et ff. loca. quero. §. iter locatorē

i Periurij irretiti. sūt enim īfames. vj. q. i. infames. et c. quicūqꝫ. et xxij. q. v. siquis conuictus. et ar. C. de transac. siqs maior. et infamib⁹ porte dignitatis patere nō debēt C. de digni. l. ij. li. xij. et C. de infa. l. vna. li. x. et j. de excess. prela. iter dilectos nec amplius ad testimonium admittūtur. vi. q. i. q̄ ūqꝫ. et xxij. q. v. pun. li. et s. de testi. testioniū.

k Nō necessitate. Nō. ꝙ necessitas excusat a ꝑiurio. xxij. q. viij. si nulla j. e. breui. et l. di. ꝑ̄byteros qꝛ necessitas legem non hꝫ: de conse. di. i. sicut. et s. de ꝯsue. quāto. et j. de pig. significante. et de cōse. di. v. discipulos. et j. ꝺ furt. siquis per necessitatem. et iura subueniunt necessitate ipeditis. ff. ex qui. cau. ma. non est ff. locati. cum in plures. §. vestimenta. et ff. siquis cautio. l. ij. §. ij. et non dicitur deierare qui ex iusta causa defert iuramentum. ff. qui satisda. cogā. l. vlt. ergo si iste sola voluntate cessauit: merito priuari debꝫ cū sit infamis fm canones: vt dicitur in proxi. notula.

l Remouentes. Sed videt ꝙ iste nō deberet remoueri. qꝛ ciuiliter agebatur de pensione: vꝫ. vñ ēt probato crimine ciuiliter deponi nō dꝫ. j. de accu. super his. et c. inquisitionis. s. rñ. nec amittere ecclesiā. ar. ꝯ. s. de or. cog. c. ij. sed hec forte haberent locū: si iste prelatus eēt et ageretur ꝯ eū ciuiliter: sed ipse erat conductor: siue vicarius qui certā debebat dño reddere pensionem. vnde ꝑbato qualitercūqꝫ eū fraudē cōmisisse res ē ei auferenda. ff. de leg. cōmisso. l. lege. et in modum quasi denūciationis fuit hec querela: et de hoc agebatur: vt ecclesia priuaretur. et q debitū nō soluit ad qđ iuramēto ē astrictus: bñficio suo priuatur. j. de fideius. pueni. sic et iste priuari dꝫ ecclesia tū qꝛ ꝑ bieniū cāonē n̄ soluit: tū qꝛ ꝑiur⁹ ē volūtate n̄ necitate

e Abbatē. et monachos (posita. dic vt ibi in glo. lau. noīe monasterij cuius nomie ꝯcta fuit obligatio. et ideo compelli debent vt eam seruēt: sicut iurauerunt. s. eo. ad nostram. cum in ipsius vtilitatem pecunia ꝑcesserit.

f Et vxorem. Sed quare mādat papa mulierē istam puniri: cū iuuetur auxilio velleiani. ff. ad velle. l. i. et ij. et C. ad velleia. l. i. et l. ꝗuis. Pōt dici: ꝙ non punietur si excipiat ꝙ nō potuit fideiubere: vel ipsa forsitan si renūciauit beneficio dictaꝫ legū. vel pōt aliter dici etiam

a Ua nos primo preiudicat.neutrũ tñ obseruabit:qꝛ de ecclesia mouetur:⁊ lꝫ scdm non fecisset primum seruari nõ dꝫ ꝯtũ iuri.j.de censi.ꝓhibemus.⁊.c.graui.⁊.c.cũ clerici

b ¶ Pro periurio.i.temerario iuramẽto .non enim habuisset iusticiã secũ ⁊ alia q̃ debet in iuramento interuenire.xxij.q.ij. ⁊ aduertenduꝫ.⁊.q.iiij.i malis.sicut.n.in iuramẽto exceptũ dꝫ esse ius superioris.j.eo. veniens.⁊ c.ad nostram .ij.⁊.ff.ad municip. imperatores.⁊ i consti.federici de feu.c. vlt.multofortius ius canonicũ intelligitur esse saluuꝫ in ipso iuramẽto j.c.veniẽs.ar.⁊.c. ad nostrã.ij.ar.⁊.de consti.q̃ i ecclesiaꝝ.⁊.ff.de pac.in rusgentiuꝫ.§.generaliter Si vero quis falsuꝫ iurat ignoranter credens verẽ qd iurat:nullũ est peccatũ.xxij.q.ij. hoies falsum iurãt.in primo exẽplo piurium ẽ transgressio iuramẽti: qd si licitũ ẽ peccat mortaliter transgrediendo.⁊.c.si vero.⁊ c.querelaꝫ. Si ẽ illicitũ ita vt ei⁹ obseruatio vergat in dispendiũ salutis eterne nõ peccat ꝯueniẽdo sed peccauit iurãdo xxij.q.iiij.c.i.⁊.ij.⁊.iij. Itẽ periurium q̃nq̃ dicitur indiscretum iuramẽtum:istud ex deliberatione vel ꝓposito factum mortale peccatum est.j. e.sicut ex litteris.xxij.q. ij.qui sacramẽto. Si vero quis iurat iocosa leuitate vel incaute: veniale ẽ peccatũ.xxv.di.§.criminis.alias ea demum.

minores ⁊ pcitur maioribus.xxv.di.ante omnia.⁊ sic intelliguntur contraria.

d ¶ Absoluẽdi ad cautelã sic.xxij.q.iiij.iter cetera cũ iuramtũ nõ sit vinculuꝫ iniqtatꝭ:vt ibi.⁊.j.e.q̃sto.⁊.c. qnta uallis

Ua nos duxit fraternitas consulendos cui stãdum sit iuramento: cum clericos religiosi iurisiurandi religione cõstringunt ad maiorẽ solito pensionem soluendam vel prestandũ aliquid beneficij pꝛeter solitã pensionẽ:cum aũt instituũtur ab epis: iurãt ꝙ antiquã pensionẽ ⁊ solitaꝫ nõ augebũt. Tue igitur ꝯsul. breuiter rñdemus:ꝙ cũ posterius iuramẽtũ rõne ⁊ iaf. cõcil.auctoritate iuuet primo⁹ ꝓiudicat:qd d cupiditate pcessit. Ceterũ iustũ ẽ:vt clerici ꝓ periurio[b] quod vitare nõ possunt ab ecclesijs perpetuo excludantur. Urba.iij.archiepo pisano.

Um quidam:⁊ ĩfra. Cõsul.t.t.r.q.i episcopos q suum transgressi sũt iuramentum:ẽ tanto grauius vindicãdum quãto maiori ꝑeminent dignitate[c] ⁊ eoꝝ exẽplo facilius alij poterunt ad similia ꝓuocari. Illi vero qui iurãt non loqui patri vel matri sorori vel fratri aut eis humanitatis subsidium non exhibere absoluendi[d] sunt ab illius obseruantia iuramenti :cum illicitum sit ⁊ ꝯtrariũ rõi:iniũcta tamen eis de hoc ꝙ male iurauerant penitentia[e] competẽti. Idem.

Icut ex litteris tue discretionis cognouim⁹.r.prior monasterij tui iracũdie calore succensus iuramento firmauit:ꝙ in claustro eiusdem monasterij quo se vinculo ꝓfessionis astrinxit:non essꝫ cũ g.monacho vlterius moraturus[f] ⁊ infra. Rñdemus ꝙ nõ licuit monacho supradicto temerariũ[g] iuramentum facere maxime cum fidem professionis frangeret[h]: ⁊ stabilitatis sue propositũ euacuaret. Iõ ꝙ circa eum tua solicitudo ꝓuideat: ꝙ talis ei penitentia iniũgatur: vt alius quilibet exemplo eius deterritus simile aliquid facere pertimescat[i] ipse vero in claustro qd licite abiurare non potuit: cum stabilitate ꝑpetua suam pniam[k] exequatur. Clemens tertius.

Eritatis[l] amica simplicitas[m]:⁊ infra. Respõdemus: vt heredes tui qui

e ¶ Pnia.vni⁹ ani xxij.q.iiij.q sacra.

f Icut moraturus.vbi vo se vouit:sẽp dꝫ manere.xvi.q.i.g ve. ⁊ iõ male iurauit.

g ¶ Temerarium. imo nec licitũ sine licẽtia supioꝝ.xij. q.i.nõ dicat.xx.q. iiij.mõachis.⁊.⁊. d iura.calũ.c.i.l si. ⁊.⁊.d post.ex pte.⁊ xvi.q.i.mõachis. Et cleric⁹ nõ dꝫ abiurare ecclã suã si licẽtia supioꝝ.⁊.de renun.admonet.⁊ j.de regula.licet.

h ¶ Frangeret. seruãdo iuramentũ.

i ¶ Pertimescat. qꝛ pẽa vni⁹ dꝫ esse met⁹ alij⁹.ij.q.vij. q̃ꝓpt.C.ad.l.iul. re.l.i.⁊.ff.d penis l.capitalũ.§.famosos.⁊.⁊.de trãsac. c.i.in fi.

k ¶ Pniaꝫ de illicito:⁊ temẽario iuramento pnia dꝫ iponi.⁊.c.pri.⁊ ꝯ tale iuramentũ salubriter vemendũ ẽ.xiij.di.c.i.⁊.ij.⁊ xxij.q.iiij.p totum.

l Eritatis.casus clemens papa tertius idulsit guillo regi sicilie vt ipse non teneretur sibi prestare iuramentum fidelitatis pro regno sicilie : ita tamen ꝙ ex hoc non fieret sibi vel successoribus suis preiudicium, quominus heredes sui sibi ⁊ successoribus suis fidelitatem facere tenerentur. Super ista indulgentia questio mota fuit in presentia regis:vtrum singuli heredes regis singulis successoribus clementis prestare deberent fidelitatem. Tunc duo cardinales qui erant ibi legati apostolice sedis illam indulgentiam sic fuerunt interpretati : ꝙ heredes ipsius regis tenebantur iurare fidelitatem domino pape clementi ⁊ successoribus suis:quo prestito alij postmodum iurare minime compelluntur postmodum. Consultus fuit papa super illa interpretatione:⁊ ipse respondit:ꝙ non vult recedere ab illa interpretatione: vt heredes sui postquã sic iurauerant:successoribus iurare non compellantur tamen ita tenentur eis seruare fidelitatem ac si iurassent. Hanc formam iurandi habuisti.⁊.eo.ego epus.⁊

c Um quidã. dignitate.sic patet ꝙ dignitas delinquentis aggrauat peccatũ.lx.di.homo christian⁹ .⁊.xi.q.iij. ꝑcipue.⁊.l.di.qꝛ tua.⁊.xix.di.nulla fas.xxij.q.v.q videtur.xxv q.i.nulli fas.⁊.j.de heret.excõicam⁹.§.credentes.⁊.j.de homici.sicut dignũ.i.rñso.ar.ꝯ.C.vt nemo pri.l.j.⁊.xxiij.q.i.q ꝯ pacẽ.⁊.xxij.q.iij.nullus clericoꝝ.⁊.xxxv.di.añ oia.⁊.xlv.di. cũ beat⁹.⁊.ff.de penis aut facta.§.psona. So.ꝯtectus ista ita dꝫ itelligi.nã in q̃ntitate cõtempt⁹ metiẽ de⁹ q̃ntitatẽ reat⁹. quantũ eni frangiẽ aĩa affligiẽ iust⁹ tñ amat.vij.q.i.§.cũ vo. ergo a simili quantũ ꝯtẽnit tñ peccat:ar.xi q.iij.§.cũ ergo. in fi.quantũ vo qs maior ẽ siue i maiori dignitate tãto magis ꝑsumiẽ peccare ⁊ ꝯtẽnere.vñ qd dẽ dignitas delinq̃ntis aggrauat peccatũ:meli⁹ diceref aggrauat peccãtẽ:qꝛ ꝑsumiẽ ꝙ pl⁹ ꝯtẽnat:vñ rõe ꝑsũptiõis tñ maior pnia illi iponiẽ:qꝛ ecclia nescit ꝯsciaꝫ illi⁹:tñ posst eẽ ꝙ pl⁹ ꝯtẽnẽt aliqs rustic⁹ q̃ꝫ magn⁹ prelat⁹.vñ ouidi⁹ Peri⁹ adulterio turpis adulter obest.⁊ sic itellige pmã rubricã. In pecũiaria pẽa plus puniunẽ maiores q̃ꝫ minores:nobiles q̃ꝫ ignobiles. In pẽa corporali sepe puniũtur

nobis vel alicui successorũ nostrorum iurauerint: alijs iurare minime compellantur[n]: catholicis tamen successoribus nostris qui pro tempore fuerit ꝛ homagij ꝛ fidelitatis puritatem nihilominus ac si iurassent omni tempore teneantur absq; tergiuersatione aliq̃ fideliter obseruare.

Celestinus.iij.

Ex i ea qõne que qnto loco ponit: an a sacramẽti vĩculo absoluat[o]: q illud inuiti[p] p vita ꝛ reb[9] suadis fecerũt: nihil aliud arbitramur: q̃ q[9] añcessores[q] nostri ro. ponti. arbitrati fuisse noscũtur: q tales a iuramenti nexibus absoluerunt[r]. Ceteꝝ vt agat ꝯsulti ꝯ ꝛ auferat mã deierandi nõ eis ita expresse dicat: vt iuramenta non seruent[s]: sed si non ea attenderint non ob hoc sũt tanq̃ p mortali[t] crimine puniendi. Innocẽti[9] tertius.h.s.ꝛ m.ciuib[9] venetis.

Emiens ad pñtiaꝫ.n. a nobis exposuit: q olicum.m.maurieñ. alternati cõuitia inferẽdo certauit: ppter quod cum graues inimicitias icurrisset qdam q partis vtriusq; amatores extiterant: suggesserunt predicto.a.vt i satisfactione iniuriaꝝ vestro iuraret obedire mandato[v]. Cũq; idem nõ crederet se tale quid cõmisisse ppter quod ei aliqd graue deberet imponi iuramẽtuꝫ illud sub tali confidentia pstitisset: ipsi sub iuramento d̃bito precepistis: vt nunq̃ curiam ducis intraret: nisi cũ omnes p edictum ipsius generaliter ad curiam vocarent: ꝛ infra. Veꝝ qꝛ idem.a.q dicti ducis ẽ ꝯsiliarius ꝛ i iure suo mĩtis ecclesijs quarum est aduocatus ex promisso tenet adeẽ: nequaq̃ taliter iurasset si mãdatum illud sibi ꝯtrarium presciuisset[x]. noueritis nos patriarche grandeñ. mandasse: vt si mãdatum hoc iuramento licite facto repugnet[y]: ipꝫ auctẽ nra denũciet nõ suandũ.

Idem magistro apollinari.

Reui sciscitatus es qõe: vtrum ille qui iura alicuius ecclesie seruare ac p posse defendere iuramento tenetur si necessitate iminente sup hoc sub iuramenti debito reqsitus duxerit appellandum piurij reatum incurrat: respondemus q in hoc articulo appellantem a periurio talis appel. non excusat: imo nisi difficultas[z] existat propter quaꝫ

colligit ex antiq̃ d̃cretali.h.

m ¶ Simplicitas.fides.n.veritat̃ vbeꝝ adminicula nõ regrit.C.vt se ab here.ab.l.i.si ergo ꝯmẽdat simplicitas s̃.d̃ sũ.tri.c.i.i pn.ꝛ.iij.q.ir.pura.ꝛ.s̃.d̃ indi.pastoralis.

n ¶ Compellant.Sed ꝯ videt libertus ecclesie cuilibet successori tenetur pfessionem facere infra ãnum.xij.q.ij.sepe.ꝛ.c.longiqtate.ꝛ feudatarius inuest.iuram petere debꝫ a dño ĩfra annũ: vt in ꝯsti. federici de feudis.§. p terea. Potest dici: q hic fuit spãl̃s ĩdulgentia. Vel dicas verius: q iurare successorib[9] põt si vult: sed nõ debet compelli si iurauit sb hac forma ego iuro tibi fidelitatem ꝛ successoribus tuis catholicis exquo semel iuratum est sb hac forma non dꝫ amplius iurare: quia istud iuramentum ppetuũ est quo ad illum qui iurauit ita tenet successoribus sicut illi cui iurauit.

o ¶ Vel absoluat.i.absolutõe indigeat.an ipso iure sint absoluti.

p ¶ Inuiti.p tales.s.metum q possit cadere ĩ constantẽ viꝝ.s̃. quod met. cau.ad audientiã.ꝛ.ff.quod met[9] cã met[9] aũt.al̃s si spõte iurassent vl̃ per vanum metuꝫ: nõ absoluerentur a iuramento: immo illud necesse haberent suare.s̃.de resti.spo.accepta.ꝛ.c.solite.ꝛ.ff.qd̃ met. cã metũ aũt.qꝛ ꝯ vanũ metũ nõ audit aliqs.

q ¶ Antecessores.s.zacharias gregorius ꝛ vrban[9].xv.q.vi.alt[9].ꝛ i.c.nos sãctoꝝ iuratos.ꝛ alex.s̃.c.si vero.

r ¶ Absoluerũt.qdã exposuerũt d̃ facto: qꝛ ipo iure nõ tenebant: si iusto metu iurarũt. Nos võ pprie itelligimus vt dictũ ẽ. s̃.c.si võ.ꝛ.s̃.qd̃ me.cau.abbas.

s ¶ Nõ seruẽt.ita q ad ea obseruãda nõ sint astricti: qa tenent illa suare: dũmodo sine iteritu salutis eterne seruari põt.s̃.c.si vero.verũtamẽ si illa nõ seruãt nõ sunt puniẽdi tanq̃ p directo piurio: ꝛ ita metus culpã attenuat si iuramentũ nõ seruat.

t ¶ Mortali.Ar.est hic: q iuramentũ metu extortũ paꝝ obligat.s̃.qd̃ metus causa platũ.ꝛ.c.abbas vbi plene d̃ hoc.ꝛ s̃.d̃ resti.spo.solicite.ꝛ de h̃ dr̃.s̃.c.si vero.

u ¶ Ensẽs.mandato idoneo.s.sic fuit exaudiendũ.s̃.d̃ ele.cãm q.ꝛ.s.d̃ rescrip.cum adeo.ꝛ.ff.de op.lib.si libert[9] l.e.qntauallis. Iniq̃ue tñ snĩe arbitri standum est.ff.d̃ arbi.l.iij.ꝛ.l.diem.§.stari.dũ tamen dolus absit.C.de arbi.l.iiij.ff.de arbi.non distinguem[9].§ cũ qdaꝫ ꝛ insti.mandati.§.illud quare ergo nõ stat huic mandato: rñdeo isti non fuerũt arbitri: sed fuerũt arbitratores siue amicabiles ꝯpositores: vt boni viri.vnde si male arbitrentur siue inique componant: eorum dictũ reducendum est ad arbitrium boni viri.ff.p socio.si societatem.ꝛ.

x ¶ Presciuisset.Ar.iuramenta sm̃ intentionẽ iurantis fore interpretãda.xxij.q.v.humane aures.ꝛ ar.contra.xxij.q.v.quacunq; arte.ꝛ.c.ecce de hoc dicitur.ĩ.de spõ.ex literis. Sed nũquid potuit ei precipere vt cederet bonis vel vt ei daret bona sua.non: qꝛ iuramentum non extenditur ad illa de qbus non est cogitatum.ĩ.e.quitauallis.ĩ.de deci.ex multiplici: ar.s̃.de resti.spo.audita.xxij.q.ij.nequis arbitretur.ff.de trãsac.cuꝫ aquiliana.ff.d̃ pig.obligatione.ff.de pecu.q peculiꝫ.ꝛ.C.que res pigno.ob.pos.l.i.ꝛ ciuili modo intelligenduꝫ fuit iuramentum: vt dictũ est in prima notula.ff.d̃ seruitu.sicut.ff.de ritu.nup.post.§.sic ꝛ liberta si iurauit non nubere, d̃ illicitis nuptijs. intelligendũ ẽ.ff.d̃ iurepa.adigere.§.vlti.

y ¶ Repugnet.ꝛ sic videtur: q si mandatum nõ repugnet pori iuramento: iuramentum sit seruandum: cum possit seruari sine interitu salutis eterne.s̃.c.si vero.quod verum esset tamen si enormem lesionem in rebus temporalibus pateretur: obtinebit relaxationem iuramenti.s̃.quod metus causa abbas.ꝛ.xxij.q.iiij.§.illicitum vltra medium.versi.quisquis ergo ꝛc̃.

z ¶ Reui.difficultas: ꝛ ita difficultas excusat a periurio: vt s̃.c.ego enim.sic ꝛ necessitas.s̃.c.querelam.ff.qui satisda.cogan.l.vlti.arg.ꝛ.ff.de op.lib.si libertus.ff.quarum rerum actio non datur.l.i.§.que honorande: licet non excusat a pena conuentionali.ff.de verbo.obli.continuus actus.§.illud quoq;.h.

Requisitus. Sz nūquid tenet ecclesiam iuuare nō requisitus videt q̄ sic. xcii. di. si inimicus. ar. ẓ. ff. quoꝝ lega. l. i. §. i. ⁊ arg. huiusmodi lr̄e. Si vero ecclesia nō seruauit ei fidē i suis necessitatibus: nec ipse tenet ipsam iuuare. xxij. q. v. de forma. ẓ. e. puenit. ij. vel si ecclesia subtraxit ei salariū suū ꝯsuetū. ff. locati q̄ ro. §. inf locatorē. vl' si remordet eū ꝯscīa: q̄ bē at malā cām. xi. q. iij. ve q̄ dicitis. nā ⁊ tūc aduocatus nō tenet iuuare cliētulū suū. C. de iudi. rem non nouā. §. patroni cārum. sed ipse lz teneat se qui ꝯsciam suā: ecclesia tn̄ habebit eū p periurio ẓ. de resti. spo. lr̄as. ⁊. J. ō sen. ex. squisitioni.

b Quanto. defraudata. Qui eni falsat monetā pncipis eruit C. de fal. mo. l. ij. Qui autē falsat monetā ciuitatis punit capite. C. e. l. f. Sed ille q̄ nūmos radit vel tingit: si liber est dat ad bestias si huius vltio supplicio punit. ff. ad l. cor. de fal. quicunqz. Et sūt hec tria spālia: q: quilibet tenetur ad accusatōem huius criminis. Itez q: ꝯdēnatus nō appellat. Itē q̄ punit ille i cuius domo falsa mōeta cudit lz illud ignoret. C. de fa. mo. l. i.

c Absolui. absoluē pōt papa quēlz a sacramēto ex iusta cā: puta ꝑpt scādalū itolerabile vt si malū exemplū ꝓgeret i multos claue tn̄ discretōis ꝓcedente. H. tn̄ hoc negabat: ⁊ oīa iura q̄ dicūt vel innuūt papā posse solue. re a iuramēto: nitelligebat de illicito: q: i his q̄ sūt de iure naturali: vt i voto ⁊ iuramēto papa n̄ dispensat. ar. ad hāc op. J. e. c. ⁊ si christus. vbi dicit: redde dn̄o iuramenta tua. quasi similē interpretatōem. habes. J. e. petitio. ⁊. J. de voto. magne. vbi dr̄. Vouete ⁊ reddite. ⁊. J. de statu regu. cū ad monasteriū i fi. Lau. ẓ. dicebat. T. dicit: q̄ ex cā iusta pōt quēlibz absoluere. xv. q. vi. auctoritatem: ⁊ dispensare pōt i voto ⁊ illud ꝯmutare i aliud qđ magis sit deo acceptum. J. de voto magne. ⁊. c. i. ⁊. c. q̄ super his. ⁊. c. ex multa. ⁊ i iuramēto ēt ex eisdem causis pōt dispensare. Ubi vero aliqs vouet vel iuraret illa licite vel hōeste seruari possunt nec subest causa: papa illa imutare non potest: et sic intelligebat. h. ⁊ in hoc alij non discordant: ⁊ sic etiam intelliguntur illa verba. Vouete ⁊ reddite domino iuramēta vestra. ⁊ est ar. ad predicta. xxv. q. i. §. vlti. ver. lz si nāqz soli ⁊ ce tera. ⁊. ff. de vul. ⁊ pu. subst. ex facto: hic vero non fuit necessaria absolutio: sed interpretatio sm̄ q̄ sequitur in littera. ⁊ sm̄ interpretationem debet seruari: quia fuit legitimum iuramentum.

d Iniquitatis. xxij. q. iiij. inter cetera.

requisitus[a] non possit ecclesie subuenire: culpa periurij potius irritet. I dez illustri regi aragonie.

Quāto psonā tuā: ⁊ īfra. Quidam consiliarij imo potius deceptores tuū animū iduxerūt vt iurares irreqsito assensu populi vsqz ad certum tps patris tui conseruat monetā: q̄ tn̄ circa mortē eius fuerat legitimo pōdere ōfraudata[b]. Cum autem adeo sit diminuta: ⁊ minoris valoris effecta: q̄ graue ꝑpter hoc scandalum i populo generatur: tu quod egeras indiscrete cupiens reuocare ac necessitati populi satisfacere: obseruatōe iuramenti ꝑdicti postulasti suppliciter a nobis absolui[c]: sup quo diligēs idagator potuissz facile iueni: q̄ nō taz erat absolutio necessaria: q̄ interptatio requirenda: quoniā cū iuramentum fecisti monetā: aut falsaz aut legitimā esse credebas. Si falsam: iuramentū fuisset illicitū ⁊ nullaten⁹ obseruandum: ⁊ p eo esset tibi penitentia iiungenda: cum iuramētum non vt esset iniquitatis[d] vinculum fuerit īstitutum. Si vero legitimā esse credebas: iuramētum licituz fuit: ⁊ vsqz quaqz ſuandum: ⁊ vt irreprehensibiliter obseruet: consulimus ⁊ mandamus vt reproba ta moneta que a legitimo pōdere fuerat defraudata: alia sub nomine patris tui moneta cudat: quam ad legitimuz pōdus reducas secūdū euz statū quē tpe patris[e] tui habuit meliorem: ita q̄ antiqua moneta q̄ ab illo statu falsa nō fuerat: cuz ea pariter expendat: p qđ ⁊ dispendiū vitari poterit ⁊ iuramentum ſuari. Uerūtamē si monetam ipam i prestatōne iuramenti credebas a legitio pondere diminutam: ⁊ tua super hoc ꝯscientia te remordeat: tuuz humiliter ꝯfitere peccatum: ⁊ satisfactionem[f] iniūctam tibi p illicito iuramēto studeas adimplere.

I dem cousulibus ⁊ populo tudertino.

Uenientes ad se. ap. cōsules vestros super his q̄ ad nos de vobis sepius ōferūtur: ⁊ cōmonere curauimus ⁊ aliquantulum aspere cōuenire. Cum. n. ⁊ appellationibus iterpositis ad ap. se. teneamini humiliter ⁊ deuote deferre cum ⁊ leges[h] etiam seculares post sententiam beneficiū appellationis non denegent agrauatis: vos sentētias ap. suspensas executioni mandatis. Uerum idem consules nobis exponere curauerunt: q̄ cum aliqui vestrum vocātur ad officium consulatus firmāt ꝑpo

e Patris. Hoc io: quia in forma iuramēti fuit hoc expressum. Sed non ne tunc mentiretur inscriptio ⁊ monete imo videtur q̄ rex ipse falsarius esset. ff. ad l. cor. ō fal. falsi nominis. ⁊. J. de his que fiunt a prela. sine cō. cap. quāto in moneta eni tria exiguntur: quantitas ponderis materia ⁊ publica forma. ff. de cōtrahē. empti. l. i. Respondeo q̄ non semper inscriptioni monete fides adhibetur sicut nec inscriptōni sepulchri. C. de reli. ⁊ sump. fune. l. monumentorum immo pictura est que largam habet licentiam: semper enim fas fuit pictoribus ⁊ poetis nouitates inuenire: licet sit ar. contra. xxiij. q. ij. sane in prin. io. Itez si fur ex auro ⁊ argento monetam publicā falsam faciat: illo punito pecunia in thesauro publico conseruatur. i. q. i. quod quidam circa medium ver. si enim aliqui furtis ⁊c.

f Satisfactionē pro temerario iuramento imponitur penitentia vnius anni. xxij. q. iiij. qui sacramento sed p directo periurio imponitur penitentia. vij. annorum. vi. q. i. quicunqz. ⁊. xxij. q. i. c. vlti. immo qui scienter deierat secundum canones infamis est: vt. vi. q. i. infames. ⁊ qui contra transactōem iuratā venerit sciēter: ifamis est. C. de transac. si quis maior.

g Enientes. leges. ij. q. vi. anteriorz. ⁊. c. nō ita.

h Plagiarijs. i. fideiussoribus. vulgare est illius terre.

i Consuetudinem. Licite ergo iudicatur sm̄ consuetu

sacramēto q̄ sup mutuis ⁊ pla giarijs secūdū vestre ciuitatis ꝯsuetudinē' iudicabūt:⁊ infra. xxviij. dies que iudicauerunt exequent:vnde saluo h'ꝯ iuramēto vos nō posse sup his appellationibus ꝯferre dicebāt. Quia vero nō minus iudices sm leges q̄ꝫ consules vestri sꝫ consuetudinem vestre ciuitatis iudicare iurarunt^k: ⁊ ideo sicut iudices contra leges sic ⁊ consules vestri ꝯ ꝯsuetudinē possent subditos aggrauare: mandamus.q̄tenus appellationibus ad nos iterpositis^l ꝯferatis:cum predictum iuramentū vos excusar non possit: in quo debet inteligi ius^m superioris exceptū. Cum ergo post q̄ꝫ.s.l'tor p.ad se.ap.a sentētia q.iudicis appellauerit sententiam ipsam duxeritis executōni mandandā^n:in possessionē rerum de quibus questio vertebatur appellantis aduersarium inducentes:volumus et mandam⁹ vt possessionē ipaꝫ restituatis^o eidē:aliogn noueritis nos epō nucerio mādasse vt vos ad illud ec.cen.cōpellat. I dē pisano archiepō.

[A]D nostrā noueris audientiam peruenisse^p: q̄ cū.i.⁊.g.petro vsuras nō modicas persoluissent: iuramēto firmauerunt:q̄ nec per se nec p alium predictas vsuras repeterent^q vel apud ecclesiasticū iudicē seu ēt secularem super his deponerēt questionē. Cūq̄ creditor condiderit testamētum:suis p̄cepit heredib⁹: vt oibus q.pbarent^r sibi se dedisse vsuras eisdem ipsas eidem restituere pcurarent:vnde cū predicti.i.⁊.g.vsuras repeter nō attentēt pter huiusmodi iuramentum ⁊ heredes predicti.p.eis negligāt satisfacē de vsuris:mādam⁹ q̄tenus sb pena excōicationis publice in ecclesia pponi facias vel ppōas vt q super hoc nouerint veritatem: pcedant ad testimonium^s pferendum:⁊ si per dicta testium vel alia documenta tibi constiterit^t de premissis heredes illius vt vsuras quas a predictis pater eoruꝫ accepit: restituant vniuersas eccle.cē. compellas. I dem neapol.archiepiscopo.

[A]D nostram noueris audientiam peruenisse q̄ a te quasi per extorsionem^u tale fuit prestitum iuramētū: q̄ i omni cā deberes ordineꝫ iudiciarium obseruare. Ueruꝫ quoniā sm traditiones canonicas manifesta accusatōne n̄ indigent:nec in eis est ordo iudiciarius obseruandus qui ꝺbet in alijs obseruari nec tu quando sub premisso tenore

dinem loci.s̄.de eo qui mit.in pos.causa rei seruan.cuꝫ venissent.quia consuetudo preiudicat iuri.s̄. de cōsue. c.penultimo.

k ¶ Iurarūt.in auc.de iudi.§.q2 vero colla.vi.C.de iudi.rem non nouam.⁊.iij.q.vij.iudicet.

l ¶ Interpositis.i. Ista ciuitas tudertina subest domino pape quo ad iurisdictionem tēporalem:⁊ ideo tenerent aapellationes ad papaꝫ facte als non.j. de appel.si duobus.

m ¶ Ius superioris. Nota q̄ in omni iuramento excipit auctoritas maioris:vt hic patet. ⁊.j.e.c.in te.⁊.s̄. ꝺ rescrip. constitut⁹ ar.a contrario sensu.ff.ad municip. imperatores. ⁊ in consti federici de feudis.§.vlti.⁊ est ius canonicum.j. e.ad nostrā.ij.io.

n ¶ Mandandā. quod fieri non debuit:tum q2 beneficium appellationis extinguitur pnūciatū .ff.ad tur pi.l.i.§.vl.tum q2 interposita appellatione nihil innouari oportet .ij.q. vi.appellatione.et ff.nihil inno.app. pe.l.vna.h.

o ¶ Restituas. ar. contra.ff. de app. cū ex causa.vbi expectaf talis restitutio vsq̄ in euentū confirmationis vl cassationis sententie. So.non ē ꝯriū q2 nō dicit ibi q non debeat expectari.sed ibi recitatur factum put cōtingit.vñ pꝫ q̄ pendente appellatiōe executio non debet fieri:⁊ si fiat inuito possessore restitui debet in pstinum statum anteq̄ꝫ appellationis causa examinetur:ar.s̄.de offi.dele.pastoralis.§.preterea.⁊ ē hoc notabile.

p ¶ D nostrā puenisse.nō dicit p quē vel a quo.

q ¶ Repeterēt. Si iurauit nō repetē:denūciet illꝺ eccl̄ie. Quid si iurauit nō denūciare:rñdeo iuramentū fuit illicitū ⁊ iō nō seruandū.cū qlibet ad hoc teneatur j.ꝺ cogna.spiri.tua nos.⁊.j.de here.cū ex iiuncto.⁊.j.e. quēadmodū i fi.⁊.ij.q.i.si peccauerit.sꝫ si iurauit soluē nec repetē nec recipe:illud denūciet eccl̄ie:vt dictū ē.vincē.

r ¶ Probarēt.videt iuramētū istud remissū esse ex testamento:nisi velis ita interpretari hec v̄ba:vt si illi de iure repetere non possint q iurauerunt nō repetere:sed tamen largius interpretabimur vltimas voluntates.j.de dona. cuꝫ dilectus.ff. de tri.vi. et oleo leg.l.iij.Sic ꝯ iure legati possunt isti petere vsuras: quasi ex noua causa superueniēte. Si enim aliqs abiurat bñficium.pōt postea eū petere ex noua cā supueniente.s̄.de renū.cū inter p.⁊.ff.de succes. edic.l.i. §.qꝺ dicimus. als.§. sꝫ videndū.⁊ ar.s̄.qꝺ met. cā.ad audientiā. Itē cū iuro soluere aliqd solutū possum repetere.s̄.e. debitores.nō eni ē cogitandū de nouo iure.ff.ꝺ trāsac.cū agliana. Si vo ius nouū r ō ē mihi acqsitum possum ager vt remittat iuramētū .s̄.e.c. i.⁊ pmo agēdū ē vt iuramētū remittat:⁊ tūc poterit repetere secur.her.

s ¶ Ad testimoniū. Nota testimoniū ferri lite n̄ ꝯtestata. Sed hoc ideo contingit:q2 hic pcedebat i modū inqsitōis siue denunciatōis : vt pꝫ p pn.c.vel papa hic voluit extra ordinē pcedi ⁊ sine accusatore p denunciatōem. Itē q2 ad ecclesiam vel ad epm spectat exequi volūtates ꝺfūctorū.j.ꝺ test.si hēdes. ⁊.c. pe.⁊.C.ꝺ epis.⁊ cle.nulli l.siqs ad denunciandū ⁊.ff.de peti.here.si hereditas.§.vl.⁊ sic seruant isti iuramentuꝫ suū hac via.ioannes.

t ¶ Constiterit p inquisitionem.s̄.de testi. cogē. preterea.

u ¶ D nostrā.p extorsionem. vnde videbat nō teneri.

x ¶ Obseruandus.ex toto als citari dꝫ.ij.q.i.deus omnipotens:⁊ sententia ferri.j.de diuor.porro.⁊.j.de ap.cum sit romana i fi. Et hec vera sunt in prouincia in qua sunt notoria iudici ⁊ alijs. Si vero non sunt notoria in hac prouincia sūt tamen notoria in alia. Uel sunt hic notoria ⁊ iudex nescit: tunc potest duobus modis procedere scilicet ordine iudiciario ac si esset occultum.arg.s̄.de elec.bene.⁊.xxiiij.q.i.pudenda.⁊.ij.q.i.deus vel cognoscere an sit notorium:⁊ facta fide sibi super hoc pcedet ꝯ reum q̄si crimē esset notoriū. Et in si

mi.libus duas vias habet iudex: pōt.n. suspendere sfamatū vsq ad purgatōem.q.q.v.psbyter: vel inqsitōem facere ex officio suo.ij.q.i.deus omnipotens.

a ¶ In mente. Ar. iurameta ⁊ pmissa non extendi: nisi ad ea de qbus cogitatum est: ar.xxij.q.ij.neqs.ff.de transac.cū aqliana.⁊.ff.de pac.tres fratres.

xxij.q.iiij.§.ad peccatū io. Et expone' qd dicit alij tm.s.⁊ sic nō obstat qꝫ soluit vni ex pluribꝫ: quoꝝ cuilibet insolidū qd debebaꝫ.ff.de duobꝫ re.ₒsti.l.ij.

k ¶ Archiepo. de hac materia tractatur.j.de pscrip.§.diligenti.

b ¶ Sed periurium.s.e.tua.⁊.j.de his que fiūt a ma.par.capituli.c.i.et j.e.sicut.j.

c ¶ Benignius.sic.s.ď testi.cum tu.nā pinptuꝫ ē leges legibus ₒcordare.C.ď fossi.testa.l.vna.

d ¶ Non seruari. iuxta illud. Est hamore modꝰ nō habuisse modū.

e ¶ Postulat.j.de verb.sig.cū olim.j.de vsur.cū sua.j.de roba.cleri.et mu.vestra.

f ¶ Requirit. Sed non ne ordo iudiciarius potest seruari sine peccato in notorijs: ar.qꝫ sic.s.ď e'ec.bone.⁊ aug.probat id qd notorium ē.s.ecclesiam non esse nullam xxiiij.q.i.pudenda in fi.⁊ ita videtur licitum sacramentum: vt in notorijs seruetur. Sed certe hoc iurare qꝫ i omni notorio seruet ordo iurꝫ est illicitum ⁊ multuꝫ lederetur ius actoris: cum ei incumberet onus pbandi: ⁊ disciplina iudicialis lederetur si iudex nō posset punire: nisi pus pbaretur sed hoc fieri nō debet: qꝫ nulle sunt validiores pbationes qꝫ per euidentiam facti.in illa decre.bone.factum fuit ob scandalum ad cautelā: vt ibi ďr vł forsitā nō erat notoriū iudici.lau.

iurasti: habes in menteª: vt pterea venires cōtra canonicas sanctiones: alioquin nō iuramentum sed periuriumᵇ potius extitisset: nec esset aliqua rōne seruandum. Nos iuramētum tuum benigniusᶜ iterpretari volentes: ita qꝫ cōsonet canonicis institutis: fra.t.auctoritate pñtium intimamus: qꝫ in manifestis ⁊ notorijs rōne iuramenti premissi nō credimus te teneri seruare subtilitatem ordinis iudiciarij quam i his non seruariᵈ per omnia ipa iuris ratio postulatᵉ ⁊ requiritᶠ: vnde videbitur subtiliter ituenti de ordine iudiciorum procedere: vt i premissis non per omnia ordo iudiciarius obseruetur: qꝫ ⁊ secundum approbatum intellectum recte possit intelligi quod iurasti: vt in omnibus causis ordineꝫ iudiciarium obseruares in illis videlicetᵍ in quibus est ordo iudiciarius obseruandꝰ. Sic ergo faciens ⁊ iuramenti tenorem seruabis: ⁊ instituta canonica non omittes. Idem iudici carolitano.

Ea te credimus discretione vigere: vt intelligas per teipsum: qꝫ onus nō remittitur sed augeturʰ cum cuiqꝫ improuide soluitur quod alijⁱ ex debito est prestandum. Sane cum archieps turritanus a te noie nostro iuramentum fidelitatis sicut a nobis mandatum acceperat: exegisset illud exhibere in eius manibus distulisti asserēs qꝫ pisano archiepoᵏ saluoˡ apo.se honore huiusmodi prestiteras iuramentū. Cum igitur nobis ⁊ ecclesie romane fidelitateꝫ facere tenearis. si prestitumˡ iuramētum ei quod a te nobis tāqꝫ ďbitum est prestandum ₒtrariūᵐ reputes illudⁿ illicitum iudicabis: ⁊ illicito non obstante quod licite immo ex ďbito petitur exhibebis: vel si prestitū prestando contrarium nō existit illud sine difficultate pstabis. Idem alatrio epo.

Quintaualᵒ lis nostris auribus intimauit: qꝫ p offensa quā filie ipsius alijs mulieribus irrogarant: qꝫ earum mandato pareret: pstitit iuramentumᵒ: que tale illi sub debito iuramenti dedere mādatum qꝫ si quando filij vxor illius aliquod factum vel verbū ₒtumeliosum mulieribus illis obijcerent: idem filias ⁊ filios exheredaretᵖ: ⁊ a se propriam remoueret vxorem. Quocir

¶ Prestitū.pisano archiepo.

m ¶ Contrariū.qꝫ si vnū ₒtrioꝝ est bonum reliquū ē malum.viij.q.i.sciendum.⁊.xxxij.dist.hospinolū.lau.

n ¶ Illud.s.qꝫ pstitisti.archiepo.

o Quitaualle. iuramentū. quod ciuili modo fuit intelligenduꝫ ff.de serui.sicut.et .s.e. veniens. vbi de hoc.

p ¶ Exheredaret. Ad hūc cāuꝫ iuramentum nō extendebaꝫ nec debuit extendi.ar.s.e.qꝫto.⁊ melius.s.c.veniens .xxij.q.iiij. vnusquisqꝫ.⁊.ff.ď operi.lib.si libertus.ff.ď fideicom. lib.thais ancilla. §.sorore.⁊.ff.ď manumis.l.iiij.i fi. nisi in certis casibus qui continentur i auť.vt cum de apcog §.causas.coll. viij.⁊ ita turpe fuit mandatū. Itē ₒ pceptum dñi fuit ꝫ mādatū: vt vxor se pareꝫ a viro.xxvi ij.q.i.idolatria.et xxxiij.q.ij.quos ď us. Cause vero ingratitudinis ppter

g ¶ In illis vꝫ.argu.qꝫ verbū generale non est generaliter intelligendum: vt.i.q.i.iudices vex.omnia bona damasci.⁊.ff.de serui.sicut.⁊.ff.de pig.obligatione.⁊ de consecra.dist.ij.re vera.ver.de operibus totius mundi circa fi.Ar.cōtra.xix.di. si romanorum.xxxi.q.i.qꝫ si dormieris.⁊.i.q.i.sūt nōnulli. et j.de pui.qꝫ circa.⁊.s.de ma.⁊ obe.c.solite.

h ¶ Ea te augeꝫ.qm grauius solui pōt vero creditori qd alteri ē solutū: ⁊ tñ non liberaꝫ a debito.ff.ď ₒsti.pecu.si vo mihi.ff.de solu.vero pcuratori.§.i.⁊.j.ď homici.sicut dignū §.eos in fi.

i ¶ Quod alij.sic.ff.de condi.inde.in fi.in fi.vñ si alij solueris qd alij debes.nō liberaberis: ⁊ ille furtū ₒmittit.ff.ď fur. falsus.§.i.nisi ille ratū habeat.ff.e.si vēdidero.§.si titius.vñ pꝫ qꝫ peius est latrono g partit spolia cū socio quā si non ptiꝫ.

quas pater potest exheredare filium: sunt he. Prima si filius parentibus manus intulerit. Item si grauem iniuriam eis fecerit: si criminaliter eos accusauerit: de causa que non sit aduersus principem vel rempublicam si cum maleficis versatur: si maleficiis efficiatur: si vite parentum fuerit insidiatus: si vxori vel concubine eius se immiscuerit: si ex dilapidatione filij graue dispendium parentes sustulerint: si pro persona vel debito eius in qꝫtum potest fideiubere noluerit i hoc tamen qꝫ de fideiussione dicitur: ad filios masculo tantum pertinet. Item si pbibuit eos facere testamētuꝫ si contra voluntatem parentuꝫ inter arenarios ⁊ minos pseuerauerit: cum pater nō fuerit illius pfessionis: si filia vitam luxuriosam egerit: cū parētes vellēt eā p posse

dotare:nisi neglexerit eam maritare vsq ad.xxv. annos si parentibus furiosis debitā curā nō īpenderit: si parentē captū ī carcē deducē neglexerit: & totū hēs ī pmissa

q Ua nos. petituros. Temerariū fuit huius (auč. modi iuramētū: & iō nō fuit obligatoriū.xxij.q.iiij. iter cetera. & C. de nup. auč. qđ eis p mittitur. & dicūt q dā pniam īponendā tanq̄ p veniali: ar. ē.e. vex. & xx v. di. & criminis. Imo ad min⁹ vni⁹ anni pnia īponit pro temerario iuramēto.xxij.q.iiij. qui sacramento. t.

r Cōmorari. nō tū in seculo: vt quidā dicūt. ar. j. ō cōversiōe cōiugatoꝝ ad apl'icā: & vī q i seculo.xxxiij.q.v. qđ de eo pari. & si alter vellet itrare monasteriū: habēt locū qđ ipsi dicūt. & quid si iurauerūt q nunq̄ diuerterēt abinuicē nū quid ē seruandū iuramētū tale cū possit seruari sine iteritu salutis eterne. nō videt. quia nec penalis stipulatio teneret: vt si culpa alteri⁹ diuortiū factū fuerit: de his centū. ff. ō vb. oblig. si stipulatio facta fuerit: sic enī libera debēt eē matrimonia ī ɔtrahēdo ita in dissoluēdo. C. de inuti. sti. libera & C. de nu. neg. ar. ff. de dona. iter vi. & vxo. ea que. & ff. de ver. ob. titia. & j. de spon. gēma. Jo. hoc nō determinat: & credo si vellent intrare religionem: possent: q2 non dicitur infringere iuramentum qui in melius illud cōmutat. ē.e.c.ij. & j. de vo. & vo. re. c. scripture. & iuramentum illud benignius est interpretandum. ē.e. ad nostram. & e. quanto.

s Reuertatur. Hic dicerem q propria auctoritate debet redire ad virum: nec expectare superioris auctem.

t Utrunq̄. sic. j. de regula veniens. j. de diuor. signifi casti. j. de adul. c. pe. & vlti. j. de exceptio. cum ecclesiasti ce. & xxxij.q.vi. nihil. & ff. de compen. si ambo.

u Quemadmodum. dimittere. nec etiam accusare. ff. de adulte. si vxor. §. siquis vxorem. & §. vlt. & C. ad. l. iul. de adulterijs: propter violatam.

x Conditio. No. q plerūq̄ itelliguntur ɔditōes in iuramētis: vt hec si plz pape: vt. ē.e. veniēs. Jtē hec si do placuerit.xxij.q.ij. beatus. §. i. Jtē hec si reo in eodē statu pmāserit.xxij.q.ij. nega. & ff. de solu. cū qs. Jtē si mihi seruabitur fides. ē.e. puenit. & ff. locati. qro. §. iter. Jtē honeste & possibiles vt hic dr. & j.e. sicut. Jtē hec si mihi numeraueris pecuniam. C. ō si nu. pe. idubitati. Jtē hec si nuptie fuerit secute. ff. ō iur. do. stipulonē. Jtē hec si n moderatū quid pcipiat ē.e. veniēs. & c. qntaualis. & ff. de ope. lib. si libertus. Jtē facultas subitelligitur. ē.e. breui. Jtē cōmoditas. ff. qua x rep. ac. nō de. l. i. §. que bono rande. Spāles aūt cōditiones nō subintelliguntur: si nō exprimant: licz mente concipiantur.xxxij.q. vlt. c. vlti. in fi. C. de cōdi. ob cau. si repetendi. nisi vbi lex exprimit aliquid tacite agi inter ɔhentes: quia tunc illū pro expresso habetur. ff. si cer. pe. cū quid. & ff. de verbo. ob. triticuz. & hec vera sunt in promissorijs iuramentis: sed in assertorijs nulla conditio subintelligitur: & de tali loquitur.xxij.q. vlti. c. vl. & C. de iure do. si mulier a viro. Sed nūquid diceinus omne iuramentum conditionale: si omnes premisse conditiones subintelliguntur certe non. ff. de condi. & de mon. cōditiones. io.

ca mandam⁹: quaten⁹ cū licitum fuerit iuramentū sed mādatū illicitū: predictis vt reuocent mandatū illud iniūgas: alioquin cū ad mandati obseruationem illi⁹ denūcies non teneri. Idem archiepiscopo terraconeñ.

Ua nos duxit fraternitas consulendos qd tibi super hoc sit faciendū: q. b. & a. vxor ei⁹ adinuicez iurauerūt se nunq̄ mutuo petituros idē vero nūc repetit illam instanter: ea econtrario affirmāte q pri⁹ se faceret saracenam q̄z redirz ad eū: & infra. Nos igitur fraternitati tue respondētes: mandamus quaten⁹ vtrūq̄z ad continentiam seruandā moneas & inducas: quā & si promittere voluerint & seruare: vtrūq̄z dimittas siñ alio cōmorari: aliogn si vir noluerit continere: tu illam vt reuertatur ad ipsū: tanq̄z vxor cū viro morer per excōicatiōis sententiam ap. re. compellas: cū & temerariū fuerit huiusmōi iuramentū: & adulteriū vtrinq̄z sit cōmissū. Idez genueñ. archiepiscopo.

Quemadmodū si vir mulieri iurasset qn̄ contrarit cū illa: q eam semper pro legitima vxore teneret: & pro fornicatione quā mulier ātea cōmisisset: non posset eam dimittere sed pro fornicatione quā postea pperpetraret eam dimittere posset nō obstante huiusmodi iuramento: qm̄ in eo talis erat subintelligenda cōditio: si videlicet illa in legē coniugij non peccaret: ita siqs iurauerit se ducturū aliquaz in vxorem non potest ei fornicationem opponere precedētem sed subsequentem: vt illā non ducat in coniugem: q2 in illo iuramento talis debet cōditio subintelligi: si videlicz illa contra regulā desponsationis non venerit: aliogn si post huiusmodi iuramentū publica meretrix fieret: teneret eā ducere in vxorem quod ē penitus absurdū. Nam si post contractū coniugiū vir propt fornicationem licite potest vxorem a sua cohabitatione dimittere: longe fortius ante coniugium celebratum propter eandem causam sponsus licite potest in suam cohabitationem non admittere sponsaz: q2 turpi⁹ eijcit q̄z non admittitur hospes: nō

y Precedentez. Quia ex quo semel pbauit mores ipsius non potest postea reprobare.xxij.q.ij. horrendus. nisi ex superuenienti causa: vt. ē. de eta. & qua. accepimus. & ē. de offi. dele. insinuāte & iiij.q.iij. §. siqs testib⁹. io

z Fortius. nam cui damus actionem: multo fortius exceptionez. ff. de reg. iur. inuitus. §. cui damus. & ff. de superficiebus. l. i. §. plane. & ē.e. debitores. quandoq̄z tamen consequimur excipiēdo qđ agēdo petē nō possum⁹. ff. ō neg. ge. l. iij. §. pupillus. & ff. de cē pen. si cū filiofamilias. qñq̄z qdā cōsequimur agēdo q nō ɔsequimur excipiēdo. ē. eo. debitores. & ē. qđ me. cā ad audiētiā. Jtē pōt depositū repeti: & nō ɔpēsari. C. de cōpen. l. vlt. & j. de depo. bona fides. §. ij.

a Sponsā. Nā & spōsus pōt spōsaz accusare de adulterio: q̄z si matrimonio iā initiato: ar. C. de adulte. pp. nisi in casu. ff. ō adulte. miles. §. cōquerebat. q2 & iniuria ei facta ē. ff. de iniurijs. itē apud. §. sponsū q2 nec matrimonium nec spem matrimonij violare permissū ē. ff. de adul. si vxor. §. diuus.

b Eycit. deterior nūq̄ dol⁹ ei⁹ cogscit q iterruptā litez litē deseruit: q̄z sel' ceptā dereliqt: i auč. de litig. §. oēz i fi. col. vii. & mi n⁹ malū ē viā nō ī agi. q̄z p⁹ agnitā retrere. j. ō apostaq. qd a

a In alterutro:i. in vxore dimissa et sponsa non admissa.
b Ad vtrunqz.i. vt eam recipiat vel non recipiat.
c Oculos. Sic ps: quod iuramentum quandoqz pot seruari sine interitu salutis eterne. et tamen non tenet illud seruare. Sz hoc ideo est quia honestas intelligitur in hoc iuramento: vt si res in eodem statu permanet id enim tacite agitur. xxij. q. ij. nequis. et ff. de solu. cum qs. Sed si iuramentum non posset seruari sine interitu salutis eterne: vel si esset contra leges vel bonos mores seruari non debz. x. e. pri. et e. quintauallis. et ff. de le. i. siquis in qlinos. §. vlti. ff. de le. iij. siquis. in prin. et ff. de iurepatro. adigere. Secus est si mulier liberetur in facultatibus. Sz quid si per violentiam opprimatur sponsa de futuro. videtur quod nihilominus teneatur cum ea ptrahere. ar. xxxij. q. v. reuera. ff. de adulte. si vxor. §. siquis plane. Sz non est verum. xxvij. q. ij. raptor. et e. se. et xxxij. q. v. finge. et c. ille. et ita punitur sine culpa sz non sine causa.
d Teneretur. quasi dicat non. quod verum est in sponsa de futuro. i. de coiu. lepro. c. vlt. sponsam vero de presenti ducere tenetur: quia non reperitur casus nisi vnus in quo possit eam dimittere. i. de conuer. coiu. ex publico.
e Teneretur. quasi dicat non tenetur eam admittere.
f Quamuis. Istud quamuis non est aduersatiuum: sz causatiuum: et ponitur quamuis pro quia.
g Impedit. vt votum simplex. xxvij. di. si vir. xv. q. i. §. vlt. vbi dicitur. non omnia que impediunt ordinandum deijciunt ordinatum.
h Crimine. Nam pactum illud non valet: siquis paciscatur ne alium accu. et de crimine nondum perpetrato. ff. de pac. si vnus. §. pacta. et §. illud. tamen de crimine iam commisso pacisci potest ne de eo agatur. ff. de pac. si vnus. §. pacta. et i. e. c. xi. non solum septies. et c. Nec illud pactum tenet: ne dolus prestetur. ff. de reg. iuris contractus. talia enim pacta contra publicam vtilitatem esse videntur: quia per ea inuitantur homines ad peccandum impune. si. ff. de pac. dota. conuenire. et x. de consue. c. penulti. et quia publice vtilitatis est: ne crimina remaneant impunita. i. de sen. ex. vi. fame. et ff. de solu. sticbum. §. i. et ff. ad. l. aquil. ita vulneratus. in fi.
i Dimitteret. quia frater aut soror non est seruituti subiectus in huiusmodi. xxviij. q. i. si infidelis. et i. de diuor. quanto. iuxta illud. Spernas spernentem vel blasphemare volentem. Uel te credentem scelus ad mortale trahentem. Nam sunt absqz mora sic vincula rupta priora. vincentius.
k Patronus. xxxij. q. i. c. i. et ff. ad. l. iulia. de adulterijs. l. ij. §. ij. et ff. de fur. qui vas. §. i. ar. et i. de adul. si vir.
l Ethnica. ethnos. i. gens. inde ethnica. i. gentilis.
m In hoc casu vltimo. s. vbi iurauit non accusare eam de adulterio: et ita pot quis se obligare pacto ad non accusandum. i. de accu. veniens. argu. ff. de pac. si vnus. §. illud. et §. pacta. et ff. de pac. do. conuenire. sz solutum est. x. i. epistola. nam illud.
n Desistat. et ita pactum et iuramentum valet quatenus tangit rem familiarem non in eo quod publicam: vt dixi in nota. nam illud.
o Denunciare. Sz quid si nollet corrigi: nec curaret de excommunicatione. Dicit io. quod tunc licite pot eam deserere: quia iam est contumeliosa creatori suo. xxviij. q. i. si infidelis. et sic quandoqz cui precluditur vna via alia via ad idem admittitur. vt. iiij. q. ij. serui. nec et hic quia lz non possit eam accusare: poterit tamen eam denunciare: ar. contra. ff. de tu. et cu. scire. et ff. de. condi. insti. quod sub conditione. §. siquis. et ff. de bonis lib. queritur. C. si manci. ita vene. l. vlt. et x. de procura. tue. Tan. dicit quod non debet eam deserere: licet se non corrigat: etiamsi vite eius insidiaretur. xxxij. questione. v. quicquid mulier. sed debet eam tenere in vinculis et castigare cum hoc ei permissum sit. xxxij. q. ij. placuit. et questione v. hec imago. et xxxiij. q. iiij. duo ista nomina. et. vij. q. i. sicut alterius.

obstante in alterutro[a] casu vinculo iuramenti: quod quidem per subintelligendam conditionem est tale vt is qui iurauit: ad vtrunqz[b] sine transgressione se possit habere. Quod si post huiusmodi iuramentum mulier fieret non solum leprosa sz etiam paralytica vel oculos[c] vel nasum amitteret seu quicquam ei turpius eueniret: nunquid vir teneretur[d] eam ducere in vxorem? perfecto ductam non posset dimittere. Sz nunquid non ductam admittere teneretur[e] quamuis[f] interdum contractum non dirimat quod impedit[g] contrahendum. Illud autem iuramentum est procul dubio temerarium si vir iuret vxori: quod eam super nullo crimine[h] accusabit: quia si mulier fieret infidelis: et nollet cohabitare viro absqz contumelia creatoris: vel vt illum pertraheret ad infidelitatis errorem: tunc incunctanter deberet illam impetere apud iudicem suum: vt eam nisi penitus resipisceret omnino dimitteret[i] sz canonicas sanctiones. Quod si expresse iurasset: quod eam super adulterio non impeteret: esset ne fruandum huiusmodi iuramentum. cum scriptura testetur: quod patronus[k] est turpitudinis qui celat crimen vxoris. et secundum regulam euangelij si primo et secundo correcta resipiscere nollet: dicendum esset ecclesie: vt tanquam ethnica[l] et publicana deinde vitaretur: ne per hoc libera preberetur ei peccandi facultas propter impunitatem peccati. Sz nunquid vir non potest dimittere vxori peccanti non solum septies sz etiam vsqz septuagies septies secundum euangelicam veritatem: tutius ergo in hoc[m] casu videtur: vt propter iurisiurandi religionem vir accusare desistat[n] vxorem ad diuortium celebrandum quam quod denunciare[o] eam possit ad penitentiam pagendam. Idem abbati et capitulo castellionis.

Et si christus[p] precepit secundum euangelicam veritatem: sit sermo[q] vester est est: non non: vt affirmatio[r] vel negatio sicut procedit ex ore ita procedat ex corde: quia tamen hominum excrescente malitia simplici assertioni vel negationi vix creditur: idcirco prudenter adiunxit: quod amplius est: a malo. est a malo quidem non tam culpe quam pene: nec exhibentium sz exigentium iuramentum: nam incredulitas huiusmodi magis est pena quam culpa. vnde non dixit malum: sz dixit a malo. Licz enim iuramentum prohibuisse dominus

p Et si christus. sermo. xxij. q. i. ita ergo.
q Non non. Iste due negationes non faciunt hic vnam affirmationem secundum quod alibi faciunt. ff. de verbo. sig. duobus verbis.
r Affirmatio. ecce declaratio geminationis. i. vt quod os affirmat et cor affirmet: et quod os negat et cor neget. sic. xxij. di. psalmista.

a Creaturā. sic. xx. dī. c. i. clericū. et i aut. vt nō luxurient̄ ꝯ nat. coll. vi. §. z. qm. Per creaturas licitū ē iurare: vbi exprimit̄ i iure: vt p crucē. xxij. q. v. c. piurat. p euāgeliū. xxij. q. i. si aliqua p ordinē: vt. i. q. vij. quotiēs. p salutē pncipis. ff. de iureiu. c. per salutem. l. ij. §. vl. per altare. xxij. q. i. habemus aliter. n. iurare nō dz. vñ nō liceat iurare p mēbra dei: i aut. vt nō luxuriēt̄ ꝯ naturā coll. vi. §. z qm. et xxij. q. i. si qs p capillū. vbi pena ponit̄.

b Omnino. i. ex leui cā vel p oia. Simile oio habet̄ i. l. vt si fideiussor intercedat p maiori sūma ꝙ pncipalis debitor oio nō obligat̄. ff. de fide iussor. grece. §. illud. vinc.

c Seruādum. ꝙ litercūqꝫ iuratur si licitum est ꝙ iuratur fuandum ē iuramentuz. x ii. q. i. monet te. et. ff. d iureiurā. nō erit. §. i. qz multa fieri non debent: facta tñ tenet. xxvij. di. si vir. et. xvij. q. ij. nō nouim⁹. sicut iudex vltima die sue iurisditionis: iudicare nō dz. ff. de iurisdi. om. iudi. euz q si tñ sniaz dixerit: tz. ff. de of. pcō. meminisse. in fi. t.

d Nolite. i. ñ habeatis volūtatem iurandi.

e Necessitas. et ita nunqꝫ iurāduz ē nisi i necessitate sed hec necessitas icludit etiā sub se vtilitatez. xxij. q. i. ir nō malū. c. c. ita ergo. i.

f Comites. de qbus habes. xxij. q. ij. aiaduertendū et q. i. c iurabūt.

g Propheta. s. hieremias.

h Iurabūt. hec habes. xxij. q. i. et iurabunt.

i In veritate. ꝯscientie.

k In iudicio. i. discretōe vel deliberatōe.

l Iusticia. i. vt qd iuratur sit iustum et licitum: et isti sunt comites qui debent interuenire in quolibet iuramento. et si ista ōfuerit ñ iuramētū sz piuriū ē dicēdū: vt i. c. aiaduertēdū. xxij. q. ij.

videatur: nusqꝫ tamen per creatorem sed per creaturam[a] iurare phibuit: ne p huiusmodi iuramentuz transferret ad creaturam honorificentia creatoris. Quare cum in euangelio premisisset: dico vobis nolite iurare omnino[b] statim subiunxit: neqꝫ per celum: qz thron⁹ dei est: neqꝫ per terram: qz scabellum pedum ipsius est: neqꝫ per hierosolymam: quia ciuitas est regis magni: neqꝫ p caput tuum: quia non potes vnū capillum facere album aut nigrum. Et quāuis non sit p creaturam iurandum: si tamē iuretur per creaturam seruādū[c] est quidem: dūmodo sit licitū quod iuratur: qz teste veritate qui iurat i celo: iurat i throno dei et in eo qui sedet super eum. Jacobus quoqꝫ non simpliciter phibet iuramentum: sed voluntatem iurandi cum ait: ante omnia fratres mei nolite[d] iurare: quoniam ad iurādum non debet quenqꝫ spontanea voluntas inducere: sed necessitas[e] trahere iportuna: et tunc potest sine culpa iurare: dūmodo illos tres comites[f] habeat iuramentuz: de quib⁹ pphēta[g] ait: et iurabunt[h] viuit dominus i veritate[i] et iudicio[k] et iusticia[l] quod autem iacob⁹ subdit: neqꝫ per celum neqꝫ p terram neqꝫ per quodcūqꝫ aliud iuramentum iurare vetat per quālibet creaturam quodcunqꝫ sit illud alioquin nō dixisset apostolus: homines per maiorem suum iurant: et omnes controuersie[m] eorum ad confirmationem finis est iuramentum. In quo patenter ostēdit per quem sit iurandum cū ait homines per maiorem suum iurant: idest per deum et cur sit iurandum: vt videlicz omnis controuersie finis sit iuramentum. Angelus quoqꝫ quem vidit in apo. ioannes stātem super mare et super terrā leuauit manum suam ad celum et iurauit per viuentez in secula seculorum. Christus etiam plus legitur dixisse in euangelio ꝙ est est: non non: cum sepissime dixerit amē dico vobis: quod ipse secundū lucam exponens cum premisisset: amen[n] dico vobis: quia nemo propheta acceptus est in patria sua: consequenter adiunxit: in veritate dico vobis: quia multe vidue erant in diebus helie in israel. Apostolus quoqꝫ iurabat: cum diceret testis est[o] mihi deus. et iterum: quotidie morior[p] per gloriam vestram fratres: que greca exemplaria manifestissimam iurationem esse ostenderunt. Si enim per se malum esset iurare: profecto dominus non iurasset. cum tamen in veteri testamento legatur: quia iurauit dominus et non penitebit eum et rursus: iurauit dominus dauid veritatem: et non frustrabitur eū immo et precepit in veteri testamento: redde deo iuramēta tua. Quedam[q] enim prohibentur quia per se mala[r] sunt vt furtum adulterium et huiusmodi: que nō sunt aliquatenus facienda. Quedaz vero prohibentur ex causa[s]: non quia per se mala sunt: sed qa si fiant frequenter et multuz: ex his mala sequuntur vt vinum per se malum non est: et tamen prohibet apostolus dicens: nolite inebriari vino in

m Controuersie. qz p⁹ iuramētū ōlatū et pstitū nihil āplius qrendū est. ff. d iur. iu. nō erit. §. ōlato. et parē hz auctoritatē cū trāsactōe et maiorē ꝙ res iudicata. ff. d iuriu. l. ij. qd vex ē si ē delatū a pte pti. Jstd. n. fstractari nō pt. ff. e. admonēdi. i.

n Amen. i. sine defectu et ē nota assertōis.

o Testis ē. In veteri testamento iurabat̄ sic: viuit de⁹: viuit aia mea sic iurauit vidua q̄ erat i sarepta sidonoꝝ helie pphete: p gre i pmitia ecclia iurabat̄: testis est mihi deus: deū inuoco testē. xxij. q. i. si peccatū. et xxij. di. sacrosā. hodie iurat̄ p deū: per euāgelia. lxij. di. tibi dño. et. i. q. vl ti. c. vlt.

p Morior. Hoc habet̄ xxij. q. i. non est.

q Quedā. Posset aligs qrere ex quo licite iurat̄: quare phibuit dñs iuramentū: rñdet papa ꝙdam et c.

r Mala sūt. Quedaz n. illicita sūt i sui natura. ꝙdā ciuilr. i. iure positō vel ꝯsuetudinario. ff. de ver. sig. pbrū. arg. ff. de adul. si adulteriū. sic ꝙdam sūt simoniaca ipso iure. s. ꝙ i veteri testamēto erāt p hibita: vt vidē spūalia. i. q. i. c studet. ꝙdā sūt phibita p ꝯstitutōnem eccle vt dare aliqd p bñdictōib⁹ nubētiuz p baptismo p ponendis plātis i sede: de his hēs plura exēpla. j. de simo. cū i ecclie corpe. et. c. s. ē p certo. et. c. ad apsicā. et hoc ē ꝙ dici ꝯsueuit: ꝙdā sūt simoniaca: qz prohibita ꝙdā sūt phibita: qz simoniaca. et de h of. d of. dele. ex pte.

s Ex cā. xxij. q. i. ita ergo. C. si manci. ita vene.

ñe pro sti.l.i.ꝛ vltima.

a Sequunt. Nota ꝙ alliquid ꝓhibet non ꝙ ipm sit maluz sꝫ qꝛ inde pōt sequi malum: ar.xxi.di.deniqꝫ.ꝛ.xxvij.di.ideo xi.q.iij.nolite.xli.di.qsqs.xi.q.vij.ꝓsumunt.xxiij.q.iij. deus. q maledicit insti.vi.bo.rap.§.sed nedum. Ar.cōtra.ff.q ꝛ a q bus manu li.nō fi.l.vl. ꝛ.ff.de pac.si vnus.§.il lud. Item ar.ꝙ vno pro hibito ꝓhibentur oīa ꝑ que puenit ad illud.ar. j.ð cle.ꝯiu.diuersis fal lacijs.ꝛ.ff.de ꝯdi.isti.l. q̄ sb cōditiōe.§.sigs eo. ꝛ.ff.ð spon.oīo.ar.ff.de tu.ꝛ cur.da.ab his scire ꝛ.ff.ð bo.li. q̄ritur. ꝛ.s. de pcuratoribus tue. Itē argu.ꝙ aliquo ꝓhibito oīa ꝓhibent que sequū tur ex illo.s.ð cōsti.naz ꝯcupiscentiam.

f Sicut nostris.icauta. Sic pꝫ ꝙ aliqs i mortali peccato existens si pmotus fuerit nō remouet.s.de tē po.ordi.ex pte.ꝛ.l.di.qcunqꝫ. ꝛ eps q ꝯmittit mortale peccatum non remouet: vt q sine causa vult renunciare s.de renun.nisi.ꝛ ē ꝯ illud.lxxxi.di.qcunqꝫ.ꝛ.c.pcedēti ꝛ.xxiij.di.c.vlti.ꝛ l.di.ex penitētib⁹. ꝛ sic huiusmodi te meraria iuramen ta nō repellūt a pmotiōe: nec a testi monio.s.ð testi.in timauit.ꝛ.c.ꝯstitu tis.ꝛ.s.ð testi.cog. c.vl.vel dic ꝙ po tius ꝯsulitur eccle sie q̄s psone.s.ð or di.cog.cū dile.t⁹. Itez i mortali pec cato exn̄s admitti tur ad accusandū v.q.i.q dam.ꝛ hoc fuit ad declarādā inocentiam illius ifamati p libelluz occulte piectum: sed isti sic pmoti n̄ remouent: qꝛ hu iusmodi crimia le nia sūt: que nō di ciunt ordinatos. lxviij.di.c.i.p qui bus imponit solū modo pnia saltez vnius ān.vt.xxij. q.iiij.q sacramen to. Que autem cri mina inducāt dpo sitiōez ꝛ que nō nō tum inuenie[s].s.ð tempo.or.ex teno re.ꝛ.c.vlti.ꝛ.xv.q. vlti.i sūma.

a Confirmatio. sic fal sitas ē imutatio veritat i auē.de istru.cau. ꝛ fi. circa pn.coll.vi.

b Ex causa. Ar.ꝙ pori us consideranda ē cau sa facti q̄z ipm factū.xv. q.vi.c.i.ꝛ.ii. ꝛ.xxiij.q.v. iij.occidit.j.ð ac.cū dile ct⁹.ꝛ.ff.ð fur.l.vez.vin.

c Modico vino. ð cō se.di.v.sint tibi.ar. ꝙ lꝫ habere curam corporis moderatā ad exercitiuz virtutum: ar.xliiij. dist. multis.als icipit cōui uia de ꝯse.di.ij.corporis argu.modicum.

d Cessante cā. pp quā excludēdam.i. piurium itroductum ē: ne iuret. Si.n.esset cā ppter quā habendam aliquid fie ret: lꝫ causa illa nō ideo

quo ē luxuria: quoniaz ex fre quenti ꝛ imoderata potatio/ne vini luxuria generat. Sic ꝛ iuramentū qdem per se ma lū non est: cum sit cōfirmatio[a] veritatis: sed tamen ꝓhibetur ex causa[b]: quoniaz ex frequē ti ꝛ icauta iuratione periuriū sepe ꝯtingit: sicut in ecclīasti co legitur: vir multum iurans replebitur iniqtate ꝛ non di scedet a domo eius plaga. Quēadmodum ergo paulus indulsit ppter necessitatez di scipulo suo timotheo: vt vtat modico[c] vino ppter stomachū ꝛ frequentes ifirmitates: sic p fecto cum necessitas exigit p re vera licita ꝛ honesta poteit secure iurari: qꝛ cessante cau sa[d] cesset effectus. Licet ergo debeatis esse viri perfecti: vt quantum potestis iuramenti vinculum euitetis: volens ta mē idēmitati vestri monaste rij puidere: ne ppter defectuz testium sui iuris sustineat le sionem: presenti vobis pagina indulgemus[e] quatenus vos ꝛ monasterij vestri cōuersi posi tis in causis eiusdem deficien

tibus alijs testibus p ipso per hibere testimonium veritati.

Idem epo medien.

Sicut nostris est auribus itimatum: ecclesia tuder tina vacante ipsius canonici. ꝛ episcopus cū eis dum eēt in minoribus ordinibus constitu t⁹ iuramenta quedam in dā num episcopalis iuris fecerūt priusq̄ de pontificis electione tractatus aliquis haberetur ꝛ infra. Pro iuratione incau ta[f] imponi fecim⁹ episcopo pe nitentiam congruentem: ꝛ in fra. Quia non iuramenta sꝫ p iuria potius sunt dicenda que contra vtilitatez ecclesiasticā attentantur: mandamus qua tenus ab ipsis canonicis iqui ras super premissis diligenti us veritatem: ꝛ si ea inueneris esse vera: quod in damnū[g] epi scopal iuris repereris taliter attentatum in statum debitū appellatōe remota reducas[h].

Idem.

Um contingat inter dum: ꝙ constante ma

g In dānuz epi scopalis. Et sic pa

cessaret i.ð quod factum ē ppter illam cām.xxxij.q.vij.tm̄.ꝛ.q. i.dixit dn̄s.vel cessante cā odiosa ꝛ ꝯ ius cessat ꝛ eius effect⁹ dixit vincen.vez est circa alias psonas: sed circa eandē pso nam nō cessat: nisi puilegiū vel ꝯcess.o tēdat ad norā: ꝛ tunc expone verba illa vez est ab initio: sꝫ si ex postfacto icipit odi um non cessat effectus.i. ꝓhibitio: ar.j.ð deci. suggestum. ꝛ lxiij.di.§.vez.ꝛ.ff.de vul.subsli.ex facto. sic plana ē glo.als vez rum ē.ꝛ ita non respondet expositōi. dic vez ē circa alias pso nas: que nō habent puilegia: sed circa eandē psonā q̄ hꝫ pui legium.i.nō pdit: nisi puilegium ipm vel ꝯcessio tenderet ad norā: vt dicūt tres pdicte ꝯcordātie: ar.j.ð deci.c.suggestum lxiij.di.§.vez ð hoc quasi itelligat dictū.ē.s.ð renū.p⁹ trās latōem.ꝛ.lxi.di.§.his auctoritatibus. vel dic cessante cā.i.ces sante piurio cessat ꝓhibitio.ꝛ istāte necessitate p re vā licita ꝛ honesta licite iurat: ꝛ hic ē sēsus hu⁹ lre q̄tū ad hūc cāum.

e Indulgemus.i.indultū esse ordinamus iam oli.xxiiij.q.v.su per prudentia.ꝛ.s.de testi.tuis.ꝛ.c. cum nuncius.ꝛ.c. cum in sug.

ret ꝙ vacante ecclesia canonici nihil possunt disponere de rebus epatus i ipsius pudicium.xij.q.ij.siqua de re. bus.ꝛ.j.ne se.va.p totū nec redditus epales pūt dimi nuere.j.de re.eccle.nō alie.vt super: imo nec eps ipse: vi ibi dr.vñ qcqd factū fuerit i pudiciū epatus. totū de bet i statū pstinū reuocari.

h Reducas. imo ꝛ ipse idē tudertinus eps posset re uocare.xij.q.ij.non liceat.ꝛ.xxxv.q.ix.ꝙ qs cōmisit.ꝛ si consensit tanq̄ canonicus: potest postea tanq̄ episcop⁹ reuocare: qꝛ quasi ante aditam hēditatem ꝯsensit.arg. ff.quoz lega.l.i.§.ꝙ ait pto.nā qdā facit aliqs tanq̄ ali us.s.ð elec.qd sicut.ꝛ.c.cū inter canonicos.ꝛ.ff.ð ado. si pt.§.q duos.ff.e.si ꝯsul.

i Um conting it.sanctiones.vt.ff.de fun.dota.l.iuli anus.q ꝓhibet alienationem fundi dotalis.ꝛ.C. ad vellei.auc.siue a me.

k Debet.ꝯ id qd hic dicit signant multa ꝯtria: quia re gula vtriusqꝫ iuris dicit ꝙ ꝯtra leges sit p infecto habē

trimonio mulieres alienatio-nib⁹ sup reb⁹ dotalib⁹ ꝛ dona-tionib⁹ ꝓpter nuptias consen-tiant: ne vlterius ꝯtraueniant proprio sacro firmando: ac so-luto processu tēporis matrimo-nio cōtrauenire nitātur: vtrū hoc eis liceat: a nobis. ꝛ. c. re-quisiuit. Nos aūt. c. t. l. ꝛ. ꝙ ꝛ si mulier cōsensus in talib⁹ nō videat obligatori⁹ fm legiti-mas sanctiones: ne tali tñ p̄-textu viā ꝯtingat piurijs apiri: mulieres ipse seruare de-bent huiusmodi iuramēta si-ne vi ꝛ dolo spōte p̄stita cū in alteri⁹ p̄iudiciū nō redun-dent: nec obseruata vergāt in dispēdiū salutis eterne. ꝛ dē.

Sicut: ꝛ infra. Si cōstite-rit ꝙ predictus. h. iniu-ste bellū mouerit ꝯtra. i. ipsū. h. studeatis inducere vt vni-uersa p huiusmodi violentiā occupata restituat⁹ conquerē-ti ꝛ eū a prestito sibi iuramen-to prorsus absoluens. Quod si acquiescere noluerit ipsū ad hoc si premissa veritate nitun-tur cogatis per sententiam ex-cōmunicationis ꝛ terrā eius interdicti sententie supponen-tes. Iuramentū autē qḋ. i. se asserit prestitisse: si de assensu factū est vtriusq;: eū nō ligat qui prestitit dum ille cui pre-stitum fuerit seruare negligit quod promisit.

Idē in concilio generali.

Nimis de iure diuino q dā laici vsurpare nitun-tur cū viros ecclesiasticos nihil tēporale obtinentes ab eis p̄-standū sibi fidelitatis iuramē-ta compellunt. Quia fm apo-stolum seruus suo domino stat aut cadit sacri auc. ꝯcilij phi-bem⁹: ne tales clerici psonis se-cularib⁹ prestare cogātur hu-iusmodi iuramenta.

Hono. iij. a. ꝛ. c. canonicis an-tiochenis.

Petitio vestra nobis ex-hibita continebat ꝙ ec-clia antiochena vacante: prin-ceps antiochenus timens cō-spirationes aliquas fieri ꝯ eū a nobis iuramentū extorsit ꝙ contra ipsum nō essetis de cetero: ꝛ infra. Impetratione

dum est. ꝛ. hi. vides. nec iuramentū valet cōtra hoc fa-ctū. s. de so. cōpe. si diligenti. ꝛ. C. de le. nō dubiū. ꝛ vbi principale non tenet: nec accessoriū. s. de fide instru. in-ter dilectos. cū suis ꝯcor. Itē cū talis ꝯtus sit a iure dā-nat⁹. ff. d fū. dota. l. ex iulia. ꝛ. C. ad velle. auc. siue a me. qualiter iuramentū prestet robur con-tractui: cam iura-mentum nō sit vin-culum iniquitat. xxij. q. iiij. inter ce-tera. ꝛ. s. e. quanto nec enim illud suf-ficit qḋ sine interi-tu salutis eterne pos-sit seruari: quia il-lud fallit in teme-rarijs iuramentis. s. e. ex litteris. ꝛ fal-lit. quandoq; licz non sit temerariū. s. e. quēadmoduz ꝛ. c. quintaualis. Item vbi quis iu-rat se soluturū pe-cuniam spe future numerationis pōt venire contra iura-mentuz si ei nō sol-uatur: ꝛ tñ pōt ei seruari sine interi-tu aie. C. de nō nu-me. pe. indubitati. sed illud hz tacitā ꝯditionē: si pecūia fuerit ei numerata. Itē si iurat illḋ qḋ sit turpe vel ꝯtrari-um legi: iuramen-tum est nulli⁹ mo-menti. ff. de legib⁹ l. si qs in glines i fi. Item vbi per iura-metum inducitur alicui perpetua viduitas. istud nō te-netur seruare. ff. de iure pa. adigere. Ad hoc dicas ꝙ lex considerauit quid sit vtile corpori ꝛ honestum. nā expe-dit mulieribus saluas habere dotes suas vt inueniant aliquos quibus nubere possint. ff. so. ma. l. i. sed canon considerat vtilitatē aie. Uel dic ꝙ tunc p̄iudicat ei mu-lieri iuramentum: qñ aliūde pōt ꝯsuli mulieri: vt dicit i auc. siue a me. Jo. ita soluit has ꝯrietates. Alr pōt dici: siue possit ꝯsulere aliunde sibi: siue nō: pōt venire ꝯ iu-ramentū spōte prestitū ꝛ sine dolo vel metu. Et lz ꝯcr⁹ talis non videat obligatorius quantū ē de sui natura: tū sine aliqua turpitudine pōt seruari iuramentū super eo prestitum. Unde hic ꝯsideram⁹ potius accessoriū ꝙ principale ꝓpter periculū aie: vt hic dē: sicut als obliga-tio non tenet: tamē iuramentū sup hoc prestitū dz serua-ri. s. e. debitores. Preterea ꝓhibitio huiusmodi aliena-tionis fundi dotalis nō ē perpetua. quia si scdo post bi-ennium ꝯsentiat mulier: bñ tenet. in auc. p̄dicta siue a me. vñ multofortius iuramentū pōt ꝯfirmare qḋ prius non valebat: ꝛ quasi pro consensu secundo habeat ꝛ il-

la ꝯtraria superi⁹ inducta intelligunt de illis que perpetuam habēt causā ꝓhibitionis ꝛ in sua natura turpia sunt: vt pz ex contrarijs. vñ si iuramentū ibi interueniat: nō tenet cū nō pos-sit seruari sine interitu aie. simile huic locū habes. i. d pigno-ribus significante: ibi dē ꝙ pactū legis cōmissorie in pignori-bus non tenet: qḋ est ve-rū. C. de pa. pig. l. i. ꝛ. iij. ꝛ tamen si iuramentum interueniat sup pacto: te-net: nec audi volens ve-nire cōtra: vt colligitur i decre. predicta significā-te. ar. a contrario sensu: ꝛ sic intelligas istā ꝛ illā.

l Sine vi. arg. ꝙ iura-mentū metu vel vi p̄sti-tum non est seruandum quid iuris sit. dixi. s. qḋ me. cā abbas. ꝛ d hoc dē xv. q. vi. auctoritatem. s. ꝛ. peruenit.

m In alterius p̄iudici-um. s. creditor vel filior. Ar. a contrario sensu. s. e. venientes.

n Sicut. iniuste. ꝛ id saltez indirecte ra-tione peccati spectat hoc ad iudicium ecclesie. s. de iudi. nouit. quid si iu-stum belluz: habes. xxiij. q. ij. in sum.

o Restituat. quia iniu-stum erat bellum: sed si fuisset iustuz bellum sta-tim res sic occupate ef-sent sue. xxiij. q. v. dicat.

p Ligat. quia non ser-uanit fidem: fides non ē seruanda. sic. s. e. perue-nit. ꝛ. c. quemadmoduz. quia illa conditio subin-telligenda est in hoc iu-ramento vt notatur in. c. quemadmodū. Arg. ꝯ. xxxiij. q. v. qḋ deo. sed illud non tangit hoc.

q Nimis. temporale. si temporalia possideantur a laicis: in his sunt minores illis. s. de maior. ꝛ ob. c. solite. xvij. di. si episcopus. h.

r Fidelitatis. immo nec clericis hoc iuramentum prestan-dum est. s. de simo. ex diligenti. ꝛ. s. de regu. iuris. c. vl. ꝛ. s. e. ti. nullus. nisi in casibus notatis ibi.

s Seruus suo. vt. ij. q. i. multi. ad fi. si seruus stat suo domi-no remunerandus est ab ipso: si cadit puniendus. quasi di-cat si steterit remunerabitur: si ceciderit iudicabitur a domi-no suo. Et sic est ar. ꝙ laici nullam habent iurisdictionem in cleri-cos nec etiam per consensum clericorum. s. de fo. cōpe. si dili-genti. ꝛ. c. significasti. vbi de hoc.

a Petitio. extorsit. Iuramentum per dolum siue metum ex-tortuz: cum de hoc constiterit: non est seruandum. s. e. cum contingat in fi. ꝛ sic confessio ex metu. xv. q. vi. c. i. xxxi. questione secunda lotharius. sic ꝛ consensus taliter extortus non valet: infra de priuilegijs cum olim. Sed videt ꝙ iura-

mentū in eo q̄ ꝺ nō tangit negocia ecclesie vel etiā ꝓpria sit ser uandū lꝫ sit extortū cū possit seruari sine interitu aīe. ꝫ.e. si vero ⁊.c. ad nostrā. ij. ⁊.c. cū ꝯtingat. ⁊. xxij. q. iiij. si aliqd. ⁊ ita ꝑ tale iuramentū tenēt ꝙ nullā ꝯspirationē vel aliqd aliud quod sit contra statutū ꝓncipis ꝓcurabūt. ⁊ ad hoc al's de honestate te nerent̄ etiā sine iuramē to: ⁊ ita seruare tenentur iuramentū illud quan tum ad hanc partē iura menti: lꝫ fuisset extortuꝫ. ⁊ sic est ar. ꝙ ꝓ parte te net iuramentū ⁊ ꝓ parte non. ⁊ sic. ꝫ. de maiori. et obe. dilecti. ⁊. xxij. q. iiij. inter cetera. sic ⁊ factum alicuius ꝓ parte valet ꝓ parte non. j. de ꝓben. di lectus. similē declaratio nē habes. ꝫ.e. quanto.

ꝯgrua declaramꝰ[a] vos iura mēto huiusmōi nō teneri: qn ꝓ iuribꝰ ⁊ honoribꝰ ipsius ec clie: ac ēt sp̄alibꝰ[b] vr̄is legitie defendēdis ꝯ ipsū ꝓncipē sta re libere valeatis coercēdo vos a machinatiōe dūtaxat: ꝑ quā idē ꝓnceps deberet lesionē ꝑ sone vel sui amissionē icurrē principatꝰ. ¶ Idē archid. ⁊ ma gistro. g. ca. tulieñ.

Ex lr̄is vr̄is accepimꝰ ꝙ sup cā vsuraꝝ vobis ꝑ. g. ꝯ e. ab ap. se. cōmissa nō potuit ꝑ testes ab ipsꝰ. g. ꝑte ꝓductos de sortis quātitate liq̄re lꝫ de obligatiōe pignoris ꝯstitisset. vñ si expedire videtis ꝙ exi gatur de dicēda v̄itate[c] a par tibus iuramentū: cū ex fama[d] q̄si notoriū habeat̄ ꝑfatū. e. ex quadā terra ipsius. g. sibi titu lo pignoris obligata sortem ⁊ amplius percepisse[e]. Ne igit̄ ex huiusmodi iuramenti de fectu iusticia occulta v̄itate[f] succūbat: mandamꝰ quatenꝰ partes ad prestandū huiusmo di iuramentū ꝑ cen. ec. ap. re. cogatis. ¶ Idē colloceñ. archi epo ⁊ eius suffraganeis.

Intellecto iam dudū: ꝙ charisimꝰ in xp̄o filiꝰ no ster vngarie rex illustris alie nationes quasdā fecerit in ꝑ iudiciū regni[g] sui ⁊ ꝯ regis ho norē: nos eidē regi dirigimus scripta nr̄a vt alienationes ꝑ dictas nō obstāte iuramēto si q̄ꝺ fecit de nō reuocādis eas studeat reuocare: q: cū tenea tur in sua coronatione iurauerit iuri regni sui ⁊ honoreꝫ co rone illibata seruare illicituꝫ ꝓfecto fuit si ꝑstitit ꝺ nō reuo cādis alienatōibꝰ huiusmōi iu

a ¶ Declaramus. Decla ratio iuramēti siue inter pretatio cū de ipso dubi tatur pertinet ad papaꝫ. ꝫ.e. quanto. sic. j. ꝺ eccl. edi. c. vl. ꝫ. de elec. vene rabilē ad fi. Sic ⁊ in om ni sacramento intelligit̄ excepta auctoritas pape ꝫ.e. venientes. ⁊. ꝫ. de re scrip. ꝯstitutus. similiter ⁊ iperatoris. ff. ad muni cipales imperatores. ⁊ i ꝯstit. de feudis. §. vl. ⁊ ið cū dubitat̄: vtrum sit lici tum vel illicitū. ꝫ. ꝺ ele. venerabilem.

b ¶ Specialibus vr̄is. Et nota ꝙ lꝫ aliqs teneat̄ alicui per sa cramentū: tñ ꝯtra se nō tenet̄ ei vel ꝯ ecclesiā suā vel etiaꝫ ꝯ cōmunitatē suā vt hic pꝫ aperte. ar. ꝫ. de postulando. c. vlti. in fi. nam ⁊ in generali sermone ꝑsona loquēs intelligit̄ excepta vt hic. ⁊. ff. de senato. l. i. §. i. ⁊. ff. locati. l. q insulā. §. vlt. ⁊. C. ꝺ solu. inquisitio. C. de consti. pe. auc̄. sed ita. ⁊. ff. de ꝯdi. ⁊ dēmō. qui heredi. §. plautius. ⁊ est ar. ꝙ si promisi tibi dare turrē me am ⁊ castrū contra oēm hoiem: non tamen teneor dare ꝯ me. nam nemo tenetur aliū plus diligere q̄ꝫ seipsū: quia ordinata charitas a se incipit. xxiij. q. v. si non licet. ⁊ primo dꝫ facere si bi elemosynā deinde ꝓximo. de pe. di. iij. sane cauendū. Arg. ꝯ. ff. de pac. cū in eo esset. ⁊. ff. si seruitus ven. altius. ⁊. ff. de ne go. ge. si pupillus. §. vl. in auc̄. vt differen. iudices. §. si vero refu tauerit. colla. ix. ff. de pig. paulus. §. vl. ⁊. j. ꝺ natis ex libero ve tre. c. vno. contraria ista specialia sunt.

c ¶ Ex litteris. veritate. Iuramentū istud de dicenda verita te ꝑstatur solūmodo in spiritualibꝰ causis. sic. ꝫ. ꝺ elec. dudū. ij. iuramentū eni de calūnia in talibꝰ nō ꝑstat̄. ꝫ. ꝺ iu ra. ca. lr̄as. requirit̄ etiā a ꝑlato ecclesie de ꝯsuetudine: ꝓcipue cū de facto suo agit̄. al's nō videt̄ ꝙ ꝑlatus sit interrogādus. de hoc dixi. ꝫ. de elec. dudū. ij. ⁊ ꝑ istud iuramentū rn̄detur tm̄ de eo q̄ꝺ scit. vñ dꝫ simpliciter rn̄dere scio vel nescio. sed ꝑ iu ramentū de calūnia rn̄detur de eo q̄ꝺ credit vel existimat. C. de iura. calū. l. ij. hoc iuramentū de veritate dicenda ꝑstat ho die prelatus in cā ecclesie in aīam suā ⁊ capituli sui in spiritu alibus causis: vt habetur in quadā decre. extra cōpilationeꝫ: que incipit presentium.

d ¶ Ex fama. Et ita pꝫ: ꝙ quantūcunq̄ aliqd sit diuul gatū ꝑ famā seu q̄si notoriū: nō sufficit ad ꝓbationem. iiij. q. iij. §. itē sepe fit. sed cū alijs adminiculis sufficit. ꝫ. de testi. preterea. tñ sola fama sufficit ad matrimonium impediendū. j. de ꝯsan. ⁊ affi. sup eo. ⁊. j. de spō. cū i tua.

e ¶ Amplius. Om ne q̄ꝺ ꝑcipit̄ de re bus titulo pignori bus obligatꝭ: totuꝫ dꝫ cōputari in sor tem ⁊ q̄ꝺ supest dꝫ restitui. j. de pig. cū ꝯ. ⁊. j. de vsuris. c. i. ⁊. ij. deductis ꝓ mio expensis: vt ibi dicitur quia fructꝰ tm̄ intelligūt̄ ex de ductis expensis. C. de fruc. ⁊ li. expen. l. i. ⁊. ff. solu. matri. fructus: quia nul lus casus potest in teruenire qui hoc genus deductiōis impediat. ff. fami. her. fundus q. im mo fructus perce pti ipso iure pignꝰ liberant. C. de di stra. pig. l. i. ⁊ quic quid prescribit̄ ex pignore: cōputat̄ i sortem. C. de pig. ac. l. i. ⁊. ꝫ.e. ꝺ pi gno. significante.

f ¶ Veritate. Hec est causa quare hoc iuramentū exigit̄: vt. s. veritas reuelet̄ timore iuramenti: sic ex eadē cā testes q cōpelliunt̄: al's non compellerētur. xiiij. q. ii. q̄ꝫq̄. ⁊. ꝫ. de testi. cog. c. vlt. ⁊ per totum: ⁊ quia mortale peccatum est occultare ve ritatem. xi. q. iij. quisquis. ⁊. j. de cri. fal. c. i. ⁊. quia cau sa vsuraꝝ est quasi spiritual' cū sit ecclesiastica: iuramē tum de veritate dicenda exigitur ⁊ nō de calūnia. Nec colligitur hic ꝙ iuramentū de calūnia hic prestitū fuis set vt quidā dicūt: si tñ de calūnia ⁊ veritate simul iura retur non credere esse peccatū tā in ciuili q̄ꝫ in sp̄uali: nec offenderet̄ ordo iuris immo vtilis esset. Et si hic iu ratū fuisset de calūnia superfluū nō esset iuramētū po stea de veritate prestitū q: ad diuersa referūtur quia eq̄ preiudicat confessio de credulitate sicut de veritate. du bitatio huius iuramenti forte fuit quia nō fuit prestitū debito tpe. s. statim post lit. ꝯte. sicut iuramentū de calū nia prestat̄. vñ quesitū fuit: an postea debeat prestari. et sic pꝫ ꝙ tunc pōt prestari iuramentū de veritate siue de calūnia anteq̄ꝫ sit in causa ꝯclusū. nec est de substātia or dinis iudiciarij: ꝙ statim lite ꝯtes. prestet̄. h.

g ¶ Intellecto. regni. Sic ⁊ epi iurāt in sua ꝯsecratio ne ꝙ iura sui epatus nō alienabūt. j. de eccle. ed. c. vl. ⁊. j. de re. ec. nō alie. vt sup. ⁊ ꝙ ꝺ nouo nō infeuda bunt. j. ꝺ feu. c. ij. i no. ⁊ si suspectꝰ eēt ꝺ dilapidatiōe dꝫ cautionē ꝑstare. xxiiij. di. de syracusane. Sic ergo pꝫ ꝙ iuramentū illius regis in coronatione sua licitū ⁊ ho nestum fuit: ergo secundum in ꝯriū ꝑstitū fuit illicitum

§.e.tia.l.q: ꝫ canonica instituta fuit ꝑ ſtitū: ⁊ ideo nō seruādū: sic.ſ.de fo.cōp.ſi diligēti.⁊.ſ.e.eam te.quia vnā cōtrariorū ē bonū: reliquū est malū.viij.q.i.sciēdū ⁊.xxxij.di.hospitiolū.qñqꝫ tñ vtrūqꝫ ꝯtrarioꝝ bonuꝫ ē: vt nubere ⁊ nō nubere.xxviij.q.i.sic.n. neqꝫ vltra vnam columnā: huiꝰ enīꝫ iuramēta q̄ fiunt i dānū sue dignitatis: nō iuramēta ſꝫ periuria siue temeraria sunt censēda ſ.e.sicut nostris.ꝗ vnū ille q ꝑstitit sua auctē pōt venire ꝯ ⁊ reuocare mala alienata: vt ibi dictum ē; imo tenet ad h̄ ex iuramēto prius ꝑstito: ⁊ ex officio sibi cōmisso. xxxv.q.ix.qđ ql cōmisit ⁊ sic est arg. ꝙ iuramētū factū p metū super rebꝰ ecclesie nō repetēdis: nō obligat.ſ. eo.peruenit.ʃ.

ramentū ⁊ propterea penitꝰ non seruandum[a]. Gregoriꝰ ix.episcopo cenomañ.

Mulieri que in iure ꝑstito iuramento asseruit virum talem in ipsam ꝑ verba de presenti matrimonialiť consensisse: probationes alias non habenti viro ab eius impetitione per sententiam absoluto[b] nec debes licentiā dare cum alio matrimonium cōtrahendi: ne auctor periurij[c] videaris. nec hoc ei dicimus prohibendum ne forte si falsum iurauerit: matrimonium contingat legitimum impediri: sed sue conscientie est potius relinquenda. Idem.

Clericꝰ[d] q iurauit se statuta in ecclia sua edita seruaturum promittens per idem iuramentum statutū q postmodum subsecutūꝫ est fideliter obseruare: lꝫ trāsgredi nō debuerat: qđ[e] ꝑmisit: ñ tenetur ad illius obseruātiaꝫ ex debitoꝰ ꝑstiti iuramenti.

Idem.b.iudi.

Iuramentum a te parti[f] ...

a Non seruādū.q: in malis promissis rescinde fidē. xxij.q.iiij.in malis.⁊ per totā illam questionem.

b Mulieri absoluto.q: actore nō ꝓbante reus absolui.ʃ.vt ec.ben.ſi.vt nostrū.⁊.ſ.de cā pos.cū ecclesia.⁊.C.de edē.qui accusare.⁊.ʃ.e.c.vlt.§.i. Quid si mulier ista habuisset vnū bonuꝫ testē: nunqd deferetur ei iuramentum. videť ꝙ sic.ſ.đ ꝓba. sicut consuetudo ⁊.C.de re.cre.in bone.⁊.ʃ.e.c.vlt.in tali casu non dico iuramentum deferendū: q̄tūcunqꝫ honesta sit ꝑsona, q: hic agitur quasi de statu hois: cū p h̄ fuitꝰ ꝯstituať in ipso: nec cā diciť modica: q: iuramēta deferuntur inspectis circūstantijs cause ⁊ personarum infra eodem.c.vltimo.

c Periurij.sic.ſ.e.ſi vero.⁊.C.ſi aduer.vē. di.l.i.nec ꝯ l. et eccla viā periuriis aperire que periuria vetat. C.đ iudi.c.vidu.l.ij.in fi.⁊.ſ.e.t.cū cōtingat, ne inde iniuriarum nascatur occasio vñ iura nascuntur.ʃ. de accu. qualiter ⁊ qñ.i.⁊.C.vnde vi meminerint.⁊ ecclesia nō đbet alicui laqueū inijcere.xxvij.q.i.de viduis.ij.qđ faceret si daret ei licentiā cōtrahēdi cōtra id qđ iurauit: immo eccla debet ei suadere: vt cōtra ꝓpriū nō veniat iuramētū: ar.predicti.c.de viduis.rōne huiꝰ ꝑsumptionis: q: đ nemine ꝑsumēdū ē: ꝙ sit immemor sue salutis.q.vij.sanctimo ſꝫ nō debꝫ ei expresse ꝓhibere ꝓpter aliā ꝑsumptiōes que posset esse incōtrariū: q: potuit eē ꝙ falsum iurauit: cū legitime possit cōtrahere si falsuꝫ fuit qđ iurauit: q: piuri ⁊ criminosi ⁊ iudei q sūt extra ecclesiam: possunt ꝯhere mřimoniū.xxvi.di.deinde opponitur.⁊.ʃ.de diuor.gaudemꝰ.⁊.ʃ.de cōsan.⁊ affi. de infidelibus Et sic due ꝑsumptiones contrarie hic concurrūt ⁊ neutra preponderat alteri: simile.ſ.de elec.cū iter.⁊ quādoqꝫ tñ vna ꝑsumptio elidit aliā.ſ.đ ꝑscrip. līas.⁊.ff.đ inte.resti.diuus. Quid ergo faciet ecclia: taceat.sic.ʃ.đ cog.spi.sup eo.in fi.sicut spiritualis hō tacet: q: mētiri timet: timet ēt ne ille q ad mortē q̄rit occidať.xxij.q.ij.neqꝫ arbitreť. Relinquať ꝗ cōsciētie sue.

ipsa.n.scit an ꝯhē pēssit ſi vꝫ est ꝙ iurauit: multū pōt ꝯhere m̄imōniū quo ad deū ſꝫ si falsum ē: bñ pōt ꝯhē: vt ē ꝓbatum. Lau.dicebat i hac q̄stione: ꝙ bñ poterat ꝯhē ⁊ dari licētia ꝯhēdi: ⁊ hoc tali argumēto: nā q vēdicat rē: dicit p cōsequētiā aliū possidere.ſ.de iudi.examinata.tñ pōt redire ad interdictū vti possidetis.ff.đ acqui.pos. naturaliter .§. nihil.sed errabat.q enīꝫ rē vendicat hoc facit rōne dñij qđ hꝫ vel credit se habē: sic ⁊ mulier que petit aliquē hoc facit ratōe seruitutis: quā in eo acquisiuit p cōsensū mutuū de presenti: ⁊ h̄ notauit lau.de clandesti. matri.in antiqua cōpilatione.c.i.li.a.b.

d Clericus.idem iuramētū iā prestitū.

e Quod ꝑmisit. Iste clericꝰ iurauit se seruaturū statuta tūc edita in eccla sua: ⁊ post ꝑstitum iuramētū ꝑmisit p idem iuramētum seruare statuta que pōstea statuerentur. Ex h̄ pꝫ ꝙ iuramētū nō extēdiť nisi ad ea tm̄ đ qbꝰ est cogitatū ⁊ de qbꝰ fuit: ⁊ ñ ad ea q̄ postea acciderūt: ar.ſ.e.quēadmodū.⁊.c.ad nr̄am.ij.sic ⁊ trāsactio ad ea tm̄ de qbꝰ actum ē ⁊ pactū extēdiť.ff.đ trāsa.cū aglia.⁊.l qui cū tutoribꝰ.⁊.ff.đ pac.tres fratres ⁊.C.đ trāsac.si đ certa re.⁊.ſ.đ test.c.đ testibꝰ. Sꝫ lꝫ ex debito illiꝰ iuramēti nō teneať seruare statuta postmodū edita: teneť tñ seruař illa ex sua ꝑmissiōe: q: inť simplicē loquelā ⁊ iuramētū ñ facit deꝰ differētiā.xxij.q.v.iuramēti.nec refert quantū ad obseruatōem: an p iuramētū an p solā fidē ꝑmissā sit astrictꝰ. Et eq̄ ēt puniref: si ñ suaret ꝑmissū.ʃ.đ fidiuss.pueit.⁊.ſ.qđ me.cau.ad aures. Credo tñ ꝙ maior pnia imponiť ei q vēit ꝯ iuramētū: q̄ ei q vēit ꝯ fidē tm̄ sine iuramēto: q: magis cōtēnere videť.

f Iuramētū a te pti.loquitur iudici. Nota ꝙ iuramētuꝫ aliud est voluntariū aliud necessariū aliud iudiciale. Voluntarium ē ꝙ pars defert parti extra iudicium .⁊ dicitur voluntarium qđ voluntate đfertur ⁊ voluntarie suscipitur: nec ref.rtur.i.is cui refertur nō pōt cogi subire iuramētum: sic exponiť in sequēti cōcordātia.ff.de iureiurā.iusiurādum qđ.ſꝫ đ hoc nō diciť hic. Necessariū dicitur: qđ deferť a iudice in defectū ꝓbatōis: nec pōt referri vel recusari: nisi iusta đ cā: vt h̄ in pma linea.⁊.C.e.l.generaliter.§.sin aūt.⁊ pōt appellari: nisi recusatio admittať vt ibi diciť: de h̄ hēs.ſ.đ procura.ex insinuatōe.⁊.ſ.đ ꝓba.e.q.⁊.C.e.in bonefidei. Iudiciale diciť a iudicio qđ pars đfert parti in iudicio qđ nō est necessarium subire vel referre.vt h̄.v.q̄uis ꝙ.⁊.l.ꝓdicta generaliter.§.sin aūt. Sed si reus retulerit iuramentuꝫ actori necesse hꝫ iurare: alr̄ pretor ei denegabit actōem.ff.e.iusiurandū.§.ait pretor imo ꝓcedeť quasi iurasset reus. C.e.generaliter.§.omne.olim non poterat recusari.ff.e.n.manifeste.⁊ C.e.dilata.ſꝫ illud potest intelligi cū iā suceptū ē iuramētum vel hoc nouum ius: illud vero vetus. Et nota ꝙ pꝰ iuramentum a iudice delatum parti ⁊ ꝑstitum a pte parti: potest recedi ab eo propter nouas ꝓbatōes: ſꝫ post iuramētū delatū a pte pti ⁊ ꝑstitū ab eo nō pōt recedi.ff.e.admonēdi. Itē ꝓcurator: nisi sit vniuersoꝝ bonoꝝ: vel nisi spālīter mādatuꝫ sit iusiurandum deferre nō pōt.ff.e.iusiurandum qđ.§.ꝓcurator.

a ¶ Nisi iusta de causa. puta qr dubitat φ hoc iuramētum ē de veritate. ff. e. ti. iusiurādum ꝛ ad pecuñ. l. riiso. ff. re. āmo. marcellus. ꝛ sic pꝛeter iuramētū ꝺ calūnia iurat de veritate ab altera parte in isto casu. ss. supra. eo. de testi. vltra. b.

b ¶ Famosa actione. vt in actione furti ꝛ alijs famosis actiōnibus ꝛ actōe rer annotariū nō refert iuramētum vt. ff. rem. amo. l. marcellus. §. vlt. ꝛ. l. sequētibus ꝛ idē ē vbicunqꝫ lex defert iusiurādum. C. de fideicō. l. vlt. ꝛ. C. de iure delib. l. sancim⁹. §. licētia ꝛ. C. de iure do. impe. l. vl. C. ꝺ his q ad ec. cōfu. pſēti. §. sicubi. ꝛ. C. ꝺ bo. auc. iu. pos. l. fi. §. vl. nisi eadē. l. permittat referēdi potestas. Itē ꝛ illō sciās: φ q iusiurādū ōfert primo iurabit φ p calūniā nō defert: vt in. l. predicta marcellus. ꝛ. C. de fideicō. l. vlt. ꝛ. ff. eo. iusiurandū. §. q iusiurādū

c ¶ Omnino ī pbatione. Nota φ si actor oīno nihil pbat nec hꝫ pſūptionem: reus ꝛ si nihil pſtiterit: absoluit: sic. s. ꝺ cā pos. cū eccl'a. ꝛ. j. vt ec. benefi. vt nr̄m. ꝛ. s. e. mulieri. ꝛ. C. de edē. qui accusare. Si vero actor hꝫ pſūptōem pro se ꝛ cōtra reū: tūc cōtra talē pſumptōnē defertur a iudice reo iuramētū ad purgādā innocētiā suā ꝛ hic dicit expresse. ꝛ. C. de his qui ad ec. ɔfu. pſenti. §. sicubi. ꝛ. C. eo. in bone. que intelligit fm istū. §. vt qñqꝫ deferat reo: qñqꝫ actori: qr nō destinguitur ibi. ꝛ actori qñqꝫ defert iuramētū ī defectū pbatōis: puta cū hꝫ vnā bonā pſumptōem: siue vnū bonū ꝛ honestū testē: tunc habito respectu ad quātitatē cāe ꝛ ɋlitatē psone: vt nō sit pſumptio φ p tāto debeat ꝺ ierare: defertur iuramentum ipsi actori: ad hoc pſtat op. arg. ff. de legiti. tuto. legitimos ꝛ. s. de renū. sup b i fi. ꝛ. s. ꝺ pcu. ex insinuatione. ꝛ sic intelligit. s. de pb. sicut cōsuetudo. b.

d ¶ Pro illo. s. pro actore.

e d Eniqꝫ. obijciunt. hāc decre. intellige fm tenorē illius decre. s. de testi. testimoniū. ꝛ fm tenorē illi⁹ decre. presentium. s. de testi.

f ¶ Accusati. Si enim accusati ꝛ confessi vel conuicti fuissent: indistincte repellerentur: ēt sine alia pbatione. si hoc cōstaret: vt. s. de testi. testimoniū. ꝛ. c. super eo. Itē ar. cōtra. iij. q. iij. §. itē lege iulia. So. aliud fm leges: vbi nō repellitur ab obiectu criminis nisi cōdēnatus fuisset ꝛ infamis effectus: fm canones sufficit si probetur criminosus.

g ¶ Exhibenda. statim vel infra terminum cōpetētē a iudice statuendū. s. de proba. licet. ꝛ. s. de offi. dele. prudentiam. §. sexta: ar. seruata di. illius auē. C. de testi. auē. si dicatur. b.

h ¶ Per sniam. Quidā dicūt: vt. t. φ b ē verū de illa exceptōne: q obijcitur in personam testis: q ante sniam dꝫ pbari. illa vero q in dicta testiū opponit. s. cum testis arguitur de falso: vel actor vsus fuerit falsis testibus vel istrumētis vsqꝫ ad. xx. annum potest oppōi. C. de fal. querelam. ꝛ. j. e. cū venerabilis sed in causa matrimoniali in infinitum posset agi de falso: qr sententia lata contra matrimonium non transit in rem iudicatam pertractum tpis. j. de re iudi. lator. ꝛ. c. consanguinei. j. de eo qui dur. in ma. cū hēret. ꝛ. xxxv. q. ix. §. his ita rñdet. Sed si de falso ante sniam fuerit obiectus ꝛ non probatum: post sniam opponi nō pōt: nisi appellatum fuerit. C. de fi. instru. l. vlt. ꝛ eidē ē dicēdū vt alij dicūt de hac exceptōe que opponit in personas testiū s. φ in cā appellationis itez poilꝫ opponi: nā in cā appellationis pōt opponi exceptio perēptoria q debuit p poni ante sniaꝫ. C. sentē. resci. nō pos. l. ij. sed hic ē exceptio pemptoria sal tē p obliquū siue directe: qr pbato φ testes sint piuri vel al's criminosi ñ debēt admitti: al's videret: φ hec exceptio esset dilatoria: qꝺ nō ē veruꝫ ꝛ preterea potuit esse: φ ista ignorabat i pori iudicio ꝛ post appellationem didicit qꝺ mō obijcit: vñ saltē cū iuramēto: si hoc ante aperturā nōn fuit protestatus debꝫ admitti. s. de testi. presentium ꝛ φ dicit hic: anteqꝫ cā p sniam terminet: supple nisi fuerit appellatum: al's verū est qꝺ hic dicit: φ citra appellationē non audiretur.

delatū nisi iusta^a de causa nō potuit recusari q̄uis qꝺ in iudicio a parte parti ōfertur recusari possit licite ac referri nec liceat ɔuento famosa^b actione referre huiusmodi iusiurandū. Sane si actor oīno^c in pbatōe defecerit: reus dꝫ ꝛ si nihil pſtiterit obtiere. pſūptōne ꝓ ꝓ faciēte p^d illo reo deferri potest ad ostēdēdā suā innocētiā iuramētū nisi index īspectis psonaꝝ ꝛ cāe circūstātijs illud actori videat deferēdū.

De exceptionibus.

Celestinus tertius.

Eniqꝫ φ in dicta ꝛ psonas testium: ꝛ infra. Si crimia te^e stibus obijciuntur de qbus ñ fuerant hactēus accusati^f: sꝫ tm̄ p exceptōem opponunt: pbatio illoꝝ criminū exhibenda^g est anteqꝫ cā p sniam^h terminetur: cum^i sicut canonica^k instituta declarant testes absqꝫ vlla^l infamia vel suspitiōe vel manifesta macula in ferēdo testimonio requirantur. Quod si sola crimina de quibus alio tēpore cōuicti vel cōfessi^m fuerunt: testibus obijciuntur: a testimōio repelli possunt: quia sicut stephanus^n papa ꝛ alij pontifices multi ro. testāt ñ est credendū contra alios eorum confessioni: nisi prius^o se probauerint in

i ¶ Cū sicut. supple q. s. crimina obiecta si pbata fuerit testes repellūt: ꝛ subdit cām cū. i. qr testes absqꝫ vlla ꝛc.

k ¶ Sicut canonica. ꝛc. ꝛ sic lege hāc litterā.

l ¶ Absqꝫ vlla infamia vel suspitōe. vt. ij. q. vij. testes. ꝛ q. iiij. presul. ꝛ illa sunt cāonica instituta: de qb⁹ h loqt

m ¶ Confessi. vnde repellunt. si hoc ostendat sine aliqua pbatione. s. de testi. testimonium. idē erit ꝛ si non cōmunicantur: vt in predicto. c. testimonium. ꝛ intellige istum. §. fm tenorē istius. c. testimoniū: vt ibi dixi: vt. s. si in crimie pseuerāt repellātur ꝛ in ciuili ꝛ ī criali si sūt emēdati admittant in ciuili ꝛ in criali cū ciuiliter agitur: dūmodo ipsos non comitet infamia: ꝛ h ē qꝺ seqtur in fine. §. nisi prius ꝛc. In criali vero nullo modo quantuncūqꝫ egerint penitentiam: vt ibi.

n ¶ Stephanus. iij. q. xi. c. i. ij. ꝛ. iij.

o ¶ Innocentes si fuerint conuicti per testes non videtur φ possint probare se non esse tales: qr talis negatiua non admittitur contra testes. s. de proba. ad nr̄am. ꝛ si fuerint confessi: nō possunt pbare ɔtrariū: qꝺ. n. qsqꝫ sua voce dilucide protestatus ē i eundē casū ꝓprio testimonio infirmare nō pōt. s. de pba. p tuas. ꝛ. C. de nō nu. pe. generaliter qr confessioni prime standum est. s. de presump. litteras. ꝛ expone innocentes. s. per penitētiam. s. de testibus testimoniū. Littera ista: nisi prius se probauerint innocentes sic debet intelligi. i. nisi probauerint se emendatos de crimine ꝛ egisse penitentiam: ꝛ hoc si fuerint innocentes reputantur: ꝛ ita demū

admittuntur:vt dictum est i notula pri. vnde non ob/stante eo φ confessi vel conuicti fuerint:τ hoc probare possunt per sacerdotem suum.l.di.l.in capite.τ.ij.q.i.si peccauerit in fi.τ.i.de simo.nemo.

p Ceterum.responsio tacite questionis. Posset aliqs querere: an testes quibus crimina p bantur in modum exceptionis sint p pter hoc puniedi. videtur φ non.

q Siue confessi. Ex eo φ dicit φfes si e ep.ar. φ testes tenentur respōde re an sint crimino si:quia si tenentur confiteri cum op ponitur exceptio φ eos vt innuit hec littera: multo forti us quando exami nantur.de hoc di xi.s. de testi. cum causam.τ quod di cit φfessi: intellige quando examina bantur:τ interro gati fuerunt a iu dice sup crimine: τ ipsi sunt confessi

sen.excom.in presentia.vt si aliquis participauerit excōmu nicato:non potest ei postea opponere excommunicationem: vel ipsum denunciare:cum ipsum non durent euitādum.sic loquitur illa decreta.in presentia.secus in exceptionibus:vt hic q: l3 reus sit excommunicatus minori excommunicatōe siue etiam maiori:potest excipere contra actorem. Cum quelibet legitima defensio sit ei reseruata. J.e.cū inter. τ.e.dilecti. τ.e.vlti. Innuit hic:vbi dicit:secundus vero τc. φ si accusatus esset ma iori excōicatione notat⁹ non posset suum accusa torem repellere a sua ac cusatione:quod non est verum:vt dicunt infra p xime dicta τ alia plura: vt patet.j.eo. dilecte. si gnificauerunt.q: nec in famis infamem: nec cri minosus criminosum po test accusare. xxxv.q.vi. nihil iniquius.τ.iij.q.vij iudicet.τ.j.de adulte.c. penulti.τ vlti.τ.C.de a dulte.quoniam alexan drum. vñ supple ibi ma xime. Secundus vero a sacramentorum cōmu/

nocētes⁹. Certū3⁹ si de crimi nibus ad solā exceptionem ob iectis testes conuicti fuerint siue confessi⁹: pena ordiaria' mulctari non debent:cum ac cusatio in ipsos fm iuris ordi nem non pcedat. Sufficit er go si a perhibendo testimōio repellantur presertim: vbi cri men quod eis obijcitur: cau sam de qua agit ptingere' nō videtur. Innocentius.iij.ar chidi. richemundie.

Nobis ex parte tua fu it qsitum:vtrum is q ex cōmunicato in locutōe vl ora tione scien: et cōicat excōmu nicatum ipsum a sua possit ac cusatione' repellere: cum ille communionem huiusmodi re plicet contra eum. Nos igi tur inquisitioni tue talit rñde mus: φ ipse ab accusatiōe illi us poterit remoueri cum pri mus a cōione fidelium sit ex clusus: secundus vero tantum a sacramentorum' particıpa tione sit remotus.

Idem audicen. episcopo.

Um ecclesiastice pulsio nis offm:τ ifra. Mādamus qtenus ia. faciatis pben de illi⁹ de qua p.c.p.n. noscit inuestit⁹ pacifica possessione gaudere: cū exceptionē illam: φ prefatus.j. in alia ecclesia beneficium possidet: ei nō pos sint opponere': quos constat

l3 respondere non tenerentur: τ ideo non creditur eis cum iaceant in crimine. vel dic: φ debent interrogari: quando crimina in modum exceptionis testibus oppo nuntur vt dictum est: cum lra ipsa hoc dicat: sed illud nunq̄ vidi fieri. Et est argu. φ si iudex recusetur coram arbitris: potest ad eo queri: τ debet inde dicere verita tem: τ hoc vidi fieri sepe.

r Pena ordinaria.vt.s.de or.cog.cum dilectus.vbi de hoc.ff.de his qui notan.infa.lucius.

s Contingere. Si enim crimen quod obijcitur testi: contingit causam de qua agit non solum repellit sed et punit: sicut cum vir accusat vxorem de adulterio: τ ip sa excipit de lenocinio quod ipse tradidit eā adulterā dam.ff.de adult.l.ij.§.si publico. sic testis q in testificā do vacillauerit siue falsum dixerit punitur. C. de testi. nullum.τ.iiij.q.iij.§.item qui falso.si.s.de φfes.cū sup. τ.s.de elec.super eo.τ.c.p inquisitionem.ar.als puni ri non debēt: quia non agitur de hoc: vt hic dicit: sed i eo in quo agitur.s. q: repellitur a testimonio.

t Nobis.τ ipse ab accusatione. Dubitatio fuit in h cū enim prius communicauerit ei: nō videbat po stea ei obijcere posse excōicationem cum approbauerit mores illius j.de accu.nulli.s.de iureiurā.quēadmo dum.τ.ff.de adul.si vxor in fi.τ.ff.de neg.gest.pompo nius i.vi.j.q.ij.dilectissimi.xxxv.q.v.hortendus.τ.iij q.iij.§.item.siquis testibus.τ.j. de his que fi.a ma pre ca.ex ore. Item non d3 alij obijcere quod ipse noluit ser uare.j.de preben.pro illorum.τ.j.c.prori.τ.j.de sp.an fit.τ.s.de elec.bone .j. Sed his omnibus potest respon deri cum augustino. Nonnullos sustinemus: quos in niti toleramus.xxiiij.q.iiij.qsqs. Preterea alia est solu tio.predicta locum habent in accusationibus: vt.j.de

nione maxime: quia idem esset si esset remotus a communio ne fidelium: l3 gratianus esset in contraria opinione p id qd legitur.xi.q.vij.alieni.quod patet in hoc.§.qui est contra. sed illud est speciale. Fallit tamen vbi prosequitur quis iniuriam suam.iiij.q.vj.omnibus. Item fallit in episcopo: vt infra de accu.nulli.τ illud fuit statutum in odium episcoporum: quia non debent habere prauos homines τ viles in familia sua. ij.q.vij.cura pastoris.

u A sacramentorum. Infra de sen.excom.significauit.φtra sed illud videtur esse speciale in excommunicatis a papa: vl potest habere locum: quando communicat ei pro quo excō municatus est.j.de sen.excom.nuper.τ.c.si concubine. vl ibi fuit excommunicatus cum omnibus fautoribus suis.xi.q.iij excellentissimus.

x Um ecclesiastice. non possunt opponere. Vincen. dixit in hoc loco φ nomine collegij vel ecclesie poterāt oppo nere hanc exceptionem τ illi qui non habebant plura bene ficia nomine suo τ ecclesie: sed hoc non psuit: q: papa celesti nus scienter φtulerat illi ia. bñficium.τ iō non poterāt oppo nere: ar.s.de of.dele.pastoralis.§.preterea.τ.j.de religi. do. φstitutus.τ dic φ bene admitteret exceptio: nisi iā fuisset mis sus in possessionem τ confirmatus put hic fuit: vt patet in an tiqua: τ hoc vbi dicit pacifica possessione gaudere. T.τ.i. di cebant.φ nomie ecclesie nō poterāt illum opponere: quod enim in suis personis equum putabant: in alijs nō poterant reprobare.s.de consti.cum omnes.xix.di. si romanorum.xxxj. q.vj.nihil iniquius.iiij.q.iij.siqs testibus.ff. de regul. iuris. cum par.τ.j.de adulte.c.penulti.τ vlt. Sed videtur φ nomi ne ecclesie poterant obijcere: q: delictum persone τc.xvj.q.vj si episcopum.τ.j.e.cum venerabilis. h non debet φpter hoc admitti: q: sic alia via φsequerent id qd volebāt: qd esse ñ d3 s.de pcu.tue.τ q: si expedit eccle hāc exceptionem oppon. imo

expedit ecclesie plures hēre diuites clericos: vt eā possint me-
lius defendē: ⁊ imperiū ⁊ fisc⁹ abūdabit vtēs subiectis locuple
tib⁹ in auc. vt iudices sine quoqꝫ suffra. §. i. colla. ij. Sꝫ pone
ꝙ aliq sint q nō hn̄t plura bn̄ficia: nunqd pn̄t opponē. dicūt
ꝓdicti. t. ⁊ io. ꝙ nō sunt admittendi: qꝛ sic alij essent ꝯsecuti p
istos qđ p se nō poterāt:
qđ eē nō dꝫ. ff. đ bo. lib.
querit. ⁊ ar. xlvj. di. sic ñ
suo. ff. de admini. re. ad
ciui. p. l. ij. in pn. Itē isti
nō hn̄tes plura bn̄ficia
q obijciūt hāc exceptio
nem aut elegerūt alios
aut electi sꝫ ab illis. si ali
os eligerūt: tali exceptōi
renūciasse videnꝫ: vt. s.
de ꝯsti. cū accessissent.
⁊. j. de ꝑben. p illoꝝ. Si
v̄o electi sint a talib⁹ nō
pn̄t h obijcē cum hēant
cāꝫ ab illis h̄ opponere
nō pn̄t: ar. xvj. q. iij. si sa-
cerdotes i fi. ⁊. ff. đ iure.
do. cū i fundo. ⁊ idignū
est: vt illi admittanꝫ ad
repulsionē illoꝝ quoꝝ
repellerentur auctores.
supra de testi. lꝫ ex quadam. Et ex hoc sequitur: ꝙ si aliquis
non facit mentionem i rescripto de bn̄ficio suo ꝙ capitulum
nō pōt ei obijcē de falsitate rescripti: cū eis nō ꝯpetat talis ex
ceptio: ⁊ tn̄ rescriptū nō valet: h̄ tn̄ valet q̄ꝫtū ad h̄. j. de ꝑben.
p illoꝝ. Plerūqꝫ. n. daꝫ actio ei q nō pōt agē. iđ qꝛ reo ñ ꝯpetit
exceptio. ff. si seruit⁹ vē. loci. §. pe. ⁊. s̄. qđ me. cā. ad audiētiaꝫ
⁊. s̄. đ iureiu. debitores. Mihi v̄ꝫ ꝙ vin. meli⁹ dixit nō obstā-
tib⁹ rōnib⁹ assignatis: ⁊ iđ illi saltē q non hn̄t alia bn̄ficia hn̄
pn̄t hāc exceptionē opponē ⁊ defendē ecclesiā. j. đ ꝯces. ꝑben.
ex pte. ⁊. j. e. dilecti. imo vn⁹ sol⁹ pōt se opponē: vt. xij. q. ij. non
liceat. qꝛ vtilitas eccl̄e in h̄ ꝓcuraꝫ: ⁊ iđ audiēdus est. j. đ his
q̄ fi. a ma. p. ca. cū in cūctis. ⁊. xxxi. di. nicena. quin isti q se op
ponūt ꝓcurēt vtilitatē eccl̄e: nō dubitaꝫ: qꝛ si iste q plura bn̄fi
cia hꝫ: reciperꝫ: lederetꝫ eccl̄a: cū nō possit ꝯtinuaꝫ residentiaꝫ
facere ad quā đ iure cōi teneꝫ: ⁊ ita nō possit ecclesie deseruire
fauore. n. eccl̄e ⁊ pp vtilitatē ipsi⁹ ius eccl̄e statutū fuit: vt cle
rici debeāt in eccl̄a residē. Nec obstat qđ dꝛ: ꝙ isti receperunt
alios hn̄tes plura bn̄ficia: g̃ nō pn̄t āpli⁹ hāc exceptionē oppo
nere: h̄ non ē veꝝ. si. n. semel male fecerūt: ñ seqꝫ ꝙ postea idē
facē debeāt: lꝫ renūciauerint exceptōi sue ꝯ vnū ñ renūciat ꝯ
alios: qꝛ res iter alios acta nō ꝓdest alijs nec nocet. j. đ re iu.
c. pe. cū suis ꝯcor. ar. ad h̄. j. de ꝓuile. si đ fra. ⁊. c. accedētib⁹.
a Astoralis. dilatorie. secus de ꝑemptorijs ⁊ de exceptiōe
excommunicationis que possunt ꝓponi quādocūqꝫ. de
his dicitur. j. e. exceptionem.
b Ex tunc. i. post terminū statutū a iudice ⁊ finitum.
c Protestate. s̄. de testi. pn̄tiuꝫ. ⁊ itellige ptestāte nominādo
expsse exceptiōes q̄ scribi deberēt. s̄. de ꝓba. qm̄. vt si velit ꝓ-
ponere exceptionē recusatōis illā ꝑmo dꝫ ꝓponere ⁊ sup illa
tm̄ ꝓcedē: đ alijs pōt ptestari sic: saluis alijs dilatorijs q̄ tales
sꝫ ⁊ debēt noīari ꝓbandis suo loco ⁊ tp̄e postq̄ꝫ cognituꝫ fue-
rit đ suspiciōe. đ hoc dixi. s̄. đ ꝓba. qm̄. nec sufficit dicē saluis
alijs exceptionib⁹: qꝛ p h̄ nulla videreꝫ ꝓuisio hui⁹ decre. j. đ
cre. j. de ꝯfirma. vti. vel inuti. bone. ar. s̄. đ do. ⁊ ꝯtu. ex lr̄is.
d Audianꝫ. sic ēt dic lex ꝙ si aliqs ꝓposuit vnā exceptionē
⁊ succubuit si vult aliā postea ꝓponere hoc faciat. j. terminuꝫ

varia beneficia i diuersis ec-
clesijs obtinē. dē ep̄o eliēsi
Astoralis: ⁊ ifra. Qm̄ p
dilatorias exceptōes ma
liciose nōnūqꝫ causaꝝ ꝯmina
tio ꝓrogaꝫ: inqꝫ. ⁊ r̄ndendo đ
cernim⁹ vt ifra certuꝫ tp̄s a iu
dice assignādū oēs dilatorie
ꝓponanꝫ: ita ꝙ si ptes ex tūc
voluerint aliq̄s opponē quas
nō fuerit ptestate: nullaten⁹
audianꝫ nisi forte aliq̄ de no
uo sibi ꝯpetens exorta fuerit
vel is q voluerit eā opponē:
fidē faciat iuramento se post-
modum ad illius noticiam p
uenisse. T. dez mōacꝫ farseñ.
Um inter prioreꝫ ⁊ ꝯuē
tuꝫ de argentolio ex pte
vna ⁊ nobilem viꝝ. s. de mali
leone dioc. pictiauieñ. ex alta
sup dānis ⁊ alijs coraꝫ vobis
ex delegatiōe nr̄a q̄stio verte
reꝫ: ꝓcuratore ipsi⁹ nobilis ve
strū volente declinare iudici
uꝫ: eo q duos ex vobis habe-
bat suspectos: ꝓcurator mōa
sterij allegauit parti eiusdeꝫ
nobilis cū esset vinculo excōi
catōis astrictus: exceptionis
h⁹ i bn̄ficium interdictum: ⁊
infra. Inquisitioni vestre du

ꝯstitutum: insti. de exc. tu. §. ꝙ aūt. ⁊ hoc verum ē ꝙ sic
pn̄t ꝓponi cum alicui ꝯpetunt plures exceptiones: que
non sunt ꝯrie: sed in ꝯrijs secus: vn̄ si primo proposuit
vnam ⁊ succubuit volēs postea ire ad aliā hn̄ admittiꝫ
C. de inoffi. testa. ꝯ maiores. ⁊. j. ti. ꝑxi. auditis. Et ita
pꝫ hic ꝙ perdiꝫ ex
ceptio si nō ꝓpona
tur infra tminum
ꝯstitutuꝫ sed actio
non ꝑdiꝫ simile in
accusatore: quia si
non ꝓsequiꝫ accu
sationeꝫ suā infra
terminum: postea
nō audiꝫ. j. đ accu
sa. veniens. ⁊. C. q
accu. non pos. l. iij.
⁊. iij. q. v. q̄squis.
de hoc dictum est.
s̄. de ꝓba. l. iꝫ immo
puniꝫ i libra auri
q exceptionē dila-
toriam post litis in
gressum ꝓponit. C
de exceptionibus.
l. sigs aduocatus.
e De nouo. s. p⁹
terminum statutū. idē esset si ēt post litē ꝯtest. exorta sit
s̄. de of. dele. isinuante. qꝛ q̄ de nouo emergunt auxilio
idigent. ff. de iterro. ac. đ etate. §. ex cā. ⁊ noua res nouū
ꝯsiliuꝫ ⁊ remediū exigit. ff. de ven. inspi. l. i. in prin. ⁊ si
noua cā allegeꝫ: puta qꝛ fideiussor mortuus sit: iterum
equū erit ꝑstare cautionem. ff. vt in pos. leg. plane. ⁊ no
uis morbis noua ꝯuenit antidota preparari. s̄. đ iura.
calum. ceterum. ⁊. l. di. vt constitueretur.
f Postmodū. s. post terminū ꝯstitutū ifra quē oēs di-
latorie ꝓponanꝫ. sic. s̄. de testi. ꝑsentium. ⁊ ita iuramen
tū est hic ⁊ ibi legitima ꝓbatio. Sed qd si post litē ꝯtes.
velit iurare ꝙ post ipsaꝫ ꝯtestationē ad noticiā ipsius ꝑ
uenit: que tn̄ non est exorta đ nouo sꝫ erat ab initio: pu
ta ꝯsanguine⁹ erat iudex ipetrātis vel ipetrās vasallus
iudicis vel aliqua alia ꝯsimilis: sed hoc re⁹ ignorabat
nunqd dꝫ audiri. dicunt qdā ꝙ sic. Mihi videꝫ ꝙ am
plius nō audiaꝫ: qꝛ ab initio dꝫ ingrere de h⁹ i dilato-
rijs: qꝛ vigilantib⁹ ⁊ nō negligentibus iura subueniūt
ff. qui ex cau. ma. nō enim. ff. de eden. veluti. ⁊ facilita
ti ⁊ negligentie sue imputet: neqꝫ enim oportet per sin-
gula momenta onerari actoreꝫ. ff. vt in pos. lega. si is a
quo. §. vlti. sic enim non esset litiū finis: ⁊ hoc qđ dicit
hic locum hꝫ in exceptionibus facti ⁊ non iuris: qꝛ ne
mini lꝫ ius ignorare. ff. de iur. ⁊ fac. igno. l. regula.
a Um inter. defensio. Hic manifeste pꝫ: ꝙ excōica
tus pōt excipe ⁊ defendere se i iudicio. j. e. dilecti
⁊. c. dilecte. significauerūt. ⁊ pōt appellare ⁊ pōt appel-
lationē ꝓsequi. j. e. c. vlt. ⁊ eadē defensio cōpetit excōi-
cato q̄ ꝯpetit non excōicator: sicut eadē defensio ꝯpetit
ꝑuo q̄ libero. ff. de accu. ꝑuus. ⁊ libertus q alis ꝑronum
accusare nō pōt: in ipsuꝫ ꝑronuꝫ retorquere pōt accusa
tionē si a patrono accuseꝫ. ff. de bo. lib. q cuꝫ maior. §. si
libertus. quia ignoscendum est illi qui ꝓuocatus volu
it se vlcisci: vt ibi. sic pōt excipere de pacto de nō peten
do ⁊ exceptionē ꝓbare nō obstante ꝙ lex dicit: ꝙ reus
in exceptione fiat actor. ff. de ꝓba. in exceptionibus. qꝛ

ximus respondendū: q̄ p̄dcō
nobili legitia d̄fēsio i iudicio
reseruatur: ⁊ maxie iudicis re
cusatio: cū periculosuz sit co/
ram suspecto[a] iudice litigare:
ac suspectis iudicibus se. ap.
cām de certa cōsciētia[b] nō cō
mittat. vnde i talib⁹ nō excōi
cati fauor attēditur: sȝ eqtas
iudicātis: cū nō debeat clau/
dicare[c] iudiciū: ac satis videa
tur absurdū: si actore ipugnā
te reo defensionis copia dene
get: q: sic cōdēnaret multoti
ens absoluendus. Porro cuȝ
excōicato: quādo in cā abso/
lutōis existit: nō sit iusta dne/
ganda snia: nec iterdici debȝ
eidē ap. remediū[d] si ꝯ̄ iustici
am cōdēnetur: qua rōe i vno
eodēq̄ȝ negocio ipsi alia legi
tima[e] subtrahant suffragia: n̄
videmus. Ceterū nō sic in re
cōuentōe[f] sentim⁹ neq̄ d̄ i d̄fē
siōis remediū sustinet: ad im
pugnatōis materiam extēda
tur[g]. Idem mōachis farfeñ.

Cum venerabilis. f. no/
ster. i. sabieñ. eṗs coraȝ
dilecti filijs nostris. r. tituli sā
cte anastasie p̄sbytero ⁊. p. s.
lucie diaco. card. quos sibi ⁊
r. procuratori vestro concessi
mus auditores: ecclesiam sā/
cti viti cum suis possessiōib⁹
⁊ pertinentijs petiuisset: asse/
asserēs eādē ad se in spiritua
libus ⁊ tēporalib⁹ pertinere:
idē nōdū epi intētiōe fūdata
p̄propere sic rn̄dit: q̄ ⁊ si dcā
eccl̄a dudū fuerit eccl̄e sabi/
neñ. subiecta: eā tn̄ n̄ poterat
eṗs vendicare: quā ex p̄mu/
tatōis[h] cā farfeñ. mōasterium
obtinebat: ad hoc p̄bandum
quoddā exhibens instrumen
tū: in quo contineri prima fa
cie videbatur: q̄ theodosius
eṗs cū suorū sacerdotū assen
su predictā eccl̄aȝ sancti victi
p̄ quibusdā eccl̄ijs ⁊ reb⁹ ali
is in cābiū vestro duxit mōa/
sterio concedendam. Ad
hec episcopus proposuit me/
moratus intentionem suaȝ p̄
huiusmodi responsioneȝ esse
fundatam[i] cum. n. pars vestra
responderit se dictam ecclesi
am ex permutatione facta p̄
sabineñ. episcopum obtinere
confiteri per cōsequens vide
batur se credere: q̄ dicta ec/
clesia tp̄e permutatōis perti/
nuit ad eccl̄iam sabineñ. cuȝ
permutatio inter contractus
bonefidei[k] cōputet: nec cum
alio q̄ cum domio vel cuȝ eo
qui habebatur loco domi/
ni: legitime valeat celebrari
⁊ infra. Porro memoratus

quicq̄d facit ad suā defensionē facit. Itē qualiter p̄sta/
bit sacramētū calūnie cū sibi nō liceat ingredi sacra nil
lo minus ⁊ tāgere. v. di. ad eius vero ⁊. xliij. di. nulli cle
rico. ⁊ q̄bus cetera sacramēta negātur. qūo vnū genus
sacramēti putat posse cōcedi. xcv. di. illud. i illo casu cō
cessum ē a iure in
odiū potius excōi/
cati: q̄ oīa possit fa
cere q̄ ad causaȝ p̄
tinent: ⁊ sic iura/
bit ⁊ oēs p̄ticipan
tes sibi occasione
litis nō incidunt i
canonē cū tal' cō/
munio sit poti⁹ ad
damnū suū q̄ȝ ad
cōmodū. Sȝ quid
si excōmunicatus
cōuenitur sup eo p̄
quo fuit excōicat⁹
iniuste: nūquid po
te it excipe q̄ nō
tenet respondere:
nisi restituat ei co
munio hoīuȝ qua
fuit iniuste p̄iua/
tus: dicit io. q̄ sic
nec tenetur antea
respondere: cum/
modo ondat: q̄ in
iuste fuit excōica/
tus. ij. q. ij. c. ij. ⁊. ij
q. v. sup causis i fi.
q: oīa iura sūt re/
stituēda corpora/
lia ⁊ incorporalia
ij. q. ij. nullus pōt.
⁊. iij. q. ij. c. si eṗs ⁊
sic nota: q̄ qui re/
motus est a queli/
bȝ actu legitimo:
tn̄ excipere potest.

a Suspecto. vt. iij
q. v. q̄ suspecti. C.
de iudi. apertissi/
mi.

b Conscientia.
ar. q̄ snia lata a iu
dice suspecto pos/
sit retractari: si detecta fuerit suspitio q: littere sic obtē
te nullam videntur conferre iurisditionem. de hoc di/
ctum est. s. de rescrip. ad audientiaȝ. ij. ⁊ nō q̄ omne re
scriptum habetur suspectum: quod de conscientia pa/
pe non emanauit: supra de rescrip. cum dilecta. ⁊. j. de
confirma. porrecta.

c Claudicare. Nō. equalitatē seruari in iudicijs. s. de
iudi. nouit. ⁊. iiij. q. iiij. c. ij. iij. q. ix. c. vlt. nec debȝ actori
licere qd̄ reo non licet. ff. de regulis iuris non debet. ij.

d Remediū q: sicut pōt excipere vt dictū est: sic pōt
appellare: vt. ij. q. ix. reuera. ⁊. j. e. c. vlt.

e Legitia. Ar. q̄ qua rōe vnū alicui ꝯcedit ⁊ oīa que
sunt eiusdē censure sunt cōcedēda: ar. iiij. di. deniq̄ȝ in
fi. ⁊. v. di. ad eius vero.

f Recōuentōe. sic ergo p̄ȝ: q̄ lȝ possit excipere ⁊ appellare n̄
pōt tn̄ recōuenire. rō redditur in lr̄a sequēti: q̄n̄q̄ȝ tn̄ admitti
tur recōuētio: vbi nō admittit cōuentio. iij. q. viij. cuius l agē
do. ⁊. ff. de iudi. l. ij. §. sȝ si agant. Sȝ nūquid pōt excōicatus
cōpensare. dico q̄ nō q: q cōpensat quodāmodo agit: sȝ si age
ret: repelleret p̄ exceptō/
nē: ergo nō pōt cōpensa
re. ff. de cōpensa. quecū/
q̄ȝ imo ⁊ si vellet cōpen/
sare ⁊ ab aduersario ad
mitteret: iudex ex officio
suo ipsum debȝ repellere
j. e. exceptiōem in fi. q:
quod vna via p̄hibetur
alia cōsequeret: qd̄ eē n̄
dȝ. s. de procura. tue. b.

g Extēdat. si. j. de ec.
edifi. cū dicat apl's in fi.
i. rn̄si.

h Cum venerabilis.
ex p̄mutatōis. silr̄
casum hēs. s. d̄ trāsac. p̄
terea.

i Rn̄sionē. factam p̄ p̄
curatorem monasterij. s.
vbi dixit preprepere: sic
rn̄dit. sȝ in hoc nō bene
allegabat epe. p̄ se: q: hu
iusmodi repētina li. ꝯte.
n̄ p̄iudicabat mōaste/
rio in auc. de exhiben
re. §. illud coll. v. ar. xxx
q. i. apd̄ ⁊. v. q. v. §. sȝ ali
ud. ibi: q autē incōside/
rate loquit sēnet mala. l.
di. pōderet. ⁊ merito q:
litis contestatio directe d̄
bet fieri p̄ interrogatōeȝ
⁊ responsionē directam
affirmādo vel negando
simpliciter. s. d̄ lite cōte.
c. vno ⁊. s. de elec. dudū
ij. sed hic procurator sb
forma exceptiōis sb cō/
ditōe respondet vt patet
ex ipsa responsione ⁊ p̄
id quod postea sequitur
in littera: vbi dicit vel p̄
procuratores responsio
nem.

k Bonefidei. Que sint actiones bonefidei habetur insti. d̄
action. §. actionum. ⁊ connumerantur ibi. xvij. s. actio ex ven
dito: empto: locato: conducto. negociorum gestorum: manda
ti: depositi pro socio: tutele: commodati. pignoratitia famili,
her. communi diuidundo: prescriptis verbis: ⁊ que de esti/
mato proponitur: vt si rem meam do tibi: ⁊ estimo vt eam vē
das. x. aut. x. reddas mihi aut rem. ff. de estima. ac. l. i. ⁊ per
mutatio de qua fit hic mētio: ⁊ hereditatis petitio: alie ver.
dicuntur actiones stricti iuris: vt actiō ex mutuo arbitrium
consimilia. Nec dicuntur bonefidei: quia in eis tantum ser
uari debeat bona fides: q: in contractibus stricti iuris seru
ri debet bona fides: ⁊ in quocunq̄ȝ contractu bona fides in
teruenire debet. C. de actio. ⁊ obli. bonam fidem. Ideo dicū

stricti iuris:qꝛ nō vēit in eis:nisi qđ stricte exigit actiōis nā:
vnde nō veniūt vsure et mora in cōtractib⁹ stricti iuris:nisi
specialiter sint ꝓmisse.ff.de neg.ge.qꝛ tantūdē.ꝛ.C.de vsuris
l.iij.ꝫ in cōtract.b⁹ bonefidei veniunt vsure ex tēpore more.
ff.de actio.emp.ꝛ ven.iulianus.§.ex vendito ꝛ.ff.de vsu.mo
ra.ꝛ.§.in bone fidei. Itē
in actōibus stricti iuris
nō venit interesse:si rez
dari mihi est in obligati
one secus si rez tradi vł
factū.ff.de ver.obli. vbi
autē.§.vlt.ꝛ.l.si fundū.
ꝛ.ff.de re iudi.siqs ab a
lio.§.vlt.ꝫ ista oīa acces
soria veniunt in bonefi
dei iudicijs.ff.de actio
emp.ꝛ ven.l.i.in prin. ꝫ
nō veniūt i contractib⁹
stricti iuris. Itē in bōefi
dei actōibus qñqꝫ ñ vēi
ūt ea de qb⁹ nihil est co
gitatū vt rupta ꝛ cesa ꝛ
silia.ff.de act.emp.ꝛ vē.
l.fundi.§.si rupta.ꝛ.ꝫ.ꝺ
cā pos.cū eccła.ꝛ ibi que
dā de his tanguntur.
In actōibus bōe fidei
multum exuberat offici
um iudicis ꝛ pinguius
qꝫ in actionib⁹ stricti iu
ris:ꝛ istis ratōibus dicū
tur bōefidei:ꝛ alie dicū
tur stricti iuris.

eṗs ad ꝓbādum:ꝙ iaz dicta
ecclesia ad se in tēporalib⁹ ꝑ
tinebat quosdā testes induxit
ꝑ quos nitebatur oñdere:ꝙ
tā dictā eccłaz ꝙ̄ molēdia ter
ras ꝛ alia bona eius sabineñ.
episcopi diutius possederunt
de illis pro sua voluntatis ar
bitrio disponendo:ꝛ ifra. In
telleximus supradictū eṗz in
tentōem suā mime fundauis
se ꝑ testiū depositōes vel ꝓcu
ratoris supradicti respōsiōez
qꝛ exceptōem obijciens de in
tentōe partis aduerse nō ītel
ligiꝛ fuisse cōfessus[a]:vel ꝑ in
strumētū ex aduerso exhibi
tum:cū in eo theodosius eṗs
a quo ꝑmutatio facta ꝓponiꝛ
nō dicaꝛ eṗs sabiñ.ꝙ̄qꝫ in trā
scripto quo procurator vteba
tur:appositū fuerit sabiñ.ꝑ vi
tiū[b] falsitatis. Lz[c] autē nimis
excesserit qui trāscriptū illius
instrumenti falsauit:quia tñ
delictum persone in dānuz ec
clesie redundare nō dꝫ:ac nō
solū ante sñiam:verum etiaz
post obijci pōt exceptio falsi
tatis cū falsoꝝ instrumētorū
pretextu lata sñia vsqꝫ ad.xx.
annorū[d] spatiū valeat retra
ctari veritate compta[e]:nolu
mus:vt per id monasterio ve
stro preiudicium generetur.

Quia ꝟo nobis cōstitit su
pradictā eccłaz sancti viti cō
stitutā eē in dioc.[f] sabiñ.eṗa
le ius in oībus eidē eṗo adiu
dicauim⁹ in eadē:istis dūta
xat exceptis q̄ per auctentica
scripta ei noscunꝛ esse sbtra
cta:cū ꝑ priuilegiū vel ṗscri
ptōem legitimā nullaten⁹ ꝓ
baretur exēpta. Vez qꝛ dict⁹
eṗs q eādē eccłaz vēdicabat
munitū se ṗscriptōe legitima
ñ oñdit q̄ꝛ qꝫ ꝓbauerit eṗz sa
biñ.bōa eiusdē eccłe aliq̄zto
tꝑe possedisse:vos ab ipetitōe
eṗi q̄ ad tꝑalia eiusdez eccłe
sñialiꝛ duximus absoluēdos.

Hono.iij.abbati sācti vber
ti ꝛ sancti martini leodieñ.

Ex[g]:ꝛ infra. Nup ex ꝑte
gu.fuit ꝓpositū:ꝙ lr̄is
ṗ.n.treuereñ.archiepo ṗsen
tatis idē excipiendo ꝓposuit:

---

[f] Loco dñi. hoc ideo dicit:qꝛ qui dat alienaz rem nō cōtrahit ꝑmutatiōnē.ff.de rez permu.l.i.in fi.

[a] Confessus. Hec regula sumpta est.ff.de excep.non vtiqꝫ. Sed nonne ex eo ꝙ confessus fuit permutationem factam:per consequens est cōfessus:ꝙ sit factum de meo tuū:qꝛ illud dicitur permutatio. ff. de rerum permu.l.i.in fi.ꝛ qui confitetur vnuz per cōsequēs cōfitetur id qđ seqtur ex illo.viij.di.quo iure ꝛ.ꝫ.de of.dele. cū sup.ꝛ.ꝫ.de dolo ꝛ contu.cū dilecti. Preterea tacita ꝯfessio habeꝛ ꝓ cōtestatōe.ꝫ.de dolo ꝛ contu.ꝓut. Itē interrogādo fit confessio siue negatio.xxij.q.ij.qđ ait.ꝛ.xxxij.q.vij.quid ē. xxxij.q.v.quid in omnibus.ꝛ.j.de homici.cum iuramento.ff de xbb obli.l.i.§.siquis ita. Ad hoc dicas:ꝙ excipiendo de permutatione:non cōfiteꝛ de intētione aduersarij:vt hic dicē qꝛ pōt esse ꝙ de facto fuit ꝑmutatio ꝛ non de iure. Silr in exceptione pacti de nō petēdo debitū:qꝛ per hoc nō confitetur debitum qꝛ pōt esse:ꝙ non de iure debuit. Qui excipit debꝫ ita dicere. frater non confiteor hoc qđ dicis.ꝫ si fecissem pactum factū est mihi de ñ petendo. Et iste sic ēt rñdet dicēdo:ꝛ si dudū fuerit ꝛc̄.qꝛ si non asseruit simpliciter sed sub conditione:ꝛ ideo nō preiudicauit talis confessio ipsi mōasterio qꝛ non fuit confessio sed exceptio:vel si pertinuit ad ecclesiam sabiñ.permutatio intercessit. Itē siqs dicat se prescripsisse:ꝛ aduersarius dicat:ego interrupi prescriptionem tuam:nonne ꝓbane exceptōem dicēdo ego interrupi prescriptionem tuam non confitetur de intētione aduersarij:quare ergo postea audiꝛ probatio prescriptiōis post talē exceptōnē ꝑ quā cōfiteꝛ de intentiōe aduersarij:vt.ꝫ.ꝺ testi.ex tenore.j.ti.priori.illud. Sed dicas:ꝙ non fateꝛ ꝺ ṗscriptōe qui excipit ꝺ interruptōe:nec cōfiteꝛ ꝺ intētiōe aduersarij.ꝛ iō dꝫ ꝓbare ṗscriptiōez q eā opponit.ꝫ.ꝺ ꝓba.ex lr̄is.ꝛ.j.tit.pri.illud. Et sic dꝫ dicere nō credo te ṗscripsisse:ꝫ si hoc verū esset:dico ꝙ interrupi ṗscriptōnē tuā quā interruptōem ꝓbare ꝺbet:vt dicit ꝺcre.illud. Idē est dicendum:cū aliqs petitur virum indicat Nō cōfiteor me eē virū tuū:ꝫ si esset consanguinitas ē inter me ꝛ te:vt.ꝫ.de test.ex tenore. nā hic respondēdo nō cōfitetur de itētōe aduersarij:nec onerat se aliqua ꝓbatōe:ꝫ aduersarium:nisi tūc dmū cū actor fundauerit intentōem suā qꝛ tunc exceptio ꝓbanda est:vt nō.j.e.exceptōem.

[b] Per vnum. Hoc ipso debuit succumbere mōasterium.ꝫ.de rescrip.olim.

[c] Lz autem. responsio quasi tacite questionis. Posset quis dicere:si instrumentum falsauit:ergo hoc ipso debuit succumbere monasterium quod exhibet instrumentum falsum. Respondet papa delictum ipsius qui ipsum falsauit:non debet in damnum monasterij redundare.xvi.q.vi.si eṗs. Vel intellige potius:ꝙ allegabatur contra monasteriuz ex parte eṗi:vt per hoc amitteret causam:vt.ꝫ.de rescripti.olim.ꝓpter cōsimilē falsitatem tulit eugenius papa sententiam contra eccłiam oseñ.ꝫ.de in integ.resti. tū ex lr̄is. Sed quare non hic papa tulit sñiam ꝯ mōasteriū:qꝛ nō ꝯstitit capitulū fuisse in culpa:vt bñ innuit littera ista:dlictū ꝑsone ꝛc̄.

[d] Ad.xx.an. C.de fal. q̄relā.de hoc dictum est.ꝫ.de proba.lz

[e] Compta. Sz vtrū talis sñia teneat ipso iure:dubitari cōsueuit:qđ nō vꝫ:qꝛ exceptio nō daꝛ ex ea. ff.ꝺ excep. qui agnitis. Sed si nulla est ipso iure:qualiter incipit valere ēt post an.xx.qꝛ quod ab initio nō valet:tractu tēporis non conualescit.ff.de re.iu.quod ab initio.ꝛ.l pe.xvi.q.iij.§.pōt.ꝟ.ꝙ si priuatus.ꝛ.ꝫ.de elec. audit.

ꝙ auctoritate ipsaruꝫ respondere minime tenebatᷣ: qꝛ vltra duas dietas extra suā diocesim trahebatᷣ in cāꝫ: ⁊ quia dictus archiep̄s hāc exceptionem admittere recusabat: vocem ad nos ap. emisit: ⁊ infra. Porro ꝓcurator ꝑtis aduerse r̄ndit ꝙ idem gu. vltra duas dietas extra suam dioc. minime trahebatᷣ: cum ipse archiep̄s terminū ī tali loco statuerit[s]: q̄ remot⁹ ab illo non erat: vltra q̄ꝫ ꝓuisum ē ꝑ ꝯsti. cō. ge. ⁊ infra. Dis. u. mādam⁹ q̄tenus si ꝓcurator dicti gu. ꝓbare potuerit[h] exceptionem quā corā archiep̄s ꝓposuit sepedicto vꝫ se in cām trahi vltra duas dietas ꝯ̄ consti. cōci. genera. vos appellationeꝫ dicti gu. legitimam decernētes negocio supersedere curetis[i] de archidi. translig. officiali: ⁊. j. c. turoñ.

Dilecti filij. s. ⁊. p. ac. c. canonici ecclesie sācte marie transmissa nobis petitione monstrarunt: ꝙ cuꝫ. m. canonicus eiusdem ecclesie ipsos corā delegatis a nob̄ traxisset in causaꝫ super eo ꝙ se opponunt electioni a quibusdam canonicis gradeñ. facte de ipso in priorem ecclesie sue p̄dicte: ijdem proposuerūt: ꝙ dictus. m. non debebat audiri: eo ꝙ excommunicatus erat ⁊ piurij crimine irretit⁹. Cumq̄ꝫ dictus. m. prefatus. g. ⁊. p. piurium ⁊ excōicationeꝫ in modum exceptionis ⁊ replicationis obijciens eorū exceptionem elidere niteretur: procurator eoꝝ proposuit: ꝙ eius super hoc ꝓbatio recipi non debebat: qꝛ ⁊ si obiectuꝫ p̄fatis canonicis piuriuꝫ ꝓbaretᷣ nō essent ꝓpter hoc a dēfēsione[k] sue ecclesie repellendi. Adiecit etiam ꝙ ꝯ̄ excōicatōnem dico. m. in modū exceptionis obiectam excōicatio supradicti. s. replicari non poterat: quia exceptio ipsi. m. opposita ⁊ ꝓbata eundem repelleret ab agendo: replicatō vero. sepedictum. s. nequaq̄ꝫ a defendendo[l] repelleret: si etiam probaretur: ⁊ infra.

Dicas ꝙ talis s̄nia tenet ⁊ in suo robore durabit: ⁊ seruari dꝫ quousq̄ꝫ falsitas reuelata fuerit. s̄. ð fide instru. accepim⁹. §. interim. q̄ꝫdiu articul⁹ ille dubitabilis est durabit s̄nia: reuelata v̄o veritate: tūc primo apparꝫ ꝙ nulla fuit: ⁊ ideo tūc ꝓnunciabitur nulla: sic. j. ð frig. ⁊ malefi. fraternitatē. ī fi. ⁊ q̄cq̄d occasione talis sententie ꝑceptū vel obtētuꝫ ē ñ cassabitᷣ: sicut ꝑ s̄niam ius nō cōstituitᷣ: ꝫ qð erat ð clarat: cū s̄nia proferᷣ. ff. si h. vē. sicuti. §. ꝫ si q̄ritᷣ. ⁊ hic dicē littera ista valeat retractari veritate ꝯperta: sicut ē in s̄nia lata ꝑ falsū ꝓcuratorē: qꝛ falsitate ꝓbata iudiciū nullū tūc p̄mo apparet. s̄. de procu. in nostra. ⁊. C. eo. titu. licet.

f In dioc. xvi. q. vij. omnē. ⁊. xviij. q. ij. monasterio.

g Olim. in tali loco statuerit ex eo quod dicitur pꝫ: ꝙ si aduersari⁹ meus impetrauit lr̄as vltra duas dietas ex̄ dioc. meā: ⁊ iudices volūt venire vsq̄ꝫ ad locuꝫ illuꝫ q̄ ñ distet vltra duas dietas: ñ possuꝫ ꝓpterea eorꝫ iudiciū declinare: qꝛ si trahūt me vltra q̄ꝫ ꝓuisuꝫ ē ꝑ ꝯcilium generale: ⁊ ita nō faciunt ꝯ̄ concilium vt hic lr̄a ꝓbat. ⁊. j. vbi dicit se in causam trahi vltra duas dietas: ⁊ hoc idem dicē constitutio illa. s̄. de rescrip. nonnulli. Sed nunquid iste reus ꝓcurabit illos veniendo ad locum non credo. de hoc dixi in constitutione illa nonnulli.

h Potuerit. Sic videtᷣ: ꝙ ille q̄ appellat añ s̄niaꝫ diffinitiuā a grauamine: ꝙ ī causa appellationis necesse hēat ꝓbare corā iudice appellatōis cām sue appellationis verā fuisse: sic. s̄. de testi. ex parte ade. Sed ꝯ̄ videtᷣ ꝙ sufficit probare coram iudice appellatōis: ꝙ iudex inferior exceptionē admittere noluit. s̄. de offi. dele. cum cām. ⁊. j. de ap. vt debitus. ⁊ melius. c. dilecto. Illud cōtrarium ex p̄te ade. soluitᷣ in illa decre. alia v̄o ꝯ̄ria soluuntᷣ ꝑ decre. j. ð ap. interposita. i. r̄nso. cū. n. q̄s ꝓbabileꝫ cām exponit: quā dicit se ꝓbatuꝝ si iudex ipsum repellat ⁊ ꝓpter hoc appellatᷣ: tunc in cā appellatiōis nō est necesse ꝓbare cām veram esse: ꝫ sufficit ꝓbare: ꝙ ñ fuit admissus. Si v̄o nō obtulit se ꝓbatuꝝ: sed illam tm̄ allegauit: tunc in causa appellationis ꝓbabit cām illam verā fuisse: al's ad priorē iudicē remittetᷣ s̄m tenorē illi⁹ decre. j. de ap. interposita. ⁊ s̄m illam hodie ꝓcedendū est: ⁊ iō in hac decre. dꝫ ꝓbare: ꝙ trahebatᷣ vltra duas dietas: qꝛ cum ꝓposuit suam exceptionem: nō obtulit se illā ꝓbaturum: sed in decre. illa dilecto. j. de ap. nō obtulit se illā ꝓbatuꝝ: ⁊ tm̄ sufficit ꝓbare ꝙ non fuisset admissus: ibi iā constabat de excep. ꝑ ꝯfessionem p̄sbyteri factam coraꝫ auditore. Sed dubitatᷣ an ꝓpter illam vel alias legitimas fuerit appellatum: ⁊ ideo suff. eū ꝓbatᷣ ꝙ ꝓposuerat illas ei ꝙ ñ fuisset admissus ⁊ eodē modo respondeas ad illam. s̄. de offi. dele. cum cām. qꝛ iudices erāt ibi certi de exceptionibus: qꝛ bñ sciebant vtruꝫ habuissent subdelegatiōeꝫ iudicis vel excusationē ipsius: hodie enim fundum est ꝓut dicit illa decre. interposita de ap.

i Supersedere curetꝫ. supple abbatē sācti lau. ⁊ ei⁹ ꝯiudices ad quos gu. litteras ipetrauerat ꝯ̄ ipsius aduersariū sup ꝓsecutione appellatiōis sue ꝓcedere ꝑmittentes iuxta traditā sibi formā alioqn iste ꝓcedēt iuxta traditam sibi formā. Si v̄o gu. non ꝓbauerit se trahi vltra duas dietas ex̄ dioc. abbas iste sācti huberti ⁊ eius coniudices ꝓcedere in negocio sibi commisso non omittant ad petitionem aduersarij: ⁊ iuxta mandatū ad ipsos directū non obstantibus litteris impetratis ad abbatem sancti lau. ⁊ ei⁹ ꝯiudices: sicut ꝯtinetur in antiqua decretali: al's esset manifestum ꝯ̄rium. j. de appel. vt debitus cum si. Sed isti quibus scribitur: non erant iudices appellationis: sed dati erant ad exequendum quasdam sententias suspensionis contra istuꝫ gu. latas ab archiepiscopo teruereñ. post appellationem ab ab isto gu. iterpositā ⁊ cognoscere debent de appellatiōe gu. qꝛ hoc eis mandatur ꝑ litteras istas: ⁊ si gu. non probauerit exceptionem: procedent postea ad exequendas sententias suspensionis latas ab archiepiscopo predicto.

k Dilecti. a defensione. sic patet ꝙ quilibet admittitur ad defensionem ecclesie sue etiam periurus: quia etiā ad agendum siue ad accusandum admitteretur ꝓsequens suaꝫ vel suorum iniuriam. iij. q. xi. neganda. ⁊. iiij. q. vlti. omnib⁹. ḡ multo forti⁹ ad defendendū cū ad defendenduꝫ admittatᷣ qui al's ab agendo repellitᷣ. s̄. e. cum inter. ⁊. j. e. c. dilecte.

l Defendendo. ⁊ ex hoc patet: ꝙ excommunicatus tam se q̄ꝫ ecclesiam suam defendere potest: agere vero nequaq̄ꝫ: vt hic. ⁊. s̄. e. cum inter. ⁊. j. eo. c. proximo.

Ipsi vero iudices interlocuti[a] fuerunt q prius pbōnes reciperent sup replicatione premissa: pp qd ad nostrā audiētiam fuit appellatum. Quocirca mandamus: q̄tenus si res ita se h3 reuocato i irritum. ⁊c. Grego.ix.i.⁊.m. canon. pragen.

Apostolice se. ⁊ infra. Sane vob apud se.ap. ↄstitutis q̄dā suspēsionis ⁊ amotionis a bñficiis sniē sunt in modū exceptōis obiecte q̄s licz pponeretis vos posse nullas esse per testes idoneos ⁊ instrumenta pbare: ne tñ ordinationez pragen. ecclesie ppter quaz vitatis h9i obiectionis obstaculo ↄtingeret retardari[b]: snias ipsas relaxamus ad cautelam[c]. Idem decano linconien.

Dilecte in christo filie priorissa ⁊ couentus de căpessia nobis significare curarūt: q cū inter ipsas ex vna pte: ⁊ priorē ⁊ ↄuentuz de bucelleia ex altera sup qbusdā decimis ⁊ reb9 aliis p quib9 ↄueniebant ab illis coraz abbate sancti bñdicti ⁊ eius collegis auctoritate apo. qō verteret: ⁊ ipse ad nos ex sufficiētis grauamie appellassent: ac nunciū suū ad ap. miserint psequendā: pfati iudices postmodū tulerūt excōicationis sniam in easdē. Nostris ergo litteris super ap. pfata non facta mentiōe de excōicatione p eundē nūciū ad priorē ð angles. ⁊ suos ↄiudices ipetratis pars aduersa ex eo se appellasse pponens: q ipsi iudices exceptionem excōicationis p dicte ↄ ipsas ab ea pte propositam admittere denegarūt[f]: ad priorē de gernemoe ⁊ suos cōiudices nostras sup hoc litteras impetrauit: corā qb9 ex parte ipsaꝝ fuit excipiendo ppositum q cū post appellationem legitimam dicta snia la-

a Interlocuti sunt. ⁊ male: q si h̄ esset pbatū: nō repellerētur: q excōicato vel criminoso licitū ē ðfendere tā se q̄z ecclesiam suā. s̄.e.cū inter. Et est ar. q non dz quis admitti ad pbandum quo pbato non pdest. C. de pba. ad pbationem. s̄. ð offi. dele. cum contingat ad fi. vbi de hoc.

b Habz. hic habes q ↄ exceptionē doli ñ dat replicatio de dolo. ff. de doli. excep. apud celsuz. §. marcellus. Sed ↄ habes. s̄.e. cum ecclesiastice. ⁊ .j. de diuort. significasti. ⁊ .j. de adult. intelleximus. ⁊ .c. sc. ⁊ .xxxii. q. vi. nihil iniquius ff. sol. ma. viro. sed veritate inspecta non sunt ↄtraria quo ad finē: q vnus est finis siue effect9: siue replicatio doli det siue negetur. s. ne alis de dolo suo ↄmodū habeat. in casu pñti nō datur replicatio ad hoc ne alter. s. actor agere possit: cū sit excōicatus si admitteret hic replicatō: sic actor excōicat9 admitteret ad agēdū qō esse ñ dz: ⁊ ita cōmune delictum noceret vni ⁊ alteri nō: vñ non obesset ei excōicatio: ⁊ ita itelligit lex predicta apud celsū. §. marcellus Iō ibi nō dat rplicatio: ne. s. cōis malicia alteri sit lucro alteri vero damno: vbi gra: Dolo induxi te ad aliqd pmitēdū deinde iduxisti me dolo ad remittendū: ⁊ sic vterq̄z ē in dolo quo casu si ago ↄ te ad id q pmisisti mihi: p doluz meū mihi poteris opponere doli exceptionē quā exceptionez nō potero remouere p meā replicationē. si daret hic replicatio: repelleret reus: ⁊ actor remaneret in lucro de dolo: qō esse nō dz. Et ideo in. l. illa nō dat replicatio: ⁊ in ↄtriis datur replicatio pp eandē causam: vt pz in adulterio viri ⁊ vxoris: verbi gratia. Mulier repetit viꝝ suū: ipse opponit ei adulterium excipiendo ↄ eam ⁊ ipsa replicat ↄ eū q ⁊ ipse sir est adulteratus. hic admitti replicatio mulieris: ideo. s. ne ille lucrum habeat ð suo adulterio. si replicatio mulieris nō admitteret: ⁊ sic rmaneret marit9 in lucro ð dolo suo: ⁊ vxorē repelleret: ⁊ ita vni noceret adulteriū: alteri vero non: qō esse non dz: ⁊ sic itellige s̄.e. cū ecclesiastice. Et ita pz: q idem est replicationem dare qō denegare: ⁊ sic eadem rō est vtrobiq̄z. ⁊ hic est rō alia que reddit in littera ⁊ melius. s̄.e. cum inter.

c Apostolice. ↄtingeret retardari. Ex hoc vz q suspensus ab officio ⁊ beneficio nō possit agere tanq̄z excōicatus esset maiori excōicatione: ar. s̄. de ↄsue. cū dilect9. ⁊ .s̄. ð elec. cū int. r. ibi suspēsus ñ pōt eligi: ⁊ sic elect9 non posset agere p sua electione: ar. ↄ. j. de cleri. ex. mi. c. vl. vbi hēs q suspēsi eligere pñt: ⁊ sic pñt agere p sua electiōe sic ⁊ exercere ea que sūt iurisdictionis. s̄. de elec. illa. So. ↄtra ista loquunt in diuerso casu. hic. n. loqtur de suspēsione iudicis ⁊ in ↄcor. ↄtra loquūtur de suspēsione canonis: ⁊ canon mitius agit q̄z minister iuris. ff. ð arbi. celsus. ⁊ .l. pcedēti in fi. cum ergo isti suspēsi dicant p sniaz hois ab officio ⁊ bñficio: iā non interest ipsoꝝ agere p ecclia cū ab ipsi9 bñficio puati sint: ⁊ precipue cū agunt p re spūali. s. p ordinatiōe ecclesie a q̄ priuati sunt p suspensionē. vñ cū nō possent eligere vel eligi: non possent pseq cām electionis: q nō possunt agere p eo qđ possidere non pñt p se vel p alio: ar. j. de cle. ex. mi. si celebrat. in alqs aūt negociis ppriis vel ecclesie quilibet: si mandato ecclesie agerent: bñ admitterent: q nō sū priuati cōione hoiuz s̄.e. a nobis. sed q puati sū cōione sacramentoꝝ ad sacramēta spūalia ñ admittunt nisi prius fuerit restituti. ⁊ iō fuerunt absoluti: ne cōtingeret ordinatōem eccle impediri q̄ in presentia dñi pape fieri ðbebat p istos. ⁊ iō ne ordinatio siue electio ecclesie ipediret: absoluit eos ad cautelam.

d Ad cautelam. sic. s̄. de testi. veniens in fi. ⁊ .j. de ap. ad presentiam. ⁊ .j. de sen. ex. per tuas. ⁊ .xxiiii. q. i. audiuimus.

e Dilecte. ex sufficiēti. si. s̄. vt lite non ↄte. accedens. sed dic grauamine. s. expsso coraz iudice alis appellatio ñ admittit: nisi cā pbabili allegata: que si esset pbata debeat legitima reputari. j. de ap. vt debit9. ⁊ .c. interposita. ⁊ .c. cum speciali. ⁊ .c. cū cām. ⁊ .c. dilecto.

f Denegarūt. ⁊ bñ: vt seqt. j. in fi. q lz excōicate essēt ab initio ⁊ ab aliis iudicib9: nihilomin9 poterant appellare: si grauarent ⁊ lrās ipetrare. s̄. eo. cū inter. ⁊ .j. e. c. pri. ⁊ vlti. vñ lrē sup h̄ ipetrate valuerūt: vt. j. seqtur.

g Reciperēt. ⁊ male fecerūt: q debebāt illā admittē: q vt sepius dcm̄ est: excōicati a sua defensione repelli nō debent: quod isti facere nolebant: ⁊ iō qcqd fecerūt post appellationem in pstinum statum reuocatur.

h Si est ita. s. q prior de gernemoe non receperat exceptionem priorisse.

i Priorē de gernemoe. qđ fuit pmū respectu isti9 mandati: s. fuit ttiū mādatū respectu pmi directi ad abbatē sci bñdicti. Et iste linconien. ðcan9 postq̄z ↄstiterit sibi de appel. priorisse iterposita corā piore ð gernemoe p eo q exceptionē priorisse non recipiebat. dz cognoscere sup eo de quo prior ð gernemoe debuit. s. an appellatio monachoꝝ fuerit legitia vel ñ: ⁊ si iste inuenerit mōchos le

gisse appellasse, pcedet: si mino legitime ɔdenabit prio rem ⁊ ɔuentum ad expẽsas restituendas priorisse ⁊ remittet partes ad priorẽ de angles: put hic dicit: qꝛ ea ẽ forma appellationis que interponit a grauamine. j. de ap. cũ in ecclesia. ⁊. c. vt debitus. ⁊ ille prior de angles postea cognosceꝫ ꝺ appellatiõe sibi cõmissa iterposita ab abbate sci bñdicti.

faciũt totũ ẽ ad sui defensionẽ: ⁊ iõ admittũt nõ obstante exceptiõe excõicationis: qꝛ ptextu excõicationis nõ est aliquis ɔdẽnandus iniuste aut ẽt absoluendus. p talem enim sententiam iniquã amitterẽt isti ius suũ: si nõ admitterent ɔ̃ sniam ⁊ sic transiret in rem iudicatam: qꝛ ex eadem rõe nõ possent appellare: ꝫ qlibet condẽnatus põt appellare ⁊ vt. ꝺ. c. cum inter. ⁊ pseq appellationeꝫ sua. j. e. c. vlti. secus vꝫ si esset lata p eo snia: qꝛ tunc nõ vꝫ valere snia si est excõicatus actor: sed cã ppter eã nõ periret qꝛ eo absoluto agere poꝫ. sic ꝫ isti sunt audiẽdi. Quid faciant iudices si inueniãt sniaꝫ iniquaꝫ: debẽt eaꝫ cassare. Sed nũqd condẽnabunt alteraꝫ ptem ipsi excõicato. vꝫ q sic: qꝛ hoc ad offm eius qui cognoscit de appellatiõe ptinet: ⁊ sic fertur sententia p actore excommunicato ex certa sciẽtia. Sꝫ ꝺ. j. eo. c. pri. in fi. Forte posset dici q condẽnatio differtur in tempus absolutionis: ex quo iaꝫ releuatum ẽ grauamen in casu illi capituli. credo: q capitulum fuit excommunicatum post appellationeꝫ p alia causa ⁊ ab aliqs iudicib: ⁊ sic minus contineret dubitationis. Sed non ẽ verum q feratur sententia pro excommunicato: qꝛ

k Significaue- runt. renuẽs cõfirmare. qꝺ facere potuit: si ñ erat idoneus: ⁊ illos potuit priuare iur eligẽdi. vnde si hoc fuit veruꝫ tenebat archiepi institutio. ꝺ de elec. nihil ẽ. ⁊. c. qꝛ ppter. ad ipsum eniꝫ ptinet examinatio ⁊ ɔfirmat dem electũ vel reprobare: vt ibi di. als iusta fuit appellatio clericoꝝ qꝺ patuit postea p sniam. vel iõ hic eã noluit cõfirmat qꝛ dicebat archiepo ad ipsum spectare ius eligẽdi archipsbyteꝝ i plebe: ⁊ ꝫ apparet p sniam iudicis ꝺ legati q ɔfirmauit electiõe capituli ⁊ pnũciauit ius eligendi ad ipsuꝫ capitulum ptinere.

Significauerũt nobis capitulũ de conarc. q cuꝫ p. in suũ archipsbyteꝝ elegissent: mediolañ. archieps psentatũ sibi electionem renuẽs cõfirmare: quẽdaꝫ ꝫpũ clericũ in archipresbyteꝝ instituit ecclesie supradicte: qre ipsis ad sedẽ ap. appellantib pposito ta fuerit: ⁊ cuilibet excõicate defensionis auxiliuꝫ ɔpet redignoscat: memorati iudices exceptionẽ ptis ɔ̃rie sicut nec ꝺbebãt admittẽ noluerunt: sꝫ cũ dict prior de gernemoe ⁊ ɔiudices sui talẽ exceptioneꝫ nõ recipent carundẽ: ipe nostrã audientiaꝫ appellarunt. Quocirca mãdamus: qten si ẽ ita renocato i statuꝫ debitũ qcqd post hoi ap. inueneritꝫ attentatũ i eodẽ negocio iuxta porꝫ mãdati nri ad pfatũ porẽ de gernemoe ⁊ ɔiudices suos directi tenorẽ pnia rõne pcedas. Idem abbati sci saluatoris papieñ. ɔcell. pposi.

sci stephani caꝫ ipsaꝫ sup his dicimur ɔmisisse: q electionẽ ipsoꝝ ɔfirmans ⁊ pnuncians ius eligẽdi ad ipsum capꝫ ptinere: partẽ aduersaꝫ ab iretitione ipsoꝝ absoluit a q snia p eã ad se. ap. appellãtes caꝫ ipsaꝫ vob obtinuẽ ɔmitti: sed a pte alta exceptiõe excõicationis opposita ɔ̃ capłm memoratũ: vos minus puide attẽdẽtes: q ptextu excõicatõis opposite a psecutiõe appellationis nõ debeat qs excludi cum oĩs legitima defensio excõicato i iudicio seruet: parteꝫ aduersam nõ esse cogẽdã ad rñdendum eisdẽ pperam decreuistis: ppter quod dem capitulum nostram audientiam appellarũt: ⁊ lra. Mãdamus: qten si ẽ ita: exceptiõe hoi non obstante in eodeꝫ negocio pcedatis. Idem.

Exceptionẽ excõicatiõis i dilatorijs pponendis re scient omittẽs in qualibꝫ

l Absoluit. sup quo fuit hec absolutio hic nõ dicitur. potuit esse qꝺ capitulum petebat a parte aduersa expẽsas: vel forte petebat fructus perceptos ab illo instituto q peti poterant: vel q vlterius non haberet vocem contradictionis in electione: ⁊ super hoc appellauit capitulum qꝫtum ad ɔfirmationem electionis qꝫtum ad ius eligendi appellauit pars altera: ⁊ sic ab eadem snia põt vtraqꝫ pars appellare: sic. ꝺ. de testa. ꝺ ininciati. ⁊. c. raynaldus. quia sunt in sententia plura capitula: als non haberet locũ duplex appellatio ab vtraqꝫ parte.

m Excludi. vt. ꝺ. c. prox. ⁊. c. cum inter. ⁊. c. vltimo.

n Defensio. Ex hac lra videt: q isti de capitulo erãt rei ex eo q dicit: legitima defensio. ꝫ apparet ipso facto q erant actores: qꝛ petebãt electionẽ suaꝫ ɔfirmari: ⁊ ius eligẽdi ad se spectare dicebant. in istis duab obtinuerũt: in tertia petitiõe succubuerũt: sup qua appellauerũt: ⁊ ex eo ẽt q dicit pteꝫ aduersaꝫ nõ esse cogendã ad rñdenduꝫ illis ꝺ capitulo: ⁊ sic erãt actores: ꝫ actor excõicatus nõ admittit ad agẽdũ. j. e. c. pri. Qualiter ꝫ isti admittũt. ⁊ sic ẽ ar. q excõicat admittit ad agẽdũ. Dicas ergo q in eo q ɔdemnati fuerũt quasi rei itelligunt. ne ꝫ suum ius amittant p iniquã sniaꝫ admittũt ad defensionẽ iuris qꝺ amiserãt p sniam: ⁊ sic qcquid

non constat illum excommunicatum esse: immo repellit excipiens. nec audit volens reprobare excõicationem: ⁊ sic põt iudex ferre sententiam p tali. sed si post sniam latam vellet pbare: q actor erat excommunicatus: audiretur forte: quia exceptio excommunicationis in qualibet parte litis admittit: vt. j. c. pr. sed snia que pcessit: nõ minus robur obtinet firmitatis: ⁊ executio sola ipedit: si post rem iudicatã excõicatio pbet: vt i decre. inno. iiij. q sic incipit: Pia ɔsideratione in fi.

o Procedatis. hic remittit causa ad eos a quibus fuit appellatum: sed hoc voluit appellãs: als nõ remitteretur. j. ꝺ appella. accepta. ⁊. c. interposita. ꝭ. q.

p Exceptionem. in dilatorijs. Ad intelligentiaꝫ huius. nota: q exceptionum alia est dilatoria: alia peremptoria. Item dilatoriarum exceptionũ alia est declinatoria iudicij: alia est dilatoria solutionis. Declinatoria iudicij triplex est: siue pponat ɔ̃ iudicem siue ɔ̃ rescriptum siue ɔ̃ impetrantem inter quas primo loco pponenda est recusatio iudicis: ar. ꝺ. ꝺ pba. qm ɔ̃ falsam. vbi de hoc. ⁊ q illam omittit transeundo ad alias: ad illam postea non videt posse redire: qꝛ litigãdo coram ipso sup alijs ɔsonam iudicis approbare vꝫ. Iteꝫ alie dilatorie añ igressum litis debẽt pponi. j. de re iudi. inter mõasterium. ⁊. C. de excep. l. vlti. ⁊. C. de ap. cũ eum. ⁊. C. ꝺ pcura. ita demum. ad ꝫ etiam facit. C. de iudi. sancimus in fi. vnde

post litē ɔte. aut et post terminū statutū ad dilatorias pponē/das pponi non pot. s. e. pastoralis. nisi de nouo orta fuerit: vt ibi dr. r. s. de of. dele. insinuante. Dilatoria solutōis añ lit. ɔt. pponi dz. s3 pbanda ē postq̄ actor fūdauerit intentionē suā. C. de pba. exceptionē. r. iij. q. vj. §. exceptionē. r qñq3 pōt p poni et in cā appellatōis. s. de fi. instru. cū ios C. ō excep. si q̄dez. exceptio ℞o pemptoria pponi pōt qñ cūq3 ante sniam siue et añq3 sit in cā ɔclusu3: r pōt et pstari añ lit. ɔte. vt hic. r. C. ō excep. exceptionem. r. j. de pscript. auditis. r. s. de testi. c. ō testibus in fi. r post sententiā in cā appellatōis C. sen. rescin. nō pos. l. ij. Est r alia dilatoria que ptim accedit ad naturā vere dilatorie r ptim ad naturā pemptorie: sicut est exceptio excōicatiōis q3 pponi pōt qñcūq3. r añ lit. ɔte. r et post snia3 et si non appellaret: q3 qñq3 facit retro iudiciū nullū: vt h r. j. ō re iud. ad pbandū. r vere dilatoria est: q3 ea pbata iudiciū siue pcessus ē nullus: s3 actio remanet salua: vt in pdicta decre. ad pbandū. qñq3 tñ non facit iudicium nullū vt in decre. pia. vt dr in nō. et si. r est spāle in hac exceptione pter periculū anime: vt hic dicit. Item quodammodo similis ē huic exceptio falsi pcuratoris: q3 r illa potest pponi qñcunq3 etiam post sententiam. s. de pcura. in nostrā. r. C. e. titu. licet.

pte litis opponere minie pbibet: qō est in hac exceptione spālit obseruandū: ne qsq3 in piculum aie sue excōicato cōicare cogat: q si ea3 omiserit vt actor laborib r sūptib fatiget: in expēsis est legitimis ɔdēnandus. Excōicatus āt publice r si h i exceptio ñ opponit: nihilomin est offō iudicis repellendus. Idem.

Aduersario tuo p iudicē absoluto: qm̄ tpe mote litis rez petitā ab ipso sine dolo desierat possidere: si ea3 modo possideat tibi petēti denuo rei iudicate exceptio nō obsistat. Idem.

Venerabilē. f. n. añiepm narbonen. q a iudicib ex sufficiēti grauamie ad ap. se. appellās: ad vos sup appellatiōe sua nostras lras reportauit: r si ex causis alijs tpe i petrati rscripti vinculo fuerit excōicationis astrict: de quibus ibi mētio nō habet: ad p sequendā3 p easdem lras appellationē pdictā decernim admittendū: q3 nihil excōicato appellare pdesset: si ñ posset appellationē suā psequi r sup ea litteras impetrare.

De prescriptionibus.

Ex concilio aphricano.

Placuit: vt si qsquā aliquem locu3 ad catholicam vnitatē ɔuerterit: si eum p trienniū nemine repetente tenuerit: vlteri ab eo nō repetat: si tñ p ipsu3 triennium fu

tur snia siue pcessus: op. arg. de cleri. ex. mi. apostolice: vbi de h. q3 ō occultis nō cogimur diuinare. j. vt eccle. bñ vt nostrum. r. ff. ad. l. aq. si putator. r. ff. man. si fide iussor. §. si cū debitor. q3 nec tenemur ad eius obseruationē: nisi post publicationē. s. de ɔsti. cognoscens. vbi dr rez q̄ cp̄a caret r. xxxij. di. pposuit. r dico eā publicē lata3: si iudex tulerit sniam illam i loco vbi publice iudicare ɔsueuit psentib officialib suis r ptibus vl altera absente p ɔtumaciā. C. quō r qñ iudex si vt pponis ij. r. l. i. als si occulte ñ obesset: q̄tum ad h multa argumēta psit induci ɔ ea q̄ occulte fiūt. xix di. anastasius. r. s. de of. dele. ɔsuluit ff. de ritu. nup. pala3. r de of. pfec. p to. barbarius.

d Offō iudicis: sic plat ex officio suo examinare dz electu3 sibi pñtatū s. ō elect. nihil ē. r c. cū nob olim. r. c. venerabilē. r ptor quos phibet in totum phibet etia3 si pars nō opponat. ff. de postul. quos phibet. r. ff. ō pcu. filiusfamilias. §. veterani. sic et iudex admittit ɔpensationē: l3 pars hoc nō petat. ff. de peti. here. l. vlti. r. ff. ō iniur. apud labeonē. §. si qs. als ius publicum: offenderet: qō esse nō dz. s. de foro ɔpe. si diligēti. C. de pcura. militē. r. C. loca. milites. Judex enim q scit actorem excōicatum: nō dz ei pticipare: r sic tam p se q̄ p alijs illū repellat ex officio suo: sic r q̄da3 possunt obijci p. st sententiam. C. de iur. r fac. igno. l. i. r. ff. ad mace. tñ.

a Qui si eā omiserit. Nō quoddā spāle in hac exceptōe qō in alijs nō seruat: q3 si ex certa scia illā omittat: nihilominus pōt eā opponē qñcūq3 postea: s3 in alijs ñ est ita. s. de off. dle. insinuāte. r. j. ō re iudi. int. r. iij. q. v. q3 suspecti. puniunt tñ in expēsis litis ppt dolū suum. Est hic ar. manifeste q nemo iuri publico pōt derogare seu denūciare. s. de fo. ɔpe. si diligenti. vbi de h. r. s. de ser. c. vlti. r. ar. j. de sen. ex. c. contingit.

b Condemnandus. et si excōicato pbata fuerit r pcessus habitus non valebit: r hoc innuit lra ista: vt actor laboribus r sumptibus fatigetur: als quare puniret in expensis reus: si pcessus teneret. Sed p decre. nouā. j. e. pia. ɔsideratiōe. si instantia iudicij durante excōicatōis exceptio pponat: vt pbet pcessus habitus valebit: s3 in sequētibus actor nō audit donec fuerit absolutus: r p hoc obuiabit malicijs illor q sc. ent omittunt excōicationis exceptionē ab initio dolose: r sic bōa fuit puisio illius decre. pia. Et idem intelligo et si p malitia3 non omittat. Secus credo de illa exceptiōe q̄ pponitur ɔ iudicem publice excōicatum in quē nulla cadit iurisditio: vñ dū sic est excōicatus: nō tenet pcessus illius. j. de re iud. ad pbandū. de h notaui in decre. pia. in glo. q̄ icipit: s3 mir. Ber.

c Publice. Nō etiā istud: q3 in hoc est ar. q nulli lic3 ignorare qō publice fcm̄ est. xvj. disti. q dicit. r. s. de postul. p. ad hec. Et ideo nō pdest alicui: si dixerit se ignorasse: vt in pri. c. simile de iudice excōicato publice. j. de re iudi. ad pbandum vnde collige: si occulte quis excōicetur: q postea ñ reuocare

e Aduersario. tpe mote litis. Nō q ad h vt sequatur ɔdēnatio: re dz poss dere tpe litis ɔte. r qō possideat cū res iudicat. s3 si tpe lit. ɔte. possideat cū res iudicat sine dolo malo amisit pssiōnē: absoluit. ff. ō rei vēdi. sin āt. §. i. vel sufficit poss. dē cū res iudicat. vt ibi dr.

f Sine dolo. Sed qs pbabit q sine dolo. Lex dicit: q idem q desiit poss. dere. ff. de excep. rei iudi. si rem meā l. si a te. i. rñso. de q̄ lege sumpta ē hec decre. Sed ɔ vr: q aduersarius. nam q dolū allegat: dolum pbare dz. ff de pba. quotiens. §. qui dolo. Qualiter rñdebis legi pdicte: que dicit: q ipse debeat pbare. Rñde: q h ipso: q ɔtrium non pbat: satis pbat ipse: q sine dolo desijt possidere. C. q mi. non pos. sup seruis. r ar. C. de testa. oium. sic pbat benemerit eo ipso: q non pbatur demerit. ff. de le. ij. l. cum pater. §. rogo. Ideo dicit sine dolo: quia si dolo desijt possidere ɔdēnabit tanq̄ possideret: quia dolosus p possessore habet. ff. de regu. iu. q dolo. l. parē r. ff. de rei ven. q si dolo. r. l. fin aūt. §. sed r is. ff. de pe. here. nec vllam. §. is quoq3. r. l. et. §. itē si ge. r. l. h r si lege. §. sin autem. r. §. perinde. Uel dic: q eo ipso q tpe li

til.cõtes.possidebat.si postea dicit se nõ possidere ad h vt absoluatur: psumit ipz: q dolo desijt possidē: ꝛ iõ tenet probare q sine dolo desijt possidere: ad h vt absoluat: vt dic lex pdi. l. si rē meā: al' cõdēnaret tāq̄ possidēt. Ar. siqs ā possideat ꝛ offerat se litī actori ignorāte cõdēnabit: ac si possidēt ff. d rei vē. l. sinaūt. in pn. ꝛ l. is q se liti. Sz si actor scirz illū nõ possidē: secꝰ esset: vt in. l. is q se. Itē si agat ad exhibendū: si absoluat reus: q: nõ possidebat: ꝛ interi incipiat possidē: tñ obstat exceptio rei iudicate. ff. de excep. rei iu. l. siqs ad exhibēdū. Ad h vt exceptio rei iudi. obstet opz ad minꝰ q tria cõcurrāt s. q idē sit corpꝰ siue eadē q̄titas ꝛ idē iꝰ siue cā petēdi ꝛ eadē cõditõ psõaꝛ ff. de excep. rei iu. l. cū q̄rit. ꝛ l. se. ꝛ l. cū de hoc. Itē q ille q absoluit: possideat rē tēpore sn̄e: vt hic dicit ꝛ ff. d excep. rei iudi. l. si rē meā. ꝛ ff. de rei vē. l. sinaūt. §. i. b.

g Venerabilē. ex sufficienti. sic. s. e. dilecte. ꝛ intellige: q expssit cāz grauaminis corā iudice a q̄ appellauit. vt ibi dicit: al's si admittit appellatõ. s. d ap. vt debitꝰ

b Rescripti. Nõ qd supra sepiꝰ dcm̄ ē: q reus excõicatꝰ siue a iudice suo siue ab alijs tpe impetrati rescripti nõ phibet psequi appellatõem ꝛ appellare. iij. q. ix. reuera. ꝛ. j. de sē. ex. p tuas. ꝛ. s. e. cū inter. ꝛ c. dilecte ꝛ c. significauerunt. ꝛ lr̄as impetrare ꝛ oīa facē q̄ ptinēt ad suā defensionē: vt hec oīa patēt p iura pdicta: lz nõ faciat mētionē de sua excõicatõe: ꝛ sup ipsa appellatone pōt lr̄as impetrare: vt dicit in fi.

i p Vacuit per triennium. Signatur. s. xvi. q. iij. placuit vt qcunqz. vbi dicit: q q post sex mēses negligit plebes conuertere ad catholicaz vnitatem: qui postea potuerit eas conuertere: habeat ipsas. so. illud. c. ꝛ istud sunt eiusdem concilij: ꝛ illud dz intelligi per suppletionem istius ꝛ econuerso. s. vt vicini epi admoneāt epm vt plebē suā cõuertat ad fidem catholicā: ꝛ si negligēs fuerit p sex menses a tpe admonitõis cōputandos. q potuerit eā postea cõuertere: hēat eā cõputato isto triēnio post illos sex mēses: ꝛ sic hz sex mēses primo ꝛ postea triēniū: ꝛ sic nullū cõtriū: ꝛ ita hēs hic pscriptõem triū annoꝝ ꝛ sex mēsiū cõ eccliam: qd ē cõ illud. i. c. de quarta. ꝛ. xv. q. iiij. §. quas actiones. h introductum fuit fauore fidei catholice.

h Si autē nõ fuerit. ꝛ ita vacāte eccl'a nõ currit ei pscriptio. Itē si eps fuerit hereticꝰ nõ currit eccle pscriptio vt i. §. se. q: tūc eccl'a q̄si vacare intelligit. Sz vr̄ q debeat currere: q: eccl'a vacāte ipsiꝰ economus pōt cõueniri ꝛ recõueniri: vt arg. xij. q. ij. vulterāc. ꝛ c. nobis. ergo vr̄ q currit pscriptio. Sz nõ ē verū: q economus posset agere vel cõueniri vacāte eccl'a: q: tūc careret legitio defensore. i. s. e. va. p totū. ꝛ iõ nõ currit i no dormit interim prescriptõ

erit eps q posset repetere ꝛ tacuit. Si autⁿ nõ fuerit: non p iudicet matrici eccle: sz liceat cū locus accepit epz ex ipso die intra trienniū repetere Itē si fuerit eps ad catholicā fidē ex donati parte cõuersus n̄ ei piudicet pfinitū tēpus: sz ex quo die conuersus ē: hēat p triēnium ptāte repetēdi locū q ad ipsaz cathedrā ptinebat. Ex registro gregorij italice patricie.

Nihil pdest: ꝛ infra. Nihil cū scādalo: nihil cū forali strepitu vobiscum nos velle dom̄ cā: s pauper diffinit vobis scripsisse meminimus. Sed illud scire vos credimꝰ: taciturnitatem atqz patientiam nostram futurisⁿ post me pontificibus in rebus pauperum preiudicium nõ facturā Gregorius.

Sanctorum patrum sanctiões statuētes cõfirmauerunt. ꝛ nos irrefragabilit cõfirmamꝰ. vt oēs possessiões ad singulas puincias nostroꝝ fratrū ptinētes a qbꝰ p. xxx. an. possesse sūt qeteꝰ ꝛ syncēꝰ absqz synodali pclamatõe ppetuo teneantur. Alex. iij. salernitano archiepiscopo.

De quarta decime ꝛ oblatõis defunctoꝝ clericus ab impetitione epi q̄dragēnaria pscriptione tēporis

l Nihil cū scandalo. Ar. q propter scandalū declinādū ē a iure suo. s. d tēpo. or. ad aures. vbi d hoc. ꝛ. x. q. iij. cauēdū. ꝛ xi. q. iij. nolite. ꝛ sic dñs cū sciret non debere soluere tributū: tñ propter scādalū soluit: ꝛ apls ne aliquez scādalizaret: ppijs manibꝰ victū sibi q̄rebat. ꝛ xviij. q. i. c. ia nūc versus fi. ꝛ propter scandalum consuetudo loci seruāda est: vt fecit mater augustini. xij. di. illa in fi. ar. j. de reg. iuris q scādalizauerit.

m Cause pauperꝝ ꝛ sic bōa eccle pauperū sunt. xvi. q. i. q̄m qcqd. ꝛ xxiij. q. vij. qd autē. ꝛ q. viij. couentor. circa pn. ꝛ iõ pauperꝝ eē dicunt q: tpe necessitat; oīa sūt cõic in da. x. vij. di. sicut hi. ꝛ. iij. q. i. c. i. ꝛ victu ꝛ vestitu nõs contenti sumus. x. q. ij. eps. ꝛ. xij. q. ij. auru n.

n Futuris. Ar. q negligentia vel taciturnitas prelati non preiudicat successori: q: del ctum persone ꝛc. s. ti. pri. cum venerabilis. ꝛ. xvi. q. vi. si eps n. sic: tpe plati malꝰ alienant nõ currit pscriptio. xvi. q. iij. n. sacerdotes. ꝛ prelatꝰ cõditõez eccle deteriorē facē n pōt. j. d d3a. fraternitatē. Ar. s. s. e. c. pri. ꝛ. i. e. auditis i fi. So. negligētia plati siue taciturnitas hñ piudicat eccle: q̄m propter taciturnitatē currit pscriptio: vt. j. q. a. i. p totū. ꝛ. s. e. c. pri. ꝛ iõ hoc itellige quātū ad cētenariā pscriptõez q̄ sola currit eccle romane. xvij. q. iiij. nemo. ꝛ. j. e. c. cū nob. q: nõ potest pscribē tēpore suo p cētū ānos ꝛ in auē. vt romana eccl'a gaudeat ꝛc §. i. colla. ij. Uel pōt itelligi de re inuasa: quā illa patricia inuaserat violēter: in q nõ currit pscriptio. xvi. q. iij. licet in regulis. ꝛ. xciij. di. illō. ꝛ hec prestatio fuit quasi q̄dā interruptio quā fecit princeps principi. h h n fac illa quā hēs. xvi. q. iij. §. pōt. v. bis aūt. ꝛ. C. de anna. excep. vt pscriptio. ꝛ. s. de offi. ordi. pastoralis. in fi.

o Sanctorū patrum sanctiões. vt. xvi. q. iij. c. i. ꝛ. ij. ꝛ c. qcunqz. ꝛ c. placuit.

p Quiete. i. sine interruptõe aliqua ꝛ sine molestia de qua notatur. j. e. illud.

q Syncet. i. bona fide. qd psumit eo ipso q n pbat cõtrium ar. C. qui mili. nõ pos. sup seruis. ꝛ q malam fidē allegat: eam pbare debet ar. xvi. q. iij. volumꝰ. ff. d pba. quonēa. §. q dolo. ꝛ qd dic d. xxx. an. pscriptõe nõ tenet hodie: vez ē in rebus ecclesie tenet tñ in rebus priuatoꝝ. j. e. de quarta. ꝛ c. ad aures.

r Absqz synodali. Per istam synodalem pclamatõem fit interruptio pscriptõis: ñ al's nõ pōt t litem prestari. C. d anna. excep. vt pscriptꝰ: al's nõ vr̄. C. de pscrip. xxx. an. sicut i rem.

s De quarta q̄dragēnaria. Nõd e vero tūc cõ i sola. xl. an. prescriptio currit cõtra eccl'am nulla distinctõe fac. a inter eccl'is ꝛ monasteria vt hic ꝛ. j. e. in pluribus. c. ꝛ. xvi. q. iij. §. pōt. v. quas actiones. prout distinxit gratianus ꝛ male in illo. §. potest. xvi. q. iij. versus. fi. per vnam col. verū in cānonibus vero ꝛc.

se posse tueri[a] videtur nisi forte interim pastoralis sedes caruisset[b] pastor q iura ecclesie sue exigere debuisset. nã rõana ecclesia tricẽnalẽ pscriptionẽ ꝯ̃ ecclesiam nõ admittit.

Idem.

Vigilãti studio cauẽdũ est ne malefidei possessores[c] simus in pdijs alienis: qm̃ nulla ãtiq̃ diez possessio iuuat aliquẽ malefidei possessorẽ: nisi rsipuerit: postq̃ se aliena nouerit[d] possidere: cuz bonefidei possessor dici ñ possit. Ephisinus[e] enim legislatõ solũ propter vitãdã miserorũ segnitiẽ[f] ⁊ lõgi tpis errorẽ ⁊ cõfusionẽ pmus tricẽnali vł quadragẽnali prescriptõi vigorẽ legis imposuit: nobis ãt tam in rebus cognitis[g] q̃ latẽtibus[h] placuit[i] non habere vigorem. Idem mauritão episcopo.

Ad aures[k] nostras puenit duas ecclesias litigasse sup decimis quas vna earũ in alterius parochia annis. xl. possidet: ⁊ infra. Tue fraternitati tenore psentiũ innotescat: qđ de iure melior ẽ cõditio possidentis: q: quadragẽnalis[l] prescriptio oẽm prorsus actõem[m] excludit.

Idem parmesensi episcopo.

Causaz q̃ inter regiñ. archidi. ⁊ nobilẽ viruz. g. super decimis vertitur: ⁊ infra. Ideoq3 mandamus: quatenus causam ipsaz debito sine decidas non obstante prescriptione temporis vel concessione[n] ecclesiastice secularisue[o] persone: si idem. g. opponere eam voluerit: quia cum laici decimas detineĩ[p] ñ possit eas nulla valẽt pscribẽ

a ℂ Se posse tueri. Sed videł q̃ nõ possit se tueri: q: illa q̃rta decimaz de iure cõi vł ad epm ptinẽ. x. q. iij vnio. vnde si clericus iste cessauit in solutõe illi⁹ quarte fuit malefidei possessor: ⁊ ideo nõ prescripsit. j. c. pri. ⁊ j. e. qm̃. ⁊ c. vigilanti. ⁊ c. si diligenti. Intellige: q̃ ab isto clerico nõ incepit pscriptio: nisi habuisset titulũ talẽ: q dedisset ei cãm prescribẽdi: đ quo dł. j. e. si diligẽti. sed ab aliquo pdecessorũ fuit inchoata ⁊ ipse inueniens ecclãm in possessione: habuit bonã fidẽ: credens q̃ aliq̃ iusta cã possideret: vnde compleuit prescriptiõem: q: q i locũ alteri⁹ succedit iustã hz ignorãtie cãm ff. đ re. iu. q in alteri⁹. vł potuit hẽre titulã. s. cõcessionẽ epi tñ: vnde pscripsit occasiõe illius tituli tãtũ: lz min⁹ iustus essz vt dł. j. e. si diligẽti.

b ℂ Caruisset. q: eccła tunc caret legitio defensore. j. ne se. va. c. i. ⁊ vł ⁊ hic quare nõ currit prescriptõ. ⁊. ꝯ̃. e. c. i. ⁊ sic isto tẽp⁹ ꝯ̃ducit đ pscriptõibus. j. e. audit;. ⁊. c. cũ nobis

c Vigilanti. possessores. sic. j. e. qm̃. ⁊ c si diligẽti. ⁊ c. veniẽs in si. ⁊. xvi. q. iij. lz. ⁊. xxxiiij. q. ij. si virgo. ⁊. xxxiij. q. v. q̃ deo. ⁊ hoc ideo ẽt contingit: q: sicut tẽpus non tollit obligationem sic nec inducit. ff. de ac. ⁊ obli. l. obligationum. §. placet. ⁊ hoc ₚm canones: secus ₚm leges. C. de prescript. xxx. vel. xl. an. sicqs emptionis. ⁊. xvi. q. iij. §. põt.

d ℂ Nouerit. qđ est intelligendum: si ante impletam prescriptionem habuerit malam fidem: quoniam qui mala fide possidet: non prescribit: vt dictũ est. Sz pone q̃ post cõpletam pscriptionem incipiat habere malam fidem: nunquid teneł ipsam rem restituere vero dño. vł q̃ sic q: iã scit q̃ res nõ est sua: ⁊ nõ dimittił peccatũ: nisi restituatur ablatũ. xiiij. q. vi. si res ⁊ j. de vsur. cũ tu. Sed ꝯ̃ vł: q̃ cõpleta prescriptõe iã tut⁹ ẽ ₚm vtrunq3 ius. ꝯ̃. c. pri. ⁊. j. e. ñ. c. quoniã oẽ. ⁊ in pluribus alijs. Ergo iuł possidet. si iure: ergo iuste ⁊ bñ: vt. xiij. q. iiij. qd dicã. nec iã dicił aliẽnã vt ibi. Preterea iura faciunt hoc meuz illud tuũ. viij. di. quo iure. Itẽ cõditor canõis vel legis potest mihi dare rem alienam ⁊ tutus ero. ff. de euic. lucius ⁊. C de quadrien. prescrip. bene a zenone. ⁊ per totum: ⁊ sic multo fortius potuit inducere hanc prescriptionem in odiuz negligentium. Quidam dicunt q̃ qñcunq3 hz conscientiaz rei aliene: tenetur eam restituere al's peccat. Alij dicũt q̃ vł verius: q̃ nõ tenetur amplius reddere: q: iã non est aliẽa: immo sua ⁊ iuste eam possidet: q: iure. xiiij. q. iiij. qd dicã. sicut q auctore pretore possidet: iuste possidet. ff. đ acq. pos. iuste. Ala. dixit: q̃ si ex cã lucratiua rẽ habuit: semp cã reddere tenetur: arg. ff. de his que in frau. cre. qui autem. §. siquid cũ pupillo Si vero ex causa non lucratiua puta q̃ emit ab eo quem credebat dominum non teneñr: arg. xliij. q. i. q̃ debetur

e ℂ Ephesinus. Imperator forsitan fuit vel iurispitus q legem hanc primus edidit.

f ℂ Signiciem vitandã. s. ne rerũ dñia essẽt incerta. ff. de vsucap. l. i. ⁊ insti. de vsucap. in prin.

g ℂ Cognitis. ipsi dño: q̃ ab alijs possideantur.

h ℂ Latentib⁹. q: verus dñs rẽ illaz nescit ad se pertinere.

i ℂ Placuit nõ habere. In malefidei possessore q pscribere nõ põt: siue verus dñs sciat rẽ illã ad se ptinere siue ignoret: vt. xxxiiij. q. ij. si virgo ⁊ ff. de peti. here. sed ⁊ si lege. §. si de eo.

k Ad aures. de iure canõico ⁊ etiã ciuili. ꝯ̃. de pba. ex litteris. j. de iurepa. qđ autem xiiij. q. v. non sane ⁊. C. de rei vẽ. quotiens. ff. de reg. iu. cũ par. ff. de cõdi. ob tur. cau. si ob turpem.

l ℂ Quadragẽnalis. sic pz q̃ vna ecclesia potest pscribere decimas in parochia alterius lz titulum non ostẽdat: ar. ꝯ̃. e. ti. de quarta. j. e. veniens. Ar. ꝯ̃. de deci. dudum. vbi dł q̃ titulus est necessarius. de hoc dicitur. j. e. si diligenti.

m ℂ Actionem. Ar. q̃ actio ₚm canones sit proponenda de hoc dicitur. ꝯ̃. de iudi. dilecti. c. examinata. ⁊ q̃ dicit oẽm actõem excludit: intellige: q̃ talis sit actio q̃ possit prescribi: q: quedã sunt que pscribi non possunt j. e. c. pri. ⁊ c. accedentes. ⁊ c. cum non liceat. vbi notatur in quibus casibus non currit prescriptio. b.

n Causam que. concessione. supple facta post lat;. cõcił. in quo caueł: q̃ laici sine animarum periculo decimas detinere non possunt: vt. j. de deci. perhibemus ⁊ melius eo. ti. q̃zuis sit graue: vnde hodie episcopi decimas laicis in feudum concedere non possũt: q: ius decimarum cum sit spirituale non cadit in laicum vt hic in fi. satis patet. de hoc dicetur in decre. j. de deci. q̃zuis sit graue.

o ℂ Secularisue. j. de deci. tua nos. ⁊ c. dudum.

p ℂ Detinere. sic. xvi. q. vij. c. i. ⁊ dic detinere. s. ciuiliter naturaliter aũt de facto possident laici ⁊ in periculum animarum: exigitur ergo ciuilis possessio ad prescriptionem in huiusmodi spiritualibus. i. vt persona sit talis in quam possit cadere h⁹i possessio de iure. In laicum

eni ius spirituale nō cadit.3̄.de elec.sacrosanc.ꝛ.c.mas sana.ꝛ.xvi.vi.bene quidem.talis quidem possessio germinat prolē:vt ar.insti.p quas pso.no.acqui.§.sed bōe fidei.ꝛ iō q: nō possident:nō pscribunt:q: sine possessione prescriptio nō pcedit.ff.de vsucap.l.ij.ꝛ melius l.l.sine possessiōe.ꝛ pscriptiōem obijcē n̄ pōt nisi qs possideat.3̄.de pba.ex lr̄is l fi. ergo laici n̄ possunt nobis obijcere pscriptiōem i bus spiritualibus. q: nō possidēt ciuiliter declarat: sb audi nisi allegent alium titulū ꝛ concessionem factam.

a Illud.qdraginta.3̄.e.c.de quarta ꝛ.c.ad aures.ꝛ.j.e.c.primo.

b Canones.xvi q.iij is.c.i.ꝛ.ij.ꝛ.c. quicūq3.ꝛ.c.placuit.que hodie nō tenēt.3̄.e.c.ij.b.

c Aduersus ecclesiam. Hoc ideo dixit:q: aduersus

ratione. Idem.

Illud autē te scire volumus ꝛ tenē q aduersus ecclesias minorē pscriptionē q̄.xl.an.ꝛ.cc.non admittit:l3 quidā canones pprobant tricennalem:ꝛ ecclesia se potest aduersus ecclesiaz q̄dragennaria tpis pscriptione tueri: de re illa quā inconcusse.xl. an.noscit possedisse. Uerum si de pscriptione ꝛ iterruptione inter partes fuerit mota q̄stio:ab vtraq3 parte testes recipi debent: ꝛ si pbata fuerit interruptio: prescriptio non tenebit. Idem.

Quia indicante abbate.c. comperimus int euz

priuatum bene tuetur se ecclesia spacio.xxx.an.vt.3̄.e. sanctorum.que in isto casu h3 intelligi ne qd in eius fauorē noscitur indultum:ad eius lesionē retorqueri cōtingat.C.de leg.l.q fauore.l.

d Inconcusse.i.quiete ꝛ sine aliqua interruptiōe. j.e. auditis ꝛ.c.se.vel sine aliqua synodali pclamatōe per quā interrūpit prescriptio.3̄.e.sanctorum.

e Parte.super pscriptōe ꝛ interruptōe.j.e. auditis.

f Interruptio. Nota q interruptio fit pluribus modis:naturaliter ꝛ ciuiliter. Naturaliter duobus:p inūdatiōem maris vel fluminis:vt.ff.de acq poss.l.q vniuersas.§.itē labeo.ꝛ.l.possideri.§ labeo. Itē p deiectiōem ꝛ expulsionē.ff.de vsucap.naturaliter.§.i. Ciuiliter vero multis modis interrūpitur prescriptio. Et primo p libellū principi oblatum in annali actione.C. qn̄ libel. prin.dat.lit.cōtes.facit.l.ij. Itē p litis cōtest.qd h3 locum in perpetuis actōibus.xvi.q.iij.§.pōt.vis ꝛ.§.qd si.ij. ꝛ corā suo iudice.C.ne de sta.defun.l.pe. Si non pōt litē cōtestari:sufficit iudicem adire ꝛ libellum offerre 3̄ absentē vel 3̄ eū qui conueniri n̄ pōt aliqua de cā ꝛ in q̄rimoniā deducere ius suū vel corā publicis psonis vel ad domiciliū rei cū iudex haberi nō pōt pponat:ꝛ sic interrupta est prescriptio.C.de anna.excep.vt perfectius ꝛ predc.§.pōt.vis autē. Item per sacrū oraculum oblatum principi ꝛ p executorē postea subsecuta fuit cōuentio.C.de prescrip.xxx.an.sicut in rē in fi. Itē per solutionē vsurarum.C.de pscrip.xxx.an.siqs emptōis in fi. Itē p synodalem pclamatōem.3̄.e.sanctoꝝ. Itē p secundam cautōem a debitore factā.C.de pscrip.xxx.an. cū notissimi §.fi ꝛ siqs. Itē p renūciatōez scā3 a colono 3̄.vt lit fi ꝛt.qm̄ frequē.§.q si fr ꝛ.C.vbi i rē actō.l.n.b

g Quia iudicāte.agrimensoris:q tenet ō modo finium actōe in factū si male renunciauerit: dūmō

dolose hoc faciat:de culpa.n.vel negligentia non tenetur.ff. si mens.fal.mo.dix.l.iij.§.i.l.

h Ad loca.vt loca diuidēda subijciat oculis.ff.fini.regu3. si interruptione in fi.C.fini.regū.siquis. Et ex hoc pōt sumi ar.q iudex pōt iudicare bm q nouit ꝛ nō bm allegata. Et nota q iudex qui 3̄ conscientiam vel 3̄ iusticiam i grauamen alterius aliquid fecerit p gratiā vel sortes p vnum annum nouerit se suspēsum:ꝛ si durante suspensione ingesserit se diuinis: irregularis efficitur:cum q̄ solus papa dispensat ꝛ i veram litis estimatōez condemnabitur:vt in ō ere.inno.iiij.cum eterni de re iudica.

ꝛ abbatē scē lucie exortaz de finibus q̄stionem:agrimensoris diffinitione illam psperim⁹ finiendā. Mortamur igit vt ad loca de qbus est cōtentio accedentes eā in vestra faciatis pn̄tia terminari.xl.tm̄ annoꝝ pscriptione vtriq3 parti seruata. Lucius tertius.

Ex transmissa cōquestione abbatis ꝛ monachorum de haben.accepimus q cum ecclesia de camenōe ad ius eorum ptineat: ꝛ homies de sibini.vincto.ecclesiarum parochiani sint ipsi⁹ ecclesie clerici q pdictas hn̄t ecclesias:minutatim omne ius parochiale pter ius funerandi

i Quadraginta tantū annoꝝ.sic q̄ videtur q fines prescribi possūt vt.xvj.q.iij.volumus.ꝛ q.iij. inter memoratos. 3̄.eo.ad aures.ꝛ.3̄.de pba.ex litteris. Sed ꝯtra videtur:q fines prescribi non possunt:vt.xvj.q iij.qcunq3 ꝛ.c.inter memoratos. Super hoc dicas vbi fines dioce.siue parochiarum ꝯstat distinctos fuisse: vel etiam potest pbari per libros antiquos ꝛ testes ꝛ famam ꝛ alia adminicula:vt.3̄.de proba.cum causam. fines dioce. siue parochie aut prouincie non possunt pscribi:ꝛ sic loquuntur capitula ista.xvj.q.iij.l3.ꝛ.c.quicunq3.ꝛ.j.de paroch.sup eo.ꝛ ratio est:scilicet ne prouinciarum termini confundant. xvj.q.iij.quicunq3.ꝛ sic limes prescribi non potest: nec ea q̄ limitibus adherent.ff.de rei ven.que religiosis.ꝛ.ff.de contrahen.empt.in modicis.vbi vero non constat nec potest pbari de diuisione limes ꝛ ea que sibi adherent: bene potest prescribi:ꝛ sic distinguit illud capitulū.decimasexta questione tertia inter memoratos.fines vero prediorum bene pscribuntur:in quo casu loquitur illud.c.ex litteris supra de pb. in quo casu pōt intelligi illud.c.xvi.q iij.volumus. ꝛ illud qd hic dicit. Si vis intelligere hic de finibus parochiarum intellige q fines hic non erant distincti:vnde hab3 locū prescriptio:vt dicit.c.inter memoratos. Illud scias:q licet limes pscribi nō possit:tn̄ ea que sunt infra limitē limiti nō adherētia pscribunt spiritualia ꝛ tēporalia:ꝛ sic loquūtur.3̄.eo.ad aures ꝛ.j.e.auditis.vbi vna ecclesia pscribit decimas in parochia alterius:ꝛ tunc necessarius est titulus:vt in quadam decre.grego.ex.eo.ti.venerabiliū.vt nō.j.si diligenti.

k Ex trāsmissa.ecclesia de camenōe.q parochialis erat ecclia matrix ptinet ad mōachos ꝛ alie erāt sub illa:ꝛ ita iste eccle pertinebant ad monasterium mediāte matrici ecclesia:ꝛ ita maior ecclesia potest agere p iure subditarū ecclesiarū:sic.j.e.auditis.ꝛ.xvi.q.iij.inter memoratos.

l Minutatim. Frustatim lupus cōmedit agnū.xiij.q.i.3̄.hic ita.vltra vnam columnā.ꝛ est quasi vna species alluuionis q̄ prediorum statum minutatim:alij auferendo paulatim:alij dando latenter.C.de alluuio.l.i.ꝛ.ij.

m Funerādi.ius funerādi consistit in sepulturis mortuoꝝ ꝛ exequijs ꝛ oblatiōibus inde prouenientibus.aliud ius nō

matrici ecclesie subtraxerūt: ⁊ infra. Dis. v. mandamus q̄tenus decimas[a] ⁊ oblationes cum alijs obuentionibus memorate matrici ecclesie p̄scriptione hostilitatis tempore non[b] currēte restitui faciatis.

Inno. iij. abbati de ciriotto.

Accedentes ad p̄. n. prepositus. s. nazarij ⁊. a. canonic⁹ scī stephāi sindici ⁊ procuratores pmicerij: ⁊ clerici mediolan̄. de ordinarijs maioris ecclesie grauit sunt conquesti: q̄ cum ipsi legatos ⁊ nūcios ap. se. deuote recipiant ⁊ pcurent dicti ordinarij procurare ipsos renuunt: ⁊ p curantibus ad expensas subsidium ipartiri: ⁊ ifra. Volentes aūt vt quod oibus iminet ab[c] oibus comportet: mandamus: quatenus nisi dicti ordinarij p speciale priuilegium apo. se. a prestandis procurationibus ostenderint se imunes: etiam si lōgissimo tēpore pcurationis obsequium non impēderint: cum[d] in talibus p̄scriptio sibi locum nequeat vendicare: ipsos ad pcurationis sarcinaz ordīe debito sub eūdē teneri ðcernas. Idē ō costa ⁊ de scō dōato priorib⁹.

Cum nō liceat a capite mēbra recedere[e] nō sufficim⁹ admirari: q̄ sicut referente ebrachareñ. archiepo nob ē intimatū: lz ecclesie vestre i ipsius sint dioc: ꝯstitute vos tñ obedire sibi tanq̄ epo vr̄o ꝯtumacit r̄cusatis: ⁊ ifra. Ideoqz mādamus: q̄ten⁹ p̄fato archiepo ⁊ ecclie bracharieñ. obediētiā ⁊ reuerentiaz debitam sicut alij clerici sue[f] dioc. faciūt impendatis: p̄scriptione tēporis non obstante[g]

Idē nobili viro matafeloni.

Ad audientiā ap. n. peruenit: ⁊ ifra. Proponebat ex pte tua alexan. papā p̄de. n. tibi i castro palacioli cōcessisse singulis annis. xl. sol. denarioz papien. quos ro. ecclie. ibi consueuit recipe ānuatim: insuper questiones bāna placita[h] foris[i] facta ⁊ omnia iura que ibi aposto. se. habebat sed ea tibi nulla rōne de/

---

subtraxerant matrici eccle. de hoc iure bēs. j. ō sepul. p totū.

Decimas. ⁊ sic pz: q̄ de iure cōi matrix ecclesia dz percipere decimas infra ꝯfines sue limitationis: ⁊ sic capelle nihil debent hr̄e: qd̄ est ver: nisi p spālez indulgentiā vel p̄scriptionem. j. de deci. cum contingat. ⁊ xvj. q. i. de decimis.

Non currēte. Tempus hostilitatis non currit: imo illud subducit de p̄scriptione: sic ⁊ xvj. q. iij. prima actione. ff. ō cap. ⁊ postli. reuer. postliminiū. ⁊ C. e. ab hostib⁹ ⁊ in alijs casib⁹. s. e. c. i.

Accedētes. ab oib⁹ comportetur. Arg. quod oēs tāgit ab oib⁹ est approbandum. lxvj. di. c. i. ⁊ s. de temp. ord. si archieps. ⁊ s. de offi. or. ad hec. ff. de aq. plu. ar. in concedendo. ⁊ C. de auc. p̄stan. l. vlt. Itez vbi onus ibi emolumentū. xij. q. ij. charitatem. ⁊ c. ecclesiasticis. ⁊ isti. ō legi. pa. suc. §. i. ⁊ C. ō fur. manifestissimi. §. fin aūt ⁊ melius. C. ō cadu. tol. l. vna. §. p secundo.

Cuz in talib⁹. In pcuratione que debet ratione visitationis ō currit p̄scriptio. j. eo. cum ex officij. ⁊ hoc pz: ꝫ in illa que dat rōe institutiōis bene currit: de qua loqt c. xviij. q. ij. eleutherius. Itē in illa que datur ratione cōsuetudinis: vt. xviij. q. ij. seruitiuz.

Cum non liceat. recedere. nisi vbi icidit in heresim. xxiiij. q. ij sane. ij. vel in scisma. s. de elec. q2 diligentia. ⁊ in crīe notorio fornicationis ⁊ i simoniaco i ordine: si possit pbari. xxxij. di. § ver. ⁊ i. q. i. siqs simoniacis. Ī alijs aūt criminib⁹ ēt si sint notoria: expectāda est snīa. xv. q. vi. sciscitantib⁹. viij. q. iiij. nōne. ⁊ s. vt li. pen. laudabilē. ⁊ c. a memoria. ⁊ j. de diuor. porro. ⁊ est rō q2 fornicarij notorij simoniaci sunt suspensi ipso iure. i. q. i. reperiunt. Sed nōne p alijs criminib⁹ phibet qs a perceptiōe dn̄ici corporis: de ꝯ. di. i. quotidie. ⁊ ab imolatione: vt dj. di. testm̄. Quare g̃ potius circa ista crimina hoc dr̄. So. ea nō dicit: q̄ istos simoniacos ⁊ fornicarios vitare possuz iure mero: sed alios nō: nisi essent excōicati ⁊ suspēsi vl̄ depositi vi.

Sue diocesis. eo. n. ipso. debent sibi subesse. xvj. q. vij. oēs basilice. ⁊ xviij. q. ij. monasteria. nisi ondant se exemptos. j. ō ꝯfir. cum dilecta ad fi. ⁊ hoc ideo q2 possessor non cogitur pbare titulū sue possessionis. C. de rei ven. l. vlt. C. de pet. here. cogi. ⁊ ij. q. v. §. i. q2 ius illud de communi iure ptinet ad episcopuz i oibus clericis sue dioc. vt hic patet.

Obstante. Nota hic casus in quibus non currit prescriptio. primo in obedientia: vt hic. Item in procuratione ratione visitationis debita: supra eo. c. pri. Itē in decimis a laicis possessis. s. e. causam que. Item in matrimonio. j. de cōsan. non debet. Item in tributis siue publicis functiōibus. C. de prescrip. xxx. vel. xl. an. l. comperit. Et liber homo non prescribitur. xvj. q. iij. §. potest. ver. q̄ si prauatus. ⁊ se. §. Item tempore vacantis ecclesie non currit p̄scriptio nec tempore scismatis. s. e. c. pri. ⁊ c. ō quarta. ⁊ j. e. cum nob. Item tpe hostilitatis nō currit. s. e. ex transmissa. ⁊ xvj. q. iij. pma. Item nec ꝯtra neruum ecclesiastice discipline. s. de ꝯsu. cuz inter vos. Itez in re q̄ de iure communi possideri non pōt. xciij. di. illud. ⁊ c. dis. ꝯtra morē. Itez limes. xvj. q. iij. lz. ⁊ j. de paro. sup eo. Item nec in re spirituali iniusto titulo acq̄sita. s. de trāsact. p fea. ij. Itez nec via publica. ff. de vi. pub. viam. itē nec ꝯtra ius publicuz C. de ope. pub. prescriptio. Item res sacra ⁊ res fiscalis insti. de vsuca. §. i. ⁊ §. res fisci. Item res presidi data ꝯ legē iul. repetūdarū. ff. ad. l. iuli. repetun. qd̄ contra legez. Itez res pupillaris. ff. de acq. re. do. bone. Item fundus dotalis. ff de fun. do. si fundus. Item res peculiaris vt videt. C. ne de sta. defunc. l. vlti. Item pupillo non currit prescriptio. C. qui. in cau. in integ. resti. non est ne. l. vlti. Item vxori durante matrimonio non currit prescriptio: nisi maritus vergat ad inopiam. C. de iure dot. in rebus. §. omnes. Item in rebus que sub conditione debent non currit prescriptio: nisi a tempore conditionis extantis. C. de prescrip. xxx. annis. cum notissimi. §. illud autem. Item tempore suspensionis prelati non currit prescriptio. j. de concess. preben. quia diuersitatem. Item filiofamilias non currit prescriptio: duz est in potestate patris. C. de an. excep. l. i. in fi. §. vlti. ⁊ C. de bo. que lib. q̄cunqz ad fi. ⁊ C. de bo. ma. l. i. in fi. ⁊ s. de postu. prelat. bone me. in fi. Item quidam sunt qui prescribere non possunt: vt precario tenentes. x. q. iij. quia cognouimus Item colonus. xvj. q. i. clerici. ⁊ c. se. C. de prescript. xxx anno. male igitur. Item qui nomine alieno possidet. j. e. si diligenti. Item vsufructuarius. insti. per quas per. no. act. fructuarius. Nec creditor prescribit pignus. ff. de vsucapio. non solum. §. qui pignori. ⁊ C. de pigno.

a. nec creditores. Et hoc intellige de longa prescriptione sz leges non de legitima. Ar. est q contra obedientiam prescri bit. j. de priuile. cum olim. Sz ibi habuit priuilegium ratione cuius prescripsit: et preterea suberat ro. ec. que ipsam inobedientiam contra epm potius prescripsit sic. j. e. cum ex officij.

q Tanquam. ar. q aliquis facit aliqd non tanquam ipse sz tanquam alius. s. de elec. cum inter canonicos. et. ff. de adoptio. si pat. §. qui duos. ff. de iosti. testa. papinian. §. sz nec ipuberes. ff. qn ap. sit. l. i. §. solet. et. i. de re. ec. non alie. sicque psonorum sic aliqs facit aliqd in eo q ho et aliud in eo q re. xxxiij. q. iiij. si ecclia in fi.

b Ad audientiam. placita. i. iurisdictionem causarum.

i Forinseca. i. pecuniarias penas olim quetium: ar. j. de pe. psbri.

k Scriniarius. Scriniarij appellant tabelliones et e vulgare romanorum

l Magis auctes. Ar. s. C. de fi. instru. in exercendis. s. de fi. instru. cum ioanes So. illud generale: et istud speciale propter antiqtatem facti. ff. de pba. census. et sunt semp specialia ista obuiantia illi generali. s. vbicunque scriptura e necessaria. xcvij. di. nobilissimus. C. de man. pri. l. i. s. de offi. dele. cum i iure C. si mi. ma. se dixerit si alterius. et vbicunque priuilegium allegat: ar. j. de priuile. porro. qd a n. melius pbant per instrumenta quam per testes: vt dcm est. de hoc. s. de p ba. tertio: et h legitur vbi dicit considerantes et librum censualem et c.

beri castellanus eiusdem castri constantissime asserebat. ad quod probandum inducebas pdicti pape priuilegium et librum ec. ro. censualem. hoc est nitebaris pbare p testes: q dicebant se vidisse p scriptum censum nuncijs ro. pon. a. l. annis et infra fuisse solutum. Sz inter alia fuit ex aduerso rn sum: q nec priuilegium nec liber censualis aliqd contra modi asserebat. cum priuilegio vsus non fueris spatio annorum. xxx. et liber censualis suspectus existeret: q si fuerat in camera nra receptus: ac scriniarius alio modo scripsisset dicta testium quam dixisset. Nos igitur magis auctentice priuilegij quam depositiones testium attendentes: considerantes et librum censualem: quem non suspectum habuimus: lz non i nra sz in cardinalis. s. hadriani camera sit inuentus: q cum qn camerarius fuerat de camera beati petri suscepit: nec credentes ipsum scriniarium: cum iuratus sit officium suum fideliter exequi aliud scripsisse quam a testibus dicerent: respicientes insup q e

longe validius: ipm negocium tangere pncipaliter ro. ec. contra quam non nisi centenaria prescriptio currit: i solutione pdicti census et aliorum petitorum condenauimus pte aduersa iniungentes eidem: vt ibi non tanquam tibi sz tanquam ec. ro. cuius auctoritate obes pcipe: cui et pp pdca bnficia vasallus existis: sine difficultate persoluat. Idem hel. gu. et ab.

Cum nobis: et infra. Cum tam legali quam canonica sit diffinitione statutum: vt contra ro ma. ec. q gaudeat priuilegio speciali non nisi centum annorum prescriptio locum sibi valeat vendicare: tempora tn intercidentium scismatum q fm iuris ordinem cursum prescriptionis ipediunt: nolumus aliquatenus computari: sz diligenti consideratione adhibita de ipsa computatione deduci. Idem helien. et rosen. epis

Audiuimus et intellectum meritum cause quam vertitur inter vuigo. epm et ab. de beuesca sr ecclijs i valle de beuescam qs eps asserit ad se diocesana lege spectare

r Cum nobis, casus hildesem. episcopus mouebat qonem subiectionis contra monasterium grandesh. et ecclam romanam dicens q prescripserat subiectionem contra libertatem monasterij. commisit papa qbusdam abbatibus. vt reciperent testes epi ad pbandum prescriptionem contra libertatem monasterij: sz postq inchoata fuit prescriptio contra monasteria scissura trium scismatum fuit i eccla ro. Modo iterum scribit papa eisdem iudicibus dicens q tam iure canonico quam ciuili romana ecclesia gaudet priuilegio speciali: vt non nisi prescriptio centum annorum currat contra ro. ec. tn dicit papa q non vult computari tpa scismatum i prescriptione: sz de medio deduci. b.

s Legali. C. de sacrosan. ec. vt iter diuinum et i auc. vt ro. ec. c. an. gau. l. §. q aute coll. ij.

t Canonica. xvi. q. iij. nemo. et. s. e. pri. et. j. e. si diligenti in fi.

u Centum annorum. Hec prescriptio obtiet i rebus et possessionibus sz i priuilegio platonis quo sup alijs ecclesijs obtiet pricipatum nulla currit ei prescriptio. xcij. disti. que cathedram. xxiiij. q. i. q ex sol. et. c. rogamus. et. c. scisma. q hoc esset prescribere obedientiam qd ee non pot. s. e. cum non liceat. q nec deb esse sine capite. xciij. dist. nulla vin. Sz vi certe impossibile pbari prescriptionem centum annorum. et idem est ac si diceret papa: nolo q currat prescriptio contra ro. ec. si. ij. q. iiij. psul. Sz aliter pbabit se possedisse spatio centum annorum p instrumenta non posset h pbari: q p ista si pbatur possessio. s. de fi. instru. inter dilectos. p testes non posset pbare nisi testes ad minus herent. c. xiiij. an. vn vt q sufficiat pbare p tempus cuius non extat memoria: q tanto tpe res alie prscribuntur q alias non prescriberet. ff. de aq. quo. et estiu. h iur. §. aq ductus vel q testes dicant se semp audiuisse a suis maioribus: et nec sit q viderit vel audierit aliud. sic. n. pbat de antiqtate. ff. de pb. si arbit. ff. de aq. plu. ar. l. si. §. idem . sz non recedendum e a tribus istis et sic necesse e pbare centenariam prescriptionem: et suffic q ita placuit legislatori. ff. q et a qbus. psperit. et. vi. q. iij. scriptum e in lege.

m Librum censualem. sic enim p libros antiquos probat diuisio diocesium. s. de pba. cum causam. et instro pducto de archiuo publico creditur. C. de fi. instru. auc. ad hoc. arg. xxx. q. i. peruenit. publicum testimonium dz here: erguo magistratus confitetur illud de archiuo publico esse: vt hic e si manu commentarien. ei signa imposita sunt consueta: ar. ff. de iure fisci in fraude. §. quotiens. et. C. de fi. instru. plures. ff. de pba. census. C. arbitrium tutele. l. vlt. et sufficit q in libro auctentico scriptum est. vi. q. iij. scriptum est i lege. et. ff. q et a q. ma. lib. non fiant. l. psperit.

n Iuratus. sic ergo presumitur pro aliquo ratione iuramenti. i. q. vij. sancimus. s. de psump. illud. Item rone bone statis sue. s. de fi. instru. cum dilectus.

o Principaliter. secus si secundario. j. de re iu. c. pe. et ar. j. de priuile. si de terra. et. c. accedentibus posset tamen iste castellanus prescribere: vt teneret terram et esset feudatarius ecclesie romane et non ille: q per h non piudicat ecclesie: sic. xvi. q. iiij. volumus. ar. C. de pscri. xxx. an. competit. et. l. iubemus. xvi. q. iij. §. pot et. s. e. sanctorum.

p Centenaria. xvi. q. iij. nemo. et. j. e. pri. et. C. de sacrosan. ec. l. vlt. et melius in auc. ibi signata qs actiones i fi.

x Scismatum. qn currat prescriptio et qn non dz. s. eo. cum liceat.

y Deduci tempus n. scismatis deducitur de prescriptione si primum sit vel medium vel maneat. C. de pscrip. lo. tep. auc. qd si qbusdam et. C. de resti. mi. q tpe. ff. q ex cau. ma. necnon. §. sicque sepius.

z Diocesana. Hec diocesana lex comprehendit et legem iurisdictionis. de his dz. s. de of. or. dilectus et. c. cognitę.

abbas autem[a] eas esse ab ei⁹ iurisditõe prosus exemptas[b] ⁊ infra. Uex tãto tẽpore ꝓbã tur ꝑ testes ab abbatibus de beueschã pleno iure possesse vt videantur in eis episcopa le ius[c] legitime p̃scripsisse[d] ⁊ i fra. Quocirca mandamus q̃ tenus iſpectis priuilegijs the. ⁊ of. regũ: q̃ abbas super p̃mis sa libertate asserit se habere: si per illa[e] cõstiterit: ꝙ vall' ꝺ beuescã sit ille locus quẽ. c. p̃ n. libertati donauit: absoluatis abbatẽ ab impetitõe epi sup ecclesiis memoratis: ⁊ adiudi cantes illas abbati pleno iu re subiectas ep̃o sup illum si lentium imponatis. Qꝺ si ab bas i hac ꝓbatõe defecerit: audiatis ꝓbationes super tẽ pore quo ĩfra. xl. annos sedes ep̃alis vacauit: ⁊ si per tãtum tẽporis vacasse constiterit: vt illo subducto[f] non sit q̃dragẽ naria cõpleta p̃scriptio: vos ĩ illis eccl'ijs ius ep̃ale adiudi cetis ep̃o: ⁊ sup illo ꝑpetuũ si lentiũ ĩponatis abbati. Si au tẽ exceptõem huiusmodi ep̃s non ꝓbauerit: q͛ tñ interru ptionẽ ꝓbauit circa ꝓcessio nẽ pẽtecostalẽ i villa ⁊ eccl'a de mortona ⁊ receptõez ac ꝓ curatõem archidi. necnõ so lutionẽ denariorũ. s. petri[g] in valle ꝺ beueschã: circa cogni tõem quoq͛ causaꝝ mr̃imõia lium ⁊ capellãi suspẽsionẽ in predicta villa de mortona ⁊ i terdictum capellarum i p̃fa ta villa de beueschã: vos sup h. s ius episcopale adiudicetis eidẽ: si tñ circa suspẽsionẽ ⁊ i terdictum h⁹ i infra. xl. an. in terruptio[h] facta fuit: in ceteris ei silentium imponentes[i] que abbas prescripsisse probatur

a Abbas aũt. Sic ergo cũ agiꝛ de subiectõe aliquoꝝ nõ illi: ſed ille qui dicit illos sibi subiectos eẽ: ꝯueniri dꝫ. xvi. q. iij. iter memoratos. ⁊. ꝺ. vt lite nõ cõtes. qm̃. §. qꝺ si. ⁊. ff. de libe. ho. exhiben. l. vt si. ff. de seruitu. l. vlt. in fi. ⁊. ff. si seruitus ven. is cuius familia. sic ⁊ pro illis agere põt. ꝺ. e. ex transmissa. ⁊ sb ditus ẽt cõueniꝛ. ꝺ. ꝺ elec. q̃relã: ſꝫ ibi cõueniꝛ sbdi tus suo noie. ⁊. xxij. q. ij. quicũq͛ militũ. ſꝫ si pete re velit procuratõez vel censum a capellãis eos poterit cõuenire: arg. ff. de vsufruc. suspẽdentes §. pe. ⁊. l. vsufrcũ relicto. ⁊. l. vsufruc. legato. §. ha cten⁹. ⁊. ĩ. de cẽ. istantia.

b Exemptas. p̃mo pri uilegiũ romãi põtificis. ꝺ. de in inte. re. auditis. In illa littera vbi diẽ co gnouimus ⁊c̃. que diciꝛ parco illius ſcꝺo ꝑ pre scriptõem vt ſeq̃tur in. ꝟ verũ ⁊c̃. ⁊ hoc intelligiꝛ sub hoc. ĩ. vnde pre. de cre. fuit decisa ab isto lo co: q͛ faciebat ad ti. ꝺ re sti. i inte. ⁊ hec decre. cõ tinuatur in integra.

c Ep̃ale ius. Hic ergo manifeste patet: ꝙ iura episcopalia prescribunꝛ. ⁊. ĩ. e. cũ olim. de hoc di citur. xvi. q. iij. q̃cunq͛. ſꝫ vr̃ ꝙ abbas ñ potuerit p̃ scribere huiusmodi exce ptõem cõtra illud. ꝺ. e. cũ nõ liceat. ⁊. ꝺ. de cõsue. cũ inter. sed bene potuit p̃scribere illas eccl'as: si legitio tẽpore illas posse derit vt. ꝺ. e. de quarta. ⁊ sic abbas illas hẽbat pleno iure: ſꝫ abbas suam ꝓpriã libertatẽ p̃scribere nõ posset: ſꝫ alius cui⁹ noie ipsam allegaret. ĩ. e. cũ ex officij si super hoc habuit ta le quale priuilegiũ: ar. ꝺ. de consue. cũ dilectus. ⁊. ĩ. ꝺ priuile. cũ olim. Itẽ pꝫ: ꝙ oia iura que abbas potest possidere potest p̃ scribere. ĩ. e. cum olim. sed non alia que enumerantur. lxiij. di: q̃uis corepiscopi. vnde ea q̃ ad vtrãq͛ legem spectant põt p̃scribere vt hic pꝫ. cognitio. n. causaꝝ mr̃imoniaꝰ tm̃ de iu re cõmuni spectat ad iurisditõem epi. ĩ. de exces. prela. accedẽ tibus quã p̃scribit abbas. vt. ĩ. seq̃tur. Ius ep̃ale gen⁹ est: ⁊ hꝫ multas species sub se que enumeranꝛ. ꝺ. de offi. ordi. con querente. ⁊. c. dilectus in. g. ⁊. ĩ. q̃dã enumeranꝛ: vt ibi diẽ cir ca ꝓcessionem ⁊ cetera q̃ sequuntur.

d Prescripsisse. Sic ergo abbas iste tuebaꝛ se duplici iure s. exẽptõis ⁊ iure p̃scriptõis: q͛ iura ꝯria sunt. ĩ. e. veniẽs q͛ si tutus erat iure priuilegij: nõ põt prescribere: q͛ qꝺ meum est ex vna cã ex alia meũ fieri nõ põt. ꝺ. de fi. instru. inter dile ctos. Sꝫ dicas ꝙ si nõ ꝓposuit ista duo: ſꝫ ex vna exceptione transiuit ad aliã qꝺ fieri põt: ar. xxiij. q. i. quisq͛. ff. ꝺ excep. nemo. C. de transac. interpositas. ꝺ. de cã pos. ⁊ ꝓprie pasto ra lis. ⁊. ꝺ. de testi. significauerunt. ⁊. ff. de acquirẽ. pos. natura liter. §. nihil. ⁊ generaliter licitũ ẽ ꝺ vna ꝺfensione transiꝛ ad aliã ar. ho. ꝺ. ꝺ proba. licet. ⁊. ĩ. e. cũ olim. nisi vbi ius cõtrariũ ꝓhibet. ff. de re. iu. nemo. ex his vel sub disiunctione simul ꝓ posita fuerant vt si hoc vel illud ꝓbauerit abbas obtineat: ⁊ nisi forte ꝑ tãtũ tẽporis spaciũ ecclesia vacasset. v.

e Si per illa. Celestinus exemerat a iurisditione epi scopi loca que isti reges donauerant libertati: cũ autẽ per priuilegia celestini non constaret: ꝙ vallis de beue schã in qua ep̃s petebat ius ep̃ale: esset de illis locis do natis libertati ab illis regib⁹: man dat papa ĩspici pri uilegia illorũ regũ ⁊ si per illa priuile gia cõstiterit ꝙ val lis de beuescaꝫ sit de illis locis: appꝫ ꝙ celestinus exe mit locũ. s. vallem de beuescam: ⁊ sic abbas obtinebit: nec habet locum postea ꝓbatio va cantis ecclesie: ⁊ sic prius cognosci dꝫ de hoc articulo tanq͛ preiudiciali.

f Subducto. sic ꝺ. e. c. i. ⁊. c. de q̃rta ⁊. c. cũ nobis. q͛ tẽ defensore carebat sic. C. quomõ ⁊ qñ iudex. si p̃ses sic ⁊ absenti adijciunꝛ tot anni quot fuit absens. C. de pre scrip. lon. tẽp. auc. ꝙ si.

g Sancti petri. Forte ꝑcipiebanꝛ noie romãe eccl'e: ar. ĩ. e. si diligẽti. sed abbas allegabat ad se pertinẽ ministeriũ ꝑceptõis. ꝺ. e. ad audientiam.

h Interruptio. Sed contrarium videtur: ꝙ si inter rũpit quo ad quedã ergo quo ad oia ex iure episco pali prouenientia: nã q aurẽ hois tetigit: totũ hoiem te tigisse videtur: ꝺ pe. di. i. vulgaris: ar. C. de duo. reis. l. vlt. hoc tñ vt sciẽs habere ius episcopale: vno tñ vtiꝛ ar. ff. de seruitu. rustico. predio. vna ẽ via. ⁊. ff. queãd modũ serui. amitta. stillicidij. §. vlti ⁊. ff. de seruitu. vt pomum ad fi. ſꝫ non est ita: vt hic patet. ⁊. ĩ. de capel. mo nacho. cum dilectus. licet enim prescribatur in vno ca pitulo: non prescribitur in alio vel si fiat interruptio ĩ vno: non prodest in alio.

i Imponentes. sibi imputet ep̃s: qui tanto tempore gesta taciturnitate firmauit. C. de his qui a nõ dño ma nu: l. vlt. in fi. Et sic patet: ꝙ negligentia prelati nocet ecclesie. Ar. contra q͛ taciturnitas non videtur nocẽꝛ successori. ꝺ. e. nihil. vbi de hoc: ar. ad hoc. ff. de petit. heredita. siquidẽ possessor. §. siquid aũt. Sed nũq̃d ei q ñ põt agere currit prescriptio. videꝛ ꝙ sic: ſꝫ restituiꝛ ff. de iti. actuq͛ priua. l. i. §. siq̃s ꝓpter. ⁊. ff. de serui. ru sti. predi. ⁊ atilicinus. Sꝫ cõtra videꝛ: arg. ĩ. ꝺ appel. ex ratione. ⁊. C. de anna. excep. l. i. in fi. q͛ vbi nulla petitõ nulla mora. ff. de ver. obli. si pupill⁹. ⁊. ff. si cer. pe. lecta Dicas ergo: ꝙ prescriptio semꝑ currit: sed si leditur q̃s restituitur ex iusta causa. ff. ex quibus cau. maio. l. i. in fi. ⁊. l. ait pretor. §. primo ⁊ secũdo. nisi lex ĩpediat cursũ

prescriptionis:vt in.l.C.de anna.excep.l.i.in fi.& in ca
sibus qui notãtur.s.e.cũ nõ liceat.&.ff.de iudi.l.ij.§.pe
nul.in casu tamẽ nõ fit restitutio qñ fit prescriptio:cum
põt habere recursũ 𝔠 ipedientẽ:cuius dolo res peryt.ff.
de dolo arbitrio.§.dolo.& hoc si soluendo ẽ ille dolosus
als fit restitutio cõ
tra aduersariũ.ff.
de dolo.& elegan
ter.§.si dolo. Illud
tñ sciass:q vbi qs
leditur i prescripti
one restõnem petẽ
dz:ifra q̃driẽniuz
C.de tẽp.in ite.re
sti.l.vlt.vbi xo nõ
currit:semp serua
tur illesus :nec est
aliqua restitutio
ibi faciẽda. Lau.
tñ sup hoc dicit:vt
notaf.s.de i ite.re
sti.auditis i nouel
la illa : ecclesia.n.

a O Uz et officy
negauerunt.
qz tenebantur ad
hospitalitatẽ.xlii.
di.§.i.&.c.quescam⁹

b ❡ Pentam. ppt
qd archiepus eos
excõicauit.

c ❡ Allegantes.&
male.qz tẽpus nõ
ẽ modus tollende
obligationis.ff.de
actio.& obli.obli
gationũ.§.plz:ar.
s.C.de agri.& cen
si.litibus.libro.xi.

d ❡ Penitus. qui
dã notauerunt in
loco isto:q lz pcu
ratio non possit p
scribi:tñ si eps vi
sitat & nullã recipi
at procurationem
tũc põt pscribi pro
curatio:ar.ad hoc
j.de censi. sopite.
cum enim procu
ratõ talis possit cõ
mutari:vt.x.q.iij.relatum.ergo & remitit : sed non est
verum:quia expresse non potest episcopus procuratio
nem illam remittere.j.de censi.cum venerabilis.ar.cõ
tra.j.de dona.pastoralis. Item ratio legis obuiat eis.
nam q̃zdiu quis habet iter & haustum debz habere.ff.
de serui.rusti.predio.l.iij.§.vlti.& licet ager sit sterilis:
ita q nihil inde percipiat:tamen retineo vsufructum i
eo.ff.de vsufru.arboribus.§.vlti.ioan.

e ❡ Procurationem.ff.de offi.prefi.plebiscito.&.ff.de
offi.proconsul.solent.§.vlti.&.l.obseruare.

f ❡ Ratione visitationis.si.s.e.accedentes.vbi de hoc

g ❡ Uisitationem.Istud esset prescribere obedientiam

Idem parisieñ.episcopo.

UUm ex officy sui debito senoñ.prouinciaz visitaret archieps senoñ.per parisieñ:dioce.transitũ faciens ad abbatis.s.magloryj prioris ð castres & quorũdã aliorũ ecclesias eiusdez dioce.necesse habuit declinare a quib⁹ cuz procuratõnẽ sibi debitã postularz:ipsi eã ihumaniter negauerunt[a] ad sue negationis defensionez hoc solũ allegãtes[b] q nõ meminerãt se pcurationẽ huiusmodi pdecessoribus eiusdẽ archiepi exoluisse :nec ab eis aliqñ fuisse petitã[b]:& ifra. Nos igitur premissã allegationẽ eorũ nullã penitus[d]: reputantes:cũ cõtra procurationẽ[e] que ratione[f] visitatiõis debef:prescribi nequerit quẽ admodum nec cõtra visitationem[g] ipsã potest aliquo mõ pscribi & si alius cõtra eũ scribere possz vtrãqz. Ideoqz mãdamus:quatenus sñiaz quã i huiusmõi cõtemptores de antiqua metropolis 𝔠suetudie[h] tulit archieps memorat⁹ :vsqz ad satisfactionez condignã faciaf obseruari quia ɓm apostolum qui spiritualia semiat nõ ẽ magnum si metat carnalia:cuz nemo cogatur suis stipendys militare. Siquid eni aliud[i] q̃ superius dictũ est fuerit allegatũ :cõtra itentionẽ archiepi obÿcere voluerint & pbare:nos eis faciemus iusticiã exhiberi. **I**dẽ pisano archiepiscopo.

SI diligenti[k]:& ifra cum iudicatus calaritan⁹ ad ius & pprietatẽ beati petri ptineat:sicut tota[l] sardinia nullo ptinet mediante:tibi nõ licuit p te vel ecclesia tua a marchione masse iudice calaritão fidelitatis exigere iuramẽtũ:& ifra. Nos igif que nũci⁹ tuus pponere voluit pleni⁹ circũspectis:nõ itelleximus te vel ecclesiã tuã sup hoc aliquo iure subnixã:cũ auct.se.ap. non oñdas p quã a iudicib⁹ calaritanis tu & antecessores tui fidelitatis exigeretis iuramenta :nec prescriptione aliqua muniaris cum ɓm confessionem[m] tuã nec ecclesia pisana vel tu fueris in quasi[n] possessione iuris exigẽdi huiusmodi iuramẽtũ:qd pro se.ap.ab ipsis iudicibus receptũ fuisse fateris:p qd 𝔠stat ecclesiã romanam sempi quasi possessione fuisse:cum pro ea ministerio tuo & antecessorum tuoruz exactum fuerit & prestitum iuramentum:& etiam possidẽ dicaf cuius noie[o] possidef: si di

quod esse non potest.s.e.cum non liceat.&.s.de consue.cum
inter.& sic patet q idem iuris est in accessorio quod in princi
pali:vt si principale.s.visitatio non prescribitur nec procura
tio que accedit visitationi.si.s.de foro compe.si diligenti i fi.
&.s.de offi.delegati prudentiã.ad fi.& cõtra correctionẽ non
licet suffragiũ q̃rere.j.ð
ap.rephensibilis.&.c.ad
nostram.

h ❡ Consuetudine.pscri
pta.ix.q.iij.c.3 questus.i
mo de iure cõi.j.de cen.
sopite.cũ de iure cõi dz
visitari.cũ epus ẽ negli
gens.ix.q.iij.cũ simus.&
de iure cõi dz habef tũc
pcurationẽ:vt hic pz qz
nemo suis stipendys co
gitur militare:vt hic di
cit.&.x.q.ij.precarie.&.x
iij.q.i.§.his ita.&.xxvij.
q.i.iam nũc.in fi.&.j.de
simo.cum sit romana.

i ❡ Aliud.vt priuilegiũ
s.e.accedẽtes.vel si ali
quãdo absoluti fuissent
ar.j.de censi.sopite.

k. **S**I diligenti. casus.
Archieps pisanus
fecit sibi prestare iuramẽ
tũ fidelitatis noie suo &
eccłie pisane a marchio
ne masse iudice calarita
no pro illo iudicatu: cũ
tñ iudicatus ille pertine
at ad romanam ecclesiã
papa hoc intelligẽs mã
dauit archiepiscopo pi
sano:vt eum absolueret
ab illo iuramento:vt il
lud postmodum exhibe
ret romane ecclesie eo
non obstante. vnde ar
chiepiscopus misit nun
tios suos ad dominum
papam :vt ipsum super
hoc excusarent. Respon
dit eidem:q postq̃ ipse
fuit assumptus in archi
episcopum iuramentuz
illud fidelitatis recepit
ab illo iudice pro roma
na ecclesia:& hoc idem facit antecessor suus:papa vero audi
ta responsione & alys que nuncy sui proponere voluerunt ad
eius excusationem rescribit eidem archiepo prout pz i lfa.b.

l ❡ Tota sardinia.ar.q eodẽ priuilegio cẽsef mẽbra & caput
s.e.cũ nõ liceat.xij.di.de his.&.c.nõ lz.&.j.de cog.spir.sup eo.

m ❡ Confessionẽ q̃ fidi pudicabit i hoc.s.de pscr. cũ sup.&.c.
vlt.vbi ð hoc.vñ pscribere nõ potest:cũ sciret rẽ ad aliũ ptinẽ

n ❡ Confessionẽ.de q̃ habuisti i pte decisa. (vt.i.dicif

n ❡ In quasi.hoc iõ dicit:qz icorporalia nõ possidenf.s.ð cã
pos.cũ ecclesia.&.ff.de vsucap.sequitur.§.si viam.

o ❡ Cuius noie possidef:& ita ille possidere itelligif:cui⁹ noie
alius possidet supra de restu.spo.cum venissent.&.ff.de acqui.

posś.quod meo.ff.quemad.ser.amit.l.ij.s.idest vsu retinetur.

¶ q Noie tuo. Hoc non pōt habere locū: nisi qā sciret vel cre deret hoc iuramentū ptinere ad romanā ecclesiā: ꝛ hoc ipe ar chiepūs ꝯfitebatur: ꝙ añcessores sui noie romane eccl'ie rece perant huiusmodi iuramētū: vñ sequitur: ꝙ si dicat. ꝙ noie suo recepit iuramētū: sic fecꝫ ꝯ fidelitatē vsurpando ius romane ecclesie: ꝛ iō dicit: ꝙ pscribere nō po set: cū nō ostēdat titulum ꝛ habeat malā fidē. qui enim scit rem ad aliū pti nere vel credit: non pōt pscribere: nisi habeat ti tulū cui⁹ noīe pscribat: ꝫ iste non oñdebat aucto ritatē sedis aplice. vñ si poterāt pscribere finem huius notule. itellige. p ut nō. in glo. se. ex hoc.

¶ q Bona fides. ꝛ illud generaliter verū ē: ꝙ sꝫ canones bona fides pre scribētis necessaria est si ue de re spūali siue cini li. j. eo. qm. ꝛ .s. e. vigillā ti. ꝛ. xxxiiij. q. ij. si virgo. ꝛ bona fides itelligit: cū aliqs credit tradentē eē dñm vel habere ius di strahendi: licet erret i fa cto. ff. de. v. sig. bone fi dei. ꝛ hec bona fides sē per psumit nisi pbet cō trariū cū lex dicat presu mi ignorantiā: nisi pbet scientia. ff. de pbat. veri⁹ qñqꝫ tñ presumit ꝯtriū p pter denūciationis vigo rē. C. de rei ven. si fūdū. vel qꝛ mercatur aliquid ꝯ leges. C. de agri. ꝛ cen. quēadmodum li. xi. vel si emit a procuratore meo per collu sionem: vel qꝛ emit a prodigo vel luxurioso: cui bonis interdi ctum est: cū sciret, pmus illum ꝯsumpturū pecuniā. ff. pro ēp. qui fundum. §. qui sciens. ꝛ. l. sigs. qñqꝫ tamē quis hꝫ ꝯsciam rei aliene: ꝛ tñ vsucapit: vt si decretū iudicis iteruenit. ff. d no xali act. ꝛ si generaliter. ꝛ. xvi. q. iij. placuit. vt qcūqꝫ. ꝛ. s. e. c. i. Illud tamē scias: ꝙ nō obstat accipiēti mala fides tradēt. ff. de diuer. ꝛ tēp. pscrip. an. vitiū: ar. ꝯtra. C. de pscrip. xxx. anno. auc. male fidei. ꝫ illud itelligit de pscrip. x. vel. xx. āno. vbi bo na fides ab vtraqꝫ pte exigitur: ꝫ i. xxx. vel. xl. an. pscriptio sm leges nō nocet. xvi. q. iij. §. pōt. ꝛ. v. qd si mala fide. C. d pscrip. xxx. an. sigs ēptionis. s. e vigilanti. Itē dꝛ bona fides: lꝫ qs er ret in iure: ar. j. de iurepa. cura. ꝫ illud itelligitur aliter: vt ibi dꝛ. ꝛ. ff. de peti. here. ꝫ ꝛ si. §. scire. lꝫ secus sit in vsucapiōe. ff. d vsuca. nunqꝫ. ij. Itē ꝛ si habeat ꝯsciam dubiam bone fidei dꝛ ff. de vsur. qui scit. §. bone fidei.

¶ h Iustus titulus. Ex hoc videtur ꝙ bona fides nō sufficiat sine iusto titulo: sic. j. d deci. dudū. qꝛ ex solo cursu tēporis ius nō ꝯstituit: sicut nec tollit. ff. de actu. ꝛ obli. obligationū. §. plꝫ ꝫ ꝯ videtur ꝙ bona fides tñ sufficiat in huiusmōi prescrip ti onibus. j. e. quoniam omne. ꝛ. s. eo. vigilanti. ꝛ. c. de quarta. ꝛ .s. de cā. pos. cū ecclesia. in quibus tñ sufficere vꝫ bona fides: cū de t tulo ibi nulla fit mētio: imo vidꝫ ꝙ ista cō traria sint. si. n. aliquis hꝫ iustum titulū: puta priuilegi um siue ꝯcessionē iā securus ē. vñ postea non ē ei neces saria pscriptio. vel si iam prescripsit nō ē necesse ipetra re priuilegiū: imo ipetrando vnum aliū renunciare vꝫ j. e. veniens ꝛ qd semel meum ē: ex alia cā meū fieri nō pōt. s. de fi. instru. iter dilectos: ꝛ isti. de acti. §. sic itaqꝫ. ꝛ. ff. de acqui. pos. possideri. §. ex plu ribus. ad hoc pōt dici ꝙ titulus pro tanto dꝛ iustus qꝛ dat cām prescribē di: lꝫ in veritate si sit iustus, qꝛ tunc nulla prescriptio ē necessaria. ff. d vsu ris. l. sequtur. §. si la na. vñ minus iu stus titul⁹ dat cāꝫ pscribendi: si adsit bona fides: vt ille credat talē titulū sufficere ꝛ credat tradentē eē dñm: ꝛ sic pōt intelligi quod dicitur. s. e. de quarta. ꝛ. s. de ꝯue. cū dilectus. ꝛ. j. de emp. ꝛ ven. puenit. ff. pro ēp. ꝛ ꝙ vulgo. ꝛ. ff. p le gato. l. iiij. ꝛ vl. Sꝫ cū in casu isto non oñderet aliquē ti tulum ꝛ sciret rem ad alium pertinere: vt patet per con fessionem illius non poterit prescribere: ideo dicit: ꝙ bona fides ꝛ iustus titulus requiruntur in prescriptio ne rei ecclesiastice. Io. dicit ꝙ circa incorporalia non ē necesse allegare titulū: vt notat sm eū. s. de cā pos. cum ecclesia. Sꝫ hoc exēplū ꝯdicit ei. Ut ergo scias qñ sit ne cessarius iust⁹ titul⁹ ꝛ qñ sufficiat bona fides: ispiciēdū ē an illa sup qbus allegat pscriptio iure cōi valeant ab ipso possideri necne. Si. n. iure cōi possint possideri suf ficit bona fides ad prescribendū: ꝛ sic itelligūtur quasi oia iura istius tituli: ꝛ. xvi. q. iij. ꝛ. iiij. per totū. eo salvo ꝙ dictū ē de limite. s. e. qꝛ. Si vero iure cōi possideri nō possūt ab eo qui obijcit prescriptionē quātūcūqꝫ habe at bonā fidem nō pscribit: qꝛ prescriptio ius creatꝫ ad uocat: nouū aūt ius nō creat: vt. c. di. contra morē. xciij. di. illud sic ius decīarū nō cadit in laicū: ꝛ iō nulla valꝫ ibi pscriptio. xvi. q. i. c. vlt. ꝛ. q. iij. §. pōt. v. ꝙ si priuat⁹. ꝛ q. vi. c. i. ꝛ. s. eo. cām que. vbi nō pdest titulus. ꝛ. i. q. iiij. qsitum sic ius eligendi nō cadit i laicū. s. de elec. sacro sancta. ꝛ. c. messana. ꝛ. j. de iurepa. c. a nobis. ꝛ sic itelli ge. j. de deci. dudū. qꝛ alli hospitalarij d iur cōi decias

---

catur ꝙ nomine tuo ꝛ antecessorū tuorū ꝛ nō nomie nostro ꝛ ecclesie roma. fuerit iuramētum exactū: posset iferri ꝙ iuramentū prestitū de ꝯseruando iure ꝛ honore se. ap. fuerit violatum. vnde licite retineri non posset: ꝙ ꝯ iuramentum huiusmōi fuerit scienter obtētū: qꝛ ēt sm hoc locū pscriptō hēre nō possꝫ: cū i pscriptiōe rerū ecclesiasticarū bona fides^a ꝛ iustus^b titulus exigātur: ꝛ si ēt locū potuisset hēre pscriptio nō credimus centenariā pscriptionē que sola currit aduersus ro. ecclesiā posse probari.

I dem episcopo lucano.

Quum olim frater epe cum abbate ꝛ monachis. s. saluatoris de ficheto sup plebe salamazane ꝛ adiacētibus capellis illius in nostra presētia litigando instōnem eis ꝛ alia ad ius epale pertinentia vendicares: ad fundandā intentionē tuā ius cōe principaliter allegabas: cuius auctoritate dicebas vniuersa spiritualia in predictis locis que sūt in dioc. tua cōstituta ad te tā ꝙ ad diocesanū epm ptinere arbitriū⁹ preterea super hoc puulgatum a pistoneñ. epo archipsbytero ac primicerio lucanis allegās. ad elidēdaꝫ aūt itentōꝫ tuā abbas grego. vij. pape priuilegiū exhibuit qd p dictū arbitriū multo videbat tpe pcessisse: p quod tā monasteriuꝫ ꝙ plebs ꝛ capelle predicte videbātur libertati donate: ꝛ ifra. Alioꝝ quoqꝫ ro. pon. dict⁹ abbas priuilegiis vtebat post arbitriū pmulgatum obtentis: qui libertatis priuilegia sibi cōcedere videbātur: ꝛ ifra. Quia pdict⁹ abbas sufficienter oñdit monasteriū suum super instōnibus destitutionibus ꝛ ordinationibus plebani ꝛ clericorū baptismo ꝛ penitentia in leuioribꝫ culpis sepultura decimarum pceptiōe ac diuinis officiūs celebrādis tā in plebe ꝙ capellis predictis in excōicādo atqꝫ iterdicēdo ꝛ etiaꝫ ab

possidere nõ possũt. vñ ꝯpellebãt titulũ ostẽdere: ex quo habuissent cãm pscribẽdi. Sic ꝛ i monasterio si mõachi nollẽt subesse epo: qꝛ allegarent pscriptõem cũ ꝺ iur cõi subiectĩ ez euitare nõ possent. ꝛ gñaliter obtinẽt hoc in his ꝛ alijs oibus q̃ iure cõi possidere non possũt ab his q ea detinent: ꝛ h pz. ex eo ꝙ talia ĩpetrant ꝑ puilegiũm ergo de iur cõmuni nõ possidentur. c. dist. ꝯ morẽ. Sic eps in parochia alterius epi ñ põt decimas ꝛ ecclesias possidere de iure cõi. vnde si allegaret pscriptõez ĩ decimis ꝛ ecclijs in dioce. alteri9 : allegare dꝫ titulum ꝛ hoc pbare: ꝛ hoc pbat in quadam decre. noua greg. q̃ incipit. Uenerabilis. ꝛ cã ꝺ h fuit lter archiepz rothom. ꝛ epm lexo. nieñ. Et idem ẽ ꝺ alijs parochijs ĩferioribus vt vna ecclesia in parochia alterius nõ prescribat siñ titulo: ꝛ sic ĩtelligit. ꝰ. e. ad aures. nisi illa ecclia q̃ pscripsit habeat titulũ. Sed videt: ꝙ olim sufficiebat bona fide. ꝰ. e. ad aures. h.

g Veniẽs. ĩpediat itẽrabat abbas vti possidetis. h.

h Regis stephani. Ar. ꝙ reges possunt dare puilegiũ decimarꝫ. ꝛ de rebus spũalibus. xvi. di. ꝯstantinus imperator. Sꝫ ꝯtrium verꝫ ẽ. j. de deci. tua nos. ꝛ. c. dudũ.

i Postulauit. Sup libellis istis nõ format sniã: sed sup secũda pte libelli ipsius abbatis: in q̃ petijt vt clerici ecclia monasterij libere possint recipere sacramenta q̃ numerantur ſ. ver. chrisma ꝛc. ꝛ ibi incipit formare sniam. sup alijs libellis nihil dicit i hac decre. qꝛ non ptinẽt ad hũc titulũ. h.

soluẽdo legitima prescriptiõe munitũ [e] abbatem ipm ab ipetitione tua sup iã dictis articulis duxim9 absoluẽdũ super illis tibi ppetuum silẽtiũ iponẽdo: sup alijs oibus que ad ius epale spectare noscunt. iuxta tenorem [f] arbitri eundẽ abbatẽ quo ad plebẽ ꝛ capellas ꝓdictas sniãr ꝯdẽnãtes. Idẽ.

Veniẽs ad p̃. n. abba s. ſ. martini de pãnonia: ꝛ i fra. Petit a nobis postmodũ idez abbas vt vesprimeñ. eps nõ impediat [g] vel faciat impediri: quominus omnes qui in simagieñ. parochia vel comitatu consistunt: de omnibus q̃ possident decimas sibi soluãt: sicut in priuilegijs pascalis papę. p̃. n. ꝛ. s. stephani regis [h] cõtinetur. prefatus vero episcopus postulauit [i]: vt decimas simagieñ. comitatus infra sue dioc. terminos constitutas q̃s detinet idem abbas sibi restitui faceremus: nisi aliquo iur specialĩ [k] seipas possidere mõstraret. ꝛ infra. Chrisma [l] vero oleum sanctum consecratiões altarium seu basilicarum: ordinationes clericorum qui ad sacros ordines promouẽdi fuerint clerici ecclesiarum vl capellarum ipsius mõasterij qꝺ est in vesprimeñ. dioce. constitutum a vesprimeñ. episcopo postulabunt: siquidem catholicus fuerit ꝛ gratiam se. ap. habuerit ꝛ ea gratis sine prauitate aliqua voluerit exhibere: alioquin ab alio quem maluerint preside catholico suscipiendi ea liberam habeant facultatem: sicut in priuile. dicti paschalis [m] ꝛ alex. pape. p̃. n. perspeximus contineri: non obstante priuilegio clem. [n] pape per quod priuile. suorum pre. non extitit derogatum: cũ de ipsis nullam [o] fecerit mentõnem: presertim cum ꝛ ipse clemens priuilegium illud concesserit saluis institutionibus non solum roma. eccle. sed ipius etiam legatorum. Nec obstare poterat prescriptio quã idem abbas in suum subsidium opponebat [p]: quia si consumata erat: quando ab alexã. papa priuile. impetrauit iuri prescriptionis renunciasse [q] videtur: presertim cum

k Spãli. sic argumẽtatur. c. di. ꝯ morẽ. sed h abbas oñdebat libertatis puilegium.

l Chrisma. hic incipit sententia.

m Pascalis. idẽ videtur ꝺ iure cõi: ꝙ ab alio posset repetere: ꝛ si illa clausula non esset apposita: qꝛ ꝑpter malitiaz siue desidiam iudicis delegati deuoluitur potestas ad eum q i causa illa iudex nõ est. ꝰ. de of. ordi. significauit. ꝛ. ꝰ. de so. cõpe. ex transmissa. ꝛ c. ex tenore. ꝛ. lxv. dist. si forte.

n Clementis. dato sup predictis articulis vt illa sacramenta reciperẽt a quo vellent quod nõ valuit.

o Nullam. sic patet expresse: ꝙ secundũ puilegium dꝫ facere mentionem de pmo. ad hoc vt reuocet illud. de hoc dictum est plene. ꝰ. de rescrip. c. i. Quidam tamẽ dicunt aliud esse i puilegio q̃ i rescripto. cum puilegiũ sit lex priuata. iij. di. puilegia. ꝛ vna lex non debet de alia facere mẽtõem. sed illud obtinet in legibus cõibus quas pnceps hꝫ in scrinio pectoris sui. C. de testa. oium. sec9 i legib9 quaꝝ nõ hꝫ memoriã. ꝰ. ꝺ offi. dle. ex pte. sicut nec hꝫ memoriã i scriptoꝝ.

c Cum olim. tua dioceſi xvi. q. vij. oẽs basilice. ꝛ. xviij. q. ij. monasteria. ꝛ. ꝰ. e. cum non liceat.

d Arbitrium. s. ab vtraqꝫ parte approbatum: vt. ꝰ. de arbi. ex parte.

e Prescriptõe munitũ. ꝛ sic abbas põt pscribere iura epalia ꝯ epm. vt. ꝰ. e. audi. ꝗ. vbi de hec.

f Tenorem. ꝛ ita snia ꝑ abbate i his tm̃ in qbus pscripsit i alijs statur arbitrio ꝛ fertur snia ꝑ epo. nec imerito qꝛ per arbitrium recessum fuit a priuilegio grego. ad minus i his que faciunt pro abbate: sed libertati nõ potuit abbas renunciare ꝑ arbitriũ sine licẽtia pape. ꝰ. ꝺ arbi. cum tẽpore. alia vero non valuerũt tanq̃ ꝑ mẽdaciũ ĩpetrata post arbitriũ. j. ꝺ deci. ex mltiplici. T. itelligit ꝙ arbitriũ nõ tãgit capitula illa super qbus fertur snia ꝑ abbate. ꝛ i quibus prescripsit contra epm: al's non potuisset pscribere predicta: qꝛ presumeret habuisse malam fidem ꝑpter arbitrium: qꝛ habens malam fidem non pscribit. j. e. c. vl. ꝛ hoc pbat ꝑ litteram sequentem: vbi dicit: iuxta tenorem arbitrij ꝛc. h.

p Opponebat. super premissis sacramẽtis accipiendis ab alio episcopo.

q Renũciasse. Nõ ꝙ puilegiũ ꝛ pscriptio ꝯria sũt: ex quo simul hri non pñt: vt diri. ꝰ. e. si diligẽti. ꝛ. c. audiꝗ. qꝛ igressus vnius alterius operatur egressum. si. xxxij. q. i. cum renunciat c. di. contra morem. ff. de separa. l. i. ꝗ. illud sciẽdum. ff. ꝺ mlo. i cause. ij. in prin. ꝛ. ff. ad municip. l. i. ff. de leg. i. siquando. C. de thesau. l. vna. libro decimo. sicut econuerso vtẽdo iure cõmuni renunciatur priuilegio. ꝰ. de constitu. cum accessissent. ꝛ. j. de preben. pro illorum. ꝛ. j. de pui. si ꝺ terra. ꝛ. c. accedentib9. ꝛ. C. ꝺ iu. do. ipe. l. ij. ꝛ. ff. rẽ ra. ha. l. iij. ꝗ. falsus pcurator.

coram nobis priuilegio illo sit vsus qđ sue intentioni[a] quantū ad hūc articulum ꝯ̄dicit.[b] Si vero nōdum consumata erat pscriptio: sed erat ī pscribēdo post ipetratum huiusmodi ꝑuilegium bonā fidem nō habuit: ⁊ ideo ſm canones nō ꝑscripsit.

Idem in ꝯcilio gñali.

Quoniā[c] omne quod non ē ex fide peccatū ē: synodali iudicio diffinimus: vt nulla valeat absq bona fide[d] prescriptio tā canonica q̄ ciuilis[e] cum generaliter sit omni constitutioni atq consuetudini derogandum: que absq mortali peccato non potest obseruari. vñ oportet vt qui prescribit, in nulla[f] temporis parte rei habeat consciētiam alienę.

De sententia et re iudicata.

Gregorius.

Sententia[a] contra leges[b] canonesue ꝓlata licet non sit appellatione suspensa: non potest ipso iure tamen subsistere. Idem.

Sꝫ videt ꝙ iure cõi ⁊ ꝑuilegio possit qs simul vti. ṡ. de ꝯsue. cū dilect⁹: nec renūciat qs iuri militari: lꝫ vtat iure cõi. ff. de mili. testa. l. iiij. ⁊ xxiij. di. q̄q̄ ī pn. ⁊ ff. de ꝑuile. cre. l. añpe. sic iuri cõi ⁊ ꝯsuetudini aliqs inuit. xcv. di. oli. ⁊ ꝟ. de censi. scpite. Pōt dici. ꝙ hic recessū fuit a iure cõi. s. pscriptōe: qꝛ ipetrauit abbas ꝑuilegiū dōatōis: ⁊ ex diuersis cāis ñ pōt hre dñiū. ṡ. d fi. instru: iter dilectos. ⁊ ff. de acq. pos. l. iij. §. ex pluribus. Sꝫ si ipe ipetrasset ꝑuilegium ꝯfirmatōis illud ñ obstaret: qꝛ ꝯfirmaret ius: quo vtebat. s. ꝑscriptione.

a Intētōi. dicebat abbas: ꝙ licebat clicis ecclesiaꝝ suaꝝ recipe sacramēta ab epo q̄ vellēt iure ꝑscriptōis ⁊ ꝑuilegio alexādri. dicebat ꝙ ꝑmo a diocesano suo: ⁊ ita ꝑuilegiū istō q̄tū ad hūc articulū ꝯ̄dicit. ⁊ ita impetrādo ꝯriū ꝑuilegiū rñūciauit pscriptōi: ⁊ precipue: qꝛ vsus ē ī iudicio ꝑuilegio alex. Et idē eēt si ꝑuilegio nō fuissꝫ vsus: qꝛ eo ipo ꝙ ipetrauit ꝑuilegiū renūciabat pscriptōi. ⁊ ita hēbat malā fidē. ⁊ iō ñ pcrat pscribē p⁹ ipetratū ꝑuilegiū si nōdū erat ꝯpleta pscriptio: vt lra dicꝫ. Sꝫ si nullū ꝑuilegiū allegasset: lꝫ solā pscriptōeꝫ: nūqd alr eps possꝫ pscribē collatōeꝫ istoꝝ sacramētoꝝ ex hac lra vr ꝙ sic. Cōtra vr. ṡ. e. si diligēti. qꝛ ī talib⁹ q̄ sūt ꝯ̄ ius ꝯmune: titulus necessari⁹ vr: vt ibi dr: vt. ꝟ. de dci. dudū. ⁊. c. venerabiliū.

b Cōtradic. s. ꝟ. d ꝯcess. pbē. ex tenore. ⁊. ṡ. d fid istr. iputari.

c Quoniā omne. ex fide. i. ex ꝯscia. sic expōnit d peni. di. iiij. ad fi. §. illud. quasi ad me. ⁊. ṡ. d resti. spo. lras. xxviij. q. i. §. ex his.

d Bona fide. Ar. ꝯ̄. ꝟ. d iurepa. cura. Qñ qs dicat hre bonā fidē: dictū ē. ṡ. e. si diligēti ī notula: illud gnalr: ⁊ glꝫ psumit habere bonā fidē. Sed qd si aduersari⁹ ēt vellet ꝓbare ipsum nullo titulo possedisse: sed peti⁹ ꝑ violentiā: ⁊ sic mala fide incepit possidere. videt ꝙ debeat audiri: ex quo vult ꝓbare originem pscriptōis viciosam. C. de pig. act. nec creditores. ⁊ C. de pscrip. lō. temp. in auc. malefidei. C. d distrac. pig. ⁊ q sub imagie. ⁊ xvi. q. iij. si sacerdotes. ⁊. c. se. ⁊. c. lꝫ. ⁊. c. i. i fi. ⁊ xciij. di. illud. C. d pscrip. xxx. anno. siqs emptionis. §. sed hec. Arg. ꝯ̄. ṡ. e. ad aures. qꝛ vt ibi dicitur quadragenalis pscriptio oēꝫ tollit actionem. ⁊. C. de pscrip. xxx. anno. l. penul. ⁊ vlt. Ad hoc pōt dici: q bene dꝫ audiri q vult ꝓbare malā fidem ab initio habuisse: qꝛ postea pscribere nō potuit. ṡ. e. ꝓximo i fi. ⁊. c. vigilanti. ⁊. c. si diligenti. ⁊ hic. Sꝫ nunqd tenentur hic docere de titulo: cū hic tm̄ dicat de fide. de hoc dictū ē. ṡ. e. si diligenti i notula ex hoc videt.

e Q̄ ciuilis. Ex eo ꝙ dicit: tā canonica q̄ ciuilis: videtur ꝙ papa voluit ꝑiudicare pscriptōi laicoꝝ: q̄ pscriptio locū habꝫ vbi ēt habēt malam fidē i pscriptōe. xxx. vel. xl. an. ṡ. e. vigilāti. ⁊ xvi. q. iij. §. pōt. ⁊. §. ꝙ si mala. Dicebat io. ꝙ rōne peccati statuit hoc papa de pscriptōibus laicoꝝ: qꝛ ois cā rōne peccati saltē idirecte ptinet ad ecclīaꝫ. ṡ. d iudi. nouit. ⁊ ſm hoc oia ciuilia iura q̄ tractāt d pscriptōe. xxx. vel. xl. an. in malefidei possessoribus nō tenēt hodie. Sꝫ hoc nō credo ꝙ ꝑ istā ꝯstitutionē papa voluerit preiudicare legibus. Sed quo ad ius diuinū vex ē illud: si sine peccato mortali laicus malefidei pscribēs talē rē ꝯtinē nō pōt. xiiij. q. vi. c. i. Et lra ista sic itelligit: tā canonica. i. tā d re spūali q̄ ciuili. Et h̄ fuit dicē: ille q pscribit bonā fidē hre dꝫ siue res quā pscribit spālis sit vel ciuil hꝫ iura canonica: ⁊ sic nihil statuit ꝯ̄ leges. Uel dicas ſm qđ dixit Jo. ⁊ lex aliud ꝯsiderauit q̄ canon lex n. ꝯsiderauit negligētiā nō petēt rē suā. ṡ. e. vigilāti. h̄ canon ꝯsiderauit peccatū pscribentꝭ mala fide: qđ ñ excusat negligētiā ñ petent rē suā: ⁊ iō dicit hic: ꝙ nlla valet pscriptō siue canonica vl ciuilis q̄ sine peccato mortali ꝯseruari ñ pōt vñ peti⁹ stādū ē canoni q̄ legi i h̄ casu: qꝛ pscribēs nō excusat a peccō per rōnem legis: ⁊ iō canon voluit ꝑpter piculū aiaꝝ i h̄ leges corrigere. lꝫ nō seruet i iudicio seculari: sicut dr de legib⁹ ꝑmittētib⁹ vsuras q̄ hodie ñ tenēt. vt nō. ꝟ. d vsur. qꝛ i oibus ⁊ ꝯstitutio ista tm̄ respicit futura: cū d pteritis nihil dicat. ṡ. de ꝯsti. c. vl. vbi de hoc.

f Nulla tpis. s. ipius pscriptōis. Si. n. post ꝯpletam pscriptōem sciat rē alienā: nō iō dr mala fide possidere: de hoc dr. ṡ. e. vigilāti. Sed qd si tpe pscriptōis habuerit ꝯsciam lesam: postea icipiat habere nō lesam nunqd ꝑpter hoc e iterrupta pscriptio: nō videt: qꝛ erronea fuit: vñ eā deponere dꝫ. ꝟ. de simo. p tuas. ⁊ xi. q. iij. cui ē illata. Itē qd si dubitat an res sit sua ⁊ hꝫ iustā cām dubitatōis. adhuc dr bonefidei possessor: ⁊ vtit fructibus. ff. de vsuris. q fit. §. bonefidei ⁊ i hoc cāu pscribit: lꝫ habeat ꝯsciam dubiā: non tñ lesā: qꝛ nescit adhuc an res sit aliena: dꝫ inquirere ab alijs d re illa: vt sic pueniat ad veritatē: ar. xxxvij. di. §. vl. xxiij. q. vl. occidit. Itē qd si platus hēat lesam ꝯsciam alicui⁹ rei quā possidet: licꝫ ecclesia hēat bonā fidē. nūquid tenet dimittere illā. Rñdeo nō: sed significabit illi cui⁹ ē: vt petat: ⁊ sic purgabit ꝯsciam suā: nec i hoc vr fraudē facere. ff. de neg. ge. atq natura. §. cū me absente. ⁊ ff. man. qntus Sed si ille veniat ⁊ petat i iudicio ⁊ platus ꝯfiteatur: nūquid ꝑiudicat eccle: q̄ hꝫ bonā fidē. Si. n. platus ꝯstitut⁹ a collegio ad defendendū ꝯ̄uēt tanq̄ sindicus i iudicio hñ ꝑiudicabit eccle: qꝛ tūc sustinet psonā totius capli: alr nō credo ꝙ ꝯfessio plati ꝑiudicet eccle nisi forte ꝯfiteret d eo: qđ ipsemet fecisset: ar. xxv. q. ij. postq̄. De hac materia dixi. ṡ. de elec. dudū. §. ij.

a Sententia. Decre. ista loquitur de materia illa xvi. q. i. frater noster. ⁊ ex illa littera pōt colligi casus huius decre.

b Contra leges. que dicunt: ꝙ sententia a nō suo iudice lata non tenet. C. si a non compe. iu. l. i. ⁊. ij. et vl. ⁊. ij. q. i. i pmis. ꝟ. de ꝯsona. xi. q. i. c. penul. ⁊. ṡ. de iud. at si clerici. ⁊ xvi. q. i. frater noster. vt hic patet. Itēꝫ sententia lata contra leges. i. idest ius constitutionis: ita ꝙ

hoc in snia exprimatur: nulla est ipso iure et citra appellationem rescinditur: vt hic pz. et j. e. cum inter vos. i fi. et j. e. inter ceteras. et ij. q. vi. §. diffinitiua. ✠. item si snia contra ius scriptu. et ff. de appel. l. si expressi. Ite si calculi error in snia sit expressus snia non tenet. ff. que sen. si ne ap. rescin. l. i. §. i. et j. de sen. ex. per tuas. nec efficit aliqua per appellatione: vt in l. pdicta si expressi. ar. ꝯ qd efficiatur aliqua p appellatione. ff. re ra. ha. l. iij. §. falsus. et ff. de iud. l. 3. Sed non est ita ibi enim snia lata est in psona falsi pcuratoris vn ab initio tenet snia qdiu non fiet de falso pcuratore. et si dns recurrat ad cõe auxiliu appellationis. itelligitur approbare factu falsi pcuratoris: et io per appellationem efficitur aliqua que p exceptione poterat irritari: secus vbi ab initio nulla est vbi est defectus in iurisditione ibi p appellationem non firmatur: vt hic: et in concor. ibi positis: sed in. §. falsus. et in l. licet verum non fuit defectus in iurisditione.

fuerit ex certa scientia et cu cãe cognitione: non poterit postea inferior iudex de illa iudicare. j. de cõfir. vti. vel inuti. c. i. ij. vbi

e De cetero. fraus. s. circa negociu pricipale: qr ob (de hoc tinuit sniam per fraudem: puta per falsos testes vel p falsa instrumenta: si hec obijciantur cora executore: vt executio differatur: no est ei facultas de hoc cognoscedi vt hic dicitur: qr sic assumeret ptes iudicis quod esse no dz. C. de execu. rei iudi. si vt pponis nec sniam dz mandare executioni: sed hec referre dz superiori: vt hic dicitur. et j. de fal. super eo. ar. ptra hoc habes: qd iste executor posset de huiusmoi cognoscere. xxv. q. ij. et si non cognitio. So. hoc. c. de mero executore itelligit qui nulla hz cognitione annera: nisi sola executõez sic itelligitur. j. de fal. super eo. lex pdicta itelligitur de illo executore qui hz cognitione. de hac ma plene tractatur. j. de offi. dele. pastoralis. §. qr vo.

f Cum aliqb. pignora. fic. ff. de cõstitu. pecu. pmissor. §. cõstituto. et ff. de pig. act. non est vbi dicitur pignus non aliter cõstituitur: nisi vel tñ fuerit i possessione. si. ff. de acqui. pos. possideri. in prin. et hoc ideo ne lites ex litibus oriant. ff. de re iu. l. iiij. in. §. ait pretor.

Iurgantium controuersias celeri sententia terminare et equitati conuenit et rigori. Idem.

Non pōt in quẽq a sacerdotali gradu nisi iustis ex causis concors sacerdotu sententia submouere. Leo papa.

Ea que iuxta ecclesiasticu more iuste et rõabilr fuerit diffinita nra qz snia roborẽt. Alex. iij. ebõac. achiepo

De cetero noueris: qd si sniaz a nobis lata pcepimus per aliquẽ executori mãdari: et fraus interuenerit: non est facltas executori de toto negocio cognoscẽdi: sz deferri qones q iciderit ad se. ap. oportebit. Idẽ norwicen. episcopo.

Cum aliqb est adiudicata possessio: n sufficit eis dare pignora nisi corpali possessione letenẽ. Idem eidẽ et. A. archidiacono.

Lator pñtiu sua nobis isinuatione monstrauit. qd cu qndã mulierẽ legitie dspõsasset: et carnalis eẽt copla subsecuta iter eos scandalu est subortu: cui occasione debitu ei subtraxerit. cõsanguinei vero mulieris hoc molestu hñtes: qonem mouerũt pponẽtes qd mlierẽ inuitã et renitentẽ nec etatis apte mrimonio extñtez duxisset vxorẽ: et qm idẽ vitã cupiebat agere dissolutaz de mu vtriusqz studio iteruenientẽ fuerũt minus rõabiliter separati. Volẽtes igitur mrimonia canonice contracta leuitate qdam dissolui: mandam: quaten si vobis pstiterit eos p iudicẽ ecclesie non fuisse legitime sepatos ecclesiãqz dcẽptam: ipsos faciatis sicut viz et vxorẽ isimul pmanẽ. Idez. t. et clicis scte anastasie veroñ.

a Iurgantiu celeri. si. ij. q. i. sicut. et C. de iudi. pperãdum. in prin. et j. de do. et contu. finẽ. et c. venerabilis: ar. contra. xi. q. iij. cuz apud. Illud intelligitur: qñ snia lata est ad mortẽ: et ibi differtur executio ex cã: vt ibi dz neo tñ cum nimia festinatione ferenda est snia anteqz iudex possit esse instructus. j. de in inte. resti. tum ex lris qr ipm oz cuncta rimari. xxx. q. vlt. c. vlti. aliter. n. ad veritatẽ peruenire non possz. xxiij. q. vlti. occidit. Sz morato ria cunctatione cãm exalabit. ff. de admi. tu. tutor g. §. i

b Non pōt sacerdotum. i. epoz triu in cã diaconi: in cã pbyte: i. vi. ad minus. xv. q. vij. si autẽ. et c. felix. Sed nuqd debẽt oẽs concordare ad hoc vt teneat sententia. vz qd sic: et eo qd dicit pcors. j. de transla. iter corporalia. Sz sufficit qd maior pars concordet in vnã sniaz et satis dicetur tunc concors: qr qd maior facit pars valet. ff. ad municipa. quod maior. lxv. di. c. i. q. et iq. sed in cã epi non tenet snia: nisi omnes concordauerint iudices quibus cã per papã cõmittitur. vi. q. iiij. siquis eps criminaliter. et c. i. et est spãle in cã epi. aliud spãle: vbi no tenet sententia plurium: no. j. de rescrip. pastoral. i pn.

c Ea que morem. i. sm canones.

d Roborentur. Si postulatum fuerit ea roborari vt. xxxv. q. ix. omnimodis. et. q. i. sicut. et j. de pac. quotiens. et j. de transac. c. i. et hec quidẽ cõfirmatio si facta

g Lator insinuatione. Modo collige ex hoc loco: qd in cãis ex quibus vertitur piculu anime potest quis venire ptra factum suum: vt reuocetur snia quam ferri procurauit: et si cõstiterit ecclesiam fuisse deceptã reuocabitur sententia. j. e. consanguinei. et j. de testi. sicut. et xxxv. q. ix. §. his ita. in fi. als turpitudinẽ suam allegans no auditur. j. de dona. inter dilectos. et j. de concess. preben. cum super.

h Renitentem. Hec violentia transiuit postmodum in consensum per carnalem copulam subsecutam. j. de sponsa. ad id

i Etatis. et hoc pdicit ei quod premisit de carnali copula: et hic fuit allegatio et ex alia causa fuit matrimonium sepatum.

k Permanere. no obstãte snia prolata: qr ꝯ mrimoniu non currit pscriptio. xxxiij. q. v. qd deo. et si ab illa snia no fuit appellatũ: qr snia lata ꝯ mrimoniu no transit in rez iudicatã qn reuocet snia qñcuqz error snie detectus fuerit: vt hic pz. et j. de frigidi. et male. fraternitatis. et xxxv. q. ix. graue. et §. his ita sic nullo tractu tẽporis mrimoniu pfirmat i gradu phibito pciu j. de pfan. no dz. et qd dici pfueuit snia ꝯ mrimoniu no transit in rẽ iudicatã: veru est vbi hñ piuncti idebite sepant: qr quos deus cõiunxit hõ sepãre no pōt: et io qñcuqz piũ legitime cõstiterit snia retractabit. Idẽ est cum in gradu phibito aliqui sut piuncti vel aliquo alio ppetuo ipedimẽto: qr nullus est ibi mrimoniu. vñ nullus cõsensus pōt mrimoniu iducere in t cos sed vbi snia fertur pro mrimonio vbi nullu subest ipedimẽtu

si ab ea non fuerit appellatum transit i rez iudicatam: q2 iudicatis acqeuisse vi. j. e. quod ad cosulationem. vnde postea no audietur: imo compelleretur alter alteri adherere.

a Um cā. arripueras. ex quo aliquis non psequit appellationem ifra terminū sibi pfixū: ex tunc iudex pcede potest tanq3 citatus perem ptorie non venisset. j. de ap. sepe contingit. q2 perinde ē ac si non appellasset. j. de appellationib9. cū sit romana. vnde in vō non peccauit iudex. b.

res iudicata censetur. ff. de re. iudi. quesitū. j. e. ij. respō so. nec mandanda ē sententia executioni ifirmitate pretenta. ff. de iud. si pretor. in fi. sed hoc falso allegabat: vt bene declarant sequentia.

b Promulgasti. z merito tanq3 contra contumacem cum ex facto seqn ti appareat q malicïose pretēdebat infirmitatem: z ita sequens presūptio elidit primā: sic. ff. de i ite. resti. diu9.

b Promulgauit. ecce hic obtinuit cōsuetudo bis ptradictorio iudicio ergo debuit valere. ff. d legi. cū de cōsuetudie. z j. de verb. signi. abbate. So. hec psuetudo fuit pria iuri z mala in preiudiciū eccle: z ideo non fuit seruanda. vn ad vltimū cassatur snia: als si bona fuisset cōsuetudo: seruaret. s. de eo q mit. i pos. cū venisset. Forte talis erat consuetudo illa: q qui emit a prelato ecclesie solo tenet venditio l3 nō probet preciū i vtilitatē ecclesie versum ē cōtra illud. x. q. ij. hō ius porrectū. xij. q. ij. sine exceptione.

c Cōsuetudinis. sic. xi. di. cōsuetudinis. z. s. de consue. c. vlt. vbi exponitur hec auctoritas.

d Preiudicat. veru3 ē q cōsuetudo nō preiudicat legi: nisi sit rōabilis z legitie sit pscripta. na3 tunc bn preiudicat legi. s. de cōsue. c. vlt. vbi plene d hac mā d: z hec cōsuetudo non fuit ratiōabilis nec prescripta.

Um cā que vertitur inter vos z. g. z. a. laicos super domo quadā eis ab archipresbytero vestro vendita ad examen. i. ap. se. legati delata fuisset post ap. ad nos iterpositam z receptas līducias qm ifra terminū tibi. fi. t. ad ea3 p sequendā pfixū iter non arripueras[a]: cōtra te sniam proferens: memoratis. g. z. a. ptaxa ta3 domū fm veron. ciuitatis cōsuetudinē adiudicare curauit. deinde cū cā fuisset ad nos per ap. delata. brixen. eps d legatus a nobis sniam ptra vos spreta forma canonū fm eandē consuetudinē: sicut pfatus legatus fecerat pmulgauit[b]. Nos aūt considerantes: q l3 vsus vel consuetudinis[c] n minima sit auctoritas: nūq tamē veritati aut legi piudicat[d] scriptā sniam reuocauim9 z vos ab ipetitione absoluētes illoz vobis z eccle vestre domum adiudicauim9 supradictam.

Idem eborace. archiepo.

Nter ceteras: z ifra. Itē cū aliqua cā ap. re. cōmittitur z snia fert iniq: eā euacuari[e] oz: nec ei d3 stari: si imiqtatem continet manifestam[f]

Clemēs tertius.

Enor litterarū tuarū oñdit: q cu3 iter. r. z. m. mulierē questio matrimonij verteret z theatino epo cōmissa fuisset: idē eundē. r. mulieř absente ab ipetitōne ipius absoluit. Ceterū eadē mulier a nobis ad te lras ipetrauit vt de cā cognosceres: z eā fine debito terminares: z ifra. Dictus vero. r. a te vocatus ad cām i firmitate[g] pretēta nō affuit: s3 q2 nocte sequente aliā sibi copulare psūpsit: in eū excōicationis sniam pmulgasti[h] a qua postmodū absolutus ad te veniēs oñdit litteras epi memorati: qbus eū ab iqetatiōe ipius absolutū fuisse petebat. q2 igit mulier suos testes offert ad probandū q idē. r. eā dspōsationis ānulo pu. subarrass3[i] tu quid super his agere debeas: postulas edoceri. Iōq3 inquisitioni tue talit rñdemus q nō obstāte illicita absolutione[k] quā eps fecit i cā pcedat eidem. r. sub pena excōicationis artius interdicens: ne ad eam quam superinduxit accedat pruisq fuerit causa decisa. Idem.

Onsanguinei. e. latricis presentiū: sicut tuis litte

i Subarrass3. i. fidem consensus d pñti dedisset: als si loqueretur de cōsensu de futuro nō mandar3 papa virum separari ab illa: cu3 qua postea cōtraxit per verba de presenti: q2 sic soluta erant priōa sponsalia. j. d spō. c. pen. z vl. z. j. de ma. contrac. con. i terdic. ecc. c. ij. z ē vulgare loc. illus sic. xxvij. q. ij. siquis vxorem. Uel pōt dici: q subarratio fit per imissionem annuli interueniēte consensu tacite vel expresse vt hic dicit z dic tacite vt in muto: expresse vt in loquente: z stabitur huic subarrationi quāuis nihil dicat: quam diu contrarium non probabitur: quia presumitur pro matrimonio z argumen. xxvij. distin. q interrogasti. xxx. questiōe v. nostrates. z. c. femine. nihil enim interest an facto vel verbo quis declaret voluntatem suam. xliij. distin: c. i. z z. xij. distin. c. i. z de pe. distin. i. in actione. z. j. de pe. z remis. omnis vtriusq3. §. vlti. z. ff. de legi. de quibus. nisi probet se animo non contrahendi id fecisse: ar. xxij. q. ij. quod ait. z. ff. de ac. z obli. obligationum.

e Nter ceteras euacuari. cum sententia tenuerit z appellatum fuerit ab ea vel euacuetur de facto: cum est nulla. s. j. de re. ec. non alie. siquis presbyterorum.

f Manifestum. puta quia lata est contra ius scriptum. s. cōtra leges vel canones. s. e. c. i. ita q in ipsa sententia contineatur error. ij. q. vi. §. diffinitiua. ver. ita si sententia contra ius scriptum. z. j. de confir. examinata. z. j. de sen. exco. per tuas. z hic in fi. z ita ipso iure nulla est talis sententia. vt. s. e. c. i. vbi de hoc. Aliud est cum lata est contra ius litigatoris: quia nūc transit in rem iudicatam: nisi fuerit appellatum. j. e. cum iter vos. Et si per iniuriam iudicis damnatus fuerit poterit agere contra iudicem qui fecit litem suam ad interesse. ff. de iudi. si filiusfamilias. z. ff. de euic. si per imprudentiam. z. j. de emp. z ven. c. vlti. z infamis efficit. C. de pe. iudi. q. ma. in. l. ij. b.

g Enor. infirmitate. quod si verum fuisset: iusta erat excusatio. s. de procu. querelam. z. v. q. iij. si egrotans. Imo nec tunc

k Absolutione facta. contra mulierem absentem. vt superius patet. z ita sententia lata contra absentem nō contumacem nulla est in quocunq3 negocio: q2 ea non obstante citra aliquam appellationem cognoscitur de causa: z hoc probatur. iij. questione. ix. caueant omnia absente. reuera. absens. z si citatus esset aliquis ad sententiam: z iusta de causa impeditus venire non posset: reuocatur sententia. j. e. cum bertoldus. als si fuisset contumax non reuocatur. xxiiij. q. iij. de illicita. iij. q. ix. §. nisi. z in auc. vt omnes obe. iudi. §. si vero neque.

colla.v.

l Accedat. Sed quare muller illa secunda pbat iure suo ante finem cause ꝯ illud. ꝫ. vt lit. pen. laudabilez. et viij. q. iiij. nõne. So. cũ aliquis cũ aliqua contrarit ĩ facie ecclesie approbante ecclesia: ꝛ si postea matrimoniũ accusetur: locum hꝫ illa decre. laudabilem ꝛ similia iura: sed cum aliqs ꝯhit lite pendẽte cũ aliqua vel cõtra phibitionez ecclesie tũc locuz habet qd̄ hic dr: ꝛ. j. de matri. cõtra. ꝯ inter. ec. c. i. ꝛ vlti. qꝛ cũ res facta eẽt litigiosa: nõ dꝫ ĩ aliaz trasferri psonã. xi. q. i. qñi res. C. d̄ litig. l. vl.

m Consanguinei. legitie quo ad ordinẽ iuris non quo ad veritatem.

n Rationabiliter ꝛ illud referas quo ad ordinẽ tãtum.

o Probaretur. p legitimos ꝛ idoneos testes ꝛ non per illos qui primum falsum tulerũt testimonium: cuz piuri sint. ff. de testi. sicut, sic. ꝫ. e. lator. vbi d̄ hac materia ad cõfessionẽ mulieris ꝛ etiam viri non reuocatur sẽtentia per ecclesiã lata sm̃ ordinẽ iuris: sicut nec ad eorum confessionem matrimoniũ separaꝰ. j. de eo q cog. ɔsã. vx. sue sup eo. b.

ris ĩtimasti: cõpartenitatẽ inter ipsam ꝛ virum suum legitime[m] pbauerunt: ita q̄ inꝰ eos sententiam diuortij protulisti predicta Yo. e. cum sit tibi post modum confessa: q̄ eius commater in veritate ante sententiam non fuisset sed post separationem compaternitatez cũ eo contrarit ꝛ tandem ad secũdas nuptias conuolauit: et infra. Fraternitati tue respondemus: q̄ pp̄ter solam ɔfessionẽ mulieris nõ ẽ recedendũ a snia per iudicium ecclesie rõnabiliter[n] promulgata: nisi legitime in contrarium probaretur[o].

Inno. iij. archidia. ꝛ sacriste magaloneñ.

Cum oli magaloneñ eps p. de castro nouo ad vacantẽ archidiaconatum eiusdem ecclesie nominasset. i. preposito vt nullus ibi nisi prius duplici sibi voce[p] concessa istitueret per ap. inꝰpositam ibibente: epũ dcm̃. p. de archi. per suum annulũ inuestiuit. Prepositus vero alium ad eundẽ archidiaconatuz nominare ꝑsumpsit. Tandez. c. p̄decessor noster quod factum fuerat ab vtraqꝫ parte cassauit: pronunciãs: q̄ aliquibꝰ scriberet vt tam episcopum q̄ psonas ad ordinandum ɔcordit archidiaconatum monerent. e eoꝝ forte monitis nõ admissis hoc ipsi exequi nõ differẽt. Post hec vero dictus predecesſ. noster. g. qui nondum ad diaconatus[q] erat promotus officiuz pꝰ conscientiam procuratoris episcopi apd̄ se. ap. tũc morantis ipsum archidiaconatũ contra pronunciationem suã contulit: sicut credimus circunuentus[r]. Nos igitur inherentes vestigijs. pre. n. dicẽtium sniam roma. se. cum aliquid fuerit surreptum posse ĩ melius commutari: quod d̄ p̄dicto. g. factum est non obstante donatione quam ab eodez episcopo in elusionem donatõnis[s] apostolice nuper dicitur recepisse in irrituz reuocamꝰ ꝛ ei licꝫ absenti[t] cum de surreptione[u] liquido constet: sup dicto archidiaconatu perpetuũ silentium imponentes pcipiẽdo mãdamꝰ: q̄tenꝰ sepedictuz archidiaconatũ plẽa oĩuz vestrũ

p Cum olim. duplici voce. Forte hoc dicebat se hꝛe de ɔsuetudine ratione dignitatis: vnam rõnem ꝑpositure: ꝛ aliam ratione canonie. Sed non videtur: q̄ pp̄ter pluralitatem stipendiorum plures habeat voces cum vox vnius potior est q̄ꝫ alterius ratione dignitati ſ sicut in testibus. ꝫ. de testi. in presentia. vel aliquis forte cõmiserat ei vices suas: qd̄ lꝫ hodie sm̃ tenorẽ alliꝰ constitutõis. ꝫ. de elec. q: pp̄ter.

q Ad diaconatus. Hec allegatio non valebat si erat subdiaconus. ꝫ. de eta. ꝛ quali. c. preterea. ꝛ. c. a multis sed assumit illam non causam vt causam. ꝫ. de electio. causam que.

r Circunuentus. Nota q̄ presumitur circunuentus qui mutat interlocutoriam suam: quam tamen cum in preiudicium alterius partis inique interloquitur mutare debet. j. de ap. cum cessante. vbi de hoc. Item videtur q̄ si aliqs impetrat occulte litteras cum aduersarius est presens: q̄ nõ valeant tanq̄ꝫ tacita veritate impetrate. ꝫ. de rescrip. ce teruz. Ar. contra: quia licitum est cuilibet vigilare pro cõmodo suo licet in hoc alteri preiudicetur. ff. de his que in frau. cre. publice. ꝛ. C. d̄ posi. l. vl. Sed quare tenebatur querere aduersarium: cum eius factuz cassatũ fuerit. Jo. dixit q̄ forte ideo q̄ erat constitutus pcurator ad reuocandum cassationez hec non est ratio. sꝫ hec potuit esse: quia cuz papa pnunciasset: q̄ scriberet aliquibus q̄ monerent episcopum ꝛ capitulum vt eligerent. iam intereat episcopi ꝛ canonicorum ne alique littere in contrarium impetrarẽtur: ꝛ ideo videbatur: q̄ pcurator illorum debuit requiri: vel illa fuit potior causa: quia ille in interpretatione litterarum tacuit de pnũciatione domini pape quã si dixisset: non habuisset litteras quin fecissent mentionem de illa pnũciatione: ꝛ sic circũuenit papam. Sed q̄ aliquis teneatur requirere aduersarium suum nõ est verum: immo sibi imputet: q̄ nõ ɔtradixit in audientia in qua debuit esse quando littere transierunt.

s Donatõnis. Hec forte potuit esse: quia fecit sibi cõcedi ipse. g. archidiaconatum ab episcopo post concessionem sibi factam a papa: vt sic obtineret archidiaconatum: potius per episcopuz q̄ per papam: ꝛ ideo dicit in elusionem domini pape. t.

t Absenti. sic. ꝫ. de elec. dudum. j. ar. contra. ꝫ. vt lit. non cõtes. c. i. vbi lite non contestata non proceditur contra absentem. Solu. Potest dici q̄ hic fuit lis contestata: vt dicũt quidam. sed ex littera non colligitur. vel hic fuit citatus vel expectatus. Uincen. ar. ad hoc. ꝫ. de dolo ꝛ contuma. cum olim. ꝛ si fuit citatus ꝛ noluit venire: recte potuit procedi contra eũ lit. non conte. quia de electione prelati agebatur. ꝫ. vt lit. non contes. quoniam: vel quia pape constitit de surreptione: ergo ei absenti licet non citato imponit silentium propter fraudẽ suam: qꝛ decepit papam.

u Surreptione. que per surreptionem fuerunt impetrate valere non debent. ꝫ. de electio. cum dilecti. ꝛ. xxxv. q. ix. sẽtentiam.

q pñtes[a] fuerint i ecclesia iter
uenientē ɔcordia ordinare cu
retis. Idem abbati ⁊ ɔuētui
sancti zenonis verosi.

Cum iter vos ꝑ eccl'ia ve
stra ⁊ archipresbyteruȝ
⁊ clericos sci ꝓculi sup subie/
ctōe eiusdē eccl'ie qō verteret
ex pte vestra fuit ꝓpositum; ꝙ
dicta eccl'ia. mōasterio vestro
pleno[b] iure ðbet esse subiecta:
videlicet in institutione desti
tutōe inuestitura archipr̄sbyte
ri ⁊ eiusdem fidelitate ipsius
⁊ fratrum obediētia correctio
ne repr̄sentatōe ad ordines tō
suratione susceptōne chrisma
tis letanijs ⁊ alijs similib[c] ꝑ que
plena subiectō ðclarat. ad qō
ꝓbandum istrumentum pu/
blicum ɔcessionis. b. quōdam
veroneñ. epi ps vestra i medi
um ꝓducebat: quā ɔcessioneȝ
successor ei⁹. g. ratā habuit et
ēt ɔfirmauit. Sup his quoqȝ
tā ro. pon. ꝙ ptriarcharȝ aqui
leg. ꝓuilegia ⁊ confirmatiōes
iduxit quorȝ vn⁹ subiectione
plenaria in ꝓuilegio suo eui/
denter exꝑssit ꝙ sub testimo/
nio[d] .r. quondā veroneñ. epi q
eiusdem eccl'ie archipr̄sbyt̄ ex/
titit: factum fuerat ⁊ ɔpletū ⁊
i eo a ꝑore sancti zenonis man
dauit sua[e] vice subscribi. Ad/
iecit ēt ps vestra: ꝙ inter. B.
quondam abbatē eiusdē mo
nasterij ⁊ sancti ꝓculi archipr̄/
sbyterȝ ⁊ fratres ipius ꝓcedē
te tp̄e de fidelitate ⁊ obedien
tia manuali controuersia fuit
exorta: ad que duo illi se dūta
xat teneri negabāt: ⁊ sup his
testes ꝓducti fuerūt: tādē ꝑfa/
tus. g. veroneñ. eps quondaȝ
carð.[f] sequēs a quo idem fue/
rat iudicatū: q̄ vel archipr̄sby
ter dimitteret ecclesiaȝ aut ob
lati obedientiā repromitteret
sn̄ia ali̇r diffiniuit: cuius sn̄ia cū
nulla fuerit appellatōe suspē/
sa: in rem transiuit iudicataȝ:
⁊ infra. Quāuis forte dicto in
strumento donatōis[g] nō sit plu
rimum initendum: nec cōfir/
mationibus vel ꝓuil'. q̄ ð ip/
so cām ⁊ originem acceperūt:
attēdentes tñ ꝙ q̄tum ad liti
gantes[h] ipos ius ex sn̄ia factū
fuit: postq̄ in rem transijt iudi
catam[i]: ēt si ɔ̄ ius litigatoris la
ta fuisset: cum ɔ̄[k] ius constitu/
tionis expresse lata non fuerit
veritate gestorȝ sermonib[l] ꝑ/
ualente: que ꝑsumitur rite ꝑ om
nia celebrata diffinim⁹: vt ar/
chipr̄sbyter sancti ꝓculi q ꝑ tē
pore fuerit fidelitatem ⁊ obe/
dientiaȝ ꝑstet abbati sancti ze
nonis. Idē canonicis noua

a Presentes. imo abñtes vocādi sunt: si ɔmode vocari pñt. s. ð elec. ꝙ sicut. ⁊. c. q: ꝓpter. nisi ɔsuetudo eēt in ɔ̄rium ꝙ ab sentes nō vocarent: iō forte dicit q pñtes fuerint: ⁊ ꝙ dic om/ nium vestrum vel maioris ptis: supple q: qō maior ps ⁊ sani or facit: valet ⁊ canonicū reputat. s. ð elec. q: ꝓpter. j. ð his q̄ fi. a ma. par. cā. c. i.

b Cum int̄ vos. ple/ no iure. in spūali/ bus ⁊ tp̄alibus. xvi. q. ij. visis. ⁊. j. de ꝓuile. qm̄ ꝑ ɔcessionem.

c Similibus. ⁊ ita ab/ bas huiusmodi iura epi scopalia possidere i eccle sijs pōt ⁊ pscribē. s. ti. ꝑ/ xi. auditis. ⁊. c. cū olim.

d Testimonio. al's nō valeret: q: patriarcha vl archieps in diocesi suf/ fraganei sui nihil dispo nere pōt nisi q̄tum cāo/ nes illis ɔcedūt. j. de ex/ ces. pla. sicut vnire. ⁊. s. ð offi. or. pastoralis. vbi ð hoc. ⁊. c. romana. ⁊. ix. q. iij. ɔquestus.

e Sua vice. Pōt eniȝ qs subscribere per se vel ꝑ alium. ar. ff. de admi. tu. ita tamen. §. gessisse. ar. ɔ̄. C. ð testa. hac ɔsul/ tissima in pn. sed illud ē cum ipsi sciunt scribere: sic ēt cum alieno ānulo pñt signare testamentuȝ C. e. si vnus.

f Cardinalem. q dele/ gatus fuit ad cām illam: forte fuit appellatuȝ ab ipso.

g Donationi. q: dona tio nō valebat: que non fuit facta sm̄ formam iu ris. xij. q. ij. sine exceptiō ne. j. de dona. pastoralis ⁊ iō ɔfirmatōes vel ꝓui/ legia que illam donatiō nem ɔfirmabant non va lebāt: q: si ꝓncipale non tȝ nec accessoriū. s. ð fi. istru. iter dilectos. ⁊. C. ð legi. si dubiū.

h Ad litigātes. secus q̄ ad alios. C. ð excep. ꝓpositōe. ⁊. j. e. cū sup. ⁊. s. e. ð testi. veniens. ij. ⁊. j. e. c. pe. nisi i casibus i cā filia/ tionis. ff. de lib. ag. l. i. §. vl. ⁊ duabus. l. se. Itē i cā testamentaria ff. de iof. testa. q repudiantes. ⁊. l. posthumus. §. i. i cā libera/ li. ff. de sta. ho. igenuum.

i Judicatam. hoc ē post. x. dies. j. eo. quod ad ɔsultationem ⁊. s. e. cū dilecti i fi. ij. q. vi. §. diffinitiua. ff. de ɔdi. inde. elegā ter. §. i. vnde postea retractari per appellationem vel supplica tōem non potest. lau.

k Contra ius cōstitutionis. Illa. n. nec trāsit in rem iudica tam: nec ē necesse appellare ab ea. ij. q. vi. §. diffinitiua. Et in/ tellige quando i sn̄ia error exprimit: vt. j. de sen. ex. per tuas. ⁊. ff. de appella. si expressim. ⁊. s. e. iter ceteras. vbi de hoc. ⁊ i c. i. ⁊ in. §. diffinitiua.

l Sermonibus. Forte iō dicit: q: res aliter fuit narra/ ta q̄ȝ gesta: sic. ff. ð re iudi. actorȝ. ⁊ veritas rerum errore gestorȝ non vitiat. ff. de offi. psi. illicitas. §. i. hoc vult di cere sm̄ Jo. q: verba siue sermo donationis nō ɔcorda/ bant si. ie. Sensus huius littere talis est: sn̄ia hic appel/ latur veritas ge/ storȝ: q: res iudica ta ꝓ veritate acci/ pit. ff. de sta. ho. in genuum. sermōes hic appellat alia q̄ allegabant. s. dōa tiones ꝓuilegia et confirmationes su per donatiōe que nihil valebant: et ita veritas. i. sn̄ia q̄ lata fuit auc̄te ge storȝ que in prima cā probata fuerūt que presumuntur legitime acta pre/ ualent sermonibus ꝑdictis donationi bus ⁊ confirmatiō nibus nihil valen tib⁹: ⁊ ita papa sē/ tentiat sm̄ primaȝ sn̄iam tantū i duo bus articulis qui ɔtinebant in sen/ tentia: ⁊ hunc itel lectum ꝓbat lex ꝑ dicta. ff. de offi. ꝑ/ si. illicitas. §. i. b.

m Causaȝ que. mandati. si hoc ꝓbatum fuis/ set: sententia non valeret. s. ð rescri. cum dilecta. ⁊. s. ð offi. dele. venera/ bili. ⁊. j. ð ɔfir. vti. c. examinata. aliud esset si ꝑter formā. s. ð offi. dele. ex ꝑ/ te. ⁊. s. de elec. in causis. ⁊. ff. iudi. sol. l. iam tamen. §. pe. ⁊. ff. man. l. vl. ff. de ꝓcura. ad rem. ⁊. l. ad legatum. ⁊ iu/ dex cui ɔmissa est inquisitio: primo debet inquirere de fama. licet hoc non dicatur in litteris. j. de accusa. cum oporteat.

n Nitebat. ⁊ ita qui appellat: ꝓbare debet de iniqui/ tate sententie. j. de ap. cum in ecclesia. ⁊. C. de ap. qui ad ciuilia. Sed ɔ̄ videt dicere in auc. de his qui ingre. ad ap. §. illud coll'. v. dic vt dictū ē. s. de renū. i pñtia.

o Speciem. sic. s. de renun. in pñtia. s. de testi. in nr̄a. ⁊. iij. q. iij. ver. si testes. ⁊ melius. ver. item sepe. ⁊. ff. de te/ sti. ob carmen. §. vl. Et nota ꝙ plura hic videntur face/ re ꝑ ipsa sententia. s. ꝙ nihil continebat iniquum: quia de communi consensu partium fuit causa commissa: et

riceñ.

Causam q̄ inter vos ꝛ.a. clericū sup ꝓbēda noua ricēn. eccl'ie vtebaꝛ lauden. episcopo de consensu partium cō misimus terminandam: qui ꝓ vobis contra dictum .a. diffinitiuam sententiam ꝓmulgauit a qua fuit ad nostram audientiam appellatum: ꝛ infra. Licet ex parte ipsius .a. fuisset ꝓpositum: q contra formaꝫ mādati^m nostri dictus episcopus sententiaꝫ promulgauit: sicut per attestationes nitebatur^n ꝓbare: quia tamen iudicis animus non semper ad vnam ꝓbationis speciem^o inclinatur. ꝛ ipsa sententia nihil cōtinebat iniquum ꝛ eideꝫ iudici de cōmuni partium assensu fuerat causa commissa: qui vt sententiam ferret post examinationem cause ab vtraqꝫ parte fuerat requisitus sententiam ipsam curauimus cōfirmare.

Idem cōstantino epo.

Quod ad consultationē^p. ꝛ infra. Quia postulasti vtrum ap. sit clerici deferēdū: qui purgationem indictam sibi per sententiam ꝛ ad ipsius receptionem terminum competentem. puta .xx. dies vl' amplius sine contradictione recipiens ꝛ ad diem veniens consequenter appellat causaꝫ nō exprimens^q appellandi nec sit locus^r nisi suscipiende purgationi ꝛ executioni sententie a cuius platione ꝛ purgatione iuncta vltra decendium dicitur effluxisse: taliter duximus respondendum q cum post .x. dierum spaciuꝫ sententia i auctoritatem rei transeat iudicate: qui ad prouocationis subsidium infra id temporis nō recurrit: appellandi sibi adituꝫ denegauit: cum per hoc videatur per interpretationem iuris late sententie paruisse: presertim vbi causa non redditur appellandi: sed nec executionem ipsius sententie^s: ꝛ ideo conuenit retardari: licet ad h' agendum quadrimestre tempus regulariter sit statutum: quia id artari^t potest non nunq̄ a sedente i medio ꝛ etiaꝫ ꝓrogari: ꝛ qui ab initio sponte recipit terminum breuioreꝫ imputare sibi pōt ꝛ debet cuꝫ ex hoc videaꝛ amplius beneficium ꝯtempsisse: vnde talis nō audieꝛ appellās: nisi forte ad uersus eum modus executionis canonicus excedat^u.

Ideꝫ decano cancell. ꝛ c. cau. lund.

q requisitus fuit ille iudex ab vtraqꝫ parte: vt sniaꝫ ferret: quoꝝ q̄dam nihil operanꝛ ad hoc: vt teneat snia vl' non teneat: siue de communi consensu causa fuerit commissa siue non: hoc nihil facit vt magis snia valeat vel non: nec ēt q fuerit iudex requisitus: nisi cum cā esset cō missa infra certuꝫ tempus ꝛ ꝓrogata iurisditione infra tempus ꝛ post tēpus regsitus consensu vt ferret sententiam: tunc eniꝫ videtur ꝓrogaꝛ iurisditionem .s. de offi. dele. ꝺ causis quia istis nō obstātibus posset appellare: si als snia eēt iniqua. ꝓmum ergo faciebaꝛ ꝓ confirmatione snie. s. q non continebat iniquum: ꝛ q2 ille a. sniam illam nō potuit impugnare q esset lata cōtra formam statuti vl' mandati: vt alle gabat. vnde merito debuit cōfirmari: quia semper statur sententie q̄ꝫdiu ꝯrium non ostēdatur. vt in decre. ꝓdicta. s. i pn̄tia. b.

p Quod ad cōsultationeꝫ. Casus. Inducta fuit cuidam purgatio vsqꝫ ad .xx. dies: ꝛ ab ipo rcepta adueniente .xx. dies appellauit nulla cā adiecta dicitur q eius appellatio non ē admittenda: cum infra .x. dies non appellauerit, quia per hoc acquieuit snie iuris interpretatione. Item ꝯdēnat⁹ fuit in cā pecuniaria: ꝛ q ad eundem terminum solueret: ipse nolebat soluere: nisi post tempus quadrimestre quod datur rei iudicate: dicitur q ꝓpter hoc non est differenda executio snie. ꝛ si ꝓpter hoc appellauerit non audieꝛ appellans: q2 illud tempus potest artari ꝛ elōgari iusta de causa: ꝛ talem terminum sponte suscipiendo quadrimestri tempore renunciasse videtur: tn̄ si modum iudex excessisset i exequēdo poterit appellare. vin.

q Exprimens. Cum appellatur a grauamine an̄ sniaꝫ cā grauaminis ꝓpter quā appellatur. semper est exprimenda. j. de ap. vt debitus. ꝛ c. dilecto. ꝛ c. constitutus. Sed cum quis appellat a diffinitiua: tunc sufficit dicere appello ab iniqua sententia. ff. de mino. ꝓfecti ꝓtorio. ꝛ .ij. q. vi. §. forma. ꝛ c. anteriorum. sed in casu presentia valebit appellatio: siue expressisset causam siue non: cum terminus appellationis esset elapsus.

r Locus. Hoc ideo dicit: quia petendo inducias videꝛ ap ꝓbasse sniam. s. de offi. dele. gratum. ꝛ .s. de testi. cū venisset. C. de re iudi. ad solutionem. ff. de pac. tale. §. i. C. de iure do. impe. l. ij. ar. ij. q. vi. §. biduum in fi. ꝛ hic expresse dicitur. ar. contra .iij. q. iij. offeratur.

s Sententie. non ipsi⁹ de qua mentio facta est. s. de purgatione prestanda: sed alterius late in pecuniaria causa sm̄ q dicitur i casu.

t Artari. sic. ff. ꝺ re iudi. l. ij. fi. j. de ap. oblate. Cōtra. ff. de re iud. l. iiij. §. siquis condemnatus. So. quod dicitur hic et c. oblate. ꝛ ff. e. l. ij. intelligitur quando ex iusta causa ꝓrogatur vel etiaꝫ artatur tempus quadrimestre: lex contraria qn̄ iudex nulla causa assignata artat tempus: qđ facere non debet: vnde tunc tempus suppletur a lege.

u Excedatur. sic .ij. q. vi. sunt quorum. ꝛ §. ab executore. ꝛ C. quorum appellatio n̄ re. l. ab executione. ꝛ .s. de offi. dele. super questionum. §. nos etiam. Sed qualiter excedit moduꝫ: quia aut facit quod mandatur: ꝛ tunc non excedit: aut facit aliud: ꝛ tūc nl' la est sententia sua vnde nō ē necesse appellaꝛ. s. e. c. i. quia non seruat formam mandati. s. de rescri. cum dilecta. ꝛ de cōfir. vti. vel inuti. examinata. So. iudex potest excedere mādatum faciendo quod mandatur ꝛ plus aggrauando illum cōtra quem fit executio: ꝛ tunc tenet sententia: vnde necessaria est appellatio. Item in alio casu si vendicauerit partes iudicis. C. de exec. rei. iudi. si vt proponis. ꝛ tunc sententia nulla ē vt ibi. Item si obijcitur excommunicatio .xi. q. iij. cum excommunicato. s. de excep. cum inter. ꝛ in decre. inno. iiij. pia considerationе. Item si innouatio facta esset post rem iudicataꝫ. tunc mutatur ordo executionis. ff. de re iudi. l. iiij. §. si ex conuentione. Item si velit preuenire tempus quadrimestre. ff. e. l. iij. §. siquis condēnatus. Item si male interpretatur sententiam. ff. de ap. ab executore. Item si obyciatur questio falsi. s. de elec. decetero. C. si ex fal. instru. iudicati. ꝛ .j. de falsa. super eo. Itē si fiat exceptō ꝓ quā ꝯtro nl'lū fiat iudiciū. s. ꝺ pcu. nisi

Ar.ꝫ.ff.man.diligenẜ in pn.vbi dr qui excessit mandatū: ali ud qdem facere videtur.

a Sicut absolutus.exceptio de re iu.īpedit lit.cōte.ꝫ.vt lit. ꝯte.c.vl.vñ nō tenebatur litē ꝯtestari pſbyter iste:si hoc opposuisset:vt dicit decre.pdicta que icipit exceptionis.b.

ꝑsumptiōem admittiẜ ꝓbatio.dico ꝙ sic.ff.ꝺ pac.iuris gentiū.§.ꝙ fere.ꝛ.ff.de ꝓba.cū de idebito.§.vl.ꝛ.ꝫ.ꝺ fi. instru.si cautio.ioannes.

d Debēt.sic.ꝫ.e.cū iter.ꝛ.ꝫ.ꝺ elec.bone.j.ꝛ.ꝫ.ꝺ fnā. ī ꝑñia.Ar.ꝫ.ꝫ.ꝺ ꝓba.qm̄.vbi de h dr ad finem.

b De cāis.Videtur ꝙ testis debeat assignare cām sui testimonij:vt.ꝫ. de testi.cū cāꝫ.vbi ꝺ causis mandaẜ ingri.ꝛ.iij. q.ij.§.itē solā.aliter enim nō puenit ad veritatem xxiij.q.vl.occidit.nec sufficit testi dicẜ se scire: nisi assignet cām scie sue: cum multa sint gnā sciēdi.xxij.q.v.hoc videtur: qꝺ verū est:si testis interrogatus fuerit:si vo iter rogatꝰ non fuerit: bñ valet et dictum eius lꝫ fuerit nude ꝓlatum:vt hic. ar.ff.ꝺ no.oper.nū.ꝺ pupillo.§.q opus.

c Exprimanẜ.Sed nūqd iudex teneẜ assignare cām q̄ ipm mouet ī sētētia ꝓferēda:ar.ꝙ sic.xxi.di.in tm̄.ff.ꝺ his q no. infa.aut ptor.§.ignominie.C.de iudi.ꝓperādū §.illo circa fi.ff.ꝺ cura. fur.si furioso.§.i.qꝛ opꝫ vt sciaẜ qꝺ mouerit iudicē ad sñiam ꝓferendā ad hoc vt emptor possit agere de euictione.ff.ꝺ euic.hoc iure.ꝛ.l.se.ad hoc ꝓōt dici ꝙ iudex potest apponē cām q̄ ipsum mouet:si tamen non apponiẜ:bñ tꝫ sñia.j.e.cum bertoldus.ī fi.ꝛ h vbi ñ fuit apposita:ī cā vo appellatōis nō dꝫ appōi cā quare reuocaẜ ꝑor sñia vt ꝑ hoc ꝑoribus iudicibus nō īputeẜ:sic.ꝫ.ꝺ fi. instru.cum ioānes ī fi.et j.de ꝑuile.cum olim.ij.ꝛ sufficit rem fuisse redibitam:siue fuerit in cā redibitōis siue non.ff.ꝺ edi.edic.qꝺ si nolit.§.in factum.ꝛ ita staẜ sñie iudicis:siue cā fuerit apposita siue nō. similiter ī istrumētis alioꝝ ꝑsumunẜ oīa esse solēniter acta:vt ī sti.de fideiuſ.§.vl.ꝛ insti.de iuti.stip.§.si scriptū.ꝛ.§.ꝑterea. ꝛ.ff.ꝺ ver.obli.sciendū:sed ī hoc ē dr̄ia.ꝙ si ī istrumentis tabellionū nō exprimiẜ cā:non ꝑsumiẜ ꝑ ipso istrumēto.ꝫ.de fi. instru.si cautio.ꝛ.ff.de ꝓba.cū de idebito.§.sinaūt.alꝰs antē q allegat solēnitatē siue circa sñiam siue circa istrumentum ipsam ꝓbet.xxi.q.ij.lotarius.in pn.ff.ꝺ pub.q̄cunqꝫ.in fi.vñ licet ꝑ verba istrumētoꝝ nō appareāt istrumēta solēniter acta: possunt ꝓbari ꝑ testes.C.de vsu.l.i.ꝛ.ꝫ.ꝺ testi.significauit.et t.albericus.ꝛ sic ī maleficijs ꝑsumiẜ potius iuste factū q̄ iniuste.ꝫ.de ꝑsump.c.i.ꝛ.C.de iiur.si non ꝯuicij.Sed nūqd ꝫ talē

Sicut nobis itimastis: cū cā que inter.h.sudiac.et h.presbyterū.super.v.modijs frumenti vertebaẜ ipsi subdi. ꝑ annos singulos exoluendis vobis cōmissa fuisset:ꝛ restitutionem sibi fieri postularet sōdi.supradictus aduersariꝰ se ad hoc non teneri respōdit:cū alia vice super hoc conuentus fuerit ꝛ sententialiter absolutus[a].quod ostendē voluitꝰduorum testimonio ex quorum ꝺꝑositione constitit ꝙ mag i. ster.a.auctoritate epī lunꝺ. ipsum absoluit ab impetitōe sb. di.memorati.Uerum qꝛ testimonium ipsorum q̄si nude ꝓlatum fuerat:cum de causis[b] que iudicem mouere solēt ad sñiam ꝓferendam[c] nihil idixerint quid tenendum sit se.duxistis ap.cōsulendā.Cū aūt in plerisqꝫ locis ī qbus copia prudentū habetur:id moris existat:ꝙ oīa que iudicem mouēt nō exprimātur[c] ī sentētijs ꝓferendis.vobis taliter rñdemus ꝙ cū ex depositionibus testiū ꝑdictoꝝ constiterit sñiam a iudice[e] suo ꝓlatam ꝓpter auctoritatem iudiciariā ꝑsumi debēt[d] oīa legitime ꝓcessisse.

Idem astoricen.epo ꝛ abbati.s.isidori legioñ.

Cum super ꝯtrouersia q̄ īter aurieñ.epm ꝛ monasterium[e] celle noue super statu ipsius vertebatur:ꝑ epo diuerse sñie late fuissent:nuncius oueteñ.epi ꝑ eaẜ oueteñ.ecclesiam lesaꝫ grauiẜ querebatur ad quā ꝓponebat monasteriū ꝑtinere:ꝛ.j.Cū ex parte monasterij nihil rōnabile fuerit ꝓpositum ꝛ ostēsū.q̄re sñia ꝑ epo ꝓmulgata debuerat irritari:eā q̄tum ad monasterium duximus ꝯfirmādā:ꝛ infra.Mandamus:quatenus si ꝯstiterit ap.pro ecclia oueteñ. rōnabiliter iterpositā[f] ꝛ ad eā ꝓsequendā nūciū eiꝰ infra tēpus legitimū destitutum fuisse executio sñie differaẜ ne circa possessionem oueteñ. ecclesia detrimentū icurrat:alioqn sicut ius postulat executioni absqꝫ oueteñ.ecclesie preiudicio ꝺmandeẜ:cui q̄ ꝑmissa sūt nō ꝑiudicent: quominus sñia valeat consequi rōnem cū res inter alios acta non noceat[g] regulariter alij. iusta constitutiones canonicas[h] ꝛ ciuiles[i].

Idem.

Cum bertoldus miles curiā suā.p. militi pignori obligasset: eodem.p. sublato de medio .a. nepos eius qui

e Cum sup.monasteriū:ꝛ ita tꝫ sñia quo ad vnā ꝑsonā ꝛ nō quo ad aliā:sic ꝛ vltia volūtas ꝺfuncti ꝺstituta solēnitate iuris tꝫ quo ad filios ꝛ nō quo ad extraneū.C.fa.her. l.vl.ꝛ.C.de testa. hac ꝯsultissima.§. ex iperfecto.Ar.ꝫ. j.de dona.iter dilectos.ꝛ.j.de capel.mona.dilectus j.e.sborta.ꝛ.ꝫ.ꝺ arbi.cuꝫ tpe.ꝛ.xlix. di.c.vl.

f Interpositam. Sed quare iste cōpelliẜ ꝓbare se iuste appellasse cū ñ magis oneraret si ꝫ eum eēt lata sentētia sꝫ si hoc ꝓbabit nunqd cassabitur sñia. Dicas ꝙ nō cogiẜ plene ꝓbare cām appellādi:sed sufficit ꝓbare ꝙ aliq̄ mō sua ī te.sit.ꝫ.de testi.c.veniens.ij.nec cassabiẜ statim sñia: sꝫ differẜ executio sētentie si ꝓbabit:ꝙ iuste appellauerit si postea admitteẜ tā sup ꝑncipali q̄ sup sñia:sic.ꝫ.ꝺ testi.veniēs.ij.qa ꝑ sñiam nō fit adhuc magnū ꝑiudiciū: sed ꝑ executōem.sic.ꝫ.de offi.ꝺle.super eo.ꝛ ita sñia inter alios lata nō obstat alij:tm̄ tale quale ꝑiudicium fit alij:vt hic pꝫ:ar.C.de libe.cā iubemus.Sed non videẜ ꝙ a sñia lata iter alios possit appellari.ff.de ap.a ten.ī pn.imo ꝓōt vt hic pꝫ:vt ꝑ appellatōem executio differaẜ.Sed pone ꝙ sñia mandeẜ executōi ꝑ epo:nūqd epſ ꝓstabit cautōem ecclesie de cella ꝙ ipam defendat contra ꝯuētū:videẜ ꝙ sic: qꝛ si duo petāt rē ab vno:victor ꝓstabit cautōem ꝙ defendat victū ꝫ aliū.ff.de rei ven.is a quo.ff.ꝺ peti.here.l.pe.sed hic non est ita: qꝛ hic agit mō tm̄ ecclesia oueteñ.io.

g Noceat.Lr̄a ista ꝯdicit supiori:vbi dicit nec circa possessionē ꝛc:ꝙ dic hic:non noceat.verū ē q̄tum ad ꝓprietatem:sed ibi loquitur de preiudicio quo ad possessio-

cam: ita non contradicit. ff. C. de li. causa iubemus.
b Canonicas. s. de fi. instru. inter dilectos. j. e. c. pe. j. de pena. inter dilectos.
i Ciuiles. C. res inter alios acta. p totu. ff. de re
k Umbertoldus cu vniuersitate. j. d iure (iu. sepe pa. ex litteris. ff. de pben. emp. si aque ductus. l. dolia.
l Epi. aliter no posset. s. de offi. archidi. cu satis. nisi bet h d pscripta cosuetudine. s. de offi. archi. c. vl. j. d excel. pla. ad hec.
m Aduersus. ff qliter potuit iste. t. agere cu ex sola psentatoe nihil habeat iuris: imo vr q epz debet age ad iteresse. j. de iu repa. pastoral. rndeo bn acquiritur ius pntato a vo patrono: lz eps eu no admittat dumodo sua voluntate patronus no mutet sic pot agere: vt sua pntatio confirmet vt hic pz: sicuti electus pot agere vt sua electio cofirmetur. s. d elec. postq c. publicato.
n Remisisset asignado terminu peremptoriu ad sententiam audiedaz: vt pz in antiq: ais no tenuisset snia lata abnte. ff. q se. sine ap. rescin. l. i. §. ex eo edicto. ea que aduersus absentes non per contumaciaz statuutur no tenet. C. quo qn iudex ea que. ff hic tenuit snia vt pz p sequentia: ppter terminum peremptorium ad sniam: ff qr pbauit iusta cam abnte reuocatur snia. vt. iij. q. ix. caueant. b.
o Breue ita vz q mora possit purgari in iudicijs. ff. si quis cautionibus. si post tres. quod locum habz ante lit. conte. vbi ius actoris non e factum deterius: vt dicit illa lex. hic non fuit snia retractata propter breue tempus: ff qr pbauit iusta cam absentie fuit auditus.
p Cam. alioquin no fuisset auditus. ar. cotra. s. de in inte. re. ex lris. Sz illud fuit in fauorem matrimonij: qr non poterat habere recursum contra dolosum: cuz i eo casu fuerit non soluendo. s. de procu. querelam. v. q. iij. si egrotans. ita reuocatur sententia. si iuste impeditus veire no potuit. ff. de darifec. l. si finita. §. si forte. nec dz iudicatu vbi iusta de ca detetus pns ee no potuit. ff. de re iu. qsitu. nec madari dz talis snia executoi: vt. ff. d iudi. si ptor. in fi. e notabile istud: q reuocat snia: cu iteresse no potuit: sic e ar. q iudex no dz nimiu festinare ad sniam: vt dicit lex predicta si finita. §. si forte.
q Decernerent. Sz qlit potuit iste legat retractare sniaz suam: cu nullus iudex possit hoc face: dumo no sit lata iura costitutois. C. sen. resci. n pos. l. i. Rndeo n pot retractari nisi p i integru restoem ff. de mio. i ce. u. §. vl. l. se. psecti et ptorio. vel nisi ipso iure sit nulla. C. d accu. l. iij. vn hic fuit retractata p in itegru restone ipropre ponit hic nullius momenti: qr talis snia bn tenz quousq fuerit reuocata. io.

successit eidez vacante ecclia eiusde loci asserens q iuspronatus cu vniuersitate[n] transisset in eu. d. clericu eiusde loci archidiacono ad supradictaz eccliam pntauit: qui de osensu epi ipm instituit in eade i possessione eu iduci facies corporale. Predictus vero. b. dns fundi. t. sacerdote memorato epo pntauit: sed ipm eps non admisit. Cuz aut dictus. t. adversus[m] memoratu. b. sup pdicta ecclia oposuit qone: rem. eps ap. se. le. iudicib negociu delegauit ad que cu attestatoes vtrinq receptas per ptes postmodu remisisset[n] pfato d. cu suis attestationib accedente: dict. t. nec p se nec per rnsale idoneu coparere curaret: ipe attestatoib inspectis clerici memorati ipm ab ipetitoe sepedicti. t. snia aliter reddidit absolutu: eide. t. ipones silentiu sup ecclia memorata. postmodu aut ide presbyt ad archiepi pntiaz ifra breue[o] tepus acceds iusta cam[p] absentie allegauit. archieps vero argetino electo alte silue tudebernon abbatibus dedit suis lris in madatis vt si iusta absentie cam ille ostederet cora eis predicta sniam nullius decernerent[q] ee valoris: caz fine debito terminarent: alioquin facerent sniam obseruari. veru dicto electo prefatis abbatibus comittentib[r] alijs vices suas ipsi subdelegati testes sup pdicto articulo receperut a quib dict cleric vocem ad nos ap. emisit: infra Licet aut iusta cam absentie minus sufficienter[s] psbyter pbauisset: ne tame pudicaret opinio veritati. r. diac. card. eis concessimus auditore qui cum nobis omnia fideliter retulisset: ex tenore sententie archiepiscopum inuenimus circumuentum: tuz quia continebatur in illa q per attestationes ipsius clerici fuerat sufficienter[s] probatum: q prefatus. a. in possessione iurispatronatus extiterat: cum eundem ad predictam ecclesiam presentauit: cum tamen per attestationes illas nihil ostensum aliud fuerit nisi quod pro quodam iure[t] quod de illa ecclesia

r Comittetib. ff qliter delegat ab alio q a pncipe comittit alij vices suas illud. s. de offi. dle. sup qonu. §. si vo. C. de iudi. a iudice. qda dicut q hic erat lis ptestata cora delegatis. vn cu videant facti qsi dni litis: pnt alij comittere vices suas ad similitudinem procuratoris. ar. C. de peu. l. nulla. l. neq tutores. vel dic q hic no fuit oppositu: ideo taliter de facto processum fuit: hodie stari dz predictis iurib C. de iudi. a iudice. super questionum. est expressum. j. de ap. cum cam. vnde non valet hodie quod hic dicitur.
s Sufficienter. m. admissus fuit per talem pbationem: ne veritati opinio preualeret: vt sequitur Et sic. ar. colligitur hic: q minus sufficiens pbatio admittitur. Ex pluribus alijs cais fuit iste auditus: qr circumuentus fuit iste legatus ex pluribus causis q in snia ptinetur. Primo dicitur q ille erat in possessione iurispatronatus hoc falsum fuit. Item dicebatur in sententia q. t. defecerat in probatione hoc fuit falsuz vt. j. dicitur. Item qr causa non fuit sufficienter instructa ad legatum remissa: qr attestationes illius. t. no fuerunt remisse ad delegatum prout ipse mandauerat. vnde manifeste apparet legatum circumuentum fuisse. b.
t Iure. Sz vr q ppter hoc q fuit in possessione partis: qd etiam fuit in possessione totius. ff. de seruitu. rustico. predio. vna est via. qui nimiam partem fundi possidet totum possidere videtur. ff. de acquirenda possessioe possideri. ff non est ita. s. de prescrip. auditis. vbi de hoc. infra de capel. mona. dilectus. quia perceptio pensionis: nec possessionem probat: nec dominium. s. de fide instru. inter dilectos. in fi. ff. d acq. pos. qsitus. §. i. qr alia e perceptio pensionis alia possessio psentatois. io errauit legatus in snia credes hoc sufficere: hec

pensio siue census pōt ɔstitui a p̄rono in fundatōe eccl'ie ꝺ au ctoritate.epi xviij.q.ij.eleuthen⁹.ꝛ.j.de iurepa. pterea.ij. ꝛ h̄ ante consecratione eccl'ie:post ɔsecrationē nō pōt ei aliquod onus iponi:q: rei ɔsecrate nō iponitur seruitus:vt.ff.ꝺ serui. seruitutes.§.vlt.ꝛ qꝺ humani iuris eē desinit: seruitutem nō recipit.ff.cōia predi.ca. ueri.io.ꝛ p talē pceptōēʒ non fuit in possessiōe iu rispatronatus:cū hic nō fuerit de fructib⁹ iurispa tronatus.h̄ pter iuspro natus pōt talis cēsus cō stitui a patrono i ipsa fun datōe:vt i.c.p̄d. eleuthe ri⁹.ꝛ.c.p̄tea.Quid itelli gat noie iurispronat⁹ col ligit.j.ꝺ iurp.nob fuit.b

a ℭ Intētōeʒ .s.ꝙ fuerat ītat⁹a vo p̄rono : vt dic

b ℭ Prono.p h̄ pʒ (i si. ꝙ patronus de obligati one q̄ʒ fecit excepit iuspa trōat⁹:aliogn trāsiʃʒ cū vniuersitate.j.ꝺ iurepa. ex lr̄is ar.ff.ꝺ ɔbē.emp. i modicū fic ꝛ i fūdo ven dito accedūt ſuitutes ꝛ alia iura.ff.ꝺ ɔbē.ēp. si aqueduct⁹.ꝛ.l.se.ꝛ.l.do lia.ꝛ sic fund⁹ dotal trā sit cū vniūsitate.ff.ꝺ fū. do.l.i.Sed alia rō ē i ēp tore vel feudatario q directū ꝛ inutile dominiū habent in re ꝛ aliud in creditore:q: si ius presentandi consistit in fructu: eoipso ꝙ creditor vtitur tali fructu:exonerari dʒ quantitas debiti.C.de pign.act.l.i.ꝛ.ij.ꝛ.j.de vsur.c.i.ꝛ.ij.Sed talis fru ctus estimari non potest:ꝛ ideo non diminuit quantitatem de biti.Item nec alijs iuribus vtitur creditor:nisi hoc conuene rit.ff.de pig.ac.sed an vie.Iteʒ q: soluto pignore omnia iura tolluntur.ff.qui.mo.pig.vl' hypo.sol.l.i.ꝛ.C.si pig.pignori da tum fuerit.l.i.ꝛ.ij.ꝛ sic presentatus soluto debito esset de ec clesia remouendus quod est contra illud.xvi.q.vij. inuentuʒ ꝛ.lvi.di.satis peruersum.ꝛ.j.de exces.prela.c.vlti.Item q: cre ditor peccat vtendo pignore.ff.de fur.creditor.al's incipit si pignore.lʒ enim creditor rem sibi obligatam possit locare:vt ff.de pig.ac.creditor tamen fructus computabit sibi in sorteʒ j.de pigno.cum contra.licet enim in venditione omnia iura transeant:ar.ff.de offi.prefec.vr.l.i.in versu cum vrbem no stram.§.iij.non tamen in obligatione generali veniunt q̄ spe cialiter non obligarentur.ff.de pig.obli.ꝛ.l.seq.ff.de pecu .q peculium.ꝛ.C.que res pig.oblig.pos.l.i.argu. contra ista.s.ꝙ fructus non diminuat sortē:q: seruitus q̄nqʒ inutilis est.ff.de serui.l.ei qui fundum.sed iuspatronatus bene transit cū vni uersitate :nisi sp̄aliter excipiat.j.ꝺ iurepa.cū scdʒ.ꝛ.c.ex lr̄is.

c ℭ In causis.in similibus:ꝛ sic pʒ:ꝙ diffinitiua snīa princi pis trahenda est ad consequentiā ex quo alij:simili f iu dicare debent sed iterlocutoria nō.C.de legi.l.ij.circa fi.ꝛ.l.si imperialis.ar.ꝙ interlocutoria viʒ legis habeat.ff.quod me. causa metū.§.sed quod pretor ait.quod verum non est :nisi i flocutoria in corpore iuris claudat.ꝛ ē sīle huic.xvi.q.iij.lʒ.b

d ℭ Inter monasteriū.Casus.Uacante mōasterio sancti leu fredi monachi elegerunt quendam de gremio sui mōa sterij in abbatem:ꝛ dum peterent confirmationem sue electio

cōsueuit exhiberi patronis p̄ dicti.p.ꝛ annuati .x. sol'.acce perūt:tū q: in eadem snīa di cit:ꝙ dict⁹.t.in probatione ꝺ ficit.cū per attestationes suas appeat ipm suā intentionem^a sufficienter probasse:tū etiam q: cām nō recipit sufficienter instructā:cū vni⁹ tm̄ ptis atte statōes rcepit:q̄ paꝝ faciebāt ad cām.vnde snīam ipsā duxi m⁹ irritandam :memorato.t. adiudicantes ecclesiā supradi ctam cū per attestatōes nobis cōstiterit euidenter ipm a ve ro patrono^b fuisse ad sepedic tam ecclīā p̄ntatū. Idem

In cāis que sūmi pon. iu dicio deciduntur.ꝛ ordo iuris ꝛ vigor equitatis ē subti liter obseruand⁹:cū in simili b⁹^c casib⁹ ceteri teneant simi le iudicare nisi forte cū aliqd cā necessitatis ꝛ vtilitatis in specta dispēsatiue duxerit sta tuēdū. Idē ɔuētui.s.leoꝺ.

Inter monasteriū^d sancti a.rothom.ꝛ vestrū super mō eligendi abbatē i mōaste rio vestro fuit q̄stio agitata: ꝛ īfra.Cū constiterit nobis pri mam cōmissionem non fuisse per vltimam reuocatam :tuʒ quia cause suspitionis in iure pposite friuole videbantur: quas etiam tanq̄ dilatorias ante^e litis ingressum oppone debuissent quib⁹ corā delega tis eisdē subeundo^f iudicium

nis monachi sancti antonij se opposuerunt dicentes il lam electionem esse cassandam:ex eo ꝙ de monasterio sancti antonij fieri debuisset:quare dioc.episcopus illā distulit confirmare tandem super hoc causa fuit cōmis sa quibusdam iudicibus ad petitionem monasterij san cti leufredi :coraʒ quibus iudicibus partes litem conte state fuerunt ꝛ pro cessū fuit in cā ꝛ te stes recepti fuerūt demū monachi sā cti antonij ad alios iudices lr̄as impe trarunt :cōtinētes ꝙ primi iudices erāt eis certa rōne suspecti .vnde pro posuerunt quasdā exceptiones friuo las contra illos q̄s cuʒ iudices admit tere noluīt:ipi ap pellauerunt iudi ces videntes:ꝙ p̄ me lr̄e non reuoca bantur per secun das ꝓcesserūt i cā nō obstante appel latione eoruʒ:ꝛ cō firmauerunt elec tōeʒ factā p mona chos sancti leufredi.vnde occasione appellationis pre dicte delata ē cā ad dn̄m papam coram quo obijciebat contra snīam:ꝙ lata erat a suspectis iudicibus:ꝛ ꝙ cā fuerat alijs iudicibus delegata ꝛ post appellationē alle gabant ēt snīam que prius lata erat pro eis super que stione ipsa:dn̄s papa auditis hinc inde propositis:quia constitit ei.ꝙ secūde lr̄e non reuocabant primas:tū q: cāe suspitionis friuole fuerūt : que debuerunt proponi ante litis ingressū:ꝛ ideo renūciasse vident eidem . Et q: nec de processu nec de priuilegio se.ap.fecerant mē tionem que si fuissent expressa: litteras nullatenus ha buissent:confirmauit sententiam a primis iudicibus latam non obstante sententia que allegabatur : q: nec fuit ostensa domino pape nec primis iudicibus:que ēt si fuisset illis ostensa:nihilominus contrarium statuis sent:ea postposita:q: non valebat : si autem valebat ꝛ non apposuerunt eam eis imputetur.cuʒ lites preterita nouorum instrumentorum non debeant instaurari: ꝛ electo saluo iure diocesani mun⁹ benedictōis exhibuit

e ℭ Ante ingressum.s̄.de excep.pastoralis.iij.q.vi.§.ex ceptio.ꝛ.C.de iudi.apertissimi.ꝛ.l.cū specialibus. ber.

f ℭ Subeundo iudicium.Quicunqʒ hʒ plures excepti ones dilatorias dʒ primo opponere illam de iudice su specto.illa enī p̄cedit naturaliter.vt pʒ.s̄.de.pba.q̄m.ex ordine verborū.vt ibi dictū est.si enim primo opponereʒ exceptionem contra personaʒ aduersarij:puta ꝙ ipse sit excōicatus post lr̄as impetratas:quare modo non ē ad mittendus ꝛ sententia pro ipso feratur : sic approbat p̄ sonam iudicis:vnde ipsum postea reprobare non pos sunt. iij.questione.iij.§.item siquis testibus.ꝛ.iij.q.viij cuius in agendo.qui enim alijs defensionibus vsus ē

renunciasse[a] videntur: tū ēt qm̄ ꝺ ꝓuile.[b] ap. se. ⁊ ꝓcessu[c] negocij corā ꝑmis iudicibus nihil ī secūdis litteris dicebaꝛ qꝺ si fuisset exꝑssum: obtinere minime potuissent: nō obstante[d] sn̄ia: q̄ ꝓ monasterio sancti. a. dicebaꝛ fuisse ꝓlata: q̄ tamen nobis ostensa non fuit: cum si predictis iudicibus fuissꝫ ostēsa: ea postbabita[e] contrarium statuissent: alioquin[f] eam obijcientibus imputetur: cum sub textu nouorum[g] instrumentorū lites non debeant instaurari: factum priorum iudicum ratum ⁊ firmum babemus: ⁊ eorum sententiam confirmantes[h] electo a vobis nos ipi munus benedictionis saluo iure dioce. curauimus exbibere.

Idem episcopo decano ⁊ cācell. parisien.

non pōt redire ad istā: vt. ff. de iudi. sed ⁊ si susceperit. ⁊ ꝑterea spāliter caueꝛ de bac exceptōe: ꝙ vsqꝫ ad. xx. dies ꝓponaꝛ. iij. q. iij. §. offeraꝛ. ⁊ si iudex a bn̄s sit quē volo recusare illud ōbeo ꝓtestari. C. ꝺ iudi. cū spālis. Sꝫ ꝯ videꝛ ꝑ boc ꝙ nō ꝯsenserit ī iudicē: lꝫ. n. qs dederit fideiussorem stādi iuri. adbuc pōt iudicem recusaꝛ. vt. iij. q. iij. §. offeratur. Preterea videtur ꝙ excōicatōis exceptio vel de falsitate rescripti naturaliꝛ ꝑcedat: q2 nisi rescriptū teneat: non pōt iudex aliq̄ iurisdictōe vti. s. ꝺ iudi. c. i. Itez si aduersarius esset excōicatus: non pōt eligere arbitros ꝑ iudicis recusatōe vel ēt alios iudices eligere. vn̄ videtur ꝙ ꝑmo īquiraꝛ de rescripto siue de excōicatōe aduersarij: an̄q̄ ad alia ꝓcedaꝛ. Sup̄ h̄ dicūt qdā sic. s. ꝙ si omissa exceptōe ꝺ iudice suspecto ꝓposuit alias: siue succumbat: siue obtineat: n̄ pōt postea redire ad eā de suspecto iudice: q2 ꝑ h̄ vr̄ tacite approbare ꝑsonā iudicis: ex q̄ ꝯsentit litigare sb̄ ipo. Ar. ꝯ. s. ꝺ of. ꝺle. isinuāte. maxie ī illa ꝓtestatōe ꝑmissa: q2 ꝓpterea nō renūciat exceptōi ꝺ suspecto iudice. Io. in uebat h̄ n̄ ꝑcise distiguēdo. si succubuit ī aliq̄ exceptōe adbuc pōt redire ad illā ꝺ suspecto q2 ad h̄ itendit vt declinet iudiciū: vn̄ nō plene ꝯsentit ī iudicē: ar. C. ꝺ iossi. testa. ꝯ maiores. secus esset si obtineret ī aliq̄ exceptōe: q2 tūc approbauit sn̄iam iudicis: vn̄ illū postea reprobare nō potit vt dr̄ ī ꝑn. notule. et h̄ satis equū vr̄: tn̄ credo stādū opi. tan. q2 litigādo sb̄ ipo approbat ꝑsonā iudicis. scꝫ. n. ꝯsentit ⁊c̄. siue ꝓ eo siue ꝯ eum sententiauerit: vt bic pꝫ. b.

a Renūciasse. Ar. ꝙ tacite siue ipso facto renūciat qs iuri suo: sic. s. ꝺ offi. dele. gratū. ⁊. c. isinuāte. ⁊. j. ꝺ bis q̄ fi. a ma. par. ca. ex ore. vbi argumenta ꝓlura inuenies de boc. b.

b De ꝓuilegijs. Per que ius eligēdi de suo monasterio se babere dicebāt. s. ꝺ ꝯsue. cū dilect⁹. qꝺ n̄ debuit tacēri: ar. s. de rescrip. cū ordinem.

c De ꝓcessu. nā de ꝓcessu negocij ⁊ ꝺ exceptōe siq̄ ꝓponiꝛ mentio fieri dꝫ. s. de ꝓcura. ī nostra.

d Nō obstāte sn̄ia. q̄ nō tenebat forte lata a iudice nō suo vel nō seruato ordie iudiciario: vn̄ sequiꝛ: q̄ si fuisset ostn̄sa ꝯtrium statuissent. b.

e Post habita. sic exponiꝛ h̄ lr̄a ꝑ Tan. ea babita. i. ea visa: post. i. postea. ꝯtrium statuissent q̄ statuerūt: q̄si diceret si iudices illā vidissent: statuissent ꝯtrium eius qꝺ fecerūt: q2 non ꝯfirmassent electionem: ⁊ ideo dic̄ alioqn. i. si non fuissent illis ostensa iputent sibi qui debuerunt ostn̄dere. Sed bec expositio ꝯdicit notule lau. ꝑrio posite. Unde sm̄ notulam lau. sic expone: postbabita. i. postposita. C. de spon. l. i. vt sint vna dictio: sic exponiꝛ. xxxij. q. iiij. dixit sara ibi: ꝯiugalē postbūit torū. i. postposuit ꝯiugalē torū: ⁊ accessit ad āncilā: sic. C. ꝺ exac. mili. ānone. l. ij. in fi. li. xij. quasi diceret si sn̄ia fuisset iudicibus ostensa illā postposuissent siue spreuissent ⁊ statuissent ꝯ ipaꝫ sicut statuerunt: q2 non tenebat.

f Alioqn. i. tenuissent ⁊ nō eā opposuerūt iputeꝛ eis: vel alioqn. i. si nō fuisset postposita siue spreta: q2 sn̄ia tenebat iputaꝛ eis: q2 āmodo pretextu nouoꝝ istrumentorum. i. repertorūꝫ ꝺ nouo sn̄ia non retractabiꝛ: ⁊ iste est verior itellectus: ⁊ bec expositio ꝓbatur. j. c. pri. ꝟ. nimirū. ⁊ ff. de neg. ge. si aūt. §. i. ⁊. ff. de compē. ꝙ in diez §. i.

g Nouoꝝ. i. ꝺ nouo reptoꝝ. j. c. pri.

h Cōfirmantes. ⁊ ita tꝫ bic sn̄ia ꝯ res ibi iudicatas: q2 bic monachi eaꝫ omiserūt post sn̄iam ea vti nō possūt: q2 ꝑtextu nouoꝝ istrumētoꝝ nō retractaꝛ sn̄ia. ff. de re. iu. impatores. ⁊. C. ꝺ trāsac. sb̄ ꝑtextu nec exceptio ꝑemptoria locum bꝫ post sn̄iam: nisi appellatū sit. C. sen. rescin. nō pos. l. ij. ⁊. s. ꝺ fi. istru. cū ioānes. Itē iure minoris sb̄ueniꝛ eccl'ie ī bac exceptōe. s. ꝺ ī ite. resti. c. i. ⁊. c. audiꝛ. sꝫ h̄ nō fuit petitū. Itē nō pōt oppōi sētentia si fuit ostn̄sa iudicib⁹: ⁊ ipi eā reprobauerūt: velut nullā j. c. pri. ff. ꝺ ꝯpē. qꝺ ī diē. §. i. Itē ēt ī alio cāu tꝫ sn̄ia ꝯ res ꝑius iudicatas: si qꝺ sit an sit iudicatū vel n̄. ⁊ si iudex ꝓnūciat iudicatū n̄ eē: rescindiꝛ ꝑma sn̄ia. ff. q̄ sē. sine ap. resci. l. i. ī ꝑn. Itē ī alio cāu n̄ tꝫ sn̄ia ꝯ res ꝑus iudicatas: vt ī negocio publico. ff. ꝺ re. iudi. ipatores. ⁊ ī alio cāu. ff. ꝺ iureiurā. admonendi. Itē vbi vertiꝛ ꝑiculū aīe: tꝫ sn̄ia ꝯ ꝑmā ēt si ostn̄daꝛ sn̄ia in iudicio. s. e. c. lator. ⁊. c. ꝯsanguinei. vi. Sꝫ vr̄ ꝙ iiuria fuit facta istis mōachis q obijciebāt sn̄iam: q2 nō fuerūt admissi isti monachi appellauerūt a iudicib⁹ q tulerūt sn̄iaꝫ. Sꝫ ī cā appellatōis vt dictū ē: pōt opponi exceptio ꝑēptoria omissa ī ꝑma cā: q̄ isti debebāt audiri ī sua exceptōe. ioan. dixit ꝙ bec ꝺcre. loquiꝛ ī eo cāu: cū scit aliqs se br̄e exceptōez rei iudicate: ⁊ ī fraude ⁊ dolo eā omittit volēs fatigare aduersariū suū aľs si ignorabat banc exceptōem sibi ꝯpetere bn̄ pōt eā tunc opponere qn̄cunqꝫ: q2 tūc nō retractaꝛ secūda sn̄ia: imo nulla ꝓnunciaꝛ. Hoc qꝺ dicit io. nō colligiꝛ aliquo modo ex ista littera vel indecisa: nec ꝓdest. Unde dicas ꝙ non audiūtur monachi: vt obijciant sn̄iam ēt si vera fuerit: q2 monachi appellauerunt a iudicibus ante sn̄iam occasione litteraꝝ q̄ non valebāt auctoritate quaꝝ volebāt post litē ꝯtes. iudices recusare. sm̄ ꝙ satis pꝫ ꝑ banc decre. ī ꝑn. ⁊ ī ꝑte decisa colligitur vbi boc expresse dr̄: ꝙ monachi isti appellauerūt: q2 iudices nō admittebāt recusatōes: ⁊ q2 dicebant secūdas litteras valere: ⁊ ita recesserunt ꝯtumaciter non expectata sn̄ia: ⁊ talis appellatio nulla fuit: sed a sn̄ia diffinitiua non fuit appellatū: nec ēt poterant: q2 contumax non audiꝛ appellās. ij. q. vi. §. sunt quoꝝ. ⁊ bec est cā quare nō admittunꝛ: ⁊ imputēt sibi qui non opposuerunt sn̄iam coram iudicibus si valebat: ⁊ q2 beneficium restitutionis non petierunt: q2 admissi fuissent: vt dictū est. s. ⁊ ꝙ dicit sn̄ia ꝯ res ꝑius iudicatas non tenet: locum bꝫ qn̄ ī iudicio allegaꝛ ⁊ ostn̄ditur sn̄ia: tunc si iudices nolūt admittere sn̄iam dum tamen teneat sn̄ia ⁊ iudicāt ꝯ ꝑmam sn̄iam: nulla est ipso iure. nec ē appellare necesse: ⁊ sic loquitur. ij. q. vi. §. diffinitiua. ꝟ. item si sn̄ia fuerit ⁊c̄. ⁊. C. qn̄ ꝓuo. non est neces. l. i. ⁊ ibi Ioā. aliter intelligit banc decre.

c illa legē.vt.s.dixit. Sed tu itellige hac dcret.z illam legē vt dixim⁹:z ita plana lra erit:z ita,itelligit vincē.vt i pn.isti⁹ no tule. Et ita siue scienter siue ignorāter eā omiserit nō pōt po/ stea opponi ex quo non ē appellatū.z tūc ptextu nouoz istru/ mentoz:instaurant lites finite. Preterea hic nō fuit ostensa snia dño pape sed alle gata fuit tm̄ nec etiā fuit oñsa pmis iudicibus.

tum iudicat:eam intelligit reprobasse.C.ex fal.istru.l.i. secus ē i ppensatione:qz vbi iudex non admittit cōpen satōem post sententiam:potest opponi sed si expresse eā reprobat postea opponi non pōt.ff.de ppen.q i diē.§.i. z.ff.de neg.ge.l.sinaūt.§.si quocūqz mō.ita hic:qz ale/ xan.reprobauit p/ uilegiū Inno.si fu it oñsum i iudicio sic.s.e.pr.Itē hic ē ar.q ipso fcō z si ne verbo pdit p/ uilegiū.s.d of.d le.grani.z.j.d his q fi.a ma.p ca.et ore.

Suborta iter meldeñ.episcopum z monasterium actrabatense super ipsius monasterij subiectione materia q̄stionis z pcuratoribus partiū litigantibus coram nobis:qa per confessionē[a] partis aduer/ se constitit eundem episcopū quasi possessionem[b] obedien/ tie in eodem monasterio ha/ buisse:ipsum restituendū decernimus ad eandem. Verū quia priuil.ino.pape.p.n.lib/ tatem monasterij plenariā exprimebat decano suessioñ.z suis coniudicibus dedimus in mandatis:vt episcopo in quasi possessionem obedientie restituto[c]:nisi contra priuilegiū rationabile aliquid obijceret z pbaret:super subiectōe mo/ nasterij sibi silentium imponere procurarent:z infra. Iudi/ cibus autem causam istructā reuitentibus:quia cognoui/ mus efficatiores episcopi ratōnes:subiectionem eidem ad/ iudicauimus memorati mōa/ sterij:vt ibidem habeāt tanq̄ dioce.episcopus potestatē ita tamē vt nullum per hoc ap.sedis piudiciū generet quomi/ nus si voluerit suā iusticiā psequat[d]. Nimirū[e] si pfati ino.puilegiū alexādro[f] fuit i iudicio psentatum z ipe tulit sniā p illud itelligit reprobasse[g]. Si vero non fuit corā eo exhibitū ptextu puilegij de nouo repti pdicta nō dr snia retractari[h].

Idem.s.marie i cagiuallis secrete abbatibus.

Cum.i.z.a.canonici scti dionysij rem.ex pte quorūdam canonicoz eiusdē ec/ clesie nostro apostolatui rese/ rarint:q abbas eorum super dilapidatōe piurio simonia z qbusdam alijs erat multipliciter ifamatus:nos catalañ.episcopo z ei⁹ collegis dedimus i mādatis:vt ad ecclaz psonaliter[i] accedentes tā i capite q̄ i mēbris corrigerent corrigenda z statuerēt que statuenda viderēt:z.j. Judices aūt ab/ batis z canonicoz iuramenta recipientes[k] abbatē ab administratōe ipsius ecclesie p sen/

a Suborta.p pfessio/ nem. Nō cōfessio/ nē pcuratoris dño piu/ dicare de hoc dictū ē.s. vt lit non ptes.c.i.

b Possessionē. Hoc iō dicit:qz icorporalia nō possident:sed quasi:ar. s.de pscrip.si diligenti. z.s.de cā pos.cū ecclesia z.ff.de vsucap.sequitur §.si viā.z.ff.de acqui.re do.l.si seruus.§.icorpo rales.

c Restitutio.nota:q lz cā liberalis sit piudicia lis:tn̄ qō possessionis ei piudicat:vt hic pz.z.C. d or.cog.l.vltia.§.si.age bat eps possessorio de quo pstitit p pfessionem ptis aduerse.vnde papa mādat ipm restitui peti/ torio.sed de hoc nō pba uit eps corā papa:sed ps aduersa p puilegium in nocē.vn̄ mādat papa i/ poni silentiū epo:nisi cō tra puilegium aliud p/ betur:z ita qui obtinet i pprietate obtinet fina/ liter i possessiōe:lz alr p bet de possessiōe.s.d cā pos.cū dilectus.z h eūz vtroqz iudicio actum ē. Sed quare papa nō tulit sniam p monasterio cū p puilegiū Inno.pbatū esset q liber erat z exemptum z ex pte epi nihil oñsum eēt p puilegiū z actū eēt ab epo petitorio z possessorio.s. d cā pos.cū eccl.a. Rñdeo eps corā papa psecut⁹ fuit tm̄ pos/ sessoriū petēs iducias ad pbandū p puilegiū Inno. vel ipse ex officio suo voluit puidere epo.alis nō recte pcessisset papa vel si possessorio tm̄ actū fuit:abbas petijt cām pmitti q̄stū ad petitoriū:cū p puilegiū itētio ei⁹ pbaret qō meli⁹ vr.

d Prosequatr.ar.de ptestatōe pmittēda.s.j.d dona.iter di/ lectos i fi.z.ix.q.iij.salua.s.d elec.cūmana.§.i.

e Nimirū.Rñsio tacite qōnis. Diceret aliquis nōne priui/ legium Inno.debuit monasterium tueri.rñdet papa q nō:vt q sequitur in littera.

f Alexādro. Qui sup eadē qōne sniauit p epo:vt habet in pte decisa:quā sniam eps corā iudicibus exhibuit z corā papa de qua hic fit. mentio.b.

g Reprobasse. Nō q istrumētū dr reprobatū eoipso q cū iudici ostenditur:pñium iudicat:sic testis reprobat eoipso q iudex contra eum iudicat:ar.s.de or.cog.cum dilectus i fi.z.ff. de his q no.infa.lucius.sic ex quo qō falsi mouet.z iudex pri/

h Retractari.s. e.pri.z.ff.d re iu. di.imperatores.C.d transac.sub prete/ xtu i si.nisi i casu. vt i l.pdicta impa tores.ff.d iureiu. admonendi.z sic tollitur priuilegiū per sniam: sicut p pventionem.j.de deci.ex multiplici z p arbitriū.s.tit. pri.cū olim.ij.

i Cum.i.z.a.p/ sonalr.i hoc casu non possēt isti pmittere vices su/ as:vt.s.de offi.de le. quoniam apo/ stolica.§.is autē cui.z in casib⁹ ali/ is qui ibi ponunt z in loco ipso de/ bet fieri inquisitō vbi morantur illi de quorum vita q ritur.xlvij.dist.de petro.z.ij.q.i.deus omnipotens.xxiij.q.i.pudenda.et xxiij.di.illud.z.s.d elec.postq.

k Recipiētes.s.in formam quā habes.j.d ac.qualr et qñ.§.formā.z.c.cū dilectus.

l Dilata p hoc pz:q lz inqsitor d qbusdā tulerit sniam d quibusdā n:nō iō expirat offm̄ ei⁹:qn d alijs possit cognoscē z pnūciare.z idē ē i ordinario.ff.d doli exce.apd §.itē querit.z.ff.de neg.ge.sinaūt.§.pe.als icipit.l.nāz z si huius i arbitrio idē ē:nisi dictū sit vt de oibus simul pnūciet:z si tūc de qbusdā pnūciauit:nihil egit:z d nouo pōt pnunciare.ff.de arbi.q tm̄.

m Lite nō ptestata. Hec exceptio efficax nō est:qz in iqsitione pōt pcedi lite non ptes.vt.s.vt lite nō ptes.quoniam frequēter.§.sunt z alij.si cōtumaciter se absentet: tm̄ citari dz z exponenda sunt sibi oia q p ipm obijciuntur.j.de accu. qualiter z quando.§.debet.z hoc itelli/ git cū aliqs psequit iquisitōem.sz cū ex officio tm̄ ingritur ibi pprie ptestari non pōt.b.

n Cōspiratoz q nullo mō sciēpiēdi sit.j.d simo.p tuas.

o Nec ostensis.z illud ei non debuit denegari:immo

omnia que sibi obijciuntur: et dicta testium sunt danda eidem. j. de accu. qualiter et quando. ij. §. de. et c. olim. §. si vero. et ita tam ex hac causa quam ex precedenti tenuit appellatio: papa tamen retulit se ad illum articulum de conspiratione: quia de alijs ei constitit.

t ¶ Potuerunt. Hic videtur quod minus idonei testes admittantur in causa inquisitionis: sicut in causa compurgationis: s. de presump. litteras. et j. de pur. ca. constitutus. sed hoc ideo est: quia de facto suo agitur: quia et huius responso creditur: cum de facto suo interrogatur. iiij. q. i. §. item serui responsio. Sed non alij de ecclesia qui forte sunt idonei: possunt illos repellere cum sint criminosi: nec debeant conuinci per criminosos. potest dici quod sic. Et quod hic dicitur quod tales admitti possunt. intelligo non quantum ad plenam fidem faciendam sed ad presumptionem: quia et si dicta ipsorum debilitentur in aliquo: non tamen euacuantur in toto et sic cum alijs adminiculis probabunt. j. de simo. per tuas. in fi. vel potest dici quod preiudicant alijs qui huiusmodi quod tollerauerunt eos: nec aliquod crimen obiecerunt eis. j. de accu. nullus. hoc tamen verum est: quod contra extraneum non possent idonei testes de ecclesia: nisi essent idonei. iiij. q. ij. super prudentia. et ii. q. i. de vs cipotens. io. Et preterea eo tempore quo recepti fuerunt non constabat eos conspiratores fuisse: vt hic in fi. dicit.

p ¶ Conspiratores qui enim malo celo mouentur ad testimonium admitti non debent. j. de accu. cum oporteat. et j. de simo. per tuas. i. et xi. q. i. conspirationum. et c. coniurationum. et hic.

q ¶ Iuramenta. sed non videtur quod sufficiat hoc: nisi hoc fuisset obiectum coram iudicibus et quod abbas probare voluerit: vt dicit littera ista. Item nec sufficit quod fuerit obiectum et quod obtulit se probaturum nisi et modo probentur conspiratores: et ita non cassatur sententia: nisi probetur quod causa exposita fuit vera: sic. s. de test. ex parte adde. vbi de hoc. Sed contra. j. t. pr. interposita. Sed illud soluitur i. c. ex parte. Et est hic argu. quod exceptio que proponitur contra personam testis obijcienda est et probanda ante sententiam nisi per iudicem steterit, vt hic satis innuitur sic. j. de exce. denique vbi de hoc.

tentiam remouerunt: correctione membrorum dilatam quam tunc non poterant expedire: a qua sententia cum procurator predictus ad nostram audientiam appellauerit: proposuit dictam sententiam reprobandam: tum quia iudices lite non contestata in ipso negocio processerunt: tum quia iuramenta conspiratorum contra ipsum recipientes depositionibus coram partibus minime publicatis nec ostensis eidem ad sententiam procedere presumpserunt: et infra. Quia vero de conspirationis articulo nobis non potuit fieri plena fides: mandamus quatenus si vobis constiterit quod illi conspiratores fuerint: quorum constat a iudicibus iuramenta recepta: quod abbas probare voluit coram eis eorum dicta iudices secuti tantummodo cum per alios ea probata non essent sententiam protulerunt: vos irritantes processum eorum in negocio iusta predictam formam comprehensam in prioribus litteris procedatis. Si vero eos conspiratores fuisse nequiuerit comprobare: vel licet de hoc constaret apparet tamen illos nihil super his deposuisse: pro quibus idem abbas fuit amotus vel etiam si aliqua super his deposuerint: ea tamen per aliorum dicta fuerant sufficienter ostensa processum ipsorum iudicum confirmetis: quia licet aduersus abbatem non debuerint conspiratores admitti iuramenta tamen ipsorum de veritate dicenda super statu ipsius domus recipi potuerunt vt per ipsorum dicta super alijs fides possit haberi que abbatem minime contingebant: presertim cum tunc probatum non esset eos conspiratores fuisse. Idem. b. de castro guarti.

Cum te ab. e. iniuriarum actione conuento: eo quod diceres equum tuum non esse minoris precij quam capillos ipsius: iudices qui super hoc cognoscebant te in. x. sol. condemnassent: tu timeres ne ipsorum sententia te notaret infamia: beneficium restitutionis ad famam a sede apostolica implorasti. Nos autem considerantes quod nulla fuerit vel minima facta iniuria volumus te per predictam sententiam infamia non notari. Idem

s ¶ Cum te. infamia. actio enim iniuriarum infamat siue ciuiliter siue criminaliter agatur. ff. de his qui no. infa. athletas. §. vlt. Si quis conueniat te actione famosa: si vis vitare infamiam constitue procuratorem. ff. de his qui. no. infa. l. furti. §. si quis alieno.

r ¶ Secuti. sic patet quod non sufficit probare coniurationem vel falsitatem testis vel instrumenti nisi probetur iudicem secutum fuisse dicta falsorum seu conspiratorum testium seu instrumentorum. C. si ex fal. instru. falsam. ar. s. de testi. sicut.

s ¶ Constaret. Ex hoc patet quod per appellationem non reuocantur nisi ea que minus legitime facta sunt: vt. s. de re. spo. audita. et est mirabile: quod sententia tenet lata post appellationem legitime interpositam: et nisi causa legitima et probabilis exposita fuit: quod est contra illud. s. de offi. dele. super questionum. in fi. sed appellatio ista licet fuisset legitima prima facie: quia causa sufficiens erat tamen non probauit: quia debuit probare omnes testes qui contra eum deposuerunt conspiratores fuisse vt hic patet: et sic modo apparet quod appellatio non fuit legitima: vnde non reuocatur sententia sed confirmatur: vt. s. de testi. ex parte adde.

x ¶ Minima. quia non omnia talia verba sunt pro iniuria habenda: vt si repentino calo hoc dixit. ij. q. iij. si quis iratus. de pe. di. i. §. diuortium quoniam nec lubricum lingue ad penam facile trahendum est. ff. ad. l. iul. ma. famosi. §. nec lubricum. et incertus calor calumnie vitio caret. ij. q. iij. §. notandum. Item illud requiritur quod sit contra bonos mores. ff. de iureiura. item apud. §. i. et. §. adijcitur. et ita habes ar. hic quod pro modico non datur actio iniuriarum: sicut nec actio de dolo datur pro modico. ff. de dolo si oleum. in fi. et. l. se. et restitutio pro modico non datur ff. de in inte. resti. scio illud. sed actio furti pro modico datur. xii ij q. i. c. vlt. et insti. de rerum diui. §. gallinarum.

y ¶ Volumus. Si illi erant clerici: planum est. Sed ex litera non videtur. Nam potuit papa talem infamiam a qua fuit remouere. ij. q. iij. §. notandum. in fine. Sed si erant laici: non videtur quod papa potuerit infamiam per ciuilem iudicem irrogatam remouere: quia quamuis animas etc. infamiam tamen abolere non possumus. ij. q. iij. c. hinc colligitur. Sed dic quod subsunt quo ad temporalem iurisditionem domino pape: et sic planum est.

a Ad probandum. innodatus. sic. s. de excep. exceptionez ad fi. vbi de hoc aliud si occulte: qr tunc nec ipse nec alij ipz tenebantur vitare: qr diuinare nō poterant. j. vt ec. bñfi. vt nr̄m vnde cū cōi opinione liber ꝛ absolutus habeat ꝛ credat: quicquid interim facit: valet. iij. q. vij. §. ij. ꝟ. verū si seruus. ꝛ. ff. de offi. pretor. barbari⁹. C. de testa. l. i. ꝛ. j. de iurepatro. cōsulationib⁹. ꝛ. j. de cleri. ex cele. aplice. ber.

b Per litteras metropolitani. a quo dz excōicatus: ꝛ ita e ar. ꝙ litterꝫ epi credit. s. de proba. p⁹ cessionem. vbi de hoc.

c Ex alia iusta cā puta qr ipsa electa similiter esset excōicata. vel si per simoniā electa fuisset: aut qr inutilis ꝛ isufficiēs eēt j. de ap. constitutus. s. de elec. per iquisitionē. ꝛ. i. q. i. §. ecce cū bonorꝫ. ꝛ. s. de eta. ꝛ q̄. c. vl. ꝛ. s. de offi. cu. c. i. l' qr n̄ fuit bṅata forma. s. de elec. qr pp ꝛ. c. cū p⁹ petitā. l' qr n̄ fuissꝫ seruat⁹ ordo iurꝫ: qr nō fuisset lis ꝯtestata. s. vt lit. nō cōte. c. ij. qḋ melius vr̄ vt p hoc nō piudicetur principali negocio: ꝫ tm̄ processus cassetur. s. de elec. dudum. ij.

Ad probandū ꝙ procurator domine: ꝛ infra Uos aūt interim agnoscatis de confirmationis snīa: que lata est a iudicibus delegatis de electione custodis: vt eam sicut de iure fuerit faciendūz confirmare vel infirmare curetis: ita vt si pro eo ꝙ vn⁹ ex delegatis iudicibus qui eādē sententiam protulerunt: excōmunicationis vinculo eēt publice innodatus:[a] quando sentētia lata fuit: sicut per metropolitani litteras[b] ꝓhibet: aut ex[c] alia iusta cā eandē snīam constiterit īfirmandā ipsa cassata[d] de ipsius electione custodis iterum cognoscatis.[e] Gregorius nonus.

Quāuis regulariter alijs non noceat res inter alios iudicata[f] ei tn̄ qui cū sibi primū de ea re actio vel defēsio cōpetebat sustinuit sequētē agē ac illi ēt q passus ē euz a quo cā habuit experiri: ē preiudiciū generatum. Idem.

Duobus iudicibus: vt accipimus diuersas sentētias[g] proferentibus si ex iurisditione ordinaria, pretulerunt: tenet pro reo non pro actore sententia: nisi in causa fauorabili: puta matrimonio libertate dote seu testamento pro ipso fuerit promulgata. Si vero ex legata[h] potestate vtraque pendet sententia ex arbitrio delegantis

Quod si ex compromisso neutra debet habere vigorez

de inoffi. testa. papinianus. §. meminisse. hic res inter alios acta ꝓdest fisco. Itē in re idiuisibili. ff. si seru⁹ vē. loci. §. si fundus. Itē in iure cōi cū pupillo. ff. quemad. serui. amit. si cōem. ꝛ. ij. q. vi. §. diffinitiua. ꝟ. qn̄qꝫ ꝑfes. ꝛ. j. de ap. c. pe. ꝛ in his tribus ꝯcordantijs res acta iter alios ꝓdest alij ꝛ vbi res cōmunis est cum fisco. C. de cōmu. reb. ali. l. ij. Item fallit in casibus hic ꝯtētis vbi piudicat alij p factū alterius: puta si actio vel defēsio primo loco ptineat ad aliquem ꝛ ipse sciēter patiatur sequentē experiri de illa re: intelligitur iuri suo renūciasse: verbi grā si creditor passus ē debitorem expiri de ꝓprietate pignorꝫ ꝛ succubuit debitori obstabit res iudicata si postea agere vellit: vel ecōuerso: si creditor passus sit debitorē vel si maritus patiat experiri socerꝫ vel vxorē de ꝓprietate rei in dotē accepte: vel si emptor patiatur venditorē experiri de ꝓprietate rei vendite a quo cām hꝫ vl' emphiteota proprietarium: ꝛ hec ꝓbant de re iudi. l. sepe. vnde sūpta ē hec decre. ꝛ in eadē. l. vbi dicit si creditor. dꝫ eē si debitor: ꝫm lrām pisanā ponitur hic exēpluz de debitore ꝛ creditore: ꝛ ꝫm hoc nō ꝯdicūt. l. ille. ff. de pig. si supatus. ꝛ. C. e. ti. preses illi legi sepe. ꝫm aliam lrām significātur ꝓ ꝯrio. ꝫ leges ille itelligūtur qn̄ debitor supatus ē ignorante creditore: sic ergo ista regula ē intelligenda res iter alios acta nō nocet alijs. exēplum habet qn̄ non nocet in prin. illi⁹. l. sepe. qn̄ nocet alijs habes i eadē. l. ꝛ hic qn̄qꝫ ēt prodest: vt pꝫ. s. ꝫ verbū istud expiri. quo ad exēpla de vxore ꝛ socero ꝛ vēditore ponitur iproprie. s. pro defendere: sic ponitur. s. de iudi. c. i. qr illis nō datur rei vendicatio. C. de rei ven. dote ancillaꝫ. hoc ꝫm eos qui dicūt: ꝙ vxor ꝯstante mr̄imonio non ē domina rei dotalis: vn̄ non competit ei reivendicatio: vt in lege ꝑdicta dote. ꝛ ꝙ experiri ponat ꝓ defendere: pōt colligi per legē predictā sepe. ꝟ. cui aūt. ꝛc. sic ergo ecōuerso defendere ponit pro agere. C. de testi. l. i. ꝛ. ff. de alie. mutan. iudi. cā facta. l. pe. vel pōt poni ꝓprie: quia si agere nō poterātꝫ tn̄ preiudicat mihi snīa lata ꝯ eos qr potui ꝓhibere quo min⁹ agātꝫ ꝛ qr ex voluntate mea iudicatū vr̄ de iure qḋ habui ex psona agētis: ꝫ in psona debitoris ꝛ creditoris vbū expiri ponit ꝓprie ꝛ iproprie cū vni rei vēdicatio ꝛ alteri hypothecaria cōpetat: ar. ꝙ res iudicata alijs non noceat: habes. s. de testi. veniens. ij.

d Cassata. i. cassa ꝛ irrita nunciata: ꝛ sic patet ꝙ retractatur snīa si detega ur ipedimentū post snīam: ar. viij. di. veritate. xxix. q. ij. si quis ingenuus. Et est hoc contra illa iura. iij. q. vij. §. tria. ver. verum. cum alijs concor. suis ibi positis. s. in pria notula. ꝛ. i. q. i. si quis. a simoniacis. Sed aliud inconueniens videtur: qr retractatur sententia quo ad alios iudices qui legitimam personā habebant: sic. s. de offi. dele. cū sup. Jō retractat snīa: qr ipedimentū erat notoriū p snīam publice latā. vn̄ nulla i eū potuit cadere iurisditio: ꝛ ita cū sibi ꝛ alijs cōit causa cōmissa fuisset duo sine ipso iurisditionē nō poterāt exercere: vn̄ ꝓpter cōneritatē reuocatio fit quo ad oēs: qr non potuit tenere snīa quo ad quosdā ꝛ nō quo ad aliū: cū illi per se si habuissent iurisditionē. si. ff. de ar. pedius. in fi. ar. ꝯ. ff. ꝙ cū falso tu. l. i. §. i. ꝛ. s. de elec. cū vintoñ. Itē ar. hic: ꝙ vtile per inutile viciatur. s. de offi. dele. cum super. ꝛ. c. super questionū. §. si vero. vbi de hoc.

e Iterū cognoscatis. ꝛ sic pꝫ: ꝙ licet snīa siue processus cassetur: actio tn̄ salua remanet: vn̄ iterū cognosceret ex integro de cā qr pro nō iudicato habet. si. C. qn̄o ꝛ qn̄ iudex si vt proponis. Hec exceptio excōicationis in qualibet parte litis pōt oppōi: etiam si fuerit omissa scienter. s. de excep. exceptionem. b.

f Quāuis. res inter alios. Hec regula: inter alios acta alijs non nocet habetur. C. res iter alios acta. l. i. ꝛ in ipsa rubrica. s. de fi. instru. inter dilectos. ꝛ. s. e. cū super. ꝛ. C. q. res iudi. nō no. l. i. ꝛ. ij. hec regula fallit in multis casibus. s. cū cause sūt connexe. lxxxi. di. tantis. daniel. ꝛ. iij. q. vi. hoc ꝗppe. ꝛ. j. de accu. ad petitionē. j. de pur. ca. c. pe. in his. n. res iter alios acta alijs nocet. Itē in cā libertatis. ff. de sta. homi. ingenuū. Itē in cā filiatōis. ff. de li. agnos. l. i. in fi. ꝛ. l. ij. ꝛ. iii. i prin. Itez res iter alios acta alijs ꝓdest: vt in q̄rela ioffīciosi testamēti. ff

g Duobus proferentibus. hoc itellige cū oēs sunt ꝑsentes: al's vno absente alius snīam ferre n̄ posset

quo nulla est si serat.s.de offi.dele.cam m̃rimonij.z.ij.q.vi.§.diffinitiua.v.itẽ si plures.distinctio illa q̃ bẽt i §.diffinitiua sup.v.itẽ si plures.z in decr.p̃dicta cã m̃rimonij.ponitur tota in decre.presenti. Si ergo plures sunt iudices siue sint ordinarij siue delegati siue arbitri:z oẽs presentes sũt tenet sẽtentia maioris partis lxv.di.c.i.z.ij.z.ff.de re iudi.duo ex tribus.z.ff.de arbi.si in tres.z.l.se.z.l.diem.§.si plures. Fallit in casu vbi nõ valet snia maioris partis.s.de rescrip.pastoralis.i.r̃sio. Itẽ fall.t in causa criminali epi s̃m quosdã q: nõ valet ibi sententia:nisi oẽs concordẽt.vi.q.iiij.c.i z sigs ep̃s cri.al.ter Cũ vero iudices equali nũero discordãt i snia puta vnus ex vna parte z alius ex alia vl' duo ex vna:z duo ex alia:locũ habet decre.p̃sens. si ergo sint ordinarij z predicto modo discordãt:tenet snia pro reo vt hic dic: q: promptiora sũt iura ad absoluendum q̃ȝ ad cõdẽnandũ.s.de proba.ex litteris.z.s.de fi.instru.inter dilectos.z.ff.de act.z obli.hadrianus.nisi in quattuor casibus hic contẽtis. Primo fauore matrimonij.vt.xxxiij.q.i.siquis accepit.z.j.de dispõ.ipu.cõtinebatur.de libertate autẽ hẽs in predicta decr.ex litteris circa fi.z.ff.de re iudi.inter pares.de testamẽto hẽs.ff.de inoffi.testa.si pars iudicantiũ. Alius casus de dote inducitur fauore dotis:vt hic dicit:q: mulierib' multum fauoris debet in dotibus suis.j.de do.post diuor.rest.n̄p.j.de pig.ex litteris.z sic isti quattuor casus propter fauorẽ excipiunt.

pensionis vel iterdicti postea lata nõ tenuit.j.de re.ex.p tuas.

c ❡ Si eidẽ.i.si canonici appellant ante cõditiõem extãtem suspensa erit excõicatio.j.e.preterea.

d ❡ Per idoneas hoc solum sufficeret sine fama loci p duos uel per tres testes.s.de testi.licet.

De appellationibus recusationibus et relationibus. Alexan. iij. exon. epo z decano lund.

Electi.f.por z clerici de gisebgeñ. grauem querimoniã trãsmiserũt,q ebo racen.archiep̃s apostolice sedis lega.eũdẽ por̃e post' appellatõez suspẽdit:suas ecclesias interd.xit:z cãonicos si eidẽ tanq̃ pori obedirẽt excõicatos dñũciauit:z infra. Super qb' si veritate p idõeas personas z famã loci solicite inqsita iueneritis ecclesiarũ cõcessiones factas nisi por z cãonici maliciose distulerit eas quãtum ad se ptinet ordinare:in irritum reuocetis easdem.

Idez archiepiscopo remeñ.

Inter cetera:z ifra. Super eo q abbas sci apolinaris i claustro a te appellationẽ iterposuit generalẽ super oĩ cã q aduersus eũ aliq tpe posset moueri:ipsũ exinde redarguimus:nec h'i appellationẽ duxim' admittẽdam

Idez abbati sancti petri.

Ad nr̃am:z ifra. Quia vero remediũ ap.nõ iõ ẽ iuẽtũ vt alicui a religiõis z ordinis obseruãtia exorbitãti debeat in sua negtia patrocinũ exhibere:mãdamus q̃tenus siq̃ qlib; subditoz tuoz ad remediũ appellatõis conuolauerit:nõ iõ min' eũ iuxta tenorẽ mandati qd i p̃dicta regula contines:z institutionẽ ordinis corrigas z castiges.

Idẽ norwiceñ. episcopo.

Personas ecclesiarum:z infra. Siquis ad nostrã audientiam appellauerit: z appellationi sue prolixum terminum prefixerit tu ei

e ❡ Famã. fama p se nõ sufficit.iiij.q.iij.§.itẽ sepe fit.sed cũ alijs adminiculis puta cũ teste vno aut alijs legitimis argumentis.s.de proba.cum cãm.z.s.de p̃sũp.illõ.z.c.ij.z.s.de test.pterea

f ❡ Factas. post appellatõem p̃missã a pore.

g ❡ Distulerit.vltra sex mẽses:si eis elapsis concessiones facte fuissẽt valerẽt:q: potestas ad archiepiscopũ ẽ translata.j.de cõcel.p̃bẽ z ec.nulla.z ita per neglĩgẽtiam pdit qs ius suũ:sic.j.de iurepa.qm̃.z.c.cũ pter discordias.z.c propt culpã.s.de elec.cũ in cũctis.z.c.cũ vintonieñ.z.c.q: propter.

h ❡ Inter cetera.appellatõem. Generalis appellatio nõ valet vt h pz.nec ẽt specialis:nisi cã probabilis sit exposita:qua nõ admissa tenet appellatio.j.e.vt debitus.Ar.p.j.e.cõsuluit ij.vbi appellatio gñalis valet.So.ibi. Et est arg. qd si valet in genere valz i specie.ff.de pac.si vn'.§.pacta.z.§ illud.z est ar.qd nõ licet i gener licet in specie.ff.coia pdi.in tradendis.ff.siquis cau.sed z sigs.§.q̃situ.Ar.p.s.de offi.ordi.si sacerdos z.j.de prebẽ.relatũ. Itẽ a futuro grauamie nõ est appellãdũ vt hic patet nisi a grauamie cõminato vl' illato.j.e.cum cessante.nisi apparuerint alia indicia vt.j.e.cõsuluit

i ❡ Ad nostrã in sua nequitia.appellatio enim nõ ẽ inuẽta vt sit iniquitatis vinculum s; oppressorum leuamen.j.e.cum speciali.§.porro.z.ff.de mino.p̃fec. pretorio.vt sic iuramẽtum nõ ẽ iniquitatis vinculũ.s.de iureiurã.quãto.z.xxij.q.ij.inter cetera. Itẽ nõ.q vtẽdum est aliquo ad eũ vsum ad quẽ illud fuit institutuz.xxij.q.ij.is aũt.z.xlv.di.l;.ij.z.s.de transla.inter corporalia.z.j.eo.suggestũ in fine.

k ❡ Minus.a correctione.n.nõ appellat.j.e.rep̃hẽsibilis z.c.cũ speciali in fi.z.s.de offi.ordi.l;.nisi exced at modũ in corrigendo.j.e.de priore.z.s.de offi.dele.super qõnũ.§.nos autẽ sicut appellatur ab executore:cũ modũ excedit.s.de iudi.q ad ɔsultatõem i fi.a quo al's appellari nõ põt.j.eo.nouit.z.ij.q.vi.§.sunt quorũ.v.ab executor.z iõ nõ admittitur appellatio a correctõe q: fit ad pnias z ex̃ formã iudicij:ar.xxvij.q.i.si hõ.xlv.di.cũ beat'.nec admittit recusatio:z hec locũ habet i oib' regularib':vt in cõstit.cũ speciali in fi.

l ❡ Personas.p̃fixerit.z sic appellãs põt sib i statuẽ terminũ ad appellatõem p̃sequẽdã:iudex eode m mõ.j.e.oblate.z.j.e.pri.z.c.ad hoc.z.c.puenit.i. (dici.j.e.

m ❡ Tu ei diem.Hic statuitur dies ad p̃stãdũ se in z

b ❡ Ex delegata.in delegata iurisditõe secus q̃ȝ i ordinaria:q: vtraq; pẽdet a superiore:vt.ff.de re iudi.duo iudices.in cõpromisso vero neutra valet:vt.ff.de arbi.diem.§.si plures. S; que est rõ diuersitatis q̃re sententia ordinariorum teneat z nõ delegatoz:ũ:s; pẽdet a superiore z sentẽtia arbitrorũ nulla. Dicas q in ordinaria iurisditõe non ẽ supior ad quẽ recurratur nisi lex mortua:z iõ lex voluit sine alio remedio:q talis snia teneret p reo in fauorẽ ipsius. In delegatis põt haberi recursus ad delegãtẽ vt ipse approbet quã viderit cõprobãdã:z iõ remanet in pẽdẽti.in snia arbitrorũ nõ ẽ qs superior nec h; iurisditõem a lege:z iõ nulla ẽ.

a ❡ Electi filij.graue.pp quã deberet depõi a r̃epo q nõ detulit appellatõi.ij.q.vi.decreto.

b ❡ Post appellatõem.q si legitia fuit snia suspensionis

se.qūq3 statuitur ad iter arripiēdū.j.e.pueniṫ.ij.⁊.s.e.pri. cū cā.qū.p3 statuit termi nᵘ a lege annus vel a iusta cā biēnium j.e.c.pri. Terminū vero statutū a parte vel a iudice neutra ps pōt puenire.j.e.sepe.⁊.c.oblate. terminū a lege pōt vtraq3 ps preueīre: dū tñ appellatus dolose nō pueniat appellantez vt.j.e.oblate. ⁊ d̄ termio dato a lege potest intelligi.j.e.ex insinuatōe. vt dixit io. quod nō ē verū: vt ibi dicit.

a ¶ Ex tunc.i.post terminū elapsū: ⁊ pcedere potest ac si pemptoꝛie vocatus nō venisset.j.e.sepe. ⁊.j.e.cōsuluit nos in fi.

b ¶ Cum sit romana indulget.ij.q.vi.ei q appellat.⁊.C.de tēp.ap. auc.ei qui appellat. ⁊ si iusta cā interuenerit: biēniū indulget vt ibi dr̄ aliās nō daret.j.e.consitutus. immo ⁊ triēnium datur.j.e.ex ratione.

c ¶ Distātiā. oīa ista sūt cōsiderāda ad moderādum tēpus.s.locoꝝ distantia.lxvij.di.cū longe. ⁊.xiiij.q.ij.vbicunq3.⁊ q̄litas personaꝝ ⁊ negocij ff.de dā.infec.qui bona §.vlt.⁊.l.se.⁊.l.si finita. §.iij.⁊.ff.de iudi.l.nonnunq3.⁊.ff.d̄ re iudi.l.ij.

d ¶ Recisius tēpus. Ar. ꝙ iudex pōt abreuiare īducias datas a.l. sic.ff. de re iudi.l.ij.⁊.j.e.oblate.⁊.s.e.ti.pri.ꝙ ad cōsultationē.ar.ꝯ ꝙ nō possit.xxviij.di. de his.⁊.ff.de re iudi.l.iiij.§.siquis cōdēnatus.⁊.iij.q.ij. de iudicijs. imo arbitrio iudicis ista videnẗ cōmitti: ar.v.q.ij.si egrotās.iij.q.ij.si eps.ff.de iudi.nonnunq3. So. inducie que dantur a lege vel canone seruāde sunt: nisi iusta cā interuenerit quare sint abreuiande: ⁊ tunc cōmittit arbitrio iudicis vt hic ⁊.ff.de ver.obl.continuus.§.ij.⁊ hoc magis pōt officio iudicis discerni q̄3 aliqua locutione exprimi.ff.de solu.ratū. ⁊.ff.rem ra.ha.quo.n.§.iulianus.⁊.j.de dōa.aplice.⁊ ita ex cā hoc faciēdū est.s.ti.pri.ꝙ ad cōsultatōem.⁊.ff.de re iudi.l.ij.⁊.s.de dil.c.j.quedā tñ inducie sunt statute in iure q̄ diminui siue mutari non possunt nec augeri: vt est tēpus decē dierum datum ad appellandū. Itē ēt tēpus infra qd̄ petidz in integrū restitutio: ⁊ etiā terminari.s.quattuoꝛ annoꝝ: vt.ij.q.vi.anterioꝝ.⁊.C.de tēp.in inte.resti.l.vlt. de hac materia dictū est.s.de dila.preterea. S3 nunqd̄ est istud ita intelligendum simplr̄: vt iudex possit diminuere d̄ anno appellatōis: vt appellans teneatur cām appellationis finire īfra minus tēpus āno vel biennio. Quidā dicūt ꝙ bene pōt iudex īponere hanc necessitatē appellanti: vt ipse debeat finire cām appellatōis quātum est in se: s3 si remaneret p iudicē vel aliā iustā cām: nō est ei imputādum.j.e.ex insinuatōe.⁊.ij.q.vi āterioꝝ.§.ad h̄ ⁊ sic itelligūt qd̄ dicit: nisi iudex forte recisius tēpus fuerit moderatᵘ īfra qd̄ finiat cām suā. Veriᵘ dicas: ꝙ iudex nō pōt istd̄ tēpus abreuiare quātū ad h̄ vt appellans teneat cām finire infra tēpᵘ statutū a iudice: imo ānū ītegrū hēbit vel biēniū ex iusta cā ad finiēdū cām: quo elapso rata māebit sn̄ia: vt hic dic.⁊.C.de tēp.ap.l.vlt. s3 prō tāto dicit iudex posse recisius tēpus moderari: q2 iudex pōt cōpellere appellantē siue terminū statuē illi vt se representet in termino illo coꝛā3 superioꝛe ad quē3 appellauit: vel iter arripiat ad psequēdū appellatōe3 corā illo ad quē appellauit: ꝙ si nō fecerit: si lata ē sn̄ia: pōt illā mādare executōi: q2 stati tenz ac si appellatū nō fuisset: s3 si appellauerit añ sn̄iam postea tūc pcedat in cā: q2 terminᵘ talis tūc obtiet vicē peremptoꝛij.j.e.sepe.⁊.s.ti.pri.cū cā.⁊.s.e.pri. ⁊ quātū ad hoc solū pōt iudex recisius tēpus moderari. Si v̄o nullum terminum statuit appellanti: tūc h3 annū a lege: ⁊ iudex tunc p totū annū nō pōt pcedē ad exequēdā3 sn̄iā3 vl̄ sup pncipali āno elapso pt s3 ꝙ pt cū īmiᵘ statuit: ⁊ h̄ satis colligit.j.e.reprehēsibilis.§.i.⁊.c.cōsuluit.j.i fi. ⁊ h̄ statuitur pp maliciā appellātiū q maliciose appellāt cā īpediēdi executōe3 vel pcessū iudicij: ⁊ p h̄ ei ꝯsulit ꝯ quē appellat.

e ¶ Si v̄o a grauamie. Cā grauamis pbabilis allegata q̄ si ess3 pbata legitīa esset: alr̄ nō audit.j.e.vt debitᵘ.

f ¶ Ante litis h̄ pōt intelligi cū appellatur sup aliq̄ exceptōe dilatoꝛia corā iudice.j.e.ex pte.⁊ ēt post.j.eo.super eo.⁊.ij.q.vi.nō ita. secus sm̄ leges. vt ibi.

g ¶ Passim.i.qñcūq3 ēt grauamie nō expresso: ⁊ sunt illi canones.ij.q.vi.ad romanā.⁊.c.sequē. siqs placuit ⁊.s.vt lite nō cōtes.accedens.j.hodie necesse est allegare cām pbabilē: q̄ si esset ⁊c̄. quecūq3 sit cā.j.e.vt debitᵘ ⁊.c.cum spāli.§.poꝛro.

h ¶ Nō solēt. pprie sumpto vocabulo: q2 appellatio nō fit nisi a iudice.s.de offi.dele.sup qōnū.§.nos aūt. vel prout dicitur appellatio cōtinet querelā inique sententie.ff.de nūno.pꝛefec.pretoꝛio. loquitur ergo de appellationibus quas aliqui qñq3 faciūt: cū dicūt: ego appello te ad curiam vel vēias ad iudicē: vt faciat mihi iusticiam: s3 ille non tenetur ire: vt sicut denunciatio facta ipsi dño in foro nō tenet s3 in re ipsa dz fieri.ff. de no.ope.nun.l.de pupillo.§.siquis forte. vel dicas ꝙ loquit de appellationibus que fiunt extra iudicium ab aduersario: ne faciat aliquid in preiudicium appellātis sup eo p q̄ appellat: ⁊ tales appellatōes quasi prouoca

diē infra quē ap.se. cōueniēt possit adire: assignes: ad quā si vēire cōtēpserit: tu illum ex tūcᵃ iudicio tuo sup his q̄ in q̄stione ꝯtunt sine ꝯdictōe aliqua stare cōpellas. Si autē3 quisq̄ ap.sue psigat terminū3 cōgruētē: nec tñ cām ad diē3 ap.fuerit psecutᵘ: ipm nihilominᵘ extūc sn̄ie tue sic vt de alio diximᵘ ap.re. pere ꝯstringas. Idē3 remeñ. archiepo.

Cum sit rōana: ⁊ īfra. Ꝼ. tue duximᵘ respōdēdū3 ꝙ si añ sn̄ia3 vel postea fuerit appellatū huiusmodi appellātibus annᵘ indulgetᵇ aut ex necessaria ⁊ euidēti cā biēnium: nisi forte iudex a quo appellatū fuerit secūdū locoꝝ distantiāᶜ ⁊ psonaꝝ ⁊ negocij qualitatē: recisiusᵈ tēpus fuerit moderatus: infra qd̄ si is q appellauerit cām ap.nō fuerit psecutus: tenebit sn̄ia. Si post sn̄iam appellauerit: ⁊ a cā sua cecidisse vr̄: nec ā̄plius sup eodē negocio audiet appellās. Si vero a grauamieᵉ ⁊ anteᶠ lit3 ingressū fuerit appellatū hᵘi audiet appellās: qm̄ sacri cāones ēt extra iudiciū passimᵍ appellare pmitūt necʰ solēt huiusmodi dici appellatōes s3 puocationes ad cām. Si aūt anteⁱ sn̄iam quis appellauerit cogiturᵏ illiᵘ stare iudicio: ad quem noscitur appellasse. Preterea si raptoꝛ sit vel violentus detentoꝛ aliene rei q appellat: huiusmodi appellatio facta in iudicio apud ecclesiasticas personas solet audiriˡ: nisi forte manifestusᵐ raptoꝛ vl̄ fornicatoꝛ existat: sicut ille quem abūtemⁿ ⁊ irrequisitumᵒ apostolus excōmunicauit.

Idem eidem.

Ad hec si in vna cā quis

tiones sunt ad cām: et talibus appellationibus est defe rendū. j. eo. bone. et tales appellationes faciunt clerici frequenter inter se et in electionibus et ꝑ alijs negocijs ecclesie. s. de elect. ꝯsideravimus. et c. bone. et c. auditi et. j. de his que fi. a ma. par. ca. c. i.

i ¶ Ante sententiā post litis ingressum vt differat a precedenti ver.

k ¶ Cogit. sed non videt ꝙ sit compellendus. C. de app. eos in fi. vbi dicit ꝙ nemo compellitur ꝑseq appellationem immo pōt penitere. ij. q. vj. §. siquis libelles. sed dz compelli alternatiue. j. eo. consuluit. j. et c. sepe.

l ¶ Audiri. infra e. peruenit.

m ¶ Manifestus i. notorius. j. e. peruenit ad nos. i notorijs. n. n admittitur appellatō: vt ibi.

n ¶ Irrequisitum. Arg. ꝙ in notorijs nō est aliqs vocandus in ius: argu. ij q. i. de manifesta. xi. q. i. statuimus. ar. ꝯ. xij. q. ij. indigne. et nemo est excōicandus: nisi legitima admonitione pmissa. j. d sen. ex. sacro. dic ꝙ nō fuit requisitus per edictum peremptorium ad iudiciū admonuit tñ eum ad penitentiam: et quia crimen notorium erat: nō vocauit eum: q2 nec expediebat ex quo nolebat se corrigere: vel irrequisitum illa vice vl requisiuit eum per apollinem discipulum suum.

appellauerit: et pendente appella. aliquod crimē committat: vel prius commisisse dicatur: vel modo etiam accuset: aut ꝯueniatur d alia re super qua nō sit appellatum: et illā ꝑferri ꝯtingat ad audientiā iudicis a quo in alio negocio appellauit: eum potest si voluerit tanꝙ suspectum vitare: alioquin debebit eius stare iudicio maxime si suus ordinarius iudex extitat. Idem.

Si duobus coram suo iudice litigantibus alter ad nostram alter ad sui iudicis audientiam sup eodez negocio appellauerit: et ille qui ad suum iudicem appellauit: ad diem ap. veniēs se ad eum appellasse proponit: eo tacito ꝙ aduersarius eius ad audientiam ro. pon. appellarat si legitime citatus nec venit nec responsalem misit: aut etiam als parere cōtemnit: tenebit excommunicationis sentētia in eum ꝑ ꝯtumacia ꝑmulgata nisi iudex cognouerit eum ad audientiam ro. pon. appellasse. Denique quod queris: si a ciuili iudice ante iudiciū vel post ad nostram audientiam fuit appellatum: an huiusmodi appellatio teneat: tenet quidem in his qui sunt nostre tēporali iurisditioni subiecti: In alijs vero et si de consuetudine ecclesie teneat: sm iuris rigorem credimus non tenere. Idem plebano et clericis. s. nazarij de albia.

Ex ratione: et infra. Verum si appellationē biennio elapso interpositam a sententia contra vos prolata prosecuti non estis. dummodo prosecutionem ipsius per impotentiam vos constiterit omisisse: nolumus ꝙ iusticie vestre debeat preiudicium generari.

Idem vigoriens. episcopo.

est iudex ordinari⁹. j. de sen. ex. ꝑ tuas. et s. de of. leg. c. pmo:

r ¶ Tenebit. Sed vi ꝙ nō teneat: q2 lata est post appellatōēz vñ non tenet. j. de sen. ex. per tuas. et iam nō erat suus iudex: vñ non pōt illum excōicare. ix. q. ij. c. i. Item q2 vocabatur ad maius tribunal. ff. de re iudi. ꝯ pupillum. §. i. Sol. hic tenet snia ꝑpter ꝯtumaciam: q2 debuit ire et allegare ꝑuilegium suum. j. e. cū parati. et ff. de iudi. si ges ex aliena. ex quacunqz enim cā quis vocetur ire debet ad pretorem. ff. si quis in ius vo. l. ij.

s ¶ Nisi cognouerit. ꝯ si notum illi erat ꝙ non esset de sua iurisditione: nō tenet snia: et ille nō tenebat venire ex quo sciebat iudicem hoc scire: ar. ff. siquis in ius vo. l. ij. q2 qui scit certiorari nō debuit. ff. d act. emp. et ven. l. i. in fi. et s. de elec. cum inter vniuersas.

t ¶ Nostre tpali. vt. s. d iureiu. venientes. et s. d fide instru. cū ioannes.

u ¶ Credim⁹. et ita pz ꝙ iurisditio tpalis n ptinet ad ecclesiā: nec de ea dz se intromittere in ꝑiudiciū iudicis secularis. s. de iudi. nouit in pn. et j. q fi. sint le. ex. j. d priuile. c. ij. nisi cum vacat imperium. s. de fo. ꝯpe. lz. i. tunc enim propter defectum iudicis secularis bñ appellabitur ad papā: ar. xxiij. q. v. administratores. et supra de foro compe. ex tenore. b.

x ¶ Ex ratione. impotentiam. Hec impotentia pluribus modis potest intelligi: vt ꝓ ꝓpriam impotentiam: q2 fuerunt impediti iusta de causa: vel per iudicem stetit: vnde nō imputatur. ij. q. vj. anteriorum. §. ad hoc. et §. biduum. et §. si forte. et j. e. ex insinuatione. idem esset etiam si medio tempore arbitros elegerunt partes. C. de temp. appella. auē. si tamen: et in his casibus seruatur appellans illesus ipso iure: nec currit tempus nec indiget restitutione. Si vero dolo alicu⁹ priuati circumuentus appellat: et appellationem non fuit prosecutus: tunc currunt tempora appellationis: sed habet recursum contra dolosum ad interesse. ff. de dolo arbitrio. §. dolo cuius. ꝙ si soluendo non fuit: restituitur appellans ad prosecutionem appellationis. ff. de eo per quem factum erit l. ex edicto. ff. de dolo et eleganter. §. si dolo. Dicunt tamen qdaz: ꝙ isti adiuti fuerunt beneficio restitutionis: quia illud biennium cuilibet currit etiam impedito agere: si non poterit habere copiam iudicis: vel quia noluit procedere vel q2 nō potuit facere ꝙ compelleretur iudex. C. de temp. ap. l. vlti. §. vl. sed hoc ex littera non colligitur: vt hic. et hic non stetit ꝑ negligentiam iudicis: sed ex propria impotentia. vnde non hz hic locum lex illa. C. de temp. ap. l. vlt. et ita nota hic illud gnāle ꝙ si ꝑ me nō stat mihi nō iputatur: et isto iure isti seruantur illesi.

o ¶ Ab hoc. suspectū. j. eo. ꝑposuit. Sed videtur ꝙ non possit eum vitare tanqz suspectū: q2 non pōt hoc ꝑtendere quasi habeat eū offensum. ff. apud eū a quo appel. l. vna sm leges non recusant iudices ita districte tñ si aliquod crimen enorme interim et manifeste ꝯmittat: nō poterit ipsum vitare. j. e. ꝑposuit. et c. ꝑterea. i. cū sit eius ordinarius. Sed qd fiet tunc de causis illis: super qbus ꝯueniuntur pendente appellatione: eps tunc delegabit eām alijs: sicut fit cum alias tanqz suspect⁹ recusatur. xi. q. i. ꝯuenit. et j. e. cum speciali. et supra de foro competenti. siquis contra clericum. ber.

p Si duobus. ad nostram. qd fieri pōt omisso quolibet medio. ij. q. vij. metropolitanum. ar. secus sm leges. ff. de ap. imperatores.

q ¶ Ad sui iudicis. Hec pōt intelligi dupliciter: vt litigarent corā arcbidiacono: et alter ad suum iudicē. s. epm alter ad papam vel coram epo: et alt appellauerit ad archiepz qui suus iudex est ꝑ appel. et alt ad papā ꝯ oius

Meminim⁹: ⁊ īfra. Lex cũ aliquã cãm ↄtigit tibi ap. re. committi: ⁊ aduersa ps post citationem[a] iter arripuerit ad sedem ap. veniendi nõ minus poteris ĩ negocio ſm iuris formaz ꝓcedere ꝙ si ante[b] citationem iter arripuerit: non est aliquatenus ꝓcedendum. Idem.

Super eo ꝙ sollicitudo tua quesiuit: prudentie tue duximus respõdendum: ꝙ si de aliqua exceptõe q̃stio oriat̃: ⁊ exinde appellatõem[c] fieri ↄtingat eidẽ exceptioni erit merito supsedenduz: ⁊ si principalis[d] cã sine illa[e] terminari[f] non poterit: ei nihilominus supsedeat̃. Si aũt aduersa ps de falsi suggestione[g] in ap. prorupit: non est snĩa sup hoc differenda. Idem.

De appellationibus pro causis minimis[h] interpositis: volum⁹ tenere: ꝙ eis ꝓ quacũq leui cã fiant: non minus est ꝙ̃ pro maiorib⁹ fierent deferendum. Idem.

Super eo: ⁊ infra. Sacri canones ãte ⁊ post litis cõtesta[i]. ⁊ in prolatione sentẽtie ⁊ post singulis facultatem tribuunt appellandi: leges aũt seculares ap. nisi in casibus[k] ante snĩam non admittunt. In causis quoq ecclesiasticis vbi ap. remedium tollit̃: sicut ap.[l] ita recusationi non est aliquatenus deferendũ. Si aũt infra certum tempus lis decidenda committitur: extũc terminus incipit currere cuz iudices contigerit litteras recepisse[m]. Idem.

Peruenit ad nos: ꝙ cuz clerici se ↄquerãtur ab aliquibus se vulneratos vel al's esse lesos: qui impetũtur ap. se. appellant: ⁊ infra. F. t. mandamus: quatenus si eoꝝ excessus publicus nõ sit ⁊ notorius: eos. ecclesia. cen. compellas[n]: vt infra conueniens tps ap. interpositam psequantur. Si vero publicus est ⁊

a Meminimus. post citationem vel etiam post scientiam ante citationem. j. e. suggestum.

b Ante citationem. vel añ scientiam lraꝝ ĩpetrataꝝ ↄ eum j. e. suggestũ. ⁊ c. ad hoc. ꝫ hodie ista non hñt locuz: q: non ꝓdest allegare: ꝙ ꝓmiserit nunciũ ante: et si dixerit se sup hoc lras habere q non sint iudici psentate. j. e. vt d bitus. ⁊ ij. q. vj. §. ei⁹ g. Sed qd si nõ misit nunciuz: sed in ppria psona iuit: nunquid ꝓcedetur ↄ eum si conueniat̃ coram ordinario vel delegato sup eo ꝓ quo iuit. Credo ꝙ si nõ sit q defēdat eũ cũ debuerit dimisisse ꝓcuratorem ꝓcedet̃ ↄ eum non obstante ꝙ iuerit propter hoc: q: et si iã cuz lris reuersus essz: non ꝓdesset tanq̃ ab aduersario iam ꝓuentus. j. e. cuz debitus. ⁊ s. d fo. ꝯpe. c. pe. Ar. ↄ. j. e. dilecti. j. ⁊ c. vt nostrum: q: plus est facto appellare q̃ vbo: vt ibi. sed ibi añ iter arreptum litigabãt: vnde iter ibi habet̃ quasi ꝓ appellatiõe: sed hic iuit ad curiam nulla cã mota vel comminata ꝓ lris impetrandis. vnde si aduersarius euz ꝓuenerit sibi ĩputet: qui debuit esse diligens ⁊ ipm ꝓuenisse. T. dixit ꝙ non dz ꝓcedi contra ipsum: nisi iuerit fraude vel dolo: tunc enim pp dolum suum non expectabit̃.

c Super eo. appellationem fieri. Hoc potest hr̃e locum tam añ litem ↄtestatam q̃ post: vt si ante lit. ↄte. obyciat̃ aliqua exceptio rationabilis que si esset ꝓbata deberet legitia reputari ⁊c. ⁊ iudex cã admittere noluit: si pp hoc appelletur iudex vel non dz ꝓcedere vel remouere grauamen. j. e. vt debitus. ⁊ c. cum cessante. al's reuocabit totũ qd fecerit. de hoc habes multa exempla. j. e. ex parte. significauit. significantibus. vbi infinita exempla inuenies super hoc post lit. contest. ⁊ eodem modo pone exemplum. s. de or. cog. c. i.

d Et principalis causa. ⁊ ita non ꝓcedet̃ super principali: ⁊ in preiudicialibus exceptionibus hoc hz locum. plura exẽpla ponuntur. iij. q. ix. §. aliquando.

e Sine illa puta pactũ de nõ petendo pscriptio ⁊ ↄsimiles.

f Terminari. ergo vr̃ ꝙ si pricipalis cã possit expediri sine illa ꝙ nõ obstante illa appellatõe ꝓcedere possit in ꝓncipali: ⁊ ita videtur ꝙ teneo: lingare sub illo: q etiam me grauauit a quo appellaui iusta d cã: ↄtra illud. j. e. ad hoc. ⁊ j. e. ꝓposuit. Satis crederem ꝙ vacat hic ar. a ↄrio sensu: q: cũ iam certã ratione me grauauit: quomodo poterit ꝓcedere postea me inuito. non videtur. ij. q. v. quia suspecti.

g De falsi suggestione. Hoc intelligunt qdã: cũ ꝓbare nolebat: sed allegabat tñ: ⁊ tũ non valet appellatio. Vel dicas ꝙ hec exceptio de falsi et suggestione non est admittenda post lit. ↄte. cũ sit dilatoria: ⁊ sic erat lis ↄtestata: q: sola snĩa erat ferenda. vnde non dz differri sententia ꝓpter talẽ appellationẽ que ab initio fuerat ꝓponenda. s. de re iudi. inter monasteriũ. ff. C. de fal. l. ij. ⁊ C. de le. si in fraudem. vbi non differtur executio propter suggestionem falsi. b.

h De appellationibus. minimis. minima cã ꝑt dici duoꝝ aureoꝝ q: ꝓ ea non datur actio de dolo: vt. ff de dolo si oleuz in fi. ⁊ l. se. vel etiã. x. aureorum. ff. sicui plus q̃ per legẽ falcidiaz. l. iij. §. q̃uis vel. l. solidoꝝ. C. de defen. ciuit. l. i. vel illa dr̃ minima que ad sumpt⁹ iudiciales nõ suffic. ij. q. vj. anterioruz. §. illud etiã. ⁊ ita ꝓ qualibet cã appellatur: q: ita nõ pot quis grauari i paruo sicut in magno quãtitas cause nõ facit: q̃re introducta sit appellatio: sed iniquũ grauamen. s. e. ad nr̃am. ⁊ j. e. cum spãli. §. porro. sic etiaz i minima re furtuz cõmittit̃. xx. ij. q. vlti. c. vlti. q: non furtum sed furantis affectus ↄsideratur: vt ibi dicitur.

i Super eo. lit. ↄte. de appellatione que fit ante sententiam intellige ſm illam decre. j. e. vt debitus. post snĩam vero indifferent̃ appellat̃ nulla cã expssa: ꝫ sufficit dicẽ: ab iniqua snĩa appello. ij. q. vj. §. forma. ij.

k In casibus. vt. ij. q. vj. §. ante sententiam.

l Sicut appellationi. sicut appellatio causa ꝓbabili non expressa non admittit̃. j. e. vt debitus. sic nec recusatio admittitur causa recusationis ꝓbabili non expressa. j. e. cum speciali ⁊ melius. j. e. nouit.

m Recepisse. Die receptionis non numerata. ff. sigs cautionibus. l. i. ff. de regren. reis. l. annus. ⁊ iiij. q. v. qs quis. sic dies in quo excommunicationis exceptio proponitur: que infra octo dies ꝓbari dz: non computat̃ i illis octo diebus. s. de excep. pia ↄsideratione. que ẽ in no. iiij. c. frequens. de resti. spo. Ar. ↄ. ff. de verb. oblig. continuus actus. ⁊ l. i. §. qui presens.

n Peruenit. compellas. alternatiue. s. vt vel psequatur appellationez in termino constituto a iudice vel eo elapso corã eo rñdeat: sic. j. e. pri. ⁊ j. e. ad hoc. ij. ⁊ sic intellige. s. e. cũ sit romana. v. si vero añ. al's nemo pot compelli psequi appellationem: vt. C. e. ti. eos in fi.

a ¶ Notorius.s.e.cū sit romana.z.i.e.p.z h'ēs ex hac decre.ar.q' excōicatus appellare pōt.ij.q.ix.reuera.z s.de excep.cum inter.

b ¶ Donec pass.s.In hoc casu cū iniuria est manifesta primo dz satisfacere q̄ absoluatur.i.de v.sig.ex parte.i.ij.i.de sen.ex.parochianos.

c Consuluit. si est aliquatenus sic.s.e.c.pri.z.c.cū sit romana in fi.

d ¶ Notoria. Notoriū di trib' modis.i.de coha.cleri.c.vlti. vbi de h.

e ¶ Coge.sub alternatōe:vt vel psequatur appellatōnē in t'mino statuto vel eo elapso respōdeat coraz eo:vt.s.c.pri.z.c.cuz sit romana.z.i.e.sepe.z.c.ad h.ij.

f Suggestum.in vocē appellatōis.Argu.h q' aliquis possit appellare i absentia iudicis:arg.s.d a lie.mu.iud.c.i.c.i.qz ex quo quis scit appellandū ē.ij.q.vi.biduū.z.C.quo z qn iudex ab eo.z.ff.qn app.sit.l.i.§.si aduersus.vñ vz q' si eps me' vellet me excommunicare z absens appellem si ferat sententiam non tenet tamen in hoc casu tenet:qz ignorat me appellasse:z iō non punitur p capitula.ij.q.vi.decreto.z.xxiij.q.iij de illicita.lau.z ē hic arg.q' talis appellatio valet:dūmodo non fiat maliciose:sed hodie ñ valz appellatio tasis:infra eo.vt debitus.z.c.cum speciali.

notorius[a]:ap.obtētu nō p̄termittas:qn eos excōicatos denuncies:ipsosq; facias sicut excōicatos cautius euitari:donec[b] passis iniuriā satisfaciant:z cū litteris tuis ap.se.cōspectui representēt. Idem archiepiscopo tole.

Consuluit nos.f.t.z ifra Con.t.duximus respondendum:q' si aliqui quos manifestum sit z notoriū vxorez alteri' detinere:aut iniecisse manus violentas in clericuz appellauerint:eorū appellationi nō est aliquatēus[c] deferēdum.Sed cū multa dicant notoria[d] q̄ nō sunt:puidē debes:neq; dubiū est p notorio videaris habere. Illos autē qui appellant a presentia tua coge[e] infra tēpus cōuētēs ap.interpositam psequi:aut iudicio tuo app.re.parere. Idez

Suggestum est auribus nostris q' cuz opp̄ssi ad p̄sidiū ap.se.rcurrūt:z appellatione facta iter arripiunt:aduersarij eoz ap.interpositam cognoscentes:nec ad p̄sentiā nostrā accedūt:nec responsalem transmittūt:cum autē senserint illos nr̄as litteras reportasse in vocē ap.[f] p̄rumpunt z iter ad nos arripiunt veniendi:vt sic eoz sollicitudinē a quibus ipetuntur eludant.Tue consul.t.r.vt si quis deprehēsus[g] fuerit hoc ex fraude vel malicia facere:ap.eius nō deferas:neq; ob id cām tibi commissam terminare postponas:qz decre.epistolā[h] qua tales muniri vidētur nō ad deprimēdā cuiusq; iusticiā:sed ad remouendū[i] grauamen nos fecisse cognoscas. Idē eboraceñ.archiepiscopo.

Ad presentiā nr̄am.r.p̄sbytero veniente/ epo tusculano z.p.sancte susanne card.tuā z ipsius cām cōmisimus audiendā:qui ad obiectionē tuā lz.r.p̄sbyter ñ esset excōicatus de iure d facto tamē eū fecerūt absolui[k]. Ideo q' mādamus:q̄tenus p̄dictū p̄sbyterum pro eo q' post excōicatōem contra ap.[l] factaz diuina cātauit:nullaten' ingetes sz ad eū[m] statuz reducas oia i quo erāt tēpore ap.emisse.

Idez cantuarieñ.arepo.

Cum teneamur:z infra Cū nos cōsulere volu isti:vtrum si eoz possessio qui ad audiētiā.n.appellant:turbata fuerit:tibi eā sibi liceat reformare[n] eo d q̄ appellatō ē iterposita p̄termisso[o].p.t.rñ.q' si exinde ad te q̄rela peruenerit:id ordine iudiciario tibi licebit experiri. Idem episcopo z archidiac.bonoñ.

Consuluit:z ifra.Cōsul.u.t.r.q' si generalit ap.q̄s interponeret ab omni grauamie quod sibi posset contingere:huiusmodi ap.tenet non debz.Si vero ab aliquo iudice sī omni grauamīe:qd in vnā cā sibi possit inferri:quanq̄ generalis[p] ap.sit iterposita:appellationi tamen

g ¶ Siquis deprehensus.Sed quis probabit istum maliciose appellasse aduersarius qui hoc obijcit.ff.de probationi.ab ea z.l.in exceptionibus quia qui fraudem allegat.eam probet.ff.de probatio.quot.§.qui dolo.ipso facto videtur:q' sit pbata malicia.

h ¶ Epla.s.e.meminimus.z.i.e.ad hec sicut asseris:

i ¶ Remouendum.s.e.ad nr̄am.z.i.e.cum speciali.§.porro. Quod.n.prouisū est ad cōcordiā:non debet vergere ad noxam.xlv.di.lz.q.z iuris occasio ad iniquū dispēdium trahi nō dz.C.de vsucap.pro emptore cū q.z.i.d pui.le.q' nōnullus in fi.de rescrip.nonnulli.

k Ad p̄tiā.absolui.ad cautelā.sic.z.s.de testi.vēiēs.in fi.z istd sepe fit:lz excōmunicatō de iure nō teneat.i.d sē.ex.p tuas.z.c.venerabili.z.c.solet a nōnullis.z s.de offi.dele.cū cōtigat xxiij.q.i.audiuimus.si.ff.de remis.l.vna.C.d ingenuis.l.ij.

l ¶ Contra appellationē s.legitimam.vñ non tēuit excōicatio:qd ex eo pz qz de facto fuit absolutus.vnde cessare a diuinis nō debuit.i.de sen.excō.per tuas.z.c.solet a nonnullis.

m ¶ Eū statū.sic.i.e.bone.z.s.de offi.dele.supqōnum.z.ij.q.vi.appellatione interposita.z.ff.nihil ino.app.pē.l.vna z.s.de iureiurā.venientes.z.s.de elec.cū inter canonicos.

n Cum teneamur.reformare.per hūum etiam turbata possessio potest recuperari absēte dño.C.si super vim vel alio modo.l.i.

o ¶ Pretermisso.z sic videtur q' i eo tm̄ articulo super quo appellat ereptus est a iurisditiōe iudicis sui ordinarij.i.e.pro posuit z.s.e.ad hec.z p̄riū ex illis decre.colligitur z ad h est ar.ff.apd eū a quo ap.l.vna.vñ pt possessionem illam reformare.nec per hoc intelligitur renūciare appellatōi:vt h pz.In delegato secus:qz ex q̄ appellat ab ipso ex legitia cā nulla remāet ei iurisditio.i.e.vt debitus vñ si rediret ad delegatū renunciare intelligit appellatōi.s.de offi.delegat gratum.i.de testi.cum venisset.

p Consuluit.generalis.Hic admittitur generalis appellatio.Contra.s.e.capitulo secūdo.vbi nō admitti sz q'

dicit hic in vna cā solvit cōtra ibi loqtur d generali appellatione que fit in qlibet cā: sz nec istud tenet: q2 cā pbabilis sēper est exponēda: aliter nō admittitur appellatio sive generalis sit sive spālis. j. e. vt debitus. z. c. cū spāli. §. porro.

a Cum parati. pmulgavit pter cōtumaciam: vt. xi. q. iij. certum. z. s. e. si duobus.

b Regis. ar. q excusaret eū auctoritas regis: si in legatione regis inventus fuisset: ar. xviij. di. si episcopus. lxiij. di. salonitane. z in auc. quo z quādo oporteat epos. §. illud colla. i. xxiij. q. vi ti. quo ausu. z. c. reprehēsibile. xxv. q. i. omne. z. xij. q. ij. quicunqz militū So. si mandatū regis pveniat mādatū cuiuslibet prelati post dnm papam: tunc regi obtemperandū est: si ab ipso teneat regalia. xxiij. q. vlt. §. ecce. Quod si papa vocat eū postea exemplo petri relictis oibus regalibus equat papā. vnde iste ēt si ibi fuisset dbuit vēir ad cardialē exēplo petri: q vicē pape gēbat xciij. di. c. vl. xciiij. di. c. i.

c Suus nuncius. Ar. q simplici nuncio credendū est etiā in alteri9 preiudiciū. ff. de reb9 eorū qui sub tute. vel cura. l. magis. §. illud. ar. z s. de offi. dele. prudētiā. q2 dicitur ibi p certum nunciū litteratorie dstinatū: z vni testi in alterius preiudiciū credi si

eius ē ab eodē iudice deferēdum. Idem zamorieñ. epo.

Cum parati essem9 tuas petitōes admittere. j. diacoñ. cardi. olim ap. se. le. proposuit: q cū ad eius vocatōez cōtēpsisses accedere: i psonā tuā excōicatōis sniam pmulgavit[a]: z infra. Cumqz. n. cāonicus beati iacobi firmiter asseveraret: q in legatōe regis esses: z ideo nō potuisses ad vocationē predicti cardi. accedere: card. econtra asseruit q nō in legatione regis: sz in salamātina ecclesia te su9 nūcius invenisset: z infra. Nos vero attendētes: q te non decuit cōtēnere obtentu[d] ap. ad vocationem venire legati: pcipimus qtenus vel in persōa propria vel per nuncios idōeos ap. te conspectui represētes innocentiam tuam si poteris ostensurus[e].

Idem cantuarieñ. archiepo.

Ad hec: z infra. Preterea de his qui iuramētum pstant q ecclesie stabūt

iudicio z postea appellant[f]: id tua sollicitudo puideat: vt eos servare quod iurant: vel infra[g]. xl. dies post appellatōnē interpositā iter[h] arripere ad ipsam psequēdā[i] compellas.

Idem carnoteñ. episcopo.

Questioni quam facis: vtrum appellationi illius sit deferendū[k] q sicut moris est: presti to iuramēto absolui merētur: z anteq ei mādetur aliquod vel mandato recepto cā subterfugij appellaverit: rñ. q appellationi q iuramēto eius dbeat derogare nō est in aliquo deferēdū sed statim erit in eandē reducendus[l] sentētiam: q dōec mādatū susceperit: z susceptum pro posse[m] fuerit prosecutus: debet firmiter observari.

Idem vintoneñ. episcopo.

Preterea de his qui ad se. apo. appellant: z postea gravia[n] committentes secum conveniuntur appellatione tuentur: duximus respō

petitōib9 suis tāq excōicat9: q2 papa ipsū non audivit pter excōicatōem z pter ptumaciā z cō tēptuz sedis aplice vocat ipsum ad aplicam sedē. j. d accu. vēieñs li.

f Ad hec z postea appellāt. Sed qre nō cōpelluntur precise etiam stare iudicio eccle sm q iuraverūt: ideo nō cōpelluntur q2 gravabant: aliter nō admittitur hodie appellatio. j. e. vt debitus. z iō nō vr deserere iuramētū cū ex iustā cā dimittat illō. ff. q sansda. cog. l. vl.

g Infra. xl. non artatur ad hoc nisi sm q visum fuerit iudici: vt. s. eo. cum sit romana.

h Iter arripere. Hic prefigitur terminus ad iter arripiendum: sic. s. e. personas. vbi de h

i Prosequēdā. Contra. j. e. c. pri. sed solvitur ibi.

k Questioni. deferendum. Supra. c. pxi. contra ibi iusta de cā appellavit hic cā subterfugij: vt ista dicit: z littera solvit cōtra. vel sic intellige diversitatē istarū decre. ibi iuravit stare iudicio eccle: q2 propter cōtumaciam fuerat excōicatus: z lz appellet ex cā pbabili iudicio stare intelligitur: q2 facit qd ius sibi pmittit. j. e. vt debitus. ar. ff. iudi. sol. l. cum apud. z ff. rem ratā. l. iij. §. falsus hic erat excōmunicatus pro aliquo d delicto in quo iacebat: q2 forte idem detinebat vxorez alterius z super hoc iuravit stare mandatis eccle: sed statim ante mandatum vel mandato facto. q illā vlterius dimitteret incontinenti appellavit: tali appellationi non est aliquatenus deferendum. q2 preiudicat iuramento suo. z hoc satis potest colligi ex ipsa littera: vbi dicit appellationi que iuramento eius debeat derogare: q2 sine iuramento tali appellationi non est deferendum: per quā in sua iniquitate remaneat. j. c. pri. z. s. e. consuluit. z. c. cum sit romana in fi.

dz. s. de testibus. veniens. i. z. c. licet. nūcio tñ publico iurato fideliter exequi officium suum bene creditur circa citatiōes aliter non crederetur: ar. s. de presum. illud. s. de prescrip. ad audientiam. z arg. predicte. l.

d Obtentu appellationis. z sic duplici defensione defēdebatur iste: auctoritate regis z per appellationē: q2 nēo phibetur pluribus defensionib9 vti. ff. de excep. nēo. z. s. d rescrip. auditis. Preterea si appellatio tenuit z cardinalis scivit illū appellasse: sentētia cardinalis non tenuit. s. e. si duob9. Quare ergo papa nō admittit talē apdellatōem: q2 ñ cōstabat q appellasset: vel q2 iusta fuisset appellatio licet allegaret: z potius debuit credi cardinali z nuncio q illi q hoc tm allegat z preterea debuit ire z allegare privilegiū suū. ff. de iudi. siqs ex aliena. z. s. e. si duobus maxime in sua legatione inveniebaz. ff. de iurisdi. om. iu. l. vlt. arg. a contra. sensu.

e Ostensurus. Sed quare papa mandat q veniat ad curiā cū cardinalis exciperat contra eū: vt vr p id qd dicit i pricipio: parat9 erat petitiones illius admittere: sz p exceptiōem repelli tm debuit nō puniri. s. de ordi. cog. c. ij. q. Cardinalis nō excipiat ēt simpliciter: imo denunciabat domino pape cōtumaciā suā z excōicatōem suā vt ide puniret z repelleret a

l Reducēdus. sic. j. de sen. ex. sacro. versus fi. s. d of. or. ad reprimēdā. in fi. Sz nunquid iterz recipiet iuramētū ab eo standi mādato ecclesie cū iā semel dieravit Lau. dixit q sic: z ē ar. optimum. s. de maio. z obe. cuz in ecclesijs. Ar. contra. xxij. q. v. parvuli. z. vi. q. i. quicūqz. z. s. de presump. litteras sed ibi non admittitur ad iuramentum vt possit testificari pro aliquo in opprobrium ipsoz q piuri sunt: sic supra d testi. testimoniū. Item

ar.3.ij.q.vij.nō pōt. sed illud intelligit anq̄ pentiteat. Dicebat: q aliā cautionē debeat ab isto recipe preter iuramentū.s.fideiussoriā cautionē vel pignoratitiā.ff. mā.l.si mādato.§.vlt.ꝛ.ff.ō fideicō. liber.l.iij.§. adici. ar.illius decre.līas.sed illud legit cū suspect⁹ ē de bōis: vñ eccl'ia recipit fideiussoriā cautionē ad dānū illius: ꝛ ala. hoc idē sētiebat:ar.s.ō pc.c.i. ꝛ.s.de pſū. scribā. Dico cū lau. q iterū isti iurabunt in confusionē ipsoꝝ ꝛ q: forma ē tal' q eū iuramēto absolua.ī.de sen. ex.ex tenore.ꝛ.c.cum desideres in fi.ꝛ.c.super eo.

m Ad .p posse. als nō ꝓpellit.xxiij q.vj. si res. ꝛ.xxiv. q.viij. pessimam.ī de vsu.cum tu q: Impossibile pceptum nō obligat.ff. que sen.sine ap.rescin. paulus.s.supra de pac.c.vltimo.b.

n Preterea.gravia maxime qm̄ si sup articulo aliquo appellatio facta ē ad ea q̄ p⁹ ea emergūt non extēdit: q: in alijs remanet sub iurisditione iudicis sui.ī e.ꝓposuit.ꝛ.s.e.cū teneamur. q̄ msto forti⁹ appellatio illos non defendit i enormibus: vt.ī.e proposuit.

dendū: q eos appellatio nō dz ī sua iniquitate tueri quo minus eorū excessus censura canonica puniantur.

Idem grandensi pṫriarche ꝛ sancti vitalis p̄sbytero cardi.

Constitutis in p̄sentia.n. abbate sancti felicis ꝛ p̄sbytero.r. p cōtrouersia que de electione torcellane ecclesie est suborta:ꝛ ifra. Ideoq: mādamus: quatenus si archidi. post ap.ꝛ denunciationē excommunicatiōis ad nominationem sepedicti.c. pcesserit:ꝛ primicerius cū canōicis ꝛ plebanus cum assensu cleri epatus: vel maioris ꝛ sanioris ptis p̄nominatum.ī.in episcopum ꝛ pastorem elegerit: nō obstante ap.prefati archidiac.si ipse ap. prius facte nō detulit:electionē de p̄fato.ī. factam aucto.apo.confirmetis. Idem eboraceñ. archiepiscopo.

Proposuit nobis.m.cleric⁹ tuus: q sepe ptigit: vt cum aliqs super aliqua cā appellat ī alijs causis in qb⁹ non est appellatū: rñdere recuset. super quo con.t.t.rñ. q licz p illa appellatione nō minus teneat' ī alijs sup quibus appellatū nō ē rñdere: iudex tñ a quo appellat: q: illi ōio suspectus est: eum nō debet ad rñdendū super alijs compellere: nisi pro crimine adeo graui ꝛ manifesto quo ipso actu merito fit damnandus.

Idē cantuarieñ.archiepo.

Qua fronte nos ꝯsulere valeas non videm⁹: cū dicaris ordinem iuris peruertere .tam.n.non in ecclesia: sicut est canonicum ꝛ honestū non etiam in palatio: non ī camera tua sed ī camera regis contra debitum iuris ꝛ pontificalis officij dignitatē episcoporum electiones clericis confirmare: ꝛ infra. Sane si quis pro contumacia vel alia qualibet causa iterdicto vel excommunicatione tenetur astrictus: ꝛ offert se ad iusticiam: ō bis p quibus sententiā ipsam excepit: iud eum ne

ge minori pte:alia vō quasi a tota ecclesia. vñ merito preualuit: ꝛ appellationē obijcere ille nō poterat cum ipse appellationi non detulerit: vt supra de elec.bone.ꝛ.ij.eo.an sit.

f Proposuit.in alijs. Et ita pz q appellatio eximit appellātē a iurisditiōe iudicis nisi in eo tm̄ sup quo appellat.s.e.cū teneamur.ꝛ.c.ad hō

g Non dz.hoc vbum dz necessitatem iportat. si.ri.q.iij.debēt.vñ si appellans vult eū recusare pt: q: suspect⁹ est: vt hic dicit:ꝛ.s.e.ad hec.alioq̄ si nollet eū recusare: tenet coram illo rñdere q: suus iudex est. Sz qd si appellaui a delegato: ꝛ pendēte appellatione iterū datur iudex ꝯ me ī alia cā:nunqd posso ipm̄ recusare.pter ipsam appellationē. dicas q sic: ar.isti⁹ capituli. Dicas q hec recusatio pendente priori appellatione ē in pendenti: nam si pronunciet appellationem tenuisse: apparet q eū grauauit: ꝛ sic admittit recusatio in secunda cā ar.ī.e.postremo. Si aūt pnunciat male appellatū:apparet q illum non grauauit. vñ remittitur ad primū iudicē.ī. e. cū in ecclesia.ꝛ.c.vt debit⁹ ꝛ sic nō poterit eū recusare in alia causa.

h Manifesto. Habes hic q in notorijs nō est locus recusatiōi: sicut nec appellationi.s.e. cū sit ꝛ.c.puenit.ꝛ.c.ꝯsuluit. Ar.ꝯ.iij.q.v.q: suspecti. sed illud de manifestis non notorijs: hic vero ō manifesto quod est notorium.

o Iniquitate.sic.s.e.c.ad nostram.ꝛ.c. cum sit.in fi. ꝛ.c.peruenit. ꝛ.c.consuluit.

b Constitutis.excōicationis.idē esset si suspēsus esset: nā suspēsi ꝛ excōicati nec eligē nec eligi pñt.s.de ꝯsue.cū dilect⁹.ꝛ.s.de elec. cū inter.ꝛ.ꝛ.ix.q.i. nos in hoie. Arg.ꝯ.ī.de cle.ex.mi.si celebrat.sed ibi soluit.

c Nominationē.si fuit simplex noiatio nullum ius fuit acqsitū noiato.s.de elec. q sicut.ꝛ.ij.q.vj.nominationes. vñ nullū potuit ipedimentū p̄stare sequti elect.

d Maioris.s.de elec.q: pp.ꝛ.c.eccl'a vra.vbi ō hoc.

e Nō obstante appellatōe.q: frustra iplorat legis auxiliū q ꝯmittit ī legē.ī.e.an sit.ī.ō v.sig. q: frustra.ff.de mino.auxiliū.in fi.supra de elec.bone.ī.de immu.ec.c. vlt.ꝛ.C.de re.cre.generalit.§.i. Ar.ꝯ supra de elec.con siderauimus.ꝛ.c.auditis. Dicas: q hic prior noiatio sive fuerit electio siue noiatio: nulla fuit tribus ō causis q: post appellatiōnē iterpositā ꝛ post denūciationē excōicatiōis: cū excōicati electio ipso iure nulla sit: ꝛ a lō

i Qua fronte.puertere. Nā iure posset ei dici: peccasti: quiesce: ar.iij.q.vij.§.tria.ꝛ.§.sunt aūt.vō.idem testatur.

k Canonicū.q: huiusmodi sp̄ualia in ecclesia: siue capitulo ad hoc deputatis fieri debēt.xxiij di.in nomine. ꝛ.ij.q.vij.pceptum.ꝛ.xxiij.q.vlt.conuenior.ꝛ supra de elect.cum terra.ꝛ c.q sicut.ꝛ.ī.de imu.ec.c.i.ꝛ.c.cū ecclesia.argu.contra.

l Debitū iuris. Confirmatio.n.cause cognitionē desiderat vt.xxiij.di.illud.xlvij.di.de petro.ꝛ ideo ō plano expediri nō pōt.iij.q.iij.§.spacium.ꝛ.§.a iudice. ꝛ.ij.q.iij.§. notandū. vō. item ꝓ tribunali.ꝛ nō de plano.ꝛ.ff.de of..pconsul.nec qcq̄. C.de sen.ꝛ interlo.om.iudi.cum sniaꝫ.ff.de re.iuris.oia que cūq̄.ꝛ talia fieri nō debent nisi p̄missa diligēti examiatione tam p̄sone q̄z de modo electionis.s.de elec.nihil est ꝛ hec fieri nō debent sine ꝯsilio capituli uel maioris partis.ī.ō his que fiunt a prela.sine consen.ca.nouit. ꝛ.c.quanto.

m Qualibet.nō manifesta: q: si alīq̄s est excōicatus p manifesta offensa nō absoluit añ satisfactionē.ī.de vō.si.ex pte.

a Decedat. q. ppter peccatū homo citius et mori psumitur xi. q. iij. epi si sacerdotali in fi. et ar. xij. q. i. c. ij. tollit deus malos de medio: ne peccatū eoꝝ augeat. xxiij. q. iiij. ea vindicta ꝙ. magni āt et sancti viri. sicut tollit bonos ne malicia mutet intellectum eoꝝ: de pe. di. iiij. si ex bono. et iō ppter periculum mortis nō admittit hic appellatio: nec in his q dilationē non capiūt: vt ff. de ap. reci. vel fi. l. vlt. et ij. q. vij. §. diffinitiua. et §. sunt quoꝝ. ꝙ. siquis ausus. C. de sepul. vio. l. vlt. et ff. de fe. l. i. §. ij. et l. solet. Preterea nihil deperit aduersario si absoluatur et ei pdest: quo casu nō est eius malicie indulgendū. ff. de rei vendi. l. fundo. et ff. de aqua plu. ar. in summa. §. item varijs. sic pp periculum mortis citius absoluit. J. de sen. ex. sacro. et c. nup

b Cautione. ergo non iuratoria: qꝛ noīe cautōnis simplex promissio intelligit. C. de ꝙ. sig. sancimus. imo iuratoria cautio pstat in absolutiōe cum illa sit forma ecclesie generaliter statuta. J. de sen. ex. ex tenore. et c. cū desideres. et c. sup eo. imo in casu isto cū excōicatur quis: qꝛ nō paret iuri: non dꝫ absolui: nisi prestita cautione sufficienti: ꝙ iuri parebit: sic restituit possessio. s. de sequestra. c. i. in fi. s; i alijs excōicationibus sufficit iuratoria: alr̄ videretur fieri iniuria aduersario.

c Conquerunt. coraꝫ supiore excōicatoris qui per simplicem querelaꝫ de excōicatione cognoscere potest. s. de fo. o. d. ad reprimendam. et J. de sen. ex sacro.

d Illud idē. ꝙ absoluat. s. nō obstante appellatiōe illius q ipsum excōicauit. Arg. J. J. eo. sollicitudinem. So. ibi.

e Reprehensibilis. ꝯmonitione. terna. s. illa. n. dicit canonica. xvi. q. vij. omnes decime. et xvij. q. iiij. de presbyterorum. de canonica admonitione habes. s. de iudi. ncuit. et ij. q. i. si peccauerit. et siquis ea omissa aliqueꝫ excōicauerit p vnum menseꝫ ingressuꝫ ecclesie sibi nouerit interdictuꝫ. J. de sen. ex. sacro. et in odiū platoꝝ qui excōicabant nō pmissa admonitione ꝯ istud pcīt. emanauit illa ꝯstitutio. sacro. et c. cuꝫ medicinalis. que imponit ipso iure penam illam prelatis.

f Proferant. tenet tm̄ lꝫ ꝯ hoc faciat. xi. q. iij. sententia pastoris. nisi in duobus casibus. J. de sen. ex. per tuas. vbi hēs duos casus: tertium habes in. c. statuimus. et quartum habes. xxiiij. q. i. audiuimus. et sic sunt quattuor casus in quibus non tenet sententia pastoris.

g Ipso suo genere. i. ipso facto. s. e. ppsuit in fi. vt. et vij. q. iiij. si quis suadēte. lxxxi. di. si quis sacerdotum. et c. siquis amon. i. q. i. reperiunt. et J. de sen. ex. si concubine. c. nuper. tūc. n. possunt sine admonitione et sine pēa illius ꝯstitutionis sacro. puniri.

h Nec subiecti. qꝛ subiecti ꝯstitutionē illā nō fuabāt imo indifferenter appellabāt non ex peccata aliqua admonitione et nulla cā premissa. alia ēt ꝯstitutio edita ē ꝯ ipsos q illis īponit silentiū. J. eo. cum spāli. et sic pꝫ ꝙ sōditi ꝯ ecclesiasticā disciplinā non appellaut: nisi grauarent iniuste sm tenorē illius cōstitutionis cum spāli.

i Cōpetens. sm tenorē illi⁹ decre. s. e. cum sit. si exposuit cām pbabilē sue appellationis ante sniam. J. e. vt debitus. post sniam nō est necesse allegare aliquam causam.

k Tunc eps. qꝛ pinde ē ac si nō appellauit. s. eo. cum sit. et J. e. sepe.

l Proprium. punit appellans qui non psequit ap. in expensis alteri ptier eo ꝙ ipm ad iudiciuꝫ puocauit et non venit: et si psecutus fuisset per pcuratorem non ad tractandam litem: sed ad impetrandas lras aduersario legitime psequente ad totam causam similiter condemnatur: qꝛ non venit sufficienter. J. e. nicolao. sed si non habeat pprium: alr̄ puniet sm arbitrium iudicis. xxiij. q. vj. si res. et s. de do. et ꝯtu. finem in fi. s. ff. de iu. cum quem temere. s. de rescrip. ceterum. et c. vlti.

m Regulare. sic. s. e. ad nostram. vbi de hoc.

n Ad hec. ꝯpellere. sub alternatione vt dictum est. s. e. ꝯsuluit. et c. puenit. sic alternatiue ꝯpellit quis ad continentiam: vt. xxvij. q. ij. multorum.

o Suspectū. et ita ordinarius pōt recusari. de hac suspiciōe: tene qd̄ di. J. e. cū spāli. et s. ꝯ for. ꝯpe. siquis. b.

p Peruenit. residentiā. quā glibet cleric⁹ de iur cōi

---

in excōicatiōe decedat[a] absoluere poterit: etiam si pars aduersa ne absoluatur app. obstaculum interponat: ab ipso tm̄ ante absolutionem sufficienti cautione[b] recepta: q vel i pntia ro. pon. ad cuius audiētiam appellatur: si malurit aduersari⁹ vl corā iudice cui cām delegauerit iuris pareat equitati. De his etiam q conquerunt[c] se irrationabilit excōicationi vel interdicto supposito: illud[d] idem dicimus: etiā si hi q h⁹ i ptulerūt sniaꝫ ad se. apo. duxerint appellandum.

Idem concil. lat.

eprehensibilis:[e] et infra psiti decreto statuim⁹: vt nec plati: nisi canonica cōmonitione pmissa: suspensionis vel excōicationis sniaꝫ pferant[f] in subiectos: nisi forte tal' sit culpa q ipso suo genē[g] suspensionis vel excōicatiōis penā iducat: nec subiecti[h] contra disciplinam ecclesiasticaꝫ in voceꝫ ap. erumpant. Si ꝙo quisꝙ p sui necessitate crediderit appellandū: competēs[i] et ad psequendam appellatōnem termin⁹ prefigat: infra quem si forte prosequi neglexerit: tunc eps[k] libere sua auctoritate vtat. Si aūt in quocunqꝫ negocio aliqs appellauerit: et eo qui appellatus fuerit veniente: q appellat venire neglexerit: siquid pprium[l] habuerit: competenteꝫ illi recompensationem faciat expēsarum: vt hoc saltem timore territus in grauamen alteri⁹ nō facile quis appellet. Precipue vero hoc in religiosis volum⁹ obseruari: ne religiosi cum p aliquo excessu fuerit corrigendi ꝯ regularem[m] prelati sui et capituli disciplinam appellare psumant: sꝫ humiliter ac deuote suscipiāt: quod p salute sua fuerit eisdē iniūctum.

Idem.

d hec: et infra. Cuꝫ a te sup aliqua cā fuerit appellatum: fas tibi sit appellātes ap. re. cōpellere[n] vt vel appellationeꝫ interpositam psequant: vel corā te iuris pareant equitati: aut si alterutra ptium te suspectuꝫ[o] habuerit te insistēte iudiceꝫ eligant: q ppositam inter eos valeat dirimere questionem.

Ideꝫ salesberiēsi. epo.

eruenit ad nos: q cum u. ecclie tue canonicum vt i ea residentiā[p] faceret monuisses: in appellatione pru pit: et infra. Cum aūt frustrato

facere dz.vij.q.i.figs in clero.z.xci.di.eleutherius.j.d cle.non resi.ex tue:q: nonnulli.nisi iusta ca excusanf:puta infirmitate vel si abest de licentia prelati sui.j.de cleri.non resi.relatum

q Frustatorie.z i.a admittif hec frustatoria appellatio q hodie no recipif:nisi ca pbabif exponaf i appellatione.j.e.vt debit9 z.c.cu speciali.z.c interposita.

r Arripiat.Terminus iste daf ad iter arripiendu no psentandu se iudici. de hoc dcm est.s.e.psonaf.ad hoc tn precise n potest compelli.C.de ap.eos in fi.sed sub alternatione: vt sepius dictum est.

s Assignes.Sed erg appellatio ei9 admittif: qre dicit papa:q bnficia illius alij interim assignenf: cu appellatoe inposita q recipif nihil innouari dz.n.q.vj.c.appellatoe.hoc io fit: q: ecclesia interim no dz caref suffragio clerici: z io ne fructiu eccle pp appellatione illi9 diminuaf:subtrahif illi bnficium z assignaf alij q interim officiet eccla3 vice sua: q: frustatoria videbaf appellato

t Priues.ex hoc p3: q g in ecclesia sua no vult facere residentia: pot a plato suo ea puari: nisi iusta ca fuerit ipedit9:qr reside no posset.j. d cle.n resi.inf qtuor.z.c vlt.d hac ma dcm est.s.vt lit.no otest.qm frequenter.

rie9 dilatois ca videaf dictus canonic9 appellasse: mandamus:qten9 eu studiose moneas:vt i eade eccla residentia faciat: vel ifra terminu ea3 psecutur9 iter ad nos arripiat' veniendi. Interim pro alicui honeste psone vices eius i ecclesia ptaxata omittas:z ei d bnficijs illius assignes' vnde possit ogrue sustetari: q si pli batus.u. alter3 istor adiplere neglexerit:tu de pbenda sua priues'eunde: z eam alij idonee psone ocedas. I dez.

Consuluit nos.z.c. vtru3 sit appellatioib9 defere du a rege francor p iudices i terpositis: vt macipia detineant christiana:z ifra. Mopuenit:vt p h9i9 appellationibus ab obseruatione dcreti debeas abstinere. I de genu.afiepo

Ad hec sic asseris:z ifra Rn.q iudex si ei pstiterit appellante3 anteq partes essent citate:vel delegatio' cae puenisset ad ip3: q ap.iterponit obstaculu nuncium ad se.ap.destinasse': facte dz ap.deferre: sed si post citatione fuerit destinat9:satis pot exequi quod mandatur. I dem.

De priore:z ifra. Ceter si psat9 canonicus priore excedat in correctione:q bene admittif appellatio a tali correctione.s.de off.o.l3 als correctione non appellaf.s.eo.ad nostram.z.c.reprehensibilis.vlt.rnso.z.j.e.cum spali.in fi.

a Excessu.z sic p3:q qui no defert legitime appellatioi:d3 puniri:vt si clericus fuit deponi dz.ij.q.vj.decreto. si laicus.xxx.pondo auri mulctef C.de ap.qm iudices.

ppter suas enormitates manifestas: q ipsum notabilem reddut ad se.ap. appellauit: z ipse tali ap.deferre contempsit': eum cum lris tuis veritatem otinentibus de tato excessu' satisfactur ad se.ap.venire compellas. I dez.

Uia nos':z ifra.Ut abbates:q de aliqua publica infamia' publice respsi sunt aut conuicti': z deide in coi capitulo'omoniti prelatoni cedere noluerunt:appellandi non habeant facultatem. I dem.

Ad aures nras:z infra. Appellati ad psecutione3 ap. terminus'ogruus psigaf:infra que si ap.n fuerit psecutus: extunc oppellaf stare iudicio delegati.

I dem abulen.episcopo.

Ad audientia nostram noueris puenisse:q cu 3amoren.episcopus.g.presbyterum ecclesie' sancti iacobi 3amoren. multipliciter molestaret:tandem idem presbyter se z ecclesie nostre ptectioni subiecit:z infra.Licet autem predictus presbyter ex simplicitate' forte vbum ap.non expressit:quia tn postq se z sua nostre protectioni' subiecerat

b Uia nos.supple statuimus.

c Infamia. de q purgare se nequeut.ij.q.v.psbr.s.j.d simo.de hoc.

d Conuicti.de plano etiam ordine iudiciario p oia non suato.j.d ac.olim.q: regulares h9i d facili pnt a suis administrationibus amoueri:z ex leuibus causis.j.d'ac cusa. qualiter z quado. in fi.z.j.d simo.per tuas in fine.

e In coi caplo. qd facere debet abbates z priores de triennio in trieniium.j.de sta.reg.in singulis.z si spote cede voluerit:tunc psidentes capitulo denuncient epo diocesano q ipsu3 remoueat.j.de sta.regu.i singulis.z.c.se.s.i.z in tali casu non h3 locum hec appellatio o h9i correctione: maxime cum publice sint infamati: vt p tale3 appellatione remaneant in ifamia.s.s.eo.osuluit. sic z a pena legis appellari no pot.ff.d pe.sig.l. antepenulti.

f Ad aures termin9. Hoc iam sepius dictum est.s.eo.psonas. z c.se.z.j.e.sepe.z.c.oblate. q: pinde est ac si non esset appellatum.

g Ad audientiam.ecclesie.que est propria compostellane ecclesie.

u Consuluit.h9i appellationibus. Huiusmodi appellationibus non est deferendum o canonicas sanctiones.liiij.di.mancipia.de quo decreto fit h mentio.z.j.de iudeis multor.z.c.iudei.ij.z.c.cu sit nimis. z sic p3 q appellatio q fit o leges vel canones non e aliquatenus admittenda.j.de cle.non resi.c.relatum.b.

x Ad hec.delegatio.i.cognitio delegationis facte.

y Ad se.ap. destinasse. Hodie no admittif talis appellatio:q: si haberet lras sup eodem negocio no pdesset:si nondum essent iudici pntate.j.e.vt debit9. h. habes.s.e.meminimus.vbi de hoc.

z De priore.otepsit.ex hoc p3:q si prelatus modum

h Ex simplicitate.vn ei parcendum fuit.lxxxvj.di. tanta.z ff.de iurisdi.om.iu.sigs id.s.doli. z.ff.siquis in ius vo.non ie.l.ij.s.i.C.de testa.l.vlti.z.s.de rescrip.super litteris.

i Nostre ptectioni.Arg.o.j.de priuile.ex parte.z ibi no eximitur aliquis:l3 habeat litteras ptectionis dni pape a iurisditione sui iudicis.So.ibi legitur de generali ptectione: hic specialis fuit ptectio q obtinuit vicem appellationis:z preterea ibi constat illos subesse suis prelatis:hic sacerdos ille no erat d iurisditione 3amoren.epi:imo dicebat subesse se ecclesie sancti iacobi opostell.z erat in possessione libertatis: z allegabat sup hoc priuilegium opostellane ecclesie: quare sententiam 3amoren.non tenuit vnde fine cause cognitione ius sibi dicere non debuit in presbyteru3 illum: ipso enim facto

non debuit sine cause cogni/tione[a] aliqua snia condemnari mandamus: quaten⁹ si ita tibi cstiterit: sniam quaz pfatus eps in eundem psbyterū tulit: denūcies non tenere[b].

Idem arī. terracoñ.

Accepta cquestione canonicoꝝ papilloñ. ꝛ infra. Non dz ad eos[c] cā remitti: nisi ptes[d] csenserint: a qb⁹ noscit appellatum. Lucius iij. gualtero linconñ. epo.

Postremo. f. t. lris psentibus intimamus: q si cā alicui fuerit delegata: q csanguineus[e] sit illius q lras impetrauit: aut in eodem negocio aduocati[f] officio functus vel ex alia iusta causa suspectus: huiusmodi delegatus nō immerito poterit recusari: quāuis ap. re. fuerit ei negocium delegatum. Idez norwiceñ. episcopo.

Ad hec qm̄ sub interdicto aliqui constituti appellāt: ꝛ deinde illud seruare ctemnunt: qd in hoc casu seruandum sit: csulere voluisti. Moueris igit: q sicut p⁹ app. excōicari non pñt: sic interdictum[g] nequeunt cui ante ap. eos cstat suppositos declinatos[h]. Clemens. iij.

Cum i ecclesie: ꝛ. infra. Accepimus: q quidam clerici de gual. occasiōe iudicij tui quod velle obseruare[i] se iactant linconieñ. epi iudicis ordinarij sine causa rationabili cognitionem euitant. Unde mandamus: quaten⁹ si qñ ctigerit aliquez de clericis a pfato epo ad tuaz audientiam appellare: non añ appellationez admittas: q̄ tibi cstiterit eā vel a grauamine[k] vel iniusta[l] cdemnatione porrectam: aliogn[m] ipsuz ad pdicti episcopi audientiaz remittas[n] ap. re. eius iudicio[o] pariturum. Idem.

Oirecte nobis tue litteꝛ demōstrarunt: q cū in tua pñtia cā cuiusdez mrimonij tractaret: in qua pars viri csanguinitatis vinculum opponebat: ꝛ pars mulieris ad se. ap. appellasset: nec appellationē suam pfixo termino fuerit psecuta: postmodum ea renunciante[p] ap. quam fecerat: tu in cause cognitiōe pcedēs

appellauit: ex. j. e. dilecti. ꝛ. c. vt nostrum.

a Cognitione. delegata a papa. quia ipse non posset cognoscere de hoc: an iusta causa fuisset huiusmodi ptectio vel nō ꝛ an haberet iurisditionem in ipsum: quia nemo ius sibi dicere potest. C. nequis in sua causa. l. vna. b.

b Tenere. ꝛ sic nulla fuit snia tanq̄ a nō suo iudice lata post h⁹i ptectionē: ac si verbum appellationis expressisset: sic. j. de sen. ex. per tuas.

c Accepta. ad eos: vt ij. q. vj. §. vlt. ꝛ. c. si epus accusatus. ꝛ. C. de ap. eos qui. ꝛ. j. d sen. ex. p tuas. Contra. s̄. de excep. cum olim in fine.

d Partes. i. pars appellans: qꝛ nō obstante cdictione alteri⁹ partis potest appellans redire ad priorem iudicez. j. e. interposita. §. ij. tñ cdemnabit appellans aduersario in expensis alteri parti: si cdicēte aduersario reuertit ad eundē iudicē vt ibi dicitur.

e Postremo. csanguineus. Sz vsq ad quē gradū intelligim⁹ istā csanguinitatē vt q vsq ad septimū: qꝛ vsq ad illū graduz succedit illi alijs deficientib⁹. xxxv. q. v. ad sedē i prima colūna. vñ cū remaneat affectio pōt recusari vsq ad illuz gradum: i quo posset ei succedere. Ar. c. qꝛ hodie csanguinitas vltra q̄rtuz gradum non extēdit. j. de csan. ꝛ affi. non dz. Ar. illius cstitutionis non dz. posset dici: q vltra q̄rtū graduz non posset recusari: vt suspectus: s certe honestius reputo: q in superioribus adhuc repellatur: quia semper affectio ꝛ dilectio prima remanet ꝛ succederet ei: vt dictum est. modica enim causa repellit iudicem: puta familiaritas. s̄. de offi. dele. insinuante. ꝛ periculosum est sub iudice litigare suspecto. iij. q. v. q suspecti. ꝛ. C. de iudi. apertissimi. Quid si iudex equaliter sit consanguineus vtriusq: tunc par affectiōis cā suspicionem remouet. ff. de ritu nup. non solū. §. denuo. Itez remoueret iudex: si esset dñs impetrantis. s̄. de offi. delega. causam que. vbi plures casus notant. Item de hoc plures casus inuenies. s̄. de lit. non cōtest. accedens. Idem si ab ipso appellatur in alia cā. s̄. e. ad hec. ꝛ. c. pposuit. de eo quod hic dicitur. ꝛ. s̄. de offi. dele. causam que. ꝛ in decre. predicta accedens. plene inuenies de hoc.

f Aduocati. q. n. fuit aduocat⁹ in cā: postea i ea iudex esse n dz aut assessor: ne affectiōis sue aduocationis memor incorrupti iudicis nō possit nomen pferre. C. d of. ass. l. nemo i si.

g Ad hec. interdictum. Nā q excommunicatio ꝛ interdictum equiparant in hoc: vt sicut excōicatio post appellationem non tenet. j. de sen. ex. per tuas. ita ꝛ interdictum emissum p appellationē subsequentem non suspendit: vt hic pz ꝛ ecōuerso. j. e. pastoralis. nisi sub cditiōe ponat interdictuz. siue sententia ferat medio tpe: pōt appellari. j. e. preterea. ꝛ. j. e. dilectus. §. s quia. Sed qd si aliqua ecclesia iterdicta ē ꝛ eps suspēdat ad tps interdictuz: vt in ea celebret siqs tunc appellat: nunqd valet appellatō vt q nō: lz relaret interdictuz ad tps vt in ea celebret interdictum tamē ē: ꝛ in interdicta ecclesia hñ celebrat. j. de priui. cū ꝛ plātare. §. qd si. ꝛ. c. vt priuilegia. s̄. d off. or. irrefragabili. ꝛ excōicatis etiā pōt pdicari. j. de sent. ex. rñso. ꝛ. c. cuz voluntate. i. rñso. nō enim est nouuz interdictum: lz eius executio suspendatur: ar. ff. de pcar. sed si manente. ff. de pecul. peculiuz §. si ex re. ꝛ ita appellatio non suspēdit iterdictū. ꝛ sic eps pōt suspendere suum interdictū: nec prodest appellare medio tpe: ꝛ hoc dicunt lau. vinc. ꝛ cdicit. j. eo. dilectis. §. qꝛ. Et alij dixerunt sicut guil. naso. q eps nunq̄ potest suspendere suum intdictuz: qn tollat illud ex toto. vñ si tunc appellet: ꝛ iusta sit appellatio: defendet p appellationē. ꝛ illud quod inducunt pdicti doctores ad hoc pbandum: non pbat hec decre. cum ꝛ plantare. qꝛ illud fit auctoritate speciali dñi pape vñ alij ad consequentiam trahere nō possunt: vt possint facere q celebret in ecclesia interdicta. de facto tñ suat opinio pdictorum doctoꝝ. ꝛ q hoc possit fieri pbat. j. e. dilectis. §. qꝛ. vbi de hoc. de appellatione facta dū suspendit interdictum dic vt nō. in pdicto. §. quia. Dixit tan. q si ecclesia interdicat: tale interdictuz pōt suspendi: sed si homo interdicatur: tale interdictū non potest suspendi: quin tollatur in totum: qꝛ non pōt esse in ecclesia ꝛ ex eodem tempore. sed non credo q epus possit dare alicui priuilegium celebrandi in ecclesia interdicta: quia illud pertinet ad papam.

¶ Declinare. j. e. pastoralis.

i ¶ Cum in ecclesia observare. qd de iure facere nō possunt: nisi per appellationē ꝛ in alijs certis casibus qui notant. s. de offi. or. pastoralis. loquit papa archiepiscopo cantuarien.

k ¶ A grauamine. expresso in appellatione: in quo casu tm̄ tenet appellatio ante sniam. j. e. vt debitus. ꝛ . ū causam in fi. ꝛ c. dilecto.

l ¶ Iniusta cōdēnatione. in casu isto cū appellatur a diffinitiua snia nō est necesse cām exprimere: nisi ꝙ dicat appello ab iniusta snia ꝛ tunc d bz superior cognoscere: vel alij cōmittere bz arbitrium suum.

m ¶ Alioquin. i. si appellatio nō sit legitima remittit ad illum a quo appellauit vt procedat in causa: cum appellauit a grauamine vel q̄ exequatur sentētiam quā ipse superior confirmauit: ꝛ sic est hic op. argu. ꝙ iudex appellationis qui confirmat sentētiam quā alius tulit. non debeat ipsam mandari executiōi: ꝫ p̄mo d hac materia tractatur. s. d offi. dle. pastoral. §. p̄terea

pellare et sup illo: imo ante sniam qs posset appellare pluries ꝙ secūdo vel tertio vel quarto: quonēs sup diuersis articulis grauaret: q: sup vno quoqꝫ articulo licitū ē appellar si gueā.

s ¶ Res fauorabilis. j. q ma. ac. pos. videt. b.

t ¶ Preterea satisfeceris. Quid sit satisfacē: habes. ff. qui satisda. cog. l. i. d pig. ac. ꝫ rem alienā. §. omnis. l.

d pte ēt̄la testimonia recepisti verū q: mulieris pars iterū appellauit: postulas vtrū ad calculū snie p̄cedere valeas edoceri. Rn̄demus igitur ꝙ lz iuxta dcretū lat. ͨconcil. postꝗ i termio psequēde ap. statuto appellās sua ap. nō fuerit prosecut⁹ auctoritate tua libere possis vti: tn̄ q: iterum appellauit: aū ẜm iura ei licuit in eadē cā bis appellare: se a iurisditōe tua fecē exēptā: p̄serti cū hic ad separatōez matrimōij: qd ē res fauorabilis intentio viri procedat.

Celestinus tertius.

Preterea requisiti fuimus siquis iudex ita ptulerit sententiam: nisi semptimo infra. xx. dies satisfeceris: te excommunicatum vel suspensum aut interdictū eē cognoscas: ille in quē fertur sententia medio tempore appellans ad diem statutū minime satisfecerit vtrū ille sētentia tali ligetur: aut interpositione ap. tutus existat. videtur autem nobis: ꝙ h⁹i sententiam ap. obstaculum debeat impedire.

Idem.

Secundo requiris: cum pluribus articulis i vna cōmissione positis in vno tm̄ contigit appellationem exp̄sse vetari: vtrum appellatō teneat: si super alijs fuerit appellatum in quo. t. r. ꝙ cū ẜm beatum grego. verba intentioni deseruiant ꝛ hec sit nr̄a intentio: vt de omnibus articulis: qui in commissione ponūtur iusticia suum consequat effectum: in omnibus ap. intelligitur interdicta nihil. n. interest: vtrum inhibeatur p̄mo an secundo: medio an in fine: cum sicut vtriusqꝫ iuris argumenta nos docent: ea q̄ in principio ad mediū ꝛ ad finem: illa vero que in medio ad finem atqꝫ principium sepe referri contingat. Tertio postulas edoceri: ꝛ infra. Con. t. t. respon. ꝙ cum aliqs iudicem proponit se habere suspectum suspitionis causaz coram eodem allegare tenet

u ¶ Impedire. ꝛ ita suspenditur snia q̄ nondū tenet. nō. n. tenebit nisi extante cōditiōe. j. d se. excō. a nobis. j. exquo āt teneret nō suspenderet eius effectus p appellationē: infra eo. pastoral. in fi. Ar. ꝫ q: vbicunqꝫ cōditio extiterit: p eque habetur: ac si ab initio pure cōtrahatur. ff. qui po. in pigno. ha. l. potior ꝛ ita snia excōmūicatōnis sub condiōe pōt ferri: ꝛ statim currunt tempora appellationis: vnde statim appellandus est ante diem conditōis: vt hic pz: sic ꝛ alie snie sb ꝯditōe possūt ferri: ꝫ ibi. j. x. dies ē appellādū p⁹. x. dies ñ audit appellās: lz adhuc ñ extet ꝯditio. ij. q. vi. biduū. ꝛ illd nō. ꝙ si pēdēte cōditōe efficiat d alieō foro is i quē lata ē huiusmodi sētētia: puta q: trāstulit domiciliū alio loco nihilominus ligat⁹ erit existente cōditōe: nisi ante ꝯditōem appellauerit: ar. C. d test. māumis. statuliberis: ar. op. ad hoc. s. d fo. cōpe. c. pe. laure.

n ¶ Remittas. als cā ad eum a quo appellatio ē remitti nō debet: nisi de consensu appellantis: supra eo. accepta. ꝛ. j. e. interposita. §. ij.

o ¶ Eius iudicio. ita ꝙ omne ius saluum sit ei contra quem fuit appellatum: vt si tunc fuit minor: nunc autē factus sit maior. iure minoris vtetur. ff. de mino. l. inter vtile. i. responso.

p ¶ Directe. renunciante. s. de offi. del. gratū. ipso. n. facto renunciauit appellationi testes producendo: sic. j. de his que fi. a ma. par. ca. ex ore. infra de priuile. si de terra. ꝛ c. accedentibus.

q ¶ Lat. concilij. supra. e. reprehensibilis. ꝛ. j. e. sepe. sic C. de tep. ap. l. vlt. §. vlt. b.

r ¶ Appellare secundo. sic. ij. q. vi. siquis in quacunqꝫ. ꝛ. C. ne li. in vnam eandemqꝫ. l. vna. ꝛ qd dicit appellare secundo: itelligit a diffinitiua sentētia a qua secūdo appellare permissum est: ꝛ nō vltra: infra eo. sua. ꝛ vt dicūt iura p̄dicta. ꝛ hoc idem locum habet ante sniam si grauaretur qs pluries super vno articulo: sc̄do possz ap

x ¶ Secundo requiris. intentioni. xxij. q. v. humane. ꝛ. j. de ver. sig. intelligentia.

y ¶ In oib⁹. j. e. inqsitiōi. ꝫ. Solue ꝫ ꝫ qd dic̄ h locū bz: cū ē vnū negociū principale: ꝫ plures articulos cōtinet pendētes ex negocio principali. exemplū pōe. s. de rescrip. cū dilecta. ꝛ d. de offi. dele. venerabilis. Illud autē qd dicitur. j. e. in dcr̄ c gre. inqsitioni. loquitur cum plura sunt negocia omnino diuersa in vna cōmissione cōtenta. Exemplum pone de hoc. ij. q. i. in primis: tunc lz sit prohibita in vno ñ tn̄ est prohibita i alio: nisi hoc dicat in decre. greg. arg. ad hoc. ff. de mino. et. § i. ꝛ. C. de repu. l. vna. ꝫ hodie ipso iure remota est appellatio. j. e. vt debitus.

z ¶ Vtriusqꝫ iuris. canonici ꝛ ciuilis. xxxij. q. vij. apostolus. ff de pac. itemqꝫ. §. vlt. ff. de verbo. obli. ticia. §. i. C. fam. her. herc. quotiens. C. de pac. petens. ff. si cer. pe. lecta est. ff. d. l. i. si seruus plurium in fi.

a ¶ Eodē allegare. Nō. ꝙ h dcre. loqt d iudice dlegato ꝫ. j. e cū specali. loquitur in ordinario. vnde nota: ꝙ qui iudicem recusare intendit: causam iuste recusationis debet allegare corā ipso vt hic dic̄: talē videlz: que si esset p̄bata dbēt legitia

reputari.j.e.cū speciali.sicut in appellatione.J.e.vt debitus.z recusatio danda est in scriptis.š.de proba.qm̄.z ante litē cō/tes.debet pponi:cū sit dilatoria.iij.q.iij.offeratur.z.š.de re iu/dicata inter monasteriū.z.C.de iudic.aptissimi.vel saltē īfra terminū statutū a iudice ad dilatorias pponendas.š.de ex/cep.pastoralis.nisi ex no/ua cā supueniēte post li/tē cōtestatam pponi nō pōt.š.de off.dele.insinu/ante bz leges pōt propo/ni vsqz ad.xx.dies: vt in pdicta auc̄ offeratur.z C.de sē.z interlo.om.iu/di.auc̄.z cōsequēter.cā vero suspitōis corā arbi/tris a partibus electis ē pbanda.š.de offi.dele. suspitionis.z.J.e.cuz spe/ciali.z.š.de fo.cōpe.lz.i. Causa vero recusatōis ñ pbata delegatus in cau/sa pcedat:ea vero pba/ta supersedere debet iu/dex:ne amplius itromit/tat cū appareat ipsum nō habere iurisditōem post pronunciatōem arbitri/orum.in ordinario sec⁹ est:q2 pōt cōmittere cām illam persone nō suspe/cte vel illā causaz remit/tere ad superiorē.j.e.cū speciali.z ibi de hoc:ēt ī uitis partibus:qđ nō pt delegatus:vt ibi notat.

a ¶ In aliquos.i. arbi/trū vel arbitros.an ta/les veri arbitri dicātur: dcā ē.š.đ of.dl.suspitōis

sed partes vt in aliquos[a] non valde remotos cōueniāt p eū/dē iudicē ōbēt cogi[b]:corā q/bus si cā suspitōis infra tmi/nū[c] cōpetētē pbata nō fuerit tūc demuz auctoritate sua iu/dex vtet. Quod si coraz ipsis cā suspitōis pbata fuerit cāe cognitioni supsedere[d] tenebi/tur recusatus. ipsam nāqz rō dictat:suspecti[e] z inimici iudi/ces esse non debent. Idem.

An sit deferendum ap/pel.illi⁹:quē aduersa/us de expoliatōe post ap.legi/time interpositaz sibi factam paratus est incontinēti[f] cōui/cere.nos duxisti per tuos nū/cios cōsulēdos. Respōdem⁹ q cū in eo puniendus sit:in q̄ ōliquit:qui ap.deferre negle/xerit se bñficio reddidit ap. indignum[g]. Inno.iij.illustri regi francorum.

Nouit ille q nihil igno/rat:z īfra. Preterea in/terdicti sniaz carō.ñ edidit[h]: sed potius publicauit[i]:nec fu/it dictator ipsius sz veri⁹ exe/cutor. Unde cum bz[k] ius ab executoribus[l] appellari non possit:nisi forsan modū[m] exce/derent in exequēdo:nos eti/am in litteris super hoc dire/ctis ad ipsum ap.curauimus obstaculum inhibere:appel/lationi ab eo interposite non fuerat deferēdum. De suspi/tōis autē obiectu lz eum me/rito tibi suspectū nō fuisse cre/damus nō tamē z si fuisset p/pter appellationē interpositā ab eo desistere debuisset[n]:ad quod nō proprio motu: sz no/stro potius precepto pcessit. Idem.

Sepe contingit[o]: q cum ad nostram audienti/am appellatur: propter defe/ctum partis alterius neqz p se neqz per responsalē idoneū ap.interpositam psequētz vel

set si congruo tempore hoc pbaret:q2 frustra auxilium legis iplorat qui cōmittit in legem.š.e.constitutis.z.š de electio.bone.z.ff.de mino.auxilium in fi.z hic ex/presse dicitur:nisi ipse sponte se obligaret:vt hoc proba/ret incontinenti q2 posset renunciare iuri suo.simi.š.đ resti.spo.c.i.

g ¶ Indignum. Nunquid ille qui non detulit appel/lationi in vna cā repelli debet I alia a beneficio appel/latōis:arg.q hic.š de excep.cū ecclīa/stice.z.š.de ele.bo/ne in fi.z.j.đ vsu. q2 frustra.ff.quod quisqz iuris.l.iij.§ hec pena. Respon/deo non dz in alia causa:ab illo vel alio repelli:z suffi/cit q semel punit⁹ est:ar.š.de elec.cū in cunctis.§.cleri/ci.z.c. cū vintoñ. Et hic hēs:q quis punitur in eo in q̄ ōliquit:sic.j.đ iur/pa.pastoralis.z.š. de tēp.or.lras.

h ¶ Nouit. ille ñ edidit. sed dominus papa tu/lit sniam illam.

i ¶ Publicauit.sic z achatius non fu/fuit dictator noui erroris: sz veteris imitator.xxiiij.q.i.achacius.z.xij.di. preceptis. z.j.de feu.c.ij.si.j.de priuile.q2 intētōis.q enim rē pducit in lucē poti⁹ rē declarat:qz aliqđ noui faciat. ff. de acq. re.do.adeo.qdē.§.sigs in fi.ff.de testa.heredes. §.i. ff. si serui.ven.sicuti.§. discāt.als sed queritur.

k ¶ Sz dz ius.tā canonicū qz ciuile.š.đ re iud.q ad cō/sultatōem.z.ij.q.vi.§.sunt quoꝝ.ff.ab executore.z.C. quoꝝ ap.non reci.l.ab executore.

l ¶ Ab executoribus. Hoc itelligēdū ē de mero execu/tore q nullā hz cognitōez:sz tm̄ executōez.š.đ of.dl. pa/storalis.z.q2 vero.vbi de hoc.z.š.ti.pri.đ cetero. talis fuit iste.

m ¶ Modum excederent.sic.š.ti.pri.q ad consulta/tionem.vbi de hoc.

n ¶ Debuissz.ex hoc vz:q sicut ñ posset appellari a me/ro executore:ita nō pōt recusari.š.e.sup eo.z.c. ij.§.iij. sz si ñ esset mer⁹ executor bñ posset appellari ab ipo z re/cusari.io. Sz vz potius dicē lra ista:q si qs appellat a suspecto:q ppterea ñ dēat dimittere qn pcedat:q2 pmo recusatio ē pponēda:z si iudex illā ñ admittat si sit iu/sta tunc est appellandum:q2 tunc ipsuz grauat:suspi/tio.n.proponenda est sm formā illius decre.š.e.t.scđo requiris.z.J.e.cum speciali.b.

o ¶ Sepe contingit.alterius.s.appellantis.

b ¶ Debēt cogi.Ar.š.ff.đ iudi.sigs ex aliena.Sed ibi dubita/tur an iudex sit:hic autem non:cū cōstat de iurisditione:sed pretenditur recusatio.lau.

c ¶ Terminum cōpetentē.Terminū istū nō iudex: sz arbitri statuere debēt.š.de offi.dele.suspitōis.Hodie vero dz iudex assignare terminum:vt in decre.inno.iiij.legitīa i hoc.e.ti.b

d ¶ Supersedere.cōtradicit.l.q2 lz iudex delegatus recuse/tur:pōt cām alij delegare.C.de iudi.cum speciali:ibi non p/bat causa suspitōis.sed allegata suspitōe delegat causa alij: z q2 non grauatur in aliqua probatione pmittitur a lege: vt delegatus alij deleget:sed hic necesse hz probare cām suspiti/onis:z ideo quia in hoc grauatur:releuatur probata suspiti/one amplius non committat inuito recusatore:z nos aliud seruamus sm canones.Certe lex illa nō dicit:q committere possit causam:z sic non contradicit.

e ¶ Suspecti z inimici.sic.iij.q.v.quia suspecti.z.C.de iudi. apertissimi.b.

f ¶ An sit.incontinenti.Sed qualiter intelligis illud incō/tinenti:an vsqz ad triduum.C.de erro.aduo.l.vlti.an si/ne interuallo.š.de testi.cogen.preterea.z.š.de electio.quia p/pter.z.š.de resti.spo.literas.z.š.de testibus veniens.q.an qz cito potest.ff.de sta.libe.si peculium.§.vlt.z.ff ad tertul.l.ij. §.confestim. Solu.hoc potest committi arbitrio iudicis:vt di/xit ala.Ego dico q hic supplendum est maxime:q2 idem es/

forsitã ex malicia subsequentis responsalis mandatũ procuratoriũ occultatis: lites q̃ de facili poterãt determinari remaneãt indecise: cũ frequenter iuris q̃stio moueat: cui apud nos probationes necessarie in ↄtrario non existunt ꝛ iterdũ etiam facti q̃stio de leui posset ptibus pñtibus ↄprobari. Vñ lz in lat. conci. fuerit constitutum: vt si in quocunq; negocio aliquis appellauerit ꝛ eo qui appellatus fuerat veniente: q appellauit vẽire neglexerit: ↄpetentem illi recõpensationem faciat expensaꝝ vt hoc saltẽ timore deterritus i grauamẽ alterius nõ facile quis appellet. Quia tamen propter hoc questiones proganꝫ pñti decreto statuimus vt si

bꝰ i appellatio vel a iudice recepta vł a parte fuerit approbata post terminum app. prefixũ edicti peremptoriꝫ vires obtineatꝫ: ita videlicet: vt extunc in absentem perinde procedatur: ac si pemptorie vocatus ad iudicium extitisset. q; si forsitan interposita prouocatio maliciosa r̃cepta vel approbata non fuerit: cum constiterit legitime prouocatuꝫ: nihilominus eaꝫ vigorem volumus obtinere saluis ↄstitutionibus de prouocantibus pꝰ sententiam promulgatis: quibꝰ ap. suas ꝑsequi non curantibus post terminum ap prosequende prefixuꝫ rata manet sententia que fuerat app. suspensa. Quicquid autẽ ↄ citationeꝫ pemptoriam posset ab

a ℂ Responsalis. sic videt̃: q; negligentia siue dolus procuratoris noceat dño. de hoc dem ẽ. s̃. et lit. ñ ↄtest. c. i.
b ℂ Questio. de hoc potes hr̃e plura exẽpla. s. vtrũ laicus vel aliqs in minoribꝰ ordinibꝫ ↄstitutus eligi possit ad dignitateꝫ vel minor. xxv. an. vel aliqs possit hr̃e plura bñficia d̃ iure cõi: de hoc nulla probatio apud papam est necessaria cũ ipse hẽat ius in scrinio pectoris sui C. d̃ testa. l. oium.
c ℂ Facti questio. Questio facti qñ presentibus partibus de leui posset probari: puta p ↄfessiõeꝫ partium vel per instrumenta que haberent vel p testes presentes.
d ℂ In lateran. s̃. e. reprehensibilis.
e ℂ Appellauerit. Illud no. q; q appellat: si appellatõ sua recipiat̃ a iudice vel ab aduersario approbet̃: tenetur illã ꝑsequi sufficient̃ ↄtuꝫ ad totum negociuꝫ: als̃ si nũciuꝫ mittat ad impetrandum tñ vel nullũ mittat pte altera ꝑsequente ↄdemnabitur in expensis alteri parti. j. e. nicolao. ꝛ c. iterposita. §. i. als̃ si nõ probet̃ a populo a iudice aut ab aduersario: sufficit mittẽ procuratorẽ ad ĩpetrandũ: lz altera pars sit p̃sens: vt in decre. interposita. §. i. secus est de appellato: q: ei nõ ĩponit̃ ꝑsequẽdi necessitas: nisi venire velit vel solꝰ vel cũ aduersario: vt. ij. q. vj. §. appellatore. ꝛ põt negligere cãm si vult: cũ sine ipso possit cã tractari si ↄtumax fuerit. C. d̃ tẽp. ap. l. vlti. §. illud eo priꝰ citato. j. e. p tuas ꝛ nõ: q; qui appellat a grauamine: cãm in scriptis assignare tenet̃: ꝛ petat apostolos in qbus iudex cãm exprimat appellationis: ꝛ cur appellatio nõ sit admissa: vel si forsitan appellatiõi sit delatũ: postea statuat terminũ appellãti: ꝛ si appellatus voluerit: partes debent per se vel procuratores instructos ad cãm ↄtestandã accedere: q; si appellans nõ fecerit: reputabit̃ non appellans: ꝛ ad primũ iudicẽ remittet̃: ꝛ in expensis parti alteri ↄdemnabit̃: ꝛ si appellans hoc cõtempserit: ipse in expensis ↄdẽnabit̃: vt. j. e. ti. in decre. ino. iiij. cordi nob ẽ. j. e. tit.
f ℂ Obtineat. ipsa appellatõ siue terminꝰ statutꝰ a iudice ad ipsaꝫ ꝑsequendã erit loco pemptorij: vt eo elapso procedat iudex in cã: si nõ fuerit appellationẽ ꝑsecutus.
g ℂ Absentẽ. hoc põt itelligi de appellante ꝛ appellato
h ℂ Ac si pemptorie. vt si lis nõ est ↄtestata excõicetur reus absens qui appellauit: vel mittat̃ actor i possessionẽ cã rei seruãde. si lis est ↄtestata: põt ferri diffinitiua snĩa si liqueat de cã: vel si nõ liqueat ↄstituatur verus possessor. ↄ. de do. ꝛ ↄtu. put est. s̃. vt lit. nõ ↄtest. qm̃. §. in alijs. si actor est absens qui appellauit: procedat ↄtra

ipsm ad testiũ receptionẽ: ꝛ ad diffinitiuã snĩam: vt. s̃. d̃ dolo cãm que. put nõ. in decre. put. Item in alio hꝫ appellatio similitudinẽ cũ citatione pemptoria: vt sicut pemptorie citatꝰ q nõ venit nõ audit̃ appellãs. xxiij. q. iij. de illicita. similiter nec appellans q nõ ꝑsequit̃ appellationẽ. s̃. e. personas. ꝛ c. cum sit romana. In h̃ tñ differũt: q: pemptorie citato iudex põt facẽ gr̃aꝫ s̃. de offi. dele. ↄsuluit. s̃ si qs nõ ꝑsequit̃ appellationẽ: statum tenet snĩa: vt. s̃. e. cũ sit. nec ãplius audit̃ appellans vt ibi dr̃: hoc xñ. saluis ↄc. ꝛ h̃ itellige cũ notum est h̃ iudici: q; appellãs nõ ẽ ꝑsecutꝰ appellationẽ in t̃mino ↄstituto: ꝛ ipse nõ ↄparet in pñtia iudicis i ipso t̃mino: als̃ non põt procedere ↄ absentem.
i ℂ Saluis ↄstõibus. Hoc respicit id qđ dr̃. s̃. ℣. extũc in absentẽ procedatur ꝛ cetera. sed hic post sententiaꝫ statim rata manꝫ snĩa ꝛ procedit iudex ad executionẽ: tñ: s̃ tunc ante snĩam aliꝰ est modus procedendi: vt dictum ẽ in notula illa: vt lis non est ↄtestata. ꝛc̃.
k ℂ Sentẽtia. sic. s̃. e. cũ sit romana. ꝛ. ij. q. vj. § appellatore. Qui. n. ñ ꝑseqt̃ appellationẽ: fingit̃ ñ appellasse. C. de temp. ap. l. vlt. §. vlt. vñ etiam retro notat̃ infamis. ff. de his q no. ĩfa. furti. Sed nũqđ est idẽ in snĩa excõicatõis: vt si aliqs fuerit excõicatus post appellationẽ ꝛ eã nõ ꝑseqt̃: an tẽ rata maneat snĩa excõicationis: vt fingat̃ nõ appellasse. vr̃ q; sic q: retro notat̃ ĩfamia q ↄdẽnat̃ de furto: nec ꝑseqt̃ appellationem: vt in. l. pdicta furti. Sed h̃ non est verũ in snĩa excõicationis: q: aut appellatio tenuit: aut nõ. Si tenuit excõicatio lata postea ipso iure nulla fuit. j. d̃ sen. ex. p tuas. ꝛ ita siue ꝑseqt̃ appellationẽ siue nõ: ñ efficit̃ postea aliqua. ff. d̃ re. iu. q; ab initio. ꝛ. xvj. q. iij. §. põt vltra vnã colũ. Si appellatio ñ tenuit: ḡ excõicatio postea facta statꝫ tenuit: ꝛ aliud ẽ in snĩa excõicationis q̃ in alijs: q: effectus aliaꝝ sententiaꝝ suspendit̃ si appellet̃. ff. ad turpil. l. i. i fi. s̃ effectꝰ excõicatõis ñ suspẽdit̃ p appellationem. j. e. pastoral. §. Ex hoc sequeret̃ absurditas: q; aliqs retro esset excõicatus. sequeret̃. n. q; aliqs cancẽ electus esset: ꝛ tñ cassanda estꝫ electio eiꝰ facta medio tpe. io. Sꝫ pone aliquẽ epm depositũ: statꝫ post snĩam appellat: ꝛ appellatiõe pendẽte: excõicat subditũ suũ: nũqđ tal̃ excõicatio tenet. vin. dixit: q; si eps ñ appellauit vł si appellauit ꝛ nõ fuit appellationẽ ꝑsecutꝰ: excõicatio ñ tenuit: ar. l. pdi. ff. de his q no. ĩfa. furti. q: fingit̃ ñ appellasse. C. d̃ tẽp. ap. l. vlti. §. vlt. si fuerit ꝑsecutus: siue ↄfirmet̃ snĩa siue ñ: tenuit excõicatio. T. dixit ꝛ melius: q; ex quo appellauit: remansit in officio suo: q: q appellat nõ d̃r ↄdẽnatus. ff. d̃ pe. l. ij. §. vlti. ꝛ integer ẽ stꝰ eiꝰ: vt iteꝝ fungat̃ honoribꝰ. ff. d̃ ap. inposita. ꝛ. ff. nihil inno. l. vna. §. integer. ꝛ id̃ siue ꝑseqt̃ siue nõ ꝑsequat̃ appellationẽ: excõicatio tenuit: ꝛ h̃ bm pdictã rõneꝫ quam io. assignauit. Si ṽo ñ appellauit: acqeuit snĩe: ꝛ sic per snĩaꝫ ami/

absente[a] ꝓponi: aduersus ap pella. huiusmodi valeat alle gari. Siqs autem terminum ap. ꝑueniens[b] tacita veritate[c] lr̃as impetrauit ⁊ careat[d] im petratis ⁊ penam ꝯtumacie[e] nō euadat. hoc aũt in litibus siue iudicijs exercendis volu mus obseruari. I dem lemo niceñ. ⁊ cantuarieñ. epis.

C Onstitutus[f] in ꝑsentia nr̃a aſidia. clareñ. nob exposuit: ꝙ clareñ. decana tu vacante quidam canonici vota sua in ep̃m trãstulerũt[g]: ⁊ ep̃s cum qbusdam alijs ex presse ꝯsentientibus in eũdez archidi. ei ꝯtulit decanatum. xi. canonicis prius appellan tibus: ⁊ neqꝫ assumeretur ꝑter assensum oĩum[h] in decanum: cũ electiõi eius. xxv. tum p se tũ ep̃o medio ꝯsentirent. Cũ ꝙ sancti marcelli pr̃bi cardi nalis tunc ap. se. le. per partes illas transitum faceret: nõ vt appellationi ad nos interposi te derogaret[i]: sed vt instructã transmitteret ad nos causam sancti illudij ⁊ sancti andree abbatibus examinationẽ de legauit[k] ipsius: ⁊ mandauit eisdem: vt partem contradi centem electioni decani cita rent ad ipsum ꝯdictionis sue cãm in eius pñtia ostẽsurã: ⁊ ĩfra. Intellecto igit̃ p assertõ nẽ cardi. ꝙ sub ea forma fue rat appellatũ: ne sine assensu oium ꝓcederet in electiõe de cani: ⁊ ꝙ appellãtes ap. infra annum non fuerant ꝓsecuti: nec erat ꝓpter qd eis essꝫ hiẽ niũ ĩdulgendũ[l]: cũ sicut his ĩ fra tp̃s legitimuz simplicẽ nũ cium ad se. ap. destinarant sic potuissent[m] saltẽ semel ꝓcura torem idoneum destinasse: ne tñ ꝑemptorias exceptiones[n] ex eoꝝ ꝑte propositas videa mur sub silentio ꝑterire: man damus q̃ten᷒ si vob ꝯstiterit archidi. facto ep̃i ex quo nitit̃ spõte renunciasse[o]: vel predi ctũ ep̃m ꝓcessisse[p]: ad electio nez ipsius ꝑtermissis[q] ꝑdictis sine qbus ne ꝓcederet in illa translatione voluntatum ex qua nitit̃ archidi. proponitur esse actũ: ei super decanatu si

sit oẽm iurisditionem. vñ si tulit postea snĩam: nulla fuit.

a C Absente proponi. Hoc vult dicere lr̃a ista: sic abñs ꝑem ptorie vocat᷒ q nõ potuit venire iusta de cã detentus audit̃ al legans ĩpedimentum suũ: ita reuocat̃ qd ꝯ eũ scm̃ est. s̃. titu. p. cum ber. ⁊. ff. de iudi. si ꝑtor. ⁊. iij. q. v. qsqs. sic appellans q nõ potuit appellatõez suam ꝓsequi. j. t̃minum constitutuz audit̃ volẽs ꝓbare ĩpedimentũ. s̃. e. cũ sit romana. ⁊. c. cũ ex rõe. ⁊. C. de temp. appel. l. vlti. §. illud.

b C Preueniens. Hoc ĩ telligit̃ d̃ termino statu to a iudice vel ab appel lante: sec᷒ est in termino statuto a lege quem põt qs ꝑuenire. ij. q. vj. §. ap pellatore. dum tñ appel latus nimium non pro curat: vt appellantez in commissione ĩpetranda supplantet. j. e. oblate.

c C Veritate. q: tacuit ĩ petrando: ꝙ termin᷒ sta tutus fuisset a iudice vl̃ a seipso.

d C Careat ĩpetrat̃. Iste cui ꝑfigit̃ tp̃s ab hõie: si põt ante terminũ illuz ĩ petrare: nũqd illud tp̃s currit in anno appella tionis. nõ videt̃: q: tũc nõ est in mora: q: si vel let ꝓcedere: non põt vt h̃ dicit: ⁊ ei q agere nõ po test non currit tempus: vt dicit. l. C. de anna. ex cept. l. i. §. vltimo.

e C Contumacie. q: pu nit̃ in expẽsis. s̃. e. rep̃he hẽsibilis. ⁊ iudex cui fit ꝯmissio illũ ꝯdemnabit ad expẽsas. j. e. vt dbit᷒

f C Onstitutus. hec decre. loquitur de materia illius: supra de testi. veniens. ij.

g C Transtulerunt. ⁊ qdam alij retinuerunt penes se potesta tem eligendi hoc acto in ipsa translatione: ꝙ episcopus sine alijs ad electionem non procederet: vt. j. dicitur.

h C Omnium. i. ꝑter assensum oĩum reqsitũ. q: oẽs sunt vo candi. s̃. de elec. ꝙ sicut. ⁊. c. q: ꝓpter. ⁊. c. bone. ij. si velles itel ligere ꝑter assensuz oiuz. s. habitum in electione: nõ valuissꝫ appellatio: q: nõ est necesse: ꝙ oẽs ꝯsentiãt in electõe: q: suffi cit ꝯsensus maioris ptis ⁊ sanioris capl̃i ĩ electionib᷒: ex quo vocati sunt oẽs: vt dicit illa ꝯstõ: q: pp. ⁊ multa alia iura eius dẽ ti. ⁊. j. d̃ his q̃ fiũt a ma. p. ca. c. i. ꝯuata forma illi᷒. c. q: pp.

i C Derogaret. q: nec posset si vellet: ex q̃ appellatũ ẽ ad supe riorẽ vel delegatum. s̃. de of. le. lꝫ. ⁊. s̃. de postul̃. bone.

k C Delegauit. Sed qualiter potuit iste legat᷒ delegare cãm aliũ cũ iã esset delata ad papã p appellationem ꝯ id: supra de offi. leg. studuisti. ⁊. c. lꝫ. Io. dixit: ꝙ speciale est in cã vbi ap pellat̃ ab electione: ꝙ alter cognoscere possit. T. dixit ⁊ meli᷒ ꝙ hoc facere non potest: nisi de consensu partium: quem cre debat hic interuenisse: ad hoc vt causam magis instru ctam remitteret ad papam per iura predicta. C. d̃ rela. l. i. ⁊. ij. ⁊. j. eo. intimasti.

l C Indulgendum. quia indulgeri non debet: nisi ex iusta causa. s̃. e. cum sit. ⁊. c. ex ratione.

m C Potuissent. sic supra d̃ elec. bo ne. ⁊ supra d̃ dolo ⁊ ꝯtu. cum dilecti.

n C Exceptiones. duas videlicet q̃s statĩꝫ subiũgit: q̃s iudex ex offõ suo d̃ curso tp̃e appella tionis admittit: ⁊ d̃ eis mandat ingri: ne p surreptionem ꝓmoueat̃: ar. s̃. de elec. cũ dilecti. sic. C. de tẽp. ap. l. ij. in fi. In huiusmodi electionib᷒ ꝑcipue valet offm̃ iudicis s̃. de elec. cũ nobis olim. ⁊. c. nihil est.

o C Renunciasse. qd ei licuit. vij. q. i q̃ꝫ periculosum. ⁊. C. de pac. siquis in ꝯscribendo. vñ am plius nõ ẽ audien dus: ar. j. de instit. cum venissent.

p C Processisse. ex cedẽdo fines com promissi: ⁊ ita ni hil egit: de elec. cũ dilecti. j. de ꝯfir. ex aminata. ⁊. ff. d̃ ar bi. pedius.

q C Pretermissis. ꝑdict. s. xi. canoni cis: ⁊ sine quib᷒ ꝓ cedẽ ñ debeãt ꝓut expressum fuit in translatiõe voluntatũ: vt dic hic ĩfra.

r C Factam de alio. ab illis. xi. pendẽte electiõe decani de qua ⁊ si dubitaret̃ an teneret: nõ est alia facienda: ar. C. qui dare tuto. vel cura. pos. l. i. secus si notorium esset. s̃. e. ꝯstitutis. ⁊. j. de iurepa. c. illud. vin.

s C Onstitutis. meteñ. ex vna parte.

t C Adiurauit. talis adiuratio in locũ iuramenti habetur. ij. q. v. siquis ꝑsbyter. j. de pur. ca. c. i.

u C Magis vtilem. Ad hoc qdẽ d̃ iure tenent̃. ille enĩ q est doctior ⁊ sanctior: ẽ eligendus. viij. q. i. lꝫ ꝯ cuius ꝯparatione ceteri grex dicant̃. xxv. di. §. nũc aũt. ⁊. i. q. i vilissimus. ⁊. lxj. di. in sacerdotibus. lꝫ talis sit eligẽdus sufficit si est idoneus: q: ꝯueniens scientia tolerat̃ in ꝑ lato. s̃. de elec. cũ nobis olim. ⁊ sufficit: ꝙ non sit mal᷒ xvj. q. vij. monasterium. s̃. de presump. dudum.

x C Cantor. sancti saluatoris.

y C Maiori ⁊ saniori. q̃si a duab᷒ ptibus elect᷒. vñ me rito debuit ꝑualere: qd semper obtinet ĩ electionib᷒. s̃. de elec. q: ꝓpter. ⁊ in alijs ẽt negocijs eccl̃ie: nisi a pau

cionib⁹ aliqd rōabile ostendatur. j. de his que fi. a ma. par. ca. c. i.

a ¶ Impotentiā. impotentia proueniens ex nimia senectute vel corporis debilitate bene nos repellit a promotione. lxxxv. di. archidiaconi. sed hic non obijcebat talis impotētia: vt pz ex littera. Sed nūqd ē habēda ratio potētie in electionib⁹ siue diuitiarum siue nobilitatis: sicut habeṫ rō dignitatis: arg. ꝙ sic. iiij. q. iij. in testibus. xxx. dist. hoc scripsimus. xcvij. di. nobilissim⁹. xli di. non coganṫ. xxiiij. q. i. qꝛ ꝯ paccꝫ i auc. de defen. ci. §. i. coll. iij. ⁊. i. ꝯ ꝓbē. de multa. ff. ꝺ custo. ⁊ exhibi. re. l. i. ⁊. ff. fami her. si que sūt. ⁊. ff. de fi. instru. l. vlt. ⁊. C. qui bo. ce. pos. l. vl. Sꝫ ꝯ vꝫ vt paupertas ꝓferatur. xj. q. ij. gloria epi. ⁊. c. ferrates. xv. q. i. illa in fi. ff. de va. ⁊ extraor. cog. l. i. §. est q̄dā. So. si alie circūstantie pares essent hicinde: satis pōt recurri ad diuitias seu potētiā: vt per eas subleuetur ecclesia per iniuria predicta. Itē pꝫ hic ꝙ non recurritur ad dignitatem cum numerus est longe maior ab alia parte. ꝯ. de elec. dudum. i.

¶ ꝺ. ſ. de fi. instru. cū ioannes. ⁊ de hoc. ꝯ. de excep. deniqꝫ ⁊ multo fortius si protestatus sum me velle tunc aliam proponere vt hic: ⁊ si decanus aliam proposuisset: bene fuisset auditus ꝗ nullam proposuit: qꝛ nō hēbat qd obijceret: vel mutauit cōsilium suū ⁊ superior teneṫ illam admittere: qꝛ ⁊ si nihil opponereṫ: ipse ex officio suo tenetur inquirere ꝺ ipsa electiōe ⁊ meritꝫ electi. ꝯ. de electio. cu nobis olim. ⁊. c. nihil est. ⁊. c. venerabilē. immo si aduersarius negligēs essꝫ supior dꝫ inqrere ꝺ exceptiōibus pemptorijs. ꝯ. e. c. pri. ne per surreptōem aliqs adipiscatur honores ꝯ. de elec. cū dilecti. ⁊ in c. cum nobis olim. qd iuris sit in alijs casibus ab isto diceṫ. j. e. dilecto. In hac sentētia quātum ad cām pñtem erat. T. Aīij vt ioan. da. colligebant ex hac littera: ꝙ in casu isto nō pōt oppōi alia exceptio ꝗꝫ fuisset expssa: cum succubuit in vna: nec lꝫ variare nec ecclesia diu vacet. vel hic nō fuit admissus: qꝛ cū succubuit in vna presumiṫ calumniose aliam proponere. iij. q. x. placuit. quod prius dixit teneas her.

lentium imponatis: alioquin noīatōem seu electiōem taliṫ factā de alio ⁊ qcqd fuerit factū ex ipsa denūcietis irritū ⁊ inane.

I dē cancellario meteñ.

Constitutis[a] in presentia nr̄a decano sancti saluatoris ⁊ cantore meteñ: ⁊ infra Meteñ. intimauit eps: ꝙ sācti saluatoris prepositura vacante die electōi pfixo p pr̄ez ⁊ filiuꝫ. ⁊. s. f. in virtute obedientie ac sub anime piculo canonicos adiurauit[*]: vt secundum deū ⁊ iuxta cōscientiam suam vnum eligerent de duob⁹: i quos ptes videbanṫ oculos extēdisse: quē eccle magis vtilē ⁊ idoneū reputarēt. decanus aūt cū duob⁹ diaconib⁹ ⁊ subdi. trib⁹ dictū cantorē i prepositū nominauit cantor[*] vero ipse q presbyterali officio fungitur ⁊ custos cū scholastico ⁊ magistro. b. sacerdotibus leuitis duob⁹ ⁊ subdi. v. te concorditer elegerint: cuius electionem tanq̄ a maiori[*] ⁊ saniori parte capituli factam cum de persone tue hōestate constaret predictus eps cōfirmauit ⁊ cum tibi vellet domum ⁊ inuestituram porrigē: vt moris ē: decan⁹ ad se. ap. appellauit: ꝯ te ipotētiaꝫ[a] dūtaxat allegās proponēdo te in ptibus illis q̄si penitus i potētē: in quib⁹ prepositure possessiones existūt: addēs ꝙ alia tibi obijceret in presentia nr̄a: que tūc in p̄sentia iudicis suspecti noluit explicaṙ. Nos ergo quia cōstitit euidēter illā ap. cām que fuit expssa: rationabilem[b] non fuisse: aliam autem tunc non expressit. ⁊ si dixerit idem decanus: ꝙ aliā[c] vellet obijcere coram nobis decernimus tue confirmationis effectum non debere p ea que sunt proposita impediri. Siquid tñ contra te ñ in modū[d] exceptionis ad impediendum electionis ⁊ ꝯfirmatōis effectū: sꝫ i modū denunciationis: vel accusatiōis duxerit proponenduꝫ: postꝙ

d ¶ In modum exceptōnis. fi. j. de conces. preben. post electionem i fi. sed cum isti detur actio ad impugnandum electionem multo fortius exceptio debet dari ad impediendum. ꝯ. de iureiuran. quemadmodum. quia turpius ejicitur ⁊c. vt ibi ⁊ cui damus actionem. multo fortius ⁊ exceptionem. ff. de superfi. l. prima. §. is autem. ⁊. ff. de reg. iuris. inuitus. §. cui damus. Preterea qualiter potest iste electus pendende lite recipere dignitatem cōtra id. lxxxi. distinc. tantis. j. de accu. deus omnipotens. ⁊. ꝯ. ꝺ e testi. c. vltimo ⁊. ff. de re milita. qui status. Ioan. dixit: ꝙ hoc ideo statuitur: quia presumitur ꝙ calumniose ⁊ differendi causa obyciat: argumen. ꝯ. de electi. cum dilecti. ⁊. ꝯ. ꝺ resti. spol. litteras. immo videtur ꝙ cum in modum exceptionis obijcitur crimen electo: nisi electus publice sit infamat⁹ de illo crimine: ꝙ differenda sit exceptio. j. de accu. accedēs. argumen. C. de edic. diui hadria. tol. l. ij. ⁊. C. de fal. l. iij. ⁊ sic videtur: ꝙ iste sub conditione recipiat dignitatē: si innocens repertus fuerit. ff. de tuto. ⁊ curato. datis ei qui. Item patet hic: ꝙ lꝫ aliquis sit exclusus a iure excipiendi: non tamen a iure denunciandi vel accusandi: sic supra de iureiurando quemadmodum in fi. si. j. de conces. pre. preben. post electionem in fine. Sed quare iste etiam post confirmationem non pōt obijcere crimen in moduꝫ exceptōis: vt. j. ꝺ accu. sup his.

b ¶ Rationabilem nō. Ex hoc patet ꝙ eps non tenebatur deferre appellationi predicte: qꝛ lꝫ alius sit potentior: non fuit iusta cā appellandi dū tamen alter sit idoneus: ⁊ sic potentia huiusmodi vel nobilitas non preferṫ: sed ideo detulit: qꝛ dicebat se velle aliam proponere coram papa.

c ¶ Quod aliam vellet. Ex hac littera satis colligitur: ꝙ aliam exceptionem siue aliam cām possū proponere corā iudice appellatōis ꝗꝫ expresseri corā illo a quo appellaui: ar. ff. de ap. scio quesitū. ⁊ noua istrumēta ⁊ allegatōes possū inducere i cā appellatiōis. C. de temp. ap. p hanc. Sed ꝯ. j. e. dilecto ⁊. c. vt debitus. qꝛ nō admittiṫ appellatio: nisi sit rationabilis cā expressa vt ibi diciṫ: ergo si illā expressit: postea non pōt aliam exprimere ꝓpter quā non appellauit. In casu presenti dico ꝙ coram iudice appellationis possum opponere quācūqꝫ cām rōabilem volo: siue illam expressérim in appellatione: siue non: vt. ꝯ. de lit. non cont. acredens. vt

Respondeo ꝛ de ꝑsumptõis onerat durio:i modo agẽdi: q: ꝯ facili repellit qs a denunciando: vt si fuerit inimicus vel criminosus q denunciare nõ põt: cũ se correxerit: vel si nõ ꝑmonuit: similiter est dux agẽ crialiter pp penã tallionis: ꝫ excipere põt qlibz criminosus ꝛ excõicatus. ꝫ. de exceptio. dilecti in fi. io. Alia rõ verio: est: q: vlteri⁹ nõ posset obijcere crimẽ in modũ exceptõis: p ꝯfirmatõez quã iste hũit ꝛ possessionem corporalẽ quã mãdat papa dari huic: consequtur iste plenũ ius: a quo repelli nõ põt: nisi per denunciatõem vel accusationẽ: vñ exceptio locuz non hz: q: p exceptiõem repellitur qs ab obtinẽdo: vt dicit illa decre. su per his. ꝛ lz ibi sit cõfirmatus ꝛ hẽat possessionẽ. nõdũ tñ plenũ i⁹ habet: vñ adhuc hz ibi locũ exceptio ꝫ hic non est ita. In decre. accedens. erat ille iã istitut⁹ p papã: ꝛ si deerat sibi nisi sola executio: ꝙ papa mandat fieri: nisi publice infamatus eẽt: q: executõ differri nõ dz ꝑtextu exceptõis opposite: nisi exponeret ꝯ falso. ꝫ. ti. pro ri. ꝯcetero. ꝛ. j. ꝯ fal. super eo.

a Ex pte. periculosum est ire. Nõ: ꝙ ibi iudex dic ꝑfigere dz: vbi partes sine periculo possint accedere ꝛ oẽs sui sine testes sine aduocati. xxxiij. q. ij. sine de cõiugij. ꝛ. iij. q. ix. hortamur. ij q. ij. c. vlt. ꝛ. ff. de iudi. si locus. imo nec altera ps que n põt vẽire hõeste tenetur ire ad locũ inhõestũ. ff. de arbi. si cum dies. §. si arbiter. Itẽ nõ solũ dicit loc⁹ incommodus ꝑpter inimicitias: ꝫ etiã si excedat duas dietas: vt. ꝫ. de rescrip. nonnulli. Item nec ex prouinciarum terminos est facienda citatio. iij. q. vi. neminem. nisi ex speciali iussione principis. C. de epi. ꝛ cler. auc. ꝫ hodie. C. de ap. cum post. in auc. vt oẽs obedi. iudi. §. ij. colla. v. ꝛ vbi citatur qs ad locum periculosum: non sufficit prestare ducatum: vt. ꝫ. vt lite. n cont. accedens. io.

b Nisi iudices. Nõ ar. iudicem posse reuocare grauamen: vt appellans cogatur recedere ab appellatõe legitima. j. eo. cum cessante.

c Significauit. ad citationes. faciendas. s. qñ capitulũ citabat aliquos: sigillabat litteras illo sigillo: ꝫ per illud sigillũ nõ debebãt cõstituere actorẽ ad cãm: imo cum sigillo noto ꝛ auctẽtico: vel ẽt cũ citabant: mittebãt nunciũ cũ sigillo illo: nec tñ sufficiebat sigillũ ad litẽ totã. b.

d Cõstituebat actorem. Adhuc poterat obijci huic actori ꝙ nõ erat cõstitutus ꝯ auctoritate archiepi eboracen. q: si capitulũ cõueniat aliquẽ vel cõueniat: auctoritas plati dz interueñire: ꝛ si plat⁹ similiter agat vel cõueniat: dz habere cõsensũ capituli. ꝫ. de iudi. cũ ꝛ. ꝫ. de ꝓcurat. c. i. vbi de hoc ꝫ si capitulum agat cõtra p̄latũ suũ vl conuẽiat ab ipso: tunc dabitur capitulo actor ad litez auctẽ iudicis ad istar minoris: q si vult litigare ꝯ curatorẽ suuz: dabit iudex minori actorẽ: vt isti. ꝯ auct. tu. §vl. ꝛ isti. ꝯ curato. §. vlt. cũ. n. ec cẽsia eq̄parat minori ꝛ capitulũ dicat eccĺa. j. de testa. requisiti. ergo ꝛ capitulũ equiparatur minori: sed agebat capitulũ ꝯ archiepm ꝛ ꝯ rectorẽ hospitalis: q per archiepm fuerat institutus q dicebat ordinatõem hospitalis ad se spectare: capliu ꝯ riũ dicebat. vñ i casu isto archieps si prestaret auctoritatẽ capitulo ꝯ se: ꝛ sic iudic auctẽ põt cõstitui p caplm iste actor siue ꝓcurator vt dictum ẽ.

pacificã ipsius ꝑpositure possessionẽ fueris assecut⁹: ꝑponẽdi licẽtiã non negamus.

Idem vigoriẽñ episcopo.

Ex pte tua: ꝛ infra. Presenti pagia respõdem⁹ ꝙ cũ excuset hõeste qui ad ꝑsentiam delegatorũ iudicum nõ põt secure venire: citatus tu vel tui quotiẽs ad illos iudices vos euocari contigerit ad quorũ presentiã vobis periculosum est ire[a]: libere poteris appellare: ẽt si in litteris cõmissionis ap. fuerit remedium intercluũ nisi[b] iudices vobis assignẽt locũ idoneũ ꝛ securũ.

Idẽ epo decano ꝛ ꝑcẽtori herforden.

Significauit nobis magister hospitalis eboracen ꝛ infra. Preterea capitulum eboracen. auctoritate quarũdam litterarũ in quaꝝ sigillo cõtinebat sigillũ capituli ad citatiões[c] tñ cũ aliud sigillũ capitulũ illud noscatur habere: quẽdã cõstituebat actorẽ[d] ꝫ lz idẽ magister allegauerit ꝙ occasione litterarũ illaruz actor nõ debet admitti ꝛ insuper adiunxisset: ꝙ auctoritate litteraꝝ quarũdã a nobis ad alios iudices obtentarum prius[e] cõuentus non debuit p litteras posteriores i quibus nulla fuit mentio de priorib⁹ cõuẽiri: iudices tñ exceptões h⁹i admittere noluerũt: propter qḋ vocẽ ad nos ap. emisit. Quocirca mandam⁹: q̄tenus: si vobis constiterit ob dictas causas vel earũ aliquã[f] ad nostrã fuisse audientiã appellatum reuocato in irrituz quicquid post ap. h⁹i noueritis eẽ factũ partes ꝛ cetera[g].

Idem magistro. g. archidiacho. ꝛ. v. normãno canonicis suossionen.

Significantibus[h]. t. ꝛ. r. fratribus: nr̃o fuit apostolatui declaratũ ꝙ cũ inter ipsos ex vna parte ꝛ. v. ex altera sup q̄da tra corã iudicib⁹ delegatis q̄stio ꝯtereret: ipsi cuz plures terras haberet: vt terra illa sup qua q̄stio ꝯtebat oñderet eisdẽ: a iudicib⁹ postularunt qḋ cũ ipsi facere denegarẽt[i]: ad nostrã audiẽtiã ꝑuocauerũt: Quocirca mandamus: quatẽus si est ita reuocato in statum debitum si qḋ post ap. noueritis attentatum ꝛ cetera.

Idẽ eboracen. epo ꝛ ꝯ luc. ꝛ de monte molli abbatibus.

e Prius cõuentus. Hec allegatio efficax erat. ꝫ. ꝯ rescrip. ex tenore. ꝛ. ꝫ. ꝯ fo. cõpe. c. pe. ꝛ. j. e. vt debitus.

f Aliquã. Ar. ꝙ q plura narrat in libello suo quoꝝ vnũ p se sufficeret: sufficit vnũ ꝓbare: isra ꝯ ꝓbẽ. cum iã dudũ. ꝛ. j. de acc. accedẽs. ꝛ. ꝫ. ꝯ rescrip. inf. ff. ꝯ condi. ꝛ demõ. falsa. §. i. ꝛ. j. ꝯ priuil. vt priuilegia. Ar. ꝯ. ꝫ. ꝯ rescrip. ex pte. vbi ꝯ h. ff. ꝯ excusat. tut. q testõ. ꝛ. ꝫ. de rescriptis olim ꝛ. ꝫ. ꝯ ꝓbati. lz: ꝫ ibi se obligauit ad probandum vtrũqꝫ: vt ibi dictũ ẽ: ꝛ sic vtraqꝫ istarũ exceptionum legitima fuit ad appellandum.

g Et cetera. i. ad nr̃aꝫ presentiã cõuocetis: ꝛ cã ꝓcedatis.

h Significantibus. Hec decre. ponit. ꝫ. ꝯ libel. ob. ꝛ ibi exponitur.

i Denegarent. ꝛ ita pronũciã dũ ẽ sup incidenti siue emergẽti. hec questio nõ erat icidẽs: ꝫ poti⁹ emergens. De hoc plene dicitur. ꝫ. de or. cog. c. i.

g Ex insinuatione.aduocatus. Ex hoc sumebant q dam.ar.q iudex possit recusari.si aduocatus al terius ptis e comesalis ipius:s non e sufficies ca recusandi.s.de offi.iudi.c.i.s si altera ps eet comensalis sine familiaris iudicis:tunc potest recusari.ff.de offi.de le.insinuate.

h Reuersa. hoc facere non potuit: qz sic eet iponet lege dno pape vt hic dicit:.z.ij.q.vi.anteriorum.§.ad hoc.

c Potuit.s.rri.di.iferior.z.s.d ele.Insinuauit.ff.de mio.minor.ff.ad treb.ille a quo.§.tepesti uuz.z.s.de maio.z obe.cu inferior.

d Expectato.de termino costituendo dictu e.s.c.personas.qz triplex e termin9 vt ibi dicitur.s de quo hui no intelligitur:qd hic dicit de anno appellatois no pot itelligi:qz termin9 ille bene pot puei ri:dumodo nimiz aduersarius no p currat.j.e.oblate. Jo.itelligit terminu istu de termino legali.s de illo no pot intelligi:qz si n psequtur aliqs appellationem vsqz ad annu:postea n pot psequi qz rata manet snia vl iudex p cedet in principa li.s.e.cu sit romana.z sic necesse est vt itelligatur d termino statuto a iudice:vt itelligam9 q vsqz ad festum purificationis altera pars expectare debeat:nec antea debeat lras impetrare:qd cu no fecerit :non valet lre ante terminu illuz impetrate:vt hic dicit.z.s.e.sepe.z sic terminus iste statutus fuit ad presentandum se iudici lz alia fuisset intetio statuentis terminum ipsu:z sic qz no poterat statuere illum terminu valeat quod statuere potuit:qz si no valet vt ago:valeat vt valere potest.C.plus valere qd agi.L.i.z per totum.z qd de tali termino itelligatur:pz ex lra vbi dicit:iterim aut zc.quasi ante terminum statutu ab ipso iudice.vnde no valent littere.

Ex insinuatioe prioris z canonicoz sancte barbare nobis inotuit:q cum inter ipos ex vna pte z.u.camerarium de tangar ex altera super quoda maerio cora iudice ordiario qd zteret z ide camerari9 ad nraz audietia appellauerit:appellatoi terminum no pfiges dict9 iudex q cam illius videbat fouere:p eo q q da cleric9 comesalis su9 dicti camerarij i eade ca fuerat aduocatus:huc terminu ap.prefixit:vt ad festu purificatois: vtraqz ps eet ab ap. psecutoe reuersa:lz no potuit legem nobis iponere:vt ea teneamur: i fra dictu terminu expedir :cu z sm legitimas sanctoes lis q i cosistorio principis spat iferri:absqz dano more itacta permaneat:donec ipam faciat introduci z a proceribus dirimi iuxta more.interi aut nunci9 camerarij preueniens nucium eorude:nec ipo vsqz ad terminu legitimu expectato ipetrauit lras z recessit. Quia vero fraus z dolus alicui patrocinari non dz:madam9 qtenus si e ita ptib9 conuocatis audiatis causaz zc. Idem rosen.z bo don.episcopis.

Bone memorie.o.de camera psona ecclesie de san.viam vniuerse carnis ingresso: abbas sancti augustini catuarien:eiusde eccle:quaz ad se asserit ptinere prio p quosdaz moachos:secudo per seipsuz possessionem igresus ad nos pluries voce ap.emisit :ne qs eu sup possessione ipsius ecclesie psumeret molestare. Cuqz aliquadiu pdicta ecclesia pacifice possedisset: qdam laici catuarien.diocesis ipm abbatem z monachos de possessione ipius eccle p violetia eiecerut z ifra. Procurator pro archidi.pposuit ex aduerso:q defucta psona eccle archidi.tm datur ei9 custodia:imo archid.q fuerut pro tpe:ta d iure coi q de gnali psuetudine ta in illa eccla q in alijs vniuersis eiusde diocesis hoc iur semp vsi fuerut. Preterea pfat9.o.noie archid.ecclesiam possedit eande :vtpote qui ei vna pcuratione z.v.sol. noie eccle annis singulis exoluebat:z infra. Premissis igitur diligeter ispectis pdictos abbate z moachos in eu statuz i quo tpe ap.fce ex verisimilib9 z probabilibus causis ad nos legitime interposite fuisse noscuntur proprietatis partinientur in expensis.s.de rescrip.certum.z.s.de dolo z contu.ex litteris.b.

f Bone ingressus.vz q male.j.de priuil.pastoralis.qd verum e nisi spaliter hoc eet ei cocessu:vt in decre.pastoralis.vel nisi clericus premortu9 eo noie possedisset.s.de resti.spo.cum venissent.vin.

g De iure coi.hoc enl vz spectare ad ipsu de iure.Iriu.di.si in plebibus j.de isti.cu venisset.imo potius ad archiepm :vt ibi dicit:qz archidiaconus hoc habebat ex donatoe archiepi.

h Noie archidiaconi.z ita archidiacon9 itelligebatur possidere p aliu qz qui per aliu possidet: possidere itelligitur.isti.de iterdic.§.possidere.z s.de pscri.si diligeti.z s de re.spo.cu venissent.

i Una pcurationem z hec ro no fuit sufficiens qz solutio pensionis:nec dniu nec possessionez pbat :nec priuat alium sua possessione.s.de si.i stru.iter dilectos.ad si.z s.ti.pri.cu bertold9.ff.de acq.pos.qzuis.§.i.io.

k In eu statum.s cuz abbas z moachi spoliati fuisset per laicos illos z no per archidiaconuz quo copetit eis iterdictu vn vi p archidiaconum nec etiaz videt fecisse p appellatione monachorum:z sic e contra.s. de resti.spo.cum ad sedem in si.pot dici q restituuntur hic no ex vi iterdicti sed iudicis officio.ar.ij.q.i.in primis.vbi remouetur tertius q successerat ia defuncto:z forsita constitit pape q abbas possidebat:cu appellato fuit ab ipo iterposita:vel forte hec facta fuerant per laicos mandante archidiacono vel ratum habente.vnde tenetur.vnde vi.vt.ff.de vi z vi ar.L.i.§.deiecisse.z.§.sed z siquis.z.s.de resti.spo.cum ad sedem.lau.vel qz scienter archidiaconus recepit rem qua monachi fuerunt spoliati:z ita successit i vitium s.de resti.spo.sepe.z.s.de iudi.qz.v.z hoc verius puto.vnde tenetur ad ipsam rem restituenda cum fructibus medio tpe p ceptis:vt hic dicit:z no soluz pcepti s qui pcipi potuerut.s.de resti.spo.grauis.z qz post appellatione re recepit ab illis laicz vn oia restituuntur in pristinum statu tpe appellationis facte

l Ex verisimilibus.sufficit ergo q sit pbabilis ca appellatois lz non sit vera vel necessaria talis vz dz esse:que si esset probata:legitima esset:tunc valet appellatio.j.e.vt debitus.

m Audiatis cam.vt si de his costiterit: littere camerarij no valebut:vt.s.e.sepe.z iste pcedet in ca sm iuris ordine.alioqn remittetur ptes ad iudices camerarij z pu

vtrilibꝫ saluo iure decernim⁹ reducēdos: ac fructus medij tpis pceptos cēsuim⁹ pariter assignādos eisdem, Idem.s. aug.t.s.grego.prioribus.

Dilecti filij.i.t.b.prioris t monachoꝝ cātuarieñ. ecclesie nuncij retulerunt: ꝙ cū pro cā que iter dictos priorē t monachos cātuarieñ. archiepm super capella ꝺ lamede vtebatur: ab ipis ad se.ap. mitterenť: idē archiepus post iter arreptum in eos excōicationis sniam promulgauit. cū aūt plus sit ad se.ap. facto prouocare[a] ꝙ̄ verbo: t ipsis ꝑpter dictā cām ad ro.eccle.venientibus itelligitur ad se.ap. ꝑuocatū mādam⁹ qtenus si est ita dictos.i.t.b. denūcietis excōicationis vinculo non teneri. [I]dē eꝑo elieñ.

Pastoralis officij diligentia: t ifra. Quesiuisti: vtrū qñ ibibetur app.in rescripto: frustratoria tm̄ ibibita videatur. Nos igitur attendentes: ꝙ ꝑpellationē frustratoriā etiā si nō fuisset ibibita: negociū nō debeat ipediri: rñdem⁹ ꝙ ꝗlibet ꝑuocatio itelligiť remouerī q̄ a iure nō idulgeť expse[b] sed si appellans fuerit grauat⁹ iniuste grauamē huiusmōi ꝑ supiorē potit emēdari[c]. Uerū multotiens qs ad[d] tempus ꝑ ap.legitimā a iudicis sui q̄ ad aliquē certū articuluꝫ exīmiť potestate: cōsuluisti nos: vtrū siqs excōicationis sententia innodatus ante denunciationē ipsius ab ea tanꝙ min⁹ rōnabiliter promulgata in eo casu[e] in quo ante sniam app. vires obtinuisset: curauerit ꝑuocare: eo ꝙ per app.interpo. excōicantis videť iurisdi

a Dilecti.facto prouocare.qm̄ plus est factis demōstrare q̄ꝫ verbis dicere.ff.de edil.edic.si tamē.§.ei qui.t.ff.ꝺ legi.de quibus.i fi.s.e.ad audientiā.t.j.e.vt nostrū.sic facto renūciat quis iuri suo.j.de his q̄ fi.a ma.par.ca.ex ore.t.s.ꝺ offi.dele.gratū.t ēt factis mētimur.xxij.q.v.cauete.t factis ꝯsentit quis.j.de condi.ap.ꝑ tuas.t ipso facto consentit quis malis.xliij.di.sit rector.N.quid aliud est q̄ꝫ tacendo terga ꝓbuisse t c̄.t factis qs ꝓbať incontinēs.xxviij.di.prius q̄ꝫ.t.xij.q.ij.quatuor factis ēt ratū habemus.ff.rem ratā haberi.l.iij.§.falsus.t factis negamus deum.xi.q.iij.estimant. Et ita sicut non tenet excōicatio post appellationem.j.de sen.ex.ꝑ tuas. sic non tenet excōicatio post iter arreptū ad papā. Sed non ē ita in archiepo: qꝛ papa vocat⁹ ē in plenitudinē potestatꝭ alij i partē solicitudinis ij.q.vi.qui se scit.t.s.de vsupal.ad honorem Jo. dixit aliā rōem.s.qꝛ non itur ad archiepm ꝑ querimoniā.ꝫ hoc est falsuꝫ j.e. solicitudinē.t.s. de offi.ordi.ad reprimēdū. Sed vꝫ ꝙ iter arreptuꝫ nō sufficiat pro appellatione in iudicio: nisi iusta cā allegetur talis: q̄ si esset probata t c̄.j.c.vt debitus.cū aliter non valeat appellatō sed post sniam diffinitiuam non sufficit iter arreptum: nisi viua voce appellaretur: qꝛ ibi est opus facto: ar.j.de sen.excō.a nobis.vbi non prodest iter arreptum in parte decisa.t in scriptis etiam appellandum est.ij.q.vi.forma.t.j.e.cordi.t.ff.de ap.a sententia.§.vlti.al's iter arreptum nihil operatur: nisi incontinenti quis appellet viua voce: t aliud ante sententiam q̄ꝫ post: qꝛ excōicatur post iter arreptum: vt hic: t ita perinde habetur: ac si excōicaretur post ap.vt hic.t preterea archiepiscopus non poterat esse iudex in causa propria: cum inter ipsꝫ t capitulum eboꝝ.esset controuersia super capella ista.j.ꝺ no.oper.nunci.c.ij.pro qua controuersia monachi isti ibant ad curiam.vnde excōicatio non tenuit post iter arreptum: t sic ñ obstat quod dicitur iter arreptum non sufficit pro appellatione in iu. icio. qꝛ hic non erat iudex archiepꝯ vt dixi. t credo idem esse si capitulū habeat cām cum epo: vt si capitulū mittat ad archiepm pro cā illa: t eps excōicat nuncium post iter arreptum: ꝙ snia non tenet: cum archiepiscopus in hoc casu sit iudex episcopi: vel dic ꝙ secus est in archiepo: vt dictū ē.b.

b Pastoralis.expresse: ar.ꝙ oia itelligūtur ꝓhibita que nō inueniūtur in iure cōcessa.s.de transla.iter corporalia. vbi de hoc expsse idulgeť appellatio: si ēt remota sit appellatio i rescripto: si iudex denegat restōem spoliato.s.ꝺ resti.spo. ex cōquestiōe. Item si nō vult admittere excusationē ꝯ āguinitatis.s.e.postremo. Itē si nō facit exprimi res petitas i libello.s.e.significantib⁹. Itē si citat ptes ad locū non tutū.s.e.ex parte. si cogit partes litigare corā subdelegato suspecto s.de offi.dele sup qōnū.i fi. Multa exēpla posses assignare: in quibus recipitur appellatio lꝫ sit remota in rescripto. Ubicūqꝫ pmittit ius appellare: sm̄ antiqua iura bñ admittebať appellatio: lꝫ cā in iure nō exprimeretur: dūmō nō esset manifeste frustratoria: de qua intellige qꝺ dicit ver. nos igiť attendentes.t.di ꝑ appellationē frustratoriaꝫ ēt si nō eēt manifeste t c̄.i. manifeste frustratoria: al's si habeat qualēcūqꝫ excusatōēꝫ poterat appellare dūmō ñ ꝯitarꝫ ipsā frustratoriā.ij.q.vi.ad romanā.t pluribus alijs ibidē.t.s.e.ꝑsonas.t.c.ꝑuenit.t.c.cū sit romana. hodie vero siue sit rēota appellatō siue nō i rescripto: ñ pōt appellari: nisi ꝓbabilis cā fuerit allata talis q̄ si foret t c̄. Itē siue sit expssa i iure siue ñ cā ꝑꝑ quā appellatur: dū nō sit ꝓbabilis: hñ tenet appellatio.j.e.vt debitus t ita cōstitutio ista addit huic decre.hoc.s.ꝙ si cā ꝓbabilis ꝑpter quā appellať nō sit expressa: valꝫ appellatio: sꝫ hāc decre.ñ valebat qꝺ opeť rēotio appellatōis hodie diceť.j.e.vt ꝺ

c Emēdari ñ.n.debuit appellāti obesse: qꝺ nō (bit⁹ fuit siue appellationi delatū: cū appellatio eius iusta fuerit.ij.q.vi.appellatore.t.s.e.sepe.hodie vero nō stam⁹ huic: ꝫ ei qꝺ dꝫ.j.e.vt debitus.vt vꝫ appellatio nō teneat siue grauamē i iure sit expssū siue nō: dū tm̄ sit ꝓbabile

d Ad tps.qui.n.appellat a iudice ordinario sup aliq̄ cā ad tps: m̄ exēptus ē ab ipso quātū ad ipꝫ articulum sed in alijs remanet iudex.t tm̄ pendēte illa cā pōt illuꝫ si voluerit i alia cā tanq̄ꝫ suspectum recusare.s.e.ad hec. si in vna.t.c.ꝑposuit.t.c.cum teneamur.t.j.e.romana §.cum vero in delegatis.secus.

e Casu.hoc dicit propter crimina notoria in quibus nō admittitur appellatio.s.e.cū sit romana.t.c.ꝯsuluit

f Dormitasse.s.ne vlteri⁹ sit ꝑcedendū: qꝛ appellatōe iterposita extinguiť ꝑnūciatū.vt.ff.ad turpil.l.i. in fi.

g Executionē.hec rō nō ē sufficiēs: qꝛ nō appellať a snia excōicatō.s.n.ꝗ cū quis absoluiť ab ipetitōe alicui⁹ huiusmōi snia secū trahit executōꝫ: t tm̄ ab ea appellat s.de excep.significauerūt.ab executore appellať: si modū excedat.ij.q.vi.§.ab executore.t.s.e.priori.qꝺ ad cōsultationē. Itē snia furti trahit secū suā ifamiā.ff.ꝺ fur. non pōꝫ.t.ff.de his qui no.infa.furti. Que est ergo cā p.hup.dixit: ꝙ deus ligat t non homo.xi.q.iij.nemo.

tio dormitasse^f: ipse denūciat possit eūdem: et ad tempus ecclesiasticis beneficijs clericū spoliare. Nos itaqʒ respondemus: ꝙ cū executionem^g excōmunicatio secū^h trahit: et excōmunicat⁹ per denūciationem ampli⁹ non liget ipm excommunicatū denūciare potest^i: vt a b alijs euitet. et illi prouētus^j ecclesiastici merito subtrahūtur^k: cui ecclesie cōmunio denegatur.

Idem epo parisien̄.

Solicitudinem pastoralis: et infra. Sane cum sicut recepim⁹: duob⁹ coraʒ episcopo litigantib⁹ alter eorum ad sedem ap. appellasset epi scop⁹ appellantem reputans contumacem: ipm excōicationis vinculo innodauit: q corā metropolitano de episcopo sibi petijt iusticiam exhiberi: asserens ꝙ post appel. legitime ad nos interpositam ipsum excommunicauerat: et petens se ad eum statum in quo fuerat appel. tempore a metropolitano. reduci denūciari videlicet absolutum. adijciens etiam ꝙ appella. non renunciabat obiecte: sed prosequi volebat eandem: et infra. Nos igitur iniq. t. t. r. respondem⁹^k ꝙ sicut metropolitanus de ap. ad nos interposita cognoscere^l omnino nō valet sic nec de^m his que post appella. fuerant inouata: dummodo de alijs cognosci non possit nisi de appella. pariter cognoscatur: vt de his que appellationis causam contingere dignoscūtur

vbi de hoc. et a pncipe non appellat. Illa vero verior rō. vt bō crescat p meritū parēdo et inique snie: ar. viij. q. i. sciendū. et xi. q. iij. qd ergo. et vt magis timeat disciplina ecclastica. l. au. Jo. dixit ꝙ ꝯstitutio ecclie h facit: vt magis timeat. sicut. n. ꝯstitutio boiūm facit: ꝙ snia q̄ citoʒi gat: quo ad ei⁹ effectū tardi⁹ liget. ij. q. vi. anterioruʒ et xi. q. iij. cū apud io. Sʒ vr̄ ꝙ nō sit dfia iter sniaʒ excōicatōnis et alias snias: imo idē: vbi gratia cū dico excōico te. stati es excōicatus: ita ꝙ nihil aliud ē necesse. Idē ē cū dico ꝯdēno te vt soluas illi. x. q̄a stati es ꝯdēnatus. et si appelletur ab ista snia ꝯdēnatio nō remouet p appellatōem: imo remanes ꝯdēnatus q̄ntūcūqʒ appelles sic ille remanet excōicat⁹ q p⁹ excōicatōem appellat: qd pʒ p sniam appellationis. l. q̄ or: ꝯfirmo vel casso p mā sniaʒ et sic snia sp durat vtroqʒ casu: i alijs sentētijs appellatio retardat id qd nōdū extat s. solutionē vl' rei de q̄ ꝯdēnatio fcā ē traditōeʒ: q verū ē istū eē ꝯdēnatū. sʒ nō ē verū istū adhuc soluisse: et si stati ꝯdēnat⁹ soluēt: et postea appellaret: nihil releuat tal' appellatio: nisi i euētu cāe appellatōis. ff. de ap. cū ex cā. Jn excōicatōe nihil ē qd possit appellatio retardare verus effect⁹ snie ē vt ꝯdēnat⁹ soluat: q ad h agit: et finis excōmunicatōis ē vt sit excōicat⁹: sʒ i ipsa platōe snie stati puenit ad istū finē: sʒ i alijs sentētijs ꝯdēnatōis n̄ statiʒ p sniaʒ ꝯseqt finē. i. iudicatū. et appellatio ipedit solā executōʒ: q adhuc ē op⁹ fcō: lʒ ꝯdēnatio sit fcā: sʒ i snia excōicatōis n̄ ē ita op⁹ fcō q̄ ad suū effcm: nisi vt publicet.

b Secū trahat. ex h pʒ ꝙ snia excōicatōis vl' stati ligat vl' stati nulla ē. Sʒ qd si aliqs excōicat p⁹ appellatōʒ p babilē: aut iste ē excōicat⁹ aut n̄. pbo ꝙ n̄ ē excōicat⁹: q excōicat⁹ ē p⁹ appellatōʒ pbabilē q̄ legitia ē: g̃ n̄ ē excōicat⁹. j. de sē. ex. p tuas. et j. e. dilecti. sʒ ꝯ vr̄ sic: ꝙ iudex appellatōis pnūciat appellatōʒ n̄ tenē: g̃ p ꝯñs pnūciat excōicatōeʒ tenuisse. Rn̄deo qs dubitat: an tal' excōicatio teneat vl' n̄: ex futuro pēdet an teneat: sic ex futuro euētu pēdet an teneat mrimoniū vl' n̄. j. de fri. et malefi. frnitat' i fi. vn̄ hec argumētatio n̄ valʒ: iste ē excōicat⁹ p⁹ appellatōeʒ pbabilē: q̄ si data eēt et c. g̃ excōicatio nl'la ē: imo ē iferēdū: g̃ p excōicato n̄ ē hn̄d⁹: et tn̄ re vā excōicat⁹ ē: q stati ligat snia excōicatōis: vl' stati nulla ē: tn̄ si talis medio tpe adept⁹ eēt ecclesiaʒ: n̄ vr̄ ꝙ eēt ea puād⁹: q ipm pbabilis error excusat. j. de sen. excō. sacro. cū iteri licite cōicet ei i oib⁹ sacris. j. e. dilecti. et qegd tē fac valʒ iij. q. vij. §. tua. v. verū. et C. de test. l. i. Jtē q medio tpe stat⁹ ei⁹ integer ē. ff. nihil inouari appellatōe pēdēte. l. vna. §. fregerit: nec c̄dnat⁹ ē q appellauit. ff. de pe. l. ij. §. ij. io.

i Subtrahūt. q. n. ex ecclesiaʒ ē nihil noie ecclie pt possidē. v iij. di. q̄ iuf. et xxiij. q. vij. c. ij. et iij. et xxxij. di. eos. et c. pter h. si tn̄ n̄ hʒ aliud vn̄ viuat: dico ei iteri puidēdū de bonis ecclie: et q ꝯposite puidet. l. di. studeat. hn̄da ē. n. rō ne egeat. ff. de re iudi. inf eos i si. ne cogat i cleri. opprobriū mēdicare. xcij. di. diaconi. lʒ videat ꝙ male meriti publica egestate dēant laborat. ff de po. bōa fide. Jtē illd pt itelligi i eo casu q̄n i snia h exprimit ꝙ bōa ecclie subtrahāt ei cū n. excōicatū ꝯparem⁹ legato: et legato ad ips' n̄ subtrahāt bōa: nisi h i sententia exprimat. C. de pe. l. de portatoꝝ. sic et i excōicato idē vr̄. nā q̄ndiu quis alijs rōnib⁹ pt ꝯstrigi nō sr̄ ei subtrahēda stipēdia C. de exe. rei iud. stipēdia xvi. q. vi. illd q at excōicat⁹ ē i vna ecclia: excōicat⁹ ē q̄ntū ad alias. xi. q. iij. c. ij. et iij. et iiij. q. v. gsqs. ꝯ. de of or. ad repmēda. Sʒ nūqd ē idē in suspēso: vt si suspēsus ē ab vno epo ꝙ suspēs' hēat q̄ntū ad alios: sic si ē suspēs' ab offō: q snia sac ius q̄ntū ad oēs. xix. q. ij. due sr̄. et vij. q. i. si qs psor. ff. de in i di. et l'ega. l. legatoꝝ. §. in dicē. et §. se. Possʒ forte distigui: vtʒ suspēs⁹ eēt p crie qd irrogat ifamiā: vt tūc vbiqʒ suspēs' sit: si n̄ irrogat ifamiā tūc n̄ vbiqʒ ē hn̄d⁹ p suspēso: ar. ff. de postulā. ex ea. sʒ p⁹ dcm̄ pualʒ: q suspēs' ab offō: nihil dʒ ex offō ecclastico attractare: als ē dponēd⁹: i hegpat excōicato. j. de cli. ex. vl' suspē. mini. c. ij. et iij. sʒ si suspēs' ē a bn̄ficio i vno loco: tūc dico ꝙ i alio loco pt hēre bn̄ficiuʒ. vt. xviij. d. pla. lviij. d. c. ij. Sʒ nūqd absolut' pt recipe l' petē fruc. medij tē. sibi sublatos. distigue vtʒ iuste an iiuste sit excōicat⁹: si iiuste pt. ij. q. v. sr̄ cāis. et ff. de re mi. l. pe. et j. de ꝯ. p. q dicer. si iuste fuit excō. n̄ pt. C. de re mi. cū allgat. li. xij. ad hāc dicāc. op. j. de sē. ex sa. aliegn spe restitutōis facili⁹ delinqret. l. di. c. i. q facultas venie icētiuū tribuit delinqndi. xxiij. q. iiij. ē iiusta pene. n. n̄ solēt repeti. ff. de ꝯdi. ide pen̄. ff. de pcu. q pro. §. vt i ceter. io. Ego credo qegd dixit. io. lʒ dpositepuideat: ne i cleri opprobriū mēdicare cogat: ꝙ excōicatio i nullo sit puidēduʒ q ꝯtēnit claues ecclie: cui pncipādū no ē: nisi forte fame periret tūc dʒ ei subueniri: q potit adhuc ad ecclesiaʒ redire. b.

k Solicitudinē. taler rn̄dem⁹. Rn̄sio pme qōis: q̄ fuit vtruʒ metropolitan⁹ de h⁹i qōne valeat cognoscere.

l Cognoscē. dubitatōis cā fuit hec: q fuit h noua iuria. vn̄ op⁹ erat noua q̄rela. ff. de exce. rei iu. si mr. §. eādē. sʒ sec⁹ ē q et si sit noua iuria. tn̄ pēdʒ ex pce. fcō. nec possʒ de illa cognosci: nisi cogscēt de ap. si. ꝯ. e. cū teneamur. et sic pʒ ꝙ si suspēdit iurisd. alic⁹ i pn. et i accessorio. j. e. pr. §. pfea. sic delegato pncipali delegat accessoriū. ꝯ. de of. dle. pfea. et c. prudētiā. §. sexta io. ar. Jtē

m De his q̄. sic nec de puilegijs dn̄i pape. ꝯ. de iu. ꝯ. c. pr. §. i. cū venisset. nec de cā ad papā dlata. ꝯ. de of. le. lʒ. nec de cā sr̄ alr alij ꝯmissa. ꝯ. de of. le. studuisti. et ff. de iudi. iudiciū vi. et ē ar. ꝙ idē iur ē i accessorio qd i pncipali. s. j. e. c. pri.

In quo[a] casu si metropol. ad cognoscendum ptes suas interponere forte presumeret: eps[b] posset ad ap. bñficiũ ꝯuolare nã ad officium eius: qui ꝺ ap. cogniturus est: pertinet prudẽter corrigere que contra ipaz inuenerit attentata. Si[c] ꝟo notorium[d] existeret: ꝙ mandatũ epi indiscretũ fuerat vel iniustum: cui non tenebaꝫ subdit⁹ obedire ac ꝑ ꝯsequentiã ei liq̃at euidẽter subditũ legitĩe ꝓuocasse: pōt archieps auctoritate metropo. declarare[e] subditũ irrõnabilit extitisse anathematis mucrone ꝑcussum. Cũ[f] aũt excõicatus q̃ appellauerat iuxta ꝓscriptã formã: corã archiepo deponit cõtra epz questionem[g]: metropol. ad recognoscendum de cã pōt interponere partes suas: cũ ille appellatõis ꝓsecutõi renũciare[h] tacite videaꝫ: sꝫ si ꝟbo vel facto ap. se. velle ꝓsequi ꝓtestetꝫ: nõ est tanq̃ aduersa[i] peteñ ⁊ si bi ꝯrius audiendus.

Idem epo ⁊ cãtori treteñ.

Dilectis filijs ꝺcano altisiodoreñ. ac magistro. r. altisiodoreñ. epi ꝓcuratore in nostra ꝓsentia ꝯstitutis idem magister ꝓposuit: ꝙ cũ dictus eps ꝓsbyterũ domus dei: in q̃ dispensationez plenariã obtinere dignoscitur detineri faceret[k] vinculis mancipatum pro eo ꝙ bona quedam eiusdem domus que furtiue subtraxerat: restituere detractabat: ꝓpter quod etiam ab eodez episcopo fuerat excõicatõis vinculo innodatus: ⁊ supradict⁹ decanus epm monuisset vt ei restitueret vel saltem redderet presbyterum memoratum quem ad iurisditõem suã spectaꝫ firmiter asserebat episcopus metuens ne decanus aliquid in suum preiudicium attentaret: se ac sue statuz ecclesie ac ciuitatis ꝓtectioni metropol. supponens ad eius audientiam appellauit. Uerum decanus post modicũ tps interdictũ[l] h⁹ ꝓmulgauit: vt epo ĩ citate pñte a diuinis ĩ altisio

a In quo hic inuit solutõem certe q̃õnis q̃ fuit: vtrũ si eps appellauerit ab archiepo: an teneat appellatio.

b Episcopus posset. Sꝫ quare posset eps appellare: cũ ipse dicat appellatõem illi⁹ nullã: ⁊ excõicauerit post illã appellatõem. So. iõ appellat: q: si appellatio ẽ aliqua ꝑ supiorem ad quẽ ẽ appellatũ ꝺꝫ cognosci ⁊ corrigi qꝺ postea minus legitime fcm̃ ẽ: ⁊ q: si metropolitanus ꝓcederet ⁊ inueniret epz ĩ culpa: puniret illũ: ⁊ iõ audiꝫ appellãs tanq̃ cuius iterest. vin. Sed ꝯ. ꝫ. e. qua fronte. §. de his. vbi nõ audiꝫ eps appellans: nec absoluaꝫ excõicatus ab ipo illud itelligiꝫ de eo q̃ petebat ab archiepo absolutõem offerẽdo cautõez: ⁊ iõ nõ tꝫ ibi appellatio epi ꝓpꝫ ꝑiculũ: ne decederet in excõicatõe: ⁊ q: eius nõ iterest ne absoluaꝫ. h̃ ꝟo appellat ne cogscat, vtrũ sit iuste excõicatus vł iniuste. ⁊ eius iterest ne archieps de h̃ cognoscat. sũt. n. oio diuersi casuꝫ: ⁊ q: iste nõ vult recedere ab appellatõe. vñ non pōt se itromittere archieps: sed si vellet recedere ab appellatõe: bñ potest archieps. iterponere ptes suas ⁊ cognoscẽ de illa excõicatõe ⁊ illũ absoluere. Tan. Sed quare iudex nõ pōt cognoscere de appellatõne ab ipo facta: sicut cognosci an sua sit iurisditio. ff. ꝺi iudi. sigs ex aliena. ff. siquis i ius vo. nõ iert. l. ij. ⁊ ꝫ. e. cũ parati. iõ non pōt cognoscere de appellatione: q: cũ ꝓbabilis cã exposita ẽ ĩ appellatõe: iam exẽptus ẽ a iurisditione illius: ⁊ ẽ illi suspectus: vt. ꝫ. e. ad hoc si. ⁊ c. ꝓposuit. ⁊ ꝓsumptio ẽ ꝑ ipo ꝙ semper vellet iudicare ꝓ sua iurisditõe. ⁊ eadem est cã quare arbitri cognoscũt de suspitione ⁊ nõ ipe iudex: sed cum dubitaꝫ de iurisditõe secus ẽ: q: de hoc ipo an sit iudex agiꝫ: quia semper presumiꝫ ꝓ iurisdũtõe quãdiu ĩ ꝯrium ostendatur ex quo apparet delegatio vel ordinaria iurisditio: vt. ꝫ. ꝺ rescrip. super lr̃is in fi.

c Si vero. qui enim aľs non hꝫ iurisditõem. si crimen ẽ notoriũ: habet. ꝫ. e. peruenit.

d Notoriũ. hic inuiꝫ solutõem secũde q̃õnis: q̃ fuit vtrũ archieps denũciare debeat istũ absolutũ: si inuenerit eũ legitime appellasse. ⁊ dicit ꝙ si est notoriũ mãdatũ epi fuisse idiscretũ vel iniustum: bñ pōt hoc facere.

e Declarare. Sꝫ nunq̃d pōt ꝓnunciare sniam epi iniustam: vel denũciare illũ nõ ligatũ. videꝫ ꝙ sic: cũ notũ sit ei epm deliq̃sse. sed non credo: q: sic ꝓnunciaret appellatõem fuisse iniustã: ⁊ sic vsurparet officiũ supioris. Si aũt vellet renũciare appellationi sue: tunc archieps posset ꝓnũciare sniaz iniustã. imo ꝓnunciaret sniam nullam fuisse: ⁊ denũciaret illuz absolutum: si legitima appellatio precessit. ꝫ. de offi. dele. cum contingat.

f Cum aũt. modo dat verã solutionẽ: que ꝑimit ꝓdicta ⁊ est solutio ꝑme q̃õnis que fuit: vtrum metropolitanus cognoscere valeat de huiusmodi q̃õne: quã iste appellans coram epo ꝺ posuit.

g Questionem. ⁊ ita magistratus pōt facere iniuriaz subdito. ff. ad. l. aq. queãdmodum. §. magistratus. ⁊ ff. qꝺ me. cã. l. ij.

h Renũciare tacite. si. C. de iureiuran. siquis. ⁊ ꝫ. de offi. dele. gratum. ⁊ j. de his que si a ma. par. ca. ex ore. vbi de hoc. ⁊ j. ꝺ ꝓuile. accedentibus ⁊ C. de iure do. impe. l. ij.

i Tanq̃ aduersa. nota ꝙ non audiꝫ ꝓponẽs aduersa. xxiij. q. vij. qꝺ aũt ⁊ xiij. q. ij. q̃z ꝓposterum. ⁊ ꝫ. de presump. litteras. lxxiiij. di. gesta. C. de mune. patrimo. ꝓfessio. li. x. Ar. ꝯ. j. de regula. sicut. ff. de inoffi. testa. papinianus. §. sꝫ nec impuberis. ꝫ. de ꝓscrip. auditis. ⁊ est hic ar. ꝙ si aliquis contestatur litem: licet dicat illa verba salua lit. contest. nihilominus facta est lit. contes. ar. ꝫ. de consti. cum. M. ferraꝫ. Argu. contra ix. q. iij. saluo ff. quibus mo. pig. vel hypo. soluitur si debitor. §. si ĩ vẽditione. ff. ad syll. heres. ff. de acquiren. heredi. pro herede. vij. q. i. pontifices. ꝫ. de electio. cumana. vbi de ꝓtestatione tractatur.

k Dilectis faceret. in hoc enim non incidit in canonem late sententie. j. de depo. grauis. j. de senten. excommu. vt fame. Sed nunquid licet laico taliter detinere clericum habentem administrationem ipsius: ar. ꝙ sic. j. ne cleri. vel mona. c. ij. sed nõ credo. ⁊ expone ibi deprehendantur in fraudem: verbo scilicet reddendo rationem administrationis: ecclesia tamen illis qui taliter deprehenduntur in fraudem non subuenit: quia p⁹ prohibitionem ecclesie hoc fecerunt: vt ibi dicit. Sicut: volebant iudei capere iesum in verbo: de peni. di. vij. c. i. ver. hi enim adeo ⁊c. si. ff. de pigno. actio. l. vlti.

l Interdictuz huiusmodi. hoc facere potuit decanus ex speciali consuetudine: vt ciuitatẽ vel ecclesiã maiorẽ

dorē si ecclia cessaretur. Post modū vo cum die appella. p̄fixo cōparuissent partes corā officiali curie senoneñ. decanus allegans: q ap. epo interposite ideo non duxerat deferendū qm̄ p̄sbyter supradict⁹ adbuc in vinculis tenebatur[a] ad nos vocē ap. emisit. officialis aūt iudicauit irritū[b] interdictum a decano post ap. epi pmulgatū ⁊ ifra. Quia vero idem eps diuersos[c] modos exp̄ssit fm quos decano parat⁹ fuerit super captiōe presbyteri iusticiā exbibere: ad metropol. sedē appellās decan⁹ nō potuit post boc ferre sniam interdicti: ⁊ ideo sniam ipsā ab eo post appellationē legitie[d] pmulgatā irritā decernimus ⁊ inanē: non obstante q decanus ad excusationē suā quasi variando[e] pposuit: q p̄riusq̄ epus appellasset sniam tulerat: cuius effectū ad temp⁹ duxerat suspendendū[f]: cum interim ap. iterposita procedē nō debuerit ad sniam exequendam[g] officialis processum qui post ap. huiusmōi sniaʒ iterdicti irritā ⁊ ianē decreuit temerariū iudicās: cū ap. ad nos iterposita nil debuit innouari.

Preterea lʒ excōicationis snia in decanū p epʒ pmulgata rite lata prima facie videref: cū per dictū officialē esset pbibitū: ne seruaref in ecclia iterdictū: ⁊ decan⁹ ne celebraref in ecclia pbibēdo diuinū videref officium perturbare[h] qui tñ per ap. ad nos iterpositā ex parte decani: cui etiā officialis duxerat deferendum[i] apostolos concedendo nō solum principale[k] negocium: sʒ accessoria ēt ad nostrū referebantur examen: eandem sententiaʒ post[l] appel. promulgatam decernimus viribus caruisse. Uerum licet archiepiscopus post appel. predictam de qua sibi per officialis litteras inotuerat: dcanū denūciauerit euitādū senonieñ. tñ canonicos q saniori ducti ꝯsilio communicauerant eidem. vt

supponeret interdicto. nam de iure cōi secus est. j. eo. de bis que fi. a ma. par. ca. quesiuit.

a Tenebatur: qr dum quis manet i crie super quo appellat non ē audiēd⁹. s. e. ꝯsuluit. ⁊. c. cū sit romana i fi.

b Interim quod facere non debuit pp̄ter appellationeʒ decani: vt. j. sequitur. Et tñ iterdictū nō teneb at pp̄ter appellationē epi: qr qui facit qd ad ipm nō ptinet: et si bonuʒ sit iprobaf. xcvi. di. bene qdem. t.

c Diuersos modos: q fuerit illi: si dī bic forsitan. dixit eps: q paratus erat dimittere sacerdotē p̄stita cautōe de restituēdis rebus ecclesie vel de ꝯseruādo ecclesiā indēnē. vel si decanus oñderet ecclesiā illā ⁊ sacerdotē ad se ptinere: ⁊ ita fuit appellatio iusta. vnde fm bos vel cōsimiles mōs volebat ei facere iusticiaʒ: ⁊ iō tenuit iterdictum: qr nō erat notoriā captionē p̄sbyteri iuriosaʒ eē. vñ nō obstat. s. e. ꝯsuluit

d Legitime. nō. q vocat appellatōnē legitimaʒ pp pbabiles cās quas expressit appellās: quod semper facere dʒ qui appellat. j. eo. vt debitus. ⁊ e. cum speciali. §. i. ⁊. s. eo. bone. ⁊. j. e. cordi.

e Variando. vnde non debuit audiri. s. e. prori. in fi. iiij. q. iij. §. item in criminali. ver. qui falso. lxxiiij di. gesta. xxiij. q. vij. quod autem. j. de pe. super bis. ⁊. j. vt ec. benefi. vt nostrum.

f Suspendendum. Sʒ non vī q snia interdicti possit suspendi. cū eni iterdictū ⁊ excōicatio pari passu ambulent. s. e. ad hec quoniā. ⁊ excōicatio non poss. t suspēdi. s. e. pastoralis. ergo nec interdictū: snia eni stati cōsequitur suū effectū. nā facti quidē qō i arbitrio. ⁊c. ij. q. iij. §. notandū. nec iudex pōt efficere qn damnatū d furto sequatur infamia. ff. d fur. non potest. Ad boc dicas q snia interdicti quā tulit decanus fuit sub conditione vel in diem prolata: qr suspendit eccliam quandocūqʒ episcopus eēt presens. si. ff. de here. insti. quotiens. §. siquis ita. ⁊ talis snia bene potest suspendi per appellationem. s. e. preterea. ij. Et ideo cum appellatio interposita fuerit ante diem conditionis: imo cum appellatio p̄cessit sniam: non debuit postea nec potuit ferre nec exequi sententiam interdicti. Potest tamen dici: q quātūcunqʒ purum sit interdictum: potest suspendi: ⁊ in boc differt ab excōicatione: sicut effectus originalis peccati suspenditur lʒ ipsum originale maneat de conse. di. iiij. c. ij. sicut executio dignitatis alicuius suspenditur. xv. q. viij. siquis presbiter. sicut effectus acceptilationis suspenditur: lʒ non ipsa acceptilatio. vt. ff. de do. iter vi. ⁊ vxo. cū bic stat⁹. §. fin. autē. vñ si relaxatū est iterdictū ad tpus: ipm tñ manet. ff. de pcario. §. si manēte. nec ē op⁹ vt iterū renouetur. xxvi. q. vi. qui recedūt. ⁊. C. de cur. fur. cū alqs. ⁊ in cāu isto si appellaf nō suspendif iterdictū. vt dictū ē. s. e. ad bec quoniam Sʒ lr̄a sequēs cū interl. ⁊c. ꝯdicit expresse. vñ si tēpore suspensiōis appellef: nō dʒ postea exeq iterdictū vt bic dicit: dūmodo appellatio sit legitima. Contrarium tamen dixerunt lau. vi. ⁊ tā. vt dictum est. s. e. ad bec. quoniam. Sʒ ista littera obstat eis. Sʒ qd bic dicit intelligitur qñ iterdictū positū fuit in diē vel sub cōditōe. effect⁹ vo excōicatōis suspēdi nō pōt: qr ꝯtīcito qs ē excōicatus: ē mēbrū diaboli: ⁊ ē priuatus sacramētis ⁊ cōione fideliū. vñ ad boc vt efficiaf mēbrū dei: necessaria ē absolutio. xi. q. iij excellentissim⁹. papa tñ nō posset effectū suspendere. j. de sen. ex. si vere. qr de nulla snia facit aliquaʒ. iij. q. vi. boc quippe. maius eni ē de nibilo aliqd facere q̄ʒ de aliquo aliud vel nibil: de con. di. ij. reuera. ꝟ. fi. in ver. sermo igitur xp̄i. q potuit facere ex nibilo quod nō erat ⁊c. io.

g Exequendam. qr appellatione iterposita nibil est inouandum. ij. q. vi. appellatione. ff. nibil inoua. l. vna. Ex boc patet q iudex post appellationē diffinitiuā sniam non debet executioni mandare: alioquin restituatur possessio appellanti: añq̄ de appellatiōe cognoscaf. s. de iureiu. veniētes. ⁊ idē dicit bic inferi: q appellatione interposita nibil debet innouari.

h Perturbare. qui pturbat diuinuʒ officium: sine pena excōicationis potest eyci de ecclesia. j. de sen. ex. veniens. ⁊. c. cū voluntate. §. siquis vero.

i Deferendus. primo non detulit: sed denunciauit interdictū nullū: vt. s. dī: postea detulit quo ad pcessū pricipalis cāe ⁊ apostolos concessit: vt bic dicit. tā.

k Principale. captio presbyteri fuit negocium principale: accessoria fuerunt interdictum ⁊ eius obseruatio: ⁊ sic patet: q idem iuris debet esse in accessorio quod in principali. s. de offi. dele. preterea. ⁊. c. prudentiam. ad fi. ⁊ de iurisdi. om. iu. l. ij. ff. de re. iuris. cum principalis. ⁊. s. c. prori. ꝟ. nos igitur.

l Post appellatōʒ. buiusmōi appellatōʒ dicē legitimaʒ. ⁊ tñ fcʒ

Decani fuit minus legitimū.s.j.de cōcel.p̄ben.cōstitut⁹ quātū ad ptem decisam.ꝛ sic vꝫ: ꝙ appellatio minus legitia īpedit effectū excōicatōis:ħ sane potuit eē:vt factū decani fuiss; minᵒ legitimū:ꝛ tn̄ dcanᵒ ex alia cā postea potuit legitie appellare

a Quā denūciatōi.hic vꝫ: ꝙ in dubio magis stetur appellationi ꝙ̄ denūciatōi ex cōicatōis ꝛ ꝙ̄ ipi snīe cū tamē potiᵒ p̄sumendū sit pro snīa q̄z p appellatōe:qꝛ appellās tenet̄ pbare snīaz iniustā:vt.s.e. cū eccl̄ia.ꝛ ē ḡ.ff.de mino.mioꝛ.xxv.an.in fi.io. Credo:ꝙ cū dubitat̄ an teneat appellatio: potiᵒ vitādᵒ ē q̄z i dubio ei cōicād.ar.j.ḋ cle.ex.mi.illō

b Ꞇ nostrū.hec decre.ē ps illiᵒ quaz hēs.j.vt ec.bñ.vt nostrū ꝛ p illam intellige istaz.

c Reuocauimus.ꝛ ita ꝙ quod postea factū fuit ñ tenuit:ꝛ ita traditio sigilli postea facta nō valuit tanꝗ̄ a nō suo iudice.s.ꝭ.vt lit.pē.ecclesia sācte marie.s.ḋ offi.le.lꝫ.ꝛ.s.ḋ de postulando bene.

d Cū plus sic ipo facto negat aliqs clericatū.j.ḋ sen.excom.ꝯtingit.ꝛ.j.ḋ vi.ꝛ ho.cle.c.vlt.ꝛ plus ē reuocat̄ negociū ad se ꝙ̄ sit appellare ꝭ post appellatonē nihil est innouādū.s.e.priori.ꝛ.c.bōe. ergo multofortiᵒ postꝙ̄ supior ad se negociū reuocat:i̇ferior nihil facere potest.ij.q.i.nomē ꝛ si iuder dicat se velle referre negociū supiori:statiꝫ tenetur ptibus tradere acta.j.e.intimasti.si ptes ħ approbauerint.C.de rela.l.ij.fi.s.eo. dilecti.vbi de hoc.b.

ap.ad nos īterposite magis ꝙ̄ denūciatōiᵃ ab archiepō facte deferēt:īculpabiles iudicamᵒ ꝑdē mediolaneñ. archiepo.

OꞆ nostrūᵇ prodeat de vultu dei:iudiciū ꝛ ifr a Judicibus dedimᵒ in mandatis:vt si post scd̄m mandatū p quod totius cognitionē negocii ad nostꝝ iudiciū reuocauimᵒᶜ traditionē sigilli dicto.b.a te cognosceret eē factā:eā decerneret irritā ꝛ ianē inhibentes illi ne quolibet eo vti p̄sumēt cūᵈ plus sit rom.pon.ad se aliquod reuocat̄ negociū ꝙ̄ quēꝙ̄ ad eū super aliquo negocio prouocare. ꝑdē abbati sancti felicis ꝛ.g.canoñ.bonoñ.

OBlate nobis vestre littere cōtinebāt:ꝙ cū quidā iudices:qbus cā q̄ iter fābr.ꝛ rinocor.plebes ꝯtebat̄:fuerat ab ap.sed cōmissa pro plebe sābricēsi snīam ꝓtulisset. ac procuratores plebis de riocor.ad nos fuerit sine termino appellatū:nec delatuz appella fuisset:nec ad ꝓsecutionē ipsiᵒ terminᵒ a iudicibᵒ ꝓtibᵒ assignatus plebanᵒ de sābro. sup obꝭuatōe p̄dicte snīe:sicut rōabiliter lata erat:nr̄as ad vos literas ꝛ alia ps alias cōmissionis lr̄as a nobis sup ifirmāda eadē postmōꝫ ad alios iudices īpetrauit nulla ī posterioꝛ:bᵒ lr̄is de prioribᵒ habita mētōe vñ in dubitatōe reuocato: an posteriores iudices vel vos ḋ illa debeatis cognoscere nos sup hoc cōsulere voluistis:ꝛ ī fr.ꝛ.Lꝫ igitur appellāti legitie a snīa idulgeat̄ ānus a lege: aut ex iusta cā bieniūᵉ ad ap.īpo.ꝓsequēdā qꝛ tn̄ huiusmōi terminᵒ pōt restrigi nō solū a ꝓuocātefvez ēt a iudice a cuius snīa ꝓuocat̄:cū iō sit cōstitutū:nō vt terminᵒ ipe p̄ueniri nō possit sꝫ ne valeat prorogariᵍ credimᵒ distiguēdū in q cāu lr̄e īpetrant̄:ꝛ qdē qñ certus terminᵒ ab appellāte vl'a iudice ap.p̄figit̄:ꝓsequenḋ:si eo tacito appellatus ʰlitteras īpetrauerit huiusmōi littere tanquam tacita veritate far repte obtinere non debent aliquam firmitatem. Si

e Oblate.bienniū.s.e.cum sit romana.ꝛ.e.constitutus.

f A prouocante.s.e.personas.

g Prorogari.nisi ex iusta cā.s.ē.ex rōe.ꝛ.c.cū sit rōana.ꝛ b.

h Appellatᵒ.idē ē de appellāte.s.e.ex isinuatōe.ꝛ.s.e.sepe.

i Pars appellata.ps appellata nō potest p̄uenire terminuz legalē:nisi ꝭm ꝙ hic dꝛ.ꝛ.ij.q.vi.ꝭ.appellatore.terminū vero statutū ab hoīe neutra ps pōt preuenire.j.e.sepe. ps appellās j.terminū legalē qñcūꝙ pōt ꝛ si vult pōt lr̄as impetrare:cum in eius fauorem ānus concedātur eidē.j.de confir.bone. Itē ꝛ illud scias:q.j.terminum legalem dꝫ cā appellationis eē terminata.nec potē vltra p̄tēdi.ij.q.vij.ei q appellat.ꝛ.C.ḋ.tē.ap. l.vl.ꝭ. vl.ꝛ.l.nēo.nisi ex iusta cā proget̄.s.e.cū.sit.ꝛ.e.ꝯstitutᵒ

k Precurrat ꝛ sic nemo dꝫ p̄ueire dil̄ꝫ ētiā alteriᵒ (ꝛ hec captiose.s.xvi.q.iij.placuit.ꝛ.ff.ad tertul.l.ij.ꝭ.si mater.n.

l Prosequi ēt altera pte abñ:ea tñ prius citata:vt hic pꝫ.ꝛ ij.q.vi.ꝭ.appellatore.ꝛ.s.de sen.ꝛ re iudi.cū bertoldus.ꝛ.C. de temp.ap.l.vlt.ꝭ.illud etiā.n.ꝛ est expressum.j.eo.c.p̄sētio.

m Periculū. ne eccl̄ia in sp̄ualibus vel tpalibᵒ ex mora detrimētū icurrat i quo casu possꝫ ēt lit.nō ꝯte.pcedi.s.vt lit.non.conte.qm̄.ꝭ.i.ar.s.e.constitutus.

n Prioribus.hoc itellige dū tn̄ priores lr̄e ḋ alterius ptis appellatōe fecerit mētionē: alr̄ nō valerēt veritate tacita īpetrate.j.ḋ ꝯfir.bone.ꝛ.s.ḋ rescrip.ex parte.

o Et tuas.licꝫ bit.nō ꝙ si ius dici nō liqt de cā: dꝫ ꝯstituere p̄sentē possessorem:nec audiret aduersariᵒ:nisi de ꝓpricate.vt.C.quō ꝛ qñ iuder cōsentaneū vel si liqt pcedat ad diffinitiuā snīā ꝛ hoc itellige i cāu altero istiᵒ decre. cū fuit appellatuꝫ te.hbus publicatꝫ añ snīam:vt.s.de do.ꝛ ꝯtu.put. vbi ḋ hac mā plene dꝛ. Itē si possessor ē p̄sens ꝛ actor absēs, tūc siue lis sit ꝯte. siue ñ pōt dari diffinitiua snīa:si cōstet de meritis cāe: ꝛ sic itelligit̄.s.de do.ꝛ ꝯtu.cāꝫ.ꝛ sic pōt ēt itelligi.s.de resti.spo.audita.ꝛ C.quō.ꝛ qñ iuder auē.qui semel.ꝭ si nō l̄ēt ei de cā: absoluet reū ab obꝭuatōe iudicij:ꝛ in expensis cōdēnabit sibi actorē.C.ḋ iudi.pperandū.ꝭ ꝛ.siquidem.nec obstat quod dicitur actore non probāte reus ꝛ si nihil p̄stiterit obtinebit.vt.q. vlti. actor.ꝛ j.vt ec.benefi.vt nostruꝫ.ꝛ.s.de causa pos.ꝛ proprie.cū eccl̄ia illa regula locum hꝫ cū ambo sunt presentes:sed in alio casu istius decre.cū appellatur a sententia dꝫ illaꝫ confirmare vel infirmare.ij.q.vi.in fi. Sed pone ꝙ iudices priores qui tulerunt snīam condemnatōis crediderunt actorem bene probasse intentionem suam:cū in veritate nō pbasset:in cā appellatōis altera ps q appellauit ē absens ꝓ ꝯtumaciā:vt ibi dicit: ꝛ ille p quo lata ē snīa ē pñs iudicibus ꝯstat:ꝙ pñs non pbauit:vñ snīam ꝯfirmare nō pñt.credo ꝙ cassāda sit snīa:ꝛ qꝛ ille reus sit ꝯtumax:adiudicabūt pñti possessionē reseruāta qōne ꝓprietatis abñti sicut facerent ante sententiam vel dic ꝙ sufficit tantum infirmare snīam cōdemnādo absentem in expensis.ij.q.vi.ꝭ. appellatore.b.

p Ꞇ obitᵒ dferat̄.s.C.quō.ñ ē nec.oēs honorē ꝛ sic ē ar.ꝙ iudices honorādi sūt pp suā dignitatem.

q Corā idoneō hoc iō dicit:qꝛ si ꝓciat̄ corā ñ suo iu

dice nō obest ei: q2 dz allegar e puilegiū sceri nec pludi catur ei qꝫ facit corā eo. s. ō iudi. at si clerici. z. s. ō fo. cō pe. si diligēti. z. c. significasti. z ē ar. ad qōnez: vtrū iter ruptio facta sit p lit. ptes. corā nō suo iudice, qꝫ nō sit in ruptio facta. pz. C. ne de sta. defunc. si pater.

erpressus i iure emanauit ista pstitutio q cautek qꝫ qz hz pro babilem cām appellandi talē ō si eēt pbata rē. lz illud graua men nō sit erpssum in iure possit appellare: z ita hec pstitutō ad alia extendit qz illa decre. pastoralis. quotiēs. n. noua ler pstituit ad eas spēs ptinē nō vꝫ quibus spālr ipa lege pena ad dita ē. ff. de pe. sācito le gū. z ita pstitutio ista p mittit appellare: vbi re mono appella. prohibe bat. Ergo siue sit remo ta appellatō i lris siue ñ idem iuris ē. Si. n. nō ē remota appellatio: pōt appellare vbicunqꝫ per mittit appellatio p iura spālia: vt. s. e. postremo. c. c. et pte. z. c. significan tib. z nō i oib pstitutio vbi erpmit i decr. qꝫ pos sit appellari: z beneficio vlti pstōnis pōt appella ri i oibus aliis casib nō erpssis: vbi erpmit talis cā: q si foret pbata legiti ma eēt: lz illa nō sit scri pta i iure. z ita pz qꝫ rēo tio appellatōis quo ad fuatem nihil operatur sed pon appōit ad cau telā: q2 plus timeri solet qd spāliter phibet q qd gnālr impat. xxiij. d. q: z psuetudo ē eccliē: z tā i pncipalib qōnib q i icidētib remota ē appel latio p istā pstitutōnem z corā quocūqꝫ iudice: nisi cū qs grauat i casi bus erpssis vel nō erpssis: z sic papa remouet id qd iā remotū ē ō iure: sic pcedit papa qd ō iur cōi pcessū ē. s. de iureiu. z si rps in si.

Añ sniaz. nota qꝫ dic añ sniaz q ō appellatōe post sen tentiaz nihil statu it: q2 qd de vno ē ō alio negat. xxv. di. qlis. z. s. de pre sup. nōne: qd verū credo: z idē dī i ō cre. noua. e. ti. cor di nobis ē. Et ita pz: qꝫ hodie idē iu ris ē i oib iudici bus delegat z sub delegatis z ordia riis a qb nō pt ap pellari: nisi cā rōa bili allegata scri pta vel nō scripta: q2 dic corā idoneo iudice: z sic nō hz locū hodie sptē. il la sr qōnū. q. si vo duo vbi dicit qꝫ si dlegat alij pmittat vices suas ab illo pot appellari: lz cā sit appellatōe re mota pmissa: sz q tū ad alia beñ tz. Cū g remota sit ap pellatio añ sniam ipo iure: vt hic p bat qd operat re moto appellatōis cū papa semp scri bat appellatōe re mota. io. dirit qꝫ re motio appellatōis

ꝗo nō sit aliqs tmin a iudice vl ab appellāte pfirus: ps ap pellata ifra tminū pstitutuz a lege: dūmō nimiū ñ pcurrat vt appellātē i pmissiōe ipetrā da supplātet pmissiōis lras po terit ipetrar quaz auctē i ap. cā legitie pcedat: ita qꝫ si ap pellās voluerit i cā ap. pcedē oportebit eū agē sb iudice sic obtēto: nisi possit eū legitie re cusare: qꝫ si agē noluerit appel latus pōt nihilominꝰ psequi cām ipaz: maxie si sentiat sibi ex dilatōe imminere grauamen supior quoqꝫ iudex si viderit ex dilatōe piculū imminē: pōt z dz neutro psequte ap. occu rere vt piculū euitet: puta si a snia lata sup pfirmatōe alic electi fuerit puocat uz z vtraqꝫ ps velit ēt ad ānū psecutōem ap. differre pōt vtiqꝫ. imo de bz supior iudex ad quē fuerat appellatū tminū puide mode ratione gregi dñico diu desit cura pastōris. Ex his igit psult. vre noueritis eē rñsuz: qꝫ p po steriores nō derogat poribus legitie ipetratis: p qs ad pfir

mādā sniaz vl ifirmādā pnia pōt rōne pcedi. Idem.

Ex tuas lras requisiuisti: vtz si post latā sniaz vl saltē p depositōes testiuz publica tas fuerit ad sedē ap. ap. hi q sup hec delegant a nob: si al tera ptiū eoz se noluerit pspe ctib pñtare: cāz sibi dlegatā iudiciali possit calculo tmina re. Nos igit psult. t. talr rñde m: qꝫ cū lis sit sup eodē nego cio corā pmis iudicib legitie ptestata: potuerūt iudices dle gati eo q puenit se p ptumaci am abñtāte cū eis de meritis cāe liqbit pmissū sibi negociū diffinire. Idē i pcilio gnāli.

Et debit honor defera tur iudicib z litigato rib psulat super laboribus et expensis: statuim: vt siqs co ram idoneo iudice couenerit aduersarium: ille ante sentem tiam ad supiorez iudicē absqꝫ ratōabili causa ñ prouocet: sz coram illo suam iusticiam pro sequatur non obstante si di pcat: qꝫ ad superiorem iudi cem nuncium destinauerit:

hodie opat vt post sniam appellari ñ possit qn iudex possit mādare sniam executōi ñ obstāte appellatōe: nisi hēat cām pbabilē appellādi: sz si nō ē remota appellatō tūc pōt p appellari sniaz sz qꝫ appellebat añ pstitutōez istā. s. ō of. dle. sup eo. lz h nō ē vez. q2 de appellatōe p sniam nihil statuit p istā pstitutōem: vt diri. Et io. ē nō plistit i hoc: imo dicit qꝫ si remota ē appellatō nō pōt ap pellari nisi i casibus erpssis a iure. s. e. pastoral. z si non ē remota tūc appellat quotiēs hz pbabilē cām appellā di talē: q si esset pbata rē. vō pōt dici qꝫ illud idē operat. hodie remotio appellationis cū apponit i lris: qd olim opabat: q2 pōt appellari i cāis nō erpssis a iure: lz sit re mota appellatio: z nō erpssis nō posit appellari. s. e. pa storal. vbi. notant qdā de illis casib: z ita p remotōnez appellatōis nō posset hodie appellari i casib ñ erpssis sz i aliis posset. Et vi hui pstitutōis pōt appellari: vbi cunqꝫ qs grauat. lz grauamē nō sit erpssum i iure: z q2 iniquū erat qꝫ aliqs euident grauat nō possz appellar q hēbat pbabilem cām appellādi: cū cāus ille non esset

Si dicat. z sup ptērea appellauerit: eius appellatio non est admittenda. ij. q. vi. q. eius qui. ff. de appel. reci. eius qui. et sic correcta sunt iura illa. s. e. meminimus. z. c. ad hoc sicut. z s. de off. dele. cū causa. q2 non pdest nuncium pmisisse ad supiorem: nec pdest ēt habere litteras: quod plus ē que non dum sunt iudici psentate: vt hic dicit. Nō huius pstitutōnis fuit. neqꝫ sine cā declinet tamen ordinarij iudicis: vt ꝑ pus honor dbit iudicib deferat. C. qñ puo. ñ ē neces. cēz honorē. vñ sic nō pōt declinari iudiciū ei p ap. frustratoriā: sic neqꝫ nuntionē nūcij nō itelligit puocasse facto vel vbo: cū cā non dū esset mota nec pminata nec ad iudicē aliquo mō lsinuata Un licitū est aduersario ad iudiciū puocare z ius suū psequi corā ordinario: z ita puenire aduersariū: nec pdest illi lras al legare: s. nōdū sunt iudici pñtate: z ita q si puenit pz eū corā or dinario rñdē: q2 iudices illi nō pus dicūt iurisdiōez recepi sse cū effectu: nisi cū eis lre psentent. s. e. sr eo. q. i si. sic cuz qs citat: si postea pēdēte citatōe mutauerit domiciliū: quasi pre uentus oportebit eum respondere. s. de foro competenti. c. penul. sic z iste qui iaz habebat litteras in arca sua puent ē.

aut litteras impetrauerit ab eodem priusq̄ delegato[a] fue/rint assignate[b]. Cuꝫ aūt ex rō/nabili causa[c] putauerit appel/landum coram eodem iudice cā ꝓbabili appellationis expo/sita tali videlicet que si forꝫ ꝓ/bata deberet legitima repu/tari:superior de appellatione cognoscat. Et si minus ratiōa/biliter[d] eum appellasse consti/terit:illum ad inferiorē remit/tat:⁊ in expensis[e] alteri parti condemnet. Alioquin[f] ipse ꝓ/cedet saluis constitutionibus de maioribus causis[g] ad sedeꝫ apostolicam referendis.

Idem in eodem.

Cum cessante[h] causa ces/set effectus statuim[i]: vt siue iudex ordinarius siue de/legatus aliquid cōminādo vl' interloquendo protulerit quo executioni mandato alter liti/gantium grauaretur: ⁊ sano vsus consilio ab huiusmodi i/terlocutionis vel cōminatio/nis effectu destiterit:libere in cause cognitione ꝓcedat: non obstante si a tali cōminatione

Preterea cū p̄ ſm rescriptū nō tollat iurisditio d'legata:nisi d' ea fiat mētio:multo fortius vꝫ ꝙ non tollat ordinaria nisi d' ipa fiat mētio.facili⁹.n.tollit ex ordinaria.q̄ꝫ ordinaria.iij.q. iiij.§.et aūt. Sup hoc dicas:ꝙ si iurisditio ordinaria iā cepta ē p̄ solā citatōem:ꝯmodo nō pōt tolli ꝗtū ad cām illā p̄ litte/ras pape:nisi de hoc fiat mētio i rescripto:sicut et i delegata. Sed si ordia/ria iurisditio nō ē cepta p̄ citatōem:ꝓuenit bene p̄ rescriptū,put quotidie fit:nec ē necesse fieri mē/tionem in rescripto d' or/diaria:⁊ hoc ideo vt di/xit Jo.q: ordinaria iu/risditio generalis ē: vñ tollit per spālem ꝗtū ad illam spēm q̄ delegatur. ß.de rescrip.pastoralis ar.j.e.ti.c.i.⁊ eorpo ꝙ pa/pa sciens ꝯmittit cām:eā transfert a ptāte ordina/rij.ß.de offi.dele.pasto/ralis.§.ptere a.Et tu di/cas aliā rōnem meliorē cū.n.dñs papa nō sit iu/dex ordinarius oium hoīum:vt.ix.q.iij.cūcta.pōt qlibet ipm adire p̄ simplicem querelam re integra:ēt ipse pōt cognoscere vel delegare:nec ē necesse ꝙ faciat mentōem de iurisditione minoris.⁊ p̄ ap.itur ad ipsum sicut i legato ꝯtingit: de q̄ ī mi/nus videt.ß.de offi.lega.c.i.Itē ⁊ hic corrigitur illud.ß.de re/scrip.plerunq̄ꝫ:vt statim q̄s possit alium ꝓuenire hñtem prio/res litteras que non sunt iudici ꝑsentate:de hoc tñ dixi.ß.de rescrip.c.i.⁊ ita pꝫ ꝙ ille q̄ ꝑmo suas lr̄as exhibet iudici: siue ꝓuenit aliū i citatōe faciēda p̄ ordinarium vel p̄ delegatū: il/le obtinebit:ad hoc.ß.de rescrip.caplin sancte crucis.⁊ ita ñ refert q̄ sint ꝑme vel secunde re integra existente:⁊ sic intel igi/tur constitutio ista.re integra non existente locum habēt alia iura in q̄bus cauet ꝙ non valet secundum rescriptuꝫ:nisi fa/ciat mentōem de primo.

a Delegato fuerint.⁊ ita videt ꝙ si ꝑme littere delegato sint assignate:non pōt ꝓueniri ab ordinario vel delegato p̄ secun/das:nisi fiat mentio de ꝑmis. Sed qd si non ꝓcedant ꝑmi iu/dices:nunqd valebunt secunde.vel q̄diu debent expectare secūdi si nō possunt ꝑmi ꝓcedere ipedīti iusta de cā.pōt dici: ꝙ i hoc cāu locum habeat decre.illa plerūq̄ꝫ.ß.de rescrip. vt si non ꝓcedant ꝑmi iusta cā cessante valeāt secūde:sed si nō curant ꝓcedere tūc moneant p̄ ordinariū:vel p̄ secundū dele/gatū:vt ꝓcedant īfra terminum cōpetentem:q: vn⁹ iudex ꝓ/pter negligētiam amittit iurisditionem:⁊ alter postea ꝓcedit i cā.ß.de offi.ordi.significauit.⁊.ß.de of.delega.pendētiā i fi. e.ß.de fo.cōpe.lꝫ.⁊.c.ex tenore.ne de dolo ⁊ malicia ꝑs altera ꝯmodū ꝯsequat:q: dignū ē:vt ꝓpter negligentiam siue dolū ꝑdant iurisdītōem. Ista notula itelligit cum ꝑme littere sint iudici ꝑsentate nulla citatōe facta p̄ eas:sed nō est curanduꝫ de his q̄ i illa dicunt:q: littera ista pusq̄ ⁊c.dꝫ itelligi,vt dr̄ in sequenti notula q̄ icipit:lꝫ nūqd ⁊ i fi.illi⁹ notule ⁊ ī ꝑpte/rea.q: ñ dr̄ ꝓuēta iurisditō p̄ solā ꝑsētatōeꝫ.lꝫ lr̄a illa h' innuat.

b Assignate. Sed nūqd sola ꝑsentatio lr̄aꝝ siue assignatio sufficit:vt non possit ꝓueniri ab ordinario siue alio delegato ex hac littera videt ꝙ sic. Sed ꝯ ꝑtius videt ꝙ sola ꝑsenta/tio siue assignatio nō sufficiat:qm̄ video ꝙ si due sint ordina/rij:possum aduersariū meū ꝓuenire corā altero quē voluero eligere:nō obstante si aduersarius dicat ꝙ volebat ⁊ de/liberauerat me ꝯuenire corā alio:cum quo tractauerat nisi ipsius citatio ꝓuenisset:⁊ idem credo i legatis siue delegatis siue i delegato ⁊ ordinario re itegra. Rem in/tellico itegrā añ citatōem:p' quā iurisditio ꝑpetuata est ⁊ nō p̄ ꝑntatōnem ß.de offi.dele.gra/tū.vñ qd̄ dicit pri/us ⁊c.supplēdū ē maxie:q: idem est post ꝑsentatōem ⁊ añ citatōnem:nisi aliud videreꝫ:⁊ h' dr̄ in fi.illi⁹ no.⁊ si ꝑpterea p̄ solā pre/sentatōem vl' adi/tōem ordinarij nl'/la ēt facta citatiōe non ē ꝓuentus ad/uersarius:sed per citatōem ꝓuentus ē.ß.d' fo.cope.c.vl. ⁊ p̄ solam citatōēꝫ iurisditio ꝑpetuat ⁊ nō p̄ solā ꝑsenta/tōem. Sꝫ alibi iue/neris vbi dicat ꝙ sola ꝑsētatio sufficiat reducas illa ad id quod hic dicitur.b.

c Et rōnabili cā. Colligit euident ex hac lr̄a:ꝙ semꝑ sit cā appellatōis talis:q̄ si esset ꝓbata legitima esset ꝓ/ponēda ē corā iudice a quo appellat:⁊.j.e.cū cām.i fi. vbi dr̄ de hoc. Sed pōt q̄ri q̄ cā dicat ꝓbabilis:vtrū il/la q̄ videt iudici vel alijs. Videt ꝙ hoc nō sit referen/dū ad opinionē iudicis.j.d' sen.excō.sacro.sicut nec ad opinionē iudicis refert quid dicat manifestum:sed ad ipam rei ꝟitatem.j.de ver.sig.cū olim.ad id facit.iij.q. vij.iudicet. Sententiabit enim iudex i hoc ſꝫ qd' sibi vi/det:habita tñ collatione sapientum si non ē certus.ar. ff.de arbi.qualē.⁊ iudex estimabit ex opinione animi sui ea que ꝓponunt.ar.iiij.q.iij.§.itē sepe fit. Si vero iu/dex dubius remanet:q: iudex non pōt certificari an sit ꝓbabilis vel nō:i tali dubio deferat appellatōi.j.d' sen. excō.sacro.ad fi.ꝗcunq̄ꝫ.n.appellat a grauamie siue in iudicio siue ex:cāꝫ rōabilē dꝫ allegare i scriptis ſm teno/rē ꝯstitutōis. Inno.iiij.i.e.cordi nobis:al's reputabitur nō appellās:vt ibi dicit hec.

d Rōnabiliter.q: cām quā ꝓposuit i appellādo: non fuit ꝓbabilis:vt ex euentu cāe apparet. Quid aūt debe/at ꝓbare appellans i cā appellatōis:dr̄.j.e.interposita. vbi de h'. Sꝫ quare remittit ad illū a quo appellauit:cū hēat eū suspectū.ß.e.ad hec.lꝫ nō pōt dicē illū suspectū cū ex ꝓpria culpa ꝓcesserit illa suspitio:sicut ille q̄ nō ꝓ/sequit appellatōeꝫ.ß.e.ꝑsonas.⁊.c.cū sit romana.

e In expēsis. Hoc generaliter obtinet:ꝙ q̄ deficit i ap/pellatōe punit i expēsis.ß.d' test.significauerūt.de expē/sis istis plene dr̄.ß.de do.⁊ cōtu.finē.⁊.ß.d' rescrip.c.vl.

f Alioq̄n. hic pꝫ:ꝙ si iudex appellatōis ꝓnūciat appel/latōem tenere ꝙ p̄ hoc nō expirat eius offm̄: sed icipiet postea cognoscere de cā ꝑncipali.C.de reb⁹ creditis ge/neraliter.§.sin aūt.⁊ i auc.de sāc.epis.§.siqs.ꝯ aliquē in ꝑma colū.colla.ix. Dicas ꝙ h' locū hꝫ qñ appellat a gra/uamine añ sniam:q: tūc iudex dat q̄ñ sub ꝯditōne quo ad ꝑncipalē cām:vñ ꝑmo cognoscit de grauamine:et ñ

inueniat legimã appellationem: tũc pnũciat legitie appellatum fuisse: et postea pcedit super pncipali: si male appellauerit pnunciabit male appellatum: et remittet ptes ad priores iudices in expensis appellantem condẽnando: vt hic dicitur et sub hac forma semper rescribit quando appellat a grauamine. Si vero appellatur a snia diffinitiua: tẽc iudex dz cognoscere de meritis cause et videre an bene vel male sit iudicatum. Et si bene sit iudicatũ cõfirmabit sniam vel cassabit. Si male iudicatum fuit: vt. ij. q. vi. in fi. et C. de p. cos i qbus dr q iudex tm pnunciare dz sniam iustã vel iniustam. Si vero plura capitula sint in snia siue plures articuli: iudex p pte potest confirmare et p parte cassare: et reformar sententiam secũdũ q iustum fuerit. j. de e. stamen. rainutius et rainaldus.

cum fateat cãm a se trãslatã. curialius ergo dicat non credo te grauasse: sed si grauaui te in aliquo i lud reuoco. argumẽ. colligit ex hac decre. q interlocutoria non transeat in rem iudicatã. sed verum est q non transit vt dictum est: quin iudex illã bene posset reuocare re integra. sed q̃tum ad illum contra quem lata est sententia si non appellet infra decem dies bene trãsit et sibi imputetur q non appellauit: qr sententie acquieuisse videtur. ar. s. ti. pri. q ad consultationem. Jo. Item hic est ar. q actio semel extincta reuiuiscit. arg. ff. de bo. pos. s̃m tabulas. l. penul. §. qui testamento. et ẽ cõtra illud d conse. di. iiij. queris. et ff. d solu. q rea §. aream. sed hoc est beneficio huius constitutõnis: et qr iudicis ẽ corrigere qd minus legitime fecerit. j. de accu. qualit et quando. alia iura plura hoc dicũt.

vel interlocutione fuerit appellatum: dũmõ nõ sit ex alia cã legitima suspect[g]: ne pcessus negocij friuolis occasionibus retardet. Idem in eodẽ.

Cum speciali sit prohibitione[i] puisum: nequis in aliquem excommunicationis sententiam: nisi cõpetenti[k] cõmonitione pmissa pmulgare psumat: volẽtes ẽt puideri ne forte commonitus frustatone recusationis vel appellatiõis obtentu mouentis possit declinare examen statuimus vt si allegauerit se iudicem habere suspectuz: coram eodẽ[l] causam iuste suspitõnis[m] assignet et ipse cum aduersario: vel si forte aduersarium non habeat: cum iudice[n] arbitros communiter eligat: aut si cõmuniter cõuenire non possint: absq malicia: ipse vnuz et ille alium eligat. q de suspitionis cã cognoscant: et si nequiuerit in vnam concordare sententiaz aduocẽt tertiũ[o]: vt qd duo ex ipsis decreuerit: robur obtineat firmitatis. sciantq se ad id fideliter exequendum ex iuncto a nobis in virtute obedientie sub obtestatione diuini iudicij districto pcepto[p] teneri. Cã pro suspitiõis legitiã corã ipsis ifra cõpetẽtẽ tminũ[q] non probata sua iurisditione.

i Cum spãli. phibitione quã habes. j. de sen. excõ. sacro.

k Competẽti. tria. s. vt xvi. q. iij. oẽs decime. xvi. q. iij. de pres̃byterorum. et xxiiij. q. iij. de illicita.

g Causis. i. que n. semper sunt referende ad sedem apostolicam. j. de bap. maiores. Que dicant maiores cause no. s. de offi. lega. q translatõem.

h Cum cessante. cominando. Uidet ergo q si iudex cõminatoria verba pferat partu: q ex hoc possit appellari: nisi de hoc satisfaciat iudex: qd tñ non est verum: qr ex officio suo cõminari dz. ff. de iudi. in pẽptorio. et s. de resti. i integrum. cum ex litteris in fi. nec etiã dz statim quis moueri pter asperitatem verboz. s. d rescrip. siquando. Sed qualiter iudex põt mutare consilium suum i alterius iuriam c regulam istam. ff. d reg. iur. nemo. Sed certe eodem modo quo appellans põt mutare csilium: vt. ij. q. vi. sigs libellos: sic et iudex: et intellige si appellans adhuc non fecit sumptus ad psequendam appellatõem. ff. de cdi. ob. cau. dat. si pecuniam i pn. sed si sumpt[9] vellet reficere. põt adhuc reuocare grauamen: qr iam non iterest illius. j. e. inposita. §. ij. Sed nunquid iudex post decem dies põt mutare suam interlocutoriam. videtur q non: qr transit in rem iudicataz sicut ẽt diffinitiua. s. de elec. cum dilecti. et s. de testi. significauerunt ad fi. Ar. c. ff. de re iudi. q iussit. Potest dici q lz transeat i rem iudicatam quo ad hoc q post decem dies nõ possit appellari: non tñ quo ad iudicem qn possit reuocare suã interlocutoriam: qr et appellãs p[9] decem dies possit renunciare appellationi: qr ipo facto renunciat quis: eo q non psequit ipam. s. e. personas. Aduertat tamen qualiter corrigat suam sniam siue errorem: qr si ita dicat. Ego reuoco sniam meã siue corrigo errorẽ meum: sic fatet se errasse et sic ille habuit pbabilem cãm appellãdi: et sic videt q iurisditio ab illo trãslata sit: et sic canon non potest sibi reddere iurisditionez.

l Coram eodem. s. eo. secundo.

m Iuste suspitõe. qd si dubitet an sit iusta: qr nõ est in iure expressa: et als dubitaret rñdeo arbitri electi d hoc cognoscãt pmo: an sit iusta: qr omnia q̃ ad hunc articulum ptinẽt: ad arbitros ptinent. s. de offi. delega. c. suspitõis.

n Cum iudice. hoc itellige quando iudex ordinarius pcedit ex officio suo c aliquem ad famã vel clamorem. j. d accu. qualr et quãdo. et sic loquit ista cstitutio i ordinario: vt bene declarãt sequentia: aliter itelligi nõ põt: et ita tã i ordinario iudicio q̃ extraordinario. s. ingrendo põt iudex recusari.

o Tertiũ. sub hac forma non posset cpromitti in duos: vt si dissentiãt tertiũ eligãt. s. de arbi. inotuit. et ff. de arbi. item si vnus. §. si in duos. sed si i duos simpliciter cpromittat: si dissentiunt ptor eos cogere dz: vt ccordent vel tertium assumãt ff. de arbi. item si vnus. §. pncipaliter. et s. de offi. dele. suspitionis. §. i. item ar. q arbiter q̃tum ad hunc cãum possz egredi fines iniunctos: quod ver ẽ auctoritate h[9] cstitutõis: als nõ põt. s. de arbi. cũ dilect[9]. ff. de arbi. si distinguem[9]. §. vlti.

p Districto pcepto. et sic videt: q idem faciat pceptum canonis: qd facit pceptum iudicis: vt beneficio hu[9] canõis teneant cordare. vel alium eligere: c qr canon iste penaz istã non ipor it: iudex recusatos cpellat illos: et penã eis iponat si nõ ccordẽt. s. de offi. dele. suspitõis i fi. q̃ sit ptãs istoz arbitroz: dr. s. de offi. dele. c. suspitionis i fi.

q Terminum. ab ipo iudice pfigẽdũ ifra quẽ arbitri suspitionis negociũ terminare pcurent. j. e. ti. legitima. in concil. lugd. que corrigit illam suspititionis. in hoc iũr: et merito iudex recusat[9] arbitris iterum terminum prefigere dz: ifra quẽ cãm suspitõis determinent: sicut iudex a quo appellat põt et dz prefigere terminum appellanti: si a quem cãz appellatõ

tis,p'equat:alioqn i cā pcedet.vt in.§.se.r.3.e.sepe.r eadem rō est i vtroqȝ casu.s.ne ptextu friuole appellationis vel recusatōis negociū ꝓrogetur:io decre.illa suspitōis corrigit q̃tum ad hunc articulum.b.

b De recusatoris.nota ergo q hec ꝯstitutio loquit i ordinario:qd̄ et eo probat q iudex recusatus cōmittit alij negociū illud:qd̄ nō pōt facere delegatus inuito recusatore.3.e.secūdo.imo statim suspensa ē potestas ipius:vt ibi dictū ē q̃ loquit i delegato tm̄.sic.ō.de fo.cōpe.si qs ꝯ clericū.r.xi.q.i.ꝑuenit.r.3.e.ad hec.r.i.vbi ordinarius recusat⁹ ꝯmittit alij cām pbata pmo suspitōe fm tenorē huius ꝯstitutionis.Sed ꝯ.3.de fo.ꝯpe.l3:vbi ordinarius recusat⁹ ñ cōmittit negociū:imo ibi recurrit ad alium iudicē sed illa loquit fm ꝯsuetudinē locū vacat impium:nec ꝯtinet ius cōmune:r sic pȝ ex hac cōstitutōe q ordinari⁹ pōt recusari:r cā suspitōnis pbanda ē corā arbitris:r fm determinatōē istius i'tellige iura pdicta:q loquūt de recusatōne ordiarij.Nota q hec clausula de recusatoris assensu:fm io.si determinet totalem dispōnē ꝯmittat negociū vel ad supiorem remittat:i optōe recusatoris ē an velit negociū ꝯmitti an ad supiorē referri.Et dicit Jo.q itellect⁹ iste pbabilis ē.Si determinat pmā partē tm̄ tūc littera vult:q fm voluntatē recusatoris eligēda sit psona cui ꝯmittat negociū:dū tamen non sit suspecta.intellect⁹ iste non videt pbabilis imo iprobabilis iniquū eni esset q actor ad voluntatē ipsius rei ipȝ conueniat.nam p modica causa quādoqȝ traheret eum ad papam:vt illum fatigaret laboribus r expensis:sic posset sepe ꝯtingere q potius renūciaret liti q̃ vellet taliter laborare:vel posset eligere talē:lȝ illum recusare nō possit qui cām suam maletractaret.vnde dicas de recusatoris assensu:r etiam de assensu actoris:vt de vtriusqȝ ptis assēsu ꝯmittat negociū recusatus:qd̄ pbatur.3.de fo.ꝯpe.siquis ꝯ.si.3.e.ad hec r infra vbi dicitur te isistente iudicem eligant ipe partes.n.cōmuni ꝯsensu iudices eligere debēt cum ordiarius recusatur.xi.q.i.peruenit:si ptes non cōcordauerint:tūc iudex cōmittat alicui persone neutri parti suspecte.r quod dicit de recusatoris assensu:pcipue itellige requirendus ē assēsus recusatoris.ne iterum recuset illum.ex quo consentit i illum.3.de offi.de'e.i'nnante.r.e.sup qōnum.§.nos.r.§.vep.r.iij.q.iij.offeratur.r similiter consensus actoris requirendus ē ne ipsum postea recuset:quia licet sit actor posset eum recusare:vt.3.de fo.compe.siqs ꝯ.nunq̄ fuit licito dñi pape:q potestas committendi resideret penes recusatorem:r in potestate iudicis est remittere negocium ad superiorem vel committere de assensu recusatoris r etiam actoris vt dictum ē:r hec determinatio de assensu recusatoris determinat tantum hoc verbum committat

iudex vtat. At ipse pbata legitime de recusatoris[b] assensu psone idonee cōmittat negocium recusatus:vel ad superiorem transmittat:vt in eo ipso pcedat:fm q erat pcedendū. Porro cōmonito ad ap.obstaculum conuolante:si eius excessus euidentiam rei vel ipsius ꝯfessione[c] aut alio modo legitimo fuerit manifestus:cuȝ appellationis remedium non sit ad defensionem iniquitatis sed ad presidium inocentie institutum:non est puocatōi huiusmodi deferendum. Excessu quoqȝ dubio existēte ne friuole appellatiōis diffugio appellans iudicis pcessuȝ impediat:coram eodem pbabilem cām appellationis exponat:ta:em vȝ que si foret pbata ē bēt legitima reputari:r tunc si habuerit aduersariū infra termi nū[d] fm locoꝝ distantiaȝ r tpis qualitatem r naturam negocij ab eodem iudice moderandum ap.cām psequatur:quā si psequi non curauerit:extūc ipse iudex appel.nō obstante pcedat[e].nullo autem aduersario cōparente.tunc iudex ex suo officio pcedat. Appell. cā coram superiore[f] pbata:superior sue iurisditionis officium exequatur. Sȝ si appellās in eius pbatōne defecerit[g] ad cū a quo ipsum maliciose appellasse constiterit:remittatur. Ceterum has duas constitutiones[h] premissas nolum⁹ ad regulares[i] extendi contra suas spāles obseruantias.

Honorius tertius decano cā cell. et cantori linconeñ.

c Confessione.Ita pȝ q non admittitur appellatio cōtra cōfessionem:vel si excessus sit manifestus euidētia rei vel alio legitimo modo:puta per sententiam. Istis tribus modis factum dicitur notorium.i. de coha. cle. r mulie.c.vl. Confessus nō auditur appellans.ij.q.vi.quincqȝ. consueuit tamen dici q sola ꝯfessio non impedit i criminali qn possit appellari.q.q.vi.§.sunt quoꝝ i ciuili tamē si velit pbare errorem audit.ff. de cōfes.cum f.dei commissum.3.d confes.c.vl.sed hic non admittitur.qr a correctione nō appellatur.r extra ordinem agit hic.

d Infra fminū.nō q triplex ē terminus:vt notaui.3.e.psonas.r ibi illud videas.

e Procedat.ad petitionem aduersarij vt differat a sequenti:quādo iudex ex officio suo pcedit.

f Corā superiore.sed qualiter pcedet superior quando episcopus pcedit ex officio:nunquid vocabitur episcopus.credo q sit vocandus vt defendat pcessum suū si voluerit:sicut vocaretur aduersari⁹ in alio casu cuȝ est ibi actor r reus nec tunc necesse est iudicem esse psentē qui tulit sententiam:quia ius eius non leditur:ar.ij.q.vi.hoc etiam.

g Defecerit.r sic videtur q appellās teneatur pbare se iuste appellasse:quod est verum si appellatio recipitur:alias non.i.e.interposita.r sic presumitur p sententia iudicis.3.de renuncia.in presentia.Arg.ꝯ.3 de pba. quoniam contra.Sed dic q presumitur p sententia iudicis ex quo apparet de actis:sed p pcessu nō pumitur si dubitaretur de ipo:nisi quatenus constiterit vt in constitutione illa quoniam contra.

h Has constitutiones.s.presentem r illam.J.de sentē.excommuni.sacro.

i Regulares.3.e.reprehensibilis.r.3.e.c.ij.

k Cum causam.ppenendum quod iudex ex officio suo etiam facere debet.3.ti.primo,inter monasterium.r.3.de excepti.pastoralis.

l Litis contestationem.quod verum est:vt.iij.q.vi.§.exceptio.r.3.ti.pri.inter monasterium.r.C.de excep.si quis aduocatus.

m Judices.delegati.

n Test.ū.quibus receptis iudices delegati examina

tionem quorundam testium cōmiserunt quibusdam qui vices suas alijs cōmiserant: ⁊ illi quosdam testes receperunt: primi iudices delegati approbauerunt receptionem illorum testium: cum de iure talis receptio nō valeret propter que grauamina extiterit appellatum.

Et est simile in excommunicatione: que non transit in tertiam personam: ⁊ qꝫ dicitur delegatus ab alio qꝫ a principe nō potest alij causam delegare: intellige de eo qui est delegatus ab alio ad vnam causam tantum. nam si esset ei delegata vniuersitas causarum bene posset vnam alij subdelegare. ff. de iudi. cum pretor. §. i. ⁊ ff. non potest. ff. de offi. pro consu. ⁊ leg. legatus. quia quasi ordinarius videtur.

o ¶ Eodē die. ad uocati. Sꝫ nunquid est istud necessarium: vt eadem die debeat reuocari vel quandocunqꝫ ante sententiam. videtur qꝫ quādocūqꝫ ante sententiā vt. s. de confes. c. vltimo. ⁊ C. de iur. ⁊ fac. igno. error facti. ⁊ infra de cen si. olim. vbi de hoc vel saltem vsque ad triduum. C. de erro. aduo. l. ij. In casu isto videtur: qꝫ eadem die debeat reuocari: vel saltem antequam fiat aliquid in causa per quod videat approbare huiusmodi confessionē puta si producerē tur testes: vel si aliquid aliud fiat quod tantū post litem contestatam fieri debet.

Cum causam que inter abbatem ⁊ fratres de vale sancti ioannis ex parte vna: ⁊ priorem ⁊ canonicos de nouo loco ex altera super ecclesia de bolisetb. vertitur. r. sancti angeli diacono cardinali cōmisimus audiendā ⁊ infra. Procurator predictorum prioris ⁊ canonicorum proposuit: qꝫ cum coram subdelegatis iudicum delegatorum inducias ad proponendum[k] exceptiōes dilatorias petijsset: quia aduocatus ipsius ductus errore respondit qꝫ ecclesia de nouo loco ecclesiam de qua erat questio per. xl. annos ⁊ amplius pacifice possederat: lꝫ ipse eadem die aduocati errorē corrigens ipsius responsionē que sue petitioni contradicere videbatur: ne per eam aliquod sibi posset preiudicium generare: pro eo qꝫ ante lit. conte.[l] sūt exceptiones dilatorie ꝓponē de: coram eisdem iudicib[9] reuocauit. Iudices[m] tñ ꝑ huiusmodi responsionē erroneā aduocati lit. conte. fore credētes ad receptionem testium[n] partis alterius processerūt: ⁊ infra. Mandamus quatenus si dicti prior ⁊ canonici legitime probauerint. qꝫ per procuratorē ipsorum eodē die aduocati[o] responsio extiterit reuocata: qꝫ sic per consequens lis contesta. non fuit[p]: vel qꝫ delegati testes receptos a subdelegatis subdelegatorum suorū approbauerint cū non nisi delegatus a principe[q] causam alij valeat delegare: quicquid ab ipsis post ap. eorū factū ē dūmodo hec[r] in appellatione expressa fuerint: nuncietis irritū ⁊ inane.

Idem decano ⁊ thesaurario ⁊. p. petri canonico zamoreñ.

r ¶ Dummodo hic. Sꝫ nunquid possit in causa appellationis proponere aliam causam: qꝫ expressit in appellando videtur qꝫ sic: supra eo dem constitutus. Item ⁊ noua causa potest opponi in causa appellationis ⁊ noua instrumenta ⁊ allegationis: supra de fi. instrumento. cum ioannes. ff. de appellati. scio. supra de testi. fraternitatis. ⁊ C. de tempo. appella. per hanc. ⁊ supra vt lit. non contesta. accedens. Sed contra videtur expressum supra eodem: vt debitus. vbi dicitur qui appellat causam appellationis propter quam appellat ꝫ debet allegare coram iudice: ⁊ hic expresse idem dicit littera: ista dummodo hec in appellationis causa expressa fuerint: ⁊ infra. c. proximo. Super hoc ita distingue: aut appellatur a grauamine ante sententiam diffinitiuam: aut a sententia diffinitiua. si a grauamine ante sententiam: tunc necesse est allegare coram iudice appellationis causam sui grauaminis talem que si esset probata esset legitima: vel que esset expressa a iure: ⁊ tunc in causam appellationis non potest aliam allegare: vt hic dicit supra eodē vt debitus. ⁊ est ratio: quia non appellatur: nisi a grauamine. sed propter hanc causam: quā de nouo vult proponere coram iudice appellationis: non grauabatur: nec propter hoc appellauit: ⁊ iudex appellationis cognoscere debet tantum super eo pro quo appellauit: ⁊ papa semper ita rescribit in appellationibus ante sententiam si est ita. Si vō aliquis appellat a diffinitiua: tūc non est necesse aliquā causam allegare cū appellat: ꝫ sufficit dicere appello ab iniqua snīa: ⁊ tūc in cā appellationis potest opponere nouas cām ⁊ noua instrumenta: ⁊ sic loquitur. s. de fi. instru. cum io. ⁊ l. scio. ⁊ per hanc decreta. illa. s. e. constitutus. specialiter intelligitur in causa electionis: vt ibi dicitur: ⁊ decre. illa accedens. itellige vt dicitur ibi. Item in alijs appellatōib[9] extra iudicium facien. dis exprimenda est cā: ꝓpter quā appellat. j. de

p ¶ Lis contesta non fuit. Ergo videtur: qꝫ si non probabit qꝫ confessio eadem die fuit reuocata: per consequens lis fuit contestata: ⁊ sic per indirectam confessionem aduocati etiam fit li. cōtesta. sumi. supra de do. ⁊ contuma. prout argumen. contra supra de electio. du dum. ij. ⁊ supra de lit. contesta. c. vno. vbi dicitur qꝫ per narrationem ⁊ responsionem fit litis contestatio.

q ¶ Delegatus a principe. C. de iudi. a iudice ⁊ supra de offici. delegat. super questionum. §. si vero. per hoc patet: qꝫ reprobata est opinio illorum qui dicunt qꝫ subdelegatus post lit. contesta. potest alij vices suas subdelegare ad instar procuratoris: qui post lit. contesta. factus est dominus litis. vnde potest postea dare alium procuratorem. C. de procura. nulla. ⁊ l. neque. ⁊ sic volunt intelligere illam decreta. supra titulo proximo. cū bertoldus. que expresse contradicit huic: sed illa non cōtinet ius quantum ad hoc: nec fuit obiectum: ⁊ ita per patientiam tolleratur. infra de preben. cum iam dudū. in fine. qꝫ ius non contineat: patet per hoc: quod hic dicit: non nisi delegatus a principe causam potest alij delegare: non distinguendo ante lit. contesta. vel post: ⁊ ita ibi non potuit de iure delegari. Est ergo tenendū qꝫ subdelegatus alij subdelegare non potest: quia sic ⁊ illi possent iterum subdelegare: quod esse non debet.

his que fi.a ma.par.ca.c.l.z.&.e.bone.z.&.de elect.cum nos. z.&.e.dilectis.z in scriptis pponenda est:al's reputabitur nõ appellans in decre.ino.iiij.cordis nobis est.e.ti.b.

a Dilecto .propositas.sic pz:q causa ppter quam appellat pponenda est coram iudice a quo appellatur:z sic fuit causa legitima : qz non verisimile : q papa ex certa scientia mandassz illum recipi contra iuramenta canonicorum : immo videtur q papa circunuentus.&. de rescrip.constitutus .in parte decisa. Idem esset etiam si statutum canonicorũ confirmatuz fuisset solũmodo per sedez apostolicam z sine iuramento.&.de consti.cum accessissent.z argu.j.de priuile.ex pte.z.&. de rescri. cum ordinem. Itẽ patet hic:q lz exceptio etiaz legitima pposita si admittatur:si non sit appellatũ ppter ipam lz appellatũ sit:non dz retractari pter tu illius exceptionis :qđ factum est:qz snia cõtra ius litigatoris bene tenz a qua non est appellatũ lz non teneat contra ius constitutionis lata.&.ti. pri.cum inter vos .z.ij. q.vi.§.diffinitiua.&.ite si snia.C.qñ prouo. non ẽ necess.l.ij.z.ff.que snie sine appellatio.re.l.i.§.i. Itẽ ex hoc patet : q si qs appellat a grauamine : non tamen exprimit causam illam in appellatione ppter quam appellauit sed aliam psequi nõ potest:quia ppter illam non appellauit : de hoc dictum est.&.c.proximo. Item videtur q in causa appellationis sufficiat pbare causam pbabilem fuisse ppositam coram iudice a quo appellauit:z non admissam & hoc itelligendum est sm q dicitur.j.e.iterposita.

Dilecto filio.g. capellano nostro.d. presbytero z in capituli salamantini procuratori a nobis auditore cõcesso procurator capituli proposuit coram eo :q cum dict⁹ presbyter super receptiõe sua in salamãtina ecclesia executorias a nobis ad archid. ciuitateñ.z collegas eius lras impetrasset:corã eis fuit ex parte capituli allegatum:q cuz i ipa sit ecclia certus numerus canonicorũ iuramento firmatus:de quo in litteris ad eos directis mentio non fiebat : p eas non debebant cõtra ipos pcedere:z ne aliter facerent fuit ad nostram audientiam appellatum:z ifra. Quoniaz igit z si p cõfessionẽ psbyteri factã corã auditore predicto constiterit salamãtinã ecclesiam habere certum numeruz canonicorum iuramẽto firmatum:z huiusmõi exceptionez corã executoribus fuisse ppositã:z q appellatũ extitẽit ab eisdẽ:qz tamẽ nõ ɔstitit q pp exceptionẽ huiusmõi non admissam aliãue legitimam fuerit appellatum:mandam⁹ q̃tenus si vobis constiterit psatã exceptionem huiusmõi de certo canonicorum numero iuramento firmato: vel alias legitimas exceptiones fuisse propositas coram ipsis executoribus nec admissas : ac ido partem capituli appellasse : ipsorum executorum pcessuz denuncietis irritum z inanẽ.

I dẽ.s.andree ardi.z magro. f.canonico de melteñ.

Nicolao militi ac fratri. e.monacho monasterij sancte marie:sancti hadriani diac.car.cõcessim⁹ auditorez in cui⁹ presentia cũ dict⁹ monachus:nõ nisi ad ipetraduz z contradicendum pcurator fuerit institutus . supplicauit humiliter idem miles:vt contra ipsos tanquam contumaces procedere deberemus: z infra. Mandamus quatenus si vobis constiterit dictos abbatem z conuentum appellationi sue terminũ prefixisse: cũ ad prosequendam eandẽ sufficientem procuratorẽ nõ miserint memorato milite ipsam personaliter prosequente ipsos ad restituendas expensas a tpe ap .factas eidez militi condẽnetis. Idez epo mãtuñ.z.p.canonico tuscañ.

Ua nobis.r.tutor filiorum quondã.b.ciuis tuscañ.petitione mõstrauit q cũ iter ipsuz ex vna parte z.s.pro se ac.p.tutore quondam filij b.ex altera:super quadam sũma pecunie coram iudice tusculañ.questio verteretur:idẽ diffinitiuam pro eodem.r. sẽtentiam promulgauit que bis fuit per iudices delegatos cõfirmata:z ifra. Sz pars alia q̃ semel z iterũ appellauerat

b Nicolao. appellationi.potest enim quis appellationi sue statuere terminum ad ipam psequendam.&.eodem .p sonas.z.c.oblate.z si talis appellatio a iudice vel aduersario fuerit pbata:tunc appellans tenetur psequi causam p sufficientẽ pcuratorẽ ad causam pte altera eam psequente :al's i expensis appellatori ɔdemnabitur vt hic dicit.z idẽ itelligẽ i diffinitiua:vt cũ appellãs statuit terminũ ad psequendã appellatiõez suã:tenet appellatus mittere sufficiẽter ad cãm instruendã defendendaz:al's pcedetur ad confirmandam vel infirmandam sniam ẽt altera pte non psequente:vt.&.de renuncia.veniẽs.Si vero appellans non pfirit terminuz appellationi sue psequende:nec a iudice nec ab aduersario appellatio fuit approbata:tunc sufficit appellanti mittere pcuratorem ad impetrandum z contradicendum altera pte etiam psequente.j.e. ti.interposita .§. i. ad hoc facit.j.e.ti tu.cordi.vbi dicit si appellatus voluerit:quia sic approbat appellationez z sic ideo vterqz tenetur mittere sufficienter:vt ibi dicit Sed si appellatus noluerit psequi appellationem:quia eam non approbat tunc sufficit appellanti mittere simplicem nuncium ad impetrandum z contradicenduz a contrario sensu horum verborum si appellatus voluerit:z ita hec decre.z illa interposita.§ .i. loquuntur in diuerso casu z non contrario. Et notatur:q terminus statutus ad psequendam appellationem a iudice vel ab aduersario vicem obtinet per emptorij.&.eodem sepe. De hac materia plene notatur &.de renunciatio. veniens in glo.que incipit sed non videatur.b.

c A tempore appellationis factas .quia extunc fuit contumax exquo non misit sufficientem procuratorez quia extunc videtur citatus ad causam . simile supra de do.z contuma.cum dilecti.z supra eo. reprehensibilis.z.c.sepe.

d Ua nobis.iterum.hec vox iterum duas res significat.z exponitur iterum.i.quotiens opus erit. ff. de eden.veluti.

a Tertio appellare. bene iterlocutus fuit: vt. ij. q. vij. sigs in quacuq3. et C. ne li. i vna eadeq3 cā ter ap. l. vna Ex hoc et i pdictis iuribus p3: q non l3 tertio appellare. Sed 3 videt. ij. q. vi. quotiens. vbi dr quotiens putauerunt se grauari: ad romanam sedē appellēt: vt. ij. q. vi. pulsatus. s3 dic qūotiens. i. secundo et ñ vltra i diffinitiua snia siue sup eodē capl'o sic. s. e. dirette. vbi de hoc: et sic illud quotiens restringitur. vbi3 enim generale sepe restringitur. xv. ij. di. placuit. lxxv. di. q d. e. in fi. et x. ij. q. ij. sine exceptōne in pn. et s. de rescrip. sedes. Item ar. ɔtra. xxxi. q. ij. lotharius. vbi dicit q teberga ter appellauit. sed ex poni consueuit ter appellauit. i. tervocem appellationis emisit dicēdo: appello ter. s. appello appello. appello. ber.

plurib9 alijs. e. ibidem. qr p simplicem q̄relā pōt adiri cū ipse sit iudex ordinarius singulo3. ix. q. iij. cūcta. et e. p pncipales: nisi i casu illius decre. sup qōnum. §. porro. Et sic oia plana sūt de appellatōibus iterponendis ab officialib9 epo3 vel archidiacono3 vel alio3 inferio3. Dicas q cū idē sit auditorium. siue curia epo3 et eo3 officialium: si appellet ab officialib9 epo3 appellādum est ad archiepiscopum de iure nō ad epm: et si appellet ab archidiacono vel ei9 officiali appellandū est ad epm et non ad archiep3 tñ si ɔsuetudo ē q appellet ab archidiacono vel ei9 officiali ad archiep3 omisso epo: valet appellatio: vt hoc totum hēs i quadam decre. Innocē. iij. e. ti. q incipit: Romana. et idem credo q si ɔsuetudo sit: q appellet ab officiali epi ad ep3 q teneat appellatio: nō obste qd dr i illa decre. romana. ne a seipsis ad eosdē videat appellatu3. xviij. di. multis. vbi appellat ab aliquo ad seipm cu3 alijs. s. ab archiepo ad synodum: vbi ipe est tāq3

tertio vocē appellatōis ad nos emittēs. p. et ei9 college cognitōem ipsius snie a nobis obtinuit delegari: et infra. Cūque r. sancte marie in cosmed. diaco. cardi. super ap. suo ad nos emissa vtriq3 parti a nobis datus auditor iterlocutus fuerit illos non potuisse de iure tertio appellare[a]: nos pdicto. p. et eius college dedimus i mandatis vt in negocio ipso neq̄q3 pcedē attentarēt. Idē magistro. g. archi. et offi. lemoñ.

Dilecti filij pōr et ɔuentus de lacu rubeo transmissa nobis petitōe monstrauerunt[b]: et infra. Ex pte dicto3 p oris et ɔuent9 fuit exciplēdo ppositū: q cū omisso dioce. epo fuisset ad archiepm appellatum ad quē gradatim fuerat appellandum: i cā ipa de iure pcedere nō debebat: s3 qr officialis archiepi huiusmōi exceptionē admittē denegabat ipsi ad nostram audientiā appellauerūt: et itra. Quocirca: mandamus quaten9 snias p9 huiusmōi appell.[c] latas i eos denūcietis penit9 nō tenere.

Grego. ix. magistro scholarium. b. et. g. de rupe. canonicis sancti ladoniani morieñ. dioce.

Ex parte. m.[d] domie colb. nobis fuit oblata querelā: q cum nobis mulier domina de bellebroñ. super quibusdam terris ipsam nomine

b Dilecti filij. monstrarūt. ex pte et quendam militem claremontesi. diocesis ex altera sup quodā nemore.

c Post huiusmōi appellatōem. ex hoc p3: q gradatim ē appellādū: ar. ij. q. vij. metropolitanū. et. q. vi. anterio3 §. illud videl3. et s. de offi. dele. super qōnum. §. porro. et ff. de appella. impatores. C. de appella. pcipim9. ff. qs et a quo appella. l. i. Rñ. Sed 3. j. de pben. referente. ibi appellatum fuit ad archiepm omisso episcopo: et ff. quis et a quo appella. l. i. §. i. et. j. de no. oper. nun. significantib9 vbi omittitur medius. et melius dicas q gradatim ē appellandum: et de iure sm canones: tñ si omittatur medius et non opponatur exceptio cora3 illo superiore: bene valet qd p ipm fit: sic itelligunt pdicte decre. referente. significantibus. vel forte illud obtinet de ɔsuetudine p scripta: vt ad illos archiepos appelletur omissis medijs. Si vo opponat exceptio nō valet qd postea fit si propter hoc appellet: si consuetudo non obstat. et ita itellige qd hic dr: sed lex illa. ff. qs et a quo. l. i. §. i. multum contradicit: qr dicit q generaliter d3 appellari ad pmu3 delegantem: et non ad illū qui delegauit. sed itellige legem illam i subdelegans: vt si appellatur ab aliquo subdelegato: cui commissa fuit tota cā a delegato ad vniuersitatem causarum appellari d3 ad pmum delegantē. et sic itellige legem illā sm illam decre. super qōnum. §. porro. Sed si appellet a delegato tñ: siue sit delegatus ad vniuersitatem cārum: siue sit delegatus ad vnam cām tñ: semp de iure appellādū est ad suum delegantē: et sic intellige qd dicit hic: et i. l. pdicta. ff. qs et a quo ap. l. i. alie vo leges loquūt i ordinarijs. et e. metropolitanū. illud gñale est: q ad papā pōt appellari omisso medio ppter plenitudinē potestatis. ij. q. vi. quotiēs. ad romanā. et in caput. et est simile. ff. qñ appella. sit. l. i. §. solēt. vbi appellatur ab ordine et pside ad ipm psidem: et decre. pdic. referente. et significantib9. loquunt de ɔsuetudine cū illa decre. romana. qr ibi admittit appellatō ab archidiacono ad archiep3 omisso epo: et hic non tenet. Sed hec decre. videt ɔtra pdictis tribus decre. vbi l3 appellatio omisso epo: et hic nō l3. Sed tu dicas q debuit hic appellari ad epm et nō ad archiepm. qr hic nō fuit appellatū ab officiali epi: sed a quodā magistro. R. canonico claremōtis: cui eps spāliter cām ɔmiserat q nō erat d curia diocesani epi: et iō ad epm q cōmisit cām gradatim fuerat appellādū: et hec habent in antiq̄ decre. in pte decisa.

d Ex pte. M. sub potestate et tutela. Fili9 nō dr eē i potestate matris sed pris q̄tum ad ius patrie potestatis: insti. de pa. po. §. ius aūt: qr fili9 familiā pris sequit et nō matris insti. d leg. ag. tute. §. i. et. j. de puer. iside. c. vl. s3 p offm tutele bñ recedit fili9 i potestatē matris illud tñ regularit est ver: q femina tutrix eē nō pōt: qr virile offm ē. C. qñ mu. tute. offi. fu. pōt. l. ij. et ff. de regu. iuris. l. ij. et s. de arbi. dilecti. nisi a pncipe tutelā ipetrauit: vt. ff. de tute. l. vl. tñ si mater maior ē et nullus tutor legitimus sit vel datus nō sit ipuberi i testamento: vl si sit excusatus: pōt repetere tutelā filij: et ipa iurabit: q ipa non transibit ad secūdas nuptias: et renunciet velleiano sub hypotheca re3 sua3. C. qñ mu. tutel. offi. fun. pōt. l. ij. et ij. oli sic obseruabat. hodie tñ per auc. pferetur mater omnibus tutoribus legitimis et datiuis: sed non testamentarijs renūciando simplici vbo secūdis nuptijs: et nō p iuramentū et velleiano et oi alio auxilio: et si obligauerit se p pupillo nō iuuet. C. qñ mu. tute. offi. fun. pōt auc. matri si auie. et in auc. de here. ab intesta. veni. §. ex his. coll. ix. et in auc. vt matres sine phibitōe tute. gerāt. §. qr vo coll. vij. et C. quādo mu. tute. of. auc. sacramētū. et q̄cito ad secūdum matrimonium conuolauerit

soluta ẽ tutela: quasi mortua esset: vt l dicto. §. qz vero. ꝛ ita pꝫ ꝙ mulier ista bene excipiebat: quia tutrix esse desierat trã seundo ad secundas nuptias. Item si transeat ad secũdas nuptias non reddita ratione tutele: omnia bona sua ꝛ mariti secundi tacite sũt filijs obligata. C. in qbus cãis taci. pig. cõtra. l. si maf. ꝛ i auc. ꝺ nupt. colla. iiij. §. si ãte tutelã. Item in pncipio dꝫ facere iuentarium ꝛ satisda re rem pupilli saluã fore: vt in auc. vt ma. sine phi. §. vlt. h.

a Ultimasti. de inqsitiõis. Hic pcessũ fuit sup excessib⁹ istoꝝ platoꝝ puniẽdis i modũ inqsitiõis. Et iõ siue causa sit criminalis siue ciuilis põt iudex referre cãm supiori. Si iudex dubitat qliter debeat iudicare: talis relatio approbaf. Si võ vult euitare onus iudicãdi: tũc non dꝫ admitti relatio: i auc. de iudi. §. vl. coll. vi. ff. de iudi. eum queꝫ temere. §. i. de iure queri dꝫ ꝛ non de facto: vt ibi dicit. qr nõ crimia ꝫ vindicta potius ad nos debuit puenire. C. de of. pfec. orientis. l. iij. in fi. ꝛ xxvij. qstione. i. si custos. ꝛ c. si homo. Si vero iudex dubitat de iure ꝛ vult referre negociuꝫ superiori: exemplũ cõsultatõis illico tenef edere ptibus: vt si forte minus plene referat vel cõtrariũ quã debeat: vel i piudicium alterius partis: ptes ꝯdicere possunt ꝛ appellare. C. de rela. l. i. ꝛ ij. ꝛ hic. Si autem tunc nõ appellauerit: postea cũ pnceps rescripserit non poterit appellare. ij. q. vi. §. biduũ in fi. qz approbasse videtur relationem: vt ibi: ꝛ ff. qñ appel. sit. l. i. i. rñ. ꝛ qz hospitalarijs ignorantibus relatio facta fuit: non tenuit relatio: qz exẽplum relationis ostendi dꝫ litigatoribus: vt dicũt leges pdicte de qbus hic fit mentio.

b Significante. post citatõem. certe nec añ citatõem nec p⁹ debuit eps molestari sup possessione carnificij lite pendente si ipe possidebat: cũ capitulum super hoc conueniret epm. vnde pꝫ: ꝙ erat i possessione de qua nõ debuit eyci lite pendente. ꝫ. vt lit. pen. c. i. ꝛ ij. xvi. q. iiij. volumus. vnde male petebat capitulum vel si capl̃m possideat: agens ꝯ epm: ne inqetaretur adhuc nõ poterat iplorare officium iudicis l. t. nõ ꝯtest. vt. j. sequif: qõ magis videf.

c Presertiꝫ. i. marie. qz nec p⁹ litẽ ꝯtestatã debuit ei auferri possessio. si ipe possidebat: ꝫ veri⁹ videf ꝙ capl̃ꝫ possidebat vt dixi.

d Peruenire. qõ facere nõ poterat: qz pendente dilatõe iudicis offiñ congescit: nisi ptes ꝯsentiant. C. de dila. siue pars.

filioꝝ suorum coram iudicib⁹ auctoritate nostra traxisse in cãm: eadem in iudicium ipsorum excipi fecit psentia: ꝙ cuꝫ res de qbus in iudicio agebatur: ꝛ pdicti filij ei⁹ sub potestate ꝛ tutela ipsius minime pmanerent. cum iã ad secunda vota transisset: super his ei nõ tenebatur ipsoꝝ noie: quoruꝫ tutrix eẽ desierat respondere sed qz dicti iudices hac exceptione neglecta nihilominus ad hoc compellebant eandeꝫ ipsa sentiens se grauari: nr̃aꝫ audientiam appellauit. Ideo ꝙ mandamus: quatenus si ita est reuocato in irritum quicquid post appella. inueneritis attentatum: audiatis hincinde pposita: ꝛ cetera.

Idem magistro ꝛ fratribus domus morieñ.

Ultimasti⁹: ꝛ infra. Preterea hospitalarijs ignorantibus: ꝛ nõ facta eis copia de inqsitiõis pcessu ad nos relationem trãsmisisse noscũtur cum iuxta legitimas sanctões quotiens relaturum se iudex

glibet pollicef: illico litigatoribus apud acta cõsultatiõis exemplũ edere teneaf.

Idem archiepiscopo archi. ꝛ g. cano. turoñ.

Significãte aurelian. epo nos noueritis accepisse ꝙ cũ ꝺcan⁹ ꝛ capitulũ magꝺ. ipsum super eo: ꝙ diceb ãt alibi ꝙ̃ in stallis decani ꝛ capituli predictorum carnifices carnes vendere non debere corã iudicibus auc. ap. conuenissẽt petentibus tandem decano ꝛ cap. nominatis iudicum officium implorando: vt cum idẽ eps post citatõem b carnes in stallis alijs vendi fecisset: qõ per eum super hoc factuꝫ fuerat: in statuꝫ pstinum reuocarent: p parte ipsius fuit pposi tum: ꝙ cum lis presertim c nõ fuisset super negocio cõtesta. locum imploratio huiusmodi non habebat: adijciens ꝙ cuꝫ de consensu ptiũ corã dictis iudicibus ad litigãdum super ipo negocio certus dies statutus fuisset: ꝙ̃tum ad illã diem solutum fuisset iudiciũ eoruꝫ

er cã tñ mutaf dilatio qñqꝫ. ff. de arbi. dieꝫ aũt l si. ꝛ ar. ff. de re iudi. ꝙ iussit. ꝛ ꝫ. c. cũ cessante. Ar. ꝛ notabile ꝙ iudex data dilatõe nihil facere posset añ terminũ altera parte inuita.

e Super his. non. s. ꝙ iudices lit. nõ ꝯtes. reducere volebant capl̃m in pstinũ statũ: vt carnifices non venderent carnes alibi ꝙ̃ i stallis capli: qꝺ facere nõ debebãt cũ adhuc possent recusari lit. nõ cõtes. iij. q. iij. offeraf ꝛ ita añ litẽ ꝯtesta. iudex delegat⁹ circa pncipale negocium nihil facere potest: ar. ꝫ. de rescrip. sup litteris. ꝛ sup eo. ꝙ pendẽte dilatõe pcedere volebãt: qꝺ facere nõ poterãt: vñ valuit appellatio. ar. ꝫ. ꝫ. de of. iud. c. ij. in fi. põt dici ꝙ illa loquif i ordinario: cui⁹ iurisdictio fundata ẽ cui⁹ etiam offiñ ãte lit. cõtest. ꝛ post iplorari põt tpe ꝯpetẽti: sed non dilatõe pẽdẽte aduersario ꝯdicente: vt hic dicit: C. de dila. sine hic loquif de delegato: cuius iurisdictõ non ẽ firma añ lit. ꝯte. quare eius officium implorare non põt ante lit. cõtest. ꝛ maxime dila. pen. vt hic pꝫ. vel verius dicas ꝙ ibi loquif de alio officio iudicis qꝺ petif icidenter fauore minoris vel alterius q vtif iure minoris: hic de alio qꝺ qsi respicit pncipale factum: quod immutatuꝫ est ab aduersario: ꝛ quod etiam competeret maiori post lit. contest. coram delegato. sed non ante nec pendẽte dilatõe: vt dictum est.

f De inhibitione. ꝛ sic patet ꝙ procurator non potest excedere fines mandati: als non nocet dño. C. de pcura. si pcurator. ꝛ ꝫ. de officio delega. cum olim. Si vero simpliciter constitutus fuisset nulla forma data sibi de iudicibus impetrandis: non posset eos recusare quos procurator impetrasset. ꝫ. de causa possef. cum oli. ꝛ hic a contrario sensu. vbi de hoc. sed videf ꝙ non sit amplius audiẽdus post ãnum ꝛ sibi imputet: ꝙ tali comisit negocia sua. ff. de mino. cum mandato in fi. agat ꝫ eps ꝯ pcuratorem vel ꝯ eum q circũuenit pcuratorem ipm. ff. de dolo ꝛ eleganter. §. qui dolo. hic pcurator aut circũuentor forte non erat soluendo: ꝛ ita restituitur ꝯ aduersarium. ff. de eo p quem factum erit. l. vl. i. rñ. vel as

ditus fuit episcopus ex generali clau. siqua iusta causa mihi videbitur in integrum restituaz. ff. quibus ex causis maio. l. i. in fi. arg. supra de i integ. resti. ex litteris: ar. J. de pigno. significante. quantum enim in ipso fuit: bene prosecutus fuit appellationem: et ita videtur episcopus triplici ratione Quod auditur post annū hoc fuit propter factuz procuratoris quod fuit iusta causa: quare indulgetur biennium: vt. s. e. cum sit romana. Ex aliis duabus causis premissis tenuit appellatio aut ex altera earum. Et est ar. q quando plura mandantur coniunctim: quorum alterum per se sufficit probare. De hoc dictum fuit supra de rescri. ex parte. b.

approbauit appellationem ex quo eam apud sedem apostolicam prosequi voluit. et si appellationem approbasset ipse vel iudex: tunc enim tenetur sufficienter prosequi: alias punitur in expensis: supra eodem nicholao. Sit ergo cautus qui appellat circa duo. Primo: q cum appellat ex causa probabili: q offerat eam se probaturum: quia in appellatione releuabitur: quia non oportebat eum probare causam esse veraz. Item in alio: q cum recipitur appellatio a iudice vel ab aduersario suo. prosequatur causam suam per sufficientem procuratorem ad totam causam: ne condemnetur alteri parti eam prosequenti in expensis.

dem: preuenire [d] diem ipm ac audire partem aduersam ita li iploratione absq consensu partis: non debebat: et q super his [e] non audiebat eundez: ad nostrā audientiā appellauit et lz pcuratorem suum infra annū ad huiusmōi appel. miserit psequndā: q tn̄ dictus pcurator vt credit circūuētus p inhibitionē ipius epi nostras super hoc ad quosdā iudices certa rōe suspectos lrās impetrauit dictus eps vti voluit litteris sic obtētis petens nō obstāte lapsu āni ad psecutionē ap. admitti. Jdōq mandamus. quatenus si de ihibitōe [f] huiusmōi et premissis causis ap. vel eax altera constiterit: reuocato in irritū et c. vsq attentatū in iaz dicto negocio iuxta priorū cōtinentiam litterax et c. Idez.

Interposita appellatiōe ex causa probabili [g] si sufficit appellanti probare: q ex causa huiusmōi prouocauit si eam non doceat esse verā [h]. nisi hoc se offerens [i] probatux non fuisset admissus. Eidez [k] quoq permittitur: si non recipiatur app. eius a iudice nec ab aduersario approbetur: super prosecutionez appella. per procuratorez ad impetrādum et contradicendum constitutum litteras impetrare: licet pars altera per se vel per procuratorem idoneum iudicium super hoc apud sedem apostolicam recipere [l] sit parata. Ille qui vocem ap. emisit. cuius nondum est alij cognitio delegata. ad petitōnē [m] eiusdem ad eum a quo prouocauit: de iure remittitur cōtradictione [n] partis alterius non obstante in legitimis expensis aduersario quas eum propter hoc fecisse constiterit condemnandus. Sane parato aliquo probare grauamē propter quod duxerat appellandum: et parte aduersa se contumaciter absentante potest super hoc lite non contestata procedi: lz nondum lite [o] contesta. facta fuerit i ipso ap. articulo vel negocio prin

g Interposita. probabili. ta si que si foret probata: reputaretur legitima. supra. e. vt debitus. et c. cuz speciali. §. i.

b Esse veram. s. supra de testi. ex parte. adde. et supra. eo. titu. priori. cum i. et a. argu. contra supra de offi. delega. cum causa. et § od. vt debit9 et c. e dilecto.

m Ad petitionem eiusdem. sic supra eodem accepta. alias enim non debet causa remitti ad euz a quo est appellatuz. C. de ap. eos. et. ij. questione. vi. §. ab eo. et infra de senten. excommuni. per tuas.

n Contradictione partis alterius. pars appellata contradicere non potest: quia non habet iudicem suspectum qui pro ea tulit sententiam cum ipsum per hoc approbauerit: vnde ipm reprobare non potest. iij. questione. iij. §. siquis testibus. et in fauorem tantum appellantis statutum fuit q ad eum non remittatur a quo appellauit: huic fauori qui pro eo introducitur potest renunciare: cum hoc licitum sit cuicunq. C. de pac. siquis in conscribendo: infra de regula. apostolicam. condemnatur tamen alteri parti in expensis tanquam contumax: quia maliciose ipsum traxit in appellando ipum ad papam: quia perinde est: ac si ipe non fuisset prosecutus altero prosequente. supra eod. reprehensibilis.

i Nisi h se offerēs huic verbo signat. s. e. d testi. ex parte ade. quia ille adam obtulit se probaturum: nec fuit admissus ante sententiam: et tamen in causa appellationis debet probare causam appellationis veram fuisse. Solue hoc sm quod ibi dixi. Ex hoc enim apparet apertum grauamen. q oppono causam probabilem et eam offero me probaturum: si non admittor: et ideo sufficit hoc probare in causa appellationis: quia hoc probato satis probatur grauamen: quia perinde habetur: ac si causa allegata quam volo probare esset vera: et me repelleret: secus est cum simpliciter causam allegat: quia tunc videtur id quasi maliciose fecisse. vnde illam causam tenetur probare veram fuisse: argumen. supra eod. §. si autem aduersa. De hac materia plene dictum est in decretali ex parte ade. et supra de excepl. olim.

k Eidem scilicet appellanti.

l Recipere iudicium sit parata. sibi imputet q non

o Lite non contestata. Hic habes nouum casum: in quo potest procedi lite non contestata: alium habes. supra de offici. iudi. c. ij. Alij notantur supra vt lite non contestata quoniam frequenter. ratio redditur in littera: quia agitur de iniquitate iudicis non de negocio principali vel de facto aduersarij: vnde equum fuit: vt de hoc cognoscatur non obstante absentia aduersarij. et ita colligitur ex hac littera a contrario sensu si esset presens: quod super exceptione deberet lis contestari: quod verum credo: vt notaui supra de offici. dele. prudentiam. §. sexta.

a Rigor iuris.rigor ē vt nō procedatur liī.ſ. nō cōſ.talis rigor in hoc caſu nō ē ſeruādus:cū principaliter agatur de iniqtate iudicis ſʒ in alijs cauſis vbi agitur pricipaliter de iniqtate aduerſarij ꝓpter ipſius contumaciā ponēdꝰ ē actor i poſſeſſione cā rei ſeruande vel excōicandus.hoc non dʒ fieri in hoc caſu:qꝛ de iniquitate iudicij agitur:ſed ꝓpter hoc puniri non dʒ.vnde ſi ñ poſſet cognoſci de h grauamine liī.non conſ.eēt quaſi quedā ꝑplexitas: qꝛ cum non conſtet adhuc virum appellatō ſit legitima nō poteſt ſe intromittere de principali queſtione.in quo cāu tātum ꝛ non añ hʒ iuriſdictionem ſuper principali quare non pōt ꝓcedere in principali :nec penaʒ imponeř aduerſario:cū ipſe non peccauerit ꝛ ſi puniret illum faceret cōtra conſcientiam: ſed ꝓpter contumaciam videtur puniendus. Et ideo vt hec perplexitas euitetur.poteſt iudex cognoſcere de hoc grauamine lite non conte.ſ.de iniqtate iudicis:ꝓbato vero grauamine reuocabitur grauamen ꝛ poſtea iudex citabit abſenteʒ:ꝛ ſi citatus non venerit ꝓpř ipſius contumaciā procedetur ꝯ ipſum:ꝛ ſic nulla ꝑplexitas ē.Si vero appellatio ñ valuit remittitur ad illum a quo appellauit.

ſ.pe.ex quo.ſ.ſumiř.verſiculꝰ iſte.ꝛ.C.ſi vnꝰ ex plu.ap. l.i.ꝛ.ij.q.vij.ſ.qñqʒ.ꝛ idem ē ſi habēt diuerſas adminiſtrationes:tunc nō ꝓdeſt vnius appellatio alteri:ar.ad hoc.C.de diuer.reſcrip.l.i.

e Si iuſtus excuſat.ar.ꝙ ea que per metum fiūt nō obligāt.de hoc dixi.ſ. qō me. cā abbas. Et ita pro appellāte habetur ſʒ illud nō ſufficit:niſi ꝛ illud proteſteř.C.de his q per metū iudicis nō appellāt. l.ij.ff.de ap. cuʒ q dā de qbus legibꝰ ſūpta eſt hec decre. ꝛ ita currit tēpus ei q agere nō pōt: niſi illud ꝓteſtetur ſi.ſ.de of.or.paſtoralis.in fi.ꝛ.xvi.q.iij.ſ.pen.ꝟ.is aūt. ꝛ.ſ.de elec.c. vlti. ſi.C.de ānali.exce. vt ꝑfectius.ꝛ.C.ſ. epali. audie.l.vlt. ꝛ ita iterrūpitur ꝓſcriptio per proteſtationem.

cipali:qꝛ cum i hoc caſu iniqtas principaliter prioris iudicis arguiř:nō ē rigorᵃ iuris ex quo ſequi poſſet eāe ꝑplexitas: requirendus. Idem.

Inquiſitioni.ꝛ.c. reſpōdemus ꝙ quotiēs clauſula ꝑ quā tolliř appellatōis remediū:i medio lrarū poniř:ſi ſūt plura negocia ſe minime contingentia:tm̄ ꝓmiſſaᵇ cōplectitur niſi forte i fine lraꝝ predicta clauſula itereř. Idem.

Cum ſniaᶜ pluribus condēnatis ſi vnus ſolꝰ ad ap.beneficiū cōuolauerit :illius victoria iure cōi ceteris ſuffragatur:ſi cōi iure iuuentur idēqʒ negociū ꝛ eadē cāᵈ deſēſionis exiſtat. Idem.

Si iuſtus metus quomīnus appellaueris te excuſatᵉ ad ap.reputaris beneficiū cōuolaſſe dūmodo īfra tēpus quo licite prouocatur :corā iudice a quoᶠ appellaſſe volueras:vel ſi hr̄e ipſius copiā nequiuiſti in ꝓſentia bonorū viroꝝ cōteſtatōe ſup hoc ꝓpoſita cās ap.duxeris exprimendasᵍ.

[illegible]

Celeſtinus.iij.abien.epo.

Conquerente. i.preſbytero itellexīmꝰ: ꝛ infra.Licʒ ꝓſbyř idē res ſuas ꝛ eccleſie ſue i protectōe nr̄a non poſueritʰ:qñ ad nos acceſſit : tñ cū hi q accedūt ad pre.n.ⁱcuʒ rebus eorū debeāt eē ſub apoſtolica ꝓtectōe ſecuri: mandamus:quatenꝰ qcqd eidē ꝓſbytero pᵒiter arreptū ad nos veniendi ſubtractum eſt vel ablatum ſibi reſtitui faciatisᵏ.

b Inquiſitioni.ꝓmiſſa.ar.ꝯ.ſ.e.ſecūdo requiris.i.rñ. vbi dicitur ꝙ non refert.an ponatur in medio principio vř fine remotio appellationis:qꝛ ad oīa refertur. So.ē ibi:quia hic ſunt diuerſa negocia nō ſe tangentia.ibi vnū negociū : lʒ habeat plures articulos.Item ē ar.ꝙ determinationes reſpiciunt tantū precedentia ꝛ non ſequētia.ar.ꝯ.ff.de le.i.l.ſi ſeruus.plurium.ſ.vlt.ꝛ.xxvij.q.vij.apoſtolus.b.

c Cum ſnia.ſniam huius decre.habes.ij.q.vi.ſ.ſunt quorum.ꝛ.ſ.qñqʒ.ꝛ.C.ſi vnus ex pluribus ap.l.i. ꝛ.ij. Uñ vt itelligas qō hic dř.nota ꝙ ſi res cōis ſit pluribꝰ ꝛ corpalis nec diuerſitas in facti ſeꝑatione recipit:vt in duobꝰ correis ſ. bendi:ſi oēs cōdēnati ſint:ꝛ vnus appellauit:victoria vnus oibus prodeſt:vt hic dicit.ꝛ.ij.q.vi.ſ.qñqʒ.ꝛ.C.ſi vnꝰ ex pluribus app.l.ij.ꝛ ſint tales q nō iuueñr bñficio reſtōnis . Si vō vnus fauore minoris etatis ipetraret ꝯ ſniam bñficiū reſtōis: hoc non ꝓdeſt alijs:vt in.l.ꝓdicta.C.ſi vnus ex pluribꝰ .l.ij. ꝛ ij.q.vi.ſ.qō ꝛ ſi etatis.ꝛ iō dicit hic.ſi i iure cōi iuueř. Si vō res ſit icorporalis ꝛ cōis ꝛ idiuidua:tūc victoria minoꝛ ꝓdeſt maiori.ff.quēadmodū ſerui.amit.ſi cōem.ꝛ.rñ.vt ſeruitꝰ indiuidua ſit:tñ vſufructꝰ lʒ fruitus ſit diuidi pōt.ff.ad.l.fal.l.i.ſ.

d Eadē cā.Pone exēplū tres erāt tutores hñtes (vſufructꝰ adminiſtrationē indiuiſā gerētes:ꝯdēnati ſunt:vnꝰ appellauit ꝛ obtinuit:ceteris prodeſt:qꝛ idē ē negociū cōe ꝛ eadē cā defēſiōis.Si aūt vnꝰ geſſit ꝛ alꝰ nō:ſi ille q nō geſſit appellauit: iniquū eēt vt eiꝰ appellatio ꝓdeſſet ei q geſſit:vt.ff.de ap.ſig.

f Coraʒ iudice a quo.nota:ꝙ ſi pōt habere copiaʒ iudicis a quo dʒ prouocare:nō dʒ corā alio proteſtari:ſed tunc demū iudicē illum habere non poteſt:vt hic dicit:ꝛ ſic ex ordine verborum argumentandum eſt:argumen.xliij.diſtin.ſit rector in ſi.

g Exprimēdas.ſed quare cōpelliř exprimere cās appellationis cum ſufficiat dicere appello.ij.q.vi.ſ. forma.Hoc intelligo cum appellatur ante ſententiam ab aliquo grauamine:quia tunc cauſa appellationis debet exprimi.ſ.eo.vt debitus.ꝛ.c.cum cauſam.Ubi dicitur quando ſit exprimenda cauſa appellationis ꝛ quādo non:vel dic:ꝙ idem ē in diffinitiua.C.de his qui ꝑ metum iudicis non appellant.l.ij.ꝛ ſupple maxime :qꝛ non ē neceſſe cauſas appellationis exprimere niſi velit. ff.de ap.ſcio queſitum.vel ꝙ dicit cauſas intellige i genere ſic hoc modo:iniqua ſnia lata eſt cōtra me:nec audeo appellare:ꝛ hoc proteſtor coram vobis.b.

h Conquerente.non poſuerit.expreſſa voce:ſʒ expreſſit ipſo facto:quod plus eſt.ſ.ti.prori.dilecti.ꝛ.c. vt noſtrum.ꝛ.c.ad audientiam.ſi.

i Ad preſentiam noſtram.cauſa peregrinationis:ſupple vt faciat ad hunc titulum qui interim ſub apoſtolica protectione conſiſtunt.xxiij.q.iij.ſiquis rem ꝑetas. paternarum illi canones qui ad hunc titulum pertinēt C.ſi per vim vel alio modo abſentis poſ.turbata eſt.l.i. ꝛ.C.de emanci. [illegible] er.l.iubemus.ff.de tuto.ꝛ cura.datis ab his.l.vltima.

k Faciatis i h caſu qñ poſſeſſio abūſ talř turbař hunſ

amicus p̄orinius colonus petere possunt: vt possessio restituatur: vt in .l. predicta. C. si per vim de alio mõ. l. i.

a ¶ Igs rei litigiose. res litigiosa ē ꝺ cui⁹ dñio cā mouet̄ iter petitorē ⁊ possessorē iudiciaria cõuentiõe: vt tradit̄. C. de litig. auc. litigiosa res est. ⁊ sic ꝯtrouersia sup possessione orta nõ facit rē litigiosā: qꝺ verū est ⁊ sup re litigiosa nouū p̄uilegium impetrari n̄ põt. s. ꝺ testi. cāz q̄. ⁊. s. vt li. pē. c. i. ⁊ vlt. ⁊. j. e. bone. nec ad aliam põt transferri personā. xi. q. i. q̄ res. ⁊. s. vt li. pē. eccl'a sācte ⁊ in auc. vt in medio lītis sacras iussiones nõ fieri. §. si vero nondū col. viij. ⁊ nõ obstante priuilegio tali siue indulgētia iudex p̄cedere ꝺȝ.

b ¶ Confirmatõez nõ. ꝙ cõfirmatio ĩpetrata sb̄ forma cõi: siue etiam innouatio nihil noui iuris tribuit: ſȝ solummõ vetus conseruat. xij. di. p̄ceptȝ. ar. xxx. q. iij. c. vlti. ⁊. j. e. cū dilecta. ⁊ c. sequētibus. ⁊. j. de priuile. q̄ intentionis. Vñ p talez cõfirmatõem vel innouationem non impeditur petitio alterius vel iudicis cognitio. j. ꝺ cõces. p̄bē. q̄ diuersitatē. j. e. bone. arg. ix. q. iij. conquestus. nũc vero. ⁊. s. ꝺ of. ordi. lȝ. ⁊. ff. ne qd in loco publico. l. ij. §. sigs a principe. q̄ hoc facit papa sine preiudicio alicuius: vt pȝ per iura predicta. Quid ergo valent h⁹i cõfirmationes. parū valēt nisi q̄ solet plus tieri qꝺ spālr. xc. xxiij. di. q̄ q̄z.

c ¶ Exorta. q̄ dicit h̄ nõ esse licitū iudici cognoscē ꝺ q̄stione exorta sine mādato pape. Dicit vicē. ꝙ si post cõfirmatõem moueat̄ ei questio: an licite obtineat beneficium an non: nõ est licitum iudici de hoc cognoscere sine mādato pape: ſȝ si ei obijcitur crimen non ĩpedit̄ p̄pter confirmatõem iudicis cognitio. Sȝ certe nõ est verum si confirmatio sit facta in forma cõi sine cāe cognitõe. Si aũt cū cāe cognitõe cõfirmatio sit facta tunc verū est qꝺ dicit vincē. ⁊ idē dicit qꝺ. t. Et lau. dicit: ꝙ si moueat̄ questio: an talis confirmatio valeat vel nõ: de hoc non potest cognoscere iudex inferior. qꝺ verȝ ē. T. distinxit ⁊ melius. aut enim cõfirmatio facta fuit sine cāe cognitõe in forma cõi: ⁊ tũc nõ ĩpedit̄ petitio alicuius vel cognitio: ĩ q̄ casu loquunt̄ iura sup̄i⁹ assignata. Si vo cõfirmatio fiat ꝺ bñficio alicui⁹ vl ꝺ aliq̄ ĩ ta cū cāe cognitõe: ⁊ h̄ cognito: papa ex certa sciētia cõfirmat tibi bñficiū tuū vel sniaz latā ꝺ qõe illa si postmodum qꝺ suboriatur: nullus poterit iudicar̄ sine speciali mā dato pape: ⁊ hoc intelligitur ex ipsa confirmatõe: q̄ tunc simpliciter cõfirmat nulla conditõe apposita. De tali cõfirmatione hēs. s. de offi. ꝺle. qm̄ abbas. ⁊. s. de trāsac. c. i. ⁊. s. ꝺ pac. quoniens. ⁊. s. de testi. veniens. ⁊. s. de offi. dele. coram in fi. ⁊. j. de testa. rainutius. ⁊. c. rainaldus. ⁊. l. de insti. ex frequentibus. ⁊. j. e. c. pe. ⁊ ĩ alijs cõfirmatõibus cū d̄r: cõfirmamus sicut iuste possides: sicut expõitur ĩ fi. j. de cõces. p̄bē. q̄ diuersitatē. ⁊ istas duas dcr̄. intelligebat. T. de cõfirmatõe q̄ fit cū cāe cognitione ex certa sciētia pape: tñ si certū esset: ꝙ per falsi suggestionē confirmatio sit obtēta: nõ valebit huiusmodi cõfirmatio. j. c. pri. ⁊ sic possunt ĩtelligi iste due decre.

De cõfirmatione vtili vel in[utili]. Alex. iij. exon. epo.

[A]Quis rei litigiose[a] cõfirmatiõem impetrauit ab ap. se. ñ minus potest iudex de cā cognoscere: ⁊ eaz sine debito terminare. Sed si rem tunc pacifice possidebat cū inde cõfirmatõem[b] obtinuerit: n̄ ē licitū iudici ꝺ q̄õne postea exorta[c] decernere aut eā diffinire absq̄ se. ap. mādato. Idez vigorien. episcopo.

[D]E cõfirmatiõibus autē romani ponti. volumus te tenere ꝙ ꝯ illas nisi nouuz ap. se. procedat mandatū: aut certū sit: ꝙ sint p falsi suggestionez illicite: n̄ ē aliq̄tenus iudicandum. Celestinus. iij.

[B]One me. a. canonicus vester proposuit sniaz a ꝺlegatis iudicib⁹ p̄latā fuisse ĩstra. p. dic̄: ille ꝯ quē sniatum fuerat: ab illa snia appellauit iudices tñ nihilominus sniaz executioni mādarunt[d]. Ceterum appellans itinere stati ad ap. se. arrepto litteras ꝺ retractādo sniam ip̄etrauit. aduersarius aũt ipsuz caute p̄ueniens[e] cõfirmatõis p̄mulgate snie rescriptū fuerat assecut⁹ ĩ q̄ nulla ꝺ facta appellatõe mētio hēbat̄[f]. Ideoq̄ requisisti q̄ qb⁹ lr̄is p̄iudiciū faciant. Rñdem⁹ igit̄: q̄ posteriores ꝺbēt p̄orib⁹ p̄iudicium generare[g], verū si dicat̄[h] ĩ illis litteris[i] veritati ⁊ iusticie p̄iudicātibus vel sub alia forma verboꝝ: dūmodo nil diceret̄ ꝺ lr̄is cõfirmatõis expsse: dicim⁹ ꝙ prime tādiu[k] suum debent habere vigorem: dõec ꝺ iniqua snia cognitio plenior habeatur. Innocenti⁹ terti⁹

d ¶ Bone. mandarũt. qꝺ facere nõ debuerunt: q̄ appellatione ĩterposita nihil est ĩnouādū. ij. q. vi. appellatione. ⁊. ff. nihil innouari ap. pē. l. vna. imo reuocari ꝺȝ executio anteq̄ȝ ꝺ appellatione cognoscatur. s. de iureiurā. veniēs. ⁊. s. de ap. dilecti.

e ¶ Caute p̄ueniēs. qꝺ facere premature nõ ꝺȝ vt appellantē in cõmissione impetrata supplantet. s. de app. oblate. secus si nõ p̄ueniat diligētiam appellantis. j. e. c. §. verū. q̄ tũc valēt prime: vt ibi.

f ¶ Mētio habebat̄. ⁊ iõ nõ valuerũt. s. de rescrip. ex p̄te. q̄ tacita veritate. ⁊. s. de ap. sepe. in fi. Et ita pȝ: ꝙ sigs nõ faciat mētionē de appellatione aduerse partis non valēt lr̄e. quod est notabile. ⁊. s. de rescrip. ex parte. vbi de hoc.

g ¶ Generare. s. h̄. s. ꝙ n̄ obstātib⁹ p̄mis lr̄is ꝯfirmatõis iudices dati ad appellatõez cognoscēt de ea: supra. e. c. i. ar. ⁊. j. e. c. p. ad fi. ar. ⁊. s. ꝺ testi. ex p̄te ade. ⁊. c. cām q̄ ⁊. j. ꝺ p̄uil. dudū. b.

h ¶ Si dicatur. in secundis litteris impetratis ab appellāte ⁊ ꝙ dicit si dicatur supple maxime.

i ¶ In illis litteris. per hanc generalitatē nihil reuocatur. s. de dolo ⁊ cõtu. ex lr̄is. ⁊. ff. ad. l. cor. de fal. diuus. nec valet legatum vel stipulatio fundi in genere facta nullo fūdo demõstrato. ff. de iure dotium cū p⁹ diuortiū. §. gener a socero. ⁊. ff. de iure fisci ita fidei. expressam. n. debēt facere mētionē ꝺ p̄imis: ad hoc vt prime reuocentur: supra de offi. ꝺ. c. ex litteris.

k ¶ Tādiu. ista lr̄a multū vr̄ ꝯdicere: p̄ori q̄ dicit ꝙ posteriores debent preiudicare prioribus. ⁊ hic innuit̄ ꝙ valēt littere cõfirmatõis prime. ergo nõ est opus vt in prioribus fiat mētio de appellatione: ⁊ ita nõ refert vtrum in scd̄is fiat mētiõ de primis vel nõ. vnde ꝺȝ intelligi. §. iste in eo casu cū prime valēt: cum appellatus non p̄uenit diligentiam appellantis: sed expectauit legitimo tp̄e ⁊ sunt lr̄e sine aliquo vitio: ⁊ sic p̄cedēt primi iudices ad ꝯfirmādā vel infirmandam sniaz: vt s. de ap. oblate ad fi. q̄ p talē generalitatē nõ reuocant̄ p̄ie legitime impetrate: vt d̄r ĩ p̄xima notula. In primo casu nõ

valent prime: q: appellatus preuenit diligentiam appell in fis nec fecit mentionem de appellatione: vt patet ex ipsa littera. vel dic q iudices dati super appellatione: debent cognoscere de iniquitate sententie et littere confirmationis tādiu valebunt quousq constet de iniqua sententia: et si sententia confirmetur: remanebit confirmatio i statu suo. si vero cassetur cōfirmatio n valebit. ar. s. de fide instru. accepimus. §. inter l et in. c. pri. j si. ar. ad hūc sensū littera ista cōpetentius adaptat: et ita fuit simpler confirmatio sententie: quam fecit papa in forma communi commissa impetranti: als q re fuisset posita hec decr. in titulo isto potius dbuisset poni in titulo d appellationibus: si deberet intelligi sm illam decre. oblate. et ex littera vtriusq decre. pz intellectus iste. i illa oblate dr: q plebanus de sambro super obseruatione sententie litteras ad iudices ipetrauit commissionis: sed rationabiliter lata erat. et h dicitur rescriptū confirmationis non fuerat assecutus: q: papa eam confirmauit i forma cōmuni: et sic non intelligitur ista sm illam: et littere cōfirmationis n mittuntur hic iudicibus: sz illis qui confirmatiōem impetrauit. b.

a Cum dilecta. nō viderentur. nec poterat videri quod nō erat vt. xxxv. q. v. ad sedē vltra vnam colūnam. xv. h ergo euigilent sc. et hoc ideo non poterant videre: q: innouatio nihil noui iuris tribuit. j. de priuil. ex parte. et. c. q: intentionis. et si originalis cassatur: similiter et innouatio. siue cōfirmatō: vt. s. d fide istru. iter dilectos et. s. de re iudica. cum inter vos.

b Jure ciuili. in auc. de testi. et. qñ multe. et. §. h vero colla. vij. ff. ad. l. aquiliam. l. aquilia. ff. de testi. in inte. diuus. et. C. de vsur. pupillari. l. vlt. et iure canonico. s. vt lit. non contest. quoniam. i. fi. so. et. s. de testi. significauit. et. c. cum olim.

c Similitudine prouocati. similis enim equitatis ratio similia iura suadere videtur: ar. supra de consti. nam concupiscentiam. et. C. ad. l. fal. l. vlt. ff. ad. l. aquil. illud. et supra de transa. inter corporalia. et. C. de consti. pec. l. vlt. Ex arg. eandem esse rationem in testibus et instrumentis. C. s. fi. instrumē. in exercendis. et supra de testibus. cogen. peruenit.

d Duximus innouanda. ne si vetustate cōsumantur nulla fides eis adhibeatur: ar. supra de fi. instru. inter dilectos. Ar. contra q instrumentis vetustate cōsūptis vel a muribus rosis sit adhibēda fides. ff. de bonorum pos. sm tabulas. l. i. §. si rose. et. s. d fi. instru. c. vlti.

e Jus nouum. simile. xij. distin preceptis.

f Procuratricē. hic ergo femina potest esse procuratrix sic et arbiter. s de arbi. dilecti. similiter et iudex. xij q. ij cum deuotissimam. nam et monachus de mādato abbatis potest esse procurator. xvi. q. i. monachi. vel dic q ratione administrationis potest esse procuratrix sicut et abbas: supra de transac. contingit. et. j. de censi. sopite vel ideo potuit esse procuratrix ecclie sue sicut miles in causa connumeri sui. ff. de procura. filiusfamilias. §. veterani. vel dic quod verius est: q papa ex certa scientia cōstituit eam procuratricem. vnde de h non est disputādū xvi: q. iij. §. qui autem. et. C. de crimie sacrilegij. l. ij. ff. de re iudi. gdā cōsulebāt. et. s. d of. delega. cū vicesimū. als femina nō pōt esse procuratrix. iij. q. vi. §. tria. et. C. de procura. alienā. ff. de regu. iur. l. ij. Sed si papa in sua persona vellet agere: corā quo agē debet. debet super hoc arbitros eligere vel de egat cās alij: argu. ff. de iurisdic. om. iu. pretor. vel posset esse iudex in causa ecclesie sue. de hoc dictum est supra de iudi. cum venissent.

decano paderburen.

Cum dilecta in xpo filia abbatissa et sorores ecclesie de gardeuenen. sua cuperent priuilegia innouari: propter viarum discrimina quattuor epis et abbatibus totidē vt ea inspicerent diligenter et tenorē ipsorum fideliter trāscribentes sub sigillis suis nobis remitterēt: duxerimus iniungēdū: et infra. Nos autē tā legato q sub sigillo proprio ea nostro fecit cōspectui psentari q̄ īgsitoribus ipsis fidē dbitā adhibētes: lz nō videremus q̄re non deberent eadē priuilegia innouari: q: tñ. c. maioris eccle et. j. sancte crucis canonici proposuerunt hildesem. ecclesiā in possessione subiectionis ipsius monasterij p cētū annos et amplius extitisse: priuilegia ipsa tūc non duximus innouanda. Unde iudicibus dedimus in mandatis: vt ad locum idoneū accedētes: citatis q fuerit euocādi īgrerēt sibi diligētius vitatē: a quibus ps hildesem. eccle ad aplicam sedē appellauit. Uñ nup āt iterato pdicta petijt abbatissa: q̄tenus deberemus priuilegia sue ecclesie renouare. Ex aduerso vero fuit postulatū vt cām ipsam discretis viris committere dignaremur: q testes reciperent quos cōtra priuilegia monasterij et ad pbādum pscriptōem legitimā inducere pponebāt. Nos igit attendētes: q iure sit ciuili statutū: vt qñ periculum testiū formidat: ne veritas occultetur: et probādi copia fortuitis casibus subtrahatur: et lite nō cōtes. testes valitudinarij et alij d quibus ex aliqua rationabili causa timetur: ad testimonium admittantur: eiusdem equitatis similitudine prouocati predicta priuilegia q̄si iaz nimia vetustate cōsumpta: cū fuerint n i pgameno sz in papyro cōscripta: duximus īnouāda molentes q ex innouatōe huiusmodi nouum ius monasterio acquiratur: sz ātiquū siquod habet p innouatōem priuilegij cōseruetur. Quia vero prefatū monasterium ad ius et pprietatem ap. se. p puil. pre. n. ptiere mōstratur: ne ius eccle ro. mane remaneat indefensum: eādem abbatissam pcuratricē ipsius duximus statuendā vt cū aduersus ro. ec. possessiones et iura non nisi centanaria currat prescriptio ipsa sup hoc et alijs vice nostra procuret que coram te i iudicio fuerint procuranda. Nolentes igitur: q de statu eiusdē monasterij diutius dubitetur mandamus quatenus locuz tuum et commodum eligens recipias testes: quos ad pscri

g Ad interruptionem.sic supra de rescript.illud.z.c. auditis.vbi de hoc.

h Legitimam.scilicet centum annorum que sola currit contra romanam ecclesiam:supra de prescript.cum nobis.

certa scientia z cum cause cognitione esset alicui confirmata non posset inde remoueri sine mandato pape:vt.s.e.c.i.z.xvj.q.i.peruenit.Sed si confirmentur z in lris fiat mentio de ipsis prioratibus:non valent littere:immo sunt false: vt hic dicit:z sunt puniend. tanq falsarij: nisi euidenter appareat q ex certa scietia dni pape hoc pcesserit.Si vero non fiat mentio de prioratibus : tacita veritate sunt ipetrate:z ita vtroq casu non prosunt :vt hic patet.

i Dioces.vt.xvj.q.vij.omnes basilice.z.xviij.q.ij.monasterijs.z.j.d reli.do.constitutus.

k Ad audientiam. persona liter. scilicet tacita veritate:q sit regularis:z si exprimerentur sunt false litter quia in talib personis administratio non confirmat infra capitulo proximo. secus esset si realiter aliqua cocedantur seu confirmenf:quia tunc valent. fauore enim religiõis multa eis conceduntur ifra de priuil.ex parte.z.c.pastoralis:z.c. dudum.z summa est ratio:que p religione facit.ff.d relig.z sump. fu. sũt persone.

l Porrecta nob impetrasse.tacita veritate:quia tales priorat non confirmantur .s.c proximo.

m Nõ credam quia omnium habere memoriam z in nullo peccare potius est diuinitatis q humanitatis.C. de veteri iur. enu. l.ij.§.sigd autem.

n Confirmantur. lz.n. prioratus aliquando perpetui sunt:infra de statu reg.monachi. nec possint remoueri sine ordine iuris:vt

ptionem probandam hildesem.ecclesia vel ad interruptionem[f] ostendendaz cenobium duxerit producendos : z si legitimam[h] prescriptionem probauerit vt intendit:nisi p bata fuerit interruptio ex aduerso : subiectionem ipsi monasterij ad iudices episcopo memorato:cum constet ipsuz in sua dioce[i]. constitutum priuilegium quod monasterio i nouari fecimus corrumpendo:alioquin eidez super hoc perpetuum imponens silentium monasterium pronuncies perpetua libertate gaudere nostro sibi priuilegio resignato. Idez episcopo z preposito vticen.

Ad nostram audientiã preposito nemanen.ecclesie significante peruenit : q qdam canonici nemanen. ecclesie a nobis litteras confirmationis super administrationibus suis obtinere laborant religionis sue conditione suppressa. Cum igitur regularibus personis non confuerit aposto.se.aliqua personaliter[k] confirmare : mandamus : quatenus confirmationes quas ab ipsis canonicis cum regulares existant:nonne ritib taliter ipetratas:denunciet:is irritas z inanes.

Idem.

Porrecta nobis ex parte tua petitio continebat q plures ex religiosis qui prioratibus z alijs administrationibus presunt:a nobis super ipsis quoad vixerint possidendis confirmationis litteras se asserunt impetrasse[l]:z infra. Cum igitur a cancellaria nostra huiusmodi litteras emanasse non credamus[m]: mãdamus quatenus illos qui tales litteras exhibuerint:in qbus prioratus vel administrationes tanq religiosis confirmantur[n]:eosdem punias tanquaz falsitatis[o] actores. Si vero in eis non fit mentio religionis ipsorum:illas tanq tacita veritate surreptas denũcies nõ valere.

Idem nobili viro mattheo de riuaria.

Examinata causa que vertitur inter te z milites campanicos super ecclia sancti angeli perpendimus arbitrium:quod vicedominus sabinen. dicebatur super eodez negocio promulgasse: contra formam iuris z compromissi[p] fuisse dictatum . Unde cum non obstante confirmatione[q] c.pape pre.n.qui confirmauerat illud: sicut prouide[r] latuz fuerat z ab vtraque parte receptum : decernimus ipsum irritum z inane.

Honorius tertius illustri regi baronib z militibus z alijs hominibus cypri.

o Falsitatis.qualiter. falsarij puniendi sunt : habebis infra de fal.ad falsariorum.

p Examinata. cõpromissi. Duplici ergo ratione nõ valuit arbitrium.primo q contra ius fuit latum arbitriuz forte per sordes vel per gratiam: z ideo nullum.C. de arbi.l.iij.sic etiam obtinet in alijs iudicib si ferant sniam contra ius scriptum:nõ tenet.ij.q.vi.§ diffinitiua . ff. item si contra ius.sed contra ius litigatoris lata bene tenet sentẽtia: a qua nõ est appellatuz vt ibidem dr.z.s.d re iudi.cum inter vos in fi.z idem intellige i arbitrio, q contra formam cõpromissi nihil põt facere arbiter.s.de arbi. cum dilectus.ff.de arbi.l.pedius in fi.z.l. non distinguemus.§.de officio.

q Confirmatiõe.z ita pz q confirmatio nihil vel modicum operat : q si aliqd inuenit confirmat illud: als nihil operat.j. de conces. preben.q diuersitatem. si . Et sic pz q confirmatio sub forma communi non impedit petitionem alterius nec cognitionem iudicis. d hoc dictum est supra.e. c.i. Arg. q si principale cassatur : z accessorium. supra de fide instrume.

ibi tamen confirmantur:vt hic z supra capitulo proximo similiter nec episcopatus confirmari consueuerũt lz sint perpetui.Est enim ratio quare non confirmantur quia regulariter verum est:q non sunt perpetui:infra de statu regul.cum ad monasterium.§.tales. vñ remouentur pro voluntate abbatis:vt ibi dicitur:z quia de facili huiusmodi regulares etiaz si sint perpetui remouent:infra de simo.p tuas in fine.sed si administratio ex

inter.z.s.de re iudi.cum inter nos.

r Sicut puide.hec enim verba:sicut puide: in confirmatõibus posita conditionaliter intelliguntur: vt hic pz.z.j. de conces.preben.q diuersitatem.Ar.s.j.c.primo.secus si ponũtur in priuilegio:q cum priuilegium sit lex priuata: certum dz ibi poni:vt aliquid concedat priuilegium : infra de v.b.sig. abbate.als esset inutile.j.de priuil.in his.ar.s.de off.deleg. qm abbas.z supra de elect.cum ad monasterium.ioan.

a V Enerabilis.amicabilis ꝯpositio. bene dicit amicabil' ꝯpositio: qꝛ trāsactio sup decimis: vt aliqd temporale detur pro decimis non valet.j.de rerum permu.c.vlti.nec sup alio spirituali:supra de transac.ꝯstitutus.sed ꝯpositio bene interuenit in decimis ꝛ alijs spūalibus:supra de trāsac.statuim⁹. ꝛ.c.decetero.ꝛ.j.de decimis.ex multiplici.

e S Ua nobis ꝯfirmationes.in forma cōi minui: qꝛ non dꝫ inde ꝓcedere iniuria ꝛ occasio vnde iura nascunt̃.C.vnde vi meminerint.ꝛ.j. de accu.qualit̃ ꝛ qñ.qꝛ si sua iura vnicuiqꝫ epo nō seruant̃ quid aliud est:ꝗ̃ vt ordo ecclesiasticus ꝯfundatur.xi.q.i.ꝑuenit. nec fuit intētio dñi pape ꝑ cōfirmationē huiusmodi aliqd subtrahere epo diocesano: nec ēt ꝑ collationē cardinalis:imo remanꝫ i⁹ saluū diocesano epo.j. ꝺ reli. do.c.ij. ꝛ dicit papa nec honorem meuꝫ deputo i quo fratres meos honorem suum perdere cognosco vt.xcix. disti. ecce. Et sic pꝫ ꝙ per confirmationeꝫ huius' modi ius alteri⁹ nō tollit̃:sic ēt lꝫ papa recipiat aliquē sb sua ꝓtectione:nō ꝓpterea eximit̃ a iurisditione sui epi.j. de ꝑui.ex parte.sic lꝫ aliqui assumantur in ꝯfraternitate hospitalariorꝫ siue tēplariorꝫ:non eximunt̃ a iurisditione suorꝫ epoꝝ.j. de ꝑuil. cum ꝛ plātare.§.penl'.ꝛ.c.ex tuaꝝ.ꝛ.c.pe.b.

b ¶ Insertus.vt per hoc appareat ꝙ cōpositio legitima fuerit: ꝛ ñ possit de ea dubitari:ar.supra eo.c.i.ꝛ.ij. vnde ñ poss alius iudex vlterius de ꝗ̃stione suborta cognoscet:vt ibi dꝛ: qꝛ papa ex certa scia cū eaꝫ viderit ꝯfirmauit: imo si cōpositio als ñ valeret: ex quo papa eam ex certa sciencia cōfirmat valet:supra de trāsac.c.i. ꝛ.c.veniēs Si vō tenor ꝯpositionis nō esset ibi isert⁹nec ipe vidisset ꝯpositioneꝫ ꝛ eā ꝯfirmasꝫ:sicut prouide facta est: nihil operaret̃ vt supra.c.pr.ꝛ vt dcꝫ ē supra.e.c.i.Sed nunqd necessariū erit decetero ostendere instrumentū ꝯpositiōis: postꝗ̃ oñdit̃ ꝯfirmatō pape i q̃ ꝯtinetur tenor ꝯpositōis ar.ꝙ sic.s. de fide instru.c.i. ꝛ.C.de eden.auč.sigsin aliquo. sed nō credo ꝙ decetero expediat ostendere instruꝫ ꝯpositionis de necessitate:cuꝫ auc̃te pape transcriptum sit ꝛ redactum in publicam ꝯfirmationem.C. de tes. publicati.ꝛ.j. de priuil'. cum olim essemus. ar.ꝛ s̄.de fi.instru.c. vlt.de h notat̃.j.ꝺ v̄.sig.abbate.

¶ Sicut sine prauitate ꝑ ista v̄ba que in confirmationibus ꝯditiōalit̃ itelligunt̃:vt dcm̄ est.s̄.c pri. dubitabat̃ an teneret compositio: quia nō videbat̃ eam ꝯfirmasse simplr̄. vñ eam ꝓuare timebant:sed errabāt: qꝛ illud intelligit̃ cuꝫ papa ꝯfirmat ea q̃ non videt:ꝛ iō dicit in in ꝯfirmationib⁹:sic sine prauitate. Sꝫ qñ cognoscit de ꝯpositione:ꝛ videt ea que ꝯfirmat: tūc lꝫ illa verba ponant̃ in ꝯfirmatione:nō intelligunt̃ ꝯditionaliter ꝗ̃ causatiue:ꝛ sic itelligit̃:sicut sine prauitate facta fuit ꝯpositio.i.qꝛ sine prauitate

¶ Si ꝓmissis veritas.i.ꝯpositio taliter fuit facta ꝛ ꝯfirmata tenore compositionis inserto:qꝛ per hoc apparet:ꝙ ipsam approbauit.vnde mandat eam seruari.

V Enerabilis frater.n.archiepiscop⁹ nichosieñ. ꝛ suffraganei eius transmissa nobis petitione monstrarūt: ꝙ inter ipsos ꝛ vos super quibusdam decimis mediante albaneñ.epo:tunc apo.se.legato amicabilis compositio^a inuenit:expresse adiecto ꝙ quāto citius eam auctoritate ap. ꝯfirmari contingeret stati deberet executioni mandari:verum lꝫ sit per nos confirmata ꝛ ad maiorem rei euidentiaꝫ litteris ꝯfirmatōis tenor compositionis insertus^b:ipsam tñ tenuistis obseruare occasionē friuolam ꝓtendentes tum ex eo ꝙ in litteris v̄bum ꝯfirmationis iuxta stilum ecc.ro.precedat:tum qꝛ clausula cōsueta.s.sicut sine prauitate^c ꝓuide facta est: in eisdem lr̄is cōtinet̃:ꝛ infra. Mandamus:q̃tenus si p̄missis^d veritas suffragatur:ꝯpositionem eandē adimplere curetis.

I dem vniuersis abbatibus ꝛ prelatis ac ꝯuentibus ꝛ clericis in ꝯstan. dioc.ꝯstitutis.

S Ua nobis ꝑiarcha constantinopoli.conquestione monstrauit: ꝙ cum qdam vestruꝫ sumentes occasioneꝫ ex eo:ꝙ.j.p̄rsbyter card.tūc apo.sed.legatus quibusdam alijs ecclesijs ꝛ clericis in spiritualibus ꝛ tpalibus contulit monasteria eorundeꝫ: ipsi patriarche obedire recusant: ꝛ ei de iuribus patriarchalibus respondere in sue presumptionis adiutorium inducentes ꝯfirmationes huiusmodi collationum a se. apost.impetratas. Cum igitur nolumus iura que diocesanis debētur per collationes seu confirmationes^e predictas minui seu ledi:mandamus quatenus occasione huiusmodi: ñ obstante ipsi patriarche reuerentiā ꝛ obedientiaꝫ exhibere curetis:eiqꝫ de iusticijs suis integre respondere.

Liber tertius.
De vita ꝛ honestate clericoꝝ
ꝑ concilio maguntino.

T laici^f secus altare^g qñ do sacra mystēia celebrātur: stat vel sedē inter clericos non ꝓsumant: sed pars illa^h que cācellis ab altari diuiditur:tantum psallentibus pateat clericis. ad

f ¶ Laici. supple statuim⁹

g ¶ Secus altare.laici.n. ibi stare nō debēt: sed tm̄ clerici: vt liberius intendant diuinis officijs:vt de ꝯse.dist.ij. sacerdotū. ꝯsecrate etiā mulieres incensum circa altare portare nō debent.xxiij. di.sacratas.ꝛ in.c. non liceat. ꝛ de cōsecra.distin.i.in sancta.ꝛ.j.titu.p̄rori.c.i. in fine.

h ¶ Sed pars illa.i.chorus in quo morantur clici ad cantandum:qui diuidit̃ ab altari ꝑ cancellos: vt pꝫ ꝑ exemplum in ecclesia bonoñ.ꝛ locus intra cācellos appellat̃ sacrarium.vñ isacrati hoīes ibi sacrata vasa cōtingere nō debent:de ꝯse.di.i.in sancta. ꝛ appellat̃ sacrarium diaconiuꝫ:eo ꝙ diaconus ministrat ibi altari xxiij.di.non oꝫ.dī ēt ꝑsbyteriū.de ꝯse.di.ij.sacerdotum

a Sicut mos ē.⁊ ita ē hic ar. ꝑ cōsuetudine. al's po/nūt sancta. i. maior pars eccl'e siue corpus.
b Sancta sanctorū. in qua sūmus sacerdos intrabat sed hodie laici ⁊ femine ad orandū ⁊ cōicandum tan/tum possunt intrare.

gdā reprehenderet a p'pa rūdit versus: Tutius vt peterē lai ci sub imagine romā: Fas fuit, vt sinerē luxuriare comā .h.
m Anathema sit. i. fiat. non enim est excōicatus ipso iure. xxx. di. quasi per totum.
n Clericus. nutriat. nisi ex iusta cā: vt dictū ē i pr. c. ⁊. j. e.

c Clerici arma. Clerici arma portare nō debent xxiij. q. vi. clerici. ⁊ c. quicunq; sine iusta cā. Iustam cāz intellige si per loca periculosa transitū faciāt: tūc possunt portare arma ad terrorem latronū: s; pcutere ñ debeāt: ar. xxiij. q. iij. maximianus. alit portare nō debēt ⁊ si tertio admoniti ñ cēstiterit: pdūt priuilegiū illi⁹ canonis. xvij. q. iiij. si qs suadēte. ⁊. j. de sen. ex. in audientia. ⁊. c. cōtingit.
d Usurarij. hoc intellige de laicis. q sūt excōicandi: nisi restituāt vsuras. j. de vsur. ꝓterea ⁊ clerici ab officio ⁊ bñficio suspēdēdi: vt dicit: ⁊ repellēdi sunt ēt a dignitatibus. j. ꝺ excel. pla. īter dilectos. ⁊ ēt depōi debēt si de hoc cōuincant. xvij. di. qm̄ multi. ⁊ nihilomin⁹ excōmunicandi sunt: si eas non restituant.

orādum vero ⁊ cōmunicādū laicis ⁊ feminis: sicut mos ē[a]: pateant sācta sanctorū[b].

Ex cōcilio pictauieñ.

Clerici arma[c] portantes ⁊ vsurarij[d] excōicentur

Ex concilio maticeñ.

Et quisq; p̄sbyter q plebem[e] regit: clericū ha/beat[f] q secū cātet: ⁊ epistolā[g] ⁊ lectionē legat: ⁊ q possit teneř scholas[h] ⁊ admonē suos parochiāos: vt filios suos ad fidē[i] discēdā mittāt ad ecclāz: q̄s ipse cū oī castitate erudiat.

Gregorius .ix.

Si quis ex cl'icis[k] comam relaxauerit[l] anathema sit[m].

Ex cōcilio carthagiñ.

Clericus neq; comā nutriat[n] neq; barbam.

Ex ꝯcilio triburiensi.

Clericus si tōsura dimissa vxorē acceperit: q quidē sit sine gradu[o] nec mōasterio a parētib⁹ traditus[p]: vxorē ꝑmittať hřē: ⁊ iterū tōdeatur[q]: nec in vita sua vxorē dimittere audeat.

Alexander. iij. cantuareñ. archiepo.

Clericis[r]: ⁊ infra. Clerici q comam nutriunt ⁊ barbā: etiā inuiti[s] a suis archidiaconis tondeantur.

Idem in concilio lateraň.

Monasteria sanctimōialiu;: si qsquā cleric⁹ sine manifesta ⁊ rōabili[t] causa frequentare[u] p̄sumpserit p episcopum arceatur: ⁊ si nō ꝺstiterit[x] ab officio ecclesiastico reddatur immunis. si laici excōmunicationi subdantur: ⁊ a cetu fidelium fiant penitus alieni.

Gregorius nonus.

Quoniam: vt ait scriptura: ⁊ infra. Statuimus vt facultatib⁹ ecclārū vestrarū ꝓuentib⁹: ⁊ expēsis[y] diligēter īspectis certum in eis valeatis ponere numerum clericorum: ⁊ statuere vt bōa eorum veniant in commune.

clerici. īmo detonso capite ⁊ patētib⁹ auribus incedere ꝺ;. xxiij. di. nō liceat.
o Clericus sine gradu sacro. si. xxxij. d. siquis eorū.
p Traditus. si. n. traditus fuisset: ita ꝙ monachus esset nō posset habere vxorē quā postmodum accepisset: al's non prohibetur redire ad seculū. j. de regulari. ⁊ trā se. ad reli. cū simus. ⁊. xx q. i. quē ꝓgenitores. ⁊. xxij. di. placuit. seriatum. sigs vero.
q Tondeatur. Ar. est hic ꝙ clericus cōiugat⁹ ꝺ; portař coronā: ar. ad h. xx. q. iij. eos q. ⁊. c. proclivis. S; ar. ꝯ. j. ꝺ cle. ꝯ iu. ioānes. vbi ꝺ hoc.
r Clericis. caplz istd ponit. xxiij. di. clerici. ⁊ ē p's illi⁹. j. ne cle. vel mo. c. clericis.
s Inuiti. ar. ꝙ aliq̄s cogēd⁹ ē ad bonū ⁊ ad id p̄cipue qđ iā suscepit. xlv. di. ꝺ iudeis ī fi. ⁊. j. de bap. ⁊ eius effec. maiores ꝯsus finē: al's nemo ꝺ; compelli ad bonū. vt ibi di. ⁊. xxiij. q. v. ad fidē. Itē ar. ꝙ beneficia conferuntur ī inuitis. xlv. di. ⁊ q emendat. ⁊. xxiij. q. v. nō vos circa mediū. ⁊. q. iiij. displicet. ⁊. lxxxiij. di. placuit. ⁊. c. consuluit.

e Et q̄sq; plebem. i. populum q̄liscūq; sit ecclesia siue plebs siue capella: vt. ꝯ. de fi. p̄sby. ꝓposuit.
f Clericum habeat. Ar. ꝙ ecclesia dedicari nō ꝺ;: nisi dos p duobus ad minus sufficiat clericis. i. q. ij. placuit. ⁊ de cō. di. nemo.
g Epistolam. sic acolyth⁹ ꝺ; legere epistolā ꝯ. xxxiij di. sbdiaconus. hoc intellige in necessitate in eccl'ijs illis: vbi non sunt sbdiaconi: al's intellige ſm illud. lxix. di. qm̄ videmus. nec diaconus ēt epistolā legē ꝺ;: q: videreť ab ordie suo recedē. lxxxiij. di. siq clerici. ar. ꝺ cō. di. i. c. i. ⁊. ij. i fi. ⁊. xcij. di. i sancta. Sed pōe: ꝙ ibi ñ sit sbdiaconus ſ; p̄sbr diacon⁹ ⁊ acolythus: qs dicet ep̄laz acolythus: ⁊ diaconus dicat euāgeliū qđ ē ei⁹ offm̄: ſ; si acolythus dixit prophetiam: diacon⁹ dicat ep̄laz. viii.
h Scholas docendo pueros psalterium ⁊ cantare.
i Ad fide;. i. symbolum: idest credo i deū p̄rem qđ antiquitus ante baptismum didicerāt baptizādi: ꝺ con. di. iiij. añ viginti. ⁊. x. q. i. placuit.
k Si qs ex clericis. Istđ. c. hēs. xxiij. di. siq̄s ex clericis
l Relaxauerit. habitū semel susceptū ñ ꝺ; dimittere. xx. q. iij. ꝓclivis. nisi ex iusta cā. j. e. cl'ici. vnde cum

t Monasteria. rōabili. xviij. q. ij. perniciosa;. ⁊. c. diffinim⁹ ⁊. lxxxvi. di. clericus solus. nec sufficit cā rōabilis: nisi sit manifesta vt hic videtur.
u Frequentare. solam frequētiam reprobare videtur. S; frequētia vř ex duabus vicibus. xxv. q. ij. ita nos. ar. optimū xxvi. di. vna tm̄ nec repetita. q: remissionem venie crimina nisi semel cōmissa nō habeāt. C. ꝺ epis. audi. l. iij. Sic ergo vltra vnā vicē sine manifesta ⁊ rōabili cā nullus illuc ire ꝺ;: q: statim malum presumitur.
x Non destiterit. Ar. ꝙ ad monitio semp ꝓcedē ꝺ; vindictā: vt se corrigat qs añq; puniatur. xij. q. ij. indigne.
y Quoniā vt ait. ⁊ expēsis. Illud nōbile ē ꝙ in facultatib⁹ estimādis hñda ē rō expēsar;: q̄ hūt in hospitalitate: ad quā teneňť eccl'e. Itē i ep̄ alib⁹ p̄soluēdis. j. ꝺ pbē ꝺ mōachis ⁊ recipere nuncios ⁊ legatos ap̄l'ice sedis. j. ꝺ cēsi. cū instantia. ar. ad hoc. xij. q. ij. nobis. Illi. n. fructus estimandi sunt q supsunt deduct; expēsis. C. de fruc. ⁊ lit. expē. l. i. Et ita tot sūt ponēdi in ecclesijs: quot ex fructibus illi possint honeste sustētari: vt h euidēter p;: ⁊. j. ꝺ isti. c. i. ⁊. c. aucte. ⁊. j. de cōces. pbē. ex parte i fi. ⁊. ꝯ. ꝺ ꝯsti. cū. M. ferrarieñ. ⁊. j. ꝺ ꝯ. sig. c. vlt. ⁊ h

exceptio legitima est cū facultates non sufficiunt: siue sint distincte prebende in ecclesia siue non.

in vna domo vescantur: atq; sub vno tecto dormiant ꝛ quiescāt. Siqui vero contradictores extiterint: licitū vobis sit ꝑ suspēsionē officij ꝛ benefi/cij aut grauiori ēt pēa: si op⁹ fuerit ad hāc obseruātiā eos appellatōe cōpellere non obstāte. Indulgem⁹ ēt: vt si q̄sq̄ eoꝝ q simul viuūt ꝑ manꝰ iniectōe i sociū a cōmūiōe meruerit fieri alien⁹: recōciliandi ꝛ pniaꝫ iponēdi ptātem plenariam habeatꝫ: nisi forte atrocitas facti penā grauiorē expectet. Innocentius. iij

Cum ab oī specie mali ꝑcipiat apostol⁹ abstinē ꝛ ifra. Iāe ad audiētiā apostolat⁹ nr̄i puēit: q cū ex delegatōe nr̄a cās suscipitis ptractādas more seculariū sup ꝓcialis vel parte alia ꝑ diuersa terrarū ꝯsuetudie ꝑter expēsas victualiū cū litigātib⁹ recepti pignorib⁹ ꝑ salario cō/uētis: nō attēdētes q ad hoc vobis ꝛ alijs clericis sint ec/clesiastici redditus deputati: vt ex ipsis hōeste viuere ꝺbeatis: ꝛ ifra. Ideoq; mādam⁹ q̄ten⁹ ab h⁹i excōicatōib⁹ de cetero abstinētes vigorē iudiciariū grati studeat; litigātib⁹ ipartiri: n̄ obstāte qḋ i fraudē a qbusdā ꝓponit: q id exigat noie assessoꝝ: cū nec iustā iudiciū iudici vēdē liceāt: ꝛ vēales snie ab ipsis ēt secularib⁹ legib⁹ reprobantur.

De liuonien. epo ꝛ eis q cū ipso fratribus sunt.

Deus q ecclāꝫ suā noua sēp ꝓle fecūdat: ꝛ infra Nc igit: si dispar i vobis obs̄uantia fuerit dissimul habit⁹ apud eos qb⁹ vnū euangeliū ꝓdicatis: scādalū suscitet: mādam⁹ q̄tenus eo nō obstāte q inter vos monachi sunt ꝛ cāonici regulares vel alij ēt regularē vitā sub alia districtōe ꝓfessi: oēs pariter in vnū regulare propositū ꝛ hōestū habitū q̄tum ad hoc spectat officium cōformetis. Idem.

Cum decorē dom⁹ dei: ꝛ infra. Interdū ludi fiunt i ecclesijs theatrales: ꝛ n̄ solū ludibrioꝝ spectacula introducuntur in eis monstra laruarum verum etiam i ali/

a In vna domo. sic. xxxij. di. ꝑter hec. ꝛ de cōse. di. v. i oībus ꝛ. xij. q. i. necessaria. Ar. ꝯ. xij. q. i. q tua. ꝛ. xxxij. disti. siq vero. So. qḋ dꝫ hic ꝛ i cōcordā. signati. q ius cōe est: ꝛ hōestū eēꝫ: vt seruaret q̄ꝫ ꝺrogatur huic iuri ꝑ ꝯria cōsuetudinē quā papa scit ꝛ tolerat: capl'a ꝯria loquūtur sm antiqua tēpora de q̄busdā clericis cōiugatis qb⁹ dabantur bñficia extra cōsortiū alioꝝ poti⁹ de gr̄a q̄ꝫ de iure: q: de nouo cōuersi fuerāt: ꝛ loquitur in vtroq; capitulo de epo āgleꝝ. sic. xxxv. q. iij. q̄dā ier. ꝛ. c. quod scripsi. Si vis intelligē capitulum istud ꝺ regularibus: planum esset q nō dꝫ hic de quib⁹ loq̄/tur ꝛ hoc vꝫ ex eo q dꝫ i fra, indulgemus. vt q̄sq̄ꝫ eoꝝ q simul ꝛc. q simul i eodē refectorio comedē ꝛ dormitorio dormire ꝺbēt. j. de statu. regu. cum ad monasterium.

b Qui simul viuunt. ex hoc vꝫ: q loquat hoc capitulum de regulari/bus q simul viuūt ꝛ dormiūt qbus tn̄ cōcessum est: vt a suis p̄latis absolui possīt. j. de sēt. ex. monachi: ꝛ. c. cū illoꝝ. ꝛ hoc idē priuilegiū cōcessū ē hospitalarijs hierosolymitanis vt ꝑ suū priorē q sacerdos est: absoluant. j. de sē. ex. cāonica. Alij vero p̄lati secularium ecclarū hoc priuilegiū nō habēt: q cu ꝫ regularibus tn̄ cōcedatur vt ꝑꝫ per iura ꝓdicta: alijs denegatur. xxv. di qualis. ꝛ ar. ꝯ. de p̄sump. c. nōne. ꝛ. ff. de iudi. cū ꝑtor. nō. n. qḋ vni ꝑsōe ꝑ priuilegiū sigillatiꝫ cōceditur: alie cōuenit denegari. xvi. q. i. hic ēt in fi. ꝛ. vij. q. i. penifti. olb⁹ enim illud beneficiū ē ꝓhibitū nisi spāliter sit concessum: ꝛ sic intelligitur hoc capl'm tn̄ de regularibus. b.

c Atrocitas. hoc semp excip. f. j. de sen. ex. cū illorum.

d Cum ab oī. abstinere. nisi vbi qs redimit ius suā: vt. i. q. iij. q̄situ. ar. j. de simo. dilectus. vbi de hoc: semp tñ p̄/sumitur eē malū: vt. i. q. i. nullus. i. ꝛ. h. nisi manifeste ꝓbet ꝯrū vꝫ. n. corrūpere iudicē: lꝫ sit ar. ꝯ. xiiij. q. v. nō sane. vicē.

e More seculariū. mos iste de decia parte litis exigēda ꝯ legē est: vt in auc. de iudi. §. ne aūt colla. vi. vbi delegatus ēt a principe nō hꝫ nisi duos aureos i ꝑncipio litis ꝛ duos in fi. ꝛ hoc cū cā excedit centū aureos: alis nihil: vt ibi dꝫ: ar. C. de testa. l. consulta. ordinarius aūt nō dꝫ habere nisi sportulas iij. q. iij offeratur. ar. ꝯ. C. de epis. ꝛ cle. auc. gnāliter. lꝫ ibi de eis ꝑs dat ad ꝺsario: lꝫ nō iudici. vñ n̄ ꝯdicit. Aduocat⁹ ēt si ēta pte lit. cū cliētulo pacisci n̄ dꝫ. C. ꝺ postu. l. siqs aduocatoꝝ

f Preter expēsas. ꝺlegati. n. iudices ꝺbēt hēre expē/sas qñ ꝓficiscuntur ex domiciliū suū: sicut testis. iiij. q. iij. §. venturis q nēo cogit suis sūptib⁹ militare. j. de si. mo. cū sit romana. ꝛ. ꝯ. de prescrip. cū ex officij. ꝛ. xxviij. q. i. iam nunc. ꝛ de suo non tenetur qs facere bñficiū. x. q. ij. precarie. mūera enim nō sūptus ꝓhibēt. i. q. i. indices ꝛ modica exēnia recipere possūt. ff. de offi. ꝑsi. l. plebiscita. exēnia. n. nō sūt lucra. ff. de offi. ꝓcon. l. solent ꝛ. vlt. ea tñ moderatione ne ꝓducātur ad nimiā q̄ntitatē: vt ibi. ꝛ ne litigatorib⁹ enorme damnū isligāt: ar. x. q. ij. illud. imo si paupes sūt litigātes: debēt ēt a sumptib⁹ abstiere: q nec tunc ordinarius hꝫ sportulas: i auc. de mā. ꝑn. §. sit tibi quoq;. colla. iij. Ordinarius autē nunq̄ dꝫ habere expēsas: naꝫ iō stipēdia sūt cōstituta. xxiij. q. i. militare. imo ꝛ cū de mandato ꝑncipis ad aliā ꝓuinciam ꝓficisc̄tur: dꝫ expēdere illa q̄ domi expēderet: in auc. de m in. ꝑn. §. illꝫ tñ colla. iij. q̄nq; tñ ordinari⁹ recipit expēsas cū ecclam. cōsecrat. j. ꝺ simo. cū sit romana. ꝛ cū visitat prouinciā suā. j. de decē. cū aplus. ꝛ. c. sopite. ꝛ c. cum nuper. Itē si ordinarius dat ꝺlegatū: tūc ipse dꝫ ei facere expensas. ꝯ. de offi. ordi. inter cetera. lꝫ quidā contrarium faciant: quod tamen facere non debent. vnde posset ab eis repeti tāq̄ꝫ indebitum: ar. j. de magistris prohibeas. ꝛ. j. de cens. procuratores. in fi. ꝛ. xviij. dist. n. qm̄. ꝛ. c. sequenti.

g Gratis studeatis. Gratis ergo dꝫ iudex iudiciariū ordinē ipartiri: ꝯ tñ ꝓpterea reprobantur expēse. testis enim gratis dꝫ ferre testioniū: ꝛ tñ recipit expēsas. iiij. q. iij. §. venturis. Sic ꝛ procuratori non prohibentur sūptus: sed pacisci de certa parte litis prohibetur. ff. de pac. l. sumptus. ꝛ fideiussori prohibetur de certa parte pacisci qui fideiusserat iudicatum solui. ff. man. l. si re/munerandi. §. marius paulus. b.

h Nomine assessorum. assessor. n. bene pōt petē mercedē: q suis sūptib⁹ ad h nō cogit. xxviij. q. i. iā nūc. nemo. n. de suo bñficiū facere cogit. x. q. ij. precarie. ꝛ. ꝯ. ꝺ prescrip. cū ex officij. ꝛ merces sibi pro labore suo consti

mul ds.rij.q.ij.charitatẽ.z iuriscõsultus bñ põt vendere rectũ cõsiliũ.xi.q.iij.nõ licet.z.xiiij.q.v.no sane.z dic.lex:q̃ spe premiorũ inuitand⁹ ẽ assessor.C.de asses.l.i.

Reprobent.ita q̃ nõ sit opus appellar.ij.q.vi.§.venales.z.C.q̃n prouo.nõ est ne.l.venales.Si autẽ fuerit sñtẽtia arbitri:ste. net:s; agens ex ea repellitur doli exceptio.C.d arb.l.iij

Eus qui.p/ fessi.Ar.q̃ si iuit.in quolibz iuramẽto auctoritas pape intelligit exceptata:vt.s.de re/ scrip.cõstitutus.a contrario sensu.z s.de iureiu.venie/ tes.z ita i pfessi.de argu.j.de regu.z trã.ad reli.q:z in i/ sulis:hoc verum intellige quantuz ad solẽnitates.se/ cus tñ ẽ i his q̃ sũt de substãtia ordi/ nis:vt.j.de statu regu.cũ ad mõa/ steriũ in fi.Cũ aũt isti sint diuersarũ possessionum simul non possunt esse i vna eccl'a:q: dicit canon:homies di uerse professionis nõ sociabis i vno eodẽq̃ officio.xvi q.vij.in noua.q: quilibz se confor/ mare dz moribus eorũ inter quos vi uit:vt.xli.di.quis/ quis.nã ex diuersi tate habitus gene ratur scandalum xxxiij.q.v.qd deo pari:cõformabunt aũt isti se in superi ori habitu:sed ite rius ferant vestes congruentes sue religioni.Et est hic arg.pro opiniõe hug.q̃ canonicus regularis possit fieri canonicus i ecclesia seculari:argu.lxxiij.di.quorundam.z.lviij.di.c ij.sicut monachus potest esse episcopus in ecclesia seculari.xviij.q.i.ioannes.

ghus festiuitatibus[m] diaconi pñbri ac subdiaconi insanie sue ludibria exercere presumũt: z infra.F.u.mãdamus quatenus:ne per huiusmodi turpitudinem ecclesie inquinetur honestas:prelibatã ludibriorũ cõsuetudinẽ vel potius corruptelã[n] curetis a vr̃is eccl'ijs extirpare.Idẽ i cõci.gnãli.

Ut clericorũ mores z act⁹ i meli⁹ reformentur: continẽter z caste viuere studeant vniuersi pñsertiz in sacris ordinibus cõstituti ab oi libi/ dinis vicio p̃cauentes maxie illo p̃pter qd venit ira dei⁹ in filios diffidentie q̃ten⁹ in cõ/ spectu oĩpotẽtis dei puro corde ac mundo corpore valeãt ministrare.Ne vero facili/ tas[o] venie incentiuuz tribuat delinquendi:statuimus:vt q cõprehensi fuerint incontinentie vicio laborare:prout magis aut minus peccauerit:puniantur s̃m canonicas sãctiones:quas efficacius z districtius precipimus obseruari:vt quos diuinus timor a malo non reuocat:temporal' saltez pena[q] cohibeat a peccato. Siquis igitur hac de causa suspensus presumpserit celebrare diuina:non solum ecclesiasticis beneficijs spolietur:verũ et p duplici culpa ppetuo deponat[r].Prelati vo qui tales p̃sũpserit i suis iniq̃tatibus sustinẽ maxie obtẽtu pecunie vel alteri⁹ cõmodi tpal: pari subiaceãt vltiõi.Qui ãt s̃m regionis[s] sue morem non abdicarũt copulã cõiugalẽ:si lapsi fuerit:grauı⁹ puniant: cũ legitimo matrimonio vti possint.Idem in eodem.

A Crapula[t].z ebrietate oẽs clerici diligent abstineãt.Uñ vinũ sibi tẽperẽt: z se vino.Nec ad bibendum q̃spiã icitet:cũ ebrietas z mẽtis iducat exiliũ:z libidinis p uocet incentiuũ.Unde illuz abusuz penit⁹ decernim⁹ abolenduz:quo in q̃busdaz partibus ad potus eq̃les suo mõ se obligant potatores:z ille iudicio taliuz plus laudat qui plures iebriat:z calices fecũdiores exhaurit.Siquis aũt sup his se culpabilẽ exhibuerit:nisi a supiore cõmonit⁹ satisfecerit:ab offõ vel bñficio[u] suspendat.Idem in eodez.

Clerici officia vel cõmercia secularia nõ exerceant maxie ihonesta.Mimis ioculatoribus z histrionibus nõ intẽdant:z tabnas[v] p̃sus euitent:nisi forte causa necessitatis in itinere constituti.

vt voluptatẽ sicut in pascha sepulchrum dñi.z alia representantur ad deuotionem excitandam.Et q̃ hoc possit fieri:est ar.de conse di.ij.semel.z di.iiij.queris versus finez z quodlibet festum est signum z representatio preteritarum rez.lxxv.di.quod die dominico.

m Festiuitatibus.s.sancti stephani sancti ioannis innocentum.

n Potius corruptelã.turpis consuetudo potius dı corruptela q̃z consuetudo:que citius ẽ extirpãda.viij.distin.mala consuetudo.z.s.de consue.cuz inter vos.z.c.cũ venerabilis.z.j.d exces.p̃la.c.inter dilectos.

o Ut clericorum.ira dei.vt infra de exces.p̃la.clerici.z.xxxij.q.vij.flagitia.z in auc.vt non lu.contra na.colla.vj.z tales vltimo supplicio puniuntur.C.de de adul.cum vir.

p Facilitas.xxiij.q.iiij est iniusta.Et si ea q̃ male vsurpãtur omittimus excessus viam alijs aperimus.xxxv.q.ix.loci.z xciij.di.peruenit.

q Pena.Si dicit lex quos ad vite decora domestice laudis exẽpla ñ reuocãt:correctionis saltez medicina compellat C.de emen.ppin.l.vna.z.s.de elec.cũ in cũctis in fi.z.lxij.di.docendus est populus.z necesse ẽ vt ferro abscindãt vulnera que zc.lxxxiij.dist. plurimos.in fi.z ferruz quippe nostre mẽtis zc. vij.q.i.§.cum autem.

r Deponat.ecce quãta est pena illius q celebrat suspensus.j.de cle.ex.mi.clerici.z.c.latores

s Regionis.hoc dı p pter orientales:q vtunt matrimonio iam cõcto etiam i sacris ordinibus.j.de cle.coniu.cum olim.z.xxxi.distin.aliter.

t Crapula.iiij.di.deniq;.Crapula dr q̃tũ ad superfluitatez ciborũ:z dr crapula q̃si cruda epula.Ebrietas q̃tuz ad potũ:z dı ebrietas ab e qd ẽ siũ:z bria qd ẽ mẽsura.vñ ebri⁹ ẽ q siñ mẽsura bibit.vñ orati⁹:Fecũdi calices quẽ ñ fecẽ disertũ.

u Uel bñficio.hoc relinq̃t arbitrio supioris vt delinq̃ntes suspendat ab offõ vel bñficio.Quid si dicat iudex:suspendo te ab officio vel bñficio.dic sup hoc:vt no.j.de cleri.ex.mi.latores.in glo.vel notula que incipit.z etiam.ber.

Uam laruaz.phibitũ est ẽt cũ ludibrij vti habitu monachali vel alio religioso:z grauiter punitur qui hoc facit:in auc.de sanc.epis.§.vlti.colla.ix.z ar. C.de episco.audi.l.mime.non tamen hoc prohibetur representare presepe domini:herodem magos.z qualiter rachel plorabat filios suos zc.que tangunt festiuitates illas de quibus fit hic mentio:cum talia potius inducant homines ad compunctionem q̃z ad lasciuiaz

Clerici.nõ exerceãt qd q fecerit ab offõ suo degradent.i.rci.di.cleric⁹.imo nũq̃z de manu sua exeat psalteriũ:de cõse.di.v.nũq̃ i pa.

v Et tabnas.xliiij.di.clerici.

a Ad aleas. hoc prohibet clericis intm q qui publice alea tor est: repellitur a pmotione. j. de exces. pla. inter dilectos nec debent esse inspectores ludi huiusmodi: in auc. de sanc. epis. §. interdicimus. coll. ix. & tribus annis arceant a misterio: vt ibi dicit. Sed videt q p mo sit admonēdus anteq puniat vt. xxxv. dist. c. i. Sz hoc credo in bñficio obtēto: secus in obtinēdo: quia multa impediunt q non deijciunt. xv. q. i. §. vlti. & s. de iureiuran. quēad modum. & j. de excess. p la. inter dilectos. Sz nū qd pōt repeti quod pdi tur in alea. Dicūt qdam q nō: sed paupibus est erogāda pecūia illa: ar. xiiij. q. v. non sane. Cum turpitudo vsat ex vtra q pte: melior est pditio possidentis. ff. de cōdi. ob tur. cām. l. si ob turpē §. vbi autē. hec fuit epi. plac. Alij dicūt q possit repeti & melius. ff. de alea l. vlti. in fi. vbi dicit q si seru vel filiusfamilias amiserit in ludo: pri vel dño dabitur repetitio: & etiā vsq ad. l. annos: vt dicit greca pstitutio: & si quis existens in alea rē suam vendidit: nō tene tur de euict. ff. quar re. ac. non da. l. ij. §. i. C. de reli. & sumpti. fu. in auc. alearum vsus puandus est quod ibi dicit.

b Cōgruentē. vt vide ant differre a mōachis.

c Non notāda. ar. pro medio spectāda. s. de of. dele. querenti. ff. de acq. re. do. l. adeo. §. cū quis

d Deauratis. hoc sine licentia principis ēt lai cus habere non dz. C. de vesti. ele. & aura. l. nēo. li. xi. tñ conformabūt se i vestibus cōsuetudini re gionis: ne videantur hyppocrite: vt. xxx. dist. si virorum. & iiij. di. erit autem. ne vilescat dignitas clericalis. lxxx. dist. epi. de hac materia dicitur. xxi. q. iiij. in summa. io.

e Causa timoris. tunc eniz habitus mōachalis pter hoc susceptus non piudicat: s. quod me. cau. platuz. & ita cleric iusta de cā pōt postponere hitū clericalē nec cēset apostata.

f Annulos. per annulum enim psumit matrimoniū: arg. xxx. q. v. femine. & supra de presumpt. illud.

g Nisi monachali. Ar. q monachus factus eps non peni tus absoluitur a regula monachali: de hoc no. xvj. q. vij. i no ua. Ar. contra. xviij. q. i. statutum. h.

h Ex litteris. se tuentur. cū isti statuta patrie approbēt p se tenent ea recipere s. se. xix. di. si romanoruz. & iiij. q. iij. §. si quis testibus. & j. ij. q. vij. cuius in agendo. & si illa reprobant non debent ex eis commodum habere. j. de censi. cum olim. & C. de re. cre. generaliter. i. rñso. in fi. ar. s. x. di. c. i. & xxxij. di. si quid veri. & ij. q. vij. si heretic cus. & argu. s. de excep. cum venerabilis.

i Tertio. hec est canonica admoni tio. xvj. q. iij. sigs. domū. & c. de psbyterorū. & xxiij. q. iij. de illicita. post quā admonitionē nisi destiterint: per dunt puilegiū illi us canonis. xvij. q iiij. sigs suadēte. & j. de sen. ex. in pñtia & c. contingit. ad monitio eniz semp pcedere dz vindi ctā. xj. q. ij. c. indi gne. xvj. q. vij. oēs decime. & j. de sen. ex. sacro. approbā te concil. in pn. ve rūtamē nō loquit h de illo priuilegio si quis suadente.

k Negociationi bus. talia enim cle ricis sunt phibita. s. e. c. clerici. & ixx viij. di. fornicari. & xiiij. q. iiij. clerici & infra ne cleri. vel mona. p totum.

l Cūsfacto. No. q ipso facto amit tit qs priuilegium suū: vt hic pz. & j. de sen. ex. ptingit. vnde frustra iplo rat eccle auxiliuz qui cōmittit in eā: vt in eodē. c. cōtin git: qz frustra iplo rat legis auxilium q committit in le gem. j. de vsur. qz frustra. & seipsos reddūt indignos priuilegio suo: s. j. de immo. eccl. c. vlt. & si. xvij. q. iiij. c. frater & coepiscopus. sic ipso facto appellatur. s. de ap. dilecti. & c. vt nostrū. & facto renun ciat quis appellationi. s. de offi. delega. gratum. & j. de his que fi. a ma. par. ca. ex ore. Sed ipso verbo cleric priuilegio suo renunciare non potest. s. de fo. compe. si diligenti. & j. de sen. ex. contingit.

m Suis facultatib. bñ dicit suis: qz pter h facultatib ecclesie nō fit piudiciū: qz delictuz psone &c. xvj. q. vj. si epm. Et no. qd dicit: dū his se iplicant. q. d. si non iplicāt se his: puilegio ecclastico gaudebūt i reb suis sicut i reb eccl'ie: qd est nō notandū: qz res clericoz & ecclesiaz eodē puilegio gaudēt. xij. q. ij. eccl'iaz fucos. &

Ad aleas[a] & taxillos non lu dant: nec h'i ludis intersint. Coronam & tonsurā habeant pgruentem[b]: & se in officijs ec clesiasticis & alijs bonis studi is exerceant diligent. Clausa deferant desuper indumēta nimia breuitate vel longitu dine nō notanda[c]. Pānis ru beis aut viridib: necnō ma nicis aut sotularib psuticijs frenis sellis pectoralibus cal carib deauratis[d]: aut aliam supfluitatē gerentib nō vtā tur. Cappas manicatas ad di uinū offm itra ecclesiam non gerāt: sed nec alibi qui sunt i sacerdotio: & psonatibus pst tuti: nisi iusta cā[e] timoris exe gerit habitū transformari: fi bulas oio non ferāt neq cor rigias auri vel argēti ornatū habētes: sed nec ānulos[f]: nisi qbus competat ex officio di gnitatis. Pontifices autē in publico & i ecclesia superindu mētis lineis omnes vtant: ni si monachi[g] fuerint: quos oz ferre habituz monachalem. Pallijs diffibulatis non vtā tur i publico: sed vel post col lum vel ante pectus hincīde connexas.

Honorius. iij. abianeñ. epo

Ex litteris pontini comi tis intelleximus: q qdā clerici sue terre potius secula ribus negociationibus q offi cijs diuinis itendūt: & gaude re volētes priuilegio clerica li nolunt statutis patrie qbus quotiēs expedit: sicut laici se tuent[h] in negociationuz suaz questibus subiacere: & infra. Mandam qten: si tales ter tio[i] a te pmoniti ab h'i non re sipuerint: sed pretermissis di uinis officijs negociationib[k] institerint supradictis: cuz fa cto[l] priuilegiuz abijciāt cleri cale: tu quo min: dum his se iplicant: de suis facultatib[m] statutis & psuetudinibus pñe subiaceāt ñ defendas eosdē.

[illegible]

Ex concilio maguntineñ.

Prohibenduz est: vt nullus sacerdos fe minas de quib su spitio potest esse re tineat[n]: sed neq illas quas ca nones[o] pcedunt matrem ami tam & sororem: qz instigante diabolo & in h'illis scelus ppe tratum repit: aut etiam in pe dissequis earūdē: sed si qua de his necessitatem habuerit: p sbyteri hēant i vico aut in vil la domū longe a sua cōuersa tione: & ibi eis que sunt neces saria subministrent[q]. Pro

xvi.q.i.sic. Si uero se implicant: tunc cessat priuilegium: et ita suspenditur priuilegium alicuius ad tempus propter delictum. xv.q.vi.iuratos. et c.nos sanctorum. ff.C.de cur.fur.l.cum aliis. et j.de sen.ex.sacro. et lxxxi.di.si qui sunt. et c.se. De eo priuilegio dicit decre. quod clericus vxoratus et tonsuratus priuilegio clericali gaudere non potest. j.de cle.coniuga.ioannes.

n Prohibendum est. retineat. vt xxxii.dis. interdixit. et c.nullus et c.preter hoc. et lxxxi.di. cum omnibus.

o Canones. xxxii.di.interdix. et lxxxi di.cum omnibus. Videtur quod canon iste corrigat omnes illos canones: cum illi permittant huiusmodi mulieres cum clericis habitare: matrem sororem et amitam: et idem permittit. Inno.j.e.c.a nobis.concordans prioribus canonibus. Sic solue hanc contrarietatem. quod dicit hic intellige de suspectis clericis et iuuenibus et de mulieribus suspectis: quia si suspecte sunt: non debent secum manere.xxxiii.distin. quorundam. Contraria loquuntur de illis mulieribus de quibus nulla est suspitio mali: quia in talibus natura sed nihil seui criminis suspicari permisit.j.e.a nobis. et C.de epi. et cle.cum q. et de presump.cum in iuuentute. Item in linea transuersali vsque ad secundum gradum possunt hic clerici consanguineas: vt lxxxi.di.cum omnibus. In descendentibus vel ascendentibus verum quod vsque ad quartum gradum: ibi aplius potest extendi permisso quam in collaterali.

p In illis.i.occasione illarum. quoniam alie commorantur cum illis vel veniunt ad illas. vnde dicit aug. et omnes que cum mea sorore sunt: sorores mee sunt. lxxxi.dis.legitur. vel intellige proprie vt littera dicit: et hoc vult littera sequens: aut in pedissequis illarum.

q Subministrent. et sic patet quod clerici possunt sustentare consanguineos pauperes de quibus capitulum hoc intelligitur quibus potiusquam extraneis tenentur.lxxxvi.di. non satis. alias non si diuites sunt: vel vt diuites eos faciant: vt.e.c. et xii.q.ii.si quis.ad idem.xxxi.di.omnino.

r Ad altare presumat. vt.xxxii.dist.sacratas. et de consecra.distinc.i.in sancta.

f Si quis sacerdotum. nomine sacerdotis intelliguntur inferiores: vt patet hic: quia inferiora intelliguntur in superioribus: vt.xciii.dist.legimus.in fi. et xiii.q.i. pena

Prohibendum quoque est vt nulla femina ad altare presumat accedere: aut presbytero ministrare aut infra cancellos stare siue sedere.

Ex decreto eugenii pape.

Si quisque sacerdotum.l. presbyter diaconus subdiaconus de quacunque femina crimine fornicationis suspectus post primam secundam et tertiam admonitionem inueniatur fabulari et aliquo modo conuersari cum ea: excommunicationi subdatur: femina vero canonice iudicetur.

Alex.iii.salern.archiepo.

Clericos in sacris ordinibus constitutos: qui publice tenent concubinas ad eas abiurandas nolumus a tua fraternitate compelli: ne in eandem fornicationem instinctu diabolice fraudis redeuntes periurii reatum incurrant. verum ipsos per suspensionis et interdicti sententiam debes artius cogere vt mulieres ipsas a se ita remoueant: quod de illis sinistra suspitio non possit haberi. et si qui eorum ad ipsas redire vel alias accipere forte presumpserint: in aliquos eorum debes perpetuam excommunicationis sententiam proferre: vt alii eorum exemplo perterriti a similibus arceantur.

Idem cantuarien.archiepo et eius suffraganeis.

Sicut ad extirpanda: et infra. F.v. mandamus quatenus clericos vestre iurisditionis qui in subdiaconatu et supra fornicarias habuerit studiose monere curetis: vt a se illas remoueant eas vlterius minime admissuri. Si vero acquiescere contempserint: eos ab ecclesiasticis beneficiis vsque ad satisfactionem congruam suspendatis. et si eas suspensi presumpserint detinere: ipsos ab eisdem beneficiis perpetuo remouere curetis.

Idem eboracen.archiepo.

Super eo vero: quia asseris a.presbyterum fornicariam detinentem propter hoc ab officio suo suspensum: et infra. Porro si litteras a nobis obtinuerit: que facti seriem non contineant: nolumus illas sibi prodesse.

Idem lundon. episcopo.

le. et ff.de re.iudi.l.toto.ti.ij.di.e.l. et econuerso appellatione clericorum superiores vel maiores intelliguntur.xi.q.i.de persona.ad fi.

t Admonitionem. sic in auc.vt li.mri. et a.§.penul. et vlt.coll.viii. et j.de sen.ex.in audientia.c.coniungit. et.§.ti. pr.c.vltimo.

u Canonice iudicetur.i.in monasterio ponatur. xxxiii.di.c.fraternitatis. Alii exponunt idest in seruitutem redigatur vt.xxxii.di.eos.immo et ipsa concubina si sit publica: debet excommunicari.j.de sen.ex.si concubine. ber.

x Clericos. publice sunt excomicande ex quo pub.est.j.de sent.ex.si concubine.

y Abiurandas. ne contempto iuramento reuertantur ad eas per presumptionem vt sequitur.ar.§.j.qui clerici vel vo.ex tua.et.ibi: abiuratur. sed ibi contraxerat matrimonium cum ea: sed de facto cum esset subdiaconus: et quia quasi ab vxore separatur: sic debet iurare. xxv.q.vi.ab isto die. vel intellige de suspectis. et illud.c.ex tua rum.de non suspectis: de quibus verisimile est quod debeat iuramentum seruare.

z Redeuntes.ar.colligitur ex hac littera: quod non est iniungendum alicui periuramentum quod verisimile sit quod non debeat illud obseruare: ar.xxii.q.v.ita.§. et c.non est contra. et j.de sen.ex.ex tenore. et de presup.litteras. et C.de indi. vidui.l.ii. et hec ratio est quare iuuenibus non iniungatur solennis penitentia. l.di.penitens.ber.

a Perpetuam.i. donec resipiscant. sic inst.loca.§ adeo. et ff.de pecul.id vestimentum. et j.de mri.contrac.§. interdic. eccle.de mulie.fi. et x.q.i.sacerdotes vt ceteri timeant: vt ibi dicitur.

b Exemplo. pena.n.vnius debet esse metus alterius. vt.ff.de pe.l.capitalium.§.famosos.xlv.di.sed illud. et ii.q.vii.quapropter. et.j.de exces.prela.tanta. et x.q.i.quia sacerdotes. in fi.

c Sicut. et infra. alii nihilominus sunt compellendi: sed non cum tanto rigore vt vel contineant vel beneficia dimittant.j.e.c.si autem. et xxxii.di.lectores.

d Suspendatis. ita isti non sunt suspensi ipso iure. verum contra xxxii.di.nullus. et c.preter hec. So.quod dicit hic. et j.e.c.si aut. intelligitur de his qui adhuc tolerantur ab ecclesia: quia illi ipso iure non sunt suspensi. quod dicit in contrarius locum habet: quando factum est notorium: vel quando sunt condenati per sententiam: alias quantumcunque sit aliquis criminosus non est vitandus.j.e.nostra. et xxviii.di.consulendum. et j.e.vltimo.

e Remouere curetis. quia crescente contumacia: crescere debet et pena. et vt lite non contest. quando in fi. et ff.de pe.l.relegati.

f Sup eo. suspensum. ab episcopo suo.

g Seriem.i.quare fuit excommunicatus vel suspensus pro focaria: vel si ex alia causa vt exprimat omnes causas excommunica-

tionis: et suspensionis: talis non habetur pro absoluto. i. de sen. ex. cum pro causa. et. de ex. or. ex parte al's. licet essent impetrate tacita veritate: unde non valerent. de rescrip. sup litteris. et c. dilectus.

a S Si aut. portionibus. quas habeat pre i ecclesia prebendata.

b C In ecclesijs. cum sint prelati illarum.

c.pvenit. et in tali notorio credit simplici officiali. i. iiij. q. iiij. §. aliquando. nec requirit scientia omnium sed plurium: vt qn omes admissum scelus proclamant: vt. ij. q. i. c. scelus. et c. de manifesta. Notorium iuris e de quo aliquis condemnatur vel e in iure confessus: vt hic: et. ff. de sta. ho. l. vlt. et. ff. de re iudi. res iudicata. et. i. e. c. vlt. et i hoc notorio quanq regritur probatio. sineget. de re iudi. sicut. Notorium presumptu: vt paternitas filiatio. ff. de in ius vo. qr sp. et. i. de pby. conquerente et consanguinitas de notoria presumpta. i. de diuor. porro. §. i. Quod aliquis sit filius alterius: no posset vere probari. ff. de condi. et de mon. lucius.

c C Spoliare. que spoliatio perpetua itelligitur: ex quo sine temporis prefinitione hic dicitur. C. de penis. ser uus. Sed contra videtur. i. eo. sicut. vbi post admonitione suspendunt antequam priuentur ecclesijs: et hic stati post admonitionem spoliantur. Solu. hoc intellige sm illud: vt primo suspendantur et si se no correxerint spolientur: sed certe de iure fit quod hic dicitur: qr si se non corrigunt post trinam admonitionem recte: possunt spoliari beneficio: et qui ibi suspenduntur: intelligo qr fiat ex gratia vt sic expectentur adhuc. b.

d O Estra duxit. nullus audiat. xxxij. di. nullus. et c. preter hec.

e C Quantumcunque. vt. xxv. q. vlti. c. vlti. vsque ibi certum.

f C In fide xpi. i. pro fidem xpi. hucusque sunt verba capituli quod inducit. et.

g C Ceterum. hic icipit rndere distinguendo inter crimen notorium et occultum.

h C Notorium. ad intelligentiam eorum que hic dicuntur no. qr aliud e fama: aliud manifestum: et aliud notorium. Fama sic consuevit describi. Fama est illese dignitatis status vita et moribus comprobatus in nullo diminutus. ff. de var. et ex traor. cogni. l. cognitionem §. estimatio. et qui talem famam negligit: crudelis est. xij. q. i. nolo. Fama vero quanque ex scientia quanque suspicione procedit: quanque ex certo auctore: quanque ex incerto: de con. di. iiij. scim est. Manifestum dr quod ex scia et certo auctore procedit: et quod pot probari. ff. de testa. et qui testa. fa. pos. heredes palam. et. xv. q. iij. eorum qui accusant. Idem et quanque dr occultu quod pot probari. C. de ap. ecc. §. siquis aut. Sed et manifestum dr quanque de quo constat per confessionem vel probationem vel per euidentiam facti. i. de x b. sig. cum olim. sed tale manifestum potius dr notorium. i. e. c. vlti. Circa notorium distingue. Aliud e notoriu facti: aliud iuris aliud presumptionis. Notoriu facti e: quod ita exhibet se conspectui hominum qr nulla pot tergiuersatione celari. i. e. c. pr. et c. vlt. et de tali hic intellige i quo nullus audit appellans. i. de ap. cum sit romana. l. h. et

S Si aut[a] clerici tue iurisdictionis siue in sacris ordinibus siue in inferioribus constituta fornicarias detinent: nisi eas ad secundam vel tertiam commonitionem a se dimiserint easdem decetero contempturi: liceat tibi eos ecclesijs[b] vel earum portionibus ap. postposita spoliare[c] officio ipsis nichilominus interdicto. Lucius tertius.

U Estra duxit deuotio inquirendum: et infra. Alicubi dicitur nullus audiat[d] missam sacerdotis: quem scit indubitanter concubinam habere. alibi vero legitur: non pot aliquis quantumcunque[e] pollutus fuerit: diuina polluere sacramenta: que purgatoria cunctarum contagionum existunt. Qualiscunque. n. sacerdos sit: que sunt sancta coinquinari non possunt. Sumite ergo ab omni sacerdote christi mysteria: quia omnia i christi fide[f] purgantur. Ceterum[g] aliud est crimen notorium[h]: aliud occultum. Notorium diffinitur de quo presbyter canonice condemnatur[i]. Occultum[k] quod ab ecclesia toleratur. Ceterum aliud est qn crimen notorium non diffitetur[l] presbyter vel de ipso est canonice[m] condemnatus[n]. Aliud est pene occultum: quod ab ecclesia toleratur. Item aliud est a talium officijs abstinere: vt peccandi licentia ceteris auferatur: et hi ad penitentie fructum trahantur: atque aliud si talium[o] tanquam in fornicatione iacentium talia ministeria respuantur. Sine dubitatione itaque teneatis: qr a clericis et presbyteris quanquam fornicarijs: quamdiu tolerantur[p] nec habent operis[q] euidentiam: licite diuina mysteria audiantur et alia recipiantur sacramenta ecclesiastica. Innocentius tertius exonien. epo.

U Ua nos duxit fraternitas consulendos si de clericis publice concubinas habentibus: qui qn a te conueniunt[r] se esse concubinarios diffitentur: nec apparet contra eos legitimus accusator: credendum sit testimonio[s] bonorum virorum inter quos[t] viuere dignoscuntur. Nos igitur con. t. t. r. qr si crimen eorum ita publicum est: vt merito debeat appellari notorium: in eo casu nec testis nec accusator[v] est necessarius: cum huiusmodi crimen nulla possit tergiuersatione celari[x]. Si vero publicum est no ex euidentia[y]: sed ex fama: in eo casu ad condemnationem eorum sola testimonia no sufficiunt: cum no sit testimonijs[z] sed testibus iudicandum. Sed si de clericis ipsis talis habeatur

i C Condemnatur. hoc est notorium iuris.

k C Occultum. quod non habet vindictam quia latentia peccata vindictam non habent. xxxij. q. v. christiano. et tamdiu reputatur occultum: licet plures sciant: quamdiu ab ecclesia toleratur vt hic dicit. et. xv. q. vlti. c. vltimo.

l C No diffitetur. immo confitetur in iure: et sic est notorium iuris. Et sic duobus modis dicitur notorium iuris per confessionem et per sniam. i. e. c. vlt. vt dr i notula ad intelligentiam. et hic.

m C Canonice condemnatus. in quo casu nullus dz audire officium illius: quo etiam casu loquitur prima auctoritas: nullus audiat. etc.

n C Occultum. hic distinguitur prout sequitur.

o C Talium. s. qui pene occulti sunt seu ab ecclesia tolerati. ab officijs talium abstinere bono zelo vt per hoc ad penitentiam reuertantur: permititur: sed ex contemptu abstinendum no e: qr licet in fornicationem iaceat: no fit contemnendi vt sequitur aliud est si tanquam iacentium etc. qr illud non licet.

p C Tolerantur. in quo casu loquitur secunda auctoritas non potest aliquis. etc.

q C Operis euidentiam. hic explicat notorium facti i quo casu et duobus premissis. s. cum sunt condemnati vel confessi

m iure officia ipsorum sunt respuenda. J.e.c.vlti.

h ¶ Ua nos. conueniunt. idest interrogantur.

r ¶ Testimonio. simpliciter dato sine iuramento.

t ¶ Inter ques. et iō magis psumitur q vitā illoꝝ agnouerūt. xxiij.q.i.paratus. s. de presump. quosdā. et c. quā so et .rij.q.ij.q et humanis. et .xvi.di.q dicitis.

d ¶ Nec accusatō ij.q.i. de manifesta. j. de accu. euidentia et .s. de iureiurā. ad nostraz

r ¶ Celari. qr si vellet negatio eiꝫ. C. de pe. sniam. ff. d tribut. illud. §. pe.

p ¶ Nō ex euidentia. si ꝯstat aliquā habere suspectaz mulierē secū in domo eoipso videtur pbata fornicatio. s.e. si quisqꝫ et .c. clericos. et si publice eā detineat: eo ipso cōuictus ē: vt in. c. clericos. alr enim non possꝫ esse certū nisi p huiusmodi psūptōes s. de psūp. lrās. et c. iij. ergo si hec notoria nō sunt: sꝫ tn̄ fama sit testimōia regruntur vt seqr in littera.

s ¶ Test i onijs. ff. de testa. l. iiij. §. diuus. et .iiij. q. iij. §. alia ē fides i auctē. de instru. cau. §. si vero. colla. vi. valent tn̄ talia testimonia ad infamiā alicuius ar. de cō. di. i. iubem⁹ xxiiij. di. c. i. et ij. q. vij. cum pastoris.

suspitio: vt ex ea scandalū[a] generetur in populo: lꝫ ꝯ ipsos nō apparuerit accusator: eis tn̄ ē cāonica purgatio idicenda: quā si pstare noluerit vel defecerint i pstādo: eos cānonica debebis aiaduersiōe punire.

Idem pistoriēsi episcopo.

Nobis tua fraternitas requisiuit: et infra. Cū clericis quoqꝫ nō permittas muliercula[b] habitare: nisi forte de illis psonis[c] existāt i qbus naturale[d] sed⁹ nihil pmittat seui criminis suspicari.

Gregorius nonus.

Uesitū[e] ē d clericis i fornicatōem plapsis: si eorū sit officiū ꝑusq̄ peniturerint audiēdū. Uerū et si quēlibet p mortali peccato q̄ ad se[e] ipsū cōstet eē suspēsum: n̄ dꝫ tn̄ i officijs euitari[f]: qr quātū ad alios ēt i casu pposito suspensus n̄ ē: nisi peccatū h⁹i sit notoriū p sniam seu cōfessionez factā in iure: aut p euidētiaz rei que tergiuersatōe aliqua celari non possit.

Alexander tertius.

Jqui clericorum infra subdiaconatuz acceperint vxores ipsos ad relinquenda[g] bn̄ficia ecclesiastica et retinēdas vxores dis. ec. cōpellantis. Sꝫ si in subdiacōatu et aliis supiorib⁹ ordinib⁹ vxores accepisse noscunt: eos vxores dimittere[h] et pniam agē d cōmisso p suspensiōis et excōmunicatōis sniam cōpellere pcuretis.

Idē herfor. epo.

Sane: et infra Prouideas attētius: ne deinceps clericus cōiugatus ad ecclesiastica beneficia vel sacros[i] ordies aut admistratōes ecclesiasticas admittat: nisi forte castitatē[k] voueret ppetuā: et qui vnicā et virginē[l] habuissꝫ vxorē.

Idē verulan̄. episcopo.

Uod[m] a te: et infra. Utrū clerici ifra subdiaconat⁹ ordinē cōstituti: q contineri carnis dulcedi vitio n̄ valētes vxores accipiūt: ecclastico bn̄ficio cāonice dbeant spoliari. Id volum⁹ te tenere: q cū simul voluptatibus: et carnalib⁹ dsiderijs ac diuinis et ecclasticis obseqis vacat n̄ valeāt ob imūdiciā[n] suā ecclastici sacramētj idigni tractādis ecclastici pculdubio bn̄ficijs sūt puādi. Sāe si ecclijs qb⁹ ītitulati fuerant: de possessiōibus aut alijs bonis aliqua cōtulisse noscuntur: cuꝫ ab earundē

quo ad se: vt cū ciuitas vel delictū ciuiū vel secularis pṫāis tunc clerici nō sunt suspensi quo ad se qr in alio loco possunt celebrare n̄ interdicto: sic. s. de cle. pere. tue.

f ¶ Euitari. et ita lꝫ aliqs sit criminosus n̄ dꝫ in officijs euitari qꝫdiu ab eccla toleratur: vt. s. e. ti. vra duxit. et .xv. q. vlt. c. vl. nisi in trib⁹ casib⁹ sequētib⁹ cū qs d h sit condēnatus vel in iure confessus vel euidēnia reiꝗit factū notoriū: et d h satꝫ dictū ē. s. e. vra.

g ¶ Jqui clericoꝝ. relinquēda. et merito cōpellēdi sunt vt ea dimittāt qr vacare itelligūtur ipso iure. vn̄ quo ad factū solū sine possessione retorquet ista cōpulsio: sic. j. de cōces. pbē. litteras. et c. cū nr̄is. ꝯtra n facto iuri suo renunciauerunt: ar. C. de fur. l. i. ar. ff. de tribut. q in hēdē. §. eligē. sic go ipso fcō renunciat priuilegio. clericali. s. de vi. et ho. cle. c. vl. j. de se. ex. cū n̄ ab homie. et c. cōtingit. ij. Arg. ꝯ. xxxij. di. si qs xo et .x. q. i. quia tua. Jlla cōtraria itelligunt d mia: et hodie nō tenēt ipso iure. ergo clericus coniugatus beneficium amittit: vt dcm̄ ē. nec alicui cōiugato pōt cōferri: et si conferat dꝫ puari ipso iur. j. c. pri. et c. qd a te. et c. sāe di xhis fallacijs. et ita ius cōe ē qd hic statuitur.

h ¶ Dimittere. qr si tēꝫ itmrimōiū et puādi sūt beneficijs suis: nisi cū eis dispenset. j. e. sāe. et .xxvij. di. presbyterum.

i ¶ Sane. ad sacros. xxviij. di. nullum. et xxxi. di. ante triennium. b

a ¶ Scandalum. ex hoc videtur: q propter solā suspitōem siue famā nō ē indicēda purgatio: nisi scādalum oriatur: ar. ij. q. v. presbr. et .iij. q. ij. audiuimus. et .ij. q. i. nomen. et .j. de accu. qualiter et quando.

b ¶ Nobis. mulierculas. xxxij. di. iterdixit. et .lxxxi. di. cum omnibus.

c ¶ De illis personis. Ar. ꝯ. s. e. c. i. Dic super hac materia vt ibi notatum est.

d ¶ Nāle sic. s. d p̄sū. cū i iuuētute. et C. d epis. et cle. cū g

e ¶ Uesitū. quo ad se. Nota q aliqs dicit suspēsus q ad se tm̄ et nō quo ad alios: vt qlibꝫ i peccato mortali cōstitut⁹: vt. vi. di. testamēti. et .i. q. i. sacerdotes in h. s. d tēp. or. c. vl. et h. e. s. e. vra. qnqꝫ tn̄ qꝫū ad se et qꝫtū ad alios. xxxij. di. nul⁹ pter h. et .j. d simo. tāta et hic i fi. et .s. e. vestra. qn̄ꝫ aliqs dr suspēsus quo ad alios: et n̄

k ¶ Castitatē. seqstrato māsiōis cubiculo. lxxvij. di. epo hūdictōē. et h itelligo. cū ābo pcesserit. i dies suos: vt sine oi suspitōe possit separati manē. alr si essēt iuuenes n̄ possēt pmoueri: nisi pif ad religionē trāsirēt. j. d. ꝯ. ꝯ. cū s. e pdic⁹. et c. ad aplicā l dic put n̄ d. j. d ꝯ v. ꝯiu. ꝯiugat⁹. i h. glo. q̄ icipit sꝫ nūqd.

l ¶ Uirginē. Ar. q q corrupit vxorem suaꝫ anq̄ꝫ eā ducēt promoueri n̄ pt. xxxiiij. di. curādū. et c. pcepim⁹ et d pōsata dꝫ eē i vgitate. xxx. q. v. q̄r. ar. ꝯ. xxxiiij. di. valētio. s. d biga. obitum: Quidā dicūt q iste n̄ pt pmoueri: sꝫ vi⁹ ē q pt promoueri: qr cā ipedimēti cessat qr iste n̄ diuisit carneꝫ suā i plēs vn̄ bn̄ pt

m ¶ Uod a te n̄ pmoueri: ar pdictoꝝ. c. valētio. et obitum. valētes. pp cōsuetudinē: qr difficile cōtinēnā suat q illicito ꝯcubitu se maculare n̄ dsinit. xxx. di. §. quod vero.

n ¶ Jnmūdiciā. q̄ tn̄ castitas ē cū ppria vxore. xxxi. di. nicena. sꝫ hic appellat imūdicia quo ad obseqū eccle. vn̄ illi qb⁹

licitum erat habere uxores tempore vicis sue non discedebant de templo ut non iniungerent uxoribus. xxxi. di. tenentur. sed hodie semper est abstinendum ut eadem di. §. ca. et c. se. et c. eos.

o Priuandi. s. e. c. i. et c. ii. et i. e. diversis.

a Redire. si. xvi. q. vi. de lapsis. cognovimus. et c. illud. s. de renun. ex transmissa. xvii. q. iiii. c. vl. ff. de codicil. illi. ci. l. i. in fi. Ar. contra quod non debeat ad eum redire. xg. q. ii. nisi liceat. xvii. q. iiii. sunt qui opes. s. de condi. appo. verum aut. de mona. §. si vero relinquens coll. iiii. Sup hoc diverse solutiones recitari consueverunt. Aliud est cum quis sua sponte recedit: et tunc ei nihil restituitur. in quo casu loquuntur contraria. Aliud cum iudicis auctoritate in quo casu intelligitur hoc. c. et concordantia hic signate. Sed huic solutioni opponitur: iste culpa sua ad hunc casum pervenit: ergo debet sibi imputari. s. de eta. et quali. c. i. propter hoc dicunt quidam: quod omnis donatio facta ecclesie vel monasterio tempore ingressus tacitam habet conditionem: ut duret eo ibidem perseverante ad instar dotis. C. de rei vx. ac. l. vna §. cum aut. et i. de dote post divortium re nup. et sic eo recedente quocumque modo restituuntur ei sua: et idem in monacho ut illas transferat secundo monasterio ad quod transit secus est ubi aliquis donat ecclesie ad illam non transiens: quia tunc non revocatur donatio: quia perfecta donatio semel non revocatur. xvii. q. ii. non ei. C. de revoca. dona. l. iii. et l. generaliter. et C. de dona. que sub mo. vel condi. perfecta nisi aliqua conditio in donatione expressa fuisset. i. de condi. appo. ver. Verius est: quod illud dictum sit de benignitate et contraria consimilia de iure stricto. vel potest dici quod si expresse res donate sunt tempore ingressus: nunquam sunt postea restituende: ar. C. si pe. ap. mors intervenit. l. iii. et C. si reus vel accu. mor. fue. l. vl. nisi gratiam vellet facere clericis. Si vero tacite: tunc sequuntur personam. et sic potest intelligi: quod hic dicitur: quia bona sunt accessoria: et ideo principale sequuntur.

b Ane. contubernia. improprie inter servos proprie dicuntur conturbenia. C. de incest. nup. cum ancillis. de pe. filiorum talium hes. xv. q. vlt. cum multe.

c Officio. Ar. contra. xxviii. di. presbyterum. So. illud de rigore et ante penitentiam: et hoc de gratia et post penitentiam pactam.

d Ex indulgentia. et sic episcopi possunt cum talibus sacerdotibus dispensare qui contraxerunt in sacerdotio. Ar. s. e. de biga. nup. sed illud intellige de eo qui primo in laicali habitu habuerit uxorem: et postea sacerdos contraxit: ille tanquam bigamus reputatur propter intentionem cum opere subsecuto unde non possunt ibi episcopi dispensare: hic vero de his tamen qui contraxerunt post ordinem sacrum: et cum virgine.

e Diversis fallaciis. cithara. per citharam intellige vitam activam seu laicalem: per psalterium intellige vitam contemplativam sive clericalem: sed aliquis non posset esse simul contemplativus et activus et sic coniugatus ecclesiam habere non debet quia non bene conveniunt. s. e. c. quod a te

f Divisus. quia pluribus intentus minor est ad singula sensus: et dum ad utrumque festinat neutrum bene perficit. xvi. q. i. pluribus. C. de assessor. neque de pire. xxviii. di. de syracusane.

g Non per te. Arg. quod nemo potest venire contra factum suum. si. de fi. prest. veniens. xii. q. ii. monemus. ff. de adop. post mortem. et ff. de servi. ru. pre di. per fundum. Ar. contra s. de elec. nosti. i. de pbe. cum non ignores. i. de re. ec. non alie. si quis presbyterorum. l v. di. penitentes. et xxxv. q. ix. quod quis et c. quod quis commisit. et C. de agri. et censi. quemadmodum. li. xi. Ad hoc dicitur quod ubi agitur de revocatione rei male alienate. idem qui alienavit potest repetere quam quilibet in alienatione rei ecclesiastice auditur volens contradicere. xii. q. ii. non liceat. tamen papetum in favore ecclesie: tum in odio illius qui recipit rem ecclesie minus legitime. ubi vero agitur de repetitione beneficii secus est: et hoc ideo ne detur via male volentibus revocare libertates suas: ut xvi. q. ii. visis. et C. de donati. si quis argentum. §. fi. et quia hoc est tamen favor non odium. Lau. dixit quod ubi factum reprobatur a iure: ille idem qui fecit potest venire contra factum suum nisi in penam ei interdicatur: et hic in verecundiam episcopi hoc fit: qui scienter talibus contulit beneficia. Ubi autem factum non tenet ex illa causa: puta in re communi: ibi qui concessit non potest venire contra ut in l. per fundum. quia quod sua proprium erat concessit. c. illud veniens. loquitur dispensative: et illud solvitur ibi. c. monemus. intelligitur postquam iam depositus est alienator: ne sit contra. c. illud quod quis commisit.

ecclesiarum ministerio fuerint et beneficio sequestrati: ad ipsos recta via debent absque contradictione redire.[a] Idem.

Ane sacerdotes illi qui nuptias contraxerunt: que non nuptie sed contubernia[b] sunt potius nuncupanda: post longam penitentiam et vitam laudabilem continentes officio[c] suo restitui poterunt et ex indulgentia[d] sui episcopi eius executiones habere. Innocentius iii. Norwicensi episcopo.

Diversis fallaciis:[e] et infra Accepimus autem quod quidam clerici tue dioc. qui matrimonium contraxerunt: ecclesiastica beneficia obtinere contendunt in quorum conversatione cithara cum psalterio male concordat. Cum enim vir cogitet quomodo placere possit uxori et ideo minus que dei sunt valeat cogitare: cum quod sit divisus[f] in duo plenam sui non habeat potestatem ut ei a quo stipendium recipit plenius famuletur: mandamus quatenus huiusmodi clericos beneficiis ecclesiasticis que in tua diocesi sunt adepti: privues appellatione remota. presertim cum rerum ecclesiasticarum substantia per tales soleat deperire: nisi forte tu talibus scienter contuleris ecclesiastica beneficia: quibus eos non per[g] te sed per superiorem decernimus spoliandos.[h] Idem acheruntino archiepiscopo.

Cum olim ad nostram audientiam pervenisset quod canonici anglonensis cantorem tricaricensem sibi elegerant in pastorem: et infra Licet tibi de forma electionis canonice ac idoneitate persone in aliis constitisset: movit te tamen quod cum pater eius grecus fuerit: et iuxta ritum grecorum uxorem duxerit in minoribus[i] ordinibus constitutus: cantorem ipsum ex uxore legitima in sacerdotio suscepisset. Nos igitur attendentes quod orientalis ecclesia votum[k] continentie non admisit: quoniam orientales in minoribus ordinibus contrahunt: et in superioribus utuntur matrimonio iam contracto: mandamus quatenus nisi pro eo quod inter latinos greci huiusmodi conversantur regionis consuetudo

h Spoliandos. Sed quis confert illa beneficia post spoliationem. credo: quod conferri debeant secundum distinctionem illius. c. s. de elec. cum in cunctis in fi. et c. nihil est. ut si canonici consenserunt episcopo: per archiepiscopum conferantur: si non consenserunt per capitulum conferantur et hoc in illis beneficiis in quibus devolvitur potestas a capitulo ad episcopum et econverso: in aliis per archiepiscopum per quem sunt removentur.

i Cum olim. in minoribus: ut. xxxii. distinctio. si quis eorum.

k Votum continentie. xxxi. di. nicena. et c. quoniam. et c. aliter. Et sic est

ar. et hoc: quod occidentales clerici voto ad continentiam tenentur: quod quidam negant dicentes: quod tantum ex constitutione ecclesie hoc sit: ar. lxxxiv. di. cum in preterito. Unde dicunt: quod papa potest dispensare: ut aliquis contraheret in sacro ordine etiam si concederet quod contra votum dispensare non posset. Uin. dixit: quod ubi clericus in ordinum promotione exprimit votum: tenetur ad id: et si papa dispensaret in hoc: contra votum dispensaret. Si vero non exprimit: si promovendus est iurisperitus: eodem modo teneretur. si vero est iuris inscius non tenetur ex voto: sed est constitutione: et si papa dispensat cum tali non intelligitur dispensare contra votum: sed contra constitutionem ecclesie tantum non dispensat: quod aliquis in sacro ordine contrahat. Illud verum est quod ex constitutione ecclesie introductum est: ut qui ad sacros ordines vult promoveri: prius continentiam debet profiteri expresse. xxviii. dis. c. nullum. aut etiam tacite. ut. c. di. diaconi. ar. eo enim ipso quod quis promovetur ad sacrum ordinem: tacite intelligitur vovere continentiam: et si nulla fiat mentio de voto continentie.

a Repugnet. sic contra consuetudo facit aliquem ineligibilem: qui alias eligibilis est: sic et qui legitimus est ad matrimonium contrahendum: per consuetudinem fit illegitimus. j. de cogna. spi. super eodem. xxxii. di. placuit. et sic consuetudo artat et ampliat iurisdictionem. s. de off. leg. quod translationem. ff. quod vi aut clam. l. iii. §. non tantum. Et sic consuetudo in electione precipue consideratur. s. de ca. pos. cum ecclesia. et s. de consue. cum dilectus. et xxiii. q. i. pudenda. ar. ff. de cur. non tantum. Ar. s. de consue. cum venerabilis.

b Joannes. tonsuratus. privilegio. xvii. q. iiii. siquis vel illo. C. de epis. et cleri. l. ii.

c Non potest. Arg. contra: quod clericus etiam non tonsuratus gaudet privilegio clericali ad trinam admonitionem. j. de sen. ex. si vero aliquis. et c. in audientia. et c. contingit. imo nec posset renunciare: ut. c. contingit. et s. de fo. compe. si diligenti. ergo multo fortius tonsuratus retinet privilegium et clericus coniugatus tenetur portare coronam. s. de vi. et hon. cle. clericus. De quo ergo privilegio intelligitur. Dicas: quod non loquitur de illo privilegio. xvii. q. iiii. siquis suadente. quia clericus tonsuratus volens uti privilegio clericali etiam uxoratus habens intentionem redeundi ad clericatum illi privilegio non potest renunciare: precipue si recipiat beneficium

repugnet[a]: si aliud canonicum non obsistat: ad confirmationem et consecrationem eiusdem sine dubitatione procedas.

Idem episcopo picta.

Joannes nobis conquerendo monstravit: quod tu eum quamquam iam dudum uxorem legitimam duxerit: pro eo quod prius in acolythum fuerat ordinatus: compellere niteris: ut tonsuram deferat clericalem: ex quo inter ipsum et uxorem suam posset scandalum generari cum de consuetudine terre tue clerici uxorati non cogantur inviti portare tonsuram. Cum igitur idem etiam tonsuratus[b] non potest[c] privilegio clericali gaudere: mandamus: quatenus ipsum super tonsuratione huiusmodi non molestes. dummodo nullum percipiat beneficium ecclesiasticum: cuius ratione teneatur clericalem deferre tonsuram: quia cum eum oporteat secularibus negociis immisceri: tonsura ipsius secularia exercentis videretur profecto in ministerii nostri vituperium redundare. Idem.

Uxorem duxerit: et infra. Eos qui sunt publice uxorati: non admittant[d] de cetero ad ecclesiasticas dignitates: dimissis[e] ab eis quas non possunt sine pravo exemplo et gravi scandalo[f] retinere. Honorius. iii. b. quondam regine anglorum.

Ex parte tua fuit propositum quod nonnulli literati fratres tue habitu et tonsura clericali relictis: publice ducunt uxores: et infra. Ut tamen consuetis iusticiis[g] et debitis obsequiis[h] te defraudent tonsuram resumunt abiectam: et infra. Quidam etiam accepta prima tonsura similiter contrahunt: et eandem tonsuram deferunt: ut eodem pretextu excusari valeant a predictis et infra. Cum igitur reddenda sint que sunt cesaris cesari: et que sunt dei deo[i]: equanimiter duximus tolerandum: ut a[k] talibus iusticias debitas velut ab aliis uxoratis exigas et servitia consueta. Idem.

Consultationi tue breviter satisfiat respondemus. et miles tue diocesis qui olim in minori esset constitutus[l] etate: tonsuram tantum et coronam clericalem

ecclesiasticum: ut pz per iura predicta: et talis tenetur portare tonsuram s. de vi. et ho. cle. clericus. cum clericus etiam depositus teneatur vivere secundum regulam ecclesiasticam. lxxxi. di. dem. ubi clericus coniugatus nullum percipit beneficium ecclesiasticum. et qui nullam spem habet redeundi ad clericatum: nullo privilegio clericali gaudere debet: nec est compellendus aliquid de clerico ostendere: ut ille qui contrahit cum vidua. lxxxiiii. dist. siquis. unde ille non erat compellendus ad tonsuram cum nullum beneficium ecclesiasticum habuit. j. e. c. vlti. Quod ergo dicit etiam tonsuratus privilegio non potest clericali gaudere: intellige de privilegio quod habent clerici: ne vexentur aliquibus exactionibus in persona vel rebus propriis: ut. C. de epis. et cle. l. ii. Hoc privilegium perdit clericus post trinam admonitionem. s. de vi. et ho. cle. c. vlt. j. e. ex par. ergo multo fortius coniugatus et tonsuratus qui exercet negocia secularia isto privilegio gaudere non potest: sicut iste de quo loquitur decre. Privilegium clericale in multis consistit: et licet in uno amittatur in alio adhuc retinetur.

d Cum decorem admittatis. sic supra eodem sane.

e Dimissis. quia coniugati simplicia beneficia possidere non possunt et ideo eis sunt privandi. supra eodem. c. i. et c. diversis. et c. quod a te. et capitulo sane. ber.

f Scandalo. ob hoc solum quandoque repellitur quis a beneficio. j. s. preben. cum teneamur. quia nihil cum scandalo faciendum est. s. de prescrip. nihil prodest. supra de temp. ordi. ad aures.

g Ex parte. consuetis iusticiis. pretextu huiusmodi clericatus declinant subire iudicium regine: nec volunt ibi respondere alicui conquerenti.

h Obsequiis. i. angariis et perangariis a quibus clerici debent esse immunes. j. de immu. eccle. non minus. et C. de epi. et cleri. l. ii. et xvi. q. i. §. novarum.

i Que sunt dei deo. verba ista sunt. xxiii. q. viii. §. ecce in fi. et c. se. unde ecclesia de agris suis tributum solvit imperatori. q. i. si tributum. et c. magnum. et xxiii. q. vi. tributum. et c. convenior.

k A talibus iusticias. et sic pz: quod clericus coniugatus et tonsuratus non gaudet privilegio clericali: ut supra eo. Joannes. De hac materia dic ut ibi: immo et clerici non coniugati perdunt hoc privilegium post trinam admonitionem: dum se immiscent negociis secularibus: ut supra de vi. et ho. cleri. c. vlti. Ite ar. contra infra de sent. excom. contingit. Solve ut ibi.

l Consultationi. constitutus. Ob hoc sumunt quidam ar. quod propter minorem etatem excusetur ne possit coronam: sed

hoc nō est ve᷑:vñ dicas maxime:vt.ſ.e. ioānes.vbi de hoc.

a ¶ Non est cogendus.q: licitū est ei renunciare huic puile. cleri.cū nullum recipiat bñficiuz eccl'iasticū:vt dic.ḋcre.io.

b ¶ Non liceat.trāsire sine licētia dñi pape: vt.vij.q.i.sigs. al's pderet habituz ⁊ ambitū.ſ. ḋ trālac. iter corporalia.⁊.c.q̄to. nec alij inferiores sine licentia sui epi. ſ.de renun.admonet.

c ¶ Causa.s.ambitō maioris dignitatis: ⁊ ē hic ar.dubia in meliorē partem esse interp̄tādā.ſ de elec.c.ij.Ar.ḋ.j.de re. iuris estote.⁊.ff.ḋ re.du. ignorens.l.ij.

d ¶ Ad minorē.nec tñ illud ē faciendū:q: qui crescit:de minori ad maius crescere dʒ.xciij.dis. legim⁹.l si.⁊.ſ.ḋ trāslac. c.i.⁊.lxxiiij.dist.c.gesta. ar.facilius.n.dispensa͛ vt quis trāseat ad maiorem q̄ȝ ad parē vel ad minorem pp maiorē vtilitatē.ſ. de transac.ij.

e ¶ Ex gestis.ab oībus i.oious approbātibus suam depositionē q̄ȝ sol⁹ papa ipʒ ḋposuit

f ¶ Depositus.i.a dignitate sua remotus eo primo monito legitime: vt rediret j.e.ir ter q̄tuor. ⁊.c.vlt.⁊ al's nō deberet priuari quantūcūq; vagabundus discurrat.j. eodem ex tue.

g ¶ Quia nonnulli.dignitates.Dignitās dicit̄ q̄n͂q; q̄daʒ prerogatiua i ecclesia:que alio nomie psonatus appellatur:vt hic.⁊.ſ.ḋ rescrip.ad aures.⁊.j.de pben.de multa.Q̄n͂q; enim accipit̄ p seculari p̄rogatiua.xxiij.q.v.administratores.⁊.xlix.disti.c.i. Interdum p potestate accipit̄.ff.de offi.questio.l.vnica.i pn. interdum p ordine.iiij.di.deniq;.q̄n͂q; p ḋdinone accipit̄ vestire enī dʒ fructuarios seruos ḃm dignitatem eor.i.ḃʒ ḋditionē.ff.de vsufruc.⁊ queadmo.qs vta͛.ſʒ ⁊ sigd.§.i.De pena illor̄ q retinent plures dignitates:hēs.j.de pben.de multa.⁊.ſ.de elec.dudum.ij.⁊.j.e.conquerente.vincen.

h ¶ Instituta.vt.xxi.q.i.p totū.⁊.x.q.iij.vnio.⁊.xvj.q.vlti.p laicos.⁊.lxxxix.di.singula.⁊ ḋ eta.⁊ qua.cā te.⁊.j.e.ḋgrente.

i ¶ Vir.xv.q.i.presbiteros.⁊.C. de asses.nemo.

k ¶ Per seipsaʒ.Hoc q̄dem ius cōe est:vt in ea ecclesia i qua intitula͛ est:debeat deseruire.xx.q.i.c.i.⁊.lxx.di.sanctorum. ⁊.lxxi.di.c.clericos.⁊.xci.di.eleutheri⁹.q̄n͂q; tñ in casu pt̄ gs seruire p vicariū:vt cū parochialis ecclesia annexa ē dignitati vel p̄bende.j.de pben.extirpande.§.q vero.⁊.c.exposuisti. Sunt aūt quedam que p alios fieri non pñt de iure: vt offm ecclesia:nisi i casibus:vt dixi:vt hic pʒ.ff.de solu.inter artifices.⁊.ſ.de offi.dele.q̄m apostolica.§.ij. arg.ij.q.iij.§. abolitio.quedam vero sunt que per alios fieri possunt C.de cadu.tol.l.vna.§.finautem.

l ¶ Priuetur.j.de pben.de multa.⁊.ſ.de elect.cuȝ in cunctis.⁊ ibi augetur pena.⁊ dic priuetur ea vice.

calē assūpsit: nō ē cogendus[a] deferre habitum clericalem.

De clericis non residentibus in ecclesia vel prebenda.

Ex concilio sardicensi.

Non liceat epō de ciuitate sua transire[b] ad aliam.manifesta est enim causa[c] pro qua facere hoc attentat:cuȝ nullus sit inuent⁹ episcopus q ad minorem[d] de maiori ciuitate transiret.

Leo quartus.

Ex gestis:⁊ infra. In synodo anastasius presbyter cardi.ti.beati marcelli ab omnibus[e] canonice est depositus[f] eo q̄ parochiam suaȝ p annos quinq; ḋ canonum instituta deseruit:⁊ i alienis vsq; hodie demoratur.

Ex concilio lateraneñ.

Quia nonnulli modum auaricie nō ponētes dignitates[g] diuersas ecclesiasticas ⁊ plures ecc'ias pochiales ḋ sacror̄ canonum instituta[h] nituntur accipere:vt cum vnū officium vix[i] implere sufficiant:stipēdia sibi vendicēt plurimorum: ne id decetero fiat districti⁹ inhibem⁹. Cuȝ igitur ecclesia vel ecclesiasticuȝ ministeriuȝ ḋmitti debuerit:talis ad hoc psona queratur: que residere in loco ⁊ curaȝ eius p seipsaȝ[k] valeat exercere. Quod si aliter actuȝ fuerit ⁊ q receperit quod ḋtra sacros canōes accepit amittat: ⁊ qui dederit largiendi potestate priuetur[l].

Alex.iij. eboraceñ.archiepiscopo.

Relatū est nobis: q̄ cū i laterañ. con.[m] statutuȝ sit:vt psone tali ecclesie vl' beneficium ecclesiasticuȝ ḋferatur: que residere in loco ⁊ curaȝ eius per se valeat exercē: nonnulli ad ecclesias p̄sentati hoc se posse affirmāt: sed efficere ḋdicunt[n]:⁊ infra. Cū igitur v̄ba accipienda sint cum effectu[o]: tales si p̄ntati fuerit non debent admitti: ⁊ admissi poterunt amoueri[p]: nisi forte de licentia suoȝ[q] prelatorum vel studio litteraruȝ vel p alijs honestis causis ḋtigerit eos abesse:nec patrocinari debet eis appellationis diffugium[r]: si contra huiusmodi intentionem decreti[s] fuerit

m ¶ Relatuȝ.ḋcilio.ſ.c.pr.

n ¶ Contradicūt. ipso facto recedenda scilicet.

o ¶ Cum effectu. Nota q̄ v̄ba cum effectu sūt accipiēda:de peni.di.i.§. hec autē v̄ba.⁊.ff. negs.ei qui in ius vo.vi eri.si p aliuȝ §.docere.ff.q̄ḋ gs q̄s iu.l.i.§.hoc aūt C.cōmunia de leg. l.ij.⁊.xvij.q.iiij.si quis suadente.⁊.xxiij.dist.psalmista.⁊.xvj.q.i.in canonib⁹.ver.custodes chartarum.⁊c.ix. q.ij.instituti.Ex q̄ enī itulati sunt: debent ibi ppetuo permanere.lxx.di. sanctorum.⁊.lxxi. distinc.c.clericos. ⁊.xx.q.i.c.i.

p ¶ Amoueri.j.de p̄bē.q: in m̄.⁊.c. cum nō ignores.p̄missa tamē admonitione.j.e. inter.⁊.c.vlt.⁊.c.ex tue.

q ¶ Prelator̄.clericus.n.sine licentia sui plati abesse non dʒ: ēt ex iusta cā siue cā studiorū vt hic pʒ:siue alijs iustis causis:puta cā pegrinationis:de ḋ͛e.di.v.nō cʒ. vel p negocijs suis.vij.q.i.p̄esentium.ergo multo minus abesse debet ex non iusta causa.

r ¶ Diffugium.Ar.ḋ.ſ.de ap.puenit.ij.So.hic loquitur de eo q hʒ curam aīar̄:⁊ q expresse pmisit residere: ibi de simplici bñficio ⁊ de eo qui expresse non pmiserat residere:ibi tamen pendente appellatione per alium deserui͛ in ecclesia de beneficio illius.b.

s ¶ Decreti.de hoc nota.sup:a.e.c.primo.

t ¶ Fraternitati.ḋmendaticie.littere ḋmendaticie siue dimissorie dicunt̄ q̄bus cleric⁹ dimittitur ⁊ absolui͛ a potestate sui epi in q̄bus phibet̄ testimoniū de vita ⁊ ordinibus illius.De istis litteris satis hēs.lxxi. di.c.p̄matus.⁊.c.extraneo.⁊ duob⁹.c.se.⁊ sine istis litteris eps nō dʒ clericū recipere alterius epi:vt ibi dici͛ nec ordinare nec retinere:vt.lxxj.di.p totum.⁊ cleric⁹ sine licētia sui epi ecclesiā suā dimittē nō dʒ.ſ. ḋ renū. admonet.Itē dicunt̄ dimissorie q̄ dant̄ appellantibus

q vulgo apostoli dicuntur.ff.de ver.sig.dimissorie.

n Onquerente.vite verbo victus verbis et cõtinet ff.de verbo.sig.verbo victus.

r Necessaria.vnde potius fuit sibi subueniendũ:ar. j.de censi.licet.z.C.noua vec.l.i.z.x.q.iij.vnio.

habere pro derelicto:per minus spacium priuari potuit: supra.e.c.ij.z.vij.q.i.presentium.tamen primo debet moneri:vt redeat.j.e.c.pri.z.c.inter.z.c.vlti.al's non debet priuari iure suo non citatus non conuictus vel confessus:vel p cõtumaciam absens:supra de maio.z obe.c.inter quattuor. imo z si esset vagabundus prio ad ecclesiã suã citari dz j.e.c.ex tue:z sic p3 q3 q3uo cũq3 tẽpore aliqs sit absens ab ecclesia sua:sem per est monendus vt redeat:tamen si alibi se intitulari permisit:z secdm beneficium recipiendo iure ipso videtur vacare primum: potestq3 priuari ipso quantum ad possessionem.j.de cõces.pre ben.litteras:z.c.cum nostris.

p Percipere.ad hec nõ z refert papa in sequẽtibus: z bi ideo: q2 tẽpus collationis illũ opponit coram papa vij.q.ij.dilectissimi ex quo sentit.l. n eum:l3 paupertate laboret non põt dissẽtire.xci.c.cleri

s Sufficientia. in hac sufficientia cõsiderant plura: nobilitas:scientia q2 tales psone maioribus redditib9 sunt honorande.j ti.pri.d multa.i si. dignitas cõsiderãda est.ff.de vsufr. § z siodem.§.i.ita q possit sufficere sibi z suis z hospitalitatẽ seruare:z iura epalia soluere. j.ti.pri.de monachis.

s Deseruiat.qd cunq3 istorũ cõsti.ferit sufficit ad repulsionem ipsius: ar.s.d rescrip.iter cetera.Et sic patet q clericus residẽtiam facere dz in ecclesia sua: al's põt ea de iure cõmuni priuari.s.de ap.p uenit.ij.z.j.e.iter. z.c.vlti.e precipue cum habet in ecclesia aliquam dignitatẽ.j.e.ex parte.nec in absentia aliquid percipere debet.infra.c.proximo argumentum. nisi consuetudo in contrarium se habeat:supra de consti. cum omnes z.j.e.ad audientiã.ar.q2 ibi ius cõmũe fuit iuramẽto firmatum.Et est arg. q de iure cõmuni nullus põt habere plura beneficia quorum alterũ sufficiat.j.ti.pri.cum teneamur.z.s.de rescrip.cũ adeo.

interiectum. Idem.

Maternitati.z.z infra. Preterea clericum alterius diocesis absq3 cõmendaticijs[t] litteris sui episcopi non debes recipe nisi pro eo receperis ab ap.se.mandatũ. Idem.

Onquerente nobis.r.presbytero accepimus:q g.clericus ab eo pro ecclesia sua:d qua vite necessaria[r] vix potest percipere[p] annuati.xx. solidos extorquere conatur: asserens beneficium istud in eadem ecclesia sibi fuisse collatum z infra. F.t.mandam9 quatenus si tibi constiterit:q dictus.g.habeat ecclesiastica beneficia sibi sufficientia[s] vel q eidem ecclesie non deseruiat[s]:sibi super prescripto beneficio silentium sublato impedimento appellationis imponas. Idem.

De cetero:z infra.Statuimus ne canonicis do nec in seruitio[b] tuo fuerint: quicq3 subtrahi debeat vl auferri:quod de communitatis sibi beneficio debetur.nisi fo te sint victualia[c] que nõ cõsueuerunt absentibus exhiberi Celestinus.iij.

Ex parte vestra nobis fuit ap.reseruatum:q ecclesie vestre decanus q in ptibus gallicanis sibi potius habitationem elegit iam p.x.annor[d] spaciũ eccla vra ipsi9 psentiã hẽre nequit.Qd nolumus ergo vt eadẽ eccla dcãi offo dfraudet mãdam9 qtenus scribatis eidẽ:q suũ ibi dẽ officium vt decanus debeat exercere:q si vocatus veñ noluerit:eligẽdi aliũ q preesse eccle vestre valeat z pdesse vobis extunc[f] concedim9[g] liberam facultatem.

Innocentius.iij.c.ragusino

Qualiter arcepis vester temeritate propria recessit ab eccla ragusinẽsi: nec iã vltra quadriennium[h] expectatus redierit[i] p lras etiã vras reuocatus:z infra. Dis.u.mãdam9 qtenus:nisi forsitan iã redierit:vos post mẽsem[k] a receptõe psentium psonã vobis idoneam in archiepm eligatis Idem cõstantino patriar.

e Officio qd sit officiũ decani ex consuetudine potius colligitur z sic decanus ad residentiã tenetur:al's priuatur decanatu.

f Extunc.i.nisi redierit ad terminum sibi pfixum:extunc.i.post terminum eligant.

g Concedimus.nisi iustam cãm ostenderit:q re venire non posset:infra e.c.inter.z.c.vltimo.

h Qualiter.quadriennium.immo vltra annum abesse non debet:nisi iussio imperialis eum detineat:i auc.quomodo opõteat episcopos ad ordi.§.illud etiã dis finimus.colla.i.z in auc.de sanc.episco.§.interdicimus.colla.ix.tamen quãdiu nõ renũciat:clericus semper est. z l3 vagetur non habet ecclesiam pro derelicto:nisi contrahat contrariam negociationem:vt si fiat miles vel si contrahat matrimonium:vt supra de cleri.coniu.c.i.vel nisi admonitus si redierit:vt infra eodem titulo.c.proximo.z.c. vltimo z.vij.q. prima peruenit.

i Redierit.sufficit si recursus fuerit tempore receptionis litterarum vel vsq3 ad mensem reuertatur post receptionem quod est notabile vt tempus receptõis consideretur; argumen.supra de foro compe.licet.z supra de appellatio. super eo.z infra titulo proximo dilectus.ij.vbi de hoc:supra de rescrip.eam te.z infra de vsu. quia frustra. In litteris contra vsurarios consideratur tempus subsequens non tempus date. Argumentum contra supra de rescrip.eam te. z capitulo constitutus.

k Post mensem.adhuc indulget ei vnum mensem post receptionem litterarum si non sit reuersus.

b De cetero.in seruitio.Nota q q est in seruitio epi.p presente reputatur quo ad perceptionem bñficij z ecclesie seruire intelligitur:ar.vij.q.i.scire.z.xvi.q.i. similiter.z.xij.q.ij.hoc huius placiti.z.j.e.ad audiẽtiã ar.ff.de excu.tu.inrispitos.z.C.de excusa.tu.l.vlti.z q est in seruitio pape pro presente habetur:infra eodem cum dilectus.

c Uictualia.huiusmodi victualia siue distributões si danf studentibus in theologia.j.d pbẽ. licet.

d Ex parte per.x.annorum.z ita videtur ecclesiam

a Inter quatuor. iusta cā. q̄d facit nō oz: immo si iusta cā subsit: debet petere licentiā ab epo suo: supra .e. c. relatum. & de cō. di. v. si oz. & sic si ē ar. a ꝯrio sensu. s. vt iusta cā possint esse abūtes sine licētia p̄lati. Vñ ē ar. φ bonū nō est faciendū sine licētia p̄lati: supra eo. relatū. & xvi. q. i. mōachi. & h iō ē: ne obediētia cōtēnatur: qr ꝑpter obedientiā ēt bonū oz intermitti. xi. q. iij. quid ergo.

testata priuantur ecclijs suis: supra vt lit. nō cōtes. quā frequenter. secus si de crimine ageretur: vt nō supra d. do. & cōtu. veritatis in magna glo. b.

l Agi possit. Sed nunqd surrogati remouerentur. si credo: sz dispensabitur cum eis si necesse fuerit vt in ordinibus tolerenſ. Ar. ē h: φ ille q deposuit. nō poss. re stituere: ar. de pe. di. vi. placuit in fi. & ff. de questi. l. i. in fi. & ff. de penis di ui fratres. Ar. ꝯ. xi. q. iij. epo. xlvi. di. clericus.

b Deserunt. huiusmodi clerici q ita deserunt ecclesias suas desertores appellantur in canone. xxi. q. ij. placuit. Et capi possunt ab his quorum cōsortiū declinare nitūtur: ar. xviij. q. ij. abbates

c Tēpore. hoc ad arbitriū epi. refertur cōsideratis circūstantijs viarum & distantie: supra d ap. cum sit romana.

d Priuari. nisi redierint in termino eis cōstituto post admonitionez. j. e. c. vlt. & s. c. pri. in fi. iusto impedimēto cessante vt dicit lra sequēs.

e Impedimēto quo ꝓbato sunt restituēdi. xij. q. i. pñtiuz. s. j. e. t. c. vl. b

f Extue. publicari. sic s. de do. & cōtu. cāz que. & c. vl. ff. de dā. infec. l. iiij. §. ptor. ff. d lib. agno. l. i. i. rñ. nec ob. ff. q sen. sine ap. resci. l. i. §. itē cū ex edicto. qr ibi nō solēniter positū est edictuz

g Sex mēses. ar. ꝯ. s. e. c. ij. & c. qliter. & in auc. de sanc. epi. §. interdicimus coll. ix. ar. ꝯ. So. h tps statutū ab hoīe hnterpellat & loco admōitionis habeſ. j. de locato potuit. xvi. q. iij. placuit. Vñ in casu isto mora nō purgatur: ar. xx. q. ij. puella. nisi impedimentum ostēderit: quare venire non potuit: vt. vij. q. i. pñtium & j. e. c. vl. Ar. ꝯ φ mora purgeſ. c. di. qm̄. & ar. lxxxvij. di. perlatum.

Inter q̄ttuor animalia & infra. De clericis q ecclesias vel ꝑbēdas sibi cōcessas sine iusta & necessaria cā[a] dserūt[b] tuo ꝑsertiz nō accedēte cōsensu: hoc tibi duximus rñdēdum: φ postq̄ cōgruo tēpore[c] fuerint expectati: nisi redierint ad illas: possunt eis iuste priuari[d]: dūmodo nō sint iusto impedimento[e] detenti.

Idē archiepo panormitāo.

Ex tue deuotiōis: & ifra. In ecclesijs eorum qui se fraudulēter absentant: nec ad ipsos valet citatio ꝑuenire trine citatōis edictū faciaſ publicari[f]. & si nec sic curauerit obedire: & vltra sex[g] menses suas deseruerit ecclias: eis d bēt merito spoliari[h]. ꝯtra eos ēt ꝑcedaſ: vt ipsos[i] ꝑ suspensionis: & excōicatōis sniam ad tuā obediētiā vēire cōpellas Quod si nec sic eorum malicia poterit emoliri eos. b. ti. sācte susāne presbyter card. ap. se. le. a spiritualium administratōe remoueat[k]: & quibus ꝑsunt ecclesijs d personis idoneis faciat prouideri: sz i eos degradatiōis sentētiam nō ꝑmulget: vt cum eis misericorditer si expediat: facilius agi[l] possit.

Idem. altiñodorensi episcopo.

Ue fraternitatis discretio postulauit: & infra. Quesiuisti preterea vt cuz interdū canonici: qbus studiorz gratia ē indultum:[m] vt in absentia sua fruct[9] ꝑcipiāt ꝑbēdarū suarū accepta licētia se ad villas trāsferūt vel castella in quibus nullū ē vel min[9] cōpetēs exercitiū studiorum[n]: vtrū ꝑbēdarū suarum fruct[9] sint talibus cōferēdi. Ad qd bre. r. eis q huiusmodi fraudē cōmittūt[o]: cum fraus & dolus nemini debeat patrocinium impartiri prefatā idulgētiam competere nō debere.

Honorius terti[9] preposito de valerijs.

Ex parte tua fuit propositum φ tēpore quo recepisti prepositurā de valerijs: prestitisti de facienda residentia iuramentum: & infra. Postulationi tue. t. respōdemus: φ si te non absentando in fraudez prepositure tue iura fideliter prosequaris: cuz ex hoc cēseri debeas residēs[p] periurium non incurris.

Idem capitulo meteñ.

m Ue fraternitatis. indultuz ab epo suo: supra eo. relatum. vl dic indultū a papa. in regijs enim ciuitatibus: & nō i paruis villis siue castris iura docēda sunt: vt in proemio digestorū. ar. ꝯ. xij. q. ij. glia epi. & ff. de cēsi. ꝑsi. sz licet.

n Studiorū. l. si determinate dixerit studiū: d meliori intelligēdum ē ar. supra de iureiurā. quāto. Ar. ꝯ supra de elec. cū nobis olī. j. d cēsi. ex pte. ff. de re. iur. sēper in stipulatiōe. Itē ar. φ idē ē esse min[9] cōpetenſ: & esse nullū: ar. supra de trāsla. inter corporalia sic. ff. d auct. tu. l. ij. & ff. q satisda. co. l. quotiēs & ff. ad vell. l. q̄uis. §. si cōuenerit sed sufficit si sit studium conueniēs sine mediocre. ff. de edil. edic. sciēdū §. illud. & l. si quid. §. venditor.

h Spoliari. i. suspendi iuxta canonicas sanctiones ab administratione temporalium procedendo postea contra eos ꝑ ut sequitur in littera.

i Et ipsos. s. vagabundos prelatos: qr hic loquitur littera de prelatis tñ: ex eo qz dicit ab administratione remoueat: q bus presunt ecclesijs. Qualiter sit procedenduz ꝯ illos & alios absentes plane dictum est. s. vt lite non conte. qm̄ frequēter. §. porro.

k Remoueat. Ex isto mandato speciali si sunt epi alīs si posset legatus ex gnāli mandato: supra d offi. leg. q̄d translatio. nē quo ad alios prelatos pōt ex gnāli mandato: ēt lite nō cō

o Cōmittunt. ff. de fur. itaqz fullo. §. sed nemo. & ff. d arbi. ita demū. s. de rescrip. sedes.

p Ex parte. residens. qñqz censetur residēs q ñ ē: vt h & j. e. ꝑ. sic. ff. d cap. & postli. re. l. retro dicef. & qr φ dicit pñs q in hortis ē. ff. de ꝑcura. pñs. & q ē in eadem prouincia ꝑ pñte reputatur. C. d pscrip. lō. tpis. l. vlt. & sic & qñqz fingiſ monachus q nō ē: ar. j. d regu. vidua. & xxvij. di. q̄d interrogasti.

q Periurium. vide q̄lr benigne interpretaſ iuramētū: ne d piurio noteſ. si supra de testi. cū in ita tñ φ fraudulenter se nō absētet: qr tūc piuriū incurreret: sic. j. d cen. ex. relatum: & si esset in seruitio epi piuriū ñ icurrit

s.e.decetero:qz pro p̄ñte censetur:qz eccl'ie tunc seruit intelligit.vij.q.i.scire.z idē eēt si reuocaretur a papa qz eius auctoritas i iuraměto illo itelligitur excepta.j.e.p rī.z.s.de iureiu.veniētes.z.ix.q.iij.p.principalē.Itē habes hic ar.q iuramētū extēditur ad ea qb⁹ dictū ñ fuit vel cogitatū.ar.s s.de iureiur.c.pe. Itē q pro negocio pp:lo pōt eē abñs nec icurrit piuriū s.de iureiu.petitō z.ij.q.i.phibent.vbi milites pp iuramētū accusat p hibent tñ nō obstā te iuramēto cāz su am vel suoz cōseq pñt.In hoc.n.iuramēto exceptū intel ligitur pprīū fcm: qz i generali fmōe psona loquentis i telligitur excepta.C.de solu.iquisitō z.ff.de cōdi.z de.qui heredi.§.plauti⁹.qz ordiata cha ritas a se incipit.xx iij.q.v.si nō lz.z s pe.di.iij.qui vult.

a Um dilectus.ɔstōne.nisi h dictū fuissz nō valuisset rescriptū.s.de rescrip.ɔstitut⁹ s.de offi.dele.ex p te.z.j.de deci.ex multiplici.

b Fructus.Nū quid victualia que tñ p̄ñtibus consueuerunt dari:dz habere.nō.s.e.decetero.z.j.c.pri.nō lz.Nā si de illʼ papa intellexisse mandasset vt tāqz vni ex residētib⁹ puideret eis.j.de ver.signi.olim:ar.s.de trāsla.iter corporalia.z.j.de deci.ad audiētiā.z.C.de cadu.tol.l.vna.§.si vero.in fi.ar.C.de rei vx.ac.l.vna.§.sciendum.

c Cum familiares.nā z ipsi ps corporis ei⁹ eē itelligūt vi.q.i.§.verū vez.ex qbus.z.C.ad.l.iul.maie.quisquis

d Obseqales.ex eo eni eoz ɔditio deterior eē nō dz: imo tūc gaudēt priuilegio:qz excusant a tutela.ff.de excu.tuto.iurispitos.z.C.e.ti.l.vl.Et sic dicūt p̄ñtes q i seruitio pape sūt:sic q ēt i suitio epi sūt.s.e.decetero.

e D audientiā.ɔstitutio.isti ɔstituerūt:qd ius cōe statuit:z iurauerūt seruare ius cōe.abñtes eni nihil percipere debent nisi sit de consuetudine approbata.s.de consti.cum omnes.

f Infirmitas hoc ipso sat puniūtur:qz nō dz addi afflictio.afflicto.vij.q.i.cū percussio.z.j.de cle.egro.c.i.z c.ex pte.nō eni dz ei pena in culpā xti:di.v.c.i.in fi.z.c ad ei⁹ vo.imo pot⁹ ē miserandū z cōpanēdū.iii.q.ix.i dicas.z.j.de cen.lz nec duplici dāno dz aliqs affici.ff.d iure do.l.iure succursū ē.z.ff.de cōdi.ob cām.si pecuniam.§.lz si accepit.vij plat⁹ infirm⁹ nō repellit:ʒ dat ei coadiutor.vij.q.i.qʒuis.Et famuli egri quos curamus nobis seruire itelligūtur.ff.de sta.libe.l.iij.§.stich⁹.z tpe ifirmitatis pascendi sunt.ff.cōmodati.in rebus.§.possunt.

g In apl'ice.z si hoc non fuissz appositū:nihilomin⁹ itelligeret:qz pñs censet.s.e.prori.z.s.e.ex pte.vbi abñs presens censetur:nec piuriū icurrit:vt.j.vbi dicit cū abñtes dici zc.z eius auctas semp itelligit excepta.de iureiu.vēiētes ff.ad munici.igatores.z s.c.ex parte.ij.

Um dilectus filius magister otto:z ifra.Mandamus.quatenus nō obstāte cōstōne que s absentes canonicos iter vos dī emanasse:fructus prebende sue assignetis eidē in nr̄o seruitio cōmorati cū familiares nr̄i q circa nos se obseqales exhibuit vniuersis:minori nō debeāt p̄rogatiua gaudere:p vestrū singuli quoz negocia p ipos sepi⁹ p mouet. Idem melden.ep̄o.

D audientiā nostrā peruenit q cuz in melden. ecclesia quedam sit cōstitutō vallata iuramento z auctē se.ap.cōfirmata:vt canonici qui nō resident in eadē suarū priuent fructib⁹ prebendarū:illʼ exceptis quos ifirmitas excusaret siue in apostolice se fuitio cōtingeret detineri:z ifra Decernimus vt duo ex canonicis ecclesie memorate i tuo seruitio existentes suarū fructus itegre pcipiant p̄bendarū:cū absentes dici nō debeāt sʒ presentes q tecum pro tuo z ipsius eccl'ie seruitio cōmorant. Gregori⁹.ix.p̄iarche antioche ap.se.legato.

Um ad hoc sint ecclīastica bñficia deputata:z infra.Sane nobis inotuit q ecclesia antiochēa multis ex seruitorib⁹ ei⁹ abñtib⁹ ē fere dstituta ministris.Vñ mādam⁹: q̄ten⁹ nō obstātib⁹ apostolicis idulgētijs z p̄decessoz tuorū licētia absentes cānonicos z assisios reuoces ad residendū i eccl'ia supradicta:z si nō venerit tu de ipsorū bñficijs dum absentes fuerit:ipi ecclesie facias cōgrue deseruire:i vtilitatē eiusdē quod ex p̄fatis bñficijs supfuerit conuertēdo eadem.

Lericos i eccl'ijs tue iurisdictōis bñficia que residentiam exigunt assecutos:si

h Ut duo.p hoc itellige.s.e.decetero.vt duo ex canonicis possint eē i seruitio epi:ita q nō priuent bñficio suo interis.Si vo plures eēnt priuarent.Ex eo q cōcedit s duob⁹:itelligit phibere de plurib⁹.ar.xxv.di.q̄l.z.s.de p̄sūp.nōne.z credo hoc statutū fuisse:ne i fraudē hoc aliqui pcurrēt z eccl'ie seruitiū diminuerent pp illoz abñtiaz z ex h vʒ q vltra duos ñ posset cogere eps:vt i seruitio suo eēnt.

i Integre.nō tñ pcipiunt victualia q tñ p̄ñtibus dant.s.e.decetero.vbi de hoc.z.j.ti.pri.lz.

k Cōmorant.z ita ē q i seruitio epi:seruire eccl'ie itelligit:vt.s.e.decetero.vbi de hoc.

l Um ad hoc.destituta ministris.Hec ē iusta cā reuocādi eos:vt.xxi.q.ij.placuit.z qz i eo manet deberēt i quo vocati sunt.e.causa.q.i.c.i.z.lxx.di.sanctorum.

m Nō obstantib⁹.nisi hoc diceret:nō posset illos ptextu istarum litterarum reuocare cum de idulgentia concessa non facerent mentionem.s.de prescrip.veniens.

n Indulgentijs.similis reuocatio ē.j.de deci.suggestum.b.

o Licentia.z si de hoc nō fuisset facta mētio:nihilomin⁹ valuissēt lr̄e:qz idulgentia nō extendebat post mortē illoz.vnd statim expirauit cū in piudiciū eccl'ie nihil facere possit:qd si fecerit successor poterit reuocare.j.de dona.c.ij.z penul.

p Assisios.vocat assisios bñficiatos q nō sunt canonici q seruire debēt eccl'ie nec vocātur ad cōes tractatus cū canonicis z dicūtur assisij quasi assidui in multis ecclesijs sunt plures tales qui mansionarij dicuntur.

q Uenerit.ar.contra.s.e.iter quattuor.z.c.ex tue.z.s.de ap.puenit.ij.z.vij.q.i.p̄ñtiū.vbi ex toto priuātur si nō redeant ad terminū sibi prefixū.Hic papa mitius voluit agere cum eis p pter idulgentiā.vnde nō priuātur stati sicut illi qui nō hñt indulgētiā.j.c.prori.z sat puāt.qz bñficia eis subtrahūt ex toto vt sic idirecte fiant volētes p amissionē bñficiorum.sic.s.de eta.z qua.queris.tñ si diu perdurarent in sua contumacia poterit illos ex toto priuare per iura predicta.j.c.prori.

r Lericos.licentia.sine licentia episcopi clericus se absentare non debet.s.e.inter quattuor etiam de iusta causa.ē eo.relatum.z de con.di.v.non oportet.ij.ber.

ad alterius diocesim absq; licentia[a] tua morandi cã transierint: liceat tibi si moniti non redierint[a] dictis bñficijs: nisi excusationẽ rationabilẽ[b] ostẽderit: spoliare.

De pbendis ⁊ dignitatib⁹

Ex concilio pictauieñ.

Et nullus[c] de clero siue populo ecclesiastica bona iure cõsanguinitatis[d] sibi requirat habenda. In corpore canonum.

Non liceat ulli epõ ordinare clericos[e]: ⁊ eis nullas alimonias prestare. sz duorum alterũ eligat: vel non faciat clericos: vel si fecerit det illis vnde viuere[f] possint.

Greg. antẽ. subdiacono.

Ratio nulla permittit: vt ꝙ pro cõi vtilitate datũ esse cognoscit. ꝓprijs cuiusꝗ̃ vsibus applicetur[g].

Alex. iij. in conci. lateraũ.

Episcopus si aliquem sine certo titulo de quo necessaria vite percipiat in diaconum[h] vel presbyterũ ordinauerit: tandiu ei necessaria[i] subministret: donec in aliqua ecclesia ei cõuenientia stipẽdia militie clericalis assignet: nisi talis ordinatus de sua patna hereditate subsidiuz[k] vite possit habere. Idem in eodem.

Quia itantũ quorũdaz ꝓcessit ambitõ: vt non duas vel tres sz plures[l] eccłias ꝑhibeantur habere: cum nec[m] duabus possunt debitam ꝓuisionem ĩpendere: ꝑ fratres ⁊ coẽpos nostros hoc emendari ꝑcipimus. ⁊ de multitudĩe pbẽdarũ canonib⁹[n] inimica q̃ dissolutõis mãm ⁊ euagatõis inducit: certũq; continet periculum[o] aiarũ eorũ qui eccłijs deseruire valeant: indigentiã volumus subleuari. Idem.

Cum teneamur: ⁊ infra Si mandatũ nostrũ pro alicuius ꝓuisione recepis: ꝗ aliud bñficium[p] hẽat: de quo valeat cõmode sustentari[q] nisi forte ĩ litteris ipsis de hoc mẽtio habeatur: aut si nõ potes[r] ei sine scandalo prouidere: eq̃nimiter[s] sustinemus: si pro

a ❡ Redierint. Nota ꝙ clericus siue de licentia sui epi siue sine licẽtia sit absẽs: prius ẽ monẽdus vt redeat q̃z priuet bñficio suo vt hic pz. ⁊ s. e. inter. ⁊ c. ex tue. Sup hoc tñ distingue qr aut hz eccłiaz pro derelicto aut nõ. Si hz eã ꝓ derelicto: puta qr ꝯrit matrimoniũ vel factus ẽ miles vel ioculator: cũ de h̃ ꝯstiterit epũs statĩ põt ecclesiã illi⁹ alij cõferre. s. de cle. ꝯiu. c. i. ⁊ lxxij. di. siquis. vel si recipit aliã eccłiaz hñtẽ curã aiarũ cũ prius talẽ hrẽt. j. e. ꝑ ri. de multa. Si ũo nõ hz eã ꝓ derelicto: monẽdus ẽ si cõparet: tũc fiat ꝓut hic dicit si nõ cõparet qr vagabũdus discurrit: tũc fiat qd dr. s. e. ex tue. De hac mã pleni⁹ dictũ ẽ. s. vt lit. nõ cõte. qm̃ freq̃nt̃ §. porro. ver. si vero.

b ❡ Excusationẽ rõabilẽ: puta qr erat ĩfirm⁹: q̃re venire non potuit. vij. q. i. pñtiũ. vel qr hz ibi capitales inimicitias: ita ꝙ illuc venire nõ audet s. de elec. bone. ij. vł alia q̃cũq; iusta cã: ita ꝙ venire nõ possit tũc si ꝓcederet ꝯ ipm nõ ꝓiudicaret ei: ar. s. de testi. ĩ noĩe dñi. Et ar. ẽ hic semp rõnem esse reddẽdã de oibus fic. s. de rescri. siqñ.

c Et nullus sup ple statim⁹.

d ❡ Consanguinitatis. Hoc ĩtellige de bonis eccłiasticis: vt dicit lr̃a: vel d his q̃ ĩtuitu ecclie q̃sita sunt illa neq; ex testamẽto nec ab ĩtestato trãseũt ad cõsanguĩeos siue sint bõa mobilia siue nõ: h̃ ecclesie remanẽt. Alia ũo bona q̃ ĩtuitu ꝑsone vel de hereditate alicui⁹ prouenerũt ad eos: trãseũt ad cõsanguineos ab ĩtestato vel ex testõ ẽm dispõem clericorũ. j. de testa. c. i. ⁊ c. cũ in officijs. ⁊ c. ad hec. ⁊ c. relatũ. ij. Et ita hereditaria successio in eccłia locũ nõ hz. xij. q. i. apłica. ⁊ s. d fi. ꝑs. presentiũ. ⁊ c. cõquerente. ⁊ c. ex transmissa. ⁊ j. de deci. ad hoc. ⁊ j. de iurepa. cõsuluit. ⁊ infra. de institu. ad decorem.

e ❡ Non liceat. clericos indistincte dicit de oib⁹: ⁊ ideo videt ꝙ oibus teneat̃ ĩ q̃buscũq; ordinibus: ar. s. de fi. ꝑs. ꝑ. ꝓposuit. ⁊ xxviij. di. de his. Appellatõe eni clericorũ oẽs ĩ minoribus ordinib⁹ ⁊ maioribus cõtinent̃. xi. q. i. de ꝑsona. xxi. di. c. cleros. c. clericos. nisi habeat de suo vñ viuere possit. j. e. eps ⁊ c. tuis. Eccłia tñ romana nõ cõsueuit cogere epos: nisi pro his qui sũt in sacris ordinib⁹. j. e. cum ẽm apostolum.

f ❡ Uiuere. ar. lxx. di. c. i. ⁊ ij. Ił d corrigit̃ ĩ odiũ eporũ. j. e. c. cuz

g ❡ Ratio. applicet̃. i. approprietur. f. vt tanq̃z ꝓpriũ. (hz apłz reputet qd ẽ eccłie: ⁊ sic ñ obuiat qd hic dr̃ diuisiõi pbẽdarũ: sic exponit̃. xxv. q. i. q̃ ad ꝑpetuã. xii. q. i. §. si ergo.

h ❡ Episcopus diaconum. idem est de subdiacono. j. e. cum ẽm. ⁊ idem videtur de mioꝛib⁹ ordinibus. s. e. nõ liceat

i ❡ Necessaria cõsideratis facultatib⁹ ecclesie ⁊ dignitate ipsius clerici. ar. ff. de ciba. ⁊ ali. le. cũ alimẽta. ⁊ ff. de iure do. q̃ro. ⁊ s. de vi. ⁊ ho. cle. qm̃. ⁊ ff. de vsufruc. h̃ ⁊ siquid. § i. ⁊ j. e. de multa.

k ❡ Subsidiũ. Innuit̃ hic ꝙ aliquis sine titulo ecclesiastico possit ordinari ex quo hz d suo vñ viuere possit: ⁊ est verũ. j. e. tuis. ⁊ facit ad hoc. xij. q. i. illi. q. ⁊ xvi. q. i. c. vlt. ⁊ i. q. ij. c. clicos ⁊ c. se. qr intelligit̃ ordinari ad titulũ sui pñmonij: ⁊ tales cẽset̃ in ꝑsona ⁊ rebus gaudere priuilegio clericali. xij. q. ij. eccłiaz seruos ⁊ xvi. q. i. sũt. qr de foro ecclesie fact⁹ ẽ lz nõ hẽat eccłiaz.

l ❡ Quia itantuz plures. qd iuris sit d hoc: plene dr̃. s. de elec. dudũ ij. Sz quid si aliqs hẽat plura bñficia ꝑ dispensationem nũq̃d vocabit̃ ad capitulũ vtriusq; ecclesie ꝓ negocijs siue electiõib⁹. credo ꝙ sic. si ẽ in tali loco. vñ commode vocari possit nisi ꝯsuetudo eccłie approbata faceret in ꝯriũ: qr ex quo cũ eo dispensat̃ in ecclesia: ꝑ cõsequẽs in omnibus accessorijs dispensat̃: ⁊ sic seruat̃. s. d elec. in genesi: ⁊ corã vno epo ꝯueniet̃ tñ de his q̃ ad vnã ꝑtinẽt ecclesiã: sicut cõuenit̃ qs rõe possessiõis vbicũq; res sit rei vẽdicatõe: lz ibi nõ hẽat domiciliũ. C. vbi ĩ rẽ act. l. vlt. ⁊ s. de foro cõpe. sane. ⁊ c. fi. Et sic q hz duas ecclesias ĩ diuersis epatibus vtrobiq; ĩtelligit̃ hr̃e domicilium: ar. de rescrip. dilectus filius. ij.

m ❡ Nec duabus. sic. s. ti. proxi. c. qr nõnulli. ⁊ xvi. q. i. c. presbyteros.

n ❡ Canonibus. quos habes. lxx. di. c. sanctoruz. ⁊ xxi. q. i. c. i. ⁊ per totam questionem.

o ❡ Animarum. nisi per dispensationẽ obtineant illas vt supra de elec. dudum. ij.

p ❡ Cum teneamur. aliud bñficiũ ⁊ ita siquis hẽat aliud bñficiũ: põt excipi ꝯ cũ. s. de rescrip. c. cũ adeo ⁊ c. si proponẽte. vbi de hac mã plene tractat̃: nisi excipiens similit̃ hẽat plura bñficia. s. d excep. cũ eccłiastice.

q ❡ Sustentari. ergo videtur ꝙ si non potest cõmode sustentari nõ oz fieri mentionẽ qd satis videtur equuz:

ſʒ tutius ē φ de ipſo faciat mētōem qūtūcunqʒ ſit modi/cū:qʒ videt doloſe tacuiſſe: vt citius obtineat lrās: q2 ſimplr ſe clericum appellauit. Si vō dixiſſet ſe nullum beneficiū aſſecutum: cum habuerit tenue: non valēt lit/tere. ꝭ. de reſcrip. ſi proponente aliquo.

ꝺ reſcrip. cū adeo. ⁊. c. ſi pponēte. q2 bñfi dare nihil aliud ē q̃ pdē. vt. i. q. ij. paſtor. niſi p diſpenſatōeʒ. ꝭ. ꝺ elec. dudū. ij. ⁊ q bñficiū hʒ: nō reputat idoneus ad aliud. ꝭ. e. ſup. b.

a Maiorib⁹. i minimis. Ar. φ idē iuris ē i puis qꝺ in magnis. xiij. q. vi. c. vi. ꝭ. ꝺ ap. c ꝺ appellatōib⁹. ⁊ ita magnū iudicabis: vt paruū ꝭ. de iu. nouit. Itē ē ar. φ idē ē iurꝭ i pte qꝺ i toto: ar. i. q. i. ſiqs epſ. b.

r Si ñ potes. ar. id ſolū fieri poſſe: qꝺ ꝯmode vel iuſ fit ⁊ ſine ſcandalo ff. de v. ſig. l. nepos ff. ꝺ vſu. ⁊ habi. l. nō aliter. ⁊. xxij. q. ij. faciat hō. Et ſic ꝓpter ſcādalū qñqʒ recedit a iure: ar. ꝭ. ꝺ cle. coniu⁹ cū olim.

ſ Equanimiter. Ar. φ mādatū ſupioris ñ ē neceſſe adiplere. vbi ratio adiplēdi pt reddi ar. ꝭ. ꝺ reſcrip. ſiqñ ar. ꝭ. ti. pr. c. vi.

t Referēte. aſſignauit qꝺ h dicit: vꝫ ꝺ iure cōi ſpectare ad epm. xvi. q. vi. c. nullus ⁊. ꝭ. ꝺ off. archi. c. cū ſatis. niſi h habeat archidiaconus de ꝯſuetudie pſcripta: ar. i. ꝺ ex ceſ. pla. c. ij. ⁊. ꝭ. de offi. archi. c. vi. de hac materia quere. ꝭ. ꝺ cſ. or. paſtoralis. b.

u Appellauit. et ſic omittit mediuſ

eo mandatū noſtrū nō duxeris exequendum. Idem.

Referente⁹. i. pſbytero ac cepimus φ cū duas haberet ecclias archidiacon⁹ tuus ipm alteram ſpoliauit ⁊ cuidā pſbro. g. noie aſſignauit eādē: pdict⁹ aūt. i. ſēnēs ſe i hac pte grauari. ad metropolitanū: videlʒ remeñ. archiepʒ appellauit. Cūqʒ ꝺ mādato eiuſdē archiepi i pdicta ecclia re ſtitut⁹ fuiſſet: pſat⁹ archidiacon⁹ eūdē. i. p eo φ ad pſentiā ſuā vocat⁹ venire ꝯtēpſit: vinculo excōicatōis aſtrixit. Nos aūt ipm a ſnia qua tenebat faciētes abſolui: tibi mādam⁹ quatenus: pſcripto. i. de predictis eccleſijs vna quā maluerit re licta alterā pſato. g. ſic eccliaʒ nō hʒ ñ differas aſſignat: alioqn ipam alteri pſone idonee bñficio eccliaſtico carēti ſicunctāter aſſignes. Idem i cōcilio turoñ.

Maiorib⁹ eccle bñficijs i ſua itegritate manentibus idecoꝝ. nimis vꝫ: vt minoꝝ clericoꝝ pbēde patiātur ſectōem. Iccirco vt ſicut i magnis: ita quoqʒ i minimis membris ſuis firmā ecclā hēat vnitatē: diuiſionē pbendarū aut dignitatū pmutatōeʒ fieri pbibem⁹. Idē cātuari. arepo.

Relatū ē: ⁊ ifra. Qm igit dignū ē: vt poſt q̃ magr i. i ecclia tua canonic⁹ ē iſtitutus ⁊ a te habuit i pmiſſis de ꝯferēda ſibi pma pbēda: cū in ecclia ipſa vacaret: vt debeat pbēde itegritate gaudē: mandamus quatenus ſi idē. i. i eccleſia tua eſt canonice inſtitutus: ⁊ in choro ⁊ capitulo alijſ quorum vſus eſt cōis: poteſtatem ſicut canonicus habet: ei prebendam: ſiqua nunc vacat vel cum ibi primo vacauerit ſm pmiſſionem tuam conce/das liberaliter ⁊ aſſignes: q2 non eſt cōgruū vt pbēda careat: q i canonicū noſcit eē receptus. Idē canonicis regularib⁹ ⁊ mōachis ebor. dioceſiſ.

b Diuiſionē. ſine iuſta cā. ꝭ. e. cū cām. Et iuſta cā pōt vna pbēda diuidi i duas cū vacat: ſi facultates ſufficiāt. ꝭ. e. vacante. ar. ꝭ. e. ſignificatū. ⁊ ꝭ. ꝺ ec. edi. ad audiētiaʒ. ⁊ ſic erunt duo iura: ſed duo ad vnā pbēdā eligi nō pñt: vt vn⁹ vnā medietatē hēat: ⁊ alr aliā: vꝫ φ vn⁹ expectet quouſqʒ alia vacabit: imo tal electio ē caſſāda. ꝭ. e. tue fraternitat. ⁊. c. dilecto. ber.

c Permutatōeʒ dignitatū. pmutatio dignitatū aut ēt pbēdaꝝ ſñ auctoritate ſupioris fieri ñ pōt qꝺ q fecerit eiſdē ſūt ſpoliādi. ꝭ. ꝺ re. pmu. cū olī: niſi diſpēſatū fuerit cū illiſ. ꝭ. e. ti. c. cū vniuerſoꝝ: ſupior vō ſi viderit expedire h facē pōt. vt. ꝭ. e. ti. qſitū ber.

d Relatū in pmiſſis. Ar. φ ea ꝺ pmittūtur ſūt ope adiplēda. ꝭ. ꝺ pa. qſr. ⁊. xij. q. v. q2 ioānes. ⁊. xxij. q. vi. c. ſi. Sʒ vꝫ φ talis pmiſſio nō te

ſic. ꝭ. ꝺ no. ope. nū. ſignificātibus. ar. ꝭ. ꝭ. de ap. dilecti ſilij. poꝝ. dic vt ibi. Lau. dixit φ ideo q2 omiſit mediū non tenuit appellatio: vñ poſtea tenuit ſnia excōicatōis lata ab archidiacono i pſbyteꝝ: ſʒ h nō ē veꝝ: q2 appellatio illa finita erat poſtq̃ fuit reſtitut⁹ ſacerdos i piſtinū ſtatū: ⁊ de ꝯſuetudine appellat ab archidiacono ad archiepm: ſʒ archidiacon⁹ poſt illā reſtitutōem iteꝝ vocauit pſbꝛm ad ſe. ⁊ q2 ñ vēit ipʒ excōicauit: ⁊ ſic tenuit ſētētia ñ obſtāte appellatōe q diu terminata erat ⁊ finita.

x Excōicatōis aſtrinxit. ſic pʒ: φ archidiaconi pñt excōicare. ꝭ. de eo q fur. or. re. c. i.

y Quā maluerit. iſte volebat vtrāqʒ tenē: ſʒ vꝫ φ vtraqʒ debuit ſpoliari. vij. q. i. ſiqs epſ: qꝺ concedebat ala. ⁊ diſpēſatiue reſuat ⁊ altera: qꝺ nō credo: q2 illud decretū ſpālr logt in epo: ⁊ lʒ nō debuerit iſte recipē ſecūdaʒ tñ nō debebat ꝓpterea pdē vtrāqʒ ſm illa tpa. ſʒ alteraʒ tñ: vt. ꝭ. e. c. pterea. Hodie vō illud veꝝ ē: φ q recipit ſecūdā bñfīcem curā aīaꝝ: cū pus talē hēt ipſo iure vacat pma: ⁊ ſi vtranqʒ retinere ꝯtēderit: ſpoliet vtraqʒ. ꝭ. e. de multa. alr nihil adqreret ꝯſtitutio illa.

ʒ Carēti. Ar. φ q hʒ aliud bñficiū: nō pōt obtinē ſcōm vel lrās ipetrare: niſi ꝺ pmo faceret mētōeʒ. ꝭ. e. pr. ⁊. ꝭ.

neat: q2 bñficiū nō pōt pmitti vel ꝯcedi añq̃ vacat. ꝭ. ꝺ ꝯceſ. pbē. ⁊ ec. nō va. nulla. So. dicas φ hec pmiſſio licita fuit: q2 hic pmo receptus fuit i fratrē ⁊ canonicū: ⁊ eo pure recepto pmiſit ei epſ ꝯferre pmā pbēdā vacaturā. ⁊ h nō ē ꝯ iuſ: imo ad h tenebat epo ꝺ iur: q2 ex ipſo φ ꝯdit canonicatū p̄ſſ obligauit ſe ad pbēdā ēt ſine pmiſſiōe expſſa: q2 alter ſine altero diu eē nō pōt. l. q. iu. ſiqs obiecerit. ff. ꝺ ꝺcu. hereni⁹. vnd iſte talr iſtitut⁹ pōt agē ꝯ epm: vt cōferat ei pbēdā i ecclia illa in q ē recept⁹: vt dīc ī h. Promiſſio vō ſiue collatio bñficij nō vacanꝭ nulla ē: ⁊ ſic logt. c. ꝭ. ꝺ ꝯceſ. pbē. nulla. ⁊. c. relatū. ⁊. c. ex tenore. ⁊ iſte nullā hʒ petitōeʒ ex tali pmiſſiōe ſeu collatōe.

e Vacauerit: ar. ꝭ. ꝭ. e. dilect⁹ fili⁹. ibi ſoluit.

f Liberalit. imo vꝫ φ ex neceſſitate: q2 epſ nō hʒ libertateʒ neceſſarie electōis: ar. ff. ꝺ le. ij. vnū ex familia: ⁊ i neceſſitate nō ē liberalitas. ff. de adimē. le. rē legatā. ⁊. ff. ꝺ dona. iter vi. et vxo. ſiqs p vxo. q2 nec eā pōt ſibi retinē. ꝭ. ꝺ offi. archip. ⁊ ep. et ſingule. ſo. Liberalitas eſt vt ei puideat ſine coactōe: ⁊ licet neceſſe hēat ꝯferre bñficiū: nō tñ hʒ neceſſe ꝯferre iſti vel illi ⁊ ita ſi ꝯferat tibi gratiā facit: cū eā tibi nō teneat ꝯferre: ⁊ ſic liberalitas ⁊ neceſſitas circa diuerſa referūt: ſed hic neceſſe hēbat conferre cū iā eſſet inſtitutus: ⁊ pmiſerit ei ꝯferre pmā pbendam que vacaret ibidem.

a Auaricie.idolo℞.rrviij.q.i.idolatria.z.lrviij.di.c.hono℞ ... z i succ. vt iudi.sine quoquo suf.§.cogitatio vltra medium.colla.ij.

b Portões hoc põt itelligi qñ monachi certã portõem assignãt pñbyteris z totũ qđ supest appropiãt vsibus suis.

c Reddit⁹.h intellige qñ monach certã ptẽ pcipiũt z totũ aliđ dimittũt capellanis:z tũc i nllo diminuẽ debẽt qđ relinquũt capellanis suis sine ɔsensu archiepi sui vel epi sui:z idẽ esset si clerici certã ptẽ pcipiũt: z monachi totũ aliud:z ex eo qđ dicit sine ɔsensu archiepi: vr̃ q᷑ đ ɔsẽsu ipius h facẽ possint z diminuere z pochias diuidẽ:qđ vez ẽ iusta đ cã.j.đ ec.edi.ad audiẽtiã: z.j.de exces.pla.sicvnir z.xvi.q.i.pcipim⁹.§.sic duo.z ar.j.đ his q̃ fi.a p la.si.ɔsen.ca.cũ aplica.z j.de censi.ɔ̃zto.z sic põt diuidere pochiã iusta đ cã:vt pz p iura predicta. põt et reddit⁹ diminuẽ: puta si ecclie facultates essent ampliate vt sic de augmẽto z monachi sẽtiãt vtilitatẽ:cũ b⁹i ecclesie subsint eis quo ad tẽporalia:qz de huiusmõi videt loqui.e.z.j.codez de monachis.

Auaricie q̃ ẽ idolo℞ suitus:z i fra. Intelleximus q᷑ i ecclijs vestris de qb⁹ certas pẽsiões ɔsueuistis pcipere portões vl̃ antiquos reddit⁹ minorastis:quos nõnulli clici ecclia℞ ipa℞ oli hũisse noscũt z ifra. Ioqz mãdam⁹ q̃tenus si q̃s portões vl̃ ãtiquos reddit⁹ clico℞ sine ɔsẽsu archiepi vri minuere vl̃ parochias diuidẽ psũpsistis:ad integritatez pstinã reuocetis. Idez ppõsito z caplo insul.

Significatum ẽ nobis q᷑ cuidã sacerdoti pbẽdaz vnã i ecclia vr̃a cõi volũtate đdistis:ita q᷑ missã đ sãcta maria nisi corpõis ifirmitate grauat⁹ debeat quotidie celebrare:z eccliaz vestrã nõ nisi cõi tã ppositi q᷑ capli assẽsu possit dimittẽ vel cuiq᷑ pbẽde illius ãniuersariũ delegare.

Quã siqdem istitutõem eatenus ɔfirmam⁹:vt pdict⁹ sacerdos nisi infirmitate corporis fuerit ipedit⁹:assidue dẽat ob sequz suũ ipẽdere ecclie mẽorate:z quãto frequenti⁹ pt salua honestate sua:z debita deuotõe missa℞ solẽnia celebrare:nec sibi liceat hoc illi sbtrahere siue cã voluptatis siue se ad aliã ecclia℞ trãsferẽdo.

Idẽ vulgoreñ.archiepo.

De monachis q vicarios pochialium ecclesiarũ grauãt:vt hospitalitatez tenẽ non possint:eam prudentiam hẽas q᷑ ad psentatõem monacho℞ nullũ recipias:nisi tãtũ eis de puentib⁹ ecclie coram te fuerit assignatũ:vnde iura episcopalia possint persoluere z congruam sustentationẽ habere.

Idẽ salernitano archiepo.

d Significatũ.ita q᷑ ar.ɔsuenit hic notari q᷑ i spũalib⁹ põt literuenire pactio siue ɔditio.ã.de elec. significasti . ar. de transac.c.ij.Ar.ɔ̃.ã.đ pac.c.vl.z.i.q.ij.quã pio.So.vt nulla sit dubitatio:sic itellige q᷑ nulla ɔditio siue pactio hic apposita fuit cũ aliqua psona:sed caplm vacãte illa pbenda cõstituerũt:vt q ad illã pbẽdã eligeret:onus istud subiret:vt sic res transieret cũ suo onere.ff.đ pig.ac.si ɔuenerit.§.ij. z.j. de pig.ex lris.z.ff.de vsufruc.l.vsufructu legato.l. si pendentes §.penu.z optimũ.ar.j.vt ec.bñ sine di.ɔse.vt nostrũ.ad fin.z hec ɔditio licita ẽ z honesta.p diuino cultu apposita.Quidaz ẽt dicunt q᷑ simplr posset eligi tali ɔditione apposita.Sz qd esset si ɔditio esset illicita.vr̃ q᷑ ɔditõe facta collatio huc istitutio teneat:ar.isti.de here.isti.§.heres z pure.z.j.e. dilecto. z turpis ɔditio p non adiecta habet.j.de condi.appo.c.vlt. Hec vã essent:nisi obstaret simonia.vin.Itẽ agr.q᷑ sacerdos põt recipe pecuniã vt celebret diuina:qz sic opas suas vr̃ ponit⁹ locare.ar.r.q.iu.rel.nũ.z.xu.q.ij charitatẽ.z.c. quũqz ij. j.đ simo.cũ sit.si.i.q.ij.c.vl.qz suis stipẽdijs h facẽ nõ cogit.ã. đ pscrip.cũ ex officij.Ar.ɔ̃.j.đ simo.cũ i ecclie corpore. Si nllũ hz bñficiũ ecclisticũ rõne cui⁹ad h teneat:põt locare operas suas ad certũ tẽpus z recipe mercedẽ p labore suo nec simoniã ɔmittit:alã si hz bñficiũ nõ lz ei hoc facere.

e Capituli.istud pter ius fuit appositũ:qm sufficit ɔsensus.

f Delegare.i.nõ põt ɔmittẽ spiali.ã.đ renũ.c.admonet. alicui offm suũ.z dic ãniuersariũ.i.offm.

g Salua honestate.i.sine peccato.h iõ dicit qz nõ eẽt honestũ vt bis vel ter missã i die celebraret:de ɔse.di.i.sufficit.z.j. de cele.mis.te referente.

h Voluptatis.ĩn religiõis cã possz ad aliã eccliaz se trãsferre petita licẽtia ɔ̃uis ñ obtẽta.j.đ re.lz ql uñã.

i De mõachis.hospitalitatem ad quaz clerici pauperes tenent.xlij.di.§.i.z.lxxxv.di.sic:cumqz quid hñt clerici paupe℞ ẽ.xvi.q.i.c.vlt.

k De puẽtib⁹ ecclesie.p h pz q᷑ loqtur de ecclijs q̃ sũt monacho℞ q̃ ad tẽporalia i qbus põt monachi sibi cla appropriare z rfer uata honesta sustẽtatõe pñbro:vt hic dic: multomagis vbi hñt ecclias q̃ ad spũalia z tẽporalia. Si vo hñt ecclias ex ɔcessione laici vel ɔfirmatõne epi idẽ ẽ: qz et tpalia tũc hñt:ar. xvi.q.i.c.vl. z.j. đ puile.cũ z plãtare §.i ecclijs.Si non accedit ɔsensus epi nihil valet ɔcessio laici.j.de iurepa. c.qđ aũt i fi.z.c.illud.Si hñt ecclias ex ɔcessiõe epo℞:si certa forma fuit apposita illa suet ff.đ pac.l traditionib⁹ si pleno iure ipsam contulit pleno iure hẽant eam si simplr cõtulit ecclesiam:cathedraticũ z coertõnem retinet epus.j.de do.pastoralis.Si vo ex fundatõe monachi ecclias obtinent. habẽt eas tñ quo ad tpalia.xvi.q.ij.c.i.z.c.pe.z vl.nisi essent puilegiati cum oibus capellis habitis z habẽdis z si nõ habent puilegiũ habebũt tpalia reseruata sufficiẽti sustentatõe pñbytero:z epus hz ibi institutõem ad psentationẽ monacho℞:z ei subest pñbyter quo ad spiritualia h sic põt intelligi.hec decre.z.j.de priuile.cum et plãtare.§.i ecclesijs.Qñqz monachi habent iuspatronatus tñ:z tũc nihil hñt nisi solã psentatõem.j.de iurepa. cum seculũ.cum trãseat cum vniuersitate vt ibi.In quo ergo cãu locũ hz quod dicitur q᷑ cẽsus vel pẽsio non augeat.ã.de pac.cum clerici.z.j.de censi.phibemus.z.ã. e.auaricie.Põt dici q᷑ vbi mõachi habẽt ecclias ex donatõne epo℞:quo ad temporalia:cẽsus prius ipositus n đz augeri:vel cũ ex donatõe laico℞ ius tñ recipiunt patronatus:censis q ab initio fuit impositus augeri non đz.j.de censi.scientes sine iusta cã z rõnabili z de cõsensu epi:vt dictum ẽ.ã.e.auaricie.In alijs vero casib⁹ puta cum pleno iure habẽt ecclias quo ad tẽporalia z spiritualia possidere eas possunt pleno iure. Qñqz tamen monachi totũ applicant vsib⁹ suis reseruata honesta sustentatõe pñbytero vt hic. Qñqz certã ptem recipiũt siue certã dimittũt pñbytero:aliud totũ sibi retinẽt: vt.ã.eo. auaricie.z hoc ẽm ɔsuetudinẽ diuerso℞ loco℞.dic de h vt.xvi.q.ij.in summa.b.

a Ad hec. in vna. i. e. ꝯ multa. i si. idē i diuersis vt ibi ꝛ. i. c. pri. ꝛ. s. e. q꞉ i tm̄. ꝛ. s. ꝯ cle. n̄ resi. q꞉ nōnulli.
b Officia. i. dignitates vel psonat⁹. lxxxix. di. c. singula. ꝛ. xxi. q. ij. sicut. ꝛ. i. e. cū n̄ ignores. ꝛ. i. e. de multa. nisi p dispensationē aplice sedis: vt ibi. ꝛ. s. de elec. dudū. ij.

iure habere nō poterat. si aūt vellet dimittere primā ꝛ scdam recipe tūc nō possēt archipibrter ꝛ clerici ab electōe ei⁹ discedere: ex quo semel in eū ꝯsenserūt ꝛ sic itelligūtur pdicta iura
i Scādalo. ar. ꝙ ppter scādalū qn̄qꝫ receditur a iure. s. e. cum teneamur. ꝛ supra de tempo. ordi. ad aures.

c Preterea singulariter. ar. ꝙ canonicus regularis pōt fieri archidiaconus: ar. lvij. di. c. i. lxxiiij. di. q̄rūdā. ꝛ. i. ꝯ sta. regu. ꝙ dei timorem Sic nec mōachus i diuersis mōasterūs eē pōt: nec abbas pñci. j. de reli. do. c. vlt. Sic n̄ pōt qs hr̄e plures psonat⁹ in eadē ecclia aut et i diuersis. j. e. ꝯ mlta. ꝛ. s. e. c. pr.
d Maluerit. sic s. e. c. referēte. ꝛ sic habuit optōēs sm ista iura: hodie nō hꝫ optōēꝫ imo recipiēdo scdaꝫ dignitatē ipo iure vacat prima: ꝛ si ptēdēt retinere vtrāq꞉ priuaref vtrāq꞉. j. e. ꝯ multa. Cum. n. militie sint distincte: ꝛ psōe illis deputate debēt eē distincte. vn̄ nēo pōt esse i duobus collegijs. sil. ff. ꝯ col. illi. l. i. §. vlt. nec duas militias habere. C. q mili. n̄ pos. l. iiij. ꝛ. l. v. §. in posterū. li. xij. nec duos honores. ff. ad mūicip. libert⁹ §. pscriptio. ḡ multo fortı⁹ hec sūt in spūalibus honoribus obseruanda. h.

Ad hec licet: ꝛ infra. Illud ē omni rōe ꝯtrium: vt vnus clericus in vna vl diuersis ecclesijs plures dignitates vel psonatus obtineat: cū singula officia^b in ecclesijs assiduitatē exigant psonarū. Idē burdegalen̄. archiepo.

Preterea. g. q in tua ꝛ tolosana ecclia ē archidiacon⁹ ꝯstitut⁹: ꝛ i vtraqꝫ ecclia regulariter^c pcessus: mādam⁹ quaten⁹ eūdē altero quē maluerit^d archidiaconatu facias eē contentum. Idem cātuarien̄. archiepo.

Cum nō ignores: ꝙ vna ecclia^e vni⁹ debeat eē sacerdotis: ꝛ ifra. Cū igit nūci⁹ pñbyteri q i duabus ecclesijs locū hr̄e ptēdit^f: ꝛ qdā clerici alteri⁹ ecclie ad n̄am pn̄tiaꝫ accesserit ꝯ eos: nos attēdētes nō eē couenieñs: vt ideꝫ pñbyt locū hēat in duab⁹ ecclijs mādam⁹: q̄ten⁹ ipꝫ beneficio qḋ habeat facias manere cōtētū^g Qḋ si forte archipñbiter ꝛ clerici alteri⁹ ecclie i eū ꝯsēserit^h eis nūc dissētiētibus cū ipsorū scandalo^i non dꝫ locum in ipa ecclesia querere vel habere. Inno. iij. zamor. episcopo.

Cum sm apłm q altari seruit: viuere debeat de altari^k: ꝛ qui ad on⁹ eligit repelli^l nō dꝫ a mercede: pꝫ a simili: vt clerici viuere debeāt de pr̄imonio iesu christi cuius obsequio^m deputant vt ipsa nomis^n rō psuadet. cū. n. a cleros qḋ ē sors^o vel hereditas clerici appellētur: q꞉ in sui ordinatōe vel assumūtur^p i hereditatē dn̄i: vel assequūtur^q hereditatē i ipso: vt vere possint psallere cū ppheta dicēte dn̄s ps hereditatis mee: dignū^r est vt ecclīasticis stipēdijs sustētent i qua ꝛ p quā diuinis obseqͥs ascribūtur. Licꝫ aūt pdecessores^s nostri ordinatōes^t eorū: q sine certo titulo pmouēt: i iniuriā ordinātiū irritas^u eē voluerint: ꝛ ianes: nos tn̄ benignius agere cupiētes tādiu p ordinatores vel successores^x eorū puideri volum⁹ ordinatis donec per eos ecclīastica bn̄ficia ꝯsequātur. Inde ē ꝙ cum g. lator pn̄tiuꝫ a pdecessore tuo fuerit ad subdiaconatum nullo pn̄tante pmotus mandamus quatenus si eū hr̄ qb⁹ exaiationem ipsi⁹ duxim⁹ committēdam: te citato legitime:

k Cum sm apłm. ꝯ altari. xij. q. i. ex his.
l Repelli. ad quē spectat onus ꝛ emolumētū. xij. q. ij. charitatē. ꝛ. c. q cūqꝫ. ꝛ. c. ecclesiasticis ꝛ econuerso nō ē ferēd⁹ is q lucrū aplectit: onus āt subire recusat. C. de cadu. tol. l. vna pro scdo
m Obsequio. nō tibi sed dn̄o graui s ē cui huit egestas: ar. xciij. di. diaconi. lau.
n Nois. rō. xxi. di. cleros ꝛ clericos. ꝛ. i. q. i. si cupis. ꝛ nola debēt eē ꝯsonātia rebus. sīil. de dona. §. est ꝛ aliud.
o Sors. xij. q. ij. c. cui portio.
p Assumūtur. vt q ordināt sine bn̄ficio vel assumun ur vt habeāt hereditatem domini.
q Assequūtur. s. q ad bn̄ficiū recipiūtur. isti i sua ordinatōe stati cōsequūtur hereditatē dn̄i.
r Dignū. xij. q. ij. ecclesiastice.
s Predecessores. lxx. di. neiem. ꝛ. c. sanctorū.
t Ordinatōes. nisi pmotus sit ad titulū patrimonij sui. j. e. tuis. ꝛ. s. e. episcopus si.
u Irritas. quo ad executonē nō quo ad dignitatē q꞉ ordinē non amittunt.
x Successores. Sꝫ q̄re cōuenit hic successor ex delicto defuncti: cū regłr crimina morte extiguant. xxiij. di. quorūdā. ꝛ. C. si reus vel accu. mor. fu. l. ij. successor nō ꝯuenit ex delicto ꝯfūcti. C. ne ex delic. ꝯfū. l. vna. Rādeo ne i cleri opprobriū mēdicare cogātur. xciij. di. diaconi. ar. s. de cle. cōiu. io. in fi. Uel dic ꝙ nō tā successor q̄ꝫ ecclesia punitur in hoc casu q̄ non resistit epo in tali pmotōe nam sine consilio ecclesie non facit ordinationem. xxiiij. di. c. pe. vnde punitur si ei delinquenti non resistit. ij. q. vij. c. quapter. ꝛ hoc itellige qn̄ ipse eps examinauit. si autem alij examinauerint ipsi tenebūtur. liiij. di. si seruus. xxiiij. di. quando ꝛ hoc innuit quod dicitur. j. nullo pn̄tante. Et in hac puisione dignitas pmoti ē attendēda. ar. xli. di. non cogantur. ff. de iu. t. §ꝫ ꝛ si suscepit. §. a. ff. de vsufru. ꝫ ꝛ siquid. §. i. ꝛ. j. e. c. ꝯ multa. ꝛ. ff. de dona. l. si filiusfamilias. Itē ꝯsiderant facultates ecclesie. ar. ff. de admi. tu. l. cum plures. §. cum tutor. ꝛ. ff. de rel. ꝛ sump. fu. siquis sepulchrum. §. sumptum. ꝛ hic infert⁹. h.

e Cum non ignores. vna ecclesia. Hoc gn̄aliter verū ē: cū vn⁹ dꝫ eē sacerdos vni⁹: vt. s. e. c. prori. ꝛ. j. e. de multa. De hac materia dr̄ supra de elec. dudum. ij.
f Cōtendit. vn̄ hodie priuari dꝫ vtraqꝫ. j. e. de multa.
g Contentum. s. e. c. prori. ꝛ. c. ad hec.
h Consenserint. si semel ꝯsenserūt i eū nō pn̄t āpli⁹ dissentire: supra de elec. cū iter canōicos. ꝛ. viij. q. ij. dilectissimi. ꝛ. xxxij. q. v. horrēd⁹. Quid ē ḡ: ꝙ dicit nūc eis dissentiētib⁹. ꝛ sic ꝯdicit hec decre. pdictis iurib⁹. So. sic itellige ꝙ dr̄ hic sacerdos iste electus fuit ad curā aiaꝫ ꝛ sic ad ꝯtinuā residēt. ā ad quā de iure tenet. s. de cle. n̄ resi. q꞉ nōnulli. ꝫ ipse volebat retinē priorē ecclesiā cuꝫ illa ad quā elect⁹ erat: scdo ab archipñbyro ꝛ clericꝫ. vn̄ cū ipe nollet primā dimittere licitū fuit archipñbytero ꝛ clericis ab electōe ipsius recedere. ꝛ merito: q꞉ vtrāqꝫ ꝯ

vt per teipsm vel idoneū respō
salē iterū sis: & tā sup idoneitate
psone q̄ etiā sup quātitate ac q̄
litate beneficij pponere tibi li
ceat quod rōabilr duxeris p
ponēdū idoneū eē repierit tā
diu ei vite necessaria cōgrue
subministres: donec p te in
zamoreñ eccl'ia vl' alia fuerit
cōpetēs beneficiū ecclasticū
assecut⁹: scitur⁹ p certo. q̄ si p
examiatōez eorū fuerit repert⁹
idone⁹: & tu ei iuxta mādatū
nrm neglexeris puidere: cum
boc nobis p lrās eorū inotue
rit: ad id exequendum te per
dis. eccl. compellem⁹. Idem
archiepiscopo senoñ.

Inter cetera: & infra. Fa
cta resignatōe. a. gu. quō
dā canonico lauduñ. de pben
da eiusdē eccl'ie: q̄ p cōmuta
tionē pbendaz. b. sicilunē. cāo
nico auctē ap. signari debebat
magister. p. p lauduneñ. epm
de pbenda fuit iuestit⁹ eadē
sup quo cū iter magrm ipm &
dictū. b. controuersia suborta
fuisset p. C. papā. p. no. oīa itra
ctata fuerūt: & infra. Supradi
cto epo dedim⁹ in pceptis: vt
donec idē magister i eccl'ia fu
erit pbēdale beneficiū assecu
tus: nulli alij pbēdā assigna
re psumat: q̄ si forte psūpserit
id irritū decernim⁹ & inane.
decet eni vt q pbēdā ei. quā
de iure nō potuit: assignauit
eā q̄ d iur pt assignet: ne pbē
dā ei fraudulēt vis⁹ sit assigna
se. Idē epo & cātori tornacē.

Cum iā dudū: & infra. Ue
rū qm ab. r. siciluneñ. ca
nonico. i. de bitumia quedam
obiecta fuere: multitudo vz
tam dignitatum q̄ etiam pre
bendarum ambitionis & aua
ricie vicium: cui nondum fi
nem imponens contra diffini
tōis nostre tenorē & laterañ. cō

a Liceat. si scriberetur ipsi ordinate: ipse non posset aliqd obijcere: nisi boc in lris contineret: q̄ quos idoneos reputauit ad ordines: & reputare idoneos ad bnficiū. s. de eta. & qua. c. accepimus. & successor pōt. Et ita semel approbatus iterū pbatur & reprobatur sicut medicus. ff. de mu. & bo. l. vt gradatim. §. reprobari. & ergo semel pbata iterū pbatur xxvij. q. i. nec aliq. & melius. s. de pba. c. pe. & vl. & ij. q. v. bz boc pprium. & c. mēnā. Sz boc totū gra est q̄ de facto vni⁹ sepius queri nō dz. ff. nau. cau. sta. l. licet. in fi. Sz nōne psumi dz pro ordinato: sic. ar. s. de pba. post cessionē. nisi pbetur cōtrarium. Itē qualiter cognoscitur postea de eius idoneitate cū snia epi qua pnunciauit ipm idoneū transiuit in rē iudicatā: a qua nō fuit appellatū. supra de elec. cuz dilecti. in fi. Rñdeo totū fit de gra. Vel dicas q̄ nūc queritur d noua cā postea emergente: ar. s. de eta. & qua. oz. c. i

b Donec per te. Quid si eps ordinauit eum ad aliquē titulū: & ille ē euictus ab eo: nūqd eps tenet de euictōe: ar. q̄ nō. q̄ donator nō tenetur d euictōe. ff. de edil. edi l. ad res donatas. ar. cō. vij q. i. pñtium. & j. e. iter cetera. Dixit. vicen. q̄ eps spāliter non teneretur: si dedit ei bnficiū sufficiēs & factū sit insufficiens & exinanitū: sufficit eni minori ab initio adire locupletem. tenetur tamen generali obligatione: q̄ tenetur prouidere & ordinare eccl'ias oēs sui epatus: de conse. di. i. c. omnes. Tu dicas melius cum. s. si fraudulenter contulit et beneficium alterius: quo alius non fuit iuste priuatus siue ali debitum: & ipse cui contulit boc ignorauit tunc spāliter tenetur eps ei puidere in equiualenti beneficio: ar. vij. q. i. pñtium. & j. e. c. Iter cetera. & j. de iurepa. c. pastoralis.

c Inter cetera. Casus. g. & .b. permutationē suarū prebendarum affectantes eas in manu pape renunciauerunt postmodū mandauit papa decano remeñ. vt de prebenda. a. g. inuestiret. b. sed eps loci boc intelligens contulit eā magistro p. vnde orta lite inter magistrū. p. & b. dñs papa reuocauit pfatam renunciationem: & vtriqȝ restituit beneficium suum: & ne magister. p. remaneret frustratus spe sua mandat papa epo vt prebendam alicui non conferat: donec assignauerit magistro .p. beneficium prebendale in eadem ecclesia: & si contrafecerit illud cassat: ne fraudulenter visus sit illi contulisse prebendam.

d Assignari debebat ex quo guil. resignauit tali mō: vt daretur. b. & non fuit ei data sed magistro. p. nō videbatur ei renūciasse: nec videtur eā pdidisse: sicut nō amittit possessionem q eam sub modo alij tradidit: si modus existat. videtur enim sub conditione eam tradidisse. s. de resti. spo. cum. & ff. de acq. pos. qui absenti. §. siquis. & qui sub cōditione tradit pos. & recedit a possessione non perdit eam. ff. e. si cum me. vnde iste non videbatur amisisse possessionē beneficij sui Sed certe verum est: q̄ amiserat p renunciationem sȝ papa postea ex officio suo vtrūqȝ restituit propter discordiam suscitatam.

e Irritum. fi. C. de legibus nō dubium. & C. de reb⁹ alie. non alie. l. sancimus. & x. di. c. vides. §. i. Si boc vbum nō contineret i lris & ipse conferret: videtur q̄ concessio teneret: licȝ cesset facta cōtra mandatū pape. s. e. dilectus filius. g. vbi d boc.

f Assignauit. hic expresse babes: q̄ si episcopus cōcessit mihi beneficiū quod concedere nō potuit: tenetur mibi ad aliud consimile. vij. q. i. c. presentiū. de boc dicitur supra. c. proxi. fi. s. de fi. pres. veniens. ar. ff. d pig. ac. l. eleganter. §. q fprobos. & ad vel. quāuis. § si conuenerit. & ff. q satisd. cog. l. quotiēs. ff. d le. i. l. filius. §. siqd alicui. & ff. de le. ij. l. mortue. §. labeo. q̄ adiuuari beneficijs nos oz non decipi. ff. cōmodati. l. in commodato. §. sicut in fi. & j. cōmo. c. vno. in fine. Et sic est contra id quod dicit lex: q̄ donator non tenetur de euictione. ff. de edil. edic. l. ad res donatas. Sed bic in veritate nō dicitur donare: q̄ necesse babet eam: donare & in necessitate nemo liberalis existit. ff. de adimen. lega. l. rem legatam. in fi. & de boc dictum est supra. e. c. relatum. Et boc intellige quando episcopus sciuit: q̄ eam donare non poterat: & ille qui recepit ignorauit: vt dixi supra. c. proxi. Si enim recipiens boc sciebat: non credo q̄ babeat petitionem contra episcopum ad aliam prebēdam ad instar illius qui sciens emit liberum hominem: emptio nulla fuit: secus si ignoranter emit. ff. de contrahē. emp. l. liberi hominis.

g Cum iam dudum. multitudo. Iste io. babebat multitudinem prebendarum: vt patet in antiqua que multitudo est canonibus inimica. s. e. quia intantum.

h Auaricie que a promotione repellit. lxxxv. distin. c. florentinum. quam etiam dicit lex legitimis ictibus feriendam. C. de inoffici. testamen. l. siquis suo. & est seruitus idolorum: supra eodem. c. auaricie.

i Nostre diffinitionis. quam non babes in bac compilatione q̄ oli erat de institutionibus. c. tua nuper.

p Concilij.§.e.q2 in tantum.

Confirmationem.hoc ita intellige:q sup hac electione fuisset cõmissa ad petitionem istius electi:et iudices illi electionem confirmauerunt:et postea alij iudices quibus eadem cã fuit cõmissa cõfirmationem illã cassauerunt:sicut hoc totum habet i cõpilatione inno.§ de re iudi.c.i.de quib9 hic fit mẽtio.

m Prebẽdas.§ hoc dictum e.§.de elec.c.dudũ.ij.

n Aliud pmisso rũ.f.q ante cõfirmatões mistrauit §.d'elec.qualr.vel q ministrauit post cassatõem cõfirmatõis:q2 papa etiaz totum cassauit:igẽ quid factuz fuit p iudices priores et posteriores.

o Ecclesiam. Et ita videt q ecclia que ipsum eligit . sciens ipm habet plures dignitates atq3 pbendas nõ possit ipm repellẽ. ar.§.e.cũ nõ ignores.Ar.j.§.de ex cep.cum ecclesiastice.et melius.§.de elec.cũ inter canonicos.vij.q.j.c.dilectissimi:et.xxxij. q.v.hoc:edus.j.§ cõces.pben.cũ sup et.§.de ele.coniu. c.diuersis fallacijs et.j.de dona.c.inter dilectos.Sed hec locũ nõ habet:q2 iste non fuit electus ab ecclesia:imo ecclia se sibi opponebat:et electus fuit a qbusq3 solũmodo alijs appellantibus pus et qbusdam absentibus:vt hic patet in decre.q olim erat in cõpilatõe innocen.de re iudi.c.i.hec decre. de illa electione loquitur.her.

p Per patiẽtiam.hic rñdet tacite qõni.Diceret aliqs multi sunt hñtes plura bñficia:quare ipm reprobat dñs papa.et ipse rñdet multa p patientiã tc.et tamẽ per talem patientiam non fit dispẽsatio:ar.j.de cog.spi.siquo.et.§.de iureiuran.mulieri.ar.talis patientia volũtatem requirit.ff.de tribu.l.i.

q Dilectus fili9.pcipere nõ deberet.Istud fuit cõ cilium.j.§ cõces.pben.nulla.Sz cõtrarium vr.§.e.relatũ vbi tz.pmissio vacature pbẽde.So.hic nihil pcipiebat: sz ibi sic:vt pz ex illo vbo integritate pbẽde gaudẽt: ex eo q dicit quer cõis e visus:et hic hoc solũ addit q pcipiat ea que de communi conferuntur:et ita non contra dicit:sz cõcordat:et hoc vitiũ fuit expssum ibi nõ.

r Illicito.Ar.contra.§.d cõstitu.cũ.m.ver.quattuor receperunt ad vacaturas tc.So.papa illud reprobauit. vnde precipit q eis puideatur ex superexcrescentib9 tc.

ci.ᵐstatuta ad obtinẽdã ppositurã sicluñ.se igerit et igessit: et q die intrusiõis sue añ cõfirmationemⁿpresumpserit ministrare sicut et post confirmationem cassatam:mãdam9 quatenus si inueneritis pdictuz.f. habere plures alias dignitates atq3 pbendasᵐᵐ:aut aliqd aliudⁿpremissorum q ad cassationem eius sufficiat:inueneritis esse vez:ei sup iã dicta pposítura silẽtium imponatis: ab impetitione ipsius sicluñ. ecclia°absoluentes cũ mlta p patiẽtiãᵖtolerant:q si õducta fuerint i iudiciũ exigente insticia nõ debeãt tolerari.

Idem archiepiscopo.et archidia.senonen.

Dilectus filius.t. canonicus linconeñ. proposuit:q cũ de mandato.C.pape. p.no.linconensis eps quãdã pbendã assignauit eidem i ecclesia liconiẽ.q2 capitulũ ip3 ad eandem recipere contẽnebat:et infra.Ad instantiaz reuereñ.archiepi tunc epi prenestinẽ.ap.se.le.et aucte ipsi9 taliter eũ et epm et canonicos linconiẽ.cõpositio itercessit:q ipso ab eis recepto i canonicũ et cõcesso sibi stallo i choro et pticipatõe qualibet diuinoz: idẽ fructus pbende pcipere nõ õberetᵠnisi loco primo vacatur et infra.Cum ergo dictum.t.i canonicum recipi canonicis si obuiet istitutis:et vacatur a iexpectare prebendam.later.cõci.non sit dubiuz obuiare:nos facto eiusdem legati illicitoʳ reprobato:quod est licitũ approbantesˢ:quia videtur indignum:vt recept9 i canonicum pbende beneficio defraudetᵗ mãdamus qten9 dictos epm et canonicos:vt ei prebendam cum se facultasᵘ obtulerit. non differatˣ assignare app. postposita compellatis facientes eidẽ portões quotidianas q fiũt in ecclia memorata sine diminutõe qualib3 assignari.

Idem epo brixien.

e ita concedat cum ista.vel ibi recepti fuerunt simpliciter:vt ibi notatur:vel non reprobatur receptio in ius canonie:sz receptio ad vacaturas.

s Approbantes.Ar.q sententia siue donatio tenet p parte:et pro parte non.sic.§.de arbi.cum tempore.vij.q.j.siquos.et vij.q.iiij.questi.et.xxij.q. iiij.inter cetera.et.j.§ testi.rainucius.et.c.rainaldus.Caueas tamẽ qualiter fiat electio:si dicat eligimus te ad primam vacaturam nulla e electio.j.de conces.preben. c.nulla.et.c.relatum.et c.ex tenore.Si vero dicatur eligimus te in fratrem et socium.et pmittimus tibi conferre beneficium cum primum vacauerit:tenet electio talis.§.e.relatum.et.§.de concef.preben.cum super.assignando eidem quotidianas distributõnes:alis compellerentur ad hoc:vt dicitur hic in fi.Et ille intelligitur electus ad quoddam ius de nouo creatum.f.e.dilecto.et illud ius perit q cito assignatur beneficium vacans:non enl diu posset manere tale ius sine re corporali.l.q.iij.siquis obiecerit.et talis canonia auget numerum canonicorum:sed non pbendarum. Sed nũqd plures possunt taliter eligi:si duo possũt eligi eadem ratione et plures.f. tres vel quattuor et quotcunq3.Dixit Jo.q secundum numerum prebendarum possunt plures vel pauciores eligi. Sed certe non videtur q tot possunt eligi quot sunt ibi canonici pter diutinã expectatõem:sed sufficit q pauci eligant salte duo vel tres vel qnq3.§.de consti.cũ.M.ferra.

t Defraudetur.sic.§.e.relatum.

u Cum se.facultas hoc idẽ erat ei pmissum i illa compositõne.sed archieps auctoritatem pstare non potuit:imo illud solum cassatur:q nihil percipere deberet.lau.Item ex eo quod dicitur hic:pz q legatus non põt dispensare cõ cõcilium.j.§ cõces.pben.nulla.sed solus papa.Item aliud e dicere: cum facultas se obtulerit et aliud cum beneficium vacauerit:vt hic pz.et.j.de cõces.pben.accedẽs.

x Assignare.hoc idem poterat consequi ex illa compositione:vt videtur.Dicit Jo.q non:q2 tempore compositiõis vacabant ibi beneficia:et volebant ipsum expectare proximam vacaturam.Item aliud additur compositioni:q ipse habeat quotidianas distributiones siue victualia que de communi conferuntur:que tantum presentibus dantur.§.de cleri.non resi.decetero.et.j.e.l3.Preceptio enim talium prebendarum non facit canonicum:q2 sola salarij perceptio non facit decurionem.ff.de decur.sola.et.j.e.dilecto.

e Ue fraternitas. Importunitate electio facta ad importunum clamorē nō valz. ff. ō elec. osue. lri. ol. miramur. Et per importunitatē nō ɔcedenda sepe ɔcedimus: dicit impator. C. ō peti. bo. subla. l. i. li. x.

b ¶ Turoñ. ɔcilij. ff. e. maior. b⁹. ⁊. j. vt eccle. bñfi. vt nostr. ⁊. l. q. iij. c. sigs pbēdas.

p arbitrium poterūt ipm ɔdēnare ad soluendū alteri qui idebitum: cū aliq solut nō possit quod est alij debitū. ff. de iureiur. ea te. qz si poratus fuit isti debitus: cōstat q soluto pecunie ē indebita. Pōt dici q isti non fuerūt arbitri sed arbitratores. i. compositores. quoꝝ arbitriū si iniquum sit au

c ¶ Sectōem. Sz cū vna pochia possit diuidi in duas. xvi. q. i. ꝑ ꝑpimus ⁊. x. q. iij. c. vnio. ō cōse. di. i. oēs. j. de ec. edi. ad audiētiā: qre vna pben da nō pōt diuidi i duas rñdeo due pochie licite fiunt ex vna iusta cā inueniēte. ita q vtraqz sit pochia. p se ⁊ hēat ppriā limitatoēz sz q due sint sb vna limitatōe nō pōt xvi. q. i. plēs. Et eodē mō vna pbēda pt diuidi i du as. ita q sint ibi ppetuo duo cāonici: dūmō facul tates illi⁹ pbēde sufficiāt ɔpetēt duob⁹. j. e. c. vacā te. sicut vna dom⁹ pōt di uidi: ⁊ decetero erūt due dom⁹: ⁊ vn⁹ fūd⁹ si diui daṫ erūt duo fūdi. ff. cōi pdioꝝ. l. sigs duas. §. i. Sz pbēda diuidi nō ō bet vt sb noie vni⁹ pben de cēseaṫ vterqz qsi dimi dius canonic⁹: qz vni tas nō recipit diuisionē xxiiij. q. i. c. loquiṫ: nul la. n. seruit⁹ diuidiṫ: licz vsufruct⁹ diuidaṫ. ff. ad l. fal. l. i. §. si vsufruct⁹. et ff. ō vsu ⁊ habi. vsusps. Sz nōne h mō pōt diui

Ue fraternitatis deuotio: ⁊ i fra. Cū sepe ɔtingat: q ad vnā pbendā duo clici ppt importunitatē petētiū eligant. Nos attēdētes: q si duo vnā pbēdā tenerēt: illud eēt ɔ ɔci liū turoñ. ᵇ qd pbēdaꝝ phibz sectōem ᶜ: ⁊ si vn⁹ illoꝝ ipsam obtineret pbēdā sub expecta tōe: ali⁹ ɔ lateranē. cōci. ᵈ statu ta remaneret. Jng. ⁊. t. r. q taſ electio ō rigore ᵉ iuris penit⁹ ē cassanda. Idem.

Nisi eēnt viri puidi ⁊ ho nesti ᶠ tā q ordinatōez fe cerūt q illi circa quos ē facta ordinatio i eccña vr̄a sup ne gocio porat⁹: ordinatōez illaz valde suspectā ppter exēpli p nicie hērem⁹. Ad ɔ p⁹ ɔcerta tōez diutinā ordinatuz ē circa vnū de duob⁹ electis: vt ipe hē at poratū. h ex iurisdictōe dele gata sz iusticiā vt eē statutū. Quod aūt ordinatū ē circa re liquū vt ipe. xx. libras de red ditib⁹ capli. ⁊. xl. de puentib⁹ porat⁹ ɔcipiat ānuati. hoc sm

puidētiā itelligiṫ eē ɔceptum ex ᵍ arbitraria ptāte cū i dele gatos fuēit ɔpromissū: q auctē sibi retinēdo ɔmissā se p bono pacis: ⁊ vtilitatis hoc ordiaſ/ se fateṫ. Quia igiṫ hec ordia tio ab oib⁹ ē recepta: possūtqz licite por ⁊ caplm de puētib⁹ sus ppter cās pdictas: nō qdē ex pactōe ptiū: sz ex iussiōe ʰ iu dicū puisionē huiusmōi exhi bere: nos eam hoc adhibito moderamine toleram⁹: vt ad pstationem. xl. li. non dignitas poratus ⁱ sz psona prioris mãe at onerata: ne forte circa puē tus ᵏ aliqua videaṫ facta sectō poratus: ita q ipso pore desū cto ˡ: successor ipius añ pstatio nē. xl. lib. minie teneaṫ.

Idem vadenē. epo ⁊ abba ti vatieñ.

Pro illorum puisione: et infra. Burdegaṫ. archi/ episcopo mandauimus. vt ma gistro. p. in aliqua ecclesiaruz suaꝝ ᵐ vbi ei expedire cogno/ sceret: ɔpetēs faceret bñficiū

ctoritate supioris retractaṫ. ff. de ar bi. nō sine: vl redu citur ad arbitriū boni viri. ff. p so cio si societatem. Sed nunqd rōne talis arbitrij possēt ipsi adiudicare al teri poratum. Ar. q sic. ff. de trāsac. c. decetero sz nō ē veruz: qz talia spū lia possideri ñ pos sunt nisi ex iusta i stitutōe canonica ij. q. i. legum. Sic ⁊ in matrimonio non pōt iteruenire arbitriū. ff. ō trans ac. c. vi. ⁊. ff. de i in teg. resti. c. penul. i fi. ⁊ hic ver. hec ex iurisdiuione dlega ta. h.

h ¶ Ex iussiōe. et pactione partium non sz nec illā to lerasst papa: vt. ff. de pac. cum pdez sed qz iudicis au ctoritate factū fu it ⁊ ad tempus: su stinetur. ff. de trā ac. c. decetero. Sic

di pbēda: q idē ius apud vtrūqz remaneat: qz ⁊ iura icorpo ralia apd plures possūt isolidū residē. j. ō iurepa. c. i. ⁊. ff. de ser. l. vie. ⁊. ff. ō bonis libertoꝝ. l. libert⁹ i fi. Jn pbēda h eē nō pōt: vt dictū ē. ff. e. dilecto. l. z. n. dicaṫ idē ius eē apud plēs re vera tñ qlz spāle ⁊ sepatū ius hz. ff. queadmodū huit⁹ amit. l. aquā. Et nota q sicut de vna pbenda possūt due fieri si fack tates sufficiāt: sic ex cā necessaria pñt ⁊ debēt diminui pben de. j. ō v. sig. c. vl. ⁊. ff. de ɔsti. ex pte a ɔtrio sensu.

d ¶ Concilij. j. de ɔces. pben. c. nulla.

e ¶ De rigore iuris: innuit q de patiētia possit tolerari ⁊ cōfir mari qsi dispēsando: qd saṫ pōt ɔcedi: qz dispēsatio nō ē ppe tua: sed ad tps: nec ppie dr facē ɔ ɔciliū. Ad qd ergo diceret de rigore iuris: als simpr sr rñdisset dicēdo q talis ē cassanda ⁊ multe tales electōes toleranṫ: vt ex cā possit iuris rigor rela xari: ar. ep. j. e. c. vacāte. ⁊. c. cū cām: vbi teneṫ itegrare pbēdā tali mō collatā nec mādaṫ cassari.

f Nisi eēnt honesti. ex qlitate psone psumiṫ licitū qd als es set illicitū: ar. ix. q. iij. c. lugduneñ.

g ¶ Ex arbitraria. Et ita aliqs pōt simul esse ⁊ arbitraria ⁊ de legata ptāte: sic ff. de psump. c. literas. Sed istud nō videtur posse constare: q si rōne delega. e potestatis adiudicauerunt alteri poratum sm hoc q ɔstabat eū canōice electū: qualiter

enim excusatur ab isamia: qui iussu iudicis paciscitur de furto. ff. de his qui nō. infa. l. furti. §. q iussu. ⁊ q pa pa hic tolerauit huiusmodi ɔpositionem: hoc fecit pro pter causas pdictas. s. p bono pacis ⁊ vtilitaṫ: qz placu it oibus ⁊ si papa compositōem non tolerasset: auctori tas iudicis nō sufficiebat. qz de iure hoc facere non po terat. vnde dicit papa nos eā hoc adhibito moderamie toleramus ⁊ ad tempus tm̄: vt sequitur: ⁊ occasione hu iusmodi ɔpromissionis assumunt quandoqz aliq cau sam malefaciendi

i ¶ Prioraṫ⁹. nisi h eēt appositū ɔfirmatō taṫ siue tolerā tia fuisſz realis: ar. ff. ō trāsac. veniēs. ⁊. j. de isti. cum ve nissent.

k ¶ Prouēt⁹. qm̄ sic ius diuidi nō pōt. sic nec fruct⁹: vt i. q. iij. c. vl. ⁊. j. vt ec. bñ. vr̄ nostrū. ⁊. xvi. q. i. c. si mōach⁹.

l ¶ Defuncto. vel alias remoto.

m Pro illoꝝ. eccliaꝝ suaꝝ. sb h termio ɔphēdunṫ oēs ecclie ipius puicie: ⁊ epales: vt hic pz: ⁊. ff. ō vsu palij. c. i. siue hñt ius ɔferēdi siue nō sz in aliq platura p hāc forma puidē nō posset. j. e. c. vl. ⁊ h i qb⁹ ius hz: sec⁹ i alijs: sec⁹ si dixisset i aliq eccliaꝝ tue puicie: qz tūc nō re fert vtrū ius ibi hēat vel nō rōne ordinarie ptātis: cum

auctas talis gr̄atio: & q̄ alia tn̄ papa i hoc nō reprobat factū archiepi: et sic large sumit̄ qd̄ dicit̄ suaꝝ.
n ¶ Cōtradictores hac snia nō ꝯprehēdunt: nisi ptes: et alij et q de facto ꝯdicūt & nō de iure.
o ¶ Elusiōem. mul. n. vie sunt hcibus ad maliciam in auc. de nup. §. mi nores. i fi. coll. iiij.
p ¶ Inuestiuit. per talē inuestiturā non adipiscit̄ qs possessionē: nisi corporaliter i possessionē mittat̄. i. ꝯ do na. p tuas. De tali inuestitura hēs. s. ꝯ re iudi. cū olim. c. i. de his que fi. a ma. par. c. ex ore. & hoc pbat̄ p hoc q papa mādat q solūmodo snia lata i eos obseruet̄: donec dictū magim recipiāt i fratrem. Si. n. in possessionem missus fuisset: papa mādasset: vt in possessionē inductus defenderet: & sic p hanc ꝯ cre. nō pbat̄ q per hec formā māda mus vt talē facias recipi i canonicū

assignari: ꝯdictores eēt. dil. ꝯ pescēs: q decano & caplo sanctoꝝ. au. nr̄a mādauit: vt ipsū admitterēt i canōicū & i frem. Cūq3 ydē reluctarent̄ canonici ac idulgētiā ꝯ q̄dragesimo canonicoꝝ numero ei opponerēt: qꝛ archieps cognouit illos i elusionē mādati nostri idulgentia ꝯcessa eis irreuerenter abuti: ꝯdictū magistrū de p̄benda & canonia factonen. ecclie iuestiuit: ꝯdictores vinculo excōicatōis astrīgēs: & ifra. Quia vō qd̄ p dictū archiepz de mēorato magro auctē nr̄a puide factū ē firmitatē volumus obtinē: mādam q̄tenus si vobis ꝯstiterit ꝑdictos cāonicos idulgētiā quā habēt de certo canonicoꝝ nūero nō seruasse: & aliquē vltra ꝯstitutū numeꝝ i canonicū auctē ꝑpa recepisse: cū nob legē iponēt nō dēant quā ipi negligūt obsuare: latā i ipo excōicatōnis sniam a ꝑdicto archiepo tandiu denuncietis sb ap. ob. fuādā: donec sepedictū magim recipiāt i canonicū: & ea q̄ ad canonicatū ptinent: cū stallo chori & loco capituli ei studeant assignare. Idem bisutin. archiepiscopo.

T ¶ Alis qōnib rn̄demus: q clicos i mīorib ordinib ꝯstitutos de pr̄imonialib bonis hētes vn̄ possint cōgrue sustētari: & si nōdū fuerit bn̄ficiū ecclīasticū assecuti: dum mō aliud canonicū n̄ obsistat ad supiores sacros ordines poteris ordines pmouere.

Idem epo latonien̄.

eoꝝ ꝑiudicium bn̄ valent. s. de excep. cū inter. cū suis si. sicut excōicat̄ qs vt in cā pcedat. s. de offi. or. significauit. & qꝛ isti nō debent absolui: nisi satisfaciāt: vt. s. ꝯ of. dele. ex litte. s3 satisfacere nō pn̄t: nisi ip3 recipiāt: nec p talē participatōēs erit excōicat: sic excōicati admittunt̄ ad iuramentū q̄nq3 anq̄ absoluant̄. j. ꝯ sen. exco. ex tenore. & s. ꝯ rescrip. capl̄m sancte crucis. vl̄ expone donec di. tū magistrū rcipiāt. i. donec cau tōem ꝑstent q iuri parebunt: & hoc vbi hn̄t cāz defensionis: s3 i hac decre. nō habebāt iustam cām defensionis imo falsam vt lr̄a dicit.

t ¶ Ad canonicatū. mandat hic papa dari huic illa q̄ ptinent ad canonicatū & nō ꝑbēdā: & sic habunt ei quotidianas distributōnes: quousq3 vacabit pbenda: vl̄ quousq3 fruct fuerit augmētati. Et sic p3 hic: q licet canonici aliquē recipiant vltra numerū et sua auctoritate: n̄ augēt numeꝝ pbendaꝝ: s3 augeant numeꝝ canonicoꝝ. s. de consti. cū m. habuisti idem. s. e. dilectus. et j. e. ti. dilecto.

& in fratrē: talis ecclie ꝯdictores p censurā ecclīasticam eēt. vel facias ꝯpetēs bn̄ficiū assignari: qd̄ possit mitti i possessionē ipius ecclie: nec iuestiri: cū hoc ei nō mādet cū certa forma sm̄ quā pcedere d3 sit ꝑfita. Quidā tamē dicūt p hāc decre. q p talē formā pōt mittere i possessionē siue iuesture: qd̄ ego nō credo, put nō. j. de ꝯcess. pbē. cū nostris. Arg. ꝯ. s. de excep. cū ecclīastice. nō ē ꝯ: qꝛ ille iam fuit p papā iuestitus & in corporalem possessionē de mādato ipsius inductus: vt p3 in integra: & q dicit ꝯ iuestiuit: fecit vltra formam sibi datam qd̄ p3 p rōnē pape: q̄ de iuestitura nullā fecit mētōem: s3 ꝯ excōicatōe quam precepit obseruari: quousq3 ipum receperit: & iō dicit puide.
q ¶ Prouide. excusauit eū papa: sed reuera non bn̄ processit inuestiendo. sed refert vtrū mandetur facias puideri vel facias bn̄ficium assignari.
r ¶ Recepisse. & ita qui semel facit ꝯ puilegium suum sibi ꝑiudicat i illo. s. ꝯ rescrip. ꝯstitutus. & s. de consti. cū m. & c. cū accessissent: vbi ꝯ hoc. Ar. ꝯ. j. de puile. accedentibus. & c. si de terra. §. i. & C. ꝯ excu. tu. l. volūtarie. Et ꝯ attende qd̄ dicit auctē ꝑpria: qꝛ si hoc auctoritate pape fecissent: nō itelligerent̄ venisse ꝯ puilegiū suū: et si esset iuramento firmatū: qꝛ auctoritas pape semp itelligit̄ excepta. s. de iureiu. veniēces. & s. de elec. significasti. S3 qd̄ si venissent ꝯ idulgētiā auctē cardinalis legati apostolice sed & nunqd̄ excusarent̄. nō credo: qꝛ nō posset illos cōpellere ad hoc vt ꝯ idulgētiā pape aliquē rcipēt
s ¶ In canonicū. & ita excōicati recipiunt aliquem in canonicū: & valet talis receptio: & ea q̄ faciūt excōicati in

u ¶ Talis. de patrimonialibus. hn̄t ergo isti patrimonium ꝑ titulo: sic. s. e. c. eps si aliquē. nec debēt ab epo bn̄ficiū petere: et quo tali modo titulati sunt: & iudicium sibi māducant & bibunt: q de suo habent & alienū recipiunt. xvi. q. i. q̄niam qcquid. & xij. q. ij. c. & si illi. & i. q. ij. clericos. S3 qd̄ si patrimoniū istoꝝ periret casinate vel alluuione: nunqd̄ tenebit̄ istis puidere. dicūt alij qd̄ consueuit eē. tn̄ satis vl̄ q eps ēbeat eis puidere i bn̄ficio ecclīastico: qꝛ cum isti ad seculū redire non possunt. redūdaret i opprobrium ordinis clericalis: arg. ij. di. diaconi. & arg. s. de ele. coniu. ioannes. & s. de renū. ad supplicatōnem.
x ¶ Sustentari. al's nō d3 ipm pmouere: qd̄ si fecerit tenet̄ ei ad supplemētū. s. e. c. v. & c. cū sm̄ aplm. Sed nunqd̄ tenetur soluere decimas de tali pr̄imonio ad qd̄ ē pmotus quasi ad titulū. Ar. q nō. xvi. q. i. sifr. & j. de deci. nouū gen. ar. ꝯ. xvi. q. i. siqs laicus. Dicit vin. q ter et soluere decimas: ar. illius c. siqs laicus. Ar. ē ꝯ q nō debeat soluere. j. de simo. tua. T. dicit q si ab alijs clericis recipit diuinū officiū: & alia sacramēta d3 ei soluere decimas: alioquin ꝯ: qꝛ de bn̄ficio suo nō tenetur soluere decimas. Credo q ꝑpter clericatū isti l3 sit ordinatus ad patrimoniū suū: ecclīa que pmum decimas percipiebat ꝑdiales iure suo non debeat defraudari: qꝛ res semp remanet cū sua cā: & sine culpa sua puari nō d3: nec est ēt iusta cā q̄re puari ēbeat. Itē querit̄ an iste possit trāsire ad aliā ecclīā sine licētia epi. dicas q nō. lxxi. di. pmatus. Sed nūqd̄ pōt vendere pr̄imoniū tale. videt̄ q nō: qꝛ inde viuere ōbet & ecclīasticū onus sustinere: qd̄ ꝯfitet̄ vin. Sed tan. dicit q pt vendere: qꝛ q pcio fruit̄ rē h̄re vr̄. ff. de vsufru. cui pcio. & pōt illud donare: qꝛ & beneficio ecclīastico posset renūciare

quod credo verius.

Accedēs. vel aliꝰ. sicut vnꝰ noīe alteri possidet. ff. de acq. pos. q. q. d vterq. n. possidet. ff. e. ti. qd meo. et. j. vt lite ñ ptes. q. si. §. i alijs. et. j. de resti. spo. cū venissent. et. j. de pscrip. si diligenti. ita et vterq pōt ditari iuestiri. Sz q fuit dubitatio sone iste eps dubitat an carnale mrimoniū int abntes ɔbaf: et iō dubitauit an et spūale. Prima questio expedit. xxvij. q. ij. honoraf. et. j. de puer. cō iu. et parte. et. ff. de ritu. nup. deniq. Secūda dubitatio hic explicaf. Utrū clericus absēs posset iuestiri p aliū: vl dubitatio fuit illa an iuestiref qs pro absēte et ignorāte. et certe bñ: et acqrit ei possessionem: et cū iste sciuerit hēbit cām vsucapiēdi. C. de acq. pos. l. i. vin. Uel idō dubitauit: qr sic hēditas tpalis p pcuratorē acqri nō pōt. ff. d acq. hē. p pcuratorē ita videbatur: q hēditas spūalis acqri ñ posset. Sz nō vr q dñiū sit q̄situ p traditōez absēti: ff. d ac q. re. do. res ex mādato. Itē nec possessio vr acqri p iuestiturā. J. d bis q fi. a ma. p. ca. ex ore. et. j. d dona. p tuas. Dicas q si vel dāf vl accipiēs itēdit acqrere dominiū absētis: tūc ē ei q̄situ: et sic logf. ff. d acq. re. do. si pcurator. ff. d dōs. q mihi donatū. sz si neuf h intēdit nō statī acqrif dñiū: et sic logf. ff. de acq ren. re. do. res. dñiū tam vel possessio nō acqrif p gestorē negocij. ff. d ne. gest. si ego. Joannes.

Accedēs ad ap. sedem: et infra. Inqui. t. t. r. q clericus absēs p aliū vl aliꝰ magis p ipo potit d bñficio ecclastico iuestiri. Idē treceñ. epo.

Dilecto filio. p. sācte prudentiane psbytero cardinali cellerario treceñ. et. r. pcuratori tuo auditore ɔcesso. Idē cellerarius pposuit corā eo: q cū i manibus remeñ. archiepi tūc ap. se. le. itēdētis puidere. g. nepoti suo i treceñ. eccłia: prebēdam quā ibi obtinebat: liberaliter resignauit[b] dictus legatus p̄fatu. g. et eūdem cellerariū in canonicos treceñ. instituit: et ambobꝰ capitulū treceñ. stallū in choro et locū i capitulo: et idē archieps supradicte pbēde fructus diuidendos cōiter assignarūt donec idē. g. integrum esset pbendale stipēdiū assecutꝰ: et infra. Quoꝝ receptōem pcurator generalis[c] pdecess. t. i ptibꝰ ɔstantinopolitanis tunc agentis postmodū approbauit: dictus quoq cellerarius lectionem et euangelium in hebdomada sua legisse dignoscitur: et tam decani q epi electōni et aliorum negociorum tractantibus sicut canonicus treceñ. interfuit: et domum quādam p capitulū memoratum obtinuit: que non nisi canonico consueuerat assignari: tuq cū ad eādem accessisses ecclesiā cōsecratus: eū cū canonicis alijs ad osculū recepisti[d]: cum tunc non nisi canonici ad osculum admittanf: et eidē super predictis nō mouisti p bienium qōnē pter quod petijt: vt te ab ipius sup hoc molestatōe[e] indebita ɔpescere dignaremur et infra. Procurator tuus pposuit ex aduerso: q ad vnicum ius spūale quod vacabat ibidem: insimul duos canonicos istituere pdicto legato non licuit. nā si duo vnicā pbendā haberent id esset ɔ turoñ.[f] cōcilium. qd pbendarum ibi bet sectōem. Si vero duobus receptis vni tm pbenda daretur: sub expectatōe alius ɔ latera neñ.[g] concilium remaneret. Preterea lz i ecclesia in qua non ē certus numerus pbēdarum: nulla etiam vacante i canonicū quis possit assumi: cū intelligaf ad quoddā ius eligi: quod ex electoꝝ assensu d nouo creatur: et cum electo in canonicum nascitur: et definit cum defuncto: in eccłia tamē q

pa. po. si filium. xx. q. i. quem pgenitores. Talis pactio nō facit canonicū: sed tm canonica electio. ff. d dcuribe rennius. et. j. de isti. et frequentibus. et. C. de libera. cau. non idcirco.

e Molestatōe. et sic agebat iterdicto vti possidetis.

f Turoñ. j. e. ma ioribus. ber.

g Latera. j. dcō cel. pbē. nulla.

h Diuidi. quia vnitas nō recipit diuisionē. xxiij. q. loqui. ff. d bet diuidi. ē. j. e. tue fraternitaf. si. j. e. inter cetera.

i Augmentare. j. de ɔsti. cum m.

k Clausula. imo et si clausula illa si eēt adiecta: tamē fine eius auctoritate nō videtur q possit contrauenire: et ex quo cōfirmatio pape accessit j. d cōfir. c. i. et. ij. nā vbi pnceps cōfirmat idē ē ac si ferat sniam. C. de vete. iu. enucle. l. i. §. sz neq. ver. omnia nostra facimus et c. Uerius est q non obstat eis talis cōfirmatio: cum eorum fauore facta sit: qn possint cōtrauenire si volūt j. de consti. cū. m. et. c. cum accessissent: nisi clausula huiusmodi sit apposita decernatur rutū et lane. ioānes.

l Augmentare. hec fuit sufficiens

b Dilecto. resignauit pure sine aliq ɔditōe: et mō alr simoniacus fuisset. i. q. ij. q pio. et. j. d pac. pactōes.

c Generalis. vñ vi debaf q dñs ɔ factū pcuratoris venire nō debebat. ar. j. d offi. dele. cū olī. Quia factū pcuratoris g generalē ht admistratōem dño pjudicat. ff. d iureiu. iusiurandū. §. vl. ff. d pac. nā et nocē. Sz tm secꝰ ē: qr generali mādato ñ vr delegasse nisi q legitie fieri pōt. ff. d ɔdi. inde. si pcurator. et. ff. de his q i. i frau. cred. si p̄ q: qr vel fraudulenf aliqd faciat ff. mād. creditor. §. luc. Uñ cū taf istitutio ɔ ius eēt. nō tenebaf epe illā ratā hre. j. e. ti. tue. et. c. maioribus.

d Recepisti. d h videbaf ɔsentire istitutōi ipiꝰ. si. lxiij. di. hadrianꝰ. et. i. d his q fi. a ma. par. ca. ex ore. et. j. d puile. cū clim. ar. C. ad vel. anē. siue a me. et. l. d spō. ad id qd. Itē qr i psentia sua gessit se tāq canonicū: vñ qr ips nō remouit statim vr ipm approbasse: ar. j. d offi. dele. cors. C. de acq. pos. l. i. C. de

ratio: qr intendebat idem ius et eandem prebendā conferre pluribus: quare non valuit. j. e. tue. sed si intēdisset vtrunq eligere in canonicum: talis electio non valuisset. j. e. dilectus. et. c. relatum: quia ad duo iura intelliguntur eos elegisse: ita tamen q facultates sufficerent duobus. j. c. primo.

m Obsistat hanc regulam et eius expositionem hēs j. de re iudi. c. penultimo. Sed videtur q cause istorum ita sunt connuncte: q sententia lata contra vnum obsit alij: sic. iij. q. vi. hoc quippe. et. lxxxi. distin. tantis daniel. et. j. de accu. ad petitionem. et. lir. di. ordinatos. Sed secus est hic: quia agendo contra vnum non agif de iure alterius: sed in premissis casibus agitur d vtroq: sic. j. de adul. significasti. ff. de adul. denūciasse. Sed quid si postea agitur ɔ i. ōm: et ille secūdus obtinet. nun

quid ꝓdest alij et per hoc retractetur s̄nia lata: videtur ꝙ sic: q2 s̄nia lata ꝓ vno ex socijs: prodest alijs: vt. ij. q. vi §. diffinitiua. ver. quandoqȝ. c. ꝫ. de appel. c. pe. ꝛ. ff. si serui. vendi. loci. §. ij. Sed non est ita: q2 illa inte ligunt cum s̄nia ꝓcessit contra omnes in cōi cā. l. ex illa loci. §. ij loqtur de seruitute que cōis ē indiuisi duaꝝ ꝓ p̄te quis agere nō pōt. Per decre. istam bene vꝫ solui ista q̄stio: qua queritur duo fratres ex eodē pa tre ꝛ matre eadeȝ contraxerunt m̄ri monium cum dua bus sororibus ex eodem patre ꝛ ea dem matre: fuit la ta sententia cōtra matrimonium in ter vnum virum ꝛ eius vxorem ꝓpter consanguinitateȝ. Queritur vtrū sen tentia ista preiudi cet alteri fratri ꝛ eius vxori: qui nō fuerunt in lite. Di cas ꝙ non sit eis ꝓ iudicium.

n Vacante. ve ronensis. su pra eo. maioribus

o ¶ Integrare. Sȝ quare tenetur inte grare. cuȝ talis ele ctio nulla fuerit. ꝫ eo. c. p̄ori. Rn̄deo isti duo simplicit fuerunt electi i ca nonicos. vnde te nuit electio. ꝫ. eo. relatum. ꝛ. c. dile ctus. Joānes dicit ꝙ lȝ nō valuerit ta lis electio ep̄s tā te netur integrare pre bendam cum ipse non possit reuocare quod fecerit. ar. infra de dona. inter dilectos. ꝛ infra de conces. preben. cum super. ꝛ supra de cleri. coniu. diuersis fallacijs. vꝪ alia ratio potest reddi. Isti electi fuerunt ad duo iura d̄ nouo creata: ꝛ non ad vnicum: ꝛ non itendebat ep̄s fa cere contra concilium: cum duas constituit p̄bendas ex vna credens sufficere facultates ad duos. vnde si repi atur ꝙ non sufficiāt duobus: tenetur integrare de vacā tibus infra eodem cum causam. Et sic videtur ꝙ ep̄us possit tolerare si aliquando aliqui eliguntur ad vnum beneficium: vt dicitur supra eo. tue.

p ¶ Constitute. Hic ergo pȝ ꝙ de vna prebenda p̄nt fie ri due: ꝛ b̄m hoc erunt duo noua iura: sicut vna parro chia pōt diuidi in duas. xvi. q. i. precipimus. ꝛ. ī. de ec. edi. ad audientiam. i. de hoc dictum ē supra eo. tue.

determinatū lȝ numerū p̄ben darū: vno indiuiduo iure vacā te duo simul eligi nō possunt ad illud: eo ꝙ huiusmōi sp̄ua le ius diuidi seu cōicari neq̄ at iter eos: q̄ꝙ iterdum hi ad q̄s spectat electio de cōi assen su augmētare valeāt numerū p̄bendaꝝ: ꝛ quoddā ius sp̄ua le de nouo creando: nisi forte statutū aliqd̄ obuiaret qd̄ eēt iuramēto firmatū vel cui se. ap. cōfirmatio accessisset hu iusmōi clausula ꝓhibitionis. adiecta vt si qc̄ꝙ cōtra id fie ret: nō valeret: ꝓp qd̄ istōem ꝓfatā nullā fuisse dic̄t. asseru it ꝓcurator: cū i treceñ. eccl'ia certus sit p̄bendaꝝ numerus: quē cap̄lm vel legatus augm̄ tare minime itendebat: vꝪ ius aliqd̄ de nouo creare. Vn̄ dic tū cellerariū ad restōneȝ eo rū q̄ rōe predicte instōnis tene bat s̄nialiter duxim⁹ cōdēnā dum: ei sup prebenda ip̄a vel eius p̄te silentiū iponētes ita ꝙ ꝑ hoc p̄dicto. g. nullum p̄iu dicium generet: cum res iter alios acta regulariter alijs nō obsistat. Idem.

Vacante quadā p̄bēda in ecclesia tua duas ex ea cōstituēs ad illas de cōsēsu capituli tui duos cānonicos as sūpsisti: quoꝝ altero viā vni uerse carnis igresso p̄bendaȝ quā defūctus habuerat: qdaȝ cleric⁹ noie hypolit⁹ fuit auc. se. ap. assecut⁹. Verū cū idem i. te sup itegritate p̄bēde ꝑ q̄s dā n̄ras l̄ras igeteret: ꝛ ali⁹ idē ius aduersus te se hēe ꝓponat qd facere debeas requisiti. Su per q̄ sic duxim⁹ respōdendū ꝙ cū turoñ. statuta cōci. secti onē ibi hēāt p̄bendaꝝ: teneris vtriqȝ de his q̄ vacare ꝯtigerit itegrare p̄bendā: nisi rōabili cā, de vacāte p̄bēda supradcā due fuerit cōstitute: ac tot sūt vtrinsqȝ ꝓuēt⁹: qt ꝑ vtrāqȝ sit vtriqȝ ꝓuisū i beneficio cōpe tenti. Idē vercelleñ. ep̄o.

Dilectus fili⁹. g. cleric⁹ nobis exposuit cōquerē do: ꝙ cū pro eo ad nouarieñ. capitulū mandatū ap̄licū mi sissem⁹: vt eū i canonicū reci perent ꝛ in fratrē p̄bendā siqua tūc vacabat ꝯferētes eidē: ꝛ i fra. f. t. mādam⁹: q̄ten⁹ si tibi ꝯstiterit: ꝙ i nouarieñ. eccl'ia p̄bēda vacaret tp̄e quo eius dem eccl'ie canonici nostras litteras receperunt cum eaȝ alij in elusionem mandati n̄ri

q Dilectus. vacaret. ergo videtur a cont . . . nulla vacabat non tenerentur rōe illius mādati eū reci pere: ꝛ sic videtur tm̄ vnū mandatū. Sȝ videtur ꝙ duo q2 man dauit eū recipi in fratrē quod vnum mandatum est. ꝛ p̄ben dam cōferri: ꝛ vnum ē consecutiuū alterius: vnde stati tene bantur illum recipere ꝛ postea beneficium cōfer re: vꝪ stati i ꝯ̄tinēti posset.

r ¶ Receperūt. hic consi deratur tempus recepti onis l̄raꝝ ꝛ nō date. sic ꝫ. de fo. cōpe. lȝ supra de rescrip. cap̄lꝫ sancte cru cis. Sic in litteris impe tratis contra vsurarios: ī. de vsu. q2 frustra. Sic q̄nqȝ consideratꝫ tp̄s ob lati libelli lȝ tūc nō recte agatur: si tamen postea i cipit ius cōpetere: perfici pōt iudicium. ff. de pig. ac. si rem. §. vlt. ꝛ. ff. de rei ven. sin aūt. §. i. arg. ꝯ q2 tp̄s date ē ꝯsiderādum supra de rescrip. eam te ꝛ. c. cōstitutus. Itē ar. ꝯ. ff. ad exhib. l. signi. §. vl. Itē. ar. ꝙ si iudex tempo re īpetrati rescripti sit ex cōicatus ꝛ tp̄e receptōis absolutus ꝙ valeāt l̄re: ar. ꝫ. de ap. sup eo. ar. ꝯ. de rescrip. pastoralis. ad fi. ꝛ. ff. de iudi. cū furio sus. ꝛ. ꝫ. de eta. ꝛ qua. p̄e rea. ff. d̄ acq. here. mutū io. qd̄ nō credo. Imo l̄re nō valēt: cū ab initio nul le fuissēt. vn̄ postea ꝑ ab solutionē cōualesc. ere ꝯ pūt. Quare ergo potius hic ꝯsideratur tp̄s rece ptōis: ꝛ in illa eā te. ꝛ. c. ꝯstitutus tp̄us date. Hic cōsideratꝫ tp̄s receptōis: ꝛ nō date: q2 ꝯ̄tinēti vacat bñficiū: q2 tunc collatō ad cap̄lm seu ep̄m: cū statiȝ possunt bñficium cōferre quousqȝ interdicatꝫ eis vel manda tum recipiant sup hoc. vn̄ si vacat tp̄e quo l̄re dabātur: nō p̄e iudicat capitulo quousqȝ ad ip̄os mandatū ꝑueniat: q2 nō te nentꝫ diuinare. ī. vt ec. be. vt n̄m. vnde collatio medio tēpore facta legitima ē: sȝ mandato recepto. tunc primo preiudicatur eis. vnde postea nō debent contrarium facere: quod si fecerit procedatur contra eos: prout dicitur hic: nisi diceretur i man dato: quod si secus feceritis illud decernimus irritum ꝛ ina ne. ꝫ. e. inter cetera. ꝛ. c. dilecto. Sed in decre. eam te ꝯsideratꝫ tp̄s date q2 tp̄e date ꝛ tp̄e receptōis vacauit p̄bēda: ꝛ q2 māda tum fuit capitulo de conferenda prebenda: ꝛ capitulum non poterat conferre: quia non pertinebat ad ipsum: sed ad episcopum ꝛ archidiaconus fuit postea electus: ꝛ sic man datum sequitur ibi illum qui potuit conferre: ꝛ satis man dabatur illi: quando mandabatur capitulo cuȝ ip̄e tp̄e date

tēt de capitulo.vñ ipe ep̄s nō poterat excusare:q̄ nō recepisset mādatū.i illa ɔstitut⁹ dicas q̄ cū aliqs ipetrat līas sup būfi cio tūc si nūerus statut⁹ ē iuramēto firmat⁹ i ecclesia ɔ̄ quā ipe trat:illō dʒ tūc dicere:aliās n̄ valerēt līe. Sʒ si tūc null⁹ ē̄t sta tut⁹ nūerus de eo q̄d n̄ ē in rerū natura fieri nō pōt.vñ si postea medio tempore statuatur :nō p̄iudicat ipetranti.

optionem vtrum primum vel secundum velet retinere supra eo.referente.⁊.c.preterea.

g ℭ Priora.receptiones.fallit i ep̄atu.q: nō stati vacāt priora benefic̄a:nisi p⁹ ipa ɔsecratōis.ō.de elec.cū i cun ctis nec p̄ solā receptōʒ pdu primū.sʒ p̄ recep: ōeʒ compo ralē:vt hic dicit.⁊ xxi.q.ii.siqs iā trās latus. Qui eni hʒ plures psonat⁹ sūi dispēsatiōe aplice sedis iellig̃ibilis ē supra ō elec.dudū vbi de hac mate ria satis dicitur

a ℭ Cōferēdā.vl̄ q̄ talis collatio nō teneat:ar.J. de ɔces. prebē. p̄posuit. q: papa ibi ɔsimilē dōa tionē cassauit.Jtē eoipo q̄ papa p̄cepit isti dari p̄hibuit alij dari.ff.ō cō di.⁊ demō cū ita.⁊.ff.de p̄cu.pōponi⁹.§. ɔ̄⁊ his q.Jtē talis electio facta ē ɔtra legē aiatā que on rius agit q̄ laiata.ff.de arbi.celsus.⁊.J.p̄cedenti in fi.⁊ ita nulla ē.⁊.di.vl des.itē rōe p̄cedētis de nūciatōis nō valʒ q̄d fa ctū ē.C.de rei vēdi.si fū dū.J.de no.ope.nū.c.ij. ff.ad.l.fal.dolo.ff.ō edē q̄dā.§.is aūt. Sʒ verum ē q̄ hec collatio tēnit lʒ ɔtra mādatū pape:vt sa tis pʒ hic.⁊.J.de ɔces.p̄ bē.p̄posuit.nec solū mā datū pape sufficit ad h̄ vt ius hēat.ff.de pig.ac. nō ē mirū.§.sciēdū.⁊.ō. de re iudi.cū aliqb⁹.Jtē lʒ canōici obligati vide ant ipa tñ p̄benda nō ē illi obligata:ar.ff.de pol li.l.ij.ff.de ɔ̄hē.emp.l.vl.in fi. Et ita electio talis quātū ad ca nōicos:nō videt canonica: ɔ̄ quātū ad electū sic.sicut sacer dos in mortali existens quo ad se illicite celebrat quo ad ali os licite.ō.de coh.cle.⁊ mu.c.fi. Sic dōatio pōt eē viciosa:⁊ tñ donū tenet:ar.J.de iurepa.cura pastoralis.⁊.C.de rei ven. quotiēs.vel lʒ peccēt recedendo a mādato pape:nō tñ peccāt aliū eligēdo.fi.xxxv.q.i.nuptiarū.⁊ iō puniūtur q: cōpellunt illū recipe pro quo mādatū receperūt.⁊ hoc verū ē:lʒ papa mā det būficiū vacās:vel cū primū vacauerit alicui ɔcedi:valʒ ta mē collatio alij facta:nisi clausula illa adiecta fuerit:q̄ si ɔtra fecerit:is:id decernimus irritū ⁊ inane.ō.e.liter cetera.⁊.c.dilecto nisi papa aliās suā itimauerit volūtatē.J.de ɔces.p̄bē.q: i cūct.

dixerint cōferēdāª eūdē cleri cū si non hʒ sufficiēsᵇ būficiū ecclīasticū l canonicū recipiᶜ facias:⁊ sibi ō redditib⁹ eccle singulis ānis assignariᵈ p̄uen tus donec ei sit in beneficio p̄ bendali prouisum. Idem in concilio generali.

De multa p̄uidētia fuit i lāterañ.ᵉ cōci. p̄hibitū vt null⁹ diuersas dignitates ecclīasticas:vel plures eccle sias pochiales recipet ɔ̄ sacro rū canonū:istituta aliogn re cipiēs sic acceptū amitteret:⁊ largiendi p̄tāte cōferēs priua ret. Quia ꝟo p̄pter p̄sūptōes ⁊ quorūdā cupiditates null⁹ hactenus aut rar⁹ de p̄dicto statuto fruct⁹ p̄uenit:nos cui denti⁹ ⁊ exp̄ssius occurrere cu piētes:p̄senti ōcreto statuim⁹ vt qcūq̄ recipit aliq̄d būficiū curā habēs aiarū ānexā:si pri us tale beneficiū hēbat:eo sit ipso iure priuat⁹ ⁊ si forte illō retinere ɔtēderitᶠ ēt alio spoli et. Jsq̄ʒ ad quē prioris spe ctat donatio illō post receptō nemᵍ alteri⁹ libere cōferat cui merito viderit ɔferendū: ⁊ si vltra sex mēses ɔferre distule rit:nō solū ad alios pʒ latañ.ʰ conci.statutū ei⁹ collatio deuol uat:verū ēt tñ de suis cogat p̄uētib⁹ ⁱin vtilitatē eccle:cu ius ē illud beneficiū assignat quātū a tpe vacatōis ipsi⁹ cō stiterit eē p̄ceptū. Hoc idē ēt i psonatib⁹ᵏ eē decernim⁹ obs uādū:addētes vt in eadē ec clesiaˡ nullus plures dignita tes aut psonat⁹ hēe p̄sumat:ēt si curā n̄ habēt aiaʒ:circa sub limes tañ ⁊ lr̄atasᵐ psonas q̄ maiorib⁹ beneficijs sūt hono rāde cū rō postulauerit: p̄ se. apo.ⁿ poterit dispensari. Idem in eodem.

b ℭ Lateranensis concilij.J.de con ces.preben.nullaʒ.

i ℭ Prouentibus. bene dicit ō suis.i. p̄prijs si p̄priū hʒ supra ō ap.reph ēsibilis.aliogn deli ctū psone ⁊c.supra de excep.cū vene rabilis.⁊.xvi.q.vi §.si ep̄m:aliās si pro priū nō hʒ:puniat alia pena ad arbi triū iudicis.xvi.q. vi.illud.⁊.xiiij.q. vi.si res.vel repe tat ab eo q̄ recipit illud tāq̄ʒ idebitū: q: tāq̄ʒ iuasor possi debat cū vacaue rit ipso iur p⁹ rece ptōʒ scd̄i ⁊ mala fide vñ fruct⁹ oēs ab eo tpe restituet dʒ.C.de rei ven.ce.tū.ō.eo.dilecto.

b ℭ Sufficiēs. Et ita si nō hʒ sufficiēs:nō nocet si ō illo nō fe cit mentionem:ar.ē hic.⁊.ō.e.cum teneamur.⁊.c.postulasti. De hoc dixi supra de rescrip.si proponente.⁊.c.cum adeo.

c ℭ Recipi.⁊ sic pʒ q̄ prior electus nō reuocet:vt dictū ē:lʒ ɔ̄ mandatū sit receptus.sic.J.de his q̄ fi.a ma.par.ca.ex ore.

d ℭ Assignari p̄uentus.sic supra eo.dilectus.in fi. Jstud ad ditum fuit quod non erat in antiqua compilatione.

e De multa.laterañ.ɔcilij.supra ō cle.nō resi.q: nonnulli.

f ℭ Contēderit.i.in iure ɔtēdere se retinere voluerit. Si.n. ar re sit.ɔre.destiterit:nō priuabit vtraq̄:sicut ē in alijs statuit sub pena.ff.rē ra.ha.hoc āplius.⁊.ff.de i ius vo.sz ius hic po. nit.xxi.q.i.statuim⁹. Et sic ipo iure hodie priuat⁹ ē:q recipit scd̄m būficiū hās curā aiarū:si pri⁹ tale obtinebat.olʒ hēbat

k ℭ Idē in psonatib⁹.q: de similibus simile dʒ eē iudi ciū.ō.de elec.dudū.q̄ facit mētiōeʒ.de hoc.⁊ supra de transla.iter corpalia.⁊ supra de cōfirma.cū dilecta.

l ℭ In eadē ecclesia nō.q̄ nō facit mētionē ō p̄missa pe na.vñ vr̄ q̄ siqs in eadē eccl̄ia plures recipiat dignita tes:nō iō p̄dit priorē:q: pene potius sūt artande q̄ʒ extē dende.de pe.di.i.pene.⁊.ff.de pe.l.iterp̄tatōe. Hoc cōsi tebat lo. Cōtrariū credo:q: idē iudiciū ē habendū ō p̄ sonatib⁹ nō habētib⁹ curā aiarū ⁊ habētibus supra de elec.dudū. Et pena p̄missa repetita itelligitur.q.n.in p̄ stationibus p̄mittūtur i stipulationibus repetita intelli guntur.ff.de ver.ob.tiria.§.i.⁊.xxxv.q.vij.apostolus.

m ℭ Lr̄atas.ē ergo ar.q̄ s̄m qualitatē psonarū būficia sunt ɔstituenda:ar.xli.di.non cogātur.⁊.ff.ō vsufru.sʒ ⁊ siquid.§.i.⁊.xij.q.ij.vulterane.⁊.c.se.⁊.lxxuij.di.cōsu luit.⁊.l.q.ij.c.vlti. Et is gradus ceteros āntecellat q̄ue sti pendia longiora ⁊ labor prolixior fecerit āntire.C.de of. magistri officiorum.l.nemo.⁊.ō.de ma.⁊ obe.c.statui mus.vbi de hoc.ar.contra.xvi.q.vij.c.i.⁊.ō.de consti. cum omnes. Et ita scientia nobilitat hominem :que p̄ cio nūmario comparari non potest.ff.de vak.⁊ extraor. co.l.i.§.est quidā. Et si vis appellari philosophus:non debes esse auarus C.de mu.prin.professio.li.x.

n ℭ Per se.ap. Ex eo q̄ dicit p̄ sedē aplicā pʒ a ɔ̄rio sēsu

GRaue nimiſ ē ⁊ abſurdū q̄ quidam eccleſiaꝝ p̄lati cum poſſint viros idoneoſ ad eccliaſtica bñficia ꝓmouē: aſſumere non verent̄ indignos quibus nec moꝛum honeſtas nec litterarum ſcīa ſuffragat̄: carnalitatis ſequētes affectū non iudicium rōnis. vnde q̄ᵗ ta eccleſijs damna ꝓuenīūt: nemo ſane mentis ignoꝛat. Uolentes igitur huic moꝛbo mederi p̄cipimus: vt p̄tereᵃ miſſis indignis idoneos aſſumant: qui deo ⁊ eccleſijs velit ⁊ valeant gratum impendere famulatum: fiatq̄ de hoc in ꝓuinciali concilio diligens inq̄ſitioᵃ ānuatī: ita vt qui poſt p̄mam ⁊ ſecundaꝫ correctōeꝫᵇ fuerit repertus culpabilis: a beneficijs cōferendis ꝑ ipſuꝫ conci. ſuſpendaturᶜ: iſtituta in eodem cōcilio perſonaᵈ ꝓuida ⁊ honeſta q̄ ſuſpēſi ſuppleat defectum i beneficijs cōferendis: ⁊ hoc ipꝫ circa capitula que in his deliquerint obſeruet̄: metropolitani ꝟo delictū ſupioꝛis iudicio relinquatur ex p̄te concilij nūcianduꝫ. Ut aūt hec ſalubriſ ꝓuiſio pleniorē conſequat̄ effectum: huiuſmōi ſuſpenſionis ſnīa p̄ter ro. pon. auctoꝛitateꝫ aut ꝓprij patriarche minime relaxeturᵉ vt in hoc quoq̄ quattuoꝛ patriarchales ſedes ſpecialiter honoꝛent̄.

Idem in eodem.

EXtirpande ꝯſuetudinis vitiū i q̄buſdam p̄tibus īnoleuit: q̄ ſ. parochialiuꝫ eccleſiaꝝ p̄ſoni ⁊ alie q̄dam perſoneᶠ ꝓuentꝰ ipſaꝝ ſibi penitꝰ vendicātes p̄ſbyteris earū deſeruitijs deputatis relinquūt adeo exiguaꝫ poꝛtōeꝫ: q̄ ex ea nequeant congrue ſuſtentari nam vt ꝓ certo didicimus i q̄buſdā regionibꝰ parochiales p̄ſbyteri ꝓ ſua ſuſtentatione non obtinent: niſi quartaꝫ q̄rte. i. ſextamdecimam decimarum. Unde fit vt in his regionibus pene nullus īueniatur ſacerdos parochialis: qui nullam vel modicam habeat pitiam litterarum. Cum igitur oſ bouis ligari non debeat triturantisᵍ: ſed qui altario ſeruit de altari viuere debeat: ſtatuimus: vt conſuetudīe qualibꝫ epiſcopi vel patroni ſeu cuiuſlibet alterius non obſtāte poꝛtio p̄ſbyteris ipſis ſufficiēsʰ aſſignetur. Qui vero parochialem habet eccleſiam: nō per vicarium ſed ꝑ ſeipſum illi deſeruiat in oꝛdineⁱ: quem ipſius

ꝑ alios i talibꝰ non pōt diſpenſari: q̄ꝛ q̄d de vno ꝯcedit̄ de alio negat̄: ſicut q̄d d̄ vno negat̄ de alio ꝯcedit̄. xxvi. di. qualis. ⁊ .ſ. de p̄ſūp. nōne. ar. xcv. di. illud. ⁊ .j. de his q̄ fi. a p̄la. ſi. cō. ca. cū ap̄lica. ff. de ꝯdi. ⁊ demō. cum ita. Et ſic reſtricta ē poteſtas epoꝝ circa diſpenſationē huiuſmodi bñficioꝝ: īmo p̄ter iſtā ꝯſtitutōnem videbat̄ q̄ diſpenſare nō p̄nt q̄ꝛ ep̄s p̄uabat̄ poteſtate ꝯferendi illud bñficiū qui illud ꝯferebat bñti cōſimile. ſ. d̄ cle. n̄ reſi. q̄ꝛ nonnulli. Uñ ſequit̄ q̄ n̄ poterat diſpēſare: q̄ ſi poſſet nō puniret̄. Et ſic planū ē dicē q̄ ſolus papa pōt i talibꝰ diſpenſare. Et q̄ ita ſit intelligēda iſta cōſtitutio ꝓbat̄ apte. ſ. d̄ elec. dudū. ij. vbi d̄ hoc. Jo. notauit hic q̄ epi adhuc poterāt i talibꝰ bñficijs diſpēſare et vaga ⁊ indiſcreta diſpēſatio tm̄ ꝓhibet̄ epis ꝑ hāc ꝯſtitutōem vt dixit: et poſuit hic magnā notulā q̄ n̄ multuꝫ eſt hic neceſſaria. Oli. n. ꝑ ātiq̄ iura bñ diſpēſabāt epi vt aliq̄s hr̄et plura bñficia curam aīaꝝ hñtia. lxx. di. ſanctoꝝ. Sꝫ illud hodie recipit imutatōem ꝑ hāc ꝯſtitutōem: ⁊ h̄ mutatū fuit ꝓpter idiſcretas ⁊ ſtultaſ diſpenſatōes epoꝛuꝫ. Jtē ⁊ illud notabiſ q̄ꝛ hic ꝓhibet̄ tm̄ diſpēſare i ꝑſonatibꝰ ⁊ bñficijs curaꝫ aīaꝝ hñtibꝰ: ⁊ ita circa alia bñficia p̄nt epi diſpēſare ſicut p̄us: q̄ꝛ vnū negādo aliud ꝯcedere vr̄. ſ. de p̄ſump. nōne. De hoc dixi in decre. p̄dicta dudū. la. ij. Alij dicūt q̄ idē i bñficijs itelligendū. Nam canon antiquus ꝓhibet: ne diſpenſent epi i p̄bendis. lxx. di. ſanctoꝝ. Et niſi exp̄ſſe vetus ius corrigat̄: remanet ſimul cū nouo. C. de ap. p̄cipimꝰ i fi. ⁊ q̄nōnēs noua actio iducit̄: vetus non tollit̄. ff. de acti. ⁊ obli. quotiēs. ⁊ ar. ſ. e. cū iā dudū: vbi dicit papa cum multa per patientiam toleramus ⁊c. j. d̄ conceſ. p̄ben. litteras: que ſatiſfacit ad hoc: vt ibi de hoc dicitur.

a Graue. inq̄ſitio cum per famā ſeu clamoꝛem de h̄ ad ſupioꝛem ꝓuenerit: imo ex officio ſuo pōt inq̄rere ſuperioꝛ ſemiplene ingrendo: vt. j. de accu. ſicut olim.

b Coꝛrectionem. Cum ergo in hoc caſu poſſꝫ ſe epiſcopꝰ coꝛrigere non videtur q̄ eo ipſo q̄ confert beneficium indigno ⁊ perdat ius conferendi: ⁊ ſic eſt contra. ſ. de elec. nihil eſt. ⁊ c. cū in cunctis. Jo. dixit q̄ illa conſtitutio intelligenda eſt cum dicto iſtius: ſed tu ſolue vt dixi i illa ꝯſtitutōe: q̄ꝛ legitur de maioꝛibus dignitatibus curā aīaꝝ habentibus. Hec ⁊ illa i diuerſis caſibus loquutur ⁊ circa maioꝛa maius periculum vertitur. ff. ad carbo. l. i. §. ſi quis vero. xlij. di. qeſcamus. ⁊ ideo plus ibi puniuntur.

c Suſpendatur. ⁊ etiā oꝛdinarij qui non ſt idonei remouentur vt videtur: lꝫ hoc non dicatur. Sed verius videtur: q̄ iſti non remoueantur niſi foꝛſitan eſſent irregulares. alſ nō haberet locum admonitio.

d Perſona. Arg. contra. j. de conceſ. p̄ben. nulla vbi transfert̄ poteſtas ad capitulum. Sed illud contingit ꝓpter negligentiam. q̄ꝛ non eligunt ifra tempus ſtatutum iſtud ꝓpter culpam p̄latoꝛ: q̄ꝛ eligunt indignū ifra tempus. Sed ꝓpter culpam p̄lati n̄ trāſfertur poteſtas ad capl̄ꝫ vt. j. de conceſ. p̄ben. q̄ diuerſitateꝫ. ſicut nec vacante ſede. j. ne ſe. va. c. ij. Jtem arg. ſ. de elec. cū in cunctis. in fi. vel i alio cāu loquitur ibi q̄ꝫ hic. Jſtud i dignitatibꝰ hoc i beneficio ſimplici.

e Relaxetur. ex hoc ꝑꝫ q̄ vbi conditoꝛ canonis nō reſeruauit ſibi abſolutōem ceteris indulſiſſe vr̄. j. de ſenten. excō. nuper.

f Extirpande. perſone. ſ. epiſcopi, ⁊ alij qui habent ius inſtituendi. vt infra ſequitur.

g Triturantis. vt. xiij. q. i. §. ij. ver. item non alligabis.

h Sufficiens. ſic. j. eo. expoſuiſti. talis que ſufficiat ſibi ⁊ ſuis: vt. l. diſtin. ſtudeat. ⁊ vnde honeſte ⁊ ſufficienter ſe poſſit procurare: et hoſpites recipere. ſ. eo. titulo de monachis tamen hec ſufficientia perpenditur ex qualitate perſonarū ⁊ ſ. eodem de multa in fi. quia minus ſufficit pauperi q̄ꝫ diuiti xli. di. non cogantur.

i In oꝛdine. ſ. de cleri. non reſiden. quia nonnulli. ⁊ .ſ. de electio. cum in cunctis; ⁊ .ſ. de etate ⁊ qualita. c. i. ⁊ xxiij. di. p̄ſbyteri.

a Prebendā.ex hac lr̄a colligit q̄ si q̄s hz curā aīaꝝ ⁊ recipiat talē p̄bendā q̄ ipso iure nō vacat p̄ma imo licite potest vtrāqꝫ hr̄e ex dispensatōe epi:vt hic dr̄. Et hoc ꝯcedunt q̄dam:q: cessat rō p̄hibitōis vt q̄dam dicūt:q: i tali eccl̄ia annexa p̄bende non oꝫ residere:⁊ sic illa ꝯstitutio de multa non hz locū i hoc cāu:vt dicūt sꝫ ꝯtrium credo.

b Maiori. Hic manifeste vr̄ q̄ non pōt quis simul hr̄e p̄bendaꝫ ⁊ ecclesiam:dūmodo eccl̄ia sit sufficiēs. De h dr̄.s̄. d elec.dudū.ij.

c Perpetuū.eo ip̄o intelligit ppetuus:q̄ auctoritate epi ē istitut⁹.s̄.de offi.vica.ad hec. In istis ergo casibus tm̄ licitū ē ꝯstituere vicariū aliās nō.

d Priuatū.ip̄o iur.s̄.s̄.e.de multa. Nō pōt intelligi post admonitiōeꝫ.alr̄ ꝯ.s̄.de cle.nō resi.inter.⁊.c.ex tue.cū suis similib⁹. Uel posset referri ad p̄mum dictū d illis q̄ p vicarios seruire debent:cū q̄bus durius ē agendum. Uel dic ⁊ verius:aliogn̄.i.si non residat p seip̄m i ecclesia:q̄ dignitatī vel p̄bende est ānexa:sciat se p̄uatū illa ip̄o iure:⁊ sic respicit p̄ncipiū.§.⁊ nō versiculum nisi forte ⁊c. Et ita sine aliqua admonitione p̄uatus ē:⁊ sic videnť correcta illa iura p̄dicta vbi dr̄ q̄ p̄us monēdus est q̄s anteq̄ꝫ p̄uet eccl̄ia qd̄ ē honesti⁹:sꝫ hoc ē rigor qd̄ hic statuit:vt ip̄o iur. sit p̄uatus vel q̄ dic alioḡn pōt respicere vtrunqꝫ cāum.s.quando p se debet seruire ⁊ quando p vicariū:sꝫ ver̄ ē q̄ tm̄ p̄mum casum recipit ⁊ nō secūdum.

ecclesie cura requirit:nisi forte dignitati vel p̄bende parochial̄ eccl̄ia sit ānexa:i quo casu ꝯcedim⁹:vt q̄ talē hz p̄bendā vel dignitatem:cum oporteat eum in maiori[b] ecclesia d seruire:in ip̄sa ecclesia parochiali idoneum ⁊ perpetuū[c] habeat vicarium canonice institutum: qui vt p̄dictum ē cōgruentem habeat de ip̄is ecclesie p̄uentibus portiōeꝫ:alioḡn illa se sciat auctoritate huius decreti priuatū[d] libere aliȷ̄ conferenda qui velit ⁊ possit quod dictum est adimplē.

Illud autem penitus interdicimus: nequis in fraudem d p̄uentibus ecclesie que curaꝫ habere debet p̄prij sacerdotis pensiō ēm aliȷ̄ quasi p bn̄ficio[e] conferre p̄sumat.

Idem in eodem.

In lateran̄.[f] concili. loq̄t fuisse p̄hibitum:ne quilibet regulares ecclesias seu decimas sine epōrum consensu de manu laici[g] presumāt accipere:nec excōmunicatos vl̄ nominatiꝫ interdictos admittant aliquatenus ad diuina. Nos autem id fortius inhibē⁊tes transgressores digna curauimus animaduersione punire:statuentes nihilominus: quatenus in ecclesijs q̄ ad ip̄sos pleno iure non pertinent: iuxta eiusdem concilij statuta epis instituendos presbyteros representent:vt illis de plebis cura r̄ndeant:ip̄sis vero p rebus temporalibus rōnem exhibeant competentem:institutos vero remouere non audeant episcopis inconsultis. Sane[h] adijcimus:vt illos rep̄sentare p̄curent:quos vel conuersatio[i] notos reddit vel commēdat p̄babile testimonium p̄latorum[k].

Hono.iij.abbati et p̄ori sancte genouefe.

Licet vobis direxerim⁹ scripta nostra:vt magro n. eboracen̄. archidiacono in sacra pagina cupienti studere p̄uentus suos ecclesiasticos faceretis integre ministrari: nolumus tamen vt quotidianas distributiones[l] que tantuꝫ residentibus in ecclesijs ⁊ his q̄ i tersunt horis canonicis exhibentur ei tribui faciatis.

Idem vesp̄rin̄. ep̄o.

Exposuisti nobis: q̄ ce...

e Pro beneficio.hoc.n.posset in posteꝝ esse p̄niciosuꝫ ecclesie.s̄.de arbi.p̄uenit:q: ecclesia vr̄ quasi censualis:⁊ portio p̄sbyteri diminueret:qd̄ esse nō oꝫ.s̄.e.auaricie.

f In lateran̄.s̄.de p̄uile.cum ⁊ plantare.

g Laici.xvi.q.i.q̄m quicquid.

h Sane.hucusqꝫ sunt verba concilij.⁊ ab hoc loco infra additur predicto concilio.

i Conuersatio.hoc iō dicit:q: p̄mouēdus oꝫ esse bone fame ⁊ opinionis ita q̄ i nullo vacillet ei⁹ opinio.xxxiij.di.laici.ad idem facit.xxiij.di.quando.

k Prelator.⁊ ēt ab his q̄ foris sūt oꝫ p̄mouendū bonū habere testimoniū.viij.q.i.lꝫ ergo.⁊.lxiij.di.vota ciuiū.

l Licet vobis.distributiōes.s.s̄.de cleri.non resi.decetero. Uide qualiter ista decretalis interp̄tatur illam constitutionem super specula.s.de magistris:quia licet dicat itegre percipiant fructus suarum p̄bendarum tamen non percipiunt itegre:q: de huiusmodi distributōib⁹ seu denarijs q̄ danť illis qui intersunt horis statutꝫ:non intellexit papa:sed de corpore p̄bende sue:quam aliȷ̄ de iure cōi i absentia sua pcipere non debent clerici:ar.s̄.de consti.cū omnes. Et sic itelligiť ista idulgentia:⁊ ita p̄textu huiusmodi indulgentie possunt habere integram p̄bendaꝫ ac si essent p̄ntes nisi sint huiusmōi distributiōes i quibusdam eccl̄ijs cōsuetudo huiť vt p̄ter p̄bendā q̄ hoꝝ iersunt:certuꝫ q̄d pcipiāt:⁊ ita qd̄ h dicit respicit ꝯsuetudinē ecclesie. In q̄busdam āt ē tal̄ ꝯsuetudo:vt qui n̄ itersunt horis non pcipiant aliq̄d de huiusmodi distributōibus:lꝫ sint p̄sentes:ergo multo forti⁹ i absentia n̄ d̄bent talia pcipeť ⁊ sic debꝫ intelligi hec constitutio:q: p̄ncipis bn̄ficium potius debet ām̄pliari q̄ꝫ restringi.s̄.de ver.signi.olim.ff. de consti.p̄n.l.vlt. q: vbi domin⁹ largus ē nō debem⁹ esse tenaces.xxvi.q.vij.alligant i fi. Sed quid dices si p̄bende distincte n̄ sūt sed oīa pcipiūt de cōi:nec dať aliquid illis qui non intersūt horis: tūc credo q̄ integre d̄beāt habere beneficia in theologia studētes habita ratione victus quotidiani:alr̄ paꝝ valeret talis idulgentia: q̄ꝫtū ad illos q̄ nō hn̄t bn̄ficia distincta.

m Exposuisti.conci.ḡnali.s̄.e.extirpande.

n Ante fieri.⁊ itellige q̄ capelle iste nō erāt annexe p̄bendis q: nō fuissēt p̄uati canonici si ānexe fuissent:sꝫ deīcēo erūt ānexe:vt dic lr̄a i ppetuū āncedēť.h.

o Necessitas vel vtilitas.ista duo frequenť dispensatōnem iducunt:vt.i.q.vij.tali ꝑpter necessitatem licitum est alicui habere duas eccl̄ias.x.q.iij.vnio.⁊.s̄.d eta.⁊ q̄li.cū te. Et ꝑpter hāc necessitatē adiungunť capelle p̄bēdis maioris eccl̄e reseruata ꝯgrua portōe p̄sbytero. Et credo q̄ canonici isti erunt p̄lati illarum capellarum:⁊ sacerdos erit loco vicarij ppetui:vt.s̄.e.extirpande.§.i. Et ita ex causa capella siue parochialis ecclesia potest adiungi prebende:si ex eadem causa vna ecclesia vnitur alteri.x.q.iij.vnio.cum suis concor. vel dic q̄ si clerici isti certam portōēm pcipiūt de capellis:nec exer⁊

rent ibi iurisdictionem aliquã ꝭ sacerdos hꝫ ibi curam spiritualiũ: sacerdos erit platus ⁊ hꝫ ibi curam aiarum ⁊ p epm instituetur: nescio tñ qd istorũ ibi seruet. Sꝫ verius vꝫ: q sacerdos sit loco vicarij. vt i. e. extirpande.

p ¶ Discretione. que ẽ mater oium virtutũ: supra de off. cost. c. i. ⁊ i. q. v. presentium.

q ¶ Augmentare. Et ita tenet eps re integrare pbendaꝫ si fuerit diminuta vel diuisa sine iu/sta cã. s. e. vacante ⁊. j. e. cum causaꝫ.

r ¶ Cõgrua. vnde iura epalia soluer possit ⁊ hospites recipere supra eo. de monachis. vbi de hoc. b.

s Dilectus regis. Hec ratõ mouit istos ad excep/tionẽ huiusmõi pponendam: quia si rex conferret rõe iurispatronat⁹ huiusmõi prebẽdas: non posset cõpelli p papam ad hoc ꝯ iure. j. ꝯ iurepa. cũ dilectus. Uñ decanus cũ succedit in hoc iure regi: non deberet cõpelli ad hoc: qꝛ qui in locũ alterius succedit: vtitur eodeꝫ iure. C. de tempo. in ite. resti. ea que. ar. Sꝫ hoc non est veruꝫ in casu isto: quia ex quo collatio istorum beneficioꝝ incipit pertinẽ ad ecclesiasticam personã: statim res sortitur naturã alioꝝ bñficiorum: qꝛ res ecclesiastica non dꝫ duplici iure censeri. xij. q. ij. cognouimus. in fi. ⁊. j. de deci. cum in tua. Et ita et hoc exceptio non valuit: vnde male interlocuti fuerunt isti iudices.

t ¶ Collate. ar. q si papa mandat alicui dari pbendam ⁊ canonici eam alij conferant: tenet collatio: lꝫ sit ꝯ mãdatum pape. De hoc dictũ est supra eo. inter cetera. sic supra eodem dilectus filius.

u ¶ Friuolam. ⁊ merito. qꝛ iam incipit presentare decanus ex donatione: non tanꝗ̃ laicus ꝭ tanꝗ̃ clericus: ⁊ ita subest domio pape. Nec preiudicatur patrono: si qñ q etiã per legatũ sedis apostolice aliquis insti. tuatur eo inconsulto. supra de offi. le. dilectus.

x ¶ Exequi. Sed qualiter exequẽtur mandatũ istõ: nũquid dabũt huic aliquam de predictis pbendis q̃ alijs sunt collate. non credo ꝭ exequẽtur mandatũ: qꝛ faciet statim illum recipi in fratrem: ⁊ ꝗ̃cito facultas se obtulerit faciant ei beneficium assignari ẜm tenorem prioris mandati: tamen iste non habebit aliquam istarum: sed expectabit pmã vacaturam. De hoc dixi supra eo. dilectus. ⁊. c. inter cetera: licet quidam dicant contrarium. ber.

clesie tue canonici diminuta ipsorum prouisione a tempoꝛ conc.[m] ge. cum eis extunc nõ fuerint ad sustentationem cõcesse capelle: sicut ante fie/ri [n] consueuit de redditib⁹ prebendarũ suarũ nequeũt sustẽtari: ⁊ infra. Si euidens necessitas vel vtilitas exigat: pre/bendas ecclesie tue poteris ꝯ capellis i ꝑpetuũ ãnectendis eisdẽ: sicut discretõe ꝑuia ex/pedire videris: augmẽtare [r] reseruata cõgrua [r] capellaꝝ presbẏtis portõe. Idẽ epo ⁊ priori ⁊ archidiacono de ber.

Dilectus filius. g. cleric⁹ nobis proposuit: q cum decano ⁊ capitulo ãdeganeñ. ꝑces direximus: ⁊ precepta: vt ipm quãcito facultas se offer/ret in canonicũ reciperẽt ⁊ i fratrẽ vobis super hoc execu/toribus sibi datis: qꝛ decãi ⁊ capituli ꝓcurator excipiendo ꝓposuit lr̃as non valere: p eo q in eis mentio non fiebat: q prefatus decanus ex donatõe regis [s] prebendarũ eiusdeꝫ ec/clesie collatõem haberet: vos mandati nostri executores nõ esse interloquendo dixistis: ⁊ sic due prebende que medio tempore vacauerũt alijs sunt collate [t] ⁊ infra. Mãdam⁹ quaten⁹ occasiõe huiusmõi: quaꝫ reputamus friuolam [u] non obstante: mandatuꝫ nostruꝫ exequi [x] procuretis. Grego. ix. argentineñ. episcopo.

Super inordinatam ordinationẽ: ⁊ infra. Cũ aũt illi sint in ecclesijs idonei reputandi qui seruire possunt ⁊ volunt in ipsis consultatiõi. t. t. r. qꝛ pueri [y] ⁊ beneficiati [z] qui non possunt in eadẽ eccl̃ia deseruire in ea non debent idonei reputari. Idem archiepiscopo ⁊ magr̃o. r. turoñ.

Cum cãꝫ que inter aurelianẽ. epm ⁊. i. de blesis canonicum sancte crucis su/per integratione prebende ipsius canonici vertebatur: vo/bis duximus committen/dam: ⁊ infra. Consultationi t. t. r. q nostre intentionis [a] nõ existit: vt pro reitegratione [b] ꝑbende supradicti canonici ꝑ/benda de nouo aliqua scinderetur. Idem.

y ¶ Super inordinatam. pueri. Sed quos dicimus pueros vsꝗ ad decimũquartuꝫ annum dicitur quis puer. xxij. q. v. pueri ⁊ supra de eta. ⁊ quali. indecorum. ⁊. c. ex ratione. Sꝫ tales bene possunt habere beneficia ⁊ ordinari vsꝗ ad sacros ordines. xxviij. di. de his. ⁊. lxxvij di. in singulis. ⁊. c. quicũꝗ. Quid ẽ ergo q dicit: q pueri nõ sunt idonei qꝛ seruire non possũt. dicas q pueri hic appellãtur quãtum ad hoc vsꝗ ad septem annos: qꝛ tũc seruire non possunt: qꝛ nec discretionẽꝫ habent vnde non reputant idonei: post. vij. annos bene reputant idonei ad ordines minores: qm̃ sunt doli capaces. j. de delic. pu. pueris. ⁊ hoc per iura predicta. c. de his. c. i singulis. c. quicũꝗ. Uel potest intelligi quantuꝫ ad dignitatem vel curã animarum ad quam nõ reputantur idonei. i. q. i. pueri. ⁊. c. estote. ⁊. ꝯ. de eta. ⁊ qua. ex ratione. ⁊. c. se. ⁊ supra de elec. cum in cunctis. Sed huic dãdum est tanquã posteriori: vt ad receptionem talium nulli sint compel/lendi: cum seruire si possint: vt hic dicit: quia ꝑpter ꝟuiciũ dat bñficiũ.

z ¶ Bñficiati. Nõ q qui beneficiũ hꝫ sufficiẽs: nõ reputatur idoneus ad aliud bñficiũ primo retento: qꝛ in vtroꝗ seruire nõ põt qꝛ dũ ad vtrũꝗ ⁊c. xvi. q. i. pbrẏteros. ⁊ sic pꝫ q i duabus eccl̃ijs de iure qs intitulari nõ põt: ar. supra. e. extirpãde. §. i. ⁊. lxx. di. scõm. ⁊ supra de elec. dudũ. vbi de h. Et ẽ hic ar. q qui nõ facit mentionẽ de bñficio suo: nõ valẽt lr̃e. supra. e. cum teneamur. ⁊ supra de rescrip. si proponente. b.

a ¶ Cum cãm. intentionis. Nota recurrendum esse ad intentionem mandantis. j. e. c. vlt. supra de pcura. petitio. supra de arbi. exposita. ⁊ supra de resti. spo. audita. ⁊ supra de rescrip. mandatum.

b ¶ Reintegratione. Et ita prebenda diuidi non dꝫ: sed integra conferri: supra eo. vacante. ⁊. i. q. iij. c. vl. ⁊. j. vt ec. bene. vt nostrum. quod si fiat: ille qui fecerit: tenetur illam reintegrare de vacantibus vt hic patet: ⁊ supra eo. vacante. ⁊ non aliõ beneficium diuidere: vt hic in fi. dicit. Et est ar. q si sectio aliq̃ fiat prebendarum: q tolerari possit: quousꝗ integratur. De h dixi supra eo. tue fraternitatis.

a Venerabilis consuetudinem. hec consuetudo q̄tūcunq̧ sit obtenta ⁊ ēt antiqua: nō est obseruāda: q: in talibus nulla distinctio nobilitatꝫ ē ꝯsiderāda. s̄ vnicuiq̧ nati fuerint legitime dūmodo honeste vite fuerit admittēdi sūt. xl. di. nos g. ⁊. lvi. di. vnicuiq̧. ⁊ c. nūq̄. j. de insti. ad decorē. Quia nō sāguini: s̄ vite meritis bñficia sūt conferenda. viij q. i. moyses. vt hic sequitur versu nos igitur.

b Liberū. Hec fuit bona exceptio: q: serui promoueri nō pñt nisi libertatē. primo fuerit cōsecuti. s̄. de seruis nō ordi. c. i. ⁊. ij. ⁊. liiij. di. nullus. ⁊ quasi p totū. Sꝫ hic non assūit liber. eo q̄ ille fuisset seruus. q̄ si fuissꝫ bona fuisset exceptio.

c Generis nō nobilitate generis s̄ virtutis: vt xxxij. q. iiij. §. his ita.

d Nō multos. hoc dicit ꝓpter paulū ⁊ ꝓpē beatū bartholomeū q nobiles fuerūt. Alij vō apostoli ignobiles ⁊ paupes fuerūt: ⁊ tñ electi fuerūt ad regimē ecclie: q: apō deū nō gradus elegātior s̄ vite melioris actio cōprobat. xxiij. q. iiij. sic ex cellentiā. Nec ꝯsiderandū ē qs maior sit i loco vl in ordine. s̄ quis iustior. xl. di. nō loca. ⁊. c. multi. i fi. ar. s̄. lx. di. c. vlti. ⁊ supra eo. de multa. in fi.

e Personarꝫ. s̄. de iudi. nouit. xxxij. q. iiij. §. his ita. ⁊. iiij. q. ix. c. vlti. ⁊. iiij q. iiij c. ij.

f Eminens̄. sufficit. n. in prelato q̄ sit sufficientis scientie: licet non sit eminentie: supra de elec. cum nobis. al's pauci ad dignitates promoueren vt hic dicit. Et ita multo fortius toleratur mediocris scientia in beneficijs vt hic dicit. Merito ergo hec consuetudo ⁊ exceptio non fuit admittenda.

g Contulit. al's non potuit ei beneficium non vacans conferre. infra de conces. preben. nulla. solus papa hoc posset facere potest tamen donationi sue reseruare primam vacaturaꝫ j. de iurepa. cum dilectus.

h Cum olim. dioce. nisi hoc adiunxisset nō posset ei ꝓuidē nisi in ecclesia aliqua ciuitat. supra de rescrip. rodulph9

i Prouideret. Cū mandatur alicui sub hac forma ꝓuideas tali i aliqua ecclesiarū ciuitatis vel diocesis: vel cōferas tali bñficium i aliq̄ ecclesi ⁊c. ⁊c. ptās ꝓuidēdi sibi data itelligitur ⁊ p cōseqns papa abstulit ptātē canonicis illi9 ecclesie ꝓuidē di: ar. illius decre. j. de cōces. pben. cōstitutus. Pōt etiam tales iudex reseruare sibi primam vacaturam. vel interdicer ne eligant: ⁊ decernere irritum qd contra fieret: sicut video in generali legato: qui potest sibi reseruare donationem prime vacature: infra de iurepa. cum dilectus. Et q̄ dicit abstulit potestatem prouidendi: hoc intellige postq̄ executor insinuauerat illi: ad quem potestas pertinet conferendi: q̄ velit conferre prebendam illi pro quo mandatur collationem illius interdicendo vel decernendo irritum: si secus fieret vt hic probatur: ⁊ ifra de conces. preben. q: cunctis. §. ex parte. s̄. non sic autem. Sed anteq̄ hoc fiat per executorem bene pōt conferre prebendaꝫ ille ad quē collatio pertinet non obstante tali mādato: vt dicit decre. q: in cunctis. §. ex parte. Secus est si datus eēt executor ad cōpellendum: tun etiaꝫ non pōt iterdicere nec cōferre nec iuestire: s̄ tm̄ per excōmunicationem cōpellere: ⁊ si canonici alium eligāt: valet electio siue collatio illius beneficij. supra. e. dilect9 filius. De hoc notatur. supra de rescriptis abbatem. in glo. per hanc.

k Ad talia. s. dignitates vel rectoriam: q: nec intentio domini pape talis fuit. ergo nec intentio iudicis seu executoris alia debet esse: supra eodem cum causā ⁊ supra de arbi. exposita. Et eadeꝫ ratio que mouet delegantem moueat delegatum: supra de rescrip. super litteris. in fi. ⁊ forma mandati diligenter seruari debet supra de rescrip. cum dilecta. ⁊ supra de offic. delega. cum olim. ⁊. c. cum venerabilis. ⁊. C. de procurato. si procurator. Ergo quicquid factum est cōtra formam mandati: non tenet. Et ita nec excommunicatio nec institutio talis tenuit: quia vires mandati: non patiebatur. Et sic patet: q̄ cum papa mandet alicui prouideri: de simplici beneficio tantum intelligendum est: nisi in litteris hoc contineatur: supra de rescrip. abbatem in fi. quia non omnis qui censetur dignus ad beneficium. dignus est ad dignitatem vel personatum vel rectoriam: quia pueri simplex beneficiuꝫ possunt habere: non tamen dignitatem: supra de etate ⁊ qualitate. ex ratione. ⁊ capi. indecorum. ⁊ supra eodē super. vbi de hoc dicitur. Et in dignitatibus is gradus ceteros antecellat: quem labor ⁊ cetera. C. de offi. magistri officiorum. l. nemo. ⁊. lxi. distinct. miramur. Hoc quod dicitur hic: quod pueri possunt habeī beneficiū itellige sm q̄ notat. supra. e. sup. i fi. illi9 gl. sed quero. ⁊c.

Venerabilis frat noster portuen. epus supplicauit: vt cū quādā pbēdā q i argētinen. ecclia. tādiu vacauerat: q̄ dōatō ei9 erat ad se. ap. deuoluta. i. clerico contulerit: dū in illis ptib9 legatiōis officio fūgeret: suā collatōeꝫ bñigno ꝓseq̄remur effectu: veruꝫ ꝓcurator argētini capituli ꝓposuit ex aduerso: q̄ idē capitulū hoc audito ꝯsuetudinē allegās antiquā inuiolabilit obseruatā: iuxta quā nullum nisi nobilē ⁊ liberū ⁊ ab vtroq̧ parēte illustrē honeste conuersatōis ac eminētis scientie i suū cōsortiū hacten9 admisse rāt: ne p̄ hoc fieret maxie cuꝫ nulla tūc pbēda vacaret: añq̄ monitorias vel executorias litteras recepissꝫ: ad se. ap. appellauit: ⁊ ifra. Nos igit attēdentes: q̄ nō generis s̄ꝫ virtutum nobilitas viteq̧ honestas gratū deo faciūt ⁊ idoēu fuitorē ad cui9 regimē nō multos s̄ꝫ carnē nobiles ⁊ potētes elegit s̄ꝫ ignobiles ac paupes: eo q̄ nō ē psonarꝫ exceptio apō ipꝫ ⁊ vix ad culmina dignitatum ad pbēdas viri eminētis scie valeāt repiri exceptōes huius mōi nō duxim9 admittēdas: ⁊ ifra. Di. u. mādam9 quaten9 si vobis cōstiterit pdictā pbēdā vacasse: qn̄ ipsam dicto. i. eps contulit memoratus: ipsū ad eaꝫ recipi faciatis. Idem.

Cum oli priori sancte. m. dedimus i mandatis: vt gu. diacono i aliqua ecclia ciuitatis vel dioc. luc. aucte ap. ꝓuideret: idē pfatū gu. ecclie sancti pe. de vico rectorem auctoritate huiusmōi nisus ē d̄signare: i qua rector ab eiusdeꝫ ecclie clericis eligi consueuit excōicatōis sniaꝫ nihilomin9 ꝓferēs i rebelles. Cū igit mādatū huiusmōi se ad talia nō extēdat: nec ad rectoriā vel dignitatē nr̄am ferat itētio: cuꝫ pro simplici bñficio iussio nr̄a manat: mādam9: q̄tenus tam instōnem huiusmōi q̄ excōicationis sniam ꝓpter hoc latam denuncies non tenere.

Gregorius candido epo vrbeuetan.

a c Um percussio impedit.li.vij.q.i.cū percussio.z.iij.q.ir.iudicas.z.v.di.ad eius vero.

b ¶ Militaret.rviij.q.i.militare.z.v.q.iij.salna tor circa medium.C.de epi.z cle.auc.sed hodie

c ¶ Ordinē sed ordinē cuiuscūqz z dignitatem cōstituēda sūt beneficia.rij.q.ij.cōcessio.De hoc diri s.de ma.z obe.sta tuim⁹.

cōgruā recipiat portionem.

m ¶ Ua nos.scandalo.supra.c.proxi.

l ¶ Admistratōis.Ex h vr q pp morbū lepre sit remouendus prelatus.Sz 5 vr.s.e.c.pr.Et ita sine culpa puitur: qd eē ñ dz.lvi.di.sat;puersū.z.rvi.q.vij.iuētū.Sup hoc ē diuersitas inter doctores.Hug.dirit:q nunqz sbstituitur aliqs viuo:nisi eo renunciante.Et i hac opiniōe fuit lau.z dand⁹ ē ei coadiutor:vt.s.e pri.z.j.e.c.pe.z vlti.Et q dic ab admistratiōis offō dz fmoueri: dic lau.ab offō qd i actu:sz quo ad ius retiebit offm.ba.distīrit vtz morb⁹ sit curabil.Dicas cū vi.z tā.q qzdiu aliqs pōt remāere i collegio suo sine scādalo z horrore ñ sbstituitur ei aliqs:alis ali⁹ erit sbstitued⁹:vt h q erit plat⁹ i totū z ifirmo puidebit d bōis eccle.s.e.c.p.Ad idē fac;pcor.qr tal coadiutor plat⁹ ē ex toto.Et h pz ex eo q dic:q hz curā aiar:z ē h spāle i lep pp abolatōez ppli z scādalū.Sic ēt iudr mutat si ñ pōt daf cpā iudicio ff.d iudi.si lōgi⁹.Alis āt obtiet snia hu.z la.z datur tē coadiutō.j.e.c.p.z sic ē cas⁹ vbi aliqs puit sin cłpa sz ñ sin cā.si.s.vt li.ñ p.qm freqnt.§.si ro aliq i ñ.Jn qb⁹ casib⁹ p. uaf qs sin culpa sz ñ sine cā:dz.j.de priuile.ātqz z

Uz percussio corporalis:z i fra.Et.boxtamur:quatenus latorē presentium ad pcipienda q cōsueta sūt ab ecclia tua egritudo sua non debeat ipedire:qz si alij ei⁹ esset exēplo deterriti:forte non posset qui militaret ecclē inueniri:sz fm eius ordinē quecunqz ei si sanus esset:poterāt ministrari:de ipsa exiguitate q ecclesie potest accedere.f.tua pbeat egrotanti.

Eugenius papa.

Presbyter cuius duos digitos cum medietate palme a pdone abcisos significasti missam nō pmittimus celebrare:qz nec secure ppt debilitatē nec sine scādalo ppter deformitatē mēbri hoc fieri posse cōfidimus.ipz aūt ceteris officijs sacerdotalib⁹ fungi minime phibemus.

Lucius.iij.

De rectorib⁹ ecclīarum lepre macula vsqz adeo ifect;:q altari seruire nō possūt:nec sine magno scādalo eoꝝ qui sani sunt:ecclesias igredi:hoc volum⁹ te tenē:q eis dādus ē coadiutor qui curam habeat aiarum:z de facultatibus ecclē ad sustentatōem suam congruā recipiat portōem.

Clemens tertius

Ua nos durit fraternitas psulēdos:z ifra.De sacerdote qui diuino iudicio lepre morbo repercussus i parochiali ecclā prelationis officio fungit:dicimus p scādalo z abolatiōe populi ab admistratiōis dz officio remoueri:ita q iuxta facultates ecclesie sibi necessaria q̄diu vixerit mistrent.

Inno.iij.arelaten.archiepiscopo.

Ex pte tua fuit ppositū:q cū aurasiēsis eps grani morbo z icurabili fere per quadriēniuz laborauit:ita q pastorale officiū nō pōt vllatenus exercere princeps terre illius ac ciues ciuitatis eiusdē a te postulāt icessanter:vt ipsis cū sis metropolitan⁹ eorū studeas puidere.Uerum cū ipm ad cessionē cōpellere nō possis nec debeas vllo mō nec afflicto afflictō sit addēda.imo potius ipsius miserie miserādum:eo q idē vir bon⁹ extitit:z ecclam salubriter sibi cōmissam gubernauerit:nos volētes tā epo q eccle puidere mandam⁹ q̄tenus illi coadiutorē associes virum pridū z honestū:p quē tā epo q populo vtiliter cōsulatur.

Honori⁹ terti⁹ epo advīsāo.

d ¶ Egrotāti:Et famuli egri:quos curam⁹:nobis seruir itelligunt.ff.d sta.lib.l.iuj.§.stichus z tpe ifirmitatis pascēdi sunt.ff.cōmodati.l.rebus cōmodatis.§ possunt.Sic z clerici i egritudie stipēdijs suis priuari nō debēt.

e ¶ Presbyteruz.nō pmittim⁹ Arg.qd ab initio valuit ex postfcō i firmat.rrrij.dis.vsqz adeo.z.c.cōmuniter diffinim⁹.Ar.5 qd.n.factuz ē recte:ex supuēiēti delicto corrūpi ñ pōt.ff.d inner actuqz p.l.nec eiz.

f ¶ Scandalo.pp scādalū.n.multa sunt omittēda.j.c.pri.z.s.de tēp.ordi.ad aures.z.s.ti.pri.cum tene amur.

g ¶ Deformitatē.Ex h.c vel bo apparet q deformitas impediat ordinādū:cū suspēdat ordinatū:h m pōt ip so fcō meli⁹ ppendi:qz aliquo statuto erprimi.j.d dona.aplice.ber.

n ¶ Mistrent.s.c.p.et q cū ifirmitas ñ crim adduc:vt.vij.q.i.q̄uis triste.qr ñ ē afflictis addē afflictō.vij.q.i.cū pcussio.criosa.n.dign⁹ ē vt egeat.ff.dposi.bōa fidl.lau.

o ¶ Ex pte.ciues.sic.vij q.ij.nuper.

p ¶ Non possis.vij.q.i.scripsit qlr.z.c.q̄uis trste.

h De rectoribus scādalo.Nā nihil cū scādalo eē faciēdū.s.e.c.pri.dūmō sine peccato mortali possit omitti.j.d no.op.nū.cū ex iniuncto.

i ¶ Coadiutor.Et ita vr:q pp leprā nō remoueatur plarus.Sz 5 j.c.pri.vbi de hoc dicitur.

k ¶ Curā aiarū.ergo ille coadiutor vr eē plat⁹ ex quo hz curā aiarū.j.e.c.proximo.

l ¶ Portōem.Et sic puidebit ei d bōis eccle.j.e.c.pr.Sz pōe q ecclia nō possit sufficere vtriqz.rūdeo ille qui ecclē hebit reddit⁹:z illi ifirmo puidebit eps.lrrrij.di.§.i.z.c.i.z ex h vbo ē ar.q ñ sit plat⁹ ex eo q dic

q ¶ Afflictio.si.vij.q.i.cū pcussio.iij.q.ir.indicas.z.v.di.ad eius vero.ff.ad.l.rhod.de iac.l.nauis.§.cū autem.Jn lepro so ñ secus cōsueuit dici a quibusdā:vt.s.e.c.pri.vbi de hoc idē io.dicit circa leprosum quod hu.z laur.

r ¶ Coadiutor:sic.j.e.c.pri.Et ita patet q propter infirmitatem superuenientem non priuatur prelatus:qz ecclastica beneficia nō sunt tpalia.lv.di.precepta.z.ff.de adop.si tibi.ff.de he.isti.hēdutas.ff.de re.iu.act⁹ legitimi.sic.ff.d māumis.tes.libertas.ff.de peculio peculium.§.q.qd vez est.Ar.5.ff.d offi.psi.si forte.z.vij.q.i.pastoralis.rij.q.ij.nobis.So.veruz ē:q bñficia ecclastica perpetua sunt:z io pp cā supueiētem

sine culpa nõ priuatur plat9:sꝫ datur ei coadiutor:vt ꝟ ꝑꝫ:
⁊.c.se. In casu tñ ali9 viuēti sstituit ꝫ q̃sdã.s.c.pri. vbi de
ꝟ.⁊.vij.q.i.pastoralis.oĩ tñ casu ꝓuidebit ĩfirmo ð bõis eccle
⁊ coadiutð ille daf ēt ĩuito:ar.j.ð ec.edi.ad audiētiaꝫ.

a Consultatõibus.offm̃ lingue.idē ē si amisisset officium oculoꝝ:ar.lv.di.si euã/gelica.⁊ q2 ē ocul9 epi.xc iij.di.diaconi ecclesie.

b Coadiutor. Et ð ꝟ di ctum est in primis duo bus capitulis.

c Non amplius: absq; penuria Semper.n.cõ siderandi sunt reddit9 ecclarũ:vt ꝟm eos clerici istituanf ĩ eis s.de vi.⁊ ho.cler. qm̃ vt ait.vbi de hoc. Ita ēt q hospitalitatē seruaf pos sit ⁊ soluere iura epalia. s.de prebē. de mõachis. ⁊.s.de supple.ne.p̃la/ sicut nobis. ⁊ econuer so tot sunt ponēdi quot ex ipsis facultatibus pos sint cõmode sustentari. s.ð cõsti.cũ.m.⁊.j.e.au ctē.a ꝑrio sẽsu.j.ð censi. cũ instãtia.ar.xij.q.i.ꝑ cipim9.xvi.q.vij.oẽs ba silice.tñ propter minuꝫ ĩcrementũ nõ credo re cedēdũ a nũero cõsueto ar.C.de allui.l.pe.⁊ vlt. Ergo tm̃ dꝫ esse augmē tũ:de quo alius equale stipēdiũ cũ alijs hēat:vl saltē sufficiēs ⁊ hõestuꝫ s.de cõsti.cum.m.

d In ecclesia nostra: Laici.⁊ merito:q2 hoies diuse ꝓfessionis ĩ eodē offõ associari ñ de bēt.xvi.q.vij.noua actõ ne.s.ð elec.cũ cāꝫ.

Consultatiõib9:⁊ infra. Archidiacono autem. quē morbo paralytico labo/rantē officiũ ᵃ lingue asseris amisisse:coadiutor ᵇ ē merito adhibēdus.

De institutionibus.

Ex concilio arelateñ.

Non ampli9 suscipi anf ĩ mõasterio mo nachorũ aut cleri/corũ seu ēt puella/rũ:q̃ qð se regere de bõis ec/clesie absq; pẽuria ᶜ possint.

Eugenius.

In ecclesia vestra certũ numerũ cãonicoꝝ: sic nobis inotuit cõmũiter istitu ere curauistis:⁊ ĩfra. Cũ lai/ci ᵈ nõ debeãt ĩ cãonicoꝝ nũe/ro cõputari nec vos debeatis differre ᵉ qmĩn9 statutũ nume rũ ð alijs clericoꝝ ꝑsõis ido/neis ᶠ suppleatꝫ:tales ᵍ ad sup/plēdũ numeꝝ inẽire curetꝫ:ꝑ q̃s deo ĩ diuis officijs ꝑ eccla sticos ordĩes cõgrue fuiatur.

Alex.iij.cãt.archiepõ ⁊ ei9 suffraganeis.

Ex frequētib9 querelf di/cimus in partib9 ve/stris ꝯsuetudinē prauã a mul tis retro tēporib9 inaluisse:q clerici eccl̃astica beneficia si/ne assensu epi dioc.vel officia liũ ʰ suorũ:q hoc de iur possũt recipiũt ⁱ miꝰ q̃ deceat cogi/tantes:quomõ id patrũ san/ctoꝝ ē institutõibus alienũ ⁊ ecclastic e cõtrariũ hõestati. Unde cũ tu frater archiepe ex officio ᵏ tibi cõmisso tã ini/quã ꝯsuetudinē ð ꝓuicia tua velis sicut debes radicit9 ex/tirpare:tã in illos q eccl̃astica beneficia taliter occupata sci enter detinēt ˡ: q̃ in eos q ðce tero occupare presumpserint excõicatõis sniaꝫ ꝓtulisti. Nos itaq; eãdē sniam ratã haben/tes ⁊ eã auc.ap.cõfirmãtes ᵐ: mãdam9 q̃ten9 clericos ipsos q ipsaꝫ sniam incurrerint:nisi cõgrue satisfecerint:absolue/re minime presumatis.

Clemens.iij. clero cõstãtio

Auctoritate ap.se. ⁊ in/fra. Statuim9 insuper: vt nullũs in ecclijs vestris vl tra q̃ꝫ facultates ⁿ eaꝝ sustine ant vobis instituanf ᵒ iuitis ᵖ.

Inno.iij.sancti marcelli ⁊ sã cte susanne car.ap.se. le.

Ad decoreꝫ:⁊ infra. Si cut nr̃is aurib9 ē sugge stũ cõstantinopolitanus patri

e Differre.vltra sex mẽses alioqñ trãsferf potestas ad supi orē.j.ti.pxori.nulla.ber.

f Idoneis.qui dicuntur idonei:habes supra de preben.su per inordinata.

g Tales qui sunt idonei morũ hõestate ⁊ litterarum scia.s de prebē graue.als puniunf vt ibi dĩ. Nec fuit qõ:vtrũ laici stitulati ĩ eccl̃a ista possint cõputari ĩ numero clericoꝝ.⁊ dĩ q̃ nõ.q2 nõ reputanf idõei cũ sint laici. Et ita ius cãonie nõ cadit nisi ĩ clericũ:sicut ius eligēdi ĩ eccl̃ia collegiata nõ ca/dit in laicũ.s.de elec.sacrosancta.⁊.c.messana. Hoc tñ intel/ligēdũ ē ð laicis ꝓfessiõe ⁊ habitu ⁊ nõ de cõuersis. Si eim cõuersũs aliq̃s alicui9 eccle icedat tõsurat9 nollēs eē cleric9 cũ iã ðstinatõe animi sit cleric9:vt.xxiij.q.i.paratus. iã eccle siastica ꝑsõa censef.vñ tale ius cadit ĩ eũ:⁊ ius cõuersi spũa le ē.vñ q emit illud:simoniã cõmittit:vt.i.q.iij.saluator. Iu.

h Ex frequētib9.officialiũ.officiales dicunf qb9 epi com/mittũt vices suas:qui possũt istituf vice epoꝝ.vl ꝟ dic.

i Recipiũt.si a laicis recipiãt:suspēsi ipso iur ꝑ cano/nes antiquos videntur.xvi.q.vij.siquis deinceps.Ar. ꝫ.j.de iurepa.cura.cui stamus. Sic ergo ꝑꝫ:q auctas istituēdi ē penes epm̃:lꝫ capꝫ q̃nq; eligat.j.ti.pri.nul la tñ ð cõsensu capli eps istituē dꝫ.j.ð his q̃ si.a pla.na uit. Nec obstat. lx x.di.sãctoꝝ.q2 ibi capelle sbdite sũt preposito quo ad sustentatiõem:nõ quo ad institutio/nē ⁊ administrati onē.la.

k Ex officio.le/gatõis q̃stũ ad suf fraganeos dioc.s. de offi.leg.c.i.

l Detinēt.vnde nullã põt hēre ex/cusatõem quãto/cũq; tpe ea tenue/rit q2 diuturnitas tēporis peccatum nõ cõminuit sꝫ au get.j.ð simo.nõ sa tis ⁊.c. cum ĩ eccle corpore.⁊.xxiij.q. i.scisma.s.ð ꝯsue. q̃scito.secus si igno ranter:q2 ignoran tia nisi sit crassa ⁊ supina tales excu sat.s.ð or. ab epo q renun.epa.c.i. ⁊ viij.di.consuetudo

m Cõfirmãtes. post quã cõfirma tõem archieps sē tentiã relaxare nõ possit nisi illð qð sequitur fuiſꝫ apo situ:ar.supra ð cõ firma.c.i.⁊.ij.⁊ de cõse. dis.ij.c.vlt.⁊ s.de tēpo.ordi. cũ ĩ distribuendo. b.

n Auctoritate facultates.he semper sunt considerã/de:vt supra.c.i.vbi de hoc.⁊.s.de vi.⁊ ho.cle.qm̃ vbi habetur similiter de hoc.

o Instituatur.instituere est ius canonie in eccl̃ia vel in eccl̃astico beneficio tribuē.j.de here.cũ ex iniuncto. Inuestire est quasi possessionem illius iuris cõferre:in differenter tñ vnũ accipif ꝓ altero. Ala.verbi gratia i/stituere ē spũali bñficij vel dignitatis possessionē corpo ralē tradere.s.de offi.archidi.ad hec.⁊.c.ad nostrũ. qð spectat de iure cõi ad archidiaconũ:vt ibi dĩ:⁊ sic.j.e. cũ venisset. Inuestif est ius cãonie vel dignitatis tri/buere:qð fieri ꝑt per annulum ⁊ librum:⁊ sic itelligif j.e.cum venissent.sed per hoc non adipiscitur q̃s posses sionem:nisi postea corporaliter institua f.j.ti.pri.cũ no stris.⁊ de preben.ꝑ illoꝝ.

p Inuitis.nullus eps est dandus inuitus.lxi.di.nul lus.dũ tñ iustã cãm ostēdat:ergo eis volētibus põt da

ri:lz facultates n̄ sufficiāt:ꝛ ita pōt sibi in ꝯ ꝑiudicare: vt victū pc̄ ea sibi q̄rant.xci.di.clericus victū.ꝛ.c.se.

a ¶ O decreē.acceptus.xxxij.q.iiij.§.bis ita.

r ¶ Hereditario.fic.viij.q.i.apostolica. Et sic vi/deſ ꝙ non solū filij:sed nec collaterales in ecclesiasticis bñficijs non succedant.j.de iurepa.ꝯsuluit.sed tñ pōt: ar.ꝯ.de off.dele.ex parte.dūmodo nō fiat iure successio/nis:vt.ꝯ.de elec.venerabilē ver.fi.io.

s ¶ Undecunqꝫ. Arg.ꝙ nihil refert de quo loco natus sit clericus: vel de qbus parentibus: ar.xl.dist. nos q.ꝛ c. non loca.ꝛ.lvj.di. vndecunqꝫ.ꝛ.c nasci.ꝛ.c.domin⁹. Arg.ꝯ de ser. non ordi.c.i.ꝛ.ꝯ.de fi.pſbyteroꝝ.c.i.ꝛ.ij.ꝛ per totū.ꝛ.xcviij di.aphros:supra ꝯ cle.peregrinā.c.fi. vbi dicitur:ꝙ prelati qdaz instituebant clericos de alienis epātibus ignorante epo qd esse non dz:sed hic omnes erant extranei taz veneti q̄ȝ alij:ꝛ io vndecunqꝫ essent ꝯbebāt in ecclesia ꝯstātinopolitana instituī:ꝛ nō veneti tm̄.Uerum est:ꝙ locus non obstat: dummodo constet de bonitate ꝑsone:ꝛ illud.c.aphros ꝯ incognitis loquitur:

archa aliarum nationuz clericos spnens:venetos tm̄ i ꝯstātinopolitanis ecclesijs satagit collocare:non attendēs ꝙ in omni gēte q facit iusticiaz acceptus⁹ ē deo: nec sanctuariū dei ꝯuenit iure hereditario possideri. Quocirca mandamus: q̄tenus moneatis eūdē vt viros lr̄atos ꝛ alios idoneos:vndecunqꝫ originē duxerint:in ꝑdictis ecclesijs ꝛ maxime in maiori instituē: n̄ postponat:alioquin indignum se reddet:vt nos aliarum clericos nationum ad eius obedientiam ꝯpellatis. Nec dissimulare potestis qn hoc nr̄is auribꝰ itimetis vt ex hoc ipso an veꝝ sit qd sup hoc venetis dr̄ pmisisse ꝯycē valeamus.

Idē beli.epo. ꝛ archi.nor.

Cum venissent ad apo.se.archidiaconus richimundie ꝛ procuratores eboracen. archiepi ex pte archiepi fuit ꝓpositū:ꝙ institutio personaꝝ ꝛ custodia ecclesiarum vacantiū ad eū in dioc. sua spectat tam de iure cōi q̄ȝ de ꝯsuetudine generali.verum qdaz ꝑdecessores ipsius qbusdā archidi. richimūdie tā istitutionē q̄ȝ custodiaz ꝑsonalit ꝯmiserunt.ꝛ infra. Int alia ꝓo archidi.ipse rn̄dit: ꝙ archieps tā institutiōes q̄ȝ custodias n̄ ꝑsonalit archidiacono q tunc erat: sed ꝑpetuo de ꝯsensu capituli archidiaconatui reali ꝯcessione dōauit. Cum āt archidiaconat⁹ ipse in continua possessione tam istaꝝ q̄ȝ aliaꝝ libertatū mltoruz archiepoꝝ: ꝛ archidiaconoꝝ tpibus extitisset: ꝛ archieps sine ꝯditione q̄libet concesissz ipsuz eidē. post ꝯcessionem asseruit: ꝙ ipz ꝯcesserat institutionibꝰ ꝛ custodijs vacantiuz ecclesiaruz exceptis. Ipse ꝓo timēs ne si negaret expſſe: cū nondū essz archidiaconat⁹ possessionē adeptus: vel ipediref penitus fcm̄ ei⁹ vel diutius differref:rn̄dit ꝙ nō solum de illo sed de omnibus redditibus suis faceret quod sibi placeret: ꝛ infra. Nos igit interlocuti fuimus archidiaconū esse in plena libertatum eiusdē archidiaconatus possessione tuendū:donec ꝓbatum legitie fuerit ex

r.c.peruenit.ꝛ.xvj.q.vij.nullus omnino.sed ꝯtrarium ē verū: qꝛ de iure communi institutio personarum ꝛ custodia vacantium ecclesiarum spectat ad archidiaconum:supra de off.archi.ad hec.ꝛ vt nostrū.ꝛ.lxiij.di.si in plebibus.nisi ꝯsuetudo repugnet:vt hic videtur ad fi.capituli.ꝛ ex ꝯfessiōe archidiaconi hoc pōt colligi: ꝛ hc̄ loquitur de institutione corporali: qꝛ collatio dignitatum ꝛ prebendaꝝ pertinet ad archiepm.j.titu.pri. quia diuersitatem.ꝛ.c.post electionez. ꝛ hic patet ex confessiōe archidiaconi.

b ¶ Custodias.s. vacantium ecclesiarum.

c ¶ Ipsum.s. archidiaconatum.

d ¶ Ipse.s. archidiacon⁹.

e ¶ Probatum. Sed q̄re incumbit onus ꝓbandi archiepiscopo: cuz ꝯ iure communi hec spectent ad ipsuz: vt hic videtur:vnde eoipso videtur fundata ei⁹ intentio xvj.q.vij. omnes basilice.C.de ꝓbatio.siue ꝛ infra de censi.olim. Rn̄de ripōt hic due fuerunt ꝑsumptiones bone pro archidiacono ꝯ archieps qꝛ archidiacon⁹ ꝛ ipsius antecessores fuerunt in pacifica possessione: vn̄ presumitur concessionē fuisse realem. ꝛ quia archiepiscopus confessus fuit: ꝙ antecessores sui concesserunt illas dignitates lz personaliter: ꝛ archidiaconus dicebat concessionem fuisse realem.vnde presumitur contra archiepiscopum: ꝛ ideo onus probandi incumbit archiepiscopo:ꝙ concessio fuit personalis:ꝛ lz persona inserař pacto:non ideo est personale:sed vt ostendatur cum qua persona sit factum.ff.de pac.iurisgentum.§.pactorum.ꝛ.l.tale pactum. Plerunqꝫ enim consulimus successoribus nostris sic ꝛ nobis.ff.de proba.si pactum. Sed transactio potius presumitur personalis q̄ȝ realis: nisi fuerit per superiorem confirmata:supra de transac.veniens.ꝛ.c.decetero:ꝛ supra de preben.nisi hoc tamen adiecto:ꝙ si episcopus alicui persone det rem ecclesiasticam:potius presumitur donatio personalis q̄ȝ realis.x.questione.ij.hoc ius.xvj. questione.i. possessiones. Sed si donat ecclesie presumitur realis donatio ꝛ perpetuo donasse.xvj.q.i.capitulo vltimo.infra de his que fi.a prelat. cum apostolica.argumen.hoc ideo est:quia ecclesia non pōt mori.xij.q.ij.libri.ij. Sz hic presumitur ꝯcessionez fuisse realem vt dixi:quia archidiaconus ille ꝛ antecessores sui fuerūt in quieta possessione. io.

supra de electi.bone.ad finem. Si autem ex damnato coitu natus sit aliquis: non obest ei quantum ad vitā eternam:sed obest ei quantum ad obtinēda beneficia ecclesiastica:ar.ꝯ.de elec.innotuit.

t ¶ Indignuz.s.infra ꝯ vsur.q: frustra.ꝛ.ij.q.vj. quis scit. Et est hic ar.culpam culpe ꝯpensandam.xcv.disti. esto.ff.ad.l.aql.item mela.i.rn̄so.j.de diuor.significasti j.de adul.c.penul.ꝛ vlt.j.de pe.constitutus.

u ¶ Cōpellatis. ꝛ ꝯ ꝑmo petierat ꝑtriarcha a dño papa

x ¶ Potestis.i.debetis.sic.xxiij.q.ij.faciat homo.

y ¶ Promisisse.qꝫ esset iniquuz:quia nullo pacto nulla ꝯditione beneficia ecclesiastica sunt conferenda.i.q ij.q̄ȝ pio.ꝯ.de pac.pactiones.j.vt ec.bene. vt nostrum. vnde simoniacum esset.

z ¶ Cum venissent.spectat.ꝯ.de offi.ordi. cum vos.ꝛ lxx.di.c.si.Ar.ꝯ.lxiij.di.si in plebibus.

a ¶ De iure communi.i.q.iij.c.ij. ꝛ.c.res ecclesiastice

aduerso libertates ipsas ar/chidiacōis ab archiepis per sonaliter fuisse[e] ꝯcessas: cū in hoc casu tā añ ꝙ post ⁊ i ipsa etiam ꝯcessione archieps eas retinere potuerit licite tanꝙ suas: vel donec legitime ꝓbatum fuerit easdem libertates archidiaconum abiurasse[b]. Sed i hoc casu si cōcessio illa fuerit talis archiepiscopo nihil iuris vel vtilitatis accederet: q2 nos vel ad petitionem eboraceñ. ecclesie[c] vel ꝑ nos ipsos sup hoc archidiaconatui ꝯsulemus. Si ḡ alterutrū ipsoꝝ fuerit legitime approbatum: archidiacono[d] sup libtatibus ipsis: si neutrū: archiepō silentium imponatur.

[E]dem episcopo trecen. ⁊ archidia. parisiensi.

[C]Um ad nostram: ⁊ ifra. Illud autem nolumus vos ignorare: ꝙ postꝙ .m. fuit abbas effectus: custodiam de iure non potuit obtinere: q2 cuz ratiōe abbatie ad ipz[e] pertineat donatō tā custodie ꝙ aliarum dignitatum ac ēt ꝓbendaruz in ecclesia patraneñ. custodiā ipsam recipere non potuit a seipso: cum inter dantem ⁊ accipientem[f] debeat esse distinctio ꝑsonalis: sed nec ab alio cum ius ꝯferendi alius non haberet.

De concessione prebēde ⁊ ecclesie non vacantis.

[G]elasius papa ad ro.

[U]Iui in viuoꝝ[g] sacerdotum loco ponūtur: hoc ipso sunt ab ecclesiastica communione[h]: pellendi[i]: quo se passi sunt successores viuis sacerdotibus adhiberi.

[E]x concilio lateraū.

[N]Ulla ecclesiastica ministeria[k] seu ēt beneficia: vel ecclesie tribuantur alicui seu ꝓmittantur: anteꝙ vacēt[l] ne desiderare quis mortez ꝓximi videatur: in cuius locuz ⁊ beneficiū se crediderit successurum. cuz enim in ipsis ēt legib9 gentilium inueniat inhibitum: turpe ē ⁊ diuini plenum aīaduersiōe iudicij: si locū i ecclesia dei future successionis expectatio hēat quam ipsi ēt gētiles ꝯdēnare[m] curarant. Cum vero ꝓbendas ecclesiasticas seu ꝗlibet officia i aliq̄ eccl'a vacare cōtigerit.

a [F]uisse. presumit hic ꝯcessionem fuisse realem: ex quo ē in possessione: ⁊ ideo tuendus est in illa: quousqꝫ ꝓbetur ꝯ cum ꝯcessionem factam fuisse ꝑsonalem: immo si ꝑsone facta fuit: presumi dꝫ personalis: si dignitati realis.

b [A]biurasse. obijciebat archidiacono: ꝙ abiurauerat huiusmodi libertates: vnū ꝯ iuramentū nō fuerat audiend9. Sed q̄rē nō audit archidiacon9: lꝫ abiurauerit huiusmodi libertates: cū iuramentū illud temerariū fuerit ⁊ in ꝑiudiciū archidiaconatus: ⁊ iō nō ꝯuanduz. s. de iureiurā. sicut. ij. ⁊ c. intellecto. Lau. dic̄ q̄tenus iuramentū tangit rez familiarē: obseruandū est vt nihil vtilitatis vel honoris ad ipsum ꝑueniat rōne illaꝝ dignitatum: si eas abiurauit: ar. s. d iureiurā. quē admodū. Uel dic ꝙ hñ potuit renūciare ⁊ abiurare ius instituendi: vt nūq̄ꝫ vteret eo: ⁊ tñ dignitati ꝑ hoc nō ꝑiudicaret: q2 eccl'ia posset tunc vti suo iure: vt hic colligitur. Et sic pōt seruari iuramētū sine ꝑiudicio ecclesie ⁊ sine iterum salutis eterne. s. d iureiu. si xo. §. i. simile. j. d spō. ꝯmissuz abiuratio talis siue renūciatio nō tenet in dānuz eccl'e. Tria notabilia notant hic. Primū: ꝙ fcm ꝓlati non preiudicat eccl'ie. Scdm ꝙ iuramentum ꝓstituz a ꝓlato in dānuz eccl'ie ꝯuatur ab ipso ꝓlato: qd est ꝯ id. s. de iureiur. sicut. Tertiū est: ꝙ eccl'ia hñs ꝓlatum: sine ipso agere pōt: qd est ꝯ id qd dici ꝯsueuit: q2 nec ꝓlatus sine ꝯsensu capituli: nec capl'z sine ꝯsensu ꝓlati agere pōt. s. de procu. c. i. ⁊ s. de iudi. cām. i. ⁊ s. de rescrip. c. doceri. vbi de hoc. Et nota: ꝙ agēti interdicto vti possidetis non pōt opponi: ꝙ rem illam abiurauerit: ꝑ qua agit: sicut nec agēti interdicto vnde vi: supra de resti. spo. c. sollicite.

c [E]cclesie. Ar. bonum: ꝙ ecclesia vacante capl'm fungitur vice prelati: sed contrarium argu. colligitur.

d [A]rchidiacono. sed non archidiaconatui.

e [C]Um ad nostram. ad ipsum. s. abbatem.

f [A]ccipientē. si. xxiiij. q. i. didicim9. j. de iurepa. ꝑ nostras. j. de bap. debitū. ff. de auc. tu. l. i. ⁊ ff. de tu. ⁊ cura. da. l. ius dandi. §. pretor. as lex. est. Nemo eni vicē pluriū ꝑsonaꝝ sustinet xvj. q. i. ꝑsbyteros. ⁊ C. de asses. nemo. lxxxix. dist. singula. ff. de pac. si plures. ff. de off. pro. l. vlt. Ar. ꝯ. ff. de adop. si consul. ⁊ s. de elec. cum inter canonicos. sed qd si ipse ꝯferret alq ꝑtātem ꝯferendi illam dignitatē: nunqd posset ab illo illā recipe: vt sic nō videret eā recipe a seipso. nō: ar. s. de testi. lꝫ. ⁊ ar. xviij. q. iij. q̄sti. ff. de aucto. tu. pupillus ff. de re. mili. milites. §. i. ff. de admi. re. ad ci. peri. l. ij. §. i. s. de ꝓben. de multa. in fi. Ar. ꝯ: q2 multa possum9 per alios: q nō possumus ꝑ nos. lxxxviij. di. eps. v. q. iij. c. vlti. ff. que res pigno. obli. pos. aristo. in fine.

g [Q]Ui in viuoꝝ. cō munioē. i. ꝑticipatiōe corporis ⁊ sanguinis dñi. vij. q. i. eum qui.

h [P]ellēdi. ⁊ nihilominus deponendi. ij. q. i. in primis. vij. q. i. non sunt. ⁊ c. cuz q. nisi ignorans qs instituat alio remoto: quo casu excusat. ff. depoli. sigs inficiatus. ⁊ eps tenet ei i alio bñficio prouidere. vij. q. i. presentium. ⁊ s. d ꝓb. inter cetera. Sed pone: ꝙ aliqs ē iniuste depositus: alius hoc ignorās in locū ei9 substituit ⁊ stetit ꝑ. xl. annos postea scit de iure ad aliū ꝑtinē: nunqd dꝫ cedere ⁊ illi restituere. videt ꝙ sic. s. de prescripti. vigilanti. ⁊ c. si diligēti. xxxiij. q. ij. si virgo. ⁊ de re iudi. consanguinei. ⁊ c. lator. Ar. ꝯ. xvj. q. iij. §. qs actiones. ⁊ s. de prescrip. d q̄rta. So. dicunt qdam theologi ꝙ qñcunqꝫ sciuero rem ꝑtinere ad aliuz: teneor rē restituere. De hoc dictum ē s. de prescrip. vigilanti. Sed hoc non credo: ꝙ teneat dimittere: q2 eo ipso ꝙ ꝯdemnatus non appellauit: acquieuit sñie: ⁊ ita trāsiuit i rē iudicatā. s. de sent. ⁊ re iudi. qd ad ꝯsultationem. ⁊ sic alius iuste fuit institutus.

i [U]iuis. nisi iusta ratione depositus. vij. q. i. eos. l. di. post ꝗ bertoldus.

k [N]Ulla. ministeria. i. officia siue dignitates.

l [U]acent. Nō. ꝙ bñficium anteꝗ vacet: nō potest promitti: quod si fiat non valet. j. e. pr. ⁊ j. e. tim. ex tenore. Et sic obligatio nulla ꝯbitur ex tali ꝓmissione: q2 est ꝯ ius. Arg. ꝯ. s. de preben. relatum. ⁊ ibi soluitur: immo ibi receptus fuit statim in fratrem.

m [C]ondēnare. q2 pactū de futura successiōe nō valꝫ. C. d inutili. sti. ex eo instro. C. de pac. l. vlt. nisi de cōsensu eius: cuius est hereditas: vt in. l. predicta. C. de pac.

eodē modo nō tenet pmissio de prebēda nō vacāte: ēt de cōsensu eius qui tenet eam cū nulli possit eam cōcedere. j. d iurepa. q autē in fi. in li. feud. i. ti. §. si vero archiepiscopus.

g ¶ Infra sex menses. tps istud sex mensium icipit curref a tpe sciētie generaliter: r nō a tēpore vacatōis. j. e. q: in fi. ar. ff. de calū. annus. C. q admit. ad bo. pos. l. ij. r qui scit certiorari nō debuit. ff. de ac. emp. r ven. l. i. in fi. s. de elec. cum inter vniuersas in fi. r expressum est j. de supplen. ne. p la. l3. r. s. de prebē. d multa. §. argu. Itē tps istud vide r: q: tps illud non currit a tpe suspensionis: sine quo eligere nō pūt. i. e. q: diuersitatē. Arg. ō q currat: l3 eligerē ñ possint. s. d elec. c. vlti. Itē nunqd pūt cāonici eligerē post tps elapsum: qdā dicūt q sic. s3 ɔtriū ē verū: q non possint: r si eligāt nō tenet electio. s. de supplē. ne. pla. c. l3. r. c. vlt. nisi de patientia toleref. j e. ti. lfas. q: p non dato habef qd ab illo daf q nō pōt de iure dōare. j. de iurepa. q āt in fi. Ar. ō. ff. sigs cau. r si post tres. ff. d arbi. celsus Et auctē huius canonis semestri tpe statim elapso pōt eligere ille: ad quē deuoluta fuerit eligendi potestas nulla licētia a superiore petita. Et cōstitutio ista tm̄ locū h3 vb i sunt distincte prebēde: r cert⁹ ē cāonicor nūer⁹ ɔstitutus. j. e. ex parte. Itē locū h3 i dignitatib⁹ r psonatibu s omnibus s3 in epatib⁹ r arepatibus olī locū ñ hēbat. j. e. dilect⁹. Hodie locū h3 i epatib⁹ r arepatib⁹ r abbatys: vt potestas eligendi trāsferatur ad supiorē: s3 min⁹ tps datur in his. s. triū mēsium. s. d elec. ne p defectu. Et ita in hoc eqparanf: r differunt a minorib⁹ bñficy s r dignitatibus: q: minus tps daf pp maius piculū: q: mora periculosa ē in talib⁹. s. de elec. cū inter. r supra vt li. non contes. qm̄ frequenter. §. porro.

h ¶ Spectat. j. de his que fi. a prela. sine con. ca. ea noscitur. r. s. de elec. cū eccl'a vulterana. ad fi.

c ¶ Caplm. s. de elec. cum in cunctis si. ix. q. iij. cū sim⁹

d ¶ Religiosor. sic supra de elec ne pro defectu. vbi dicitur qlr hec verba intelliguntur. r. lxiij. di. obeuntib⁹ vbi de hoc ber.

e ¶ Elatum. concilio. supra. c. px.

f ¶ Appellatiōis. tali appellatōi nō ē deferēdū

nō diu maneāt in suspēso: s3 infra^a sex mēses psonis: q digne admistrare valeāt: cōferātur. Si aūt eps: vbi ad eū spectat,^b cōferre distulerit: p caplm̄^c ordinef. Quod si ad capitulum ptiuēit: r infra pscriptū tmiuz hoc ñ fecerit: eps fm deū hoc cū religiosor^d viror ɔsilio exequatur. vel si oēs forte neglexerit: metropolitan⁹ de ipsis fm deū absq3 illor ɔdictōe disponat. Idem lex. iij. eboraceñ. archiepiscopo.

Relatū i aurib⁹ nrīs: r infra. Consul. t. t. r. q cuz in latanē. cōcilio^e pmissiōes facte de eccl'ys ñ vacātibus sint cassate: ptextu ap.^f cor: dictis q pmissionib⁹ initūtur omitti ñ d3 qui eccle cū vacauerit: de psonis idoneis ordinentur. Idem. iij. ppositō r capitulo camerac.

Reposuit nob. t. psbr q cū. C. papa p. noster p receptōe ipsi⁹ i fratrē r assignatōe^g pbende ad dōatōem vestrā spectanti in eccl'a vrā primo vacature mādatū ap. vob destinass3 decano remēsi executor^h cōcesso: decan⁹ ipse vos cōtumaces inueniens ipm de pbenda pmo vacatura in eccl'a vestra: q ad donatiōem capituli ptiet: auctē apost. inuestiuit^i: r infra. Sed cū pbenda q ad donatōez vrām spectabat i eccl'a cameraceñ. vacasset: eā alij assignastis^k: r infra. Idez autē predecef. n. qd ab eodem decano factum fuerat: ratum^l volens haberi collationem factam prebende la vobis penitus irritauit^m r eū de ipsa per annulum inuestiuit.^n Licet autem intentiōis nostre non sit inuestituras d vacaturis^o factas contra canonum instituta^p ratas habere qui fm plenitudinem potestatis de iure possumus supra ius dispensare: attendentes tm̄ q idem presbyter non hbat p hoc. c. vt infra p3: vbi de hoc.

cū eor nō intersit. ij. q. vi. nō solēt. r. s. de elec. cū inter. r. Ex tali pmissione nihil iur3 acqrif: sic nec ēptor h3 actōez furti i re vēdita s3 tracta si ei res nō fuit tradita. ff. d fur. l. eā g

g ¶ Reposuit. assignatōe faciēda cū vacauerit eidē (emit. b psbytero: r h pbaf in antiqua cōpilatōe: vbi ē illud ɔbū faciēda vñ vi q nihil valuit. s. de pbē. iter cetera vbi de hoc.

h ¶ Executore. dato forte sub hac forma: mādatū nrm exequaris.

i ¶ Inuestiuit. i. assignauit: vt p3 per hoc qd dic: supra eo. assignatōe prebende rc. executō hoc fecit r male vt satis p3 per lrām inferiorē. S3 lra illa ratū volēs rc. ɔdicef vi. S3 celestin⁹ hoc iō dicit: vt excusaret decanu3 r assumeret cām cassādi collatōem caplī: r h sat3 p3 p verba Inno. factū n. decani fuit cā: quare Celestinus cassauit concessionē caplī: al's nō debuisset cassasse. s. de prebē. dilectus filius. g. nō ē alia rō: nisi q: ipse hoc voluit: q: s eo qd nihil est: pōt aliqd face: de cō se. dist. ij. reuera versus fi. r sile. s. de pbē. c. pīlorū ibi: qd de mēorato magistro puide. rc.

k ¶ Assignastis. vñ vr: q nihil valuit: supra de prebē. inter cetera. imo bene valuit: vt supra d pbē. dilect⁹ filius. r hoc p

l ¶ Ratum cum effectu.

m ¶ Irritauit. i. irritum nūciauit. io. imo pprie tenetur: vt sequētia probant ber.

n ¶ Inuestiuit per talē inuestituram cōtulit ei ius cāonie: cū nihil prius habuerit per decanum.

o ¶ De vacaturis. Inno. r cel. videf diuersi. Inn. n vult hēre ratū fcē celestini: celestin⁹ vi hēre ratā iuestiturā d pbēda vacatura fcā p dcanū: vbi dic ratū volēf fcm̄ dcāi hēi cū tm̄ dcan⁹ ñ hēt illō i mādat: Inno. noluit hēre ratā iuestiturā d vacatura: q: celestin⁹ iuestiuerat psbr d vacāte p⁹ cassatōe3 cōcessiōis: r sic ñ poterat ratā hēre istitutōe3 d vacatura cū iam eū s3 iuestit⁹ d vacāte p celestinū nec ēt cel's ratā hūit iuestiturā d vacatura imo iuestiuit illū d vacāte. Et hac dcf. volūt qdā dicere: q si papa mādat aliquē rcipi i cāonicū: r ali⁹ rcipiaf q d3 cassari: vt h fec celestin⁹. vñ signaf ɔ. s. d pbē. dilect⁹. q S3 h fec celestin⁹ ex plētudie ptāt: r iniuriā fec illi istituto quē cassauit: cū de iure teneret electio: vt hic colligif. ber.

p ¶ Instituta. supra. e. c. i. r supra de prebē. dilectus.

q ¶ Supra ius. p nihilo dicit hoc: q: hic ñ dispensat: s3 pp h dicit: q: decanus illum inuestiuit de vacatura: r poterat illā eādē cōfirmare r ita dispēsasset. s. ius s3 ñ hēbat hoc locū hic q: celestinus illū postea inuestiuit de vacante.

i ¶ Dispēsare. nā ꝯ aplm dispēsat. xxiiij. di. lector. ꝛ ꝯ canōes apli. xxij. di. presbyter. Itē vet⁹ testamētuz i decimis nō dādis j. de deci. ex pte. ꝛ. c. se. Itē i voto. j de vo. ꝛ vo. redē. c. i. Itē in iuramēto. xv. q. vi. c. ij. ꝛ. s. de rescrip. cōstitut⁹ a ꝯrio sēsu. De his duobus dixi. s. de iureiu. q̄sito. tñ ꝯ vniuersalē ecclesie statū dispēsare nō pōt. xxiiij q. i. memor sum. nec pōt dispēsare vt monachus habeat ꝓpriū. j. d sta. mo. cū ad mōasterium. i fi. nec ꝯ quatuor euāgelia. xv. di. sicut. nec ꝯ preceptū apl'. xxv. q. i. sꝫ quidā qd itelligo in his q̄ spectāt ad articulos fidei Itē fm quosdā nō dispēsat i secūdo gradu cōsanguinitatis. s. de resti. spol. lras: qd nō ē verū. j. de diuor. deus qui. qd itelligo de collaterali.

a ¶ Inuestitus. p talem inuestituram contulit ei ius canonie. b.

b ¶ Post cassationem. quo ad fcm̄ sferas hꝫ ic.

c ¶ Concessionis. Arg. expressum ꝙ si papa mādat alicui dare prebendā ꝛ deꝭ alij tenet collatio lꝫ ꝯ mādatū. De h̄ di. s. de prebē. dilect⁹. ij.

d ¶ Uacare. Sic ergo vꝫ ꝙ p sniaz statiꝫ pdit dñium: insti. de offi. iudi. §. vlt. ꝯ id. ff. de rei vē. i fūdo. ꝛ. C. de pac. l. traditōnibus. ꝛ insti. d re. diui. §. per traditōem. Sed h̄ ideo: q2 papa cassauit cōcessionē illam a qua sententia nō appellatur. vñ statim dñium pditur.

de vacatura: sꝫ de vacante p p̄de. n. fuerit iuestit⁹ᵃ: vtpote q̄ post cassationemᵇ cōcessiōisᶜ a vobis facte itelligebatur vacareᵈ: mandamus quaten⁹ amoto ab ea prebenda quolibet detentor eam ipsi cum plenitudine honoris canonici assignetisᵉ.

Idem. p. sancte. m. in via lata diacono car. ap. se. le.

Quia diuersitatēᶠ corporum diuersitas sepe sequit animorū: ꝛ infra. Conq̄rebat inter cetera eboracen. aῡeps: ꝙ cū ad eū i eccl'a eboracen. ꝛ alijsᵍ suis ecclijs collatio pertineat p̄bēdarū: tpe suspensionis ipsius ꝛ post modū etiā qdā p̄ter eius auc̄tem se intruserunt in ipsa: ꝛ infra. Mādam⁹ q̄tenus eos q p̄bēdas vel dignitates eccl'e eboracen. vel aliaꝝ ad dōatiōem eius spectantes preter auc̄tez acceperunt ipsius ad eas resignandas mo. p̄. per excōicatōis sniam ꝛ subtractōem aliorū bñficiorumʰ: nō obstante cōfirmatōe a se. ap. obtēta sb forma cōmuniⁱ: q̄ cōfirmat beneficia ꝛ p̄bendas: sicut iuste ꝛ pacifice possidenꝭ ap. re. cōpellas nisi forte aliqui ea vel ex speciali mandato ap. se. vl' auctoritate lateranᵏ. concilij ab eboracen. caplo sint adepti: sic tñ vt tps suspēsiōisˡ in sex mēsibus nullatenus cōputetꝭ: cū illa lateran. conci. constitutio ꝯ negligentesᵐ tm̄ fuerit promulgata: ꝛ tunc si voluerītⁿ nō valuit aῡeps ipse in cōferēdis p̄bendis vti ꝓpria potestate a quaᵒ ꝛ si fuerit sua culpa suspēsusᵖ: nō tñ ad ipm capitulum ex illa culpa prebendarum erat donatio deuoluta: sed ad illum tpe suspēsionis illius prebendarum donatio pertinebat: qui preterᵠ eius desidiam ꝛ negligentiam poterat preben das donare. Tempus etiam quo

e ¶ Assignetis. i. collatā dimittatis. vel intellige assignetis cōferatis iteꝝ de facto: sic. j. de iurepa. si vero. vel istā assignatōnē potes referre quo ad possessionē cum de iure eā hūerit p celestinū papā ꝛ etiā p decanū de mandato celestini. vñ di. s ratū volētes hēre qd ab eodē decāo factū fuerat: vt dicebat lo. h̄ factum decani nullum fuit: vt dictū ē supra.

f Quia diuersitatem corporum. q2 quot sunt capita: tot sꝫ snse: de conse. di. iiij. sicut i sacramētis. ff. de arbi. item si vnus. §. principaliter. ꝛ voluntates hoiuꝫ sunt varie. ff. ad trebel. q2 poterat. ꝛ illud. Unde suū cuiqꝫ est: nec voto viuitur vno. Itē ouidius: Pectoribus mores tot sūt ꝙ i orbe figure.

g ¶ Alijs ecclijs. sic. j. d exce. pl. ad aures. ꝛ. xvi. q. vi. null' oio

h ¶ Beneficior. sic. s. d eta. ꝛ quali. q̄ris. ꝛ. iiij. q. i. §. i. circa fi. v. nedum queritis vsurpare qd vestrū nō est ꝛc.

i ¶ Cōmuni. p cōfirmatōeꝫ eni nō creatur ius nouū. s. d cōfir. vti. vl' inuti. cū dilecta. c. i. ꝛ q̄si per totū. sic ꝛ inouatio puil. j d puil'. q2 intētōis. q2 q cōfirmat nō dōat. s. de fi. instru. inter dilectos. ꝛ. ff. de iuris. om. iu. ꝛ q2 verūtñ tria operatur cōfirmatio. p confirmatōem fit maioris auc̄tis res. xi. di. qs nesciat. ꝛ si fuerit minus valida. fit magis valida per cōfirmatiōnē: si ex certa sciētia hoc fiat. s. de trāslac. c. i. itē: q2 nullus preter auctoritatē cōfirmātis pōt de illo iudicare: supra de confir. vti. c. i. ꝛ. ij. qualiter hoc intelligatur ibi exponitur.

k ¶ Lateran. concilij. s. eo. nulla.

l ¶ Suspēsionis. ꝛ ita tēpus in quo qs eligē nō pōt nō currit. Sꝫ ꝯ. s. de elec. c. vlt. Sic ꝛ ipedito agē nō currit tēpus. C. de anna. excep. l. i. §. vl. ꝛ. C. de iure do. in rebus. sic nec tēp⁹ deliberatōis imputatur creditori. C. de iure deli. sancimus. §. donec. i fi. ar. ff. quēad serui. amit. si quis alias. §. vlt. ꝛ. l. si locus. Quando ñ currat prescriptio: dcm̄ ē. s. d prescrip. illud ꝛ. c. cum non liceat. ꝛ hoc dicit littera ista. Sed si ante suspensiōem vel post absolutiōem capl'ꝫ suppleuit negligētiaꝫ archiepiscopi valebit factū capituli: ꝛ hoc ꝙ tēpus istud nō currit: intellige cum non est negligens in petenda absolutione: sicut archieps non fuit negligens: q2 statim p⁹ suspensionē suam iuit ad curiam p absolutione: al's imputaretur ei: arg. c. di. qm̄. ꝛ. s. de rescrip. si aūt. simile. ff de reg. iur. ꝛ potest. ff. de re. mi. non omnes. §. qui captus. laur.

m ¶ Negligentes. sicut cetere prescriptiones: supra de prescrip. vigilanti. ꝛ. xvi. q. iij. §. potest.

n ¶ Uoluerit. Hec tamen bona ratio est: ꝛ iō nō p̄iudicat ei. C. de anna. excep. l. i. §. vl. de vsur. cū qdā. §. si pupillo Ar. ꝯ. ff. ex qb⁹ cā ma. itē ei. Itē signaꝭ ꝯ: ꝙ suspēsus eligat: infra de ele. ex mini. si celebrat. ꝛ ibi soluiꝭ.

o ¶ A qua. Ex hoc loco colligitur: ꝙ archieps esset suspensus ab officio ꝛ iurisditōe: vt dicebāt lau. ꝛ io. supra de consue. cum dilectus.

p ¶ Suspensus. sic pꝫ: ꝙ lꝫ culpa sua inciderit i excōicatōeꝫ vel suspēsionē: nō imputaꝭ ei qd ex illa culpa ꝓcesserit. xv. q. i. si cōcupiscētia. ꝛ. c. inebriauerūt. ꝛ ē simile: vbi culpa ꝓcedit: ꝛ tñ ñ iputanꝭ ea q̄ ex culpa sua ꝓcesserunt. j. de spon. veniens ad nos. ff. de fur. l. verū ꝛ. l. qui iniurie. in prin. ff. de publi. ꝛ vec. sed hi q. §. sin aūt: ar. ꝯ. l. di. sepe. ꝛ. c. studeat. ff. qd me. ca. l. si mlier. io

q ¶ Preter eius. q2 dñs papa pōt cōcedē p̄bēdas sine

fuerit negligens siue vigilans: ar. ix. q. iij. p principalē C. de quadri. pscrip. l. bene a zenone. & §. e. proposuit. Item arg. est hic: q bona clerici dānati deuoluenda sit in fiscum ecclesie. s. de cle. non resi. c. penultimo.

x ¶ Suggestionē. ex h vl q si cōmisso p falsi suggestionē sit impetrata: & iudex eam secut⁹ tulit sniam: q snia nō teneat ipso iure: ar. supra de rescrip. cōstitutus. & supra de re iudi. cū. l. & a & C. si ex falsis instru. falsam. secus vi si eam non sequit: vt in c. cū. i. & a. De hoc dcm est supra de rescrip. ad audientiam. ij.

y ¶ Accessit. sic miles cōmeatu accepto reipublice idest stipēdijs qbus cōmeare. i. abire ds reipublice cā abesse videtur quousqz in domo sua stat: cū est in domo: nec abest cā reipublice: q̃diu ē in itinere hz puilegiū. ff. ex qui. ca. ma. l. miles. sed si est. & l. q mittunt. in fi. Sic & totum istud tempus quousqz receperat se in domū suam non currit.

z ¶ Noticie. sic. s. de sup. ne. pla. lic3. De hoc dictum est s. e. c. nulla. naz is q nescit: potestatez excipiendi non hz. ff. de calum. ann⁹ in fi. & ij. q. vi. biduū. & ff. de edil. edict. cum sex menses.

t ¶ Cum nostris. de iure. de facto tū nō vacabat: vt. j. sequitur.

u ¶ Assignarunt. Sed nunquid pñt hoc facere executores: quibus hoc solum mandatū est: vt aliqs moneant recipere aliquem in fratrem eosdem si noluerint cōpellendo. videtur q sic cum omnia accessoria intelligant sibi commissa: supra de offi. dele. preterea. & c. prudentiam. in fi. ff. de pcura. ad rem mobilem. & l. ad legatū. Sed non est ita: quia forma mandati diligenter ē seruanda: supra de rescrip. cum dilecta. & s. de offi. dele. venerabilis. & xxvij. q. i. si custos. Sed si mandet sub hac forma mandatum exequi non tardetis sm q mandabatur istis executoribus: vt pz in integra: tunc pñt facere quod dicit littera ista: sm q isti fecerunt. Sz factum istorum effectum non habuit: qz non vacabat ppositura de facto: & littere non valebant impetrate tacita veritate: vt dicitur in fi. Si vero simpliciter mandet sub hac forma: mandamus vt tales compellatis: vt talem recipiant in canonicum & in fratrem: tunc nō pñt illum ponere in possessionē siue inuestire: sed simplicit compellere: hoc vidi de facto. Sed si mandet vt illum mittāt in possessionem: prebende: nunqd pñt excōicare cōtradictores & ipedientes. Joā. dicit q nō: qz executio tm̄ & nō coertio eis mādata est. Ego credo q pñt: quia illa executio nulla esset: si coertionem aliqz non haberet: supra de offi. dele. ex litteris. & ff. de iuris. om. iu. l. iij.

ad ap. se: accessit^y: & apud illā permansit vel recessit ab illa & infra sex menses nullaten⁹ cōputet. Semestre autem tps non a tpe vacationis preben darum: sed noticie^z ipsius potius volumus computari.

Idem basilienē. episcopo & abbati sancte marie.

Cum nostris fuerit olim aurib⁹ intimatū: q ppositura ecclesie lausanē. tpe tāto vacasset: vt sm statuta lat. conci. ad nos esset eiusdez donatio deuoluta: epo & canonicis lausanē. mādauim⁹: vt ppposituram ipsam thesaurario lausanē. cōferrēt: qbusdaz sup hoc executorib⁹ deputatis: & infra. Vex prefati eps & cāonici litteris receptis ppposituraā predictaz non vacare dixerunt: qz licet ille q prepositus fuerat: in episcopuz fuisset assumptus: ad ipsaz tn̄ ppositurā post cōsecrationez suā de nuo fuerat ab ipsis canonicis electus: & eaz sicut antea possidebat. qd dicti executores dicentes contrarium esse iuri ipsam preposituram de iure vacante aucto. apost. prefato thesaurario assignaret^u: & infra. Auditor igitur super hoc datus a nobis de mādato nostro dcreuit vt quod a memoratis executoribus factuz fuerat obtentu litteraruz nostrarum: eo q per falsi suggestionem^x & veri suppressionez fuerant impetrate: cum preposi tura illa nō vacaret de facto^a quia talis possessio^a plus habet^b facti q̃ iuris: haberetur irritum & inane. Nos vero sententiam eiusdem rataz habentes mandamus: quaten⁹ nisi predictus eps sufficiēter ostenderit: q vel ex indulgentia se. apo. speciali vel ex alia iusta causa^c: & necessaria sibi post cōsecrationem suam ppositura cōcessa fuerit memoratam: pz ad resignationē ipsi⁹ si

p ¶ De facto. ex hoc vi: q ad hoc: vt rescriptum nō sit vitiosum non solū ea q̃ iuris sunt: narrāda sunt: sed etiaz ea q̃ sunt facti: pari rōne videt: q si scdm rescriptum non faciat mentionem pons rescripti inualidi: q non valeat secundū: sed non est ita. s. de cōfir. vti. bōe qz lre priores nō dicunt priores: s3 nulle pot⁹ ex ceptione apposita. vij. q. i. factus est. nec lre q̃ nō valent: debent pstare impedimentum secūdis q̃ valent. s. d iurepa. illud ff. de le. i. si huius legat⁹. §. si huius. ff. de ver. ob. si dari stipuler. vbi stipfa tio q̃ pot elidi p exceptionem non impedit secundā: sic possessio nō dī vacua quaz alr quocunqs mō possidet vel detinet: lz reuera null⁹ possessor sit. ff. d acti. emp. & vendi. l. ij. §. vacua. ber.

a ¶ Possessio. s. que habet ab eo: qui habz plures dignitates.

b ¶ Habet. Nota q alicui possessio acqrit q̃nqz q hz plurimum iuris & minimū facti: vt si acqritur mihi possessio p seruum vel p eum quem habeo in ptāte: vt. ff. de acqui. pos. possessio quoqz. & tunc ignoranti acquirit possessio & currit vsucapio. ff. pro soluto. l. ij. in fine. Quandoqz possessio hz multum iuris & facti: cum acquiritur per pcuratorem: & ignoranti acquirit: sed vsucapio non pcedit nisi scienti. C. de acquir. pos. l. i. ff. p sol. l. ij. cum. l. se. & ff. de acqr. pos. possessio quoqz. §. ij. Quandoqz possessio habet paruz iuris & plurimum facti: vt illa que corpore nostro acqritur: qz ibi animus noster necessarius est. C. d acq. pos. lz. Et tūc vsucapio non pcedit sine corporali possess. de. ff. qbus ex cā. ma. l. deniqz si emptor. cum. l. se. & talis est hec possessio: qz hz pl⁹ hic facti q̃ iuris: imo nihil iuris hz hic: nisi ostendat: q post cōsecrationē ppositura iusta de causa fuerat ei cōcessa: quia si haberet aliqd iuris non compelleret ad renunciandum sine cā. xvj. q. vij. inuentum. & lvj. di. satis peruersum. Itez in acqrenda possessione plurimū facti cōsistit & paruz iuris: qm sine corporali actu non procedit: vt predicta. l. lz. in retinēdo plurimum iuris est. quoniam solo animo retinetur. C. de acqui. pos. nemo ambigit. & l. lz. & solo animo perditur. ff. de acqui. possess. possideri. §. in amittenda.

c ¶ Causa. Nota q ex iusta causa pōt quis habere plures dignitates sm antiqua iura iconsulto dño papa vt hic colligit

hodie vero nō licet sine spāli dispensatiōe dñi pape. ẜ. ȏ pbē. de multa. Justa cā posset esse paupertas ꝯpatus: ar. x. q. iiij. vnio ꝛ. ẜ. de pben. expꝯsuisti. Sed pone ꝙ aliqs hñs bñficium cuꝫ cura animaꝝ: recipit aliud bñficiuꝫ cum cura aiaꝝ: ꝛ nihilominus retinet primū qḋ vacat ipso iure: alius dicēs bñficiuꝫ vacare: īpetrauit lrās a dño papa ad delegatuꝫ vt illud bñficiū sibi cōferat si est ita: nulla mētione habita in lrīs de tali possessione: nunqd valent lre talr̄ impetrate. Credo ꝙ valeāt: ꝛ sicut ille ad quē ptinet collatio illius bñficij: pōt illḋ ꝯferre possessore irrequisito: vt dicit decreta. illa ȏ multa. ꝛ. ẜ. de elec. cū in cūctis. ꝗ loquit̄ in epo: sic hic: ita delegatus iste pōt ꝯferre bñficiū illud: cū in hoc eandem habeat ptātem non obstante ꝙ de hoc in litteris mentio nō habet̄: ꝟ hic non valuerūt lre: qꝛ ex noua cā potuit eligi de nouo post suā ꝯsecrationeꝫ ad ꝑposituram eandē vacantē: put papa mādat ingri: secus si nō fuisset postea electus: sed prepositurā retinuisset ex pma concessione. credo ꝙ tenuisset collatio executorum p decre. ꝑdictas. vl̄ dicas litteras tales non valere iure nouo illi⁹ ȏ. ex. de multa. Et idē credo in ꝑsonatib⁹ ꝛ bñficiis curam animaꝝ habētibus: sec⁹ in beneficijs simplicibus: aut si vnuꝫ bñficium sit cuꝫ cura vl̄ ꝑsonatu: ꝛ aliud sine cura vel ꝑsonatu: tunc ē facienda mētio ȏ possessione facti: alās nō valent. b

iur. in toto. sic et eps in eccl'a. vij. q. i. scire. sic noie populi ptinent̄ senatores: in ꝟi. de iu. natu. ꝟ. plebs. sic ꝛ familie appellatione ipse dñs familie ptinet̄. ff. de verb. sig. familie. Quandoqꝫ tñ noie ecclesie nō ꝯpcehend̄ epus lxiij. di. ꝟ. ex his. ꝛ. ꝭ. de x̄. sig. cū clerici. ꝛ. lvj. di. apostolica. ꝛ. i. de testa. regsisti. Ar. ẜ predicta ꝙ pl⁹ valet spālis noiatio ꝙ̄ gn̄alis. xxiij. di. ꝙ̄ ꝟ. cum suis ꝯcor. ꝛ. ẜ. ȏ rescrip. sedes apłica cum suis ꝯcor. ꝛ. c. eam te. io.

sponte noluerit ꝯpellatis: dei de lausañ. capłm ad cōferendam eam thesaurario supradicto diligentius inducere[a] procuretis.

dez. h. archi. richimundie.

Post electionē ꝛ ꝯfirmationem[b] epi elieñ: vacāte archidiaconatu richimundie: queꝫ tenuerat eboraceñ. archieps: eum tibi ꝓpria liberalitate cōcessit: dans eboraceñ. caplo in mandatis: vt te in archidiaconum recipe procurarēt: cui⁹ noluerunt mandato parē: qꝛ. ꝑ. n. inter alia: ꝗ decano ꝛ caplo eboraceñ. suo ꝑuilegio nosci̇t indulsisse ordinationem[c] canonicorum seu ꝑsonaꝝ liberā eē ȏcreuit: vt vꝫ idonea ꝛ honesta persona: cui archieps vacantem in ecclesia eboraceñ. ꝑbendam vel dignitatē duxerit ꝯferendaꝫ: ꝭm antiquam ipsi⁹ ecclesie ꝯsuetudineꝫ ꝑntaret̄ decano ꝛ caplo supradictis: ꝛ ifra Siqs ẜ ꝯsuetudiem huiusmodi in ecclesia ipsa esset per aliquem introductus: nec ꝓ ꝑsona nec pro canonico hēretur. Nō si archieps ifra t̄minum lat. ꝯci. ꝭm formam ꝑscriptaꝫ ꝑsone idonee nō ꝯferret: liceret decāo ꝛ capitulo auctāte ap. iuxta eiusdem ꝯci. statuta ꝯferre. Cuꝫ igit̄ in lrīs archiepi directis capitulo de decano mentio nullaten⁹[d] hēret̄: ꝑ cuius manū debeas in capitulo inuestiri: ei⁹ mādato extitit ꝑdictum: ꝛ infra. Ipsi⁹ igitur institutione[e] ꝑp premissas rationes a capitulo reprobata[f]: ipsi itelligentes archidiaconat⁹ donationē ad eos: taꝫ auctē lat. ꝯci. ꝙ indulti sibi ꝑuilegij deuolatā. r. de sancto eadmundo illū vnanimit̄ cōtulerunt inuestiētes eūdē de ipso ꝛ solēnit̄ installantes: ꝑcessu x̄o tpis prefatus archieps post resignationē[g] ꝛ abiurationē a te factam ꝛ receptā ab ipso eideꝫ. r. archidiaconatum ꝯtulit ante dictum: q archidiaconatū ipsum tam rōe prime ꝙ̄ secūde ꝯcessiōis sibi assignatum ꝑ se. ap. petyt ꝯfirmari[h]: ꝛ infra. Qm̄ constitit[i] nob̄ archidiaconuꝫ ꝑdictum tibi per eboraceñ. archiepm ꝑmitus fuisse ꝯcessuꝫ: ꝛ ꝙ institutione[k] facta ꝑ ipsuꝫ ꝑꝫ iuris ordinem minime reprobata[l] archidiaconatus ñ vacās nō potuit nec debuit in aliuꝫ rite transferri: memorato. r. qui ẜ iusticie regulaꝫ[m] in archidiaconatū alterius ꝑuebi se con

e ❡ Institutione. i. collatione.

f ❡ Reprobata. i. admissa.

g ❡ Resignatiōeꝫ. hoc ꝑponebat̄ sed nō fuit ꝑbatuꝫ sed si ꝑbaret̄: quia tñ petebat̄ ꝯfirmatio rōe ꝑme ꝯcessiōis ꝗ non tenuit nō ꝑdest: ꝟ forte tenuisset rōe secūde ꝯcessiōis ab archiepo facte imo vr̄ ꝙ nō: dūmodo locum viuentis scient̄ occupauerit. i. q. i. i primis versus pri.

h Confirmari. Ex hac lrā videt̄: ꝙ. r. erat in possessione archidiacōatus ꝛ hoc petebat ei restitui: qꝛ agebat possessorio ẜ. r. vt dr̄ in glo. ȏ his. Contra m̄ dicit de cre. ẜ. de testi. cōstitutus. vbi dicit̄ ꝙ ho. non spoliauit istū. r. sed lrā illa inferior. s. sup eo duximus silentium imponendū ꝛc. poti⁹ ostendit ꝙ ageret de ꝓprietate: qḋ verius puto ex eo ꝙ dicit petyt confirmari si actuꝫ fuisset possessorio ẜ. r. nō fuisset ꝯdemnatus super ipso archidiaconatu: ꝟ super possessione ipsius vel quasi.

a ❡ Inducere. pcuretis. Et nunquid ꝑnt ad hoc eos compellere: vt eum recipiant: ꝛ ꝭm ꝙ possunt̄ episcopū cōpellere: vt renunciet. non credo ꝙ possint cōpellere eos: qꝛ monitores tantum videntur.

b Post electionē. ꝯfirmationē. supple: ꝛ ꝯsecrationē: qꝛ alās nō dr̄ vacare plene. ẜ. de elec. cū in cūctis. Ipse electus ꝯsensit: vt ar̄chidiaconat⁹ ipsi⁹ daret̄ magro. h. ꝛ sic x̄e vacauit

c Ordinationē. i. istitutionē. Sed ẜ. i. e. c. v. ꝙ si archieps infra terminum lateran. ꝯci. ꝭm ꝑscriptā formā ꝑ̄one idonee nō ꝯferret. So. ad caplm ꝛ decanū ptinet istitutio in caplo ꝛ in stallo: ad archiepm aūt ptinet istitutio: in ꝑbēda ꝛ dignitate. i. collatio bñficij vel dignitatis: vt. i. ver. persone idonee.

d Nullatenus. nec erat necesse facere mentionē de pte. i. ȏ cano: cū pars teneat̄ in toto. xciij. di. legimus. in fi. ꝛ. xiij. q. v. penale. de ꝯse. di. v. nō mediocriter. ff. qḋ me. ca. l. i. ꝟ. ȏ regu.

i ❡ Constitit. per ꝯfessionem. r. vt ꝑꝫ in antiqua decret.

k Institutione. de te facta.

l Reprobata. que primo debuit reprobari anteꝙ̄ trāsitus fieret ad secundam. ẜ. de elec. ꝯsiderauimus. ꝛ. c. bone memorie. ij.

m ❡ Regulam. ẜ. e. c. i. ꝛ. vij. q. i. non furem.

n ❡ Effectum. qꝛ non ꝯstitit ꝙ tempus sex mensiū fuisset elapsum ex responsione. r. vt patet in antiqua.

o ❡ Renunciatione. De his enim coraꝫ papa fuit ꝑpositum: ꝟ non ꝑbatū vt dixi. Sed io. dixit: ꝙ siue hoc ꝑ

batũ fuisset siue nõ: extũ iudex ꝓcessit ad sñiam: ãplius audiri nõ dꝫ.s̃.de re iudi.inter monasteriũ.⁊.c.ſhoꝛta ⁊ iõ nõ admisit eũ in modũ exceptiõis: q꞉ calũniose ꝰ obijcere videbaꝉ: vñ lꝫ non admittaꝉ in modũ accusa- tiõis: sic.s̃.de ap.ↄstitutus.in fi.vbi ꝺ hoc. Uel intenta baꝉ possessoriũ.vñ non hꝫ locũ ꝰ talis exceptio.s̃. ꝺ resti. spo.c.ij.ex antiqua Dñ colligitur ꝙ pos sessoriũ itentabaꝉ: vel iõ nõ fuit audi tus iste.r. q꞉ si vel- let ꝓbare: ꝙ aliꝉ re nunciasset vel ab- iurasset: ꝓpterea ñ obtinuisset ex quo sua electio nõ tene bat: ar.s̃.ꝺ rescrip. olī.⁊ idẽ.r.nitteba tur ex ↄcessiõe capi tuli q̃ nõ tenebat: ar.s̃.de rescrip.olī vel illa ẽ potioꝛ cã q̃re hec pñt postea opponi: ne videlꝫ ꝑ surreptionẽ ha- beat dignitatẽ: q̃a si renũciauerit vel abiurauerit vel pꝰ tps elapsum electus fuerit: nõ põt licite remanere: q꞉ non hꝫ canonicũ igres sum.s̃. de elec.cũ di lectꝰ.s̃.ꝺ ap.ↄstitu tꝰ. Et sic pꝫ: ꝙ talis sñia siue ↄfirmatio nihil noui tribuit: si ꝓbabiꝉ aliqd de ꝑmissis: ⁊ ita q̃si sꝰ ↄditione sententia uit papa. Item ha bes hic ꝙ moꝛa nõ pñt purgari. De ꝰ diri.s̃.e.nulla.

p Quam sup.que stione.latera nense.s̃.e.c.ij.

pari cã turpitudinis potioꝛ est ↄditio excipiẽtis.ff.de ↄdi.ob. turp.cãm.vbi aũt.s̃.de ꝑben.relatũ.⁊.c.dilecti. Item ꝫ.j.eo. ex tenoꝛe. So.hic clericus ille iam erat receptus ĩ canonicũ: ⁊ iõ potioꝛ fuit eius ↄditio: secus si ꝓmissionẽ solam habuisset vel receptus fuisset ad ꝓmã vacaturã: que nõ tenet.j.eo.ex tenoꝛe.⁊.ꝫ.e.c.ij.⁊.iij.⁊ q꞉ ꝓbatũ nõ fuit: ꝙ ↄtra ↄcilium receptus fuisset hoc potius soluit ↄtrã.

sensit: sup eo duximus silenti um imponendũ sententialiꝉ decernentes: vt institutio fcã per archiepm de te soꝛtiatur effectũ[n]. Exinde si sup renun ciatõeꝰ vel abiuratiõe vel ali quo ꝑmissoꝛum aliqs q velit ⁊ valeat aduersus te ꝗcꝗ̃ du xerit ꝓponendũ: oꝛdine potit iudiciario experiri.

Idẽ.c.canonico tridẽtino.

Uꝫ sup q̃stione tridẽñ. ꝑbẽde: ⁊ infra. Cuꝫ aũt ↄstet te in canonicũ tridẽñ.ec clesie fuisse receptũ: lꝫ ꝯ ceptõ nem tuaꝫ factã ↄ lat.ꝰ ↄcil.pꝫ aduersa ꝓponat: q꞉ tñ ꝓbatũ nonꝗ extitit: nec ipsi canonici videbanꝉ tibi hoc opponere posse[r] de iure q se fatentur te ↄ statuta p꞉efati ↄci.recepisse sñialiꝉ decernimus vt tibi ꝙ̃ cito se facultas obtulerit ꝑbẽ dale beneficium in tridẽñ.ec clesia conferatur: cum ex quo receptꝰ es in canonicum: non debeas carere p꞉ebenda[s].

Idem epõ ⁊ magistro.p. ca- nonico hildesemeñ.

Litteras vestras accepi mꝰ: ꝙ cum ꝑ.d.clerico vobis scripserimꝰ: vt eum de ꝑbẽda vacante sancti vuiscar di bꝛemeñ. quam dicebat ad donationẽ nr̃am fuisse: iuxta lat.conci.statuta deuolutaꝫ: curaretis auc.ap.inuestire: ⁊ infra. De facto fuit ꝓpositũ[t] coꝛã nobis: ꝙ.b.ꝑpositꝰ quõ- dã simplex canonicꝰ eiusdem eccl̃e de ipsa ĩ maioꝛi eccl̃a in canonicũ ẽ electꝰ[v]: ⁊ postmo- dũ ãni spatio euoluto in ipsa ecclesia scĩ vuiscardi in ꝑposi tũ ẽ assumptꝰ: p꞉ioꝛẽ ꝑbẽdaꝫ nihilominꝰ retinẽs.quã ĩ ipsa ecclesia tũc habebat. Sꝫ p꞉e positus allegabat econtra: ꝙ erat ex[x] consuetudine genera li: ꝙ vnus ĩ eadẽ ecclesia plu res haberet ꝑbendas: ⁊ cum archieps bꝛemeñ. p꞉epositũ ipsũ de ꝑpositura ĩ plena sy- nodo inuestiret: tam ꝑpositu rã illaꝫ ꝙ̃ ꝑbendã ei de cano nicoꝝ ↄfirmauit[y] assensu: ⁊ in fra. Unde cum vobis dubiuꝫ videreꝉ vtrum cum aliqs de vna ꝑbenda eligiꝉ ad aliã sta tim p꞉ioꝛ vacare incipiat: an per sñiam debeat abdicari ei dẽ: an ꝓpter ↄfirmationẽ hꝰi: q̃ supius est exꝑssa: p꞉ebenda illa dici debeat ñ vacare: nõs ↄsulere voluisti. Cum igiꝉ si ita ẽ.ꝑbenda illa ⁊ si nõ de fa cto de iure tñ vacare noscaꝉ[z] mãdamus: q̃tenus dictum ꝑ positum: vt illã sine difficulta-

f Prebenda. Nota ꝙ q receptus est in canoni cũ: diu ꝑbẽda carere nõ dꝫ: sic.s̃. de ꝑben.⁊ dig. relatũ.⁊.c.dilectus. Sꝫ illa dilectꝰ. ↄdicere vꝫ: ibi eniꝫ mãdat papa: ꝙ distributiones q̃tidiane ↄferanꝉ ⁊ hic expectat q̃ usqꝫ vacauerit bñficium q̃re nõ mandat hic dari distributiones. rñdeo ꝰ fuit receptꝰ simpliciꝉ in fratrẽ ⁊ sociũ nulla men tione habita de aliq̃ va- catura: ⁊ sic dꝫ expectaꝉ vacaturã: vt hic dr̃.⁊ in c.dilectus.fuit receptus in fratrẽ: ita ꝙ nihil ꝑci peret: nisi loco ꝓme va cature: qꝺ nõ licuit.⁊ iõ fuit illud cassatũ: vñ pa pa noluit: ꝙ illi darent eccl̃iasticas distributõẽs ꝓpter viciũ expssum: qꝺ credo fuisse fcm̃: ex grã hic voluit facẽ hãc gra- tiã anteq̃ꝫ iste.t. fuit rece ptus in fratreꝫ vacauit ꝑbenda: ⁊ alius eam ha buit: hic habeꝉ ĩ itegra.

t Litteras.ꝓpositum. ab ipso.d.clerico.

u Electus. nihilomi- nus retinuit p꞉ebendaꝫ ⁊ canoniam minoꝛis ec clesie pꝛout sequitur.

x Ex ↄsuetudine. Hec ↄsuetudo potiꝰ fuit cen- senda coꝛꝛuptela.s̃. de ↄsue.ad nostrã.⁊ duobꝰ.c.se.q꞉ quot ꝑbẽde vel ꝑsonatꝰ sunt ĩ ecclesia: tot canonici debẽt ↄstitui: ar.s̃.e.nulla.⁊.s̃. ꝺ insti. in ecclesia.⁊.lxxxix.di.singula.⁊.s̃.de p꞉eben.de multa.

q Non extitit.iõ tibi nõ nocet.C.de ꝓba.cum ꝑcibꝰ. sed nocet ipsis ↄsitentibus.C.de fi.instru.l.iij.vñ puni- ri possunt: tanq̃ꝫ ↄfessi.s̃.de ↄfes.cum super.

r Posse.q꞉ frustra legis auxiliũ inuocat ⁊ ↄmittit in legẽ.j.de vsur.q꞉ frustra.⁊ mutua delicta pari ↄpensa- tione tolluntꝉ.j.de adul.c.pe.⁊.c.vlt.ff.de do.l.si duo.ff solu.matri.viro.s̃.de excep.cũ ecclesiastice. Ar.ꝫ.j.ꝺ si mo.veniens.⁊.j.eo.ex tenoꝛe.vbi de hoc. Preterea tur pitudinẽ suam allegabãt: vñ nõ debuerũt audiri.j.de dona.iter dilectos. Et sic obstat alicui ꝓpꝛium fcm̃ lꝫ sit iniustũ: sic.s̃.de cle.ↄiug.diuersis fallacijs.⁊ de filijs ꝑsbꝛ.veniẽs.xxviij.di.diaconi.ff.ꝺ adopt.post moꝛtem ff.de ser.rusti.ꝑdi.ꝑ fundum. Arꝫ.ꝫ.lv.di.penitentes. xxxv.q.ix.ꝙ qs.s̃.de ꝑben.cũ nõ ignoꝛes. Sꝫ nonne in.

y Confirmauit. qꝺ facere non potuit.s̃.de elec.dudum.ij.

z Noscaꝉ.ꝑ hoc videꝉ: ꝙ eps nõ põt alicui ↄferre plura be neficia.s̃.de ꝑben.de multa.q꞉ nõ põt dispẽsare: ꝙ aliqs ha beat plures ecclesias vel ꝑbendas intitulatas.lxxi.di.sanctoꝝ Item coꝛpso ꝙ trãsiuit ad secundã ecclesiã: vacauit ꝑma.xxi. q.ij.siqs iam translatus.⁊.s̃.de elec.cum in cunctis.⁊.s̃.de ꝑ ben.de multa.⁊ ẽ simo.ff.de re iudi.l.iij.§.siqs ex ↄuentiõe. ff.de diuoꝛ.l.vlt.in fi. Et hec q̃ dicta sunt: locũ hñt: qñ recipit secundã ecclesiã tanq̃ꝫ intitulatã cum cura animaꝝ: secus si recipiat simplex bñficium: q꞉ per ↄstitutionem illã.s̃.ꝺ ꝑben. de multa.non videꝉ epis adẽpta dispensanda facultas cura

beneficia simplicia: vel circa bñficium z ecclesiam: sed in pso natibus bñficijs curam aiaz hñtibus vt in eadē eccña hēat qs plura bñficia: eps dispēsare nō pōt vt hic colligit cū dicat: q talis pbēda de iure vacet: nō obstāte ɔfirmatōe archiepi pdicti. pterea simile habes supra eo. cū nostris. ff. ad munici. l. municeps. ij. z C. ō pac. do. si mulier. z xxvj. dis. achacius in fi. Ar. ɔ. ff. de ac. z obliga. quotiens. z C. de rei vx. ac. l. vna. §. sciendum. io. De hac dispensatiōe dixi supra de pben. de multa. sed melius: supra de elec. dudū in glosa. Uel dic: q ideo ɔfirmatio nō valuit: qz p talē ɔfirmationē nō intendebat dispēsare cū illo: qz semp ē necessarium vt dispensatio exprimat. j. de scisma. c. ij. Et ita ɔfirmatio nō valuit cum iā vacaret de iure: lz nō ō facto nec archieps intendebat dispēsare cum ipso: z si eā fuisset poīat dispēsare cum ipso: vt. ɔ eo. cum nostris. ber.

a Ex pte. opponere: videtur ɔ: q duo vel tres ō collegio dēfendere pñt ipsum collegiū inuitis alijs: sicut z agē xij. q. ij. liceat. ff. de libe. eā. l. ij. z iij. Sed tñ isti reportauerunt ɔriā sniaz: qz nihil rōnabile ostenderunt: qre possent ceteris obuiare. Et ē arg. q si vnus canonicus velit agē p ecclesia: q si sit necesse oñdere lrās de rato: ɔ hoc non est verum. ɔ. de iudi. cām. z supra de of. dele. coram. Et ē hic notandū: q vnus vel duo pñt se opponere p defensione ecclesie: si rōnabilem cām ostendant. j. de his que fi. a ma. par. ca. cū in cunctis. z hic.

b Pars. Nota: q dñs papa supplet hic de facto. De hoc dictum est supra de elect. cum nobis. z supra de appella. bone.

c Distincte. Et ita vbi pbende distincte non sunt nec certus canonicoz numerus diffinimus: non dī vacare pbenda: nec locū hz illa ɔstitutio. ɔ. e. nulla. vt hic pz: sic et dicit de cōuer vel venntibus: q nō debet facē portiōes inf se: ar. xij. q. i. quia tua. Ibi ɔ non dī vacare pbēda: ɔ vbi certū qd daf qtidie cuilibz psone p se viuēti z vbi ē certus numerus tm constitutus. laurē.

d Caplm. ar. q si aliq rō allegaf z alia rō mouet iudicē q ñ allegaf iudex ex offō suo pōt eā supplere: z fm illā pcedē. ɔ. ō elec. cū nob. ff. de pecul. qsitū. §. pe. z ff. depositi. l. i. §. si apud.

te rsignet ap. re. cogatis: quā cum de facto vacauerit: clerico memorato ɔferre curetis. Idem episcopo z archipsbytero papiesi.

Ex parte astenē. ecclesie nostris est auribus intimatum: q cum quedam prebende in ipsa per quattuor z amplius vacauissēt: hastenē. episcopus quosdam ibidem instituit: credens sibi hoc ex lateranē. ɔci. licere. instituti autem scientes non esse firmaz institutionem huiusmodi: ad mediolanē. archiepiscopum recurrerunt: qui eosdem i canonicos hasteñ. ecclesie ordinauit: z in corporalem possessionem prebendarum iduxit capitulo eiusdez ecclesie prebente assensum: tribus tantū exceptis qui se institutioni huiusmodi oppone curauerunt z infra. Tandem vtraqz ps concorditer est confessa: q in predicta ecclesia non erāt distincte prebende nec canonicorum numerus erat certus. Nos igitur intelleximus euidenter statutum lat. concilij de beneficijs vltra sex mēses vacantibus locuz in hoc articulo nullatenus habuisse: z si forte hasteñ. ecclesia canonicorum pateret defectum. vñ institutio p archiepm vel epz facta occasione ɔcilij memorati carere dz robore firmitatis. Quia ɔo totum caplm tribus exceptis pdictorum receptionem affectat: nec ab illis tribus aliqd rationabile ɔ ipsos obiectum est z ostensum: mandamus quatenus si hasteñ. ecclesie suppetant facultates fm consuetudinem hactenus obseruatam predictos clericos p canonicis faciatis haberi. Idem epo z capitulo laudonensi.

Constitutus i presentia vestra. b. ecclesie vestre canonicus humiliter intimauit: q tu frater epe potestatez ei dedisti sacerdotalez conferendi prebendam: que primo in ecclesia vestra esset vacatura: z remeñ. archieps tūc ap. se. le. vob filij capituli auctoritate nostra precepit vt cum prebenda ipsa vacaret: personam illā cui vellet eā. b. conferre sine interpositione alterius persone reciperetis ad ipsam: z infra. Quocirca mādamus: quatenus personam illaz cui memoratus. b. sacerdotalem prebendam: cum cōtigerit eaz vacare. duxerit canonice ɔferendam sine ɔtradictione qlibet admittatis: z tu interim frater epe prebendam hmōi ɔ formam concessio

a. ff. de pe. here. l. vlt. z eā ar. ɔ. ɔ. de iudi. examinata.

e Suppetāt. hoc semp ɔsiderandū ē. ɔ. de insti. c. i. z c. aucte. C. ō sacrosan. ec. l. i ec. les. s. z ɔ. de vi. z ho. cleri. c. qm vt ait. Et ita obtinet hic pars ista: nō et illa eā quā allegauit p se. s. institutionē epi z archiepi: sz quia papa inuenit eos istitutos p epz ō cōsensu caplī: z si certus numerus essz cōstitutus adhuc ñ valebat institutio archiepi vel epi: cuz potestas ɔferēdi pbendas illas transacta fuissz ad papā cum iā p quattuor ānos vacauissent: supra. e. nulla.

f Cōsuetudinez. Nō q cum dñs papa scribit p aliquo eligēdo: semp facienda ē interptatio fm ɔsuetudinē ecclesie illius. ɔ. de cōsue. cū olim. nec. n. minuēdi sunt red ditus ɔsueti: ifra de censi. phibemus. z qlibz eū graduz z honorē retineat: quez ex ɔsuetudie pstine ɔditōis meruit. C. de ex. pfec. vr. l. vlt. Et ita lz ñ sit numerus ɔstitutus tñ tot sunt ibi cōstituēdi quot consueuerūt ibi esse: dum tñ sufficiant facultates: als si nō sufficerent deberet reduci numerus ille ad eum numez q posset ɔgrue sustētari: in auc. vt determ. sit nu. cle. l vlt. colūna. col. ij. §. in uestigantes. ber.

g Constitutus. canōice. hoc enī itelligebat i illa ɔcessione: vt psone idonee z mō canōico illā ɔferret. ɔ. ō elec. cām q. z ar. j. vt ec. bñfi. vt nfuz. ff. de hui. sicut ff. ō ritu nup. q. qz. Sz qd si ille ɔferat idigno: nūqd iterū posset dare. certe nō. ɔ. ō elec. cū in cūctis. idē credo si electus ille nō vult ɔsentire: qz ius reddit ad pstinū statum. ɔ. ō elec. cū vintoñ. ar. Sz nūqd eps z caplm eam dare pñt ita q dolus pcuratoris ñ obest dño. ff. de dolo z eleganf. §. penul. ɔ. de resti. in inte. c. ij. z ɔ. vt lite nō cōtesta. c. i. vbi ō hoc. vin. Sz pone q eps añ collationem ipsius. b. ɔferat eā: nūqd valet collatio: si clausula illa: si ɔtrecerit: decernimus irritū z inane zc. adiecta fuissz tūc

nõ posset cõferre. ʒ. de prebẽ. inter cetera. aĩs si eps cõ/ferret: credo q collatio tenẽt. ʒ. ꝺ pbẽ. dilect⁹ fili⁹. g. b. b

b Cõcessionis. sic. ʒ. de prebẽ. relatũ. nõ eĩm reuocã/tur pfecta dõatio. xxij. q. ij. nõ eĩm. ꝛ. C. de vsuca. p dõa/to. l. vlt. ꝛ. C. de cõdi. ob cãm da. cũ ancillã. ni si ob cul/pã dõatarij. xvi. q. vij. iuẽtũ. lvi. di. sa/tis peruersũ. ꝛ. i. ꝺ dõat. c. vlt. C. de re/uo. dõati. l. vlt. ꝛ i/sti. de dõa. §. scien/dũ. Sed si añ istõ mandatũ i'lã cõ:u/lissent eps ꝛ capi/tulũ sĩq prebenda vacasset: valẽt' col/latio: q: talis dõa/tio vel concessio ñ tenuit vt hic p3 ꝛ si. supra eo. relatũ. ꝛ. i. e. c. vl. Itẽ3 hic hẽs q concessio q̃ nulla est: efficitur valida per cõsesũ pape. sic. ij. q. vi. hoc quippe. Sed nũqd eps põt istõ ius delegare aliĩ: cũ illud sibi cõpe/tat. Ar. q sic: supra de elec. suffragãeis de ɔ̃secra. di. i. mis/sarũ. ꝛ. c. nulli. ꝛ. ẽ. maxime cũ istuuẽ sit iurisdictõis nõ epalis officij: su/pra de elec. nosti. ꝛ c. trãsmissam. Rñ/deo in genere põt eps ex cã delegaẽ tã institutiõem q̃3 administratõe3 re/ru3 supz. xvi. q. i. statuimus. ꝛ. ʒ. de insti. ex frequẽti/b⁹ ſ3 nõ in specie per hanc decre. ꝛ j. e. c. vl. q: illõ pos/set fieri i fraudem ɔstitutõis. ʒ. e. nul/la. Verũm ius in/stituendi in aliqua ecclesia donare posset. j. de dõa. pa/storalis. Ar. ɔ̃. j. de inrepa. cum dilectus. vbi legatus re/seruat sibi donationem prime vacature. ioannes.

i In fraudem. Nõ. hic arg. q siqd ꝓhibetur vna via nõ cõceditur alia via: q: fraus fit legi: sic. ʒ. de procu. tue fr̃nitati. vbi de hoc ꝛ optie hẽs hoc. ff. de tuto. ꝛ cu/rato. si rẽ. §. i. ꝛ. ff. de cõdi. insti. q̃ sub cõditõe. §. quis. ꝛ ff. de bo. lib. queritur. ꝛ. C. si mancipiũ ita venerit ne p/sti. l. vlt. ff. ad macedo. l. ij. §. is autẽ in fi. ꝛ. ff. de spõ. l. oratio. ꝛ. j. de priui quãto. vbi de hoc.

k Ilectus. extẽ di. Hodie vero si cathedralis eccl'ia vel regularis p tres menses vacauerit: eligẽdi po/testas deuoluitur ad proximum superiorẽ. ʒ. ꝺ elec. ne p de/fectu. Et ita hodie valeret talis electio fcã p⁹ tres mẽses. Cõ/stitutio illa. ʒ. e. nulla. loqtur ꝺ mĩorib⁹ dignitatib⁹ ꝛ bñficijs vñ nõ extẽdiẽ ad epatus: vel arepatus ſ3 poterat conferre eos auctẽ illi⁹ cãonis. l. di. post ij̃. ꝛ. lxiij. di. obeuntibus. vñ ñ valu/it h electio fcã auctẽ ipsi/us ne pro defectu. locu3 h3 tñ i epatib⁹ archiepi/scopatib⁹ ꝛ abbatijs. ber.

nis tue conferri alicui nõ pre/sumas: ꝛ infra. Q: p̃o cõcessi/ones tales: si ad cõsequẽtiam traherent: fieri possẽt in frau/dem cãonice sanctõis: p quã ꝓhibent ecclastica bñficia cõ/cedi siue promitti ãteq̃ vacẽt volumus q huiusmodi occa/sione mãdati qõ grãm cõtiet psonalẽ vel specialẽ fraudem adhibẽ volẽtib⁹ licẽtia cõce/datur. Idem.

Ilect⁹ filius magr gu. cãonicus vester nobis suggessit. q epo vr̃o viã vni/uerse carnis igresso archieps sancte seuerine asserens: q p/pter negligẽtiã vestrã ad ip3 erat eligẽdi auctoritas deuo/luta: in epm vestru3 elegit eũ/dem. Nos igitur attendẽtes: q canon lateraneñ. cõcilij ab alexandro papa ɔ̃ negligẽtes editus ad archiepatũ vel epa/tũ nõ solet extẽdi: ſ3 ad psõa/tus alios ꝛ minora eccl'astica beneficia coartari electiõem h⁹i iusticia cassauim⁹ exigẽte. Idem prion bostieñ. ꝛ sub/prion sancti fridi.

Ex teõre litterarũ vestra/rum accepim⁹: q cũ cã3 que inter. j. clericum ex vna p/te ꝛ abbatem ꝛ conuentu3 de bello ex altera super prouisio/ne p̃ebatur ipsi⁹: ꝛ infra. Di/ctus clericus post litẽ cõtestatã chartã quãdam monachorũ exhibuit cõtinentẽ: q prima3 ecclam ad dõatõe3 suã spectã/tẽ assignarẽt eidẽ: ꝛ ifra. Nos igitur attẽdentes: q ꝓmissio predicta nõ tenet: vtpote ɔ̃ sta/tuta lat. conci. attẽtata: man/dam⁹ quaten⁹ mẽorato clico sup hoc silẽtiũ iponẽtes ab i/petitõe ipsi⁹ dcõs abbatem ꝛ mõachos absoluatis. Idem.

Accedẽs ad ap. se. r. cli/cus sua nobis isinuati/one mõstrauit q cũ ꝓmisitis vos prouisuros eidẽ in eccl'ia/stico beneficio cũ posset: sicẽ p litteras iudicis delegati ide confectas liquido apparebat ꝛ infra. Nos autẽ consideran/tes: q aliud ẽ p̃latũ ꝓmittere bñficij collatõem cũ poterit: aliud cũ vacabit: cũ in multi/casib⁹ se facultas offerre pos/s3 in qbus collatio nõ esset in expectatione vacaturi bñficij differenda: mãdam⁹: q̃tenus memorato. r. cũ poterit eccle/siasticum beneficiu3 assignet. Idem.

Postulastis p se. ap. edo/ceri: vt cum ad vos ꝛ ar/chiepiscopum vestrum simul donatio prebendarum eccle/sie vestre pertineat: vtrũ pre/bende vacãtis donatio penes

l Ex tenore. quãda3. sibi iputet: q char/tam h⁹i ɔ̃ se exhibuit: q: potuit puidere: an ei pro/desset vel obesset. simile ʒ. de fi. instru. iputari. de prescrip. c. pe. ad fi.

m Statuta. ʒ. e. nulla ꝛ. c. relatũ. Hic auditi fu/erunt monachi: isti turpi/tudinẽ suã allegãtes in odium illius recipiẽtis turpem ꝓmissionẽ xxvij dist. diaconi. sic auditur qs vbi vertiẽ piculũ aie: ʒ. de re iudi. latore. ꝛ. c. cõsanguinei. imo gene/raliter in excipiẽdo be/ne põt quis allegare tur/pitudinẽ suã. ff. de cõdi. ob tur. cau. p totũ ꝛ etiã in agẽdo: cũ eã allegat contra eũ: qui eã exigit. C. de iureiu. l. i. ꝛ ij. Ar. ɔ̃. ʒ. eo. cum super qõne sed ibi soluitur plus fu/it ibi processum q: rece/ptus fuit in canonicum. Hic sola ꝓmissio inter/uenit q: ibi non fuit p/batum q contra concili/um ille receptus fuisset alioquin bene fuisset re/pulsus. b.

n Accedens. casibus. Generalior est eĩm ista concessio: cum pote/ro: q̃3 ista cum vacabit. nec etiam in ea contigit expectare mortẽ alteri⁹: sicut in alia. nã põt ali/qui priuari ecclĩe: su/pra de pben referente. Itẽ qñq3 aliqui renunciant. Itẽ q: pos/sunt aliqui adiungi alijs tãq3 socij in eccl'a. Itẽ possunt fieri ꝺ vna pbenda due. ʒ. de pbẽ. vacãte. Itẽ q: põt augeri facul/tates ex testamẽto alicui⁹ vel dõatõe: ꝛ sic nõ semper timeẽ q aliquis desideret mortẽ alterius q̃ fuit cã huius ꝓhibitio/nis vt. ʒ. e. c. ij. Sepe eni3 ꝓmittiẽ aliquid in genere qõ ñ p/mittiẽ in specie. xiij. q. ij. nõ estimem⁹. xxiij. q. iij. nõ põt. ꝛ. ff. ꝺ questi. l. i. §. qõnẽ. ꝛ. ʒ. de offi. ordina. si sacerdos. Eodẽ modo videtur q huiusmodi promissio valeat: ꝓmitto tibi benefici/um eccl'asticum cum sit generalis.

o Postulastis. nisi mutat casũ q̃. s. non pertinet simul ad ep̃. n ꝛ capl'm ius eligendi. si. ʒ. de off. dle. consultatõib⁹

archiepm ipz remaneat: si eaz ifra semestre tps neglexeritis ordiare. Ad qd bre.r. q si vos z idẽ archieps ifra tps pscriptũ circa hoc negligẽtes extiteris: sicut nec ab illo ad vos ita nec a vob ad illũ potestas deuoluit cõferẽdi: sz sz statuta lat.cõci. ad supiorẽ transit donatio: nisi[a] forte aieps non vt platus: sed vt canonic9[a] vobiscum ius habeat cõferendi z i hoc casu cũ dolose ipedierit: dol9[b] ei suffragari ñ debz.

Honorius.iij. epo z pposito z capitulo cameraceñ.

Cum dilecta in xpo filia comitissa flandreñ. fecerit pmissiones[c] de nõ vacãtibus beneficijs ecclarum in qbus ius obtinet patronatus: z donationes[d] eorum in manibus posuerit alienis: mandamus: qtenus id irritũ decernẽtes inhibeat; eidẽ: ne similia decetero attentare psũat.

Ne sede vacante aliquid innouetur.

Innocentius tertius priori z conuentui glastoñ.

Quit ille qui scrutator[e] est cordium: q lz. C. p.n. ecclia; vestram erexit cathedralem ipsam batonieñ. ecclesie vniendo[f]: vt idẽ esset episcopus vtriusqz: qz tamen hec vnio asserebatur a vobis in graue preiudiciũ glastoñ. ecclesie redundare: cum per ipsam dissolueretur religio[g]: z fraudaretur elemosyna: z hospitalitas[h] tolleretur. Nos ad releuandum

a Canonic9. Hic pz q vbi eligẽdi ius cõiter ptiet ad episcopũ z caplm h9i iuis eligẽdi ñ deuoluit de vno ad aliũ. De h etiã dictum fuit. supra de offi.or. irrefragabili. Sz qr eps pt stare in caplo quasi cãonicus: qr qcito fuit cõsecratus i eps vacant priora bñficia sua: supra de elec. cũ in cũctis. z municeps esse desijt senatoriã dignitatez adept9. ff. ad mu. l. municeps. nec põt dici: q eligi possit postea in canonicũ: qr sm hoc oporteret ipsum confirmare suam propriã electõem: qd esse nõ debet: supra de insti. cũ ad nostrã. Potest dici: q lz dignitates priores pdat. ius tñ cãonici retinet. s quod prius hẽbat: sz qd eps prius cõsueuit hẽre p vicariũ eoipso q q eligit i epm: eligitur ad talesius canonici d cõsuetudine loci: z ex cã intelligo hanc cõsuetudiem introductam fuisse: ar. s. e. cũ nostris. Sz obijcio fortius: si eps eligitur q si canonic9 de nouo electus: ergo in eligẽdo nõ hz primã vocẽ: qr si eligeret se. psuz qd esse non dz: supra de insti. cũ ad nostrã. Dixit io. qd illd ius cãonici ad qd elect9 ẽ eps. est priuilegiatum z excedat alia iura: z hoc iõ qr illud ius annexum epali est dignitati: z ratione cõnexitatis sepe sortitur aliquis puilegiũ. vt. xvij. q. iiij. siquis contumax. ff. d rei ven. q religiosis. z supra de iudi. quãto. qd pri9 dcm ẽ verius ẽ: qr sit eligat ad vtrũqz: eoipso q eligitur i epm: eligitur in canonicum: z de speciali consuetudine hoc obtinet.

b Dolus. Si ergo caplm non eligat: infra tps statutũ pcurante epo: nõ deuoluitur pp hoc eligẽdi ptãs ad epm: z dol9 eius nõ oberit caplo: qr illud tps restituendũ ẽ caplo. ff. ex qui. cau. ma. ait ptor. §. vlt. z. l. h z si. §. hoc quoqz. z supra de in inte. resti. ex litteris. secus si dolo alterius hoc factum esset qr tunc ageret z illũ q dolũ fecit. ff. de dolo. l. arbitrio. §. pe. si esset soluẽdo. Sz i casu isto dolosus ñ ẽ soluẽdo z iõ restituitur caplo pstinũ ius. ff. d eo p quẽ factũ erit. l. vlt. z. ff. d dolo z eleganter. §. pe. io. Cõtrariũ credo z iputent sibi: qr nõ elegerũt. i. temp9 sic vbi eligẽ nõ possunt z tñ currit tps. s. d elec. c vlt. Et potestas eligendi non deuoluitur ad epm pp dolũ suũz sed ad superiorem ex littera dicit.

c Cum dilecta. puiisiones. huiusmodi pmissiones irrite sũt. s. d. co. nulla. z. c. relatum. z. c. ex tenore. z. c. cõstitut9

d Donatões. talis donatio non tenuit facta de re non vacante. vñ ea nõ obstãte potuit comitissa psentare vacãtib9 ecclesijs illis. i. de iurepa. illud. z preterea talis dõatio fieret in fraudẽ cãonice sanctõis. s. e. cõstitut9. vñ nõ teneret nisi cõfirmaretur a papa vt ibi. Sz vz q comitissa non poterat hoc allegare: qr turpitudinẽ suã i hoc proponebat: supra eo. cuz sup qõne. z. i. de dõa. iter dilectos. z. C. de trãsac. l. trãsactiõe finita. z. C. de reuo. dona. cũ profitearis. z qr in legẽ cõmisit frustra legis implorat auxiliũ. i. de vsuri; qr frustra. ff. de mio. l. auxilium. Sz dicas: q in casu isto bene audiretur comitissa: cum nullum ius sit adhuc acquisitum dõatarys: vt supra. e. ex tenore. De hoc dictũ est supra eo. cuz super qõne. vel forte comitissa hoc non agebat: sz scdm ipsius qd erat z ius innotuit dño pape. vñ papa illud decreuit irritũ: z mãdat vt decetero talia nõ debeãt attẽtare: cũ illud sit z riũ iuri. b.

e Quit. scrutator. xxij di. erubescant. z. xx iiij. q. iij. deus q. z ij. q. v. consuluisti. z. xxxij. q. v. christiana.

f Uniendo. Nõ q trib9 modis fit vnio ecclesiarum. Uno modo sicut vna subijciatur alteri z sm hoc erit sedes apud illam cui subijcitur. Ali sic pñt vniri: vt ex duabus dignitatibus fiat vna: z sm hoc illi qui sunt i vna ecclia cãonici sunt in alia z tam isti qz illi intererũt in electõe plati z i alijs negocijs. Sed in hac vnione distinguitur: qr aut vna ecclesia vnit alteri: aut ille due vniuntur isil q duo diuersa sunt. Sz si vna vnitur alteri sm hoc illius naturã z cõsuetudinẽ z priuilegia assumit cui vnit. j. d re. mo. recolentes. §. vlt. Si autẽ simul vniunt: tũc cõsuetudies z priuilegia que meliora sunt z humaniora in altera earum debent vniri vel retineri in vnita: ar. de pe. di. i. medicamentum. xxxij. q. i. nõ est culpandus. Sicut imperator cuz vnit actionem bone fidei z stricti iuris illud vnitum retinet ea que meliora fuerunt in altera actione: vt. C. de rei vx. ac. l. vna in prin. Silr cũ legata z fideicõmissa vniunt id qd humanius erat tam i vna qz in alia retinuit illud vnitum. C. cõia de le. ij. circa si. Tertio modo possunt vniri ita q vtraqz remãeat episcopalis: z sm hec sunt duo epatus: lz idem sit episcopus vtriusqz ecclie: vt. xvi. q. i. z ipis qualitas. z sm hoc: si ille ecclesie diuersis suberant metropolitanis p pter illã vnionem neuter metropoli. perdit ius suum: i fra de reli. do. qr monasterium. io.

g Religio. qr episcopus erat abbas. vñ non possz cõuenienter seruari religio cum essent diuerse professionis: qr non debent promiscuis actibus turbari officia: ar. C. de testa. consulta diualia. z. lxxxix. di. singula. item qr communio materiam discordie creare solet ff. de le. ij. cũ pa. §. dulcissimi. z naturale vitium est negligi. quod communiter poss. detur. C. qñ. z quib9 quarta pars dcu. debe. l. ij. li. x. ex huiusmodi causis videbatur vnio damnosa. ioannes.

h Hospitalitas. ad quã pcipue clerici z mi acbi tñt. z

ecclesie nr̄e statū cepim^a^ itē dere diligent̄: ⁊ ifra. Uos āt post obitum batonieñ. epi hu milit̄ postulastis: vt q: ip̄s ad uenerat quo sine scandalo ec clesie vestre ruina pōfat rele uari: cum ⁊ batonieñ^b^. eccl̄ia idipsum parit̄ postularet rex quoq3 cū regni magnatib^9^ ⁊ quidam epi cū multis abba/ tibus deposceret̄ illud idē: vt vnione penit^9^ dissoluta mona sterīū vestruz reduceremus i statuz antiquū sub abbatis re gimine gubernanduz. Atten dentes igit̄: q: ep̄ali sede^c^ va cante nō d3 aliq̄d innouari: cum non sit q ep̄ale ius tueat̄ maxime ne plus cauisse perso ne q̄3^d^ ecclesie videremur: si quod eo viuente cōcessimus post obitum eius subito mu/ taremus: petitionē vestrā ne quimus^e^ exaudire aucte pre dicta indulgētes^f^: vt cum ba toñ. ecclesia de presule fuerit ordinata ius vestruz apud se. ap. prosequendi facultatez li berā habeatis. interiz aūt sub cura prioris idem monasteri um gubernetur.

Hono. iij. ep̄o calmeñ. ⁊ ma gistris. u. ⁊ s. canoñ. suessañ.

Ila deuotionis synceri tas: ⁊ ifra. Eccl̄az sancti leucini de q̄ magfuz. r. dona tōis nr̄e gr̄a p̄cedente p̄bēde nomīe de mādato nr̄o capua nus archiep̄s inuestiuit: sibi duxim^9^ ↄfirmandā^g^: non ob stāte ↄcessione p capl̄m facta aliī seu ↄfirmatiōe nr̄a: siqua i forma^h^ cōi appareret obten ta: cū nusq̄ inueniat̄^i^ cautum in iure: q capl̄m vacāte sede fungat̄ vice epi i collatōib^9k^ p̄bendaruz nec in eodem ca/ su potest dici potestas confe rendi prebendam ad capitu/ lum per superioris negligen tiaz^l^ deuoluta: cū si fuerit sibi supior q eas posset de fcō vel de iure ↄferre. i dē burgi.

Onstitutis coram. j. n. procuratore ecclesie san cte marie ð castro forti ⁊ bur

de preben. de monachis. ⁊. xvj. q. i. q̄m q̄q̄d: ep̄s enim reddit^9^ illos pcipiebat: de q̄b^9^ elemosyna fieri ↄsueuit.

a Cepimus. mādauit: inno. q̄busdā: vt monasterium ip̄3 sub prioris regimine faceret̄ gubernari: ⁊ ep̄s certis reddītibus esset ↄtentus vnione manēte: ⁊ q ep̄us res monasterii non ex penderet: nec ep̄s bona ecclesie vacā tis sibi s̄biecte alie nare pōt. Ideo dic. ad releuanduz ec/ clesie vestre statuz cepimus intendere ⁊c. ⁊ hoc inno. ad petitionem batoñ. epi suo priuilegio ↄfirmauit: iō dicit i. sic: qð eo viuēte ↄcessimus ⁊c. hic i telligat̄ qð dicit in p̄ncipio: nouit ille qui scrutator ē cor dium q li. ⁊c.

b Batoñ. ð isto ep̄o nomine sauari co dixit q̄dam ver sificator: Hospes erat mūdo p mun dum semp eundo. Sic suprema dies fit sibi p̄ma quies. Itē dum describe rent̄ debita sua: di xit quidam alius. Hic ne pōe credi torem i legione.

c Sede vacāte. vacāte enī ecclesia clerici nō possunt dispone aliquid ð reb^9^ ecclesie. xij. q. ij. siq̄ de reb^9^. vbi dē h̄ nec ep̄s bona eccl̄ie vacātis sibi subiecte aliēare pōt. x. q. ij. siq̄s ep̄s. ⁊. lxxv. di. q̄m. Ho. tū dicebat q si sit magna necessitas: clerici p̄nt aliqua alienare: ⁊ iducebat ad h̄. lxxi. di. fratnitatez. qð pont^9^ ↄdicit. ⁊. xij. q. ij. p̄carie. dū tū adsit auctas metropolita ni h̄ non est ille casus in q̄ metropolitanus debeat se in tromittere de clericis suffraganeoꝝ suoꝝ. Et est arg. ad hoc: q iudex p̄stat auctoritatē facto minoris eo tēpore quo nō h3 curatorē. C. q admit. ad bo. pos. l. bonorum. Itē in minorib^9^ ecclesijs pōt ep̄s aliqua alienare p̄pter necessitatē mortuo sacerdote. x. q. ij. siq̄s ep̄s. Item si ca nonici faciant aliquē ↄtractum mortuo ep̄o: dicit io. q tenet ↄctus: l3 debeat rescindi si lesa est ecclesia. xij. q. ij. siqua de rebus. Sicut ē in ↄctu minoris q nō h3 cura/ torē. C. de in inte. resti. minoꝝ. si curatorē. Hoc ego non credo: imo talis ↄtractus nullus est: ⁊ sine aliqua resti tutiōe reuocat̄: q̄tenus ð facto pcessit. Idē essz si habe/ ret platū. Et hoc ēt dico p dictum. c. siqua de rebus. q: datur optio ep̄o: vtrū velit stare ↄctui vel non citra ali quā restitutionē: ⁊ hoc in fauorem ecclesie. Et sic itelli git hugo illud. c. siq̄ de reb^9^. ⁊ incipit tunc tenere talis ↄctus. si ep̄s ratum habeat. Et q sit verz hoc p3. j. eo. c. vlt. vbi attestatōes recepte vacāte ecclesia nō valēt. i. e. c. pri. argu. ⁊ hic ēt: q: sede vacante nihil ē innouandū. Itē nec va let sn̄ia ↄ ecclesiam lata: sicut nec ↄ minorē q nō h3 tutorē vł curatorem. ff. de re iudi. acta. §. vlt. C. q da. tu. pos. vniuersio.

d Quā eccl̄e. plus. n. vtilitas eccl̄e q̄3 p̄sone fuit attēdenda ar. xij. q. v. q: io. Nec ali quis d3 iuenire viā ad i pugnandū vel reuocan dum iudicia sua: ar. ff. de mili. testa. l. iij.

e Nequiuimus. Et iō potius dānum vestrum q̄3 nostrā infamiam p̄eli gimus: supra de auct. ⁊ vsupal. nisi specialis.

f Indulgētes. idulgē tia fuit ex h̄: q: vnio illa fcā fuit aucte celestini ⁊ p dn̄m innocentiuz ↄfir mata: vt p3 i antiq̄ ↄpi. ⁊ b̄n̄ficiū p̄ncipis d3 esse p̄petuū. xxv. q ij. c. i. ⁊. ij. in auc. de ↄsti. q̄ dig. li. a patria po. §. illð. coll. vj.

g Ila deuotōis. cō firmandā. h̄ dn̄s papa ex certa sciētia con firmauit huic eccl̄az istā vn̄ plenum ius ↄsecutus fuit: nec erat licitum ali cui ð ipso iudicare. s̄. de ↄfir. c. i. ⁊. ij. vbi de hoc.

h In forma cōi. sic. s̄. de ↄcel. p̄ben. q: diuersi tatem. Et sic p3: q talis ↄfirmatio modicū opat̄. De hoc dictum est satis supra de confir. c. i.

i Inueniat̄. Et ita itel ligit̄ esse p̄hibitū qð nō inuenit̄ ↄcessuz: sic. s̄. ð trāsla. inter corpalia. ⁊. lv. di. si euangelica. ⁊. x. q. v. ↄsuluisti. ⁊. xxxi. q. i. q si dormierit. Sed ↄ q: qð nō est p̄hibitū itelligi tur esse ↄcessuz. Dic sup h̄: vt dcm̄ ē. s̄. ð trāsla. inf corporalia.

k In collationib^9^. de hoc dubitari ↄsueuit: vtrū ep̄s bona vacātis ecclesie sibi subiecte alienare possit: vtrū vacāte sede veuoluat̄ ad capl̄m collatio p̄bendaꝝ qð hic determinatur. Ar. ↄ. s̄. de ma. ⁊ obe. his qui. ⁊. c. cum olim. vbi vacāte sede ius prelati deuoluit̄ ad capl̄m ⁊ ibi soluit̄ hec ↄrietas. Itē an potestas absoluendi deuoluat̄ ad capl̄m sede vacante dubi/ tari ↄsueuit. Arg. q non: q: hoc facit successor. xi. q. iij. si ep̄s ante hugo dicit: q s̄ppter periculū anime: ar. q pōt. j. de he re. ad abolendā. ⁊. fīie. q: capl̄m sede vacante condemnat ð heresi: ⁊ ita si pōt ↄdemnare: multo fortius absoluere. xxi. di. inferior. alienare aūt nō pōt. De hoc dixi. s̄. e. c. pri.

l Negligentiā. p̄pter negligentiā solā transfert̄ potestas eli gendi ad superiorem: supra n. pr. nulla. ⁊. c. q: vel cum indi gnum eligant. s̄. de elec. cum in cunctis. h̄ vbi null^9^ ē prelat^9^ non est negligentia: vt h̄ vel ēt cū eligē nō pōt. s̄. ti. xxi. q:

m Onstitutis. vacante. Hic p3 manifeste: q ecclesia que caret legitimo defensore ↄueniri nō pōt: q: ea vacante nihil est innouandū: q: nō h3 defensorez. s̄. e. c. i. nec ēt aliēa tio fieri pōt: vt dictum est. s̄. e. c. i. Lau. dicit: q vacante sede

economus ecclesie potest interim agere: ar. ꝫ. de iura. calū. in ꝑtractandis. ꝫ in fauore ecclesie spectat: quousqꝫ habeat platū: sꝫ nō est verū vt hic pꝫ. Et ita vacante sede nihil fieri dꝫ: vñ possit ei ꝑiudicari. In alijs vō in qb⁹ non ꝑiudicat epo potest caplm supplere vicem epi. ꝫ. de maio. ꝛ obe. his q. ꝛ. c. cū olim vbi de hoc.

e. J. de simo. nō satis. ꝛ. ff. ꝺ reg. iu. qꝺ ab initio. xxiij. q. vij. flagitia. ꝛ. xvj. q. iij. §. pōt ver. qꝺ si ꝓuar⁹. Prima responsio ē vera qñqꝫ i maleficijs: vt teneat ex maleficio q ratū hꝫ: sicut q ab initio mandauit. ꝫ. de resti. spol. cum ad sedem in fi. ff. ꝺ vi ꝛ vi arma. l. i. §. quonēs dñs tñ ei⁹ noie fuerit factum ff. de pca. l. si suus

a Irrita. e. J. xij. q. ij. sine excepti.

b Rei. magne paruā eniꝫ reꝫ sine hac solēnitate alienare pōt. xij. q. ij. srulas. ꝛ. J. de donat. certum. b.

c Subscriptiōe. al's n̄ tenet. xij. q. ij. nō liceat. ꝛ c. alienationes. ꝛ. c. sine exceptione.

d Continebat. ꝫdicēte. Et ita in venditione reꝝ ecclesiasticaꝝ taciturnitas ꝓ ꝯsēsu hēt Ar. ꝫ. ꝫ. c. pr. ꝛ. xij. q. ij. sine excep. ꝛ. x. q. ij. h'ius i fine. So. hic ad tps fctā fuit ꝯcessio alicui clicoꝝ bñficio: l ꝯrijs i ꝑpetuū: ꝛ iō necessari⁹ ē ibi exp̄ssus ꝯsensus ꝛ subscriptō ꝑ quā apparet ꝺ ꝯsensu: ꝛ ē sile. liiij. di. si seruus.

e Cōtradicēte. J. c. pr.

f Post multū. Ar. ꝙ si multū tps elapsuꝫ essꝫ ꝛ ꝯuent⁹ semp tacuissꝫ: videret ꝯsensisse: ar. J. de ꝑuile. si ꝺ terra. qꝺ nō credo: ꝫ soluꝫ scm̄ h narrat ꝙ semp pñt ꝯdicere tali ꝯctui imo nō posset prescribere q emit a solo ꝑlato: cū sciat epꝫ nō hēre ius distrahendi: qꝛ ꝯ leges mercat: ꝛ iō n̄ p̄scribit. C. ꝺ agri. ꝛ cēsi. quēadmodū. li. xi. xvj. q. iij. si sacerdotes.

g Preiudicare. Sꝫ videt ꝙ donatio tal' nō teneat: qꝛ plat⁹ nō pōt donare vel vendē nisi vt meliora ꝓspiciat. xij. q. ij. sine excep. ar. xvj. q. iij. si sacerdotes. iam solutum est: hic non fuit donatio perpetua: sed temporalis.

Irrita^a erit episcoporū donatio vel venditio vel commutatio rei^b ecclesiastice absqꝫ collaudatiōe ꝛ subscriptione^c clericorum.

Alex. iij. norwiceñ. epo.

Continebat: ꝛ ifra. Cō. t. t. r. ꝙ ꝯcessio decime ab abbatissa facta pri⁹: si conuētu sciēte ꝛ nō ꝯdicente^d fcā est: robur firmum dꝫ hēre: veꝝ si ignorante ꝯuentu aut ꝯtradicente^e decimā prius ꝑdicto h. ꝯcessit: ꝛ si post multum^f tēporis de assensu ꝯuētus eādē decimā dedit eidē scda cōcessio dꝫ ꝑiudicare^g priori.

Idem vuigorēn. epo.

Cum nos iā ꝑdcꝫ: ꝛ ifra. Ceteꝝ ē de rigore iuris ꝯcessionem illam nō tenere: quā reclamāte^h caplo ꝑ ꝑde-gineñsi epo predecessore tuo dict⁹ ꝓcurator petebat ab eodem epo restitutionem super libertate libere eligendi sibi ꝑlatum. Nos igit depositiōes testium: qui vacante^m burgineñ. ecclesia ꝛ carente legitimo defensore fuerint recepti duximus reprobandas.

De his que fiunt a prelato sine consensu capituli.

Ex concilio apud valenti.

tuū ꝯstat factā fuisse: nisi eā ratā^i postmodū habuisset.

Idem hierosl. patriarche.

Nouit tue discretōis prudentia: qualit tu ꝛ fres tui vnuꝫ corpus sitis: ita ꝙ tu caput^k ꝛ illi mēbra esse ꝓbāt: vñ non^l decet te omissis membris alioꝝ ꝯsilio i ecclesie tue negocijs vti. cū id nō sit dubiuꝫ ꝛ honestati tue ꝛ sanctorū patrum istitutionib⁹ ꝯire. Innotuit siqdē auribus nr̄is: ꝙ tu sine ꝯsilio fratruꝫ tuoꝝ abbates ꝛ abbatissas ꝛ alias ecclesiasticas ꝑsonas instituis ꝛ destituis: ꝛ infra. Ideoqꝫ id aucte ap. ꝓhibemus: ꝛ infra. Nos. n. tales istitutiones ꝛ destitutiōes carere^m decernim⁹ robore firmitatis. Idē eidē.

Quanto: ꝛ infra. F. tue mādam⁹ qtenus in concessionib⁹ ꝛ ꝯfirmationib⁹^n ꝛ alijs ecclesie sue negocijs fratres tuos requiras: ꝛ cum eorum ꝯsilio vel sanioris partis eadē ꝑagas ꝛ ꝑtractes: ꝛ que statuēda sunt: statuas: ꝛ erranta corrigas: ꝛ euellenda dissipes ꝛ euellas. Absentiū^o qꝫ fratrū noia inscribi nō sinas: qꝛ talia munimēta sunt irrita ꝛ falsa: ꝛ tu exide qstionē falsi poteris merito formidare.

In negocijs autem factis ꝛ ceteris ꝯctibus: q ꝺ iure fortiunt effectū eius ratihabitione pōt res rata haberi ab eo q talia ab initio mandare potuit: si ei⁹ noie fcm̄ est. ff. rē ra. ha. l. iij. §. fal sus. ꝛ. ix. q. iij. lugduñ. ꝛ. ff. de iudi. l. veꝝ. ꝛ hic: ꝛ. J. ꝺ dona. pastoralis in fi. In his aūt q per alios explicari nō pñt: sicut ē: vt qs ꝑ aliū ferat sniaꝫ. vl testimoniū faciat: nō hꝫ locū ratihabitio. C. de sen. ex. ꝑiculo recitā. l. i. ꝛ ij. nisi sit illustris ꝑsona: vt ibi. Et in his q ꝯ naturaꝫ sꝫ vel fiūt: ꝛ que sine pctō desteri vel fieri vel possideri nō pñt: ꝛ que ipso iure nulla sꝫ ab initō: ꝛ sic loquunt ꝯria.

k Nouit. caput. Sed nunqd eps audit sine lris capli: ꝺ rato volēs agē ꝑ ecclesia sua. De h dic vt dcm̄ ē ꝫ. de ꝓcur. c. i. ꝫ. de rescrip. edoceri.

l Non decet. xij. di. nō decet. xij. q. ij alienationes. ꝛ. xvj. q. vij. eps. i. ꝛ. ꝫ. ꝺ p̄scrip. cū si liceat. ꝛ ar. lxxxvj. di. siqd de quocūqꝫ. ꝛ. J. e. c. pr. ꝺ qb⁹ ꝯsōnib⁹ hic fit mentio.

h Cum nos. reclamante. Et ita pꝫ ꝙ i negocijs ecclesie necessari⁹ ē ꝯsensus vniuersitatꝫ vel maioris ptis. ꝫ. c. pr. ꝛ. xij. q. ij. sine exceptiōe. ꝛ in ordinatōe clericoꝝ. xxiiij. dis. eps sine. ꝛ in dignitatib⁹ ꝯferēdis. J. e. c. pr. ꝛ. xxiij. di. legim⁹. ideꝫ est i causaꝝ ventilatōe. xv. q. vij. eps nulli⁹. felix. ꝛ. c. si autēꝫ.

i Ratā. Et ita alienatio: q de iure nō tꝫ: ratihabitōe ꝯfirmatur. xvj. q. i. c. vlt. ꝛ. J. ꝺ iurepa. cura. ꝛ. xij. q. ij. siq de reb⁹. Ar. ꝯ insti. ꝺ auc. tu. §. tutor. ꝛ. ff. e. ti. obligari circa fi. Itē ar. ꝙ ea q ab i initio n̄ valēt: ex postfacto ꝯualescūt. J. ꝺ ꝯiu. ser. ꝓposuit. J. de despō. ipu. ꝺ illis. ij. xxxi. q. ij. c. i. ꝛ. ij. ꝛ. ff. de ritu. nup. sigs i senatorio. ꝛ. i. q. i. cū ꝫ circa finē. Ar. ꝯ. xxiiij. q. i. scisma.

m Carere. Sed nunqd ipso iure tales cōstitutiones irrite sunt. videt ꝙ sic ex hac lra: quod satis pōt ꝯcedi: qꝛ facte contra iura. C. de legibus non dubium.

n Quanto. ꝯfirmationibus. ꝫ. c. pri. cū alijs cōcor. ibi positis. ꝛ. J. c. pri. Et ita patet: ꝙ eps negocia ecclesie sue cum consilio canonicorum suoꝝ tractare dꝫ. xij. q. ij. sine exceptione. ꝛ. c. alienationes. ꝛ. lxxxvj. di. siquid. ꝛ. xvj. q. i. ecclesia habet.

o Absentium. Nō ꝙ de crimine falsi tenet: q nomīa absentium fratrū facit iseri. C. ad. l. corne. de fal. q velutī. ꝛ ipsa insfra sꝫ irrita. C. ꝺ testa. l. iubemus. ꝛ in auc. ꝺ istru. cautel. ꝛ fi. §. ij. coll. vj. non tñ oꝫ testem scire q in

charta vel instrumēto cōtinent̄ cui sigillū appōit. ff. de pig. ac. caius. C. d testa. hac cōsulnissima. Nec in hoc ca su sit ei piudiciū. qn possit postea ɔdicere: si sua interfue rit vt in. l. caius. ꝭ si sciret postea reclamare nō possz. ff d pig. t. hypo. fideiussor. §. i. t. i. q. vij. saluberrimū. t. ꝭ. de transac. et lris. xxvij. q. i. oēs semi ne. t. xx. q. i. vidua. Sic t crimē falsi i currit: q sigillū fur tiue furtiue nole capituli: supra de testi. tam lris. t q literas iudicum aperuit: supra de offi. dele. cū olim t supra de rescrip. c. lz. vnde tales d ponendi sunt p in fra predicta.

p Nam noscitur. literas. pōt ergo qs p lras pre sentari: ar. lxiiij. di. c. i. ij. t. iij. quid si ɔdicatur litteris stabitur eis. ꝺdec prium pbef: supra de proba. post ces sionem vbi de hoc t supra de testi. cū a nobis.

q Cōtradicūt. cum ab initio ne sciuerunt: alias nō vz q postea ɔdicere pōt. ꝭ. e. c. ij.

r Debet. p̄sūpti ne. q: nō ē veri si mile: q hoc faciat sine cōsilio fratrū suorū: supra co. c. xx. Hec p̄sumptiō pbatōem recipit l ɔuūret & dicit. se cus esset si esset p̄ sumptio iuris t d iure. j. d spō. ad id qd. t. liiij. di. fraternitatem. t. j. de iu deis. c. vl.

Celestin⁹ tertius.

Nam noscit̄: t ifra. Cū in p uincia tua sepe cōtigat q ad ecclas in qbus collegia sua pnt̄a di habere noscunt̄: eo rum abbates aut p se aut per lras pšōas idōeas epis dioc. pn̄tant: t eis pn̄tat; t receptis aliqn̄ āte aliqn̄ post mōachi ɔdicūt^p. Respondem⁹: q in p̄ sentatōib⁹ p̄latorū itelligi dz^q q fiat de collegiorū suoꝝ as sensu sine q̄ nō obtinēt firmi tatē. vnde si cōstiterit cōuēt⁹ vel maioris t sanioris^r ptis n̄ affuisse ɔsensū istitutiōes hu iusmodi cōuēit euacari^t: nisi ex antiqua t approbata cōsu etudie^u vel cōcessa libertate^x aliqui eorū ɔbauerint cōmū ni sibi collegij nō debere in ec claꝝ seu beneficioꝝ collatiōi bus requiri cōsensum.

Inno. iij. archiepo t magi stro scholarium bituriceñ.

Uz aplica se. t ifra. Sa ne sicut accepim⁹: cum ex vna pte capl̄m sācti stepha ni: t altera pte mōachi d pla tea super decima q̄dā in vīm cōpromisissent arbitriū: dicti monachi proponebant dona tōem ipsius decie sibi a q̄daz milite fcāz: t bituriceñ. ar epi dioc. eius accedēte cōsēsu cō firmatā fuisse: seqz auctē bie ronymi munitos existē: q scri bēs ad damasū ait: si aliqn̄ fu erit a laicis male ɔtēta: q diui ni iuris eē noscūt̄: t i vsū trāsie rit mōachorū: epo loci pbēte cōsensū cōstabūt eis oīa ppe tua firmitate subnixa. Econ trario ps allegabat aduersa: cōsēsum epi cleri cōsēsu mius suffice auctē leōis^a pape dicē tis: nec qs eps d reb⁹ ecclesie quicqz donat̄ vl cōmutat̄ vel vēdere^b audeat: nisi forte ali quid horum faciat: vt melio ra prospiciat: cum totius^c cle ri^c cōsēsu atqz tractatu id eli gat: qd non sit dubium eccle^d pfuturum^e. Qr ꝭo nos cōsu lere voluisti: vtrū qn̄ decima te netur^f a laico si conferatur ec cle ad cōfirmādam donatōez cōsēsus epi sine cleri ɔsēsu suf ficiat tales rn̄. q monēd⁹ ^g ē lai c⁹ q decimā ɔtiet: vt eā resti tuat eccle ad quā spectat. qui si forte iduci nequiuerit: t eā cum dioc. consensu alti eccle assignauerit: ɔserti^h religioso conuentui: cōstabit ipsa dona tio ppetua^i firmitate subnixa. Auctoritates. n. premisse lz di uerse sint: non tn̄ aduerse: cū di ꝭ alios fratres suos.

x Libertate. puta q: priuilegia hꝫ prelatus: q solus sine cō sensu fratrum instituat. Et ita est hic ar. expssum q ius elige di de iure cōi sim̄l pertinet ad epm t capitulū cū eps sit ca put capituli supra eo. nouit. nisi consuetudo contrariū indu cat vel priuilegiū: vt hic ps. De hoc dixi: supra d elec. cū ecclesia vultera na. b.

p Nam aplica. hiero nymi. xvi. q. i. qm̄ quicquid. t supra d con sti. cū omnes.

z Leonis. xij. q. ij. sine exceptione.

a Uendere. nisi sit p ua t sterlis possessio: vt xij. q. ij. terrulas.

b Totius vel maioris partis ibi seruientis. x. q ij. hoc ius.

c Cleri. i. capituli sui: bona enim aliarū eccle siarum vēdē nō dz nec vēditōi auctē pstare. xij. q. ij. abbat. t. xvij. q. iiij. in venditiōibus.

d Ecclesie. l. episcopali

e Pfuturū. qīu ad opinionem tamen ipso rum t sic tenebit aliena tio qūis contrarium eue niat. ff. d admi. tu. tutor. qui. §. ꝗ. tamen si proba retur lesio: restitueretur vt. ꝭ. de in inte. resti. c. i.

f Tenet̄. de facto t qr verā possessionē hēre n̄ pōt cū laici decimā d in re posidere n̄ possūt. ꝭ. d pscrip. eam q̄. t. xvi. q. vij c. i. tn̄ tolerat eccla: q lai ci decimas quas ātiqt⁹ habuerūt in feudū ɔtie ant: de qbus loquit̄ hec decre. vt in fine dicitur.

g Monendus est. t etiaz cōpellend⁹: cū mortaliter peccat. vi. q. i. illi qui: t. xxij. q. i. c. vlt. vel hoc intellige de eo cuius scandalū timet̄. xxiij. q iiij. non potest. Nam si hoc esset verum: posset episcopus per alios laicos multas ecclesias spoliare: t alias ditare: quod si faceret: appellandum esset cum hoc sibi non liceat. j. d re. ec. non alie. c. i. Hoc quod dicit laur. intellige de decimis non i feudum concessis: sed decre. loquitur de decimis in feudū concessis. vt dicit in fi. b.

s Sanioris. Sꝫ nōne eoipso maior ē q ē sanior. xxxi. di. nicena. t. j. d his que fi. a ma. par. ca. c. i. t. xl. di. mul ti in fi. Dic q vbi aliq̄ pars nō ē sana: puta q indignū digit vel q: i dānū eccle aliqd facit: tibi dico maiorem partem illā q̄ sanior est t pferēda ē. ꝭ. de postu. pla. gra tā. alias nisi vtraqz pars i electōib⁹ esset sana: nō statim dicerē maiorē saniorē: imo qnqz miorē eē ponēdā. ꝭ. d elec. eccla vr̄a. vbi ps maior n̄ obtiet. ꝭ. d ap. ɔstitutus. b

t Euacuari cū nō sint facte fm ius: ꝭ cōtēptis illis q requiri debēt. ꝭ. de elec. q sicut. t. c. q: propter. t. ꝭ. eo. nouit. t. c. quāto. vbi hoc videtur expressum.

u Consuetudine. dummodo sit talis que iuri cōmu ni non preiudicet. l. prescripta: supra de consue. cū di lectus. t. c. vl. q: tunc prescripsit prelatus ius instituē

h Presertim. i. maxime q: ad hoc agitur: vt de manu laici reuocetur. b.

i Perpetua. Et ita videtur valere donatio sine consensu capituli: sed hoc ideo est: quia per hoc vtilitati ecclesie con sulitur: t illi qui decimam detinebat: quia hoc solum bene agitur: vt vita hominum corrigatur. xxiij. q. v. prodest seue ritas. alias semper requiri debet consensus capituli: vt supra. c. per totum. b.

alind sit aliēare qd ab eccl'ia possidet: ⁊ aliud qd ↄ̄tinetur a laico ad vsū eccl'asticū reuocare. In alienatōe quoq; iuxta leonis pape decretū cōsensus epi sine clericoꝝ cōsensu ñ sufficit. In reuocatōe autē iuxta scripturam hieronymi sufficit ↄ̄sensus epi cū ꝑ vtrūq; vtilitati eccl'e ↄ̄sulat. Naz ⁊ i lat. cōci. ē inhibitū: ne q̄libȝ religiosa ꝑsona eccl'as ⁊ decīas d̄ māib⁹ laicorū sine ↄ̄sēsu epoꝝ recipiat: ꝑ qd idirecte dat itelligi: q̄ sufficit cōsensus epi: vt licitū eccl'ie sit decimas d̄ māib⁹ recipe laicorū. Hoc autē d̄ illis decimis itelligim⁹: q̄ laicis i feudū ꝑpetuo sunt concesse.

Idem meteñ. archidia.

Ua nup: ⁊ ifra: Adiecisti ēt vtrū epo vl' electo cū solo ard̄i. ꝑt assēsū maiorȝ eccl'e: cū ab ipsa eligat' eps ⁊ ard̄i. assumāt d̄ ipsa cenobijs vel eccl'ijs cōuētualib⁹ ad q̄s ius ꝑtiet ꝑsonat⁹ liceat cōferre ꝑpetuo vacātes eccl'as baptismales: ⁊ ifra. Alteri⁹ ēt q̄stionis solutio ex ep'la leonis pape colligit' euidēter: i q̄ legit' neq; eps d̄ reb⁹ eccl'e q̄cq̄ donare vel ꝑmutare vl' vēdere audeat: nisi forte aliqd horū faciat: vt meliora ꝓspiciat: ⁊ totius cleri tractatu atq; cōsensu id eligat: qd nō sit dubiū eccl'e ꝓfuturū. Irrita n. epoꝝ dōatō vēditō ⁊ cōmutatio rei eccl'astice erit absq; cōniuentia ⁊ subscriptōe clericoꝝ. Per hoc. n. noueris solutā scd̄o loco ꝓpositā q̄ōnē: cū ↄ̄cessiōes eccl'aꝝ ad ꝑpetuas aliēatōes ñ sit dubiū ꝑtiere.

Idem episcopo elieñ.

Astoralis officij diligētia: ⁊ ifra. Preterea q̄sinisti cū auctē dionysij fuerit ꝓhibite limitate: q̄ten⁹ singulaꝝ parochiaꝝ ꝓuētus i vsus eccl'e cederēt necessarios ⁊ stipēdia mistroꝝ: si epo liceat sine auctē sūmi pō. vl' saltez sine sui capituli volūtate viris religiosis cōferre obuētōes alicui⁹ parochialis ecclesie sustētatōe vicarij reseruata. ⁊ cū lat. cōcilij statuta ꝓhibeant eccl'ijs nouā ipom vel augeri veterē pensionē postulas edoceri: an epi valeat religiosis consentiente patrono totā eccl'am: vel de nouo cōferre aliquā portionez. Ad qd breuiter. r. q̄ salua constitutione cāonica d̄ cōcedēda ꝓps loci:

a Reuocare. iō nō intelligitur alienare q2 trāsfertur de laico ad eccl'az. sic ñ d̄r aliēatio q̄ñ trāsfert' d̄ fre ad sororē: sicut dicit lex. si testator ꝓhibuit rē alieāri: dādo sorori ñ vi' alieār. C. d̄ fideicōmis. volūtas. ff. d̄ le. ij. vnū de familia. §. ij. ⁊. l. peto. § frēz. ⁊ q̄ trāsfert colūnas d̄ loco vno ad aliū locū eiusdē ciuitatis: ñ vi' facta trāslatio. C. d̄ edi. ꝑua. sig' p⁹. ſʒ reuera tal' reuocatio ē q̄dā aliēatio. xij. q. ij. ap'licos. ⁊. j. c. p. Nā si remāsisset apd̄ illū laicū decia illa: spes eēt: q̄ posset redire ad ꝑorē eccl'az ad quā spectat: si decederet sine hēde: nisi hēdes succedāt i decimis siue sint collaterales: siue d̄scēdētes ⁊ ē sile: q̄ de⁹ magis voluit sibi hostias imolari q̄ȝ d̄monib⁹. xxij. q. i. ↄ̄sidera.

b Cōcilio. j. d̄ ꝑui. cuȝ ⁊ plātar. nec laici i alios laicos decias pñt trāsferre. j. d̄ excess. ꝓhibemus.

c Intelligi. a ↄ̄trio sēsu ⁊ ē fortissimū ar. ff. d̄ of. ei⁹ cui mā. ē iur. l. i. ⁊. xcv. di. q̄lis. ⁊. xlv. di. discipli. a. ⁊. d̄scēde peccauit ꝓpl's tu⁹ q̄si dicat q̄ ñ meus erg̃ peccauit: q2 ꝑ ꝑcm̄ recedit' a do. xxxij. q. i. cū renunciat. lau.

d Epi. Uide modū argumētādi: erḡ dic d̄ epo q̄ tm̄ d̄ epo itelligēdū ē. sic. xxv. di. q̄lis ⁊. xcv. di. illud. ff. d̄ cōdi. ⁊ d̄mō. cū ita. Ar. ↄ̄: q2 aliud ē dicē epm ⁊ aliud solū epm. j. d̄ testa. req̄sisti. Et ita hē vn⁹ casus i q̄ sol⁹ eps ꝑt aliēar' alias hēs. xij. q. ij. terrulas. ⁊ trib⁹. c. sequētib⁹ ⁊. xij. q. ij. bone.

e In feuduz. De alijs vero nō esset verū qd hic di: q2 ecclesia pōt illas vendicare cū ille nullum ius habeat: ſʒ hec ecclesia ad quā spectant. nec pōt petē ꝑ ius feudi: qd iniquitas et cā fuit ꝑmissum: q2 eps ius vni⁹ eccl'e non pōt alij dare: vt. j. de re. ec. non alie. c. i. ío.

f Ua nup. Casus. archidiacon⁹ meteñ. q̄siuit a papa: vtrū eps siue elect⁹ d̄ cōsensu archidiaconi tm̄ sine consensu capl'i ↄ̄ferre posset vacātē eccl'iā baptismalē alicui mōasterio vl' alij eccl'e q̄ hȝ iusꝑonat⁹ i illa eccl'a vacāte. ⁊ rūdet q̄ ñ ꝑt auctē leōis pape q2 cōcessio vacātiū eccl'aꝝ ꝑtiet ad aliēationem. b.

g Cōfert'. vt mōachi hēant fruct⁹ illaꝝ ⁊ retieāt eccl'ias ad ꝓ vsus ꝓpos: ⁊ sic ledēt eccl'a: vñ ñ valet talis cōcessio.

h Alteri⁹. i. istu⁹ ꝑtiū q̄ōnis: ſʒ iō dic alteri⁹ q2 alia qd p̄cedit: q̄ pōebat' i antiq̄ copilatōe i ti. d̄ isti. ſʒ i hac non ponitur.

i Leonis. xij. q. ij. sine exceptione. ⁊. ↄ̄. c. primo.

k Uendere nisi forte sit res que seruando seruari nō posset. C. de admi. tu. lex que in ſi.

l Tractatu. ſʒ q̄r fiet tractatus ↄ̄uēiēt oēs: ⁊ q̄libȝ dicat qd sibi vi'. C. de bo. ciuita. alie. l. vlti. li. xi. ⁊ iit. se. l. vlt. ⁊ hō de imobilib⁹: vel d̄ mobilibus ꝑciosis: q2 si sint preciosa necessaria ē solēnitas. C. d̄ admi. tu. lex que. se. c⁹ d̄ his que fuā do fuari ñ pñt vt l. ꝑdicta. ⁊. ff. d̄ pe. he. l. diuus. vi.

m Dubium. cōi opinione cāonicorū vl' probabili iudicio: lȝ forte sec⁹ cōtingat: ar. ff. de mino. verum. §. si locupleti. Et intellige nō sit dubiuz quantum ad se: q2 sufficit ab initio bene gestū. ff. d̄ nego. gest. ſʒ an vltro §. i. vel dic dubiū. s. communi opinione clericorum.

n Per hoc. i. ꝑ capitulum leonis. xv. q. i. possessiōis.

o Perpetua. ꝑpetue. n. intelligūtur ex eo quia fiūt ecclesijs ⁊ non personis: vt. ↄ̄. c. primo. ⁊. ff. de annuis leg. annua. ⁊. xij. q. ij. liberti. quia ecclesia non moritur: vt ibi dicitur. ⁊. ↄ̄. de insti. cuȝ venissent. si fiunt ꝑsonis sine tēporis prefinitiōe durabunt in eorum vitam. x. q. ij. hec vi⁹ prestatio ⁊. xv. q. i. possessiones.

p Astoralis. dionysij. x ij. q. i. ecclesias. xc. di. c. i. ⁊. lx. xx. di. c. episcopo.

q Obuentiones. i. fructus vel redditus retenta sibi ecclesia cum sustentatione vica. ij.

r Sustentatione. sufficienti: supra de preben. d̄ mōachis. vbi de hoc: ⁊. ↄ̄. de sup. ne ꝑla. sicut.

s Concilij. j. de censi. prohibemus.

t Constitutione. xij. q. ij. bone rei. Ex hac littera videtur manifeste: q̄ episcopus posset dare quinquagesimā vel centesimam partem sine consensu capituli: vt i ꝑdicto. c. bone rei. non obstante iuramento de nō alienandis rebus ecclesie. j. de ec. edi. tua. ⁊. ↄ̄. de iureiu. intellectȝ. Nemo eīm pōt epm accusare de eo q̄ tēplum dei edificat. xij. q. ij. aurum. Item quia sufficit semel a iure fuisse concessum: vnde non est vlterius necesse adire

preteri. r. de condi.insti.q sub pditione.§.vlt.ar.s.i.de dona.pastoralis.r.s.e.c.pri.rij.q.ij.si eps.r.s.e.cu nos h.e.t.cu eo dicutur.p et in hoc casu reqrit cosensus capituli:lz eni ei pmittatur a iure alienare ca necessitatis vel vtilitatis:reqrit ta oz consensus capituli.rij.q.ij.sine exceptione. Litera tn ista pdicit.r io. idé dicit sup i.lo.c. hoe rei. Illd qdem securu e dice r expone hac lram sm p.t.exponit.i. salua cosone: qr no derogat p istd rnsum illi canoi hoe rei.nec dicit ibi p eps possz illa odatione facere sin cosensu canonicoru: s hec lra pnuz innuit:r.i.de dona. ad aplice. vbi d h

clesia vestra.ff.de serui.ru.predi.per fundum.rij di.no licet r.ff.de pac.maiore.ar.cotra.lriij.di.plebs.isti.de satisda. tu. §.sed si ex testo. So.illud regulare e:vt semp stetur maiori pti sed maior ps e illa que maiori roe r pietate nititur.ir.di.sane qppe.rl.di.multi.l fi.r.iiij.q.iij.§.ite iurisiura di.presumitur p pluralitate.lri.di.null. in fi.nisi cotrariu pbetur vt hic ps.r.rriij.di.illd. r.s.de elec.dudum.

quinquagesima portioe neqz primu neqz secunduz potuit facere epus:nisi de licentia ro. pon.pter sui capituli voluntate. Inno.iij.archiepo senon. r eius suffraganeis.

Et si mebra corporis: r ifra. Prouincie senon. capla cathedraliu ecclesiarum ad nos querimonia transmiserut:p archieps senon. r eius suffraganei procuratores eoru nup ad puinciale cociliuz couocatos ad tractatu eoruz admitte noluerut r ifra. Uisu fuit nobis r fratrib nris vt capitula ipsa ad huiusmoi cocilia debeat iuitari:r eoz nuciij ad tractatu admitti:maxie super illis q ipsa capitula cotingere dignoscuntur.

Que a maiori parte capituli.

Ex concilio lateran.

Um in cunctis ecclesijs quod plib r sanioribus frib visuz fuerit: icunctat debeat obseruari graue nimis e r reprehensione dignissimu p per quasdaz ecclias pauci quandoqz no ta de roe q de ppria voluntate ad ordinatoez ecclasticam pcedere no pmittut. Quocirca presenti decreto statuimus:vt nisi a paucioribus r iferioribus aliqd roabiliter obiectu fuerit r ostsu ap.re.pualeat semp r suu cosequatur effectu quod a maiori r sanior pte capituli fuerit costitutu. Nec constonem nram ipediat:si forte aliquis ad coseruanda ecclie sue consuetudine se iuramento dicat astrictu.nec eni iurameta:sed poti piuria sunt dicenda:q p vtilitate ecclie r sanctoz patz veniut istituta. Si qs aute huiusmoi psuetudies q no roe iuuant:nec sacris pgruut istitutis:iurare psumpserit doec digna egerit pniam:a pceptioe sit dominici corporis alienus Celestinus.iij.clarem.epo.

Uesiuit:r ifra. Sup eo p eccliam tua qdaz ex caonicis et in minimis:qr pensio ecclie debita n reddit l cli c aliqs aut pochian deliqt sine tuo r alioz caonicoz assensu idicto supponut:r ifra. F. t.t.r.p ideuz i aliq ecclia p aliqué l p alids de caonicis tuis sin tuo r alioz fratz assesu positu obruat n des:nec et sustine:vt ab alijs obruet:r ifra Sz siqs i his dliqrit ecclastice coertoi sbiaceat cu pcta su os auctores tene debeat: nec pea sit vlti ptraheda q delictu fuerit in excedete reptuz.

a Quinquagesima.iimo qnqz maiore portoez si multu abudat de auctoritate.tn sapiorz qnqz non tm qnqz nihil si grauat ecclesia.j.de dona. aplice.ioannes.

b Et si mebra puiciale.de quo hes.rviij.di.p totu.r.j.d accu.sicut olz. De pcilio monachoz habet.s de sta.regul. i singulis.r.c.ea que.

c Contingere.r merito:qr qd oes tagit ab oib dz coprobari.lriij.di.c. i.r.lrvi.d.c.i.r.viij q.i.lz ergo.r.s. de tep.or.si archieps. vbi de hoc.r.ff.de adop.na ita .r.ff. d mio.in cae.§.ca.r Let.§.vl.r.ff.d iure anu.au. diuus. r.ff.de aqua plu.ar.in concedendo. r in auc.vt sponsalar.§.ad hec quoqz.coll.viij. Laici vero huiusmoi cocilijs interesse no debet:nisi spaliter inuitent.lriij.di.hadrianus.in fi.vel et nisi spaliter tractaret ca fidei.rcvi. di.verna.vel nisi tractaretur de matrimonio: qr cuz tales cause eos tangat possunt interesse.rrrv.q.v.ad sede

d Um cunctis.pluribus.lrv.di.c.i.q.r.iij.s de elec.licet.rriij.di.in nomine domini.rr.di.d quibus.r.ff.de re iudi.duo et tribus.

e Permittunt.appellado r ipediendo d fco

f Rationabiliter.ar.p non semper statur maiori parti nec pluralitati:vt hic.r.rrri.di.nicena.s. de elec.ec

g Ostensu.ergo no sufficit obijcere.nisi pbet r hoc probabitur coraz superiore.s.de elect.venerabiles.

h Constitutum. Et ita caplm potest constitutionem facere:dum tamen intersint omnes quos constitutio tangit. De hoc.s de consti.cum omes.als presentes in preiudiciuz absentium nihil constituere possunt:vt ibi circa alia negocia ad min due partes debent esse presentes .ff. quod cuiusqz vniuersi.l.nulli. r.l.plane.r.ff.de decre . ab or. fac.l.iij.

i Iurameta.sic supra de iureiu. sicut nostris. Et ita si iuramenta sint facta in genere : restringenda sunt circa bonas r licitas consuetudines: ar.supra de iureiura.qz io.r.c.ad nostram .iij. si specialiter iurant: statim sunt periuri.ber.

k Uesiuit. ecclesiaz tuam .i.tue iurisditioni subiectam.similes.supra d auc.r vsupal. c.i. Et intelligitur h vbi canonicus non habet ius episcopale in ipsa ecclesia:als si haberet:r ei denegaretur debita pensio:vel aliqua offensa digna excommunicatione committeretur:bene supponeret ecclesiam interdicto:non nego tamen honestius per sonas interdicere.non enim ecclesie delinquunt:sed persone: in auc.de man.prin.§.oz.coll.iij.r ar.j.de pe.lz.rvi.q.vi.illud hoc dixit lau.sed ecclesia propter delictum alicui iterdicti n dz si ille q deliqt puniat:qr illi q n peccauerut n obet puniri:nisi i.le q deliqt sit ons loci:qr tuc pp dlictu eius terra supponit i

l Assensu.qr talis snia n tenet terdicto.j.d spo.n.e vob.b. cu lata sit ab eo q no hz iurisditionem.q.q.i.in primis. C.si a non compe.iu.l.i.r supra de consue.ad nostram.r.

m Deliquerit.rvi.q.vi.cognouim.r.c.illd.qr peta suos ppriós tene debet auctores:vt hic dicit.C.de pe.sancim.C.ne vro.p ma.ob. maritoru.ri.q.iij.illud.r.j.d sen.ex.roman.r.§.

E

ff. Sed ꝫ videtur qꝛ perit iustus pro impio: de cō.di.i.l. Acta. xv.q.vlt.cū multe. So.qḋ hic dī:locū hꝫ i pena spūali:qḋ dī i ꝯtrꝫ hꝫ locū i pena tꝑali:q̄ñꝫ iponit alteri ꝑ pctō alterius. vt.i.q.iiij.§.ite ꝑ pctō:vl ꝫ regulare ē illa casualia fiūt.t.

a Ex ore ānulo.ff.ꝫ.de re iudi.cū oli.pꝫ hoc tñ nō fuit istitut⁹ cum i possessionem missus nō fuerit:vt seq̄t vñ versus.nō renuo pri mū nisi firm⁹ hēe scdm.

b ¶ eoꝝ.s.executoꝝ.

c ¶ Augusteñ.cui.b.dictus.b.reuerētiā exhibuit tāq̄ ꝑposito: vt seq̄t.i tādē idē.b.mortu⁹ ēt eo mortuo capl̄ꝫ:statī eligit istū i ꝑpositū dicto.b.p⁹ appellāte:q ipꝫ nō eligerēt cū ad ipꝫ spectaret ꝑpositura. De hac appellatōe fit mētio iferi⁹:hec oia habēt in integra.

d ¶ Inuestitus.i.missus i pos.

e ¶ Mādatū. Sic pꝫ:q ꝑ talē iuestiturā quā fecit cū ānulo non efficit ꝗs possessoꝛ.i.de dona. ꝑ tuas:ar.ꝫ.ḋ re iudi.cū aliq̄b⁹.qꝛ in adipiscēda possessiōe act⁹ corporal' acq̄rit.ff.de acq.pos.possideri.§.i.in admittēda ar.ꝫ.ꝫ.de cōsue.ex lrīs. c.xvi.q.vij.ꝫ.scōꝝ.c.q.i. moderamine.c.C.de sa. san.ec.vt iter diuinū.ff. de ꝯhē.ēp.c vē. clauib⁹ c.ff.ḋ bo.auc.iu.pos.q̄ꝫ uis.c.ꝫ.ḋ do.c ꝯtu.contingit.ff.de dā.ifec. si finita.§.vl. Itē pꝫ hic q si pap̄ı mandat alicui dari ꝑbendam: c capl̄m aliū eligit tenet electō. De hoc dictū est supra de preben dilectus filius.io.

f ¶ Rōe.qꝛ erat in minoribus ordinib⁹ ꝯstitu⁹ vt pꝫ i integra: c qꝛ reuerentiā faciēdo illi.b.iuri suo renūciauit:vt hic seq̄t.

g ¶ Renūciasse.nō.hic ar.de tacito ꝯsensu:c lꝫ v̄bis nō renūciet aut nō ꝯsentiat ipo fcō tñ ꝯsentit.xxxij.q.ij.honorāt.c.ꝫ.ḋ trāsac.ex lrīs c.xliij.di.sit rector.ff.mād.in ꝗpcedēte.§. luci⁹. ff.ad munici.l.ij.c.ꝫ.de of.dele.gratū.c.c.cū oliꝫ.in fi.a ꝯrio sensu.ff.de iof.testa.si ꝑponas.§.i.c.l.nihil.c.l.vlt.c.ff.de publi.c.si ego.§.i.c.ff.de mīo.si filius.c.C.de iure domi.impe.l. ij.ar.contra.ff.de decur.herēnius.§.vl.c.ꝫ.de ꝑbē.dilecto.io. Preterea lꝫ renūciatio sit tacita valet ēt citra auctoꝛitatē supioris:lꝫ expressa non valeat sine aucte superioris.ꝫ. de renūci. admonet sicut plus valet tacita ꝓhibitio q̄ expressa:cū scilꝫ litē cōtestēr.ff.de solu.si quis stipulat⁹.c.i melle.ff.e.t.vero ꝓcuratori.§.vlt.lau. Sꝫ quid si alius ageret ꝯ illū ꝑpositum:c cassaretur illi⁹ electio:nūq̄d iste q exhibuit reuerētiā pōt agere pro ꝑpositura.non qꝛ filius exheredatus si approbauit testm̄ patris nō pōt postea ipugnare.C.de ioffi.testa.parentib⁹.c si alius ipugnaret testm̄ ipse tñ non pōt petere vltra q̄ꝫ sibi est relictum.ff.ḋ lega.pstā.ꝫ.§.hic g v.m. Itē ar.q actio semel extincta non reuiuiscit.ff.de solu.qui res.§.arcā.c de conse.di.iiij.

querīs. Item:ar.q lꝫ res deueniat ad eum casū:a quo potuit habere principium non valet.

b ¶ Per appellationem.ff.ꝫ.de elec.cū iter.x.qꝛ ei⁹ nō intereat appellare post reuerentiā ꝑ.lit am.q.q.vi.nō solent. Appellatō eni nō impedit ne id fiat qḋ ꝑpetuo edicto decernitur.ff.ḋ ap.re.vel non.l.vl n.laur.

Anno.iij. augusteñ.ꝑposito.

Ex ore sedentis: c infra. Accedentib⁹ ad ꝑ.n.te. ac.b.augustē.canonico ꝑ q̄stione que iter vos super ꝑpositura augustē.eccl'ie ꝯtebatur ex parte ipsius.b.fuit ꝑpositū q pater eiusdem a.C.ꝑ.n.decano c capitulo augustē. lr̄as obtinuit destinari:vt ifra spaciū mensis vni⁹ eūdē eligerēt c assumerēt in ꝑpositū augustē.i signū inuestiture ānulo[a] aureo destinato. Et q̄busdam mandati aplici executoribus cōstitutis capitulū memoratū cū audisset:q.e.quōdā eoꝝ[b] ꝑpositus in epm brixineñ.electus c cōfirmatus fuisset:licꝫ dictas lr̄as recepisset:i contēptū tñ eoꝝ assignato pri⁹ termino ifra quē ipsi deberēt super mādato aplico respondere b.tunc augustē.[c] decanum in ꝑpositum elegerunt: c infra. Quia vero legitime ꝯstitit:q ꝑdictus.b. de ꝑpositura non fuit aliq̄tenus inuestitus:[d] c si mādatū fuit vt de ea iuestiret[e] de q̄ ēt si iuestit⁹ fuissꝫ iuestitura ei⁹ ꝑ.ꝑ.n.certa[f] fuit rōe cassata q̄ nec ēt si cassata fuissꝫ:ꝑ hoc q dicto.b.reuerētiā exhibuit q̄ debet ꝑposito iuri suo renūciasse[g] vi. Nos attēdētes sibi de iure nō potuisse ꝯpetē vt ꝑ appellationē[h] ob id interpositā cōeꝫ ordiatōeꝫ eccl'ie ipediret:itelligētes ēt te a maiori pte tā dignitate q̄ nūero coꝝ quos eligēdi ius ꝯstabat hēe:electū fuisse canōice in ꝑpositū:electōeꝫ tuā auc.ap.cōfirma m⁹ ꝑfato.b.sup ꝑpositura silētiū imponētes.

Idem.

Ex parte tua nobis[i] fuit frater archiepe intimatum:q ad restaurandā fabricam[k] rothomageñ. eccl'ie tractatum cōiter habuistis:c postulāte vt q̄libet canonicoꝝ tecū pariter aliquam suorum reddituū portionē operi tam pio c necessario deputaret:

i Ex pte.fabricā.lꝫ ille sol⁹ teneatur ad restōrē fabrice: q ptem ꝯp̄tatā fabrice recepit:vt.x.qōe.iij. vnio.c.q.i.decernimus.tñ ille ꝯferre tenetur.xvi.q.i. monachus.c.j.de eccle.edi.c.i.

k ¶ Plurimoꝝ. hic ergo vꝫ lꝫ sua plurimoꝝ:q euidens est illos rōe [illegible] .ꝫ.e.c.i.fic. [illegible] supra de temp.ordi. nec episcopi.b.

m Inostrum. Et plane itel-ligas hanc decrē.sic p̄se casum:aliā nō bñ itelliges. Intellexit dñs papa: q cācellaria mediolaneñ. ecclesie vacauerat vltra annum:c sic potestas cōferendi illam deuoluta fuerat ad papam.vnde mādauit papa mediolaneñ.archiepo:vt ipā cōferret cuidā.b.subdiacono dñi pape c si post receptionem lr̄arum aliqd faceret in ꝯtrrium:illud cassauit.archieps receptis lr̄is rñdit:q illi cancellariā non contulerat:qꝛ ꝑpter grauamina debitoꝝ retinuerat fructus ipsius: de qua rñsione factum fuit publicum instrumentum. Uisis litteris die sequenti respondit contrarium:q mandatum dñi pape adimplere non poterat:qꝛ reseruatis sibi ꝑuentibus iā decem mēsibus elapsis cōtulerat eā cuidā.b.nomine:c de hac rñsione factum fuit aliud instrumentū. Ista relata fuerūt dño pape:c instrumenta ostensa. Papa vero itelligens varietatem huius rñsionis:statim mandauit archiepiscopo:vt ad presentiam suam mitteret ꝑcuratorem idoneum c oñderet:q ipse cancellariam contulissꝫ persone idonee c modo canonico c tpe cōpetenti:c idē b.veniret si vellet defendere ius suū. Accessit ꝑcurator archiepi:c ille.b.c produxerunt duos testes i presentia pape qui iurati dixerunt q parum post mortem cancellarij archieps contulit cancellariam dicto.b.reseruatis sibi ꝑuentibus.c illum inuestiuit per librum:ꝑcipiēdo q illud eēt secretum:c vnus testis adiecit:q p⁹ mādatum domini pape eo vidente tradidit ei sigillum

& infra. Statuimus: vt si q vestrum tuis frater archiepe et maioris & sanioris ptis capituli statutis sup hoc duxerit resistendū: obtineant sententiam plurimorum[k].

[illegible]

Anno. iij. mediolā. archiepo.

Nostrum[m] pdeat devultu dei iudiciū[n]: & isra. Preterea pponebaſ: q cū nullus debeat sine accusatōe[o] dānari: nec aliqd circa negociū illud sit actū i forma iudicij: depositōes testiū nō poterant tibi pīudiciū generare. Quia vero hec allegatio psonā nostram tangere videbaſ. dignū duxim⁹ cām ɔmisse[p] inqsitōis & ordinē plenius explicaſ: neqſ quomōlibet suspiceſ q nos i hoc negocio perperā: ɔcesserimus: psertim cū rō assignanda debeat esse posteris pfutura. Cum enim iuris sit explorari q actore nō pbāte[q] is q conuenitur ēt si nihil prestiterit: debeat absolui: videri poterit q nos tibi q conueniebaris a nobis: maliciose vel indiscrete onus pbatōis super tribus premissis articulis imposuimus: videlicet vt ostēderes q predictam cancellariā persone idonee modo canonico & tempore competenti dōasses. Porro[r] cum donatio fuisset occulta[s]: & ideo suspitōne non careat: & elapso iam āno nullus cancellarius omnino appareat non immerito credebamus q secūdū lateraneñ.[t] conci. statuta ad nos esset ipsius cancellarie donatio deuoluta: & ideo potuissemus ipaz sine culpa conferre: quoniam & si locum dei teneamus in terris: non tamen de occultis potuimus diuinare[u]. Quia ergo ɔ illud qd pma facie iuste presumebatur p nobis: psertiz cū respondens prima vice q cācellariam alicui non contuleras facultatem tibi p re pbandi ɔcessim⁹ nō fuit grauamē[x].

---

alter dixit se audiuisse: & pcurator hoc idem fuit ɔfessus: quod audiēs papa mādauit qbusdam q si post secūdū mādatū p qd totū negociū reuocabaſ ad curiā ei tradidit sigillum. talē traditōem decernerēt nullaz esse & ībiberēt illi. b. ne sigillo vlterius vteretur: qd totū factū ē & pbibit⁹ fuit vti sigillo. p h itelligé illā decre. s. de ap. vt nostrū que ē ps isti⁹ & illā dēes hic legē in pn. ga pcedit iuā: vt p3 i antiqͣ ɔpilatōne. Propter h archiepiscopus misit nūcios ad dnm papā post multas allegatōes & excusatōes ipius arepi. Ultio pponebat dici⁹ archieps q cū null⁹ debeat sine executore dānari nec aliqd sit actū i pdco negocio i forma iudicij: testes ɔ eum recepti nō poterāt sibi pīudicare: qa hec allegatio videbaſ tangere psonā dni pape. apti⁹ vsi exprimere i hac decre. cām qre mādauit ingri de pdicti nequis credere q i facto isto pperaz pcessisset: & pseqris postea: vt seqꝛ i lra. Hoc itellecto: qd pmissum ē satꝫ p3 itellectus capli: & sine hac supple tione ñ bñ iteiligeres: & hec oīa & alia ptinenſ i integra.

m Judiciū. q. n. iudicat eqtatez p oculis sp ōz hre. ff. ō cō qd certo lo. q si ephesi. §. i sūma. & iiij. q. iiij. c. i.

o Sine accusatore. Hoc gnāle ē: vt. ij. q. i. de manifesta. & xxiij. q. iiij. ɔquis potestatē. Excipiunſ qdā cāus. Primo si suspecta scriptura i iudicio pferaſ. C. ō pba. iubemus. Si pcar testis fuerit & vacillauerit i iure. C. ō testi. nullū. & j. ō pe. sup his. Si tutor suspectus ē. ff. ō suspe. tu. l. ij. §. pterea videdū. Si maritus accusauerit vxorē de adulterio: & ipa replicat de lenocinio. ff. ō adult. l. i. §. si publico. si iudex repiat accusatorē calūniari. ff. ad turpil. l. i. §. i. & ij. q. iij. §. notādū: & j. de calū. c. i. & ij. Si i modū ingsitōis cognouerit de crie. j. de accu. qualit & qñ. & c. ingsitōis si ifamatus deficit in purgatōe. j. de sumo. de hoc cū suis ɔcor. si crimen ē notorium. ij. q. i. de manifesta. & j. de accu. euidentia. Si corrūpit testes aduersarij. iij. q. vij. §. tria. v. siquis aūt. &c.

p Commisse. quapꝛpter mandauit fieri inquisitionē cotra archiepm: an tradidit illi. b. sigillum post secūdū mandatum: vt dixi i cāu: & qñ pbaret illa tria q sequūſ

q Probante. s. vi. q. vl. actor. Hec regula fallit. Nam

rōne psumptionis aliquando transfertur pbatio: ad reuz. vt hic. & s. de pcu. ex insinuatione. & s. de iureiuran. c. vlti. ff. ō dona. inter vi. & vxo. quintus mutius. Item fallit cum actor fundauit intentionem suam iure cōmuni. c. di. ɔ morem. & xvi. q. vij. omnes basilice. & C. de pba. siue possideris. Item cū reus sponte assumit on⁹ pbandi. ff. de pba. circa. Idem in communibus iudiciis vtriusq; probatio auditur. s. de proba. ex litteris. Item cū vterq dic se possidē. s. ɔ p b. l3. & ff. de iud. l. trib⁹. Itē in crimine falsi vtriusqꝫ testes audiuntur. C. de falsis vbi. Item in crimine lese maiestatis in sacramentis defertis in pduione patrie & in crimine peculatus vtriusqꝫ testes audiuntur. C. de aboli. fallaciter in fi. Peculiatus dicitur furtum de re publica. xxiij. q. iij. quid ergo. ff. ad. l. iul. pecul. l. i. io. Item priuilegium actoris transfert onus probandi in reum: puta si pupillus vel mulier repetat solutum tanqꝫ indebitum: reus tenetur probare debituz. ff. de proba. cum de indebito. §. sinautem. Item delictum ipsius rei trāsfert onus probandi in ipsum; quia probata solutione si eam negauit: tenebitur probare se debitum recepisse: vt in. l. predicta cum de indebito circa pnci. & ifra & j. de solu. is q. Item negatiua que habet in se affirmatiuaz implicitam probari debet a reo. s. de renun. super hoc. & j. ō suc. ab intes. cum dilectus. ar. ff. de pba. ab ea parte. §. siquis. & l. si filius. & iij. q. ix. iudicas. &.

r Porro. hic icipit assignare cām ɔmisse ingsitōis: qre sibi fcē fieri mādauit super tribus articulis. Et pmo ostendit de tertio postea de secundo circa pn. §.

s Occulta. rō q psumiſ ɔ occulte dātes vel faciētes vl indicantes. s. ō offi. dele. ɔsuluit. & ix. di. anastasius. & ff. ō iure fisci ita fidei. in pn. ff. ō admi. tu. nō existimo. & xviij. q. ij. pniciosam. & tenebre apte sūt ad fabricādū falsū. ff. ō vē. inspi. l. i. §. ō ispiciēdo. & ñ si ille cui datū ē occulte sit capax: occulta donatio nō vitiat donatōem. C. ō dila. l. i. li. x. & electōes clādestine nō valēt. s. de elec. qꝛ ppter in fi. &.

t Lateraū. ɔcilij. s. de cōces. pben. nulla.

u Diuinare. sicut & paulus licet esset spiritu dei plenus: nō tamen potuit secreta diuini consilij agnoscere. xxij. q. ij. beat⁹ nec tenetur quis diuinare. ff. man. si fideiussor. §. si cū debito. & ff. ad. l. acql. si putator. l.

x Grauamen. imo de iure fuit. C. pba. siue.

a ¶ Sed gratia.tñ cũ ꝑtre ꝯfessioni ipius eẽt standũ.ᷓ.ᷓ.ẽ pro ba.ꝑ tuas.ᷓ.ᷓ.de ꝑsũp.literas.nisi ꝓbaret se errasse.ĩ.ð cen. olim.C.de erro.ad.l.vl.ᷓ.ᷓ.de ap.cũ cãm.ᷓ.ᷓ.de ꝯfes.c.vlti. Sed i hoc nõ videtur ꝙ posset errare:q2 de facto suo cert⁹ eẽ dz.ᷓ.de rescrip.ab excõicato.Ex varietate ergo rñsi ꝑsumiť ꝯ ipm archiepm.iiij.q.iij. §.Itẽ q falso vel varie.ĩ. de pe.ſup his.ff.ð qõni bus ð minore.§.tormen ta in fi.ᷓ.l.ex libero. in prin.io.

in testamẽto .ᷓ.ff.ð ꝯdi.ᷓ demon.qb⁹ dicb⁹.§.vl.Si ꝗs sb ꝯditõe aliqd relinquiť nõ põt peti:nisi ꝯditõe exſtãte ff.de ꝯdi.ᷓ demon.qui heredi.§.vl.io.

b ¶ Partem.ĩ.de censi.ꝓhibemus.

i ¶ Diminutõe.i.q.iij.siqs ꝓbendas.ᷓ.de ꝑben.maiori.ᷓ.c.vacãte.ᷓ.c.cũ cãm.

b ¶ Nõ ẽt.hic rñdz secũ de obiectõi archiepi.

c ¶ Per testes.ꝓductos in pñtia pape:vt dixi.in casu.

d ¶ Et iõ nos.hic rñdet ad id qd dixit:ꝙ nullus dz sine accusatore dãna ri:oñdendo cãm qre cõ misit inquisitõem.

e ¶ Contrarietatẽ.qm̃ q allegat ꝯria nõ dz audi ri.C.ð libe.cã cũ ꝓcum ᷓ ᷓ.ð ap.solicitudinem.ᷓ lxxiiij.di.gesta.xxiiij.q.v. ij.ꝙ aũt.lau.

f ¶ Carnalitatẽ. In hoc casu dicit lau.epm simo niã ꝯmittere:vbi ꝓpť cõ sanguinitatẽ ꝯcedit ali cui bñficiũ:ał's nõn con cessurus:q2 iustus cor dis amor ᷓc.vł sordidis ꝓcibus sacerdotalez di gnitatẽ recepit ᷓc.i.q.i. sigs neq.ar.ĩ. de simo. veniẽs.ᷓ.c.nẽo.ᷓ.c.ma. Nam ex quo fauor tertij nimium fauoris inducit multo magis fauor illi⁹ q ordinať.i.q.i.sũt non nulli.lau.Et sic consan guinitas iducit suspitio nem:ꝙ donatio sit vitio sa.x.q.n.eps.lxxxix.di.ð renter.nã i clãdestinis ᷓ domesticis donatõibus facile qd ꝯfingiť ꝑ nego cij q̃litate.C.ð dõa.l.do natio.§.i.Sicut ał's con sanguinitas elidit suspi tõem.ᷓ.ð co.cleri.ᷓ mu. a nob.s.ᷓ.c.tua.ᷓ par af fectõis cã elidit suspitio nem.ff.ð ritu nup.ñ so lũ.§.de vno.io.

sed^a gratia:nec ex malicia sed ex benignitate ꝓcessit:qd^b etiã de modo canonico fidẽ nobis fieri mãdauimus.tu cãm ꝑsti tisti mandato q sepe nobis ꝑ litteras tuas isinuasti:ᷓ tandẽ ꝓbasti per testes^c ꝙ retẽtis ti bi ꝓuentibus officium cõcesse ras memoratum:ex quo non i merito i talem concessionẽ fui mus suspicati:ᷓ^d iõ nos q non tam ex plenitudine potestatis ꝙ ex officij debito possumus ᷓ debemus de subditoꝝ excessi bus ad correctõem ingrẽ veri tatem:te maxime cãm ᷓ occa sionem ꝑstante inqsitionẽ cõ misimus faciendaz. Omnib⁹ ergo diligenter auditis:te i tri bus cõperimus fuisse culpabi lem circa ꝯrietatem^e responsi: q2 non solum nobis:sꝫ nec cui ꝙ debuisses ex certa scia ꝯra respõdere:circa carnalitatez^f animi:q2 nõ ex affectu carnali sed discreto iudicio debuisti: ecclĩasticum officium ᷓ bene ficium i ꝑsona magis idonea dispensare:ᷓ circa ihonestatẽ facti:q2 non licuit ex pactõne vel ꝯuentõe quacũqꝫ sub mõ^g vel tenore ꝑscripto ꝯcedẽ nu dum officiũ:ᷓ tibi retinere ꝓ uentus:cum in lať.cõci.ꝓhibi tum sit:neqꝫ conferẽdo eccłã sticum bñficium ꝓtem^h ꝓuen tuum suis vsibus retinere pre sumat:ᷓ alibi cautũ reperiať i canone:ꝙ ecclesiastica bene ficia sine diminutione^i debent ꝯferri:vnde credimus distin guendum.vtrum q dat spũale bñficium:ꝓuentus ipius ante donatõem ꝑcipiat:nam si ꝓuẽ tus ante donatõez non ꝑcipit ipe sed alius:ᷓ ex donatõe cõ sequiť^k:vt i pse^l ꝓuentus ꝑci piat.non est dubium circa hec intercedere simoniacam pra uitatẽ.Si ṽo añ donatõez per cipit ipe ꝓuent⁹:credimus di stinguẽdũ:vtꝝ añ donatõez cõ stituat^m:vt ipsi ꝓuẽtus retine anť ad tps ꝑ cã iusta ᷓ necessa ria:aut conueniat cum eo qui accepit beneficium seu cũ me diatore q̃cunqꝫ vt officio illo concesso retineat ipe sibi ꝓuen tus.Primum.n.mẽbrum cre dimus esse licitum:secũdũ au tem dicimus non licere:ne vi am apiamus his q prauitatez suam satagũt palliare.

De reb⁹ eccłie alienãdis vł nõ.

Ex concilio lug.iiij.

Non licet epo vł ab bati terram vni⁹ ec clesie verteť ad ali am^n q̃uis ãbe i eius sint potestate:tamen si cõmu tare^o voluerit terras earuz:cũ ꝯsensu ambarũ prium faciat.

Ex eodem.

Qui res eccłie petũt a re gibus^p:ᷓ horrende cu piditatis ipulsu egentiũ^q sbaz rapiunt:irrita^r habeanť q ob tinẽt:ᷓ a cõione eccłie cui⁹ fa cultatẽ auferre cupiunt:exclu dantur^f.

Ex concilio toł.

Consẽsus tot⁹ ꝯcilij diffi

k ¶ Consequitur. ex pactõne i ea ap posita.vinc.

l ¶ Ut ipe.dõator vel alius q ꝑcipie bat ante.vin.

m ¶ Cõstituat.cuꝫ caplõ suo non cuꝫ eo q habiturus est bñficiũ:ᷓ hoc pu blice faciat vt vite tur suspitio:sic po test intelligi.ᷓ.ð ꝑ ben.significatum. Et sic pꝫ ꝙ eps po test ad tẽpus ex iu sta causa retinere fructus vacãtis be neficij si forte gra uatur debitis.io. ar.ĩ.ð ver.sig.c.pe nultimo.

n Ad alia. Onlꝫ. n ad aliã passum e siñ cã ex cã tamẽ posset: argu.xij.q.ij.bone rei.ĩ.de ec.edi.ad audientiaz.ᷓ.xvi. q.i.§.duo sic.ᷓ.ĩ. ð exces.p̃la.sicut vnire.Quidaz tñ hoc ꝯcedũt vt ała. Dic de hoc:vi.ĩ.ð reb.do.ꝯstitutus.

o ¶ Cõmutať.x.q. ij.hoc ius.§.sed et permutare.

p Qui res.a re gibus.xvi. q.i.i canonibus.

q Egentiuz.xvi. q.i.quoniam qc quid.

r ¶ Irrita.xij.q.ij. quicunqꝫ militiꝫ. ᷓ.c.de rebus.Ar. contra.C.de qua drien.prescrip. be ne a zenone.So.lex ista non obtinet ꝺm canones.vin.

g ¶ Sub mõ.nõ q^r sicut ꝯditio iducit simoniã.i.q.ij.quãplo. ᷓ.ᷓ.ð pac.pactõis.ita ᷓ mod⁹:q2 mod^a ꝯpellet ꝯditõi.ĩ.ð cõ di.appo.c.ij.ᷓ.iij.xxviij.q.i.si ifidelis.C.ð his q sb mõ lega. vel fideicõ.relin.l.i.imo magis ẽ obligat⁹ sb mõ ꝙ sb ꝯditõe nam cui aliquid relinquitur sub modo:etiam statim põt illõ petere si caueat de eo ad.n plendo.ff.de fideicõmis.liber.cũ

f ¶ Excludantur.vt sic puniantur in quo deliquerunt: sic.ᷓ.de tempo.ordinan.literas.ᷓ.ĩ.de iurepatrona. pastoralis:ᷓ.xvij.q.iiij.frater.ᷓ.c.sequenti.ĩ.de immu. eccle.c.vltimo.

t Consensus.de familia non hñ meritos:quia bene

meritos posset manumittere: lz eccle nihil contulisset. xij.q.ij. si quos. de seruis. ala. et hoc de consensu episcopi. xij.q.ij. placuit.

b ¶ Modū. i. quātitatē vel estimationē in duplum: vt res quā dedit valeat duplū ꝗ̄ mācipiū: vt canones dicunt. xij.q.ij. eps q mācipiū. de qb⁹ fit hic mentio. t.

conditione tradere neqꝫ permutare vel donare vel emphiteoticum contractuz potest facere prelatus.

n ¶ Leonina. C. de sacrosan. ec. l. iubemus. §. economus. et xij. q.ij. monemus. laur.

o ¶ Si quis p̄sbyterorū. defensor. i. aduocatorū vel pcuratorū. xvi.q.ij. de p̄ntiū. ala.

c ¶ Posteritate. cū parētib⁹ manumissa: q: post māumissionē ples a liberto suscepta nulli⁹ patrocinio ē obnoxia C. ɔ ope. liber. l. as pe. vel ē spāle in plē liberti eccle: vt semp sit eccle obnoxia: vt hic. et xij. q.ij. liberti. et c. longinqtate. Idem est in alijs vt qdaz legist. dicūt: dum viuit patronus: et pater libertine conditionis. C. de liber. et eorū li. l. vlti. Sz illā legē qdā itelligūt de filijs manumissis cum p̄re. vñ vr melius: q spāle sit hoc in ecclesia.

d ¶ Utilitates. i. operas manumissionis ipositas p̄ liberto a dño. ff. ɔ opi. liber. l. iij. et iiij et. v. q tñ iponi non debēt venienti ad clericatuz. liiij. di. quicunqꝫ.

e ¶ Episcopi. hoc dicē ps illud. xij.q.ij. et illi.

niuit vt sacerdotes: qui aut ecclesie sua relinquūt: aut nihil habentes aliqua predia vel familias ecclesijs suis acqrūt liceat illis aliquos ɔ familia [a] eiusdem ecclesie manumittere: iuxta rei collate modum [b] quem antiqui canones decreuerunt: ita vt cum peculio et posteritate [c] sua sub patrocinio ecclesie maneant vtilitates [d] iniunctas sibi iuxta q poterūt psequētes. Ex eodez.

Episcopi [e] q nihil ex propro ecclesie xp̄i ɔferūt [f] liberos ex famulis eccle ad cōdemnationē suā facere nō p̄sumāt. ipium ē enim vt qui res suas eccle nō attulerit: dānum inferat [g] tales igitur liberos successor [h] eps absqꝫ aliq̄ oppositione ad ius ecclesie reuocabit. Ex concilio apud siluan.

Nulli liceat alienare [i] rē imobilem [k] ecclesie siue agrum siue rusticū mācipiuz neqꝫ specialis hypothece [l] titulo obligare: alienationis [m] aūt verbum continet conditionez donationem venditionē pmutationē et emphitheoticū ppetuū ɔctū. Unde omnes sacerdotes ab huiusmodi alienatione abstineant: penas timentes quas leonina [n] constitutio comminatur. Simachus papa.

Si quis p̄sbyterorum diaconorū seu defensoruz [o] alienāti prediū eccle subscripserit [p]: quo iratus [q] deus alas pcutit anathemate feriatur: nisi forte et alienator [r] et qui accepit celeri [s] restōe sibi prospexerint [t]. Quod si minore anime sue cura remedium [u] oblatum neglexerint: preter penā [x] super hoc ascriptam: cōfectū exinde documentum viribus ɔquis ab initio nullas [y] habuerit vacuetur: sed etiam lz quibuscunqꝫ ecclasticis personis [z] vocē cōtraditionis offerre: et vt cum fructibus possint alienata [a] reposcere: et ecclesiastica auctoritate fulciri. Alex. iij. vnigor episcopo.

p ¶ Subscripserit. ar. q g de scō ali⁹ subscripsit cōsentire vi. ff. de in rez verso. l. pe. ff. qd iussu. l. i. §. sz et si. xij.q.ij. nō liceat. et c. cū redemptor. ar. ɔ. ff. de pig. ac. cai⁹. sz ibi ignorauit qd ptinebat sz vep ē: vbi ad auctē ɔct⁹ subscriptō desideraf. qd itelligas sub hac distinctione. qz aut subscribit q̄s noīe alieno aut suo. Si alieno nō obligaf q subscribit: nec itelligit cōsentire ff. de insti. l. vl. ff. de rescl. ven. titius. Si noīe suo. aut sciēter aut ignorāter si sciēter tūc obligaf et cōsentire vr: vt hic. et in p̄mis. cōcor. et ff. de pigno. si fideiussor. §. i. si ignorāter nō vr ɔsentire: nec ei nocet. C. pl⁹ va. qd agit. l. vl. C. de do. i. nec ignorans. et l. pdicta causa. t.

q ¶ Irat⁹. humano more loqtur qm̄ deus nō irascitur. xxij.q.iiij. incōmutabilis.

r ¶ Alienator. q alienat in piudiciū eccle: et si iurasset nō repetē: reuocat ꝺz alienationē nō obstāte iuramēto cū sit illicitū ɔ. de iureiu. itellecto. et ɔ. ɔ. de insti. cū venisset. sz ibi ais poterat consuli ecclesie per capitulum in decre. itellecto. non erat alius per quem posset consuli regno. b.

f ¶ Conferunt. ergo a contrario sensu si de suis ɔferunt aliquos manumittere possūt. ɔ. c. pxori. xij.q.ij. eps. q. t.

g ¶ Inferat. ar. ɔ. xij.q.ij. si quos. Sc. ibi de consensu capituli. hic nō: vel ibi de bene merito hic ɔ male merito

h ¶ Successor. si. ɔ. de preca. c. ij. xxxv.q.ix. q quis.

i ¶ Nulli liceat. alienare. nisi pro vtilitate eccle. xij.q.ij. sine exceptiōe. et cū iuris solēnitate q habetur. x.q.ij. §. hoc ius. hodie non seruatur. l. e. dudum. ala.

k ¶ Immobilē. Mobilia vero que seruādo seruari nō possūt: pōt platus alienare ad instar tutoris. C. ɔ admi. tu. lex que in fi. et C. qñ decre. opus non est. l. vlti.

l ¶ Hypothece. Hypotheca ē obligatio rei imobilis: pignus rei mobilis qsi a pugno: insti. de actio. §. inter. pi.

m ¶ Alienationis. verbum alienatōis i hoc lo (gn⁹. t. colargissime accipitur: et sic. C. de re. alie. nō alie. sā. in⁹ t in auc. de nō alie. re. ec. §. nos igitur. coll. ij. Alibi stricti⁹ accipif p eo ɔtu: quo transferf dñiuz. C. de fun. do. l. i. ff. de. v. sig. alienatōis. ff. de alie. iu. mu. cā fcā et h. §. q. C. de iure. emptu. l. i. ala. Et ita neqꝫ vēdere neqꝫ sub

s ¶ Celeri. sil. ɔ. de locato. c. pe. et vlt. vbi dr̄ ɔlr itelligef de celeri. Celeriter itelligo i h cāu anq̄z lē daf eccl'ia et tali aliēatōe

t ¶ Prospexerint. p repentōes. Et ita q male aliēauit rē eccle pōt repetē: vt hic pz: et. xxxv.q.ix. qd go. et ɔ. ɔ elec. nosti. qd verū ē: si i admistratōe tolerat: ec⁹ si reor⁹ fuerit. xij.q.ij. mōem⁹.

u ¶ Remediū. Et ita ē ar. q si dilapidator vult puar ecclesiā idēnē q nō remoueat. De hoc dixi. ɔ. de elect. q sicut. ala.

x ¶ Pena. s. depositōis. xij.q.ij. diaconi. et C. de sacrosan. ec. l. iubemus. §. econom⁹. et si satis face nō possz excōicabit quscq.

y ¶ Nullas. Et h māifeste pz: q aliēatio q fit ɔ (sauffecerit formā iuris: nulla ē ipso iure. ɔ. de resti. i ite. ɔstitut⁹. et ɔ. ɔ. de bi q si. a ma. par. ca. c. i. et xij.q.ij. sine exceptōe. ar. ɔ. xij.q.ij. siqua de rebus hoc soluit. ɔ. ne. se. va. c. i. vin.

z ¶ Personis. i. clericis cib⁹ et cōuersis et patrōis. xvi.q.vij. filijs ac nepotib⁹ et parochianis: qz eoz itēre h ɔ pt̄e alteri⁹ ecclesie non admitteref cum sit priuatum iudicium.

a ¶ Alienata ɔ sc̄o: qz in ipso iure nō tenz: et dictū ē. Et nota q eccl'a hz actōez psonalē ɔ alienatorē si ē soluēdo. vel hz in

rem actionem contra possessorem.xij.q.ij.apl'icos.⁊ē ex p̄ssuz C.si tu.vel cu.l.iij.⁊ vlt.Sz si obtineret ꝯ vnū:alter liberaret ff.de eo p quē factū erit.l.i.§.si plures.⁊ si ꝯueniat vnū nō fit ei p̄iudiciū:quo ad aliū:sola eni solutio iponit ei silentiū.ff.d posi.l.i.§.si apud. ⁊.C.si tu.vl' cu.l.vl.Sz nūqd eccl'a tenet ce dere actōnes suas soluē ti ꝯ aliū.nō:cū eni cōue niat ex delicto suo:vl' ex maleficio:nō pōt petere cessionē actionū.ff.d ad mi.tu.si plures tutelam. p̄terea alienator pōt re petere vt hic dr̄.Sz ꝯ vl q non sit audiēdus:cuz teneat d euictōe:⁊ dicit regula quē de euictione tenet actio eūdē agētem repellit exceptō.C.d eui. exceptōe.⁊ ob cām. R̄n deo illud generale ē: ꝗ hic si repellatur replica bit:q rez eccl'ie repetat: q̄ ꝯctus nullus ē:⁊ iō ñ tenet sicut excipit ꝯ mu lierē de re vēdita ⁊ tra dita:ꝗ ipsa replicat fcm̄ esse ꝯ velleianum.ff. ad vell'.si mulier.§.itē si mu lier.Nec mirū si ꝯtingit hoc i p̄lato q̄ iterduz accidit hoc i p̄riuato.C. de agri.⁊ censi.quēad modū li.xi.⁊ ē spālis ca sus.⁊ si nihil hz p̄latus ꝗ oabit p̄ciū.C.d rei vē. si mancipiū.vin.Itez ex hoc.c.dicūt quidaz q p̄ latus vel ēt q̄libet de ec clesia pōt agere p eccl'ia sine lr̄is de rato.De hoc dixi.s.d.pcu.c.i.⁊.s.d re scrip.edocen.&.xij.q.ij.ꝗ liceat.⁊ sūt eiusdem au ctoris.

Ad aures:⁊ ifra. Illas terras que de siluis ex tirpate sunt:arabiles facte eis hereditario[a] iure poteris cō cedere sub annuo censu tenē das a quibus suo vel paren tuz suorū labore constiterit ex tirpatas.nisi forte tunc[b] alijs possint ad maiorē ecclesie vti litatem cum eodem labore ⁊ onere conferri. Celestinus iij.rauen̄.archiepiscopo.

Et super aliqua:⁊ ifra. Sāe quesiuisti a nobis si possessiones[c] siue redditus regalium decimationuz ⁊ ali unde ex certis locis ꝯuenien tes:quos.p̄.t.quousq diē clau sit extremum:ad manus suas tenuit ⁊ in proprium vsum ex cepit[d] vel expendit nec alijs i feudauit:de mensa sint archi epī intelligēdi:⁊ de eis cū ex sacramēto[e] fidelitatis tenea ris ap.se.nihil alienare:cōtra ctus alienationis[f] cuiuslz pos sit interuenire. Tue ergo in qui.t.r.q siue intelligantur[g] de mensa siue[h] nō:vt nō alie nētur:consultius estimamus.

Possessiones ꝓ que ecclesie tue minus sunt vtiles:ꝓ alijs vtilioribus de fratrum tuo rum ⁊ sanioris partis consi lio ⁊ assensu[k] alienādi seu cō mutādi liberā ꝓcedim⁹ facul tatē: Idem exon̄.episcopo.

Ad audientiam nostraz noueritis ꝓuenisse:q q dam de canonicis exon̄.eccl'e quedā predia eiusdē iconsul tis[l] alijs fratribus in dānū ei⁹ in ꝑpetuū locauerūt. Ideoq mādamus:q̄tenus si verū est qd̄ asseritur:locationes[m] illas legitime reuocare procures: ita q si eadē predia nō aliter reuocari poterunt:eos quos noueris harū locationū aucto res ad susceptā ide pecuniam ꝯductoribus refundendam[n] ap.re.cōpellas. Inno.iij.ar chiepiscopo montisregalis.

Possessiones ad mensaz tuā vel capituli p̄tinētes alienare[o] non debes:aut eccle sias in q̄bus monachi[p] mini strare consueuerunt[q] clericis[r] vel laicis[s] assignare. Idem episcopo maurien̄si ⁊ preposi to vlcon̄.

Ad nostram noueris au dientiaz ꝓuenisse:q cū tusien̄.monasterium dep̄ssum eēt onere maximo debitorum abbas ⁊ conuentus eiusdem villā quandā necessitate coa cti.h.laico cōcesserunt in feu dum tali conditione apposita q idē.lxxx.libras p̄soluēt:pro

a Ad aures.heredita rio.i.in emphiteo sim ꝑpetuaz.x.q.ij.ꝗ ius. versi.ꝑpetua quoq.⁊.

b Tūc.i.tpe ꝯctus .si. j.de emp.⁊ ven.cū dile cti.⁊.s.de elec.dudū.primo.⁊.ff.de euic.e.ex mille.§.i. Et sic spectatur initium contractus:⁊ si tunc leditur ecclesia restitu itur.al's si postea fieret res melior:per sollicitudinem coloni:si possessiones istas reddiderunt meliores:nō expelliūtur e quo i p̄ncipio eccl'a decepta nō fuit.C.locati.edē quā.⁊.C.d rescin. vē.ad rescidēdā.ne negligētia sua sit ei dānosa.C.d.al'u.l.vl.

c Et super aliqua.possessiones.solent enim plerūq reges possessiones ⁊ redditus certos dare ecclesijs loco decia rū:⁊ hoc sane pōt fieri pro decimis subtractis siue retētis.ꝗ p futuris nō vt adminicula talis cōmutatō.j.d re.pmu.c.vl.al.

d Excepit.i.recepit.si.s.vt lu.nō ꝯte.qm̄.si.xxiij.q.v.ꝗ ē r fz

e Sacramēto.nā q̄libet epūs q imediate dn̄o pape subest:iu rat fidelitatē:⁊ q nō alienabit bona ecclesie nec ifeudabit

d nouo.⁊ idē iuramētū p̄stāt alij epi suis metropolitāis

f Alienatōis large sūpto vocabulo siue trāferat dn̄i um siue nō.s.e.nulli.⁊.C.de re.ec.non alie.sancimus.

g Intelligātur ad q̄nem p̄mā nō r̄ndet:forte iō q̄ non expssit quāto tpe tenuit:⁊ vtrū bona fide an mala si.j.de spon.d mu liere.⁊.C.d trāsac. vt responsum.ala.

h Siue nō.p̄su mitur tn̄ eē de mē sa archiepi cū fu i possess.de eaz.C.d rei vē.l.vlti.laur.

i Consulti⁹.i.vti lius:q̄ certi⁹.j.de spon.iuuenis.lau.

k Assēsu.xij.q.ij. terrulas.ꝯ.So.hic vocat possessiones minus vtiles com paratōe magis vti liū:vbi ꝓ minus vtiles dicūt simpli citer ⁊ absolute.vñ hic ē necessari⁹ cō sensus capituli ibi nō:vel ex honesta te reqrit in his nō ex necessitate: vt ibi.h.

l Ad audiētiā. Iconsultis vñ ꝯtractus null⁹ .s.e.c.i.⁊.xij.q.ij.si ne exceptione.⁊.c. alienationes.

m Locatōes re uocare.de facto q̄ ipso iure ñ tenuit ꝯctus.s.d his q̄ fi. a p̄la.sine cō.ca. tua.⁊ ar.xxiij.q.i. audiuim⁹.sicut al' exponit separi.i.ꝗ fuerūt mixta bōa p̄ina ⁊ materna.C. de legi.heredi.l.ij.

n Refundendā. Sed nūqd habēt actionem de iure tales conductores contra locatores ad pecuniam repe tendam sic si fuerit bone fidei.xij.q.ij.vulterane.i aut. de rebus ec.non alie.§.siquis.colla.ij.secus si male fi dei fuerint non.xvi.q.iij.§.pōt.ver.vniuersis.C. ne rei do.vel templ.l.vniuersas.x.q.ij.hoc ius.in fi.§.qui vo nisi sibi de euictōe p̄sperent.C.de euic.si fundum.In casu tamen spāli male fidei agit emptor ad precium.C. cōia de le.l.vlt.§.vl.lau.

o Possessiones.alienare.s.e.vt super.ar.ꝯ.xij.q.ij. c.vlt.So.hic p̄hibet ꝑpetua alieñatio possessionū ibi cōceditur:spāliter terrarū ad terminū.vel qd̄ ibi dr̄: q pōt alieñare itelligit de cōsensu capituli:⁊ si eā subest

p Monachi.e cōuerso bene possunt seculares amoue

ri ab ecclesia aliqua ⁊ i ea institui regulares si epi dioc. consensus accesserit: dum tñ clericis alibi eque puideatur. j. de ecc. edi. ad audientiam: nõ tñ intelligas illud i vitis clericis faciendum iuito. n. vsufructuario nõ põt ppietarius deteriorẽ cãm eius facere: ẽt in meliorez statum mutãdo. ff. de vsu. ⁊ habi. l. vlti. laur.

q Consueuerũt. vt collegium. j. de relig. domi. inter quattuor.

r Clericis. qa q̃z diu inueniri possũt regulares: nunq̃z ponendi sunt seculares. j. de reli. do. inter quattuor.

s Laicis. hoc iõ dicit: q2 postq̃z locus factus ẽ religiosus: amplius ad seculares vsus redire nõ dz: sic ⁊ de vestimentis altaris: ⁊ lignis ecclesiarum. j. de reli. do. ad hec. ⁊ de cõse. di. i. ligna. ⁊ c. altaris.

t In nostram. p multos forte per duos vel per tres: q2 pluralis elocutio duorum numero contenta est. iiij. q. iij. §. vbi numerus. Hoc ideo dicit: q2 post quadriẽnium non subuenit eccle p bñficium restitutionis. C. de temp. in ite. resti. c. vl.

u Enorme. hoc iõ dicit: q2 pro leui dãno non dat rsti tutio. ff. de resti. in i

qbus eadem extiterat obligata: quod non distulit effectui mancipare: ⁊ infra. Unde humiliter supplicarũt: vt feuduz pdictum faceremus ad vtilitatem monasterij reuocari: presertim cũ idẽ laicus pmo ãno de ipsi' puentib' vltra sũmaz pceperit ptaxatam: ⁊ per multos postmodum ãnos sumpserit eius fructus: ⁊ infra. Quocirca mandamus quatenus si pdictum monasterium pPter hoc iueneritis enorme dispẽdiũ icurrisse: dictũ laicũ vt pecuniã quã p exoneratione feudi seu etiam p vtilitate ipsius monasterij expendisse noscit: ab eisdez abbate ⁊ conuentu recepta cum sibi fructus percepti sufficere debeãt p labore: pfatum feudũ eidem mõasterio dimittat liberuz ⁊ quietum. ap. postpo. compellatis.

Idem i conci. gñali.

Cum laicis quis religiosis disponendi de rebus ecclesie nulla sit attributa potestas: quos subsequẽdi mãet necessitas non auctas ipandi dolem' i qbusdã ex illis sic refrigescẽ charitatẽ: q imunitatẽ eccliastice libertatis: quã nõ tñ sãcti patres sz ẽt pncipes seculares priuilegijs multis munierunt: non formidant suis ɔstitutõibus vel potius destitutõnibus ipugnare: nõ solum de alienatõe feudorũ ac aliaꝝ possessionũ ecclarum ⁊ vsurpatõe iurisditõum: sed ẽt de mortuarijs necnõ ⁊ alijs q̃ iuri spũali ãnexa videntur: illicite psumendo. Volẽtes igitur sup his indẽnitatibus consulere ecclaꝝ: ac tãtis grauaminibus puidere: constitutiones ⁊ vẽditões huiusmõi seu doꝝ seu alioꝝ bonoꝝ eccliasticoꝝ sine legitimo personaruz ec. assensu psumptas occasiõe ɔstitutõis laice potestatis: cuz nõ cõstitutio sed destitutio vl dstrutio dici possit necnõ vsurpatio iurisditõuz: sacri approbatione cõcilij decernimus nõ tenere psumptoribus per cen. ec. compellẽdis.

De precarijs.

Ex conci. apud beluac.

Precarie de quinquennio in quinquennium secunduz auctoritatem ⁊ antiquam consuetudinem renouentur.

Ex conci. carthaginensi.

dem: necesse haberet restituere fructus qui excederent labores. ff. de rei ven. sumptus. lau. Et sic est arg. q nemo cogitur suis stipendijs militare ⁊ de labore suo mercedem quis recipere debz xij. q. ij. charitatem. ⁊ c. ecclesiasticis. ⁊ x. q. ij. precarie.

y Cum laicis. xvi. dist. bene quidẽ. ⁊ j. de consti. ecclesia. et xvi. q. vlti. laicis. ⁊ c. nõ placuit.

z Principes. Nota arg. q laici principes possunt dare ecclesijs priuilegium. xvi. q. i. generaliter. ⁊ xxvij. distin. §. hinc etiam. j. de immu. eccle. non minus. argu. immo vt videtur: possũt dare priuilegium libertatis. lxiij. distin. in synodo. ⁊ melius. c. agathosa. argu. supra de in ite. resti. auditis. Argu. contra. x. q. i. nouerit. io.

a Alienatione. supra de consti. que in ecclesiarum.

b Annexa. vt ius patronatus. supra de iud. quanto.

c Assensu. supra. e. c. i. ⁊ xij. q. ij. sine exceptione.

d Compellendis. immo sunt ipso iure excommunicati: vt. j. de senten. excommu. nouerit her.

te. scio. ⁊ j. de inte. resti. c. i. Sed nũqd i hoc cãu cũ ledit enormit sbuenitur ei p bñficium restitutionis vel ipo iure tuta ẽ: dico q ex quo ɔsensus capituli affuit ⁊ credebant vtiliter ɔhere: tenuit ɔctus: lz lesa sit ecclia. j. de ep. ⁊ vẽ. cũ dilecti. ⁊ xij. q. ij. sine. Sed põt restitui si lesa sit enormiter. j. de in inte. resti. c. i. sed si decepta esset vltra dimidiã ptẽ iusti pcij: sbuenitur ei iure cõi: ⁊ ẽt cuilibet. C. de rescin. ven. l. ij. ⁊ j. de emp. ⁊ ven. cuz dilecti. ⁊ c. cũ cã. ⁊ sm hoc vsqz ad legitimam pscriptõem põt agere: licet qdam dicant q i h cãu agendũ sit iudicis officio.

x Sufficere. sed non videtur q ille debeat lucrari fructus perceptos supra id quod ipse dedit eccle: nam cũ aliquis restituitur: omnia debent restitui in pstinum statum. vt neutra pars sit in damno vel in lucro. C. de repu. l. i. ff. de mino. q si minor. §. restitutio. sed hoc est pPter laborem suum: vt hic dicit. non enim omnino emptor damno afficiendus est: vt. l. predicta q si minor. §. restitutio. Item q bona fide percepit. ff. de acq. re. do. bone fidei. j. de feudis. c. i. argu. xij. q. ij. vulterano. io. Et si vellet petere laboris merce-

e Precarie. precarium est quod precibus petenti vtẽdum conceditur tandiu. q̃zdiu is qui concessit patitur. ff. de preca. l. i. j. e. c. i. Precaria dicitur ad preces aliquorum vsqz ad quinquennium contractus initus vt hic. Item dicitur precaria ad preces facta donatio vsqz ad mortem accipientis. xij. q. ij. sepe. ⁊ xvi. q. iij. clerici. Item precarium dicitur contractus ad preces factus vsqz ad mortem accipientis: cuius contractus natura talis est: que habetur. xij. q. ij. precarie. ⁊ j. e. c. vltimo. qui contractus innominatus est.

f In quinquennium. Quid si elapso quinquennio cum taciturnitate pretereatur: intelligitur contractus innouari. ff. de precarijs in rebus. §. vltimo. C. locati. l. quidam. ar. contra. xij. q. ij. longinquitate. her.

a Ex hac arbo. Precaria hic accipit p 9ctu de quo vel de q bus fit metio i notula pdicti.c.

b Pena pmissa. sup 9ctu irronabiliter habito i hoc.n.cau lo quit.e.cu.n. 9ctus non valeat: nec pena ei apposita. C. de le. gi. no dubiu.e de fo.9pe. si diligeti. xv.q.vi.c.i.z.q. C. de 9di. ob tur. cam. da. l.i. Sed si 9ctus ronabiliter habitus e: valet pene adiectio: ar.s.d arbi. dilecti. tn si eccia non agnouit 9ctum soluere no tenet. ff. de pig. ac. si pignor. §. vl. ff. de euic. illud. §. vl. Ar. 3. ff. de iure fisci. l. p curator cesaris. ala.

c Ab eo. z etia ab eo q alienauit si toleraf. s. de re. ec. no alie. siquis pres byteror. Ita successor pot reuocare q pdecessor illicite fecit. xxv.q. ix. quod quis.

d Recariu. Est aute pcariu: vt dictu e in.c.i. qd pcibus ad vte dum daf: z tadiu durat qdiu patitur q cocessit: vt hic: z. ff.e.l.i. Et est simile i 9modato: q.n. comodat rem sua sic comodat vt no faciat ea acci pietis: sed vt pmittat ei vti re 9modata: z sicut reuocaf pcariu: ita z 9modatu: vt. ff.e.l.i. sed distat i hoc: q 9modatu reuocaf intepestiue. ff. 9modati i 9modato. §. sicut: nisi post vsu 9pletu. j. ti. primo. c. vno. §. i. Precariu vo qncuqz reuocaf et si ad certu tepus sit 9cessum. ff.e. cu pcaria. Consistit aut pcariu tam i re mobili q imobili: z i seruitutibus: vt si me rogaueris vt p fundu meu ire vel agere tibi liceat. vel vt in tectuz meum vel in aream edium mearum lignu vel stillicidiu imissum habeas. ff.e.l.ij. §. vl. z.l.iij. z.iiij. in pn. Item i re xpria si 9sistit pcarium. ff.e.l.iij. §. vl. si rem. nisi cum debitor pignus rogat pcario a creditore possidere. ff.e. si debitor. rone possessionis z non pprietatis. ff.e. certe. §. vl. Item si tam ille q concedit pcarium q q rogat possidet vnus ciuiliter z alter naturaliter. ff.e. z hz. §. penul. Sed duo isolidu pcario possidere n possunt. ff.e. duo. z restitui dz pcarium in ptinam caz: als codenabitur i tantu qti interfuit actoris. ff.e. qsitum. §. et hoc i terdicto. Et pcarium 9stituitur inter psentes z absetes. z p epi stola. ff.e. pcario. Item si pcario durante progatur in vlterius tps: non mutat cam possessionis. ff.e. sed si manente: vn non dicit pcarium nouum. Ite q pcario rogat: dolum z culpa do lo primam pstat. ff.e. qsitum. §. z illud. ber.

e Soluit. obitu eius cui 9ceditur pcarium finit z non concedentis: imo ad herede eius q 9cessit transit. ff.e. cu pcario. §. pcarij. z.l. qsitum. §. qd a ticio. qz ipsi no heredi recipientis 9ceditur: vt ibi dicitur. z hic ide dicit. Item finit si concedes pcarium rem alienauerit: nisi voluntate noui dni res eadem pmaneat penes eundem. ff.e. qsitum. §. qd a ticio. z. §. illud. Item soluitur pcarium pignoris debitore soluente pecuniam creditori. ff.e. si debitor. Ar. 3. ff. locati. l. iiij. ibi finit pcarium morte 9cedentis. Sed hoc ideo est qz ille qui concessit pcarium hoc voluit: z expressit voluntatem concedendo precariu z ideo finitur per mortem ipsius: sed hic. z. ff. de preca. l. cum precarij. §. i. simpliciter concessum fuit pcarium sine tempore pfinitione: z ideo non finitur per mortem concedentis. ber.

f Per 9uentoem. z si ad certu tps pcariu 9cessum sit: nihilominus ante tempus illud poterit reuocare. ff.e. cu pcario. vbi sic hec vba: q non lz rem alienam z c. z culpa no pstat lz dolu tm: z et culpa si do lo sit pxima. ff.e. qsitum. §. z illud.

g Precarie. In alia significatone accipitur hic hoc nomen pcarie pro 9ctu. s. d possessionibus ecclian d q habes. s.e. ti. c.i. et ij. z. x. q. ij. hoc ius ad fi. z. c. precarie. nec pt reuocari an 9stitutum tempus vt hic. nisi irronabiliter sit factus talis 9ctus. s.e.c.ij. Et ita aliud precarium est: z aliud pcarie siue pcaria. ber.

De precarijs[a] irronabilit factis a rectoribus ecclesiaru se suosqz successores pena[b] graui obligantibus: vt facta ipsorum dissoluere neque ant: precipimus vt nemo successor antecessoris sui pena sit obligatus: sed sue puidetie sit concessum: vt si antecessor eius res ecclesie irrationabiliter distribuit: ab[c] eo ad ius eiusdem ecclie reuocent. [...] reg. ix.

Precariu[d] vtedu 9cedif: qdiu patif q 9cessit solu it[e] quoqz obitu ei9 cui 9cessuz e no et 9cedentis: aut cu ipsuz alienari 9tingit alicui hoc reuocare voleti: qz p 9uetonez[f] h9i no lz re aliena iuito domino possideri. Porro pcarie[g] q qnqz de ecclian possessionib9 fieri solet: no sut p volutate co cedetiu reuocade. De comodato.

Idem greg. ix.

Um gratia sui tatu qs 9modatu[b] accepit de leuissima[i] etiam culpa tenet licz casus fortuit9 nisi accederit culpa sua vel iteruenerit pactum seu i mora fuisset: sibi no dbet at iputari. Cotra eu quoqz recte 9modati no agit nisi post[a] vsu expletu: cui9 gra res fuerat 9modata: cu no decipi[l] beneficio nos oporteat: lz iuuari.

[...]

lex. iij. ludou. epo.

b Um gra. comodatum. Est aut 9modatu alicuius rei ad aliqué spalem vsum gratuito facta 9cessio z no translatio. z io dicit facta cocessio z non translatio: qz is q 9modat dniuz retinet z possessioné. ff.e.l. rei comodate. Et dr 9modatum qsi vtentis 9modo datu. Et io dicit gratuito: qz si iteruenia mercés transit i locatoem vel i cotractum inominatum do vt des: facio vt facias: isti. ma §. vl. Ad aliquem vsum ideo dixi. vt notetur differetia inter pcariu z 9modatum. Precarium.n. conceditur sine pfinitione certi vsus. vn qncunqz pot reuocari pcarium. ff. de preca. l. cum pcario. z. s. ti. pri. c. vl. sicut z oppositu. j. ti. pri. bona fides. Comodatum aut ad certu vsuz cotceditur: qz statim subycitur vsus ad qué res 9modatur: vt si 9modem equum tibi vt ad villa duceres: z tu duxisti ad bellu: teneberis: qz ad aliu vsum duxeristi q dixisti. ff.e. si vt certa. §. sed iterdum. Et consistit 9modatuz in rebus mobilibus: z se mouentibus z imobilibus z i corporalibus: puta seruitute habitati. ff.e.l.i. qz ibi dic 9modari rem mobile z et soli: z adiecit iulianus et habitatioem posse 9modari: z i hisdem rebus 9sistit pcarium: vt dixi. s. ti. pri. c. vl. Sed qd vsu 9sumitur: no comodatur nisi ad pompam: vt ditior appareat. ff.e.l.iij. §. vl. z.l. se. Et qui pot obligari pot comodare: z ei comodari: vnde pupillus non e obligatus: sed alius ei obligatur. ff. de ac. emp. z ven. l. iulianus. §. antepenult. b.

i De leuissima. Cu.n. gratia sui tm quis 9modatu accepit: tenebit d dolo z lata culpa leui z leuissima: vt hic dicit: qz exactam diligentiam qualem in rebus suis adhibere dz. ff.e. in rebus. imo non sufficit talem adhibet quale i suis rebus: si tn alius diligentior custodire potuit. ff. de acti. z obli. l.i. §. is quoqz. cui z dolum z culpa

ff.e.si vt certo.§.ꝯmodatū. Si ꝟo gratia dantis tm̄ commodatū est:tunc venit dolus ⁊ lata culpa.ff.e.vt.si certo.§.iterdū.⁊ si mei cā.ff.de ac.⁊ ob.l.i.§.is quoqꝫ apd quem. Si ꝟo gr̄a vtriusqꝫ tūc pstat dolū ⁊ latā culpam.ff.e.i rebus.i.respon.ad fi.⁊.l.si vt certo.§.nūc videdūꝫ ad fi. Cāus ꝟo fortuiti q pꝟideri nō pñt nō veniunt. C.e.l.i.§.i.⁊.ff.e.i rebus.⁊.ff.de acti.⁊ ob.l.i.§.is quoqꝫ. cui i fi.⁊.l.i rebus.ff.de re.iur.l.ꝯ cī⁹.⁊ hic.⁊.j.ꝺ homi. ioānes.⁊.e.vl. nisi ista tria aliud iducāt culpa pactum vel mora:vt i pdicto.§.is quoqꝫ cui i fi.⁊.l.i rebus.ff.ꝺ regu.iuris ꝯctus:⁊ hic.⁊.j.ti. pri.c.ij.C.e.l.i.Culpa pt iputari si rē sibi cōmodatā remiserit mihi per non idoneam personā.ff.e.qui non tam idoneam:secus si per idoneam personā licet contrariū eueneri.ff.eo.argentū.⁊.j.ꝺ pigno.c.significante.Itē ex pacto pstant cāus fortuiti:vt hic dicit:⁊.C.ꝯmoꝺ.l.i.ita ꝙ cāus fortuiti ꝯnumerant spāliter:vt.ff.sigs cau.sed ⁊ si §.qsitum.Et mora iputat:puta si morā fecit in restituendo.j.ti.pri.bona fides.Et itelligendū ē ēt si apud commodātem res fuisset eodē mō pitura.ff.de le.i.l.cū res §.vl.⁊ in auc.de deposito ⁊ nūcupatōibus inglinorūꝫ.i.rn̄so.ad fi.colla.vi.⁊ ꝯmodatū restitui dꝫ ad pstinā cām ff.e.ꝫ mihi.ē.i.als q̄ti iterest ei⁹ ꝯdēnat:vt ibi dr̄.

p ❡ Loculos.⁊ dominus loculos habuit:vt indigentib⁹ subueniret.xij.q.i.habebat.

q ❡ Questionibus. Nota ꝙ suspecti sunt torquendi:⁊ in vinculis detinendi:⁊ verberibus afficiendi vel subijciēdi.xiiij.q.vi.si res.⁊.xij.q.ij. fraternitas.⁊.xxiij.q.v.c.i.⁊.v.q.v.illū g.⁊.j.de rap.In archiepiscopatu.l.

Grauis illa ꝗrimonia vsqꝫ ad nos super ꝺposito tuo tibi hactenus denegato puenit:⁊ ifra. Cū.n.nō ꝯstet pecuniā tuā:quaꝫ ille vir belial furat⁹ ē.i ecclie vtilitatē conuersam:nō debem⁹ de iur ꝯ canonicos eiusdē ecclie pcise intētare iussiōis istantiā:vt tibi eādeꝫ reddāt pecuniā psone nō ecclie ꝯmendatam. Quocirca suadem⁹:vt i illū furem tuā dirigas actiōem:eo ꝙ vt audiuim⁹ loculos ⁊ ea que tibi surrepta sunt asportauit.nā ⁊ iudicibus dedimus i mādatis vt illū iniquū sub questionibus ad rationeꝫ ponant:⁊ si oportuerit vinculis alligatum:vt dictam pecuniam reddere compellatur:⁊ infra. Si autem cum eis amicabiliter poteris de reddituum perceptione pacisci:nouēis id nobis acceptuꝫ.

Greg.ix.

Bona fides abesse presumitur:si rebus tuis saluis existentib⁹ depositas amisisti. De culpa quoqꝫ teneris:si teipsum deposito obtulisti:vel si aliquid pro custodia recepisses. Pacto vero culpa vel mora precedentibus casus etiam fortuitus imputat. Sane depositori licuit pro voluntate sua depositum reuo-

r ❡ Reddere.cum nō infamie.actio enim depositi infamat.C.depositi.l.q depositum.

s ❡ Bona fides.saluis. Et hac psumptōe condēnabitur sic.C.locati.l.i.⁊.ff.e.ti.ꝙ nerua qꝛ non minorem diligētiam quā i suis rebus pstare dꝫ:vt in.l.ꝙ nerua sic.ff.cōmodati si vt certo.§.quod vero senectute:⁊ita si bona fides abest.dol⁹ adesse presumit nam contraria sunt.C.ꝺ rescin.ven.si dolo.⁊ ē si.xxxij.q.i.cum renunciat ⁊ presumptio sufficit ad condēnationem in casu isto.xxxij.q.i.dixit dominus.⁊.liiij.di.fraternitatem.infra de iudeis.c.vltimo.ber.

k ❡ Post vsum.ff.e.icōmodatio.§.sicut. Sed i pcario cōtrarium ē.ꝺ.ti.pxi.c.vl.⁊.ff.de pca.cum pcario. Iteꝫ q ꝯmodauit vasa vitiosa tenetur ꝯria actione p vino effuso ignorans tamen excusatur.ff.e.in rebus.§.possunt.⁊.§.qs sciens.⁊.l.penul.b.

l ❡ Decipi.ff.e.in ꝯmodato.§.sicut in fi.

m Grauis vtilitatē.⁊ si i vtilitatem ecclesie versa esset:lꝫ apud ecclesiam deposita non fuerit: tenet ecclia i q̄tum i rem eius versa ē:⁊.j.ꝺ fideiuss.ꝙ qbusdā.ar.C.qꝺ cū eo q i ali.po.l.ei qui.⁊.q.v.hoc ius.§.is creditor.⁊.ff.ꝺpositi.l.i.§.en i pupillum.ala.

g

n ❡ Persone. Et ita depositū factū psone nō obligat ecclesiam:qꝛ delictum psone i dānum ⁊c.ꝫ.de insti.cū venissent.xvi.q.vi.si epm.⁊.c.epo non lꝫ.ꝫ.de excep. cum venerabilis. Sed quare dicitur ꝯmēdata esse ecclie.rn̄deo eo q infert i thesaurū ecclie:sicut ecipso ꝙ res misse sunt i nauem:tenet nauta ⁊ dꝫ habere custodiā oīum q̄ sūt inuecta ⁊ illata.ff. nau.cau.sta.l.parui refert.§.si recipit.⁊ ignorans teneri videt.C.de his qui latro.oc.l.i.ff.de fur.aduersus nau.l.vna quod tamen nō credo: nisi depositio facta sit in presentia plati ⁊ capli vt h. vi.

o ❡ Actiōem.i.petitōem:vt.ꝫ.ꝺ iudi.dilecti.vbi ꝺ hoc.

t ❡ De culpa. Nota ꝙ depositarius tenetur de dolo solo si dolose versatus est in deposito.ff.e.l.i.§.in conducto.⁊.§.vlti. et ff.cōmodati.si vt certo.§.ij.⁊.ff.de reg.iur.l.contractus:⁊ de lata culpa quā nerua dixit esse dolum.ff.e.quod nerua: qꝺ azo intelligit dolum presumptum.ff.mandati.si fideiussor.i.responso. Ideo sic expone:qꝛ in eadem.l.dicit ipsam latā culpam ppe dolum esse.ff.de le.i.cum res.⁊.§.vl.⁊.ff.de ac.⁊ ob.l.i.§.is quoqꝫ apud quem:⁊ alibi dicitur latam culpam cōparari.ti.si messor.fal.mo.di.l.i.§.lata est.⁊ ita non dolus ē:qꝛ nihil est id cui ipm̄ est simile. Quandoqꝫ tamen in casibus prestat culpam depositarius si ipse se obtulerit deposito:vt h.⁊.ff.e.l.i.§.sepe.idem si mercedem accipiat pro custodia: vt hic.⁊.ff.e.l.i.§.siquis seruum. Item ⁊ i tertio casu si ꝯueniat inter eos.ff.e.l.i.§.si ꝯueniat.⁊.ff.cōmoda.si vt certo.§.nunc videndum. Sed si conueniat:ne dolus prestetur:hec conuētio non valet:qꝛ ꝯ bonos mores est.ff.e.ti.l.i.§.si conueniat.⁊.ff.de pac.si vnus.§.illud. Item ⁊ in alio si cā depositarij res penes ipm deposita sit.ff.e.l.i.§.si pecuniam.⁊.ff.si cer.peta.l.siquis neqꝫ.⁊ tunc venit leuissima culpa:⁊ si moram facit i restituendo.ff.e.si'in asia.§.vl. Presumitur autem lata culpa vel dolus si non adhibeat diligentiam:qualem in reb⁹ suis.ff.e.quod nerua.vel:qꝛ res sue salue sunt ⁊ deposite nō apparent:vt ibi dr̄ ⁊ hic exēplum pone:⁊res suas ponebat in archa secura:⁊ res depositas dimittebat in domo super bācas. Cāus tn̄ fortuit⁹ nō iputatur.sicut nec i ꝯmodato.ꝫ.ti. pri.c.vno:⁊.ff.ꝯmo.i reb⁹.nisi i cāib⁹ hic ꝯtēus:vt si pactū interueniat vt pstet.C.e.l.i.Cōtractus.n.ex ꝯuentōe legē accipiūt:⁊ ꝟuari debēt nisi iprobatū sit a iure.ff.e.l.i.§.si ꝯueniat.ff. de reg.iur.Sci⁹.ita tn̄ ꝙ cāus nominent i pacto sicut dixi i commodato:sic.ꝫ.c.pri.ppter culpā vel dolū cāus iputat: vt hic dr̄. Si.n.rē depositā vēdidit.⁊ postea eā redimat:vt eā hēat i cā ꝺpositi:⁊ si sine dolo malo illi⁹ perijt tenet.qꝛ sufficit semel

dolū ꝯmisisse.ff.e.l.i.§.si rē. Itē ꝑpter morā ꝓcedentē cāusā putaf:et si apd deponētē pꝑisset:sufficit.n.q res potuit nō pire.ff.ꝺ le.i.cum res.§.vl.ff.e.si l asia.§.vl.ff.ꝺ ꝯsti.pecu.quēadmodū.§.u.⁊ et eisdē cāis iputaf cāus i ꝯmodato.s.ti.pri.t.vno. Itē res ꝺposita nō deteriorata dꝫ reddi:alr reddita ñ vr.ff.e.l.i.§.si res deposita.sic i ꝯmodato.ff.cōmo.si mihi.§.i. Cōsistit aūt depositū i reb9 mobilibus ⁊ se mouentib9 tātū:nisi forte.vbi apud sequestrū deponif:cū res aliq iter plures i controuersiā deducif.s.ꝺ iud.examinata.⁊ talis depositio non pōt fieri nisi a plurib9.ff.e.lꝫ.i.rñso. Itē ⁊ rei ꝺposite sic ⁊ cōmodate.ꝓpetatē retinemus.⁊ et possessionē.ff.e.lꝫ.§.i.⁊.ff.ꝯmoda.l.rei ꝯmodate.

a Reuocare. qñcunqꝫ pōt reuocari depositum vt hic dic.⁊.ff.e.l.i.§.est aūt.⁊.§.pe.⁊ si nō restituif ꝯdēnat9 suo noīe infamis efficif.C. ꝺpositi.qꝺ ꝺpositū.ff.ꝺ his qui no.īfa.furti.§.illō sicut.⁊ ꝓcariū qñcūqꝫ reuocatur.s.ꝺ ꝓca.c.vl.sec9 l cōmodato qꝺ nō reuocaf nisi post vsum expletum s.ꝺ ꝯmo.c.vno.ff.e. in ꝯmodato.§.sicut.b.

b Cōtra.nō q ꝯ ꝺpositū nō admittif ꝯpēsatō C.e.ti.sigs pecunias.vñ sumif.§.iste.nec ēt ꝺpositū cū ꝺpositio ꝯpēsaf. sꝫ q ꝓmo ꝺposuit ꝓmo recipiat:vt ibi dr.⁊.C.ꝺ cōpē.l.vl.⁊ q dic ꝯpēsatione i toto.s.ꝺductōēꝫ.s.ꝑ pte. Et ita nec i toto nec i pte admittif ꝯpēsatio ꝯ ꝺpositū:vt i b ꝑuilegiata ē actio ꝺpositi:⁊ qꝛ ꝑdoni restitui dꝫ ꝺpositū.ff.e.l.i.§.si ꝑdoni.tñ si dñs cū fure sit petat:dño rstitui dꝫ ꝺ eqtate.ff.e.boa fides.⁊ sic nō erit ꝑfidia:cū sit ꝯctus bone fidei:qre dicanf bone fidei:dixi s.de excep.cū venerabilis.ber.

c In alijs.s.ꝯctib9 siue i realib9 siue i ꝑsonalib9 actōib9 si cā sit liqda.C.ꝺ ꝯpē.l.si.i ꝑn.ēt si ñ liqat i ꝯtinēti:dū tñ possꝫ liqre ifra duos mēses.ff ꝺ iur fisci auferf.§.q ꝯpēsatōēꝫ. Et nō q ꝯpēsatio sit i pecūia ⁊ i pōdē ⁊ i qñtitate.C.ꝺ ꝯpē.si ꝯstat.et ñ ſpēb9 ad pecuniā.ff.pig.ac.si ꝯuenēit.ff.ꝺ ꝯdi.ide.si ñ forte §.si cētū.C.ꝺ rei vē.si ea pecūia.absurdū.n.ē diminutōēꝫ rex fieri pp pecuniā.ff.ꝺ ipen.i re.do.fac.qꝺ dr.i.rñsio. Cōtra tñ vr.C.ꝺ ꝯpe.l.vl.i ꝑn.vbi dr:tā i rē qꝫ i ꝑsonā illud itelligif si agaf i rē ⁊ res restitui nō possit pōt admitti ꝯpēsatio cū estiatōe i pecunia ⁊ i delicꝫ sit ēt ꝯpēsatio.xxxij.q.vi.nihil inigus ⁊.j.de adul.c.penul.⁊ vl.⁊.ff.soluto ma.viro atqꝫ vxori.⁊ i penis sit cōpensatio.j.ꝺ pe.ꝯstitut9.b.

care[a]:contra[b] quod cōpensatōni vel deductōi locus nō fuit: vt ꝯctus q ex bona fide oritur ad ꝑfidiaꝫ minime referaf:lꝫ cōpensatio admittaf in alijs[c]: si cā ex qua postulatur sit liqdā:ita q facilem exitum credatur habere.

[illegible]

Ex cōcilio apud valeñ.

Placuit:vt presbyti plebes suas admoneant:vt ⁊ ipsi hospitales[d] sint ⁊ non carius vendant transeuntib9 q mercato vendere possunt: aliqui ad presbyter[e] transeuntes hoc referant:vt illi9 iussu cū humanitate sibi vendant.

Ex cōci.magūtinē.

Et mensure[f] ⁊ pondera iusta:⁊ infra. Siquis iustas mensuras ⁊ iusta pondera[g] cā lucri mutare ꝑsumpserit.xxx.dies i pane ⁊ aqua peniteat[h]. Alex.iij.attrebateñ. episcopo.

Cum dilecti filij beluacē. canonici ꝯ abbatē ⁊ fratres cariloci ꝓponerent querimoniam: q siluam que nigra uallis dicitur a qbusdam eoꝝ ignorante capitulo[i] ꝓ.x.libris xl.marchas tunc[k] valentēꝫ cōparassent:cām ipaꝫ morisieñ. epo ⁊ decano remeñ.cōmisimus terminandam:adijcientes q si vterqꝫ cause cognitioni iteresse nequiret:alter i eodem negocio ꝓcedere non differret:⁊ infra. Tandem decanus i illius cāe cognitione ꝓcessit:⁊ cum ei per testes cōstitisset:q ꝑdicti fratres siluam minus dimidia iusti ꝑcij comparassent:venditōēm nō tenere:⁊ siluam beluaceñ.ecclesie adiudicans canonicos in possessionem induxit:⁊ infra. Qꝛ vero in arbitrio emptoris est: si velit supplere iustum ꝑciuꝫ aut venditōēm rescindere cū res minus dimidia iusti precij cōparatur:sniam ipsam tanq iuri ꝯriam irritantes possessionem monachis iudicauimus eē reddēdam[m] salua qstione[n] canonicis sup deceptōne[o] ꝑcij vel cōsensu capituli i venditōne nō habito.⁊ alia cā rōnabili quā canonici ꝯ monachos duxerint ꝓponendam.

Celestinus tertius.

Peruenit ad nos[p]: q.p.

d Placuit.hospitales ꝑsit.n.ad hoc compelli ꝑ excōicatōēm.xlij.di.§.hinc ēt.ala.

e Ad ꝑsbyteꝝ.i.epꝫ.xcv.di.oli.⁊.c.q forte ꝑ b.⁊ ꝺ hoc cognoscere potest sed forte consuetudo non est in hoc.t.

f Et mensure. supple statuimus.

g Pōdera.xxiiij.q.i.ñ afferamus.⁊ q.iij.sigs romipetas.xiv.di.ois qui ff.ꝺ penis i dardanarios.⁊.j.ne cle.vel mo.c.multa.

h Peniteat.⁊ in sup.l.cornel.ꝺ fal.ꝑūri dꝫ.ff.ꝺ ꝯxor.crimi.ānonā in fi.

i Cuꝫ dilecti.ca pso.vñ nō tenuit vēditō ipso iure:ēt vbi deceptio ñ fuissꝫ i ꝑcio.xij.q.ij.sine ⁊.s.ꝺ his q fi.a prela.c.i.x.q.ij.b ius.vñ i fi.reuoaf capl̄o b exceptio.t.

k Tūc valē:eꝫ.s.tpe ꝯct9. Sꝫ pone q tpe vēditōis valēt.x.tpe lit.xl.valēt.xxx.siue studio mōachoꝝ vel alio mō:nūqd mō ruo cab:f vēditō ñ:qꝛ tps vēditiōis spectādū ē.ff.ꝺ euic.ex mille.§.i.ꝺ rsci.vē.si volūtate.s.ꝺ elec.dudū.⁊ si dterior facta eēt:ñ peterēt. Et ita cū pētituri ñ eēūt ꝯtiūt: nec melioratōēs petꝫ ꝯnt.C.ꝺ rsci.l.pe.ff.de dam.infec.qui bona.§.siquis qꝛ.vinc.

l In arbitrio.sic.j.e.cām.⁊.C.ꝺ rescin.ven.l.ij.

m Reddendā. Sed cū vēditio nulla fuerit:qꝛ facta fuerit ignorante capl̄o:vltra dimidiā ꝺcepta ē eccl̄ia nll̄ius acqsitū fuerit monasterio:quare fit restitutio monasterio. Rñdeo si ad hoc actū fuisset:nō fuisset restitutio facta:sed qꝛ ꝑ iniquā sniam spoliati fuerūt monachi restituunf. Nec fuit vēditio iudicata nulla:qꝛ nec agebatur ad b:vñ dr hic q i arbitrio emptoris ⁊c.nō fit cōdenatio:nisi agaf ad b.s.ꝺ or.cog.cū dilectus.t.

n Questione.hoc iō dicit:qꝛ q rē petit ex vna cā expressa.⁊ succūbit:eādē rē ex alia cā petē nō ꝓhibef.ff.de excep.rei iudi.⁊ an eadē.s.de cā pos.c.vl. De hac materia satꝫ dr.s.de libel.obla.c.ij.

o Deceptōe.cū dolus dat cāꝫ ꝯctui:puta dolo inducte ad vēdēdā rē alr nō vēditurus.nō tꝫ ꝯctus.ff.de dolo.⁊ elegaf.ar.xij.q.ij.qsqs eps in fi.⁊.j.de re.permu.

cum vniuersorum. Si vero incidit in contractum quia venditurus eram: sed per dolum tuum minus vendidi vel per dolum meum plus emisti: tenet quidem contractus: sed agitur ad supplementum residui .ff. de ac. ẽp. et ven. iulianus. §. sed si vẽditor. Si vero dolus nõ dat causam contractui nec incidit in contractum: sed deceptus sum vltra dimidiam iusti precij in venditione: obtinet quod hic dicitur. c. i. et o. cum causa. et C. de resci. ven. l. ij. Si autem sum deceptus minus dimidia iusti precij: non possum agere ad aliquid: quia licitum est contrahentibus sese in vicem decipere vsque ad dimidiam iusti precij. ff. de mino. in cause. §. in pcio. Et hoc habet locum in contractibus bone fidei: in contractibus stricti iuris etiam si dolus dat causam contractui tenet contractus: sed agens ex eo eliditur ope exceptionis. ff. de ver. ob. siquis cum aliter. C. de pact. cum postea. Et nota: quod in contractibus bone fidei: si dolus dat causam contractui nõ per contrahentes sed per intermediam personam tenet contractus: sed datur actio de dolo contra mediatorem. ff. de dolo et eleganter. §. i. in quolibet tamen contractu bona fides exigitur. C. de ac. et ob. bonam. Et nota: quod quandocunque non tenet contractus: et tamen ex eo agitur. ff. de ac. emp. et ven. iulianus. §. sigs colludente. b.

p Peruenit. fatigari. videtur quod dominus papa minus bene pronunciauerit hic: quoniã res donate viro propter nuptias alienari non possunt: etiam consentiente vxore: nec currit ei prescriptio in rebus dot. C. de iure dot. in rebus: nisi soluto matrimonio: vt ibi dicitur. et C. de anna. excep. l. i. §. vltimo. et C. de prescrip. xxx. an. cum notissimi. §. illud. nec sufficit quod in cões vsus precium versum est: quia pro parte mariti non potuit obligari. C. ad vell. auc. siqua mulier. So. si vis vt omnis obiectio conquiescat: dicas quod mulier illa donationem istam propter nuptias lucrari non debuit: quia sicut dos soluto matrimonio debet redire ad vxorem vel eius heredes ita donatio propter nuptias ad maritũ vel eius heredes

C. de pac. conuen. super do. l. pe. et vlti. auc. equalitas. nisi ex pacto de lucranda dote vel donatione vel de consuetudine secus obtineat. j. de dona. inter vi. et vxo. c. vlti. C. de rei. vx. ac. l. i. §. illo proculdubio. in quo casu intelligitur illa auc. C. ad vel. le. siue a me. s. illo casu quando ex pacto vel ex consuetudine debet donationem lucrari. vnde bene respondet papa: quod si mulier debeat lucrari hanc donationem: intellige decre. hãc secundum auc. quod tantum erat in bonis mariti: quod potuit ibi consulere: et post biennium secundo alienatio ni tacite vel expresse presumitur consensisse ratione tanti temporis: arg. j. de iurepa. cura. C. de pe. here. si filius. Illa vero ratio non est multum efficax: quod in communes vsus precium est conuersum nisi velis dicere: quod vir et vxor habebant omnia damna et lucra omnia: arg. j. de dona. inter vi. et vxo. c. ij. immo quia soluto matrimonio vel cedit in substantiam viri: vel communibus liberis applicatur donatio propter nuptias in auc. vt immo ante nup. dona. §. et hoc dicimus. coll. v. Et ideo non interest mulieris petere matrimonio soluto: ex quo habebat liberos: aut etiam si haberet. her.

miles. a. vxori sue quandã domum in donationem propter nuptias assignatam muliere ipsa expressum dante consensum. b. mulieri vendidit pro certa pecunie quantitate: et infra. Premoriato vero milite viam vniuerse carnis ingresso relicta eius venire contra hoc presumit: allegans dictã domum titulo donationis propter nuptias sibi concessam alienare non potuisse: licet eius cõsensus ipsi noscatur contractui accessisse prefata vero b. ex eo nititur se tueri: quod per xxx. annos constante illorum matrimonio domum ipsam bona fide tituloque iusto possedit et quia in cõmunes vsus viri et vxoris illius precium est conuersum: ac facte venditionis tempore: vnde sibi prefata mulier consulere potuisset: in viri facultatibus consistebat. Quia igitur super his nos consulere curasti: rñdemus pdictam emptricẽ: si vera sunt que pmisimus prescriptis occasionibus super ipsa domo non debere vlterius fatigari. Innocentius. iij. capitulo palliosi.

Ad nostram noueris audientiã peruenisse: quod cum r. laicus lator pñtiũ ab. m. mutuũ recipere voluisset: creditor ne per canonem contra vsurarios editũ posset in posterũ conueniri: domos et oliuas recepit ab eodem titulo emptionis: cum re uera contractus vsurarius ageretur quod patet ex eo: quod creditor debitori promisit: et quandocunque a septennio vsque ad nouennium daret xl. vncias tarinorũ: que vix dimidiam iusti precij contingebant: domos eius restitueret et oliuas. Quia igitur fraus et dolus cuique patrocinari non debent: mandamus: quatenus si res ita se habet: instrumento venditionis confecto in fraudem canonis promulgati contra vsurarios: non obstante predictum. m. ad restituendas domos et oliuas ei ad quem debent hereditario iure deuolui: cum debitor sit viam vniuerse carnis igressus. per penam in lat. conci. contra vsurarios

q Ad nostram canonem. infra de vsuris. quia in omnibus.

r Emptionis. emptione pignoris causa facta non quod scriptum ad quod gestum est inspicitur. C. plus valere quod agi. l. iij. j. qui fi. sint le. per tuas.

s Patet. idest presumitur: infra de pigno. illo vos si autem non ageretur in fraudem secus esset et haberet emptor fructus licet venditio rescinderetur et res esset vendita iusto precio. C. de pac. inter emp. et vendi. l. ij. Et ita potius considerandũ est: quid agatur inter contrahentes: argumen. xvij. questiõe ij. eleutherius. ff. de verbo. obligatio. eum qui calendis. j. de condi. ap. verum. laur.

t Dimidiam. et ita quantitas precij est argumentum doli. ff. de transac. cum hi. §. modus. sic argumen. supra de deposi. bona fides. et concessio simulata presumitur propter modicum precium. C. mandati. per diuersas. argumentum contra infra de simo. et si questiones. C. de rescin. ven. l. dolus. et ff. de iure do. si vsufructus. lau.

u Concilio. de vsur. quia in oibus. et maiorẽ et ipenẽ pot. j. de vsur. cõquestus. c. per tuas. et c. ordum. s. per exeicationem. S.

de iureiu.a.d nostram. Et.iō in oib⁹ cōmissionib⁹ fit mentio ꝺ pena illius cōcilij vt ab ea iudex incipiat si viderit expedire ad alteram postmodū pcessurus:si hoc meruerit ⁊c. supra vt lite non contesta.quoniam frequenter.§.vltimo.

a Um cā.dimidiā. Istud sic ē itelligendū. Ecce res valet x.vēdidisti illā ꝑ qtuor pz ꝙ tu es decept⁹ i sex: ꝫ sex sunt plus qꝫ dimidia iusti precij:qꝺ ē qnqꝫ:⁊ ita es deceptus i dimidia:ꝗ est qnqꝫ ⁊ plus: s.vno sufficit si illud pl⁹ valet vnū bononien.tm̄. Et hoc itellige i vēditore ꝗ decipiꝭ in pcio. Et sic ēt i emptore ꝺcepto. Pone ꝙ res valet.x.⁊ ēptor soluit.xvi.pōt agere ad pciū recipiēdū qꝺ pl⁹ dedit vel i totū recedere a ꝯctu:qꝛ sic pz:ꝙ ē decep tus vltra dimidiā iusti pcij:soluit enī sex vltra dimidiā iusti pcij qꝺ fuit.x. Si.n.deciperet i.v. tm̄ ñ ageret:qꝛ qnqꝫ sūt dimidia.x.⁊ ita nō ē decept⁹ ēptō i aliquo vltra dimidiā iusti pcij:sed qꝛ sex dedit vltra dimidiaꝫ decept⁹ ē iō aget. Azo intelligit ista ꝟba ita. Alij dicūt ꝙ necessariū ē vt duplū iusti precij ⁊ vltra dederit ēptor vt ecce res valet decē:⁊ ego emi ꝑ.xxi.ꝙ nulla lex dicit ⁊ nihil ē ꝙ dicūt:qꝛ hic ꝺcipiꝭ ēptor in pl⁹ ꝗ̄ i totū iustū pcium. Sꝫ primū veri⁹ ē:⁊ dñs iacob⁹ dicit eodem modo cum azone.

b Restituerēt. Et ita agebaꝭ hic ad rescissionē ꝯct⁹:nisi emptor vellet supplere iustū preciū.ꝫ.e.cū dilecti.⁊ hic.⁊.C.ꝺ rescin.vē.l.ij.sec⁹ i trāsactōib⁹.ꝟ.n quosdā rꝫ ēt trāsactio lꝫ gs ꝺcipiaꝭ vltra dimidiā iusti pcij:ar.i.ꝺ reli.do.ꝯstitut⁹.vbi epūs oia iura dimisit solū octo denarijs ꝑ pēsiōe retētis ⁊c.⁊ ē expssum ꝙ si p⁹ trāsactōeꝫ iueniūꝭ publica istrā p ꝗ̄ appeat ꝙ decept⁹ sit trāsigēs i ꝗdruplū nō tm̄ rescindiꝭ transactio.ff.ad trebel.l. luci⁹.§.vl. Et ē rō i trāsactōe qꝛ corpsū ꝙ a l.te ꝛcediꝭ magnū cōmodū ē:vñ idebitū solutū ob trāsactōeꝫ nō repetiꝭ.C.de trāsac.l.ij.ff.de cōdi.ide.l sūma vi.⁊ hoc ve⁊:nisi aliqs vel.t agē iudicis officio:vt mior vel ecclia.qꝛ si ledaꝭ i trāsactiōe restituiꝭ sicut si lesus ē i snia vel in aliquo ꝯctu.C.si aduersus trāsac.l.i.sed si directe velit agē ꝯ trāsactōeꝫ:sec⁹ eēt.io. Sꝫ ꝗ iure agiꝭ hic ad rescindēdū ꝯctū.dicūt qdā ꝑ iudicis officio.C.de rescin.ven.l.ij.C.de ac.ēp.l.iiij. Sꝫ ꝟm hoc ageretur tm̄ ad ꝗdrēniū qꝛ vsqꝫ ad tps illud cōpetit i ite.resti.C.de tempo.in i te.resti.l.vl. Hec fuit opinio plac. Alij dicūt:ꝙ ꝯditōe ex illa.l. C.de rescin.ven.l.ij.⁊ ꝟm hoc vsqꝫ ad.xxx annos qꝛ eēs ꝯditōnes cū sint psonales ppetue sūt. Credit vin.ꝙ agaꝭ ꝯditiōe ex eo ꝯctu ex vēdito.alternatiue vel ad supplendū iustū pcium vel rescindendā vēditōeꝫ. Nec ē mirū si p actionē ex eo ꝯ cui agiꝭ:vt recedaꝭ a ꝯctu.ff.de ac.ēp.l.ex empto.§.siquis virginē.vin.qꝛ i ꝯctib⁹ bone fidei multa veniūt:de quib⁹ nec ē dictū nec cogitatū:vt.ff.de ꝯbē.ēp. quotiē.l.se.§.sed ⁊ si qd.C. de ac.emp.l.i.io.hec fuit opinio aaco.b. Sed quid dices si maior iurauerit se non venire ꝯ vēditionē:nūqd audieꝭ.qꝛ deceptus ē vltra dimidiā iusti pcij.nō credo ꝙ audiaꝭ:sec⁹ de mio

pmulgataꝫ ap.re.compellas.

Idē episcopo ⁊ archidiacono vrbinaten.

Um cā:que iter econo mū mōasterij sācti martini de monte ex parte vna ac ciues viterbienses super casamētis ex altera ꝯtebaꝭ:fuissꝫ aliq̄diu ventilata.cū ꝯstitissꝫ nobis monasteriū in venditione vltra dimidiā [a]iusti pcij fuisse deceptū:sniando decernimas:vt prefati ciues aut recepto pcio possessiones restituerent[b] memoratas: aut suppleret qūtum constaret legitime venditionis tempore iusto precio defuisse. Greg.ix.

Iue vēditori post istitutum[c] contra se iudicium gs omisit:vt rē venditā sibi ꝺfenderet:nūciare vel ꝯtumaciter[d] absuit tempore snie promulgate:seu per iniuriā[e] snia lata fuit:de euictione iuxta legitimas sanctiones[f] agere nō valebit.

De locato ⁊ conducto.

Clemens tertius.

Ex rescripto litteraꝫ[g] tusculañ.epi nobis innotuit:ꝙ cū ciuitatē boñ. tpe sue legationis itrassꝫ:⁊ istra. Cōstōnē factā ab epō portuē. ap.se.le.⁊ a predicto tusculañ. episcopo postmodum confirmatam vꝫ vt nullus magistrorum seu

re qꝛ p iuramētū nō excluditur.nisi p bñficium etaꝭ:ꝺ tm̄ renūciat iuri cōi:⁊ ita pōt agē vel ad supplemtū pcij vel ad rescindendā ꝯctuꝫ:sꝫ restī nē in itegrū petē non pōt:qꝛ iuramētū repñtat cū maiorē:nisi iuraret nō repetere rēꝫ ex eo ꝙ ꝺcept⁹ eēt vltra dimidiā:tunc vtraqꝫ via eēt ei pclusa preter iuramentuꝫ.b.

c Jue vēditori.institutuꝫ. Nota ergo ꝙ emptor ad hoc vt vēditor teneaꝭ ei de euictiōe ꝺꝫ ei denūciare vt ipm ꝺfendat sup re ab ipō sibi vendita:ꝺ quo qstio ei moueꝭ:aliꝫn ñ teneꝭ:vt.C. de euic.ēptor fundi.⁊.l.actore nec si deiussores teneꝭ: quos ꝑ euictōib⁹ recepit:vt ibi dr̄:⁊ si actor sit absens: denūcieꝭ fideiussori vt ex pdicꝭ legib⁹ habeꝭ. Quidaꝫ tm̄ dicūt ꝙ nō tenetur denūciare fideiussori:⁊ hec dnūciatio pōt fieri qꝛ ibet tpe dūmō non nimis iuxta sententiam.ff.de euict.l.si rem.§.quolibet. Et illud scias:ꝙ si per venditorem stetit quo minus sit eis denunciatum:puta qꝛ latitat:vel impedit ne possit ad eū citatio puenire:nihilomin⁹ teneꝭ ꝺ euic.ff.ꝺ eui. si iō.§.pñti.⁊.l.si dictū.§.si pñte. Et idē ē si dnūcieꝭ fideiussori pñte vēditore:vt i.d.§.si pñte.ar.ꝫ.vt lite ñ cōte.qm̄.§.porro. Itē si emptor cōpromittit i arbitrū ⁊ ꝯdsiaꝫ sniam reportauerit:vēditor non tenetur.ff.ꝺ euict. si dictum.§.si compromisso. Itē si ēptor potuit vsucape ⁊ nō vsucepit imputatur ei.qꝛ ⁊ vēditor non teneꝭ ei.si res euincatur ab eo:vt in.l.si dicto.§.sicut potest.b.

d Contumaciter. si contumax fuerit emptor.qꝛ citatus nō venit ad sententiam sibi imputet si lata fuerit contra ipsum.quia tunc venditor non tenetur ei ꝺ euictione.quia videtur potius condemnatus ppter suā cōtumaciā ꝗ̄ ppter aliā causā.ff.de euic.si ideo.i.rñ.C.e. ti.emptor fundi.nec potest appellare tanquā cōtumax xxiiij.q.iij.de illicita.ij.q.vi.§.sanequorum.b.

e Iniuriam.C.de euic.emptor fundi.vnde sumpta ē hec decre.⁊ hoc ideo:quia iniuria.que fit emptori non contingit venditorem.ff.de euic.si per imprudentiam. sic si iudex per iniuriaꝫ pnunciat contra heredē.nō nocet legatarijs.ff.de le.i.si seruus plurium.§.i.

f Sanctiones.ꝺ quibus iam pmissum ē in.l.emptor fundi.⁊ si p imprudentiam. Et sic in tribus casibus hic contentis nō tenetur venditor emptori si non denūciauit:si contumax fuit:si per iniuriaꝫ iudicis condemnatur:tunc enim iudex facit litem suam:⁊ ipse tenetur.ff.ꝺ iu di.si filiusfamilias.⁊ de pena indi.qui ma. tu.l.ij.⁊.xxiij.q.ij.c.i.⁊.ij.b.

g Ex r̄scripto lrāꝝ.huic dñs papa fidē adhibuit

sue assertõi:p rato babẽs qđ portueñ.epus sic pmo statu erat:alis pma ↄstitutio de q̃ fit hic mẽtio exhibẽda esset. š.đ fi.istru.c.i.C.đ eden.auc.sigs i aliquo.nisi aliẽ de il la ↄstare possit.š.de cle.pegri.tue fraternitati.

ad tẽpus locent:iõ papa toll't statutũ illud:lz ius decimarũ taliter vendi ⁊ locari ñ possit:cũ spũale sit.j.đ iurepa.c.i.⁊.c. de iure.j.de simo.q̃relã.b.

e Ad feudum.⁊ ita patet q̄ plati ecclesiarum infeudare non possunt de nouo.j.de feud.c.ij.

a Scholariũ.soli ergo magistri ⁊ scholares ƥhibẽtur ↄducẽ hospitia aliorum scholariũ:sz alij nõ ƥhibẽt conducẽ hospitia scholariũ:⁊ ƥpter potẽtiores ↄstitutio ista emanauit. Et per hãc lrã3 vr q̄ scriptores q scholares nõ sũt sz vxorati:ñ ligent hac ↄstitutõe:q2 đ illis nõ fit mentio. Lau.dixit hãc penã extendi ad eos q gaudẽt ƥuilegio scholastico large sũpto vocabulo scholariũ et gratia scholariũ ibi sũt:dũmodo ñ sint meretrices q̃ ñ sũt digne laqueis legũ.C. de adul.q̃ adulter. Nec obijcias q̄ pena nõ đbet extẽdi:q2 odia ⁊ pene q̃nq3 ãpliãt ff.đ his q no. ifa.l.ij.§.exercit9.⁊ ar.ad h.j.đ v.sig.cu3 i ptib9.lau Sz nõ credo:q̄ ad scriptores vxoratos extẽdat ista ↄstitutio:lz sint ibi ƥpter scholares:eadẽ rõe extenderet ad chartarios ⁊ chartar̃ rasores.b.

scholariũ[a] sup ↄducendis aliorũ hospitijs i lesionẽ ⁊ ƥiudiciũ habitantiũ audeat hospitẽ ↄuenire:nisi ƥus ↄstiterit tẽpus ↄductõis elapsũ:vel inq̃li nĩ hoc suũ fauorẽ ƥstiterint,⁊ ↄsensum cũ idẽ portueñ.sub[b] excõicatõe hoc ƥhibuẽit:⁊ alt sub pena anathematis idẽ decreuit obsuãdũ:ratũ eẽ đcernimus:⁊ auc.ap.confirmam9 statuentes vt a te frater epe:⁊ tuo quolibet successore h̃ singulis annis in ↄmuni audientia[c] magistrorum atq3 scholariũ recitet. Innocẽ.iij. abbati ⁊ ↄuentui sancti petri đ ƥtell.londeñ.diocesis.

C Estra nobis relatio declarauit:q̄ cũ ad firmã fructus vestrar̃ dare ↄsueueritis đcimar̃:⁊ ifra. Dioc.episcopor̃ statuto[d] contrario non obstante vestrar̃ decimar̃ ƥuent9 illis libere locare potestis:cũ qb9 ecclie vr̃e ↄditõe3 potitis facẽ meliorẽ:ita tñ q̄ h9 i locatio ad feudũ[e] vl alienatõe3[f] ñ videat extẽdi. ... re.ix.

P Ropter sterilitatẽ afficientẽ magno incõmodo[g] ↄductores vitio[h] rex sine culpa coloni siue casu fortuito cõtingente colonis ecclesie tue ƥ rata pensionis remissio ẽ facienda:nisi cum vbertate precedentis vel subsequentis anni valeat sterilitas compensari. Verum inuito[i] inquilino domum inhabitare vel reficere poteris:si necessitas q̃ tñ non[k] iminebat locationis tpe id exposcat:remissa sibi pro residuo temporis pensione qui etiam inde rationabilit amouetur:si ƥuerse[l] sibi fuerit cõ

f Alienatões ƥpetuã.s.s3 q̄ dr: alienatio ẽ ↄct9 per quẽ dñiũ trãsfert.C. de fũ.do.l.i. Q̃nq3 ẽt vbum alienatõis large accipit.đr đ re.ec.ñ ali.nulli liceat.C.đ re.ec.ali.vl nõ sancimus.⁊ i auc.de reb9 ec.nõ alie.§.nos igit col.ij.⁊ eodẽ mõ hic large accipit:vt in.c.nulli.

g P Ropter.icõmodo.qñ magno icõmodo afficit ↄductor:tunc fit remissio pẽsionis.ff.e.ex ↄducto.§.i.vbi dic si oẽm fructũ tulerit:vt fruct9 ẽt seminis nõ sup fit:⁊.l.si vno.§.vbicunq3 ⁊.C.e.l. liceat.⁊.l.excepto:nisi aliud i locatõne sit actũ:vt in.l.lz alioqn i.si tale dãnum nõ interuenerit:secus ẽ.ff.eo.si merces.§.vis maior.q2 modicũ dãnum d3 sustinere:vt ibi dr:⁊.l.habitatores.Intellige quod hic dicitur de eo colono q certã pecuniã ãnuatim d3 vel certas chorbes:⁊ nõ de partiario q cũ dño lucrũ ⁊ dãnũ ptitur:vt dr in.§.vis maior q2 ƥ modico dãno nõ dat restitutio:vt.ff.de in ĩte.resti.c.i.⁊.š.đe re.ec.nõ alie.ad nr̃a3:⁊ modicũ dãnũ eccƚa sustinere d3.xij.q.ij.bone rei.nec ƥ modico retractat vẽditio.ff.de ↄben.emp.l.res bona.nec ƥ modico dat actio de dolo.ff.đ dolo si oleũ in fi.

b Sub excõicatõe.Ex hoc verbo colligit:q fuerat cõstitutio late sñie:⁊ facit ad hoc.lxiij. di.salonitane.j. de eo q fur.or.re.c.i.ita ẽt obseruam9 ⁊ tenem9 q̄ sit canon late sñie:⁊ tuscbulan9 sb pena anathematis h obseruandũ decreuit:vt sequit i lrã. Sed q̃re nõ iposuit legez locatorib9. Rñdeo q2 nõ hẽbat iurisditõem i eis:sz scholarib9 q clerici sũt ƥ maiori pte.si.lxxxix.di.iudicatũ. Itẽ q2 voluit legi derogare.C.locati.necui.

c Audientia. Hoc fieri d3 ƥpter illos q ↄstitutõe3 ignorant:sz quo ad alios nõ:q2 sufficit qualitercũq3 sciant ẽt sine aliqua ↄtestatõe.ff.de admi.tu.q̃dam.§.exquo.⁊ qui scit certiorari nõ d3.ff.de ac.emp.⁊ ven.l.i.i fi. Immo certe videt q̄ oẽs teneant exquo ↄstitutio fuit semel publicata.xv.di.qđ dicitis.vnde potius ad cautelam fit huiusmodi recitatio:neqs saltem de facto dicat se ignorasse:sic.ff.đ insti.sed ⁊ si pupillus.§.i.⁊.ij.š.de fide instrumentorum pastoralis.

d C Estra nobis.statuto. Statuerũt epi q̄ huiusmodi decime parochialib9 ƥsbyteris solũmodo locarẽtur:ƥ qđ vtilitas eccliar̃ nõ modicũ ipediebat:petierũt isti monachi sibi sup hoc ƥuideri:epi enim h̃ñ possunt facere statutum de conse.di.iij.c.i.⁊.š.de ma.⁊ obe.sigs venerit.⁊.j.de sen.excõ.a nobis fuit.sed q2 illud vertebatur in detrimẽtum vel ƥiudicium ecctiarum:⁊ q2 nõ est ↄ iure:vt hic p3 expresse q̄ fructus decimarum talit

h Vitio.q2 forsitan nõ potuit pati multã pluuiã nec multã siccitatem:nec potuit colonus occurrere:q̃n suffocaretur semen. Sed ↄ videt.ff.e.ex ↄducto.§.i.vbi dicit q̄ si vitia ex re oriunt dãnum esset coloni:vt si vinum coacuerit:vel si herbis segetes corrupte sunt. So.ibi potuit colonus occurrẽ:hic nõ:qđ p3 ex eo qđ dicit hic:sine culpa coloni. Cãus ẽt fortuitus dño nocet ⁊ nõ colono:vt nõ hẽat pensiõem nisi ƥ rata:et si nihil ƥceperit nihil soluat:ita q̄ remissio faciẽda est i totu3 vel i partem:nisi vbertas ƥcedentis ãni vel sequẽtis possit cõpensari sterilitati.C.e.l.lz.⁊ hic ẽt si dñs remisit pensiõem propter sterilitatẽ:si ãno sequẽti ↄtingat vbertas petere põt pẽsionẽ integram:vt.ff.e.si vno ãno.b.

i Inuito.hoc sũptum ẽ ex illa.l.C.e.edẽ quam.

k Imminebat. Hec potuit esse necessitas:q̃ postea superuenit:si dom9 corruit vel minat ruinã quã edificare vult:vl forsan vxorẽ duxerit:⁊ idiget domo illa vel si qua ↄsimilis necessitas q̃ tũc nõ iminebat:ar.ff.vt i pos.le.si is a quo.§.plane.ↄtra est lex.⁊.ff.đ iterro.ac.de etate.§.ex cã.⁊.š.de offi.dele.isinuãte ⁊ ẽ hic ar.ƥncipium ↄsiderãdũ.š.ti.ƥxi.cum dilecti.⁊.š.de elec.dudum.vbi de hoc.ber.

l Peruerse. In isto cãu dicũt q̃dam nihil remittẽdum esse:quasi ↄpensando:sz nõ ẽ ver̃:q2 põt dñs agere ↄtra inq̃linu3

p dãno dato actõe legis aqlie ⁊ ex locato.

a Canonē. Hoc itellige qñ ad lõgũ tẽpus cõduxit: puta ad x. ãnos vel plus vel minꝰ ẽt. vi. vel. v. ff. c. q̃ro. §. inter. h.

b Celeri. sic. s. de re ec. alie. vel nõ. sigs psbyterez. ⁊. j. e. c. p x l. vbi dr q̃lr hoc v̄bũ sit itelligẽdũ. Et ita in q̃tuor casibus expellitur inq̃linus.

c Notuit emphiteota. Uñ q emphiteosis sit locatio: ex eo q ponitur in titulo de locato. sz non est vez isti. locati. §. adeo. Locatio. n. põt fieri tã de rebꝰ mobilibꝰ q̃z imobilibꝰ ⁊ se mouẽtibꝰ: emphiteosis v̄o tm̃ de immobilibus. Contractus aũt emphiteoticus medius ẽ iter venditionem ⁊ locatõem. In hoc aũt accedit ad venditõem: qz qñ talis contractus celebraf aliquid datur: sicut in venditõe daf pciũ: sz tñ differũt: qz p venditõem trãsferf dñium: sz hic retinet dñs dñium. Sed magis videf accedere ad naturã locatõis: qz sicut locatoꝛ retinet dñium ⁊ singulis ãnis aliqd recipit ita et hic: qz emphiteota singulis ãnis soluit canonē cõstitutum. ⁊ ideo potius ponitur hec decre. in isto titulo. q̃z in pcedenti. hex.

uersatus: vel cũ canonē[a] p biẽniũ nõ soluisset sibi satisfactõne celeri[b] nõ puidit. L dez.

Notuit emphiteota[c] ecclesia pmitus reqsita[d] eidē q renũciato q̃tuz sibi ab alijs offerf: si nolle se emere dixẽit vel a denunciationis tempoꝛe duoꝛum spacium mensium sit elapsum: meliorationes ⁊ ius sibi competens alijs vendere[e] qui ab emptõne huiusmõi minime phibentur[f]. Emphiteota quoqz secus presumẽdo vl cessando in solutione canonis per biẽnium[g] nisi celeri[h] satisfactione postmodum sibi consulere studuissz: iuste potuissz expelli[i]: non obstante q ei vt canonem solueret: non extitit nunciatum: cuz in hoc cãu dies statuta[k] p dño interpellet.

De rerum permutatõe.

Ex concilio apud sil.

Si pnceps voluerit rem immobilem sãctis locis prestare ⁊ accipere ab eis aliã immobilem: eoqz modo de cõmuni volũtate[l] permutatõem facere: liceat[m] ei hoc facere: si cã rõnabilis[n] id exposcat: ⁊ res quã pstiterit maioꝛ fuerit vel equalis: pragmatica[o] sanctiõe super hoc pmulgata.

Ex pci. belua.

Et cõmutationes[p] reruz ecclesiasticarum: q̃ ab añcessoꝛe inconsulte[q] facte sunt: ab eo q successoꝛ ẽ emẽdenf.

Ex pcilio apud siluanum.

Mancipia ecclesiastica: nisi ad libertatẽ nõ cõuenit pmutari[r]: vz vt manci-

emphiteota vitare penã huiꝰ pstitutõis offerẽdo canonē p iura pdicta. Sz nõ credo q vsqz ad lit. ptel. possit purgare morã: qz h possit differri vsqz ad duos annos. vel vnũ vel tres vel plures post tps statuti biẽnij: ⁊ ita ñ essz celerif. ⁊ ppterea h vr potius facē timoꝛe pene q̃z volũtate: ⁊ iterpellaf corã iudice: sz tepꝰ statutũ ipz iterpellat: vt dic̃ i fi. ⁊ vltro se dz offerre: vt C. d iure ẽphi. l. ij. dabo ei modicum tps post biẽniũ elapsum: talis. n. celeritas ad modicuz tps referf pꝰ biẽniũ respectu ipiꝰ biẽnij: sicut hec adiectio plus ad modicã q̃titatẽ refertur. respectu q̃titatis nominate. ff. d v. sig. hec adiectio. ⁊ illo modicũ psiderabitur arbitrio iudicis exquo nõ ẽ determinatũ i iure. s. d of. dele. d cãis. ⁊. ff. d iure dli. l. i. §. ait ptoꝛ. ⁊ qd appellabif arbitriũ bõi viri. ff. d v. ob. ptinuus actus. §. ij. hex.

i Expelli. Sz nũqd auc̃te sua ppria põt dñs expellē emphiteotã si canonē dbito tpe ñ psoluat. vr q sic. C. d iure ẽphi. l. ij. Sañ põt dici q sic auc̃te huius dcre. ⁊ pdicta. l. x. q. ij. h ius poꝛrectũ. §. q rē hꝰ. Dicit. n. lex ptimescat crimē xũ sibi arbitriũ sue vltõnis sciat pcessũ. C. de metatis deuotũ. li. xij. ⁊ ar. ff. d pign. l. lex vectigalis. ⁊ ar. C. d ser. expoꝛ. l. i. ⁊. ij. Sed melius facit si auc̃te iudicis h fecisset. C. d pig. l. iij. ⁊. j. d priuilegijs pastoralis. Sed si alij tradidit possessionem: vel ab alio expellaf: nõ deyciet possessoꝛē auc̃te sua: ar. ff. de vi ⁊ vi ar. l. colonus. Itē si emphiteota cessauit p biẽnium ⁊ tm̃ amplius q non põt purgare morã: si dñs postea receperit pensionē: nunqd dñs postea poterit expellē ẽphiteotã. Rñdeo i puato planũ ẽ: qz recipiẽdo pensionem iuri suo renunciauit. ff. de le. cõ. l. post diē. ⁊. l. pcedenti §. fi. Ipso. n. facto renunciat iuri suo. s. de his q̃ fi. a ma. par. ca. ex oꝛe cũ suis pcoꝛ. Sed qd dices d ecclia. rñdeo si platus de psensu capituli recipiat pensionē expellere nõ poterit postea emphiteotã: cũ liber sic eccl'ie vel emphiteotã expellere vel pensionem petere in auc̃. de alie. ⁊ emphi. pctus. §. sigs v̄o locatoꝛ. coll. ix ⁊ eligẽdo vnũ alteri renũciasse videtur vt in predictis legibus pꝰ diē. ⁊. l. precedenti. §. vl. Sed si solus prelatus sine consensu capituli recipit pensionem: non credo q obsit eccl'ie: q̃minus possit expellere emphiteotam: nisi postea capitulum psensisset: ar. j. de his que fi. a prela. sine consensu ca. pastoralis. cum suis similibus: ⁊ si vnus sit sacerdos siue rectoꝛ solus in ecclesia siue in capella: ⁊ recipiat pensionē: idem credo q ãmodo nõ poterit emphiteotã expel

d Reqsita. hoc sũptũ ẽ. C. d iure ẽphi. l. vl. Primo reqri dz dñs ab ẽphiteota: an emere melioratões ipiꝰ velit sm q hic dr: als: caderet a iure suo: vt in. l. pdicta. h.

e Uẽdere. Sed nunqd põt donare vr q nõ: qd qdã concedũt. Alij' dicũt q donare põt ẽt sine psensu dñi. C. d fũ. patri. l. i. li. xij. et pignoꝛi dare. ff. d pig. l. lex vectigal. ⁊. ff. d pig. ac.

f Phibẽt. Sz q̃ psone phibent ab hꝰi ẽptõ. (tutoꝛ. §. vl. h. ne. põt dici q hui eccl'ie capitanei ⁊ oẽs psone maioꝛes: q ñ sit idonei facultate pueniẽdi. vñ possz dñs piudiciũ pati. ff. qui

g Biẽniũ. vt. x. q. ij. h ius. §. q rē in puato triẽniũ (sa. co. l. q. requirif. C. d iure emphi. l. ij. Sed si pmisit soluere penã rato manẽte pacto si nõ soluat pensionē ⁊ petat penã: nihilominꝰ vult eũ expellere nunqd põt. dicas q sic. ar. ff. d trãsac. q fidē ⁊. l. pacto. ⁊. C. d pac. cũ pponas. In fauoꝛē dñi dictũ ẽ hoc: et facit ad hoc. ff. d reg. iur. cũ par. h.

h Celeri. ⁊ ita pz q emphiteota põt purgare morã offerẽdo canõē post biẽniũ: sic. s. e. pri. sicut alienatoꝛ. s. d rebꝰ ec. alie. vel nõ. c. sigs psbyterez. ⁊ ar. s. d elec. qd sicut i fi. ⁊. ff. d ver. ob. interdũ. §. vl. Sed q̃tum tps dabitur ad purgandũ istaz morã: videf q ante sniaz vt. ff. de inoffi. test. papinia. §. meminisse. ⁊. C. qbus vt indig. alia ẽ. vel ẽt vsqz ad litē pteftatã. ff. rem ra. ha. amplius h. ⁊. C. de plus peti. l. vna. ⁊. s. e. ti. c. vno. Uel modicum tempus dabif: forsan. x. diex. ff. de psti. pecu. pmissoꝛ. §. i. ⁊. ff. ex qbus cau. ma. i inte. resti. l. ab hostibus. §. sed qd simplr. ⁊. ff. siqis cau. l. ⁊ si post tres: vel q̃cito potuit ff. ad tertul. l. ij. §. pfestim. ⁊. s. de elec. qz ppter. vbi plura ar. d hoc inuenies. Quidam dicuntur q vsqz ad lit. contesta. põt

tere:vt dictum ē. Itē qd si dicat dñs recipio pēsionem saluo iure meo:vt per hoc non fiat mihi p̄iudiciū:quominus possim te expellere:credo q̄ valeat ꝓtestatō nec per hoc p̄iudicatur ei:q2 et si ipm vellet expedire nihilo minus posset petere pensionē.x.q.ij.hoc ius porrectuz §.qui rē.et ar.ad h̄ ff.siqs cau.l.ij.i fi. et.ff.de eo qd cer. lo.l.vlt. Itē si fūdus emphiteotic⁹ clade vel casmate perierit vltra medietatem vel plus vl minus nūqd dz pensio diminui. Dicūt qdā q̄ si vltra medietatem periit nō tenet emphiteota soluere integrā pēsionē C.de iu.emphi.l.i et eo qd ibi dicit: si vero ꝑticulat damnum etc.q2 noīe ꝑtis medietas itelligit ff.de.ve.sig.nomen filiar.§.i.ff.d̄ vsu fruc.et ꝑtis. Alij dicūt et meli⁹:q̄ totā pensionē soluē dz adherētes lr̄e illi⁹ legis vbi dicit ex q̄ nō ipsa re penitus substantia ledatur isti locati.§.adeo.in fi.sm̄ h̄ equatur h̄ C.d̄ alla.l.ij.h̄ illud sp̄ale ē in tributo.ē ꝫ nūqd ꝑpter sterilitatē rei emphiteoticarie dz pensio diminui:et certe nō:lz aliud sit i locatōe.s.e.c.ꝑori. Itē si sunt plures coheredes et vnus nō soluit pensionem:nūquid ꝑpter hoc fit p̄iudiciū aliis n.s credo si soluāt pensionē totā et postea cōtra coheredem agant iudicio familie herciscunde.ff.fami. herci. heredes.§.si vnus. Et q̄ dicit expelli:respicit alterā ꝑtē disiunctiue.s.cum canonem non soluit:qm̄ in altero casu.s.qn̄ alienetur dño requisito:emptor non potest expelli sine auctoritate iudicis sui.b.

pia:que pro ecclīastico homine dabūtur in ecclie seruitute ꝑmaneant:et ecclīastic⁹ homo q ꝑmutat fruat ꝑpetua libertate:quod eni semel deo cōsecratum est ad humanos vsus transferri nō decet. Ex eodē

Iniustū videt et impiuz: vt mācipia q̄ fideles deo et sāctis eius pro remedio aie sue consecrarunt: cuiuscunqz muneris mancipio vel cōmutatōis cōmercio iterum in seruitutē secularium redigātur: cū canonica auctās seruos tātūmodo ꝑmittit distrahi fugitiuos et iō ecclīaruz rectores sūmope caueāt: ne elemosyna vnius alteri⁹ pctm̄ fiat:et ē absurdum:vt ab ecclīastica dignitate seruus discedens humane sit obnoxius seruituti. Vrba.iij.

Quesitum est ex ꝑte tua: si commutationes fieri valeant prebendaruz: cuz cōmutatio dignitatum i turoñ. concilio fuit interdicta:et ifra Generalit itaqz teneas:q̄ cōmutationes prebendarum de iure fieri non possunt: presertim cum pactione premissa: que circa spiritualia vel connexa spiritualibus labem contiñz semper simonie. Si autem episcopus causam inspexerit necessariam licite potest de vno loco ad alium transferre personas: vt que vni loco minus sunt vtiles: alibi se valeant vtilius exercere. Clemens.iij.

q Inconsulte.i.in dānum ecclesie qd ē nō dz: imo rōabilis cā dz subesse:ad hoc vt fiat cōmutatio.s.e.c.ꝑri.vnde successor reuocabit incōsultā ꝑmutationē.si.s.de ꝑcarys.c.ij.imo. et ille qui fecit:et successor reuocare pōt:qd in dānum ecclesie datum ē siue alienatū.xxxv.q.ix.qd quis cōmiserit.s.d̄ reb⁹ ec.nō alie.sigs ꝑsbytero rum.et.xij.q.ij.monem⁹. dū tamē tolerent administratione.ber.

r Mancipia cōmutari.x.q.ij.precarie. in fi.ar.s.h̄ hoc determinat illud et fauore libertatis hoc fit.

s Semel deo ꝯsecratū xij.q.ij.eps qui.et.c.nulli lz.xix.q.iij.que semel.et. s.de reli.do.ad hec.ar.s̄ liiij.di.ex antiquis. So. illud ē preter regulā statutā cōtra eos qui ordinati sunt sine cōsēsu dominorū suorū cū in hoc ipso deliquūt.et maxime ad terrorē:ne alij hac occasione subtrahāt se dominis suis:ar.ij.q.vij.ꝑ propter.et.ff.de penis.l. capitalium.§.famosos.

t Ad humanos.i.seculares.de conse.di.i.ligna vestimenta. Sed contra v̄.xij.q.ij.ecclesiasticos. vbi seruus ecclesie seculari persone datur:ergo multo fortius permutare potest. Dicit ala.q̄ loquitur hoc.c.et sequēs.de seruo ecclesie dato et conuerso facto:qui cū sit religiosa persona seculari persone seruire non dz. Lau.dicit:q̄ ex cā ꝓhibitum fuit:q2 ad laicorum suggestionem sepe inutilia mancipia pro vtilibus ꝑmutabantur:qd ne fiat statutū ē:vt non nisi ad libertatem cōmutentur:sed cessante cā cessabit constitutio.lxi.di.§.his oibus.et.ff.de pac.quod dictū.t.vel sic:factuz principis non est trahendum in consequentiam:ipse enim nō subijcitur legibus:et sic loquitur contrarium in pn̄cipe.b.

u Iniustum.fugitiuos.xij.q.ij.fugitiui.ar.contra.C.ad.l. fal.de plagi.in fuga.So.dum est in fuga non dz vēdi: sed cum fuerit reuersus et patefacto vitio emptori:ne postea fiat redibitio.ff.de contrahen.emp.quod sepe.§.siquis amico. et.§.vltimo.r.

x Humane.si.s.c.ꝑori.cum suis concor.ibi positis.

y Seruituti.ē et alia ratio que assignatur in seruis minor. C.de admi.tu.l.lex.ij̄ tutores.ff.d̄ fideicō.lib.eū q.§.furiosi.l.

k Statuta.nō ē ergo requirendus ēphiteota: q2 ipse vsum suū admonet.C.de ꝟben.stipul.l.magnā.et.C.de iu.emphi.l.ij.vnde sumūtur ista verba sic:et creditō ad petitionem vrgeri non potest:vt.C.de pig.creditor.ff.d̄ admi.tu.quidam.§.vlt.et.C.si ꝑpter publicas fun.ven. fu.cele.l.vlti.in fine.b.

l. Si princeps.voluntate.al's certe non posset:sicut cum cōi consensu emptio contrahitur: et dissoluitur.C.de ac.et ob.sicut initio.b.

m Liceat.sic.x.q.ij.h̄ ius porrectū h̄ ꝑmutari

n Rōnabilis puta:q̄ vtilitas ecclie in hac ꝑmutatione ꝓcuratur:al's non dz fieri.s.c.ꝑori.sicut nec alienatio fieri dz:nisi vt meliora ꝓspiciat.xij.questione.ij.sine exceptione.et supra de his que fi.a.prela.cuz apl̄ica.b.

o Pragmatica.pragma idē ē q̄ cā.vnde pragmatica sanctio ē constitutio sup aliqua re.ꝓmulgata:hic tñ ponit ꝓ cōfirmatōe siue scriptura facta ab imperatore cū cāe cognitione super tali permutatione.ala.

p Vt commutationes.supple statuimus.

z Quesitum ē.dignitatum.et ēt prebendarum.s.de ꝓben. maioribus.quod est conciliū turoñ.de quo fit hic mētio.et.xij.q.ij.alienationes.

a Nō possunt.i.cā vniuersorū.et.c.cū olī.nisi hoc fieret auctē superioris.s.de prel.en.iter cetera.et hic prout sequitur.b.

b Simonie.q2 in spiritualibus vel spiritualibus annexis nulla pactio vel conuentio debet interuenire.i.q.ij.q̄ꝑio.et.s. de pac.cum pridem.et.c.vlti.et in spiritualibus ānexis:vt ius patronatus.s.de iudi.quanto.et.s.de preben.significasti.dic vt ibi.

c Vni loco.vij.q.i.mutatiōes.et.c.scias.et.c.omnis qui.et valet interdum mutatio loci.lxxxi.di.valet.b.

g D questiones puentuū .s. spaliū .vñ admittit cū tpalib⁹ mutatio quod aliter non fieret .i. e .c. vlt. ⁊ hic put sequit
h ¶ Per se .i. sepatim sine possessionibus.
c ¶ Queat. Et ita spūale cum spūali pōt cōmutari: sicut tpale cū tpali. De hoc dixi .s. de transac. sup eo .ar. xvi .q. vii. memini. ⁊ boc auctē superioris: ar. ff. de his q nō sūt sui .vel alie. iuris .fur ti. §. q iussu. ⁊ cū idēnitate vtriusqꝫ .x. q. ij. hoc ius alis nō liceret. .s. d̄ pben. maioribus .xij. q. ij. diaconi. ⁊ .c. sine. als nō .s. e. c. vlt. Itē nō. ꝙ ad hoc ꝙ aliqd hēat tanqꝫ bñficium ñ pōt ex pmutatōe ꝑuēire: qꝛ eēt mun⁹ a manu: sicut nec trāsactiōe: supra de trāsac. sup eo. Itē lꝫ pmutatio locū habeat i spūalib⁹: nō tenet emptio vel vēditio: ⁊ est rō: qꝛ nulla ē ēptio siñ ꝑcio: vt isti. d̄ ēp. §. itē pciū qd̄ i quātitate ⁊ nūerata pecunia ɔsistit. C. d̄ act. ēp. ⁊ vē. ēpti fides. qd̄ ñ ē in pmutatiōe. ff. de rer. pmu. l. i. ꝫ vterqꝫ ē quasi ēptor ⁊ venditor. ff. de edil. edic. sciendū. §. emptorē. laur.
d ¶ Inhibitum. vnde vr̄ cōcessum: ar. xxx. q. iiij. q spāle. ⁊ .j. de spon. cū apd̄ ff. de pcu. mutua. §. i. de hoc dꝫ .s. de transla. iter corporalia.
e ¶ Contractus. duo eiꝫ erūt ɔtctus nō se aliq mōtāgentes: tñ si vna villa cōmutaret cū alia ita ꝙ vtraqꝫ ecclia eēt accessoria ad villā bene pmutaretur cū vniuersitate ar. .j. de iurepa. ex. lr̄is. c. cū scd̄m. ad instar fundi dotalis. ff. de fun. do. l. i. C. e. ti. l. ij. nec aliqd itelligitur esse precium ecclie sicut nec precium peculij ē cū seru⁹ vēdit cū peculio. ff. de pecu. si ex duobus. §. vl. ⁊ .l. se. lau.

ad hoc. ff. de condi. cā data. l. vlti. sed bñficium non pōt possideri tanqꝫ ꝓprietas: qꝛ nullus dominiū of habet sui beneficij: cū quasi vsuario clerici cōparātur: sed ecclesia bñ pōt possideri ab alia ecclesia tanqꝫ ꝓprietas. vnde possunt bene adinuicem pmutari. .s. e ad qōnes.

AD questiōes soluēdas: ⁊ ifra. Intelleximus ex lr̄is tuis: ꝙ due cōuentuales ecclie sunt i tua dioc. cōstitute quarū vtraqꝫ parochialē hꝫ ecclīā cū possessionib⁹ magis alteri ꝙ sibi vicinam. Illis āt desiderātib⁹ permutare eas: cuꝫ illarū altera respectu meliorū ꝓuētuū [a] plus abundet: ⁊ iō sibi postulet adijci certaꝫ sūmaꝫ pecunie numerate: vt sic ad equalitatē permutationes valeant peruenire: vtrum possit id licite fieri: extitit dubitatum: ⁊ ifra. Rn̄demus: ꝙ cū de dictis parochialibus ecclesijs p[b] se qat[c] cōmutatio celebrari: ⁊ in pmutatione possessionuꝫ p se non sit inhibitū[d] si altera rōe possessionuꝫ alteri preponderet: pecuniā posse refundi de ipsarū possessionibus adiuiceꝫ ꝓut visuꝫ fuerit expedire: refusa certe pecūie quantitate poterit ɔct⁹[e] pmutatōis iniri: tñ sic ꝙ illi ɔct⁹ nequaquā sibi inuicē misceātur

Inno. iij. senoñ. archiepo.

CUm oliꝫ mgr̄. s. ⁊ .b. archidiaconatū. ⁊ preposituram adiuicē cōmutasset: ⁊ ifra. Licet ꝑdictus mgr̄ ab initio spōte fuerit de pmutatiōe cōfessus[f] idē tamē .b. eam ificie batur oio ꝓponēs ꝙ ipse ꝑpositurā sine cōditōe qlibet resignauit: ⁊ post resignationem ꝑdicti magistri archidiaconatum fuerat assecutus: ⁊ ifra. Cum ergo nobis constaret: ꝙ ipse .b. suū prestiterit pmutationi cōsensū[g]: ꝑdictus aūt magister suū publice fateret errorē ⁊ hūc ꝑpositura ⁊ illū archidiaconatu curauim⁹ spoliare super hoc diffinitiuam[h] cōtra eos sniam proferentes.

Idē archi. ⁊ .p. sancti ādree colonieñ.

CUm vniuersorū: ⁊ ifra. Intelleximus .g. canōico referente ꝙ cū ipse .⁊ .l. clericus de pmutatōe prebēdaꝝ suaꝝ it̄ se tractar̄ cepissēt: quā vtilitatē vtriusqꝫ[k] iminere credebant: tandem idem .l. ꝑbenda eiusdē .g. cuidam consanguineo suo assignata prebēdā suā ei: sicut promiserat noluit resignare[l] ⁊ infra. Cum igitur deceptus[m] ⁊ non decipientib⁹ iura subueniant: lꝫ ipsi per se de iure non possent ecclesiastica beneficia permutare: vt tñ simplicitati[n] venia tribuatur: mandamus: quaten⁹ si constiterit pretaxatum .g. taliter fuisse deceptum: amoto a ꝑbenda sua consanguineo ipsius .l.

Itē pmutatio vicina ē emptōni. ff. e. l. vl. ⁊ quasi succes sit permuta iōi. ff. e. l. i. ꝫ spūalia emi vel vendi non possunt .s. de simo. quesitum .⁊ .i. q. i. qui studet. b.
i ¶ Cum vniuersorum tractare. qd̄ non lꝫ a possessore prebēde vel dignitatis .s. de ꝑben. maiorib⁹. sed superior hoc facere pōt. supra. e. quesitum. ber.
k ¶ Vtriusqꝫ. qꝛ altera alteri mag̃ vicina erat: vel alia cōueniēs cā. si supra eo. ad questiones .⁊ .x. q. ij. ꝫ ius §. sed ⁊ pmutare. ⁊ .s. e. c. i. l.
l ¶ Resignar̄. ⁊ sic decepit eū. vnde ei iura non subuenirunt: vt .j. dicitur.
m ¶ Deceptus. sic supra de rescrip. super litteris. ff. ad velle. l. ij. §. verba. C. eod. si sine quo quia stultis non consueuit succurri: sed errantibus. ff. de iur. ⁊ fact. ignoran. l. vltima. §. siquis ius. ⁊ .C. si mi. se. ma. dix. si is. ⁊ .j. de dona. iter dilectos. l.

f ¶ Cum olim. ɔfessus que confessio ei preiudicauit supra de cōfes. c. ij. ⁊ iij. ꝫ aduersario non dꝫ preiudicari. infra de adul. significasti. ⁊ .q. q. v. interrogatuꝫ.
g ¶ Consensum. ⁊ sic fuit ꝑticeps simonie. vnde debuit priuari dignitate illa: supra eo. quesitum.
h ¶ Diffinitiuam. ergo in ciuili cā alique sunt partes iudicis in confitentē similiter ⁊ in crimi̇ali. q. q. i. nos i queqꝫ. nec. ob. ff. ad .l. aquil. ꝑinde. Nā nulle sunt partes in cognoscendo: sed alique sunt in pnūciando. io. Sic ergo pꝫ ex hoc. c. ⁊ supra .e. quesitū. ꝙ nulli pñt de iure sua auctoritate adinuicem sua beneficia pmutare: vt .j. c. pri. Et illa potest esse rō: qꝛ non contrahit pmutatiōnē: qꝛ rem alienam tradidit. ff. e. l. i. §. vlt. ⁊ ar.

n ¶ Simplicitati. cui parcendum est supra de rescriptis. super litteris. ⁊ in auctentica de instrumen. cau. ⁊ fi. §. hec autem omnia. ff. siquis in ius vocan. non ierit l. ij. ff. de eden. l. i. §. vltimo. ⁊ ff. de iurisdicti. omni. iudi. siquis id. §. doli. lxxxvi. distinctione tanta nequitia. ⁊ supra de translatio. inter corporalia. sed de iure deberet vterqꝫ amittere. suam prebendam: supra capitulo proximo. ⁊ capi. quesitum. sed non est verum ꝙ alter renunciauerit. Videtur tamen ꝙ iste .g. de iure possit repetere suam prebendam: tum quia contractus talis reprobatus est. supra de preben. maioribus. ⁊ supra. eo. quesitum. ergo potest venire contra. C. de agri. ⁊ censi. quemadmodum lib. xi. tum quia non fuit res secuta ꝓpter quam data est. C. eo. ti. rebus laur. Sed .t. dicit ꝙ

nō pōt eā per se repetere ar. s. de renun. qd in dubijs. & sic continent gratiam.

a Detētore. sic. s. de cōces. prebē. proposuit.

b Exhibita. compromissū. Et sic p3 q̄ de re spūali pōt in arbitros cōpromitti. sic. s. de arbi. cū olim. & c contingit. & c. pe.

c Arbitrati. & male put sequit.

d Tēporalia. ex eo tēporalia eum spiritualibus commutari non possūt s. e. ad q̄ōnes. q̄ nec vēdi nec redimi possunt. j. d̄ si mo. q̄relā & ita nō permutari: s3 cum alio spirituali bn̄: vt in. c. ad q̄ōnes. & s. de transac. sta tuimus: sic & transac. non valet: dūmodo spūale def spūali: sic & permutatio: s3 fructus decimarum bn̄ pūt vēdi & locari. s. ti. p xi. c. ij. s3 ipsum ius nequaq̄. h.

e Secutū. Et sic p3 q̄ arbitriū nullum fuit ipso iure q3 ꝯ formā iuris ꝓlatū fuit de re spirituali ad temporalem sic. s. de cō. fir. vtili vel inutili t eramiata. & sic si principale ñ tenet nec accessorium. s de elect. qualiter. s. de fo. compe. si diligenti. Et si iuramentum interueñis set: vt ibi. C. de legi. non dubium. & supra de fi. instru. inter dilectos. & x vi. q. vij. hoc dirimus. Sic p3 q̄ tēporale non pōt dari loco decimarū.

vel q̄libet alio illicito ōtento re[a]: eam restitui faciatis eidē. G reg. ix. betoñ. & fungit. abbatibus.

Exhibita nobis abbatis & cōuentus sancti martini de pānonia petitio cōtiebat. q: cum sup cā q̄ int ipsos ex vna parte & prepositum albeñ. ex alia sup qbusdā decimatōibus ꝟtebatur ad. c. capellanū nr̄um tūc in vngaria cōmorantē nostras litteras ipetrassent: ipse ac magister. m i quos vtriq3 tāq̄ in arbitros extitit cōpromissum[b]: arbitrati[c] fuerint q̄ si dictus prepositus obtineret. x. milia sol. regalium a rege vngarie concedi monasterio memorato: ipsi ab earūdē decimatōum petitōne cessarēt: & infra. Quocirca mandamus quatenus si vob constiterit de premissis cū permutatio de spiritualibus ad temporalia[d] improbetur: predictum arbitriū & qcq̄d secutū[e] est ex eo vel ob id: irritum decernatis.

De feudis.

[I]nno. iij. mariensi epo.

Insinuatione p̄ntium declaramus: q̄ gageria[f] quā de feudo eccle ȝ sie tue ab. m. dignoscerīs rece-

pisse: a te potest libere detineri: fructibus non cōputātis in sortē: ita videl3 vt q̄diu fructus illos cepis in sortē minime cōputandos: idem. m. a seruitio i quo tibi & ecclesie tue p feudo ipso tenetur interim sit immunis[g].

Idē mediola. archiepiscopo

Ex pte. t. nr̄o ē apostolatui reseratum: q̄ sepius dubitasti vtrum cū contingit vasallum tuū decedere & ad te feudū ipsius redire feudū[g] eius alij liceat tibi dare: q̄uis iuramēto tenearis astrict[9] nō infeudare d̄ nouo ro. pon. icōsulto. Adhuc si vasallum tuū feudum alienare[h] contingit: an ipsius filium vel consāguineum eiusdem feudi consortem[i] d̄ ipso valeas inuestire[k]. Alia quoq3 dubitatio cōtiebat: vt cū feudū alienatu3 reperis: qd̄ p te facile recuperare nō potes: vtrū possis alicui laico i feudū illud cōcedē q & illud recuperet & i feudū p eccla3 recognoscat: & infra. In pmo ergo casu feudum d̄ cedentis libere si videris expedire cōcedas: atq3 in secundo filium[l] vel consanguineu3 alienātis inuestiēs. In tertio feudum alienatum poteris ei licenter concedeē: per quē ipsa ecclia valeat rehabere:

Ar. ꝯ. s. de re. ec. non alie. vt sr. vbi videt q̄ tpale possit dari p decimis: s3 ibi soluitur. Ex hac decre. soluit questio q̄ multum occurrit de facto. Qñq3 aliqi volūt certas possessiōes tradē q̄ ad ppetatē vel vsufructū ecclesie qb[9] tenēt soluē d̄cias possessiōu3 suar: vt si aliē possessiōes libē remāeant ab exactiōe d̄cia3 p3 q̄ h fieri nō pt. & h idem habuimus in antiqua cōpilatione d̄ decimis intelleximus. que ñ debuit remoueri.

f Insinuatione gageria. i. pignus siue feudum: & est vulgare theutonicorum.

g Immunis. In hoc casu permittit ecclesie fructus nō cōputari i sortē: vt res illa citi[9] ꝑueniat ad ecclam s. j. de vsur. c. i. & c. cōquestus. & in alio casu ñ cōputāt fruct[9] i sortē: vt. j. eo. ti. d̄ vsur. salubriter. Sed qd̄ si vellet huiremecclesie: ad hoc vt computaret fruct[9] in sortē. dico q̄ in hoc casu non est audiendus. io.

g Ex pte. feudum. feudum alienari ñ potest s3 dari pt i dotē vsq3 ad vitā feudatarij. j. d̄ dona. int vi. & vx. nup io.

h Aliēare. si vasallus aliēat totū feudū l maiorē ptē pdit feudū: & dñs a quolibet possesdre potest illud reuocar. Si vero minorē ptē ei[9] dat i libello vl' obligat: pignōi dūmodo remaneat i seruitio dñi: pp hoc ñ pdit feudū: vt i li. feu. q. mo. feu. amit. §. ij. & iij. t.

i Cōsortē. quasi iure accrescendi. ff. d̄ vsufru. accrescēdo p totū ti. & in li. feu. q. mo. feu. amit. §. preterea.

k Inuestire. videbat q̄ nō: q̄si delictū alienātis feudū sine licētia domini respiceret & h[9]i cōsortē vel filiu3: vel illud mouebat q̄stionē: q: videbatur sufficere vt hēret iure successionis nec eēt necesse eū inuestire. Io. g. & t. dixerunt q̄ q alienat feudum dño incōsulto. ius feudi pdit: & cōsanguineus non hz ius in illo: vt i li. feud. si clientulus & in cōstitutōne federici ipalē. §. igit hito ꝯsilio & tñ eps q saciāto tenet ñ aliēar bona eccle d̄ nouo sine licētia pape: oar ēt tali ꝯsorti feudū illd̄ ñ obstāte sacro pstito: q: aliō ē alienar d̄ nouo & aliō antiquū ꝯcedē: ar. j. d̄ indeis cōsuluit. & ff. de no. opis nū. l. i. §. op[9] nouū. j. de dona. per tuas. & xxiij. q. i. achan[9] & xij. di. pceptis. t.

l Filiū. vt q̄ ob delictū pr̄is ñ d̄beat filius feudū amittere: ar. ff. de in ius vo. adoptiuū in fi. ff. d̄ decu. l. ij. §. nullū. & ff. de bo. dāna. cū rō nālis. i. rñ. §. si ples. & ar. ff. d̄ bo. lib. q̄rit p & ꝯ. C. d̄ q̄ōnibus diuo. ff. d̄ iurepa. cura. ar. ꝯ. ff. c. n. l. q ꝯ lege io. De hoc scire debes: q̄ si vasall[9] itra ānū & diē inuestiturā feudi ab hēdib[9] dñi nō q̄sierit: vel dño petēte iuramētum fidelitatis tertio cōmonitus nō pstiterit vl' aliquā felloniam ꝯ teorē iuramēti fidelitat3 fecerit pdit feudū & rtit ad dñm. Si vō aliqd graue ꝯ dñ3 ppetrauerit: puta fre3 ei[9] vl' prem interfecerit vl' aliud graue: si feudū ē paternū: amittit illd: & si

ad dominū: ſʒ ad cōſeud atarios ſuos ptīct vt i li. feu. q. mo. feu. amit. §. vlt. ſʒ ad filios illius nō ptinet. t.

a n Ullus pſbr. Librū nō phibz obligari: q̄ ñ ſacrum q: non bñdicunt libri: ſʒ iō q: ex quo fuerūt i ſa cro vſu ad man⁹ laicoꝝ vēire ñ ɔbēt: ɔ cōſe. di. n.

ſi. ſiq ɔ reb⁹. §. ſiqs q̄libz. ala. r. C. ſi tu. vel cu. l. etiā. z i vl. ad inſtar minoris. vt ibi dicitur. ber.

f Filiū. de m tri mōnio natū antē clericatum.

g Ex hce ɔ de et facto defuncti cōuenīunt bēdes. C. ɔ caic. l. i. p a. dica. z. xij. q. ij. eps q filios z q: pi ems

gna altaris. palla veſtimē ta i ſſcta vſcedē mōq bi bibet obligari liber: vel cal. x ſicut phibent aliē rer eccle: niſi i caſib⁹ ne ceſſitatꝫ. ɔ. ɔ re. eccle. aliē na. vel ñ nulli. vt hic ps.

b Nec ſitate. q̄ cū il la neceſſitas: puta ſi pa rochiāi illi⁹ eccle capen tur. xij. q. ij. ſicut dino. z p paupibus alēdis z cō ſimilibus. xij. q. ij. aurū bz. z cā captiu. tans pi gnori dari poſſunt: vt in auē. de nō aliē. re. ecc. §. his aūt pēis col. ij. ſʒ ɔ vl C. q res pig. ob. poſ. l. iij. z. ff. e. ti. l. i. §. eam rē z. ff de pig. ſʒ z qd. §. qd ēptō nem. a ɔrio ſenſu: ſʒ cāo nes pualent. g.

c Atoꝛ pſentiū. lex. C. de ac. z ob ea. z. C. q res pig. ob. poſ. q filios. ff de leg. i. l. ſenar⁹. §. vl. in auē. vt nulli iud. §. quia vero colla. ir. niſi in caſi bus: vt q ab hoſtibus ɔ tinet. C. de cap. z poſtli. re. l. ab hoſtibus. z. l. vl. pater enim pōt filiū ob ligare quēq: qm̄ z vēdē pōt in maxima necitate C. ɔ pñbus q fi. diſtrax. l. ij. Jtē ex ɔſeſu libera p ſona obligari pōt: ſcilʒ in obſtagio: vt. ɔ. de iureiu. ex reſcripto. alſ ordiari um ē: vt q bōis cedit lib vadat quo vult. C. q bo. ce. pñt. l. i. z. J. de ſolu. o dardus. ala.

d Adyci. i. adiudicari qd vum ē ſi bōis cedat alſ in carcē ɔtrudat. C. q bo. ce. poſ. l. ij. i. reſpō.

e Ex pꝛeſentiū. neceſ ſitate. ſi pro ſua ne ceſſitate obligauit: non tēnit obligatio: arg. C. ſi res alie. pig. da. ſue. curatoꝛ. z. C. que res pig. ob. poſſunt qui filios. q: non obligantur niſi q gs de rebus iuis ordīaria facit. Quare er go pcipit: q heres luatēū eccleſia libere a creditoꝛ poſſit re petē. x. q. ij. hoc ius. §. q vero res. ɔ. de re. eccle. alie. vl n ſiquis. p ſbrum. ſorte de facto: q: niſi recolligeret vſ eccla rehabē nō poſſet: vel voluit hic papa creditoꝛ pſpicere: q: aliter ab he rede pſbri ſuum debitum conſeq non potuit: vel eti in eptio ne eccleſie. vtrū vidi alienantē vel recipientē puenire. xij. q.

De pignoꝛibus z ali. ɔcaut. [illegible]

Ex concilio remeñ.

Ullus pſbyter pſu mat calicem vl̄ pa tenam vel veſtimē tū ſacerdotale aut librum^a eccleſiaſticum taber nario vel negociatoꝛi aut cui libet laico vel femine in vadi um dare niſi iuſtiſſima neceſ ſitate^b vrgente.

Greg. iiij. exoñ. epiſcopo.

Latoꝛ preſentium: z iſra. Lex^c bz: vt homo liber p debito nō teneatur: z ſi res defuerint q̄ poſſint pro debito adyci^d.

Alex. iij. epo exonieñ.

Ex pſentiū latoꝛi inſinua tōe accepim⁹: q ſacer dos eccle ɔ offic. calicē argē teū z medietatē vniuſ breuia rij eiuſdē eccle p ſua neceſſi tate^e pignori obligauit: z ea moꝛte pueutus minime recolle git. Unde qm̄ indignū ē: vt ei dē eccle res ſue pꝛeſertī q̄ ſa cris miſterijs ɔputate ſūt: tali ter debeāt depire: mādam⁹ q̄ tenus ſi ſcuz ē q aſſerit: filiū ei⁹ q ex ſucceſſione^f ipſi⁹ pſbi mony ius dicitur obtinere ɔmo neas z cōpellas vt ea recolli gat z reſtituat eccle mēoꝛate.

Inno. iij. g. ſubdiacono nro: z. p. canonico piſano.

Illo vos credimus ſcien tie dono vigē: z iſra. Sa ne intimaſtis nobis: q cām q̄ ɔſiſtit inter. b. z. b. filios. G. ɔ coſa ex vna pte z. g. filiaz. t. z hēdes ipſi⁹ ex alta ſup qui buſdā terris pſatis pſonis p xxiij. libr. pignoꝛi obligatis^g vo bis duximus cōmittēdā: z in fra. Ex pte pdicte. g. z hēdum^h eius fuit propoſitū terras q̄s idē. b. z. b. repetebāt ab eis: nō eſſe pignoꝛi obligatas ſed pu re venditas: ſicut in inſtrumē to confecto exinde cōtinebat. Pꝛefatus vero. b. p ſe ac frē ſuo firmiter aſſerebat terras nō eē pure venditas: ſʒ pigno ri obligatas: cū vēditioi pdi cte talis fuerit adiecta condi tio: vt ſi a tpe contractus vſq ad duos xx. mos annos^k pſa to. t. ēptoꝛi diſpliceret^l. g. pater b. abide vſq ad annum. xxiij. lib. pceptis fructibus cōputa tis in ipſis dare deberet. Uer q: ambiginis: vtrum pura^m ſit z abſoluta venditio: an pſat⁹ contractus pignusⁿ debeat iu dicari: reſpondemus: q qua liſcunq fuerit intētio ɔbenti um: z ex foꝛma^o cōtractus vē ditio non appareat cōditōal: ſʒ pura q̄uis per conditōem^p poſſit reſolui: ex duobus tñ q̄ in pacto fuerint expſſa: vʒ q fructus pcepti^q deberent iſol uenda pecunia numerari: z q vltra ſummā receptam. xl.

tutoꝛ eccleſie ſunt heres tenet iſolidū. C. ɔ hē. ac. l. vl.

b Illo vos. ob liganis. cō ſiderato qd inf p bēres agebat. ff. ɔ ver. ob. cū q. q: nō qd ſcriptū ē: ſʒ qd geſtū eſt iſpicitur. C. plus va. qd agi. q̄ qd ſimu. cō. l. ij. z. iij. z. j. q ſi. ſūt le. per tu. io.

i Heredū. i. filio rum eius: q: nō ɔ hēditas vniens ſʒ defuncti. ff. ɔ her. vel ac. vē. l. i.

k Annos. cū cō tract⁹ ſub hac foꝛ ma cele bratur. vt liceat ēptoꝛi a ɔtu diſcedē ſi ēptoꝛi di ſpliceat ſibi: ſūc vſ q ad. ix. dico pōt emptoꝛ a ɔtu de ſcedē z non vltra: niſi hoc dictū ſit q quādocūq velit poſ ſit recedere a ɔtu. ff. de edil. edic. q ſi nolu. §. vlt.

l Diſplicet. ff. ɔ reſci. ve. ſi ɔuenit.

m Pura. i. certū ɔbis. ſ. vt a ɔbis ſi recedat. L.

n Pignus. i. mē te ɔbentū cōſide rata. laur.

o Ex foꝛma. foꝛ ma ñ iſpiciēda ē eſt: cū cōſtat ɔ ɔ tu. C. plus valere qd agi. l. i. z. ij. Si ſi dubiū eēt ſtādū ē ſcriptur. ff. ɔ ert ci. ac. l. ſi iſquali l

p Per ɔditiōes. C. ɔ edi. edic. ſi pdiū. ff. ɔ ɔben. ep. l. iij. ff. de le. cō. l. i. ff. in diem adiec. l. ij.

q Percepti. ɔ videnſ potius facere p ipſe q ɔtr⁹ vſu rarius non fuiſſet: ſʒ hoc ſuit ɔ naturam pacti: q: ſi ali quis rem vendit eo pacto: q quandecūq pcium reſti tuerit: rem ipſaz recipiat: emptoꝛ lucraſ fruct⁹ pceptos quouſq pcciū recipiat. C. de pac. iter ēp. z ven. ſi fun dum. Et iō pſumptio erat ɔ vſurariū: ſed dic q ſi fuit vēdi tio ſʒ pign⁹: q: in pignoꝛi cōputanſ fruct⁹: ſʒ i vēditōe ñ

sol. deberent persolui: contra ipsuz emptorem psumitur vehementer: psertim cũ vsuras ɔsueuerit exercere.

Idem epo aquinati.

Ex lris. f. t. accepim⁹: ꝙ causam q̃ vertit inter. r. ⁊. a. mulierẽ tibi duximus ɔmittẽdã: ⁊ infra. Siqdez pbatũ est ꝙ pro facinore a marito pdicte mulieris ɔmisso eo fugaz petente tã fraẽ mariti pfatus vz. r. q̃ ipsa mulier: lz minus iuste a regio iusticiario capti fuerint: ⁊ de ipsius mandato bonoꝝ oĩum delinquentis facta distractio ⁊ soluta pecũia mercatori: qui a marito mulieris vulneratus fuerat ⁊ rebus pprijs spoliatus: sed q̃dã possessiones illi⁹ penes eũdẽ r. remanserant: q̃s idẽ de mãdato curie retinuit soluta pro eis pecunia predicto mercatori: qꝛ emptor aliuſ pp possessionum inimicitias non extabat: pars ꝓ mulieris estimationez dotis instanti⁹ petebat sibi restitui. vel i possessiones q̃ mariti fuerant: ex offõ delegatiõis iduci: ⁊ infra. Mandam⁹ q̃ten⁹ si tibi ɔstiterit ex his q̃ in psitia tua fuere pposita ⁊ pbata: quod mulier dicit viro dedisse i dotem: ⁊ predictũ. r. de bonis fratris aliqua possidere: cum mulieribus fauor mult⁹ in recupandis dotibus debeat: ⁊ cautũ sit i iure ꝙ ppter maleficium viri mulier remanere non debeat indotata: cum etiam bona viri mulieri sint p dote tacitẽ obligata: cum suo onere transierint ad quẽlibet possidentez: r. pdictuz eidez mulieri ad restitutionẽ dotis eaten⁹ ɔdemnes: q̃tenus de bonis fratris sui prefati noscit possidere.

Idez. R. de monte fortino.

Cum ɔ. g. ciuẽ anaginẽ. sup qbusdam possessionib⁹ quas quõdã paẽ tuus. l. de saul. p certa quantitate pecunie obligarat: ⁊ ipsi creditoris heredes pdicto. g. pignorauerant: mouisses: in nostra psitia questionem legitime pbauisti: ꝙ ex eaꝝ puentibus tm̃ fuerat taz ad eodem. g. q̃ ab alijs q eas tenuerant a tẽpore q̃ fuerant obligate pceptũ ꝙ fructus sorti poterant adequari. Nos igitur attendentes: ꝙ in talibus pceptio fructuum i solutione sortis accedat: cuz s̃m canonicas sanctiones fructus restitui: ⁊ in sortem debeant ɔputari: ɔsiderantes etiã: ꝙ possessiones ipse iam extenuassent penit⁹ totum onus ⁊ debitum annullassent: ipsas tibi restituẽdas esse decernimus. ⁊ te p nuncium nostrum in possessionem i duci fecim⁹ corporalẽ. d. ee.

ɔputanẽ: vt. ɔ. de re. ẽc. alie. vel non ad nfam. ⁊ in legibus predictis: qꝛ iste creditor vsurarius erat.

r Summam. fuit expresse vsurarium. xiiij. q. iij. plerig. ⁊. c. putant.

s Psumiẽ. Sed vẽ ꝙ hoc nõ debeat obstare emptori ꝙ aliqd vltra recipiat: ex quo fruct⁹ pceptos ɔputat in pecunia recipiẽda nã pcipiendo fructus suos facit. ff. de in diem adiect. l. ij. Radeo veꝝ est: s̃z tñ teneẽ eos restituere. ff. de in diez adiec. itẽ qd̃ dictũ ẽ. ⁊ hoc veꝝ est: qñ ali⁹ eptor melior ex ɔditõez attulẽit io.

t Consueuerit. ita ex q̃litate psone psumiẽ talẽ ɔctũ i fraudem vsurarũz factuẽ. Itẽ põt dici in ɔctu: vbi pena apponiẽ: q̃ excedit legitimuz modum vsuraꝝ. ff. d ac. ẽp. iulianus. §. idez. ⁊ C. de vsur. cuz allegas. ⁊ ẽ simile: vbi psumiẽ ɔ aliquem ex eo qd̃ facẽ ɔsueuit: vt. ff. d pig. ac. l. vel vniuersoꝝ. ff. de vsur. q semisse. §. i ⁊. ff. ad mace. d. item. §. qd̃ dicitur. ⁊ de le. iij. nummis indistincte. io.

u Ex lris. inimicitias. ⁊ est simile: qꝛ exactio ⁊ solutio partiũ non minima incommoda hz: vt. ff. famil. herc. plane.

x Viro dedisse. de duob⁹ ɔstare dz q̃sita. s. fuerit dos qꝛ alias non põt fieri restitutio ipsius: ⁊ ꝙ ille. R. aliqua possideret d bonis mariti illi⁹ mulieris: vt eaten⁹ ɔdẽneẽ.

y Fauor. qm̃ mulier preferẽ oib⁹ creditoribus: q hñt psonales actiones vel q hñt tacitas hypothecas q̃tuz ad dotem: s̃z non q̃ ad donationẽ pp nuptias. C. q po. in pig. ha. assiduis. sed non pfertur creditoribus hñtib⁹ expressas hypothecas. nã fiscus simile hz priuilegiuz cũ muliere. C. d priuĩ. fis. q̃uis. ⁊ fiscus non preferẽ prioribus creditoribus hñtibus expssas hypothecas. ff. qui po. pig. ha. si pignuẽ. g nec mulier prefertur eis. pcipua est enim causa dotis. ff. so. ma. l. i. io.

z Maleficium. ppter maleficium viri mulier puniri nõ dz C. de dona. inter vi. ⁊ vx. res vxoris. ⁊. C. ne vx. p marito. l. ij. ⁊ C. ad. l. iul. maiesta. quisquis. §. vxores. ⁊. C. de bo. dã. si quis ẽ auẽ. bon. ⁊. nec etiam ppter delictum patris. C. so. ma. l. ij. nisi in casu. C. qui. mo. pig. ta. contra. satis. h.

a Obligata. Hoc priuilegiũ dotis: ꝙ omnia bõa mariti sunt obligata vxori: vere extenditur ad parafernalia. C. d pactis ɔuen. tã super dote. l. vlt. nec ad donatiõem ppter nuptias. C. q po. i pig. ha. l. vlt. in fi. Et sic oĩa bona plati sunt obligata ecclesie si male administrauerit. Et forte ob hoc dicit capitulum: ꝙ res epi eodem puilegio gaudẽt: quo ⁊ res ecclesie. xvj. q. i. similiẽ. sicut ⁊ res tutoris pupillo. C. in quibus cau. pig. ta. ɔ si mater h̃ priuilegiuz si habent mulieres que catholicam non percipiũt cõionem. C. de here. l. i. ⁊ auẽ. ibi signata.

b Onere. si. s. de deci. pastoralis. ⁊. c. cum non sit in homie. xvj. q. i. siqs laicus. C. de distrac. pig. si debitor. C. quib⁹ mo. pig. ta. contra. l. ij. ⁊. iij. ⁊ ff. de contrahen. empt. l. alienatio. ff. de pac. iter debitorem.

c Cum ɔ. perceptum immo ⁊ qd̃ percipi potuit computandũ est. C. de pertu. pign. ⁊ omni causa. l. ij.

d Fructus. fructus intelligunẽ q supsunt deductis expẽsis C. d fru. ⁊ litis expen. l. i.

e Canonicas. infra de vsur. qm̃. C. de pig. act. l. i. ⁊. ij.

f Computari. nisi i casibus supra de feu. c. i. ⁊ s. de vsur. c. i. ⁊. c. cõquestus. ⁊. c. salubriter.

g Extenuassent. non enim potuit primus creditor in plus obligare pignus secundo creditori q̃z ei fuerat obligatum: infra de dona. inter virum ⁊ vxorem nuper. ⁊. ff. de regu. iuris. nemo plus. ⁊. ff. de vsufruc. quod nostrum. ⁊ infra de iure pa. ꝙ autem in fi. Ar. ɔ. ff. de acqui. re. do. non est nouum. t.

h Restituenda. tenetur enim creditori pignoraticia actione: si pignus deteriorauerit. C. de pigno. actio. l. ij. si res commodata reddita non videtur si deteriorata reddatur. ff. commo. si mihi. §. i.

Significante.r.ciue pisa
no nobis inotuit: q cuz
domű suā.g.pisano ciui p.cc.
l.libris pignori obligasset ac
pmisisset prestito iuramento
q nisi domum ipsam statuto
termino recolligeret creditorem
vlterius sup eo minime
molestaret infra statutum
tps p certum fidelem nunciū
put ei videbat: creditori pe
cuniam numeratam remisit:
quā idē nūci infidelit agens
sicut ei iniunctū fuerat non p
soluit: postmodū idem.r.ab
impatore detentus dicto.g.sa
tisfacere nō potuit: vt debebat
 infra. Cum igit pactū legis
cōmissorie sit in pignorib im
probatū: pdictus.r.q tuz in
eo fuit iuramentū debitū adi
pleuit: cū p eū quez certum
nunciū esse spabat: pecuniam
remiserit tmino statuto: sed i
captiōe detent satisfacē non
potuit creditori: mādamus q
tenus si est ita: pdictuz credi
torem: vt sorte ptentus pēsio
nib pignoris cōputatis i eam
illud prefato.r.omni dilatiōe
postposita resignet pacto tali
vel iuramēto nequaq obstā
te cen.ec.cogatis. Grego.ix.

Cum constet.f.mulierez
vxorem ogery q ad vsu
fructum filio suo successisse i
bonis: quorū ppietas ad.m.
mulierez vxorem.c.dignosci
tur pertinere: mandam qua
tenus eam cautionem idone
am exhibendam q vtatur
fruatur salua rerum substan
tia in rebus immobilibus: q
vsu ū cōsumunt ad arbitrium
boni viri: pecuniā siquā
habuit vl habebit ad estima
tionem bonoz: q cōsumuntur
vsu i hereditate iuēta fuerit
i morte sua dicte mulieri: vel
heredib ei restituat: p cē.ec.

a Significante. recolligeret idest redimeret.

a Cōmissorie. Sic pactū legis cōmissorie fit h mō: vendo tibi i fūdū ticianū cto pcio: puta.x. pacto tali adiecto: q si vsq ad mēsez ū solueris.x. fund sit iempt. qd h pure vēditū est pōt sub cōditione resolui: ē in ptāte vēditoris vtruz velit vēditionē resolui: q istud pactū vēditoris cā apponit. ff. d lege com. l.i. ij. Ar. q sit cōditionalis talis vēditio. ff. de pig. si fund. ff. d cōhē. ēp. l. si.i.rū. Sz ibi poti cōditionalis venditio cōhibit: sed pactū istud legi cōmissorie i pignoribus iprobat: p.l. C. de pac. pigno. l.i. iij. vt dicit hic

b Certum. q nō imputat dño malicia nunci vel pcuratoris: si modo credebat idone: vt hic vl. ff. cōmoda. argētuz sic. C. q pe. tu. cum a matrib. Ar. s. de of. dle. cū olim. ff. de pscript. vbis. apud. §. vlt. iij. q vij. in grauibus. io.

c Si ē ita. Ar. q iuramentū cō legē fcm seruādū ē: q̄si diceret si nō est ita seruabit iuramentū vba ista: si ē ita referūt ad id qd dic p eū q certū munitum ec. Ar. s. de so. cōpe. si diligenti in iij §. vbi de hoc.

d Iuramento. Argu. cō supra de iureiu. cum contingat ibi sol. i si. magne notule.

e Cum cōstet. successisse. s. ex test d filij: q si ab iestato decederet filius ū habuisset descēdentes parētes i totū succedūt sm tenorē illaz auē. C. ad tertull. auē. defuncto. auē. in successione. etiam in auē. de heredi. ab intesta. veni. §. cōsequens. §. i. ij. coll. ix. vnde sumpte sunt auē. C. de his que ab intesta. defe. auē. in successione.

f Idoneā. noie cautionis nuda pmissio itelligit. C. d v sig. sancim. sed cū addit idonea vel sufficiēs pignoraticia vel fideiussoria itelligat. ff. mā. si mādato tuo. §. vlt. ff. d fideicō. lib. l. iiij. §. aduci. isti. d re. diui. §. vēdite. Et sic i casu isto pignora vel fideiussores dant. s. e. s. de seque. ad h. satisdatiōez desiderat hec cautio ad arbitriū boni viri. C. de vsu. l. vsufructus cōstituto. Et hec cautio non pōt a testatore remitti. C. eo. l. i. C. vt in pos. lega. scire. cum fauore heredis sit introducta: sed ipse heres potest remittere. ff. ad. l. fal. potest.

g Utatur. vsufructus est ius vtendi fruēdi reb alienis salua rerum substantia. ff. de vsufr. l. i. est ius in corpe quo sublato ipsum tolli necesse est. ff. e. l. ij. Et ideo dicit de rebus alienis: quia res sua nemini seruit. ff. de seruitu. vrban. pre. l. iure communi. ff. si vsufruc. pe. l. vti frui. in princi.

g Utatur. iō dicitur ad dfiaz vtilis domini quod in reb alijs habet vt ē emphiteota feudatari q hñt vtile dñiuz.

h Fruatur. hec dicitur ad dfiaz nudi vsus: q minus ē in vsu q in vsufructu: insti. de vsu habi. §. minus. clerici pnt dici vsuarij: q nec possunt vendere nec testari nec donare: sed victu tantum vestitu contenti esse debent: vt.x. q ij. episcopus habeat. h.

i Rerum. i. ne in totum pereat substantia. vnde tenetur reficere edes quoniam ad eum omnes fructus pertinent. ff. de vsufruc. le. l. vsufructu legato. l. hactenus ās est. §. illius predicte legis. C. e. ti. cum ad quez vū cautio prestatur.

k Immobil.h. hec āt cautio interponi dz siue res sit mobilis siue imobilis siue soli: vt h ff. vsufr. quēad. ca. l. i. appellatōe mobilium etiā sese mouentia cōtinentur. ff. de verb. sig. mouentium. arbitrio boni viri pstare dz vt h dicit: C. de vsufruct. l. vsufructu. ff. eo. itez si fundi. Et cōtinet cautō ista duas causas: vnā de vtendo fruēdo arbitrio boni viri: aliam de restituendo finito vsufructu. ff. vsufructu. quēad. ca. l. i. i. rū. §. hec stipulatio. Cum doq tamen remittatur hec cautō: cū certum est proprietatem redire ad vsufructuarium. ff. vsufructu. quēad. ca. l. si vsufruc. §. plane. Item in fisco vsufructuario. ff. vt leg. seu fideicom. causa caue. l. i. §. si ad fiscum. Item cum vsufructus pertinet ad patrem in rebus filij. C. de bo. que libe. l. vlti. §. hec procul dubio: constituitur autem vsufructus in fundo rustico in edibus i seruis certis rebus: scilicet gemmis annulis libris. ff. e. sed si aurid. §. i. ij l. statue. l. item si fundi: in prin. §. i. l. ij. §. i. i. responsa.

l Viri. idest iudicis. ff. de verbo. obliga. continuus. §. cum ita.

m Pecuniam. In his vero que vsu consumuntur pprie vsufructus non potest constitui: quia neq naturali iure quia non potest esse salua rei substantia: neq ciuili: quia ita dantur vsufructuario: vt fiant eius. recipiunt enim vsufructum: puta vinum oleum frumentum consimilia. Item pecunia numerata: que assidua permutatione commutatione constituit: insti. de vsufruc. §. constituitur. ff. de solu. si nummi alieni. vtilitatis tamen causa constituitur vsufructus vel quasi vsufruct quia ille cui dantur huiusmodi res: satisdat de tāta pecunia restituenda vel estimationem a ia: um rerum: vt hic dicitur insti. de vsufruct. §. constituitur. ff. de vsu earum rerum que vsu. consu. l. i. ij. iij. l. si vini. finit morte fructuarij capitis diminutione: vt. l. pdicta si vinum. media insti. e. §. finitur.

a Cōpellatis. sed si non pōt satisdare qd erit: dicūt q dāǫ sufficit si iuret: in auc. vt nulli liceat hēre loci cō seruatorē. §. si vero crimē. ar. Azo. dicit q nō hēbit vsu fructū. ff. de vsufruc. le. vxori. her.

prio: q̄ cōperit reo τ fideiussori: τ si eam scienter omittat ei ē i putādū. ff. d̄ excep. oēs exceptiōes. Itē debitor nō intelligitur mandasse: vt soluat idebitū. ff. de cōdi. indebi. si pcurator. Si diceremq si fideiussor iurauerit soluē sortē τ vsuras: ppt iuramētū exceptōem pponere nō poterit: supra de iureiur. debitores. nisi primo ipetrasset absolutōem iuramēti eo. ti. ex administratōis vn̄ satis pōt petere vsuras τ expensas quas fecit qr totū ē interesse suū. ff. mā da. si mandato. §. si fide iussor. ff. de admi. re. ad ci. pert. l. ij. §. vlt. τ h pro ut sequitur: τ. j. e. c. pr. Sed obstat illa decre. debitores qr ipse dz repetē vsuras sed si non iurasset τ potuit opponē exceptionē: τ nō opposuit nō repeteret vsuras: qr indebitū soluit hoc dixit ala. vel dic: q idē est cū iurauit: qr debuit ipetrasse absolutionē iuramenti an teq̄ solueret vsuras: si potuit h si n̄ potuit ipemet repetet ab vsurario. Alij vt. t. cōtradixerunt.

b c Clericus inseruiens. Et frequentiam denotat: vel verū ē q clericus fideiube re nō dz. ri. q. i. te quidem. vbi de hoc. si tamē fideiussit. τ xj. j. e. c. p. xi. τ. c. cōstitutus. sic τ regulares fi deiubere nō dēbēt. infra: e. qd qbusdā.

c Peruenit. non soluentibus. Primo fuit i optō ne creditoris quē vellet primo cōue nire: pricipalē vel fideiussorē. C. de fi deius. iure nostro hodie corrigit il lō p auc. qr q̄diu pricipalis inuenit fideiussor nō molestatur. C. e. t. auc presente. nisi fide iussor renunciaue rit huic iuri. C. de duobus re. stipu. auc. hoc ita τ hu ic iuri renunciant fideiussores τ con stitutiōi diui ha driāi quē ē. C. d cō sti. pe. di. ha. τ hu ic iuri iste clericus fideiussor renūciauit.

cōpellatur.[a] De fideiussoribus. Ex concilio cartuarien.

Clericus fideiussionibus inseruiens[b] abyciatur. Lucius tertius elien. epo. τ archidiacono norwicen.

Peruenit ad nos ex conquestione. r. clerici q cū ipse p. c. τ. f. clericis mercatoribus bononien. fideiusserit: illis proscriptam pecuniā non soluentibus[c] coactus est satis facere de eadē. Ne igitur dispendium[d] patiatur: vnde vr̄ pmium meruisse: bonon. epo dedimus i mandatis: vt superstō bitis illis instrumēta: q̄ sunt apud creditores inspiciat τ eorum transcripta suo sigillo[e] signata vobis mittere n̄ postponat. Mādamus itaq discretōi vestre: q̄tenus: si ex cōfessione[f] pdictorū clericorū vel alis legitime vobis rem ita se habere cōstiterit: moneatis eos dē vt memorato. r. pecuniam quā pro eis soluit restituant: ipsūq seruēt indēnem[g]: alioquin de redditibus[h] eorum pscripta debita faciatis exolui: τ dāna etiā q̄ propter hoc pertulit resarciri: aut pdictos redditus sibi assignetis tādiu sine molestia detinēdos: donec ipsa damna resarcita fuerint: τ debita sine diminutōe soluta prefatos vero clericos si religionem fidei τ iuramenti[i] sui eos violasse cōstiterit: ab officio τ beneficio suspendatis.

Idem cartuarien. archiepo.

Constitutus in pn̄tia nostra magr. l. sua nobis assertione monstrauit: q pro cācellario tuo tempore lat. conci. in q̄dam summa pecūie intercessit: quā qr vsq modo debitor nō psoluit: se asserit plurimas a creditoribus bon. molestias pertulisse τ debitū augmentatum. Ideoq mandamus quatenus si legitime tibi d hui assertione constiterit: pfatum debitorē: vt eū a pdicta intercessione sine dilatiōe prorsus absoluat ec. cē[k]. cōpellas Pn̄tium q̄ auctē iniungimus vt si debitū vel accessiōes[l] ille negauerit: cōsuetudie que ē

h Redditibus nota clericis ob cām iudicati q̄tidiana stipendia interdici. ff. de re. iudi. cōmodis premiorum. Ar. j. C que res pigno. obli. pos. spe eorum pmiorū. h lz speciali cōuentōe nō possit obligari vt. l. proxima. tn̄ ex cā iudicati a iudice possunt pro iudicato obligari: ar. C. d execu. rei iudi. stipēdia. τ. C. d pd. mino. nō alie. l. i. ff. de rebus eorum qui sub tu. vel cu. magis vincen.

d Dispēdium. ar. officium suum nulli dz esse damnosum. ff. de fur. si seruus cōis. §. quod vero. iiij. q. iij. §. venturis. τ. ff. ad velle. l. ij. §. i. ff. quem ad. testa. ape. h τ sigs. ff. qbus ex cau. ma. l. videlicet. τ ij. q. vi. hoc etiā placuit. sic. s. de renun. sane. Similiter ecouerso nō dz pmiū cōsequi vn̄ penā merer. xvi. q. i. legi. ff. de neg. gest. sine hereditaria. Ar. j. ff. de his q bus vt indig. l. auferuntur. τ. l. i.

e Sigillo. Nota scripturam auctēticā illā q̄ ptinet sigillū epi: ar. s. de fi. instru. scripta. ala.

f Ex cōfessione. cōfessus in iure pro iudicato hēr. C. de cōfe. l. vna. supra de cōfes. cum super. τ. c. vlt. τ semper statur cōfessioni contra se facte. xv. q. ij. §. i. ff. de in ter. ac. de etate. §. siquis. τ. s. de confes. c. vl.

g Indēnē. ergo petet vsuras: si eas soluit creditoribus Sz oppono tibi vsure indebite fuerunt: supra de iureiu. debitores g si ad eas ēt soluēdas exceptione opposita fuit cōdēnatus: hoc per iniuriā iudicis fcm̄ ē: qre pncipalis debitor n̄ tenet ei ad hoc. ff. de fideius. exceptione. ff. de euic. si p iprudentiam. τ. s. de emp. si vēditori τ. ff. māda. qr de mutua. §. generaliter. vbi dicit exce

i Iuramenti. puniri enim debēt qr periuri sunt τ infames fm canones. vi. q. i. qcunq. xxij. q. v. siquis. τ. s. de iureiur. q̄ relā. C. de transac. sigs maior. τ idē est venire cōtra fidem pmissam: sicut contra iuramentum: vt hic pz: τ supra qd me. cā ad aures. qr inter simplicem loquelam τ iuramentum nō facit deus differentiam. xxij. q. v. iuramēti. Sed quare mandat eos suspendi: cum ad hoc non sit actus. potest dici q h facit ex officio suo: cum per denunciationem ad papam peruenerit: qr vndecunq crimina claruerint: punienda sūt. xxiij. q. iij. ecce.

k Constitutus. absoluat. Et ita potest fideiussor agere contra principalem debitorem: vt eum liberet si diu steterit in obligatione: sic. j. e. c. vlt. vbi de hoc.

l Accessiones. sic est arg. fideiussorem teneri ad vsuras: Argumē. j. C. e. ti. si fideiussor. Distingue vtrum fideiusserit in omnem cām. τ sic tenet. alis non. ff. locati quero an fideiussō τ. ff. e. ti. fideiussores magistratuum. vin. Cōtrariū tn̄ ē verū fm canones. s. de iureiu. debitores. vt. s. ti. pri. dixi.

m Legi. C. de iureiu. pter calūniā. l. i. τ. ij. τ iuri canonico

contraria est qu imm ad cās ciuiles.s̄.de iura.calū.c.i.ꝛ vi. c.in pertractandis.ꝛ.c.se.cōcordat tñ cāonib⁹.ij.q.v.c.i.ꝛ.ij.

a Intercessori.i.fideiussori.

b Satisdatione.hoc si voluerint.alˢ nō cōpellitur ꝗ sufficꝭ ꝙ ei denuncietur:vt mittat vel vadat ad ipsos vidēdos:alˢ reciperent in termino cō stituto.s̄.de testi.i nomi ne domini.ꝛ ꝙ dicit au diendos.i.videndos iu rare.vel forte ideo cauti onē prestare dꝫ:q2 psum ptio erat contra cancel larium ne in fraudē ma liciose debitum ei nega ret vt aduersarium fati garet laboribus ꝛ expē sis.vt si eam prestaꝛ nol let:hoc ipso tanꝗ suspe ctus cōpelleretur ad sa tisfaciendū ꝗ hoc nō vi detur:q2 siue vadat siue nō:nihilominus teneꝛ aduersario in expensis: imo dꝫ cōpelli vt vadat vel mittat vt ꝛ ipse ma gis puniatur:q2 tūc gra uatur in suis proprijs ex pensis ꝛ etiā aduersarij.

c Transmittētes. hoc fieri pōt in causis ciuili bus:secus in crialibus i qbus testes i pñtia iudi cis suū testioniū dicē de bēt.C.dē fi.istr.iudicesꝛ auc.apō eloquētissimū.

legi contraria non obstāte iu ramentum calūnie subire co gaꝛ. Preterea q2 difficile fo ret intercessori[a] suos testes in angliam ducere: iudicib⁹ bo noꝝ.satisdatiōe[b] idonea a cā cellario ipso accepta:ꝙ ad te stes audiendos vadat vl mit tat infra terminum competē tem litteris tuis significes:vt eos vice tua recipiant ꝛ exa minent diligenter:ꝛ deposi tiones eorum transmittētes[c] inclusas significent: quanta fides[d] possit instrumentis vel testibus adhiberi.

Inno.iij. in conci. generali.

Quod quibusdaꝫ religi osis a se.ap.est prohibi tum:volumus ꝛ mandamus ad vniuersos extendi nequis videlicet religiosus absqꝫ ma ioris partis capituli ꝛ abbatꝭ sui licentia.pro aliquo fideiu beat[e]:vel ab aliquo pecuniaꝫ mutuam accipiat vltra sum mam communi prouidentia constitutam:alioquin non te neatur conuentus pro his a liquatenus respondere:nisi forte in vtilitatem[f] domus ip sius manifeste constiterit re dundasse:ꝛ qui contra istud statutum venire psumpserit: grauiori[g] disciplie subdaꝛ.

Greg.ix.

Cum pro quo te fideiuſ sorē obligasti:si diu[h] in debiti solutione cessauit: aut dissipare[i] bōa sua cepit: seu su per hoc condemnatus fuisti: iure poteris cōuenire: vt te a fideiussione debeat liberare.

[illegible]

lex.iij. decano ꝛ capitu

pia:vt.l.lucius ticius.C.mandati si pro ea cōtra quaꝫ. Tertius si fideiussor cōdēnatus sit:vt in.l.si pro ea cō tra quā.ꝛ istos tres casus habes hic. Quartus est:si ꝗ ab initio conuenit:vt est.l.predicta.si pro ea.ꝛ.ff.de fi deius.fideiussor pro venditore. Et ita in casibus ante solutionem potest agere fideiussor: vt liberetur argu. ff.mandati.si mā dato.§.quotiens. ꝛ.ff.ꝫ.mandati.si vt certo loco.§.rē ti bi dedi.alˢ ñ pōt: q2 ꝛ hoc ipsum vi ei mandatū:vt sol uat:ꝛ hoc promi sit:ꝛ sūt quasi duo mandata vt se ob liget ꝛ vt soluat vn de ad vtrūqꝫ tene tur:ar.ff.de cōdi.i de.idebiti.ꝛ c.l.s̄ de do.ꝛ cōtu.cum dilecti.vbi duo in telliguntur man data. ff. de arbi. cessas.ꝛ q2 intem pestiue nō dꝫ reuo care bñficiū suum ne omnino inutile fuissꝫ q2 adiuua ri nos beneficijs oportet ꝛ non deci pi.s̄.de commo.c. vno.ff.e.in cōmo dato.§.sicut.secus est in precario.s̄.dē preca.c.vlt.b. Et ꝙ dicit diu referendum est ad arbitrium iudicis:sicut illud celeriter.s̄.de locato.ꝛ conduc.c.potuit.b.

d Fides.Hoc ideo dicit:q2 ille qui testes examinat: meli⁹ scire pōt quanta fides sit eis adhibenda.ff.de testi.testiuꝫ.i. responso in fi.ber.

e Quod quibusdam.fideiubeat.nec clericus nec mona chus fideiubere debet.s̄.e.n.c.i.ꝛ.xi.q.i.te quidē.nisi necessitas sit:ꝛ tunc tenetur ex pietate subuenire alij.lxxxvi. di.non satis.sed pro ecclesijs suis possunt fideiubere. vt hic dicitur:ꝛ in auc.de sanc.epis.§.alium autē col.ix.ꝛ hoc de li centia capituli vel maioris partis:vt hic dicit:alˢ mōachus nihil ageret:nisi in vtilitatem monasterij pecunia fuerit con uersa:q2 tunc etiam perinde est:ac si capitulum obligaretur Itē clerici inter se possunt fideiubere:cum conueniuntur.C. de epi.ꝛ cle.omnes.§.in hac. Item nec astrictus curie potest fideiubere.C.locati curialis.io.

f In vtilitatem. Istud bene notabile est:ꝙ creditor probet in vtilitatem ecclesie credidisse.x.q.ij.§.hoc ius.ver.his cre ditor. Sed nec tunc agetur ex illo contractu:cum ille nullus sit credendo monacho sine consensu capituli:sed agitur acti one de in rem verso:vt hic pꝫ.ꝛ.ff.de in rem verso.l.i.ꝛ.l. si ꝑ patre. A contrario sensu videtur:ꝙ vsqꝫ ad summam a capitu lo cōstitutam:non teneatur creditor probare in vtilitatem ec clesie pcessisse:ꝛ ex eo ꝙ de alia probare tenetur:vt ꝗ dicit.b.

g Grauiori. Sed cuꝫ ad arbitrium iudicis:cū hic non sit certa pecunia statuta.s̄.de offi.dele.de causis.

h Cum pro quo.si diu. Nota hic tres casus qbus fideiuſ sor potest agere contra principalem debitorē:vt cū libe ret a fideiussione. Primus est si diu stetit in obligatiōe.ff.mā da.l.lucius ticius. Secundus si reus incipit vergere ad ino

i Dissipare. In isto casu potest mulier peterē dotē cō stante matrimonio.C.de iur.do.l.vbi.alˢ nō pōt.C.si constante ma.dos solu.fu.l.vna.b.

k a Ab hoc.filius. Hoc verum ē:si est heres.

l Debita.oīa si non fecit inuentarium: si fecit:tunc non tenetur:nisi quantuꝫ vires he reditatis se extendunt.C.de iure deli.scimus iaꝫ duas.ꝛ hoc in debitis ex contractu descendentib⁹ vel quasi:sed in debitis ꝗ ex delicto vl quasi procedūt nō tenetur:nisi quātum ad eū puenit:vel nisi cū dñun cto lis fuerit cōtestata.C.ne ex deli.defun.l.vna.ala.bꝫ canones tñ videꝛ ꝙ heres tenetur ex delicto defuncti. j.de sepultu.c.vlt.ꝛ.j.de rap.in lrīs.l.

m Predecessores. Est enim quasi heres ipsius.xxiij. q.viij.conuenior.ꝛ.xij.q.ij c.vlt.ala.

n Necessitate.alˢ nō teneretꝛ ecclia.x.q.ij. hoc ius.§. is creditor.ꝛ.s̄.ti.pri.qō quibusdā.ꝛ.s̄.de ōposito gra uis.ꝛ sic successor ad id tenetur quod predecessor facē debuit.xij.q.v.quia.io.ꝛ.xvi.q.vi.illud.ber.

o Quorundam sigilla. Ar.ꝙ lrīs prelatorꝫ credaꝛ s̄.de proba.post cessionē.ꝛ.xi.q.iij.cure.ꝛ.s̄.de fi de instru.c.ij.ꝛ.s̄.de cle.peregri.c.i.ꝛ sigillo ecclie cre ditur.lxxiij.di.in noie patris ꝛ fi.Ar.tñ ꝯ.s̄.de pba.quū contra. Sed quare dicit hic pro alienis cum hic credi tor intelligatur ꝛc.x.q.ij.§.ꝗ ius.ver.is creditor.ꝛ.s̄.ti.

pri. qđ quibusdam. ⁊ s. deposito grauis. ⁊ sic nec nomie suo nec nomine alieno tenet ecclesia. Ad fcm̃ referas h̃ q: sic fatigaret ecclesia sic de facto ⁊ non de iure. b.

Teneri. nisi quatenus versum est in vtilitatem ecclesie. s. titu. proximo quod quibusdam.

ff. mandati si mandato. §. vltimo. sic supra de pig. cum conster. ⁊ hoc intelligo si potest als prestet quam poterit. s. iuratorium. j. de do. post di. re. per vestras. vbi de hoc. ⁊. j. de verbo. signi. ex parte. vbi de hoc.

Ad pinguiorem. Et ita pz: q̃ lz qs cedat bonis: non ideo liberatus est: sed obligatio remanet inefficax ppter inopiam: sed in hoc prodest ei: q̃ non detrudit in carcerem. C. qui bonis ce. possunt. l. i. Sed si postea perueniat ad pinguiorem fortunam: vt hic dicitur soluere debz ff. de ces. bo. is qui. & nõ in totum: nisi in q̃tum facere potest: vt dicitur f illa. l. is qui. habita ratione ne egeat: q: nõ est fraudandus alimentis quotidianis. ff. e. q bõis ⁊ insti. de actio. §. vlti. ⁊. ff. de regu. iur. in ɔdemnatione. Sed contra videtur: supra de fideiuss. peruenit. ibi de redditibus ecclesie satisf. ⁊ creditoribus: q̃re non hic eo modo. Forte q: periuri erant in illa peruenit ideo redditus assignantur creditoribus. dignũ est enim vt male meriti egestate laborent. ff. de posi. bona fides. ⁊. lxxxvj. distinc. non satis. vel hoc non fuit actum ad hoc. lxxxvj. distinctione non satis ante medium.

Suspensũ. ipso iure ⁊ insup ecclesiaz ipsam reddere dz idemnem: si in aliquo grauata ẽ. s. ꝺ re. ec. al. e. sigs psbyterox. Et est argu. optimũ: q̃ si aligs dilapidauerit ecclesiam: q̃ lz velit eam reddere indemnem nihilominus remouẽdus est. de h̃ diri. s. de elec. qđ sicut i fine ⁊ sicut ipso iure suspensus est ita ipso iure vr̃ restitutus cũ ecclesiaz reddiderit indẽnez: ar. lxxxi. dist. sig sunt. xvj. q. vij. sigs deinceps. ⁊. x. q. vj. neo sanctox. Sz si credo q̃ ppter hoc sit restitutus: q: iã suspectus ẽ: ⁊ satisdatio nõ ĩmutat malíuolũ animuz tutoris: insti. de suspec. tu. §. nouissime. ⁊. ff. e. ti. suspectus. ⁊ l. se. immo remouendus est de facto: si administratõem non dimisit. ff. de suspec. tu. suspectus. De hoc diri. s. de officio delegato venerabili.

lo noxiceñ.

O hoc apostolice: ⁊ ifra. Sicut filius debita patris soluere tenetur: ita platus sui predecessoris p ecclesie necessitate contracta.

Gregorius non9.

Si quorundam: ⁊ infra. firmiter inhibemus: ne quis presumat ecclesiam sibi commissaz p alienis grauare debitis: aut litteras alicui seu sigilla cõcedere: quibus possent ecclesie obligari: decernentes si secus fuerit attentatum: ad solutionem taliuz debitorum ecclesias nõ teneri. Siquis autem contra premissa decetero venire presumpserit: ab administratione spiritualium ⁊ temporaliuz nouerit se suspensum.

Idem decano ⁊. j. canonico tolleñ.

Dardus clericus proposuit q̃ cum. p. clericus. d. laicus ⁊ quidaz alij ipsum coram officiali archidiaconi remen. super quibusdam debitis conuenissent: idem in euz recognoscentẽ huiusmodi debita: sed propter rerum inopiam soluere non valentem excommunicationis sententiaz promulgauit: ⁊ infra. Mandamus: quatenus si constiterit: q̃ predictus. o. in totũ vel pro parte si possit soluere debita supradicta: sententiam ipsam sine difficultate qualibet relaxetis: recepta prius ab eo idonea cautiõe vt si ad pinguiorem fortunã deuenerit: debita predicta persoluat.

Idem.

Si qui cõquerit indebitaz pecuniaz se soluisse

Dardus. officiali. officialis dicitur ille cui episcopus vices suas committit: supra de insti. ex frequẽtibus querimonijs. ber.

Recognoscentẽ. i. ɔfitentẽ debita. Qui. n. cedit bonis añq̃z recognoscat debitũ vel añq̃z ɔdemnet: aut in iure ɔfiteat debitũ: audiri nõ dz. ff. ꝺ cess. bo. l. pe. qđ ẽ vez si placet creditori: als statiz pbabit debitũ suuz: hz q̃ illa lex põt legi cũ non ⁊ sine nõ: vt ibi notandũ est.

Non valentẽ. Et iõ inanis ẽ actio quã inopia debitoris excludit. ff. de dolo. nã is. ⁊. s. de resti. spo. oliz. q: qui nihil hz nihil dare põt: vt. i. q. vij. daibertuz. ⁊ eius picculo nihil est. ff. de fur. itaqz fullo. in pn. vñ vr̃ q̃ non tenuit excõicatio: sed debuit eũ expectare quousqz soluere posset: ar. decre. pdicte olim. ⁊ ĩpossibile preceptum nõ obligat. ff. q̃ sen. sine ap. rescin. l. paulus. ⁊ ĩpossibilibz nulla ẽ obligatio. ff. ꝺ reg. iu. ĩpossibiliuz. & h̃ tenuit sñia forte ppter dubium: q: non plene ɔstabat: an i totum vel in ptem posset soluere. Et iõ cum ꝺ hoc cõstiterit relaxatur: vt hic dr̃. Si certus esset iudex: q: nihil soluere posset vel si cessisset bonis: sñia si tenuisset: iniusta tñ fuit: ⁊ iõ sine difficultate dz absolui: ⁊ iudex tenetur sibi adinteresse. j. de sen. ex. sacro. hoc tutius est.

Idonea. Et ita videtur q̃ pignora vel fideiussorē

Si qui. indebitam. Nota: q̃ indebitum aliud dicitur iure ciuili tm̃: ⁊ aliud iure naturali tm̃: aliud iure naturali ⁊ ciuili. Qui soluit indebitum iure ciuili tm̃ per ignorantiam facti repetere potest illud: quale est id quod potest retineri p. l. fal. C. de iur. ⁊ fac. igno. cum qs. ⁊. C. ad. l. fal. error. quia credebat se plus habere in hereditate q̃z haberet: sed si per ignorantiam iuris: non repetit: vt in legibus predictis. Fallit cum persona facit locum repetitioni. ff. ad vell. l. vnam §. interdum. ⁊ de con. inde. l. interdum. C. si aduersus vel. l. fi. Indebitum iure naturali tm̃: vt est illud quo per chirographum obligamur spe future numerationis q tale indebitum soluit repetit: vt hic. ⁊. i. q. iiij. §. notandum. vbi de hoc. ⁊. ff. ꝺ proba. cum de indebito. i. rñso. vnde sumpta fuit hec decre. ⁊ ff. de condi. inde. indebitum. ⁊. ff. de condi. ꝓ ecu. q̃ si maritus §. i. ⁊ insti. quibus modis re contra. ob. §. is quoqz. Et hoc verum est ante biennium non post: quia tunc etiam posset peti cum effectu: vt insti. de litteraruz obli. in fi. C. de nõ nume. pe. l. i. §. in contractibus. in princ. Solutum vero indebitum vtroqz iure quacunqz ignorantia repetitur: vt. C. de cond. indebi. l. i. Quod dictum est hic ⁊ in precedenti membro: fallit in casibus quos habemus insti. de obli. que ex contrac na. § ex quibusdam. ⁊ in textu ⁊ in glo. ibi signata. Si sciens se nõ debere soluit nõ repetit: q: donare videtur. ff. de condi. inde. l. i ⁊. ff. de re. iur. cuius p errorem. Aliud vero dicitur indebitum per exceptionem: sed debitũ iure naturali siue ciuili siue

viroqz. Hec exceptio aut est tpalis aut ppetua. si est tēporalis cessat repetitio. ff. de ɔdi. inde. qḋ in diē. ⁊ l. nā ⁊ si marit⁹. ⁊ l. nā si cū moriar. Si vo exceptio ppetua ē: distinguit: aut est fauorabilis: aut odiosa. Si ē fauorabilis: p errorē solutū re petit. C. ad vel. ꝗuis. ⁊ ff. de ɔdi. ide. g exceptionē. Si ē odio sa: vt macedoniam q̄ da tur i odiū creditoris: so lutū ñ repetit siue igno rātia iuris vel facti. ff. ḋ ɔdi. inde. g exceptionez ⁊. l. si is g. Aliud ē idebi tū ad iuris rigorē fuan dū B sciens si soluit ñ re petit. ff. ḋ ɔdi. ide. iudex ⁊. l. iulian⁹. qꝛ snia ḋ iur ciuil' ē: riō ea q̄ iurē nā l' ff: tollere non pōt: qre si soluat non repit: vt. l. iu lian⁹. Si vo incertū sit: an exceptio sit. palis an ppetua: pcedat ac si essz ppetua. ff. de ɔdi. inde. sufficit. Ciuilis tñ dicit obligatio: qñ spe future numeratōis me p chiro graphū obligaui: isti. ḋ lrār ob. in pn. Naturat tñ q̄ re ipsa tollit: vtpu ta numeratōe pecunie ⁊ iusto pacto ⁊ iuramēto tollit: sicut ⁊ numeratōe pecunie. ff. ḋ solu. stichū §. naturalis. ber.

a Tenet. qꝛ psumit cū debitū soluisse: nisi pbet ɔtriū: qꝛ nō est dissimile: ꝙ aliqs diligēs pecuniā suā iactet. ff. ḋ pba. cū ḋ idebito. l. fi. ⁊ B itelligo ḋ eo q maior est. xxv. an. sec⁹ est i pui legiatis psonis: puta pupillus siue minor mulier miles agri cultor ⁊ simplicitate gaudens. Ille enim p'sone non tenentur pbare pecuniā indebitā: ꝫ ille q recipit dꝫ pbare pecuniā de bitam fuisse. ff. de pba. cum de indebito. §. sin autem.

b Conuincatur. legitimis pbationibus: vt. ff. de pbat. cum de indebito. §. fin autem in prin.

c Probādi. Nō ꝙ onus pbandi reo icūbit pp suū delictū i ficiatōis: sic ēt actio legis aqlie pp īficiatōez crescit i duplū. ff ad. l. aql. ide nerati⁹. §. hec actio. ⁊ alibi punit īficiator. C. de nō nu. pe. auc. ꝫ g ppaꝫ. vt i auc. ḋ tri. ⁊ semis. §. illḋ q̄qꝫ. coll. iij. Itē cū ē psūptio ꝫ reū trāsfert pbatio i ipꝫ. C. ḋ pba. siue pos sidetis. De hac materia dciū ē supra: vt ec. bñficiata vt nfuꝫ.

pbare tenet: qḋ idebite sit so luta nisi ei⁹ aduersari⁹ solutio nem īficiās sē pide ɔuincat: tūc eni diffidenti onus incūbit p bādi ꝙ debitū recepisset.

De donationibus.

Greg. A. patricio gallorꝫ.

Rudētes: ⁊ infra. Hanc sibi q̄dām nobilitas legē ipo nit: vt ḋbere se ꝙ spōte tribu it estimet: ⁊ nisi i beneficijs su is creuerit: nihil se prestitisse putet.

Alex. iij. parisieñ. epo.

Raternitatem tuā cre dimus nō latere: ꝙ cuꝫ eps ⁊ qlibet platus ecclasti car rerꝫ sit pcurator ⁊ non do minus condītōem ecclie me liorare pōt: facere vero dete riorē nō dꝫ. Accepimus autē ꝙ pde. tuus graues donatio nes i rebus epatus fecit in de trimentum ecclie suis canoni cis incōsultis. vñ qm̄ donatō nes huiusmōi de iure non te nēt: idulgemus tibi: vt liceat donatōes huiusmodi tā a cle ricis ꝙ a laicis legitie reuocat.

Idem vuigorieñ. epo.

Eterum si abbatē dona tōem cū priore ⁊ qbus dam de ɔuentu vel solū abba tem facere cōtigerit: ⁊ postea conuentus pars reclamauerit date rei q̄titas: ⁊ illi⁹ terre cō suetudo q̄ tamē sacris cano nibus nō obuiet: est diligenti us attendenda: ⁊ fm hoc ē do nū ratū vel irritū iudicāduꝫ.

Idem abba. sancti alberti.

Onsultationib⁹: ⁊ ifra. Donatōes vo vel cōces siones ecclarꝫ siq̄ fiant puatis psonis viuentib⁹ illis q ipas ecclias possident: nullius de bent esse momenti: si religio sis fiant locis ab episcopo vel eius auctoritate rate debeant haberi: ita ꝙ persone que iaꝫ

g Deteriorem. fi. ḋ. de in inte. resti. c. i. fi. ff. p empt. g fundum. §. si tu. ⁊ ff. de procu. ignorantis.

h Nō dꝫ. i faciēdo: ꝫ omittēdo tñ pōt. xv. q. iij. placu it. ⁊ ḋ. de pscrip. c. i. in faciēdo ēt modice. nā modicum dōare pōt si ē ɔsuetudo. J. e. c. pz. ⁊ i B differt a pcuratore qꝛ pcurator nihil dōare pōt: ēt gene ralissimaꝫ hñs ad ministrationeꝫ. ff. de pcur. pcurator totorum. ala.

i Graues. ergo a ɔrio sensu: si nō st graues nō reuoca tur: qḋ ver est. J. e. pr. ⁊. Sꝫ qd si per minutas ⁊ paruas donatōes ecclaꝫ le dat vel modicū ex cedat. videt: ꝙ to tuꝫ debeat reuoca ri. ff. de iure pa. si li bert⁹. §. siqs plres imo qḋ vltra licitū ē reuocat: ar. C. de do. siqs argentū. § i fuis aūt. xij. q. ij. siquos ḋ fuis. imo vr ꝙ ñ sit attendē da coaceruatio: ꝫ singularis q̄titas ar. ff. de iur. o. iu. si idem. ar. ḋ. ff. ḋ ap. siqs sepatiꝫ. §. siqs cū vna. ff. de pac. si plures. laur.

k Inconsultis. marie cū nec corū ɔsilio pōt facere donationem dānosam ecclesie. x. q. ij. hoc ius. §. qui res. xij. q. ij. sine exceptione. ⁊.

l Indulgem⁹. i. idultū esse oñdim⁹: qꝛ ḋ iure cōi hoc facē pōsat: vt. xxxv. q. ix. qḋ qs ɔmisit. ḋ. de re. ec. ñ alie. siqs psbiterorꝫ. ⁊ ḋ. de pcar. c. ij. Sileꝫ idulgentiam hēs. ḋ de iureiu. ⁊ si christus in fi. ⁊ ḋ. de vsurpa. ex tuarꝫ. ber.

m Etex. ɔsuetudo. xi. di. i his catholica. ḋ. de his q̄ fi. a pla. si. ɔsen. ca. ca noscit. ⁊. ix. q. iij. ɔq̄stus. q̄ tñ non sit canonibus inimica: vt hic dicit: ⁊ ḋ. de re iu. cum causa. xij. di. scit scā. ⁊ ff. de sepul. vio. l. iij. §. diuus

n Ratū. Et ita vr: ꝙ abbas possit facē donationē. Sꝫ ꝫ videt: qꝛ nihil hꝫ q̄ nihil dare pōt. i. q. xij. dixiber. hij di. abbati. ⁊. xij. q. ij. qsqs. ⁊. J. de iure pa. ꝙ aūt in fi. ⁊. J. de sta. mo. cū ad monasteriū in fi. Itē pcurator est non dñs. xij. q. i. si priuatū. ꝫ donare nō pōt. C. ḋ admi. tu. ā eiuꝫ. ⁊. ḋ. ti. pr. Dicit ala. ꝙ istud pōt intelligi ḋ paupe rum erogatōe quā pōt facē qlibꝫ plat⁹ ecclesie: ita tñ ꝙ nō pceget ad nimiā q̄titatē: vt B innuit: ar. lxxxv. di. ā satis. ff. de of. pcon. solēt. §. vlt. ɔsiderata ɔsuetudine ⁊ facultate ecclesie. J. de cen. cum aplis in fi. vel ēt pōt in telligi de vera donatione quā pōt facere platus si ɔsue tudo loci hꝫ hoc. nam ɔsuetudo loci dat iurisditionē ⁊ liberiorē tribuit administrationē. ff. qḋ vi aut claꝫ pbi bere. §. non tñ. ⁊. ḋ. de his que fi. a prela. si. cōsen. ca. ca noscit. ita tñ: vt ecclesia enormit nō grauet. ḋ. eo. c. pri.

d p Rudētes. vt debere. Uñ dixit dñs: Beati⁹ est dare q̄ accipe. xvj. q. i. pdicator. ⁊. J. ḋ cel. mis. cū marthe. vñ martialis cocus repheudebat quēdam qui tota die discurrebat p hospitia aliorꝫ. Sceuola tu cōedis apḋ oēs null⁹ apḋ te. Alteri⁹ siccas pocla nēo tua. Aut tu red de vices aut ḋsine velle vocāi. Dedec⁹ ē sp sumē nilqꝫ dat vi.

e Creuerit. saltem p bonā voluntatē: qꝛ hilarē datorem di ligit deus: ⁊ q dat pp p̄ñtem pudorē: ⁊ rem ⁊ meritum perdit. xxiij. q. vj. §. ex his oīb⁹. ⁊ vnde v sus: Da facie leta sine leticia facici. Quod dederis perdis rem meritumqꝫ rei.

f Raternitatē. pcurator. prelatus enim ecclesie pcurator est nō dñs. xij. q. i. c. vl. ⁊. q. ij. sine excep. ⁊. x. q. ij. casellas

o Consultationibus. viuentibus. s. de conces. pbe. c. i. et. ij. et. iij. et. vlti.

p Auctoritate. aliter nō valeret. i. de iurepat. quod aūt. in fi. et. c. nullus. Contra. i. de iurepa. illud. Quidā dicūt: quod patronus sine consensu epi iuspatronatus pōt donare loco religioso: et sic loquitur contrariū: ecclesiaz vō nō: vt in pmis gcor. vi hic. De h dicet in. c. illud. b.

q Spoliari. quia sine culpa sua non est aliquis bñficio suo spoliandus. s. de cō. sti. cognoscentes. et lvj. dist. satis puer sum. et. xvj. q. vlti. inuentum.

r Per tuas. con cessit. sicut et papa qnq3 ccedit puilegiū ob grām pstiti obsequij. xv. q. i. c. vl. circa fi. b.

s Moris. et etiaz iuris: vt in cōstitu tiōe federici imperialem. §. preterea.

t De certo. i. de illa terra mensurata: vt infra dicit.

u Inuenerunt. Nota quod vbi quis decipit in quantitate rei: agit ad supplementū etiā si deceptio fuerit citra dimidiaz: rei qd verum est nisi fuisset terminus appositus ad mensurandā rē illā: qr tūc vltra terminum nō audiret: et nisi q rē accepit renunciauerit de quantitate. ff. de 3hē. ēpt. q fundum. sec9 si d cipiat in precio: qr toleraf vsq3 ad dimidiā iusti pcij. s. de emp. et ven. cu3 dilecti. et. c. cu3 cā. C. de rescin. vē. l. ij

dictas ecclesias possident: sine ipsorum assensu eis in vita sua non debeant spoliari[q].

Inno. iij. epo florentino.

Per tuas litteras proponere pcurasti: quod cū quidam nobiles floreñ. tempore scismatis epm florenti. in domo sua tenuerunt: idem episcopus sedata scismatis tēpestate de mandato alex. pape quattuor modios terre in feudum concessit[r] eisdem. et successor ipsius: prout est moris[s] de certo[t] feudo pfatos nobiles inuestiuit: verum cum ipi assignatam terram mensurari fecissent non nisi duos modios inuenerunt[u] feudum integrari cum instantia postulātes: sup quo dubitas: eo quod nō sunt in possessione[x] ipsius: ne de nouo[y] videaris illud cōferre: et infra. Nos igitur attendentes: q ecclesia in actibus suis fraudem[z] non debet aliquā adhibere: respondemus quod feudum ipsum secure poteris integrare[a]: cū terra illa qttuor modiorum ipsis fuerit assignata[b]. Idem. r. de burg. et g. berbur. abbatibus.

Cum dilecti filij abbas et monachi de melios pposuerint coram nobis: quod nobilis vir alanus quasdam terras a patre ipsi9 eorum ecclesie in elemosynam assignatas violenter redigere cupiat in forestam[c] et infra. Mandam9 quatenus ad sententiam pro ipso monasterio proferendaz ap. post. procedatis: cum ex tenore instrumenti euidēter appareat: quod hec fuit mens et intētio[d] donatoris vt clausula de foresta que in fine ponitur in strumenti: non ad superiorez[e] donationem: que tam libera et pura fuit vt immunis esset ab omni vexatione et consuetudine seculari: sed ad inferiorem concessionem que pensionem et determinationez habet insertam: iuxta sanum referri debeat intellectum: qr in contractibus plena[f]: in testamentis plenior[g]: in beneficijs[h] quoq3 plenissima est interpretatio adhibenda.

Idem episcopo eliensi.

Pastoralis officij: et infra Tua nos duxit discretō cōsulēdos si eps consentiente patrono viris religiosis aliquā ecclīam cōcedendo hac vtaf simplicitate verborū: cōcedimus vobis illā ecclīā: vtrum eo ipso videat in eos vsus fuisse concessa vl ius tantummodo patronatus. Nos autem inquisitue duximus rñdendu3: quod si eps ecclesiā illis cōferat de cōsensu patroni: profecto patronus qd suum[i] ē cōferre videtur: ius v3 patronatus: et

prioris actus consequentia. C. ad vel. si mulier. et. ff. de mino. l. iij. §. scio. qr de mandato pape hoc factum fuit in princ.

z In fraudē. sic. xx. q. iij. constituit. et. s. de his que vi metusue cau. fi. cum dilecti. argu. nec ecclesia d3 alicui inycere laqueū xxvij. q. i. de viduis.

a Integrare. si. s. d so lu. c. i. et. s. de pbē. vacate. et. c. cū cā3. qr adiuuari bñficijs nos d3 nō decipi. s. de cōmo. c. vno. et ff. e. in cōmodato. §. sicut in fi. fi. xxv. q. ij. qcunq3.

b Assignata. lic3 non tanta inuenta.

c Cum dilecti. forestā foresta est locus in quo fere icludunf: et h3 qs vsum venandi. vin.

d Intentio. et sic semp recurrendū ē ad intētionē donātis siue scribentis. s. d rescrip. ad aures et. s. de pben. c. vlti. et. c. cum cām. et. ff. de v. obl. in cōuentionibus.

e Ad supiorez. S3 qre nō spectat determinatio ad oīa pcedētia et sequētia. s. de ap. scdo regris et. ff. de le. iij. siqs in pn. et. ff. de le. i. talis. §. vlt. et l. se. s3 h iō dicit: qr vba donatōis largissime int pretanda sunt: vt hic dicit qr plures fuerūt hic donatiōes vna pure et sine aliqua cōditiōe de q hic dicit: altera sub cōditione cum respicit clā illā d foresta: forsitan cōditio apposita erat in vltia donatione: vt posset ibi habere vsu3 venādi: et illā cōditionē volebat nobis iste referre ad pmam donationē: vt sic clā de foresta respiceret oīa precedentia. i. vt liceret sibi et heredibus suis possessiones illas qñcūq3 vellent redigere in forestaz.

f Plena. C. q res pig. obli. poss. l. vlti. ff. si cer. pe. l. ij. verūtñ si vinum quod est in dolio venditum fuerit: hoc videf actum: vt in tēpore competenti expediantur dolia ppter nouam vindemiaz ff. de peri. et commo. rei ven. l. i. in fi. et. l. ij. et. iij. lau.

x In possessione. ergo nō adipiscif: qs possessionem ex inuestitura. s. de his q fi. a ma. par. ca. ex ore.

y De nouo. qr forte iurauerat nō infeudare d nouo et hoc nō obstaret. s. de feu. ex pte. et. i. de censi. cū venerabil s. qr nō ē nouum qd ab alio fuit fcm. Item alia ratione: qr licite potuit pficere donationē: l3 eā si potuerit inchoare. i. de iudeis cōsuluit. et. ff. d no. o. nū. l. i. §. opus nouū. ff. de dona. inter vi. et vro. si donare. §. si spōsus. nihil enī nunc dat: s3 datū declarat: vt ibi d. ff. de testa. heredes pala. §. i. Ite3 qr multa pmittunf fieri ex

g Plenior. ff. d re. iu. in testamētis. ff. de vi. et trit. le. l. iij.

h Bñficijs. i. d v. si. oli. xvj. q. ij. visis. et. q. i. frat nr. i. d dec. ex parte. i. de puile. qr circa. et. q. q. iij. §. notandum. in fi. ff. de iur. enn. l. iij. C. de vsufruc. antiqtas. ff. de cōsti. pn. l. bñficiu3.

i Pastoralis. suū. Qui q ccedit ecclesiā qd suū ē intelligif ccessisse. i. d iurepa. qd aūt. §. i. ff. de 3hen. emp. q taber nas. ff. de le. i. si domus. §. vlt. ff. de vsu et habi. si ita. arg. ctra

ff. de le. ij. l. meuius. §. vlt. Sz qd si laic⁹ ɔcedit eccliaz de ɔsensu epi: i eo casu si vz eps aliqd ɔcessisse: sed donatõez laici tñ ratã hũisse l eo q laic⁹ donare potuit. j. d iurepa. qd ãt. io.

a Tpalit. per hoc reprobat qd dici ɔsueuit. xvj. q. ij. c. i. §. q idẽ ẽ: si eps ɔcedat eccl'az cũ oi iure suo: vel simplr dicat ɔcedo vobis ecclesiã: nã vt hic pz aliud iuris ẽ hic i vno ⁊ aliud i alio: sicut aliud ẽ siq ɔbunt societatẽ simplr aliõ si ɔbũt societatẽ oĩuz bonoꝝ. ff. p socie. l. iij. §. i. ⁊ l. coiri societatẽ. sic aliud est dicere a munere: ⁊ aliõ ab oi munẽ. i. q. i. sic nõnulli. ar. ɔ. xxxi. q. i. quod si dormierit. ff. d pui. sicut j. d iurepa. ex lr̃is. ff. d ɔ ben. ep. si adductus. io.

b Cathedraticũ. Si ita gnalit dat eps ecclesiã tũc ẽt õdisse intelligit ius istituẽdi. xvj. q. ij. visis. sed qñtũcũq gnalit eximat ecclaz a se semp itelligit sibi correctionez retinuisse: vt i. c. visis. p curationẽ ⁊ visitatiõẽ. j. de cẽsi. cũ venerabil. ⁊ cathedraticũ: vt hic. nec obstat. j. d reli. do. ɔstitutus. vbi vz: q eps i totũ poss. t eximẽ ecclesiaz: qr illa donatio fuit ɔfirmata ex certa scia p dñz papã: sic vides: q qñtũcũq gnalit p̃onus remittit iuspatronat⁹: iura qdaz tñ retinet i liberto. C. de bo. libe. l. vl. ⁊ miz vz: q eps plus itelligit õdisse q̃ʒ min⁹ hz ʒʒ iõ est: qr donatõez ĩp̃tari õbez⁹ vt poti⁹ valeat q̃ʒ peat. j de pui. l bis. ⁊. j. d ʒ. sig. abbate. ⁊. ff. de re. dub. quotiens. ⁊. ɔ. d fi. istru. inter dilectos. io.

c Capituli. aliter. non valeret. ɔ. de his que fi. a pla. cũ nos. ⁊. c. tua. ⁊. c. pastoralis. ber.

vt lite pen. ecclesia. ⁊. vij. q. i. §. res litigiosa. vñ re trãsfert ius suũ plebano de piscia sup hac questione. in fi.

b Turpitudinẽ. Ar. q allegans turpitudinẽ suaz nõ ẽ audiend⁹. C. de seruo pig. da. ma. si creditorib⁹. C. de reuo. dona. cũ ɔfitearis. C. de trãsac. trãsactione finita. ff. de le. i. si seruus plurium. §. i. xv. q. iij. nemini. ⁊. ɔ. de ɔces. pben. cuz sup q̃stiõe. ⁊. ɔ. d testi. sicut. Ar. ɔ. C. d li. cau. l. i. ⁊. l. interrogatã. ⁊. xxxv. q. iij. extraordinaria: ⁊ ɔ. de re iudi. lator. ⁊. c. consanguinei. So. generale est illud q allegãs turpitudinẽ suam nõ auditur. ff. de condi. ob tur. cau. l. ij. ⁊. xiiij. q. v. sãe. Ar. nisi vbi vertit periculũ aie: vt in. c. lator. ⁊. c. ɔsanguinei. vel nisi pp fauorẽ eccle. xxxv. q. ix. qd qs ɔmisit vl fauore libertatis: vt in. l. interrogataz.

i Deceptoribus. ɔ. de rez pmu. cuz vniuersoꝝ. ⁊. C. si minor se ma. dix. l. ij. ff. ad vell. l. ij. §. i.

k Adiudicare. ʒ qualit poterãt isti se supponere: cum talia ad epm spectẽt. j. d exces. pla. sicut vnire. ⁊ arg. ɔ. de ɔsue. cum dilectus. nec. n. aliqs põt eximere a se iurisdictionẽ sui plati supra de foro ɔpetenti si diligenti. ⁊ c. significasti. Rñdeo: lz isti nõ poterunt se subijcere: tñ p talem subiectõez sibi poterat fieri p̃iudicium: sic. ɔ. de renũ. qd in dubijs. ⁊. vij. q. i. siquis pñbr. sub ɔditione tñ põt se subijcere: vt. ɔ. de resti. spol. olim. Item personas suas possunt subijcere: supra qd mẽ. cau. cum dilectus. io.

eps qd tpaliter^a obtinet in eadez: vt si fructuũ ecclesie eiusdẽ aliquã recipiat portionez in eoꝝ vsus illa portio cõuertat. Quod si ex ipsius pueni tibus nullã debeat portionem habere: omnes pũentus pter cathedraticũ^b in eoꝝ vsus credimus ɔuertẽdos: sed vt epi donatio sit legitia: ɔsensus est sui capituli^c regrend⁹. I dez florentineñ. ⁊ fesulañ. epis.

Inter dilectos filios hospitalarios scti sepulchri ac fratres hospitalis sancti allucij sup eodez hospitali questione suborta: cum idem hospitalarij super possessorio qd semel ⁊ iterum ex causis tamen dissimilibus^d intentarũt contrariam sententiaz reportassent: deinde ad petitoriuz^e recurrentes proponere curauerũt: q cum. g. quondam rector ⁊ fratres ac patroni eiusdem hospitalis habito cõmuni cõtractu deliberassent hospitale ipsũ hospitalarijs supponere supradictis: commiserunt in hoc tribus pcuratoribus vices suas cõiter statuentes: vt quod p ipsos fieret acceptaret: q cuz eisdem taliter statuerũt: vt ad ipz hospitale aliq mitterent: qui eoruz^f nomine acciperent assignatiõez ipsius. cũ ãt duos illuc d suis fratrib⁹ trãsmisissent: ipsi donationẽ ⁊ assignatõem hospitalis tam a magro q supradictis pcuratoribus ⁊ alijs eiusdem dom⁹ fratrib⁹ receperunt: ⁊ ifra. Procurator aũt partis alterius ex aduerso rũdit: q p̃dicta dõatio debebat nõ immerito retractari: qm̃ multis ex fratrib⁹ iconsultis a p̃dicto rectore ac paucioribus fratribus excõicatis ⁊ piuris de relingiosa i fraudez plebani de piscia: q sup eodem hospitali mouerat q̃stionẽ^g: fuerat celebrata: ⁊ infra. Attendentes: igit: q fratres ⁊ patroni sancti allucij p fe:immo potius ɔ se turpitudinem^h allegabant vz piurium excõicationem ⁊ fraudez: ñ vtriq ɔ ipsos lz ab ipsis ɔmissaz: ⁊ itelligẽtes donationez ab eis hospitalarijs factã purã ac simplicem extitisse: qr ñ deceptorib⁹^i lz deceptis iura subueniũt. vnde per ea q supius pposita sunt se ɔ fcm̃ pꝓriuz legitie defendere nõ valebãt: hospitale p̃dictũ cũ ptinentijs suis hospitalarijs sancti sepulchri adiudicare^k curauim⁹: ita q per hanc sniam diocesano epo ⁊ plebano de piscia nullũ p̃iudiciuz^l generet cum res inter alios^m acta non debeat alijs preiudicium generare.

d Vt dilectos. dissimilib⁹: qd licite fieri põt: vt nũc agat d adipiscẽda possessiõe quã nũq hũerunt: ⁊ postea de recupanda: sic. ff. d acq. pos. l. nãli. §. nihil. ⁊ eadẽ res ex diuersis causis peti põt. ɔ. d iudi. examiata. ⁊. ɔ. d cã pos. c. vlt. ⁊. C. d peti. hẽ. hẽditas. ff. d excep. rei iudi. cũ q̃rit. ⁊. l. an eadẽ. io.

e Ad petitoriuz. ɔ. de cã pos. pastoralis. ⁊. ɔ. de resti. significauerunt. sed ibi conuerso modo.

f Eorum noĩe. talia enim põt fieri per pcuratorem. ɔ. d prebẽn. accedens. ⁊. ɔ. de prescrip. si diligenti. io.

g Questionẽ. Et ita rẽ litigiosaz trãstulerũt in aliũ. vñ non valu. trãslatio. C. de litig. l. ij. C. cõmuni diui. l. i. in fine. ⁊. ɔ.

l Preiudicium. Et sic. j. de capel. mo. c. ij. ⁊ supra de re iudi. suborta.

m Inter alios. ɔ. de fi. istru. int dilectos. ⁊. ɔ. de re iudi. c. penul. vbi ponitur hec regula: ⁊ ibi de hoc.

n Apostolice. respondem⁹. Questio fuit d hoc: qñq epi successiue locis religiosis d reddit⁹ ecclesiaruz suaꝝ ɔferũt vltra qnquagesimã portionẽ: qñq vl-

g ad tertiam vel quartam partem: querebatur vtrum successor possit reuocare. qd vltra quinquagesimam datum est ad hoc respondet papa: prout sequitur.
o In canone xij. q. ij. bone rei.
p Ecclesie. seculari iam constitute.
q Elargiri. & h potest facere sine consensu capituli: sufficit enim a iure semel cocessu fuisse ff. de codi insti. q si codi. §. vl. & s. de his que fi. a pla. sine cose. c. pastoralis. vbi de hoc: q vi determinare hac dubitatione. & i. e. c. vbi dicit p se d3 excedere. ergo p se illa pot concede: q: qd d vno negat d alio conced. f. & c. di. qualis & s. de p sup. nōne. & s. de his que fi. a pla. sine cose. ca. cu apostolica i fi. Et i aliquationib9 sp dicitur: q consensus capituli requirat. s. eo. pastoralis. xij q ij sine exceptioe & s. de his que fi. a prela. sine consensu capituli cu nos. Quidam dicunt vt laur. & t. & ioa. super illo. c. bone rei q hanc donationem facere debet de consensu capituli: arg. illius c. xij. q. ij. si epi copus Hug. dicit: q hoc potest fieri d psensu clericorum: & te post morte epi no reuocatur p9 mortem epi p successore. Et ista quinquagesima vel centesima intelligenda est quo ad fructus tm & hoc patet ex verbo illo: quinquagesimam vel centesimam parte3 censuta intelligit Aug. super. c. bone. & de fructibus formata fuit questio. Sed contradicere videtur inferior litera: vbi dicit siue de possessionibus. et. Joan. intelligit q etiam de possessionibus. & perpetuo possit donare centesimam vel quinquagesimam: & hoc satis pot concedi. Et est argumentum vbi dicit nisi legitima prescriptione. &c. ita tamen hoc facere potest siue de redditibus siue de possessionibus: q ecclesia non ledatur. ber.
r Reuocari. Hic respondet questioni: q reuocabitur tm vltima: si plures fuerint facte alienationes. ff. de in rep. a. si libertus. §. i. si vna tm fuit et enormis: de ipsa detrahetur quod plus est. xij. q. ij. si quos de seruis.
f Prescriptione. Sed vi: q hoc stare non possit: q: dicit lex qui cotra leges mercatur: male fidei possessor dicitur & ideo non prescribit. C. de agri. & censi. quemadmodum li. xi. & nulla temporis longitudo iuuat malefidei possessorem: supra d prescrip. vigilanti. & c. si diligenti. & c. qm oe. & iuris ignorantia no pdest in vsucapione. ff. de iur. & fac. igno. iuris ignorantia. ff. de vsuca. nunq. Respondeo hec est ignorantia facti & non iuris. Facti enim questio est: vtrum ledatur ecclesia grauiter & ideo ecclesia que recipit: cum habeat titulum & bonam fidē prescribē potest sm q h dicitur. t. q: hec donato permissa est per canonē illum bone rei. & i alijs exceptionibus loquunt predicta iura. ber.
t Exceptione. puta rei iudicate. s. de re iudi. cu liter vos. & ff. d except. l. ij
u Nam & si. responsio tacite questionis.
x Ex ostensione. Ut si ostendatur ecclesia ex alieno grauata: vel graues imminere expensas prior: vel q: deficit ecclesia in expensis consuetis propter talem donationem quam si non fecisset: leuiter subiret expensas sine grauamine. b.
y Quam. expressione. Quedam enim sūt que melius intellectu possūt percipi: q3 elocutione exprimi. ff. de solu. ratum & ff. rem ra. ha. quo eim tutor. e. §. iulianus.
z Debeat. ex eo q dic per se non debet excedere summam a canone prefixam: ergo illam per se facere potest: vt supra dixi.
a Canone. Predicto bone rei.

Idem epo sancti andree.

Apostolice sedis oraculo: & infra. Inquit. a. t. r. n q l3 sit in canone o diffinitum: vt siqs eps in parochia sua monasterium costruere voluerit: & de rebus eccle cui psidet ipm dotare: non amplius ibidem q quinquagesimam partem: eccle vero qua monasticis regulis informare vel psuis proprijs magnificare voluerit sepulturis: no amplius q centesimā parte census ecclie cui preest deb3 elargiri q. q: tū in eodē canone cōsequēter adiungitur: vt hec tēperamēti equitas obseruet: q cui tribuit competens subsidium conferat: & cui tollit damna grauia non infligat: ea quidē cautela seruata: vt vnam tantūmō q placuerit: ex his duabus remuneratione assumat: hoc semper est obseruadū: q vnus eps vel alius non solu3 no debet amplius s3 nec tm nec minus cū graui eccle sue detrimēto cōferre siue simul & semel id facē velit: siue pluries successiue eisdē vel diuersis eccliis cōferendo. vnde cū graue detrimentū siue d possessionibus siue de prouentibus ad epalē mēsam vl cathedralem eccl'am ptinētibus in quā talibus portōe cōstiterit esse collatū poterit legitie reuocari: nisi prescriptiōe vel alia exceptiōe legitima actio huiusmodi excludat. n. & si prima facie presumat: q collatio quinquagesime vel centesime partis graue non inferat detrimentū: q: tū nō solū si sepe: i3 ēt si semel id fiat ex varijs circūstantijs deprehēdi pōt interdū valde damnosum: qd qdē magis pōt ex ostēsione facti q expssione alicuius statuti cognosci: nec quinquagesima nec centesima semel aut successiue debet cum graui eccle damno conferri. Si vero in tm abundet eps: vt sine damno ecclesie sue possit amplius etiam q quinquagesimam vel centesimam partem necessitati alterius ecclesie subuenire. quāuis per se n debeat summā excedere a canone prefinitam p quā incaute largiri volētibus est occursum: de superioris tamen auctoritate pontificis potest etiam in maiori summa inopie alterius prouideri.

Gregorius nonus.

a Propter. Hec decre. sumpta fuit ex lege. C. de reuo. doa. l. vlt. Nō ēt q donatio semel perfecta nō reuocatur: ēt p tertu spēcialis rescripti. C. de reuoca. dona. si donatōem. xij. q. ij. nō enim. nec ex sola pnia reuocatur. C. eo. possessionē nec recipit cōditōem postea perfecta dōatio. C. de dōa. q si mo. perfecta in casibus tū reuocatur propter ingratitudine3. Unde distingue: aut donat quis liberto aut extraneo. Si liberto reuocat dōatio sola rōe obsequij nō pstiti: & ē mirabile: q: reuocantur res empte ex pecunia dōata. C. de reuocatio. dona. l. i. sed libertas non reuocatur solo obsequio nō prestito

C.de lib.cā solo.ꝟ propter easdē cās quibus dōatō reuocaī li bertus eccl'e in seruitutē reuocaī.xij.q.ij.octaua discussio.ꝛ l auč.vt liberti decetero aureo annulo non egeant.§.illud col/ la.vi.Reuocatur etiam dōatio tota ꝑpter liberos susceptos a patrono.C.de reuo.dona.si vnq̄꜡.si.xvij.q.vlt.c.vlt.sed illud iure poli n̄ iure fori: alr̄ aūt totā nō reuocat.C.ꝺ inof.dōa.si totas. Si āt in ex̄neum collata sit do natio reuocatur:ex igra titudine cui⁹ q̄ttuor cāe hic notanī:puta si dōā/ tari⁹ impias man⁹ i do/ natorē iniecerit ip꜡ vul/ nerādo:aut atrocē iniu riam ei intulerit:vt ip̄m vulnerando vel fustib⁹ cedendo:siue graue dā/ nū reꝝ suaꝝ vel pericu/ lū vite īferre ꝑsūpserit. Itē adde quitam q̄ li nō ponit:si cōditōem appo sitā nō adimpleuit:argu mētū supra eo.cū dilecti. vt hoc totū hēs.C.ꝺ re/ uo.do.l.vl.ꝛ.ꝟ.de condi. ap.verū. Si vero mater donatōem filio faciat ꝛ postea transit ad secun/ das nuptias ex trib⁹ tm̄ causis eam dōationem poterit reuocare:puta si vite eius insidiatus est: si atroces manus intule rit in eam:si totius sb̄ā tie ipsius molit⁹ ē iactu rā.C.de reuo.dona.auč. hec quoq̄ in auč ꝺ nup ꝛ colla.iiij.§.mater. aliter non fit reuocatio:isti.de dona.§.alie.

redes presbyteri si de hoc constaret.xij.q.iiij.c.i.ꝛ ita p ea parte faciat instrumentum pro se:q꜡ tutius est ꝙ nō faciat instrumentum cōe:ꝟ separatim.aut nō datur ei optio:sed comminatio est.her.

k ¶ Vnusquisq̄ supple.statuimus.

Ropter^a eius ingratitu dinē in quē liberalitas ē collata:donator꜡ ꝑsona ꝺ ri gore iuris eam potuit reuoca re^b:si forte in ipsum īpias ma n⁹ iniecerit:aut sibi atroces^c iniurias seu graue reꝝ suarū damnū vel vite periculu꜡ in/ ferre ꝑsumpserit.qꝺ tn̄ ad do natoris qui hoc tacuit nō ex/ tenditur successores^d.

De peculio cle[...]

Ex concilio arelatensi.

Inuestigandū^e est: si nihil patrimonij habens presbyter quando promotus est ad ecclesiasticum ordine꜡ postea emerit predia:cuius iu ris sint:qm̄ eccl'e ad quā^f nihil habens promotus est:esse de bent^g iuxta canonicam aucto ritatem.

Ex eodem.

Presbyter.^h cū diocesim tenet:de his que super/ emerit^i:ad ipsius eccl'e nomē scripturam faciat: aut ab ei⁹ ordinatōe discedat.

Ex epistola pij pape.

Et vnusq̄sq̄^k ꝑsbr res q̄s post dies cōsecratō nis acq̄sierit^l proprie eccl'e re linquat.

Ex cōcilio remeñ.

Acquirēdū^m ē: siq̄s ꝑsby teroꝝ de redditib⁹ eccle sie vel oblatōib⁹ vel vot꜡ fide liū alieno nomie res cōpara/ uit^n:quia sicut nec suo ita nec alieno^o nomie presbyter frau dē facere de facultatibus ec/ cl'asticis debet qm̄ hoc sacri/ legium^p est ꝛ par crimini in/ de furis q̄ sacras oblationes asportabat^q ꝛ furabatur.

Ex concilio toletano.

Siquis sane clericorum agella vel vineolas in terra^r ecclesie sibi fecisse ꝓba bit:sustētande vite cā vsq̄ ad diē obitus^s sui possideat: ve/ rum post suum decessum ec/ clesie restituat:nec testamen/ tario aut successorio iure cui/ ꝗ̄ heredum proheredum^t ve relinquat nisi forsan cui ep̄s

l ¶ Acquisierit.oc casione ecclesie.s.c prox.q꜡ nos.ꝛ.c.re quisitu.Et est arg. ꝙ teneor tibi resti tuere qꝺ occasiōe rei tue ad me pue nit:ar.ꝟ.de iureiu rā.ad nostram:ꝛ manda.et manda tor.ꝛ.l.idemq̄.§.i. ꝛ.ij.ꝛ.ff.de ꝑcu.q ꝑprio.§.procura/ tor ver.vt in celis.

m ¶ Acquirēdū ē.scilicet a prelatis ecclesie.

n ¶ Comparauit. supple:si hoc fece/ rit puniendus est: ꝛ ecclesia potest eas vēdicar:li꜡ sue nō sint:ꝛ ē specia le in ecclesia:sic ꝛ miles.C.de rei vē. si ex ꝑponis:sic ꝛ pupillus.C.arbi. tut.l.iij.in alijs ꝟo secus est de iur cō mūi.C.de rei ven. si ex ea.C.de dōa. inter vi.ꝛ vx.ꝛ si ꝺ tua.C.cōia vtriusq̄ iu.si patru⁹ m⁹

o ¶ Alieno.ꝟ.xlvi di.sicut nō suo.

b ¶ Reuocare.Reuocaī ergo donatio vtili rei vendicatione vel conditōe ex lege.C.ꝺ reuo.do.his solū.ꝛ.C.ꝺ ꝑbē.empti. cū res.ff.de dona.cā mor.l.si mortis cā.ber.

c ¶ Atroces.Que ꝯsideraī ex trib⁹ cāis.s.ex scō loco ꝛ ꝑsōa.i ssitu.ꝺ iniurijs.§.atrox.vt siq̄s vulnerat⁹ fuerit vl' fustib⁹ cesus

d ¶ Successores.Hoc ius reuocandi persōale est:q꜡ nō com petit ꝑmordium huius cāe heredibus donatoris vl' cōtra he redes vel successores donatarij:q̄ hoc in vita sua tacuit:vt h dī.ꝛ.C.de reuo.dōa.l.vlt.ad fi.ꝛ.l.i.in fi.q꜡ per taciturnita/ tē remissum vī.Et sic est ar.ꝙ feudum nō est auferendū filio propter felonia꜡ patris:si patri questio mota non fuit:sic.C.ꝺ inoffi.testamē.omnimodo.ar.ff.ad ꝑl.l.i.§.vl.ber.

e ¶ Inuestigandum.a iudicibus:q̄ de hoc cognoscunt.

f ¶ Ad quā.ꝟ.xij.q.ij.placuit.ꝛ.q.iiij.quicunq̄.ꝛ.q v.nulli.ꝛ.c.firmum.

g ¶ Debēt.q꜡ ꝑsumunī de bonis eccl'e ēpta.xij.q.iij. c.i.C.de dōa.inter vi.ꝛ vx.etiā.ꝛ.ff.e.quintus mu tius.Sed ꝯ hāc ꝑsumptionē admittitur probatio.xij.q.i.sint manifeste.ꝛ.q.iij.c.i.ꝛ.ij.

h ¶ Presbyter.h.c.habetur.xij.q.iij.c.vlt.

i ¶ Emerit.de rebus ecclesie tm̄:qm̄ si de suis ꝛ ecclesie re bus emisset:pro rata precij res diuideret inter ecclesiam ꝛ he

p ¶ Sacrilegium.large sūpto vocabulo sacrilegij.xij.q ij.ꝑdia:ꝛ.c.glia epi.ꝛ.ꝟ.ꝺ fo.cōpe.cōquestus.ber.

q ¶ Asportabat ꝟ.xxiij.q.iiij.qd ꝟ.xviij.q.iiij.si fōte.b.

r ¶ Siq̄s.i terra.q̄ sterilis erat.pri⁹.n.eq̄ū ē ut reling quoꝝ labore ad fertilitatē redacta ē:vt ꝟ.de re. ec.alie.vel nō ad aures.ꝛ.C.de alluui.l.vlt.vel loquiī de terra priuſ culta ꝛ clerico pro beneficio assignata.x vi.q.i.possessiones.ꝛ.q.ij.clerici.t.

s ¶ Obitus.Ar.ꝙ beneficiati ab eccl'ijs vsufructuarijs cōparantur.nā ꝛ morte finitur vsufructus:isti.ꝺ vsuf.§ finiī.similiter morte cl'ici vt hic:ꝛ.ꝟ.de pig.c.vl.ꝟ non ꝑ oīa cōparanī cl'ici vsufructuario: q꜡ de terra arato/ ria pt̄ h facē vineā qꝺ illi nō licet.ff.de vsufruc.ꝗ̄uis.ꝛ l.vsufructuarius.Itē vsufructuari⁹ ꝑcipiendo fructus facit suos:ꝛ inde pōt testari:qꝺ nō pōt clericus.ꝟ.ti.p xi.q꜡ nos.xij.q.v.q꜡ ioannes.nisi cū quodā modera/ mine:qꝺ hētur.ꝟ.ti.pr.ad hoc.ꝛ.c.relatū.§.li꜡.imo poti us cl'ici possūt cōparari vsurarijs q̄b⁹ tm̄ ad vsu꜡ quoti dianū vti licet:insti.de vsu.ꝛ habi.§.i.

t ¶ Prohēdū.Prohēs ē:q̄ putat se hēdē eē cū nō sit.ff ꝺ peti.hēdi.ꝑhēde.ꝛ insti.de interdic.§.adipiscēde.vl' pōt appellari hic pro quolib꜡ ꝺscēdēti p⁹ ꝑmū hēdem

sue p quolibet descēdente cui relinquitur aliquid.

a ¶ Prestatione.i.p seruitijs prestitis ecclesie: infra ti. pri.relatum.§.lz. quia forte poterit possessionem illaz assignare alicui clerico p beneficio vsq ad temp⁹ vite sue.xvj.q.i.possessionis.x.q.iij.clerici.ber.

b ¶ Nonam dā.octo vncijs. idest in duabus partibus hereditatis que dicitur as.x l.xij.vncias diuiditur: in sti.de heredi.insti. §.hereditas.

c ¶ Hortamur.i. precipimus.

d ¶ Hoc.i.testamētum suum.t.

e ¶ Patiaris. hoc s habebit locū i rebus ab epo alienatis.si ecclesia agnoscat hereditatez illi⁹: tenet tē ratum habere quod fecit p ea parte p qua ē heres. xij.q.ij.epsq filios.ff.de regu. iu. ex q psona.C.d rebus alie.vel non alie.vēditrici. nisi fecerit ecclesia inuentarium:tunc.n.nō tenet. nisi in qtum vires hereditatis se extendunt.C.d iu. deliber.l.sancim⁹. §.fin autem locis.

f ¶ Ante.s.xxviij. di. de siracusane. xij.q.v.nulli.C. de epi.x cleri.auc.licētiam.x aucten.prohibitam.

g ¶ Habuisse.hoc ideo dicit:q: renūciauit proprijs:vel qcqd postea habuit totū fuit contemplatione eccle x nō psc e acqsitū.ala.

h ¶ Acqsisse.intuitu ecclesie vel d rebus eius:sec⁹ est d alijs.xij.q.ij.c.ij.x.q.v.firuz.x.j.e.quia nos.ber.

p seruitijs ac prestatione ecclesie largiri voluerit.

De testamentis x vltimis voluntatibus.

Greg.ix.Atonio subdiacono

Quondam ad nos relatione puenit: q attellane ciuitatis eps condito testamēto in octo vncijs[b] substātie sue nurum heredem instituit ecclesiam suaz in residuis quattuor. Hortamur[c] igit: vt sollicite hoc[d] discutias: x quicqd ipsum habuisse patuerit a qlibet psona de kmeri nullatenus patiaris[e]: nisi hoc[f] solum quod eum ante[g] epatus ordinem pprium habuisse constiterit:qcquid vo ecclesie ante ipsius ↄsecrationem fuisse cognoueris:vel in epatus ordie pdictum epm acquisisse[h]: in eiusdem ecclesie dominio cōseruetur. Idem.

Quia igredientib⁹: x infra. Sabina abbatissa ↄquesta est.s.quondam abbatissaz monasterij sui postq regendi susceperit officium condito testamento[i] legata[k] quibusdaz reliquisse: dicens eā vsq in diem obit⁹ sui non induisse habituz monachalez:sz in vestibus qbus vtunt loci illius psbri permansisse: sicut x illa que ante ipsam fuerat abbatissa:x hoc plene ex consuetudine[l] licuisse:x infra. Necessarium ergo visum ē postq abbatissa ordinata[m] est x in monasterio p annos plurios vsq ad obitum pfuit vestis qualitatem ad culpam forte[n] epi ptinere:q eam sic esse pmisit:nō tū potuisse piudicium[o] monasterio irrogare: sed res ipsius eidem loco: exq illic ingressa x abbatissa constituta est: de iure ↄpetere[p]. Idez.

Nos qdez:x infra. Peruenit ad nos.s. de hac luce migrante supreme volūtatis eulogio[q] monasteriuz pcepisse fundari: cui⁹ desideriuz.a.t. religiosa femia ei⁹ herede ptrahitur[r]. Quāobrem te hortamur:vt eā ↄmoneas: qtenus infra[s] annum mōasteriuz qd iussum ē debeat ordinare:x cuncta sm volūtatem defuncti sine altercatiōe construere. Quod si infra predictum tps sine in loco[t] q ↄstitutum fuerat: seu si ibi non pōt x alibi placeat ordinari:tecū implere neglexerit: tunc per te edificetur:x oīa per te loco ipsi sine diminutione qualibz assignent. Sic enim sm pijssimas leges[v] dilatas defunctorum pias voluntates epali decens est studio adimpleri.

Idem petro subdiacono.

Indicante:x.j. Cognouim⁹.x.referēte:q moriens vxor redempti ↄcham argenteaz nudis[x] vbis iussit venundari:x suis dari libertis:

i ¶ Quia ingredientibus.testamento.testamentuz est testato mentis q disponitur qd de rebus suis aliquis velit fieri post suum decessum.xiij.q.ij.§.s alind. j.de cele.mis.cū marthe.insti.de testa.ordi.in prin.t.

k ¶ Legata. Legatum est donatio quedam a testatore relicta.insti.de le.§.i.

l ¶ Ex ↄsuetudine.hic ↄsuetudo nō p dest:q: s qd fiat: sed qd fieri debeat ↄsiderandū ē.xij.q.ij.gloria epi.s. de elec. cum causam.x.ff.de of.presi.s lz. x factu z vsurpatū pscriptionem non inducit.xcij.di.illud.xvj.q.iij.lz.x in talib⁹ nullus numerus defendit annorum.xxxiij.q.v.quod deo.

m ¶ Ordinata.i.benedicta vel ↄsecrata:q: abbatissa vel monialis nō recipit ordinē pp vtilitatem sexus:ar.j de pe.x re.noua.

n ¶ Forte.nō est nota dubitatōis:sed assertionis xiij.q.vlt. bnt forsitan illi x in euangelio: Si cognouissetis me: forsitan x patrem meum xc.ff. d rei vendi. Item si.§.i.x. ff.de arbi.si duo.x.ff.de de procur.si filiusfamilias.de pe.di.i. qbobrem. xxxiij.q.ij. admonere.s. de pcura. sue.vin.

o ¶ Preiudicium. votū enim prescriptione non tollitur:vt.xxxiij.q.v.qd deo pari.

p ¶ Competere.ipso.n.ingressu se x sua dicauit deo.xix.q.vlt.quia igredientibus. x est ps hui⁹ c.x auc.si qua mulier.x. C.de sacrosan.ec.auc.ingressi.xij.q.i.nolo. x.c.si dicatis.

q ¶ Nos qdē.eulogio. idest testamento. C.de testa.l. iubemus.

r ¶ Protrahit.i. differt

s ¶ Infra annum.s.annū dz mandari executioni volūtas testatoris.C. de fideicō.auc.amplius x hic in auc.de ecc.ti.§. sigs edificatoē. coll.ix.

t ¶ In loco. demōstrato vel ↄprehenso a defuncto.si enim de loco interius non vi obligat⁹ ad faciendum: sicut in promissore liqdum est.ff.de eo qd cer. lo.l.iij.§. sigs insulam.x.ff.de vb.ob. g insulam.nisi aliud qd dicat: tuz cā religionis: tū extreme volūtatis fauo.l.io. x laur.Alij dicūt q si incert⁹ est loc⁹ vbi debuit edificari:ad hāc cāz relictū fieret caducū.C.d cadu.tol. l.vna.§.si vo.ff.de do.l y.§.vl.Et iō di hic: in loco quo cōstitutū fuerat. T.dic:q nō erat caducū: q: testamēta sī interpretāda largiss.me.s.d do.cū dilecti i si. x res ad pias cās licite libē sī a lucratiuox iscriptōib⁹.xxiij.q.viij.§.q'uis.x l.l.sanci.

u ¶ Leges.C.de epis.x cle.nulli.ibi hēs q eps dz illō facere.

x ¶ Nudicāte.nudis.tale legatū ē valz sz leges.C.d fideicō. l.vl. Et ē ar. q p nuda vba qs obligat:ar.xij.q.ij gcūs

xxiij.q.v.iuramenti.z.C.de suffrag.l.vna.

a ¶ Monasterio. Pone q relinqt monasterio sancte marie.z. h n ö determinauit: cu sint plura monasteria sancte marie.da bit paupiori:in auc.d ec.ti.§.figs in noie.coll.ix. Ité pone: q plures habeat scutellas:sed vna est melior alia: cui9 erit op tio. pôt dici q legatarij. ff.de le.i.si domus.z me lius.l.q duos. Sed 3.ff e.ti.l.siquis a filio.§.si qs.scilicet q heredis est electio.z.C.de condi.in ser.figs seruü.ff.de le.i. legato.z.ff.de seruit.ru. pre.l.si via.qbus statur Contraria loquunt: qn heres i mora e.b. Si ser uus legat9 est in fuga té pore testaméti qret eum heres sua ipensa.ff.d le. l.seruo legato.§.fi. Sed post testm z ante morte queret eu heres sumptu legatarij.ff.eo.titu. si ser uus legatus. Si post adi tam hereditaté. si culpa heredis soluet estimatio né:z ass nö cauebit.ff.e.l que res.§.itaqz.b. Item pone: q legauit hunc in fuga pstitutum cuius ex pensis querit. videtur q legatarij:qr ad ipsu spe ctat emolumentu: ergo z onus.C. de cadu.tol.l. i.§.p scdo.in fi. Imo he redis.ff.de le.i.cum ser uus.z.l.se.laur.

b ¶ Filius noster. Sed qd ad eu:cum res essent aliene.forte intere at ipsius: qr res ipse de posite fuerüt penes pre3 suü l'pignori oblate.ala

c ¶ Alieni. cüqs sciéter legat alienü:tunc heres tenet res redimere vel le gatario precium dare si sit res talis que vendi possit: al's nö infri.de lega.§.non solum.z.§.q autem. Si ignoranter legat rem alienam:non valet legatum:nisi cum legatur coniuncte persone.C.de lega.cum alienam.z legatarius dz pbare scien tiam.vt in.§.q autem.z.ff.de pba.verius.z.

d ¶ Alienam. scienter.

e ¶ Restituere.de benignitate canonica: sic.xvij.q.iiij.qcüqs de iure stricto non tenebatur reddere iuxta premissam distin ctionem.z.immo reddere tenebat: sed poterat agere 3 here dem:si scienter res illas legasset.her.

f ¶ Si heredes.adimpleuerint infra annum.C. de fideicö. auc.amplius hoc.3.eo.nos quidem.

g ¶ Ab epo.C.de testa.psulta diualia.contra.So.publicatio testamenti n ptinet ad epm:vt ibi dz: ptinet tn ad eum testa menti defensio siue executio testi.vt voluntas defuncti huet. ff.de peti.here.l.hereditas.§.defuncto.ar.3.e.nos qdé.z.s.e io.z hoc pcipue in his q ad pias causas relinquunt.s.e. tua.

z scutellä argenteä cuidä mo nasterio[a] reliquisse:in quibus voluntaté eius p omnia volu mus adimpleri. Idez.t.epo

Filius noster[b].f.pqstus é q quondä.p. pat su9 aliq ecclesie vestre sepulture sue gratia iuris alieni[c] reliqt: z qdem leges seculi hoc hnt: vt heres ad soluendum coga tur:si actor eius rez legauerit alienä[d] sed q: lége dei non ät lege hui9 seculi viuimus:val de mihi v3 iniustum vt res ti bi legate q cuiusdaz ecclesie esse[d] phibent:a te teneant qui aliena restituere[e] debuisti.

Ex concilio maguntino.

Si hë des iussa testatoris nö adipleuerint[f]:ab epo[g] loci illius oia res q eis relicta est:canonice interdicat[h] cum fructib9 z cetis emoluméris. vt vota defuncti adipleant.

Ex concilio lateraneü.

Cum i officijs charitatis primo loco illis tenea mur[i] obnoxij:a qbus benefici um nos cognoscimur recepis se:e3 qdam clerici cum ab ec clesijs suis multa bñficia pce perint bona per eos acqsita[k] i alios transferre presumunt. hoc igit qr antiqs canonib9[l] pstat inhibitü:nos indénitati ecclesiaz puidere volétes: si ue itestati decesserint:siue ali is conferre voluerint: penes ecclesias[m] eadé bona precipi mus remanere. Alex. iij.

Ad hec pñtibus innote scat: q clerici d mobili bus[n] q p ecclesiam sunt adep ti:de iure testari nö possunt[o]: viuentes tñ z sui cöpotes mo derate valent aliq de bonis ipsis non ratione testamenti: sed elemosyne intuitu eroga re[p] in egritudine constituti.

Idem vigiliensi episcopo.

Uia nos:z ista.Consul t.t.r. q lz clerici de his q paterne successionis vel co gnationis ituitu aut de artifi cio sunt adepti:seu dono con sanguineoz aut amicoz non habito respectu ad ecclesiam puenerunt ad ipsos:libere di sponere valeant: de his tñ q cösideratione ecclesie pcepe runt:nullum de iure possunt facere testamentuz.

Idem ostiensi episcopo.

Cum esses i nostra psen tia constitutus:z pposui sti talez i tuo epatu psuetudi

h ¶ Interdicat. Sedz leges antiquam heres q n adim plebat voluntaté defuncti. puiuabat oi successione.C. de fideicö.l.vlt.z.xi.q.i.siluester. Hodie aüt tenet hoc in extraneo herede: 3 filius institut9 heres nö adiple voluntatem defuncti priuat successione:relicta tñ sibi legitima.C.d fidei cö.auc.amplius 3. z pualet lex in hoc casu.In hoc tñ vi det inno.pcordat pdicto canoni sil uester.z huic decre. s.de voto licz in fi. vbi de hoc.Sz illd ideo contingit: qr regnum diuidi nö potest. sic nec alie dignitates.s. de p ben.maiorib9.z in psti. federici d feu dis.§.pterea.b.Et hic non dz expsse: q priuent hedes: 3 interdicatur eis qgd relictü est: vt. sic idirecte cpella tur adiplere volun taté defuncti: vel reducit ad auc.vt saltë reseruetur he redib9 legitia: vt i auc.d here.z fal.§ primü.z.§.figs nö iplens.colla.pma. alia aüt v3 dicere: q heres q relicta ad pias causas cö ferre distulerit to tu3 amittere dz:da auc.de ec.ti.§.figs aüt p redemptione. ver.si auté.q coll. Et in isto casu pôt itelligi hec decre.z hoc intellige in ex traneo herede.b.

i ¶ Cum in officijs teneamur.donatarius.n.donatori naturaliter est obligat9 ad antidota.ff. d pe.here. 3 esi lege.§.consuluit.viij.q.i.illud.ala.

k ¶ Acquisita.quod enim acqrit sacerdos vel quilibet alius clericus intuitu ecclesie: ad ecclesiam pertinet.3 eo.quorundam.z.s.e.ad hec.z.e.q: nos.ff.de castren. pecul.l.castrense.z.xij.q.iij.c.i.z.ij. de quibus canoni bus hic loquitur.z.

l ¶ In canonibus.xij.q.ij.placuit.z.c.quicunqs.z.q.v obitum.z quasi per totum.

m ¶ Ecclesias. Sic infra.c.sequentibus.de quib9 ca nonibus hic loquitur.

n ¶ Ad hec de mobilib9.multo forti9 nec d imobilib9.

o ¶ Non possunt. In morte tñ possunt largiri tas psanguineis q3 alijs extraneis ituitu seruitij recepti de mobilib9.s.e.relatü.§.lz.z.xij.q.ij. ecclesiasticis.z.

p ¶ Erogare. Ar. q admittit qs vna via:q vis alia via

repellatur.i.q.ij.c.i.ff.de inoffi.te.papinianus.§.si ge Ar.ƺ.ƺ.de procu.tue.vbi de hoc.z.ff.de admi.tu.scit. z.ff.de bo.lib.queritur.

gionis.i.c.pri.sic nō derogabit legib⁹.vel dic ꝙ papa statuit hoc tm̄ in his obseruādū:i quib⁹ hʒ tēporalē iurisdictōem: qꝛ quātū ad illos potuit legib⁹ ꝺrogare.Ciuitas ista vellen. ptinet ad papā quo ad vtrāqʒ iurisditōem.Sʒ ꝓius vł qđ ꝑmo dixi.Alij volūt dicē ꝙ si agat i foro seculari:seruanda ē le-

q Quia nos.disponere.xij.q.ij.c.i.z.ij.z.j.eo.relatū §.ceterū.z.c.requisisti.z.§.illd.

r Testamentū. clerici enim ꝺ rebus eccle nullum possunt facere testamentum:cū eorū proprietas non sit sua:cum solum vsum hēant sʒ tm̄ victu z vestitu cōtenti esse debēt.xij q.i.clericus qui.z c.duo.z.x.q.ij.epi z totum supfluum erogādū est paupib⁹.xx.q.i.c.vl.mo deratā tn̄ dōatōeʒ ꝓ seruitij recepti facere possunt.j.c. relatū.§.licet.cuʒ quasi filiofamilias cōparetur.qui nō pōt facere testamē.ū:nisi ꝺ castrē si peculio.C.ꝺ as sess.l.vlt.C.de ad no.diuer.iuð.l.fo ri.h.

s Quam esses.le ge l.C.ꝺ testa. si vnus.z.l.vl.z.l. hac cōsultissima.

t Scriptum.in l.mosaica z in euāgelio.ii.q.iiij.c.i.z supra de testi.licʒ vniuersis.h.

u Improbam⁹. super relictis ecclesie decre.ista itelligitur per sequentem:qꝛ de eodem

nē obtinere:ꝙ testamēta que fiunt i vltima voluntate penitus rescindant:nisi cū subscriptiōe.vij.vel.v.testium fiant sm̄ ꝙ leges humane decernunt.Quia vero a diuina lege z sanctoꝝ patrū institutis z a generali eccle cōsuetudine id esse noscitur alienum:cuʒ scriptum sit:ꝙ in ore duorum vel trium testiū stet omne ꝟbū:prescriptā cōsuetudinē improbamus:z testamēta que parochiani corā ꝓsbytero suo z trib⁹ vel duab⁹ alijs ꝑsonis idoneis in extrema fecerint voluntate:firma decernimus permanere:sub interminatione anathematis ꝓhibentes: neqʒ huiusmodi audeat rescindere testamenta.

Idem iudicibus vellen.

Relatum ē.ꝙ cū ad viʒ examen sup relictis ecclesie iā cā deducitur:vos nisi.vij vel.v.idōei testes interuenerint:idē postponitis iudicare:z infra.Mandamus: quatenus cum aliqua causa talis ad vestruʒ fuerit examē deducta:eam non sʒ leges sʒ sm̄ decretorum statuta tractetis tribus aut duobus legitimis testibus requisitis: quoniam scriptum est:in ore duorum vel trium testiuʒ stat omne verbum.

Idem electo z ca.cassanensi.

Relatum est auribus nostris ꝙ qꝛ statuimus in lat.conci. vt bona per ecclaʒ acquisita ad eam in clericorū obitu deuoluantur:dubitatis an hoc sit de immobilibus tātum vel de mobilibus sentiēdum:z infra.Respon.ꝙ generaliter bona quelibet p ecclesiam acquisita eis debent iuxta lat.conci.post acquirentis obitum remanere.Nomine autem ecclesie non episcopus vel successor clerici morientis.vbi est collegium clericorum:sed communis congregatio intelligitur:que rerum illarum debet canonicam distributionem z curam habere.Ubi autem in loco defuncti tm̄ vnus est ordinandus: is ea bona sicut z alia ipsius ecclesie i dei timoꝛ dispenset.

galis solēnitas:si in ecclesiastico stabit istis ꝺcre.sed prius dictū magis placet.

x Sub interminatione.Et ita vł:ꝙ qui ꝯfaciat sit excōicatus.ꝭ.de locato.c.i.quā ꝺcre.tenemus canonē late snie:z sunt ibi quasi eadē ꝟba ꝗ z in.c.lxiij.di.salonitane.Arg.ꝭ.j.de iurepa.relatū.in si.vbi de h.Non credo ꝙ sit canon late sentētie sʒ ferende p.c.relatū.her.

y Relatū.relictꝭ eccle ad hūc casu restringe.c.pri.ꝭ.e.in quo fauore ecclesie sufficiunt duo vł tres testes.Ita ꝙ vn⁹ sit ꝑsbr ꝺ ꝑdictis.v.

z Decretorū.q dicūt: ꝙ in ore duoꝝ vel trium test.ū stat omne ꝟbū.ij.q.iiij.§.i.z.c.i.z.lxviij. di.qm̄ multa.Sic nō cās vltime voluntatis defunctorū ad ecclasticum iudicē ꝑtinere:qđ veruʒ ē in relictis eccle z paupibus.xiij.q.ij.clerici.z.c. qui oblatōem.C.ꝺ epis. z cle.nulli licere.z.ꝑ que c.cōfirmatur:qđ dixi.ꝭ. in pri.c.qđ tm̄ de relictꝭ ad pias causas intelligēdū ē:qđ h z ibi dicit.h

a Relatū.Lateranē.ꝭ. c.cum in officijs.

b Bona.ar.idefinite

facto z eiusdē loci loquuntur nam in his que pietatis cā relinquunt:minus solēnis voluntas sufficit:sicut z inter liberos.C.de testa.h.ac cōsultissima.§.ex imperfecto:C.famil.her.l.vlt.z.C.de fideicō.l.vlt.in his eniʒ cessat falcidia.C.ad.l.fal.auē.similiter.z in auē.de ecc. ti.§.sin autē col.ix.z in his canonica portio nō deducitur:ifra.e.ti.c.fraternitatis.Quidā tn̄ dicūt:ꝙ per h.c. aꝺ generaliter loquitur:ꝺrogatur oibus legib⁹:q dicūt minus solēnē volūtatē nō valere:qđ non credo:qꝛ nō est verisimile:ꝙ dn̄s papa voluerit vnico ꝟbo legib⁹ derogare:ar.C.de inoffi.testa.siquā.z.ꝭ.de elec.ecclesia vestra.nec forte posset tollere leges ꝗtum ad eos:q nō sunt de sua tēporali iurisditione:ar.ē.de ap.si duobus z.ꝭ.de iudi.nouit.que leges nequid falsitatis in testamēto cōmitteret:voluerūt ꝙ certus numer⁹ testiū adhiberet.C.de fideicō.l.vlt.Ita ēt credo ꝙ istud locum hēat sup relictis eccle sine ad pias causas fauore reli-

dictum generaliter accipiendum.xix.di.si romanorū.j.ꝺ priuile.qꝛ circa.j.ꝺ ver.sig.cū tibi.z.c.ꝗrēs.z.ff.de ꝯbē.ꝓp.l.in lege.z.ff.de seruitu.vr.pre.si seruitus.

c Remanere.sic.xij.q.ij.per totū.

d Nō eps.q ill ē in eccla:z eccla in epo.vij.q.i.scire.

e Congregatio.h bene di.xij.q.ij.de lancia.z.C.de here.decu.l.i.z.ij.laur.

f Unus.Sed nunqd bona epi debent deuolui ad collegium maioris eccle moriente epo.dicas ꝙ nō:imo reseruanda sunt successori.xij.q.ij.hec huius placiti.z.c.de lancis z.c.illud.Nunqd est idē in bonis archidiaconi.dicūt quidā:ꝙ sic sʒ collegio eccle deuoluunt.Alij dicunt z melius:si bona archidiaconatus distincta sunt z diuisa a reb⁹ canonicorum tunc successori seruari debēt:ar.ꝭ.de rescrip.edoceri.Si ꝟo cōia sunt oīa bona archidiaconi z canonicorū:tunc ad capitulū deuoluuntur:ar.xij.q.ij.qa cognouimus.z.j.de deci.cū in sua.z.viij.di.que contra mores.z.

Licet aũt mobilia p eccliã acquisita de iure ĩ al ios pro morientis arbitrio trãsferri non possint: cõsuetudinis tñ ẽ nõ improbãde: vt ð his paupérib⁹ ⁊ religiosis locis ⁊ illˀ qui viuenti seruierãt: siue cõsanguinei sint siue alij aliq̃ iuxta seruitij meritum conferantur[a]. Ceterũ q̃ ex hẽdita te vel artificio aut doctrina p ueniunt: distribuentur pro arbitrio[b] decedẽtis. Quia vero nõnulli ĩ diuersis ecclijs beneficia possident: diuidanˀ q̃ hũerãt p estiatõem ꝯgruã[c] inter ipsos. [I]nno.iij.

[Q]Uam tibi ð benignitate ⁊ infra. In secũda[d] q̃stione dicim⁹ q̃ q extremã volũtatẽ ĩ alterius dispositõem[e] cõmittit ñ vr̃ ðcedere itestat⁹. [I]dem.c.t.sancti laurentij in lucia p̃sb̃o car.

[O]Fficij: ⁊ ĩfra. Secũdo q̃ siuisti: cũ qs ĩ testamẽto reliquit ep̃o ꝓpriã portiõem ⁊ alia multa monasterijs vel ecclesijs vtrũ ep̃s ex illis legitimã[f] possit petẽ portiõez: ⁊ infra. Cõsul.t.t.r. q̃ si portiõez illã cũ cõditiõe[g] legauit ep̃o: vt esset illa sola cõtẽtus: ⁊ ep̃s acceptauit: q̃ p hoc alijs re nũciasse[h] vr̃: de ceteris nõ potit exigẽ portiõez. Qð si eã ipi absolute[i] religt portiõez sibi ðbitã potit nihilomin⁹ ð ceteris vendicarˀ[k]. Si vero cõstiterit[l] q̃ in fraudẽ modicũ cõstitẽit mortuariũ: vt in ceteris ep̃s põtõe ðbita fraudaret[m]: q̃ fra⁹ ⁊ dol⁹ alicui patrocinari non debet: ep̃s portiõem ex illˀ poterit exigẽ a cãone[n] cõstitutã saluis idulgẽtijs[o] ro. põ. q̃ qbusdã regl'arib⁹ sũt ꝯcesse [...] dẽ.

[Q]Uesisti ð his: q̃ testator p aĩa sua legat ĩ vltima volũtate: q̃liter sint iter ep̃m ⁊ ecclãz diuidẽda. Et q̃dẽ regularit ꝓuz ẽ: q̃ ep̃s dz ð his s̃m diuersas ꝯsuetudies tertiã[p] vl̃ q̃rtã[q] portiõez hẽre. sz ꝯsiderãdũ ẽ diligẽter: vtrum testatõ leget hoc mõ: reliquo istð ep̃o an relinquo istud ecclẽ[r] vel reliquo istud ep̃o ⁊ ecclesie: an reliquo istud ep̃o ⁊ illud[s] ecclesie. In primo casu distinguendum est: vtrum relinquatur ep̃o ab extrãeo aut ꝓpinquo. Si ab extraneo: generaliter ꝓuz ẽ: q̃ p̃sumitur[t].

a Conferantˀ. si. ð. c. ad hoc nõ ita amare istud ꝓhibitũ ẽ sicut dicit lex de dona. inter virũ ⁊ vxo: ⁊ .ff. de dõa. iter vi. ⁊ vxo. si id qð. §. siquis serui operas. laur.

b Pro arbitrio. supra eo. q̃ nos.

c Congruã. vt ei plus detur: a q̃ plus ꝑcepit: vl̃ tñ attẽdendũ: vtrũ vni ẽt plus magis seruierit q̃ alteri: ar. ð. ð feu. c. i. ⁊ ar. ð. ð p̃bẽ. cũ s̃m apl̃m. vbi dič: q altario seruit: viuẽ de hz de altari. ergo si non seruiuit: vel si parum seruiuit: plus ei tenetur restituere.

d Quam tibi. in secunda: pmã hẽo. j. ð ꝓ. sig. cum tibi.

e Dispositõem. Lz de benignitate cãonica videatur testamẽtum fecisse reuera nõ est testatus: q̃ nullũ est testamẽtum vbi nomẽ heredis non exprimitur. C. de testa. l. iubemus. §. qð si nõ fuerit obs̃uatũ. circa fi. ⁊ ff. de his que in testa. ðlẽ. prĩne. ⁊ institutio hẽdis totiˀ testamẽti est fundamentũ vt insti. de lega. § añ heredes. sed sicut nutu possunt aliqua relinqui. C. ð fideicõ. ⁊ l epl'a ff. de le. iij. nutu. ðp: ⁊ hẽdis volũtas obmutescentis. xxvi. q. vi. q recedũt. sic nutu de equitate cãonica fit testamẽtũ: sicut ⁊ sufficit ad locutiõez alterius q̃ quis ãnuat testibus presentibus: ⁊ dicitur decedẽ testatus: ⁊ tale testamẽtũ dicitˀ nũcupatiuum. C. q test. fa. possunt hac cõsultissima licite ergo potest qs volũtati alterius cõmittẽ factiõez testamẽti sui. i. an quis sit ei heres. Distiguitˀ tñ q̃ aut ĩ volũtatẽ hẽdis cõmitto factiõem testamẽti aut ĩ voluntatẽ alterius. Si ĩ volũtatem hedis: licite possũ: sz expsse ei⁹ volũtati cõmittã. ff. ð cõdi. isti. ꝟba hec. Sed si cõfero ĩ expssam volũtatẽ alteri⁹: nõ valet: vt si dicam istituo hẽdẽ quẽ mei⁹ voluerit. ff. ð here. isti. illa istitutio. ⁊ l. siquis sẽproniũ. ⁊ l. captatoria. imo captatoria. i. adulatoria appellatur talis institutio. C. de testa. milí. captatorias. secˀ si tacite. C. de here. insti. l. ille institutiões. vt si dicã: istituo te herẽdẽ: si ticius ascenderit capitoliũ: vt. ff de here. isti. siquis sẽproniũ. ⁊ ff. ð cõdi. ⁊ demõ. nõnunq̃z. sed legatũ põt cõmitti arbitrio alterius tacite. ff. ð le. ij. l. i. sz alteri⁹ arbitrio expresse nõ põt cõmitti. ff. ð le. i. l. captatorie. ⁊ l. predicta. ⁊ incerte p̃sone bene possunt institui heredes: vt instituo pauperes heredes. C. de epi. ⁊ cle. siquis ad declinandum. ⁊ l. nulli. io.

f Fficij. legitimam. q̃ s̃m variam locorum cõsuetudinẽ varia est: ⁊ diuersa. j. de sepul. certificari. vin.

g Conditiõe. cõditio quid sit ⁊ modus tractatur infra de condi. appo. in. c. verum.

h Renunciasse. ff. de inoffi. testa. si pars. §. vlt. ⁊ l. se. ⁊ l. vlt. ⁊ C. e. ti. l. parentibus. her.

i Absolute. cu m enim absolute reliquit: põt ep̃s vtrãq̃z cõsequi. j. c. pr. Et valet hoc notare: q̃ si ep̃s dedit simpliciter aliqð bñficiũ ei qui pri⁹ hẽbat aliud: nõ vr̃ ei prius ademisse ff. ad municipa. laur.

k Uẽdicare. ar. q̃ recipiẽdo vnuz nõ intelligitur aliud renunciasse: nisi hoc sit dictũ. ff. de act. ⁊ ob. l. quotiens sic vxo: recipiẽdo legatũ nõ itelligitˀ renunciasse doti. C. ð rei vx. ac. vna. §. scienda ar. C. de pac. cõuẽ. si mulier. Ar. ꝯtra ff. de inoffi. testa. l vlt. ⁊ ff. ad. l. fal. l. si debitor.

l Constiterit. etiam apponẽdo cõditionẽ: aut si ipsam acceptauerit: si postea de fraude constiterit: q̃ nõ potuit testator auferre illam partem ep̃o que ei ex cõstitutione debetur. j. c. prox.

m Fraudaretˀ. videtˀ tñ: q̃ agere debeat ad supplementũ ep̃s in hoc casu: si minus reliquit ei legitiã portiõe. C. de inoffi. testa. siqñ. §. generaliter. ⁊ omnimodo. q̃ non admittit grauamen ista portio: sicut nec quarta debita de iure nature. argu. ff. de adop. si arrogator. §. sed an impuberi. l.

n Canone. loquitur de illis canonibus. x. q. i. decernimus ⁊ c. de his.

o Indulgentijs. j. de sepul. in presentia. ⁊ j. e. c. vlt. h.

p Quesisti. tertiam. x. q. i. decernimus. ⁊ c. de his. ⁊ j. de sepul. c. i. h.

q Quartam. xij. q. ij. nobis cõcesso. j. de sepul. cũ super. q̃nq̃z etiã medietas appellatur. j. de sepul. c. ij. ⁊ x. q. i. antiquos. In his enim loci consuetudo seruanda est. j. de sepul. certificari. Capl'a tñ q̃ dicũt res ecclie diuidendas in q̃ttuor ptes: de matricib⁹ ecclijs loquũtˀ. vi.

r Ecclesie coniunctim.

s Illud separatim.

t Presumitur. presumptione iuris nõ de iure. vnde

pbatio in ꝯrium admittitur: puta si longa et magna fuit dilectio. xij. q. ij. c. ij. sed econuerso: si relinquitur a propinquo: psumitur relictum intuitu persone. j. e. c. §. si vero. eccle. et. ff. eodem quia nos. xij. questione. ij. c. i.

a Eccle. Hic explicat secundū mēbrū distinctionis.

nātur et hec distinctio sumit ex illo cānone: et lz relinquit epo sub pprio noie: psumit tn intuitu eccle relictū ee. ff. de ann. le. l. annua. qd itelligitur circa relicta in vltia volūtate ab extraneos: secꝰ si aliqd det epo iter viuos: tūc psumit intuitu amicitie dantis aliqd: puta si lōga dilectio et amicitia fuit iter eos vel ppter spē alicuiꝰ remūeratōis. ar. ꝯ. xij. q. ij. sācimꝰ. et. c. pcedenti. Itē aliō ē dicere relinquo hoc ecclesie: et aliud reliquo hoc cāonicis. In pmo cāu relinquit ecclesie. i secūdo ꝯ. ar. ꝯ. ff. de re. du. ciuibꝰ. io. ff. de cōdi. et demon. l. municipibꝰ hoc verū ē s. qd dr i. c. pōtifices. s. qꝫ eccla hēat ptē suā ꝺ bis q legāt epo: et illud lz nō referas ad primū dictū sed ad superius.

b Epi. idest pro prium. l.

c Exprimat. Sz qd ē rō diuersitatis qꝫ qn relinqtur a i gd ecclie tm qꝫ epo bz inde suā ptez. et si relinqtur epo tm ecclia nihil bz: cū epus sit in ecclia et ecclia i epo. vij. q. i. scire. Lau. dicit lz cuenire ppter iur ipossibilitatē: qn iure nō offendit: si epo legat tm sed si tm legaret ecclesie secluso epo tc lz offēd. i iuo: ar. ff. ꝺ leg. i. nemo pōt vel pōt dici qꝫ noie ecclesie itelligit epus tanqꝫ caput. ꝯ. de his que fi. a. p la. si. cōse. c. nouit. et cū scribit caplo scribitur decano: q ē caput capituli. ꝯ. de ꝯces. pbē. pꝰ electionē sicut q pest exercitui de ipo exercitu itelligit. ff. ꝺ leg no. l. fa. l. ij. hle. ff. qs et a quo ap. l. i. § pseo. et appellatōe familie pnceps cōtinet. ff. de. ꝯ. si. familie. noie ꝯo epi qꝫqꝫ n itelligit ecclesia: vt i eo q renūciauit epatui. ꝯ ꝺ trāsla. lier eē rpo ralia. et. ꝯ ꝺ eo q renū. epi. c. i. Et cum aliqd dat ecclesie nulle psone determinate itelligit dari: ergo epo deinde habere dz partem cum sit caput ecclesie sed cum relinquitur tm epo intuitu tantum persone ipsius relictū itelligitur. et iō ecclesia nihil inde hēbit: imo epus inde poteit facere testamentum. ꝯ. eo. quia nos.

d Canonis. xij. q. ij. pontifices. et. ar. x. q. i. sic quidam et. xvi. q. i. ad hoc. Sic nēo facere pōt: qꝫ in testō suo leges locum habere nō possint. ff. de le. i. l. nemo pōt. ff. ꝺ pac. iter debitorē. et l. ius publicū. ff. ad. l. fal. qd ꝺ bō: o. i. rū. C. de cōdi. iser. l. ij. ꝯ. ꝺ so. cōpe. si diligēti. j. ꝺ sē. ex. ꝯtu

e Nec ē. hic rūdet tacite qōni q posset fi (git. i. e. tua eri p canonē illū. xij. q. ij. pontificeo. cuius vba hic po

esse relictuz intuitu ecclie ᵃnō psone. vnde cathedralis ecclesia de illo pōt canonicam petere portionē: quemadmodum epo cōpetit sua portio si aliqd ecclie relinquatur. et hoc verū ē: nisi testator exprimat qꝫ velit illud tm esse epiᵇ non ecclesie in quo casu seruanda ē dispositio testatoris. secus autē si exprimatᶜ: qꝫ velit eē illud tm ecclesie non epi: qꝫ priuata dispositio testatoris nō pōt generalem constōem canonisᵈ immutare nec ᵉē ꝯrium quod in canone legitur: vz qꝫ pontifices: qbus ab extraneis aliqd aut cū ecclia aut sequestratiꝫ dimittitur aut donat: qꝫ hic ille qui donat pro redēptōe aie sue nō pro ꝯmodo sacerdotis pbat offerre nō quasi suuz ppriū sed quasi dimissū ecclie inter facultates ecclie computabunt: qn hoc ē verū cū testator: ita sequestrati legat illud epo qꝫ nō exprimit: vtrum velit ad epm tm non ad eccliam ptinere. Si ꝯo relinquat illō epo a ppinquoᶠ psumitur esse relictum nō intuitu ecclie sed psoneᵍ: nisi forte ꝯrium probaret: et istud nihil pōt ecclia petere in vita eius. Quod ʰsi relinquat epo et ecclie: ꝺ illo canonica iter ipsos est diuisio facienda. Si vero illud epo et illud ecclie relinquatur: siue equalia siue lequalia sint relicta reducenda sunt ad diuisionem canonicā iter ipm et ecclesiā: cathedralez: nisi ambo velint eē testatoris dispōneᵏ contentiˡ quā ppter vltime voluntatis fauorem satis decēs ēᵐ obseruare: vbi neqꝫ fraus interuenit neqꝫ dolus nec qsqꝫ nimium defraudetur debitā portione. Secus autem est si aliqd legetur epo, et aliqua capellis vel monasterijs aut aliis pūs locis. nam in hoc casu quod legaturⁿ epo eius est pcipuum: cum ecclia cathedrali quēadmodum si cuilibet alij legaretur. et deᵒ illis que alijs legātur portionē canonicamᵖ nihilominꝰ obtinebit: qm non ēᵍ tanta cōio inter ipm et inter capellas et mōasteria seu alia pia loca: quantaʳ ē inter epz et eccliam cathedralē: cui ē spirituali coniugio copulatꝰ; vnde que acquiritˢ epo non illis sed isti tm acquirit. Illōᵗ autem est generaliter obseruandum circa eum qui pōt ppriū possidere: prelatōem vl administrationē ecclesie non habētēᵘ: qꝫ si aliquid relinquatur spāliter non solum a ppinquo verum etiam ab extraneo intelligitur esse relictum non intuitu ecclesie sed persone: nisi pbatio in cōtrarium apparēt et iccirco de illo nec epus nec

f Appinquo. vsqꝫ ad qrtū gradū. C. de epis. et cle. auē. licētiā. et i auē. ꝺ ec. ti. §. iterdicimꝰ. colla. ix. et. j. de cōsan. et affi. q dz. Quidam dicūt vsqꝫ ad. vij. cū canon nō distinguat hic. vt. xij. q. ij. c. i. et. ij. et. ꝯ. eo. qꝫ nos. vin.

g Persone. ꝗre nihil debet eccle. ar. ff. de pe. here. itē vēiūt. §. itē non solum.

h Ad si tertiū. mēbrū distinctionis. t.

i Si ꝯo. quartum mēbrum diuisionis.

k Dispositione. fauor vltiē volūtatis. xij. q. ij. c. vlt. ff. p socio cū duobus alias icipit: si iter fratres §. idez respondeo. io.

l Contēti. ꝯ. c. proxio.

m Decens. n. ē vt pro modico non contendat. ff. locati. si merces. §. vis maior. et. l. habitatores. et ideo multū operat repetitio ꝯbi: hoc. s. cuz dr relinquo hoc epo: et relinquo illud ecclesie. l.

n Legatur. qꝫ hoc est ius precipuum: et diuidi dz illud cuz ecclesia cathedrali. vin.

o De illis scilicet monasterijs vel capellis.

p Canonicam. s. tertiam vel qrtā: vt dr in prin. c. et. ꝯ. e. c. pr.

q Non est. Hec est ratio quare secus est.

r Quanta. ar. qꝫ non dr de gremio ecclesie: qui eligit de nu noribus ecclesijs: lz sit eiusdem ciuitatis. argumentum infra de verbo. significat. cum clerici.

s Acquirit. xviij. questione. i. c. i.

t Illud autem. quod sequitur.

u Habentem. siue habeat beneficium ecclesiasticum siue non. vincen.

a In vita eius post mortem bñ si itestatus decedat: ar. J. de suc. ab inte. cū dilectus. ata tñ q nō hēat ppinques. xvj. q. vlti. c. vl. et i auč. de ec. ti. §. sigs āt. coll. ix. eps. et xvj. q. v. sūt mafeste

b Rainuci. adelasiā. mrem puellar de qbus seqtur. Here d. tas rainucy valuit. litig. cōputatis dote domo et horto in quibus alterocha fuit instituta heres.

c Dotem. per hoc itelligitur dos legata. ff. de leg. iij. l. si sic.

d Relinquēs. si nihil sibi in testō religsset: nō valuisset testm̄. C. d inof. testa. oimodo. et l. se. et iā dotē q̄s legatū cōputab it in legitima. C. e. ti. qm̄. et l. si qñ. et l. generalit et si n̄ sufficeret: agere poss; ad supplemētū: vt i legibus pdictis. et. C. e. ti. qm̄ nouella. et l. siqñ. §. i. et l. generaliter. Et q dicit relinquēs: itellige q instituit eā heredē sibi i illis reb alias nō valuisset testm̄ iure nouissimo in auč. vt cū de ap. cog. §. aliud quoq. et §. hoc aūt. coll. viij. et in auč. de trie. et semis. §. freqnter. collā. iij. cōcordat pdictis legib veterib q̄s standū est illi auč. vt cū de ap. cog. tan q̄s posterior. C. d ioffi. testa. sūt ille due aūt. et tales qui i certis reb insti tuūtur loco legatary ha bēt nec tenēt creditorib. C. d here. isti. quotiēs et si nō sufficeret agere poss; ad supplementū: vt i. l. pdictis. b.

ecclesia pōt i vita eius sibi aliquid vendicare: et hoc intelligitur esse verum: cum fraus minime procuratur: que si detecta fuerit patrocinari nō debet. Idem episcopo tuscano

Rainutius de clera duas hñs filias: alterocham vz et adiectā: mrem isup clerū et vxorē nomine adelasiā: in extremis positus cōdidit testm̄: alteroche filie pubēi vltra dotem quā ei dederat domū et quandam hortum in eodē testamento relinquens adiecte vero impuberi reliquit cetera bona sua: adijciens. vt alterocha et soboles quam gestabat in vtero eidem impuberi succederent. si absq liberis morereretur. Mortuo itaq testatore tutores ipuberis eam cum omnib bonis eidem relictis a patre iure lombardo cuidā p. nomine tradiderūt: q filiū

post insti. de pupil. substi. §. vl. et. ff. de vulga. substi. l. coheredi. §. cum filie. talis eni fuit substō ista: et substitutō vulgaris expirat q̄cito adita ē hereditas. C. de ipube. et alijs substi. post aditam. Pupillaris statim expirat p temp pubertatis: isti. de pupil. substi. in prin. et. ff. d vulga. substi. l pupillari. Hec fuit. l. i casu huius decre. fideicōmissaria substitutio siue precaria. io. Et hoc ictertū cōditōnis potuit soror remittere sororis: l; sit p volūtatē testōris. C. d pac. l. i. et l. cū ppōnas. et hoc ppter votum captande mortis. C. d trāsac. d fideicō. nec pōt alienar taliter grauat. C. cōia. de le. l. vl. §. q̄s q nīa. et §. q̄s in oibus. et i auč. ibi posita res q. nisi i casibus in auč. ibi positis: libertatē tñ p stare pōt pcio soluto. ff. ad trebell. q. dā. §. vl. nec diceretur mori sine liberis: si mōasterio derit se. et sua. d. de pba. in pñtia. vbi de hoc. vincenti.

ex eo suscipiens tandem sine liberis ē defuncta: cuius bona idem. p. maritus eius superstes aliquāto tpe possedit in pace: q cū alia muliere matrimoniū p̄hens: et filios suscipiens ex eadē diē clausit extremū. Postmodum iter altero chā: et filiū eius ex vna pte: et filios eiusdem. p. et rainerium tutorē eorū ex altera sup bonis pdictis eiusdē adiecte suscitata materia q̄onis ceperūt coram. g. iudice tuscañ. adinuicem litigare: corā quo alterocha: et filius eius bona quodā rainucij tanq ex cā fideicommissi vel substitutionis sibi debita petierūt tutore filiorū pre dicti. p. ex aduersa dicente: q obstabat illis annalis pscriptō vsucapio pro dote ac longi pis silentiū diuturnū. Insuper allegabat: q de bonis illis tam tertia clere ma/

f Filiū ex eo qui decessit ea viua: et ita pinde ē ac si nō fuiss;. J. d. h. sig. nā et ego. cū mortis tpe liberos nō haberet. ff. ad tre. ex fcō. §. siquis aūt. suscepit. nec habuit ex illo nepotē superstitē: q tūc idē ēēt ac si haberet filiū. C. de cōdi. inser. l. i. et C. ad trebel. iubemus. §. sin autem. vin.

e Si absq liberis. Et hoc vf: q hec substitutio fuerit cōpēdiosa. s. qñcūq decederet sine liberis ei succederet soror cum sobole. Unde nō. q ē quedā substō vulgaris: qdā pupillaris: qdam exēplaris: qdam cōpendiosa: et tales substōnes dicunt directe. itē ē et fideicōmissaria: et hec ē indirecta. Et alia reciproca vel breuiloqua. C. de ipub. et alijs sub. l. pcib. Substō vulgaris ē que ab oib vulgarib fit: et fit sub hac forma. Instituo te heredē: et si tu nō eris heres ille sit heres: isti. de vulg. substi. in prin. et expirat adita hereditate. C. de ipu. et alijs substi. l. p aditā. Pupillaris ē. q. fit talib vbis: Filius me mihi heres esto si tu nō eris heres: vel si eris heres: et ifra ēts pubertatis decesseris: ille sit heres: isti. de pupil. substi. i prin. Hec aūt expirat adueniēte pubertate. insti. e. §. masculo. Exēplaris ē q fit ad exēplū: pupillaris q fit furioso i his vbis: Si filius meus decesserit priusq; puenerit ad sanā mentē: ille sit heres. C. de ipuber. et alijs substi. humanitat. insti. de pupil. substi. §. i. hec siā expirat eo redeūte ad sanā mētē: insti. d pupil. substi. qua rōe. Cōpendiosa fit talibus vbis: Quādocūq filius meus decesserit: ille sit heres. C. de impube. et alijs substi. pcibus. Fideicōmissaria dicit q fit sic: instituo te heredē: et rogo te: vt hereditatē restituas tito tali die: vel sub tali cōdictōe: si decesserit sine filijs. Et ista substitutio pōt fieri p volo mando rogo et hec [illegible] pōt fieri a quocūq et cuicunq ante pubertatem et

g Est defuncta. et itellige: q ipa instituit maritū: et tūc soror admittit. ex cā fideicōmissi: vt seqtur. Si vō n̄ illi tuisset eū: tunc peteret soror totā hereditatē ab intestato C. de fideicō. si in psona. et maritus non fuit indignus: ers non tenuisset institutio. C. de inoff. testa. fres. vin.

h Clausit. lite prius contestata cum alterocha et filio eius vt colligitur. J. versi. ibi a tempore litis contestate. petere pti a predicto. petro et filijs eius.

i Uel substitutionis. Sed videtur q istud petere nō potuerunt: q substitutio euanuit statim post ipe pubertatis: q pupillaris videretur fuisse substō. dico q non q substitutio facta talibus verbis: qñcunq iste decesserit sine liberis substituo alterocham: in hoc casu etiā post ipe pubertatis tenet substitutio: q illud verbum substituo trahitur ad fideicōmissariam substōem. ff. ad trebel. sceuola. Si aūt substitutio fuisset facta talib vbis: Si ista non fit heres: alterocha sit heres. vel sic pōt fieri. Quandocūq adiecta filia mea ipubes decesserit ei alterocha sit heres: tūc nisi adiecta decederet ifra pubertatē: alterocha non succederet ei nisi testator fuiss; mi

tris testatoris ⁊ tertia adela/sie vxoris eiusdem: q̄ quarta ꝑ trebellianum nomie ipsius adiecte erant ante oía dedu/cende. Dictus vero iudex su/pradictum rainerium tutorio nomine pupilloꝝ in restitutio ne bonoꝝ rainucij cōdēnauit: tertia clere prio deducta quā adiecte ac viro suo donauerat de qua substitutōe quaꝫ fecit rainucius non videt aliquate nus cogitasse: deducta quoqꝫ tertia adelasia quam ipsa.p. vendiderat supradicto. prece pit etiam idem iudex de his rebus illas tertias deducēdas de quibus deduci poterāt s[ꝫ] tusculane consuetudinem ci/uitatis deduci preterea quar/tam per trebellianū idem iu/dex iniunxit: cum ēt quilibꝫ ex traneus restitutōe grauat⁹ eā deducere potuisset: sꝫ vtraqꝫ pars ab illa sententia prouo/cauit: ⁊ infra. Cum autē co ram.g.diacono.card.auditoꝝ a nobis concesso fuisset diuti/us lingatum: ipse de manda/to nostro sententiam supradi/cti iudicis: videlicꝫ in eo q̄ di xit tertiam clere ⁊ tertiā ade lasie integraliter deducēdas pronunciauit iniustuꝫ ⁊ ab ea legitime prouocatum: diffini/ens sic illas tertias deducen/das: vt legitima portio iure nature debita alteroche illi salua sit in vtraqꝫ: ad cuius restitutionem dictum raineri um cōdemnauit. In eo ve/ro, q̄ quartam per trebellia/num idem iudex censuit reti/nendam: sententiaꝫ confirma uit eiusdē: ita videlicet q̄ fru ctus de bonis ipsius a tpe lit.

ke.ff.de vulga.subsli.centurio.⁊.l.verbis.⁊.C.de impu ber.⁊ alijs substi.preccibus.q: talis substitutio nō pōt fie ri: nisi a milite: vt in.l.centurio.vel dicas vt dictum est ī notula ex hoc q̄ hic fuit fideicōmissaria substitutiō: vt innuit hec littera tanqꝫ ex causa s.deicōmis.vel sub.io.

k Prescriptio. Hec allegatio ho/die cessat: insti. de vsuc.§.i.⁊.C.ꝺ an/na.exceptio.l.i. in prin.

l Usucapio. pro dote. tunc prodest vsucapio ꝑ dote: qñ res inestimata traditur ꝑ dote: ⁊ sequitur inde ma trimonium de iu/re ⁊ de facto: sed si res estiate tradun tur: tunc ē emptio ⁊ venditio. vt.ff.ꝺ iure do.l.plerūqꝫ. §.si autem.⁊.l.quo tiens.⁊.C.de iure do.l.quotiēs.⁊ tūc vsucapit res ꝑ em ptore.ff.ꝺ vsuca.ꝑ dote.l.i.ij.⁊.iij.C.e. ti.l.vna.io. Sed q̄ re non ꝑfuit hec ꝑ scriptio respōdeo: actio que compe/tit ex testamento ꝑ sonalis est C. com munia. de le.l.i.⁊ insti.de le.in pn.⁊ actio personalis nō tollitur: nisi spacio.xxx.annoꝝ.C.de consti.pecu.l.ij. nec currit ꝑscriptio contra eam: nisi ex quo cepit competere. i.ex quo potuit agere ex testamento.C.cōia de le.l.i.⁊ in insti.de le.in pn.C.de prescrip.xxx.anno.sicut in rem.et C.de iur.do.in rebus.t.

m Longi temporis. longum tempus dr̄ spaciuꝫ.x.vel xx.anno.C.de ꝑscrip.lon.tē.sup.longi.

n Tam tertia. Sed quid ad matrem vel vxorē ꝺ bo/nis rainucij: cū ꝺscendētes ī emp excludāt matrē: ī auc. de here.que ab intesta.defe.ī prin. colla.ix.sitr.⁊ vxor ex cludit.C.vnde vir ⁊ vxor.l.vna. Sed dic q̄ istud erat sm̄ consuetudinem ciuitatis: que matri ⁊ vxori ꝺfert ter tiam ī bonis mariti: ēt si filios hēat: q̄nqꝫ tm̄ ꝺfert vxo ri q̄rta ps ī bōis mariti si ipsa est iops.C.vñ vir ⁊ vxor. auc.preterea. Itē cum vir eā sine cā dimittit.C.de repu. iubemus.§.i.io. Uerius dicas q̄ iste tertie non deducū tur sm̄ ius ciuile sed sm̄ ius lombardū: vt hic dicit.ꝺ. ī littera vbi dr̄ iure lombardo. nā cautū ē ī lōbardia q̄ si maritus moriatur anteqꝫ vxor: vxor lucrat tertiā ꝑtem bonoꝝ mariti: vñ tā mater q̄ꝫ vxor deducet illas tertias sm̄ legem lombardā. ⁊ ī ciuitate tuscana seruat lex illa ⁊ ꝯsuetudo ē sm̄ illā.l. vt dicitur in pn.glo.

o Scd̄m ꝯsuetudinem. forte cōsuetudo erat: q̄ de mo bilibus non deduceretur.l.

p Utraqꝫ pars. ꝑuocauit sic.J.e.rainaldus.ꝺ.de app. si duobus.⁊.C.de ap.l.vl.

q Deducendas. petierat enim alterocha legitimam in bo/nis matris ⁊ auie in quibus ipsa legitimam habere debebat insti.de exhere.li.§.mater.in auc.de here.⁊ fal.§.primum ita qꝫ.⁊.ff.de inoffi.testa.l.i.⁊.l.ij.⁊.l.filius qui.⁊.l.filius nō im peditur. Sed quare reuocatur donatio clere in parte. dic q̄ fuit inofficiosa.C.de ī offi.do.l.i.⁊.ij.⁊.C.de in/offi.testamen.auc.vnde ⁊ si parens. Idem enim credo q̄ venditio adela sie facta fuerit in frau/dem: ⁊ simulate. vnde non debuit obesse altero che quantum ad legiti/mam: vt hic dicit.⁊ dōa tio ⁊ venditio in morte fuit facta: vnde altero/cha priuari non potuit sua legitima.J.de sepul. de his. vbi de hoc: ⁊.ff. de condi.empti.l.nuda. ⁊ imaginaria.

r Debita.i.tertiam iu/re naturali.

s Trebellianum. Nota ergo: q̄ quartarū alia est debita iure naturali que dicitur bonorū sub sidium. ⁊ hec debetur fi lijs tantum: qui sine cau sa exheredari non pos/sunt.C.de inoffi.do.si to tus.⁊.C.de inoffi. teste. parentibus.⁊ in auc.vt cum de ap.cog.§.causas. colla.viij. ⁊ huic quarte nullum grauamen potest imponi.C.eo.ti. om/nimodo.⁊ duabus.l.se.⁊ hec hodie est aucta ad trientem ⁊ se missem numerum filioꝝ: vt si sunt quattuor filij: ⁊ infra ꝺ bent habere tertiam partem: si sunt.v.vel vltra: debent habe re medietatem eius quod ei deferebatur ab intestato.C.e.ti. auc.nouissima.⁊ in auc.de triente.⁊ semis.§.hec nos.coll.iij. ⁊ in auc.de resti.⁊ ea que pa.§.quamobrem.colla.iij. ⁊ ī hac veniunt que omnia perfecta sunt ab eo cuius fuit hereditas: ⁊ computantur in ipsa.C.de ioffi.testamen.quoniam nouela ⁊.l.siquando.§.⁊ generaliter.⁊.C.de colla.l.penultima. Item ē ⁊ alia quarta trebellianica: vt cum aliquis est institutus he res ⁊ rogatus: vt alij restituat hereditatem si moriatur sine li/beris. vt hic fuit. Iste taliter istitutus pōt retinere quartam ꝑ tem de tota hereditate per trebellianum: ⁊ sic appellata ē tre bellianica a trebelliano auctore. De hac habes insti.de fidei cōmi.heredi.§.sed quia.⁊.C.ad trebellia.per totum.⁊ hec tra bitur de vniuersitate hereditatis: ⁊ in hac imputantur lega/ta ⁊ donationes.ff.ad.l.fal.i quarta. Item est ⁊ alia: que q̄rta debetur iure institutionis: vt cum aliquis est institut⁹ heres. ⁊ illa hereditas est exhausta per legata vel fideicōmissa. tū institutus heres potest detrahere quartam partem de singu/lis legatis vel fideicommiss.⁊.C.ad.l.falci.per totum.J.e. rai/naldus.ad fi.ver.⁊ saluo. est ⁊ alia que debetur arrogato ī bo nis arrogatoris.ff.de ado. si arrogator. in ista sola heredita/ria imputantur non donata vel legata: sed fideicommissa.ff. ad.l.fal.nenfennius.⁊.l.id qꝺ aūt.⁊.l.in quartam.

a Contestate. Ex quo a tpe litis ↄtest. fuit i mora: ↄputatur fructus i quartã ⁊ ꝗcquid ex his hʒ sup quartã restituit: sic ⁊ cũ i mora nõ ẽ: sʒ ꝑcipit fruct⁹ ex volũtate defũcti: vt q₂ p⁹ tps rogat⁹ ẽ restituere hereditatẽ: tũc cõputat i quartã sʒ qđ supraq rtã hʒ nõ restituit: si aũt heres ꝑcipiat fruct⁹ negligẽtia nõ petẽtis fideicõmis sũ: tũc nõ ↄputet i q̃rtã nec restituit: hec ꝓbatur ff. ad trebel. in fideicommissaria. ⁊. l. mulier. §. si heres. ⁊. l. ita tamẽ. §. heres ex asse. Sed obĳcit ↄ decre. istã. Nõne hic fi lia ꝓmi gradus rogata erat restituere hẽditatẽ sorori: ⁊ dicit lex ꝙ vbi gs ꝓmi gradus rogatus est restituere hereditatẽ filĳs suis vel fratribus si decesserit sine liberis: đ bet retinere quartã ꝑ imputatõem fructuum: sʒ hoc testator rogauerit. Sed in ipsis hereditarĳs rebus retinebit q̃rtã ⁊ dodrans restituitur. vt C. ad trebel. iubem⁹. et hic dr ꝙ fruct⁹ debent ↄputari i q̃rtam. Dicas ꝙ lex illa iubemus: loquit de fructib⁹ ante litẽ contes. ꝑceptis: ⁊ illi non imputant filĳs ꝓmi gradus: sed ꝑcepti post litẽ ↄtes. iputantur i q̃rtam: q₂ post lit. ↄtes. dicunt malefidei possessores: vñ i illos tenent restituere. C. đ rei vẽ. certũ ẽ. ⁊ ita nõ ↄdicit. io.

b A p. ꝓdicto. p h tollit ꝙ cũ ipo. p. litis contestatio facta fuit: vt dixi. s.

c Potuit. C. de inof. testa. qm̃ i prioribus.

d Legitimã ipsam. retinebat ergo isti duas falcidias: vnã đbitã iure nature ⁊ alterã trebellianicã: quartam. s. quã retinet qlibet extraneus restitutiõe grauatus. J. e. rainaldus. Et ꝙ ẽt de iure ciuili hoc fieri possit: ꝓbatur pluribus argumentis. Et ꝓmo pater dum rogat filiũ de restituẽda hereditate: ñ grauat eum i legitima q₂ non põt: vñ fideicõmissum i illa legitia non ẽ ipo iure: q₂ i ea nullũ grauamẽ põt iponi filio. C. de inoffi. testa. qm̃ i prioribus: ⁊ iõ i alio rogatus videt: ⁊ đ eo i quo ẽ rogatus dʒ quartam deducere: in auẽ. de resti. ⁊ ea que pa. §. quãobrem: colla. iiii. i auẽ. de resti. §. nobis igit. colla. viii. Et ẽ ar. ad hoc ex eo ꝙ dicit lex. ꝙ si legatũ reliquit alicui vltra id qđ capere possit ⁊ lex falcidia locũ habeat: ꝓmo deducit lex falcidia ac si totũ caperet: postea detrahit qđ capere ꝑ legẽ nõ põt: vt illud ꝑter falcidiam hẽat heres: ⁊ si id qđ retinet nõ excedit sũmã quã cape põt: totũ debet. ff. ad. l. fal. quotiẽs cuidã. ⁊. l. ꝙ aũt dr. ⁊. ff. ad trebel. cũ heres. Jtẽ legitimã iure nature capit: vt debitũ quoddã: in auẽ. đ here. ⁊ fal. §. ꝑmũ itaqꝫ. ⁊. §. ſiqs aũt nõ. colla. i. ⁊ hic. s. vbi dicit iure nature debita alterochę. ⁊. J. e. rainaldus. vnde de residuo videt ꝙ đtrahat quartã. s. falcidiã vel treb. ar. C. ad. l. fal. irritũ. ⁊ ẽ arg. ad hoc. ff. ad trebel. l. petĳt a filia. ⁊ i hac opinione fuit Ino. h ⁊ grego. J. e. rainaldus. Et ita tenẽdũ ẽ hʒ canonicã eqtatẽ i q̃ opiniõe fuit dñs. m. Sʒ dñs ia. bel. dicebat ꝙ đ iure ciuili filius tñ vna falcidia dʒ eẽ ↄtent⁹: hac rõne: q₂ si elegit hr̃e q̃rtã trebellianicã: illã hʒ đ bonis pr̃is: vt heres: ipã ergo tenet cõputare i legitimã: q̃ iure nãe debet: nã i ea ↄputat ea q̃ capit de bonis patris iure hereditario ⁊ ẽt i alio mõ. C. de ioffi. test. qm̃ nouella. Rursus si elegit illã legitimã: que iure nature đ

ↄtest. ᵃꝑcepti aᵇ ꝓdicto. p. ⁊ filĳs ei⁹ post mortẽ adiecte ↄputet i ea: q si sufficerit ad q̃rtã ⁊ fruct⁹ ei⁹: eo noĩe alia deductio nulla fiat: alioqn iuxta q̃ntitatẽ fructuũ ꝑceptoꝝ ↄputatõis rõ hẽat. Et vo pr̃ adiecte ipã i legitia nõ potuitᶜ aggrauare: legitimãᵈ ipã vʒ ei⁹ partis q̃ sibi debebat ab itestato đducẽdã cẽsuit ⁊ ẽt retinendã: ita ꝙ deductio fiat tãtũmodo de his reb⁹ de qb⁹ hʒ tuscane ↄsuetudinẽᵉ ciuitatis fieri consueuit. Jn eo aũt ꝙ ꝓnoiatus iudex ↄdẽnauit raineriũ noie pupilloꝝ ad residuiᶠ restitutionẽ alterochę ac ei⁹ filio faciẽdã: ipi⁹ sniã ↄfirmauit. Nos igit eiusdẽ cardinalis sniã ratã hñtes ipã auc. apostolica. ↄfirmam⁹. Gregorius nonus nomosi. epo.

Ua nobis. f. itimauit qᵍ ñ nulli tã religiosi q̃ clici seculares ⁊ laici pecuniam: ⁊ alia bõa q̃ ꝑ man⁹ eoꝝ ex testamẽtis ↄcedẽtiũ đbẽt i vsus pios expẽdi: ñ dubitãt alĳs vsibus applicare. Cũ igit i oib⁹ pĳs volũtatib⁹ sit ꝑ locoꝝ episcopos puidendũ: vt ꝓm đfuncti

bet illã dʒ ↄputare i quartam trebellianicã nam si eligit illã hr̃e: q iure nature sibi debet: negari non põt quin iure istitutõis capiat eã: q₂ i ea fuit istitutus sicut i aliis bonis. C. de ioffi. testa. cũ querit. ⁊. l. parentibus. ⁊. l. ex tribus. Cũ igit ↄstet ꝙ eã capiat iure istitutõis: ↄstat pẽr ↄsequens: ꝙ eã dʒ i quartã trebellianicã iputare: q₂ in ea imputant ea q̃ iure istitutõis capiunt. ff. ad. l. fal. in quartã. ⁊. l. accepti s. ⁊. ff. ad trebe. đducta. §. nũmus. nec obstat qđ dicitur: q illã legitiã capit vt debitum. q₂ nihilomin⁹ verũ est ꝙ eam capit vt heres: ⁊ i ea tenet istitutio. nõ est enim debitũ a pr̃e vt ꝑ hoc sit aliqua actio q̃ↄpetat filio ↄ patrẽ: sed ex natura debitũ dicit: ita etiam ꝙ pr̃ filium nõ defraudet nisi iustam igratitudinis cãm committat filius: vnde istitui põt i eã: ⁊ ẽ institutio. Cum ergo vna i alia computet: manifeste apparet: ꝙ ambabus đductõibus vti nõ põt. Jtẽ dicit lex ꝙ i testamento patris ⁊ filĳ vna sola quarte đductio sufficit. ff. ad. l. fal. in rõne. §. qđ vulgo. ⁊. ff. đ iof. testa. papinianus. §. si ↄditõni ⁊. §. ſiqs ipubes. ⁊. ff. ad trebel. mulier. §. si heres. ⁊. l. scribit celsus: tñ si eligit trebellianicam nihilominus ⁊ illã q̃ debet iure nature habere põt. s. q̃tenus plus ẽ in ea q̃ i trebellianica. ⁊ ecõuerso. Hec ẽ cõis opinio doctoꝝ legum: sed magis equa vr̃ opinio canonica: put hic dicit ⁊. J. e. rainaldus. in q̃ opinione fuit dñs. m. ⁊ ei⁹ sequẽces. Alĳ voluerũt distinguere: vtrũ pure ⁊ simplr̃ filius rogẽt de restituenda hereditate: aut sb ↄditione vel i diẽ: vt si pure tunc vnam falcidiã tñ hr̃e dʒ: si i diem vel sb ↄditione vtranqꝫ habebit.

e Consuetudinem: vt si consueuit deduci in ipsis reb⁹ hereditarĳs ⁊ non fructibus: unde deductio fiat: lex tamen vult ꝙ fructus in ea computentur. ff. de inoffi. testa. contra veteranum al' est. §. ⁊ incipit. l. pa. §. si conditioni. vt dictum ẽ. s. e. c.

f Residui. excipi tñ debuerunt iura. sepulchroꝝ ⁊ operaꝝ actiões. ff. ad trebel. q₂ perinde. §. restituta. ⁊. l. si patroni. rũso. i. sed ⁊ actiones quas adiecta heres quesiuit personaliter credendo pecuniã hereditariã vel pignus accipiendo ꝑ debito: non transeunt ex sola restitutõe: nisi cedant. ff. ad trebel. si heres pecuniã. sed actõem habet vt cedant vt ibi dr. lau.

g Ua nobis. pĳs volũtatibus. Nõ ꝙ relicta ad pias cãs ꝑ diocesanũ epm debẽt executõi mãdari si illi qbus hoc ↄmissum fuerat nõ adimpleuerit. J. e. ioannes. ff. de peti. here. hereditas. §. i. ⁊. C. de epis. ⁊ cle. nulli. ⁊. s. e. si heres q ad hũc cãm restringit: in quo ẽt casu duo vel tres testes sufficiũt. s. e. ti. cum esses. ⁊. e. relatũ. vt ibi dr: ⁊ hoc qđ dicit hic sumptum fuit de auẽ. de ecc. ti. §. ſiqs autẽ ꝑ redemptõe. colla. ix. vbi dicit imperator

in cibus talibus pĩs voluntatibus defunctorũ volum⁹ sanctissimos epõs puidere:vt tm volũtatẽ defuncti oĩa pcedãt:licet testator vel donator hoc phibuerit.

a ℭ Voluntatẽ.q̃ oĩo seruãda ẽ.xiij.q.ij.vltima volũtas ⁊ vltimũ testm̃ hoĩs imobile ꝑseuerat.j.de cele.mis.cum marthe.§.ceterũ. ⁊ nihil ẽ qđ magĩ debeat hoĩb⁹ q̃ꝫ vt suppreme volũtaꝭ liber sit stil⁹.C.de sacrosan.ec.l.i.⁊.ꝗ q̃ꝫ lex vltima volũtas seruari debet:ĩ auč.de nup.§.dis/ponat.coll.iiij.⁊ ħ telligẽ:cũ volũtas ẽ rõabilis.Nam si q̃s vult filiũ suum exheredare sine cã talis volũtas non ẽ seruãda:ĩ auč.vt cũ de ap.co.§.aliđ quoq̃ꝫ.coll.viij.vbi enumerantꝰ cãe ex q̃bus fili⁹ põt exheredari.Itẽ siq̃s p/ciperet ossa sua pĩjci in mari:talis voluntas nõ ẽ seruãda.ff.de condi.isti.l.q̃dã.Sed voluntatem talem moriẽs põt mutare:q̃ ambulatoria ẽ voluntas defuncti quousq̃ꝫ morte ꝯfirmeꝭ.ff.de adimẽ.leg.l.iij.⁊.iiij.⁊ in predicta decre.cum marthe.

b ℭ Interdicti.testator eñi non põt phibere q̃ epõ non exequatur hui⁹ voluntatẽ:vt in auč.de ec.ti.§.siq̃s aũt pro redẽptione.ver.in oĩbus.colla.ix.⁊ ẽ rõ:q̃ priuata dispõ testatoris non põt gnãlem constõnem legis vl ca nonis ĩmutare.š.e.reqisiti.⁊.ff.de le.i.nemo põt.ſi.x.q.i.sic q̃dam.sic ẽt lex falcidia ꝯtra voluntatẽ testatoris ĩducitur.C.ad.l.fal.si vt allegas.⁊.arg.ff.ad.l.fal.iuia.⁊ l.testõ.⁊.l.quod de bonis.in fi.⁊.j.ti.priori.in fi.vbi đ ħ

c ℭ Monitione q̃ semꝑ precedere đꝫ vindictã.xij.q.ij.l. digne.⁊ nisi hoc facerent deberent perdere omne lucꝝ quod essent habituri:⁊ episcopus illud postea exequa/tur.vt in predicta auč.de ec.ti.ber.

d R Ainaldus hoc mõ.i.hac cõditõe si sine liberĩ masculis morereꝭ:⁊ ita modus p conditõe seruaꝭ.C.de his que sub mõ relin.l.i.Que sit dĩa inter moduꝫ ⁊ conditionẽ.diceꝭ.j.de cõdi.ap.verũ.⁊ hec v̄ba hoc mõ potius fuerunt verba illius qui condidit decretaleꝫ.

e ℭ Filijs masculis.nec sufficit ipm̃ filios masculos ha/buisse:nisi tpe mortis supstites fuerint.š.e.rainuci⁹ sup hoc:dic vt.š.de pba.i p̃ntia.ĩ gl.q̃ ĩcipit:igressus ⁊ fuit hec substõ fideicõmissaria:⁊ de ħ dic:vt.š.e.rainuci⁹.

f ℭ Cum eis.scilicet patruis.

g ℭ Quibusdam bonis.isti patrui forte aliqua posside/bant:de bonis peponis ex instõne vel cã legati vel ẽt sine aliqua cã:⁊ iõ dicit ita:q̃ neutra ps hẽt licentiã trãs/ferendi in aliã ꝑsonã:vel forsitan ipse rainaldus oĩa pos/si debat:q̃ forte remanserunt indiuisa inter peponem ⁊ fratres:vnde dicebant se habere ius in bonis illius

h ℭ Compromissi.q̃ dictũ fuit ĩ cõpromisso.vt si oẽs interesse non possent:duo arbitrarenꝭ:alſ nõ possẽt:sic ⁊ cũ pleſ sunt iudices.š.đ of.del.vne đlegatoꝝ.dic vt ibi

voluntatẽ[a] vniuersa pcedãt:lꝫ ẽt a testatorib⁹ id cõtingeret ĩterdici[b]:mãdam⁹: quatenus: executores testamentoruꝫ huiusmodi:vt bona ipa fideliť ⁊ plẽarie ĩ vsus p̃dictos expen/dãt:mo.[c]pre.cõpellas. Idẽ.

R Ainaldus pepõis fili⁹ heres ab ipo institutus hoc mõ[d] vt patruis suis here/ditatem restitueret si absq̃ꝫ fi/lijs[e] masculis moreretꝭ:cũ eis[f] mortuo pepõe super q̃busdã[g] bonis hereditatis eiusdem in tres arbitros cõpromisit quorum duo mortuo reliquo: p/ut ex forma cõpromissi[h] pote/rant pcedentes taliter arbitrati fuerunt:q̃ neutra[i] pars hẽret licentiã transferendi quocunq̃ꝫ modo in aliũ res p̃dictas[k]: nisi in eorum filios masculos ex ipsis legitime[l] descendẽtes ⁊ q̃ contra hoc fieret non va/leret. Porro dictus.r.prolem non habens condidit testm̃: in quo medietatem[m] ptis sue de rebus[n] predictis quibus/dam auunculis suis:aliaꝫ vo medietatem ⁊ reliqua bona

i ℭ Neutra ps.In forma huius arbitrij non ẽ vis faciẽda:q̃ nihilominus trãsferri possũt bõa illa q̃ snĩe arbitri ñ pareꝭ:nisi metu pene.C.đ arbi.l.i.⁊ sic nõ obstãte illo arbitrio tenuit legatũ:vt.j.dĩ.Sꝫ illud põt q̃ri an pena sit cõmissa si aliq̃s đ reb⁹ illis legauit auũculis suis pinde:ac si iter viuos alienas/set:⁊ vĩ q̃ pẽa cõpromissi cõmittaꝭ.ff.de.v̄.ob.si ita q̃s pmisserit:decẽ tibi dabo.§.ea lege.ar.ff.de le.ij.peto.§.vlt.Est tñ ꝯtrarium.ar.ff.de leg.iij.pbaꝭ §.fũdũ.vñ dicit card.q̃ nõ obstante arbitrio tenuit legatũ:nec alia alienatio pꝑter arbitriũ po/tuit ĩpediri:si pena compromissi cõmittaꝭ vt decꝫ ẽ iudex tñ q̃ prĩo tulit:sẽtentiã:ħ ñ putauit: imo credidit q̃ ãbitriũ ĩpedi/ret legatũ ⁊ hẽdes:⁊ iõ absoluit vt seq̃ntia docẽt

k ℭ Res p̃dictas sup q̃/b⁹ fuerat ꝯpromissũ alij vero arbitri nihil diceꝭ potuissẽt.ff.đ arbi.non distiguemus.§.đ officio ⁊.š.de arbi.cũ dilectus

l ℭ Legitie vĩ ẽt q̃ nãles filij debẽt ĩtelligi p ħ verbũ:q̃ ⁊ ipsi excludũt substitutũ:vt siq̃s sit rogat⁹ restituere hereditatẽ si sine filijs decesserit:si hꝫ naturalẽ euanescit substõ.ff.ad tre.ex scõ.§.siq̃s sit rogat⁹.⁊.l.heredib⁹.ĩ fi.C.de isti.⁊ substi.l.gnã/liter.ĩ fi.ff.de le.ij.cũ pĩ.§.volo si dixisset:si decesserit sine liberis:tũc locũ hꝫ qđ dĩ de nãli ħ exquo addidit đ legitimis:itelligẽdũ est tñ đ natꝭ ex libero mr̃imonio:alſ nihil opareꝭ hec adiectio legitimis sed debet operari.ar.ff.de le.i.siquãdo ꝯs.

m ℭ Medietatẽ.s.tertie ⁊ q̃rte quã poterat legare cui⁹ dñiuꝫ transiuit ĩ legatarios adita hereditate:ħ si ĩtẽdisset legare medietatẽ oĩuꝫ rerũ sue ptis:q̃rũ medietas ptinebat ad patruuꝫ ex testõ peponis:tũc dñiũ illarũ nõ trãsisset ĩ legatarios cũ res ille sint patrui:⁊ illud hꝫ locũ:cũ testõr rẽ suã legare itẽdit:ħ legatari⁹ põt agere ꝯ heredẽ actõe ex testõ ad totã rẽ vel esti/mationẽ:⁊ nõ actõe in rẽ:ħ quantũ ptinet ad casũ p̃ntẽ non ẽ multũ circa ħ curandũ q̃ rãinald⁹ nõ legauit auũculis vltra illas ptes quas potuit legare.nã tertiã ⁊ quartã hẽbat in bõis patris:q̃ faciũt dimidiã totius hereditatis:nã sua ps erat tertia ⁊ quarta:⁊ ipse legauit auunculis medietatem sue ptis.i.tertie ⁊ quarte ⁊ sic nõ possũt agere auunculi ꝯ heredem:nisi ad medietatem tertie ⁊ q̃rte:⁊ hoc notare voluit ĩfra:vbi dicit pꝑter quod in rebus predictis.⁊c̃.vsq̃ꝫ pronunciauit.ber.

n ℭ De rebus predictis de quibus erutũ compromissuꝫ:⁊ potest intelligi:q̃ res ille diuise fuerũt inter.r.⁊ patruos.ber.

o ℭ Uni ex patruis qui forte solus superat:⁊ alij mortui erãt. vñ fideicõmissũ illi soli:q̃ supstes erat debeꝭ:qui tpe existẽtis ꝯditionis solus iueniꝭ:ei đꝫ in totũ p̃stari:⁊ filijs pmortuoruꝫ nihil debeꝭ q̃ sunt mortui añ diem fideicõmissi cedentẽ.s.an q̃ꝫ ille rainaldus eẽt mortuus:vt.C.de cadu.tol.l.vna.§.si autẽ aliq̃d.⁊ ar.C.de fideicõ.si in ꝑsona.⁊.ff.de le.i.cũ filiofamilias.in fi.⁊.ff.ad treb.l.apud.§.vtrũ.⁊ accedit ad hoc:q̃ totũ ei debeaꝭ.ff.de condi.⁊ demon.siquis legata.§.i.⁊ cũ sic legatur patruo ⁊ filijs eius:patru⁹ sol⁹ hẽbit dimidiã:⁊ filij cõiter aliã dimidiam.ff.de vsufruc.accre.siquis titio.⁊ si alij patrui superessent:hñ potuit instituere quẽ voluerit de patruis rõne

terție ꝛ quarte:ꝫ fideicōmissum debetur omnibus patruis.

a ℭ Legauit. Istud verbū ponitur ꝓprie ꝛ iproprie. ꝓprie quā tū ad auūculos qbus legauit: iproprie quātū ad patruū ꝛ ei⁹ filios qbus nō legauit. ꝫ eos instituit heredes: vñ. j. vocat eos heredes: sic. ff. de offi. ꝓcon. ꝛ le. l. ij. vbi dicit manumitti tam liberi ꝙ̄ serui: sic. xxviij. di. psbyter. ꝛ. j. e. c. ỽ. ex ere cutōi mādari. ꝛ auūculi egerūt ꝯ ipsos tāꝗ̄ ꝯ heredes petētes legata: alˢ nō valuissꝫ testm̄: q: non ueniret aliqs istiuius. isti. de le. §. añ heredis istōem nisi dictū cēt: si nō valꝫ iure testamēti valeat saltē rōe cuiuslibꝫ vltime volūtatis. C. de codicill. l. vl.

b ℭ Adijciēs. hoc bñ facere potuit testator: quia pōt penā iponere heredibus si nō paruerint voluntati sue. s. isti. de le. § pene quoqꝫ noie vlt. §. ē. ꝛ C. ꝺ his qui cā pene. l. vna. dū tñ nō sit turpe vl ihonestū qꝺ testator ꝑcepit: vt ibi dꝛ. ꝛ ff. ꝺ cōditi. qdā. ꝛ C. de insti. vel substi. repbendenda.

paterna vni ex patruis[a] suis ꝛ eius filijs legauit[a] adijciēs[b] vt bona in qbus ex testō vl ab intestato dicti heredes. r. possent succedere si venirent ꝯ legatuꝫ: dictis auūculis suis debitum ad ipsos[c] pro determinatis portionib⁹ deuenirent. De muꝫ eodem. r. nature debituꝫ psoluente: ac vno[d] ex patruis hereditatem adeunte[e] pdictā cum dicti auunculi aduersus eundē patruū ac filios ei⁹ corā iudice cōitatis vrbenetañ. mouerunt questionem: petendo[f] pro rata[g] que ipsos contingit legatum predictuꝫ: ꝛ restitui eis si ꝯtra ipꝫ illi venirēt[h] quecūqꝫ[i] occasione testamenti eiusdem. r. ad ipsos puenerāt vel poterant puenisse: pfatus iudex ab illoꝝ ipetitōe sup legato ipos resoluēs ad restōeꝫ alioꝝ[k] bonoꝝ snialiter condēnauit[l] eosdē a cuius snia cum ambe[m] ptes nostrā audientiā appellassent: petente vtraqꝫ pte dicti iudicis sniam ifirmari quatenus contra se fuerat pmulgata: ꝛ quatenus pro se faciebat executioni mandari: dilectus. f. n. o. sancti nicholai i carcere tulliañ. diac. carð. lite corā se legitime contestata[n] quoniam idem. r. habebat in bonis quondā peponis patris

actione ex testamento.

k ℭ Alioꝝ bonoꝝ. oium ꝛ hoc fecit iudex ꝑpter vba testatoris qui dixit: ꝙ ꝛ si patru⁹ ꝛ filij venirēt ꝯ legatuꝫ q̄cūqꝫ ad ipsos ex successione istius poterāt puenire deuenirent ad auūculos. Sꝫ quare nō dixit similiˢ de reb⁹ legatis nō de alijs ꝙ deuenirēt ad ipsos auūculos. pōt rñderi ꝙ de rebus legatis nō dixit: q: nō putabat iudex ꝙ res deberēt vel possēt transire i aliū aliquo mōꝫ ꝑ ꝑceptū arbitrorū. vel forte iō non dixit de reb⁹ illis: q: non putauit iudex: ꝙ testator senserit de rebus illis legatis: dū dixit: ꝙ bōa in qb⁹ ex testō vl ab itestato dicti heredes possēt succedere: deuenirent ad auūculos: quasi ista generalia vba nō ptinerēt ad res de qb⁹ dixerat spāliter: ar. ff. ꝺ. ỽ. ob. deli clausula. nec visum fuit iudici: ꝙ easdeꝫ res voluerit illos auūculos hēe cū alijs reb⁹: ar. ff. de penis facto legum. ꝛ arg. ff. de le. ij. si heres meus. §. 1. Illa ēt vꝫ esse melior rō: q: nulla fuisset absolutio de rebus legatis si postea condemnatio facta fuisset in eisdem: ꝛ sic delusoria videretur ne alia via fiat: qꝺ alia via phibetur vez ē: ꝙ patruus totum pdere dꝫ. ꝛ satis colligitur p hāc literā alioꝝ bonoꝝ. ꝛ. j. ỽ. verum in portione. q: qcqd patruus potuit capere ex testamento rai. debuit pdere: nō obstante arbitrio, vt ibi dicitur: ꝛ illud totum fuit petitū per auunculos: ꝛ ex alia causa absoluit: ꝛ ex alia causa condemnauit eosdem.

c ℭ Ad ipos. s. auūculos.

d ℭ Uno ex patruis. illo. s. qui fuit institutus. vnde plani⁹ dixisset patruo adeunte hereditatem predictam.

e ℭ Adeūte. Et sic locū hꝫ legati petitio. nā si ex testō nō adeaˢ hereditas deficit legatū nisi sit ita relictū: ꝙ venientibus ab itestato prestetur. ff. de tes. tu. si nemo. alˢ ē. §. sub. l. precedenti. ꝛ C. de fideicommis. l. eam quam.

f ℭ Petendo legatū. n. ab herede petēdū ē. C. de fideicō. eam quā. ꝛ si citra voluntatē heredis legatarius occupet legatū tenetˢ iterdicto quoꝝ legatoꝝ ad ipm restituēdū hēdi. ff. ꝗꝫ lega. l. i. i prin. tñ postꝗ̄ adita ē hēditas ipo iure dñiū rei legate trāsit ad legatariū recta via. ff. ꝺ fur. a titio. ff. de le. i. si tibi homo. §. cū seruus. vñ re legata nōdū cōprehensa daˢ legatario rei vendicatio pro ipo legato. C. cōia de le. l. i. ff. de condi. fur. ꝫ nec legatarius. ꝛ sic agebatur pro legato rei vendicatione.

g ℭ Pro rata. idest pro dimidia.

h ℭ Uenirent. Sꝫ nūquid potuit ita formari libellus de iure peto totalē rē: ꝛ si ꝯdixeris mihi peto penā. ꝛ vꝫ ꝙ nō: q: iudiciū nō dꝫ eē in pēdēti. ff. de iudi. nō quēadmodū. Dicūt qdā ꝯ ꝛ lex illa loqtur in his q̄ pendēt extrisecus: nō ex his q̄ i ipso iudicio agūˢ. ꝛ ꝙ possit sic formari libell⁹ ē. ar. C. de cau ꝯ creres. qꝺ satis pōt ꝑcedi. ar. huius. c. ꝛ ꝑpter lites dirimēdaˢ.

i ℭ Quecūqꝫ occasione. ad hoc agebaˢ actōe ex testō ꝛ nō rei vēdicatione: q: istud erat quasi fideicōmissū vniuersitatis: q: q rogaˢ restituere qcqd ad eū puenit de hereditate rogat⁹ vꝫ. ff. ad tre. l. cogi. ꝛ legib⁹ ꝑcedentibus. vñ nō transit dñium i fideicōmissariū: nisi facta restōne re ꝛ ỽbo: vel saltē ỽbo. ff. eo. restituta ꝛ facta restōne tūc dñium transit i fideicōmissarium ēt si nōdū sit nact⁹ possessionē. ff. ad tre. facta. Nec ē dria iter fideicōmissuꝫ singulare ꝛ vniuersale: q: in singulari sine aliq restōne trāsit dñiū i fideicōmissariū: sicut in legatariū: C. cōia de le. l. i. ꝛ ij. sec⁹ in fideicōmisso vniuersitatis: ibi non trāsit nisi facta restōne. vñ ista alia nō petebantur rei vendicatione: sed

l ℭ Condemnauit eosdem. s. patruum ꝛ filios: ꝛ in hoc s. ꝙ filios condemnauit: ꝛ in alio etiaꝫ pronunciatur. i. iudicem male pronunciasse.

m ℭ Ambe ptes. sic. ꝯ. e. c. rainucius. ꝛ. ꝯ. ꝺ ap. si duob⁹.

n ℭ Contestata. Et ita vꝫ ꝙ li. conte. facienda sit corā iudice appellationis. Sed contra vꝫ dicere lex: ꝙ nō debeat fieri contestatio: cū iam sit facta in prima cā. C. de tēp. ap. l. vlt. §. illud. ꝛ. ꝯ. de ap. p tuas. Satis pōt dici: ꝙ in cā appellationis fiat contestatio de nouo. ij. q. vi. sigs in quacūqꝫ. nec tñ dꝫ ꝑpter hoc fieri sup pricipali: q: super alio vꝫ fieri contestatio ꝙ̄ in principali. Primo fuit contestatio facta directe super re petita: in cā ỽo appellationis sup ipsa snia: ꝙ sit iusta vel iniusta. ꝛ super alijs que adduntur super quibus nulla fuit contestatio in prima causa: tamē altera pte absente posset iudex pcedere sine litis contes. vt dicit lex predicta. C. de temp. ap. ꝛ decre. per tuas. de ap. ꝛ supra de renun. veniens.

o ℭ Requiuit. hoc planum est. q: in legitima q̄ iure nature debetur nullū grauamen. nulla conditio appōi potest: ꝛ pro non adiecta habeˢ si apponaˢ. C. de inoffi. tes. qm̄ in priorib⁹. ꝛ in auc. ꝺ here. ꝛ fal. §. primū itaqꝫ. ꝛ. §.

lege aũt non implẽs.coll̃a.l.z.§.e.rainucius.
p Trebellianicã.z ita due quarte pñt ẽduci:ɔ̃ hoc dr̃ §.e.rainucius.vbi hoc idem dr̃.
q Portões easdẽ.imo hũit res ipas lectõ: naꝫ q̃diu viuus fuit hũit dñiuꝫ oĩum reꝝ.dr̃ aũt hũisse portiones easdẽ i reb⁹ pdictis .i.facultatẽ ɔ̃ducẽdi easdẽ portões i singulis reb⁹: qꝛ de singulis dꝫ fieri ɔ̃ductio tertie z q̃rte:lꝫ qdã ɔ̃rium dicãt q filius i vna re sola deducẽ possit tertiã iure naturæ:z q̃rtã trebellianicã:ar.C.fa.her.cis.filiũ.z.ff.de le.i.põt.ff.ad.l.falci.si ex pluribus. Sed verũ ẽ q ɔ̃ singulis rebus dꝫ fieri deductio z illa lex filiũ.nõ ob.qꝛ illud fuit ex voluntate p̃ris.z illa lex põt nõ obstat qꝛ ibi loquitur:cuꝫ legata erat ps hereditatꝫ vñ vnũ legatũ censet.vel illud ɔ̃tigit de volũtate legatarij z hẽdis vel ex offõ iudicis vt ibi dr̃.ille si ex plurib⁹ põt itelligi:qñ vni plures legate fũt tũc si soluat aliquas itegraliter:i alijs plenã falcidiã retinere põt per doli exceptõem.

sui tertiã ptẽ debitã iure nature i qua grauari nequit: necnõ quartã trebellianicã quã qlibet extraneus restitutõne grauat⁹ deducẽ potuissꝫ propter qd i reb⁹ pdictis auũcul⁹ legatis portões easdẽ hũit.z.p̃fat⁹ easq; potuit i vltia volũtate legare:ac p h̃ legatum tenuit vsq; ad tertiã z q̃rtã p̃fatas lꝫ ipas ñ expssẽrit i legãdo pnũciauit ñ obstãte pmisso arbitrio q nec legatũ tenẽt z ñ poterat ipedire iudicẽ ipꝫ:i eo q sup hoc dictũ patruũ i totũ absoluit:q ɔ̃fessus ẽ se p medietate possidẽ pdicta pperã iudicasse:ɔ̃dẽnauitq; ipꝫ ad restitutõeꝫ medietatis tertie z q̃rte ptis ipi⁹ legati p rata q̃ di ctos auũculos ɔ̃ ipo ɔ̃tigit:z i residuo p̃fati iudicis sniaꝫ cõfirmauit. Ceteꝝ i eo q idẽ iudex dictũ patruũ z eius filios totalr̃ i alijs q̃ i secũdo articulo petita fuerãt ɔ̃dẽnarat male ipꝫ pnũciasse dcreuit:qꝛ filij ei⁹ ɔ̃ volũtatẽ testatoris nõ fuerũt aliqd ɔ̃misisse:cũ nihil ɔ̃ petitis reperti fuerit possidere. Veꝝ i portõe quã patru⁹ hẽbat i bõis ill⁹ rõe q̃rte z tertie pdictoꝝ:q̃s.r.hũit i bonis eiusdẽ:i qb⁹ ei⁹ istitutõ z

q patruũ absoluit i totũ:sꝫ q̃tũ ad filios hñ pnũciauit.sꝫ postea cardinal ɔ̃nso testamẽto pepõis correxit p pte sniam pmi iudicis ɔ̃dẽnãs patruũ p pte sua.s.i q̃rtaoꝝ z i residuo.s.l.vij. q̃tũ ad filios:z i.iiij.q̃tũ ad patruũ ɔ̃firmauit:z tñ i sequẽti articulo ɔ̃dẽ patru⁹ illa q̃ttuoꝝ ppter penã illo retẽto p.l. fal. z sic i vitate l.viij.ɔ̃sistebat legatũ rõne tertie z q̃rte.alia.viij.ptinebãt ad patruũ z filios ex testamẽto rainaldi:z hoc pm cõputatõem pdictam.
b In secũdo articulo. Duo fuerũt articuli. Primus i quo petebãt res legate. Secũd⁹ i quo petebant oĩa q̃ ad patruũ et filios poterãt puenire ex testamẽto rainaldi ñ veniret ɔ̃ legatũ auunculo relictum.
c Male.ipm pnũciasse.q̃tũ ad ɔ̃sonas filioꝝ male pnũciauit:qꝛ ñ venerãt ɔ̃ volũtatẽ testatoris i aliq.male ẽt pnũciauit ɔ̃ patruũ:qꝛ ɔ̃dẽnauit eũ ɔ̃ oĩb⁹ alijs:q̃ peruenerãt ad eũ ex testamẽto pepõis:qꝛ i his q̃ sbiacebãt restitutõi:ipꝫ ñ dẽbuit ɔ̃dẽnare sꝫ ɔ̃ his q̃ tñ ɔ̃tigebãt eũ rõe tertie z q̃rte.p q̃ pte ɔ̃firmat snia.p alia q̃ dẽbat restitui ei ifirmat.vt.i.dr̃.ibi veꝝ zc̃.
d Cũ nihil.ɔ̃ petit. Et ita hec ẽ bõa rõ:qꝛ hic agebat rei vẽdicatõe:saltẽ q̃ ad legatũ:vt.ɔ̃.dictũ ẽ:vñ cũ illi nihil possiderẽt:ñ poterant ɔ̃ueniri rei vẽdicatõe.C.ɔ̃ ali.iu.mu.iu.cã fac.l.vna.z.§.ɔ̃ iudi.ex amiata.q sic agẽt:pꝫ ex eo q dic:qꝛ patru⁹ fuit ɔ̃fessus se possidẽ:qꝛ i reali actõe q̃rẽdũ ẽ:an possideat qa vel ñ.ff.ɔ̃ rei vẽ.qꝛ petitorio.z.l.offi.z si dixerit se ñ possidẽ cũ possideat.z h̃.pbet trãsferri possessio i actorẽ:q̃uis ñ pbet reꝫ suã eẽ.ff.e.l.i rẽ actõ.z qꝛ nõdũ adiuerãt hẽditatẽ ñ poterãt ɔ̃ueniri.z añ lit.ɔ̃t.h̃ dꝫ q̃ri ne ɔ̃lusoriũ sit iudiciũ.vt hic pꝫ.
e Hẽbat.rõne ill⁹ istitutõis q̃ fecit.r.ɔ̃ ipo.
f Bõis illis.s.i alijs bõis z reb⁹ excepẽ reb⁹ legatꝫ vel possꝫ i
g In bõis eiusdẽ.i singul.n.reb⁹ hũit tertiã z itelligi de oĩb⁹.
g In qb⁹.istitut.o q̃ vr̃:q i sola tertia z q̃rta te (q̃rtã.vt dixi.) neat istitutio:qd falsũ ẽ:imo tꝫ i oĩb⁹.C.ad.l.fal.irritũ.sꝫ dr̃ in eis tenẽ.qꝛ i eis p̃ istitut⁹ patru⁹ grauari i eo vo qd sbiacet restitutõi grauari ñ pt imo illo ɔ̃ducit tãq̃ es alienũ:residuũ vo diuidit int̃ patruũ z filios ei⁹ fideicõmissũ.n.hẽditatꝫ ex testõ pepõis soli patruo dẽbat:nõ ãt ei⁹ filijs. Rainald⁹ ãt istituit patruũ:cui hẽditatẽ pepõis restituere tenebat:cũ illo qd ẽ patruo restituẽdũ ex testõ pepõis ul.ɔ̃ hꝫ pcipuũ:z illõ pmo ɔ̃ducit sic es alienũ:vt i.l.pdicta irritũ. In q̃ ãt adiectõ pene ñ tenuit:illõ ãt:qd rai.restituẽ ñ tenebat:z i q̃ grauari ñ potuit:z qd ẽ tertia z q̃rta:illud diuidit int̃ patruũ z filios ei⁹ q̃s rainald⁹ istituit sibi hẽdes:ar.C.ad.l.fal.§.q̃ z i h̃ solo.s.tertia z q̃rta tenuit adiectio pene vt hic dicit.
h Pro rata.eosdẽ quasi dicat p qua pte legatũ ɔ̃tigit quelibꝫ ɔ̃ auũcul p ea pte quelꝫ ɔ̃tigit illõ.qd pene cã adimit illi patruo:qꝛ patru⁹ noluit parẽ testatori dãdo legatũ auũculis:z iõ pdẽ dꝫ illõ qd ex pte poterat ex testõ rainaldi.vel dic p rata.i.p medietate tertie vel q̃rte ptꝫ bonoꝝ rainaldi i qb⁹ fuit istitut⁹ quã medietatẽ amittit patru⁹:qꝛ ɔ̃dixit legato.vt h̃ dr̃.z istã medietatẽ restituũ patruus tanq̃ legatũ.

r Easq;.s.partes tertiã z quartã.
s Lꝫ ipas nõ expssẽrit.z nõ legauit tertiã z quartã expresse dicẽdo de tertia z q̃rta:imo dixit de dimidia. vñ si recta fiat ɔ̃putatio tñ facit tertia z quarta:q̃tũ dimidia z ecõuerso:vbi gr̃a hẽditas diuidit i.xij.vncias:ut isti.ɔ̃ here.isti.§.hẽdiãs:si fili⁹ detrahit tertiã iure nature dtrahit.iiij.vncias z remanent.viij.in qbus videt:q teneat fideicõmissum:z de illis detrahit q̃rta.s.due vncie:z ita tertia z q̃rta faciũt sex:z sic habeat dimidiã totius hereditatis.
t Pronunciauit.s.cardinalis.
u Ipsum.s.patruum.
x Legati.iij.s.
y Pro rata.q̃ dictos.q̃ ɔ̃dẽ rata virilis ẽ:nã si vna res plurib⁹ legat:qlꝫ ibi hꝫ virilẽ:nisi alia mẽs appareat testatoris.ff.de le.i.si pluribus.
z In residuo.p̃fati iudicis.de quo residuo absoluerat pmi iudex patruũ z filios.nã pm⁹ iudex i totum absoluit patruũ i legato z male:sꝫ quo ad filios bñ:sꝫ cardinalis ɔ̃dẽnauit patruũ p pte.s.i dimidia ipius legati tertie et quarte p rata:z i hoc ifirmauit sniaꝫ pmi iudicis:i residuo aũt ɔ̃firmauit:z h̃ totũ itellige q̃tũ ad legatũ possessionũ q̃ legate fuerũt:de qb⁹ ɔ̃promissũ fuit. In alia ãt pte snie stati legẽ qualr̃ pcessit cardinal ibi ceteꝝ zc̃.
a Residuo. Auũculi petebãt iure legati medietatẽ bonoꝝ ɔ̃ qbus fuit ɔ̃promissũ. Residuũ istud ɔ̃sistebat pm itentõem pmi iudicis i illa medietate a q̃ medietate absoluit patruũ z filios nõ hito respectu ad testamẽtũ pepõis:z h̃ ppter pceptũ arbitroꝝ qd tñ nõ ipediebat legatũ:z ɔ̃sistit i.xvi.hꝫ ɔ̃putatõeꝫ nr̃aꝫ z male pnũciauit i eo

a Legato. qd amittit patruus noie pene .i. vno relicto. Item amittit alias .xij. vncias.

b In residuo. Illud residuu pot itelligi dupl'r: quo ad bona peponis qtu ad patruu: q2 i illis odenatio iudicis no tenuit q ongebat patruu p restitutoem ex testameto peponis i qb9 nulla pena potuit ipone rainaldus: et io absoluit patruus. Ite quo ad bona rainaldi qtu ad filios quos rainald9 istituit: et q2 no venerat o volutate testatoris: et nihil fuenti sut possidere d rebus petitis odenari no debuerunt: vn absoluti fuerut p cardinale.

c Saluo. nihilomin9 ei .s. patruo.

d Beneficio. legis falcidie. Istud e ita itellige du: patru9 id qd sibi restituedu e: pmo vt es alienu vt dixi oducit d rebus illis d qb9 ppromissu fuit: q ptinebunt i pmo articulo. de residuo qd e tertia et qrta tenet pstare legata: et de illis d trahit quarta trebellianica p lege falcidiaz. C. ad .l. fal. iponeda. et .l. irritum. et .l. qsq. et .ff. ad .l. fal. qd de bonis. §. cu fidei. et C. d bo. auc. indi. pos. l. i. oducet aut falcidia d reb9 legat. Et forte itellexit cardinalis q deducet et de alijs. q ca pene adimunt eidem: q2 illa legata sunt illis auunculis. Sz fieret eis ptrouersia d alio relicto: et io forte dicit. j. de falcidia q iducit o volutate testatoris. Sz li n e vex: q2 id qd pene ca accreuit: n icidit i .l. fal. ff. ad .l. fal. cum pr i fi. et .l. se. ar. ep. et qd puniu e ad pena: no dz trahi ad gfaz. s. de transla. inter corporalia iussu iudicis.

e Restitutione. i. prestatione.

f Legitimu. qd di tps anni: hoc tempus oputadu e a. Si aute infra illud tps no paruerit tuc no pot vti bnficio falcidie i mo pdit oia excepto illo qd sibi debet ex fideicomisso: i auc. de here. et fal. §. illud. quoqz colla. i.

g Inuetariu. Aliter .n. bnficio legis fal. vti non pot: vt dicit auc. de here. et fal. §. si vo no fecerit inuentarium.

h Cotra volutate testatoris: hoc io dicit: q2 o volutatem testatoris videt hic retineri falcidia de rebus ipaliter legatis: q2 illas voluit testator omnino pstare illis auunculis: ita q nulla odictio fieret eis: vnde o eius voluntate falcidia retinet: et tamen retinet nihilominus: q2 o volutatem testatoris iducit falcidia. ff. ad .l. fal. tcia. Sz i alijs rebus q ca pene auferunt: si vex e q quarta retineat iducit o volutatem testatoris: sz n videt q quarta retineat i his q ca pene auferut vt dix i .s. i notula: istud e etc. Nam testator ca pene oia voluit auunculis prestari: inducit ergo falcidia o voluntatem defuncti. C. ad .l. fal. si vt allegas. et .l. penul. et .ff. e. ti. quod de bonis. §. vl. Hodie vero falcidia no pot induci contra voluntatem testatoris expressam: si testator certus de quantitate patrimonij sui hoc

legatio ac adiectio pene tenebat p rata eosde auunculos cotingente de pdicto legato[a] cofirmauit sniam iudicis supradicto eode patruo et ei9 filijs i residuo[b] absolutis: et saluo[c] nihilomin9 ei ex iure institutois bnficio[d] legis falcidie i restitutoe[e] pfati legati si ifra tps legitimum[f] volutati paruerit testatoris. Cumqz iuetariu[g] fecerit et o[h] volutate testatoris lex falcidia iducat: nos itaqz ipsius card. sniaz rata hntes ea auc. ap. ofirmamus. Idem.

Ioannes clericus. et p. laicus executores vltie volutatis .o. clerici sce crucis: q venerabilibus et pijs locis[i] de bonis suis[k] i vltima volutate legauit: madam9 isup satissfieri creditorib9 per eosde post madatu[l] susceptu p diocesanu[m] cogi debet testatoris explere vltima volutate. Idem.

De his q i ordinamentis vel p cereis seu fabrica luminarib9 aniuersario septio xx. xxx. siue alijs ad ppetuum cultu diuinu legat ecclijs vel religs pijs locis: canoica[n] portio du mo i fraude[o] no fiat: vt ea eps seu parochial ecclia debeat defraudari: deduci[p] n dz.

De successiōib9 ab itestato.

Ex cōci. apud alten. habito.

Ed hoc ibidem iuetum est de epis presbyteris et clericis si p hereditatez vel alio mo itutu psoue[q] aliquid acquisierit: donare eis liceat: cui voluerint: du viuut. Si autem ante obierint: q hoc fecerint: altari cui seruiut oia ppetuo sactificent[r]: et i ius ei9 tradant[s]. Ex conci. tribur.

Ancto ocilio allatum est

b phibeat i auc. d here. et fal. §. si ro expssum. sz z tacitaz ha inducit: vt bene dicunt leges pdicte: si vt allegas. et sequentes. her.

i Oannes. pijs locis. i qbus sufficit minus legitima volutas. s. e. c. cu esses. et. c. relatu.

k In suis bonis. pprijs. s. q2 d reb9 ecclie nihil posset legare. s. e. c. quia nos.

l Mandatum. Madatu suscipere nemo cogit: susceptu vo necesse est adipleri. ff. omodati i omodato. §. sic. ff. madati sigs alicui. §. q madatum. C. d pcu. suitus. ff. d arbi. l. ij. §. i. b.

m Per diocesanu. sic itellige. s. e. si herede. et. c. ia nobis: vbi d h. b.

n De his. Canonica portio portio ista diuersimode deducit fm varias osuetudines locox. j. de sepul. certificari. et s. e. regsisti. qnqz e terna: et qnqz media. j. d sepul. c. i. et ij. et .x. q. i. de his. et c. antiquos. et. c. decernim9. et quandoqz quarta. j. de sepul. cum super.

o In fraudem: tunc no pdesset. s. e. offici.

p Deduci. hoc dictu est ppt reuerentiam diuini cult9 multa .n. ppter religione omitti solet: na suma est rato q p religione facit. ff. d religiosis. et sump. fune. sunt psone i fi. vnde i cau isto minus legitima volutas suffic. s. e. cu esses. et. c. relatu. sic et i his que ad pias cas relinquntur. cessat falcidia. C. ad .l. falci. auc. si mulier. et i auc. d ec. ti. §. si aut colla. ix. vn suptum e auc. pdictu. si mulier et sic cessat falcidia i testamento militis pulegio militari. C. de testa. mili. in testamento. C. ad .l. fal. i testameto. Item cessat deductio istius partis in equis et armis fauore terre scte. j. d sepul. i nostra. Et hoc ide qd hic dicit habes. j. de ver. sig. ex parte.

q Ed hoc. ituitu psone. sic. s. ti. pri. q2 nos.

r Sanctificent. idest sancta ab omnib9 deputent. s. ceterum permutatoe macipia. xij. q. ij. de laicis. et q. iij. qcunqz. ala.

s Tradant. Intellige hoc: cum non habent consagnineos qui eis ab itestato succedant: illi .n. admittent et non ecclia. xij. q. vi. c. vi. et q. iij. qcunqz. et in auc. de ec. ti. §. si eps. colla. ix.

t Ancto ocilio morien. platus de oibus ta aq pmoto ne q post acqsitis intuitu psone libera hz potestate. s. e. pri. et s. de testa. quia nos. et xij. q. iij. quicunqz. et q. v. firum. in auc. de ec. ti. colla. ix. §. interdicimus. Si

vero decedat intestatus: si sunt distincte res eius: consanguinei succedunt sibi. xij. q. i. sunt manifeste. Si vero res prelati sunt permixte cum rebus ecclesie: tunc distingue: quia aut dubitatur aut habuit proprium: aut certum est quod habuit. Si dubitetur semper pro ecclesia est presumendum: et totum vendicabit ecclesia: arg. xij. q. iij. quicunque. ff. de rebus du. ciuibus sic in vxore. ff. de dona. inter virum et vxorem quintus mutius. et C. eo. ti. etiam. Si vero certum est quod aliquid habuit sed nescitur quantum obtinet huius. c. diuisio nec immerito quia nullus heres nobis exprimitur: quam qui nos dotauit. i. de penis presbyteri: licet contradicere videatur. xij. q. iiij. c. i. vbi dicitur quod si sit dubium quod equa debeat fieri distributio inter ecclesiam et heredes sacerdotum: sed dic quod in alio casu loquitur hoc. c. quam illud. hoc. c. intelligitur de illis presbyteris qui ex seruis facti sunt presbyteri: quod videtur verius: et dicit lau. Non credo quod hodie haberet locum talis diuisio: immo credo: quod si aliquid haberet intuitu persone: quod consanguinei ei succedunt ab intestato: si consanguineos non haberet: tunc ecclesia ei succedet. xij. q. vi. c. vi. et. i. c. pri.

ff. de fun. et in. et instru. le. cum de lanionis. §. asinam ad fi. et ff. de sup. le. l. labeo ad fi. nemo. n. estimandus est dixisse quod non mente cogitauerit. ber.

d ¶ Contulerat monasterio. vnde ex tunc cessat eius iudicium xix. q. vi. auc. siqua mulier.

quod quidam laici improbe agunt contra presbyteros suos: ita vt defunctorum presbyterorum substantia partes sibi vendicent sicut de propriis seruis. Interdicimus itaque: ne hoc vlterius fiat: sed sicuti liberi facti sunt ad suscipiendum gradum et agendum officium diuinum ita vt ab eis preter diuinum officium exigatur. peculium pro ipsorum diuidatur in quattuor partes: quarum vna episcopo altera ecclesie tertia pauperibus: quarta parentibus assignetur: et si non sint idonei parentes: episcopus eam recipiat et in vsum ecclesie diligenter distribuat: et siquis contra hoc presumpserit anathematizetur.

Anno. iij. murnen. epo.

Cum dilectus filius abbas de brusia pro causa quam adversus episcopum eduen. habebat diutius expectasset: abbas proposuit antedictus: quod archipresbyter de alerio ad participationem canonum monasterio de brusia obtulit se et sua: et infra. Sufficienter intelleximus esse probatum: quod dictus archipresbyter agens in extremis velut vltimam exprimens voluntatem: asseruit se et sua monasterio contulisse. vnde cum requisitus esset: vt conderet testamentum: respondit se non posse testari: quia se et sua contulerat monasterio sepedicto: et licet vnus testis solus dixerit se vidisse quando se et sua obtulit monasterio: quia tamen alii testes dixerunt se audisse ipsum in abbatis presentia quod predictum est confitentem: non tanquam sufficienter probantes sed tanquam vehementer adminiculantes assertionem abbatis plurimum adiuuabant. Quia vero pars episcopi asserebat se velle probare: quod dictus archipresbyter in extremis laborans tanquam freneticus alienatus erat a mente: vnde non valuit quod expressit: nos causam illis succumberet: quia si obtulit se probaturum predicta mens eius gerendus fuit. ff. de proba. circa eum. ber.

e ¶ Testes. vnus testis solus non sufficit ad probationem. ¶. de testi. licet vniuersis. iij. q. iiij. §. iurisiuran. tamen si alie presumptiones adsint sufficit: vt hic dicitur. et. ¶. de testi. preterea. et. ¶. de presump. literis. et c. iij. sed non videntur sufficere huiusmodi adminicula ad probandum intentionem abbatis. s. quod dictus archipresbyter monasterio obtulit se et sua: cum littera dicit non tanquam sufficienter probantes sed adminiculantes et c. vnde non debuit admitti eps ad probandum quod archipresbyter fuisset mente alienatus quando in extremis agens dicebat: quod non poterat facere testamentum vel dic quod ista adminicula sufficiunt cum vnico teste: et ideo audiri debet episcopus ad probandum quod iste archipresbyter erat furiosus cum verba illa expressit quo probato solus testis remanet et sic obtinebit eps

u ¶ Preter diuinum. Ar. quod patronus potest habere operas spirituales in liberto quem manumittit ad clericatum: ar. ¶. de ser. non or. nullus. l. iiij. di. frequen. et ala.

x ¶ Idonei. puta heretici. iiij. q. ij. §. sane. pferk. ¶. de here. si quis episcopus.

y ¶ Cum dilectus. participationem. propter hoc non fuit monachus nec etiam stetit in habitu monachali: vt apparet ex antiqua: cum hoc non sufficiat ad monachatum.

a ¶ Se et sua: et postmodum in extremis agens confitebatur publice: quod non poterat facere testamentum: quia se et sua cotulerat monasterio: et hoc vltimum probauit abbas per testes primum articulum non probauit nisi per vnicum testem quod non sufficit.

b Vltimam. quasi dicat si hec verba non expressisse hoc dicatur: tamen tacite vim obtinent vltime voluntatis. b.

c ¶ Monasterio. per hanc probationem obtinebit abbas si eps non probauerit archipresbyterum verba ista alienata mente dixisse: nec intelligas quod per his verbis probatur dictum archipresbyterum fuisse oblatum dicto monasterio cum suis rebus siue monachum fuisse: sed probatur quod voluit sua bona ad monasterium peruenisse: et quelibet verba per que declaratur intentio testantis sufficere videtur.

f ¶ Confitentem. Videtur quod talis confessio deberet sufficere ad hoc: vt testatus decessisse dicatur: licet nullum aliud testamentum extaret vel appareret. ff. de dona. ex hac scriptura. vbi solo statur verbis testantis. quare ergo requiritur hic alia probatio: respondeo potest quod lex illa loquitur in eo casu quando per talia verba aliquis exprimit vltimam voluntatem: alias talibus verbis non est credendum nisi hoc iurasset in testamento. C. de proba. auc. hic obtinet: et tunc heredes necesse habent stare illi voluntati. C. de fideico. auc. amplius hoc etiam. Scriptura illius legis solenniter facta fuit: dum viuebat testator qui fecit testamentum. sed ille archipresbyter dum viuebat nullam fecit scripturam de verbis. put abbas dicebat in sua petitione adhoc vt sufficeret vnus testis. b.

g ¶ Probantes. s. quod obtulit se et sua. ber

h ¶ Competens. hoc ideo dicit: quod furiosus non potest facere testamentum. C. qui testa. fa. possunt furiosum. et ita episcopus ille probabit istam negatiuam: et hoc est: quia habet in se implicitam affirmatiuam: hanc scilicet quod tunc erat furiosus: sic. ¶. de renun. super hoc. et C. de codicil. nec codicillos. et ff. de condi. insti. quidam. ff. de proba. si filiusfamilias. Contra. iij. q. ix. indices. sed ibi archiepiscopus tenebatur probare episcopum illum fuisse sane mentis: quia constabat illum prius fuisse furiosum. t.

g ¶ Ultimā volūtatē.testamētū.n.hōis tñ morte ɔfirmaf ⁊ i-mobile pseuerat post mortē.j.ō cele.mis.cū marthe.⁊.xiij.q.ij. vltima volūtas.⁊.C.de sacrosan.eccle.l i.lau.

h ¶ Restitutōem bonoꝝ:si itelligas donatōem hāc factam de bonis ecclīasticis de qbus itelligēdū ē certe illa donare ñ potuit.ʒ.ō tes.cū i officijs.⁊.c.qꝛ nos.si de pᵗimonialibus.i istis nihil iuris hūit eps.Dicas ꝙ ō ppꝛijs suis patrimonialibus hoc ē itelligendū: ⁊ loquif i eo cāu:cū non appareret hēs.xij.q.vlt.c.vl.⁊ i auc.de ec.ti.§.si qs eps colla.ix.eccl'ia.n.est prim⁹heres.j.de penis psꝛbyteri.si.ʒ.eo.c.i.io.

i ¶ Impetitōe.Sed nūqd eps dixit sibi ius.ergo debuit cadere a iure suo.Sed hoc non dʒ redūdaꝛ i dānū eccl'e.xvi.q.vi.si epus.imo verius dicas:ꝙ pena illi⁹ɔstitutōis figs i tātā.C.vnō vi nō hʒ locū i bonis iacētis hereditatis.vñ legatarius q legatum auctoritate sua capit'añ aditā hereditatē nō punitur i alio:nisi qꝛ restituit posſessionem.ff.quo lega.l.i.rū.i.secus ē si post aditā hereditatē.C.de le.ñ dubium.

d ¶ Silentiū.Si p̄imo sana mente sua obtulit deo nōne dʒ papa tueri suā donatōem inter viuos:lʒ i morte nō fuerit sane mētis cū adhuc in eodem pposito intelligatur duraꝛ.j.ō bap.⁊ et⁹ ef.maiores ad si.Preterea cū ille q ab itestato dʒ succedere imēsaꝫ donatōeꝫ ðfuncti reuocat nō i totū reuocat sꝫ ꝙ̄tū ad quartā sufficiat.C.de iof.do.l.i.ʒ.ti.pri.rainucius.imo i vita sua oīa donare potuit ʒ.e.c.i.So.abbas nō pbauit donatōem factā fuisse iter viuos nisi p vnū testē:⁊ alij q pbabāt illā quā expssit i vltima voluntate dū ageret i extremis:nō pbant oblatōem inter viuos.Illa sūt obiectis de ioffic iosa donatōe non hʒ hic locū:qꝛ querela de ioffic iosa donatōe nō daſ nisi illis:qbꝰe aliqd relinq necesse ē.C.de ioffi.do.si totas.sed eccl'ie sacerdotes nō tenentur aliqd legare de suis ppꝛijs nisi velint.lau.

Lā tibi sub hac forma duxim⁹ ɔmittēdā:ꝙ nisi pfat⁹eps legitiē pbauerit sepedictū arpꝛsbyteꝝ sue mētis cōpotē⁹ ñ fuisse:cū vltimā volūtatē⁹ expssit:sup ipetitōe mōasterij ppetuū ei silentiū iponaſ:⁊ ɔpellaſ restituere mōasterio qcunqꝫ de bonis ipi⁹ archipꝛsbyteri vel ēt monasterij occupauit. Si vō legitiē pbauerit archipꝛsbyteꝝ q sup vltima volūtate pmissa sūt alienata mēte dixisse:ad faciendā ei noīe parochialis eccl'i e cui⁹ipe administratōem gesserat dū vixisset: restitutōem⁹ bonoꝝ q ipsi⁹ archipꝛsbyteri fuerāt:monasterium ɔdēneſ.cū idē archipꝛsbyter ab itestato ðcesserit ipsiqꝫ monasterio ab ipetitōe⁶ epi silentiū⁶ imponatur.

De sepulturis.

Leo.iij.

Os istituta maioꝝ patrū ɔsiderantes statuim⁹ vnūquēqꝫ i maioꝝ suoꝝᶠ sepulchris iacere: vt patriarcharuꝫᶠ exit⁹ docet:nulli tñ negamus ppꝛiāᵍ eligere sepulturā ⁊ ēt alienā:dñs.n.⁊ magꝛ alienāʰ eligit vt ppꝛiā.Sed qꝛ dignus est operari⁹ mercede sua:tertiamⁱ ptem sui iudicijᵏ illi ecclesie dari censem⁹:in qua celesti pabuloˡ refici ɔsueuit: vt iuxta aplm sint cōsolatiōumᵐ socij:vt fuerūt passionū: ⁊ sic demū vbicunqꝫ libituꝫ fuerit: eligat sepulturā.aliter ne fiat auc.dñi nostri q p ppbetā loquit⁹ ē dicēs:ne trāsgrediarisⁿ terminos antiquos:quos posuerūt patres tui:sub anathematis vinculo detestamur: et contradicimus.

Leo papa omnibus fidelib⁹ p dardaniam ɔstitutis.

Relatum ē aurib⁹ nostris ⁊ ifra.Mādamus:vt qcūqꝫ āmodo i monasterio⁰ conuerti voluerit:siue i morteᵖ siue i vita⁰ omnium rerū ⁊ possessionū:quas p salute aīe sue decreuerit⁹ disponere:medietatēʳ eccl'eˢ ad quā dignoscif ptinere relinquat.

Inno.iij.genuē.archiepo.

Maternitatē tuā nō credimus ignorare moꝛtuoꝝ sepulchꝛa ⁊ cimiteria

e ¶ Os istituta suoꝝ.⁊ ita loquif de idigenis.lau.

f ¶ Patriarchaꝝ.q in sepulturis patrum suorum sunt sepulti.xiij.q.ij.§.ioseph.

g ¶ Propꝛiā eligere.⁊ sic vꝛ ꝙ quilʒ adultus ⁊ discretus possit sibi eligere sepulturā vbi voluerit:ar.j.e.i nostra hoc veꝝ ē dum tamen eligat locum magis religiosum.j.e.fraternitatem.vbi de hoc.⁊.j.e.c.pri.ar.

h ¶ Alienam elegit.qꝛ natus i bethleem nutritus i nazareth sepultus fuit i hierusalē i sepulchro ioseph.⁊.

i ¶ Tertiā ptē.in sequenti.c.dꝛ de medietate.j.e.cū sup dꝛ.de quarta.hec diuersitas siue ɔrietas determinaſ ꝫ diuersas ɔsuetudies,locoꝝ.j.e.certificari.l

k ¶ Iudicij.i.qð reliquit huic eccl'ie in qua elegit sepulturā:⁊ nō de relictis alijs locis:vt.j.e.in nostra.ber.

l ¶ Pabulo.pabulum celeste expositū ala.i.doctrinam secretoꝝ fidei,vel solida cibaria.Pabulum.n.dꝛ pdicatio verbi dei.ʒ.de offi.ordi.inter cetera.

m ¶ Cōsolatiōnū.ad quem spectat onus ⁊ emolumētū.xij.q.ij.ecclīasticis.⁊.c.charitatē.xiij.q.i.ala.⁊.xvi.q.vi.ō lapsis.⁊.ff.de reg.iur.fm nāꝫ circa pncipiū n.

n ¶ Trāsgrediaris.transgredif qs terminos primi sui: cū quis parochianū alteri⁹ admittit ad sepulturam: vt hic.Itē cū alteri⁹ ſbditum excōicat.vel iterdicit.ix.q.ij.c.i.⁊.ij.tertio cū euellit termīos possessionū vicini sui terre vel.di.tāta negtia.quarto cū pdicat ɔtꝛa fidei.xxiiij.q.iij.trāsferūt.Itē cū alterius parochianuꝫ recipit ad penitentiam ō pe.di.vi.placuit.i.de pe.⁊ rmis.omnis vtriusqꝫ.vinc.

o ¶ Relatum.monasterio.Ar.ꝙ quis dʒ eligere locuꝫ religiosum ad sepulturam.

p ¶ In vita.in egritudine tñ de qua decedit aliqn̄ nil daretur eccclesie parochiali.j.e.de his.vin.

q ¶ Decreuerit.supple ecclesijs:nisi relinquatur in ornamentis ecclesie ⁊ sine fraude:⁊ tunc nihil detrahitur ʒ.de testamen.c.vlt.aut si reliquerit pauperibus vel cōsanguineis pro remedio anime sue nihil detrahitur inde vt dixit ala.vincen. Item de armis ⁊ etiam equis pro subsidio terre sancte relictis nihil detrahitur.j.eo.in nostra.

r ¶ Medietatem.sup hoc standum est consuetudini.j.e.certificari.

s ¶ Eccl'ie.s.ap̄d quā fidei sacramēta recepit:sic itelligit gratianus.hoc.c.xiij.q.ij.§.sꝫ si aliud i fi.

t ¶ Maternitatē.ex antiquo.ʒ.e.c.i.

u ¶ Religiosoꝝ.xiij.q.ij.vbicūqꝫ.⁊.c.placuit.

x ¶ Frequentius.Hec est ratio quare potius sepeliūtur hoīes in locis religiosis:qꝛ frequentius ibi diuina offi

cia celebrantur. Sed nõne tñ valet generalis oratio q̃3 tum sp̃alis: ita de cõse. di. v. nõ mediocriter. illa ẽ cã: q2 sp̃us sanctus ad mẽsurã non dat: de ꝯse. di. iiij. queris. Et p̃sumptio ẽ: ꝙ plus prosit sp̃alis oratio q̃3 generalis. et q2 honor ãplius vĩ deferri illis ꝑ qb᷒ sp̃alis fit oratio.

y Parentũ. xiij. q. ij. ebrõ. §. ic seph

z Ad noua et minus religiosa. Ex h̃ c. p3: ꝙ qui vult eligere sibi sepulturã sua relicta d3 eligere magis religiosã ar. s. e. c. p̃rio. In hac opinione fuit t. h. et ala. et mihi h̃ idem vĩ: et facit ad hoc. xiiĩ. q. ij. quicũq3. et ẽ simile q enĩ de vna religione transit ad aliã3 ad strictiorẽ transire d3. j. de regu. sane. et c. licet. Alij dicũt vt lau. vin. et io. ꝙ liberũ ẽ vnicuiq3 eligere sibi sepulturã3 ẽt ad locũ minus religiosũ: arg. infra. e. in nostra. et siqua contraria inueniãtur: itelligantur cũ illectus fuit vel cu3 temeritate vel ex contẽptu trãsiuit: vel cũ debitã portionẽ nõ religt sue ecclesie et sic intelligunt illud. c. ꝓmam opinione3 ꝓfero. et quod dicit infra eo. in nostra. ſi ꝯdicit: q2 illud cõtingit ꝑpter priuilegium qd̃ habẽt illi hospitalarij et templarij: vt liberũ sit cuicu3q3 apud eos eligere sepulturam: vt ibi patet sicut et predicatores habent idem priuilegium. al's non possent illos recipere ad sepulturam

a Preiudicat. quoniam minus legitima voluntas d̃functi defendi non debet. ff. de condi. insti. filius qda3. et xij. q. v. c. i. et ff. de reli. et sump. fu. l. at siquis. §. hec actio quandoq3 tamen minus legitima voluntas q̃3 tum ad solẽnitatem testium defenditur: puta in relictis pijs locis: supra de testa. relatum. et c. precedenti.

b Corpus. sic. j. eo. cũ liberũ. et oblatiões quas ipsi᷒ occasione habuerunt. j. e. t. in nr̃a. et in. c. cum liberum. t.

c De his. decedant. q2 tunc donatio causa mortꝭ confirmatur. ff. de do. cã mor. non videtur. Et est ar. ꝙ non licet alicui in morte qd̃ in vita non liceret: ar. s. de testa. ad hoc. nec mirum: q2 põt qui sanus ẽ oĩa bõa sua consumere in morte tñ nõ põt filios vel nepotes suos p̃terire: insti. de inoffi. te. et d̃ exhere. liber. per totum.

apud illas ecclĩas et monasteria ex antiquo[a] esse disposita: in qbus religiosorũ[b] fratrum cõuentus sũt constituti: et orationes atq3 missar3 solẽnia ta3 ꝓ viuis q̃ pro defũctis frequentius[z] celebrant. vñ ipsorũ deuotõi et extreme volũtati: q apud huiusmodi ecclĩas sepelire desiderant: minime ꝯdicendum ẽ. Qui vero relictis antiqs ecclesijs: et patrũ aliorũq3 parentum[y] suorũ sepulchris ꝯ cõsuetudinem patrũ veteris testamenti: qui cum patrib᷒ suis sepulti eẽ legunt: ad noua[z] et minus religiosa loca se transferũt irratiõabiliter et ꝯ ãtiquã consuetudinem facere videt. Unde si. p. de castello contra antiquã et rationabilẽ consuetudinem aliqd de corpore suo sepeliendo mandauit: hoc nõ p̃iudicat[a] rationi sed viribus deb3 carere. Quocirca mãdamus: quatenus corpus[b] ipsius monachis sancti stephani reddi facias: et cum suis patrib᷒ sepeliri.

Alex. iij. episcopo sp̃alen.

De his q in infirmitate vel sanitate cu3 bonis suis ad religiosa loca se transferunt: nihil tibi vel ecclesijs a quib᷒ receperunt salutis pabula relinquentes hoc tue volumus prudentie innotescere: ꝙ si in egritudine ipsa ad religionem trãseant: dummodo de egritudine illa decedant[c]: de bonis suis ipsis ecclesijs a quibus[d] assumpti fuerint canonica deb3 portio exhiberi. Si vero ad religiosa loca se in sanitate trãstulerint[e] de his que locis ipsis conferent cogi nõ possunt: aliquid prescriptis ecclesijs impartiri: quia liberũ est eis tũc bona sua non solum religiosis sed etiam quibuslibet priuatis[f] conferre personis.

Idem.

Ex parte canonicorum obrigeñ. nobis est intimatum. ꝙ prior de insula quẽdam parochianum[g] suum post appellationem[h] ad nos factam in sua ecclĩa sepeliuit: et infra. Mãdamus: quatenus p̃fatum priorẽ cõpellas: vt memoratis canonicis p̃dicti parochiani corp᷒ restituat. et ex.

Rñ. et sic intellige. s. de testa. rainuci᷒. De tertia clere et adelasie que donata vel vẽdita fuerunt in morte. vñ ñ potuit alioq̃ defraudari sua legitima: al's in sanitate poterat defraudari: vt hic dicit in fi. b.

d A qbus assũpti. Ecce iste audit diuina officia i hac ecclesia: et i alia h3 sepulturã et sui maiores ab antiqs tẽporib᷒ elegerũt aliã sepulturã et i tertia eligat sepulturã: q̃ istarũ ecclĩarũ hẽbit cãonicã portõ3. Rñ. diuidere debẽt: illã cãonicã portiõe3: ar. s. e. c. i. et s. d̃ testa. relatũ. i fi. nisi ꝯsuetudo repugnet: ar. j. eo. c. certificari. et c. d̃ vxore. i fi. et j. d̃ decimis cũ sint hoĩes. et j. ti. pri. c. vlt. T. et H. dixerunt et meli᷒ ꝙ illa ecclĩa in q̃ ẽ sua sepultura d3 hr̃e cãonicã portionẽ: et nõ illa i q̃ audit diuina. nulla. n. iniuria facta ẽ ei rõe sepulture i alia ecclĩa: q2 non dĩ derelicta nec offẽsa: nec ex tali electõe ius acquiritur illi. her. Item quid si in vna ecclesia cepit sacramenta et in alia est sua canonica sepultura: q̃ illar3 h3 canonicã portionẽ. Rñdeo eodẽ modo diuidere d̃bẽt illã canonicã portõ3. ar. s. e. c. i. et ij. et ar. ad h. s. de testa. relatũ. i fi. nisi ꝯsuetudo repugnet: ar. j. e. c. certificari. et c. d̃ vxore. et j. de deci. cũ sint homines. Si tñ sua ecclĩa solebat aliqd ꝑcipere de iudicio sui parochiani cũ sepeliebatur in illa ecclesia in qua parẽtes istius qui in alia sepulturam elegit ꝓ rata eius qd̃ solebat accipere accipiet de canonica portione: et que dabitur parochiali ecclesie hoc notatur p. h. xiij. q. ij. §. si aliud in sũma ipsius. Alij dicunt contrarium. s. ꝙ ecclesia in qua consueuit sepeliri. nihil debet habere sed parochialis in qua consueuit audire diuina quod mihi non videtur.

e Transtulerint. se et sua credẽdo: qd̃ p3 ꝑ p̃ncipiũ. c. si. antẽ corpus suũ tñ traderet sepeliẽdũ p᷒ mortẽ et retinẽt ei aliqd d̃ hoc d3 dare legitimã q̃ ẽ tia vel q̃rta vel medietas s̃m consuetudinem locorum. j. eodem. c. certificari. laur.

f Priuatis. honestis vñ. lxxxvi. di. donare et nõ hereticis. C. de ape. l. hi qui. et infra de here. siquis episcopus. et c. seq̃n. t.

g Ex parte. parochianum. Iste parochianus non elegerat sepulturã apud ecclĩam dicti prioris vl' fuit dolo iduct᷒ vl' fuit ĩfra legitimos ãnos: et ĩõ corpus illi᷒ d3 restitui cum bonis ꝑceptis occasione illius. al's tantũ quartã vel tertiã vel medietatẽ s̃m cõsuetudinẽ loci. j. e. in nr̃a. et j. e. certificari. et qd̃ dĩ de ap. dicem esset sine aliqua ap. vnde supple maxime. t.

b Post appellationem.ar.𝔍.C.de sepul.vio.l.fi.⁊ auc.ite q domū.⁊ in auc.vt cū de ap.cog.§.pe.colla.viij.⁊ in auc.vt de functi seu funera defunctorū nō iiurient a creditoribus circa prin.colla.v.So.hic fuit appellatū:ne prior suaderet ius cāonicorū i 𝔭̄iis aūt nō recipit appellatio:ne corpora sepeliant: ⁊ ita nō cōtradicūt q̄ diuersimode loquuntur.⁊.

a Erinde.i.de ceteris que obuenerunt occasione illius corporis.

b Conueniat.al's tenetur ea restituere.j.c.proxi.⁊.c.in nostra.

c Um liberuz disposuit.dsic mlier ista elegit sepulturam apd ecclesiam sancti martini:q̄ erat magis religiosa q̄ eccl'ia sancti vincētij:cuius erat mulier ista parochiana:al's non poterat ibi eligere sepulturā sua relicta.𝔍.e.fraternitatez. forsitan nō erat eorū parochiana.qd verius puto ex eo q̄ papa nō reseruat eis cāonicā portōez.

d Bñficia.i.oblatōes ⁊ qcqd ppter hoc pcepe runt:sic.𝔍.e.ex pte.⁊.j.e. in nr̄a:⁊ agūt isti ad repetendū corp⁹ ⁊ bñficia ista 𝔭ditōe ex cāone isto ⁊.𝔍.e.fraternitatē.⁊.c.ex pte.vbi eni iur nouo obligatio inducit:nec cauet ibi quo genere acōnis agendū sit:agēdū ē 𝔭ditiōe ex illo cāone:vel l.ff.de cōdi.ex le.l.vna.

e Recepisse.vel q̄ d iure pcipere potuerunt:sic 𝔭tingit d violēto possessore.𝔍.de.res.spo.grauis ⁊.C.vñ vi si de possessione.ff.d pe.here.l.i.in fi.

f E vxore.equalem. ar.𝔍.xiij.q.ij.quos deus cōiunxit.⁊.c.vnaq̄q;.So.illud itelligit ỽm istud vel sic:istud locus bz:cū mlier eligit sibi sepulturā.si v̄o non eligat locū bz qd dr̄ ibi:ar.C.d digni.li.xij.mulieř.ff.ad mūici.filij.i.rñ.⁊.l.sic.

g A lege viri.vt.vij.q.i.sicut.⁊.C.d do.añ nup. quod sponse.⁊.ff.de do.inter vi.⁊ vro.sicut vxori.§.vl.⁊.l.se.

h Diffinitum.⁊ lz nō sit diffinitū v̄ ī lñ q̄ filio possit eligere sepulturam:q̄ potest ei facere testamentum:insti.de pu.sub sti.§.igitur quod potest concedi dummodo ⁊ ipse sibi eligat sepulturam tamen consuetudini loci relinquēdū est:vt hic d̄r

de[a] amicabiliter cōueniat[b] cū eisdem. Idem decano ⁊ magistro.r.rauenatē.

Um liberuz sit:⁊ infra. Ad audientiā nr̄am peruenit ex cōquestōe abbatis ⁊ fratrū sancti martini laudoñ. q̄ cū p̄sbyter qdaz corp⁹ eiusdem mulieris:put in vltima voluntate disposuit[c]:ad eādē eccl'iam sepeliendū deferret: monachi sancti vincentij laudoneñ.corpus ipsius violent rapere ⁊ in eccl'ia sua sepelire minie dubitarūt:⁊ ifra. Mādamus q̄tenus si ita eē iueneritis p̄fatos monachos cōpellatis:vt ossa p̄fate mulieris ⁊ beneficia[d] q̄ occasione sepulture ipsius recepisse[e] noscunt: memoratis fratribus cum integritate restituāt:⁊ decetero similia non presumant. Lucius.iij.

De vxore v̄o: vtrū quēadmodū vir liberaz debeat habere sepulturam:nobis videt: q̄ nulla super hoc iter virū ⁊ mulierē sit facienda distinctio:sed vtriq; i casu isto equalē[f] eē credim⁹ facultatem:cuz electio ista ad eum potius statuz pertineat:i quo mulier soluit a legē[g] viri Utrū aūt pater quo magis voluerit minores filios valeat sepelire non inuenim⁹ a sanctis patribus diffinitum[h]:⁊ ppterea terre consuetudini[i] decernimus relinquendum. Idem preposito ⁊ capi.fauenti.

Um sup quodam capitulo:⁊ infra. Presentiū auc.statuimus vt si aliquē parochianorū vestrorū alibi cōtigerit eligere sepulturam:de testō[k] ipsius quarta[l] vobis portio relinquat. Clemens.iij.

Certificari voluisti a nobis:quomodo illa clausula que i priuilegijs solet apponi:salua[m] iusticia illaruz ecclesiarum a quibus mortuoꝝ corpora assumuntur:intelligi debeat ⁊ exponi. Cum autem super hoc articulo diuersa antecessorum nostrorum manauerint instituta:leone iusticiam illam quandoq; tertiam[n] partez quandoque mediam[o] ⁊ vrbano quartam[p] fore cen sentibus:nos tale prebemus in hac varietate responsum: vt sicut beatus hieronymus[q] inquit:vnaqueq; prouincia i suo sensu abundet:ỽm ratōnabilem consuetudinem[r] regionis illa iusticia circa medietatem vel tertiam aut quartam partem pro locorum diuersitatibus attendatur. Innocē.iij.episcopo claremontaneñ: ⁊ abbati maurieñ.

In nostra[s] presentia constitutis priore eccl'e mon tisferandi.⁊ procuratore hospitalariorum claremonteñ. dioc.idem prior proposuit:q̄ predicti hospitalarij quosdaz parochianos[s] suos:quoꝝ duo erant infra annos[t] legitimos receperunt ad ecclesiasticam sepulturam:econtra predict⁹ proposuit procurator: q̄ tam

i Consuetudini.si consuetudo non repugnat.sepeli tur in sepulchro maiorū suorum:ar.j.e.in nostra.in fi.

k Um super.de testamento.i.de his q̄ testōr relinq̄t pro sua aīa iure legati illi eccl'e in qua eligit sepulturam:⁊ de oblationibus quarta portio relinquat illi ecclesie a qua corpora mortuoꝝ assumunt.j.e.c.proxi.⁊.c.in nostram.

l Quarta.vl' mediētas seu tītia ỽm loci consuetudinem.j.eo.c.pri. Ista quarta sēp d; deduci nisi in casibus.𝔍.de testa.c.vl.Et est ar.q̄ maior ecclesia cathedralis non sit magis religiosa q̄ monasteria ỽm illam opinionem:q̄ dicit q̄ semper eligendus est loc⁹ magis religiosus.

m Ertificari. salua iusticia.que exhiberi d; illis ecclesijs a quibus dum viuebant percipiebant ecclesiastica sacramenta de bonis illis:que in testamēto reliquit ecclesie vbi eligit sepeliri.

n Tertiam.𝔍.eodem.c.i.

o Mediam.supra.e.relatum.

p Quartam.capitulū vrbani non habemus:s; lucij tertij.𝔍.e.c.priori.

q Hieronymus capitulum hieronymi habes.lxxvi di.vt.nam.

r Consuetudinē Quid si de consuetudine dubitetur vel varie sunt consuetudines in vicinis ecclesijs.de mīori summa erit intelligendum:q̄ in illa omnes concordant.ff.de arbi.diem proferre.§.si plures.

s In nostra.parochianos.nam ⁊ monachi habent populum.xvi.questione.i.agapitus.

t Annos legitios.vñ ñ potuerūt sibi eligē sepulturaz q̄ nec testm̄ facē potuissēt:vt.§.d pba.i pn̄tia.⁊.ij.q.vi.

§.diffinitiua. Sed pater pōt eligere filio sepulturā3: vt dictum ē.s.e.de vxore: q2 pōt ei facere testamentū: insti. de pupil. subsi. §. igit: qd verū est si ipse faciat sibi: al's si non fecerit sibi: nec filio ipuberi facere potest: insti. de pupil. subsi. §. liberis. et ff. de iof. testa. papinian⁹. §. 13 nec impuberes. t.

a Parochia. sic s.e. pri. ber.

b Et armis. hoc īductū fuit fauore terre sancte: sic de his q̄ relinquūtur i ornamēta eccl'ie siue ad cultū diuinum nihil dducit s. de testa. c. vl.

c Decetero. Et ita tractatus futuri tpis hic ad iudicē spectat. s. s. eo. cū liberi in fi. Et sic ē 3 illud. ff. de vsu. l. i. §. i. qd obtineri his iuribus et fruitibus et in annuis pstatōibus q2 in talibus actō ptinet ad futurum ff. si serui. ven. barum. et l. legi. et l. labeo. et l. illa d vsuris. nō 3dic: quia ibi nō 9stabat adhuc de vsuris futuri tpis.

d Recipiāt. imo debēt cauere nec p se nec p alios successores eorū hoc facturos: et hec est executio iudicis: q ad futur tps: arg. ff. si ser. ven. barū. et a iudice posset iniungi sub pena excōicatōis ne h̄ facerent.

e Apud eos. Et ita videt q̄ qs possit eligere sepulturā apud locū minus religiosū: q2 hospitalarij mīn's religiosi sūt q̄3 monachi: arg. xij. q. ij. bone. Ar. 3. s. e. fraternitatē. dic vt ibi notatū ē. De hac materia cū qs vult eligere sepulturā: illū ordinē seruabit q tradit. xiij. q ij. vbicūq3. qd. c. qdam itelligūt d pegrinis q non habēt ppriā sepulturā q debēt sepeliri apd eccl'iam maiorē. Hug. itelligit illud capl'm de ciuibus qui habent ppriam sepulturam i eccl'ia maiori q quandoq3 morant extra ciuitatem per villas vel castra: si ibi decedant non debent suas sepulturas dimittere sine iusta causa: vt ibi dicitur: al's presumitur illectus vel ex cōtemptu vel ex temeritate transire: vt plene dixi supra. e. fraternitatem.

f Relinquit. hospitalarijs iure legati.

g Nisi dolo. Et ita dolus superueniens in spūalibus rescindit 3ctum quod est 3 id. s. quod me. cau. cum dilecti filij: vbi de hoc: et tunc de rebus suis nihil deberent habere hospitalarij: ar. xx. q. iij. constituit ff. siquis cau. si duo. ar. s. de testi. requisisti. et c. officij. et ff. d arbi. si duo. et sic ppter dolum cessat puilegium.

h A parochianis. qui elegerunt sepulturā apd hospitalarios: et iō quartam debent restituē parochiali ecclesie.

i Annos. Isti non elegerunt sepulturam: nec eligere potuerūt: vñ re stituere debent hospitalarij pdicti qcqd ipsorū occasione receperunt. b.

k Ex parte. non sponte: q2 si sponte nō esset sepelienda in cimiterio ecclesie. xxiij. q. v. placuit. sed si sic credebat euadere posse: non iputaretur ei: etia3 si spōte se precipitasset de pōte: vbi videbat q̄ euadē posset. ar. xiij. dist. nerui. cum p bono aut licito h̄ facere posset: vnde siqd 3trium faciat vl' ide eueniat: non imputat. xxiij. q. v. de occidendis.

l Communicabat. vel cōicare debuimus: quoniā tunc post mortē3 absolueret excōicatus: et ei postea cōmunicaret. j. d se. excō. a nobis. s. xxiiij. q. ij. c. i. et c. sane. Fallit hec regula in furibus et latronibus. j. de fur. fures. Item in his qui moriuntur in torneamētis j. de torne. c. i. Ite3 i rap. j. de rapto. super eo. Ite in his qui seipsos interficiunt vel suis sceleribus interficiuntur. xxij. q. v. placuit. Item in his qui presbyteros instituunt in testamentis tutores filijs suis. lxxxviij. di. neq3 apud. Item in quolibet quem constat in mortali peccato decessisse. xiij. q. ij. non estimemus et c. p obeuntibus. Item his qui post mortē conuincuntur de heresi. xxiiij. q. ij. sane profertur.

m Sacris. non communicemus. sic. xxiiij. q. i. c. i. et ij. nisi viuentes reconciliationem petierint: nec per eos stetisset: quia tunc absoluendi sunt post mortem. j. de sentē. excō. a nobis. et xxvi. q. vi. qui recedunt. ber.

ex puilegio q̄ ex indulgentia spāli l3 hospitalarijs oēs passim pter excōicatos et interdictos ad ecclesiasticā sepulturā recipe: q apud illos elegerint sepeliri: fideiq3 cōmissa i vltia volūtate relicta possūt licēter accipere: soluta tātūmodo q̄rta parochiali eccl'ie de cuius parochia[a] mortuorū corpora assumuntur pter q̄ de equis et armis[b] que idulta sunt ipsis in subsidiū terre sancte. de qbus quartā deducere nō tenent: et ifra. Talem sup his dducim⁹ sniam pferendā: q̄ pdicti hospitalarij decetero[c] non recipiant[d] parochianos eccl'ie supradicte ad ecclesiasticam sepulturā: nisi apud[e] eos elegerit sepeliri: et tunc parochialis ecclesia de oblationibus lectis et alijs q̄ defunctus p aīa sua i vltima dispositione reliquit[f] preter q̄ de equis et armis recipiat quartam partem: et hospitalarij residuum habeāt: nisi dolo[g] vel fraude eorū defunct⁹ inductus fuerit ad dispositōē3 huiusmodi faciendam: nihilominus ipsis hospitalarijs iniūgentes: vt de quarta triū milium solidorū pori satisfaciant memorato: cum constet eos a parochianis[h] eius illos solidos recepisse: nisi sit sufficient ostēsum: q̄ eorum oblati vel conuersi fuissent. Eisde3 preterea duxim⁹ iniungēdū: q̄ nisi pbauerint q̄ .xx. parochian⁹ prioris q fuit iterfect⁹ i cāpis: apd ipos elegerit sepulturam: vniuersa q̄ ipius ituitu receperūt pori restituāt memorato: alioquin quartam ptem soluūdo restituē teneant: p illis vo quos 9stat ifra ānos[i] legitios decessisse: q̄ sepulture eorū grā receperūt. restituāt vniuersa.

Idem archiepo turoñ.

Ex parte parentū. m. nob est itimatum: q̄ cum nobilis vir dns de insula butardi eidem posuisset isidias: quā solicitauerat sepe d stupro: et ipsa grationibus qui eam rapere nitebantur: super quēdā pōtem occurreret: tandem fugiens manus illorū in amnem de pōte cadēs fuit cāu submersa. Quocirca: mādamus quaten⁹ cū illa nō sponte[k] pcipitauerit se de ponte: sed sicut superius ē expssum cāu ceciderit: corpus ei⁹ tradi facias ecclesiastice sepulture: psertim cū ex honesta cā fugisse noscatur et cui cōicabat[l] viuenti: cōicādū sit iam defuncte.

Idē nidrosieñ. archiepo.

Sacris ē canonibus institutū vt qbus nō cōicauimus[m] viuis: nō cōicem⁹ defūctis: et vt careāt ecclesiastica sepultura qui prius erant ab ecclesiastica vnitate pcisi: nec in

articulo mortis eccl'ie reconciliati fuerit. Uñ si ꝯtingat interdū: ꝙ vel excōicatoꝝ corpora ꝑ violentiā aliquoꝝ vel alio cāu ī cimiterio eccl'iastico tumulenť: si ab alioꝝ corporibus discerni poterūt: exhūari[a] debēt: ꝛ ꝓcul ab eccl'iastica sepultura iactari ꝙ si discerni nō poterūt: expedire nō credimus vt cū excōicatoꝝ[b] ossib⁹ corpora extumulenť fideliuꝫ: cū lꝫ nō obsit iustis sepultura nulla vel vilis: ipꝭ tñ celebris vel speciosa[c] nō ꝓsit.

Inno. iij. eṗo magaleñ.

Volēde[d] consuetudinis diuersitas apud monteꝫ pessulañ. vt dicit inoleuit: vt decedentibus nō prius ꝑmittatur effodi sepultura[d]: q̄ꝫ pro terra ī qua sepeliendi sunt certum ꝓcium eccl'ie ꝑsoluať: ꝛ infra. Mandam⁹ quaten⁹ cum loci diocesanus existas: inhibeas clericis ne quicq̄ oīo ꝓsumāt exigere[e] hac de cā.

Greg. ix. eṗo. n.

Parochiano tuo: q excōicatus ꝑ manifestis excessibus videlicet homicidio īcendio[f] violenta manuuꝫ iiectōe in ꝑsonas eccl'iasticas[g] eccl'iarum violatōe[h] vel īcestu fuit: dum ageret ī extremis ꝑ ꝑsb'terū suū iuxta[i] formā eccl'ie absolutus: nō debēt cimiteriū ꝛ alia eccl'ie suffragia denegari[k] sed eius[l] heredes ꝛ ꝓpinq ad quos bona peruenerunt ipsius: vt ꝓ eodem satisfaciāt: cē. sunt ec. compellendi.

Ex concilio. aphri.

I episcopus[m] ex donatistis ad catholicam vnitatem ē cōuersus equaliť inť se diuidant eas que sic inuente fuerint: vbi ambe partes fuerint. i. vt alia loca ad illum alia ad alium pertineant: ita vt ille diuidať q ampli⁹ tꝑis ī episcopatu habet: ꝛ minor eligat. Quod si forte vn⁹ fuerit locus ad eum pertineat: quem plebs elegerit. Sed

a Exhumari. Imo forte nec religiosū locū facit cadauer excōicati si ꝑ ignorātiā sacerdotꝭ vel eo inuito īferať: ar. ff. ꝺ reli. ꝛ sūp. fu. sunt ꝑsone. lau. Et ossa inde ꝓijcienda sunt anq̄ꝫ consecretur: de conse. di. i. ecclesiam.

b Excōicatoꝝ. Nō ꝙ rōne dubietatꝭ aliqd admittiť qꝺ alr ñ admitteretť. xi. q. iij. nolite. ꝛ xiij. q. ij. nō estimemus. ꝛ. ff. ꝺ adimē. le. l. ij. §. si duob⁹. Itē cōtigit rōne ꝯneritatis. xiiij. q. v. deniq̄ꝫ. ꝛ. lxxxi. di. cum oibus. ꝛ. ff. ꝺ solu. si alieni nūmi. ꝛ. ff. ꝺ mino. ꝛc. Itē rōne difficilis separatōis. ff. ꝺ neg. ge. cū eū actū. ff. de admi. tu. l. tutorē q tutelā. Ar. ꝯ. ꝺ pe. di. v. sūt q: c. ij. ꝛ. ff. ad. l. aql. ita vulneratus. ff. ꝺ testa. tu. duo sūt ticij. ff. ꝺ ma. testa. cū ex plib⁹. io.

c Speciosa. xi. q. ij. anime defunctoꝝ.

d Volende. sepultura. Sepultura dicit loc⁹ siue t̄ra ī q̄ fit sepultura: si ī tali terra nl'lus vnq̄ꝫ fuit sepult⁹ nec alr's ē loc⁹ sacer: vt cimiteriū licite pōt vendi. ꝛ ex ea ꝓciū recipi: q2 nēo cōpellēd⁹ ē ꝺ suo bñficiuꝫ facē. x. q. ij. ꝓcarie. ꝛ glibet sue rei moderatoꝛ ꝛ arbiter ē. C. mā. ī re mandata: iustū est vnicuiq̄ꝫ sua ꝯmit: ē. C. ꝺ iudis nemo exteri⁹. pōt ḡ tal' terra vēdi: cū nō sit religiosa vel sacra. lꝫ pur⁹ dr̄ talis loc⁹. ff. ꝺ reli. l. ij. §. purus aūt. ꝛ. C. e. ti. l. locū. ꝛ. xv. q. ij. aux. Si. n. ī tali terra aliqs sepultus fuerit: ꝛ ꝺ voluntate ei⁹ cui⁹ erat loc⁹ āmodo sacer fact⁹ ē. C. ꝺ reli. l. ij. ff. e. l. ij. §. lꝫ ꝛ si ali⁹: q̄re vēdi nō pōt vel obligari: vt ī. l. ꝓdicta. C. ꝺ reli. l. ij. ff. ꝺ re. diui. sacra loca ī fi. ꝛ. i. q. i. dictū ē. De tali terra ꝓt hoc itelligi vel ꝺ terra cimiterij q̄ religiosa ꝛ sacra dr̄: lꝫ ī ea nl'lus sepult⁹ sit: ar. ff. ꝺ rei vē. q̄ religiosis. ꝛ. xvi. q. iiij. qsqs. ꝛ. c. sicut antiquit⁹. ꝛ talis terra vēdi nō pōt. xij. q. ij. q̄sta. ē. ꝛ. c. ꝓcipiēdū. Itē dr̄ sepultura offiñ sepulture: qꝺ similiť vēdi non pōt si clerici ad hoc teneanť: cū hēant bñficiū ab ipsa eccl'ia: imo simoniā ꝯmittūt. j. ꝺ simo. nō satꝭ. ꝛ. c. cū ī ecclesie corpor: ꝛ. xij. q. ij. ī eccl'iastico. ꝛ. c. q̄sta ē. Si vō nō teneanť ad h' rōne bñficij. pñt ide accipe ꝓciū: q2 ꝺ suo h' facere nō teneť. xij. q. ij. charitatē. ꝛ. ꝯ. de prescrip. cum ex officij.

e Exigere. lꝫ clerici exigere nō pñt: laici tñ ꝯpelli pñt pias ꝛ laudabiles ꝯsuetudines obseruare: sicque sup hoc fuerūt. j. de simo. ad apl'icā. multa. n. īhoneste petūť q̄ hōeste recipi pñt. ꝛ. vl'. di. ꝺ eulogijs. xiij. q. ij. questa ē. i. q. ij. placuit. ꝛ. c. q̄sp̄io. ff. de var. ꝛ extraoꝛ. cogni. l. i. §. ē qdem.

f Parochiano īcendio. Incendiarij vtrū sint ipso iur̄ excōicati. diceť. j. de sen. excō. tua nos.

g Ecclesiasticas. Isti ipo iure sūt excōicati. xvij. q. iiij. si quis suadente.

h Violatōe. violatores eccl'iaꝝ non sūt ipo iure excōicati: sed tanq̄ꝫ sacrilegi excōicandi. xvij. q. iiij. sicut antiquitus. ꝛ. c. siqs domum. idem est siqs res ecclesie inuadat: tanq̄ꝫ sacrilegus excōiceť. ꝯ. de fo. ꝯpe. cō questus.

i Iuxta formaꝫ. De qua habes. j. de sen. excō. ex teore. ꝛ. c. cū desideres. i. nisi. c. a nobis.

k Denegari. q2 ex quo cōicauim⁹ ei viuo: ꝛ mortuo cōicare debemus. ꝯ. e. ex parte. ꝛ. xxiiij. q. ij. sane. Item ē hic ar. cui vnum sacrm̄ ꝯcediť vel negať si alia itelligunť concessa vel negata. v. d. ad ei⁹. xcv. di. illꝺ. ꝛ. xiij. q. ij. c. vl. Cōtra. j. ꝺ torne. c. i. ꝛ. l. ꝺ ra. super eo. vbi cōcediť penitēcia ꝛ eucharistia: ꝛ tñ denegatur ecclesiastica sepultura: sed illꝺ fit ad terroreꝫ aliorum.

l Sed eius heredes. Similē etiam habes. j. de rap. in litteris. Et ita ex h' c. ꝛ illo pꝫ ꝙ heredes conueniūtur ex maleficio defūcti: licet nihil ide peruenerit ad eos. q̄uis lis contestata non fuerit cū defuncto: cum ad eos bona defūcti ꝑuenerint. vt hic dicit. ꝛ. xvi. q. vi. si eṗm. j. de vsur. tua nos ꝛ itellige heredem eē heredis heredē. ff. ꝺ v. sig. heredis. sic heres hēdis testatoris ē heres. C. ꝺ here. isti. l. vl. Nam ꝛ ꝺm legē hered' teneť ꝯditōe furtiua. ff. de cōdi. fur. si ꝓ fure. §. si ꝯditio. In cāu ēt teneť filius ꝓ patre: lꝫ non sit heres. C. ꝺ ꝑmi pi l. cū ex sola. li. xij. Quelꝫ. n. actio ad heredē ꝛ aduers⁹ hēdē trāsmittiť. C. ꝺ ꝯ. ꝛ ꝯmit. sti. vetis. ꝛ. l. vl. C. vt actiones ab heredib⁹ ꝛ ꝯ hēdes icipiāt. l. vna. ꝛ ī delictꝭ licet ad heredē nihil ꝑuenerit: ar. i. q. iiij. §. itē peccato israelitaꝝ. v. maxime cum ex eo vtilitas deferať ignoranti: tñ ꝺm leges non teneť heres ex delicto defūcti: nisi in q̄tū ad ipm ꝑuenerit: vel nisi lis ꝯtestata fuerit cū defuncto C. si ex delic. defunc. l. vna. sed ex ꝯctu vel quasi defūcti heres idistincte teneť. ff. de acti. ꝛ obli. ex deposito. ꝛ. ff. ꝺ re. iur. ad ea in fi. §. in ꝯctibus. nisi ī duob⁹ cāibus. vn⁹ ē. ff. si mes. fal. mo. dix. l. si duob⁹. §. vl. alius ē. ff. ꝺ tributo illud. §. vl. her.

m I eṗs. Cāus sic pōt poni. Eṗs alicuius ciui:

tatis cum magna pte plebis.lcidit in heresim donatista rū:vñ sūt pcisi ab ecclesia in plebe residua cōstitut⁹ ē no uus eps priore revertēte ad fidē:tū pro multitudine se quētiū:cū tñ pro vtilitate dispensat cū eo:vt dignitatez recipiat ħ qz alter canonice ordinat⁹ ē:nō oz ex toto de poni ħ inter se di uidant oīa:pz i lfa rñ.hodie nō fieret talis dispensatio ⁊ nō ↄtinet ius B.c.

m Eps.i.epatus ⁊ sic ponit ↄtētum pro ↄtinēte:⁊ econ uerso cōtinēs pro ↄtento:de con.di. ij.cum omne.r.

n Donastis.qd dē in isto capitulo dispensatiue dictū ē.xxiij.questi.iiij. ipsa pietas.ber.

o Conuersis.cū alius epus.in illo epatu iam erat cre atus.laur.

p Diuidāt.s.vil las vel parochias: vel plebes.

q Partes.i.eq̄les.noīe enim ptis dimidia itelligit. ff.de ver.sig.nom. ff.de vsu.ēt partis

r Minor.nota meliorem conditi onem minoris.

s Elegerit.vt si pares sunt compe titores mulierī mo ribus ⁊ genere:is potior estimet quē sibi consulens mu lier approbauit.C. de nup.vidue.

t Plurimorum.lxv.di.c.i.ħ.⁊.iij.⁊ supra de his que fi.a ma.par.ca.c.i.⁊ supra de ele.licz in fine.

u Temporis.hoc ideo dicit:qz presumitur citius mo ri.xiij.q.ij.illud.⁊ in hoc est melioris conditionis.

x Deputet.qd si nō cōuenient iter se alternis ānis pci piēt reddit⁹.ff.cō.di.l.cōi diuidūdo.§.cū d vsufruc.vi.

y Et dominicis.si alterius.alienus parochianus di citur licet ibi comparauerit domum non causa habitandi solam enim habitationem comparare in ali ena ciuitate non facit domiciliū.ff.ad municipa.liber tus.§.solā.secus si i vtraqz cā ihabitādi.ff.e assūptō.vl.

a Contempto.bene dixit contempto:qz ex iusta cau sa absens bene potest audire diuina in ecclesia ad quā venerit:ar.vij.q.i episcopi vel presbyteri.xcij.di.c.vlti.⁊ ē si.d pe.di.vi.placuit.lxxi.di.si prelat⁹.⁊.ix.q.ij.p totū.b

b Nullus presumat.nisi eo domicilium transtulerit C.de incol.⁊ vbi quis domi.ha.si in patria li.x.⁊ j.eodem significauit.

c Ordinare.sic.ix.q.ij.per totum.ar.contra.xxv.di.p

si antiqui catholici suum volu erint:⁊ si illi suū q ex donati stis cōuersi sūt:plurimorū[t] vo luntas paucioribus preferatur. Si aūt partes equales sūt:ma ioris tpis[u] epo deputetur[x]. Si autem ita plurima loca inueni unt:in quibus ambe ptes fue rint:vt non possint equalit di uidi:velut si in impari nūero fuerint distributis locis q pa rem habent numerum:qcun qz locus remanserit:hoc in eo seruetur quod dictum est:cuz de vno loco supius tractaret.

Ex concilio manetesi.

Et dñicis vel festiuis di ebus psbyteri añ q̄ mis saz celebrent plebē iterrogēt si alteri⁹[y] parochianus i eccle sia sit q pprio cōtēpto[a] psbyto ibi velit missam audire:quem si inuenerint statim ab ecclia abijciant. Hadrianus papa.

Nullus eps alterius pa rochianum iudicare p sumat[b]:⁊ ifra. Nā q eū ordia re[c] nō potuit nec iudicare pōt

Urba.iij.

Super eo xo:q apd vos itelleximus dubitatuz:an qd de finib⁹ ⁊ his q finibus cohe rent[d] nō pscribendis statutū p canōes[e] ee dignoscit:si i paro chiarū limitib⁹ sicut i puincia libus admittendū. Rñdem⁹ q bene vr in vtroqz[f] seruādū: si fines legitima pbatiōe vel alis indubitata fide cōstitit ec clesiastica ordinatione statu tos.

Celesti.iij.

Significauit nobis aco neñ.eps q cū post recu perationez acon.ciuitatis ad habitandū in ea se q̄plurimi contulissent:qui ante genera lem occupationē terre sācte i alijs ciuitatibus regni hiero solymitani elegerāt māsionē ⁊ infra.F.t.mandamus:qua tenue pdictorū locorū platos vt sibi nullā in pdictos acoñ. habitatores[g] iurisditionē vsur pent:nec ab eis tpalia exigāt: qbus spiritualia nō ministrāt districtione qua conuenit cō pellatis:ita q si de agris in eorum parochia constitutis fructus percipiunt:⁊ in vl tramarinis partibus ratione

lectis.vbi dicitur:q archidiaconus potest iudicare sed nō or dinare.Illud sic expone.sicut episcopus non potest alienum parochianum ordinare:sic nec iudicare:secus est de inferio ribus iudicibus:sicut sunt archidiaconi ⁊ ceteri prelati:q pos sunt iudicare sed non ordinare. Et ita ar.habes hic q sente tia a non suo iudice lata non tenet.s.de iudi.at si clerici vbi de hoc.⁊.C. si a non compe.iudi.l.ij. ⁊.s.de consue.ad nostrā nisi in casibus qui notā tur.s.de fo.compe.cum sit generale.

d Super eo.coherēt. pricipaliter:sicut intelligitur illud:que re ligiosis adherent religi osa sunt.vt.ff.de rei vē. que religiosis.⁊.ff.d con traben.empti.in modi cis vincen.

e Per canones.qui di cunt q limes prescribi n potest.ne prouinciarum termini confundantur. xvi.q.iij.quicunqz.⁊.c. licet in regulis.⁊.c.inter memoratos.quod dicit parochiarum exponunt quidam.i.epatuum.nā canon predictus quicū qz de prouincialibus li mitibus tantum loqui videtur.sed fm hoc non traditur aliquid de ca pel.sed verius videt que stionem tantum fuisse p positā de parochijs.Nā canones predicti loquū tus de diocesibus.i.epa tibus.⁊ q dicit sicut in prouincialibus potest ex poni.i.epatibus.ħ idez intelligo in limitib⁹ epa tuum ⁊ parochiarum ⁊ prouinciarum ex quo ibi distincti sūt prescribi possunt per iura predicta:cum eadez ratio sit in om nibus.⁊ q idem sit in omnibus patet satis ex hac decre.

f In vtroqz.ar.q idem iuris est in minoribus quod in ma ioribus.argu.supra de preben.maioribus.⁊.s.de ap.c.de ap pellationibus.Item argu.q de similibus simile debet esse iu dicium supra de rescrip.inter ceteras.⁊ supra de transla.inter corporalia.ff.de le.non possunt.Item.argu.q vbi est eadem ratio idem debet esse ius:supra de consir.vtili cum dilecta.⁊ supra de consti.translato.⁊.c.nam concupiscentiam.argumē. ⁊.ff.ad.l.aquil.illud.⁊.C.ad.l.aqui.l.fi.h.

g Significauit habitatores.quia translato domicilio sub tracti sunt eorum iurisdictioni:supra de fo.compe.pro posuisti.xiij.questione.i.§.quia ergo:⁊ ibi dicitur quis habet domicilium:vbi habitat.ff.ad municipa.municeps.§.miles Sed videtur contradicere quedam lex.ff.de sena.senatores. vbi dicitur q licet senatores domicilium habeant in vrbe:re tinent tamen ius in prouincijs:vnde sunt oriundi. Sz illd ve rū ē quo ad honores nō q ad onera.ff.ad mūici.mūiceps.lau.

a Prediorum. Nota q decime pdiales regulariter illi ecclesie debet dari: in cuius parochia pdia sut sita: ar. xvi. q. i. siquis laicus. 2 j. de decimis qm. 2 c. cu ptingat. sic. 2 ciuitati tributu soluedu e: vbi sut agri. ff. d cen. forma. §. si vo. psonales vo decime illi ecclesie debet dari: i qua audiut diuia offi cia. xvi. q. i. qsti. 2 hic i fi. ide dicit. Sz qd de illis q ihabitat ciuitate, 2 habet pdia 2 vieas ex. q no sut in parochia alicui sz ita in terminis ciuitatis: vt ee hoc in epi ptate: j. de deci. qm. qz no pot negari: qn sint in parochia eius: no tn a roe extraneu e: vt rone domicilij decime psoluatur: si co suetudo ita se hz i talib eni psuetudo piudicat. j. de deci. ad apostolice. 2 c. aliquibus. in fi. ber.

b Ecima. ad co uiuiu. xiij. q. i §. is ita. ber.

c Diffinitio ne in q quatitate dari deberent. ber.

d Magistroru. Nota hic ar. q opinioes magistroru sut fouede. vnde inno. opinioib magistroru no vult derogare. e. d resti. spo. lras. 2 j. de sen. ex. officij. Et dicit ler: q ius pstare no pot: nisi sit aliqs iurispitus p quem possit in melius pduci ff. de orig. iur. l. ij. §. post. originem. l.

e Licebat. no licentia dispesatois: sz iuris cois

f Pentateuco. liber e sic dictus a peta quod e qnqz 2 teca: qd e manda tu: qz in vno volumie qnqz libri moysi cotinetur.

g A primitijs. primitie eni taqz debite exigunt: sicut 2 decie: ar. xvi. q. i. reuertimini. xxxij. di. preter hoc. 2 j. e. qz sit graue. Sz nuquid in pecudibus datur primogenitum. Hug. dicit de ducentis vnum dandum loco primitiarum. Sed quid si tot non habeat capita tunc soluat estimationem sm quantitatem illius numeri durum videretur dare primogenitum si forte non haberet vltra duo capita vel tria: 2 ais minimum esset: si haberet q dringenta vel quigenta siue nulle. laur.

h Nouum genus. a clericis. hoc intellige de dote ecclesie: de qua clerici non debent dare decimas: vt. xvi. q. i. d sti. sed de predijs pprijs siue patrimonialibus clerici debent soluere decimas: vt. xvi. q. i. siquis laic. 2 hoc siue predia sint in propria parochia clericorum siue in aliena. ber.

i A leuitis. s. paribus: qm sumis sacerdotibus inferiores d cimas soluebant. 3. e. c. proxi. vl non accipiebant leuite: a leuitis quibus spiritualia non ministrabant. l.

k Debent. Videtur contradicere principio: sed lit intellige principium. c. de dote ecclesie vt dixi: qd hic dicit intellige de patrimonialibus. vel posses intelligere quod hic dicit de clericis coniugatis: qui ab alijs clericis spiritualia recipiunt 2 hoc innuit lra: 2 ita planum e. ber.

l Ex multiplici viueret. hic simpliciter 2 pure facta fuit compositio super decimis. ergo de oibus presentibus 2 futuris intelligendum est vnde si postea alias possessioes monachi acqsierunt sub eadem cpositione intelligutur j. de priui. qz circa

m Quietas damauit ar. q rebus nondum habitis possit qs renunciare. ff. de acq. here. is qui ar. cotra. ff. de reg. iur. qui pot. So. non pot quis renunciare iuri antequa sibi competat vt ibi dicitur: paci sci tamen potest: vt ff. de pac. 2 hered. §. filiusfamilias. 2. C. de pac. l. i. 2 hic

n Intentionis. Nota sm intentionem domini pape priuilegium fore intelligendum: 2 sic etiam rescriptum quo coceditur beneficium supra de preben. c. vltimo. 2 supra de rescrip. mandatum. Item argumentum q papa per suum priuilegium siue rescriptum non vult facere alicui preiudicium. supra de offi. or. lz. 2. 3. de vsupal. ex tuarum. 2 supra de offi. dele. super eo. 2 hoc ideo est hic: quia priuilegium illud fuit tacita veritate impetratum. vnde non valuit: quam si dixisset priuilegium non fuisset concessum: supra d rescri. super literis.

o Eandem conuentionem. Et ita patet q conuentio potest interuenire in spiritualibus: saltem inter ecclesiasticas personas. j. e. suggestum. 2 c. nuper abbates. 2. 3. de transac. c. ij. sed ad hoc vt compositio sit perpetua: debet auctas episcopi interuenire: vt supra de transac. de cetero. 2 c. q. als erit personalis: vt supra de transac. venies. 2 hic fuit copositio personalis: qz auctas supiorc

prediorum[a] decime psoluunt: d incepa eis ipsas cuz itegritate psoluant: dicto vo acon. taqz diocesano suo cogantur de decimis respondere.

De decimis primitijs 2 oblationibus.

Hieronymus super ezech.

Decimam pte oium frugum leuitice tribui popul ex lege dbebat. Rursus ex ipsis decimis leuite hoc est inferioru ministrorum gradus decimas dabant sacerdotib[b]. Erant quoqz 2 alie decime qs vnusquisqz de populo israel i suis horreis separabat: vt comederet eas cum iret in templum in vrbe hierusalem 2 in vestibulo templi sacerdotes 2 leuitas ad conuiuium[b] inuitaret. Erant autem 2 alie: qs pauperibus recondebant. At vo primitie quas de frugibus offerebant: non erant speciali noie diffinite[c]: sed offeretium arbitrio derelicte. Traditoez quoqz accepimus hebreoruz no lege preceptam sed arbitrio mgroru[d] iolitam: q qui plurimu. xl. ptem dabant sacerdotibus: q minimu. lx. inter. xl. 2 lx. licebat[e] quodcunqz voluissent offerre: quod igitur i pentateuco[f] dubiu derelictum est hoc spaliter diffinit pp sacerdotu auaritia: ne aplius a populo exigant: a primitijs[g] offerendis. Pascalis secundus.

Nouu genus exactois e vt clerici a clericis[h] decimas exigat: cu nusqz i lege dni hoc legam: no eni leuite a leuitis[i] decimas accepisse leguntur: illi pfecto clerici qui a clericis spualium ministroruz labores accipiunt decimas eis debent[k]. Hadrian vuigor. 2 herford. epis.

Ex multiplici coquestoe u. psbyteri accepim[l]. q cu inter abbatem de brudeia de cosesu toti couet 2 predicu psbytez talis itercesserit quentio scripto moachoz auctetico robazata: q monachi dicto psbytero 2 eccle sue de blado 2 vniuersis legumib qdiu viueret[l] decimas psoluerent exceptis minutis decimis: qs ide psbyter quietas[m] clamauit. ide abbas a nobis priuilegium obtinuit: vt de laborib quos pprijs maib aut suptib excolut: nulli decimas soluere teneretur: 2 infra. Und qz non fuit nostre intentiois[n] p priuilegium nostrum couetioni derogare predicte. man

non interuenit et pz ex eo qd dicit supra: q diu viueret & sic in vita sacerdotis tm durauit compositio.

b ℂ Contineatur. nam si de compositione facta fuisset mētio in priuilegiis & ex certa scientia papa derogasset huic cōpositioni: ar. ff. de rescrip. nonnulli. & J. de capel. mo. ex parte. b.

c ℂ Ommissum. monachi. nō dicit hic de quib⁹ monachis. vnde si intelligis. c. de cistercien. loquitur de possessionibus quas non excolūt suis sumptibus & laboribus de qbus debent soluere decimas. J. c. ex parte vel forte per subtractionem illarū decimarum parochialis eccl'a enormiter ledebatur: quod esse non debet: infra de ver. sig. qd per nouale ar. C. de preci. impe. of. quotiens rescripta. Si vis intelligere de aliis monachis planum est qui decimas soluunt: nisi de noualibus cultis suis sūptibus & de nutrimentis alalium: infra eo. ex parte.

d ℂ Integritate. sic. J. e. c. pri. & c. si est & c. cū hoies. & c. tua nobis. & xvi q. i. siquis laicus. ff. de pub. & vec. imperatores. b.

e ℂ Pascuis. que ergo dicuntur noualia a quib⁹ oēs religiosi sunt exēpti. dicas q illa dicuntur noualia: q rū nō extat memoria q culta fuissent. J. de ver. si. quid per nouale. & q prius erant quasi inutilia: vt montana paludes: vnde parochialis eccl'a nihil āte percipiebat. vel ita modicum: q sine lesione poterat amittere illud: & ita ista pascua non erant prius inutilia vel area si ue dom⁹. vñ nō deberēt dici noualia p. c. qd p nouale.

f ℂ Peruenit. Molendinorum. etiam si sit aduentum infra. e. ex transmissa.

g ℂ Fēo. de oibus enī que fidelis hō acqrit: dz soluere decimas: infra eo. ex trāsmissa. & de venatione & de mi lina. xvi. q. i. decimas. & q. vii. quicunq. ber.

h ℂ Lana. in pecudum fructu lac lana & fetus hētur ff. de vsur. l. in pecudum. & insti. de re. diui. §. i pecudū

...dam⁹: quaten⁹ abbatē & mōachos: vt eādem cōuentiōem nō obstāte dicto priuilegio: nisi de ipsa cōtineat in eo inuiolabiliter teneāt & obseruēt: vel exinde secū pacifice cōueniāt ap. postpo. cōpellatis. Idē tho me cātuarien. archiepiscopo.

Ommissū ē nobis: & infra. Peruenit ad nos: q monachi de bosse eccl'ie sancte marie in cuius parochia cōmorant: decias ex integro non psoluunt. Ea propter mādam⁹: quatenus eos vt decimas de terris cultis in quib⁹ olim domus cōstructe fuerant prefate eccl'e cū ea integritate persoluāt: qua prius q i eadē parochia morarent soluebant: psolui cōpellas: & sicut etiā de pascuis olim decie soluebantur: ita nunc de eisdem ad frugum fertilitatem translatis decimas volumus absq diminutione persolui.

Alex. tertius cantuarē. archiepo & eius suffraga.

Peruenit ad nos: & infra. Mandam⁹ qtenus parochianos vestros monet curetis: & si opus fuerit sub excōicationis districtione compellere: vt de prouentibus molēdinorum piscariarum fēo & lana decimas eccl'iis qb⁹ debent: cū integritate psoluant.

Idem vintonien. epo.

Uncios: & infra. Mandamus: qtēus parochianos tuos de apibus & de omni fructu decimas psoluer ec. dis. compellas.

Idem exonien. episcopo.

Um hoies de hoc toñ. de frugibus. ix. partib⁹ sibi retentis decimā eccl'e: cuius parochiāi sunt sine diminutōe soluere teneant & āte q id faciāt seruientib⁹: & mercēnariis suis de frugibus nō decimatis debita totius āni pro seruitio suo impendant: tunc demum de residuo decimam persoluentes: mādam⁹ quatenus eos cogatis vt decimā statim fructib⁹ collectis persoluant: atq de subtractis & retētis dignam satisfactiōem exhibere procurent.

Idem monachis de neuclen.

Ilecti filii abbas & fratres sācte crucis sua nobis conquestione monstrarūt q predia vnde decimas & in magna parte sustentationem cōsueuerunt habere: a pleris q laicis pduxistis & recepistis ad firmam: vnde qm ii dē fratres ex hoc grauātur enormiter: nec fuit intentionis nostre aut antecessorum no

i ℂ Uncios. de apibus. & cī fructu licite acqsito: infra eo. ex trāsmissa. siue de animalibus. J. e. c. pri. siue intuitu pdiorum siue intuitu psone. J. de pocbi. c. vlt. & J. e. pastoralis. ber.

k ℂ Um hoies. Parochiani. argumētum dicias esse dādas illi eccl'e: vbi qs accipit ecclastica sacramenta etiā pdia iacentia in aliena parochia: quod ē ver. q prediales dari poti⁹ debēt illi eccl'e in cuius territorio sita sunt pdia: supra ti. pxo. c. vlt. nisi cōsuetudo in zriū esset. J. e. cū sint hoies. b.

l ℂ Nō decimatis. De oibus enim satis & plātatis & de oibus fructibus possessionum & alaliū ex oibus fructibus rōe pdiorū prouenientib⁹ nullis expensis deductis decie sunt soluende: infra eo. nō est in potestate. & c. tua nobis. De aliis vero q puenīunt ex negociatiōe & artificio deducende sunt expēse: & de residuo persoluenda decima. J. e. pastoralis.

m ℂ Fructibus collectis idest qcitius & cōpetētius solui possunt: q tardius dare peccatum ē. xvi. q. i. decime. & qui nō fecit statim in mora intelligitur. vnde piculū decimarū ad ipsum spectat. ff. de le. i. l. cū res. §. vlti. & J. de cōmo. c. vno. Sed qd si sacerdos tūc recipere voluerit: nō ē piculū illius. ff. de soluti. qui decē si tñ postea sacerdos voluerit recipe: rursus incipit esse rustic⁹ i mora. ff. de act. ēpti. & vendi. si per emptorē. §. q si. ff. de no. op. nun. pretor. §. pe. ff. q rū lega. l. ii. §. vlt. semper enim posterior mora nocet ei p quē fit. ff. de peri. & com. rei vend. illud. ff. de vsuris debitor. ala.

n ℂ Satisfactionem. Sic. xvi. q. vii. quicunq. & c. omnes decime & q. i. si monachus.

o ℂ Ilecti conduxistis. si propria non sufficiunt licitum est clericis conducere aliena predia: vt hic pz in auc. de sā ctis. epi. §. aliud. colla. ix. & sic non obstant: que consueuerūt signari pro contrariis: infra ne clerici vel monachi. c. i. ii. & iii. lxxxvi. di. peruenit.

p ℂ Enormiter. In hoc casu perditur priuilegium: infra. c. proximo. infra de ver. sig. quid per nouale.

q ℂ Nec fuit intentionis. forte habebant isti etiam mōachi priuilegiū vt de laboribus suis decimas non darent: sz istud priuilegium nō vult papa extēdi ad cōductitias possess. oes.

stroꝝ:vt de possessionibus q̄s cōduxistis decias nō soluatis mandam⁹:q̄tenus de p̄dijs q̄ cōduxistis in parochijs suis: de quibus cōsueuerūt d̄cias pcipere:plenarie soluatis eis dē vel cū ipsis amicabilit̄ cō/ponatis.

Idē abbati ꝛ frib⁹ dolon̄.

Suggestuz ē ex pte v̄ra: ꝙ abbas ꝛ fratres mōasterij de vrsinen̄. decias a vobis auferre conantur:ꝛ infra Dis.u.mandamus:q̄ten⁹ cuz predicto abbate:ꝛ fratrib⁹ super ipsis decimis cōponatis. nā qn̄ romana ecc̄lia ordini v̄ro priuilegia⁹ de decimis dederat:ita erant rare abbatie vestri ordinis:ꝙ exinde nulli poterat de iur̄ scādalū suboriri:s; nunc in tm̄ augmētate st ac possessionib⁹ ditate:ꝙ multi viri ecc̄lastici de vobis apd̄ nos querelā sepe proponunt.

Idē terracon̄. archiep̄o.

Ex parte tua ad nos noueri pueisse:ꝙ albi mo nachi ꝛ nigri:ꝛ quidā alij religiosi eccl̄e tue iurisditionis redditib⁹ decimaruz occasione priuilegiorum:q̄ sibi ro.in dulsit ec.spoliare p̄sumunt.sane nolumus te latere:ꝙ pre/decessores⁹ n̄ri fere omnibus religiosis decimas laborū⁹ suorū cōcesserāt:s; predecessor noster hadrianus solis fratribus cistercien̄.ordis ꝛ tēplarijs ꝛ hospitalarijs decimas laborū suorū:quos pprijs mānibus vl̄ sūptibus colūt idulsit: ceteris vero:vt ō noualib⁹ suis que proprijs manibus vel sūpt.b⁹ excolūt ꝛ ō nutrimētis aialiū suoꝝ ꝛ de bortj suis decias n̄ psoluāt:quē sum⁹ sup his imitati q̄re hi qb⁹ h⁹ idultū ē hac occasiōe d̄cias ō alijs reb⁹ eccl̄e sue nō p̄nt subtrahere:vl̄ sibi aliqd vlteri⁹ vendicare.

Idem.

Licet de benignitate se. ap. sit vobis idultū:vt ō laboribus q̄s proprijs māib⁹ vel sūptibus colitis:nemini ōcimas soluere teneamini:propter hoc tn̄ n̄ ē licitū vobis decimas de terris vestris subtrahere:quas alijs traditis⁹ ex/colendas.

Idem.

Ad audientiam n̄ra; ꝛ infra. Illud priuilegij capitulum praua qdā iterpretatione puertētes.q̄ cistercie. idulgeᷓ:ne de laboribus q̄s pprijs manib⁹ aut sumptib⁹ excolunt:aliquis decimas ab

ꝛ sic debet considerari scribentis itentio.s̄.de rescrip.mandatum.ꝛ.c.ad aures.ꝛ.s̄.de prebē.c.vlt.ꝛ.c.cū tm̄ .xxv.q.ij. quod scripsi.ꝛ.s̄.c.iij.

a Cōponatis. Et sic compositio bene potest fieri super decimis. De hoc dixi.s̄.c.ex multiplici.

b Suggestum.priuilegia. Ar.ꝙ s̄m diuersitatem tēporū ꝛ varietatē reꝝ priuilegia sunt variandaz:ar.lxiij.di.§.ver.ꝛ c.j.de cōsan.ꝛ affi.nō debet.xij.q.i.vidētes. h̄ cōtra q: priuilegia ppetua firmitate cōstare debēt xxv.q.ij.c.i.ꝛ.ij. So. qd̄ ibi d̄r verū est ꝛ generale:ꝙ perpetua sūt ꝛ immutabilia:h̄ qd̄ hic d̄r casuale est:ꝛ cā noua superueniente bene perditur priuilegiū sputa siquis abutatur priuilegijs.xi. q.iij.priuilegiū.ꝛ.lxxiiij. di.vbi ista didicisti. Itē propter delictum ciuiuz perditur priuilegium.xxv.q.ij.ita nos. Itē p negligentiam spacij.x.annorū.ff.de nundi.l.ij. Itē p cōtrariū factū.s̄.de p̄bē.pro illorū.ꝛ.s̄.ō ꝯsti.cū accessissent.ꝛ.j.de priuile.si de terra. Itē cum enorme preiudiciū alij inducit:vt h̄ꝛ.j.de ver.si.quid per nouale.ꝛ.s̄.c.priori.

c Querelā.proponūt vbi enim priuilegiuz ex postfacto recidit ad iniquū:principis est estimatio.ff.de reg.iur.ide neratius in fi. q: beneficia principalia ipsi pncipes solēt iterp̄tari.ff.ō vul.sub.ex scō.si.lxiij.di.veꝝ

d Ex parte tua p̄decessores.s.pascalis.ij.ꝛ greg.xvi.q.i.decimas.xij.q.i. quia tua.

e Laborum suorum.hoc intellige de proprijs possessionib⁹ ꝛ non de conductis ad firmā.s̄.c.dilecti. Cā vero de decimis monachorum varie loquūᷓ iura:siō nota ꝙ monachi in primitiua eccl̄a decimas dabāt de p̄dijs ꝛ laboribus suis tanq̄ laici ō cōducti;:ar.xvi.q.i.alia cā.ꝛ.c.gnāliter.ꝛ.xij.q.i.duo .si.vsq; ad tp̄s pascalis.ij.postea x̄o idē pascalis ꝛ cōciliū magūtinū statuerūt ꝙ nec mōachi nec religiosi nec alij cōmūiter viuētes d̄cias de suis laborib⁹ soluerēt.xvi.q.i.q̄ni.ꝛ.c.decias. Tpe x̄o p̄cedēte hadrian⁹ papa solis cistercien̄.hospitalarijs hierosolymitanis:ꝛ tēplarijs cōcessit h̄ priuilegiū:vt ō laboribus suis q̄s pprijs māib⁹ excolūt:decias soluē nō tenerenᷓ. Alijs x̄o mōachis cōcessit tm̄ d̄cias de noualib⁹ q̄ colūt suis māib⁹:ꝛ de hortj ꝛ nutrimēt; aialiū suoꝝ:vt h̄ d̄r:ꝛ sic mōstratᷓ. Et ita ē tenēdū:ꝙ cistercien̄.tēplarij ꝛ hospitalarij decima ō suis possessionibus q̄s de suis laborib⁹ excolunt soluē n̄ tenenᷓ:vt h̄ d̄r ꝛ i duob⁹ pxi.c.sed nisi pacto ad h̄ teneanᷓ.s̄.c.ex multiplici. vel pochial eccl̄a enormiᷓ lederetᷓ.s̄.c.dilecti.ꝛ.c.suggestū.ꝛ.j.ō x̄.si. qd p noualē. vl̄ nisi soluēdo renūciauerit p̄uilegio suo.j.ō p̄ui.accedētib⁹.ꝛ.c.si de terra. Et h̄ q̄ d̄cā sūt x̄a sr̄ ō mōachis q ppl̄m n̄ regūt:h̄ si mōachi hēnt ppl̄z hn̄ p̄nt recipe decimas psōales ꝛ p̄diales.xvi.q.i.moderamie. Hodie x̄o abbates cistercie. ꝛ alij q simul gaudēt p̄uilegio ō possessiōib⁹ q̄s acq̄sierūt p⁹ ꝯciliū gnāle vel d̄cetero acq̄rēt soluē tenenᷓ d̄cias j.e.nup. t.

f De noualib⁹ qd sit nouale:d̄r.j.ō v̄.si.qd p nouale.ꝛ.j ō p.c.vl.vbi ō hoc

g Ac; pprijs manib⁹. Et hic lo qᷓ ō cistercie.tēplarijs ꝛ hospitalarijs: qb⁹ h̄ p̄uilegiū cōcessū ē.s̄.e.c.px.h

h Traditis. Ad h̄ enī n̄ extēdiᷓ p̄uilegiū.nec ad illas q̄s ꝯducūt ab alijs ad firmā.s̄.c.dilecti. Et sic priuilegiū itelligiᷓ ō pprijs possess.s̄ oib⁹ q̄s colūt pprijs sumptib⁹.

i Ad audiētiā. Interp̄tatiōe ꝛ male q: p̄uilegiuz principis largissime interpretādū ē.j.ō x̄.sig.oli.ꝛ.ō dona.cū dilecti.ꝛ C.de bonis q̄ liber.cū multa in fi.ff.de cōsti.pn.l.vlt.ꝛ ff.de re iudi.quidā cōsulebāt.ꝛ infamiā iuris incurrit qui priuilegiū principis stricte interpretatur.C.de leg.l.ij.ꝛ verba calumnianda non sunt.ff.ad exhiben.l.penultima.

k Asserunt.ꝛ male:q: si verbum esset ambiguum latissima esset interpretatio facienda:ff.de const.prin.beneficium.vel ipse idem princeps deberet suum priuilegium interpretari.C.de lega.l.vlti.ꝛ.j.de senten.ex.inter alia.ꝛ.s̄.de iudi.cum venissent.xi.q.iij.§.ex his.ꝛ priuilegium aliquid debet concedere:alr̄s inutile esset.j.de priuile.in his.

l Intelligeremus. Ar.ꝙ a forma verboꝝ sine certa sciētia nō ē recedēdū.xxxi.di.omnino.ff.de lega.iij.nō aliter.ꝛ.xxxi.q.i.§.quomodo v̄ginib⁹.C.de cadu.tol.

Lena.§.si vero.et de cense.di.liij.siqs presbyter.et.3.de transla.inter corporalia.et.C.de pecu.eius qui libertatem meruit.l.vna.et.xxviij.q.i.sic enim.ver.cuz vero dicit ego dico non dominus.

m Quoniam.parochiam.Quid si sint insule.qside randum est cuipuincie adhereant:et de illa puincia sunt: ibi debent decimas et ibi iudicentur.ff. de iudi. insule.

n Tua pte.Eandem quam de antiqs pcepis et nō maiorem q: nō debēt in his duplici iure censeri xij.q.ij.q: cognouimus.et.j.eo.cuz in tua.et.j. de ce.ecclesijs.hec est quarta x.q.iij.vnio. vel intellige fm diuersam ɔsuetudinē locorū 3.de sepul.certificari.Argu.3.j.eo. cū ɔtingat. vbi dr q de iure cōi ad parochiales ecclias ptinet pcepno decimaz et ibi soluūt.

o Eidē ecclesie. Sed nōne dabuntur:vbi coloni recipiunt spūalia.xvj. q.i.quesit. Rūdeo nō:quia decime et tributa dant rōne pdioz et nō psonarum.ff.de publi.et vec.impetrato:es. xvj.q.i.siqs laicus et.c.decime.et.l.co. de terris.et.ff.de ce. forma censualis.§ si vero quis.

p Parochiāos. dño. vt.xvj. q.i.reuertimini.et.c.decime sunt. et.q.vij.oēs decime.

q Quasi debitum. Jstud qsi non ē similitudinariuz sed expressiuum ɔitatis:sicut illud quasi vnigēiti a patre.et ex debito regruntur.j.e.tua nos.et.c.grauē.et.xvj. q.i.decime.et.c.statuimus. et.xiij.q.ij.qui oblationes.

r Ad hec.sanctuarium.viij.q.i.apostolica.et.j.de iurepatro.consuluit.

s Resignauerit.et ita laicus decimas possidere nō pōt xvj.q.vij.c.i.et.3.de prescrip.cām que.et sic in feudū dari non pūt de nouo.de hoc dicetur.j.eo.qūis.et ideo si non restituat: debet excommunicari.

t De terris persoluendas.is.n.ad quez spectat fructuum pceptio:fructuum onera subire ɔpellit.ff. de vsufruc.si pendentes.§.penult.et.l.hactenus.et.ff.de pac.inter debitorem.et.ff.de censi.formam.§.si vero qs

eis exigat:asserunt q p laboribus noualia itelligi debēt: et infra.Mandamus qtenus nō pmittatis hec fieri. naz si intelligeremus tm̄modo de noualibus:vbi ponimus de laboribus: de noualibus poneremus.

Idem brixieñ. episcopo.

Quoniaz a nobis sollicitudo tua requisiuit:quid de decimis noualiuz tue dio. tibi sit statuendum responde mus: vt si terre q̄ arabiles sunt intra certā alicuius ecclesie parochiaz fuerit: decimas eaz tua pte retenta eidē ecclesie facias assignari:aliogn ipsas fm discretiōez a deo tibi datā alij ecclesie deputare vel ad opus tuū poteris retinere.

Idem remeñ.archiepiscopo

Parochianos:et infra.Cū decime nō ab homine: sed ab ipso dño sint institute: quasi debitum exigi pūt.

Idem ambianeñ.epo.

Ad hec donationem decime quam abbas sancti.l. demonstrauit cuidā laico concessit per successionem tenendam:qm̄ sanctuariuz dei iure hereditario possideri nō debet: viribus carere decernas: et laicum nisi decimam ipsam ipsi ecclesie libere resignauerit: vinculo excommunicationis astringas.

Idem marsilieñsi episcopo.

De terris quas iudei colunt:tue prudētie rñdemus: vt eos ad decimas persoluēdas vel possessiones penitus renunciandas cū omni districtiōe compellas ne forte occasione illa ecclesie valeant suo iure fraudari.

Idem.

Quuis sit graue nimis et diuini dignum aniaduersione iudicij habeatur: q laici quidaz quod sacerdotū est:in ecclesiasticis rebus vsurpant: maiorem tamen incurrunt formidinem: q fomitez sui erroris dicuntur i ipso clero aliquotiens inuenire:dum quidam prelatorum ecclesie decimas et ecclesias dispone re eis indulgent: et eos in deuia mortis impellunt:qui predicatione eorum ad viam vite fuerant reuocandi: et infra

Statuimus vt siquis alicui laico in seculo remanenti ecclesiam decimam oblationez qz concesserit: a statu suo

Et ita rōe prediorz soluere debent decimas: nō rōe psonaz: q: non sunt de corpore ecclesie: vñ psonales decias ñ psoluāt

u Cōpellas.put tradit.j.d vsur.post miserabilez.et.c.quo.

x Quis.disponere.qd oio eis non lz:q: de rebus ecclesiasticis nulla est laicis attributa potestas.xvj.di. bene q dem. xvj.q.vij.laicis.et 3.de ɔsti.eccla.et.3.de re. ec.nō alie.cū laicis.et.lxxix.di. quoniaz in quibusdam.et.c.iudicatus. et tales laici excōicandi sunt. xvj.q.vlti. nullus laicorum.

y Cōcesserit.Laici.n. decimas sine peccato nō possunt retinere.i.q.iij. puenit. et.j.e.phibemus. Sed nunquid pūt dari laicis in feudum.dicendum ē q nō: q: decime sunt cibus in domo dñi.et xvj.q.i.reuertimini.et.q. vij.decimas.debent eis dari a qbus spūalia recipiunt. xiij.q.i.§. his ita.et pterea feudū transit ad heredes: sed decime nō 3.eo.ad hec. et ita laicis ɔcedi non pūt in feudū: q: eas possidere nō pūt 3.de pscript. cām que.et xvj q.vj.c.i. et.q.iij.§.pt in versi.itez decime deo mandante etc. et ideo: q: dant intuitu diuini obsequij. xij.q.i.§.his ita. et.xvj.q.i.q.h.et.3 e. nouū. et.j.e. tua nos.vñ in laicuz cadere nō pūt: sicut nec ius eligendi.3 de elec. sacrosancta.et.c. messana Fructus vero decimaz bñ possent concedi laico et cā ad tps vite sue:sed nō i feudū. 3. de loca.c.ij. q: et possent vēdi ad tps ifra ne pla.vi. su.c.vlti. sed ius percipiendi quod est mere spirituale ñ pōt eis in feudū dari vel etiam ad tempus rationibus premissis concedi. et ē simile cum dicimus vitulum fructum vacce:demōstramus nō ius: sed corpus.ff.de euic.vacce.et sic hodie decime in feuduz dari non pūt:sicut nec alia feuda: supra de feudis.c.i.et ea fuit causa quare olim antiquis temporibus dabantur i feudum laicis alia feuda:vt videlicet defenderent ecclesias ab hereticis et ab alijs oppressoribus:postea vero cum causa cessauit non fuerunt concesse immo expresse fuit prohibitum q: sine peccato laici non possunt eas retinere: supra de his que fi.a prela.sine con.ca.cum apostolica. et infra eo. prohibemus.et decimas ab antiquo concessas adhuc possident laici et eorū successores:tamen si aliqua noualia consurgunt in decimatione non accrescunt eis.j.e.tua nobis. propter rationez que ibi redditur in fine.

a Succidatur.i.suspendatur et innuit ista sequēs donec ec. vel succidatur.i.ercōicetur vel suspendatur vel deponatur ꝛ hec expositio pbatur.xxiij.q.iiij.ipsa pietas.sed primum verius videtur.

b Cum sint.nō ē facile.q2 qd a sanctis patrib9 non est diffinitū:nec nos diffinire debem9.q.q.v.cōsuluisti. ꝛ qd apostolus nō diffinivit nec nos diffinire debemus. xxxi.q.i. ꝙ si dormierit.

c Diverse.non tñ adverse:sic.ß.de his q̄ fi.a prela.si.con.ca.cuz apostolica.Quidā.n.ibi dicūt dandas eē decimas vbi recipiunt ecclesiastica sacra.ß.e. novum genus. ꝛ.xvj.q.i.q̄sti. Alij dicūt ꝙ ibi debent dari vbi predia sita sunt.ß.e. qm̄.ꝛ supra de parochi. c.vlti.ꝛ.xvj.q i.sigs laicus. sed facile ē soluere hanc diuersitatē: ibi debent dari psonales decime vbi quis recipit ecclesiastica sacra. Et si habz predia in alia parochia ibi debet dare decimas illorum prediorum: vt ß.ti.pri.c.vlt. ꝛ infra.e. ad apostolice. Si hz predia in eadem parochia vbi audit diuina:ibi debet dare decimas pdiales ꝛ personales:ꝛ sic diuersitas illa potest intelligi. Et hoc verum nisi ꝯsuetudo prescripta sit ꝯria. vt ibi dicit.

d Ad consuetudinē. Nota ꝙ in decimis persolvendis cōsuetudo attenditur:sic.j.e. ad apostolice.ꝛ.c.in aliqbus in fi. Et intelligo: ꝙ illa ꝯsuetudo sic pscripta p quam iuri cōi preiudicatur:ꝛ que est optima legum interpres:alr non credo locum habere consuetudinem: vt supra de consue.cum dilectus.

e Difficile.non tamen impossibile:q2 quod vix fit tamē fit.ff.de iudi.vix certis. q2 si decime ille sint.J. limites alteri9 episcopatus non adherentes limiti: bene possunt tunc pscribi:dūmodo habuerint titulū: ex quo eām hēant prescribēdi. J.eo.audū.ß.de pscrip.ad aures.q̄ sic itelligitur. Si vis intelligere difficile.i.possibile:q̄ñ nō possit pcipere decimas i alieo episcopatu:tunc itellige de decimis in limite positis ꝛ limiti adherentibus:q2 ille prescribi non pñt:q2 sic per ꝯsequens ꝛ limes prescribi posset:quod fieri non potest: ne fines epatuū confundantur:vt hic dicit.ꝛ.xvj.q.iij.quicunqꝫ.ꝛ.c.Iz.in regulis.ꝛ.c.inter memoratos. ꝛ idem est in parochijs limitatis supra de parochi.super eo.ꝛ sic intellige qd hic dicit.ber.

f Prohibemus.periculo.sic.xvj.q.i.c.vlti.ꝛ.ß.de his que fi.a prela.si.con.ca.cum apostolica.ar.

g Laicos.nec ēt in clericos sine auctē episcopi.xvj.q.i.c.vlti.ꝛ.ß.de his que fi.a prela.cū apostolica.ꝛ.J.de iurepa.nul.lus. Sed nunquid de ꝯsensu episcopi possunt trāsferri in alios clericos.si laici isti habent decimas in feudū ab antiquo:satis videtur: ꝙ illas possunt dare in alios laicos de consensu episcopi in feudum: sicut ipsi hñt: nec dz episcopus tunc dare illas in feudum: sic supra de feudis.c.ij. sed si alr de facto possidēt illas:nec laico nec clerico pñt transferre etiaz de consensu episcopi: vt dicit predicta ß ere.cuz apostolica in fine.

sicut arbor q̄ inutiliter terrā occupat:succidatur[a]:ꝛ donec emendet dolore sue iaceat ruine prostratus. Idem.

Cum sint hoīes in parochia vni9 ecclesie:sicut asseris: qui terras in alia parochia excolunt.t.dis. nos cōsuluit:cui ecclesie de terris illis decimas soluere debeant: ꝛ infra. Sane nō est nobis facile[b] super hoc certuz dare responsum cuz auctātes sanctorum patrum etiam sint diuerse[c]: ꝛ ideo in h9i dubitatione ad ꝯsuetudinem[d] duximus recurrendū: ꝛ attendendum ēt si ille ecclesie i vno sint vel in diuersis epatibus constitute: q2 difficile[e] nimis videtur: vt vna ecclesia i epatu alterius recipiat decimas: cuz ex hoc epatuum fines confundi nō immerito viderentur.

Ex concilio laterañ.

Prohibem9: ne laici decimas: cū aīarum suaꝝ piculo[f] detinētes: in alios laicos[g] possint aliquo modo trāsferre. Siquis ṽo receperit ꝛ ecclesie nō reddiderit:christiana sepultura[h] priuetur.

Lucius tertius strigoniēsi archiepiscopo.

Ad apostolice sedis regimen:ꝛ ifra. Intelleximus: ꝙ qdam ꝯsuetudo in vngaria inoleuit: vt multitudo popłi plerūqꝫ de parochia vnius episcopi i dioce.alteri9 transferatur[i]:in qua licet per multa tempora moram traxerit vterqꝫ tamen episcopoꝝ tam is cuius parochiam reliquerunt: ꝙ is cuius parochiani sunt facti: decimationem requirit:ideoqꝫ tua nos duxit fraternitas consulendos: cui potius decime sint reddende Noueris igitur quod equuz est: vt illi ecclesie decime psonales[k] reddantur ab eis: in qua ecclesiastica percipiunt sacramenta.decimas ṽo messium vel fructuum arboꝝ: si coluerint in alia parochia: ꝙ in ea in qua habitant: quoniam a diuersis diuersa ꝯsuetudo[l] tenetur: tu eligas i h̄ casu

h Sepultura.sic ergo qui decimas quas iniuste possidet.detinet:nō restituit ecclesie ad quā spectant: christiana sepultura puari debent sicut i vsuris.J.ß vsur.q2 in omnibus.

i Ad apostolice trāsferatur.iiij q.i.ꝑ totuz.ꝛ.ß.de parochi.c.vlti.

k Personales.ß ergo patet:ꝙ decime personales sēꝑ per dāde sunt vbi quis percipit ecclesiastica sacramēta sic supra de parochi.c.vlti. Et dicūtur personales decime:q̄ potius cōtēplatione persone soluuntur:vt puta de negociatiōe artificō ꝛ militia.xvj q.i.decime.ꝛ.j.eo. non est.c.pastoralis de quibus expense ante solutiōem decimarum deducende sunt:vt in.c.pastoralis. sed decime animalium an inter personales: an inter prediales computantur:queritur.ꝛ potest dici:ꝙ inter prediales vbi ergo pascuntur continue: ibi decime solui debent: arg.ß.e.commissum.ꝛ.ff.de seruit.rusti. predi. pecoris pascendi.C.de verbo.signi.l.ij. Sed quid si per medietatem anni in territorio vnius ecclesie ꝛ per aliam medietatem in territorio alterius ecclesie pascuntur: equuz est:vt diuidantur: argu.supra de testa. relatum in fi.ꝛ q.ij.c.vlti.ꝛ.xij.q.ij.vulterane.eodem modo si cōtinue iaceant hic:ꝛ continue pascentur ibi:argu.ff.ad municip.assumptio.idem esset si aliqui iacerent in vna parochia:ꝛ larem haberent in alia debent diuidere decimas personales ꝛ oblationes.

l Consuetudo.ius tñ commune in promptu est:ꝙ ille ecclesie debent dari in cuius territorijs sunt predia:vt supra de parochi.c.vlti.ꝛ.ß.eo.quoniam.tamen statur consuetudini loci:si est prescripta:vt dixi.ß.e. cum sint homines.nam ꝛ mulier ibi subit munera patrimonia

lia:vbi h3 patrimoniũ siue predia:psonalia ꝫo vbi h3 domiciliũ. C. de mune. in quo loco mu. serui cõgruẽtia e honores cognoscant. l. i. li. x. faur.

a Ex parte. vnius. ꝫ male: qꝫ qua rõe soluũt de vno semine: ꝫ de falso soluere tenenẽ siue eodẽ tẽpore siue diuerso. eiusdem anni: qꝫ vna e eadẽ res diuerso iure cẽseri ñ dꝫ. xij q. ij. qꝫ cognouim⁹ e. s. e. cum in tua. ꝫ de cõ. di. ij. cõpim⁹

b De omnibus. prediorũ. ꝫ ẽt arborũ. s. e. pri. ꝫ de feno ꝫ de lana. s. e puenit. j. e. c. pri.

c Diminutiõe. i. nullis expensis deductis. s. e. cuꝫ homines. ꝫ. j. e. c. pr. ꝫ. j. e. tua nos.

d Non est i potestate. de ei bus. sic. xvi. q. i. decime. ꝫ. q. vij gẽun ꝗ. ꝫ. c. omnes decime. ber.

e Percelli. ꝫ pt ẽt ecclãstica sepultura priuari: qui decimas non restituit. s. e. prohibemus ꝫ q decimaꝫ nõ soluit ad decimaꝫ partẽ vt dicit aug. reuocari meref. xvi. q. i. decie. ꝫ in fame ꝫ in pẽuria maledictus erit: vt. e. c. q. i. reuertimini.

f Anteq̃ꝫ. deducatis expensas. h oc verũ ẽ in predialibus decimis: vt. s. e. pr. ꝫ. j. e. c. tua nos. secus in personalibus. j. e. pastoralis.

g Ex transmissa. licite. Ergo videt ꝙ de illicite acquisitis nõ teneatur decimã soluere: ar. i. q. i. non ẽ putanda. vbi de hoc. Et sic meretrix de meretricio suo decimam soluere non debet: iuxta illũ. Nõ accipias mercedem prostibuli. ꝫ Esaias. Non accipias mercedem meretricis nec precium ꝫ sanguis. ꝫ illud. Honorabis dñm deum tuũ de tuis iustis laborib⁹. vt in. c. nõ ẽ putanda. ꝫ illicite acqsita nõ sunt in bonis nostris. ff. pro socio cũ duob⁹. §. vlt. Ar. ꝯ ꝙ meretrix dꝫ deciam soluere: qꝫ nõ turpiter accipit. ff. de condi. ob tur. cãm idẽ. ꝫ si §. quotiẽs. pterea delictũ nõ pstat immunitatẽ. ff. ꝺ iterdic. ꝫ releg. relegatorũ. §. vlt. Criminosũ eniꝫ nõ dignitas ꝫ pena debet comitari. C. de decur. negs. li. x. ꝫ illõ euangelij. Facite vobis amicos de mamõa iniqtatis. vt xiiij. q. v. q habet. ꝫ. §. sꝫ. Quidã dicũt: ꝙ de nullo illicite acqsito põt fieri elemosyna vel ẽt decima solui. Et sic nec meretrix nec aleator symoniacus nec histrio põt facere elemosynam vel decimã dare de tali lucro propter priora iura. ar. et hac littera. Alij dicunt: qꝺ verius credo: ꝙ ꝺ illicite acqsitis põt fieri elemosyna ꝫ dari decia si ꝺ illis ñ competat repetitio ꝫ dñiũ trãsferat: ꝫ sic meretrix histrio simoniacus: ꝫ q de mãmona iniquitatis viuũt. i. per sollicitudinẽ tẽporalẽ aliqua acqrũt decimã dare ꝫ elemosynam facẽ possunt ꝫ de eo ꝙ extorquet rõe officij. xiiij. q. v. nõ sane. qꝫ i his dñiũ trãsfertur ꝫ ñ cõpetit repetitio sacerdos tñ nõ dꝫ recipe decimã a meretrice ne videatur ei impunitatẽ pstare: sicut q̃nq̃ oblatões aliquorum respuũt rõe criminis. xc. di. oblatões. ꝫ vij. q. iiij. miror: als si dominium ñ trãsfert: aut si transfertur: ꝫ cõpetat repetitio: nõ põt inde fieri elemosyna: vel dari decima: cũ nõ sit illi⁹ qꝫ aliena ñ põt aliqs cõcedere preter dñi volũtatẽ. j. eo. tua nos. vt in vsuris ꝫ in simonia. s. de iureiu. debitores. ꝫ. j. de simo. ꝺ h ꝫ. c. veniens. i furto ꝫ rapina. Decie autẽ que dantur rõne pdiorꝫ: iuste accipiũt ab eccia a q̃cũq̃ ẽt iuasoꝝ. cꝫ q̃ ñ dãt rõne psõe: ecclia. n. suũ recipit.

h De molẽdinis. s. e. puenit. ꝫ. j. e. pastoralis.

i Nobis glibꝫ. laic⁹ districte nulla tpis prescriptõe obstãte. s. ꝺ prescript. cãm q̃ clerici vero tenent sm ꝙ dicit. s. e. nouum.

k Exemptus. cum. n. decime sunt tributa egentium animarũ: ꝫ eas in signum vniuersalis dominij sibi retinuerit. xvi. q. i. decime. ꝫ. j. e. tua nobis. ꝫ que debentur diuina constitutõe. j. e. tua. quo modo pt papa cõcedẽ priuilegiũ de nõ dãdis decimis contra pceptũ diuine legis contra quã dispensare non potest: immo vsq̃ ad animam ꝫ sanguinem debet defendere. xxv. q. i. sũt quidam. ꝫ. v. di. in prin. ꝫ. viij. di. que contra mores. dic ꝙ ñ dat alicui priuilegium de non dandis decimis: sed cõcedit ei administrationem decimarum. vt inde suscipiat sustẽtatõem ꝫ residuum conuertat in vsus pauperum: tali modo concedit monachis: sic posset etiam laic' s concedere. vel dic ꝙ contra ius naturale dispensare potest remittendo decimas alicui specialiter: non tamen constitutionẽ posset facere que olno tolleret illud preceptum: qꝫ ius naturale immutabile permanet. v. di. in prin. verum est insimul: sed nõ in indiuiduis i. non potest omnino tolli: sed põt in quibusdã remitti: sicut illud ius naturale: ꝙ omnes homies ab initio sint liberi: in auẽ. qui. mo. na. ef. le. §. siquis vero. ver. postea vero. col. la. vi. immutatum est in quibusdam sed non in omnibus. ꝯ enim fuit in possibile: ꝙ omnes essent serui propter naturam correlat. uorum.

l Recipientibus. sic. j. e. tua nobis.

---

quod p ꝯsuetudinẽ diu obtẽtam ibidẽ noueris obseruatũ

Clemens. iij.

Ex parte cãonicoꝝ ecclesie tue nobis est q̃rela proposita ꝙ qdam agricultores cũ simul vl' diuersis temporibus anni in eodem horto vel agro diuersa semia sparserit non nisi de vnius[a] illorum seminum fructibus decimas illi persoluunt. ꝫ infra. Mãdamus quatẽus si rem noueris taliter se habere: agricultores illos: vt de omnibus [b] prediorum fructib⁹ decimas absq̃ꝫ diminutõe [c] persoluãt: ec. cen. compellas.

Celestinus tertius.

Non est in potestate hominũ: cũ plantant arbores vel aliqua semina terre mandant: ꝫ infra. Reuera sicut sancti patres in suis tradiderunt scripturis: de vino grano fructibus arboꝝ pecorib⁹ hortis negociatõe de ipsa etiam militia ꝺ venatõe ꝫ ꝺ omnibus[d] bonis decime sunt ministris ecclesie tribuende: ita vt qui de his eas soluere neglexerint: ecclãstica districtõne debeãt pcelli[e]: ꝫ infra. Volumus ergo ꝫ districte precipimus: quaten⁹ anteq̃ [f] deducatis de bonis predictis expẽsas: decimas ecclijs ad quas ptinẽt: cũ itegritate debita psoluatis.

Idem.

Ex transmissa querela rectoris ecclie de. n. intelleximus: ꝫ infra. Quia fidelis homo de omnibus: que licite[g] potest acquiref: decimas erogare tenetur: mandam⁹: quatenus. h. militem ad solutõeꝫ deciarũ de his que de molendino[h] ad ventum proueniunt sine diminutiõe aliqua compellatis.

Inno. iij. pistorien. epo.

Nobis. t. f. requisiuit: ꝫ infra. Cũ igit quilibꝫ [i] decimas soluere teneatur nisi a prestatiõe ipsaꝝ specialit sit exẽptus[k]. f. t. t. r. ꝙ a dãtib⁹

a Ostendatur. puta priuilegiū exēptiōis a prestatiōe decia/rū: vel nisi haberet decias illas in feudū ab antiquo: nunc dñs illas retinet sibi: lz hodie nō possint dari in feudū vt dixi s. e. quāuis.

b Tua. de spiritualibus. nec d tēporalib⁹ etiā si ad cōmodū eccl'ar respiciat. xvi di. bene quidē. z s. de iudi. decernimus. In casib⁹ tñ laici potestatem habent super clericis d licētia eccle. j. d fal. ad falsarior. in clerico deposito incorrigibili. s. d iud. cū nō ab hoie. Itez vbi scisma faciunt cū n̄ possint corrigi per ecclesiam. xvij. di. nec licuit. xxiij. q. v. dei liguribus. z j. d sē. ex. vt fame. z.

c Generaliter puta cū dicit cōcedimus cū omni onere z districtu tibi possessiones tales z sine aliquo onere vel grauamine: per talē ɔcessionē non concedit decimas: z si spāliter decimas cōcederet: q2 ipsas de iure nō posset possidere: ergo ipsas nō pōt alicui cōcedere. j. e. dudū. q2 lex humana nō est supra legez dei: sed subtus. x. di. lege imperatorū.

d Diuina cōstitutiōe debent. quasi ex debito s. e. parochianos. z j. e. pri. q2 debent esse cibus in domo dñi. xvi. q. i. reuertimini. z q. iij. §. pōt. §. item decime deo mandante. z q. vij. primum. z sunt tributa egentiū animarum: vt e. cā. q. i. decime.

z recipiētibus possessiōes ad fictū de fructibus q̄s ꝑcipiūt decie sūt soluēde: nisi ab eis ostēdatur: q̄re ab huiusmodi sint imunes. Idē ꝓcellē. ep̄o

Tua. z infra. Porro cum laicis nulla sit d spiritualibus cōcedēdi vel disponēdi facultas: iperialis concessio quātūcūq3 generalit' fiat: neminē pōt a solutōe deciarū eximere: q̄ diuina cōstitutiōe debētur: nec occasione deciationis antique: lz in feudū decime sint cōcesse: sūt decie nouaiiū vsurpāde: cū in talibus nō sit extēdēda licentia: sz potius restringenda.

Idem eidem.

Tua nobis. f. intimauit: ꝙ qdā laici decimas ecclesijs z clericis tuis peruersis machinatōibus subtrahere moliuntur: qdā eni ex eis semē z sumpt⁹ q fiūt i agricultura dicūt primit⁹ deducēdos z de residuo ipēdēdā decimā assueuerant: alij vero de portione fructuū quā a colonis accipiūt partem decime separantes: eam capellis suis aut alijs clericis aut etiam pauperib⁹ conferunt vel in vsus alios ꝑ sua voluntate conuertunt: nōnulli etiam vitam clericoꝝ tanꝙ abominabilem detestātes decimas eis ob hoc subtrahere non verentur: z infra. Uerum si ad deum a quo cuncta bōa ꝑcedūt: assertores h⁹i d bituz respectum haberent: ius ecclesiasticum diminuere nō cōtenderēt: nec decimas que tributa sunt egentiū aiarū ꝑsuerent detinere. Cum eni deus tuus est terra z plenitudo eius oz. ter. z vni. qui ha. i ea: deterioris cōditōis esse nō d beat: ꝙ dñs tēporalis: cui⁹ statutum de terris quas exhibet alijs excolendas: nō qdē deductis sumptibus aut semine separato necessario cum integritate persoluitur: nimis profecto videtur iniquum: si decie q̄s de⁹ i signū vni psal dñij sibi reddi ꝑcepit suas⁹ ē decias z primitias assueuerans

vt inter diuin. Cum. sic. arbi. tute. l. ij. z. C. de rei v. si vt propōis. vbi s̄ priuilegiū obtiet i miore z i milite. nec obest qd̄ dī. ff. de pollici. l. ij. i fi. vbi dī: ꝙ nisi decia sit segregata ab alijs: nō desinit eē i bōis prioris dñi: s̄ aliud ē: cū decia debet ex voto: vt ibi: z aliud cū debet d iure vt hic: vel petunt cōditōe ex cāone. xvi. q. i. decime. z c. reuertimini. z ar. ff. d cōdi. ex lege. l. vna.

g Deterioris. i. mo melioris: quis plus bñface pōt. C de mo. mul. cos. xi q. iij. qui resistit.

h Suas esse. xvi q. i. reuertimini.

i Sic z dñs. Hoc intellige cū recipit ptē suā ante solutionē deciarū: secus si post: q2 tunc illa iā deciata ē: z hoc verū est. cū dñs aliquotā partē: puta tertiā vel quartaz vel ēt medietatē ꝑcipit: tūc eniz vterq3 colonus z dñs tenet soluere decimā d parte sua: sic s. e. a nobis. Si vero certā partē: puta duos corbes vl tres tm̄ colon⁹ reddet domino: q̄tūcūq3 percipiat iste colon⁹ tunc dñs d illis tenetur soluere decias: q2 pars illa non est deciata neq3 diminuta: lz de decimato aceruo descendat. Sz illud queri pōt: cui danda sit decima de illis tribus vl duobus corbibus. illi ecclesie in cuius territorio sita ē illa terra: non quia iam percipit decimam totius a colono: z est cōtra illā regulā: bona fides non patitur vt bis idē exigatur. ff. de reg. iur. bona fides parochiali ecclesie nō dz dari: q2 non est decima psonalis. Sat3 pōt dici: ꝙ dz dari ratione prediorꝝ: lz descenderit a decimato aceruo sicut si aliquis donet alicui hunc corbem decimarum ille enim tenetur soluere decimam: q2 ex lucro hz: colonus vero ille qui duos corbes vel tres tātū soluit: tanto minus potest soluere parochiali ecclesie d toto aceruo: vt videt: ar. op. j. e. cum non sit. in fi. z istd equius videtur: tñ ecclesia pōt cōuenire possessorem siue suo siue alieno noie siue sit in possessione siue etiam sit creditor. xvi. q. i. si quis laicus. ff. de vsufruc. hacten⁹. decia eni tāq̄ on⁹ seqt possessorē: q2 res trāsit cū onē suo. j. e. cū n̄ sit. s. d pig. ex l'ris. nec ēt pactū tuet possessorē. s. de pac. plerīq3. ff. de pac. inter debitorē.

e Extendenda. hoc io dicit: q2 laici sine peccato decimas possidere non possunt. xvi. q. i. c. vlti. z s. e. co. ꝓhibem⁹. z s. e. q̄uis. Et ideo licentia ista non potest extendi ad noualia. Ar. contra. j. e. ex parte. vbi soluitur. si. s. de rescrip. nonnulli quia odia sunt restringenda z fauor ampliandus. ff. de lib. z posthu. cum quidam.

f Tua nobis. tributa. vt. xvi. q. i. decime. Sed iproprie dicunt tributa: q2 in tributis non admittit appellatio: vt ij. q. vi. §. diffinitiua. z §. quotiens. sed sup decimis bene admittit: sicut in alijs causis: vbicunq3 aliqs grauat. s. d ap. vt debitis. Itē i tributis nō currit ꝑscriptio. xvi. q. iij. §. pōt. ver. ad hoc eccl'ia. sz in decimis bene currit. s. de ꝑscrip. d quarta. z capitulo ad aures. Sed qua actione petuntur decime. dixit ioannes ꝙ petuntur per actionem confessoriam: q2 ius prestandi decimas est quedam seruitus. vel pōt dici: ꝙ petūtur rei vendi. xvi. q. i. moderamine. z c. reuertimini. Eccl'ia enim dicitur habere dominium decimaꝝ: lz nōdum habuit possessionē: vt quidam dicunt z satis rationabile est: s̄ veri⁹ est: ꝙ in hoc consistit priuilegiū eccle: vt re nondū tradita ipsa i acta sit dñā: arg. de cōsue. ex literis. z. C. de sacrosanc. ec.

k Preteritu vero nequitie. hoc ideo dicit: q2 decime

petius dantur intuitu ecclesie q̄ psone. Sed nunquid teneo: dare decimas psonales ei quē scio esse simoniacū: cū ipse sit suspēsus.xxxij. di.§.ver. Decime daī rōe diuini obsequij: vt hic dicif.s.in ver.qbus eas.p suo cultu ɔcessit.ɛ.s̄.e.nouum.ɛ.xvj.q.i.q̄si. item q: ordines nō debēt ab eo recipi.j. de simo. per mas. Dico ꝙ decime dande sunt illi nam ɛ iudeus prestat psonales decimas quasdā q̄nq; sed non omnes: lz non rōe diuini obsequij ɛ prediales. j.de vsur. quanto. ꝯ.ɛ.s̄.e.de terris ɛ p quādam decret. que est in antiqua ɔpilatione.s̄.eo.c. ad audientiam.

l ¶ Aliena.i. ecclesiastica. xvj.q.i.in canonib⁹.ɛ.q.iij. placuit.ɛ.xij.q.i. expedit. Secularia vō pōt p̄inceps ɔcedere alij.C. de prescrip. p totum: excipe cred. & ...ff.de acqrē.re. do. non ē nouum.ɛ in alio casu.xix.q.iij. siqua mulier.vin.

m ¶ Domini volūtatem.quia nō remittiť pp hoc debitum: s̄ augeť.s̄.de iureiuran. ea; te.

n ¶ Compellas.excommunicari debent qui decimas admoniti non soluunt.s̄.e.c.ɛ.xxxij di.pter hoc.ɛ bannum dn̄i pape componat.xvj.q.i.statuimus.

o Ex parte.conceditur.sic.xij.q.i.precipimus.ɛ.xvj q.ij.visis.xcv.di.illud.ɛ.ff.de re.iur.non dz.j.de do.post diuor.resti.per vestras.econuerso cui interdicitur maius ɛ minus p̄hibitum esse videtur:infra d̄ sen. ex.cum illorum.ar.lxxiiij.di. gesta.ɛ.ff. de senator.qui indignus.ɛ.ff.de ser.expor.cui pacto. Item est argu.ꝙ beneficia large sunt interpretanda.j.de ver.sig.olim. s̄.de do.cum dilecti in fi.ff.de consti.prin.l.vlt. Arg.ɔ̄ supra eo.tua.Sed ibi donatio decimaʒ laico odiosa facta est cum peccato:ɛ ideo non est extendenda licentia sed est restringenda:vt ibi dicitur.

p ¶ Concessum.ar.ɔ̄.j.e.cum ɔtingat. sed soluit ibi.

q Pastoralis. Casus:aliquis hūs molendinum ɛ piscarias suas:facit ibi expensas necessarias ad cōseruationē ipsaʒ reʒ.querebat ep̄s belien. vtrū expēse iste necessarie sint deducēde de fructib⁹ illaʒ reʒ: anteq̄ decime psoluanť:fin ꝙ in negociatiōe deducuntur

occasione premissa vel excogitata magis fraude diminui valeant:cum deo debita sit solutio decimarum in tantum: vt ad eas clericis exhibēdas quibus eas ipse pro suo cultu concessit laici si moniti reddere noluerint: ecclesiastica sūt districtioen cogendi: vt cum de cunctis omnino ꝓuentib⁹ decime sint reddēde: sicut colonus de parte fructuū que sibi remanet ratione culture: sic ɛ dominus de portiōe quā percipit ratiōe terre decimaʒ reddere sine diminutione tenetur. pretextu ɔ̄o nequitie clericorum nequeunt eas: nisi quibus ex mandato diuino debētur pro suo arbitrio erogare cum nulli sit licituʒ aliena cuiq̄ concedere preter domini volūtatē:ɛ infra. Quoniam igitur pati nolumus: vt ecclesiarum ɛ clericorum iura presumptione qualibet minuantur:mandamus: quatenus:omnes qui ratione personarum aut etiam prediorū decimas ecclesijs ɛ clericis tue dioce.exhibere tenentur: ad eas cū integritate reddendas:ap.re.compellas.

Idem abbati sancte columbane sen̄.

Ex parte tua:ɛ infra.Cū tibi quod maius est sit concessum: vt videlicet decimas de laboribus terre parochiarum tuarum cum integritate percipias:de noualibus eas exigere satis potes: quia vbi maius conceditur: minus concessum esse videtur.

Idem belien̄.episcopo.

Pastoralis officij: ɛ infra Explicari postulasti: vtrū quis possit de molendinis ɛ piscarijs necessarias expensas deducere priusquā soluat decimas ex eisdem: sicut est in negociatione cōcessum. Ad quod respondemus: ꝙ lz circa res acquisitas vel factas de pecunia decimata: cū ipse venduntur:credamus deducendas expēsas: ɛ d̄ residuo quasi de lucro decimas psoluendas: vt si vendaf domus ager vinea cliban⁹ molēdinū

Anteq̄ papa huic rn̄deat questioni:ostendit quia iuris sit de illis expēsis:que fiunt circa res emptas d̄ pecunia decimata cā negociationis.ɛ dicit ꝙ ille expēse q̄ fiunt in reb⁹ illis: debent deduci cū res ille venduntur ɛ de residuo q̄si de lucro decima ē psoluenda:sed expense q̄ fiunt p percipiendis fructibus illarum rerum: nō sunt deducēde:q̄uis facte sint ille expēse de pecunia decimata:q: fructus illi sunt illorum q facient impensas salua decima ɛ fructus illi nō pñt alienari sine onere decimarum. Deinde respondet ad questionem propositam dicens ꝙ expense que fiunt p restauratione molendinorum seu piscariarum ɛ aliaʒ rerum non sunt deducēde de prouentibus decimandis:quia res ille sic restaurate remanent penes dominos.

r ¶ De molendinis ɛ piscarijs.pmanentib⁹ non emptis causa mercimonij.her.

s Necessarias.necessarie dicunf impense sine quibus res fit deterior. ff.d̄ impen.in re. do.fa. l.impense.ɛ.l. quod dicitur.ɛ.ff.de verbo. sig. impensis.

t Concessum. nō iure scripto:sed tm̄modo hic inueniť ɛ non alī: sed cōsuetudine approbata vel rōne que est optima legum interpres: supra d̄ consue.cum dilectus.

u ¶ Acquisitas vel fcās causa mercimonij. her.

x ¶ Deducēdis. Hec est rō qua deducunf expēse de mercimonijs ɛ non de fructibus ɛ redditibus aliaʒ rerum: quia in negociatione operaf manus hominis:sed in alijs precipue operatur manus dei:arg. lxj.di.nasci.supra eo.non est.ɛ.j.eo.cum non sit. hanc rationem assi.vin.ɛ tu adde aliam:ne bis eadem res decimaretur: quia tunc sunt decime personales.

y Expensas.factas in eundo ɛ redeundo ɛ negociando:ɛ faciendo meliorem.her.

z Quasi de lucro. Ex hoc videtur ꝙ de oī eo qd̄ puenerit ad aliquem gratuito titulo decima sit soluenda: sic ḡ heres legatarius donatarius de hereditate:legato.ɛ donato debet soluere decimas:quia de omni licite acq̄sito decime sunt soluende:supra eo.ex transmissa. ɛ argumentum.xvj q.i.decie ɛ.q.vij.c.iu.Super hoc dicas:ꝙ suus heres de hereditate decimam soluere non debet:qui vna persona reputatur cū patre.C.de impub.ɛ alijs substitut. siquis duobus.§. vltimo.ɛ ɛ insti.de inuti.stipula.§.ei qui.ɛ.xxxv.q.ij.§. hac auctoritate.ɛ quia de iure nature sibi debita est.vnde viuēte patre do

minus est: insti. de here. quali. et diffe. §. sui qdē. et sola administratio deest ei. ff. de libe. et posthu. in suis. Quidā dicūt: q extraneus heres donatarius legatarius: q: totum ē ei lucrū: decimā dare dz. Alij dicūt et melius: q de imobilib⁹ non tenetur qs soluere decimā: q: res ad quēlibet possessorē trāsit cuz onere suo: vt. j. e. cū non sit. qm̄ cū deus alienam terrā dederit filijs israel tm̄ de fructibus sibi dari decimas mandauit: et si de possessionibus decima daref: cito possessiones deuoluerenf ad ecclesias. Sz nūqd doctor de collecta et aduocatus de aduocatiōe mercenarius de mercede tenenf soluere decimam. vtiqz xvj. q. i. decime.

a Merces. empte. cāz mercimonij de pecunia decimata.

b Deducendas. quia tunc intelliguntur esse prediales decime.

c Decimate. etiā si possessiones ille sint empte de pecūia decimata vel sic: ēt si expense ille sint facte ð pecunia decimata: qd̄ melius videf.

d Quoniaz istud. qm̄ potius illatiue q̄ causatiue ponitur: fm vinc. et pprie et melius.

e Nisi cuz onere. Nō q res transit cum onere suo. xvj. q. i. sigs laicus. ff. de ƺben. emp. alienatio. j. e. cū nō sit. ƺ. ð pig. et lfis. circa si. her.

f Nec p restaurādo. hic rñdet q̄stiōi ppposite.

g Credimus deducēdas. hoc spāle ē in decimis: q nō deducunf expēse p fructib⁹ colligendis: vel ēt p ƺseruatione alicui⁹ rei: aīs ēt malefidei possessor deduc̄ sumpt⁹ necessarios. ff. de pe. here. si a dño. §. vl. et ƺ. ð i inte. rest. reqsiuit. ff. ð sol. fruct⁹. io.

h Decimandis. sed si emissem ad hoc vt venderez: anteq̄z rem illam vendam: fecissem sumptus pro illa conseruanda bene deducerem sumptus.

i Mercis. mercis appellatio proprie ad res pertinet mobiles. ff. de ver. sig. mercis appellatio.

k Destruaf. si aliqð expendif necessario ad illi⁹ ƺseruatōez illud non deducitur: vt dictum est supra.

l Cum contingat. ab antiquo forte ex prescriptione: supra de prescript. ad aures.

m De iure cōi. pz h expsse: q decime de iure cōi ptinent ad pochiales eccłas: vt. xvj. q. i. statuim⁹. et c. ð decimis. et c. sigs laic⁹. q̄ non spectāt ad epm̄. vñ in decimis pochialium ecclesiaꝝ: non dz eps aliq̄z hr̄e portionē: nā capitula q̄ dant epo ptez decimaꝝ loquunf de decimis epalis ecclesie. Sed ƺ. ƺ. e. qm̄. vbi dī q eps pōt retinere partez suā de noualib⁹: q̄ surgunt in pochia alicui⁹ ecclesie. j. e. dudum. vbi eps petit decimas i diocesi sua positas fūdata itentione sua de iure cōi: et ita ñ pertinet ð iure cōi ad parochiales ecclesias q: ibi obtinet eps. Dicas q de iure cōi tm̄ baptisinalib⁹ ecclesijs decime debenf dari. xvj. q. i. de decimis put notat. h. ibi. et c. statuimus. Quid ergo respondebis illi dcre. qm̄. Dicas q illa intelligif p istam: vel potius loqf fm ƺsuetudinez loci: et illa dudum. j. e. pōt intelligi de decimis in parochia epi positis: q: ille ptinēt ad eundē iure cōi et de illis dz facere q̄tuor partes. xij. q. ij. q̄tuor. et c. vulterane. et c. nobis cōcesso. Uel ille decime q̄s petebat eps brixieñ. ad nulluz ptinebāt: quia nō erant i pochia alicuius ecclesie parochialis. vnde ad epz de iure cōi pertinebāt: q: decime in ptāte epi sunt. xvj. q. i. in sacris. et ƺ. e. qm̄. Uel dic q illa decreta: dudū loqtur ð consuetudine: vt ibi notaf in fine illius glose que incipit sic.

n Noualiuz. hic ad aliū ptinēt noualia: et ad aliū decime: vñ signatur ƺ. ƺ. e. ex parte. in. Illud intelligif cū aliquis obtinet decimas p priuilegium: in quo casu dz hr̄e noualia: q: ex quo eis ƺcesse fuerūt decime simplr et noualia que postea ibi surgunt. j. de priui. qm̄. q: circastātiaz ṽbo generali simpliciter posito significabit decimas presentis tpis et futuri. ff. de ser. vr. pdi. si buius. et C. q̄ res pig. obli. pos. l. vlt. et xix. di. si romanoꝝ. sed hic loqtur cum hz decimas ex prescriptione: q: per hoc nō pscribit noualia. et sic intelligif. c. se. sed hoc intellige al legato titulo et pbato. j. e. dudū. et in q̄dā decre. ex i con

grex aut q̄libz merces[a]: expēsas tñ q̄ fiunt p fructibus pcipiēdis ex illis: de qbus fruct⁹ pueniunt nō credimus deducendas[b] expēsas ēt si fuerit ð cimate[c]: qm̄[d] salua ðcima fructus efficiuntur eoꝝ q faciūt ipsas expensas fructus autez ipsos alienari posse nō credimus: nisi cuz[e] onere decimaꝝ nec p restaurando[f] detrimēto q̄rūlibet reꝝ ex qbus decime psoluunf: credimus[g] deducēdas expēsas de puentibus decimandis[h] q: penes dominuz res pmanent restaurate: vt si pars aliqua moriaf armēti: deteriorēf vinea: portio mercis[i] deperεat vel tot⁹ cliban⁹ destruatur[k]. Idem.

Cum ƺtingat īterduz in tua dioc. et ifra. Cum in qbusdam parochijs ad quasdam ecclesias vel psonas ecclesiasticas ab antiquo[l] ptineat pceptio decimaꝝ: et ð nouo fiūt noualia in eisdem: q̄ris a nobis: ad quem h⁹ i noualiuz decima icipiat ptinere. Uñ i qui. t. t. r. q cū pceptio ðcimaruz ad pochiales ecclesias de iure[m] cōi ptineat decime noualiuz[n] que fiunt i parochijs eorūdem ad ipsas pculdubio ptinere noscunf: nisi ab his q alias pcipiunt decias rōnabilis cā ostēdaf: per quam appareat noualium ad eos decimas pertinere.

Idem epo beluacensi.

Cum in tua dioc. quedā monasteria et cōuentuales eccl'e in multis parochijs maiores decimas pcipiant: et minutas[o] de qbusdam fructibus annuatiz pceptis nō fuerunt decime psolute: et infra. Respondemus: q si fructus pdicti de illa terra pueniunt: de qua monasteria vel ƺuentuales ecclesie aliquos pcipiebant rōe decimaꝝ ƺuentus: eis pculdubio decime fructuum debenf eoꝝ cum ipsis terra illa ab antiquo[q] fuerit decimalis: et nō debeat vna eadē q ecclesia diuerso iure censeri[r] aliogn pochialibus ecclesijs exoluāf: ad q̄s de iure cōi spectat pceptio decimarum.

Idem vesprimeñ. episcopo.

Cudū aduersus fratres hierosolymitanos hospitalis sancti stephani te proponēte in nr̄a pñtia q̄stionez: q ipsi decimas[s] de laboribus rusticoꝝ suoruz vesprimeñ. ecclesie debitas ñ pmitterent tibi decimas solui: et ifra. Comparentibus igif te ac ipsis statuto termino coram nobis. g. psbyteꝝ card. tibi et eius con

cilio lugd. supra de prescrip. que incipit venerabilium.

o Notabilis cā. puta priuilegiū aliud n̄ possent oīdē dere: cum de iure cōi ptineāt ad parochiales ecclesias vt. s. e. ex parte. z prescriptio allegari non potest.

p Qum in tua minutas. minute decime appellantur partus anialiū z ō pullis ouis z hortis: vt. s. e. ex pte. de qbus etiam loquit. s. e. ex multiplici.

q Ab antiquo. q2 pscripserunt decimas illas. s. c. primo. ber.

r Censeri. xvj. q. ij. cognouimus. z. j. de priui. q2 circa. z. s. eo. ex pte. ff. de vsucap. eu3 q in fi. Ar. ē. ff. de pecul. l. hinc queritur. §. i. Ubi dicit q peculium qsiq3 duplici iure censet. b.

s Qdum. decimas. sine inquietatione z libere pcepi posset: tal' videt fuisse petitō p sniam latam: vt dicit in fi. ber.

t De iure cōi. sic xvj. q. vij. oēs basilice. z. xviij. q. ij. monasteria. Item vibic q de iure communi ptineat pceptio decimarum ad epm: sed ē. s. eo. c. pri. z. c. cum cōtingat. vbi ō hoc dcm est. Uel potest dici z videt verius q hec allegatio n̄ ponit ius qtū ad decimas: z sic nullus ē iuum: z de cōsuetudine loci ptinebant he decime ad ep3 z non de iure communi: ē qtū ad ecclesias quas petebat eps: fundata erat intētio sua de iure cōi. Uerius puto q decime iste non erant intra certam pochiam alicuius pochialis ecclesie: l3 dicatur j. q ptinebant ad ecclesiam sancti stephani: vt dixi. s. e cum ptingat in glo. que incipit patet hic.

u Probaret. Hic apte videt: q q allegat prescriptio nem tenet pbare titulū: exquo habuit cām prescribēdi supra eo. de pba. l3. argu. z expressum videtur supra de prescrip. si diligenti. Nā b3 canones longa z lōgissima prescriptio nō differunt: sed in longa pscriptione opor tet pbare titulum. C. de prescrip. lon. tem. diutina. C. de vsu. p herede. l. vlt. ergo z in longissima ēm canones: ar. ē. s. de pscrip. qm omne. z. c. vigilanti. vbi ō' sufficit bona fides: z est ē id quod dici psueuit: q sufficit allegare titulum sed non oportet pbare. Joan. dixit: q illi erāt suspecti: z ideo oportuit eos pbare titulum z iustū: q2 pp suspitionem qū3 transfert pbatio in aliū q als non cogit. s. vt eccle. bene. vt nostrum vbi de hoc notat. Sed sup hoc dic: vt dixi i. c. si diligenti. s. de pscrip. vbi inuenies: in quo casu pbari debeat titulus: z in quo non.

cessimus auditorē: cora3 q̄ decimas terrarum q̄ p rusticos hospitalis in vesprimeñ. dio. excolunt: z ō girozapha z de nouacularia: ecclesias que p ipsos hospitalarios detinent itentione tua de iure cōi fundata petisti: prior āt hospital' in pdictis decimis z ecclesijs pscriptionez allegās pposuit se nō teneri tibi sup his rn̄dere: qd cū p auditorē ad nr̄am audientia3 puenisset: mandamus: q ide3 por pscriptionis titulū quē allegauit pbaret: q. b. regis ac regine vngarie priuilegia exhibuit q eccl'ia3 sancti stephani: ad quā dicte ecclesie cum eisdē decimis ptinebāt in ppetuā elemosynā hospitali dōationis titulo cōcesserunt pfirmationis. C. pape. p. n. scriptū exhibens: per qd pbare volebat pcessionez pdictam plenum hr̄e vigore3 z infra. Ceteru3 ex pte tua fuit ppositu3: q in decimis z ecclesijs a rege z regina dōat: s pscriptionem non o3 opponē pars aduersa q̄ nec a dōatiōe ipsor initium hr̄e potat nec a pfirmatiōe pfata tm̄ effluxit tpris: q posit pscriptio cōfirmari: z sic dōationis regis ac rgie allegat' titul' null' erat: cū sacrilegij crimē icurrat q eccl'as vel ecclesiasticū aliqd de manu recepit laicali z infra. Nos igit cū donatores p dicti pferre n̄ potit' alijs: que ipsi de iure n̄ poterāt possidē z p pfirmatōes pdicti clementis sup eccl'a sci. s. hospitali cū decimis z alijs ptinentib' ad se fcā: ēt si auctēticū apparet iuri epal: nullaten' derogetur snia: ex. pbibem': ne fres hospital' psumāt vlterius ipedire: q̄min' decimas pcipias memoratas: z pacifice possideas in futurum.

Idem in pci. generali.

In aliqb' regiōib' q̄da3 pmixte sit gētes: q̄ ēm suos rit' decias ō more n̄ soluūt q̄uis cēseant nomie xpiano: his nonnulli dn̄i pdior ecetri buunt excolēda: vt decimis ō fraudātes ecclesias maiores ide reddit' asseqnt. Uolētes igit sup his eccl'iar indēnitatib' puidere: statuim': vt ipsi dn̄i talib' psonis z taliter sua pdia excolenda pmittant: q absq3 pdictiōe eccl'ijs decias cū integritate persoluāt z ad id si necesse fuerit per cen. ec. pellant: ille qppe decime necessario soluēde sunt: q̄ debent ex lege diuia: vel loci consuetudine

x Concessionez pdictā. quā si papa ex certa scientia cōfirmasset: valuisset z ex ea sumpsisset vigorem: lic3 ex se nulla fuerit: arg. supra ō pact. quotiens. s. de transac. c. i. xcvi. di. bene qde3. z q. q. i. in primis. ber.

y Laicali. Ut. xvj. q. vij. siquis deinceps. vn̄ titulus talis habetur p non titulo.

z Non poterint. alijs. i. q. vij. dāibertum. z. j. ō do. inter vi. z vxo. nuper q2 p non dato habetur quod ab illo donat: qui non pōt de iure dōare: i fra de iurepa. quod aūt in fi. Argu. ē. ff. de acq. re. do. non est nouum. ff de vsufruc. qd nostrum ff. de contrahen. empti. rem alienam.

a Possidere. xvi. q. vij. c. i. z supra de prescript. cām que. q2 spūalia non cadūt in laicū. s. ō elec. sacrosācta. z. c. messana xcvj. dis. bene qdem. ē. nūq3 licuit laico anathematizare.

b Nullatenus derogetur. nunq3 enim intelligit derogari iuri alteri' nisi hoc exprimat. lxxx di. florentinum z. lxxxix di. ecce: supra de auc. z vsu pal. ex tuarum. z. s. de officio delegato super eo.

c Prohibem'. Ex hac snia vz: q actum sit iudicio vti pos. z ex eo q dixit supra in prin. non pmitterent tibi solui: s3 per petitionem epi vi actum petitorio: sed stādū est snie. talia. n. sunt subiecta qualia permittunt predicata. ber.

d In aliqbus. pellant. pactū enim non nocet eccl'e: qn a q̄libet possessore possit petere decimā: q2 ē on' qd seqt ipsa3 rē. s. e. pastoralis. z. c. pr. s. ō pac. pleriq3. ff. ō pac. inter debitore3. ff. ō institori. si cū villico. Ar. ē. ff. de pac. epistola. § pactum. si possessor ptem fructuum recipit: z dn̄s pte3 teneat vterq3 pueniendus est. s. eo. a nobis. z. c. tua nobis.

e Ex lege diuina qs dn̄s suo dn̄o suauit: z tāq3 debita regrunt. s. e. pochianos. z. j. e. tua nobis. z. xvj. q. i. decime. ber.

f Loci consuetudine. Sic ergo attenditur consuetudo i de

ciuis nec mirum:quia in baptismo attendit:de con.di.iiii.§ trina.et in matrimonio.j.de cogna.spi.super eo.et merito sua tur consuetudo:q: eque punitur transgressor consuetudinis:si cut transgressor legis.xi.di.in his reb⁹. Et hoc pôt itelligi ð ꝯsuetudine ista:de qua habuisti.s.eo.cû sint boies.et.c.apo stolice vbi ð hoc. Et dic de consuetudine appro/bata et pscripta:al's non obesset ꝯsuetudo: supra de ꝯsue.c.vl. Si ðo consuetudo é: ꝙ decr.xq. ps vel minor: talis ꝯsuetudo nō sufficit:nisi sit approbata a papa: q: non valz talis ꝯsuetudo que absqz mortali pcō seruari non valet q̄tūcunqz longa.s.de prescrip.qm̄ omne, Sed hic non pōt hr̄e bonam fidem: q: ð iure diuino debentur et non posset pscribere: ḡ nec ꝯsuetudo ibi locum habere pōt. Hoc dico in laicis: q: clerici vl' ecclesia ꝯ clericos n̄ solū partem pscribere pōt:sed ēt totā decimaz. vñ dicit ð cretū: q minus dedit decimas:modo emendet. xvj.q.vj.ꝯcnnqz. ber.

consuetudine approbata.

Idem in eodem.

Cum non sit in homine qd semen serēti rn̄deat: qm̄ iuxta verbum apostoli neqz qui plantat est aliqd: neqz qui rigat: sed q incrementuz dat deus:ip̄z qdem mortificato semine plurimum fructuz affert: nimis auare qdam in decimis defraudare nituntur census et tributa q̄ interdū in decimata ṗtereunt ð frugib⁹ primitus deducētes. Cum āt in signū vniuersalis dominij q̄si quodaz titulo speciali sibi dn̄s decias reseruauerit: nos et ecclesiaz dispendijs et aniarum piculis obuiare volētes statuimus: vt in ṗrogatiuam dominij general' exactionem tributoꝝ et censuuz precedat solutio⁹ decimarum: vel saltē hi ad quos census vl' tributa indecimata peruenerint: qm̄ res cum onere^b suo transit:ea p cens.ec.decimare cogantur ecclesijs:qb⁹ de iure debent.

Idem in eodem.

Super abbates cisterciēn. ordinis in generali ꝯcilio ꝯgregati ad ꝯmonitionem vraz ꝓuide statuerunt: ne decetero fratres ipsius ordinis emant possessiones: de qbus decime debeant ecclesijs nisi forte p monasterijs nouiter fundādis: et si tales^c possessiones eis fuerint pia fide liū deuotione collate aut empte p mōasterijs de nouo fundandis ꝯmittant^d alijs excolende: a qb⁹ ecclesijs decime psoluant: ne occasione priuilegioꝝ suoꝝ ecclesie vlterius ꝑgrauent:nos āt decernim⁹: vt de alienis terris et amodo acquirendis:etiam si eas proprijs manib⁹ aut sumptib⁹ excolūt:decimas psoluant:ecclesijs qbus rōe pdiorum antea soluebant:nisi cū ipsis ecclesijs aliter duxerint ꝯponendū:^e et hoc ipsuz ad alios^f regulares q gaudent similibus priuilegijs extendi volumus et mandam⁹:vt ecclesiarum prelati pmptiores et efficatiores epi/

nomine compositionis eas possunt habere: ꝙ eas possint prescribere.satis posset sustineri:ꝙ non possunt prescribere decimas:vt in predicto.c.cām que.et supra eo. ti.dudum. Decime enim intuitu diuini officij tm̄ debite sunt iure diuino:supra eo.tua nobis. Sed isti nemini subministrant spiritualia et decime istis tm̄ per priuilegia ꝯceduntur:q: iure cōi eas hr̄e non pn̄t: al's supfluum eēt priuilegiū:q: a q̄ ꝯ de iure cōi competit supfluum est ꝑcibus impetrare C. de thesau.l.i.li.x.ff.ad municip.l.i.vnde cum isti allegarent pscriptionem necesse habebāt ostēdere tituluz qui eis daret cām prescribendi.s.eo. dudū,que loq' de hospitalarijs hierosolymitanis:qui ð iure cōi possidere decimas non pn̄t: et iō in his que de iure possidere non possunt necessari⁹ ē titulus:et sic pōt intelligi supra ð prescript.si diligenti: vbi de hoc.

a Cum nō sit.ꝑcedat solutō.quia vt hic dicit: illas sibi domin⁹ in signū vniuersalis dominij reseruauit.s.e.tua nobis.et iō sine aliqua diminutione expensarū sunt soluende: vt ibi dī. et.c.cum homines. ḡ nō refert multum: vtrum p cedat solutio decimarū exactionem tributoꝝ vel census: q: soluere dn̄s de parte sua et colonus de sua tenet.s.eo.a nobis.et.c.tua nobis. Responderi potest:sed vterqz conueniri possit melius et commodius est ecclesie conuenire vnum q̄ plures.ff. de exerci.l.i.§.vlti. et.l.se. Et distinguitur in casu isto:vtrum dn̄s percipiat certā partem tertiam vel quartam siue duos cohr̄es vel tres tantū recipiet.de hoc dicitur supra eo.tua nobis.

b Cum onere.sic supra eo.pastoralis.ff.de ꝯtrahen.empt.l.alienatio.et.s.de pigno.ex litteris.

c Super.abbates. Tales scilicet de quibus decime solui debeant. ber.

d Committantur.interim anteqꝫ edificentur ecclesie:vt illi coloni soluant decimas de illis terris idem esset si ipsi idē colerent eas: infra eo.c.

e Componendum.et sic cōpositio in decimis potest fieri per sacerdotem:supra eo.ex multiplici.que personalis vl' nisi per superiorem fuerit confirmata.s.de transac.veniens. Sz nunquid cistercienses:et alij monachi non hn̄tes populum pn̄t pscribere decimam: non videtur quia decimas de iure habere non possunt:vt.xvj.q.i.peruenit ergo eas non pn̄t prescribere:supra de prescrip.causam que. Sed videtur hic ex quo

f Alios. Hic hr̄s ar.ꝙ res inter alios acta alijs ꝑiudicat

g Aliter dicim⁹ ad alienas ecclesias ptinētes. Istud pōt intelligi de decimis laicis in feudum ꝯcessis:vt nulla psona ecclesiastica ad quā ptinent recipiat illas in pignus;vt si penes laicum remaneant: citius redeāt ad ecclesiā ad quam ptinent:saltem post mortem: cū in decimis non hēat locum successio.s.e.ad hoc.lz succedant heredes in decimis antiquitus concessis in feudum:et hac rōe sufficit:si laicus de ꝯsensu epi decimas tales alij ecclesie donauerit.s.de his que fi.a prela.si.con.ca.cuz apostolica. ecclesia vero ad quam pertinent bene pōt eas in pignus recipere:q: per hoc citius rehabebit decias suas:cum tunc non teneat computare fructus i sortem j.de vsur.c.i.et.c.conquestus.et.s.de feu.in. Idem esset et multo fortius si laicus de facto tm̄ decimas retineret: et hec fuit ꝓbationis causa:vt per hoc ꝓuideretur ecclesijs ad quas iste decime peruenire debent.

h n Nullus tondeatur.s.ad ꝓfitendum vt sit mōachus.xx.q.i.illud.clericus tamen statim post vij.an.potest fieri:q: tunc est doli capax.xxviij di.ð his.et.lxxvij.di.quicūqz.et.c.in singulis. Sed ar.ꝯ.s.de preben.super.ibi dicitur: ꝙ pueri non sunt idonei ad beneficium obtinendum.

stant ad exhibendum eis de suis malefactoribus iusticie complementum eorumqꝫ pri uilegia diligentius ꝛ perfecti us studeant obseruare.

reg. ix.

Interdicimus vniuersis psonis ecclasticis: vt deci mas detentas a laicis ad alie nas ecclas ptinētes[s] in pign[9] recipere ab eisdem laicis nō presumant.

[illegible]

ꝑ concilio mag.

Illus tōdeatur[h]: nisi legitima[i] etate ꝛ spontanea[k] volū tate.

ꝑ eodem.

Siquis ante annos legi timos tōsurat[9] ē sine cō sensu parētū suoꝝ: si parētes ipsius ifra annū[m] nō reclama uerit ad pricipē[n] aut ppꝛium epm vl ad missū[o] dominicū: i clericatu pmāeat[p]. Si xͦo p[9] legitimos annos p vizꝫ[9] cleri cus[q] factus ē: ꝛ nec ipse nec pa rētes eius infra annū ad me moratas personas reclama uerit i clericatu pmāeat: sicut is de quo superius dictū est.

ꝑ concilio toletano.

Et clerici qui se fingūt[r] habitu ꝛ nomine mōa chos ꝛ non sunt corrigant: vt veri monachi sint vel veri cle rici[t].

ꝑ concilio. arelateñ.

Vidua si sponte[v] velū conuersionis quāuis ñ sacrum sibi imposuerit[x]: ꝛ i ec clia inter velata s oblatiōem deo obtulerit[y]: velit nolit sāti monie habitum vlterius de bet habere: lꝫ sacramento[z] fir mare velit eo tenore velamē sibi imposuisse: vt deponere posset.

reg. ix. anath. subdia.

i Nisi legitia. xviij. an.

k Spontanea qꝛ si coactus non valeret. xx. q. iij. pre sens clericus.

l Siquis tonsuratus. vt fiat monachus vel regularꝫ canonicis. xx. q. ij. si in qualibet.

m Infra annuꝫ ꝛ diē. xx. q. ij. puel la. ꝛ tutor contra dicere pōt. j. idem tps: vt ibi dicitur.

n Ad principeꝫ. i. ad papam: ꝺ co. di. i. corpora. vl ad principē vel prela tum ecclesie. ber.

o Ad missum. i. vicarium episcopi qui gerit vices ei[9] ē. de instr. ex que rimonijs.

p Permaneat. quo ad parentes: qꝛ post annum fili um reuocare non possunt: vt hic pa tet: ꝛ. xx. q. ij. puel la. Ipse vero puer quandocunqꝫ vsqꝫ ad fineꝫ. xiiij. ann. posset resilere: infra eo. significa tū. ꝛ. c. cum simus postea vero nō po terit exire. xx. q. i. il lud.

q Per vim. illa tam sibi a parenti bus.

r Clericus. idest monachus perma neat. Sed ex mo ra tanti temporis presumitur consensisse ꝛ intellige si potuit reclamare: i fra de spon ad id quod ꝛ. i. q. i. constat. ꝛ. j. ꝺ ꝺspon. im pub. de illis. ij. alś autem non teneret monachatus: su pra qꝺ me. cā per latum.

s Et clerici. fingunt. Nō qꝫ fictō siue simulatio quā doqꝫ fit ex honesta cā qñqꝫ ex inhonesta ꝛ hōesta cā. xxij. q. ij. vtilem. ꝛ. xxiij. q. ij. ōēs. ꝛ si aliquis simulat religionem ex honesta cā: ita qꝫ protestatio precedat nō nocet: supra de his que vi metusue cā fi. perlatum vbi de hoc. Simulatio vero ex inhonesta facit monachum ꝛ compellitur redire ad monasterium propter dolū su um. xxvij. di. quod interrogasti. Et ita isti clerici fingūt se monachos ex honesta causa ab initio: ex quo daī eis optio. Sic etiam dico in matrimonio: qꝫ si aliquis per dolū eo proposito copuletur alicui mulieri: qꝫ velit sta re legitime cum ea: ꝛ hoc sit paratus probare: non ē au diendus: quia in sponsalibus siue matrimonijs recur ritur ad comunem intelligentiam verborū: ifra ꝺ spō. ex literis. ar. est hic ad questionē illius qui finxit se mu lierem ꝛ suscepit habitum in monasterio monialium: vt possit corrumpere monacham. ꝛ in. c. quod interro gasti. ber.

t Veri clerici. Et sic datur eis optio: vtrum velint esse mōa chi vel clerici. simi. ē. de elec. cum cām. ꝛ argumentum. xvi. q i. nemo pōt. Arg. ꝺ. j. c. pri. ꝛ. xxvij. di. quod iterrogasti. vbi cō pelluntur in monasterio remanere: sic pōt solui: hic constabat eos tales esse: lꝫ starent in habitu monachali: in contrarijs non cōstabat immo tanqꝫ veri mona chi stabant ꝛ se gerebāt vñ nō audiunī volētes iurare contrarium.

u Vidua. spōte. secuī si per vim. supra ꝺ his que vi. me. ve. causa fiunt perlatum. t.

x Imposuerit ipsa met vidua velum con uersiōis sibi potest impo nere: vt hic pꝫ ꝛ. xxvij. q i. viduas. pōt etiā illō re cipere a sacerdote. j. qui cle. vel vo. cōsuluit. ꝛ. xx. q. i. vidua. aut ab episco po. ē. quod me. cā perla tū. Velum vero conse crationis a nullo recipi unt. xx. q. i. deuotis. sole enim virgines consecrā tur: vt. c. deuotis. ꝛ. c. pla cuit. e. q.

y Oblatōem deo ob tulerit. respicit loci con suetudinē: vbi forte ve lare efferunt panem ad euchareśtiam cōficien dam. s. xxvij. q. i. vidua. Et ita eoipso qꝫ sic stetit i ecclesia cum alijs mona cha iudicatur. xxvij. dis. qꝺ interrogasti. ꝛ. xx. q. i qm̄ pgenitores. si xͦo alś habitasset ibi etiā in longo tpe nō iudicareī monacha: i auē. vt costi. q̃ interpreta. ꝯsti. cir. mediū colla. vi. Et iō ꝯsueuit di ci qꝫ habitus sine pfessione ñ facit mōachū. j. e. porrectum.

z Licet sacramento. s. tm̄ ꝫ si adiuuneī alijs bonis psūptiōi bus tūc forte ad plenā pbatōem ꝛ psona honesta sit posset si bi deferri sacramentum. C. de re. cre. i hōe fidei. ē. ꝺ pb. sicut cōsuetudo. ē. de iureiu. c. vlt. ꝛ sine iuramēto si haberet alias pbationes. ē. qꝺ me. cā platū. vin. Sed hic vidua non potu it pbare p legitimas probatōēs: ꝫ allegabat fictionē ex alia causa honesta ꝛ iurare volebat: ꝫ iuramentum suum nō suffi cit: ꝛ ideo remanet in monasterio. ꝛ pꝫ hoc intelligitur illō. c. ꝛ illa palea. xxvij. q. ij. viduas velaī. ꝺ fictiōe ex hōesta causa alś si fictio ex inhonesta cā fuisset nulla probatio istius audi retur propter dolum suum: ꝛ si illud probaretur: sic potest itel ligi. c. illud. xxvij. di. quod interrogasti. vt dicitur. ē. c. primo quicunqꝫ ergo ficte monasterium vult intrare ex hōesta cau sa protestetur illud presentibus testibus: vt fecit illa in. c. per latum. ꝛ. c. illud quod interrogasti pōt intelligi in eodem ca su cum ista decre. vt intelligatur de fictione ex honesta cau sa: sed mulier illa hoc probare non potuit: ꝛ idem compelli tur redire ad monasterium: prout hoc intellexit hug.

Joãnes frat: ꝛ ĩfra. Presenti iussione mandam⁹ vt neqȝ monachũ de mõasterio in monasteriuȝ[a] temerꝰ migrare liceat: nec eorũ aliquẽ peculiare[b] quicꝗ̄ habere: sed si hoc ꝑsumpserit mõasterio i quo ab initio conuersatus est sub abbatis sui regula cõpetẽti coertione reddatur[c]. Ex registro grego.

Quia[d] in insulis dura ẽ cõgregatio monachoꝝ: pueros in eorũ mõasteriis añ xviij. annum[e] suscipi prohibemus. Alex. iij. archiepis ꝛ alijs ecclesiarum prelatis per galliam constitutis.

Non est vobis dubium: ꝛ infra. Uniuersitati vestre mandamus: quaten⁹ monachos vel conuersos cistercieñ. ordinis post professionẽ sine licentia abbatum suoꝝ p episcopatus vr̃os recipi nullatenus pmittatis[f]: ꝛ siq̄ ex eis sine licẽtia abbatũ suoꝝ d monasterio exire ꝑsumpserit: ꝛ cõmoniti celeriter[g] non redierit eos ingredi cõpellatis.

Idem magistro. f. ciuitateñ. canonico.

Ad nostram noueris audientiaȝ peruenisse: ꝙ hẽmite de monte fo. quosdaȝ pueros seduxerunt: in tñ ꝙ qdam suasionibus eoꝝ assensũ pbẽtes statim religiõis habitũ i ipsoꝝ mõasterijs susceperunt: quoꝝ vnus. t. nomie statim pẽituit[h]: ꝙ habitũ iduisset: ꝛ infra. Quocirca mãdam⁹: qten⁹ si cõstiterit ꝙ pfat⁹ t. añ cõsumationẽ[i]. xiiij. anni susceptum habitũ deposuerit aut si post. xiiij. annũ habituȝ ipsum sine probatõe suscepit: ꝛ infra triduũ[k] deposuerit: eũ ab impetitõe pdictoꝝ hẽmitarũ denũcies absolutũ: ꝛ eã quaȝ postꝗ̄ exiuit: iurauit accipere i vxorẽ: liberꝰ posse traducere: si alia causa rationabilis non obsistat.

Idem elieñ. episcopo.

Super eo ꝙ quesitũ fuit de clericis: q religionis habitum susceperunt[l] ꝛ ante professionem ad priorẽ statuȝ sunt reuersi: rñdem⁹: ꝙ si austeritatem religiõis ad quaȝ migrasse se noscũt: seruarꝰ noluerit ad minorẽ religionem sunt cogẽdi transire nec ãplius in ecclesijs secularib⁹ õbẽt assumi: ne ͣ votũ[m] qd dño fecerũt vẽire pbenꝰ. Uerꝰ si añ susceptũ h⁹ i habitũ[n] in pbatione positi recedẽ voluerit: sȝ regulã bti benedicti ñ videꝰ

a Joannes. in monasteriũ. hoc. c. loqtur de his q cã leuitatȝ trãseunt: alˢ licitũ essȝ transire ad artiorẽ religiõeȝ petita lnia: lȝ nõ obtẽta. j. e. licet.

b Peculiare. nisi cã administratõis. j. de sta. mo. mõachi. alˢ nisi in morte resignauerit: cũ ipsa pecũia i sterquilinio sbterrerꝰ. j. de sta. mo. ꝛ ca. reg. cũ ad mõasterium.

c Reddatꝰ. quẽ tenerꝰ abbas recipere: ne vagabundus in anime icurrat detrimẽtũ: ꝛ cõpellirꝰ abbas si noluerit. j. e. c. vl. ꝛ ar. xviij. q. ij. abbates. Itẽ signatꝰ ꝯ̃triũ. xxvij q. i. siq̄ mõachoꝝ. ꝛ. c. si quis rapuerit. vbi dr̃: ꝙ mõachi delinquẽtes debent tradi artiori mõasterio. Solu. illa itelligũtur cũ priora mõasteria redarguunꝰ de dissolutione. Quid hodie dȝ fieri de istis fugitiuis: dr̃. j e. c. vlti.

d Quia. h. c. in quibusdã libris habetur pro palea. xxi. q. i.

e Xviij. annum h speciale ẽ ppter asperitateȝ locoꝝ alˢ regulare est: ꝙ p⁹ tps pubertatis taȝ masculi qȝ femine pcssũt pfiteri. xx. q. i. c. i. ꝛ. q. ij. si in qlibȝ. ꝛ. c. puella.

f Non est nobis. permittatis. ꝛ merito q: qui mutat locũ: d minori ad maiorẽ mutare dȝ. xcij. di. legimus i fi. ꝛ. s. de transla. lȝ. ꝛ. c. i. ꝛ hoc ideo pcipirꝰ: q: nõ reperirꝰ ordo artior: ꝛ p eo ꝙ dicit lnia: supple marime: q: nec abbas posset i hoc dispensare: vt ad minorẽ trãsiret. vel intellige ꝙ de licẽtia abbatis posset transire ad equalẽ iusta de causa.

g Celeriter. p⁹ a dmonitõem: ꝛ celeritas ista ad arbitrium iudicis referꝰ ex q̄ ñ dtermiaꝰ. s. d offi. dele. de cãis. ff. d iur. d li. l. i. in fi. De istis vagabũdis tene: vt dr̃. j. e. c. vlt.

h Penituit. statim pẽituit: ar. nõ dici fcm̃ qd nõ durat. i. q. i. cõstat. ff. qd cũ eo. q in alie. po. si filius. ff. de in rẽ verso si p patre. §. versum. ꝛ. xxxij. q. vi. vides. Ar. ͣ. q: ex quo semel placuit ãplius displicẽ nõ põt. xxxij. q. v. horrẽdus. C. de cõtrahẽ. emp. nõ icciro. ꝛ. iiij. di. erit aũt. ꝛ. c. in istis. ꝛ. vij. q. ij. dilectiss. mi. Sol. ibi constat de facto ꝛ eius qualitate nõ est querẽdũ de eius pseuerãtia. nã sufficit: ꝙ ab initio cõstitit: cũ vero cõstat d facto: sed de intẽtõe nescirꝰ recurrim⁹ ad psũptionẽ perseuerãtie: vt in casu isto ꝛ cõsimilibus.

i Ante cõsumationem. Nota ex hoc verbo: ꝙ i casu isto annus inceptus pro completo non habetur. xx. q. i. illud. ꝛ. q. ij. si in qualibet. ꝛ. j. e. significatum. ꝛ in alio casu: sup: a d elec. cum in cunctis. Ar. ͣ. ff. de mune. ꝛ ho. a d rem publicaȝ. ꝛ. lxxviij. di. presbyter. ꝛ in. c. predicto cum in cũctis. §. inferiora. So. in dignitatibus fauor consideratꝰ ꝛ ideo annus inceptus pro completo habetur: sed i episcopo est speciale: in regule obseruatione grauitas est ꝛ labor: ꝛ sic odiuȝ ꝛ ideo annus cõpletus exigitꝰ: ar. s e. q: in insulis.

k Triduũ. Arg. ͣ. xx. q. i. c. firma: ꝛ. xxvij. q. i. p totũ xx. q. iij. eos qui semel. So. qdã dicũt ꝙ istud dispẽsatiue dictũ est. alˢ regulare est: ꝙ pubes ingrediẽs et. ã post momẽtũ exirꝰ nõ põt: vt dicũt cõtraria. Sed hec solutio nõ valet: q: cõtra votũ cõtinẽtie nõ admittirꝰ dispensatio: q: cõtinẽtia castitatis ꝛ abdicatio pprietatis ita inherent ossibus monachorum vt nec sũmus pontifex valeat dispensare. j. de sta. mo. cum ad mõasterium in fi. Dicas ergo: ꝙ iste sine deliberatiõe ꝛ ex mentis impetu itrauit ꝛ illect⁹ fuit ꝛ ita quo ad deuȝ nõ fuit obligatus: q considerat cor ꝛ nõ opus. xiiij. q. v. siquid inuenisti. ꝛ xv. q. vi. c. i. in fi. ꝛ ideo nec apud ecclesiam: cũ habeat certa iudicia de tali voto facto impetuose: ex eo ꝙ sine pbatione habitum suscepit ꝛ quia. j. triduum pẽnituit: ꝛ quia prope pueritiam fuit: iure ergo cõmũi ipsum absoluere debuit: ꝛ ita non fuit obligatus quantũ ad deũ ꝛ eius ecclesiam: ar. xxij. q. iiij. vnusquisqȝ. ꝛ. xv. q. i. sane: ar. xvij. q. iiij. sunt qui opes.

l Super eo. susceperunt eo animo vt ad seculum nõ redirent nulla facta ibi professione. j. e. statuimus ita ꝙ de hoc constabat: vt ibi dr̃.

m Ne contra votum. quo renunciauerũt seculo generaliter nondum facta professione alicuius religiõis: vñ cogẽdi sunt remanere: vel ibi vel ad minorem transire si spõte voluerit: vt hic dic. ꝛ. j. e. consulti.

n Habitum. de quo mõ premisit: q̄ renũciauerũt sclo

a Redire.moribus emendatis.j.eo.consulti.

b In eadē veste. Sed in qua veste positi in ꝓbatiōe debēt esse.videt ꝙ in illa i qua venerūt.di.liiij.leges.⁊ liiij.di.multos in fi.arg.xxvij.q.ij. siqs incognit⁹.dic ꝙ monachali habitu:vt hic dicit.j.e.statuim⁹.alioqn nō posset ꝓbare auste ritatem monacha lem:q̄ in vestib⁹ ꝑ magna pte cōsistit ⁊ quod d. hic i fi. in eadem veste re deant i q̄ venerūt sic itellige: q: finita ꝓbatione:si noluerint ibi remanere restituet eis vestes:cū qbus venerūt:⁊ cū eis recedēt ⁊ sic seruat ꝑ regulā monachoꝝ.⁊.c. q̄ dicunt: ꝙ ꝓbari debent in veste laicali nō seruant ꝫ itelligat de veste in q̄ venerunt vel dic i veste laicali.i. in veste nouitioꝝ qui sunt in ꝓbatiōe: q̄ differunt ab illis q̄ dant ꝓfitentibus. j.e.statuimus.

c Sane.remanere permittas. Sed ꝯ vt.xix.q.iij mandant⁹. vbi d. ꝙ si canonicus regularis ad monasteriū trāseat ad canonicā reducat:⁊ i vituperiū memoriale cucullaꝫ portet: ꝫ illud itellige qn̄ cā leuitatis vel vanitatis n̄ petita licētia trāsit: h̄ qn̄ cā maioris religionis ⁊ bono zelo.j.e.lꝫ.

d Significatū. a parentib⁹ oblatus.si fuisset a parentibus oblat⁹ ante.xiiij.annuꝫ exire nō debuit:sed post.xiiij.annū ibi stare non cogit. j.e.cū simus alꝰ si non fuisset traditus a parentib⁹ qn̄cunqꝫ vellet posset exire:vt hic innuitur.

e Si autem fuerit oblatus.maxime.

f Intrauit.q: tunc tenet qd̄ fecit.xx.q.i. illud.

g Ratā habuerit.qd̄ intellige si expsse ꝯsentiat: imo certe ꝫ tacite:si vltra illud tps remaneat.j.de despon. ipu.lras.⁊.c.accessit.tn̄ cā maioris certitudinis i prin. xv.anni eius voluntas requirenda est.xx.q.i.c.illud.⁊ sic seruant plures religiosi ⁊ bene. Item est hic argu.ꝙ ea que ab initio non valent:tractu temporis conualescunt.s.infra de despon.impu.de illis.ij. ꝫ dic valet vt exnunc:sed non vt extūc.ff.de off.ꝓcon. obseruare i fi.

ꝓhiberi ad ꝑoꝛem statum redire: que vr̄ ꝑcipere: vt i eadem⁹ veste in q̄ venerūt reuertant. Idem ambianeñ.epo.

Sane de canōico q in ecclesia aromateñ.ꝓfessionem fecerat: ⁊ fugerat ab eadem:in monachum a quodā abbate recepto:id.t.f. significamus:ꝙ si loc⁹ vbi nunc permanet: maioris religionis ꝙ̄ ecclesia aromateñ.existit:ipꝫ in eodē loco cum pura conscientia remanere permittas: alioquin eum ad prioꝛem ecclesiam redire compellas.

Idem belu.episcopo.

Significatum est nobis: ⁊ ifra. Mādamus:qtenus si inueneris:ꝙ.g. non fuisset a parētibus oblat⁹:⁊ infra.xiiij.annum facti voti penitens a religione recesserit: ab illo voto ꝓfessionis quod fecit: denuncies absolutum. Si aūt a parentib⁹ fuerit oblatus seu.xiiij. annum cōpleuerit:cum religionē intrauit seu post.xiiij. annum ꝓfessionē a se prius factaꝫ ratam habuerit cum ad eandē vel ad aliaꝫ religionē transire compellas. Clemens tertius.

Cum.T.virum:⁊ infra. Utruꝫ ea q̄ infra discretionis annos a parētibus monasterio tradita habituꝫ religionis induēs bn̄dictionē accepit:⁊ exiens postmodum se cuidam militi copulauit: ad monasteriū redire cogat:cō.t.t.r. ꝙ cuꝫ iuxta ꝯci.tol. censuram monachū aut paterna deuotio aut propria professio faciat:qcquid hoꝛum fuerit allegatum ; tenebit reuertendi ad seculū aditu penit⁹ interdicto.non enim vr̄ illa monastice professionis a se posse iugum excutere:cū eam nō constet euident contradixisse: cū bn̄dictionem accepit:quā nō nisi i etate discretionis recipiunt q̄ velant: presertiꝫ si rati habitione secuta: ⁊ si eam qn̄qꝫ contradixisse cōstiterit qd̄ ante gestum fuerat roborat nec obloquitur: quod d̄ pre. n.leonis pape constitutione ꝑ ꝯtrium sensum sumitur: vt puelle que coacte parētuꝫ imperio virginitatis habituꝫ susceperunt:ipsum possint sine preuaricatione deserere cum de ea recte possit intelligi: que i etate nubili noscitur constituta.tunc enim: q: liberꝫ hꝫ arbitrium in electiōe ꝓpositi se qui parentuꝫ non cogitur voluntatem. Idem.

b Ad aliā religionē.hoc non vꝫ:q: si fecit ꝓfessionem: iste ad aliam postea minoꝛē transire non pōt:ar.j.e.non ē. ꝫ dic ad aliam eiusdem religionis vel maioris supple hic ꝯsuisti.

i Cum vir.discretionis annos.i.infra annos ad votū vel matrimonium contrahendum aptos:q in puella.xij. in puero.xiiij.vt.xx.q.i.c.i. ⁊.ij. nam ante dicuntur carere iudicio.ff.d̄ iud. cum ptor.§.non āt.⁊.iij. q.vij.§.tria i pn.⁊ dic iudicio.i.discretione: sed quo ad bn̄ficiū restitutōnis iploranduꝫ vsqꝫ ad xxv.an.dicit esse fragile ⁊ infirmuꝫ h⁹ etatis cōsilium.ff. de mino.l.i.

k Toletani.xx.q.i.monachum.

l Paterna deuotio. d̄uotio qn̄qꝫ facit monachuꝫ occasionalit: aliqn̄ enim fili⁹ obtēperat voluntati paterne ex debito honestatis nō necessitatis.xx.q.i.illd.⁊.c.puelle. sic ⁊ in mrīmonio i tellige.j. de despon.ipu. c.i.alꝰ nō cogit fili⁹ ad h obtemperare patri: vt hic i fi.⁊ i pdicto.c.puelle.⁊.j.e.cum sim⁹.q: res est voti n̄ ꝑcepti.xxxij.q. i.itegritas. ⁊.c.puelle.⁊ expone aut ꝑ ⁊:quia paterna deuotio facit monachū cum seqt ratihabitio filij: ⁊ eadeꝫ expositio fit.C. de xb.sig.l.pe. vbi aut ponitur ꝑ ⁊.

m Quicqd hoꝛū. Ex hoc v̄bo videt: ꝙ per se sufficiat alteꝝ istoꝝ sed nō ē veꝝ.vn̄ sic itellige: paterna deuotio cū ratihabitaōe filij adulti sufficit:ꝓpria ꝓfessio filij sine patris deuotiōe sufficit.⁊ ita si incipias a primo: vtrūqꝫ necessarium est.si a secundo:sufficit secunduꝫ tm̄.j.de rescrip.olim.

n Recipiūt.Sꝫ qd si añ reciperent.rñ.n̄ obstat exire volēti q: nō tenet ꝓfessio it a discretōis ānos.xx.q.i.illud.⁊.c.i.j.e. significatū.⁊.j.e.cū sim⁹.sicut nec mrīmoniuꝫ: nisi malicia suppleret etatē.j.de despō.ipu.puberes.⁊.c.a nobis.⁊.c.vlti.

o Roboratur.Ar.ꝙ ea que ab initio nō tenent tractu temporis conualescunt sic.j.e.significatum.⁊.j. de despō.impu. de illis.i.q.i.ꝯstat. dic quod exnunc incipit valere: ⁊ non vt extunc dixi supra eodem significasti.

p Nec obloquit.hic respondet tacite questioni: que posset fieri per.c.illud puelle.xx.q.i.a ꝯtrio sensu:vbi dicit: ꝙ puelle que suscipiunt habitū virginitatis nō coacte impio parentum deserere non pn̄t habitum susceptum: ergo si coacte fuissent a cōtrario sensu bene possunt deserere:at ista fuit coacta

ergo non debet cōpelli redire ad monasteriū. non obstat illud.c. a ꝑuo sensu inductū: quia illud intelligitur de adultis: qui non possunt habitū semel susceptū relinquere: et hic loquitur de ea que adhuc erat infra annos discretionis: que facta adulta professionē fecit nec contradicit: vel si coacta fuit postea consensit: vñ exire non pōt: et est fi.C. qđ me.ca.l.ij.ff. de his que vi metusue cā fi. ad audientiam.

fiat monachus: et reddat dño pmissum et votū suum: et sic plane sonat lr̃a: et ita collige ex hoc: quod qui pmittit se intraturū aliquam religionem: tenetur cōplere pmissum et pōt et debet cōpelli.j.de vo.et vo.redem.p tuas: qđ prius dixi: verius puto: quia reddendo se in manibus abbatis in monachum et fratrem statim fuit monachus.

a Ꝺ Ꝺ:xectū. habitus hic euidenter apparet: quod habitus nō facit monachū: sed sola professio regularis: sic.i.q. c'c. vel vo. cōsuluit.et.j.eo ex parte.et.ff.eo. vt clerici. Sed contra ex.xxvij.di.qđ interrogasti.et.ff.c.vidua. et.c.sup eo. So. illud verum est: quod habitus sine professione nō facit monachū: sola.n. professio vera vel psumpta monachū facit: et solēnizat votū. Dicas ergo: quod quicūque facit professionē in manu abbatis: seu etiā alicuius monachi: et vbicūque: dummō recipiatur eius professio: ab abbate et fratribus: monachus est: et solēnizatū est votū illius.j.q.c. vel vo.insinuāte.et hic. Et illa.c. quod interrogasti.et.c.vidua.intelliguntur de psumpta professione: erāt enim moniales inter alias moniales: et gerunt se tanquā monachas: monache sunt censende.xx.q.i.quā pgenitores.et quia ab initio cōpposito et eo aīo intrauerunt: vt monache essent tacite: ergo nullā ptestationē fecerūt: et multo tpe ibi fuerunt saltē p annū in habitu professorū.j.eo.ex pte. vñ postea nō audiuntur: etiā si velint iurare contrariū. Illud c.sup eo. intelligitur de illis qui habitū recipiēdo renūciauerūt seculo tacite vel expresse: vt ibi dicitur: et.j.e.cōsuluit.et.c.statuimus. qđ in eodē casu loquitur cum illo.c.consuluisti.

Ꝺ Ꝺ:xectū nobis ex parte tua petitorium continebat: quod.j.canonicus acherontinus infirmitate grauatus votū: vt fieret mōachus: se asserit emisisse. vnde metuens ne voto decederet nō completo iunctis manibus tibi se reddidit in monachū et i fratrem: et infra. Inqui.t.t.r.quod cū monachū nō faciat habitus sed professio regularis: ercō a conuertendo votum emittitur: et recipitur ab abbate talis vt fiat monachus: et reddat dño que pmisit: erit vtique cōpellendus.

[C]elestinus tertius.

[C]Um simus: et infra. Sane nostris auribus est relatū: quod cum.b.miles se cum suo filio discretionis annos nullatenus attigente ad quoddā monasteriū cū bōis suis etiā cōtulisset: deīn filiū suum fecit habitū suscipe monachalē: et infra. Dis.t.t.r.quod si dictus puer ad ānos discretiōis peruenerit: et habitū retinere voluerit monachalē si ad hoc induci nequiuerit nō est vllatenus cōpellendus: quia tunc liberū sibi erit eū dimittere: et bona paterna que ipsi ex successione pueniunt postulare.

[I]nno.iij.episcopo et.c.argin.

[S]Icut tenor lr̃arū: et infra. Con.t.t.r.quod lʒ ista duo inter se repugnantia videantur: vt quisquā scilicet sit extra se positus et de pn̄ti vita desperet: si tamen eo tpe quo.p.sacerdos lator pn̄tium positus extra mentem asseritur: indutus fuit habitu monachali: cū alienatus nō sentiat: ac p hoc non valeat cōsentire: cū denunciētis ab obseruatiōe monastici ordinis absolutū: nisi postquā mētis sue factus est cōpos spōtanea volūtate professionem fecerit monachalem.

[E]dem pisano archiepiscopo.

[A]D apostolicā sedē: et infra. Cū mōachū fieri ante vnius anni pbationem regularis institutio iterdicat: et infra. Questionibus.t.t.r.quod lʒ tpa pbationis a sanctis patribus sit indultum nō solum i fauorem conuersi: sed etiā monasterij vt et ille asperitatis istius et istud mores illius valeat experiri: quod vtrūque diligenter est obseruandum: presertim cū ab vtroque de reliq certa noticia non habetur: si tamen ante tempus probationis regulariter prefinitum is qui conuerti desiderat: habitum recipit: et professionē emittit: abbate per se vel p alium professionem recipiente mo

c Ꝺ Um sumus discretiōis. dic de hoc: vt dc̄ñ est.ff.eo.cum virum.

d Ꝺ Ad annos discretionis.xiiij.scilicet quia tunc liberū est ei stare: si voluerit remanere vel recedere: si ei nō placet.xxi.q.i.illud.et q.ij. si in qualibet.

e Ꝺ Et bona paterna.quibus priuari nō potuit legitima iure natur. et reliqua parte monasterio cōpetente quod ipso ingressu cōpetit ei.xix.q.iij. si qua mulier ala.que erit tertia illius partis: que sibi ab intestato debet vel med.etas fm numerū filiorum.C.de fol.test.l.auc.nouissima.

f Ꝺ Prouenient.ff.de testa.rainucius.et.c.raynaldus vbi de hoc.

g Ꝺ Icut.casus. Sacerdos iste i infirmitate grauissima laborabat ita quod extra se positus desperabat de vita pn̄ti: et in tali articulo constitutus indutus fuit habitu mōachali et ad monasterium deportatus: tandem cōualuit et habitum dimisit: et de abbatis licentia monasterium dereliquit. Consuluit sacerdos dominum papam: quid esset ei faciendū: et ipse respōdit fm quod sequitur in littera.

h Ꝺ Professio.que hic intercessit ex eo quod dicit: iunctis manibus tibi se reddidit in monachū et in fratrē saltē tacite: lʒ forte nō expressit formā professionis: quam hēs.xx.q.i. vidua.et p inde fuit: ac si formā illā seruasset. Sed littera sequēs videtur cōtradicē huic: vbi dicit talis vt fiat monachus: et reddat dño que pmisit etc. Sed tu expone: fiat monachus.i. stet et viuat vt monachus. Uel intellige: quod votū fecit solūmō: vt fiat mōachus: tradēdo se in manus abbatis: vt.j.de vo. et vo.redēpt. p tuas. vbi fuit similis pmissio: et hoc pbat littera illa ex quo a cōuertendo votum emittitur: vt.s. fiat monachus. talis ergo qui sic promisit et vouit: quod intrabit religionem: cōpellendus est: vt

h Ꝺ Repugnantia. vnde non videbatur audiendus: supra de app. sollicitudinem.xxiij.q.vij.quod autem.et C.de li.causa.cum precum.

i Ꝺ Mentē. si aūt integrū hēret iudiciū: lʒ grauissimā pateretur infirmitatem: bene obligaretur: si voueret: argumento: insti.quibus nō est pmis. fa.testa.§. preterea tenetur autem hoc pbare.s. se tunc temporis extra mentem fuisse: supra de suc.ab intesta.cum dilectus. Argumentum contra.iij.q.ix. indicas.lau.

k Habitu monachali. ita q votu fecisset: q solus habitus non facit monachu: s pfessio: supra eo. porrectum. infra eo. ex parte.

l Absolutum. ita nullum est votum sine obligatio q fit mente alienata: sic. xvij. q. i. gonsaldus.

m Ad apostolicam. ani. vt. xvij. q. i. gonsaldus quoq tn statuit bienniu. xix. q. ij. monasterys. quoq trienium. xviij. q. ij. siqs incognitus. q diuersa tpa statuunt videt esse arbitrariu qd satis pot cocedi: q etiam statim possit recipi et renunciare beneficio huius probatiois: vt infra. e. c. dicit. et c. statuimus. Dici cofueuit: q clericus ignotus et laic notus probantur per biennium: s clericus notus per annum: laicus ignotus per triennum et sic intelligi confuerunt. c. predicta. Sed no credo q hodie seruet illa diuersitas: imo quilibz statim pot admitti: vt dictuz est. ber.

n Monasterij. ergo alter altero inuicem huic beneficio renunciare n pot. quod est verum: q communiter in fauorem vtriusq introductum fuit. et quod fauore alicuius introductu est in odium eius non debet retorqueri. C. de legi. quod fauore. et iure cominuni potior est conditio prohibentis: vt ar. C. de serui. rusti. pre. per fundum. et ff. communi di. sabinus. t. De communi tamen consensu potest vterq renunciare iuri suo: et hic dicit cum sit personale et singulare beneficium. s. de offi. dele. gratum. C. de pac. siquis in conscribendo. ff. de minori. si iuder. et. vij. q. i. q periculosum. secus si esset commune beneficium et fauore omnium introductum: supra de fo. co. pe. si diligenti. vbi de hoc. et. iiij. q. iij. §. ite parentes.

o Obtinet firmitatem. vt. xvij. q. i. nos nouimus. et. xxvij. di. si vir. et ij. q. vi. §. biduum. ber.

p Prohibendum. q graue est inexpertos dei seruitio applicare. xix. q. iij. monasterijs. et. C. de re. mili. contra publicam li. xij. et. ff. de va. mu. pretor. §. vlt. et tenetur quis de mala electione: argumento. xxiij. di. tales. ff. nau. cau. sta. l. vlti. §. q. C. de colle. illi. l. vna. li. xi. vbi tenetur qs coipso: q amisit ignotum.

q Corrigendi. arbitrio iudicis ex quo pena non adijcitur: supra de offi. delega. de causis. ff. de iur. deli. l. i. i fine.

nasticam et monachale habitum concedente: vterq renunciare videt ei quod pro se noscitur introductu. Ideoq obligatur per professionez emissam pariter: et acceptaz ad obseruantiam regularem: et vere monachus est censendus: quia multa fieri prohibentur que si facta fuerint obtinent firmitatem.[o] Prohibenduz[p] est abbatibus: ne passim ante tempus probationis quoslibz ad professionem recipiant: et si contra formam prescriptaz quoslibet indiscrete receperint: animaduersione sunt debita corrigendi[q]: cum in subsidium fragilitatis humae spacium probationis sit regulariter institutum.

Idem acon. epo.

Sicut nobis fuit propositum: quidam clericus cum egritudine nimia laboraret: quasi de morte securus[r]: et recuperanda sanitate desperans habitum canonicoru regularium petyt et accepit: sed nec ad ecclesiam transyt: nec bonis suis[s] vel cessauit videntibus et scientibus[t] episcopo et canonicis ecclesie nazareu. a quibus habitum susceperat regularem: et infra. Fr. t. r. q si regularem habitum se postulante suscepit et ad obseruationem religionis canonice sua se professione[u] ligauit: ad resumendum habituz ec. est dis. cogedus: cu q tato[x] tepore extra canonicam mansit no in excusatoem eius: s in maioris transgressionis augmentum merito valeat allegari. Idem priori et conuentui dimoliensi.

Licet quibusdam monachis[y] et canonicis[z], necno et hospitalarijs et teplarijs a se. ap. sit indultum ne post q aliquis professus fuerit apd eos ad aliu locum possit ipsis inuitis arctiores etiam religionis obtentu transire: vt vnusquisq fm apostolu in ea vocatione[a] permaneat in qua dignoscitur esse vocatus q tn vbi spiritus dei e: ibi libertas et q dei spiritu agunt: non sut sub lege[b] q lex no e posita iusto: ea roe videt hoc illi fuisse concessum. ne qs ex temeritate[c] vel leuitate in iacturaz vel iniuriam sui ordinis sub pretextu maioris religiois ad alium ordinem transuolaret: sicut frequenter a multis constat esse presumptuz: non quidem vt ei transeundi licentia denegetur: qui ea cu humilitate

r Sicut nobis. s mortem securus. si tn sane mentis fuit: als n obligaret. s e. sic. teo. xvij. q. i. gonsaldus. xxxij. q. vij. neq furiosus. et. C. d trasac. l. anu mente. Sz qrit q lit als tior morti ipedit monachari. s. qd me. ca placu: et notat h. Stat mo achat ibi: vt euadat mortem corporis: h no monachat vt euadat mortem corporis: s potius mortem anime. io.

s Bonis suis. quendam si tenuit monachat sic. xxvij. q. i. siquis rapuerit. et. j. qui cle. vel vo. c. vltimo.

t Et scientibus. vnde tenebantur eum reuocare: infra eo. c. vlti. s ad bona ipsius si mortuus esset: et ipsum non reuocauerunt: aspirare no debent: q quem viuum contempserunt: no possunt mortuu suum dicere. C. d lati. lib. tol. l. vna §. sed scimus. et. j. de ista. et lang expo. c. vno. h.

u Sua professione. als solus habitus non facit eum monachum: supra eo porrectum.

x Tanto tempore. nullus annorum numerus ipsum excusat. xxxiij. q. v. q deo pari. immo tanto grauius delinquit. supra de consuetu. c. vltio et infra de fino. non satis. et rediculum est: et vt dicit lex: melio rem esse furis conditionem propter continuationem furti. ff. de furt. infitiando. §. infans. io. sed hic simile habes supra d testa. q ingredientibus.

y Licet quibusdam. monachis. supra eo. non est.

z Canonicis. xix. q. iij. statuimus. et. c. mandamus. h.

a In ea vocatione. xxi. q. c. i. et. q. ij. placuit. et. vij. q. prima. n oportet.

b Sub lege. xix. q. ij. due sunt. ber.

c Ex temeritate. ad uerte qualiter interpretatur priuilegia ista: vt. s. p nullus talium possit transire ad stictiorez religioem. hoc e verum: vt dicit temeritate. s ca si ferre cu phibet iura. mo. i. te acrariu tn intellig. f. pb. h. d. xvj. q. ita ergo. ioannes.

a Licētiā postulauerit. sufficit ergo petē licētiā. lz nō obtineatur: sic. s. ð arb. cū olī. ℸ. s. ð loca. ℸ cōduc. potuit. C. ð iure em phi. l. vl. Ar. ꝯ. s. ð elec. cū l veteri. ℸ ad idē ēt possz iduci circa pn. Sz qd si aliqs nō petita licētia recesserit ad strictiorē vitā nūqd ē reuocādus. Cōsueuit dici ꝙ nō dāmō leuitatꝫ cā si trāseat: vt h in fi. innuitur Sz obstat. xix. q. ij. mādamus. ℸ illud pōt itelligi: qñ leuitatꝫ cā trāsit. Adhuc vī ꝯ. s. ð eta. ℸ quaitellerimꝰ. vbi trāsiuit qdē sine licētia ad aliud mōasteriū: nec idē punitus vī. Sz qliter pōt qs i uito plato suo psonā suā aliēare: cum rē aliēare nō possit: ℸ maior sit aliētio psone qꝫ rei. xij. q. i. pcipimꝰ. ℸ. xvi. q. i. c. iij. cū forte clericus teneat iurāmēto obedire. vij. q. i. sciendū. ℸ. s. ð ma. ℸ ob. cū i eccl'ijs. nec ēt pōt pegriari sine licētia sui epi de cōse. di. v. nō oportet. ℸ sepe ppter obediētiaꝫ bonū itermittit. xi. q. iij. quid ergo. cū obediēdū sit vbicūqꝫ nō est ꝯ pceptū dñi. vī dubiū sit ꝙ nō ē ꝯ pceptū dñi. xxiij. q. i. quid culpatur i fi. ℸ illð aucte cāonis fit instinctu sps sci: ℸ ita nō ꝯstringit p legeꝫ. xix. q. ij. due. ar. j. ð diuor. gaudemꝰ.

b Ex lege priuata. que ē amor dei siue charitas de qua dicit: Habe charitatē ℸ fac quicqd vis. ð pe. dis. ij. radicata lau.

c Absolutus. ab hac vniuersitate excipit vrō carnaliter cognita impubes ℸ seruus. j. de cōuer. cōiug quidā itrauit. xxi q. ij. c. i. ℸ. ij. ℸ. liiij. di. si seruꝰ. Itē excipit eps. j. e. c. psi. illa semp regula ℸ curie astrictus. liij. di. legē.

d Merebit amittere. xi. q. iij. priuilegiū. lxxiij. di sti. vbi ista. C. de iudeis. l. iij. ℸ. l. iudeos.

e Ex iusta cā. que sit iusta cā: ℸ que nō: ostēdit. supra de renun. nisi cuꝫ pridem.

f Superioris. si. xi. q. i peruēit. j. de iurepa. nullus. in auc. de sanc. epis. §. si a clero. col. ix. vin.

g In lucis angelum.

ac puritate duxerit postulandam: vt non ficte sꝫ vere ad frugem melioris vite valeat trāsmigrare. Talis ergo postꝗ̄ a prelato suo transeundi licentiam[a] postulauerit ex lege priuata[b] que publice legi preiudicat: absolutus[c] libere potest sanctioris vite propositum adimplere: non obstante proterua indiscreti contradictione prelati: quia priuilegium meret[d] amittere: qui concessa sibi abutitur potestate: cum etiaꝫ ro. pon. qui sūmam in eccl'e obtinet potestatem: archiepis: ℸ epis cedēdi licētiā ex iusta[e] causa petentibus sine difficultate concedat. Quocirca nouerint vniuersi quibus hꝰ i priuilegium est concessum: se ad concedendam licentiam trāseundi taliter postulantibus de iure teneri: qꝛ sicut subditꝰ a prelato cuꝫ humilitate ℸ puritate debet transeundi licentiam postulare: ne bonuꝫ obedientie contēnere videatur: sic profecto prelatus subdito sine difficultate ℸ prauitate q̄libet dꝫ transeundi licentiam indulgere: ne videatur propositum impedire diuinitus īspiratum. Si vero probabilit dubitetur vtruꝫ quis velit ad ordinem artiorem aut laxiorem ex charitate an ex temeritate transire: superioris[f] est iudicium requirendum: ne forte angelus sathane ī lucis angelum[g] se trāsformet. Illa semp regula iuiolabilit obseruata: vt nullꝰ absqꝫ licētia. ro. pon. presumat occasione quacunqꝫ deserere presulatum: qm̄ sicut maius bonum minori bono preponitur: ita communis vtilitas[h] speciali vtilitati prefertur: ℸ in hoc casu recte proponitur doctrina silentio sollicitudo[i] cōtemplationi ℸ labor quieti. Ad qð vtiqꝫ designandum vnigenitus dei filius iesus xp̄s non ð rachele[k] fm carnem natus est: sꝫ ð lia. nec legitur eum in domuꝫ suam maria recepisse sꝫ marta[l]. vnde quādo potest ep̄s pdesse pariter ℸ preesse: nō debēt cedendi licentiam postulare aut etiam obtinere. Cum ergo. r. monachus vester ad fratres cisterciēn. ordinis transmigrauerit. nō vt ordini vestro aliquatenus derogaret: sed vt apud eos vitam ducere artiorem: mandamus: q̄tenus super eo: quod de corde[l] puro ℸ conscientia bona ℸ fide non ficta fecisse dignoscitur: eum nullatenus molestetis: qꝛ charitas est fons proprius cui non communicat[m] alienus.

[I]dem preposito ℸ decano ℸ scholastico demereñ. coloñ. dioc.

[V]Eniens ad ap. se. g. mulier supplici nobis insinuatione mōstrauit: ꝙ cū matrimonium cū. e. in facie ecclesie contraxisset: ℸ diutius cohabitasset eidē: orta est dissensio inter ipsos in tm̄: vt ꝙ deinceps alter non requireret alterum: vterqꝫ corporaliter pstitit iuramentuꝫ hanc vir ipse diuortij causam assignans: ꝙ quādā ipsiꝰ mulieris amitam[n] cognouisset: anteꝗ̄ eam duceret in vxorem. quod lꝫ assererent q̄plurimi: non fuit super hoc ecclesie facta fides Cū aūt postmodum ad secūda vota cōuolasset vterqꝫ: secūdo viro viā vniuerse carn. s

xxvi. q. v. nec mirum. ℸ. xxix. q. i. §. i.

h Utilitas. si. vij. q. i. scias. ℸ in auc. de resti. ℸ ea que pa. §. liceat col. v. s. de postula. prela. c. iij. Hoc intellige cum per publicam non impeditur priuata: quo ordinata charitas incipit a se. xxiij. q. v. si non liceat. ℸ de pe. di. iq. qui vult. ℸ. x ix. q. y. due. xiij. di stin. quod [illegible] iudi. si [illegible] fine. ff. de prescrip. ver. qui seruanda rum. sic non debꝫ prelatus sua negocia preponere negocijs ecclesie. xij. q. i. iij. quicunqꝫ. ℸ hoc etiā dicitur supra de postula. prela. c. iij.

i Sollicitudo ꝯtemplationi. idest vita actiua que in hoc casu preponit contēplatiue.

k De rachele. rachel significat vitam contemplatiuam: que est formosa: sicut illa fuit. lia significat vitam actiuā: que fecunda est in sobole: ℸ ideo prefert pulchritudini rachelis. s. de renū. nisi cū pridem. b.

l Corde puro. qꝛ presumitur prima facie ex ipso facto quod hꝫ speciē boni: nisi probet contrarium supra de seruti. c. vno. ℸ supra de presumpti. dudum.

m Non cōmūnicat alienus. scilicꝫ a charitate: de peni. distin. i. §. item vt christus au. h.

n [V]Eniens amitam cognouisse. Si hoc verum fuit: nō fuit matrimonium quo ad deum. vnde si probaretur separarentur: infra de eo qui cogno. consang. vxo. sue super eo. alēs nō separarentur. zz. c. i. de illo.

a Illicitum iuramentũ: et ideo non seruandũ: sic. s. de iureiu. tua. ii. Sz nũquid aliqui possunt licite se abiurare et pmittere ppetuã continẽtiã: vt ꝙ sic. qꝛ talia matrimonia sanctiora sũt aliis. xxvii. q. v. quod deo pari. Ad hoc dicunt quidã ꝙ tali modo non possunt se abiurare: vt remaneãt i seculo nisi trãseãt ad religionẽ. ar. j. e. pri. et pte. i. ad fi. Io. ꝯtrium dicit: et isti ñ abiurauerãt se ppter ppetuã cõtinẽtiã: sꝫ vt possẽt adulterari. et ꝙ neuter illoꝝ alteruꝫ accusaret talis abiuratio ꝓhibet bic e. s. de iureiu. tua. ii. imo sine aliquo iuramẽto se possẽt obligare ad ppetuam continẽtiã: ar. ꝓdicti. c. ꝙ deo pari. nullũ eni iuramẽtũ obstat: qn alr crimẽ alterius denũciare saltẽ possit. s. de iureiur. quemadmodum.

b Prefatã recipiat. ar. ꝯ. j. de diuo. significasti. Sz bic locũ bꝫ. nihil mihi tu: vel ego tibi: nil cathilina cetbe go. xxxii. q. vi. ꝑ totũ. et s. de iureiur. tua. ii. et j. de adult. e. pe. et vlti. io. et ff. so. matri. viro atqꝫ vxore. b.

c Audituri postmodũ et ita qo restõnis pcedere dꝫ. s. de resti. spoli. ex cõquestione. et s. de ord. cog. super spoliatione.

ingresso priore supstite dicta mulier se fecit in arto loco ad pniam agendũ includi: postulans vt ei dignaremur impendere consilium salutare. Nos igitur attendẽtes ꝙ illud fuit illicitum iuramentũ[a]: mandamus: quatenus prefatũ viruꝫ mo. ꝓ. cõpellatis: vt ea quã sũ pduxit exclusa: pfatã mulierẽ recipiat[b] audituri[c] postmodũ siquid fuerit questionis. Si vero ꝯ matrimoniũ nihil fuerit ostensum: et vir seculo derelicto maluerit ad regulareꝫ vitam migrare: vos ei sup hoc licentiam tribuatis: vt et illa possit in suo proposito[d] permanere. I deꝫ abbati de afligẽ. et magistro. r. et. g. canonicis traiectẽsi.

Consulti sumus frequẽter a multis: vtrum is ꝙ monasteriũ igressus ẽ habitũ sumendo nouitii[e]: si ante pfessionem emissam ĩfra tps pbatõnis exire voluerit: licite possit absqꝫ apostasie nota vel noxa[f] presertum cum debita morum correctione ad seculũ remanere. licꝫ autem sup hoc sẽserint diuersi diuersa: nos tñ credimus distinguendũ[g] vtrũ is qui cõuertitur: proposuerit absolute[h] vitaꝫ mutare: vt sub habitu regulari omnipotenti deo ĩcetero famuletur: an cõditionaliter experiri obseruãtiam regularem: vt ita demũ si infra annum sibi placuit pfiteatur ordinis disciplinam: aut si forte non placuerit: moribus emendatus ad statũ reuertatur pristinum. In primo casu[i] debꝫ vt regl'ariter viuat ad laxiorem saltem regulaꝫ ptransire. In secũdo potest ad seculum: non tamen vt viuat seculariter[k] remeare[l] Ut ergo ꝗ sit eius itentio pleni⁹ agnoscatur ꝓpositum suum i pricipio protestetur[m]. I deꝫ.

Ostulasti: et infra. Tertio ꝗsiuisti: vtrũ illi qui i annis minoribus[n] cõstituti nouitioꝝ habitũ susceperũt: et ifra ãnũ postmodũ nõ facta pfessione ad seculum sũt reuersi: et epis suis hoc scientib⁹ ad sacros ordĩes sũt pmoti: sustineri debeãt i illis ecclesiis ministrare: i qb⁹ sũt ab eisdẽ epis instituti. Nos. f. t. t. r. ꝙ ppter hoc non sunt ab ecclesiis ipsis

rẽmanẽ dꝫ vel ad laxiorẽ transire: vt dictũ ẽ in. c. super eo. ar. contra. j. eodem statuimus. vbi de hoc.

k Seculariter. i. dissolute: ar. lxxxi. di. dictum.

l Remeare. nũquid licebit tali ꝯhere mrĩmoniũ: ex quo lꝫ ei redire ad seculũ. dicũt qdã ꝙ nõ. cũ sit simpliciter vouens xvii. q. ii. nos nouim⁹ Si aũt ꝯtra tenet. xxvii. di. si vir. xxvii. q. i. nup. naru. et j. q cle. vel vo. rursus qd nõ ẽ verũ: qꝛ nec fuit expressũ votũ nec itẽdit cõtinere nec tenere: qꝛ tãtũ sub ꝯditõe vouet: sic nec obligatur qui sub cõditõe ꝯbit mrĩmoniũ cõditõe deficiẽte. j. de condi. appo. de illis.

m Protestetur. qd si ñ ptestet: nũqd sumit pro religione. vt ꝙ sic. qꝛ sũma ẽ rõ ꝗ pro religiõe facit. ff. de relig. et sũp. fu. sãt psone. Dicitur. ꝙ psumi dꝫ ꝙ poti⁹ voluẽit absolute mutare seculũ ꝗ ꝯditõaliter: nisi ptestatõ pcedat: et sic ẽ bic ar. ꝙ ptestatio necessaria ẽ. s. de bis ꝗ vi metusue. cã. si. platũ. xxxi. q. ii. lotbarius vt. q. i. pen. tifices. et. s. de elec. cumana. ar. ꝯ. s. de cõdi. cũ. ms. et. s. de ap. solicitudinẽ. vbi nõ valet ptestatio q ꝯ illam facit: et ita psumitur bic in dubio i securiorẽ ptẽ: qꝛ religio securior ẽ. j. de re. iu. estote. ff. e. ti. sẽp i obscuris. sicut cũ dubitat: an aliqs sit excõicat⁹ psumitur ipm excõicatũ: vt absoluat saltẽ ad cautelã et tũc postea dꝫ abstinẽ rõne dubii. j. de cle. ex. qui. illud: et ifra. de sen. ex. p tuas. Sed contra vt ex quo assumit habitum nouitii. nec fac professionem nec renunciat seculo expresse: ꝙ non intẽdit se obligare simpliciter: infra. e statuimus. vbi de hoc dicitur nisi euidenter appareat: ꝙ tales et cetera: quod verum est et sic itellige istam decre. sm illam.

d Possit in suo ꝓposito. et cõpellenda eẽt in ꝓposito remanere si maritus vellet ratum bẽre vel obseruare ꝓpositum: ar. j. e. pr. qdã itrauit. et xxvii. q. v. quod deo. io.

e Onsulti nouitii. f. cã pbationis babitus nouitioꝝ dꝫ discerni ab babitu pfessoꝝ. j. eo. statuimus.

f Uel noxa. nota versũ: Noxia delictũ delinquẽs noxa vocat: qñqꝫ tñ vnum ponitur pro alio: vt bic vñ melius dixisset noxia. insti. de noxa. circa princi.

g Distinguendũ. distinctio ista bodie nõ vꝫ bre locum p decre. j. e. statuimus. ex quo eni simpliciter assũit babitũ nouitioꝝ: libere ante annuꝫ põt redire ad seculum: nisi euidenter appareat contrarium: vt ibi. lau.

h Absolute. ita ꝙ euidenter appareat. j. eo. c. primo.

i In pmo casu sic itelligit. s. e. sup eo. eo. n. ipso ꝙ absolute religionẽ itrauit: lꝫ ñ fecerit pfessionẽ: itelligit renũciasse seculo: cũ nullã pmiserit ptestationẽ: vñ vt ibi

n Ostulasti. minoribus. Hec questio nõ bꝫ dubitationeꝫ qꝛ si erant. j. xiiii. annum non tenuit ingressus: et ita põt libere exire. s. e. ad nostram. significatum. et c. cum simus. et r. q. i. illud. Sed tñ verbũ illud dubium ẽ: qꝛ potest itelligi ꝙ fuerunt. j. xiiii. annum et sic non videtur questio: et ꝙ fuerint minores. xxv. et maiores. xiiii. s. de proba. in presentia. et tũc dicas ꝙ non constabat euidenter: ꝙ seculum vellent mutare: quando babitum susceperũt: quare nõ possũt redire ad pristinum statum. j. e. statuimus. Si vis itelligere: ꝙ eẽnt. j. xiiii. annos bec potuit eẽ dubitatio: qꝛ forte erant doli capaces. et sic videbat ꝙ malicia suppleret etatẽ: sic i mrĩmonio carnali. j. de des. ipub. a nobis. et c. tue. qꝛ et poterãt se obligar diabolo: sic

e deo.l.de delic.pu.pueris.Et papa rñdet q libere possũt mini strare in ecclesijs postea receptis ⁊ sic non obligant añ.xiiij.an num.hu.vo.dicebat q bñ obligat doli capax.⁊ tenebat mõa char⁹:q potera se obligare diabolo p.c.illud pueris.⁊ inno. fuit in eadẽ opinione:q in decre.ista rñdet.q igressus tenu iij.si malicia supplebat etatem:vt i antiq decre. pz:sed hodie non pdest.

a Ex pte.habit⁹.s.e. porrectũ vbi d hoc e.j.g cle.vl vo.ↄsuluit.b

b Diocesana.i.lege iu risditõis ad regulares q subsunt epo q̃tũ ad legẽ diocesanã.xvi.q.i.c.cũ p vtilitate.Et lege iuris ditõis.Que dria sit iter legẽ diocesanã ⁊ legẽ iu risditõis dr.s.d of.or.di

c Duab⁹ vijs.⁊ (lect⁹) male q i vno eodẽ q of ficio n dz eẽ disp ↄfessio vi.q.vij.noua actiõe.⁊ sic s.d elec.cũ cãm ⁊ ẽ si.qd dr.vsqquo claudicatis i duas ptes.xlv.di.c.vl. ⁊ nẽo põt duob⁹ dñis ser uire:vt.xxvij.di.acuti⁹ ⁊ de pe.di.i.§.itẽ vt ips ait.Itẽ ar.ẽ q allegãs ↄ ria n ẽ audied⁹.s.d ap. solicitudinẽ.xxij.q.vij.q dt.⁊ iõ isti n fuerit audin.

d Per ãnũ.h iõ dr.e: q p ãnũ dz gs eẽ i pbatõ ne:añq̃ fiat mõach⁹.xv ij.q.i.gonsald⁹.⁊.s.e.ad aplicã.nisi renũciet illi bñficio vt ibi dr.⁊.i.c. p ri.g q p⁹ ãnũ rẽanet i ha bitu mõachali:⁊ n recla mat itelligit tũc ipo fcõ tacite vouẽ.vñ postea ex ire n põt:vt hic pz:imo cõpellit exp̃sse ↄfiteri nisi ptestatio pre cessisset.s.qd me.cã plarũ.⁊ hic ẽ psũptio iuris ⁊ d iure:vñ q nõ admittitur pbatio in ↄtrium:q ex quo nulla ptestatio pcess sit.xxvij.di.q iterogasti.s.e.vidua.xx.q.i.quẽ pgenitores filis psumptio ẽ.j.de spon.ad id qd.⁊.c.is q.⁊.j.de iudeis.c.vlt.⁊ liiij.di.fraternitatẽ.⁊ q dicit p annũ põt suppleri maxime si i telligatur de habitu monachali qui dari profitentibus consu euit:vt.j.c.pxi.als locum habet quod dicitur de anno vbi non est distinctus habitus nouitiorum ab habitu ↄfessorũ.

e Statuimus.habitum.Nota q ẽ habitus ↄfessiõis:q vo tũ hz ãnexũ:⁊ eo ipso:q quis talẽ habitũ recipit mõach⁹ efficitur:⁊ p talẽ habitũ itrando religiõẽ ẽ solẽniz at votũ:qe postea reclamare nõ põt:ex quo cepit cũ alijs canẽ.⁊ d tali ha bitu loqtur hic.sic põt itelligi.s.e.vidua.⁊.xxvij.di.quod iter rogasti.⁊.xxvij.q.i.vidua.⁊.xx.q.i.quẽ pgenitores.⁊ talis ha bitus ipedit ⁊ dirimit m̃rimoniũ.xxvij.q.i.c.i.Itẽ ẽ habitus p bationis:qui differt ab habitu ↄfessorũ:vt hic in fi.d.⁊ talis habit⁹ nõ obstat:quo min⁹ possit redire ad sclm.j.annũ añ fa ctã ↄfessionẽ.vt hic dr.⁊.s.e.ↄsulti.nisi euidẽter appeat q vo luit sclm mutare:vt stati dr.Sz põe clericus ẽ i pbatõe:nũgd

expectat it eps vsq ad tps pbatõis vt conferat bñficiũ cũ ecclia vacare nõ debeat vltra sex mẽses.s.d conces. pben.nulla.Dicit io.q si auctẽ epi recessit vl ei dedisse licentiã vsq ad tps pbationis.Si vo sine licẽtia recesse rit tũc poterit cũ legitimo tpe elapso priuare.Uel dicas q si euidenter ap pareat q voluit ab solute mutare secu lũ stati põt bñficiũ illi⁹ eps ↄferre.Si vo nõ ↄstet de hoc tũc vl q eps tenea tur ipm expectare vsq ad tps pbatio nis cũ hẽat illd tẽ pus a iure ille con ↄcẽd⁹.s.e.ad apl cã.⁊ dicit decretum q iniaz ab aplo da tã nemini auferre possum⁹.xxv.di.s. his.si inder min⁹ tps õde l: q sit sta tutũ a iure :supplẽ tur a lege.ff.de re iudi.l.iiij.§.siquis q vl iusta d cã ab esse.vñ nõ dz pua ri.s.de cle.nõ resi. liter q̃tuor.⁊.c.vlt. xi⁹ri vl q si eps ẽ vl eũ tñ expectat ⁊ ecclia pter hu iusmõi absẽtiã dã nũ icurrat dz cũ ci tare:vt redeat vel vt ↄfiteat:⁊ si ad t minũ non redierit põt ordinare eccle siã p iura prio alle gata.nec credo il lam eẽ iustam cãz expectãdi q: priua

amouendi : sed in eis possunt libere ministrare. Hono.iij. veneteñ.episcopo.

Ex parte tua fuit pposi tũ q nõnulli sunt:qui licz pluribus ãnis gestauerũt ha bitum monachalem: professi onem tñ mõasticã nõ fecerũt vnde cũ super eo qd habẽt p priũ:⁊ alia irregulariter[a] vi uunt a te vel ab alijs arguun tur:nõ erubescũt dicere se ad carentiam pprij ⁊ continẽtiã ac alias regulares obseruan tias non teneri:cum habitus[a] non faciat monachum: sed p fessio regularis:⁊ infra. Ideo q.f.t. mandamus quatenus quoslibz tibi lege diocesana[b] subiectos:q pdicto mõ terrã duabus[c] vijs igredi nõ verẽt vt postq̃ p annũ[d] gestauerunt habitum monachalẽ regulaz fm formã ordinis ↄfiteantur ⁊ seruẽt:⁊c.cẽ.compellas.

Gregorius .ix.

Statuimus nouitios i p batõe positos ante susce ptum religionis habitum[e]:q dari ↄfitentibus ↄsueuit vl añ ↄfessionẽ emissã:ad priorẽ sta tum redire posse libere infra annũ:nisi euidẽter appareat[f] q tales absolute voluerint vi tam mutare:⁊ in religiõe per petuo dño deseruire:cũ glibz renunciare valeat ei quod p se noscitur introductum:nihi lominus statuentes ad omnẽ ãbiguitatem penitus amouẽ dum:q cũ in quibusdam lo cis religiosis nouitiorum ha bitus non distinguatur ab ha bitu ↄfessorũ professionis tẽ pore bñdicantur vestes q pro fitentibus conceduntur:vt noui tiorũ habitus a ↄfessorũ ha bitu discernatur[a]. Idem.

Ne religiosi vagandi oc casionem habentes sa lutis ppriẽ detrimẽtũ icurrãt ⁊ sãguis eorũ de platorũ ma nibus reqrat[b]: statuimus. vt psidentes capitulis celebran dis fm statutũ concilij gene ralis seu pces abbates seu pri ores:fugitiuos suos ⁊ eiectos de ordine suo requirant so licite annuatim.Qui[a] si in mo nasterijs suis recipi possunt

ta vtilitas nõ dz pferri cõi vtilitati.s.e.lz.s.de postu.p la.c.iij.Idẽ credo seruãdũ si alter sponsus itret religio nẽ:q.j.certũ tps ↄfiteat:alioqn compellitur redire ad sponsã.q ⁊ ibi periculũ iminet fornicatõis.j.d conuer. coniu.ex publico.ar.s.vt lit.nõ cõte.qm frequenter.§.i. satis posset dici q eps nõ possit illũ priuare vsq ad tps. statutũ:⁊ interim faciat deseruiri in ecclia per aliuz:cui prouideat de bonis ecclesie:ar.s.de ap.peruenit.ij.⁊.s. de cle.non resi.c.pe.secus in muliere cui consuli interis non potest.hoc equius videtur fauore religionis.sum ma enim est ratio que pro religione facit.ff.de religi.⁊ sump.fu.sunt persone.her.

f Nisi euidenter appareat.ex hoc videtur q qui sim plr itrat religionẽ.dũ tñ nõ faciat professionẽ vel nõ re cipiat vestes.q ↄfitentibus ↄcedũtur lz nullam faciat p testationẽ:q possit semp redire ad pristinũ statũ.j.ãnuz ⁊ sic presumitur q conditionaliter voluit expiri obserua tiã regularẽ:nisi appareat euidenter q seculum mutare voluerit.Sz qualiter apparet q hoc voluit.dico q si re nunciauerit seculo expresse vel si aliud dicat vl faciat p

quod voluntas eius appareat: vel si statim recipiat ve/stes q̄ tm̄ dant̄ pfitentib⁹: sed si nihil dicat vel faciat: nō apparet euidenter: q̄ voluerit mutare. J. q cle. vel vo. cō suluit. optime facit: ⁊ sic pōt itelligi. ȝ. eo. ꝯsul. ⁊ sic nō p sumitur p religione: si voluerit redire ad pristinum sta/tum: q̄r non est ve/risimile q̄ sit īme/mor sue salutis. J. q. vij sancimus. et q̄ei sit credendū est ar. de rap. cum cā. ⁊ ita non presu/mitur p religione: vbi simpliciter in/trauit: ex quo vult ante annum exire īmmo presumim⁹ q̄ conditionali/ter habitum assū/psit: sic ergo debet apparere q̄ volue/rit seculum mutar̄ q̄d pȝ ex eo q̄ dic cum quis valeat renunciare ei q̄d p se eē. ⁊ ex eo q̄d dicit. ȝ. e. cōsuluit J. si. ppositum su/um ī pncipio pte/stet. f. q̄ vult secu/lum mutare: ß ex/presse dicendo ī ȝri/um tñ cōsueuit ibi dici: put dixi iod. ⁊ sic itelligimus il/lam fm̄ statū.

g Habitu discer/nat̄. ⁊ sic pȝ q̄ ali⁹ ē habitꝰ pfessio/nis: ⁊ alius habit⁹ pbationis siue no/uitioꝝ: vt dicit̄. ȝ. vt p ß appareat q̄ sint pfessi ⁊ q̄. h. b.

sine suspitione turpitudinis. xxvij. q. ij. scripsit. ⁊. c. sunt qui dicunt.

q Promiserit. manendo ī domo ppria si est senex. J. eo. cum sis. ⁊. c. ad apostolicam.

r Reuocari. sic patet q̄ non sufficit vxoris licentia: vt vir possit intrare monaste/rium: sic. J. e. ex parte. i. xxxiij. q. v. notificasti. et J. eo. coniugatus. sed cō/tra. xxxiij. q. v. qui vxorē xxvij. q. ij. agathosa. So. dicas q̄ si talis est vxor: que non possit esse in se/culo sine suspitione for/nicationis: non sufficit sola licentia vxoris nisi ⁊ ipsa similiter conuerta/tur: quo cāu hec decre. potest itelligi ⁊ omnia si/milia. Si vero senex est: sufficit sola licentia inter/ueniente auctoritate epi/scopi: ⁊ ipsa voueat ⁊ re/maneat in seculo. J. e. cū sis. ⁊. c. ad apostolicam ⁊ ⁊. c. vxoratus. ⁊ ī cāu isto itellige illa iura que vi/dentur dicere: q̄ alt̄ cō/iugum potest ad religio/nem transire de consen/su vxoris ea in seculo re/manen: c. Alij volunt di/cere q̄ sufficit vxoris lice/tia. J. e. ex parte. ⁊. c. con/suluit. ⁊ hoc. c. loquit̄ de licentia extorta: vel q̄r fu/it iuris ignara. sed tene pmum. ⁊. Item signat̄. ȝ. J. e. veniens. Sol. illa fuit fornicata: ⁊ ita obsta/bat ei exceptō fornicatō/nis: sic. xxvij. q. ij. agatho/sa. her.

fm̄ ordinē regularē abbates seu priores eoꝝ mo. p. per cen. ec. ꝯpellant̄ ad receptōēȝ ipo/rum salua ordinis disciplina l. Qd̄ si hoc regularis ordo non patit̄: auctē nostra puideat: vt apud eadē monasteria ī locis ꝯpetentibus: si absq̄ graui scā/dalo m fieri poterit: alioquin ī alijs religiosis domibus eius/dem ordinis ad agendam ibi penitentiā talib⁹ vite necessa/ria ministrentur n. Si vo huius/modi fugitiuos vel eiectos in obedientes inuenerit: eos excōi/cēt: ⁊ tādiu faciāt ab ecclīarū platis excōicatos publice nū/ciari: donec ad mādatū ipoꝝ humiliter reuertant̄.

[illegible]

Alex. iij. vdergeñ. epo.

Preterea o vtruȝ lai/cus vxoratus: q̄ pre/sentibus sacerdoti/b⁹ ⁊ mōachis ignorante epō de licētia ⁊ pmissio/ne vxoris monasteriū īgressus pfessionē fecit: vxore ī secula/ri habitu remanente nec tran/seunte ad religionem: an per/petuā continentiam vouente ab epō suo possit ad thoꝝ suo/ cari vxoris: an illa cōpellēda sit ꝯtinentiam obseruare: dici/mus q̄ nisi vxor ad religionē transierit p aut perpetuo casti/tatem seruare pmiserit q vir pt ⁊ debet de monasterio reuo/cari r.

Idem salernit. archiepo.

Uer post ꝯsensum legiti/mū de pfenti licitū ē al/teri altō ēt repugnāte eligere monasteriū s: sicut sācti qdaȝ t de nuptijs vocati fuerūt: dū/modo carnal' ꝯmixtio nō iter/uenerit inter eos: ⁊ alti remanē/ti: si ꝯmonit⁹ ꝯtinētiā huar̄ no/luerit: licitū ē ad secūda vota transire: q̄r cū non fuissēt vna caro simul effecti: satis pt vn⁹ ad deum trāsire ⁊ alter ī secu/lo remanere u.

Idem pisano archiepo.

Quidā itrauit monasteri/um iuita vxore: qua ipȝ ipetente coact⁹ ē ad eā redire ea mortua: q̄ris an ipse cogat̄ fuerit ad monasteriū: an aliā possit ducere in vxorē. Cō. tue talr̄ rñdem⁹ q̄ votū ñ tenuit x vnde rōne voti ad mōasteriū

h Ne religiosi. requirat̄: ⁊ ita platus tenet̄ d̄ facto sub/diti: nisi cū correxerit. ȝ. de of. ordi. irrefragabili ⁊. J. de sta. regu. cū monasteriū ad fi. ⁊. xlvij. di. ephesijs.

i Concilij generalis. q̄d hēs. J. de sta. mo. in singulis.

k Qui. s. prudentes vel abbates.

l Disciplina. hoc ē dicere ipsi ita eis pnlat: fm̄ q̄ regu/la illius ordinis requirit ⁊ pcipit.

m Si absq̄ scādalo. nihil oio cū scādalo faciendum ē ȝ. de tempo. ordi. ad aures. ȝ. d̄ prescrip. nihil pdest. ⁊ ve homini illi per quem scandalum venit. J. de no. ope. nū. cum ex iniuncto. her.

n Uite necessaria ministrēt̄. ⁊ qs ministrabit ei neces/saria abbas porro monasterij vel secū dū: credo q̄ abbas prioris monasterij: vt si aliquid habeat de suo puideat ei de illo. xvi. q. vi. de lapsis. ⁊ ēt si non habuisset aliqd: p/uidebit monacho suo tempore pnicatis monasteriū illd scdm quare grauaretur.

o p. Preterea. supple quesiuisti.

p Transierit: cum non possit esse in seculo

s Uerum monasteri/um. xxvij. q. ij. desponsatam. J. e. ex publico. ar. contra. J. ȝ. spō. ꝯmissum. ibi soluitur. her.

t Sancti quidam. sicut beatus macharius ⁊ alexius xxvij. q. ij. §. ecce.

u Remanere. ⁊ cum alia contrahere. J. e. ex publico: ⁊ dicūt quidam q̄ nihilominus remanet vinculum prioris matrimo/nij. sed prorsus inefficax propter ingressum: ⁊ sic habebit du/as vxores: sed non obest tale vinculum. arg. de conse. di. iiij. c. ij. sed contra eos facit. xxxi. q. i. quomodo virginibus. ⁊. J. ȝ diuer. gaudemus. vnde primi matrimonij vinculum soluitur per ingressum religionis: in auč. de san. epis. §. si vero constā/te adhuc matrimonio. colla. ix.

x Quidam intrauit. votum non tenuit: plene tenuit tamen quo ad ea que erant in eius potestate, scilicet non exi/geret debitum carnis: quod in ipsius fuit potestate: sic. J. e. pla/cet. vnde compellitur continere: sed non compellitur ad mo/nasterium redire: vt infra. eo. placet. Argu. contra. J. eo. ex par/te. ⁊. c. consuluit vbi compellitur ad monasterium redire: sed ibi soluitur.

nõ tenet redire. ulteri⁹ võ nõ potit vxorem accipere, pmisit n. se non exigere debitũ qđ in eius erat potestate: ꝛ iõ ꝙ̃ ad hoc votũ tenuit nõ reddẽ aũt nõ erat i ei⁹ sed mulieris ptãte vñ apostolus: vir nõ hꝫ ptãtez sui corporis: ſꝫ mulier.

Idem exonen̄. epo.

Um sis pdit⁹ scia lr̃aruꝫ ignorare non debes sanctoꝝ patrum ↄstitutõi ee ↄ̃uũ vt vir vxore sua aut vxor viro eius non assumente religiõis habitum debeat ad religionẽ transire: ꝛ infra. Inde ẽ ꝙ au ctoritate ap. phibemus: ne in epatu tuo virum vel vxorem nisi vterqꝫ ad religionem mi grauerit transire pmittas. Uerum si ita vxor senex est et sterilis[d]: qđ sin suspitõe[e] possit esse i seculo dissimulare[f] pote ris vt ea in seculo remanente castitatem pmittẽte ad religi onẽ transeat vir eiusdem.

Idem strigonen̄. ꝛ colonẽ. ar chiepiscopis.

Oniugat⁹: ꝛ ifra. nulluꝫ coniugatoꝝ est ad sacros[g] or dines pmouẽdus: nisi ab vxo re ↄtinentiam[h] pfitente fuerit absolutus.

Idem eisdem.

Ane si coniugati ↄsense rint ordinari: vxoris vo luntas prius requirenda ẽ: ꝛ in fra. F. u. aucte ap. phibemus ne vxoratum psumatis i eꝑm ordinare: nisi vxor pri⁹ pfessa ↄtinentiã sacrũ sibi velamen[k] iponat: ꝛ religiosam vestẽ vel vitam assumat.

Idem brixien̄. epo.

E x publico istrumẽto no bis inotuit: ꝙ cũ veronẽ. eps cãm mr̃imonij: q̃ inter. a. vir. ꝛ. m. mulierem vertebat: suscepisset terminandã: iudi cieli snia matrimoniũ appro bauit: ꝛ eidem mulieri pcepit vt ad vir rediens exhibẽt ei dem ↄiugalem affectũ: qđ cũ renuerit: fuit vinculo excõica tõis astricta. Ceteꝝ qꝛ lꝫ a pre fato viro ↄ̃spõsata fuit adhuc tñ sicut asserit: ab ipso est inco gnita: mandamus quaten⁹ si

a ¶ Nõ tenet. i. nõ dꝫ ab ecclia ↄpelli: ipe tñ peccat si nõ pficit qđ vouit: ex qua ipedimẽtũ cessauit: ar. xvij. q. ij. nos nouim⁹.

b ¶ Nõ exigere. sic. j. e. placet. ſꝫ hec rõ nõ vr̃ bona: sic. n. bea ta maria ↄ̃hẽre nõ debuit: cũ pposuit se nõ exigere. xxvij. q. ij. beata maria: ꝛ tñ legitie ↄ̃xit: vt ibi dr̃. Rñ. imo bona est hec rõ: qꝛ post tale votũ cõ trahere nõ ↄ̃buit pꝑter ↄ̃nitatẽ quã hꝫ exigen di debitũ: ꝛ qđ dr̃ ↄ̃ bea ta maria: hoc fecit ex re uelatõe diuina. Sꝫ põe ꝙ ↄ̃hat qd' erit. T. dixit ꝙ tꝫ mr̃imonium: qꝛ vo tum nõ fuit solẽne: ar. j. qui cleri. vel vo. rursus. Alij dicũt ꝙ nõ tꝫ mr̃i monium: ꝛ debẽt separi j. e. ex pte. ꝛ. c. ↄsuluit. et hoc verius vr̃: qꝛ q̃tuꝫ ad ↄtinentiã seruandaꝫ satis solẽnizauit ipꝫ vo tum p suam pfessionem vel si vis dicere ꝙ mr̃i moniũ teneat: ipe tñ de bitũ ab vxore exigere nõ dꝫ q̃uis reddere debeat exact⁹: qꝛ faceret ↄ̃ ↄsci entiam: ar. ӡ. ↄ̃ resti. spo. literas. ꝛ. j. de sen. excõ. inquisitõnum. Item querit virum mulier possit itra re monasteriũ i cãu isto iuito viro. hic põt distin gui: ant sit recõciliatus ei: ꝛ eductus de mona sterio ꝛ tũc nõ põt eo iui to itrare: ar. xxxiij. q. v. ꝙ deo pari. si vero nõ ẽ re conciliat⁹: põt iñsire ad religionem eo iuito. xx vij. q. ij. agathosa. ꝛ. xxx iij. q. v. q vxorem. Sꝫ vr̃ ꝙ nõ obstante eo ꝙ est recõciliatus: ꝙ ipa possit itrare religio nem eo iuito: qꝛ ipse iã nõ põt ab ea exigere debitũ: ꝛ sicut il le ea iuita renũciauit exactõi debiti ↄiugal: ita ꝛ ipa eo inui to põt renũciare seruitutẽ quã hꝫ i ipsum. hoc veꝝ ẽ q̃tum ad huiusmodi seruitutẽ: qꝛ ꝛ ipse dꝫ ad monasterium redire: vbi fecit pfessionẽz. j. e. placet. quo ad alia tñ: q̃ vir dꝫ vxori ꝛ ecõ uerso: non videt ꝙ viro iuito possit transire postq̃ꝫ illa eduxit eum de monasterio: ꝛ ei est reconciliatus: qꝛ non solum tenen tur coniugati ad debitum carnale reddendum: sed ad mutu um auxilium ꝛ obsequium: qꝛ i qbusdam matrimoniũ est le gis obsequm. xxvij. q. i. nuptiarum. ber.

c ¶ Uni sis. ↄstitutioni. xxvij. q. ij. sunt q dicunt agathosa: qꝛ agatho. ꝛ. c. scripsit nobis. in istis ↄstitutionibus dicit ꝙ cũ vir ꝛ vxor postq̃ꝫ copulatione coniugij vna caro effecti sũt non potest alter ad religionẽ trãsire altero i seculo remanẽte.

d ¶ Sterilis. rõne etatis ꝛ nõ nature: qm̃ multe sunt steriles ꝛ iuuenes que continere non possunt nec volunt.

e ¶ Sine suspitõe. sic. j. e. vxoratus. ꝛ. c. ad apostolicã.

f ¶ Dissimulare. dissimulatõe approbatõis: qꝛ ꝛ talis trãsitus bene approbatur: si consentit mulier. j. eo. vxoratus. ꝛ. c. ad apostolicam.

g ¶ Oniugatus ad sacros. ex eo ꝙ phibet: ꝙ ↄiugatus non pmoueatur ad sacros ordines: datur intelligi ꝙ possit ad minores: qꝛ qđ de vno negat de alio conse quens itellectus pꝫ. xxv. di. qualis: sed non ẽ vex: qꝛ cõ iugati pmoueri nõ debẽt. ӡ. de cle. ↄiuga. diuersis falla. imo si clerici sũt in minorib⁹ ordini bus bñficijs debẽt ꝑuari. e. ti. c. i.

h ¶ Continentiaꝫ. sed nunqd sufficit hoc. videtur ꝙ sic. xxxij. di. seriatiꝫ. et lxxvij. di. eps bene dictõem. q̃ potius ↄ̃dicit: ſꝫ ibi expo nit religionem. i. castitatem: sic. ӡ. ↄ̃ cle. coniu. sane. qđ concedebat ala. si vir remaneat i se culo. Alij dicũt ꝙ ordinari nõ debꝫ: nisi ad religionem ↄuertat vterqꝫ: qđ dicit hic: itelligo i eo cãu i quo est se nex ꝛ sterilis: ita ꝙ nulla est suspitio ↄ̃ vxoris incontinen tia: ꝛ sic itelligitur illa sane de cle. cõ iuga. nam q pmo uet ad sacros ordi nes: eo ipo intelli git ↄtinentiam p fiteri: ꝛ si iuuenis esset vxor: psũptio esset ↄ̃ vtrunqꝫ: ar. ӡ. c. pr. in si. vnde nõ dꝫ pmoueri ta lis: nisi ambo tran sierint ad religionem. secus si sit senex ꝛ sine suspitione vel dicas vt dixit ala. ꝙ aliud est in eo q pmouet ad sa cros ordines remanendo in seculo: quia ibi sufficit: ꝙ communi consensu continentiam promittant: vt dicit iura primo inducta: quia etiam communi cõsensu sine suspitione ordinum possunt continentiam profiteri re manendo in seculo. xxxiij. q. v. quod deo pari. ꝛ aliud ẽ in his q conuertuntur: qꝛ locum ibi hꝫ qđ dicit. ӡ. c. px. ꝛ. j. e. ad apostolicam.

i ¶ Ane vxoratũ. si de fraude nõ sit suspect⁹ rõne vxo ris ꝛ filioꝝ a plãtura ꝛ ab administratõe nõ repel lit. an quo cãu intelligit hoc. xxxi. di. omnino. sec⁹ si sus pectus. qꝛ sepe per tales substantia eccliastica deperire solet. xxviij. di. de syracusane. ꝛ. ӡ. de cle. coniuga. diuer sis fallacijs. lxi. di. cathinensis.

k ¶ Sacrũ velamẽ. sed qd si eẽt vetula: nunqd sufficit: si ↄtinentiam pfiteat. j. e. vxoratus. ꝛ. j. eo. ad apostolicam. Rñ. non sufficit nisi conuertatur: ꝛ est spãle i vxore epi scopi: qꝛ ↄ̃diceret. c. prece.

l ¶ Ex publico. religionem. Quid si vellet remanere in domo propria: ꝛ seruare religionem: non est au

dicenda.j.e.ex parte.ij.in fi.q: ad bonum et ad malum se posset habere: et ideo quod tertius est tenendum est.j.de spon. iuuenis.et de pe.di.vij.§.i.

b Sufficienti noie sufficientis cautõnis itelligũtur pignora.vel fideiussores.ff.mandati.si mãdato.§.vlt. Sa tis putare i cau'itio dari cautõez ad arbitrium iudicis.xx iij.di.q:q:.

c Infra duorum. Nũqd illud tps e ordinariũ et regulare:vt sẽp tãtũ tps indulgeat et non minus lz dicat de duobus mẽsib9. Credo q illud cõmitteret arbitrio iudicis:vtrum plus vel min9 tps idulgeat ad ↄfitendũ dicẽti se ẽt velle itrare religionem:et currit a tpe illo quo iudex statuit terminũ. Sz pone q elapsum ẽ tps statutũ nunqd adhuc põt itrar religionẽ. Dico q sic semp añ carnalem copulam:iudex tñ dz pfigere terminum peremptorium ifra quẽ pfiteat vel cõuertat ad virum alioquin illã excõicet:nec dabit ei tẽpus pbationis eps nisi marit9 cõsenti at.de hoc dic vt.s. e.pri.o. statuimus.

d Restituat.qd obtinet vbicunqz matrimoniũ dissoluitur ex iusta cã.j.de do.post diuor. resti.c.i.et de coniug.ser.proposuit.C.de spon.l.vlt.C.de epis.et cle.deo nobis.

e Consumatum.Sed contra vr q matrimonium mãdato dei pficitur.xxvi.di.deinde opponitur.So.ẽ consumatio que fit quo ad matrimonij essentiã:q̃ fuit facta in paradiso ab ipso dño p coniunctionẽ aiorum que designat cõformitatẽ fidelis aie ad christum:vt ibi.et ẽ q̃dam ↄsumatio quo ad sacramentum xpi ad ecclãm p incarnationẽ vbi dei in vtero virginali quod designat p illud matrimoniũ qd ẽ carnali copula cõsumatum:vt hic.et.s.de big.debitũ.xxvij.q.ij.in omni.vel saltez quo ad hoc:q impedire possit ppositum religionis.lau.notauit hic ala.q matrimoniũ non consumatũ sortit naturam ex constitutione ecclesie:ideo circa illud latissime pz pape potestas.Un.dixit q papa per dispensationẽ posset dissoluere tale mrimoniũ:possz ẽt statuere q p scdm mrimoniũ rũperet p:mũ:secus de cõsumato:qd ab ipso dño naturam suam sortitur:et ideo sola interptatio circa illud pertinet ad papam non dispensatio vel contraria constitutio.Contrarium tamen.ar.j.de spon.du.c.vltimo.ber.

f Uxoratus recipiatur. Sz pone q lnia vxoris recipiatur: et pfessionẽ faciat solẽniter:et habitũ recipiat:sz vxor nõ pmittit continẽtiã:nec pmissit transire ad religionẽ siue sit iuuenis siue senex:nũquid tenz monachat9 cũ nõ sit seruata forma huius.c.et.s.e.cũ sis et.j.e.ad apficã.ego credo q mõachus sit et votũ solẽnizauit:oino quo ad seita q nõ possit exire monasterium nec vxor põt eũ repetere iure sui tutis:q: renunciauit illi seruituti dando ei lniaz epo tñ p officiũ suuz põt virum de mõasterio euocare et reddere vxori:ne illa incidat in fornicatõnẽ:cũ hoc ad ipm ptinet:si suspecta est.xxiij.di.diaconi.et ita itelligunt iura de hac materia loq̃ntia:sz ea mortua compellet redire ad mõasteriũ:et sic itelligitur.s.eo.c.i.et.j.e.ex pte.consuluit et.s.qd me.cã.c.i.et.lz.dicat hic.et.s.e.cuz sis.et.j.e.ad apficam.q alter cõiugũ nõ recipiat:nisi alr trãseat ad religionẽ vl pmittat cõtinẽtiã verũ est hoc q ñ dz recipi:nec il. le ẽt dz transire tñ si recipiat pdicto mõ tenz monachat9:vt dictũ ẽ quia multa fieri nõ debẽt fcã tñ manẽt.de hoc notat.j eo.c.pri.nec dr i aliqua istarũ decre.q mõachus non teneat sed q ita fieri debeat.b.

---

predictus vir ipsam carnaliter non cognouerit:[e] et eadem ad religionem[a] transire voluerit recepta ab ea sufficienti[b] cautione:q vel ad religionẽ trãsire vel ad virũ suum redire infra duorum[c] mensiũ spaciũ debeat ipam a snia:qua tenetur absoluas:ita q si ad religiõez transierit:vtercz restituat[d] alteri quod ab eo noscitur recepisse:et ifra.Sane q dñs i euãgelio dicit non licere viro nisi ob causam fornicationis vxorem suam dimittere:intelligẽdum est fm interpretationem sacri eloquij de his quorũ matrimonium carnali copula est consumatum[e]:sine qua confirmari non potest. Idem priori et fratribus sancti ioannis.

Uxorat[f] sine licentia vxoris inter vos nullaten9 recipiatur[f]:que integre opinionis existat:ita q nulla marito suspitio habeatur eaz ad secunda vota velle migrare:vel q minus continenter[g] debeat viuere que si talis extiterit:marito eius in consortio vestro recepto ipsa publice in conspectu ecclesie continentiam professa in domo propria cum filiis suis et familia[h] poterit pmanere.Si autem talis fuerit:q suspitione non careat:voto cõtinentie celebrato a secularium hominum se conuersatione remoueat:et in loco religioso vbi deo seruiat perpetuo commoretur.Nullus vestrum mulierem aliquam tonsorare[i] vel ad habitandum[k] secum presumat assumere.

Urbanus.iij.priori sancte crucis.

Ex parte abbatis sancti petri ad audientiam nostram peruenit:q cum.d.in infirmitate positus consẽtiẽte[l] vxore votum vouens castitatis monachalem habitum suscepisset:postmodum liberat9 vxorem retinuit:et aliam ea defuncta sibi temere copulauit. Quia vero licet predictus.d.vxore sua remanẽte i seculo de iure ad religionez[m]

---

g Minus cõtinenter sic.s.e.cum sis.et.j.eodem ad apostolicam.

h Et familia.si.xx.q.i.vidua.xxvij.q.i mulieres.ar.ꝯ eadẽ ca.questione.ij.scripsit.

i Tonsorare.xxx.distinctione si mulier.

k Ad habitãdũ.q: huiusmõi duplicitas reprehebat.xvij.q.ij diffinimus.et.xxxij.di.interdixit.xj.q.ij.cegnouimus.

l Ex pte.consentiẽte.Sz esto q sit iuuenis:nũqd vouet dãdo lniam.nam nõ potest in seculo remanere.s.e.cum sis Lau.dixit q si scit ius vel ei dicat:itelligit vouere:als ñ.et dic consentiẽte et promittente intrare religionem.xxvij.q.ij.agathosa.argumentum.vel dic vt in no.se.dicitur ala.

m De iure ad religionem.colligit hic.ar.q vxoris lnia nõ sufficit ad hoc.vt ad mõasteriũ possit trãsire vir ei9.s.e.ti.c.i.et.xxxiij.q.v.notificasti.Sz ꝯ vr.xxvij.q.ij.agathosa.et.xxxiij.q.v.q vxorẽ.qdã dicũt:q lnia vxoris nõ sufficit nisi et ipa conuertat.et.c.qui vxorem.loquit de concilio.et.c.agathosa.exponitur ita q huic dicto concordat.al.j dicũt q sufficit lnia vxoris:et dãdo ei lniam:itelligit solẽnizare votũ:ar.xxxij.di.seriatim.xviij.di.diaconi.et.c.siqua vidua.et hoc.c.et similia loqũt de lnia extorta.T.et quidã alij dicũt:q hoc intelligi debet fm

facit ad propo[...]

distinctionē illius.c.d.e.cū sis.z.j.e.ad aplicā: sz hec distictio nō vĩ hic hēre locum:q2 si fuit iuuenis nō sufficiebat dare licētiam:nisi ipsa conuerteref:vt ibi dĩ.vñ nō tenuit votū: nec dz cōpelli redire ad mōasteriū:vt.s.e.quidā. si erat senex bñ potuit trāsire de licētia vroris:vt eadē iura dicūt:z hic dicit q̄ d suf trāsire nō d̄buit.hu. dicebat q̄ illa decre.qdā itrauit nō tenebat:q2 bñ dicebat illū compelli ad mōasteriū redire:q2 votū tenuit:z hoc idez pōt dici sm̄ eū de illa.j.e.plz ppe fi.vbi nō cogif redire ad mōasteriū:z sic stabif huic z.j.e.c.pri.hoc satis vĩ.sz dicaf q̄ ex decre.illa quidā itrauit.tz z ille nō cōpellif redire ad monasteriū:q2 votuz nō fuit solēne q2 inuita vrore hoc fecit nec fecit ibi pfessionē:hic vō consentiēte vrore pfessionez fecit.j.c.pri.z sic oimodo quo potuit votū solēnizauit.vñ q̄zuis nō debuerit vir transire vrore in seculo remanēte:tñ tenuit votū z mōach⁹ fuit q2 multa fieri nō debēt: fcā tñ manēt.s.ti.pr.ad aplicā.vñ cōpellif redif ad mōasteriū vroi mortua. Sz ↄ̄dicere vĩ.s.c.i.vbi mulier dedit licentiā viro.z tñ de monasterio reuocaf z restituitur vrori:nisi vror castitatē pmisserit aut ad religionē trāsiuerit:sz nō dĩ q̄ mōachat⁹ñ tenuerit:vñ mortua vrore cōpelli debuit ad mōasteriū redif z ita cōcordat cū ista z h pbaf.s.qd me.cā.c.i.hu. dixit q̄ decre.illa nonz q2 ↄ̄sentit marito z debebat cōpelli ad castitatez vel mōasteriū itrare si iuuenis eēt.z pterea vō dĩ ibi:q̄ mulier possz reuocare maritū:sz ex ler officio suo:tñ cōpellif redif ppter ea q̄ dixi:illa.j.eo. placet ibi similiter non fuit solenne votum:q2 non habuit licentiam viri.vnde nec illa compellitur redire ad monasteriū

a Cōsuluit.transiens de cōsēsu vroris:q̄ senex erat vel pmisit vitā mutare.xxvij.q.ij.agathosa.vel ipse post mortem vroris ratū habuit:qd pri⁹ fecit.si.s.qd me.ca.planū.b.

b Transierat regulā ipse maritus:z ita est in canonico regulari quod in monacho cum pua sit differentia inter eos.xx.q iij.presens clericus.j.de sta.mo.q̄ dei timorem.

c Dirimendā.ergo votū eius fuit solenne:ex quo separat ma trimoniū.j.qui cle.vel vo.rursus:quod verum puto:q2 de licentia vroris intrauit:z ita tenuit ingressus:alr esset contra.j.e placet.in fine.

nequiuerit pficisci:ea tñ sublata de medio votuz sine salutis sue piculo non potuit violare:mādam⁹ quatenus si verū ē quod asseritur p̄dictū.d. p excōicationem cōpellas:vt muliere dimissa ad suum monasteriuz reuertatur sub regulari habitu decetero dño seruiturus.

Clemens tertius.

Consuluit nos.g. sacerdos vtrū vir ad religionē transiens[a] z in ea per annū z amplius morā faciens vroi sua postq̄ ad domū transierat ad regularē[b] de presenti vita sublata secularez habitum resumere valeat z aliaz ducere in vrorē:vel si ductam ei liceat retinere. Consultationi huiusmodi taliter rñdemus:q̄ p̄dictus vir nec habitū pōt abijcere quē assumpsit:nec aliq̄ sibi in mrīmonio copulare. Qd si contraxerit matrimoniū ipsuz decernimus dirimenduz[c]

Celestinus.iij.

Carissimus:z ifra. Fraternitati vestr mādam⁹ quatenus:si iueneritis vrorē regis sue vie graui ifirmitate depssā cōtinētiā vouisse:z virū ei⁹ ad tp̄s p̄buisse cōsensū[d] maxime[e] si nō idē vir continentiaz vouit perpetuā eandē viro cohabitare faciatis z vtrū q̄z inuicez maritali affectōne tractare. Idez

Placet nobis:z ifra. Solicitudo tua nos consuluit vtz mulier q̄ credēs mortuū maritū habitū religionis assūpsit: z eo reuerso de mōasterio educta fuit: post obituz viri sit ad regularē obseruātiaz cōpellenda. Super quo respondem⁹:q̄ lz votuz eius vĺ q̄zquaq̄z non tenuerit[f]:eaten⁹ se poterat obligare pmisit.n. itrando monasterium se non exacturam carnis debituz:qd erat in ptāte ipsius[g]:redire vero ad seculū in eius potestate non erat[h] sed in ptāte mariti z ideo quātū ad ipsaz tenuit[i] votuz:qd post viri obituz tenere non desijt:cū ad euz casum a quo poterat[k] efficax habē pricipiuz peruenisse noscaf. Consultius itaq̄z dicimus z ei congruentius ad salutē:vt ad monasteriū redeat: vbi bona ducta intentione professionez fecit z habitum religionis accepit. Si vero ad hoc induci nō poterit:ipsam inuitā credim⁹ non cogendam[l]. Innocenti⁹ iij.pisano archiepiscopo

Ad aplicaz sedez:z ifra Cuz aūt vir z vror vna caro sint p copulā coniugalē effecti nec vna pars conuerti possit ad dominium z altera in seculo remanere:pfecto nō ē alter coniugū recipiend⁹ ad obseruantiaz regularē nisi reliquus perpetuā continentiaz

d Carissimus.pbuisse consensū.ar.q̄ sufficit alterius ↄ̄sensus ad hoc vt alter possit itrare religionē. de h dic vt dictū ē s.e.c.i.z ex eo q̄ dicit ad tp̄s vĩ si sm̄ psr Iniam d̄dissz q̄ sufficeret: z ex eo q̄ dic̄ maxie si vīr ei⁹ ↄ̄tinētiā vouisset:qd verū ē:quia vir z vror cōi ↄ̄sensu pñt ↄ̄tinētiā vouere ppetuo remanēdo in domo sua xxxij.q.v.q̄ do pari.z ad tp̄s.xxxiij. q.iiij.apostolus.

e Maxime.i.tātū sm̄ quosdam

f Placet.vsq̄ q̄z nō tenuerit:q2 remansit obligata viro ad debitum reddendum. xxxiij.q.v.si dicat.

g In ptāte ipsi⁹ sic.s.e.qdā itrauit

h In eius ptāte nō erat:z sic auctē ppria exire nō poterat. Quid si exiuisset d scō mūgd eēt cōpellenda redire vĩ q̄ nō p id quod dicit.in fi.

i Tenuit.arg.q̄ snia p pte tenet z p pte non tenet.ff.de re iudi.d vno quoq̄z.ff.de mino.etiā §.i.ar.ↄ̄.C.de repu. l.vna.ff.familia herciscunde.l.in hoc iudicio.de cōsecratio.distinctione.ij.comperimus Dic q̄ si sententiā continet plures articulos siue plura capitula idest diuersa potest pro parte non valere z pro parte non valere:z sic potest pro pte confirmari:z pro parte infirmari: exempla patent.supra de testa.rainucius.z.c.rainaldus.z.l.predicta.etiam als aut tota confirmatur aut tota cassatur:de conse.distinctione.ij.comperimus.

k A quo poterat.sic ē solvif iudiciū:qd firmuz erat si ad eū statū deuenit:a quo icipe non potuit.ff.de iud. si a me.z.l.si alter.sec⁹ est in matrimonio.xxxiij.q.vij.illi q sane.z.c.neq̄z furiosus.j.d eo q co.ↄ̄sā.vr.sue discretōs

l Non repetendi. Sed nunquid iz matrimonium simul erit ista zheret. dic vt dictū ē.s.e. qd ītrauit. hic non fuit votū solēne: qr nec habuit licentiā viri. vñ nō compellit red. re ad monasteriū. sic.s.e. quidam.

m D apostolicam. vt sine suspitione. sic.s.e. cum sis c.c. vr. ratus.

veniere.ff. de pigno. ac. l.i.c.l. si rē alienā: nec vitiat dī pēsa tōem. j. de psan. qr circa. z ita non psideraf que fuerit cā spulsiua. ar.s. de iureiurā. quēadmodū.§. vl. Ar.z.j. de vo. z vo. redemp. magne i fi. nā i huiusmodi spūalibus et dol⁹ aduersary nō vitiat zctū.s.ō his q̄ vi. metusue. cā fi. c. cū dilecti. et j.c. dudū.z.c. accedens: nec psideraf cā vel intēcio zhentis. C.ō condi. ob. cau. da. si repetendi. z.s. de reg. vidua. xxvij. di. q iterrogasti. tan.

n Ex pte. vidui tatis. i. velū qd daf viduis. ar. xxvij. q.i. viduas quoqz. nec dic hic q votuz emiserit. vñ postea distigui tur circa fi. nec dicit velū pfessiōis. l3.n. assūmat habitum siue velū religionis psumif tñ q voueret: sed nō ē sufficiēs psūptio nisi duoueat se alicui religioni: vt dicitur in fi. lau.

o Internuncijs. Nō q mrimoniū pōt zhi p nuncios inter absentes: vt ō vl. xxvij. q.ij. honorant. ff. de spō. sufficit. z.l. vl.ff.ō ri. nup. mulierē.

p Arra. licz arra possit appōi i contractu mrimonij: non tñ pena. C. de spō.l. vl. ff. de ver. obli. ticia. j.ō spō. gēma mlier. z hec arra postq̄ mlier ītrauit moasteriū: pōt repeti a viro z exigi.s.e. ex publico. C. de epis. z cle. deo nobis. oli non pofat: vt ī l ōr.

q Cōplexus: q̄ rebaf vtp veli susceptio impediret mrimoniū inf eos.

r Ratū ɔiugiū. qr ɔtumelia creatoris nō soluit ius mrimonij iter fideles: lz alter labaf i heresim: qr matrimoniū ratū ē inter eos: lz si duoꝝ ɔiugū ifidelū alr cōuertaf ad fidē: tūc ɔtumelia creatoris soluit ius matrimonij ƀm qd ōr. j. de diuor. q̄to.

repromittat. sed z vitam debz mutare: nisi forte sit eius etatis: vt sine suspitiōe^m incōtinētie valeat i seculo remanere.

Idez lugduñ. archiepō.

Ex parte tua est intimatū q cū quedaz mulier velū viduitatis^n coram duobus abbatibus assumpsisset: benedictione solemni cum celebratione misse ac letania sicut debuit accedente: quidaz nobil pponebat se prius mulierem ipsaz mediantibus internuncijs^o per verba de presenti: arra^p etiā interposita despōsasse: z infra. At illa se in illū confēsisse confessa: dixit q audierat euz esse lepra percussum: z ob hoc eius fuerat abominata cōplexus^q: z infra. Nos autez inquisitioni tue taliter respōdemus q z si possit non inconsulte videri: q ex quo matrimonium inter legitimas personas per verba de pñti contrahitur: illis viuentibus i nullo casu possit dissolui: vt viuente reliquo alr ad secūda vota transmigret: et si vnus fidelium inter quos est ratū coniugiū^r fieret hereticus: z nollet permanere cum altero sine contumelia creatoris: nisi forte sec⁹ fieret ex reuelatione diuina: que superat oēz legem^s: sicut a quibusdā sanctis^t legitur esse factū. Nos tamen nolentes a pdecessoꝝ nostroꝝ vestigijs dclinare: qui respondere cōsulti anteq̄ matrimoniū per carnalez copulam consumatuz licere alteri coniuguz reliquo i consulto ad religionem transire: ita q reliquus extūc legitime poterit alteri copulari. ƀ ipm tibi consulimus obseruādum in articulo prenotato: q̄ uis falsa sit causa^u per quā ad susceptionez veli predicta mulier est inducta: cū sine quali bet tali causa idipm religiōis obtentu facere potuissz. Porro licet predicta mulier videatur in veli^x susceptione religionis habituz assumpsisse: si tamen velit in domo ppria remanere quasi ppositū castitatis^y in seculo seruatura: nihilominus consumandū est matrimoniū iam contractuz: nisi se voto^z astrinxerit ad obseruātiam regularez: in quo cāu cōpelli potest: vt relicto seculo religionis ppositū exequaf.

Idem rudinensi epō.

Constitut⁹ i presentia .n. h. sua nobis confessione monstrauit: q in acolythatus ordine constitut⁹ quandaz puellam. r. nomine in facie ecclesie duxit vxorem^f quaz cū carnalif cognouisset, orta discordia inter eū z amicos puelle ipa fuit cuidam alij. v. nomie copulata: z tu memoratuz. h. vsqz ad gradum sacerdotij^a ordinasti: Cum autem euz sua conscientia remorderet.

x In veli susceptione. sic. j. qui cleri. vel vo. consuluit. xxvij. q. v. qd deo pari. tamen solus habitus non facit monachū sed pfessio.s. ti. pri. porrectum: nisi feratur p annum. s. de regula. ex ptetua. vel nisi sit habitus professionis: qui datur profitentibus. s. ti. proxi. statuimus. z.c. vidua z. xx. q.i. quem progenitores. ioan. z est hic arg. q susceptio veli siue habitus non facit monachum.

y Propositum castitatis. bene dicit ppositum qr si vere castitatis votū deuoueret alicui religioni sancti augustini vel benedicti i ppria domo manendo: bene solēnizaretur votum. xxvij. q. i. ō viduis. z.c. mulieres xx. q. i. vidua. j. qui clerici vel vo. insinuante. vl dic q talis religio non soluit sponsalia de presenti sicut nec dissolueretur si vir fieret clericus. xxvij. q. ij. si vir. De vita heremitica dicunt quidaz q soluit sponsalia de pñti. arg. xxvij. q. ij. §. ecce. Alij dicunt q nō. Unde si heremita contraheret matrimonium teneret: qr ƀt hre ppriū. xix. q. iij. §. ecōtra. io. Sz qd si i ꝟitate leprosus fuissz si sit sponsa ō futuro: soluūtur spōsalia pp̄ter lepram. vñ non tenenf zhere. s. de iureiu. quēadmodū. Si essent sponsalia de pñti hñ ɔpelleref cōsumare mrimoniū: nisi vellet itrare religionem: sicut hic innuitur.

s Fm legem. xix. q. ij. due sūt.s.ō regla. lz. j. ō diuor.

t Sācti.s.e. vex. xxvij. q. ij. ecce. §. itē hius. (gaudem⁹.

u Cā falsa. n. dmōstratio vel cā legatū nō pimit. C. de fal. cau. adiec. le. l. ij. ff. de ɔdi. z demon. falsa demōstratio. nec mendaciū obligantī īpedit obligatōem: ar. j.c.

z Nisi voto. i. pfessione.

a Constitutus. ad graduz sacerdotij. qd bene fieri potuit: cū illa vxor sua publice fuit adulterata. vñ amisit ius qd habebat in eū. j. de diuor. significasti. Itē si fuisset vidua vel ab alio cognita: pmoueri nō dbuit. xxxiiij. di. curādū. si. cui⁹

habitum ordinis cistercien̄. assumpsit: ⁊ infra. Ideoqꝫ mandamus: quatenus si res ita se hꝫ: predictam mulierem vt a dicto. v. recedat cui per adulterium est coniuncta: nec p̄dictū monachū impetat quominus regulare votū valeat adiplere: p censurā ecclīasticā cogere[a] nō omittas.

Idē pictauiensi ep̄o ⁊ abbati de bonbarō. pictauien̄sis diocesis.

VEniens ad presentiam nostram. I. nobis ītimauit: q̄ cū olim intrādi monasteriū ppositū concepissꝫ: pluribus sacerdotib[9] presentibus apud vxorem tuam institit: vt super hoc suum impartiretur assensū: ⁊ ifra. Ip̄a demum tā ipius q̄ multorum astantium precibus flectibusqꝫ deuicta: caput eius altari supposuit manu sua[b]. qui ea presente tonsoratus ibidē monasteriū adijt ⁊ finito pbationis tempore pfessionem fecit[c] solēniter monachalem illa vero i seculo remanens inhonestos amatōes admisit: ⁊ ifra. Quocirca mā damus: quatenus si ita est: p̄dictum. I. in monasterio quod intrauit perseuerare libere p mittatis. licꝫ enim in hoc vid atur non modicū deliquisse q̄ copiose[e] asseruit: q nisi sibi eadem mulier consentiret: tam sibi q̄ toti mundo se inutilem redderet: ⁊ cum presbyteros exorauit: ne predicte mulieri exponerent: q̄ eandē relinquere seculum oporteret si forte licentiam daret viro: ex quo tamen eadem caput viri altari spōte supposuit[e]: ⁊ postmodum non continuit: super reuocatione ipsius non est aliquatenus audienda: cum ipsius intentio exceptione possit cōmisse fornicationis elidi maxime cum anteq̄ fuerit fornicata: ipsum non duxerit repetendum[f].

Idem.

ACcedens ad presentiā nostram. i. mulier pposuit: q̄ cum. v. vir eius eam sibi mf̄imonio copulassꝫ: volēs tandem idem vir habitum assumere monachalem: postulabat humilit ab eadem vt tā pio proposito faueret ipsius. q̄ propter multa v̄bera ⁊ alia grauamina que dictus vir inferebat eidem: se ip̄aꝫ asserēs dimissurū: annuit votis[g] ei[9].

Cumqꝫ idem in domo dn̄e dere cistercien̄. ordinis religionis habitum assūpsisset: mulier in domo monialium nullo ibi habitu religionis assum

a ℭ Cogere. Sed videt̄ q̄ talis coactio ei obesse non dꝫ: quominus repetat vir: q̄ i facie eccl̄ie nupsit tolerante eccl̄ia: q̄ꝫ diu saltem appareat: an fuerit matrimoniū īter illos: arg. j. de frig. ⁊ malefi. fraternitatis. j. de diuor. gaudemus i fi. Rn̄. nō excusatur ꝑpter hoc: imo magis puniri dꝫ: q̄ talit̄ nupsit nulla sn̄ia sepationis p̄missa. vnde illa dꝫ separi ab eo: cui iūcta fuit p adulterium. q̄ viuente viro porꝫ alteri non potuit copulari. lꝫ perdiderit ius qd̄ habebat i illuꝫ quia manent coniuges ēt separati ꝑpter adulteriū. xxxij. q. vij. c. i. ⁊. ij. ⁊ sic obstat ei exceptio fornicatōnis j. e. c. pr. ⁊. xxvij. q. ij. agathosa. al's si fornicata n̄ fuisset: posset ipm repetere: vt in. c. agathosa. nisi de ꝯsensu illius ꝑmotus fuisset: vt ibi. ⁊. xxxiij. q. v. q vxorem.

b ℭ VEniēs. manu sua ⁊ ita iuri suo rn̄ūciauit. argu. s̄. de cōsue. ex litteris.

c ℭ Professionem fecit. quod facere non debuit in seculo remanente ea s̄. eo. cuꝫ sis. ⁊. c. ad apostolicam. ⁊. s̄. e. c. i. cū eēt iuuenis: secus si senex: vt ibi dicitur.

d ℭ Quod captiose. hic est argumentū: q̄ lꝫ dolus interueniat in spūalibus: tenet contractus. j. e. dudum. ⁊. s̄. de his q̄ vi metusue causa fi. cuꝫ dilecti. vbi de hoc. aliud si minis inducta fuisset vt daret viro licentiam. talis licentia nulla est. xxxij. q. v. notificasti. ⁊ iō p̄iudicatuꝫ est huic mulieri: q̄ non continuit: sꝫ ihonestos amatores admisit: vt expresse dicitur in fi. al's si cōtinuisset: n̄ p̄iudicasset sibi per hoc quod fecit: q̄ nō ꝑmiserit transire ad religionem nec ēt continentiam ꝑmiserit: cum esset iuuenis. s̄. e. ad apl̄icam. ⁊. s̄. e. c. i. io.

e ℭ Sponte supposuit. bene dicit sponte: q̄ etiam si vir inuita muliere ītrasset religionem: lꝫ talis ingressus nullus fuerit. j. e. c. pri. si tamen postea fornicetur: nō potest ipm repetē. xxvij. q. ij. agathosa. j. de diuor. significasti. Sed pone q̄ vir nolit excipere: q̄ nemo cogitur excipere: sicut nec compellitur agere. C. vt nemo inuitus ag. vel accu. co. l. i. ⁊ quilibet iuri suo pōt renūciare. s̄. de regula. ad apl̄icam. ⁊. c. statuim[9]. qd erit. Dicas q̄ monasteriū eo inuito pōt excipere ⁊ eum defendere ne pmittat eum i peiorem statum detrahi. ff. de libe. cā. l. i. ⁊. ij. licꝫ enim p̄mo non tenuerit votum: tamen q̄tum ad ipm vouērꝫ tenuit. s̄. e. qdam ītrauit. ⁊. c. placet. ⁊ q̄cito ipsa fuit fornicata: statim pdidit ius erigendi. ergo cum sit liberatus a seruitute mulieris: statim monasterium hꝫ plenuꝫ ius in eum: ⁊ sic exceptio que competit viro acquisita ē monasterio: cum res ad eum statum peruenit: a quo potuit habere pncipium. s̄. e. ti. pri. placet. Sꝫ quid si errret ⁊ nollet excipē: q̄ pōt ei remittere s̄. d iureiu. quēadmodum i fi. credo q̄ bn̄ pōt illam recipere non obstante contradictione monasterij: q̄ votum ex toto nō tenuit: cum decepta fuerit: nec ip̄a etiā vouerit: argumentum opti. j. e. c. proxi. nisi vir pfessionem fecisset postq̄ꝫ illa fuit fornicata: tunc nō possꝫ ep̄s eū de monasterio educere: nec eum compellere vt eaꝫ reciperet ꝑpter fornicatōēꝫ. Sed qd si vir fornicetur i mōasterio: cui mulier dedit licentiā nūquid ipm repetere pōt. nō. xxxiij. q. v. q̄ deo pari. q̄ perdidit omne ius quod habuit i viro: q̄ ꝑpter consequens delictū nō renascitur seruitus amissa: de conse. distin. iiij. queris. licet secus esset si ambo essent in seculo: ⁊ ꝑpter fornicationem alterius ambo essent diuisi j. de diuor. ex litteris. ⁊. s̄. de iureiu. tua. ⁊ hoc ideo quia ius quod monasterium habet in ipso ꝑpter suū delictū pdere non pōt. io.

f ℭ Repetendum. potuit ergo prius eum repetere: ⁊ ita est argumentum: q̄ siquis ignorans ius illud. scilicꝫ q̄ si dederit licentiam viro: teneatur relinquere seculum: iterum potest eum repetere: ⁊ sic subuenitur ignoranti hoc ius naturale. lau.

g ℭ ACcedēs. votis inuita ⁊ coacta: vt pꝫ p p̄missa verba. vñ votū viri nō tenuit: q̄ alter inuito altero vouē non pōt. s̄. e. qdam. xxvij. q. ij. agathosa. ⁊. xxxiij. q. v. notificasti. ⁊. c. si dicat. vbi idē cāus ponit̄.

h ℭ Processu tēporis. sed videtur per spacium sequentis temporis: ⁊ patientiam ipsius mulieris ratificasse

pto vl voto conuersionis emisso pmansit processu vero temporis cum idẽ vir ad seculuz rediẽs religionis habitum reliquisset. eadẽ mulier: se instãter ab ipo petijt reassumi: et infra. Quocirca dis. v. mãdam9: quaten9 si res ita se habz dictum virum vt eam recipiat at eiqz affectũ exhibeat coniugalem appellatiõe remota cogatis.

Innocentius. iij. episcopo. et d cano et thesaurario lincoñ.

Significauit nobis. a. mulier: q2 cũ ipa. f. viro suo coraz dcano sancti quiriaci vice archiepiscopi senoneñ. in hac parte fugẽte licẽtiam concesserit religionẽ intrandi: cõtinẽtie tamẽ voto eidez iniuncto et recepta fide ab ipa q2 ppetuo contineret idẽ decanus post factam pfessionem a viro pdicto in monasterio: in quo habitum assumpserat monachalem asseruit ipam debẽ religionem intrare: q̃q̃ id pmo non expressisz eidẽ: et hoc expresso illi licẽtiam nõ dedissz: et infra. Quocirca mãdamus quaten9 si est ita: et ẽ talis etatis: de qua suspitio haberi nõ possit: ipam votum continentie obseruantem intrare mõasterium compelli non pmittatis inuitã.

Grego. ix.

Gaudem9 in domino: et infra. Mulieres vero que relicto maritali thoro lapsu carnis ceciderũt: si mariti earum a te diligent commoniti: eas ad frugẽ melioris vite cõuersas noluerint recipere propter deum in claustris cuz religiosis mulierib9 studeas collocare vt ppetuam penitẽtiaz ibi agant.

Idem. i. moniali monasterij de plauda.

Dudum. a. c. laico mota contra te: quam vxorez suam dicebat materia q̃stiõis et sancte. m. in cosmed. diaco. cardi. dedimus auditorem. coram quo dictus. c. conquerendo pponens: q2 indebite recusabas eidem: cuius vxor eras p consensum de psenti et carnis copulam subsecutã matrimonialit adherere: te sibi rsti tui postulauit. ad quod fuit responsũ: q2 ipe p anime sue remedio pura et spontanea volũtate psentib9 duobus religiosis sacerdotib9 et adhibitis. v. testib9 fide dignis omni iuri: quod in te habuerat: renũciauit omnino resignando illud in manibus alterius ex sacerdotibus supradictis qui i personam ecclesie resignationem huiusmodi recipere pcurauit et quod idem c. se castitatem seruaturum promisit paupe

ingressum viri. Ar. j. qui cle. vel vo. insinuante. cuz vterq3 post ingressum tanto tempore tacuerit: et patientiam adhibuerit: nec videtur q2 postea audiat: imo vir debz compelli redire ad monasterium. Ar. j. de spõ. ad id qd j. de fri. et malefi. c. i. et i. q. i. constat. sed hoc non est ver: immo cum ipa nõ mutauerit seculu3 nec pmiserit continentiam: semp adhuc intelligit dissentire quod apparet ex eo: q2 q̃cito exiuit eum repetijt: et sic per primũ et vltimum colligitur: q2 medio tempore non consenserit. sic. xxviij. di. ga sunt culpe. et precipue cum presumatur ex hoc q2 sit iuuenis: siue sit iuuenis siue vetula: nũq̃ debet intrare sine licentia vxoris sed seruatur quod dicit. s. e. ad apostolicam. Sed nũquid iste cum fuerit redditus vxori poterit exigere debitum. dicas q2 nõ poterit exigere: qa renunciauit illi iuri: quod habebat in vxore intrando monasterium: qd fuit in eius potestate: sed exactus reddere debet: vt diri. s. e. quidam intrauit. d hac materia consueuit notari. xxvij. q. ij. agathosa. et xxxiij. q. v. q vxorem.

g Significauit. suspitio. Et ita videt q2 si mulier iuuenis sit: nõ sufficit q2 continẽtiam pmittat: ad hoc vt marit9 possit religionem intrare nisi et ipa similiter mutauerit vitam. s. eo. ad apostolicam. et c. cum sis. Ex eo enim q2 dicit si suspitio de ea haberi non potest: non debet compel. intelligo q2 si suspecta est dz cpelli religionem itrare. ex quo pmisit ptinentiã: cũ verisimile nõ sit q2 eã seruet: si remanserit i seculo. ar. s. e. ex pte i fi. lz non itenderet ab initio religionẽ itrare: et ar. ad hoc. xxxiij. q. v. q vxorem qz eo ipo q licentiã dedit viro. et pmisit ptinentiã: itelligitur tacite pmisisse itrare religionem: cũ sit iuuenis: arg. bo. s. e. veniens. versus fi. et que sine conditione vouet:

sine conditione soluatur. xxxij. q. vlti. c. vl. et domin9 exigit oblatum: quod non exigerat offerendũ. xxvij. q. i. nuptiaz. in fi. et xlv. di. de iudeis. et sic cum teneat ad continentiam per suã pmissionem tenetur ad id sine quo eam seruare non potest ar. s. de offi. dele. preterea. et c. prudentiam ad fi. et sic inuita compellitur intrare religionem: qz fecit id pter quod compellitur: sicut quandoqz ex officio suo compellitur intrare monasterium. l. di. si ille. xxvij. q. i. siquis rapuerit. C. de adul. auc. neuo iure: et auc. sed hodie. j. c. pri. Aliq dicunt q2 vir sibi debet restitui ex officio iudicis. s. e. c. i. quod sanũ potest dici: vt nõ. s. e. vro: atus.

k Gaudemus. ceciderunt et sunt condẽnate per sententiaz: vel adulterium eorum publicum et notorium ẽ secuta sententia. vnde viri eas recipere non coguntur. j. de diuo. significasti et si sint emẽdate: vt hic dicitur. b.

l In claustris. et ita mulier de adulterio condẽnata vel publice depbẽsa detruditur i monasterio ad agendam ppetuam penitentiam: si eam emendatam vir recipere noluerit: tamen infra biẽnium põt eaz recipere: si vult. si vero vir noluerit eam recipere: vl si prius moriat q̃ eam recipiat tũc tondeat et habitum monachalem recipiat ibi ppetuo moratura: vt expresse habet i auc. vt nulli iudicum li. ha. lo. ser. §. si vo. quãdo adulterij crimẽ. colla. ix. vñ sumpta fuit hec decre. et C. de adul. auc. sz hodie. et cũ reb9 suis ne sit onerosa monasterio: vt i auc. illa sz hodie ptinet: nõ tñ pter hoc erit monacha nisi ampli9 pcessũ fuerit: et sic qñqz pter culpã suã aliqs ppellit itrare monasteriũ. l. di. si ille. et xvi. q. vi. de lapsis. xxvij. q. i. siqs rapuerit. et idẽ vr dicere decretũ. xxxij. q. i. de benedicto. et ij. q. i. i pmis. versus pn. et xxxiij. di. fraternitat i fi. oli vo alia pena puniebant adultere: qz lapidabant puicte d adulterio b3 legẽ mosaicã. xxxiij. q. v. hec imago. et C. d adul. castitati. vbi legitimis penis subijcit: sz hec pena nõ iponit: cũ nõ agit criminaliter. s. de pcu. tue.

m Dudũ. renũciauit olo qd ei licuit: et si nõ tenuisset votũ ex toto: qz hoc erat in ptãte ipi9. s. eo. qdaz. et c. placet.

m Omnino.simile oio h3.ꝫ.de rescrip.cū cōtingat.ff.ꝺ fid iusl.l.grece.§.illud.vbi dr̄:ꝙ fideiussor i duriorē cām non obligatur omnino.

a Obsego se deuouit ꝛ sic solēnizauit votum de vouendo se religioni illius hospitalis.vnde ꝯpelli dꝫ:vt relicto seculo suū ꝓpositum exequat.ꝫ.e. ēt pte in fi.

b Calore iracundie.si hoc esset verū nō teneret votū:qꝛ inconsultus calor calumnie vitio caret. ij.q.iij.§.notandū.ꝛ.c.si qs iratus.tēpore.n.furoris iustū putat eē quod facit.xi.q.iij.illa ꝓposito rum.ꝛ ira sepe inocētes ad crimē inducit.e.causa.ꝛ.e.q.ira sepe.ꝛ lubricum lingue facile ad cōsequentiam trahi nō de h3.ff.ad.l.iul.ma.famosi.C.siquis impe.male dix.l.vna.Ar.ꝫ.xvij.q.ii ij.sunt q opes.ꝛ hoc verū est:nisi post calorē iracundie ꝯsentiat:vt in.c. sigs iratus.ꝛ.ꝫ.de regu. sicut in fi.

c Substantiam veritatis.hec erat satis bona defensio:qꝛ nihil refert narrandi diuersitas:vbi eadem dicunt.vt.j.ꝺ v. sig.nihil obstat:sic quolibet loquēdi genere formata institutio valet: si mō p eā liquebit volūtatis itentio.C.de test. qm̄ idignum in pn.ꝛ est ar. ꝓ testibus diuerso modo narrantibus:dum tñ in substantia facti non discordent.viij.q i.l scripturis de ꝯse.di.ij. quotidie.ber.

d Spes.Nō hic arg.i mo quasi expssum ē: ꝙ in huiusmodi spūalib[9] dolus aduersarij non vitiat ꝯtum.sic.ꝫ.ꝺ bis q̄ vi metusue cā fi.cū dilecti.ꝫ.e.ex pte ꝛ.c.veniens.al' si dolus dat cām ꝯcui:non t3 ꝯctus.ff.ꝺ dolo ꝛ eleganter.Sed quare i huiusmodi spūalib[9]:l3 dolus alterius interueniat.nō vitiat talis ꝯctus:qꝛ talis dolus bon[9]dol[9]ē ꝛ bon[9]dolus non ꝓhibet.ff.ꝺ dolo.l.i.dolus calliditas ad decipiendū dr̄.vt in.l.pd.cta.sed p talē dolū nō decipit: nec ad malū iducit:imo ꝯditōēꝫ suā facit meliorē:ꝛ iō ñ vitiat ꝯtū.

e Voluntarie.ꝛ sic l3 abinitio deceptorie inductus fuisset: ex quo postea sponte hoc fecit.prima cā turpitudinis ablata esse videt.h.j.de despon.ipu.de illis i fi.ꝛ.si.C.qō me. cā.l.ij. ff.de ꝯdi.ob tur.cau.l.si obturpem.

f Suspitiōe.vnde compelli dꝫ vitā mutare.ꝫ.e.significat.maxime cum hoc ꝓmiserit:vt p3 supra.

g Aliter.remansit viro transeunte ad infideles puta saracenos vel iudeos vel ēt hereticos.

h Iudicio ecclesie.ergo a contrario sensu videtur ꝙ si non fuit iudicio ecclesie separata:ꝙ eo inuito religionē intrare non possit:ꝛ ita aliud est quando iudicio ecclesie fuit separata ab illo:ꝛ aliud quando non fuit separata:sed ab illo propria auctoritate recessit.h.j.ꝺ diuor. de illa.sed si nollet intrare religionē compelli debet ad ipsum redire vtroꝗ cāu siue fuerit iudicio ecclesie absoluta siue non.j. de diuor.quanto in fi. non obstante illa spirituali fornicatione cum iā sit emendatus:ꝛ i cipiat esse quod ñ fuit.l.di.ferru3.secus in carnali fornicatione siue iudicio ecclesie sit separata siue pnblice sit fornicata:nō tenetur illam recipere nisi velit:quāuis emendatā.ꝫ. e.gaudem[9].ꝛ hec separatio fit tantum quo ad mutuam seruitutem: quia vinculu3 matrimonij non dissoluitur in hoc casu:cum alter fidelium transit ad infidelitatem: vt in c.predicto quāto. Sed que est ratio quare in fornicatione carnali non compellitur maritus recipere vxorem etiam emendatam:sed in spirituali compellit. Hec potest esse ratio: si maritus cognosceret vxorē post carnalem fornicationem:postea promoueri non potest mortua propter defectum sacramenti:ꝛ sic preiudicium ei fieret.xxxiij.di.si laici.ꝛ.c.si cuius vxor.sed hoc non contingit in fornicatione spirituali:quia per penitentiā purgata est. Item alia est ratio in fornicatione carnali: anima ꝛ corpus polluitur:sed in spirituali tantum anima ꝛ in carnali fornicatione non tantum fit i anima qḋ displiceat marito:sed ēt in corpore:quod nō fit i spirituali:si vir magis scandalizatur:ex eo quod fit in corpore ꝛ magis offenditur:ꝙ ex eo quod fit in anima:ꝛ ita causa maioris scandali illati viro fit:vt post carnalem fornicationem non ꝯpellat:sed post spiritualem fornicationem compellitur:nisi ad religionem transire voluerit

rumꝗ hospitalis de ponte ob sequio se deuouit:[a] ꝓmittens voto solēni oīa ꝛ singula supradicta ꝛ tribuens tibi licentiam ad monasterium transeundi te versa vice silr ꝓmittente ac tribuente illi licentia3:ꝛ ius quodlibet resignante: sicut hec omnia dicebantur per publicum istrumentū esse notata māu.b.notarij aretiñ.cōfectum. Uerum prenominat[9] c.ꝓposuit:ꝙ casu omisso istrumento prefato illud in prima persona quod prius erat i tertia insertis pluribus i vno aliter ꝙ̄ in alio fuit ab ipō formatum.ꝛ cum tibi iratus fuiss3 sicut vba ꝛ verbera iudicabāt: nondu3 calore iracūdie[b] quiescente quidam ipsum deceptorie allexerunt ꝓponentes eidem ꝙ in hospitali predicto cibis ad libitum posset vti:ac ꝓprium retinere prefato.b. sibi nihilominus ꝓmittente ꝙ nō solum ardorem sed etiam appetitum libidinis extingueret in eodem.ꝓpter quod quicqd in hac parte fecisse dignoscit: iratus seductus pariter ꝛ illectus:ꝛ sub spe ꝓmissiōis ac sb ea conditione vel modo si posset continentiam obseruare:asseruit a se factum. Sed ad istā respondebatur econtra:ꝙ antabelio in tertia persona istrumentum conficiat vel in ꝓma dummodo non mutetur sbā veritatis[c] nihil interesse videtur. Insuper ꝙuis aliquando spes[d] memorato.c.data fuiss3: per quam ad hoc se proposuit inductum:eo tamen tempore quo talia facta fuerunt: pure simpliciter ac voluntarie[e] pro amore dei: ꝛ remedio anime sue id solummodo ad votum ꝛ ad alia supradicta noscitur ꝓcessisse:ꝓpter quod a consortio secularium hominū debet discedere:vitamꝗ mutare:cū se illius etatis esse ꝓponat: vt sine suspitione[f] incontinentie non valeat in seculo remanere. Nos itaꝗ habito.f.n.consilio te ab impetitiōe dicti.c.sententialiter duximus absoluendum perpetuu3 illi super hoc silentium imponentes.

Idem.

Alier que in fide ꝑm ā fit[g]:potest nolente viro qui ab infidelitate reuertitur propter quam ab eo fuāt iudicio ecclesie[h] separata: ad religionem libere conuolare.

Celestinus.iij.

vt hic dicitur.

l Laudabile. triburiensis concilij quod habeo xxxi.q.i.siquis viuente.qꝛ eas non possūt habere: si in mortem ipsorum aliquid machiate fuerunt: vt hic dicit. Idem est si fidem dde pūt: vt.e.cā.z.q.c. relatū.j.de eo qui dux.in matri.c.i. vel si de scō ꝯrit: vt j.e.sup hoc.z.c.cū bīet.ita tū ꝙ pōt si dē datā cognouit eandē vxorē: vxoꝛ sua viuēte: alꝭ sola fides data non ipedit matrimoniū j.de eo q duxit in ma.quam pol.per adul.c.vltio.

k Tali lucro.sic xiiij.di.ꝙ ait.xxxiij q.v.si.dicat.si.i.q.i.nō ē putāda.j.de vsur.sup eo vo.xxij q.ij.ne qs arbitreꝛ

l Et xp̄iani similiter.pugnātes pro p̄ria z fide ob quā patriā pr̄ in filium z filius in p̄rem insurgere dꝫ.ff.de re li.z sump.fu.minime.z marit⁹ i vxorē.xxviij.q.i.vxor in fi.xxiij.q.vl.legi gyromastreū.

m Procurauerūt.ex eo: ꝙ hic dicit.z.xxxi.q.i.sigs viuente.j.de eo q dux.in ma.c.vltio. Ad hoc vt mr̄imoniū ipediatur duo exigitur.s.affect⁹ cū ope subsecuto z est si.ff.de condi.z demon.l.ij.i fi.hic enim tunc puniuntur concorditer ad hoc ꝓcedunt.xv.q.vi.c.i.in fi.z.c.si quis iratus.qn̄qꝫ punitur opus sine affectu: quo ad legem ꝓmotionis.xv.q.i.siquis non iratus.qn̄qꝫ affectus sine opere: vt.i.q.i.q studet supra bigamis nup ibi tū interuenit opus non cum effectu. Quid ergo si ratum habuerunt eos interfectos esse idem videretur: qꝛ in maleficijs ratihabitio retrotrahitur z mandato comparatur.ff.de vi.z vi ar.l.i.§.sed z si cum quis.cōtra credo. arg.j.de spon.cum apud.cum edictum de matrimonio contrahendo sit prohibitorium: vt ibi.

n Ex litteris.perducendus. Iusta fuit causa petitōis z honesta.z ita sumitur hic ar.ꝙ causa petitionis semper īserenda ē in ip̄a petitōe: alꝛ repellitur.j.d libel.

Laudabile: z infra. Interrogasti de saracenis: qui duz in captiuitate essent q̄rundā christianarū viros eaꝝ insidijs z machinationibꝰ occiderunt vtrum qꝛ postea per ipas ad fidē christianā cōuersi sunt eas de iure possint accipe in vxores: vel si duxerint coniugiuz teneat eorundem. Hic triburiensis concilij[k] regula contenti sumus asserentis ꝙ si in mortez ip̄orum maliciose fuerint machinate: licꝫ earum studio ad fidē accesserit nec tamen eis adhereꝛ debēt nec sunt si adheserint: etiam tolerandi: cum tale damnum tali lucro[k] ecclesia compensare non velit. Ad hoc saraceni quidaz in bello sunt christianos interfecisse notati: z christiani similiter[l] saracenos postea vero saraceni ad fidez conuersi vxores eorum: quos in belli certamine occiderunt sibi matrimonialiter copularunt: z idipsum christiani de saracenis mulieribus conuersis ad fidem fecisse noscuntur que postq̄ de priorum virorum morte compererint veritatem: diuortium constanter exposcunt. In his igitur respondemus: ꝙ cum tales non procurauerint[m] virorum interitum: defunctorum matrimoniuz inter huiusmodi personas licite potest contrahi: z taliter copulati diuortium neq̄unt postulare.

Grego. ix. argentinensi episcopo.

Ex litteris tuis accepimꝰ ꝙ quidaz de iudaice cecitatis errore ad christum verum lumen adductus vxore sua in iudaismo relicta ī iudicio postulauit instanter: vt eorum filius quadriennis assignaretur eidem ad fidem catholicā quā ip̄e susceperat ꝓducēdus[n]. Ad quod illa respondit ꝙ cū puer adhuc infās existat ꝓpter quod magis mater non indiget solatio q̄ paterno: sibiqꝫ ante partum onorosūz dolorosus in partu post partum laboriosus fuisse noscatur: ac ex hoc legitima coniūctio[o] maris z femine magis matrimoniū q̄ patrimonium nuncupetur: dictus puer apō eā dꝫ conuenientius remanere z infra. Cuz autē filius in p̄ris potestate[p] consistat: cuius sequitur familiaz z non matris z in etate tali quis non debet apud eas remaneꝛ personas de quibus possit esse suspitio ꝙ saluti vel vite insidieꝛ[q] illiꝰ

ob.c.ij.z.iij.vbi de hoc. Sꝫ nō ꝙ pater potest petere filiū in potestate sua cōstitutū ꝑ interdictum de liberis exhibēdis ꝯ matrē z ꝯ quēlibꝫ detinētē: mater tū qn̄qꝫ hꝫ exceptionem ꝯ maritū: puta si ē minor triēnio: cū apud eā tūc debeat educari. vl̄ ēt si iudicatū eēt in ꝯrium.ff.de lib.exhi.l.i.§.si vero.z i alio casu hꝫ exceptionem ob neqtiā patris: vt sine diminutōe patrie potestaꝭ apud eā filius moreꝛ.ff.e.deinde.§.ēt si maxime. Circa h̄ distingue: aut filius a nullo detineꝛ: aūt ab aliquo. Si ab aliquo z tūc volēs aut inuitus. Primo casu peti potuz ꝑ officiū iudicis.ff.de libe.exhi.l.iij.§.h̄ aūt. Si ab aliquo volēs detineꝛ pōt peti rei ven.adiecta cā d iuꝛ quiritū cognitione ꝑtoria.ff.de rei ven.l.i.§.i.qd ius ꝓprie romanorum ē: insti.d p̄ria po.§.i. In tertio casu locū hꝫ īterdictuꝫ de libe.exhi.vt.ff.de libe.exhi.l.l.i.rñ.z.ff.de rei vē.l.i.§.i. Nota ꝙ filius cōditōēꝫ patris vel mr̄is conuersi ad fidez seq dꝫ.xxviij.q.i.iudei. Et i h̄ casu filiꝰ īfans nō doli capax seqꝛ meliorē cōditionē: alꝭ si doli capax eēt nō debēt baptizari spōte.xxiij.q.v ad fidē.xlv.di.d iudeis. qn̄qꝫ tū seqtur deteriorē conditionem.s.mr̄is si ꝑua sit.xxxij.q.iiij.c.vltio.

o Legitīa coniunctio mr̄imoniū dꝛ legitīa cōiunctio maris z femine indiuiduam vite consuetudinem retinens.xxvij.q.ij.§.i.isti. de pa.po.in prin. Et hec ē rō q̄ cōsueuit assignari a doctoribꝰ q̄re potiꝰ dicaꝛ mr̄imōiū q̄ꝫ p̄rimoniū illa ꝯiūctō.

p Ptāte p̄ris.eni dꝛ hīe filiū in ptāte: z mr̄: isti. d pa.po.§.vl.z.C.de adop.mulierē.vñ filꝰ p̄ris familiā seqꝛ z n̄ mr̄is: isti.d le.ag.tu.§.i.vñ ista vba fuerūt supra.z expōe familiā.i.agnatōꝫ.lꝫ alꝭ h̄ nomē familia multas hēat significatōēs.ff.d.v.sig.ꝓnūciano.§.familie.z fac ad h̄ isti.d pa.po.i fi.z.C.d.v.sig.i.vl.fi.n.dnosaꝛ filꝰ a cognatōe mr̄is s̄ p̄ris.ar.ff.ad

q Insidieꝛ. Nota ꝙ mortuo p̄re pupillꝰ educari cōmictl.l.i nō dꝫ apud illas ꝑsonas: que ipsius pudicitie ꝑnt insidiari.ff.vbi pu.edu.de.vl̄mo.l.vlt.pretor.n.decernere dꝫ vt sine vlla suspitione alaꝛ ꝑtus: etiā ꝯ voluntatē patris.ff.e.l.i.z estiabit ex affectu singulorum quis magis ad successionem z spē successionis sit prior.C.e.l.ij.verū in educatio pupilli nl̄h magis committenda est q̄ꝫ matri: nisi vitricum ei inducat.C.eo.l.i.

Si vero viuo patre questio est apud quē educet filius scḋ di uortio: olim estimabat pretor qñ apud prēm: ⁊ qñ apud mrē3 alatur. C. de diuor. l. vna. Hodie distinguitur: vt si pater causā diuortij pstitit: tūc ali dz apud matre3. si vo mater cām pstitit diuortij: tūc ali dz apud patrē. C. eo. auc. si pater. Ergo hic ali dz apud patrē qꝛ mater pstat cām diuortij. j. ḋ di uor. gaudemus. ⁊ c. quā to que non sequitur maritum conuersum ad fidem quē sequi dz. xiij. q. ij. vnaq̄q3. ⁊ qꝛ insidiaret vite ipsius: vt hic dī ⁊ p iura predicta.

a Post trieniu3. filius minor trienio apud matrē dz ali: maior trienio apud patrē. C. de pa. po. nec filiū. ar. C. de isan. ex po. l. ij. ⁊ j. e. c. vno.

b Ad isidelitatis errorē. hac de cā ēt si esset minor trienio vel pī vellet eum pducere ad fidem: cum sit in ei⁹ ptāte patri debuit assignari in fauorem fidei xpiane: cū ał's si eēt maior ⁊ proclamet se velle fieri christianu3 debeat ḋ manibus illorum eripi. j. de iudeis. sicut iudei.

c Peregrinationis. supple q̄ fuisti.

d Arbitrio: ar. de pe ne cōmutatione. lxxxij di. ij. pspt. xxij. q. iiij. inocēs. de pe. di. i. medicina. xxxvi. q. i. de raptoribus. xli. di. nō cogant. j. ḋ maledic. c. ij. xij q. ij. fraternitatis: arg. ꝯ. xvi. q. i. decime. ⁊ c. ꝯ de cimis. xxxij. q. vi. c. vi. Solu. cōmutatio pene adhibenda ē qñqȝ hac consideratione phabita vt illud qḋ vice cōmutatōis pstat: in tm̄ vel āplius sit deo acceptum. similit hic i fi. ⁊ j. e. scripture. ⁊ ē ar. ꝙ epi possūnt dispensare in voto. t.

⁊ puer post trieniu3[a] apud patrem non suspectum ali debeat ⁊ morari: materqȝ pueri: si eum remanere ptingeret apḋ eam posset illu3 adducere ad infidelitatis errorem[b] in fauorem maxime fidei christiane: respondemus patri eundem puerum assignandum.

De voto ⁊ voti redemptione.

Alex. iij. exonen. episcopo.

Ex peregrinationis votis: an elemosynis redimi possent vel pro necessitate i alium commutari responde mus: ꝙ ab ei⁹ qui presidet pēdet arbitrio[d] vt consideret diligentius qualitatem persone ⁊ causam commutationis[d]. s. an ex infirmitate seu affluentia diuitiarum: an alia causa probabili peregrinatio an recompensatio[e] melior fuerit ⁊ deo magis accepta: ⁊ sm̄ hoc debet exinde dispensare.

Idem noruiceñ. episcopo.

Venientis ad nos. r. sua narratione accepimus ꝙ in puerili[f] etate constitutus hierosolymam disposuit[k] proficisci cuida3 quoqȝ qui sepulchrum dominicum proposuerat visitare: fidem dedit ⁊ suam recepit ab eo ꝙ sibi iuice3 in via socij fideles[h] existerent ⁊ ifra. Nos aute3 ipsum a voto: quod in etate tenera facilitate[i] poti⁹ q̄ ex arbitrio discretionis pmisit absoluimus: ita tm̄ ꝙ ide3 votū elemosynis redimat ⁊ iuxta consilium nrm toto vite sue tempore vni pauperum christi dummodo ad hoc sue facultates sufficiāt[k]: debeat prouidere. Ide3 magro. a. de mandefor.

Litterar3 tuaru3: ⁊ infra. Cum ex quadam minatione nimio fuisses mortis pauore perterritus hec verba ptulisti: nondm hic morabor: p ponens in animo[l] ꝙ religionis habitum esses aliquādo suscepturus: ⁊ ifra. Tibi igitur rñ demus ꝙ si plus non est in voto pcessum: transgressor iudicari non poteris: si non impleas quod dixisti[m].

Idem.

Scripture: ⁊ infra. Reus fracti voti aliquatenus non habetur: qui temporale obsequium[n] in perpetuam

ar. xx. q. i. illud. ⁊ ꝯ. de regula. significatum. ⁊ c. sicut. t.

g Disposuit. pcedendo ad actu3 exteriorē: vt pz ex lra sequenti. vñ mortaliter peccasset: nisi cōpleuisset votu3 si cōmutatio nō fuisset secuta: ar. xvij. q. i. qui bona.

h Socij fideles. S3 nūquid papa potuit illū absoluere ab obligatiōe q̄ socio tenebat: vtiqȝ ar. ix. q. iij. p principalē. C. de q̄dri. p̄scrip. bñ a zenone. C. de pci. ipera. of. quotiēs. nec erit dicend⁹ voti trāsgressor. j. e. non est ala.

i Facilitate. arg. ꝙ votū ex facilitate emissu3 obligat. si. xvij. q. iiij. sunt q opes. ar. ꝯtra. ꝯ. de regu. ad nra3. xxij. q. iiij. vnusqsqȝ. ⁊ xxij. q. i. nuptiaru3 ꝯ. hoc vt dictū ē postea ratum habuit factus maior

k Sufficiāt. na3 possibilitas semp subaudit. ꝯ. ḋ iure iu. qrelam. ⁊ c. breui. ar. iiij. di. erit āt ⁊. ff. de sta. lib. l. cū heredes. §. stich⁹. ⁊. xlvij. distin. ꝙ ad nos. sic impossibile pceptu3 non obligat. ff. que sen. sine ap. l. paulus.

l Litterar3. pponens in animo non tamen animo obligandi nec firmiter hoc pponendo seu eligendo: tunc mortaliter peccasset: si non impleuisset ppositu3. xvij. q. i. qui bona. ⁊. §. i. ⁊ supra eodem. c. priori mo. vbi dicit disposuit proficisci. ⁊ ideo dicit infra si pl⁹ non est in voto processum: quia non dicit hoc animo se obligandi: vnde non fuit mendacium. xxij. questione. ij ꝙ ait. ⁊ nemo se obligat: nisi qui animum habet obligādi. ff. de ac. ⁊ obliga. l. obligationum. argumentum. ff. si cer. pe. si ego.

d Cām cōmutatōis. cā semp considerari dz quare fiat commutatio: ar. j. e. magne. in fi. ⁊ c. quod super his.

e Recōpensatio in omni voto siue consistat in faciēdo siue in nō faciendo: siue sit solēne siue sit simplex: pōt hēre locū cōpensatio: dūmodo ante votum libere volūtatis: hoc dicit ppt articulos fidei: quos vnusqsqȝ vouit in baptismo: qꝛ illud añ baptismū ē necessitatis: ꝯ in voto continētie secus ē cui eque bonum vel maius inueniri nō pōt: ar. xxxij. q. vlt. c. vlt. Et castitas sola ē que potens ē deo aias presentare: in auc. de leno. §. sancimus. colla. iij. ⁊ que suaderi pōt imperari nō potest. xxxij. q. i. integritas. j. de sta. mo. cum ad monasterium.

f Veniēns in puerili. intellige ꝙ erat doli capax: alioquin cōpensatio que seqtur non erat iponēda: vł forsitā i maiori etate ratum habuit: vñ tenebatur illud adiplere. ał's nō:

m Quod dixisti. argumen. contra. xxij. questōne. v. iuramenti. Item argumentum ꝙ ex nudo pacto non oritur actio: licet sit argumentum contra. xij. questione. ij. quicunqȝ suffragio. ⁊ questio. v. quia io. ⁊. xxvij. questione. i. he vero. in fi. laur.

n Scripture. temporale obsequium. non enim est illi necessaria certa delicti satisfactio: cuius totum vite tempus obediente impeditur sui creditoris: de pe. distinctio. i. §. his auctoribus. sic non frangit propositū qui illud in melius commutat: supra de iureiu. peruenit. ⁊

ita ẽ ar. ꝙ itrant monasteriũ nõ ẽ iponẽda penitẽtia ꝓ peccato añ ꝯmisso. sic. n. remittit astulpho penitẽtia publica: si monasterium voluerit igredi. xxxij. q. ij. admonere: ⁊ hoc ꝓpter ꝯtinuatõem pnĩe ⁊ exercitij. i quo semꝑ debẽt esse monachi: ar. xvi. q. i. nos aũt. si ĩo postꝙ̃ monasteriũ igressi fuerint deliquũt bene sbgciunt pnĩe ⁊ disciplinę abbatis. ẽm regulã illius loci. ẽ. d regul. c. vlt. ⁊. j. de sen. ex. cum illorum.

put deliberet: que egressa est perseueret. xxvij. q. ... ⁊ ea sunt in nostris officijs gratiora que cum liceret ea nobis non impendere: ea tamen dilectionis impẽdimus. xxviij. q. i. iam nunc.

e Resilire. i aliud tamen põt cõmutari de auctoritate superioris ⁊ iusta de cã: vt. ẽ. e. c. i. ⁊. ij. ⁊. j. e. c. magne.

a Non ẽ. de auctoritate se. apostolice. arg. ꝙ papa põt dispẽsare i voto. ⁊ epĩ etiã ẽ. e. c. i. sꝫ cũ vota ex necessitate sint soluenda xvij. q. i. c. i. ⁊ de iure naturali nõ videt ꝙ ibi habeat locũ dispẽsatio: quia dictũ ẽ vouete ⁊ reddite deo vota vr̃a. j. e. magne. ⁊. c. pr. vnde i bis votis non dispensat: sꝫ declarat. cum. n. qs vouet pegrinari subĩtelligit si cõmode fieri põt. vt. ẽ. d iureiuran. q̃sito. vbi de hoc. ⁊ de voto ⁊ iuramẽto dic vt ibi: sicut nec frangit votũ: q illud in melius comutat. ẽ. c. pri. ⁊ de hoc. dictũ ẽ. ẽ. e. c. i.

b Adiplere si iusta cã fiet. ẽ. e. c. i. aliꝰ non ẽ securus quo ad deũ cum quo papa dispensat: nisi subsit causa dispensandi: sicut nec dicit absolutꝰ q cãm excõicatõis supprimit. ẽ. de of. ordi. ex pte. ⁊. j. de sen. excõ. cum cã. hẽbit tñ exceptõem quo ad ecclĩam ille cũ quo sine cã dispensatum ẽ: ar. ff. de fur. inter oẽs. §. penul. quo ad deũ sibi allegatio nõ valebit: vbi iudicabit eo teste q̃ iudice. ix. q. iij. aliorꝝ boiũ. ⁊. xi. q. iij. audi.

c Regnũ ipm. sic ꝗ papa pfert vtilitatẽ puatã cõi vtilitati ꝯ id qd babes. ẽ. d postu. c. ij. ⁊. vij. q. i. scias. ⁊. viij. q. i. in scripturis. ⁊ supra de regu. licet non sint contraria: quia bic non prefert: sed differt: ⁊ quod differtur nõ auferet. xxxij. q. ij. ancilã. d pe. di. vij. nemo.

d Licet liberum arbitriũ. vnde dicit aug. que nõ ce...

noscit religionis obseruantiã cõmutare. Inno. iij. strigoñ. archiepiscopo.

Non ẽ voti decendꝰ trãsgressor: qui qd vouit auctoritate se. ap. distulit adimplere[b]. Sane significauit nobis rex vngarie: ꝙ cũ i regni pturbatõe ꝯsiliũ: ⁊ auxiliũ tuũ sibi senserit hactenꝰ ꝓfuisse vtilitati eius nõ modicũ derogaret si bierosolymã sicut ex voto teneris regno ꝑgere ipacato: ⁊ infra. Jdeoqꝫ mãdamus: q̃tenus non prius iter arripias bierosolymam adeundũ: ꝙ regnũ ipm[c] fuerit trãqllitati ꝑ/ ꝓstine restitutũ: vl' sup boc receperis ab ap. sede mandatum.

Idem andree duci.

Licet vniuersis liberum sit arbitriũ[d] i vouẽdo vsqꝫ adeo tñ solutio necessaria ẽ post votũ: vt sine ꝓprio salutis dispendio alicui non liceat resilire[e]. Accepimus siquidem: ꝙ cuꝫ rex vngarie pater tuus agens in extremis votum qd vouerat domino: bierosolymitanam ꝓuinciam in forti mãu bumili corde visitare: sub itterminatione maledictionis paterne cõmiserit tue fidei exequendum[f]: ⁊ tu assumpto crucis signaculo te id ipleturuꝫ sine dilatiõe qualibet[g] ꝓmisisti: ⁊ infra. Mãdamus quatenꝰ postpositis ceteris sollicitudinibus vsqꝫ ad festum exaltationis sãcte crucis debituꝫ accepte crucis exoluens ꝓpositũ iter arripias ⁊ bumilr ꝓsequaris: ne si onꝰ tibi a patre iniunctum ⁊ a te spõte susceptũ occasione qualꝫ detractaueris paterna te reddas successione idignũ: ⁊ bereditatis emolumento priueris: cuius recusaueris onera supportare: sciturus extũc anathematis te viculo subiacere: ⁊ iure qd tibi: si dictus rex[h] sine ple decederet in regno vngarie ꝯpetebat ordine geniture priuãdõ[i]: ⁊ regnũ ipm ad minorẽ fratrẽ tuũ ap. postposita deuoluendum.

Idem trecensi epo.

Magne deuotõnis: ⁊ infra. Cum treceñ. eccl'a ꝯ libertateꝫ ecclesiasticã grauaret: nec ꝑ aliũ ꝙ̃ ꝑ cãpanie comitem in vltramarinis partibus ꝯstitutum eidem ecclie crederes posse de facili subueniri: ad ipsum ꝓposuisti accedere: ac i signum ꝑegrinatõis ⁊ deuotionis terre orientalis crucem dominicam assumpsisti: ⁊ infra. Quãuis autem audita morte ipsius i ntentioneꝫ tuam ꝯspiceres iam frustratã voluisti tamen sine consilio[k] ap. se. ad ꝓpria remeare: sed igressus v̄bum itentõnis tue ꝓpositum ac statum treceñ. ecclesie nobis bumiliter expressisti: ⁊ infra. Et quidem tria precipue duximus in boc

f Cõmiserit. fidei tue exequendum. ar. ꝙ aliquis põt ieiunare ꝑ alio ⁊ votum alterius adimplere: q: mortuus soluit votum suum ꝑ superstitem. ar. xiij. q. ij. aie defũctorũ. ⁊. xxvi. q. vi. si aliquis fuerit.

g Occasiõe qualibet. supple minꝰ idonea qd in generali verbo subintelligitur: arg. ẽ. d elect. cãm q̃. ⁊. ẽ. de offi. dele. ex parte. ij. ff. d ritu nup. q̃ꝙ̃ ⁊ de tutelu. veniẽs ⁊. c. ꝯtra vallis.

h Si dictus rex. frater ipsius ducis: contra quem dux ipe conuerterat aciem bellatorũ quaꝫ ꝯ inimicos crucis dirigere simulauit.

i Priuandũ. dic bic inno. ꝙ qui non adimplet voluntatem defũcti sit ei auferenda tota bereditas: ⁊ idem dicit canon. xi. q. i. legi. ⁊ bic cõcordat legi antique. C. d fideicom. l. vlti. i fi. auc. tamen illud obseruatur in extraneo berede: sed licet filius institutus beres non adimpleat volũtatem defuncti: non ideo totum perdit sed reseruatur ei legitima. C. de fideicommis. auc. b amplius. ⁊ satis potest dici ꝙ lex in boc cãu preiudicet canoni ratione equitatis. vel bic auxit penã legis ob fauoreꝫ terre sãcte. vel melius dic: ꝙ id quod dicit lex de legitima relinquenda: non potest babere locum in buiusmodi dignitatibus: cum diuidi non possit: quia regnum vnicum debet esse. ⁊ si contingeret ꝙ taliter diminueret: cito destrueretur: sed alie bereditates bene diuiduntur inter berede: sed bic vnus tantum dꝫ esse rex: ⁊ iõ dicit ꝙ totum regnum deuoluetur ad alium fratrem.

k Magne deuotionis. noluisti sine consilio: ⁊ bene quoniã nemo iuramentum suum vel votum debet interpretari. ẽ. de electio. venerabilem. ⁊. j. eo. ex multa. nisi certus esset ꝙ non esset obligatus. ar. j. de sen. excõ. inquisitioni. i.

l Liceat. hec tria sunt consideranda sunt: ar. xi. q. i. aliud. et iiij. di. denique in fi.
a Sane non. hic incipit ostendere quod votum suum perficere teneatur.
b Ut venires. non obstante quod causa voti cessat: cum et si sine causa vovisset nihilominus teneretur. ex. de conver. coniuga. ex parte. facilius. n. dispensari potest cessante causa: ut dicitur in fi. ca. n. non impedit nisi exprimatur. C. de condi. ob causam da. si repetendi. nisi a iure subintelligatur. ff. de iure do. stipulationem. io.
c Prophetica. s. david.
d Primum. s. vovete.
e Secundum. s. reddite.
f Sz nec decens videbatur: ut venires contra votum.
g Retro. apostatando si. j. de apost. quidam: nam apostata dicitur retro stans. xxvi. q. vij. non observetis. et iij. q. ij. beatus de pe. di. ij. penitentia.
h Agitur a platis. iuxta illud: componitur orbis regis ad exemplum. xi. q. iij. precipue. nam prelati sunt tanquam signum positi ad sagittam. unde inferiores ut in eorum respiciunt. j. de accu. qualiter et quando.
i Vox etiam. hic allegabat: quod non teneatur perficere votum.
k Forsitan non debueras. maxime ad loca remota arg. vij. q. i. plenitudo. et ff. de offi. presi. illud observandum. vij. q. i. siquis in clero. et de consti. di. v. non oportet. nec istud forsitan est dubitativum: sic xxxiij. q. ij. admonere. et de pcu. tue firmitatis. io.
l Peregrinari. de conse. di. v. non oportet.
m Astrictus. quia sicut clericus sine licentia episcopi sui non debet ab ecclesia abesse vel recedere ab eadem. vij. q. i placuit. et ex. de renun. admonet. sic et episcopus sine licentia pape. ex. de transla. inter corporalia.
n Cum igitur. hic incipit ostendere: quod votum commutari possit.
o Commutari possit. Cum igitur mandatum domini et votum pari passu ambulent: ut hic dicitur. et mandatum domini potest adimpleri per aliud equipollens

negocio attendenda quod liceat secundum equitatem quid deceat secundum honestatem: et quid expediat secundum utilitatem. Sane non[a] videbatur circa votum licitum: ut venires[b]: cum vox clamet prophetica[c] vovete: et reddite domino deo vestro: ut primum[d] ad consilium secundum[e] ad imperium referatur. Sz nec decens videbatur[f]: cum sit scriptum in euangelio: nemo mittens manum ad aratrum et respiciens retro[g] aptus est regno dei etc. Preterea non videbatur expedire: cum ex absolutione tua scandalum possset laicorum mentibus generari dicentium: ubi est devotio clericorum: et hoc exemplo credentium se ad voti observantiam non teneri. Quod. n. agitur a platis[h]: facile trahitur a subditis in exemplum: iuxta quod dominus inquit ad moysem in levitico: si sacerdos qui est unctus peccaverit: faciet delinquere populum: verum etatis[i]: vite senescentis defectui atque canicies que vix labores et dolores suos tolerare possunt in contrarium allegabant: et ecclesie trecentum suspiria cui vinculo pastoralis solicitudinis es ligatus: ne cuius assensu votum peregrinationis emittere forsitan non debueras[k] et infra: ipsum etiam votum quod ex sui forma sanctum et honestum erat ex persona voventis minus licitum videbatur. Cum. n. iuxta canonica instituta clericus absque sui episcopi licentia peregrinari[l] non debeat: et episcopus non minus immo potius se. ap. sit astrictus[m] videri merito poterat: quod absque generali vel speciali licentia votum peregrinationis: qua te tamdiu absentares: emittere non deberes: et infra. Cum igitur[n] in lege veteri: in qua non minus preceptum domini obligabat: quam votum hodie obliget: in ecclesia: primogenita que domino mandabantur offerri: quedam domino

redderentur: ut primogenita levitarum quedam redimerentur: ut aliarum tribuum: quedam commutarentur in aliud: sicut primogenitum asini qui pro oue commutabatur: ex hoc attendentes quod votum commutari possit[o] in opus aliud pietatis: non curantes quod os loquentium iniqua loquatur: dum tamen non recedamus a tramite veritatis: de illius auctoritate securi: qui cum audivisset a discipulis: nonne scis: quia pharisei audito hoc verbo scandalizati sunt: respondit: sinite illos[p]: ceci sunt: et duces cecorum: tibi pro te et famulis tuis licentiam concedimus votum peregrinationis taliter commutare ut expensas quas fueras in eundo morando et redeundo facturus[q]: alicui religioso committas in necessarios usus terre illius sine diminutione[r] qualibet transferendas: et infra. Laborem etiam laboribus recompenses: solicitius instando vigilijs devotius vacans orationibus: et in ieiunijs fortius te exerces. Ad hanc autem indulgentiam tibi faciendam specialiter nos induxit: quod cum pro libertate trecentum ecclesie predictum comitem assequendam perceperis votum peregrinationis emisisti eo sublato de medio quia cessante causa[s] faciliter cessare potuit et effectus. I. de can. archiepiscopo.

Quod sup his: et infra. Que fuisti de his qui pro succursu terre sancte signo crucis assumpto propter infirmitatem vel paupertatem vel aliam iustam causam votum non possunt utiliter adimplere: cum sine distinctione receperis in mandatis: ut eos qui signum crucis assumptum abiecerunt: ad resumptionem ipsius et executionem voti compellas. Nos autem inquisitioni t. t. r. n. quod debiles et inopes magis illinc in defectum quam ad profectum accedunt cum isti pugnare non possint et illi[u] mendicare cogantur: nisi forte sint nobiles et magnates: qui suis secum expensis bellatores adducant: vel

vi. xij. q. iiij. innocens et votum sic arguitur hic in o. io.
p Sinite illos. vi. xi. q. iij. in verba.
q Redeundo facturus. Hec tria tempora considerantur: cum aliqs condenatur alij in expensis factis in prosequenda appellatione ex. de ap. reprehensibilis C. q. ac. non pos. q. crimen. si. ex. de pcci. prebende. quia diversi. in fi.
r Sine diminutione. preter illam diminutionem que fiet in pecunia transferenda: quia ille qui eam portabat suis expensis non militabat. ex. de prescrip. cum ex officij et xij. q. ij. charitatem. Intellige quod hec pecunia nunti debet per aliquem religiosum: qui alias esset illuc iturus. vin.
s Cessante causa. quod cessante causa cessat privilegium. j. de v. sig. abbate in fi. et xvi. q. i. generaliter. et xxv. q. ij. §. vl. et isti. de au. iu. et cu. §. fi. et C. de testa. l. vl. et ex. de ce. suggestum. io. et ex. de renun. post translationem. ubi de h. et ex. de iurin. et si christus in fi. ber.
t Quod super his. cuz illi l. debiles.
u Et illi. s. inopes.
x Qui temporalem causam distinctionem facit lex in iudice: ut si non potest litem finire propter temporale impedimentum: expectandus est: et si habeat perpetuum impedimentum removendus est. ff. de va. mu. l. vl. et ff. de iudi. si longius. arg. ad idem. ex. de rescrip. sciscitatus. ioan.
y Dilatio. expectandi. n. sunt quousque causa impedimenti cessaverit: si. j. de sen. ex. de cetero. et c. quod

uis in fi. Idē ē si p fortuitos cāus ipe/ diret nihilominᵒ cū pōt adiplē tene tur. ff. d. v. ob. fter stipulātē. §. sacraz. nisi certa res eēt p missa ñ i genē. C. si cer. pe. icendiū io.

z ℂ Recompēsāto. laboꝛe ieiunijs ⁊ oꝛonibᵒ: vt. s. c. p xi circa finē. laur. Uel vī ꝙ tm̄ nitē teneāt p quāto nol let sustinē laboꝛez būc: ꝫ vir pōt esti mari. prima erpo/ sitio melioꝛ est.

a ℂ Cū primos. s. q p succursu terre sā cte votū emiserūt.

b ℂ Circa scdos. s. qbus p satisfactōe suoꝝ criminū la/ boꝛ pegrinationis est iniunctus.

c ℂ Uouētiū. s. spō te ⁊ nō p penitenti am iniunctam.

d ℂ Quāuis sit ba bilis. bic formaē ba qōio sequētis capi tuli. §. ij. quesiuisti

e ℂ Potēs. sī vī ñ subest cā cur dēat imutaē. alš q sunt nt vī glz maioꝛ co eā possī imutaē iu re cōi: ꝫ imutatōēz huiusmōi pnie vī bic reseruare sibi: ⁊ illis quibᵒ spālī a sede aplica iniū/ git. ⁊ est spāle. ⁊. e. c. proximo. vincē.

f ℂ De mulieribᵒ ñ vouētibus. s.

g ℂ Uires sucs. ⁊ bic scāmauit arcbi epo tertiā qōnē. j. c. pri. §. ꝙ autem.

h ℂ Seq̄ āī. q de vroꝛū licētia voue rūt vī er cā ꝯcedit papa. ꝙ viri pn̄t vo uere se ituros i sub sidiū terre scē n uiris vroribᵒ. j. c. pr. v. i tāta quoqꝫ.

i ℂ Terre vo. s. vo uentes

k Ex multa cr/

artifices ⁊ agricole: qui de la/ boribus suis sibi possint acq̄/ rere necessaria ⁊ terē subsidia ministrare q̄uis non multi ta lium ꝓpter breuitatez possessi onum ⁊ paucitatem inbabitā tium ibi sint opportuni. Unde credimᵒ distinguendum inter illos qui temporalem[a] ⁊ eos q ꝑpetuam ipedimēti causā cre dunē babē: ꝙ patrijs ē indul/ genda dilatio[b]: secūdis autē ē redēptio iniungēda: ac reruz facultate pēsata quas possunt aut quas facturi eēnt expēsas ꝑsonarum ꝑterea compēsatō laboꝛe[c] in subsidium terē san cte transmittant: exequētes p alios quod p se nequnt adim/ plere. Rursus inē illos qui p defēsione terre sancte votum pegrinationis emittunt: ⁊ eos quibus pro satisfactione suoꝝ criminum iter pegrinationis iniungitur: credimus distin/ guēdum: ꝙ circa primos[a] plᵒ terre sancte succursus ⁊ circa secundos[b] plus laboꝛ itineris ꝫm intentionem vouentis vel penitentis dꝫ attendi. Unde siquis boc non vouētiuz[c] ē in utilis ad purganduz q̄uis ba bilis[d] sit ad eundum melius ē redimē votum ꝙ expēsas con sumere: quod ⁊ d penitente q ꝓpter debilitatē non pōt iter iniuncte pegrinationis implē sane valꝫ intelligi: non autez de illo qui q̄uis sit impotens ad bellandum potēs tamen[e] est ad eundum: ⁊ infra. De mulieribus[f] autem boc credi mus obseruandum: vt q̄ rēa/ nē noluerint: viros suos[g] seq̄n tur[h] ceťē vo[i] nisi forte sint diui tes: q̄ secū in suis expēsis pos/ sint ducē bellatores votū redi māt qd vouerint. Idē eidez.

Ex multa tue solicitudis prudentia: ⁊ infra. Ex consulatione quam ad inquisi tionē tuā sup negocio cruce si gnatoꝝum olim credimᵒ viā i uenisti ad alias qōnes: ⁊ vtrū

quod in ea dī ius cōstituat ge nerale: vt passim ꝑlatis qbus libꝫ illos ꝫm formā expssam[k] absoluē liceat: q eoꝝ sunt iu risditioni cōmissi solicite req̄/ sisti. Ad boc igiē r̄ndemus ꝙ in consultatōe nr̄a ius edit: ⁊ lꝫ ad q̄les quos tū spālit spe/ ctat eiᵒ executio nullatenᵒ ex/ plicaē. illis aūt solūmodo ius boc exeq̄ndū incumbit[m] q su/ p boc mandatū recepint a se. ap. spāle. Sic ergo illi ē inq̄si/ tioni r̄nsum q̄ conseq̄nē tua. s. requisiuit de q̄bus religiosis i telligendū boc eēt vtruz. s. ibi religiosi[n] vocēē bi tm̄ q religi onis babitū susceperūt quoꝝ plures idiote sūt ⁊ iuris igna ri: an epi q sicut dignitate ꝑce lūt: sic ⁊ religiōe[o] debēt alijs ꝑ eminē. nā ad neutros[p] illiᵒ exe cutō iuris spectat: nisi p ap. se. eis spālī delegeē. Scdo q̄sisti vtrū quod dī siqs vouētiū ē i utilē ad pugnādū: q̄uis sit ba/ bilē ad eūdū: meliᵒ ē vt redimat votū: ꝙ ꝯsumat expēsas q̄ua/ lit accipi debeat vt nobiles ⁊ magnates q sūt ꝯsilio strenuē. ⁊ multo secū pn̄t trabē bella/ toꝛes: an minoꝛes tm̄mō vbuz buiusmōi cōprebēdat. Uerū si ad supioꝛa oculum tue cōsi deratōis extēdas: qōem istaz iuenies in serie consulatōnis ꝑresolutā: vbi dī ꝙ debiles ⁊ iopes magis in defectū tre sā cte ꝙ ad eiᵒ ꝑfectū accedunt. ⁊c. Quāuis possit alit r̄nderi ꝙ nō sūt inutiles ad pugnādū: q si p se pugnare nō pn̄t matu ritate tū ꝯsilij[q] adesse valēt pu gnantibᵒ ⁊ ꝑsone defectum p alios releuaret: ⁊ ifra. Quod aūt supius[r] pōit mulieres q̄ re manere noluerint ⁊c. de illis itelligendum eē vī: que se ad pegrinationis ꝓpositum nul/ lius voti vinculo astrinxerūt: ⁊ ifra. In tāta quoqꝫ necessita te populi cbristiani: ne terre sancte impediatur subsidium viri ꝑter vroꝛū[s] assensū buius

pōit. s. c. proximo.

l ℂ Ad q̄les. s. viros reli giosos: d q̄bᵒ fiebat men tio i. c. pr. ꝙ fr. lꝫ illa cl'a rēota sit q̄ posita erat sub illo. s. ante. §. illum d mulieribus.

m ℂ Incumbit. ecce bic vnū mirabile ⁊ ē ius cōe vt dispēseē i voto cū dbi libᵒ ⁊ buiusmōi: ar. s. e. c. i. ⁊ tū eiᵒ executō ñ per miteē alicui nisi cui papa spāſr remittit: qd tm̄ sēri gēdū ē circa votū buius mōi. s. p succursu tre scē emissū. ꝫ cū bic papa si/ bi dispēsatōz ēbuerit alī is voꝫ epis dispēsatōez i dulget: ar. s. e. c. l. j. d sē. er. nuper.

n ℂ Religiosi. religiosi dī cūē ñ solū mōacbi ⁊ regu lares: ꝫ ⁊ clerici vt. i. q i. nullᵒ. ⁊ ēt laici dicunē religiosi. vel ij. d. sīq vidua

o ℂ Religiōe. i. q. i. vilis simus. viij. q. i qlis erat.

p ℂ Ad neutros. ar. gn̄a lit dictū nulli eē dictum s. de offi. deleg. ex pte. §. ar. C. de pig. l ij. ioānes.

q ℂ Tū cōsilij. idē dirit lex i aduocati: q ñ minus ꝓuidēt generi būāno: ꝙ si pl'iaz armis defēderēt C. de aduo. diuer. iud. l. aduocati. ⁊ lex dicit ꝙ ol bᵒ eq postliminiū ē nō so lū bis q pugnare pn̄t. ꝫ oibᵒ q eiᵒ nāe sūt vt ꝯsilio vel aurilio vel alijs mōis vsui eē pn̄t: vt. ff. d cap. postli. re. l. postliminiū. § vl. ⁊ cōsilio pollet. cui vī nā negauit. ⁊ ē si. ff. d va ca. mu. l. ij. qm̄ ita ⁊. §. se.

r ℂ Supius ponit. s. c. pr. i fi. ⁊ b̄ statī sequitur

s ℂ Uiri ꝑter vroꝛū. spā/ lissimᵒ cāus ē iste: ꝙ vir pōt emittē votū ꝑter licē tiā vroris ꝯ illa iura. xxx iij. q. v. ꝙ deo. ⁊ xxvij. q. ij. si tu abstines. ⁊ p boc vī: ꝙ aliqd votū sit ma/ ius voto ꝯunētie. nā pp ꝯtinētiā ēi ad tps no lice ret b̄ fieri: vt. xxxiij. q. v. c i. sꝫ i voto abstinētie secᵒ vī dū tm̄ p tale votū neu tri fiat p iudiciū. xxvij. q. v. noluit nec. io.

a Inhabiles ad pugnandū. clerici vo pugnare nō debent arma enim clericorum sunt lachrime. xxiij. q. viij. clerici qui i quacunqȝ. ⁊ c. quicunqȝ. ⁊ c. conuenior: lȝ non minus pugnet qui consilio pugnat vt dictum est in notula. idem dicit lex.

b Obsequio deputati qꝛ ex debito officij eos sequi tenerent j. de sen. ex. inter alia.

c In pnīa iniunct⁹ vt ergo ꝙ cōmutatio voti non possit fieri in his pe nitentijs iponēdis. ar. ꝯ lxxxij. di. pꝓpter ſi forni cationem.

d Ex tuas. duos sicꝫ nō apposuiſſꝫ ni hilomin⁹ tenebat susci pere habitū regularē. ⁊ deberet ad hoc cōpelli cū ad hoc voto solēni se astrinxerit. ꝫ. ꝺ ꝯuer. cō iu. ex pte. i fi. ꝫ. ꝺ regularis porrectū. Sꝫ quid ſi pla tus ⁊ frēs pdicti loci nol lent ipm postea recipere tūc ñ diceret trāsgressor voti ſi p eum non stetit. j tps. ſi. j. ꝺ spon. sicut. Sꝫ ipi pñt cōpelli: vt eū reci piāt: ex quo pmiſerūt il lū recipere: qꝛ qua rōne ille cōpellitur ad votum reddendū p decre. pdi ctam porrectū. eadē rōe ⁊ illi ex quo votum suuꝫ emittit ⁊ recipit ab abba te: ar. ꝫ. ꝺ regu. c. vlt. nisi aliud rōnabile obsistat.

e Reddas altissimo vota: sic. ꝫ. e. magne. cuꝫ b sit pceptū vt ibi: qꝛ dñs exigit oblatū quod non exigeret offerendū. xvij q. i. nupsurum. in fi.

f Eligendū. ⁊ sic pꝫ ꝙ cāonic⁹ regularis pōt eli gi ad regim eccle secula ris: qꝛ ec. gebeñ. eccla se cularis ē: alr̄ q̄re dicerꝫ redde. vota tua: ⁊ ꝺ iure cōi ex quo dicit duxerit eligendū: ⁊ ad idē fac. j. ti. pri. ꝙ deitimorē. vbi ꝺ h. tū ibi ꝯ pōt sumi. ar. ꝙ nō ꝺ iure cōi: vbi dic ficut annuendū duximus postulatōi ⁊c. ꝫ tñ aliud vr̄ hic: qꝛ ecclesia gebeñ. cathedral' ē ⁊ sūt ibi monachi regulares ⁊ ꝺ iu re cōi pñt eligi in epos. xviij. q. i. c. i. ⁊ sic nō pbat p hāc decre. ꝙ de iure cōi eligi pñt: ad inferiores dignitates curā aīarum habentes ⁊ iste monachus fieri non poterat existente epo: ni si resignaret epatū: cum ecclesia gebeñ. secularis esset.

g Postulasis. Vicesimā. quā soluere tenebātur oēs tā cleri ci seculares q̄ȝ regulares ad subsidiū terre sācte: ꝫ ꝙ fu erat ꝯstitutū in ꝯcilio generali in decre. ille ad liberandā q̄ ñ ē in hac cōpilatōe: ꝫ q erant cruce signati vel q et vellēt isigni ri nō tenebāt ad hoc imo sibi poterāt retinē: vt hic dicit

h Enormiter. ⁊ ita nō vult papa pꝓpter succursū terre sancte ecclesias istas enormiter aggrauare in absentia istorū. in quo casu cessat priuilegiū. ꝫ. ꝺ ꝺci. suggestum ⁊. j. ꝺ. ꝟ. sig. qd p nouale. ⁊ ſi nō pōt alteri subueniri qn alter ledat: cōmo dius ē neutrum iu uare q̄ȝ alterū ledē xiiij. q. v. deniqȝ. ⁊c ij. q. ij. primū. ff. de cōdi. inde. naꝫ hec natura. Itē nō. ꝙ hic nō pfert publi ca vtilitas priuate ar. ad hoc. ꝫ. e. nō ē Et ē ar. ꝯ id. vij. q. i. sciās. ⁊. ꝫ. ꝺ postu la. c. ij. vbi de hoc

peregrinationis ꝓpositum vo uere libere valent: ⁊ qꝺ voue rit libere adiplere: vt aūt con sentiāt sunt attēti⁹ cōmonēde. De clericis vo duximus rñdē dum: ꝙ cum clericat⁹ officiuꝫ cos reddat ibabiles ad pugnā dum[a]: nisi vel consilio strenui vel officio predicatōis instru cti aut magnatuꝫ sint obsego deputati[b]: aut vsqȝ adeo diui tes fuerint ⁊ potentes: vt i ex pensis suis aliquos secū duce re valeant bellatores: magis ab eis expedit redemptioneꝫ accipere q̄ ad votum illos co gere ꝓsequendum: ſi necessi tas exigit vel vtilitas ꝓsuadꝫ. Hec aūt de vouentibus dici mus: non de his quibus labor pegrinationis in penitētia est iniunctus[c]. Idem.

Ex tuas nobis lr̄as inti masti te in granopolita na eccl'ia suscipiendi habituꝫ regularē votuꝫ solēnit emisis se. ⁊ postea pmisisse in mani bus plati eiusdem eccl'ie te in fra duos[d] mēses post q̄ ab ap. se. redisses votū quod emisisti ipleturum. Cūqȝ termino ipo trāsacto nō curasses quod vo ueras adiplere. tandē existēs voti transgressor vocat⁹ fuisti ad regimen eccl'ie gebenēsis: ⁊ infra. Nos igitur. t. di. consu limus: vt ſi tuam sanare desi deras ꝯscientiā regimen resi gnes eccl'ie memorate: ac red das altissimo vota[e] tua. Qꝺ ſi capitulū gebeñ. eccl'ie te post modū canonice duxerit eligē dū[f] electionē recipere poteris de te factā. Honorius iij. hareł beñ. ⁊ bengad. prepositis.

Postulastis a nobis an ꝓfessis ordinem regula rem: quorū alter cruce signa tus ē: ⁊ reliqu⁹ charactē cru cis desiderat isigniri: liceat vi cesimā[g] ꝓuentuū eccl'iaꝫ vra rū deputatā succursui terre sā cte deferre vobiscū: ⁊ infra. Di scretioni vr̄e taliter rñdemus ꝙ ſi eccl'ie vr̄e per absētiā ve strā enormiter[h] non ledant. ⁊ vos vtiles fueritis terre sācte verbo[i] pariter ⁊ exemplo[k] qꝺ conscientie[l] vestre duxim⁹ re linquendū dimissis procura toribus[m] idoneis in ecclesijs vestris potestis ⁊ tenemini[n] vo tum peregrinationis iplere: ⁊ sic potest in vsus vestros tran sire vicesima ecclesiarum ve strarum terre sancte subsidio deputata.

[illegible] bonum ⁊ ca [illegible]

Gregorius nonus archiepi scopo neapo.

Theodosius: ⁊ in fra. Alicui mona sterio nec tu nec ꝓbiti tui pt̄ dilligē tiā disciplie⁹ aliqd

i Verbo. s. pdicationis qꝛ lꝫ ꝓp officiū suum inhabi les sint ad pugnā dum: possūt tamē i alijs se vtiliter hre ꝫ. eodem ex multa

k Exeplo bone vite. s. ꝙ vbo ⁊ exē plo dicimur predi care. xliij. distin. sit rector

l Conscientie ve stre. ecce ꝙ relinqu tur aliquis ꝓprie conscientie sue: nc ꝫ. e. proximo. ⁊. xxx iij. q iiij. vir. cum ꝓ pria. supra de re nun. nisi cum pri dem. in fi. ⁊. xxxiij. distin. habuisse. ⁊ iiij. distinctio. deni qȝ. ⁊. xv. questione viij. c. i. ⁊ supra de iureiuran. mulie ri. quia de nemine presumendum est ꝙ sit immemor sue salutis. i. questio ne. vj. sancimus.

m Procuratori bus. Nota. argu mentū. ꝙ prelatus quando se absētat ab ecclesia iusta de causa ⁊ de licentia superioris dimit tere debet procuratorem in loco sui qui procuret vtili tatem ecclesie.

n Tenemini. Sꝫ quare dicit tenemini cū alter istorū nōdū fecerit votū ꝫ dicat tm̄ desiderat isigniri. Sꝫ dic ꝙ iste lꝫ votū adhuc non emiserit iam in animo suo ple ne deliberauerat ⁊ ꝓpositū suū in h firerat: vñ sine pctō ꝯuenire nō poterat. xvij. q. i. q bona. sic. ꝫ. e. c. ij. alr̄ non diceretur transgressor. ꝫ. e. licet.

t Theodosius. discipline hoc intellige cū mona

abi ppl'z nõ hñt; q: tũc sola disciplia obẽt vt. rvi. q. i. cũ p vtilitate. nisi sit hõestũ fruitũ obitũ et ɔstitutõe vl' cõsuetudie. rviij. q. ij. seruitiũ. z. i. q. iii. qsitũ. s. n. haberẽt populũ: tũc mõasteria subsũt epo rõe populi q ad legez dioecesanã: ar. rviij q. ij. eleutherius. de h dcm ẽ. s. ð of. or. dilect' filius.

c Inferatis. nisi hoc solũ qd canones iubẽt. rviij. q. ij. h tñ qd sit lucrosũ

b Accesserit. i. vita qm ñ i morte cã sepulture aliquid relinquat: ide eps oz h'ẽ cãonicã põtõem. s. ð sepul. ð his. z. c. cũ super z s. de testa. requisisti. nisi cõsuetudo repugnet.

c Monachi. p'. cio. j. de simo. qm simoniaca

d Peculium. nisi pro iniuncta administratõe: vt. j. sequitur.

e Parochialis. e sic pz q mõachi singuli in parochialibus eccl'is esse nõ debẽt. z istud qdem ius cõe ẽ qd hic dr et dispensatione tñ vz q mõachus põt pfici i parochiali eccl'a. rvi. q. i. i parochia. cũ pro vtilitate. doctes. c. si mõachus in collegiata vero eccl'a vz q ð iur cõmũi possint eligi. j. e. q dei tiore. z ar. s. n. pr. p tuas. z.

f Ve soli. vij. q. i. illud. lrri. di. i cmnibus.

g Ad sacros ordines. z isuper de monasterio expellatur fm q traditur. j. ð simo. qm simõiaca. vel oz sibi pecũia restitui: z i tret aliõ mõastẽriũ: s. eodẽ titulo vetes.

molestie inferatis:[c] aut siquid illic q diuersorum deuotõe accesserit[b]: vobis vendicari estimetis cũ monachis ibi fuiẽti h' debeat pficẽ qcqd a fidelibus taliter offerri cõtingit.

Ex concilio laterañ.

Monachi nõ precio[c] accipiant in monasterio nec peculiũ[d] pmittant habere nec singuli p villas z oppida p quascunq parochiales[e] ponant eccl'as: sed in maiori cõuentu aut cuz aliqbus fribus maneãt. nec soli inter seculares hoies spũaliũ hostiũ conflictũ expectẽt: salomõe dicẽte: ve soli[f]: qz cũ ceciderit: nõ nõ ẽ q subleuet eũ. Siqs autẽ exact' p sua redẽptõe aliqd dederit: ad sacros ordines[g] ñ ascẽdat. Is vero qui cũ recipit officij suspensione mulctet. Qui vero peculiuz habuerit nisi ab abbate fuerit ei pro iniuncta administratione pmissum[h] a cõmunione rẽoueatur altaris z qui in extremis cum peculio iuẽtus fuerit z digne nõ pẽitueri: nec oblatio p eo fiat nec inter fres accipiat sepulturã[i]: qd ẽt de vniuersis religiosis pcipimus obseruari abbas autẽ qui diligẽter ista nõ cauerit officij sui iacturaz se nouerit incursurum. Prioratus quoq seu obedientie p cij donatione nulli tradũtur[k] alioquin dantes z accipiẽtes a ministerio fiant ecclesiastico alieni. Priores autẽ cuz i ecclesijs conuentualibus per

electionẽ capitulorũ suoz canonice fuerint instituti: nisi p manifesta z rõabili cã nõ mutẽtur[l]: videlicet si fuerint dilapidatores[m]: si incõtinenter vixerint: aut tale aliquid egerint: p quo amouendi merito videantur: aut si ẽt p necessitate maioris officij de cõsilio fratrũ fuerũt trãsferẽdi.

Ex. iij. abbatibus z cõuẽtibus cisterci. ordinis.

Recolẽtes q'r hec sãcta plãtatio: z infra. Dolẽtes dicimus: q si nõ ab omnib' neq in oib': a plerisq tñ z in pluribus ab illa sancta istitutõe ẽ decliatũ: in tñ vt ali qui ex vobis patrie[n] istitutõis obliti contra ordinis vestri regulaz villas eccl'as[o] z altaria[p] possidẽt fidelitates z hõinia[q] suscipiũt iusticiarias[r] z tributarias[s] tenẽt: z infra. Ideoq precibus z monitis exhortamur: quatenus domus ille q a prima sui origine in ipso ordine sunt fundate: constitut i terminis sint contente: z ifra. Si. n. relictis originalibus ordinis institutis ad cõia voluẽritis aliorum monasteriorum iura diuertere: oportebit vos cõmũi iure censeri: qz dignũ est: vt qui similem cuz alijs vitam suscipiunt similem sentiant in legibus disciplinaz. Ceterum domus ille que de alijs institutionibus ad vr'z ordinem se transtulerint vr'is oio se satagant vsibus conformare: z relictis possessionib' vl' ẽt

ditio frãgit: ar. ad h. ff. si vsufruc. pe. l. i. §. i. ff. ð vsu. z habi. § neq. z. C. ð isti. sub cõdi. repbẽdẽda. ar. ɔ̃ mãifestũ. j. ð cõdi. appo. c. vlt. vbi dr q si ɔdino q fit ɔ̃ substãtiã mrimonij appo nat in mrimonio mrimoniũ nullũ ẽ: h hec cõditio ð pprio retin ẽdo ẽ ɔ̃ sbstãtiã mõachat': vt vz: q: dñs papa i eo dispẽsare ñ põt: sicut nec icontinẽtia. j. e. cũ ad monasteriũ in fi. z ẽ ar. ad h. z rrij. q. ij. solet. In hac opinione fuit hug. z idẽ credo q ñ sit mõach': qz ppietatis abdicatio z cõtinẽtia castitatis sũt ð sbstãtia mõachat' sicut i mrimõio carnali. Ar. ɔ̃. s. ð cõuersi. cõiuga. dudũ.

i Sepulturã. sic. j. eo. cũ ad mõasteriũ. z. c. supquodã. z hoc idẽ locum hz in quolibz quẽ ɔ̃stat decessisse i mortali peccato. lrrviij. di. neq apo rij. q. ij. p obeuntibus. z rrij. q. v. placuit.

k Nulli tradãt. vt fiat ibi custos z vel pcurator ibi cõstituat. i. q. i. si eps z. q. iii. saluator.

l Nõ mutẽt. hoc itelligit ð ill' q istituũtur ppetuo p cãonicã electiõem capli z ɔfirmatõem supioris: isti sine certa cã remoueri ñ dẽt: qz sine culpa nẽo puari dz iur suo lvi. di. satis puersũ. z. rvi. q. vlt. suetũ. z. r. ð iudi. c i. aliij pores q p electõem cãonicã ñ creant: ad volũtatẽ abbatũ suoz remouent. j. e. cũ ad mõasterium. §. tales. z h' i regula rib' ñ ɔfirmãt pozat'. s. de cõfir. porrecta. z.

m Dilapidatores. pp hoc hñ remouent. iij. q. ij. q: ea q. z. j. ð sim. lz heli. z. c. p tuas. z. s. de offi. deleg. venerabilis. z h si pbẽr: z pp incõtinẽtiam remouet abbas. rviij. q. ij. siqs abbas.

n Recolẽtes. obliti q eam sciuerunt.

o Eccl'as. quas pñt habere nigri monachi.

p Altaria. i. q. iii. quesitum. vbi ecclesie vulgari vocabulo altaria nũcupant: h h restringitur ad dẽcimas pp verbũ eccl'as.

h Administratõe pmissũ. al's ppriũ h'ẽ ñ põt. rij. q. i. ñ dicatis. rrvij. q. i. monacho. rviij. q. i. c. vlt. z. j. e. cũ ad monasteriũ. Ar. ɔ̃. rrrij. q. i. de viduis. Illud planũ ẽ q monachus ppriũ h'ẽ ñ põt: imo z si sub ea cõditiõe fieret mõachus: vt hẽat ppriũ: cõditio frãgit z remãebit monachus: ar. j. ð cõ. appo. qcũq. vbi ten: mrimoniũ z cõ

q Hõinia. vasallis feudũ ab eisdem tenẽtibus.

r Iusticiarias. i. officia iudicum secularium q iusticiarij in aliquibus locis appellantur.

s Tributarias. i. officia colligentiũ tributa qui tñ ð teruiũt

deo:talib⁹ se iplicare nō debēt.xxi.q.iij.c.i.⁊.ij.

f Cōstitui; fmis.q: glz eē ɔtētus fmis suis.xij.q.i.c.i.⁊.ẽ.ꝺ

u Cēseri.q: p hoc puilegio suo renūciare videt. (sepul.c.⁊

eiꝰ abutūr.e.xi.q.iij.priuilegiū.si.ẽ.ꝺ vi.⁊ ho.cle.c.vlt.⁊.ẽ.ꝺ

cle.cōiu.ex pte.q: duplici iure cēseri nō debēt.xij.q.ij.cogno

uimus.in fi.⁊ supra de

deci.cū in tua.

a Uel cōmutatio.dat; villis pagris:q: villae. bīe ñ debet.vt.ẽ.ꝺ.

b Coaptēt.⁊ ita id qꝺ aggregat alij ipsius nāz imitari ꝺz.xvi.q.i.⁊ tē poris qlitas.⁊.c.se.⁊.ẽ. ne se.va.c.i.vbi notatur de hac vnione.

c Super qꝺā ꝓpriuz qꝺ ꝯ cū talib⁹ ñ dignat̄ dñs fieri ꝑsaliq eorū.xij.q.i.clic⁹.⁊.c.nolo

d Sepultura ꝓ eo ꝙ i mortali pctō mortuꝰ ē. si.c.ẽ.e.mōachi.§.q vo ⁊.j.c.c.ij.p talibus.n.sacta ñ orat eccl'a.xij.q.ij p obeūtib⁹.⁊.xxiij.q.v. placuit.hec.

e Mario scandalo.p quo vitādo multa fiūt ⁊ omittūt:dūmō sine pctō mortali possint fieri vel omitti.i.de no.o.nūci.cū ex iniuncto.

f Proiici.si ossa illius possint discerni ab alijs ẽ.de sepul.sacris.

g In filib⁹.sic.ẽ.ꝺ rescrip.iter ceteras.⁊ ita ꝺ fil' s⁹ ad filia ꝓcedēdū ē.ff.de legi.nō possūt.h.

h Quod dei tiorem ꝯ pmissionē.ex qua obligatus fuit ad obseruātiā regularē ꝑuādam: lz nō fecerit ꝓfessionez. vñ possz cōpelli ex sua pmissiōe si nollet.ẽ.ꝺ regul.porrectū.⁊.ẽ.ti.pr. p tuas.

i Ministrares ibidē. aliꝰ nō poterat ibi ministrare:nisi de lnia epi cū iā renūciasset offitio plebanie qꝛ̄tū i se fuit.ẽ.de renū.q: i dubijs.tū itellīgo ꝙ renūciatio tēuit.

cōmutatis^a qs institutio verā non recipit sic se^b oibus religioni vr̄e coaptēt^b:vt queādmodum gaudēt se i societatē ordis ⁊ habit⁹ idētitatē assūptas sic ēt i pauptate seclariū rez se letēt vīs istitutoib⁹cōformatas. Clemens.iij.

Uy qꝺā cāonico regulari:q i articulo mortis agēs lz a pore suo cōmonit⁹ ꝓpiū qꝺ ꝯ^c regulā latent hūeret:noluit resignai:⁊ sic diez clausit extremū:⁊ fuit iter alios fr̄es traditus sepulture:⁊ i fra. Inq.t.t.r.ꝙ ille cāonicus ñ tm̄ fuit chrīstiana sepultura^d puand⁹:vez ēt si sine maximo scādalo^e potuit fieri ꝺ ipsa ꝓijci^f dignus ē ecclesia. Hꝺ^g autē cū forte cōtigerit i filib⁹^g est agēdū. Inno.iij.v.plebano sancti gratiani.

Quod dei tiorē ꝑ ocl's hēas:ex fructibus tuis colligit̄ euidēt:cū opa q̄ facis testioniū phibeāt ṽitati. Sāe quōdā desiderās ad frugem melioris vite trāsire:officium plebāi resignās corā frib⁹ sancti victoris bonoñ. ꝓmissiōe^h de tua conuersiōe fecisti:neq ꝓfessionē solēnē emittēs neq habitū religiōis assumēs:sed parochiani pleb eiusdem attendētes te laudabilit ꝑfuisse a florētino epo ipetrauerūt vt ministrares^i ibidem. hoc ēt p.presbyter cardialis tūc ap. se.le.proponitur annuisse: qꝺ

iā dicti parochiani a nobis ratum haberi suppl'r postularūt ꝑsertim cū de lnia prioris sancti victoris noscaris hactenus id fecisse. Lz aūt i lateraū. cōcil. de mōachis caueat̄ ne singuli p villas ⁊ oppida p quas cunq pochiales ponant̄ eccl'ias ⁊ cetera:q: tū illud de cāonicis regularibus spāliter nō canetur:q ⁊ si sanctoꝝ mōachorū cōsortio nō putent̄ seiūcti:regule tñ inīarūm laxiori^l:⁊ per antiquos canōes^m ēt mōachi pñt ad eccl'arū parochialiuz regimē i ꝑsbyteros^n ordiari:exquo debent pdicatōis officiū quod priuilegiatum^o ē exercere:sic annuēduz duximus postulastis:vt exercens plebani officiū si cōmode fieri poterit:vnum canonicum regularē tecuz hēas ad cautelā:cuius in his que dei sunt ⁊ regularis^p obꝑuātie tā cōsortio ꝙ solatio pfruaris. Idē abbati ⁊ conuentui sublaceñ.

Cum ad mōasteriū sublaceū:⁊ ifra. Firmat inhibuim⁹:neq decetero mōachoruz lineis cāisis vtent̄:⁊ ifra Prohibem⁹ qz districte i ṽtute obedie sb obtestatione diuini iudicij:neq mōachoꝝ ꝓpriū^q aliqd mō possideat sz si qs aliqd hēat ꝓpriu:totū icōtinenti resignet. Si vo post hec ꝓprietatē aliquaz fuerit dephensus hēc: regulari mo

di.ꝑscis. Alij dicūt ꝙ nec hodie possūt:nisi ex dispensatōe cū lateraū.cōciliū lꝫ ꝓhibeat.ẽ.e.⁊.ij. Sat; pot dici ꝙ oli mōachi ñ poterāt ꝑfici eccl'ijs nisi ex necessitate.vt.lv.di.ꝑscis.hodie possūt ēt vtilitate suadēte. Regulares:vt dic̄ lꝫ licite possūt eligi ad regimē ecclāꝝ vul

tat; cāt de iuf cōmū:vt vitar.ẽ.ti. xri.ꝺ tuas. Sz lꝫ ē diā iter mōachos ⁊ cāonicos regulares:ꝙ mōach⁹ tenet hīe socios secū sui ordinis.ẽ.e.ti.c.ij.⁊.j.ꝺ capel.mo.c.pe.⁊ vl.lz regulares ad hūc tenētur:nisi cōmode possint:vt h ꝺ sz ita teqꝫ ꝯvꝫ innui:vbi dic̄ sic annuēdū ⁊c.⁊ h tuius ē di.cēdū. Preterea dic̄ lꝫ circa pncipiū:ꝙ plebanus ille ꝓmisit cū fecerat solūmō de sua cōuersione:nec ꝓfessiōe; fecit nec habitū religiōis assūpsit:ita nō fuit regularis:⁊ ca. pliꝰ i voto fuit ꝓcessū qꝺ pꝫ p hāc iraz Quare ḡ papa nō mādat:ꝙ votū suuz dño reddat:ne dicat̄ votū trāsgressor:ꝙ ꝙ signat ꝯ ⁊.ẽ.ꝺ.n.pri.p tuas vot dic̄ papa ꝙ resignet regimē eccl'e gebeñ.⁊ reddat domio vota sua:⁊ postea si electus fuerit poterit electiōez recipe de se fcam. pt rñderi:ibi nece fiebebat resignare epātū:aliter ñ poterat fieri mōach⁹ aut regularis cāonicus cū eccl'a gebeñ.esset secularis ⁊ postmoduz sine aliqua dispensatō

ne pōt eligi in epm siue cathedralis eccl'a sit regularis siue secularis propt excellēnā episcopalis dignitatis:sic clic⁹ secularis pōt eligi i epm siue eccl'a sit seclaris siue regularis:lꝫ vo ēt si esꝫ iā cāonic⁹ regularis: nihilomin⁹ posit dispēsatiue assūi i plebanū:ꝙ misto fōti⁹ posat ibi remanē ꝺ lnia epi ⁊ poꝛ dispēsatiue:sz ꝯ ꝓmissiōe ñ posset dispēsar :cū rnūciatō sua ñ tēuissꝫ simplr:iō dispēsat papa cū ꝯo ꝑ ꝓmissiōe vt remāeat i of.plebani pp

k Lateraū.cōcilio.ẽ.e.mōachi.

l Laxiori.aꝯs eqparāt mōachi ⁊ cāonici regulares i multis v.q.iii ꝑsl clic⁹.⁊.j.ne cle.vl mo.ꝯ specula.⁊.ẽ.ꝺ postl.ex pte.

m Cāones.xvi.q.i.doctos i pochia.⁊.lv.di.priscis.

n Regimē i ꝑsbyteros.vtrū mōachi ꝺ iure cōi vel ex dispēsatōe possint ad regimē aiarū assumi:dubitari cōsueuit. Dicūt qdā ꝙ hodie possūt ꝺ iur cōi:alij nō ex dispēsatione.vt.lv.

maius bonū nō facta aliq̄ pfessiōe: ⁊ ex hoc pmissione pz viuē regulariſ tāq̄ pfessus: vt dic̄ i ſi. gdā tñ dicunt ꝙ fecerat pfessionē: ſꝫ ex lr̄a hoc ñ colligiſ: ſꝫ i illa dcre. g̃tuas. nō petebaſ dispēſatio: vt ibi remaneret tāq̄ mo nach⁹: ſꝫ petebat ꝯſiliū qd̄ ei faciendū eſſꝫ ſup voto: qd̄ fecerat: papa rñdꝫ ſibi de iure: ꝙ red dat dño vota ſua: ⁊ ſic ñ ꝯdicit huic: ⁊ ſi idē fuiſſꝫ peti tū: id fuiſſꝫ rñſū. b

dispenſat in ordine. J. de eo q fu. ex. rece. cū. b. Jtē diſpenſat cum eo q excōicatus ordines ſuſcepit. J. de ſen. ex. cū illeꝫ. ſo. g Delicat⁹. ar. ad h. xli. di. ſi cogant. ff. ad. l. fla. ꝺ pla. l. ſi. a Perpetuo. h verū eſt qñ non eligiſ canonice a caplo: ſed abbas ꝯmittit ei adminiſtrationem. de hoc habes. ꝫ. e. c. ij.

b Amoueri. iſti ēt regulares canōice electi ex leuibus cauſis remouēt J. de ſimo. per tuas.

a Priuilegiatū. i hoc ē puilegiatū offiū pdicandi: qꝛ nemo oꝫ pdicare: niſi ei ſit ꝯmiſſum ab epo loci: vel ab apo. ſe. J. ꝺ here. ex cōicam⁹. §. qꝛ vo. ⁊ illi q p electionē ad hoc eliguntur.

p Et regularis. Sꝫ nūqd̄ tenet regulā obſeruare pp illā pmiſſionē. di co ꝙ ſic: vt dixi. ꝫ. e. c. in pn. ⁊ ita pꝫ: ꝙ p ſolam pmiſſionem obligatur qs ad obſeruantiam regularem. ber.

q Cum reprꝫ. ſic. ꝫ. eo. c. ꝫ. ⁊. c. ſup quodam.

r Reſignet. ꝫ. e. monachi.

ſ Expellatur. vel ſit mitti i arcti⁹ monaſteriū ne euageſ vt ſic peniteat ⁊ ſtimat illū: ar. xvj. q. vj. ꝺ lapſis. ⁊. xxvij q. i. ſigs rapue it.

t In morte. ec⁹ ſi i vita q: tunc oꝫ ꝯuerti i vtilitatē ecclesie. ꝫ. de of. ord. quanto. ⁊. xviij. q. ij. abbates.

u In ſterglinio. ſic. ꝫ. eo. monachi. ⁊. c. ſup quodā. qꝛ i morte i petō dceſſit: vt ibi dr. Ar. ꝯ xxiij. q. vlti. gcūqꝫ. ſꝫ illud itelligiſ de penitēte: ſꝫ ad frōtē alioꝝ nō orat p eo

p. de monaſterio expellatur ſ nec recipiaſ vlteri⁹: niſi peniteat ſm mōaſticā diſciplinā. Qd̄ ſi ppetas apud quēq̄ inuēta fuerit i morte ipſa cū eo i ſignū pditiōis ex monaſteriū in ſterglinio u ſubterretur ſm ꝙ beat⁹ gre. narrat in dialogo ſe feciſſe. vñ ſi quicq̄ alicui fuerit ſpāl'r deſtinatū: nō pſumat illud accipe ſꝫ abbati vel priori vel cellerario aſſigneſ. Jn oratorio vō refectorio ⁊ dormitorio ꝯtinuū ſemp ſilentiū obſerueſ: in clauſtro quoqꝫ certis horis ⁊ locis ſm antiquā ꝯſuetudīē mōſterij laudabil'r obſeruata. Jn refectorio vō null⁹ oīo carne veſcaſ x. Nec i qbuſdā ſolēnitatib⁹: ſic aliqñ fieri ꝯſucuit: quētus exeat cū abbate paucꝫ ibi relictis: vt ex refectoriū edāt carnes: cū ill' dieb⁹ pcipue regularis diſciplia ſit ſtudioſi⁹ obſeruāda. Sꝫ nec ex refectoriū niſi in ifirmatorio eſū carniū credāt ſibi licē: ꝑꝑ ex indulgētia y poſſit abbas inſ dū aliqs frūꝫ nūc hos nūc illos: put neceſſitas poſtulauerit aduocare: ipſoſqꝫ ſecū i camera ſua meli⁹ ⁊ plenius exhibere

Porro debiles ⁊ īfirmi q munitiōe idigēt vl aliq̄ medicina: ñ ſeorſū i cāeris: ſꝫ oēs i infirmatorio q̄ neceſſaria fuerit ſibi tā i carnib⁹ q̄ꝫ in alijs recipiāt ꝯpetenſ. Qd̄ ſiqs eorū debilis fuerit aut ēt delicatus z: vt ñ poſſit cōib⁹ cibis eſſe ꝯtent⁹: ſic ei puideaſ ſine ſcādalo alioꝝ: vt ſi abbas vl por

voluerit in refectorio miſericordiā face: ſpālem cibum aliquē ꝯpetentē ñ añ illā: ſꝫ āte ſe faciat apportari: de q̄ ipſe illi faciat pitantiā p ſuſtētatōne nature. Tales āt ad agēda officia mōaſterij deputenſ: q fideles fuerit ⁊ diſcreti. Nec alicui ꝯmittaſ aliq̄ obedētia a ppetuo poſſidēda tāq̄ꝫ in ſua ſibi vita loceſ: ſꝫ cū opōtuerit amoueri b ſine ꝯdictiōe q̄libet reuoceſ. Prior āt p ceteris p⁹ abbatē potēſ ſit in ope ⁊ ſmone: vt exemplo vite vō hoqꝫ doctrie frēs ſuos ⁊ inſtruere poſſit i bono ⁊ a malo ēt reuocaſ zelū religiōis hñs ſm ꝯſciam ⁊ delinquētes corripiat ⁊ caſtiget: obediētes foueat ⁊ cōfortet. Abbas vō cui oēs i oibus c reuerenſ obediāt: quanto freq̄ntius potit ſit cū frib⁹ i ꝯuentu vigilē curā ⁊ diligētē ſollicitudinē gerēs de oib⁹ et de offō ſibi ꝯmiſſo dignā deo poſſit reddē rōnem. Qd̄ ſi puaricator ordis fuerit aut ꝯtēptor: ſeu negligēs d aut remiſſus p certo ſe nouerit ñ ſolum ab offō deponendū: ſed ⁊ alio mō ſm regulā caſt.gā d, dū cū offenſa nō ſolū ppria veꝝ ēt aliena de ſuis māib⁹ e regraſ. Nec eſtiet abbas ꝙ ſup hñda ppetate poſſit cū aliquo mōacho dıſpēſare: qꝛ abdicatio ppetatis f: ſicut ⁊ cuſtodia caſtitatis adeo ē annexa regule monachali: vt ꝯ eā nec ſummus pōtifex poſſit licentiam indulgere.

dem in concilio generali.

c In oib⁹. qꝛ tota ptās mōſterij ad abbatē ptinet. xviij. q. ij. nullū. ēt ſi dnſi eſſꝫ mādatū ei parēdū ē. xxxiij. q. i. qd̄ cūpaſ.

d Negligēs. qñ p negligētia pōt rmoueri. xvij. q. ij. ſiqs abbas. ⁊. lxxxi. di. dcm. ⁊. lxxxvj. di. c i. ⁊. xi. q. iij. placuit. ⁊. c. di. qñ. ⁊. i. q. i. §. ecce cū bonorꝫ. ⁊. C. ꝺ off. pfec. ori. ſiqs. ff. ꝺ cuſto. exh. re. cāceri. ⁊. l. mili. qd̄ verū ē: ſi ē magna negligētia. ff. ꝺ. v. ſi. magna. io.

e De ſuis manib⁹. ſic ꝫ. de of. or. irrefragabili vbi inētē pcōdātiaſ ꝺ h

f Abdicatio ppetatis. Et ita hēs h: ꝙ papa in mult' pter articlos fidei diſpēſare ñ pt. ſ. v. mōach⁹ ppriū hēat ſ voto ꝯtinētie. Jtē i ſcdo gdu ꝯſanguitat. ꝺ ꝺ re. ſpol. lrās ſtē necꝫ apłꝫ. xxv q. i. ſi qdā. Jtē nec ꝙtuor ꝯcilia. xv. di. ſic. qd̄ vꝫ ꝙ q̄ꝫ veꝝ ñ ē: q ñ papa diſpēſat ꝯ multa ſtatuta q̄tuor ꝯciliorꝫ q̄ꝫue ꝯcilia ñ audeat reprobare: ⁊ tñ qd̄ h dic̄: veꝝ ē ꝙ papa ñ pōt i his diſpēſare: qñ abdicatio ppetatis ⁊ cuſtodia caſtitatis ſit de ſubſtāntia mōchat⁹. Ui. e io. dicūt ꝙ papa ñ pōt diſpēſare: vt i mōchus hēat ppriū exiſtēdo mōach⁹ ſꝫ ꝺ mōacho pōt facē nō monachū. Alij dicūt ꝙ pōt diſpēſare pp plenitudinē ptāt: ꝙ mōch⁹ habeat ppriū qñ pt auferre ſuāꝫ regulā ar. C. de rei vx. ac. l. i. i pn. ⁊ ꝺ nihilo pōt aliqd face. iij. q. vj. h

eccłā: ſic ꝯtigit ꝺ his q moriūſ i tormeamētis. J. ꝺ tor. c.

x Carne veſcaſ. ꝺ ꝯſ. di. v. carnē. (⁊. ꝫ. J. ꝺ rap. c. q.

y Indulgētia. ſic ergo abbas pōt diſpēſare i regula mōchali q̄tū ad eſū carniū: vt h ⁊ ar. ꝺ ꝯſe. di. v. carnē Jtē in cella ſpāli ꝯſtituēda. xx. q. vlt. monachum. Jtem

ꝙppe. ar. ꝺ ꝯſe. di. ij. reuera ⁊ exponūt qd̄ h dic̄: ñ pōt liciam indulgē. i. ñ ꝯgruit ptāti illi⁹. xxxij. q. v. ſi paul⁹. Puto veꝝ eē ꝙ papa i his duob⁹ liciā idulgē ñ pt: et lrā iſta dic̄: ēt ſi vellꝫ. nā ꝯ votū caſtitat diſpēſaſ ñ pt: qꝛ nullū īuenit eq̄ bonū: i. ꝙ poſſit ꝯmutato ſiciꝫ: qꝛ nihil ē meli⁹ ꝯtiētia: qꝛ v̄gitas i pler pad: ſū

Jnn. et hosti. et multi alij dicunt, q propter rep[...] fabile cam bene posset papa in voto continentie dis[pen]sare. Sed et s. tho. in scripto dicit, q illi probabi[lius] dicunt, qui asserunt, q si commune bonum tot[ius] [...] regni vel prouincie expeteret, posset papa in vo[to] continentie et religionis dispensare. [...]

xxxiij.q.i.nuptie.⁊ castitas sola ē: q̄ cū fiducia pōt deo anias p̄ntare: in auc. de leno.§.sancim⁹.coll.iij.⁊ nullā ꝯmutatiōez pōt dare hō p aīa sua: cū sit p̄ciosior oībus reb⁹. xxiiij.q.iii.si bēo.ar.xj.q.i.p̄cipim⁹. Itē nō ꝙ monachatio p̄iudicat oīb⁹ votis. Ueto.f.peregrinatiōis.ē.de vo.scripture. Itez p̄iudicat ēt iuramento.j.de spon. ꝯmissum. Item maior ē q̄ȝ penitentie iᵽositio.xxxiij.q.ij.admonere. Itez preiudicat matrimonio ante carnalez copulā.ē. de ꝯuer.ꝯiu. ex publico ⁊.c.ver. ⁊.c.ex parte.b.

a In singul. s.saluo iure diocesanoꝝ. in visitationib⁹ p̄curatiōi b⁹⁊ correctionib⁹: Et ē ar. ꝙ protestatio necessaria est si.ix.q.iij.saluo. ⁊ vij.q.i.pontifices.

b Nō ꝯsueuerit.p hoc vt ꝙ abbates exēpti teneanſ venire ad tale capitulū.qḋ verū est.j.in.c primo.§.si vero. ⁊.§.ꝙ si abbas.

c Ad hoc aptuȝ. habita rōe distantie: quo ad oēs.lxiij. di. cum longe.

d Istis q̄ttuor. Quid iuris sit q̄ñ plures sūt iudices: ⁊ in pari vel ipari numero ... de re iudi.c.vlt.ꝫ isti nō videnſ delegati: ꝫ poti⁹ ordinarij auctē bui⁹ cōstitutōis a se.apo.vñ fm hoc si dissentiūt i numero pari: tꝫ snīa eorum q absoluūt.ff. de re iu.inter pares.⁊.ē. de re iu.c.vlt.

e Et appellationez remotis. ingsitio ista fit cā correctiōis ⁊ r̄formatōis qr locū ñ hꝫ appellatō.ē de ap. rep̄hensibil. ⁊.c. cū sp̄āli.i fi.⁊.ē.ꝺ off.or. irrefragabili.nisi forsan modū excederet: vt ibi: vbi de h. Nec ēt recusari p̄nt qr cū eos elegerint: eoꝝ p̄sonas approbauerūt.iij.q.iiij.offerat. ⁊.ē. de cā.pos.cū olī.nisi ex noua cā supueniēte.ē.ꝺ of.dele. insinuāte.qr ista recusatio nulli est denegāda.iij.q.v. quia suspecti.⁊.C.de sen.⁊ interlo.om. iudi.l.vlti.ar.

f Proportionalit.i.p nūero p̄sonaꝝ. ⁊ fm facultates cuiuslibet sic̄ in

In singulis r̄gnis siue p̄uincijs fiat de triēnio in trienniū saluo iure diocesanorum^a pontificuȝ cōe capitulū abbatum atq; prioꝝ abbates p̄prios non hn̄tium: qui non ꝯsueuerunt^b tale capl̄m celebrare: ad qḋ vniuersi conueniant prepeditionem canonicā non hn̄tes apud vnum de monasterijs ad hoc aptum^c hoc adhibito moderamīe: vt nullus eoꝝ plusq̄ȝ sex euectiones ⁊ octo personas adducat. aduocent autem in huiusmodi natiuitatis primodijs duos cistere.orꝺ. vicinos abbates ad prestandum sibi consilium ⁊ auxilium opportunū: cuȝ sint in huiusmodi capitulis celebrandis ex longa ꝯsuetudīe plenius informati: qui absq; ꝯdictione duos sibi de ipsis associent: quos viderint expedire. ac ipsi quattuor presint capitulo vniuerso: ita ꝙ ex hoc nullus eoꝝ sibi auctem prelationis assumat: vñ cum expedierit p̄uida possit deliberatione mutari. Huiusmodi v̄o capl̄m aliquot certis diebus ꝯtinue iuxta morem cisterci. orꝺ. celebretur: in q̄ diligens habeatur tractus de reformatione ordinis ⁊ obseruātia regulari ⁊ quod statutuȝ fuerit illis quattuor^e approbantib⁹ īuiolabiliter obseruetur oī exꝯcusatione ⁊ ꝯdictiōe ⁊ appellatione remotis^e: p̄uiso nihilominus vbi sequenti termīo debeat caplꝫ celebrari: ⁊ qui ꝯuenerint vitaȝ ducant cōez: ⁊ faciant p̄portionaliter^f siml' omnes cōes expensas: ita ꝙ si non oēs poterunt in eisdem: saltē plures simul in diuersis domib⁹ ꝯmorenſ. Ordinenſ etiam in eodem caplo religiose ac circunspecte p̄sone: q̄ singulas^g abbatias eiusdem regni seu p̄uincie ñ solum mōachorum sed etiam monialiuȝ fm formam sibi p̄fixam vice nostra^h studeant visitare: corrigentes ⁊ reformantes q̄ correctionis ⁊ reformatiōis offō viderint indigere: ita ꝙ si rectorē loci cognouerint ab administratione penitus amouēdum: denuncient ep̄o p̄prio^i: vt illum amouere procuret. Quod si non fecerit: visitatores hoc referant ad apostolice se. exam̄. Hoc ipsum regulares canonicos fm ordinez suum volumus ⁊ precipimus obseruare. Si v̄o in hac nouitate quicq̄ȝ difficultatis emerserit quod p predictas personas nequeat expediri: ad apostolice se. iudicium absq; scādalo referaſ ceteris irrefragibilit' obseruatis: q̄ cōcordi fuerint deliberatione p̄uisa.

Porro diocesani ep̄i mōasteria sibi subiecta ita studeant reformare: vt cum ad ea p̄dicti visitatores^k accesserit: plus in illis inueniant qḋ cōmendatione q̄ȝ qḋ correctiōe sit dignū: attentissime p̄cauētes: ne p eos dicta mōasteria indebitis oneribus aggrauētur: qr sic volumus supioꝝ iura obseruari: vt inferiorum nolum⁹ iniurias^l sustineſ. Ad hoc districte p̄cipimus tā diocesanis ep̄is q̄ȝ p̄sonis que preerunt capitulis celebrandis: vt p censurā ecclesiasticaȝ appellatōe remota ꝯpescant aduocatos patronos vicedominos rectores ⁊ consules magnates ⁊ milites seu quoslibꝫ alios: ne monasteria presu

n aui fit collatio fm p̄portionem ⁊ estimationē rerum. ff.ad.l.rhod.de iac.l.ij.§.cum in eadem.

g Singulas abbatias.⁊ sic exemptas.j.c.p̄xi.§.qꝫ si abbas.ver.hec eadem.

h Uice nr̄a.tā q̄ȝ delegat⁹ auctē bui⁹ ꝯstōnis.si.ē.de of.or. irrefragabili Hungd p h sit p̄iudiciū ep̄o loci. vī ꝙ nō p h qḋ dicit i p̄nc.saluo iure ⁊c. vñ satis pōt dici: ꝙ ubi tūc demū corrigēt cū ep̄s ē negligēs qr al's nulla visitatio vl' correctio necessaria ē: alioq̄ narēt mōsteria ex eoꝝ accessu: ⁊ alioꝝ iurisdictōez vsurparēt: cū sua iurisditio ep̄o nō auferaſ. vñ ordo ep̄oꝝ confund.f.xi.q.i.p̄cepit. Uſ ēt ꝙ si ep̄s esset negligēs ꝙ p̄mo debeat admōeri.argu.ē.ꝺ off.or. q̄ȝto. ⁊.ix.q.iii.nūc v̄o. Sꝫ veri⁹ vꝫ ꝙ sine aliq̄ admonitōe possint visitare ⁊ qr meli⁹ sciunt h. q̄ȝ ep̄i: nec ep̄o fit p̄iudiciū.qr si iueniant aliquē amouēdū denūciant ep̄o vt illū amoueat: ⁊ ita saluo iure ep̄i h offm̄ exercent: m̄ si ep̄s vellet visitare locū: ipsi p̄ponereſ ep̄o: qr videreſ ꝙ ep̄s h faceret maliciose cā ip̄ediendi eos: mōasteria v̄o exēpta sine aliq̄ distinctiōe visitabūt j.c.pr. immo nō obstāte visitatione ep̄oꝝ: ipsi exercent offm̄ suū vt dic ite ri⁹.j.eo.c.§.porro.

i Denūcient p̄prio sic.j.c.pr.§.si v̄o.

k Accesserit visitatōes hic pꝫ ꝙ visitatores isti p̄nt visitare ēt si ep̄i ñ fuerint negligentes.

l Iniurias sustinere. ne ide nascatur iniuria: vnde iura nascuntur.j.

ꝺ accu.q̃liter.ꝛ q̃ñ i.ꝛ.C.vñ vi memie rint. b.

a Ad q̃. loci.correctio monachi primo loco spectat ad abbatē.su p:a ꝺ of.or.q̃sto.q ñ negligēs fuerit: ꝺ soluit ptās: ad supiorē : vt ibi ꝛ ais püief ꝺ negligētia vt seqt.j.§.prorf.

b ❡ Modū culpe vt i q̃ maior fuerit culpa:maior exerceaf vīdicta.l.di. q:tua ꝛ.xxiiij. q.i. ñ au'feram' l ñ. ꝛ ñ stult' fuerit i clpā sapiēs sit i pēa .xx riiij.dif .q:ea.nec pēa āpli' extēdaf q̃ ꝺlictū fuerit repertū.ꝫ.ꝺ bis q̃ ñ. a ma.p.ca.q̃suit: ꝛ.C.ꝺ pe.sancim'.

c ❡ Persōaꝝ ꝺlectu.ñ.ꝫ ꝺ iud.nouit.ꝛ.ꝫ.ꝺ pbē.c.p. Arg.ꝫ.q: pl' pūif q̃ñq; vn' q̃ alf.xx i.q.i.q ꝫ pacē.xl di.bō xpian'.xi.q ii.p:ecipue.xxv.q. i.nulli ꝛ.C. de mō mulc.cos i ñ. Hic ḡ ñ bz locū distīctō psōaꝝ:cū oēs sīt eq̃les:nec aliqs cēsef amō nobil.vel potēs:q: iā ñ bz ppā volūtatē.xii.q.i. ñ dicat.xx.q iii pñl ticul.ꝛ.xxvq.q ij. scripsit.ꝛ iō sine ꝺlectu psōaꝝ sīt pcellēdi q ibi ꝺliquūt. Ar.iū ꝫ.ꝫ.co cum ad mōasteriū.

d ❡ Rebellib'. q: l ptinacia psistētib' nos ꝯueīt eē seueros.ij.q.ij.q̃sto.ꝫ.ꝺ postul.c i.Si vō sine scādalo ħ fieri ñ possz:referaf a .a postolice se. iudicium:ar.ꝫ.e.c.p. ꝺ. ñ ꝓ hac nouitate

e ❡ Ouē morbidā q: secāde sīt putride carnes.xxiiij.q.

mīt offendere in personis aut rebus:ꝛ si forsitan offenderit eos ad satisfactōem cōpellet non omittāt:vt liberius ꝛ gratius deo valeant famulari.

Honorius iij. abbatibus ꝛ monachis in lombardia ꝛ marchia teruisina constitutis.

Ea que pro religiōis honestate:ꝛ infra. Porro cum visitatores sm statū gnālis concilij ordinati a generali abbatum capitulo processerint ad visitationis officium exequendum de statu monasteriorum ꝛ obseruantijs regularibus diligenter inquirant ꝛ tam in spiritualibus q̃z temporalibus corrigant ꝛ reformēt que viderint corrigenda:ita tamen q̄ monachos ꝺliquentes per abbatem loci corrigi faciant ei'q; iniungi penitēciā salutarē iuxta beati benedicti regulā ꝛ apostolica istituta:nō sm normam praue consuetudinis:q̄ quasi pro lege i q̄busdā ecclijs inoleuit.

Ipi ēt visitatores mōachos quos contumaces inuenerit ꝛ rebelles:iuxta modū culpe vice nr̄a regulari censura ꝑcellant:absq; psonaꝝ ꝺlectu nō pcēdo rebellibus ob suaz ptinaciā vel potēciā amicoꝝ: sz ouē morbidā eyciant ab ouili:ne inficiāt sanas oues. Si vero abbates in corrigendis iuxta visitatorum mādatū ꝛ regularia istituta seipis seu monachis inuenti fuerit negligentes ꝓclamētur ꝛ corripiantur:ꝛ ita puniantur publice in caplo generali:q̄ pena ipsoꝝ sit alijs in exēpluz. Qd si abbas nō exemptus fuerit a visitatoribus nimis negligēs ꝛ remissus iuentus ad loci diocesano denunciēt sine mora:ꝛ p illū det ei fidelis ꝛ ꝓuidus coadiutor: vsq; ad capitulū gnāle. Si autē dilapidator inuēt' fuerit vel alās merito amouēdus:p diocesanuz

postq̄ hoc sibi a visitatoribus denunciatum fuerit:amoueatur absq; iudicioꝝ strepitu a regimine abbatie:ac monasterio prouideatur interiz administrator idoneus:qui tēporalium curam gerat:donec ipsi monasterio fuerit de abbate prouisum. Quod si forsā episcopus hoc adimplere noluerit vel neglexerit: visitatores vel p:esidētes caplo generali defectum epī apostolice sedi non differant intimarē. hec eadē circa exēptos abbates fieri p:ecipimus p visitatores vl p:esidentes capitulo generali depositōe ipsoꝝ se.ap.reseruata:ita vt abbate qui amouendus videbitur interim p visitatores vel in capitulo p̄sidentes ab administratiōe suspenso:administrator idone' monasterio deputetur. Illoꝝ autem excessus ꝛ alia que visa fuerint intimanda caplo p̄sidētes nobis denuncient per fideles nuncios ꝛ prudentes quibus de cōi contributione ablatā iuxta cuiuslibet facultatem sufficiēter ministrent expense. Sequentes autez visitatores ꝑquirant prioꝝ visitatorum velī gūa diligentiā:ꝛ eoꝝ negligentias ꝛ excessus referant sequenti caplo generali vt iuxta culpā publice debitā penā portēt. Idē ēt de abbatibus p̄sidentibus gnāli caplo precipim' obseruari. Precipimus q̃z vt in illo mōasterio ad p̄bendas recipiant decetero abbates ꝛ monachi clericos seculares nec hi qui iā recepti sunt locum vel vocez in capitulo dormitorio vel refectorio vel claustro sibi vendicare contendant: seu monachorum cetibus importune se p:esumant miscere: sed beneficijs sibi concessis contenti cōuersentur honeste oportuna obsequia in monasterijs fideliter impendentes:

iij.resecāde. q: vna ouis morbida totū gregē inficit.xlv.di.ꝫ illud.

f ❡ Seipis seu mōachis ꝓmo.ñ.ꝺbēt seipos cōrigē abbates:ꝺmū mōachos rtī di.§.i.ꝛ.xlv di.§ necesse.ñ.ꝺ ne.ge.si pupilli §.vl.ꝛ.ff.ꝺ pac.cū i eo.ff ꝺ fideiuss.mtor. ꝛ a ȷ̃ ꝺoz suos mōachos phibē mi soforti' ꝛ seipm.ff.si vni. vē.alti'.nec pt alios corrigē cū tacit' rūdeat eadē q̃ corrig't cōmisisse.ꝛ xv.ꝺ.ꝺmū.ꝛ.xxvi.ꝺ.ena eñ.q: prio ꝺz eijcē trabē ꝺ oclo suo q̃z festucaz de oclo fris.iij.q.ij.§.porro in ñ.ꝛ.i.q i.multi.

g ❡ Publ.ce.l capitulo. q: publice ꝺliq̃rant.ꝛ q: admōiti fuerāt negligētes:ar.ij.q.i.si peccauerit.

h ❡ In exēplū.vt.ij.q .v ij.quapropt.ꝛ.C.ad.l.iu li.ꝑpe.l.i.ꝛ.ff.de pe.l.capitulū.§.famosos.ff.de posīti.bōa fides.i.ri.l ñ.

i ❡ A iudicioꝝ strepitu q: ꝺ plāo ꝛ sine iudicioꝝ strepitu.j.ꝺ ac.oli ꝛ ħ iō:q: h'i regulares ꝺ facili remouēt a suis administratōib'.j.de simo. p tuas.ñ ē ordo iudiciarius vsq;q̃q; ꝑuād' i h' i igstōib' ꝑgulariū. j.de accusa.q̃lr ꝛ qñ i ñ. Et i casu isto ñ ē āpli' q̃rēdū ꝺ talib':cū iā ꝯstet p igstiōe visitatoꝝ:q: de ꝺlicto vni' hois sepi' ñ ē q̃rēdū ff.nau.cau.sta.l.lz i fin. Itē hēs hic q̄ iudex pt de cā cognoscē:ñ tñ pt sētētiā ferre.ñ.in cā epoꝝ. iij.q.vij.q̃uis ondū.ꝫ hiō fit ne piudicef epo diocesāo.ꝛ in ħ casu saluū est ius eoꝝ.ꝫ.e.c.p.i pn. Idē ē ēt i exēptis:quoꝝ depositio sedi apl̄ice reseruatur:vt.j.ꝺ.l.ber.

k ❡ De cōi ꝯtributiōe ñ. ff.ad.l.rho.ꝺ iactu. l.nauis.i pn.ꝛ.§.cū autē ia.ctus.ꝛ.l.i.ꝛ.ij.in pn.

l ❡ Et eoꝝ negligentias. Et sic aliqs p' ꝺpositus officiū tenef reddē rōez ꝺ bis q̃ gessit : vl q̃ male administrauit. Sic curatē

tenetur de sua administratiõe: et conuenitur post depositum officium. C. de transact. l. iij. et sic et magistratus reipublice de lata negligentia tenet. ff. de admi. re. ad ci. pti. magistratus.

m Clericos seculares. q2 in vno eodemq3 officio dispar nõ dz esse pfessio: nec est arandũ in boue et asino. xvi. q. vij. i nova. et. 3. de co. de elec. cũ cãm. ber.

n Ab auctẽ põtificis. Hoc iõ dic: q2 priuat locũ sacrũ sacrũ. ff. de re. di. l. tñ. §. sacre. ff. de sepl. vio. l. iij. §. siqs in sepulchro. dolo malo. et. §. siqs in sepulchro

l Mundanis vsibus. Quod. n. semel deo dedicatũ est: ad hũanos vsus ãpli9 redire nõ dz. xij. q. ij. nulli. l3. et. 3. de re. pmu. mãcipia. et. c. se. et de cose. di. i ligna. et. c. vestimẽta. et. xix. q. iij. q se mel. et. ff. de reli. et sũp. fu. siquis sepulchrũ. §. i. ar. 3. iiij. di. ex antiquis. et c. frequens. Pala rubrica vera est regularit. Cõtraria loquunt de seruis q2 eoipso q pmoti sit dñis eox ignorantib9 peccaue runt et iõ in eo pũi unt: q2 reuocant i seruitutez excepto sacerdote diacono et sbdiacono q redimẽt se. diacon9 dabit vicariũ: vt i c. ex antiquis. et sb diaconus eodem priuilegio gaudet cũ diacono. 3. de ser. nõ or. miramur. sec9 est i ecclasticis possessionib9 q spũaleo nõ sũt: q2 et ille pñt aliẽari si expedit. xij. q. ij. sine exceptõe. et. x. q. ij. §. hic ius. ber.

a t Hinc autez dedicãda. i. cõsecrãda. i. e. n. appellat eccla: sic elect9 i cõsecratõe nomẽ assumit epi: sic mõachus tunc dedicat deo cuz facit pfessionẽ. xxvij. q. i. de quibus. et. c. siqs sacro.

b Ad cuius 9signatõnem ex istis duob9. s. q dicit baptizauerit et ad cui9 cõsignatõem sb annua deuotõe cõcurrerit apparebit: ad cui9 iurisdictõez obeat ptinere. xvi. q iij. l3 i regulis. et. q. v. possessio territorij. Et h vl hic locũ: vbi limes certas pochias nõ distinguit h si limes distinct9 esset nõ vr esse dubitatio: q sea cõsecraret: nisi alter prescripsisset populũ.

c Termis distictis. inter ciuitates p ciues. et. d. lege. et. iij. q. vi. h quilz pe. vel finis nouis. s. qm antiquis hũ diffinit: ar. 3. de poch. sup eo. et. xvi. q. iij. i memoratos dilectõ. io

d Loci. i. pprietate locorũ: q2 pprietas loci nõ facit diocesim. xvi. q. iij. l3. et. q. v. possessio. et. c. h ge epox. Ei9 q auctẽ: cõsecrabit ecclesia: qui populo hec duo sacramẽta sb ãnua 9signatione cõtulit. ber.

e Docetur. et si ei qstio moueat: iteri i possessiõe defẽdit. xvij. q. iij. fine. et. 3 vt lit. pẽ. a memoria. et. c. se.

nihilq3 vltra i spũalib9 aut tẽporalibus exigãt i ipsis mõasterijs vl vsurpẽt. Siq pro tali uz a visitatõib9 iuẽti fuerit criminosi: p dio. i nõ exẽpti et p visitatões vl psidẽtes gnãli caplo i exẽpti bñficijs puet eisdem. Hec ãt oia et i mõasterijs q nõ hñt abbates ppos sz pores: necnõ i mõasterijs mõialiũ q ad articlos abbatissis et mõia l. h9 9gruẽtes pcipim9 obsuari

De religiosis domib9: vt epo sint subiecte.

Gre. victori aie epo neapolita.

Unc autẽ ad basilicã q dedicãda est dz disgri: cui9 ciuitati eps anteq3 fundaret baptizauerit icolas et ad cuius cõsignatõem sub ãnua deuotõe cõcurrerint: nõ. n. terminis hec aut locij cõueñit diffiniri: sz ille ad cõsecratiõem vocet cui p hũc modũ quem scripsim9 9stat debẽ pmitti.

I dẽ agepito abbati.

Uia mõasteriũ q i fundo marniãdo sitũ est: hostilitate faciẽte dz desolatũ: illo tuo mõasterio cũ oib9 reb9 suis: vel que ei cõpetũt actionibus pspexius vniẽdũ: et ifra. Ipz aũt mõasteriũ sic tue nos ordiatiõi cõmisisse cogscas: vt tñ iurisdictiõem illic nõ eps

surrẽtin9 i cui9 ciuitate: mõasteriũ tuũ est sitũ sz nucerinus: cuius est dioc. beat. nã sic huius loci ordiatõem dispõim9: vt tñ iura sua singulis epis iuiolata seruemus.

Ex decretis eugenij pape.

E xenodochijs et alijs similibus locis p sollicitudinẽ epox in quox dioce si existũt: ad easdẽ vtilitates qb9 cõstituta sũt ordinent.

Urbanus. ij. arimineñ epo

A b hec: et ifra. Inqsitõni tue taliter rñdemus q si loc9 ad hospitalitatis vsũ et paupum pulsionẽ fuerit sic moris est auc. põ. destinat9: cũ sit religiosus: nõ dz mũdãis vsib9 deputari: sicut de vestibus et ligneis vasis et alijs vtẽsilib9 ad cultũ religiõis p põtificẽ deputatis ãtiqua cõsuetudo idubitant obseruat: et venerabiliũ patrũ edocẽt sãctiones.

Inno. iij. 9stãtinopo. patriarche.

C Um qtuor: et ifra. Quãdiu mõasteria p regulares remanẽ potuerit ordiata nõ sũt ad seculares clicos trãsferẽda. l3 si regulares defuerit pp eox defectũ in eis seculares clerici potuerũt ordiari.

Idem abbati et fratribus cripte ferrate.

m Alter qttuor p regulares i eccla regulari nõ põt eps ponẽ cãonicos seculares: vt hic pz et. xix. q. iij. q semel. et. xviij. q. ij. puenit: et. 3. de re. ec. alie. vel nõ. possessiones: 3. de sta. mo. ea q. h hoies districtioris vite sunt ibi ponẽdi vel rius religionis. j. ne cle. vel mo. relatũ. dũ tñ hõi possint als ponerent seculares: vt hic dz: q2 necessitas legẽ nõ hz supra de cõsue. qtto. et. j. de re. iur. q d nõ est. et de cõ. di. i discipulos. sic et de seculari ecclesia põt fieri mõasteriũ j. de ec. edi. ad audientiam. ber.

f Quia mõasteriũ. vniẽdũ de hac vniõe dic vt. 3. ne se. va.

g Cuius est diocesis. p hãc vnionẽ nõ fit piudiciũ (s. i. epo: i cui9 territorio est. Et sic est ar. q papa nõ itẽdit iuri alterius derogare per suũ puilegiũ. 3. de 9sue cũ oli. et. 3. de vsu pal. et tuar. et. 3. de offi. or. l3. et. ff. negd i lo. pu. l. ij. §. siqs a princi pe. et. §. merito. et. 3. de ma. et obe. cũ inferior. q2 si vnicuiq3 epi et epox sua iurisdictio nõ seruat ecclesiasticus ordo cõfundit xi. q. i. peruenit si. 3. de dona. inter dilectos. b.

h Exenodochijs. locis. supple statuimus.

i In quox dioecesi. Hic manifeste pz: q monasteria et alia loca religiosa ptinent ad epm loci de iure cõi. xvi. q. v. siqs epox. et. q. vij. oẽs basilice. et. xviij. q. ij. mõasteria. nisi ostẽdant exemptiõem. xviij. q. ij. abbatibus. et. 3. de pri. cũ nõ liceat.

n Cõstitutus. recognoscebat. i. cõfessus fuerat iuspiciatus ad viam ecclam ptinere.

o Ius epale. qd sit ius spale: et in q2 9sistat: hẽs. 3. de of. or. 9quẽte. et. c. dilectus.

p De iur cõi. xvi. q. vij. oẽs basilice. et. xviij. q. ij. mõasteria. et. 3. e. de xenodochijs.

q Albañ. forte diuersis tpibus vel vno tpe potuit hic

Constitutus in presentia nostra episcopus alban. in ecclesia castri quod pauli dicitur in quam in personam tuo monasterio vestro recognoscebatur: a vobis ius episcopale petebat quoniam sita erat in dioc. alban. et ideo de iure communi ei tenebamini in episcopali bus respondere: et infra. Verum economus vester proposuit ex adverso: quod et si ecclesia sita esset in dio. alban. ei tamen non tenebamini in aliquo respondere. cum dominicus lavitanus episcopus qui fuerat episcopus albanensis universas ecclesias ad vestrum monasterium pertinentes in dio. eius sita et quicquid iuris tam in monasterio vestro quam in eis habebat: in emphiteosim sub annua octo den. usualium pensione monasterio vestro concessit: ita videlicet ut liceret abbati et fratribus quoscunque vellent epo tam ordinationes clericorum quam consecrationes altarium in monsterio ipso et predictis ecclesiis obtinere in quibus etiam vobis tertiam mortuariorum indulsit: et c. papa. p. n. quod ab eo factum fuerat confirmavit. verum et si ecclesia ipsa fuisset aliquando ecclesie alban. subiecta monsterium vestrum nihilominus legitime se poterat prescriptione tueri: cum per. xl. an. ipsam pacifice possedisset. Ceterum economus episcopi concessionem episcopi lavitani non tenere dicebat utpote continentem simoniacam pravitatem cum. n. tertiam mortuariorum monasterio concessisset et tam in ordinationibus clericorum quam altarium consecrationibus indulsisset ei plenariam libertatem non est dubium quin cum spiritualia hec existant eo ipso quod super his recompensationem certe pensionis accepit: commiserit vitium simonie. unde contractus huiusmodi nullam obtinet firmitatem: confirmatio autem ap. se. fuerat per subreceptionem obtenta: cum in ea de pensione nulla mentio haberetur: et infra. Cum etiam nec insolitum sit nec novum: ut cum episcopi ecclesias concesserint piis locis: aliquid sibi reservent in eis nomine pensionis nos quoque cum libertatis privilegium vel protectionis presidium aliquibus ecclesiis indulgemus: gratis accipiamus censum gratis oblatum: et in litteris nostris ad successorum nostrorum memoriam census exprimamus etiam quantitatem: auditis propositis economum monasterii vestri economo eiusdem episcopi ecclesie nomine in solutionem pensionis predicte iuxta ratam: que contingit ecclesiam predictam et restitutionem subtracte a. xl. an. secundum ratam eandem per diffinitivam sententiam condemnamus: et eundem economum vestrum ab impetitione economi eiusdem episcopi super aliis reddimus absolutum perpetuum illi silentium imponentes: Iudex abbati et conventui farbe.

dispensationem domini pape. xx. q. i. revano.

a ¶ Pertinentes. sed non pleno iure tunc et huiusmodi princeps latius sumam huiusmodi significationem. ff. de ver. sig. verbum generaliter.

b ¶ Pensione. i. censu.

c ¶ A quocunque. hic videtur quod episcopus possit aliquam ecclesiam eximere in totum a iure episcopali. s. de censi. cum venerabilis. ar. quod non est verum: ut ibi no. et arg. ad hoc. s. de do. pastoralis. tamen episcopi possunt conferre privilegia. s. de hiis que fi. a pla. si. co. ca. quesito. et s. de re iudi. cum inter. sed in preiudicium aliorum privilegium conferre non potest ut ex qui solus princeps preaufert uni et dat alteri. ix. q. iii. nunc vero. et c. per principalem. et C. de qdri. pscri. bene a zenone non episcopus res unius ecclesie alteri ecclesie dare non potest. s. de re. ec. non alie. c. i. et episcopus in preiudicium archidiaconi aliquem privilegiare non potest. s. de exces. prela. ad hec. ar. ad hoc. s. de hiis que fi. a pla. si. con sen. ca. cum apostolica Io. dixit quod episcopus bene potest dare privilegium uni ecclesie in preiudicium alterius: et inducebat. xvi. q. i. statuimus. ubi dicitur quod nullus preter consensum episcopi debet dare decimas ex baptismalem ecclesiam: ideo argumentatur a contrario sensu: quod de consensu episcopi potest: et gratianus sic argumentatur in sequen. §. his tamen dicit contra quod hoc non preter episcopum. et intelligit. c. statuimus. de deci. ad episcopum pertinentibus. Verius credo quod dicit hu. quod episcopus non possit dare res unius ecclesie clericis invitis alteri ecclesie pro iura premissa nisi certa et rationabili causa ostenderetur: quia licet princeps hic possit episcopi tamen hic non possunt.

d ¶ Vobis etc. licet consuetudinem illius loci. s. de test. registri.

e ¶ Confirmavit. ex certa scientia supple.

f ¶ Economus. in prin. fuit episcopus albanensis in causa: ut dicitur in principio: postea creavit economum: ut hic innuitur.

g ¶ Recompensationem. ut quod simoniacus fuerit talis contractus: et precipue si pactum intervenit: quia temporale pro spirituali dari non potest. s. de re. permu. ad questiones. et c. ulti. sed sine pacto est ar. quod possit. s. ut ec. bene. c. uno. Quare ergo in dubio potius interpretatur contractum esse non simoniacum: nisi quia in dubio accipiendum est id quod vitio caret. ff. de legi. in ambigua. Dico quod non committitur hic aut in consimilibus exceptionibus simonia: quia plus percipiebat episcopus temporalia commodi ab illa ecclesia quam ex illis. viii. denariis: et ita potuit remittere totum retentis sibi octo denariis: et istos non dicitur percipere pro aliquam recompensationem: sed potius in signum subiectionis. s. de censi. c. quoniam.

a ¶ Aliquid. quod potest: quia etiam personis hoc facere potest. s. de iure pa. preterea. et s. de censi. cum venerabilis. et. xvi. q. ii. visis. et s. de do. nat. pastoralis.

b ¶ Pensionis. i. census.

c ¶ Economo. et ita format sententia in personam economi episcopi et monsterii: et in principio fuit episcopus in causa ut patet in principio capituli: et hic est contra sententiam. Eo. De hac materia dic ut dixi. s. de elec. querela. sententia tamen mandabitur executioni in personam domini. ff. de re iudi. l. iii. §. i.

d ¶ Pensionis. i. census.

e ¶ Iuxta ratam. Hoc ideo dicit: quia pensio ista pro pluribus ecclesiis solvebatur. Item est hic ar. quod si quis steterit ultra biennium: quod non solverit canonem: non cadit a iure suo quia isti condemnantur ad restitutionem pensionis subtracte a. xl. an. citra. sed hic ideo contingit: quia non fuit actum illo iure. i. ad revocationem rei emphiteoticarie: imo satis videtur actum ad hoc petendo iura episcopalia que episcopus concesserat monasterio sed non expresse quod patet ex petitione episcopi. Vel dic quod vere privari debuit monasterium iure quod habebat in predicta concessione: si vere contractus ille fuisset emphiteoticus et eo quod non solverit pensionem debito tempore. s. de loca. et conduc. potuit. et si actum fuisset ad hoc: quia secundum modum agendi. et c. s. de accu. qualiter et quando. ii. et s. de simo. licet heli et sus fi. Sed fuera hic non fuit contractus emphiteoticus in quo contractu non transfertur dominium directum in emphiteotam: sed utile sed fuit censualis contractus in quo directum et utile dominium transivit in monasterium: et hic apparet ex illa littera: ubi dicit et quicquid iuris tam in monsterio quam in ecclesiis in dioce. eius sitis etc. unde quantocunque tempore steterit: quod censum non solverit: non perdit propter hoc res donatas: sed censum totius temporis tenetur restituere et hoc fuit census petitus petendo ius episcopale: ut patet in prin. et ideo condemnatum fuit monasterium ad integram pensionem. i. censum totius temporis. xl. an. subtractum. nam sub hac petitione peto ius episcopale non solum comprehenditur ius episcopale: quod ipso iure communi debetur: sed et quod constitutum est pacto vel consuetudine. s. de prescrip. auditis. ar. Et ubicunque inveneris in hac decre. tali pensionem expone. i. censum. et hoc expresse probatur per illud quod papa dicit gratis censum accepimus: et ubi dicit censum exprimimus quantitatem: et ita plana est decre. ber.

f ¶ Aliis reddimus. episcopalibus. Et ita pensio illa comprehendebatur in petitione episcopi. b.

Um venerabil. ecclesiā sci. Hic vʒ φ si vna ecclia agat de subiectiōe alteri⁹: φ nō sit agendū ꝯ ipsā ecclesiā: sꝫ pon⁹ ꝯ ipsam ecclesiā: q̄ est ī possessiōe illi⁹. s. ꝯ elec. querelam. ⁊ xvj. q. iij. inf memoratae. ⁊ s. de pscrip. auditis. vbi de hoc. ff de li. exhi. l. vlt. ff. de fruit. l. eln. q. rā. ⁊ ff. si ser. ven. Jo caius familia. Arg. ꝯ. s. ꝯ ap. ad audientiā. ⁊ s. vt lit. nō ꝯte. qm frequēter. §. φ si. xij. q. ij. quicunqꝫ militū. ⁊ s. de elec. querelaꝫ. sꝫ ibi ꝯuenit subditus suo noīe ⁊ non noīe ecclie.

b Pertinētijs. petitio ista nimis larga vʒ: sicut s. de resti. spo. ecū ad sedeꝫ q: rbuꝫ ptinere late pꝫ ff. de v. sig. vbū ptinere qd iuris sit de h dcm̄ est s. de libel. ob. c. ij. ⁊ s. ꝯ dona. inter dilectos.

c Locauisse. sꝫ hoc nō sufficit. s. de fi. instru. inter dilectos. ⁊ C. locati ad pbationem.

d Annotatio. i. in anno dñi. Idē eēt ī indictione in q̄ eiꝰ cōprehend. falsitas. s. de fi. instru. inter dilectos. io.

e In dioc. sabiā. vʒ in re cōi ad eū spectabat. s. e. ꝯ xenodochija. ⁊ xviij q. ij. mōasteria. ⁊ xvj. q. vij. omnes basilice. ⁊ di. contra morem. h.

f Epale ius. h in multis ꝯsist. ⁊ s. de off. ordi. conquerente.

g Propf pdicta. s. ppter rasuram ī loco suspecto: ⁊ linearem scripturam: sic. s. de fi. instru. inf dilectos. Ad hoc. n. vt credatur instro: oꝫ φ sit sine oī suspitiōe: ar. s. ꝯ rescrip. cū adeo. ⁊ c. ad audientiā. ⁊ C. de edic. di. hadri. tol. l. vlt. Sꝫ qd si rasura reposita fuerit ꝯ eadē manu. non vʒ φ obstet: ar. s. de priui. cū olim. C. de fi. instru. ꝯpatienes. si ꝯstet φ de eadem manu ⁊ ī loco ñ suspecto nō obest. Itē qd si rasura sit in vno loco: ⁊ tñ p alia q̄ posita sꝫ in instro poel bñ ppbitū: ⁊ φ sufficiat ad pbandum: ar. bonum. s. de re iudi. cū. ī. ⁊ a. ⁊ C. si ex fal. l. l. iij. ⁊ hoc satis pōt ꝯcedi: q: nō est psumptio φ in fraudē facā sit: q: ⁊ sine illa rasura ꝯstabat. Itē h ipso φ instruꝫ falsatuꝫ fuit: sufficiebat ad imponendum ei silentium. s. de rescrip. cum olim.

Um venerabil. f. n. j. sabineñ. eps̄ eccl'aꝫ sācti angeli de canceia cū suis ptinētijs ⁊ possessiōib⁹ petiīꝫ asserenſ eā ad se tā in spūalib⁹ q̄ in tpalibus ptinere: allegauit ante oīa ius cōe: q: cū ꝯstituta sit ī diocesi sabiñ. sub ipsius debebat consistere ptāte. In tpalib⁹ q̄qꝫ ad se dictā ecclesiam ptinere nitebaſ ondere p publicum instruꝫ: in quo ꝯtinebaſ expsse. i. sabiñ. epm h. farbeñ. abbati ⁊ duabus psonis post epm dictam ecclesiam cū suis ptinentijs locauisse p annua q̄ttuor solidoꝝ papieñ. pēsione. Sꝫ ps vſa pposuit instro pdicto nullaꝫ fidem penitus adhibendam pꝑter suplineare scripturā ⁊ rasurā ī loco suspecto factaꝫ: vbi vꝫ annotatio tpis recenseſ: ⁊ infra. Quia igiſ nobis ꝯstitit ecclesiā supradictaꝫ ꝯstitutā in dioc. sabiñ. epale ius in oibus spūalib⁹ eidē epo adiudicauim⁹ ī eadē illis tñ excep̄tis q̄ p auctentica scripta eī dignoscūſ esse subtracta: ⁊ j. Quia vero instruꝫ pdictuꝫ per qd eps̄ ecclesiā intendebat q̄ ad tpalia vendicare: ad faciendā sup hoc fidē inualidū esse cognouiꝫ vtpote pp pdicta de iure suspectum: vos ab impetitione ipsiuſ quo ad tpalia eiusdem ecclesie duximus absoluendos. I dez.

Um dilect⁹ fili⁹: ⁊ infra Quia cū nō posſet ī nr̄a p̄ntia ꝯminari: cū nunci⁹ mōasterij sup pcuratione vel ratihab: nōe lr̄as ñ hēret: eā vero duxim⁹ examini ꝯmittendaꝫ mādātes q̄ten⁹ si ꝯstiterit abbatē ad se. ap. añ q̄ eps̄ ī cum suspēsiōis vel excōicatōis ⁊ ī mōasteriū inſdicti snias tulerit: legitime appellasse: vꝫ monasterium a iurisdictione epi eiusdē exēptuꝫ: eo nō obstāte φ abbas ab eo circūuentus pter fruꝫ suoꝝ assensum ei obedientiā repromisit: cū fraus ⁊ dol⁹ ei pṫocinari nō debeāt iudicetis illaſ snias nō tenere Qd si abbas in exēptionis pbatōe defecerit: nec legitima se poterit pscriptione tueri: lꝫ pbet se ante pdictas snias appellasse: nihilomin⁹ tñ monasteriū iudicetis aurieñ. ecclesie subiacere ī cui⁹ ē diocesi fundatū. silr eo in pbatione appellatiōis deficiēte: si vobis ꝯstiterit de exceptiōe vel legitima pscriptōe: tā abbatem q̄ monasteriū ab ipetitione epi absoluatis. I dē in ꝯci. gnāli

exparet illa adiectio: ⁊ sic differt vnꝫ ista duo: ar. ff. iud. sol. l. iij. §. pcuratorē. silr hēs. s. ꝯ of. dele. coraꝫ. vel dic φ nō est dr̄ia inf mandatū pcuratoriū ⁊ lr̄as de rato: ⁊ mandatū pcuratoriū appellat hic lr̄as de rato: ⁊ sic intellige. s. de of. dele. corā. s. de trāsact. ꝯtigit. ⁊ iō dicūſ lr̄e de rato: q: ī mādato pcuratorio cōstituens semp adijcit in fine: φ ratuꝫ hēbit qcqd pcurator fecerit sup cā illa ad quā datus ē ff. de pcur. l. si pcuratorē. ⁊ cautio rati danda est qñ de mandato dubitaſ C. de pcu. l. i. h.

i Repromisit. nō enīꝫ potuit pp hoc renūciaſ puilegio suo. s. de arbi. cuꝫ tpe. ⁊ q: nō hūit assensuꝫ fratrū suoꝝ nō obfuit: q: delictū psone ⁊c. xvj. q. vj. si epm. ⁊ s. ꝯ exceꝑ. cū venerabil.

k Pscriptione tueri. h ꝯ vna dēfensione siue exceptione transit ad ꝯriaꝫ sic. s. de pscript. auditis. ff. de except. nemo similiter de vna actiōe transit ad ꝯriā: ar. s. ꝯ iudi. examiata. C. de inof. te. ꝯ maiores ar. ꝯ. s. ꝯ de ap sollicitudineꝫ. ff. de tribu. q. in heredē. §. eligē. C. de nō nu. pe. auc. q ꝯ ppiaꝫ Sꝫ qd si debuit pponere oēs exceptiones īfra certū terminū. nō vʒ φ postea sit audiendus s. de excep. pastoralis. Et q in vna exceptiōne succūbit volēs aliā statim pponere: nō audiſ nisi h faciat īfra ṫminū pfixuꝫ: istit. de excu. tu. §. q aūt. Dicas φ si alicui ꝯpetūt plures exceptiōes q̄ nō sunt ꝯrie in eo casu si nō ppenit oēs. s. j. terminū postea nō audiſ: ⁊ sic itelligiſ. §. isti. ꝯ excu. tu. §. q aūt. nisi sm tenorē illius decre. pastoralis. Si aūt sunt ꝯrie puta q: pmo dixit se exēptū ⁊ succūbit: postea pōt aliā ppone puta pscriptionē: vt h. ⁊ c. auditis. ⁊ l. pdicta ꝯ maiores. ꝯrū tñ est ī actionib⁹: q: tūc ab initio oꝫ eligere: ⁊ postea nō audiſ volens aliā intentare ꝯriam: vt in. l. pdicta φ in heredem. §. eligere.

b Um dilectus. ranbabatiōe. Notare vult dr̄iaꝫ inf lr̄as pcuratorias ⁊ lr̄as de rato. nā vbi aliqs simplr ꝯstituiſ pcurator: lꝫ gnālr ꝯstituaſ: tñ transigē sine ꝯpositōe nō pōt: vt ꝯ arbi. p mas. ⁊ C. ꝯ trāsac. l. trāsactiōis. ⁊ sic itelligiſ. ff. de pcu. mādato. Sed si adijciaſ clausula illa: ⁊ qcqd aliud ēt super h fecerit ratū hēbit: tūc potu trāsigē sine ꝯponē: aīs nihil

l De nimia. nouā religionē. nā nec nouū collegiū ī pōt ꝯstitui ī consulto pncipe. ff. ꝯ coll. illici. l. ij. sic nec noua dignitas sñ auctē pa. s. ꝯ ꝯsu. cū oli. ⁊ xxij. di. c. i.

m De approbatis. sic q nouā dignitatē ↄstituit i ecclesia ↄstituet eā sm̄ ↄsuetudinē aliaꝝ dignitatum: supra de ↄsue. cum olim. similiter noua ecclesia dʒ regi bʒ cōsuetudinem aliaꝝ. j. de censi. super eo.

n Plurib⁹ mōsterijs. sic pʒ ꝙ null⁹ pōt esse monach⁹ vel abbas i pl'ibus mōsterijs: sic ēt de iure null⁹ pōt pēsci i diuersis ecclesijs secularib⁹. ⁊. de p̄ben. de multa. nec simul p̄bendā ⁊ dignitatē h'e. ⁊. de [illegible] ces. p̄ben. cū nr̄is. ⁊ c. lr̄as. nec abbas cū fratrib⁹ posset dispēsare: vt monachus hēet locū in diuersis monasterijs: ar. ⁊. de elect. constitutis.

Ne nimia religionis diuersitas grauē in ecclesia dei ↄfusionem inducat: firmiter p̄hibemus: neqs decetero nouā religionē inueniat: sʒ quicūqʒ ad religionē ↄuerti voluerit: vnā de approbatis assumat. Sil'r q voluerit religiosam domum de nouo fundare: regulā ⁊ institutionē accipiat d' approbatis. Illō ēt p̄hibemus: neqs in diuersis monasterijs locū mōachi habere p̄sumat: nec vn⁹ abbas plurib⁹ monasterijs p̄sidere.

De capell' mōachoꝝ ⁊ alioꝝ religiosoꝝ. Urbanus. iij.

In ecclesijs vbi monachi habitant: populus p monachū non regat': sʒ capellanus q pplm̄ regat ab ep̄o p ↄcilium monachoꝝ instituat': ita vt ex solius ep̄i arbitrio tā ordinatio eius ꝙ depositio ⁊ totius vite pendeat ↄuersatio.

Innocentius. iij. archip̄resbytero ⁊ clericis sancte cecilie.

Dilectus filius. m. sindicus ecclesie vr̄e ab economo sc̄i laurentij de piscinia in scrutinijs baptismate ⁊ capitulis ⁊ alijs subiectionē postulās possessoriū ⁊ petitoriū intētabat. Cū. n. ecc'ia sc̄i laurentij sit in p̄ochia vr̄a sita dʒ de iure cōi ecclesie vr̄e in p̄dictis oībus subiacē: qꝛ nec p̄uilegiū exēptionis hʒ: nec p̄scriptiōez p se poterat allegare cū illa ecc'ia sc̄e cecilie p̄scripsisset: sic p testes dicebat legitime ↄprobatū. Preterea cum coraʒ. c. papa. p̄. n. sup p̄dictis inter vr̄aʒ ⁊ p̄dictā ecclesiā q̄stio ↄtereret. m. p̄sb'r eiusdem ecclesie fuit sponte ↄfessus: ꝙ ecc'ie sancte cecilie scrutiniū ⁊ baptisma debebat. Cūqʒ p's vr̄a testes q se illum diuersis tp̄ibus ad capitulum vocasse ipsūqʒ ↄuenisse asserebāt: in mediū p̄duxisset: eis iurare patis p̄dictus p̄sb'r se vocatum iuisse ad capitulū est confessus: vn̄ p̄dictus. p̄. n. ecclesiam vestram capitulo q̄ se ↄq̄sita fuerat spoliataʒ saluo iure p̄prietatis ecclesie sc̄i laurētij reuestire curauit: sicut i eius lr̄is ↄtinet'. p hoc ergo p̄prietateʒ quo ad scrutiniū ⁊ baptisma ⁊ possessionē q̄ ad capitulum vr̄ voluit sindic⁹ comprobare. Ad hoc sancti laurētij economus ex aduerso respōdit: ꝙ ecclesia illa nullo medio ad romanā ecclesiam ptinebat. Cū. n. mōsterium monialium fuerit ⁊ gnāliter seruet' in vrbe vt nullū monasteriū titulo sit subiectū: incongruū videbat'

o Ne ecclesijs. mona chum. h i⁹ cōe vt. vt. ⁊. s. ti. mo. monachi. vbi p̄hibet' poni p p̄ochias sigñant' ↄia. xvj. q. i. doctos. nec ēt in p̄ochia. Sol. qd h dr̄ itellige de mōacho claustrali: q nō est a pplo electus: nec ab ep̄o istitut⁹ mōachi debent h'e capellanū: q ministret pplo facta ab ep̄o institutū d' ↄsilio mōachoꝝ: et hic dr̄ q curcūeat parochiā: cū necesse fuerit: qd mōachi face nō debēt. Ibi d' ill' q p̄ficiūt p̄ochi, alib⁹ ecc'ijs p ep̄z: h nō ⁊ h. c. loqtur vbi ē congregatio monachorum.

p Ex solius ep̄i. h id dicit: qꝛ monachi nō p̄nt remouē eū: sʒ si delinq̄ret p ep̄m dʒ remoueri ordie iudiciario: ⁊ ita excluduntur monachi q̄ʒtū ad hoc: sʒ si debēt deponi: tūc necessarij sunt alij ep̄i. xvj. q. vij. felix. siquis tumidus.

q Dilectus in scrutinijs. s. c. ⁊. de ma. ⁊ obe. his que scrutiniuʒ. hic ⁊ ibi appellant' cathecismi siue exorcismi: q fiunt baptizandi p. xx. dies ante baptismum de quibus legit': de ↄse. di. iiij. baptismum. ⁊. c. añ viginti ⁊. x. q. i. ↄuenit. ⁊ est vulgare romanoꝝ: aliter accipitur scrutiniū. ⁊. de scru. c. vno. ⁊ aliter accipitur in ↄci. lug. ⁊. de elect in electionibus. ⁊. c. quia ppter.

r Capl'is. i. synodo siue ↄuentu: vbi vitia corrigūtur.

s Et petitoriū. Et sic due actōes simul i codeʒ libello p̄nt p̄poni: sic ē ⁊ de possess. de soli iterdicto vt̄ vi possuʒ expiri ⁊ de rebus vi ablatis ad exhibendū vel vi bonoꝝ rap. ff. d' vi ⁊ vi. arma. l. i. §. si fund⁹. d' quo ⁊ p eadē re p̄nt ista duo simul intentari ⁊ ab eadē pte: vt hic. ⁊. de cā poss. c. ij. ⁊. iij. ⁊. iiij. ⁊. c. cū dilect⁹. vbi materia ista exped. ⁊. c. pastoral'. Ite ⁊ vnum iudiciū sufficit ad plres societates. ff. p socio cūʒ duob⁹. §. si plures. als i cipit lex illa sub qua est iste. §. si iter fr̄es: ar. ff. famil. her. heredes. §. si de plurib⁹. ⁊. §. se. ⁊ h sit cā dirimendaꝝ litiū: ar. ff. d' ac. ēp. nō ē nouū. ⁊. ⁊. de cā poss. ad vltimum.

t De iure cōi. ⁊. ti. px. constitutis.

v Prescriptiōez. imo ⁊ si allegasset eā nō iuuaret: nisi allegaret eā ex alteri⁹ psona: supra de p̄script. cum ex officij.

x Uerteret' sup diuersis articul'. s. petitorio q̄ʒtū ad scrutiniū ⁊ baptisma ⁊ possessorio q̄ ad capl'z vt pʒ ex ipsa lr̄a: sʒ modo corā innocentio agebat' possessorio ⁊ petitorio: ⁊ qꝛ h fuit mō p̄batū de p̄prietate q̄ ad capl'm: absoluit' ecc'a sc̄i laurētij q̄ ad capl'z vt i fi. dr̄. cū ecc. ro. hūit ibi istitutionē ⁊ destitutiōeʒ: ⁊ ecclesie sc̄e cecilie illa solūmodo hēbit postea q̄ p'b: ↄfessus fuit q̄ʒtū ad p̄prietatē corā celestino papa: cū i oīb⁹ alijs ecclesia sc̄i laurētij ptineat ad ecclesiaʒ romanā: vt in fi. patet.

z Cōfessus. ⁊ sic cōfessio p̄curatoris p̄iudicat dn̄o. Iste p̄sb'r p̄curator erat ecclesie sc̄i laurētij. de h nō. ⁊. vt lite nō ↄte. c. i. ⁊ spōte dr̄: qꝛ secus si coact⁹. j. d' accu. si ↄstiterit. ⁊ ↄfessio i vno iudicio facta corā celestino: valet h in alio corā inocētio: vt pʒ. h.

y Uocatum. p hoc igitur p̄bat' possessio obediētie: ꝙ aliqs vocatus ad synodum venit: ar. ⁊. de his que fi. a ma. par. ca. ex ore. argu. ↄ supra de resti. spo. c. olim.

a Curauit. eodem iure debuit p̄nunciare diffinitiue super predictis duobus articulis: sed noluit. her.

b Scrutinium ⁊ baptisma. in his duob' ius obtinuit. i omnibus alijs succubuit: vt. j. sequitur.

c Titulo. i. plebi seculari. xvi. q. vlti. ↄuenit. ⁊. c. dudū. Sʒ nonne subiacet ep̄o q est secularis: sed illud est vt dixit. vin. p̄p excellentiā dignitatis: imo verius vt dixit: ꝙ de iure cōi monachi p̄nt subesse titulo. i. plebi seculari. xvj. q. i. alia. ⁊. c. ecclesia hʒ. ⁊. c. legi. ar. xciij. di. a subdiacono.

a Economū sancti laur. h' fo:mat' fuisse i p̄sona ₚcurato:ie si
ne economi: n̄ tñ ipse ꝯueniet vel ꝯueniet actōe iudicati: nisi
esset defensor tm̄ vel dat' i rem suā. ff. d ₚcur. plaun⁹. ar. ꝯ q̄ i
p̄sonam dñi. ē. de ꝓba. l3. de hoc tradit. ē. de elec. querelam.
b Generet. ⁊ ita papa iudicat: q̄ ei nō obsit exceptio rei iu.
fi. ē. de re. iu. c. suborta.
vñ hñ p̄scribit ꝯ mōaste
riū exemptū spacio legi
timo. lx. an. l3 nō ꝯ papā
xvj. q. iiij. nolumus.
c In institutione. Dic.
p3 q̄ in qbusdā iuribus
epalib⁹ p̄t p̄scribi: ita q̄
nō pp̄ d i aliūs: ⁊ ita fallit
regula illa: q̄ p p̄tē tota
fuit⁹ retinet': vt. ff. d fui.
ru. p̄. vna ē via d h d₃. ē
d p̄scrip. audit. ⁊ h tō ē:
q: ius epale ē gen⁹ mul
tas hñs spēs sb se q̄z mł
te enumerant'. ē. de off.
or. ꝯquerētē. ⁊. c. dilect⁹.
d Ex p̄te. lrāz. Littere
iste tales fuerunt.
Impetrauerūt mōachi
isti lrās ad q̄sdā iudices
ne ep̄s diocesan⁹ ꝯpelle
ret eos p̄ses mōchos isti
tuit' i qbusdā p̄oratib⁹ su
is: vbi singuli mōchi eē
ꝯsueuerūt cū plurib⁹ nō
sufficerēt facultates eo
rūdē: inq̄sita p̄us v̄itate
d facultatib⁹ p̄oratuū: oc
casione taliu3 lrāz dice
bāt s̄m q̄ inferi⁹ ꝯtinet'.
e Asserūt. ⁊ male: q: l3
i ecclesijs illis n̄ possent
eē plures mōchi: n̄ tñ pa
pa ꝯcedere3 q̄ soli mōchi
i singul' p̄oratib⁹ singu
lari' ponerent' q: illud
eēt ꝯ ꝯci. latera. ē. d sta.
mo. c. q. ⁊ ē expssu3. j. c. p.
xi. vñ lre iste d ꝯscīa pa
pe n̄ emanauerint. ber.
f De q̄ nulla mētio. Et
sic p3: q̄ si q̄s lrās ipetrat
ꝯ aliqd̄ ius siue ꝯciliu3.
nō valēt: nisi fiat mētio
de illo iure. ē. de rescrip. nonnulli. ⁊. ē. de eta. ⁊ qua. eam te.
g Occupatōe3. sic. ē. d le. ex. si aliq̄ñ. C. d li. cā. iubem⁹. Idē
esset si p ipo:tunitatem petentis. C. de peti. bo. sublatis. l. i. li.
x. argu. ē. de rescrip. siquando.
h Nolumus. tñ si vellet bene posset dispensare. ꝯ ꝯcilium:
q: auctor istius ꝯciliū in parē non hñit potestatē. ē. de elect. in
notuit. ⁊ papa maio: est q̄3 ꝯcilium. ē. de elec. significasti.
i Audientiā. diocesana. i. iurisditionis. de hac lege no.
supra de offi. ordi. dilectus.
k Generalis. hic vocat papa lateranū. ꝯciliū generale: quod
habes. ē. de sta. mo. c. q. sed ꝯciliū inocē. semp sic appellat'.
l Eisdē associēt. ⁊ ita epi ꝯpellē debēt abbates: ne mōchos
p villas solos dimittāt: lec⁹ i canonicis regularib⁹: si eligerēt
ad regimē aīaz. nā illi n̄ ꝯpellunt' alios secū hr̄e: nisi id ꝯmo
de facē possint. ē. d sta. mo. q̄ d₃ timore. q̄z ibi ē collegiū
vñ idē vr̄ d regularib⁹. s. q̄ n̄ deberēt eē soli i capellis.
m Elatū. diuidi n̄ d₃beat. q: ad mutabilitatē mū
danaz necessitatū eccl'a turbari nō d₃. x. di. le
ge. ⁊. ig. q. vj. h ꝯppe. ⁊. c. di. c. i. j. c. ꝯrimonia.

vt reglares secularib⁹ suppo
nāt: p̄tea vsq3 hodie nos i ea
institutionē ⁊ destitutionē libe
rā exercem⁹: ⁊. ifra. Nos igit'
audit ₚposit: economū sācti
lau. sindico vr̄o i baptismo ⁊
scrutinio ꝯdēnam⁹: ita vt per
hoc eccle. ro. nullū p̄iudiciu3
generet⁹ siq̄ñ forte ius suū du
xerit ₚsequēdū. In istitutōe
āt ⁊ destitutōe ⁊ caplo econo
mū ip̄3 ab ipetitōe sindici vr̄i
p̄sus absoluim⁹ sindico vr̄o
sup hoc ₚpetuū silentiū impo
nentes. Honorius. iij. venet.

Ex p̄te tua fuit ₚpositū: ⁊
ifra. Abbas ⁊ ꝯuētus ri
uūū. veneteñ. dioc. occasione
lrāz⁹ ap. se. asserūt⁹ sibi eē cō
cessu3: vt i singulis ipso3 p:io
ratib⁹ singuli mōchi ꝯmorēn
tur: si plurib⁹ facultates non
suppetūt eorūdē. Cū āt id ob
uiet lat. ꝯ. de q̄ nulla mentio⁹
ē i lris āndictis. s. t. b. rñ dem⁹
q̄ h⁹ i lrās ab ap. se. non credi
m⁹ emanasse. q̄ si p occupatō
ne3⁹ forsitā emanauerit: nolu
mus⁹ p hoc derogari cōcilio
supradicto. Idem burdega
leñ. archiepiscopo.

Ad audiētiā nr̄az ₚuēit
q̄ nōnulli monachi le
ge tibi diocesana⁹ subiecti: in
qbusdā p̄oratib⁹ habitat soli
tarij ꝯ statutu3 gnālis⁹ conci.

Ideoq3 mādam⁹: q̄tēn⁹ ipso3
abbates seu p:io:es: vt vel ip
sos ad claustrū reuocēt faciē
tes in ipsis ecclesijs deseruiri
p clericos seculares vel alios
mōachos eisdē associēt⁹: cum
qb⁹ vitā possint ducere regu
larē monitiōe p̄missa p censu
ram ecclesiasticam ꝯpellas.

Ex ꝯcilio mediomatricis.
Elatū ē: ⁊ ifra. No
bis visu3 ē: q̄ eccl'a
int' heredes p̄soni
diuidi nō debeat⁹.
Et simultates⁹ int' eos surrexe
rit pp̄ quas sacerdos suo sibi
offō canōice fungi nō possit si
alit' ₚuideri nō potit: pcipiat'
ab ep̄o vt nullo mō ibi missa
rū solēnia celebrent'⁹: donec
ad ꝯcordiam redeat ⁊ eccl'ia
sacerdotē hēat q libere suum
ministeriū valeat exercere.
Ex conci. tribirieñ.

Ꝗecūq3 eccl'a: ⁊ infra.
Si ꝯtigat p eccl'ia dissi
dere p̄sonos: vt eā nolint sub
vno p̄sbro ₚcurari ep̄s: si alit'
nō potit ipsi ꝯsulere: tollat in
de religas⁹: atq3 eiusdem ec
clesie claudat ostia vt sacrum
mysteriū null⁹ in ea celebret:
anteq̄ vnum eligant p̄sbr̄z: q
sacrosācta sit idone⁹ ₚcurare
Ex concil. lateranen.

Et nō q̄ iuspatrōa
tus apud vnū quē
q3 heredū ē insoli
dū q ad oē3 ei⁹ effe
ctū. ff. de bo. lib. si
libertus. in si. p̄ter
sacerdōtis p̄senta
tionē q ē apud oēs
ita q̄ apud nullū ⁊
vt h p3: ⁊. j. c. p̄x. si
cut electio. q: res
simplex ē ⁊ indiui
sibilis. ⁊ sic ad quē
lib3 heredē insoli
dū. trāsit ēt si ex di
uersis ⁊ ineq̄libus
p̄tib⁹ sint heredes
ar. ff. d fuit. vie. C.
d relig. si seplchrū
⁊. ff. e. l. q̄ sicut. ⁊. l
vsufruct⁹. ⁊. ff. ad
l. fal. l. i. §. si vsufru
ctus. ⁊. ff. de vsu ⁊
habi. vsus. q: icor
poralia diuidi nō
p̄nt: arg. vij. q. i. ni
hil. Quid si n̄ ꝯue
niant possēt ne pa
cisci: ad inuicē: vt
alt'nis vicib⁹ p̄nta
rent. ar. q̄ sic. ff. de
vsufruc. quotiens.
ff. de fui. via. i si. ff
cōidiui. l. cōidiui.
§. si de vsufruc.
n Simultates. i.
latentia odia siue
discordie.
o Celebrent'. sic
xvj. q. vij. ꝯsideran
dum. ⁊. c. si plures
sed hoc hodie ser
uari nō debet si ali
quo modo sine scā
dalo possit ecclesia
ordinari. j. eodem quoniam. ber.
p Ꝗecunq3. religas. qdam dicunt sicut melendus
q̄ hoc. c. non tenet. ⁊ illa. c. similiter non tenent.
xvj. q. vij. ꝯsiderandum. ⁊. c. si plures per. c. sequēs q̄m
⁊. c. eam te. nisi forsitan ex facto epi magnū scandalu3
oriret': tūc posset fuari hoc qd̄ hic d₃ ad tp̄s: qd̄ satis vi
detur. Joā. fa. dicebat tollat religas. i. non ponat. Ala. i
telligit de reliquijs: q̄ sunt in capsis extra altare: quod
est ver: q: de illis q̄ sunt in altari non intelligit'.
q Ꝗoniā. fundatores. Nota q̄ ex fūdatiōe ecclesie
acqrit' iusp̄onatus: vt h. ⁊. xvj. q. vij. filijs. ⁊. j. c.
nobis. sed ex refectiōe vel reparatione nō acqrit': vt di
cebat lau. ar. ff. neqd i lo. pub. l. pro:. §. vicinales. ea v3
rōe: q: qd̄ humani iuris eē desijt. fuuitē nō recipit. ff

gēia p.ti. vr. q̄ ro.l. caūdi. q̄ itelligo cū oio n̄ ē ōstructū mōasteriū vel eccl'a: s̄ si fūdit' ōstructū sit: ⁊ ō ɔsēsu epi aliqs velit reedificare ecclām: credo q̄ acqrat iuspiona t': q: p inde ē ac si ab initio ecclam ɔstruxisset. i. ō iude. is ɔsuluit ar. Itē qd si reedificata ē eccl'a ō eadē mā nū qd pos: p̄ron⁹ re māet p̄ronus: vr q̄ sic q: eadē eccl'a i telligit. ff. ō iudi. pponebat. ⁊. vij. q. i. deniq̄. ⁊ ar. ff. de vsufruc. si in area. ⁊. ff. de serui. vr. p. suitutes. §. si sub/ latū. ⁊ hec ecclesia loco prioris succe/ dit. vñ eadē itelli/ gitur: ar. ff. si quis cau. si eū. §. qui in/ iuriarū. ⁊. ff. si ex nox. cau. l. ij. in fi. ff. de vsufruc. oñs in prin. ff. de sui. vr. pred. attilicin⁹ Ar. ɔ q: ōsinit eē p̄ron⁹: ⁊ obligatio semel extincta ⁊c. ff. de so lu. qui res §. arcā. ⁊ ō ɔse. di. ij. q̄is qō verius videtur.

a Abutūt. ⁊ ita p dē ōbēt puilegiū. xi. q. iij. puilegiū. ⁊ lxxiiij. dist. vbi ista didicisti.

f Cui maiorib⁹ h. lxiij. di. si forte. S; nūqd regrit q̄ maioris sit meriti ⁊ q̄ plēs eū pūtēt. b vr velle hec l'ra: s̄ vr suffice si sit ido ne⁹: dū tñ hēat ma iorē ptez: l; ali⁹ sit meliō ō hac mā di. ō. de el. eccl'a vēa. ⁊ ō of. cust. c. ij.

Q Uoniā i qbusdam locis fundatores[a] eccl'ax aut heredes eox ptāte in q̄ eos ec clesia hucusq̄ sustiuit abutun tur[b] ⁊ cū vna eccl'a vni⁹ ōbe at esse rectoris: psua dissensi one plimos repñtāt: p̄senti decreto statuimus: vt si forte in plures ptes fundatox se vo ta diuiserit: ille pficiat eccl'e: q maiorib⁹[c] iuuatur meritis ⁊ plurimox eligit ⁊ approbat assensu. Si aūt hoc sine scan dalo[d] eē nequiuerit: ordiet[e] an tistes ecclām: sicē meli⁹ eam s̄z deū viderit ordinādā ⁊ idip; ēt faciat si de iurepronat⁹ que stio emerserit int alios ⁊ cui cōpetat: ifra. iiij.[f] mēses n̄ fue rit diffinitum. Ex eodem.

P Reterea q: i tm̄ qrūdā laicox pcessit audacia vt epox aucte neglecta clicos istituāt[g] i eccl'ijs ⁊ remoueāt cum voluerit: possessionez q̄z atq̄ alia ecclastica[h] bōa p sua volūtate plerūq̄ distribuāt: ipos anathemate decernimus feriēdos. Cleric⁹ aūt q eccl'az p laicos[i] sine pprij epi aucte receperit: cōmūiōe puet[k]: ⁊ si p stiterit: a ministerio ecclesia stico ⁊ ordine deponat.

A lex. iij. eboracen. arepo.

Q Uod aūt cōsulis: si cle ricus idone⁹ ad vacātē eccl'ā p̄sētat⁹ n̄ fuerit ab epo di ocesāo admiss⁹: ⁊ postmodū ali⁹ idōe⁹ p̄sētat⁹ ⁊ istitut⁹ ab epo possessionē tēuerit corpa lē: an prio clico eccl'ā petēte ō beat posterior remoueri vel po sterior priori pferri dubiū nō ē qn in casu isto melior sit cō ditō possidētis[l]: qm̄ āteq̄ p̄nta tio p diocesanū epm approbe tur: ratū nō ē qō a p̄rono fue rit icboatū. De cetero me p̄tu. ⁊ q̄ si laici clicis vel collegijs ō cōcessionib⁹[d] vel dōatōib⁹ in strumēta cōfecerit in hec ver ba vel similia: cōcessi vel dedi ecclesiaz ⁊ p̄nti charta firma ui: si cōsēsus[e] epi non accesse rit: nihil agi videtur: q: pro n̄ dato[f] habetur qō ab illo dat: q nō pōt de iure donare.

I dem exon. episcopo.

Q Uia clici qdā aduocati as[g] eccl'ax cōpant[h] vel qcūq̄ mō possūt acquirūt: vt postmodū eox filij vel nepo tes ad easdē eccl'as p̄ntēt p̄ci pim⁹: at id arti⁹ ibihē pcures ⁊ eosdē aduocatōib⁹ talit ac qsitis appellatōe postpo. spoliā do[k]. Idem herforden. epo ⁊ abbati de ford.

talit variat n̄ licet. j. e. cū aūt. s̄; epo p̄uit: vt i. c. pastoralis ⁊ ē s̄. qō di. C. ō rei vē. oīnes. si. ō. ō plerip. ad aures. ⁊ ita ille potiō ē i iure: q pos: possessionem fuerit adeptus.

d De cocessionibus. ecclesiarum: sic. j. c. illud.

e Si cōsēsus. ⁊ ita si ɔsensus epi accesserit: valet talis dona tio vel ɔcessio. j. c. illō. ⁊ c. null⁹ S; qd itelligitur dat p̄ron⁹ ecclesiā dare n̄ pōt q: ad eū n̄ ptiet: i/ mo ad epz. Lau. dixit q̄ iuspronat⁹ solūmō itelli dōat qō suū ē: ō ɔsēsu tñ epi. ō. ō do. pastoralis ne delusoria itelligat do natō: vt res poti⁹ valea, t q̄ peat: ⁊ ar. ō le. i. si do. m⁹. §. vl. ⁊ s̄p hat ex eo q̄ dic p n̄ dato habet ⁊c.

f Pro n̄ dato. sic s̄ p n̄ datō hr qō ab illo dat q ō iur dat n̄ pt. ff. ō ac. re. do. traditō. ⁊. C. ō pē. l. ij. ff. e. l. ij. §. vl. ⁊. j. ō do. p⁹ di. re. nup. ⁊ iudices tñ dat p̄nt ⁊. C. q p sua iu. l vna. ⁊. i. q. vij. daibtū. ar ɔ. j. e. cura. ⁊ meli⁹. c. cō sultatōib⁹. supple h̄ nec ē i possessiōe vel q̄si: ali si eēt i q̄si possessiōe n̄ vi n̄ clā n̄ pcaio nra qōe sibi mota: q: tc ius acqrit p̄ sētato ⁊ obtiet. j. e. ex l'ris ⁊. c. ɔsultatōib⁹: s̄; isti lai ci erāt i possessiōe salē ō fcōz: nisi cōsēsus epi ac cesseāt n̄ valz dōatō. ⁊ ita ɔcōdat cū illa. j. e. cura.

g Quia clerici. aduo cati as iuspronat⁹ qō qñq̄ di aduocatō vt h qz: vicedñatu vel cu stodia siue guardia: vt. j. e. pterea. itē di ius freqn tationis vel pcessiōis. x/ vi. q. vij. pie mētis. frequen ti⁹ qñ gfa. xvi. q. v. sigs epox. ⁊.

b Sine scandalo. ar. q̄ pp scādalū recidit a iure. ō ō p̄bē. cū teneamur. ⁊. j. de no. op. nūc. cū ex iniuncto. ⁊ supra de tēp. ordi. ad aures. vbi de hoc.

c Ordinet. ponēdo ibi rectorē: ita q̄ ij s̄; postea rep̄/ sentet si voluerit: ar. j. e. si vero.

d Quattuor. j. e. cū pp. Cōtra. j. e. eā ⁊c. ibi soluitur.

P Reterea. instituāt. xvi. q. vij. laici. ⁊. c. per laicos.

f Ecclesiastica. xvi. q. vij. decimas.

g Per laicos. j. de priuile. cū ⁊ plantare.

h Priuet. ⁊ ita n̄ ē ipso iure suspēsus: q recipit eccl'az a laicox p h itellige illos cānones. xvi. q. vij. si qs dicepo cū alijs ⁊. se. q i dicē videnē. Itē al a pēa ēt ipōit ei q p abusū laicox ɔsēnt sue electōi: q: fit ieligibil. supra ō elec. q̄qs. Ar. ɔ. j. e. cura q̄. eccl'a possit hēri p laicū ibi

Q Uod aūt. pos. dēnic. j. e. pastoralis h̄ el soluit. l. ge cū lau⁹ p̄i. ⁊ secus si eccl'a sit uacua p̄rona cat

b Cōpant. q̄ sc rn: qō eē n̄ pt: cū sit spūali annexū. j. e. de iur. et cū vni ⁊ siuate pt obligari. j. e. c. pt. ⁊ vēdi. j. e. cū seculū ad s̄; r̄ sa di dotalia. ff. ō sū. do. l. i. ff. ō acq. re. do. l. quidam.

i F. ij. l; aliquis sit p̄ron⁹: se piuat n̄ pt. j. e. q n̄ras. filios st̄ lit: credo q̄ possit p̄uat. ff. q̄ cuiusq̄ vni v. l. ult. ar. ɔ. j. e. cō sului vbi ō hoc.

k Spoliādo. S; cui applicabit. ht dici q̄ eccl'e: cui per h̄ e ptōez fcā ē simōiaca iuriat: ar. i. ō h. ō h. ⁊. xvij. q. iiij. sigs in atrio. ⁊ sic ecclesia erit p̄rona sui ipius. s̄; qd si ipa eadē eccl'a emalz iuspronatus a suo p̄rono: nūqd amittit p̄ron⁹ iuspiōa t⁹: vt sic rmāeat apō ipā eccl'ā: ar. q̄ n̄. j. e. illō q: vē ditō n̄ tēn it: q: spūale l spūali ānexū vēdi n̄ pt. i. ō h. q̄relā ⁊. j. e. ō iur. ⁊ sic rmāebit penes p̄ronū restituta pecūia. ar. ɔ potz h̄ colligi: q: h oī q̄ exēptiō poi eē ⁊ ā vēd. s̄; vñ eo ipo q̄ ipō. f pēa ēptoes ⁊ n̄ vēditori: vt remanē penes ipz p̄ronū iuspionar⁹: q: si vo lui sz p'us p̄ari hoc o. cul; sicut ō alio. el'oiz q̄ pri⁹ dixi h.

Ex litteris. l. salebetien. epi accepimus q defuncta persona ecclesie de laton. g. miles: q villa i qua eccla sita e a monasterio de vinto. ad firmā tenebat: ad eādē vacantē gu. clericū pdicto epo pñtauit. postmodū abbatissa pdicti monasterij aliū pñtauit ei dem ad ecclaz supracriptā: q nolēte pñtatū ab ea recipe apud cātuarien. arebiepz grauē d epo dposuit qōnē: z īfra Mandamus qtenus si vobis cōstiterit: q prefato militi p scripta villa fuerit n excepto iurepronatus ad firmā concessa: vel tanqz de iurepronat inter abbatissam z militē controuersia esset suborta pfatus gu. in pscripta eccla p epm ad presentatōem militis institutus fuisset: ei dūmō alis sit idoneus adiudicet ecclaz ita q si abbatissa obtineat aduersus militē: illi de tpalibus debeat respondere.

Idem vintonen. epo.

Illud preetereundū non duxim: q si laic epo icōsulto ecclam nō vacātē cōcedit religiose domui: z postea cum vacauerit ad pñtationē eiusdem laici clericus ibi fuerit p dioc. epm institut: prior ɔcessio scdam istitutōem q minus hēat rata z firma non pt aliqten ipedire: cū illa cōcessio de iure nullius possit esse momenti: tum qr de re non vacante facta ē: tū qr laicus sine auctoritate epi nemini potest ecclas dare: lz religioso loco iuspronat cōferendi liberā hēat facultatem. Si vo iuspronatus vacante eccla religioso loco contulerit: z aliquis sine pñtatione frm eiusdē loci fuerit in in ipsa eccla istitut eius sm rigorem iuris est institutio irritanda.

Idem eidem.

Querimoniā: z īfra. Absurdum videtur oio: vt ad singulas patronorum sm hūanā cōditōem mutatōes

a Ex litteris. ad firmā. dicūt gdā: q talē ɔtū celebrauerūt inter se: q vtile dñi. i trāsiret in cōductore: z sic i ipm trāsiuit iuspronat: sec in creditorē. s. d re iudi. cum bertoldus. b.

b Pñtauit. supple z epo ipm recepit.

c Apud cātuariēse. q sec pmū remoueri z istitui pñtatū per abbatissā: vñ orta fuit cōtētio iter eos.

d Excepto. ar. cōcessā videri qd n ē nelatz exceptū. j. de spō. cū apud. Itē ar. q idē iuris ē i toto z i parte: ar. ff. d offi. p. xx. l. i. §. iq. z. xq. q. ii. cognouim d h tractat. s. d trāsla. inter corporalia

e Uel anqz. ar. ē h a ɔrio sensu: q res litigiosa nō dz trāsferri i aliā psonā lite pēdente. xi. q. i. qr res. z. xvi. q. iiij. volum z. s. vt li. pē. a meōria. z qsi per totū: z ita vr q si moueat alicui questio d iurepronatus: z interiz vacet eccla q n poss i pñtaf āte finē cē. Sz n ē vez h sm qsdā put dicit s. d in ite. resti. cū veīsset imo sigs ē i qta possessi ōe pñtādi: n dz idē amoueri: vt dicūt gdam vsqz ad finē cē. xvi. q. iiij. volum. z. s. vt li. pē. a meōria. z sufficit esse i possessione. j. eo. cōsultatōib. z supplē h marie. Sed littera ista māifeste ɔdicit: z certe verius vr: q eligere vel pñtare qs nō possit postqz ei moueat qstio sup pprietate. vl si dicaf q possit pñtare lite mota: tñ pñtatus nō dz istitui pēdēte cōtrouersia et qua pēdet. s. d in inte. re. c. ij. e ē ar. op. s. d el. cumana. vbi clici z capellani erāt i quasi possessione eligēdi. z mota fuit eis questio sup iure eligēdi vacāte eccla: z qr nō probauerunt de iure suo: nō valuit eorū vox. nec obstāt contraria que dicūt: q lite pēdente non est priuandus possessor sua possessione: qr ibi rō ē. Ibi eni oia restituūt z fructus p litē cōtestatē: h hic nō debēt restitui fruct pñtationis: qr canonice institutus nō remouet sine culpa: z hoc verius credo ɔ tñ notauit. io. s. q pōt licite eligere q ē in qta possessione: lz moueat ei qstio. s. d in inte. resti. cū veīsset. z ita si fuit iste pñtat āte qōnē motā obtinebit: qr ille credebat pron cū essz in possessione tot villez z ita credebat se esse pronū z bōa fide: sic. j. e. cōsultatōibus. z si postea obtineat abbatissa in iuspatronatus: qr pbabit q excepit iuspronatus: rñdebit illi d tpalibus. xvi. q. ij. saue. z. j. de priui. cū z plātare. §. in ecclijs z hoc dicit hic in fi. Cōtra h tñ. s. de re iudi. cū bertold. z. j. e. cōsultatōib. vbi dic: si tpe pñtatōis sue iuspatronatus ecclesie possidebat: h hic non erat in possessione iurispronatus: lz possideret villā: qr hoc colligit p lrām: h intellige q erat i possessione iurispronatus: z sic cessant ɔria. z satis bñ colligit: q miles erat i pos. iurispa. ex eo q dicit in fi. ita q abbatissa obtineat aduersū militē: illi d tpalibus debeat rñde: ex h apparet q miles reus erat z abbatissa ɔ militē agebat z sic relinquitur q miles credebatur pronus: z sic agebat vt pronus: vñ tenuit pñtatio z istitutio eo tpe facta q gete iuspronatus ecclesie possidebat. j. e. consultatōib z. s. d elec. qrela. z ita lite mota n dz p sentaf vel si psētat suspēdit istitutio i euētū snie: vt dēz ē

f Illud ecclesiaz gdā itelligūt q p hāc ɔcessionē laic iste itēdebat daf ecclesiā q ad pñt. rē vel ecclesiā i vsus ppos qd facē n poterat. s. d dōa. pastoral. x. q. i. nouerit. z. c. sic gdē. cū ali eā possideret: sec si d disset iuspronatus ēt sine ɔsēsu epi vt dicūt: vt nō. j. e. c. i nota h lra innuit vt ē

g Impedir. arg. q n pstat ipedimētū qd d iur n sortif effcm ar. s. e. q at s. d elec. bōe: ar. s. d elec. ɔsiderauim. z. c. audit. z. j. d spō. ad audiētiā

h De re. n vacāte z ita pz q ecclesia n vacās ɔferri n pt puate psōe: vt s. d dōa. ɔsultatōib. h loco religioso d auctē epi ecclesia nō vacans pt cōcedi: vt in decre. consultationibus.

i Nemini. i. nulli priuate persone licet.

k Religioso h lra innuit: q laicus possit dare iuspronatus loco religioso sine auctē epi: h ecclesiā nō: ar. xvi q. vlt. nemini regū: h nō credo: vñ supple h de consensu epi: qr siue concedat ecclesiā siue iuspronatus: necessaria est auctas epi. supra. e. q autem. z supra d dona. consultationibus. z. j. e. nullus.

l Contulerit. de auctē epi: vt dixi. Sz nunqd laico pt dari iuspatronatus. Uin. dixit q sic: ar. j. e. ex isinuatoe h ibi non fuit donatio: h frater cessit fratri ius suuz seu renunciauit ei quantū ad se ius prestandi: z ita n fuit dōatio cum ipse isolidū esset pronus vt ibi dr: h cū vniuersitate bñ potest donari vel vendi z obligari. s. e. ex lris. z. j. e. cū seculū.

m Querimoniā mutatōes. lz pron i mutent successione vel alio mō: eccle stat pp h mutari n dz: cū i ipoz dispositōe ecclia n sit: h potī epoz: nec pñt illā ex hē d sua ptāte. xq. i. si qdē z. c. nouerit. Ar. ɔ. xvi. q. vl. dcernim. z. c. filijs. h h habent tñ ptātē defendēdi ecclesiā z denunciare sacerdotis excessus epo: sed super rebus nullam habēt potestatem: supra. e. preterea.

a Mutet.ff.r.di.lege.z.e.puenit.z.iiij.q.vi.§ gppe.
b Um laici.pnia ducti.z ita licituz est penitere z ɔ̄ fcm suũ venire:vt.s̄.de elec.nosti.z.q.q.vj.§.sigs libellos.xij.q.i.certe.ff.de minoz.si minoz.C.qui bo ce. pos.l.ij.ff.de mu.z bo.vt gradatim.§.sed z reprobari.ff de.post.l.i.§.si vero deposuero.z.s̄.de depo.bona fides.ff.ð act.emp.z vē.si sterilis.§.vl.Ar. ɔ̄.s̄.de fil.pſby.veniens.z.s̄.de cler.coniug.diuersis falla/ cijs.z.xvj.q.iiij.ff gopes.J.ð despon.ipu.de illis.z.iij.q iiij.offerat.So.nō est loc⁹ pnie: nisi i casibus:puta si iusta cā subest.xij.q.i certe.lxiij.di.§.verũ.vel si aliquid i opinatũ emergat.xij.q.ij.neqз arbitret.z in oibus de lictis z maleficijs:ar.l.di.pōderet.z.s̄.de re.ec.alie.vel nō sigs pſbroz.vel in his q fauore sui tm̄ sit introducta:q bus renūciare pōt vij.q.i.qʒ piculosũ e in his q̄ recepta nō sũt plene.ff.ð iu. om.iudi.si ɔuenerit.vin.z i casu isto vt hic pȝ:z.i.e.cuʒ aũt.z.c.pastoralis

c Que nulla est.sic.s̄.e.illud.z ita prima electio q̄ nl'la est non impedit secundam.s̄.de elec.bone.z.c.ɔgregato.z.s̄.de ap.cōstitutis.ar.ɔ̄.s̄.de elec.auditis.vbi colligit̃ ꝙ electio q̄ nulla est impediat secundam:sed illud ɔ̄ ibi soluit̃.

d Laicis.nec etiam clericis patronis lʒ ecclesiam ordinare:vnde habes similem casum de clericis ei q dī hic de laicis.J.e.c.vlti.ala.

e Ura laicorum.laici.n.ɔferre ecclesias nō pñt.xvj q.vlt.sigs deiceps.z.c.sigs eps.sigs eticus per laicos.z.J.de priuile.cum z plantare.nec debēt interesse electionibus:vt ibi habeant vocem in ecclesia collegiata.s̄.de elect.messana.z.c.sacrosancta.

f Legitima.i.quadragenaria q̄ sola currit ɔ̄ ecclesiaz vt.xvj.q.iij.§.pōt.v.qs actiões.Sʒ obijcit̃ ɔ̄ hoc:isti monachi vel clerici q pſcripserũt has ecclesias aut habuerunt bonam fidē aut malam.Si dices bonā:h non potuit esse:q2 ꝙ ignorabant ius:ʒ ignorātia iuris non ꝓdest ad vsucapiendum.ff.ð vsuc.nūqʒ.z q ɔ̄ legũ interdicta mercat̃ nō pſcribit.C.ð agri.z cens.quēadmodũ li.xi.z isti ɔ̄ inſdicta canonũ receperunt ecclās.xvj.q.vij sigs deiceps.sigs eps.sigs cleric⁹ p laicos.s̄.e.pterea.z

e.q̄ŝ aũt.z.c.illud.z ita pscribē non pñt.Si malā fidē habuerũt:nulla pscriptōe iuuant̃.s̄.ð pscrip.vigilātī.z.c.qm̄ omne .iij.q.ii.si virgo.Pōt dici ꝙ hic tolerat̃ h⁹i pscriptio ꝓpter scandalũ:q2 ecclesie nō poterāt reuocari sine scandalo.Aliq dā dicunt ꝙ eo ipso: ꝙ epo sciēte z nō ɔ̄dicente possederunt: intelligit̃ eps ɔsentire.z qȝ seqt̃:aut dio.habuit postea ɔsensum:supplet̃ expssuz:z tē nō est necessaria pscriptio cũ hñt cōsensuz epi.vl' pōt dici ꝙ illa q ecclesias receperunt de manu laicoz ɔ̄ possēt pscribere:q2 ɔ̄ iura recipiūt:ʒ eoz successores ꝓscribē pñt q h ignorant z bonā fidē hñt.erquo i ueniũt ecclesiā in possessiōe q2 q i locũ alt'⁹ succedit:iustā hȝ ignorātie cāʒ.ff.de re.iu.q i alt'⁹.

---

ecclesiaz ordiatōes mutent̃ z vicissitudines ecclesiaz ab aduocatis vel eijs ꝓsumāt̃.

Idem eboraceñ.archiepo.

Um laici epis nescienti bus aut nō ɔsentientib⁹ ecclesias clericis ɔcedunt:in qb⁹ hñt iuspatronatus: z postea pnia ducti^b alios ad easdē epis representant:z illi ad eorum pñtationem i eisdem ecclesijs ab epis istituũt̃:eoz dʒ institutio stare: qui aucte sint epi instituti:ɔcessiōe priori que^c nulla est oino euacuata.Non.n.licʒ laicis^d clericos in ecclesijs ꝓsumptione ꝓpria ordinare.

Idem abbatibus priorib⁹ z clericis p archiepatum eboraceñ.constitutis.

Ura pastoralis: z infra Mandam⁹: q̄tenus ex donatiōe laicoz^e: nisi auctās dio.epi z ɔsensus adsit:null⁹ vīz aliqs sibi eccłas vendicare ꝓsumat vel retinē talit̃ acq sitas: nisi legitima^f fuerit prescriptione munitus:aut diocesani epi habuerit postea consensum^g.Cum enim laici non possint i alios: nisi ius quod^h habent transferre h⁹i ɔcessiones irritas penit⁹ esse cēsem⁹

Idem lingoñ.episcopo.

I vero ordinatio alicuius ecclesie q̄ ad tuaз institutionem spectat:z ꝓ cōtrouersia laicoz de iurepatronatus inter se disceptantiũ ꝓrogatur^i:fas tibi sit ap.remota in eandeз ꝑsonam idoneaз instituere ita ꝙ representet̃^k ab eo qui ius euicerit ꝑsonatus.

Idem hospitalarijs.

Um seculũ reliqueritis^l z infra.Prohibemus ne cum rōe feudoz emptoz^l alterius acqsitoriũ vel ēt alio modo iuspatronat⁹ i ecclesijs parochialibus acquisieritis: epo ius pochiale minuere^m ꝓsumatis.

Idem.

Ex insinuatione.o.clerici accepimus:ꝙ cum ei frater eius iuspatroatus:qȝ in quibusdam ecclesijs hēbat liberaliter ɔtulisset^n: eas quidem sine ipsi⁹ assensu occupatunt z detinēt occupatas:z.J.

---

g Consensum.Arg.ꝙ ratihabitio retrotrahit̃.xvj.q.i.c.vlt.Arg.ɔ̄.ff.ð re.iur.l.penult.

h Nisi ius qȝ.nemo eni pōt plus iuris i aliũ trāsferre: qʒ ipse hēat.ff de re.iur.nēo.z.J.de do.post di.re.nup.ff.ð acq.re.do.tradi.no.s̄.e.ꝙ si i.li.iiij.di.abbati.Ar.ɔ̄ ff.de acq.re.do.nō ē nouum.isti.q.alie.nō lʒ.§.eʒ.C.ð distra.pig.q̄ʒdiu z.l.si cessāte.ff.ð vsufr.qȝ nʒ.ff.ð acq.pos.iter dũ.So.pmũ vez est:z ista ɔ̄ria spāliа sunt:nec ēt illud ius qȝ hñt.l.iuspatronatus pñt conferre sine aucte epi:vt diti.s̄.e.illud.z.J.e.nullus.

i I vero.prorogatur.vltra quattuor mēses:supra eo.quoniam.z.J.eo.cum propter.

k Representet̃.Sed qd valet ei hec reꝑsentatio:cum laz sit institutus z ius hēat: p hanc pñtationem nullũ ius acquirit̃ huic: sed pñtat̃ vt patronus p hoc sit in quasi possessione sui iuris:ne postea vexet̃ de facto.J.e.ɔsultationibus.

l Um seculum.emptoz.sic ergo iuspatronatus transfert̃ venditione cũ vniuersitate:z hoc vez est: nisi spāliter sit exceptũ.s̄.e.ex lr̃is.z vēditio feudi scā intelligit̃ de volūtate dñi:alit̃ n̄ valeret:i ɔstit.federici de feu.trāsfert̃ ēt successiōe s̄.e.qm̄ i qbusdā.z.c.i.z.ij.z.xvj.q.vij.filijs.z pmutatōe.xvj q.vi.nemini regũ.z alienatōe vniuersitatis vt hic donatōe cũ ɔsensu epi scā.s̄.e.ꝙ āt.z.c.illō.z.J.e.null⁹.vñ ꝟsus: Jurapatronat⁹ trāsire fac nou⁹ hēs.Res ꝑmutata:dōatio vēditioqз.

m Minuere.z ita nihil plus iuris ōbēt isti religiosi hēre:qʒ illi a qbus ius hūerunt:z sic eps ius suũ integrũ hēbit:q2 pmutationē talē eccłe ordinario mutari nō dз.s̄.e.q̄rimoniā.s̄.e cura.si.s̄.de dona.int̃ dilectos.s̄.de re.do.q2 in onasterium.

n Ex insinuatiōe.ɔtulissʒ.Sic erg vidēt̃ ꝙ laic⁹ iuspatronatus poss̄ donare:puato ēt sine ɔsensu epi: ʒ supple

qđ de ꝯsensu epi hoc fecit. Veri⁹ est ꝙ hoc nō erat ꝟa dōatio: qꝛ vtiq̄ istoꝝ fratrū erat ver⁹ ꝑsonus in solidū. ꝟ.e.c.i.ff.ꝺ ep. lib. ꝛ libert⁹ i ꝟi. qꝛ res ē idiuisibil. ar. ff. si ꝟ. ven. loci corpus. ꝟ si fund⁹. ꝛ ideo nihil dedit i ꝟitate: ꝟ ꝯcessit fratri nō liberā ordinationē ecclesiaꝝ vt ipse sol⁹ posset pñtare. ꝛ ē si. ff. de seruit. seruitute. ꝟ. seruitus.

n **S**ignificasti. pñtauerint. ep̄is vel aliis ꝓlatis: in quoꝝ pochiis eccle site sūt clericum cuiuscūq̄ diocesis pñt pñtare: vt. xvi. q. v. sigs ep̄oꝝ. ꝛ sic intelligit hug. illud. c. ꝛ est ꝓuilegiū epi: vt dic. Sed lra illud non dicit expresse: sed dicit. O: dicit ꝙ desiderat clericos ibi ponere. ꝛ sic ē ꝯ illud. lxxi. di. hortamur. ꝛ. c. clericos. ꝛ. ꝟ. ꝺ de. peregri. c. vlti.

Mandamus q̄tenus si est ita eaꝝ detentores vt easdē p̄dicto clerico restituāt[a] ꝑ cum libere ordinādas mo. p̄c. cōpellas. **I**dē adoñ. ep̄o.

Consuluit nos: ꝛ infra. Cū sanctuariū dei iure hereditario[b] teneri nō possit: nō decet aliquaten⁹ sustineri vt clerici ecclesias a parentibus suis fundatas ꝓp̄ria auctoritate[c] detineāt: aut laici filiis vel aliquibus laicis cōcedant[d] easdem. **I**dem.

De iure ꝟo patronatus: ꝛ ifra. Mandam⁹ q̄tenus si. r. illud ꝯparauit: cum i conueniēs sit vendi[e] iuspatronat⁹ quod est spūali annexū[f] ꝯtractum illum irritum[g] esse decernas. **I**dem.

Nullus laicus decimas[h] aut ecclesiaꝝ[i] aut q̄cq̄d ecclesiastici[k] iuris est: sine concessiōe sui pōtificis monasteriis vel canonicis conferat[l] ꝛ sigs ep̄s improbitatis vel auaricie cā ꝯsentire noluerit: ro. pont. sici nuncief: ꝛ qđ offerendum ē tūc: eius licentia offeratur[m]. **I**dem.

Significasti: ꝛ infra. Si epi post ꝓmotionē suam pñtationes ꝑsonarum ad ecclesias a patronis eaꝝ ꝑ ecclesiis sibi ꝯmissis adepti fuerit ꝑsone idonee quas ad eas vacātes p̄sentauerint[n] sunt admittende.

Idem abbati sancti alberti.

Consultationib⁹: ꝛ ifra. Si aliquis clericus ab ordiario iudice i ecclesia fuerit institutus ad pñtationem illius q̄ eiusdē credebat[o] ēē patronus: ꝛ postea iuspatronat⁹ alius euicerit in iudicio institutus non debet ab ipsa propter hoc remoueri[p]: si tempore presentationis sue ille q̄ eum presentauit iuspatronatus ecclesie possidebat: cum ex hoc ei qui de iure debꝫ habere nullum in posterum p̄iudicium generetur. si ꝟo nō possidebat[q] sed tantum credebatur esse patronus cum non esset: poterit ab eadē ecclesia remoueri[r].

Idem eboraceñ. archiep̄o.

a Restituāt. qꝛ nō habuerūt canonicū ingressuꝫ vñ debet expelli: sic. xvi. q. vlti. decernimus.

b **C**onsuluit. hereditario. successiue hereditaria i ecclesia ñ dꝫ esse. viii. q. i. apostolica. ꝟ de fili. ꝑsbr. ex trāsmissa ꝟ. c. ad extirpandas.

c Auctoritate. secus si ad pñtationem parētuꝫ: qꝛ ipse se repñtare ñ posset. ꝟ. e. ꝑ tuas. vñ non vꝫ hic ꝓhiberi pñtatio filiꝫ: vñ ꝑmitti intelligit: ar. de sponsa. cum apud.

d Cōcedāt. auctē ꝑꝑa idē itellige de clericis. ꝟ. e. ti. c. vlt. sed epo pñtare pōt patronus filium: vt dꝫ est. ꝟ. qꝛ suffragium ꝑris valet filio. ff. qđ cu iusqꝫ vniuer. illud notādū. Sed si plures sunt patroni: nūq̄d pñt vnuꝫ ꝑ se pñtare. credo ꝙ sic: ar. ꝟ. de elect. cā in iure.

e **D**e iure. vendi. ꝑ se nō: ꝟ cū vniuersitate bñ pōt vendi. ꝟ. eo. cum seculum. ꝛ etiā obligari. ꝟ. e. ex litteris.

f Annexum. ꝟ. ꝺ iudi. quanto.

g Irritū. ipso iure: qꝛ spūale vel spūali annexum vendi non pōt: nec ēt redimi. ꝟ. de si. ꝯrelam. ff. de ꝯtrahen. emp. hanc legem. qꝛ res sacra ñ recipit estimationem. ff. ꝺ re. di. sacra loca in fi. si tamen res sacra ab ignorāte emaf: ad interesse agitur ex ꝯtractu. ff. de ꝯtrahen. emp. l. in. ꝛ insti. e. ti. ꝟ. vlti. Sed qs habebit ius illud nunq̄d ille q̄ vendidit ꝑdet illud hoc ipso ꝙ vendidit. de hoc dixi. ꝟ. e. qꝛ clerici.

h **N**ull⁹. decimas. ꝟ. de his q̄ fi. a p̄e. si. ꝯsen. c. cum ap̄lica.

i Ecclesiā. ꝟ. eo. ꝙ autem. in fi. ꝛ ex ꝯ ecclesiaꝝ. i. ius patronatus: qꝛ donando ecclesiam: qđ suum est donare vꝫ ꝺ ꝯsensu epi. i. iuspatronatꝰ. ꝟ. de dona. pastoralis.

k Ecclesiastici iuris. i. spiritualis: qꝛ si esset tꝑale ius ibi nullius auctas regrif: dum tñ res sit donantis. Dicunt tñ q̄dam sicut vin. ꝙ iuspatronat⁹ pōt laicus donare loco religioso: ēt sine auctoritate epi: supra eo. illud. sed contra dixi ibi.

l Conferat. si tñ contulerit: ꝛ subsequaf postea ꝯsensus epi: bene valet talis donatio. xi. q. i. c. vlt. ꝛ. ꝟ. c. suggestum: supra eo. cura pastoralis. ꝛ supra eodem ꝙ autem in fine.

m Offeraf. nisi iusta cā subsit: quare ep̄us hoc denegauit: qꝛ tunc papa ñ ꝯcederet: nec ep̄m ꝯpelleret ad dandam licentiam: ar. lxiii. di. litteras. ꝛ. lxxx. di. archidiaconum. in fi.

o **C**onsultationibus. credebaf. ꝛ erat in quasi possessione iuspatronatus: qꝛ tūc tꝫ pñtans: ēt si i ꝟitate ñ sit ꝑsonus. ꝟ. de elect. ꝯrelā. ꝛ. ꝟ. de cā pos. ꝛ ꝓp̄. cum olim. ꝛ hic. Item ē hic ar. ꝙ plus valꝫ quod ē in opiniōe ꝙ qđ ē i ꝟitate. i. q. i. sigs a simōiacis. iii. q. vii. ꝟ. tria. ꝛ. ꝟ. verum. i. q̄ fili. sunt le. cum inf. ꝛ. c. per tuas. ꝛ. ꝟ. de biga. nup. i fi. Ar. ꝯ. xxv. q. ii. sigs. ꝛ. viii. di. veritate. ꝛ ita sola possessione acq̄rit titulus: lꝫ ille dñs non sit q̄ pñtat: sed hoc facit bōa fides.

p Remoueri. qꝛ qđ legitime fcm̄ est ñ dꝫ irritari: lꝫ ad eū casuꝫ deueniat: a quo incipere nō potuit. lo. di. p̄cepta. ff. ꝺ in. ac. ꝙ ꝑ. l. ꝟ. ꝛ. ff. de posta. l. i. ꝟ. casum. xxxii. q. ii. neqꝫ furiosus. ꝛ qđ rite ꝛ ꝑ leges factum est: ex alio euentu resuscitari non debet. C. ꝺ ad mi. tu. sancimus. ꝛ quod legitime factum est: penā nō meretur. C. de adul. l. gracchus.

q Possidebat. bona fide vt dixi ꝛ nō vi. ar. C. de p̄script. xxx. vel. xl. an. sigs emptionis. ꝟ. sed hoc. ꝛ. xvi. q. iii. lꝫ in regulis. Sꝫ nūq̄d ille q̄ ē in q̄si possessiōe pñtandi: si ei moueaf q̄stio ꝓp̄ietatis: poterit interim p̄sentare ante snīaꝫ. dic de hoc vt dixi. ꝟ. e. ex lris. ꝓpter hoc tñ nullum fit p̄iudicium ꝟo ꝑsono in posteꝝ: vt hic dicit. b.

r Remoueri. qꝛ nō pñtatus a ꝑsono. xvi. q. vii. decernimus. ꝛ sic credulitas sine possessiōe non valet vel ꝑdest.

s **S**uggestum prius factum. similem casum habes. ꝟ. de his que fi. a p̄la. continebatur.

t Auctas epal. ꝟ. e. ꝙ āt. ꝛ. c. illd. ꝛ. c. null⁹. ꝛ. ꝟ. ꝺ do. ꝯsultatiōib⁹. ꝛ. c. cura. ꝛ. b. ꝛ. c. p̄sea. ꝛ. c. significantib⁹.

u Subsecut⁹. ar. ꝙ ab initio erat inualidū per subsequentē ꝯsensuꝫ ꝯfirmaf ꝛ fit val. dū. ꝟ. e. cura. ꝛ. xvi. q. i. c. vlt. ñ. ꝟ. de his q̄ fi. a pla. sine ꝯsen. ca. cuꝫ nos. ꝛ. ꝟ. de

pena pastoralis.e.ti.c.cura.

b Posterius.ar.q litere que possunt elidi p excepti onē:nō p̄stant impedimētū secundis:q̄uis de p̄mis n̄ faciant mētionē.s.de cōfir.bone.

y Fulcit.ar.q vbi plura faciūt pro aliquo q̄ sit obtinere oz.ar.xiij.di.

themati:infra de eo qui furti.ordi.rece.c.i.vel si dicatur sub excōmunicatiōis interpositione.q: qui contrafacit excōmunicatus ē.lxiij.di.salonitane.e.ti.d loca.e cōduc.c.i.q: p illa v̄ba innuitur:q excommunicationis sententia lata sit.Dic de hoc vt no.j.d fumo sicut.el.ij.

duo mala.e.c.nerui.C.d iur.e fac.ig.l.i.e ti.d re iu.cūm q.vbi sit ar.d hoc.Ar.ti.xxiij.q iii.ouet te.

a Elatā.reco gnitōis.i.cō fessiōis in iure sce dōatōis vel cōcessionis prius facte de re quacū q:q d inclusē:e est vulgare i:elorū.ala.

b Uacaca.i.retinere.

c Per ostiū.vij. q.i.nō furē.e.xxiij q ūj.tree p̄onas. t.ti.ti.ordianōes

d Indigni.i.in q.....endi sunt.xvi.q.vij.siquis deincep siquis eps sigs clicus hodie n̄ ipōit pēa pdcōr cāonū: festat ei qd.....ctōi ....p.....laicor....sine dispēsatōe.ti.de elec.q̄squis.

e Seculari.Fm illam regulā.Actor forū rei seq̄tur.ti.d fo.cōp.cū sit gn̄āle.xi.q.i.experientie.Sz nōne cōmittunt isti sacrilegiū q taliter spoliāt ecclesias:ergo sunt p ecclesiam iudicandi:vt pbat.ti.de fo.cōpe.cōquestus e ar.xij.q.ij.nulli liceat p̄dia.e homicide dicunt.xij.q.ij.qui al.stulerit.Tu ergo vere:q isti malefactores sub ecclesiastico iudice sunt cōueniendi:e fauorē eccle ē hō introductum.ti.de fo.cōpe.cū sit gn̄āle.e ꝑm illā regulaz nō cōsequeret intētionem suā.Sed pone q eccla agat z eos corā iudice seculari:e ipsi laici volūt reconuēire ecclam:q: forte hec erat intentio ipsorum:nūq̄d sūt audiēdi.dicas q non.ff.de iudi.l.ij.§.sz si agant e alia ēt tēne:q: q̄stio spoliationis priuilegiata ē:vt eam intentans reconueniri non possit:nisi de alia spoliatiōe.ti.d ordi.cog.sup spoliatōe.e.ti.de iudi.significauerūt.

f Subdatis.Dic p3:q siquis prohibeatur sub pena anathematis siue excommunicationis:lz quis contra faciat:non est excommunicatus:sed debet excommunicari:secus videtur si dicatur sub interminatiōe ana

Uggestū ē: q cū eccla quedā de assensu domini fundi auctoritate eboracē. archiepi ecclesie beati.p.ebora.cōcesse e assignate sint i p̄bendā:canonici de nouo burgo concessionē illam irritare nituntur occasione donatōis quā sibi asserunt prius facta Unde lz in donatōibus ecclesiarum requirendus sit e expectandus patronorum consensus:q: tamē eccle nisi auctoritas interuenerit pontificalis canonice concedi nō possunt:significauimus: q p̄or concessio si cum assensu patroni e auctoritate dio.episcopi facta est aut eius assensus fuerit postea subsecutus:posteriori concessioni p̄ferri:alioquin illa debz p̄ferri q̄uis posterius facta que consensu domini fundi e episcopi auctoritate fulcitur.

Idem archiepiscopis e episcopis per angliam ↄstitutis.

Elatum est: q nōnulli occasione laice recognitionis n̄ requisita epi audientia beneficia ecclastica sibi presumunt in vestris parochiis vendicare. Quoniam igitur huiusmodi persone nō intrant per ostium sed aliunde conscendunt:ac per hoc indigni sunt pastoris nomine vel prerogatiua gaudere:mādamus quatenus eos si cōmoniti predicta minime resignauerint:nisi epali cōcessione fuerint muniti:ab officio reddatis e beneficio alienos e īfra.

Ad hoc quoniam quidaz laici ecclas possessionibus spoliant:vt sic viros ecclesiasticos faciant coraz seculari iudice litigare: vobis iniungimus: vt id publice sub interminatione curetis anthematis prohibere.Siquis autem prohibitionis vestre cōtēptor extiterit:cum excommunicatōi subdatis.

Idem.

Am te decet:e ifra. Illas aūt ecclias: de quarum patronatu controuersia fuerit:si ifra sex menses post quam vacauerint: non fuerit

g Am te.sex mēses.Contra.ti.e.quōiā e.j.e.cū propter.vbi dātur tm̄ quattuor menses xvi.q.vij.si plures considerandam.e.ti.eo que cunq.So.cum est cōtētio de electione inter patronos tunc obtinet qd dicitur supra eo.quoniā i.responso.Si autem ecclesia ordinari non possit sine nimio scandalo patronorum:tunc satis posset dici. q eps tollat ibi reliquias e claudat ostia:e sic possumus tenere decreta predicta.si plures e considerandum quia propter magnū scādalum ea que sine peccato mortali possunt cōmitti:quando omittim.j.de no.ope.nunc.cum ex iniuncto.alr̄ propter modicum scādaluz non dimittat episcopus ecclesiam ordinare:vt dicitur in.c.quoniam.tamen cōsueuit dici:q non statur hodie illis decre.sed illi decre.quoniam.vbi dē de sex mensibus.Si vero est cōtētio inter aliquos de iurepatronatus:tunc episcopus expectet vsq ad sex menses:e tūc auctoritate sua ordinat ecclesiam:si infra sex menses postq̄z vacauerit illa questio diffinita non fuerit.vt hic dicit:saluo iure illius:qui postea euicerit ius p̄tronatus in posterum.ti.eo.si vero.e.c.consultationibus.e.j.e.cū p̄pter.sed si non vult tantum expectare:post quattuor menses ordinet ecclesiam:supra eo.quoniam.e infra eo.cum propter.quibus standum est:vt dicit lau.quia lz illa decre.quoniam.precessit istam.Inno.concor.cum illa decre.quoniam.que est lateran.conci.Quidam tamen ita dicebant:q hic computantur sex menses a tempore vacationis:e ita concor.conci.lateran.supra de conces.preben.nulla:e illa quoniam.e capitulo cū propter.intelliguntur a tempore mote litis:quod satis potest concedi.e hoc satis innuitur per literam illarum decre.in quibus dicitur si questio emerserit: e hic dicitur postquam vacauerit:tamen episcopus potest facere quod illorum magis placet.Si vero contentio sit inter episcopum e patronuz puta episcopus dicit presentatum indignum patronus idoneum:tunc episcopus ponat economum ibi p fructib9 ↄseruandis quousq̄ fuerit expeditum.ti.de offic.ordia.cum non

Credo poti⁹ stãdũ ei qḋ dicit lau. si eps voluerit. qḋ dr̃ a tpe mote litis nõ h̃z rõnẽ: qꝛ sic possz vacare eccl'a ũsq̃ p octo mẽ-ses: ꝛ dcre. illa pcessa tpe illã qm̃. ḋ. e. lꝫ hec sit posterior i ntu-
lo: qꝛ ambe sunt eiusdem auctoris. b.

a Preterea. aduocati. i. patroni.

b Jus aduocationis. i. iuspatronatus vel poti⁹ ius aduocatõis: nã alij dicunt patroni: ꝛ aliqñ ad uocati: vt. j. e. c. pꝫ.

c Emptõis. qñ iuspatronatus trãsferat vendicõe seu alijs modis dcm̃ ẽ. ḋ. e. cũ seculũ.

d Fodrum. fodrum ẽ collecta quã iponebant isti patroni ecclesijs: ꝛ ẽ vulgare lombardorum.

e Regium. qḋ regi debetur siue tributũ regi ḋbitũ. xi. q. i. si tributũ. ꝛ xxiij. q. viij. conuenior.

f Institutos. statui ꝗ possunt redditus pꝛono vice tributi siue pẽsiõis vt hic pꝫ. ꝛ. xij. q. vl. tri-butũ. ꝛ ar. xviij. q. ij. eleutherius. ꝛ hoc ante consecratõem eccle. ꝛ nõ p⁹: ar. C. de dõa. ꝗ sub modo. l. pfecta. ꝛ. xvi. q. vl. si hij possunt etiã statui vice bñficij ꝛ ãte ꝛ p⁹. xvi. q. v. illud ꝛ. q. i. possessiones. ꝛ. q. iij. clerici. ꝛ. c. si eps. ãplius vero hẽre ñ debẽt q̃z repiatur in iure permissum. j. de pe. in quibusdã qḋ si psũpserit: puniantur: vt hic dicit ꝛ. c. in quibusdã. ꝛ ḋ sta. mo. l singulis. in fi.

g Huiusmodi. ḋ gb⁹ pmissum ẽ. s. dõatõis vẽditõis ꝛ alijs. ꝛ sic pꝫ ꝙ iuspatrõatu ſ vẽdi nõ põt. ḋ. e. qꝛ clerici. ꝛ. c. de iure. vel dõari sine cõsensu epi. ḋ. e. nullus. Ar. ꝯ. ḋ. e. illḋ. ibi soluitur.

...cõtrouersia termiata: licitũ sibi sit de psona idonea ordinare. Lucius. iij.

Preterea qm̃ aduocati[a] ecclesiarum ius[b] aduocationis donationis vel emptionis[c] titulo alijsq̃ pro sua volũtate cõtractibus in alios trãsferre psumunt: fodruz[d] albergarias regiũ[e]: ꝛ similia tanꝙ a proprijs rusticis ab ecclesijs extorquẽtes: pñti decreto statuimus eos siue aduocati siue patroni vl' vicedñi siue custodes vel guardias habẽtes seu quocunq̃ alio nomine cẽseantur: a grauaminibus ecclesiarum cessare: nihilq̃ ĩ ipsis preter antiquos ꝛ moderatos redditus a locorũ episcopis institutos[f] exigere: aut si aliud exegerint excõicatõi subdãtur: ꝯtractus quoq̃ huiusmodi[g] quos fecerint vel facient in futurum: vim aliquã decernimus non habere.

Idem noruicen̄. episcopo.

Um autẽ aduocat⁹ clericum idoneum episcopo presẽtauerit: ꝛ postulaue-rit postmodũ eo nõ refutato alium[h] eque idoneũ in eadẽ ecclesia admitti: quis eorũ alteri preferat: iudicio[i] epi cre-dimus relinquẽdum si laicus fuerit cui ius cõpetit psentandi. verum si collegium vel ecclesiastica persona[k] psentationẽ haberet: qui prior ẽ tẽpoꝛ[l] iure potior esse videtur.

Clemens. iij.

Obis fuit: ꝛ infra. Jnq̄sitioni. t. tale damus responsum ꝙ siqs ecclesiã cum assensu diocesani[m] cõstruxit[n] ex eo iuspatronatus acquirit. Ceterũ in conuentuali[o] eccl'a nõ electõ ĩ plati faciende sed iam facte honestius[p] patroni postulat assẽsus: nisi aliter de sua iurisditione[q] obtineat: vt partes suas interponere debeat electioni tractãde: secus tamen est in capella[r]: in qua vnus presbyter a patrono eligitur: ꝛ pro institutione habenda loci episcopo presentatur. Pro fundatione quoq̃ ecclesie honor processionis fundatori seruetur: ꝛ si...

h Um aũt aliũ. dãdo scḋꝫ vr̃ recedẽ a pori: sicut ille ꝗ plures ꝯstituit pcuratores diuersis tp. b⁹. ff. de pcu. siquis cũ pcuratorio. §. vlt. ꝛ. ḋ. de procu. non iniuste.

i Judicio epi. ꝛ sic locus ẽ gratificatõi. ff. locati in naue. in fi. ḋ. de offi. dle. de causis. ar. xxvi. q. vij. tẽpora. ff. de reli. l. vlt. ff. qui satisda. cog. de die. Sed ꝯ ẽ. j. e. c. in fi. ꝛ. C. ḋ dil. qm̃ p'e rũq̃. ff. de fi deicom li. generaliter. §. quid ergo. So. cũ dubitatur qs potior sit in iure locus ẽ gratificatõi: vl' cũ aliqs ñ pt subuenire vtriq̃. ff. ad sill. l. siquis in graui. §. sicut omnes.

k Persona. qꝛ clerici pꝛoni pinguius ius habẽt q̃z laici: ar. xvi. q. v. siqs epoꝝ. vel qꝛ clerici variare nõ debẽt in penã eorum hoc statutum est. ala.

l Tempore. sic. j. e. pastoralis. ꝛ ita hẽs hic ꝙ ꝗ prior ẽ tempore potior ẽ iure. ḋ. ḋ ma. ꝛ obe. c. i. vbi de hoc.

m Obis diocesani. aĺs nõ põt: de cõ. di. i. nemo. i. ꝛ aut. ḋ mona. §. illud. colla. i.

n Construxit. ꝛ ita ex cõstructione acqritur iuspatronatus. xvi. q. vij. frigenti⁹. ꝛ. c. pie mentis. ꝛ. c. filijs.

o In cõuentuali. conuentualis dr̃ ex quo duo vl' tres in collegio sunt. ḋ. de elec. c. i. ꝫ vr̃ ꝙ tres ad minus debeant esse. ff. de ver. sig. neratius. tñ in vno retinet ius collegij. ff. qḋ cuiusq̃ vni. sicut. §. vlti.

p Honesti⁹. immo necesse ẽ ꝙ requiratur: vt vr̃. ḋ. ḋ elec. cũ terra. ꝛ meli⁹. e. ti. sacrosãcta qꝛ posset recipere ꝯ ipꝫ: si ñ essꝫ idoneus: ẽt p⁹ cõfirmatõem si male ꝑlat tenet dñũciat epo xvi. q. vij. filijs. ꝛ ar. ep. xviij. q. ij. abbate.

q De sua iurisditiõe. Nõ vr̃ ꝙ istḋ stare possit qꝛ si intelligas ꝧ gnãliter ḋ quocũq̃ pꝛono: obstat mãifestũ cõtrariũ. ḋ. ḋ elect. sacrosancta. ꝛ. c. messana. vbi hẽs ꝙ ius eligẽdi nõ cadit ĩ laicum ĩ collegiata eccl'ia: nec valet aliqua cõsuetudo vt laicus intersit cũ clericis ĩ electõe plati ꝛ hic vr̃ pmitti: qlr ꝫ respõdebim⁹ ꝯ ijs. põt dici fm̃ ꝙ notauit h. t. ꝙ hoc itelligi debꝫ cũ ecclastica psonã ius obtinet patronatus puta abbas vel ecclastica psõa: qꝛ huiusmodi psone hñ possunt interesse electõi faciẽde cũ clericis: erꝙ cõsueuerũt ibi inẽsse electõi faciẽde vl' qꝛ ĩ fũdatõne: reseruauerit sibi istḋ ius ḋ cõsensu epi: ꝛ sic de iurisditõe sua interesse põt: ar. xviij. q. ij. eleutheri⁹. ꝛ sic ñ ꝯdicit: vt no. i. c. sacrosancta. vel posses ꝧ intelligẽ gnãlr ẽt de laico. vel expõe ḋ sua iurisditõe specialiter sibi concessa in ipsa fundatõe quã cõcessionẽ ondẽ dꝫ: ar. c. di. ꝯ more. ꝛ ab eo ꝗ ꝧ cõcedẽ potuit. s. dño papa: qꝛ eps ñ posset hoc cõcedẽ: sicut credo: ar. pdicte decre. eleutherius ꝛ hoc bene pbatur. xvi. q. i. hic ẽt vbi datũ fuit tale priuilegiũ ꝙ rex simul cum monachis eligat abbatẽ alij vero pꝛon⁹ ĩ electõe ẽẽ ñ dꝫ: ꝛ sic vtroq̃ mõ cessant pdicta ꝯria: cõsuetudo enĩ ꝧ nõ prodest.

r In capella. Sed nunquid inuito pꝛono posset fieri hec capella collegiata eccl'a ꝝ cũ sic amittẽt pñtatõẽꝫ ñ vr̃: ar. ad hoc. ff. si ser. vẽdi. is cui⁹ familia. in fi. ꝛ. ff. ḋ vsu ꝛ habi. l. vl. ꝛ. x. q. i. c. i. Ar. ꝯ. x. q. i. ꝛ. c. decretũ. vbi ordinatio ecclesie ptĩet ad epm̃. ꝛ. c. nouerit. ꝛ. ff. ḋ vsu ꝛ hab. l. vlt. in fi. satis posset concedi: ꝙ posset in fauore eccle: ꝛ sic punietur patronus sine culpa ꝫ nõ sine cã

§.et lit nō conte.q̄m̄.§.si v̄o.in fi.x.xij.di. renouantes i aliis oibus remanet p̄ronus p̄terq̄z in electione plati s'ip sa.n.fundatōe hoc euenire posse p̄ronus p̄spicere debu it x sibi cauere p supiorem.ff.loca.siquis domū.§.i.x xiij.di.in noie dn̄i.x.§.de elec.lz.Sz his nō obstātib⁹ vt q inuito p̄rono ca pella i p̄iudicium p̄roni nō possit fie ri collegiata eccl'a vt v̄z bene .pbari. xvi.q.vij .monaste riū x.c.se.vbi dr̄ ex p̄sse q epōs nō pōt auferre eccl'am a dispositōe patroni cū eo inuito col.e giata fieri nō pōt: sicut eo inuito n̄ pōt ei auferri directe ius p̄ntandi.xvi.q vij.decerním⁹.x.j. c.ti.cū dilect⁹. vbi de hoc.q nec idire cte? vbi aliqd vna via p̄hibef alia via. nō cōcedif.§.de p cu.c.tue.cū filio cō cor.ibi po.f.Item. alia rōe nō dz fie ri collegiata inuito patrono. Cū.n.ec clesia teneaf .pui dere p̄rono:si ad i opiam vergat:si h̄ fieret:nō possz sibi postea puidere:sic p̄ ue poterat:ergo sua interest ne fiat collegiata qd .pba tur.xvi.q.vij.gauin q̄o recte ergo non pōt priuari iure p̄ sentādi vt dictū ē. ergo nec indirecte faciēdo ecclesiam collegiatā.Hoc cre do verū x equuz x honestū: vt p hoc laici inuitenf ad cō structionē eccl'iaz sicut p p̄riū a.puisi one eccl'arū reuo/ carentur x ita p̄rono inuito capella nō pōt fieri collegi ata.h̄ dn̄s rei nō pōt vsū rei imutare ēt in melius inuito vsufructuario:vt dicit.l.p̄dictā.ff.de vsu.x hab.l.vl.in fi.Sz dato sm̄ dictū alicui⁹ q capella possit fieri collegi ata eccl'a inuito p̄rono nō pdit .ppterea ius p̄ntandi re/ ctorē.Si v̄o consentiat:vt possit fieri collegiata sine p̄ testatione iuris sui:in eo casu dicerez electionē rectoris ad collegiū tm̄ ptinere.x hoc ēt tpe fundatōis fieri potu it:ar.§.e.pterea.§.x.xviij.q.ij.eleutherius.vtroq̄ tn̄ cāu remanet p̄ronus q̄tū ad alia x hoc.c.x alia iura que di cūt q in eccl'ia collegiata p̄ronus in electione eē nō dz:

ad inopiam v̄gat ab eccl'ia illi modeste succurritur.[a] sicut in sacris ē canonibus[b] institutuz

Inno.iij.rothomageñ. archi episcopo.

PEr n̄ras postulastis lit/ teras edoceri: vtruz cle ricus ad vacantē eccl'iaz .in q̄ ius obtinet p̄ronatus:seipm̄ si ē idoneus valeat presentare. Cum igitur nullus se ingerē[c] debeat eccl'iastice p̄lationis officijs r̄ndemus: q nullus se pōt ad p̄sonatū alicui⁹ eccl'ie p̄sentare[d] quātūcunq̄ idone⁹ sit:x quibuscūq̄ studijs x me ritis adiuuetur. Idem con/ uentreñ.episcopo.

CUm propter discordias laicorum:x ifra.F.t.mā dam⁹ quatenus si de iurepa/ tronatus questio emerserit in ter aliquos:x ab eo cui cōpe/ tit ifra quattuor[e] menses non fuerit diffinitū:extūc eccl'am ipam de persona non differat idonea ordinare: ita q illi ex hoc non debeat in posteruz p̄ iudiciuz generari:qui ius cui cerit patronatus.

Idem archidi.x cancellario altisiodoreñ.

CUm dilectus filius: x i/ fra.Cum ostien.eps̄ tūc ap.se.le.archidiacono carno. mandauerat:vt ecclesiaz quā in archidi.suo primo vacare contingeret donationi sue ser uaret:inhibens ne alicui con ferret eandem:de qua gu.cle rico disposuerat prouidere x ecclesia de brouilla ibi vacas/ set:idē archidi. h̄ mandatum eiusdem legati ad ipsā.g. sub diaconum p̄sentauit[f]:cuius fa cto ab eodem legato cassato. ipe prefato.g.cōcess.x eccl'iaz[g] sic vacantē:x infra. Uacante vero q̄daz prebenda in eccl'a sancti martini carnoteñ.dioc. eps̄ dictā eccl'iam ad p̄ntatio nem archidi.b.clerico prebē/ dā v̄o prefato gu.assignare cu rauit vn̄ ipe.b.supplicabat eā dem sibi eccl'iam confirmari: vtpote quā ad p̄ntationem ar chidiaconi veri patroni se di/ cebat adeptū:x infra. Nos igi tur attendentes q x si p̄fatus archidi.memoratū.g.tāq̄ lai cus[h] ad illā eccl'iam p̄ntassz q: tn̄ p diocesanū admissus non fuit:lz dictus.b.ab eodem ar/ chidi .p̄ntat⁹ a diocesano epō īstitutus iuxta statutū alexan dri[i] pape nō primus sz secūd⁹ ius ē assecutus in eccl'ia mēo/ rata:x si archidia.prefatuz.g. tanq̄ clericus presentauit: q̄m in eo quod tanq̄ clericus faci ebat:suberat iurisditioni lega ti:x vnde postq̄ idem lega / tus donationē illius eccl'ie si bi decreuerat reseruādā[k] ad eā

intelliguntur de illis ecclesijs que ab initio de voluntate pa troni facte sunt collegiate.b.

a ¶ Modeste.habito respectu ad facultates eccl'ie x qualita tē p̄sone.x.q.iij.c.vlt.x.ff.de vsufruc.h̄ x sigd.§.i.vnde xsus. Patrono debef honor:onus vtilitasq̄: Presenti p̄esit defen/ dat alatur egenus.

b ¶ Canonibus.xvi.q. vij.quicunq̄.

c **N**Er nostrā.s.gerēf. hoc ipso tanq̄ ābi/ tiosus dz repelli.vij.q.i in scriptuis.x.i.q.vi.sic is qui.s.C.de epis.x cle. si.q̄sq̄.ff.de pcu.que oia q: nō ābitione h̄ labore vnūquēq̄ ad honorē cō uenit puenire.C.d re mi li.h̄ publicaz li.xij.x.lxi. di.miramur.ad h.ar. h̄ §.de elec.cum in iure.

d ¶ Presentare q: dria dz ēē iter p̄ntatū x p̄ntā/ tem:dantē x recipientē. §.de idi.cū ad n̄ram.x i ter baptizatū x baptizan tē.i.de bap.x ei⁹ effec.d buīt.x.ff.de tu.x cu.d i. ab his ptor.x.ff.de offi. pto.l.vl.x hec ē rō q̄re p sona electa nō v̄z cōputā da iter eligentes vt auge at numerū eligentiū q: a seipo oriri nō dz.xxiij. q.i.didicim⁹.x intus or i⁹ occidit.l.q.i.qbusdā.

e ¶ **Q**Um ppter .quattu or.§.e.q̄m̄.ar.h̄.§. c.eā se:ibi soluif.qd dici tur hic intellige p id qd dr̄.§.e.q̄m̄.x.c.eaz te.

f ¶ **Q**Uz dilect⁹.p̄ntauit epō diocesano h̄ nō fuit admissus:vt.i.legf.

g ¶ Eccl'iā.de berouilla s.m.q legat⁹.istituerat p̄ dictū gu.h̄ dioc.eps̄ fec̄ ibi quādā cōmutatōz de cōsēsu ptiū:pbēda illa q̄ vacabat in eccl'ia sancti martini carnoteñ debe/ bat assignari.b.clico:vn̄ gu.renūciauit illi eccl'ie de berouilla quā habuit a legato:x eps̄ ei cōtulit illā pbēdā in eccl'ia sancti martini quā debuit hr̄e.b.x illā eccl'iā de bero uilla sic vacantem ad presentationem p̄dicti archidi.cōtulit. b.clerico.vnde orta fuit contentio inter istū.b.x p̄dictuz gu. quem primo presentauit archidiacono h̄ mandatum legati.

h ¶ Laicus rōe p̄rimonij:x papa argumentaf duobus mōis x vtroq̄ mō ducif ille ad icōueniēs.Primo sic:si p̄ntat eq tāq̄ la ic⁹:melior ē p̄ditio possidēf.§.e.co.qd āt.i.rn̄so.si tāq̄ cleric⁹ er go p̄ntatio n̄ tenuit:q: erat ifdicta p legatū:x ita p n̄ dato hēf.

i ¶ Statutū alexandri.§.e.q autem.i.rn̄. (s.e.q āt i fi.i.i.n.

k ¶ Reseruādam.h̄ qd si etiret p̄unciam x vacaret:credo q

tanq̄ clericus[a] non potuit quē piaȝ p̄ntare[b] p̄ntationem ipſi⁹ minus canonice factaȝ decernimus irritā: ⁊ ea non obſtante conceſſionem eiuſdeȝ eccleſie factā p̄noīato. h. p̄nunciamus canonicam extitiſſe adiudicantes eidē p̄fatā eccl'iaȝ cū fructibus medio tp̄e p̄ceptis[c] ex ea plene ac pacifice poſſidendam predicto. g. ſup hoc perpetuum ſilentium imponēdo. Idem elień. ep̄o.

Paſtoralis officij: ⁊ infra Poſtulaſti edoceri: an clericus ad aliquā eccl'iam a patrono laico p̄ntatus: ſi dioceſanus ep̄s ip̄m non duxerit admittendū: ex huiuſmōi p̄ſētatione aliq̄d iuris aſſequat̄ i illa: ⁊ ſi forte ideȝ ad ſe. ap. appellauerit[d] ⁊ poſt appellatōeȝ ab ipſo interpoſitam idem patronus alium curauerit p̄ntare: ac ſecundum inſtituit ep̄s p̄ſentatum idem ab ipſa eccleſia debeat amoueri. Nos igit̄ alex. pape veſtigijs inherētes q̄ inter preſentatos a clerico ⁊ laico patronis diſtinguens[e]: inter preſentatos a laico conditionem poſſidentis cēſuit[f]: meliorem dicimus q̄ inſtitutio p̄ſentati ſecūdo loco a laico patrono robur[g] obtinet firmitatis. Uerūtamē cōſtituim⁹: vt ep̄s qui preſentatū idoneum malicioſe[h] recuſauit admitter̄ ad p̄uidendum eidem in competenti beneficio compellat̄: quatenus puniatur i eo i quo ip̄m non eſt dubium deliq̄ſſe. Idem aurień. ep̄o.

Poſtulaſti. per ſc. ap. edoceri: vt cū rectores parochialium eccl'iarum q̄ſq̄ preſentent ad ſuarū eccl'iarum titulos ordinādos: vtrū[a] electō talium ad ipſos rectores ptieat vel etiam ad patronos: ⁊ ſi in his patronorum non eſt requirendus aſſenſus: vtrū ius

---

archi. tunc illā poſſet conferre: q: egrediendo p̄uinciā finit̄ legatio. ꝫ. de offi. leg. nouit. c. vlt. ſ3 ſi reſeruaſſ3 donationi pape non credo q̄ poſſet illam conferre: ſecus in negocijs iam ceptis anteq̄ȝ egrediatur p̄uinciam. ꝫ. de offi. leg. c. vl.

a ¶ Cleric⁹. ſec⁹ ſi tāq̄ȝ laic⁹ q: tē poſſ3 ñ obſtā: e ſ'uatōe legati

b ¶ P̄ntare. ⁊ ita p3 hic q̄ legat⁹ pōt reſeruar̄ ſue donatōni primā vacaturā: ⁊ ſi ɔ̄ fiat nō val3. S3 vr̄ q̄ talis p̄hibitio ñ valeat: ar. ꝫ. ō p̄ben. dilect⁹ q: ɔceſſio ō prima vacatura fcā a legato nō tenuit ibi. S3 nō ē ɔ̄: q: hic ñ ōdit: ſ3 reſeruauit ſue donationi ſ3 ibi dedit. Preterea iſtud vr̄ fieri i fraudē canonis. vñ nō deberet valē. ꝫ. de cōceſ. p̄bē. ɔſtitut⁹ aliud ē de ep̄o q: nō h3 tm̄ ptātem ſicut legatus: vñ ep̄s nō poſſ3 ſibi reſeruare primā vacaturā: cū talē ptātē nō habeat: imo ſi vacaret cum ad eū ptineret ɔferre nō poſſet. Itē vr̄ q̄ liberam electōeȝ nō poſſit legat⁹ auferre capl'o: q: qua rōne pōt reſeruare ſibi primaȝ vacatura ⁊ ſecūdaȝ ⁊ tertiā: ⁊ ſic ñ eligerent. Dicas q̄ liberā electōeȝ nō pōt auferre: q: ſic eēt priuare eos in totū. q̄d ñ poſſe: l3 tp̄e ſue legatōis poſſet iterdicere ⁊ reſeruare ſibi electōes. S3 nūq̄d legat⁹ poſſ3 dare eccl'iaȝ inuito patrono laico: quod vr̄: q: plus iuris h3 in conceſſiōe prelatus q̄ȝ in p̄ntatione p̄ron⁹. ꝫ. de offi. le. dilectus. q: q̄libet patronus vñcūq̄ habeat p̄onatū: ſubeſt legato q̄ātuȝ ad iuſ p̄onatus. i. quātuȝ ad cognitonē iuriſp̄onatus: ar. ꝫ. ō iud. q̄ſto. ſed hoc vr̄ ſpāle in legato dñi pape: q: ep̄us inuito p̄ono nō poſſet eccl'iam dare. xvi. q. vij. decernimus. S3 certe q̄uis p̄onus ſubſit legato q̄ātuȝ ad iuſp̄onatus. i. quātū ad cognitionē iuriſp̄onatus: nō tñ vr̄ q̄ ei poſſit auferre p̄ntationeȝ p̄uenientem rōe p̄imonij: ſicut poſſet p̄uenientē rōne eccl'ie ⁊ hoc innuitur hic: ⁊ ex hac diſtinctione: al's quare diſtingueretur iter p̄ſentatū a laico vel clerico. l3 enim papa concederet: q̄ legatus concederet: eccl'ias iuris patronis: nō tñ ſequit̄ q̄ conceſſerit inuitis patronis habentibus iuſp̄onatus ratiōe p̄imonij: ar. ff. ne quid in lo. pub. l. i. §. ſiquis a principe. quidā p̄ferunt primū dictū. S3 illud maiori nitit̄ eq̄tate: vt p̄onus rōe p̄imonij q̄ dotauit eccl'iaȝ non priuetur iure ſuo: nec fiat ei hec iniuria: ⁊ propter hoc ſubtraherentur ⁊ ipſe ⁊ alij a fundatione eccleſiarum: ⁊ hoc verū eſt.

c ¶ Perceptis: q: male fidei poſſeſſor fuit: ex quo p̄ceſſit mandatū: nec fuit p ep̄m admiſſus vt dr̄ hic: ⁊ ita nullā h3 excuſatōeȝ. C. ō rei vē. certū. imo ⁊ quos p̄cipe potuiſſ3 legitie iſtitu'⁹: q: ē violent⁹ poſſeſſor. ꝫ. ō reſti. ſpoli. grauis. vbi de hoc. b.

d ¶ Paſtoralis. appellauerit ſimilis appellatio ē. ĵ. e. c. vl. S3 nūquid tali appellatōi erit deferendū: vr̄ q̄ ſic: q: ex ſola p̄ntatione facta a vero patrono acq̄rit̄ ius p̄ntato: ita q̄ ſi aliū nō p̄ntauerit: obtinere d3 aduerſus aliū iſtitutū. ꝫ. de re iudi. cū bertold⁹. ⁊. xv. q. vij. decernim⁹. ⁊ ita t3 appellatio cū nullus ali⁹ ſit adhuc p̄ntatus. Pōt dici q̄ appellatio ab initio t3: ſ3 ſi patronus poſtea aliū p̄ntauerit: ⁊ ep̄s inſtituerit ip̄m: tñ nō obſtat appellatio cuȝ ſit ei p̄miſſuȝ a iur̄ variare. ꝫ. eo. q̄ āt. ⁊. c. cū aūt. ep̄s ꝫo punitur qui illum primū p̄ntatuȝ nō admiſit: vt hic dr̄ ſ3 nō ex vi appellatōnis: ſ3 q: malicioſe ipſuȝ repulit.

e ¶ Diſtinguēs. ꝫ. eo. cum autem.

f ¶ Cenſuit. ꝫ. e. q̄ autem.

g ¶ Robur. ecce vnam differentiam inter p̄ntatos a laico ⁊ inter p̄ntatos a clerico: q: laicus variare pōt clericus nō. ꝫ. eo. cū aūt. vñ vr̄ q̄ ſi laicus p̄ntet indignū nō p̄dit ius eligēdi: ar. ꝫ. ō of. or. cū vos. vbi ō h.

h ¶ Malicioſe. ſ3 q̄s p̄babit q̄ malicioſe nō admiſerit ep̄s nō: q: pro ipſius fcō p̄ſumitur. ꝫ de elec. bōe. i. ⁊ ꝫ. ō proba. poſt ceſſionē. Itē nullo aliq̄d obijciēte pōt eū repellē. ꝫ. ō elec. venerabilē. ⁊. c. cū nobiſ oli. xxviij. di. priuſq̄ȝ. ⁊. xxxix. di. petr⁹. S3 poti⁹ ɔ̄riū ē verū: q: q̄ maliciā obijcit eā p̄bare d3 ff. de p̄ba. quotiēs. §. qui dolo. ⁊. vi. q. ij. placuit. ⁊. c. ſi tātū. Dicendū ē hic: q̄ ep̄s d3 oñdere: q̄ ille nō ſit idone⁹ q: q̄libȝ preſumitur bonus niſi p̄betur mal⁹. ꝫ. de ſeru. in or. fac. c. vno. ⁊. ꝫ. de p̄ſump. dudū. al's p̄ſumitur malicia ep̄i: ar. ff. de rei vē. is qui dolo. ⁊ fuit h̄ nouū ius: vt exq̄ſitū: vt ep̄s p̄pter dolū ſuū teneat̄ ei p̄uidere: ar. p̄dicte. l. is q̄ dolo. ⁊ in hoc p̄iudicat ſucceſſori: ſicut ſi ordinaret illū ſine titulo. ꝫ. de p̄ ben. cū ſm ap̄lm. ⁊ ē ſimiles qui eni recuſat idoneū fideiuſſorē: tenet̄ actōe iniuriaȝ ff. qui ſatiſda. cog. ſi vero. in fi. ⁊ eo ipſo p̄bat̄ malicia: q̄ eum repellit nulla examinatione facta de ipſo.

i ¶ In quo. ſic ergo punitur aliquis in eo in quo deliquit. ꝫ. de tranſla. quāto. ⁊. c. inter corporalia. ⁊. ĵ. de immu. eccle. c. vltimo. xvij. q. iiij. frater ⁊ epiſcopus.

¶ Poſtulaſti. vtrū electio. Due p̄ponūtur hic q̄ōnes. Una ē: ſi ſacerdos parochialis poſſit aliquē ordinādū p̄ntare ad titulū eccl'ie ſue irrequiſito patrono. Secunda ſi vacante eccl'ia ille ſic intitulatus ſit alijs p̄ferēd⁹ quē p̄onus p̄ntauerit. Ad primā q̄ōnem non vr̄ r̄ndet̄. Ad ſecūdaȝ r̄ndet q̄ nō ſit preiudiciū patrono q̄n poſſit p̄ntare quem velit. Per hoc poteſt dici q̄ vtriq̄ queſtio

al rõsum est:vt sic illi intitulati maneant i eccl'ia: patronus tñ põt p̃ntare quem velit q erit platus eccl'ie: isti .i. titulati ius non h̃nt i eccl'ia:q2 nec sũt ibi vt collegiũ: s3 simplicem sustentatõem h̃nt.nec eo2 ɔsensus requirit i electõe sacerdotis:sed solus patronus eligit:ɀ ité nõ fit p̃iudicium patrono p talem ititulatõem q̃ztum ad p̃ntatõem cum eo inuito possint ititulari:sed si ɔsentiret intimlatõi: tũc fit ei p̃iudiciũ: q2 postea tenet illum p̃ntare:vt dicit in fi. Et q̄ hoc fieri possit iuito patrono ē ar.s.d fi.presby.pposuit.ɀ.vij.q.illud.aliud vt i patrono epo.xvi.q.v.siquis epo2. Sed quid si p̃nte ɀ nõ cõtradicente patrono ititulatur vel ɔsentire exquo non p̃stat ius suum.ar.liiij.di.si s̃uus.ɀ.ff.d exerci.l.i.§.magistrũ.ff.ad munici.l.ij.sed h non ē ve2:q2 nõ nocet ei taciturnitas:si eo iuito p̃st fieri talia. Vl' posset itelligi alit qd dicit iferius vt nullũ patronis p̃iudiciũ generetur.dixit Jo.nõ p̃iudicatur q̃n possint remoueri ab ipsis patrõis post mortem sacerdotis. Sed ɔ̃ videt:q2 successor tenet nihilominus illis,puidere.s.d p̃ben.cũ s̃m aplz ɀ hug. dicit.q2 ad patronum videt spectare nõ tm̃ p̃ntatio sacerdotis sed alio2 clerico2.lxiij.dist.p̃ncipali.ɀ.xviij.q.ij. eleutherius.ɀ.xvi.q.v.siquis epo2.i auc.de sanc.epis.§ sigs orato2ij domũ.coll'.ix.dũ tñ adsit ɔsensus platt:ar. s.de fi.p̃sby.pposuit.nã p̃roni iudiciũ multũ ē sequendum qui ita dilexit eccl'iam:vt ei sua ɔferret:ar.ff.d cõfir.tu.si p̃ron9.Cõtrariuz tñ notauit io.in.c.p̃ncipali: q̄ electio clerici non p̃tineat ad patronũ sed plattũ. Credo potius stãdũ:vt hic notat vbi sũt tm̃ duo i ecclesia.s.rector ɀ clericus q̄ patronus p̃ntet vtrunq3 cũ eccl'ia non dicat collegiata:vt no.s.de elec.c.i.sed in collegiata ecclesia nullũ põt p̃sentare.

illis saluum maneat eligendi vt cum ipsas ecclesias vacare contigerit:intitulati huiusmodi nõ sunt alijs p̃ferendi. Ad qd breuiter.r.q̄ p ititulatiõez huiusmodi nullũ patronis p̃iudicium generet:q̃n possint alios ad illas eccl'ias cũ vacauerint p̃sentare:nisi de patrono2 processisset assensu.

Gregorius .ix. archiepiscopo eboracen̄.

Trãsmisse ad nos tue littere ɔtinebant:q̄ cũ capitulũ eboracen̄.eccl'iam d gamesorde vacantē i qua ius obtinent patronat9.r.clerico cõcessissent ipi postmodũ.l.clericũ tibi ad eandē ecclesiam p̃sentarunt post appellationez[l] ab eodez.r.ad se.ap.itcriectã: ɀ infra.Cõsultatõi.t.r.q̄ cum ex vi[m] iurispatronatus nõ concessio sed presentatio p̃tineat ad patronum p̃sentatum si ei aliquid non obsistat canonicũ instituere in ipsa ecclesia poteris vtpote potiorem[n].

De ... exactionib9 et p̃curationibus.

Ex ɔcilio apud guarmaciã.

Sancitũ[o] ē:vt vnicuiq3 ecclesie vn9 mansus[p] iteger ɀ absq3 vllo[q] seruitio tribuatur. Et p̃sbyteri in eis constituti non decimis neq3 de oblationibus fidelium non de domibus neq3 de areis vl' d hortis iuxta ecclesiam positis neq3 de p̃dicto manso aliqd seruitium faciant p̃eter ecclesiasticum[r] ɀ si aliquid ampli9 habuerint:inde senioribus[s] debitum seruitium[t] impendãt.

Augustin9 super epistola ad romanos.

l Trãsmisse post appellatõem:q̃ appellatio nõ tenuit cũ nullũ ius haberet.cũ ad ipm nõ p̃tineat concessio sed p̃ntatio.vt infra sequit.q2 p nõ dato habetur ɀc̃.s.c.q̄ aũt i fi.ɀ ita nõ intererat eius appellare:q2 nõ solēt audiri ɀc̃.ij.q.vi.nõ solēt.s.de elec.cũ inter.ɀ.s.de his q̃ fi.a ma.p̃te ca.ex ore.

m Ex vi. Nota ergo vim ɀ potestatem quam h3 patronus:q2 patronus i eo q̄ patronus ecclesiam donare nõ potest.s.c.q̄ autem.ɀ.c.illud.sed solã p̃sentatõem vt hic p3:vnde nil aliud sibi vendicare d3.s.c.cum seculum ɀ ita concessio ista nulla fuit:vnde non p̃stitit impedimentum secunde presentationi:quam idem capitulus postea fecit:sic.s.c.illud.ɀ.c.cum laici.ɀ est ar.hic q̄ non p̃stat impedimentum quod de iure non sortitur effectum. Sed videt q̄ capitulum eboracen̄.faciendo quod non licet concedẽdo ecclesiam priuari debuit potestate saltem ea vice presentandi quia dixit sibi ius vt puniatur in eo in quo deliquit.s.c.pastoralis.s.de transla.q̃sto.ɀ ar.xvi.q.vi.placuit.p̄pter hoc non puniuntur.q2 ɀ ipsi q̃dem correxerunt factũ suum presentando:put debebant nec est iste casus in quo priuetur quis potestate eligendi:q2 cũ sit illud pena non debet imponi:nisi exprimatur q̄ sit imponenda. Preterea non peccauerunt eligendo:q2 non elegerũt. ergo puniri non debent in eo in quo non peccauerunt.

n Potiorez.ɀ vere potior est:q2 nullus ius habuit alter:vt dictum est.

o Sancitũ.illud c.habet.xxiij.q.vi.sancitũ.

p Mansus. mansus dicitur in vulgare ita laicorum q̃ztitas terre q̃ sufficit duob9 bobus i ãno ad laborandũ.

q Nullo seruitio. Sed quid dices si mansus il'e p̃mo fuit tributarius alterius ecclesie:q2 ecclesia alia parochialis decias inde percipiebat. Ala.dixit q̄ mansus iste in fauorem ecclesie a tributo liberatur:sicut seruus factus presbyter a seruitute liberatur.ad hoc induxit.xxiij.q.viii.s̃m canonicam:alia autē predia collata ecclesie a tributo non liberantur:vt hic in fi.q2 res transit cum onere suo.s.de pigno.ex litteris.ɀ de deci.cũ non sit.ɀ.C.sine cen.vel reli.l.i.ij.ɀ.iij.ff.de pigno.ac.sane.et l.sequen.§.si fundus ɀ.xxiij.q.viii tributum.ɀ.xi.q.i.si tributum.ɀ.C.de epis.ɀ cle.l.ij.in fi.nisi forsitan quid speciale dicatur in dote ecclesie:arg.s.de deci.nouum genus. Sed verius credo q̄ mansus ille qui datur ecclesie etiam in ipsa fũdatione.si p̃mo erat tributarius vel soluebantur decime de ipso ecclesie parochiali:non d̃bet ecclesia propter hoc iur suo priuari.xvi.q.i.ecclesie antiquitus.xxiij.q.viij.tributum nisi fortassis modicum lederetur:quod de facili pati posset:sed si ex hoc lederetur:non debet iure suo priuari: quia tunc etiam priuilegium perditur propter enormie detrimentum.s de v. signi.quid per nouale.ɀ hoc bene licitum est q̄ tale seruitiũ tributum ecclesiasticum appellari potest ad quod tenetur ecclesia.vt infra sequitur.

r Ecclesiasticũ.ecce q̄ ecclesie põt soluere tributum ecclesiasticum:ar.xxiij.q.ij.seruitium.xij.q.ii.eccl'ia2.ɀ.xi.q.i.si tributum.ɀ.xxiij.q.vi.tributũ.vt dictum ē.

s Senioribus.i.dñis.ɀ est ar.q̄ res transit cum onere suo. xvi.q.i.siquis laicus.c.di.rõnis.h.

t Seruitium.i.censum.

a Omnis aia. vos subditi. Hoc dictū fuit laicis: sicut illud. xi. q. i. magnū. z. ē. ō ma. z obe. solite. z pōt extēdi ad clericos circa exteriora. xxiij. q. vi. tributū. vel qz obedire debēt ꝑlatis suis. xxiij. di. qꝫqꝫ. ē. de elec. significasti. ꝟin.

b Probatio. x. q. iij. illud. C. de epis. z cle. nulli.

c Scientes ꝑsbyterū. i. epm. xciij. di. legimus. z. xcv. di. ecce. z. xvij. q. ij. hec tātū.

d Ab initio. Sic ḡ ab initio pōt iponi cēsus ab ipso ꝑsono ō ꝯsensu epi. ē. ti. pr. pterea. ij. z. xviij. q. ij. eleutheri⁹. ē. e. ꝗto. postea ꝟo iponi non pōt nec ipositꝰ augeri. i. ē. e. ꝑ hibem⁹. z ita ē hic arg. initiū eē spectādū. C. de bo. q lib. cū oꝫ. i fi. ff. de pe. sigs. §. abortōis. i. q. i. qbusdā. C. cōia ō vsuc. l. i. z vl. ō ꝯ̄e. di. i. placuit. z. ff. ꝯmo. l. i. i fi. z. vi. di. testamētū. z. ē. ō loca. z cōduc. ꝑpter sterilitatē. §. i. z. ff. ō ne. ges. sꝫ an vltro. §. i. i fi. ff. de ꝟ. ob. ꝯtinuus. §. cū qs. ff. ō cōtra. tu. ac. qd ḡ. §. suffic. Ar. ꝯ. s. finē eē spectādū ꝗ. q si sint le. tāta. i auc. ō nup. §. qz ꝟo. colla. iiij. z xvj. q. ij. ꝑ aut. ff. q sa. co. si anqꝫ ō pe. di. iij. §. i. in fi. vij. q. i. suggestū. z. ē. ō renū. c. i. Ar. ꝯ. s. mediuꝫ eē spectādū. ꝟn illud. Cū media semp gaudebat ludē forma. Maior. n. medijs gra reb⁹ iest. ē. ō testi. cū tu. z. xlv. di. disciplina. z. c. sūt nāqꝫ. z. ē. ō offi. ōle. ꝗrenti. z. xxiij. q. iiij. qdā cū bonoꝝ i fi. ff. ō pe. respiciēdū. C. ō custo. z exhi. re. sigs. Ar. ꝯ. ꝙ mediū nō sit respiciēdū. C. ō hē. isti. sꝫ z fi. §. solem⁹. So. mediū spectādū ē i dissensione opinionum: z opinio media magis ē amplectēda. ē. ō offi. ōle. ꝗrenti. ꝙ dicitur initiū eē spectādū z finē eē spectādū: soluiꝉ. ē. ō ele. ducū ꝟbi de hoc iuenies alias concordantias.

e Licet multū. Hec est pars illius. ē. de testi. spo. licet.

f Nō pmittas. qd ad papā ō isto ceco: cū nō videaꝉ eē ō sua iurisditiōe: sꝫ poti⁹ ad seculare: imo cū sit miserabil' ꝑsona ei⁹ ꝑtectio ꝑtinet ad ecclīam. lxxxvij. di. c. i. z. ij. z rōne peccati saltē ꝑtiet ad ecclaꝫ. ē. ō iud. nouit. z ar. xi. q. i. relatū. vi.

g Misereri. poti⁹ ē miserendū talib⁹ qꝫ auferēdū. C. ne no. vec. l. i. q. n. morbo corporali laborāt a ꝑsonalib⁹ muneribus excusanꝉ. C. q mor. excu. l. i. z. ij. li. x. sꝫ puilegiū illud nō extendiꝉ ad filios. C. e. l. vl. z sane iste affligiꝉ: nec oꝫ amplius affligi ē. ō cle. egro. c. i. z. vij. q. i. cū pcussio. z. iij. q. ix. idicas.

h Peruenit. Abbas frariuorē. depdat⁹ fuit ecclīaꝫ carpeñ. occasione cuiusdā cēsus: queꝫ abbas petebat ab ecclīa carpeñ. dicebat archipsbyꝉ carpeñ. ꝙ nesciebat cāꝫ qre soluē dēberet illū cēsū: ꝗsiuit a papa qd iuris eēt: z ipe rūdet. put sequitur i lrā. Iste due ecclesie sūt i dioce. mutiñ. z comitissa mathilda fuit dña z patrona i vtraqꝫ ecclesia.

i Ignorātie. i. cui⁹ cā ignoraꝉ. ff. de fideius. sigs ꝑ co. z. ff. qñ dies le. ce. huiusmodi legatū. Sed nunqd talis cēsus siue ꝯsimile seruitiū pōt acqri tēpore. vꝫ ꝙ nō: qz sicut tps nō tollit obligationē. ff. ō acti. et ob. l. obligatōum. §. placet ita nec iducit. C. de pac. si certis ānis. i. q. i. nullus eps ad si. qōis vbi ō hoc. z. q. iij. qz cognouim⁹. C. ne vxo. ꝑ ma. l. vl. ar. ꝯ. xvij. q. ij. hui' t. ū. i. q. iij. ꝗsitum ꝉ si. ff. ō vsur. cū de rem verso. ff. ō aq. plu. ar. l. vl. ff. si s. ꝟē. sigs diuturno: lꝫ ius non pbeꝉ vt ibi dꝉ. So. lꝫ ex tēpore nō acqrat ob ligano: tñ h⁹i seruitia siue huiutes hñ acquiranꝉ ēt si nō habeāt ꝯtinuā cāꝫ. C. ō serui. z aq. l. i. z. q. z. ff. ō aqua plu. ar. l. vl. z ō serui. qs tpe acqrēdis loq videꝉ. l. C. de agri. z cēsi. lītibus li. xi. ar. xviij. q. ij. s uitium. z iō huius modi suitia acqri possunt spacio. xl. annoꝝ. z hoc itelli ge de his que ius cōe possideri non vetat. alia ꝟo que possideri non possunt nō p̄scribūtur sine titulo: vt dixi. ē. de prescrip. si diligenti: quia nec possessor in talibus defenderetur. Et siquis aliquid petat tale sibi deberi: sufficit allegare cām in libello: ꝗuis illam non probet dūmodo pbet tempus: ar. ff. si ser. ven. l. sigs diuturno: vt dixi. ē. ō consue. c. vlti. Alij dicunt ꝙ non ē necesse aliquā cām exprimere: sed hec littera in si contradicit ibi ad quid solui debeat presciaꝉ. sed priori dicto. cōcordāt iij. q. v. qz suspecti.

Omnis aīa sublimiorib⁹ ꝑtātib⁹ subdita sit: z ifra Et vos[a] subditi eē debetis. Iōn. tributa ꝑstatis: qz hec ē ꝑbatio[b] subiectionis.

Grego. stephano cantori.

Scientes: z ifra. Asseruit[c] ꝑdict⁹ abbas ꝑsbyteruꝫ[c] masse nouas monasterio consuetudines velle iponere: z infra. Mandamus quatenus si ab[d] initio hoc nō fuerit: ēt labentib⁹ temporibus aliqd nouiter non permittas imponi.

Idē cōstātinopolitano epo.

Licet multū[e]: z ifra. Dixit quoqꝫ ꝑdict⁹ cecus: ꝙ ad collectas iter alios pariter cōpellaꝉ. qd fieri nō pmittas[f] qz cū quē cecitas sua grauat: ihumanū est nimis i collectōe affligere: cui debuerat ex collectis si esset necessitas misereri[g]. Pascal'. ij. comitisse mathilde.

Peruenit[h] ad nos: z ifra. Inquisitioni. t. t. r. ꝙ cēsus ignorātie[i] nec diuinis[k] nec hūanis legib⁹ iueniꝉ[l]: oꝫ qppe vt ois census ad quid z quanto ꝑsolui debeat: ꝑsciatur.

Ex concilio lateraā.

Cum apostolus se ac suos ꝑprijs manibus ōcreuerit exhibēdos[m]: vt locum ꝑdicandi auferret pseudo apostolis: z illis quibus predicabat non existeret onerosus. Graue nimis esse dignoscitur ꝙ qdam prelatorum ita i ꝑcurationibus graues[n] existāt: vt interdum ecclesiastica ornamenta subditi exponere compellanꝉ: z longi temporis victum breuis hora consumat[o]. Quocirca statuimus ꝙ archiepi[p] parochias visitantes pro diuersitate ꝑuinciarum z facultatibus ecclesiaruꝫ. xl. vel l. euectiōis numeꝝ: episcopi[q] autem. xx. vel. xxx. cardinales. xxv. nunqꝫ excedant: archidiaconi ꝯ. v. aut. vij. decani cōsti

k Diuinis. i. canonicis. iij. q. v. qz suspecti.

l Inuenitur. supple qd solui debeat sine cā: z ideo qui petit: cām alleget: vt dixit. b.

m Cum aplus. exhibendos. i. ꝑcurandos xxviij. q. i. iam nunc in fi. xxi. q. i. c. i.

n Graues. i. onerosi qd facere non debēt: imo si grauatur ecclesia suis expensis debet visitare. x. q. iij. cauendum. z. i. q. iij. placuit.

o Cōsumat. vsqꝫ ad exinanitōem extreme virtuꝫ. x. q. iij. iter cetera. x. q. i. cauendū. i. q. ij. placuit.

p Archiepi. ar. ꝙ archieps debet visitare ꝑuinciaꝫ et ꝑcurationes a subditis suffraganeorum suorum exigē. i. eo. sopite.

q Episcopi. x. q. iij. inter cetera. ꝯ vbi dicitur q. l. sed illud corrigitur per istud.

a Decani. idest archipresbyteri rurales.

b Existant. Quid ergo si plures ducat. nunquid poterit in superfluo prohiberi. vi quod sic. ff. de aqua quot. et esti. l. i. §. trebatius. et x. q. iij. quia cognouimus. lxiij. di. quia per subditos. j. de excess. pla. cum ad quorundam. Pot dici quod pot denegari i superfluis sed si ppter subditi excedit... forte sentia quia sententia pastoris siue sit iusta siue iniusta timenda est. xi. q. iij. c. i. et ij. et illa decre. cum ad quorundam. quod tenet specialem indulgentiam vt quidam dicunt.

c Canibus. j. de cle. venatione. c. i. et ij. et xxxiiij. di. quorundam. et lxxxvi. di. clau. et c. quantum.

d Que sua. lxiij. di. nosse. et viij. q. i. sunt in eccla. lxv. di. l.

e Sumptuosas. xxxv. di. ecclie princi pes. iiij. di. denique. sed epi in priuato faciunt. nam vix cautela diuersorum coquorum eos pot satiare: vnde dicitur. l. quod ex nimia ingurgitatione olet. ff. de edili. edi. qui clauum. §. is cui habeat. ergo pauperem cibum. xlj. di. c. vl. xxxv. di. ecclie princi pes. xij. q. ij. gloria episcopi. lau.

f Rationabilis. si de hoc dubitetur superioris arbitrio de fini etur. ar. x q. iij. quia cognouimus. xi. q. i. si clericus.

g Filius. xvi. q. i. predicator. ordie. n. nature filius succedit patri et non econuerso. ff. vnde li. scri pto. §. non sic parentibus. iste tamen ordo plerumque turbatur. ff. de inoffi. te. nam et si. vnde dixit dominus bulgarus cum suus vnicus filius decessisset: Ordine turbato succedis bulgare nato.

h Exactiones. ad opus suum sine mandato epi. vel supplementi in casu premisso. nam que premittuntur in prelationibus in subditis repetita intelliguntur. ff. de ver. ob. tiria. §. i. et xxxij. q. ij. apostolus. et de appel. secundo requiris.

i Potestatem. quia quod pro fauore inductum est ad leuamen: extendi non debet ad grauamen. xlv. di. l. j. de appel. cum speciali. et c. suggestum. et j. de pe. in quibusdam. lau.

l Prohibemus. noui. i. de nouo. cum ab initio impositi non fuerint. j. e. scientes. et qui ab aliquo ecclesijs non sol uuntur. infra eodem. ecclesijs.

k Census. quod imponuntur in ipsa fundatione: puta vt singulis annis soluat vnum cereum siue libram cere vel piperis: siue et certam quantitatem pecunie: puta x. solidos vel minus vel et plus: quod prestatur in signum subiectionis. j. e. c. ij. et iij. et j. de ca pos. c. vi. Non credo quod possit augeri ab epo vel abbate nisi augeant possessiones sue procurationes. j. e. quanto quia procuratio non debet pro parte censu sed pensio. vnde quod possint in post siue augeri auctoritate epi. j. e. pri. hoc intellige si iusta causa subest: alias non.

l Veteres. Nota ergo census non esse augendos siue imponendos de nouo. C. de pas. priua. l. i. li. xi. et j. de transac. decreto. ar. ff. de arg. re. do. loc. j. de pbe. auaricie. vbi et de hoc tangitur. et C. de noua. vec. l. i. et ij. vbi dicitur quod noua vec. non possunt imponi nisi a principe. j. e. significauit. et j. de x. sig. sup quibusdam. et xvi. q. q. seruitium. et i. q. i. nullus epus grauamen. i. fi. C. de allu. l. vl. ar. j. ff. de fide icommissa. ib. l. generaliter. §. si quis alienum. ff. de flumi. l. i. §. ripa. et ff. qui et a qui. si mortis. et j. e. quato. Sed si per vbertatem fructuum fiat incrementum: cum eorum sit casus fortuitus et dubius. C. de vsur. si ea lege. propter hoc augeri non debet census. Sed si accedat nouum predium noua parochia vel aliquid tale: iustam videtur habere rationem et ar. ff. de vsufruc. item si fundi. §. sed si insula. arg. j. de vi. et ho. cle. quia vt ait et j. eodem ti. quanto. lau.

m Presumant. vbi tamen censum habere debent. et est ar. quod epus fructus parochialium ecclesiarum siue et prebendarum sibi retinere non debet vltra modum sibi permissum. x. q. iij. quia cognouimus. j. vt ec. bene. c. vno. ar. ad h. j. de ci. quum ala.

n Minoribus. xcv. di. esto et xxij. q. v. de forma. et si iura vnicuique ecclesie non seruentur: ecclesiasticus ordo confunditur xi. questione. i. peruenit. et ij. q. vi. qui se scit.

o Irritum et si iurauerit. h. j. e. grauis. et c. significauit.

p Veterea. ignorante. secus si sciente et iusta causa subesset. pone exemplum quum volunt isti sacerdotes constituere censum: vt eorum consanguinei succedant post mortem illorum. j. e. cum clerici

q Soluerint. supple sunt puniendi. j. eo. cum clerici

r Siue pro et.

s Eis defunctis. quod pensio illa non ligabat successorem eius quia ecclesiam non potuit constituere censualem: vt dicit hic. l. fi. et j. de transa. decreto. vnde si petant monachi pensionem a successore: non debet soluere.

tuti sub epis duobus equis contenti existant[b]: nec cum canibus[c] venatorijs et auibus proficiscatur sed ita procedant: vt non que[d] sua sunt sed que iesu christi querere videantur: nec sumptuosas[e] epulas querant: sed cum gratiarum actione recipiant quod honeste ac competenter illis fuerit ministratum. Prohibemus etiam ne subditos suos talijs et exactionibus epi grauare presumant: sustinemus autem pro multis necessitatibus que aliquotiens superueniunt vt si manifesta ac rationabilis[f] causa extiterit: cum charitate moderatum ab eis valeant auxilium postulare. Cum enim dicat apostolus non debent filij thesaurizare parentibus: sed parentes filijs[g] multum longe a paterna pietate videtur si prepositi subditis suis graues existant quos in cunctis necessitatibus pastoris debent more fauere. Archidiaconi vero siue decani nullas exactiones[h] siue tallias in presbyteros seu clericos exercere presumant. Sane quod de predicto numero euectionis secundum tolerantiam dictum est in illis locis poterit obseruari: in quibus ampliores sunt redditus et ecclesiastice facultates. In pauperioribus autem locis tantam volumus tenere mensuram: vt ex accessu maiorum minores merito non doleant se grauari. Nec sub tali indulgentia illi qui paucioribus equis vti solebant: hactenus plurium sibi credant potestatem[i] indultam. Idem ex eodem.

Prohibemus insuper ne ab abbatibus epis vel alijs prelatis noui census[k] imponantur ecclesijs nec veteres[l] augeantur nec partem redditum suis vsibus appropriare presumant[m]: sed libertatem quam sibi maiores conseruare desiderant minoribus[n] suis bona voluntate conseruent. Siquis vero aliter fecerit: irritum[o] quod egerit habeatur. Idem lex iij. vigor. episcopo.

Veterea illi qui epo ignorante[p] auctoritate sua pensionem annuam de ecclesijs quadam illusione soluerint[q] siue[r] receperint eis[s] defunctis in receptione pensionis non sunt aliquatenus audiendi si pontificis aut alterius qui de iure id facere potuerit auctoritatem et assensum super hoc non interuenisse constiterit non enim simplices sacerdotes vel clerici possunt ecclesias quibus presunt auctoritate sua pserti post decessum

i Potuerit. Hic est ar. bonum quod census de auctoritate episcopi possunt imponi de nouo siue etiam augeri. dic vt no. s. e. c. proximo. b.

a Eclesijs. alijs ecclesijs: vt. x. q. iij. illud.

b. Prohibemus. per decre. lateran. concilij. s. e. phibem⁹. et. xviij. q. ij. hoc tamen ar. est hic: quod consuetudo aliarum ecclesiarum sua ri de. i. eo. sup eo. ar. s. de consue. cum olim.

nem relaxet: quod satis pot concedi: quia conditio subintelli gebatur in iuramento: hec. s. nisi rationabile aliquod impedi at: et quia presumptio est contra eos ex eo quod ipsum iurare fecerunt ad quod non fuerat compellendus. Et si de iure solui debeat.

o. De nouo. et ita ab initio pot imponi. s. e. scientes. s. de iurpa. preterea. et ar. s. vt eccle. bene. c. vno. sed ex postfacto non pot imponi censu nec etiam per compositionem s. de transac. dece tero. Sed quem dicis censum nouum. Pot dici nouus si non est impositus in funda tione ipsius ecclesie xviij. q. ij. cleutherius. s. e. s. de iurepa. preterea. vel qui non est prestitus tanto tempore: quod ad legitimam prescriptionem pueniat: sed multum refert vtrum quis alleget prescriptionem: quia ea probata obstitet licet in veritate fue rit nouus an pro cen sum ab initio consti tutum quia tunc non in nat tempe nisi constet quod legitime fuerit constitutus. vel pot appellari nouus qui impositus fuerit post lateran. concilium. s. eo. phibemus. i. e. granis. la.

c Innouamus quod iam statutum erat. xxiij. q. iij. paternarum.

d Regum. Reges enim et principes tantum potestatem ha bent noua pedagia consti tuendi. ff. de pub. et vec. l. vectigalia. et C. ne no. vec l. i. et. ij. et. iij. alia omnia pe dagia interdicta intelligunt nisi ex consuetudine: cuius non extat memoria erigant. i. s. v. sig. sup quibusdam. §. i.

e Careat. Hec est pena ca nonica: sed leges exilio p petuo puniri dz. C. ne no. vec. l. vl.

f Cum clerici. collusi one. collusio est inter reum et actorem occulta et illi cita pactio: per quam alter in iudicio se superari pmittit s. supra eo. preterea.

g Epi. maxie quia collu sio mala non excusaretur auctoritate epi: quia nec ipse no uum censum siue pensionem pot imponere. s. eo. phibe mus. vbi de hoc. ar. insta et honesta causa interueniente vel quod possit: vt ibi dicitur

h Nepotes. Hec est causa quare ista constituebant et mala et ideo eius causatum est malum: cuius enim causa est ma lum ipsum quoque malum est vel puniuntur vt hic. dz. b

i Ad quam collectam pstatio quedam est quam anglici soluunt romane ecclesie: et debet esse moderata: vt cer tum et determinatum qd dz. ff. de dano inf. ex dano. ar. C. de iude is. iudeos. ala.

suum efficere censuales.

Idem carnoten. episcopo.

Ecclesijs quas de nouo epi de manibus laicorum eripiunt preter cathedraticum et iura omnia que alijs ᵃ ecclesijs imponuntur exactionem phibe mus ᵇ imponi. Idem.

Innouamus ᶜ et infra. Nec quisquam alicui nouas peda giorum exactiones sine auctorita te et consensu regum ᵈ et pricipum statuere aliquo modo presumat Siquis autem contra hoc fecerit et co monitus non destiterit: donec sufficiat: comione careat ᵉ christi ana. Idem cantuar. archiepo et eius suffraganeis.

Cum clerici: et infra. Ad hoc quia clerici quidam cum religiosis collusione ᶠ facta ci tra auc. dioce. epi ᵍ ecclesias quas tenent eis constituunt censuales vt post decessum eorum eedem ec clesie per repntationem eorundem religiosorum ad filios vel nepo tes ʰ clericorum ipsorum possint transferri: pcipimus: vt siqui in uenti fuerint facere talia: eos a prescriptis ecclesijs non differa tis. ap. pospo. remouere. Idem.

Ea que de auaricie: et in fra. Cum autem pro beati pe tri visitationem denariorum collectam ⁱ per archidiaconatus vestros feceritis ecclesias vel pochi ales non grauetis ᵏ. Quod si secus p sumpseritis: id quod videmini bre auferetur a vobis. Lucius. iij.

Significauit nobis. t. rec tor ecclesie de fulcig. quod cum a monachis de castig. ad re gimen ipsius ecclesie fuisset ele ctus: de soluendo eis annuo cen su trium marcharum quas prede cessor eius soluerat prestitit sa cramentum postmodum eps dioc. ne ipsum censum monachis sol ueret: nisi prius constaret: quod epa li ᵐ auctoritate fuisset impositus in picu lum ordinis sui interdixit: et infra. Quocirca mandamus: quatenus si pfatum censum auctoritate psulis et non de ⁿ nouo impositum fuisse constite rit: epo precipias: vt phibitio nem sine dilatione relaxet. Si pro census sit de nouo impositus te auctoritate ᵒ epi hoc factum fuerit siue non: eosdem monachos vt clericum a iuramento absoluat ap. re. compellas. Idem rauen. archiepiscopo.

Sopite: et infra. Sane cum in ter te et monasteria bo nonie sup pcuratoribus quas ab eis exegeras controuersia vte retur: et infra. Abbas sci proculi orum aliorum pcurator ᵖ: sicut constitutus erat ab vniuersitatibus pluribus: sed pcura tor pprie dicitur qui mandato dni res ipsius tractat. ff. de p cu. l. i. non est differentia in omnibus sed canones dum tamen constet quod ei detur potestas agendi. s. de procur. petitio. vbi de hoc. et in auc. de sanc. epi. §. alium autem. et. §. si vero episcopi. col. ix. et. i. q. iij. saluator.

p Auete epi. hic euidenter apparet: quod epi nouum censum non possunt impone re: et tu supple vel est sine rationabili et iu sta causa: vt no. s. e. p hibem⁹. dic vt ibi.

q Sopite. pcu ratoꝝ. et tam

k Grauetis. s. quam sub spe tributoque non debent illicite exactio nes fieri vt hic pz. et. ff. de offi. presi. illicitas. §. illicita.

l Auferetur. nedum querimus vsurpare quod vestrum non est: perda tis quod vobis competere videbatur. xij. q. i. §. ij. circa fi. quoniam. et. xx v. q. ij. sic decet. quia priuilegium meretur amittere. xi. q. iij. priuilegium. b

m Significauit. epali auctoritate. quod vel sufficere iusta tamen de cau. s. e. preterea. s. de pbe. auaricie. ar.). de ec. edi. ad audientiam.

n Interdixit. Sed in hoc dubito cui potius debuit obtemperare vel quod epo. xi. q. iij. qui resistit. et. c. xxiij. q. i. qd culpatur. Sed vel potius quod seruare debeat iuramentum: maxie cum beatus habile causam: quia predecessor soluit et sic erunt monachi in quasi possess. et eo non de bent priuari vsque quo constet. s. vt lit. pen. c. i. lan. dum quod potius seruare dz mandatum epi: et ita illa constat. ar. ad hoc vt phibitio

r In alijs ergo et in monasterijs bononie. quia idem ius debet habere in his et in alijs. s. eo. ecclesijs. i. e. sup eas: quia vna et eadem res diuerso iure censeri non debet. xij. q. ij. cognouimus. et. s. de deci. cum tua. et ita est hic. ar. ex eo quod alij faciunt: qui censentur eodem iure et sub eodem domino: et tu facere debes: nisi ostendas co trarium. e. di. contra morem.

s Jure com. quod solum sufficit. et hoc ius est. x. q. i. de cernimus et epm. et. c. placuit. Nec ob. stat quod dicitur. xvij

ā luminoso. qꝛ illud ītelligiť de exempto.

Consuetudine. ⁊ sic duplici iure censetur. vnde fortius debuit p ipo iudicari: cū vtrūqꝫ per se sufficeret. C. ď edic. di. hadri. toll. l. fi.

Facultates. quod quidem semper considerandum est. ē. eo. cum apostolus. x. q. iij. cauendum inter cetera. c. l. c. vlti. l. e. quanto. ⁊ c. cum nuper ⁊ hoc ītellige quādo causa correctōnis ⁊ visitatōis accidit. l. e. cum nuper. Sed si ex alia causa: puta p negocijs ⁊ p̄pijs: tunc non habebit pcurationem. ar. x. q. iij. relatum. ⁊ l. eo. ñ. pcuratōne. b.

Grauis. concilij lateraň. ē. eo. phibemus ⁊ ⁊ preterea.

Iuratoria. qd potius periurium q̄ iuramentuꝫ potest dici. ē. de iure iu. sicut nostris.

Fideiussoria. Hec fideiussio nō tenet: cum sit accessoria ei quod ñ tenet. sic. C. de leg. non dubium. ē. de fo. compe. si diligē ti. ⁊ ē. de re. pmu. c. vl. ē. ď fi. instru. inter dilectos. C. ď sacro san. ec. sancimus nemini. ff. de condi. fi. cā auunculo. l. de dote pꝰ diuor. resti. ⁊ si necesse. fallit hoc. ē. de iureiur. debitores. ⁊ c. cum contingat. C. si aduer. vē. l. i. ff. q̄ mo. vsufruc. amit. qd tamen. i. responso.

ex lr̄is quas portauit: appuit sr hoc diutius litigauit: ⁊ īfra. Sed tu pcuratōes ipas ī alijs monasterijs tue puīcie asserēs tibi sine ꝯtradictōe p̄stare eas p̄decessoribus tuis in mōasterijs bonoñ. exhibitas per testes idoneos pbauisti: ide vtiqꝫ vidimus intentionem tuā iure cōi ⁊ p̄decessorum tuorum cōsuetudine adiuuari. ea pp̄ter monasteria supradicta condēnauimus ad pcurationem ꝫ facultates eorum tibi tuisqꝫ successoribus exhibendā.

Clemens iij.

Grauis admodum: ⁊ infra. Ecclesiastice psone: cum ecclesias vacare contigit non aliter quenq̄ ad ipsorum regimē volūt vocare: nisi aut nouum censum ecclesijs illis imponant: aut veterem ꝯ constitutōem ꝯci. lateranen. augmentent ad ipius solutōem instituendā p̄sbyterum iuratoria vel fideiussoria cautōe cogentes: ⁊ īfra. Dis. vestre mādamus: q̄tenus quecunqꝫ cōstiterit ꝯ ꝯstitutōem p̄dictam sup ecclijs vel eaꝝ censu a tēpore ꝯstitutionis huius attentata ī irritū reuocātes: p̄sbyteros quos sup his iuramēta illicita prestitisse noueritis con grua satisfactione īposita faciatis absolui: eos q̄ ď cetero ꝯ formā canonū sup his venire p̄sūpserint canonice pun. &c.

Anno. iij. abbati ⁊ couētui bellauille.

Quanto creatori: ⁊ īfra: Accepimus q̄ ab ipso domus vestre primordio ď fūdatoris voluntate pcessit: vt fratribus sancti irenei pcuratōem vnā ānis singulis liberaliter exhiberet: cū nihil teneatis ab eis pp̄ter qd huiusmōi pcuratio ipis debeat exhiberi: vez. tūc pp̄ter frm̄ ⁊ fulct. ñ paucitatē talis pcuratio ñ grauabat: sꝫ nūc ī tm̄ excreuit numerus eorūdem: q̄ ad pcuratōez vix quattuor marche sufficerent: que p vna fieri ꝯsueuit: ⁊ infra. Indulgemus igiť ne vltra primā mensuram ī pcuratione ipa sitis vlterius p̄dictis fratribus obligati sꝫ expensis que consueuerunt sufficere sint ꝯtenti: nisi faculta tes ecclesie in tantuꝫ excreuerunt: q̄ sine grauamine ampliato fratrum numero ad soluendum debitum procurationis extendi possit quātitas expensarum.

Idem primicerio ⁊ clero mediolaň.

Teneatis. ⁊ ita sine causa cōstituta videtur. vnde non videtur q̄ teneat: supra eo. peruenit. sed bene seruanda ē huiusmodi liberalitas: argumentum supra de dona. per tuas. C. de dona. siquis argentum. §. fin. autem.

Indulgemus. In hoc fuit indulgentia: q̄ constituta fuit simpliciter nulla certa quantitate taxata pro illa procuratōe: vnde simpliciter tenebantur procurare fratres illos quotcunqꝫ essent. argumentum l. ď pu. ille. quia circa. ⁊ ff. de serui. vrb. predi. si seruitus. vbi verbum simpliciter positum generaliter intelligendum est: ⁊ ē. ibi: ⁊. xix. dist. si romanorum. sed ex eo q̄ non determinatur: debebat conueniens fine medio cris. ff. de aur. ⁊ argen. le. qui lancem. ff. ď edi. edic. sciendum. §. i. lud. ff. de le. ij. numis. C. communia de le. duobus. §. sed ⁊ siquis. Bo. quia grauabatur ecclesia: debitur tantum ad primā mensuram: si tot fratres procurabūt modo: quot ab initio consueuerunt. Si vero quantitas constituta fuisset pro illa pcuratione: illa non augeretur etiā auctis facultatibus: argu. x. q. ij. relata. ludibrium enim esset siquod statutum fuit ab initio: momēto quolibet mutaretur. ar. C. de bo. q̄ li. l. vl. §. vbi aūt pueris. non. n. quod rite sm̄ leges ab initio actū est: ex alio euentu suscitari oꝫ. C. de admi. tu. sancimus.

to q̄ scienter post phibitōem ꝯtrarium facit. b.

Quanto. sic ergo patet: q̄ ab initio de voluntate fundatoris potest imponi census: supra de iurepatrona. preterea. xviij. q. ij. eleutherius. ⁊ argumentum. xvi. q. vii. filijs de cernimus.

Constitutionis. ar. constitutiones ad futura tantum extendi. ē. de consti. cognoscentes. nisi dicatur in eis q̄ preterita respiciant. ē. de consti. c. vl. vbi de hoc: ⁊ de h̄ hīs. lxxxij. di. c. ij. ⁊. iij. ī fi. ⁊. xxxij. q. iiij. dixit sara.

Absolui. ar. contra. ē. de iureiu. tua nos: Hic v̄o vnū tm̄ fuit iuramentum ⁊ temerarium: ibi vero duo ita q̄ piurium vitari non poterat: ⁊ iō ibi ab ecclesia remouentur. ⁊ dic absolui. i. absolutos nunciari.

Punientes. pena vero illorum: qui contra canones veniunt: multiplex est prout notatur supra de electi. nihil est. supra de offi. ordi. ad reprimendam. sed qualiter puniuntur in casu isto. potest dici q̄ ecclesia priuabitur eo q̄ scienter post phibitōem ꝯtrarium facit. b.

Excreuerint. quocunqꝫ mō. supra de ꝯsti. cum. m. Si vero parum excrescerent: non augeretur pcuratio nec medicus lucrum auf rtur conductori: quia ⁊ medicum damnum sustinet. ff. locati. si merces. §. vis maior. Est ergo euidens. ar. q̄ si excrescant res debet procuratio crescere: sicut econuerso diminuitur propter sterilitatem. ff. loca. si vno. ⁊ ē. e. ti. propter sterilitatem. contrariorum enim eadem est disciplina. ff. de v bo. obliga. inter stipulantem. §. sacram rem. arg. idem melius insti. de his qui sui vel ali. iur. sunt in prin. Argu. contra.

C.de allu.l.vl.C.de fun.rei pn.l.ij.li.xi.So illa locum habent cũ diligẽtia culto2 res vel fruct⁹ augmẽtanť:hic cũ dei proui sione ⁊ fideliũ oblatõe res augmentať.sicut ꝯtingit cum cãu fortuito res deteriorant? merces remittit.Si ṽo vitio rei siue culpa coloni:puta q2 vinũ acuit:vel si segetes herbis corru pte fũt:cõductori obest.

ff.locati.l.ex ꝯducto.§.

f ☙ Requisitus.ẽt in puĩcia i qua nõ ẽ legatus i eũdo ⁊ redeundo.s.de iureiu.ego enim.

fessor:vel ꝯditõe ex hoc canone:ar.ff.d condi.ex lege.l. vna.dabiť.n.legatus litteras suas illi q eũ pcurauit:vt ab alijs recipiat qd vltra ptẽ suã expẽdit sic obseruatur de facto:ar.l.pdicte cum possessor.

vitiũ rei:tñ sine culpa co loni dãnum ꝯtingẽs nõ obest colono.s.e.ti. ppť sterilitatẽ.Jtẽ ẽ ar.opti. ꝙ crescentib⁹ facultati bus eccłie crescere deb3 numerus:ẽt si sit nume rus canonicoꝝ statutus s.de con.cũ.m.q non ad mittit hanc distinctiõe3: vtrum facultateſ cresc ũt puisione dei:an diligen tia hoium:q ẽt nec i isto casu d3 admitti.sufficit enim ꝙ res augmentate sunt.lau.

a ☙ Um istantia.quo tidiana.q2 p repu blica noctes ducit isom nes:i auc.vt iudi.sine q quo suf.in pn.colla.ij.et volũtarios labores ap petimus.dicit impator vt quietẽ alijs pparem⁹ in auc.vt diuie iussi.col la.vij.in pn.h.

b ☙ Nullã.ar.s.d pscri. cũ ex officij:⁊ ibi ẽt d2 ꝙ in pcuratõe nõ currit p scriptio.her.

b ☙ Nõ credim⁹.q2 ro mana eccłia nõ solet ali quẽ puilegiare ꝯ se:ar. C.d sa.sã.ec.iubemus.

c ☙ Pregrauari.illud sẽ per ẽ obsuandũ:vt sm facultates ecclesiaꝝ pcu ratio exhibeať.x.q.iij.in ter cetera.⁊.c.vl.s.e.cũ apostolus.j.e.cũ nuper. ⁊.c.pri.si enim tenuis ẽ patria:ex ordinario au xilio iuuãda ẽ.C.ne no.vec.l.i.imo a paupe nõ d3 exigere.i. q.ij.placuit:q2 nec iudex exigit sportulas a pauperib⁹:in auč. de mã.pn.§.sit tibi quoq3 colla.iq.nec ẽt tenuis vite hoies sũ aduẽtu officialiũ iurys affici debẽt.ff.d offi.psi.illicitas.§. ij.⁊.s.e.ea.dabiť.n.legatis lac ad bibẽdũ vt dicit io.ne rubẽ tibus buccis pdicent ieiunioꝝ doctrinam.xxxv.d.iexta die. ⁊.c.ecclesie.nec bibent vltra tertiã vicẽ.xliij.di.in illa palea. qñ comedẽt lardũ vel carnes cũ aceto.C.deroga.mi.an.l.i. li.xij.Ar.ꝯ.xli.di.nõ cogant:cui stať:⁊ i hoc cãu cẽt eis dnegã dum:si vltra vires peterent.j.de excel.pla.cũ ad quorũ dam ff.de aqua quoti.⁊ esti.l.i.§.trebati⁹.⁊.x.q.iij.q2 cognouim⁹ ⁊.s.de offi.ordi.conquerente.

d ☙ Procurationes.i.e.pcurationes.

e ☙ Ab alijs cessis actõib⁹ sibi a legato.ar.ff.d censi.cu3 pos

Um instãtia vestra quo tidiana[a]:⁊ ifra. Postu latõi.v.t.r.ꝙ cũ oẽs eccłie le gatis ⁊ nũcijs.se.apo. pcura tões impẽdere teneanť:ab ea rum pstatõe nullam[b] habere volum⁹ excusata3:nisi forte p spãle priuilegium le:ap.qd ñ[b] credim⁹ sit exẽpta:ẽt si longis simo tempore pcurationis ob sequiũ nõ impẽderint:cũ i ta libus pscriptio sibi locum ne queat vendicare:q2 nos a p uisione pastoralis solicitudis circa oẽs ecclias nunꝙ omni no cessam⁹.Sane i his exigen dis eũ modum ⁊ ordinẽ volu mus obsuari:vt nulla ecclesia vel plat⁹ se indebite pgraua ri[c] rõnabiliť cõquerať.Si ṽo de communi collecta legatoꝝ ⁊ nũcioꝝ nostrorum expẽsas duxeritis faciẽdas quod vo bis non ducim⁹ inhibendum: ex hoc nobis ⁊ nostris nullu3 pjudiciũ volum⁹ generari: q̃ minus possint a quocũq3 ma luerint pcuratõnes[d] sibi debi tas postulare:ita ꝙ si exactus vltra suam fuerit grauat⁹ fa cultatem sibi ab[e] alijs restau reť. Nũcijs tamẽ in nostris necessarijs exhibendis pare at quicunq3 fuerit requisit⁹[f]: ita ꝙ in fraudem nihil penit⁹ attẽteť:nec p communeſ mini stros pcurationis obsequium si noluerint recipere ꝯpellan tur[g].Qui ṽo ꝯtumacit eis du xerit resistendu3.dis.sũt ec.cõ pellendi. Jdẽ zamoreñ.⁊ sal mantino epis.

Ex parte cõpostellani ar chiepi fuit ppositũ.ꝙ cũ hi q vota[h] beati iacobi ꝯtinue persoluerunt:ad cõmune3 ter re sue mensuram:cum qua vi del3 emunt ⁊ vendũt:ipsa per soluerint hactenus ⁊ psoluãt qdam q2 longis tpibus ab eo rũ solutõe cessarũt:nunc quã dam mẽsuram exhibẽt puissi mam[i] ⁊ ignotã:⁊ ifra. Cũ er go non constet ad quã mensu ram antecessores eorum pre dicta vota psoluerit:credim⁹ distinguendũ:vtrũ habitato res regionis ipsius ea ꝯtinue psoluerint ad vnã ⁊ eãdẽ mẽ surã huiusmodi vota psolue rint an ad varias ⁊ diuersas. Jn primo[k].n.cãu ad eãdem ⁊ illi soluere sũt cogẽdi[l]. Jn se cũdo volẽtes soluere ad mino rem:non sũt cogẽdi vt ad ma iorem psoluant:qñ cu3 huius mõi vota gratuita fuerit ab[m] initio:benignius sunt a viris ecclesiasticis exigenda:ne tan ꝙ exactores videantur lucris

g ☙ Compellãtur. qñ pticularis ex actio ⁊ solutio nõ modica h3 incom moda.ff.fam.her. l.plane.Ar.ꝯ.ff.ad l.fal.lineã.⁊.l.plan tius.⁊.ff.d pac.l. epistola.§.vl.⁊.C. de pac.d bitori.

h ☙ Ex parte.vota ab hispanis tpe cladis pmissa lau.

i ☙ Paruissima3. qd facere nõ dbẽt qñ oẽs ad cõem mẽsurã terre solue re debẽt.ff.d ꝯbẽ. emp.impatores.

k ☙ Primo casu.s. cum oẽs ad eandẽ mensurã soluunt: ⁊ ita ꝙ maior pars facit illi suare te neť.⁊.di.ꝯ more s.de capel.mo.di lectus.⁊ ar.s.e.so pite.Jtẽ ar.ẽ:ꝙ in dubijs seruãda est ꝯsuetudo vicinoꝝ ar.s.de ꝯsue.cum olim.⁊.j.eo.super eo.⁊.s.e.ecclesijs ff.de le.i.si seruus plurium.§.vlti. Jte3 in dubijs nõ sequuntur qd ma ximum est:sed qd minimum.ff.d le. l.ij.minimis.ff.d re gu.iu.semper in sti pulationibus.Arg.tamen est hic:ꝙ mediocritas est se quenda:de hoc notantur ar.plura.s.eo.quanto.in no tula.in hoc.

l ☙ Cogendi.supple si soluẽtes plures sint:non soluenti bus.s.de his que fi.a ma.par.ca.⁊.vl.⁊.s.de elec.dudũ i.⁊.xix.di.in canonicis.ff.de pac.⁊ suum heredem.in fi. vel ẽt pares dignitate pcellentes.s.de testi.in nostra.et ff.de pac.maiorem.Uerius videtur ꝙ sine sint plures siue pauciores:ex quo nõ apparet de mensura antecesſ soꝝ seq debent mensurã soluentiũ.illã.n.psumo fuisse in stitutã:⁊ ad eos a suismaiorib⁹ puenisse.vin.

m ☙ Ab initio.s.s.de vo.⁊ vo.re.l3 in pn.ideo p eis bo na sit interpretatio:ne ipsorum munificentia erga eccle sias retardetur:ar.C.de bo.que li.l.i.ij.ais dona plenius

fuit iterptanda.x.d do.a.cu dilect⁹ i fi.ne excogitata fraude aliqs possit obuiare sue donatoi.xvi.q.ij.visis.xvij.q.ij.sunt q opes.C.d dona.siqs argentu.§.vl.b.

n ¶Um ol.m.p alia.forte per testes.

o ¶Instrumetis.et quo ptinet in aliqua scriptura publica de finib⁹ alicuius epat⁹:ei stendum e:donec pbet ptrium: licet illa scriptura pri ncipaliter facta sit ob aliud:arg.C.d 9ben.z omitte.sti. optimam.C.de iure deli.cu aliquis.e.x.de psump.illd.z per libros antiquos pbant confines epatus.x.d p ba.cum cas.vbi d hoc.z ar.x.d parochijs sup eo. in fi.

p ¶Omniu. Hoc ius diuersum est: qnqz enim dicitur medietas.x.q.i.antiquos.qnqz tertia vt ea.ca.q.i.d bis. quandoqz quarta xvi.q.i.9stitutum x.de prelerip.d.qrta.z hic qnqz dicitur:q nihil dz babe.x.q.iij.c.i.lau. dixit q.c.illa loquutur sm diuersa tempora.Eps d bet habere medietatem oium redditumu epalis eccle de parochialibus ecclesijs tertia postea ista tertia mutata est in quartaz xij.q.ij. quattuor. concesso de redditibus.Demum statutu fuit q nihil perciperent:nisi velint subire onus fabrice.x.q.iij.c.i.z c.vnio.Hodie potiu⁹ locu hz 9suetudo sicut dicit d quarta vel tertia vel medietate testamentoz:q ibi seruat consuetudo loci.x.de sepul.certificari.Quid iuris sit d deci. dr.x.de deci.cu ptingat.cu i tua.z.c.du du.

q ¶Deductoibus.Hoc ptingit culpa abbatis q reprobauit qcu i eo fuit instrumentum:quo ptinebat q deductioes fieri poterat:vt infra sequit.

r ¶Licet.responsio tacite questionis.

s ¶Conseq. Nota q aliqs fructu ex eo consequi non d3 bet qd nititur reprobare:ar.xiij.q.q.qz pposterum.x.de testi.psentiu.qd verz est si vsqz ad sniam pseuerauerit.ff. de iosfi.testa.papinianus.§. meminisse.C.de his qui vt indig.alia e.Ite habes hic:q instrumentum qd qs approbat p se tenet recipere ? se.iij.q.iij.§.siquis testib⁹.

temporalibus ibiare.

¶Idem cesar augustan.epo.

Cum olim:z infra.Qz nobis fides facta fuit:q ecclesie de luna z de bel. in tua sunt dioce.9stitute no solum p alia⁹ vez etiam per hoc ipsum q i istrumentis coposition um ptinet expresse:vt abbas sancti ioanis pinlaten.ta de quarta decimaz q de ceteris epatibus tibi debent respodere:ab batem ipsum ad integram solutionem quarte oium⁹ deciarum nullis factis deductoib⁹ z ad pstatonem pcurationum z alioz epalium iurium i predictis eccljs 9demnamus: licet enim ex forma secunde compositionis deductoi essent alique faciende:qz tamen compositionem ide abbas nullaten⁹ approbauit:sed studuit multipliciter ipugnare:ex ea non d buit beneficiu 9sequi:cui renuciasse tacite videbat.Absonum erat preterea vt negaret illam eccliam in tua dioce. constitutam:super qua instrumeta pdecessoris tui ostedebat in iure monasterio fuisse concessa:p q epale ius petebat expresse. Idez spoletano episcopo.

Olim cam quaz aduersus clericos plebis rupine super synodatico pponebas tudertin.epo z collegijs suis comisimus terminada.Coraz q bus ex pte tua fuit ppositu: q cu ide clerici pdecessorib⁹ tuis tres in festo natiuitatis z tres in festo resurrectionis dnice p synodatico soluerint den.papien.nuc tantum tres luceses p singulis denarijs papiensibus psoluebant:cu tamen vn⁹ denari⁹ papien.valeat sex lucen.vnde petebas eos ad papien.solutoem copelli:cum z si tu lucen.pmo ano recepe ris:semp tame ius tuum post modu fueris ptestat⁹:z infra. Cu igit costet:q papien.olim p synodatico soluebant:q ex eo et sequit q lucen.solutu sut postmodum p eisdem cum ex dictis testium z confessioe aduocati alterius partis non reuocata postmoduz appareat euidenter:q tpe.l. predecessoris.t.p synodatico papien.fuit moneta soluta:z a tempore dicti.l.no nisi.xxxvi.anni.ad plus tempus effluxerint:z sit legitime compbatu:q tres lucen.qui pro vno papie. post mortem ipsius.l.soluebantur:

vit.dl.si romane.C.de re.cre.l.generaliter.Ar.? xxviij.dis siquid veri.ij.q.vij.si hereticus.

t ¶Tacite.C.d re.cre.l.siqo iusiurandum.C.ad.l.cor.de fal.q falsas.x.de his q fi a ma.par.ca.quesiuit.z.c.et exe.vbi d h.

u ¶Ostendebat.erat.n.abbas ipe contrarius sibi.z io n erat audiendus saltem i eadem instatia iudicij: ar.x.de appel.solicitudine i fi.z i instrumentis istis continebat:q eps ecclesiam istam 9cesserat monasterio vel aliquid iuris concesserat i ecclesia vn p hoc apparebat : q esset i eius diocesi.

x ¶Petebat⁹. als patebat z melius.

y ¶Olim . protestatus. Hic ergo colligit: q non pdest ptestatio: cum aliquis in ptriu facit:per id quod d3 in fi. qz si pscriptio 9pleta fuisset clerici obtinuissent non obstante tali.ptestatione.si.x.de consti.cum m.z.x.de appel.solicitudinem ad fi.

z ¶Reuocata.z sic patz: q 9fessio aduocati.sicut et ppria confessio preiudicat:nisi fuerit reuocata:vt hic p3.z.x.d ap.cu cam.quedam tame confessio reuocari pot quadocunqz ante sniam.C. de iur.z fac.igno.l.error facti.z.x.de 9fes.c.vlt.et hoc itell⁹ q3 siqbet quis se errasse.ff.ad.l.aq.idem ecacius.§.vl.ff.de confes.non fatet q erat. Sz si 9fessio aduocati fuerit icontinenti reuocata si ne eade die: qz tuc non videor ea rata hre : erqz eade die ea reuocor:sufficit reuocatio simpler: ar.decre.pdicte cu cam q alia ratio e ibi.Sed videtur q ante li.contest.possu i distincte error reuocari.ff.de nora.ac.l.electio.§.pe.z et post si nulla captio est aduersarij.ff. de interro. ac.de etate.§.vl.quandoqz et post snlaz reuocatur error:pbabilis.ff.qn ac.de pe.est an.l.q als e.§.vl.i pma lege. Nec obstat qd dicit de triduo.C.d errore aduoca.l.vij.qz sic ibi contigit de facto z no ponit ius.io.

a ¶Triginta.ser.ex hoc colligit:q si lucenses recepit fuissent p papien.xl.annis:q pscriptu eet i solutoe papien.z sic protestatio no valuisset:vt dixi.s.in pma notula.naz siqs viuit alia aqua qz iter ptes 9uenerit:pscriptu e i illa.ff. quadmo.serui.amit.siqs al.a.z.l.l. centes.z.c siquis paucio:ibus tonib⁹vtitur p pluribus pscriptu est.p pluribus.ff.d ser.vr.pre.vna e via. Contra.x.de pscrip.auditis.Sed ? videt q no esset pscriptu in papien.qz qui aliquid recipit loco alterius illud recipere

v.vel.vi.valebant ex illis que hodie sunt in vsu:intelligētes ex hoc:ꝙ ꝑ monete declinatõnem acciderit:vt vsqꝫ ad tempus tuū luceñ. dati fuerint ꝑ synodatico:sicut erant in vsu ꝓcuratorem aduerse ptis nomine clericoꝝ plebis predicte tibi ad solutionem deñ.papiē. vel estimationem[a] eorum ꝑ synodatico per diffinitiuā sñiaꝫ condēnamus.

Idem priori sancti stephani.

Cum venerabilis.f.n.fa. ueñ.eps:ꝛ infra.Cognonimus ꝙ ꝑfatus eps spallas quas habet ab eadem ecclia. tā ipe ꝙ ꝑdecessores sui recipere ꝯsueuerāt:ecclie ꝑfate remisit ꝛ statuit:ꝙ aliud ei seruitium nō iponeret:sibi ecclesie annuatim trium libraꝝ cereo pensionis nomine reseruato. Quia ergo visitatōi ānexa est ꝓcuratio[b]: ꝛ eps rōne epalis iurisditionis quam hꝫ i ea:teneatur cā correctionis[c] eccliaꝫ visitare ꝑfatam:nec intelligatur quasi nouum iponi. quod ab ipa fundatōe de cōi[d] fuerat iure impositum decernimus: ꝙ idē eps cū ad ipam eccliaꝫ cā correctionis accesserit:moderatam[e] ab ea ꝓcurationem accipiat bis in[f] anno:sed nihil aliud ꝑter pensionem ꝛ ꝓcurationes ꝑscriptas ab eadē ecclesia exigere vel extorquere ꝑsumat.

Idem cōpostell. archiepo.

Super eo ꝙ.f.t.nos consulere voluit:vt qr fere tota ꝓuincia compostell. ḋ nouo est ad iurisditiōem ecclesie tue conuersa qualr tibi ꝓuiciā vel ptem ꝓuincie visitanti obsequi debeat ꝛ seruire necnon in ꝓcurationib⁹ ꝓuidere: tibi duxim⁹ respondendū:ꝙ illud obseruare tenet:qḋ i vicinis[g] ꝓuincijs obseruatur.

Idem i concilio generali.

Procurationes que ratõne visitatõis[h] debentur[i] epis vel archidiaconis vel quibuslibet alijs ēt apostolice se. legatis aut nūcijs absqꝫ manifesta ꝛ necessaria cā nullatenus exigant:nisi quādo personaliter[k] offm̄ visitatõis ipēdūt ꝛ tūc euectõum ꝛ personaruꝫ mediocritatē obseruent i lateraū.cōcilio[l] diffinitā:hoc adhibito moderamine circa legatos ꝛ nuncios apostolice se.vt cum oportuerit eos apud aliquē locū moram facere necessariam:ne loc⁹ ille ꝑpter illos nimiū aggrauet:ꝓcuratõnes recipiāt moderata ab alijs ecclesijs vel ꝑsonis q̄ nōdū fuerant de suis ꝓcuratõibus ag|

videt.xxi.dis.i nouo.ꝛ.xciij.di.c.i.ꝛ.ḋ.de ꝑscrip.audit.ff.de admi.tu.ita tm̄.§.gessisse.Itē q ꝑcio fruit ꝛ re frui videt.ff.de vsufruc.qꝛ q ꝑcio.ꝛ penes eū ē peculiū penes quē ē ꝑciū.ff.ḋ pecul.lꝫ sigs huū. Sꝫ ꝯtriū vex ē vt pꝫ ꝑ ꝑmas ꝯcor.

a Vel estimatõem. Ar.ad ꝗōnem dnicalē:ꝙ ad antiquam monetā ꝛ mensurā anciquā faciēda ē solutio: lꝫ noua sit melior.ḋ.ḋ iure iurā.quāto.ꝛ ē expͥssum j.e.cū canonicis.ar.ff.si cer.pe.l.iq. Ar.ꝯtra.xxij.q.iiij.qs ignorer:ꝛ ar. ff.de ꝯben.ep.imperatores.idem esset si moneta minor sit mō i vsu:quia soluere dꝫ estimatiōem antique:vt hic pꝫ.

b Cum venerabilis. ꝓcuratio. contra quā nō currit ꝑscriptio. ḋ.e.cū instātia.ꝛ.ḋ.de ꝑscrip.cū ex officij.

c Correctõnis.hic pꝫ: ꝙ qbuscūqꝫ generalibus vbis eps eximat aliquā eccliam.tn̄ semp retinet cathedraticum ꝛ ꝓcuratõem ꝛ visitatõnem:alꝛs n.esset ꝯtrium qḋ habēs xvi.q.ij.visis i fi.ḋ.ḋ dona.pastoralis. Nec ob. ḋ.ḋ reli.do.ꝯstitut⁹. vbi videt ꝙ generalit possit eximere:qꝛ illud fuit cōfirmatū auctoritate pape:sicut.n.sbditis nō ꝑt a se reijcere siue eximere iurisditiōem epalem.ḋ.ḋ fo.ꝯpe.si diligēti.ḋ.ḋ renunci.admonet. sic nec ꝑlatus suā iurisditiōem ita nec patron⁹ ꝗtūcūqꝫ vbis generalib⁹ vtat aliqua iura tn̄ retinet:i lib.so.C.ḋ bo.li.l.iij.io.

d De cōi. ergo de cōi iure procuratio peti pōt ḋ.e.sopite.ꝛ ita non fuit remissa ꝓcuratio ꝑ vba illa:aliud seruitiū nō imponeret. Et ita notatur. Ar.ꝙ in generali remissione nō veniunt ea q̄ spāliter non remittunt:sicut i obligatiōe generali.C. q̄ res pig.obli.pos.l.i.ff.de pig.obligatione.

e Moderatā.ḋ.e.cū apostolus.ꝛ.c.cū instātia.b.

f Bis i anno. Hoc nouū videt:qꝛ semel in anno sufficit visitare.ḋ.de offi.archidi.mādamus.ꝛ hoc siue liqueat esse necesse siue nō:vt videt.x.q.i.decernimus.epꝫ placuit vin. Sꝫ vere credo:qr si certus est ꝙ ecclesia nō indigeat visitatōe nō dꝫ eaꝫ visitare:qꝛ cā correctõis visitare dꝫ:vt hic dicit:ergo cessante cā cessabit effect⁹:ergo ꝙ dicit hic bis i anno.intellige si totiēs op⁹ fuerit.xviij.q.ij.visitādi nō semel.ꝛ.x.q.i. regenda. solēnis ꝓcuratio semel tn̄ in anno dari dꝫ:videlicet cum eps solito ordine antecessoꝝ suos visitat.ff.de offi.ꝓcō.obseruare

alie dabunt nō cū tanta solēnitate:qꝛ ēt dant hospitib⁹ ar.ḋ.de ꝑben.de monachis.vel forsitan iposita fuit hec seruitus ab ipa fundatione:ar.ex littera illa:nec intelligit iponi quasi nouum qḋ ab ipa fundatione de cōi iure fuit ipositum:ꝛ cū eā nō visitauerit: nihil recipiat.j. e. ꝓcuratões.x.q.i.relata.b.

g Super eo.in vicinis. Nō ꝙ in ꝓcuratõibus faciēdis ꝛ alijs seruitijs:si certuꝫ qḋ statutum nō sit cōsuetudo vicinarū eccliaꝝ est attēdēda.ḋ.e.eccłijs.ꝛ.ḋ.e.sopite.ꝛ.ḋ.de capel.mo.c.ij.ḋ.ḋ cōsue.cū olī.ḋ.ḋ elec.cum ecclia vulterana.j.ḋ cogn.spi.sup eo. Ar.contra.xij.dist.illa.ꝛ.c.illud.lxxvi.di.vtinam.de ꝯse.dis.ij.quotidie. Prima ps vera est. Cōtraria vero signata ñ contradicunt: qꝛ ibi vnusquisqꝫ locus suam habꝫ cōsuetudinem:lꝫ hic non erat certū qḋ statutum esset vel de cōsuetudine obtentum: ꝛ ita non obstant.

h Procurationes.visitatõnis. Hoc ideo forte dicit:qꝛ triplex est ꝓcuratio. Una que ratione visitationis debetur: vt hic:ꝛ.ḋ.e.cum venerabilis.ꝛ.j.e.cū nuper. Alia ratione consuetudinis xviij.q.ij.seruitiū. Tertia ratione pacti quod appositum fuit in ipsa fundatione.ḋ.titu.proximo.preterea.ij.ꝛ.c.quando.ꝛ.xviij.q.ij.eleutherius.ꝛ ḋ.e.quanto.

i Debentur episcopis. hoc ideo dicit ad differentiam procurationum que dantur ratione census: vl albergarie.vt.ḋ.ti.pri.preterea.b.

k Personaliter vel etiam per alium cum ipse interesse non possit:propter latam ꝛ diffusam diocesim.ḋ.ḋ of.ordi.inter cetera.ꝛ procuratio exigi nō debet: nisi cūm visitat.ḋ.e.cum venerabilis.

l Concilio.ḋ.e.cum apostolus.

m Non que sua sunt.lxiij.di.nosse.ꝛ.viij.q.i.sūt enim in ecclesia.ꝛ.x.q.iij.quia cognouimus.ꝛ.c.cauendum.

z supra de renun. quidam.

n Impendat. Sic ergo qui grauat ecclesiaz in procuratione punitur in duplum: z qui grauat eam in exenijs punitur in quadruplum. xviij. di. quoniam contra. §. de immu. eccle. quia plerique ibi soluitur.

o Uenerabili. villa. hec allegatio erat poti⁹ contra monachos q̄ pro eis qr si monasterium situ erat in dioce. cenomanen. siue in ciuitate cenomanen. ergo iure cōi suberat episcopo. xvi. q. vi. oēs basilice. z xviij. q. ij. monasteria. z §. de reli. do. de renodochijs.

p Non soluerūt. hec exculatio vel allegatio nō valebat qr in procuratōne que ratione visitationis debetur nō currit prescriptio. supra de prescrip. cum ex offi. cū. §. e. cum instantia. sic nec contra ipaz visitationem aliqua tamen prelatus possit prescribi. Et vtrū q̄ contra episcopū vt ibi dicit. sic z cōtra procurationez que debetur legatis domini pape nō prescribitur. §. eo. cum instantia. z io dix ratione visitationis. qr in procuratione que cōpetit ratione institutionis siue consuetudinis bene currit prescriptō. ar. xviij questione. ij. eleutherius. z. c. seruitium.

grauatei ita q̄ numerus procurationū numerū dierū: quib⁹ huiusmōi morā fecerint: nō excedat z cū aliq̄ nō suffecerit p seipam due vel plres cōiūgāt. in vnā. Porro visitatōnis officiū exercētes nō īquirant q̄ sua sūt sꝫ q̄ iesu xp̄i p̄dicatōi z exhortatōi correctōi z reformatōi vacādo vt fructū referāt q nō perit. Qui aūt ꝯuenire tētauerit z qō accepit reddat z ecclesie quā talit aggrauauit tātūdē īpēdat. Hono. iij. decano z iosaphat abbatibus.

Uenerabili frē nr̄o cenomanen. ep̄o accepimus cōquerēte: q̄ cum eā que lter ip̄m ex pte vna z abbatē z cōuentū de cultura ex altera sup pcuratōib⁹ quas ab eis petit idē ep̄s noscit̄ agitari: vob fuerit ab ap. se. cōmissa: dicti abbas z cōuēt⁹ ex eo frustrari intētiōē eiusdē ep̄i moliūt̄ q̄ eoꝝ monasteriū in cenomanē sī⁹ villa situ ēē dignoscit̄: z ipi pcuratōez hactenus non⁹ soluerunt: z ifra. Di. v. mādam⁹ q̄tenus nisi aliud rationabile⁹ ostenderit vos eos ad exhibēdum eam sicut ius dictauerit compellatis.

Grego. ix.

r Nostra. in quo casu potest se intromittere quandocunque auctoritate priuilegij: z tunc potest adiri tam per appellatiōē q̄ per simplicem querelam: quod non potest in alio casu sic. supra de offi. le. cuz non ignoretis.

t Uisitationis. alias non tenentur supra. e. procurationes.

Cum nuper archieps̄ beneuentan⁹ beneuētanaz prouinciā visitaret: z ifra. Mādamus: quatenus cū eudē archiep̄z siue auctoritate⁹ ppria siue nr̄a⁹ beneuentanā pruiciā cōtigerit visitare: pcuratiōes rōe visitatōis⁹ debitas iuxta facultates⁹ ecclarū vr̄arū exhibeatis eidē: aliogn snīaz quā ipse rite tulerit i rebelles ratā hēbim⁹ z faciem⁹ auctōe dn̄o sunolabiliter obseruari. Idē.

Cum canonicis maioris ecclesie quandā summam pecunie pro pensione ecclesie tue debitā aliquot annis⁹ persolueris: z in idem summaz illam ex integro de meliori moneta exigant sibi solui: tibi damus nostris litteris in mandatis vt canonicos illos solutione prioris pecunie⁹: vel si non sit in⁹ vsu estimatione pensionis antique facias manere cōtentos. Idez.

Auctoritate presentium inhibemus nequis p eo q̄ in oratorijs que in grangijs vestris habetis: interdum aliqui vestrum celebrant procurationes: que ratione visitationis debentur a vobis exigere vel extorquere p̄sumat.

u Facultates. que semper in his considerande sunt. supra eodem sopite. vbi de hoc.

x Cum canonicis. anuis. videtur q̄ duo sufficiant: quia pluralis elocutio duorum numero contenta est. iij. q. iij. §. vbi numerus. z de cōse. distinctiōe. i. hec quoque. z si post annos liber esse iussus est post biennium liber erit. ff. de manumis. te. libertas. §. vlt. z si data fuerit conditio in diebus: si nihil adijciatur: biduo conditionem impleri oportet. ff. de verboꝝ. signifi. inter illam. in fine. immo exigitur q̄ legitimo tempore prestita sit: ad hoc vt in futurum teneantur nisi causa esset in eadē. et de hoc dicitur supra eo. peruenit.

y Pecunie. que ab initio fuit constituta: vnde ad nouam que maior ē. Si enim moneta diminuta fuisset illam recipere nollent. supra eodē cum dura. Cum ergo minorem recipere nollent: maiorem exigere non debent. ff. de dam. in fec. g bona. §. si quisque. z. C. de solu. l. penultima.

z In vsu. tunc estimationem illius antique soluant: vt supra eodem olim in fi. Sed nunquid posset solui prima si inueniretur: si non minus valet. Si vero minus valet non est in vsu: non potest solui: quia reproba moneta non liberat soluentem. ff. de pig. ac. eleganter. §. qui reprobos. fi. ff. ad velle. quauis. §. si conuenerit. z. ff. qui satisda. cog. quotiens. b.

q Rationabile. puta priuilegium. supra. e. cum instantia vel si allegarent prescriptionem nomine alterius z probarent supra de prescrip. alias se tueri non possunt vel nisi allegarent tantam paupertatem q̄ ipsum procurare non possent: tunc enim suis sumptibus debet visitare ar. x. q. iij. cauendum. z xxviij. questione. i. iam nunc. & hoc dicitur. supra eodem cuz instantia.

r Cum nuper. auctoritate propria. quod ei competit de iure communi. supra eodem sopite. z hoc intelligitur cum episcopus est negligens: alias se intromittere nō debet: ar. ix. q. iij. cum simus. z. c. conquestus. In quib⁹ casibus archiepiscopus possit se intromittere auctoritate metropolitana de subditis suorum suffraganeorum: nota. supra de offi. ordi. pastoralis.

a Auctoritate. visitationis. talis procuratio non prestatur: nisi quando personaliter visitant locum causa correctionis. supra eodem procurationes. sed in grangijs istis nulla fit visitatio: licet ibi quandoque monachi celebrent: sed ad caput accedit prelatus causa visitationis: z ibi non consueuerunt morari monachi: sed conuersi causa colendi agros sicut ita cum nulla fiat visitatio vlla propter hoc: q̄ ibi aliquando celebrant: debet prestari procuratio.

a Ad hec altare.i.mensa altaris. Sic exponit d̃ cõ.di.i. si motũ.q̃q̃ tabula consecrata d̃ loco ad locũ moueatur:nec tñ desecrat:de cõ.di.i.concedimus.qd̃ itelligo qñ n̄ ẽ affixa.⁊ ꝙ dicit motũ.i.mutatũ quo ad formã:ita ꝙ formã amisit ꝑ diminutionẽ vel augmẽtũ cũ hec sit forma rei:arg.x.q.ij.§.hoc.idẽ si mẽsa altaris sit enormiter fracta:q: consecrandũ ẽ altare.j.e.qd̃ in dubijs.⁊.c.ligneis.cõsecratio altaris ꝑcipue itelligitur i piũctõe mẽse s.lapidis supioris ⁊ structure iferioris:⁊ ita si mẽsa fuerit remota vl̃ aliqs d̃ lapidib⁹ tangẽs mẽsã ipã:execratũ ẽ altare:⁊ dz iterũ consecrari. sz si aliqd addat altari ñ execrat sz sacr̃ trahit ad se ñ sacrũ.j.e.ꝙ in dubijs.

b Sigillũ ꝙ in lapide fit in consecratiõe.

c Diminut⁹ enormiter j.e.quod in dubijs.

d Consecrari ipz altar ⁊ nõ eccl̃a.alia.n.ẽ cõsecratio eccl̃e ⁊ alia altaris vt sequitur in littera.

e Canones.de cõse.di.i.si motũ inuit ibi ꝙ ecclesia debeat ꝯsecrari dũ dicit si motũ fuerit altar denuo ꝯsecret eccl̃a:sed exponitur altare.i. mẽsa siue tabula eccl̃a.i.altare qd̃ ẽ dicẽs si mota fuerit tabula ꝯsecret altare.b.

f Ua.q̃ꝫ priuatis q̃libet ergo die pñt fieri cõsecratiões eccl̃arum vel altariũ ṽgines ẽt ꝑ necessitatẽ diebus priuatis velum sacrum accipe pñt.xx.q.i. deuotis.q: necessitas legẽ nõ hz:de conse.di.i.sicut.⁊.ĩ. d̃ cõsue.quanto.⁊ sic magna necessitas hoc iducit:vt ibi dr̃.⁊.j. de reg.iur.qd̃ nõ ẽ.ordines vero sacri nõ cõferunt:nisi certis diebus.ĩ.de tẽp.or.c.i.⁊.j.lxxv.di.c.vl.⁊ chrisma certo tpe cõficitur:de cõse.di.iij.ol tpe.qd̃ in supficie potius ꝯdicit:sz exponit oi tpe.i.oi anno añ pascha certo die.⁊ q: ista certis tpib⁹ cõferunt:dubitauit:an idẽ esset de consecratione ecclesiarum.

De consecratione ecclesie vel altaris.

Al ex.iij.

Ad hec si altare motũ fuerit: aut lapis ille solũmodo supꝑpositus qui sigillũ[a] continet confractus aut etiam diminutus[b] dz denuo consecrari[c]. Propter hoc vero nequaq̃ reiterare suam consecrationem eccl̃a consueuit:lz id quidam canones innuere videantur. Jnno.iij. tornac.epo.

Ua.f.⁊ isra. Jnqsitõi.t.t.r.ꝙ in dioce.tua lz tibi eccl̃ijs dedicationẽ ipẽdere tã dieb⁹ dñicis q̃ priuatis[f]. Jdẽ indrosieñ.episcopo.

Uod i dubijs:⁊ isra.altar o i quo tabula:cui consecratõis bñdictio pontificali ministerio adhibet:si mota[g] vel enormit fracta fuerit: dz nõ imerito cõsecrari[h]. Nec negamus qui oleum nõ cõsecratum consecrato[i] possit oleo cõmisceri. Jdem compostell. archiepiscopo.

Roposuisti ꝙ venientibus ad eccl̃am sancti iacobi ex diuersis regionib⁹ peregrinis:⁊ volẽtib⁹ alijs ab alijs ꝑ cõtentiões ⁊ rixas altaris de nocte custodiã vẽdicare homicidia ꝯtigũt fieri iterdũ:⁊ aliqñ vulnera iferũtur:⁊ isra. Fitur.h.r.ꝙ manẽte eccl̃a ⁊ altari ipa r̃conciliari[k] potit ꝑ aquã cũ vino ⁊ cinẽ bñdictã. Jdẽ.

Um sis ⁊ isra. Noueris igit ꝙ plura i eccl̃a vna altaria[l] ⁊ plures epos simul poteris consecrare. Jdem

Ligneis edificijs ecclesie vestre casu ꝯsumptis parietibus[m] tñ illesis ac mẽsa principalis altaris in sua extremitate modicam passa fracturam:⁊ infra. Jnquisi.t.t.dux.rñ.ꝙ cum parietes i sua integritate permanserint:⁊ tabula altaris mota vel enormiter lesa non fuerit.ob causam predictam nec ecclesia nec altare debet denuo consecrari. Jdem senoñ.epo.

g Uod in dubijs.si mota.de cõ.di.i.si motum.⁊.ĩ.eo.c.i.

h Consecrari.de hac consecratione dic:vt.ĩ.e.c.i.per quod itellige quod hic dicitur.

i Consecrato.⁊ ita sacrũ tanq̃ dignius trahit ad se nõ sacrũ xiij.q.ij.non estimemus.⁊.ff.de rei.ven.que religiosis.§.ff.de solu.si alieni.ff.de vsucapio.cum q edes.secus si vinũ appõatur sanguini.j.ri.pri.cum marthe.§.quesiuisti.ṽ.preterea.ar. ꝯ.ꝙ minus dignũ trahit ad se magis dignũ:ar.ĩ.de iurepa. et litteris.⁊.c.cuz ꝓ.n.⁊ ar.supra de offi.dele.super questionũ §.si vero duo sunt. Jtem argumen.ꝙ in reficiendis sacris vestibus filum non sacrum siue pannus non sacer potest apponi.nec est opus noua consecratione.io.

k Roposuisti.reconciliari. Nota quando ecclesia debet consecrari vel reconciliari. Primo n̄ dubitatur:an sit consecrata. Jdem de altari quod propter dubium debet consecrari:de conse.di.i.ecclesie vel altaria quia non dicitur iteratum quod nescitur esse factum.d̃ conse.di.i. solennitates.i.sic est de baptismo.j.de bap.c.ij.⁊ si.lxviij.di.presbyteri quos.⁊.§. se. Jtem si ecclesia est exusta tota vel maior pars debet iterum consecrari de conse di.i.ecclesijs semel. argu.de contrahen. empti. domum.si vero tectum corruerit:⁊ parietes ille si remaneant:vel etiam modicum de ipsis parietibus destructum.fuerit:nõ dz propter hoc consecrari.j.eo.ligneis. Et si tota ecclesia simul destructa fuerit vel maior pars debet iterum consecrari si successiue sufficit aspsio aque benedicte. de conse.disti.i. de fabrica. Pro remotione altaris vel fractura enormi non reconsecretur ecclesia vt.ĩ.c.i. Pro sanguinis effusione et pro adulterio debet tantum reconciliari:vt hic patet.⁊.j.de adulte. significasti.⁊ argu.j.e.c.vl.ar.contra de conse.di.i.ecclesijs semel.sed illud intelligitur s̃m hoc:ꝙ sanguinis effusione vel seminis pollutione non consecratur. Per quem debet fieri hec reconciliatio dicitur.j.eo.aqua.

l Um sis.plura altaria.ar. contra.baptizatum:qui dixit ꝙ cõsecrato maiori altari omnia alia altaria essent consecrata:si digito demonstrentur:argumen.ff. de acqui.pos.quod meo.§.si per venditorem.C.de na. li.lib.siquis habens.sic plures clerici possunt ordinari.ĩ.de tempo.ordi.de eo.⁊.lxxv.di.ꝙ a patribus.⁊ plures episcopos potest consecrare.modica fuit hec dubitatio:sed credebat:ꝙ licet plures clericos posset ordinare:ꝙ posset plura altaria vel episcopos consecrare.ber.

m Ligneis.parietibus. quãdiu parietes integri sunt non est ecclesia reconsecranda:quia in parietib⁹ consecratur ecclesia ⁊ non in tecto:aut si successiue reparati essent:de consecra.distin.i.de fabrica:de hoc dictum est.ĩ.eo.propo uisti.⁊ de tabula.supra.e.c.i.⁊ que ibi dicta sunt:hic possent dici.

Consuluisti: ⁊ infra. Cimiteria[a] in quibꝰ excōicatorꝫ corpora sepeliri ɔtingit: recōciliāda erūt aspersione aque solēniter bn̄dicte: sicut[b] in dedicatōibꝰ eccl'iaꝝ fieri cōsueuit.

Honoriꝰ.iij. regine vngarie.

Cum sicut ex relatōe capituli oradieñ. nobis innotuit: ꝙ eoꝝ feceris ecclesiā cōsecrari: ⁊ infra. Cū nō sit ecclesia: nisi de dote prius ꝫ ei fuerit cōsecrāda[c]: eo liberaliꝰ ad dotandū p̄dictā ecclesiam apte manus munificētie tue debes quo ad fortiꝰ tanq̄ ex d̃bito iam teneris.

Gregorius.ix. astoriceñ. epo.

Qua p̄ epm bn̄dicta ecclesiam reconciliari posse p aliū epm non negamus per sacerdotes simplices hoc fieri decetero prohibentes: nō obstante consuetudine[d] prouincie bracharen. que dicenda ē potius corruptela: quia lꝫ episcopꝰ committere valeat que iurisdictionis[e] existunt: que ordinis episcopalis sunt: non potest inferioris gradus clericis demandare. Quod autem mandantibus episcopis super reconciliatione factum est hactenus per eosdem misericorditer toleramus[f].

Idem eidem.

Si ecclesia non consecrata[g] cuiuscunqꝫ fuerit semine aut sanguinis effusione polluta: aqua protinus exorcizata lauetur[h] ne diuine laudis organa suspendantur: est tamē q̄citius fieri poterit cōsecranda.

a Consuluisti. cimiteria. Sicut ergo ecclesia reconciliat̃: ita ⁊ cimiteriū: cū sit ɔsecratū: vt hic pꝫ: ⁊ illa corpora si discerni peterūt sūt exhumāda: ⁊ extra cimiteriū eÿciēda. s. de sepul. sacris. ⁊ eadem gaudet immunitate ecc'ia ⁊ cimiteriū. xvij. q. iiij. ɔtumax. ⁊ c. sequenti. ⁊ ita idē iuris ē i accessorio: qđ in p̄ncipali. s. đ ele. đ ele. prudētiā. §. vlt. cū suis ɔcor.

b Sicut i dedicatōibꝰ. s. e. pposuisti. đ cō. dist. i. si motū. ⁊ c. se. b.

c Cum sicut. cōsecrāda. nec ēt fundāda: nisi p̄us ɔpetēs dos fuerit ei assignata. de ɔse. di. i. nemo in auc. vt null9 fa. ca. domū. §. i. coll. v. ⁊ i auc. vt determi. sit numerus cle. §. i. coll. i. vel si hoc omissū sit i fūdatōne sicut hic nō debet ɔsecrari eccl'ia nisi dos ei p̄us fuerit assignata: vt xvi. q. vii. piꝫ mentꝫ. i. q. ii. placuit. ⁊ hꝫ: cū ad hoc ex debito teneat̃ fūdator: vt dicit i fi. Sed q̄ erit ɔpetens dos. Rn̄deo si sit monasteriū: tūc dos debet eē tāta: ꝙ p̄sbr̄ ⁊ diaconi ⁊ subdiaconi cātores ⁊ lectores possint ibi eē. put tradit̃ i auc. vt determi. sit nu. cle. §. i. Si vō alia ecc'ia collegiata dos ad minꝰ dꝫ esse p duobꝰ: ar. s. đ fi. ꝑs. pposuisti. vij. q. i. illud aut tribꝰ. de conse. di. i. hic quoqꝫ. ⁊ ꝙ possit recipere hospites ⁊ epalia iura psoluere. s. de p̄bē. de monachis. s. de sup. neg. pre. c. ij. Sed qd si eps ɔsecrat vel fūdat ecclesiā nō assignata dote. dixit baꝫ. ⁊ bn̄: ꝙ eps tenet̃ dotare ecc'iam: sicut tenet̃ puidere illi quē ordinat sine titulo. s. de p̄ben. c. ij. c. eps. ⁊ c. cū fm apostolū. ⁊ hͦ credo veꝝ dūmō sine lesione eccl'ie sue hͦ facē possit: alr̄ nō nisi hr̄et pprium: qꝛ ōlictū psone ē. vt. xvi. q. vi. si epm. s. de excep. cū venerabili. ⁊ tūc fundator dotabit eā. ⁊ posset ad hoc ɔpelli: ar. xvi. q. vi. piꝫ mētis: ar. ad hͦ. ff. de ritu. nup. g liberos. ⁊ heres fūdatoris ad hͦ tenet̃: i auc. đ ecc'i. §. si aūt. e. §. siquis edificatōem colla. ix.

d Nā. consuetudine. Nō ē ꝙ ɔsuetudo q̄ ē ɔ iurꝫ nāꝫ ñ pdest: ⁊ ɔ ill'ud ius ñ pt p̄scribi. s. đ ɔsue. cū iter vos. ⁊ c. cū venerabil'. ⁊ c. q̃to. ⁊ c. vl. vbi de hoc.

e Iurisdictōis. puta iudicare cognoscere de cāis istituere bn̄ficia ɔferre: ⁊ oia alia q̄ assecutꝰ ē eps i ɔfirmatione: ar. s. đ elec. trāsmissaꝫ. hec oia ɔmittē pōt ⁊ delegare vnicuiqꝫ maiori vel minori. Sed ea que sunt epalis ordinis demādare non pōt iferioribꝰ: puta clericos ordinare virgines ɔsecrare chrisma ɔficere ⁊ ɔsimilia: q̄ ministerium ɔsecratōis desiderāt. Sꝫ q̄ ē ratō. q̄re illa q̄ sunt iurisdictōis possit ɔmittere clericꝫ iferioris gradus. ⁊ nō illa que sūt ordinis demādare. Nec pōt eē rō iurisdictio sola volūtate ⁊ ṽbo ɔmittit̃ siue delegatus fuerit siue ordinarius: ⁊ reuocat̃. s. de offi. dele. sup q̄onum. §. inētōis. ⁊ §. porro. ff. de iudi. iudiciū: sed collatio sacramentoꝝ nō ɔfert̃ sola volūtate vel ṽbo. imo facto ē opus: qꝛ necess̃. ita est visibilis. vnctio ⁊ exterior: q̄ est signū iterioris vnctōis i corde. s. de sa. vnc. c. vno. q̄ ppetua est. ⁊ amitti nō pōt: lꝫ executio q̄nqꝫ suspēdat̃. i. q. i. ꝙ qdā. ṽ. si forte militie ⁊c. ⁊ ita pꝫ ꝙ nō pn̄t taliter demādari sicut iurisdictio vl' reuocari ⁊ talia ɔferri nō pn̄t: nisi ab eis q hn̄t eam p collatōnem lxviii. di. presbyteri quos ⁊ sic reconciliatio talis nulla ē cū sacerdotes illi nō habuerūt ptātē illā p talē demādatōem q̄ ē ordinis epalis: sicut cōsecratio: sꝫ vnus eps alij epo pōt hoc demādare: ⁊ p huiusmodi demādatōem nihil ei ɔmittit: cū ipse eps hēat ea q̄ ministeriū ɔsecratōis desiderant: ⁊ ei deest tm̄ auctoritas: qꝛ i alienā messem falcem mittere nō dꝫ: nisi de volūtate ⁊ mādato illius cuius ē diocesis. vi. q. iij. scriptū ē.

f Toleramꝰ. Sꝫ videtur ꝙ ista sola tolerantia nō sufficiat sibi: nisi iteꝝ recōcilliet̃ p epm: qꝛ nulla fuit recōciliatio: ergo iteꝝ dꝫ recōciliari: sicut si aliqs ordinat̃ ab eo q ordinādi ptātē nō hēbat: iteꝝ dꝫ ordinari. lxviij. di. q̄ficꝫ. ⁊ i. đ p̄sbr̄. nō bap. c. i. ⁊. ij. sꝫ dic ꝙ p talē tolerātiā ratā dꝫ talē reɔciliatōem ⁊ icipit valere extūc cū p̄ma nulla fuisset: ⁊ ita đ nihilo facit aliqd sic. ij. q. vi. hͦ ɔppe. ⁊ de ɔse. di. ij. reuera: q̄a pt p̄ceps mutare nāam rei. C. đ rei vx. ac. l. vna. circa p̄n. b.

g Si eccl'ia. non ɔsecrata. Nota ꝙ dicit non ɔsecrata. ergo multo fortius ɔsecrata. s. e. pposuisti. sic ⁊ cimiteriuꝫ si taliter polluatur reconciliari dꝫ: vt. s. e. cōsuluisti: ar. ꝙ si aliquis excōicatus vel paganus ibi sepelitur: sunt inde eÿciēdi nec i ea dꝫ celebrari ante eiectōnem ⁊ aspersionē aque bn̄dicte. lꝫ consecrata p̄us non fuerit: ⁊ parietes sunt radendi. đ cōse. di. i. ecclesia. ⁊ c. vbi. ⁊ c. se. ⁊ ita ecc'ia nō consecrata gaudet eodem p̄uilegio quo ⁊ consecrata: vt hic pꝫ: ⁊ hoc ē expssū j. de imu. eccle. c. penul. ⁊ ita si aliqs illuc confugerit dꝫ ab ecclesia defendi. ⁊ hoc iō: qꝛ locus ille auctoritate epi dedicatꝰ ē diuino cultui: ⁊ qđ semel deo dedicatū ē: ad p̄phanos vsus redire nō dꝫ. xij. q. ij. nulli liceat. ⁊. s. đ re. p̄mu. mācipia. ⁊ tamē grauius peccat q sic deliquit q̄: i nō ɔsecrata: sicut magis peccat ⁊ grauius punit̃ q i maiorē p̄sonā q̄: q in minorē: nam ex p̄sona ɔsiderat̃ iniuria ⁊ crimē. isti. de iniur. §. atrox. j. đ sen. ex. cū illoꝝ. ⁊ crimē auget̃ dignitate p̄positi. ff. de re mili. oē delictū. §. i. Sed nūquid ⁊ isti violatores sūt dicendi sacrilegi sꝫ distinctōem sacrilegij: nō videt̃. xvij. q. iiij. sacrilegiū: sꝫ credo ꝙ tā̄ sacrilegi iudicādi sūt. lꝫ locus adhuc ɔsecratꝰ non sit: ar. s. đ fe. ɔpe. ɔquestus. ⁊ qꝛ eodē p̄uilegio gaud. ac si esset ɔsecrata. j. de imu. ec. c. penul.

h Lauet̃. lꝫ p quem dꝫ lauari: videt̃ ꝙ p epm tm̄. s. e. proxi.

In hoc casu salt credo q̄ p simplicem sacerdotē possit lauari: q2 si itellexisset papa q̄ p epm̄ deberet lauari: illud dixisset sicut dixit in pri. c. p̄cedenti cum papa i vtroq3. c. scribat eidem et q2 dixit a qua exorcizata lauet: q̄ fit p simplicē sacerdotē: et sicū a qua bn̄dicta cū vino et cinere: cū qua recōciliat eccl'a cōsecrata. ē. e. pposuisti, et ar. ad hoc. s. de cō. ox. cū i distribuēdis. et ar. d cō se. di. q. c. si. Ar. tn̄ p̄. s. d immu. ec. c. penul. b.

a Presbyter. per p soluat p̄siliū ē vt simul dicat oēs horas ne supueniētibus occupatōibus aliquā horā dimittat: et intelligit hoc de clericis paupib⁹: ques ad opus rurale oz exire: vt i littera p3: q̄s suo loco et tpe dicēde sūt singule hore.

b Cōpetētib⁹. signatis cāpanis vel alio signo s. de elec. i cāis. et s d of. custo. c. i. et i. di. ius militare.

c A scholarib⁹. hic extudio: cū aliqua supueniēte necessitate ipe officiū suū pficere non pōt vij. q. i. illud. et fac ad h. s. d vi. et ho. cle. vt q̄sq3.

d Rurale. clericus. n. cui eccl'a nō sufficit: ex artificio suo victū et vestitū querat. xci. di. clericus victū absq3 officij sui dtrimēto. et xxi. q. i. c. i.

e Ieiunus. de p̄se. dist. ij. liqdo. d p̄se. di. i. sacramēta. et di. v. ieiuni. et c. vt epi. et vij. q. i. nihil. b.

f Succurrere. missam celebrādo vsq3 ad statutā horā: vt hic dicit ios. nā de p̄se. dist. i. solēt. vel vsq3 ad terciā q̄nq3. xliij. di. nō liceat. hoc i dieb⁹ cōmunibus.

g Septenari⁹. Sūt septē hore: sicut sūt septez dona sp̄us sancti. xxx. q. i. pueniu. septē dies seculi: et septē etates qb⁹ cōpletis finietur mūdus septem petitōnes i orone dn̄ica: septem psalmi penitentiales: item septē diaconi sicut septē cādelabra xciij. di. diaconi q. Et ita septē sūt hore ad quas tenent sacerdotes: d alijs nihil dicit: vn̄ vr̄ q̄ nō teneant: s3 certe tenent: ar. s. d pbē. cū h3 apl3. xci. di. c. i. et ij. et xcij. di. c. vl.

... m et ...

Ex concilio agaten̄.

Presbyter mane matutinali officio expleto pēsū suitutis sue: videl3 primam tertiam sextā nonā vesperāq3 psoluat^a: ita tn̄ vt horis cōpetentibus^b iuxta possibilitatem aut a se aut a scholaribus^c publice compleant. Deinde peractis horis et infirmis visitatis si voluerit exeat ad opus rurale^d ieiunus^e vt iterum necessitatibus pegrinorum et hospitum siue diuersorū cōmeantiū infirmorū atq3 defunctorū succurrere^f possit vsq3 ad statutā horā p temporis qualitate: p pheta dicente: septies i die laudem dixi tibi. qui septenari⁹^g numerus a nobis impletur: si matutini prime tertie sexte none vespere cōpletorij tpe nr̄e seruitutis officia psoluamus. nam de nocturnis vigilijs idē ipse ppheta ait: media nocte surgebā et c. ergo his tpib⁹ laudes creatori nr̄o super iudicia sue iusticie referamus.

Ex conci. tribu rien̄.

Quidam laicorū habēt in p̄suetudine: vt p singulos dies audiant euāgeliū: in p̄ncipio erat v̄bū: et missas peculiares^h hoc ē de scā trinitate et de scō michaele: et iō sancitū ē in eodem cōcilio: vt vlterius hoc non^i fiat nisi suo tpe: et nisi aliqs velit ppter reuerentiam sancte trinitatis: nō p alia^k deuotōe audire: sed si voluerint vt sibi misse cantent: de eadez die missas audiat p salute viuorum et ēt defunctorū.

Anno. iij. vigoren̄. epo.

Consuluisti: et infra. Respondem⁹ q̄ excepto die natiuitatis^l dn̄ice: nisi cā necessitatis^m suadeat: sufficit sacerdoti semel i die vnā missaz solūmodo celebrare.

Idē archiepo brachareñ.

Consiliū nostrū: et infra. Reqsisti: vtrū i dieb⁹ p festis^n in qb⁹ ad honorē sancti sp̄us btē v̄ginis et sācte crucis missam celebrari p̄tigit: hymnus angelicus^o symbolū^p ac p̄fatio^q ppria debeat d̄cantari: et infra. Inquisitioni. t. t. r. q̄ apud nos in dieb⁹ p̄festis: cuz missarum solēnia in honorem beate virginis celebrant: neq3 hymnus angelicus neq3 symbolum decantat: l3 i missa ppria p̄fatio decantet: vt inter cōmemorationem et solēnitatem dr̄ia ostendat. vnde te deum laudamus regularius^r dimittitur q̄ dicatur in laudib⁹ matutinis.

Idem cleric⁹ sancti. p. magaleñ.

Ex pte vr̄a: et ifra. Postulatōi. v. t. r. q̄ semp sacerdos vino^s pfundere^t d3: postq̄ totū^v accepit eucharistie sacramentū: nisi cū eodē die aliam

pter talē dimittere canonice statutas missas de die: vt dr̄ in fi. si. xxi. di. deniq3. vbi phibet minori bn̄dicere p̄sente maiore: et dare elemosynā nō ē peccatū: sed dat ad iactātiā malū ē. i. q. i. non ē putāda. et c. vide q̄ntū. Et ita ē ar. q̄ aliqd phibet nō ppter hoc q̄ malū sit: sed ppter id qd ... seq pōt s. de iureiurā. et si xp̄s. xxij. q. i. i no uo. et xi. q. iij. noli te. lxiij. di. §. verū.

k Non p alia deuotōe: quasi meli⁹ sit missas istas audire q̄ alias canonicas de die.

l Consuluisti. natiuitatis. die. n. natiuitatis dn̄i p̄les misse celebrant: de p̄se. di. i. nocte sācta. Et celebrant tres ēt misse ppter mysteriū q̄m p illas tres missas fp̄ntat triplex stat⁹. s. status añ legē sub lege et stat⁹ grē. Illa q̄ cantat i nocte reōntat statū illū q fuit añ legē qn̄ oēs erāt i tenebris: vn̄ dicit in missa illa pphetia. Popul⁹ gētiū q ābulāt i tenebris. Scd̄a q̄ dr̄ i aurora repn̄tat tps sub lege i quo iā icipiebant ex pte scire xp̄m: sed nō plene ppter dicta legis et pphetarū: et iō cātatur iter diē et noctē: et dr̄ offm̄: lux fulgebit hodie. Tertia dr̄ in die p quam designat tēpus grē. s. pñs. vñ dr̄ officium puer natus et c. quod potes intelligere his versibus. Tres in natali debent misse celebrari. Quarum prima sacraz christi signat genituram. Altera venturi designat gaudia christi. Tertia iam factuz quod lex fore sacra d signat.

m Necessitatis. S3 quā dicit necessitatē. Rn̄deo si celebrauit de die: et postea ēt moriat aliqs vel ēt cā honestatis vel vtilitatis: vt si dicta missa de die superueniat aliqua magna psona q̄ velit missā audire: arg. s. e. c. i. et ij. als ergo sufficit q̄ vnā missā celebrat qs de die: d cō.

h Quidā. peculiares. i. sp̄ales: de cense. di. i. hoc attendendum est. als. ...

i Nō fiat. nō q2 malū sit audire tales missas: sed malum est

missaz debuerit celebrare:ne[x] si forte vinuz p[er]fusionis accip[er]z celebrationē aliam īpediret.

dem.i.quondam archiep[iscop]o lugdunē[n].

Uz marthe:[et] īfra. Que siuisti:q̄ sint forme v̄bo rum quas ipe xp̄s exp̄ssit cū ī corpus [et] sanguinē suū panez transubstātiauit [et] vinuz ī illō ē in canone misse quo eccl[es]ia vtitur generalis:adiecerit:q[uo]d nullus euangelistarū legitur exp̄ssisse. Luc.n.in euangelio sic legitur:accipiēs calicē gra tias agens b[e]n[e]dixit:[et] dedit di scipulis suis dicens. Bibite ex hoc omnes.hic ē enim san guis meus noui testamenti:q pro vobis [et] pro multis effun deretur in remissionem pec catorum:in canone misse ser mo iste v[idelicet] mysterium[y] fidei v̄ bis ipsis interpositus inuenit[ur] vnde cū non euangelista chri stum hoc dixisse[z] testetur mi raris:q[uod] aliquis asseuerare tē tauerit eum aliquid plus di xisse:q̄ aliquis euangelistarū asseueret. Uerum si formā ip sius canonis inspicias diligē ter:preter hoc de quo tua fra ternitas requisiuit alia[a] duo vi delz eleuatis oculis in celum [et] eterni testamenti poteris ī ipso canone reperire:que in textu euangelico non legunt[ur]. Sane multa[b] taz de verbis q̄ de factis dominicis inueni mus ab euangelistis omissa: que apostoli suppleuisse ver bo vel facto exp̄ssisse legūtur. Paulus enim in actib[us] ap[osto]lo rum sic ait:meminisse nos oz v[er]bi dñi iesu:qui dixit:beati[c] ē dare q̄ accipere. hec nullus quattuor euangelistarum de scripsit:nullus ēt horū exp̄ssit quod paulus de xp̄o ad cori. scribēs ait:visus ē plus q̄ qn gentis fratrib[us] simul: deinde visus ē iacobo:nouissime aūt tanq̄ abortiuo[d] visus ē [et] mihi Ipsi ēt euangeliste mutuo in ter se suppleuisse leguntur: q ab eorū aliquo vel aliquibus sunt omissa[e]:vnde cū tres euā geliste posuerint:hoc est cor pus meum:solus lucas adie cit quod pro vobis tradetur. [Et] cuz mattheus [et] marcus di cant pro multis lucas dicit p[ro] vobis:matheus autem in re missionem peccatorum adiun xit. Ceterum ea que addunt[ur] ī canone misse:possunt ex aliis locis euangelij cōprobari. Jo annes enim suscitationem la zari describens iesum sursum oculos leuasse asserit [et] dixis se:pater gratias ago tibi:quo niam audisti me:[et] infra. Si tunc igitur in celum oculos le uauit ad patrem:cum ad cor pus exale animam lazari re uocauit:probabilius[f] esse v[idetur]: q[uod] tunc oculos leuauerit ad patrem in celum:cum panem [et] vinum in corpus [et] sangui nem proprium commutauit. Ceterum sicut superius est expressum:cum in textu euan

k.di.i.sufficit.[et].ī.e.te referente.nec expresse p[ro]hibetur quin plures possint celebrari ex eo q[uod] dicit sufficit:vnde potest vnam celebrare de die [et] aliam pro defunctis: [et] quotiens celebrat totiens sumat corpus christi [et] sāgui nem.de conse.di.ij.comperimus.[et].c.tribus.

a Consilium.p[ro] festis.i.priua tis. quasi procul a festo.

o Angelic[us].s.glo ria in excelsis deo.

p Symbolū z.i. credo in vnū deuz

q Prefatio.p[re]fa tio beate virgīs ha bet.lxx.di.sancto rum.reliquas ha bes de conse.di.i. inuenimus.

r Regularius.i. regulare ē vt dimit tatur non vt dicat simile.vij.q.i.§.cū autē.ibi eniz com paratiuuz ponitur electiue.hic penit[us] negatiue:sic min[us] i.nō.ff.de tributo. illud.

s Xpte. vino. querebatur quo p[er]fundere oz sacerdos man[us] su as rñdit q[uod] vino.

t Perfundēt ma nus.s.post p[er]ceptio nem corporis [et] sā guinis domini.

u Totum. bene dicit q[uia] vel totum recipiat vel nihil: de conse.di.ij.com perimus.

x Ne si forte.q[uia] sacramenta a ieiu nis sunt p[er]cipiēda vij.q.i.nihil.de cō se.di.i.v.vt ieiuni. lxx.di.quod a pa tribus.[et].ī.de tēp. or.lr̄as. Ideo dicit forte:q[uia] quorūdā est opinio q[uod] q[uo]cq[ue]d admiscetur sangui ni:sanguis efficit[ur]: ar.ī.n.pri quod ī dubijs.[et] s[ecundu]m illos qui perfusionem acceperit ieiun[us] erit sed potius videtur dubitatiuum:allud forte:[et] illa opi nio hic euacuatur sed magis affirmatiue videtur poni quod consuetudo interpretatur:q[uia] sic obseruatur que ē optima legum interpres.ī.de consue.cū dilectus:sic po nitur.xxxiij.q.ij.admonere.[et].ī.de procu.tue.[et] sic ē hic: ar.q[uod] non est ieiunus quis postq̄z bibit:sed post medici nam sumptam videtur q[uod] nihilominus possit celebrare q[uia] me dicina non computatur inter alimenta.ff.de pe.le.non omne quod bibetur. Sed non est verum.q[uia] si non oz post perfusio nem:multo minus post medicinam:q[uia] in honore tanti sacra menti prius sumi oz corpus [et] sanguis domini.de conse.di.ij. liquido.[et].vij.q.i.nihil.[et] anteq̄z cibus digestus sit corpus xp̄i sumi non oz: de cō.di.ij.tribus. quod si conficeret sacerdos p[ost] aliquē cibum vel potum sumptū male facerz:tamē conficit:de conse.di.ij.li quido.hu[ius] [illegible] contrari um super decreto illo.lxx. di.quod a patribus.

y Um marthe mysterium.istud est ver bum de quo q̄siuit.s.ga adiecit illō ī cānone misse

z Dixisse.ar.ij.q.v.cō suluisti.ī.de trāsla.inter corporalia.sed hoc cū nō ne ē additū.xxxij.q.ij.q̄s de[us].[et].ī.e.§.ex eodē.ī fi.

a Alia duo.s.eleuatis oculis in celum:[et] eterni testamenti:p[ro]ut sequitur

b Multa.multa eniz seruat eccl[esi]a q̄ ab ap[osto]lis nō sūt tradita:q̄ tñ cum sint lōga p[er]suetudine ap probata ñ sūt mior[a] auc[torita]te vt.xi.di.ecc[lesi]ica[rum].xij. di. illa.

c Beati[us] ē dare.xvi.q i.p[re]dicator.q[uia] dando pl[us] hō:accipiēdo displicet. vñ v[er]sus. Tribu[tū] n[ost]ris qui cūq[ue] placē laborat: Det capiat q̄rat plurima pau ca nihil.

d Abortiuo. Paulus appellat seip[su]m abortiuū q[uia] sicut fetus abortiuus cū labore [et] āgustia [et] at tractōe ad lucē attrahit[ur]: ita paul[us] cū attractōe ve nit ad fidem.xxiij.q.iiij. displicet.[et].c.quis nos.

e Sunt omissa.nā q[uo]d legibus omissū ē:supplē dum est a iudice.ff.de te sti.quesitum.[et] supra de elec.cum nobis.[et] domi nus quandoq[ue] diminu te dixit.xvi.q.vij.[et] hoc diximus.[et] ip[s]ius facta supplemus: [et] contraria suis factis facimus:[et] iuste per vsum ecclesie diu fa ctum:ad hoc vt iustum p[re]sumi debeat:de conse.di.ij.liquido [et] sufficit q[uod] aliquid sit in diu seruatum ad hoc vt p[re]sumi de beat vel apostolum vel aliuz iustuz auctorem habuisse.xi.di. ecclesiasticarum.xij.di.illa.

f Probabilius.Uo.arg.q[uod] ex que quandoq[ue] leuauit postea

leuauerit.i.q.i.in dices. ifi.τ ē ar.et eo φ qs facē ꝯsueuit.xxviij.di.q₃ sunt culpe.j.de pig.illos vos ff.de vsu.q semissel.i.rñ. ff.de vi.tri.τ oleo leg.et vsu.ff.de pecu.lega.dñs sticho.§.testō.ff.de fun. istru.cū delanioni.§.asi nā.τ.ff.de le.i.si bu⁹ plu riū.§.si nūerus nūmorū τ.ff.ad mace.inter.§.qḋ dicitur.io.

a ℂ Et eterni.hic oñdit qre adiectū fuit eterni.b

b ℂ Immobile pseuerat C.de sa.san.eccle.l.i.C.ḋ te la.qm id qui.ti.j.q.u. c.vlt.

c ℂ Nō valet ābulatezia eni ē volūtas defūcti vs ꝙ ad supmū vite exituz ff.de adimen.le.l.iiij.ff. de dona.iter vi.τ vro.cū hic status.§.pniaz.τ.C. de codicil.l.iiij.τ.C.q te. fa.pos.siquis.vū pōt mu tari testm̄:ēt si pactū iter uenit ne possit mutari. C.de pac.pactū qḋ dota li.ēt si fuerit p principez cōfirmatū.ar.C.de testa. oium.q₃ nemo hāc legē sibi dicere pōt:vt a prio ri testō sibi recedere non liceat.ff.de le.iij.siquis.i prin.i.responso.

d ℂ Dicētes.de cōse.di. ij.ego berengarius.

e ℂ [illegible]

f ℂ Exēplū.de ꝯse.di.ij. n ez.nos.n.τ.c.forte di cas.τ.c.in quibus .τ.c. semel mortuus est.

g ℂ Sacfm.i.q.i.multi

gelico noui testamenti ponaẗ hic iterponitur τ eterni⁹nā ve tus testm̄ ꝙ hircoꝝ τ vitulo ruz fuit sanguine dedicatū tē poralia,pmittebat.nouū autē qḋ est xp̄i sanguine cōsecratū pmittit eterna.τ ideo testm̄ il lud fuit vetus τ transitorium hoc autē nouuz ē τ etnuz.vel vt vtamur alia rōne .vnde no uū.i.vltimū rē describiẗ :nde etnuz.i.perpetuū comprobaẗ nouissimū etenim hois testm̄ morte imobile[b]pseuerat:q₃ te statoris obitu confirmaẗ iux/ ta quod apl̄us testm̄ in morte asserit confirmatuz :alioquin non valet[c]dum vixerit qui te/ statur. Preterea non solū scri ptura sed etiaz promissio dici tur testamentuz:iuxta qḋ ap/ stolus ipse scribit.ideo noui te stamēti mediator est:vt repro missionem accipiant : qui vo/ cati sunt hereditatis eterne.

Sic ergo intelligi dz quod in ipo canone reperitur.hic ē.n. sanguis meus noui τ etni te/ stamenti.i.noue ac eterne pro missionis.s. confirmator sicut dominus repromittit:qui mā ducat inquiens carnez meaz τ sanguinez meuz bibit:habz vitaz eternam.Ex eo autē ver bo de quo mouit.f.t. questio/ nem:videlȝ mysterium fidei munimentuz erroris:quidam trahere putauerunt dicentes[d] in sacramento altaris non eē corporis xp̄i τ sanguinis[e] ve/ ritatem.sed imaginez tantum τ spēm τ figurā:pro eo.ꝙ scri ptura interdum cōmemorat id quod in altari suscipitur es se sacramentuz τ mysterium τ exempluz[f] sed tales ex eo la queum erroris incurrunt ꝙ nec auctoritates scripture cō/ uenienẗ intelligūt nec sacra/ mēta dei suscipiūt reuerenter si enim q₃ figura est sacramen tum[g]altaris:veritas[h] esse ne/ gatur:ergo nec mors nec re/ surrectio christi:cuz figura sit

veritas est credenda:si qdem mortez τ resurrectionem xp̄i similitudinem τ imaginem esse apostolus manifestat:xp̄s inq ens mortuus est pro delictis nostris τ resurrexit,ppter iu/ stificationez nostram. Aposto lorū etiam princeps petr⁹ sic i epistola sua scribit : Christus passus ē pro nobis relinquēs vobis exemplum vt sequami/ ni vestigia eius.Sic ergo tam mors xp̄i ꝙ eius resurrectio ē exēplū:vt τ nos peccato mor tui iusticie iam viuam⁹.Qua re si non fuit veritas :quia fu/ it exemplū ergo nec vere mor tuus fuit christus nec vere a mortuis resurrexit.Sed absit a fidelium cordibus error iste cuz propheta de ipso testetur ꝙ vere languores nostros ip se tulit : τ dolores nostros ip se portauit. Dicitur tamē my sterium fidei quoniam aliud ibi creditur ꝙ cernatur:τ ali/ ud cernitur ꝙ credatur:cerni tur spēs panis τ vini τ credi/ tur veritas carnis τ sangui/ nis christi ac virtus vnitatis : τ charitatis:τ infra. Distin/ guenduz est tamen subtiliter inter tria que sunt in hoc sa/ cramento discreta:videlȝ for/ mam visibilem veritatez cor/ poris τ virtutem spiritualem forma est panis τ vini:veri/ tas carnis τ sanguinis : virt⁹ vnitatis τ charitatis. Pri mum est sacramentum[k] τ nō res:secundum est sacramen/ tum[l] τ res:tertium est res τ non sacramentum. Sed pri mum[m] est sacramentum ge mine rei:secundum[n] est sacra mentum vnius :τ alterius res existit tertium[o]est res gemini sacramenti. Credimus[p] igi/ tur ꝙ formaz verborum sicut in canone repitur :τ a christo apostoli:τ ab ipsis eorum ac/ ceperint successores Que/ siuisti etiam vtrum aqua cum vino in sanguine con

secularū.de cōse. di.ij.sacrificiuz.

h ℂ Ueritas.sicut ꝙ̄si heretici dicūt.

i ℂ Mysteriū fidei τ de ꝯse.di.ij.forte dices.τ.c.i qbus.τ c.sed mortu⁹.τ hic oñdit quare dicaẗ mysteriuz.

k Sacramentū. i.sacre rei signū:ḋ ꝯse.di.ij.sacrificiū

l ℂ Scḋz ē sacrz.ḋ cō.di.ij.h ē qḋ di/ cim⁹.τ.c.dupliciẗ

m ℂ Sz primuz.s. forma panis τ vini ē sacrm gemie rei. i.corporis xp̄i τ vni tati.τ ita ē figurās tantuz.

n ℂ Scḋz.i. corp⁹ xp̄i ē sacrm.s.vni tati:τ ē res sacri.s. spēz panis τ vini τ ita ē signans τ si gnatuz.

o ℂ Tertiū vero.s. vnitas ē res siue si gnatū gemini sacri i.duoꝝ sacroꝝ pce dentiū.i.corporis xp̄i.qḋ ē sacrz vni tatis τ spēz pāis et vini:qsunt sacfm corporis xp̄i:τ ita istud tertiū ē tm̄ si gnatū p illa duo sa cramēta spēs pāis vini τ corp⁹ xp̄i. Primū ꝟo ē tantū sacfm signās. scḋz ē signās τ signatū tertiū ē signatū tm̄

p ℂ Credimus .cō cludit ex pmissis solutiōem principa lis questionis .τ ḋ hac habes.xi. di/ stinctio. ecclesiasti carum.

q ℂ Illa duo sa/ cramenta que flu/ xerunt de latere christi.s.aquam τ sanguinem.j.c.in quadam.

r ℂ [illegible]

f ℂ Et figura.i.spe cies panis τ vini.

f Trāsubstātiat̄ ita q̄ desinit ibi es se aqua ⁊ vinū.

b Physici.q̄ di cunt: q̄ aqua ⁊ vi num nō cōmiscet̄ p minia.i.ñ ita q̄ i separabilia sint: s̄ talis sepatio ipos sibilis vel difficil' s̄ vt postq̄ bñ admi xta sunt: ar.ff.d̄ ac q.re.do.adeo.§.cū gs ⁊ d̄ ɔ.di.ij.cum omne.versus finē

c Pōt dici.hec ē tertia opinio.

d Trāsu.ɔ̄ istos ē q: sigs sūpserit hāc aquā cū sanguie: iā nō erit i ieiunus ⁊ ita illa die nō po terit cōficere.ē.e. et parte.sed ɔ̄ d̄ cō se.di.ij. relatū.⁊.s̄ e.ti.cō sulūsti.⁊.c. et parte.

e Prioris.lz lo gici dicant: q̄ acci dentia nō possunt pmutare subiectū qd̄ vez ē s̄m natu rā: s̄ hic natura ce dit miraculo: vt lit tera d̄ cit.

f Et īfra sub hoc §.ponit alia opio q̄ ponit in antiq̄ cō pilatōe que ē .j.e. ti.in quadam.

g Probabilior. Aliqd hoc diffi nit: vt papa nobis phibēs alias opi niones: an vt do ctor vt nō impōat nobis necessitatē eius: ergo opinio ē amplectēda: vt.s̄. de ser.capellanus ⁊ tñ nō videt aliq̄s reprobare.s̄.de re sti.spo.l itteras.

h Cū vio.i.vinū aquaticū: nā eiz trā seūt duo i sangui nē: s̄ vinū qd̄ aq̄ȝ sibi icorporauit: ⁊ ita expōe aquā cū vio.i.ɔpactū vt cō positū ex eis. Hec expositio ē s̄z illā opinionē q̄ asserit:

ueritat̄. Sup hoc aūt opinio nes apud scholasticos variā tur. Aliquibus.n.vi̇̄: q̄ cū de latere xp̄i duo precipua fluxe rint sacramēta: redemptiōis i sanguine ac regeneratiōis in aqua: in illa duo vinum ⁊ aq̄ q̄ cōmiscent̄ in calice: diuia p̄ tate mutantur: vt in hoc sacra mento plena sit v̄itas ⁊ figu ra. Alij vero tenēt q̄ aq̄ cū vi no transubstantiat᷑ in sangui nē: cū in vinuz trāseat mixta vino: lz physici᷒ contrariuz as seuerent: qui aquā a vino per artificium posse asserunt sepa ri. Preterea pōt dici᷒ q̄ aq̄ ñ transit in sanguinē: s̄z remāet prioris vini accidētib᷒ circūfu sa: ita q̄ vini saporē assumit: qd̄ inde conuincitur: q: si post calicis consecrationem aliud vinum mittatur in calicem: il lud quidem non transit᷒ in sā guinez: nec sanguini cōmisce tur s̄z accidentibus prioris᷒ vi ni commixtum corpori: quod sub eis latet vndiq̄z circūfun ditur nō madidans circūfusū ipsa tñ accidētia vinū apposi tū vident̄ afficere: q: si aqua fuerit apposita: vini saporem assumit. Contingit igitur acci dentia mutare subiectū: sicut ⁊ subiectū contingit acciden tia pmutare cedit qppe natu ra miraculo: ⁊ virtus supra cō suetudinē opatur. Sz nec icō ueniens creditur aut absur dum: si aqua in corpore xp̄i es se credatur: cū legatur de ipsi us corpore pcessisse: ⁊ infra᷒. Uex inter opiniōes pdictas illa probabilior᷒ iudicat̄: q̄ as serit aquā᷒ cū vino in sangui nē trāsmutari: vt expssi eluce at᷒ pprietas sacramēti. Nam cū aque multe sunt ppli᷒ mul ti iuxta qd̄ alibi legitur: beati qui semināt super aquas. Jō vino aqua miscetur vt xp̄o po pulus adunet̄: p hoc ei quod suscepit ipse᷒ de nr̄o ⁊ accepi mus ipsi de suo: tam insolubi

li nexu coniungimur. vt qui ē vnum cum patre per ineffabi lem vnitatem fiat vnum no biscum per admirabilem vni onem: ac per hoc ipso cōmū ter mediante cum patre vnū efficimur. pater inquit sancte serua eos quos dedisti mihi: vt sint vnum sicut ⁊ nos: non pro his rogo tm̄: sed pro eis q̄ credituri sunt per verbuz eo rum in me: vt ⁊ ipsi in nobis vnum sint: ⁊ mundus credat quia tu me misisti. Tertio lo co.f.t.requisiuit: quare fuerit mutatum quod in secreta be ati leonis s̄m antiquiores co dices continetur: sic videlicz annue nob dn̄e: vt aīe famuli tui leonis hec psit oblatio: cū in modernis sacramentarijs habeatur: annue nobis que sumus dn̄e: vt intercessiōe be ati leonis hec nobis prosit ob latio. Sup quo respōdemus: q̄ cum sacre scripture dicat auctās: q̄ iniuriam facit mar tyri q̄ orat p martyre: idem᷒ ē rōne ɔsimili de sanctus alijs sentiendū: q: orationib᷒ nr̄is non indigēt: p eo q̄ cū sint p fecte beati: oīa eis ad vota suc cedunt: sed nos potius oratio nibus eorum indigemus: qs cum miseri sumus: vndiq̄z ma la nostra perturbāt: vade qd̄ in plerisq̄z oratōibus contine tur: prosit vel proficiat huic scō vel illi talis oblatio ad glo riam ⁊ honorem ita debet in telligi: vt ad hoc prosit q̄ ma gis ac magis a fidelibus glo rificetur in terris: lz plerique re putent non indignum sancto rum gloriam vsq̄z ad iudiciū augmentari: ⁊ ideo ecclesiam interim sane posse augmentū glorificationis eorum opta re. Ceterum vtrum in hoc arti culo locum habeat illa distin ctio: qua docetur q̄ defun ctorum alij sunt valde boni: alij sunt valde mali: alij me diocriter bōi alij mediocriter

q̄ aqua cum vino trāsb stātiat̄ i sāguinē: ⁊ illa p babilior ē vt d̄r hic.

i Eluceat.al' elucescat

k Populi multi.d̄ cō. di.ij.cū omne.⁊ di.iiij.p prie.

l Suscepit ipse.d̄ cō. di.ij.in christo patri.

m Idē ē rōe.ar.vbi ea dē ē rō: dz eē idē ius. ff. ad.l.aql.illud.eqtatȝ eiz rō similia iura suadē vt C.ad.l.fal l.vl.⁊.s̄.de cō fir.vtili cum dilecta.vbi de hoc.

n Inuestiget. Sz q̄re papa ponit hūc casū in hanc dubitatōem. vtrū hēat locū h illa distictio vel nō: cuz augu. dicat q̄ nō p valde malis ppi ciationes sūt.xiij.q.ij.tē p᷒. Forte iō q: dubiū est q̄ mediocriter mali ap pellantur. Si eiz illi tm̄ appellant̄ mediocriter mali q ñ decesserūt i ali quo mortali peccato: s̄ tm̄ in venialib᷒ peccatis s̄ hoc idē ē q̄ mediocrit̄ bōi. Si āt appellat illos mediocriter malos: q̄ de cesserunt i aliquib᷒ mor talib᷒ peccatis nō tamē valde magn s: obstat.xiij. q.ij.p obeūtibus.vbi d̄r q̄ pro nullo est orandū qui decesserit in morta li peccato. Itē si pces va lent pro illis qui decesse runt in mortali peccato pone q̄ aliqualiter ele mosyne ⁊ orationes va leāt ad tollēdā ptē illi᷒ pene s̄z hoc possunt tot orones ⁊ elemosyne fie ri: q̄ pena tollatur tota: ⁊ ita damnatus saluabi tur. Ad hoc possz dici q̄ mediocriter mali dicun tur q̄ hñt multa vēialia mediocrit̄ bōi q̄ pauca. Uel meli᷒ dicas q̄ medi ocriter mali dicuntur q̄ mortalia commiserunt peccata: lz leuia: ⁊ in q bus nō ē necessaria in scriptio.ff.d̄ accu.leuia: ⁊ i qb᷒ pcurator cōstitui pōt.ff.an p aliū cāe ap er.pos.l.i.⁊ s̄m hoc di cas: q̄ si vnus denarius

aliquātā ptē pene tollat siue quartā siue tertiā se cund⁹ tollat tñ:tñ dico ꝑ ppotiōe:ſʒ ñ i quātitate ſm ħ ēt ſi totus mūdus effunderet ſemꝑ aliqd re/ māeret idē pōt dici ꝙ i dulgētys ꝙ fiūt i ddicati onib⁹ ecclarum. ber.

a ¶ De homie.necessita tē.q: forte dies fe ſt⁹ imīet vel fur⁹ alicui⁹

b ¶ Quā libʒ.i. aliquaʒ ꝗcūqʒ illa ſit.xvi.q i.mu l.ct.c.i.q.vij ſigs cēm.

c ¶ Supprcſſis.i.tacit. q: ñ dic illa vba gb⁹ cō fic ꝗ corpus chriſti.

d ¶ Pretendit.i.fingit ſe celebrare.

e ¶ Falſa.q: ppſs vana ſimulatōe nō ē falled⁹. xxii.di.qd itrregasti.ꝛ C.ð la.li tol.l.i.§.ſʒ ꝛ q.

f ¶ Que veris ſt piculis grauiora.i.ro.ſic expōit.i. māifeſtis periculis.

g ¶ Grauiora.q̄ſi dicēt grauī⁹ ē peccaꝭ occl̄e ꝗ̄ māifeſte.xij.q ij.cente. xi q.iij ꝑcipue ꝫ i hoc enim piculoſi⁹ ē:q: occlie pec cās ñ hʒ q cū corrigat:a/ lio āt ꝑ ſpectu mag: pec/ cat q publice peccat ꝗ̄ q occulte:q: pſtāt alys ei ē ꝑlā dligndi:vt i dcō.c.ꝑ cipue.q: pcñ ſuū metur rōnib⁹.ꝛ ſic itelligiꝭ il lð.lxxxij.q.iiij.nēo.ꝛ.xii ij.q.v.pēale.T.intelligit vt iacet lr̄a:qm̄ grauius peccat ſacerdos ex mīno ſus q ſimulat celebrare ꝛ ñ celebrat:qꝫ ſi ex mino ſus celebraret:q: i pmo caſu i plurib⁹ dligt:deū eim offēdit ꝛ primū dci pit.Jn ſecūdo caſu ſolū deū cffēdit:ꝛ iſte ē bon⁹ text ec⁹:q: talia rmedia mult⁹ dʒ iuē.ſ:q: falſa ſt ex eo ꝙ ñ pficit cū videaꝭ pfice:ꝛ iō grauiora ſunt ꝗ̄ vba picula pcōiſ q cō ficit:ꝛ ħ iuiit hā lr̄a ſecūꝭ

h ¶ Grauiꝭ.ſic pʒ ꝙ qui cūqʒ ē i mortali ptē:ce/ lebraꝭ ñ dʒ.vi.di teſtiñ. ꝛ ð cō.di.q quotidie.ꝛ.i q.i.ſacerdotes ſacroſan cta.ꝛ ois taꝭ ſuſpēſuſ ē ꝗ ad ſe.ꝫ.ð coba.cl̄e ñu.

mali vñ ſuffragia ꝙ fiunt a fi delibus in eccla ꝑ valde bōiſ actiōes ſunt gratiaꝝ:ꝑ valde malis cōſolatōes viuoꝝ:expi atōes vo pro mediocriter bo nis:ꝛ ꝑpiciatiōes pro medio criter malis tua diſcretio iue ſtiget.

¶ dē rectorib⁹ romāe fraꝭ.

De homie:ꝛ j. Queſiui/ ſti quid de incauto pre/ sbytero videaꝭ qui cū ſe ſciat in mortali crimine conſtitutū miſſarum ſolēnia:ꝗ nō pōt ꝑ pter neceſſitatem quālibʒ in termittere propter ſui facino/ ris cōſcientiā dubitat celebra re:peractiſqʒ ceteris circūſtātijs miſſaꝫ celebrare ſe figit ꝛ ſup preſſis verbis gb⁹ cōficiꝭ cor pus xp̄i panem ꝛ vinum tan/ tūmodo puꝭ ſumit:ita credēſ ꝑ id qd pretēdit populo ſatiſ facere:vt ꝑ hoc quod itēdit deum nō debeat prouocare. Cum ergo falſa ſint abjicien da remedia:que veriſ ſunt pi culis grauiora:lʒ is qui pro ſui criminis dcia reputat ſe i dignum:peccet grauiter ſi ſe ingerat irreuerenter ad illud grauius tamē videtur offen/ dere q ſic fraudulenter illud preſumpſerit ſimulare:cuʒ il le in ſoli⁹ miſericordis dī ma num incidat:iſte vero nō ſolū deo:cui non reueretur illudē re: ſed populo quē decipit ſe aſtringat.

¶ dem ferrarieñ.epo.

IN quadā nr̄a decretali ep̄la aſſeriſte legiſſe illð eſſe nefariuʒ opinari: qd qui dam dicere pſumpſerūt:ſ ſa/ cramento videlʒ eucbariſtie aquam in flegma cōuerti:nā ꝛ de latere xp̄i nō aquā ſʒ hu/ morē aquaticū mētiunꝭ exiſ/ ſe:ꝛ.j. Nos igitur ad tue ſup plicationis inſtantiam reſpō/ demus ꝙ qdam dixerunt ſʒ errauerant xp̄m non fuiſſe ve rum deum:ſed adoptiuuʒ:vt miſeri arriani:alij xp̄m nō fu

iſſe verum hominem:ſʒ fanta ſticum vt impij manichei. Sʒ ad vſus h⁹i hereſes ioānes a poſtolus in ep̄la ſua loquitur dicens:Treſ ſunt qui teſtimo nium dant in celo:pater ver/ bum ꝛ ſpūs ſanctus ꝛ hi treſ vnum ſunt:per hoc intendēs oſtendere:ꝙ xp̄s ſit ver⁹ deuſ ꝛ tres ſunt qui teſtimoniū dāt in terra:ſpūs aqua ꝛ ſanguis ꝑ hoc intendens oſtendere ꝙ xp̄s ſit verus hō:nā ad eē ho minis duo principaliter exi/ guntur videlʒ corpus ꝛ aīa: ex ꝗrum cōiunctōe ver⁹ hō ſubſiſtit. Per hoc autē ꝙ i ar ticulo mortis xp̄s inclinato ca pite tradidit ſpm:ð quo voce magna clamauerat: pater in manus tuaſ cōmendo ſpʒ me um manifeſte ꝓbatur:ꝙ ip̄e ſpm habebat:nō ſolū flatū vi talē ſʒ aīam rōnalem:de qua predixerat:triſtis eſt aīa mea vſqʒ ad mortē:ꝛ poteſtatē ha beo ponendi animā meam:ꝛ iterum ſumendi eā. Per hoc autem ꝙ vnus militum lan/ cea latus eius aperuit:ꝛ cōti nuo ſanguis exiuit ꝛ aqua: ꝓ batur aperte ꝙ xp̄s veruʒ cor pus habebat.nam de fantaſti co corpe nec ſanguis nec aq̄ potuiſſet exire.vnde ille q vi/ dit:teſtimonium perhibuit:ꝛ teſtimonium eius eſt verum q: tres ſunt qui teſtimonium dant in terra:ſpiritus aqua ꝛ ſanguis.Nō videlicet xp̄s ſit verus homo ex alia rōnali ꝛ humana carne ſubſiſtens pro batur:ex eo ꝙ ſpiritum vitalē emiſit.ꝛ vero corpore proba/ tur:quonia ex eo ſanguis exi uit ꝛ aqua.rōnalis gppe ani ma non poſſet viuificare niſi corpus hūanum:ex quibus ver⁹ hō cōſiſtit.Ceterū ſic fu it ver⁹ ſpirit⁹ ꝛ ver⁹ ſanguis ita proculdubio vera aqua cuʒ xp̄s ſit veritas:ꝛ a vitate om/ nis fallacia ſit penitus alie/ na.nam ſi nō fuiſſet aqua ſed

c.vlt.ſʒ nō quo ad ad alios:vt ibi ni ſi ſimoniacus vel nctor⁹ fornicator qm̄ illi ſuſpēſi ſūt ꝗ ad ſe ꝛ ꝗ ad alios: vt.xxxij.di.§.verū nullus.ꝛ.c.preꝭ ħ. ꝛ.j.ð ſimo.tanta.

Sed nūqd taꝭ ſa/ cerdoſ pt celebraꝭ ſi hēat cōtritiōem cordis:q: forſitan dū iſtat neceſſitas celebrādi:ñ pt hēe cui cōfiteaꝭ.ſatꝭ pt dici ꝙ ſic.dū tñ hē at ꝑpoſitū ſatiſfa/ ciēdi:ꝛ illð poſtea ꝗcito pt ꝯfiteaꝭ:vt ꝫ.ð ſi.ex.ocels.ꝛ.c a nob.ij.ꝛ.c.ꝗ̄uiſ ꝛ xxvi q.vi q ſcedūt ð ꝯ.di.ij.quottidie

i ¶ Nqdā nr̄a. ſ.c.cū mar/ the.ſʒ illa ep̄la re/ mota ē nō ide.

k ¶ Rūdem⁹.ad qōnē mgr̄i hu.ep̄i ferrarīē.q opionē pdictā ſecut⁹fuit. dicebat.n.hugo.ſi illa ſūt vba aq:ꝗ ð latere xp̄i exiuit: ñ itelligebat ꝗ̄ꝛ ꝑ il/ lā pbaꝭ ꝙ xp̄s ſit ve r⁹ hō:nec itellige/ bat hʒ ħ auctē illā ioannis ap̄li:nec gloſam ibi poſitaʒ tres ſunt q teſtioni um dāt i terra:ſpūs aq̄ ꝛ ſanguis:ꝛ hi tres vnū ſūt.ꝛ glo. ſup illo loco ſic ē hʒ ſpūs.i.hūana aīa quē emiſit i paſ ſiōe:aq̄ ꝛ ſāguis ꝗ effluxerūt ð latere xp̄i:ſʒ dato illa aq̄ nō fuiſſet aq̄:ſʒ aq̄ tic⁹ humor hūani corporis:tā auctaꝭ ap̄li ꝗ̄ gloſa ītellī gibilia ſibi vide/ banꝭ.vñ ꝗ̄ſiuit a dño papa:vt expo neret ſibi pdictas auctes ꝛ gloſam:ꝛ ipſe reſpondet.

l ¶ Arriāi ꝛ bono ſiani.xxiiij.q.iij.ſ

dam versi. bonosiani sed arriani sunt illi qui dixerunt filium nõ coeternũ patri. xxiiij. q. iij. qdã. & arriãi deletta manicheo॰ nõ habet. xxiij. q. iiij. qdam. sed forte alibi. b.

m Uerbum. pater dedit testimonium deitatis: qñ dixit. hic est filius me⁹ dilectus in q̃ michi bene cõplacui: filius dedit testimonium deitatis: qñ in montem transfiguratus potentiã deitatis & spẽz eterne beatitudinis ostẽdit spũs et scũs dedit testimoniũ deitatis: qñ sup baptizatũ in spẽ colũbe regenit: vel qñ ad inuocationẽ noĩs xpi corda credentium adimpleuit.

n Duo pncipaliter. & ita xp̃s ẽ duo neutri generis: q: ẽ deus & hõ. J. de here. cũ xp̃s. lau.

o Coniunctẽ. i. ex quibus coniunctis inuisibiliter.

p Uitalẽ. fm q̃ pħici diuidunt spz vitalẽ. i. aiaz. l.

q Humanũ. cuz nõ possit habitare i sicco: ar. xxxij. q. moyses. nec corp⁹ humanum vegetari põt nisi p aiam. Nam si aliqñ spũs malign⁹ corp⁹ mortui hoĩs subintret vt. xxvj. que. v. nec mix̃ ñ tñ illud viuificat: nec vnũ cum illo efficit: s; illud mouet ad i. lar vẽ. t; q̃ larua ĩ st intrat & mouet ip̃am.

r Deriuet. s. c. &. õ trãslatiue corporalia. c. &. õ de. ad audientiã. & ẽ ar. ñ ẽ recedẽdũ õ facili a forma vbo॰. J. de spõ. ex lit. s. c. C. õ lib. p̃te. l. iij. ff. de iure do. p m. nẽdo. Et õ si aliq̃ cõsonat aĩs ad iurisp. in terp̃tationẽ recurrendũ ẽ. ff. de vsufruc leg. si aliu; ar. õ. õ f. c. ex lit. J. õ v. i tercia. c. ff. de le. iij. nõ aliter.

fle gma quod de latere saluatoris exiuit: ille qui vidit & testimoniũ veritati perhibuit: pfecto non aquã sed flegma dixisset⁹: nec in hoc verum regenerationis sacramentũ fuisset ostẽsum: cum per sacrũ baptismi non regeneremur i flegmate sed in aqua. Neq; per hoc posset vero argumento pbari: q; in sacramento eucharistie admiscenda sit aqua vino: si de latere xp̃i non aqua sed flegma cum sanguie pfluxisset: sed nec vera fuisset figura que super hac recessit i veteri testamento: quando moyses⁹ virga pcussit silicem: & ex ea non flegma sed aqua manauit. Restat igit: vt qualiscunq; fuit illa aqua siue naturalis siue miraculosa siue de nouo diuina virtute creata siue de componentib⁹ ex parte aliqua resoluta: procuidubio vera fuit: cuz naturaliter possit & compositũ in componentia & elementatũ in elementa resolui: quẽadmodum verus extitit sudor ipsius: sicut gutte sanguis decurrẽtis in traz. Cũ aũt ad cõpositionem humani corporis quatuor elementa concurrant: videlicet terra aqua aer & ignis: & ad vegetationem eiusdẽ corporis quatuor humores cõsiles illis⁹ conueniãt: videlicet sanguis cholera flegma & melancolia: vt veritatem humani corporis expressius demonstraret: vnuz ex illis & vnũ ex istis ioannes expressit: illa que potius ex illis & ex istis: que magis mysterio congruebant: ex elementis aquaz & ex humorib⁹ sanguinez: in quib⁹ duobus duo maxime sacra redemptionis videlicet & regenerationis elucent.

Idem in conci. generali.

Dolentes referimus: q; nõ solũ qdam minores clerici ve॰ etiam aliqui ecclesiarum prelati circa comessationes superfluas & fabulatões illicitas: vt de aliis taceamus fere medietatem noctis expendunt: & somno residuũ relinquentes vix ad diurnuz concentuz auiũ excitant trãscurrendo vndiq; cõtinua sincopa⁹ matutinum. Sunt & alij q missa॰ solennia vix celebrãt quater in anno: & quod deterius est interesse contemnũt: & siqñ dum hec celebrant interfint: chori silentium fugiẽtes intendunt exterius collocutionibus laico॰: dũq; auditum ad indebitos sermones effundunt: aures intentas nõ porrigunt ad diuina. hec igit & similia sub pena⁹ suspensionis penit⁹ inhibemus: districte pcipientes in virtute obedientie: vt diuinum⁹ offiñ nocturnũ pariter & diurnũ q̃tũ eis dederit deus studiose celebrent pariter & deuote.

Honorius tertius.

Sane cum olim: & infra. Nec propter incuriam sacerdotum diuina indignatio grauius exardescat: districte precipiendo mandamus: quatenus a sacerdotibus eucharistia i loco singlari mundo & signato semper honorifice collata deuote ac fideliter conseruet⁹. Sacerdos vero q libet frequenter doceat plebem suam: vt cum in celebratione missarum eleuat hostia salutaris: se reuerent iclinet⁹

s Moyses. sic de con. di. ij. reuer. Hic ẽ exigit expssa silitudo int ea: q̃ sunt in nouo testã & ĩ vet. alibi non exigitur diuersitas: ne videamur iudaizare: ar. õ. de sa. vn. c. vno ver. verũtamen vnctionis. & c. lau.

t Illis. s. in frigiditate & caliditate siccitate & humiditate: quam cõuenientiaz physico॰ ppriũ ẽ assignare.

u Dolentes. sincopa. de cõ. di. iiij. retulerunt. vñ versus: Sincopa õ medio tollit qõ epẽthesis auget. de istis figuris. J. de ver. signi. forus.

x Sub pẽa. & ita nõ ẽ canon late snie: s; potius ferende. õ. de surrepa. relatum. vbi de hoc.

y Diuinũ offiñ. ad q̃ ẽt sine isto pcepto tenẽt. õ. e p̃ba. & ita q õ h pcepta faciũt obediẽtiã incurrũt. v i. et. q; si n̄ sint bñ. icq; puldi. q; iobedientiã: ar. J. õ ma. & obe. illud q: pcm̃ paganitati; icurrit qsq; sedi aplice obedire cõtẽnit. lxxxi. di. siq̃ sũt pbri & iñdet esse q: icũt: ẽt si fidelis ẽe videat. viij q. i. sciendũ. s; h eis; ver: imo q: ẽ multi punirent õ iobedientia. q; ẽ gñ ĩ mũ pcm̃: vt p; p iura pdicta. S; dicãs q; q canonis iobediẽtiã icurrit: cũ eo min⁹ agat q̃; cũ eo q iudicis i obedientiã icurrit: ar. J. de cle. ex. mi. si celebrat. & ff. de arbi. celsus. her.

z Sane. cõseruet. sub fidelibus clauib⁹ ne sinistra manus ad ea possit extẽdi. J. de custo. eucha. c. i.

a Inclinet. flexis genibus. & põt dicẽ ista vba Salue lux mundi: vbu; patris hostia vera viua caro: deitas integra: verus hõ. vel ista: Transsubstantient res iste in corp⁹ & sanguinem tuũ dñe ad honorẽ & laudez noĩs tui: ad cõfessionem pctõr: & ad salutẽ aiarũ nr̃a॰ vel; orõnẽ dñicam. vba ista transsubstãtient res iste. & c. debet dici añ q̃; hostia eleuet añ illa vba: h ẽ sãguis meus. & c. Postea ñ dñt dici cũ iaz sint trãsubstãte i corp⁹ & sanguinem.

a Punire. ad arbitriū iudicis punient: q hoc nō ſuauerit cū pena certa h ñ ſtatuat. ʒ. ꝺ offi. dele. ꝺ cauſis. ꝛ. ff. de iu. de li. l. i. l ſi. vbicūqꝫ. n. pena ñ ſtatuit ad arbitriū iudicꝫ ſponit.

b Uꝫ creatura. anniuerſariꝫs. anniuerſariū dr̄ qꝺ ꝑ defūcto fit ãno reuoluto a die mortꝫ ſue: ꝫ dr̄ h ãniuerſariuꝫ offiñ. ſ. qꝺ fit quotidie ꝑ defunctis: qꝺ facē debēt ſacerdotes: qꝛ aīe ꝺfunctoꝝ ſoluūt aut oꝛonibꝰ ꝛ ſacrificiꝫs ſacerdotuꝫ: aut ꝑcibꝰ ſcōꝝ: aut ieiunꝫs ꝛ elemoſynis cognatoꝝ. xiij. q. ij. aīe defūctorū. ꝛ qꝛ neſcimꝰ qbus ꝑſunt ꝑ qibꝰ hec ſſ facienda: ea. cā ꝛ. e. q. ñ eſtimemus. niſi ꝑ illis qs ꝯſtat in mortali pctō deceſſiſſe. xxiij. q. v placuit. Iſti eniꝫ negligētes erant in officꝫs mortuoꝝ. vñ mādat papa: vt toꝛpoꝛē negligētie abꝫciāt: ꝛ miſſarū ſolēnia celebrēt ꝑ āniuerſarꝫs defunctoꝝ conuentualr̄ ꝛ ꝑ feſto cū aduenerit: ꝛ miſſā de ferꝫs celebrēt qñ nō ē feſtum: ita ꝙ nō dimittant offiñ mortuoꝝ: ꝛ in ꝯuentu ſi ſingularit̄ cū paucis ſerſitā nolebant plures miſſas dicere.

c Et referēte. ſuffi- at. de ꝯ. di. i. ſuffi ē ꝛ. ʒ. e. ꝯſuluiſti. niſi i natiuitate dñi: vt ibi dicit̄.

d Digne vnā. ꝛ meliꝰ ē celebrare illā de die ꝙ̄ aliam. ʒ. e. quidam.

e Sipōtina. archieꝑs ſipōtiñ. i die cene dñi de antiꝙ̄ ꝯſuetudine ꝯficeř tenet chriſma i eccleſia ſipōtina: ꝫ idē archieꝑs eodē die mane de ꝯſuetudīe accedit ad garganicā eccleſiā: vt recipiat ibi pegrinos ipſius loci ꝛ ibi a clero ꝛ populo ipſiꝰ loci celebrare ꝯpellit̄: vñ ſup hoc iploꝛauit ꝯſiliū pape. Et papa rñdit: ꝙ tm̄ in eccleſia ſipontina in ꝙ̄ tenet̄ chriſma ꝯficere: debeat celebrare. Et ſic eſt ar. ꝙ miſſa fit de ſcā ꝯfectionis chriſmatis: ſicē dici ꝯſueuit ꝙ fit de ſcā collatōis ordinū: ar. ʒ. de trāſla. inter coꝛpoꝛalia. b.

f Perniciosus. ꝯſuetudie. Nō ꝙ ꝯſuetudo attēdit̄ i ſacro altarꝫ: ſic ēt ꝯſuetudo attēdit̄ i baptiſmo: ꝺ ꝯ. di. iiij. ꝺ trina. ꝛ i ipſa miſſa ꝯſuetudo metropolitane eccſe ꝛ i alꝫs diuinis officꝫs ab alꝫs eccleſꝫs ſue ꝓuīcie dꝫ obſuari: ꝺ cō. di. ij. īſtitutio. ꝛ. xij. di. c. vl. ſic. ꝛ i mꝛimonio qñqꝫ attēdit̄. ʒ. de cog. ſpi. ſup eo. ꝛ i ieiunio. ʒ. de obſer. ieiu. c. ij. §. i. ꝛ ſic pꝫ gnālr̄ eccleſie ꝯſuetudinē ab oībꝰ eē obſuādā. c. di. ꝫ moꝛē. ꝛ ſic ſaltē credamꝰ ꝙ h ꝯſuetudo a ſāctis eccſe pꝛibꝰ fuit iſtituta. qꝛ dāꝫ ñ. ꝯſuetudīes ſolꝰ vſus approbauit. xi. di. eccl'aſti: ca. ꝛ ita ſolo vſu antiquoꝝ patrū ponit̄ plus de vino ꝙ̄ de aqua. Et alia rō poſſet aſſignari. vinū delectabiliꝰ ē ad bibendū ꝙ̄ aqua: ꝛ iō ponit̄ plus de vino ꝙ de aqua: nam ſi plus poneret̄ de aqua ñ trāſiret ita ſuauit̄: ꝛ ne horroꝛē generaret. vñ poſſet picul iminere: qꝛ aqua maluꝫ ſtomachū facit qꝛ aq̄ miſceat̄ cū vīo: dꝫ ʒ. e. cuꝫ marthe. §. ꝙ̄ſiuiſti ad fi. ſic dr̄ de ſanguie chriſti qꝛ ſꝫ alia ſilitudie ſanguinē xpi bibiſ ne aliqs horroꝛ ſit de ꝯſe. di. ij. panis.

g Litteras. con- feſſus. ergo ꝑ ꝯuicto hñ dꝫ. ʒ. de ꝯfeſ. cuꝫ ſuper. ꝛ. C e. ti. l. vna.

h Fermētato. qꝺ qdē non lꝫ: qꝛ ſcriptū ē: nō in fermēto veteri ꝫ i azimiſ ſynceritatiſ ꝛc. [illegible] de con. di. ij. in ſacramento.

i Ligneo. qꝺ nō lꝫ: de ꝯſ. di. i. vaſa. pꝫ hoc tñ nō minꝰ ꝯficeret: qꝛ olim in vaſiſ ligneis ꝯficiebāt ſacerdotes. Sꝫ pp decꝰ eccſe illuſtri ꝑ papa ēt iuꝰ inſtituit: vt vaſa argētea eſſent i eccleſia: vt ꝺ ꝯſ. di. i. vaſa. de ere aut aurichalcho ñ fiat calix: qꝛ ob vini vitꝫ tē eruginē parit ꝛ vomitum ꝓuocat: nec hodie ꝺ ligno vel vitro fieri dꝫ: ꝺ con. di. i. calix.

idem faciēs cū eam poꝛtat ꝑ ſbyter ab īfirmū quā i decenti habitu ſuppoſito mūdo velamine ferat: ꝛ referat manifeſte ac honoꝛifice añ pectus cum omni reuerētia ꝛ timoꝛe ſemꝑ lumine ꝑcedente: cū ſit cādoꝛ lucis eterne: vt ex hoc apd oēs fideles ꝛ deuotio augeat̄. Prelati aūt hꝰ i mandati grauiter punire ᵃ non differant tranſgreſſoꝛes: ſi ꝛ ipſi diuinam ꝛ noſtram volunt effugere vltionē. Idem vniuerſis eccleſiarum prelatis.

Cum creatura nō habeat qꝺ ꝑ meritis reſpondeat creatoꝛi: ꝛ. ſ. ꝛ. Mādamꝰ ꝙ̄tenus nullū in vos toꝛpoꝛeꝫ negligentie obrepere ꝑmittatis: quo minus ꝛ ꝑ anniuerſarꝫs ᵇ defunctoꝛum ꝛ ꝑ feſto vl feria ſm tempoꝝ cōgruentia miſſaꝝ ſolēnia conuentualit̄ celebretis. Idem.

Te referente: ꝛ. ſ. Cū cuilibet ſacerdoti quacūqꝫ dignitate ꝑfulgeat: vnam in die celebrare miſſā ſufficiat ᶜ: naꝫ ꝛ valde ē felix q celebrat digne ᵈ vnā. ſ. tue mandamus quatenus die cene dñi i eccleſia ſipōtina ᵉ duntaxat in qua teneris chriſma ꝯficere: miſſaꝝ ſtudeas ſolennia celebrare. Idē archieꝑo ablaſeñ.

Perniciosus ſtuis ptibꝰ inoleuit abuſus: videlicet ꝙ in maioꝛi quantitate de aqua ponit̄ in ſacrificio ꝙ̄ de vino: cū ſm rationabilem cōſuetudinem ᶠ eccleſie general̄ plus in ipſo fit de vino ꝙ̄ de aqua ponenduꝫ: ideoqꝫ fraternitati tue mandamꝰ: ꝙ̄tenus id nō facias: nec in tua ꝓuincia fieri patiaris:

Idem epiſcopo berxineñ.

Litteras tuas recipimuſ ꝯtinētes: ꝙ cum ſup exceſſibꝰ pſbri eccleſie ſācte brigide berxieñ. ingreres: cōfeſſus ᵍ eſt: ꝙ cū ꝙ̄dā die hoſtiam ꝛ calicē non hēret: i pane fermentato ʰ ꝛ cypho ligneo ⁱ miſſaꝝ ſolēnia celebrare ꝑſūpſit ꝛ infra. Intellecto iterum ꝙ predicta eccleſia ꝑ maliciam dicti preſbyteri multipliciter ledebat̄: inquſitionis officium iterans ᵏ ex eius ꝯfeſſionibus inueniſti: ꝛ idem ſine igne ˡ ſacrificabat ꝛ aqua. Cum igit̄ vel ex apta malicia vel nimia deſipientia ᵐ peccaſſe ꝓbetur: mandamus: quatenuſ officio ꝛ beneficio perpetuo ipſum priues.

[illegible]

Alexander tertius.

k Literas. nō ſup hiis crībꝰ ſup qbꝰ inquſitio facta fuit: ꝫ ſup alꝫs. ʒ. ꝺ accu. ꝺ his. ʒ. ꝺ collu. c. vlt. qꝛ crīa ſemel dimiſſa iteꝝ i vltionē vēire ñ patimur. xxiij. q. iiij. ſi illic ꝛ ꝺ ꝺlicto vniꝰ hoīs ñ ē ſepe qrēdū. ff. nau. ca. ſta. lꝫ. §. vl.

l Sine igne. qꝺ fieri ñ dꝫ qꝛ legit̄ ignis i altari meo ſemꝑ ardebit: ꝛ ille ignis lucit ſub aqua. lxx. an. q extinctus fuit antiocho vendente ſacerdotiū iaſoni. i. q. i. ſicut eunuchus. Itē nec ſine aqua ſacrificare potuit: ſed vtrunqꝫ in calice mixtū eſſe debuit: qꝛ vtrūqꝫ de latere ſaluatoꝛis exiuit. ʒ. e. in qdam. ꝛ de ꝯ. di. ij. c. i. ꝛ. ij. alios erroꝛes: de iſto ſacro hēs de ꝯſ. di. ij. cū omne crimen.

m Nimia deſipientia. vñ ei parcendū nō fuit: qꝛ ab alꝫs qrere poterat. xxxvij. di. §. iij. ꝛ vlt. ꝛ. xxxviij. di. quia de con. di. ij. c. iij. b.

a Iqs imerserit.i.imergēdo dixerit in noie pa/ tris ⁊ fi. ⁊c.

b Ego baptizo. Nūqd ꝓnomē ego ē de sba b⁹i.nō:q: plenū gnāt sensū hec vox baptizo sine hoc ꝓ noie ego:arg.de ꝯ.di.iiij.retulerūt.vbi dr̄:si quis ita dixit:baptizo te i noie pris ⁊ fi.⁊c.baptizatus ē:q: exq̄ baptizare itēdit:ꝓnomē ibi ī ponit.

c In noie pris. ꝺ cō.di.iiij.i synodo multi. Ar.ꝯ di.c.a quodam.

d Sꝫ illa lr̄a i noie trinitatis intelligitur explicite:⁊ q̄ si quis ibi i noie xp̄i tm̄ dispositū fuit illud ab aplis. ex cā vt i ꝑncipio baptizarent in noie xp̄i in quo verbo intelligit vnctus iungens:⁊ p quē vngitur.i.pr̄ ⁊ filius ⁊ sp̄us sanctus sed hodie non seruat forma illa:tm̄ si aliqs sic hodie baptizaretur sub his ꝟbis baptizatus eēt:lꝫ fieri nō debeat vt dixit io.in illo.c.a quodā.ħ forma baptismi q̄ hic tradit ē illa quam seruat eccl̄a: seruāda est:⁊ q omittit hac formam nihil agit.I.ti.pri. veniens.saluo eo q̄ dr̄ in noie xp̄i q: illō intelligitur implicite qō ē in ista explicite. Et hoc dicunt qdā dcm̄ fuisse ex cā i primitiua eccl̄a vt ampliaretur nomē xp̄i in illo tp̄e:qō nomē homines horrebant tunc:⁊ q̄ tunc implicite dicebat i noie xp̄i:mō explicite debet dici noie triū ꝑsonarū expssis vt dr̄ i hac dcre.als nicolaus decepisset illos:qb⁹ respondit illos eē baptizatos q baptizati erāt i noie trinitatis vel i noie xp̄i tm̄ i ꝑmitiua eccl̄a:vt i actib⁹ apostoloꝝ legit vt dr̄ in.c.predicto a qdā.vbi hugo māifeste cōprobat formā q̄ hic tradit:ondendo cām:quare i primitiua eccl̄a tp̄e aplorū baptizabāt in hac forma i noie trinitatis siue in noie xp̄i tm̄.Et nicolaus in sua rñsione:quā fecit in.c.a qdā.retulit se ad tp̄s primitiue ecclesie.dixit hug.q̄ ꝺ hac forma que hic tradit:nih.l eēt mutādū vel dimiuēdū ħꝫ q̄ notauit:ꝺ cō.di.iiij.m̄lti.b

e Baptizat⁹.ar.q̄ vbi aliqd deest ꝺ sba ei⁹ qō exigit ad tē rei:nihil actū ē:ar.i.q.vij.daibertū.ar.ꝯ.ꝟ.de ſa cra.ī ue.c.i.⁊.c.vl.vbi supplent que omissa erāt:ħ illa exacta nō est de sba sacramenti.

f Et qb⁹ dubiū.fic ꝺ ꝯ.di.iiij.ſi nulla.⁊ di.i.solēnitates.⁊ c.eccl̄e vl̄ altaria.idē ⁊ i o:dīe.lxviij.di.psbri qs ⁊.ꝟ.fe.

g Rebaptizo. Dicūt qdā q̄ si pus fuit baptizat⁹:cūdē characterē iterare n̄ ē icōueniēs vt reiterēt:ar.illius c.lxviij.di.psbr. qō nihil fac.Et dicūt sic:q: eadē possessio ex plib⁹ cāis acqrit.ff.ꝺ acq.pos.possideri.ꝟ.ſi ex pl.bus.ħ ħ ā ē ꝟuꝫ q: si pmo baptizatus fuit nihil scdo additur ħ ad vocē refert tal reiteratio:⁊ ē signū solū modo q̄ sit baptizatus:ar.ad h lxviij.di.ꝟ.q: vero.vbi gl an⁹ por dic:ar. C.ꝺ iudi.iij.l.ij.vbi dicit scdam māumissionē nihil addē vel omittē.g.a.

Iqs puer ter i aq̄ imerserit i nomie patris ⁊.f.⁊.s.sācti amē:⁊ non dixerit ego baptizo te i noie pris ⁊.f.⁊.s.sancti:n̄ ē puer baptizat⁹ᵃ

Idem.

De qb⁹ dubium ē:an baptizati fuerit:baptizantur his verbis ꝓmissis:si baptizat⁹ es n̄ te rebaptizo:sed si nōdū baptizatus es: ego te baptizo: ⁊c.

Inno.iij.arelateñ.a.epo.

Maiores eccl̄e cās ꝓsertim articulos fidei cōtingētes ad petri sedē referēdas itelligit q eū ꝗrēti dn̄o quē discipuli dicerēt : ip̄m eē respōdisse notabit : tu es xp̄s filius dei viui:⁊ pro eo dn̄ꝫ exorasse ne deficiat fides eius. Quibusdam igitur q̄onibus q̄s ꝯ catholicos hētici mouerāt:nos postulas rñdē.asserūt eī puulis inutiliter baptisma conferri:qō nituit pbare illud primo ⁊ ꝑcipue iducētes q̄ cum ſm verbū iacobi apl̄i dicētis in ep̄la sua charitas operit multitudinē pcōꝝ: ⁊ iuxta illud testimoniū veritatis in euangelio ꝺ peccatrice:q ipsi⁹ pedes lauerat ꝑhibētur:dimissa sunt ei pctā mul/ta:qm̄ dilexit m̄ltū :n̄ nisi per charitatē ⁊ i charitate cri a dimittāt puulis q nec sētiūt nec ꝯsētiūt ⁊ charitatē n̄ hn̄t q̄ sētiētib⁹ ⁊ ꝯsētiētib⁹ tm̄ ifūdit: pcm̄ n̄ dimittit in baptismo:⁊ ꝫ.Ad id autē.t.r.q̄ cū baptisma successēit circūcisioī.ab/sit eiꝫ vt i illā dānatā hēsiꝫ incidam⁹:q ppera affirmabat legē cū euāgelio:⁊ circūcisionē cū baptismo ꝑuādā: qm̄ ħꝫ apostolū dicētez ad galathas si circūcidimini: xp̄s nihil vobis prodest.Cum ergo circūcisio tā adultis q̄ paruulis ex ꝑcepto ꝯferēt ne baptism⁹ q successit loco ipsi⁹ ⁊ gnāliō tn̄ existit ⁊ tā viri q̄ femie baptizantur:minoris videat effectus:⁊ tā adultis q̄ paruulis ē cōferend⁹.sicut eni sine distinctione qualꝫ mosayca lex clamabat:aia cui⁹ ꝑpucij caro circūcisa nō fuerit pibit ꝺ populo suo: ita nūc indistincte vox intonat euangelica: nisi quis renatus fuerit ex aqua ⁊ sp̄u sancto non introibit in regnum dei:ad hac generalitate nec sexum nec etatez excludens. Caute tn̄ notandū est:quantum plus baptismus

g Maiores. cās. ꝟ xvij. di.huic sedi.⁊.xxiiij.q.i.quotiens.

h Eū.i.petrum.

i Ne deficiat. Ex hoc pꝫ q̄ eccl̄a n̄ pōt eē nulla.xxiij.q.i.pudenda in fi.aug.hoc ꝓbat ad idē xxi.di.ꝟ.i.ad fi.i.ꝟ.ego ꝓ te rogaui ⁊c.

k Charitas opit. Hec ē pma obiectio hereticoꝝ: q̄ si nō habuerimus charitatē:et si sanguinē nr̄m effuderim⁹ ⁊ n̄am sbāꝫ totā dederim⁹ paupibus magis tormēta sūt q̄ corona victorie.i.q.i.videq̄tum hōi.vñ dr̄ charitas ē recta volūtas hōis terrēis ac pñtib⁹ sp ad ꝟsa :de pe.di.ij.charitas.

l Circūcisioni. q̄ supplebat vicē baptismi in puulis q erant de stirpe abrahe:in alijs autē supplebat fides parētū:de cō.di.iiij.qō apud.⁊.c.ex quo.

m Circūcidimini.xxvij.q.i.sic.n.circa fi.per vnā colūnam ꝟ.ecce ego paulus ⁊c.

n Ex precepto.in veteri testamento.

o Femine.Sed circūcisio ad feminas non ꝑtinebat: ħ offerebantur.xxvij.di.in templum.⁊ ibi nomen impōebatur:vñ baptismus generalior est.

p Peribit de populo.ħ colligitur:q̄ ꝑ circūcisionē saluabit in veteri testamēto.sic de cō.di.iiij.q̄ apud.⁊.c.ex quo. Sꝫ ꝯ de pe.di.i.ꝟ.:tē vt tp̄s ,ait in fi.vbi dr̄ circūcisio data ē abrahe in signum iusticie nō in cā iustificatōis :ħ illud intelligit quo ad ipsum abrahā qui iā iustificatus erat:⁊ nō quo ad alios.vel exponitur illa lr̄a ⁊ supplet ibi solum vl̄ n̄n.b.

q Non introibit.de cō.di.iiij.firmissime.

r Excludēs.imo icludit:qm̄ ſb noie masculo dū dixit :nisi

quis renatus fuerit etc. femina cōprehendit. ff. de ver. sig. l. i. et de pe. di. i. si quis cum telo.

a Culpa remittitur. i. originale peccatū: nō tñ penit⁹ adhuc ē sublatum: sed manet i hoīe nō tñ obest: de cō. di. iiij. c. ij.

b Peruenitur. de cōse. di. iiij. c. p aquam.

c Reserauit. de cō. di. iiij. proprie.

d Auctes. s. iacobi. s. charitas opit multitudiē etc. et illā i euāgelio de peccatrice: dimissa sūt ei etc.

e Et cetera. i. saluus erit Qui autem nō crediderit nec baptizatus fuerit condēnabitur.

f Tota auctas. Uniformis. n. dz esse cuiuslibet auctoritatis itellect⁹: ar. xvi. q. vij. et hoc dicimus ar. s. iij. q. iiij. hi qui.

g Ad aptitudinez. Sicut et illud pricipiū retinens qd poit i dscriptiōne mrimonij ad aptitudinē non ad actū refert q dicit. xxvij. q. ij. §. i. mrimoniū est cōiunctio maris et femie indiuiduam vite cōsuetudinē retinēs intellige qñuis nō retineat q ad actuz tñ quo ad aptitudinē retietur: sic cōsueuit dici de iusticia ff. de iust. et iu. l. iusticia. sz q iusticia ē i creatura

h Absolute. i. idifferet

i Ex hac solutōe. et ita oīs qd ex solutōe: sic. s. de voto ex multa.

k In cōsilib⁹ arg. q de similibus simile iudiciū dz esse. s. de rescrip. inter ceteras. et s. de transla. li corporalia. et s. de re iudi. i cāis. et ff. de leg. non possunt. et C. de leg. l. vl. et s. de cōfir. vtil. cū dilecta. q2 vbi eadē rō et idē ius: vt ibi et s. ti. pri. cū marthe. §. fi.

l Duplex. de cō. di. iiij. nō exquo.

m Sine cōsensu. partium. s. de re. iur. oīs res et de cō. di. iiij. filius dei.

n Imperfectiōis. duplicitatis. n. deus aspernatur. e. xxij. q. v. qui peierare operatus est. §. ex his omnibus.

o Ex parte. de cō. di. iiij. regenerante. et de pe. di. iiij. sūt plures. Et est ar. q si aliquis excōicatus ē pluribus excōicatiōib⁹ si absoluatur oio ē absolutus. h est ar. s. i. de sen. ex. cū p cā. q. iij. §. preuaricator. p. si cria plura. Itē arg. q nihil reputatur actū: dū aliqd superest ad agēdum. vij. q. i. nihil. et xxxviij. d. q ipsis. C. ad sil. l. vlt. ē ar. q sniā nō dz pro parte valē et p parte nō valere. ff. famil. her. l. hoc iudicio. Itē non valet debitum p parte aliquid fieri nisi id totum fiat. ff. de procu. in cāe. ff. pro derelicto. l. iij. ff. de transac. cum hi. sic nec liberatur pignus: lz de parte debiti sit satisfactum C. de distra pig. qñdiu et qui aliquid dz facere faciendo pro parte non liberatur. ff. de ver. ob. in executionibus. §. penul. et impietas est ab eo qui iustus est dimidiam separare veniam vt in prealleg. §. sunt plures.

p Carentia visionis. Paruuli. n. qui sine baptismo decedunt: in tenebris manent. de cō. di. iiij. nulla preter. et pena illa mitissima est omniuz de con. di. iiij. regenerante. [illegible] di. ea. sir maxime. Sed minis di pena illa carentie visionis respectu aliarum s mors perpetua dicitur. xxx. q. i. ad limina.

q Propter originale. Sed nonne propter actuale debetur carentia visionis dei adulto. Quid ergo expedit hic originale dimittit: cum et si dimittatur tamen debetur carētia visionis dei ad aliud. s. actuale. nā et vbi aliqd debet ex pluribus causis vna remissa: alia pentio restat. vnd q repudiauit successionem p vnū liberi admittitur ad succesionē per vnū cognat. ff. de suc. edict. l. i. §. sz et videndum. et ar. ff. de serui. vr. p. si dom⁹. Ar. p et s. s. de cā pos. pastoralis. et s. de iudi. examinata. Sz pōt dici q hec rō superficialis ē: prima melior ē: q2 deus op⁹ iperfectionis nō nouit: q2 i baptismo oia crīa dimittunt: de cō. di. iiij. regenerante. vel viuifica. p actuali vero debet nō solū carētia visiōis dei: s et maior pena: et ita nō directe s p origiali debet i nō carētia visiōis dei directe: et sic s pdest dimissio origial's pctī. cū postea actuale superuenit tanq maius

hódie cōferat xpianis: q quondam iudeis circūcisio contulisset. dictum est in fine pdicte auctis inducti de veteri lege peribit i populo suo: et euāgelica vero veritate subiunctum est: nō intrabit in regnū dei: quoniam et si originalis culpa[a] remittebatur p circūcisionis mysteriū et dānatiōis periculū vitabatur: nō tñ perueniebatur ad regnū celorū: qd vsqz ad mortē christi fuit oīb⁹ obseratū: sed per sacramētū baptismi xpi sanguine rubricati culpa remittitur vitatur periculum et ad regnum celorū etiā peruenitur[b]: cuius ianuā xpi sanguis fidelibus suis misericorditer reserauit[c]. absit enī vt vniuersi paruuli pereant quorum quotidie tanta multitudo moritur: quoniaz et ipsis misericors deus qui neminem vult perire: aliquod remedium procurauerit ad salutez. Ceterum ex vi litter satis patet pdictas auctoritates[d] intelligendas eē tātumō de adultis: qm hñt multitudinem peccatorum: cum de puulis nō possit intelligi: q peccato tm originali tenentur. similiter et illa auctoritas est soluēda qui crediderit et baptizatus fuerit. et cetera[e]: cum non possint credere paruuli sed adulti: et ob hoc tota auctoritas[f] hec itelligēda est de adultis ne ad alios prima et ad alios secunda clausula referatur: qñuis nonnulli concedant q puuli credant nō p vsuz sz p habitum fidei quem suscipiunt in baptismo: sicut et alia multa verba sm cōmunē vsum loquendi nō ad actū sz ad aptitudinem[g] referūtur. Illō pro qd opponētes inducūt: fidez aut charitatē: aliasqz virtutes puulis: vtpote nō cōsentiētibus nō infundi: a plerisqz nō cōceditur absolute[h]: et propter hoc inter doctores theologos questio reseratur: aliis asserētibus per virtutem baptismi paruulis quidem culpam remitti: sed gratiam nō cōferri nonnullis dicentibus dimitti pctm et virtutes ifundi hñtibus illas quo ad habituz nō q ad vsuz: donec pueniat ad etatem adultam. Vez qdā ex hac solutiōe[i] inuenisse se credunt viam ad alias qōnes: argumētātes ex eo q dicim⁹ paruulis in baptismate peccatum origiale dimitti: q et adultis dormientibus vel amētibus pctm si baptizentur rōne simili dimittatur: Cum enim neutri sentiant tūc vel cōsentiant dicunt idē i cōsimilib⁹[k] iudicandū. Hic vero dicimus distinguendū: q peccatū est duplex[l] originale. s. et actuale. originale quod absqz consēsu contrahitur. actuale qd cōmittitur cū consensu. orgiale igitur qd sine consensu[m] contrahitur sine consensu p vim remittitur sacramenti. actu-

de quo non penituit:q: qui peccat in vno factus est om nium reus.j. de re.iu.deflat. Sed paruuli nullum pec catum habent actuale:et ideo non est simile de amenti bus et dormientibus qui originali et actuali grauantur et ideo etiam originale non tollitur:q: non prodesset: nec debet probari quo probato nõ p dest. C.de prob. ad probationẽ. et.§.de offi.deleg. cum cõ tingat in illa glos. que incipit: nota q nõ d3 et.

r Incompassibi lia.ar.q eadẽ res non operatur con trarios effectus. a leg.dist. siquis in egritudine.presu mitur enim ibi: q peccata nõ sint di missa et:qui in mo re egritudinis bapti zatur. q presũ pto non tollitur per ba ptismum cum ba ptismus ipsam in ducat:vnde si ope ratur hos cõtrari os effectus. sic ea dem res non pa rit obligationẽm et liberationẽ3.ff.de sol.qui hominem §.vlti.

s Per se sentien tur.i.absq3 consen su accipient. lau.

t Ad rem.i.quã tum ad solutionẽm peccatorum.

u Sed ficti.vt.i. q.i.s.cut ficti.et de con.distin.iiij. so let queri.

x Contrarium: argu. q adeũdem nullus debet com pelli inuitus:sed si cut libera volun tate perit:li.ero ar bitrio cõuertatur. xlv.di.de iudeis.et c.qui sincera. et.x xiij.q.v.ad fidem. ar.contra.xxiij. q. vi.c.i.vbi dicitur q paulus coactus venit ad fidem: sz illud diuino iu dicio fuit factum:cuius facta ad consequentiam trahi non debent.speciale in ipso fuit:vel ita paulus perse quebatur fideles:et inter ipsa flagella mutatus fuit et fa

ale vero quod consensu ptra bitur:sine cõsensu minime re laxatur. Sed adhuc queritur: q̃re non saltem originale pec catum amentibus et dormien tibus in baptismo sicut paruu lis dimittatur. Ad hoc taliter rñdendum: q dominus q to tum hominem saluum fecit i sabbato: opus imperfectionis non nouit: et ob hoc peccata non ex parte:sed ex toto dimit tit preterea pena originalis pec cati est carentia visionis dei: actualis vero pena peccati est gehenne perpetue cruciatus vnde si dimittet alicui primuz altero nõ dimisso: talis nõ ca ret visione dei propter origina le dimissum et cruciaretur in gehenna perpetuo propter rea tum criminis actualis. sz hec tanquam incompassibilia se se minime patiuntur:immo si bi mutuo aduersantur. Item queritur vtrum dormientib et amentibus sacramenti sal tem character in baptismate imprimatur:et excitati a som no vel ab egritudine liberati non sunt denuo baptizandi. Sunt autem nonnulli qui di cunt: q sacramenta que per se formantur effectum: vt ba ptismus et ordo ceteraq3 simi lia non solum dormientibus et amentibus: sed inuitis et cõ tradicentibus et si nõ q̃tũad rẽ q̃ tũ tñ ad characterẽ pferun tur:cum non paruuli solũ q non psentiũt: sed ficti qui q uis non ore:corde tñ dissenti unt recipiant sacramentum. Sed opponitur talibus q q fuis

sent inuiti:et reluctantes imer si:saltem rõne sacramenti ad iurisdictionem ecclesiasticam pertinerent. vnde ad seruan dam regulam fidei christiane forent rationabiliter compel lendi:verum id est christiane religioni contrarium:vt sem per inuitus et penitus contra dicens ad recipiendam et ser uandam christianitatem ali quis pellatur: propter qd inter inuitum et inuitum coactum et coactuz aliq non absurde di stinguunt q is qui terroribus atq3 supplicijs violenter attra bitur: et ne detrimentum in curr at: baptismi suscipit sa cramentum: talis sicut et is q ficte ad baptismum accedit characterem suscipit christia nitatis impressum: et ipse tan q̃ conditionaliter volens: lz absolute non velit:cogendus est ad obseruantiam fidei chri stiane in quo casu debet intel ligi decretuz pci. tole. vbi di citur:q q iam pridez ad xpiani tatem coacti sunt sicut factum est temporibus religiosissimi pri cipis sisibuti:quare iam constat eos sacramentis diuinis asso ciatos et baptismi gratiam su scepisse et chrismate vnctos e sse et corporis domini extitisse participes oportet etiam vt si dem quaz necessitate suscepe runt:tenere cogantur: ne no men domini blasphemetur et fides quam susceperũt vilis ac contemptibilis habeatur. Ille vero qui nunq̃ psentit:sz peni tus pdicit:nec rem nec chara cterem suscipit sacramenti:

ctus volens.xxiij.q.iiij.displicet. v.qualiter paulus et.

y Conditionalis volens. Et sic coacta volũtas.volũtas est. xv.q.i.merito.quare. Et ita coactio cõditõalis nõ ipedit sacra mentum baptismi:vt hic p3:sicut non impedit sacramẽtum ordinis.lxxiiij.di.vbi ista.xlv.di.de iudeis.neq3 sacramen tum matrimonij.xxij. q. iiij.inter cetera.et.j.d spõ. veniens. Talia enim iu ramenta sine interitu sa lutis eterne possunt ser uari. §. de iureiuran. si vero.et.c.cum contigat. impedit tamen matrio niuz spirituale. §. quod metus cau a perlatũ sed ibi fuit iustus metus mor tis.s.q cadit in cõstantẽ virum in predictis vero concor.non fuit metus q caderet in constantez vi rum sed coactio quedaz conditionalis q non im pedit matrimoniũ spiri tuale siue cãnale:q: idẽ est:et in vtroq3. Sz nũq̃ ill: qui cõditõali coacti one recipit ordinẽ tenet cõ tinere. dñ vt q sic:q: coacta volũtas volũtas est.xv.q.i.merito.maxi me si dicatur q votum est annexum ordini. xx viij dist diaconi.lxxxiij distin.cum in preterito. Satis videtur q p̃tinere compellatur: quia licet quodammodo inuitus ordinem susceperit: vo lens tamen fuit:vnde ra tione illius indirecte vo luntatis cogitur contine re. Jo.dicit q non cogit quia integritas corporis res est von et non prece pti.xxxij q.i.integritas. et.§.quod me.causa per litum.nam continentia non est nisi voluntaria. xxxi.di.ante triennium. et argu. xx.q iij. presens clericus.et sic ordinatus non habet priuilegium clerici: si tamen vult vti eo potest. Iccus dicit in bapt.sino: quia illud est sacramentum necessita tis.similiter non valz te stamentum eius:qui in uitus testatus est: vel si testes teneantur inuiti. ff.de testa.qui testamento.§.vltimo.

z Toletani.xlvj.di.de iudeis. cuius verba hec sunt.

a ¶ Plus est. sic. j. de si. sicut. z. j. de homi. petr⁹. z. i. q. iiij. q: psul. u⁹: ar. ff. de arbi. nō cogendū. ī si. z. C. ð fil. fa. l. i. li. r. si mile ē in psonis ꝯiūctis q̄ agē pñt sine mādato. ð ð rescrip. nōnulli. z. c. ex pte. ff. de pcu. pōponius ad fi. Sz ꝯ mandatū nō pñt. ff. e. ꝟ z de psone.

b ¶ Perdurare. si. j. de sen. ex. a nob. nā sēp du rare psumit volūtas: ni si pbet mutata. ꝫ. ð his q̄ vi me. cā si. prela. ff. de pba. cuz q. z. ff. de le. ij. l luci⁹. in si. ꝟ qd si qs ab i fantia fuit ꝯmens nūqd pdest ei si baptizet: ar. q sic. ff. ð le. ij. cuz pater. ꝟ. surdo: q: pinde habet: ac si nūc sit īfans: q: nul lo pctō grauat. nisi origi nali. ij. q. ix. indicas. Sz. q̄re amēs vel dormiens nō recipit sacrūz baptis mi: z ille q coactione ab soluta cogit cū in baptis mo nō requiritur inten tio baptizati: ꝟ baptizan tis. i. q. i. sic̄ ficti. z de ꝯs. di. iiij. solet. Hec questio quā mouet b io. soluit p lraz: q: amēs z dormiēs q an cathecumini fuerit recipiūt hā sacrūz: q xo. semp iuiti fuerūt z ꝯdi xerūt: nō recipiūt. vñ ad huc psumunt iuiti: z ne mo iuit⁹ ad fidē ꝯpellit: vt ðī in. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

c ¶ Non suscipiūt. Sed qd si excitati sōno ratū hēant: n̄ pdest: q: nihil recipit: z iō nō est qd ra tū hēat: ꝟ itez baptizet.

d ¶ Tales. s. cathecumi nos.

e ¶ Obsistentē. si de ꝯse. di. iiij. queris a me. ff. ad se. con. ma. si filius. z. ff. de acq. here. l. g. ꝟ. si hic.

quia plus[a] est expsse ꝯdicere q̄ minime ꝯsentire: sicut nec ille notaz alicui⁹ reat⁹ incur rit: qui ꝯdicens penitus z re clamans thurificare idol' co git violent'. Dormientes aūt z amētes si prius q̄ amentiaz incurrerēt aut dormirēt: i cō tradictione ꝑsisterent: q: i eis intelligit ꝯdictionis ꝓpositū perdurare[b]: si sic fuerint im mersi: characterē non suscipi unt[c] sacramenti. sec⁹ aūt si pri us cathecumini extitissent z habuissent ꝓpositū baptizan di. vñ tales[d] in necessitatis ar ticulo ꝯsueuit ecclesia bapti zare. Tunc ergo characterē sacr'alis imprimit opatio cuz obicem voluntatis ꝯrie non īuenit obsistentem[e].

Idez meteñ. episcopo.

Debitum: z. j. Sane inti masti: q quidam iude us in mortis articulo cōstitu tus cum inter iudeos tantuz existeret: in aqua seipsum im mersit dicendo ego baptizo me in nomine patris z filij z spiritus sancti amen: z infra. Respondemus q cum inter baptizantē z baptizatum de beat esse discretio[f]: sicut ex ꝟ bis domini colligitur dicētis apostolis baptizate oēs gen tes in nomine patris z filij z spiritus sancti: memorat⁹ iu deus est denuo ab alio bapti zandus: vt ostendatur q ali us est qui baptizatur z alius qui baptizat. Ad quod etiam designanduz q ipse christus non a seipso sed a ioanne[g] vo luit baptizari: quāuis si talis[h] continuo decessisset: ad patri am protinus euolasset[i] ppter sacramenti fidem: z non pro pter fidei sacramentum. In baptismo quippe illa spiritua lis generatio celebratur de q̄ veritas[k] ait: oportz vos nasci denuo: quia nisi quis renat⁹ fuerit ex aqua z spiritu sācto non intrabit in regnum celo rum. Sicut ergo i carnali[l] ge neratione: qua ples ex viro z femina nascit: alius est q car nalit gignit: z alius est q car naliter gignit: sic z in sacr'ali generatione: qua soboles ex aqua z spiritu sancto renascit ali⁹ dz esse q spūalr generet: z alius qui spūaliter genere tur. Sane cum corpus exteri us siue cū cor interius bapti zatur: oportet vt vtrobiqz pa ternitas z filiatio valeat iue niri: quibus baptizans z ba ptizatus ad inuicē referant[m].

Idem morosieñ. episcopo.

Non vt apponens: z. j. Postulasti vtruz puuli sint p christianis habendi: q3 in articulo mortis ꝯstitutos p pter aque penuriam z absen tiam sacerdotis aliquorū sim plicitas in caput ac pectus ac inter scapulas pro baptismo saliue ꝯspersione liniuit. Re spondem⁹: q cū in baptismo duo semper: videlicet ꝟbuz[n] z elementum[o] necessario req rantur: iuxta quod de ꝟbo ve ritas[p] ait: euntes in mundum vniuersum p̄dicate euangeli um omni creature: z baptiza te omnes gētes in nomine pa tris z filij z spiritus sancti ea demqz dicat de elemento[q] ni si quis renatus fuerit ex aqua z spiritu sancto: non intrabit in regnum celoruz: dubitare non debes illos veruz nō hre baptismum: in qbus non solū vtrunqz p̄dictorum: sed eorū alterum est omissum.

In concilio generali.

Licet grecos diebus no stris ad obedientiaz se. ap. reuerentes[r] fouere ac ho norare velimus: mores ac ri tus eorum in quantum cum domino possumus sustinen do: in his tamen illis deferre non volumus nec debemus q̄ periculum generant animaz z ecclesiestice derogāt hone stati. Postq̄ enim grecoruz

f ¶ Debitā discre tio. Sic iter pñtanē z pñtantez. ꝫ. ð iurepa. p tu. z inf ðñe z kap: ctē ꝫ. de isti. c. vl. q: ne mo otin dz a seipo xxij. i. q. i. ð ldicaz⁹ pōt tñ apud semet ipsum emācipari. ff. ð adopt. si ꝯsul.

g ¶ A ioāne. ð cō. di. iiij. p aquam. z. c. cathecuminuz.

h ¶ Talis. s. iude us ille.

i ¶ Euolasse. ð pe. di. vij. c. vlti. z si. si. null⁹ expectet: qā peccare n̄ poterit.

k ¶ Ueritas ait. i. q. i. firmissime.

l ¶ In carnali. sic alia ē silitudo iter carnalē z spūalez generationē: vt sic vir nō pōt sibi fili uz legitimū carna lē q̄rere: cui⁹ vxor mat nō sit ita nec spūalez quin vxor eiusdē ꝯmater sit parentib⁹. illi⁹. xxx. q. iiij. si qs vn⁹. z. j. ð cog. spi. martin⁹. bertani. laurenti⁹.

m ¶ Referāt. Nā eni correlatiuoz ē q simul s patiunt se in codē sbiecto: ar. xxxv. q. i. c. i. la.

n ¶ Non vt. ꝟbū i. q. ij. detra he. vbi z c h. Ista duo necessaria st i baptismo aq: sec⁹ i baptismo sanguis vel flamis: de cōs. di. iiij. baptismi vi cē. q dic ꝟbū: sic i telligē si qs bapti zat z n̄ dic in noīe pris z filij z spirit⁹ sci: nō ē baptizat⁹: q: nec elementum: nec ꝟbū tñ suffici unt: vel ꝟbū. i. fili uz quasi diceret si quis baptizat z nō addit in noie filij nō est baptizatus. de ꝯse. dist. iiij. i sp.

nodo. vel verbum idest forma: quasi diceret si nõ seruet forma: q̄ tradit. s. e. c. i. & hic non est baptismus.

a ¶ Elementuz. i. aqua: & sic est baptism⁹ sine aqua.

p ¶ Ueritas ait. d cõse. di. iiij. proprie

q ¶ De elemento de cõse. di. iiij. c. i. & i. q. i. c. firmissime dicentiz expressit forma baptismi: q̄ si obseruata ñ fuerit nõ ē baptism⁹ de h dictũ est. s. e. c. i.

r ¶ Utrunqȝ. s. aq̄ & verbum.

f ¶ Licet grecos reuertētes. d in re. n. eccl'ã grecoꝝ sbiecta ē ro. eccl'e. xxiiij. q. i. rogam⁹.

s ¶ Igs psb: ordinat⁹ de facto: q: q̄ d iu re ordinat⁹ nõ est: psbi nõ est censendus & vt. i. q. i. sigs ꝯfugerit. & c. sigs. p ignorantiam.

b ¶ Ordinem. Ex hoc pz q̄ nullũ ordinē recepit. j. e. veniēs. qz baptism⁹ est ianua oium sacramentoꝝ. xxxij. di. §. vez. & j. e. veniens. si q̄ pmo ordinē suscepit: iterũ ñ esset ordinandus. i. q. i. qd quidam. her.

c ¶ Apostolicam: ab originali & etiã ab actuali peccato: de cõse. di. iiij. cathecuminũ. & j d cõse. di. iiij. firmissime. & xv. q. i. firmissime. i quibus dr̄ q̄ sñ baptismo null⁹ saluat: qd verũ ē de eo q pot baptizari & nõ bapti zat: iste vo credebat se & baptizatũ & i fide illa saluat: & iste ñ ꝯtẽpsit. Et ē triplex baptism⁹

ecclesia cum quibusdam cõplicibus & fautoribus suis ab obedientia sedis apostolice se subtraxerunt: in tantuz greci ceperunt abominari latinos: q̄ inter alia que in derogatõnem eorum impie ꝯmittebãt: siquando sacerdotes latini super eorum celebrassent altaria: non prius ipi sacrificabãt in ipsis: q̄ ea tanq̄ per hoc inquinata lauissent. baptizatos etiaz a latinis ipsi greci rebaptizare ausu temerario presumebant: & adhuc sicut accepimus quidam hoc agere non verentur. Uolentes igitur tantum scandaluz ab ecclesia dei amouere: sacrosãcto suadēte cõcilio districte precipimus: vt talia decetero non presumãt: conformãtes se tanq̄ filij obedientie sacrosancte romane ecclesie matri sue: vt sit vnũ ouile & vnus pastor. Si quis autem tale quid presumpserit excõmunicationis mucrone percussus ab omni officio & beneficio ecclesiastico dpo natur.

De psbytero non baptizato.

Ex conci. apud compend.

Siquis presbyter ordinatus[a] deprehenderit se non eē baptizatum: baptizet & iterum ordinetur[b].

Innocentius. iij. episcopo cremonen̄.

Apostolicam sedem cõsulere decreuisti: & infra. Inquisitioni. t. t. r. psbyteruz quem sine vnda baptismatis extremum diez clausisse significasti: qz in sancte matris ecclesie fide & xp̄i nominis confessiõe perseuerauit: ab originali[c] peccato solutũ & celestis patrie gaudium esse adeptuz asserimus incũctanter. Lege sr. viij. librum aug.[d] de ciuitate dei: vbi inter cetera legitur. baptismus inuisibiliter ministratur: quem non cõtemptus religiõis sed terminus necessitatis excludit. Librum etiã beati ambrosij[e] de obitu valētiniani idem asserentis reuolue. Sopitis igitur questionibus doctorum patrum sententiam teneas: & in ecclesia tua iuges preces hostiasqȝ deo offerri iubeas p presbytero memorato.

Inno. iij. ferrarien̄. epo.

Ueniēs ad ap. se. j. lator pre. nobis exposuit: q̄ cuz ad gradũ sacerdotij ascēdisset: comperit tandez q̄ nõ fuerit hm formam euangelij[f] baptizatus. vnde nos eum rite fecimus baptizari. Cũqȝ super ordinibus fuisset diuti[g] disputatum: quidam in eam declinauerunt sententiam: vt cum baptismus sit fundamētum omnium sacramentorũ[h] ante susceptionē baptismi nõ suscipiatur aliud sacramētuz quoniam vbi fundamentum non est superedificari[h] nõ potest. Porro ecõtra videri poset. Nam cum quis non solum per sacramentum[i] fidei & sed per fidem[k] etiam sacramēti efficiatur: proculdubio mēbrum xp̄i: & qui xp̄m habet. p fidem etiam si baptismum nõ habeat: habet vtiqȝ fundamētum: preter quod aliud poni non potest: quod est christus iesus: superedificare posse videtur: sicut salutifera opera: sic & quelibet ecclesiastica sacramenta: cum illud non sit generaliter verum: neqȝ d nouis[l] nec de veteribus[m] sacramentis: q̄ baptismus sit fūdamentum illorum: quoniam & sacramentum coniugij[n] & eucharistie a[o] non baptizatis recipi põt. Preterea sacramentũ ordinis nõ solũ põtifical' sz sacerdotal' & ẽt leuitici ex istis

s. fluminis flamis & sāguis h āt baptismo flamis inuisibili baptizatus fuit p fidē: quaz hūit d baptismo: si. s. ti. pr. debitum.

d ¶ Augustini. put hēs de ꝯse. d. iiij. baptismi vicē. & c. cathecuminuz. & c. ñ dubito. als ñ dubiũ.

e ¶ Ambrosij. legit beatũ ambrosiuz dixisse de valētiniano: q dũ pperaret ad baptismũ: i itinē decessit: vētrē meũ doleo qz quem regeneraturus erã pdidi: ille tñ gratiaz quã popo⁹erat nõ amisit. laurē. Sic ergo pz: q̄ iste p solã fidē quã habebat d baptismo saluꝰ est. Iste credebat se sacerdotē fuisse: ʒ non erat in veritate. s. e. c. pr. j. e. c. pr. Aliqd ꝯficiebat. nõ i ꝟitate: ʒ q̄ ad se hñ ꝯficiebat: & q̄ ad alios q h credebãt: & tãq̄ vez sacruz ꝯficeret: sibi & recipientibus ab ipso. credo q̄ pñ ciebat. De hac materia di. s. de elec. dudum. §.

f ¶ Ueniens. euãgelij. Ite p mundũ vniuersũ: baptizate oēs gētes in noie. p. & f. & s. sancti: quã hēs. s. ti. pr. nõ vt apponēs. & c. debitũ. de ꝯse. di. iiij. proprie.

g ¶ Omnium sacroꝝ. xxxi. di. §. verum.

h ¶ Supedificari. i. q. i. cum paulus.

i ¶ Per sacruz fidei. in cui⁹ pceptione gr̃a ꝯfert [illegible] & dr̄ et apud [illegible] d diuoꝛ. gaudem⁹. [illegible] vi. pr. de inde opponit [illegible] s. de transla. & c. quanto.

k ¶ Sz p fidē. quam gs hz de ipso sacro: lz ipsuz sacruz nõ hēat h credat se hēe. s. e. c. pri. & s. ti. pr. debitũ. & ita talis baptismus dr̄ baptism⁹ flaminis: idē ē i baptismo sanguinis: per quem saluati sunt innocentes.

l ¶ De nouis. i. de sacris noui testamenti.

m ¶ De veterib⁹. i. de sacramentis veteris testi.

n ¶ Cõiugij. i. de diuoꝛ. gaudemus. & c. quanto

t .xxvi. distinctione deinde t

o ¶ Si non baptizate .s. baptismo fluminis sed baptismo flaminis baptizatis: cum illi quo ad gratiam baptizati intelligantur: et accipere possunt sacramentum eucharistie.

a ¶ Videtur sed non est verum quod conferatur: vt. j. pr. sed allegando dic hoc.

b ¶ In concilio. apud compendium. s. e. c. i. et hoc post questionis solutionem per concilium apud compendium celebratum.

c ¶ Usque. inclusiue per hoc quod sequitur.

d ¶ Ministrare. sed obijcitur: ille credebat se baptizatum: et sic habebat sacramentum fideique fuit ordinatus. ar. s. e. c. pri. et s. e. c. quare sed ordinatur: cum per hoc fiat iniuria sacro. i. q. i. quod quidam. hec obiectio non valet: quia licet quis habeat sacramentum per fidem quam cito incipit scire se non habere sacramentum baptismi: et contemnit illud recipere: statim amittit sacramentum fidei: vnde iterum ordinatur: quia certus est quod non receperat ordines ante baptismum. Sed que forma seruabitur contra istum si omnino certum esset quod non fuit baptizatus tunc ea forma seruabitur quam habes. s. ti. pr. non vt apponens: sed si illud dubium haberetur: seruabitur forma illa. s. ti. pri. c. i.

e ¶ Intelligitur iteratum. sic de con. di. i. solennitates.

f ¶ Male. tacita responsio est. q. d. licet dicamus istum baptizandum: non ideo male sentimus de sacro baptismi: quia si aliquis in articulo mortis velit baptizari: nec est qui velit eum baptizare: propter hoc non minus erit saluus. s. di. pr. debitum. s. de con. di. iiij. baptismi vicem. nisi cum illud non religionis contemptus: sed necessitatis articulus impedimunt

g ¶ Necessitatis. vel ignorantie facti que excusat. s. c. proximo.

h ¶ Contrarium probaretur. scilicet violentam presumptionem admittere probationem in contrarium. xxxv. q. vi. extraordinaria. c. xxvij. q. i. nec aliquis. s. de probationibus. presumitur. c. ex ... matrimonio.

i ¶ Statuimus. fideli custodia. s. c. s. de celeb. missa. sane. et per laicos ad infirmos non

k ¶ Grauiori. ar. quod propter culpam tenetur quis ad omnia illa que sequuntur ex illa culpa. xxxi. q. ij. de neptis. et i. q. i. placuit. ar. s. xv. q. i. inebriauerant lo. b. et de fur. verum. Item ar. quod qui occasionem damni dat damnum dedisse videtur. l. di. si per. ff. ad. l. aq. qui occidit. §. i hac. Et hec pena erit ad arbitrium iudicis: et quod non determinatur. s. de of. dele. de causis.

l ¶ Relinqui. ecclesias. in ecclesiis tamen potest et debet iudicium ecclesiasticum exerceri. ij. q. ij. preceptum. sed non secularia. j. de imu. ecc. c. primo.

m ¶ Uestimenta. vestimenta ecclesie honesta et munda debent esse: de con. di. i. vestimenta.

n ¶ In prophanis. i. priuatorum vestibus. Et ita est arg. quod clerici debent incedere ornati vestibus: dummodo tamen non ad iactantiam. xxi. q. iiij. omnis iactantia. quia dissolutos et fractos vestibus non recipimus. xli. dis. parsimoniam. et incompositio corporis qualitatem indicat mentis vt di. e. di. §. vlt. in fi. nec tamen per hibitas portare debent. s. de vi. et ho. cle. clerici.

o ¶ Uduiz cum vir. q. d. non in omni casu: quia tunc non orat ecclesia pro eo: tum ebrietas fuerit mortale peccatum: vt puta assidua: de con. di. v. nullus. et xxxv. di. §. alis ea demum. et xxxv. di. eps. sec. cum ebrietas fuerit veniale peccatum. xxv. di. §. alis. v. quotiens.

p ¶ In ebrietate.

do deferri eucharistie licet. sed presbyter debet facere do de con. di. ij. conuenit. vel per diaconum si necesse est. xciij. di. presbyter et c. diac. secundum formam que traditur. s. de cele. mis. sane. §. sacerdos vo.

---

tutione sua precessit baptismum per quod forsitan videtur[a]: quod ante baptismum huiusmodi ordines possent rite conferri: maxime his qui baptizati creduntur. Quia vero in concilio[b] apud compendium legitur constitutum: quod si quis in presbyterum ordinatus deprehenderit se non esse baptizatum baptizetur et iterum ordinetur: nos circa latorem presentium in hoc dubitabili casu quod tutius est sequentes: mandamus quatenus ipsum per singulos ordines vsque[c] ad sacerdotium promouere procures et permittas eum in sacerdotio ministrare[d] quia non intelligitur[e] iteratum quod ambigitur esse factum: nec male[f] de sacro sentitur: cum illud non religionis contemptus: sed articulus necessitatis[g] excludit et certe de illo qui natus de christianis parentibus inter christianos est fideliter conuersatus: tam violenter presumitur quod fuerit baptizatus: vt hec presumptio pro certitudine sit habenda: donec euidentissimis forsitan argumentis contrarium[h] probaretur.

De custodia eucharistie chrismatis et aliorum sacramentorum.

Inno. iij. in concil. generali.

Statuimus: vt in cunctis ecclesijs chrisma et eucharistia sub fideli custodia[i] clauibus adhibitis conseruentur: ne possit ad illa temeraria manus extendi ad aliqua horribilia vel nefaria exercenda. Si vero is ad quem spectat custodia: ea incaute reliquerit: tribus mensibus ab officio suspendatur: et si per eius incuriam aliquid nefandum inde contigerit grauiori[k] subiaceat vltioni. Idem in eodem.

Relinqui nolumus scorrectum quod quidam clerici ecclesias sic exponunt suppellectilibus proprijs et etiam aliensis vt potius domus laice quam dei basilice videantur: non considerantes quod dominus non sinebat: vt vas transferretur per templum. Sunt et alij qui non solum ecclesias[l] dimittunt incultas: verum etiam vasa ministerij et vestimenta[m] ministrorum ac pallas altaris: necnon et ipsa corporalia tam immunda relinquunt quod interdum aliquibus sunt horrori. Quia vero zelus nos comedit domus dei: firmiter prohibemus: ne huiusmodi supellectilia in ecclesijs admittantur: nisi propter hostiles incursus aut incendia repentina seu alias necessitates vrgentes ad eas oporteat haberi refugium: sic tamen vt necessitate cessante: res in loca pristina reportentur. Precipimus quoque vt oratoria vasa corporalia et vestimenta predicta munda et nitida conseruentur. Nimis enim videtur absurdum in sacris sordes negligere: que dedecerent etiam in prophanis[n].

De reliquijs et veneratione sanctorum.

Alex. tertius.

Audiuimus: quod quidam inter vos diabolica fraude decepti hominem quendam in potatione et ebrietate[p] occisum quasi sanctum more infidelium venerantur: cum vix[o] pro talibus in ebrietatibus peremptis ecclesia permittat orare. Dicit enim apostolus: ebriosi regnum dei non possidebunt. Illum ergo non

pri ebrietate.n.nō potuit demereri.xv.q.i. sane.*.c.si cō cupiscētia.ita nec meritū augeri:ar.l.b.c.xxij.q.iiij.vnul q ─ Miracula.qm miracula fiunt qnqz p malos.q.s.q.j. i.q.i.teneam⁹.iō nō dz venerari p sācto qsqs miracula fac.nisi ab eccl'ia romana pus fuerit p testes legitios ap probat⁹ vt h dicit:z j.e.pr.z .ā.ō tes.venerabili.vbi testes super vita z miraculis recipiūt.:qz quez ipsa īprobat reprobādus est:z quē approbat approband⁹ ē.xxiiij.q.i.hec est fides z c.qm vetus.z.q.ij. sane profertur.

uidutem.ff.ā ser.seruitutes.§.facer.z medi.ū pdiū qd nō fuit l seruitute ipedit fruitutē.ff.ō ser.ru.pdi.q sella.§.i militis.sed illud nō ē fuit⁹:imo ē obiū quoddā.vn cū nō possit solui vna die dz solui alia:ar.lxxvi.di.ieiuniū.hō.z h sciēdū ē.hic.ā.de dolo z cōtu.cū dilecti.ff.ō arbi.celsus.§.i.q: ad duo tenet.s. ieiūare vigiliā apostoli z ieiūare.vn si nō pōt ieiunare vigiliā oz reuerēti az diei dñice:iejunet die sabbati:ar.pdicte legis:z.ff.de vsur.debitor.

a ─ Uz et eo.venales.qd ē nō dz:qz relige scōrū martyr vel ipsi martyres vēdi nō possūt.C.ō sacro.sane.ec.nēo.quia res sacra nō recipit estiatōem.ff.ō re.diui.sacra loca.§.vlti.z iō nō pōt vēdi qr vēditio sine precio nō cōsistit:insti.ō emp.z ven.§ pcium.z.ff.e.l.ij §.fine precio.z spiritualia vendi nō pōt:nec spūalibus āneta.j.de simo.q relā.ā.de inrepa.de iure.imo q spiritualia vēdit:capitale crimē cuz simonia cōmittit.i.q.i.qui studet.iō qr relige sacre vēdi prohibētur:vt j.sequitur.

b ─ Auctoritate.vt j.e.c.pri.receptis testibus super vita z miraculis illi⁹.ā de testi.venerabili

i ─ e Ex pte.die sabbati.si.j.ō.hō.si.qsiuit.sic v³ qp dies sabbati debeat seruituté diei lune. Sz contra dies dominicus q est medi⁹ impedire dz illaz seruitutem.naz loc⁹ sacer interuciens ipedit illā ser.

presumatis decetero colere cum etiam si per eum miracula[a] fierent nō liceret vobis ipsum pro sancto absqz auc. romane ecclesie venerari.

Inno.iij.in conci.generali.

Cum ex eo qp quidā san ctorū reliqas exponūt venales z eas passiz ostēdūt: christiane religioni detractū sit sepius:ne in posterum detrahatur:presēti decreto statuimus:vt antique reliquie amō extra capsam nullaten⁹ ostēdant nec exponant venales[a]:inuentas aūt de nouo nemo publice venerari presūat nisi prius auc.[b] romani pontificis fuerint approbate. Prelati non permittāt eos qui ad eorum ecclesias causa venerationis accedunt:varijs figmentis aut falsis documentis decipi:sicut i plerisqz locis occasione questus fieri consueuit.

De obseruatione ieiuniorū.

Inno.iij.clericis sancti petri magor.

Ex parte vestra qsitum fuit: vtrum si natiuitatem dñi vl assumptionē beate marie vel festiuitatem alicuius apostolorum in secunda feria contigerit euenire: die sabbati[i] pcedentis vigilia debeat ieiunari:z vtrum in vigilia beati mathie apostoli sit ieiuniū iniungendum. Ad quod bre.respō.qp die sabbati festiuitates prelibatas secunde ferie precedentis z beati mathie apostoli debet vigilia ieiunari.

Idem bracharensi archiepiscopo.

Consilium nostrum:z.j Con.t.t.respon.qp omnium apostolorum[a] vigilie sūt in obseruatione ieiunij celebrande preter vigilias apostolorum philippi z iacobi z beati ioānis euāgeliste:qm eorū solēnitas īfra solēnitatē paschalē[t]:istius autē īfra natale domini celebratur. Ieiunium etiam apud nos in aduentu domini agitur. Sāctorum vigilie quorū festiuitates oportet secunda feria celebrari:in precedenti[p] sūt sabbato ieiunande. De festiuitate vero beati bartolomei apostoli de cuius celebratiōe dubietas oritur apud quosdam respondemus qp in hoc consuetudinem[3] tue regionis obserues:z infra. Cum autē quesieris:que sit illis penitētia iniungēda:qui dieb⁹ quadragesimalibus tempoī quo tante famis inedia īgruebat qp magna pars populi propt inopiam annone periret:carnes comedere sunt coacti:respondemus qp in tali articulo illos non credim⁹ puniēdos[a] preces tamen domino pro illis z cum illis effundas:ne ipsis aliquatenus imputetur: quia bonarum[b] mentium est ibi timere culpam:vbi culpa minime reperitur. Item de illis qui propter debilitatem i sabbato[c] carnes sumūt:quod in partibus tuis nullatenus fieri cōsueuit:cuz hoc ab alijs moleste ferat:z onat īde illis occasio dtrahēdi: Rndemus

a ─ Consilium.apostolorum.qui dicit dixit nihil excipit:nisi tres vigilias que sequuntur ergo in omnibus aliis ē ieiunandum:nisi consuetudo contraria sit:vt j §.pro.et quo excipit:nō ā illis:ergo de oibus aliis īteligēdū ē:j: dol. clausula nō refertur ad ea: de quib⁹ specialiter cautum est .ff.ō ver.ob.doli clausula.nō obstāntib⁹ versibus illis. Petrus z andreas paulus cū simone iudas. Ut ieiunem⁹ nos admonet atqz matheus.

t ─ Paschalē.inter quā nullū ieiuniū necessitas est.lxxvi.di.§.nō autem nisi rogationes z vigilia pentecostes:de cōse.di.iij.rogationes.

p ─ In precedenti sabbato.ā.c.pri.z.j. ō ver sig.quesiuit.

3 ─ Cōsuetudinē.ar.cōsuetudinē cuiuslibz regionis seruādā.xj.di.illas.ā.de sepul.certificari.lxxvi.di.vtinam.j.e.c §.item.

a ─ Puniendos. Et sic necessitas excusat:qz lege nō hz:de cōse.di.i.sicut.z.j.e.c.§.vltimo.

b ─ Bonarū.v.dicti.adeius.in fi.tū propter ambiguū duplicitatis potest talibus penitentia i pōi.xxij.q.v.excommunicatorum.z.xxxij.q.ij.in lectum.

c ─ In sabbato.que in sabbato comedi non debent:de consecra.disti.ij.sabbato.z argum.xij.di.illa.

Bonarū ... pa... cere

f Cõsuetudinẽ. a q̃ recedi ñ d3 sine magna cã: cũ ex h scã dalũ generef: imo tãq̃ ɔtẽptores legũ pũniẽdi sũt q ɔ̃ faciũt. xi di. l his. ñ tñ piculũ cõligerit: ñ ẽ seruãda. vt h dĩc iferi⁹ q2 vti l3⁹ ẽt scãdalũ nasci pmittẽ q̃ vitã ẽliq̃. j. ð re. iu. q. scãdaliza fuerit.

b Indulgeri. nõ ex debito: s3 ex hũanitate.

c Necessitas. ð cõ. di. i. sicut. z. j. de re. iur. qð non est.

d Ut maius piculũ. s. mortis sicẽ oli pmittebaẽ dare libellũ repudij: vt xxxiij. q. ij. siquod verius

e Explicari. nec voto s3 ñ voto tenenẽ nõ debẽt comedẽ carnes q2 q̃ sine cõditõe vouentur sine ɔditõe soluãẽ. xx xij. q. vi. c. vl. q2 ex quo in voto emisso nihil exceperũt gnãliter tenenẽ: ar. j. de priuil. q2 circa. z. ff. ð ser. vr. pð. si seruitus.

f Consuetudinẽ: q̃ p lege suari d3 xi. di. l his reb⁹. z. xij. di. diuturni. z sic cõsuetudo ecclẽ gnã lis suãdã ẽ tanq̃ lex. s. de cele. mis. perniciosus.

g Voluerit. imo mag laudãdi sr: q2 ea sũt l nostris officijs gnõã: q̃ cuz l3 nob ñ ipẽdẽ: gra tñ di lectõis ipẽdim⁹. xxxiij. q. i. iã nũc. [illegible] de [illegible] xxxiij. q. v. q sint. as ẽ h illo. c. cum saluabiẽ. q2 nẽo i necessitatib⁹ liberaẽ existit. ff. ð admi. le. l. rẽ legatã. z. ff. de do. inẽ vi. z vro. sigs pro vxor.

h Diẽs. certi dies. s. p masculo xl. dies p fẽia. lxxx. di. v. §. i. z hð ad lrã3 hoc fiebat: q2 reputabanẽ imũde vsq̃ ad tps illud.

i Intrare voluerint p hiberi nõ debẽt: ne pẽa eis vtãẽ i culpã. v. di. ñ mulier. z. c. ad eius vo. z. vij. q. i. cũ percussio.

q̃ sup hoc cõsuetudinẽ tue regionis facias obseruari: sic tñ q̃ debilibus z infirmis super hoc periculum non emergat: Preterea de illis qui in q̃dragesima vel alijs solẽnibus ieiunijs infirmantur z petũt sibi esum carnium indulgeri[b]: rñdem⁹: q̃ cũ nõ subiaceat legi necessitas[c]: desideriũ infirmorũ cũ vrgens necessitaẽ exigit supportare potes z debes vt maius piculũ[d] l eis euiteẽ.

Inno. iij. pragẽ. epo.

Explicari[e] per sedez apostolicam postulasti: z. j. Rñdem⁹: q̃ illi qui nec voto nec regulari obseruantia sũt astricti in sexta feria si festum natiuitatis dñice die ipso vẽire contigerit: carnibus pp̃ter festi excellẽtiam vesci possunt ẽm cõsuetudinẽ[f] ecclẽ generalis. Nec tñ hi repħendẽdi sunt: qui ob deuotõem voluerint[g] abstinere.

De purificatõe post partum.

Inno. iij. armacañ. epo.

Olens: z. j. L3 ẽm legez mosay cã certi dies[h] determinati fuissẽt: quib⁹ mulieres post ptũ a tẽpli cessarẽt ingressu: q2 tñ lex p moysem data ẽ: gra z veritas per iesũ xp̃m facta ẽ: inq. t. t. r. q̃ post q̃ vmbra legis euanuit z illuxit veritas euangelij: si mulieres post prolẽ emissam actu gras ecclam intrare voluerint[i]: nulla pinde: peccati mole grauantur: nec eccl'az ẽ eis adit⁹ negãd⁹: ne pẽa ill' ɔuerti videaẽ i culpã si tñ ex venerãtõe[a] voluerit aliquãdiu abstinere: deuotõem earuz non credimus impꝛobãdam.

De eccl'ijs edificãdis vel reparandis.

Ex cõci. magũt.

Uicũq̃ eccl'iasticũ bñficiũ hũt: oĩo ad suuẽt ad tecta[l] ecclesie restauranda vel ipsas eccl'ias emẽdãdas.

Ex cõci. lateran.

Uz dicat aplus: z. j. Cõstituim⁹: vt vbicũq̃ tot[m] sil leprosi sb cõi vita fuerit cõgregati: q̃ eccl'ã cũ cimiterio sibi ɔstituẽ z p̃p̃o gaudẽ valeãt pr̃bo: sie ɔdictõe aliq̃ pmittãẽ hẽe. Caueãt tñ vt iniuriosi vetib⁹[n] eccl'ijs ð iuẽ pochiali neq̃q̃ existant. qð. n. ei⁹ pietate ɔcedit: ad alioꝝ[o] iniuriam nolum⁹ rdũdaẽ. Statuim⁹ ẽt vt de hortj z nutrimẽtis[p] aĩalium suoꝝ dcias tribuẽ ñ cogãẽ.

Alex. iij. eboꝛacẽ. arch.

Audiẽtiã[q] nrã nouẽis pueisse: q̃ villa q̃ dñ. h. tantũ ꝑhibetur ab eccl'ia pochiali distare: vt tpe hyemali cũ pluuie inundãt: nõ possint pochiãi sine magna difficultate[r] ipsam adire: vñ nõ valent cõgruo tpe eccl'asticis officijs iteresse. Q2 igiẽ dcã eccl'a ita dñ redditibus abundare q̃ p̃ter illi⁹ ville puẽt⁹ mister illi⁹

§. hactenus al's ẽ lex. z hoc intelligo cum quarta ad h deputata non sufficit: de qua habes. z. q. iij. vnio. al's si sufficeret non teneretur.

m Cum dicat. tot. s3 quot sufficiunt: forte. vt. x. q. iij. vnio. vel ẽt paucioꝛes dũmodo velit eccl'i i dotaẽ ar. de cõ. di. i. nẽo.

n Ueterib⁹. veteres. n. eccl'ẽ pp nouas ledi ñ dẽbẽt. z. xvi. q. i. q̃cũq̃. ec. eccl'ẽ tñ ð decimis modicũ dãnũ pñt sustinẽ. l. c. pri.

o Alioꝝ iniuriã. ar. nulli⁹ copiã relevari cũ alterius iactura. xxij. q. ij. p̃mum. z. ff. ð cõdi. ide. nã hoc. ar. xiij q. v. deniq̃. ar. C. de emẽ. li. nec au⁹ q2 z si principẽ cõcedit alicui edificare in loco publico: hoc itelligitur facẽ sine dãno alteriuẽ. ff. ne qd i lo. pu. l. ij. §. sigs a principe. z. ff. ad treb. s3 cum ab herede. ff. de admi. tu. impubẽ. i. z. j. e. ad audientiã. Sic. n. inẽ pactanda sunt beneficia principis: vt nõ icipiant esse iniqua. ff. de vul. z pu. subsli. ex fcõ. ff ð pro. sti. l. paulus ff. ex q. cau. ma. l. sciẽdũ. s. ð vsu. pa. ex tuaꝝ. z. s. de of. oꝛdi. l3.

p Nutrimẽtis. ð oĩbus autẽ alijs soluẽt dcias: exq̃ ð. istis tñ ꝑhibenẽ: q2 qð ð vno ꝑhibeẽ ð alio cõcessuz intelligiẽ. xxv. di. q̃lis nisi religionez aliquoꝝ asiuerent tẽ gauderẽt ex p̃uilegio. s. de his.

k Ex veneratõe. ð cõ. di. ij. quotidie. z q2 hõ aꝝ mẽtũ ẽ. zc. s. ti. p. cõsiliũ. §. ij. z. v. di. ad eius vero concubinum.

l q Uicunq̃. ad tecta. Nã vbi ẽ emolumẽtũ: ibi d3 esse onus: q2 nõ ẽ ferẽd⁹ is q lucrũ ãplectiẽ: on⁹ ãt sbire recusat. C. de cad. tol. l. vna. §. p secũdo in fi. z. §. ne autẽ. v. si nec talis. sic ad quẽ spectat on⁹ z emolumẽtũ. C. ð fur. mãifestissimu. §. pe. in fi. sic. s. de his q̃ fi. a ma. p. xa. c. vl. z. j. e. ð his. Nã z ipẽ fructuari⁹ teneẽ ad sarta tecta C. ð vsufruc. cũ ad quẽ. z. ff. e. l. vsufructu legato. i. rñ. in fi. z mo. recolentes in fi. z ar. s: de deci. ex parte. io.

q Audiẽtiã. magna difficultate. Hec ẽ iusta cã cõstituẽdi eccl'az i alteri⁹ pochia z i eiuẽ pindiciũ: z ita difficultas aliqd pmittit: quod alias ꝑhibetur. si mile. liiij. di. cũ longe. z. xcij. di. iusta. z. ff. de iudi. si locus. ff. de arb. si cum dies. §. si arbiter. z. C. i quib⁹ cau. habenti tu. da. u. l. propter late. z. l. cum ob au gm ẽiũ. s. ð rescrip. nonnulli. s. de elec. nihil est. §. vlti. z. vij. q. i. vt tẽpoꝛis qualitas. §. i.

a Conuenient. alias non pmitteret. xvj. q. i. generaliter ec clesie. de decimis. §. c. pri. xij. q. ij. bone rei.

b Rectoris. rectoris pñtatio ē necessaria: qr ille est ei subiectus: ar. xxiij. di. qñ. l. di. in capite. et qd ipz tangit approbare dz. §. de tēp. or. si archieps. et C. de auc. pre/stan. l. vlt. et xvj. q. i. statuim⁹. et §. de off. archi. qr. in fi. Sz qr pñtatio non spectat principalit ad patronum: vt. §. de iurepat. p totum. pōt dici q id spectat ad maiorē ecclīā: qr in ei⁹ piu dictū fundat alia in ipsi⁹ parochia. vñ quasi quadam ppositione pñtat cū assensu pñori: et b puidit papa forte de ꝯsensu patroni. vel pōt dici q patronus tñ eliget: et pñtabit electuz rectori maioris eccle sie: qui illū postea epo pñtabit. ar. xvi ij. di. q. i. §. p̄mi z verius ei. Sed qd si pñonus nō concedat cū illo rectore nisi instam cāz ꝑdictionis oñdat. non noceat vel dic q ābo sunt pñoni: et ambo debent sīlr eligere qr ō bōis vtriusq dotat eccla: et pñby ter pñtabūt archi epo. pñer.

puenient valeat sustētatiōez hr̄e: mādam⁹: q̄ten⁹ si res ita se hz ecclesiam ibi edifices et i ea sacerdotē sublato ap. ob. ad pñtationez rectoris eccle sie maioris cū canonico fundatoris assensu istituas et ad sustentationē suam eiusdē ville obuentiones ecclesiasticas pcepturi: puidens tñ: vt ope/tens in ea honor p facultate loci ecclesie matrici fiat: qd q̄dē fieri posse videt: cuz eiusdem ville dñs. xx. acras terre frugifere velit ad vsus sacer/dotis cōferre. Si vero psona matricis ecclesie viz idoneū pñtare distulerit: vel opus illud voluerit impedire: tu nihilominus facias idē op⁹ ad pfectionē ꝯduci: et viz bonuz ap. cess. diffugio istituere non omittas. Idem lexoui. epo.

De his qui pochiales ecclesias hñt: duximus respondēdū: q ad repationē et istitutionē ecclaz cogi ōbēt cū opus fuerit de bōis q̄ sunt ipsi⁹ ecclesie: et si eis supsint cōferre: vt eorum exemplo cete ri inuitentur. Urban⁹. iij.

Ad audientiā nr̄az puenit q tu in eccla de q̄ l epūz vocatus fuisti: regulares canonicos desideras ordinare. inde sigdē est: q hoc deuotioni tue aucte apostolica indulgemus: si tibi epūs diocesanus cōsenserit in hac parte verū si clerici seculares in ea adhuc superesse noscant: volumus eis dū vixerint ibi vel alibi necessaria puideri. Licz aūt nobis instantius supplicaris vt ecclesie pdicte cōfirmationis priuilegium facerem tibi nō possumus de iure deferre: cum nulli canonici adhuc ibidez existant: qbus priuilegium concedatur.

Celestinus tertius.

Ua nos duxit: et infra. Preterea qr occasione iuramenti qd de reb⁹ ecclesie non alienandis te asseris prestitisse: i locis tui episcopatus

b De his. cogi debēt. Si ptem fabrice recipiūt: ar. x. q. i. decernimus. x. q. iij. vno imo certe et sine illa si pñt vt colligitur. §. de his que fi. a ma. par. ca. c. vlt. et ar. xij. q. iij. pontifices. §. de testa. cū in officijs. et §. e. c. i. vbi de hoc.

i Exemplo. q alium iuitat ad qd faciendū: in se dz hr̄e qd pdicat. xxvj. dist. vnum tñ et xxv. dist. primum. et ff. ꝯ neg. ge. si pupilli. §. vl ti. et ff. de fideiuss. tutor. ff. si fructus ven. alit⁹. et lxi. di. miramur. xlij. di. § i. et xlvij. di. §. necesse.

k Ad audientiā. Idulgem⁹. Sed qd valet ista indulgētia cū b nō possit sine licētia diocesani: qr ꝯ idem poterat: si tñ licentiam epi habuisset q̄tum ad hoc paz valz: nisi qr epi eius mouebit ad ꝯsentiēdu z et si nō ꝯsentiret: facilius ꝯpelleret: arg. §. de iure pa. null⁹. sed in ꝯ pdest: qr hoc facere poterit clericis iuuitis dūmō eque ibi vel alibi puideat eis alīs eis inuitis hoc facere nō posset. similis idulgē tia ē. §. e. su pal. et tuaz et ē op. ar. q papa nō intēdit alicui facē piudiciū p suū puilegiū de ꝯ nō. plura ar. §. e. cum dicat.

l Ibi. sed hoc vl ꝯ iure qr homines diuerse professionis in eodem offō non debēt associari. xvj q. vlt. in noua. et §. e. cum causam. ar. §. ꝯ po stu. c. i. in fi. In potestate istius epi erit: an velit eis puidere ibi vel alibi ꝯ bonestius est vt eis alibi puideat: ar. est hic q aliqs puniat sine culpa: quod esse non dz. lvi. di. satis peruersum. et xv. q. vlt. inuentus. Et hoc q̄dem regulare est. sed hoc facit papa ex epali indulgentia: et remouent fauore religionis: et est summa rō que pro religione facit. ff. de relig. et sum. fu. sunt psone. pp quam multa fiunt: que alīs non fierent. §. de aposta. c. q. et §. de fi. pbri. c. i.

m Non possumus. Sic ꝯ pz q rei q̄ non ē nō dat puilegiū Nō. mante rō q̄rēda ē q̄ psona. ff. de iure codicil. qdā referēt et. ff. cōia pd. l. i. et §. de despon. impu. ad dissoluendum. sic rescriptum non dat ad lites q̄ nondum sunt. §. de rescrip. c. vl. vbi plura ꝯcor. sunt ad ꝯ. ar. §. ff. de seru. vr. pre. si seruitus. §. futuro. Solue istud ꝯiū cū suis ꝯcor. et dic q futuro edificio nō pōt seruitus ꝯstitui: vt statim sit futurus: qr nō ē cui seruiat. ꝯ aliqs pōt obligari ad eam ꝯstituēdam: cum fuerit edificatum: argu. ff. famil' hercis. heredes. §. an ea stipulatio.

n Ua. non alienandis. si. xxvij di. de siracusane. x. q. vl. c. vlt. et §. de re. ec. non alie. vt sup. sic et rex in sua corōtiōe iurat regni sui iura illibata ꝯseruare. n. ꝯ iure iu. intellecto. Rex.

o Destitui videret. trepidauit. vbi non fuit timor. in hoc facto videbatur preiudicium fieri ecclesie sue: qr parochiani illi veniebant forte ad ecclesiam suam.

c Obuentiōes. Et ita vr̄ q debeant hr̄e decimas illius ville. Sed ꝯ. xvj. q. i. generaliter. et c. eccle. Nō sūt ꝯria: ꝯ papa ꝯ fecit ex plenitudie ptātis. et hoc iō qr pter puētus illius ville rector maioris ecclesie poterat ꝯpetent sustentari: vt. §. o. sed epūs ꝯ facere nō posset nisi de cōsensu rectoris maioris eccle: qr nō pōt iura illi⁹ ecclesie dare alteri. §. de re. ec. nō ali. c. i. et ar. xvj. q. vl. ꝯstitutū. et §. sic duo. Gratian⁹ tñ ꝯdicere vr̄: vt colligit ex illo. §. sicut duo. a ꝯrio sensu pcedentiū capitulor: ꝯ posset dici q papa nō intellexit de decimis pdialibus: sed ꝯ obuentionib⁹ alijs. s. oblationib⁹ et de psonalib⁹ decimis: que dant diebus qb⁹ accedūt ad ecclesiā: et ex mortuarijs et ꝯsimilibus: qr de iure cōi pceptio decimaz ptinz ad parochiales ecclesiā. §. de deci. cū in tua. et si papa ꝯ illis intellexisset hō expressisset: ar. §. de deci. ad audientiam. sicut expressit de obuentionibus. expressisset de decimis. Ar. ꝯ. j. de verbo. signi. cum inter vos.

d Honor. s. vt aliquid annuatim in signū subiectōis psoluatur: ar. §. de censibus omnis anima.

e Acras. mensura terre est. et est vulgare anglorum.

f Distulerit. et patronus cum eo.

g Moderandum. ad arbitrium episcopi.

a — Iuramenti.iuramentū.n.nō extendebat ad hūc casum: sꝫ illi essent pochiani sui:erḡ popul⁹ indigebat:ar.ꝫ.de ꝯstit. cū.m.ꝛ.ꝫ.e.ad audientiā.i. nec poterat illud fuari iuramentū,sine piculo aiaꝝ pp carentiā sacerdotū.vñ si pp epi negligētiam aliq̄ ꝯuent.iputaret ipsi.xxv.j.q.vj.si pb̄r.ꝛ.c.se.

xj.q.i.magnū.ꝫ.de cen.c.i in fi.C.ꝺ epi.ꝛ cle.de his.ff.de pub.ꝛ vec.impatores.So.que vsib⁹ ecclesiasticis ꝺputant q̄ ad fundatione ecclaꝝ ꝛ cimiteriū ꝛ domos ꝛ hortos iuxta positos īmunia debēt esse ab oī exactione cetera aūt transeūt cū suo onere ad ecclesiā: ar.ꝫ.ꝺ cē.c.i.vbi de hoc.

b — Indigēti. ecce cā q̄re non a pōt ꝯstitui eccla ī preiudicium ēt alterius. sic.ꝫ.e.c.ay xvj.q.i.p̄cipum⁹.ꝛ.q.vij.ecclesias.

c — Et in domib⁹. statuimus supple.

d — Missus.i. executor vel officialis. vulgare est italie.

e — Placitū.Et ita placita secularia n̄ fiunt i ecclesia tractanda:sꝫ ecclesiastica:sic.ij.q.vi.l.c.vlt.

f — Hospitiū.C. de epis.ꝛ cle.l.i.in fi.qꝺ eñ i debitū non debent hic:sed charitatiuū hospitiū petere p̄nt a clericis.ad qꝺ tenent.xlij.di.§.i.ꝛ.ꝫ.de sup.neg.ꝑla.sicut.ꝛ.ꝫ.ꝺ p̄ben.de monachis.

g — Eruenit.nullū.de hominib⁹ecclesie.

h — Modo.i. sub hoc ꝑtextu excusari:q̄ sit homo ecclesie n̄re vel sue.

i — Oēs.nisi sint senes: vt eo ꝑtextu excusarent. C.de decur.l.vl.li.xij.ꝛ.xij.q.ij.ecclesiaꝝ.sed nos ꝫ sed hoc est speciale.

k — Uigilantib⁹.vicissim ꝛ successiue:vel ēt si periculo iminet: q: expedit reipublice plures hīe ꝺfensores.ff. de no.oper. nun.nā reipublice.vui.

l — Adicatū.rustici.ꝫ ill' itellige q̄ glebe ſūt astricti:vt recede non poss.nt.C.ꝺ agri.ꝛ cē.cū satis oio li.xi.ꝺ qb⁹ bēs ꝫ. de iudeis multeꝝ.§.i.

m — Non min⁹. nō habebat.ꝛ iō min⁹ peccauit. vñ apostolus: misericordiaꝫ merui:q: ignorās feci.vij di.ꝯsuetudo.sꝫ illi excusatōeꝫ hāc hīe n̄ p̄nt.

in q̄bus ppl'i habitātes oratorijs egere videāt:ne ꝑtextu nouaꝝ ecclesiarū commissa tibi ecclesia destitui videret ecclesias formidas erigere.f.t.mādamus q̄tenus illi⁹ iuramenti occasione nullatenus ꝑtermittas q̄n populo indigenti sup basilicarum institutione studeas salubriter puidere.

[illegible]

x synodo ioannis pape.

Et in domibus ecclesiarū: neq̄ missus neq̄ comes vl' iudex publicus vl' minister quasi p ꝯsuetudine placitū vel hospitium vendicēt: sꝫ ī publicis locis domos ꝯstituant:in q̄b⁹ placitū teneant ꝛ etiā hospitent. reg. anguello terracoñ. episcopo.

Eruenit.ꝛ.j.Fraternitas tua nullū p nostre vel ecclesie sue nomē aut alio modo excusari a murorū vigilijs patiat: sed oēs ad hoc generalit ꝯpellant quatenus cunctis vigilantibus melius valeat ciuitatis custodia puocari. dē vitali ꝺ̄feliori sarō.

Adicatū ē:ꝛ.j. Dem̄ est nobis q̄ rustici ecclesie iurā ei⁹ deserētes in puatorū possessionib⁹ culturaꝫ exhibeant qꝺ experientia tua fieri nō pmittat. x con. lateraū.

Non minus: ꝛ.j. In diuersis mundi partibus consules ciuitatis ꝛ rectores necnō ꝛ alij q̄ ꝑtātē hīe videntur:tot onera freq̄nt īponunt ecclijs: vt deterioris ꝯditionis fcm̄ sub eis sacerdotiū videatur q̄ sub pharaone fuerit: q̄ legis diuie noticiā n̄ hēbat. Ille q̄dē oib⁹ alijs seruituti subactis sacerdotes ꝛ possessiōes eoꝝ in ꝑstina libertate dimisit:ꝛ eis alimoniā de publico administrauit:isti ꝟo onera sua fere vniuersa īponunt ecclesijs: ꝛ tot āgarijs eas affligūt:vt eis qꝺ hieremias deplorat ꝯpetē videat: pnceps puinciaꝝ fcā est sub tributo siue q̄dē fossata expeditiones seu alia q̄libet sibi arbitrent agēda:de bōis ecclesiaꝝ ꝛ clericoꝝ ꝛ paupeꝝ xpi vsibus deputatis volūt fere cūcta ꝯplere:iurisditionē ēt ꝛ auctēm p̄latoꝝ ita euacuāt:vt nihil potestatis eis ī suis videat hominib⁹ remāsisse. Quocirca sub anathematis districtiōe fieri decetero talia ꝓhibem⁹: nisi ep̄s ꝛ clerus tantā necessitatē vel vtilitatē aspexerint: vt ab̄q̄ vlla coactiōe ad releuādas cōes vtilitates vel necessitates: vbi laicorum non suppetūt facultates: subsidia p ecclesias existimēt ꝯferenda. Si aūt consules aut alij decetero ista ꝯmiserint: ꝛ commoniti desistere noluerint: tam ipsi q̄ fautores eoꝝ excommunicationi se nouerint subiacere

q — Tantā necessitatē.Et ita ex arbitrio epi depēdet inspicere hanc necessitatē:tū aliqd ꝯferre n̄ d3: nisi super hoc pri⁹ romanus pontifex cōsulatur.ꝫ.e.aduersus.i.responso.in fi.

r — Releuādas.cōferre.n.debent:sic ꝛ alij possessores ad iter faciendum vl' pontē edificādum vel pontem faciendum vel reficiēdū in auc. de ec.tit.§.ad hoc.coll.ix.C.ꝺ sacrosan. ec.ad instructiones.

s — Cōmoniti. admoniti io.n.semp ꝑcedē d3 vindictā. xj.q.ij.id'gne.ꝛ nisi se correxerint p⁹ admonitionem: ip̄so iure excōicati vt hic dicit: ꝛ fautores ipsoꝝ si non satisfecerint.j.mensem.ꝫ.e.aduersus. vltimo.h.

t — Cum ecclesia. Hic ergo ppt reuerentiam loci n̄ tractāt cause secularium i ecclesia.ꝫ eo.c.i.sic ꝛ alibi expellunt de ecclesia ij.q.vij.accusatio alibi hēs de reuerētia dei vl' dei quo cause ēt ex ꝯsensu p ium tractari nō p̄nt.xv.q.iij.c.i.C. de fer.omnes ꝛ melius.ꝺ fer.c.vlt.

n — Subactis.idest redactis.

o — Angarijs.Angarie dicuntur personalia obsequia ꝓ p̄ūs simonibus prestita: perangarie vbi persona seruit sumptib⁹ alienis.

p — Sub tributo.ar.q̄ sacerdotes ꝛ clerici debēt esse imunes ab oī exactione seculari.xxiij.q.vlt.ꝯuenior.ꝛ.§.q̄uis.C.ꝺ sacrosan,ec.l.ad istructōes.ꝛ.l.placet.ꝛ.xi.q.i.si tributū.ꝛ.xvj.q.i.§.nouaꝝ.ꝛ.xi.q.i.sacerdotes.ar.ꝫ.xxi.q.vij.tributum.ꝛ

u — Effusione.maxime q: nec alie ciuiles cause.ꝫ.e.c.c.i.secus de ecclesiasticis.ij.q.ij.p̄ceptum.ꝛ ar.ꝫ.ꝺ ap.qua fronte.Quid ergo si alteri parti vel vtriq̄ esset interdictus ingressus ecclesie. Respondeo nihilominus possunt intrare:q: interdictum non extendit ad hunc casum.Arq̄ ēt post votū vel iuramentum de carne nō comedēda:comedere d3:vt se purget si esset suspectus. xxx.di.c.vlt.ar.ꝫ.de consti.cum.m.ꝛ.ꝫ.ti.pri.c.vlt.vel tūc cauꝫ tractant ex ecclesiā:vt illic seruēt iudiciā:q:

nihilominus valet iudicium. nec est preceptum ita quod non possit alibi tractari quam in ecclesia: sed de honestate dictum est et propter loci reuerentiam forte magis caueant a periurijs et mendacijs.

homo. et C. quando li. vnicuique si. iudi. se vin. l. i. et tales famosi latrones capti in furto in furca suspenduntur. ff. de penis capitalium. §. famosos. sed si famosus non est tunc iubetur cassi garri: sed nec vitam nec membrum perdit C. de ser. aug. sed nouo. vin.

a Cimiterijs. que eodem priuilegio gaudent cum ecclesijs. xvij. q. iiij. quisquis. et c. id constituimus. et §. de q. et vel al. consuluisti

p Anathemati. Non credo quod ipso iure sint excommunicati sed post admonitionem sunt excommunicandi. b

z Tutela. sic confugiens ad ecclesiam tutus debet esse: quia est tutela refugij: vt hic dicit. l. c. pri. et. xvij. q. iiij. diffini. u. t. ber.

a Aliter alia. canonum. xvij. q. iiij. diffiniuit. constituit. et c. reum ad ecclesiam. et c. metuentes.

b Legum. C. de his qui ad hec confu. l. presenti.

c Extrahendus. et iudeus: dum modo absit simulatio. C. de his qui ad ec. confu. l. i.

d Ad penam. ab omni genere penarum interim sunt securi. xvij. q. iiij. id constituimus.

e Puniendus. pecuniariter dum taxat vel alia satisfactione preter penam corporalem. xvij. q. iiij. reum. et c. id constituimus.

f Latro. vt. xvij. q. iiij. sicut antiquitus lex tamen plures personas excipit: i auten. de man. prin. §. quod si delinquentes colla. iij. et neque. vbi homicide adulteri et raptores virginum extrahuntur ab ecclesia: secundum quod isti de quibus hic dicitur: sed dect. tamen duas personas extrahit: vt hic et canon expresse prestat immunitatem raptoribus virginum vt. xxxvi. q. i. de raptoribus. et sic in casu isto deroga tur illi auten. per ista iura omnibus alijs immunitatem prestat: nisi in casu. l. e. c. vl. publicos enim latrones cuilibet impune occidere licet et sine peccato. xxiij. q. v. cum

re nec communioni reddantur: donec satisfactionem fecerit competentem.

Idem. Licius. iij.

Cum ecclesia dei secundum euangelicam veritatem domus orationis esse debeat: non spelunca latronum aut sanguinis forum: seculares iudices causas vbi de sanguinis effusione[a] et corporali pena agitur: in ecclesijs: vel cimiterijs[a] agitare sub interminatione anathematis[p] prohibemus. Absurdum enim est et crudele ibi iudicium sanguinis exerceri: vbi est tutela[z] refugij constituta.

Idem illustri regi scotie.

Aliter alias. et j. Tuis questionibus respondentes iuxta sacrorum statuta canonum[a] et traditiones legum[b] ciuilium ita ducimus distinguendum: quod fugiens ad ecclesiam aut liber aut seruus existit. Si liber quantumcunque grauia maleficia perpetrauerit: non est violenter ab ecclesia extrahendus[c]: nec inde damnari debet ad mortem vel ad penam[d]: sed rectores ecclesiarum sibi obtinere debent membra et vitam. super hoc tamen quod inique fecit est alias legitime puniendus[e]: et hoc verum est: nisi publicus latro[f] fuerit: vel nocturnus depopulator[g] agrorum: qui dum itinera frequentata vel publicas stratas obsidet: aggressionis insidijs ab ecclesia extrahi potest: impunitate non prestita secundum canonicas[h] sanctiones. Si vero seruus fuerit qui confugerit ad ecclesiam: post

quam de impunitate sua dominus eius clericis iuramentum prestitit ad seruitium domini sui redire compellitur etiam inuitus alioquin a domino potest occupari. Idem in con. generali

Aduersus consules et rectores ciuitatum vel alios qui ecclesias et ecclesiasticos viros tallijs seu collectis et exactionibus alijs aggrauare nituntur volens immunitati ecclesiastice lateranen[i]. concilium prouidere: presumptionem huiusmodi sub anathematis districtione prohibuit transgressores et fautores eorum excommunicationi subiacere precepit: donec satisfactionem impenderit competentem. Verum si quando forte episcopus simul cum clericis tantam necessitatem et vtilitatem prospexerit: vt absque vlla coactione ad reuelandas vtilitates vel necessitates communes: vbi laicorum non suppetunt facultates: subsidia per ecclesias duxerit conferenda: predicti laici humiliter et deuote recipiant cum gratiarum actione propter impudentiam[m] tamen quorundam romanus pontifex prius consulatur cuius interest communibus vtilitatibus prouidere. Quia vero nec sic quorundam malicia contra dei ecclesiam conquieuit adijcimus: vt constitutiones et sine que a talibus vel de ipsorum mandato[n] fuerit promulgate: inanes et irrite habeantur: nullo vnquam tempore[o] valiture. Ceterum quia fraus et dolus alicui patrocinari non debent nullus vario decipiatur errore: vt infra tempus[p] regiminis

g Depopulator. de istis duobus habes. C. quando li. vnicui. l. i. cuius verba hec sunt. et l. ij.

h Canonicas. signatas in prin. decre.

i Compellitur. xvij. q. iiij. metuentes. et c. id constituimus. et C. de his qui ad ecclesiam confu. si seruus.

k Aduersus lateran. concilium. de co. non minus cuius verba hic inferius ponuntur.

l Excomunicationi. scilicet post admonitionem: supra eo. non minus.

m Propter impudentiam. ab hoc loco vsque ad finem additur predicto concilio lateranen.

n Mandato. sic. de procu. consuluit.

o Tempore valiture. Sic ergo patet quod sinalem post excommunicationis lata nulla est. l. de here. excommunicamus. §. credentes. nec etiam conualescere potest: vt hic patet. immo et si detegatur post sententiam: quia aliquis fuerit publice excommunicatus retractatur sententia. de re iudi. ad probandum: quia hec exceptio in qualibet parte litis potest opponi. de excepti. exceptionem. immo nec priuilegia ipsorum valent. iij. q. iij. nullus.

p Infra tempus. Et ista est hic arg. quod iudex post officium depositum conueniri potest: et hoc ideo quia conuenitur de maleficio quod commisit in ipso officio: secus si conueniretur ex contractu: nam administratores ciuitatum et tutores et curatores non conueniuntur post depositum officium ex contractu quem fecerunt nomine ciuitatis vel pupilli. ff. de admi. re. ad ci. pu. curatores. §. l eum. et C. de admi. tu. eum quidam. ff. de ex. c.

illud.§.i.sed ex maleficio conuenitur ӡposito officio.i.q.i.iu bemus ꝛ.i.sequētibus.ad fi.q̄ōnis.ꝛ ē illa lex.C.ad.l.iul.rep. iubemus.tū ꝓcurator negocioꝝ bene cōuenit deposito offi/cio.ff.de procura.procurator q pro euictione.

a Successorē.Et ita delictum predecessoris p̄iudicat suc/cessori:sꝫ h̄ n̄ ē v̄uz:imo ē ppriū dlictū:erḡ ipm n̄ purgat:q: ꝯsētit ꝛ sic icipit eē ppriū dlictū.vn̄ punitur eadē pēa cū ꝑdecessori:si.ӡ.vt li.n̄ cōtes.c.i.i fi. Preterea cū iste generalis successor heres:vn̄ si succedit i vitiū eadeꝫ snīa ligat.ff.de diuer.ꝛ tēp.pscrip.cū heres.ꝛ vitia a maiorib9 ꝯtracta ꝑdurant.C.ӡ acqui.pos.vitia.ff.de acqui.pos.pōponius.§.i.ꝛ facto actoris successio dānatur heredis.i.q.i.cito turpem. tm̄ si iste successor ꝑus cōicauit ei i crimie statiꝫ fuit excōicatus post admonitōem.i.ӡ sē.ex.nup.ꝛ c.si cōcubine. Sꝫ cū ille iudex n̄ excōicat expressõ noie q̄re stati nō transit ad successorē.ӡ.ӡ off.dele qm̄ abbas.ꝛ.ӡ.ӡ of.ordi.pastoralis. Uideo hoc ꝑuenit ex dlicto.vn̄ nō descēdit statiꝫ ad alios.xxiiij.q.iij.si heres.sꝫ datur tēp9 ifra qḋ purget illud vitiū q̄ elapso:nisi h̄ fecerit:ꝑsumitur cōsentire.i.q.i.cōstat. qr erḡ succedit i honore:debꝫ succedere in onere vt dicit in fine.

b Uia paupib9.Su pra de cēsi.ꝓcuratōes.ꝯ i fi.vbi dr̄ ꝙ illud dari dꝫ ecclesie:a qua illud accepit ꝛ h̄ dat paupib9.So.h̄ ignorat q̄ztū glibꝫ ꝯtulit:ꝛ iō iubet dari paupib9:vt dicit io.Sed hec solutio nō est vera:q: sicut restituit sic extorta vltra q̄ȝ debuit:ita pōt eisdē a quibus recipit:tantūdeꝫ dare:ꝛ ita nō ē vex:q: dicit io.ꝙ ignorat quātum quilibet contulisset:q: ide pōt fieri scriptura:ꝛ glibꝫ scit q̄ztum dedit.Un̄ dicas ꝙ illud.c.ꝓcuratōes.loquitur i alio casu.l.cū prelatus visitat ecclām sibi subiectā:si tūc exigit plures ꝓcuratōes q̄ȝ sint dies:qb9 ibi morat:grauiꝰ excedit q̄ȝ i p̄nti casu ꝛ pl9 grauat ecclā:ꝛ dꝫ tunc cōmittere crimē cōcussiōis vnde posset puniri in quadruplum.xviij.di.qm̄ qdē in fi.ꝛ.i q.vij.sancimus.ꝛ.xxiij.q.i.militare.qḋ optie dic h̄:q: tanq̄ȝ calūniator ꝛ cōcussor tales puniri debēt.sed in.c.procuratōes punit illos pena dupli.in casu isto n̄ ita excedit crimē cōcussiōis:quare a nullo exigit vltra q̄ȝ soluat:sꝫ facta coaceruatione plus recipit.Sufficit ḡ istis:vt recipiant qḋ vltra dederūt:ꝛ ille i penā sui tātūdē soluat paupib9:si.i.ӡ iudeis ad li

c Eclesie.celebrant.ex h̄ dr̄ ꝙ si adhuc ibi n̄ sunt (heradā diuia officia celebrata:nōdū gaudeat priuilegio illaꝝ:in quibus celebrantur diuina:q̄re nōduꝫ plene dedicata vi diuinis obsequijs:vn̄ sacrilegiū ibi n̄ diceretur cōmitti:nec dꝫ aspergi propter h̄:q: nullū diuinū officium fuit ibi celebratum:aspgi tn̄ dꝫ si aliquid turpe ibi factū ē anteq̄ȝ ibi celebraretur.

d Adimit.Sic ergo pꝫ ꝙ ecclia n̄ ꝯsecrata eodē gaudet priuilegio quo ꝛ ꝯsecrata rōne diuini officij q̄ ad ꝑuilegium immunitatis:vn̄ si cuius cunq̄ȝ semine vel sanguie fuerit polluta:dꝫ a qua exorcizata lauari ante q̄ȝ celebret in eā.ӡ de cō.ec.vel al.c.vlt.ꝛ ӡ cōse.di.i.ecclā.ꝛ ꝯfugiētes ad ipsā ꝑuilegiū immūitatꝫ ac si ꝯsecrata essꝫ habebūt.ӡ.e.inf alia cum suis cōcor.

e Obsequijs diuinis.qcqd.n.dño ꝯsecrat:sactū scōꝝ erit dño.xij.q.ij.nulli liceat.vn̄ ad vsꝰ ꝓphāos ꝛ ad hūanos redire n̄ dꝫ.ӡ.ӡ re.ꝑmu.mācipia ꝛ.ӡ.ӡ re.do.ad hec

...fusti ineat anathema:quaten9 post illud non sit ad satisfactōnis debitū cōpellēdus:naꝫ ꝛ ipm q satisfacere recusauerit ꝛ successorem ipsius:nisi satisfecerit infra mensem manere decernimus ecclastica censura conclusum:donec satisfecerit competēter:cū succedat in onere qui in bonoꝝ substituit

Idem in eodem.

Quia plerīq̄ȝ prelati:vt procuratōem aut seruitiū aliqḋ ipēdāt legato vl alij plus extorqueant a subditis q̄ȝ soluant:ꝛ in eoꝝ dānis lucra sectantes querunt predaꝫ potius q̄ȝ subsidium in subiectis id decetero fieri prohibemus.quod siquis forte presūpserit:ꝛ sic extorta restituat ꝛ tātūdem cogatur paupib9ᵇ elargiri.superior aūt cui fuerit querela deposita:si negligens fuerit in h9i executiōe statuti canonice subiaceat vltioni.

Grego.iij.astoricen̄.epo.

Ecclesie i qua diuia mysteria celebrantur^c:licꝫ adhuc nō extiterit cōsecrata:nullo iure priuilegiuꝫ immunitatis adimitur^d:q: obseqijs^e diuinis dedicata nullius ē temerarijs ausib9 ꝓphanāda.

Idem toleta.ꝛ cōpostellano archiepiscopis.

Immunitatem ecclasticā:ꝛ.i.Nonulli ipunitatē suoꝝ excessuū ꝑ defensiōeꝫ eccle obtinere sperantes^f:ꝛ homicidia ꝛ mutilatōes mēbroꝝ in ipsis ecclesijs vel eaꝝ cimiterijs cōmittere nō verētur:que nisi per ecclesiam ad quam fugerint crederent se defendi:nullatenus fuerant commissuri:ꝛ infra. Cum in eo in quo delinquit^g:ꝑuiri qs debeat:ꝛ frustra^h legis auxilium inuocat:qui committit i legem:mandamus:quaten9 publice nuncietis tales nō debere gaudere immunitatis ꝑuilegio:quo faciunt se indignosⁱ.

Ne clerici vel monachi secularibus negocijs se immisceant.

Ex concilio maguntino.

f Immunitatē spātes.nemo.n.sb̄ spe venie peccat dꝫ.i.ӡ cle.ex.mi.illud.ꝛ ӡ cōse.di.iiij.quādo qr. q: facilitas venie incentiuū tribuit delinquendi.xxiij q.iiij.est iniusta.ꝛ.ӡ.de vi.ꝛ ho.cle.vt clericorum.

g Deliquit.sic.ӡ ӡ tē.or.lras.ꝛ.ӡ.ӡ iurꝑa pastoral.

h Frustra legis.i.ӡ vsurꝫ q: frustra (cū suis ꝯcordātijs) i.de sē.ex.i audiētia.ff.ӡ mino.auxiliū in fine.

i Quo faciunt se indignos.ꝛ merito:q: n̄ iuf ad supplicādū dꝫ admitti:vbi cōmittere sacrilegium nō expauit.vij.q.iiij.frater ꝛ coeps.ꝛ.c.se.vn̄ hoc suprā fuit.idē dicit lex:quō illis q in eccla scelus studuerunt perpetrare:ꝑmittim9 aliqḋ auxiliū ex terminis ecclasticis inuenire in auc.vt li.ma.ꝛ auie.§.q: vero.colla.viij.ꝛ est hoc ꝯ.h.q dixit sup illo.c.frat ꝛ coeps.ꝙ ꝛ isti dbēt hēre īmūitatꝫ priuilegiū:si ꝯfugerint ad ecclam.ꝛ nisi satisfecerint nō admittunt:postea ad supplicādū:h̄ ē ēt orādū i eccla:ꝛ ꝑ eo est.ӡ.e.inter alia.vbi tm̄ due persone excipiunt.xvij.q.iiij.sicut antiquitus.vbi canon tm̄ publicū latronem excepit:ꝛ ita h̄ ꝯdicit pdictis iurib9 ꝑrimis ꝛ hug.dicas ꝙ nō ꝯdicūt:q: illa ӡcre.iter.ꝛ oia illa iura q̄ illḋ dicūt:itelligūt:qn̄ ꝯfugiētes ad ecclīā n̄ deliquerūt i eccla vel cimiterijs sed alibi.vn̄ ecclesia

pestat eis tunc immunitatē. Et hugo male dixit q̄ isti nō habebāt immunitatē ab ecclesia: q̄ reddiderūt se indignos eius p̄sidio: ꝛ si fuerint stulti in culpa: sint sapiētes i pe/na. xxxvij. di. q̄ ea. Sȝ quare publicus latro ꝛ depopulator potius extrahūtur ab eccl̄a q̄ȝ alius malefactor: qui forte deterior ē: q̄ plurimū iterest illos puniri q̄ȝ alios malefactores cū plib⁹ extitia cogitēt q̄ȝ alij xxiij. q. iiij. c. l. nisi a.

a Ulta. pauca. m vt eorū exēplo oīa silla caueātur. ꝛ exēpli eē pauca sūt expri/mēda. xxv. di. c. criminis appellatio. xxiij. q. v. de liguri b⁹. ff. ad. l. acq. ita vulneratus. §. vlti. sic q̄d vni d̄r oib⁹ itelligit eē dictum. x. di. miramur. ꝛ ↄ pe. di. nūc autem.

b ¶ Appetit. xxxij. q. iiij. origo.

c ¶ Munera. xiiij. q. iiij. clerici. ꝛ. c. q cū ꝛ. xi. q. iij. nō l3. ꝛ. xviij. di. qm̄ qd̄e.

d ¶ Dar. xiiij. q. v. ↄ sane.

e ¶ Cōducere. ad peccandū q̄d ā l3. xxij. q. iiij. si ad peccādū. p secl̄ari q̄stu p̄hibito clicis: q̄ nec p se nec p aliū l3. lxxxviij. di. negociatorē. ꝛ. c. fornicari.

f ¶ Lites. xi. q. i. te q̄dē ꝛ q̄ crib⁹ mā3 creat noscūt. C. de ind. pperādā. i p:i.

g ¶ Ritas. lxvi. di. i. ꝛ in alijs p totum

Ulta sūt negocia secularia: de quibus pauca [a] perstringamus: ad que pertinet omnis carnalis concupi/scentia. Quicq̄d pl⁹ iusto appetit [b] homo turpe lucrū ē: munera [c] iniusta accipē vl̄ ēt dar̄ [d] pro aliquo seculari questu p̄cio aliquē conducē [e] cōtētōes vel lites [f] vl̄ rixas [g] amare i placitis secularib⁹ [h]: disputare excepta defensione orphanorū [i] aut viduarū: conductores [k] secularium rerum aut procuratores [l] eē: turpis verbis vl̄ factis eē ioculatorē [m] vel iocū secularem diligere: aleas [n] amare ornamentū [o] inconueniēs ppositio suo q̄rere: in delitijs [p] viuere velle gulam ꝛ ebrietatem sequi pondera [q] iniusta vel mensuras habere: negociū iniustū exercere: nec tñ iustū negociū ē contradicendū ppter necessitates diuersas: q̄ legim⁹ sanctos apostolos [r] negociatos fuisse: ꝛ i regl̄a beati bn̄dicti p̄cipit p uideri: per quorū man⁹ negocia monasterij procurent. Canes [s] ꝛ aues seq̄ ad venandū ꝛ omnib⁹ q̄buslib3 cāis superfluis iteresse: ecce ꝛ alia ꝛ his similia ministris dn̄i: necnon ꝛ monachis omnino contradicim⁹ de q̄b⁹ ait apostolus: nemo [t] militans deo implicat se negocijs secularib⁹. Eugeni⁹ papa luceñ. episcopo.

Sacerdotibus ꝛ clericis [u] tuis denuncies publice: ne ministri laicorū fiant: nec i reb⁹ eorū pcuratores [v] existāt quod si postmodū facē p̄sūpserint: ꝛ occasione ipsi⁹ administrationis ppter pecuniariā cām dep̄hendant i fraude: indignū ē eis ab ecclesia subuē niri [x] p quos constat in eccl̄ia scandalum gn̄ari. Alex. iij. in conci. turoñ.

Non magno tp̄e antiqui hostis inuidia: ꝛ infra. Inde nimirū ē q̄ in āgelū lucis se more solito transfigurās sb obtētū [y] languētium fratrum consulēdi corporib⁹ ꝛ ecclesiastica negocia fideli⁹ ptractandi reglares quosdā ad lēgēdas legēs ꝛ confectiones physicales ponderādas ꝺclaustris suis educit. Uñ ne occasiō ē scientie spūales viri mūdanis rūrsus actōib⁹ iuoluant: statuim⁹ vt nulli oīo post votū religiōis post factā ꝛ in aliquo loco religioso professionē ad physicam legesve mundanas legēdas permittantur exire. Si vero exierit: ꝛ ad claustrū suū

s ¶ Canes. j. de cle. ve. c. i. ꝛ. ij. ꝛ. lxxxvi. di. qui venatoribus. ꝛ c. esau. ꝛ. c. cū putatis.

t ¶ Nemo militans. xxxi. q. iij. c. ij. ꝛ. iij. ꝛ. j. eo. sed nec.

u ¶ Sacerdotibus. pcuratores. sic. ↄ. c. preci. sacris enim deb sacerdotes vacare ꝛ assidue. xxxi. di. sacerdotibus. ꝛ. ff. de arbi. non distinguemus. §. i. j.

x ¶ Ab ecclesia subueniri q̄ se fecerūt indignos veniendo ↄ ipsius p̄hibitionem administrationē secularē recipiēdo: ꝛ frustra legis iplorat auxiliū q cōmittit in legē: sic. ↄ. ti. pri. c. vl. Et ex hac lr̄a sumūt q̄dam ar. q̄ laic⁹ auctoritate huius canonis possit clericū occasione administrationis capere: cessante p̄uilegio clericali: quod ē falsū: ꝛ q̄ p̄hibiti sūt laici clericos auocare a diuinis officijs. xxi. q. iij. cyprian⁹. ꝛ. lxxxviij. di. c. vlti. vnde si ↄfecerint: nō debēt ex delicto pprio cōmodum reportare. ar. xvi. q. i. legi ꝛ. ff. de dolo. iter vi. ꝛ vr. l. iij. §. i. ꝛ. ff. de re iu. non fraudātur. §. nemo. ff. de fur. itaq̄ fullo. §. si nēo. ꝛ vnde sūt puniendi p̄uilegium habere nō debēt xxi. ij. q. i. didicimus. Intelligo ergo q̄ tali clerico nō subuenitur ab ecclesia postq̄ȝ legitime admonitus ē: vt hic dicit. i prin. cū pro hoc delicto cōmōit⁹ tertio ab ecclesia sit alienus si nō desistat ar. j. de sen. ex. i audientiā. Uel verius nō d3 ei subueniri i fraude cōmissa in administratiōe nec pecunia nec alio auxilio cum als ecclesia teneatur clericos defendere ab oppressionibus laicorum.

h ¶ Secularibus. ↄ. de postu. clerici.

i ¶ Orphanorum. lxxxvij. di. c. i. ꝛ in alijs pluribus. c.

k ¶ Conductores. si tñ ↄductori succedūt bñ possūt i cōductione remanere. ff. de procu. l. decurio. argumentū.

l ¶ Procuratores. in negocijs secularibus. s̄ pro ecclesiasticis possunt: in auc̄. de san. epi. §. aliū. col. ix. ꝛ. xxi. q iij. credo. ꝛ. c. cyprianus. ꝛ. j. c. proximo.

m ¶ Joculatorem. xlvi. di. clericum scurrilē.

n ¶ Aleas. xxxv. di. c. i. ꝛ vi. ꝛ in auc̄. de san. epi. §. interdicimus. col. ix. ꝛ. ↄ. de vi. ꝛ ho. cle. clerici.

o ¶ Ornamētū icōuēiēs. xxi. q. iiij. c. i. ꝛ. ij. ꝛ. ↄ. de vi. ꝛ ho. cle. clerici

p ¶ In delitijs. xxxvi. di. ecclesie princeps.

q ¶ Pondera. supra de em. ꝛ ven. vt mensure.

r ¶ Apostolos. paulum. i. xx. q. i. c. i. in fi.

y Non magno obtentu. Argu. q̄ pretextu sive compensatione boni malum non est faciendum. i. q. i. non est putāda. xiiij. q. v. forte. ꝛ. xxvj. questione. ij. si tu abstines. ꝛ. infra ↄ vsur. super eo. xxxij. questione. iiij. sicut sanctius. xxij. questiōe ij. primum ne quis arbitretur. ar. contra. xi. q. iij. q̄ predecessor xxxiij. questi. v. tunc saluabitur. supra de iureiu. peruenit. So. multiplex est recompensatio. Quandoq̄ enim recompensat minus malum vt maius euitetur: ꝛ hec compensatio penitus inhibetur. xiiij. di. quod ait: nisi forte in vna ꝛ eadem persona xiij. di. c. i. ꝛ. ij. ꝛ. xxxiij. q. ij. si quod verius. Quandoq̄ malum compensatur propter sequelam alicuius boni: vt cum quis cōmittit furtum vel rapinam: vt pascat pauperes: vel subtrahit debitum vxori cā ↄtinentie: vel facit ↄ votū vel ↄ m̄rimoniū

vt aliqua efficiatur christiana:ergo talis cōpensatio prohibetur:vt in primis precedentibus.xxx.q.i.nosse.et xxxiij.q.v.si dicat et xxxiij.q.iij.sic enim sūt. quandoque compensatur dānū corporale pro bonū spūale. et hec cōpensatio prohibetur.xv.di.si euāgelica. quandoque cōpensatur dānū corporale pro bonū corporale:vt cū scia amittit florē virginitatis:vt ei recōpensetur i fructu sobolis hic non reprobatur sed laudatur:vt.xxxii.q.v.tūc saluabitur. quandoque relaxatio iuris ecclesiastici recōpensatur pro acquisitōs aliquorum.et hic sit admittitur.xviij.q.iiij.ipa pietas.et.sic sequūt dōatiste.quandoque illicita cōmunio alicuius recōpensatur pro acquisitēs prius.q.i.multi.xi.q.iij.ante cessor quod pdecessor vel pt dici q pmū verum est sic ex pōit:sed cōpensatōe boni malū nō ē faciēdū.i.illud quod ē de genē mali:quod alīter eēt malū:nisi canōis auctē excusaretur vt p hec.

a ¶ Infra duorum verba ista hēbis.j.e.c.vlt.vbi de hoc

b ¶ Misericor dia.nō. q abbates vel epi cū talib disp̄sat nō p̄t.ar.s.j de sen.ex.cū illorū.i si. hoc ad terrorē aliorū et cautelā statutū fuit:vel q ad dignitates hoc intelligitur.b.

c ¶ Sed nec.vilarum.xvi.q.i.de p̄ntiū.xxi.q.ij.c.i.ij.et.iij.et.s.e.c.i.ij.et iij.cū ercordāns ibi positi.

d ¶ Nemo.s.e.c.i.et.xxi.q.iij.c.i.ij.et.iij.

e ¶ Districtius.ar.q dignitas psōe aggrauat peccatū.xxxij.q.v.q viderit.s.de iureiu.cū qdā.vbi de h.et.xl.di.hō xpianus.et xxv.q.i.nulli fane.

f ¶ Clericis toletano. xxiij.q.vi.his qbus j.e.sniaz.j.de rap.i archiepatu.et.xxiij.q.iij.illud

infra duorū mensiū spaciū nō redierit:sicut excōicati ab oībus euitētur:et si nulla cā si pfocinū p̄stare voluerit:audiantur. Reuersi aūt i choro caplo mēsa et ceteris vltimi fratrum existant:et nisi forte ex misericordia sedis ap.toti spē pmotōnis amittāt. Idē i ɔcilio lateranē.

Sed nec pcuratōes villarū aut iurisditōes ēt seculares sub aliqbus principibus et secularibus viris:vt iusticiarii eorū fiat clericorū quisq̄ exercere p̄sumat. Siquis aūt aduersus hec venire tētauerit qz cōtra doctrinā apli dicentis nemo militans deo iplicet se secularibus negocijs:seculariter agit:ab ecclesiastico fiat ministerio alienus pro eo q officio clericali neglecto fluctibus seculi:vt ptātibus placeat se iniungit. Districtius aūt decernimus puniendū si religiosorum quisq̄ aliquid predictorū ausus fuerit attentare.

Idem cantuarien.archiepo.

Clericis in sacris ordinibus cōstitutis ex cōcilio toletano iudiciū sāguinis agitare nō lz. Unde phibemus ne aut p se trūcatōes mēbrorū faciant:aut indicent inferēdas

quod siquis tale quid fecerit honore priuetur et loco. Iubemus etiam sub interminatiōe anathematis:ne qs sacerdos officium habeat vicecomitis aut prepositi secularis. Si quis autem contra hoc venire presumpserit et commonitus emendare noluerit excōicatōni subiaceat. Idē lōdon.epo

Secūdū instituta pdecessorum nrorum sub interminatōe anathematis phibemus:ne mōachi vel clerici cā lucri negociētur et ne monachi a clericis vel laicis suo noie firmas hēant neqz laici eccliās ad firmas teneāt. Idē eidē

Relatū ē q monachi de h.seculariter viuūt:et alios exēplo suo corrūpūt. Ideo q mādam:quatenus eos ad obseruantiā regule ap.re.cōpellas.vel si tibi restiterit ausu temerario:eis eiectis frēs alterius ordinis si nō pōt p̄scriptū monasteriū i suo ordine reformari:in illud inducas:vt labores impiorum iusti edant et illi tandē rubore perfusi ad sui ordinis obseruantiā reuertantur. Inno.iij.estul.epo.

Sicut te accepimus referēte:et īfra.§.t.mādam

k ¶ Cōm cā lucri. Sz cā necessitatis p̄t.s.e.c.i.ad fi.

l ¶ Firmas.qz susceptionē hz cupiditatis:et quasi negociatio ē:ar.s.e.c.i.hoc itellige in noie:vt hic dicit:sed noie monasterij cā necessitatis licitū ē.s.e.c.i.in fi.

m ¶ Neqz laici.nullā dispositionē de rebus ecclesiasticis laici habere debēt s.de eta.et qua.ex rōe.qbus obseqūe di manus necessitas nō auctas ipandi.xvi.q.vij.nō placuit.et.c.se.et.s.de cō.ecclia.vbi de hoc.s.de re.ec.nō alie.c.fi.

n ¶ Relatū.remota.marie:qz idē ēt si nō appōatur:qz i huiusmōi cōrectōib nō admittitur appellatio.s.de ap.reprehensibilis.et.c.cū speciali.i fi.et.c.ad nostraz.

o ¶ Eis eiectis in penā illorū.cpe.n.illō auctē sua facere posset:ar.xvi.q.vi de lapsis.xviij.q.ij.abbates.sed si nō delinquūt:eos expellere nō pōt.xvi q.vi.luētū.lvi.di.satis puersū.nec ēt artiorē regulā pōt eis iponere:ar.xxxij.q.i.itegritas.s.de ec.edi.ad aud.etiā ij.itē dī hic q vniuersitas delinquē pōt:ar.xxv.q.ij.ita nos.et.vij.q.i.sicut vir.et.ff.quod me.cā metū.§.animaduertendum.

p ¶ Inducas. sed qualiter ibi erunt refert qualiter introducantur.et qr illi expulsi sint:an in ppetuum an ad tps:donec illi corrigantur et reuertantur:ar.j.de diuor.gaudemus.C.de pe.l.seruus.et.lxxxi.di.dictum.et hic i fi.dicitur.

g ¶ Iudicēt. p se quidē iudicare nō dz platus aut clericus gerū qz q hz iurisdictionē vel ipse n. et iserre vel cōsiliū dat aut sniaz dictare:nec ēt interesse.j.e.sniam.qz efficeretur irregularis et deponetur.s.de exces.prela.ex līis.et hic. Debet ergo platus hūc iurisdictionē tpalem cōmittere generaliter alicui laico:vt faciat de oibus malefactoribus vindictā:iuxta illud:homicidas et maleficos nō patiaris viuere.xxiij.q.v.rex dz.si homicidium q malos homicidas.qm multa licēt in genere:q nō licēt i spē s.de offi.ordi.si sacerdos.viij.q.i.qd aūt.de con.di.ij.nō phibeat.si ex mandato generali aliquos iterficiat:non iputaretur ei.xxiij.q.v.de occidendis.ar.et.q.viij.hortatu.ei tiere. Sz qd si ad eū appellaretur:qui delegauit.iterū delegz aliū:qz p se hoc facere non dz:vt hic dicit:et.xxiij.q.vi.his a qbus.j.eo.sniam.

h ¶ Prepositi seculariz.s.eo.c.priori.et.s.de vi.et ho.cle.clerici

¶ Excōicationi.et sic vz q sic canon late snie.s.ti.pr.nō minus.

q ¶ Impiorum.xxiij.q.vij.quicunqz.et.c.se.

r ¶ Sicut.quatenus clericis in sacris. Sz quare phibētur isti exercere officiū tabellionatus:cū nō abstineant a seuis scripturis siue snijs. Dicas q isti passim vtebant officio illo in oibus cāis in quocūqz foro:vt habetur in integra:vel verior est illa rō:officiū aliud extraneum ē ab officio clericorum:saltē in ordine sacro.xx.q.iij.ecs:qz genus negociatōis ē etiā abstinēdo a crialibus marie si:cōpetentia bñficia hāt:ar.s.de postu.c.i. Sed nūquid in cā ecclesiastica siue spūali coraz ecclesiastico iudice possunt esse tabelliones.vz q non:quia simpli

cter pҏibent.vñ generalr itelligēdū ē:ar.xix.di.ſi rōa/ nor.c.J.ō pul.qr circa.ff.ō bui.vr.pdi.ſi huius.ar.Ʒ.ſ. ꝯ pbs.qm.xxvq.q.ij.multorum.

t Sententiā ſanguinis.epi nō pñt ſnias ſanguis ferr J.ō excel.pla.ex lris.ꝛ.ſ.e.clericis.vbi ō ħ.nec da re ꝯſiliū nec iter/ eſſe nec dictaſ nec ſcribē ſnias.vt bic dic.ꝛ.xxiq.q.iiij.il lud.ſ3 alijs dbent vices ſuas ꝯmittē vt dictū ē.ſ.e.cle/ ricis.ꝛ arg.pdicti decreti illō.ꝛ.q.q.v ij.ſicut.l3 ſ3 leges nō poſſūt delegare: niſi cū iudex neceſ ſariā bēat cām pſi cīedi.ff.ō of.ci⁹ cuimā.ē iu.l.i.ſed ſi itereſt tñ.nū qd pꝫ ħ efficiāſ irregu laris:vt ppter ħ ꝯ/ penaſ.nō vr ꝙ de beat deponi:ſ3 alſs ꝺ3 puniri:qꝛ iter/ ſuit ꝯ pceptū bui⁹ canonis.

t Pꝛincipū.ſ.co. clicis.ꝛ.c.ſ3 nec.

u Aduſtionē.ex hoc vr ꝙ eccliã pe nā aduſtiōis infli gere nō ꝺ3:ꝛ ſic eſt ꝯ illud.l ō fal.ad audiēciā.vbi dicit ꝙ nota cū ferro cā dēti iponiſ in fron te:ſ3 illud itelligit ita ꝙ ad effuſionē ſāguis nō ꝓcedat.

x Super ſpecu/ la.phyſicaʒ C.ō epiſ.ꝛ cle.repe tita.ꝛ.l.parabolaʒ.

y Preſenſū.a pre ſcie huiuſmōi cō/ ſtitutōis ſiue pu/ blicatōis.ꝯnume/ randum ꝛ niſi de ſtiterint ipo iure ſententiam excōicatōis incurrūt:vt i fra ſequiſ.verba.iſta.q̃ bic ponunſ vſq3 ibi:verum:quia ſunt ſuꝑ c.ñ.cōci.ſ.e.non magno.

a Audianſ.tanq̃3 ipo iure excōicati.alſ ēt monachi ꝛ canonici regulares ab aduocatōe repellunſ.ſ.de po/ ſtu.c.ij.ꝛ.xvi.q.i.alia ē.placuit.monachi ō pñtiuʒ.ꝛ.xv. q.ij.c.i.in ſi.niſi.ꝑ vtilitate eccliē ſue abbate.nibilomin⁹ iperante:vt i pdicto.c.monachi.

b Amittāt.dic vt.ſ.e.c.non magno.

c Facto.ſic ipo facto negam⁹ dcū.xxij.q.v.c.cauete. et ipo facto amittit ꝗs pꝛiuilegium ſuū.ſic.ſ.de vi.ꝛ bo.cle. c.vi.vbi plures concoꝛ.

d Pꝛedictis penis.ſ.q ꝯmoueri non pñt ſine diſpēſa/ tōe aplice ſedis ꝛ alijs ſuperius poſitis.

ꝗtenus clericis i ſacris^t oꝛdi/ nib⁹ ꝯſtitutis tabellionat⁹ offi cium ꝑ bñficioꝝ ſubtractōem ap.poſtpo.iterdicas.

Idem in cōci.generali.

Sententiā ſanguinis^t nul lus clericus dictet aut ꝓ ferat:ſed nec ſanguinis vindi ctam exerceat:aut vbi exerce atur iterſit.Siqs āt huiuſmōi occaſione ſtatuti eccliẏs vl̓ ec cleſiaſticis ꝑſonis aliqḋ ꝑſum pſerit inferre diſpēdiū:ꝑ cēſu rā ec.ꝯpeſcaſ:nec quiſꝗ cleri cus litteras dictet aut ſcribat: ꝓ vindicta ſanguinis deſtinā das.vñ in curijs pꝛincipum^t bec ſolicitudo nō clericis ſed laicis ꝯmittaſ.Nullus quoq3 clericus ruptarijs vl̓ baliſta/ rijs aut huiuſmōi viris ſāgui nū ꝓponaſ nec vllā chirurgie artē ſubdiacon⁹ diacon⁹ vl̓ ſa cerdos exerceat.q̄ aduſtionē^u vel iciſionē iducit:nec quiſꝗ purgatōi aque feruētis vl̓ fri gide ſeu ferri cādētis ritū cu/ iuſ.ꝺ3 bñdictōis aut ꝯſecratō nis ipēdat ſaluis nibilominuſ ꝓhibitōnib⁹ de monomachis ſiue duellſ antea ꝓmulgatis.

Hono.iij.

Super ſpecula:^x ꝛ ifra. Con tra religioſas ꝑſonas de clauſtris exeuntes ad audien dū leges vel phyſicā^y.a.pde/ ceſſoꝛ nr̄ oli ſtatuit i ꝯci.turo/ neñ.vt niſi ifra duoꝝ menſiū^z ſpaciū ad clauſtrū redierit: ſi cut excōicati ab oīb⁹ euitēſ:et i nulla cā ſi pꝛocinīū pſtaſ vo luerit:audianſ^a.reuerſi aūt in choꝛo mēſa caplō ꝛ ceteris vl timi fratrū exiſtāt: ꝛ niſi forte ex miſcōꝛdia ſe.ap.toti⁹ ſpeʒ ꝓmotōis amittāt^b.Uerꝝ qꝛ ñ nulli ex talib⁹:ꝓpter quorū/ dā opiniōes diuerſas excuſa/ tōis aliqḋ aſſumebāt:nos vo/ lētes:vt decetero ipō facto^c ſen tētiā excōicatōis icurrant di/ ſtricte pcipim⁹ ꝛ mādam⁹:q̄/ tenus tā a dioceſanis ꝛ caplis ipoꝝ ꝙ a ceteris epis i quorū dioceſib⁹ h⁹i ſtudēt tales ex/ cōicati ꝛ pdictis^d penis obno/ xij publice nūcienſ. At vero theologie ſtudiū cupim⁹ āpli/ ari:vt dilatato ſui tētoij loco funiclōſ ſuoſ faciat lōgiōeſ vt ſit fides catholica circūcincta muro inexpugnabili bellato/ rū^e:qb⁹ reſiſtē valeat aſcendē tibus ex aduerſo:ad ārdiaco nos decanos plebanos pꝑoſi tos cātores ꝛ alios clicos pſo/ natus habētes:necnō pſbiteꝝ ros^f niſi ab his^g infra ſpaciū^h ꝓ ſcriptū deſtiterit hoc extendi^i volumus ꝛ mandamus ꝛ ap/ pellatione poſtpoſita firmiter obſeruare.

e Bellatoꝝ.i.pdicatoꝝ.q poſſūt hereticis reſiſtere auctori/ tate diuine ſcripture:q ꝯ nos ſurgunt:ꝛ ex aduerſo ipugnant nos quos plati eccleſiaꝝ de ſua dioceſi expellere tenenſ: i tñ ꝙ ſi negligentes extiterit:ab adminiſtratione remoueantur. J.de here.excommunicamus in fi.

f Preſbyteros.ad oēs pdictas ꝑſonas pēa iſta extendiſ ēt ſi huiuſmodi ꝑſonatus curam aiarū nō habeant:qꝛ idē iudici um eſt de ꝑſonatib⁹ curā aiarum non habentib⁹ ſicuti de bñficijs curam aiarum habentib⁹ anne xā.ſ.de elec.dudū.ꝛ ꝙ habentes curaʒ aiaꝝ te/ nenſ:pꝫ qꝛ qui ad curā aiaꝝ eligiſ:ꝺ3 ꝑmo ꝓmo ueri ad oꝛdinem ſacer/ dotij:alſ ſit ea ipo iure ꝓ uatus.ſ.de pben.extir/ pande.§.q vō.ꝛ in ꝓpꝛia ꝑſona deſeruire niſi in duobus caſibus: vt ibi dicitur:ꝛ idem iudiciuʒ de ꝑſonatibus ꝛ de ha/ bētibus curam aiarum eſt bñdum:vt in pdicta decre.dudum.ꝛ.ſ.de ꝓ ben.de multa.maioꝝ.n. rō eſt de bñtibus curaʒ aiaꝝ q̄3 de ꝑſonatib⁹ nō bñtibus curā aiaꝝ. Cre do ꝙ nullus archidia/ con⁹ decanus plebanuſ ꝑpoſit⁹ cātoꝛ:ꝛ nulli qui bñt ꝑſonatus ꝛ qui ha/ bēt curam aiaꝝ:poſſint audire leges vl̓ phyſicā pter penam iſtius cōſti/ tutōis nulla facta diſtin ctōne:ex quo tales ſunt niſi aliā iterꝑtatōeʒ ſup ħ viderē:qꝛ papa nullā adhibuit iterꝑtatōeʒ: ꝯ nec nos adhibē debemuſ ij.q.v.conſuluiſti.ꝛ.ſ.ō trāſla.inter coꝛpoꝛalia. ſufficit.n.ꝙ ita ſcriptum eē:vt.vi.q.iij.ſcriptum ē in lege.ꝛ.ff.qui ꝛ a quibus ma.li.l.pſperit.

g Ab his.ſ.legibus vel phyſica de qbus ꝓmiſſum ē.ſ.ber.

h Spaciū pſcriptū.duoꝝ menſiū ꝯnumerādoꝝ a tpe publi/ catōis hui⁹ ꝯſtitutōis:qꝛ ante publicatōem nemo tenet.ſ.de ꝯſti.c.ij.ex quo.n ꝯſtitutio publice ꝓmulgata ē ꝛ publicata:q libet teneſ ad eius obſeruātiā poſt duos mēſes:in auc.vt fac. no.ꝯſti.circa ꝑn.colla.v.ꝛ.xvi.di.qō dicit.ſ.ō poſtu.c.i.ſed an te nō:ar.xxxij.q.iiij.dixit.ſara.lxxxij.di.ꝓpoſuiſti:ſ3 cū iſta cō ſtitutio ſit iā diu publicata:nullus ꝺ3 excuſatōem. S3 nūqd epi pñt tales abſoluē.credo ꝙ ſic:qꝛ cōditoꝛ hui⁹ ꝯſtitutionis nō retinuit ſibi abſolutōeʒ:ꝛ iō alijs relicta vr:vt.J.ō ſen.ex. nup.J.ō fal.dura.ꝛ ō pbē.de multa in fi.

i Extēdi.ſ.pmiſſas pēas ō qbus ꝑfacta ē mētio.ſ.qꝛ ſint i excōicati ꝛ i nulla cā pꝛocinīū pſtātes audianſ:ꝛ ita videtur:

q isti spem ꝓmotõis amittũt:nisi cũ eis p sedem aplicam fuerit dispensatũ:sicut dr.ṡ.d monachis:qr hoc ꝓnomẽ h õdit oẽs penas supradictas. Sed hoc nõ credo:q isti ꝓpter h sine dispensatõe dñi pape ꝓmoueri ñ possint:ꝛ q dicit hoc extẽd i ꝛc̃.respicit tñ qd dixit.ṡ.exc õicati.ꝛ q i nulla cã eoꝝ patrociniũ admittaꝭ: qr si hoc voluisset:hoc dixisset de istis qd dixit de illis.ar.ṡ.de transla.inter corporalia.ṡ.d deci.ad audientiã.ꝛ pene nõ sũt ampliãde siue odia:ſʒ potius restringẽde.d pe.dis.i.pene.ff.de li.ꝛ posthu.cũ quidã.ff.de here.isti.l.i.§.vlti.ꝛ illa clausula nisi forte ex mĩsicordia ꝛc̃.respicit tũc ꝓcedẽtia.ꝛ nõ ſbſequẽtia:ar.ṡ.de ap.ingſtioem:tutꝰ ẽ dicere q icurrat oẽs pẽas ꝓdictas cũ lr̃a hoc exꝓsse dicat:dũ dicit hoc extendi ꝛc̃.ꝛ.ṡ.dũ dicit:ꝓdicꝭ penis obnoxij.b.

a ℭ francia lege.i. consuetudie.

b ℭ Legibꝰ i.ꝯsuetudinibus.

c ℭ Francoꝝ.quaʒ putabat eẽ de ſbſtãtia matrimonij:ar.xxx.q.v.aliter vbi videꝭ q mr̃imoniuʒ omissis solẽnitatibꝰ non valeat:ſʒ nõ est verũ:qa illa q̃ dicunꝭ i.c.aliꝭ potius ad solẽnitates referunꝭ:q̃ tñ ſuande sũt: ſʒ quãuis nõ seruent tenet mr̃imoniũ:qr solus ꝯsẽsus facit mr̃imonium.xxvij.q.ij.sufficiat.

Liber quartus. De sponsalibus ꝛ matrimonijs.

Ex concilio triburiensi.

E francia q̃dam nobilem mulierem de saxonia legeᵃ saxonum duxit in vxorem. veruʒ qr non hisdem vtuntur legibusᵇ saxones ꝛ francigene cãtus est:q eaʒ nõ s.ua.ĩnõ francoꝝᶜ lege despõsauerat: dimisſaqʒᵈ illa aliam superduxit:diffiniuit super hoc sancta synodus:vt ille transgressor euangeliceᵉ legis subijciatur penitentie:ꝛ a secunda coniuge separetur ꝛ ad priorem redire cogatur. Inno.iij.exonień. episcopo.

Preterea hi qui de matrimonio contrahendo pure ꝛ sine omni conditioneᶠ fidẽ dederũt:ꝯmonendi sunt ꝛ modis oĩbus ĩducendiᵍ: vt ꝓstitã fidem obseruẽt. Si autẽ se ad ĩuicem admittere noluerintʰ:ne forte deteriusⁱ ĩde cõtingat:vt taleʒ.s.ducat: quam odioᵏ hʒ:videꝭ q ad istar eoꝝ q societatemˡ ĩterpositõeᵐ fidei contrahunt ꝛ postea eãdẽ sibi remittũt hoc possit ĩ patiẽtia tolerariⁿ.

Eugenius papa.

Juuenis qui puellã nondum septennem duxit:q̃uis etas repugnaret:ex humana tamen fragilitate forsã temptauit:quod complere non potuit. Quia igitur in his que dubiaᵒ sunt: quod certius estimamus: tenere debemus: tũ propter honestatem ecclesie: quia ipa coniunx ĩpius fuisse dicitur:tum ꝓpter predictam dubitationem:mãdamꝰ:quatenꝰ ꝯsobrina ipiꝰ puelle quã

d ℭ Dimissaqʒ.qd facere nõ debuit auctoritate sua.xxxiij.q.ij.seculares.ꝛ.xxxv.q.vi.multorum.ẽt si ĩpedimentum manifestum subesset.j.de diuoꝛ.porro.

e ℭ Euãgelice legis.q̃ dr:nullus dimittat vxorẽ suaʒ excepta cã fornicatõis.xxxij.q.i.dixit dñs.j.e.ex parte.

f Preterea.sine ꝯditõe.p hoc vr q solui nõ possit:qr q̃ sine ꝯditõe ꝯmittunꭍ sine ꝯditiõe soluunꭍ.xxxij.q.vi.c.vlt.et xxij.q.iiij.inter cetera.

g ℭ Inducẽdi.ꝛ ẽt ꝯpellẽdi si iurassent.j.e.ex lr̃is ꝓp periculuʒ iuramẽti:ar.ꝯ.j.e.requisiuit.ſʒ illud soluiꭍ ibi.ſʒ ꝯ vr.j.e.c.vlt.

h ℭ Noluerint.i.absolute restiterint.

i ℭ Deterius.s.adulteriũ cũ secũda:vel q eã forte ĩterficeret.

k ℭ Odio.qr qd qs nõ diligit:facile ꝯtẽnit.xx.q.iij.ꝓsens clericus.ꝛ.xxxi.q.ij.§.i.h.

l ℭ Societatẽ.ff.p socio.l.vez.§.vl.ꝛ.l.actõe.§.diximus.

m ℭ Jterposi tõe fidei.siue p iuramentũ ẽt:qr equipollent.ẽ.d si dẽtinꭍ.ꝓuenit.ꝛ.xxij.q.v.iuramenti.

n ℭ Tolerari.Hoc io dicit:qr ex quo nõ ẽ ꝓcessũ ad mr̃imoniũ ꝯtria voluntate accedente:possunt se inuiceʒ absoluere:vt vꝭ qr omnis res per quascunqʒ cãs nascitur ꝛc̃.j.de reg. iuris omnis res.ꝛ.ff.de reg.iur.nihil tam naturale.qr in tali cãu fide pꝛestita sine iuramento ſbintelligenda ẽ cõditio.s.si in eadem volũtate ꝓmanserint:ar.ṡ.de iureiuran.quẽadmodum.ꝛ.xxij.q.ij.nequis arbitreꭍ. Hec fuit opi.t.dicẽtis q hec decre.ꝯtiebat ius cõe.H.dicebat ꝛ bñ q loquiꭍ d cõpatiua ꝓmissione.vt.j.q cle.vel vo.c.veniẽs.qd ꝛ mihi vꝭ:ꝛ loquiꭍ dispẽsatiue ꝛ hoc aptẽ dicant ista verba: hoc possit in patiẽtia tolerari.ne deterius inde cõtingat.nam multa p patientiã toleramꝰ ꝛc̃.ṡ.de ꝓben.cum iam dudum.alꝭ d iure mero debent ꝯpelli:vt fidem siue iuramentũ seruarent.de hoc dicꭍ.j.e.ex lr̃is.ij.h.

o Juuenis.dubia. Sic ꝓ pʒ q in dubijs sẽper certius ẽ tenẽdum de pe.di.vij.c.ij.§.iteʒ si.vbi dicꭍ:tene certum et dimitte ĩcertũ.ꝛ.j.de homi.ad audientiaʒ.ꝛ.xiiij.di.sicut.ꝛ in re dubia certa non põt ferri sñia.xi.q.iij.graue.ꝛ.xxxiij.di.habuisse.ꝛ.xxij.q.vi.§.vl.ꝛ insti.de re.di.§.illud.quesitum.insti.de ac.§.curare. Quãqʒ tamen cũ obscura sũt iura partium:certa ferꭍ sententia.ṡ.de fide istru.inter dilectos i fi.sed non dicꭍ dubia res ibi:qr actoꝛ non ꝓbauit clare:ꝛ ita p possessore iudicari dʒ. Sed quare dicit ĩ his que dubia sunt:qr si ex toto ante septẽniũ ducta fuit:ꝛ post septem ãnos nõ cõsensit vel ante recessit:res nõ ẽ dubia ſʒ certa:qr nõ impediꭍ mr̃imoniũ cũ ꝯsanguinea ẽt cum matre.j.ti.ꝓxi.litteras accessit.si post.vij.annum ꝯsensit:spõsalia tenuerunt:ꝛ ita non ẽ res dubia.j.e.spõsam.ꝛ.j.ti.ꝓxi.ꝯtinebaꭍ.§.si vero.So.sic ĩtellige puella ista post.vij.ãnos non ꝯsensit vel nõ ꝯstabat d cõsensu:qr statim recessit ab eo vel mortua ẽ:verũtamẽ qr tẽtauit forsitã:qd cõplere nõ potuit:ꝓsumiꭍ q erat doli capax:siue qr malicia supplebat etatẽ quo ad spõsalia:sicut supplet malicia quo ad matrimonium.j.ti.ꝓxi.de illis.ꝛ.c.vlt.vnde ꝓpter hoc dubium:qr hoc plene ñ cõstabat:tamen ẽt ꝓpter honestatem eccl̃ie nõ põt habere consobrinam illius.j.c.ꝓxi.argu.alꝭ non videtur q posset stare illa littera:si diceremus q post.vij.annos

cōsensit vt dixit.t.quia sic non esset res dubia.
¶ Coniunx.i.sponsa.
¶ Diuidas.ar.ꝯ.xxxv.q.iii.extraordinaria.Sodl' ex
tra naturalia eā polluit:et non maritali affectu: hic eā
tentauit in naturalibus et maritali affectu.

ftr de sponsali itelligit quidam illud .c.xxxii.q.ii.siquis.Sed
non est verum immo de vxore iam cognita.
l ¶ Liberū erit post tres annos sm leges.C.de repu.l.ii.et hoc
itellige de sponsa.de futuro:de qua hic loqtur:secus in sponsa
de presenti.j.c.in presentia.et.j.de secun.nup. domin9 noster.

Ad audientiā
qd si ille.hec
cōditio nulla fuit:
qr exquo desponsa
tur vni fratrū:alius
eā hēre nō pōt.xxv
ij.q.ij.sigs vxorem
et.c.se.nisi forte añ
septēniū ꝯcta eēnt
sponsalia.j.ti.pri.
lras.et.c.accessit.et
ea.duo pueri.cessā
te eo qd dr.ꝯ.e.c.
pri.xxvij.q.ij.sigs
desponsauerit.
d ¶ Sponsā fris.
xxvi.di.§.ioannes
xxvij.q.ij.sigs de
sponsauerit.ar.ꝯ.v
iij q.i.olim.et.j.de
diuor.c.vl.Sed il
lud mysticū fuit et
obtinuit in fratre
sine sobole dfūcto
hodie secus.
e ¶ Hēre nō potest.
Sz vr q hec ratio
nulla fuerit:qr int
eos nullū obliga
toriū vīculū d iure
fuit ꝯctū ꝯsangui
nitate ipediēte:qr i
possibiliū nulla ē
obligatio:isti.de i
nti.sti.§.si iposs̄i bi
lis.et.ff.q.sr. si.ap.
rescin.paulus.Sz
īposs̄ibile ē id qd ꝯ bonos mores ē.ff.de cōdi.insti.fili
us familias.et.xxij.q.ij.faciat hō et eius qd esse nō potest
nulla ē pmissio.insti.de inuti.sti.§.i.Et ar.opponit i de
cre.grego.ꝯ.d pac.c.vl.ergo hic nulla sponsalia fuerunt
q sūt pmissio futurarū nuptiarū.xxx.q.v.nostrates.ff.d
spon.l.i.ergo nulla fuerūt pdicta sponsalia.ergo nō pre
stant impedimētū:quo minus illa possit ꝯhere cū alio
fratre.j.ti.pri.lras.et.c.access̄it.Sed ꝯ mrimoniū plerū
q attendit ꝯsiderato facto nō iure.supra d biga.nup.et
C.de adul.cū qui.plus.n.in talibus cōsiderat quando
q opinio q̄ veritas.j.q si.sint le.cū inter.io.Quid ergo
respondes.pōt dici:q publice honestatis iusticia impe
dit:vt.ꝯ.c.pri.et.xxvij.q.ij.siquis desponsauerit.
f ¶ Propositū.quod illicitū fuit:et ideo non seruandū
xxij.q.iiij.in malis.
g ¶ Cōpellas.ar.q ḡo cōpelli pōt ad satisfaciēdū d quo
libet crie.xxiij.q.iij.itaq.et.vi.q.i.l.i q.et.xxij.q.i.pdi
candum.et ad ecclesiā ptinet decernere de quolibz pec
cato et corripē quēlibet xpianū.ꝯ.de iudi.nouit.b.
h ¶ De illis transferentes.vñ nō tenētur legibz vaga
bundū.ff.de op.libe.qd nisi fiat.§.ex.ꝯuncia.Et

postmoduz duxit:diuidas[a] ab
eodem. Idem.iij.papien.epo

Ad audientiam nostri apo
stolatus puenit q cum
b.papien.ciuis filiā suā cuidā
filiorū.l.vellet dare vxorē:iu
rauit q si ille[c] habere eam ca
su aliquo iteruenienti nō pos
set:alteri filio:quē de alia vxo
re genuerat:eandez matrimo
nio copularet.cōtractis aūt a
filio priore sponsalibus qdaz
consanguinitatē iter eos esse
iuramētis īterpositis firmaue
runt. Ideoq pfatus.b.eandē
dare alteri filio nitit: vt iura
uit sed qm̄ scriptū ē:q spōsā[d]
fratris frater habere[e] nō pōt
mandam9:quatenus eū sunz
implere ppositum[f] pmittas:
sed vt penitentiam agat de il
licito iuramento monitiōe p
missa ec.districtione compel
las[g]. Idem panormitano ar
chiepiscopo.

De illis aūt qui prestito
iuramēto pmittūt se ali
quas mulieres ducturos et po
stea eis incognitis dimittunt

terrā se ad partes alias trāsfe
rentes[h]:hoc tibi volumus in
notescere:q liberum[i] erit mu
lieribus ipsis:si non amplius
in facto est processum:ad alia
se vota transferre recepta tamē
de piurio penitentia:si p eas[k]
stetit quo minus fuerit matri
monium consumatum.
Idem paduano epo.

De muliere que est iuita
tradita viro et detenta
cum inter vim et vim[l] sit diffe
rentia:vtrum postea cōsēsus i
tercesserit:certū[m] nobis nihil
postea expressisti:nihil certum
inde tibi possumus responde
re. Idē cantuarien.archiepo

Ex litteris:et infra. De hoc
aūt q cōsuluisti:qd de
beat obseruari:quando inter
aliquos sponsalia ꝯhūtur:nec
itelligit alter quodalter ppo
nit:respondemus:q inspiciē
dum est iudici si matrimoniū
contracturi ad id faciendum
sint idonei scientia[n] et etate[o]
quo cogito si alr n̄ itellexerit[p]
qd alr pposuit[q] ad cōem sibi
L intelligi.ꝯ.

k ¶ Si p eas stetit.vnde
in culpa fuerūt:quare i
ponit eis pnia.Sz si per
eas stetit:quare dat eccia
licentiā ꝯhendi.Rñdeo
ne deterius inde cōtingat
s.piculū fornicatōis.si.j.
q cle.vel vo.veniēs.sz si
p eas nō steterit quo mi
nus mrimoniū cōpleuis
sent:nō imputaret eis p
iuriū.j.e.sicut si hoc cer
tū eēt si vero dubiuz eēt
ppter hoc dubiū iponit
eis pnia saltē ad cautelā
Habes ergo vnū casum
i quo spōsalia de futuro
soluūtur. Alium habes.
ꝯ.de iureiur.quēadmo
dū.Item si ꝯhit cum ali
qua p verba de pñti.j.e.
si inter virum.et.j.d spō.
duo.c.i.b.
l ¶ De muliere iter vim
et vim.Hoc io dicit
qr duplex ē vis siue me
tus:q cadit in constantez
virum:et ille metus excu
sat:nisi postea consenti
rent.j.ti.prori.de illis.ꝯ.
et alius metus vanus si
ue vis et illa vis non excu
sat.j.e.veniens.c.consul
tationi.et supra de his q
vi metusue cā fi.cum di
lecti.et.ff.de re.indi.sigs
ab alio.et.ff.quod me.cā
m ¶ Certū.qr nesciuit que violentia fuit illata.vnde certū nō
potuit dare rñsum.ti.q.iij.graue.et.xxx.q.vi.§.vl.et supra.e.in
uenis.vnde dicit lex vt congruum possis habere responsum:i
sere pacti exemplum.C.de transac. vt responsum .poterat tamē
si voluisset respondere distinguendo inter vim et vim.vt.j.eo.
veniens.et.c.consultationi.supra de eo q renun. epa.c.i.
n ¶ Ex litteris.scientia.i.discretione.Nam furiosus contra
here non potest qr non habet consensum.xxxij.q.vij.ne
q furiosus.infra eo.dilectus.nisi per interualla dilucida labo
raret.vij.q.i.ꝯuis triste.iij.q.ix.indicas.
o ¶ Etate.xij.annorū in muliere.et.xiiij.annorum in viro:īfra
ti.prori.attestationes.et.c.continebatur.vel cum malicia sup
plet etatem.j.ti.prori.de illis.ꝯ.et.c.vlti.
p ¶ Intellexerit.i.si dicat se non intellexisse siue per se siue in
terpretē.ff.de ver.ob.l.i.in si.cum tamen contrariuz presume
tur cum sint eiusdem vulgaris.
q ¶ Proposuit.nota sm canones:si actor tm̄ dolum adhibet
intelligenda sunt verba:vt reus intelligit:q nō adhibet dolū
xxij.q.v.§.item obijcit.et.c.quacūq.Si vero reus tm̄:tunc sm
q actor intelligit.xxij.q.v.§.ex his.et.c.qcūq.et.q.ij.neq si g

vterqꝫ doli adhibet. locū hꝫ qd̄ hic dr̄ vt verba ꝓlata in suo ꝓprio sensu itelligātur. Et hic ē ar. q̄ nō ē recedēdū a significatōe verborū: nisi cū cōstet testatorē aliud voluisse. ff. d̄ le. iij. nō aliter. ꝛ j. d̄. v̄. sig. intelligētia. ar. d̄ .v. di. iiij. retulerūt. ꝛ. ff. q. ꝛ a qb' ma. l. pꝑeriit: qꝛ nō ex opiniōib⁹ singulorꝫ ꝫ cōi vsu nōia sūt itelligēda. ff. d̄ supel. le. l. labeo. ꝛ. ſ. d̄ deci. ad audiētiā: ar. ꝯ. C. d̄ v̄. sig. cū qdā. ꝛ d̄ cō. v. l. calice.

a Intelligentiam. huius mōi āmbiguitas v̄boꝝ qñ qꝫ icidit i iudicris qñqꝫ i ꝯctib⁹. In iudicris circa hūs exordiūꝫ pl⁹ credit actori q̄ reo. ff. d̄. v̄. ob. i ter stipulantē. ſ. i postea i ꝯfessiōib⁹ vrgeri dꝫ ꝯfitēs vt certū cōfiteat: alr eqn id accipiet: qd̄ magis exped. i aduersario suo. ff. d̄ cōfes. certū. ff. d̄ iter. ac. de etate. ſ. nihil. In ꝯctib⁹ ꝛ pactis distinguit: aut certū ē q̄ ꝯsēserūt: ꝛ tūc valꝫ qd̄ agit. aut q̄ nō ꝯsēserūt: ꝛ tūc n̄ valet qd̄ agit. ff. d̄ ꝯhē. ēp. ꝛ vē. l. vēditoꝛib⁹. ꝛ. xxx. q. ij. vbi. aut dubitat qd̄ ſēserit: ꝛ tūc subdistigue qꝛ aut valet itellect⁹ ſm vnā ptē aut ſm vtrāqꝫ si ſm vnā ptē cōmodi⁹ est id accipi: vt res d̄ q̄ agit magis valeat q̄ peat. ff. d̄ re. iur. qñciēs idē sermo. ꝛ. ff. d̄ v̄. ob. l. quotiēs. ꝛ. ſ. d̄ fi. i. itru. iter dilectos. ꝛ. j. d̄. v̄. sig. abbate. si ſm vtrāqꝫ: tūc id qd̄ verisimili⁹ ē accipiēdū ē. ff. d̄. v̄. ob. cū q calēdis ꝛ qd̄ qñqꝫ cōsueuit accidere. xxviij. di. d̄ siracusane. vel ꝯ cū sit iterꝑtatio q pactū apposuit: q debuit legē i pactū apti⁹ apponere. ff. d̄ pac. veterib⁹ plꝫ. ꝛ ſm ꝓmissorem sit interpretatio: quia liberū fuit stipulatori verba late concipere. ff. de ver. ob. quicquid. ber.

b Sponsā. nubili. illud maxime ponit ꝓprie cōparatiue: qꝛ ex quo hꝫ. xij. annos: tenent sponsalia: ꝛ ita null⁹ ꝯsāguineorū pōt eā hr̄e. j. ti. pr. litteras accessit. ꝫ in ℓto fortl⁹ ipedit: cū ꝫ ē pꝛia nubili etati. Idē vꝫ si ē pꝛia septēnio. ꝛ doli capax. ſ. eo. iuuenis. ber.

c Ex pte. ꝑ cōiuge tenēt. ꝛ sic ꝯctū fuit mr̄imoniū iter eos. Sꝫ nūqd ꝑ ista v̄ba tm̄ ꝯhit mr̄imoniū: Iuro q̄ decetero habebo te ꝑ legitima ꝯiuge: ꝛ ecōuer'o. ꝛc. nō vꝫ: qꝛ ista v̄ba tm̄ futurū tp̄s respicere videt. Hec qd̄ ponit. xxx. q. v. ſ. sicut. s diuinis. Et dicit io. q̄ ē mr̄imoniū: ſm q̄ ex illa nouella satis pꝫ ꝛ hic vꝫ hu. alr itelligere illa v̄ba. s. q̄ post mr̄imoniū ꝯtractum de p̄nti accedant verba: vt nōuit ibi. ar. ꝯ supra. e. d̄ ult.

d Eandem. supple ꝛ cum alia contraxit.

e Manifesta pbata. s. ꝛ snia subsecuta: qꝛ alr' nō lꝫ dimitt' xxxij. q. ij. seclares. ꝛ. ſ. i b. ꝛ. xxxv. q. vi. misteꝛ. ꝛ. j. d̄ diuō. porro

f Cōtinere. qꝛ nō pōt cū alia ꝯhere. xxxij. q. i. dixit. ꝛ si. cum

intelligentia^a recurrat: ꝛ cogatur vterqꝫ verba ꝓlata in eo sēsu retinere quem solent recte intelligentibus generare. Idem vigilien. episcopo.

Sponsā alterius maxie si ē nubilis^b etati ꝓxima nullus cōsanguineorū aliquo modo sibi potest matrimonio copulare. Idem abbatib⁹. s. edmundi ꝛ de mer.

Ex pte. c. mulieris nob̄ iti matū ē: q̄ ādreas iurm̄ pstitit: q̄ eā ab eo tp̄e ꝓ ꝯiuge tenēt^c ꝛ ei sicut vxori sue fidē ꝯuaret. Ipsa quoqꝫ eidē ādree iurauit se illū ꝓ marito habiturā: ꝛ fidē ei tāꝗ viro ꝓprio ꝯuaturā: quo scō p̄noiatus. a. relīqt eādē^d. Quia igit nemini lꝫ vxorē suā sine manifesta^e eā fornicatōis dimittere: ꝛ tūc eā sibi recōciliare dꝫ: aut ipsa viuēte cōtinere^f: mādam⁹: q̄tenꝰ eūdē vt supiducta dimissa ad vxorē suā redeat: ꝛ eam maritali affectōe ptractꝫ: mōitione ꝓmissa ꝑ ecclīasticā censurā cogat.^g Idē pictauien. epo.

Ex litteris siluani episcopi accepimus q̄ cū duo nobiles viri sui episcopatus gu. s. demonstra. ꝛ. b. filios ꝛ filias impubescentes haberent inter se conuenerunt: q̄ eos adinuicem matrimonijs copularent: ꝛ hoc tam patres^h q̄ filij sub iuramento^i se promisere facturos inter quos siquidem. g. filiam alterius consentiēt patre se iurauit ducere in vxorem: quo volente ad alia vota migrare eum episcopus compellere voluit: vt quod iurauerit adimpleret: ꝛ infra. Quia igitur predicto. g periculosum est contra suum iuramentum venire. f. t. mandamus: quatenus si hoc tibi constiterit: eū moneas^k ꝛ si nō acquieuerit mōitis. ec. cen. cōpellas^l vt ipsam: nisi rationabilis^m causa obstiterit: in vxorem recipiat: ꝛ maritali affectione pertractet. Idem archiepiscopis ꝛ alijs prelatis per angliam constitutis.

alia postea fornicaretur: compelleretur redire ad ipsam non obstante sententia. j. de diuer. ex litteris.

g Cogans. ꝛ supinductā si nollet ab ea recedere vel si ipedimētū pstaret. posset excōicari. j. e. vēiēs. in fi.

h Ex lris. tā pres. s. xxxi. q. ij. si qui parētes. Sꝫ vꝫ q̄ illud iuramētū nō valeat: ꝛ sic accepiunū: cū sit d̄ scō alteri⁹. ff. rez amota. marcellus. ſ. i. ꝛ ff. de in li. iurā. vlde vnus ꝛ ar. ad d̄ ff. d̄. v̄. ob. stipło ista qꝛ et ibi dicit q alienā scōꝑmisit ut nō obligat tn̄ b factū suū pot⁹ ꝑmiserūt vt ꝓcurent bōa fide: q̄ filij ꝯherent: vt ea. l. ꝛ i. l. in illa stipulatione.

i Sub iuramēto. isti erāt ipuberes: vñ nō tenuit iuramētū. xxij. q. v. puari. ꝛ. c. pueri. ꝛ. xiij. q. iii. c. i. ꝫ illa itelliguntur cū ad testimoniū ꝓhibēdum iducūtur. ſꝫ alr si sint doli capaces: hñt tꝫ iuramētū. j. d̄ dlic. pue. pueri. Hic posuit lan. talē qōem. Aliqs iurauit accipere in vxorē vnā d̄ filiab⁹ ntīj. ꝛ postmodū dominiit cū vna illarū: querit an precise debeat compelli eam ducē: cū aliā ducere ñ posset: argu. q̄ sic. ff. de ꝯhen. emp. si in ēptōe. ſ. si ēptō. ꝛ. ff. de solu. stichū aut pāphilum. ꝛ ipe se ad hoc artauit. ff. si qs cau. l. ij. ſ. vl. xv. q. i. si qs insaniēs. Imo vꝫ q̄ statum sit matrimonium. j. de cōdi. ap. de illis. ꝛ. j. e. is qui. ar ꝯ. ff. de ritu nu ptil. generali. ꝛ. ff. si quis cau. sed ꝛ si. ſ. onesimum. ꝛ. ff. de vsufruc. quotiens. Quidā dixerūt eū nō cōpellēdū: qꝛ inuite nuptie ꝛc. xxxi. q. ij. ſ. i. ꝛ. c. i. ꝛ supra. e. preterea. ꝫ contrariū est verū q̄ debeat compelli. ꝫ vꝫ q̄ non sit cōpellendus eam recipere: qꝛ in veritate nec sponsalia ꝓcesserunt nec matrimonium: qꝛ dum dixit volo accipere vnam de filiabus tuis: nulla cum aliqua illarum sponsalia ꝯcta sunt: qꝛ in ꝑsonam certam consentire debuit ꝛ in certa sponsalia nō sunt sponsalia: ar. xxx. q. v. nostrates. ar. ff. de testa. tute. l. duo sunt titij. ꝛ si dico exheredo vnū de filijs meis: cum plures habeam: nullus est exheredatus. ff. de libe. ꝛ posthu. nominatim. ꝛ certus debet esse heres. alr non valet testamentum. ff. de here. insti. l. ipse ſ. quotiens. ꝛ. ff. de manu. testa. cum ex pluribus. Dic q̄ non compellitur ex vi sponsaliorum: ſꝫ ꝓpter iuramentum forte dꝫ cōpelli: ꝫ ad illam recipiēdā ñ se obligauit. dixe

genus deterius inde contingeret: ut no. de eo. ple. c. ij. in glo. incipit: ar. contrarium. b.

l ¶ Eam moneas. et si non acquieverit. ar. quod admonitio sola debet precedere vindictam. xj. q. iij. Indigne. c. i. de sen. ex. sacro.

¶ Compellas. ar. supra. j. e. reg. fuit. Hoc potest intelligi pluribus modis. quod hic dicitur de rigore intelligitur: sed de misericordia: et de deterius inde contingeret: et gravatur. ar. j. e. preterea. vel quod rationales sunt cogendi ut dicit: nolentes sibi invicem cohabitare: sed sui matrimonialiter. xxiij. q. vi. vides. sed nec extra. vel si sit: sed interrogatur: quod si dicit amicabiliter peccat veniendo contra iuramentum: sed per appellationem finalem. xxij. q. iiij. si sacerdotes. c. c. ecce. et cetera. Et quod non possunt excommunicari: quia nondum venit contra iuramentum. ut potest dici: quod ille qui iuravit de iure contrahendo: et ut iuramentum suum non est transgressus: quia transgressionem contrahendo cum alia per verba de presenti non posset ulterius compellere. tamen vinculum supervenit ecclesia non solum peccata commissa punit de: et dicitur iura predicta. sed de committenda probibet: ut videat aliquem vicinum periculo vel paratum ad peccandum. xiij. di. diaconi. xxiij. q. iiij. ipsa pietas. et xxij. q. v. hoc videtur alioquin consentire videtur. lxxxiij. di. qui potest per totum: et sic debet ecclesia excommunicare et facere quod potest quia excommunicatio est medicinalis. v. q. semper ubi. et xxiij. q. iiij. compescantur. c. c. non addit: et solum boni zelo: ut vita bonorum corrigatur. xxiij. q. v. prodest. Et quis tunc ecclesia solum posset excommunicare: ubi non compellitur finaliter ex causa: ut j. e. reg. fuit. j. e. et causa redditur: supra ipsius. c. regfuit. et j. e. preterea. et cum quoque contrahitur severitati: ut j. di. ut constitueretur. vel potest ex sponsione ipsius. c. regfuit. potius monenda quam cogenda. i. prius monenda et postea coganda: nisi acquiescat: et ita non contradicit iste modus immo concordat cum istam si contraxerit cum alia: tunc contrarius et

m ¶ Non absolvitur cum penitentia: absolvitur. nec compellitur finaliter. causa vel affinitas vel aliquid aliud perpetuum impedimentum.

n Non est vob. uxores. presentium. filii regis petent uxores suas per interdictum de lib. exhib. immo de uxore exhib. et ducenda. ff. de lib. exhib. immo. et. C. e. li. ad istar. et. C. de nup. si invita. Et hunc locum cum invita detinetur uxor sicut hic. Si vero volens detinetur tunc per officium iudicis vel episcopi loci. Cum. n. volens detinetur filius non dat interdictum de li. exhib. nisi inter duos qui dicunt se esse patres vel duces parentes. sa ecc. ff. de lib. exhib. l. i.

o ¶ Provinciarum. Sic ergo pro delicto unius tota provincia interdicitur: ut. j. de offi. dele. sane.

p ¶ Donec ipsi fuerint. et ubi quod postquam inde recesserit possint celebrari: ar. ff. de postu. imperator. C. ex q. cau. infa. ir. si severior. et j. C. e. ti. ad tps. Dico quod hec est suspensio iuris: et cum temporis diffinitione. et ideo tempore elapso non indiget absolutione: et ita illis recedentibus celebrabunt. si. lxxxi. di. si qui sunt presbyteri. vel. sed nunquid tempore celebrare summissa voce: et ianuis clausis. ut in his sicut sunt privilegiati. j. de privi. quod consuluisti. vel nisi esset episcopo. j. de pu. quod in nullis. et singulis conventualibus ecclesiis bini et bini temporibus die et horas suas: ut legem videantur potius quam cantare. j. de pe. et re. quod in te.

Non est vobis: sicut arbitramur incognitum qualiter rex anglorum propter discordiam que inter ipsum et filios suos est suborta: uxores eorum detineat et infra. Nos itaque attendentes iustum et honestum esse: ut viri suas petant uxores: mandamus: quatenus eundem regem ad eas restituendas sollicite moneatis: et si iuxta commonitionem vestram filiis suis uxores suas infra certum terminum non restituerit extunc in quacunque provinciarum vestrarum detinentur vel transferuntur: donec ibi fuerint nulla divina officia preter baptismum parvulorum et penitentias morientium celebrari: et nec permittatis aliquatenus celebrari.

Idem episcopo sancte agathe.

Preterea de muliere: que a viro impetitur: cuius consanguineus cum ea se deliquisse proponit: sed hoc publice confiteri recusat: propter metum et potentiam mulieris taliter respondemus: ut matrimonium ipsorum fieri nisi iuramentum intervenisset districte prohibeas: ne deterius inde contingat.

Idem procuratori et canonicis Forl.

Veniens ad apostolicam sedem mario ta supplici insinuatione monstravit quod quendam adolescentem adamavit in tantum quod uterque de matrimonio contrahendo sub trium personarum testimonio prestiterit iuramentum: quod parentes mulieris ipsius ignorantes eam invitam et reclamantem in uxorem alii tradiderunt: quem ita exhorruit: quod se ab eo nullo modo cognosci permisit. Cumque publice fateretur: quod a priori viro cognita esset atque iurata: episcopus Forlan. cognito quod proxima inter eos esset linea consanguinitatis: ipsos ab invicem separavit. Ceterum cum ea ipsa retractaretur et viro cui tradita fuerat a parentibus consentire nolente et ipse aliam in uxorem traduxit: et illa cuidam .t. nomine publice in conspectu ecclesie nupsit. Tandem cum de illo filium

q ¶ Baptisma parvulorum. ista duo sacra specialiter excipiuntur de quolibet interdicto: quia sunt sacra necessitatis. i. q. i. §. sed nondum. c. §. ecce. si clericus. et melius xxvi. di. §. ver. et etiam in necessitate potest recipi ab heretico xxiij. q. i. si quem forte se cus de alys. xxiij. q. i. re pu.

r ¶ Morientium. et preter cessionem quam viaticum appellatur. j. de pe. et re. quod in te. et etiam suscipientibus signum crucis peregrinis pro illa concedi. fi. vti. c. quod in te. b.

s Preterea. publice confiteri. quod si publice confitetur duplici ratione non debet ei credi. Primo quia unius confessio in alieno facto nulla est. ii. q. iiij. §. item in criminali. et item unius testimonium. et j. de test. veniens. Secundo quia turpitudinem suam confitetur. j. de donat. inter dilectos. xiiij. q. v. non sane. c. i. de eo qui dux. i. ma. c. i. sed consanguineos revelare tenetur. xxxv. q. iij. si aut homo.

t ¶ Nisi iuramentum. et ita si iuramentum intervenit. non debet matrimonium prohiberi propter confessionem illius secretam. nisi aliter probaretur: nam si legitima assistit testibus probaretur: impediret matrimonium non obstante iuramento illo quod habuit conditionem annexam: nisi iusta causa prohibeat. j. de iureiu. quemadmodum immo etiam contractum separetur. j. de eo qui co. co. ut. fue de illo. Si vero iuramentum non intervenisset ad testimonium unius sive ad famam impediret matrimonium contrahendum. j. de test. fr. co. §. i. et j. de consan. et affi. super eo. et hic.

u Veniens. reclamantem ergo non fuit matrimonium. xxxi. q. ij. c. i. et ij. et j. e. c. pri.

x ¶ Cognosci permisit. quod si fecisset: amplius reclamare non posset. j. de eo qui dux. i. ma. quam pol. per adul. c. quia. j. qui mi. s. ac. pu. in pg.

y ¶ Inter eos. s. primam mulierem et primum virum. j.

z ¶ Separavit. xxxv. q. ij. nullum. progeniem contradicimus.

a ¶ Tractaretur. cum secundo vel potius cum primo. b.

b ¶ Nupsit. quod facere non debuit lite pendente: et arg. j. de spon. duorum. tua fraternitas.

genuisset pater ipsius.t.ei op/potuit q filium suum non po/tuit in virum habere:eo q ab alio qui defunctus e:prius de sponsata fuisset:z infra. Mandam⁹:q̃tenus si iueneritis: q pdicta mulier a priori viro iudicio ecclesie fuerit sepata: z ab eodem.t.sine contradictione eccle i vxorem traducta:z ille cui a parentibus fuit co/pulata de psenti vita decessit pdictum.t.mo.premis.cōpel/latio:vt prefatam mariotaz recipiat z studeat maritali affectione tractare:alioquin eum z fupinductam z patrem eius si huic rei restiterit:excōmu/nicationi subdatis.

Idem papien.epo.

Cum locum non habeat consensus:vbi met⁹ vel coactio intercedit:necesse e vt vbi assensus cuiusq̃ reqrit coactōis materia repellat. Matrimoniū aūt solo ꝯsensu con trahit:z vbi de ipo querit plena debet securitate ille gaudere:cuius est animus indagandus:ne per timorē dicat sibi placet quod odit z sequatur exitus:qui de inuitis solet nuptijs puenire. Quocirca: mandamus quatenus puellā de cuius matrimonio qō ventilatur:in domo in qua nihil eā timere oporteat facias honeste teneri:donec pdicta causa terminata fuerit:z snia fine contradictione cuiusq̃ valeat executioni mandari.

Idem.

Veniens ad nos gu.sua nobis relatōe mōstra/uit:q i domo sua mulierem q̃dam recepit de qua plez habuit:z cui fidē corā plurib⁹ pstitit:q eam duceret i vxorē. Interim aūt cū apud domum vicini sui pernoctauerit eius filia nocte illa secum cōcubu/it:quos pater puelle simul in vno lecto iueniens:ipm eaz p verba de psenti desponsat cogit. Ideoq3 mandamus quatenus si inueneris:q primam post fidem pstitam cognoue/rit:ipm cum ea facias remanere:aliogn scde nisi metu coactus qui posset in virum con stantem cadere eam despon/sauerit:adherē facias vt vxoi.

Idem exon.epo.

Commissum.z infra. Significauit nobis frater/nitas tua:q quidam, cuidam mulieri de contrahendo matrimonio fidem dedit:z se cū

a Decessit.maxime qz idem esset si viueret:qz si habita tradita ei fuit nullū fuit matrimoniū.s.c.pri.

b Recipiat.ergo pp̄ter solū scādalū nō sepatur mr̄imoniuz: qz iudiciū ecclie nō expectauit.s.e.cū i apostolica.z.l.ð matri.ꝯc.ꝯ inter ec.c.i.z.ij.z ē hic arg.q nō pstat ipedimētū qō ð iure nō sortitur effectū.s. de iurepatro.illud cū su is concor.

c Restiteri.oēs ipedientes iurisditōes iudicū possunt excōicari.s.ð of fi.dele.c.i.z.s.ð testi.taz litteris.b.

d Cum locū.metus q possit cadere i cōstantem viz.s.c.pri.z.c. ꝯsultatōi i fi.z.ff. quod met.cā metuz.minor tñ metus magis excusat feminā q̄ viz:arg.xxxij.q. vi.indignant:z ar.s. de homi.sic dignū.i.rñso.

e Solo cōsensu.xxvij. q.ij.sufficiat.z ita oia q̄ dicunt.xxx.q.v.aliter.z e.nostrates.referunt tñ ad.solēnitatem.

f De ipo.s.ꝯsensu.

g Plena dz.ille vel illa q in alium vel aliā cōsentire debet.

h Indagandus.i.ingrendus ad ꝯsentiendū.

i Prouenire.qz quod qs nō diligit facile cōtē nit.xx.q.iij.psens.z.s.e. pterea.j.z.s.e.requisiui z.xxxi.q.ij.§.i.

k Nihil timere.e ergo hic ar.q ad officium iudicis ptinet locum securum assignare ptibus z honestum .iij.q.ix. hortamur.z.xxxiij.q.ij.sine. z.ff.de arbi.si cū dies.§. arbiter.aliogn pt appellari si requisitus iudex hoc non fecerit.s.vt lite nō contes.accedens.ij.z.s.de ap.ex pte.i.

l Donec.i.quousq3 ꝯstet de mr̄imonio isti⁹ puelle:inter eos q illam petunt:z cui ipa ꝯsenserit sic stabit q̄si i sequestro i loco tuto. Ista puella timebat sibi iferri violentiā a qbusdā nobili b⁹ ciuib⁹ papien.z iō ne rapetur ab illis:ponitur in loco securo:postq̄ ꝯstiterit cui ꝯsenserit:tradet ei:vt in fine.

m Veniens.recepit vt concubinam.

n Prestitit.post.plem susceptā:z sic sponsalia de futuro ꝯcta fuerunt.vñ si postea añq̄ ꝯberet cū alia:illā cognouit inductū fuit mr̄imonium psumptum contra quam psūptionem pbatio in contrarium non admittitur.s.e.si is qui.z.s.ð condi.ap.de illis.ber.

o Pernoctauerit.pnoctare totā noctē significat.ff.de v.sig. vrbana.§.pnoctare sic.s.de accu.si ꝯstiterit.

p Cognouerit.qō si ē ita:matrimonium ē inter eos: vt dix

q̃uis nō credebat tali tacito ꝯsensu contrahere: veluti si qs se filiūfamilias existimauerit:cū sit pater familias potit aegrē hēditatē.ff.ð ꝯdi.z dmōstra.mulū lucre.

q In vir ꝯstantē.qz tūc nullum fuit matrimonium.s.e.ꝯsultatōi.qz libertatē dz habere q ꝯsentit.s.e.pri. qz met⁹ excuset z qs nō:dictum ē.s.de his q̄ vi metusue.cau.si.cū dilectus z.e.abbas.

r Et vxori. quia fortius vinculum supueniens pIudicat pmo.s.de spō.du.c.i.sicut matrimoniū adoptioni ff.de ritu nup. nō solū.§.n.z ē hic ar. q lz culpa mea inciderim i metū: nihilominus excusor.pp̄ter metum: arg.ff. qō me.cā. nec timorē cum.l. se.Ar.ꝯ.ff.e.si mulier.ber.

s Commissum. lege.xix.q.ij. due sunt.z.s.ð regula.lz.z.s.de renū.nisi cum pdez. §.sed dices.

t Tutius.Sz cōtra videt:qz dicit q se dat nuptui bene facit:qui se nō dat nuptui meli⁹ facit:vt.xxviij.q.i. nuptiaz.z vtrūq3 expedit:sed vnum plus alteꝝ minus xxviij.q.i.sic enim neq3.v.iō.z sic tutius esset nō ꝯtrahere:saltem pp̄ter ꝯnitatem exigēdi postea debitum nō contradicit . qu le hoc faciendo potest vtrunq3 seruare z iuramentum z ꝓpositum suum:z ideo dicit tutius .vel dic tutius saltem quo ad opinionem:ne de facto dicatur iste venire ꝯ iuramentum.pterea non videtur in fringere iuramentuz qui illud i melius cōmutat.s.de iureiuran.peruenit.et z.s.de vo.z vo.re.scripture:z sic ille intrando religionē seruat iuramentum:z ita tutius est non contrahere:z q bonum agunt:si meliora deliberata non faciūt.ceciderunt in conspectu dei.xvij.q.i.qui bona.z si cōtrahat vt facere ꝯ conscientiam:z sic peccat.ergo non est tuti⁹.xxviij.q.i.§.ex his.Sed dices iste nullum votum emisit:s3 ad votum suspirat.vnde non debet dici voti trāsgressor etiam si non intret religionem:si ampliuſ non pcessit.s. de vo.z vo.re.literaturā.z non facit contra ꝓpositum suum:qz lz gerat in corde virginitatem consentire potest

no singulare z vtile ad salutez anime.

in mrimonio xxvij.q.ij.beata maria. Pōt ergo seruare vtrunq̄z:vt dixi si vult:tñ sine peccato pōt intrare religio- nem ⁊ non contrahere.b.

a Requisiuit.cū libera.ff.e.cū locū.⁊ ar.š.de pen. acce dēs.⁊.š.e.preterea.l.⁊.xxxi.q.ij.§ i.⁊.c.i.⁊.iij.xx.q. i.psens.Sed nūq̄d erit minus li- bera si ɔpellat̃ ex postfacto ad qd iu reiurando se astri xerit.videt̃ q̄ non q̄ nec inuitus cre scere ad ordies dicit̃ q̄pter iam su sceptū bñficiuz:ed ordines vrget̃.in. di.inouamus.⁊.š. de eta.⁊ quali.c.i. ⁊.c.q̄ris. cū spōte suscepit bñficium ⁊ nō dr̃ inuitus:q̄p pter voluntariam pmissionez vrget̃ ad pmissi solutio- nē.xij.q.ij. ɔcur.q̄z ij.Itē ppter dictū pcedēs:q̄nq̄z quis compellit̃ ad mri moniū.j.ð eo qui dux.i matri. quaz pol.per adul.c.i.⁊ ita videt̃ q̄ ista cō pellenda sit.š.š.e. ex lr̃is. arg.xxij.q. iiij.Inter cetera. Sz lr̃a ista cōtradicit: potius monēda q̄ cogenda:sed poti us expone monen da.i.pri⁹ monēda ⁊ postea cogēda p̄ pter iuramentum suū.similis exposi tio.xxij.q.iiij.non inuenit̃ i fi.Dic su per hoc:vt dixi.š. e.ex litteris.b.

ea infra biēnium per verba ð p̄senti ɔcturum prestito iura- mento firmauit:nunc autē pri uata lege ductus ad frugez me lioris vite suspirat:⁊ infra.F.t. t.rñdemus tutius est ei religio ne iuramenti seruata prius con trahere:⁊ postea si elegerit ad religionem migrare:si tamen post desponsatōem copula nō dignoscitur interuenisse car- nalis.

Luci.iij.rapnlē.epo.

Requisiuit a nobis tua fra- ternitas:qua cēsura mu lier cōpelli debeat:q̄ iurisiurā di religione neglecta nubere renuit:cui se nupturam inter posito iuramento firmauit:et infra.Ad quod.b.r.q̄ cum li bera debeant eē matrimonia monenda est potius q̄ cogen- da cum coactiones difficiles soleant exitus frequenter ha bere. Urbanus.iij.

Cum in apostolica:⁊ infra. Intelleximus q̄ cū inter villicū de.n.⁊ vxorem ei⁹ ma trimonij qōne tractaret̃:ante pu blicatōem testium villicus re uersus ad p̄pria publice inter se ⁊ vxorem suam p̄posuit sen tentiam diuortij iudicio eccle sie pmulgatam ⁊ sic falsitate suggesta quandam aliam fa- cti nescia sibi copulare p̄sum psit.Postmodū vero sup prio ris matrimonij qōne litteris i petratis delegati iudices sen tentiā diuortij ptulerūt.Uerū q̄ villicum ⁊ mulierem quaz superinduxit pendente lite prio ris vxoris iuicem asseris con sensisse:ɔsul.t.t.r.q̄ iposita vi ro penitētia cōpetēti:⁊.j.peni tētie temp⁹ carnali cōmercio interdicto postmodū in marita- li copula poterūt remanere.b.

Clemens.iij.cesaraugusten- si episcopo.

In p̄sentia nostra quesiui sti quid agendū sit ð mu lierib⁹ que viros suos cā capti uitatis vel pegrinationis ab- sentes:vltra septēniū prestola te fuerint:nec certificari p̄t de vita ⁊ de morte ipsorum:li cet super hoc solicitudinez ad hibuerint diligentem:⁊pro iu uenili etate seu fragilitate car nis nequeunt continere:petē- tes alijs mrimonio copulari. Consul.ergo me.t.r.q̄ quā tocunq̄z annorum numero ita remaneant viuentibus viris suis non possunt ad aliorū cō sortium canonice conuolare: nec auctoritate ecclesie pmit- tas contrahere:donec certum nuncium recipiant de morte

y Cum i apostolica . sugge- sta.Nunqd debuit ei credi.non absq̄z lr̃is iudicis.viij. q.v.c.vlti.simile.viij.q.iij.nōne.C.de man.prin.l. vna . q̄re ḡ excusatur mulier cum lite pendente nihil debeat i nouari:vt.š.vt lit.pen.c.i.Ideo excusatur:quia omnes ita credebant ⁊ verius.quia nullum erat matrimoniuz cum prima.

y Nescia.⁊ iō videt̃ q̄ marito puari nō obuit mortua prima:ēt si fuisset matrimoniū cū pma.j.de eo q dux.i ma tri.quā pol.p adul.c.i.⁊.xvij.q.ij.nos nouim⁹ i fi.

z Imposita viro penitētia.Sed q̄re iponit̃ viro penitē tia:cū nullū fuerit mrimoniū pma.Iō q̄ lite pēdēte ɔxit cū scda i ɔtēptū eccle.j.ð ma.ɔc.ɔ inf ec.c.i.ij.⁊.iij.

a Cōmercio.iterim.Sed q̄re puuit̃ hic mulier i debi- to suo.pōt dici:q̄ ipsa ex postfacto ɔsensisset p̄sumit̃:ga postea eā tractata fuit.vel punit̃ vir i exigendo:sed nō i red- dēdo si exigat̃ debitū ab vxore.si.j.ð sen.ex.ingsitōem.⁊.j.de se.nup.dñs.Si vo illa sciuisset puniret̃:vt dixi.j.de ma.ɔc.cō tra interdic.ec.c.ij.⁊.iij.

b Remanere.Sic pz q̄ si aliqs habens vxorem lz ea viuen te ⁊ lite ēt pendente ɔha tur cū alia:soluto primo mrimonio tz secūdū: sz hoc locum hz cū pmum mrimoniū fuit nullum. vt hic.š.e.veniēs.⁊.eñs sciēte secūda vxore:⁊ q̄ dic.š.facti nesciā. dicas maxime:q̄ non p̄stat i ped.mētū:qd de iure nō sortit̃ effectū:vt hic:⁊.š. de iurepa.illud.⁊.c.cuz laici.cū suis ɔcor.⁊.j.de despon.ipu.lr̃as.⁊.c.ac cessit.⁊ te pmo apparz p̄ sniaz:q̄ nullū fuit pmū mrimoniū.si.j.de frig.⁊ malefi.fraternitatis i fi. ar.ɔ.š.e.ad audientiaz ⁊.š.de big.nup. Si vo ɔhat cū secunda ignorā te pma vxore:cum q̄ de iure tenuit matrimoniū tūc nullū ē matrimoniū cū secūda:sed mortua p̄ ma pōt remanere cū se- cunda:si ipa voluerit:⁊ vir compellit̃ eā recipet̃ p̄pter dolū suū.j.ð eo q dux.in matri.quā pol.p adul.⁊ si post mortez p̄ono scienter ɔsentiat i illū:tūc pmo iducit̃ ma- trimoniū.j.ð eo q dux. i ma.veniēs.⁊.c.significa uit.j.ð cō.ser.ppositi. Si vo sciēte ɔxit cū illo tunc nullū ē matrimoni um:nec eē pōt:etiaz post mortē prioris.j.de eo q dux.in matri.quā pol.p adul.ex marum.⁊.c.cuz haberet.

c In p̄ntia. q̄stocūq̄ ar.ɔ.ff.de diuor.vxores.vbi dr̃:q̄ p quinquēnium dz expectari: lex illa ⁊ ɔsimiles nō tenēt p auc.C.ð repu.l.hodie.

d Uiris.vbi iā verisimiliter p̄sumit̃ de morte:si mulier nu- bat excusat̃:⁊ viro reuerso:nisi spōte redeat ad vir:stati pe- na merito sūt notāde.xxxiij.q.ij.cū p bellicā.si vo mrimonio con tracto dubitāt de morte:nō exigāt debitū sed reddāt:⁊ si po- stea certificate fuerint de vita:stati recedāt.j.ð secū.nup.dña.

e Donec certū nūciū.sic.j.ð se.nup.dñs.⁊.C.ð repu.auc.ho die.⁊ i auc.vt liceat ma.⁊ auie.§.qd aūt.colla.viij. Sz pone q̄ fuit aliquis i exercitu saracenoꝝ:vel ēt i alijs nec ē reuers⁹ nec pōt certificari mulier de morte p magistrum militum vel per alium:tunc mittat ad locū si pōt vel ad vicina loca vt in quirat si pōt:alr̃s expectet q̄diu certificata fuerit de morte:vt pz hic:⁊ per iura predicta.

a Ut a ceteris opera. reuocare. Hoc est vnū genus elemosynarū. xlv. di. tria sūt genera. et hoc q̄ntum i te est. xluij. di. ephe siis. et pmo a te sal's iordiata esse talis elemosyna. vñ dic aug. q vult dare elemosynā: a se dz icipere. vñ scr. ptū est: miserere aie tue placens deo: d pe. di. iij. §. sz vba i. c. q vult. sine hac elemo syna nulla valet ad vitā ad hoc. n. pcipue tenent plan. xxiij. q. iiij. ita plāc. Hic tñ crimen meretrici sb dissimulatione ptrā sit ecclesia.

b ¶ Publicas. nulla ne cessitas eas excusat. ff. d ritu nup palā. §. nō est. xxxij. q. v. ita ne. ar. j. de pe. et re. cū infirmitas. in si. quasi et vilitas vite in dignas facit legū obser uatōe. C. d adulte. l. que adulterū in fa. dr me retrix q mulier libidini paret. xxxiij. di. vidua. vel quar publice vena lis est turpitudo. xxxij. q. iiij. meretrices.

c ¶ In vxore. xxxij. q. i. nō est culpādus. Ar. ɔtra e. cā. q. i. c. i. So. hūi lo quit de illa que meretri cari nō desinit: et illa nō est retinēda: ne patron⁹ turpitudīs' videat. j. hic de ea q̄ cōmiere libēter vellet si iueniret q eā du cere vellet i vxorem. b.

d ¶ Quid qd. vndecim ānos: et hic īfra duo decīm ānos pōt eē vxor et hoc si malicia supplet etatē. j. ti. pri. de illis. ij. c. c. vltimo. ber.

e ¶ Dimidiuz. et ita per patiētiā sequentis tem poris prima cā sublata est p ɔsensum sequentem sic. j. ti. pri. de illis. ij. et j. d eo q dux. i ma. quā pol. p adul. significauit. et j. qui ma. ac. pol. insup. et eo ipso q i domū viri traducta patienter pfecit eta tē et amplius: psumitur ɔsensisse. ff. d ritu nup. nunc: est ɔ quā pre sūptiōem pbatio i ɔtrarium non admittitur j. e. is q. et j. de ɔdi. ap. de illis. et pcipue: qr hec nō posset pbare se vginē si vir dicat: q eā cognouit p aspectū corporis: cū iā sit corrupta: vt dicit i sa. Itē est hic ar. ad multa de tacito ɔsensu. i. q. i. ɔstat. l. di. psby teros. et ff. d lib. exhi. l. vl. vnde versus. Effuge cum poteris: ne ɔsensisse puteris.

f ¶ Trāsiuit. vñ neuter pōt obijcere alteri adulteriū: qr paria d licta mutua ɔpensatōe tollunt. j. de adul. c. penul. et vlt. ff. so. ma. viro atq vxore. et xxxij. q. vi. nihil.

g Sicut iurans. hic vr pmitti factū alterius: et q alteri posset stipulatio fieri. Sed ɔ insti. de inuti. sti. §. alteri. et ff. de v. o bl. l. stipulatio ista. §. alteri. et l. stipulatiōe. et si puella nollet illi nubere nō dr pater periurus: dūmodo p pter nō stet: qr h solum itelligit iurare se facturum et curaturum: vt illa cōtrahat cū illo si poterit: al's eēt piurus: de h dr. j. e. ex lris. ij.

h ¶ Per mulierē. vñ nō fuit ei iputādū: si h vere fuit. ar. j. de offi. ordi. pastoralis. et xlvij. di. qd ad nos. et j. e. de illis. Imo p completa habenda est conditio. ff. de condi et demon. iure ciuili.

virorum. Idem.

Ut opera charitatis nō minimū est errātē ab erro ris sui semita reuocare[a]: et in fra. Statuim⁹: vt oib⁹ qui pu blicas[b] mulieres de lupanari extraxerint et duxerint i vxo rēs[c]: qd agūt i remissionē pfi ciat peccatorum. Idem.

Quid qd p tuas lras in timasti: de quadā paro chiana tua: quā suus victric⁹ cuidam theutonico matrimo niali copulauit. t. r. q quāuis xi. annos[d] habens ab initio ui nita fuisset ei tradita et innitēs tū qr postmodum per annum et dimidium[e] sibi cohabitans ɔsensisse videt: ad ipm est cogē da redire: nec decetero recipi endi sunt testes: siquos memo rata mulier ad pbandū q nō consenserit in eūdem nomina uerit pducendos: cū mora tā ti temporis huiusmōi pbatio nem excludit. Mandamus igit vt pp hoc nō omittas: quominus vtrūq compellas ad alterum maritali affectio nē tractandū: nisi forte vellēt ad religionem parit conuola re: pnia eis iniūcta: p eo q ad alienos et illicitos concubitus i vterq transiuit[f].

Inno. iij. fernatinati epo.

Sicut ex litteris tue fra. accepim⁹: cū lau. paro chianus tuus. p. mulierem se ductum i coniugem i man⁹ pa tris eiusdem. p. iurantis[g] q eā sibi traderet in vxorem: pro pe firmauit iuramento: ne per vi rum steterit: sed per mulierē[h] potius: quominus iter eos ma trimonialis solēnitas sit secu ta quattuor postmodum vel quinq annis[i] elapsis idem. l. e. mulierem per verba de pre senti: vt eius consanguinei as serunt desponsauit: et ifra. Postulat. t. t. r. q si tibi constite rit: q idem. l. p. per verba d fu turo. e. vero desponsauerit p verba de presenti imposita ei penitentia competenti: q: pri mam fidem irritam fecit: nisi forsan i iuramento suo certum terminū infra quem dictam p. duceret in vxorem prefixit: nec per eum stetit quin ad statu tum[k] terminum matrimonium cōfirmauerit matrimonium se cundo loco ɔtractū legitimum iudices: et ad illud seruādum quod debetur. arg. ff. de ac. et ob. l. obligationū. iiij. §. pla cet. et ita ista sunt dissimilia.

i ¶ Annis. non tene batur sponsus tā diu expectare. nisi vellet. C. d spō. l. ij. nisi eā sbēsset. ff. e. l. penul. sz hoc ve rū est si termin⁹ fu isset apposit⁹: vt. j. sequit: vbi iuramē tū interuenit.

k ¶ Ad statutum. Sz vr q et nihilo minus post termi nū teneatur: ar. j. de do. et ɔtu. cum di lecti. ff. de arbi. l. celsus. §. i. Sz aliud est i mrimonio: qr res ipsa nō ca pit tantā dilatiōem pp periculū forni catōis. s. j. vt lit. nō ɔtes. qm. §. i. et vbi t. minus apponit: vltra terminum nō tenet ad ɔtrahendū: al's nihil operare tur appositio temi ni: vbi termin⁹ nō apponitur ei necet q vltimo est i mora. ff. d peri. et cō. rei ven. illud scīedum et qr nulla est ɔtra cta obligatio de p senti sed in contra rius obligatō est pu ra et de pñti: quare obligatio nō tollit pp lapsū termi nū: sz solutōe eius.

l ¶ Seruare cōpellas. j. e. ex lris. ij. ar. ɔtra. j. e. requisi uit. Hic vr dixi. j. e. ti. in. c. ex lris. ij.

m ¶ Tādiu. sic. j. de pba. cām mrimonij. et j. de ɔsan. et affi. ex lris. et xxx. q. v. iudicātē. Et ita est hic ar. q i causa mrimoniali secūdo inducant testes sup eodē articulo p⁹ publicatōem: vt in pdictis capitlis.

n Cum apud. surdus. q prorsus nō audit: qr de alio nō est dubiū: qn pōt postulare. ff. de postu. l. i. §. pro pter casum. sic ergo surdus et mutus possūt ɔtrahē ma trimoniū. ff. d iure do. mu. et. j. e. tue. Que fuit q dubi tatio huiusmodi qōnis. Illa potuit eē dubitatio: qr cer ta forma est expssa ad ɔhendū. j. e. si inter. et j. de spon. du. lz. Et qr isti non possūt seruare illā: dubitatur quid iuris: et quantū ad ecclam verba sunt necessaria. j. e. si tue. vñ altero subtracto nō videbat mrimoniū: ar. i. q. i.

detrahe. ℥ non est ita: q: solus consensus sufficit: vt hic dicit. c. xxvij. q. ij. sufficiat. vñ si nō pōt exprimi pˀ verba: exprimatur pˀ nutū vel signum: vt hic pz in fi. r. s. e. tue.

q Prohibitoriū. q: certe persone pˀhibenf: vt hic pz. r xx. q. iiij. qui spūalem. vñ omnes admittūtur qui nō ex psse phibenf. ff. de pcur. mut. si. ff. de testi. l. i. alr accipif phibitoriū. ff. d' no. op. nū. pretor. §. h enim interdictum

p Prohibetur. ar. id qd nō phibetur: pcessum videtur. ar. §. ff. de ecl. il li. l. iij. r. ij. q. v. consuluisti. de h tradi tur. §. de transla. l. ex temporalia.

o Ilect⁹. copulauit. i. grans q ille eēt furiosus

r Furore. si tēpore contracti matrimonij talr laborabat non fuit matrimoniū. xxxij. q. v. h. neqz furiosus. fi. §. de regul. sicut si tñ tēpore sane mētis contraxit. durat vt in. c. neqz. quia etiam retinz digni tatē. ff. de sta. ho. g furere. r. ff. de spon sa. qui furem. r retinet filios in potestate. ff. de his qui sui. vel al. iu. sunt l. patre furioso. Sz quomodo potuit h eē q: si q̄ mulier ista ɔtraxit laborabat ille furore. stulta fuit: sed hoc nō est verisimile: q ali qua cum tali contraheret: sed si tunc non laborabat furore: tenuit matrimonium. vnde adueniente furore nō dissoluitur: ergo non debent isti separari: q: initium cō siderandum ē: vt. xxxij. q. vij. hi qui. r. c. neqz. Pōt dici q ille tempore contractus erat furiosus: r pˀ iste r filia ignorabant istuz furiosum. Sepe eni furiosi sunt consti tuti in cōspectu vmbrate geris. ff. de acquir. pos. quod l eo. §. si furioso. nec tñ sunt mētis sane lz videanf: r si tūc mulier ista cū eo contraxit: non tenuit matrimonium: r si hoc probauerit separabuntur: r qui tali furioso tradit possessionem non transfert eam in ipsum: nec adipiscif possessionem: sed tradens eam perdit. sufficit eniz si eri stimat se transferre. ff. de acqui. pos. quod in eo. §. si furi oso. quandoqz tamē furiosus per dilucida interualla re dit ad sanam mentē: r tunc si contrahat tenetur. ar. vij. q. i. Quis. r. ij. q. ir. ir dicas. ff. de offi. psi. diuus. r. C. d cura. fur. l. pe. Sed pone q mulier contrahat cum furi oso: si consentiat in eum postq̄ reuersus est ad sanā mē tem: non quid est matrimonium: videtur q sic. j. de eo q

dux. in matrimonium quam pol. per adul. c. i. r. c. veniens. j. de coniu. ser. proposuit. Jo. dixit q non est matrimonium: q: ibi non fuit consensus. xxx. q. ij. §. non est. ff. de. v. ob. l. i. Uerū est: quod dixit io. si referas te ad primum consensum. T. dixit q est matrimonium: quod intellige non ex tunc: vt referas te ad primum. so. vt ex nūc r. nouo consensu.

compellas eundē. Quod si forte per verba de futuro sponsalia cum vtraqz contraxit: iuramentuz primuz: sicut licite factum ē ipm seruare cōpellas de secūdo ei pniam iniūctur⁹ Quod si de his non constat ad plenum tādiu adhuc cognoscas de cā: dōec sup his suffici ēt istruaris. Idē arelatē. epo

O Um apud se. ap. r ifra. Sane cōsuluisti nos vtr mutus surdus alicui possint matrimonialiter copulari. Ad quod. t. r. q cum prohibitorium sit edictum de matrimonio contrahendo vt quicū q non prohibetur per consequentiam admittatur r sufficiat ad matrimonium sol⁹ cō sensus illorum: de quorum q̄runqz coniunctionibus agif: videf q si talis velit cōtrahē: sibi non possit vel debeat dnegari: cum quod verbis nō pōt signis valeat declarare.

Idem vercell. episcopo.

D Ilectus filius. r. propo suit: q filiam suam cui dā matrimōialiter copulauit r infra. Cum autem eadē mulier cum ipo viro qui continuo fauore laborat: morari non poss. t: r propter alienationem furoris legitimus nō poterit iteruenire consensus mādamus: quaten⁹ si rem noueris ita eē pfatas psonas cures ab inuicez separare.

Idem braxiensi episcopo.

T Ue frater. r infra. Postulasti: vtrum ex solis verbis r ex quibus matrimoniuz contrahatur. Nos igitur inq. t. t. r. q matrimonium in veritate contrahitur per legitimū viri r mulieris consensum: sed necessaria sunt quantum ad ecclesiam verba consensū exprimentia de presenti. Nā surdi r muti possunt contrahere matrimonium per consē sum mutuum sine verbis: r pueri ante ānos legitimos pˀ verba sola non contrahunt: cum intelligantur minime cō sentire.

Idem.

T Ue fraternitas. cō sensum. xxvij. q. ij. sufficiat. §. r. cū ad locū.

t Uerba. licz enī solo consensu contrahaf matrimonium sine verbis: vt in mutis. §. r. cū apud nō in his qui loqui pūt non contrahif sine vbis per que exprimatur consensus: que ad hoc inuēta sunt. xxij. q. ij. il qui. vl per aliquod aliud puta ipso facto per quod intelligūtur consentire ɔhere tur matrimonium: sicut dicitur de fideicō. q nutu reliqui possit: dū tamē possit loqui. C. d fideicō. in epistola. ff. de le. iij. nutu. Si tñ parentes cōtrahant pro filijs pñtibus r scientibus: sufficit nutu eorum taciturnitas. xxij q. ij. honestatur. ff. d spō. sed que patris. Et idem credo si per alios contrahatur subsequente annuli subarratione: vt nō j. ti. proximo. c. vltimo. l prima notula. Et in mutis solus consensus non sufficit: immo signa necessaria sunt consensum exprimentia: r ita h idez faciunt signa in mutis quod verba in loquentibus: supra eo. cum apud. Et hoc lic lego: cum matrimonium contrahitur solis verbis exprimentibus consensum mutuum de presenti. r hoc expresse apparz ex forma consultationis: dum dicit vtrum ex solis verbis r ad h respondet. secus in matrimonio presumpto: vbi de ipso facto psumptiue contrahitur matrimonium. j. eo. is qui. r bm q nō j. ti. proximo. c. vltimo. r supra de re iudi. tenor.

u Nam r istud. nam respicit quod dixit supra per legitimū viri r mulieris consensum: quia mutus contrahit per consensum.

x Sine verbis. Sed non signis vel nutibus: supra eodem cum apud.

y Uerba. ergo patet: q duo sunt necessaria ad istud sacramentum: scilicet verba r signa, vel consensus et altero subtracto non est matrimonium: sicut dicitur de baptismo. i. questione. i. detrahe.

z Non contrahunt. quia non possunt reddere debitum. j. de frigi. r male. q sedem r consensum non habent: vt hic dicit: quia etas illa ignorat quid videat. C. de fal. mo. l. i.

Tua nos. mulierē. Si iste desponsauit istā mulierē quibuscūqz verbis vsus fuerit potius ꝯsiderandū ē qd fuerit scm̄ ꝗ̄ʒ qd dictū: ar. ē. de ap. ad audiētiā ⁊. j. de. ṽ. sig. i bis. C. plus va. q̄ð agi. sigs. Itē simulatio siue dolus nō ipedit mr̄imoniū spūale. xxvij. di. q̄ð iterregasti. ḡ nec carnale. Sʒ hic nō procedūt q̄ꝛ simulate nuptie ñ sūt nuptie. ff. de ritu nu. simulate. ⁊ ꝓpter ratōem que inferius reddit̄. sed pone: ꝙ aliqs ꝓtestet̄ corā pluribus ꝙ oīa que dicit vel faciet non faciet aio contrahendi matrimoniū: ⁊ postea publice dicat: ꝯsentio in te: nū quid ē hic mr̄imonium vel nō. In casu isto dico ꝙ eccl'ia iudicare dʒ pro matrimonio: q̄ꝛ recurrendū est ad cōem verboꝝ intelligentiā. ē. e. ex lr̄is. i. talia enī v̄ba nō possūt seruire sue intentōi. Preterea ñ ꝓbet: ꝙ illa v̄ba ꝓtestatus fuit primo potuit postea recedere ab illa voluntate ⁊ consentire in illam: ⁊ hoc videt̄ per illud quod postea publice facit. ⁊ si dicat ꝙ adhuc tpe ꝯctus erat in eadē voluntate nō credit̄ ei: q̄ꝛ ꝯ eum fieri dʒ interpretatio: qui dolū adhibet: vt dictū ē. ē. e. ex lr̄is

b ℂ Copula subsecuta. ꝓ hoc vr̄ consensisse. j. e. is qui. ⁊. j. de condi. ap. de illis. ⁊. c. per tuas.

c ℂ Forte. quibusdā nō recte intelligentibus est dubium: sed recte intelligentibus non est dubiū

d ℂ Qualiter cōstiterit. Imo bene potuit constare q̄ꝛ vir ille hoc ei confitebat̄ q̄ꝛ hoc dicimus scut̄ quod ab alijs audiuimus. xxij. q. v. videtur vel q̄ꝛ ille hoc ei confessus fuit in pniali iudicio: in quo cuilibet est credēdū: vt. j. de homici. signi ficasti. q̄ꝛ soli sibi fit p̄iudiciū: vnde non ē verisimile: ꝙ sit immemor sue salutis. i. q. vij. sancimus. sed in iudicio pro tribunali non crederetur ei in preiudicium alterius.

e ℂ Nec forma. nō. ꝙ ad esse matrimonij duo sunt necessaria. s. substantia ⁊ forma: sicut ad eē hominis pro substantia ē ibi consensus ⁊ pro forma v̄ba ad exprimēdū cōsensuʒ deputata: quā formā habes. j. e. si inter. j. de spon. duo. lʒ preter. ⁊ q̄ꝛ hic ñ fuit substantia ⁊ forma nullum fuit matrimoniū. Idem esset ⁊ si alterū deesset. ē. e. cum apud: ⁊. c. tue. ⁊. i. de fri. ⁊ male. q̄ð sedem. ⁊ mr̄imoniū ꝗ̄ʒuis duo exigat: res tñ simplex est ⁊ indiuidua. xxvij. q. ij. §. i. ⁊ in matrimonio p̄sumpto ipm̄ factū habetur ꝓ substātia ꝑ q̄ð presumit̄ sufficiēs ꝯsensus. j. e. is q.

f ℂ Sine quo. ē. e. cum locum. ⁊ xxvij. q. ij. sufficiat.

Tua nos duxit. s. consulēdos: ⁊ infra. Consequenter quesiuisti: cū quādā mulierē[a] quidā aliter inducere nequisset: vt sibi cōmisceret̄ carnalit̄ nisi desponsasset eandē nulla solēnitate adhibita vel alicuius p̄sentia: dixit illi te ioānes desposat: cū ipse ioānes nō vocaret̄: sed finxit se vocari ioānē: non credens eē coniugiūʒ eo ꝙ ipse non vocaret̄ hoc nomine: nec haberet ꝓpositūʒ ꝯtrahendi: sed copulaʒ tm̄ exequēdi carnalē. vtruʒ iter p̄dictos sit matrimoniū celebratū: cuʒ mulier ꝯsenserit in eūdeʒ ⁊ ille dissenserit ⁊ dissentiat: nec aliud aliqd egerit: ꝙ̄ supius ē exp̄ssum nisi ꝙ cognouerit eādem. Sup quo. t. r. ꝙ cum p̄fatus vir predictā desponsauerit mulierē: in ꝓpria persōa ⁊ sub noīe alieō: quo vocari tūc se finxit: ⁊ inter eos sit carnalis copula[b] subsecuta: vr̄ forte[c] pro coniugio p̄sumendū: nisi tu nobis exp̄sse scripsisses: ꝙ ille nō ꝓposuit nec cōsensit illā ducere i vxorē: q̄ð q̄liter[d] tibi cōstiterit nō vidēmus. Nos āt qd iuris sit rescribentes: dicimus: ꝙ si res ita se habuerit vʒ ꝙ ille eā nō ꝓposuit ducere in vxorē: nec vnq̄ꝙ cōsensit i p̄dictā ꝑsonā: nō dʒ ex illo fcō cōiugiū iudicari: cū i eo nec substantia cōiugalis ꝯctꝰ nec forma[e] ꝯhendi cōiugiū valeat inueniri: qm̄ ex altera ꝑte dolꝰ solūmodo affuit: ⁊ defuit oīo consensus sine quo[f] cetera nequnt fedus pficere cōiugale.

Idez episcopo beluacen̄.

Cum in tua diocesi: ⁊ infra. Sane q̄ꝛ ꝯtingit interdū ꝙ aliqbus volētibus mr̄imoniū ꝯhere: bānis[g] vt tuis v̄bis vtamur: i eccl'ijs editis ac nullo ꝯdictorio publice cōparente lʒ fama priuatū[h] impedimētū deferat parētele: cum ex ꝑte ꝯhentiuʒ iuramēta maioꝝ de sua ꝓpinquitate: vt suspitōis tollat̄ materia: offerūt̄ qd tibi sit faciēduʒ i casibus huiusmōi q̄siuisti. Ad q̄ð. t. r. ꝙ si ꝑsona[i] grauis cui fides sit adhibēda tibi denūciet: ꝙ hi q sunt mr̄imonio copulādi se ꝓpinquitate cōtingant: ⁊ ꝯ fama[k] vel scandalo[l] doceat aut ēt ꝑ teip̄m possis certificari de plano[m] nō solū debes iuramēta parētū spōte oblata ñ recipe: vūm ēt eos q sic ꝯhē nitūt̄

g ℂ Cum in tua. bānis. i. denūciatōibꝰ ⁊ hodie ꝯsuetudo ista inducta ē ad iꝰ cōe. j. ð clāde. ðpo. cū inhibitiō

h ℂ Lʒ priuatū. ⁊ sic ē aliqd fama q̄ð dr̄ occultū siue priuatū. ē. de coha. cle. ⁊ mu. tua. ⁊ id dr̄ fama priuatū ipedimētū: q̄ꝛ ꝑ famā solā nō ꝯstat de ipedimēto: nisi alia ꝓbatio adsit: vt in c. tua. ꝟ si fama hec erat ð ꝯsāguinitate: q̄re nō iterdicit̄ mr̄imoniū. j. ð consā. ⁊ affi. sup eo. q̄ð signat̄ ꝑ ꝯrio: ꝟ nō ē ꝯriū: q̄ꝛ hic nō cōstabat ð fama: vt. j. dr̄ ꝟ denunciat̄ fama: vel priuatū ipedimētū deferebat. vñ primo dʒ inquiri de fama.

i ℂ Persona grauis. Imo ⁊ turpis ꝑsōa vr̄ admitti ad ipediēdū. ē. e. ꝓterea: ꝟ illð obtinet cū ipedimētū oritur a ꝑsona denūciāte ꝯsāguinitatē: q̄ tenet̄ reuelare ipedimētū ꝯsāguieo. xxxv. q. iij. si aūt hō. ē ergo hic ar. ꝙ criminosi nō admittūtur ad denūciationē criminū: ar. xxxv. q. vi. eps. i synodo. ⁊. ē. de testi. co. ꝓterea. §. i. de ꝟ nō. ij. q. i. si peccauerit.

k ℂ De fama. ꝟ fama [illegible] pōt. ē. ð testi. tā lr̄is. ⁊. c. cū cāʒ. i. arg. contra. j. de accusa. inquisitionis. in fin. Item sola denunciatio non impedit matrimonium. nisi adsit fama: ⁊ ita sola fama impedit matrimonium infra de consangui. ⁊ affi. super eo. ⁊ vnus testis. supra de testibus super eo. ij. sed iste denuncians non testificabatur.

l ℂ Scandalo. Nota ꝙ propter scandalum impeditur matrimonium: vt hic patet: sic infra de cogna. spi. super eodem in fi. ⁊ ita habes ꝙ scandalum siue consuetudo reddit aliquos inhabiles ad contrahendum: sm̄ ꝙ nota. in illa decre. super eo.

m ℂ De plano. summaria cognitio sufficit hic. sic. infra de accusa. sicut olim. ⁊. c. olim. sic eodem modo videtur ꝙ iudex possit inquirere de fama alicuius de plano ⁊ sine iudiciorum strepitu: multiplex enim clamor famā inducit ita vt prelatum moueat ad inquirendum. infra de accu. qualiter ⁊ quando. ij.

g Fama. Nota hic quod si habes famam contra aliquem: quod potest probari contrarium ad tollendam famam: et ita si probasti aliquem esse ma le fame: ipse potest probare se esse bone fame. vi. q. v. presbyter. et c. si mala. j. de accu. inquisitionis in fi.

b Consultationi assertio. assertioni illarum non est credendum: sed potius testibus qui in rationem probaverunt contrarium. ergo si vellent probare contrarium videtur quod sint audien de: sed non videtur quod possent hoc probare: cum sint negativa. s. quod nunquam consenserunt. s. de elec. bone memorie: imo possent probando metum: ut dicit in fi.

c Ante carnis copulam. secus si post: quia tunc consensisse videntur. ita quod postea in contrarium reclamantes non audiantur. s. e. ad id quod. et j. q. matrimonium accu. potest insuper.

d Cum diligentia. Nota quod dicit cum diligentia: quia ubi maius periculum vertitur: cautius et diligentius agendum est. vij. q. ij. c. ulti. et circa maiora maius periculum vertitur. xlv. di. quiescamus. ff. ad carb. l. i. §. si quis. §. iij. et ar. lxi. di. miramur. unde cum moniales non sunt admittende. nisi iuris peritis: et qui potestatem habeant iudicandi. j. de consan. et affi. ex lit teris. in fi.

e In constantem. sic s. e. veniens. ij. et talis metus continet mortis periculum aut corporis cruciatum. C. de transac. interposita. s. de his que vi metusue ca. fiunt cum dilecti. et c. placuit. xxxi. q. ij. lothario. et c. ea. q. j. si vero. alias vanus timor non excusat. ff. quod met. ca. metum aut. ij. ff. de re iudi. si quis ab alio.

f Gemma. Infra septennium. unde non tenuerunt sponsalia. j. ti. pri. litteras accessit. et s. de resti. spo. ex parte. ergo nec pena si licita fuisset: alias non tenuit: quia si principale non tenuit: nec accessorium. s. de re iudi. cum inter. C. de legi. non dubium. cum suis concor. sed si post. vij. an. forte consenserunt et tenuerunt sponsalia: pena tamen non tenuit.

g Libera debeant. ab omni coactione. s. e. cum locum. et c. requisivit: et etiam a pena pecuniaria: ut hic patet.

h Stipulatio. stipulatio pene in sponsalibus apposita non tenet propter rationem quam reddit in littera: sed arras datas pro sponsalibus perficiendis amittit: et resilit sine iusta causa. C. de spon. l. ulti. et ff. de ver. ob. ncia. unde hec decre. sumpta fuit. C. de inu. stipul. l. ij. et hic: sed videtur quod idem sit in arra: quod dicitur de pena: quia eadem est ratio utrobique: ergo eadem debet esse prohibitio et idem ius. s. de consir. cum dilecta. cum aliis concor. ibi posit. et s. de transla. l ter corporalia. sed secus est secundum leges: ut dicit lex predicta de spon. in. C.

i Si q. tenetur. sic. s. e. veniens. et j. de condi. ap. de illis. et c. p. eas.

k Contra presumptionem. Nota circa huiusmodi presumptiones. Presumptio alia est iuris et canonis sive legis: alia hominis: alia nature: alia facti. Presumptio iuris et canonis sive legis iure iuris sive de iure: quod idem est non recipit probationem in contrarium: ut lex presumit mulierem dotem stipulatam sibi reddi: quod non est stipulata: quod si ipsa vellet probare in contrarium non audiretur. C. de rei uxo. ac. l. i. §. i. Idem est in arrogatore: quod semper intelligitur stipulatus quartam partem de bonis arrogatoris si emancipetur. ff. de adop. si arrogato. et de tali loquitur hic: et ita presumptum est istud matrimonium similis presumptio est xi. q. i. si quis clericorum. et j. qui ma. accu. possint. insuper et s. e. ad id quod. et iiij. d. fraternitatem. et j. de iudeis. c. vl. quod loquitur in eodem casu cum c. fraternitatem. Presumptio hominis est: cum presumitur contra aliquem hominem propter malam famam. contra hanc presumptionem bene admittitur probatio in contrarium. s. e. cum in tua et ij. q. v. presbyter. et c. si mala fama. j. de pur. ca. cum p. et ff. metus ca. verisimile. Presumptio nature est ut cum exheredo filium meum presumitur contra me quod iniuste exheredaverim eum: et hoc propter naturam: et ideo heredes mei probare tenentur: quod iuste exheredaverint eum. C. de inoffi. testa. auc. non licet ai parenti. Presumptio facti alia precedentis circa futura ut si semel calumniatus es contra me: et iterum velis me accusare: presumitur me te velle iterum calumniari. ff. de accu. si cui. §. biduum. iij. q. x. placuit. et c. accusator. et s. de presump. mandata. et c. scribam tis. Presumptio facti subsequentis circa preterita est: ut si aliqui fuerint accusati de crimine adulterii: quod depellebant pretextu primitatis: si postea in matrimonium se coniunxerint: manifeste presumitur facinus in quo accusati fuerint. C. de adul. si quis adulterium. ff. ad maced. item si filius. alias incipit: sed iuliano. §. interdum. circa fi. et in auc. ut nul. iudi. §. si quis vero

si moniti induci nequiverit compellere ut a tali contractu desistant. vel contra famam[a] huiusmodi secundum tue discretionis arbitrium iuramenta exhibeant propinquorum aliognin: si persona denuncians non exstiterit talis ut diximus: et de fama vel de scandalo non poterit edocere ad desistendum monere poteris non compellere contrahentes.

Hono. iij. epo berguen.

Consultationi tue. b. respondemus: quod mulieres que veniunt ad valuas ecclesie benedicende cum sponsis: et ibi reclamantes affirmant se nunquam in eorum matrimonium consensisse: audiri sponsis legitime probantibus contrarium non oportet: cum legitimis et idoneis testibus non debeat illarum simplex assertio[b] prevalere. Sane illis que benedictione accepta mox a sponsis aufugiunt ante carnis copulam[c] subsecutam: asserentes se nunquam in illos veraciter consensisse: sed metu illato compulsas verba protulisse consensus licet animo dissentiret: non statim est audientia denegada: sed de illato metu est cum diligentia[d] inquirendum: et si talis metus inveniantur illatus: qui cadere potuit in constantem[e] virum erunt non immerito audiende.

Gregorius nonus.

Gemma mulier nobis exposuit: quod cum. t. filia eius cum. c. contraxit matrimonium. b. de alferio ea occasione: quod inter. p. filium suum et predictam puellam infra septennium[f] constitutos sponsalia contracta fuerunt: penam solvendam a parte que contraveniret in stipulatione appositam ab ipsa nititur extorquere. Cum itaque libera[g] matrimonia esse debeant et ideo talis stipulatio[h] propter pene interpositionem sit merito improbanda: mandamus: quatenus si est ita eundem. b. ut ab extorsione predicte pene desistat. ec. cen. compellas.

Idem epo cenomanen.

Is qui fidem dedit. m. mulieri super matrimonio contrahendo carnali copula subsecuta: et si in facie ecclesie ducat aliam et cognoscat ad primam redire tenetur[i]: quia licet presumptum primum matrimonium videatur contra presumptionem[k] tamen huiusmodi non est probatio admittenda: ex quo sequitur quod nec verum nec aliquod censetur matrimonium: quod de facto est postmodum subsecutum.

Idem.

coll.ix. Est et alia presumptio iuris tantum: vt si vir diu cohabitauit vxori. presumitur ab eo cognita. xxvij. q. i. nec aliqua. et contra hanc presumptionem probatio admittitur. supra de proba. proposuisti. et ff. de proba. si chirographum. sed hic non fuit substantia et forma coniugalis contractus de qua dicitur supra e. tua. vnde non est matrimonium. Satis dicitur hic fuisse substantia et forma: quia consensus et forma fuit hic: sed per verba de futuro que per carnalem copulam subsequentem fiunt de presenti presumptiue: sed per carnalem copulam subsequentem presumitur consensus: per verba precedentia designatur forma: sed illa ab initio fuerint de futuro.

vbi de hoc. et xxvij. q. ij. siquis vxorem.

b Conatus. Nota quod conatus sine voluntas siue effectu non nocet: vt hic patet. et de pe. di. i. §. hec autem verba. et §. cogitationis penam. et ff. q. mo. pig. vel hypo. sol. sicut. §. si voluntate. et xvij. q. iiij. siquis suadente. et ff. quod quisque iur. l. i. in fi. et eum condemnatum accipere debemus tantum qui iure condemnatus est: ita vt sententia teneat. Et si nulla est sententia: non dicitur condemnatus ff. de re iudi. si se. §. condemnatum. Item arg. quod verba cum effectu sunt accipienda. supra de cle. non resi. relatum. et ff. ne quis eum qui in ius vo. vi. exhi. l. penul. §. docere. Arg. contra: quod voluntas siue conatus delinquentis puniri debeat quamuis sine effectu. supra de bigamis. nuper. et c. vlt. et l. di. siquis. post acceptum. et de pe. di. i. siquis non dicam. siquis cum telo. et quatuor. §. se. et ff. de extraor. crimi. l. i. et C. si quicunque predi. po. l. i. in prin. et supra e. inuenis.

Si inter virum et mulierem legitimus consensus interueniat de presenti: ita quod vnus alterum mutuo consensu verbis consuetis expresso recipiat vtroque dicente[a]: ego te in meam accipio: et ego te in meum vel alia[b] verba consensum exprimentia de presenti: siue sit iuramentum[c] interpositum siue non: non licet alteri ad alia vota[d] transire: quod si fecerit secundum matrimonium de facto contractum: etiam si sit carnalis copula subsecuta: separari[e] debet: et primum in sua firmitate manere. Verum si inter ipsos accessit tantummodo promissio de futuro vtroque dicente alteri: ego te recipiam in meam: et ego te in meum siue verba similia si alius mulierem illam per verba de presenti desponsauerit: etiam si inter ipsam et primum iuramentum interuenerit: sicut diximus de futuro huiusmodi desponsationis intuitu secundum matrimonium non poterit separari sed eis est de violatione fidei penitentia iniungenda.

Idem.

Adolescens qui desponsatam sibi per verba de futuro: sed sepe nixus fuerit: carnaliter non cognoscens: cum alia postmodum per verba de presenti contraxit[f] non primam cum qua nec fuit verum matrimonium ex forma contractus nec presumptum[g] cum conatus[h] non habuisset effectum: sed secundam debet habere vxorem.

[illegible]

Hono. eusebio epo.

Uenerabilis frater requisiuit de filio adulto: quem pater matrimonium vult contrahere: si sine voluntate adulti filij facere potest. Ad quod dicimus: si aliquo modo non consentit[i] filius fieri non posse. Potest autem filium nondum adultum: voluntas cuius discerni non potest: pater cui vult matrimonio tradere: et postquam filius peruenerit ad perfectam etatem omnino debet[k] hoc adimplere.

Nicolaus papa.

Ubi non est consensus[l]: et infra. Districtius inhibemus: ne aliqui quorum vterque vel alter ad etatem legibus vel canonibus[m] determinatam non peruenerit: con-

a Si inter dicere ergo altero loquente non est matrimonium: quia si loquens suum consensum non exprimit: ar. xxx. q. v. c. i. et est arg. quod qui tacet non consentit: quia verba sunt necessaria consensum exprimentia. supra e. tue. si. ff. de pecu. si lursa. §. iustitum. et si consensum exprimat alter aliquo signo vel nutu: sed nihil exprimat ore: satis videtur idem. Ar. contra quod non fit matrimonium: quia stipulatio non contrahitur: nisi vtroque loquente etiam si annuat sine verbis. ff. de ver. ob. l. i. in pn. et §. se. siquis ita. et idem in matrimonio: ar. istius litere vtroque dicente: multi tamen sine iusta forma contrahentes puniunt dummodo tamen consensum exprimant signis. supra e. cum apud. et ff. de iure do. mutus. ar. ff. de tutel. muto. et illa signa equipollent huic forme: et ita non refert dummodo consensus exprimatur etiam in loquente subsecuta subarratione per immissionem anuli: nam multi propter verecundiam annuunt potius quam loquantur: maxime presentibus parentibus. xxxij. q. ij. honorantur.

b Alia verba. supra e. ex parte. et xxx. q. v. §. siquis diuinis.

c Iuramentum. et ita iuramentum non est de substantia matrimonij.

d Ad alia vota. ad religionem tamen bene posset ante carnalem copulam transire. supra de conuer. coniu. ex publico.

e Separari. quia fortius vinculum superuenit: et sic soluuntur sponsalia non obstante iuramento: sic et votum simplex soluitur superueniente matrimonio. xxvij. di. si vir. et xxvij. q. i. nuptiarum. et minus punitur propter bonum matrimonij sequentis: vt. c. si vir.

f Adolescens. de presenti contraxit. et sic soluta fuerunt vota sponsalia. supra e. pri. et infra de spon. du. duobus. et sic remanebit cum secunda et aget penitentiam de fide mentita: vt dicit. c. duobus.

g Nec presumptum. verum non fuit: quia ibi non fuit consensus de presenti: presumptum non fuit: quia non fuit carnalis copula subsecuta. De presumpto matrimonio habes. supra e. is qui. et infra de re iudi. tenor.

i Ua consentit. si coactione paterna ductus consentiret in aliquam: quam alias non esset ducturus eam voluisse videtur: et est matrimonium. ff. de ritu nup. si patre. cogi tamen non debet. ff. e. non cogitur. et C. de nup. nec filium. nec potest eum compellere inuitum. ff. de spon. filiofamilias: quia inuite nuptie difficiles exitus consueuerunt habere. supra ti. proxi. requisiuit. et xxxi. q. ij. §. i. secus videtur de filia secundum leges. nam illa contradicere non potest: nisi pater dederit ei turpem vel moribus suis indignum. ff. de spon. sed que patris. secus tamen secundum canones. supra ti. proxi. cum locum. et xxvij. q. ij. sufficiat.

k Debet. debito honestatis non necessitatis. supra de testi. c. i.

l Ubi non est consensus verus vel presumptus.

m Canonibus. Etas ad matrimonium contrahendum tam secundum leges quam secundum canones est. xij. anno. in femina. ff. de ritu nup. minorem. et infra eo. continebatur. In viro. xiiij. anno. infra e. attestationes. quantum ad sponsalia etas. vij. annorum. ff. de sponsa. et in sponsalibus. infra eo. litteras.

accessit.x.c.duo.

a ¶ Coniungantur matrimonialiter: q2 consentire nõ possunt.j.de fri.x malefi.quod sedem.intellige quãtuz ad sponsalia:x ideo prohibentur.q2 sepe mutãt postea voluntatem.vnde preterea oritur discordia inter ipsos x diuertẽtes cõsanguineis copulant vt.s.ti.pr.iuuẽis. quod eẽ nõ potest s.ti.pri.sponsam.

s ¶ Pacis.nõ.pro bono pacis admittendũ:qd als phibet.iij.q.vi.ħ qppe vũ dũs. Par vt h. netur moderamẽ iuris habetur.

p ¶ Ubercs.xiiij an.xx.q.i.illud.x.s.de reg.ad nostras.

q ¶ Tardissime. quid si iste q iã cõpleuit.xiiij.annos. talis appareat: q nullo mõ possit generare x ꝓbat nũgd tenet mr̃imoniũ. Dicũt q dã q tenet matrimoniũ. Cõtrariũ credo:q2 nec est pubes vt.s. dĩ.nec in eo repiũtur tria bona mr̃imonij:que sunt fides proles x sacramentuz.xxvij.q.ij. omne itaq3 iste nõ est talis:qui possit habere plem:qđ et satis p3 per lr̃am sequentem.ar.cõtra s.eo.de illis.

r ¶ Ostendit generare.ergo pubertas ex vigore naturali nõn ex annorũ numero comprobatur quod verum est quo ad matrimonium contrahendum:vt dixi.e.s.de illis.ij.c.vl.vbi malicia supplet etatem.Ex quibus et pbat: q matrimonium consideratur ex pubertate tñ:x non ex annoruz numero quo ad tutelam vel curã etas annorũ tñ cõsideratur.C.qñ tu.vel cu.eẽ de.indecex.x insti.qui.mo.h.tu. in prin.s3 quo ad mr̃imoniũ bene inspicitur mulier x et vir:an sint apti ad matrimoniũ.xxvij.q.i. nec aliqua. x supra de pba.ꝓposuisti.x.c.cum causam matrimonij

f ¶ Litteras.dissolutas.ar.q sponsalia ꝯcta de facto nõ inducunt publice honestatis iusticiam:ar.cõtra supra ti.proxi.ad audientiam.vbi de hoc.x.c.iuuenis.

t ¶ Extunc.s.post.vij.annos.xxx.q.ij.c.vlti.

u ¶ Placere consueuerint.x si placuerint:sola ratihabitiõe confirmantur:ꝗ ab initio nulla fuissent: x itelligũ ratã hñe:nisi expsse ꝯdixerint etate legitima adueniẽte:

iungantur[a]: nisi forte aliqua vrgentissima necessitate interueniente:vtpote pro bono pacis[o] talis coniunctio toleratur

Isidorus.

Ubcres a pube sunt vocati.i.a pudentia corpis nuncupati:q2 hec loca prio lanuginem ducunt. quidam tamen ex annis pubertatez existimant:idest eum esse puberẽ qui xiiij.annos[p] impleuerit:ꝗuis tardissime[q] pubescat. Ceterum autem est euz puberem esse:qui ex habitu corporis pubertatem ostendit[r] x generare iaz potest x puerpere sunt:que in annis puerilibus pariunt.

Alexander tertius herfordeñ.episcopo.

Litteras tue fraternitatis accepimus:ex quarũ tenore perpendimus: q cum quidam esset perfecte etatis quandam puellaz in cunabulis desponsauit:procedente tẽpore matrem puelle cognouit x eam in vxorem accepit:x infra.Consul t.f.r.q si prefatus vir matrem puelle anteꝗ̃ septimum annum complesset: in vxorem accepit: matrimoniũ non dissoluas[s]:cum dispensationes huiusmodi nulle sunt: que in cunabulis fiunt.Et ex[t] si postꝗ̃ puella septimum annum compleuit:predictus vir matrem eius accepit vxorem cum sponsalia extunc[t] placere[u] consueuerint inter eos sniam diuortij non differas promulgare nec ipsam filiam[x] seu matrem habere permittas.

Idem eboraceñ.archiepo.

Accessit ad presentiã nostram:x infra.F.t.mãdamus:quatenus si tibi constiterit: q puella non esset septennis:qñ ab gu.desponsata fuit x postea in eum consenserit[y] x q idem gu.ab huiusmodi desponsatione per te fuerit absolutus[z] matrimonium inter eũdem gu.x matrẽ puelle celebratum precipias inuiolabiliter obseruari:x eorum prolẽ[a] denuncies esse legitimã:quia desponsationes x matrimõia ante septem annos fieri nõ possunt si consensus postea nõ accedit[b].Sane si prefata puella antem desponsationem septimum annum compleuerat:l3 predictus vir a desponsatione ipsius puelle ipso[c] iure fuerit absolutus: cum

ut hic colligit.s.itelligo q sponsalia debeãt placere.cũ s.s cohabitant:q2 tũc intelligũtur ꝯsentu exꝑquo nõ ꝯdicũt.ff.đ ritu nup.mlorẽ.secus credo cũ seorsũ habitãt:q2 tũc nõ itelligũtur ꝯsentire:n.si vel vbo vel ipso facto:puta q2 vadit ad domũ suã vel dat alĩq munuscula x ꝯsilia:q sponsi facere ꝯsueuerunt ar.ad hoc.s.c.px.i prin. vbi dicit:x postea in eũ nõ ꝯsenserint. Ite ar.ad ea que frequẽtius accidũt iura adaptari dẽbẽt xxviij.di.de syracusane. x s.de cle.cõiu.diuersis fallacijs.C.de la li.toll.l. vnica.§.ħ x si.ꝯe.x .xxiij. q.v.denique.x isti. de re. diui.§.illud . x.xix.q.ij. due sunt.x.ff.đ ser.ru.p. cũ eẽnt.§.q pluriũ.ff. de vsuca.l.iusto.l.rãi.in fi. ff.de legi.nã ad ea.x. iij. q.v.accusatores.imo qñ q3 ad ea q nũꝗ̃ vel raro accidũt.ff.si ps here.pe. l.antiq.xix.di.in canonicis.l fi.ff.de reg.iur.ea q raro.ie cõ.di.iiij.sanctũ e baptisma.l fi.C.đ le.here.si maior.x li.di.q l alique.ꝯ.quocũq.ff.đ sta.ho.nõ sunt.x.l.se. So regulanter obtinet.i.rubrica:ꝯtra casuali a sũt que negocijs nõ coherent.ff. de regu iur.ea que raro.

x ¶ Filiam.l ã quã hẽre nõ potest ꝓpter affinitatẽ superuenientẽ.xxxv.q.iij.nec eã quã.nec matrẽ ꝓpter publice honestatis iusticiam vt.s.e.ti.c.supra. ti.pri.ad audient.l.x.s. e.continebatur.§. vl.

y ¶ Accessit.consenserit. Dic.sup hoc.vt.supra.c.proximo.

z ¶ Absolutus. maxime hec absolutio factum tñ respicit cum nulla fuissent sponsalia supra.c. proximo.

a ¶ Prolem.q2 vbi mr̃imoniũ legitimũ ẽ:x filij legitimi erũt. xxxiiij.di.si quis viduã.x.xxxij.di.iiij.dicat aliquis x si mr̃imoniũ reputat legitimũ:l3 non sit:filij tñ erunt legitimi.s.qui.fi.sint legitimi.cum inter.hodie enim obstaret denunciatione facta s.de clande.desponsatione cum inhibitio.

a ¶ Accedit tacite vel expresse:vt dictum est supra. c.proximo.

b ¶ Ante desponsationem.ipsius puelle.

c ¶ Ipso iure.Hoc ideo dicit.q2 cum maior contrahit sponsalia cum:minore adueniente etate si minor noluerit consentire matrimonium ab ecclesia debet absolui.x q2 ista noluit consentire:fuit absolutus ab episcopo.Nec intelligas ipso iure.i. sponsalia nulla fuerunt ipso iure:vt quidam dixerunt:q2 ista non consensit in sponsalibus:sed hoc stare non potest:quia si hoc fuisset non separaretur matrimonium ꝯctum cum matre: cum nulla fuissent sponsalia:vt p3 per prin.c.vbi nõ separatur

a Inhonestum. q2 nullũ de cõsanguinitate illius puelle po terit recipere in vxorem: ergo multo minus matrẽ. s. ti. pr. ad audientiam. ⁊ c. sponsam. ⁊ c. iuuenis. cum illa puella fuerit

b Desponsa illius: vt infra in. c. proximo. in fi.

Continebat. in decretis. xxxiij. q. i. si qs vxorẽ accepit. §. i.

c Uiri. standum. ar. s. xxvij. q. ij. quod interrogasti. ⁊ xxxiij. q. i. requisisti. so lu. vbi vir dicit se cognouisse vxorẽ: ⁊ illa negat: stat̃ pro viro: vt hic. ⁊ xxxiij. q. i. si quis vxorẽ recepit. §. c. requisiti. intelligit̃ qñ vterq3 ↄfitet̃ q carnalit̃ iungi ꝓpter frigiditatem nõ põt: ⁊ vterq3 sep. ima manu ꝓpinquorũ dz iurare: q nõ põt carnaliter cõmisceri. c. qd̃ interrogasti. itelligit̃ qñ marit⁹ nõ dicit: q vxorẽ cognouerit: vñ audit̃ mulier. Preterea qd̃ dicit hic fides ẽ adhibẽda viro si iurauerit: h intellige qñ mulier non ꝓbat se v̄ginẽ p aspectũ corporis: q2 tũc bene audit̃. s. de ꝓba. ꝓposuisti. ⁊ c. causam.

d Iuramẽto. Sz quare cõpellitur iste iurare: cũ sit reus. vi. q. v. accusator. Ideo cõpellit̃ iurare: ne h dicẽt i fraudẽ ⁊ i p̃iudiciũ mulieris. nec credere tenet̃ ei mulier sine iuramẽto: ꝓcipue cã m̃rimonij pp piculũ aĩe. lau. dixit: q h iõ: q2 fundata videbat̃ intẽtio m̃liens q2 traducta mulier fuerat mior: vñ ad tollendã ꝓsũptionẽ illã dz iurare: secus eẽt: si mulier circo nihil ꝓbasset: vt. s. de iureiu. c. vl. vbi de hoc. si. i. c. attestatões. ⁊ sic ẽ ar. q i cãis m̃rimonial. b⁹ ñ dz exigi iuramẽtũ: ne i fraudẽ aliqd tentet̃. s. de testi. tuis qõib⁹

ea in eum consentire noluerit ĩhonestũ[a] tamen videt̃: vt matrem habeat cuius filia fuit sibi desponsata.

Idem norwicen. episcopo.

Continebatur in lr̃is tuis: q cũ quedam puella ĩfra nubiles annos cuidã in vxorem tradita fuerit ⁊ ab ipso inducta: hec ad nubiles annos perueniens alij nubendi licentiam postulauit. asserens se in eundem nullatenus consensisse: ⁊ ĩfra. Consu. t. t. ⁊. q cum in decretis[b] habeatur expressũ: q si vir dixerit q vxorem suam cognouerit: ⁊ mulier negauerit: viri standum[c] est veritati: prefato viro qui dicit se mulierem ipam cognouisse fides est adhibenda: si id firmauerit iuramento[d]: si autem fuerit etati proxima[e]: vt in. xi. vel circa. xij. annum ⁊ cuz suo assensu desponsata ⁊ cognita ab eodem viro separari nõ debet: presertim[f] cum parentes eius ipam fuisse etatis legitime faterentur. Si vero puella ĩfra nubiles annos alicui desponsata fuerit: nõ licz alicui[g] de consanguinitate ipius cui desponsatam fuerit eam ducere in vxorem: nec fas est eidez sponso de consanguinitate sponse sibi aliquam copulare.

Idẽ barthonien. ep̃o.

De illis qui infra annos aptos matrimonijs spõsalia contrahunt: siue vterq3 siue alter reclamet: ante q̃ ad annos[h] matrimonijs aptos puenerint: ⁊ postulent separari non sunt vllatenus[i] audiendi Si vero alteruter istorum ad annos pubertatis peruenerit infra eosdez annos altero existente cum sponsalia contrahuntur[k] si is qui minoris[l] etatis est: cum ad annos illos peruenerit: reclamauerit: nec in alterum voluerit consentire: iudicio[m] ecclesie poterunt adinuicem separari: mulier autem que postquã annos nubiles attingit: ei qui nondum ad annos aptos matrimonijs venerat: nupsit[n] cum in eum

tis: sicut existebat qñ sponsalia ↄhebant̃: si alter puenit ad etatẽ ñ ẽ audiẽdus: si petat separari: sz expectabit quousq3 alter ad etatẽ puenerit. Quidã dicebant q alt eorum erat maior ⁊ alter minor: qñ sponsalia ↄhebant̃: sm h ñ differret a sequenti versu. ala.

l Minoris etatis. vt: q in optõe illi⁹ q vltio ad etatez puenit: sit reclamat̃ Et tu dic: q idẽ iuris ẽ de alio q põt reclamare: eĩ si minor vellet cõsentire aliter nõ differret a sequenti versu.

m Iudicio ecclesie. s. i. c. pri. ⁊ ita pz. q sponsalia dissolui debẽt iudicio ecclesie tm̃: nisi forti⁹ vinculũ supueniat puta m̃rimonium cũ alio vel votũ solẽne tũc ipo iure soluũtur. s. ti. proxi. si inter. ⁊ i. de spõ. du. c. i. ar. s. i. c. ex lr̃is. vbi soluuntur sponsalia anteq3 alt̃ pueniat ad etatem Sz nõ est s: q2 ibi non tenuerũt sponsalia: vt pz ex fine: hic vero tenuerũt ↄtrẽ si. s. ti. pri. preterea. ⁊ c. requisiuit ibi similiter soluũtur sponsalia ne deterius inde contingat: ⁊ ita sponsalia ↄhẽtes si nolũt vterq3 vel alter perficere matrimoniũ non sunt cõpellendi: vt colligitur per hec iura. Sed cõtra est expressum: q o1o sunt cõpellendi p ecclasticã cẽsurã. s. ti. pri. ex lr̃is. ij. ⁊ c. sicut. Quid ergo r̃ndebis. dicas: q illa decre. ex lr̃is. ij. ⁊ c. sicut. loquũtur qñ iuramẽtuz interuenit lz illi ẽt eẽnt impuberes: sed erant doli capaces: ita q tenuit iuramentũ: vñ ꝓpter piculũ iuramẽti compelli debent ad ↄhendum: ⁊ illa decre. requisiuit reducitur ad illam ex lr̃is. vt ibi plene dictũ ẽ. ⁊ qd̃ dic illa decre. preterea potius ẽ dispẽsatio: vt ibi dictũ ẽ ⁊ q2 vterq3 dissentiebat: iõ facilius tolerat̃: Hic ergo loquit̃ de sponsalibus minorum. Si ergo iuramentũ interueniat: cõpellendi sunt perficere matrimonium siue sint maiores siue minores: dum tamen fuerint doli capaces quia etas illa plena est periurijs. infra de delic. pu. pueris. Si vero iuramentum non interuenit in sponsalib⁹ non sunt inuiti compellendi: quia inuite nuptie difficiles exitus consueuerunt habere: ⁊ ita planum est: ex cã tamen cõpellũtur: vt dictum est. s. de sponsa. ex lr̃is. ij.

e Proxima. Sz qñ dr̃ etati pxĩa. põt dici q cum distat a pubertate p sex menses vel minus. i. c. attestatões. ⁊ ff. de excu. tu. nõ tm̃. sic ⁊ proximus pubertati furti obligat̃. isti. de ob. q ex de lic. nas. §. in sũma. ⁊ itellige nihilomin⁹: q malicia supplebat etatẽ: alis nõ eẽt m̃rimoniũ ẽt post. xij. annũ: vt dixi. s. e. pub. eo.

f Presertim. i. maxime. ⁊ q parentes cõfitebant̃ illam legitime etatis: multum facit pro viro: ⁊ contra puellam.

g Alicui de consanguinitate: sic. s. eo. accessit. in fi. s. ti. pri. ad audientiã. ⁊ c. iuuenis. ⁊ c. sponsam.

h De illis. annos. Tres articuli ↄtinẽtur in hac decre. Primus est de illis: vsq3 si vero. Secundus est ibi: si vero alter istorum. Tertius ibi: mulier autem. ber.

i Ullatenus. audiendi. pp fragilitatẽ etatis. ⁊ ẽ ar. q ipubes de eo quod facit ante pubertatem. reclamare non valet ar. xxviij. di. de his. ⁊ xx. q. i. illud. ⁊ de neg. ge. pomponius. ⁊ ar. ad hoc. ff. de mino. deniq3. §. i. ber.

k Cũ sponsalia ↄhuntur. i. altero existente. i. annos puberta

n Nupsit. i. sponsalia contraxit: quia matrimoniũ cõtrahere non poterat: sic. i. c. proxi.

a Semel cōsen'erit. Ar. q̄ꝺ semel ꝓbatū est. amplius non possū reprobare. iij. q. iij. offeratur. ꝛ. viij. q. ij. dilectissum. ꝛ. xx. q. iij. eos. g. xxxij. q. v. hortādus. ꝛ. liij. di. in istis. ꝛ. ꝫ. de cā pos. cū olī. ff. de neg. g. pōpeni⁹. l. ꝛ. ff. de adul. si vxor l si. Ar. ꝫ. ff. de mu. ꝛ bo. vi gradatim. §. reprobari. Itē arg. ꝙ ꝯtc⁹ claudicat ar. ꝫ. de elec. nosti. ꝛ. xxxij. q. v. ꝓposito. ꝛ. q. ij. aliquā. ꝛ. xxxij. q. v. manifestum. xx. q. ij. sig ꝫ reb⁹. ꝛ isti. de auc. m. §. i. ꝛ. C. de pcu. non co minus. Ar. ꝫ. ff. de arbi. si cuȝ dicto. §. ꝫ ꝛ si. ꝛ. l. ꝫ si interpellatur. §. vlti. xxi. q. v. sigs cuiusi. bec. ꝛ. iiij. q. v. g'gs. So. veruȝ est ꝙ multi ꝯtus claudicāt ꝛ ex vna parte pāt tenere ꝛ ex altera ꝫ vt si pupillus cētrabat cū mioꝛ sine tutorꝫ auctoritate: isti. ꝫ au. m. §. i. ꝛ. l. ꝓdicta nō co min⁹. ꝛ. c. siꝗ ꝑcreb⁹. sec⁹ i matrimonio: qꝛ illud vl cultū nō pōt cōstare nisi ex duob⁹ consensibus. ꝫ. ti. p. o. tua. ꝛ q̄ꝺ dicit b. si obstat: qꝛ ille tenet expectar nō tene mīmōꝛꝫ rōe sue pmissiō s vā si ꝯtēret cū alia tene retēt si iuramētū interuenisset. ꝫ. ti. pri. si inter.

b Nobis. mrīmonij noīe. s futuri: qꝛ loquitur ꝫ spōsalib⁹. ꝫ. c. pri.

c Consensū nō babet quousqꝫ pueniāt ad etatē legitimā: sic ēt ꝛ in voto. xx. q. i. firma. ꝫ. de fri. ꝛ malē. q̄ꝺ sedem. Sꝫ pone: ꝙ dicant accipio te in meum ꝛ ego te in meam: itendentes etiam ꝯtrere mīmoniū. R̄n. mrīmoniū nō ꝯbūt eta tꝫ ꝓhibēte spōsalia nō ꝯbunt qꝛ nolūt. ff. de spō. quesitū. ar. ꝫ. de of. dele. cū super. ꝛ. C. sigs alteri vel sibi. multū interest: si i eadē volūtate pñstant vsqꝫ ad legitimaȝ etatē mrīmōiū ꝑus iutile ratibitōe tacita vel expressa confirmatur: ar. ꝫ. c. p. ꝛ. ff. ꝫ spō. ꝗstū de ritu nup. mioꝛē. Possꝫ tn̄ ꝓbabilr dici: ꝙ spōsalia ꝯbūt iurꝫ ꝑtāte: lꝫ ea ꝯbē n̄ itēdāt. ꝫ. e. attestatōes. ar. ꝛ. c. duo. ala.

d Tenent. ꝫ. c. pri. ꝛ. xx. q. i. illud. xxxiij. di. de bis.

e Anticipare. ꝫ. c. c. pr. ꝛ. c. vlt. ꝫ. e. puberes.

f Illis. de'ponsant. ꝛ traducuntur in domū: postea alleꝫant minorem etatem vel violentiam.

g Copula carnali cōiūgi. Hoc solū consideratur: vt possint cōiugali vinculo sociari: ꝛ nō numerus ānoꝝ. ꝫ. e. puberes.

h Cōsēsisse. q̄ꝺ facē potuerūt: lꝫ nōdū puenerit ad etatē cū pubertas ꝑueniꝫ etatē.

i Malicia. alibi appellat prudētia. ꝫ. e. c. vl. si. C. si mioꝛ se ma. dir. l. ij.

k Excusare. sic supra. e. ti. pri. veniens. ij. ꝛ. c. consultationi.

l Consensus expressus vel presumptus: vt si patiens cobabitet illi: talis violentia transit i cōsensum. ꝫ. ti. pri. ad id q̄ꝺ. ꝛ. ꝫ. qui cle. vel vo. insinuate. ꝛ. C. q̄ꝺ me. cā. l. ij. vel si carnalis copula ꝯsequatur. ꝫ. ꝫ eo qui dux. i ma. quaꝫ pol. p adul. significauit. ꝛ. ꝫ. q ma. accu. possunt insuper. b.

m Attestatōes. nixus fuissꝫ. ꝛ ita conat⁹ preiudicat: cū nō babuit effectum. ꝫ. ti. p. ori. c. vlt. vbi de hoc. b.

n Euasisse. cui credit i hoc: ꝙ cōtra se cōfitebat. xv. q. ij. §. i. ꝛ. ff. ꝫ liter. ac. de etate. §. i. al. sta ret ꝯbo viri: vt. ꝫ. e. cōtinebat. ꝑut ibi dicitur.

o Per testes. q̄ꝺ facē n̄ poterit: nō obstāte publicatōe alioꝝ testiū: cuꝫ iste sit alius articul⁹. ꝫ. de testi. fraternitatis. ꝛ. c. tā. ꝛ fris. ꝛ. c. cāꝫ. q. ꝛ. c. ex tenore. ꝛ. c. series.

p Circa finē. forte per sex menses. ff. de excu. tu. nō tātū. ij. ff. ꝫ mu. ꝛ bo. ad rēpublicā. ꝛ. ꝫ. e. continebat. Ar. ꝯ. xx. q. i. illā. Hoc itellige si iuuenis iste tunc esset viripotens qꝛ malicia preuēit etatem quandoqꝫ: supra. e. capitulo pxi. alr nō tenet matrimonium. etiam si compleuisset. xiiij. annos vt. ꝫ. e. puberes. dictum est.

q Ab ipso iuramento. Sed quare exigitur iuramentū cū ipse sit reus. vi. q. vlt. actor. Ideo defertur ei iuramentum: qꝛ presumptio erat pro muliere: quia constabat: ꝙ cum ipsa contraxerat: ꝛ quia aspirauerat ad carnalem copulam. vnde ex hoc erat presumptio contra illum: sic. ꝫ. e. continebatur. dic vt ibi. Quando debeat iuramentum deferri reo vel actori: quere illud. ꝫ. de iureiuran. c. vlt. ꝛ ideo iurat: q̄ꝺ poterat eē ꝙ post. xiiij. annos consensisset in illam: ꝛ timore iuramenti confitebitur veritatem. b.

r Ex litteris. de'ponsata. ea non consentiente.

semel cōsenserit[a]: āplius non poterit dissentire: nisi ipse cui nupsit postꝗ̄ ad legitimā etatem peruenerit: i eā suū negauerit prestare cōsensū.

dē.

Nobis tua discretio requisiuit: vtrū bis qui īfra annos nubiles matrimōij noīe[b] cōiūgunt vel coꝝ alteri āteꝗ̄ ad ānos aptos mrīmonio ꝑueniant: liceat a mrīmonio tali discedē. Ad q̄ꝺ rn̄demus: ꝙ pro eo ꝙ ante nubiles annos cōiugalē cōsēsū[c] n̄ babēt: vsqꝫ ad legitimā etatē expectare tenent[d]: ꝛ tūc aut cōfirment mrīmoniū aut si simul esse noluerit: sepent: nisi carnis cōmixtō ante iteruenerit: cū iterdū illa tēpus anticipare[e] soleat pubertat.

dē genuē. archiepiscopo.

Illis qui in mioꝛi etate despōsāt[f]: ꝛ īfra. Respōdemus: ꝙ si ita fuerit etati ꝓximi: ꝙ potuerūt copula[g] carnali cōiungi: mioris etatꝫ ītuitu separi nō debēt si vn⁹ ī aliū visus fuerit cōsensisse[h]: cū in eis etatē suppleuisse malicia[i] videatur: sed cuiuscūqꝫ sint etatis se possunt per illatam violentiam excusare[k]: nisi post violētiā cōsensus[l] accedat.

Urbanus tertius cenomoneñ. episcopo.

Attestationes sup causa mrīmonij q̄ inter. b. iuuenē ꝛ. g. mulierē ꝯtrat acceꝑim⁹: ꝛ ipsis īspectis nobis īnotuit: ꝙ ꝓdictus iuuēis nōdū duodecimū ānū attigerat cū prefatā. g. accepit vxorem ꝛ lꝫ nixus fuisset[m]: sicut vterqꝫ cōfessus ē ipsā corrūpe: mulier tn̄ cēdit se virginē euasisse[n]: verū anteꝗ̄ ad ānū. xiiij. puenisset: a mēorata muliere recessit: que cuꝫ. xvij. ānos babebat: eadē ꝑ viro sibi vendicare contēdit: ꝛ infra. Cōsul. t. r. ꝙ si mulier per idoneos testes[o] probare nequiuerit: ꝛ post. xiiij annuꝫ etatis sue vl circa finē[p]. xiiij. anni ꝓdict⁹ iuuenis cōsensisset i eā: ab ipso iuramento[q] recepto ꝙ postꝗ̄ ad legitimam etatē peruenit: ipsam babere non consēsit vxorē: ab impetitione mulieris eum potes ꝛ absoluere ꝛ ad alia vota vtriqꝫ dare licentiam transeundi.

Idem pisano archiepō.

Ex litteris. t. f. accepim⁹ ꝙ puella quedam anno. xij. iurata fuit ꝛ desponsata[r] cuidam puero. ix. vel. x. annorum: ꝛ tempore procedente de voluntate parentū

a Potius.electiue & non comparatiue.

b Per mnū.Si hoc fecisset spōte :si tenuissent sponsalia ex patientia cōsequētis tpis.ℨ.ti.pri.ad id.& sic nō fuiss; ista mulier excludita quousqꝫ alter peruenisset ad etatē.ℨ.e.de illis.

c Carnali.qꝫ si fecisset ɋrati pƀuerek cōsensisse.j.ꝺ eo q dur. in ma.quā pol.p adult. signauit.

p Habitur. Sed q̄re hoc:cū inter gulielmum & gulielmam nō fuit matrimoniū.pōt dici ꝙ propter scandalum vt innuit littera pcedēs:vel potius pp̄ter delictum vtriusqꝫ pp̄ter sponsalia q̄ precesserant iter eos:& sic eta erat publice honestatis iusticia.vñ nō poterāt gu.& stephana vlterius carnaliter coniungi:& ideo prohibētur quia ex certa scientia contraxerunt & carnaliter coniuncti fuerūt & tamen si cōtrahāt matrimonium tenebat:infra ꝺ matri.contrac.inter dic.ec.c.primo.

d Tribuas.Ar.ℨ.ℨ.e. de illis.j.&.c.a nob. So. illud ver ē:qꝛ certū ē:ꝙ sponsalia tēuerūt ħ ñ tenuerūt & iō daꝭ ei licentia cū alio cōtrahendi.

e Uo pueri.i.matrimonialiter.i.vt in matrimonialiter iungerentur etate adueniēte:ħ spōsalia cōtrahēdo.

f Per tres ānos.& ita tēuerunt sponsalia ratihabitione sequenti.ℨ.e. ex lris.& q patri i spōsalibus nō ꝯdicit:consentiꝭ vꝭ.ff.ꝺ spō.ħ ꝗ pris.

g Rediret.i.dixit ille p; ad id qꝺ dānauerat.xxvi.q.v.nec mirum.

h Matrimoniū.Sed spōsalia tūc fuerūt iuris ptāte:qꝛ si nō valet vt a go:valeat vt valere pōt tēdebāt.n.obligari ad inuicem:& iō iterpretatio fieri dꝫ:vt res potius valeat ꝙ pereat.ℨ.ꝺ fi. instru.inter dilectos.§.cetex.vt dcm̄ ē.ℨ.e.a nob. & h pꝫ per seq̄ntia. Ar.ℨ ff.de ac.& obl.obligationū.§.hbor: obligatio.

i In vxorē. quā hēre ñ potuit.ℨ. l.sponsam.

k Honestatis. iusticiā que impedit etiā matrimoniū ꝯtrahēdū & dirimit iā contractum quare ille gulielmus non potest habere aliquā de consanguinitate guilielme supra ti.proxi.ad audiētiā.iuncta.sponsam.&.ℨ.e. accessit.in fi.&.c.litteras.in quibusdā tamē sublata ē publice hōestatꝭ iusticia:vt in sobole suscepta ex secūdis nuptijs & i secūdo & tertio genere affinitatis.j.ꝺ cōsā.& affi.non debet.

potius[a] ꝙ de sua: sicut asserit ad domum patris pueri adducta:vbi nolens & inuita minis parentū impulsa moram fecit per annum[b] & amplius & tandem inde recedens ad domum ppriam ē regressa:&.j. Cū autē dictus puer nondum ad.xiiij.an.p uenerit : nec ad eandē carnaliter[c] accessum habuit:dis.t.t.r.ꝙ si puella commonita vt donec cōpleat idē puer.annum.xiiij.expectet:ñ duxerit expectandū:ei bm ea que pposita sunt accipiēdi aliam vim liberam tribuas[d] facultatem.

Clemens .iij.

Uo pueri[e] guilielmus & guilielma matrimōialiter sunt cōiuncti puero.vi. puella vero.vij. annum agente qui simul per tres annos[f] manserunt:tunc pater puelle subtrahens eā spōso ipsā alteri.m.nomie copulauit:cum q̄ per septē annos quiete permāsit:ipse vero tunc reliquit eādē:quia credebat eam alium virum habere guil.s.cum prius fuerat despōsata. prior autem sponsus ad annos discretionis perueniēs a prede.two contrahendi cum alia licentiam impetrauit:qui quandam nomine.s.cōsobrinam prioris in vxorem accepit:& cum ea p aliquod tēp⁹ existēs eā:vt ipse fatetur carnaliter ñ cognouit:lz illa se ab eo cognitā asseueret.Cū autē pater memorate gu.eā vidisset a scđo viro relictā:prenoīatū gu.cui pri⁹ eā despōsauerat cōpulit:vt.s neptē suā oīo dimitteret:& ad gu.suā ꝺspōsatā rediret[g] : qui postmodū per bieniū cohabitauit eidē.Quia igitur qd tibi faciēdū sit:postulas edoceri.h.r.ꝙ ipediēte puerili etate matrimoniū[h] inter gu.&.g. non fuit.& lz idē postquā illa nupsit alij:potuerit aliā ducē in vxorē[i] tamē qꝛ dictā.s.duxit cōsobrinam mulieris eiusdem siue eam cognouerit siue non:noñ debet tñ cum eadem.s.propter publice honestatis[k] iusticiam remanere:nec ad primam habere regressum qꝛ alteri fuit legitime[l] copulata:& infra. Cum vero vir eapus[m] sit mulieris & gu. dicat[n] se non cognouisse prius.s.supradictam : aliam si voluerit poterit ducere in vxorem &.s.

q Cum.m.nisi voluerit eum repellere peteti adlterij.

r Requisito. Nota:ꝙ sine iudicio ecclesie nullus debꝫ dimittere vxorem suam : cum hec sit pena q̄ nulli est inferenda:nisi per iudicem.xxviij.q.ij. seculares &.§.i.hoc capitulo &.xxxv.q.vi.nullorum. quātūcūqꝫ etiam ipedimentū sit manifestum.j.ꝺ diuor.porro. tunc circa coitum distingue.j.de sen.ex.inquisitioni.

s Ad dissoluēdum. accusatione. Hoc intellige ita:quidā io. nomine contraxit cum quadam puella.j.septennium constituta:tandem ex parte puelle accusabatur matrimonium propter consanguinitatem:& dū vellent producere testes ad probandum consanguinitatem:contra illos accusatores exceptiones proposite fuerunt ex parte viri.vt ab accusatione repellerentur:sup hoc pnunciauit papa bm ꝙ in littera sequitur. b.

l Legitime.i.p matrimoniū :qꝺ tanqꝫ fortius vinculum soluit spōsalia.ℨ.n p.h ik.&.j.ꝺ spō.du.c.i.alī nō ꝯrit legitie:qꝛ ñ ꝺbuit frangere fidem:de qua dꝫ ageꝭ penitentiam:vt.c.si iter.

m Caput.sic.& xx ij.q.v.cū caput.vnde poti⁹ sibi credꝭ ꝙ vxori.supra.e.continebaꝭ.&.xxxiij.q.i.siquis acceperit.

n Dic.n.sane fuit de facili credēdū:qꝛ nihil iuris acgrebaꝭ alterutri:qꝛ sine cognouerit siue non:tā hēre non pōt:vt ℨ.e.pꝫ.secus si coitus faceret approbationem obligatiōis.et ꝺ.de proba.propositusti.j.de fri.& male.c.i.

o Siue antea.hoc ē postqꝫ fuerit cōpulsus redire ad guilielmā siue ante cōpulsionē siue post cognouit.steph[illegible]

t Matrimonium.j.ℨ.de resti.spol.ex parte.nec consensit post.vij.an.qꝛ si post consensisset:tenuissent spōsalia:nisi consanguinitas impediret.ℨ.e.litteras.accessit.h.ℨ.de iudi.examinata.sic isti ineptam pposuerunt accusationem manifeste:& ideo statis dicunꝭ repelli et ibi dꝫ.vñ ad huc possunt ppōere aptā:scilz ꝺnūciaꝭ.

u Accusari.bene dicit.qꝛ prio dꝫ existere in rez natura id de quo agitur:nec ante iuris ratio quā persona q̄renda est.ff.de iure codicil.quida referunt.§.primo. sic & collegio :quod nondum est :non daꝭ priuilegium

viro legitimo copulari. post separationē ꝓo ꝑ vitando populi scandalo vtriqꝫ ad tps ē ꝑnia iniungenda. Si vero legitime ꝯstaret ipsam. s. ab eo siue post siue antea cognitā extitisse: neutri viuente altero dabit licentia ꝯtrahēdi remanebit ꝙ guilielma cum m. imposita ipsi. m. ad tēpus penitentia cōpetenti: q. ꝑ sua opiniōe solā guilielmaꝫ iudicio eccľe non reqsito dimisit.

Anno. iij. c. z. p. quondam filijs malabrance.

Ad dissoluendū qđ sensu erat inter. j. z. s. ꝛ infra. Accusatione pro puella sup ꝯsanguinitate ꝓposita ꝑfatus. j. multas exceptiones ꝓposuit: per quas nitebatur vos ab accusatione multipľr remouere: z. j. Interloquendo pnunciauim⁹ int iuuēꝫ ꝛ puellā nec mrimoniuꝫ nec sponsalia fuisse ꝯtracta: cū ꝯstet puellā nondū ad septēnuꝫ ꝑuenisse: quocirca nec accusatio locū hēbat: cū nō esset qđ posset legitie accusari: denūciari tñ poterat consanguinitas: vt iterdicereť mrimoniū ꝯbendū. Ad denunciationeꝫ ergo legitie ꝓbandā tminuꝫ assignamus: saluis exceptiōibus nō solum ꝓpositis sed ꝛ ꝓponendis. Ne ꝓo qcq̄ in puellā interim attenteť: auc. ap. iterdicim⁹: ne in negocio de nouo procedatur vlterius donec vel a denūciatione cessetur: vel ea ꝓbata ordine iudiciario pceda. Qđ si ꝯ iterdictum nostrum in ꝑiudiciuꝫ ipsius aliquid fuerit attentatum: id irritum esse decernimus ꝛ viribus oīo carere.

Idem epō abbaten.

Tue nobis exhibite littere ꝯtinebant: ꝙ qdaꝫ filiam suam circiter. xij. ānos habentem cuidam nobili desponsauit: qui subarrauit eā dem consensu mutuo accedēte: ꝛ infra. Quia vero nobis constare non potuit: cui⁹ etatis esset puella: cum eideꝫ viro extitit desponsata: cum dicatur ꝙ circiter duodeciꝫ annos habebat: vtruꝫ ne prudētia tunc in illa suppleret etatem. Respondemus: ꝙ si puella nubilis non erat etatis: cum sepe prefatus vir desponsauit eandem ꝛ etatem in ea

z. de eccl. edi. ad audientiā. li. nec rekriptaꝫ debꝫ ad istos fieri. as. ꝫ. de rescrip. c. vlt. nec potest dici verum quod nunq̄ fuit: de pe. di. ij. in fi. nec dicitur mortuꝫ: quod nondum viuit. xxx. q. ij. quod non. vbi de hoc. ꝛ lra de homi. sicut ex lrarum. ꝛ testamentum qđ nondum est: rumpi non pōt. ff. de inin. rup. testa. nam ꝛ sub ꝯditiōe ar. de edil. edic. bones. §. vlt. sic aque que nondū apparet: non pōt ꝯstitui aque duct⁹. ff. si ſ. ven. l. vl. ꝛ ei quod nondum natuꝫ est non prescribitur. C. de anna. ex. l. i. § vero. ff. quemad. serui. amit. si quis ai. a. vbi dicitur ꝙ qdiu paries non est: seruitus nō acquirit: alio admittitur. Arg. ꝯ q: edificio qđ nondū est ꝓscribit. ff. de fui. vr. pd. si serui. §. futuro: ꝛ. ff. de serui. ru. pd. labeo. ꝛ vsu ris futuris ꝓscribitur. C. ꝺ vsuꝫ cos. ꝛ ar. ꝫ. de consuet. cum olim. Sed l. verum est: ꝙ rei que nondum est: ſ potest seruitus constitui: vt dicunt ꝑme concor. pōt tamen obligatio acquiri ꝺ ipsa cōstituenda: cum res fuerit i rerum natura: ꝛ sic intelliguntur ꝯtra.

a Denunciari. ꝛ ita denunciari potest crimen nondū ꝯmissum. xciij. di. diaconi. ff. ꝺ o. l. isec. l. ij. Imo vn⁹ soi⁹ pt ipedire mrimoniū. ꝫ. ti. pr. preterea. ꝙ ꝛ valet denūciatio in ꝑi. naꝫ sciam dicunt male fidei possessores: ar. C. de rei ven. si fādum. ꝛ in matrimonio ꝯtrahendo id quod certi⁹ est tenendum est. ff. de rit. nup. adoptiuus. §. i. in fi. ꝛ. ꝫ. tit. pri. iuuenis. ad hanc denunciationem non admittiť. nisi sit grauis ꝛ honesta persona. ꝫ. ti. pri. cum in tua. q libet teneť ad hanc denunciationem. j. de cognat. spi. tua nos. ꝛ etiam admittuntur: q denunciant famam: supra ti. pr. cum in tua. ꝛ de auditu. xxij. q. v. hoc videť sine aliqua admonitione premissa quod nō fit in aliis denunciationibus. ij. q. i. si peccauerit. ꝛ supra de iudi. nouit. ꝛ est ius commune quod quilibet tenetur ꝛ potest denunciare. j. de clā. despon. cum inhibitio.

b Saluis exceptionibus. sic patet: ꝙ cū variať mod⁹ agendi: possunt opponi exceptiones diuisse l primo iudicio de. ꝫ. de testi. veniens. ij. vn de non obst. ar. ꝫ. de excep. p aduersa. ia. Sed q fuerūt huiusmodi exceptiones pōt esse: ꝙ excipiebat virgo accusatores erāt criminosi vel male fame vel forsitan dicebať: ꝙ admonitio nō precesserat: ſꝫ in isto casu nō est necesse admonitionē pcedere. Uel forte dicebat ꝙ sunt admittēdi ad accusādū tanq̄ suspecti: quia tpe ꝯtractus nihil dixerunt: ꝛ erant pñtes qñ denūciatum fuerat mrimoniuꝫ ꝯbenduꝫ. j. qui ma. ac. possunt cum in tua.

c Interdicimus. ita ꝙ si ꝑ extorsionē vel violētā qcq̄ fieret l ꝑiudiciū puelle siue l iudicio siue ex non ꝑiudicaretur ei.

d Irritum. quo ad iudicium quod mouetur in ꝑiudiciū ipsi⁹. s. ꝫ. ꝺ preben. inter cetera. secus esset si clausula illa ñ apponať: ls mandat papa aliqd fieri. ꝫ. ꝺ pix. dilect⁹. j. z. c. dilec. ij. Sꝫ qd si ꝯtrerēt mrimoniū ꝯ iterdictū pape: nunqd irritabiť mrimonium. Dico ꝙ nō: sed separabuntur ad tps. ꝫ. de spō. cuꝫ l apostolica. quousqꝫ cognoscať de impedimento. j. de ma. ꝫ. ꝯtra inter ec. ex lris. de mulieř nā fortius est mrimonium ꝙ interdictum pape.

b Ne. subarrauit. sic xxvij. q. ij. si qs vxores. ꝛ. c. se. Et hec subarratio fit qñqꝫ ꝑ imissiōeꝫ ānuli iuxta illud: ānulo suo subarrauit me. qñqꝫ per dationē aliaꝫ rerū vel alioꝝ insigniū ꝛ qñqꝫ sit talis subarratio iteruenīente ꝯsensu expresso ꝛ vt hic: qñqꝫ etiam nō interueniente sed siue interueniat siue non dummodo constet de subarratione: ꝑsumiť matrimonium: donec ꝓbetur contrariū. xxx. q. v. nostrates. ꝛ. c. femine. xxvij. di. ꝙ interrogatur. ꝛ. ꝫ. de spon. is qui. q: nihil interest an facto an ꝟbo quis declaret voluntatem suam. xliij. di. c. i. ibi pastorem recta loqui tantu aliud est dicere ꝙ terga tacendo prebuit. ꝛ vl ibi vestimenta sacerdotis qđ aliud ꝙ recta opa. ꝛ. vbi de hoc. ff. de le. de qbus. ꝛ. ꝫ. de reg. c. pe. ar. op. ꝛ si fiat a patre ꝓsumuntur sponsalia: vt. c. nostrates. ꝫ inter sponsos ꝑsumiť mrimonium: vt hic l fi. nisi ꝯsuetudo in ꝯtrariuꝫ esset: ar. ꝺ ꝓsump. illis.

c Circiter. sic supra eo. continebatur. ꝛ. c. attestationes. Ad modicam quantitatem refertur hec dictio circiter ꝛ consimiles. ff. de ver. signi. hec adiectio.

d Nubilis. Nō nubilis etas l viro ē. xiiij. an. l femina. xij. vt dicit supra. e. c. vbi. ꝛ ita si nō fuit talis: nō fuit mrimoniū iter eos ꝫ spōsalia tñ nisi malicia suppleret etatem: vt. ꝫ. ꝛ q. c.

c 2

a Prudentia.i.carnalis ɔcupiscētia.ar.xxxij.q.i.§.n.alibi appellaf malicia.§.e. de illis.q.sic et i delictis doli capacitas supplet etatē.j.de delic.pu.pueris.ꝛ instit.de obli.q̄ ex delic. nasc.§ in summa circa fi.ꝛ.ff.ad.l.aql.sed ꝛ si q̄cunq3.§.i.C. si mi.se ma.dir.l.iij.si.lxxxvij.di.monachus nouiti⁹.ꝛ.C.ꝺ his q̄ui ve. eta. impe.l.ij.

b Subarrata.ꝛ ita collige:ꝙ p subarrationem contrahitur matrimonium verum vel p̄sumptū vt dixi in pn.nisi etas repugnet:vt hic p3:ꝛ est h ar.manifestum:ꝙ si minor in ɔhendo vtat verbis ptinentibus ad matrimonium ɔhendum: ɔhit sponsalia.

c Siquis. viro incumbit pbatio.quia caput est mulieris.xxxij.q.vj.non mechaberis xxxiij.q.v.cum caput.ꝛ.q.i.siqs vxorem.Hoc dixit.ꝛ.Ex hac lr̄a innuit: ꝙ siue vir neget desponsatiōem siue mulier:semper viro incumbit pbatio.Sed hoc non vr̄ ga negantis factu3 nulla ē pbatio.vj.q.v.accusat3 §.vl.ꝛ supra.de elec.bōe j.ꝛ ei qui dicit n̄ qui negat:incūbit pbatio.ff.ꝺ pbat.ei.q.Dixit ala.ꝙ viro icumbit probatio: vbi ipse negat clādestine ductam esse vxorem: q: poti⁹ negat ius q̄3 factu3 ꝛ qui ius negat probare debet.ff.de proba.ab ea parte.Sed ille intellectus non placet:quia ex quo publicē cōfitetur factum coram ecclesia approbatur matrimonium.j.c. j.c.pr.Dixit.ꝛ.ꝙ legitur s̄m ꝙ dixit gratianus.xxxij.q.vij.§. sed illud ambrosij vt vir dicatur hic a virtute vel a virilitate: quia stat p matrimonio ꝛ non a seru.ꝛ mulier a mollitie mentis.Et dic viro.i.qui stat pro matrimonio. Uel dicas:ꝙ.c.legitur cum reduplicatione littere hoc modo.Siquis clam desponsauerit aliquam:ꝛ mulier negat desponsatione3:viro incumbit probatio:ꝛ si vir negat desponsationem:mulieri incūbit probatio:ꝛ ideo non resumpsit expresse: quia idem iudicium est de muliere quod de viro.sic.xxxij.q.vij. apostolus.ꝛ hoc verum est:ꝛ sic seruatur:si vir negat matrimonium: mulieri incumbit pbatio ꝛ econuerso.

d Quod autem compellendi. si alter vel vterq3 negauerit se contraxisse:non debent compelli: vt simul maneant ex quo non probatur:quia ecclesia non iudicat de occultis.xxxij.di.erubescant.ꝛ.xxxij.q.v.christiana.ꝛ hic:immo potius sunt ab inuice3 separandi: quia contubernia vel stupra presumuntur. xxxv.q.i.c.i.

e Rōnabilis cā.puta ɔsanguinitas.xxxij.q.v.horrend⁹.xxxv q.iij.ɔdicimus: vel affinitas vel aliud.j.ꝺ eo qui cog.ɔsang. vxo.sue super eo.

prudentia[a] non supplebat: procul dubio inter eos non coniugium sed sponsalia contracta fuerunt:ꝙuis ab ipso viro eadem fuerit subarrata[b].

De clādestina desposatione

Ex concilio arelatensi.

Siquis clam despōsauerit aliquam ꝛ mulier vel vir negat huiusmodi desponsatione3: viro[c] incumbit probatio.

Alex.iij.beluacensi epō.

Quod nobis:ꝛ infra. Si matrimonia occulte cōtrahuntur: ꝙ exinde legitima pbatio non appareat: hi qui ea contrahunt: ab ecclesia n̄ sint aliquatenus compellendi[d]. Uerum si persone contrahentium hoc voluerint publicare: nisi rationabilis[e] causa prepediat:ab ecclesia recipiēda sunt ꝛ comprobanda tāꝗ a principio[f] in ecclesie conspectu contracta.

Innocen.iij.in ɔcilio gnāli.

Cum inhibitio copule cōiugalis sit in vltimis tribus gradibus reuocata[g] eam in alijs volumus districte seruari. Unde predec.[h] nostrorum vestigijs inherendo clādestina[i] coniugia penitus inhibemus: prohibentes etiam ne quis sacerdos talib⁹ iteresse presumat.quare specialem q̄rundam locorum[k] consuetudinem ad alia generaliter prorogandam statuimus:vt cū matrimonia fuerint contrahenda: in ecclesijs per presbyteros publice proponantur cōpetenti termino prefinito: vt infra illum q voluerit[l] ꝛ valuerit legitimum impedimētum opponat: ꝛ ipsi presbyteri nihilominus inuestigent:vtru3 aliquod impedimentum obsistat. Cu3 aūt apparuerit pbabilis ɔiectura[m] ɔtra copula3 contrahendam: contractus

f A pncipio.Ar.q3 ab initio n̄ valebat:tractu tpis cōualescit.j.de elec.ꝙ sic.§.si āt.Ar.ɔ.ɔ.de elec.oudū.ꝛ vbi de hoc.ɔ.de cen.cientes. sed h̄ in pncipio valebat ꝗ ad deū:l3 nō q̄ ad ecclesiā:s3 nunc pmo declarat. sic. j.de fri.ꝛ ma.s.ruitatis in fi.§.ff.si ser. ven. sicut aūt.§. s3 si queritur.ff.de acq.re.do.adeo.§. cum qs in fi.

g Cum inhibitio. reuocata.p il la ɔstitutionē.j.de ɔsan.non d3.

h Predecessor. ɔ.e.c.pri.ꝛ.xxx.q. v.c.i.her.

i Clādestina. dr̄ clādestinu3 matrimoniū trib⁹ modis Uno modo cum n̄ habent testes.ɔ.c. pr.Secundo cum nō fit cū solēnitate xxx.q.v.alit. Tertio dr̄ clandestinū: q3 fit ɔ tenorē huius ɔstitutionis:videlicet nō pmissa denūciatione:tenz tñ quo ad ecclesiaz sed filij nati ide de tecto imped.mēto illegitimi erunt:vt j.sequitur.

k Locorum.j.q ma.ac.pūt cum in tua.ꝛ.ɔ. ꝺ spon.cū in tua.

l Uoluerit. quasi publicu3 crimen videtur: q: quilibet admittitur: immo quilibet tenetur saltem denunciare.j.de cog.spi.tua.ꝛ.ɔ. de spon.cum in tua.vbi etiam de hoc:ɔsanguinei tñ potius admittuntur q̄3 extranei.xxxv.q.vj.c.i. Sed pone matrimonium contractum nulla pmissa tali denūciatione aliqbus pūtibus qñ ɔhitur ꝛ scientib⁹ ipedimentum ꝛ nihil obycientibus: nunqd isti debent admitti postea ad accusandū vel ad testificandū ɔ illud matrimonium in vita vel ēt post mortē.vr̄ ꝙ non: q: q sciuit certiorari nō debuit.ff.de act.emp. ꝛ ven.l.i.i fi.q: denunciatio non fit nisi pꝑter ignorantes.Item l3 contrahētes fuerunt in culpa: tñ scientes impedimentū fuerunt in dolo:ꝛ dolus preponderat culpe.ff. ad.l.aqui. item mela in prin.ꝛ ex quo factum est publice: non admittitur contradictor.viij.q.i.l3. Quare isti quibus videntibus ꝛ scientibus impedimentum matrimonium ɔtum est:non debent ampli⁹ admitti: q: non videntur carere suspitione.q ergo debeant admitti post denūciationem:dr̄.j.q ma.ac.possunt vel non.cum in tua. post mortem etiam admittitur accusatio propter bona: ifra qui.fi.sint le.causam.C.ne de sta.defunc.ꝗuis.

m Probabilis coniectura. Nota ꝙ pbabilis causa impedit matrimonium contrahendum: supra de spō.

preterea.t.c.cum in tua.t.J.de cõsag.t asiu.super eo.

a Clãdestina.s. nõ pmissa denũciatõe: vt dem ẽ.s.

b Iudicã post cãm pbabilẽ allegatã nec finitam.

c De tali.s.clãdestina vel interdicta.

d Si ambo.parẽtes: t lõ nõ prodeẽt op io eccle si am bo parẽtes.sciãt i pedimẽtũ qñ sint si lz illegitimi. Sed qd si vn⁹ scit: t alt nescit. Dixit. b.t lau.q quãtum ad sciẽtẽ sũt illegiti mi q̃tũ ad ignorã tem legitimi: ar. C de incest. nup. q ż qd non credo: im mo legitimi sunt. J q si.sint le.ex teno re.mõstrum.n.essz si aliquis essz pti legitim⁹ t ptim il legitimus: sicut q aliqs esset pti ser uus ptim liber.ff. de sta.li.si duobus t hoc innuitur cuz dic ãbo parentes.

e Tales.s.post allegatũ ipedimẽ tum.

f Pnia. Nõ q puniunt ꝑẽtes: t tñ nullum subest ipedimẽtũ: sz illud iõ fit: qr ꝯbunt cõ tra interdictuz ec clesie. vñ puniun tur si propter ipe dimẽtum: sz qr mã datũ eccle cõtẽnũt J.de ma. ꝯct. ꝯ ink ec.c.i. mãdatũ. n. iudicis cõtẽni nõ dz: vt ibi. t.ff. ne qd i lo.pu.l. vlti.t ita est ar. q iudex põt punire illum: q venire ad ei⁹ ci tatõem cõtẽnit.ff. si quis in ius vo.si ierit.l.ij.ẽt si ius si habet actor.

g Maliciosum. s.n.calũniose de nũciat: puñitur: vt b dicit.t hec pena arbitrio iudicis cõmittit.s.de of.de le.de causis.tñ clericus q calũniose denunciat ab offi cio t beneficio suspendetur.J.de cal.c.ij.

interdicatur exp̃sse: donec qd fieri debeat sup eo manifestis constiterit documẽtis. Siquis vero huiusmodi clãdestina[a] i terdicta[b] coniugia iure presũ pserit in gradu prohibito eti am ignoranter: soboles de ta li[c] coniunctiõe suscepta: pror sus illegitima cẽseatur: d pa rentum ignorãntia nullũ ha bitura subsidium: cum illi ta liter contrahendo non exp tes scie vel saltem affectato res ignorantie videatur. Pa ri modo proles illegitima cẽ seatur: si ambo[d] parentes im pedimentum scientes legiti mum preter omne interdictũ in cõspectu eccle ꝯhere pre sumpserunt. Sãe si parochia lis sacerdos tales[e] coniuncti ones prohibere cõtempserit: aut quilibet etiam regularis qui eis presumpserit interes se: per trienniũ ab officio gra uius pũiẽd⁹ suspẽdat: si cul pe qualitas postulauerit. sed his q taliter p̃sũpserit etiã in gradu cõcesso copulari: con digna penitẽtia[f] iniungant. Siqs autẽ ad impediẽdam legitimã copulã maliciosuz[g] impedimẽtum obiecerit: cão nicã non effugiet vltionem.

De sponsa duorum.

Au. de fide pactionis t consensus.

Duobus modis dr fides: pactionis t consensus[h]. Si ali quis fidem alicui mulieri fe cerit pactionis non debz[i] ali am ducere. si aliam duxerit penitentiam debet agere de fide mentita: maneat tamen cum illa quam duxit.nõ.n.re scindi debet tantum sacramẽ tum[k]. Si autem fecerit fidez cõsensus non licet ei alias du cere. si autem duxerit: dimit tet ipsaz t adherebit pori[l]. Est autẽ[m] fides pactõis: qñ aliqs pmittit alicui fidem: q eã du cet si pmiserit[n] eũ rẽ secũ ha bere vel ẽt p cõsensu. Fides autẽ consensus ẽ: qñ t si non stringit[o] manũ: corde tamẽ t ore consentit ducere: t mutuo se concedunt vnus alij: t mu tuo se suscipiunt.

Ex brocardo libro.xxx.

Accepisti illam in vxo rẽ tibi: quam alter sibi desponsatam[p] habuerat: di mitte illam: qr nunq̃[q] potest tibi fieri legitima: t.xl. dies i pane t aqua quod carinã[r] vo cant cum.vij.sequentibus an nis peniteas.

Lex.iij. salerni. archiepi scopo.

Licet preter[s] solitum: t I fra consul.t.t.r. q si in ter virum t mulierem legiti mus consensus interueniat de presenti: ita quidem q vnus alterum in suo mutuo cõsensu verbis consuetis ex presse recipiat: vtroq̃ dicen te: ego accipio te in meam: t ego accipio te in meũ: siue

k Sacramentũ dicit sacramento hẽs.s.d biga.debitum. qd dissolui nõ dz p sponsalia: que sunt minus vinculum: ar. ff.de fideius.si debitori.

l Priori.vxori si obstãte aliq cõsuetudie l prio.J.e.c.vlti.

m Est aũt.exponit qd dixerat in pricipio.

n Si pmiserit.si de for nicario coitu itelligas cõ ditio turpis est t iõ p si adiecta dz hẽri.J.ti.pri. t.c.vlt. vnde si postea rẽ secum habuerit: statĩ ẽ mrimoniũ.J.ti.pri. d ill t.c.per tuas.si de legiti mo itelligas multo forti us tenet mrimoniũ si co it⁹ subsequat.poti⁹.n.vr hortatio.i. q pmittat ei rẽ secũ hẽ.s.ff. d tutel. muto.ala. T. dixit: q istd si si tenet cõditõalr sz cau satiue: qr i mrimõio hec cã.s.carnalis copula dz instrueire.saltẽ quo ad p positũ.xx.q.q.ij.§.cũ er go.b.beata maria. Expo ne si pmiserit.i. qr pmise rit.si.s.d elec.significasti in verbo si diligis me. Lau.dixit q p hoc quod dic si pmiserit.tc. nõt cõdi tiõalẽ fidẽ pactiõis. p h q sequit: vl ẽt p cõsẽsu nõt simplicẽ t absolutaz fidem pactiõis: vel per vtroq nõtur cõditio.vl põt dici q p hoc notat: q fides pactõis.i.spon salia: sub cõditõe cõtra cta duobus modis tran sit in fidem consensus.i. in matrimonium de pre senti.s.per carnalem co pulam vel per consensuz de presenti: vt.J.ti.pri. d illis t.c.per tuas.

o Stringit. forte per anuli imissionẽ.xxx.q. .femine.cũ eni stringit manũ: signũ dilectõis ẽ: vel forte alludit consue tudini alicui⁹ loci.b.

p Accepisti de sponsa tam.p verba d pre senti: vt.s.c.px.

q Nunq̃.tibi potest. Arg. quod ab initio non valet tractu tẽporis nõ conualescit: fit supra de elec auditis.t.c.dudum t arg.xvi.q.iij.§.potest b. q si priuatus.t.ff.de re.iur.l.penul Argumentum contra supra titulo pri.c.ij.t supra de elec. q sicut.

r Carinam.vulgare est italicorum.t dicitur carina a carentia hominum vel etiam cibariorum.nã in illis.xl.diebus in cluduntur in aliquo loco secreto iuxta ecclesiam: vbi non ha bent consortium hominum.

s Licet preter.qd dr hic habuisti.s.de spon.si inter.

h Duobus. pactionis t consensus.hoc est dicere vna est fides desponsationis de futuro t alte ra consensus de presenti.

i Nõ dz.tñ si duxerit tenet: t agat pniam d fide mẽtita vt h.dr.t.s.de spõ.si inter in si. forsitan tri dum annorum.xxvij.di.si vir.

a Iudicatū.consuetudo fuit oliʒ in mutiā ciuitate:sed illa correcta est.j.e.c.vlti.b.

b T Ua. ante ðcisionē.appellatōe.n. pēdēte nihil inouari dʒ.ij.q.vj.§.appellatōe.ꝛ.ff.nihil.ino.ap pen.l.i.

c Poteris irritare.si.ē ꝫ despō.ipu.ad dissoluēdū i fi. Ex qbus colligit: ꝙ matrio niū cōtra iterdictū eccle sie cōtractū sit oino diri mēdū.ꝛ.xxxv.q.iij con tradicim⁹.ꝛ.xxxij.q.iiij. nō oportet.q.ꝛ.x.di.vi des.ꝛ.C.de legi.nō du biū.ꝛ.xxv.q.ij.imperiali ꝛ.C.ꝙ pro sua iu.l.vna. Ar.ꝯ.j.de ma.ꝯc.ꝯ inter ec.c.i.ij.ꝛ.iij. So.cū mri moniū iterdicit ab eccla aut cāpbibitōis ē perpe tua aut tpalis si ē perpe tua.separant cohabita tione quousqꝫ cognosca tur de ipedimēto:quo p bato separantur et toto lata snia diuortij int eos j.de ma.ꝯtrac.cōtra int. ec.de muliere.ꝛ sic itelli git.c.ꝯdicim⁹ vides ꝛ.l. ā dubiū.ꝛ sic itellige qð dicit hic:ꝛ.c.ad dissoluen dum quo nō pbato re manebunt simul. Si vo cā phibitōis fuerit tpal puta tēpus i quo matri moniū phibet ꝯbi ꝓp reuerētiā dierū vel cōsen sus de futuro cū alio:tūc nō debent separi: ꝫ pni tētia eis dʒ iponi:q cō tra iterdictū eccl'e hoc fecerūt.j.ð ma.ꝯ.ꝯ it ec. c.ij.ꝛ ne mādatū iudicis cōtēp.ibi le videat:si vult pt eos ad tps separe:ꝛ sic itellr. c.nō oportet.ꝛ.j.de ma.contra.contra inter ec.c.i.interdictum eiʒ eccl'e nō est tāte efficacie:vt legetur mrimonium ꝯ illud con tractū:nisi subsit cā ppetua:tā pnia dʒ tēp imponi:siue cau sa sit ppetua siue nō:ꝓp cōtēptū eccle:vt pʒ per iura pdicta.j. de ma.contra.ꝯ inter.ec.p totū.ꝛ.ē.ti.pri.c.iij.

sit iuramētum interpositum siue non:nō licet mulieri aliȷ nubere:ꝛ si nupserit ēt si car nalis copula sit secuta:ab eo separari debʒ:ꝛ vt ad primū redeat:ec.distric.cōpelli:ꝙ uis aliter a quibusdā prede cessoribus nostris sit aliquan do iudicatum[a].

Idem gen̄.archiepiscopo.

T Ua fraternitas nos cō suluit:ꝛ ifra. De his ve ro qui coram te super despon satione facta p cōsensū mutu um de presenti cōtrouersiam mouēt:ꝛ appellatōe pēdente quā ante sniam vel cognitio nem cāe ad se.ap.interponūt accipiunt alias i vxores:hoc arbitramur agēdū:vt si amo do in tali casu duxerint appl landū eis in eccla publice in terdicas:ne ante decisionē[b] cause aliud contrahant ma trimoniū:ꝛ si contra interdi ctum ecclesie publice factum venire presumpserint matrio nium tam presumptuose con tractum poteris irritare[c].

Innocentius muti.episcopo

T Uas dudū:ꝛ infra. De cōsuetudine que diu in mutinen̄.obtiuit ciuitate:vtꝫ sigs iuraret aliquā ducturuʒ ꝛ citra carnis copulaʒ despō sasset:si consequēter despon sasset aliā ꝛ ēt cognouisset[d]:p mo cognita adiudicaret vi ro nō que prius extitit despō sata:ꝛ infra. Ne vero turpis[e] sit pars que suo non congru it vniuerso:ꝛ ecclesia mutinē. tenet debeat humiliter ꝛ ser uare quod beat[f] petri sedem ꝛ suam metropolim sequi vi derit ꝛ docere:in matrimōijs decetero ꝯhēdis illud te vo lumus obseruare:vt postꝙ in ter legitimas personas con sensus legitimus interuene rit ð presenti qui sufficit in ta lib⁹ iuxta canonicas sanctio nes:ꝛ si solus[g] defuerit cete ra etiaʒ cū ipso coitu celebra ta frustrantur si persone iun cte legitime cū alijs postea ð

locum.ꝛ.xxvij.q.ij.sufficiat.

h Q Uicunqꝫ frangatur.intellige hoc.c.ð ꝯditio ne turpi.que tamen non sit contra naturam matrimonij:vt.j.e.c.vlt.per quod itellige hoc c.vt puta si furtum fecerit:si hominem interfecerit:talis cōditio si impedit matrimoniū:imo p nō adiecta de bet haberi:vt.j.e. c.vlti.vbi ð hoc.

i O Um sit pro priuʒ.hac cō ditione. Ar.ꝯ.i.q. ꝗ pio.ꝛ.ē.ð pactis pactiones.dixerūt qdam ꝙ libertas est res spūalis ꝛ iō potest venire in cō mutationem cum alio spirituali:ar. ē.ð ser non ordi. nullus. Uel dic ꝙ non contradicunt quia monachatus hic non datur sub conditione sed lib tas datur:si volue rint monachi:alr non erunt isti libe ri:nec possent ad hoc compelli.xxxij q.i.integritas.

k Ubi ipse fue rat.pt itlligi ꝙ ipe fuerit clic⁹ vel pa tronus.xx.q.iij.p sens.ꝛ non mona chus:quoniā mo nachus libertateʒ dare nō potest:cū nihil habeat.liiij. di.abbati.nec hūc ꝓpriū pt hre.xij.q.i.nō dicatis.nisi hoc fecisset in ipso ingressu vel ꝙ dicit:vbi ipse fuerat i.ipse presbyter:ꝛ sic planum est.

d T Uas dudū.cognouisse. Uidebat ꝙ scðs iō esset potior: qr illi tradita esset possessio:sicut est in vēditōe ꝛ dona tione.C.de rei ven.quotiens.ꝛ in matrimonio spirituali.ē.ð iurepa.ꝙ āt.ꝛ.c.pastoralis.ꝛ in obligatione pigno ris.ff.ꝙ po tio.in pig.ha.potior.sed nō ē ita:imo ꝙ potior ē tēpore:potiō ē iure.ē.de ma.ꝛ obe.c.i.qr iā ꝯtractus pfectus ē p solū cōsen sum:lʒ cū secūdo pcessum sit ad carnalē copulā: q mrimoni um nō facit sine consensu:vt.j.de iureiu.h.ē.de iurepa.cū āt ꝛ.ff.locati.in opis.lʒ hic circa mrimōiū nō stet cōsuetudini als tn seruatur cōsuetudo:vt ꝙ legitim⁹ ē ad mrimoniuʒ cō suetudo facit illegitimū.j.de cogna.spi.super eo.

e Turpis.sic viij.di.qui contra mores.ꝛ xi.di.nolite.ꝛ xij di.c.i.ꝛ.ē.de prescrip.cū non liceat.

f Beati petri se.ꝛ suam metropoliʒ. hec ꝯ hasūt.xi.di.no lite.ꝛ.xij.di.c.vlt.ꝛ.ē.de postu.prela.c.i.

g Et si solus.solus consensus facit mrimoniū.ē.de spō.cū

l Servituti iterum.sic ergo videtur:ꝙ in servitutem redigi possunt:si inde exierint ex quo hac conditione liberi facti sunt:argumen.supra.de ser.non ordi. de fa mulis.ꝛ.c.nullus.ꝛ.C.de epis.ꝛ cle.aut.si seruus.quod quidam concedunt. Lau.ꝛ.T.,dixerunt ꝙ hec verba non fuerunt efficacia ad reuocandam libertatem:ꝛ sic remanebit liber:ꝛ iudicis officio compelli debet iussa testatoris adimplere.ff.de manumis.testa.mesia.ꝛ.l. imperatores.ꝛ littera.c.coadiuuat.ad hoc scilicet vt nec illi deserendi.ꝛc. Alia ratio videtur fuisse:quare iste non reuocatur in seruitutem. Quia iste ꝗscito accepta uit conditionem:fuit liber ꝛ monachus.ꝛ sic monacha tum vlterius deserere non potuit:ēt si vellet redire i ser uitutē:imo papa.n. ipso dispensare n posset:vt mona chus non esset.ē.de sta.mona.cū ad monasteriū in fi. vnde dʒ infra:sic te exhibe.vt nec illi deserendi mōa sterium sit facultas:ex quo enim semel fuit monach⁹:

semper erit monachus: et ideo conditio apposita non pot revocare illum in servitutem: sed compelli debet: vt in monasterio perseveret: secus circa alios contractus qui revocari possunt si pactum sive modus appositus non servetur. j. e. pr. et secus in his qui promouentur ad clericatum. s. de ser. non or. de famulis. et c. nullus.

m Ex illis huiusmodi verbis statim conditione adiecta: alias ex intervallo admitti non debet. C. de dona. que sub modo fi. l. perfecta.

n Si tamen. talis conditio licita est in sponsalibus: vt hic patet: et hoc si patri meo placuerit. j. e. tit. super e. et c. per tuas. si tamen in modum pene adiiciatur: vt si tecum non contraham dabo centum: non valet. s. de spo. gemma. et C. de spon. l. vlti. et ff de verbo. obliga. ticia. et C. de inutili. stipul. l. ij.

o Consensus de presenti. tunc enim recedit a conditione apposita: et simpliciter intelligitur consentire. si. s. de despon. impub. de illis in fi.

p Carnalis. et per hoc recessisse videtur a conditione. j. e. per tuas. et sic est matrimonium presumptum: contra quod non admittitur probatio. s. de spon. is qui. et sic duobus modis recedit a conditione: infra. e. super eo.

q Verum quelibet. i. aliqua de quibuslibet: sic. xv. q. i. mulier. et i. q. vij. siquis omnem.

r Conditione donatur. si aliquis donet aliquid predium ecclesie sub aliqua conditione: puta: vt illud restituatur ticio si consul factus fuerit vel consimili: statim tenet donatio: vel quod restituatur eidem qui donauit vel heredibus suis: dominum revocari non pot: nisi conditione adveniente: sic. x. q. iij. pontifices. in fi. quilibet. n. in traditione sue rei pot apponere pactum legibus non improbatum. ff. de pac. in traditionibus. et C. de contrahen. emp. l. iij. in fi. et sic donatio statim tenet: licet possit per conditionem resolui sicut venditio. s. de pig. illo vos. et ff. de in diem adiec. l. ij. sed huic intellectui contradicit verbum: quod est in fi. c. ea cessante. Unde expone interposita conditione. i. modo vel pacto. Vnde non differentiam inter donationem sub conditione et donationem sub modo. Donatio enim sub conditione facta non tenet nisi adveniente conditione sive ea impleta. ff. de condi. et de

facto contrahant: prius quod de iure factum fuerat non poterit irritari.

De conditionibus appositis in desponsatione vel in aliis contractibus.

Ex concilio aphricano.

Vicunque sub conditionis nomine aliquam desponsauerit: et eam relinquere voluerit: dicimus: quod frangatur conditio: et desponsatio irrefragabiliter teneatur.

Idem ego. epo spoletano.

Cum si proprium: et infra M. presbyter conquestus est diaconem quendam manumisisse duo mancipia sub hac conditione: vt monachi fierent: et in eo monasterio vbi ipse fuerat permanerent: adiiciens: vt si quis contrafaceret: servituti iterum subderetur atque vnum ex his hac conditione despecta monasterium deseruisse et se inter clericos sociasse. Tu ergo si ita esse reperieris: sic te exhibe: vt nec illi monasterium deserendi sit facultas et manumittentis voluntas non valeat preteriri.

Alexander tertius panormitano archiepiscopo.

De illis: et infra. Si vero aliquis sub huiusmodi verbis iuramentum alicui mulieri prestitit ego te in vxorem accipiam: si tantum mihi donaveris: reus periurii non habebitur: si eam nolentem sibi soluere quod sibi dari petiit: non acceperit in vxorem. nisi consensus de presenti aut carnalis sit inter eos commixtio subsecuta.

Idem.

Verum cum alicui ecclesie possessio quelibet interposita conditione donatur: a donatore donum postea revocari non potest nisi forte tali sit conditione collatum quod ea cessante debeat revocari.

Urbanus tertius.

demon. qui heredi. §. vlt. et l. qui sub conditione sic et venditio. ff. de contrahen. emp. hec venditio. ff. de le. iij. si tibi legatum. ff. locati insulam §. vlt. ar. et s. e. sup eo. et c. per tuas. et de tali non intelligitur hec decre. Donatio sub modo statim tenet: et non revocatur: quamdiu modus servatur: modo illo non extante pot revocari prout dictum est ab initio: si hoc demum sit: vt revocetur si modus non servetur: vt dicit i fi. et C. de dona. que sub mo. l. i. et. q. et de tali donatione loquitur decre. illa: et huic donationi concor. quod dicit ea cessante debeat revocari. sic ergo expone conditione idest modo vel pacto: hec expositio probatur. ff. de manumis. test. l. mevia et fit sic: dono tibi hoc: vt singulis annis hoc facias vel consimile aliquid: sive vt alimenta mihi prestes alioquin revocetur donatio. Donatio sub conditione fit sic dono tibi vel lego: si hoc feceris: vnde versus.

Scito quod vt modus est: et si conditio: quia causa.

s Debeat revocari. sic ergo patet: quod lex in donatione dicta servari debet: alias revocatur. C. de condi. ob causam da. l. ea lege. et l. si vt. et C. de revo. do. l. i. et C. de dona. que sub mo. l. i. et. q. Ar. contra C. de rescin. vel ea conditione. sed ibi non fuit dictum vt venditio non valeret: si non satisfecerit reipub. vnde ibi agitur tantum ad interesse vt fiat quod convenerit: vt. ff de manumis. tes. l. mevia et ex hoc vel: quod res tali modo donata. s. vt non alienetur et alienari non possit quod si fiat revocabitur. Sed pone casum necessitatis alienandi imminere: puta debitum vel redemptionem captivorum: nunquid poterit res ista alienari: vel alia que sic tradita esset ne alienetur: alias revocetur. videtur quod sic: quia talis conditio ne liceat alienare rem meam: reprobatur a iure. ff. de pac. l. pe. et casus isti excipiuntur a iure. x. q. ij. §. hoc ius. Argu. contra expressum est quod alienari non potest: ex quo prohibetur a donatore: in auc. de aliena. et emphi. contra §. sanctissimas. colla. ix. C. de rebus alien. vel non alie. l. vlt. et C. de pac. inter emp. et ven. l. vlt. Et alii quidam dicunt: quod in tali casu res tali modo sine conditione donata ecclesie ne alienetur bene potest alienari: dummodo alias possessiones non habeat ecclesia: quod si alias haberet: non posset alienari propter inhibitionem testatoris sive donatoris: in quo casu dicunt intelligendum auc. §. sanctissimas. coll. ix. quia vt dicit canon. pro captivorum redemptione res ecclesie alienantur xij. q. ij. aurum. Alii dicunt: quod verius videtur: quod res tali modo donata ne alienetur: alienari non potest etiam pro redemptione captivorum: vt dicit auc. §. sanctissimas. quia non invenitur expressum contrarium in eo casu: ergo illi stabimus. et c. aux. non loquitur de talibus rebus: sed de vasis tamen leg videtur b.

a Super eo. si pater. sic. i. e. c. pri. sic ergo matrimonium ꝯbit sub ꝯditione: sicut et emptio vel aliq̃ ꝯtractus. ff. de ꝯbē. emp. hec venditio. nec obstat. ff. de re. iu. actus legitimi. actus enim illi non sunt contractus: sed quasi contractus.

b ¶ Alieno arbitrio. vbi substātia ꝯtus ꝯfert i arbitrio expsse psone nō valet ꝯtr9 nisi ille arbitret. C. de ꝯben. emp. sup rb9. sꝫ testm̄ i alteri9 voluntate expsse cōmissuꝫ nō valet: vt si ita dicā: instituo te heredeꝫ si tici9 voluerit. ff. de hē. insti. siqs sempronio. et. ff. de ꝯdi. et demō. nōnūq̃ꝫ sic nec legatū expsse cōmissuꝫ i alteri9 volūtate vt ipse det: sꝫ vt arbitret dā. ff. ꝺ le. ij. l. i. Sꝫ pōe: iste significauit sꝫ patri absenti sꝫ anq̃ꝫ pat ꝯsen tiat: mutat voluntatē: et dic: q nullo mō vult illā ea sciēte et si pat ꝯsen tiret pat sꝫ ignorans ꝯsē tit: nūgd ē mr̄imoniū inter eos: vi q sic. ff. mā. si mādasseꝫ. et. ꝯ. ꝺ rscri. ex pte. et. ꝯ. de pcur. mandato. dico: q exquo pat ꝯsensit: ꝯpelli dꝫ vt illaꝫ recipiat: ar. ꝯ. ꝺ despon. ipu. de illis in fi. nō ē tñ mr̄imoniuꝫ int illos: vn̄ si ꝯbat cuꝫ alia tenebit: q2 non dicitur ꝯsensus: nisi sit tempore quo pat ꝯsensit: q2 nec dꝫ haberi talem potestatē: nisi cui concessa durat: ar. ff. qd cuiusq3 vniuer. itēꝫ cor §. q si actor. q2 vbi deest legitimus consensus non est matrimonium. b.

Super eo vero quod postulasti: vtrum ille q in quādam mulierem ꝯsensit: si pater[a] eius suum prestaret assensum: sit ad consumandum matrimonium ꝯpellendus. Respondemus: q cum ꝯsensus liber dici non possit: qui in alieno arbitrio[b] reseruatur ac ꝯditioneꝫ ipsam canonica non improbent[c] instituta: nisi voluntas patris postmodum intercedat: nequaq̃ cogēdus est ad matrimonium contrahenduꝫ. nā licꝫ alex.[d] papa responderit: q sponsalia interposita cōditione ꝯtracta ipsa non ipleta: si consensus de presenti[e] intercedat vel carnalis copula subsequatur: dissolui non debēt: sed firmiter obseruari: nequaq̃[f] est nostre diffinitioni aduersuꝫ cuꝫ h9i ꝯsensus non sit de presenti habendus lꝫ p vba de pn̄ti euidentius exprimatur: qui in alieō arbitrio non habito sed habendo consistit.

Inno. iij. masicañ. epo.

Per tuas litteras intimasti: q cū quedaꝫ mulier p. nomie. n. postularet in virū asserens inter se mutuum de presenti ꝯsensuꝫ interuenisse et carnaleꝫ copulaꝫ accessisse: vir ipse q̃uis contracta sponsalia et carnis copulaꝫ non negaret[g] asserebat se tñ illaꝫ in vxorem ducere non teneri: quia spōsalia inter ipsos sub hac fuerunt conditione ꝯtracta: si pater eius et patru9 spōsalibus consentirent: sed ipsi ꝯcito nouerunt: et sponso contradixerunt et sponse. Veruꝫ mulier replicabat q lꝫ fides pstita fuerit ab vtroq3 sub cōditione prescripta: non tamē sibi fuerat a patre viri vel patruo aliquando contradictū: et ante tēpus contradictionis expressuꝫ a testibus et post dicebat inter se carnalē copulā accessisse: et infra. Consul. t. t. r. q cū liquido cōstet: q post contracta sponsalia carnalis

tradita repetit. ff. de ꝯdi. inde. sub ꝯditione. ff. de pi. et ꝯmo. rei ven. qd si. Preterea ꝯditionalis ꝯsensus null9 ē ante ꝯditionē extantē. ff. de v. sig. cedere dieꝫ. si ergo null9 pcessit ꝯsensus: solus coit9 mr̄imoniuꝫ nō facit. ꝯ. n. pr. c. vl. Dicas ergo: q ꝯsensus pcessit ꝺ futuro: vt pꝫ i fi. q̃uis p vba de pn̄ti expssit. ꝯ. c. pr. et ita carnalis copula subsecuta inducit mr̄imoniuꝫ psum ptū. ꝯ. de spon. is q. et. ꝯ. e. de illis. et. ꝯ. c. pr. et fauore mr̄imonij inducta est hec psumptio: q2 p carnaleꝫ copulam ipso fcō vi ꝯsensuꝫ exprimere de pn̄ti: et a ꝯditiōe recedē. sic p purā ꝯditiōeꝫ recedit a ꝯditōali ff. ꝺ ꝯben. empt. sꝫ celsus. §. vl. Sꝫ gd si ante coitum ptestetur se nolle pp̄t hoc recedere a ꝯditione: nec illud pdest. ꝯ. de ꝯsti. cum m. et. ꝯ. de ap. sollicitudinē. Itē gd si dicam ꝯbo tecuꝫ: si te vginem inuenero: vi q sit mr̄imoniū. ꝯ. eo. c. i. et. j. c. pr. et. xxxij. q. ij. solꝫ q2 talis error: dirimit mr̄imoniuꝫ. xx ix. q. ij. §. i. sꝫ nec dirimit emptionem. ff. de contrahend. empti. aliogn. §. i. Dico q talis conditio non impedit matrimoniū. Itēꝫ quid si ꝯbo cum aliqua sub ꝯditione deinde cum alia pure: tenet matrimonium. Sed pone: q postea existat conditio. vi: q teneat primū: q2 pinde vr̄ ac si a principio pure ꝯxisset. ff. q po. in pign. ha. potior. Ar. j. de fri: fraternitatis in fi. sꝫ secus est in mr̄imonio: q2 nō trahit retro: vbi ab initio nō fuit: q̃tum tñ ad filios legitimandos retrotrahi vꝫ. j. q. s. sint le. tanta. Itē gd si cōtrahatur matrimoniuꝫ sub ꝯditione: q oio extitura est. videt idē ac si pure ꝯxisset. ff. de ꝯdi. inde. q si. et sm̄ hoc ē matrimonium anteq̃ꝫ existat ꝯditio. [illegible]

c ¶ Non iprobent. Ar. ꝯ. ꝯ. e. c. i. ibi loqt de ꝯditiōe inhōesta que tñ non est ꝯ substantiam matrimonij. j. e. c. vlti. b.

d ¶ Alexandri. ꝯ. e. de illis.

e ¶ Consensus de pn̄ti. sic. ꝯ. e. de illis. e. j. c. primo.

f ¶ Nequaq̃ꝫ. sic hoc facit ꝯditio apposita: q suspēdit ꝯtum vsq3 ad tps ꝯditionis extāns: vt dictum est. ꝯ. e. verum.

g Per tuas. nō negaret. Sed ꝯfitebat se illā pluries diuersis tēporib9 cognouisse. post spōsalia ꝯta ex tali ꝯfessione pcedit ꝯ ipsuꝫ q2 si pbauit ꝯdicionē an carnalē copulaꝫ.

h ¶ Subsecuta. pluries et diuersis tēporibus: alꝯ nō videret bene sententiatum cū pbatum fuerit p testes viri: q post ꝯdictionē pris eam cognouit. fi. ꝯ. de fide instru. cū io. ad fi. et. ꝯ. de pba. in pn̄tia. et ita dubia pbatio non sufficit.

i ¶ Presumendū. Sed q̃re psumit istuꝫ recessisse a ꝯditione q2 non est psumendum aliquē recedere a iure suo. ꝯ. ꝺ renū. sup hoc. cū pcedens ꝯsensus durare intelligat: ar. ꝯ. ꝺ baptismo maiores in fi. et ex eo q pmo et vltio ꝯdixit presumit q medio tpe nō ꝯsensit. xxviij. di. q2 sunt culpe. et. ꝯ. de cele. mis. cuꝫ marthe. x. si tunc igit in celā. et. i. q. i. iudices. in fi. et pcedens voluntas pbat p sequentē. xxxiij. q. i. cuꝫ p bellicā. Pretea si pendēte ꝯditione res tradat: et postea non existat ꝯditio: res

k ¶ Sponsalibus. ergo si contradixisset an carnaleꝫ copulam coitus nihil postea operaretur: quia nihil ē ibi purum vel conditionale: quod confirmet vel ducat ad esse talis coitus: supra titu. pri. c. vltimo: in fi. ar. supra de confir. examinata. b.

l ¶ Probatum. Nō q contra eum fit interpretatio: qui testes pduxit: cū expsse non pbant id ad qd inducunt

ẽ obscure:sic.ſ.de pba.l pñtia.ꝛ q: p ꝯfessionẽ vtriusq ꝯstabat pluries ꝙ post sponsalia ꝯcta carnalis copula fuit subsecuta:ꝛ ideo q: non expresse ꝯstat p testes:ꝙ contradictio patris pcessit copulam:fit interpretatio p matrimonio psumpto.cū iā esset fundata itentio mulieris.

tus.ſ.ti.pr.insinuāte.non credo:ꝙ teneat monachat⁹ sb hac ꝯditione:q: illa est contra substantiam monachatus.ſ.ꝺ sta.mona.cum ad monasterium in fi.ꝛ ar. supra de conuer.coniug.dudum.Hec fuit opinio.b.quam inuenies.xix.q.vi.nūc autem.alij contradicunt.

m Si ꝯditiões. ꝯ sbstantiaʒ ꝯiugij. Qđ dr̄ hic sumptū fuit de illo canõe.xxvij.q.ij.solet.ꝛ.c.aliqñ. Nõ ẽ ꝙ qdam ꝯditiões apponi pñt in mr̄imonio licite que a iure admittunt:puta si certū mihi dederis si pr̄i meo placuerit: vt.ſ.c.de illis.sup eo.p tuas. h⁹i enim ꝯditiones honeste st̄ : nec sūt ꝯ sbstantiā mr̄imonij:q: põt esse cum illis ꝛ sine illis.vñ n̄ pbat h̄ esse:quod ab h̄ ꝯtingit abesse ſ.de transa.c.inter corpalia.Est ꝛ alia ꝯditio honesta q̃ ẽ de substantia mr̄imonij:vt cuʒ christian⁹ dicat iudee vł heretice: ꝯtraho tecū: si vis fieri christiana siue ista nõ tenent mr̄imoniū. xxviij.q.i.non oʒ. Sūt ꝛ alie ꝯditiones inhõeste ꝛ turpes: de qb⁹ hic fit mētio:ꝛ illaꝝ qdaʒ sunt ꝯ substantiam matrimonij.ita vt illis appositis nõ tenet matrimonium:de qbus hic habes in prin.ꝛ.c.p dictis solet.aliqñ. Sunt ꝛ alie ihoneste turpes aut ipossibiles:vt si dicat:ꝯtraho tecum:si furtū feceris:si homicidiū feceris.iste.n.sunt turpes.Idẽ est si sit ipossibił: vt si dico.ꝯtraho tecum:si dederis mihi impium:si digito celū tetigeris.ff.de iniusto rup.te.l.cū in scđo.h⁹i ꝯditiones nõ sunt ꝯ substantiā mr̄imonij:ꝛ ꝺ talib⁹ itelligit : qđ dr̄ in fi.s. turpes aut iposs.biles:ꝛ iđ si appenant p nõ adiectis hr̄i debent:vt dic i fi.ꝛ.ſ.e.c.i.qđ ꝺ h⁹i cõditionibus itelligit:ꝛ mr̄imoniū tenet.Et sic vi:ꝙ ois cõditio q est ꝯ naturam ꝯctus:ipsum ipediat: si apponat Et hec est rõ cum tria debeāt esse bona mr̄imonij saltẽ quoad ꝓpositū.s.fides ꝓles ꝛ sacrum.xxvij.q.ij. omne itaq3 p illas tres ꝯditiões extinguunt illa tria bõa:q in quolibʒ mr̄imonio necessario requiruntur: aliter nõ erit matrimoniū vt hic pʒ. Sed ꝯtra vi.x.q.i.c.ij.vbi tenet ꝯctus non obstante ꝯditione ꝯ naturam contract⁹. Et ar.contra.xxviij.di.diaconi.vbi tenet ordinatio : lʒ dicat se velle hẽre vxorem: qđ est ꝯ ordinis substantiam. Item qđ si dicat:pfiteor talẽ religionẽ;ita ꝙ possum ꝓprium retinere ꝛ vti matrimonio:vł ꝙ tenet monacha

est īter eos copula subsecuta[l] pro matrimonio est presumendum[i] quia videtur a cõditione opposita recessisse. naʒ ꝛ si probatum sit : ꝙ postꝙ pater ꝛ patruus viri contradixere sponsalibus[k]: idem vir mulierem illam carnali coniunctione cognouerit.non est tamen aliquo modo ꝓbatuʒ[l] ꝙ añꝙ ipse cognouisset eandẽ:pater eius ꝛ patruus contradicere curauissent.

Gregorius nonus.

Si conditiones ꝯ substātiam[m] coniugij inserantur puta si alter dicat alteri : contraho tecum si generationẽ prolis euites:vel donec inueniaʒ aliā honore vel facultatibus digniorẽ:aut si p questu adulterandam te tradas mr̄imonialis contractus quātūcunq3 sit fauorabilis:caret effectu : licʒ alie conditiones apposite in matrimonio si turpes aut impossibiles[n] fuerit : debeant ꝓpter[o] fauorem eius p non adiectis haberi.

[illegible]

Alexander.iij.remen.archiepiscopo.

De diacono qui i sabbato sancto alium diaconeʒ vulnerauit:ꝛ vxoreʒ[p] accepit : hoc t.pñ.r.ꝙ si cõtrito[q] ꝛ humiliato corde ad ecclesiaʒ redire voluerit:dimissa illa quā accepit i vxorem:ꝛ absolutione[r] obtenta iniuncta sibi penitentia de vtroq3 excessu p⁹ eā peractam dispensatiue[s] poteris ei diaconatus officiū reddere : ꝛ si perfecte vite ꝛ conuersationis fuerit eum in presbyterum ordinare. Subdiaconū aūt siue hoieʒ interfecerit[t] siue non: matrimoniuʒ nõ posse contrahere : sacrorum

n Impossibiles. fi.ſ. de pact.c.vlt. sic ꝛ i testamento turpis ꝯditio pro non adiecta habet.C.ꝺ insti.ꝛ subsi. reprehendenda.ꝛ.ff.ꝺ codi.inst. qdam.ꝛ.C. de his q̃ pe. no.relin.l.vna in fi.ꝛ.ff de le.i.turpia.ff.de vsu.ꝛ ha.sed neq3.sic turpis siue ipossibił stipulatio etiam in alijs tractatib⁹ non obligat.ff.ꝺ v.obli. generaliter.ꝛ.l.ſe.ꝛ.fi.ꝺ ac.ꝛ ob.nõ solum.insti. de inuti.sti.§.ipossibilis

o Propter ei⁹ fauorẽ sic ẽ matrimonium res fauorabilis est.vnde ꝓp ipsius fauorem pater ꝛ mater in ipsius prerogatiua ad testimonium admittuntur:q in alijs contractibus repelluntur.ſ q ma.acc.possunt. videtur in fi.ꝛ plura alia spālia ibi obseruant:vt no.ſ.vt lite non ꝯte.c.i.

p De diacono. vxoreʒ accepit. de facto:q: nõ potuit de iure xxxij.distin.erubescant. placuit.

q Contrito ꝛ humiliato als non ẽ recipiend⁹:q: venia non datur nisi correctis .xxiij.q.ij.legatur. nec potest gaudere se correctum:nisi prius doleat se fuisse peruersum.ꝛ xiij.q.vij.quẽadmodum.Et dixit lex:delicti enim veniaʒ penitentibus indulgemus.C.de here.manicheos. ꝛ.C.de summa tri.ꝛ fide ca.l.vlt.ꝛ de pe.di.i.neminem.ꝛ de conse.dist. iij.omnis qui.Et dixit salomon qui abscondit peccata sua nõ videbit lumen in eternum.

r Absolutione obtenta. nõ dicit a q̃ vnde vł ꝙ a papa vt.xvij.q.iiij.siqs suadente.ꝛ precipue ꝓpter atrocitateʒ facti.vñ etiam si esset monachus:abbas ipsum absoluere non posset. ſ.de sen.ex cū illorum.vel forte ex ista indulgentia spāli ipm potuit absoluere:quod est verum:vt pʒ.i antiqua.

s Dispensatiue.ꝛ ita epi pñt etiam dispensare cum clericis constitutis in sacris ordinibus:si contrahant de facto:sic.ſ. de cle.coniuga.sane.ij.Ar.contra:supra de big.nup.sed illud intelligitur de illo q in seculari habitu etiam habuit de iure vxorem:ꝛ in sacro contraxit: cum ille tanq3 cum bigamo nõ potest dispensari:ar.ꝯ.ſ.c.pri.So.vt ibi.h.

t Interfecerit.putabat eniʒ forte iste archiepiscopus ꝓpter homicidium:ꝙ degradari debeat.ꝙ amisisset ordinē : qđ non est verum:q: character in anima impressus nõ toll.:vt i.q.i.ꝙ quidam.vnde non potest contrahere:ꝛ ꝓp delictum

... ueniendū.ff.qbus ex.cau.ma.§ z si p pto:e ... tulli melioris oditōis debēt esse q̄z pnn.ff. qd vi ... nemo.n.delinquēdo fit melio:.ff.ad.l.fal.pcia ... sic malefidei possesso: n̄ dz eē melioris oditōis ... de peti.here.l.i a patre.§. si predo.

contractum:supra.e.c.primo.z.j.e.rursus.

k Non renunciauit.p hec que hic enumerantur: px q non assumpsit religionē nec habuit ppositū mutādi secculū:vnde libere exire potuit.j.annū z ēt anno opleto: ē.de regula.c.penl.vbi dī:q euidens dz apparere:si seculū mutar̄ voluerit z ita signa mutationis euidenter debēt apparē ad § vt aliqs censeatur mōch⁹:al̄s exire poterit:infra annum z anno finito.xx.q.i.illud.

... di.si ... in pre...

b ... abiurare. Ar.§.ē.de coiu. ... i relige dū ē.vbi suppo ... de iure:vt sepe ... iam: ē ... vt ... circa ... xxv.q.vi.ab nō dic.

c In subdiaconatu ministrare. Arg.§.ē.c.pr. vbi dispensat cū eo q in plurib⁹ deliqrat q̄z iste. Que fuit ergo rō:placuit hoc dño pape: vt maiorem grāz faceret illi q̄z illi. Jlla potuit eē rō:qz nō videbat eē penitēs z psūptio erat q̄ ipm ō sua icōtinētia:z cū talib⁹ n̄ ē dispensandū:dū p fuer siōe spe praue actiōis desideria ocipe n̄ formidāt .l.di.c.i.z.c.vt ostimeref z iō papa phibet: ne cū ipso dispēset: cū al̄s suo iure dispēsare posset: vt ē.c.pri.§ si intrare voluerit religionē: tūc fauore religiō.ī pcfit circa ordi

canonū censura demonstrat.

Idem cenoma.epo.

Ex litterarum tuarum tenore accepimus:q lato: presentiū in subdiaconatus offō ostitutus: quandā sibi in coniugiū copulauit: quā eundez p.nomine abiurare fecisti:super quo pru.t. in dño commādamus: mandantes .q. si ad monasticū ordinem transire voluerit:z ubi plus laudabilem querfationē ipsius visum fuerit eū ad maiores ordines pmoueri pcedas:q si ad religionez se transferre noluerit euz neq in subdiaconatu ministrare:neqz ad vlterio:es pmittas ordines pmoueri:in mino:ibus tamen ordinibus poterit ministrare.

Idem vuigoreñ.epo.

Eminim⁹:z.j.Rñ.q si quisq̄ q se religioni deuouit: z habitu suscepto pfessionem fecit: postmodum sibi aliquam copulauerit:est cogend⁹ ab ea recedere:z ad ecclesiam cui se ptulit sine cōtradictione transire. Uerū si nec habitu suscepit:nec professionē sed votū solūmodo fecit:z se ad religionē transiturum pmisit: lz postea matrimoniū ōxerit:nō est cogend⁹ ad religionez trāsire:z matrimoniale votuz rescindere.

Idem luceñ.episcopo.

Consuluit nos.t.f. quid faciendum sit de nobili muliere:q vestibus preciosis abiectis mutauit habitum z de manu p̄sbyteri velamen assumpsit:lz non renunciauit ppriis:nec intrauit claustrū: nec in manu alicuius epi abbatis vel abbatisse aut sup altare professa est vel obedientiā pmisit: postmodum ōro elapso anno abiecto religiōis habitu cuidaz nobili nupsit. Consul.t.t.r. q sicut simplex votū matrimonium impedit ōhendum:z non dirimit iam ōctum:ita habitus sine pfessione susceptus ne contrahat

m Sup altare.vide qui qs pōt pfiteri i manu epi.xxvij q.i.viduitatis.z i manu ēt monachi j.e.isinuante. z corā sacerdote p ipsius bñdictionē.xxvij.q.i.sciendū.z.xx q.i.vidua.z sup altare:vt hic dicit.

n Non dirimit: xxvij.di.§.h distinguendū.z.c.si vir z.j.e.rursus.z.ē.d regularibus porrectum.

o Suscept⁹. Sz videtur: q eo ipso q suscepit habitū: z velamen votum suū solēnizauerit: ita vt ad monasterium redire cogat ar.ē.de reg.vidua xxvij. di.q interrogasti. Ira isti⁹.c.sa

nē dispēsare:sic.l.ō aposta.c.ij. vl̄ ō psilio logr̄ cū de iure suo epe poss dispēsare cū ipso:vt.ē.c.pr.z.ē.de cle.coniug.lane.b.

d In mino:ib⁹.sū.l.di.placuit.xv.q.viij.sigs p̄sbyter.b.

e Eminim⁹.Casus:aliqs pmisit trāsire ad religionem z habitū religionis suscepit:postea ōxit matrimonium: queritur qd iuris.z respondeo:put sequitur in littera.

f Professionē.que ēt sola facit monachū.ē.ō regula.porrectū.vn in seculo remanē n̄ debuit nec ōhere mrimonium immo opelli dz redire ad monasteriū.ē.de regul.sicut.vt hic dī. ar.xxvij.di.qd interrogasti.z.xxvij.q.i.quasi per totuz.

g Nec habitū.maxime qz solus habit⁹ nō facit monachū: s̄ pfessio regularis.ē.de regula.porrectū.nisi gestaret habitū monachalē cū alijs p annum:tūc px sumit pfessionem fecisse vt postea ei exire nō liceat.ē.de regula.ex pte.z.c.vidua.

h Transituz pmisit.z ita votum fuit simplex tñ: qd p fortius vinculum tollit.j.e.rursus.xvij.di.si vir.xxvij.q.ij.nos nouimus.equaliter tñ cum solēni obligat apud deuz vt dicit illa decre.rursus.vbi de hoc dicetur.

i Consuluit.mutauit habitū.nulla facta pfessiōe seu voto vñ nō ipedit mrimoniū.xxvij.q.ij.gonsaldus.z.ē.c.pr.

k Uelamen.s.pbationis q distinctū esse dz ab habitu pfesso:.ē.de regula.c.penult. qui non dirimit mrimonium iam

soluit ōtria illa.hic constabat q absolute habitum non mutauit:ibi vero eo animo z pposito habitum z velamen susceperunt:vt monache essent. vnde postea non audiuntur:etiam si ōtrium vellent iurare.b.

p Ueniens.absenti.Ar.q mrimonium inter absentes ōhi pōt.xxxij.q.ij.hono:anf.z.xxx.q.v.nec illud.z.ē.de conuersi.coniug.ex parte.q.z eodem modo sponsalia:vt hic.z.ff. de sponsa.l.iij.z.v.b.

q Promisit.p interpositam personam:q̄ mandatum habebat ad hoc:al̄s nihil esset.

r De seueritate.timo: iste vanus erat. vnde n̄ excusatur:quo minus debeat opelli ad matrimonium ōhendum ppter fidem datam:si ille cū alia non ōxisset non obstante voto simplici:ar.ē.de sponsa.ex litteris.ij pria enim fides seruari debet:supra de spon. sicut.nisi fortius vinculum superueniat:vt supra de spon.si inter.

s Continentie votum.mulier ista vouit ōtinentiam: nec mutauit locum nec vestem: nec ēt fecit pfessionem z tñ post votum continentie de presenti ōhere potest: z ita est ar.op.q votum non solēnizatur per votum cōtinentie tantum:de hoc dicitur.j.e.c.primo. b.

t Fornicationis.Ar.minus malum tolerandum: vt

maius euitetur.xxxiij.q.ij.si qd veri⁹.xxvi.q.ij. hi qui xxj.q.i.considera.z.iiij.di.deniqz.

o Uoto violato.i.violādo.h.ff de iureiurā.admonēdi.in vbo absolutus.i.absoluēd⁹.vel dic violato animi destiatōe:q: petebat sibi dari licentiam ɔtbēdi. nec

do eā per pfessionē deuouet se alicui religioni i manu abbatis vel abbatisse vel ēt in manu mōachi.ǯ.de regul.statuim⁹.ǯ.e.consuluit.z.j.c.pri.pñtibus testibus per quos possit pbari pfessio:si ille negaret:z ne hoc negari possit:fiat inde publica scriptura.xxvij.q.i.ōes femine.in qua scriptura pficeat se velle religiose viuere.

intelligo: q sponsē pnia:nisi sub ea cōditiōe si cōtraxerit vl spōnet postquā cōtraxerit.vel ēt ꝺ voluntate mutata agit pniā:ar.xvij.q.iiij.sunt q opes.

t Nō postpōas. Sz qualiter dat huic licentia contrahendi cōtra votū cōtinentie:lz sit simplex cū apd deum equaliter obliget cū solēni.j.c.p xi.ergo debuit cōpelli:vt seruet votum sicut fit ꝺ spōsalib⁹ supra ꝺ spō.ex lr̄is.ij. Dicas: q nō dat h eccl̄ia licētiā cōtrahēdi directe:sed ē hic qdam cōpatiua pmissio ne deterius inde contingat:vt ex lr̄a pz z q: i.a ptu-rbatione animi votum emisit:arg.xxvj q.ij.consulūd⁹ vnde daret ei licētia cōtrahēdi:als non daret. nā votum continentie

impedit: sed contractuz neq̄ q̄ dissoluit. Idem.

Ueniens ad p̄sentiā nostrā.m.heremita pposuit:q.j.mulier cuidam viro absenti⁹ fide data se nupturā pmisit⁹:sed postmodū audiens plura de seueritate ipsi⁹ ei noluit copulari. Cum itaqz timeret ne illi nubere cogeretur:i manib⁹ suis votū continētie pmisit:non tñ locū aut vestem mutauit: quo audito vir sibi aliaz copulauit. Nos itaqz attēdētes tuti⁹ esse:vt p̄fata mlier p⁹ fidē z votū simpliciter oblatū mr̄imoniū cōtrahat:q̄ fornicatōis reatum incurrat:mādam⁹ quaten⁹ si plus nō pcessit:sibi de fidē mētita z voto violato cōgruam satisfactōem indicas: z ei cui vult nubēdi in dño licētiam tribuere non postponas.

Celestinus tertius.

Rursus quidē votū castitatis emittens: iura

uit se quādā ducturū postea in vxorē. Unde a.f.tua requisiti arbitramur:q cū simplex votū apud deū nō min⁹ obliget q̄ solēne:p eo q iurauit temē pniam agat:z votū qd deo fecit studeat obfuat:qd si post q̄ h⁹ i p̄stitit iuramētū: ad nuptias motu pprio cōuolasset: cū votū simplex mr̄imoniū impediat ɔtbendū: nō tñ dirimat iam contractum:nihil ambiguitans questio tua continere videtur.

Innocentius .iij. Liboneñ. z lubicēñ.epis.

Insinuāte .j. nobili muliere nr̄o ē apostolatui reseratum q a qbusdā curialibus fuit religioneñ .p ipsius copula supplicatū: qd cuz ad cōsanguineoz eius noticiā puenisset:vt maritum acciperet: ei sub obtestatione regia suggesserunt: ipsa vero q tunc non nollet nubere protestans cōsiliū accepit ab eis: q votū

xx.q.i.vidua.z tale votum impedit mr̄imoniū ɔtbendū:z dirimit iā cōtractum .xxvij.q.i.c.i. z p totū vsqz ad.c.nuptiarū.als autē votū cōtinētie factū q̄uis corā multis dr̄ simplex q̄a nō vel fictum siue libitum aliqua solēnitate:z tale votum impedit mr̄imoniū contrahendū: sed nō dirimit iam contractū.q.d nō dz cōtrahere p⁹ tale votum:tñ si contrahat tenet.ǯ.e.ɔsuluit.z.c.veniens.z.xxvij.q.i. nuptiarū cū sequēti. c. z p⁹ h votū cōtinētie cū qs dic voueo cōtinētiā:dā: ecclesia iniam contrahendi.ǯ e.c.p. Hec opio hodie q̄si cōis est:i hac opinōe fuit gratian⁹.xxvij di.§.vl.z.c.vl. Hu.vero dixit q votū continentie perpetue inter oīa vota impedit z dirimit mr̄imōiū iā ɔtctū:z i nullo cāu ē mr̄imōiū p⁹ votū ppetue ɔtinētie quo ad deū:z si postea contrahat:de solo facto contrahit:z mortalr peccat.z h dic ēē verū si votū ɔtinētie ppe teneaf.pprie dr̄ votum continentie:cum dico voueo perpetuam continentiam. Improprie cū dicitur voueo siue promitto:q post annum siue post mortem vxoris mee vouebo perpetuam continētiam:qd est dicere votum de presenti z de futuro. Et dic hug. q solēnitates premisse non sunt de substantia voti:ǯ signa z pbatiōes voti: si votum reuocetur in dubium: Joānes dixit:q si aliquis corā tota eccl̄ia dicat:voueo ppetuā cōtinētiā:si solēniz ēē votū nisi aliquid de premissis interueniat.vñ si postea contrahat:tenet mr̄imoniū.H. vo ɔ:vt pz. [illegible]

[illegible] H.contradicit alexandro.ǯ.c.p.cui potius stādū ē

seruandum ē etiā a cōiugatis.xxxiij.q.v.qd deo pari.

r Rursus.castitatis.simpliciter:supra.e.c.pri.

s Apud deū.ergo videt equaliter obseruandū vt solēne:qd falsū ē:q: solēne seruat post ɔtctū mr̄imonium.j.c.pri.istud vero nō.xxvij.di.si vir.z h dicas:q ab initio sunt equaliter obseruanda:z vtrūqz intantuz obligat q qui contrauēit:peccat mortaliter. Et dic nō minus.i.ñ minori pte:q: vtrūqz i ppetuū obligat:z vtriusqz fractio ē mortale peccatū:lz vnus min⁹ peccet alio qd pz ex minori pnia.xxvij.di si vir.z.xxvij.q.i.virginibus z.c.deuotā:vel hoc cōtingit pp̄ter adiunctū.s.propter bonū mr̄imōij:ar.xxvij.q.i.nuptiarū.z ē simile:qd dr̄ inter simplicē loquelā z iuramētum nō facit de⁹ differētiā.xxij.q.v.iuramēti.z colliḡe ex hoc q h dr̄ votū ex sui natura nō dirimere matrimoniū: ǯ cōstitutio facta super voto. Quia h fit merito de voto simplici z solēni:vide qd sit vtrūqz votū. Solēne est: qd fit interueniente aliqua istarum solēnitatum videlicet per susceptionez sacri ordinis.xxviij.di.diaconi.z.lxxxiiij.di.cum in preterito. Item per susceptionem sacre vestis q̄ tñ pfitentibus dari dz.ǯ.de regul.statuim⁹.z marie si cū alijs incipiat cantare:z oblatōez facē i eccl̄a.xxvij.q.i.vidua.z ǯ.de regul.vidua.z.xxvij.di.qd iterrogasti. Tertio mo

a Obseruare.q si prius iurasset z postea votum simplex emisisset.tene qd dr̄ supra de spon.commissum.

b Uidetur.q: remanebit cū illa.ǯ.e.cōsuluit.z

c Insinuante.supplicatū.ɔ illa vira.nā a pncipe nō ē petenda vxor.xxvi.q.ij.nullus.z penam ɔportatōis meref.C.si nup ex rescrip.pe.l.i.z q: debent ēē libera mr̄imonia:supra de spon.gēma.

a Quia in manib⁹.⁊ ita solẽnizauit votũ cõtinẽtie traden do se ordini sancti augustini in manibus illius monachi: vt ĩ.pz: ⁊ habitũ ꝓfessorum suscipiendo.

b At domo ꝓpria ꝗ ñ erat mõacba erg̃ pỏt ꝓpriũ retineri:ar. ẽ.de sta.mo.cũ ad mõasteriũ i fi.cũ tal cõditio sit cõtra subaz mõachat⁹.ẽ.ꝺ cõdi.ap. c.fi.⁊.xxxij. q. ij. solet.⁊ ar.ff.de ac.⁊ ob. nõ solũ Ar.ꝫ.x.q.i.sic gdã.⁊.ẽ.ꝺ condi.appo.c.i.talis.n. conditio ẽ ꝫ sbstãtiã mo nachatus:vnde ea retẽ ta impedit mõachatuz: gdã tñ dicunt: ꝙ ea ad iecta tenet mõachatus: ⁊ ꝑ nõ adiecta hẽri non debz.ar.hui⁹ lr̃e.ꝺ ħ di ri.ẽ.de con.ap.c.vl. ver ba ista in domo ꝓpria cũ omni etiã sua substãtia: sic expone.i.cũ vsufru ctu sue substãtie oli ante monachatũ:vt ꝺ vsufru ctu illa⁊ re⁊ victũ ⁊ ve stitũ hẽret in vita sua qc quid enĩ supest:dz eẽ ⁊ ẽ mõasterij:⁊ siqd deesset ei suppletur a mõasterio sitis enĩ expositio habet xxvij.q.i.sigs rapuerit.⁊ sic ista erit mõacba:⁊ ꝑt remanẽ in domo quõdã sua cũ vsu re⁊:quas cõ tulit mõasterio:sic.xxvij. q.i.de viduis.

c Metu regio. Ar.ꝙ imperiũ regiũ nõ sufficit ad iustũ metuz:ar.C.qd me.causa ad inuidiam. Ar.contra.C.e.l.pe.⁊.xx iij.q.viij.cõuenior.sifr i periũ parẽtũ nõ sufficit ff.de ri.nup.si p̃re. xxxij. q.vij.omnes causatões.

d Uel modica coactio Nota ꝙ leuis metus nõ excusat in voto:vt hic.⁊.ẽ.qd metus cã.cũ dilecti. ħ in electi one leuis metus sufficit.i.q.vi.sigs aũt.sifr i m̃rimonio vt vz qz plena dz securitate gaudere:vt.ẽ.de spõ.cũ locũ.ff. de rit. nup.si p̃re.tñ talis dz esse:qui possit cadere in constantẽ virũ ẽ.de spon.veniens.ij.⁊.c.consultationi.

emitteret castitatis:qd in ma nibus[a] cuiusdã ꝺ frib⁹ sci au gustini fec:adiecto tẽo⁊e:vt i domo ꝓpria[b] cũ oĩ substantia sua remaneret. Sane in eius dez ordinis habitu biẽnio p⁹ pmãsit:lz id se inuitã fecisse as serat ⁊ coactã nõ taz metu re gio[c] ꝙ parẽtũ ⁊ ifra. Tãdẽ at tendẽs ꝙ inuita votuz emise rit:eo dimisso de parẽtũ con silio.p.michaeli publice fuit matrimonialiter copulata: ꝺ quo quattuo⁊ sustulit filios tẽpore ꝓcedente:⁊ ifra. Nos igitur attẽdentes:ꝙ in emissi one voti qd ꝓcessit nulla .vl modica[d] coactio affuisse: quã patiẽtia[e] ⁊ ꝑseuerãtia sequen tis tẽporis penit⁹ ꝓfugauit: ⁊ ꝙ sequẽs coniunctio potius iniqua fuit ⁊ violenter exto⁊ ta:mãdamus:quatẽus si p̃re missis veritas suffragatur:ꝑ fatam mulierem ad male di missum religionis habitum resumendum ⁊ seruandum qd vouit:monere ⁊ inducere procuretis:⁊ si opus fuerit ꝑ cen.ec.coercere.

De eo qui duxit in m̃rimoni[illegible] it ꝑ adulteriũ.

Alex.iij. abbati sãcti albãi.

Propositum est no bis ꝙ vir quidam vxorem habens: sibi aliaz huiusmo di rei insciam[f] co pulauit.sed p̃ria mortua niti tur discedere a secunda ⁊ in fra. Lz autẽ i cãonib⁹[g] habea tur:vt null⁹ copulet m̃rimõio quã prius polluerat adulte rio:⁊ illã maxie cui fidẽ[h] de derat vxore sua viuente. vel que machinata[i] est in mortẽ vxoris: qz tñ p̃fata mulier erat inscia ꝙ ille aliam hẽret vxorẽ viuentẽ: nec dignũ est vt p̃dict⁹ vir q sciẽter ꝫ cano nes venerat lucrũ de suo do lo[k] repo⁊tet:ꝯsulta.t.t.r. ꝙ ni si mulier[l] diuo⁊tium petat ad petitionẽ viri nõ sunt aliqua tenus separandi:

Idem abbati de fontibus.

Significauit[m] nobis. o. ãdegaueñ.⁊ infra. Mã dam⁹:quatẽus:si ꝯstiterit: ꝙ eidem.o.tanta vis[n] illata fue rit: ꝙ non sponte in primam consenserit: nec post p̃stitũ iuramentũ ipsam carnaliter

e Patiẽtia. Nõ:ꝙ rõne tp̃is euanescit exceptio: qz ꝑsumit ꝯsentire:.i.q.i.ꝯstat.ẽ.ꝺ spõ.ad id qd.ĩ.ꝺ frig.c.i.C.qd me.cã l.ij.ff.ꝺ cõdi.ob tur.cau.si ob turpẽ.ff.de ri.nup. si pater.

f Propositũ.Insciã.hoc excusauit mulierẽ ab adulterio qz ignorãs nõ cõmittit adulteriũ.xxxiij.q.ij.i lectũ ⁊.ff.de adul.l.vl.alioqn si fuisset cõscia:nõ possz po stea cũ eo remanere.ĩ.e.cũ hẽret.imo plus ꝓdest:qz filij de tali m̃rimonio legitimi sũt cẽsẽdi ꝑp bonã fidẽ vxoris ĩ.q fi.sunt le.ex tenore.⁊.c.cũ inter.⁊ tñ ñ fuit m̃rimoniũ in ter eos ẽt p⁹ mortẽ p̃me vxoris:lz.n.ista crederet eũ liberum ligatus tñ erat:⁊ in p̃mo cõsensu q nullus fuit:intelligit ꝑdu rare:sicut nec matrimoniũ cõtrahitur cũ seruo: lz ci cedat lib ais nõ cõtractura ẽt si postea manumitteret eo ignorã te:qz post manumissionẽ factã manẽdo cũ eo approba re semp intelligit primũ ꝯsensũ:q erroneũ fuit ⁊ nõ ali um.vnde m̃rimoniũ nõ ꝓcedit. Ar.ꝫ.ff.de offi.ꝓcon sul.obseruare.§.vlt.imo vĩ expressũ.ff.de iure do.ꝓcu lus.

pus dcm̃ ver est: tñ si mlier vult cõpellitur ipsã du cer ꝑp dolũ ⁊ frau dem illius:vt ĩ fi. dicit.

g In canonib⁹ xxxi.q.i.c.i.§.i.e. ex tuarũ:cũ habe ret.⁊.c.vlt.in fi.

h Fidẽ.dederat. vel si de facto eam duxit.ĩ.e.cũ hẽret ⁊ supple ⁊ eam co gnouit viuẽte sua vxore:aĩs nõ ĩpedi retur cõtrahẽ cuz ea.ĩ.e.c.vltĩ.

i Machinata. xxxi.q.i.sigs viui te.⁊.ĩ.e.super hoc.

k De suo dolo. ẽ.de rescrip. sedes ap̃lica.⁊.xxx.q.i.di ctum.

l Nisi mulier.⁊ ita cõpellitur vir remanere cum ea si voluit ꝓpter cul pam ⁊ dolum ipsi us viri ħ nõ econ uerso.fi.ĩ.de adul. c.ij.⁊ ita ẽ hic ar. ꝙ cõtractus pro p te tenet ⁊ ꝑ parte nõ.ẽ.de ꝯspon.im pub.de illis.ff.mã dati ꝑt.C.ꝺ rescin. ven.l.ij.⁊ insti.de auc.tu.circa pu.ff locati.sicut emptio.§.interdũ.⁊.ff.ꝺ ac.ẽp.⁊ vẽ.iulian⁹ §.sigs a pupillo.xxix.q.ij.sigs igenu⁹.xxxij.q.v.ꝓpositio.⁊.xxxij.q.ij.aliqñ.⁊.xxvij.q.ij.§.i.⁊.xxxi.q.ij.c.i.⁊.ij. si tñ ꝯhẽret cũ alia teneret m̃rimoniũ.ĩ.e.veniens.

m Significauit.iste.o.coactus fuit qñdã ꝺspõsari i vxo rẽ p̃stito iuramẽto.postea vo ꝯtrit cũ alia spõtãea volũtate ꝯscia h⁹ facti.p̃ma petit illũ i virũ corã ebora cẽ.arep̃o:q eũ cõpulit recedẽ ã scđa p̃stito iuramẽto:do nec lis eẽt iudicio eccl̃e finiata:intr ip̃z ⁊ p̃mã lite pẽdẽ te mortua ẽ p̃ma:dubitabat iste.o.an dẽbẽt redire ad se cũdã quã spõte duxerat i vxorẽ: rñdet papa ꝑut segr.

n Tãta vis.q possz cadẽ i ꝯstãtẽ vir.ẽ.ꝺ spõ.veniẽs. ⁊.c.cõsultatõi.si.ẽ.qd me.cã p̃latũ.⁊.c.cũ dilecti.Ar.ꝫ xv.q.i.merito q̃rit.⁊.ẽ.ꝺ iurein.si vero. Iuramẽtũ istõ poterat seruari sine interitu aie:ergo dẽbuit huari:vt ibi dz ⁊ hec ñ hñt h locũ:qz m̃rimõia libera dẽbẽt eẽ ⁊ ñ coa cta.ẽ.de spo.cũ locũ.⁊.c.preterea requisiuit gẽma.

a Cognouerit. q̄d si fecit anteq̄ ꝯberet cū secunda cōsensus sc vi. vnde amplius secundā hīe nō posset. ī. de spon. ad id q̄d. ⁊ ī. de despon. īpu. de illis. ⁊ j. de his q̄ ma. ac. pos. insup. ⁊ est ar. q̄ ratihabitio retrotrahit. ff. ī. de regula. significatū ad fi. i. q. i. ꝯstat. lxiij. dis. saloni/tane. ꝯ ꝯiu. ser. proposuit. ⁊ ī. q̄d metū perlatum.

f. e. c. vl. Quid si aliq̄s inficit aliquē i bello ñ eo ꝓposito q̄ ve lit vxorē eius sumere: nunq̄d pōt illam ducere in vxorem. di cas quod sic: supra de conuer. in fi. laudabilem.

f Fidez dedit. xxx. q. i. relatum. ⁊ j. e. significasti. b.

g Ex lrāz. dep̄hensaz. i. ꝯuictā. sola. n. dep̄hēsio nō sufficeret ad h̄: vt separet̄. ij. q. i. c. i. ⁊ ij. ⁊ iij. lz sufficiat ad infamiā. ff. ꝯ rit. nup. palam. §. vlti.

cognouerit[a]: ꝓpter hoc nō dimittas quin ad aliam quam postea in vxorem accepit: reuertendi liberam tribuas facultatem: alioquin sibi ne[b] ad secundam reuertatur[c] sub interminatione anathematis inhibens des ei licentiam ducēdi aliam in vxorem.

Idem baraneñ. episcopo.

SUper hoc quod quesiuisti: an liceat alicui cum ea contrahere matrimoniū quam vxore sua viuente sibi de facto matrimonio copulauit[d]. t. r. q̄ si adultera ē i mortem vxoris aliquid machinata[e]: siue fidem dedit[f] siue non q̄ ea defuncta hanc esset ducturus fm canones ab ei⁹ cōsortio ꝓhibet̄: ⁊ hec ꝓhibitio perpetuo est seruanda.

Clemens tertius.

EX litterarum tuarū insinuatione accepimus: q̄ .t. vxorem suam in adulterio deprehensam[g] de tui antecessoris assensu abiecit: que postmoduz accepit habitum monachalez: sed dictus .t. anteq̄ illa decederet: aliam[h] superinduxit: ⁊ plures suscepit filios ex eadem: ⁊ infra. F. t. igitur. r. q̄ illos debes ab inuicem separare[i]: idem vero vir indicta ei de adulterio penitentia aliaz[k] ducere poterit in vxorem.

Idem.

CUm haberet vxorez legitimaz .a. nomine .j. lator p̄sentiuz cum .m. adulterium perpetrauit. Cūq̄ super hoc fuisset in ius vocatus: abiurauit adulteram: ⁊ postmodū iuramento ꝯtempto viuēte legitima cū ea mr̄imoniuz contrahere ⁊ ipsi diu cohabitare presumpsit: demum predicta .a. de presenti luce subtracta memoratus .j. cū adultera p decennium est morat⁹ de qua decez filios ꝓcreauit. Tale ergo damus cōsul. t. responsuz: vt separent̄ omnino: ⁊ eis iniuncta penitentia perpetua[l] cōtinentia indicat̄: presertiz cū in dies suos ambo ꝓcesserint: ⁊ tandiu publice in adulterio ⁊ periurio ex certa scia ꝑdurātes ecclesiā in graui scandalo perturbauerint. Nosti. n. q̄ leo papa[m] statuit: vt nullus ducat in matrimoniuz quā adulterio polluit: ⁊ q̄ hic plus[n] ꝓcessum fuit: q̄ si fides prestita dūtaxat fuisset adultere: vt defuncta legitima eā duceret in vxorem: cuz eadem[o] ēt viuente quasi mr̄imonialit̄ mecche mecch⁹ adherere presumpsit: ⁊ sacramentum suum temere violare: q̄d vtiq̄ ꝯnubium vbi etiā nulla intercesserit religio iuramēti[p] tam grego.[q] papa q̄ triburieñ. synodus detestatur: ⁊ vtrūq̄ hoc modo coniunctum precepit publice penitentie subijci ac ꝑpetuo sine vlla spe coniugij ꝑmanere: nec aliquod eisdem .j. ⁊ .m. adminiculum af-

bb Ne ad scdam. ꝯscia; huius facti alś. n. hñ posset eā hīe. ī. c. pri.

cc Reuertat̄. Ar. est hic q̄d ab initio ñ valet: tractu tpis ñ ꝯualescit: lz pueniat ad eū casuz a quo potuit hīe initiū: insti. ꝯ le. §. an fuo. ij. q. i. in p̄nis circa p̄nc. a. ñ. q. te. sa. ē p̄nt. §. vl. i. xxx. vj. q. ij. c. vlti. Ar. ꝯ xxx. q. i. ad lum̄ na ff. de sort. vt pomū xxxiij. q. ij. i lectuz Prima rubrica locū h̄z q̄ñ ꝑpetuum subest ipedimentū ꝯua adaptant̄ ad hāc regulā multa ipediūt faciendū: q̄ia; fcm non diriuūt: q̄ q̄d ab initio legitie factū est ex supueniēti delicto ñ mutat̄. ff. de in. actuq̄ pri. nec eni nisi lege vel canone illud exp̄ma tur: vt p̄z p̄ ꝯria q̄d ꝑpetuo ꝓhibet̄ fieri: q̄libet casu superueniente ꝓhibitio durat: vt i primis ꝯtor. j. c. pri.

d Ap hoc. copulauit. ⁊ eā viuēte sua vxoē cognouit: alś nō ꝓhibeb̄ret. j. e. c. vl. ⁊ ea sciente: q̄ h̄ret vxorez: secus si ignoraret. ī. e. c. i. ⁊ ij. ⁊ j. e. n. ex tua. ⁊ c. cū haberet.

bb Aliā supinduxit. in vxorē. q̄ fuit ꝯscia: q̄ aliaz hēbat vxorē: alś ñ nocerz. ī. e. c. i. ⁊ j. e. veniēs

i i Separare. j. e. c. significasti. xxxi. q. i. relatum.

k k Aliā post acta p̄nīa ar. ī. de spon. cū i apl̄ica vel ēt parte p̄ūre si timet̄ de incontinentia. xxxiij. q. ij. in adolescentia. b.

l Uz h̄et. ꝑpetua cōtinentia. h̄ fit ꝓpter causas: q̄ hic ponunt̄: ⁊ q̄ sibo ꝓcesserant i dies suos: tñ si timeret̄ de incontinētia ipsoꝝ: puta si essent iuuenes: daretur eis licētia ꝯhēdi. xxxiij. q. ij. i adolescētia. ⁊ c. vl. Sz ꝯ vz. ī. c. pr. vbi dat̄ licētia ꝯhendi in simili casu. h̄ rō redd̄. ē in lrā: q̄ isti plus peccauerunt q̄ alij. vñ plus puniunt̄ ⁊ q̄ senes videbant̄.

m Leo pa. xxxi. q. i. c. i

n Et q̄ h̄ plus. sic. j. e. c. vl. Sz vz: q̄ casus iste ñ sit ali⁹ ab alijs duob⁹ ꝯ q̄b⁹ hēs. ī. e. sup hoc. q̄: ñ duē illā fidē dat illi ⁊ ita idē ē ducē eā sic de scō q̄d fidē dare. Satis pōt dici: q̄ iste casus nō ē diuersus ab illis: ⁊ hic ñ dī: q̄ sit ali⁹ oio: sed q̄ plus ē h̄: q̄ si fides tñ ꝯ tur: q̄: h̄ pmo inuenit fides i despōsatiōe tali de facto: ⁊ postea eā duē: h̄ veri⁹ ē q̄ est terti⁹: ⁊ hō differt ab alijs: q̄: h̄ ē fides de p̄nti ꝯhēdo cum ea ꝯten⁹ pōt: sed in alio casu ē tñ fides ꝯ futuro ⁊ est similis differentia: sicut inter sponsalia ⁊ matrimonium: arg. j. c. vlt. ⁊ plus ē hic q̄ fidem dare: vt hic dicitur: ⁊ plus peccat.

e e Machinata. xxxi. q. i. sigs viuente. ⁊ ī. e. c. i. ⁊ intellige cum effectu: vt dicit. c. sigs viuente. quod dicit machinata: q̄: v̄ba cum effectu sunt accipienda. ī. ꝯ cler. non resi. relatum. ⁊ ī. de spon. c. vl. de pe. di. i. §. hic aūt v̄ba. ⁊ ff. q̄d q̄sq̄ iuris. l. i. §. hoc āt. ⁊ ar. j. c. vl. Quidaz dicūt: q̄ suffic̄ conat⁹ sine effectu: ⁊ suffic̄ q̄ ita scriptū ē. ff. q. ⁊ a q̄b⁹ ꝑ perit. ⁊ vj. q. iij. scriptū ē. q̄d nō est verum.

o o Cum eadem. s. vxore.

p Iuramēti. iuramentū istud q̄d fecit iste: vt ei vlteri⁹ non adhereret: ñ suff cit: q̄ eā hīe ñ posset q̄: idē essz: si eā abiurasset cū alio subsit ipedimētū: vt p̄z p̄ hāc lrāz. vñ supple marie.

q q Tam greg. q̄ triburieñ. xxxi. q. i. relatum. ⁊ c. se.

fecerunt vt simul maneant qꝫ ð cēnio cohabitauerint adinuicē ac decē filios susceperint: cū multiplicitas plis ita suscepte magis eoꝝ crimē exaggeret: ⁊ diuturnitas temporis peccatum nō minuat sed augmētet. Sollicitudis tn̄ tue intererit vt vterqꝫ liberis suis fꝫ qꝫ eis suppetunt facultates necessaria subministret.

Innocentius tertius episcopo spoletano.

Significasti nobis qꝫ cū p. ciuis spoletanus quādā mulierē duxisset legitie in vxorē ea relicta cuidaꝫ meretrici adhesit: ⁊ infra. Veruꝫ cū vxor ipsius esset viam vniuerse carnis ingressa: meretricem cui adheserat desponsauit. Nos igit̄ inq. t. t. r. qꝫ nisi alter eoꝝ in mortem vxoris defuncte fuerit machinatus vel ea viuēte sibi fideꝫ dederit de matrimonio ꝯtrahēdo legitimum iudices matrimonium supradictuꝫ: excommunicato munus absolutiōis si petierit iuxta formam ecclesie impensurus.

Idem messaneñ. capitulo.

Veniens ad p̄ntiam nostrā g. laicus humili isinuatione mōstrauit: qꝫ cuꝫ in ciuitate lemoniceñ. quandaꝫ sibi matrimonialiter copulasset: ab ea recedēs messanam aduenit: vbi m. mulierem in sciā qꝫ aliam haberet vxoreꝫ sibi solenniter copulauit: verꝫ cū eideꝫ penitentia fuisset iniuncta vt ad legitimā rediret vxorem: ⁊ ipse pp hoc ī suam patriam rediisset vxorem suā inueniens carnis debita persoluisse: ad messanam rediit ciuitatem: ⁊ supradicte m. tā qꝫ legitime cohabitauit vxori ⁊ .j. Lꝫ autem viuente vxore legitima p̄dictā m. sibi copulare nequerit in vxoreꝫ: quia tamen vxore defūcta vtpote a lege ipsius solutꝰ in eandeꝫ m. de nouo potuit matrimonialiter cōsentire dummodo non p̄stiterit fidem adultere vel machinatꝰ fuerit in mortem vxoris: mandamus quatenus si est ita: eidem. g. vt supradicte m. affectu adhereat ꝯiugali licentiaꝫ concedatis.

Grego. ix. fratri. r.

Si quis vxore viuente fide data ꝓmisit aliam se ducturum: vel cum ipsa de facto ꝯtraxit: si nec āte nec post legitima eius sup̄stite cognouit.

a ¶ Multiplicitas. qꝫ tamē fauor filiorum dispensatōeꝫ inducit. xxxv. q. viij. de gradibus. ⁊ ff. de ri. nupt. qui in prouincia: al's incipit. diuus.

b ¶ Non minuat. s. de simo. si satis. ⁊ e. se. ⁊ s. de ꝯsue. c. vlti.

c ¶ Intererit. apud quē debeāt demorari filij. facto diuortio: habes. C. de diuor. fac. l. vna. ⁊ apud talem commorari debent: q eoꝝ vite vel sanguini nō insidiet. s. de ꝗrsi. infi. c. vlti. vbi de hoc.

d ¶ Scd'm facultates. hoc ē regulare: qꝫ fm facultates alimenta ministrent. ff. de libe. agno. si qs a liberꝫ. l. rāso. ⁊ §. si qs ex his. ⁊ C. d alē. lib. si ꝯpetēti. ⁊ l. vl. sic ⁊ procuratio exhiberi d's fm facultates ecclesie. s. de cē. sopite. ⁊ e. c. cū nup. Et nota qꝫ filꝰ minor triennio ali d's apud matrem maior triennio apud patrē. C. d pa. po. nec filiuꝫ ⁊. s. de ꝗrer. infi. c. vlt. ⁊ ar. ff. de lib. agno. si qs a liberis. §. non tm̄. Illud scias: qꝫ sicut parētes alere debent filios. i. di. ius naturale. sic ⁊ filij parentes si egeant: vt in. l. p̄dicta si qs a liberis in p̄n. ⁊ §. si impubes. ⁊ C. d alē. li. l. i. ⁊ ij. ⁊ xxx. di. c. i. ⁊ xij. q. iiij. inter cetera. tm̄ recusare pōt pater alere filium iusta d cā: si forte eū accusauit: vt in. l. p̄dicta. si qs a libis. §. si quis ex his. i fi. Ubi aūt pat ⁊ filꝰ egēt mater ꝯpellit eos alere: vt. e. l. §. vtruꝫ ⁊ l. penul. ⁊ C. de alē. li. auc. quēadmodum. ⁊ in auc. vt li. ma. ⁊ auie. §. illud. Si aūt mater alit filiū dum pater abūdat: pōt petē expēsas si d fuerit p̄testata. ff. de ne. ge. nensenniꝰ. p triennū tn̄. sed hec q dicta sunt itelligunt̄ d legitimis. vnde signant̄ ꝯtria in auc. q mo. na. ef. le. §. vl. ⁊ C. de incestis nup. auc. ex ꝯpleru. ⁊ C. d na. lib. auc. lꝫ p̄ri. ⁊ l. q filij sunt legi. p venerabilem. Sed illa ꝯtria intelligunt̄ d rigore iuris ciuil. s: qd vr̄ inductū in detestationē crīs: s intelligit̄ d benignitate canonica: q vigorem sumit a iure nāli. nam educatio filioꝝ de iure nāli est. i. di. ius naturale. ⁊ ex instinctu nature ꝓcedit vñ ius istud p̄fert̄ ciuili: tm̄ filij non succedent in bonis p̄ris ꝗ illegitimi sunt. s. de clande. despon. cum inhibitio. §. i.

e ¶ Significasti. adhesit. ⁊ q: eā d dimittebat: fuit excōicatꝰ ⁊ iō dicit i fi. si petierit absolutionē: ipsum absoluas.

f ¶ Machinatus. xxxi. q. i. si qs viuente. ⁊ s. e. super hoc.

g ¶ Fidē dederit. xxxi. q. i. relatum. ⁊ i. e. c. vlt. Ideꝫ ē si de facto eā in vxorē duxit. s. e. c. pr. ⁊ hoc verꝫ est: cū mulier ista scit illum aliam hr̄e: al's nō noceret q minus post mortem vxoris posset secū remanere: supra. e. c. i. ⁊ i. c. pr.

h ¶ Si petierit. immo vr̄ qꝫ ꝯpelli d's: ar. xxij. q. i. p̄dicandū. ⁊ xciij. di. diaconi. Sed qualiter pōt compelli: cū iam sit excōicatus hoc modo: vt alij ꝯpellantur ne ei cōicent. s. de vsur. post miserabilem. Alij dicūt: qꝫ nō est absoluēdꝰ: nisi petat: vt ista l'ra satis innuit: q: ipenitēti nō dat̄ remissio. xxiij. q. iij. legat̄. ⁊ xxi ij. q. vij. quēadmodū. s hec nō ē ꝯtraria q: vtrūqꝫ fieri pōt: vt ille idirecte ꝯpellat̄: ⁊ sic petet absolu: satisfaciet

i ¶ Veniēs. sciā. si d fuit veꝫ legitīe posit remanē cū illo s. s. e. c. i.

k ¶ De nouo. vt sic teneat matrimoniuꝫ vt ex nūc: si illa voluerit ī eū ꝯsentire al's non cōpelleret̄ sed vir. s. e. c. i. sic ⁊ trāsactio dolo alterꝰ inita ab eo reuocari non pōt. C. a ⁊ trāsac. trāsactione. si. ff. offi. ꝓcon. obseruare. §. vl. sic ff. de le. ij. l. i. §. i.

l ¶ Fidē adultere. hoc iō dicit: q: ⁊ si illa d sciuisset: ⁊ qꝫ hēret aliaꝫ vxorē adultera dicere tur: vñ nō poss̄ eē cū illo pp fideꝫ datam: ⁊ q: ēt plus fa it hic: q: in vxoreꝫ eā duxit. s. e. cum hēret. s quia fuit ignorās adulteriū non ꝯmisit. xxxiij. q. ij. in lectum. ff. de adul. l. penulti.

m ¶ Sigs. cognouit eādē. sic p3: qꝫ sola fides data vel tm̄ de facto ꝯhēre nō īpedit matrimoniū vxore d'functa: nisi ad carnalē copulā sit ꝓcessum. ⁊ sic itellige oia illa iura: q dicūt: qꝫ nullꝰ ducat in matrimoniū: cui dedit fidē de ea ducenda post mortē vxoris: ⁊ vel cū ꝗ ꝯtrit de facto. ⁊ ita ē ar. qꝫ volūtas sine fcō nisi fuerit subsecutus effectꝰ: nō nocet: q: nō fuit conatꝰ: vbi iniuria nō hūit effectū. s. de spon. c. vl. vbi de hoc. ⁊ ar. xxxv. q. iij. extraordinaria. ⁊ ff. quod qsqꝫ iuris. l. i. in fi. Ar. ꝯ. xxxij. q. v. qui viderit. ⁊ s. de biga. nup. ⁊ c. vlt. ⁊ l. di. si qs acceptum ⁊ de pe. di. i. si qs cū telo. s. de spō. iuuenia. ⁊ idē itellige de eo vel ea que machinata est in mortē alterius. s. cuꝫ effectu: vt. xxxi. q. i. si qs viuēte. al's solus conatus nō ipediret: ar. istius. c. q: eadēm ratio videtur vtrobiqꝫ.

p Exuenit de consuetudine. q̄ ē iure canonico approbata. s. de ec. edi. cū dicat. qr vt ibi patet cum alijs habitare nō debent ⁊ ēt de iure veteris testamēti. xxxiij. q. ij. hoc ipsum. s; in h̄ q viri sani n̄ sequunt̄ vxores vel econuerso: mala erat cōsuetudo: vt. j. se quitur. ⁊. j. c. prox.

t Quoniam. ca fornicatōis. xxxij. q. i. dixit dn̄s. ⁊. q. vij. apostolus. ⁊. c. omnes causationes.

u Lepra. sic propter leprā alter alterū dimittē nō pōt. supra c. pr. ⁊ supra d̄ iureiur. quēadmodū. s; sponsa de futuro dimitti pōt propter leprā superueniētē: vt ibi. ⁊. c. pri.

x Una caro. h̄ expositū ē. s. de bigā. debitum.

p Sine altero. xxxiij. q. ij. si qs necessitate. ⁊. xxxij. q. v. si vxorem.

q Diutius. hic nō determinat q̄ntū extendat̄ istō diutius: ⁊ iō in arbitrio boni viri cō sistit. s. de of. dk. d̄ cāis ⁊. ff. de iure d̄ lib. ait pretor. permittunt̄ tn̄ mariti qn̄qz ab vxoribus recedē ⁊ abesse p multa tpa in p̄sanorem tn̄ terre sc̄ē. s. de vo. ex multa ad d̄ diutius qn̄qz extenditur vsqz ad biennium. ff. loca. cū dn̄i horreoꝝ qn̄qz vsqz ad quinqueniū. ff. d̄ sepa. l. i. §. qd̄ d̄.

r Sequant̄. Nā q vir tenetur seq vxorē: sicut econ- uerso cū nō ad impaꝛia indicentur. xxxij. q. i. si qs vxorē. in fi. ⁊ hoc cum ex iusta cā recedit vxor: alS retineat eam maritali potestate. xxxiij. q. v. cū caput. ⁊. c. manifestū ⁊. c. noluit. ⁊ nisi ex sp teneat̄ sequi viꝝ ex quacunqz cā. xiij. q. ij. vnaqueqz nisi ipsam trahere vellet ad infidelitatem. j. de diuer. quesiuit. vel nisi efficiatur vagabundus. xxxiij. q. ij. si quis inenitabili necessitate. ar. ff. de oper. lib. quod nisi in fi.

s Ministrent. Nunquid in eodē lecto ⁊ domo morari debēt: n̄ dōbēt ad lectū cōtinue cōpelli: s; sufficit leproso q suo debito nō fraudet̄. S; q̄re n̄ cōpellunt̄ precise. xxxij. q. v. c. ij. Rn̄deo: forte iō ne leprosi nimis improbi efficiantur in exactōe sui iuris. tā si sani omnino recusarent: bene cōpellerentur: s; primo exhortandi sunt: vt hic dic: vt in fi. pz: ⁊. j. c. pri. in fi. nam illud nō pōt referri ad continentiā que suaderi pōt sperari vero minime. xxxij. q. i. integritas. ⁊ vnam solam cām excipit dn̄s. j. ⁊ prox. ⁊. xxxij. q. vij omnes causationes.

uit[m] eandē: quāuis vtriqz ipsorum pro eo q in hoc grauiter deliquerint: sit pnia iniungenda non est tn̄ matrimonium quod cum ea contraxit: post vxoris obitum dirimendum. Ceterum tolerari nō debet: si prius vel postea dū vixerit vxor ipsius allā adulterio polluisset.

De coniugio leprosorum.

Alex. iij. cātuar. arepiscopo

Exuenit ad nos: q cū bi q lepre morbum incurrunt de consuetudine generali a communione hominum separentur: nec vxores viros nec viri vxores taliter egrotantes sequuntur. Quoniam igitur cū vir ⁊ vxor vna caro[o] sint: non debz alter sine altero[p] esse diutius:[q] mandamus quatenus vt vxores viros ⁊ viri vxores q lepre morbum incurrunt sequant̄[r] ⁊ eis coniugali affectōe ministrēt[s] solicitis exhortationibus inducere non postponas. Si vero ad hoc induci non poterunt eis artius iniungas vt vterqz altero viuente continentiam seruet. Quod si mandatū tuum seruare contempserit vinculo excōicationis astringas.

Idem baronen. epo.

Quoniam nemini lz excepta cā fornicationis[t] vxorem dimittere constat q siue mulier lepra[u] percussa fuerit seu alia graui[x] infirmitate detenta: non est a viro propterea separanda vel ēt dimittēda: leprosi aūt si continē nolunt: ⁊ aliquā q̄ sibi nubet̄ velit inuenerit: liberū[y] est eis ad mrimonium conuolare. Qd̄ si virum siue vxorem leprosū fieri contigerit: ⁊ infirmus a sāo carnale d̄bitū exigat gnāli precepto[z] apl̄i qd̄ exigit̄ est soluendū cui p̄cepto nulla i hoc casu exceptio[a] inuenitur.

Urbanus. iij. epo floretino

Litteras:[b] ⁊. j. Qd̄ postulasti vtrū si post spōsalia d̄ futuro iter legitimas psōas f̄cta anq̄ a viro mulier traducat̄: alter eoꝝ lepre mōbū incurrat: ali[9] ad cōsumandā copulā maritalem cōpelli debeat: respondem[9]: q ad eam accipiēdā cogi n̄ dz[b] cū nōdū inter eos mrimoniū fuerit cōsumatum.

De coniugio seruorum.

Hadrianus papa sācte burgensi archiepiscopo.

x Graui infirmitate. xxxij. q. vij. hi qui sani. ⁊. q. v. si vxorē qs. si. supra de cle. egro. c. i. ij. iij. ⁊ vl. ⁊. ff. de tu. ⁊ cur. nec ille ⁊. vij. q. i. pontifices. Ar. z de cle. egro. tua. s; ibi soluitur.

y Liberum. cū non sit eis prohibitum: qr edictum de matrimonio p̄hibitorium est. s. de spō. cum apud.

z Generali precepto. Nā q generaliter d̄: generaliter est intelligendū de cōse. di. iiij. vt ostenderet ⁊. ff. d̄ proc. pcuratore cui. xij. q. i. dilectissimis. ff. mādati creditor. §. lucius imo ēt indefinita gnāliter intelli. xix. d̄ si romanoꝝ. ⁊. xxiij. q. v. si n̄ lz. ⁊. j. de puil. qr circa. ff. d̄ fui. vr. pdi. si finit[o] ⁊. ff. d̄ acceptila. pluri[b9]. Ar. z q id efinita n̄ equipollet vniuersali. s. d̄ deci. ad audiētiā. ff. de le. iij. nō aliter. de pē. di. ij. liquido. Itē p̄ q gene rale verbū restringitur. s; q. ij. oēs leges. ⁊ di. i. oēs leges. ⁊. j. de sen. ex. si hō §. si vero ⁊. ff. ad. l. aqui. sciaz. §. q. ff. d̄ pigno. ac. obligati. So. verbū gnāle itelligēdū ē generalit put h̄ d̄: ⁊ i pmis cōcor. nisi constet contrahētem vel testatorē aliter intellexisse d̄ qbusdā. C. d̄ trā sac. age cū geminiāo. vl nisi sēsus n̄ patiat̄: vt i vl. cōcor. ⁊ qd̄ d̄ idefinita equipollet vniuersali: illud regulariter obtinet in iure: si lege vel canone n̄ determinatur. xxxi. q. i. q si dormierit. b.

a Exceptio. ⁊ iō nos ex consensu nr̄o excipe nō debemus. s; q. v. consuluisti. ⁊. l. v. di. si eu angelica. ⁊. lxi. de miremur. vij. q. i. scripsit. ⁊. xxxi. q. i. q si dormierit. ⁊. s. de transla. inter corporalia. Ar. z. de conse. di. ij. liquido.

b Litteras. cogi non debz. hic ex ꝫ pz: q lepra superueniens soluit sponsalia de futuro: ⁊ eadem rōne quelibet alia enormis deformitas: vt supra de iureiurā. quemadmodum. secus in matrimonio de presenti: vt patet ex proximis. ca. supra eo. ⁊. c. quemadmodū. Item ar. q ea que de nouo emergunt auxilio indigent. ff. de inter. ac. de etate. §. ex cā. ⁊ supra de off. dele. insinuante. ⁊. ff. ad vell. si mulier in iure.

a d Signum est. in christo iesu. l. i fide xpi suscipienda.

b A sacramētis. que suscipientꝫ eā cōferunt: vt baptismus cōfirmatō sacrm eucharistie viaticū pnia: ab istꝫ sacris nullꝰ fidelꝭ dꝫ excludi. imo tenet̄ ea recipe. j. de pe. ꝛ re. ois vtriusqꝫ sic a mrimonio nullus dꝫ excludi: qꝛ edictū de mrimonio ꝓhibitorium ē. ꝫ. ð spō. cū apd: secꝰ ð aliis sacris vt ordo q rō ne aliqꝫ daf: qm̄ nullꝰ ꝫ aliis dꝫ ordiari pter dn̄i volūtatē. ꝫ. de seruī. n̄ ex di. cōsuluit. ꝛ p totū titu lū nulles illegitime na tus. ꝫ. de fi. pſbyt. c. i. ꝛ p totū. vt hoc pbaf .i. q. i ꝭ. ecce si clericus.

c Remouēdus. i auc. de monachis. ꝭ. hinc no bis aūt. col. i.

d Inter seruos. necꝫ ēt inter liberum ꝛ ācillam ꝭ ꝫbē voluerit sciēt. xxix q. ij. ꝭigl ingēuꝰ. ꝛ. j. c. pl

e Dissoluēda. cōiunc. eniz a cōiuge separi nō dꝫ. C. cōia vtriusqꝫ iu. possessionū. partꝰ tamē penes dn̄ꝫ ācille remāet ff. de sta. ho. l. ꝛ seruorū.

f Seruitia. Ergo si dominꝰ seruitiuꝫ exigit: ꝛ vxor debitū a viro petit eodē tpe: dn̄o est potius obediēdū. Dicūt qdam q potꝰ ē obediēdū domino: nisi piculū fornicatōis tiīeaf: vel magnū preiudicium fiat vxori; ꝫ potius vꝫ: q vxori pri us reddat debitū: cuꝫ p hoc nullū preiudicium vel i saltē modicū fiat dn̄o propter morā modici tpis nisi forte dn̄s in auxiliuꝫ pſoe peteret seruū suū. Quid si dn̄s vellet vendē seruū suū alicui: q vellet eū ducē ad extraneas partes forte i greciā. Dicit alanus q pōt: ꝛ vxor tenet̄ eū sequi. Veriꝰ vꝫ vt aliꝫ dicūt: q talis venditio ꝓhibēda est: ar. C. cōia vtri. iu. possessionū. ar. l. uij. di. fraternitatē. ꝛ ar. j. de iudeis. c. vlt. interest. n. reipu. nequis re sua male vtaf: insti. ð his q sui vel al. iur. ff. ꝫ pe. ꝛ ff. e. ti. ꝫ

g Proposuit. liberā eē credebat. ꝛ sic nullū fuit mri (dn̄s. monīū: si erat ancilla quā credebat liberā. xxix. q. ij. per totū error. n. cōd. tōis ipedit mrimonium. xxix. q. ij. ꝭ. his ita.

h Audiuit. supple ꝛ credidit. n̄. n. cuilibet referenti credef tenet̄: ar. xxiij. q. iiij. ꝫ magnū. ꝛ ff. qð cū fal. tu. l. q. titubans enim pro ignorante habendus ē. C. ð ꝓdi. ide. l. vlt. ff. ð libe. ho. exhi. l. iij. ꝭ. is q. ar. j. ð se. nup. dn̄s. ꝛ. xxxiij. q. ij. cū p belli cā. Ar. ꝫ. xxij. q. iiij. innocēs. ꝛ ff. ð pe. he. itē veniūt. ꝭ. cū ante ꝫ ptes. Dic q si iste hꝫ cōsciam seruitutis ex probabili cā ꝛ discreta: tunc preiudicat sibi si carnaliter cognoscat: si ex leui ꝛ temeraria cui credi nō dꝫ: nō videtur: q ei preiudicet: ar. j. ð sen. ex. inquisitionis. ꝛ. j. e. c. vl. Sed pone: q iste mouet ei lite cōditionis: ipsa petit: q lite pendēte reddat ei debitū: cū lite pēdente iure suo priuari nō debeat. ꝫ. vt lite pē. c. i. ꝛ ꝫ. ꝛ. xvi. q. q. iiij. volumus. viij. q. iiij. nōne. nūquid ecclesia debet ei precipere vt reddat debitum. qð videt̄ per iura predicta. Dicūt qdā q bene tenet̄ reddere debitū ad mādatū ecclesie: ꝫ ipse ñ dꝫ exigere: nec sibi fit preiudiciū. T. dixit q ñ dꝫ exigē nec exigē ti reddere: qꝛ ei fieret piudicium qð vꝫ per istā litterā i fine. ꝛ si cōpellatur nō reddat: qꝛ si eā cognoscit vroris affectu: fit ei p iudiciū: si hēat cōscientiam ex causa probabili ꝛ discreta: ꝛ sic statum esset mrimoniū: si fornicario affectu peccaret mortalit̄ qð facere nō debꝫ imo potius pati dꝫ excōicatōem. ꝫ. ð resti. spol. litteras. ꝛ hoc dixit: ar. illiꝰ decre. inquisitōis. Sed satꝫ vꝫ: q possit reddē ad mādatum eccle: vt ex pmo cōsensu ei ꝯiūgatur ꝗdiu cōstet per sniam de impedimēto conditōis ꝛ hoc vbi nō ē certus lꝫ aliqs ide habeat psumptiōes: secus si sciret p certo. Et qð dic littera ista: postꝗ audiuit illā ancillaꝫ cognouit eā: dēz: itellige ante litem motam ꝛ sine mandato eccle: tūc. n. intelligitur cōsēsisse nō obstāte illo ipedimēto: ꝛ ita secꝰ vꝫ: si ad mādatū ecclesie eam cognoscat.

i Pro dote. i. vice dotis. ñ. n. fuit dos si fuit ancilla. ff. de iure do. si mulier. ꝭ. vlt. al's. l. proculus.

k Licet. fm legē puincie. Inuit alr eē de iure cōi. qð ē verꝫ. C. de rei ven. partū. ff. de sta. ho. l. ꝛ seruorum ꝛ. ꝫ. de ser. nō or. c. vlt. vbi de hoc.

l Decēnio. sufficit tn̄ qnquēniū. C. ne de sta defunc. si pater. ꝛ. l. i. sed hoc ita contingit de facto.

m Fauore libtatꝫ. fauorē. n. libtatꝫ. multa ꝫ rigorē iuris statuta st. ff. ð fideicō. lib. gnālr. ꝭ. sigl huo. C. cōia ð manūis l. i. ꝫ. ꝫ. ð pb. ex lris. ꝛ. ꝫ. ð re iudi. c. vl. xy. q. v. cuꝫ

n Ad nostram. cōditōis separauit. qð hn̄ potuit (redēptor ꝫ. e. ꝓposuit. ꝛ xxix. q. ij. sigs igenuꝰ. qꝛ errātꝫ nullus cōsēsus ē. e. cā. q. i. ꝭ. is ita. ꝛ ff. ð iuris. om. iu. si per errorem. ꝛ. C. de iuris ꝛ fac. ig. non iccirco.

o Nec facto. puta carnalr cognoscēdo eā: postꝗ intellexit illā esse ācillā. ꝫ. e. proposuit. xxix. q. ij. igenuus. ꝫ. ð cōdi. ap. ð ill. ꝛ. ꝫ. de spō. ii q. ꝛ ita ipso facto n firmōiū

Signū est: ꝛ infra. Sane iuxta verbū apl̄i sicut i christoᵃ iesu neqꝫ liber neqꝫ seruus ē a sacramētisᵇ ecclesie remouēdusᶜ: ita nec iterᵈ seruos matrimonia debēt vllatenus ꝓhiberi: ꝛ si cōtradicentibus dn̄is ꝛ inuitis contracta fuerint: nulla rōne sūt propter hoc dissoluēdaᵉ: ðbita tn̄ ꝛ cōsueta seruitiaᶠ nō debent minus ꝓprijs dn̄is exhiberi. Alex. iij. preposito ꝛ priori mortariensi.

Proposuit nobis. m. mulierqꝫ cū vir eius cū ea diutius permansisset: notā ei vtilis conditionis obiecit. eaꝫ esse ancillā quā liberāᵍ eē credebat: cū eā duxit in vxorē: ꝛ infra. Mandamus quatenꝰ si constiterit: q idem vir prefatam mulierē postꝗ istā audiuitʰ esse ancillam: carnalit̄ cognouit: ipsum monitōe premissa cōpellas: vt eā sicᵗ vxorē maritali affectione pertractet: si ꝫo aliter fuerit: ꝛ sententiā diuortij ꝓferre cōtigat mulieri pecuniā: quā pfato viro p doteⁱ cōcessit restitui faciatis. Alex. iij. arimi. epo.

Licetᵏ. ꝛ. j. Sāe super eo qð fuit ꝓpositū: an mulier possit diuortiū postulare: p eo q vir cū quo sue cōditionis ignara cōtraxit seruꝰ monasterij ꝓpōaf: cū ecōtra idē vir prēm suū cuiꝰ cōditiōem fmᵏ leges puincie sequeref tpe mortis p libero se gessisse ꝛ iā elapso decēnioˡ nec pn̄s nec suo noīe se status controuersiam passum cōstant affirmet. videtur nobis rōne tpis ꝛ fauoreᵐ libertatꝫ p parte viri securius iudicandum.

Innoc. iij. b. epo.

Ad nostram nouerisⁿ audientiā peruēisse: q. g presbyter cardi. ap. se. le. r. militē a muliere quadā propter conditionis errorē separauit. Jðoqꝫ mādamus q̄tenus si cōstiterit q miles ignorant cōtraxit cum ancilla: ita q postꝗ intellexit cōditōem ipsius: nec factoᵒ nec verbo cōsensit in eandem propter quod per

contrahitur sicut ꝛ verbo.xxxij.q.ij.honorantur.ꝛ.ff.de spon.sed que.Itē pȝ hic: ꝙ mr̄imoniū qđ nullū est tractu tēporis ꝯfirmatur:sic.s̄.de spon.impu.lr̄as.accessit ꝛ.c.pposuit.ff.de ritu nup.sigs.Sȝ ꝯ vr̄ ꝙ verba necessaria sint.s̄.de spon.tue.ꝛ.c.si inter.ꝛ de cōse.di.iiij.cū pro puulis.In his q loqui pñt necessaria sūt vba.ff.ꝺ le.iij.nutu.sic̄ i soluēdo mr̄imonio regritur expssus consensus.ff.ꝺ rit.nu.l.eo.pterea prior cōsensus nō facit mr̄imoniū:qꝛ null⁹ fuit:ꝫ nouas regrit.s̄.ꝺ eo q dux.i ma.quā pol.veniēs.ꝛ c.i.ꝛ ita vr̄ ātiqu⁹ pdurare:nisi nou⁹ exprimat.s̄.de sp.maiores.in fi.ff.ꝺ pe ar.ꝫ si manente.ff.de arbi.si cuȝ dies.i prin.ꝛ.l.labeo §.pe.ꝛ.ff.de.v̄.ob.l.i.§.adiicit.dicas ꝙ de fcō tunc ꝯhit mr̄imonium quādo aliqua vba p̄cesserunt ad sponsalia vel mr̄imonium lȝ tūc nō hr̄ent effectuȝ:postea vō ipso fcō ꝯhitur mr̄imoniū siue sponsalia.s̄.de despon.i.pub.lr̄as accessit.ꝛ.ff.de spon.sed q piis.ꝛ tale mr̄imoniū psūptuȝ appellat.s̄.de spon.is q.Sȝ pone :ꝙ aliqs ꝯrit cū ācilla ignorāter:ꝛ dn̄s postea illā ēt manumittat viro ignorante:nū quid ē matrimoniū.Dico ꝙ non:qꝛ adhuc cōmiscet ei ex priori consensu qui nullus fuit:ar.C.ad.l.vell.q̄uis.ꝛ.l.si mulier.ij.ff.de mino.l.iij.§.scio. Item si dn̄s ācillam tanq̄ȝ liberā eā alicui tradat in vxorē:g liber ē:eoipo intelligitur ei dedisse libertatē.in auc.de nup.§.si vo ab initio.col.iiij.Sȝ pone libera ꝯrit cū eo quē credebat liberū:postea sciuit illū eē seruū nihilominus vult eē cū eo:sed ille nō vult remanere.Dixit io.ꝙ nō ē mr̄imoniū:tn̄ ille dȝ cōpelli:ex quo vult cū eo eē.fi.s̄.de eo qui dux.in ma.quā pol.per adul.c.i.io.qđ verum credo

a Indecens ex libera fall.t tamē in casib⁹.xv.q.v.cū multe.itē i alio.s̄.de iudeis.ita q̄rūdā

¶ Huiusmodi documētis q̄ dicebat mulier ista se hr̄e ꝺ manumissiōe mr̄is sue siue ꝺ sua q̄dā istr̄a:q̄ forte cūdit pape qb⁹ istr̄is stabit nisi ex pte eccl̄ie ꝯria instr̄a ondant.Et sic ē ar.ꝙ istr̄m

cardi:eundē ab eius fuerit cōsortio separatus:ꝯhendi cum alia liberā ipsi cōcedas auctoritate aplica facultatē.

De natis ex libero ventre.

Gregorius nonus.

Indecens esse credimus: vt progeniti ex liberta[a] siue libera filij ad seruitium retrahantur. Propterea tibi precipimus:vt si documēta nulla sint ab ecclesie parte: que documentis huiusmodi[b] debeant obuiare ab eius molestia sine aliqua retractatione compescas eandem:duruȝ est enim vt si alij pro mercede libertates tribuunt:ab ecclesia[c] a qua tueri[d] debent:reuocentur.

De cognatione spirituali.

Alex.iij.salerni.archiepō.

Trum autem filij[e] ante vel post paternitatem geniti possint adinuicem copulari : canones fm̄ diuersorum locorum consuetudines contrarij inueniuntur: ꝛ licet primus canon exinde editus natos post compaternitatem adinuicem copulari prohibeat ꝛ alter tamen canon posterius[f] editus primum videtur corrigere:per quem statuitur vt siue ante siue post compaternitatem geniti : sunt simul possunt coniungi excepta illa persona duntaxat :per quā ad compaternitatem venitur vnde nobis videtur:vt fm̄ posteriorem canoneȝ debeat obseruari:nisi consuetudo[f] ecclesie que scandalum generet:aliter se habere noscatur.

Idem eideȝ.

Si vir vel mulier scienter vel ignoranter filiuȝ suum de sacro fonte susceperit:an propter hoc separari debeant:consulta.t.r.r.ꝙ quanuis generaliter sit institutuȝ[g] vt debeant separari:quidam tamen humanius sentientes aliter statuerūt[h]. Ideo nobis videtur:ꝙ siue ex ignorantia siue ex malicia id fecerint:nō sunt abinuiceȝ separandi nec alter alteri debitum[i] debȝ subtrahere:nisi ad continentiam seruandam possint induci : quia si ex ignorantia id factū

p aliud instr̄m potest reprobari:ꝛ p alias etiam pbationes poterit ecclesia reprobare huiusmodi documenta.

b ¶ Ab ecclesia.lxxxvij.di.libertos.

c ¶ A qua tueri.ar.ꝙ nō debeo id facere a quo teneor alluȝ phibere:ꝛ q me defēdere tenet:me nō dȝ īpugnare.ff.si seru.vē.l.alti⁹.ff.de ꝯdi.īde.frat a frat.ꝛ.xxvi.di.vna tm̄ ꝛ.xxv.di.c.vl.ꝛ.xi.q.i.siluester.ff.de fideius.tutō ꝛ.xlj.di.§.i.ff.de admi.tu.quottens.§.i.ff.ꝺ ne.ge.si pupilli.§.videam⁹ sec⁹ i marito q alios ab vxore phibere dȝ:ꝛ ar.iij q.vi.q̄uis.So i pmisso gnāli supplet:nisi sit tale scm̄ quod sibi soli ex officio competebat.

d Trū autē filij s.duorum cōpatrum.

e ¶ Posteri⁹. Primus canō ē.xxx.q.iij.p⁹ susceptuȝ ꝛ dȝ eē paschalis primi :lȝ i qbusdā libris dicat paschal scdi canō posteri⁹ edit⁹ ē ea.cā.ꝛ.q.c.sup q b⁹.q corrigit primū:vt hi dic:ꝫ canō ille ita pōt legi ꝙ teneat:put ibi exponit:sed alex.alr̄ illam intellexit:vt hic patet.

f ¶ Nisi cōsuetudo q̄ scādalū.hu.dic:ꝙ alex.male dixit hi :qꝛ innuit hic ꝙ legitime cōiūcti debeant separi qđ eē nō dȝ pp aliquā ꝯsuetudinē in scādalū:qꝛ a deo sūt cōiūcti:ꝛ quos de⁹ cōiūxit hō non sepet.xxxij.q.ij.quos deus.ꝛ ē ar.p eo.s̄.ꝺ spon.du.c.vl.vbi nō stat ꝯsuetudini:sȝ poti⁹ iuri.ar.ꝯ ꝙ ꝯsuetudo psonas legitimas ad ꝯhēdū rēddit illegitias.s̄.e.sr e.ꝛ.s̄.ꝺ cle.ꝯiu.cū oli.ꝛ ar.xxxij.d.p'scuit.So.pt dici:ꝙ hi locū hȝ i mr̄imōio ꝯhēdo:vt pp scādalū īpediat mr̄imoniū:qđ al.legitimū ē sȝ nō dirimit iā ꝯtū p scādalū:ꝛ hi satis pȝ ex ꝯsultatōe.ꝛ nō dic̄ h alex.ꝙ cōiūcti sepent:sȝ rn̄dȝ:ꝙ ꝯiūgi n̄ debēt si scādalū ē.nā multa fieri phibēt:fcā tn̄ manēt s̄.ꝺ iureiu.quēadmodū.ꝛ.s̄.de reg.ad aplicā.ꝛ.xxx.q.v.§.sȝ obicit.ꝛ.xv.q.i.§.vl.vel dic ꝙ pp scādalū derogat iuri:vt pp scādalū sepent.lȝ de iure nō deberēt separi:vt.s̄.e.sup eo.ꝫ prius veri⁹ vr̄.qꝛ pp scādalū mr̄imoniū qđ deo auctore i padiso institutū fuit p ecclesiā dissolui nō dȝ.xxvi.di.deinde opponit ꝛ ita remanet ꝯria illa decre.sup eo.sȝ itellige h:put ibi dicit.

g ¶ Si vir.institutum.xxx.q.i.c i.ꝛ.ij.

h ¶ Statuerūt.xxx.q.i.dictū.de eo.ad limina.

i ¶ Debitū subtrahere.Sȝ nūqd pōt exigere.pōt dici:ꝙ ille q hoc fecit ignorāter pōt recedere ꝛ exigere:qꝛ nō peccauit:qui vo scienter satis videret ꝙ nō deberet exigere sȝ reddere teneri

tamen non inuenimus prohibitum in hoc casu: q non exigat ergo nec nos prohibeamus.

a ¶ Ignorantia. probabilis: als nõ excusaret a pctõ. ẽ. de eo q̃ renũ. epi. c. i. in fi. z. j. õ cle. ex. mi. apste. Et ẽ ar. hic q ignorãtia excusat vt ibidem. z. j. q. iiij. §. vl. z. viij. di. consuetudo.

men volunt intelligere v̈ficulum istum: ita q si eiusdez ecclesie zc. de primis psonis de qbus premisit in' principio capituli: qz inter eas de qbus secudo dicitur licitũ est matrimoniũ: vt supra. e. c. i. nec. de tali matrimonio dicit alex. q si dissimulandũ ẽ in exemplũ trahat cũ ecclesia talia mr̃imonia approbet: sz verius credo pamuz dictũ: verũtamẽ si consuetudo hz: vt postq̃ 3cta sunt tolerẽtur poterit iste dissimulare: ita q nec consentiat nec contradicere videatur pp̃ter rõnes q̃ j. sequitur.

b ¶ Procinari. ẽ. de. eo q̃ dux. in ma. c. i. z. j. õ col lu. audiuimus. xxx. q. i. dictũ. z. ẽ. de rescrip. sedes apostolica.

c ¶ Uper eo. alterũ vel vtrũq3. ẽ. e. c. i. z. xxx. q. iij. super quibus.

d ¶ Separe. qz 3 canones 3iũcti sũt. vñ sepãdi sũt. x. di. videl. z. C. de le. z se. cũ nõ dubiũ. z. xxxv q. iij. contradicimus.

e ¶ Metropolitane. sic xij. di. de his. Sz 3 q cõsuetudo romane ecclesie potius sit seqnda. de 3se. di. iiij. de trina. xi. di. qs nesciat. i fi. Cõtraria intellige de forma sacrox seruãda: q̃z qlibet tenet seruare z credere: put tenet romana ecclia. j. de hef. ad abolendã. i. rñso. Jtez ẽ ar. q prius recurrẽdũ ẽ ad cõsuetudinẽ metropolitane eccl'ie q̃z aliarũ ad quarũ 3suetudinẽ recurrẽdũ ẽ. supra õ censi. sup eo. demũ ad rõanaz ar. ff. õ le. õ qb' vel poti' ad. ius scriptũ primo.

f ¶ Cõsuetudo. z itellige de tali cõsuetudine q̃ scãdaluz generet nisi fuerit obseruata. ẽ. e. c. i. in fi. z surgit 3suetudo ista ex q̃dã affinitate 3cta ex cõpinitate vnius filiox: vt

est eos ignorantia[a] excusare videtur: si ex malicia ei sua fraus non debet patrocinari[b] vel dolus. Idem vigilieñ. epo.

Super eo quod a nobis tua fraternitas requisiuit de duorum compatrum filijs: rñdemus: q si tales filij fuerint per quorum alterum[c] vel vtrũq3 parentes ad cõpaternitatem venerunt eos coniungi nulla ratione sustineas z coniunctos pontificali auctoritate non differas separare[d]. Ceterum si per neutrũ eorum ad compaternitatem ventum fuerit: de his te volumus consuetudinem tue metropolitane[e] ecclesie vel aliarum circũpositarum inquirere z diligentius imitari: ita q si eiusdem ecclesie consuetudo[f] habeat inter eos nõ sustinere cõiugium fieri nec factum firmitatis robur habere: tu simili modo in ecclesia tibi cõmissa coniugium huiusmodi fieri ñ permittas: z siquos taliter cõiunctos inueneris iuxta earũdem ecclesiarum consuetudi

nem ipsos separari, ab inuicẽ non dimittas. Uerum si de cõsuetudine habeatur vt alia coniugia permittantur: hic in ecclesia tua dissimulare[g] poteris: ita q nec contradicere[h] nec tuum videaris prestare assensum: quia sicut graue est antiquam consuetudinem circumadiacentium[i] ecclesiarũ super his contemnere: sic quoq3 grauis videatur: si propter eas huiusmodi coniugijs tuum indulges assensum: cum posset sic in exemplum assumi[k].

Clemens tertius.

Martinus bertam duxit vxorem tebergam sibi copulauit lotharius qui bertẽ z martini filium de sacro fonte suscepit. l. vero. z. b. sublatis de medio. m. cum. t. prefata contraxit. Nos autem cõsulta. t. t. duximus rñ. q cum fm verbum dñi vir z mulier efficiant per cõnubium[l] vna caro: liquidũ ẽ tebergã ñ posse mr̃imonialit copulari mã

ecclesia talia mr̃imonia approbet...

g ¶ Dissimulare. talis dissimulatio loco approbatõis tacite habet meritõ cum nullũ sub sit impedimentũ.

h ¶ Nec contradicere. Nota: q tacet neq3 cõsentit neq3 negat. ff. de re. iur. qui tacet. quando q3 tamen taciturnitas habetur p consensu. liij. di. si seruus. supra de presump. nõne. z aliquando pro contradictione. de cõse. distincti. iiij. cuz pro paruulis. ff. de procura. filiusfamilias. §. inuitum lxv. distin. si forte.

i ¶ Circumadiacẽtium. z ita vicinorum locorum non est contemnenda consuetudo: immo seruanda: ne si contrarium fieret: sumeretur inde exemplum: quia cum illa consuetudo satis sit honesta: non debet iste videri auctor vt alij recedant ab illa consuetudine: z ita taceat si sine scandalo id sustineant.

ẽt alij cõiungi nõ possint put oli obseruabat fm itellectũ alex. vt. supra eo. c. i. z. xxx. q. iij. post susceptũ l3 illud imutatũ fuerit: vt oẽs possint cõiugi pter illas psonas: qbus mediãtib' cõpñitas 3cta fuerit. xxx. q. iij. sup qbus. z supra. e. c. i. z. sic scandalũ magnũ fit in aliquo loco: q tales cõiungãtur vel remancãt cõiuncti: adhuc pp̃ter sandalũ seruabitur ibi illõ ius nõ obstãte cõstõne que emanauit postea in 3riũ. vñ forte simili modo põt dici: q si in aliquo loco eẽt magnũ scandalũ z nõ obstante constõne illa. j. de consan. z affi. nõ d3 qz pp̃ter scandalum multa ẽt contra ius omitiũtur: ergo multo fortius vbi alia rõ subesse videtur: z ita hic: z supra. e. c. i. in fi. Scandalũ impedit mr̃imoniũ z dirimit: z est simile qz consuetudo facit aliquẽ illegitimũ ad eligendũ supra de cle. coniu. cuz olis. In phibitione talis mr̃imonij nullum est peccatum. ergo si scandalum ẽ q coniũgãtur pp̃ter scandalũ phibendi sunt: ar. j. õ noui opi. nũci. cum ex iniuncto. sed si nulla phibitio vnq̃ fuisset inter tales psonas contractum matrimonium non debere z dissolui pp̃ter scandalum: qz talis dissolutio sine peccato mortali fieri posset. ar. predicte decre. cum ex iniuncto. q uidaz ta

k ¶ Assumi ab alijs qui talia coniugia non contrahunt de consuetudine.

l ¶ Martinus. per connubium idest per carnalem copulam. xxvi. questione. ij. agabosa.

m ¶ Eius. scilicz lotharij.

n ¶ Una caro. xxx. questie. iiij õ. sciscitatur. z. e. sigs vn'

o ¶ Cum quo. scilicet lothario. Nõ. q post matrimoniũ carnali copula consumatum: in quo intellige: quod dicitur hic: si alter coniugum suscipit filium alterius de sacro fonte: ambo coniuges compatres efficiuntur parentibus infantis: z ita vir suscipiendo filium alterius de sacro fõte: vxor mediãte viro cõmat efficit pentib' ifãtis z mater spũalis efficit illi' z ecõuerso. xxx. q. iiij. sciscitat. sigs vn'. Si võ cõpñitas mr̃imõiũ pcessu siue car

nalem copulā: puta suscepisti filium berte ꝛ martini de sacro fonte: ꝛ postea contraxisti cum teberga ꝛ eam cognouisti. vel lꝫ xristi nondum tamen illā carnaliter cognouisti q̄uis illā postea cognoscas: vxor tua nō efficit cōmater parentib⁹ illius infantis: q: nondū eras effect⁹ vna caro cū ea: q: p vniōes carnis sequentē ꝯpaternitatē nō transit ad vnionē spūs p̄cedentē mr̄imoniū. vnde te mortuo ꝛ mortua vxor mar tini quoꝝ f. hū. añ q̄ haberes tebergam de sacro fonte leuaueras. martin⁹ potest habē tebergā i vxorē. xxx. q. iii. q spūalem. et c. post chrīm. ꝛ sic teberga pōt habere duos cōpatres. vnū post aliū: vnde nota versus. Que mihi vel cui⁹ mea natū fōte leuauit. Hec mea cōmater fieri mea nō valet vxor. Siqua mee natū nō ex me fonte leuauit. Hāc p⁹ fata mee non inde vetabor hr̄e. Sic q̄sq; facto suo alt' ꝯiugū n soleꝫ iꝫat votū alteri⁹: puta vir q volēte vxore ordinē suscepit. xxvii. di. q: sunt.

tino: qui compat eius^m fuerat: cuꝫ quo^n vna caro^o teberga nosci exstitisse. Idem.

Contracto matrimonio inter p. ꝛ. a. vxorem suam: quidam consanguinei eiusdē a. contra matrimonium obiecerunt: q eadem in primo sacrati salis^p pabulo filium quōdam concubine^q ipsius. p. tenuit: ꝛ infra. Uerum si constaret vera esse que diximus: nō ideo tamen contractum matrimonium solueretur quē ref vir contrahēdo^r matrimonio impedimentum afferret. Jō q mandamus: quatenus p̄fato. p. auctoritate nostra iniūgas: vt memoratam. a. sicut vxorem maritali affectione p̄tractet: ꝛ carnale debitum ab ea licenter exigat ꝛ persoluat siue ipsam ante matrimonium contractum cuꝫ. p. siue postea constiterit hoc exegisse duꝫ tamen si in fraudem hoc fecerit causa matrimonij separandi: penitentiam p p̄sumptione accipiat matrimonio i sua firmitate durante.

Inno. iij. episcopo ꝛ archidiacono linconiē.

Ueniens ad apostolicaꝫ sedem. c. anglicus: ꝛ infra. Mandamus: quatenus si constiterit. h. mulierem p̄dicti viri filium de sacro fonte^s leuasse: añ q̄ eam desponsasset vxorem: vos int' eos diuortium ap. post. celebretis.

Idem magistro. s. canonico herforden̄.

Ua nos^t duxit discretō cōsulendos: an natus ante compaternitatem filiam^u cōpatris sui vel commatris sibi posset matrimonialiter copulare: ꝛ si contraxit: an debeant separari: ꝛ an conscii talis matrimonij teneantur illud i publico accusare. Super quo respondemus: q huiusmodi persone non possunt^x matrimonium contrahere: ꝛ si contraxerint possunt ab inuicem separari: ꝛ qui contractum scierint: debent ecclesie illud nūciare^y.

pectore crucis signatio di. c. postea signat. Quartū oleo sacri punctio. di. c. deīde. Quītū ablutio baptismi: di. c. venit. Sextū i v'tice chrismaꝫ punctio a sacerdote. di. c. postq̄ ascēdit. Septimū ꝯfirmatio chrismatis i frōte p epm: di. c. ꝯsbi. c. illi q sequū. Hu. dicit q ille filius nō fuit filius petri sꝫ tm̄ cōcubine: ꝛ dicūt hanc decre. nō tenē dato q fuerit fili⁹ petri. Alij dicūt q p tria sacra nō ꝯhit ꝯpni tas. s. p cathecismum baptismū ꝛ ꝯfirmatōes de cōse. di. iiij. i cathecismo xxx q iij. sigs vn⁹. ꝛ hec mulier nō tenuit illū filium ad totū cathecismuꝫ sꝫ tm̄ ad imissionē salis: qḋ satis apparet p hanc lrām. Alij dicūt q lꝫ cōpaternitas ꝯhat p cathecismū: p illā non tñ dirimit mr̄imoniū ꝯctuꝫ: p ut innuit p hanc lrāꝫ ratiōe: q: baptism⁹ ē ianua oium sacramentoꝝ: vt dictū ē in. ḋ. verum. ꝛ. extra. di. ꝛ. ꝫ. ḋ psby. n̄ bap. c. i. ꝛ. iꝫ. ergo si ianua nō est apta nullū sacrm̄ recipit. Itē alia rōe: q: añ baptismū nō est fili⁹ ecclie: q: nō eo n̄ri⁹ saluat vt dcm̄ ē ḡ si nō ē fili⁹ ecclesie n̄ ē filius spūalis: ꝛ si nō ē fili⁹ spūalis: nulla p eū ē cognatio ꝯcta: ergo ꝑpter hoc nō dꝫ mr̄imoniū separi. Sꝫ certe ꝯtra istos q dicūt: q ēt p cathecismū n̄ dirimat matrimoniū manifeste faciunt illa duo. sigs vn⁹. et c. i cathecismo. q: ibi equant ista tria. cathecismus: baptismus ꝛ ꝯfirmatio. vñ credo q sigs teneat aliquem i toto cathecismo i quo vn⁹ pīn⁹ dꝫ eē q ille fit ꝯpat effectus parētib⁹ ifantis: sꝫ hec mulier n̄ tenuit illū filiū ifantē nisi i p̄ro pabulo sacrati sal. Nec exp̄sse d' ē i lrā q fuerit fili⁹. p. ꝛ iō dico q cathecism⁹ ipedit ꝛ dirimit mr̄imoniū. s. iā ꝯctū: vt dicūt gḋ. T. dixit q ꝯpnitas p cathecismū ꝯcta inualida ē ad mr̄imoniū dirimēdū qḋ saꝫ pōt tolerari rōe p̄dicta: vt dixi. t.

p Contracto. sacrati. sa. ḋ cōse. di. iiij. sal celest.

q Cōcubine. q dā dicūt q ille fili⁹ nō erat fili⁹ ꝯcubine ipius. p. de alio viro dicēte s' ꝯpaternitas ꝯhit p illud sacramētū sacrati salis: sed sm̄ hoc nulla fuisset qō.

r Uir ꝯhendo. ex hoc videt q p illa que p̄cedunt baptisma: non ꝯhatur ꝯpaternitas. ar. xxxij. di. ḋ. vex. in fi. vbi dr̄ q baptism⁹ ē ianua oium sacroꝝ. Item ꝑpter cathecismū non fit aliqs aptus ꝯhere mr̄imonium. xxviij. q. i. caue. Item si decederet sine baptismo non p̄desset ei cathecismus: q n perpetuo dānaret: de ꝯse. di. iiij. firmissime. ꝛ. c. nulla. ꝛ sic ē adhuc membrum diaboli. ergo n̄ pōt esse spūalis filius. Ar. ꝯ. q ꝯtrahat ꝯpaternitas per cathecismū. xxx. q. i. c. i. vbi dr̄ q a p̄mo pabulo sacrati salis vsq; ad ꝯfirmatōem ꝯtrahit ꝯpnitas. ꝛ c. q. iiij. sigs vnus. de ꝯse. di. iiij. i cathecismo. nā ꝛ xpiana dicit: postq̄ ē cathecizata. xxxviij. q. i. caue. Hu. dixit sup illo c. puenit. xxx. q. i. q sicut septē sūt dona spūs sancti: ꝛ ita septē dona baptismi: ꝛ p quodlꝫ illoꝝ ꝯtrahit cōpaternitas: ita q ipedit ꝛ dirimit mr̄imoniū. Primū ē collatio sacrati sal: de ꝯse. di. iiij. ex hinc. Scḋm auriū ꝛ nariuꝫ linitō cū sputo: di. c. postea tagunt. tertiū in fronte ꝛ in

s Leuāss. ḋ sacro fonte. idem si tenuisset eū i cathecismo vel i ꝯfirmatōe. vt. ꝫ c. pxi. dictū ē.

t Añteq̄. hn̄ dicit anteq̄: q: si post ꝯctū mr̄imonium hoc fecisset non separet mr̄imonium ꝯctuꝫ. ꝫ. c. si vir. c. xxx. q. i. ad limina. dictum de eo.

u Ua nos. filiā spūalem: p quā ꝯpaternitas est contracta. ꝫ. c. c. i. ꝛ. c. super eo. in p̄n.

x Possūt. i. dēbēt d iure. ꝫ. c. c. i. ꝛ. c. sup eo. in p̄n.

y Nunciare. Nota argumētū q denūciatio criminū ad omnes spectat ꝛ non tantum ad prelatos. Item persone ille q̄ sciuerunt contrahi matrimonium non admi ttuntur ad accusationem matrimonij. aut etiam ad testificatōnem. j. qui ma. ac cu possunt cum in tua. non tamen repelluntur a denūciatiōe

vt hic p3: et tñ hic ꝑsequit idem ꝙ denunciatõe3 i hoc cãu qꝺ p accusatõem.nõ.n.pôt penitere ille:cui denũciatur tale crimen nisi remota vxore.xxiij.q.vi.si res.ar. Itẽ alia via excludi tur et alia admitti.fic.ꝺ.deiureiu.quẽadmodũ.ꝺ.de despõ.i pu.ad dissolneñdũ.Ar.ꝑ.ꝺ.de pcu.tue.vbi de hoc.

Ex lris. baptizauit et ita fuit filius spiritualis ipius sacerdoꝫ.xxx.q.i.oẽs quos.vbi de hoc.et.c.nõ ꝺ3.et.q.iij.si qs vnus:ar.ergo et filia illius effecta ẽ soroꝛ spũalis viri ac si ipm sacerdos de sacro fonte leuasset:qꝛ tũc illã hre i vxorẽ nõ posset:qꝛ ea mediante ꝯpaternitas esset ꝯcta ꝺ.e.c.i.et.c.sup eo.et.xxx.q.iij.super qbus:ꝗ multo fortius cũ sit pater spiritualis illius.S3 quid mouit istũ officiale3 ad sniandum ꝓ mrimonio. hec potuit eẽ cã:qꝛ edictũ de mrimonio ꝓhibitoriũ ẽ.ꝺ.ꝺ spon.cũ apꝺ sed hoc nõ inueniebat ꝓhibitũ expssis verbis ꝺ his q baptizãt:ꝙ filij eorum cum talibus ñ possent ꝯhere:s3 l3 expsse ñ esset ꝓhibitũ:tñ vidbat esse ꝓhibitũ ex quo pꝫ ẽ ipius spũalis:qꝛ i eo qꝺ minus ẽ:ꝓhibitio inuenitur.s.i filio illius alia de sacro fonte leuauit.siñe ẽ

Gregorius nonus.

Ex litteris vestris accepimus ꝙ cũ martha mulier coram officiali cantuar. alanum peteret in vir et se affidatã ab eo ac carnaliter cognitã p testes idoneos ꝓbauisset:deõrum tandem testium depositõnibus publicatis idẽ.a. excipiendo ꝓposuit ꝙ eã hre nõ poterat i vxorẽ:p eo ꝙ ipm patrẽ mulieris eiusdẽ q sacerdos extitit baptizauit[a]. S3 cũ idẽ officialis exceptione huiusmõi ñ admissa diffinitiuã tulerit sententiã ꝯ ipm:et ide3 ad sedem apostolicã appellauit:mandamus:quatenus si ẽ ita:eũdem a.super hoc ab impetitõe mulieris absoluatis ipsius: eide3 mulieri perpetuum silentium imponentes.

De cognatõe legali.

Nicolaus ad cõsulta bulgarorum.

Si qua per adoptionem mihi soroꝛ eẽ ceperit:quãdiu[b] durat adoptio int me et ipsam nuptie consistere non possunt.

De eo q cognouit ꝯsanguine[..]em vxoris sue vel sponse.

Ex conci.apud metiam.

Si quis cũ filiastra[c] sua scienter[d] fornicatus fuerit:nec a matre debitum petere[e]:nec filiam vnꝗ̃ habere potest vxorẽ:nec filiastra nec[f] ille vllo vnquam tẽpore alij se poterũt mrimonio copulare[g].

Alex.iij.pictauieñ.epo.

Veniens ad nos presentium latoꝛ:et infra. Inqsitioni tue.t.r. ꝙ si matrem[h] sponse sue cognouit: si sponse nunꝗ̃ carnalr adhesit[i]:impo

ff.de ri.nup.p adoptõem.et.xxx.q.iij.ita diligẽ.S3 inter ascendẽtes et descẽdẽtes.i.int adoptãtẽ et adoptatũ semper ipedit mrimoniũ.ff.ꝺ ri.nup.adoptiuus:l3 soluat adoptio.ff.e.ti.qn ẽt. Itẽ posset dici ꝙ filius adoptatus possit copulari filie adoptãtis:cũ adoptatus nõ trãseat i ptãtẽ adoptantis:isti.ꝺ adop.§.ij.sic ẽt potest dici ꝙ filius illegitimus pôt copulari filie adoptiue et qꝛ illegitimus nõ ẽ i ptãte pris:insti.de nup.§.vl. Illegitimus nõ pôt copulari filie spũali. Alij dicũt ꝙ adoptatus nõ pôt copulari filie adoptãtis: qꝛ l3 adoptatus non trãseat i ptãtẽ adoptãtis:acqrunt tñ ei qdã iura p adoptõem q dissoluũt p emãcipatõem.ꝺ.ꝺ adop.l.penul.§.fin aũt.et hoc idem vr p decre.istã q indistincte loquit ꝺ adoptõe nõ distinguẽdo int arrogatũ et adoptatũ.et h ipedimẽtũ desinit p emãcipatõe3 alterutrius.ff.ꝺ adop.in omni.ff.de rim nup.p adoptõem. Sed nunquid filij adoptiui possunt contrahere inter se.dici potest ꝙ sic qꝛ non inuenitur prohibitum. Item quid si adoptiuus durante adoptione contrahat cum legitima. Dicunt qdam:ꝙ non dissoluitur matrimonium cum illud impedimentum sit temporale. H.dicit ꝙ non est matrimonium.nec obstat ꝙ temporale sit impedimentum: et inducit simile: hodie non possum contrahere cum illa que habet virum:tamen cras potero mortuo viro suo et hec decre.facit pro.b.

qꝺ dicit vrbanus nulla rõne ꝓhibitũ inuenitur:ꝙ vir et vxor simul nõ possint filiũ alterius de sacro fonte suscipe.xxx.q.iiij.qꝺ aũt hoc est ver ꝟbis expssis:sed i genere ꝓhibitũ ẽ dũ ꝓhibet:ꝙ plures simul nõ suscipiãt puer de sacro fonte:de cõ.di.iiij.non plures:et q3 ꝓhibet ꝯmisceri filie spũali:vt pdicto c.nõ ꝺ3.Sed nunqd filius sacerdoꝫ pôt ꝯhere cũ filia illius: quẽ recipit ad pniam vr ꝙ nõ:qꝛ et illa filia spũalis ẽ: sic illa quã baptizat.xxx.q.i.oẽs quos.sed nõ ẽ ita:qꝛ nõ ꝯhit tanta affinitas i pnia sicut i baptismo:qꝛ p pniam non efficiunt filij sacerdotis affines filijs eoꝝ quibus pniam iniungũt:nec vsq̃ quaq̃ inuenit ꝓhibitũ directe vel idirecte:ergo itelligit eẽ cõcessum.ꝺ.de spon.cum apud.

b Si qua.ꝗ̃diu.xxx.q.iij.ita diligẽ.ergo e a finita cum ea possũ ꝯhere.isti.ꝺ nup.§.si qua. Itẽ ar.hic ꝙ cã cessante cessat effectus.ꝺ.ꝺ renũ.post trãslatõem.ꝺ.de iureiur.etsi xps ad fi.et.lxi.di.§.his olim.ff.de ri.nup.p adoptõem. Nõ ad itelligentiã huius decre.ꝙ cognatõ qdã ẽ spũalis:de qua dr.ꝺ.ti.pri.qdã ẽt legalis de q hic dr. Legalis cognatio fit duobus modis vel p adoptõem vel per arrogatõem. Dicimur aũt arrogare illũ q sui iuris ẽ et p arrogatõem trãsit i nostrã ptãtẽ:et fit arrogatio pncipis auctoritate. Adoptio aũt p quẽl3 magistratũ:isti.de adop.§.q.et.iij. nec transit i ptãtem adoptãtis.C.ꝺ ado.l.vl.et isti.e.ti.sed hodie.s3 remanet i ptãte sui pris. Et tã arrogati ꝗ̃ adoptati dicunt filij adoptiui siue frẽs et iter fratres adoptiuos siue naturales et legitimos ipedit mrimoniũ:ꝗ̃diu durat adoptio:vt hic. et

c Si quis cum filiastra.xxxij.q.vij.quedam.qui dormierit.et.c.siquis viduam.

d Scienter.sec[us] si ignorãt.xxxiij.q.i.i lectũ.

e Petere.exact[us] tñ reddere tenet.i.e.ti.trãsmisse.non obstante affinitate inique expostfacto contracta:et sine culpa priuari iure suo nemo debet.i.c.discretionem.et.c.vlti.et.c.tue.

f Nec ille.post mortem vxoris.

g Copulare.ꝓpter incestum.xxxij.q.vij.qui dormierit et.i.e.ex litteris:tamen si ꝯtraherent:tenet matrimoniũ et etiam si essent iuuenes dispensaretur cum eis.xxxiij.q.ij.in adolescentia.

h Veniens.matrem sponse.de futuro.vnde affinitate superueniente illam in vxorem habere nõ poterit solutis sponsalibus.i.de consangui.et affini.c.ij.et i.c.ex litteris.

i Adhesit.postꝗ̃ cognouit matrem.

a Paulo maior. q̄ pro adulterio. Quare maior peni tentia imponitur q̄ pro adulterio: cū tm̄ publice hone statis iusticiā violauerit: cū illa eēt tm̄ sponsa de futuro. Dicas q̄ nō solū violauit publice honestatis iusticiā. s; adulteriū cōmisit cū matre sponse sue: q̄ nupta erat pa tri suo: vt p; in an tiqua: al's si mater sponse nō eēt cōiu gata non puniret plus nec ēt tm̄ vel iste multū plus d; puniri q̄ pro adul terio: q; [illegible] ia pu niri d; : ppter hōe statis iusticiā: ppt adulteriū & icestu; ēt q̄m perpetrauit cognoscēdo affinē primi generis & pri mi grad⁹.

b Uel pte. ar. q̄ sufficit aliqd icho are: si nō sit cōple tū. ẽ. de elec. cum i cunctis. §. iferiora

c Ex dispēsatiōe icestuosi eni cōtrhere nō debet & ideo di spensat cum eo: q: iuuenis erat al's si ne peccato contra here nō poss;. xxxi ii. q. ii. in adolesce tia. tamē si contra heret citra aliquā dispēsationē; tene ret matrimonium.

d Cognouit. an̄ q̄ matrē: vn̄ statī; fuit matrimoniu; psumptu;. supra d spon. is qui. & ẽ. d cōdi. ap. d illis. vn̄ matrem vlteri⁹ ha bere nō possett: etiā si non esset cognt ta: & hoc ide; eēt etiam si nunq̄ cognouisset ipsam. ẽ. de spon. sponsam.

crimina impediunt m̄rimonium cōtrhendū: s; non dirimūt iam contractum nisi in tribus casibus: si machinatus fuerit i mor tem alterius: si dedit fidem adultere: si duxit eam de facto. ẽ. de eo qui dux. in ma. cu; haberet. & c. super hoc.

f Fuerit requisitus. & sic intellige supra eo. c. i.

g Coniugiū. xxxii. q. vii. siquis viduā. & xxxv. q. iii. de incestis. supra eo de; veniens. & supra. de pe. & re. c. ii. vbi d b.

neda est ei penitentia paulo[a] maior q̄ pro adulterio: qua p acta vel parte[b] ipsius poterit ex dispensatione[c] cu; alia ma trimonium contrahere. cete; si sponsā cognouit[d] anteq̄ ma trem vel post. nunq̄ eam[e] vel aliam[f] potest accipere in vxo rem. Idem.

De illo qui vxorē fratris anteq̄ ei matrimōio iū geretur se proposuit cognouis se: rn̄demus: q̄ nisi hoc publi cum & notoriu; fuerit aut ido neis testibus comprobatu; p̄ dictum matrimonium occasi one[g] illa ipm̄ impetere nō per mittas. Celestinus tertius.

Transmisse nobis tue lit tere demōstrarūt: q̄. c. vxore sua defuncta filia; eius priuignam v; propriā copula carnali cognouit: postmodu; alia; accipiens in vxore;: cu; priuigna publice tanq̄ canis ad vomitum rediens illicitā[h] rem committere non expauit Quia vero super his conciliū requisisti: presenti pagina re spondemus: q̄ legitime vxori cohabitans & necessaria sub ministrans non cognoscat ea; q̄diu vixerit: nisi ab ea fuerit requisitus[f] & tunc ad ipsa; nō sine graui cordis dolore acce dat: qui ēt pro icestu[i] & adulte rio donec cū ea pmanserit iux ta moderamē tui arbitrij pēi tentiā agens: postmodū si sup vixerit: ei ppetuo sine spe cōiu gij[g] permanebit. Idem.

Super eo quod postulas Utrum coniugat⁹ q ante cōtractū matrimoniū vxoris sue cōsanguineā carnali com mixtione cognouit cū id fatea tur vterq; & aliqua ps vicinie hoc acclamare dicatur & si ab vxore sua iudicio ecclesie se parandus. i. fra. respondem⁹ q̄ ppter eorum confessionem[l] tm̄ vel rumorem vicinie sepa ri non debet: cū & qn̄q; nōnul li inter se ꝯ matrimonium ve lint colludere: & ad cōfessionē icestus facile psiliret si duo iu dicio crederent per iudicium eccl'ie cōcurrendu;[m] rumor[n] autem vicinie non adeo est iu dicandus validus: q̄ nisi rōa biles & fide digne probatiōes accedant possit bene contra ctum matrimonium irritari

Innocentius tertius prepo sito magdeburgensi.

l Super eo. confessio nem. Sed videt q̄ confessioni standum sit: quia confessus in iur p iudicato habetur. C. de confes. l. vna. & ff. e. t. l. s. & l. certū. & ẽ. de cen. ol. causam. Dicas q̄ in cāu isto non statur confessio ni contra matrimoniu; propter rationē que hic in littera redditur: & est ratio quia contra se quis q; testificari potest: pro se vero minime. iiij. quest i one. iij. §. i. & ff. de interro. ac. de etate. §. i. preterea iste non confitetur cōtra se: immo pro se. vnde de iure cōmuni non pdest ei talis confessio. nā iste petit separari ab vxore: quia dicit se cognouisse eius consanguineam: si confiteretur aliquid cō tra hoc propter quod ei preiudicaretur tunc vi detur standum sue con fessioni. sed vt dixi speci ale est in matrimonio: vbi non creditur viro vel vxori in preiudiciu; coniugis: sed si confitea tur pro matrimonio con trahendo bene statur cō fessioni: puta si petat ali quam in vxorem si ipsa confiteatur matrimonium preiudicatur ei licet ipsa nollet me habere: quia modo directe confitetur contra se: secus in con fessione: que fit quantum ad thori separationem propē adul terium ibi statur confessioni. infra de diuor. ex litteris. argu. contra. xxxv. questione. vi. si duo. Sed ibi confitentur consan guinitatem esse inter eos: & fama publica confessioni contra gium consentit & tunc statur fame & confessioni: sed hic tantu; est rumor: & aliud est fama & aliud rumor: vt hic videtur.

m Concurrendum. qd̄ faciendum non est propter rationē; hic expressam: immo ex collusio puniri debent. ii. questione iij. si quenq̄. & infra de collu. c. i. ij. & iij.

n Rumor. argumentu; contra supra de presump. illud. & c. ij. vt dixi: aliud est rumor q̄ fama: & illa decre. tertio loquitur de matrimonio contrahendo: quod ad solam famam impe ditur. infra titu. proximo super eo.

e Eam. s. matrem. vt dictum est. Uel dic eam. i. spon sam: tamē s̄m hoc non tenet. i. e. discretionem. & c. vlt.

f Aliam. post mortem istius: quia ex quo eam cogno uit anteq̄ matrem non dissoluitur matrimonium: licet postea cognouerit matrem. i. eo. discretionem. & c. penul timo. & vltimo. sed ea mortua cum alia propter incestu; contrahere non debet infra eo. transmisse. in fi.

g De illo. occasione. quia confessio illa sola non pre iudicat etiam si rumor vicinie consentiret. i. e. su per eo. secus esset in matrimonio contrahendo. supra d spon. preterea. ij. & i. n. proximo. c. ij. her.

h Transmisse. illicitā rē. incestui adulteriū adiūgē do legitime. Et sic p; q̄ incestus nō impedit quo minus matrimoniū sit legitimū. l; ptrahere nō debeat sicut votum simplex. ẽ. qui cle. vel vo. rursus. talia enim

a Discretionē.tradidit.ꝛ iō nō pōt illi opponere adulteriū ar.xxxij.q.v.§.i.ꝛ.c.i.ꝛ.iiij.nec adulteriū dꝫ hic cōmisisse:vt ibi dꝫ:qꝛ nō cōsensit:ꝛ hoc pꝫ ex eo ꝙ ꝗcito potuit aufugit:vt sequitur:ar.i.q.i.cōstat.secus eēt si occasionē adulterandi ei dedisset:qꝛ nihilominꝰ iputaret ei:ar.xxvij.q.ij.agathosa.ꝛ c.si tu absties.j.ō diuer.

k Sine culpa.hoc generale est si.j.e.c.vlti.siqua contraria sunt.casualia sunt.

l A predecessore.s.alexādro.sed illa decre.remota est de hac compilatione.

m Fraternitati.Zctis sponsalibus.ꝛ sic maritali affectu cū eēt spōsa ipius eā polluit.

Discretionem tuam:ꝛ infra.Sane ex pte tua fuit ꝓpositū ꝙ quidam cū mulierē quadam legitima p verba de pñti ꝯtxit:quā postmodū a se īcognitā cuidam cōsanguineo suo tradidit[a] inquātum potuit renitētē. Ille vero cū ipsa lꝫ iuita mr̄imonij solēnia celebrauit:sed mulier ꝗcito fuit reddita libertati:aufugit ab eo:ꝛ se priori viro restitui postulauit. Nos igitur inquisi.t.t.r.ꝙ viro pro tā turpi facinore grauis est penitentia iniungenda ꝛ mulier propter publicam[b] honestatem est monenda solicite:vt nec primuꝫ repetat:cuius consanguineus lꝫ eam iniustaꝫ cognouit nec redeat ad secundum cui non potest propter reatum[c] adulterij cōmisceri:sed in continētia maneat:donec prior fuerit viā vniuerse carnis ingressus ꝙ si forsan ad id induci nequerit:vir prior cogatur[d] redire ad ipsaꝫ ꝛ maritali eam affectione tractare:cum adulterium ei non possit obijcere:qui eam adulterandam tradidit: presertiꝫ[e] inuitam.nam ꝛ si ſm euāgelicam veritatem nunꝗ sibi propter fornicationis[f] cāꝫ aut vir vxorem aut vxor possit dimittere virū:nō tamē semp ꝓpter cām eandem vel vxor virum vel vir dimittere possit vxorē: cum possit exceptione[g] vel replicatione legitima impediri: sed nec affinitas[h] que post contractum legitime matrimonium inter virum ꝛ vxorem inique contrahitur:ei dꝫ officere[i] que huiusmodi iniquitatis participes non extitit:cuꝫ suo iure non debeat sine sua culpa[k] priuari ꝗꝗ a quodam pre decessore[l] nostro dicatur in simili casu fuisse distinctuꝫ:vtꝝ incestus vel adulterium manifestum fuerit an occultum: alijs asserentibus inter gradū proximum ꝛ remotum eē potius distinguendum.

Idem husutinen.archiepo.

Fraternitati tue:ꝛ īfra Diuortij sententiaꝫ approbamus:quā in eum canonice promulgasti:qui illam sibi postea copulare presumpsit: cuius antea sororem adhuc septēnem contractis sponsalibus[m] extraordinaria[n] libidine noscit polluisse.

Idē epo ger.

Ex litteris.t.t.accepimꝰ ꝙ.g.lator earum mr̄eꝫ puelle quaꝫ infra nubiles annos desponsauerit in vxorēꝫ[o] carnaliter sepe cognouit:ꝛ pꝰ carnali[p] cōmixtione puellam tractauit adultaꝫ:ꝛ īfra. Nos autem eidem viro penitenti[q] amꝰ iniungi fecimus pro peccato:consul.t.respondētes:ꝙ eis abinuicem separatis[r] mulier alteri viro ñ nubat si postꝙ nouit viri ꝛ matris delictuꝫ ei non erubuit cōmisceri: vir etiam ꝛ mater mulieris nunꝗꝫ debēt[s] ad alias nuptias cōuolare:lꝫ semper continentiā seruare tenentur: ꝛ enorme ō flere delictum:quod pro nefanda libidine contraxerunt presertim si circa personas huiusmodi de lapsu[t] carnis minime timeatur.

Idem archiepiscopo magdeburgeñ.

Veniens ad aplicā se.e.l laicus nobis ꝓposuit: ꝙ tum tpe infantie[u] sue quandā puellā se ducturū iurauerit in vxorē ꝗcito[x] ad legitimaꝫ peruenisset etateꝫ:pater puelle

significasti.ff.so.ma.cuꝫ mulier.ff.ō adul.l.ij.§.i. Sꝫ ꝯ vꝫ p.c. pdictū si tu abstines.ꝛ ar.xxij.q.iiij. nabuchodonosor.ꝛ in auc.vt li.matri ꝛ auie.§. qꝛ ꝟo plurimos.i ſi.col. viij.vir.n.dꝫ eē mulieri auctor eelēdi bonos mores.ff.ō adul.si vxor.§.si iudex.ꝛ.xxxij.q.xi.indignas.alioquin eēt detrahenda a viri ptāte.C.de epi.au.si leones.

b Publicā honestatē. i.affinitatē que sic iniq contrahitur.

c Reatuꝫ adulterij.qꝛ primꝰ ē maritꝰ illiꝰ ꝛ si secūdꝰ.ꝛ ē ħ nōbile:ꝙ adulteriū cōmittit cū sponsa nōdū cogita a viro.vñ si als cōmisisset adulteriuꝫ possꝫ accusari a spōso.ff de adul.miles.§.qrebat ꝫ.ō iurciu.quēadmodū qꝛ iiuria fcā ē ei.ff.ō iiur. item apud.§.sponsuꝫ.

d Presertī.i.tm̄.qꝛ in talibꝰ ꝗ sine pctō mortali cōmitti nō pñt:mandatū nō obligat.xxxij. q.v. ita ne.ꝛ.ꝫ.qō me.cā sacrꝫ

e Et si.r.ñho videt.tacite questionis.

f Fornicatōis.xxxij.q. vij.omnes causationes.

g Exceptōe.puta ꝙ ipse tradidit eā iuitā:vl qꝛ idē fuit fornicatꝰ est.j.de adul.c.pe.ꝛ vl.ꝛ.xxxij.q vi.nihil.

h Nec affinitas.h.reprobat illor opinio:q dicebāt.ꝙ p fornicatiū coitū nō ꝯhit affinitas:ꝛ.j.e. c.pe.ꝛ vlt.arg.xxxv.q.iij. nec eā.ar.ꝯ.ff.ō gradi.si facile.§.sciēdū.ꝛ.§. affines.sed illa non obstant

i Officere.ar.ꝙ legitimū ē ñ irritat:lꝫ deueniat ad eū casū a quo ñ potuit hr̄e pricipiū .ff.de iti. actuqꝫ pri.nō.n.ff.ō po. l.i.§.casum.ꝛ.xxx.q.i.ad limia.ar.ꝯ.ff.ō iu.si a me

sic.ꝫ ō spō.iuueis.ꝛ ita si ē ꝯtū.xxxv.q.iij.

n Extraordinaria. i.extra nãlia cū nōdū esset idonea.

o Aīfris.i vrorem futuraꝫ

p Carnali ꝯmixtōe.post ꝯctā affinitatē:vñ illā ī vrorē hr̄e nō poterat.

q Pnia p icestu Sꝫ mater dꝫ ipōiꝗꝫ pro adultio:qꝛ icestꝰ vicit adulteriū.xxxij.q.vij.adulterij.ꝛ.ꝫ.eo.c.ij.

r Sepatis.si ita eē cōstiterit:af fiat qō dꝫ.j.e.c.pri. Et nō.ꝙ affinitas superueniēs spōsalibꝰ ō futuro rūpit ea.ꝫ e.c.ij.ꝛ.i.n.pr.c.i. ꝛ.ij.sec° ī mr̄imōio ꝫ.e.discretionē.ꝛ j.e.c.pe.ꝛ vl.ꝛ.xxxiij.q.ij.in lectū.

s Nūꝗꝫ debēt incestuosi ꝯhēnō debēt p ēnormitatēꝫ delicti:vt dictuꝫ ē ꝫ.e.c.ij.

t De lapsu cānis si timeret:ō hoc dispēsaret cuꝫ eis.ꝫ. e.c.i.ꝛ.xxxiij.q.ij.i adolescētia.

u Infātie Infātia dꝫ an septēniū.C.ō iur.ōli.si infanti.ħ tales iurare nō debēt: nec tꝫ iuramētū eorꝫ cū ipsi nō itelligāt xxij.q.v.puuli.naꝫ ꝛ furtū nō cōdit in infantē.ff.de furā puberē.secꝰ post infantiā si sit doli capax:vt ibi.ꝫ.j.de ō li.pu.puerīs.Sꝫ ħ potiꝰ vꝫ sumi p etate pueri pꝰ septimū

x Firmata sanā obligatio ꝗ ifueñit i

trimonio nō recipit pene adiectōez. ĩ. de spō. gēma. et C. e. ti. l. vl. z. C. ō iu ti. sti. libera. z. ff. de ṽ. ob. ticia. z hez alienū factū ĩ mr̃imonio ꝯmittat: tū ꝯmittēs ñ tenet ad aliud. nisi vt det operaz quā pt. ff. ō. ṽ. ob. ẽ. pul. ista. z. l. ticia in prin.

y ℂ Carnalit. z lō affinitate interueniente illā quā dispōsauerat hēe nō potuit ō iure: nec illam eandē quā cognouit. ĩ. e. fraternitati. z. ĩ. de spō. sponsam.

z ℂ In vxorem. de facto: qr de iure ñ potuit eo sibi viaz ꝯcludente.

a ℂ Utranqꝫ. adidens iniqtatē iniqtati. ſi. ĩ. eo. transmisse.

b ℂ Cōfiteri. tamē talis ꝯfessio nō ꝑ fuisset vt mr̃imoniū separet ĩ facie ecclie ꝓctū: nisi aliter ꝓbaret. ĩ. e. super eo.

c ℂ A malo. ĩ. ō vi. z ho. cleri. cum ab omni.

d ℂ Cōsulas. hoc itellige eē dictum in iudicio anime: vt ad neutram accedat. z si ꝓpterea excōicet: sustineat potius excōicatione q̄ꝫ veniat ꝯ conſciam. ĩ. de sen. ex. inquisitioni. z. ĩ. ō re. sti. spo. litteras. sꝫ ĩ iudicio ecclesie ꝓcipiet: vt ei debitū reddat: z ita aliud est iudicium ecclesie: z aliud iudicium anime. ĩ. ō of. ordi. si sacerdos. Sed ꝯtrium videt ĩ. e. pri. non ē contrarium: qr queritur qd de iure sit ibi faciendū: z respondetur q si ita ē separētur: hic vero consulit in iudicio aie qd sit faciēdū: cū factū eēt occultū: z sic nō cōtradicit z illa clausula si res ita se h

ꝯfederatione huiusmodi fide iussorum obligatione hincide firmata: cuz in ꝓpria domo recepit z nutriuit insil cum puella. Deinde ex conuersatōe diuturna sorori puelle carnaliter se commiscuit: tandem amicorum suorum deuictus instātia quā iurauerat ĩ vxorem accepit: z nuptijs celebratis quando se illi opportunitas ingerebat: cognoscebat vtranqꝫ. Ueruz lꝫ in ꝑsentia tua super hoc fuerit accusatus: conuinci tamen non potuit nec suum voluit cōfiteri delictum: nunc autez reuersus ad cor penitēs de commissis salutis sue ꝯsiliū regrit ipendi. Cum igit nō tm̄ a malo: sed ab omni spē mali ꝑcipiat ap̄ls abstinere: mandamus q̄tenus ꝑdicto. e. ꝓ huiusmōi enormitatis excessu iūcta penitētia ꝯpetēti: ꝯsulas ei monēs illū salubriter z iducēs: vt decetero abstineat ab vtraqꝫ.

Idem archiepō strigonieñ.

Ue fraternitatis deuotio postulauit: vtrum is qui cum sorore legitime coniugis fornicatur: cum vxore possit postmodū cōmorari z exigere debitum ac soluere requisitus. Nos igitur respondem: q vxor vt a cōmixtiōne viri abstineat ꝓpter publicam honestatem: z in continentia māeat: donec vir viā vniuerse carnis ingressus fuerit: diligentius est monenda. Quod si forte cōmonitioni recusans talis fuerit: vt de lapsu timeat ipsi vir eius poterit z debebit cuz dei timore debitū ei soluē cōiugale: cū affinitas post mr̃imoniū inique ꝯtracta illi nocē ñ dbeat q iniqtatis pticeps non exstitit. ℂ re. ix. epō pictaui.

ꝑ ibi suppleri: sicut erat in antiqua cōpilatione.

e ℂ Ue fraternitatis. honestatem. i. affinitatem. ĩ. e. discretiō nem. ſi. ĩ. e. pri.

f ℂ Soluere. sed non exire. ĩ. e. proximo. z. ĩ. eo. c. i. ſi. ĩ. de sen. excō. inquisitioni.

Ordane mulieris petitō continebat: q. ĩ. laic cuz ipa que nondum decimuz etatis sue annuz cōpleuerat: per ṽba de futuro ꝯpit z ea infra eiusdez ānī spaciū carnalr cognita mr̃em ipsi sibi mr̃imonialiter copulare: z ad dānate cōmixtionis amplexus ꝓcedere non expauit: z īfra. Quare ꝑfata. ĩ. supplicauit: vt cum carnis stimulis resistere nequeat sibi ne iure suo sine sua ꝓpria culpa fraudet: ꝓuidere salubriter dignaremur. Ea ꝓpter mādam quaten: si res ita se hꝫ: vtrunqꝫ ipsoz ad vouēdaz ꝑpetuā ꝯtinentiā attēte moneas z iducas: z si ad eā induci nequerint memoratū. ĩ. iūcta ei ꝑmit ꝓ ꝯmisso icestu penitētia ꝯpetēti: vt eidē cohabitet z ꝯiugale debitū reddat exact ecclīastica cē. ꝯpellas.

[illegible]

Alex. iij. cassiñ. abbati.

Ex litteris tuis accepimus: q cum quidam secreto quandam viduaz subarrasset: z carnaliter cognouisset: z infra. Tandem cum vir paratus esset eam in conspectu ecclesie subarrare: farrexerunt duo proponentes: q iste qui eam subarrare volebat: priorez viruz quarto gradu consanguinitatis attigit. vnus autem ita se audiuisse iurauit: alius noluit id iuramento firmare: z infra. Nūc questio prima reuiuit: z iurauerunt duo coram archipresbytero plūbarolē: q primus vir fuit superstiti quinto consanguinitatis gradu ꝯiūct. Quocirca mandam: q̄tenus vtrāqꝫ ptem ante tuam ꝑsen

g ℂ Affinitas. ĩ. e. discretōem. z. ĩ. e. pri.

h ℂ Ordane. carnalit cognita. z sic stati fuit matrimonium malicia supplente etatem. ĩ. de despon. impube. a nobis. z. e. vlti.

i ℂ Sine propria culpa. nullus culpa sua iut suo dꝫ ꝑuari. ſi. ĩ. e. discretōnē. lvi. di. satis puersum. xvi. q. vl. iuentū. ar. ĩ. ĩ. vt lit. non ꝯtes. qñ freqnter. ꝗ. si vō ĩ ſi. z. ĩ. ō pui. antiqua. Contra. xxij. di. renouātes. sed ibi cā sl est: quare puniuntur sine culpa.

k ℂ Penitentia. z maior dꝫ imponi q̄ ꝓ adulterio. ĩ. e. c. ij. qr incest vincit adulterium. xxxij. q. vij. adulterij.

l ℂ Exactus. sed exigere ipse non debet. ſi. ĩ. eo. c. i. z. c. transmisse. z post mortem vxoris iste cōtrahere non debet. ĩ. e. c. ij. z. c. ex litteris.

m ℂ Ex litteris. sb arrasset. ſi. ĩ. de despon. ĩ pu. c. vl. vbi de hoc.

n ℂ Quarto. gradu ꝯsanguinitatꝫ. vñ mulier illū habere non poterat. cum essꝫ ei affinis in primo genere affinitatis z in quarto gradu. xxv. q. v. porro.

o ℂ Iuramēto. z sic mr̃imonium ꝯtraxerunt publice: z in facie eccle.

p ℂ Coram archipresbytero. forte ad hoc ōlegato vel de loci consuetudine que tribuit iurisdictionem. ĩ. de offi. archi. c. vltimo. z. C. de eman. libe. l. i. z vlti.

q ℂ Quinto. consanguinitatis gradu. primi dixerunt de quarto nō nocet: quia aliud iudiciuꝫ fuit illud: nec fuit aliqd probatum.

tiam duoces: et facias testes co ram[a] te iurare: et infra. Inquisi ta vero diligenti[9] veritate: si per testes circumspectos omni exce ptione maiores[b] inveneris: quod pre mus vir superstitem quarto gradu[c] consanguinitatis attingit: non dif feras divortii sententiam promulga re. eque. n. ut canones[d] dicunt abstinendum est a consanguineis[e] uxoris ut propriis. Ceterum tuam prudentiam volumus non late re: quod non sunt cause matrimonii tractande per quoslibet: sed per iudices discretos qui potestatem[f] ha beant iudicandi: et statuta cano num non ignorent.

Urbanus. iii. burdegalensi archiepiscopo.

Super eo quod iuvenem asse ris puellam quandam nondum[g] nubilem fide[h] interposita despon sasse: que iam facta nubilis eum repetit: et ille excipit dicens se non debere eam ducere: pro eo quod postquam puellam affidavit: eandem carnaliter propinquam ipsius cognovit. Inquisitioni t. t. r: quod si manifestum[i] est iuve nem cognovisse[k] propinquam pre dicte puelle: vel si non est ma nifestum fama[l] tamen loci hoc habet: cum esset sponsa tantummodo de futuro: idem ab eius impetitione debet absolvi.

Celestinus tertius.

Quod dilectio: et infra. Quesivisti: utrum is qui a stipite[m] per descendentem lineam sexto vel septimo gradu distat possit ei qui ex altera parte per line am descendentem[n] ab eodem sti pite secundo vel tertio gradu distat matrimonialiter copu lari propter indulgentiam[o] apo stolice sedis legati: qua per missum est hominibus terre illius in sexto gradu coniungi: quod videtur posse fieri secundum regulam: qua dicitur: quoto gradu quis distat a stipite et a quolibet[p] per aliam line am descendentium ab eodem: cum tamen de consuetudine terre si quando talis casus emerserit in cole propter proximiorem[q] gradum coniunctos separentur: et impediant co pulari volentes. Nos itaque re spondemus: quod indulgentia il la sic est intelligenda: quod utereque coniungendorum[r] distet a stipite se xto gradu. Si vero alter se xto vel septimo gradu distat

a Coram te iuraret. Sed quare post publicationem iterum inducunt testes contra illud in auc. e. de testi. §. illud. coll. vii. et e. de testi. frat. nitatis. Dicunt quidam quod hoc est speciale in matrimonio. Uel dicas quod non iurant iterum: quia isti erant accusatores. unde necesse habebant testes producere: et nulli testes inducti fuerunt in causa ista. Et hic non ar. quod in causa matrimoniali iterum recipiuntur testes post publicationem: ar. ad hoc e. de ti. con. sicut in fi. et e. de elu. ser. c. vi. et e. de pro. causam matrimonii. sed hoc non bene colligitur hic.

b Maiores. illi dicuntur qui exceptione maiores qui repelli non possunt aliqua exceptione.

c Quarto gradu. Sed quare dicit papa: quod separentur si sunt in quarto gradu vir iste et maritus premortuus: nonne idem esset: si esset in quinto vel ulteriori secundum illa tempora. Dic quod dispensative tolerabantur in quinto et ulteriori si ignoranter contraxerunt. xxxv. q. viii. de gradibus. et ideo dicit quod separentur in quarto et non in quinto vel ulteriori.

d Ut canones. xxxv. q. iii. §. equaliter nullum de propinquis in fi.

e A consanguineis uxoris. Istud dicit si contraxisti sponsalia sive matrimonium cum aliqua: mortua illa nullam poteris postea ducere in uxorem de consanguinitate illius. et econverso illa sponsa vel uxor tua te mortuo nullum poterit habere de consanguinitate tua. de spon. sponsam. sic ergo mulier ista non poterat illum habere qui fuerat priori viro suo in quarto gradu sive in quinto vel ulterioribus coniunctus in antiquo iura: hodie ultra quartum non impeditur. i. e. non debet.

f Potestatem. Nota quod duo exiguntur ad cognoscendum et iudicandum de causa matrimoniali. scientia canonum: et quod habet iurisdictionem ordinariam vel delegatam: ar. xxi. di. §. i. et ar. quod causa non est delegan da: nisi perito et exercitato: ar. ii. q. v. c. vi. de pe. di. vi. c. i. in pri. et C. de iudi. certi. Item habes hic ar. quod de causa matrimoniali non potest in arbitrium compromitti: et expressum est de transacti. c. vi. et e. de re sti. in inte. c. pe. in fi. et ar. ff. de arbi. non distinguemus. §. iulianus. et §. se. et potest esse ratio. arbitrium. n. non coarctatur: nisi metu pene. C. de arbi. l. i. et pena non debet apponi in matrimonio. e. de spon. gemma. cum libera debeant esse: et ne alia via fiat: quod alia via prohibetur. e. de pcu. tue. cum suis concor. vel quia matrimonium deo auctore fuit constitutum. i. ti. pri. c. vi. et ita non potest dissolvi quo ad ecclesiam nisi per illum qui habet auctoritatem cum iurisdictione quam non habet arbiter.

g Super eo. nondum nubilem. legitima tamen fuit ad sponsalia.

h Fide. idest iuramento. ex quo mulier fortius ius quesivit petendi illum. ar. e. de spon. preterea.

i Manifestum ita quod notorium. ii. q. i. de manifesta.

k Cognovisse. si cognovit propinquam illius: soluta fuerant sponsalia. e. ti. pri. c. ii. et e. ex litteris.

l Fama. Nota quod fama impedit matrimonium contrahendum. e. de spon. cum in tua. et plus facit fama hic quam dictum unius: ubi iuramentum intervenit. e. de spon. preterea. alias dictum unius: sicut et fama impedit matrimonium contrahendum. e. de testi. super eo. §. i.

m Quod dilectio. stipite. stipes appellatur communis parens a quo plures descenderunt sicut isaac. fuit stipes esau et iacob. et stipes non facit gradum. de hoc stipite habes i. e. ulti.

n Descendentem. hic ergo habes duas lineas descendentes: sicut i. eo. c. vi. et iste due linee descendentes unam faciunt transversalem.

o Indulgentiam. que de auctoritate speciali domini pape facta fuit: alias non tenuisset: quia solus papa in tali facto dispensat. i. e. quia circa. et e. de trã la. c. ultimo.

p Quolibet. hanc regulam habes. i. e. c. ulti. et intellige usque ad lineam equalitatis: quia in sequentibus gradus adicitur.

q Proximiorem. i. propter eum qui est in gradu primi ori a stipite.

r Utereque coniungendorum. ar. contra ff. de consti. princi. l. vi. et e. de do. et. cum dilectus in fi. et i. de ver. sig. olim. et i. e. c. vi. So. beneficium principis latissime interpretandum est ab aliis. sed ab eo in quo indultum est: vel cuius auctoritate potest interpretari: put ei placet. ff. de le. l. et ideo: ar. i. de sen. ex. i ter alia. et ratio littere interpretatur indulgentiam: quia sic observabatur de consuetudine ut uterque esset in sexto gradu a stipite: alias scandalum erat: ut. i. e. c. vi. et loquitur de iure communi: sed hodie non habet locum talis indulgentia. i. e. non debet.

s Non debent: quia quanto remotiores sunt a stipite: tanto minor memoria consanguinitatis habetur: quod hic

ꝯsiderabat.xxxij.q.iiij.de consanguinitate.⁊.c.in copulatione.

a Obseruate ꝯsuetudini. Nā q͛ antiq̄ ꝯsuetudo q̄ tñ ñ sit a iure reprobata seruanda ē:⁊ p̄cipue ꝓpter scādaluȝ ix.q.iij.ꝯquestus.⁊ mos fidelissime vetustatis seruādus ē.C.de testa.testamēta.⁊.ff.ð pub.⁊ vec.licitatio.§.earū.⁊.ð.ð ꝯsue.cuȝ dilectus ⁊ i matrimonio seruat con suetudo.ð.ð cogn.spi.c.i.li.⁊.c.super eo. Itē ar.ꝓ scādalo vitando.ð.ð regula.c.vl.⁊.ð.ð noui opis nū.cū ex i iuncto.

a Nouitate.nota nouitates vitādas.ð.de ꝯsue.cū ꝯsuetudinis.⁊.xi.di.gs nesciat.

x De ifidelibus ꝯuersis.sup ple quesiuistis.

y Ad canōe.xxxv.q.ij.c.i.⁊.ij.⁊.c.cōtradicim⁹.⁊ i alijs ibidem.⁊.q.v.ad sedem.

z Dñs regsitus.xxvi.di.ðcide op'ponitur.

a Esse matrimonium inter eos.s. matrimoniū ē inf iudeos:ibi ē idiuidua ꝯiūctio.xxviij.q.ij.§.i.sed ipsi separant dato libello repudij.xxxiiij.q.ij.nō satis.ergo nō est mrimoniuȝ inf eos.sȝ hoc non fit sine peccato.ð.ð diuoꝛ.gaudem⁹

Itē alter ifideliū si ꝯuertat ad religionē reliquo nolēte illi cohabitare sine ꝯtumelia creatoris soluit mrimoniū.ð.ð diuoꝛ.gaudem⁹ i fi.⁊.c.q̄to.g̃ nō est inf eos indiuidua ꝯiūctio:⁊ sic nō ē mrimoniū. Sȝ pōt exponi idiuidua.i.apta nō diuidi. Uel itellige illā descriptōeȝ ð mrimonio rato ⁊ ꝯsumato:qð ē tm̄ inter fideles. Itē alia rō nō est mrimoniū inf eos. Ipsi.n.ꝯbunt eo ꝓposita:vt cū voluerint separent dato libello repudij.sȝ hoc ē ꝯ sbstātiā mrimonij.xxxij.q.ij.solet aliqñ.⁊.ð.ð condi.ap.c.vl. Rñdeo si hoc pactū exprimat i ipo ꝯtu:nec inf eos nec inter christianos esset mrimoniū:sȝ nō copulant eo pacto:sȝ postea obijciant vxores de facto.ē ergo mrimoniū inter eos:sed nō ratū.ð.de diuoꝛ.quanto.

b Quod sup.impediri.affinitas.n.ꝯtra inter cōsanguineos viri ⁊ vxorem ipius non trāsit ad consanguineos vxoris.nec econuerso.vnde possunt legitime copulari.

c Non obstante.consuetudine.ergo consuetudo non excusat in matrimonio.ð.de spon.duoꝛ.c.vl.Ar.ꝯ.v.de cog spi.c.i.⁊.c.super eo.xxxij.q.iiij.obijciunt.Sed consuetudo quando q͛ ꝓpter scandalum legitimas personas ad contrahenduȝ facit illegitias.⁊ sic loquitur ille decre.ð.de cog.spi.⁊.c.obijciunt.nō cōtradicit:qꝛ qñ mos ille erat:crimen non erat cōtrahere cū illis psonis:sed modo ē:ad cōsuetudo q̄tūlibet longa non potest personas illegitimas ad contrahendum facere legitimas:put hic intelligitur:nulla cōsuetudo posset facere matrimonia inter consanguineos licita:immo quanto plus simul essent:tanto grauius peccant.ð.e.nō dꝫ:sed econuerso bene vt in.c.super eo.vbicunq̄ consuetudo ratio nalis est:⁊ pōt seruari sine mortali peccato ⁊ sine scandalo:iuri ꝑiudicat.exēplum habes.ð.e.qð dilectio.⁊.ð.de cog.spi.super eo.

d Quia circa.in gradu hodie nō ē necesse i gradu isto aliqua indulgētia.ð.e.non dꝫ.

e Apostolica.Nota q͛ solus papa pōt dispensare circa gradus consanguinitatis ⁊ non legat⁹.ð.de transac.c.vl.⁊.xxv.q.v.quedam lex.⁊.c.scripsit.Et ar.ꝯ.ð.e.qð dilectio ubi soluit.

f Falsa cā.Nota q͛ falsa causa allegata non vitiat dispensationem:sic ⁊ falsa cā non impediat religionem.ð.de conuer.coniu.ex parte.q.⁊ falsa demonstratio non permittit legatum.C.de fal.cau.adiec.lega.l.ij.⁊.ff.ð condi.⁊ demon.l.falsa demonstratio.⁊.l.cum tale.§.falsum.i fi.de le.§.hinc proxima.⁊.§ longe.⁊.ff.de le.i.si sic.§.i. Iteȝ cā siue ꝓbata siue vera siue falsa concessum ex illa cā nō reuocatur:insti.qui.⁊ quibus ex cau.manumit.nō possūt.§.semel. Sed ꝯ videt:q͛ isti ex tali dispensatione non sunt securi:qꝛ tacita vitate ex falso suggesto dispensatio ē obtenta.vñ nō dꝫ valere.ð ð rescrip.sup litis.⁊ expssum vt.ð.ð sen.ex.cuȝ ꝓ cā.vbi de hoc sic.⁊ in voto:⁊.ð.de fi.instru.qð sup.⁊.ij.q.iij.§.notandum.ar.ē i hoc q͛ dicit dissimulare:ꝓ falsa cā non vitiat dispensatōem. Itē habes hic q͛ ples ē cā dispensandi i gradu ꝓhibito:sic.xxxv.q.viij.c.i.⁊.ff.de ritu nup.q in ꝓuincia.nō credo q͛ valuisset ista dispensatio sic obtēta nisi hec decre.postea emanasset.⁊ ita ex ista dissimulatione ex cā que hic ꝯgitur:licite poterant simul esse:alis non essent tuti.

a stipite.alt aūt secundo vel tertio:ꝯiungi nō debēt.vnde in hac pte ꝯsulti⁹ duximus multitudini ⁊ obseruate consuetudini deferendū:q: aliud i dissensionē ⁊ scandalū popli statuendū q̄dā adhibita nouitate. Innocenti⁹.iij.archiepo ⁊ capitulo tireñ.

De infidelib⁹ ad fidē cōuersis:vtrum si ante cōuersionem suam ſm legis veteris instituta circa grad⁹ consanguinitatis a canone denotatos coniuncti fuerunt:separari debeant post baptismuȝ:consul.t.duximus respondendum:q͛ matrimonium sic cōtractum non est post baptismi lauacrum sepandū:cum a iudeis dñs regsitus si licēt vxoreȝ ex quacunq̄ cā dimittere:ip̄is respondit quos deus coniunxit:homo non separet:per hoc inuens esse matrimoniū inf eos.

Idem rossaneñ.archiepo.

Quod super his:⁊ infra. Sup eo igit q͛ pr ⁊ fili⁹ cum mre ⁊ filia ⁊ duo cognati cum duabus cognatis auūculus ⁊ nepos cum duabus sororibus ꝯbunt matrimonia:taliter tibi duximus respondēdū:q͛ lȝ omnes cōsanguinei viri sint affines vxoris:⁊ omnes cōsanguinei vxoris sint viri affines inf ꝯsanguineos tñ vxoris ⁊ viri ex eorūdē.s.viri ⁊ vxoꝛ cōiugio nulla ꝓsus affinitas est ꝯtra ꝓpter quā inf eos mrimonium debeat ipediri. Ne autem infra gradus ꝓhibitos mrimonium ꝯbat debes publice inhibere:⁊ ꝓsumptores ecclesiastica districtione punire:non obstante consuetudie que ꝓcedā ē poti⁹ corruptela.

Idem.

Quia circa:⁊ infra. Porro de nobili viro.n.ꝓ cuius dispensatione indulgētia s.remanendi cum ea que ipm gnto consanguinitatis gradu ꝯtingit:a sede ap. obtinenda falsa nobis cā fuerat allegata:ples videlicet:cū tamē añ dispensatōem obtentaȝ vnica filia quam habebat viā fuerit vniuerse carnis igressa:prout tua ꝯsultatio cōtinebat:dissimulare poteris vt remaneant in copula sic contracta:cuȝ ex sepatōe:sicut asseris:graue videas scandalum imminere.

Idem.

Ita nos duxit. & consulendos utrumque illorum sufficiat testimonium ad matrimonium dirimendum que consanguinitatis gradus ab auunculo & nepote videlicet fratris filio vel sororis inceperint computare. Nos igitur inquantum & ceterum quod cum coniugium multum fauoris obtineat: testes qui ad diuortium celebrandum producti consanguinitatis gradus computant a stipite debent incipere. id est a parentibus vel germanis & sic per ordinem distinguere gradus nominibus proprijs vel equipollentibus indicijs designando personas: presertim cum sepius testimonium prohibeant de auditu: quod quia minus est validum: & non est in articulo huiusmodi nimium laxanda facultas: cum qua ratione computationem inciperent a secunda: eadem ab ulterioribus inchoarent.

Idem in conci. generali.

Non debet reprehensibile iudicari: si secundum varietatem temporum statuta quandoque varientur humana: presertim cum urgens necessitas vel euidens utilitas id exposcit: quoniam ipse deus ex his que in veteri testamento statuerit: nonnulla mutauit in nouo. Cum ergo prohibitiones de coniugio in secundo & tertio affinitatis genere minime contrahendo & de sobole suscepta ex secundis nuptijs cognationi viri non copulanda prioris: & difficultatem frequenter inducant: et aliquando periculum pariant animarum. cum cessante prohibitione cesset effectus constitutiones super hoc editas sacri approbatione concilij reuocantes presenti constitutione decernimus: ut sic contrahentes de cetero libere copulentur. Prohibitio quoque copule coniugalis quartum consanguinitatis & affinitatis gradum de cetero non excedat: quoniam in ulterioribus gradibus iam non potest absque graui dispendio huiusmodi prohibitio generaliter obseruari. Quaternarius vero numerus bene congruit prohibitioni coniugij

a Ita nos. multum fauoris. s. de condi. ap. c. vl. & j. qui ma. ac cu. possunt videtur.

b Uel germanis. & ita non est necesse incipere a stipite: sed sufficit a fratribus. s. de testi. series. & c. licet in prin. & xxxv. q. v. c. i. & ij. de di uor. porro. ad fi. unde patet quod omnes gradus & persone sunt designande xxxv. q. vi. de parentela. s. de testi. licet.

c Equipollentibus. non refert an proprio nomine vel per circumlocutiones expressas aliquid exprimatur: quod equipolleat proprio nomine. s. de testi. licet. & ff. si cer. pe. certum

d Non debet. temporum. xxix. di. sciendum. in q. di. erit autem. & xxxij. q. iiij. qui ignoret. & c. obijciunt & xxiij. q. viij. occidit. & s. de trasac. c. vl. & j. de sen. ex. super eo.

e Mutauit. de pe. di. i. nouit deus. xxij. q. iiij. in commutabilis.

f In secundo & tertio. Ut melius intelligas hanc litteram: videas quid sit primum genus affinitatis quid secundum & tertium genus. Primum & secundum & tertium inuenire debes per hanc regulam. Persona addita persone per carnis copulam mutat genus & non gradum generis dico attinentie: ubi gratia. Ego & frater meus sumus consanguinei in primo gradu consanguinitatis frater meus duc uxorem: illa est persona addita persone per carnis copulam illa mutat genus attinentie. id est alio genere attinentie attinet mihi quam frater meus. quia ille est mihi consanguineus: & illa est affinis: sed non mutat gradum: quia sicut frater est mihi consanguineus in primo gradu: sic & illa mediante fratre meo est mihi affinis in primo gradu prime affinitatis. ergo si vis habere primum genus affinitatis: adde per carnis copulam alicui de tua consanguinitate aliquam personam & illa persona affinis omnibus consanguineis viri sui in primo genere affinitatis & hoc genus tantum hodie prohibitionem habet. unde mortuo viro illius mulieris puto fratre tuo: illa non potest habere aliquem de consanguinitate viri sui. ergo patet quod omnes consanguinei & consanguinee uxoris mee sunt mihi affines in primo genere affinitatis. si vis habere secundum genus affinitatis: adde personam per carnis copulam primo generi hoc modo: uxor fratris mei est mihi in primo genere affinitatis mortuo fratre meo: adde illi alium virum & ille erit mihi affinis: & in secundo genere affinitatis: & ille secundum antiqua iura mortua illa poterat accipere aliquam de consanguinitate prioris mariti usque ad quartum gradum. & de isto secundo genere habes. xxxv. q. iij. de propinquis sed hodie non prohibetur: ut ibi dicitur. Si vis habere tertium genus adde personam persone per carnis copulam secundo generi: & sic habes tertium genus: ubi gratia. Seius fuit maritus relicte fratris tui mortua illa relicta: maritus eius qui est tibi in secundo genere accipit aliam illa est tibi in tertio genere: & illa olim mortuo viro suo non poterat copulari alicui de consanguinitate tua: cum illa esset tibi & consanguineis fratris tui in tertio genere usque ad septem gradus de hoc genere habes. xxxv. q. iij. porro. & primum genus contrahitur tantum ex una parte. secundum & tertium genus quandoque ex una parte: ut in predictis exemplis: quandoque ex utraque parte: ut in uxoribus duorum fratrum que sunt inter se in secundo genere ex utraque parte apposita altero fratre mortuo: si illa copulatur alteri ille erit in tertio genere uxori alterius fratris. Primum genus dicitur: quia primo emanat de consanguinitate: vel quia una persona mediante contrahitur. Secundum dicitur: quia secundo loco emanat post primum vel quia duabus personis mediantibus contrahitur. Tertium quia in tertio loco: vel quia tribus personis mediantibus emanat sic intellige quod hic dicitur. Sed nunquid publica honestas est sublata: videtur quod non quia de ea nihil dicit. Sed contra videtur p. c. xxxv. q. iij. porro: ubi prohibet secundum genus: & propter istud impedimentum ubi est publica honestas ut in uxoribus duorum fratrum siue consobrinorum: sed secundum genus remotum est: ergo illa publica honestas. Potest dici quod ubi publica honestas simul incidit in eundem casum cum secundo vel tertio genere ut in uxoribus duorum fratrum siue consobrinorum: uno sublato tollitur & aliud per hanc constitutionem quotiens. n. vitium ex una et radice nascitur: consequens est ut una lege tollatur. C. de nup. l. vl. in fi. & ff. de iureiu. duobus. §. colonus. & ff. ar. fur. ce. l. si colonus. ar. & alia publica honestas ut soboles suscepta ex secundis nuptijs non copulanda cognationi viri prioris sublata est ut statim dicit sequens littera: alias vero publica honestas adhuc est. s. de spon. impu. duo pueri.

g Secundis nuptijs. Hoc ita intellige frater meus habens uxorem eo mortuo relicta eius contrahebat cum secundo: soboles nata de illis secundis nuptijs non poterat olim copulari alicui de consanguinitate prioris mariti: & hoc propter publice honestatis iusticiam que hodie sublata est in hoc casu: in alio casu adhuc durat: ut dixi in sponsa de futuro: quia in matrimonijs non quid liceat: sed quid honestum est consideratur ff. de ritu nup. semp. & ideo frater impeditur sumere sponsam fratris propter publicam honestatem: quia scriptum est sponsam fratris frater habere non potest. s. de spon. ad audientiam. & ar. ad hoc. ff. de adop. qui in adoptione. Jo. dicit quod publica honestas in omnibus est sublata nisi in sponsa de futuro. ego intelligo esse tantum sublatam in casibus omnibus

qui hic ponuntur ⁊ non in aliis.

b Reuocantes. Grego. hic dicit: q dissoluit hec genera affinitatis negat verbum dei in eternum manere. xxxv q. x. fraternitatis vltra medium versus fi. qr ergo Inocen⁹ dissoluit h itellige sim ca ⁊ ab alic q̄ a successo. g.

do p ābas lineas: quousq alter illaꝝ p'o occurrat: ⁊ si ābo sic occurrāt: erūt in eodē gradu p'o secūdo tertio vel q̄rto: ⁊ iste psone q equaliter descēdūt nō dicūt distare gradu: s pot⁹ sūt. I gradu eq̄li descēdēti a cōi stipite eq̄liter: ⁊ si sūt. j. q̄rtū gradū nō pnt m̄rimonialiter cōiūgi. Sz si vna p'o occurrit q̄ altar

corporalis d quo dicit apostolus: q vir nō hz ptātez sui corporis sed mulier: nec mulier hz ptātez sui corporis sed vir: qr quattuor sūt humores in corpore: q p̄stant ex quattuor elementis. Cum ergo iaz vsq ad quartū gradū phibitio cōiugalis copule sit restricta eā ita volum⁹ esse ppetuā nō obstantibus constōibus sup hoc dudum editis vel ab alijs vel a nobis: vt siqs p̄ phibitionez huiusmōi presumpserit copulari. nulla longinquitate defendat annoꝝ: cū diuturnitas temporꝝ nō minuit peccatum sed auget: tātoq sūt grauiora crimia: quāto diuti⁹ ifelicē aīam detinent alligatam.

Grego. ix.

Vir q a stipite q̄rto gradu ⁊ mulier q ex alio latere distat quīto: sm regulaz approbatā que dī quoto gradu remotior differt a stipite: ⁊ a quolibz p aliā lineā descēdentiū ex eodez licite possunt matrimōialit copulari.

De frigidis ⁊ maleficiatis ⁊ impotentia coeundi.

Ex brocardico libro. xx.

Accepisti mulierez: ⁊ per aliquod tps habuisti p mensem aut per tres: aut p annum. ⁊ nunc primuz dixisti te eē frigide nature: ita vt nō potuisses coire cuz illa nec cū aliqua alia: si illa q vxor tua eē debuit eadē affirmat que tu dicis: ⁊ pbari pōt p verum iudiciū ita esse vt dicitis: separari potestis: ea tamen rōe: vt si tu post aliam accepis: reus piurij diiudiceris ⁊ iterū post peractam pniam priora connubia repare debebis. Illa aūt si prior post annum aut dimidiū ad epm aut eius missum proclamauerit dicens: q non cognouisses eam: ⁊ tu autem

Decetero libē. Sic ergo vz: q matrimoniū illoꝝ q añ cōstōnem istaz ꝯtrerant in quīto vl in sexto gradu nō cōfirmet hic: qr cōstōnes matrimonij nō trahūtur ad pterita mat. i noua. xxxv. q. iu. d. iceftis c. xxxi. et an mēnt um. ⁊ generaliter cōstōnes nō trahūtur ad pterita. nisi hoc ibi dicat. x. de cōsti. c. vlt. Sz pōe q post istā cōstōez publicatā simul steterūt scienter. Dico q hoc ipo itelligūt hēre ratum m̄rimoniū. ar. x. de coniu. ser. pposuit. c. x. d spon. ipu. lr as. ac cessit. ⁊. ff. d ri. nu. sigs i senatorio. qr ⁊ si primus consensus nullus fuit postea pōt cōfirmari: in auc. de nup. §. si vo ab initio. col ii ij. Sed vz q verba necessaria sint. x. d spon. tue. c. xxix. q. ij. siquis ingenuus ⁊ nouus consensus requiritur. x. de eo qui dux. in m'a. c. veniēs. nisi expresse consentiāt: antiquus consensus vz pdurare: qui nullus fuit. ff. d pca. s si manēte. ff. de arbi. l. si cū dies. in pun. ⁊. l. labeo. §. pe. ff de ver. ob. l. i. §. cum adijcit. Jo. dicit q pro matrimonio standū ē: ex quo ex certa scientia post publicā cōstōnem simul steterunt: ipso enim facto matrimoniū inducitur saltem presumptum. ber.

Humores de qbus habes. x. d cele. mis. in quadā. I fi.

Nulla longinqtate. ⁊ ita nulla pscriptio currit cōtra m̄rimoniū: sicut olim currebat: sic ⁊ p̄ votum nulla currit pscriptio. xxxiij. q. v. q d pari. ⁊. x. d fgul. sic nob. i fi.

m Infelicem. sic supra de consue. c. vl. ⁊. c. quanto. ⁊. j de simo. non satis. ⁊. c. sequen.

n Vir qui. quīto. idē esset si tertio vel secūdo sm regulam sequentē: qr nihil attinet ei q est ex illa linea in quinto: lz magis appropinquet cōi parēti.

o Approbatā. nō. q regula a magistris tradita approbat hic a iure. ⁊ sic p iure seruabimus regulā istam. ar. supra eo. q dilectio.

p Remotior. Si vis scire I quo gradu alique due psone diuersaꝝ lineaꝝ sibi attineātur. vade ad cōez stipitē siue pentē a quo descēderūt ⁊ descēde eq̄liter cōputan

descēde p lineā alia⁹ vsq ad illā: ⁊ sēp post illuz gradū I quo occurrit prima psōa: addit grad⁹ p nūero psōaꝝ. ⁊ sic hēbis quoto gradu vna distat ab altera: ⁊ iste psōe ñ dicūt eē I gradu: s distant gradu: sicut iste psone d qbus h dr: cū vna distet q̄rto gradu ⁊ alia quīto a cōi pente qd planū ē videre. ⁊ quoto gradu remotior psona distat a cōi parente toto distat a quolz alio descēdēte p aliā lineam. Vbi gra: Cōis pens istoꝝ fuit patru⁹: ei⁹ filij fuerūt martin⁹ ⁊ berta: q sunt I p'o gradu: d martino descēdit ioānes: de berta ex alia pte nat⁹ fuit robert⁹ q ioānes ⁊ robertus sūt i secūdo gradu eq̄liter descēdēs a petro: d ioāne nat⁹ ē stephan⁹: d roberto ē albert⁹ nat⁹: q sūt in tertio gradu ⁊ eq̄liter descēdūt a petro tertio gradu. s. de stephano nat⁹ ē vir iste: d quo hic q̄ritur d alberto nat⁹ ē mu⁹ qui ē in q̄rto gradu cuz viro isto eq̄liter distātes a petro. primo loco occurrit tibi vir iste: q q̄rto gradu distat a petro: ⁊ sic ē vltima psona in consanguinitate petri ex vna linea ⁊ tn⁹ ex alia linea d nō nata ē hec mulier d q hic q̄rit: ⁊ distat quīto gradu a petro: ⁊ sic exiuit iā ꝯsāguinitatē petri. ergo eodē gradu distat a quolibz alio dscēdēti p aliā lineā ⁊ sic distat quīto gradu a martino ioāne stephano: ⁊ ab isto viro vz filio stephāni: iō q recte pōt illuz hēe I virū: ⁊ quelibz descēdētē a petro p aliā lineā possz accipere: cū oēs ille psōe huic sint i quīto gradu. h in arbore meli⁹ vz.

q Accepisti. iudiciū. s. q vterq iuret septima manu ppinquorum. xxxiij. questio. c. i. ⁊. ij.

r Diiudiceris. nō. p̄ ꝯ opis euidētiā mēdaciū puniri. x. d pbāp. licet as. ar. x. de ma. ⁊ ob. legebat. ⁊. xxij. q. v. cauete.

s Repare. nō. q snia p̄ m̄rimoniū lata nō trāsit i rē iudicatā cū appeat ex postfacto ecclīā fuisse deceptā. sic. x. d re iudi. lator. ꝯsāguinei. ⁊. I. e. fr̄nitatis. q̄re priora ē m̄rimonia restaurātur ē muliere ꝯ dicēte si fraudis fuerit ꝯscia. ff. d adul. l. si vxor §. iudex. ⁊. §. vl. vt dixit ala. Si vō ꝯscia fraudis nō fuerit poterit repellere eū si voluerit pretextu adulterij: ar. xxxij. q. i. d hūdicto ⁊. q. vi. nihil. s ñ credo q hoc obstet q̄n m̄rimonia priora debeant restaurari. i. e. laudabilē. ⁊. c. sicut ex lfis. itē. ar. d. xxxiij. q. i. si psz triās. s ibi sepant ppter maleficiū ñ p p frigiditatem.

t Missum. s. x. de regula. c. q. ⁊ expone missum. i. vicariuz: q fungitur vice episcopi. supra de insti. c. iij.

a ¶ Affirmas. q eam cognouisti.

b ¶ Caput. s. de despon. ipu. côiunebatur. xxxiii. q. i. siquis acceperit. & hoc intellige nisi ipa velit se probare virginez p aspectum corporis. s. de proba. proposuisti. & c. cam matrimonij.

c ¶ Tacuit. ergo vz: q post annū & dimidium reclamare non poterit. Sz 5 vz. C. de re pu. in cñis. vbi dz. q vsq ad duos annos poterit reclamare: imo vsq ad trieniū auc. de nup. § p occasionē. col. ll. iiij. & j. e. laudabilē. qd dz i istis duabus vltimis concor. tenēdū ē & nō tenet qd h dz de āno & dimidio. & ē ar. ad pscriptionē: siquis taceat vsq ad cōpletam pscriptionē: qz gesta taciturnitate firmauit. C. de his q a nō. do. ma. l. vlti.

d ¶ Probari. Hoc iō dicit qz nō ē st standū eorū cōfessioni 5 mrimoniuz & si vterq cōfiteat: nō vz credēdū: ne in fraudez h diceretur. s. de eo q cog. cōsan. vx. sue sup eo. nisi qd asserūt pbauerint septima manu ppinquorū xxxiij. q. i. c. ij. sed pro matrimonio bene credit eis s. de clā. despon. c. ij. & qd dicitur non creditur eis cōtra mrimonium: verū ē quātum ad hoc vt contrahēdi facultatē acquirant. sed si vellent in cōtinētia manere creditur eis. xxxiij. q. v. quod deo pari.

e ¶ Quod sedem. epus s. de despon. ipub a nobis. & ar. e. ti. ipuberes. vbi de hoc.

f ¶ Impotētes. hac rōe videt: q senes qui nāli calore defecerant: contrahere non possunt: sed contrarium ē verum. C. de nup. sancimus. xxvij. q. i. nuptiarū. qz in senibus dicitur esse legibus obsequium & humanitatis solatium: vt ibi. & xxxi. q. i. aperiant. quod si dormierit. sed hic non loquitur d tali impotentia: sed de eo qui secutus est & qui perpetuo impotens est: sed senes aliquando aliquo beneficio mouentur.

g ¶ Ex litteris. contrarit. idest contraxisse apparuit vel in veritate contrarit: ex eo: q contra naturam vim ei forsan intulit: qz arta fuit: vnde nullo modo sibi potuit cōmisceri. vnde magis inhabilis reddita fuit: & sic nō fuit mrimonium. j. e. fraternitatis. si enim non loqueretur de impedimento precedente matrimonium stare non posset: quod dicitur in s. xxxij. q. i. dixit. & questione. v. si vxorē. & supra de piug. lepro. c. i. & ij.

h ¶ A natura. quia erat arta: vt dixi.

i ¶ Medicorum. infra eo. fraternitatis. & ita non fuit matrimonium. & intellige q dicit non poterit adiuuari ope medicorum sine periculo corporis: alīs non deberent separari: immo modicam violentiam debet sustinere: vt argu. j. eo. fraternitatis. & si talis non fuit non habuit propositū reddendi matrimonij debitum exacta vel exigendi: & sic nullum matrimonium. xxxij. questione. ij. solet. & c. aliquando. & supra de condi. ap. c. vltimo. & fm leges esset in causa redibitionis. ff. de edi. edic. queritur. §. mulierem. argu. contra. j. c. proxi.

contrarium affirmas [a] tibi credendum ē: eo q caput [b] es mulieris: qz si proclamare voluit cur tandiu tacuit [c] cito enim & in paruo tempore scire potuit si secū coire potuisses si autez statim in ipa nouitate post mēsem aut duos ad epm aut ei missuz pclamauerit dicēs: volo esse mater volo filios parere: & iō marituz accepi: sz virquē accepi frigide nature est & nō pōt illa facere pter que illum accepi si pbari [d] pōt p rectum iudiciū separari potestis & illa si vult nubat in domio.

Alex. iij. ambien. epo.

Quod sedē: & ifra. Sicut puer qui non pōt reddere debitum non est aptus [e] cōiugio: sic qui ipotentes [f] sūt minime apti ad cōtrahenda matrimonia reputantur. I dez.

Ex litteris tuis accepim⁹ q quidā sexdeci annoz quandam annorū tredeci duxit vxorem: qui cum debitum reddere non posset: mulier tā grauem infirmitatem contraxit [g] vt omnino viro sit facta inutilis: & instrumentum eius ipeditum: ita q vir ei commisceri non potest. Respondemus igitur: q si vitiū illud mulier a nā [h] ẽrit nec ope medicorū [i] poterit adiuuari: viro aliā accipiēdi liberā tribuas facultatem. Lucius tertius.

Consultationi tue q nos cōsuluisti vtrū scie clause ipotentes cōmisceri marib⁹ mrimoniū pnt 5here: & si 5erint: an debeat rescidi. &c. rndemus: q lz incredibile [k] videat q aliquis cuz talibus contrahat matrimoniū. ro. tamē ec. consueuit in cōsimilibus iudicare [l] vt quas tanq vxores habere non possunt habeant vt sorores.

Celestinus tertius.

Laudabilē: & infra. Requisisti quantum tempus [m] indulgendū sit naturaliter frigidis ad experientiam copule nuptialis: & infra. Nos vo in presenti consultatione sētimus. vt a tpe celebrati [m] cōiugij: si frigiditas [n] prius pbari [o] nō posset cohabitēt p triennium quo elapso si nec tē cohabitare voluerit & iuxta decre. gre. [p] mulier p iustū [q] iudiciū d viro pbat potuerit: q cū ea coit nō

k ¶ Consultatio ni. incredibile. quia conditionem corporis sui sciens non contraheret de leui. ala.

l ¶ Iudicare. ergo & nos sic iudicare debemus. supra d re iudica. in causis C. de leg. & consti. pri. l. vltima quod verum est: vbi ipsa sic precepit iudicandum. argumētum xi. questione iij. nolite. al's bene permittitur aliter fieri. xi. distinctione quis nesciat. h hic non precedit eius consuetudinem esse seruandam: sed potius consilium est: tamen itellige quod hic dicitur fm illam decreta. infra eo. fraternitatis. & dixi supra. c. proximo.

m ¶ Laudabilem celebrati & a tempore cohabitationis: nec sufficit cohabitare: nisi dent operam carnali operi. xxxiij. questione prima. requisisti.

n ¶ Frigiditas. quod hic dicitur de frigido: & idem intelligo de maleficiato: vt vsq ad trienniuz expectet: maxime quia magis sperandum est: q impedimentum remoueri possit: quod non processit a naturalibus. laur.

o ¶ Prius probari. arg. q si prius probari possit impedimentum: non expectabunt per triennium. infra eo. c. proximo. Si vero manifeste non constat: tunc cohabitent simul per triennium continuum: in quo debent dare operam carnali operi: vt hic. & argumentum infra eodem. c. vltimo. in auc. de nuptijs. §. per occasionem. col. iiij.

p ¶ Gregorij. xxxiij. questione. i. q autem.

q ¶ Iustum iudicium. idest per testes vel aspectum corporis: argu. supra de proba. proposuisti. & j. e. c. vltimo.

a ¶ Separent̄.ꝓpter naturalē frigiditatē:secus si ꝓpter maleficiū.xxxiij.q.i.si ꝑ sortiarias.
b ¶ Nos si ābo.vel solūmō mulier.ille.n.g sciens ɔtrit nō vī ꝙ possit ɔdicē.ar.ꝫ.ð eo q dux.i ma.c.i.ff.de le.cō.l.ij.vel dicas:ꝛ verius:qꝛ necesse ē vt ābo ɔsentiāt: sufficit ꝙ ita scriptū ē.ꝛ si ꝑcedux ē.ff.q ꝛ a gdos.manu li.l.ꝑ sperit. ꝛ.vi.q.iij. scriptū ē.qꝛ cū nl'lū sit mr̄imoniū ð tenet al' alteri.
c ¶ Septia manu.sic.j.e.c.vlt.ꝛ.xxxiij.q.i.regsisti.
d ¶ Vterq; iureiurādo.vterq; vir et mulier iurare debēt ꝙ fide bōa dederūt opaʒ copule carnali ꝑ triēniuʒ nec vna caro effici potuerūt:ꝓpinqui iurabūt:ꝙ credūt eos vex iurasse:ar.j.de pur.ca.q̄uō.
e ¶ Hi qui.s.vir et vxor ꝛ ñ alij ɔpurgatores:si bōa fiō iurauerunt.
f ¶ Redire.cū ꝓpt frigiditatē separant̄ sec⁹ si ꝓpter maleficiuʒ.xxxiij.q.i.si ꝑ sortiarias.ꝛ vbi ð h.
g ¶ Fraternitatis. Matronas.talib⁹ credendū ē si honeste sint ꝛ perite i arte illa.ff.ð ven.i spi.l.i.i pn.ꝛ.ꝫ.ð ꝓba.ꝓposuisti.ꝛ.c.cām.ꝛ.j.c.pri.ocu lis.n.obstetricium i talib⁹ sepe fallit̄.xxvij.q.i.nec aliq̄.ꝛ in h cāu nō reqrit̄ iuramētū ꝓpinquoꝝ sicē i frigiditate:vt.ꝫ.c.pr.
h ¶ Districte.ꝑ iuramētū h nō ē remittēdū iuramentū istis testibus.ne aliq̄d i fraudē mr̄imonij dicerēt.ꝫ.ð eo q ɔg.ɔsan.vro.sue super eo.ꝛ.j.c.priori.
i ¶ Poterat eē.Sā qualr̄ h potuit ꝓbari:cū sit negatiua sic potuit ꝓbari dicēdo ꝙ hec mulier caret mēbro apto ad copulā carnalē.q̄liter negatiua ꝓbat̄.ꝫ.de elec.hōc.dictum est.
k ¶ Deerat.Nō ꝙ ñ dr̄ eē:q̄ð inutile ē.ꝫ.ð trāsa.sier corporalia.ꝛ.ff.q̄ð cuiusq; vniuersi.l.i.§.ꝛ gdē.nec dr̄ hr̄e actiōʒ q hʒ inutilē.ff.ð do.nā hlī.ꝛ.ꝫ.ð re.spo.olī nob.ar.ꝫ.ð sol.c.pe.
l ¶ Inuenit.non dicit ꝙ ꝑ medicum vel aliū.
m ¶ Diuinū miraculū.Ar.ꝙ nullū maleficiū ē ꝑpetuū.cum possit remoueri ꝑter diuinū miraculū:saltē ꝑ illū q ipm īduxit:qꝛ q̄cq̄d ligat̄:dissolubile ē:i auc.ð nup.§.nuptias.coll.iiij.ꝛ hm h nō tʒ illud.c.s.ꝑsortiarias xxxiij.q.i.vt q̄dā dicūt. Pōt dici ꝙ aliud ē cū allegat̄ ipotētia ex ꝑte mulieris:vt hic aliud vbi ex pte viri allegatur maleficiū:vt j.c.si ꝑ sortiarias.ꝛ.j.e.c.pri.ꝛ hec allegata fuit falsa cāꝫ vt postea apparuit.vn postea dʒ restitui viro.arg.ꝫ.ð re iudi.lator.ꝛ.c.cōsanguinei.ad hāc cāʒ refert hec rō attēdētes ꝙ īpedimētū ꝛc.vel pōt dici ꝙ maleficiū ē ꝑpetuū.ex quo.n.mulier cohabitauit viro ꝑ triēniū:ꝛ dederūt opaʒ copule carnali:nec potuerūt ɔmisceri p̄sumit̄ ꝑpetuū ipedimētū.ꝛ pñt separi ꝛ alteri nubē.vt j.c.si ꝑsortiarias:qꝛ pōt aliqs maleficiat⁹ eē cū vna ꝛ nō cū alia.ꝛ h itell go ð maleficio q̄ð ꝑcessit mr̄imoniū ɔtū.nā p⁹ mr̄imoniū ɔtrā̄ si supuēiāt īpedimētū ñ dʒ separi.xxxij.q.vij.hic q sani.ꝛ.q.v.si vxorē Si vō p⁹ separatōeʒ eā cogñt mr̄imoniū dʒ reitegrari:vt hic pʒ:qꝛ ipedimētū ñ erat ꝑpetuū.
n ¶ Corpali piculo.vbi vō graue piculū timeret̄ nō ē mr̄imoniū:sʒ vbi leui piculo pōt remoueri dʒ illud pati.j.e.c.§.per hoc a ɔtrario sensu.
o ¶ Per errorē.ꝓpt quē excusat̄ iudex.j.ð se.ex.sacro.ꝛ itellige ꝙ error iste interuenit i aspectu corpis:i q̄ inspectione decepte fuerūt:qꝛ man⁹ ꝛ oculus obstetricū sepe fallit̄.ꝫ.ð ꝓba.cāʒ mr̄imonij.ꝛ.xxvi.q.i.nec aliq̄:ꝛ sic pʒ ꝙ snīa ꝑ errorē lata a q̄ nō ē appellatū:reuocat̄ si error ꝓbabilr̄ postea detegat̄.j.ð pur.vul.significātib⁹.ꝛ.ff.ð ɔdi.sine cā.l.ij.Itē hēo hic ꝙ snīa ꝑ errorē lata ɔ mr̄imoniū nō trāsit i rē iudicatā:quoniā possit reuocari q̄ncunq; apparuerit ecclīaʒ deceptā fuisse:vt hic pʒ.ꝛ.ꝫ.ð re iudi.lator.ꝛ.c.ɔsanguinei.ꝛ.j.e.c.pri.ꝛ.ꝫ.e.c.i.ꝛ.c.pxi.

possit:accipiat alium.si aūt ille alia acceperit:separētur[a]:ꝙ si ambo[b] ɔsentiāt simul esse:vir eā ꝛ si nō vt vxorem saltem habeat vt sororē. Si aūt ꝙ nūq̄ se inuicem cognouerunt ambo fatent̄.septima[c] manu ꝓpinquorum vel vicinorum bōe fame si ꝓpinque defuerint:tactis sacrosanctis euangelijs vterq;[d] iureiurando dicat:ꝙ nūquaʒ per carnis copulam vna caro effecti fuissent:ꝛ tunc videtur ꝙ mulier valeat ad secundas nuptias conuolare. Verum si ille aliā duxerit:tunc hi qui[e] iurauerant:rei piurij teneant̄ ꝛ pacta penitētia cogātur ad ɔnubia priora redire[f].

Innocentius .iij. altisiodor. episcopo.

Fraternitatis[g] tue litteras recepimus ɔtinentes:ꝙ.o.mulier cuidam viro mr̄imonialiter nupsit:cū quo per multos annos morata nō potuit carnalr̄ ab ipso cognosci. Lʒ autem ꝑ archiepi. oyter tuū super hoc fuisses edoctus tu tñ volēs habere certitudinē pleniorem:quasdaʒ matronas[g] sue parochie prouidas ꝛ honestas ad tuā p̄sentiā euocasti districte[h] illi iniungēs sub piculo aiaꝝ:vt mulierē ipsam prudent̄ inspicerent ꝛ perquirerent diligent̄:vtruʒ idonea esset ad viriles amplex⁹.q̄ tādem i fide sua tibi asseruē cōstanter:ꝙ eadē nunq̄ potat[i] esse mater aut ɔiunx: tāq̄ cui naturale[k] deerat instrumentū vnde int̄ ipam ꝛ viꝝ diuortiū celebrasti mulierem inducēs vt ad religionem aliquam se transferret ꝑpetuam continētiam ꝓuatura:ꝛ viro licentiā tribuisti vt vxoreʒ duceret:qꝛ pater fieri cupiebat. Contigit aūt postea:ꝙ mulier inuenit[l] q seras huiusmodi reserauit:et abijciens ɔtinentiā quā ꝓmisit:gu.lator presentium super nupsit. Quāuis igitur semiplene nobis exp̄sseris quomō dicta mulier se ꝓmiserit ɔtinentiā ꝓuaturam:vtrū videlʒ simplici verbo an voto solēni:vtrꝝ ve ad religionem trāsierit vt ꝓmisit an ɔ ꝓmissionem suaʒ in domo remanserit ꝛ qualr̄ seras illas fecerit reserari:vtꝝ videlicet artificio medici:an concubitu viri seu alio quolʒ modo. Nos tamen perspicaciter attendentes:ꝙ ipedimētū illud nō erat ꝑpetuū quod p̄ter diuinū miraculū[m] ꝑ op⁹ humanum absq; corporali periculo[n] potuit remoueri sniam diuortij ꝑ errorem[o] lʒ ꝓbabilē nouimus esse ꝓlatam:cum pateat ex postfacto:ꝙ ipa cognoscibilis erat illi[p] cuius simuli[q] cōmiscet̄:ꝛ ideo inter ipsam ꝛ p̄mum virum dicimus matrimoniū extitisse:quare inter ieā ꝛ p̄fatum gu.mr̄imoniū nō eē censemus:eosq; percipim⁹ ab inuiceʒ separi.ꝛ si p̄dicta mulier ad religionem transiuit,si cui asserit promisisse:primus vir qui non cognouit eandem cum ea remaneat[r]:cū q̄ post

b ¶ Erat illi. s. pmo viro a quo fuerat separata.
v ¶ Sup. sic. xxxiij. q. i. requisisti. et inuik hic ex eo q i fi. huius c. dr: q sic poe vir nō possit eā cognoscē sine graui piculo: q nō sit reddēda pmo viro: lz ex postfacto p ɔsuetudinē secūdi viri reddita sit apta poti: q d bñ pōt pcedi: q2 ñ fuit mrimoniū int eos. vt dixerūt vi. io. et t.

e ¶ Amodo. s. veritate reuelata: q⁹ fuerat vxor pmi.
f ¶ Solutā. ar. a ɔrio sensu sūpto ex illo vbo. s. e. c. i. ibi absq3 corporali piculo et c. et e ar. vali dū a ɔrio sensu. s. d bis q̄ fi. a pla. cū apsica i fi. et. s. de regula. cum virum.
g ¶ Idonea phiberi. et certe non.

r ¶ Remaneat. q2 si igres sa fuit et ɔfessa: stati solu tū fuit matrimoniū si q d fuit int eos. s. d ɔuer. cō iu. et publico. sec⁹ si in gressa fuit cā pbatōnis: q2 si ista tūc ad seculū te diret: cōpellit redire ad virum pccem.
a ¶ Aliogn. i. si nō trāsi uit cum effectu.
b ¶ Se voto. solēni. s. et tūc dz ɔpelli votū suare et p hoc itelligit fornica ta cū secūdo: cū ipa ɔhe re nō potuit post votum solēne.
c ¶ Fornicario. q2 si legi time ɔtrisset cū altero. il lud ei obyci non posset: nec pterm talis fornica tōis posset repelli a viro ar. i. de diuoz. gaudem⁹. imo vi q nullā fornica tōem ei obycere possz. nl lam. n. iiuriā fecit: nec i tēdebat facē viro: q2 for nicata fuit tanq̄ soluta xv. q. i. illud. ff. locati. si ignorās qs. n. ā adulteri um nō ɔmittit sine dolo xxxiij. q. i. i lectuz. ff. de adul. l. pe. Jt si aliq sint sepati p sniaz ecclie et p⁹ alter eoz fornicet. mino rē iiuriā ɔmittit et min⁹ peccat. xxxij. q. vij. quem admoduz. Preterea p p mā fornicatōem nō fuit apta viro suo sed forte: nec p multas alias: ergo illā solā pōt ei opponere cū reddita fuit apta pri mo viro q̄ postea secuta ē: q2 tunc pmū ledit ius mrimonij: ar. s. d dona. aplice. Pōt dici q sic, ex

modū ecclie aucte ɔtrit: alio qn⁹ ea dimissa dz ad illā redi re: cū qua prio ɔtrit nisi se vo to⁹ mulier illa ɔstrinxerit: ad ɔtinentiam obseruandam: vt itelligat p hoc cum pfato gu. fornicata fuisse: vel nisi se for nicario[c] modo alij viro miscu erit: vt primus vir ptextu for nicationis ei⁹ velit ɔsortiū de clinare: nam si tm̄ simplici ỽ bo se pmisit ɔtinentiā seruatu ram: et postea in ɔspectu eccle sie nupsit: memorato gu q̄ diu articulus iste dubitabil erat: psumi[d] non dz q fornicaretur cum illo: sed amodo[e] nō dz cū illo aliquaten⁹ remāere. Per hec aūt ɔōnem illā noueris eē solutam[f] qua querit vtruz ea que adeo arcta ē: vt nulli pos sit carnaliter ɔmisceri: nisi p i cisionem aut alio sibi mō vio lentia inferatur: non solūmo do leuis: sed forte tam grauis vt ex ea mortis periculuz time atur ad matrimonium cōtra hendum dz idonea[g] phiberi. Similiter r⁹ illa q̄ viro cui nu pserat adeo arcta est vt nunq̄ ab eo valeat d̄florari: si ab eo sit per iudicium ecclesie sepa ta nubat alteri cui arcta non sit: et per frequentem vsum se cūdi reddātur ēt apta primo virum ad eū redire d̄beat[i]: cū quo prius fedus iniērat conniu gale. de talibus[k] aūt non[l] ē fa

cile iudicandū cū finale iudi ciū pendeat ex futuro[m].

Honorius tertius.

Litere vestre nobis exhi bite ɔtinebant: q cū cāz mrimonij que inter. m. mulie rem. et a. eius viz vertit: vobis fuisset ab. i. papa predecessore nostro commissa. dicta. m. pro posuit: q cum octo annis cla psis dicto. a. fuisset matrimo naliter copulata: et diu coha bitasset eidez adhuc integra[n] pmanebat: eo q predictus vir eius non hēbat potentiam co eundi: quare petebat diuorti um celebrari: pdictus vero. a. fatebat: q illā nūq̄ cognoue rat: tñ se habere potentiaz co gnoscēdi[o] alias asserebat. Uos vō ne id ɔfiterent i fraudez[p]: a mronis bone opinionis fide dignis⁹ ac exptis in opere nu ptiali dictaz fecistis ispici mu lierem: que phibuerunt testi monium ipam adhuc virgi nem permanere: postmodū p pbyterum de cui⁹ parochia vir existit fecistis ingri: vtruz ipe aliquā cognouisset: nec p i quisitōem ipam vobis ɔstare potuit aliquaz esse carnaliter cognitam ab eodez. Mul. ere aūt requirente diuortiū et di cente: q mater esse volebat et filios pcreare: pponente vero viro: q paratus erat stare con silio ecclesie: iniunxistis eidē

h ¶ Sir. resume: p ñ noueris ɔōnē illā eē solutā q̄ qri tur: vtruz illa que viro cui et c.
i ¶ Debeat. q̄ si di cat nō dz. hoc in tellige tñ s3 distin ctōes pmissās: an sit graue piculū: si fd dat apta vel ñ. vi.
k ¶ De talibus. s. s. d i ite q. redi. euz venissent.
l ¶ Nō ē facile. q2 nescit an sit apta viro pmo: et ñ aliq iure ppēdi nō pōt s3 pou⁹ p expictiaz facti. s. s. de do. aplice. cuz suis cō cor.
m ¶ Ex futuro. sic ff. de reb⁹ du. q̄dā et. ff. si cer. pe. pide et. ff. q po. i pig. ba. et potior. ff. ad ma ce. l. i. §. i. nec itelli ge q mrimonium retro trahat. s3 ñ iō dicit: q2 i dubio ē: an sit mrimoniuz cū pmo nec itelli gas: q tūc pmo in cipiat eē mrimo niū cū pmo: cū in cipiat eē apta sibi: s3 tūc pmo declara tur fuisse mrimo niū. s. ff. si ser. vē. sicuti. §. sed si qrit et. ff. de acq. re. do. adeo. §. cum quis i fi. et xxxiij. q. i. re quisi. ti. ff. q testa fa. possu. n. l. hēdd pal. §. i. b.

futuro euētu apparet retro fuisse mrimonium: vt dr in fi. sic ex futuro euētu apparet retro fuisse factā iiuriā poi vii o. ff. de cap. et postli. re. i bello. §. i. et. ff. ad macedo. l. i. §. i. Sz qd si p⁹ pmū cōtū cū scdo poe petit eā. Dico q ē ei reddēda: et si nō inuenerit eā aptā ē restituēda secūdo. Et sic ēt post secūdū vel tertiū coitū scdi. et sic i ifinitū: vt dixit Jo. Tan. dixit q vsq3 ad tertiā vicē tm̄ et nō vltra dz restitui pmo: imo remanē dz cū se cūdo qm̄ due tm̄ snie post pmā sūt ferēde: q2 tertio appellat ñ l3. ij. q. vi. sigs in q̄cunq3. et. s. d ap. sua nobis.
d ¶ Presumi. s. xxxiij. q. ij. cū p bellicā. et. i. d diuoz. gaudem⁹.

n ¶ Litere. adhuc integra. et intellige q viripotens erat hec q̄ virum pati po terat: licet esset virgo dicitur viripotens. ff. de ỽ. sig. mu lieris in prin.
o ¶ Cognoscēdi alias. et ita allegabat iste maleficiū q̄tū ad istā et nō q̄tū ad alias. et si frigiditatē: q2 si qs ē frigi dus q̄ ad vnā: quo ad oēs ē frigid⁹: cū ipedimētū a na tura pcedat: ar. s. e. ex lris. sec⁹ i maleficio vt dictū ē. s. e. c. pri. vñ postq̄ ɔstiterit d maleficiato post triēnium d̄bēt separi et ad alia vota trāsire. xxxiij. q. i. p scriptas: se cus in frigido. vt. s. e. c. laudabilez. et xxxiij. q. i. requisi.

p In fraudē.confessioni coniugū ꝯ matrimoniuz nō est credendum propter collusionem quaz multi facerēt supra de eo qui cog.consan.vx.sue super [illegible]

q Fidedignis.supra eodem.c.priori.vbi de hoc.

r De cōmissis.q: infirmitas corporalis frequēter p/uenit ex pctō ꝛ sic tā cessante forte ces/sabit effectus.j.de pe.ꝛ re.cum infir/mitas.

potest.ff.de spon.l.vl.als si p frēm tm̄ contraherent nō valerz nisi ipa postea consentiret.hoc frater tm̄ ad hoc obligat:vt soro/rem iducat:vt cum illo mrimoniū ꝯhat.ff.de verbo.ob.in sti/pulatione.ꝛ.l.quotiens quis alium.

z Dona ꝛ munera.dra ē inter donum ꝛ munus.ff.de ver.si.inter donum.

s Institutor.sic xxvj.di.deinde ep/ponit.ꝛ ar.ā.ti.p/ri.de ifidelibus.ꝛ xxxij.q.ij.§.his ita Et qdā dicūt q bis bis fuit institutū mrimoniū.hoc nunc os ex ossib⁹ meis.ꝛc.sed illa vba pla/ta sunt ab adaz:vt ā ō biga.debuiz. vā vi verius:q p illa verba crescite ꝛ multiplicamini. ab ipso dño plata.

t Continuū trie/niū.q eni separantur pp frigiditatē nāle p trieniū continuū debēt cohabitare si/mul ꝛ dare operaz carnali cpl̄i.ā.c.lau/dabilē.ꝛ i auc.de nup.§.p occasionē col.iiij. Idē ꝑs di/to dandū malefici/atis ꝛ multo forti⁹ cuz sit accidentale illud ipedimētum

u Septia manu Sz qre reqrūt iu/ramēta ppinquoꝝ cū sufficere debeat iuramētū viri ꝛ mu/lieris cū iuramēto illarū q illā vginez asseuerāt:vt.ā.de pba.pposuisti.ꝛ.c cām mrimonij vel ē iuramēta ppin/quorum sufficiūt cum vterq id confitetur.xxxiij.q.i.re/quisisti.sed hic vter q confitebatur:hoc ideo q: sepe fallitur ꝛ manus ꝛ oculus obstetricuz.xxvij.q.i.nec aliq ideo iuramēta ppinquorū requirūtur:ois eni cautela q adhiberi pōt in talibus ē adhibēda ppter piculum aie ꝛ ideo circa maiora cautius ē agendū:ar.vij.q.ij.c.vlt. ꝛ.l.q.di.gescamus.ꝛ.ff.ad car.l.i.§.ij.ꝛ.lxi.di.miramur tamen si alteruz omitteret nihilominus valeret snīa:vt c.requisisti.ꝛ.c.proposuisti.ꝛ.c.causa matrimonij.

vt agerent pniaz de cōmissis ꝛ sic forte placeret deo q ma/trimonij fuit institutor ꝛ au/ctor vt opus mrimonij ꝯsuma/rent.q post plures termios ad vxam reuersi pn̄ iaz cōsōa vo/ce dixerūt q nō poterāt carna/liter cōmisceri. Quocirca mā/damus:quatenus si ita ē:ꝛ cō/stiterit vobis pfatū virū ꝛ mu/lierē infra pdictos octo ānos p continuū trienium simul ha/bitasse:ipis cū septima ppin/quorū manu firmantibus iu/ramēto se cōmisceri carnaliter nequiuisse proferatis diuortij sententiam inter eos.

De matrimonio contracto cō/tra interdictum ecclesie.

Alex.iij.paduan.episcopo.

Iter ceter quae nobis tua fraternitas destina/uit expsse declarāt: q cū quidā sororez suam iam nubilem cuidaz da/turum in vxorē ea pn̄te ꝛ con/sentiēte pstito iuramento fir/masset ꝛ illa non post multos dies dona ꝛ munera viri sm morē terre spōte suscipiēs ipz tāq ppriū virū sepe āplexata fuissz:tandē mortuo fratre a p/prio viri sui fratre se despōsa/ri pmisit:ꝛ q ab illo cognita fuisset:mēdacit asseuerat. Cū q ei phibuissz publice:ne cui illoruz vel alicui se copularet ipa spretis mōitis tuis alij nu/bere non expauit: demū mri ꝛ mulieri pcepisses:vt ad do/mū mris rediret:ipa nraz au/dietiā appellauit:ꝛ ifra. Mā/dam⁹:quaten⁹ si ē ita.pfatam mulierē:ne mādatū tuū cōtē/ptibile videat ad domū mris redire cōpellas:ꝛ iposita sibi de tāto excessu pnia cōdigna postq i domo mrna p mensez steterit ad tertium reuerti p/mittas. Idē vuigo.ꝛ baroñ. episcopis.

Ex lris cātuariēsis.archi/epi ad nos puēit:q cuz g.ō scō leodgario.m. filiā suā absente cuid.l.r.noie ō pōsassz ꝛ ifra. Postea orta suspitōe q pfat⁹.r.ad alia desideraret vo/ta trāsire ad examē fuerit di/cti archiepi cā plata.q sō ana/thematis itermiatiōe phibu/it:ne añq ō pscripto negocio plene cōstaret vir ad secunda vota transirz sed ipse pscripta phibitione contemptā filiam gu.i facie ecclesie sibi solēnit copulauit vxorem:ꝛ infra. cū archieps vellet de matrimo/nio prio cognoscere: dicta.m. appellationis vocem emisit: cuius appellationi archieps deferens eidem sub excom/municationis interminatione

a Tanq viri.spe futu/ri mrimonij nō rei prese/tis:ꝛ ita nō est mrimoniū ꝛ hoc pz per si.ꝛ hoc ipo ēt si ea absente cōtracta fu/issent sponsalia consenti/re videtur ipso facto.

b Viri.i.sponsi:sic.xx/vij.q.ij.genuit.

c Permisit.ꝛ male qd facere non debuit.supra de spon.ad audientiam ꝛ.c.sponsam.

d Prohibuisses.ꝛ be/ne.supra de spon.du.tua ꝛ.c.sequenti.

e Alij.scilicet tertio

f Mandatū.Nō.q re/mittitur cā ad euz a quo appellatum est:vel q: nō tenuit appellatio.vel q: ipsa non fuit prosecuta suam appellationem: ꝛ episcopus factum signi/ficauit pape.vnde man/dat ei:vt si est ita:ipsam compellat redire ad do/mum matris: quia ipsa contempsit mandatum ecclesie:a tertio viro pro/pterea non separabitur. Et est hic.argu.q man/datum iudicis non est contemnendum.xxxiiij. distinctio.c.i.argumen/tum.ꝛ.viij.questione.i. sciendum.xi.questio.iij. si autem nobis.ꝛ.c.quā/do ergo.ꝛ.ff.ne quid in loco publico.l.vltima.ꝛ punire contemptores:vt hic patet.ꝛ infra.c.proxi/mo.ꝛ.l.predicta.ꝛ argu. ff si quis ius di.non ob. l.vna.als delusorium vi/deretur edictum iudicis.ff.de re iudi.l.contumacia.§.contu/mar.

g Excessu.scilicet de fide violata prione spon.ꝛ quia despō/sari se permisit a fratre sponsi.ꝛ quia mandatum ecclesie con/tempsit:ꝛ sic patet q iudex potest punire contumacem vt di/ctum est.

h Ex litteris.absentem.q postea consensit.als non tenuis/sent sponsalia.ꝛ ita inter absentes contrahuntur spōsa/lia ꝛ matrimonium.ff.de spon.l.vl.ꝛ.xxxv.q.ij.hone[illegible]tur.

i Interminatione cōminatio tantuz fuit non sententia:ar. contra.infra de eo qui.fur.or.re.c.i.ꝛ.supra.de locato.c.i.

k Prohibuit quod facere debuit.supra.e.pro.ꝛ.j.c.proxio.

x Iter duas i vxorē futurā.s.cū spōsalia tm̄ ꝯhenf.

y Pn̄te ꝛ consentiēte expsse:hoc ascdat:q mediāte fratre tn̄ q per q curator [illegible] spōsalia ꝯherēt:quod fieri

a Districtius iterdixit. Nō. q lȝ iudex deferat appellationi nihilominus mihi pōt iterdicere ne faciā id pp qd appellaui: & qd ex eo sequitur. nec mirū cū sit ordinari⁹ pōt etiā statuere terminuȝ appellāti. ẜ. de appel. sepe ꝯtingit: de cā tn iuito appellāte post qȝ detulit appellatōi: cognoscē nō posset: qz iā remisit cā ad superiorē. ij. q. i. nomē. ⁊ ẜ. de offi. leg. licȝ.

q iniusta esset vlterius ingetatio ex illa cā. vn̄ papa rōe saltē peti pōt se intromittere. ẜ. de iudi. nouit. ⁊ ar. ij. q. i. si peccauerit. vel papa hēbat h vtrāqȝ iurisditionem ar. supra de sap. si duobus. ⁊ ita nulla ē oppositio.

k Um inter publice. i. denunciationē pmissā in ecclesia publice: alr̄ hodie dr̄ cladestinū. ẜ. de cla. dspō. cum inhibitio.

b Donec cā ipa. Hic fert snīa ipa sub cōditōe lxiij. di. salonitane. v. q. i. qdā. xvij. q. iiij. siqs suadēte. ⁊ ẜ. de ap. pꝛea. ar. ꝯ. ij. q. vi. biduum. Snīa excōicatōis hn̄ pōt ferri sub ꝯditōe: vt in. c. pꝛeterea. alie vo snīe nō debēt ferri sub cōditōe late tamē tenēt vt l. l. pdicta biduū

c Ob id. sic pȝ q inter dictū ecclie nō dissoluit mr̄imoniū: vt. ẜ. c. prox. qz nō est ppetuum ipedimētū: vt dixi. ẜ. de spon. du. tua. sed ppla dȝ iponi qz mādatū ecclie ꝯtēpsit. supra. c. proxi.

d De muliere. ꝯ iterdictū. qd facē non debuit: vt. ẜ. c. pri. ⁊ de spō. du. tua. vbi de hoc. xxxiij. q. iiij. non oȝ.

e Donec separent. hec snīa ē ad ipsos. vn̄ ex ipe tollit sine cl aliq absolone vt hic dr̄. ar. ⁊ de spō. nō ē nobis. ⁊ lxxxi. di. si q sūt. lȝ tuti⁹ ē q et p⁹ separationē absoluāt saltem ad cautelā. lȝ videāt excōicati tm̄ du sic manēt.

f Quousqȝ. ar. ꝯ. ẜ. de spon. du. tua. in fi. sed ibi soluit qr illō ⁊ ea q in h titulo dicūt itelligūt circa huiusmōi separationeȝ.

g Onquest⁹. acceptit in vxorē ⁊ sic legitima ta fuit p subsequēs mr̄imonium. i. e. tanta.

districtius iterdixit: ne cui nuberet: donec cā ipa finem debitum sortiret: ipa tn̄ de remedio appellatōis cōfisa cuidaȝ aliȷ gu. nomie nupsit: ⁊ infra. Mādamus: quatenus si nihil cōstiterit: quod ipediat preter cōsensuȝ de futuro: q inter pfatos. r. ⁊. m. asseritur pcessisse scōs mr̄imonia iuiolabilit obseruāda sublato ap. obstaculo iudicetis: lȝ eni ꝯ iterdictū ecclesie ad secūda vota transire nō debuerit: nō ēst tamē cōueniens: vt ob id solum sacramentum coniugij dissoluatur aliā tn̄ pnia eis debebit iponi qz contra phibitionē ecclesie hoc fecerunt. Idem paduano episcopo.

De muliere: ⁊ infra. Illos aūt q pro consanguinitate phibētur cōiungi: ⁊ p⁹ ꝯ interdictū ecclesie se receperint: excōicationi debes subijcere: donec tandiu separent quousqȝ legitime cognoscat: vtrum eorum matrimonium possit ⁊ debeat iure stare.

Qui filij sint legitimi.

Alexander tertius.

Onquestus est nobis. b. q cum quandam mulierem acceperit. r. patruus mulieris ipsaȝ exheredare conatur eo q ante desponsationem matris sue nata fuerit: lȝ postea pr̄ mulieris pfate mr̄eȝ ipsi⁹ accepit in vxorē. Ideoqȝ mādam⁹: qten⁹ si ē ita: eā legitimā iudicetis: pdicto. r. ibibētes: ne dicte mulieri hac occasiōe sup hereditate pn̄a molestiā iferat l grauamē. Si aūt ꝯ hoc veire psūpserit: eū seueritate ecclastica pcellatis. Idē.

Um iter. i. veterem ⁊. t. mulierē diuortij snīa canonice sit plata filij eorū non debēt exide sustinere iacturā cū parētes eoꝝ publice sine ꝯdictōe ecclie iter se ꝯxisse noscant. Ideoqȝ sancim⁹ vt filij eorū quos añ diuortiū habuerūt ⁊ q cōcepti fuerāt añ latam sniam nō minus habeātur legitimi: ⁊ q in bōa pn̄a hereditario iure succedāt ⁊ de parentū facultatibus nutriant. Idē rothomagen. archiepo.

Ransmisse nobis tue lr̄e ꝯtiebāt: q cū. n. vsqȝ ad iuuētūte qndā puerū nutrisset: ⁊ vxore sua. m. tūc nō desponsata sibi cohabitāte postmodū ipaȝ legitie desponsauit: ⁊ filios sustulit ex eadē qb pn̄am hēditatē petētib⁹ pdict⁹ iuuenis ꝯdicit gerēs se filium ⁊ heredem: q̄uis a vicinia q ipm filium eorum credebat spuri

l Sine ꝯdictiōe siqs ꝯbat, cū pmissa denūciatiōe vel ea pmissa ꝯtingat matrimonium ex iusta cā interdicti: ⁊ nō obstāte ꝯdictione ꝯtrahat: si postea ipedimētuȝ pbet filij medio tpe nati illegitimi erūt ⁊ iō publice dic h. ⁊ sine ꝯtradictiōe vt h totū hēs i illa ꝯstōne cū ibibitio.

m Concepti fuerāt. sic ꝯ ips ꝯcepti onte spectādū est: cū de cōmodo alicuius tractat. ff. ꝯ sta. ho. paul⁹ qui ens de cōmodo alicuius tractatur: p iam nato habetur ff. e. qui in vtere ē. ff. de senator. emācipatum versi. siqs conceptus sit. ⁊c. ⁊ insti. de ingenu. ꝯ. et contrario. ar. cōtra. xv. q. viij. cum multe. ⁊ de conse. di. iiij. firmissime. ar. contra. ff. de decuri. l. ij. ꝯ. i. filius. ⁊ ꝯ. se. pro prima pte facit. xxvi. q. iiij. igitur in fine. So. qd pmo dicitur verum est propter fauorē filiorum ⁊ libertatis quando qz tamen consideratur odiuȝ paternum: vt in. c. cū multe. contrarium illud igitur locū hȝ vt varietas fatorum adaptetur diuersitati horaruȝ.

h Legitimā. insti. de nup. ꝯ. vl. in auc. qbus mo. na. effi. le. ⁊ sui. ꝯ. sancitū. col. vi. ⁊. j. e. tanta. ⁊ xxx. q. v. nulluȝ.

i Hac occasione. qz exquo pnunciata fuerit legitima: cessabit occasio ista. vnde si pp hoc vellet eam molestare: pōt ⁊ dȝ ab ecclia excōicari: cū cā mr̄imonij ad eccliam spectet: ⁊ p ꝯñs legitimatio que ē accessoria. ar. ꝯ. j. e. cūqȝ. nō ē contra. ibi pricipaliter cōmittitur causa super qōne spoliationis: que ad papā nō ptinet inter eos q non sunt sue iurisditionis: sed ad iudicē secularem: vt pȝ ibi: ⁊ viij. di. quo iure. Hic xo pꝛincipaliter cōmittebatur cā filiationis. que ad ecclesiam ptinet: ⁊ ea determinata determinatur p ꝯñs cā inquisitionis. que fiebat huic mulieri: eo q illegitima dicebatur: ⁊ ita cessāte illa cā pȝ

n Snīaȝ. p iā nato hēt: cū añ sniaȝ sit ꝯcept⁹ vt dēz ē ar. ꝯ. C. d li. cā. l. vl. lȝ illi q nascūt p⁹ lit. ꝯte. ꝯditōe mr̄is

o Nutriātur. xxx. di. siqs reliqrit. i. di. ius (vtūtur) naturale. j. de infan. expo. c. vno. qualiter filij alendi sūt dicit. ẜ. de conuer. in fi. c. vlt. ⁊ ẜ. de eo q dur. in ma. cū haberet. sed quid si moueat qd alicui puero vel ifanti q nō sit filius illius: cuius dicitur iudex sūmaȝ cogno scere dȝ ⁊ alatur rebus interdum forsitan alienis. C. de car. edic. l. vl. ⁊ ff. ad carb. l. iiij. ꝯ. cause cognitio. Laurē.

e Transmisse.a vicinia.multũ valet in talib⁹ fama vicinie.ẽ.de presũp illud.⁊.ẽ.de pba.p tuas.iiij.q.iij.§.ite scpe.xxxv.q.vi.si duo.

a Spurius.i.nõ legitim⁹ vł nãlis: qr forte susceperat eũ de alia muliere vel ante mřimoniũ vel durante matrimonio ⁊ ita spurius.

bis fili⁹ ẽ quẽ nuptie dmõstrãt.ff.ð in ius vo.qr mř.⁊ dič lex q̃ dz pbař se filiũ:si negař fili⁹ a pře:vt.ff.ð libe.⁊ posthu.l.si posthumus.§.vlt.⁊.ff.ð his q sui vel ali.iur.si nepotes.§.filium.ar.als est lex.

e Et testib⁹.qb⁹ pbanř idicia:q: res ista nõ pbari ñ pt.nisi p idicia exteriora:vt dictũ ẽ.⁊ ẽ h ar.q̃ stař psũptõi.s.dcõ přis ⁊ mřis do nec pbeř ɔ̃riũ.i.q.i.sigs a simõiacis.⁊ q̃ psũptõ ɔ̃riã admittat pbatõem ẽ.ð psũp.qr v̄isimile nõ ẽ.⁊.ẽ.ð renũ.sup h:⁊.ff.q̃ me.cã ñ ẽ.Ar.ɔ̃.s.qr p sũptio psũptiõe rescidiř.xi.q.iij.absit.⁊.xxxiij.de qͥudã.⁊.ẽ.ð psũp.cũ in iuuentute.⁊.C.ð epis.⁊ cle.cũ q.⁊.ff.ð i ite.rest.diuus.fortiori psũptiõi statur semp.ð hac mã dř ẽ.de spõ.is qui.

us diceret:predicti vero.n.⁊ vxor eius prefatum iuuenez spurium suum aut legitimuz filium esse negabant[b]:sed dicebant:q̃ eum pietatis intuitu nutriuissent.Cum autẽ questio coram te mota[c] essz:⁊ predictus iuuenis pro eo q̃ iuri stare nolebat:vinculo sit excõicatõis astrictus.Consul.t respondemus.q̃ in tali casu standum est verbo viri ⁊ mulieris:nisi certis indicijs[d]:⁊ testibus[e] tibi constiterit esse filium iuuenem memoratũ. Idez exonieñ.vicontieñ.episcopis ⁊ abbati herfordeñ.

Causam que:⁊ isra.Si constiterit:q̃ agatha ð anelina muliere[f] tpe alãi[g] viri sui ipsa cum eo:tãq̃ cũ viro suo morãte vel.r.patre dicte agathe ipsa.a.adhuc habente virum publice tenẽte[h] nata fuit:eam nõ fuisse legitimam eiusdem.r.filiam iudicetis:qr nõ potuit esse vxõ que viri sui[i] torum maculanř alij[k] dum ille viueret copulari psumpsit. Idem exonieñ.epõ ⁊ abbati herfordeñ.

Lator pñtium.r.⁊ infra Cũ autẽ idẽ.r.b.coraz seculari iudice super hereditate aui eiusdẽ.r.patris dicti b.traxisset in causam:ille sibi presumpsit obijcere:q̃ pater eius nõ fuit ð legitĩo mřimonio nat⁹:⁊ iõ de hereditate aui sui nihil possit iure successorio[l] vẽdicare:tãdem cũ super qõne natiuitatis[m] corã vozniceñ.episcopo tractatuz fuisset:ad nostram extitit audientiam appellatum[n]:⁊ infra. Ideoq̃ mandamus quatenus causaz super questiõe natiuitatis patris eiusdẽ.r.infra duos[o] menses subla.appellatõis obstaculo termineti.Si vero infra duos mẽses pfatus.b.nõ poterit probare

b Negabãt.tal negatio psumptione inducit ɔ̃ illuz h preiudiciũ non generabat qr lz aliqs negeř filius nihilominus de inofficioso testamento agẽ pt.ff.ð iof.test.ã instituta.§.i.sicut econuerso.lz appelleř fili⁹:ñ tñ succedit cũ alijs:si probatur q̃ nõ sit filius.C.ð testa.neq̃ professio.⁊.C.ð heredi.istitu.si pře.⁊.C.de pbatio.nõ nudis.

c Mota.Sz qs puocauit h ad iudiciũ:planũ est:qr filij legitimi prouocauerũt:pz p lrãm ð.vbi dič:qb⁹ paternã hẽditatẽ petentib⁹:⁊ ex eo q̃ dicit:noluit stare iuri:fuit excõicatus:ipse.n.hẽditatẽ possidebat vel ptem.vñ isti petebant illã dicẽtes ipsũ nõ fuisse legitimũ.Sz quõ isti poterãt agẽ cũ parẽtes istoz viuerẽt vt vř ex eo q̃ dič standũ est v̄bo viri ⁊ mlierj:qr ð hẽditate viuẽtis agi vł pacisci ñ pt.C.ð pac.l.vl.nec dř hẽditas.nisi mortuo eo cuius fuit.ff.ð hẽdi.vel ac.vẽ.l.i.Dicũt qdã q̃ illi erãt facti mõachi:vel forsitã př cõcesserat eis hẽditatẽ totam retẽtj aliqb⁹ fructib⁹ p victu suo ⁊ vxoris.vel pt dici q̃ isti iã mortui erãt.⁊ q̃ dř stãdũ ẽ v̄bo viri ⁊ mřeris.s.q dicebãt illũ publice filiũ suũ ñ eẽ:dũ viuebãt:ar.ẽ.ð pba.p tuas.⁊ merito stař v̄bo illoz:qr ñ ẽ v̄isimile:q̃ pñna pietas ɔ̃ illũ mota fuissz:si illi⁹ fuit.ẽ.ð psũp.afferte C.ð adop.l.pe.§.si vo.⁊.C.ð iof.te.si mř.xxiij.q.iij.ea vł dicta circa pn.⁊ nřĩ⁹ affect⁹ vicit pñnũ.C.ð cur.fu.l.vlt.§ i.⁊ affectio cã in suspitõis remouet.ff.ð ri.nup.nõ solũ §.ð vno.⁊ iõ eis et credit:qr iste nũq̃z fuit i possessiõe filiatõis:qr vicinie fama h hẽbat:cui i talib⁹ credit cũ v̄bo viri ⁊ mlierj:ar.ẽ.ð psũp.illud.⁊.xxxv.q.vi.si duo.

d Indicijs.p idicia fit.n.pbatio.C.ð rei vẽ.idicia.⁊ l.cũ sup.⁊.C.ð fi.istru.l.i.⁊.ẽ.ð pba.p tuas.⁊.C.famil.her.l.in ipsi⁹.⁊.C.de pac.pactũ qð.ergo negař fili⁹ cuz ñ sit i possessione filiatõis cũ oz ⁊ hař.ff.ð pb.l.ij.⁊.vl.⁊ videreř suffice h⁹ idicia:si pbz:q̃ illi tenebãt eũ p filio ⁊ ille eos p parẽtib⁹:⁊ marie si fama vicinie ɔ̃sentiret:vt dič decre.p tuas.⁊ qr nat⁹ ẽ ð illoz matrĩonio:qr

f Causã q.i mřĩẽ.⁊ de.r.put seqtur i alia cla.Sz q̃re q̃riř mõ ð natiuitate agathe:vtrũ nata sit ð legitĩo mřimõio vel ñ:qr ð hẽditate přis ipsius agathe:q succeßit sibi i hẽditatẽ agebař inter.r.filiũ agathe ⁊.f.auũculũ magnũ ipsi⁹.r.q f.fuit frater přis agathe ⁊ iste.f.spoliauit istũ.r.hẽditate aui sui:vt.j.e.cãz q.⁊ iste duc:cãm q.⁊ illa ẽ.ð do.⁊ ɔ̃tu.cãz q.⁊.ẽ.ð offi.dele.cãm q.loquãtur ð eodẽ facto:⁊ olim h ⁊ ille duę.Lex ẽt vna decre i hoc titulo.

g Tpe alani.vñ p⁹ mortẽ alani s.r.ɔ̃traxit cũ anelina:legitimari nõ posset p cõsequens matrimonium.j.e.tanta.

h Tenente.ta nq̃z vxorem.

i Viri sui.s.alani.

k Alij.s.r.patri agathe scienti:q̃ illa habebat alium viruz suum.s.alanũ.vñ nõ posset eẽ vxor illius:et p⁹ mortẽ alani viri q: pl⁹ ẽ cã ducẽ ð scõ q̃z hoẽ dař.ẽ.ð eo q dux.i ma.cũ haberet.secus si ignorassz illã hẽre alium viz ex quo bõa fide ⁊ publice ɔ̃traxit cũ illa:filij sic suscepti iudicareř legitimi.j.e.ex tenore ⁊ cũ ea post mortẽ mariti remanẽ posset.ẽ.de eo q dux.in matri.c.i.⁊.e.veniens.

l Lator.iure successorio.qð vez ẽ:si essz nãlis:ex quo alia ples ei legitĩa superat:als.n.fili⁹ nãlis succedit patri ab itestato i dua h⁹ vncijs.C.ð natu.libe.auč.liceat přĩ.⁊ i auč.q.mo.na.effi.leg.§.siquis aũt.col.vij.de quo logř.C.e.ti.l.nec igitur.als illegitimi in nihilum succedunt.

m Natiuitatis.q ad iudicium eccle tñ pertineẽt.j.e.cãz q.⁊.r.e.c.i.⁊ tanq̃ preiudicialis p mo nõ dz terminari anteq̃z intenteř questio hereditatis.ẽ.de or.cog.tuam.b.

n Appellatum.ex parte ipsius.i.psequẽtis appellatõez altera parte eam non prosequente.b.

o Infra duos.Nõ:q̃ termin⁹ cert⁹ statui pt,a superiore volẽti agẽ:p⁹ quẽ non audiř iusta cã cessãte.ẽ.ð clã.ð pon.

cū debitō. z. l. q̄ mā. accu. pos. cū in tua. z. C. ō inge. ma. l. dif famari. nec aliud tēpus prorogari pōt pter ꝯsensū partiū. š. de offi. dele. de causis.

a Legitime pbare. Sz vr̄ q̄ iste poti⁹ ōbeat pbare patrē su uz legitimū: q: p̄sumit adulteriū: nisi pbet matrimoniū: vt. r xx. q. v. aliter. Sz ibi agit š clā cō. unctōo. vñ p̄sumit poti⁹ adulteriū. h p̄t ip sius. r. erat in possessiōe filiatōis: q: hēbat p fi lio: z possidebat bōa pa terna z nat⁹ fuerat ō ea q̄ credebat vxo: eo mo: tuo. h. iste cepit totā her ditatē possidere.

b Nō admittat. Sed vr̄ q̄ iudex secularis pos set cognoscē de qōne na tiuitatis. C. de iudi. q̄ues z. C. de ordi. iud. adue. Quare ergo nō processit iudex iste. Dic q̄ cū cau sa ista sit mere sp̄ual pn cipalr̄ spectat ad eccłam š. ō ordi. cogni. tuā. vn de secularis iudex nō in cidēter nec alio mō pt ō ea cognoscē. J. e. cām. nec de annexo sp̄uali. š. ō iu di. quanto.

c Tanta legitimi. Ec ce quāta ē vis ma trimonij: vt illegitimos faciat legitios. ist. ō nup. C. vi. i auc. qūo natu eff. fui. §. figs igit dotalia. coll. vi. z. C. ō na. li. cum gs insti. de here. q̄ ab īn tes. deie. §. nemō. z. š. e. c. i. Sed nūqd dices ta les legitios quo ad ordi nes z honores: vr̄ q̄ nō: q: nō sunt nati de legitio m̄rimonio. š. ō elect o. cū icunctis: z ar. xxx. q. v. q̄lr. Sz credo q̄ legitimi sūt quo ad oīa: q: m̄ri moniū oīa pcedētia purgat: z sic priā siue cā pcedēs turpitu dis sublata ē. fi. C. qō me. cā. l. i. §. ff. ō p. obtur. cau. si ob turpez.

d Aliā. ꝯscia adulterij. š. e. cāz q. sec⁹ si igno: ant. ar. š. e. cū inter. ar. J. e. ex teno: e. š. ō eo q̄ dur. i ma. c. i. Bnū vl. C. q̄ talis ō sit legitim⁹: q: h̄ b̄ distiguit: Sz primū verius ē. h.

e Licet post mortē. ar. q̄ lz res deueniat ad eū casū a quo i cipere potuit nō tñ valet: ar. š. š. de couer. cōiug. placet. vbi ō hoc: Itē ar. qō ab initio nō tēuit tractu tpis nō valere. xxvi. h iij. §. pōt. ff. qō si priuatus. ar. š. hic in prin.

f Repellēdus. Nōta q̄ qdā filij legitimi dicūt tm̄ vt adopti ui siue arrogati. ō qb⁹ hēs. š. ō cog. le. c. vno. Alij dicunt legi timi z nāles: vt nati ex legitimo m̄rimonio vero vel putatiuo siue ab initio vel postfacto isti succedūt parētib⁹ suis. š. e. cū inter. z. J. e. ex tenore. z. š. e. c. i. z. C. de le. here. p totum. alij di cūtur nāles z nō legitimi: vt nati ex concubinis in domo: isti succedunt in duabus vnciis ab intestato. C. de na. lib. auc. lz p̄i. alij dicuntur spurij: vt nati ex adulterio vl q̄ vulgo cōce pti. ff. de sta. ho. vulgo. z isti in nullo succedūt: nec isti: tui pāt z p̄ie: vt i pdcā auc. lz p̄i. z xxxv. q. iij. dicat aliqs. nec ali ō hēt ō bonis patris. C. de incest. nup. auc. ex cōpletu. ar. š. z de eo q̄ dur. in ma. cū haberet ibi soluitur.

g Causā. Hō ordinē huius facti. Radulphus ō quo hēs. š. e. cām. q. z. f. iste de quo hēs hic fuerūt fres r. iste suscepit agathā de anelina muliere vxore alā: aga tha ista de legitio matrionio suscepit r. de quo hēs h. z sic. r. fuit auus isti us. r. radulphus iste. f. auus fuit vl tra mare. z dimi sit istum. r. z aga tham matrem ipsi us z filiam ipsi⁹ ra dulphi i possessio ne oīū bono: uz ipsius: audito q̄ radulphus mortu us esset vltra ma re. iste. f. stati spoli auit ipm. r. posses sione oiuz bono: ū radulphi aui sui: z quoū possessione remansit: quando iuit vltra mare q: dicebat agatham neptē suā m̄rē q ei⁹. r. nō fuisse na tā ō legitio m̄rimo nio: vt. š. e. cā z sic nec ipa nec. r. ei⁹ fi l. ⁹ ōbebat succedē r. fri eius. d. f. s: ipe f. vñ iste. r. sic spol at⁹ a. f. auūculo suo ipetrauit lr̄as sup restitutōe sua istis epis londoñ. z vui gorni. z eroñ. sub hac forma: vt āte ingressū pncipalis cause deberēt cognoscere sup eo q̄ m̄r ipi⁹. r. dicebat ō nō legitio m̄rimonio nata: ita m̄ vt añ pncipal cāe igressū ōberēt ei restitue hēditatē aui sui: Sz q: rex turbat⁹ z mot⁹ fuit q̄ papa iudiciū posses soriū cōmiserat illis: reuocauit iudiciū illud de restitu tione qō ptinet ad regē: z mādat vt procedāt sup qōne natiuitatis ipsius agathe: vt p̄z in lr̄a: postea q: isti epi forsitan nō pcedebāt: iste ipetrauit eādē cāz cō mitti epis eroñ. vuigorē. z eidē lōdoneñ. z q: f. hē bat e m londoñ. suspectū fecit illū remoueri: z loco il lius su stitui abbatē herfordieñ. vt. š. de offi. ōle. cāz q. z š. e. cām. z sic hēs hic totā ꝯtinētiā istaz decre. z hec ō cre. deberet precedere in titu. isto aliam.

h Ad regē. z sic p̄z q̄ iurisdictio sp̄ualis z tpalis disti cta ē z diuisa: ō ꝯse. di. iij. celebritatē i fi. z i auc. ō illr̄ cau. circa pn. p vnā colūnā. z sic papa ñ hz vtrāq̄ iuris dictōez: ar. š. e. lator. z xxiij. q. v. regū. z v̄ ij. di. ij. inf. z xx xiij. q. ij. inf hec. in fi. z xxiij. q. iij. q̄suit. ar. q̄ papa itro mittit se de hereditate: ar. š. š. e. c. i. z xx. q. iij. presens. in fi. xv. q. vi. alius. z xxiij. q. i. loquitur. Hug. dicit q̄ imperato: a solo deo hz ptātem i tpalib⁹: papa i sp̄

legitime.[a] qō obiecit: extūc se culari domio sub cuius iudi cio de hereditate cā ꝯtrif inti metis: vt p qōne natiuitatis nō dimittat.[b] quin cām sup he reditate audiat z decidat.

Idem exoñ. epo.

Tanta est vis matrimo nij: vt q antea sunt gēi ti: post ꝯctum m̄rimoniū legi timi[c] habeant. Si autem vir viuente vxo: sua aliā[d] cogno uerit: z ex ea plem susceperit lz[e] post mortē vxoris eādē du xerit: nihilominus spurius erit filius z ab hereditate repel lendus[f]: presertiz si in mortē vxoris prioris alteruter eoū aliquid fuerit machinatus.

Idem londoneñ. z vuigorn eñ. episcopis.

Causam[g] que inter. r. z. f super eo q̄ mater. dci. r dicit nō fuisse de legitio ma trimō. o nata: agitari digno scitur: vobis cōmiserim⁹ ter minādā. Uez q: litteris nr̄is inseri fecimus: vt sepefato. r. possessionem omnium quoā possesso: extitit: quādo au⁹ su u proficiscendi hierosolymā iter arripuit: añ pricipal cāe ingressū feceritis restitui: si eadez possessione fuisset per violentiaz spoliatus. Nos at tendētes q̄ ad regē[h] pertinet non ad ecclesiam de talibus possessionibus iudicare: ne vi deamur iuri regis anglorū detrahere: qui ipsarum indu cium ad se asserit pertinere. f v. mandamus: quatenus re gi possessionū iudicium reli quentes: de causa principali videlicet: vtrum mater[i] pre dicti. r. de legitimo sit matri monio nata: plenius cogno scatis: z causam huiusmodi terminetis: lz incongruum[k] videatur: vt matrimonium genitricis[l] prefati. r. impeta tur: quod ea viuente non fu it vt dicitur impetitum.

Idē epo z archidi. vicētio.

Perlatum est ad audien tiam nr̄az q̄ cū. b. ad p tes ꝯstātinopo. trāsisset z ibi morā p decēnium z amplius

faciēs ad .j. vxorē suaz non re
diens ipsa apud bo.me.vin
centinū epm aduersus euz q
relā deposuit: et q eū non pos
set diuti⁹ expectare nihilomi
n⁹ allegauit. eps vo sicut vir
puidus et discret⁹ parētibus
viri mādauit: vt p eo mitterēt
et ipz ad ppria reuocarēt: cūqz
elapso longi tpis spacio vir n̄
remearet ad ppa: eps in ↄspe
ctu eccl'e auditis rōnib⁹ mlie
ris īter eos sniaz diuortij pro
mulgauit: et mulieri vt aliuz
duceret facultatem indulsit.
Jōqz mādamus qten⁹ si ↄsti
terit: q eps int eos sniam di
uortij tulerit et filios qs suscu
lit ō alio ad cui⁹ copulā ancte
pdicti epi migrauit legitios
iudicetz: eos hac occasiōe ab
hēditate n̄ patiētes excludi.
Idem belnaceū. epo.
Quod nobis: et infra. Si
qui autē de clādestino
matrimonio postmodū ab ec
clesia ↄprobato gnāti fuerit
eos legitimos iudices filios et
heredes. Celestinus terti⁹
eboraceñ. archiepiscopo.
Referēte nobis: et .j. s. t.
t. r. q publice honesta
tis iusticia phibente mrimo
nium inter eos contrahi non
potuit: et contractum debuit
separari: ac per hoc cum filij
nec p ecclesie pmissionez nec
p paternaz ignorantiaz excu
sent: ad successionem bonoꝝ
paternoꝝ non videntur aliq
tenus admittendi. Idem.
Peruenit sane ad nos ex
insinuatiōe .l. vidue: q
cū inter .g. patrez suū et a. ma
trē illius mrimoniuz fuissz le
gitime celebratū et q diu vixe
runt qete pmanserūt p⁹ illoꝝ
decessum qdaz asserētes eaz
de n̄ legitimo mrimonio fuis
se susceptā: a paterna heredi
tate tāq illegitimā amouere
conant. Mandamus itaqz q
tenus si est ita: dictā viduaz
legitimam nuncietis.

situalibus: et sic diuisa ē iurisdictio. Otto .n. fuit impator
q coronā recipet a papa et gladiū ab altari. xcvj. dist. le
gimus. q: añ fuit īperiū q apostolat⁹. Sz al. v. et .t. dice
rūt q ipator illz impiū a solo deo dicat pcell. scꝫ execuciō
nē gladij tpalis recepit ab eccl'a: eccl'a .n. est vnū corpus
ergo vnū solum ca
put dz hre. Idem
de⁹ vtroqz gladio
vsus ē: vt nō. s. de
iudi. nouit. hic ad
de qd ibi dī. Item
moyses vtrūqz gla
diū habuit: [illegible]
[illegible].
pterea papa ipsuz
ↄfirmat et ↄsecrat et
coronat et eū depo
nit. s. de elec. vene
rabilē. et. xv. q. vj. a
lius. hoc vltimum
verius credo.
i Gtabat. s. agatha
k Incōgruuz. q:
morte extiguūt cri
mia. C. si re⁹ vl ac.
mor. fue. l. i. ꝗ. et. xq.
xxiii. di. qudam. et
xxxiij. q. q. admone
re. Et iō p⁹ mortez
null⁹ accusari pōt
nisi in trib⁹ casib⁹
vt de heresi. xix. q.
ij. sane pferē. et forte
i crie lese maiesta
tis pp bōa et filios:
xx. vj. q. i. §. vez. v.
sigs cū militibus et
hac rōe bonoꝝ qri
tur ō delictis aliqꝫ [illegible]
post mortē. s. vtrū agatha fuit nata de legitimo mrimo
nio. dicebatur enim nata de anelina et radulpho. et mo
do qritur vtruz inter eos fuerit legitimū mrimonium.
sic. s. e. lator. et de statu alicui⁹ qñqz querit pp bona. C.
de lib. cau. principaliter. et. C. de sta. defunc. l. qsquis.
l Genitricis. i. matrimonium de quo nata est agatha
genetrix prefati. r. vt dixi: et non de matrimonio ō quo
natus fuit. r. q: non agatur de illo.
m Perlatum. parentibus. et amicis silr mittere dhu
it. ff. ex q. cau. ma. in inte. resti. l. ergo. et edictum
publice pponi dz. s. de do. et ↄtu. cām q. et. c. vlt. sz in isto
casu nō est taliter pcedendū: nisi se per contumaciā ab
sentasset. s. vt lite non ↄte. qm̄. §. porro. et. §. sequenti.
n Promulgauit. pbato ipedimēto ppetuo. Sed nū
qd eps iste legitime pcessit lite nō ↄte. ar. q sic. j. ti. pri.
c. i. et illud factū vi ex necessitate: ne ius mulieris piret
Sz ↄ. s. vt lite nō ↄte. qm̄. §. porro. et. §. se. cui hodie stā
dū vi. Sz vtrū eps bn̄ vl male pcesserit nō querebat: sz
tm̄ vtz filij nati ō alio viro cū quo auctē epi ↄxit legiti
mi essent. et rūdet q sic et n̄ ad aliud. ar. ff. si qd i frau. pa.
l. i. §. si qd i fraudē. et q: de illo qsitum nō fuit rn̄sū̄ nō
extitit. s. s. ō elec. nouit. ad fi. et iō filij isti legitimi erūt
q: auctē ecclesie et publice ↄxit. s. e. c. ij.
o Quod nob. de clādestino. quot modis mrimoniū

dicat clandestinū. dī. s. de clande. despon. cum inhibitio.
p Fuerint. post approbatū mrimoniu ab eccl'a suata solēni
tate q tradit. s. de clā. de spō. cū ihibitio. q: legitimi erūt et si
postea mrimoniū separet nisi de cā. sec⁹ si añ approbationē
gnāti fuerūt ō clādestino mrimōio ab ecclesia nō approbato
vel nō suata forma pdi
cta ↄxerūt: q: filij nō ex
cusant: si ↄ mrimonium
aliqd postea pbet: vt i p
dicta ↄstitutiōe cū ihibi
tio. tales g filij. s. ō clāde
stino mrimonio añ pba
tionē eccl'e nati post ap
probationē legitimi erūt
xxxij. q. i. ij. dicat al gs. et
s. e. tāta. arg. si postea ↄ
mrimoniū aliqd si pbet
de qbus ō itelligit. s. de
clāde. de spō. c. ij. cui⁹ ps
hec est. et. s. e. tanta.
q Referēte. Casū pōe
p illā. s. de despō.
impub. c. duo pueri. sic:
Quidā ↄxit spōsalia de
futuro cū qdā: tādē illa
mutata volūtate ↄxit p
vba de pñti cū alio: et sic
soluta fuerūt spōsalia po
ratille vo q spōsalia cuz
ea ↄxerat. mrimoniū cū
qdā ↄsanguinea illius ex
certa scia vtriusqz ↄxit: ex
tali mrimonio nati sunt
filij: qrebat an essent le
gitimi: et rūdet q nō: q:
publice honestat' iusticia
ipediēte n̄ potuit ee ma
trimoniū int eos: nec igno
rantia excusat eos: quia
parentes sciēt ↄxerunt: nec dispēsatio ecclesie fuit secuta.
r Separi. sic pz q ipedimentū illud ppetuū ē: et q ipedit et
dirimit mrimoniuz iā ↄctū. sic. s. ō spo. ad audiē. et. c. iuuenis
s Permissionē. i. eccl'a n̄ approbāte tale mrimoniū vl pmis
sionē. i. dispēsationē q: postea ecclesia cū eis nō dispēsauit. p
dispensationē ecclesie approbat mrimoniū cā filioꝝ. s. ō ↄsā.
et affi. q: circa. l. e p venerabilem. et xxxv. q. v. ij. c. l.
t Ignorantiam. paterna .n. ignorantia vtriusqz vel alteri⁹
tm̄ excusat filios siue legitimat eos. l. e. ex tenore. et. s. e. c. ij. itē
subsequēs mrimoniū. s. e. tāta. et. c. i. itē legitimatio principis
l. e p venerabilē. hodie vo paterna ignorantia n̄ excusat filios
omissa illa solēnitate. s. de clāde. despon. cum inhibitio.
u Peruenit. si est ita. ar. ↄ. s. e. cām q. ibi mandat inqri de
mrimonio post mortē ↄiugū: hic autem vi denegari. Ala
dicit: q hic lapsum erat qnquenniū a morte ↄiugū: ibi n̄: ar.
ff. de sta. defunc. l. i. et ij. et. C. e. tit. si is q. et p totū. vl hic mater
dicebat nata de nō legitio mrimonio ipediente statu: vn̄ post
mortē qri dz. sed hic ē diuinare. vn̄ dicim⁹ et q ↄstat mrimoniū
i facie eccl'e ↄctū: ex bōa fide filij legitimi sunt vt hic: iō dicit si
ē ita: q legitime ↄctū sit: et hec mulier pbare dz: et sic intelligi
tur qd dic. sz ibi n̄ ↄstabat ō mrimonio: q: dicebat q agatha
nata fuit eo tpe quo anelina mat eius hēbat aliū virū: et hec ad
uersari⁹ pbare debebat: vt. s. e. cāz q. et sz n̄ negat: qn alia ps
posit pbare ↄtrā si voluerit. vn̄ si nihil pbat: eo ipso q gentes

Innocentius tertius.

PEr tuas lrãs itimasti: ꝙ r. ex muliere quam ẜm opinionem maioris partis vicinie in ꝯcubinaȝ hẽbat: ꝓle suscepta ꝙdam post ⁊ aliam ea defuncta duxit in vxorem ⁊ ea de qua ꝓlem susceperat: vix sibi alium copulauit. processu vero tp̃is idem. r. in presentia multorum firmauit ꝓprio iuramẽto: ꝙ eaȝ quã hr̃e visus fuerat ꝯcubinam: prius affidauerat[a] in vxorem ꝙ̃ ex ea[b] filiuȝ[c] genuisset: ⁊ postea cũ ageret in extremis: eũ quẽ ex ea susceꝑat: in testamento heredẽ instituens legitimuȝ filiũ appellauit. cum aũt tue inquisitioni fuisset ꝯmissum[d] an filius sic suscept⁹ legitim⁹ esset heres ipsi⁹. r. ⁊ ad ei⁹ patrimonium admittendus. tu ꝑter id qd̃ ex[e] quadã decretali bo. me. alexan. pape prede. n. standuȝ esse super hoc verbo viri ⁊ mulieris credebas receptis testib⁹ a filio eiusdẽ r. ꝓductis qbus legitime cõprobauit[f] ꝑdictum. r. matrem suã in capella sancti sergij affidasse[g]: eũ ipsius. r. heredeȝ esse legitimũ iudicasti. Nos aũt attendentes ꝙ plus ẽ qd̃ in veritate agitur[h] ꝙ̃ qd̃ simulate ꝯcipitur: lȝ dictus. r. cũm ea dimissa: quaȝ vt ꝯcubinaȝ habuerat: ad alia vota transiuerit: ⁊ videatur ipso facto[i] matrimonium: qd̃ inter eos celebratum fuerat denegasse qꝛ tñ desponsatio ꝑ testes legitimos ꝯprobata eos matrimonialiter fuisse coniũctos ostẽdit: siue desponsatio ipsa fuerit de presenti: vt ꝯsensum legitimum ꝑ verba de p̃nti expressum copula[k] mr̃imonij inter eos fuerit celebrata: siue per verba de futuro carnali copula subsecuta: nõ tam decretali dicti ꝑde. n. q̃ in casu[k] dissimili loqtur: ꝙ̃ inductis ꝓbationibus innitentes te processisse legitime respõdemus s̃niam tuam auctoritate apo. confirmantes.

Idem nobili viro gu. montis pessulani.

PEr venerabileȝ. f. n. arelaten. archiepm̃[l] tua nobis humilitas supplicauit: vt filios tuos legitimationis dignaremur titulo decorare q̃tenus eis q̃ minus tibi succederent: nataliũ obiectio ñ noceret. Qd̃ autem super hoc apo. se. plenã hẽat[m] potestatẽ ex illo vr̃: ꝙ diuersis causis īspectis cum qbusdam minus

isti⁹ in facie ecclesie ꝯtraxerunt: ⁊ approbãte ecclesia simul fuerũt vsq; ad mortẽ: presumit legitimũ mr̃imoniuȝ int eos: q̃re filij legitimi sunt hñdi: quousq; ꝯtrariũ oñdatur. aliud ꝯtriuȝ fortiꝰ signat. s. e. lator. ⁊ s. de or. cog. tuã. ibi ille q oppõit aduersus legitie natũ: dȝ hoc ꝓbare hic ꝯ: qd̃ vr̃ iniquũ. Põt dici ꝙ h nõ ꝯstabat de mr̃imõio parentũ isti⁹ vidue: nec erat cõis opinio ꝙ illi fuissent legitime ꝯiuncti: ⁊ iõ mulier dȝ ꝓbare narrationẽ suam. vñ dic̃ papa: si est ita. ar. ad predicta. s. c. primo.

a PEr tuas. affidauerat. i. fidẽ dederat ꝙ eã duceret in vxoreȝ.

b Ex ea. quam affidauerat.

c Filiuȝ appellauit. eo ipso ꝙ qs filiũ naturalẽ ĩ extrema volũtate noiat filiũ: ⁊ heredẽ istituit: intelligit eũ ligitimasse. C. de natu. libe. auc̃. iteȝ si qs. Et hoc intellige: si alios legitimos nõ hȝ: in auc̃. q. mo. na. effi. legi. § si ṽo nõ hñs. coll. ix. Itẽ si pater offerat filiuȝ naturalem iꝑatori: ⁊ fiat curialis: legitimus erit: in auc̃. qui. mo. na. effi. sui. §. siqs igit. colla. vij. Iteȝ si nullo alio filio existente ipse filius naturalis patre defuncto offerat seipsum curie legitim⁹ efficit in auc̃. e. t. §. i. ⁊. §. siqs igit. Item si pater filiũ naturalẽ in publico instr̃o vel cum s̃bscriptione testium eum noĩauit filiũ: nec adiecit naturalẽ: legitim⁹ est in auc̃. vt li. ma. ⁊ auie. §. ad hoc: colla. viij. Item est hic ar. ꝙ sola noĩatione aliqs acqrit ius. xxxj q. iiij. dicat aliqs. ⁊ ar. s de ꝑsump. illud. ⁊. s. de ꝓba. ꝑ tuas. insti. de adop. §. vl. ⁊. ff. de ꝓba. l. vlt. ar. ꝯ. ij. q. i. multi. in fi. xxvij. q. ij. inuẽta. xxij. q. iiij. forte. C. de ꝓba. neq; ⁊. l. non epistolis. ⁊. C. de liber. cã. l. iubemus. de hoc dictum fuit. s. e. transmisse.

d Commissuȝ. i. a iudice seculari cã filiationis fuit huic remissa: arg. s. e. lator. vel forte a papa fuit ei cã commissa.

e Ex quadã decre. s. e. transmisse.

f Cõprobauit. sic vr̃ ꝙ aliqs possit ꝓbare se filiũ alicuius. s de fi. presby. michael. de hoc dicitur. s. e. transmisse.

g Affidasse. supple anq̃ȝ ipsum suscepisset ex ea: vñ postea ꝑ carnaleȝ copulã subsequentẽ fuit mr̃imoniuȝ ꝑsumptũ inductũ ꝯ quã ꝑsumptionem non admittit ꝓbatio in ꝯtrium. s. de spon. is qui. alr̃s si simplr̃ ꝓbasset: ꝙ eam affidasset: non determinando tempus īsufficiens fuisset talis ꝓbatio. s. de ꝓba. §. presentia. s. de condi. ap. per tuas.

h Agitur. C. plus va. quod agi. per totum. in rubro ⁊ in nigro.

i Ipso facto. sicut ipso facto negatur mr̃imonium: sic ⁊ ipso facto renũciat mr̃imonio sp̃ũali siue priuilegio clericali. s. de vi. ⁊ ho. cle. c. vl. sic operatio vel facto negamus christum. xxij q. vl. cauete. ⁊. xi. q iij. existimant. ⁊ sic presumitur ꝙ a primo odio recessit. xxxiij. q. i. requisisti. ⁊. q. q. c. i.

k In casu dissimili. naȝ ibi parentes testificabant ꝯ illũ q dicebat se eorũ filiũ: hic ṽo pro ipso filio. ⁊ ita multũ ꝓdest filio dcm̃ parentũ. ff. de ꝓba. ẽt. ⁊. ff. de lib. agno. l. i. §. iulianus. ⁊. s de ꝑsump. afferte. ⁊. C. de rei vxo. ac. l. vna. §. si liceat. ⁊ ff. de ꝓba. l. vlt. ff. ad carb. l. i. §. siqs ⁊ ⁊. l. qd̃ labeo. io.

l PEr venerabilẽ. archiepꝫ ⁊ nũc. oliȝ fuit sedes epalis: vt. viij. q. iij artaldus. ⁊ fuit sus fraganeus narbonen̄. vt ibi.

m Habeat potestatem. ex eo. n. ꝙ legitimat aliquem ĩ spũalibus per cõsequentiã ⁊ in tp̃alib⁹: ꝓut ipse papa argumẽtatur hic. ꝓpter hoc tamẽ ꝙ legitimat aliqueȝ in spiritualib⁹ non probatur: ꝙ habeat iurisditionem in temporalibus. legitimare enim pertinet ad voluntariam iurisditionem. ff. de off. ꝓconsul. l. ij. Item qꝛ ad papam nihil spectat de temporalibus. s. e. cãm que. ⁊. c. lator. ⁊. s. de iudi. nouit. nisi in casib⁹. s. de fo. compe. lȝ. ⁊. c. ex tenore. vt ibi dicitur. ⁊ sic videtur ꝙ papa quo ad temporalia legitimare non possit: vbi non habet temporalem iurisditionem. Ad hoc dixit io. ꝙ dominus papa non habet potestatem legitimãdi in temporalibus: sed eoipso ꝙ legitimat aliquẽ quo ad spiritualia: ⁊ per ꝯsequens legitimat eũ quo ad tẽporalia: que sunt minus digna. ⁊ sic legitimat ꝑ consequentiam sed non directe. sepe enim permittitur aliqd indirecte: quod non permittitur directe: argu. iiij. q. iij. inferui. ⁊ responso. ⁊. ff. de auc. tu. l. i. Io. adhesit allega

tioni: quã primo penit hic dñs papa. Sȝ cõtrariū credo. s. ꝙ dñs papa non possit legitimare aliquē quãtum ad hoc vt succedat in hereditate tanq̃ legitim⁹ heres: q̃ nõ sit: dico de sua iurisditione tpali: sic. n. esset mittere falcē in messem alienam: ⁊ vsurpare alienã iurisdictõnē: qd esse nõ dȝ. ꝫ ꝺ iudi. nouit. ⁊ vi. q. iij. scriptū est ⁊ ꝑuat aliquē iur succedendi: vnde credo: ꝙ nõ possit legitimare: nisi q̃ ad actus spūales: tñ quidam talē legitimatõem extēdūt ad honores seculares vt ꝑ hoc intelligatur eē legitimat⁹: vt possit esse iudex ⁊ hēe huiusmodi honores tpales quos alr̃ hēe non posset: ⁊ i hac snĩa fuerūt lau. vi. ⁊ t.

a Naturalibus. naturales large oēs appellant̃ ꝑter adeptiuos ⁊ spūales. xxx. q. iij. §. i. plerūq̃ n. illi tñ q ex liberis concubinis nascuntur: vt hic. ⁊ xxxij. q. iiij. liberi.

b Adulterinis. i. puta filijs p̄sbyterorū q cū fornicãtur: adulterãt: cū sint quasi mariti ecclia: vt. lvi. dis. cenomanensem.

c Presertim. i. marie ꝺm icã. ꝺm alios pserti: i. tm.

d Superiore: eȝ. papa. n. sup oēs ē. xcvi. di. duo sūt. ⁊ ix. q. iij. cūcta. ⁊. ꝫ. ꝺ maio. ⁊ ob. solite

e Requiratur. sup ꝑe quantū ad temporalia.

f In minori. xcv. di. illd. xvi. q. q. c. i ⁊. ꝫ. ꝺ deci. ex pte ⁊ ecõuerso cui iterdicit min⁹ ⁊ mai⁹ iterdictū eē vi. j. ꝺ sen. ex. cū illoȝ. ⁊. lxxiiij. di. gesta. ⁊. ff. de scr. ex. error. §. cui. ⁊. ff. de inter. ⁊ re. l. relegato: ū. §. solet.

g A patria ptãte. liiij. di. si seruus. ⁊ in auc. q̃ dig. libe rat a pa. po. palã col. ix.

h Ordiaret. liij. di. si seruus. ꝗ. abñte. ⁊. c. ex antiquis.

i Beati petri. dicebat io. mariẽ: ꝗ tu dic tñ: vt dixi. ꝫ

legitime genitis non naturalibus[a] tñ sed adulterinis[b] ēt dispēsauit: sic ad actus spirituales illos legitimans: vt possint in episcopos promoueri: ex quo verisimilis creditur: ⁊ probabilius reputatur vt eos ad actus legitimat̃ valeant seculares: presertim[c] si preter romanos pontifices inter homies superiorē[d] alium non cognoscant: qui legitimandi habeat potestatem qꝛ cuȝ maior in spiritualibus taȝ ꝓuidentia q̃ auctoritas ⁊ idoneitas requiratur[e]: quod in maiori conceditur: licitum esse vr̃ ⁊ in minori[f]. ꝑ simile qȝ id videt̃ posse probari: cū eo ipso ꝙ aliquis ad apicē episcopalis dignitatis attollitur eximit̃ a patria ptãte[g]. Preterea etiã si simplex episcop⁹ scienter seruū alteri⁹ i p̄sbyterū ordinaret[h]: lȝ ordinator satisfacere dño teneret̃: ordinatus tñ iugū euaderet seruitutis. videret̃ siq̃dē mõstruosum: vt q legitim⁹ ad spirituales fieret actiones circa seculares actus illegitim⁹ remaneret: vñ cū in spūalibus dispenset̃: cõsequenter intelligitur i tpalibus dispensatū Id autē in patrimõio bti petri libere põt ap. se. efficere: in q ⁊ sūmi pontificis auctoritatē exercet: ⁊ sūmi principis exequitur ptãtē. videbatur autē ex eo trahere maiorē audaciam postulandi: ꝙ cū rex francorum reginã dimiserit: ⁊ ex alia postmodum superducta puerū suscepit ⁊ puellam; ⁊ tu similiter exclusa legitima superduxeris aliam ex qua filios suscepisti: sicut cum filijs regis eiusdē sic cum tuis credebatur de benignitate ap. se. dispensandum. Veruȝ si veritas diligenter inspicitur: non res simili sed valde dissimilis iuenitur: nã rex ipse a regina p remen. archiepiscopū ap. se. legatū fuit per snĩam[k] separatus: tu ꝟo vxorē tuã a te temeritate ꝓpria sepasti[l]: ipe quoq̃ priuilēgio ad eū ꝓhibitio de nõ ꝯhēdo cū altera peruenisset: aliaȝ superduxit: ex qua prolē geminam noscitur suscepisse: lȝ tu in contemptum ecclesie aliã supinducere attentasti. Preterea rex ipse contra matrionium ipedimētū affinitatis obiecit ⁊ coram p̄fato archiepō testes induxit: cui⁹ snĩa quia cassata fuit solūmodo ꝑpter iudiciariū ordinē nõ ꝟuatū[m]: nos post restitutõem regine alios cognitores duximus deputandos. tu vero vxori tue nihil quod diuortium iduceret: obiecisti: cū ⁊ si fides tori sit vnū de trib⁹ bonis[n] coniugij: nõ tñ ipsius violatio cõiugale vinculū violasset[o]. De filijs ergo eiusdē regis: vtrum legitimi vel illegitimi fuerint: q̃diu pēdet qõ affinitatis obiecte: põt non in merito dubitari[p]. Nã si affinitas fuerit cõprobata[q] ꝑdi

qꝛ q ad for. secla. ñ pt legitiat̃: nisi ꝓnceps ei ꝑmitteret: ⁊ suo scilʒ ordiato sec⁹ ē. ꝗ ipe tenet̃ dño satisfacere: vt hic dicitur.

k Per snĩaȝ. cui stãdū erat: dõec i ꝯ: ū ꝓbaret̃. ꝫ. ꝺ re iud. i. sicut. ⁊. ꝫ. de renū. in pñtia. lȝ iniqua. ff. de mili. ⁊ iur. l. pe. §. i ⁊. ff. de re. g. iu. res iudicata. lau.

l Sepasti. qd facē ñ dhuit: ēt si cã eēt mãifesta. j. de diuor. porro. cū tal̃ sepatio sit pena: q̃ nõ dȝ inferri: nisi per iudiceȝ xxxiij. q. ij. §. in hoc.

m Nõ ꝟuatū. iudiciariū: vt. ij. q. vi. diff. ñ iiu. ⁊ ar. ꝫ. ꝺ pba. qm̃. ⁊. ꝫ. ꝺ elec. dudū. ⁊. ꝫ. vt lite nõ cõte. accedēs. Ar. ꝯ. ꝫ. vt li. nõ cõte. c. i. ⁊. c. quoniam. §. i. vbi dr̃: ꝙ ordo iudiciari⁹ ñ vsquequaq̃ ꝟuat̃ in causis mr̃imõialib⁹: ꝗ h cassata fuit ꝑp hoc snĩa. Illa ꝯtraria intelligit̃: qñ altera ps̃ ē abñs ꝑ cõtumaciaȝ: tūc. n. ordo iuris nõ seruat̃ ꝑ oĩa imo testes recipiunt̃ li. ñ cõte. ⁊ fert̃ snĩa ꝓp piculū fornicãtõis: vt i. c. qm̃ ꝗ vbi altera pars ñ ē absēs: ꝗ pñs vtraq̃ ps: dȝ ordo iuris ꝟuari: als ñ valet snĩa: vt h ⁊ dic cassata. i. cassa ⁊ irrita nūciata: vt c. accedēs. ꝫ. vt li. nõ cõ.

n De trib⁹ bõis. Nõ ꝙ tria sit bõa mr̃imonij: vt h. s. fides ples ⁊ sacr̃. xx q. q. q. omne itaq̃. xxxij. q. i. ñ. n. in sola. Fidꝫ qꝛ nllūȝ adultiū dr̃ fidꝫ tori cõiugal̃. vt. c. nõ eniȝ. Proles. i. ipe dua. Sacrm̃ qꝛ nulli dȝ eē diuortiū: vt. c. oē. vbi alteꝝ istoꝝ ñ ꝟuat̃: frãgit̃ lex mr̃imõij Iste ñ ꝟuauit ista tria. s. fidē: qꝛ cū alia adltiū cõmisit: ꝗ rex frãcie ñ fec̃ h ꝑp snĩaȝ: ⁊ q̃uis fides ñ ꝟuat̃: mr̃imoniuȝ tñ durat: vt hic dicitur.

o Violasset. i. dissoluisset: qꝛ i nullo casu soluit̃ mr̃imõiū fideliū p⁹ carnalē copulã nisi in casib⁹. j. ꝺ diuor. gaudem⁹.

p Dubitari. ⁊ sic ex futuro euētu pēdet: an sint iudicandi legitimi: ar. ꝫ. de s. i. ⁊ male. c. fraternitatis i h. Sȝ certe ꝯtrū vr̃ si secūdū mr̃imoniū ꝯctū fuit auēte ecclĩe ex vi snĩe late: ⁊ toleratū fuit lite pendente sup primo: filij legitimi erunt. ꝫ. c. perlatum. ⁊. c. cū inter. ⁊. c. referēte. ar. ⁊ ita sine aliqua dispēsatione legitimi erunt.

q Cõprobata. mariẽ: qꝛ ⁊ si nõ fuerit cõprobata ⁊ restituat̃

viro:nihilominus plèś legitima erit nata ex scḋa vxore: quã auctoritate eccłe recepit post sñiam latam vt dixi in proxima notula sed non est verum: qꝛ sñia nõ tẽuit pp ordinẽ ꝗ̃ fuatũ ⁊ iõ necessaria esset dispensatio: si nõ approbaret affinitas.

a ℭ Recognoscat. de facto de iure tñ subest romão imperio. vij.q.i.in apibus. õ hoc di.š.de elec.venerabilẽ

l ℭ Ex vi vocabuli.interpretat.n.noua lex antiquam.

m ℭ Reuersus.ipse petrus ⁊ ibi postmodũ martyrium sustinuit.ij.q.vij.beatus petrus ⁊ paulus.

n ℭ Et sanguinẽ. Hec est expositio eiᵘ.qđ pmisit auctoritate deuteronomij.

b ℭ Potuit.ff.de iurisᵒ.om.iudi.est receptum.

c ℭ Tanꝗ̃ princeps. Nõ ꝙ facit aliqđ ñ tanꝗ̃ rex: vt.š.õ elec.ꝙ sicut.§.pe.⁊.e.cũ int cãonicos: ⁊.xxiij.q.iiij.si ecclesia in fi. ⁊.ff.de adop.si ꝯsul.§.i.⁊.ff.qđ cuiusꝗ̃ vniuersitã coꝝ.§.i. ⁊ ita rex erit hic actor: ⁊ iudex ꝓpꝛij facti ⁊ lꝫ forte rex hoc facẽ possit meliᵘ tñ facit ñ abstinet a talibus. ff.õ of. ꝓcõsul.ne gcꝗ̃. ne videatur prestare auctoritatẽ suo proprio facto: vt.š de insti.c.vlt.⁊.š.õ iure pa.per tuas.io.

d ℭ Regi gratiã.qꝛ non potuit rex legitimare filium suũ: lꝫ posset aliẽuꝫ vel qꝛ lꝫ eũ posset legitimare vt subditũ.f.vt succederet alij: nõ tñ vt succederet sibi: ar.viij.q.i.i scripturis.⁊.xxiij.q.i.dicimus.imo vꝫ ꝙ ipso iure legitimi erãt cũ nati fuissent de mrimonio auctoritate eccłe ꝯcto: ꝫ nõ ẽ ita: vt.š.dictũ est in notula.maxime.

e ℭ Primõio illos tñ õ patrimonio suo legitimat: vt dictũ est.š.

f ℭ Certis causis.f.cum requirimur: ⁊ hoc pbat auctoritate deuteronõij f.cũ variatum est int iudices siue ambiguũ: tũc recurritur ad iudiciũ eccłe sie: vt.j.sequitur.lꝫ ex certis causis nõ iõ ẽ ordiarius ꝗ ad tpalia.š.õ of.or.pastoralis.i.rñso.ꝫ casualr vt dic lrã.š.õ fo.cõpe.lꝫ ⁊.c.ex tenore.⁊.c.ex pte ⁊ ita ẽ hĩ ar. de iurisditiõe distincta.š.e.cãm q.vbi de hoc.⁊.š.de iudic.nouit.⁊.š.de ap.si duobus.

ctam reginam nõ esse regis cõiugẽ apparebit: ⁊ per consequens alia videbitur sibi legitime copulata: ⁊ filios ei legitimos pepisse. Insup cũ rex supiorẽ i tẽporalibᵘ minime recognoscatᵇ: sine iurꝭ alterius lesione in eo se iurisditioni nostre subijcere potuitᶜ in quo videretur aliquibᵘ ꝙ per seipsum tanꝗ̃ pater cum filijs sed tanquaꝫ princepsᶜ cum subditis potuit dispẽsarᵉ tu autẽ nosceris alijs subiacere: ⁊ infra. Rationibus igit his inducti regi gratiamᵈ fecimus requisiti: cãm tã ex veteri ꝙ̃ ex nouo testamẽto trahentes: ꝙ nõ solũ in eccłe patrimonioᵉ super quo plenũ i temporalibus gerimus ptãtẽ verum ẽt in alijs regionibus certis causisᶠ inspectis tpalẽ iurisditiõnẽ causaliter exercemus: nõ ꝙ alieno iuri preiudicare velimᵘ: sed qꝛ sicut in deuteronomio continet: si difficile ⁊ ambiguum apud te iudicium esse ꝓspexeris: inter sanguinẽᵍ ⁊ sanguinẽ causam ⁊ cãm leprã ⁊ leprã ⁊ iudicium inter portas videris variariʰ: venies ad sacerdotesⁱ leuitici generis ⁊ ad iudicẽ qui fuerit illo tẽpore q iudicabunt tibi iudicij veritatem ⁊ facies quecunꝗ̃ dixerint: q ꝓsunt loco quẽ elegerit dñs: sequerisꝗ̃ eoꝝ sententiã. q autẽ supbierit nolens obedire sacerdotis impio: q eo tpe ministrat dño deo tuo: õ

creto iudicis moriet. Sãeᵏ cũ deuteronomiũ lex scḋa interpretet ex vi vocabuliˡ cõprobatur vt qđ ibi decernit i nouo testamẽto dꝫ obseruari locᵘ enĩ quẽ elegit dñs ap.se. esse cognoscitur. cũ eiꝫ petrᵘ vrbẽ fugiens exiuissꝫ: volens eũ dñs ad locũ quẽ elegerat reuocare: iterrogatᵘ ab eo: domine q̃ vadis respõdit venio romã iterũ crucifigi: ꝙ itelligẽs ꝓ se dictũ: ad locũ ipꝫ ꝓtinᵘ est reuersusᵐ. Sũt autẽ sacerdotes leuitici generis fratres nostri: qui nobis iure leuitico in executõe sacerdotalis officij coadiutores existunt. is vero super eos sacerdos siue iudex existit: cui dñs inquit in petro: qđcũꝗ̃ ligaueris sup trã erit ligatũ ⁊ in celis. Etᵘ vicariᵘ q ẽ sacerdos in eternum fm ord. mel. constitutus a deo iudex viuorũ ⁊ mortuoꝝ tria qppe distiguit iudicia. Primũ int sanguinem ⁊ sanguinẽⁿ p quod criminale intelligitur ⁊ ciuileᵒ. Vltimũ int leprã ⁊ leprã p qđ ecclasticũ ⁊ crialeᵖ notatur. Mediũ inter cãm ⁊ cãm qđ ad vtrũꝗ̃ refert tã ecclasticum ꝙ̃ ciuile. i qbᵘ cũ aliquid fuerit difficile vel ambiguũ ad iudiciũ est se.ap.recurrendũ: cuius sñiam q supbiens contẽpserit obseruare mori pcipitᵠ.i.per excõicatõnis sñiam velut mortuusʳ a cõione fideliuꝫ separi. Paulus ẽt vt plenitudinem ptãt

o ℭ Ciuile.hoc est seculare iudicium

p ℭ Criminale.ecclasticũ fꝫ cãones

q ℭ Precipit.xi.q iij.absit.

r ℭ Mortuᵘ.xi.q. iij.nihil.⁊.c.sic dꝫ ⁊.xxiij.q.iij.corripiantur.

s ℭ Canonica.lvi. di.c.i.⁊.š.de fil. p sop.c.i.⁊.xv.q.viij cũ multe.

t ℭ Detestat. nisi cũ eis fuẽit dispensatũ.lvi.dis.cenomanẽsẽ.

u ℭ Mãzeres. de his dcñ ẽ.š. de renun. nisi cũ pdcꝫ §.persone.

x ℭ Canone.š.de elec.cũ in cũctis.

y ℭ Etiaꝫ almẽta. C.de n.li.auc.lꝫ pñ.⁊.C.de ice. nupti.auc.ex cõpleru Ar.ꝯ.š. de eo qui dur.i ma.cũ hẽret So.ibi.

z ℭ Ex tenore.restitui postularet tanꝗ̃ tutrix.C. qñ mu.tu.offi.fũ. l.ij.⁊ auc.mri.oliꝫ si mr curaꝫ vel tutelã filioꝝ subire volebat: oportebat eam iurare: ꝙ nõ transiret ad scḋas nuptias: hodie vero remittitur illud iuramẽtum: qꝛ veniebãt ꝯ lꝫ renunciant beneficio vel leiani: in auc: vt si ne phi. mres tu. ge.§.qꝛ mulierem col.vij.⁊ pdcã auc. mri.⁊ si ꝯerit: statim expellit a tutela.C.e.ti.auc.sacrm.⁊.š.de ap.ex pte vbi de hoc.

g ℭ Inter sanguinẽ. Hec v̾ba exponuntur inferius.

h ℭ Videris variari.inter iudices siue sapientes.

i ℭ Uenies ad sacerdotes. Ar.ꝙ ex defectu iudicis secularis recurrit ad ecclasticũ.š.õ fo.cõ.lꝫ.⁊.xxiij.q.v.administratores.

k ℭ Sane.hĩ incipit papa exponẽ auctoritatẽ deuteronomij.

a ℭ Ignarã.ergo ignorãtia fac ꝙ filij ñ legitimi cẽsedi alis nõ essent legitimi.⁊.š.e.referente.vbi de hoc.

b ℭ Legitimũ.ex h pꝫ: ꝙ suffic bõa fides alteriᵘ parẽtꝫ vt filij dicãt legitimi: ⁊ ñ nascãt lite mota legitimi ñt: lꝫ postea sepẽt.f.ũ aũ sñiã sit ꝯceptᵘ.š.e.cũ ii.circa hᵒ i scḋo

vel ignorantia tenēdū ē: vt dī. ē. ē de cla. despō. cū3 inhibitio. Sz nūqd idē eē3: si aliqs crederet liberū eē3 fu°: vt fi. ℞ ei°pp opinionē eccl'e iudicet lib' r legitim° q ad ordie3 & ret. C. sol. ma. l. iq. ar. ℥. ff. so. ma. l. si cū dotem. §. vl.

et. qr qd māifestā ē pbat. xi. q. iij. eorum qui in fi. b Legitimi. sm q tradit. J. e. c. cum in tua. i Testes. ergo alia pte abñte: r ñ p ɔtumaciā testes recipiūt li. ñ ɔte. r snia fert: vt dic. nā ordo iuri i casu isto ñ ē vsqueqz suand°. ē. vt li. nō ɔte. c. i. Sz ℥. ē. vt li. nō ɔte. qm̄. §. ij. cū ille nō sit abñs p ɔtumacia3

c Gaudem°. ɔiūctōib°. s pagāoz siue iudeoz ad fi dē postea cō uersoz: vt. ē. de ɔsā. e af. ē isidelib°. r. j ē diuor. gaudem° cui°pars hec est.

d Opinionē. tal' eplo nō legitiat: ħ ɔstat eccasionē le gitimād tar. ē. e. c. pr. r. c. p venerabi lē. r. ff. ē rit. nup. g sponsalia. Sz nūqd ē mrimoniū int ta les. vt q sic. xxvi. di. deide. r. ē. ē cō sā. r af. ē isidelib° solutēe3 collige. J. ē diuor. gaudem° ēhec ē pars decisa vt añ illū. §. q autē ec. vt pcedat bmo de ɔiūctis cū icōis p°diuortiū sctm ad huc viuētib° rep u diat: i gb'ñ ē mri moniū: vt ibi dī. ñ li ti cor reputant ab eccl'a legiti vti litate publica sua dēte: vt al' facil° ɔuertant: ħ ñ intelli gat ē filijs illoz de gb° dī i pn illi°. c. gaudem°. tē planū ē qr int illos ē mri moniū: vt ibi p3: r sic decidit añ. §. qr ℞o qd pcti°credo. r filij talium legiti mi sunt.

e Elatū. a liqt ānos Sz de qt ānis itel ligis. p3 r dici: q ē duob° qr plural' lo cutio duor nūero ɔtēta ē. i. q. q. iu. r. vbi nūer°. ff. ē v. si. int illā. i fi. r. ff. de mau. tes. lib. §. vl. r ff. ē testi. vbi nūer°

exponeret: ad corinth. scribēs ait: Nescitis qm̄ āgelos iudi cabitis: q̄tomagis secl'aria. Cū igit cū filijs sepedicti re gis de qb° an fuerit legitimi ab initio dubitat: duximus dispēsādū: qr tū tā lex mosay ca q canonica sobolē suscep ta3 ex adulterio detestat: te stante dño q māzeres r spu rij vsqz i decimā generationē i ecclesiā nō itrabunt: canōes ℞o vetāte tales ad sacros or dies pmoueri: secularib° quo qz legib° nō solu3 repellētib° eos a successione pēna: sed ne gantib° ipsis ēt alimenta pe titioni tue non duximus ānu endum. Idem. b. r. r. cano nicis beneuentanis.

Ex tenore lrāz vestrarū nob intotuit: q cum. g. vidua bered. tatē quondā. r. marin sui sibi r pupillo filio ℞o restitui postularet: pars aduersa petit. onem eius nite bat excludere: p eo q. r. ma ritum ipsius vidue de adulte rio genitu3 asserebat: r infra Intell'gētes: q pater pdicti r. mrē3 ipsi° i facie eccl'e igna ra3: q ipse aliā sibi mrimoni alit copulasset: duxerit in vxo rem: r dū ipsa ɔiunx ipsius le gitima putaret. dictum. r. su scepit ex eadē in fauorē plis potius declinam° memoratū r. legitimum° reputantes.

Idem episcopo tib.

Gaudemus: r ista. Cete rū pl'e de isidelū cōiun ctioni bus natā q scdo ftio in

vlteriore gradu f3 opinionē illorum mrimoniali ɔtrerunt affectu: post fidē receptā vti litate publica suadente legi timam volumus reputari.

[illegible]

Ex. iij. parisien. epo.

Elatū ē: q cū pat cuiusdā puelle ea3 cuidam ciui parisi en. nuptui tradidis set marit° post aliquot ānos quibus cum vxore permāsit pp homicidiū qd ɔmisit: ē ci uitate timore mortis exiuit. nunc autem dicitur posse pro bari: q pr puelle eum ē sacro fonte leuauit. sed lris tuis qsi tus: nondum potuit inueniri l3 qnquennium sit transactū: r infra. Ceterum ɔsul. r. r. r. q si manifestu3 est qd asseritur aut legitimi accusatores r te stes appareāt: post q iuuenis fuerit cu3 oi diligentia requi situs: etiam si nequerit ioeni ri testes recipe potis: r sine canonico iudiciū termiare.

Clemens tertius.

Nobis est qsitu3: vtrū aliq super accusatione matrimonij nihil voce ppria depromētes debeant p solam chartule ɔscriptione3 admit ti. Ad hoc rūdemus: q in tali bus nisi q̄tu3 ad presumptio ne3 nullius momenti est ɔscri ptio quo ad sententiā pferen dam: nisi alia legitima admi nicula suffragentur.

Cle. papa florentino epo.

vt ibi poss3 dici: q cum iste pp culpā suā absens fuerit nec poss3 inueniri illa clpa loco ɔtumacie hēt: vt ℥ eū. pcedat: nec dbeat mliēri obesse: q in culpa ñ fuit. iniquum ē eni aliū alteri°odio pre grauari. C. ē iof. tes. sigs i rio ad fi. nec pp ħ ius inhere3 ds pire: marie cū hēat legitios testes r ac cusatores r tāto tpe fue rit expectat° r cū diligē tia reqsit°. vñ pcedi po terit ℥ illū: r illa dcr. qm̄ ñ ɔdic: si tu bñ videas il lā: qr ibi dī: cū sine clpa sit abñs: r nō maliciosa volūtate. ħ q clpa r mali cia faciētib° ē abñs: ħ p sūptio i ħ vr ℥ mulierē: q eo pñte tāto tpe tacuit ħ psumptio tollitur: si te stes r accusatores legiti fi: put dī. J. e. cū in tua. Quidā dicūt: q corrigit p illā decre. qm̄ r ei stan dū est. Itē sic ℥ vt. ē. rit. pr. platum. ħ ibi ñ agit: an snia tenuerit vel nō: ħ an filij legitimi essent.

k Nob. accusatiōe. l3 lra ista videat i telligenda ē accusatore tñ ē teste poti° itelligit ē vtroqz tñ ē vez. de accu satore habem°. q. q. vl. p scripta qz ē ē teste verū sist: testib°. n. r nō testio nijs ē credēdū. iij. q. ix. te stes. r. ē. ē cohabi. cler. r mu. tua nos. r q dbeat i telligi ē teste colligit ex illa lra: nisi q̄tū ad pre sumptionē rc. qr snia ad dicta testiū pfert non ad dicta accusatoris.

l Ad psūptionē. Nō: q psūptio ñ pbat: nisi sit violēta. xxxij. q. i. dixit

f Exiuit. nōne illa cū seq tenebat. qd vr. xiij. q. ij. vna queqz. r. xxxiiij. q. ij. sigs ieuitabili. Et pōt dici: q tene batur: qr ibi remanere nō poterat iusta de cā: nisi forte vagabundus discurreret: qr tūc nō poss3 ipsum seq: ar. ff. de operi. liber. quod nisi. §. ex prouincia.

g Manifestū. ita q notoriū: al' ñ bñ seqret aut legiti

r. ij. q. i. pmo. r ē ħ regulare. ff. ē test. l. iq. §. id diu°. r. iq. q. ix. te stes. r. ē. ē coba. cle. r mu. tñ psūptio coadiuuat si adsint alia suffragia. ē ē fuc. ab ites. cū dilect°. r. ē. de testi. preterea. r. ē. ē p°ump. illud. r. c. iq. r pp psūptionē defert iuramentū qnqz a ctori qnqz reo. r. ē. de iureiur. c. vlt. hic ℞o ℥ mrimonium nō defert iuramentū. ē. de eo q cog. ɔsan. vxo. sue. super eo.

a Videtur. antiqua ɔsuetudine. Vñ. ꝙ antiq̃ ɔsuetudo ꝓ lege suadẽda ẽ. xi. di. i bis. ⁊. xij. di. diuturni. ⁊. ix. q. iij. cõquestus. ⁊ mos fideliss. ue vetustatis suandus ẽ. C. ꝺ test. testamẽta. ⁊ hec ɔsuetudo suaf q̃ ad parentes: tñ in mr̃imonio ɔiungẽdo fallit: cũ alter ẽ supior nobilitate potẽtia vł diuitijs parẽtes iferiores nõ admittunf ꝓ mr̃imonio cõiungendo. ꝫ. de testi. sup eo. q: suspectũ ẽ tunc testimoniũ illoꝝ. sed hec decre. non vł loqui in eo casu vt dicitur. j.

b Legib⁹. i. canonib⁹ sic. xxxi. di. nicena. ⁊ loqtur de illis canonibus. xxxv. q. vi. c. i. ⁊. ij. ⁊ sic tã de ɔsuetudine approbata q̃ꝫ ẜm canones admittunf. Si vis itelligeř de legibus ciuilibus: dicas: ꝙ ad ꝓbandum: ꝙ mr̃imoniũ ɔbi possit ñ obstante consanguinitate: vł ad dirimendũ matrimonium ꝑpter cõsanguinitatem est argumẽtandum: ꝙ parẽtes ⁊ cõsanguinei sint admittẽdi: quia melius sciũt suam proximitatem q̃ꝫ extranei. C. de in inte. rest. mi. de tutela. ⁊. C. de lib. causa si filium. ⁊. ff. de ꝓbat. etiam. ⁊ ꝙ alijs preferanf: est ar. ff. de adul. si maritus.

c Genealogiam. Hec est ratio quaf huiusmodi persone admittantur ⁊ alijs preferãtur. xxxv. q. vj. c. i. ⁊. ij.

d Sciunt. ɔsanguinitatem. s. ⁊ ꝑ hoc vł. ꝙ nõ loqf de testimonio secũdo ꝓ ipso ɔsensu: q: si extraneus interesset: que bñ sciret: sicut paf ⁊ maf an ɔsensissent tẽ ad inuicẽ. sed littera sequens bñ innuit de ipso consensu.

e Nullũ. xxx. q. v. aliter. ⁊. ff. de ri. nup. l. ij.

f Non recipiatur. iiij. q. iij. §. item testis idoneus. ⁊. ff. de testa. l. testis idoneus.

g Coniungendo. ex hoc videtur: ꝙ ad ꝓbandum matrimonium esse contractum admittantur parentes: ⁊ inducif ad h̃ a pluribus si. supra de testi. super eo. sed non loquf in eo casu. h̃ ꝙ dicit in ɔiungendo: intellige si diceref: ꝙ essent ɔsanguinei: q̃ ɔtrahere volunt: vel fama esset de hoc: pater ⁊ mater ⁊ consanguinei admittuntur ad ꝓbandam consanguinitatẽ. ꝫ. de spon. cum in tua. intellige loqui hanc decre. q̃ñ propter ɔsanguinitatem tñ ꝙ dł quod non possunt coniungi: q̃ñ ꝓpter ɔsanguinitatem debent separari: hoc etiã satis collig. ẽ ex subiũ. ɔsueuit tamẽ induci: ꝙ pater ⁊ maf admittuntur ad ꝓbandum ipsum ɔctum matrimonij: qḋ vex est ẜm distinctionem illius decre. super eo.

b Fauorabilis. ꝫ. de condi. ap. c. vl. vbi de hoc. ⁊ arg. ff. de re. iu. in ambiguis. ⁊. ꝫ. de ap. dilecte. in fi.

Videf nobis: ⁊ ifra. Qḋ parẽtes fres ⁊ cognati vtriusqꝫ sexus in testificatiõe suoꝝ ad matrimonium ɔiungendũ vel dirimendũ admittanf: tam antiqua[a] ɔsuetudie q̃ legibus[b] approbaf. Ideo enim marie parentes: ⁊ si defuerint parentes ꝓximiores admittuntur: q̃ñ vnusquisqꝫ suam genealogiam[c] cuꝫ testibus ⁊ chartis. tuꝫ ẽt ex recitatione maiorum scire laborat. qui. n. melius recipi debent: q̃ illi q melius sciunt[d]: ⁊ quorũ est interesse: ita vt si nõ interfuerint: ⁊ ɔsensum non adhibuerint: ẜm leges nullum[e] fiat matrimonium. quod ṽo legif: pater nõ recipiatur[f] in causa filij: nec filius in causa patris: in criminalib⁹ causis ⁊ ɔctibus verum est: in matrimonio vero coniungendo[g] ⁊ disiungendo ex ipsius ɔiugij ꝓrogatiua ⁊ q: fauorabilis[h] res est: ɔgrue admittuntur.

Idem.

Insuper adiecisti: ꝙ aliquis cum quadaꝫ innubili puella contraxit que tandem etatis metas attingens ab illo pluries cognita cõtra matrimonium proclamauit: asserens se semper ab initio dissensisse: quod per testes ꝓbat[i] fama[k] ⁊ conuersatione ꝑclaros. In hoc itaqꝫ casu sentimus: ꝙ aduersus matrimonium audiri non debet: q̃ ãte cognitionem sui legitimũ annum attingens: cum potuit[l]: minime reclamauit. sicut enĩ ante legitimum ɔsensum qui in duodecimo anno[m] spectaf potuit dissentire: sic postq̃ legitimo tpe accedẽte semel ẽt copule carnali[n] consensit: ex ratihabitione sibi sup hoc silentiũ ñ ambigif indixisse.

Innocentius. iij. archiepõ ꝑposito ⁊ priori sancte marie ꝺ albaneñ. genueñ.

Significante. m. de canti nostro est apostolatui declaratum ꝙ cum. n. duxissꝫ legitime in vxorem. s. mater ipsius nisa est matrimonium accusare: vt ab eo pecuniam extorqueret ⁊ licet itellectui suo praua nõ possint opera respondere: nihilomin⁹ vult habere pecuniam: vt ab accusatione desistat. Cum igif non sit malicijs[o] hominum indulgendum: mandamus q̃tenus si ẽ ita: ipsam ab accusatione matrimonij repellentes[p] eidẽ sup hoc silentium iponatis.

Idem.

Cum in tua diocesi: ⁊ infra. Si vero post ɔctum mr̃imonium aliqs appareat accusator: cũ non ꝓdierint in publicuꝫ q̃ñ bãna ẜm consuetudinẽ[q] in ecclesijs edebanf:

i Insuper. probat. i. ꝓbare intendit: iuxta illḋ est mihi ꝓ facto sepe qḋ esse põt. l.

k Fama. talesr. n. debent testes ẽẽ sine omni suspitiõe infamie. ij. q. vij. testes.

l Cum potuit. si enim semp in vita detenta fuisset: ⁊ vbo ⁊ facto contra dixisset: audiretur quandocunqꝫ postea: ar. xxj. q. iij. ꝓma. sed ex tpe ẜumif ɔ istam. sic. ꝫ. de spon. ad id qḋ. ⁊ ar. i. q. i. dilat.

m Anno. xij. in muliere. ff. de ritu. nup. minorem. ⁊ xiiij. in viro: supra de despons. impu. attestationes.

n Carnali copule. ex quo. n. carnali copule cõsensit: oĩs violentia sublata intelligitur ⁊ matrimonium tenet: supra ꝺ ďspõs. impu. de illis. ꝫ. de eo. qui dux. in ma. quaꝫ pol. c. ij. ⁊. ꝫ. de spon. veniens. ⁊ ita ratihabitio cõfirmat sine validũ facit quod ab initio non valebat: supra de regul. cum virum.

o Significante. malicijs. ff. ꝺ rei vend. in fundo ⁊. ff. de arbi. ita demum. ⁊. ꝫ. de rescrip. sedes apostolica. quandoqꝫ tamẽ auditur qui non facit: nisi vt noceat: vt dixit. l. argu. in ducit. C. de natu. li. e. auč. lꝫ. sicut: ⁊ prior penitentia ficta non prodest: ⁊ tamen aufert visum sequentis: de pe. di. iij. in salicibus.

p Repellentes. Nota ꝙ repellitur accusator propter turpem questum. si. secunda q̃stione prima ꝓhibentur Item repellitur si infra tps statutum non accusauerit: infra eodeꝫ capitulo proximo. nisi iusta de causa: vt ibi Et est ar. ꝙ simonia ɔmitti possit in matrimonio cuꝫ su

spirituale. Sed contra . . .
. . .

q Cum in tua. ꝯsuetudinem. hec ꝯsuetudo consona fuit iuri: vñ hodie ꝑ iure cōi statuit: qua omissa si postea impedimentū appareat: filij non erunt legitimi. ẜ. de cland. de spon. cū inbibitio. ꝛ ſi. ẜ. de spon. cuz in tua. que ē pars istiꝰ ei ꝯnuatur in integra.

r Nō potuit. qꝛ erat i remotis partibus. ſi. xvij. q. ij. ſi quis incognitus.

f feruore. xv. q. i. illā. ꝛ xvij. q. i. gō saldus. ꝛ ẜ. de regula. sicut tenor.

t In annis. Sz q̄ṅo pōt hoc eē: ꝙ iste i talibus annis denunciationez factā nō ꝯphendat: ꝛ ad ipedimentuz ꝯhendũ habilis videat: qꝛ vꝫ: ꝙ ipedimentū ꝯbeat scire tpe ꝯcti mr̃imonij: sed pōt esse ꝙ tūc nesciebat: nec sufficiebat etas ad hoc: sic nec ad cōphēsionē denūciationis: ꝛ tñ postea potuit scire ipedimentum: vt. j. seq̄ tñ tpe denūciationis eius etas sufficere ñ valebat: qꝛ etas illa nescit qd videat. C. de fal. mo. l. i. ꝛ ar. ẜ. de spon. tue fraternitatis.

utrum vox sue debeat accusationis admitti: merito queri pōt. Super quo sic duximus distinguendū: ꝙ si tpe denunciationis pmisse is q iam coniunctos ipetit extra diocesim existebat: vel alias denunciatio non potuit[t] ad eius noticiam puenire: vtputa si nimie ĩfirmitatis feruore[f] laborans sane mentis patiebat exiliuz vel in annis[t] tā teneris ꝯstitutus: ꝙ ad ꝯprehensionē taliū eius etas sufficē non valebat seu alia cā legitia fuerit ipeditus: eiꝰ accusatioꝺz audiri aliogn cuz rationabiliter presumat: ꝙ denunciationez publice[u] factam idez existens in ipsa diocesi minie ignorauit tāꝗ̄ suspectus est ꝑcul dubio repellēdus[x]: nisi ꝓprio firmauerit iuramēto[y]: ꝙ postea didicerit ea que obiecerit: ꝛ ad hoc ex malicia non procedit: qꝛ tunc etiam si didicisset ab illis q denunciationis tpe siluerūt: claudi non ꝺz eisdem aditus accusandi. qm̄ ꝛ si ab ipetitione hꝰi culpa de silentio tali ꝯcta illos excluderet[z] iste tñ amoueri nequiret cuz culpabilis non existat.

De diuortiis.

Ex ꝯcilio apud vuamarciā Jqua mulier in mortem mariti sui cuz alijs consiliata est: ꝛ ipse aliquem illoruz se defendendo occiderit: potest ipse post mortem vxoris si voluerit[a] aliam ducere: ipsa autem insidiatrix[b] penitentie absq spe ꝯiugij stet subiecta

Alexander tertius.

Questiuit a uobis: ꝛ ifra Nos itaq i. respondemus: ꝙ mulier pro furto vel alio crimie[c] viri sui: nisi fidei sue religionem corrumpere velit: ab eo separari non debet. verum si coniugem suam ad infedelitatis maleficium contraxerit: a viro poſt se parari: ita ꝙ ei nubere alij non licebit[d]: qꝛ lz separentur semper tamen coniuges[e] erunt in viris[f] quoq ꝑsentis sententie forma seruetur.

Idem ambien. episcopo.

u Publice. ꝛ iō nullꝰ pōt ignorare. xvj. di. q̄ꝺ dicitꝫ. ꝛ x ij. q. ij. g ꝛ hūanis. ꝛ ẜ. ꝺ postu. c. i. ar. lxxxij. di. ꝓposuisti

x Repellendꝰ. ꝛ ita q. j. tps ꝯstitutū nō ꝓpoit ius suū postea repellit ꝛ ab accusatōe ꝛ a testionio: ar. ẜ. de clā. despō. cū ibibitio a ꝯrio. ꝛ C. ꝺ igenu. diffamari. ꝛ ẜ. ꝺ pba. lꝫ. Sz nūqd admittunt ad denunciādū. vꝫ ꝙ sic: cū iuramentū ei ñ obstaret. ẜ. de iureiu. quēadmoduz. ꝛ ar. ẜ. ꝺ cog. spi. tua. Dicas ꝙ nō est admittēdus: cum sit suspectꝰ: vt h dicꝛ: ꝛ suspecte psone remoueat a denūciatōe: sicut ab accusatōe. j. ꝺ accu. cū dilectꝰ filius. ꝛ ẜ de ſi. cū i tua. nā cui vna via aliqd ꝓhibet: alia via ad idē ñ ꝺz admitti. ẜ. de pcur. tue cū suis ꝯcor. ibi positis. ꝛ ita taciturnitas nocet accusare volenti: nisi forte tacuit qꝛ ñ hūit tēpbationē. ij. q. vij. plerīq. Et iō dici forte: ꝙ lz tūc nō hēet testes: ipsemet potuit ipedire mr̃imoniuz ꝯhendū: vñ nō ꝑdest: ꝙ xpi hoc tacuit. ẜ. de ſi. on. pꝛea. ꝛ ẜ. de testi. sup eo. ꝛ sola fama ipedit mr̃imoniū. ẜ. de ꝯ . . . ꝛ a ſi. taciturnitas vo ipsoꝝ ꝯhentiuz non ꝑiudicat eis: ar. ẜ. de testi. spo. ex ꝯq̄stiōe. ꝛ ẜ. de clā. de spon. cum inbibitio. ꝛ. j. de sen. ex. Inquisitioni.

y Juramēto. sic. ẜ. ꝺ testi. ꝑtiū. ꝛ ẜ. ꝺ except. pastoral. Item nō h ꝙ plus valet iuramtū vniꝰ ꝗ̄ ꝑsumptio iuris: qꝛ ꝑ istud iuramentum elidit iuris ꝑsumptio. xxxv. q. iij. extraordinaria.

z Excluderet. h hēs ꝙ aliqs admittit ad accusandū: cꝰ auctor repellit: secꝰ ē i testibꝰ. ẜ. ꝺ testi. lꝫ. ꝛ. j. ꝺ hēt. fr̃nitatꝫ. ar. Sz q̄ ē rō diuersitatꝫ: dic ꝙ aliū ē in accusatore ꝛ aliud in teste. modicum ꝑiudiciuz fit: si accusator admittit cꝰ auctor repellit ꝑp culpā ꝑpā: ꝛ iste culpabilis ñ extitit. ꝛ ad ꝺcm̄ accusatorꝫ nlla fit ꝯdēnatio: nisi adsint legiti testes: sed ad ꝺcm̄ testiū q ꝯdēnat: ꝛ iō debēt esse tales auctores vt ipsoꝝ ꝺcā sufficerēt ad h vt illi admittant q cāꝫ hūerūt ab eis ar. C. ꝺ acq pos. vitia. Sz nūqd stati elapso tmino obstabit tal' taciturnitas vꝫ ꝙ incōtinēti. xxx. q. ij. mulier. ꝛ ar. ẜ. ꝺ of. dle. cū oli. ff. ꝺ le. ij. cū qdā in ſi. ꝛ ff. ad maced. ſi filius. Ar. ꝯ. xx. q. ij. puella. vbi vsq ad annū ꝛ diē tutores ꝛ ꝑrētes puelle q̄ sacrū velamē asspsit: ꝯdicē ꝑnt vltra ñret ibi: vel saltē vsq ad. x. dies. ff. ꝺ ꝯsti. pecu. promissor. ꝛ C quo ꝛ q̄ iudē ab eo. io. dicit ꝙ taciturnitas ista cū quodā tēpamēto itelligi ꝺz: arg. ff. ꝺ solu. qꝺ dicimꝰ. ꝛ ff. ex q. ca. ma. ab hostibꝰ. ꝯ. vl. ꝛ hm̄ fac ad h. ẜ. ꝺ loca. c. pe. ꝛ vl. Ego credo: ꝙ q̄diu res est integra: ꝙ pōt dos admitti. cōtracto ꝯo matrimonio de ꝯsenti non videtur audiendus tanꝗ̄ suspectus si potuit. J. tem pus ꝑcedere ꝛ denunciare impedimentum.

a Si voluerit. qꝛ q̄tū ad h: quo minꝰ ꝯhē possit post mortem vxoris: cū tale homicidiū directe nō fuerit volūtariū: nō ipedit: ꝛ homicidiū ñ ipedit mr̃imoniū ꝯhendū: nisi i casibꝰ. xxxiij. q. ij. interfectores. ꝛ c admonet. ꝛ. j. de pe. ꝛ re. c. uj. nisi sint iuuenes: vt. c. interfectores ꝛ. c. cā in. c. in adolescentia. ꝛ tunc dispensatiue.

b Insidiatrix. lꝫ mlier ista ñ fuit ꝯsecuta effectū: nihilominꝰ punit q̄ ad legē ꝯiugij. Et ē ar. ꝙ cōatꝰ sine effectu puit. ſi. li. vi. ſiqs pꝰ. ꝛ ꝺ pe. di. i ſiqs cū telo. ꝛ ẜ. ꝺ big. nō p. ꝛ c. vlt. ꝛ ar. ꝯ. ẜ. ꝺ pō. c. vl. cū suis ꝯcor. ibi positis: vbi ꝺ h tñ ſi ꝯhēt mr̃ie.

c Questiuit. vel alio crimie. ꝑ nullo crie pōt vir dimittere vxorē vel vxor virū vel ꝑ aliquo qꝺ ei ꝯtigat. xxxij. q. i. in ꝯiugiō. ꝛ. q. v. ſiqs vxorē. ꝑcepit pceptū. ꝛ. q. vij. cēs causationes. nisi ꝑ crimie fornicationis: vt i. c. ꝑdictis vel ꝑ spirituali fornicatione. xxviij. q. i. idolatria. ꝛ hoc ē ſi viro suo mortez machinet. ẜ. c. pri. ꝛ talis turpis ꝯditio in mr̃imonio appo-

na.l.si furtum feceris:p ñ adiecta habeť.ȝ.de ɔdi.ap.c.vlt.

d Non licebit.cū m̄rimoniū eoꝝ sit ratū ⁊ ɔsumatum: sec⁹ ẽ de matrimonio ĩfidelium ĩ.c.quanto.⁊.c.gaudemus.

e Cōiuges erūt.ꝙ vīculū ɔiugij semel habitū nunq̄ȝ amitť viuentib⁹ ɔiugibus ẽt sepatis.xxxij.q.vij.c.ij.⁊.iij.sicut nec baptisma vel ordo.i.q.i ꝙ gdā.⁊.cū videamus.

f In virū.qꝛ vir ⁊ vxor ñ ad ĩparia iudicanť.xxxij.q.i.sigs vxorẽ.⁊.q.v pcepit.⁊.q.vij.aplis.lau.

a Notto.notoria.Ar. ꝙ ĩ notorijs ñ ẽ suã dus ẽ ordo iuris:arg.xi.q.iij.coꝝ.⁊.xxiiij.q.i.pudẽda.ĩ fi.⁊.ij.q.v.qꝛ su specti.Ar.ɔ.ij.q.i.ᵭ mãi festa.⁊.j.de accus.euidẽ tia.⁊.ȝ.de iure.iu.ad no stram.⁊.ff.ad.l.egl.puni de ĩ fi.Sz.que ad sniaȝ semp suandus ẽ ordo iu ris:q̄ȝtū ad alia non.

b Separi.xxxiij.q.ij.se culares.xxxv.q.vi mul toꝝ.⁊ ẽ rõ qꝛ: q. snia di uortij pena ẽ: ⁊ pena ñ ẽ inferẽda nisi p iudicẽ.xxiij.q.ij.§.i ĩb.⁊.C.vt ne mo ius sibi di.p tetum.⁊.C.de iudeis nullus.

c Petit restitutioneȝ.restitutio.n.faciẽda ẽ.ȝ.ᵭ of.dele.cãȝ m̄rimonij.⁊.ȝ.de restu.spol.ex ɔq̄sti one.⁊.ȝ.vt lit.ñ ɔte.acce dẽs.ij.ĩ fi.Ar.ɔ.ȝ.ᵭ rest.spo.lr̃as.vbi dič:ꝙ si pbatões ĩcõtinẽti sunt pa rate:ñ est faciẽda rͣstitu tio:ǵ multo min⁹ ẽ faciẽ da vbi notoriū est ĩpedi mentū:vt h. dič ꝙ faciẽ da est pterq̄ȝ ad carnalẽ copulã:vt intelligas istã decre.ſm illam.

d Supinductam.sic supra de spon.veniens.

e Seu publica.⁊ si mãifesta ñ esset vel publica dūmõ fama esset ꝙ esset ɔsanguinei ĩ gradu pbibito ex offõ suo posset eps ĩ grere ⁊ ɔpellẽ:vt gcūq̧ xitatẽ sciret:ꝓhibeat testimoniū.xxxv.q vj.eps ĩ synodo.⁊.ȝ.ᵭ testi.co.pfea.⁊.ȝ.de off.or.c.i.⁊.ij.q.i.de⁹ ops.imo glibȝ teneť denūciare eccles.e.ȝ.de ceg.spi.tua.

f Vel secūdo.⁊ ita vř ꝙ ɔsanguitas vltra scdȝ gradū ñ posset esse notoria:ȝ fama esse publica põt.xxxv.q.vj.si duo.

g Interest.i.ad ecclesiam pertinet.

h Significasti.materiã.qᵭ vř:qꝛ ipse ẽdit ei materiã adulterãdi:qꝛ sibi ĩputet vir:ar.xxvij.q.ij.si tu absties.⁊.ff.de mino cū mãdato.⁊.ff.so.ma.si mulier.qᵭ magř Jo.sauentin⁹ ɔcedebat:qꝛ g occasionẽ dãni dat:dãnū dedisse vř.l.dis.studeat.sepe.⁊.ff.ad.l.aq.q occidit.§.ĩ hac.⁊.j.ᵭ dã da.c.vl.ĩ fi.⁊ ar.ad h.ȝ.ᵭ eo g cog.co.vx.sue sup eo.⁊.c.discretionem. Sed ɔriū ẽ vez:qꝛ mulier ad h nulla ɔditõe dȝ adduci.xxxij.q.v.ita ne.nec ẽ ignoscendū ei g pterita pauptatis turpissimã vitã auč.ff.ᵭ ri.nup.palã.§.ñ ẽ.nec obstat ȝ replicaret ẽt

Notto de comite põtini q.b.vxorẽ suã absq̧ iudicio eccle dimisit:qꝛ eam cognataȝ fuisse vxoris defuncte ɔpꝑit: prudẽtia tua cogñscat ꝙ si ẽt parentela esset publica ⁊ notoria[a] absq̧ iudicio ecclesie ab ea separi[b] nõ potuit q̄re ipsuȝ ad eã recipiendã q̄ petit[c] restitutioneȝ ipsi⁹ districte ɔpellas. quaȝ si recipe noluerit cū ⁊ supinductam[d] vinculo excõicatiõis astringas. Preterea de.b. qui cognatam suã duxit vxorẽ respondem⁹ ꝙ nõ apparentib⁹ accusatorib⁹ ⁊ parẽtela mãifesta seu publica[e] existente: qᵭ credibile nõ ẽ:nisi essent in pmo gradu vel scdo[f] cui officij interest[g] matrimonia illa adhibita grauitate dissoluere que illicite cõtracta noscunť. Idem.

Significasti[h] ꝙ gdã vxoꝛ sua sine iudicio eccle dimissa: p eo ꝙ suggestum sibi fuerat ipsaȝ ĩcestū cū qdã cõsanguineo suo ɔmisisse: vinculo fuit ɔpter hec excõicatõis astrictus.vez mulier nõ continuit: sed sobolẽ de alio viro suscepit: nec minus postulat viro restitui:asserens se ab ipso iniuste dimissam: ⁊ eundeȝ sibi materiã[i] adulterandi dedisse. Cõ.t.t.r. ꝙ si notorium[k] ẽ mulierẽ ipsam adulterium ɔmisisse:ad eam recipiendaȝ pfatus vir cogi non dȝ:nisi cõstaret[l] ipsuȝ cū alia adulteriū commisisse. Idem.

Ex lr̃is tuis accepimus: ꝙ.u. q̄ndã duxit vxoreȝ q̄ paucis tpib⁹ fuere ɔcordes ɔponebat.n.idem.u.ꝙ illam p violentiam sibi illatã metu ẽt mediãte duxisset:⁊.j. Tandẽ vir vxorẽ suã sup crimine fornicationis ĩ iure ɔuenit: q̄ nesciť quo ducta spiritu cepit publice ɔfiteri:ꝙ cum vir negaret ei in necessarijs puideť crimẽ ɔpulsa ẽ incurrere memoratū.cūq̧ diligẽti⁹ a te fuisset admonita[m]:ne ad suggestionẽ alicui⁹ illud tã turpe ɔ̃ se proponeret: ipsa id manifestius asserebat. Sane tu conuocato caplo tuo cuȝ ex eorūdem ɔsilio vtriq̧ priuatȝ cõtinentiã imũxeris obsuandã ita ꝙ caste viuerẽt adinuiceȝ segregati[n].memoratus.u.furtiȝ cū alia spõsalia ⁊ nuptias

illa.ff.ᵭ adl.l.i.§.si publico nisi eã iustã tradidisset adulterãdã:tūc nõ possȝ ei obijcẽ adulteriū:vt ĩ decre.discretionẽ. Sȝ põe:ꝙ mulier recessit a viro auctez pa:⁊ nihilomin⁹ petit rͣstitui:vř ꝙ ñ sit audiẽda:qꝛ ipsa ñ fuit eiecta:ȝ ipsa se eiecit. Dicas ꝙ ẽ audiẽda:qꝛ eoipso ꝙ redieus ñ admittiť:spoliata ĩtelligiť.ff.de acq.poss.clã possidere.§.vl.⁊.l.si id qᵭ.§.vl.⁊.ff.de vi.⁊ vi ar.l.i.§.siue ãt Sȝ nūgd põt peteř a viro expensas q̄s fecẽ postq̄ȝ ipa recessit ab ipso.n.credo cū marit⁹ ipsaȝ nõ expulerit:ȝ si eã reuertentẽ ñ admittat postea tenetur.

i Si notorium. gd si occultuȝ ⁊ in moduȝ exceptiõis obijciat ei illᵭ adulteriū petẽti restitutionẽ. dico ꝙ ñ audiť queusq̧ fuerit restituta.ȝ.ᵭ resti.spo.itẽ cū gs.⁊.c.ij.⁊.iij.⁊.c.in lr̃is.sec⁹ in petitorio.xxxij.q.ij.agathosa.

k Nisi cõstaret. ita ꝙ eius notoriuȝ adulteriū viri:alias ipsaȝ oporteret pus pbare adulteriuȝ viri ⁊ sic eria mutua pari ɔpẽsatiõe tolluntur.xxxij.q.vi.nihil.⁊.j.de adul.c.pe.⁊ vl.ff.so.ma.viro.xxv.di.pmuȝ ⁊.xxvj.dis.vna tm̄ ⁊.vj.q.i.q crim.ff.ᵭ eo p quẽ fac.erit l.vl.§.sed ⁊ si.⁊.ff.ᵭ adul.si vxor.§.iudex.Ar.ɔ.ff.ᵭ doli.excep.apᵭ celsū.§.marcellus.hoc ɔriũ soluiť.ȝ.de excep.dilecti.

l Ex lr̃is.ɔpulsa.h iõ ñ excusãda ẽ:qꝛ ñ ẽ ignoscendū ei g pterita pauptatis turpiter degit.ff.de ritu nup.palã.§.nõ ẽ.⁊ poti⁹ debuit oĩa mala pati q̄ȝ malo ɔsentire.xxxij.q.v.ita ne.Ar.ɔ.C.de patri.q h.dis.l.vlt.⁊.C.de ĩof.testa.auč:ȝ si post.⁊.xxxij.q.ij.si tu abstines.

m Admonita.Sed nūgd debuit iudex hoc fecisse:cū hoc ipsum scm̃ respicẽ videať. Sȝ põe de h ꝙ de ɔsilio alicuius h dixisset: nūgd potuit reuocare hui⁹ ɔfessioneȝ cū in tali facto ñ posset dici ignorãs.põt dici ꝙ sic:cum hec cã q̄si criminalis sit vel mixta.ȝ.de.pcu.tue.ɔfessio eniȝ in crimine ñ piudicat:nisi pseueret.ff.de q̄stio.l.i.§.diuus.⁊.§.sigs vltro.sed illa lex loqť de ɔfess.õe que extorqueť p tormentum.Lau.dicit:ꝙ põt reuocari.sed si fiat ex deliberatõe ⁊ ñ ex calore iracūdie: nõ vř ꝙ reuocari possit:qꝛ non posset pbare errorem.

n Inuicem segregati. Ex hoc vř:ꝙ snia diuortij lata

fuit:cũ de cõsilio capituli hoc videaꝛ fecisse:q̃ sine con silio capituli ferri nõ dȝ.xv.q.vij.eps nulli⁹.⁊.lxxxvi.di.siquid vero.Et ẽ notãdũ ꝙ dlictũ supueniẽs rei iudicate ꝑiudicat ei ꝓ quo lata ẽ snia.qđ ꝟuȝ ẽt si iurasset se vlterius ñ repetituros:ar.ȝ.de iureiuran.tua nos.

iti.actuq̃ꝫ priua.nec enim.

p De illa.cõfessiõe.affect⁹ ad similitudinẽ contumacie q possessione priuatur:vt tedio affect⁹ vẽiat respõsurus ⁊ supra vt lite nõ cõte.qñ.§.i alijs:⁊.C.de pscrip.xxx.vel.xl.an.figs emptionis.§.sed si quis non per vim.

o Redire cõpellas.q̃ ñ cõtiuit hȝ ꝙ ei fuit iniunctũ ⁊ iõ eã recipe compelliꝛ.ȝ.c.pri.⁊.xxxij.q.vi.nihil.sed snia lata fuit h: vt vi: pp adulterium. Nunquid poterat vir eam sibi reconciliare inuitaȝ:⁊ vĩ ꝙ sic:ar.C.de leg.qđ fauore.inocẽs n.ñ ꝑuaꝛ suitute quã hȝ i eo ꝙ peccauit.C.đ adul.auc.ȝ hodie vñ vir ꝑt ẽt illã adulterã sibi rcõciliaꝛ si vult ȝ.đ ꝯuer.ꝯiu.gaudem⁹.⁊ ar.ff.đ excep.rei iudi.euidẽter.pena.n.ñ ꝑstat emũitatẽ.ff.đ iter dic.⁊ relc.ȝ.relegatorum § v⁹.ꝑte:ea vir solũmõ fuit absolutus a suitute quã ipa ꝑus habebat i ipȝ ⁊ ñ ecõuerso vñ adhuc remãsit salua viro sui ⁊ quã habuit i mli er:cũ tñ ipa fuerit ꝯdẽnata:ar.ȝ.đ cõuer.ꝯ.qdã intrauit ⁊.xxvij.q.ij.q dormierit.Itẽ si h veꝛũ essȝ ꝙ ñ posset: sic dareꝛ mlierib⁹ occasio dliquẽdi: vt a viris separenꝛ.sic.ȝ.đ cõsue.ex ꝑte.vñ ĩꝓbata fuit illa ꝯsuetudo.j.e.quãto i fi.⁊.ff.đ re.iur.ñ fraudaꝛ: ⁊ ar.xxxij.q.v.hec imago.Ar.ꝯ ꝙ nõ possit:q̃ snia sta tiȝ ẽ ꝓ muliere:ar.vi.q.iiij.qđ semel.sepe.n.cõdẽnat⁹ ex snia cõmodũ sentit:vt in duobus reis debendi condẽnatis.ff.de re iudi.paulus.Dicas ꝙ vir bñ ꝑt illam sibi reconciliare inuitã:vt lau.dixit.Hug.dixit:ꝙ si vxõ publice sit fornicata ante iudiciũ ecclesie:põt illã sibi recõciliare ẽt inuitã:nec posset itrare religionẽ eo inuito:sed postq̃ȝ snia diuortij aucte eccľe lata est neuꝛ tenetur alteri ⁊ vterq̃ꝫ alꝛo inuito mõasteriũ itraꝛ ꝑt: q̃ vterq̃ꝫ i sepatõe cessit iuri suo:ar.vij.q.i.q̃ȝ piculosũ est.nec vir poꝑit vxorẽ inuitã recõciliaꝛ.ȝ hec decre. videtur ꝯ sniam hug.vñ stãdũ ẽ ꝓut dicit lau.vñ nõ h:ꝙ delictũ supueniẽs rei iudicate ꝑiudicat snie:vt snia ñ obstãte reuertaꝛ i idẽ.j.đ adul.c.vl.vt ibi đ hoc.Ar.ꝯ:q̃ ea q̃ legitie fcã sunt ex supueniẽti dlicto ñ retractanꝛ.ff.de

temẽ celebrauit:veꝝ cum factũ ingrere laborares.supradictus.u.rei seriẽ explicans ⁊ exponẽs ad audiẽtiã nrã aȝ dr̃ appellasse.Unde.f.t.mandam⁹ quatẽus si res ita ꝓcessit:ꝑ̃taxatũ virũ ad legitimã vxorẽ redire cõpellas⁹.

Urbanus.iij.florentio epo

De illa q̃ viro suo labente i heresiȝ ipsius consortiũ sine iudicio ecclesie declinauit vr̃ nobis ꝙ mlier mariẽ si ea intẽtõe discessit:vt lapsus i hẽsiȝ tedio pariꝛ ⁊ cõfusiõe⁹ affect⁹ se ab errorẽ suo cõuerteret:ei cũ reuersus fuerit:ẽ reddẽda⁹:q̃ ẽt si reuerti noluerit cõpellaꝛ.Si vero iudicio eccľe ab eo recessit:ad recipiendũ eũ nullaten⁹ dicim⁹ cõpellẽdã⁹.

Inno.iij.ferrariẽ.epo.

Quanto te nouim⁹ i cãonico iure ꝑitũ:⁊.j.Sãe tua.f.ĩtimauit:ꝙ altero cõiugũ ad heresiȝ trãseunte q relinqtur ad secũda vota defiderat cõuolare.qđ vtrũ possit fieri per tuas nos duxisti lr̃as cõsulendos.Nos igitur cõsul.t.respõdentes distigui

m⁹⁹:lȝ qdã ꝑdecessor⁹ noster sensisse aliter videaꝛ:Aut ex duob⁹ infidelibus alť ad fidẽ catholicã ꝯuertaꝛ:vľ ex duob⁹ fidelib⁹ alť labaꝛ i hẽsim vel decidat i gẽtilitatẽ errorẽ.Si.n.alť ĩfideliũ ꝯiugũ ad fidẽ catholicã cõuertatur altero vel nullo mõ vel nõ sine blassemia diuini nominis vel vt eũ pertrahat ad mortale peccatũ ei cohabitaꝛ volẽte:qui relinqtur ad secũda si voluerit vota trãsibit.⁊ in hoc casu intelligimus quod ait apľs si infidelis discedit discedat:frater.n.vel soror ñ est seruituti subiectus in h⁹i:⁊ canonẽ⁹ ẽt in quo dr̃:contumelia⁹ creatoris soluit ius matrimonij circa eum qui relinquitur.Si vero alter fidelium coniugum vel labatur in hẽsim vel transeat ad gentilitatẽ errorẽ:nõ credim⁹:ꝙ i hoc casu is q relinqꝛ⁹ viuẽte alꝛo possit ad secũdas nuptias conuolare:lȝ in hoc casu maior⁹ appareat cõtumelia creatoris.nam ⁊ si matrimoniũ verũ iter ĩfideles existat ñ tñ ẽ ratũ:inter fideles aũt

q Reddenda:⁊ merito q̃ ꝑ pñiam ẽ satiatus xxxij.q.i.qđ aũt requisiti.⁊ ẽt est cõpellenda.

r Compellẽdã.in alio casu cõpellitur.⁊ sic est aliud ante iudiciuȝ ecclesie ⁊ aliud post.eãdẽ diuersitatẽ dixit hug.i carnali fornicatõe:vt dicitur.ȝ.c.prox.sed ꝯ.j.c.pri.in fi.vbi de hoc:⁊ ꝑt dici ꝙ ei standum est:vt in vtroq̃ꝫ casu compellatur redire ad virum:nisi cum iudicio ecclesie se parata voluerit religionem intrare:supra đ cõuer.coniu.c.vlt.h.

s Quanto distinguimus.hanc distinctionem ponit gratian⁹ xxviij.q.ij.§.hinc distinguendum.

t Predecessor.f.celestinus:dictum cui⁹ habuisti olim in decre.ȝ.đ conuer.in fi.laudabileȝ ⁊ male dixit celestinus.

u Ait apostol⁹.xxviij.q.i.si infidelis.

x Canonem.xxviij.q.ij.si infidelis.

y Contumelia.iuxta illud.Desere spernẽtem vel blasfemare volẽtem.Uel te credentem scelus ad mortale trahentem.Nam sunt absq̃ꝫ mora sic vincula rupta priora vin.

z Qui relinquitur.f.qui conuertitur circa eum qui relinquit:q̃ non põt claudicare matrimonium:sed potius dixit de eo qui relinquitur:q̃ ille solus potest contrahere sine peccato:ille qui relinquit transeuntem ad fideȝ peccat ⁊ sola cõtumelia creatoris soluitur ⁊ non per ecclesiam.⁊ statim soluitur quã cito non vult cohabitare ꝫm modum qui traditur.j.c.pri.ad fi.⁊ peruenit ad noticiam alterius:tamẽ dȝ adhibẽ testes:ꝙ illa nõ vult cohabitare:ne impediatur postea cõtrahens.si autẽ anteq̃ȝ contrahat cũ alia cõuertatur ad fidem:vir ipsaȝ recipere tenetur.j.c.pri.⁊.§.penul.⁊ vĩ nouũ matrimonium:vt hic dicetur.

a Casu maior.magis.n.delinquunt fideles apostatãdo q̃ȝ ĩfideles in infidelitate remanendo.xxxij.q.iiij.i eo fornicator ⁊ nẽo respiciẽs retro aptus ẽ regno dei.ȝ.đ vo.magne.fi.de pe.di.iiij.si refugientes sic magis delingt q interruptã iterũ litẽ deserit:q̃ȝ q semel acceptam derelinquit:in auc.de litig.§.edicta.i fi.colľ.viij.C.qñõ ⁊ qñ iudex.auc.qui semel.

a Ratū.q: pōt dissolui: vt 3.xxviij.q.ij.§.itē illud.
b Nunq̄ amittitur.xxxij.q.vij.c.i.z.j.z.i.q.i.quod quidā.
c Sine culpa. nemo sine culpa iur suo priuari dz.xvi.q.vi. innētuz.lxvi.di.satis peruersū:z.3.de eo q cog.cōsā.vxo. sue discretoem.z.c.vlti.z.3.de cōsti.c.ij.sed si cā subest priuatur: qs q̄nq̄z iure suo.3.vt li. non conte. quoniam.§. ij.z.j.de priuile.antiqua z.xxij.di.renouantes. z hic subest causa que subijcitur inferius.
d Multis casib⁹. in q̄bus qs priuat iure suo xuij.q.i.compimus.z.lii ij.di.frequens.xxxuij.di. si cuius.xvi.q.vij. decernimus.lxx.di.neminem xviij.q.ij.diffinimus.3. de cle.egro. tua.
e Incidatur. xxxij.q. vij.illi.
f Simularent heresiz hec est causa quare priuatur quis iure suo sine culpa.ii.xxxij. q. i. dixit dominus.
g Redire cogatur. z reuera cogi debet:nisi vellit religionē intrare:cuz in iudicio ecclesie separati fuerint.3.de cōuer. cōiu.c.vlt.Lau. dixit cā non cogendaz redire ad eū cū distinctiōe illi⁹ decre.3.co.de illa.sed verius est:q̄ indistincte debet cōpelli: nisi cū vult intrare religionē s̄m illam decre.3.de conuer. coniu.c.vlt.
h Audemus. in secundo. non phibito:q: secundus gradus erat phibitus sed n oīs Jste enim erant persōe prohibite in lege:mater nouerca soror neptis amita matertera vxor patrui z vxor fratris filia z priuigna: de hoc dicitur supra de testi. spo. litteras.
i Existat.xvi. distin. deinde. z supra de cōsā. z affi. de infidelibus.
k Constitution ib⁹. q̄ non artant nisi illos qui subsunt ecclesie directe scilicet: sed indirecte bene compelluntur: infra de vsur. post miserabilez z.c.quanto.z infra d iudicis.z si iudeos.

l Quid enī.ij.q. i.multi.interpositio est.
m Remanere coniuncti.supra de consan.z infidelib⁹
n Dimittantur.xxvi.di.deinde.
o Uel quā.Ad istam q̄ōnē non respondet directe: s̄z indirecte satis respondet q̄ prima sit vxor: et eo q̄ dicit pluralitatē in vtroq̄z sexu reprobandam in fi.istius.§
p Absonum.hic ondit:q̄ vnam tm̄ debeat habere.
q Una.supra d biga.debitam.
r Duo hic pluralis nūerus pōit ad exclusionē maioris pluralis.Arg. 3.xxxi.q.i.q̄ si dormierit.q̄nq̄ ponit ad exclusionē minoris nūeri:vt cuz dicitur:vnus non stet contra alium: sed in ore duoruz stet oē verbū:vt.3 de testi.lz in fine.
s Uxores. vnde ettā lex plura coniugia phibet iudeis.C.de iudeis nemo iudeorum i fi. z.C.de inces.nup. l.ij.C.d dona.ante nup.ea que.
t Diuina .non. ergo sunt sufficiētes excusatiōes q̄s habes.xxxij.q.iiij dixit sara.z.c.obijciūtur:s̄z illud fuit āte legē z tal' mos fuit diuinitus inspiratus.
u Mēdacio.xxij.q.ij.§.itē oppōit
x Furto. xiiij.q. iiij.dixit dominus
y Hōicidio. xxiij.q.v.si n lz.circa fi.z.q.viij.occidit
z Pl'alitatē.h i- nuit solutionē q̄ōnis:q̄si diceret prima tm̄ ē vxō. vt dixi supra.
a Nō ad ipparia i.p⁹ ad mutā bui tutē z obitū cānis z fidē buadā.xxxij q.i.sigs vxorē.z.q v.pcepit.al's pene famula vxor ē.xxxiij.q.v.hec imago

verū z ratū existit:quia sacramentū fidei quod semel ē admissū:nūq̄ amittitur[b]:sed ratum efficit coniugij sacrm:vt ipsum in cōiugibus illo durāte pduret.nec obstat q̄ a quibusdam forsā obijcit: q̄ fidelis relictus nō debeat iur suo sine culpa[c] puari:cū i multis casib⁹[d] hoc ptingat:vt si alter piugū incidat[e] p hanc respōsionē q̄rūdā malicie obuiat: q in odium cōiugū vel q̄n sibi inuicem displicerent:si eas possent in tali casu dimittere simularent heresim[f] vt ab ipsa nubētib⁹ cōiugib⁹ resilirent. Per hanc ipsam r̄ńsionem illa soluitur q̄ō:q̄ queritur:vtrum ad eū q ab hēsi vl' infidelitate reuertitur:is q p permāsit i fide redire cogat[g].

I dē tiberiadensi episcopo.

Gaudem⁹ i dn̄o:z infra. Utrū pagani vxores accipiētes i scdo[h] vel tertio vel vlteriore gradu sibi coniuntas sic coniuncti debeant p⁹ conuersionem suam insimul remanere vel ab inuicem separari:edoceri per scriptum apostolicum postulasti. Super quo taliter respondemus q̄ cum sacramentum coniugij apud fideles z infideles existat[i] quemadmodum ostēdit apostolus dicens: siquis frater infidelem habet vxorem z hec consentit habitare cuz eo:non illam dimittat:z in p̄missis gradibus a paganis q̄ ad eos matrimonium licite sit contractum qui constitutiōibus[k] canonicis non artantur. quid enim[l] ad nos s̄z apostolum eundem de his qui foris sunt iudicare:in fauorem p̄sertim christiane religiōis z fidei a cuius perceptiōe p vxores se deseri timentes viri possunt facile reuocari:fideles h⁹i matrimōialiter copulati libere possunt z licite remanere coniuncti[m]:cum p sacramentum baptismi non soluantur coniugia sed crimina dimitantur[n]. Quia vero pagāi circa plures insimul feminas affectū diuidūt coniugalē:vtrum post cōuersionem omnes vel quā[o] ex omnibus retinere valeant:non inmerito dubitatur: z infra. Uerum absonuz[p] hoc videt z inimicum fidei christiane: cum ab initio vna[q] costa in vnam feminam sit conuersa: z scriptura diuina testetur: q̄ propter hoc relinquet homo patrem z matrez z adherebit vxori sue:z erunt duo[r] in carne vna: non dixit tres vel plures sed duo:nec dixit adherebit vxoribus sed vxori:z infra. Nec vlli vnq̄ licuit isimul plures vxores[s] habere:nisi cui fuit diuia[t] reuelatione concessum: qui mos quandoq̄z interduz ēt fas cēsetur:per quam sicut iacob z israelite a mendacio[u] furto[x] z sanson ab homicidio[y]:sic z patriarche z alij viri iusti q plures legūt simul habuisse vxores: ab adulterio excusātur. Sane veridica hec sentētia probatur etiam de testimonio veritatis testantis in euangelio quicunq̄z dimiserit vxorem suam ob fornicationem:z aliam duxerit:mechatur. Si ergo vxore dimissa duci alia de iure non potest:fortiꝰ z ipsa retenta:p q̄ō euidēt apparet pluralitatē[z] i vtroq̄ sexu cū n ad ipparia[a]

iudicentur: circa matrimonium reprobandam. Qui autē sm ritum suuz legitimā repudiauit vxorē: cum tale repudiuz veritas in euāgelio reprobauerit: nunq̄ ea viuente licite poterit aliam ēt ad fidem xpi cōuersus hēre: nisi post cōuersionez ipsius illa renuat cohabitare cum ipso: aut ēt si cōsentiat: non tñ absq; contumelia[b] creatoris vel vt eum ptrahat ad mortale peccatuz: in quo[c] casu restitutionē petēti q̄zuis de iniusta spoliatione cōstaret restitutio negaretur[d]: quia sm apostolum[e] frater aut soror nō est in huiusmōi subiectus seruituti. Q̄d si conuersum ad fidem et illa cōuersa sequatur: anteq̄z ppter causas predictas legitimam ille ducat vxorē: eā recipe cōpelletur[f] quāuis quoq; sm euangelicaz veritatem q duxerit dimissam: mecchatur non tamen dimissor poterit[g] obijcere fornicationez dimisse: p eo q nupsit alij post repudiū: nisi alias fuerit fornicata. Idem liuonien. episcopo et eis qui cum ipso sunt fratribus.

Deus qui ecclesiā suaz: et. j. Quia dispar est ritus in liuonien. eccl'a d' nouo ad fidem catholicā cōuersorū a nostro: ppter infirmitatem gentis eiusdez cōcedimus[b]: vt mrimonijs cōtractis cum relictis fratrum vtantur: si tñ fratribus decedētibus sine prole: vt semē[i] defuncti iuxta legē mosaicaz suscitarent: cum talibus cōtrexerunt: ne tales sibi deceto post q̄z ad fidē venerint: copulēt prohibentes.

De donationibus inter virū et vxorē: et de dote post diuortium restituenda.

Ex concilio habito apud vuarmaciam.

Mulieres cū p aliq̄ licita[k] causa a proprijs viris fuerint separate: totam[l] dotem pcipimus sibi reddi.

Urbanus tertius decano cātori et capitulo lexoñ.

a ☙ In euangelio. dicendo excepta cā fornicatōis vxorem non esse dimittendam. xxxij. q. i. dixit dominus in euangelio. et. q. vij. apostolus. et. c. omnes causationes. xxviij. q. ij. si infidelis.

b ☙ Absq; contumelia. s. capitulo primo.

c ☙ In quo casu. i. quolibet eniz casu pmissorum trium.

d ☙ Negaretur. hic habes casum: in q̄ denegatur restitutio q̄zuis cōstet de iniusta spoliatiōe. aliū hēs. s. e. significasti. Itē vbi excipitur d' alia spoliatōe. s. d' or. cog. sup spoliatiōe. Itē vbi timetur d' seuitia viri. xxxiij. q. ij. siue de cōiugq. et. s. d' restit. spo. ex trās missa. et. c. līras vbi d' hoc. et. xxxij. q. i. de benedicto.

e ☙ Apostolū. xxviij. q. i. si infidelis.

f ☙ Compelletur. ex hoc vr: q cōtumelia creatoris nō soluit ius matrimonij ipso iure: alias si solutū fuisset ius matrimonij: nō cōpelleretur eaz recipere. Jo. dicit: q ipso iure solutū est matrimoniuz cōtumelia creatoris ea nolente viro cohabitare vt. s. e. c. pr. lz matrimoniū sit solutū tñ restituitur: quasi iure postliminij: argu. xxxiiij. q. ij. cū per bellicā. sicut heretico reuerso restituuntur alia bōa. C. de here. auc. de nestorianis. et lz ñ sit mrimoniū īter eos: tñ eā recipe cōpellitur ex cōsequētia prioris matrimonij in fauorē fidei. Alij dicunt: q matrimoniū ipso iure ñ soluitur sed ius mrimonij soluitur. i. ius petendi debitū. et hoc satis vr dicere līa. s. e. pri. ibi. cōtumelia creatoris soluit ius mrimonij. et tūc pmo vere soluitur matrimoniū qñ cōhit cū secūda et nō ante: q si esset ex toto solutū: nō cōpelleretur eaz recipe. Et est ar. ad hoc quod dicit ī fi. q pōt ei obijcere fornicationē: quia si ex toto et omnino solutū esset matrimoniuz: non posset ei obijcere fornicationē pcedentez. s. de iureiurā. quēad modū. Sed nunqd ēt posset intrare religionez ea inuita anteq̄ cōhat cū alia. dico q sic: cū iudicio eccle fuit a viro separata: ar. s. de cōuer. cōiu. c. vltimo in fine.

g ☙ Poterit obijcere. q intelligitur legitime cōtrxisse: que auctoritate legis cōtxit. xxxij. q. iiij. q peccat. et ar. s. de frigi. fraternitatis circa fi. et. ff. de acq pos. iuste possidet. Sz illud q̄ritur qualiter possit ei obijcere fornicationez ante baptismuz cōmissam: cū oē peccatū et sequela peccati in baptismo deleatur. xvi. di. deinde. xxxij. q. i. quod aūt. cū dona baptismi sint sine ci luctu: d' cō. di. iiij. c. q. et. c. sine pñia. dicas q oē crimen tollitur in baptismo q̄ ad deū et quodcūq; et q̄liter cunq; cōtxit ante vel adulterādo seu fornicādo. sz quatenus illa fornicatio respiciebat virū nō tollitur ī baptismo: q illud crimē nō tam virū q̄z vxorez cōmaculat. xxxij. q. i. in cōiugio. et sic ius quod cōpetebat viro ex illa fornicatōe remanet ei saluuz et sic pōt excipe cōtra illā. sic ēt p pñiaz tollitur crimen qd mulier cōtxit fornicando quo ad deū: et tamen post q̄ztācūq; pñiam pōt maritus illā accusare. xxxiij. q. ij. admonere. nec eā ēt recipe cōpellitur post penitentiā. s. d' cōuer. cōiug. gaudemus iniquū. n. esset q baptismus tolleret bñficiū alicui cōpetens sic in libertate. delictuz. n. qd cōmisit qs ī se p libertatē tollitur: sz delictū qd cōmisit in alio nō tollitur. ff. de his q no. īfa. l. pe. et. l. athletas. §. pōponius. vl' ex pōe qd dr: nisi alias fuerit fornicata. l. alias. i. in alio tpe post baptismum: sed prius verius est. io.

b Deus. q cōcedimus ppter nouitatem fidei dispensatur circa gradus phibitos. sic. xxxv. q. iij. q̄dā. et. c. qd scripsi. s. de cōsan. et affi. d' infidelibus fi. s. q fi. sint le. c. vlt. sed post fidem receptaz cōhere nō debēt: vt dicit in fi.

i ☙ Ut semen defuncti. hac de cā tñ olim cōcessuz fuit: vt frater vxorē fris sumēt ī vxorē. viij. q. i. olī z alias nō.

k Mulieres. licita. puta cōsanguinitatis vel alias legitima et igrantur cōxerit: tūc restitui dz qcqd alter ab altero habuit. s. de cōiu. ser. pposuit. q nullū fuit mrimoniū: alias si scientur cōtrxissent: pdere debēt qcqd alter alteri dederit et fisco applicatur: nisi errore aut minori etate excusentur. C. de icest. nup. q cōtra. Argu. contra. j. eo. et si necesse. vbi de hoc.

l ☙ Totā. si totā reddē pōt: alias inquantū facē pōt. C. d' rei vx. ac. l. vna. §. cū aūt. et. ff. de re iudi. nō tñ. nisi dolo diminuerit suā substantiā: vt ī eodē. §. cū aūt. et si puenerit ad pinguiorez fortunā totū restituet: vt ibidē. s. d' solu. odardus. et si maritus paciscatur vt totū restituat: tale pactū ñ valz: cū sit cōtra bonos mores. ff. so. ma. alia cā. §. i. si tñ soluerit: repetē nō pōt. ff. de cōdi. inde. nā et si maritus. Sed nunqd fructus restitui debent: qd vr ff. de re. iur. l. cōdēnatione. sed nō restituuntur nisi illi q añ mrimoniū obuenerūt: q illi ipso iure augēt dotē. sed post matrimoniū obueniētes nō augerūt dotē et nō restituuntur: sz fiunt mariti ppter onera matrimonij supportanda. ff. d' iure do. dotis fructus. et. j. d' vsur. salubriter. et expense necessarie minuūt dotē ipso iure: vtiles xo non: sed petuntur actione mādati vel

nego.gest. voluntarie expēse pmittuntur abradi sine lesiōe p:ous status. C. de rei vro.ac.l.vna.§.sileat.ꝛ.ff.de impen.i rebus dot.fac.l.i.ꝛ.l.quod dicitur.ꝛ hoc verum est: cū sit separatio quo ad fedus matrimonij: secus si quo ad thoꝝ ꝑpt adulterium.j.eo.plerunqꝫ.vbi de hoc.

nubē possint.ff.de iur.dot.l.ij.ꝛ.ff.sol.mat.l.i.ꝛ ēt papa simplr cām dotis ꝯmittit ſm ꝯsuetudinē ecclesie.j.e.c.pe.ſʒ hic petebat mulier dotē sibi restitui tanqꝫ accessoriū ꝑncipali q̄stioni:ꝛ iō debuerunt pnunciare sup dotē.vñ vꝫ ꝙ auctē ꝑmi rescripti ꝓcedē pōt: ſʒ melius ē dicē ꝙ auctē istaruꝫ lr̃aꝝ ꝓcedāt: quia functi sūt offō suo sup p:icipali.vnde cum nūc nihil dixerint sup accessorio vlteri⁹ nō iudicēt: q: p primas lr̃as ꝓcedere pñt sup accessorio.

a Significauit. celebrato.ex licita cā.
b Vēdicare.i.retinē.
c Nō ē aliud.puta pactū vel ꝯsuetudo:qd̄ restitui ñ debeat.j.e.c.vlt.ff ad exhibē.l.hac actōe.§ ibidē.ꝛ.C.ð pac.ꝯuen.l.ex morte. vl si pp adulteriū q̄ ad mutuā huitutē diuortiū sit fcm̄.j.e.plerūqꝫ.vel si snīa lata essꝫ sup hoc:a q̄ nō esset appellatuꝫ.ij.q.vj.§.diffinitiua ff.sa.her.cū putarē vin.
d Diuisionē.ſʒ intelligit de his q̄ cōiter ēpta fuerūt ð bōis ꝓp:ijs vroris ꝛ viri:ꝛ ſʒ ꝯstat:al'.ff. ꝑsumunt oīa esse de bonis mariti.ff. de do.inter viꝝ ꝛ vxorē gnr⁹ muti⁹.ꝛ.C.eo.ti.ēt ꝛ ē sile qcqd plat⁹ eccle acqrit totū intuitu eccle acqsitū vꝫ:ni si appareat ꝯtriū.xij.q.ii q̄.sacerdotes.ꝛ.ð.ð pe.cle.c.i.ꝛ.ū.ar.ꝛ.xij.q.i.sint maīfeste.b.

Significauit.p. mlīer ꝙ quū.h. quē loco viri tenebat:diuortio inter eos solēniter celebrato[a] dotem suam illicite detinet ꝛ reddere ꝯdicit possessiōes ēt que ipsis dū simul viuerent cuiuscunqꝫ cōtract⁹ titulo cōiter obuenerūt ea prsus exclusa sibi nitiī vēdicare[b]. Ideoqꝫ mandamus quatenus si ita ē: ꝛ ñ ē aliud[c] quod obsistat:ipsum ad restitutionē dotis ꝛ diuisionem[d] eoꝝ que oliꝫ cōiter habuerūt dis.ec.ꝯpellatꝫ. Clemēs.iij.

De prudentia vestra miramur:ꝙ cum vob cāꝫ mr̃imonij: que vertebatur inter.h.ꝛ.m.ꝯmisissemus terminandam:ꝛ vos ꝯsanguinitatē inter eos inuenientes snīam diuortij tulissetis:ð dote quā a viro mulier repetebat[e] qcqꝫ statuere distulistis. Qd̄ igiī vos q de mr̃imonio principalit cognouistis:ꝛ de dote que est cā incidens[f] accessorie cognoscere valuistis ꝛ snīaliter diffinire: mandamus quatenus p̄dictū.h.mo.p:e.cogatis: vt p̄dicte.m.totam dotē sicut canonicū[g] fuerit restituē nō morēt. Clemens.iij.

Plerunqꝫ:ꝛ.j.Si mulier ob causam fornicatiōis iudicio[h] ecclesie aut propria[i] volūtate a viro recesserit:nec[k] reconciliata postea sit eidem dotē vel dotaliciū[l] repetē nō valebit[m]. Inno.iij.ꝯpostell.

g Sicut canonicū. hoc est si nihil obsistat qd̄ impediat:ꝛ si totā restitue possit:habita rōne ne egeat:vt dixi.s.c.i.ꝛ.ij.
h Plerunqꝫ.iudicio ecclie. als nō lꝫ:ēt si nota esset fornicatio.s.ntu.pr.c.porro.vt vbi dixi:c.ex lr̃is.
i Propria volūtate. p̄sume ob hāc cām fornicationis als nō noceret.

e De prudētia.repetebat.sed q̄ actione agebat mulier pro dote sua.actōe de dote nō: q: nullū fuit matrimonium ergo nulla dos.ff.de iure do.l.iij.ꝛ sic agit ꝯditione sine cā.ff de ꝯdi.sine cā.l.vlt.ꝛ.C.de ꝯdi.ob cām da.l.i.q: cā secuta nō fuit ꝓpter quā dos dabat.olīm recipiebat mulier dotē ānua bina trina die:hodie ħo illico restituunt imobilia: mobilia vsqꝫ ad annum.C.de rei vx.ac.l.vna.§.cum autem.
f Incidens accessorie.bene dicit accessorie:q: si non ē matrimonium neqꝫ dos.ff.de iur.dot.l.iij. ꝛ sic accidit matrimonio dos vnde ꝛ dos ꝓmissa p vim vel metum non tenet.ff. ꝙ me.causa.si mulier.§.si dos.sicut nec matrimonium.s.ð spō.veniens.ij.ꝛ.c.cum locuꝫ.ꝛ.c.ꝯsultationi. ꝛ sic qui cognouit de principali:cognoscere debet de accessorio: vt hic dicit:ꝛ.s. de of.dele.preterea.ꝛ.c prudentiam.§.vj.in fi. ꝛ.c.suspitionis.ff.de iur.om iu.l ij.ēt si alias cognoscere non posset:incidenter tñ posset.C.de ind.quotiens. ꝛ.C.vbi ꝛ apud quos.l.vl.s de in inte.resti.c.penul.ꝛ sic cā dotis ad iudicē ecclesiasticuꝫ spectat.s.e.c.i.ꝛ.ij.ꝛ hic:vbi iudex ecclesiastic⁹ de mr̃imonio cognoscit. Si ħo cōstante mr̃imonio agat mulier de dote:q: forte marit⁹ labit facultatib⁹:vel dissipat bōa sua:vel q: mortu⁹ ē:tunc cā illa agi dꝫ corā iudice seculari: q: modo cā dotis ꝑncipalis ē.C.de iu.do.vbi.ꝛ.l.se.ꝛ.ff.de iur.do. mutus.§.i ꝛ.l.quēadmodum.§.i.als ꝯstante mr̃imonio dos peti nō pōt C.si ꝯstan.mat.dos soluta ñ sit.l.vna.ꝛ sic q cognouit ð pncipali:cognoscē dꝫ ð accessorio:et lata snīa sup ꝑncipali:vt ħ innuit:ꝛ.s.e.c.ſʒ. Sed nūqd ꝓcedēt isti auctē ꝑmi mādati.nō vꝫ.q: functi sunt semel offo suo siue bñ siue male.s.de off.dele.in lr̃is.ꝛ.c.significasti.ꝛ.ff.de re.iudi.iudex.ꝓcedent.n.ex isto scđo mādato.ecclesia.n.fauore dotis sup ipsam cāꝫ delegat:q: publice vtile ē mulieres dotes saluas hr̃e: ꝓpter qs

k Nec reconciliata.ad quod ꝯpelli non pōt:etiā post ꝑniam.s:de ꝯuer.ꝯiug.gaudem⁹.xxxij.q.ij.admonere sed si reconciliata fuerit post ea:illam fornicationē obijcere non poterit:q: ei remisit hoc quod ei lꝫ ſm euāgelicā ṽitatem.s.de iureiu.quēadmoduꝫ.ꝛ.xxxij.q.i.qd̄ aūt.ꝛ.c.nō erit.ꝛ q: mores illi⁹ iam pbauit.ff. de adul.si vxoꝛ.in fi.ꝛ.xxxij.q.v.horrend⁹. nisi post ea fornicet.
l Dotaliciū.i.dōationē pp nuptias. Sꝫ hec expositio n.ð vꝫ bona:q: donatio pp nuptias dꝫ redire ad viꝝ sicut dos ad mulierē.j.e.c.vlt.in fi.ꝛ ita ñ possꝫ repetere dotaliciū ēt als post sepationē.ſʒ pōt hoc intelligi cum mulier lucrat donationē vel partē ex pacto.j.e.c.vlti.ꝛ sic illā donationē:quā ex pacto habuisset:ꝑdere dꝫ.vel appellat hic dotalicium res parafernales: ad quaꝝ restitutionē tenet maritus.C.de pac.ꝯuē.l.vlt.ꝛ.l.hac.l.
m Non valebit. Sꝫ pone snīam latā esse quo ad tori separationē pp fornicationē:ꝛ sic amisit dotē mulier:ð mum pbat ꝯsanguitas int eos:ꝛ pnunciat mr̃imoniuꝫ nullū fuisse iter eos:mulier repetit dotē tāqꝫ ñ ꝯmiserit adulteriū.q̄rit an possit repetere cū effectu.ꝙ possit: pbatur:q: ex futuro euētu pꝫ ꝙ nō fuit mr̃imoniuꝫ: ꝛ si nō fuit mr̃imoniū:non fuit adulteriū.s.de fri.ꝛ male. fraternitatis.l fi.ꝛ veritate manifesta ñ obstat res iudicata.j.de pur.vul.c.ij.ꝛ.viij.di.veritate.ꝛ.ff. ð ꝯdi.sine cā si fullo.ꝛ.l.auunculo.ff.de re.iudi.l.i.ꝛ.ff.ð vsufru.le.l.vxori.ij.ex quo.n.nullum fuit matrimoniuꝫ: nulla fuit dos.C.de ꝯdi.ob cāꝫ da.l.i. Item ex noua cā tollit ꝑma snīa.s.tit.pr.ex lr̃is.ꝛ arg.j.c.pri. ergo quicquid datū fuit nomine dotis petet repeti: q: pꝫ nullū fuisse adulterium:ꝛ sic ecclesia decepta fuit i illa snīa:q̄ reuocari dꝫ.s.de fri.ꝛ malefi. fraternitatis. Item per secun-

a malam tollit prima: supra de re iudi. inter monasterium e x. se. Sz cōtra: res iudicata p veritate accipit. ff. de re iudi. res iudicata. e ff. famil. her. cum putarem. e ex sniā iam factū ē inter partes: supra de re iudi. cū inter vos: e ff. de liber. agno. sine in pn. e secunda snia cōtra res pri⁹ iudicatas: a quib⁹ appellatū nō fuit: nulla est. ij. q. vi. §. diffinitiua. Preterea adulteria sicut e alia crimina sm intētionē iudicantur: e ex corde procedunt. xv. q. vi. §. i. e xxxiij. q. ij. l lectum. e de pe. d. i sicut tribus. ff. de furt. quod iniurie e. J. de sen. ex. cum voluntate e iniuria ex affectu mentis fit. xv. q. i. illud pereque: e negari non pōt: qn mulier ista ex affectu mentis iniuriam faceret ei: quē pro vero marito tenebat: e ita doluz cōmisit: sine quo nō cōmisit adulteriū ff. ad. l. iul. de adl. l. pe. In cōtrarium pro prima parte allegari potest illud q̄ l ol fuit iniuria: vbi conatus nō habuit effectū: supra de spō. adolescēs. vbi de hoc. Sup hoc dicūt qdā vt. i. q mulier illa dotē siue dotaliciū suū repetere pōt. Alij dicunt vt laur. q non est vlterius audienda: lz mō appareat q non fuerit mrimoniū: qz nihilominus puniri debet propter intētionē cuz ope subsecuto. fecit. n. qd potuit: supra de biga. nup. e c. vlt. e ff. de adul. si vxor. §. i. e arg. huius. c. e coipso q vxor cōdēnata ē de adulterio: vir dz habere ante nuptias donationem e dotem: in auc. vt liceat ma. e auie. §. si de adulterio. als ē versi. sub illo. §. qui vero plurimas. coll. viij. e illud verius credo. principium. n. debet considerari in talibus e nō exitus: vt per hoc certis delinquendi audacia auferat. sed si hoc esset falsum posset comuni in probatione impedimenti. prima opinio magis benigna apparet: sed non est extendenda licentia.

archiepo e vniuersis epis in regno legioñ. constitutis.

Et si necesse sit: e infra: Quia vero castra q̄dam: que rex legioñ. filie regis castelle i dotē[a] tradidisse pponitur: ita vt[b] si eam aliqua occasione reliqueret: ipsa cederent i ius eius. īpedimētū prestare vidētur hui⁹ copule dissoluēde: cū castra ipsa nō taz ob turpē q̄ ob nullā[c] cāz sint data: vtpote cū inter eos matrimoniū non existat: e iō nec dos nec donatio propter nuptias. ne ad commoduz ei cedat qd debet in penam[d] eius potius retorqueri: castra ipsa restitui[e] volumus: e ad id puellam p excommunicationis sententiam coartari.

Idē archiepo sci ādree de scotia.

Nuper a nobis tua discretio req̄siuit: si aliq̄ terra data fuerit alicui: nō i hēditatē vel feudū: sed tm̄ q̄diu vixerit[f] possidenda: e ipse postmodū tertiā[g] partē vxori sue in dotem[h] cōcesserit: vtrū eo defūcto prefatā dotē vxor dum vixerit habere debeat e tenere: cum ecclesia dotes protegere teneatur viduarū[i].

Postulasti preterea siqua terra data fuerit alicui e heredi quem de vxore legitima procrearet. in hereditatem vel feudum: e ipse vxori sue quadam parte ipsius in dotem concessa decesserit postmodum sine prole: an mulier dotem eandez de iure posset habere. Nos autem cōsul. t. t. r. q cum regulariter

e In penam. sim. de. vel q̄. l. legi. e ff. de neg. ge. fine. e ex improbitate nemo consequitur actiōem. ff. de furtis itaq fullo.

f Restitui. ex hoc videtur q si contra canones vel contra precepta legum vel constitutiones principum contrahitur matrimonium: soluto matrimonio licite repetitur qcquid dotis nomine vel donationis datum ē. vt. ff. de cōdi. sine cā auunculo. e ff. de ritu nup. si prefectus. e C. de cōdi. ob cām da. l. i. Sed cōtra videt. q eniz scienter cōtra precepta legum vel constitutiōes principum nuptias contrahunt: quicqd alteri datum est dz ei auferri: e fisco aplicatur. C. de incest. nup. q contra. ff. de dona. inter vi. e vxo. cuz hic status. §. vlti. e insti. de nupt. e si aduersus. Quidam dicūt: q si ignorabant se esse cōsanguineos: tunc repetitur quod datum est: als nō C. solu. ma. siquis ignorans. e l. predicta. C. de incest. nup. qui contra. Istud satis videtur: sed obuiat hoc exemplū: qz isti bene sciebant se esse cōsanguineos: nec hoc ignorare poterant: q in tali gradu erant: ar. C. de liber. causa si filium. e C. de in inte. resti. mi. de tutela. Dicit Jo. q si aliqui sciunt se esse consanguineos: sed credunt q liceat sibi inuicem cōtrahē matrimonium: tunc cōpetit repetitio. ff. de adul. si adulteriū §. stuprum. e §. fratres. e §. incestum. e in eo casu potest intelligi quod hic dicitur. si autem sciebant se nō posse contrahere tunc non repetunt quod dederunt: sed fisco applicatur. C. de incest. nup. auc. incestas. e l. qui contra. T. A. dicit: q hec nō est excusatio: qz isti sciebāt se esse tales: q non poterant cōtrahere vt est dictum. vnde debebant perdere quicquid hincinde datum est. Et prouidit hic dñs papa propter bonuz pacis: qz nisi castra restituerentur: non poterat pax inter eos reformari. Et alia ratio est: hic non poterat seruari pena statuta: qz non erat cui applicarēt̄ur bona illa: cum nullum habeant illi regem superiorem seu fiscum. vnde merito e iure restitui debuerunt illa castra e alia que data sunt: ne alter in lucro remāeat. vnde potius puniri debuit si superiorem habuisset: e hoc satis colligitur per litteram ne ad commodum cedat e cetera. e sic cessant contraria tam. e quia rex aliter ab illa cōiunctione non recedebat: vt dicit littera illa: nec ad commodum cadat. e cetera.

a Et si necesse. in dotem. i. in donationē propter nuptias: quam facit maritus vxori: prout fecit ille. J e proci. in fi.

b Ut si eam sub tali forma phibetur cōtrahi matrimonium. ff. de verbo. ob. si stipulatio. e C. de inuti. sti. l. ha e J. de spon. gemma. vbi de hoc. e illud pactum perinde haberi dz: ac si non fuisset appositum. C. de cōdi. ob causam da. l. i. pactum enim cōtra bonos mores non valet ff. soluto matri. alia. §. i. e C. de pac. pacta que. e vij. di. que contra morem.

c Ob nullam. ff. de condit. sine causa auunculo. e C de cond. ob causam da. l. i.

f Nuper. vixerit. si. e q̄. l. hoc ius porrectum. §. si econo. mus. C. de vsu e habi. si patri.

g Tertiam idem esset si totam.

h In dotem. i. donationem.

i Viduarum tanq miserabilium personarum. lxxxvij. di. §. i. e capitolo primo. de hoc dicitur supra de fo. competenti ex tenore.

nullus[a] plus iuris transferre possit: quã eũ cõstet habere: vir cui terra predicto modo cõceditur: nõ põt vxori relinquere qđ ei ñ licuit: nisi quoad vixerit[b] possidere. nec licz vxori sue partem illius terre in donationem ꝓpter nuptias ex viri concessione tenere nisi donationi ille ad quẽ spectat dominũ illius terre: voluerit cõsentire[c]. Qđ autẽ đ prima consultatione dicim⁹: hoc rñdemus ẽt de secunda. naz lz ecclesia i causis viduarũ se fauorabilem[d] debeat exhibere: cõtra iusticiaz tñ nõ est eis fauor ecclesiasticus cõcedendus. Illud ṽo te nolum⁹ ignorare: ꝙ vxor dare dicit viro dotẽ. vir aũt vxori donationez facere ꝓpter nuptias ſm legitimas sanctões[e].

Idem archiepiscopo ⁊ archidiacono genueñ.

Per vestras litteras intimastis: ꝙ cũ magr̃. R. sup quadam summa pecũie p. b. paupere auctoritate nostra curaueritis cõueñire[f] quã idẽ. b. p dote vxoris sue requirebat ab eo. dictus. R. exceptionẽ opposuit cõtra ipm ꝙ vxorem suã a se repulerat[g] ⁊ tacita[h] veritate sup hoc litteras impetrauerat: quia cũ super eadẽ dote alia vice corã vestre ciuitatis consulib⁹ q̃stio mota esset: ipsi pnunciauerunt: vt qm̃ idẽ. b. ad inopiam[i] vergẽ videbatur: dos illa nõ assignaretur eidẽ: nisi cautõem[k] idoneã de ipsa nõ peritura pstaret. vñ vos ei vt de saluanda dote caueret: ⁊ vxorẽ suã reciperet: pcepistis ⁊ infra[l]. Cũ ergo satis possit ei modicum credi dot; cui creditũ ẽ corpus vxoris: mãdamus quatẽus dotẽ assignari faciatis eidem sub ea quã potest[m] cautione prestare: vl saltem alicui mercatori committi: vt de parte honesti[n] lucri dict⁹ vir onera[o] possit matrimonij sustentare: ne occasione dotis detente vxor a viro dimissa: seu vir qui dimisit vxorẽ adulterij reatum incurrat.

Gregorius nonus.

Donatio[p] q̃ cõstãte mři

a Nullus plus iuris: vt. i. q. vij. daibertũ. ff. de re. iur. nẽo plus. ff. de acqui. re. do. trad. no. ⁊. ꝺ. de iurepa. qđ autẽ i fi. ⁊ c. cur. ar. ꝫ. ff. ꝺ vsufruc. qđ nřm nõ ẽ. ff. de acqui. re. do. nõ ẽ nouũ. contraria causalia sunt:

b Quoad vixerit. ⁊ sic hẽs ꝙ feudũ põt alienari ad tẽpus aliás nõ põt alienari. ꝺ. de feud. c. ij. vbi de hoc.

c Cõsentire. ex quo alienationi cõsẽtit rẽ postea reuocare nõ põt: ar. ff. q. mo. pig. vel hypothe. sol. sicut re corpali. §. si volũtate. ⁊. §. sed si pmiserit. ⁊ l. si debitor. §. si in venditõe.

d Fauorabilẽ. lxxxvij di. epi. C. qñ impera. int pu. ⁊ vi. l. vna. ⁊. ꝺ. ꝺ fo. cõpe. ex tenõr. vbi ꝺ hoc

e Sanctões. C. ꝺ dõa. ante nup. l. i. ⁊ vlt. §. sancimus. ⁊ dos ad vxorez ⁊ donatio ad viz soluto matrimonio reuertit nisi ex pacto lucret. ꝫ. e. c. vl

f Per vestras. cõueñir. i. ad iudiciũ euocare ad petitõem. b.

g Repulerat. ⁊ iõ audiri nõ dbuit: nisi pmo ipsam restitueret. ꝺ. ꝺ resti. spolia. ex cõquestiõe ⁊. ꝺ. de ordi. cogni. super spoliatione. ⁊. c. cũ dilectus.

h Tacita veritate. de pcessu negocij: vt sequtur hic. ꝺ. de re iudi. iter monasteriũ.

i Ad inopiã. ⁊ bõa videbat illa pnunciatio q: ex quo maritus incipiebat labi facultatib⁹ ⁊ re sua male vti: cogendus erat eã restituere. C. de iure dot. vbi. ⁊ in auẽ. de eq̃litate dot. §. vl. coll. vij. imo ẽt sequestrãda ẽ: cũ psumit vir eã dissipaturus. ff. solu. ma. si cũ dotẽ. §. si ṽo dotẽ. si ergo tenet eam reddere: ergo nõ põt eã repetere. ꝺ. de iureiurã. quẽadmodũ q: turpius exigitur ⁊c. ⁊ dolo petit q restituere statim dz. ff. de re iu. in cõdẽnatõe in fi. Sed hec nõ habẽt locũ in casu isto vt hic dicitur. Cũ. n. corpus suum vxor ei cõmiserit: multo fortius ⁊ dotẽ sibi cõmittere dz sub ea quã põt cautõe prestare: vt sequit. C. de pac. cõuen. hac lege. ⁊ ẽ simile. xij. q. i. precipim⁹ imo vxor tenet alere virũ suũ egentẽ de dote. ff. ꝺ iur do. mutuis. §. manentẽ. Et premissa locũ habẽt cũ maritus suspectus est: de dilapidatõe: q: male versatur in re sua: ⁊ nõ cum paupertate laborat vt hic faciebat: ⁊ ita restituet huic dos ꝓut hic dicitur in fi. lau.

k Nisi cautionẽ. lex. n. ꝓhibet fideiussorẽ dari ꝓ dote. C. ne fideius. do. den. l. i. ⁊ ij. ꝫ in alio casu illud intelligitur.

l Et infra. ꝫ cũ ipse cautõem pstare nõ posset: ad instãtiam ipsius domino pape hec rescribere curauerunt.

m Quam potest. iuratoriam. s. in auẽ. vt nulli liceat habere loci conserua. §. si vero crimen. coll. ix. vbi dicitur ꝙ si mulier accusatur de crimine pro quo debeat custodiri: debet dare fideiussorem: si fideiussorem dare non potest iuratoriam cautionem prestet: ⁊ sufficit. C. de epi. ⁊ cle. auẽ. generaliter. ⁊ in auẽ. de liti. §. ad excludendas vñ sumptum est ꝫ auẽ. generalit col. viij.

n Honesti lucri non enim tenetur fenerari dotem ⁊ de vsuris alere vxorẽ: argu. C. de ad. mi. tu. auẽ. nouissime. sed conuertat eam in societatem honestam vel aliquod cõmercium ⁊ ex lucro honesto eam alat: ar. i auẽ. vt hi qui obligatas habere ꝓhibẽtur res minoris. §. qm̃ autẽ videmus col. vi. ibi tamẽ dicitur ꝙ si minor ñ habet vnde viuat sed tamen pecuniam: tunc curator cogitur fenerari. lau.

o Onera. ff. de iure do. si ie qui sibi cbum. §. ibi dos. ⁊ ꝫ. de vsuris salubriter. tan.

p Donatio. cõstante. Nota ꝙ donatio iter virum ⁊ vxorẽ moribus ꝓhibita ẽ: ne mutuo amore inuicẽ spolient nõ obtẽperando donationibus: ꝫ ꝓfusa erga se facilitate vtẽtes. Maiores eni nostri hoc prohibuerunt amorẽ honestũ solis animis existimantes ⁊ ne alter i paupertatẽ icideret: ⁊ alter ditior fieret: nec esset illis studiũ filios educandi. ff. ꝺ do. inter vi. ⁊ vxo. l. i. ij. v. iij. ⁊ in auc. qbus mo. na. effi. le. ⁊ sui. §. illud quoqꝫ ad fi. coll. vi. ⁊ nulla ẽ dõatio vbi matrimoniũ tenet. Si vero mřimoniuz non tenet: donatõ de iuris rigore valet. Sed fas non est tales donatiões esse ratas. ne melioris conditionis videant delinquentes q̃z qui non deliquerunt contrahendo. ff. e. l. iij. §. i. ⁊ C. e. si ex voluntate. sed inter sponsum ⁊ sponsam tenet donatio. ff. e. inter eos. ⁊. l. cũ hic stat⁹. §. siqs sponsã tñ si donator in eadem voluntate vsqꝫ ad supremum vite exitum perdurauerit valet donatio. C. e. l. prima ⁊ tertia. ⁊ hic vbi dicitur: nisi debitoris obitu confirmetur Et si donatio legitimum modum excedat: ⁊ non fuit insinuata vsqꝫ ad legitimum modum: valebit. si permansit in ea voluntate vsqꝫ ad mortem. C. eadem. l. donationes.

a Locupletior donatio ex q̃ h ɔtingit nulla ẽ. ff. e. l. iij. l. rñ. & ex eo q dicit: q ex q̃ alter locupletior & alr̃ paupi or a ɔ̃trario sẽsu dar̃ itelligi q dõatio teneat his cessãtib[us]: qđ verũ ẽ. Si ẽ marit[us] nõ sit paupior: tz dõatõ: vt si mari tus sit istitut[us] heres & repudiet hereditatẽ dõatõis cã vt deferar̃ vxori sibi substitute: vel si re pudiet legatũ vt re maneat penes vxo rẽ oneratã p legato p l[?]: vel si roga t[us] eẽt restituẽ here ditatẽ vxori nec d trahat q̃rtã cã dõa tionis: tũc tz dona tio. ff. eo. si spõsus. §. si marit[us] &. §. sigl vel si dõauerit vxo ri rẽ alienaz. ff. e. h & si cõstãte. Item lz paupior fiat dõatõ & accipiẽs nõ fiat locupletior: tz dõa tio: vt si emerit ide vnguẽta. ff. e. q ãt. §. i. Itẽ valet qñq dõatio lz dõator fi at paupior & acci piẽs locupletior si i tp[us] finiti mrĩmo nij sit collata: sz añ tps illud nõ effici tur res dõata dõa tarij: sz differr̃ i tẽ pus quo mulier a lege viri soluta est. ff. eo. si cũ vxori. §. vl. & l. q: & l. si ite. rl. J: & l alio cã va let dõatio: lz alr̃ fiat paupior & alr̃ ditior. ff. e. q si vir: fit aũt donatõis reuocatio quaten[us] dõator paupior & acci piens locupletior factus ẽ. ff. eo. si sponsus. §. vltimo.

d Sicut dos. dos. n. dar̃ viro a muliere: & dõatio dar̃ vxori a viro. ĩ. e. nup. l. si. C. de dos. añ nup. l. i. & vl. & ideo redire de bẽt ad eos. vt hic dr̃. Et dos & dõatio pp̃ter nuptias debẽt esse eq̃les hĩc inde. C. d pac. ɔuẽ. auẽ. eq̃litas. & i auẽ. d eq̃litate do[?] §. hec igir̃. &. §. ɔcetero. col. viij. & verũ ẽ q ista debẽt redire ad mulierẽ & virũ: nisi ɔ̃sue tudo sit in ɔ̃triũ: vt dicar̃ hic: vel nisi pactũ d dote vel dõatõe lucrãda i pte sit fcm̃ iter eos: vt h dic. &. C. d pac. ɔuẽ. ex morte. auẽ. eq̃litas. & i auẽ. d eq̃. do. §. h igir̃. C. de rei. vx. ac. l. vna. §. illo proculdu bio. & istõ pactũ dz eẽ eq̃ le hĩc inde & si non sit eq̃le maior ps lucri ad minorẽ dz reduci: vt. l. pdicr̃ ex morte. & auẽ. eq̃litas. &. l. lege leõis. C. d pac. ɔuẽ[?]

monio inter cõiuges dr̃ eẽ fcã ex qua alr̃ locupletior [a] & pau perior alter efficitur firmita tem non habz: nisi donatoris obitu cõfirmetur: que tamen penitus euanescit si reuocetur ab eo tacite [b] vel expresse: vl q donatum [c] accepit prius debi tum nature persoluat. Sane soluto mrĩmonio, sicut dos [d] ad mulierez sic & donatio pp̃ter nuptias reddit ad virum nisi de consuetudine secus obtine at vel ex pacto de lucrãda do te & dõatõe pp nuptias: qđ eq̃ le sit: cũ hĩc inde ɔ̃uũ iducatur.

Alexander tertius.

Capellanũ quẽz be nedictione cum se cũda [e] cõstiterit ce lebrasse: ab officio beneficioq; suspensum cuz lit terarum tuarum testimonio ad se. ap. nullatenus destinar̃ postponas. Lucius. iij. vni uersis christianis in captiuita te saracenorum positis.

Dominus ac redẽptor noster: &. j. Sãe sup mrĩ monijs: q̃ qdã ex vobis nõdũ habita obeũtis ɔiugis certitu dine ɔ̃traxerũt: id vobis rñdem[us] vt null[us] amodo ad scdas nup tias migrar̃ psũat: dõec ei cõ stet [f] q ab hac vita migrauerit cõiunx ei[us]. Si vo aliqs vl aliq̃ id hacten[us] ñ seruabit: & d morte prioris cõiugis adhuc sibi existimat dubitandũ: ei q̃ sibi nupsit debitũ nõ deneget [g] po stulãti: qđ a se tñ nouerit nulla tenus exigẽdũ [h]: q si p[us] hoc de prioris cõiugis vita cõstiterit relictis adulterinis [i] cõplexibus ad priorẽ cõiugẽ reuertatur.

Urbanus. iij. vuig. epo.

Uir aũt vl mulier ad bi gamiã transiẽs nõ dz a psbytero bñdici [k]: q: cum alia vice benedicti sint: eorum be nedictio [l] iterari non debet

e Capellanũ cuz scda. s. se. nu ptie bñdicẽde nõ sũt. s. e. vir ãt. & scdaz ac cipe fm vitatis rõem vel fornicatio ẽ. xxxi. q. i. hac rõe. & illud itelligir̃ prio viuẽte. & nõ dẽbẽt bñdici scde nuptie ad exhorta tionẽ ɔtinẽtie sic & sacer dos itercesse nõ dz nup tijs clãdestine ɔ̃tctis. s. de clãdesti. matri. cũ ihibi tio. §. sane. multo minus dz illas bñdicer̃ & alia ẽ rõ: q: sacrm̃ iterari ñ dz: s. e. vir ante m. vbi h ratio notatur.

b Tacite vel expresse tacite ãt fit reuocatio p diuortiũ nisi i diuortio voluerit donatiõnẽ valere. ff. e. sz iteri. §. si marit[us]. & l. cũ h star[?]. §. si diuortiuz. & C. e. l. a marito. Itẽ tacite fit reuocatio si pri[us] g libertatẽ accepit decesse rit q̃z is g ɔtulit: vt i. l. pdicta a marito. si vo prius dece dat is g dõauit nec reuocauit dõatonẽ: ɔfirmar̃ morte p silẽtiũ. C. e. dõatõe. l. &. l. i. & iij. si ãt sil morir̃: puta nau fragio vel ruina: valet dõatio. ff. e. cũ h star[?]. §. si ambo. Expsse reuocar̃ dõatio: cũ dõator eã reuocat. C. e. a ma rito. nisi peniteat eũ reuocasse dõatiõnẽ: vt supmũ iudi ciũ ei[us] siue volũtatẽ spectem[us]. ff. e. cũ h star[?]. §. penitẽtia Item expsse fit reuocatio: si marit[us] ea q̃ donauit: postea pignori dedit vel alij dẽ auit vel alio modo alienauit. C. e. si marit[us] tuus. fi. s. de pcura. nõ iniuste. Et hec q̃ dicta sunt de dona. iter vi. & vx. inter parentes & liberos pene intelligi debent: inter quos phibita est donatio cũ vna psona intelligantur. C. de impub. & alijs substi. l. vlt. & xx xv. q. iij. §. hac auctoritate. nisi in casibus.

c Qui donatũ. vt. C. e. l. a marito. & ff. e. c. cũ hic star[?] & si ambo. & ista vba tacite vel expresse vel g donatũ ac cipit &c. sumpta sunt ex istis duabus legibus.

f Comin[us] ci ɔstz. s. d spõ. l. pñria vbi nõr̃ qd iuris sit d hac ma. &. C. d repu. auẽ. hodie. & i auẽ. vt li. ma. & auie. §. qđ

g Nõ deneget. & ita pp̃ dubiũ psũir̃ p mrĩmõio (aũt. col. viij. qđ fieri dz. s. d spõ. iuueñl. & ar. s. d ma. ɔ̃c. cõ. ifdic. ec. c. l. & ff. d re. iur. i ãbiguis. & ff. d iure do. in ãbiguis. nisi qñ dubitatur an ɔ̃ctũ sit ɔ̃ mrĩmoniũ: q: clãdestinũ ẽ: quo casu poti[us] psumir̃ adulteriũ q̃z mrĩmoniũ. xxx. q. v. aliter. & ar. s. d clãde. dspõ. c. ij.

h Nullatenus exigendum. hoc est propter conscientiaz du biam ex probabili causa. si. s. de sen. ex. inquisitioni. in fi.

i Adulterinis. hoc intellige: si postq̃z intellexerit pro certo d vita prioris mariti cũ secũdo remaneat: q: statim ẽ adulteriũ & nõ ante. xxxiiij. q. ij. cũ p bellicã. & ẽ ar. q mrĩmonium qđ ab initio valuit tractu temporis infirmatur. ff. de iudi. si alter. & l. si a me. h non fuit mrĩmoniuz ab initio in vitate: sed nũc pri mo declaratur mrĩmonium non fuisse: sicut ecõuerso ex futu ro euentu apparet matrimonium ab inino fuisse. supra de fri. & male. fraternitatis. in fi.

k Ir. benedici supra e. c. i. vbi de hoc.

l Iterari. sacramẽta n. iterari non debẽt. i. q. i. hanc regulaz & c. hi qui. ne fiat cis iniuria. i. q. i. quod quidã. & de cõ. di. iij crẽditur. xxiij. q. vij. quẽadmoduz. &. C. ne san. bap. itere. l. i. & h viderer̃. n. q sacramentũ huiusmodi nõ fuisset collatũ: vel q inefficax fuisset omnino: & sic fieret iniuria ei. i. q. i. sacra. tam penitẽtia bene iteratur: de pe. di. iij. adhuc instant fallit et fm

quosdā in extrema vnctōe. [illegible] i.q.i.man⁹.ꝛ solēnis pnia nō ite raf.l.di.q̄uis.ꝛ.c.in capite.gꝛ anus tñ dicit ꝙ iterat fm ꝯsue tudinē quorūdā: de pe.di.iij.ex psona.ꝛ bndictio ista cū aliqs scdaꝫ durit ꝫ gine iterat fm ꝯsuetudinē quorūdā locorū:ꝛ ñ si papa sciat talem cōsue tudinē:alś non licet.

a ¶ Sup illa. nubat in dño.j.e.pri.ꝫ cum apłus nullū tps adijciat nec nos adijcere debem⁹ xxxi.q.i.ꝙ si dormierit. ꝛ.ij.q.v.cōsuluisti.ꝛ.ꝫ.ō trāsla.iter corpalia.soli er go honestati sue cōsulat mulier:qꝛ itali lz ex quo tps nō adijcif:insti.de ꝟ. ob.§.pure.

b ¶ Per licētiā.q̄ itelligi tur iteruenire eoipso ꝙ nō ꝓhibef:vt.xvi.q.i.sūt nonnulli.

c ¶ Infamia.j.e.proxi.

d ¶ Cum fm. cui vult. sic.vij.q.i.sicut al terius.ꝛ supra.c.proxio.

e ¶ Legalis īfamie. quā īfligit lex ei q̄ nubit.j.an nū ne turbaref sāguis:ꝛ de ple dubitaref.C.ō re pu.ꝯsēsu.§.fi ꝟo.ff.hīs q no.īfa.l.libertorū.§.i.Et nō.ꝙ canones isti nō so lū talē mulierē liberant ab īfamia ꝫ ab oī pena: quā exprimit lex.C.ō se. nup.l.i.si ī auc.hisdē pe nis.ꝛ ī auc.ō resti.ꝛ ea q̄ pa.§.vl.col.iiij.nec dꝫ dici īfamis ī fo ro ciuili ex quo p ecclīā ꝛ licētiā apłi remissa ē:arg.ꝫ.q fi.fint le.p venerabilē.ꝛ.ij.q.iij.§.hinc colligif.Quidā tñ dicūt ꝙ pp ea nō euadit penā illā:qua priuaf ab nuptiali donatōe: auc. ꝓdicta ō resti.ꝛ ea q̄ pa.§.vl.col.iiij.q̄ virū suū ita velociter ō honestauit:vt appeat ēt eo viuēte eā nō caste vixisse:vt ibi dꝛ: ꝛ iō ꝑdere dꝫ qcquid ex liberalitate viri ad eā potuit puenire: [illegible] qꝛ quādā īgratitudi nē vꝫ mulier cōmisisse:ar.supra de dona.propter eius.nec est hoc contra apostolum supra de diuor.gaudemus.

f ¶ Ab apostolo.quā alicui auferre ñ possum⁹.xxvij.di.ō his bñficiū.n.iuris nemini ē auferēdū.v.di.ad ei⁹ ꝟo.ff.ō re.iu.l. iiij.§.fige ꝯdēnat⁹.ꝛ bñficiū pn̄cipis lātissime īterptādū ē.ff. ō ꝯsti.pꝛin.bñficiū.ꝛ sic ad oēs mulieres h̄ bñficiū extenditur

g ¶ Cum in his.s.mīmonge ꝯhendis:in qbus sacre leges sa cros canones imitātur:in auc.quemodo opoꝛ.epiſ.§.vl.col.i. ꝛ in auc.vt cle.apud ꝓprios epiſ.§.vl.col.vi.ꝛ.ꝫ.de iudi.at si clerici.ꝛ in auc.de eccle.ti.circa pꝛin.col.ix.

Idem exoñ.episcopo.

Super illa q̄ōne qua q̄si tū ē:an mulier possit sīī īfamia nubere.j.tps luct⁹ fm leges diffinitum rñdemus:ꝙ cuꝫ apostolus dicat:mulier vi ro suo mortuo soluta ē a lege viri sui:ī dño nubat^a cui volu erit per licentiā^b ꝛ auctorita tē apłi ei⁹ īfamia^c abolef. Innocen.iij.p.nobili mulieri.

Cum fm apostoluꝫ muli er mortuo viro suo ab eius sit legē soluta:ꝛ nuben di cui vult^d tñ in domino libe ram habeat facultatem nō de bet legalis^e infamie sustinerē iacturam:que lꝫ post viri obi tum īfra tempus luctus. scili cet vnius anni spaciuꝫ nubat ꝛ concessa sibi tamen ab apo stolo^f vtitur potestate:cum in his^g ꝯserti seculares leges ñ ō dignēf sacros cānones imitari:

b I legitimus.legitimus ideo dicit:qꝛ si sit crimīo sus non pōt aliū accusare.iij.q.vij.qui sine.ꝛ.c. postulatus.ꝛ qui trabē gestat in oculo:festucā de oculo fratris ñ potest eruere.e.cā.ꝛ.q.e.§.tria.ꝟ. porro.in fi.ꝛ.i.q.i.multi.ꝛ.vi.q.i.qui crimē.Qui enim aliuꝫ accusat:dꝫ esse bone fame non suspe ctus per iura predicta.Si enim ad denunciandum viles per sone non admittuntur:vt.ꝫ.de spon.cum in tua. multo fort⁹ nec ad accusandum.Itē nec debēt eē inimici.j.eo.cum oporteat.ꝛ.c.cum.p.man.conella.ꝛ.c.meminimus.debꝫ enim eē sine crimine nō inimicus:bone fame ꝛ opinio nis qui aliū accusat:alś non ē legitimus accusator:crī minosus enī criminosū accusare nō pōt aut ēt dñūciaf

i ¶ Fatigef.sed re pellatur accusator ꝛ absoluatur reus ab obseruanōe iu dicij.vi.q.vl.c.vlt. §.acceꝫ.nisi fuerit īfamatus:tunc dꝫ ī dici ei purgatio.ij. q.v.ꝓpter.ꝫ.ꝛ.j. de pur.ca.c.cuꝫ.p. ꝛ hec decre.ptinet ad primam parteꝫ rubrice.

Liber quintus.

De accusationibus inquisiti onibus ꝛ denunciationibus.

Felix papa.

Si legitimus^h nō fuerit accusator non fatigetur^i ac cusatus. Idem epis per galliaꝫ constitutis.

Si quis eps ab illis accu satorib⁹ q recipiēdi sūt accusatus^l fuerit:postquā ab eis charitatiue^m cōuēt⁹ ^n fue

k ¶ Si quis eps. accusatorib⁹ ł denunciatorib⁹.

l ¶ Accusatus.i.dō nunciatus.

m ¶ Charitatiue. ar.ꝙ admonitiō ſē per ē premittenda ante accusationeꝫ ꝛ ante vindictam. rij.q.ij. indigne.ꝛ xvi.q.qdam mona chi.ꝛ.q.vij.oēs de cime.ꝛ.xxiij.q.iij. de illicita.ꝛ.j.ō ſi. ex.sacro.cum agif in medium denun ciationis ad peni tentiam:tūc neces saria est admonitio fm euangelicam veritatem.ꝫ.de iu di.nouit.ꝛ.ij.q.i.si peccauerit.ꝛ j.de simo.dꝫ beli.ꝛ j.e. cum dilectus.ij.in quo casu loquitur hoc.c.ꝛ ita perti net ad vltimam partem rubrice: ꝛ vbi dicit accusato ribus expone idest denunciatoribus. Accusatus.i.de nunciatus:vt dictum est.

n ¶ Conuentus.i.monitus.vt sequens lrā indicat.

o ¶ Non olim.idest non ante admonitionem admitta tur ad denunciandū.

p ¶ Nūc.i.post admonitionē dꝫ admitti:vt dictum est.

q ¶ Illa ꝓpositor.de monasterio. Nō ꝙ nō debēt ad mitti ad denunciandū:nisi illi quoꝛuꝫ īterest:vt mōachi vt dicsaut ēt patroni.xvi.q.vlt.filiꝰ.aut etiam parochiani.lxiij.di.vota ciuium.ꝛ.vij.q.i.factus est.

r ¶ Dicere.i.accusare.j.e.ex parte.ꝛ.ij.q.iij.eleutherij. sed potius loqtur in modū inqsitionis siue denunciatō nis in quo casu tenentur ad denunciandū:vt.ij.q.vij.q̄ propter.ꝛ ar.ꝫ.de cogna.spiri.tua.ad hoc.n.qlibꝫ tenef etiā si iurasset ñ denunciare.ꝫ.de iureiu.quēadmodū.

s ¶ Quorū īterest.s.fratrū suorū.lxxxvi.di.siquid.

t ¶ Cōdēnetur.hoc semper dꝫ cōtinere diffinitiua sñia condēnationem vel absolutionem:alś nō tenet.ij.q.vi. §.diffinitiua.ꝛ.xxiij.q.iij.illud etiam.vel equipollens. j.de ꝟ.sig.in his.ꝛ.ff.de arbi.quid tamē.§.si arbiter sic ꝛ sñia que sine certa quantitate ꝓfertur nulla est:nec in aliqua parte actorum hoc reperitur.C.de sentē.que ſi.

cer.quam.p̄terur.l.pe.e vlt.l.

a Omnipotens .nunciat.⁊ sic ad vltimā p̄tē tituli p̄tinet: cū et aliq̄s accusat aut denunciat vel et inquiritur grauata ē status ei⁹ opinio: vt licerim nō debeat pmoueri.lxxxi.di.tantis daniel.⁊.3.de testi.c.vl.C.ō pcu.reū.⁊.ff.ō mu-ne.⁊ bono.l.reus.l.rā.nisi post ānuz vt.c.l.reus.§.eu3.

b Honoret.i.ad hono: ē pmoueat.

c Nulli epoꝝ. repellit. Judex ñ ex offō suo pōt repellere accusatorem: si nō fuerit idoneus: ar.ij.q.vij.alieni.⁊.c.q sunt.⁊.c.q̄rendum ff.de postulando.quos phibet.⁊.3.de excep.exceptionem in fi.⁊ ff.ō peti.here.l.vlt.

d Familiaritate. nō.n.modo pōt reprobare et mores quos pus pbauit.ff.de adul.si vxor l fi.⁊.xxxij.q.v.horrendus.⁊.3.de fi.psby.veniens.ff.de neg.gest.pōponius.sed contra.ij.q.vij.alieni.⁊.iij.q.vlt.§.siquis ex familiaribus.⁊.C.

rit vt cām emēdet: ⁊ eā corrigere noluerit: nō olim⁹ s3 nūc ad primates cause eius canonice deferant.

Gregorius duci campanie.

Illa ḡ positoꝝ.⁊ infra.Si vō aliq̄s ē ō monasterio p̄dicti abbatis q possit dicere q ad culpā reatū quoq3 ei⁹ ptineat: nos cū eis quoꝝ interest cām districte volum⁹ pscrutari: vt vl ꝯdēnet vel absoluat.

Idem ꝯstantie aug.

Omnipotens deū: ⁊ infra. Ualde graue ē: vt vir ō quo tāta ⁊ talia nunciantur cū ante requiri ⁊ discuti debeat honoretur.

Pascal papa.

Nulli epoꝝ ad accusatōe sua repellē liceat: quos ante q̄ se ab eis impetendum cognosceret: a sua cōmuni familiaritate neglexerit separe.

Ex concilio maguntiñ.

De his criminib⁹ de q̄b⁹ absolutus ē accusat⁹: nō pōt accusatio replicari.

Stephanus papa.

Repellant ab accusatiōe cohabitātes inimici: q2 ꝯfestatōes blasphemie affectō solet amicitie vl inimicitie lcitare.

Ex brocar. li.xliiij.

Accusasti aliquē ⁊ p tuam accusatōe3 occis⁹ est nisi p pace ḃ fereris.xl. dies l pane ⁊ aq̄ qō caria vocat: cū septē sequentib⁹ ānis penitēas. Si aūt p tuam delaturā debilitatus est: p tres q̄des q̄dragesimas penitere.

Aug. sup genesi de morte abel.

Euidētia patrati scelēis ñ idiget clamore accusatoris.

Alex.ā.iij.gail.electo.

Quā.p.macoella psbī ex vna pte: ⁊ bon⁹ psbī.⁊.s. bonus cocti laicus ⁊ fra eius

se.ff.de preuari.l.iij.C.de accu.siquis homicidiū.⁊ de colli.⁊.l. Item si suum dolorem psequatur ignorans accusationem ab alio institutam.ff.de accu.sicut.§.hiidem.Et hoc intelli ge cum actum est in forma iudicii. Si autem penitentiam egisset occulte quo ad deum absolutus est: sed accusatio in iudicio facienda non cessat ppter hoc.xxxiij q.ij.admonere.vin.

b Repellant. cohabitantes.non solum inimici: sed eis cohabitantes repelluntur: quia ex hoc inimici presumuntur.iiij.q.iij §.item testes ⁊.j.c.cum oporteat.C.ō inoffi.testa. liberi .xcij.di.si inimicus.argu.cōtra.ff.p socio.nam socius.Nā socius socij mei non est socius meus. et lxxxi.di.legitur.⁊ est ar. ex cohabitatione presumendum p aliquo vl cōtra aliquē.xvij.q.ij.dudum⁹.⁊.3.e.nulli.⁊.3.de offi.dele.insinuante.iij.q.v.accusatores.

c Amicitie.iij.q.v.accusatores.ppter amicitiam vel odium humanum iudicium sepe peruertitur.xi.q.iij.q̄tuor.

d Accusasti.per tuam tantum accusationem calumniosam ⁊ nō culpa sua.nam siquis iniste accuset criminosum

qui accu. nō pos.iniquum.imo videtur q criminosus criminosum accusare possit.ij.q.vij.§.in hoc.⁊.C.de here.quoniam.⁊.C.de inoffi.testa.in harenam.ar.q nullus criminosus reputatur legitima persona ad accusandum vel ad denunciandum: vt dixi.3.c.j.ar.C.ō adul.quoniam.xxxij.q.vi.nihil iniquius.⁊.C.ō liberali.cau.si filium.vel forsitā iste episcopus accusabatur de crimine excepto: q2 ⁊ erat male fame.ij.q.i.in primis.vnō admittebantur viles persone contra eum.Sed dic q specialē est in episcopis ⁊ in odium ipsorum statutum: q2 debent secum habere honestas personas: que perhibeant testimonium de vita eorum.ij.q.vij.cum pastoris. Et ideo si prauos ⁊ viles habent secum sibi imputent als vilis persona non est audienda: vt dixi.3.e.c.i. vel forte superior ex officio suo posset tales repellere: vt dicitur in prin.⁊ in precedenti notula.

a De his.replicari.q2 si pbato crimine iudex cum illo dispensauit: si fuit tale crimē quod potuit dispensare: crimina semel dimissa iterum in vltionem diuina clementia venire non patitur: de pe.di.iiij.diuina clementia ad fi.di.⁊.xxiij.q.iiij.si illic: vbi de hoc.s.n.q.iij.§.notandum.Si vero absolutus est: quia accusator non pbauit tutus est: q2 de delicto vnius hominis sepius queri non debet.ff.nau.cau.licet.§.vlt.⁊.xxxv.q.ix.veniam.⁊ hoc verum est nisi in duobus casibus: puta si secundus accusator doceat primum preuaricatum fuisse

⁊ crimine pbato interficiatur reus immunis est accusator.xxiij.q.iiij.illud.⁊ iudex ⁊ minister.xxij.q.v.homo q malos.⁊.q.iudex.⁊.c.homicidas.⁊.c.miles in fi.

e Nisi p pace.non tenetur ppie illud: nisi q2 si pprie sequeretur q p pace posset quis accusare alium iniuste: quod nō est vex: quasi simile habes.ij.q.i.notum.sed p pace seruanda licitum ē accusare: vt boni quiete viuant.xxiij.q.v.non frustra als accusare mortale peccatum est.i.calumniose.

f Carina.vulgare est lombardorum: ⁊ dicitur a carentia hominum: q2 tales recluduntur solitarij per quadraginta dies ad agendū pniam: de qua penitētia habes.l.di.in capite.

g Debilitatus.i.mutilatus in membris.

h Euidentia.sceleris.i.scelus quod notorium est per operis euidentiam: ⁊ est vnus modus notorij: quem ⁊ alios habes.3.de coha.cle.⁊ mu.⁊.vlt.

i Clamore.i.non indiget aliquo pponente accusationem: q2 factum se ostendit: arg.ff.de in integ.resti.l.i.in consessum.n.nulle sunt partes iudicis.ff.ad.l.aquil.pinde.nisi quo ad sententiam tantum.⁊ que in iudicio publicantur: non requirūt accusationem aut etiam pbationem.ff.de adulte.l.n.§.si publico.⁊.C.de testi.nullum sic in quocunq3 noto.io tantū sententia semper est necessaria.

k Quam.p.laicus. Nota q laici in accusationem vel testimonium clericorum non sunt admittendi: ⁊ hoc regulare est nisi suam vel suam iniuriam psequantur.iiij.q.vi.omnibus.nec tūc ad testimoniū: q2 l facto suo nemo testis idoneus

c.ꝫ.ꝺ testi.decetero.ꝛ.ij.q.i.ꝓhibent.ꝛ.iiij.q.iij.§.ite oib⁹.ꝛ ꝟ vez e nisi i criminib⁹ exceptis:vt e crime simonie heresis ꝛ lese maiestatis.ꝫ.de simo.tāta.ꝛ.ij.q.vij. sacerdotes. ꝛ.c.oues.xv. q.iij.sane.ꝛ.C.de epi.ꝛ cle.si queq̄s:ꝛ i his casib⁹ ꝛ ꝯsimilibus admittunt:si bono zelo ꝛ nō ex odio ꝓcedāt:q2 tūc nec ad accusandū nec ad testificādū admittunt.ꝫ.ꝺ si.licz heli.ꝛ.c.p tuas.ꝛ.ꝫ.e.meminim⁹.ꝛ.c.cū oporteat inimici i nullo cāu admittunt. Laici.n.bōe fame admittunt i huiusmodi exceptis criminib⁹: sꝫ si laici sint male fame ꝛ viles ꝑsone:tūc distinguit. Si clicus sup illo crie sit ifamatus ꝛ male opinionis admittuntur laici ꝛ viles ꝑsone.si vero sit bone fame ꝛ opīonis nō admittūt:vt hoc bñ colligit.ij.q.i.i ꝓmis ad fi.ꝛ.ꝫ.ꝺ simo.tanta.ꝛ c.p tuas.ꝛ hic: exceptis ꝯspiratorib⁹ ꝛ inimicis: vt dixi.ꝛ excipit ꝑticeps criminis.ꝫ.de testi.veniēs.ꝛ testibus vilib⁹ sine corporali tormēto credi nō dꝫ:vt.ij.q.i.i primis ad fi.sed accusatoriū torquet.iiij.q.iiij.§.si aūt ea rei.ꝛ sic io.iste:q2 laicus erat nō admittit ꝯ clericū. Sꝫ q̄re repellit cū accusaret illū ꝺ simo.q̄ e crimen exceptū:ꝛ q2 ēt erat ifamat⁹:vt pꝫ ex eo ꝙ idicit purgatio illi.rn.q2 erāt inimici. qꝺ bñ colligit ꝓpter mutuas accusatōes ꝛ officia ꝯuirta: vt pꝫ ex ipsa littera.

a Illi⁹ cāe.s.ioānis fratris laici.b.iste.n.io.ꝑus accusauerat forte ipm.p.corā epo:ꝛ.b.fratrē suū idurit i testē:vt hic vꝫ: et iō ipse repellit tanq̄ inimicus.ꝫ.e.meminimus.

b Purgatōem.q2 vterq3 fuerat ifamat⁹.ꝫ.ꝺ simo.ꝺ ꝟ.ꝛ.c.insinuatū:alr̄ nō eēt indicēda purgatio.xv.q.v.de crimine.

c Cū trib⁹.arbitrari⁹.n.e numer⁹ purgatoz ꝫ arbitriū ꝓsidentis ꝛ q̄litatē ifamatōis:ar.ij.q.v.oib⁹ ꝑsbr.si.ꝛ.ꝫ.ꝺ pur.ca.inter solitudines. Nūqd epe pōt diminuē ꝺ ꝟ numero ex q̄ ꝓfigit a papa ex q̄ e arbitrari⁹.dicas ꝙ nō postq̄ papa statuit:ar.ꝫ.ꝺ of.ꝺle.ꝺ cāis.§.vl. Quid si nō pōt hr̄e ꝯpurgatores.distingue:si ꝟ ꝯtingat ex eo ꝙ e talit ifamat⁹:tūc puniri dꝫ tanq̄ cōuict⁹.ꝫ.ꝺ simo.isinuatū.ꝛ.ꝫ.ꝺ pur.ca.cū.p.q̄ e ps hui⁹.si vo ꝺ pōt hr̄e:q2 e aduena:pōt credi suo iuramēto cessante ꝓbatione:ar.ꝫ.ꝺ iureiu.c.vl.ꝛ.ff.ꝺ his q no.ifa.furti accepe.§. q tulso.v.sꝫ ꝛ si iure.i auc.vt nulli liceat hr̄e loci ꝯseruatorem.§.si vo crimē.colla.ix.C.ꝺ custo.ꝛ exhi.re.auc.nouo iure. Quid si hꝫ bonos laicos:admittunt:ar.ij.q.i.i ꝓmis.vin.

d Xi pte.alia rōnabilis.puta ꝙ eēnt excōicati.ꝫ.de excep.exceptōem.vel si eēnt inimici vel ꝯspiratores.ꝫ.e.meminim⁹.ꝛ.ꝫ.ꝺ simo.p tuas.ꝛ.ꝫ.e.cū oporteat.ꝛ i cāu.ꝫ.e.veniens vt dixi.ꝫ.e.c.i.sꝫ p eo ꝙ obedientiā ꝓmisit:nō repellitur ab accusatōe in hoc.n.ꝙ malus est:non tenetur obedire ei: imo potius tenetur illum denunciare siue accusare cum eoz intersit.ꝫ.e.illa.ꝛ.xi.q.iij.non semper.ꝛ.c.iulianus.ar.ꝫ. de maio.ꝛ obe.dilecti in fi.ꝛ.q.q.vij.quapropter.ꝛ.q.ij.episcopus.xvij.q.iiij.quesiti.ꝛ quia vtilitatem ecclesie procurant: debent eis expēse ab ecclia ministrari:vt hic dicit.ꝛ.ꝫ.e.olim.ꝛ ipse abbas dꝫ hr̄e expēsas:vt se defendat vsq3 ad finē cause.ff.de ioffi.testa.si instituta.arg.

ex altera i nostra essent ꝑsentia constituti:eundem. I.quia laicus erat in dicti.p.accusatōnem non duximus admittendum. Cūq3 prefatus i.b. eundē p.sup crimine simonie ꝯstantius accusaret:nos cū:q2 i testimoniū illius cāe adduct⁹ fuerat:ꝛ q2 ꝑdictus. I.frater ei⁹ ipm.p.corā te prius accusauerat:ab accusatōe repulim⁹ ꝑsertim cū frater.p.memoratū.b.antea de cā consilii accusassꝫ. Unde qm̄ vn⁹ post alteꝝ ꝑdictum.p.istanti vicissitudie accusabant:neutrum ad eius accusationem admisimus:sed vtriq3 presbytero de obiectis criminibus purgationem duximus idicendam. Iōq3 mandamus quatenus vterq3 illoꝝ cū trib⁹ sacerdotib⁹ faciat se purgare. I.dē vuigo. epo.

Ex pte tua:ꝛ ifra. Prudētie.t.t.r.ꝙ monachi nisi alia rōnabilis cā ipediat: eo ꝙ de obedientia ꝛ subiectōne abbatis esse noscunt ab ei⁹ accusatione sunt nullatenus repellendi:lꝫ alios accusare nō possint. Quibus siqdem cū ꝓprium non habeant:de rebus monasterij expense debent necessarie:donec causa debitum finem accipiat ministrari.

Idem.

Si cōstiterit:ꝙ.D.ecclesia non perpetuo concessa:sed ad tempus fuerit commēdata:ꝛ ꝺ vinolentia ꝛ ꝙ i

e Lꝫ alios.alios vo accusare nō pñt:nisi itersit monasterij de licētia tñ abbatis.xvi.q.i.mōachi cum mortui sint mūdo.ꝛ.cā.q.i.placuit.ꝛ nō tm̄ humanis vocibus sꝫ diuinis mortui sunt.ij.q.vij.placuit.funesta e corum vox:vt ibi dꝫ.i.flere debēt ꝛ tristes eē.xvi.q.i.placuit. ꝺnūciare aūt pñt ad pnias quēlibꝫ christianū:q2 cuilibet dictū videt si peccauerit i te ꝛc. nl'la facta exceptōne:marie si dr̄ eē ꝯceptū.ar.ꝫ.de in.r.l.v.q.r.ad medū. Sꝫ ꝫ vꝫ dicē predictū.c. placuit vbi dꝫ ꝙ monasterium exire nō dꝫ monach⁹.sꝫ tanq̄ mortuus ibi eē. Sꝫ pone monach⁹ e i scholis de licētia abbatis nunqd pōt accusare vel aliter agere:rn̄deri pōt si eius iterest:q2 eo ipso ꝙ monach⁹ de licentia abbatis e in scholis:ꝑ consequens oia ei ꝯcessa intelligūt:sine qb⁹ ibi ꝯmode nō possit viuē:ar.ꝫ.ꝺ offi.ꝺle.ꝑterea.c.prudētiā.§.sexta.ꝛ.c.sꝫ spōsōis.tm̄.p alienis ꝺbitis itercedere nō posset:vt p hoc monasteriū obligaret:cū hoc nō itellexerit abbas:ar.ꝫ.ꝺ fideius.qꝺ qbusdā.ꝛ.ꝫ.ꝺ solu.si quorūdā.nisi q̄tū ptinet ad ꝓpriā necessitatē:ꝛ hoc si abbas ei ꝯcedat.

f Expēse necessarie.ar.aduersariū aduersario ꝯpellēdū i expēsis ꝓuidere ꝯ se:ar.ff.ꝺ inoffi.testa.si instituta.§.iij.C.ꝺ car.ꝛ.l.vl.C.ꝺ ox.cog.l.vl.§.i.vñ.nam si tales.ꝛ iste expēse necessarie tm̄ erūt:sine qb⁹ cā explicari nō pōt de expēsis satis habes.ꝫ.ꝺ dolo finem.

g Si ꝯstiterit.cāus. Sacerdos iste petebat ecclesiā sibi restitui:qua dicebat se iniuste spoliatum fuisse. Dicebat i ꝯtrium ꝙ nō erat audiend⁹:q2 nō fuerat spoliatus:cū nō ititulatā sed cōmēdatā hēbat tm̄ ecclesiam. Itē ꝙ quasi ebrius in taberna pernoctauerat:nulla dormitōe facta illa nocte:in sequenti die mane missam celebrauit ipe:ꝛ ideo iuste priuatus fuit per iudicem suū: coram quo super his fuerat accusatus.ꝛ ipse hec oia negabat dicens:ꝙ canonice in ea fuerat institutus ꝛ iniuste spoliatus. Ei post appellationem mandat papa ꝑmo ingri de ꝓmissis.que si vera sūt.imponat ei silentiū super ipa ecclesia. Si vo ipam habuerit canonice:ꝛ non fuerit ꝯuictus de crimine:vel post appellatōnem fuerit spoliatus:restituat ei ecclesia.

h Commendata.sic.ꝫ. de elec.dudum.ꝛ.xxi.q.i. qui plures.cōmendare enim est idem quod deponere.ff.de positi lucius sempronio.ꝛ.ꝫ.de deposito.c.i. Qui enim deponit rem penes alium:possessionem intelligitur re

dnere.ff.depo.l.i.l.z.e q̄cūq3 vult pōt depositā sue rez cōmendā: i reuocare.Ꝫ.de deposito bona fidee.§.i.vbi de hoc.e.ff.depositi.l.i.§.pe.e ita licite huic p̄sbr̄o po- tuit auferri eccl̄ia:cū ipe nō possidēt:e sic si fuit spoliat⁹

e In taberna.xliiij.distinctione non oportet.

h Pernoctaue- rit.pnoctare noctē totā significat.ff.d v.sig.verba.a.§.p- noctare.e.Ꝫ.d spō. veniēs.ij.

c Dormitiōe.vn̄ nō vł ieiun⁹ pp in digestionē.s̄ pran sus celebrasse: qd̄ fieri n̄ dz:d cō.di. i.sacra.e de cō.di. ij.liquido.

d An̄ ep̄m.Ꝫ.de cōfes.cū sup.e p̄nte aduersario.ff.d cō fes.cer̄ti.§.ij.§.si co ram alio nō suo iudi ce nō noceret talis cōfessio.Ꝫ.de iudi. at si clerici.

e Sine coactōe talis cōfessio sic p coactōnē extorta n̄ p̄iudicat.xxxi.q.q. liberari⁹.xv.q.vi.c i.C.quorū ap.non re.l.q.e.ij.q.vi.§. sūt quorū.v.si nul lus homicidarū.

f Cōuict⁹.vn̄ pri uari nō debuit sin̄ culpa.lvi.di.satis puersum.e.xvi.q. vij.inuentum.

g Post appella- tōz.qd̄.n.p⁹ appel latōz legitīe iterpo sitā fit:dz i irritū re uocari.Ꝫ.d offi.de le.sup qōnuz.i fi.e Ꝫ.de ap.bone.

h Restitui.cum fructib⁹ pceptis.Ꝫ.d re.spo.grauis.vbi de hoc.

i Meminimus. p alia pte.i. p se ipo et aduerso

taberna pnoctauerit ita q al tera die nulla pmissa dormiti one missam cantasset:e infra.

Si de hoc rōabiliter conui ctus fuerit in iudicio ante epi scopū suū:siue accusatus vel ad rōez positus sine coactiōe fuerit cōfessus:ei sup eadē ec clesia ppetuū silentiū ipōatis ipm ab ipetitōne.B.desistere cōpellentes. Ceterū si eidem fuit eccl̄ia canonice cōcessa e tradita:e postea de crimīe ali quo non fuit conuict⁹:ppter qd̄ de iure debuit spoliari:vel post appellationē sicut aliqn̄ allegauit eccl̄ia illa fuerit spo liatus:ipsam ei faciatis resti- tui e in pace dimitti. Idem.

Meminimus tibi man- dasse: vt.c.abbatisse: cuius electionē cōfirmauim⁹ munus bn̄dictionis ipendere pcurares.Sz qz.b.pro altera pte a te ad nr̄am audientiam appellauit: pponēs q d simo nia accusare: eandē manda tum nostruz distulisti affectui mancipare.Quia vō te nō de cet in hac parte ap.eiusdez.b. deferre:cum idem illius mā- festus fuerit inimicus e ptra eam testimonium tulit:man damus:quatenus cū inde fu eris reqsitus : p̄fate abbatisse mun⁹ bn̄dictōis non differas ipartiri. Innocentius terti⁹ archiepiscopo bisuntino

Licet in beato petro:e i fra.Sane cū ex l̄ris. B- decanis sancti stephani:e.t.l. e.m.canonicorum ecclesie bi suntine ad ap.se.audientiam peruenisset te varia crimina cōmisisse:ac ab eis fuisses per easdem litteras super periu- rio crimine simonie e incestus delatus:clemens papa prede cessor noster seruata iudicia- ria grauitate tibi certum ter- minum assignauit:quo respō- surus obiectis aperte conspe- ctui presentares.Cum autem iuxta tenorez citationis ad se. ap.accessisses:nec vllus appa reret : qui te ita impeteret de predictis:ne aliquid de con- tingentibus omittere videre- mur:ab J.e.o.archidi.in no stra presentia constitutis:que siuimus diligenter:siquid su per premissis aduersus te pro se vel alijs proponere vellent e quod scripserant legitime demonstrarent.ipsi autem :q non proposito accusandi hec scripserant responderunt. Sz quia super quibusdam incor rigibilis videbaris :quedam de te aposto.se.duxerant in- timanda:sed nuncius qui p litteris accesserat impetran dis:mandati formaz excessit

Nos igitur dictis canoni cis super predictis silentium duximus imponendum ne te decetero eis super his ac- cusare liceat vel etiā infamare Quia vō predicti canonici ci tra vinculum inscriptiōis de

k Accusaret.sz non. et q locū h̄ret ad hec accusatio: cūm nōdum habuisset plenum ingressum:sed potius debuiss3 excipe p eam quod posset cōcedi:sed qz repellit ab ob- iecto potest admitti accusatio.de hoc dic.i.eo.super his.

l Inimicus.ergo si nō fuisset manifestus inimic⁹ de- ferendū fuit appellatōi.qz tūc cū crimē simonie exceptū sit qā poterit accusare vt plene dictū est.d h.ā.e.cum.p.

m Tulit testimoniū.e forsitā sup eadē cā vel alia psili [illegible] ipam accusantē:e ob hoc solū p̄sumeret inimicus

a Licet.quesiuimus. Sz quare papa q̄siuit ab istis:vtz vel lent aliqd pponere p ipm.s.n.accusator nō cōpareret in termino p̄fixo:ampli⁹ nō audit:nisi hbet iustā absentiam.iii.q. v.q̄squis.e.C.qui accu.nō pos.si cal.e Ꝫ.de si.istru.accepim⁹ rā.nō statiz dz iudex ab soluere p̄ntem:lz accusa- tor sit abn̄s:qz pōt eē: q habeat iustā cām absen tie:vt.Ꝫ.vt lite.nō pte.qm̄ iudex hēe dz rōem viaz e tpis e alteri⁹ etiam ipe dimenti.ff.de va.mu.te- pus.ff.quibus ex cau. ma.sicui:§.i.ff.de dam. infec.si finita.§.si forte. ff.de iudi.si pretor.in fi. e supra de re iud.cū ber toldus. Et id papa istos requisiuit:quia forte nō credebat q iusta cā ipe- diri tacerent:ar.ij.q.vij. plerūq3.Et nō.q lz abse- ti restituatur accusatio sua.ff.quib⁹ ex cau.ma. sicui.§.i.tn̄ minor non re stituitur ad accusanduz ff.de mino.auxilium.vł ideo non imponitur silē tiūm accusatori:qz accu sator prius monendus ē vt pcedat.C.qui accu.n pos.qui crimen.e id isti requisiti fuerunt: si vel lent aliqd pponere:qz si reqsitus accusator nō p- cedat:amodo nō audit: vt h:e pz:e p iura pdicta Sz vł q isti debuerunt puniri in expensis: quia fecerūt illū citari ad curi am maliciose:ar.pdicte l.qui crimē.e.ff.de iud. cum quem temere.sz ex- cusant ppter nūcium q formā mandati excessit. vn̄ nō tenebat.Idē vide batur dicēdū vbi ēt de crimīe agit ciuiliter.ff.d iure fisci.l.ij.§.senat⁹.sz i negocijs ciuilibus aliter pceditur p absentem acto rē.C.d iu.ppandū.io.d hoc dictū ē.Ꝫ.de do.put

o Excessit.e ideo nō valuit nec p̄iudicat eis:ex quo nō ha bent ratum:supra de offi.dele.cum olim.e supra de rescrip. cum dilecta.

p Decetero.supra eodem de his.ij.iij.q.v.c.i.e.v.q.v.illi q C.qui accu.non pos.si ca.ff.ad turpil.q destitit.nisi iterato cri mē cōmitteret.ar.vi.q.i.iniurare.nā exceptio rei iudicate non obstaret si de pterito cōmitte.ff.de excep.rei iudi.si rē mea. e.l.se.e.C.ad exhibē.neq3.e.l.nō ignorabit.e.Ꝫ.de excep.c.pen.

q Inscriptionis.e qz an̄ iscriptionē destiterūt:eis n̄ iputat

q: nemo cōpellitur accusare. ii. q. iij. si quē. t c. si qs irat⁹. post libellū oblationē sine pena desistere lz. ff. ad turpil. qsitū. ff. [illegible] i ius vo. libert⁹. tñ ille q īfamauit: tenet iuriarū. ff. de iniur. item apud. §. si qs libello. in ciuilib⁹ tñ actionib⁹ bene cōpellit agē post libellū oblatū reo instante. C. q̄n̄ et q̄n̄ i auē. qui semel. io.

a ¶ Delectemur. ar. q: p̄stātius ē priuilegiū bone fame q̄ male opinionis ar. j. de pur. ca. cū i iuuentute.

b ¶ Venī ēs. criminali. hēs q̄ h̄ expsse: q: i cā criali nō interuenit p̄curator nec ad agēdum nec ad defendēduz. v. q. iij. i crialibus. t iij. q. ix. absens. ff. de pub. iudi. l. pe. §. i. t hoc ē generale. Fallit tñ in casib⁹ i crie i iuriarū: vt. iij. q. ix. §. nisi t C. de iniur. l. vlti. Itē ad excusandū vel excipiendū admittit p̄curator vt hic. t xxiij. q. v. reos. t s. de dolo. cū dilecti. Item cū agitur de crie nō criali ter: iteruenit p̄curator. s. de pcur. tue. t j. c. pr. in fi. Item in leuibus criminibus. ff. de accusa. leuia. ar. Itē si crimē nō excedit penā relegatōis. ff. an p aliū cā ap. ex. pos. l. i. Itē in crimie suspecti tu. ff. de procur. non solum. §. vl. Item cū qs accusat aliū de igratitudine. ff. de pcu. h̄ he psone. §. i. item in actōe populari iterue nit p̄curator ad agēduz p̄ priuato dāno. ff. de p. cu. l. i populari bus. s; p̄ publico nō interuenit p̄curator ad agēdū sed ad defendēdū. ff. de popula. ac. q populari. itē dñs defendit seruū in crie. ff. de accu. si cui. §. pe. Melē. dixit q: ex pte rei post lit. cōte. semp pōt p̄curator i teruenire. q. q. v. reos s; illud loqtur in p̄curatore ad allegandas cās abñtie q: reipublice vtile ē abñtes a q̄buscūq; defendi: t quēlib; p̄ eo v̄ba facientē audiri. ff. de p̄cu. seruū quoq;. §. publice. t hic isti admittūtur ad excusandum: t sic intelligitur. xxiij. questione. v. reos.

sistere voluerūt eis de iuris p̄missione id nō duxim⁹ iputādū. Ne āt i absolutōne tua minus canonice p̄cedere videamur: q̄uis pon⁹ in odore bone opinionis corpoꝝ n̄roꝝ q̄ eorū īfamia delectemur ᵃ cabilonen. ep̄o t abbati de firmitate inq̄sitionē tue fame duximus cōmittendā. I dezissancte burgen. archiepiscopo.

Veniens ad ap. se. a. pragen. canonicus contra pragen. ep̄m īter alia p̄posuit corā nobis: q: cū eēt filius sacerdotis in eccliaz fuerat pragen. itrusus: t p̄ eiusdē ecclie priuilegiū homagiū duci bononie prestitisset sic subijciens pragen. ecc̄liam seruituti: t. l fra. Vñ p̄dictū ep̄m ad festuz resurrectōis dñice p̄emptorie nos meminimus citauisse. idē v̄o ad suā excusationē viaruz discrimia p̄secratōnē chrismatis iminētē: t q: filius boemie p̄cipis eēt p̄ ip̄m baptizād⁹ tunc t̄pis per nūcios t l̄ras allegauit. l; aūt accusatiōes huiusmodi sicut erāt friuolas estimantes ip̄m reputauim⁹ p̄tumacem: nec p̄curatores ei⁹ in causa possemus recipere criali᷑ eis tamen concessimus auditores: vt si possent illum aliquatenus excusarent. Cūq; p̄dictus. a. corā eis repetijss; obiecta fuit ex aduerso responsū q: cuz oli; sup hoc ad magdeburgen. archiep̄m l̄re fuerāt ip̄etrate: idē. a. in obiectoꝝ se vidēs p̄batione deficere: ad pedes eius se humiliter p̄sternēs veniā postulauit: t q: aduersus eū calūniose p̄cesserat ē cōfessus. Ceteꝝ cuz sup hoc mandato stare eiusdez archiep̄i iurauisset ip̄e p̄cepit eidē sub debito p̄stiti iuramēti: vt p̄ eundē ep̄m decetero p̄ponere talia non auderet. Cū igit nobis ex ip̄sius. a. cōfessione constaret ip̄m iuramtū huiusmōi p̄stitisse: ac tale recepisse mandatū ᶜ sup ip̄etitōne dicti ep̄i silentiū ᵈ ei duximus iponendū: p̄pter cōtumaciā ᵉ tñ eidē ep̄o citationē t purgationē p̄pter īfamiā idicentes. I dē priori sancti fridiani: t mg̃ro. b. cānonico pisano.

Up bis de q̄bus nos cōsulere voluistis. Inqui. v. breuiter r̄ndemus: q: trib⁹ modis ᶠ valet crimē opponi: d̄nunciādo: excipiendo t accusando. q̄n̄ crimē in moduz denunciationis opponitur: nō ē īscriptio necessaria: sed cuz in

c ¶ Tale mandatū. quod de iure fieri potuit. supra. c. proxio.

d ¶ Silentiū. Nō. q: qui turauit se nō accusaturū aliquē ap̄lius nō audit p̄ illū. s. de iureiu. queadmodū. t marie vbi prio calūniose accusauerit: vt hic: q: p̄sūit postea q: malo aio moueat. vñ nō ē vlteri⁹ audiēdus: ar. iij. q. x. placuit vel ēt si simplr remisit accusationē. xxiij. q. iiij. si illic. t de pe. di. iiij. diuina t eo ipo q: qs dixit se nolle accusare illū: ap̄l⁹ non audit. ff. de adul. si maritus. q. §. si negauerit. S; nūqd talis pōt ip̄z denūciare nō obst. ste iuramēto. q̄d v̄ p̄ decre. p̄dictā quēad modū. q̄d nō ē verū cū p̄imo calūniat⁹ fuerit: q: calūniose denūciās nō audit: imo punit de calūnia. j. ti. p̄x. c. ij. sed nūqd alius pōt illū accusare de crie de q̄ absolutus ē. de hoc dic: vt. s. e. de his. t q: nō hēs. ij. q. i. p̄hibentur. io.

e ¶ Propter cōtumaciā. sic p; q: sēp dz qs venire ad iudicē siue iuste siue iniuste vocet: al̄ punitur vt cōtumax: vt hic p;. t ff. neqs eū q i ius vo. su. vi exiat. l. añpe. §. itē si qs. ff. iu. sol. si re⁹ Q̄d verū est cū dubitatur: an citatio teneat. s. de ap. si dubijs. t c. cū para. ti. t ff. de iudi. siqs ex aliena. S; si euidens ē q: citatio h̄ l;: nō tenetur venire citatus: puta si citetur aliquis tēpore feriato: ar. v. q. ij. c. si. t ē expsse. s. de ferijs. c. vlti. ff. de ferijs. l. i. nisi esset iusta cā: vt ibidē dr̄: puta res p̄tura: vel rōe criminis vel nisi pietas vel necessitas h̄ suadeat: q̄nq; nō valet rōe p̄sone vocate: vt. iiij. q. iij. §. liberti. q̄nq; rōe loci īhonesti. ff. de arb. si cū dies. §. si arbiter. vel si eēt nimis remotus forte tre h̄ tenet: si p̄staret q: in l̄ris nō cōtinet illa clausula nō obstante cōstitōne de duabus dietis. s. de rescrip. nōnulli si euidens sit ip̄suz non esse iudicem: qui citat. s. de offi. dele. ex litteris. vl si ordinarius citat illum qui non est de sua iurisditione nec ratione criminis seu contractus. s. de fo. compe. c. vlt. vbicūq; dubitatur de sua iurisditione: dz quis ire t allegare priuilegium suum. alr̄ tanq; contumax potest puniri: vt hic patet. io.

f ¶ Uper his tribus modis. quartū modū hēs. s. p̄ inq̄sitionē. j. e. inq̄sitōis. t c. q̄liter t q̄n̄. t. j. de fi. l; exceptis notorijs. vt i. c. l;. Et lex ēt dicit: q: q̄tuor sūt gnā cognitionū: q: aut agit de capitali crimine: aut de fama aut de pecuniaria re: aut de honoribus vel muneribus agendis. ff. de vari. t extraor. cog. l. penultima.

g ¶ Op; iscribi. sic. j. de si. l; heli. nisi i casib⁹. prio i cri

mine abigeat⁹. C. ꝺ abigeis. l. vna. Itē ī leuib⁹ ꝛ paruis criminibus: ar. ff. de accu. leuia. Itē ī his que exparito res referūt. C. ꝺ accu. ea qdē. Itē ī crīe apostasie. C. ꝺ apo sta. apostatar. Itē cū accusat xp̄ianus: q ꝯrit cum iudea vel ecōuerso. C. ꝺ iudeis. nequs. Inscribere. i. obligare se ad eādē penā si nō pbauerit: quā re⁹ debuit pati: si pbas set ipe accusator: vt. ij. q. v. ij. q̄ q̄s. et c. qui crimen.

b ℭ Denunciatio. pcedente legitima admonitōe: al'ī re pellit. ī c. cum dile ctus. nisi ī casibus ī eo. inquisitionis līā.

i ℭ Accusatōe. pōt accusator repelli: obiecto sibi maio ri crimine pari vel ꝯminori ī modu3 exceptōis: qꝛ crimi nosus criminosu3 accusare non deb3 vt diri. ꝫ. e. c. i. ꝛ c. nulli. ꝛ. ij. q. vij. si q̄s. ꝛ c. querendu3 s3 ab excipiēdo nō repellit q̄s ppt cri mē seu ppter excōi catōe3. ꝫ. ꝺ excep. cū inf. ꝛ c. dilecti filij. qꝛ cuili3 seruat legitima defensio. vt ibi dicitur.

k ℭ Testificatōne. ꝫ. de or. cog. cū di lectus. ꝛ. ꝫ. de test. super eo. i. ꝛ c. testi moniū. ꝛ. ꝫ. de ex cep. deniq3.

l ℭ Impedit. pmo uēdū. ꝛ obstat ēt ī dignitatibus post modū acqrendis. ꝫ. ꝺ elec. sup eo. et ar. ij. q. i. pbīēt̄ur. ꝛ. ꝫ. e. omnipotēs.

m ℭ Non deijcit. i. ppter hoc nō puat alq̄s dignitatibus seu bñficijs: qꝛ nō agebat ad hoc. ꝫ. de or. cog. cū dilect⁹. ff. de li. agno. l. i. in fi. Sed si ex tali pbatōe grauata sit eius opinio nō p mouebit. ꝫ. de testi. testimonium. ꝛ. lxxxi. di. tantis dani el. ꝛ. ꝫ. e. omnipotens: nisi se purgaret.

n ℭ Post ꝯfirmatōem. tūc. n. spūale vinculum est cōtra ctum. ꝫ. de transla. inter corporalia.

o ℭ Arbitriū. hoc generale ē: q vbi certa pena ex p̄ssa ñ ē ī iure: arbitrio suo relinquit. ꝫ. ꝺ of. dle. ꝺ cāis. ff. de iu re deli. l. i. ī fi. ꝛ a tali pena īposita pōt appellari: secus a pena expressa ī iure. ff. de ver. sig. l. antepenul. Sic ꝛ vbi ius expssū nō ē ſm eqtatē ē pcedēdū. ꝫ. ꝺ trāsac. c. vlt.

modum accusationis oportz⁸ īscribi: qm̄ ad depositōnem in stituit accusatio: sed ad corre ctionem ē denūciatio^h facien da. Cū aūt excipiēdo fuerit^i cri men obiectū: distinguēdū ē q̄ re opponat ꝛ qñ. Si aūt obijci tur: vt ab accusatōe^i ꝛ testifica tōe^k aliquis repellat: non ē in scribi necesse: s3 cum opponit vt q̄s a pmotione officij ꝛ bñfi cij excludat. Si ante ꝯfirma tōem obijcit: nō cogit quisq̄ inscribere: qꝛ crimen hoc mo do pbatum īpedit^l pmouen dū: s3 non deijcit^m iā pmotum Post confirmationem^n vero cū. s. ordinandus fuerit aliq̄s aut ēt ꝯsecrandus: qꝛ ēt ab ob tinēdo repellit ꝛ deijcit ab ob tento: ad extraordinariam pe nā ſm arbitriū^o iudicis discre ti circa vinculum īscriptiōis ē excipiens astrigend⁹^p: si defe cerit in pbando: p eo q crimi ne sic pbato pdit quod p ele ctionem ꝛ ꝯfirmatōem ei fue rat acq̄situm: s3 ob hoc pri⁹ ha bita nō amittit. l3. n. agat ꝺ cri mine nō ē tñ huiusmōi qō cri minalis^q. Unde p pcuratorē^r pōt rite tractari.

Idez vercellen. ep̄o ꝛ abbati de tileto.

Qualiter ꝛ quādo: ꝛ ifra. Si circa nouarieñ. ep̄m debitum inq̄sitōnis ordinē ob seruastis^f: di. vestram ī domio cōmendamus. Si vero quali bet occasione ꝑtermisistis eun dē: adhuc ipsū tpe opportuno volumus obseruari: ne īde na scant^t iniurie. vnde iura nascū tur. Idēoq3 mandamus: q̄tenus ad ꝯscientie vestre iudiciū re currentes: si contra prescriptū ordinē tanq̄ homines exces sistis: non pudeat vos errore3 vestrū corrigere^u: q positi estis vt aliorum corrigatis errores: qm̄ apud iudicem districtu3 ī qua mēsura mensi fueritis: re metiet vobis. Ita v3: vt inuenia tis occasiōem aliquā ꝯgruen tem: p qua3 ne vestra vilescat auctoritas: quanto cautiūs et prudentius poteritis superse deatis ad p̄ns: qm̄ ex his q̄ in ordinate sunt acta: nō pōt or diabiliter^x agi. Si ꝟo ꝓscriptū ordinē custodistis: omni grā ꝛ timore postpositis deū solū ha bentes p̄ oculis via regia^y ince dentes sine ꝑsona3 acceptōe^z in negocio pcedatis. Formam vero iuramenti: quam a cleri cis nouarieñ. super inq̄sitione facienda in hoc negocio rece pistis: in similibus^a volum⁹ ob seruari: vt v3 iurent clerici q̄n super his que sciūt vel credūt esse in sua ecclesia reforman da tā in capite q̄ in membris: exceptis^b occultis criminibus

p ℭ Astringend⁹. l3. n. nō īscribat: obligabit se ad extraordina riam penā ad arbitriū iudicis: vt hic p3. ꝛ arbitrium iudicis equū ēē d3: vñ si excederet: reducēda est illa pena ad arbitri um boni viri. ꝫ. ꝺ iureiu. qm̄ frequenter. ꝛ. c. veniēs ad fi.

q ℭ Criālis. ꝛ tñ requirit ī tali cā pōna pluriū epox ac si esset criminalis. xxiij. di. illō. ꝛ. iij. q. vi. hoc q̄ppe. ꝛ in hac cā testes cōpellēdi sunt credo: de hoc diri. ꝫ. ꝺ te sti. cog. c. pe. ī fi. glo.

r ℭ Per pcuratorem. sic ꝫ. de pcur. tue. sed vbi ꝺ crimine agit criminalr nō īteruenit pcurator. ꝫ. e. c. fi. vbi de hoc.

f Qualr ꝛ qñ. obſua ri. ar. q iudex qui male iudicauit: nō d3 sū ct⁹ offō suo. ī, ir3 d3 pce dere ꝛ bñ iudicare. arg. ff. ꝺ arbi. dicē āt. §. s3 si ꝺ plurib⁹. Ar. ꝯ. qꝛ siue bñ siue male sñia3 dixit: vlteri⁹ se itromitē ñ pōt ff. ꝺ arbi. qꝛ arbiter. ff. ꝺ re iudi. iudex. ꝛ. ꝫ. de of. dle. ī literis. Sec⁹ ī casu isto: qꝛ isti erāt gnāles le gati ad inq̄rendū: vñ po terāt mutare si errassent ꝛ nōdū tulerāt ēt sñiam s3 errauerunt in pcessu.

t ℭ Nascant iniurie. C. vñ vi meminerit. ꝛ. xi. q. i. p uenit. ꝛ. ꝫ. ꝺ rescri. si nulli.

u ℭ Corrigere. Nō q iu dex pōt corrigē errorem suū si male īterlocut⁹ sit vt hic p3. ꝛ. ꝫ. ꝺ ap. cū ces sante. ꝛ. i. ꝺ sen. ex. sacro. ff. ꝺ re iud. qō iussit. ꝛ ec clia cū errat mutat sñia3 ꝫ. ꝺ fri. ꝛ malefi. frnitati. ꝛ. xxxv. q. ix. §. is ita. ꝛ c. sñia3. ꝛ c. graue. ꝛ. xxij. q. iiij. magne. ꝛ testis pt cor rigē suū errorē. ꝫ. ꝺ test. cog. pterea. si. ꝫ. ꝺ vsupa lei nisi. Et dicit impator ī n. erubescim⁹ siqd me li⁹ hoc q̄ prius ipi diximus adinueniamus: ꝯpetētem priorib⁹ imponere correctōnem: ne ab alq̄s corrigi expectemus in auc. de nup. circa pn. per vna3 columnam colla. iiij.

x ℭ Inordinabiliter. xiij. q. v. neq3 si agris. ꝛ c. si forte. ꝛ. i. q. i. non est putanda.

y ℭ U. a regia. hoc est a iusticia non declinantes.

z ℭ Persona3 acceptōe. sic. ꝫ. ꝺ iud. nouit. ꝛ. ꝫ. ꝺ sta. re. ea q̄.

a ℭ In similibus. vt supra de transla. īter corporalia. ꝛ supra ꝺ re. iur. in causis. ꝛ. ff. de legi. l. non possunt.

b ℭ Excepti occulti. qꝛ sup his inq̄sitio fieri nō d3: s3 sup illis tñ ꝺ q̄b⁹ īfamia pcessit. ī. e. inq̄sitōis. §. i. ꝛ c. qualr. ꝛ si testes ꝺ oc cultis dicāt nō puniunt: vt. c. inq̄sitōis: qꝛ sup his ñ iurauerāt.

a Plenam. cum iurant' sm hanc formam. secus si iurant respondere ad interrogata tm. j. c. pri.

b Cum dilecti. cāus. Abbas cisterciē. & p. & r. legati erant apostolice sedis: cū audiuissent p frequētem clamorem multa sinistra ḋ epo agathen. volētes inquirere veritatē: accesserunt ad ecclaz agathen. receperūt iuramēta epi et canonicoꝝ & i illa inq̄sitōe ꝯfessus fuit eps: q ꝯmiserat simoniam dilapidatōem: & q hūerat res naufragij: eps timēs illas ꝯfessiones: voluit se excusare postea ꝯ illas: dicēs q iurauerat respōdere tm ad interrogata. legati dicebāt q sb alia forma iurauit: scilicet q plenā & merā diceret veritatē: & q2 tunc se nō excusauit: postea non ḋbebat audiri: vnde negocium illud ḋlatū est ad papā & q iurauit rūdere tm ad interrogata apd se. ap. quosdam testes ꝓduxit: sz q2 non constitit pape: sub qua forma iurauit: cum depositōes ille non fuerint publicate nec ipse renunciauerat testibus pducendis: mandat papa super hoc inq̄ri ab illis inq̄sitorib⁹: sb qua forma iurauit: & si sm illoꝝ inq̄sitoꝝ rñsionem ꝯstiterit q iurauit sub secūda forma: aut si eps ille hoc pbauit p depositiones testium quos pduxit: aut ēt alioꝝ: q2 sm illam formam non tenebatur respondere: nisi ad interrogata admittant excusationes episcopi super cōfessionibus suis: q2 excusationes ille exponent illas confessiōes quas si pbauerit: absoluant illum. Si vero excusationes non probauerit: vel si iurauerit plenam & meram veritatem dicē remoueant illum ab ecclesia agathen. non obstantibus illis excusationibus.

c Clamorem. ij. q. i. deus omnipotens. & j. e. qualiter & quando. & lxxxvi. di. si quid.

d Plenā. s. q nullum veꝝ tacere dz. iij. q. ix. hortamur.

e Meram. s. a falsitate. ij. q. iij. nullum. & ij. q. ix. pura. & hō idem debent facere testes: vt no. ꝯ. de testi. fraternitatis. & e. li cet. & ꝯ. c. priori. in fi.

f Responsionem eorum. s. ꝯ. de elec. cum dilectus. creditur ergo istis: si confiteantur q iurauit: vt ad inquisita respōderet. sed si ꝯtrium dixerint: poterit pbare ꝯ dictum illoꝝ: vt hic pz. & ꝯ. de testi. cum a nobis. q2 non creditur iudici in preiudicium alterius: nisi quatenus ꝯstat p legitima documenta. ꝯ. de pba. quoniam. Sed ꝯ. ꝯ. de elec. cum dilecti. sed ibi de necessitate statur dicto illoꝝ: q2 illa inquisitio p alios fieri non poterat: q2 soli interrogati fuerūt: put hic inferi⁹ dicēs.

merā & plenā dicāt inq̄sitoribus vitatē. Idē archiepo arelaten. & valē magne abbati.

Cum dilectꝰ filij cisterciē. abbas. & p. & r. monachi fontis frigidi ap. se. le. ad ecclesiam agathen. accessissent: vt i ea legatōnis offm exercerent: q2 de agathen. epo p frequentē clamorē multa sibi fuerant isinuata sinistra: voluerunt ḋscendere ac vidē: si clamorem opere compleuisset: et i fra. Quod vero nobis nō cōstitit: sub qua forma eps cū canonicis agathen. coram dictis legatis prestiterit iuramentū vtrum videlicet ita iurauerit vt super statu ecclesie plenā & meram diceret veritatē an vt ad inquisita veracit respon deret: mandamus quaten⁹ eisdem legatis ex pte nostra mādetis: vt sub qua forma iuramentū pstiterit: studeāt fideliter istimare: & si sm rñsionem eorum sub secunda forma iurauit: aut ipse sufficienter pbauerit se sub illa forma iurasse: aut per depositiones testium quos pduxit aut ēt alioꝝ: cū depositōnes ille non fuerit publicate: nec pductōni testium renunciare curauerit: qm sm eandem non teneretur ex debito iuramenti nisi ad inq̄sita solūmodo respondere: vos excusatōnes suas audire cureti & si eas pbauerit cū excusationes huiusmodi ꝯfessiones ei⁹ non pimant sz exponāt: q tales sūt: vt ad bonū & malum valeant retorqueri: et iō iudicari debēt ex cā: cū sub. ap. ob. absoluatis. Cū & si reptus sit culpabilis i q̄busdam: ex labore tñ & pudore punitus: quos pp̄ter hāc cām icurrit huiusmōi leuis culpa leuit ei valeat idulgeri. Qḋ si excusatōes illas super dilapidatōe naufragio et simōia probare nequerit: aut sub pma forma iurauerit cū sm eandem nec veritatem tacere: nec admiscere debuerit falsitatem: vos nō obstantib⁹ excusatōnibus quas de nouo pposuit: cum in confessionib⁹ suis nullam oīo de illis fecerit mētōez: q̄uis firmit asseruerit

g Valeant retorqueri. vnde in humaniorem partem sunt intelligende siue interpretande. j. de regu. iur. estote. & ꝯ. de transac. c. vl. ff. de regu. iur. semp in dubijs. et ff. de re. dubi. quotiens. ij. i.

h Ex cā. cā n. semper ꝯsideranda est: et qua cā aliqd sit factū. & ēt tēpus ꝯ. de trāsac. c. vl. et v. q. v. nō oēs. & j. de v. sig. itelligēria & xxiij. q. viij. occidit. & ff. de fur. verum. her.

i Dilapidatōne. eps iste pp̄ter formā iuramēti tria ꝯfessus ē ꝯ se: simonia dilapidatōem & q habuerat res naufragij. & ꝯ ista admittunt eius excusationes. potuit se excusare ḋ dilapidatōe interrogatus: vtꝝ alienasset bona ecclesie: vel vtrū eccliaz rñdit q sic pp̄ter formaz iuramēti ꝯ istā cōfessionē hā potēat se excusare. s. q debitū imminebat: nec aliūde soluere poterat. x. q. ii. hic tus. & ita suppl hāc cām alienauit vel obligauit ecclīam nō peccauit: & sic idicari dz cōfessio sua ex cā: q bona & licita fuit: & ad malum & ad bonū poterat se habere. Vel aliter ēt si alienauit ēt ꝯ vtilitatē eccle & ipse postea reddidit ecclām indēnē sufficere videbat. ꝯ. de elec. q sicut. vbi de hoc. sed illud non sufficit: vt ibi nō. vñ pma excusatio verior ē. Interrogat⁹ fuit an habuerit res naufragij. rñdit q sic. vñ videbat pp̄terea excōicat⁹. j. de rap. excōicatōi. & nihilominus furtū ꝯmittit. ff. de acq. re. do. qua rōne. §. vl. in fi. pp̄ter hoc erat puniendus. Hec confessio poterat se hre ad bonum: vt. s. recolligeret res naufragij: vt saluas faceret: & restitueret illis: q passi fuerant naufragium. & hō pbare volebat cum itentio sua fuisset honesta: q2 ad alios puenissent q non restituissent illas. sed si illas habuisset. vt sui retineret: hoc malū erat. Interrogat⁹ ēt fuerat: vtrum ordinasset aliquem per simoniam. respōdit q sic. contra hoc se excusare volebat: q2 aliquos ordinauit per simoniam eo ignorante: sed ex postfacto hoc sciuit. pene pl. tanti receperat pecuniā. vt aliquē faceret ordinari. j. de simo. ex tue. i hoc nō peccauit. vel potes ponere exemplum. j. de simo. sicut. her.

k Prima forma. que fuit: q meram & plenam diceret veritatem: & nunc nō psunt ille excusatōnes: quia tūc sb

q plures ex illis legatis pre dictis exposuit: cum hoc per se pbare nõ posset: tanq̃ q solus examinabat ab illis: cũ ab ad ministratione agatheñ. eccl. e remouere curetis.

Idem archiepo terracoñ. et abbati scẽ marie de populeto e archidi. barchinoñ.

Uz oporteat epz: e ifra. Sane venientib ad ap. se. g. e. b. cãonicis viceñ. e mt ta enormia ꝯ vicent. epm pro ponentib coram nobis: qr illa ñ debeamus sub dissimulatõne transire: vobis inquisitionem illorum duximus ↄmittendã. Uerꝫ dictus eps anteq̃ ad ip sum nostra citatio peruenisset ad psentiã nostram accedens pposuit: q illi qui enormia ꝺ ipo suggesserant: typo mali cie potius q̃ iusticie zelo ducti nobis huiusmõi itimarũt: cuz ipi eius sint inimici manifesti e cũ eius hostibus ↄuersent ↄsanguineosq suos ac cõpli ces itendant ad testificanduz pducẽ ꝯ ipm: q ad denunciã dũ seu testificandum admitti non debent: vtpote iuramenti pstiti trãsgressores e alijs cri minibus irretiti: e infra. Dil. vestre. m. q nisi sup pdictis fa mã ipsius lesam esse noueri tis: vos ad inqsitõnem illoruz nõ subito pcedatis. Qꝺ si ad i qsitõnem fuerit pcedendũ: pdictos vel alios quos ipsius esse ↄstiterit inimicos: nec ad psequendam inqsitõnem nec ad perhibendum testimoniuz ꝯ ipm epm admittatis: sꝫ per viros idoneos super his que gesta sunt ingratis diligenti veritatem. e si nihil graue pro batum fuerit ꝯ ipsuz: vos pur gationez canonicã indicatis eidem.

Idem.

Um dilectus filius: e in fra. Si vobis constiterit pdictos: quoꝝ nomine sũt ex cessus huiusmodi de epo nun ciati publice ↄcubinarios tũc fuisse: ppter quod in eos fuit excommunicatõnis sententia promulgata: vel prefatuz epi scopum de iam dictis excessi bus non fuisse premonitum ab eisdem: vel ipsos conspi

---

debuit excusare: put sequitur. her.

l Posset. e si verꝫ fuisset: q illas exposuisset coram illis nõ valet: cũ eas pbare nõ posset. deficit ḡ sibi nõ ius: sꝫ pbatio vt ie. xxxv q. v. christiana. e. T. de test. tute. duo sũt necꝫ. e. ff. de re. du. si fuerit legatũ. ff. de adime. leg. l. iij. §. si duob. e. ff. de here. insti. in tẽ pore. §. i. e est simi le. ꝺ. de ele. bõe ꝯ. e l iij. q testis q ẽ singularis l dicto suo nõ pbat: vt di cit Sere. bone. ꝯ. et ꝺ. de pb. i. l. ꝫ. her.

m Um. porro et. hostibus ↄuersent. vñ sũt re pellendi: qr cõuer sant cũ inimicis. e sunt ipi inimici. ꝺ hoc hꝫ. ꝺ. e. c. i. ar. ad hoc. C. ꝺ inoffi. testam. liberi. e. ꝺ. e. repellãt. e ar. ff. ꝺ offi. psec. vrbis. l. i. §. cũ patronus. e. iij. q. v. c. iij. e. ff. ꝺ lega. l. iij. §. i. ar. ꝯ. ff. p socio. nã so cius. e. lxxxi. di. le gitur. e. iij. q. v. c. iij. e ẽ ar. hic ꝯ ali quẽ ex inhonesta conuersatione.

n Consanguine os. q in cã crimina li nõ admittuntur vt consueuit nota ri. iij. q. v. c. i.

o Ad denũcian dum. Sꝫ nũqd cri minosi e ifames re pellunt a denũci ando nõ vr: qr qlibet tenet ad h. ij. q. vij. quapropter. et ꝺ. de cogna. spi. ma. Itẽ heretici admittũt. xxiiij. q. i. gs gerꝫ viles psone admittunt. ꝺ. de spon. preterea. e qlecun q testimoniũ vr sufficere. xxij. q. v. hoc videt. Sꝫ ꝯ vide tur q tm honeste psone admittunt. xxxv. q. vi. eps i sino do. e. ꝺ. de testi. cog. preterea. e. ꝺ. de spon. cũ in tua. e ad populares actões non admittunt psone non itegri sta tus. ff. de popula. actio. l. popularis. Credo q honeste p sone tm debeant admitti ad denunciandum put hic. j. ꝺ. Jo. dixit q infamis persona admittitur: dum tamen non sit criminosa e irregularis. sed hoc non credo de in fami. de hoc nõ. ij. q. i. si peccauerit. e. ꝺ. de sponsa. cum i tua. e. j. e. pri. e. iij. q. v. c. ij. her.

p Ipsius. Hoc iꝺ dicit. qr nõ ẽ pcedendũ ad inqsitõez ꝯ aliquem: nisi ꝯ ifamatum. j. e. inqsitõis. e c. qualiter. vbi hec materia apertius explicatur.

q Inimicos. rꝫ hic: q inimici nec ad psequendam in qsitõem vel testimonium admittunt: vel ad denunciã dum siue accusandum: vt. ꝺ. e. c. i. e. j. e. pr. sed nõ deter minat q̃ eos inimicitie repellant hic ab inqsitõe vl testi monio. e videt q capitales e ↄspirationes tm. l. ꝺ simo. p tua e j. e. l. e. pri. insti. de excu. tu. §. itẽ si inimicitias. e. ff. ꝺ arbi. l. iꝫ qr nõ qlibet inimicus repellit: sed ille tm q nimia familiarita te ↄiunctus ẽ. ff. ꝺ ver. signi. l. ite. §. amicos. Itẽ ppter leues ini micitias nõ extinguit legatũ. ff. ꝺ adime. lega. l. iij. i si. Sꝫ cõ tra vr q ppter leues eti am repellant: dr ppt ci uilem ↄtrouersiaz repel lit qs ab accusatõe. ꝺ. de testi. spo. item cuz quis. Ille dicunt graues ini micitie: que sũt de statu hõis vel ꝺ bonis ei. iij. q. vi. §. vi. e ar. op. ꝺ. ꝺ do na. ppter eius igratitudi nem. e. C. de reuo. dõa. l. vl. e. ff. ꝺ excu. tu. ppter litẽ. So. arbitrio iudicis relinquit: q̃ inimicitie re pellant i talibus: ar. in auẽ. de testi. §. si vo dica tur. colla. vij. e. ꝺ. de of ꝺ le. de cãis. Et dicit lex q non semp repellit testis ppter inimicitias: sed iu dex estiabit an ei sit cre dendũ vel nõ. ff. de qsti. l. i. §. preterea inimicoruz. e. §. qõrem. io.

r Per viros idoneos. ex hoc videt: si ille q im petrauit inquisitionem remotus sit ppter aliquã cãm: q alter possit pseq eandem inquisitõnem e ar. ff. de inoffi. teste. po sthumus. §. i. i. n. refert p quem pces sint oblate C. ꝺ pci. impa. offe. l. i. et l. vniuersis. nec rfert vñ cunq cria clarueri. xx iij. q. iij. ecce. Itez quia iudex hic ex officio suo pcedit. vnde ppter inhabilitatem agentis non impeditur eius officium: quod posset concedi forte. vbi ex officio pcedit: sed aliter non audiretur. Sed verius videtur: vt dixit sc. q non possit: qr papa literas non dedisset ad petitionem illius: si ta lem se dixisset: e eadem rõ est delegatum mouere debet. ꝺ. ꝺ re scrip. sup literis in fi. T. dixit q bene poterat iudex pcedere. Jo. melius dicit. vt mihi videt: e q hic pcedere possunt: non ex vi pmarum literaꝝ: sed secundarum.

s Indicatis. e ita leuia potest leuiter indulgere. ꝺ. c. xx. e. ff. de penis. l. respiciendum in prin.

t Um dilectus. concubinarios. Si isti psequebantur sua iniuriam vel suorum: quare non admittuntur ad denũ ciandum: cum admitterentur ad accusandum quantũcunq crim. inesi sint. iij. q. vi. omnib. xũ. nõ psequebant iniuriam ppriã. vnde cum essent publ ci concubinarij nõ erãt admittẽ di ad aliꝝ peccata denũciandã cũ luꝫ enti sit. l. xxxij. di. § verꝫ. sed viles psone nõ admittunt ad denũciandũ: vt supra dictũ est. sic. ꝺ. e. c. i. e. ꝺ. de spon. cum in tua.

u Premonitum. qui. n. nõ admonuit: repellitur a denuncia tõe. ꝺ. e. c. ij. e. j. e. qliter. §. ad corrigẽdos. e. j. ꝺ simo. l. ꝫ heli.

rasse^a in eum: a denunciatione repellatis eosdem. Aliogn audiatis que fuerint hincinde proposita: eidem epo auctoritate nostra nihilominus prohibentes: ne super his super quibus ad audientiã nostram fuerit legitime appellatũ: prefatos clericos indebite grauare presumat: donec cã supradicta^b iuxta formam mandati nostri fuerit terminata.

Idem epo gebenensi.

Inquisitõis negociũ: quã de epo & canonicis vall. tñ. vobis cõmisim⁹ terminandã: & infra. Secũdo quesistis: qd vobis sit statuẽdũ si cõ quẽpiam p inquisitõem pbatũ fuerit tale crimen: quod deponeret accusatum criminaliter et cõuictum. i quo quidem duxim⁹ distinguendum: vtrum sit tale crimen quod ordinis executõnem suscepti aut retentionem beneficij: et post peractam penitentiã ipediret: puta si homicidium^c cõmisisset vel adeptus esset ordinem aut beneficium vitio simonie: quo casu etit sicut in accusationis^d iudicio pcedendum: aliogn^e sm persone merita & qualitatẽ excess⁹: penã poterit iudicãtis discretio moderari. Tertiẽ dubitatõnis articulus cõtinebat vtrũ cum duo vel plures iurati affirmant aliquem crimen ali quod eisdem videntib⁹ cõmisisse: de quo aliqua isamia nõ laborat: aliquã illi penã infligere debeatis: & vtrum ad petitõem quorũdam quasdam cedulas vobis occulte tradentium ifamatõem epi cõtinẽtes si ad inqsitõem eorum: q̃ i ipis continentur cedulis pcedẽdũ & an fides eorum dictis debeat adhiberi q post iuramentũ interrogati secreto^f: vtrũ sint eorum de qbus agitur inimici respondent: q nõ diligũt illos: vel directe inimicos se asserunt eorundem: aut etiã ante iuramentum id publice cõfitentur: nullas tamen inimicitiarum causas pbabiles ostẽdentes. Ad hec respondemus nullum esse p crimine sup quo aliqua non laborat infamia: seu clamosa insinuatio non pcesserit pp dicta huiusmõi puniẽdũ. Quinimo super hoc depositões cõ eum recipi nõ debere: cum inqsitio fieri debeat solũmodo^g sup illis: de quib⁹ clamores aliqui precesserunt nec ad petitõem eorũ q libellũ ifamatõnis porrigunt in occulto^h pcedendum est ad inqsitionem super contentis ibidẽ criminibus faciendam: aut etiã aduersus eos cõ quos fit inqsitio: fides adhibẽda est dictis eorum qui post iuramentũ vel ante tacite vel expsse inimicos

a Conspirasse. Isti nullatenus sunt admittendi. J. de simo. per tuas. & .s. de re iudi. cum. j. & a.

b Predicta. qz tunc presumitur q ex odio pcederet: & merito possent eum recusare tanqz suspectum: ar. s. de appel. ppo suit. & c. ad hoc. & c. sicut. ber.

c Inquisitõis. homicidium. Hic cõfirmat qd dici cõsueuit: q i nullo occulto crimine i peditur executio post peractam penitentiam: preterqz i homicidio. & hoc idem pbatur. de tempo. ordi. qsitum. & i simonia de hoc notari consueuit. l. di. de his. ber.

d In accusationis. vt q in casibus istis denuncians de beat se obligare ad penam talionis: cuz eque puniant: ac si accusarent. s. eo. sup his. ar. sed non credo q se debeat obligare ad penaz talionis: sed ad extraordinariam penam sicut excipiens. s. e. ti. sup his. Item nec videt hic habere locum admonitio: qz non põt se corrigere: retento bñficio siqs vellet denunciare in his casibus. Contra. J. de simo. lz heli. vbi admonitio pbata fuit. Item idem est siquis per simoniã acceptus est beneficiuz sicut & ordinem vt hic dicit. Signatur cõ. j. de si. dilectus. ij. vbi dicit q si in modum accusatõis conuincitur quis de simonia deponitur. Si i modum inquisitionis conuincitur: remouetur ab illis ecclesijs: & in artoribus ponitur ad pagẽdam penitentiam. J. de simo. de regularibus. et hic puniuntur: sic si directe accusarentur. Qd dicit ita pcedendum eẽ sicut in accusationis iudicio. põt dici verum eẽ qstum ad hoc vt priuent offõ & bñficio: non tñ qstum ad depositõem: qz depositõ nõ ẽ effect⁹ inqsitionis sz puatio admistratõis vel bñficij. j. e. qualr. j. de simo. p tuas. i. vnde illud nõ notat omnimodã similitudinẽ: qz nl lus dz puniri certa pena: nisi ad hoc actũ sit. s. de or. cog. cũ dilect⁹. & sm formã iudicij formari dz snia. J. de simo. lz. & hoc intellige qz hic dr de secularib⁹ cõtria loquũtur de regularibus circa quos seruat qd hic dr. j. de simo. qm simoniaca. vel posset dici q et p inqsitõem deponunt seculares pp enormitatez criminis: vt hec lra velle vr. s. de do. & cõtu. veritatis. vbi deponitur episcopus in modum inquisitionis: cui pbatũ fuit homicidiũ i modũ denunciatõis: de regularib⁹ fiat put dicitur i illa consti. qm. vbi dicet de hoc. ber.

e Aliogn. i. si aliud crimen ab istis duob⁹ sit pbatum i modum inqsitõis qd non impediat ordinis executõez: et post peractam penitentiã: tunc pcedat iudex sz q vi debit: sed nõ i officio vel bñficio cuz i alijs duob⁹ cãib⁹ non puniantur in plus: vt dicit io. in pr. notula. regulares tñ plan bñ remouerentur: q pro modicis causis remouẽtur ab administratõe. j. de simo. per tuas. ber.

f Secreto. exemplo danielis: arg. ad h. C. de testi. nullũ. & si. s. de electi. qz ppter. Et est exceptum: p sigillatum sũt testes examinandi. s. de test. venerabili. ber.

g Solummodo. super illis. Et hoc habes q de occultis non est inqrendum nec sup illis iurat. s. e. qualr. vnde si dicant testes sup his nõ valent talia dicta vtpote non iurati. s. de testi. c. de testib⁹ qz ad hoc non iducunt. si. ff. de iureiu. si duo. §. itẽ iulianus. famã cõ alicuius pus lesa debet esse. s. eo. cum oporteat. & j. e. qualiter. ber.

h In occulto. immo tales sũt puniẽdi. v. q. i. quidam & deteriores sũt tales qz illi qui substantias & predia aliorum diripiunt. vi. q. i. deteriores. & c. et merito: & illud. Detrahentem secreto proximo suo: hunc persequebar. xxij. q. iij. nimium sunt. & c. qui peccat. ber.

i Asserunt. iudex. n. dz interrogare testem: an sit inimicus alteri parti. vt. iij. q. iij. §. i criminali. v. item testium: qz inimici testes eẽ nõ debẽt. s. e. cum oporteat. vbi de hoc. Sed nunqd dz inqrere an alr sit criminosus: de hoc. s. de testi. cum causam. ber.

k Presumatur. quia forte nollent ferre testimonium

se asserũt' eorũdẽ nisi forsã añ iuramẽtũ i fraudẽ id facere p̃sumant[k]. Quesiuisti ẽt qd sta tui debeat: si nihil p certã sciẽ tiã sed tm̃ p famã ⁊ eorũ q fue rint iquisiti credulitatẽ iura tã ptigerit iuẽiri: ⁊ vtrũ aliqs sup eo crie reputari debeat in famatus: de quo ip̃m duo vel tres vel ẽt plures dixerint isa matũ: lz de ip̃o nihil sinistri in publico audiatur. ad qd̃ ẽ no stra r̃nsio q ꝑpter famã ⁊ de ponẽtiũ credulitatẽ duntaxat nõ erit ad depositõis' s̃niam p cedendũ sed isamato canoni ca poterit idici purgatio s̃m arbitriũ iudicãtis: q ꝑpter di cta paucoꝝ[m] eũ isamatũ repu tare nõ dz: cuius apud bonos ⁊ graues lesa opinio n̄ existit.

Idẽ ep̃o ⁊ decano saluatẽn.

Ad petitionem galterij quõdã corb. abbatis. r. ⁊. p. canonicis nouiomẽ. a no bis dudũ correctõe cõmissa: ⁊ isra. Verũ dilect⁹ filius. g. san cte marie i porticu diac. car. tẽ ap. se. leg. eõ. g. presente nec reclamãte[n] super statu mona sterij cepit igrere dil:gẽter: ⁊ cũ iqsitõne finita eũ parisius euocasset ꝑpositurũ q̃ iqsitõz eandẽ siqd rõabiliter ducerz ꝑponendũ: idẽ p̃sentiã ei⁹ adi ens allegauit q i monasteriũ correctõe pcedere nõ valebat q̃ p̃dictis iudicibus prius fue rat auctẽ nr̃a cõmissa: ⁊ cardi nalẽ ip̃m ex iustis cãis se asse rens h̃re suspectũ vocẽ ad nos ap. emisit: quẽ card. ispectis q̃ pbata fuerãt q̃ eum amouit a regimie abbatie dãdo fribus eiusdẽ loci liberã facultatem aliũ eligendi q priorẽ de argẽ tolio elegerũt cõcorditer i ab batẽ: ⁊ isra. Cũ igitur nobis d̃ talibus fuerit facta[o] fides pro pter q̃ p̃fatus. g. erat merito a mouẽdus: ⁊ si restituẽdus[p] fo ret ꝑpter iudiciariũ ordinem nõ seruatũ[q] ip̃z ꝑuidem⁹ [r]ma nere priuatũ regimie abbatie supradictũ priorẽ: quẽ p eo q p̃fato. g. ꝑpter iuris ordinem nõ seruatũ [s]iordinate [t]remoto itelleximus ob eandẽ cãz per ꝯsequentiã[u] minus legitimam substitutũ per s̃niam amouen tes: quẽ q: nõ ꝑpter ꝑsone vi tium vel scientie defectũ sz ꝑ pter iuris solẽnitatẽ p̃termis sam amouimus[v] ip̃m postmo dum restituimus in abbatem

Idem.

e ideo ante iuramentum dicunt se esse inimicos illorũ. Quid si post iuramentum dicat se esse criminosum vel als inimicum credetur ei: certe non: immo remouebit: sicut ordinandus qui confitetur crimen in scrutinio. supra de eta. ⁊ quali. queris. ber.

l Depositionis. i. remotionis ab officio ⁊ beneficio.

m Dicta paucorũ. nõ q dicta paucorũ nõ infamant. siue non inducũt famam. vnde prelatus propter hoc non mouebit ad inquirendum, fama enim debz esse per villam siue parochiam: ad hoc vt fiat inquisitio. s. e. qualiter. ⁊. ij. q. i. s̄ vos omnipotẽs. sed quot appellabis paucos vt non dicatur infamatus. Pauci dicuntur. xl. s. de ele. et mi. la torẽ. xxiij. milia dicuntur pauci. xlv. di. disciplina. credo q maior pars vicinie requiratur qz fama loci regitur non fama aliquorum s̄. de presump. illõ. ⁊ supra de consang. c. ij. vt ex hoc scandalum generetur. ⁊ hic innuitur bene. s. eo. qualiter. ieã.

n Ad petitionẽ nec reclamãte. Per hoc videbatur recessisse a beneficio literaꝝ consentiendo iquisitioni legati tacite renunciando: supra de offi. dele. gratum. ⁊ supra de ap. solicitudinez. ff. de arbi. sed si i seruũ in fi. cum. l. se. ⁊ l. siquis rem. C. cõmunia vtriusqz iudi. l. ij. ⁊. C. de his qui a non domino ma. l. vlt. in fi. Sed cõtra videtur quia non consentit in iudicem qui petit in ducias: vel causaz absent. e allegat coram ip̃o. supra vt lit. non conte. c. i. ⁊. c. accedens. q. vel qui postulat sibi edi genus actionis. ff. de iudi. non videtur. Et preterea legatus generalis non potest se intromittere generaliter de causa specialiter alteri commissa supra de offi. lega. studuisti. vnde non valuit quod fecit iste legatus: quare cassatur electus auctoritate ipsius. ⁊ est hic argumentum q qui tacet non consentit. ff. de serui. vrba. predi. inuitum. ⁊. ff. de procura. filiusfamilias. §. inuitum. arg. contra. liiij. distictione si seruus. ⁊. xxvij. distinctione diaconus. ⁊. xxvij. distinctione diaconi. io.

o Facta fides. Nõ. q probationes facte coram eo qui non ẽ iudex faciunt fidem in alio iudicio: vt hic patet. ij. questione. i. in primis. ⁊. iij. questione. vi. hoc quippe. ⁊. supra de testi. c. p̃sentata contra illud supra de iudi. at si clerici. Item habes hic q sententia que nulla ẽã ipso iure rata potest haberi a principe: vt hic patet. ⁊ in. c. p̃dictis. sed hoc propter plenitudinem potestatis. qz ipse mutat substantiam rei. C. de vr. act. l. vna. in prin. als talis sententia nulla erat. io. vel dic q si propter acta que habita sunt coram legato: voluit papa ipsum manẽ priuatum quia nulla erant sed pape fuit facta fides de talibus propter que sententiam legati voluit ratam habere: vt hec litera innuit. ber.

p Et si restituendus. Hic enim de iure fuerat restituendus propter iudiciarium ordinem non seruatum: sed papa de officio sue potestatis voluit eum manere priuatuz ⁊ forte propter scandalũ restitutio quandoqz differtur: vt dici consueuit. iij. q. vi. hoc quippe. ⁊ vt factum legati palliaret. contrarium tamẽ signat supra eodẽ qualiter. vbi dicit papa: q ordo iuris qui seruatus non fuit corrigatur. be.

q Non seruatum. nõ. q in inquisitionibus seruandus est ordo iuris. s. e. qualiter. §. debz. sicut i alijs iudicijs ordinarijs: sed hoc est verum circa seculares: secus in regularibus: vbi nõ vsquequaqz seruatur. s. e. qualiter. in fi. quia de plano e sine strepitu iudiciorum debet cuz eis p cedi. s. e. c. penul. sed hic peccatum fuit in alio ordine. s. in iudice: qui cognoscere non debuit. supra de offi. dele. studuisti. b.

r Prouidimus. de plenitudine potestatis. sed nõ de iure. b

s Inordinate. idest per eum ad quem non spectabat: cuz electus. g non consenserit in legatuz.

t Per consequentiam. Sic ergo sententia lata contra vnuz preiudicat alij consocio propter connexitatem negociorum. si. lxxxi. distinctione tantis. ⁊. iij. questione. vi. hoc quippe. ⁊ si. lix distinctione ordinatos. ⁊. vij. questione. i. presertim. argumentum supra de ap. vna. si. supra de proba. per tuas. vbi per primum presumitur consequens: argumentum contra supra de preben. dilecto.

v Amouimus. quasi quadam breui manu: si. supra de causa pos. cum ecclesia. ⁊. ff. de iure do. licet quotiens. eo prius citato: als non procederetur contra absentem. ber.

Accedens. publice. Dic vel: ꝙ si aliqua exceptio obijciat electo ꝙ differenda sit: donec electus admissus fuerit in si ipse sit de ea publice īfamatus: ar. ē. de appel. cōstitutus. in fi. C. de fal. l. ij. ⁊ C. de edic. diui hadri. tol. l. ij. ar. ꝯ. ē. de elect. lxxxi. di. tantis. ⁊ C. ꝯ pcu. rcū. So. lꝫ in electo si obijciatur exceptio stati est audienda anteqꝫ ꝯfirmet: sꝫ hic alia rō ē. q: iam fuerat istitutus p dñm papam nec deerat sibi nisi sola possessio vñ mitti dꝫ in possessionē: nisi eēt publice īfamatꝰ: ppter qd differtur: ⁊ q: ēt si eēt in possessione ppter tantā īfamiā ⁊ scandalū deberet suspendi vsqꝫ ad purgationē. ij. q. v. psbyt. ⁊ c. si mala fama. sꝫ vbi nō est infamatus: nō dꝫ differri executio: secus i his q adhuc non habent plenū ius.

b Judicatis. vt infamis purgetur.

c In expensis. Qui. n. exceptionē opponit fundata intentione actoris: ⁊ eam nō pbat: punitur i expensis: vt h. ⁊ ē. ꝯ do. ⁊ ꝯtu. finē. vbi de h. ⁊ ē. de ma. ⁊ obe. c. vl. q: maliciose eaꝫ vel opponē. b.

d Qualiter ⁊ qñ. ad inquirendum. Videamus qualiter ⁊ qñ platus pcedere debeat ad inqsitionē faciēdā: ⁊ q̄li pena sit puniēdus q cōuincit in modū inqsitōis. Tūc aūt dꝫ platꝰ pcedē ad inqrendū cū famā ⁊ freqntē clamorē itelligit ꝯ excessibus alicuius seu ēt aliquoꝝ put pꝫ ex tenore illiꝰ cōstōnis: ita ꝙ sit īfamatus: non a maliuolis ⁊ inimicis: sꝫ a bonis ⁊ discretis: vt hic dicit: ⁊ i. de pur. ca. cū in iuuentute. ⁊ xi. q. iij. cum in cunctis. Et tūc distingue: q: aut pcedit ex officio suo: aut aliq̄ postulante iqsitionē. Si ex offō suo: tūc platus cū aliqbꝰ ꝯ canonicis suis dꝫ descēdere ad locū. ij. q. i. deꝰ oipotēs. ⁊ lxxxvi. di. fiqd. q: ibi pōt meliꝰ inqri. xxiij. q. i. pcedēda. ⁊ xxiij. di. illō. ⁊ ē. de elec. postqꝫ. ⁊ xxiij. q. i. paratꝰ. ⁊ c. pculdubio. q cū eodē ꝑplo erat ⁊c. ⁊ recipe iuramēta plati ⁊ clericoꝝ sup statu ecclesie: ⁊ cū ecclia ē infamata vel ēt cū platꝰ: vt. ē. e. cū dilecti. sꝫ illā formā. ē. e. qlr. §. formā. ⁊ sic recipiat dicta illoꝝ: ⁊ ille ꝯ quē sit iqsitio: dꝫ eē pñs: ⁊ oēs ꝯ quos pcedit nisi p ꝯtumaciā se absentēt: ⁊ ea q̄ obijciunt ⁊ noīa testiū sīt illi exponēda: vt. i. e. c. §. dꝫ. ⁊ v. q. ij. si primates. Itē si ille ꝯ quē fit inqsitio: hꝫ iudicē suspectū: pōt illū recusare: vt. ē. de ap. cū spāli. ⁊ i. e. c. ꝟ. n. ero dq foruite. vel ꝙ iudex sit criosus: ar. iij. q. vij. iudicet. ⁊ xxv. di. c. vl. ⁊ xxvi. di. vna tñ. ⁊ ꝯ testes excipe pōt: vt i. §. dꝫ. ⁊ oīa dicta ⁊ depositiōes testiū sūt publicāda vt ille possit se defendere i. e. oli. ⁊ i. e. c. §. dꝫ. ⁊ si testes dicāt sup his qbꝰ īfamia non pcessit: nō valēt. ē. e. iqsitōis. §. i. Crīe vō sic pbato si platꝰ ē: dꝫ remoueri ab administratiōe: sm ꝙ villicꝰ a vill catōe rēouet: vt. i. dē. Alij vō puniūt sm arbitriū iudicis: sm psōe meritū ⁊ qlitatē excessus nisi tale crimē pbatū fuerit: qd pꝰ pniaꝫ pactā ipediat ordinis executionē. vt homicidiū ⁊ simonia: tunc pcedēdū ē: ac si i modū accusatōis directe pbatū fuisset crimen

Accedens ad presentiā nostrā. g. nepos quōdā h. subdi. nostri suā nobis conquestione monstrauit ꝙ cum idem. h. apud se. ap. viam vniuersam vniuerse carnis ingressus fuisset prebendam quaꝫ decedens habuerat in ecclesia cremonen. ei duximus conferendam: ⁊ infra. mandamus quatenus nisi prefatus. g. super obiectis eidem in modum exceptionis criminibus videlicet piurio ⁊ homicidio publice fuerit infamatus concessionē nostram sibi factam executiōi mandetis. Deinde si legitimꝰ accusator apparuerit: audiatis que fuerint hincinde pposita: ⁊ si predicta crimina vel eorum aliquod legitime probatum fuerit contra eum: ipsi super eadem prebenda silentiuꝫ imponatis. Si vero contra eū legitimus non apparuerit accusator: ⁊ ipse super predictis criminibꝰ dignoscitur respsus infamia: purgationem ei canonicam indicatis in qua si defecerit: imponatis ei silentiuꝫ Si autem prestiterit contradictores ab eius molestia cōpescentes: eos qui eum nisi sunt impedire: in expensis legitimis condemnentis.

Idem in concilio generali.

Qualiter ⁊ quando debeat prelatus procedere ad inquirendum ⁊ puniendum subditorum excessus: ex auctoritatibus veteris ⁊ noui testamenti colligitur euidenter ex qbus postea pcesserūt canonice sanctiones: sicut olī apte

Nota rogo vnde pcesserūt sacri canones.

vt. ē. e. inqsitōis. l. ij. ⁊ ibi dē qr puniūt. ꝯ homicidio. h. ē. ꝯ tēp. or. c. vl. ꝯ pēa regularū pp simoniā cōmissā abeis: dic vt. i. ꝯ simo. dilectꝰ. ij. ⁊ c. qm simōiaca. vbi dē ꝯ eos pcedat. Si vō pbatū nō fuerit ⁊ mala fama pdurat purgationē idicat iudex īfamato sm qlitatē psōe ⁊ qtitatē īfamie: i q̄ si defecerit puniat. i. de sim. ꝯ h. ⁊ c. īsinuatū. ⁊ i. ꝯ pur. cano. cū p. Si vō īfamatꝰ cōtumax fuerit ⁊ nō cōparet iudex nihilominꝰ ꝯ eū testes recipiat lite nō côte. ⁊ cū puniat: vt ē. vt lit. nō ꝯtē. qm. §. sūt ⁊ alij. ⁊ i. e. c. dꝫ. Quales testes recipi debeāt dcm̄ ē. ē. e. cū oporteat. Quales debeāt eē q recipiūt i simōia ꝯ regulares: dē. i. ꝯ simo. p tuas. Si vō pcedat iudex ad petitiōeꝫ alicuiꝰ pcurātꝭ iqsitōnē siue sit ordiariꝰ siue delegatꝰ ad locū accedat si pōt: ⁊ vocet illū ꝯ quē pcedere dꝫ: ⁊ tūc recipiat testes quos ille pducet: q ipetrauit inqsitionē: tñ si ille negaret īfamiā pcessisse: cognoscet p̄io iudex vtꝝ sit īfamatꝰ ⁊ postea pcedet sup his q̄ denūciata sūt: alr nō pcedet nisi p̄io ꝯstet ꝙ īfamatꝰ sit. ē. e. cū oporteat. ⁊ c. qliter. ⁊ si actor pbꝫ illū eē īfamatū: reꝰ pōt pbare ꝙ sit bene fame: ar. i. ꝯ pur. ca. cū i iuuētute cū penꝰ sit priuilegiū bōe fame qꝫ īfamie: ar. ē. e. lꝫ. i fi. Si vō crimē pbet: puniat: vt. ē. dcm̄ ē. si āt nō pbauit puniri dꝫ q ipetrauit iqsitionē: vt. i. ti. pri. c. ij. ⁊ ita idē ē qtū ad penā qñ pcedit ad petitōꝫ alicuiꝰ psequēt iqsitōꝫ: sicut qñ pcedit p offm iudicis ad famā vel clamorē ⁊ cū pcedit ad denūciationē alicuiꝰ psequntis iqsitōꝫ: nō credo necessariā admonitōꝫ: q: nō agit ad pniam: i quo casu necessaria ē admonitio sm formā euāgelij: sꝫ i pdictis duobꝰ casibꝰ agit ad penā: vt pdictū ē. ⁊ alit formatur petitio denūciatōis cum agit ad penā ⁊ aliter cū denūciatur ad pniam: q: tc agitur ad pniam pagendā: nō ad penā iponēdā officij vel bñficij: ⁊ sic itelligit scd̄m illiꝰ glo. i. que incipit sic. i. ꝯ simo. lꝫ heli. ꝯ hoc nōtur i glo. pdi. Itē nunqd reus possit petere a iudice: vt reigreret ꝯ illū qui ipetrauit inquisitionē: sicut cōtingit in alijs iudicijs: vbi admittitur recōuentio. ē. de mutu. pe. per totuꝫ. Dicas ꝙ nō: q: inqsitio iudicis officio expeditur non iure actōis sic nec redenūciatio aut reacusatio: q: tūc presumit ꝙ ex odio h fiat: vt. ē. e. cū p. ⁊ iij. q. v. c. ij. ⁊ nō relatōe criminis: sꝫ innocētia reꝰ purgat: ff. de pu. iu. is q. Itē testes compelli possāt ad pbandū inquisitionē. ē. de test. cog. sup his. lꝫ in iudicijs ordiarijs cōpelli nō debeāt in cribꝰ: siq̄ pricipalit vel icidēter obijciāt: vt. e. ti. dilectorū. vbi de h dic

vt ibi no. i fi. notu/ le. Itē ꝛ illud pt fa cere plat⁹: cū infa mia ꝯ aliquē ad ipm peruenit. vt ꝑ figat terminū vo/ lētib⁹ accusare: vt si aliqs apparuerit accusator: audiat illū ꝛ pcedat legi/ time i accusatōne. s. e. pri. ꝛ xv. q. v. c. i. j. ð pur. ca. c. ex tuaꝫ. Si aūt non apparuerit: tūc pt pcedere ad ingrēdū: vt. s. ð. vel in dicē purgatōem: i qua si ðfecerit: pu niaꝛ: vt. s. c. pri. ſꝫ meli⁹ est ꝙ ingrat: q2 piculosum ē ac cusare: q2 de facili nullus accusaret. Quid si aliquis al teri⁹ dioc. vł ð alia pochia hoc tacito ipetret inqsitōem vel denūciet nūqd dꝫ audiri: cū ipsi⁹ non īterfit: ꝑsumiꝛ ꝙ nō charitatiue denūciet vel impe tret inqsitōem vñ credo nō repellē dū: ar. s. ð ele. c. ex ptē. ā. i vbo illo ta cito ꝙ miles fuerit ꝛc. ber.

a ℂ D [illegible] in pre[illegible] ad illa ð cre. s. e. quasi cu⁹ vba hic ponuntur vsq ad. §. dꝫ. b.

b ℂ Reddere rōnē. Sꝫ quasi dꝫ ratō nē reddere platus administratōis sue plat⁹. n dꝫ reddeꝛ rōnem sue admi nistratōis tanꝙ tu tor. C. ð iudi. l. ij. q2 ꝑparaꝛ tutori: ꝓ curator ē: nō dñs s. de dona. c. ij. ꝛ x ij q. i. ꝛ pōt dici: ꝙ platē suo iura/ mēto: si aliter non pōt reddere rōnē ꝛc. C. ð dona. l. pe. ꝛ C. vnd vi si qñ. ꝛ ij. q. i. in pmis ver. gloriosus vero. et

distinximus ꝛ nunc sacri ap/ probatione concilij confirma/ mus. Legiꝛ enim in euāgelio: ꝙ villicus ille qui diffamat⁹ erat apud dominum suum: ꝙ si dissipasset bona ipsius: audi/ uit ab illo: quid hoc audio de te: redde⁹ ratōnem villicatio/ nis tue. iam enim non poteris amplius villicare. Et i genesi dñs ait descendam ꝛ videbo. vtrum clamorē qui venit ad me opere cōpleuerint. Ex qui bus auctoritatibus manifeste pbaꝛ: ꝙ non solū cum subdi/ tus verū etiā cū prelat⁹ exce/ dit: si per clamorē ꝛ famā ᶜ ad aures superioris peruenerit: nō quidē a maliuolis ᵈ ꝛ maledi/ cis: sꝫ a puidis ꝛ honestis: nō semel tm̄: sꝫ sepe quod clamor innuit ꝛ diffamatio manifestat dꝫ coram ecclesie seniorib⁹ ve ritatē diligentius perscruta/ ri vt si res poposcerit quali/ tas canonica districtio culpā feriat delinquentis: non tanꝙ idē sit auctor ꝛ idem iudex: sꝫ quasi denūciāte fama vel de/ ferente clāore off[illegible] debitū exequaꝛ. Lꝫ aūt hoc sit obseruā dum i subditis: diligentius est obseruandū i platis q quasi si/ gnū sunt positi ad sagittā. Et q2 non possunt omnib⁹ cplace re: cū ex officio suo teneāꝛ nō solū arguere sꝫ ēt increpare qn ēt iterdum suspendere: nōnun ꝙ ꝓ ligare: frequenꝛ odium multoꝝ icurrunt ꝛ isidias pa/ tiunꝛ. Et iō sancti pr̄es puide statuerūt: vt accusatio platoꝝ non facile admittaꝛ: ne cōcussis ᵉ colūnis corruat edificium nisi diligens adhibeaꝛ caute/ la: ꝑ quā non solū false: sꝫ etiā maligne criminatōi ianua ꝓ/ cludaꝛ. Uerꝫ ita voluerūt pui dere platis: ne criminarenꝛ in iuste: vt tn̄ cauerent ne delinq̄ rent insolenꝛ: ꝯ morbū vtrūqꝫ iuenientes medicinā congruā videlicꝫ vt criminalis accusa tio que ad diminutōnem capi

tis. i. degradationem itendiꝛ: nisi legitima ꝑcedat ᶠ iscriptō: nullatenus admittaꝛ. Sed cū super excessib⁹ suis quisꝙ fue rit infamatus: vt iam clamor ascendat: qui diutius sine scā dalo dissimulari non possit: vł sine piculo tolerari: absqꝫ du/ bitationis scrupulo ad inqui/ rendum ꝛ puniendum ei⁹ ex/ cessus non ex odij fomite: sed charitatis pcedaꝛ affectu: qua tenus si fuit grauis excessus: ꝛ si non degradeꝛ ab ordine: ab administratione amoueaꝛ om nino. quod est ꝓm sniam euan gelicam a villicatione villicū amoueri: qui non potest villi/ cationis sue dignam reddere rōnem. Dꝫ igiꝛ esse presens is ꝯ quem ᵍ facienda est inqsitio: nisi se p contumaciam absen/ tauerit. ꝛ exponēnda sunt ei il la capitula: de quib⁹ fuerit in qrendum: vt facultatē hēat ð fendendi seipsum. ꝛ non solū dicta: sed etiam nomina ipa te stium sunt ei: vt quid ꝛ a quo sit dictum appareat publican da: necnon exceptiones ꝛ rpli cationes legitime admittēde: ne p suppressionem nominum infamandi p exceptōum vero exclusiōem dēponēdi falsū au dacia pbeaꝛ. Ad corrigēdos itaqꝫ subditoꝝ excessus tanto diligenti⁹ dꝫ prelat⁹ assurgere ꝙto dānabili⁹ eoꝝ offensas ð sereret incorrectas. Contra quos vt de notorijs excessibus taceaꝛ: ꝛ si trib⁹ modis possit pcedi per accusatōem videlꝫ denunciatōem ꝛ inqsitōem ip/ soꝝ: tn̄ vt diligens oibus adhi beaꝛ cautela: ne forte p leue cōpendiū ad graue dispēdiū veniatur: sicut accusationem legitimam dꝫ ꝑcedeꝛ iscriptō sic ꝛ denunciationem chari tatiua monitio: ꝛ inqsitōnem clamosa insinuatio preuenire illo semper adhibito modera mine: vt iuxta formam iudicij sētētie quoqꝫ forma ʰ dictetur

s. ð his q̄ vi metusue cā fi. c. vltimo. ber.

c ℂ Et famā. ar. famā ni hil p se pbaꝛ. xxxv. q. vi. si duo. s. de eo q cog. cō sā. vx. sue sup eo. Ar. ꝯ. s. de ꝑsūp. illud ꝛ. s. ð con san. ꝛ affi. c. ij. ꝛ. i. ij. q. iij. §. itē sepe.

d ℂ A maliuolis. xi. q. iij. i cunctis: si hoc ꝯstaret ꝙ a talib⁹ esset orta: alꝰ difficile ē pbare famam ortam eē a talibus: cum fama ab icerto auctore pcedat: de ꝯse. di. iiij. fa/ ctū est. vnde satis pōt dici: q2 indicēda ē purga/ tio vndecūqꝫ pcedat ifa mia: saltem ppter scāda/ lum: arg. j. de pur. ca. ac ce[illegible] ber.

e ℂ [illegible] colūnis. [illegible] q. ii [illegible] vij. accusa [illegible] j.

f ℂ Procedat. inscriptō. sic. s. e. sup his. ꝛ. j. de si/ mo. lꝫ beli.

g ℂ Contra quem. Ex h §. colligiꝛ manifeste: ꝙ ordo iuris seruand⁹ est in inquisitione facienda s. e. ad petitionem. sed hoc verum est circa se/ culares: circa regulares non est vsqꝫquaqꝫ seruā dus: vt dicit in si.

h ℂ Forma. sic. j. ð simo. li. Forma ista triplex est: cum pceditur accusādo denūciando ꝛ inquiren do: vt si agatur in modū accusatiōis. ꝛ probetur crimen: deponatur reus q2 hic est effectus accu/ sationis: vt supra dicit i verbo vt criminalis ac/ cusatio: q ad diminutio/ nem capitis. i. degrada/ tōem intendiꝛ: cum agiꝛ p inqsitōem: alia pena i poniꝛ: vt dictū ē i illa no tula magna ibi: crimē ꝯ pbato. Unde vidꝫ f. p hanc lrām: ꝙ si p in/ quisitōem pbetur simo/ nia vel homicidium: ꝙ non deponatur: quia ad hoc non est actum. s. de ordi. cogni. cum dilect⁹. Argu. contra. s. eodem i quisitionis. i. rñso. vbi ð hoc. ꝛ. s. de do. ꝛ contu.

Nota. R. go te.

veritatis:dic vt ibi. Cũ vero pcedit p denunciatõem nisi i p̃dictis duob⁹ cãibus ad pniam agit pagendam:tunc i p̃dictis duob⁹ cãibus ẽt punit:sicut cũ agit p accusatõem vel inquisitõem:vt p̃dicto.c.veritatis. Sed cũ agit p denunciatõnem: tũc i p̃dictis cã.bus nõ ẽ necessaria admonitio.ã.e.cũ dilecti.ij. In alijs vo cãibus cũ agit p inqsitõem vel accusatõem:punitur ad arbitriũ iudicis: ar.ã.e. inqsitõis.i.rñ. in fi. c.i. e.c.vl.z ar.l.ti.pri.c.vl. Denunciatio vo regulariter fit ad pniam pagendam:z ei⁹ effect⁹ siue finis ẽ pnie ipositio:z tũc necessaria ẽ charitatiua admonitio:vt hic dicit.z.ã.e.cũ dilectus. et c.ij.alr repellit denũciator:vt ibi dicit.

a Facilius.i. de simo. p tuas circa fi. [illegible] cenis monachoꝝ:vt.xvi.q.i.legi.ber.

b Sicut.institutum.xviij.di.qm̃ qdem.

c Celebrare.sic abbates z priores non habẽtes abbates:de triẽnio i triẽniũ celebrant capitula sua.ã.de sta. regu. in singulis.

d Statuant. Isti erũt q̃si testes synodales: sic ã.de testi.co.preterea. et xxxv.q.vi.eps i synodo z debẽt esse de eodem epatu honesti z discreti: qz tales melius pñt inuestigare vitatẽ q̃z extranei ar.ã.d testi.veniẽs i fi.z xxxv.q.vi.c.i.z.ij.ã. qui m i.accu.pos.videt. Et isti appellant visitatores:q debẽt circuire totã parochiam de villa i villam:vt.lxxx.di.non ĩbere. vñ hoc sumptũ vr:z illi pcurabunt p parochias ad quas accedũt:qz suis stipẽdijs hoc facere nõ debẽt.ã.de pscrip.cũ ex officii.z .xxvii.q.i.iã nunc i fi.z.xij.q.ij.charitate.z officium suũ nõ dz eis esse dãnosũ. ar.iiij.q.iij.§.vẽturis. Ar.ã.q eps debeat eos pcurare:habes.ã.de offi.ordi.inter cetera.z.xxiij.q.i.militare. Prioribus concordantijs credo standum moderatos tamen sumptus petent.

e Nulla iurisditõe. Si isti non habent iurisditõem:ergo non pñt aliquos cogere vel citare:vt veniãt vel respondeãt:inimo possant eis dicere:ingressus es vt aduena:nunquid vt iudices nos.iij.q.vi.leges. Item videtur q debeãt esse iurati.xxxv.q.vi.eps i synodo.sed sufficit q sint honeste psone:qbus merito sit credendũ sup his que referunt in ocilio puinciali. Itez quare pmo denunciatur hoc metropolitano q̃ epo:cum pmo deberet denunciari epo q̃z archidiacono.xxv.di.perfectus.de mum si eps esset negligens archiepiscopo.ix.q iij.cum sim⁹. z.c.conquestus.z p hoc ecclesiasticus ordo confũditur: si sua

Nunc tñ ordinez ĩ regulares psonas nõ credim⁹ vsquequaq̃ fuandũ:q̃ cũ cã reqrit facilius z liberius a suis possunt administratõibus amoueri.

Idem in eodem.

Sicut oliz a sãctis pribus noscit istitutũ[b]: metropolitani singulis ãnis cum suis suffraganeis puincialia non omittant concilia celebrare[c]: in qbus de corrigẽdis excessib⁹ z morib⁹ reformãdis: presertiz i clero diligẽtẽ hẽant cũ dei timore tractatũ canonicas regulas maxie q̃ statute sũt in hoc gñali ocilio relegẽtes: vt eas faciãt obseruari debitam penã trãsgressorib⁹ istigendo. Ut aũt id valeat efficaci⁹ adipleri:p singulas dioceses statuant[d] personas idoneas puidas videlicet z honestas:que p totũ ãnum simplr z de plano absq̃ vlla iurisditione[e] sollicite inuestigẽt q̃ correctione vel reformatione sunt digna: z ea fideliter perferãt ad metropolitanum z suffraganeos z alios in concilio subsequenti:vt super his z alijs: put vtilitati z honestati cõgruerit: puida deliberatõe pcedant:z q̃ statuerint faciant obseruari: publicaturi ea in epãlibus synodis annuatim per singulas dioceses celebrandis. Quisq̃s autem hoc salutare statutũ neglexerit adimplere:a sui executione officij suspendat.

Grego.ix.archiepo z priori scte marie rothom.

Olim.j.v.z.p.ordinis cister.z infra. Ne igit reformatio monasterij valeat itardari:mandam⁹ quaten⁹ relaxatis[f] excõicatõum seu suspẽsionũ sentẽtijs siquas idẽ abbas ptulerit:vel p quoscunq̃ iudices pmulgari fecit post inceptum[g] negociuz in eos z adherentes[h] eisdem ac eis restitutis quos idẽ abbas negocio pendente ĩ iusticiaz spoliauit in negocio d plano z absq̃ iudiciorum[i] strepitu pcedentes: cũ talibus maxime i hoc casu nõ deceat dei seruos inuolui: inquiratis que circa personas z obseruantias regulares viderit.s inquirenda: corrigentes et reformantes tam in

iurisditio episcopo non seruatur.xi.q.i.peruenit in fi. Dicas q isti inquisitores solam famam referunt metropolitano:sm q intelligunt z inquirunt sine aliqua iurisditione:vt per alios ad denunciationem ipsorum possit visitare puinciam:qz ex hoc apparet eps negligens:nã si eps vellet corrigere illos excessus non perderet suaz iurisditionem:nisi tunc demum.cuz negligens appareret.q.iij.cum simus §.vlti.z eo ipso q hec referuntur metropolitano: apparet q multa sit apd eos epos que egẽt correctione .xviij.di.peruenit. Und vr esse diminuta iurisditõ metropolitanorum in hoc q olim poterant d scẽdere z ingrere: an epi essent negligentes: non vt statim inquireret de criminibus: nisi postq̃z cõstaret d negligẽtia.sic põt itelligi.ã:de cen.so pite.z.c.romana.z ã.d prescrip.cũ ex officij. Hodie vo ñ possũt: nisi primo eis p alios referat sm q hic innuitur: alr superflua z onerosa fuisset ista cõstitutio.z istis inqsitoribus min⁹ creditur q̃z alijs officialibus:quia alijs creditur q̃diu otrium pbetur.iiij.q.iij.§.aliquando.ff.de offi.psec.vr. l.i.§.quies.ã.de ap.cum parati:ar.ff.de re.coꝝ q sb tut.vel cura.l.magis.§.illud.ff.de custo.z exhi reo.l.diu⁹. Hoc io.qz isti famam solam referunt nec sunt iurati:sed illi iurati sunt:z famam non referunt sed ipsum factoz z isti inquisitores non debent omittere officium suuz:q̃z uis plati inquirant z corrigant z reforment vt referant metropolitano:an oporteat ipsum supplere negligentiã epoꝝ:alr nesciret:z ita non impediretur eoꝝ inquisitio pp̃ter factum episcoporum.

f Olim.relaxatis.vt si oportuerit:possint ferre testimonium in negocio inquisitionis:cum per eos melius q̃z per alios possit inquiri veritas.ã.de testi.veniens dum tamen ex alia causa repelli non possunt.j.de simo. per tuas.z.ã:de re iudi.cum.j.z.a.

g Post inceptũ negociũ. Nota q lite pẽdente nõ ẽ aliquid inouandũ.ã.vt lit.pen.a memoria z p totum.z.ã. de iurepatro.ex lris.ar.xvi.q.iiij.volumus. Itẽ ẽ arg. q cã cepta inter platum z subditũ suspensa ẽ iurisditio p-

lati ac si esset appellatum ab eo.s.e.cum dilecti.§.et totum iudiciũ suũ ad maiorem delatũ est iudicem. vnde facit iniuriã iudici sub quo totum cõe negociũ pendet: ar.ij.q.i.votũ. Et iudex totũ debet reuocare: siqd faciat i eius vt hic vñ cum ex odio videat pcedere negocio cepto.ar. 3.viij.q.iiij.nõne. vbi dicit q vsqz ad finẽ cãe nõ possũt recedere a sua iurisditiõe: vt ibi dicit ar.xv.q.vi.c.vi. in fi.et obedientiã exhibere: vt dicit et si nõ faciant p iudicem compellantur: vt.i. dicit.v.prouiso etc. ip se autẽ compellere eos non debet. Si tñ iudices in hoc essent negligentes. ipsemet platus potest excõicare si non obedirent: vel alias crederent: ar.s.de offi.or.significauit supra de offi.de lega.prudentiam. §.sexta.in fi.alas sol ueret obediẽtia qd esse non debet. Ex eo q dicit.i.s iusticiam spoliauit. vñ a p̃rio: q si iusta cã subsit: q eos puni re possit: qd credo honestum tñ esset si per iudices hoc fieret et quod dicit relaxatis etc. premi sit cãm ne reforma tio mõasterij retardet: vt possint ferre testimonium.s de testi.veniens.

capite q in mẽbris que correctõis et reformatõis officio nouertis indigẽ iuramẽtis siq d tacẽda veritate abbas extorserit relaxatis: puiso vt negocio ipso pendẽte pfati mõachi eidẽ abbati obediãt et itẽdãt ita tñ q p hoc psecutio negocij nõ valeat ipediri. Si võ testes cõ eundẽ abbatẽ pducti fuerint dictorum ipsorũ ei copiã faciatis Predictis aũt mõachis expẽsas factas ppter hoc et tribus vel quattuor istis vel alijs quos idoneos ad dictũ negocium psequẽdum duxeritis assumendos: faciatis de bonis eiusdem monasterij faciẽdas expẽsas ad psecutionẽ ipsius negocij necessarijs cõputatis siq ppter hoc receperũt de bonis mõasterij: cũ pprium nõ habeãt ministrari. Pdictores etc. I dem epo cisterc.de alõ.de salẽ.abbatibus.

Relatorũ excessus: et infra. Sane dilecti filij.e. et quattuor alij canonici frigiseñ.denunciando mõstrarũt: q frigiseñ.epi bona sui epatus quẽ vt dicũt fuit minus canonice assecutus: adeo grauiter dilapidat et cõsumit: q nisi celeriter adhibeat remediũ epatus idẽ p eũ ad irrepabile dissolutõis opprobriũ deducetur nec solũmodo rex verum ẽt fame sue pdigus et salutis vitam ducit enormiter dissolutam: et infra. Dis.u.mandamus: qtenus psonaliter accedẽtes ad locũ ingratis sollicite veritatẽ: et eã fideliter pscribentes sub sigillis vestris nobis transmittatis iclusam: eidẽ epo termi num assignãtes: quo nostro se cõspectui repñtet pro meritis recepturus ptãte vendendi, dandi infeudandi seu quomodolibet alienãdi bõa ipsius ecclie interim eidem penitus iterdicta [illegible]

Grego.anteñ.subdi.

Cum fortius puniẽda sint crimina que insontibus maxime sacratis hominibus inferuntur: q fitis

seruari non possunt: quia celare veritatem mortale est peccatum.xi.questione.iij.quisquis.et infra de crimi.fal.c.i. expedit enim peccata nocentium nota esse.ff.de iureiu.cum qui. §.i.

l Copiam faciatis.supra eo.qualiter.§.debet. Et est hoc notabile contra quosdam qui non faciunt copiam dictorum: et supprimunt testium nominata quibus iuste posset appellari: licet dicatur q non vsquequaqz seruari debeat ordo iuris: tamen in hoc bene seruari debet.

m De bonis. supra.e. ex parte.vbi de hoc.

n Relatorum.adhibeatur remedium si.quia nisi iusticia conatus cupiditatis reprimeret: ius litigatorum extinguerẽtur.supra.in prin. in constitutione gregorij

o Prodigus.si.in predicta constitutione

p Personaliter. In casu isto inquisitores non possent alijs committere vices suas.de hoc habes supra de offi.dele.c. vltimo.§.ij.

q Pro meritis recepturus. Ut pena docente agnoscat qualiter ipse excesserat in premissis.si. xxvij.q.i.si homo esset. e.c.si custos.et.supra de offi.lega.nisi specialis et vt sapiens fit in pena q stultus fuit in culpa.xxxiij.distinc.qui ea.et quos dei timor a malo non reuocat et cetera.supra de elec.cum in cunctis: et supra de vi.et hone.cle.vt clericorum mores et necesse est vt ferro abscindatur et cetera.lxxxij.di.plurimos.ber.

r Uendendi. Nota q licet aliquis denuncietur siue accusetur vt suspectus de dilapidatione non debet statum remoueri.infra de simo licet.sed interdici debet eidem omne genus alienandi: vt hic patet: et supra de offi.deleg.venerabilis. vbi de hoc: immo sibi dabitur interim coadiutor: sine cuius consilio nihil faciet si suspectus est: vt ibi dicitur ber.

s Cum fortis.insontibus.xxiij.questione.v.si non licet.xvij.questiõne.iiij.sicut qui.

t Et maxime sacratis.argumentum q ex persona aggrauatur iniuria.insti.de iniur.§.atrox. ff.de iniur.l.pretor.et infra de senten.excom.cum illorum. Et qui preposito suo manus iniecerit: capite punitur.et augetur crimen dignitate prepositi.ff.de re.mili.omne delictum.§.i.et in publicum offenditur.i.distinctio.ius publicum. Unde qui ledunt sacerdotes: tam q pro publico crimine puniuntur.q.questione.i.in primis circa finem.

b Adherentes.argumentum q idem iuris est in accessorio quod in principali: vt supra de offi.delega.prudentiam.ver.si. vbi de hoc: et sublato principali et accessorium.et que adherent religiosis: religiosa sunt. ff.de rem vendi.que religiosis.

i Iudiciorum.sic supra de sta.mona.ea que.et ita ordo iudiciarius non videtur vsquequaqz seruandus circa regulares: vt supra eodem qualiter.ij.in fi.quia d facili remouentur ab administrationibus: vt ibi: et.s.de simo.per tuas.i.quasi summaria cognitio videtur sufficere: ex eo q dicit de plano: sed in alijs non de plano. s magis iudice sedente pro tribunali.ij.questione.iij.§.preuaricator.versi.abolitio.et.iij.questione.iij.§.spacium. versi.a iudice.et manifestis.v.questione.vi.epiphanium.C.de proba.l.vltima.

k De tacenda veritate.hoc ipso suspectus erat abbas et talia iuramenta non tenent supra de testi.constitutis. i.et merito talia iuramenta relaxanda sunt: vt veritas reueletur.si supra de testi.cog.c.vltimo.et sine peccato

a Culpabiles. Ergo iudex qui non punit deficientem in accusatione peccat: et culpã contrahit: cũ puniri debeat pena talionis ii.q.iii.c.i.et.ii.et.iii. hec decre. competentius poneretur in precedenti titulo: sicut erat in antiqua compilatione.

b Resedistis. vt iudices.

c Priuari. sed vt hoc cõtra ius factũ ẽẽ: ex quo enim statim nõ fuit de calũnia cõdẽnatus nõ dz: postea cõdẽnari: nisi cõtra eũ iterũ inscribat. C. de calũ. l.i. Põt dici: q spẽale ẽ & factũ principis ad consequentiã trahi nõ dz: isti. de iure na. §. plane vel forte iudices condẽnarunt eũ: sed penã nõ imposuerunt. vel verius vt q cã exempli hoc factum sit: et ne alii inde sumãt exemplum: et preterea negligẽtia iudicũ nõ dz ei pdesse: vt remaneat calũnia impunita.

d Verberibus. in supplementum pene. v.q.vi. quia iuxta.

e In exiliũ. quã penã ecclã iponit. l. di. accedẽs arg. lxxiii. di. in synodo. et xvi. q. iiii. attendẽdũ. b.

Cum dilectus. nunciasset. Cũ ad denũciationẽ alicui9 papa cõmittit inqsitionẽ nõ pcedit iudex nisi denũciãs pbet legitimã admonitionẽ pcessisse. j. ti. prori. lz heli.

g Calũniandi. Sic pz: q si denũcians non pbat quod intendit calũniari presumitur sicut in accusatore. ii. q. iii. qui non pbauerit. C. de aduo. diuer. iudi. l.i. Sed qualiter pbabitur q nõ calũniose denũciauit. vt q per iuramẽtũ suum pbari possit: vt hic colligit: ar. s. de testi. pñtium. et s. de excep. pastoralis. Et ppropie hic dr calũnia: qr calũniator punitur similitudine supplicii ii. q. vii. quisqs. et c. q crimẽ. et s. ti. pr. sup his. et c. qualiter. ii. Pena ergo illius qui denũciat si non pbat erit suspẽsio officii & bñficii: vt hic patet: donec se purgauerit: et huiusmodi purgatio prestabitur ad arbitrium iudicis: ex quo hic non determinatur. s. de offi. deleg. de causis. et preterea cum purgationes hodie arbitrarie sint. s. ti. prori. inquisitionis. in fi.

culpabiles[a] qui in cã. io. diac. resedistis[b] attendite vt hilariũ criminatorem ipsius nulla ex diffinitione vestra pena cõueniens castigaret: et ifra. Quia ergo tante nequitie malũ sine digna non debet vltione transire: iubemus eundẽ. b. prius subdiaconatus: quo indign9 fungitur priuari[c] officio et verberibus[d] publice castigatũ i exilium[e] deportari. Inno. tertius camorẽs. segobiẽs. et abulẽs. episcopis.

Cum dilectus filius magister scholarũ palestin9 ad se. ap. accessisset: et de suo epo excessus varios nũciasset[f] examinationẽ cõmisimus ex cessuum obiectorum: et infra. Cum autem pcessum negocii examinauerimus diligenter: nec intelligere potuerim9 pbatum esse sufficienter aliqd de predictis eundem episcopum absoluendum decreuimus ab obiectis: vobis mandantes: quatenus memoratũ magistrum scholarum: donec purgauerit canonice suam innocentiam. l. q nõ calũniãdi[g] aio ad huiusmodi crimia proponẽda processit ab officio et beneficio suspendatis: vt cetere simili penã[h] pterriti ad infamiã suoz facile nõ psiliant prelatozum.

De simõia et ne aliqd p spũalibus exigat vel promittatur.

Grego. gnãli sinodo psidẽs. In ordinãdo: et ifra Sicut nõ dz eps manum quã imponit[i] ita nec minister[k] vel notarius in ordinatione eius vocem vel calamũ vendere[l]. Pro ordinatione igit vel vsu pallii seu chartis atqz pastellis[m] eum qui ordinatur: omnino aliquid dat prohibem9. Ex concilio magũtinẽ.

Qui alium in ecclesia ordinatum p pecuniaz expuler it[n]: eamqz taliter vendicauerit: omnimode deponat. Adeodatus papa.

Si dominus et magister oĩuz: qui sine peccato fuit: accusandi licentiam vni[o] dedit: et infra. Non igitur[p] quilibet catholicus[q]: q est respuẽd9 sed vt veritatem asserat ad ppalandam simoniacam rabiem magnis & precibus exhortandus.[r]

vendo. supra de offic. archidia. ad hoc circa fi.

l Vendere. verbum vendere non continet gratuitũ contractum: qr venditio non procedit sine precio. ff. de cõtrahen. emp. l.ii. §. sine precio. et C. e. ti. empti fides. insti. e. ti. §. precium. Sed quare notarius non potest vendere operas suas: vel chartã: cum de suo nemo facere beneficium compellat x. q. ii. precarie. Dicunt quidam q hoc obtinet: vbi notarius percipit salariũ de publico la. dicit: q etiam si nihil pcipiat de publico: nihil potest recipe pro tali scriptura: qr simoniaz cõmitteret. et ẽ spẽale in odium simonie ne fraus posset pcurari: ex pacto. n. nihil accipere debet. Sed si grãte & spõte aliquid offeratur: et iam sine omni intentione ab initio ad hoc accessit non credo q peccaret notarius laicus: ar. j. e. cum sit romana. et est expssum. i. q. ii. sicut episcopum.

m Pastell. i. q. i. ii. siquis obiecerit. ne in fraudem aliquid fiat nõ obstãte aliqua consuetudine. i. q. i. emendari. et j. e. iacob9. vincen.

n Qui aliũ expulerit. Dupliciter. n. peccat i dando pecuniam: qr locum viuentis occupat: argumentum infra eodem nemo. et vii. questione. i. cum. et s. de conces. prebẽ. c. i. b.

o Si dñs. vni. s. iudeo sceleratissimo: cum dixit: si enĩ male locutus sum. et c. ii. questione. vii. §. ecce.

p Non igitur. ar. hic a minori: quasi diceret: si iude9 qui malus est admittitur ad testimonium contra dominum: multo fortius catholicus admittitur: vt veritatem asserat contra simoniacam prauitatem. si. argumentum supra de elec. cum in cunctis in prin. ber.

q Catholicus. ar. q quilibet catholicus admittit ad testimonium cõ simoniacum nulla distinctione facta: argu. j. e. tanta. dic vt. s. de accusa. cum. p. ergo a contrario sensu hereticus vel paganus nõ admittitur: qd ẽ verũ.

r Exhortãdus. si. lxxix. disti. siquis pap. et ex eo q dicit exhortandus est. ar. q testes in criminalibus non compelluntur. supra de testi. cogen. dilectorum. ibi de hoc.

h Simili pena. Hec ẽt est cã quare puniuntur: vt alii nõ sumant inde exemplum infamandi platos suos: et ita pena vni9 est metus alterius. ii. q. vii. quapropter. ff. de penis. l. capitaliũ §. famosi. s. de offici. or. irrefragabili. ber.

i In ordinando imponit. hoc sumptum fuit ex illo canone. i. questione. ii. sicut episcopum.

k Minister. i. archidiaconus qui examinat pmo

Accusatū. solēnia. Cap. in hoc & sequens intellige d eo qui erat publice infamatus: al's nō deberet suspendi. ij. q. v. presbyter. & c. si mala. Sz nonne erant illi suspensi ipso iure: quare suspēduntur. i. c. tanta. & xxxij. di. §. verū. & i. q. i. quibusdā. & c. reperiuntur. videtur d facto suspendunt, cum ipso iure sint suspensi. Simoniacus enim in ordine quātūcunq; sit occultus ē ipso iure suspēsus: nec pt missam cātare. i. c. tanta qm ipz characterē hz vitiosū i quo casu loquūt hec duo capl'a vñ cum essent isti sup hoc infamati. merito ipso fcō debuerunt suspēdi. Si vero occultū esset lz sit suspensus coram se: sicut glibz i peccato mortali constitutus. s. d coha. cle. & mu. c. vlt. i. q. i. sacerdotes. ñ tamē quo ad alios est suspensus: ar. j. e. mattheus. & c. ex tuo. ber.

sam pter simoniacū. Uel q dicit ols peccator pōt cantare missam: pōt referri ad facultatē et dispensandi: qsi diceret facilius dispēsatur cū oib' alijs criosis pter homicidiū: qz cū simōiaco: vel hoc dcm̄ ē i detestatōem cris. Uel sic: dato q ols peccator possit celebrare: simōiac' tñ ñ pōt ɔsiderato initio: q: simoniacus i ipso sui initio cōmissionis suspēsus est: vt. i. q. i. reperiunt. & litus ortus occidit: & in ipsa sui radice vitiatus. i. q. i. qbusdā. sic ex eo tpe q simonie crimen cōmittat dānatus ē. Unde postea celebrare nō pōt et post peractā pniam: nisi dispēsetur cū eo: qd non contingit i alijs cribus & ita plana est lr a ista considerato initio cuiuscunq; peccatoris. sic. C. ad. l. iul. ma. q'qs. & donationes. & quarūlibet postremo alienationes ex omni tpe cē. & ita simoniacus celebrare nō pōt nisi cū eo dispēsetur. Quis possit dispensare dcm̄ ē s. de renun. c. post translatēem. Nec pōt agere pniam nisi renūciet beneficio & executiōi. s. de accu. inquisitiōis. Post q̄ vero renunciauerit & penitētiam egerit: poterit cū eo dispensari: si placuerit superiori: & feliciter poterit postea exercere officiū: ar. ff. de pcar: certe. §. iulian'. q: iā pcipit det ex noua ɔcessiōe: ar. j. e. ex isinuatōe. vt. ff. de euicti. si seruus. §. i. in fi.

Idem.

Accusatum simoniacū necesse habuimus prohibere: ne missarum solennia[a] celebraret: donec quid essz verius constitisset.

Idem.

Quotiens: & infra. Peruenit[b] ad nos: q per simoniacam heresim fueris ordinat[9]: propterea necesse habuimus te prohibere: ne missarum solēnia celebrare debuisses: dōec qd. sit veri[9] discerneremus.

Ju. papa.

Hec simōiaca pestis sui magnitudine alios mōbos vicit[c] ata sine[d] dilatione mox vt ei[9] signa p aliq̄ [e] psonaz claruerit[f]: de eccl'a dei dz eliminari atq; repelli.

Adeo datus.

Tanta ē labes hui[9] crīs: q etiam serui aduers[9] dominos & quilibet criminosi admittuntur ad accusationem.[g] Item omnis peccator[h] missam cantare potest. preter simoniacum: quem glibz vt ab ordīe male accepto re/moueatur accusare potest: vl etiam[i] meretrix.

Alexander tertius in concilio turonensi.

Non satis: & infra. Prohibemus igitur ne ab his qui ad religionem transire volunt: aliqua pecūia requiratur[k]. Nec priozatus[l] vl capellanie quelibet monachorum aut clericorū annua distractione vendantur: nec ab eo cui regimen ipsaz committitur: pro earum commissione vllum precium exigatur. Unde quisquis cōtra hoc decretum attentare presumpserit: tam ille qui dederit q̄ ille qui receperit vel consentit: partem se cuz simone non dubitet habiturum. Pro sepultura[m] quoq; & chrismatis & olei receptione nulla cuiusq; precij exactio attētetur: nec sub obtentu cuiuscunq; consuetudinis reatum suū quis tueatur: q: diuturnitas[n] temporis non diminuit peccata sed auget.

Ex concilio lateranen.

b Quotiens. p/uenit. p famā & ideo de hoc voluit inquirere: q: prelatoz ē inquirere: de excessib' sbditorū. s. de offi. ordi. c. i. j. de collusione. & ia. xi. q. iij. pcipue. alioqn ets imputaret. rlij. di. ep be sys. b.

i Etiā meretrix. q. al's ñ est admittēda ad accusationē vel ad testimoniū pp vilitatē ei': vt. C. d adul. q adulteriū. & ff. de testi. l. iij. §. lege iulia. eadē rōne nec ad aliuz legitimum actum.

c Sicut. vicit. q: respectu eius cetera crimina p nihilo reputantur. i. q. vi. c. vi. & ar. j. e. pri. Ar. s. xxij. q. vij. qd in oib' q ibi soluitur qd dicit ibi: grauius. i coro' & s. de accusa. inquisitōis. vbi equipantur homicidiū & simonia quo ad penā. Horribilius ē tñ hōicidium: cū quo nunq; dispensatur. l. di. miror.

d Sine dilatione. i. q. i. qsqs. & c. reperiuntur. xxiij. q. iiij. si ea. xxxv. q. ix loci.

e Per aliquā psonā. q. de iure admitti dbeat: vt. s. di. ij. de accu. c. i. & c. cū. p. & c. cum oporteat.

f Claruerint. xxiij. q. iij. c. ecce.

g Tanta est. ad accusationē. si accusatus fuerit infamatus: de hoc dictū ē s. de accu. cū. p. & c. i.

h Ois peccator. nō precisus ab eccl'a p sniam canonis vel iudicis toleratus & penitēs: & sic nō ē obiectio d excōicatis & suspēsis: vt notorij fornicarij. xxxij. di. null' nec de suspensis quo ad se. Nā quilibet ɔstitut' i mortali pctō suspēsus ē quo ad se. s. de coha. cle. & mu. c. vl. & i. q. i. sacerdotes sacrosāc. & sic oēs alij pñt cātare mis/

k Non satis. regratur. aliquo pacto. j. e. vēiēs. & c. tua nos. Tñ si spōte sine aliqua cōditiōe & pura itētiōe al. qd dare voluerit ñ phibet. c. tua nos. Sz si mō alienū essz ita tēue q nō posset suffice: ar. ē q tūc possz exigē hoc mō. Si scias q nos nō possumus tibi puidere: si vis itrare porta tecū vñ viuē possis: vt. i. q. ij. sigs pp hoc. i simonia. n. c. viura amor lucri p hibet. xiiij. q. iiij. siquis oblitus. vin.

l Priorat'. i. q. i. sigs eps. & q. iij. saluator. & s. d sta. re. c. ij.

m Pro sepultura. Quot modis dicat sepultura. dictum ē s. de sepul. c. vl. ber.

n Diuturnitas. s. i. j. e. pri. & s. de cōsue. qsto. & c. vl. ad idez i. q. iij. c. vl. diuturnitas tpis pctm̄ nō excusat. xxxij. q. i. sesima & i. q. i. nullus eps grauamen. ff. de ac. & obli. obligationum §. i. Ar. s vbicūq; hz locum pscriptio. xxxij. q. iij. obycitur. So. de hoc dictum est supra de consue. c. vlti. & s. de tēp. or. c. q. ber.

a Cum in ecclesie. introducēdis. i. q. iij. siquis obiecerit.
b Bñdictōib⁹ nubētiū. sic. j. e. sua. Pro bñdictionibus nubētium aliqd accipi ꝓhibet: qꝛ p eas gra cōfert: lꝫ p matrimonio aliqd dare vel recipe nō ē pctm. i. q. i. qcqd. ⁊. xxxij. q. ij. honorant. qꝛ lꝫ sit sacm: p ipm tn̄ gratia nō cōfert. xxvij. q. i. nuptiaꝝ. xxxj. q. v. connubia. vñ ē ar. ꝙ nō idē iuris ē in accessorio qꝺ i pricipali. An p exequijs mortuorū licitū sit recipere: dī. j. e. ti. suā. ala.
c Cōsuetudie. Ar. ꝙ talis cōsuetudo nō sit reprobāda: vt p receptōe canonica vel introductōe psone i ecclām aliqd recipiat: i auc. de sāc. epis. coll. ix. §. p cōsuetudinibus dū tn̄ nō deⁱ ex pacto aut exigat: ꝫ sponte ex postfacto offerat: ⁊ ē ar. i. q. ij. sicut epm. ⁊. xvj. dī. de eulogijs. ⁊. j. e. dilectus. Sꝫ hic cegrebat ex ꝯsuetudie: qꝺ ē peti⁹ reprobādū. j. e. iacob⁹. b
d Infelicē. ꝫ. ꝺ ꝯsue. c. vl. vl i ꝺ h: male adinēte cōsuetudies nullo tēpoꝛ cōfirmātur: i auc. vt nulli iudi. §. i. colla. ix.
e Giezi. q pmo i veti testamēto simōiā inuēit: vñ fuit lepra percussus. i. q. i. q studet. ⁊. c. cito turpē. Simoniaci dicūtur a simone mago.

Cum in ecclesie corpore: ⁊ infra. Horribile nimis est: ꝙ in quibusdam ecclesijs locum venalitas ꝓhibetur habere: ita vt pro episcopis vel abbatibus seu quibuscunqꝫ personis ecclesiasticis ponendis in sedem siue introducendis[a] presbyteris in ecclesiam necnon ⁊ pro sepulturis ⁊ exequijs mortuorum ⁊ benedictionibus[b] nubentium seu alijs sacramentis aliquid requiratur. Putant autem plures ex hoc licere: qꝛ legem mortis de lōga inualuisse consuetudine[c] arbitrantur: non attendentes ꝙ tāto grauiora sunt crimina: quāto diutius infelicem[d] animam tenuerunt alligatam. Ne igitur hec decetero fiant: vel ꝓ personis ecclesiasticis deducendis in sedem vel sacerdotibus instituendis aut sepeliendis mortuis seu benedicēdis nubentibus seu alijs sacramentis cōferēdis seu collatis aliquid exigatur districtius ꝓhibemus. Siquis autem contra hoc venire presūpserit portionem cum giezi[e] se nouerit habiturum.

Idem vigilieñ. episcopo.

Cum sit romana: ⁊ infra. Cōsul. t. t. r. ꝙ nihil pro ecclaꝝ cōsecratōe potes vel debes preter ꝓcuratōez[f] exigere.

Idē toletāo archie.

De hoc autē: ꝙ episcopus exonieñ. archidi. beneficium ⁊ cuidam clerico ante electionem suam priꝰ oratum dicitur promisisse: vt vterqꝫ consentiret eidē: tue prudentie rñdemus: ꝙ si manifestum[g] est eundē archidi. ⁊ clericum ob cām illam promissa recepisse[h]: aut exinde cōfessi fuerunt in iure[i] vel legitime conuicti: ab altaris ministerio sunt perpetuo deponendi[k]. Si vero id manifestū[l] est: nec tamen inde conuicti vel confessi fuerint: sed tātū publica laborāt infamia: eis canonica purgatio[m] dꝫ idici. in qua si defecerint tanꝙ auctores tanti sunt sceleris pūniendi. Regem autē ⁊ princi pes[n] eius debes inducere: vt siqua receperint a prefato episcopo: vt eius electioni ꝓ audiuimus. ⁊. ꝫ. ꝺ immu. ec. quia plerūqꝫ.

f Cum sit. ꝓcuratiōez. Hāc ꝓcuratōez recepit eps: ꝫ nō pro aliqꝰ sacro: qꝛ hoc esset simōiacū: vt. i. q. i. statuim⁹. ꝫ pon⁹ pro labore: immo nec ꝓ labore. Sꝫ ista ꝓcuratio pmissa ē a iur. sicut ⁊ alie ꝓcuratōes que fiunt rōne visitatōis. Vñ nullaꝫ simoniā cōmittit: qꝛ q peccat legis auctē: nō peccat. xxiij. q. iiij. qui peccat. Et ista ꝓcuratio pstari dꝫ bm facultates eccle: sicut ⁊ alie. ꝫ. de cen. sopite. ⁊. c. cū nuper. Immo si eccla ꝓcurare nō possꝫ eps: ipse suis sumptib⁹ cōsecrabit ecclaꝫ. x. q. iij cauēdū. ⁊. i. q. ij. placuit. ar. i auc. ꝺ mā. pri. §. sit tibi. ber.
g De hoc. māifestū. i. notoriū. als sec⁹. xi. q. iij. coꝝ q accusātur. ⁊. iij. q. v. qꝛ suspecti.
h Recepisse. marie. ar. ꝫ. de cōfes. c. ij. ⁊. j. e. nobis.
i In iure. als cōfessio ei iudiciū nō preiudicat: ꝺ ꝫ nō. ꝫ. ꝺ cō fes. c. vl. Itē ar. h ꝙ nō mitius agi cū cōfesso ꝙ cū cōuicto ij. q. i. nos. ꝫ. de cōfes. cū super. ⁊. ff. ꝺ cōfes. l. i. Ar. ꝫ. l. di. presbyter. xij. q. i. nō dicatis. ⁊ ar. l. di. sigs prepostera. v. q. i. i primis in prin. So. cū spōte cōfessō miti⁹ agitur: ꝫ nō parcit spōte cōfe. so in iure timore ꝓbatōnum nō. n. ē beneficium: qꝺ fit ex necessitate. ff. de ritu nup. l. prime. Sꝫ ea sunt i nostris officijs gratiora: que cum impendere non tenemur: cā tn̄ liberalitatis impēdimus. xxxij. q. i. iā nūc. ⁊ q inuitus cōficet:

non remuneratur.
k Deponēdi. Hec est pena simoniacorum: sic. ꝫ. de cōfes. cū super. cū agitur in modū accusationis: imo idem videtur si agatur in modum inquisitionis. ꝫ. de accu. inquisitionis. i. rñso.
l Manifestū ē. nō tn̄ notoriū: qm̄ tunc secus: vt pꝫ. ꝫ. e. c. vbi pon. l māifestū ꝓ notorio: ali a lra hēt nō notorium.
m Purgatio ꝓ pter infamiā. j. co. insinuatum. ꝫ. ꝫ. accu. cum p.
n Et principes. Hic rex ⁊ principes ius hēbant i electione tanꝗ pꝛoni ꝙ rū assensus dꝫ regri. ꝫ. ꝺ elect. sacrosanc. ⁊ ita videlicꝫ ꝙ si nō pꝛstitisset cōsensū: nō confirmabit electio: ⁊ si ius habebāt: vnde nec ante nec post electionē licitum fuit redimere consensum illoꝝ. vij. q. iij. tali. ⁊. i. q. iij. sigs ꝓbendas. ⁊. i. q. i. eos. ⁊. j. codeꝫ mattheus.
o Restituant. qꝛ sine periculo eā retinere nō pnt: vt hꝫ pꝫ: ⁊ cū pēa dupli debent restituer illā: in auc. de sanc. epis. in scda columna. §. si vero laic⁹. ⁊. §. si autem secularis. coll. ix. ⁊. j. e.

Hic nō: ꝙ ecclesie restitui debꝫ cui facta fuit iniuria: ar. xvij. q. iiij. siquis in atrio. ⁊. xxvij. q. i. sigs rapuerit ⁊ in auc. de sāc. epis. §. siquis aūt. in secunda colūna. ⁊ ecclesia pōt vendicare illam pecuniā: in auc. e. ti. §. si vero laicus. ⁊. §. ꝫ neqꝫ xenodochium. Ar. ꝫ. j. e. veniēs. vbi restituitur ei q dedit. Ala. dixit: ꝙ in decre. veniēs restitu a fuit ei q dedit ꝺ misericordia: ⁊ hoc qꝺ dicit ē ius cōmūe. Tu dicas aliter: illa veniēs. loqtur de monacho q pecūiaꝫ dedit ꝓ sua receptōe: ⁊ illud est ius: ⁊ hoc similiter. Si ergo aliquis det pecuniam monasterio vt recipiatur simōia cōmittitur. j. e. qm̄ simoniaca. ei ergo qui ꝺdit dꝫ restitui pecunia tam indigne a monachis accepta: vt cū ea in aliud monasterium irret: ne sit onerosus scdō mōasterio: ar. xvi. q. vi. de lapsis. ⁊. xxvij. q. i. siquis rapuerit. Et vbicūqꝫ siue mōasterio siue eccle seculari pecūia talis data ⁊ accepta fuerit put dicit decre. veiēs. restituēda ē pecūia ei q dedit. Nec eccla vl mōasterium

debet cū tali fraude eē ī lucro: cū ipsi clerici vel mōchi in hoc ita cōiter delinquūt: cū ipsi clerici ɔ̄ hoc sint puniēdi: et eodē facto penā ⁊ pmium ɔseq nō debeāt: vt ff. de neg. ge. l. fine hereditaria. ⁊ et hoc ɔtingeret viam fraudib⁹ apiri: qđ eē nō dꝫ. xciij. dis. puenit. ij. ⁊ xxv. q. ir. loci. i fi. ⁊ tale lucrū ecclesia non dꝫ hēre: nec posset clerici vel mōachi penitere: nisi rest. tuerēt qđ simōiace receperūt. Uł posset dici: ꝙ si clici seculares sic cōiter dlinquunt. eccle dꝫ applicari: ⁊ clici sunt oēs ab eccła remouēdi cū vō pecūia daſ alicui: puta p̄lato sołi vel alij cui cū ꝗ ita ꝙ eccła ñ sit in culpa: tūc lo. ū hꝫ qđ priue dī: ꝙ ille q pecunīā recepit dꝫ illā rest. tuere eccle: in c⁹ ingressu dicta fuit. Nec dꝫ ei restitui qui ɔ̄dit: ⁊ pcipue si sit secularis: i quo casu itelligunt auctē. nec p̄dcē. ɔ̄ regśari posset dici: ꝙ ⁊ tūc ñ dꝫ ei restitui sim plr. ꝗ aſſ. gnāda est scđo mō asterio ad qđ transit: vt eo viuēte hēat vsū ill⁹ ar p̄dcē ⁊ caplo: ū ɔ̄ lapsis sig̃ rapuerit. ⁊ h̄ eꝫ ecclesia fuit i culpa. ber.

p Uꝫ essent. p mulerat. hec

strarent assensū: ecclesie exonieñ. sine diminutione restituant⁹: cum ea sine graui sue salutis periculo retinere non possint.

Idem eboraceñ. archiepō.

Uꝫ essent in nostra presentia ɔstituti. r. cleric⁹ ⁊ nobilis vir. v. qꝛ ideꝫ. v. moram diutius facere nō poterat: p se in cāłła sufficientem constituit rūsale ꝫ. Cumq; ab ore p̄fati. r. intellexerimus: ꝙ memorat⁹ miles ɔ̄miserat ei dare ecclesiam: si quoddā negocium eiusdem in nr̄a posset p̄sentia pmouere: ac per hoc p missionem ipsaꝫ ɔtinere simoniacam prauitatem eidem. r. sup eadem ecclesia silentiuꝫ duximus imponendum.

Idem cistreñ. episcopo.

Insinuatum est: ꝙ in ecclesijs tuis epīcopat⁹ plurimi clerici per simoniam habere dicuntur ingressuꝫ ⁊ infamia inde respersi. Uñ mandamus: quatenus siq fuerint quos in predictis ecclesijs publicum ⁊ notoꝛium est simoniace intrasse: eos amoueas ab ecclesijs taliter acquisitis. Illis autem quoꝛum crimen non est publicum ⁊ notoꝛiuꝫ: si publica laboꝛant infamia cum. v. vel vi. manu sui oꝛdinis purgationem indicas: in qua si defecerint: beneficijs huiusmodi ecclesiarum perpetuo priues eosdem.

Idem.

Nemo presbyteroꝛuꝫ exennium vel emolumentuꝫ quodlibet temporale immo spirituale detrimentuꝫ a quocunq; publice peccante accipiat: vt episcopo vel ministr. s eius peccatuꝫ eis celet: nec pro respectu cuiusq; personē consanguinitatis aut familiaritatis alienis communicans peccatis hoc episcopo notescere detractet: nec quēq̃ penitentem vel minus dignē penitentem gratia vel fauore ad reconciliationem adducat: ⁊ testimoniuꝫ reconciliationis ferat eideꝫ: vel quocūq; liuoꝛe digne penitenteꝫ a recōciliatiōe remoueat: qꝛ simoniacum est vtrunq;.

Idem epō ⁊ prioꝛi de acra.

p Insinuatū. ingressum. vñ fures sunt ⁊ latrones: qꝛ non intrant p ostium. ɔ̄. de iure pa. relatū. ⁊ xxiij. q. iiij. tres psonas. ⁊ i. q. i. oꝛdinationes. vij. q. i. non furem.

f Notoꝛiū. dꝛ trib⁹ modis notoꝛiū. ɔ̄. ɔ̄ coha. cle. ⁊ mu. c. vł. ⁊ iō nulla pbatio ē necīa. ɔ̄. ɔ̄ ac. euidēta. ⁊ q. q. i. ɔ̄ māifesta

t Serta māu. Ar. ꝫ. ij. q. v. p̄sbr si. ⁊ c. si mala. ⁊ c. oib⁹. So. reglare ē: ꝙ ipse epō dꝫ se purgare cū. xij. p̄sbis. p̄. b: cū. v. diacon⁹ cū trib⁹: vō ɔ̄ sus Pōtificē partiū man⁹ et purgat duodena. Quinta sacerdotē. leuitaꝫ tria pēa. Maioꝛ maioꝛ: mi noꝛ ē adhibēda minoꝛi Qñq; tñ sūt pauciores: vt. ɔ̄. de accu. cū. p. ij. q. v. oib⁹. qñq; plures. l. ɔ̄ pur. ca. int sollicitudines Hodie vō numerus cōpurgatoꝛ arbitrari⁹ ē fꝫ arbitriū iudicis. ɔ̄. nt. p n. inqsitionis in fi.

u Priues. Nō ꝙ deficiēs i purgatōe p̄ ē: vt h̄ p. ⁊. ɔ̄. eo. de h̄. ⁊. l. de pur. ca. cū. p. Sꝫ purgatio idē pp pbabilē p̄sūptōes otrā et fama. Ergo vī: ꝙ er. pbabił. p̄sūptione posit dī s̄natiua infam: qđ ñ ē veꝫ. Sꝫ illa pbabił p̄sūp tio trāit ad violētiā: et eo ꝙ non hꝫ testes sue hōestatis. b.

x Nemo. qđ l. hꝫ. i. ali qđ ɔ̄ gbus: hꝫ. si. re. q. i. mulier. ⁊. ɔ̄. ɔ̄ cōdi appo. ver. ⁊. i. q. vij. si qs oēm in pmo. versi.

y Celet. nō ꝙ simoniā ɔmittit q p aliq tpali celat pcm alic⁹: qđ corrigē vel denūciare teneſ epō: sic simoniacū ē aliqđ recipe: vt q oꝛdinād⁹ ē ñ oꝛdieſ: vel vt electōi qs ñ ɔsentiat. i. q. i. ꝗ āt. ⁊ c. se. ad ñ. ɔ̄sti. Et ē h̄ ar. ꝙ celare ē aliqđ face. si. xxxvi dist. siqs vult. Ar. ꝫ. ff. de pscri. v. solēt. ⁊ ff. ɔ̄ ɔdi. ob tur. cām. l. ij. ⁊. vł. Sołlla nō tangūt istā māꝫ: h̄ loqł de iudicio qđ fit ad priaꝫ ad qđ teneſ qlibꝫ vñ nihil pōt ꝙ pp h̄ accipe cū sit spūale: illud de iudicio: qđ fit ad furē capiendū vel huiꝫ fugitiuum: pro quo potest recipi merces laboꝛis. ber.

promissio siue pactio illicita fuerat ⁊ simoniaca. ɔ̄. ɔ̄ pac. c. vł. ⁊. j. e. tua. ⁊. i. q. q. ꝗ pio. vñ miles p talē ɔmissioneꝫ nō obligaſ: ꝗre ipsi. r. iponiſ silentium. Si vō sine aliq̃ pactione pmouissꝫ negociū ill⁹: vel aſs fuiuisset eideꝫ bñ poterat eū remunerari siue p̄tando ipsuꝫ ad aliqđ bñficiū siue ēt alio modo: ar. lxi. dis. qđ pderit. immo ēt nāliter erat ei obligat⁹. ff. de pet. here. ꝗ si lege. ⁊. ɔsulu it. ⁊ ar. xij. q. ij. hec huius placiti. Pōt ꝗ licite qlibet fuire epō vel alij spe future remunerationis: nec simonia ɔmittiſ i tali spe: cū sine omni pactione vel ɔditione seruiat: dummō pncipalr hac itentione nō fuiat: nec epō directe p hoc fuitio ei puidere in bñficio intēdat: qꝛ sic esset imunis ab offō ⁊ obsego. i. q. i. oꝛdiationes. ⁊ c. sūt nōnulli. aſs nisi spectaret ide remunerationē: qꝛ fuiret ei: cū et dbito ei nō teneaſ: imo q dign⁹ ē: pōt spare epatū ⁊ alios honores. lir. di. si offā. lrrviij. di. consuluit.

q Siletiū. ⁊ bñ: qꝛ si ecclaꝫ tali nō adept⁹ fuissꝫ: eā renūciare tereſ: vt. i. q. i. si qs nꝫ. ⁊ i aspa pēa ꝑ pria sp cēt: vt ibi: quā ēt agē nō possꝫ ea retēta. ɔ̄. ɔ̄ accu. iqsitiois.

z Cōsāguitat. ꝗ vī: ꝙ ɔsāguitas simoniā iducat: qꝛ h̄ sertan i. uit' eōd s amoꝛ: an soꝛdide pces iducant. i. q. i. sigs nꝫ.

a Communicans. lxxviij. di. qđ est. lrrvj. dis. c. iij.

b Reconciliationis. p reconciliatione vel absolutione precium erigi non debet. j. e. ad aures.

c Utrūq;. s. digne pētētē ī mini⁹ dignē gr̄a ī fauoꝛ adducē ad recōciliatōeꝫ. Aliđ ē digne penitētē rmouē a recōciliatōe aliq̃ liuoꝛ. Utrūq; n. iſteꝫ simoniacū ē: ita h̄picit ist̄s duos modos tm̄: ⁊ qđ pmo dixit sim̄ otacū ē: isłr vt dī: ibi: ꝑ respicē cia pcedētia: vt ista duo vlta ō ip vno fputēſ: ⁊ qđ p̄io dixit celꝫ ⁊ inotescē dtractet: q̃i idē sit: ⁊ sic illđ vtrūq; pt respicere illa sic ɔiuncta. b.

a Querelam inconsulto. unde non valet resignatio. xii. q. ii. sine exceptione. et de emp. et vendi. cum dilecti.

b Concordia. v. q. ii. si primates. et de transact. c. ulti. ubi plures concordantias inuenies de hoc.

c Non potuit. quia nullum spirituale vel spirituali annexum potest vendi vel emi. et de iure pa. de iure. et de pac. cum pridem. et c. ult. et de transac. sup eo. et xvi. q. vii. decimas. ergo nec redimi. Sed hec ratio non videtur habere locum: quia ecclesia vel spirituali annexum potest vendi cum universitate et obligari. et de iure patro. ex literis. et c. cum seculam. sed manerium fuit: ut videtur principale: in quo erat ecclesia et ita potuit redimi tamquam accessorium. Dicas quod manerium cum pertinentiis et ecclesia fuerunt monachis concessa: ita quod neutrum fuit accessorium alteri et hoc colligitur bene ex litera: ut ibi dicit in prin. quoddam manerium cum pertinentiis suis et ecclesiam. et ita ecclesia non fuit pertinens manerii: quia separata fuit a pertinentiis: et ita redemptio quantum ad ecclesiam nulla fuit ipso iure. Sed hec ratio non habet locum in manerio: quod bene potest vendi et redimi: et ita hac via non potest revocari manerium. Qualiter ergo agent pro manerio. dicas quod contractus sive redemptio quo ad manerium nullus fuit ipso iure ex alia causa: quia hoc factum fuit irrequisito capitulo. si. et de emp. et vendi. cum dilecti. et xii. q. ii. sine exceptione. et hac eadem ratione non tenuit redemptio ecclesie: et ita etiam si ecclesia fuisset accessoria ad manerium: idem esset.

g Consuetudinis. Consuetudo ita quantumcunque longa non excusat malum: immo magis accusat: supra eodem non satis. et c. cum in ecclesie. et de consue. c. ult. cum sit contra ea que in veteri testamento prohibita sunt et in sui natura mala: ut vendere sacra. i. q. i. qui studet. et c. sicut eunuchus. secus de illa consuetudine que inducta est contra ius positivum: supra de consuetu. c. ulti. ubi de hoc.

Querelam monachorum de acra recepimus: quod cum ipsi quoddam manerium cum pertinentiis suis et ecclesiam de genenn: a monachis de cardomo sub annuo censu. xv. librarum fuissent adepti: et inde chartam ab ipsis monachis habuissent: prior eorum capitulo inconsulto prescriptum manerium et chartam monachis de cardomo accepta pecunia resignavit. Unde quia prefati monachi de acra se conqueruntur iniuste gravatos: mandamus quatenus partibus convocatis prescriptam causam concordia vel iudicio terminetis: scituri quod sicut emi non potuit ita nec redimi ecclesia memorata. Si vero monachi de cardomo legitime citati ad vestram presentiam accedere et iudicio vestro stare contempserint: vos ipsos monachos de acra in possessionem eorum de quibus controversia vertitur: inducatis nec permittatis eos exinde absque ordine iudiciario molestari.

Idem.

Atque de avaricia: et infra. Audivimus: quod nummos pro chrismate ab ecclesiis extorquetis: quos nunc cathedraticum aliquando paschalem prestationem interdum episcopalem consuetudinem appellatis. Quia pro hoc simoniacum esse cognoscitis: mandamus quatenus pretextu alicuius consuetudinis vel appellationis prescriptos denarios nullatenus exigatis. pro certo scituri quod si hoc presumpseritis: periculum ordinis et dignitatis poteritis non immerito formidare.

Idem.

Ex diligenti tua relatione innotuit: quod b. canon. archidia. te induxit: ut ei homagium faceres et fidelitatem prestares: et ita quod ipse tibi beneficium ecclesiasticum annis singulis exhiberet. Unde quoniam huiusmodi obligatio illicita contra tue salutis nec non et sue profectum existit: absolui a nobis instantius postulasti: adiiciens quod ab eo deinceps nihil omnino de beneficio acciperes constituto. Quocirca nos tuam petitionem honestam et favorabilem attendentes te a prefati archidia. homagio et fidelitate prestitim cum taliter prestita divinis et humanis legibus contraire

h Ordinis. s. depositionem: quia pena simoniacorum est depositio: ut supra eo. de hoc. et c. insinuatum. et de accu. inquisitionis. s. responso. b.

i Ex diligenti obligatio. Obligatio ista turpis fuit et illicita: et ideo neque de iure neque de facto ligat. et de pactis. c. ult. Et est illud munus ab obsequio indebite impenso. unde simoniam inducit. i. q. i. sunt nonnulli pro spiritualibus homagium exigi non debet. s. de regu. iuris c. ultimo.

k Salutis. Iuramentum istud vergit in dispendium salutis eterne: quia prestitum est pro re spirituali pro ecclesiastico beneficio. s. unde non potest servari supra de consue. c. fi. et supra de iureiuran. si vero. et supra quod me. causa cum dilecti. et xxii. q. iiii. si aliquid. ala.

d In possessione. causa rei servande: si lis non fuerit contestata. ut lit. non conte. quoniam. §. in aliis. et si lis contestata esset: et non liqueret de causa: adiudicaretur eis possessio: salva questione proprietatis absentibus. et de do. et contu. put. ubi de hoc. quam possessionem debent eis defendere iudices: ut dicit in fi. cum remaneant adhuc iudices de illa re usque ad diffinitivam sententiam. et de testi. ex parte. a. ubi de hoc. bernardus.

e Atque chrismate. pro chrismate nummos accipere non conceditur: immo simoniacum est: ut. i. q. iii. c. ult. et infra eo. in tantum. et de e. non satis. et c. cum in ecclesie. et infra e. ad nostram.

f Appellatis. similis variatio nominis habetur. infra e. in tantum. sed bona denominatio non excusat malum: quia quodcunque nomen imponas simonia est: sicut in usura. xiiii. q. iii. plerique. et c. esca. b.

l Nihil omnino. alias certe penitentiam agere non posset: supra de accu. inquisitionis. quia venia non datur nisi correcto. xxiiii. q. ii. legatur. xxxii. q. vii. quemadmodum. sed penitere non potest: nisi renunciet illud beneficium: ut dixi in predicta decret. inquisitionis.

m Divinis. i. canonicis: sic exponitur. iii. q. v. quia suspecti. et i. q. ii. quam pio. et q. iii. si quis obiecerit. et c. salvator vel proprie quia hoc est contra vetus et novum testamentum. i. questione. i. qui studet.

n Humanis. C. de epi. et cle. si quenquam. et in auc. de san. epis. circa prin. §. sed neque colla. ix. Non ergo: quod crimen simonie gravissimum reputatur: ex quo divinis et ce-

ponicis τ humanis legibus cōdēnaſ:ar.I.q.vi.c.vi.b.
a Absoluimus.ipso iure tñ absolutus erat. vñ expōe absoluimus.i.absolutum ostendimus:τ potius factuȝ respicit talis absolutio.t.
b Discreto.Nō verbum istud: ꝙ discret⁹ pniarius ē querend⁹: q sciat soluere ac ligare: de pe di.vi. q vult penitētia obtēta licē aa prius ꝓpriȝ sacerdotis: als non dȝ fieri .J. de pe. τ remiſ ois.§.i.b.
c Infamia simoniac.n.ifames sūt i.q.iii.c.vi. τ hec ē talis infamia: ꝙ ni si cum eo d.ſpēſet ꝑ principē ad aliquod ecclesiasticū benefic ñ admitti ñ dȝ: quo ad deuȝ acta pñia tollitur: ñ.q.iii.§.hinc colligitur.
d Demōstrare. aliā non crederetur secū fuisse dispēsatum nisi ostenderet indulgent.S.J. de sim.c.q b.
e Ti qōnes. religione.In lege dī ꝙ quidaȝ suo tali reuerent.a retentiuet nec verum iuramētū ꝑstare velint. C.d ſi de instru.l.vlt.ad h.qnꝙ oī verecūdia vel timiditas. ff.de cōdi.pec.q̄d in si.lī.de cōdi.in ⁊ si.q sub cō dicōe.
f Necessaria.De fetis et veritatem nolunt iurare. vñ eo ipso tanqȝ heretici reputantur.J. de here. excōicamus.§.siqui vero.
g Hesitat.si. xv.q.ii.q.si.e ꝙ.q in prin.e.S.de rescrip.cū cōtingat.

noſcantur:absoluimusᵃ: ita ꝙ ab episcopo vel sacerdote discreto ͩ penitentiaȝ inde cōdignam recipias. Uerum ne aliqua propter hoc nō vel infamiaᶜ possis respergi.absolutionis nostre lr̃as tibi duximus indulgēdas:quibus cōtra latrantium morsus tutus τ premunitus existas: τ quasi in testimento indulgentie nostre valeas demonstrareᵈ.

dē Strigoū. archiepiscopo.

Ti questiones tuas ō feruore religionis ad nos proferri nullatēus ignoremus:non tamen tibi est in his vltra ꝙ oporteat dubitādum:cum leges humane dicant:ꝙ quidam tenui religioneᵉ sacramenta necessariaᶠ τ legitima exhibere cōtēnūt tenuem religionē vocantes: q̄ in talibus hesitatᵍ: vbi non est aliquatenus hesitandum In hoc itaqȝ ꝙ.p. presbyter cardi.ap.se.le. pro electione tua:vt pallium tibi traderet ad partes illas accessit:τ frater suus eius presciens necessitatem ei equuȝ vnū te ignorante transmisit:qm̄ per mare veniēs nullas aut paucas secum equitaturas adduxit te nullo modo timeř oportet cum in accipiendis vel dādis muneribus ʰtria sunt maxie attendenda:persone.s.dantis τ accipientis qualitas quantitas muneris τ donationis tēpus:qualitas personarum vt a quo τ cui.videlȝ an a paupere diuiti vel econuerso: siue a diuite locupleti datū fuerit:estimatio muneris τ donationis tempus:si magni vł minoris precij res data extitit:τ an instanti necessitate: seu alio tpe cōferatur.Si ergo predictorū card. τ fratris tui personā τ q̄litatē pēsamᵏ nō fuit magnum ab eodē fratre suo card.equumˡ vnū transmitti:quoniam etiam ioculatori nō petētiⁿ vir tantus τ tā abūdās forte donaretˡ. Uerȝ si temporis necessitatem perpendimus:non alia intentione ᵐ cōstat factū fuisse ⁿ: ꝙ vt cardinali subueniretur in articulo prenotato:τ infra.Qđ aūt scriptuȝ ē:beatus q excutitᵒ manus suas ab oī munere de illis donis dictum est que accipientis animum allicere vel peruertere solent:quoniam si ipsa etiam persona electi offerat ordinatori vel consecratori suo electuariuȝ aut de vino siue de alijs huiusmodi q̄ modici ꝓcijᵖ fuerunt:ex quo voluntatem recipientis inclinare vel mouere non debeant:nō tamē ec.ro. interpretari cōsueuit accipientē i his delinquē vel donantē.

dē.

Eniēs ad nos.s. ꝓsbyter proposuit:ꝙ abbas τ fratres sci.r. noluerūt eū i monachum recipe quousqȝ

h Muneribus.aliud est munus:τ aliud est donum ff.de verbo.sig.inter donū.Muneribus dandis attendas quattuor.s.Qui s dans quisqȝ petens: q res:q cō petend .Lau.Considerari dȝ qd offeratur.xx.di.de cundum.q̄e.cl.xi.di.e pe.τ vlt.a quo endāt.xi.q.vj i grauibus.τ pe qi o.a.q.a.dictū ē.q ue ad qd offerat ō cōse.di.v.τ datū q intētiōe.vij.q.i.tm̄ scriptum is.quā ū trq.q.i.ananias.Et hic cōsiderat quātitas et psōa dātis τ recipient' vñ seneca.Quidā e ni c⁹ pet.a rege an tigono talētū.Rñdit rex ꝙ pl⁹ ē q̄ cinic⁹ petē obeat:τ sic fuit repulsus.Petijt denariū cinic⁹.Rñdit rex:ꝙ minus eſſ q̄ deceret regē dare:τ ita turpissimam cauillatōeȝ īuēit.qua neutrū daret:cū posset dare talētū tāqȝ rex:τ dē iriū tanq̄ cinico.
i Equū.qnꝙ tñ.vi.solidi simoniā īducūt.J.e.et me.
k Nō petēti.τ ideo gratius.vnde seneca.Non gratis accipiur munus qđ petēti donaſ.et de illud apli.Beatius ē dare q̄ accipere.xvi.q.i.predicatet:q enim donat alium sibi naturaliter obligat.ff.de peti.here.ſi τ si.§.psuluit.τ ille cui donatur exhibere reuerentiam donatori cōpell.J.e obed.re.vij.q.ii.illud q dā vñ ꝑ ius.Gran⁹ ē donū qđ vēit añ preces.vi.
l Donaret.qđ de iure fieri nō debȝ:q qđ ioculatoribus dāſ:arū neq̄ tunc donatur.lxxxvi.di.donare.
m Intētōe.Hic interpretatur papa itētōeȝ al terius ꝑ ꝑ exteriora:als ñ po.ȝ diuiaſ ō sētōe a sēi cordis:q nec ēt paulus lȝ spū dei plen⁹ fuerit.potuit diuiare.xij.q. ij beat⁹.τ.S.vt ec.bene. vt nīm.τ.ff.ad.l.aq.si putate:i si.τ qđ dicit h.
n factū fuisse.i.psūiſ:τ ē ar.ꝙ p exteriora psūiſ de interioribus.S.ō psūp. c.q.τ.ii.τ ita vi per istam istaȝ a cōtrario ꝙ si alia intētōe equū cardiali ō dissert:als nō datur⁹ nisi vt posset facilius expediri negociū fr̃is lȝ eo ignorāte pudicaisȝ ei.i.q.v. pñiū. nisi in odiū eius hoc fecisset.J.e.nobis.vł nisi eo ꝓhibēte hoc fecisset.J.e.sicut.τ recurrēdū ē i talib⁹ ad itētōem: τ ex intētōe ista cōsiderātur:τ i icertis locꝯ ē cōiecturis:τ nō in his que certa sūt.ff.ō.ſ.ob.cōtinuo.§.cū ita in si.cū eniȝ res certa est secus fit.ff.loc.sed addes.§.i.her.
o Qui excutit.i.q.i.sunt nonnulli.
p Precij.q̄ videlȝ ad magnā q̄titatē ñ ꝓducit.ff.ō.oī.ꝓō. s.cū i si.τ.ff.ō oī.pu.p'ebescēto.In his n iterpetaſ ecclia timēs i aīa nō cōmuniter.sicut veniam le:ꝙ propter h' modica aliquis moueretur ad aliquid iniquuȝ faciendum.bernard⁹.
q Eniens.de cōsuetudine ī hoc nō valet cōsuetudo.J.e. iacob⁹.[illegible] taue consuetudo

dicēda ē poti⁹ corruptela.j.e.ficut pro certo.

r Restitueda. Ar.ꝯ.s.e.de hoc.vbi habes qd iuris sit super tali restitutione facienda.

s Indigne. simoniace.fi.j.e.tua.ꝛ.s.de pac.c.vlt.

t Maiores. quoꝝ cōsilio abbas regitur:ar.x.q.ij. eps debeat vij grauius puniunt:qꝛ fuerūt actores facti qui debebāt hoc prohibere: ar.j.de cle.ex.mi.latores xxiij.q.iiij.g aliorū. fi.j. e.dilectus.vbi de hoc.

u Suspēdens.d pena istorum regulariū:qui p simoniam recipiunt ꝛ q recipiunt:hēs.j.e.qm.b

x Precipias. Ex eo ꝙ dicit precipias: apparet ꝙ monachus fuit:al's ñ preciperet:ꝫ vr ꝙ nō deberet esse monachus:qꝛ istud esset ꝯ sbam mōachatus:ar.s.d cōdi.ap. c.vlti.i ter.ꝛ i gl.q icipit qd dr ad fi.bernardus.

y Ex tue. sex sol. Nō ꝙ ꝗtitas muneris diuersitatē iuris inducit xiiij.q.vi.c.vl.ꝛ.i.q.i.iudices.ꝛ.c.placuit.ꝛ.q.iij fiquis prebendas. ficut i vsura :quicquid sorti accedit vsura ē.xiiij.q. iij.plerique.ꝛ.c.esca.al' est sub.c.plerique.j.de vsur. consuluit. Ar.ꝯ.ꝫ.e.ꝛ fi qōnes. So. intētio cōsideranda est furtum.n.fi ne effectu furandi ñ cōmittitur.xiiij.q.vi.c.vlt. sic etiā est i simōia: vt dictū est.s.eo.ꝛ fi qōnes.b

z Secreto.ij.q.i.fi peccauerit.ꝛ.vi.q.ij. fi ṁ. ꝛ s.de tēpo.or. ex tuarum ꝛ.c vlt.j.e.mattheus.al's phiberi nō pōt:vt dicūt iura predicta:ꝛ h. Sꝫ ꝯ ar.ꝙ coerceri possit.s.d tēp.or.ad aures.vbi dr ꝙ ꝯ voluntatem platorū suorū subditi pmoueri non debent.ergo eadē rōne debent abstinere. Il lud loquitur de regularibus:q ꝯ obedientiā sui prelati promoueri non debent:nec habēt titulū rōne cuius promoueri debeant:hic loquitur de executione ordinis iam suscepti: a qua fine manifesta causa aliquis remoueri non debet.

a Coercere. ar.ꝙ simoniacus ñ ē ipso iure suspēsus. Ar.ꝯ.s e.tanta.ꝛ.i.q.i.reperiuntur.de hoc dictū ē.s.e.accusatum.

b Penitēnā. Ar.ꝯ.xxiiij.q.ij.legat.ꝛ.xxiii.q.vij.quēadmodum.ꝛ ar.s.de accu.inquisitionis.ꝛ.j.e.mattheus.in fi. So. pnīa ꝗtum ad vitam eternam dari sibi nō pōt:nisi recedat a pctō vt dicunt iura pdicta:ꝛ de pe.di.iij.pēitentes.ꝛ di.v.falsas.tamē dāda ē ei ne indurescat i pctō suo.j.d pe.ꝛ re. q g d.i.ꝛ.xc.di.siqs cōtristatus.ar.qꝛ forsitan timore pēitentie ciuius renunciabit ad qd tenetur.i.q.i.siquis neque.b.

xxx. solidos dare cōuenerit: conuentōe autē facta sequenti die eum monasticum habitum induerunt:ꝛ ijdem mōachi.xxx.sol.abbas vero.x. ꝛ familia.xij. p pastu: asserentes hoc esse de cōsuetudine[u] monasterij postularunt. Quoniam ergo factum huiusmodi perniciosum videtur:mandamus quatenus si ita esse inueneris: abbatem ꝛ monachos ad restituendam[r] pecuniaꝫ p̄fato.f.tam indigne[s] acceptaꝫ compellas:ꝛ abbatem ꝛ maiores[t] personas monasterij p̄tante prauitatis excessu ab officij executione suspendens[u] precipias[x] dicto.f.vt i aliquo monasterio in habitu monastico domino studeat deseruire. Idem.

Ex tue fraternitatis literis ꝛ ex cōfessione sacerdotis presentium latoris accepimus:ꝙ cum ad sacerdotij ordinem nō aliter voluisset eū eius archid. p̄ntare: nisi sex sol[y].soluit eidem ꝛ sic ordinem ipsum per eum[z] presentatus accepit. Unde tibi sic duximus respondendum vt si hoc non est publicum ꝫ secretum:eundem sacerdotē secreto[z] conuenias: monens sino vlla coactione perpensius ꝛ inducens:vt ordinē alicuius religionis assumat:ꝛ p petuo ab officio abstineat qd ill'cite acquisiuit.alioquin ñ erit tutū:cum sit secretus excessus:ipsum inuitum ab eodem officio coercere[a]:cui tamen secretā penitētiā[b] fm ꝙ tibi visum fuerit:iniūgere nō postponas. Idem.

Ad nostraꝫ: ꝛ ifra. Di. v.mandamus: ꝗtēus p ministerio ecclastico[c] exercendo siue p vicarijs assignādis seu pro chrismate nullatenus pecuniam exigatis.

Lucius tertius.

De simoniace ordinatis tibi certum non possumus dare responsuꝫ:nisi plenius cognoscamus qualiter fuerint ordinati:cum quidaꝫ lꝫ fm quandam specieꝫ simonie:vtpote ipsis ignorantib⁹ simoniace ordiantur: possūt quia simoniaci non sunt: i suis ordinibus remanere[d].

Idem.

Mattheus cardinalis secreta nobis insinuatione monstrauit:ꝙ cuꝫ fuisses ad ecclesie tue regimē de voluntate maioris[e] partis fratrum electus paucis[f] tibi cō

c Ad nostram. ecclastico.s.e.si latꝫ cū i eccle.ea q.ꝛ.j e.in tātū.i qb⁹ hēs plene d his q h pbibentur.

d De simoniace.remanere.dispensatiue:qꝛ d iure renunciare tenentur postꝗ hoc sciuerint:vt.i.q.v. pntiū.ꝛ.j.e.de regularibus.ꝛ.c.ex insinuatōe.ꝛ.c.nobis.ꝛ.s.de elec.c.pe. Et ēt post liberam resignatiōem pōt eps cū talibus dispensare:vt i eisdē ecclīis recipiātur vt dicit.c.p̄sentiū. ꝛ.j.e.ex insinuatōne. Cū illis vero q simoniā cōmiserūt vel eis sētientib⁹ ē cōmissa epi dispēsare nō pōt ꝫ sol⁹ papa.j.e. nobis.i fi.ꝛ.c.pe.de h plene nō.s. de renū. post translatōeꝫ.b.

e Maiores ma ioris. Unde valere debeat electio sua nō obstante aliorū cōtradictōe nisi aliquod rōnabile opponeretur.s.d his que fi.a ma.par.ca.cū in cunctis. de hoc no.s.de elec.eccla vestra.ij.

f Paucis. lꝫ pauci essent:poterant tū se opponere:qꝛ forte erant cōtēpti. s.de elec.quod sicut.ꝛ.c.venerabilem.vel aliam exceptionem poterāt opponere electo:fōrte ꝙ erat maritus corrupte:ꝛ ita iure debēt ꝯdicēdi:vñ nihil eis dare debuit:ꝛ qꝛ eo sciente ꝛ nō cōtradicente pecūia data est:simoniacus ē:non obstante voluntate turbata siue coacta:qꝛ voluntas turbata siue coacta voluntas est.s.de elec.cū inter.ꝛ.nisi ex toto esset mente alienatus.xv.q.i.merito.ꝛ ei est imputandū.xiij.di. ꝙ ait.qꝛ malorū mores infirmitas animi non excusat. C.si aduersus delic.l.i.si vero prohibuisset: ꝗcito non intellexerit hoc nō imputaret ei.j.e.sicut.ꝛ ē ar. ꝙ turbata volūtas:volūtas ē siē coacta.s.d elec.cū inter.ꝛ.

g Cōsulis. Hoc io dicit:qꝛ ēt pctm̄ occultū erat:vñ illū expresse nō poterat phibere nisi cōsulendo.s. d tēp. or.ex tuarū.ꝛ.c.vlt.ꝛ.s.e.ex tue.vbi d hoc.ꝛ lꝫ dicat cōsulis:necessitatē tū importat si vult saluari: qꝛ nisi renūciet saluari ñ pt:vt dixi.s.e.ex tue i fi.ꝛ h idē dic ista

in fi.τ illud est salubre seu salutare consilium.

b Celeriter.i.incontinenti: q2 q̃zto rem amplius non ꝯtractat: tãto grauiꝰ peccat.s̄.e.cuz in eccle. sic fur q̃ sp est in mora.ff.de ꝯdi.fur.l re furtiua.§.i.τ.l.vlt.ber.

i Sponte.i.questione.i.siquis neq̃z.

k Ad aures.absolutionis. Beneficiũ absolutionis cũ sit ecclia sticũ ministeriuz τ spirituale: nihil est exigendũ ꝑ ipso ꝑ stãdo.s̄.e.ad nraz ĩ.c.nemo. τ.c.cuz in ecclesie.τ iõ qui preciuz ꝑ ipso recipit simoniacus est i.q.iij.nõ solũ.τ.c. quesitũ. Sed illud põt dubitari vtrũ si dedisset aliquid ꝑ absolutiõe simoniam committat.τ potest dici q̃ non: q2 iniuste absolutio denegatur sibi exquo satisfecit: cũ vexationẽ suaz redimat.j.e.dilectus vbi de hoc. vñ posset ab eo legitie appellari: cũ graue immineat anime periculũ: ar.s̄.de appel.vt debitus. Nihil ergo directe iudici ꝑ absolutione dari debet. Secus si aduersarius propter illius ꝯtumaciam fecit sumptus q2 illos dꝫ soluere anteq̃z absoluatur s̄.vt lite non contesta.quoniam.§. in alijs. Et idem credo: si propter hoc iudex fecisset sumptus propter cõtumaciam excõmunicati illos refundere debet anteq̃z absoluatur: q2 non dantur intuitu absolutionis: argumentum.j.de sentẽ. excommu.sacro.vtputã cum iudex procedit ex offõ suo supra de appel.cum speciali. sed si iniuste illum excommunicasset: sine omni difficultate absolui debet absq̃z grauamine.j de sen.excom.sacro.

l De regularibus. auctoritates.i.q.i.siqs neq̃z.τ.c. qui studet.τ in multis.c.eiusdem questionis τ ꝑ totam illam causam.

m Taliter.f.simoniace.

n Dimittant. Rũ q̃d licet simoniaca dimittẽ ecclesiam ne licentia supioris: ar.q̃ nõ.s̄.de renun.nisi cũ ꝑdem.§.i. τ.c.post translationem.§.rursus.ꝫ illa loquunt tm̃ in ep̃o circa regulares tene qd̃ di.i.e.q̃m de alijs vo dic: q̃ epi si pñt renũciaf in manibꝰ ꝑlatoꝝ sine lĩia dñi pape: inferiores renunciant in manibꝰ plãtoꝝ suoꝝ: ar.s̄.de renun.admonet. qui si nollẽt recipe resignationeꝫ: nihilominꝰ cedant q2 non dimittit pctm̃ nisi restituaf ablatuz.xiiij q.vj.si res.q2 furtiuum est beneficiuz.i.q.i.ordinationes. τ semp ẽ i mora sicut fur.ff.d ꝯdi.fur. in re.§.i. τ.l.vlti.

...tradicentibus: quidam amicus tuus de conscientia tua τ volũtate turbata ei: q̃ magf discordie videbaf: certe quantitatis munus exoluit: τ sic cõtradictio cõquieuit. nunc autez dubitas: q̃ non sis a labe simonie ꝑrsus immunis: donec in administratione volueris remanere. Quia igif consilium requisisti: quid tibi sit faciendum: rñdemus q̃ multum tibi consulis: si administrationem celeriter ac sponte dimittas illius ꝗ̃ibi memor existens: Nil prodest homini si vniuersum mundum lucretur: anime vero sue detrimentum patiatur.

Idem.

Ad aures nostras peruenisse noueris: q̃ cuz.c. de seneuilla ꝑpter pecuniam quã debebat: vinculo fuisset excõmunicationis astrictus: creditoribus satisfecit: sed excommunicatoribus.x.lib.pro absolutione querentibus nõ valuit absolutionis beneficium obtinere. Quoniam igif indignum est τ ecclesiastice rationi contrariuz: vt absolutionis beneficiuz redimatur dis.v.mandamus: quatenus si prefatus.c.debitum soluit: ipsum gratis facias absolui: si excommunicatores id non fecerint requisiti.

Clemens tertius.

De regularibus canonicis seu monachis nos consulere voluistis: qui per simoniã ingressum ipsis scientibus habuerũt. Unde cum super hoc auctoritates multe reperiuntur expresse: nõ aliud q̃ statutum est rñdemus: vt locum quẽ taliter adepti sũt omnino dimittant: τ solitudines seu alia monasteria districtiora adeant: in q̃bus taz execrabilẽ excessuz sine intermissione deplorẽt. Si autem ignorantibus illis pecũia data fuerit: cogas eos ad renunciandũ loco eidez: τ postmodum in idipsum reducere: si ibi absq̃z scandalo potuerint remanere: vel in alio qui sit de ordine ipso ad seruienduz deo peteris collocare.

Idem.

Ex insinuatione tua nobis innotuit: q̃ pater tuus interueniẽte pecunia oliz tibi prebende beneficiuz acquisiuit. Cũq̃z ad annos discretionis perueniens accepisses dominice crucis signũ dictam prebendam in manu ꝑpositi: τ fratrũ libẽ resignasti. Sed ijdem tibi ꝯpatiẽtis d̃ nouo te in suũ canonicũ elegerũt: ita videlꝫ q̃ ꝑ electionem istam postremum locuz

o Ignorantibus. Isti nõ st̃ simoniaci lꝫ simoniace ꝑmoti: vt.s̄.eo.de simoniace.τ ideo pñt in suis ordinibꝰ remanere τ post renũciationez seu resignationẽ ad bñficia restitui dispensatiue: vt ibi dix: τ ibidem dicif.τ.

p Ad renũciandũ. q2 alif agẽ pniaz nõ põt de pe.dis.v.falsae. ar.s̄.de renũ.nisi cuz pridẽ.§.i.

q In idipsum.j.codẽ quoniam. ber.

r Ex insinuatione.interueniente pecunia.ex pacto.s̄.eo.d hoc quod esse non debet.j.e tua.i.q.ij.q̃zpio. τ.s̄.de pac.c.vltimo.

s Tibi. ignoranti alif capl̃m vel ep̃s cuz eo dispensare nõ potuisset.j. c.pri.in fine.

t Resignasti. postq̃z intellexit simoniam fuisse ꝯmissaz: q2 ad hoc tenebaf.s̄.c.pri. τ sic factus alterꝰ ei ꝑiudicat: τ sic punitur sine culpa: qd̃ ẽ ꝯ illud gnãle: rem q̃ culpa caret τc.s̄.de ꝯsti.c.ij ꝫ hoc est speciale i casu in odium simoniacoruz quia si nõ punirentur: nimis frequentaretur illud crimen.

u Elegerunt. dispensatiue. Et ita hẽs hic ar.q̃ capl̃m dispensat cũ simoniaco. Sꝫ põt dici q̃ capl̃m non dispẽsat: ꝫ ipsum eligit ꝑ dispensationẽ epi.nam ep̃s de consilio capituli cum talibus dispensat.i.q.v.presentium.τ.s̄.de elec.c.pe.obseruata distinctione ibi circa prelationes: ar.j.c.pri.in fi.τ.s̄.de iudi.at si clerici. τ.i.q. vlti.c.vlti.τ.i.q.i.erga simoniacos. Contraria intelliguntur qñ ipsimet simoniam committunt vel ꝯsentiunt: sed iste simoniacus non fuit.s̄.e.de simoniace.τ ideo non fuit indignus misericordia: q2 alieno vitio laborauit.C.de na.li.legez.τ iõ ꝑpter vitium alienum dispensatur cum eo.

a In indulgentia. Et hoc notatur: quod capitulum dispensauit cum isto. sed potest intelligi vt dictum est in prin. no. et expone indulgentia. i. gratia: quia non tenebantur eum eligere nisi vellent: et ita gratiam fecerunt ei.

b Prime. fi. ff. de pac. dotal. inter socer in fi. ff. de stat. ho. l. liber homo. C. de remis. pi. l. vl. in fi. et. ex. de renun. cum inter. p. et ita habes hic: quod actio semel extincta amplius non reuiuiscit de con. di. i. querit. ff. de solut. qui res. §. aream et C. de remis. pi. cum et eam. Ar. g. §. ex. de ap. cum cessante. ber.

c Dubio. tamen ignorante. nec ratum primo dum habente: quia tunc ei nocere. i. eodem sicut. ala.

d Interueniente. innuitur ex hac litera: quod licet pecunia promissa vel data interueniat: si propter hec ad eum eligendum non fuerunt moti: quem alias electuri erant: non propter hoc est electio vitiosa: ar. C. si ex fal. instru. l. ij. et. ex. de re iudi. cum. i. et. a. et. i. q. vij §. vlt. Sed verius est: quod simonia promissa est: quia constat promissionem interuenisse ante electionem qualiscumque fuerit intentio eligentium: nulla promissio vel pacto debuit te interuenire: ar. c. distinctione. nouit. quod habetur ibi pro palea. et i. q. i. placuit. et.

in choro et in alijs obtineres: et infra. Mandamus vt indulgentiam: quam fratres tui misericorditer tibi fecisse noscuntur: contentus existens ratione prime receptionis nihil audeas in ipsa ecclesia vendicare. Celestinus. iij.

Dubius fuit ex parte tua intimatum: quod cum quatuor essent a capitulo constituti qui debebant quendam eligere in plebanum: amici eius de cuius electione spes habebatur: vni vel omnibus eligentium promiserunt se pecuniam soluturos: eo tamen ignorante qui huiusmodi promissione interueniente postmodum est electus et infra. Quia igitur super hoc consulere nos voluisti: consulti. bre. r. quod nisi constaret illos qui promissum tale fecerunt pro fraudem in dispendium illius qui eligendus erat id maliciose fecisse: quamuis ipse tempore promissionis conscius non fuerit: eius tamen electio tanquam simoniaca

prauitate presumpta est penitus reprobanda: et infra. Ad vltimum quod in fine consultationis tue inuenimus: hoc duximus respondendum: quod aliquis in ecclesie cuiuslibet prelatum electus: et vt dictum est pro prauitatem simoniacam reprobatus ab episcopo suo dispensationem aliquam obtinere de iure non potest.

Idem lingonensi. episcopo et priori de ponte fracto.

Electus filius. r. prepositus nobis exposuit: quod cum eboracensis archidiaconus cum multis grauaminibus afficere non cessaret: promisit ei certam quantitatem pecunie se daturum: vt ab ipsius desisteret lesione verum dictus archidiaconus post receptionem pecunie super dignitatibus et beneficijs suis ab eius molestia non quieuit. Ideoque discretioni mandamus: quatenus si res ita se habet: archidiaconum restituere quod accepit: si cum pstra

pdn. j. rn. in fi. et hoc videtur velle illa litera: vt dictum est pro prauitatem simoniacam etc. et sic refert se ad primum casum. l. quando eo ignorante simonia commissa fuit. ber.

i Electus. accepit. cum indebite et iniuste recepit. l. q. i. nullus episcopus. Nota ex eo: quod percipiens ei restituere quod accepit ei qui dedit: innuitur non est turpitudinem ex parte dantis ius suum redimere volentis. J. de magistris prohibeas. et ar. i. q. iij. questionum. et. J. de vsuris c. i. et. ex. de feudis l insinuatione. Dicas quod ius suum nulli redimere licet in re spirituali. vbi ille qui petit ius habet in re illa: quia simoniam committeret: vt. ex. eodem mattheus. sed arguitur contra per superiorem. ar. ex. eo. ad aures. Sed cum ille qui vexat nullum ius habet: nisi quia illum vexat de facto maliciose et iniuste dicunt quidam: quod nullo modo potest redimere. Sed verius est: quod vbi quis iniuste vexatur: quod possit redimere suam vexationem sine peccato iuxta illud apostoli. Redimentes tempus quoniam dies mali sunt: et hic

e Fecisse. Non quod maliciose hominum si est indulgendum. fic. J. e. si cut. et. ex. q ma. accu. pos. significante. et. ex. de rescrip. sup literis. et c sedes apostolica. et. ff. de rei ven. in fundo. et alterius odio alius pregrauari non debet. C. de inoffi. testa. siquis in suo.

f Reprobanda. Et ita alienum factum alij obest: sic alienum factum impedit vsucapionem bonefidei possessoris. C. de vsuca. p emp. l. ij. licet iste non peccauerit: electio tamen vitiosa est propter eligentes. idem est cum peccant electores in forma: licet electus non sit in culpa. ex. de elect. cum ana. et. c. ecclesia vestra. et quamuis ignorauerit iste de illa simonia: episcopus hac vice cum illo non potest dispensare: secus in simplici beneficio post liberam resignationem. ex. de elec. c. penulti.

g Cuiuslibet. i. alicuius simile. ex. e. ti. nemo in princi.

h Dispensationem. Per hoc intelligitur: quando electus simoniam commisit: vel alius eo sciente et ratum habente. vnde episcopus cum tali dispensare non; dicit quia erga tales nulla misericordia est adhibenda. i. q. i. erga simoniacos. et. J. de iudi. at si clerici. vt sic differat casus iste a precedenti. cum eo quod simoniam commisit solus papa dispensare potest: cum ignorantibus dispensant episcopi: vt dicitur. ex. c. de simoniace. et plenius. ex. de renun. post translationem. vel intellige §. istum in eodem casu cum pri. Et prima quod fuit quod iuris est licet sup electione taliter tractat: vt ponitur in pri. Vltimo adiecit: si talem electionem contingeret reprobari: vtrum episcopus posset cum eo dispensare: vt iterum eligeretur et ad eandem prelationem. et respondet quod non et intellige quod non potest illa vice: quia hoc querebatur: vt dicit. ex. i.

est ar. Contrarium tamen ar. est. xvj. q. vij. decimas. vbi dicitur: quod episcopi decimas redimere non debent a populo: et tamen populus non habet ius retinendi. So. prohibetur ibi: quod episcopi decimas non redimant a rusticis: ne alij inde sumant exemplum: et ne propterea credant se habere ius in decimis: vnde compellant rusticos et ita intelligitur. c. decimas. Sed non committeret episcopus simoniam si quicquam redimeret decimas. Idem dicendum est de beneficio vel officio iniuste interdicto et excommunicatione iniusta. l. quod non committit simoniam qui dat pro sua restitutione officij vel beneficij vel absolutione excommunicationis vel interdicti. sed ille qui recipit simoniam committit. qui dat: nullum ius acquirit: sed dat vt iuste acquisitum retineat vel redimat: quod licitum est: ar. i. q. iij. quesitum est. et. J. de vsur. c. i. Si vero iuste sit suspensus vel excommunicatus: si precium dat vt restituatur vel absoluatur: simonia ex vtraque parte committitur. ex. eo. nemo. i. q. i. nullus episcopus. et. §. precedenti. et. ex. eo. ad aures. et. i. q. iij. non solum.

Promissionem. ergo videtur: quod si contra promissionem non venisset: quod non compelleretur restituere quod taliter recepit: quod non est verum. vnde supple maxime: quia si constiterit quod iniuste acceperit; compelleretur ad restituendum: et crimine concussionis puniretur. C. de condi. ob tur. causam quod euitandi. Crimen vero concussionis est: cum quis minatur alicui: nisi ita vel ita faciat

vt.xxiij.q.i.militare.⁊.ff.de ꝯcus.l.i.⁊.§.pterea non dimittit pctm̄:nisi restituat ablatum.xiiij.q.vj.si res.⁊ de pe.di.v.falsas.⁊ ꝙ possit repetere:est ar.xiiij.q.v.nō sane.Item ar.ex hac lra:ꝙ non seruanti fidem: fides non est seruanda.sic.s.de iureiu.puenit.Ar.ꝯ.xxiij.q.v.q̄d deo pari.her.

p Multitudo.pter multitudinem detrahendū e seueritati.l.di.vt ꝯstitueret.⁊.xliij di.comessationes.⁊.xxiij.q.iiij.non potest.⁊.s.de temp.ordi.c.ij.vbi de hoc.

q Dantes.ar.ꝙ rōne ꝯneritatis snīa lata ꝯ dantem ꝓiudicat recipienti:arg.lxxxi.di.tātis daniel.iij.vj.hoc quippe.l.x.

l Quam.p exequijs. Sꝫ nūquid licitum est sacerdoti recipere ꝓ exequijs.dico ꝙ sic si ei sumptus desūt.i.q.i.iudices.⁊ tamen gratis dicitur celebrare:sic̄ testis q recipit sumptus.iiij q.iij.venturis.⁊ eps recipit ꝓcurationē ꝓ ꝯsecratōne ecclesie.s.e.cuꝫ sit romana.⁊ iudex gratis iudicat:⁊ tamen recipit sumptus.ff.de of.presi.plebescita.⁊.s.de vi.⁊ ho.cleri.cum ab omni.nec est inconueniens:ꝙ clericus locet operas suas: cum non habeat vñ viuat.xci.di.c.i.⁊.ij. Sed sacerdos qui ex officio suo ad hoc tenetur:⁊ qui habet victum suum:suis sumptibus tenetur spiritualia mistrare de con.di.i.sufficiet. Si tñ ꝯsuetudo

ꝓmissionem[n] suā venisse confiterit:compellatis.

Innoc.iij.abbati de iugo dei ⁊ priori de syll.

Uaꝫ nobis pochiani de villa frāca q̄rimoniam destinarūt: ꝙ capellanus eoꝝ pro exequijs[o] mortuoꝝ ⁊ benedictionibus nubentiū[m] minus licite pecuniaꝫ ab eis exigit ⁊ extōquet:⁊.j. Dis.u.mādamus:quatenus dictum capellanū: vt a tāta ꝓsumptiōe desistat ⁊ ēt ꝓ excessu satisfaciat: ꝯpetenter[n] moneatis: sibi si obedire noluerit penam canonicaꝫ infligentes.

Idem cantuarieñ.archiepo

Dilect[o] filius.a. nunci[o] tu[o] ꝓ parte tua ꝓposuit ꝙ cum tant.diocesim visitās in monasterijs ⁊ religiosis locis pullulasse repereris simoniacam prauitatem: ita ꝙ in eis multi precio sunt recepti: qui poti[o] gratis recipi debuissent:immo ēt ad religiōis obseruantiam inuitari[o]. Dubitas igitur: an q: multitudo[p] reperit in causa:seueritati sit aliqd detrahendum. Nos inquisitioni.t.t. respondemus: ꝙ si aduersus eos: qui labe fuerint huiusmodi maculati accusatio coꝛam te fuerit canonice instituta:post ꝙ crimē ordine fuerit iudiciario patefactum:taꝫ in dantes[q] ꝙ in recipientes canonice seueritatis[r] exerceas vltionē. Quod si de hoc tibi per solaꝫ inquisitionem constiterit: eos qui per simoniacam prauitatem in locis talibus sunt recepti: ab illis amotos[s] ad agendam penitentiam ad monasteria dirigas artiora: abbatibus aut abbatissis prioribus[o] prelatis quibuslibet ⁊ officialib[o] eorundem iniungas penitentiam competenteꝫ: ⁊ donec illam peregerit: eos a sacroꝝ

disordinatos.⁊ s.d act. ad petitionem. Arg ꝯ.i. de adul. significasti.⁊.q q.v interrogamus. Dicit io.ꝙ tunc ꝓiudicat: qñ sunt pntes: ⁊ sciunt cām agi:aliter non.ff.d re iudi.sepe.supra de re iudi.c penulti.dic vt dixit vince.⁊.t.ꝙ ꝓiudicat: qñ tam accipiētes ꝙ dātes de hoc accusantur ⁊ conuincunt:alr non.ff. de adul.denuncia.§.querit. nisi quo ad presumptionē:vt si ob hoc esset orta infamia indicerētur purgatio:arg.illi[o] decret.significasti.b.

r Seueritatis.s.depositionis.s.e.de hoc insinuatū.⁊.c.inquisitionis.

s Amotos. Dic pꝫ: ꝙ ꝯuictus de crie simoniac in modū inquisitionis nō deponit:sed tñ remouetur ab administratione siue beneficis.sicut i aliis crībus fit:vt.s.d accu.qualiter.⁊.c.cū dilecti.⁊ supra eodem de regularibus. Sꝫ tñ habes supra de accusa.inquisitionis.vbi d hoc. hodie videtur standum illi cōstitutioni.j.eo.quoniaꝫ circa regulares simoniacos.

e.i.ꝑ aliqd detur in obsequijs mortuorum ⁊ consimilibus:lꝫ sacerdoti non detur actio ad hoc petendum: tñ pōt cogi populus ad obseruandam honestam consuetudinem.j.eodem ad apostolicam.ꝯsuetudo.n.attēdit in recipiendis muneribus circa spiritualia:ar.i.q.iij.q̄situm.⁊.lxiij.di.agathosa.ix.q.iij.ꝯquestus.⁊ in auc.d sanc.epis.§.ꝓ consuetudinibus. colla.ix.io.

m Nubentiū.q̄ sacra sunt:vñ non reiterant.s.de secun.nup.c.i.⁊.ij.sic.s.e.cū in ecclesie.vbi de hoc.

n Competent.restituēdo ablata.xiiij.q.vj. si res.⁊ ita si satisfacere voluit ⁊ se emendare:nō punit.vnde nō vr simoniam ꝯmisisse directe.quod si esset.deponeret.s.e.de hoc.⁊.c.insinuatū.si nō destiterit:puniet canōica pena:q: poterit ab ecclesia remoueri.ideo noluit papa eum punire si se correxerit:quasi cum eo dispensando.

o Dilectus.inuitari.Ex hoc videtur:ꝙ in talib[o] nō potest interuenire pecunia;vbi qs est inuitand[o]: supra de pac.c.vlt.⁊.j.eo.tua.⁊.i.q.ij.ꝙ pro. ad d enim vt ad fidem aliqs ꝯuertat:bene pōt dari pecūia.xxiij.q iiij.c.pe.⁊.q vij q aūt.lxv.di.g ꝓuicera.⁊ sub tali ꝯditione possumus aliquam ducere in vxorē.xxviij.q.i.caue.⁊ duriori pensione possuꝫ aliquē onerare vt ꝯuertatur ad fidem.xxiij.q.vj.iam vero.talis.n.ꝯditio bona est.

t Officialib[o] sic.s.eo.veniēs.Sed q̄re tñ plati ⁊ officiales puniant ⁊ non totū caplm:cum oēs in hoc delinquerint: ⁊ oēs de capitulo intelligunt scire q̄ sciūt eoꝝ maiores vel administratores:vt.ff.ad municip.l.municeps. Pōt dici:ꝙ iō plati ⁊ officiales puniunt.q: eoꝝ ꝯsilio ⁊ auctē oia fiūt.lx.q ij.eps. C.de ap.iudices.⁊.l.qm̄.vbi officiales puniunt:q: nō restiterunt iudicibus ꝑperā ꝓcedentibus.⁊ ar.ij.q.vij.quapropter. Sed nunqd collegium ipsum poterit accusari aut inqri d crimine ipsius.vr ꝙ sic.xij.q.ij.q manumittit.⁊.s.e.veniens.nā vniuersitas ꝯuenitur rōe metus.ff.quod me.cā.metum §.a. ecclesia.n.delinq̄re pōt.vij.q.i.sicut.sꝫ ꝯ videt:ꝙ vniuersitas non pōt excōicari:vt ar.xxiiij.q.iij.si habes.j.d snīa ex.romana.⁊.c.vlt.nec dolū ꝯmittere pōt.ff.d dolo si ex dolo.§.s an.nec vniuersitas d aliqd possidere.ff.de acq̄ru.pos.l.i.§.pe.Itē vniuersitas ꝑ actorem vel ꝓcuratorem sindicum dꝫ se defendere:sed in crimine nō interuenit ꝓcurator.v.q.iij.in criminalib[o].⁊.s.de accu.veniens.Jo.dixit: ꝙ vniuersitas non potest accusari vel puniri.sed maiores de vniuersitate:vt hic dī.⁊.s.e.veniens.T.dixit ⁊ bñ:ꝙ lꝫ vniuersitas siue collegiū non possit accusari.potest tñ in ciuilibus fieri de excessib[o] celle ⁊ canonice puniri pōt.sed illi plus que magis delicti cā consiterit.j.d cler.ex.minis.latores ⁊ hic.⁊.s.e.veniēs.⁊

xliij.di.comessationes.ꝛ.xxv.q ij.ita nos. ꝛ.ff.de condi.ꝛ de mon.municipibus.

a Suspendas.sed nonne sunt ipso iure suspensi:sic.de hoc dictum est supra eodem accusatum.acta vero penitentia resti tuuntur executioni auctoritate pape.h.

b Taxatione. hoc io dicit: q: taxatio ẽ qdam vẽditio.ff.de iu.dot.ple rũq3.§.sin aũt.ꝛ q̃si que dam pactio videtur.

c Gratis.j.e.tua.si.xv iq.di.de eulogys.

d Licet beli.excepit.i recepit. sic.xxiij.q. v.non est nostrum.ꝫ.vt li.non ꝯte.qm̃.§.penult.

e Filys.s.ofni.ꝛ finees

f In bello. qd̃ habue runt filij israel cum phi listeis.t.

g Expirauit.xxxvij.di stinc.legant.

h Damnabilius.lxxxi di.dictum est.ꝛ.ꝫ.de of. or.irrefragabili.

i Notorys.in notorijs nõ est necessari⁹ accusa tor vel testis vel inqsitio vel denunciatio.ꝫ. ð ac cu.euidentia.ꝛ.ij.q.i.de manifesta.ꝛ.c.scelus.sic ꝫ.de accu.quali.ꝫ.ij. nec est purgatio indicẽda.j. de pur.ca.cũ dilectis.t.

k Inscriptio. ex h p3: q vbi ag. i modũ accu satõis nõ dꝫ pcedere ad monitio ad qd .n. fieret admonitio:cũ etiã post pniã possꝫ accusari ꝛ ð poni si essꝫ quiet⁹:vt.xxx iij.q.ij.admonere. ꝛ.xxv di.primũ.Sed vbi ð cri mine ciuilis agit ad pe nitẽtiam:pcedere dꝫ ad monitio. ꝛ sic loquũtur illa decre.ij.q.vij. accu satio.ꝛ.c.se. ꝛ.ꝫ.ð accu. c.ij. Item vbi agitur ad penam excommunicationis:pcedere dꝫ admonitio.xvj. q.vij omnes decime.xvj.q.iiij.de presbyterorum.xj.q.ij. indigne. ꝛ.j.de sen.ex.sacro. Sed in pecuniarys causis non est necessa ria admonitio:lꝫ sit ar.ꝫ.C.de pig.debitoris. sed illud intelli gitur ex honestate:ꝛ sic possent intelligi predicta capitula.ij. q.vij.accusatio.ꝛ.c.se.Sed cum agitur in modum inquisitio nis non est necessaria admonitio:sed sufficit sola fama vl cla mor:vt hic patet.io.

l Descendam.ij.q.i.deus omnipotens. ber.

m Sanctiones.lxxxvj.di.siquid.xo.

n Iudex.non.n.põt qs esse accusator ꝛ iudex simul vel ac cusator ꝛ testis.ij.q.i.in primis. ꝛ.c.multi.ꝛ.iiij.q.iiij.c.i. ꝛ.ij. nisi in causa denunciationis.xi.q.iij.pcipue.ꝛ.ꝫ. de testi.i oi negocio.ꝛ idem vꝫ in cã matrimonij. xxv.q.vj.eps in synodo sed ille talis accusator siue testis non sufficit:nisi testes inducantur.io.

ordinũ executione suspẽdas[a] iniungens episcopis tuis: vt hãc formã p suas dioc.stude ant obseruare. Illud tñ gra tãter recipi poterit: qd fuerit sine taxatiõe[b] gratis[c] oblatũ.

Idem priori sancti victoris magistris.j.bonon. ꝛ.l.modi ceñ.canonicis.

Licet beli summ⁹ sacer dos i se bon⁹ existeret: q2 tñ filioꝝ excessus efficacit ñ corripuit:ꝛ i se parit ꝛ in ip sis aiaduersionis diuine vin dictã excepit[d]:dũ filijs[e] ei⁹ in bello[f] pẽptis ipse ð sella corru ẽs fractis ceruicib⁹ expirauit[g] Ad corrigẽdos igit subditoꝝ excessus tãto diligentius dꝫ p latus assurgere: q̃to dãnabi lius[h] eorum offensas desere ret incorrectas.contra quos: vt de notorijs excessibus tace atur:ꝛ si tribus modis pcedi possit:p accusationem videli cet denunciationẽ ꝛ inqsitio nẽ ipsoꝝ:vt tñ in oib⁹ diligẽs adhibeat cautela: sicut accu sationẽ legitima pcedere dꝫ i scriptio[k]: sic ꝛ denunciationẽ caritatiua correctio:ꝛ inqui sitionem clamosa dꝫ insinua tio preuenire. Descendam[l] in quit dñs:ꝛ videbo vtrum cla morem q venit ad me opere compleuerint. tũc.n. clamor peruenit ad prelatum cum p publicam famã aut insinua tionem frequentem subdito rum sibi referuntur excessus ꝛ tunc debet descendere ꝛ vi dere idest mittere ꝛ inquirere vtrum clamorẽ qui venit ve ritas comitetur. Nam iuxta canonicas sanctiones[m] siquid de quocũq3 clerico ad aures prelati peruenerit: quod eũ iuste possit offendere:non fa cile credere nec ad vindictã eum res accendere debet in cognita:sed coram ecclesie se nioribus diligenter est veri tas perscruanda: vt si rei po poscerit qualitas canonica di strictio culpam feriat delin quentis: non tanq̃ sit idẽ ac cusator ꝛ iudex[n] sed quasi fa ma deferente vel denuncian te clamore sui officij debitũ exequat:eo semper adhibito moderamine:vt iuxta iudicij formã[o] snie q3 forma dictet Cum igitur de abbate pom posiano ea nobis frequent in sinuata fuissent:que ab hone state regulari nimium disso nabãt: monachis ad p̃ñtiam nostrã accedentib⁹ qdã ex ipsis nobis ipsum de simonia piurio dilapidatiõe ac insuf

o Formam. sic.ꝫ.de accu.qualit versus fi. ꝛ ibi expo situm est. ꝛ ita iudex semp ßm finem: ad quẽ qs agit for mabit sniam: hoc est depositionis in accusatione remo tionis ab admini stratiõe in inqsitio ne pnie pagende i denũciatione.ꝫ. ð or cog.cũ dilectus ꝛ.ꝫ.de except.c.i.ꝛ ꝫ.de accu. sup his ꝛ.ff.de neg.gest.põ ponius.§. in nego cijs in fi.ff. cõmu. diuid.vt fundus. Ar.ꝫ.ꝫ. de concess. pben.ex parte.vbi iudex alit sentẽtiat q̃3 allegaretur.ꝫ.ð accu.inquisitiõis. j.rñ.ibi soluit. Itẽ ꝫ.ff.de edil. edict. bouem.§.aliquan do.ibi dr:q lꝫ sit a ctum q̃to minoris: iudex tñ põt ꝯdem nare:ac si essꝫ actũ redibitoria.

p Detulerunt.i. denũciauerunt:vt sequẽtia pbãt ibi.

q Euangelicã. ꝫ.de iudi. nouit.ꝛ ij.q.i. si peccauerit

r Ex officio no stro. quo prelatus dꝫ purgare puinci am.ꝫ.de offi.ordi. c.i.ꝛ.ꝫ.de accu.q̃li ter.ij. ꝛ.xxv.q.vj. eps in synodo.ꝛ su pra de accu. sic olt ff.de offi presi.l.ij ff.de suspec.tu.l.ij §.preterea. Et nõ quod dicit:q illi q venerant ad denũ ciandũ inqsitionẽ testes admissi sunt:sic supra de elect. in causis.ꝛ supra de renun.post translationem. Argu.contra supra de ac cu.cum.p.ꝛ supra de elec.innotuit ad fi. sed hoc nõ no cet:q: in illa cum.p.repellũtur pp̃ter inimicitias ꝛ mu tuas accusationes:hic secus: q2 hic non erant inimici denunciatores:alr non admitterentur. vnde possunt perhibere testimonium in inqsitione:q2 exquo admit tuntur ad vnum ꝛ ad aliud.vincen.

s Propositis.s.criminib⁹ pdictis:de qbus denuncia tus fuerat ꝛ clamor ad papam puenerat:plenã ꝛ merã debet dicere ßitatem.ꝫ.de accu.qualiter.j.§.forma.b.

t De dilapidatiõe. Qui.n.denunciat de dilapidatiõ ne suspect⁹: interim dum cognoscitur de dilapidatiõe debet interdici ei omne genus alienationis.ꝛ si merito

est ꝺ dilapidatõe suspect⁹: dãd⁹ ē ei coadiutor sine cui⁹ consilio nihil facit de his q̄ pertinēt ēt ad administratiōnē tēporalē. s. ꝺ accu. c. vlti. ⁊ s. de offi. dele. venerabilis vbi plene habes qualiter ꝓcedat i cā h⁹i. Hoc tn̄ scias: ꝙ talis q̄ remouet ob dolū: infamis efficit: sec⁹ si ob culpā. C. ꝺ suspec. tut. l. vlt. Itē quid si alia crimina nō probarent ꝯ istū abbatē: nū q̄d si vellet reddē ecclesiā indēnem: remaneret i administratione abbatie: vi ꝙ sic. s. ꝺ re. ec. nō alie. si quis ꝑ fortere ꝓ. ⁊ s. ꝺ ele. ꝙ sicut: vbi hec q̄stio expedit. dic vt ibi.

u Indifferēter vl̄ ꝙ hec duo cria parificent q̄tu ad accusatiōem ⁊ testimoniū. xv. q. iij. sane. Itē q: simonia ē maius crimē q̄ heresis. i. q. i. col ⁊ infamis efficit: vi. i. q. i. si quis ꝓ bendas, immo maius est oībus aliis criminibus. i. c. ꝓ ti. ⁊ i. q. vlt. i. c. vl. sed i heresi q̄l hec admittit: ergo mł to fortius in simonia q̄l hꝫ admittitur. s. e. sāta. lxiii. di. si qui a papa. ⁊ C. de epis. ⁊ cler. si quēq̄ꝫ de hac materia dī plene: supra de accu. cū. ꝓ.

x Alia pe̅a. q: in crimine lese maiestatis capite q̄s punitur. vi. q. i. §. verū. ⁊ si quis cū. Itē iura paternoꝝ sepl chrorum adimuntur. ff. de suis ⁊ le. here. l. i. §. iterdū. Item nō sunt lugēdi. ff. de relig. ⁊ sūp. fu. minime: q̄ pena n̄ spectat ad simoniacū ꝗ deponit cū nō ifamē. i. q. i. reperiunt. ⁊ ea. q. iij. c. vl. ⁊ C. de epi. ⁊ cle. si quēq̄ꝫ vl.

y Distinguēdū. hoc iō dicit: q: per testes cria ꝓbant ⁊ nō per accusatores. vn̄ nō oēs q̄ admittunt ad accusandū debēt admitti ad testificādū. s. de testi. decetero.

a Probandas. s. conspirationes ⁊ inimicitias capitales infra. c. pxi. vbi hec exponuntur.

b Que ꝓ bate. i. q̄b⁹ ꝓbari. i. c. pxi. ...

c R. derent. i. ... excepcões. s. conspiratōes ⁊ inimicitie furtū ⁊ adult. ...

ficientia detulerunt ꝯ quos: cū idē abbas exciperet: ꝙ denunciationē h⁹i fraterna correctio s̄m regulam euangelicam⁹ non precesserat: ⁊ ijdē constanter assererent ꝙ correctiōem h⁹i premisissent lꝫ ad ꝓbandum hec duoꝝ monachorum iuramenta fuissēt exhibita: q: tamen super hoc ipsi nondum contendere desistebant: nos vt prediximus frequentibus clamoribus excitati ex offō nostro volum⁹ inquirere de ꝑmissis eōs monachos: qui vel cum ipso vel contra ipsum accesserāt: iuramenti vinculo astringentes: vt ꝺ ꝓposit⁹ plenā quā scirēt exponerēt ꝟitatē q̄rū ꝺpositiōnes cū i scriptis redacte cū publicate fuissent: sup illis ceperūt multipliciter disputare. Ex ꝗ̄ tū ex assertiōe monachoꝝ tū ex ipsi⁹ abbatis cōfessiōe cognouim⁹: ꝙ idē nō modicā summā pecūie relictam a ꝑdecessore suo, expenderat: ⁊ i alia sūma maiori mōasteriū obligaret: nos eum q̄si de dilapidatione suspectuꝫ ab administratõe abbatie duxim⁹ suspendēdū. ⁊ q: simōia multis modis ꝯ ipꝫ abbatē videbat esse probata: ipse ꝯ testes multas exceptiões opposuit: super q̄bus fuit multipliciter disputatū: aliis asserentib⁹ i crie simōie sicut i crie lese maiestatis oēs indifferent tā infames q̄ crimiosos n̄ solū ad accusādū sꝫ ēt ad testificādū admittēdos: cū i star publici criminis ⁊ lese maiestatis procedat accusatio simonie: aliis e contrario respondētib⁹: ꝙ lꝫ hec duo crimina q̄tum ad accusatōem q̄si paria iudicent differūt tn̄ i multis: cū alia pena ꝓ vno ⁊ alia ꝓ altero iferatur: ⁊ int̄ ꝑsōas accusatoꝝ ⁊ testiū sit vtiq3 distiguēdū: cū n̄ ꝑ accusatores sꝫ testes cria cōprobent. Ne vero vel innocentie puritas cōfusa succūberet: vl̄ simōie prauitas effugēt ipuita: nos eq̄tate pēsata illas dūtaxat exceptiões oppositas ꝓbandas admisim⁹ q̄ ꝓbate n̄ de zelo iustitie sꝫ de malignitatis fomite ꝓcedē viderentur. Idez.

De tuas lr̄as nob itimasti te dubitare sup q̄dā epla decretali: q̄ iā nos asserit edidisse ꝺ testib⁹ admittēdis ꝯ simōiacā prauitatē. Nouerit igit: ꝙ nos illā eplam: q̄ sic incipit: Quis ad abolēdā neq̄ꝗ̄ edidim⁹: sꝫ aliā q̄ sic incipit: lꝫ heli. nos edidisse fatemur. Ad cui⁹ itelligētiā credim⁹ distiguēdū: vtrū is ꝯ quē agit ꝺ simoniaca prauitate charitate deponāt ⁊ hāt alia admincula: admittūt i crie simonie ꝓp cris enormitatē. ⁊ testes tales admissi fuerūt ꝯ illū abbatē ꝑpositū: n̄ obstantib⁹ exceptiōib⁹ furti ⁊ adulteriꝫ: alias vero excepcões. i. ꝯspiratões ⁊ inimicitias capitales papa ꝓbādas admisit: q: eis ꝓbatis ꝑꝫ ꝙ ex odio testificāt. ⁊ sic dꝫ itelligi de c. ꝓmissa lꝫ heli. q̄ntū ad testiū receptiões ꝯ simōiacā prauitatē: q: ille abbas q̄uis ifamat⁹: denūciabat simplr̄ sꝫ eq̄tatē: vt remouēt solumō ab abbatie administratiōe ⁊ ꝺ facili poterat remouēri. vñ ibi̅ n̄ expectata snia cessit: ꝙ intelligit a ꝯtrario ꝑsōa ꝯ quā talis agit ꝺ simōi: non sit talis: tales testes nullo mō admittunt.

d Ex tuas. casus. In precedēti ꝺcre. vi: ꝙ abbas ꝑpositus plures exceptiões opposuit contra testes inductos ꝯ ipꝫ sup crie simōie: ⁊ papa quasdā admisit quasdā vero non ... videbat ꝙ testes criminosi ad mitterent i crie simonie. q̄... tā fuit a papa: q̄liter ꝺcre. illa esset intelligēda. Rndet papa dicēs: ꝙ illā ꝺcre. lꝫ heli. edidit: ad cui⁹ itelligētiā sic distiguit. Primo circa modū agēdi: vtrū agat ꝺ crie simōie crialr̄ aut ciuilr̄. ⁊ si ciuilr̄ agat: vtrū ꝺ rigore aut eq̄tate. Scdo distiguit circa ꝑsōnā ꝯ quā ꝓcedit: vtrū sit regularis an secularis. ⁊ si sit regularis: vtrū sit iferioris grad⁹ aut excellētiorꝫ dignitatis. ⁊ an ille idē sit boe opiōnis l̄ male fame ⁊ vtr̄ ēt possit pūiri ꝺ facili an sin̄ scādalo non possit ꝯdēnari. Tertiō distiguit circa ꝑsōas testiū vtr̄ sit hōesti vl̄ criosi vl̄ ... an ... an ipi testificēt ex charitate vl̄ odio. ... obiciant testib⁹: vtrū eadē vl̄ maiora an paria vl̄ ma... ... adsit alia admincula q̄ admittēt testes. Recolligēs ergo quinq̄ modos q̄ ad aliaꝫ ptē. Si ergo agat ciuilr̄ ꝺ crie simōie s̄m eq̄tatē ⁊ ꝑsōa ꝯ quā agat sit regularis ⁊ iferioris gd⁹ ⁊ male fāe ⁊ ꝺ facili possit pūiri: ⁊ ad int alia admincula: vt ptigit i abbate ꝑpositō: q̄ ē ꝑsōa regularis ⁊ q̄uis ifamatus ⁊ q̄ ꝺ facili potuit remouēri: ꝯ talē ꝑsonā hꝫ lau. testes q̄ emēdati sūt ꝺ crie vl̄ hꝫ alios q̄ adhuc i crie perseuerāt cū aliis admī ... excepta furti adulterii que sūt minora crīa: ⁊ q̄ ex

e Ad abolēdā. quā hēbas olī. e. ti. in scda cōpilatione.

f Prauitate. ꝓpterea idē videretur de alio crimie exceptore vt hic distinguitur circa modum agendi. her.

denuncietur simpliciter[a] aut criminaliter accusetur: et utrum agatur secundum iuris rigorem an secundum temperantiam equitatis. Item utrum ipse sit regularis: qui iam renũciauerit mũdo: an secularis: qui adhuc i mundo existit: et an inferioris gradus an excellentioris[b] sit dignitatis. Ad hec utrum ante fuisset clare opinionis et bone[1] fame: an grauiter infamatus[c] et valde suspectus: et utrum de facili possit puniri: an sine scandalo[d] neqat condẽnari. Preterea utrum testes sint honesti an crimiosi: et an sint emendati de crimine: an adhuc in crimine perseuerent. Rursus si crimina sint eadẽ vel minora[e]: an paria[f] vel maiora: utrumue testes ex zelo iusticie: an ex malignitatis fomite[g] deposuisse credantur. Denique utrum ad prauitatẽ simoniacam detegendam sola dicta testium inducantur: an alia etiam adminicula[h] suffragentur. Hec omnia sũt ad intelligentiam illius epistole distinguenda[i]. Ille qui

dem pomposianus abbas qui iam pridem renunciauit mũdo: erat de simonia periurio dilapidatione ac insufficientia[k] grauiter infamatus. Cũque per monachos qui iurauerant perhibere testimonium veritati: simonia multis modis videretur esse probata: ipse contra testes multas exceptiones opposuit conspirationes[l] videlicet inimicitias capitales[m] furtum et adulterium: ut eos a testimonio remoueret. Nos vero ne innocentie puritas confusa succũberet: vel simonie prauitas effugeret impunita: illas dũtaxat exceptiones probandas admisimus: quibus forte probatis testes non zelo iusticie sed malignitatis fomite processisse constaret: ut conspirationes et inimicitias capitales: ceteras autem exceptiones: ut furti et adulterii[n] propter immanitatẽ heresis simoniace: ad cuius cõparatiõem cetera crimina quasi pro nihilo[o] reputantur: duximus repellẽdas quoniam et si probate fidem testium

a Simpliciter. i. in modum denunciationis et inquisitionis. b.

b Excellentioris. puta episcopus regularis: et cum quo non est taliter procedendum propter maius scandalum. Sed quare hoc dicit: cum in iudiciis non debeat attendi dignitas alterius. iii. q. ix. c. vlt. et equalitas seruãda est in iudiciis. C. de pri. sacro. scri. l. sacris. li. xii. Respõdeo: hoc ideo dicit propter maius scandalum: et reuerentiam ordinis excellentioris: et absurdum videretur si taliter remoueretur episcopus sicut abbas. et non ita de facili proceditur contra maiorẽ sicut contra minorem: ar. supra de accusa. qualiter et quando ii. et ubi maius scandalũ seu periculum vertitur: cautius est agendum. xl. di. quiescamus. vii. q. ii. c. vlti. et ff. ad carbo. l. i. §. ii. et aliter puniuntur maiores aliter minores. xxiii. q. i. qui contra pacem. et xlv. di. cum beatus. io.

c Infamatus. s. ii. q. i. in primis.

d Sine scãdalo. ut ex hoc facilius admittantur vel repellantur: argumentum. xxii. q. iiii. non potest.

e Uel minora. hoc idẽ dicit: quia si sint eadem crimina: ut puta simõia eadem de qua agitur non admittitur. quia socius non admittitur. supra de testi. veniens: quia socius non admittitur.

f An paria. hoc ideo forte dicit: quia licet repelli omnino non possint: cum sint emendati: quanto maiora crimina eis obiiciuntur: tanto minor fides eis adhibetur.

g Fomite. hoc dicit propter inimicos capitales et conspiratores qui non debent admitti: ut infra dicitur. ber.

h Adminicula. quia sine aliis adminiculis et presumptionibus viles testes in crimine simonie nõ sunt audiendi: quia vilibus sine tormentis credi non debet. iiii. q. iii. §. si ea rei. et ii. q. i. in primis. et quia a tormentis non est incipiendum. ff. de questi. l. i. et infra de regu. iuris. cum in contemplatione. ian.

i Distinguenda. Hec est intentio precedentium distinctionum: aut enim agitur criminaliter aut ciuiliter. Si criminaliter: et tunc testes criminosi etiam in exceptis criminibus cõtra neminem audiuntur: siue accusatus sit bone fame siue male. Si vero agitur ciuiliter: tunc contra secularem prelatum non sunt audiendi vel admittendi criminosi testes nisi sint emendati de crimine et tunc admittuntur de equitate nõ de rigore: nec etiam tunc audiuntur: nisi adsint alia adminicula: sed contra regulares prelatos infamatos inferioris gradus admittuntur criminosi: si ciuiliter agitur de equitate sed non de rigore et cum aliis adminiculis: et hoc intellige in testibus. ad accusandum vero bene admittuntur infames contra illum qui est male fame: ut supra eodem tanta. ioan.

k Insufficiẽtia. propter insufficiẽtiam remouetur prelatus ab administratione. supra de eta. et quali. c. vltimo et xviii. q. ii. siquis abbas.

l Conspirationes conspiratio enim grauissimum crimen est: ita quod meretur deponi. xi. q. i. coniurationum. et c. conspirationũ et ubi in subuersionem status alterius conspirant. vñ tanquam inimici repellendi sunt et eis consentientes: ut capitulis predictis: et supra de re iudi. cum. i. et a.

m Capitales propter alias vero nõ remouetur quis a testimonio. iiii. q. iii. §. item in criminali. ubi tamen nõ determinatur de qua inimicitia. et ff. de arbi. l. licet iusti. de execu. mu. §. inimicitie. et leuis offensa non adimit legatũ ff. de adimẽ. leg. l. iii. in fi. sed minor fides eis adhibetur: in auc. de testi. §. si vero quis dicat col. vii. C. de testi. auc. si dicatur. Tamen si inimici et conspiratores redeant in amicitiam post reconciliationem: videtur quod possint admitti: quia et legatũ per capitales inimicitias vel alias grauissimas interuenientes adimitur: sed si redeant in amicitiam: reintegratur legatũ ff. de adimen. lega. l. iii. in fi. et l. se. ita tamen quod non in eo negocio vel causa: pro qua conspirauerunt et reconciliatio non sit recens: ar. iii. q. v. accusatores.

n Adulterii. et sic opponebantur minora crimina. Sed nũquid periurus admitteretur. dicendum est quod non quantũcunque sit emendatus: quia qui semel est periurus: ad iuramentum amplius non auditur. xxii. q. v. paruuli. et supra de presũp. literas. et ii. q. vii. non põt. quia presumitur quod iterum deieraret: ar. ff. de accu. sicut. §. hiidẽ. et vi. q. i. quicunque. et est expressum. supra de testi. testimonium. ber.

o Pro nihilo. vi. q. i. c. vlti. et supra e. tanta. ber.

debilitarent[a] in aliquo: non tamen euacuarent ex toto[b] alijs adminiculis suffragantibus: presertim[c] cum testes de crimine fuerint emendati[d]. Tales igitur contra talem[e] taliter[f] duximus admittendos[g]: non secundum rigorem iuris sed secundum temperantiam equitatis: cum ageretur non criminaliter ut deponeretur ab ordine: sed ciuiliter[h] ut ab administratione amoueretur[i] tanquam immeritus et dannosus. Et utique tales prelati ex leuioribus[k] causis possunt ab administrationibus amoueri sicut[l] quorundam religiosorum approbata consuetudo deposcit. Unde predictus abbas non expectata sententia quasi male conscius sibi cessit[m].

Idem abbati iemblacensi.

a ¶ Debilitarent. et ita testis qui fuerit criminosus licet sit emendatus: non facit plenam probationem: nisi adsint alia adminicula. criminosus enim semper habet caput vulneratum. i. q. i. ventum. quia et si peniteat: quedam tamen irregularitas manet que non aboletur per penitentiam. l. di. illud. i. q. vij. siquis omnem. et ij. q. iij. §. hinc colligitur. lau. Debilitarent dicta talium testium si hec probarentur. sed hec non probantur: quia alia adminicula aderant: alias si nulla fuissent adminicula: non sufficerent dicta eorum et est arg. quod non debet quis admitti ad probandum: quo probato non prodest. C. de probat. ad probationem. in fi. et de offi. delega. cum contingat.

b ¶ Ex toto. cum iam essent emendati de crimine. et dic presertim. i. tamen. non enim crederem testem infamem esse admittendum contra infamatum: nisi alia indicia precederent: cum a tormentis non sit incipiendum. s. de re. iur. cum in contemplatione. nec tales admittuntur sine questione. ij. q. i. § prohibentur ad fi. et v. q. v. illi qui lau.

c ¶ Presertim. i. tamen. secundum alios tenetur proprie.

d ¶ Emendati. si enim testis emendatus est de crimine: admitti debet: si ciuiliter agitur: ut hic patet: et ar. l. di. quia tua. et c. domino sancto. et hoc verum intellige: si eum ex illo crimine non comitetur infamia: et nisi in crimine periurij quia etiam si sit emendatus: non admittitur. s. de te. testimonium. Sed si criminaliter agitur: non admittitur etiam si sit emendatus: ut in decre. testimonium. et vj. q. i. qui crimen. Item ex hoc vide: quod si testis cui obijcitur crimen: ut repellatur: si vult probare se emendatum: quod debeat audiri: cum iam non sit criminosus s. de excep. denique. ubi de hoc. et ar. iij. q. vij. qui fine.

e ¶ Talem. s. regularem inferioris gradus et male opinionis: qui de facili potest puniri: qualis fuit abbas iste: et respicit secundam distinctionem s. e. item utrum ipse regularis. etc. pro alia parte tamen.

f ¶ Taliter. s. ciuiliter: cum agitur in modum inquisitionis secundum temperantiam equitatis: prout sequitur in litera: et respicit primam distinctionem s. circa prin. §. utrum is. etc. Et ita tales testes contra talem prelatum admittuntur: cum ciuiliter agitur secundum equitatem. ergo a contrario sensu colligitur: quod si agatur criminaliter aut etiam ciuiliter secundum rigorem contra regularem et infamatum: ut dictum est: non admittuntur tales testes qui non sunt emendati etiam cum alijs adminiculis in crimine excepto: et multo minus si agitur contra secularem etiam ciuiliter et secundum equitatem: quia tunc tales testes non admittuntur: et sic maius est priuilegium clericorum quam monachorum: quia in eodem modo agendi alij testes admittuntur contra clericos: et alij contra monachos: ar. xvj. q. i. lege. et c. alia est causa. et xciij. di. a subdiacono. Sed ar. contra. ij. q. i. in primis. ubi indistincte dicit non distinguendo inter regularem et secularem: sed illud loquitur in accusatione. Et sic patet: quod si agatur criminaliter contra secularem aut etiam regularem infamatum de crimine simonie siue de crimine excepto: tamen honesti testes admittuntur et sufficit si sint emendati et hoc de equitate. Videtur tamen per decre. gre. quod de iure et non de equitate admittendi sunt testes emendati etiam sine alijs adminiculis: cum agitur ciuiliter de crimine sine aliqua distin. s. de testi. testimonium. quod in simonia multo fortius: cum sit crimen exceptum: quoniam in alijs sunt admittendi testes emendati nisi in periurio vel nisi eos infamia comitetur: ut ibi dicitur: nisi tu velles eam reducere ad equitatem secundum istam. Sed contra potius ut. s. ipsa reducatur ad illam tanquam ad posteriorem. ff. de legi. non est nouum. et sic non habet locum premisse distinctiones. Ultima pars prime distinctionis tollitur. s. utrum agatur secundum rigorem. etc. et sic remanet: utrum agatur criminaliter an ciuiliter: ut si ciuiliter admittuntur testes emendati secundum tenorem illius decre. predicte. Secunda distinctio tollitur ex toto. s. utrum ipse sit regularis etc. et illa distinctio que fit circa personas testium remanet. Ergo hoc remanet ingrendum utrum agatur criminaliter vel ciuiliter de crimine et utrum testes sint honesti: quibus crimina obijci non possunt: ut illi tantum admittantur: si criminaliter agitur: aut fuerint criminosi et emendati: ut si agitur de crimine ciuiliter illi bene admitti possunt secundum decre. predictam. et sic difficultas huius decret. parum valet. Vel dic: quod illa decre. testimonium intelligitur: cum agitur ciuiliter et de crimine non excepto. et tunc de iure communi tantum testes emendati de crimine recipiuntur: hoc intelligitur: cum agitur de crimine excepto simonie: scilicet ciuiliter: et tunc recipiuntur testes viles et infames contra infamatos de equitate et non de rigore: qualis fuit iste abbas contra quem tales testes recepti fuerunt de equitate tamen: cum alijs adminiculis: ut hic patet: ar. op. s. de testi. c. vlt. et hoc dixit. t. et io. lau. contra: ut supra in notu. cum iam essent etc. et istud presertim secundum ioan. et tanc. ponitur comparatiue. lauren. exponit presertim. i. tamen. et sic utraque decre. remanet in suo loco. et hoc innuunt ista verba tales contra talem: taliter duximus etc. et dic tales. s. viles et criminosos contra talem infamatum et irregularem taliter. s. ciuiliter et de equitate non de rigore.

g ¶ Admittendos. verba ista sic expone secundum laur. tales. s. testes emendatos de crimine furti adulterij et consimilium criminum qui ex charitate testificantur sine alijs adminiculis secundum lau. vel si non sunt emendati admittuntur cum alijs adminiculis: ut dicitur in fi. glo. secundum alios: et respicit distinctionem s. §. preterea. et §. utrum ne testes pro altera parte. et sequentem. §. denique.

h ¶ Ciuiliter. quo casu admittuntur mulieres. s. de testi. quoniam. et c. tam litteris.

i ¶ Amoueretur. secundum euangelicam veritatem. s. de accu. qualiter.

k ¶ Leuioribus. sic supra de accu. qualiter in fi. quia non ita pingue ius habent regulares sicut seculares: ar. s. de sta. monach. cum ad monasterium. ar. e. t. c. ij. in fi. vel potius: quia non est tantum scandalum pro remotione regularis sicut secularis. et hoc est de consuetudine approbata: ut dicit. l. in fi. c.

l ¶ Amoueri. ubi quis remouetur propter fraudem infamis est: secus si propter simplicitatem. ff. de suspec. tu. l. iij. §. qui ob segniciem. et C. e. t. l. vlt. nisi sit patronus: insti. de suspec. tut. in princi. si vero non exprimatur: an per fraudem vel per simplicitatem aliquis amoueatur non est infamis. ff. e. [illegible] cause. vin.

m ¶ Cessit. et ita qui timore probationis cessit: non habebit aliquod priuilegium: ar. xxiij. di. c. vltimo. Sed nunquid iudex debet desistere ab inquisitione propter ipsius cessionem: arg. quod non. ff. de iudi. siquis postea. Argumentum contra. ff. de suspec. tut. l. post finitam. quia nec dolum facit qui rem deserit: ut litem effugiat. ff. de alie. mu. iu. causa fac. l. item si reo. §. i. et qui differt dicit de iure suo licite cedit liti. s. de postu. prela. bone. et iam finem inquisitionis consecuti sunt inquisitores: quare non debent amplius procedere inquisitores: nisi ut habeant ratam cessionem. sic. s. de elec. dudum. in fi.

a Sicut tuis. canonica. Hic hes expresse: q electio pot fie- ri d aliena ecclesia. de h no. s. de elec. cu inter canonicos.

b Ad coloniensem. Sed qre hinonne caplin ecclesie cathe dralis potuit eius electione confirmare et ei dare licentiam mi nistrandi: ar. q no. lxxi. di. si aternitatem. xxiij. dist. inc. psby teri. sed vex est: q vacate ecclesia caplin pot hui electiones confirmare: supra de ma. et obe. cu olim vbi de hoc. & hic pot esse de psuetudie metropol. ecclesie: q ad metropolitanum accedant.

c Anathematis. Arg. q abbas pfirmatus pos sit excoicare: quod veru est: et prior etia. s. de ma. et obe. cum in ecclesijs. et hec fuit snia excoicationis et non pminatio: vt sequentia pbant. Et sic est ar. q per talia vba: phibeo sub interminatione anathematis sub excommunicatioe feratur sententia: ar. ad hoc. s. d loca. c. i. et. j. de eo qui fur. or. rece. c. i. Sed dicas: q excoicatio non fuit facta sub hac forma vboz sed expresse excommunicauit: q contra facerent sub hac forma: quicunq soluerint aliquid illuz excomunico: et ita sub interminatione excoicationis facte sub coditione lata fuit hec snia: et sententia excommunicationis sub conditione potest ferri: et qui contra facit est excommunicatus. j. de sen. exco. a nobis. et. s. de app. preterea. et papa refert hic factum p istaz formaz. vnde si dicatur sub interminatione vel sub pena excommunicationis precipio: non est excommunicatus qui pfacit: et sic est excomunicatio tm. et hoc pbatur. s. de iurepa. relatum. §. i. et. s. ne cler. vel mo. clericis et sic intellige omnia illa iura. lxiij. di. salonitane. et pdictas d exe. s. de loca. c. i. et. j. de eo qui fur. or. re. c. i. et alia consimilia de hoc etiam dicitur. j. de sagit. c. vno. b.

Sicut tuis litteris itimasti: cu in iemblacen. ecclesia fueris monachus: fuisti tande pmotus ad regimen ecclesie floren. verum abbate iemblacen. postus sublato de medio: ipsa que prius te filium habuerat: in patrem p electionem canonicam[a] te vocauit. et quia pastore carebat leodion. ecclesia cathedralis ad colonien.[b] ecclesiam q tua est metropol. proficiscens ipsius aucte: et in iemblacen. ecclesia interi ministrasti. Ceteru postq in leodicen. ecclesia fuit eps institutus: is a te requisitus electionem de te facta noluit confirmare. Vex cum hec fieri pro extorquenda pecunia pperisses: sub interminatoe anathematis[c] vetuisti: ne p feo huius modi aliqua pecunia offerretur: sed qda de fratribus te incosulto et ignorante p excoicationis a te facte sniam venientes pmiserunt pecuniam et etia exsoluerunt[d]: et sic ab epo inuitatus institutionem ab eo accepisti libere quemadmodum postulabas: et. j. Quauis autem sm sacroz canonuz[e] instituta et paruuli: qui cupiditate parentuz ecclesias p pecuniam sunt adepti: eas dimittere tenean: qr tn longe diuersuz e non pbere[f] psensum et expssu aliqd phibere: talit duximus rndendu qui[g] ex eo q p phibitionem et voluntate tuaz: a qua postmoduz minie recessisti: aliqs te penitus ignorante pmisit pecuniam et exoluit: p sertim cu is nulla sit tibi psanguinitate[h] piunctus: nihil ds tibi ad penaz vel culpa sicut credimus iputari[i]: nisi postea psenseris[k] pecuniam soluedo pmissam aut reddendo solutam: aliogn ptigeret q alicuius factu insidias inimico pa rantis[l] ei damnosuz[m] existeret: cui penitus displiceret: et sic aliqs de fraude sua pmoduz reportaret[n]. illos autem qui dederunt pecunia vel etia receperunt: in tm pstat esse culpabiles: q si excessus eoru esset ecclesie manifestus: que no iudicat de occultis[o]: pea essent canonica feriendi.

Idem decano beluacen.

Ua nos duxit discretio psuledos: et. j. Deuotioni. t. t. r. q siquis clericus cum pditione vel pacto largiatur aut offerat bona sua: vt illa postmodu p pbenda retieat et in canonicum admittatur: huiusi oblatio vel receptio fie-

nitum: supra de bap. maiores. ver. fi. Arg. contra. ff. de reg. iu. qui tacet vincen.

g Quoniam. p q: sic econuerso ponitur pro q. iij. q. v. quia suspecti.

h Consanguinitate. supra de etat. et qualit. mam.

i Imputari. Dicit vince. q hoc intelligit cu aliqs ia est electus: et eo ignorante et reclamate datur pecunia cofirmatori. si autem nondum esset electus: lz eo reclama te daretur pecunia electoribus obesset electo: qr per pecuniaz eligit: nisi dates hoc facerent in odiu eius: vt h: et s. e. nobis.

k Cosenseris. na si consensisset simonia pmisisset: quia cosentire e qncuq consentire et ante et post. i. q. i. eos in fi. et. q. iij. sigs pbendas. et. c. sigs obiecerit. quia in maleficijs ratihabitio retrotrahitur: et mandato comparatur. ff. de vi et vi ar. l. i. §. quotiens. et. s. d resti. spo. cuz ad sedem in fi. et. q. i. notum. et ita sm canones possum habere ratum: quod no meo nomie gestum e. ix. q. iij. lugdunen. et sm leges ff. de neg. ges. si pupilli. §. item querit. Quidam dicunt: vt. t. q aliquis pot habere ratum: sed simoniam non committit qnis grauiter peccet: ar. j. c. pri. et in hoc q dicit pecuniam soluendo potest esse: argu. q non sit simoniacus per solam ratihabitionem.

d Exoluerunt. forte bono zelo: sed non sm scientiam: et ita errauerunt. g.

e Canonum. i. q. v. presentium. supra eodem de regularibus. c. insinuatione.

f Prebere. qr sepe q tacet consentire videtur. liiij. di. si huius scienre. C. d nup. si vt ppon. et sic iste abbas psensisse presumeret: si postq intellexit n pdixisset: sicut econuerso videtur pdicere qui expresse non consentiat: de p. di. iiij. cuz p paruulis. ff. de procu. filiusfamilias. §. inuitus. ff. de serui. vr. pre. in

l Parantis. sic. ff. siquis caut. l. iij. §. vltimo.

m Damnosum. quod esset iniquum: cum peccata tm tenere suos auctores debeant. C. de penis sancimus et supra de his que fiunt a maio. parte capitu. quesiuit. et non debuit alterius odio pregrauari. ff. d inof. testa. siquis suo.

n Reportaret. quod esse non debet immo quandoq punitur in eo in quo deliquit. s. de iurepatro. pastoral. et supra de immu. ec. c. vlti. ber.

o De occultis. xxxij. di. erubescant. vj. q. i. si omnia. et xxxij. q. v. christiana. et infra. c. pri. ber.

p T Uanos pactio.i.q.ij.q̄pio.r.3.de pac.c.vl.
q. C Conuētio.r mod⁹ ēt.supra vt ec.bñ.c.vno.b.
r C Rogās. Nota q̄ aliquis potest rogare :vt in cānonicum admittatur:de huiusmodi p̄cibus nō.supra de eta.r quali.mam.

x P Er tuas.quorundam.qbus credere non debuit.xxxiij.
distin.habuisset.ar.lxxxvi.distin.siquid vero.Argumē.
contra:q̄ illud dicimur scire qd ab alijs audiuimus.xxij.q.
v.hoc videtur.ber.

y C Si nutret.cum non constet ei illum simoniacū eē :al's si

ri nō poterit sine vitio simōie cum in talib⁹ oīs pactio⁹ aut cōuentio⁹ cessare debeat iuxta canonicas sanctiones. Si vero pure ac sine pacto ex cōditione q̄libz offerat: rogās⁹ humiliter vt in canonicū admittaf:r bōa sua retinere sibi liceat p p̄bēda :r clerici eiusdē ecclesie pur ₒsentiāt⁹ b⁹i p̄ceptio fieri potuit absq̄ scrupulo simoniace prauitatis. Lz aūt taliter duximus respondēdum:qr nobis datū est de manifestis⁹ tantūmodo iudicare. si tñ is qui talē dōatōem facit ea intētōe ducaf: vt p tpalia bona que offert: spiritualia valeat adipisci: r clerici qui eū in fratrē admittunt:nō essent eū :nisi cōmoda tpalia pciperent:admissuri :sine dubio tam ille q̄ isti apud districtum iudicē q scrutator est cordium r cognitor secretorum culpabiles⁹ iudicantur.

I dē priori cantuarieñ.

D Er tuas lrās ītimasti: q̄ cū.b.in quadā domo cartusieñ.ordis suscepisſz habitum mōachalē:a dioc.epo fuit in subd.ordinatus:sz postmodū didicit ex relatōe quorundam⁹: q̄ eps multotiens cōmiserat vitium simonie: ppter qd idē monachus in suscepto formidat ordine ministrare nolēs ab eodē epo ad superiores ordines promoueri:r infra. Nos igitur respondemus vt idem in ordine sic suscepto secure ministret⁹ : sz ₒ consciam ad superiores ordines non ascendat : ne forte edificet ad gehennam : lz ex eo q̄ cōsciaz nimis habuerit scrupulosam :l difficultatem huiusmodi sit collapsus:quā vtiq̄ non euadet :nisi deponat errorem.

Idem cantuarieñ. arepo.

T Am tñ peccatis exigentibus corda quorundam simoniaca prauitas deprauauit: r infra. Sane peruenit ad audientiam nostram : q̄ cum olim quidā suffraganei tui pro chrismate⁹ certam cōsueuerant accipere pecunie quantitatem : nō metuentes penam canonicaz: r correctionem tuā eludere cupientes

s C Consentiāt.i.sine aliqua pactiōe vel mala intētiōe. Hic.n.patet q̄ eo tēpo⁹ quo quis recipitur:pt aliquod offerre cessante ei cōdictiōe r pacto. sed ₒ videtur :q̄ ñ liceat tpe receptionis:ar.i.q.i.emendari.ne qd gratis fieri debz p p̄cio fiēi videaf t sic videaf hēc speciē mali:a qua ēt abstinēdū est:infra eo.audiuimus.3.de vi.e ho.cle.cū ei.r ē ar.ad hoc.i.q.ij.q̄ pie in fi.vbi dr :ac pessime dū:r cetera. Sed verum ē : vt hic dicitur:q̄ tēpore ingressus pōt dari aliquid r licitū est : dū tñ cesset pactio r cōditio : vt hic dicitur.r.3.de proba.in p̄sētia.r.3.de succes.ab intesta.cū dilectus.r supra.e.dilectus.ij.in fi.nec ideō minus donatio gratuita dicif: argu.ff.manda.si remuner indi.ar.i.q.i.iudices.xviij dis.3 eulogijs.r ar.ff.de dō̄i.procu.solent.§.vl.r.3.e.dilectus.ij.in fi.al's dare siue ante siue post simonia est.i.q.i.eos in fi. Sed caueat ille qui recipit r qui dat:ne sb specie talium munerū fraus cōmittaf.i.q.i.siquis negaz infra sequitur.io.
t C De manifestis.supra.c.pri.in fi.
u C Culpabiles.non dicit simoniaci:ad parem tamen penam tenentur propter intentionem cum opere subsecuto:supra de bigā.nuper.vnde isti simoniaci nō dicūtur q̄ztum ad ecclam:nisi velis dicere:q̄ sola intētio facit hominem simoniacū:ar.i.q.i.qui studet.r capitulo reperiuntur.r.i.q.iij.nō solū.sicut sola spes lucri facit hominem vsurarium.xiiij.q.iij.c.i.r ar.3.de vsuris consuluit.Tan.dicit:q̄ sola pactio facit aliquem simoniacum:ar.huius decre.r supra vt ecclesie.benefi.vt nostrum.ioan.

sciret illū simoniacū. stultus esset :qr simoniacus nō hz executōem : vt.3.e.tanta. vnde eam dare non potest. Preterea dixit ioan.q̄ lz qs committat simoniam :non pdit eoipso executōem : nisi sit simoniacus in ordie. Alij dicunt cōtrariū : q̄ ois simoniacus ipso iure suspēsus ē:vt.i.q.i.reperiuntur.r.c.quibusdam Illud videf verū:q̄ siue ordinē siue beneficium adeptus ē per simoniaz: impedit ordinis executionē ēt post peractā pñiam.3.de accu.inquisitionis.q.ñ. Preterea si iste nescit p vero illū eē simoniacū: q̄re papa nō dicit ei expresse:q̄ recipiat ordies ab eodē:vt auferat ab eo errorē suū:v3 q̄ ei laqueū iniciat. qd esse nō debz.xxvij.q.i.c.vlt. So.papa nō dz ei dicē q̄ recipet ordies ab ipso si hz sup hoc cōsciam lesā nec papa ei⁹ cōsciaz posset mutare:nisi ipsemet eā mutaret:qr vis animo fieri ñ pōt:xxxij.q.v.§.i.r.c.i.r.q.vnde dicē papa consulēdo poti⁹ q̄z precipiēdo: vt ₒ cōsciaz nō promoueatur ab illo epo:nisi primo illam deponat:qr qui facit ₒ cōscientiā edificat ad gehēnam.xxviij.q.i.§.ex his.r.3.de resti.spo.lrās.r.3.de p̄scrip.q.ñ oē. Sed nūqd pōt aliquis recipere ordines ab eo quē scit simoniacū in ordine. dico q̄ non.r recipiendo ordines ab eo nō recipit executōez cū ordiato nō habeat executōem 3.e.tāta.r.i.q.i.reperiuntur. r potius debet pati excōicatōem q̄z recipere ordies ab ipso.3.de sen.ex.inquisitioni.ar Si vero aliquis ignorans ēt recipiat ordines a tali simoniaco:in ordie nō recipit executōez:nisi cum eo dispenset.i.q.i.siquis a simoniacis.r.3.de or.ab eo qrenū.epis.c.i.r.ij.qr si eam nō habent:alijs eā dare nō pñt.i.q.i.c.i.r.c.qui perfectionem.r.q.vij.dalibertum.ber.
z T Am tantum chrismate.sic.3.eo.ca q.vbi habes similem variationem nominis.p chrismate vero vel oleo nihil est accipiendum:supra.e.non satis.r qui contra fecerit pena canonica punitur:vt hic dicit:que est pena depositionis cum nota infamie.i.q.iij.c.vlt.ber.

tépus faciende solutõis anticipant[a]: recipientes in media quadragesima quod recipe consueuere post pascha: et vt causam recipiẽdi dissimulẽt: nomẽ denariorũ variant[b] denarios quos prius chrismales secundo paschales dicebant: consuetudinẽ medie.xl nuncupantes: et infra. Cum vero expressius exprimat vẽditionis speciem: qui prius[c] recipit preciũ q̃ rem cõferat preciosaz et gratis[d] sit gratia conferenda: mandamus quatenus taliter excessus corrigas supradictos suffragãeos tuos et officiales eorum a taz illicita exactione cõpescens: q̃ aliorum culpa[e] tibi ob tuã negligentiam nõ imputetur ad penam. Prauam illaz cõsuetudinem[f] de tua prouicia studeas abolere: p quã p ecclesiarum inuestitura[g] archidiaconi marcham argenti: minores vero decani vaccaz albã sibi dari postulãt vł certam solui pecũie quãtitatẽ.

Idem.

Ex tuas nobis litteras intimasti: q̃ cũ .d. lator presentium vellet in subdiaconum ordinari: et certum titulũ nõ haberet: quendã presbyterum exorauit: vt ipz ad ecclesie sue titulũ presentarz qđ cũ ille facẽ recusaret: ipse illi firmiter repromisit: q̃ nũ q̃ si pñtaret eũdẽ: i ecclia sua aliquã peteret portõem: et sic ad pñtatõem ei[9] extitit ordiatus: nec se in hoc egisse aliqđ illicitũ intellexit[h]: et j. Nos i qui.t.t.r. q̃ nisi cum eo fuerit misericorditer dispensatũ[i] nec ad superiores ascẽdere nec i suscepto dz ordine mistrare[k]

Idem.

Consulere: et infra. Quicunq̃ vicedominatum vel aliã ecclasticarũ rez administrationem[l] p pecuniam obtinere voluerint[m]: tã emẽtes q̃ vendẽtes cũ simone p celluntur: et ab illa ecclesia i cuius contumeliam dare pecuniam et accipere voluerũt iuste excluduntur.

Idem in concilio generali.

Sicut p certo didicimus i plerisq̃ loc a plerisq̃ psonis quasi columbas in tẽplo vendentibus fiunt exactiones et extorsiones turpes et praue pro consecrationib[9] epoꝝ benedictionibus abbatum et ordinibus clericorum: estq̃ taxatum quantuz sit isti vł illi quantũue alteri vel alij psoluẽdũ: et ad cumulũ dãnatõis maioris qđã cupiditatẽ et prauitatẽ h[n] inituntur defendẽ p cõsuetudinẽ[n] longo tpe obfuatã. Tantum

a Anticipãt. excogitata fraude de tẽpore ad tẽpus.

b Variant. tal' variatio nois ñ pdest: q̃ qñcũq̃ nomẽ iponãt: simoniã cõmittũt sicut in vsura. xiiij.q.iij. plerisq̃. sic. n. faciunt vsurarij nũc appellãt lucrũ: tũc emolumẽtũ qñq̃ penã in fraudẽ: ar. ff. si cer. pe. lecta ẽ. sic. š. de libe. cã iubemus. ber.

c Qui prius. emptor. n. pus tenet offerre pciuz q̃ vẽditor ei rẽ tradat. ff de ac. emp. et vẽ. iulian[9] §. offerri. š si neut hz fidẽ alteri: pciũ et res ponat apud sequestruz. de solu. si soluturus. io.

d Gratis. sit gratia. i.q.i.c.i.

e Culpa. ar. q̃ delictũ subditorũ iputatur prelato: sic. š. de offi. ordi. irrefragabili. vbi de h. b.

f Consuetudinẽ. in talib[9] eni nõ excusat consuetudo: š poti[9] accusat š. e. nõ satis. et c. cum in ecclesie. q̃ male consuetudines tẽpore non confirmantur. i auc. vt nulli iudi. §. i. coll. ix. b.

g Inuestitura. p qua nihil ẽ dandũ. š. e. cum i ecclesie. nec p aliquo sacramẽto spũali: vt ibi dicit: nec pastum nec pastellum gs dare dz. i.q.iij. siquis pbendas. b.

h Ex tuas. itellexit. p p hoc nõ excusat vt bñ sequẽtia notãt: q̃ potuit cõsulẽ piores. xxxvij. di. §. vl. ff. de iur. et fac. igno. l. regula. §. sed iuris. b.

i Dispẽsatũ. sic. j. e. c. pe. vbi ẽt iponit pẽa ordinatori pñtatori et pñtatori ita dispẽsari pot. cũ simoniaco in ordine. ar. ꝯtra. i.q.i. erga simoniacos. et c. siqs neq̃. š illa capitula loqunt in dignitate: et non negat qn possit cum talibus dispẽsari: š nulla misericordia ẽ adhibẽda i dignitate huanda: qn oporteat eos renũciare: q̃ pñitẽtiã ordine vel bñficio retẽto agere nõ possunt. i.q.vij. regnitis. et š. d ac cu. inquisitõis. i. rñ. Quis possit cũ talibus di. pẽsare: dcm ẽ š. e. de simoniac. et melius. š. de renũ. post trãslatiõem. de pena ulto. di. j. e. c. pen. et qs cũ talibus possit dispensare.

k Ministrare. triplici de causa: tũ q̃ fuit hic munus a lingua. i.q.i. sunt nõnulli. tum q̃ nulla cõditio dz iteruenire: vt š. e. tua. et š. d pac. c. vl. et i.q.ij. q̃ pio. tũ q̃ per surreptiõẽz voluit ordinem adipisci: ar. xxiij. dist. quando. et supra de elect. cum dilecti. ioan.

l Consulere. administrationem. Quod hic dr intellige per id quod habes. i.q.iij. saluator. circa medium capituli: vbi habes. q̃ nulla administratio ecclastica potest vendi vel emi: ppositura economi officium vicedominatus aduocatia siue castaldionatus et iudicatura aut qlibz alia administratio: et c. siquis episcopus in prin. cause.

m Voluerit. ar. q̃ sola voluntas facit hoiem simõiacum. i.q.i. q̃ studet. Sz hoc nõ credo q̃ sola voluntas fac hominẽ simõiacũ: dũmodo cõtenta sit suis terminis. j. e. c. vlti. lz ars peccet: vt ibi: š hic nõ fuit contẽta suis finibus: imo processuz fuit ad actũ: et hoc nõ. per hoc q̃ dic taz emẽtes q̃ vendẽtes: vel ad studia emendi pcesserũt quantum in eis fuit. vñ tanq̃ simõiaci iudicandi sunt i.q.i. qui studet. et sic intellige quod dic in si. voluerũt.

n Sicut per cõsuetudinez. fingunt eniz tales q̃ in consecratiõe aliquid licite petitur ñ p cõsecratõe sed pro consuetudine: arg. lxiij. dis. quia sancta. et c. agathosa. et i.q.iij. quesitum. et i auc. de sanc. epis. §. pro consuetudinibus. colla. ix. sed hoc ñ est veꝝ nec excusat cõsuetudo in huiusmodi spũalib[9] vẽdendis: imo magis accusat. š. e. ñ satis. et c. cum in ecclesia. vbi talia reprobantur ioan.

o Giezi et simone. Giezite dicuntur a giezi seruo helisei: q̃ primo in veteri testamento vẽdidit gratiã sanitatis naamã principi assyrioꝝ. vñ vẽditores spiritualiũ pprie dicuntur giezite. Simoniaci dicuntur a simone mago: qui postea in nouo testamento voluit emere gratiam spiritus sancti. i.q.i. qui studet. et c. cito turpez.

p Uoniam paupertatis. pretextu enim pauptatis non debet quis operari peccatuz mortale: sed potius quelibet mala pati. xxxij.q. quinta. ita ne. et supra

de his q̄ vi metus vel cā si. sacris. nec eo ptextu ignoscē dū ē illis. ff. d ritu nup. palā. §: non ē posset dici: q̄ si ita paupes sūt: q̄ non pūt ibi als aliq̄ mō aliquē recipe: q̄ n̄ hn̄t ibi victū: sb hac forma possent recipi: nō hēm⁹ qd demus tibi p victu nisi tu portes tecū vn̄ viuas: dū tn̄ h̄ n̄ dicat in fraudē & sine aliquo pacto. ar. i. q. ii. sig⁹ ppter h. io. h̄ tutius ē: vt nullo casu taliter aliquis vel aliqua recipiatur.

q Expellat. vt i telligendū cū disti ctōe illi⁹ decr. s. c. dilectus. vt si dire cte actū sit h̄ tales in modū accusatō nis q̄ deponāt: si i modū īqsitōis fiat qd hic d̄. sic distl guit illa decre. di lectus. itē. ar. h̄ s. d accu. inqsitionis vbi deponit simo niac⁹ i modū īqsi tōis. Credo q̄ ho die stādū sit huic cōstōni circa regu lares simoniacos: vt pena ista solum mō ipona qlicū q̄ p̄fict de crie: vt i arctiori mōasterio ad agēdā ppetuā pniam detrudat si ne ordinis sui exe cutōe cū als pniaz agere non pūt. i. q. vij. requiritis. ar. s de accu. inqsitōis. & satis itelligāt de positi. nam extra claustrū morari nō debēt: ne damna biliter euagentur: vt. i. d. & arg. s. de reg. & trāse. c. vlt. h̄ nūquid rstituit ei pecunia. potest di ci q̄ sic. s. eo. veni ens. de hoc dictū ē supra eo. de hoc.

Igitur abolere volētes abusū consuetudinē huiuscemodi: q̄ magis dicenda est corruptela penitus reprobamus firmiter statuentes: vt pro his siue con ferendis siue collatis nemo aliquid quocūq̄ pretextu exi gere aut extorquere presumat alioquin & qui receperit & qui dederit huiusmodi preciū om nino damnatum: cum giezi⁹ & simone condemnetur. Idem in eodem.

Quoniam simoniaca la bes adeo pleraq̄ mo niales infecit: vt vix aliquas sine precio recipiant in soro res paupertatis[p] pretextu vo lentes huiusmodi vitium pal liare: ne id decetero fiat: peni tus prohibemus: statuentes: vt quecunque decetero talez commiserint prauitatem: taz recipientes q̄ recepta siue sit sbdita siue prelata sine spe re stitutionis de suo monasterio expellatur[q] in locum arctioris regule ad agendum perpetu am[r] penitentiam retrudenda. De his autem que ante hoc synodale statutum taliter sūt recepte: ita ducimus prouidē dum: vt remote de monasteri is que perperam sunt ingres se in alijs locis eiusdem ordi nis collocentur: q̄ si forte pro pter nimiam multitudinem[s] alibi nequiuerit cōmode col locari: ne damnabiliter in se culo euagentur: recipiantur i eisdem monasterijs dispensa tiue de nouo mutatis priori bus locis & inferioribus assi gnatis. Hoc etiam circa mo nachos vel alios regulares d cernimus obseruandum. Ve rum ne per simplicitatem vel ignorantiam[t] se valeant excu sare: precipimus vt dioc. epi scopi singulis annis hoc faci ant per suas dioce. publica ri.

Idem in eodem.

Audiuimus de quibus dam episcopis: q̄ dece dentibus ecclesiarum rectori bus ipsas interdicto subijciūt nec patiuntur alios in eisdem institui donec ipsis certa sum ma pecunie psoluatur[u]. Pre terea cum miles aut clericus domuz religionis ingreditur vel apud religiosos eligit se pulturam etiam si nihil loco religioso reliquerit: difficulta tes ingerunt & malicias: dōec aliquid muneris manus con tingat eorum. Cum igitur nō solum a malo sed ab specie[x] mali sit sm apostolum absti nenduz: exactiones huiusmo di penitus inhibemus: q̄ si quis transgressor extitit: exac ta duplicata[y] restituat in vtili tatem locorum in quorum fu erint soluta dispendium fide ter cōuertenda. Idē i eodē.

Ad apostolicam audien tiam frequenti relatio ne peruenit: q̄ quidam cleri ci pro exequijs mortuorum & benedictionibus nubentium & similibus pecuniam exigūt & extorquent. & si forte eorum cupiditati non fuerit satisfa ctu: īpedimenta fictitia frau dulenter opponunt econtra vero quidam laici laudabilē consuetudinem erga sanctaz ecclesiam pia deuotione fide lium introductam ex fermen to heretice prauitatis nitun tur infringere sub pretextu ca nonice pietatis[z]. Qua propt super his prauas exactiones fieri prohibemus: & pias con suetudines precipimus obser uari: statuentes vt libere con ferantur[a] ecclesiastica sacramē ta: sed per episcopum loci ve ritate cognita compescantur qui maliciose nituntur lauda bilem[b] consuetudinem immu tare

Hono. iij. vniuersis abba tibus & fratribus cister. ordi.

Quid si non inueniunt arctiora mōasteria: nihi lominus mutabūt ea. ar. lxxxi. di. valz. vel si vtius fuerit: renūciabūt locis suis: & denuo restituent i illis dispēsatiue put seqt i. de alijs q añ statutū sūt recepti: vt perpetuā pēi tentiam ibi agant.

r Perpetuā. sic. i. q. i. repiūntur. & c. siquis ne q̄. sic heretici cum redie rint ad agendam pniaz in ppetuū carcerē detru dūtur. i. de here. c. pe. q̄ & simonia dicit heresis. vi. q. i. §. sed licet. her.

s Multitudinē. vt pp hoc detrahat seueritati: sic. i. de cle. ex. mi. latores & s. de temp. or. c. ij. her.

t Per ignorantiaz. sic supra de loca. c. i. sic. lxxx ij. disti. proposuisti.

u Audiuim⁹. psoluat. Nunqd talis d̄ si moniacus q sic soluit pe cunia. vt q̄ nō: q̄ redi mit ius suū: vt. s. c. dile ctus. vbi plene de hoc si cut licitū ē alicui corrū pere accusatorem suum vt. ij. q. iij. §. notāduz. io.

x Specie. ar. i. q. i. emē dari. & s. de vi. & ho. cle. cum ab omni.

y Duplicata. sic. supra de cē. pcuratōes. i si. & s de imu. ec. q̄ plerīq. & i auē. de san. epi. in. ij. col. §. si vo laicus. colla. ix. bernar.

z Ad aplicā. pietatis. pretextu pietatis n̄ est ipietas committenda i. q. i. nō ē putāda. & xiiij q. v. neq̄ eni si agris. & x xx. quest. one. i. nosse.

a Conferant. sacramē ta enim ecclīastica gratis sine aliqua exactōe sunt cōferenda: supra eodem cū in ecclesie. & c. ea que

b Laudabilem. Ergo laudabilis consuetudo seruanda ē: cuius trans gressor vt iuris punitur xi. di. in his. & videtur ex hac litera q̄ clerici licet nil petere possint p tali bus sacramentis: ti con suetudo laudabil[illegible]

bis seruari consueuit: q per supiorē cogi possunt officio iudicis iplorato ad illā seruandā: q ex pietate introducta est. Uel pōt intelligi qd hic dr vt io. dicit: q laici abutūtur consuetudinib⁹: q illis pietatis cā pmisse sūt: vt cū pmittit eis pñtare clericū: ipi volunt eū instituere: vel cū ipsi requirūtur vt cōsentiant ipsi volūt eligere: de qbus hēs. š. de iurepa. c. pterea. ⁊ in plurib⁹ aliis qd nō credo: sʒ vt pri⁹ dictum est. ber.

a Ne dei. Casus. Abbates cisterciē. ordinis ɔsueuerāt dare archidi. palafrenū i sua installatōe: vel aliquod eqpollēs qd h' phibuit honorius abbatibus cisterciēn. ne decetero taliter i stallent: sʒ obediētiā faciant suis epis put dr i lra

b Solēnitates. istallare abbates ⁊ abbatissas in sede ponē ptinet ad officiū archi. š. de of. arch. c. vt nrm. ⁊ talis istallationis solēnitas nō regrit in abbatibus ordinis cisterciēn. vt hic patʒ.

c Professionis. q pfitētur se pstaturos suis epis subiectionē ⁊c. q seqūtur ⁊ archiepi debent eē cōtenti forma pfessionis a canonicis ɔstituta. š. de maio. ⁊ obe. dilecti q a papa ɔtent⁹ ē: vt ibi dr.

d Successoribus. ⁊ ita postq̄ fecit obedientiaʒ pdecessoribus: ápli⁹ eāʒ facere successorib⁹ cōpelli nō dʒ: vt. š. d iureiur. ṽitatis. ⁊ idē i vassalo: vt ibi dicitur.

e Canonice. aliās nō teneret: puta si eēt itrusus sine cōsensu clericoꝝ. xvj. q. ij. alienationes. ber.

f Ordine. nā ɔ regulā obedire nō tenetur: vt hic dr in his que ɔ regulā vel que illicita sūt: nullus obedire tenetur xi. q. iij. siquis epūs non sēp si dominus tirannus. sed bonum quod agitur: quandoq propter obedientiam intermittitur. xi. q. iij. quid ergo. ⁊ est si. huic loco supra de iureiu. ego enim. ber.

g Iacobus. tali consuetudine. que non excusat: sic. š. e. veniens. imo potius simoniā iducit: qr pro pastu vel pastello exigi aliquid non debet pro huiusmodi spiritualibus. š. e. c. i. ⁊ j. q. iij. siquis prebendas. non obstante aliqua consuetudine: vt ibi. ⁊ supra eodem in pluribus. ⁊. bernar.

h Siquis. iuramentū pactū tale siue iuramētū turpe ē: ⁊ iō nullā obligationē iducit. š. de pac. c. vl. ff. de. ṽ. ob. generaliter. ⁊ qr ppetuā hʒ causam phibitionis mala ē obligatio. ff. e. si stipula. vt id. Et ita hēs: q si pncipale nō tʒ: nec iuramentū super hoc factū. si. supra de foro compe. si diligenti. i si. C. de legi. nō dubiū. ar. supra d iureiu. debitores. ⁊ lʒ talis obligatio nō tenuerit: punit ordinator a collatiōe ordinū: vt i eo

Ne dei[a] ecclesiam: ⁊ infra. Installationis solēnitates[b] in electis abbatibus ordinis vestri fieri phibentes adijcim⁹: vt archiepi ⁊ epi ea sint forma pfessionis[c] cōtenti que ab origine vestri ordinis nosci tur istituta: que talis ē: Ego fr abbas cisterciē. ordinis subiectionem ⁊ reuerentiā ⁊ obedientiā a sanctis patrib⁹ cōstitutam sm regulā sancti bndicti tibi dñe epe tuisq successoribus[d] canonice[e] substituēdis ⁊ sancte se. ap. saluo ordie[f] meo perpetuo me exhibiturū pmitto. Gregorius nonus priori sancte. t. esculano.

Iacobus canonicus esculanus exposuit: q cū ipse in ecclia apturiñ. sit recept⁹ in canonicū ⁊ i frēm canonici eiu idē ecclie partē puentuuʒ ac pbendā sibi assignare recusant quādam consuetudinem ptendētes: q prandiū hie. debeant a canonico recepto de nouo. Quocirca mandamus: quatenus si est ita: dictos cāonicos: vt tali consuetudie[g] nō obstante sibi sicut vni ex alijs in puentib⁹ ⁊ pbenda puideant ap. re. cōpellas.

Idem.

Siquis ordinauerit: seu ad ordinem presentauerit aliquem: promissionē vel iuramentum[h] ab illo recipiens: q super prouisione sua non inquietet eundem: ordinator a collatione presentator vero ab executione ordinum per triennium[i] ⁊ ordinatus ab ordine sic suscepto: donec dispensationem[k]: super hoc per se[l]. ap. obtinere meruerint: nouerint se suspēsos[m]

Idem.

Mandato nostro recepto vt cum monachis q per simoniam dato aliquo locū in monasterijs sunt adepti sʒ constitutionem generalis concilij[n] dispensares: ⁊ infra. Consul. t. breuiter respondentes dicimus mandatum apostolicum etiaʒ ad abbates[o] extendi ad resignationes spiritualium ⁊ temporaliuʒ q nullo pacto sed affectu animi prece dente vtrinq taliter acquirū

punitur in quo peccauit. š. de iurep. pastoralis cū suis si.

i Per triēniū. ⁊ ita simoniaci iudicātur: nec tñ deponūtur: nisi qr ad tps suspendūtur: sʒ hoc forte ideo ē: qr nihil dat vel recipitur p ordinatōe vel pñtatōe qr simonia ē studiosa volūtas emēdi vel vendēdi spūal: ⁊ arg. i. q. i. q studet. sed ēptio vel venditio sine pcio nō ɔsistit isti. de emp. ⁊ ven. §. preciū āt. ⁊. ff. e. l. ij. §. fine. sʒ hic nullū pciū datuʒ ē. Sʒ ɔ. iste remisit ius qd sibi ɔpeteret ex tali pñtatōe ɔ pñtatorē vel ordiatorē q tenebatur sibi ad puisionē. š. d p ben. cū sm aplʒ. sʒ idē ē remittere qd dare. š. de testi. veniēs. i. ⁊. ff. d calūgnetiā. ⁊ ita debēt dponi. hic nihil remittit: qr nihil adhuc debet: sʒ renūciat iuri qd i futuꝝ posset acqri si presentetur obito mō sed in ɔtijs remittitur qd in pñti debetur: sed ⁊ si h' fieret talis remissio deponeretur tā dans q recipiens si conuincerentur supra. e. d hoc. ⁊. c. isinuatuʒ. ⁊ iō minor pena iponitur propter officiū cum opere subsecuto. š. de biga. nuper. ⁊. x. vln. ⁊ h' intellige si crimen sit occultum: si vo esset manifestuʒ se per essent suspensi: ⁊ si accusarentur ⁊ conuincerentur deponerentur ex tali promissione vel iuramento. ber.

k Dispensationem. sic supra eo. per tuas. nobis.

l Per sedē aplicā. Hic pʒ q cū simoniaco scienter i ordine solus papa dispensat: idēʒ intelligo in dignitate ⁊ bñficio: vt dixi. š. e. d simoniace. ⁊. š. d renū. p⁹ trāslatoʒ

m Suspensos. ipso iure.

n Mandato concilij. supra eo. quoniā.

o Ad abbates. mandatū fuit alicui vt dispensaret cū monachis: q p simoniā monasteriū sūt igressi nulla mētōe habita de abbatib⁹: ⁊ tñ h' extēdit ad abbates Et ita hēs hic ar. q bñficiū principis largissime iterptādū ē. i. de. ṽ. sig. oli. ⁊. ff. de cōsti. prin. bñficiū. ⁊ supra de dona. cū dilectus. i si. ar. qr in bñficijs. vt ibi dicit plena ē iterpretatio facienda. Itē ar. cui cōceditur min⁹ ⁊ maius concessum videtur. xvi. q. ij. visis. sed potius ɔtrium dici ɔsueuit. supra de dci. ex pte. sic qd de monachis dr ad regulares extenditur. supra de postulan. ex parte. b.

p Animi. q̃ sola volũtas siue affect⁹ aĩ nõ facit aliquẽ simoniacũ: lz aliter peccet: vt dixi. ꝫ. e. ꝯsulere. ⁊ ē si. ꝫ eo. tua ad fi. ⁊ si. j. ꝺ vsur. i. ciuitate. lz sec⁹ vt i vsura: vbi sola spes vsurarũ vsurã iducere vr̃: vt. xiiij. q. iij. c. i. ⁊. j. de vsur. ꝯsuluit. Itē hẽs hic ꝙ affect⁹ siue volũtas punitur ⁊ merito qꝛ nõ ambitiõe ꝫ labore ad bonorẽ ꝯuenit per venif. C. ꝺ re mili. ꝫ publicã lr̃a. lri. di. miramur i fi. et talib⁹ bonor ē auferẽdus. viij. q. i. in scripturis. ⁊. i. q. vi. sic di. ⁊ hic. ⁊ hec ãbitio sola penitẽtia purgat: siue renũciatõe. ⁊ b⁹i lenis simonia ꝑt leuis i dulgẽtia: sic. lx viij. di. sicut. ⁊. ꝫ. ꝺ accu. cũ dilect⁹. et ita collige: ꝙ aliqs ꝑmouet cũ mẽta li: nec ꝺponit: nec dꝫ ꝑ ꝑe simonia talis affect⁹ aĩ. ber.

aggrauentur: arg. xvi. q. i. militare. ⁊ vbicunqꝫ eps aliqd gratis facere ꝺꝫ rõne officij si aliquid erigat simoniam cõmittere videtur: maxime cum iurisditio sit spiritualis: vt. i. q. iij. ex multis. ⁊. c. vendentes. ⁊. c. non solum. ⁊.

n Statuũtur. Nunquid eps põt dare ordinarium iudicem nõ: sed tñ ꝑnceps vꝫ: lex ar. q. q. vi. §. ꝙ ꝺ arbitris ff. de iurisdi. om. iu. ⁊ qꝛ sed ab vniuersitate eligẽdus ē: ⁊ tunc lex dat ei iurisditõem ordinariã: ar. lxiij. di. si in plebibus i auč. de dẽfen. ciui. §. nos igitur. Si tamen cõsuetudo est ꝙ eps det ordinariam admittenda est ita tamen vt perpetue instituatur ⁊ nõ sb cẽsu certo: ar. C. ꝺ emã. li. lau.

tur: ⁊ quo cãu delinquentibus sufficit ꝑ solã pniam suo satisfacere creatori: eos ꝑ simonia huiusmodi non teneri.

clero. episcopus autem q hoc sustinuerit: ⁊ ecclesiasticaꝫ iurisditionem sua patitur dissimulatõne peruerti: districtiõe canonica percellatur[r].

Idem

Quoniam enormis quedam consuetudo in quibusdam locis contra sanctorũ patrum institutiones inualuit: vt sub annuo precio sacerdotes ad ecclesiarum regimẽ statuãtur[s] ne id fiat mõis omnibus prohibemus[t]: quia duꝫ sacerdotium[u] sub huiusmodi mercede venale disponit: ad eterne retributionis premiuꝫ ꝯsideratio nõ habetur.

Idem exoñ. episcopo.

Querelaꝫ magistri g. recepimus: ꝙ cum ecclesiam de cephala. g. persona eiusdem ad annuum censum tenẽdam per septennium suscepisset: ipe ante ꝙ eã ꝑ vnius anni spacium tenuisset auferre presũpsit: ꝙ ꝙ prestita[b] fide firmauerit: ꝙ vsqꝫ ad statutũ terminum[c] nullã ei exinde molestiã vel grauamen inferret. Jõqꝫ

Lex. iij. in ꝯcilio laterañ.

Preterea quoniam quidam tales in quibusdam partib⁹ sb precio statuuntur q decani[k] vocantur: ⁊ ꝑ certa pecunie quantitate[l] episcopaleꝫ iurisditionem exercent: ꝑsenti decreto statuimus: vt qui de cetero hoc presumpserit officio suo priuetur: ⁊ episcop⁹ cõferendi[f] hoc officium potestatem amittat.

Idem i concilio turoneñ.

Quoniam i quibusdaꝫ partibus decani quidam vꝫ archipresbyter ad agẽdas vices episcoporum seu archidiaconorum ⁊ terminandas causas ecclesiasticas sub ãnuo ꝑcio[i] statuuntur[n]: quod ad sacerdotum grauamen ⁊ sũuersionem iudiciorum non ē dubium redũdare: id vlterius fieri ꝑhibemus. Quod siquis ꝺ cetero fecerit: remoueatur a

q Preca. decani. i. archip. sbyter i rura'es spũalẽ hñt iurisditõem. l. di. i. capite. si appellant. ꝫ. ꝺ cẽsi. cũ apostol⁹ ⁊. ꝫ. ꝺ of. archi. ad hoc. §. vl. ber.

r Quãtitate. data eꝑo ꝑ sua iurisditõe quã emunt isti decani: qꝺ non lz vt hic p: ꝫ ecõuerso eps n̄ ꝯmutat vices suas alicui: potest ⁊ debet ei constituere salarium de camera sua: cum ille ad hoc non teneat: ar. xij. q. ij. charitatẽ. ⁊. c. qcunqꝫ. ij. Itẽ ē hic ar. ꝙ plebani siue archipresbyteri non hñt iurisditõem. ⁊ hoc satis vr̃: nisi hẽant ex ꝯsuetud ine. j. ꝺ exces. pla. ad hoc. Ar. ꝫ. ꝫ. de offi. ord i. cum ab ecclesiaꝫ: vbi de hoc ⁊ hec decre. ⁊ sequens ptinet ad ꝑmam ꝑtem tituli. ⁊ expone vices. i. iurisditiones: vnde consueuit dici: cõmitto tibi vices meas. i. iurisditionem meam.

f Conferendi. vt in eo puniatur in quo peccauit: sic. ꝫ. ti. pri. c. pe. ⁊. ꝫ. de elec. cum in cunctis. ⁊. c. nihil est. i. q. i. si q̃ epi. ⁊. ꝫ. ꝺ tẽpo. or. lr̃as. ⁊ i pluri⁹ alijs capitulis ibi ⁊ g recipit officio suo priuabit. Sic ergo p: ꝙ iurisditõ vendi non põt. j. c. pri. ⁊. xxi. q. ij. ꝑcipim⁹. Arg. ꝫ. j. e. c. vl. non ē ꝯtra: qꝛ ibi non loquit de iurisditione: sed de fructibus qui conceduntur ad firmam. ber.

i Quoniam ꝑcio. quod non lz. ꝫ. c. pri. imo simoniacum ē: ⁊ ne subditi hac occasione vltra debitum

r Percellat. vt dictũ ē ꝫ. e. c. pri. qñqꝫ tñ deponit. lxxxi. di. dictũ. qñqꝫ vo ad tps suspẽdit. i. q. i. qcqd. ꝫ. xxi. q. iij. ꝑcipimus epi ꝑ⁹ter. ar.

s Quoniam. statuãt tanqꝫ p'ati: qꝛ simoniacũ ē: si ꝑ ꝑcio ecclesiaꝫ regimẽ cõmittat i. q iij. saluator. lꝫ si iusta cã ahñs esset: vel aĩs intenderet eps non posset constituere põt sibi vicarium cui de suo puideat vt dixi. ꝫ. e. c. i. ⁊ talis vicarius habebit curã aĩarum delegatam. ꝫ. ꝺ of. vica. c. vl. lau.

ꝫ Prohibemus. xxi. q. ꝙ. ꝑcipimus. ⁊. i. q. iij. si quis dator.

a Sacerdotium. i. prelatura. ⁊ pertinet ad secundam partem tituli ⁊ vel ecclias. i. prelatõnes q ꝑcio dari nõ debẽt nec eẽ debẽt[c] ãnuales: ꝫ ecclia hñ possꝫ ꝯstitui ab inito cẽsualis. ꝫ. de censi. scientes. ⁊. c. ꝑhibemus.

b Querelam ꝑstita. Si enim contra fidem vel iuramẽtum nulla venisset necessitate compulsus priuari poterat ecclesia. ꝫ. de iureiu. querelam. ⁊. ꝫ. de fideius. peruenit.

c Terminum. Sed pone ꝙ interim moriatur. g persona ecclesie qui locauit: nunquid successor tenetur stare contractui potest dici si nomine ecclesie ꝑ vtilitate ecclesie contraxisset: ⁊ pecunia inde recepta in vtilitatem ecclesie conuersa fuisset teneretur successor stare contractui. ꝫ. de solu. c. i. xij. q. ij. hec bu ius placiti. quicunqꝫ suffragio. ⁊. x. q. ij. hoc ius. §. is creditor. ⁊. ꝫ. de depo. c. i. xxxv. di. ecclesie princeps in fi. Si vero nõ ꝑ vtilitate ecclesie: sed vt ipse tanqꝫ prelatus perciperet reddit⁹ vel ad firmam: ideo successor stare non tenetur. ꝫ. de preca. c. fi. quia vltra tempus suum ecclesiam locare nõ potuit: ⁊ si soluit aliquid vltra i. bi imputet: quia hoc preuidere debuit. ff. locati siquis domum. §. i.

a Ecclesiam. hec decre. videtur 3ria rubrice. z. S. e. pri. vbi ecclesia sub annuo censu concedi phibetur z hic permittit. vn de non facit ad titulum istum. Solue per hanc distinctionem. Ecclesia multis modis dicitur: qz dicitur ecclesia malignantium. vnde psalmista. In ecclesia malignantium non introibo. z dicitur ecclesia collectio fidelium: de con. di. i. ecclesia. z dicitur ecclesia murorum ambitus: de con. di. i. § fabrica. et dicitur ecclesia corpus xpi. i. q. i. in ecclesia. z. xxvi. q. ii. sed illud. z dicitur etiam ecclesia prelatura ipsius ecclesie: vt. S. c. pri. Item dicitur ecclesia ipse obuentiones ecclesiastice puenientes occasione ecclesie vt hic. Et in hac significatione ecclesia conceditur ad firmam sub annuo censu reddendo quod lz: qz nullum spirituale locatur: z ita non contradicit. c. pri. neqz rubrice. Sed quare ponitur in titulo isto. melius poneretur. S. de iureiura. vbi similis decre. ponitur querelam. Sed io ponitur ne videretur phibita talis locatio: eo qz simpliciter videtur phiberi qz ecclesia sub annuo censu non concedatur in titulo isto. Sed quare potius pbibetur iurisditio sub annuo censu pcedi. tn. qz illi qui iudicant nihil debet accipere: i auc. de iud. sine quoquo suf. coll. ij. cum ex officio suo ad hoc teneantur: z ex administratione: cum eis tus ad hoc eis sint deputati. sed hic locantur ipsi fructus qui etiam alias possunt vendi z distrahi.

mandamus: quatenus si constiterit ita esse: eum districte compellas: vt prefatam ecclesiam[a] dicto gu. restituat z vsqz ad terminum constitutum scdm qz inter se conuenerint: ipsum eandem permittat pacifice possidere.

[illegible]

Ex conci. lateranensi.

Quoniam ecclesia dei sicut pia mater prouidere tenetur: ne pauperibus qui parentum operibus iuuari non possunt: legendi z pficiendi opportunitas subtrahatur: per vnamquaqz[b] cathedralem ecclesiam magistro[c] qui cleros eiusdem z scholares pauperes gratis doceat: competens aliquod beneficium[d] prebeatur: z infra. Pro licentia vero docendi nullus precium exigat[e] vel sub obtentu alicuius consuetudinis[f] ab eis quos docet aliquid querat: nec docere quemquam qui sit idoneus[g] petita licentia illis interdicat. Qui autem contra hoc venire presumpserit: ab ecclesiastico fiat beneficio alienus. dignum quippe videtur: vt in ecclesia fructus sui laboris[h] non habeat: qui cupiditate animi dum vendit docendi licentiam: ecclesiasticum profectum nititur impedire.

Alexander. iij. vincon. epo.

Prohibeas: ne in parochia tua p licentia docendi exigatur aliquid aut etiam pmittatur[i]. Siquid vero postea solutum fuerit vel pmissum: remitti[k] promissum facias: z restitui ap. ces. solutum: sciens qz scriptum est: gratis accepistis[l] gratis date. Sane siquis distulerit magistros in locis congruis instituere: tibi liceat[m] ap. pos. ibi aliorum instructioni preficere viros prouidos honestos z discretos.

[illegible]

b Unamquaqz. vt. xxxvij. di. de qbusdam. z. j. e. qz.

c Magistro. nomen hoc dicitur a monendo siue a monstrando. ff. de ver. sig. quibus.

d Beneficium. sic. j. e. qz. Debet ergo doctor habere bnficium sui laboris. sic z tutor dat alimenta pceptoribus pupilli: qm non tm pest rebus sed moribus. ff. de admi. tu. cum plures. §. cum tutor. z bnficium ei cstitui dz scdm dignitatem z scientiam suam sicut aduocatis. ff. de var. z extraordi. cog. l. i. §. i honorarijs: ar. S. de pben. de multa. vin.

e Exigat. qd si exactum fuerit: restituatur. j. c. pri. qz gratis est danda docendi licentia: cum donum dei sit. j. c. pri.

f Consuetudinis. quasi simoniacum reputatur hoc: quia consuetudo hec non habet locum: sicut in sacramentis ecclesiasticis. S. de simo. cum i n ecclesie. z i pluribus alijs. c. ber.

g Idoneus. Nota qz ei q idoneus est n est deneganda licentia docendi qz p csequens denegat doctrinam ignorantibus: vt dic in fi. quam dispensare alias tenetur: arg. xvi. q i. reuertimini. ergo si non est idoneus potest iuste denegari: qz malorum doctorum doctrina mala est. i. q. vij. conuenientibus. z imperitus magistros risui patebit. xxxvij. di. qui de mensa. q alios docet ab alijs tunc edoceri non dz: in auc. de sanc. epi. § damus. colla. ix. Pena vero huius est priuatio ecclesiastici beneficij: vt hic dicit. ber.

h Sui laboris. furorem z pietatem ex eodem facto vendicare non lz: vt hic. z. xvij. q. iij. miror z. c. frater z coepiscopus. z. ff. de mino. auxiliu.

i Prohibeas. pmittatur. ex hoc videtur qz turpitudo ex vtraqz pte versatur tanqz i spiritualibus: vt. i. q. i. quos constituerit. Quid est ergo: quod dicit solutum restitui: cum in pari causa turpitudinis potior sit conditio possidentis. ff. de condi. ob tur. causam. l. ij. z. l. si ob turpem causam. Dicit vin. qz sbuenitur huic non in fauorem sui: sed i odium exigentis. simile. S. d simo. veniens. sed qualiter illud intelligatur dictum fuit eodem titulo de hoc. Uel potest dici qz q soluit: licet nihil dare debuerit: qz tamen quasi coactus redimit ius suum: non tamen delinquit. vnde sibi potius restitui debet qz remanere penes illum qui plus peccauit: vt. i. q. iij. siquis dator.

k Remitti. hoc bene notabile est: qz auctoritate huius canonis non solum habet quis exceptionem: sed etiam liberationis conditionem. simile. ff. de nego. gest. siquis mandato. ff. de contrahen. emptione. pactum. ff. de lib. leg. ei cui fundum. z. ff. de condi. causa da. causa non secuta qui se. ff. de condi. sine causa. qui sine causa. ff. qd met. cau. metum. §. sed qz pretor. z. S. de iureiuran. ex administrationis. j. de vsur. tua. vel qz dicit remitti: intelli ee de facto: quoniam turpes pmissiones nulle sunt. S d pac. c. vlt. ff. de verbo. obli. generaliter.

l Acceptis. i. q. iij. siquis episcopus. z. c. res ecclesie.

m Liceat. negligentiam subditorum episcopus supplere debet. ix. q. iij. cum simus. z supra de concel. preben. nulla. supra de supplen. negl. prela. sicut nobis. et c. dilecto. ala.

n Quanto. a cupiditatis. que est radix omnium malorum. xlvij. di. bonorum.

s Idonei.sic.s.e.c.i.huiusmodi aūt mgri:primū mo ribꝰ ōmū facūdia excellere debēt.C.de pfes.mgros.li.x. bonā.n.cōuersationē dʒ hēre testē doctrie.lxiij.di.valdi p Permittantur.quid si vult regere i sua pso (nianꝰ. na nec licētiat aliū:nūqd dʒ cōpellitar.ꝙ nō.xcij.di.il lud.Credo ꝙ nihilominꝰ tenet dare alijs licentiam.

tis dʒ iudicare.s.de vi.ꝛ ho.cle.cum ab omni.licite ergo potest petere collectam cui beneficium constitutum non est.ieß.

t Obseruatur.Unde instaurandum est ꝛ procurandum:vt fiat:vt.viij.distinctione que contra.

u Prebēde.Quid si nō vacat aliqua pbēda.expectet quousqꝫ vacet.nūqd canonici tenētur aliū eligere vt numerus sit plenus:cuꝫ ille magister nō sit canonicꝰ.vr ꝙ sic s.de insti.cū in eccl'ia.ff.d decu.l.gnāliter.§ pe.ꝛ si cānonici ad tēpus iusta de cā retineāt fructus pbēde nihilominus eligere dbēt als curreret tps.s.et ec.bñfi.vt nrꝫ.marie si nūerus certus ē ꝛ iuratꝰ sed hoc nō vr:qꝛ iste electus nihil pcipet:sꝫ spūalia sine tpalibus diu esse non pñt:sicut nec aīa sine corpore.i.q.iij.sigs obiecerit ꝛ dic:ꝙ cānonici eligē nō debēt aliū auctē huiꝰ cōcilij.nec dicūt facer' s numerū vel iuramentū:nec currit eis tps ad eligendū bñficio huiꝰ cōstōnis q̄diu fuit ibi magister q doceat ꝛ pcipiat illud bñficium:qꝛ nec dr benefiū illud vacare:nisi ab eo tpe quo magister ibi nō fuerit:secꝰ dico cuꝫ ex cā nō retinerent puentus ad tps:qꝛ tūc currit tps:vt i pdicta decre.vt nrm qꝛ tū ē electus modicum tps pōt expectare.Itē nūqd aliqs mgr posset eligi in canonicū sub illa pditōe vt doceret:nō credo:qꝛ cessare dʒ ois pditio:s si vacāte aliq pbenda statueret ꝙ illud onꝰ eēt annexū illi pbēde ñ credo ꝙ tūc eēt simōia:ar.s de pben.significatū.imo satis l.citum. bernar.

l Officijs.sic.s.co.c.i.ber.

r Uia in lateranēū.s.co.c.i.

f Pauperes.Sed nūquid a diuitibꝰ pōt petere collectā vr ꝙ nō:qꝛ si vult dici phe.pcurat pecuniā exēplo crat' ru.q.ii.socrates.al' sub illo.c.gl.a epi Itē scientia donuꝫ dei ē:ergo vēdi nō pōt.i.q.iij.nō soluꝫ Itē pfessores iuris licite recipiūt pecuniā s nō licite petūt.ff.de var.ꝛ extraor.cog.l.i.§.ē q dēꝫ pōt dici ꝙ iste cui cōpetēs bñficium pstitutū ē a diuitibus pōt petere collectā:ꝛ hoc non phibet ex ista lra:s a clericis eiusdē eccl'ie ꝛ paupibus nihil exigere dʒ:s gratis docere:qꝛ ppter illos statuit bñficiū ꝛ nō pper diuites.Sꝫ si ex hōestate gratis oibus seruiret:honeste faceret ꝛ laudandus eēt:als diuitibus gratis laborē suuꝫ ipendere nō tenet Si vo bñficiū nullū sup hoc pstitutū ē:sicut bonon. doctoribus licite exigūt collectā:qꝛ suis sūptibus hoc facere nō cogūtur.s de pscri.cū ex offi-

Quanto gallicana ecclesia:ꝛ infra.Dignos esse aīaduersione censemus:q nomen mgri scholarū ꝛ dignitatē assumunt:ꝛ sine certo pcio eccl'iasticis viris docendi alios licentiam nō impēdūt.[l] Cū autē hec praua consuetudo a cupiditatis[m] radice pcesserit:ꝛ d corē admodū eccl'iastice hōestatis confundat:mandamus quatenus consuetudine ipa d vestris eccl'ijs extirpata:sub anathematis interminatione hoc inhibere curetis:districte precipientes vt quicunqꝫ viri idoneiꝰ ꝛ lrati voluerint regē studia lrarꝫ sin molestia ꝛ exactiōe qualibet scholas regere permittantur.[p] Si qui vo huiusmodi prohibitionis vel precepti extiterint transgressores eos officijsꝰ[q] ꝛ dignitatibꝰ spolietis. Innocentius tertius i concilio generali.

Quia nonnullis propter inopiam ꝛ legendi studium ꝛ opportunitas proficiendi subtrahitur:in lateraneñ.[r] concil.pia fuit constitutiōe puisū:vt p vnāquāqꝫ cathedralē eccl'ā mgro qui eiusdem ecclesie clericos aliosqꝫ scholares pauperes[s] gratis instrueret:aliquod competens bñficium prebetur:quo ꝛ docētis releuaretur necessitas:ꝛ via pateret discentibus ad doctrinam.Uerum quoniam i multis eccl'ijs id minime obseruatur[t]:nos predictum roborātes statutum adycimꝰ.vt nō solū in qualibet cathedrali eccl'ia sed etiam in alijs quarū sufficere poterunt facultates cōstituatur magister idoneus a prelato cum capitulo seu maiori ꝛ saniori parte capituli eligendus:q clericos eccl'iarum ipsarꝫ gratis in grāmatica facultate ac alios instruat iuxta posse.Sane metropolis ecclesia theologum:nihilominꝰ habeat:qui sacerdotes ꝛ alios i sacra pagina doceat:ꝛ in his presertim informet.que ad curā aīarū spectare noscūtur.Assignetur autēꝫ cuilibet mgrorum a capitulo vnius prebende[u] prouentus[x]:ꝛ pro theologo a metropolitano tm̄deꝫ nō ꝙ propter hoc efficiatur canonicus:sꝫ tādiu redditus ipsos pcipiat:q̄diu pstiterit in docēdo.Qd si forte de duobus magistris eccl'ia metropolis grauetur:theologo iuxta modum predictuꝫ:ipsa prouideat:grāmatico vero in alia ecclesia sue ciuitatis siue diocesis:que sufficere valeat faciat puideri Honorius tertius.

Super specula:ꝛ infra. Uolumus ꝛ mandamꝰ vt statutum in concil.generali[y] de magistris theologis per singulas metropoles statuendis inuiolabiliter obseruetur[z] statuentes:ut quia super hoc propter raritatem[a] mgrorum

x Prouentus.nō tñ pcipient quottidianas distributiones que tantuꝫ residentibus dari consueuerunt.supra de pben.

cijs.xij.q.ij.charitatem.ꝛ.c.quicunqꝫ.ꝛ.c.ecclesiasticis.ꝛ xxiij.questione.i.iam nunc.in fi.sicut iurisperitus cōsilium vendere potest.xiiij.questione.v.non sane.Nec obstat si dicas ꝙ gratis debet docere:quia nihilominꝰ potest petere laboris sui mercedem:sicut testis qui gratis testificatur licite petit sumptus.iij.q.iij.§.venturis.s.de simo.cum sit romana.ꝛ iudex petit sumptus q gra

Licet.ber.

y Super specula.in concil.generali.s.c.proximo.ber.

z Obseruetur.nec tamen seruatur:ꝛ ita nullus est fructus illius statuti ꝛ aliorum.

a Propter raritatē.q ñ hūt a quo discāt bñ hñt excusationē als nō.xxxvij.di.§.vl.ꝛ.ff.de iuris.ꝛ fac.igno.l.regula.§.i.ꝛ.ff.de bo.pos.l.in bonorum.ꝛ qꝛ quidam expēsas nō habent.vñ

se possent forsitan aliqui excu sare ab eccliaꝝ prelatis ꝛ capitulis ad theologice ꝓfessionis studiũ aliqui docibiles[a] ꝺstinẽtur:q cũ docti fuerit i dei eccl'ia velut splẽdor fulgeant firmamẽti:ex qbus postmodũ copia possit haberi doctorũ:q velut stelle in ꝑpetuas eternitates mãsuri ad iusticiã valeant plurimos erudire: qb⁹ si propꝛij ꝓuentus ecclíastici nõ sufficiũt ꝑdicti[b] necẽssaria subministrẽt. Docẽtes ṽo i theologica facultate:dũ in scholis docuerint:ꝛ studentes in ipsa integre[c] per annos[d] quiqꝫ percipiant de licentia[e] se.ap.prouentus prebendarum ꝛ beneficiorum suorum non obstante aliqua contraria consuetudine vel statuto cuꝫ denario[f] fraudari nõ debeant in vinea domini comparantes.

[illegible]

Resenti concilio sancimus. vt nullum christianum mancipium iudeo seruiat[g]. sed datis[h]. xij. solidis pro quolibꝫ bono mancipio ipsum quicunqꝫ christianorum seu ad ingenuitatẽ seu ad seruitiũ[i] licentiaꝫ habeat redimendi. ꝛ si christianus fieri desiderat ꝛ nõ permittitur:idẽ fiat[k] qꝛ nefas est: quẽ xp̃s redemit:blasphemũ[l] christi in seruitutis vinculis detinere.

Grego. episcopo. luceñ.

Ultorum ad nos: ꝛ infra. Nulli iudeo liceat christianum mancipium in suo dominio retinere:sed siqui apud eos inueniuntur:libertas[m] eis seruetur. Hi vero q in possessionibus eorum sunt licet legum districtione sint[n] liberi:tamen quia colendis terris eorum diutius adheserunt[o]: vtpote conditione loci debentes[p] ad colenda rura remaneant consuetas pensiones predictis viris prebentes cuncta etiam que de colonis vel originarijs iura precipiunt:peragant: ꝛ nihil eis extra h̃ oneris idicat. Q̃ð siqsq̃ iudeoꝝ aliquẽ ð his[q] l' ad aliũ trãsferr locũ vl' ad aliud obse

---

statuitur ꝙ beneficia habeant prout sequitur.

a Docibiles.i.habiles ad docendũ:ꝛ isti a capl'is ꝑñt eligi: vl' mittãtur:vt postmodũ doceãt:ꝛ si ꝓpria bñficia illis nõ sufficiãt de bonis capitli suppleat ꝓut sequitur. Sꝫ vt qd ẽt membranas occupãt.xix.di.si romanoꝝ.cũ istius cõstõnis quo ad hũc articulũ null⁹ sit effect⁹ sicut nec ꝑcedẽtis.leges.n.iste iposite sunt ꝟbis ꝛ nõ reb⁹:cũ potius ꝯriũ sit verũ.C.cõia ðle.l.ij.i fi. Sꝫ nũqd q docibiles sũt ꝑñt peterẽ vt suppleat qð eis ðsit:ar.ꝙ sic ex hac constitutione.be.

b Predicti.scꝫ.plati ꝛ capitula ex hoc ẽ arg.ꝙ ꝑñt ad hoc compelli.

c Integre.nõ tñ ꝑcipiẽt quotidianas distributões:q̃ tñ residẽt.h⁹ dari cõsueuerũt.ś.de ꝓben.licet vbi de hoc.

d Annos.nũquid determinatio ista determiat oĩa ꝑcedẽtia:nõ vr ꝙ primis aliqð tps adyciat ꝯ docẽtibus ꝛ alys q a capitulis nõ eligent ꝛ qꝛ illi maius tps regrunt ad ꝯ vt doceant:qð satis vr ex h.§.qꝛ h nõ fit mẽtio de illis. Sꝫ ꝯ.ś.de ap.in ꝗsitioni.ar.in fi.qꝛ hec ð terminatio in fi.ponitur vt ibi dicitur.

e De licẽtia.s. generali cõcessa auc̃te hui⁹ constõnis.vñ nõ ẽ necesse aliam idulgentiã ipetrare: sic.lxxx.di.nõ debere.ꝛ xvi.q.i.cũctis.ꝛ.c.di.qm ꝛ.ś.ð trãsla.iter corpalia ꝛ.ff.ð ꝯdi.insti.q̃ sub cõditõe.§.vl.ꝯ executio sola ipetrari dꝫ si capitula hec nõ sufficiãt:qꝛ parũ valeret esse iura in ciuitate:nisi eẽt qui ea exequat.ff.de orig.iuris.l.ij.§. post originem.her.

f Denario.i.pmio:imo.qui venit extremus dispensatore vocãte:vñdẽ recipit quãtũ q venerat ante.argu.ś.de consti.cum omnes.ioan.

g Resenti.seruiat.nec cũ iudeis christiani morent.xxviij.q.i.iudei.ꝛ.c.sepe.ꝛ.c.nullus.sed in agro vbi cum iudeo non morat.bñ potest seruire.j.c.pxi.

h Datis.sic.j.c.pxi.vbi de hoc:ꝛ itellige hoc capitulum fm illud de mãcipio ẽpto cã mercimonij:als nullo precio dato eripitur in libertatem:vel si venalis.j.tres menses non fuerit expositus:vt ibi.b.

i Seruitiũ.nõ tñ erit seru⁹ illius ꝯ restituet ei ꝑciũ ꝛ erit oĩno liberatus:ar.insti.de nox.ac.§.dñs.vel si nõ põt hẽe statim ꝑciũ seruat ei tñ ꝙ seruitiũ cõpẽset cũ precio:ꝛ postea eat liber quo vult.C.de capt.ꝛ postli.re.l.vl.xxxvi.q.i.de raptoribus. Quid si plures emptores simul ꝯcurrãt locus erit gratificationi.ś.de turepa.cũ ante.ff.ad sill.siquis in graui.§.sꝫ cũ oẽs. Quid si nullus emptor appareat:nihilomin⁹ erit liber:ꝛ ostiatim querat preciũ.ff.de manumis.l.iiij.§.fi. sic aũt.aut pro pecunia opas prestet:vt dr in.l.ꝑdicta.C. de cap.l.vlti.s.v.an.vt ibi dicitur.

k Fiat.prout dictum est.ꝛ.j.codẽ.c.vltimo.

l Blasphemuꝫ.i.iudeum blasphemantẽ christũ: ar.j.eodem cum sit

m Ultorũ ꝯ bertas.liij di.mancipia

n Sint libi.nõ.originarios siue ascripticios liberi ẽe.C.de agri.de cen.l.diffinim⁹.li.xi.ergo nõ repellũtur a legitimis actibus: ar.ff.de test.l.i.C. de postu.l.vl.quod verũ ẽ:tñ ad ordies nõ admittũtur:nisi de licẽtia dñoꝝ.liiij.di.siqs obligatus.ꝛ.c.admittũ.ar.ꝯ.di.e.si seruus sed ibi nihilominus tenetur seruire domino.ala.

o Adheserũt.ar.ꝙ ex tpe seruit⁹ acquiritur:ꝛ seruitia cõsueta ꝑstari debẽt xviij.q.ij.seruitiũ ff.de aqua plu.ar.l.ij.§.sicut.ff.si serui.ven.siqs diuturno.C.de serui.l.i.ꝛ ꝛ.ij.ar.ꝯ.i.q.i.nullus eps.de h dictũ ẽ.ś.de cõsue.c.vlt.ś.de cẽsi.ꝓuẽu.Et ita habes hic ꝙ ex tpe aliquo efficit originarius.l.xxx.an.C.de agri.ꝛ cẽsi.litibus cũ sans.li.xi.ar.contra.C.de pres.que pro libtate.ꝛ non contra liber.opponitur.l.vl.

p Debentes.i.obligati ꝛ astricti ad colenda rura.be.

q De his.i.originarijs vel coloni.

r Retinere.forte in domo ad seruiendum sibi:qð ẽẽ non debet:vt dicit.in prin.c.ꝛ supra eodem.c.i.ꝛ.j.eo.iudei sine.

s Imputet.s.iudeus qui transtulit colonum ad aliuꝫ locum vel ad aliud seruitium:imputet sibi.quia hoc ipso amisit ius colonarium quod habebat in colono ꝛ colonus liber erit ab illo iure:sic ꝛ in colono liberi hominis:vt si dominus vellet vendere fundum ꝛ transferre colonum ad aliũ locum non potest eo inuito.C.ð agri.ꝛ censi.siquis predium.li.xi.vel si velit diuidere aliquaꝫ agnationem colonorum vel affinitatẽ transferendo eos ad aliam colonariam reintegrandi sunt.C.communia.vtriusqꝫ iu.possessionum.ꝛ.C.de agri.ꝛ cen.diffinim⁹ li.xi.ꝛ sic iudeus sibi imputet.

t Qui dãnauit.i.abstulit sibi ius colonariũ ipo sco: vl expone dãnauit.i.fecit id pter qd dãnat: ⁊ aufert ei ius colonariũ: vel ipe colon⁹ sibi iputet q nõ vult agẽ ꝫ iudeum q trãstulit ipm: lꝫ pmũ veri⁹ q̃ʒtũ ad alterã ptẽ dis̃iũcte: vt si vellet retinẽ xpianũ colonũ secũ i domo: illõ nõ ẽ pmittẽdum: imo excõicãdi sũt.j.eo.
iudei.i.sñ. ⁊.c.ad h.vbi redditur cã quare.ber.

a Dñij.s.q hñt i gleba: q ab ea recedẽ nõ potat dominus.n.psone ñ fuit: qz liber hõ ẽ. vt.s.e.c.

f Seueritate.ar. q iuris seueritas siue rigor huand⁹ ẽ sꝫ hoc ẽ i odium iſtor iudeorum.

y Iudei legal. C.de iudeis l.el.ber.

z Permittit. ⁊ si corruerint: de nouo pñt illas reedificare i pstinũ statũ, non tñ vt ãpliores faciant.j.e.cõsuluit.ar.ff.de no.ope.nun.l.i.§.op⁹ nouum.⁊.§.siquis edificium.

a Quia nõ habeant.psueuerunt.n.tũc deridere xpianos i cõtumel.ã creatoris j.e.i nõnullis.cum n.fidẽ nostrã ptẽnant: nec rit⁹ suos eis pmittimus.C. de iudeis.iudeos.vnde i publicum exire non debent.j.e.in nonnullis.

b Iudei siue saraceni.⁊ ita cũ saraceno morari non lꝫ: sicut nec cum iudeo: nisi aliqs spũalis vellꝫ ire vt eis pdicaret: quod lꝫ: vt.j.e.quã sit. ⁊ sic intellige.xi. q.iij.ad mensam.

c Serui ic.s.e.c.i.⁊.ij.

d Permittant.Sꝫ qd ad nos de his q foris sũt: vt.ij. q.i.multi.⁊.xlv.di.q syncera.So.d his q foris sunt non iudicat eccľia: vt penã spũalem infligat.in cãib⁹ tamẽ iudicat de eis: qz repellit iudeos a cõione xpianor.xxviij. q.i.sepe.ne ab alijs corrũpant: vt ibi.⁊.j.e.ad h: ⁊ h.repellit.n.eos a legitimis actib⁹.ij.q.vij.alieni. ⁊ ab officijs publicis.liij.di.nulla officia.⁊.j.e.cũ sit.⁊.c.pe. ⁊ ne possint emere xpiana mãcipia.j.e.c.vl.⁊.liiij.di.fraternitatẽ.Itẽ nõ pmitit eos facere nouas synagogas.j.e.cõsuluit.Itẽ q i dieb⁹ lamentatõum nõ exeãt i publicũ.s.e.c.pe.⁊.j.e.i nõnullis.Itẽ q soluãt decias de terris q̃s colũt.s.de deci.de terris.⁊ ne xpiana mancipia circũcidãt.liij.di.nulla.ne ex testamẽto xpiani aliqd capiant:

gum retinere^e voluerit: ipse sibi iputet^f: q^t ius colonariuꝫ ⁊ ius dñij^a sibi iuris seueritate^x dãnauit. Idẽ gen.epo.

Iudei de ciuitate: ⁊ ifra. Sicut legalis^y diffinitõ iudeos nouas nõ patif erigẽ synagogas: ita eos sine^z ingetudine veteres hñe pmittit^a.

Alexander tertius.

Quia sup his: ⁊ ifra. Generaliter iterdicas vt iudei ostia vel fenestras i die parasceues aptas nõ habeãt^a sed clausas teneãt tota die.

Idem ex cõcilio lateranẽ.

Iudei siue sãceni^b neqꝫ sb alendorum pueror suor. obtẽptu nec p seruitio^c vl alia qualꝫ cã xpiana mãcipia i domibus suis pmittant^d hñe ex cõicent aũt q cum eis psũpserint habitare: ⁊ ifra. Si q pretere deo ispirante ad fidẽ se conuerterit xpianam: a possessionibus^e suis nullaten⁹ excludant: cum melioris conditõis ad fidem conuersos esse oporteat: q̃ anteq̃ fidem suscepe rit habebantur. Si autem sec⁹ fuerit factũ pricipibus seu ptãtib⁹ eorũdem locor iniungimus sub peua excõicatõnis^f: vt portõnem hereditatis sue: ⁊ bonorum suorum ex itegro^g eis faciant exhiberi.

Idem i eodem.

Ita quorundam animos occupauit seua cupiditas vt q gloriant^h nomine xpiano saracenis arma ferrum^i ⁊ lignamina deferant galearum ⁊ pares aut etiam superiores i malicia fiant illis dum ad impugnandos christianos arma eis ⁊ necessaria submistrãt^k. Sunt ẽt qui p cupiditate sua i galeis ⁊ pirraticis saracenor nauib⁹ regimen ⁊ curam gubnatõnis exerceant. tales igit ab ecclesiastica cõmunitione precisos: excõicatõni sbiectos^l rex suar p principes catholicos ⁊ consules ciuitatum priuatõne^m mulctari ⁊ capiẽtiuꝫ fieri huos^n censem⁹. Precipimus ẽt vt p ecclesias maritimarum vrbium crebra ⁊ solẽnis i eos excõicatio^o pferantur.

Idem.

⁊ ille xpianus ẽ excõicand⁹ ẽt post mortẽ.xxi.ij.q.ij.sane pfertur: ⁊ excedẽtes vberib⁹ subijciunt.j.de rap.in archiepatu. Hic ergo eccľia excõicat tñ illos xpianos: q cũ eis habitare psumunt. qñqꝫ tñ idirecte excõicat eos: qz excõicat xpianos: q cũ eis aliqd ꝯmerciũ hẽant.j.de vsur.post miſabilẽ.⁊.j.e.⁊ si iu.⁊.c.postulasti.r.

e A possessionib⁹. nisi fuerint ꝯparate de vsuris quas tenent vendẽ ⁊ pecuniã restituẽ.j.de vsuris cum tu.

f Excõicatõis.ar. q iudex secularis ꝯpelli põt ad iusticiã huãdã.xxiij. q.v.administratores: et hoc vl facere ratõne fidei: q itromittit se de hereditate: al's nõ dꝫ.s.q si.fint legi.cãm.sꝫ illud itellige i quocunqꝫ cãu: vbi iudex secularis negligens ẽ facere iusticiã: q eccľa se itromittẽ dꝫ ⁊ ꝯpellere ipm.xxiij.q v. administratores. ⁊.q.ij. dñs.⁊.j.d maledi.c.ij.

g Ex itegro.pter huos q eos puenerunt i fid.C. de epis.⁊ cle.deo nobis. §.is ita.ala.

h Ita.q gloriant.s. xviij.q.ij.pnicio ꝫ ⁊.lxxxvi.di.tanta.

i Ferrũ.vt.j.e.ad l.berandã.vbi hoc totũ hẽs qd hic dr.h de quibus hic habẽt ad hostes trãsferri nõ debent.C q̃ res expor.nõ debẽt.l.ij.⁊ illi sũt decapitãdi: vt ibi.et C.de comer.mercatores ff.de pub.⁊ vecti.cotem ferro.Si.n.non habent ferrũ nec arma. Hã cãtum pimit cã pempta suũ.⁊ appellatõe armorum intelliguntur fustes ⁊ lapides.ff.de ver.sig.armorum appellatio.lau.

k Subministrat.ar.clericum p homicida haberi q pugnãtibus arma ministrat dũmodo fiant sibi homicidia: ar.l.dis. siquis viduam.xxiij.q.vi.c.vl.j.de homici.sicut dignũ.§.illi etiam.⁊.§.hi quoqꝫ.

l Subiectos.⁊ sic ipo iure sunt excõicati.j.e.q olim.

m Priuatione.hic potuit papa facere contra laicos ratõne criminis commissi.ber.

n Seruos.nõ huitutẽ de iure nãli iductã.xxxv.di.serto die itẽ d iure gẽtiũ: di.i.ius gẽtiũ .itẽ d iure cano.xv.q.vi.cũ multe.⁊ hic.⁊.j.e.ad liberandã.vinc.

o Excõicatio.⁊ tñ isti ipo iure sunt excõicati: ⁊ sic excõicat⁹ potest iterum excõicari.iij.q.iiij.ẽgelrudã.⁊ ar.xi.q.iij. excellentissimus.xij.q.ij.de viro.⁊.lxxxvij.di.ece q.⁊ q i sord.h⁹ est adhuc sordescat.xlv.di.q̃ʒtulꝫ i fi.Ar.ꝫ.ij.q.i.multi.qz d his q foris sũt nihil ad nos.xxiij.q.i.c.i.ij.⁊.iij.⁊.iiij.⁊.s.de iud. cũ nõ ab hõie.Itẽ q ẽ extra eccľaꝫ nõ põt eẽ magis ex eccľam xi.q.iij.omnis xpianus.J.em arg.ꝫ.ff.de verb.obli. quibus

Idē.m.dixit q excōicat⁹ amplius excōicari nō pōt sed denunciari pōt excōicat⁹: sic itelligit oīa iura: vbi sepi⁹ vr aliquis excōicari: sic itelligi hic. Sz tu dicas q excōicat⁹ iterū pōt excōicari. Et sunt duo effect⁹ excōicatōis: vt dicūt qdā. pmus effect⁹ ē eiciēdi extra ecctiā. scds ē detinēdi extra. Sicut q ē ligat⁹ vno vinculo. pōt iterū ligari. nō ē dubium qn excōicatus possit ad huc excōicari: sicut q est i vno peccato pōt aliud cōmittere: & sic pl⁹ punit: & sic pōt plunes excōicari: & magis ex hoc punietur. Et scda excōicatio sūc pmo icipit hre suum effectum cū absoluitur a pma. & tn prima absolutio non hūit suū effectū ppter scdam excōmunicatōem: & ita finaliter nō pdest pma absolutio nisi cū absolut⁹ fuerit a secūda. de hoc dixi. s. de of. or. ex parte. & .j. de sen. ex. cū p cā. her.

xxiij. q. v. ad fidē. & xlv. di. de iudeis. qr si simplr & absolute cōpellant nō recipiēt characterē. Sz si cōditiōalr cōpellant bñ recipiūt & cōpellēdi sūt: vt fidē sic susceptā obseruent: vt. s. de bap. maiores. §. i. & querit. xlv. di. de iudeis. & ff. de ritu nup. si pater. & C. e. l. i. nullus. her.

a Onsuluit. antiq. Cōstantin⁹ impator cōtulit libertatē ecclesijs & iudeos seruituti subiecit. postea vo iulianus impator apostata dedit licētiā iudeis nouas cōstruere synagogas: vt legitur i cronicis.

b Reedificēt. sic. s. e. iudei. C. de iudeis. l. vlti. qr aliud ē tueri qd positum ē & aliud nouū facere. ff. de vsufruc. vsufructuarius nouum.

c Exaltent. non. n. licz cuilz possessori transformare possessionez puta vsufructuario. ff. de vsufruc. eqssimū. §. sed & colores. her.

d Ad hec. assidue. sic s. e. c. i. & .ij. & c. iudei. ij. & ē ar. ex eo q dic assidue: q iterpolatī phr huire: qd itellige bm tenorem illi⁹. c. s. e. multorū. §. i. sz i domib⁹ nullo mō put ifra seqr & i pdict cōcor. xxviij. q. i. iudeorū sepe. & .j. e. & si iudos.

Onsuluit: & ifra iudeos de nouo construere synagogas: vbi nō habuerunt pati nō debes. Verū si antiq^a cor ruerint vel ruinam minantur vt eas reedificēt^b: pōt equanimiter tolerari: nō autē vt eas exaltent^c aut ampliores aut preciosiores faciāt q antea fuisse noscunt: q vtiq hoc p magno debent habere q i veterib⁹ synagogis & suis obseruātijs tolerantur. Idem.

Ad hec oibus xpianis q sūt i iurisdictione nostra penitus interdicatis: & si necesse fuerit districtōne ecclesiastica cōpellatis eisdem ne iudeorū seruitio se assidue^d p aliq mercede exponant. qd ēt obstetricibus & nutricibus eorū phibere curetis ne ifantes iudeorū i eorūdem domibus^e nutrir psumant: qm iudeorum mores & nostri i nullo concordant^f: & ipsi de facili ob continuam cōuersatōnem & assiduā familiaritatē ad suam supstitōnem et perfidiam simpliciū^g animos iclinarent. Clemens .iij.

Icut iudei: & ifra. Statuim⁹ vt null⁹ iuitos^h vel nolentes iudeos ad baptismum venire compellat. Siqs autez ad xpianos cā fidei cōfugerit post q volūtas eius fuerit patefacta christianus absq calūnia efficiat: qppe xpi fidez habere nō credit: q ad xpianorū baptismū nō spōtaneus sz iuitus cogit peruenire. Null⁹ ēt xpianus eorū quēlibz sine iudicio terrene ptātis^k vl occidere vel vulnerare: vel suas pecunias auferre psumat: aut bonas^l quas hactenus habuerint consuetudies imutare: psertim i festiuitatum suaz celebratōne qsq̄z fustib⁹ vel lapidib⁹ eos nullatenus perturbet neq aliqs ab eis coacta seruitia exigat: nisi q ipsi tpe preterito facere consueuerūt. Ad hoc malorum hominum prauitati auaricie obuiantes decernim⁹: vt nemo cimiteriū^m iudeorū mutilare aut inuadere audeat: siue obtentu pecunie^n corpora humana effode^o. Siqs autem huiusmōi decreti tenore cognito qd absit cōtraire psūpserit: honoris & officij sui piculum patiat aut excōicatōnis^p snia plectatur nisi psūptōnem suam digna satisfactōne correxerit. Idem.

Uam^q sit laudabile: & infra. Tuis frat epe petitōnibus ānuentes tibi tuisq socijs cū ad pdicandā xpi fidez pagāis exhibitis: ap. auctē cōcedim⁹ vt vobis his cibis cuz modestia & gratiarum actōne suata temporuz q̄litate iuxta canonicas sanctōes vti liceat q vobis ab ipsis ifidelibus apponūtur. Insup idulgem⁹: vt quicunq religiosi seu clerici idonei ad annūciandum gentibus euangelicam veritatez requisita & habita prelatoruz suorum licentia sibi voluerint

i Habet. pbatio ei⁹ q null⁹ cōpelli dz ad fidē. qr fidē ex necessitate ee nō dz. xlv. di. qd autē. §. q syncera. & xxiij. q. v. ad fidem.

k Potestatis. nō. li. n. pmissum ē occidere vel penā infringere nisi cui ex offo pmittit. xxiij. q. v. q malos. miles cū minister. & pena nō ē iferenda. nisi p iudicez. xxiij. q. ij. §. ite hic. c. her.

l Bonas. sec⁹ si malas: ne deludāt xpianis ptenden tib⁹ signa lamēta tōis: & nō ptūpat i cōtumeliā creatoris. j. e. i nōnullis. & ne ānuatī simulatam spēz crucis exurāt C. e. iudeos. sz suas festiuitates more solito celebrent. xlv. di. qui syncera: vt hic dr. C. e. ti. nemo. her.

m Cimiteriū. ar. s. ff. de sepul. vio. sepulchra. so. sepulchra hostium religiosa nō sūt: vt ibi dr: nec illud nō infringens icidit in edictū: iudei vo & reputant hostes. xxiij. q. viij. dispar. sz sint hostes fidei nostre. j. eo. & si iudeos.

n Pecunie. q is sepulchris ponenda non ē: ar. ff. de reli. & sump. fu. si qs impediat. §. funeris cā. & xiij. q. ij. non estimemus circa medium. &.

e In domibus. & ita vr q extra domū iudeorū possint: eadez phibitio est. j. e. & si.

f Concordāt. xxviij. q. viij. dispar. & i habitu ēt differre dbēt a xpianis: vt possint melius euitari. j. e. i nōnullis.

g Simpliciū. qr inocens credit omni verbo. xxij. q. iiij. innocens. si. xxviij. q. i. sepe.

h Icut iuitos. hoc io dicit qr nullus ad fidē cogendus est

o Effodere. quod qui fecerit sepulchri violati tenetur ff. de sepul. vio. l. iij. §. siquis. & bm quosdam hec actio infamat. ff. de sepul. vio. l. i. Alij dicūt q nō ifamat cū sit actio i factū. & i. l. illa iproprie ponitur actio. ala.

p Excōicatōis. & ita videt i optōe iudicis qd istorū p pena iponat si nō satisfecerit. & si iste vult satisfacere nō

punit.si.xxxv.di.eps aut psbr.c.xliij.d.c.i.c.xiij.dist.c. vl.ita e ar.q.p quolibet peccato n dz semp eps i aliquem fulminare vel excommunicare vel deponere.

q Qua sit.vti liceat.aliter.n.non possent illos lucrari c sic lz cis log et comedet cu eis exeplo dni.xxiij. q.iiij.infideles. et x.q.iij.ad mesam dumodo c aliis n coingnent. Ar.3.x xviij.q.i.nullus. c c.oes.So.3ria intelligunt d iudeis q discernunt cibos hoc.c.c.ad mesaz. c.c.ifideles de pagants itelligit.Sz quare potius vitamus 9uiuium iudeo3 q paganoz. ro illa est: q2 illi.s. iudei discernut cibos nostros.vn no debem9 cibis eoz vti ne videant iferiores illis vt dicit c.pdi.oes pagani vo no discernut cibos.Sed hodie et isti c illi discernut vn non debem9 comedere apud eos nec ipi apud nos: lz hoc no cotineat in vbis edicti: vt pz hic.c.c.ad mesam.sz quatu ad sententias eos vitare d bem9: ar.ff d peti. he.ite veniunt.§. ait senat9: lz quat potius vitam9 9uiuiu q collog3.ido loquimur eis vt eos possimus lucrari: qd alr facere non possemus: vt in.c. infideles.

v Significauit.9modu bz q dr.S.c.ita quoruda.vbi d h. c j.c.ad liberadu. Nihil g i mercib9 portadu e: nisi illud. vn possint redime captiuos: vt hic dic. Sz qd si no psit redime captiuos: nisi portet eis arma vel ferru. nuqd h face psit sine pena excoicatois: ar.q sic.ex eo q dic excepto redeptois articulo. Sz n credo nisi p mo regrat auctas pape ne aliqd fraudis fiat.b.

adherere: id absq 3dictoe q libz liberam exequendi habeant aucto.ap.facultate. Idem.

Significauit nob.t.f.quomo aliq ciuiu tuoz,i alexandriam valeat pficisci p recupandis cociuibus suis qui illic i captiuitate tenent: hoc arbitramur licite posse fieri du modo nihil i mercibus suis vl alio modo secu3 illuc deferat: vnde possit saracenis excepto redemptois articulo aliquod comodum[a] aut subsidium prouenire: quod et coram te prius iuramento[r] firmabunt. Illi quoq q post treugam i transmarinis partibus factam cu3 comercio alexadria adiuerit: si detulerint merces phibitas ca lucrandi excomunicatois[t] viculu non euadunt: sicut nec illi q i personis p'priis non eutes merces eis per nuncios[z] d stinarunt. Ad vltimum illos q iurauerunt se amplius i terra saracenoz cum mercib9 no ituros: nisi pax esset int xpianos c ipos c post treugam[a] factam venerunt illuc: 9ditio illa de pace aut treuga habeda ab excoicationis viculo no ab soluit[b]. Idem.

Quod oli pceptum fuit: c ifra. Sane lz hoc fuerit i concilio lateranensi[c] districte ihibitum: nos tamen omnes illos excomunicatoni supponimus[d]: q iam ampli9 cu saracenis mercimonium habuerunt vel per se vel per alios nauibus: seu quocuq alio ingenio eis aliqua rex subsidia seu cosilia: q3diu int nos c illos guerra durauerit duxerit impendenda. Vestre igit discretoni mandamus qten9 nec per vos nec per vestras naues nec alio quocuq modo aut igenio eis mercimonia consilia vl alia sbsidia[e] transmittatis: ne si aliq i sua malicia idurati secus agere presumpserit non solu3 ipo iure icidant i excoicatonem illam verum et iram[f] dei viuentis icurrant.

Innoceti9.iij.archiepo senonen. c epo parisien.

Et si iudeos quos 3pria culpa submisit perpetue suituti: pietas xpiana recept3 c sustineat cohabitatonem illorum: igrati[g] tamen nobis ee non debent: vt reddant christianis p gratia[h] contumelia3 c de familiaritate' conteptum qui tanq misericorditer in nostram familiaritatem admissi nobis illam retributione3 impendunt quam iuxta vulgare prouerbium mus[k] in pera serpens in gremio c ignis in sinu suis consueuerunt hospitibus exhibe. Accepimus aut: q iudei faciut xpianis filioz suoz nutrices[l]: c qd no tantu dicere

r Iurameto. Sz no ne suffic pena excoicatois pordici q h exigit a suspecto: ar.xxviij.di.d syracusane.c.x.q.vi.c.vlt. qm eoz ruine dnt occurre plan.lciij.di.diaconi. c.xxij.q.v h vi.c ad maiore cautela exigit iuramentu et a quocuq. lau.

t Excoicatois.d q hes S.c.ita quoruda.c ido q2 lz treuga sit facta no tn par ppetua: vt.j.§.pri. vn phibitio no itelligit. ppterea relaxata d mercibus phibitis.

z Per nucios. sic.j.c. pr.q p aliu facit p se facere vi: vt hic.c.j. d se.ex.mulieres.xlvi.di.sic no sfuo ff.de adul.tu.ita tamen §.gessisse.

a Post treuga.treuga e securitas psonis c reb9 ad tps 9cessa.S.d treu.c. i.c q fac treuga n fac pace.nec dsistit a guerra nisi ad tps: q2 q distulit n i totu dstitit.ij.q.iij.§.notadu.ff.d iudi.desisse.

b Nō absoluit. nec et a piurio: q2 lz treuga sit facta: n tn pax.c ita non exitit 9ditio.vn icidit i snia3 excoicatois: c i piuriu: c sic treuga n e par.

c Quod olim.i lateranen.S.c.ita quorundam.her.

d Supponim9. c iam suppositi erat p aler.i cocilio lateran.ita quoruda.c sic e cano late snie vt pz in si.c ita vr q p 3 faciut duplici excoicatoe sr ligati. Sz qs absoluet tales. fr dicit q epi ipsoz: q2 erq papa sibi h no reseruit alias idulsisse vr. j.d sen.ex.nuper.q2 hoc reseruasset si hoc no itendebat.S.d p ben.graue in si.c.j.de cri.fal.dura.in si.her.

e Subsidia.S.c.ita.c.j.c.ad liberandu.c.C.q res expor.no pos.per totum: c.C.que res ven.no pos.per totum.

f Ira di.ratu hnt: qd ab eccla iuste fem e.xxiij.q.i.qdcuq.

g Et si iudeos.ingrati. Si.n.iudei isti igrati sut possut priuari gratia sibi cocessa.S.d do.c.vi.c.xij.q.ij.octaua dif cussio.c.C.de reuo.do.l.vlti.her.

e.q.3 carne e abstinedu pz canones.iiij.di. dnicq.c d con.di. iij.d esu carniu.c.c.sabbato.d qb9 canonib9 fit h mtio.

y Qualitate. vt abstineat his diebus. c tpib9 qb9 a carne e abstinedu

f Apponunt.q cunq g appenunt vti pnt: nisi dictu fuerit q sit idolis imolatu: vt.i.q.iiij.§.vl.c.xxvi.q.ij.si de a rea.tuc.n.sanctius e mori fame q idolaticis vesci.xxxij.q.iiij.sicut sanctius.her.

h Habita.q2 nullus pot pdicar nisi ex offo sibi 9misso vel nisi heat auctoritate a suo plato.j.d he.cu ex iuncto. c.c.excoicam9.§.q2 vo. Nec suffic pete licentia3: nisi sit obteta: vt hic pz.c si.d co.di.v.no.o3.xi.q.iij.qd g.xix.q. ij.due.Ar.3.S.de regula.lz.c.S.de arbi.cum olim.

b Pro gratia.ℨ.de fideius.puenit.ꝛ.ℨ.de renun.sane.
i De familiaritate.nimia familiaritas parit ɔtemptū.ꝛ.ff.ꝺ offi.pcōsulis ne quicq̄.§.cura.ꝛ.lxxxvi.di.quando.ꝛ.ff.de offi.ptī.obseruandum.

k Iesus in pera.vt.xiij.q.i.§.ħ.versus ſi.

i In nōnullis.distinguit.ſic p habitū ꝺꝫ distingui nouitij a pfessis.ꝛ.ℨ.ꝺ sta.re.c.pe.ꝛ meretrix a matrona.ℨ.ꝺ sen.ex.i audiētia.ꝛ.ff.ꝺ iiur.itē apꝺ.§.ſiga ꝟgines.ꝛ masculi a feminis p crīes ꝛ vestes.xxx.di.ſiqua.fēia.ſic ꝛ liber distinguit a ſuo p pileū.C.ꝺ la.li.toll.l.i.§.ꝛ q pileati.io.

l Nutrices.qꝺ eē non ꝺꝫ.ℨ.e.iudei.ꝛ.c.ad ħ.

a Effundē.credebāt forsan corp⁹ xpi ꝺscēdē i stōachū ꝛ icorpari.qꝺ ē falsū ꝺ ɔse.di.q.tribus gradib⁹.ñ ē iste panil.cl b⁹.n.aīe ē.ꝺ.e.credē.la.

b Patiunt.ar.q̄ q pt ꝓhibē:ꝛ nō ꝓhibet ſibi i putat.lxxxvi.ꝺ.c.iq.ꝛ.ℨ.ꝺ reg.iur.c.pe.ꝛ.ℨ.n.pr.c.ij.ꝛ.xxiij.q.viij.ꝑterea.ar.ꝛ.ℨ.ꝺ sen.ex.quante ꝑsumptionis.

c Libere.i.eccl'ie.non n.erit heres fili⁹ ancille cū filio libere.xxxij.q.ii ñ dicat aliquis.ber.

d Ancille.i.agar q̄ ſignificat synagogā.libēa i.sara.q̄ ſignificat ecclesiaꝫ.ꝺ agar ancilla sare ꝺscēderūt isti q dnt esse ſui illoꝝ q descenderūt a sara in quib⁹ eccl'a fūdata e.i.ber.

e Sub excōicatōis.pena.imo excōicari pñt ſi cōicēt eis postea.ℨ.ꝺ vsuris p⁹ miſabilē.ꝛ.ℨ.c.p xi.ꝛ ſic idirecte iudicat ecclia ꝺ iudeis.ꝛ ꝺ ħ di xi.ℨ.e.ita.ꝛ.c.iudei.ber.

f Postulasti.pena pecuniaria.ad arbitriū iudicis.ℨ.ꝺ offi.le.ꝺ cāis.qꝛ spūali pena ipsum punire nō pōt cū ſit ex̄ ecclaꝫ:quia nihil ad nos ꝺ his q foris sūt.ij.q.i.multi.qñ ecclia possit punire iudeos dcm̄ ē ℨ.e.ita.ꝛ in.c.iudei.

g Leso satiſfactōnem.hoc regulare ē:vt semp añ absolutōnez satiſfaciat leso.ꝛ.ℨ.ꝺ sen.ex.porro.parochianos ɔquesti ꝛ i plurib⁹ alijs.c.ꝛ eccle ſie satiſfacē ꝺꝫ:cui ſit facta iiuria i psonā ei⁹ ministri:vt.iij.q.i.nulli l ſi.ꝛ.iij.q.vij.accusatio.ber.

h Christianis.ꝛ ita indirecte excōicant iudei.de ħ dic vt dcm̄ ē.ℨ.e.ita quorundaꝫ.

sed etiam nefandum est cogitare cum i die resurrectionis dominice illas recipere corp⁹ ꝛ sanguinem iesu xp̄i contingit per triduum anteq̄ eos lactēt lac effundere^a faciunt i latrinam.alia isuper ɔ̄ fidē catholicā detestabilia ꝛ iaudita cōmittūt:ꝓpter q̄ fidelibus ē verendum ne diuinam idignatōnem icurrant:cum eos perpetrare patiunt^b idigne que fidi nostre confusionēm iducūt:ꝛ ifra. Inhibem⁹ ergo districte ne decetero nutrices vel seruientes habeant christianos ne filij libere^c filijs famulent ancille^d:ſꝫ tanq̄ serui a domino reprobati i cuius mortē nequiter coniurarūt:se saltē p effectū operis recognoscant ſuos illoꝝ quos xp̄i mors liberos ꝛ illos seruos effecit:ꝛ ifra. Si ꝟo nutrices ꝛ ſuientes nō dimiserint xp̄ianos.sub excōicatōnis^e pena ibibeatis districte omnib⁹ xp̄ianis ne cum eis cōmerciū aliquod audeāt exercere. Idem.

Postulasti qualiter ɔ̄ iudeum pcedere debeas:q manus iiecit i q̄ndam clericū violentas. Ad quod breuiter respondemus q̄ ſi dict⁹ iude⁹ tue iurisdītōnis existit:ipꝫ pena pecuniaria^f puniat vel alia ſm̄ q̄ conuenit temporali faciēns leso^g satiſfactōnem cōgruam exhiberi:aliogn eius dn̄m moneas ꝛ indicas:vt passo iniuriam ꝛ ecclesie ab eo satiſfieri faciat ɔpetent:q̄ ſi dn̄s ei⁹ neglexerit adimplere:tu xp̄ianis^h oīb⁹ per cen.ec.iterdicas:ne cum ipo iudeo anteq̄ satiſfaciat:ꝑsumant ɔmercia exercere. Idem in concilio generali.

In nōnullis ꝓuicijs a xp̄ianis iudeos seu saracenos habitus distinguit^i diuersitas:sed in quibusdaꝫ ſic quedā inoleuit confusio:vt nulla differentia discernant. Ūñ cōtingit iterdum:q̄ per errorez xp̄iani iudeorum seu saracenorꝫ ꝛ iudei seu saraceni xp̄ianorum mulieribus cōmiscentur. Ne igit tam dāṅate ɔmixtionis^k excessus per velamen erroris huiusmodi vlterioris excusatōnis possint hr̄e diffugiū:statuim⁹ vt tales vtriusq̄ sexus i omni xp̄ianorum ꝓuincia ꝛ omni tempore qualitate habitus publice ab alijs populis distinguant. In diebus autem lamentationis dominice passionis i publicum minime ꝓdeant^m:eo q̄ nōnulli ex ipis talibus dieb⁹: ſicut accepim⁹ ꝛ ornatius non erubescunt incedere:ac xp̄ianis q sacratissime passionis memoriam exhibentes lamentatōnis ſigna ꝓtendūt:illudere^n nō formidāt. Illud autem districtissime inhibemus ne in contumeliā creatoris ꝓsilire ꝑsumant. Et qm̄ illius dissimulare non ꝺbem⁹ opprobriūꝫ:qui ꝓbra nostra ꝺleuit:precipimus ꝑsumptores huiusmodi per principes seculares condigne aiaduerſiōis^o adiectōne compesci:ne crucifixum p nobis aliquaten⁹ blasphemare^p presumant.
Idem i eodem.

Quum ſit nimis absurdum vt blasphemus^q christi in xp̄ianos vim ꝓtātis exerceat: quod super hoc toletanū^r cōcilium prouide statuit:nos ꝓpter transgressorum audaciā in hoc generali concilio inno-

k Cōmixtōis.q̄ nec mr̄imoniū int iudeū ꝛ xp̄ianā eē pōt.xxviij.q.i.cape.ber.

l Erroris.ergo ſi ignorant ɔmiscea tur xp̄ian⁹ iudee:dūmō ñ ſit crassa ſiue affectata ignorātia:excusat i eo q̄ iuda:ar.xxxiiij.q.ij.i lectū.ꝛ.ℨ.de cle.ex.apostolice.

m Prodeant.ℨ.e.quia.

n Illudē.ſic reddūt nob p grā contumeliā ꝛ ɔtēptūꝫ.ℨ.e.ꝛ ſi iudeos.

o Aiaduerſiōis.i.pecūiaria pēa vl alia ꝑali.ꝓut visū fuerit iudici.ℨ.c.ꝑori.ber.

p Blasphemat.ℨ.e.c.i.i c.pr.ber.

q Quum ſit.blasphem⁹ xp̄i.i.iude⁹ blasphemās xp̄m.ℨ.e.c.i.

r Toletanū.liiij.di.nulla.ꝛ.ℨ.co.ex speciali.

s Prouīciale ɔcilium.ℨ.ꝺ ac.cū olīꝫ.

t Pauperꝫ.ſic ergo pauperib⁹.sti tuit:qꝺ iniuste extortū ē:vt.ℨ.de immu.ec.qꝛ.Si ꝟo offīciū licitū ē:tūc ſi vellet posset dare paupib⁹:qꝺ iniuste extortū ē.xiiij.q.v.ſi sane.Sꝫ ɔ̄ vr̄:q̄ restituēdū ſit ill' a qb⁹ē extortū ꝛ ñ paupib⁹.ℨ.ꝺ homi.ſic dignū.§.eos.ꝛ ℨ.ꝺ vsurꝫ cū tu.ꝛ.ℨ.ꝺ iniu.ea te.ꝛ.ℨ.ꝺ dci.ma.ij.xvii.di.qm̄ ħ lō ſit in ħ cāu:qꝛ neſcit a q̄b⁹ extortū ſit maior pēa pōtiſ seqn

ii.c.illis q merces prohibitas portat ad saracenos.ibi.

a Ad liberandã.excommunicamus anathematiza/ mus.sicut supra eodem ita.z.c.cp olim.

r Priuatione.hoc totum habes.supra eodem ita.

s Comercio.totum ergo lucrum qd ad eos puenit ex

tas ipsi fuerit patefacta:cp velit fieri christianus in libertatem mẽis omnibus venderetur.liii.di.fraternitatem nisi emptus sit causa mercimonij:vt ibi dicitur.z hic inferius.

b Mercimonij in quo casu non fraudabitur ex toto iude siue pagan:dummõ.l.tres mẽs illũ vẽalẽ expõat:vt.c.fraternitate

o comercio debet dare i subsidiũ fre sancte i cuius detrimentũ h fecerũt:z e hic crimini vsurarũ:i quo quicquid sorti accedit vsura est.vñ totũ dz resti tui.j.de vsuris cõ sulu it.z.xiiij q iij. putãt.z.c.seq. imo vz cp mai:q isti videntur fidẽ christianã ipugnar.vñ plus puniũtur q: imdẽ p pena dare cogũtur in subsidium terre sancte:z nemo dubitat grauius eẽ cõmissum qd est grauius vl dicatũ.xxiij.q.i.si afferamus.z i auc. vt fra si.col.ix.i si. vbi dicit in dlicto. eni equali primas eis iminere penas iustum putamus.

b Deliqrint.sic. ẽ.d imu.ec.c.vl.z d iurepa.pastoral. z.ẽ.de te.ex.lr as.z ẽ.d so.cõpe.nulli si.rij.q.vij.de v.ro z.xvij.q.iiij.frater. z epis.opus.

c Sic als.qr poterũt subeci liberibus loco pene.xuij q.vi.si res.z.xij.q. ij.fraternitas.z.v. qõe.vi.quia vsta.

d Interdicatur sic ergo pena vni ẽ metus alteri:vt ii.q.vij.quapp.z.ẽ d of.or.irrefragabili.z.ẽ.d transla. c.i.i si.z.ẽ.de statu regul.ea q.ẽ.de ca

uamus:phibentes ne iudei publicis officijs pferantur qm sub tali ptextu xpianis pluri/ mũ sunt infesti. Siqs aũt eis officiũ tale cõmisserit p puin/ ciale cõciliũ qd singulis an/ nis pcipimus celebrari:moni tione pmissa districtõe qua cõ enit opescat. Officiali vo hu iusmõi tãdiu xpianorũ cõio i cõmertijs z alijs denegef:do nec in vsus paupum xpianorũ sm puidentiam dio.epi cõ uertatur quicqd fuerit a chri stianis adeptus occasione offi cij sic suscepti:z officium cuz pudore dimittat quod irreuerenter assumpsit.hoc idẽ extẽ dim ad paganos. ¶ deĩ eodẽ

Ad liberandã terrã san ctã:z.j.Excõicamus p terea z anathematizamus il los falsos z ipios xpianos q ipm xpm z populum christia/ nũ saracenis arma ferrũ z li/ gnamina deferũt galeas:eos ẽt qui galeas eis vendũt vel naues quiqz in piraticis sara cenoz nauib curã gubernati onis exercẽt:vl machinis aut qbuslibz alijs aliqd eis ipen/ dũt cõsiliũ vel auxiliũ i dispen diũ terre sãcte:ipsosqz rerum suarũ puatõe mulctari z ca pientiũ seruos fore censem: pcipiẽtes vt p oẽs vrbes ma/ ritimas dieb dñicis z festiuis huiusmõi snia publice inouet z talib gremiũ nõ aperiat ec clesie nisi totũ qd ex cõmercio

tam dãnato perceperint z tm dẽ de suo in subsidiũ terre sã cte transmiserint vt equo iu/ dicio i quo deliqrit puniatur cp si forte soluẽdo n fuerit:sic als reat taliũ castiget cp i pe nã ipoz alijs iterdicat auda cia similia presumẽdi. Greg. ix.astorc.z lucen.epis.

Ex spãli quem erga illu/ stre regẽ portugalie ge rim charitatis affcu:z.j. mã dam qtẽn fgẽ ipz solicite in ducatis:ne i officijs publicis iudos xpiãis pficiat:sic i gña li cõcilio ptic t.z si forte reddi t suos iudis vẽdidẽit vl paga nis:xpianũ tũc cõputz d graua mib iferẽdis eficis z eccsus n suspectũ p quẽ iudei siue sara cẽi siue xpianoz iniuria iura regalia consequatur. dez.

Nulli iudeo baptizatũ l baptizari volẽtẽ emẽ li ceat l i suo fuitio retinẽ.qd si quẽ nõdũ ad fidẽ cõvsũ cã mer cimõij emerit z postmõz fcũ sit l fieri cõsidẽt xpan:datis p eo.xij.solidis ab illi fuitio p tin sitrahat. Si aũt.j.tres mẽ ses ipz vẽalẽ n exposuerit l ad sibi fuitẽdũ emẽit eũdẽ nec ip se vẽdẽ nec ali audeat pparẽ sz nullo dato pcio pducat ad pmia libtatis.

Stephan papa oibus epis. Ubi i fide infidel ẽ nec eis oio credẽ dũ ẽ:q fidẽ vitans ignorat. ¶ eo papa

i Solidis.sz de q mõe ta dabũt.rñdet de illa q ẽ in vsu i loco illo:ar.ff.d le.iij.nũmis.ff.de leg.i.si seruus plurũ.§.si nũer quid si nõ fit q soluat il los.xij.solidos.d hoc di ctum est.ẽ.eodem.c.i.

k Tres mẽses.eoipo cp non exposuit ipm.j.tres mẽses venalẽ:psumit cp nõ cã mercimonij emerit sed ad seruiẽduz sibi.vñ nullo pcio dato pducet ad pmiũ libertatis:nec ad mitteret pbatio in cõtrariũ: cũ hec sit psũptio iuris ex q ius statuit:vt.liiij.dist. fraternitate.qd.c.intellige p illud z istud ẽ qd glosa z expositio illi si psũptio ẽ ẽ.de spõ.is qui.vbi hẽs psũptõez iuris:z si alius eũ cõparet:talis ẽptio n valeret:z nihilominus erit liber nullo pcio dato si sci ẽter emit illũ.si ignoranter agat ad pciũ suuz ad iteresse cõ iudeũ q ipsum decepit.ff.d cõ.ep.liberi hoisar.z nõ.cp fauor si dei puat aliquẽ puosito vt d pz.ite puat aliquẽ si lio suo.ẽ.d cõ v.l si.c.vl. ite puuat aliquez vxore sua.ẽ.de diuer.gaudemus.z.xxviij.q.i.si.iudei

l Ubi.de fide n.nulli dz du bitare sz firmiter credere ar ticulos fidei.ẽ. d sum.tri.c.i.i pn.aliter salu eẽ n poterit l psal. qcũqz vult eẽ.z.xxiij.d. om eps.z.xxiij.q.i.agit. nullus n.turbare dz in fide vt ibi dicitur.

m In fide.ẽt in tenuis sem.C.d here.l.ij.i si.sic

lũ.c.ii.ff de pe.l.capitalium.§.famosos.ff.depositi.bõa fide.l.responso.in si.

e Ex speciali.concillio.ẽ.eo.cuz sit.z.liiij.di.nulla.

f Non suspectũ.qui fideliter z sine fraude officium suum exequatur ne per hoc fraus fiat christianis clericis aut ecclesijs qualis fuit ioseph.d quo habes.xi ij.q.ii.cp aut.qui fuit dispensator pharaonis.her

g Nulli.seruum.ẽ.z.c.i.z.c.iudei.ij.imo cp ẽto vel

et lenl offensa reuocat libert in seruitutẽ.C.d li.z eoz li.si manumissus.z hoc quo ad articulos fidei q cõtinentur i symbolo credo i deũ:qbus p fidẽ sola adhibenda est credulitas:qr fides est de re non visa.de pe.di.ii.in domo.C.de sum.tri.l. vl.non per signa sed per fidem veritas est colenda.de consec. di.i.q.venit sacerdos.laur.

n Credendum est.ergo dubius i fide tertis esse non potest. xxij.q.iiij.ipa pietas

Qui alios cum potest: ab errore non reuocat[a]: se ipsũ errare demonstrat. Augustinus de fide catholica.

Firmissime tene ꝛ nullatenus dubites omnem hereticum[b] vel scismaticũ cuꝫ diabolo ꝛ angelis eius eterni ignis incendio ꝑticipandum: nisi añ finẽ vite catholice fuerit icorporatus ꝛ reintegrat[9] eccl'e: ꝛ post pauca. Omni homini q ecclesie catholice non tenet vnitateꝫ: neqꝫ baptism[9] neqꝫ elemosyna quãtũlibꝫ copiosa neqꝫ mors[c] pro nomine christi suscepta proficere poterit ad salutẽ[d]. Gregorius nonus anastasio antioc.

Paternitatis tue: ꝛ infra. Cum celestinus atqꝫ pelagius[e] in ephesina synodo sint damnati quomodo poterũt illa capitula recipi: quorũ damnantur auctores.

Ex concilio aphricano.

Siqs eps[f] heredes istituerint extraneos a ꝯsãguinitate sua vl hereticos ẽt ꝯsãguineos aũt paganos ꝑtulerit: saltẽ post mortẽ[h] ei anathema dicat: atqꝫ eius nomẽ iter dei sacerdotes nullo mõ recitetur. Ex eodem.

In eõs q catholici nõ sũt[i] ẽt si ꝯsãguinei fuerit epi vl ꝑsbyteri nihil ꝯferãt[k]. Deniqꝫ hoc qd̃ de epis ꝛ ꝑsbytis dictũ ẽ: dꝫ ꝺ reliqs[l] clericis exaudiri. Alexãder. iij. remẽsi archiepiscopo.

Cum xp̃s[m] ꝑfectus deus

a Qui alios nõ reuocat. cũ potest. ff. ad. l. aquil. scientiam. lxxxiij. di. error. ꝛ ar. ꝺ. ti. ꝑx. ꝛ si iudeos. ꝛ. ij. q. vij. negligere. Sꝫ nũquid istud ꝑtinet ad oẽs. rñ. de crie iaꝫ cõmisso soli plati tenẽtur corripe. xxiij. q. iiij. duo ista. ꝛ. c. ita plane a pctõ autẽ cõmittẽdo qlibꝫ tenet aliũ corripe occulte. j. e. cum ex iniuncto. vbi ꝺ hoc: ꝛ ar. xxiij. q. iiij. ipsa pietas. xxij q. vi. ĩ. vl. ꝛ. xciij. di. diaconi. ꝛ. ꝺ. ꝺ cogn. spi. tua. ꝛ. q. q. vij. quapp. sed iste due vltime cocordãtie itelligũtur i denũciatõe.

b Firmissime. hereticum. Heretic[9] multis modis dr̃. ille dr̃ heretic[9] q ꝑuertit sacrã ecclesie: vt simoniacus. i. q i. eos q ꝑ pecuniã. ꝛ. vi. q. i. §. sed licꝫ. Itẽ ille q scidit se ab vnitate ecclesie vij. q. i. deniqꝫ. Item eis excõicatus. iiij q. i. ꝙ añt hi. Itẽ q errat in expositõe sacre scripture. xxiij. q. iij. hẽsis. Itẽ q cõfingit nouam sectam vel confictam sequit. xxiiij. q. iij. heretic[9]. Item qui i aliit sẽtit de articulis fidei qꝫ romana eccl'a. xxiiij. q. i. hec ẽ fides. ꝛ. c. qm̃. vel q male sẽtiũt ꝺ sacramẽ ecclie. j. e. ad abolẽdã pri.

c Mors. vnde apostolus. Et si tradidero corpus meum vt ardeã: charitatẽ autẽ nõ hẽam: nihil mihi pdest. de pe. di. iij. circa fi. c. siquis. ꝛ ꝺ cõ. di. iiij. solet. ꝛ. i. q. i. vide quãtũ bonũ

d Ad salutẽ eternã. s. valent tamen ad bona temporalia promerenda: argumentum. xxij. questione. ij. si quilibet. in fi. ꝛ ad minus supplicium subeundum: de pe. di. iij. ad fi. §. p[9] ẽt. h.

e Paternitatis. pelagius. Isti duo damnati erant in synodo ephesino de heresi. dubitabat patriarcha antiochenus an scripta ipsorum essent recipienda. ꝛ dicitur ꝙ non: quia ex quo condemnatus est auctor: ꝛ scripta illius admitti non debent: vt. iij. questione. iiij. c. nullus. xvi. distinctione canones. q̃uis aliqua vtilia sint ibi: argumentum supra de testi. licet. argumentum tamen quod ratione etiam bone sententie recipi possent. i. questione. i. dominus declarauit. ꝛ. xxxvij. distinctione. siquid veri. sicut ꝛ notitia legis abrogate necessaria est: distinctione. vij. moyses. ꝛ papa etiaꝫ argumentatur ex l. theodosiana abrogata supra de iudi. nouit. sed verum est: ꝙ scripta istorum non valent: etiam si alr̃s bona sint nec sunt recipienda infra eodem excommunicamus. §. credentes. argumentum ad hoc. xcvi. distinctione bene quidem. tamen ratione bõe sententie scripta origenis approbata fuerunt. xvi. questione. vij. ꝛ hoc diximus: qui damnatus fuit post mortem. xxiiij. questione. ij. sane profertur. ꝛ si approbarentur: valerent: alr̃s non. argumentum supra de sum. tri. c. ij. in fi. Item argumentum ꝙ destructio principali destruitur accessorium: sicut in. c. predicto. ꝛ hoc diximus. bern.

f Siquis episcopus. Sic ordina istam litteram. Siquis episcopus instituerit hereticos heredes extraneos a consanguinitate sua: vel etiam instituerit consanguineos hereticos heredes aut paganos pertulerit. saltem post mortem ꝛc. ꝛ sic repete illam dictionem hereticos. ꝛ ita nullus debet instituere hereticum siue sit consanguineus siue non: vt hic patet. ꝛ infra. c. proximo episcopus. Ergo instituat ecclesiam ex quo non habet consanguineos catholicos. x ij. questione. ij. episcopus qui filios. ꝛ. C. eo. cognouim[9]. ꝛ in auc. vt cum de appel. cogno. §. dicimus. ꝛ. §. siquis. colla. viij. quia isti heretici iaꝫ non dicuntur filij vel consanguinei. vnde dicitur in lege: si frater tuus ꝛ amicus tuus ꝛ vxor tua de prauare voluerint veritatem: sic manus tua super illos xxiij. questione. vi ij. legi. ꝛ vxor est expellenda xxviij. q. i. vxor. in fi. Hoc intellige: nisi penitu erint isti consanguinei: deberet eniꝫ veniam penitentibus nõ negam[9]. C eo. manicheos. h.

g Paganos. ꝛ ita idem iuris est in paganis quod de hereticis. ꝛ idẽ est de omnibus q catholici nõ sunt. j. c. proximo.

h Post mortem. sic. xxiiij. questione. ij. sane profertur. ꝛ argumentum. C. e. l. manicheos. argumentum contra quia crimina morte extinguuntur. xxiij. distinctiõe. quorundam. xxiiij. questione. ij. c. i. ꝛ crimen cuꝫ pena sit extinctum. C. si reus vel actor mor. fu. l. ij. hoc tamen speciale in crĩe heresis in criminis detestationẽ: vt post mortem possit accusari ꝛ excõmunicari: ꝛ ne ecclesia orет p eo: quia non fuit accusatus in vita. bernar.

i In eos. etiam si consanguinei. dic vt supra. c. pri.

k Nihil conferant. non distinguitur in morte vel i vita. ergo nec nos distinguimus: q2 nihil capere possunt ex testamento. j. eo. excõicamus. §. credentes. causa pietatis forte posset eis dari ne perirent fame. lxxxvi. distinc. pasce fame. q2 adhuc possunt conuerti ad fidem: q2 de nemine disperandum est: de pe. di. vij. nemo. ꝛ. xxxij. q. ij ancillam. ꝛ argumentum etiam ad hoc. xlij. distinctione quiescamus. ꝛ. xi. questione. iij. quoniam multos.

l De reliquis. in hoc oẽs pares sunt: argumentũ. xvi. q. i. predicator in principio. xxiiij. q. ij. sane profertur.

m Cum christus. sub anathemate. quicunqꝫ ergo cõtrarium dicit est excommunicatus. quia hoc dicere hereticum est: ꝛ heretici omnes sunt excommunicati: infra eodem ad abolendam. ꝛ. c. excommunicam[9] ꝛ ꝙ christus ver[9] sit homo ex humana carne subsistẽs habes. ꝺ. de sum. tri. c. i. ꝛ est articulus fidei nostre de q habetur in predicta constitutione: ꝛ de alijs quos scire debet quilibet christianus tenetur per fidem: argumentum ad hoc de conse. dist. iiij. ante. xx. ꝛ. c. baptizãdos. ꝛ. c. prima ad illos articulos. de qbus tractat i illa q̃stiõe

firmit credim⁹:oēs īdistincte tenenť tā clerici q̄ȝ laici:ſȝ clerici magis q̄ legē pſcrutabilr ſcire tenenť.xxxviij.di. oēs pſallētes.xxiiij.di.q̄ñ eps.Quilibet ḡ tenenť credere ſm q̄ catholica rȝ eccl'ia:⁊ hec ſufficit ī tal.b⁹articulis: dūmodo nihil ī ꝯrīū ſentiat.j.e.ad abolēdā.

eale.⁊ h ꝯcedit ala.ar.liij.di.et antiq̄s ī ſi.q̄d ſi ē vez.q̄ꝛ tenetur viuē cl'icalit̄ q̄uis ſit dpoſit⁹.vñ ſi h faciat:adhuc gaudȝ puilegio cl'icali.lxxxi.di.ocm.⁊ h dixit hu.Sȝ vō icoꝛrigibilis eēt:tūc ſi ſolū pdēt puilegiū cl'icale:vez ēt ſeculari curie tradef.ſ.d iudi.cā nō ab hoīe:ſȝ ī cāu iſto pdit oē puilegiuȝ:n.ſi reuertaf vt ſequif.

ꝑ perfectus ſit homo:mandamus quatenus ſub anathemate īterdicas:nequis decetero audeat dicere chꝛiſtum non eſſe aliquid ſm q̄ homo:q̄ꝛ ſicut chꝛiſtus verus eſt deus: ita ver⁹ eſt homo ex anima rationali ⁊ humana carne ſubſiſtens.

Ex conci.lateraū.

Sicut ait beatus leo[a]:⁊ īfra.Quia ī partibus toleſanis hereticoꝛum.quos alij gazaros alij paterenos:⁊ alij alijs nominibus vocant:inualuit damnanda peruerſitas: eos ⁊ defenſores[b] ⁊ receptoꝛeſ eoꝛuȝ anathemati decernim⁹ ſubiacere.Et ſub anathemate pꝛohibemus:nequis eos ī domo vel ī terra ſua tenere vł fouere aut negociatōnem cū eis exercere pꝛeſumat. Si autē in hoc peccato deceſſerit:neq̄ȝ ſub pꝛiuilegioꝛum noſtroꝛum q̄buſcunq̄ȝ idultoꝛum obtētu[c] neq̄ȝ ſub alia quacunq̄ȝ occaſione oblatō[d] pꝛo eo fiat:aut inter xp̄ianoſ accipiat ſepulturā.

Lucius.iij.

Ad abolendam:⁊ īfra. Uniuerſos q̄ de ſacramento coꝛpoꝛis ⁊ ſanguinis domini noſtri ieſu xp̄i vel de baptiſmate ſeu peccatoꝛum confeſſione matrimonio vel reliq̄ſ eccleſiaſticis ſacramentis aliter ſentire aut docere non metuunt q̄ ſacroſancta ro.ec.pꝛedicat ⁊ obſeruat[e]:⁊ generalit quoſcunq̄ȝ eadeȝ ro.ec.vł ſinguli ep̄i per dio.ſuas cum conſilio clericoꝛum:vel clerici ip̄i ſede[f] vacante cum conſilio ſi oportuerit vicinoꝛum epoꝛuȝ hereticos iudicauerit vīculo perpetuo anathematis īnodamus:⁊ īfra. Pꝛeſenti nihilomus oꝛdinatione ſancimuſ:vt q̄cunq̄ȝ manifeſte fuerint ī hereſi depꝛehenſi[g] ſi clericus eſt vel cuiuſlibet religionis obūbꝛatōne fuſcatus totius eccleſiaſtici oꝛdis pꝛerogatiua[h] nudef:⁊ ſic omni officio ⁊ beneficio ſpoliatuſ eccleſiaſtico ſecularis relinquatur[i] arbitrio poteſtatis animaduerſione debita puniendus:niſi ꝯtinuo poſt depꝛehenſionem erroꝛis ad fidei catholice vnitatem ſpōte recurrere[k] ⁊ erroꝛem ſuuȝ ad arbitrium[l] ep̄i regionis publice conſenſerit abiurare ⁊ ſatiſfactōnem congruam exhibē. Laicus[m] autem niſi ꝑut dictū ē abiurata hereſi ⁊ ſatiſfactione exhibita confeſtim ad fidē confugerit oꝛthodoxam ſecularis iudicis arbitrio relinquatur debitam recepturus ꝑ q̄litate facinoꝛiſ vltōneȝ:⁊ infra. Qui vero īuenti fuerit ſola ſuſpitōne notabiles:niſi ad arbitrium ēp̄i iuxta conſideratōeȝ ſuſpitōnis qualitatemq̄ȝ perſone ꝓpꝛiam inocentiam ꝯgrua purgatōne monſtrauerit ſimili ſententie ſubiacebunt. Illos quoq̄ȝ qui poſt abiurationem pꝛefati erroꝛis vel poſt q̄ ſe:vt diximus ꝓpꝛij antiſtitis: examinatōne purgauerint:depꝛehenſi fuerint ī abiuratam hereſim recidiſſe: ſeculari iudicio ſine vlla penitus audiētia[n] decernimus relinquēdoſ: ⁊ īfra.Statuimus inſuper:vt comites barones rectoꝛes et conſules ciuitatū ⁊ alioꝝ locorū iuxta cōmonitionē epoꝛuȝ

a Sicut leo.xxiij.q.v.reos oēs.

b Defenſores.j.e.excōicam⁹.§.credentes.⁊.lxxix.di.ſiquis papa.ar.

c Obtētu.ſic ergo rōe delicti pdit puilegiū.j.e.pr.in ſi.q̄ꝛ puilegiū non extendit ad illicitū cāuȝ:nec tuetur aliquē ī malo.j.de ſen.ex.nulli.⁊ of p̄uilegio ceſſāte mak punīēdi ſt.C.vbi d crimi.agi opoꝛ.auē.q̄ in puincia.

d Oblatio.q̄ꝛ cōſtat eū dceſſiſſe in moꝛtali peccato.xiij.q.v.placuit.et ē ſi.j.d vſur.quia ī omnibus.

e Ad abolēdaȝ.obſuat.ſi.xxiiij.q.iij.hereſis.Hoc ḡ q̄d romana eccl'ia ſuat ⁊ mandat ab alīqs obſuari:ḡnālr ē obſuandū.xi.di.q̄s neſciat.Quicūq̄ȝ ḡ male ſētit d ſacris eccl'e hēic⁹ ē h̄ñdus vt hic patet.

f Sede vacāte.Nōs hic ar.q̄ vacāte eccl'ia iuriſdictio remanet penes capl'ȝ:ar.lxv.di.c.vl.xxiij.di.ī nomie dñi.vij q.i.pōtiſi ccl.De hac mā plene dcm̄ ē.ſ.d ma.⁊ obe.his q̄.⁊.c.cū olim.

g Depꝛhēſi.facti euidētia:puta q̄a publice pdicāt hēſim:ar.ff.d ri.nu.palā.§.vl.vł legitima pbatōe:puta p teſtes vł ex ſua cōfeſſione.

h Pꝛerogatiua.Ar.q̄ cl'ic⁹ dpoſit⁹ ſi hȝ puilegiū cleri

i Reliquaf.Trib⁹ enī cāib⁹ relinqf aliq̄s curie ſeculari ſtatī poſt dpoſitōnē.ī crie hēſiſ vt hic.⁊.j.e.excōicam⁹.item ī crie falſi.j.d cri.fal.ad falſarioꝝ ⁊ ī alio cū pp caluniā vł ꝯtumeliā quā cōtulit epo ſuo:al.q̄s dpoſit⁹ ē.xi.q.i.ſiq̄s ſacerdodū.Alś āt lȝ cl'ic⁹ ſit dpoſit⁹ nō trad.f ſtatīȝ curie ſeculari:īmo adhuc tenef viuē clericalif ⁊ eccl'ia eū tuebif ⁊ gaudet puilegio cl'icali:vt dictū ē ī pr.notula.Si vō ſit īcoꝛrigibilis poſtea tradif ſȝ q̄ of.ſ.d iudi.cū nō ab hoīe.Qualr dbeat tradi:of.j.d v.ſig.nouim⁹.Qualif puniri debeāt hēici:of.j.e.excōmunicamus.

k Recurrē.Sed vł q̄ ēt ꝯpelli debeat ſuare ſidē.xlv.di.d iudeis.poſt q̄ ſi ē ꝯdēnat⁹ hēic⁹ nō cōpellif:ſȝ ſi vult ſpōte redire dȝ recipi abiurato erroꝛ.xxiiij.q.iij.dic̄ apoſtol⁹.⁊ ī ꝑpetuū carcerē ad agendā pniam īrudi.j.e.c.pe.her.

l Arbitriū epi.Ar.ꝯ.l.q.vij.ſiq̄s eps.illud oliȝ obtinuit vt ī cōcilio tm̄ reciperef:ſed hodie ſufficit quod hic dicit.t.

m Laicus.laici eniȝ p eccl'iam ꝯdēnādi ſūt de hēſi:ſȝ iudex ſecularis illos punire dȝ.nec traditur laic⁹ curie ſeculari:ſȝ cleric⁹ ſolūmodo.j.de v.ſig.nouim⁹:q̄ꝛ laic⁹ ſemper ē de foꝛo ſeculari.ſȝ ī cāu iſto ſnīa dȝ ferri p eccleſiam:executio ſit ſolūmodo p iudicē ſecularem.Qualiter tales puniri debeant:dicetur.j.e.excōicamus.

n Audiētia.ſi.xxiij.di.ī noīe dñi.lȝ ſi volūt ſdīre:nōne dñt audiri ⁊ recipi:q̄ꝛ eccl'a nō claudit

gremiū volētibꝰ redire ad ipaȝ.C.ð sū tri.inf claras circa fi.⁊ ðlicti veniā penitētibꝰ nō negamꝰ dic impator.C.e.ti.māichcos.⁊ ð pe.di.iij.adhuc istant.vt q̄ debeāt recipi:q2 dñs ñ vult mortē peccatoris s3 vt ɔuertaf ⁊c.xxvi.q.vi.cognouimꝰ.⁊ i ꝑpetuū carcerē ðtrudanf.j.e.c.pe.s3 audictus denegaf q̄ ad bona:ēt si alś vellet se ðfēdē:tñ lfa ista ɔdic.⁊.hodie ꝑuandū ē put traditur.j.e.c.pe.§.siqui.b.

a ¶ Iuramēto.hoc idem dr.j.e.excōicamꝰ.§.moneantur.her.

b ¶ Honore.q2 hoc ipso ɔ ecclīam eē videf:vñ ð dignitāte debēt priuari xxiij.q.i.q ɔ pacē.⁊ fi.⁊ xxij.q.v.preceptum.

c ¶ Ligādis.si.j.e.excōicamꝰ.§.moneantur.

d ¶ Epali.ꝑpter ðli.tuȝ suū.fi.xxv.q.ij.ita nos.

e ¶ Delegaf auctoritate generali hꝰ ðcre.si.ð de of.oz.irrefragabili.§.ceterum.⁊ sic rōe ðlicti ꝑdūt ꝑuilegiū:q2 ꝑuilegium nō dat cēȝ ðlinq̄ndi C.ð pui.schola.l.ij.li.xij.nec ꝑmittas nocētes aliquibꝰ ꝑuilegijs vti vt in auc.ð man.ꝑn.q̄ fi delinquentes.⁊.ð.c.pri.sic ⁊ remissio peccatoruȝ nō dat licentiā delinquēdi i.q.vij.exigat.consueuit hic allegari:q̄ rōne ðlicti perditur ꝑuilegiū.qð non ē veꝝ:q2 si aliq exēpti sunt ⁊ delinquāt:nō ꝑdunt ꝑuilegiū ꝑpter ð sed puniri debēt. Nec dicunf ꝑprie recidē i iurisditōem epoꝝ.q2 nō cognoscūt epi iure ordinario:sed auctoritate sibi delegata:vt hic patȝ.et ð.ð of.oz.irrefragabili.⁊ ꝑinde ē ac si ipe papa cognoscēt vel spālif alijs ðlegaret.ꝑ abusum.n.vel ꝑ negligētiā ꝑ dimr ꝑuilegiū.j.de priui.accedētibꝰ.⁊.c.fi de terra.⁊.xi.q.iij.ꝑuilegiū.ð hoc dr j.de priuile.ex maꝝ.b.

f ¶ Vergentis.ꝑcipimꝰ qð facere pt papa rōne peccati.ð.de iudi.nouit.⁊ pōt eos dignitate ꝑuaf:vt.ð.c.pri.§.itatuimꝰ.⁊ ꝑpter alias iniq̄tates pōt ēt papa remouere eos a dignitate.xv.q.vi.aliꝰ.⁊ hupiū ipe trāstulit de loco ad locū.ꝑpterea q2 nō defendebāt ecclīam.ð.de elec.venerabilē.vt ibi notaf.⁊ iudex secularis pōt excōicari si negligat facere iusticiam.xxiij.q.v.admistratores.⁊ hic expsse dr.⁊.ð.c.pr.§.penul.⁊.j.de maledi.c.ij.

ꝑstito corporaliter iuramētoᵃ ꝑmittant:q̄ fideliter ⁊ efficaciter:cum ab eis fuerint requisiti ecclesiam contra hereticos ⁊ eoꝝ complices adiuuabūt bona fide iuxta officiū ⁊ posse suum. Si vero id obseruare noluerint honoreᵇ queȝ obtinent spolienf:⁊ ad alios nullatenus assumantur:eis nihilominꝰ excommunicatōne ligādisᶜ ⁊ terris ipsorum iterdicto ecclesie supponendis. Ciuitas autem que his institutis duxerit resistendum:vel contra cōmotionem episcopi punire neglexerit resistētes:aliarum careat cōmercio ciuitatū ⁊ epaliᵈ se nouerit dignitate ꝑuandam:⁊ infra. Siqui vero fuerit qui a lege diocesane iurisditionis exempti soli subiacēant se.ap.potestati:nihilominus in his que sūt contra hereticos istituta episcopoꝝ subeant iudiciū:⁊ eis in hac parte tanq̄ a se.ap.delegatisᵉ non obstantibus libertatis sue priuilegijs obsequanf. Inno.iij.

Vᶠ Ergentis i senium seculi corruptelam:⁊ infra. In terris vero temporali nostre iurisditōni subiectis bona hereticorum statuimus publicari ⁊ in alijs ideȝ precipimꝰ fieri per potestates ⁊ pricipes seculares:quos ad id exequēdum si forte negligentes extiterint:per cen.ec.ap.re.ɔpellimꝰ ⁊ mandamus:vt nec ad eos bona eorum vlteriꝰ reuertanf:nisi eis ad cor reuertentibꝰ ⁊ abnegantibꝰ hereticorū consortiū misereriᵍ aliqs voluerit vt temporalis saltem pena corripiat:quem spūalis non corrigit disciplinaʰ. Cum n.ꝟm legitimas sanctōes reis lese maiestatis punitis capite bona confiscenfⁱ eorum filijs suis vita solūmodo ex misericordia conseruata:quāto magis qui aberrantes in fide domini dei filium iesum offēdūt a capite nostro qð est xp̄s:ecclastica ðbent districtōe ꝑcidi ⁊ bonis tpalibꝰ spoliari:cū lōge sit grauiꝰᵏ eternā q̄ tpaleȝ ledē maiestatē:nec huiusmōi seueritatis cēsurā orthodoxorū exheredatōˡ filioꝝ q̄si cuiusdam misatōnis ꝑtextu dȝ nullatenꝰ ipedire cū i multis casibus ēt ꝟm diuinū iudiciū filij ꝑ patribꝰ temporalif puniant ⁊ iuxta canonicasᵐ sanctōnes q̄nq3 ferafvltio ñ solū i actores scelerum sed etiam i ꝓgeniem damnatorum.

Idem.

Si aduersus nos terra cōfugeret:⁊ ifra. Quia plꝰ timeri solet quod spāliterⁿ fūgif:q̄ q̄ gñalif iperaf vob advocatis ⁊ scriarijsᵒ firmif inhibemꝰ ne hereticis credentibꝰ fautoribꝰ vel defensoribꝰ eorundem i aliquo prestitis auxiliumᵖ consiliū vel fauorē. Nec eis i causis vel i factis vel aliquibꝰ litigantibus sub eorum examine vestrum patrociniuȝ prebeatis:⁊ ꝑ ipsis publica instrumēta vel scripta facere nullatenus attentetis:q̄ si cōtra presumpseritis:ab officio vestro suspensos perpetue vos ðcernimus infamieᑫ subiacere.

Idem vniuersis xp̄i fidelibus tam in vrbe meten. q̄ in eius dioce.constitutis.

Cum ex iuncto:⁊ infra. Licȝ aūt desiderium intelligendi diuinas scripturas ⁊ ꝟm eas studium adhortādi re

g ¶ Miseri.ð sola ergo misericordia restituunf bōa:vt hic dr:⁊ ēt epatus.vt xxiij.q.iij.ipsa pietas.⁊.ite si ingenui.l fi.⁊.q.vij.q̄ aūt.⁊.i.q.vij.ɔuenientibus.

h ¶ Disciplina.ð.ð elec.cū i cunctis.lxxxi.di.plurimos i fi.⁊.C.ð emē.propin.l.vna:⁊ ar.l.di.vt constituerel.

i ¶ Confiscenf.qð dicū hic:hēt.vi.q.i.§.verum ⁊.sigs.cū militibus.⁊.C.ad.l.iul.maie.q̄squis.

k ¶ Grauius.xvij.q.iij.sicut q̄ ecclas ⁊ .xxiij.q.v.si res epō.⁊ q̄ i religionē diuinā ɔmittit:in oium ferf iiuriam ⁊ publicum crimē ɔmittit.C.e.ti.manicheos.vnð grauius est.

l ¶ Exheredatio. Hic expsse habes.q̄ bona hereticoꝝ ɔfiscantur siue habeant filios siue ñ nec catholicis filijs hēnt oꝝ aliqd relinquēdū ē:vt ð gd relinqnū ē:vt hic dr. Sȝ ɔdicit lex.C.e.ti.manicheos.⁊ lex cognouimus.⁊ auc.de nestorianis.vbi dicif q̄ filij catholici ꝑpter hoc hēditate paterna nō ꝑuaf. Statur .n.hodie huic decre.i odiuȝ crīs:sicut in crīe lese maiestatis:vbi filij puniunf quo ad bōa:vt h dic ⁊.vi.q.i.§.vex.⁊.sigs cū militibus mxto forti i isto crīe:vt h dr.⁊ hoc ē expssuȝ

in constitutione federici: hac edictali que est et in gu ta cõpilatõe.c.n.et in alio casu et filii pro delicto pentu p puniũtur tpaliter vsq; in quartã generationẽ: sm q habes. infra de penis. in quibusdam. et in hac opinione fu erunt. io. et lau.

Canonicas. et v.q.viij. cum mul te. et i.q.iiij.§.item peccato israelitaꝝ. et supra de filijs p̃sbỳ. per totum.

Si aduersus q specialiter hoc sumptum est ex illo canone.xxvi distinctione. §.h. ea enim que nota biliter fiunt: nisi specialiter notentur: videntur ne glecta. ff. de iniur. item apud labeo nem. §. ait pretor. argu. supra de con sti. vti. bone. et su pra de dolo. c. ij.

Scriniarijs. i. tabellionibus: sic. xxv. questio. ij. vni uersa.

Auxilium. cũ sint excommunica ti. infra eodem ex communicamus. i. §. credentes. et su pra eodem. sicut. sz videtur saltem si conueniatur q nõ sit auxilium dene gandum aut etiaꝫ iusta sententia. su pra de excep. cum inter. et in pluribꝰ. et ibidem. hoc po test habere locum infra annum: post q̃ vero constiterit eos esse tales anno elapso inter heretĩ cos computantur: nisi infra annuꝫ se correxerit. j. eodeꝫ excommunicamꝰ i. §. credentes. et sic heretici puniũtur infra eodem. c. penultimo. vnde non admittuntur ad aliquam defensionem. cum ipsorum bona debeant con fiscari: sicut aliorum hereticorum immo licite eis au fe runtur [illegible] quo iure. xxiij. questione v. non [illegible] questione. v. q. [illegible] sed melius est si au ctoritate iudicis hoc fiat. xxiij. q. [illegible] et. C. de pag. l. ij.

Infamie. et sic papa potest infamiam irrogare quo ad forum [illegible] tollere eam potest. ar. supra qui fi.

prebendendũ nõ sit: sz potius cõmendandũ: l eo tñ apparẽt qdam laici merito arguẽndi: q occulta conuenticula cele brãt offiñ p̃dicationis xp̃i sibi vsurpãt: sacerdotũ simplicita tẽ eludũt: et eoꝝ psortiũ aspnã tur q talibus nõ ĩherent. Deus. n. lux vera q̃ oẽm hominẽ venientẽ in hũc mũdũ illumi nat: l tñ odit opa tenebraruꝫ vt aplos suos i mũdũ vniuer sum predicaturos euangeliũ oĩ creature missurus eis prece perit apte dicens. qd dico vo bis i tenebris dicite in lucẽ: et qd in aure auditis sup tecta p̃ dicate: et ifra. Sicut. n. mlta sũt mẽbra corpis oĩa vero nõ eũ dẽ actũ hñt ita multi sũt ordi nes i ecclia: sed nõ oẽs idem habẽt officiũ: qr sm aplm ali os dñs dedit aplos: alios pro phetas: alios aũt doctores ꝛc.

Cũ igitur doctoꝝ ordo sit q̃ si p̃cipuus i ecclia: non dꝫ sibi qsq; idifferẽter p̃dicatõis offi ciũ vsurpare. Nam sm aplm qũo p̃dicabũt: nisi mittãt. Et veritas ipsa p̃cepit aplis roga te dñm messis vt mittat opari os i messem suã. qd si forte qs argute respondeat: qr tales in uisibiliter mittũtur a deo: et si nõ visibiliter mittanẽ ab hoĩe cum iuisibilis missio multo sit dignioꝛ q̃ visibilis: et diuĩa lõ ge sit melioꝛ q̃ hũana: põt rõ nabiliter responderi: q cum i

sunt legi. per venerabilem. arg. contra. ff. quest. ore. ii. §. hac colligitur. le. hoc verum de infamia facti non iuris. ber.

Cum et iniuncto. conuenticula sicut conspiratores. xi. q. i. conspirationẽ. lxxx. di. si qs papa. Istu. n. [illegible] deo. [illegible] serui sut puniẽdi q̃ si cõspirarent ꝫ hẽ [illegible] gentis ad si.

terioꝛ illa missio sit occulta: si sufficit cuiq̃ nude tñ asserẽ q ipse sit missus a deo: cũ hoc qlibꝫ hereticus asseueret: sed oꝫ q astruat illã iuisibilẽ mis sioneꝫ p opationem miraculi vel scripture testimoniũ spãle Unde cuꝫ dñs vellet mittere moysen in egyptum ad filios israel: vt crederent ei q mitte retur ab ipso dedit ei signũ vt cõuerterẽt virgã in colubreꝫ et virgaꝫ iterũ reformaret: Jo ãnes quoq; baptista spãle sue missionis testimoniũ ptulit de scriptura dicens: Ego vox cla mantis i deserto dirigite viaꝫ dñi: sicut ait esaias ppheta: et infra. Licet aũt scia sit valde necessaria sacerdotibꝰ ad do ctrinam: qr iuxta verbum pro pheticuꝫ labia sacerdotis cu stodiunt scientiam: et legẽ ex quirunt ex oꝛe eius: nõ est tñ simplicibus sacerdotibus eti am a scholasticis detrahẽdũ cum in eis sacerdotale officiũ debeat honorari pꝑter quod dominus in lege precepit: dijs non detrahes sacerdotes itel ligens: qui propter excellenti am ordinis et officij dignitatẽ deorum nomine nuncupãtur et infra. Nec quisq̃ sue psum ptionis audaciam illo defen dat exemplo: q asina legitur reprehendisse prophetam vel quod dominus ait: quis ex vo bis arguet me de peccato:

Simplicitatez et ma le. xxxviij. distin. sedulo.

Deus enim. hic inci pit improbare factũ isto rum.

In lucem. hec est im probatio contra occulta conuenticula.

Sicut enim. hic im probat q assumebant of ficium predicandi.

Non omnes. immo singula officia singulis debent esse commissa. lx xxix. distinctione. singla.

Alios. sic. infra. c. p rimo. sicut. et. xvi. questi one. i. adijcimus. qr nul lus audet predicare nisi sacerdos: vt ibi dicitur: et infra eodem: excõmu nicamus. §. quia vo. vel nisi esset missus: vt ibi: et xxiij. questione. iiij. displi cet. ar. ibi missus est et vt qualia. et cetera.

Precipuus et priui legiatus. supra. de ma. et o. q dei timorem.

Rogate. xxi. di. i no uo. ergo quia isti nõ erant missi nec sacerdotes: p̃ dicare nõ debebant.

Forte. hic opponit. q possit ei oppõi ab alio et ita statim respondꝫ.

Nõ sufficit. bene di cit: qr et si martyres etiã aliqua mandant fieri: statim non sunt faciẽda: sed ante est vt sciamus illos impetrare a deo q̃ postulant. l. di. si quis pre postera. et. xliij. di. quiesca mus. argumentum. ber.

Miraculi. nec istud statim credẽdũ est qr qñ q miracula fiunt p ma los. i. q. i. teneamus.

Virgã. d cõ. d. ij. re

Licet aũt. hic probat: q deludebant simplicitatem sacer dotum. ber.

Labia sacerdotis. xliiij. di. si rector. et. xi. q. i. sacerdotibus

Custodiunt. i. dꝫ custodire debent.

Exquirũt sub dñi. s. a scholasticis. xxxviij. di. sedulo. ber.

Lege mosaica. nec quisq̃ respondeat ad obiectionẽ quã possent facere. a hereticis.

Asina. vt. q. questione. vij. secuti sunt. et. §. item cũ balaã.

cū aliud sit frēm in se peccātē occulte cōripe qđ qlꝫ tenet efficere ſm regulā euāgelicā: i quo casu sane pōt itelligi ꝙ balaā fuit correptus ab asina ⁊ aliud ē frēm suū delinqntē rephendere manifeste qđ vix ꝙ nulli lꝫ ſm euangelicā vitatē. nā q ēt dicit fratri fatue reus erit gehenne ignis. Rursus aliud ē ꝙ plat9 spōte ꝺ sua cōfisus inocentia subditoꝝ se accusatōi supponit in quo casu ꝑmissū dni xpō dꝫ itelligi: ⁊ aliud ē: ꝙ subdit9 nō taꝫ aio rephēdēdi ꝙ detrahēdi exurgit temerari9 in platū: cuꝫ ei potius icumbat necessitas obsequndi. Quod si forte necessitas postularet: vt sacerdos tā ꝙ iutilis ⁊ idignus a cura gregis debeat remoueri agendū ē ordiate apd epm: ad cui9 officiū tā istitutō ꝙ destitutō sacerdotū noscitur pertinere.

Idez in concilio generali.

Excōicamus itaqꝫ ⁊ anathēatizamus oēm hēsiꝫ extollētē se aduersus hāc sanctā orthodoxā ⁊ catholicaꝫ fidē quā supius exposuim9 condēnātes hereticos vniuersos qbuscūqꝫ nominib9 censeant: facies qdē diuersas hñtes sꝫ caudas adiuicē colligatas: qꝛ de vanitate cōueniūt i idipm dānati ꝓ ptātibus secularib9 ptātib9 aut coꝝ balliuis relinqnt aiaduersiōe debita puniendi: clericis pri9 a suis ordinibus degradatis: ita ꝙ bōa huiusmōi dānatoꝝ si laici fuerit: ɔfiscent si ꝟo clerici applicent ecclīis a qbus stipēdia receperūt. Qui āt iuēti fuerit sola suspitōe notabiles nisi iuxta cōsideratōeꝫ suspitōis: q̄litatēqꝫ psone ꝓpriā inocentiā cōgrua purgatōe monstrauerit: anathēatis gladio feriāt: ⁊ vsqꝫ ad satisfactōeꝫ cōdignā ab oibus euitēt: ita ꝙ si p annuꝫ i excōicatōe ꝑstiterit extūc velut heretici ɔdēnent. moneātur āt ⁊ iducantur: ⁊ si necesse fuerit p cē. ec. cōpellātur seculi ptātes qbuscūqꝫ fungantur officijs: vt sicut reputari cupiunt ⁊ hri fideles: ita p ɔfessiōe fidei pstēt publice iuramētū ꝙ de terris sue iurisditioni subiectis vniuersos hēticos ab ecclesia denotatos bōa fide p virib9 extermiare studebunt: ita ꝙ amodo quandocunqꝫ quis fuerit in potestatem: siue perpetuam siue temporalem assumptus: hoc teneatur capitulum iuramento firmare. Si vero dominus temporalis requisitus ⁊ monitus ab ecclīa suam terram purgare

a Tenetur. ad correctionē qlibet tenet: sicut hic dicit. ⁊ hl intellige ꝺ occulta correctōe siue rephēsione. ar. xxiij. q. v. nō putes. vt dicit hic: ꝫ manifeste corripe ptinet ad platos vel ad illos q habēt aliquā ptātem in aliquos. xxiij. q. iiij. duo ista. ⁊ c. forte. pt. n. filiū pōt corripe ⁊ prelatus subditū ⁊ occulte ⁊ manifeste. vñ apl's: argue obsecra icrepa. vt. xlv. di. c. l. ⁊. viij. q. i. ꝙ aūt ꝫ fili9 nō pōt publice rephēdere siue corripe pr̄em nec subditus platū: vt hic sequit in lr̄a. ⁊ xxi. di. nolite. erubescit. n. lex filios castigaturos pentes: in auč. de nup. §. ꝫ qđ sane ⁊ tū ē col. iiij. ꝟsus finē q vnā col. ⁊ hec ē canōica correctio ſm euāgelicam ꝟitatē vt occulta ad oēs manifesta ad platos vel ad alios aliquā ptātē habētes ptineāt vt hic distinguit: sic pōt itelligi. ij. q. i. si peccauerit. ⁊ ē ad h. xxij. q. v. hoc vi. Ad denūciationē ꝟo euāgelicā ꝙ exigit admonitionē ⁊ ꝓbationē: vt. xlv. di. ꝫ illd ꝟ. neqꝫ illud. ⁊ ꝫ. ꝺ testi. in omni negocio. ⁊. ij. q. i. si peccauerit. ꝙ fit ad penitenciā vl ꝙ qlibꝫ tenet: ar. ij. q. vij. quapp. ⁊ ꝫ. de cogna. spiri. tua. dummodo psona sit honesta ⁊ bone fame qꝛ viles persone nō admittunt ad ꝺnūciandū. ꝫ. de ꝑō. cuꝫ i tua. vbi de hoc. he.

b Fatue. lv. di. si euangelica.

c Supponit. vt. ij. q. vij. nos si incompetenter

d Permissū. xpō. f. qs ex vobis arguet me ꝺ peccato.

e Inutilis. s. n. platus iutilis aut negligēs fuerit remouendus ē. ꝫ. de offi. custo. c. i. lxxxi. di. dictū. ⁊. i. c. pta si. ⁊. xvij. q. ij. siquis abbas. ⁊ C. de offi. pre. orien. siquos.

f Ordinate. denūc ādo vel accusando ſm ꝙ tradit. ꝫ. de accu. qualiter. ꝫ. de simo. lꝫ. ⁊ ē ar. iuris ordinē esse seruandum.

g Tam istitutio. ad quē ptinet istitutio ⁊ destitutio. ꝫ. de capel. mo. c. i. ⁊. c. q. ⁊. l. de priuil. cū. ⁊ plantare. §. in ecclesiis. ⁊ ꝟa terminatio ptinet ad eū ad quem manus iposition spectat. ꝫ. de elec. venerabilem. ⁊. c. nihil. ⁊ cum nobis olim. institutio enꝫ ad episcopum pertinet. xvi. questione. vij. nullus. her.

h Excommunicamus. superius. ꝫ. de sum. tri. c. i. ⁊. ij.

i Potestatibus. sic. l. de ꝟ. sig. nouimus. tū si voluerit edire in perpetuam carcerem teneatur. l. e. excōmunicamus

k Relinqūtur. ꝫ itelligit. vt. ꝫ. ⁊ ad abolendam. her.

l Degradatis. infra. c. proximo. ⁊. c. penultimo.

m Confiscentur. de hoc dictum est. ꝫ. eo. vergentis.

n Stipendia. si plura stipendia habuerint inter ecclesias diuidantur pro rata. supra de testa. relatum.

o Suspitione. idest presumptione. Et nota ꝙ sola suspitio siue presumptio purgationem inducit ꝙ si non fiat punitur: vt h p ꝫ argumen. ꝫ. de cohabi. cle. ⁊ mu. tua nos. ⁊ intellige ꝙ sit probabilis presumptio siue suspitio alās non indiceretur purgatio. ⁊ sic non obstat. ij. q. i. primo. ⁊ ita hic respicitur infamia

p Suspitionis. hoc semper est attēdenduꝫ vt ꝫ qualitatem infamie ⁊ persone indicatur purgatio. ij. q. v. ꝺ his. ⁊. i. de purg. ca. iter.

q Condemnet. videtur hic ꝙ aliquis sit condēnandus de heresi: licꝫ non videatur violēta presumptio cōtra ipsum: ar. ꝫ. de presump. litteras. ibi dicit ꝙ licet sit vehemens ꝑsumptio: non vult papa illum condemnare de tam graui crimine: hec violētissima est presumptio cū prio. ꝓbabilis fuerit propter infamiam: ⁊ qꝛ noluit se purgare fuit excommunicatus: ⁊ quia per annum stetit in excommunicatione pro conuicto habetur. xi. questione. iij. rursus. ⁊. c. quicunqꝫ. secus in alijs criminibus quia si bona alicuius contumacis propter crimē annotata sunt: si infra annum non venit bona deuoluuntur ad fiscum: sed quo ad crimen non obest quin post annum potest ꝓbare innocentiam suam. ff. de requiren. reis. l. annus. Sed quid est quod dicit: ꝙ statiꝫ est condemnandus: cum sepius est admonendus: vt redeat. i. q. vij. conuenientibus. Respondeo non contradicit: qꝛ licet sit condemnandus: monendus est vt redeat vt. xxiiij. q. i. que domus. in fi. vbi dicitur ꝙ post est vitādus. hoc est verum in hoc ꝙ non sunt ei secreta nostre fidei exponenda. xliij. di. in mandatis. vt ipugnet nos

neglexerit ab heretica feditate per metropolitanũ et ceteros cõprouinciales epos excõicatõis vinculo innodet. et si satisfacere cõtẽpserit infra ãnuz: significet hoc sũmo põtifici: vt extũc ipse vasallos ab ei9 fidelitate denũciet absolutos: et terrã expõat catholicis occupãdã qui eã exterminatis hereticis absq; vlla cõdictõe possideãt et in fidei puritate cõseruẽt saluo iure dñi principalis: dũmõ sup hoc ipe nullũ pstet obstaculũ: nec aliqd ipedimẽtuz opponat. eadẽ nihilomin9 lege suata circa eos q nõ hñt dños principales. Catholici vo qui crucis assũpto charactere ad hereticorũ exterminiũ se accinxerint illa gaudeãt idulgẽtia illoq; scõ puilegio sint muniti: q accedẽtib9 i terre scẽ subsidiũ cõcedunt. Credẽtes preterea receptatores defẽsores et fautores hereticorũ excõicatõi decernim9 subiacẽ: firmiter statuẽtes vt postq; qs talium fuerit excõicatõe notat9: si satisfacẽ cõtẽpserit infra ãnũ: extũc ipso iure sit fact9 isamis: nec ad publica officia seu cõsilia: nec ad eligẽdos aliq̃s ad hoc: nec ad testioniũ admittat. sic et intestabilis: vt nec testãdi liberã hẽat facultatẽ: nec ad hẽditatis successionẽ accedat: nullus preterea sibi sup quocũq; negocio: sz ipse alijs rñdẽ cogatur. Qz si forte iudex extitit ei9 sñia nullã obtineat firmitatẽ: nec cãe alique ad ei9 audiẽtiã pferant. si fuerit aduocat9: nullatẽ9 ei9 patrociniũ admittaf. si tabellio: istra cõfecta p ipsz nullius sint momẽti: sz cũ auctore dãnato dãnẽt: et i silib9 idẽ pcipim9 obuari. Si vo clic9 fuerit: ab oi offõ et bñficio dpõat: vt i q̃ maior ẽ clpa grauior exerceat vidicta. Si q aũt tales postq; ab eccla fuerit dnõti euitar: ptẽpserit. excõis sñia vsq; ad satisfactõez idoneã pcellant. Sãe clici nõ exhibeãt hmõi pestilẽtib9 ecclastica sacrã: nec eos xpiane psũant tradere sepulture: nec elymas aut oblatões eorũ pcipiãt: alioquin suo priuent officio: ad qd nunq̃ restituant absq; idulto se. ap. spãli: similr q̃libz regulari. qb9 et hoc inligaf vt eorũ priuilegia in illa diocesi nõ seruẽt: i q̃ tales excessus pspserit ppetraf. Qz vo nõnulli sub spẽ pietatis virtutẽ ei9 iuxta qd apls ait abnegãtes auctẽ sibi vẽdicãt pdicãdi: cũ idẽ apls dicat quõ pdicabũt nisi mittãt: oẽs qui phibiti vl nõ missi pter auctẽ ab ap. se. vl catholico epo loci susceptã publice vl puatĩ pdicatõis offm vsurpaf psũpsint: excõicatõis viculo innodent: et nisi q̃ citi9 resipuerit alia cõpetẽti pẽa plectaf. Adycim9 insup: vt q̃libz archiepiscop9 vl epũs p se aut archid. suũ aut alias hoestas idõeas psõas bis aut saltẽ semel i anno ppriã pochiã: i qua fama fuerit hereticos habitare circũeat: et ibi tres aut plures boni testioniũ viros: vel etiam si expedire videbitur totã viciniã iurare cõpellat. qd siqs

vt ibi. Nec intelligas: q si p alio crimine seu cõtumacia steterit p annum in excõicatõe: q hõ sidus sit hereticus: sz tñ excõmnnicatur pro suspitõe heresis.

e Firmare. sic. s. e. ad abolẽdã. §. statuim9. et nõ soluz hoc iurare tenet: sz iurare dz q ipse idẽ catholicus sit: i auc. de iureiuran. q d psta. ab his q admissi st circa pncia. colla. v.

f Neglexerit. iudex qui negligit facere iusticiã. excõicaf. xxiij. q. v. administratores. et facultẽ suã eadez cã et q. ij. dñs. et ix. q. vij. q sine. arg. et i auc. vt dif. iu. § penl. et vlt. coll. ix. et xj. q. vi. sicut.

t Absolutos. i. e. c. vlt. et ita papa pt ppi heresi dponere cõs tã laicos q̃ clicos a dignitatibus suis: vt. s. e. ad abolẽdã. §. statuimus. et. s. e. vergẽtis. vbi de hoc.

u Sua. Arg. q p psõ alteri9 aliq̃s puniri nõ dz: q̃m pẽa dz tenere suos auctores. s. de his q fi. a ma. p. c. q̃ñiam. C. de penis sãcim9: et iniquũ est aliquẽ alteri9 odio pgrauari. C. d iesf. test. siquis in sua. Ar. s. s. e. vergẽtis.

x Accesserint. ar. q auctẽ eccle bellã sic ipere. xxiij. q. viij. igitur hortamur. xxiij. q. vi. auctẽ. lx. dist. hadrianus. qd verũ ẽ cõtra inimicos fidei et cõ illos q eccla; ipugnãt.

y Receptatores. et defẽsores: huic q hos heretici manet diu nõ pnt. ar. ff. d of. psi. cõgruit. ff. de recep. l. i. vñ meritorum sunt puniẽdi nõ graui9 delinquũt q aliorũ errores defendunt et acrius puniri debẽt. xxiiij. q. iij. q aliorũ. et ió sili pena cũ hereticis puniuntur. xi. q. iij. qui cõsentit. et. s. e. c. pe. i fi. et. C. de his q latro. occul. l. i. et si essent cõsanguinei: ar. xxvij. q. i. d filia. et. s. siqs epi. vbi d h.

z Sic et intestab. l. si. ff. n. vt h psz: a q̃bz actu legitio repellunt nec dõat nec vẽdẽ nec cõpãe pnt: put hec oia tradit. C. e. manicheos.

a Dãnẽt. sic. s. e. c. fi. natur. vbi d h. fi. s. d testi. l. z. sic et ebece scriptura vl sñia publice excõicati nõ valz. s. d re iud. ad pbãdã. et s. d excep. excepiõez. nec rescriptũ. s. d rescrip. dilect9. i. et h ẽ qd seqf idẽ i silib9 pcipim9 obuãt. Tñ d rescripto ipetrato ab excõicato: secus ẽ q: rescriptũ nõ sunt auctẽ ab ipetrãte sz a cõcedẽte: d q dic vt. s. d excep. pia i notula: sz mi

b Exerceat. vt. l. vniũ. b dl. q: tua. Hic hẽs ar. q qui maiori dignitate ẽ plus puniẽt: et ita circũstãtie aggrauãt vidictã: ar. xxiij. q. v. q viderit. et. xxv. q. i. nihil fas. et xl. di. hõ xpianus. crimẽ. n. augef p dignitatẽ. ff. d re mi. oẽ dlictũ. §. i. et. xxv. di. nulli. et q maior9 sine cõpañione creat9 fuit sine vẽia dãnat9 ẽ. d pe. di. ii. §. pncipiũ. ii. s. d iureiu. cũ q̃da ibi hoc tolu. f. her.

c Percellãtur. q: q pticipat excõicato sciẽter et nõ se corrigit excõicãd9 ẽ. l. d se. ex. q i dubijs. xi. q. iij. q cõmunicat.

d Spãli. hic reseruat sibi papa absolutiões sine restitutiões taliũ: q̃ p h alijs phibuisse vt. si. s. d pbẽ. d multa i si. et. c. q̃ne i fi. et sic ecõuerso. ex q̃ nõ suat alijs idulgẽ vt. i. d se. ex. nup. et ẽ ad h ar. q epi dispensaf pnt vbi papa nõ suat sibi dispẽsatõnẽ. Quare q̃ papa sibi spãl i reb9 anima tãd restitutõnẽ: nisi vt alijs phiberet. et lz epũs psz relaxare ad oĩm suũ nõ pt tñ recõciliare pñt p zecclesie. s. e. ad abolẽdã. §. i. vl i d hoc.

e Priuilegia. preterea priuilegiorũ pticipare excõicatis non possunt. i. d se. ex. nulli. et in hoc casu possunt ab episcopo loci tanquam a delegato a papa puniri. s. e. ad abolendam in fi. vbi de hoc.

f Nisi mittantur. s. e. c. prox. vbi de hoc. ala.

g Alia cõpetẽti. put visũ fuerit supiori. s. d cl. ẽ le. d cause.

h Totam viciniam. Argu. q vniuersitas põt prestaf iuramẽtũ calũnie: sic. xxxv. q. vi. epũs in synodo. sic. s. d ec. sic eil.

a Moribus. hec omnia suspitionem inducunt. xli. di. quisquis. lxxxvi. di. inferiorem. xxiii. q. viii. preterea. ff. ad. l. aquil. scientiam. ff. de his qui no. infa. quid ergo. §. i.

b Indicare. ii. q. vii. quapropter: et ar. xxii. q. i. siquis per capillum.

c Purgauerint. nota deficientem in purgatione puniendum. s. de pre. ii. mo. de hoc. et c. in sinuatum.

d Relapsi. isti magis puniendi sunt: deterior: nam quia dolus eius cognoscitur: qui interruptam iterum litem deserit quam qui semel ceptam derelinquit. in auth. de litigiosis. §. edita in fi. col. viii.

e Iurare. per iuramentum debet quis purgare consciam suam de heresi: de conse. di. ii. ego berengarius. et ii. q. vii. quotiens. unde si iurare non vult: pro condemnato debet haberi: sicut qui de calumnia iurare non vult: actor cadit a causa: et reus pro condemnato habetur. s. de iura. calu. c. ulti. et C. eo ti. cum iudices. §. quod si actor et est similis illi qui neque defendit neque exhibet et condemnatur ut contumax. ff. de noxalibus quotiens. §. in potestate. tenui. n. religionem iuramenta etiam necessaria continent. s. de simonia. et si questiones. et C. de fi. de instru. l. ult. her.

f Indiciis. Nota quod per indicia probatur crimen. s. e. §. preterea. ibi quod si quis. et c. et ii. q. viii. sciant. et xxxii. q. i. dixit dominus. et s. de priuil. cum olim. i. et C. de rei ve. iudicia. Item habes hic: quod propter negligentiam remouetur prelatus: ar. s. de ele. c. grani. in fi. et i. q. i. §. ecce cum. her.

g Sicut. sub specie virtutum. s. e. c. pr. §. quia vero. xli. di. sepe vicia. quia preter tertium pietatis non est impietas committenda. xxx. q. i. nosse. et ita nullus potest predicare nisi mittatur. unde dominus ait discipulis suis: euntes predicate euangelium omni creature: et iubente domino in toto orbe dispersi sunt. xxi. di. in nouo. unde esaias. Ecce ego mitto me. viii. q. i. in scripturis. et xvi. q. i. §. his idem. ar. ff. de tut. et cura. ubi. et l. pretor.

h Apostolos. sic supra. e. cum ex iniuncto. Nec uniuersitas alia poterat ratione subsistere: nisi huius magnus eam diuine ordo seruaret. lxxxix. di. ad hoc. Laici ergo cuiuscumque ordinis sint vel meriti: predictum officium non debent assumere.

i Excommunicamus. conueniunt. s. e. excommunicamus quia ad eundem finem tendunt. f. decepti. his.

k Puniendi. et hoc totum habes. s. e. excommunicamus: sed quia isti heretici puniri debent secundum leges postquam per ecclesiam sunt condemnati ut hic dicit. ultimo supplicio puniuntur per iudices seculares cum distinctione: ut vi: ut docentes ultio supplicio: addiscentes deportatione. x. libris auri: ut. C. e. ti. quicumque ad fi. Sed s. C. de mathemati. culpa. ubi dicitur culpa similis est tam prohibita discere quam docere. modo est s. quia lex quecumque. ite legitur de illis qui non dum didicerunt sed causa addiscendi ad hereticos accesserunt: si enim ad actum peruenissent: simili pena puniretur ut docentes secundum legem illam culpa.

l Siquis autem. ab hoc loco usque ad finem additum est: aliud totum habes. s. e. excommunicamus. et c. ad abolendam. §. i. et ii.

m Deprehensi. publice: ita quod notorium: vel etiam condemnati. si vero postea redire voluerint: recipiendi sunt quia ecclesia non claudit gremium redeuntibus ad ipsam. C. de sum. tri. inter claras circa finem. et delicti venia penitentibus damus. C. e. ti. m. in. i. beo. sit ita tamen ut in perpetuum carcere permaneant. ut hic patet: sic et simoniaci in monasterio sub perenni pena detruduntur. i. q. i. reperiuntur. et s. de si. mo. quoniam. quia et ipsi heretici censentur. i. q. i. eos qui. et vi. q. i. § fi. ls.

n Absolutos. ipso iure ex quo manifeste lapsi sunt. xv. q. vi. iuratos nos sco. vz. Et est ar. quod papa potest absoluere laicum a iuramento fidelitatis ar. predecessorum. c. quia ad ipsum spectat interpretatio iuramenti. s. de el. ve

o Pacto. Ergo si sub pena aliquis tenetur eis aliquid (nerabilem qui soluere certa die: et non soluat non incidit in penam: et eodem modo si per iuramentum quod est durum: quia in illa obligatione et iuramento tacite subintelligebatur: si talis permanserit: cui communicari liceat. xxii. q. ii. neque arbitretur. ff. de sol. cum co. i. rn. s. de iureiu. quemadmodum. et s. e. excommunicamus. §. credentes. her.

ibidem hereticos sciuerit vel aliquos occulta conuenticula celebrantes seu a communi conuersatione fidelium vita et moribus[a] dissidentes: eos episcopo studeat indicare[b]. Ipse autem episcopus ad presentiam suam conuocet accusatos qui nisi se ab obiecto reatu purgauerint[c]: vel si post purgationem exhibitam in pristinam fuerint relapsi[d] perfidiam canonice puniatur. Siqui vero ex his iuramenti religionem obstinatione damnabili respuentes iurare[e] forte noluerit ex hoc ipso tanquam heretici reputentur. Volumus igitur et mandamus: et in virtute obedientie dis. p. ut ad hec efficaciter exequenda episcopi per dioc. suas diligenter inuigilent: si canonicam velint effugere ultionem. Siquis enim episcopus super expurgando de sua diocesi heretice prauitatis fermento negligens fuerit vel remissus: cum id certis indiciis[f] apparuerit et ab episcopali officio deponatur: et in locum ipsius alter substituatur idoneus: qui velit et possit hereticam confundere prauitatem.

Gregorius nonus archiepiscopo mediolanensi.

Sicut in uno corpore: et infra. Cum igitur nonnulli laici predicare presumant et verendum nimis existat: ne vitia sub specie virtutum[g] subintrent: nos attendentes quod doctorum ordo est in ecclesia dei quasi precipuus: mandamus quatenus cum alios dominus apostolos[h] dederit alios prophetas alios vero doctores: interdicas laicis uniuersis cuiuscumque ordinis censeantur usurpare officium predicandi. Idem.

Excommunicamus et anathematizamus uniuersos hereticos catharos patherenos pauperes de lugduno passagios ioseppitos arnaldistas speronistas et alios quibuscumque nominibus censeantur: facies quidem habentes diuersas sed caudas adinuicem colligatas quia de vanitate conueniunt[i] in idipsum. Damnati vero per ecclesiam seculari iudicio relinquantur animaduersione debita puniendi[k] clericis prius a suis ordinibus degradatis. Siqui[l] autem de predictis postquam fuerint deprehensi[m] redire voluerint: ad agendam condignam penitentiam in perpetuo carcere detrudantur. Credentes autem eorum erroribus hereticos similiter iudicamus. Idem.

Absolutos[n] se nouerint a debito fidelitatis dominii et totius obsequii quicumque lap

p q Quod a predecessore. octauiano. Hic octauianus filius ioannis maledicti vocatus fuit victor: et vixit annis. viiii. et mensibus. vii. eo mortuo successit ei guido iste qui vocatus est pascalis: isti aute

scismatici fuerunt: quorum facta hic damnantur. h.

c Irritas. vt. ix. q. i. ordinatiões. et hoc itellige q̃d dicit irritas q̃tũ ad executionẽ: nisi cũ eis fuerit dispẽsatũ. j. e. ti. vel nisi ordiat⁹ pbaret se nesciuisse illũ fuisse scismaticũ q ordiauit: vt. ix. q. i. ordinationes. sic. i. q. i. siqs a simoniacis. q2 tũc dispẽsat cũ eis: q2 ɔferũt sacra dũmõ in forma ecclesie: s3 non executionẽ: q2 eam non hñt.

vbi nõ epo. q̃si diceret si pecunia esset data epo: ipse nõ posset dispẽsare cum eo q dedit: q2 hic papa nõ retinet sibi dispensationẽ: aliqñ pmittere vel. si. n. ipse tñ dispensare posset: sibi h reseruasset: vt. s. ti. pr. excõicamus. §. sane. s3 potius credo: q solus papa possit dispensare cum eo q scienter ordinẽ a scismatico recepit. ar. s. ð elec. q2 diligentis. sic papa solus dispensat cum eo q i apostasia ordinẽ recepit. j. ti. pr. c. vlt. et h satis innuit ex eo q dicit ab ea psona q ptãte3 etc. Jo. tñ dicit q epũs dispẽsat cũ scismatico: argu. l. di. si. vt constitueretur.

sis manifeste i heresi3 aliquo pacto⁹ quacũq3 firmitate vallato tenebantur astricti.

De scismaticis.

Ex concilio lateranen.

Quod a pdecessore nostro: et infra. Ordinatiões ab octauião⁹ et guidone hẽsiarchis factas et ab ordiatis ab eis irritas[c] esse censem⁹. adijciẽtes vt q dignitates ecclasticas seu bñficia p dictos scismaticos acceperunt careãt ipetratis. Alienationes[d] quoq3 q̃ p eosdem scismaticos seu p laicos facte sũt de reb⁹ ecclesiasticis oĩ careant firmitate[f]: et ad ecclesias sine oĩ onere reuertãt. siqs aũt ɔtra presumpserit excõicationi se nouerit subiacẽ. Illos vo qui spõte iuramentũ de tenendo scismate pstiterũt: a sacris ordib⁹ et dignitatibus decernimus manere suspensos. Jnno. iij. bisuntiñ. archiepiscopo.

Fraternitati tue: et. j. Priorem quẽ a scismatico asseris ordinatum ab officio poteris repellere incunctanter: nisi legitime probauerit secum fuisse misericorditer dispensatum[i]: et ab ea psona que sub hoc potestatem habuerit dispensandi.

De apostatis et reiterantibus baptisma.

Alexander tertius.

Reteres clerici q relicto ordine clericali et habitu suo in apostasia[l] tanq̃ laici conuersantur: si in criminibus ɔprehensi teneantur: p censuram ecclesiasticam non precipimus liberari[r].

Jdẽ abbati scẽ genouefe.

Ex litterarum tuarum tenore perpendimus: q quidam egritudine longa cõfectus insano[s] sortilegarum mulieru3 credens consilio vt sanaretur: per iterationem fecit iniuriã[a] baptismatis sacro et. j. Quia ergo tua nos duxit prudentia consulendos: qualiter puniri debeat acolyth⁹[a] quem minor etas[b] et intentio fraterne salutis excusare vĩ. dis. et. pñtibus littera. r. q ad superiores ordines pmoueri

e Alienationes. sic. xij. q. ij. alienationes.

f Firmitate. quia dũ3 ecclesia h3 pastorẽ hereticu3 vel scismaticũ: vacare stel' igit. s. ð psc[r]i. c. i. vñ ñ valent q̃ a tali plato fiũt i piudiciũ eccle. xij. q. ij. siqua ð reb⁹. Sed pone q̃d tal' platus acqsiuit aliq eccłie vel illr q nõ teneat ɔmodũ. n. cũ incõmodo ɔpensari d3 ff. de neg. ges. si negocia. Credo tñ q illud i fauorẽ eccłie introductũ ẽ: q si acqrit teneat nec cassabit: q2 q̃d fauo[r]e alicui⁹ itroductũ ẽ ñ ɔuẽit i ei⁹ lesionẽ retor:qrĩ. C. de leg. q̃d fauore. et. ff. de mio. si iuder. vinc.

i Fraternitati. dispẽsatum. Nõ q non sufficit ad pbãdũ dispẽsationẽ cũ aliquo factã: q a tali ordinat⁹ ẽ q sciebat eũ idignũ et q cũ eo poterat dispẽsare. s. de cle. ɔiu. diuersis fallacijs. et. li. dis. q i aliquo i si. lxxxi. di. qcunq3 in si. vbi deponit ɔcubinarius ordinatus ab eo q secũ poterat dispẽsare exigitur s3 vt intendat dispensare q expssa cã psumit. l. di. clerico iaciente. xvj. q. i. cum p vtilitate. lv. di. pscis. potũ ãt pbari dispẽsatio p testes vel si occultũ ẽ pctm: ɔfiteatur epo i secreto et petat dispẽsationẽ et obtĩeat lr̃as super h Si vo publicũ fuerit crimẽ: et publice dispẽsatum ẽ postea accusari nõ potit. s. ð si. psby. ex tua. et. s. de accu. ð his. Si vo dispẽset i occulto adhuc põt accusari: q2 ẽt p⁹ pniã põt qs accusari. xxxiij. q. ij. admonere. vinc.

k Ptãtẽ. a. s nisi hẽt ptãte3: nul eẽt acti. s. de ɔsuet. ad nr̃a3. et. C. si a nõ ɔpe. iu. l. vlt. et h forte iõ dicit: quia ipse qdẽ scismatic⁹ ɔuersus ad vnitatẽ eccłe et recept⁹ in ordie suo cũ ordiato a se dispẽsare nõ possz: sicut nec epũs simoniac⁹ cũ ordinato a se dispẽsare ñ põt. i. q. i. pñtiu3

l p Precea. apostasia. Est autem triplex apostasia. s. pfidie: qñ qs recedit a fide. ij. q. vij non põt. inobediẽtie qñ qs transgredit pceptũ s. ð ma. et obe. siqs venerit. et. c. illud. irregularitatis: cum qs recedit ab ordie suo siue sũpte religiõis: vt h et. l. ai. c. vlt. et di apostata. i. retro stãs xxvj. q. vi. c. vlt. nõ obseruãs et apostata testis eẽ vel alium accusare non põt. ij. q. iiij. siqs a suo. et c. beatus vincen.

r Liberari. Ar. ɔ. j. de sen. ex. si vo aliqs. Jllud intelligit: qñ cleri. ⁹l3 tõsurã ñ portat: al's clericalit se h3: isti vo tãq3 laici p oĩa se hẽbant. vel sic: ñ denegat h qn capientes tales sint excõicati s3 ecclesia non pcepit illos liberari: sic. s. ne cleri. vel mo. c. ij. si vo tertio essẽt ɔmoniti et se ñ correxerint nullo puilegio p⁹ea gauderẽt. j. de sen. ex. in audiẽtia. et. c. ɔtigit. et si ð tali . . . s itelligẽ: q̃d h dic planũ ẽ.

s Ex litterarum. insano. et vere insano: de cons. dist. iiij. qui his. li. di. qui in aliquo. xxiij. q. i. §. his auctoritatibus.

a Jniuriam. quod fieri non d3. i. q. i. q qdã. et de ɔ. di. iiij. ostendit. et. xxiiij. q. i. §. his auctoritatibus. S3 q̃d est facere iniuriam sacro. Dicit vin. anie influgit q̃dã imago siue pictura vel character. vñ si alia imago supponeret. illa pma picture obfuscaret: et ita videt obfuscari primum sacramentum.

a Acolythus. supple q ministeriũ suum pstitit rei nefande.

b Minor etas. Ar. q etati miori ñ subuenit: ð ɔs. di. iiij. eos. et c. q his. et. xv. q. i. §. vt itaq3 i si. et. ff. ð mio. auxiliũ. §. i delictis ibi nisi q̃ten⁹ miseratio etc. ar. ff. e. si ex cã. §. nũc videndũ. s3 illud vere ẽ: q minor etas ñ excusat i totũ: s3 mitigat: nõe etatis min⁹ punit. ff. e. auxiliũ. §. i delictis. et. l. ð dic. pue. pueris. vbi ð hoc.

c Jntentio. vnde facile abstergitur hec culpa pp fraternã pietatem. xxiij. q. ij. si quelibet.

a Non valebit. Nam delicti manifestatio dispensationez p hibet pp̄ter scandalū q̄d non est in occulto: immo post actam penitentiam ⁊ in susceptis remanere ⁊ ad alios p̄moueri pōt p̄ter reos homicidij. ā. de temp. or. c. vltimo.

b Religionis. et hoc r̄. q̄ īgressus religiōis n̄ tollit irregularitatē: ex quo sin̄ dispēsatōe p̄moueri non pōt: Ar. ā. ā. de fil. p̄sby. c. i. ⁊ lvi. disti. c. i. ⁊ in auc. de mo. in p̄n. coll. i. vbi d̄r: q̄ īgressus religiōis cē̄z tollit irregularitatē: tolli ēt īgratitudinē. xix. q vi. n̄ liceat. So. irregularitas illa q̄ surgit ex p̄prio delicto n̄ tollit p̄ ingressuz religiōis: s̄z fauore religiōis cū eo dispensat: vt h. ⁊. j. de eo q fur. or. rece. c. i. cū vō surgit ex delicto p̄prio: vt. i. de pur. ca. accedēs. tunc p̄ ingressuz religiōis toll. illa irregularitas: ita q̄ sine dispēsatione pōt ad ordies p̄moueri: vt in ā rijs: s̄z non ad dignitatē sine dispēsatōe. j. de pro mis. i q̄busdā. ā. de fi. p̄s. c. i. q̄daz dicunt q̄ ī neutro cāu tollit: s̄z refert tm̄ ad facilitatē dispēsādi. b

c De frafnitan. habitū clericalem. q habitū clericalē abiecit: nisi tria monitōe p̄missa ēt ip̄z resumat: p̄dit p̄uilegiū clericale. j. ō sē. ex. i audiētia. ⁊. c. p̄tingit. ā

d Tolerādi. S̄z q̄re n̄ sunt tolerādi ī habitu seculari: cū liceat illis q̄ s̄t ī minorib⁹ ordinib⁹ vxorem recipe ⁊ cum ea morari. ā. de cle. p̄iug. c. i. xxxij. di. siq̄ vō c. lectores. ⁊. c. seriatiz. apostata. n. excōicat⁹ non ē. Ut cesset ōis obiectio: intellige q̄d hic d̄r de eo q infamat⁹ ē in ordie sacro vel in aliqua p̄fessione: cui n̄ l̄z vlt̄a ad seculū redire. vn̄ tolerādi n̄ sunt in h̄itu seculari: sed p̄ censurā ecclesiasticā cōpellēdi: nisi se purgauerit accusatore deficiēte: redire ad ordinē vel religionē: ar. ā. de regul. c. pe. ⁊. xx. q. iij. eos q̄ semel immo incarcerari p̄nt. i. e. c. pe. ne damnabilit̄ euagent̄ de alijs in sacrionib⁹ ordinibus p̄stitutis intelligi non posset: q̄z p̄nt renunciare in totum ordini clericali. ā. de vi. ⁊ ho. cler. c. vl. ⁊. ā ō cler. coniug. ioannes. ⁊. capitulo penultimo ⁊ vltimo.

e Quidā. vt nouo. istud n̄ tenet̄ p̄secutiue s̄z ironice. h̄ d̄r: q̄z n̄ induūt nouū hoiēz: ex q̄ religas poris hoīs retinēt.

f Duabus vijs. nisi q̄ñq̄z rōne officij. iij. q. vij. §. tria in fine. ⁊ supra de presump. litteras. ⁊. ff. de rei. ven. inter officium. s̄z illud ignorauit q̄d prestaret patrocinium in re sua.

g Lana. xvj. q. vij. in noua. ⁊. ā. de elec. cum causam. ⁊ nēo debet claudicare in duas partes. xlir. di. c. vlti. ⁊ nemo potest duobus dominis seruire. xxvj. di. acutius. ⁊ supra de cler. cōiug. diuersis fallacijs. nemo autem filius dei ⁊ diaboli simul esse potest: de pe. dist. i. §. item vt christus ait. nec duob⁹ dominis seruire. vt ibi.

b Uoluntatis. Sicut. n. libero arbitrio homo obediens serpenti perijt: sic se gratia dei vocante p̄prie mentis conuersione saluetur. sed tamen si conditionali conditione coacti fidem suscipiunt: eā seruare coguntur. xlv. di. de iudeis. ⁊ c. i. ⁊. ij. ⁊. xxiij. q. v. ad fidem. ⁊ hic.

si publicū est q̄d p̄ponit̄: non valebit^a: nisi ad religionē trāsire voluerit vt fauore religionis^b ipsius circa eum valeat dispensari. Si vō occultum ē p̄moueri poterit: ⁊ excessum suum dignis pnīe fructib⁹ expiare.

Inno. tertius.

De frafnitati: ⁊. j. Super scdō articulo inq. t. du. ximus r̄ndendum: q̄ clerici q sunt de apostasie crimine infamati: q videlicet abiecerūt habitū clericalē^c: nō sunt ī seculari habitu tolerandi^d: sed p̄ districtionez ecclesiasticam coercendi: donec deficiēte p̄batione ad infamiam abolendam purgationē canonicam curauerint exhibere.

Idem in concilio generali.

Quidā^e: sicut accepimus q ad sacri vndā baptismatis voluntarie accesserūt: veterem hominem oīno non exuūt vt nouo^e p̄fectius induant: cum p̄oris ritus religas retinētes christiane religiōis decorē tali p̄mixtione cōfundant. Cuz aūt maledictus sit homo q terrā duabus vijs^f ingredit̄ ⁊ idui veste n̄ debeāt lino lanaq̄z^g p̄texta: statuim⁹ vt p̄ p̄latos ecclesiaz talis obseruantia veteris ritus omnimode p̄pescat̄: vt q̄s xp̄iane religiōi libere volūtatis^h arbitriū obtulit: salutifere coactōnis necessitas in eius obseruatione p̄seruet cuz min⁹ malū existat viā dñi nō agnoscere q̄ post agnitā retroire^i.

Honori⁹. iij. archiepō turoñ.

Nobis expetijt tua. f. edoceri q̄d ō apostatis sit agendū: cū in custodia detinent̄: qui minis^k vel blanditijs^l nullatenus p̄nt induci vt abiectum habitū reassumāt. Ad q̄d tibi breuit̄. r. q̄ tales si volueris poteris sub graui custodia carcerare: ita q̄ solummō vita sibi misera reseruetur^m donec a sue p̄sumptionis neq̄tia resipiscant^n.

Idem archiepō lugō.

Consultationi. t. b. r. q̄ monachus aliquem sacrum ordinem in apostasia recipiens quantumlibet suo

ditione coacti fidem suscipiunt ...

i Retroire. quia qui posuerit manū ad aratrum: ⁊ respexerit retro non ē aptus regno dei supra de voto: magne. sic. vij. q. i. scimus in fi. ō pe. dis. iij. si refugientes versus fi. di.

k Nobis. minis. cominando diuinum iudicium. q. q. i. si peccauit. ii. xxiij. q. vlt. si res. xxv. q. i. c. vltimo. ⁊. ā. de tēpo. ordi. c. vltimo.

l Blāditijs. blāditijs enim ⁊ non asperitatibus ad fidem est aliquis inuitandus. xlv. dis. q̄ sincera. immo ⁊ p̄mijs quandoq̄z xxiij. q. i. ij. d̄z homo. tamē si isti apostate per huiusmodi non proficiunt: fiat quod hic dicit̄ quod intelligo de his q sunt in sacris ordinibus aut in aliqua professione: vt supra eodem tue.

m Reseruetur. sicut reseruatur vita de misericordia filijs eorum qui crimen lese maiestatis committunt. vj. q. i. §. verum versus fi. siquis cum militibus: vt vitam sibi penam existiment. lxxxiij. di. quorundaz. sic cleric⁹ potest vxorem suam ligare. xxxiij. q. ij. placuit. vt sic pēa docente humiliter debeat obedire. suprā de elect. cum in cunctis. ⁊. xxvij. q. i. si homo esses.

n Resipiscant. tunc cum venia poterint recipi: quia ecclesia non claudit gremium redeuntibus. C. de sum. trinit. inter claras in fine. ⁊ est argumē. i. questione. vij. siquis omnem.

o Consultationi. dispensatione. ro. pontificis. hic ergo papa reseruat sibi dispensationem: sic supra ō here. excommunicamus. §. sane. sic supra de fi. presby. c. pe. ⁊ vlti. Item si iterata vnctione fuerit maculat⁹. i. q. vltima. c. saluberrimum in fi. Item q rebaptizati sunt de con. di. iiij. qui bis. ⁊. c. eos quos. Item ⁊ qui in sub

uersionē fidei ordinatōes recipiūt ab hereticis.i.q.vij. cōuenientib⁹ in his gbus casib⁹ sol⁹ papa pōt dispēsare: tū si ad aliā religionē trāsisset: ordinē ibi suscepisset: sic dispēsatōe possz i suscepto ordine ministrare.s.de tēp. or.ex parte.q: ordinē nō suscepisset in apostasia.

c.qūtū. Si vero spōte hoc fecerūt: tūc grauissima pnia dz eis ipōi aliquātulū maior q̄ pro alio homicidio: q: magis pecca re videnf ppriū filiū occidēdo: ar.j.d homici.cū iuramēto.z j.de pe.di.i.§.aut facta.z fm leges fortior i pēa puniunf.C.e.t. l.vna.z.ff.ad.l.pōpe.de paricidys.l.i.si nō casu s; culpa graui prēcedēte: tunc pnia vij.vel.v.annorū z ē eis i imponēda: ar.l.di.siqua femia.sigs sponte.z.j.de pe.z re.queſitū. Si vero leuis culpa pcessit: pos sz ipōi pnia triū annorū vt h dic. Si autē nulla p cessit culpa vel negligentia: d iure in nullo ē pūiendi: ar.j.de homici.ex litis j.s; ad cautelam: vt dem ē: dz ipōi pp ābiguū duplicitatz cōsideratz oībus circūstantiys: d pe. di.v.cōsideret.z.j.d pe.z re.is qui.z.

Ueniens. iracūdie calore.xi q.iij. ira sepe.z.c. cū apō.b

Interfecit. sic j.c.pri.de pēa iste us hēs.C.e.ti.l.vna.fm canōes nō ita puniunf: q: deus nō vult mortem pctōris: s; vt cōuertaf.c.e.xxvi.q.vij.cognouimus z.xxiij.q.vi.his a qbus. de hac pena fm canones dī.j.c.c.vlti.

Multos. s.xxxi.q.i.quō virginibus.z s.s.qui cle. vel vo.veniēs.si āt esset psūptio de ipsius cōtinēntia: n daref sibi lnia cōtrahēdi pp crimē suū.xxxiij.q.ij.in adolescentia.

Intellerim⁹ abiurare.z male: q: quos deus cōiunxit: homo non separet.xxxij. q.ij.c.ij.z ob hanc cām eam maritus dimittere nō possz xxxij.q.ij.quicqd z.q.vi.oēs cautionee.

Iuramēto. tale iuramētū illicitum fuit.s.de iureiur. ita nos. tā in hoc nō multum peccauit: q: cōpulsus hoc fecit: s; potius debuit qlibz mala pati q̄z malo cōsentire.xxxij.q.v.ita ne, vnde iurare nō debuit q: sine periculo salutis eterne seruare nō potuit iuramentū: mitius tamē agetur cum ea propter filios quos debet nutrire.

fuerit recōciliatus abbati z recepit pniam: absq; dispensatione⁹ ro.pon. ministrare n poterit in ordie sic suscepto.

De his q filios occiderunt.

Alex.iij.tornacen̄.epo.

Veniens ad nos.m. mulier lacbrymabili⁹ nobis confessione monstrauit q cum de quodam filium genuisset: z ille sibi sepe turgido vultu iproperasset: q filius ei⁹ non essz: ipsa iracūdie calore⁹ ducta eudē filiuz interfecit⁹: z infra. Mādam⁹ qten⁹ eā labores iducef: vt ad aliquod monasteriuz trāseat: i q pctā sua pperua pnia deploret. Si autē repugnante carnis fragilitate ad hoc iduci noluerit: ei lniam i dño nubēdi tribuas: q: tutius nobis videf: vt i dño nubat vni soli: q̄z ibo neste multos⁹ admittat.

Lucius.iij.parisien̄. epo.

Intelleximus: q.m. mulier filiā paruā furore accensa diabolico iugulauit pp qd dñs terre: maritū eius ipsam cōpulit abiurare⁹. Qr vero illam alios habere filios intimasti: mandamus qtenus sup hoc prouideas: q sui sceleris penam luat: z saluti eius ac filiorum per tuam prouidentiam consulatur: z non obstante iuramento⁹ qd a viro dcūs dñs pponif extorsisse: eam sicut expedire videris eidē viro restituas: ita q filios suos libere possit z pacifice gubernare.

Idem.

De infantibus autē qui mortui reperiuntur cū patre z matre: z nō apparet vtrū a pre vl a matre oppressus sit ipse vel suffocatus vel ppria morte dfūct⁹: n dbēt i de securi esse parētes nec ēt sine pēa⁹: sed tū psideratio dz eē pietatz: vbi si volūtas sz e nēr⁹ mōtz cā fuerit. Si āt eos nō latet ipsos iterfectores eē scire dbent se grauif deliqsse. Quidam aūt pniam triū annorū iudicant esse debere: q rū vnū pagant i pāe z aqua.

De infantibus z lāguidis expositis.

Gregorius nonus.

Si a patre siue alio sciente ipso⁹ aut ratum⁹ habente relegato pietatis⁹ officio infans expositus extitit: hoc ipso a ptāte fuit patria liberatus⁹. nam z hoc casu

Ueniens.l.di. studeat

Si a pre. sciente ipso.s.l.iiij.dis. si seruus scien te.z.s.de his q̄ fi.a p. sine cōsa.c.ij. Et ita ē h ar. q q tacet psentire vir: vt.lxv. di.si forte.z.xxvij.di.diaconus.vbi de hoc.

Ratū hīte. Rati. n. habitio i maleficys retro trahitur z mādato cōpatur.ff.d vi z vi ar.l.i.§.s; cū qs.z.s.d resti.spo.cuz ad sedē i fi.z gnāliter dicit lex: q oīs ratihabitio retro trahif.C.ad mace. l.si filiusfamilias.her.

Pietatis officio⁹. z reuera.relegato: q: dbuerunt viscera eius cōmoueri super filio suo.s.de psūp.afferte.z prius affect⁹ oēm vincit affectū C.de cuf.fu.l.vlt.

Liberatus. de istis expositis hēs.lxxxvij.di.c.vlt.z intelligas illud fm illud. Nō ergo sup hoc aut expōitur infans sciēte pāe vel dño seu pxono aut ignorāte. Si sciēte z nō cōtradicēte vl ratū hīte expositi sit: filij sic expositi sui iuris erūt: āt: liberti in ingenuitatem sui i libertatē eripianf.z multo magis si ipsemet ipm exposuit: q: nec dicē suū postea potit q peuntē cōtēpsit.C.e.t.l.ij.z.iij tenor: qrū h cōprehēdūtur. Si.n.ipz alerē n poterat: eū i renonē mittē dbun.. vl alr q̄psat adiuuaf.C.d la.li.tol.l.vna.§.s; scim⁹.z vī q tāqz homicide dānenf: vt.lxxxvij.di.c.vlt.z.ff de li.agn.necaf.vñ expositū sanguinolēti dicūf.C.e.i rubrica. Si vo ignorāte vl iuito n pīudicat ei qn po..t illū repetē: s; restituet expēsas nisi a fure vēdicef.C.e.l.i.z h i pn.vbi dicit sciente eo aut ratū hīte: g si ignorāte vl pdicēte n nocet pāi vl dño.c.illud si exposit⁹, itelligit hug.qñ infans exposit⁹ ē ab

De infantibus.pena. Sz si nō cōstat eos interfectos a pāe vel mfe: s; euēnis fuit cā mortz: n dz eis pnia ipōi: q: nō peccauerūt: lz h nō cōstet: tn ad cautelā tuti⁹ ē: q inde pniam agāt: q: forsitā minorē diligētiam illis adhibuerūt: ar.xx.q.v.ex cōiectura. z.xxxiij. q.ij.i lectū mariti.q: bōaz mētiū ē ibi culpā timere: vbi culpa nō ē.s.de obseru.iein.cōsiliū.§.ij.z.v.di.ad ei⁹ ho.z.j.de pe.z remis.quesitū.z ar.s.de spō.iuuēis.z h sz discreioēm pietatis: vt h dic ad arbitriū iponētz: vel i

aliogʒ a pře vel dño:vt tunc possit repeti post cōtestatōēʒ publice factā.i.x.dies:vt ibi dr̄:ꝛ hoc.c.nō ꝑdicit.ber.

a ¶ Lāguidis.idē iuris ē circa pdcās ꝑsonas cuiuscūqʒ etatis sint:si lāguide fuerit:siue alimēta eis ipie negēt:vt tā filij sui iuris efficiant:qʒ hui ꝛ liberti i libertatē ꝛ igēuitatē eripiant:qꝛ hn̄t hos ꝑ dreli[c]tis.ff.ꝑ dreli.l.vl.ꝛ.C.ð la.li.tol.l.vna.§.ʒ scim⁹ nec ad eorū bōa vlꝰius aspirabūt:vt.§.ʒ scimus sic ꝛ abbas dʒ colligē monachū suū:ne dānabilr euagetur:ne peat.ð.ð regul.ꝛ trās.ad reli.c.vl. ꝙ si nō fecerit:ꝛ ille i seculo remanēs aliqͥ agat ꝛ sic moriat in oaste-riū qd neglexit illū:ab ipsius bōis māeat legregatū:ar.ꝑdci.§.ꝛ ē b ar. ad h ꝙ crederet:si mōasteriū ipm expulsit: vl' ēt ʒ redire voluit salua ordinis disciplīa ꝛ nō fuit admissus:qꝛ sic impie alimenta negauit.

b ¶ Vēdicare.imo lib i erūt ꝛ sibi acqrunt:vt.C.e.t.l.vl.§.scim⁹ circa medium.

c ¶ Igs ꝑ idustriā sec⁹ ʒ casu:ar.xv.q.i.sigs nō irat⁹.ꝛ.J.i plu ribus.c.

d ¶ Per isidias.ʒ.xxiij di.§.de his.Iste g ꝑ aggressiōis isidias occidit: ab ecclia imūitatē ʒ bʒ de tali loqͥt ħ ne public⁹ latro.ð.de imu.ec.inter alia.ꝛ.C.qn̄ li.vnicu.sine iud.se.vi.l.i.ꝛ.q.ꝛ.vij.q.iij.ʒ antiqͥt⁹.Itē g ea sepe i eccia vel cimiterijs oliquūt:vt ibi liberent ʒ ofēdūt ibidē.ð.ð imu.ec.c.vl.ꝛ ita iste euellet ab altari si ꝯfugerit illuc.

in ingenuitatem libertus ꝛ seru⁹ in libertatē eripit:qd ꝛ de ꝑdictis cuiuscūqʒ etatꝫ lāguidis[e]:si expositi fuerint vl' si alicui eorū alimēta impie negari cōtigerit:ē dicēdum.

Sane ꝙ hos suscipiūt non possunt ꝑpter hoc in eorꝫ ꝑsonis vendicare[b].

[illegible] homicidio voluntario vl' [illegible]

In exodo.

Iquis ꝑ idustriā[c] occiderit ꝑximuꝫ suū ꝛ ꝑ isidias[d] ab altari meo euellet eum vt moriatur.

Ex penitentiali romano.

Nterfecisti furem aut latronem[e] vbi cōp̄hēdi poterat absqʒ occasiōe qꝛ ad imaginē[f] dei creat⁹ ē.xl.dies nō intres ecclesiā:ꝛ lanea[g] veste indutus ab escis[h] ꝛ potib⁹ q interdicti sūt ꝛ a toro[i] gladio[k] ꝛ equitatu illos supradictos dies abstineas. In tertia autē ꝛ qnta feria:ꝛ sabbato aliquo genere leguminuꝫ vel oleribus pomis ꝛ paruis pisciculis cū mediocri ceruisia[l] vtere tēperate[m]. Si autē sine odij meditatiōe te tuaqʒ liberādo h⁹ i diaboli mēbra interfecisti: fm indulgentiam dico ꝑpter imaginē di: si aliqd ieiunare voluerꝫ:bonū[n] ē tibi:ꝛ elemosynā fac largit. Si p̄sbyter eādē fecerit non deponat[o]:tn̄ qͣdiu viuit p̄itentiam agat.

Augus.super exodo.

Si ꝑfodiēs[p] iuēt⁹ fuerit fur ꝛ percussus mortu⁹ fuerit:nō ē illi homicidiū imputādū. Si autēꝫ oriatur sol super eū:re⁹ erit. Intelligit[q] ꝙ ʒ ꝑtinē ad eū homicidiū si fur nocturn⁹ occidat.si autē diurnus.ad homicidiū ꝑtinē. Hoc est.n.qd ait.si oriet sup eum sol ꝛc.qꝛ poterat discernē ꝙ ad furādū nō occidēdū vēissꝫ:ꝛ iō nō dʒ occidi. Hoc ēt i ātiqs legib⁹ secularibus[r]: qb⁹ ista ē ātiqͣ:iuēit ipūe.l occidi nocturnū furē qͣqͣmodo diurnū autē si se telo[s] defēderit:iā.n.plus[t] ē ꝙ fur.

Hieronymus.

Um iuramēto pollicitus ē herodes saltatrici dare qdcūqʒ postulassꝫ ab eo Si ob[v] iusiurandū fecisse[x] se dicat:si p̄tis matrisue iteritū postulasset:facturus[y] essꝫ annō[z].qd ḡ i suis repudiaturus fuit:cōtēnere dbuit[b] i ꝑpheta

Ex conci.guarmaci[c].

Si aliqs[c] cā explende libidis vl' odij meditatō

r ¶ Bonū.saltē ad cautelā:qꝛ bōaꝝ mēriū.ꝛc.ð.ð obser.ieiu.ꝯsiliū.§.ij.ꝛ.v.di.ad ei⁹.

o ¶ Nō dponat.qꝛ ʒ dr̄ directe hōicidiū fecisse:ʒ irregularis:vt credo:fact⁹ ē:qꝛ poti⁹ dbuit diminet sua ꝙ ip̄s iſficē.J.e.suscepim⁹.ʒ dispēsat cū eo vt bn̄ficiū hēat eximia siū ordis exe[c]utōe:ar.xxviij.di.ꝑsbiū.vl' itellige: vt dī.J.e.sicut i gl. ꝙ icipit nota i fi.qn̄ nō potuit euitare.

p ¶ Si ꝑfodiēs.ð nocte.f.ꝑ id quod sequitur.

q ¶ Intelligit.huc vsqʒ sūt ꝟba exodi: postea sūt ꝟba augustini exponētꝫ ꝑdcām auctēꝫ.ber.

r ¶ Secularib⁹.ff ad.l.acql.itaqʒ.§. ler.ꝛ.ff.ad.l.cor.ð.sic.furē. Sed pōe ꝙ vult me iſficere nūqd possū eū ꝑuenire.dicūt qdā ꝙ sic:ar.C.ad.l.cō.de sica.l.ij.ꝛ.iij.ꝛ.l iiij.ff.ð iusti.ꝛ in.vt vi.ꝛ.l.ꝑdcā.ita qʒ i ꝑn.Sꝫ pōe ꝙ percussit me ꝛ recessit:nūqd possuꝫ eū insequi vt pcutiā.hug.dixit ꝙ nō:qꝛ sic iniuriā vellem vlcisci ꝛ nō repellere eā:qd nō licet xlvi.di.seditionarios.qꝛ illud icontinēti ꝛ sine iſualo licꝫ vi vi repellē.J.de se.ex.si vero.i.ꝛ.J.e.significasti.ij. vbi de hoc.

s ¶ Antiqͥꝫ.ꝛ.qm̄ a l.diua ois scia sūꝑsit exordiū.xxxvij di.§.hic ēt.ꝛ ita ꝑmo fuit lex diua qͣʒ.

e ¶ Nterfecisti.latronē.ʒ itelligas ð publico nocturno ðpopulatoꝛ agroꝝ:qꝛ licitū ē occidē illū.C.qn̄ li.vnicu.sine iudi.l.i.ꝛ.ij. sed non clericis.ber.

f ¶ Ad imaginē.xxxiij.q.v.hec imago.vn̄ facies hois q̄ fcā ē ad imaginē celestis pulchritudis mime maculet.C.ð p̄nis si [qs in metallum]

g ¶ Lanea veste.i.cilicio.l.di.in capite.

h ¶ Ab escis.iiij.di.deniqʒ.

i ¶ A thoro quārū in ipso ē:vt ʒ exigat:ʒ reddat exact⁹.xxxiij q.iiij.c.vlt.ꝛ.q.v.ʒ dicat.sic.J.ð sen.ex.ingsitioni.

k ¶ Gladio.ħ ꝑhibet oi p̄itētu.xxxiij.q.i.admonē.ꝛ de pe.d.v.falsas.ꝛ.c.dolēdā.ibi dr̄ ꝙ ab oib⁹ illicitꝫ ē abstinēdū ʒ ꝙ militare sit malū.xxiij.q.i.militare.ʒ ꝑp ꝑnitatē peccādi ꝑhibetur p̄itētes.

l ¶ Ceruisia.ð anglia fuit vbi fit ceruisia.

m ¶ Tēpate.i.ʒ vltra siciā vicē:vt i illa palea.xliij.di.qn̄ p̄sbi:

t ¶ Telo.armoꝝ noie fustes ꝛ lapides itelligūt secularis.ff.ð furtis si pignoi.§.furē.ꝛ ferrū ꝛ oē qd arcu ꝛ māu mittit:isti.de pu.iudi.§.itē lex cornelia.

v ¶ Plus est.ꝛ ita vr̄ ꝙ liceat se vēdicar.C.qn̄ licꝫ vni.se vin.l.i.§.i.di.ius nāle.ber.

x ¶ Um iuramēto.ʒ ob ius.verba sunt hier.exponentis predicta verba.

y ¶ Fecisse.homicidiū.f.

z ¶ Factur⁹ essꝫ.Certe ʒ dbuit facē:qꝛ i gnāli s̄mōe suā ꝑmissiōe mlta excipiūt.ff.ð hui.sicui.qꝛ oia illicita intelligūt excepta.ð h hēs plura:ar.ð.ð iureiu.qͣ admodū.ꝛ ea etiā non veniāt q̄ spālr nō dediss.ff.de pig.l.obligatione.Unde herodes nō fuit obligat⁹ suo iuramēto:vt daret caput ioānis mulieri saltanti ꝑ illa ꝟba

gen ??lia quocūqz postulasset.cē.q: si sp?lit petijsset nō de quilet: τ ideo tale iuramentum ipsum non excusauit.

a ¶ An n̄.q̄si diceret nō: imo τ si fecissz i suis: nō iō ob̄u i?z fact̄ i alijs: nā i ppijs seu rīa culpā d?i? alieis coherceda ē.ff.solu.ma.si ꝯstāte.§.si marit⁹.nō.n.ad minorē diligentiā teneť in reb⁹ alienis q̄z i tuis.C.mā.i re mandata.illic.g.mo.re cō.ob.§. at is qui. ff.ꝯmo.si vt certo. τ bona fides abeē p̄sumiť: si reb⁹ tuis exiūb⁹ saluis res depositas amisisti. ā.ð dpo.bōa fides

b ¶ Debuit.i.dist. humanuz gen⁹.l. di.p̄deret.ij.q.i.p mo semper.b.

c ¶ Si aliquis. vt homicida. q̄z tū ad penā legalē. ff.de pe. si aliqd.§ q abortionis. τ.ff. ad.l.cor.ð sic.si mulierem. τ q̄tuz ad penā sp̄ualem: s̄z n̄ est irregularis ac si hoīem inte?ecisset. Illa.n.irregularitas n̄ ?inciť: n̄ si actu hō inficiať tā aiatuc.i.c.sic. τ.xxij. q.ij.qð ꝯo.q: n̄ vr homicidiū fecisse: vt ibi dī.τ.§.se.vñ sigs pcusserit mulierē τ abortū fecerit si iformatū ꝯceptū puniť pecūia: vt.e.cā. τ.q.moyses.vñ talť dr̄ hōicida occasionalr: alš ꝯditionalir.lxxvj.di. pasce fame. τ.lxxvij.di.si expósit⁹.τ C.ð infā expo.l. vl τ.ff.ð li.agno.necare.τ.v.di.sigs absciderit.ber.

d ¶ Sicut dignum.nosti.si.xi.dis.c.vltimo.

e ¶ Quātitas.an sit enorme vel mediocre: adulterium vel incestus.

f ¶ Qualitas.an sit occultum an manifestum.

g ¶ Etas.xv.q.i.illud pereque.ber.

h ¶ Scia.an sit discret⁹ vl n̄ sane mētis.iij.q.ix. idiotes

i ¶ Sex⁹.xxxij.q.vj.indignanť. (vel min⁹ discret⁹.

k ¶ Conditio.xxij.q.v.q ꝯpulsus.τ de pe.dist.i.§.aut facta.hec que hic tanguntur τ alia expresse habentur: ð pe di v.consideret.τ.j.de pe.τ re.is qui.

l ¶ Puniend⁹.xxxij.q.v.q viderit.ā.de hereti.excōicamus.§.credētes i fi.τ.ā.ð iureiu. cū qdam.vbi de hoc.

m ¶ Occidēdi.ex corde enī pcedūt homicidia τ adulteria.xxij.q.viij.occidit.xv.q.vj.c.i.ad fi.

sic hoī aut mulieri aliqd fecerit vel ad potandū dederit vt non possit generare aut ꝯcipe vl nasci soboles: vt homicida tenetur. Alexander tertius episcopo exonien̄.

Sicut dignuz: τ.j. Sane cū vir discretus existas pleni⁹ nosti[a]: q in excess.bus singuloꝝ nō soluz quātitas[e] τ qualitas[f] delicti sed etas[g] sciētia[h] sexus[i] atqz conditio[k] delinquētis sunt attēdenda: τ n̄ solū s̄m p̄dcā sed s̄m locū τ tp̄s quo delictū ꝯmittiť vnicuiqz pnīa dz indici: cū idē excessus magis sit i vno q̄ alio punien d⁹[l]. Illi aūt q aio occidēdi[m] feriēdi aut capiēdi illuz sctm̄ τ reuerenduz vir quōdā cantuarien̄ ariepm citra manuū iniectionē se fateť venisse[n]: si de illa captiōe mors[o] eius secuta fuissz pari pnīa vel ferē pari existerēt puniēdi. Illi ēt q nō vt ferirēt: s̄z vt pcussoribus opē ferrēt: si forte p alioꝝ violentiā ipedireť: paulo minori debent pēa mulctari: q: cū scriptū sit: q potuit[p] hoiem libare a morte τ non libauit: eū occidit ꝯstat ab homicidij reatu imunes nō eē: q occisorib⁹ opez[q] ꝯ alios p̄stare venerūt: nec caret scrupulo[r] societatis occulte[s] q manifesto facinori desinit obuiare. Qui ꝯo se asserūt animū regis istam masse[t] ad odiū: vñ homicidiū fuit secutū: dure τ aspe s̄z nō ita seuere sūt puniēdi: nisi forte regē ipz ad illud homicidiuz suis suggestionib⁹ puocassent[u]. Hi quoqz nō sunt a culpa liberi nec a pēa debēt esse imunes: q lz fuerit illius machinatōis ignari: tñ eis qs sicarios[x] esse sciebāt in sarcinis custodiēdis misteriū[y] p̄buerit Eos isup q dicūť illi⁹ sci viri τ suoꝝ post mortē eius spolia occupasse: si nihil aliud in tāto facinore ꝯmiserūt: a pena mortis ei⁹ arbitramur esse imunes[z]. Sz que occuparant eis quoꝝ fuerūt: teneņť in integrū restituere[a] si hn̄t[b] i facultatibus vñ possint ea reddeř τ ipsis ex hoc moderata ē penitentia iniungēda: q: lz quedā ex his q̄ occupauerunt: fateanť se paupibus erogasse: non tñ aliena[c]: cū ipsa potuissent eis quoꝝ fuerit restitueř vel debuerunt paupibus erogare. Illis p̄terea q sola excōicatoꝝ pticipatione se reos esse cognoscunt: ꝯsiderata tē

n ¶ Venisse.i.distinctione ludet.

o ¶ Mors. N̄o q voluntas puniť lz nō pcesserit ad effectu: τ ita xpi ppositū puniunť.ꝯsenserunt.n.cooperando.xvj.q.iij. oēs iōqz puniendi sunt eadem pena: vt ibi dicitur.

p ¶ Potuit.vñ teneť si n̄ phibuit.lxxxiij.di.§.i.τ.c.error.τ.ā. de hō.c.y.al culpa caret si phibere nō potuit.ff.ð re.iuris culpa caret.

q ¶ Opem.xxiij.q.vlt.si quattuor.

r ¶ Scrupulo.ā. ð testi. c.constitutus.i.

s ¶ Occulte.lxxxvj.dist. facientis.

t ¶ Infāmasse.de ꝑsua su teneť qs.ff.ad.l.agli. item si obstetrix.§.i.lxxxvj.di.tanta.ff. ð ser.cor. l.i.§.vltimo.

u ¶ Prouocassent.forte alš non factuz.vñ eque teneņť: q: dolo ad hoc induxerunt regē q alš forte non fecisset: vt.ff.ð dolo τ eleganter.

x ¶ Sicarios. sicarij dicunť a sica: qð significat ferꝝ siue cultrum: insti. de pu.iu.§.sicarij.τ sicarij ēt pn̄t dici: q armis vite alic⁹ isidianť: ð pe.di. i.§.sigs cū telo.vñ teneť lege cornelia de sicarijs ff.ad.l.cor.. ð sic.l.ij.b.

y ¶ Ministeriū.ex quo dānū ꝯset.re videb teneť

z ¶ Imunes.q: pēa sīs os tñ.dz tenē auctores. C.de pe.sancim⁹.τ.ā.de his q̄ fi.a ma.p.c.i.q̄uit

a ¶ Restituere.q: n̄ dimittiť pctm̄ nisi restituať ablatū si fa.tur pt: vt h dic τ.xiiij.q.vj si res.xij.q.ij i leg.b⁹.ð pe.di.v.falsas

b ¶ Si hn̄t.al' ianis ē actio.ff.ð do. nā is.τ.ā.de re.spo.oli nob.ij.sic.j.de vsur.cū tu.τ.ff.de furt.itaqz fullo. Ar.ā.xij.q.ij.fratnitas.ff. q bo.ce.pos.p totū.τ.C.e.ti.l.i.So.h regulariť est: q si nō hn̄t nō teneņť.postea tñ actio non tolliť cū effectu: imo si peruenit ad piguiorē fortunā reddere teneņť.ā.ð sol.odoardus.ff.de ces.bo.his q hōis.ar.xxvj.q.vj.is q.τ.j.de sen.ex.q̄tuis. i fi.τ c.decero i fi.nisi p eo iā sustinuisset penas corpales: vt.xiiij.q. vj.si res.ar.xij.q.ij.frnitas.nō.n.ꝯsget duplex tribulatio.xxiij q.v.qd ꝯ.ff.de in ius vo.l.vl.τ.ā.de iud.at si clerici in fi.

c ¶ Nō tñ aliena.q: n̄ remittiť debitū s̄ angeť: si alij soluatur qð alij ex debito ē soluēdū.ā.de iureiu.ea te.τ.ā.de dec.tua. ij.τ.i.q.i.nō est putāda.xc.di.oblationes.xiiij.q.v.c.i.ij.τ.iij τ.c.elemosyna.τ.c.neqz.τ.C.ð sol.iuito.τ h itellige si illos q̄z fuerāt poť.ant iuenire: alš suffic: imo teneņť paupib⁹ erogare τ nihilomin⁹ ē talib⁹ pena iponēda: vt h dicit pp̄ter pctm̄ qð ipsi ꝯmiserunt ꝯtractando res alienas inuitis dominis.

poris mora[a] quo in eadem ne gtia pdurarũt: ⁊ inqsito si eis timore[b] vel affectõe[c] cõicaue rint scient vel ignorãter[d]: eis eis pnia idicenda. Clericos aũt quos ɔstat armatos inter fuisse tanto facinori: ⁊ illos q ɔsiliũ[e] dederunt: vt sctũs vir capet ppetuo nõ solũ ab alta ris misterio deponendos esse cẽsem⁹: sꝫ ⁊ꝫ q in ecclesijs nl lo vnq̃ tpe lectiones legant: vel responsoria in choro sepa ratim cantent: sed in psalmis apud deum de commisso sata gant veniam impetrare. In sup in districto claustro mõa chor vel canonicoꝝ regulari um si fieri põt sunt recluden di: ita q vsq; ad septennium vel qnquenniũ[f] debeant ab ecclesiarũ introitu coerceri.

Idem.

Presbyter q quendam pueꝝ intuitu discipline pcussit in capite cũ p⁹ paucos dies expirasset[g]: tã ab oĩ alta ris misterio debes[h] perpetuo remouere q̃ ab offõ sacerdo tali deponẽ: si ex ipsa pcussio ne iterijt vel aliaz[i] ĩfirmitatẽ icurrerit õ q̃ noscit expirasse.

Idem cusentino archiepõ.

Continebat̃ in lr̃is tuis: q cũ diacon⁹ pñtium la toꝛ ⁊ qdã alij clerici a vineis ecclesie ope ɔsummato redi rẽt: leuiandi laboris grã quẽ dã ludum[k] imitati viatoꝝ ba culos suos studebãt iacere in directum: ⁊ alter alteri⁹ fustẽ ferire: cuius ludi solet esse cõ ditio vt q alteri⁹ baculũ per cuteret quasi victoꝛ p equo a lio vtereť sed pfati clerici eq tanti lnia non vtentes: sola e rant iactione ɔtenti. Quidaꝫ aũt laicus dum baculũ eiusd diaconi[l] pcussisset incautus in eum eqtaturus insilijt. ⁊ sic a falce illius diaconi qua erat accinctus: mortale vuln⁹ ac cepit: de quo post dies. viij. ex pirauit. Jdeoq; mandam⁹: qua tenus eundem dia. onũ sine lnia ro. põ.[m] ad supioꝛem gra dum nõ ascẽdere vel i diaco natus offõ nullo vnq̃ tẽpoꝛe mistrare pmittas: sed eum di spẽsatiue misirare in subdia conatus officio patiaris.

Idem exoñ. episcopo.

---

a ¶ Mora. qꝛ in hoc magis grauant̃: qꝛ lõgo tpe talib⁹ parti cipauerunt. s. de sũmo. non satis. ⁊. c. cum in ecclesie.

b ¶ Timore. hoc iõ dicit: qꝛ si timore participauerũt: minus puniunt̃: lꝫ in totũ nõ absoluant̃: qꝛ poti⁹ debebãt oĩa mala pati q̃ malo ɔsentire. xxxij. q. v. ita ne. ꝫ si esset violẽt abstra cti: absolute nõ punirentur: vt hic pꝫ. s. qd me. causa facris.

c ¶ Affectõe. ex hoc ma gis puniunt̃: qdaꝫ sunt tñ psone q̃ sine pena põt excõicatis participare. xi. q. iij. qm multos. ⁊. s. de sen. ex. inter alia.

d ¶ Ignorant̃. In hoc ca su non tenent̃: si ignora bãt illos talia ppetrasse: qꝛ si ignoras illũ excõica tũ esse ñ peccas illi parti cipãdo: nisi illa ignoran tia crassa fuerit ⁊ supina s. de eo q renũ. epi. c. i. ⁊ j. de cle. ex. mit. c. pe.

e ¶ Consiliũ. Nõ q ho micidiũ ɔmittit̃ scd con silio pcepto ⁊ defensiõe l. di. sigs viduã. ⁊. xxiij. q. vi. c. vl. ⁊. j. õ cle. pug. in duello. c. ij. ⁊. j. e. signifi. casti. ii. Et sic distingue circa hãc mãꝫ: aut com mittit̃ homicidiũ volun tate aut casu aut necessi tate. Si volũtate qd fit trib⁹ modis: facto p̃cepto ⁊ consilio: vt. c. pdi cto sigs viduam. ⁊ ligua siue adhortatione. s. e. §. q vero. ⁊. j. de pe. qd i dubijs. ⁊ õ pe. di. i. peri culose. In q̃cunq; istorũ casuum qs cõmittit ho micidium: non solũ non dꝫ pmoueri ꝫ in perpe tuum dꝫ deponi: vt hic dicit. ⁊. c. sigs viduam. ⁊ ẽt si paganũ interficiat: irregularis efficit̃ siue saracenũ. l. di. clericum. ⁊. e. di. de his clericis. ⁊. j. e. c. pe. ⁊ cũ tali nunq̃ dispensat̃. l. di. miroꝛ. ⁊ si etiam si occultũ ministrare in suo ordine non põt: cum oẽs alij possint. s. de tẽp. or. c. vl. iuxta illud. Nõ edifica bis mihi templuꝫ: qꝛ vir sanguinum es. l. q. vij. sigs omnem Si vero casu committit̃ homicidium: aut dabat operam rei li cite: aut non. Si dabat operam rei licite: ⁊ adhibuit diligen tiam quam potuit ⁊ debuit: in nullo imputat̃ ei: ac si non fe cisset. j. e. ex lr̃is. ij. ⁊. c. significasti. i. ⁊. c. dilectus. l. disti. si duo fratres. ⁊. c. hi qui in pxi. ⁊. c. sepe ad ñ. ⁊. j. e. c. vlt. nisi scãda lum graue esset vel tãta laboraret infamia: q purgatio essꝫ i dicenda. j. e. ex lr̃is. i. Si ṽo nec adhibuit diligentiã quã de buit imputat̃ ei pp̃ter negligentiã que culpe annumerari vr̃ in h ita q nec pmouet̃ ad ordines supiores: nec vtit̃ ordine iã suscepto. j. e. c. pr. ⁊. c. ad audiẽtiã. nisi cũ eo p dñm papa m fuerit dispẽsatũ. l. di. clerico iaciente. ⁊. j. e. tua nos. Si ṽo d a bat opaꝫ illicite rei siue adhibuit diligentiã siue ñ. semp ipu tat̃. l. di. clerico. ⁊ sigs volũtate. ⁊. j. e. ɔtinebat̃. ⁊. c. dilect⁹ in

s. ⁊ ar. xv. q. i. §. vt itaq;. ff. de re. iuris culpa est. Si ṽo necessitate sub quo ɔunct̃ qd pmo dixi de defensione: aut necessitas illa fuit euitabilis aut ieuitabilis. Si euĩ tabilis iputat̃ ita q ad supioꝛes oꝛdines nõ põt pmoue ri: sed in susceptis de misericordia tolerat̃. l. dist. de his clericis. Si fuerit ieuitabilis: sine ol dispensatõe põt in ordie suscepto mi nistrare. l. di. q te. qd intelligit̃ de in euitabili necessita te: vtputa clericus hẽbat gladiũ i ma nu sua ad dẽfensio nẽ paganoꝝ: paga n⁹ irruit in eũ: ita q cleric⁹ nullo mõ potuit euitar̃: ⁊ iste pagan⁹ moꝛtuus ẽ cũ gladio: quẽ cle ric⁹ tenebat pter p positũ ipsi⁹ clerici: ar. j. e. latoꝛ. i quo põt itelligi. s. e. c. ꝫ sed ad supioꝛes nõ ascẽderet sine dispẽ satiõe vt dixit ioã. Sꝫ hu. dixit. ɔ. ar. j. e. latoꝛ. ꝫ iõ itel ligit illam latoꝛ. õ dispensatione.

f ¶ Quinquenniũ hoc est ãplectenda taq; benignioꝛ: in quam oẽs ɔuene runt. ff. õ arbi. diez pferre. §. si plures

g Presbyterũ. expirasset. ⁊ ita excessit fines di sciplinae. vñ i culpa fuit. ff. ad. l. aqil. p ceptoris. leuis enĩ castigatio magrĩs pmissa ẽ. ff. e. ꝫ ⁊ si. §. vl. ⁊ se. l. ⁊. xxiij. q. v. c. i. circa ñ. ⁊. j. de sen. ex. cũ volũtate. ⁊. c. i. ar. ɔ. xv q. i. sigs ñ iratus. ꝫ ibi dicit q̃tũ ad grãꝫ innocens est: sed ñ q̃tũ ad. l. pmotionis: ⁊ ita nõ ɔdicit: qꝛ iste q̃tuꝫ ad grãꝫ innocẽs erit: q̃ voluntatẽ regrit nõ op⁹: vt ibi.

h ¶ Debes. ff ad. l. corne. de sica. l. iij. b.

i ¶ Aliam infirmitatẽ. vñ moꝛtuus fuerit. l. di. studeat. qꝛ occasionẽ dederit. j. e. decetero. Et est ar. q ita punit̃ q causam cause pstat: sicut ⁊ q primam causam prestat. j. e. decetero: ar. ɔ. ff. si quadru. pau. fe. di. l. vlt. sed illud locum hꝫ: cum als ɔ naturam mouet̃. Sed nunquid si postq̃ conualuit recidiuauit tenetur magister: ita. naꝫ semp causa suffuit: de pe. di. ij. siquis semel. ⁊. j. e. ad au dientiam. saltem propter dubium.

k Continebatur. ludum. iste ludus clericis nõ con gruebat: ⁊ ideo si ludendo fecit: fuit in aliquãtu la culpa. ff. ad. l. aquil. nam ludus.

l ¶ Eiusdẽ diaconi. In hoc sibi fuit clericus in culpa q ludũ miscuit cũ laicoꝛ: ar. ij. q. vij. laicos. xxiij. di. his igit

in prin. cū ludus prīcicēdo non debeat esse impunit⁹. ff. de furtis in furti actione. §. cum eo.

m Pōtificis. j. c. pr. ꝫ. ibi libē pmouet ad ordines superiores: hic non sine lnia pape: et idez casus vr. Quid ergo fines fecit esse diuersos. Sol. hic dabat operā; illi cite rei ludēdo cū laico qđ non licet: vl' si ēt licitū fuissz ñ adhibuit diligē tiā quam debuit: q: cū sciret ludi cō suetudinē ñ remo uit falcem a se. vñ fuit in culpa: q̄re p moueri ad superio res ordines nō dz sine lnia pape: vt hic dicit. et in. c. se. ludebat cū clerico et licito ludo: et ð il lo cultello non spe rabat aliqđ mor tale: et ille potius i gessit se pijciendo aliū ad terrā: et sic nō fuit i culpa: sic xxij. q. iiij. inter cesa in fine. sed ille q in ipsum piecit fuit in culpa: ar. ff. si qua dru. pau. fe. di. l. i. §. cuz arietes. Jo. ðo intelligit seqns c. simlr de dispen satōe et cū eo dispē sauit: sed hic reser uauit sibi dispensa tione: et nō negat qn cū eo dispenset ß ex lra hoc nō col ligit. vel possz dici q qdā ineuitabili ēt necessitate h cō tingit: qđ nō impe dit pmouendū: vt dcm est. ð. eo. sicut dictum in pe. no tula. sed idem vr' i c. pri. sed ibi ludebat cum laico: vt dictuz est: quod nō licet clericis: in. c. se. cum clerico. ber.

n Lator. luderet. licet. n. q̄hqz ludere sicut isaac. xxxij q. iiij. recurrat. lusit etiam ioseph cum fribus suis xxij. q. ij. q ait ioseph. et sic ludus iste licitus fuit: et quia cum clerico vt dixit in pri. c.

o Terram. et sic passus est nū et nihil fecit illi. vñ huic non est imputandum. ð hac materia dcm̄ est. ð. e. sicut.

p Libere. de iure cōi: vt dicunt qdaz: qđ satis vr. alij dicunt libere p dispensationem pape. l. et di. ð. e. pri. b.

q Suscepim⁹. ligauerūt. In h excesserunt fines licite defensionis: cū possent aliter euadere. vñ homicidiū subsecutū iputetur vtriqz: q: licet clericus latronem capere possit: vt res suas recuperet: ar. xiiij. q. vj. si res. et ð. ð depo. c. i. isti tñ ad hoc pcedere ñ debuerunt.

Lator pñtium. p. cleric⁹ nobis pposuit q cum qdam die casu cum quodā clerico luderet⁹: ptingit q ille p fecit istum ad terrā°: cui⁹ cultellus quē ad latus suum habebat: in alteꝝ icidit: et fortuito casu occubuit vulneratus. Jdeoqz mandamus quaten⁹ si ita res se habuit: et alia iusta causa non impedit: pdictum. p. libere⁹ permittas ad sacros ordines promoueri.

Idem abbati sancti benedicti de vebia.

Suscepimus lrās tuas: p quas cognouimus: q cuz lator pñtium in custodia cuiusdā domus cū altero fratre maneret: ingredientes de nocte qdam latrones ad eos turpiter ipsos i psonis affligē et denudare vestimētis pprijs psumpserūt: i quos isti resūptis viribus insurgētes: ligauerūt⁹ illos: et detinere⁹ vsqz ad noticiam capituli voluerunt. Cuz aūt iste rem ad tuam audientiam perlaturus ligatos eos in fratris sui custodia dimisisset: et fures se soluere niterent frater illos: ne ipse ab eis iterimeret: occidit. Uerū qm̄ expediebat potius p⁹ tunicā relinquere pallium et rerum sustinere iacturam⁹: q̄ p conseruandis vilibus rebus et transitorijs tam acriter in alios exardescere: abstineat iste humiliter ab altaris ministerio et vterqz peccatum suū ad arbitrium⁹ tnū studeat expiare. constat. n. eos ɔ̄ māsuetudinem ecclesiasticā ex vtriusqz ope⁹ interemptos.

Idem luceñ. episcopo.

Ceterō noueris: q diaconus q homicidio cāz ded. ipse⁹ videt: non videt ad sacerdotiuz pmouendus.

Clemens tertius.

Ad audientiam apostolatus nostri puenit: q cum qdam pšbr volens corrigere quēdam de familia⁹ sua cingulo quo cingi solebat ipsum verberare tentasset: ptigit q cultellus de vagina que cīgulo adherebat elapsus eū i dorso aliquantulū vulnerauit postmoduz vero cum ille vulneratus aliquādiu vixissz et conualuisset a vulnere alia grauiori vt dicit infirmitate percussus viam est vniuerse carnis ingressus. Quia vero vtrum occasione vulneris decessisset: dubium habetur

vt res suas saluas hērent. cleric⁹ ꝟo sua defendēdo nō dz armis resistere: nec aliquem pp̄ter res interficē: ar. xxiij. q. viij. c. i. et c. queniā. et ar. xxxvj. di. siqs vult. Ar. ɔ̄. ð. eo. c. ij. laic⁹ ꝟo pōt res suas et patriā armis tuē. et puenire hostem: arg. C. vñ vi. l. i. et xxiij. q. ij. dñs. ß clericus cum armis pugnare non dz etiam ɔ̄ saracenos. ð. de voto et multa. et. l. disti. clericū q paganum. b.

r Detinere. animo vr: q licitū erat occidē: cuz essent nocturni latrōes. ð. e. si pfodiēs. ß non est verum: vt. ff. ad. l. cor. de sic. furem.

s Interimeretur. q: tutius est ante tps occurrē q̄ post cām vulneratam remedium q̄rere C. in qbus cau. in ite. resti. non ē ne. l. vlt. in fi. et C. qñ. liceat vni se vin. l. i. sed h nō fuit licitū e: imo potius debuit fugere dum soluere se nitebant: sic dñs fugit in egyptū cuz ab herode ad inficiendum quereretur. xxiij. q ij. §. i. ber.

t Iacturā. xxiij. q. iij. §. i. e dicit apostolus: non vos defendentes: ß date locū ire. e. c. et q. i. §. i. sed magis fraudez patimini. e. c. q. e. nisi be. la.

u Arbitrium. Et ita ē ar. q penitentie arbitrarie sūt. xxvj. q. vij. tpa penitudinis. ber.

x Utriusqz ope. alter facto iste ope. s. ligando. ð. e. sicut. §. ij. Et ita ē argu. q ita punit qui cām pstat: sicut et ipse faciēs: ar. ð. e. pšbyteruz. et. j. e. c. proximo.

y Ceterō. dedisse. forte ɔ̄silio precepto. vel ope. l. di. siqs vīduam. et. ð. e. sicut. §. ij. et. §. vltimo. vel suggestione: vt. c. sicut. §. qui ꝟo. et. ð. e. c. pr. in fi. Et est ar. q q causam damni dat: damnum dedisse vr. l. di. studeat. et. ff. ad. l. aqli. q occidit. §. pe. et. ff. ad. l. cor. de sic. nihil. et. j. de iniur. c. vlt. maxime cū ppinquam cām dedit: secus vr' in remota: ar. ff. loc. q domum hēbat. in fi. et. j. e. ti. exhibita. Jdem vr' in remota: si animo nocendi hoc facit vel minori diligentia. ð. e. presbyterum in fi. C. ad. l. cor. de sica. siquis necandi.

z Ad audientiam. de familia. qđ bene licz leuiter etiā si sit clericus. j. de senten. excō. cum voluntate. q: eius emendationis cōcesse nemo transgredi dz. C. de emend. ppinq. l. vna in fine. ß iste indiscrete corrxit. Argu. ɔ̄. ð. e. lator. iste nō adhibuit diligentiā remouendo cultellum: ille non tenebat ad hoc: q: nec ipse aliquid fecit sed ibi factum fuit.

tue dis. duxim⁹ rñdendum: q cũ ĩ dubijs[a] semitã debeamus eligẽ tutiorẽ: te ɔuenit iniungere p̄sbro memorato: vt ĩ sacris ordinibus nõ ministret: iuncta tñ pnĩa cõgruenti sibi poteris ɔcedere: vt in minoribus[b] ordĩbus sit cõtentus. Si p̄o ille ex alia infirmitate obierit: poterit: sicut erat solitus diuina officia ministrare.

Inno. iij. epo lugoñ.

Dilect⁹ filius. a. capellan⁹ pposuit q cuz q̃dam corporis molestia grauaref: vt comedẽdi appetitũ aliquãtulũ excitaret equũ quem nutriebat: ascendit: qui cum bñ non pareret habenis: sed preter sessoris arbitrium saltib⁹ lasciuiret: ipse vt eius reseruaret impetum freno vim intulit: equũq calcaribus stimulauit: cũq fracto freno[c] equ⁹ proprio arbitrio relictus curreret festinanter quedaz mulier veniens ex obliquo ĩfantulum baiulans obuiauit: in quam equus irruẽs pcul abiecto sessore puez pdictuz oppressit. Jdeoq mandam⁹: quatenus si est ita: cũ idem capellan⁹ nec voluntate[d] nec actu[e] homicidium ppetrauit: nec d͛dit operam illicite[f] rei: nõ impedias quo minus diuia possit officia celebrare.

Idem meteñ. episcopo.

Ex lrĩs. t. f. accepimus: q cũ. h. p̄sbr fenum vellet de curru deponere: perticam superius alligataz piecit ĩ terrã: ⁊ cũ feno ĩsisteret deponẽdo: pu ⁊ q̃ndaz iuxta curruz repit semiuiuũ: ĩ quo preter modicũ liuoris ĩ fronte nihil ĩueniri potuit lesiõis. Nos ãt ab eodẽ q̃siuimus sacerdote: priusq iaceret pticam circũspexisset[g] sollicite: an aliquid esset circa currum. q q diligẽter circũspexisset asseruit: sed q vidisset aliquẽ: denegauit. Ad te igiř remittẽtes eundẽ: mandam⁹ q̃tenus si res ita se hz nisi circa eũdem graue scãdalũ[h] sit exortum vel tanta[i] laboret infamia q deficiẽte accusatore oporteat eidez canonicã purgationẽ indici: ipsuz libere pmittas exeq offm̃ sacerdotis.

Idem bisuntiñ. archiepo.

Ex litteris. t. f. accepim⁹: q quidam monachus ad deponendaz de campanili campanam subseruiẽs qz lignuz corruit ipso mouente quendam puez oppressit ⁊ occidit. Quocirca mandam⁹ quatenus si monachus[k] ipse rem necessariaz agebat ⁊ vtilem: ⁊ in loco p quem aliquẽ transire[l] ñ crederet vel ibidẽ existere vel etiã illud de ɔsuetudie venire qñ lignũ dignoscif mouisse satis poterit presertim[m] ĩ monasterio ad altiores ordines pmoueri.

Idem epo paduano.

Significasti nob q cũ. f. cleric⁹ eq̃taret: equ⁹ cui insidebat tam se q ipsum piecit in aquam. vnde cleric⁹ ipz grauiter calcaribus stimulauit: equus p̄o cũ existeret bucca durus pter voluntatez sessoris raptus in cursum mulierem quãdam obuiam hñs: t q ex improuiso[n] pedibus iterfecit. Cũq nos ab eodem clerico fecissemus ingri: vtrum eq vitium prius sciuisset[o]: illud asseruit se ignorasse. Jdeoq mãdam⁹: q̃tenus si[p] ita est: ad cautelã[q] iniungas eidẽ pnĩaz

a ¶ In dubijs. sic. s. de spon. iuuenis. ⁊. i. e. significasti. ij. ⁊. e. pe. j. de cleri. ex. mi. illud. ergo tene certũ: ⁊ dimitte incertũ d̃ peni. di. vij. c. siqs positus in fine. ff. de re. iuris ĩ ambiguis. ⁊ ĩ re dubia certa ñ põt ferri ĩnĩa. xi. q. iij. ɔue. ⁊. xxx. q. vi. §. vlt. ĩ eo enĩ fcõ qd finitũ ẽ: ñ ẽ loc⁹ ɔiecturis. ff. de vbo. obli. ɔtinu⁹ §. cũ ita in fine. vñ q̃ñq pter ambiguũ duplicitatis imponif pnĩa. s. d his q fi. occi. c. vltimo.

b ¶ In minorib⁹. dispẽsatiue tñ. s. e. ɔtinebaf.

c Dilectus. freno. qd de leui frangi nõ credebat: als ĩ culpa eẽt ar. j. e. significasti. i. ⁊. ff. ad. l. aquil. idem iuris. §. i. vel si pter imperitiam suã equus talif lasciuisset initi. ad. l. aquil. § impetu quoq.

d ¶ Volũtate. ⁊ iõ non ĩputaf: qm̃ volũtas ⁊ ppositũ distinguũt maleficiuz. ff. d furti. q iniurie. ⁊ j. de sen. ex. cũ voluntate ad cor. n. respicit deus: vt. xiiij. q. v. siqd inuenisti. ⁊. xv. q. vj. c. i. ad fi. t.

e ¶ Nec actu. q tñ solus ñ sufficit: vt reddat hominẽ irregularẽ nisi adsit volũtas vł culpa. l. di sti. bi qui. ⁊. j. e. c. px. nisi scandalũ aliud induceret: vt ibi. in pmouendo tñ secus est: qz solo actu reddif irregularis. xv. q i. c. vl. de hac tñ materia dicitur. s. e. sicut.

f ¶ Illicite rei. qd si essz imputaref vt plene dcm̃ est in. c. sicut.

g Ex lrĩs. circunspexisset. ⁊ sic diligentiaz adhibuit dãdo operã licite rei. vñ ñ ĩputaf: vt. l. di. si duo. ber.

h ¶ Scandalum. Nota ergo q solum scandalũ reddit hominẽ irregularẽ siue punif ĩnocens pter scandalum. s. d clericis egro. tua. ⁊. s. d preben. cum teneatur.

i ¶ Vel tanta. ⁊ ita aliud est infamia q̃ scandalũ. Plus importat ɔue scãdalum q̃ infamia: quia infamia tollitur per purgationez: vt hic: sed vbi graue scandalum est: ñ indicitur purgatõ: vt pz hic. Arg. ɔ. s. de cohab. cleri. ⁊ muli. tua vbi pter scandalum indicif purgatõ. Non est ɔ: qz purgatio ad vtrunq refertur. b.

k Ex litteris. si monachus. si. i. qz: nam rem necessariam agebat ⁊ vtilem. j. e. c. vltimo.

l ¶ Transire non crederet. vel si credebat aliquẽ transire vel ibi aliquez eẽ: ⁊ añ casũ clamauit caue caue. j. e. c. vlt. ⁊. l. si duo. ⁊. ff. ad. l. aql. si putator. ⁊ isti. e. §. si putator. vbi ponif tenor vboz que hic sũt: als ĩputaref. l. di. sepe ĩ pri. qz nõ adhibuit diligentiã quã debuit. s. e ad audientiam.

m ¶ Presertim. i. maxime. qm̃ alibi posset sine dispẽsatione: qz sibi ĩputãri non dz: q fortuitos casus q preuideri nõ pñt: ñ puidit. j. e. c. vlti.

n Significasti. improuiso. ⁊ sic non affuit occidendi voluntas.

o ¶ Sciuisset. qz si sciret: nõ fuissz absq culpa: cuz sciret se nõ sufficẽ ad eius retentionem. ff. ad. l. aql. idem iurj. §. i. cũ affectare qsq nõ debeat ĩ quo intelligit vel ĩtelligẽ dz infirmitatẽ suã alijs piculosam futurã: vt ibi dr̃: istit. e. §. impetu quoq ver. h ⁊ si. s. eo. dilectus: arg. hic. n leuissima culpa fecit hominẽ irregularẽ. s. e. ɔtinebaf.

p ¶ Si ẽ ita. Sed q̃liter ɔstabit de h qz forsitã sol⁹ erat ob defectũ pbõnis p iuramentũ ppuz faciet fidẽ qz soluz deũ hz vltorẽ. C. d re. cre. l. ij. ⁊ pcipue cuz ɔscia alicui⁹ ĩ rif: statur iuramento ipsius. j. de sent. ex. si vero. ii ⁊. s. de testi. presentium. ⁊ supra de exceptio. pastoralis. ⁊ supra

qui matrimoniuz accusare pñt cuz i sua.c.xxxi.q.ij.si vuz ē.z pcipue si ē bōe fame:vt.ff.de re.mi.nō cēs.§.a barbario.z sup b poterit adiūgere cō purgatores:pter excellentiam ordis j.ō pur.ca.ex tua:z q: circa maiora ca uti⁹ ē agēdū.vij.q vlti.c.vlti.z.ff.de carb.edic.l.i.§.ij. z.xlv.di.gescam⁹.

q ℭ Ad cautelā.j. e.significasti.ppt ābiguū duplicitat; xxiij.q.v.ercōica toriū.sicut ad cau telā qñqz aliqs ab soluit.j.ō sē.ex.ve nerabili.z.ō.ap. ad psentiā.z.ō.de testi.véiens.ij.i si.

r ℭ Cōpetētē.ar. bitrio supioris:z leuis dz esse:cū in culpa nō fuerit.

(P)Et.us.neue.ris veritate.z q̄liter posu ei ō b cō stat:dic vt dixi.ō. e.c.pri.z si i'ama t⁹ eēt:se expurget j.de pur.ca.ex tua rū.nisi graue scan dalū esset.ō.e.ex lr̄is z.j.c.pr.ar.

t ℭ Presbi.i.tm̄.q: si eēt ifamat⁹:dz se expurgari vt dici

u ℭ Cōtra phibi tōez.sic z.ō.ō si.su cu.q.imo et si n̄ p dibuisset:dūmō tū n̄ ōdiset ɔsiliū n̄ te nei.i.q.iij.q: psu lat⁹.vbi ē simil ca s⁹:nec ō volūtate dz aliqs se purgar. Ar.ō.i pcedēti.c. q: psulatus.ibi q absqz sua volūtate z.j.c.p.C.ō his in sir.l.vl.C.de his q ad ec.cōfu.pseti cir ca pn.qō vr pon⁹ ɔsētir:q: si eo audi ēte z n̄ ɔdicēte z ta cēte talia dicebāt: ɔsētire psumēr.vū

competentē^r: q̄ peracta non impedias quominus in susce ptis ministret ordinib⁹:z ad maiores valeat promoueri.

Idem.

(P)Etrus diaconus z mo nachus sci ioānis ō pu nas:sua nob̄ īsinuatōe mōstra uit:q cū ipz quōdā i secula ri habitu i eccl'a ō rigelo be neficium obtinentem abbas illius eccl'e eodem beneficio spoliasset:cognati z amici ei⁹ irati plurimū z cōmoti nocte q̄dam in domo diaconi con uenerunt:z cena facta dice bant q vindictam volebant sumere de abbate.ibidem au tem expresse ab eodē diaco no:ne abbatē occiderent aut aliquid sibi facerent:vū ordi nis sui discrimen incurrerēt z anime detrimentum:nihil ominus irruerunt in eū z pla gis ipositis abierunt semiui uo relicto:q p⁹ dies aliquot expirauit:z.j.Quocirca mā damus q̄tenus si premissa no ueris^s veritate subnixa:sepe dicto diacono non solū i dia conatus offitio ministrare:sz etiam ad ordinem presbyte ratus ascendere si aliud cā nonicum non obstiterit:liberaz concedas aucto.ap.faculta tem:presertiz^t si super hoc n̄ fuerit resperius ifamia cum ei non debeat imputari:qō ɔ phibitōem^u eius expssam eo cōm vel occasionē^x nō dante ausu sacrilego fuit ab ipsius consanguineis attētatū.

Idem abbati sancte trinita tis de meldenberg.

(S)Ignificasti nobis q cū quidaz maleficus igres sus ecclesiā eucharistiā cū al taris ornamētis z libris eccl'i asticis extra ecclesiā asportaf set.l.psbr ecclesie cāonic⁹ re gularis prefatū iniquitatis fi lium fossorio arrepto pcussit sed si ad mortem fuit ict⁹ b⁹i tu z ipse penitus ignoratis:

quem parochiani ecclesie vi dentes ornamenta ecclesie a sportantem arreptis gladijs z fustibus i eodē loco proti nus occiderunt:z.j.Nos i p missa casu credimus distiguē dū:vtrum cōstare possit:q prefatus sacerdos non infli xit percussionē letalē:de qua si aliorū nō fuissent vulnera subsecuta percussus mime in terijsset:z si percussor volun tatem nō habuerit^y occidēdi neqz ipsius studio cōsilio vel mandato^a.pcesserit alij ɔ il lum.z quidē si hoc ita se hz qō forsan ex eo posset oñdi: si certa apparuisset percussio ab eodē iflicta tam modica z tam leuis in ea parte corporis: in qua qs de leui pcuti nō so let ad mortem vt pitoz iudi cio medicorū talis pcussio as sereretur nō fuisse letalis cū de ceteris credēdū sit^b ipsi:q nō accusatur vel denunciat ab aliquo:sz p seipsum cōsili um appetit salutare p⁹ pniaz ad cautelam iniunctam i sa cerdotali poterit offitio mini strare maxime religionis ac cedente fauore:cum sit cano nicus regularis:z sine omni scādalo possit sacerdotale of ficiū celebrare. Qō si discer ni^c non possit ex cuius ictu p cussus interijt in hoc dubio^d tā q̄ homicida debet haberi sa cerdos.z si forte homicida n̄ sit:a sacerdotali officio absti nere dz cū in hoc casu cessare sit tutius q̄ temere celebrare pro eo q in altero nullum in reliquo vero magnum peri culum timeatur:z infra. Si vero quemadmodum perhi betur:sacerdos iste prius ab illo percussus sacrilego mor eum cum ligone in ca pite repercussit:quāuis vim vi repellere^e omnes leges z omnia iura permittāt:quia tamen id debet fieri cum mo deramine inculpate tutele^f

putaretur ei.vsn.

r ℭ Occasionē.Nō for l ligas ita istud large:ne sit ɔ.xxiij.q.v.cā hō.z.c. de occidēdis.ɔ ō cā vel occasiōe ppiqua:ar.ō.ē. z i audiētiā.z.c.decete ro.q: i ɔitate pp eum fu it occisus.

s ℭ Significasti.studio .i.suggestiōe vel ad hortatōe.ō.e.sicut.§.g vo ca.j.ō excel.platoruz ex lr̄is.her.

y Habuerit.ar.q vo lūtas iputat i hōcidio: sz ex suo vulnē mortuus nō fuerit:ar.i.q.iiij.q: p̄ sulatus.

a ℭ Mādato ō h dcm̄ ē ō.e.sicut.

b ℭ Credēdū sit.ar.q i iudicio aīe cuilibz ē cre dēdū:q: nō est v̄isimile q sit imemor sue salutis i.q.vi.sancimus.

c ℭ Qō si discerni.eadē di.pōit lex.ff.ad.l.aq.itē mela.§.ɔ si plēs.vū hoc sumptā fuit ɔ i h ē diuisi tas:q si vn⁹ p̄mo pcussit z ali⁹ postea occiderit:p m⁹ nō tenet ō vulnera tor:secūdus tenet tāqꝫ ō occiso.ff.e.huic scriptur §.i.z.l.itē mela.§.celsus secus ɔm cāones:vt h.z. xxiij.q.vi.c.vi.

d ℭ Dubio.i dubio.n. viam debemus eligere magis tutiorē:vt h dī.z j.de reg.iuris.c.ij.z.j. e. c.pe.z.ō.e.ad audienti am.vbi de hoc.

e ℭ Repellere.j.de sen. ex.si vero.i.di.ius natu rale ff.de vi z vi ar.l.i.§ vim vi.ff.ad.l.aql.sciaz §.qui cum aliter.

f ℭ Tutele.C.vnde vi.l. i.z.j.de sē.ex.vt fame.§. vl.m̄ si defendēs ex pro posito n̄ excedat moduz n̄ tenet.xxiij.q.iij.n̄ i ferē da.z.ff.ad.l.aq.si ex pla gis.§.taberna:ri⁹.nec dē excōicari q excedēdo mo dū non.ex pposito reper cunt clericum:ar.ō.ō re sti.spo.olim.i.in si.z.j.ō sen.excommu.perpendi mus.Ar.contra q non liceat vim vi repellere.

vt di. & ditionarios.xxiij.q.i.§.i.z.c.l.z.q.iij.§.i.z.3.c.c.su
scepimus.z.xxiij.q.iiij.iter querelas.z.C.de epis.z cle.sigs in
h genus. Ad hoc dicas q vim vi repellere licet: vt hic dic: z i
concor.primis.tamen quedā cōsiderāda sunt i repulsione ta
li: vt incōtinenti fiat z nō ex interuallo.ff.de vi z vi ar.idē &
§.cum igitur qui.z.j.de
sen.ex.si vero. Item cau
sa defensionis z non vl
ciscendi: vt.ff.ad.l.aqu.
scientiam.§.vlti.z.xxiij.
q.i.quid culpatur.z cuz
moderamine inculpate
tutele: tamen siquis mo
dum excedat z non ex p
posito non tenetur: vt di
ctum est in predictis cō
cor.Jan.Ala.z io.distin
guunt an fiat vis perso
ne an rebus. Si persone
tunc anteq̄z sit vis illata
repellenda est: z si aliqs
vim factam repellat po
tius presūmi debeat: q
defendendi non vlciscē
di causa hoc fiat: dum
modo in ipso negocio fi
at ff.ad.l.aquil.si ex pla
gis.§.tabernari9. z hoc
si primus percussor de
nuo volebat percutere:
alioquin si nolebat ipsū
repercutere z alter per
cussit: potius dicitur esse
vindicta q̄z repulsio in
iurie. z hoc equum vide
tur: seruatur eniz mode
ramen: si illud tantum fi
at quo omisso violentia
repelli non posset. Si er
go violentum interficis:
sic q periculum mortis
ab eo vitare non poteris
eum sine pena interficis
ff.ad.l.aquil.l.iiij.C.ad
l.cor.de sic.l.ij.z.iij.argu
men.supra.e.c.ij. Si au
tem vis infertur rebus:
licitum est repellere illa
tam vim incontinenti z
inferendam vel q̄zciti
us sciuerit z poterit col
lectis amicis.ff.de acq.
pos.q meo.§.vltimo.
z.l.clam possidere.§.q
ad nundinas.z supra d
restitu.spol.olim iniuriā
vero iam illatam perso
ne ex interuallo repelle
re non licet: quia sic es
set vindicta: z ita intelli
guntur iura hic signata

vsurpando.ff.de regulis iuris culpa est.

b Diligentiam. quia si per imperitiam accidisset: ei
imputaretur: insti.ad.l.aquil.§.imperitia quoq. s̄z euē
tus mortalitatis non imputatur medico.ff.de offi.pre
si.illicitas.§.sicut.
preterea enim hu
mane fragilitatis
delictum decipiē
tis in periculo ho
minis innoxium e
se nō debet: vt ibi
dicitur.si.ā.d eta.
z quali.ad aures.
vnde versus. Nō
est in medico sem
per releuetur vt e
ger.

non ad sumendam vindictā
sed ad iniuriam propulsan
dam: nor videtur idem sacer
dos a pena homicidij peni
tus excusari: tum ratione in
strumenti cum quo ipse per
cussit: quod cum graue sit nō
solet leuem plagam inferre
tum ratione partis in qua fu
it ille percussus: in qua de mo
dico ictu quis letaliter solet
ledi.

Idem.

Ita nos duxit.f.consu
lendos: z infra. Quesi
uisti quid sit de quodam mo
nacho sentiendum: qui cre
dens se quandam mulierem
a guttaris tumore curare: vt
chirurgicus cum ferro tumo
rem illum aperuit: z cum tu
mor aliquantulum resedisset
ipse mulieri precepit ne se vē
to expōeret vllo modo: ne fō
te ventus subintrans guttu
ris apertionem sibi causam
mortis inferret sed mulier e
ius mandato contempto dū
messes colligeret: vento se ex
posuit incaute: z sic per aper
tionem gutturis sanguis mul
tus effluxit: z mulier diem vl
timum sic finiuit: vtruz vide
licet cum predictus mōach9
sit sacerdos: liceat ei sacerdo
tale officium exercere. Nos
igitur.f.t.r.q l3 ipse mōach9
multum delinquerit officiuz
alienum vsurpando: quod si
bi minime congruebat[a]: si ta
men causa pietatis z non cu
piditatis id egerit z peritus
erat iexercitio chirurgie: om
nemq studuit quam debuit
diligentiam[b] adhibere: z nō
ex eo q per culpam mulieris
contra consiliuz eius accidit
adeo reprobandus: q nō p9
satisfactionem[c] condignam
cū eo misericorditer agi pos
sit vt diuina valeat celebrar:
alioquin[d] interdicenda est ei
sacerdotalis ordinis execu
tio de rigore. Ad vltimuz
fuit ex parte tua propositū:
q quidam scholaris metu
ens vt latrones in hospitio
suo essent: de strato consur
gens repperit ibi furem: qui
non solum ipsum scholarem
prostrauit ad terram: sed pe
ne ad mortem vulnerauit
eundem: z infra. Mane ita
q3 scholares latronem que
siuerunt eundem: quem vul
neratum inuentum potestati
vincentie tradiderunt coraz
quo constanter negauit q
premissa minime perpetra
uit. vnde prefatus potestas
ad eundem scholarem nun
cios destinauit: vt exponeret
siqua sciret de fure predi
cto vel traderet intersigna
qui cultrum quem ipsij latro
ni abstulerat: z sotulares ab
eodem in ipsius domo dimis
sos: quos abstraxerat ne pe
dum strepitus audiretur: nū
cijs tradidit[e] memoratis sup
eodē scō se nihil ampli9 itro
mittens. Patās igit receptus

c Post satisfacti
onem. Ex hoc pa
tet: q fuit in culpa
z ex eo q sequitur
misericorditer ali
enum officiū vsur
pando. z sic quan
doq imputatur a
licui aliquod deli
ctum: ea tamen q̄
sequuntur ex eo n̄
imputantur.xv.q.
i. inebriauerūt loth
culpa enim mulie
ris huic imputari
non debet. que cō
tingit contra con
silium ipsius. s.l.
di.sepe.

d Alioquin. id
est si non erat peri
tus: z si non adhi
buisset diligentiaz
quam debuit aut
ex cupiditate fecit
her.

e Tradidit. sed
videt q ille scho
laris potius tace
re debuisset.xxij.q
sti 3e.q.nego. Item
nonne dictum ei9
est occasio mortis
illius.xxiij.qst.cne
v.vnum solum in
fine. z infra de ex
cessi. prela. ex li teris. Item promouendus abstinere
debet ab omni eo p q̄d possit ad effusionē sāguis pueniri

a Ita nos. congruebat supra ne cler. vel mona.c.iij.z.c.se
tentiam sanguinis. vnde in culpa fuit alienum officiū

talibus intersignis latronem ipsum apparitoribus suis tradidit puniendum[a]: q sibi ãputauerũt virilia ⁊ oculos eruerunt. latro vero ira ⁊ dolore ꝯmotus nec potuz sũpsit: nec cibũ ⁊ sic de medio est sublatus: vñ p nostrum oraculum postulas edoceri: vtrũ p̃fat⁹ scholaris ad sacros valeat ordines pmoueri. Nos igit̃ inqui. t.t.r. ꝙ si p̃fat⁹ scholaris dignis meritis adiuuat̃: ꝓpt p̃scriptuz euentũ a susceptione sacroꝝ ordinuz nullaten⁹ est arcendus. Idem priori ⁊ fratribus cartusie.

Sicut ex litteraꝝ vr̃aruz tenore accepim⁹: cum q dã p̃sbr vestri ordis: q prius fuerat niger monach⁹ q̃ndaz mulierẽ pgnantẽ cum qua ꝯ̃perat ꝯsuetudinẽ inhonestaz ⁊ q̃ asserebat se concepisse ex eo: p zonã arripuerit quasi ludẽs ipsa p hoc si se asseruit eẽ lesaz: ꝙ occasione h⁹i abortiuit ꝓpter qd idem p̃sbr ꝓboꝝ viroꝝ vsus ꝯsilio seipsum duxit ab altaris ministerio seq̃strandum: ⁊.j. Nos ꝟo deuotioni vr̃e isinuatõe p̃ntium.r. ꝙ si nondũ erat viuificatus[b] ꝯcept⁹ mĩstrare potit: aliogn dz ab altaris offõ abstinere.

Idem.s.episcopo.

Postulasti: ⁊ infra. Que siuisti preterea vtꝝ ẽ q̃s dã ꝯtẽpta excõicationis snĩa debitas ecclesijs decimas subtrahentes tibi regiã iplorare liceat potestatẽ: cũ ad solutionem ipsaꝝ vix absq sanguinis effusiõe valeant coartari. ad qd.r. ꝙ si te de h⁹i querimoniaz simplicit̃ deponente rex cui ad bonoꝝ laudem[c] vindictam vero malorum gladi⁹ ẽ ꝯmissus: in eodẽ rebelles traditam sibi exercuerit potestatem eoꝝ erit duritie: aut malicie imputandum[d].

Gregorius.iij. ep̃o eboracen̄.

Exhibita nobis.i.clerici ꝯfessio patefecit: ꝙ cuz i puerili[e] esset constitutus etate: cuz ꝗbusdã coetaneis suis ludens[f] ⁊ insequẽs vnũ ex ill' lapidẽ post eũ non[g] animo ledẽdi sed timorẽ incutiendi p̃iecit[h]: q lz ex p̃iecto lapide percussus nõ fuerit neq tactus: ad aliũ tñ lapidẽ corruens[i] ⁊ caput offendens: tũ ꝓpter imperitiã medicantis tuz ꝓpter patris incuriã qui laboribus ⁊ sudoribus ipsum exposuit: expirauit. Qd vero dict⁹ clericus: vt mitigaretur dolor patris defuncti veniam sup hoc postulauit[k] ab ipso. tu eum a sacrorum ordinum susceptione repellis: q̃ꝙ idem defuncti pater in extremis laborãs tibi ⁊ p̃sbro cui suam aperuit ꝯsciaz ꝯfessus fuerit ⁊ presbito

s.di. clericum qui. Item iste quasi testis inductus fuit: quod non licet clerico in cã sanguinis.xi.q.i. testimonium.⁊.3. ne cleri. vel mona. snĩam. Ad hoc dico: ꝙ nõ fuit inductus tanq̃ testis: q2 nec ad p̃ntiam iudicis accessit. quod fit in crialibus: in auc. de testi. §. qm̃ in fi. col'a.vij. Cuz ergo iste nec facto nec p̃cepto nec consilio: nec defẽsione nec lingua nec adhortatione homicidiũ fecerit: non dz ab ordibus impediri qbus modis homicidiuz ꝯmittitur ⁊ imputat̃: vt dcm̃ ẽ.3.e. sicut dignum. ⁊ preterea iste seipsum occidit.

a Puniendum. tamen p istud non fuit ꝯuictus d̃ furto. non.n. eoipso ẽ fur q animo furãdi domũ intrauit. ff. d̃ furtis vulgarĩ §. qui furtum.

b Sicut. viuificat⁹. sic.xxxij.q.ij. quod ṽo. ⁊.c. moyses. quod p vtraq parte põt iduci. Ar.3.ij.q.v. ꝯsuluisti. ⁊.3. eo. si aliquis. c. illud cõsuluisti. intelligit̃ qñ puerperiũ iam erat animatũ. ⁊.c. moyses. ⁊.c. illud. 3.e. sigs ibi exponitur istud. ⁊.c. qd itelligit̃ qñ nõduz hz animam. similiter distiguit lex. ff. de penis si aliqd. §. q abortionis. tñ lz nõ teneatur. l. canonica: vt hic pz: nec lege mosayca: tñ tenetur. l. cor. de sic. ff. ad. l. corne. d̃ sic. si mulierẽ. ⁊ ẽt l. aquil. vt. ff. ad. l. aquil. si seruus. §. si mulier. De eo q pcurat venena sterilitatis dictum est. 3.e. siquis. vbi etiam de hoc.

c Postulasti. bonorum laudem. supra de ma. ⁊ obe. solite.

d Imputandũ. Nõ ꝙ clericus põt agere ciuilit̃ ꝯtra laicũ corã suo iudice de crimine: ad hoc vt sit i ppetuũ carcerem vel vt puniat̃ pecunialiter.xxiij.q.v. non nos ad fi. ⁊ ar. 3. d̃ iudeis ita quorũdam. ⁊ si iudex secularĩ per talem querelam durius puniat: q2 ille nõ vult alit̃ obedire iudici: vt hic dicit non imputat̃ clerico.xxiij.q iiij. maximianus. ⁊.q.v. nõ nos ad fi. ⁊.c. relegẽtes ad fi. ff. de ho. lib. q cũ maior. §.i. ⁊. si tri. ⁊ ar. ff. de euic. si p iprudentiaz. ⁊ ar. ⁊.3.e.c. tua nos. ⁊ absit: vt ea que ꝓpter bonum facim⁹: nobis iputent̃ si preter voluntatem nostrã cuiq̃ malũ contingat.xxiij.q.v. de occidendis. aliogn paul⁹ in effusiõe sanguis suũ crimẽ agnosceret: vt ibi dr: qd nefas esset dicere vt ibi. Ar.3.xxiij.q.v.c.ij. ⁊.c. vnũ solũ. in fi. de pe. di.i. piculose. ⁊.j. de exces. pla. ex litteris.

e Exhibita.i puerili. vñ beneficio talis etatis excusat⁹ vr̃: de cõse di.iiij. eos. ⁊.j. d̃ de. ex. c.i. q2 illa etas ignorat qd videt. C. d̃ fal. mo. l.i in fi. ff. q ⁊ a q pupillus.

f Ludẽs. qd ei licebat q2 lusit ⁊ ysaac: vt dictuz est. 3.e. lator. ⁊ pueris p̃missuz ẽ ludẽ.i. q.i. §. ecce qñ. erat tñ doli capax qd pz ex eo ꝙ dr nõ aio ledẽdi: aliis nihil esset q2 talis furioso ꝯparat̃.xv q.i. illud. ⁊. ff. de acqui. pos. l.i. §.i. doli capax dr q est primus pubertati: vt. ff. d̃ re. iur. pupillus.

g Non aio. Ex hoc p̃bat̃: ꝙ erat doli capax: nec tñ i culpa ꝓpter hoc esse vr̃: q2 nec volũtate nec actu homicidium perpetrauit. 3.e. dilectus. ⁊ c. significasti.i. q2 voluntas in maleficijs spectat̃ nõ exitus. ff. ad. l. cor. de sic. diuus. ⁊. C.e.t. l.i. ⁊.j. de sen. ex. cũ voluntate. s̃m talem legem ꝓmeronis vr̃ ꝙ ep̃s potius spectet̃ non exitus. xv.q.i. siquis non iratus.

h Proiecit. In h̃ videtur culpa. naz ludus noxius in culpa est. ff. ad. l. aql. nam ludus. ⁊ ar. 3. de presump. c.i.

i Corruens. ipse puer q fugiebat ꝓpt timorẽ illius. vñ culpã ꝯmisisse vr̃ ex eo ꝙ dedit occasionez quare damnum dedisse vr̃: vt. ff. ad. l. aql. q occidit. §. pe. ⁊.3.e. de cetero. ⁊.c. p̃sbr. sed excusat̃ ꝓpter imperitiam medicantis ⁊ ꝓpter incuriam p̃ris: ar. 3.e. tua ⁊ ꝓpter etatem: q2 causa multum fuit remota.

k Postulauit. per hoc videbatur culpabilis: sed non est verum q2 hoc fecit ex benignitate ⁊ humilitate. vnde ep̃s non debuit ipsum ꝓpter hoc repellere: maxime cum pat̃ defuncti hoc iuraiset: q2 ea sunt in nostris officijs gratiora que cum liceret nobis non impendere: causa tamen dilectionis impẽdimus.xxviij.q.i. iam nunc.

a Misericorditer. Ar. q hec decre. ptineat dispensationē: sed nō credo. Nam qcqd facit ecclesia: totū est misericordia & veritas: sz vbi iusticia obseruat: misericordia adhibet. xlv. di. disciplina. quod patet ex responsione. b.

b Joannes. signo. i. di. ius militare. & de of. custo. c. i. & ij.

c Rei licite. &. e. ex litteris. & j. e. c. vlt ber.

d Fortuitos. j. e. c. vlt. vbi de hoc.

e Permittatis. de iure cōi. Absit. n. q ea q ppt bonū facim⁹ nobis iputent: si pter voluntatem nostraz alicui qcq̄ mali ptingat. xxiij. q. v. de occidendis.

f Entio. remordet. s. q aliquem interfeceris. lz. n. clerici alios possit hortari ad pugnā in iusto bello ꝯ hostes: quale fuit istud: vt. xxiij. q. vlti. igitur hortatu. omni timore. e. vt pridem. & q. ij. dñs. & lxiij. di. hadrian⁹ in ppria psona pugnare nō pōt: vt. xxiij. q. vlti. q. cunq. & c. clerici. & l. di. clericū q. & c. ō his elicis q: exp officiū reddit eos fstabiles ad pugnādū: vt. &. ō vo ex mista ad fi.

g Dubio. sic. &. e. significasti. & c. ad audiētiaz vbi de h. sic. j. de cle. ex. illud. Et sanctius est in hac vita dño sub iferiori habitu famulari: q̄ᶻ alta idcirco appetēdo dānabiliʳ ministrare. l. dis. de his in fi. &. &. de tēpo. ordi. ad aures.

h Uidam. licite rei fic. &. e. c. ex litteris vbi similis casus ponit & supra. c. io.

i Premonitis. dicendo caue caue. l. d. si duo vñ si icuria illi⁹ mortu⁹ ē huic q ipsuz monuit: si iputat. l. di. sepe ad fi.

k Pōt. fortuitos enim casus nullū hoīum psilium puidere potest. ff. de admini. re. ad ci. perti. l. ij. &. si eo tempore. quare nemini sunt iputandi. ff. q. & a qui. ma. li. nō fi. iulianus. Casus. n. fortuiti non imputant: nisi culpa quis incidat i casum vel pacto vel mora precedentibus casum. &

de commo. c. vno. & &. de deposi. bona fides. vbi ō hec: quia nemo tenetur diuinare. &. vt ec. bene. vt nostrum. ff. ad. l. aquil. si putator. & ff. man. si fideiussor. &. si cuz debitor. & paulus spiritu dei plenus diuinare non potuit. xxij. q. ij. beatus ber.

firmauerit iuramento nihil ipsum in morte filij sui put sibi constiterat commisisse.

Quare idem clericus postulauit a nobis: vt cum de illius obitu lesam non habeat conscientiaz: dignaremur agere misericorditer^a cum eodem. Quocirca mandamus: quatenus si constiterit ita esse: ipsū pter hoc a receptione sacrorum ordinum non repellas. Idē epo & capitulo veneteñ.

Joannes sacerdos humili nobis insinuatiōe mōstrauit q cum pulsaret campanas: vt signo^b dato conueniret populus fidelium ad diuina: & cadēs tintinabulū percussit quendam puerum coram eo: qui cum vulnus esset mortale decessit. Nos igitur attēdentes: q dicto sacerdoti qui dabat operam rei^c licite nihil potuit imputari: si casus oēs fortuitos^d non preuidit: dis. u. mandamus quatenus si constiterit ita esse: dictum sacerdotem sacerdotale officium exequi permittatis^e.

Idem. p. presbytero.

Entino tua nobis exhibita continebat: q cuz inimici dominice crucis ac blasphemi nominis christiani castrum quoddaz in quo morabaris grauiter inuasissent: exeuntibus inde habitatoribus tam clericis q̄ laicis ptra eos ad inuicem confligentib⁹ hic inde occisi q̄plurimi extiterūt vnde cum pro eo q aliquos percussisti irregularitatē metuas incurrisse: mandamus: quatenus si de interfectione cuiusq̄ in illo pflictu tua conscientia te remordet^f a ministerio altaris abstineas. reuertē ter cum sit consultius id huiusmodi dubio^g abstinere q̄ temere celebrare.

Gregorius nonus.

Quidam: vt asseris: ad edificationem ecclesie in adiutorium a presbytero euocatus ruens cum laquearī quod idem presbyter soluere nitebatur hac occasione reb⁹ est humanis exempt⁹: & infra. Attendēs igitur q sacerdos ipse dabat operam rei^h licite studuit etiaz quam debuit diligentiam adhibere: circunstantibus quibus periculum imminebat ita tempestiue & alta voce premonitisⁱ: q & intelligere & fugere potuerunt: iniqui. t. r. q ob hanc causam vel quia omnes casus fortuitos qui preuideri nō possunt^k forsitan non preuidit: non debet quo ad officium vel beneficium impediri.

[illegible]

Ex concilio lateranensi.

Felicis memorie innocentij & eugenij predecessorum nostrorum vestigijs inherētes detestabiles illas nūdinas vel ferias quas vulgo torneamenta vocant: in qbus milites ex pducto conuenire solent: & ad ostentationem^l virium suarum & audacie temere^m cōgredi: vnde mortes hominuz & animaz picula sepe pueniuntⁿ: fieri phibemus. Qd si qs eox ibi mortuus fuerit: q̄uis ei poscenti pnia non negetur^o: ecclesiastica tamen careat sepultura^p.

Alexāder. iij. anateñ. epo.

Ad audientiā nostrā noueris peruenisse: q cū q

l Elicz. ostentationē fz leges tñ lz aliqd face ad ostentationē virium: vt. ff. ō alea. solēt. al's non lz: vt. l. se. nec b⁹i tenent. l agli. ff. ad. l. agli. ī actione. &. siquis.

m Temere. & iō talis ludus tanq̄ noxi⁹ prohibetur hic. & ff. ad. l. agli. nam ludus.

n Proueniunt. ar. aliqd phiberi. pter cōsequens. xxij. q. i. in nouo. &. de iureiuran. & si christus. & de con. di. iij. peruenit.

o Non negetur. nec etiam viaticuz xxvj. q. vj. hijs de corpore. l. di. penitentes: q: p pniam viaticuz intelligit quod decedentib⁹ penitentibus non negatur. j. de pe. & remis. quod in te.

p Sepultura. fi j. ō rap. c. q. & sic cōceditur quod est maius & quod minus est prohibet: ar. lxxxviij. distinc. episcopus gubernationem. ff. de ritu. nup. oratione. & i. q. i. siqui epi. & xxiij. q. q. latrones C. qñ imperato. inter pu. & vi. l. vna. & lxxx. dis. epi non in castello. Arg. ꝯ. xliij. dist. nulli licet at. xij. q. vlt. c. vlti. & ff. de senat. qui i dignus. ff. de ser. expor. cui pacto. xxij. q. vij. apostolus in fi. & xxiij. q. i. mirarum. & supra de decim. ex parte. &. Sol. generale est q cui licz maius &

minus: nisi ab illo minore prohibeatur et cum ne ... datur honor persone: vt p3 per primas concordan. hic vero alia ro est vt potius consulatur viuis quam defunctis: vt alij terreantur & abstineant a talibus cum viderint illos sepeliri in campis ...

le vel alij consentire. xxiij. q. v. ita ne. q: facere debent quod fieri debet de iure. xxij. q. ij. faciat homo.

Deponendus. q: huiusmodi pugiles homicide existunt. j. c. pri. Unde cum ad hoc accesserit non pot qs promoueri. li. di. siquis post. nec dispensatur cum tali: si mors vel membrorum mutilatio fuerit subsecuta. j. c. pr. alis pot cum tali eps dispensare: vt. j. c. gl. b

... de sepul. sacris. xiij. q. ij. anie defunctorum. sic intelligitur. j. de rap. c. ij

A Daudientiam faciendi ad animum recurrendum e: & q: iste mortuus fuerat ad locum torneamenti: denegabatur ei sepulturam: & male: q: non ludebat in torneamento sed casu sub equo mortuus est: nec ex ea causa accesserat: sed alia vt dicit litera. Uoluntas enim & propositum distinguunt maleficium: vt. ff. de furtis qui iniurie. e. j. de sen. ex. cum voluntate. & ad animum recurrendum est. xxij. q. ij. is autem & c. homines in fi. & ideo non debet ei denegari sepultura vt dicit in fi.

Casu. quem preuidere non potuit supra ti. prox. ioannes. & c. vlti. vnde sibi non debet obesse. xxiij. q. v. de occidendis.

Dispensatione. Non intelligas quod dispenset cum illo vt sepeliatur in cimiterio ecclesie: sed ex dispensatione secundum quam ecclesia disposuit: vbi corpora christianorum sepeliantur in cimiteriis: quoniam olim in campis sepeliebantur. ff. de sepl. vio. l. iij. §. diuus.

dam ad locum deputatum torneamentis causa requirendi debita accessisset: & j. Nos attendentes: quod his tantum ecclesiastica sepultura debeat interdici: qui ad torneamenta animo faciendi tantum accedentes decedunt ibidem. f. t. mandamus quatenus si tibi constiterit: quod ad predictum torneamentum non animo ludendi sed percipiendi credita peruenisset: licet ibi fortuito casu obierit: corpus eius dispensatione ecclesiastice tradi facias sepulture: maxime si dominicum corpus susceperit: & sacri olei fuerit vnctione perunctus.

De clericis pugnantibus in duello.

Alexander tertius.

Porro si clericus alicui sponte duellum obtulerit vel oblatum susceperit: siue victor siue victus fuerit: de rigore iuris est merito deponendus. Sed quantumcunque eius in hoc grauis sit & enormis excessus: euadere potest depositionis sententiam si cum ipso suus eps duxerit misericorditer dispensandum: dummodo ex ipso duello homicidium vel membrorum diminutio non fuerit subsecuta.

Celestinus. iij.

Henricus presbyter nobis humiliter intimauit quod cum laicum quendam super furto in seculari placito conuenisset: quia testes sui defecerunt: pugilem secundum prauam terre consuetudinem introduxit: qui reum vsque adeo ictibus vulnerauit: quod ... ceptus est expirare. Quia igitur super hoc nos consulere voluisti: ... responsione huiusmodi remouemus quod tales pugiles homicide veri existunt. Nec predictus sacerdos: licet non ipse sed alius pro eo in duello pugnauerit debet in sacris ordinibus ministrare: sicut tradunt sacrorum canonum instituta. Homicidium autem tam facto quam precepto siue consilio aut defensione non est dubium perpetrari: poterit tamen cum eo circa habendum beneficium misericorditer dispensari.

Innocentius tertius.

Item illam mortiferam & odibilem balistariorum & sagittariorum aduersus christianos & catholicos exerceri decetero sub anathemate prohibemus.

In exodo.

Henricus. prauam & reprobatam. j. de pur. vul. per totum. & ij. q. v. monomachiam. quod detestare videntur.

Homicide. vere quantum ad propositum vel occasionaliter: vel vere quantum q. vt hic p3 & sententia lata per talem probationem non transit in rem iudicatam. j. de pur. vul. c. ij. ber.

Facto istis quattuor modis siue lingua siue adhortatione committitur directum homicidium. de hoc di. l. de hom. sic.

Beneficium. l. di. studeat. xviij. di. presbyter. s. ne cogatur clerici opprobrium mendicare. xciij. di. diaconi. ibi mendicat infelix clericus. &c.

Item. xpianos secus de saracenis a contrario sensu: & intellige de bello iniusto ar. e. de iureiu. sicut si constiterit. quem si iustum esset pugnare. xxiij. q. ij. dñs. & q. vl. vt preidem.

Sub anathemate. vt quod sit canon late sententie: ar. lxiij. di. di. salonitane. c. j. de eo qui fur. or. re. c. i. sed secus e. Nam multum interest: an a lege aliquid prohibeatur sub anathemate. xxi. di. per totum an ab homine: & tunc vi quod sit excommunicatus: vt l. c. salonitane ar. ad h. ff. de arbi. celsus. & l. si cum dies. § vl. ff. de ... l. siqs sciens. vt sic mitius agatur cum lege quam cum ministro legis. dicas quod si iudex dicat precipio sub pena excommunicationis siue precipio sub interminatione excommunicationis siue anathematis siue sub excommunicatione hoc facias: non est excommunicatus contrarium faciens sed excommunicandus. Et c. illud salonitane. & e. de loca. c. i. & j. de eo qui fur. or. re. c. i. & oia consimilia intelliguntur: cum sub conditione excommunicatio lata fuit: sic excommunico quicumque furtiue ad ordines accesserit: & tunc contra faciens e excommunicatus. & h dixi. e. de s. sic. ij.

Marie. q: idem est si hec duo sacramenta non recepisset: dummodo penitentiam receperit: & iste illa tria percepit vt patet in integra. b.

Porro. oblatum susceperit. nec offerre nec oblatum suscipere debuit aliquo modo: q: hoc prohibitum est. ij. q. v. monomachiam. & j. de pur. vul. per totum. Sed potius debet oia mala pati quam huic ma...

Si seduxerit quis virginē nōdum ↄ̄sponsatam: dormieritq; cum ea dotabit[a] eam & hēbit vxorem[b]. Si vero pater virginis dare noluerit reddet pecuniam iuxta modum[c] dotis: quam virgiēs accipere consueuerunt.

Gregorius sipoñ. episcopo.

Peruēit ad nos: q̄ felix quādā virginē stupro decepit: qd̄ si verū ē: quāuis esset de lege pēa plectend[d]: nos aliquatenus legis duritiam mollientes hoc modo dispōimus vt aut quā stuprauit[e] vxorē hēat[f]: aut si renuēdum putauerit: corporaliter castigatus[g] excōicatusq; [h] in monasterio in quo agat penitentiam retrudatur: ↄ̄ q̄ nulla sit egrediēdi sine p̄cepto licentia.

Ex concil. arelateñ.

Si vir sciēs vxorē suā ↄ̄liquisse[i]: q̄ nō egerit penitētiam sed permāet in fornicatione & vixerit cū illa: reus[k] erit & eius peccati particeps: qd̄ si mlier dimissa egerit pniam: & voluerit ad virū suū reuerti: debet[l] sed nō[m] sepe recipere peccatricem.

Ex concilio parisieñ.

Maritis etiā ex suspitōne[n] vxores accusare p̄missum ē: & ipsi plus ceteris[o] ↄ̄ adulterio & accusare possunt & defendere.

Alexander tertius.

Significasti[p] nobis quēdam presbyterū cū alterius coniuge infra ecclesiam dormiuisse: q̄ se & illū cuidā sacerdoti huiusmodi delictū confessos fuisse publice tibi detexit: & hoc ip̄ idem sacerdos nomen adulterij celās[p] i presentia tua dixit. Sup quo quid fieri debeat cū negante adultero mulier in cōfessiōe persistat: consilium requisisti. Ideoq; mandamus: quatēus condignā pñitētiā p̄fate imponens[q] adultere ecclesiā p aspsionē aque bñdicte reconciliare[r] pcures. Predcō autem sacerdoti: ne cōtra apl̄z infirmorū corda mala fama ipsius percutiant: & ne vituperet[s] ministerium nostrum: neq; securiores p̄sbri existētes in pctm̄ libentius plabantur cū vicini s. v. presbris: quos se nolle peierare cognoueris iuxta arbitriū[t] tuum purgationem idicas: quem si purgare se poterit: in officio suo ministrare p̄mittas: aliogn[u] ab officio suo ip̄ suspendere non postponas.

Innocētius .iij. turoneñ. archiepiscopo.

Intelleximus q̄ cū. s. laicus. b. vxorē suā a maritali ↄ̄sortio ↄ̄pulisse: diocesan[9] eorū audiens eādē cū quodā adultero fornicari: eam

---

a f Si seduxerit. dotabit eā. i. donatōē propter nuptias assignabit ei: vel proprie ponimus q̄ dabit pecūiā mulieri: quā retinebit sibi p dote: qd̄ fieri pōt. ff. de dona. inter vi. & vx. sicq; vxori. C. de dote cauta non nu. l. ij. & si cū ea ēt nō cōtrahat nihilomin[9] hēbit illā pecūiā vt seqr̄ i lr̄a. Si xo añ m̄rimoniū dōet ei tenebit dōatio. ff. ↄ̄ pub. cū spōsus. si i tp̄e m̄rimonij porrigar dōatio ñ tenet. C. de dona. īter vi. & vxo. q̄ spōse. ↄ̄. e. c. vlti. vbi de hoc.

b Vxorē. si p̄r eā dare sibi voluerit: & ipsa i eū cōsensit & ēt si ipse eā accipere voluerit: al's pūietur. j. e. c. pri.

c Iuxta modū. ↄ̄stiabitur iuxta facultates illius & dignitatē puelle. C. de epis. audiē. l. pe. C. de rei vxo. ac. auc. s̄ q̄uis. & ff. de iur. do. siue gnālis. xxx. q. v. nullum. hec olim fuit pēa i exodo hodie alia s̄m leges: vt notatur. j. e. c. pri.

d Peruenit. plectēd[9] s. vt relegeɼ. vel si vilis persona fuit: verberetur insti. de publi. iud. §. g. si āt p vi h̄ fecerit capite plecteɼ: isti. e. fināt.

e Stuprauit. stuprū p̄pe cōmittiɼ i virgine. xxxvi. q. i. §. i.

f Vxorē hēat. si ipsa & p̄r voluerit. ↄ̄. c. pr. her.

g Castigatus. s̄z q̄ visum fuerit iudici: alr̄ s̄z leges vt dictū ē.

h Excōicat[9]. quo ad cōiōnē sacrorū: quousq; visum fuerit suptori: sia hic tñ nō cōpelleɼ eā recipere: s̄z q: illā ↄ̄cepit ad tēpus punietur.

i Si vir. ↄ̄liquisse. adulterādo cū alio.

k Re[9]erit. xxxij. q. i. sigs vxorē. q: piori[9] ē turpitudinis g crimē celat vxoris. xxxij. q. i. c. i. & ↄ̄. de iureiurā. quēadmodū & C. de adul. l. ij. vel crimē lenocinij cōmittit: & nisi denunciet eā ad pniam mortalr̄ peccat. ij. q. i. si peccauerit. & ↄ̄. de iureiur. quemadmodum.

l Debet. debito honestatis & non necessitatis: q: ēt p[9] penitentiā posset eā accusare de adulterio. xxxij. q. ij. admonere.

m S̄z nō sepe. imo vi: q̄ nō solū semel: s̄z septuagies septies de pe. di. iij. adhuc istāt. ↄ̄. ↄ̄ iureiurā. quēadmodū ad fi. Quare ergo dic̄ s̄z nō sepe. dico q̄ si mulier delinquat sepi[9] marit[9] pōt ei semp parcere si vult: & eā p[9] pniam recipe s̄m euāgeliū doctrinā: s̄z eccl̄a nō intercedet p ea: ex quo aliquotiens ei pepcit & iō dic̄ h̄ nō sepe: ne eccl̄a videaɼ ei dare licentiam peccādi: & ad terrorē d̄r ēt h̄. Itē ar. delicta sepi[9] cōmissa grauius puniri. C. de epis. audiē. l. iij. & . de re mili. l. iij. §. si tyronibus. & ff. de pe. l. iij. xxv. q. ij. ita nos & ar. xxv. q. ij. extraordinaria.

n Maritis. ex suspitione violenta. si. xxxij. q. i. dixit dñs. ex temeraria. n. nō licet. ↄ̄ qua intelligiɼ. ij. q. i. primo semper.

o Ceteris. xxxij. q. i. publico vel intellige qd̄ dicit pl[9] ceteris: q: marit[9] infra. lx. dies pōt accusare vxorē iure mariti sine metu calūnie postea xo nō: nisi iure extranei. C. de adul. iur̄ mariti. s̄z hoc hodie ñ vr̄ hr̄e locū. ↄ̄. ↄ̄ p cu. tue.

p Significasti. celās. & bene ↄ̄. de of. or. si sacerdos. & ff. de q̄stio. l. i. §. qui q̄ōnem.

q Imponēs. Ar. q̄ s̄z aliq̄ duo sint cōnexa: q̄uis ↄ̄stet ↄ̄ vno: nō tñ ↄ̄ aliō. ij. q. v. ifrogatū. ff. ad. l. iul. ↄ̄ adul. ↄ̄nūciasse. §. q̄ris. & ff. ↄ̄ li. cā duob[9]. & l. liberis. §. si duo. ar. ↄ̄. ↄ̄. de off. dle. p̄terea. & c. prudētiā. ad fi. her.

r Recōciliare. Quis ↄ̄beat recōciliare eccl̄am & q̄lr̄ d̄r. ↄ̄. ↄ̄ cōse. ec. vel al. aqua.

s Ne vitupeɼ. sic. ij. q. v. si mala fama.

t Arbitriū. & sic hr̄ cōpurgatiōes arbitrarie sr̄. ij. q. v. oīb[9] vobis. & j. de pur. ca. ex tuarum. S̄z quare cōpellitur iste ad purgatōem pp cōfessionē mulieris ↄ̄ illud. C. de adul. & si de crimine. cū nō infameɼ apud bonos. nā leues sunt g mala credūt q̄ pbari nō pñt. xi. q. iij. in cūctis: Dicas: q̄ iste infamatus erat ↄ̄ muliere i lla: al's nō idiceret illi purgatio pp dictū illius: q: ēt dcā paucorū nō ifamant. ↄ̄. de accu. iquisitōis ad fi. lau.

u Alioquin. nō deficientē in purgatōe puniri. ↄ̄. ↄ̄ summo. de hoc. & c. insinuatum. & j. de pur. ca. cum. p.

a Intelleximus. spontanea. lz mulier de domo viri sui sponte recedat: si tñ volēs redire nō fuerit admissa: itell. gif spoliata. ff. de acq. pos. etiā possidere. §. qui ad nūdinas. istu. de interdic. §. quinetiā. z iō audienda ē

b Fornicatus. z ad hoc testes iduxit: ad quos reprobādos marit⁹ alios iduxit: vt. j. seqt

c Euidētia. puta qz publice fuit fornicata: vel filiū in de bz testez. xxviij. di. priusqz. z. s. de diuor. significasti. z. s. de accu. euidētia. z. s. de coba. cle. z muli. c. vl. z. j. c. proximo.

d Cōfessionē. factā in iure: vt. s. de coba. cle. z mul. c. vl. Sponte: qz si cōpulsa: non obesset xxx. q. ij. l. th anus z sic confessio sola sufficit ad thori separationē vt hic. z. s. de diuor. ex lris.

e Cessāte. eo enim pbato dolus dolo cōpensabit: vt hic segtur. z. j. c. proxi. z. s. de diuor. significasti.

f Compensatōe. sic. ff. so. mat. viro. atqz vxore. ff. de cōpensa. si ambo. ff. de dolo. si dolo malo. z. s. de excep. cum ecclastice. z. xxxij. q. vi. nihil. ar. cō. ff. de doli excep. apd celsum. §. marcellus. Qualiter contrarium illud sic itelligendum: dicitur. s. de excep. dilecti. vir. n. vxori obijcere adulterium non potest: si ipse est in simili delicto: vt h patet. Itē si eā tradidit adulterandā. s. de co q cog. cōsan. vxo. sue. discretionē. Itē si violēter fuerit oppssa. ff. ad. l. iul. de adul. vi passa. itē si ignāter cognita fuisset ab alio quem crederet virum suum fraudulenter: ar. xxxiij. qō. ij. in lectum. Item si credens viruz absentem mortuū cū alio nupserit. xxxiiij. q. ij. cum per bellicam. Itez si post adulterium reconciliauerit eam sibi. s. de iureiurando quemadmodum. z. xxxij. q. iiij. si illuc.

g Alioqn. i. si cōsiteri de adulterio mulieris z si viri

h Tua fraternitas. fornicatō. s. In hoc fuit dubitato an delictū supueniens rei iudicate de iure vel fcō afferat preiudiciū: et vz qz sic vt hic pz. Ex hac decret. vz qz eo ipso qz alter coniugum fornicatur: reliquus possit ei debitum denegare: quod verum est si publice fornicetur. z si postmodū alter publice fornicetur: alter recupat seruitutē amissā ex delicto alterius: vt hic pz. s. de diuor. ex lris: z sic paria delicta mutua compensatōe tolluntur: vt. s. c. proxi. z ita solo facto: lz non sit lata snia de adulterio: adulteriū priuat iur petēdi debitū: nec alter eis tenetur reddere debitū: qz vbi nulla petitio nulla mora. ff. de ver. ob. si pupillus. z si tūc reddat debitū: sibi pindicat vt eā postea accusare nō possit. xxxij. q. i. c. i. ij. z iij. z iiij. ff. de adul. si vxor. § vl. S3 si ad mādatū ecclie reddat debitū: tūc non vz obstare qn possit postea eā accusare de adul. ar. s. de re. spo. lras. §. pe. z lz vxor adultere vir reddere debituz nō teneat expellere eam de sua domo auctoritate ppria nō dz: et si sit notoriū crimē ei⁹. s. de diuor. porro. ar. S3 prius puto qz possit eam repellere a se ex quo notoriū ē crimen suū priuata ē iure qd hēbat in viro. s. de diuor. significasti. z dotē suam amisit. s. de dona. iter vi. z vxorē. nlcrū qz. Du. dixit qz nūqz adulteriū priuat aliquē iure petēdi debitū sed tñ snia ecclesie. vñ pendēte lite tenet de debitū reddere alter alteri ar. s. vt lit. pen. laudabilē. z. vij. q. iij. nōne. xv. q. vi. c. vl. xxxiij. q. ij. secūres. qz pena nō ē īferēda nisi p iudicē. xxxiij. q. ij. § i hoc. sed hoc itelligo qñ crimē nō ē notorium: qd pz p cōcor. Itē vt dixi ex hac decre. hētur qz pp supueniēs delictū renascatur seruitu⁹ amissa et si sñtentia lata sit pp adulteriū. ff. de adul. l. adulteriū. s. de iureiu. tua. ij. z. s. de diuor. ex lris. nā iniuria remissa nascit ex delicto xv. q. vij. c. i. de pe. di. iij. §. ex psona. In qbusdā libris ē verbuz illud i fe. inn. §. hac auctē. z snia a qua nō ē appellatū: reuocatur. s. de frig. z male. si. frāitatis. j. de pur. vulc. c. ij. Io. dixit: qz snia nō retractat pp delictū supueniēs: ar. ff. de iniue. actu q: pe. nec. n. qz actio semel extincta ampli⁹ nō renascit: s. de cōse. et in iij. ğr. a. ff. s. sola. q rec. §. ircā. nec pretu noui iuri a retractatur snia. supra de re. iu. iter monasteriū. vñ cum seruit⁹ sit sublata snia iniuria alteri p fornicatōem alteri⁹. xxxij. q. vij. quēadmodū. z. sed si snia nō sit lata: tūc renascit. Et iura pdicta itelligēda sūt qz iudex ex offō suo eos adiuicē restituat. qd pri⁹ dictum est allegando. veri⁹ credo. s. qz illa possit petere virum non obstante sententia: qz vir illi snie renunciauit adulterando post sententiam. De hoc dictum est in. c. ex litteris. supra de diuor.

i De illis. excōicentur. qz rōe delicti facti sunt de foro illius. z ibi pñt cōueniri: vt. iij. q. vi. c. i. z. vi. qō. iij. placuit. z supra de fo. compe. postulasti. z. c. vlt. vbi de hoc. z. C. vbi de cri. agi opor. auē. qua in puincia Dicebant quidam: qz vbi quis crimen cōmittit: ibi dz conueniri. sed eā term. nabi ur per suum iudicem. ar. ff. de custo. z exhi. re. de militibus. sed hoc non est verum. imo iudex illius loci vbi delinquit potest clericum cōdemnare. ita tañ

---

z illum vinculo excōicationis astrinxit: que tādē adulteriuz abiurās absolutōe recepta cora ēpo mēorato pdictū virū sibi restitui postulauit: at ille obijciens ei adulteriū: z qz ab ipo nō expulsa sz spōtanea[a] recessisset restōem sui pposuit minime faciendā: qd mulier inficians replicauit in ipz qz fuerat fornicat⁹[b]: z. j. Quocirca mādamus quaten⁹ nisi tibi cōstiterit: vl p euidētiā[c] rei vl p cōfessionē[d] legitimā mulierē qz adulterata fuisset adulterij ex qō vir dz cōmisisse pbatōe cessāte[e]: ipm recipe cōpellas eādē. qd si predicto mō de mulieris fornicatōe cōstiterit: nisi testes p quos viri adulteriū est pbatum fuerint reprobati cū matrimonij ius in vtroqz lesū cōsistat: z paria delicta mutua cōpensatione[f] tollantur nihilominus eum cogas: vt eam recipiat: z maritali affectione ptractet: alioqn[g] mulieri silētiū iponere nō postponas. Idē episcopo ambianeñ.

Tua[h] fraternitas requisiuit: vtrū aliquo denegāte vxori sue in adulterio depbense debitū cōiugale si postmodū ipe cū alia ppetret adulteriū māifeste cogi debeat: vt eandē maritali affectōe ptractet. Sup quo. t. r. qz cū paria crīa cōpensatōe mutua deleātur vir huiusmōi fornicatōis obtentu sue vxoris nequit cōsortium declinare.

De [illegible]

Ex concilio melden.

De illis aūt qui de loco ad locum iter faciunt z ibi rapinas z depdationes peragunt placuit vt ab illius loci plato excōicentur[i]: nec ante ex pochia illa exeāt: qz digne que ppetrarūt emendēt: quorū excōmunicatio pprio ēpo significanda est: ne eos recipiat anteqz illuc redeāt: vbi rapinam fecerint: z omnia plene emendent

Eugenius tertius.

Super eo vero. c. j. Statuimus: vt quicunq3 ex his q violẽter surrexerit in rapinã siue ecclĩarũ violationes manifeste fuerit dephẽsi: nisi prius ablata restituat si poterit[a] vel emendãdi plenam r firmã securitatẽ fecerit: pnie bñficiũ ei penitus denegetᵘ[b]. Si vero vsq3 ad obitũ in contumacia sua durauerit r i extremis posit⁹ remediũ pnie huiꝰ postulauerit si emẽdatõz l emẽdãdi[c] securitatẽ pstiterit ei penitentia r sepultura ecclĩastica cõcedant. Qui ãt in sanitate obstinata mẽte nõ penituerit vel emẽdauerit: r i morte securitatẽ pstare nequerit: solẽnitas pnie paruz pdesse[d] vi: sicut credimus sed de peccato cõtrito corde viaticũ[e] nõ negetur: ita tñ vt nullus clericorũ sepulture illi⁹ itersit nec eius elemosynã psumat accipe. Quod siq presbyterorum vel clericorũ ? hoc in vita vel morte pnias dare[f] aut sepulture[g] iteresse vel eoz elemosynas accipere attẽtauerit seu huiusmodi rapine participes fuerit fuerit ordinis sui dãnũ irrecupabiliter patiatur r ecclesiastico beneficio careant.

Ex concilio lateranẽ.

Excõicatõni subdãtur: q romanos aut alios christianos p negociatõe vel aliis honestis cãis nauigio vectos aut cape aut rebus suis spoliar psumũt. Illi ẽt qui christianos naufragiũ patientes: qbus fm regulã[i] fidei auxilio ẽẽ tenẽtur: dãnata cupiditate spoliãt rebꝰ suis: nisi ablata reddiderit: excõicatõi se nouerit subiacere[k]. Alex. iij panormitañ. archiepo.

In archiepatu[l] tuo qñq3 saraceni mulieres xpianas r pueros rapiũt: r eis abuti psumũt r quosdã ẽt iterdũ occidere nõ verẽt: cũ ãt exces sus huiusmõi rex sicilie tibi r aliis epis cõmiserit[m] puniẽdos cõsul. t. t. r. q tales in iurisditi

excutõl mãdatis p eptm pprium. ž. de so. cõpe. postulasti. nisi velit iudici illius deferre: vt ipm remittat ad illũ pdẽnãdũ sicut de metropolitano: q põt absoluere excõicatũ a suo epo: nisi velit ei deferre. j. de sen. ex. p tuas. Nec dñ ferre sniam i alienũ subditũ: ꝫ in suũ rõe cris: vt dicũt prime pcordãtie: r h snia hñ pbat p hãc dcre. q: ẽt debent redire illuc vbi deliquũt: r ẽ ar. ad h i auẽ. vt nulli iu. §. sigs. vo. col. xi. q de h optie dicit r cõcedat cũ hac decre. tñ si crimẽ facile fuerit: põt de illo cognoscer suus iudex. Si vo graue fuerit crimen: remittitur vbi deligt. ff. d re mi. et secũ. in prin. ab hac tñ generalitate excipit glz supior. q vbicũq3 crimen cõmittit nõ põt iudicari nisi a papa si agat ad depositionẽ. qd si crimẽ tale ẽ: qõ nõ iducat dpositionẽ. Dicit hu. q põt iudicari a suo maiori r nõ ab iferiori: si crimen cõmittat sua pochia. Sz si archiepus cõmittat tale crimẽ in pochia alterius archiepi vel epi suffraganei alterꝰ archiepi dixit. h. q possit tũc iudicari ab illo archiepo l epo: ar. ad hoc. xxvi. duo. vbi alterius rõe cris pmissi i sua pochia excõicauit i patorẽ: qd al nõ auderz

a Super eo vo. poterit. hñ diriti potest: q: sanis ẽ actio r c. ff. de dolo. mã is. r. ž. de resti. spo. oli. c. r. ž. de so. edoardus. ž. de homici. sicut dignuz. r. j. d vsuris. cũ tu. r. xiiij. q. vi. si res. r ipossibiliũ nulla ẽ obligatio. ff. d reg. iu. impossibilium. r. xxiij. q. iiij. nabuchodonosor.

b Denegetur. ar. ž: q: si aliqs pniam petat de aliqbus criminibus r nõ de qbusdã. pnia tamen nõ ẽ ei deneganda. j. de pe. r re. quod quidã. r. xxvi. q. vi. cognouimus. r de pe. di. iij. §. vl. ar. contra. xxiij. q. ij. legatur. r de pe. di. ij. sũt plures. Quidam dicũt q hoc statutũ fuit ad terrorẽ: vt denegetur pnia de oibus: nisi de illo satisfaciat: q: talis pnia non est fructuosa. Alij dicũt q meliꝰ vi. q sup illo crie tñ denegabitur pnia: sed super aliis imponetur: r lz non sit fructuosa quo ad vitaz eternã: valebit ad mitiꝰ suppliciũ subeũdũ. d pe. di. iij. §. vl. r. c. vl.

c Emendationẽ. xiiij. q. vi. si res. xvij. q. iiij. siquis clericus. r. xxiij. q. vi. siquis mẽbroz. r. c. pessimã. r. de pe. di. v. falsas

d Prodesse. hoc quãtũ ad penã tpalem q pro pctõ debetur duplex. n. pena pro quolibet pctõ debet: eterna r temporalis: r hec eterna sola cordis contritione remittitur: de pe. dis. i. in prin. r. xxvi. q. vi. cognouimus. r. temporalis que exteriori satisfactione remittitur. que satisfactio si in hac vita non fuerit cõpleta in purgatorio cõpletur. ar. xxiij. qõ. v. quid ergo. r ita solẽnitas pnie parum pdest quo ad penam purgatorij valebit tamen quo ad vitam eternam. si de pctõ contritus fuerit.

e Viaticum. q oibus penitentibus ẽ dãduz. l. d pe. r re. qd in te. r. xvi. q. vi. sigs de corpe. l. dis. penitentes.

f Dare. hoc referas ad primã ptẽ. c. de illis q nec i vita nec in morte satisfacere volũt r pñt: istis deneganda ẽ pnia i fi. r alia ecclesiastica sacramẽtũ i m talj dcedãte eo saluo qd dixi p mo cum petũt i vita pniam de aliis cribus r oblatões talium non sũt accipiẽde. l. de vsuris q: in oibus. r. xvij. q. iiij. miror. r c. dis. c. ij. r. xxxiiij. q. ij. latorem. h.

g Sepulture. hoc referas ad vltimã ptẽ. c. d illis qui in morte penitẽt: ꝫ satisfacere non pñt. istis ergo denegat sepultura. i. clerici nõ debẽt itersse: sed cimiteriũ eis nõ denegat ad terrorẽ pouꝰ aliorum vt alij cũ possint satisfaciãt timor huiusmõi pene: [illegible] sic. ž. d torne c. i. vbi de h Et ar. q cui conceditur qd ẽ maiꝰ nõ cõceditur: quod ẽ minus: vt ibi dem est. her.

h Excõicationi honestis. vt xxiij. q. ij. sigs re. n. apetas. ž. d treu. r pa. c. ij. her.

i Regulam fidei. illã. l. diliges pximum tuum sicut teipsum: de pe. di. ij. charitas. r. i. di. humanuz genus. r. l. di. ponderz.

k Subiacere. r sic q contra hoc faciunt: sũt ipo iur excõicati. r tenentur. j. annum in quadruplum. C. de furt. in eum. ff. de incen. rui. nau. l. i. r furtum isti committũt ff. de acqui. re. domi. qua ratione. §. vl. Nec fiscus etiaz sibi aliquid vendicet in calamitate alterius. C. de naufrag. l. i. li. xi. communiter tamen damnum nauis resarciet. ff. de incen. ru. nau. l. ratis.

kl Subiacere. post admonitionem vel postq fuerit in mora cum possunt restituere r non restituunt.

l In archiepatu. abuti. pper illud vitium ira dei venit in filios diffidentie. j. de exces. prela. clerici sic. lvi. distinctione si gens anglorum. quia non sic homines fecit deus: vt se illo vterentur modo. xxx. questione. vij. flagitia.

m Commiserit puniendos. delegare potest princeps prelatis ecclesiarum causas criminales. vbi causa sãguinis non sequitur: vt hic. xxiij. questione. viij. sepe. Iudices vero in causis: vbi etiam pena sanguinis infertur: clerici constitui non debent. supra ne clericus vel mon.

one tua existentes pecuniaria poteris[n] pena mulctare: et etiā flagellis[o] afficere ea moderatione adhibita: q flagella ī vindictam sanguinis transire minime videantur. Si vero ita fuerit grauis excessus: q mortem vel detrūcationem membrorum debeāt sustinē vindictam reserues[p] regie ptāti.

Idem claremō. epo.

In litteris tuis cōtinebatur: q cū. h. multis fuissz criminibus irretitus: q ecclīarum īcendiū diabolo īstigāte[q] cōmiserat: tandem ī egritudine constitutus accepta pnīa d cōmissis per manum capellani sui fuit a snīa anathēatis[r] absolutus: sed moriens ecclesiasticam sepulturam habere nequiuit. Quapropter: si ita res se habet mandam[9] vt corpus eiusdem ap. cel. facias in cimiterio sepeliri[s]: et herēdes[t] eius moneas et compellas: vt his quibus ille per incendiuz vel alio modo damna contra iusticiaz irrogauerat: iuxta facultates[v] suas condigne satisfaciant: vt sic a peccato valeat liberari[x].

Lucius tertius. m. burgieñ. episcopo.

Cum ca[9]: que inf. e. militem et vxorem eius vertitur: et infra. Respondemus: q cum ibi raptus dicatur admitti[z] vbi nil ante de nuptijs agit: iste raptor dici non dz: cū habuerit mulieris assensuz: et prius eam desponsauerit q̄ cognouerit: lz parētes reclamarent[a] a qbus eam dicitur rapuisse. Preterea cum post mrīmonium carnis cōmixtione pfectum teste apostolo vxor sui corporis potestatem non habeat sed maritus[b]: et ecōuerso si precessisse matrimonium vl ex pbationibus viri vel ex mulieris confessione[c] claruerit p[9] matrimonium sine assensu viri non potuit ipsa monasteriū ingredi: aut aliter continentiam profiteri. Nō ergo pro eo q post matrimonium confirmatum rapta per vim in monasterio fuerit: viri poterit cōsortium declinare: maxime si probari nequeat viruz vt mulier profiteretur continentiaz assensisse[d].

Inno. iij. epo latoñ.

sed nec. et c. clericis. et c. sententiam.

n ¶ Poteris. cōmutādo penā statutā q̄ ē pena capit. ff. ad. l. co. de sic. l. iij. §. penul. et C. d adul. cū vir. C. d rapt. vgi. l. i. et ī auc. vt nō lur. ꝯ na. col. vi. Qd iudex vnā penā ī aliā mutare possit: ē ad hoc ar. ff. de his q no. infa. qd ꝗ. §. pēa. et C. e. ti. et si seuerior.

o ¶ Flagellis. xiij. q. vi. c. i. et ij. q. ij. fraternitas. et v. q. v. ille q. ita q flagella ad sanguinē nō pcedāt. xxiij. q. vi. is quibus. et c. se.

p ¶ Reserues. cuz sis delegat[9]. Siv̄o hēs iurisditōnem tpalē: demādes eā alicui cui hic ꝯpetat: qd lz hz canones. xxiij. q. iiij. ill' ꝯ nō bm leges nisi qñ pficiscit. ff. d of. pcon. solēt. et ff d offi. eius cui mā. ē iuris. l. i. oīa vero hodie ꝯmitti pñt p ter vltimū supplitiū aut mēbri abscissionē: ī auc. de col. §. ad hec adhibem[9] col. viij. lau.

q ¶ In litteris. diabolo īst ī gāte. xvij. q. iiij. sigs suadente.

r ¶ Anathematis. qd hñ potuit in extrema necessitate. xvij. q. iiij. sigs suadēte. et xxvi. q. vi. pñbr īconsulto. de cō. di. iiij. sanctū ē. als absolui nō potuisset: nisi a solo papa. Incendiarij enim postq̄ sūt ab ecclīa publicati: ab alio absolui non pñt. j. de sen. ex. tua nos īcendiarij et effractores ecclīarū sunt ipo iure excōicati: vt hic colligitur: vt. j. de sen. ex. conquesti. put ibi notari consueuit. ber.

s ¶ Sepeliri. ar. ꝯ. s. e. sup eo. sz ibi dnegat sepultura ad terrorē alioꝝ: nec pot at satisfacē: hic pot at satisfacē. b.

t ¶ Hēdes. hic hēs: q hēdes tenent p dlicto dfuncti. super hoc dicas vt dixi. s. d sepul. c. vi. que ponit similem cāum: et idem quasi dicitur ī vtraqꝫ.

v ¶ Facultates. defuncti. s. vltra vires hereditatis nō tenentur si fecerint inuentarium. C. de iure delibe. scimus §. sin autem. et §. sequen.

x ¶ Liberari. Ar. ꝯ. xxv. di. qualis. So. a venialibus et a temporali satisfactione liberatur quis in alio seculo: sz a pena eterna nunq̄: vt ibi.

y Cum cā. cāus. Quidā volebat ꝯhere cū quadā parentes eā sibi dare nolebāt: vnde d ꝯsensu puelle eā rapuit: et cū ea ꝯrit et carnalr eā cognouit: demū illa monasteriū itrauit. vñ miles illā tā̄ vxorē petebat: q2 sine lnia sua mōasteriū post carnalē copulā itrare nō potuit: dicebat mulier q nō tenebat ei tanq̄ viro adhē: q2 cā rapuit: et raptor cū rapta nō pōt ꝯhere. Ad hoc rñdet papa: q nō fuit rapt[9]: cum ipa ꝯsenserit: et post mrīmoniū ꝯsumatū religionē itrare nō potuit viro inuito: lz rapta fuerit: q̄re si d ꝯstiterit dz ei rstitui.

z ¶ Admitti. bm leges ēt ī sponsa ppria rapt[9] cōmitit. C. d rap. vg. l. vna ad mediū. sed canon pudicat vt hic. et xxvij. q. ij. §. i. et c. lex illa. Qualrcūqꝫ aliq̄ sit rapta: hñ pōt ꝯhere cū raptore: si postdissensio trāseat postmodum ī ꝯsensum. j. c. pri. et xxxvi. q. ij. tria. sed raptus nō ē vbi puella cōsentit: vt hic patet.

a ¶ Reclamarent. talis reclamatio non impedit matrimonium: q2 solo consensu cōtrahitur. xxvij. q. ij. sufficiat.

b ¶ Sed maritus. s. de conuer. coniuga. quidā intrauit. t.

c ¶ Cōfessione. ergo creditur mulieris confessioni ī preiudicium matrimonij spiritualis: quod nō fit ī carnali. s. de eo q cogno. ꝯsan. vx. sue super eo. Sz aliud ē ī mrīmonio carnali: et aliud ī spūali. In mrīmōio carnali nō stat ꝯfessiōi viri et vxoris: si ꝯ matrimonium ꝯfiteantur: q2 sepe ad inuicem colluderentur et separarentur: vt dicit predicta decre. super eo. Sed in spirituali matrimonio si aliqua de qua constat q fuerit pmo vxor ante ingressum monasterij: postea confiteat in iudicio q ante ingressum cognita fuit a viro: debet sibi restitui. quia eo inuito monasterium intrare non potuit: vt hic dicit: immo si aliter confiteretur saluari non posset nisi ad virum rediret. Non est enim credendum q illa sit imemor sue salutis. i. q. vij. sancimus. argumentum ad hoc. s. de benifici. significasti. ii. vnde reddenda est viro suo vbicunqꝫ confitetur vir et vxor. Ad dissolutionem matrimonij carnalis non creditur illis nisi saltem adsit fama publica. xxxv. q. vi. si duo. sed vbi confitentur ad dissolutionem mutue seruitutis: propter adulterium bene creditur eis. s. qui. prori. c. penultimo. et s. d diuor. et litteris. vincen.

d ¶ Assensisse. Ar. q solus consensus sufficit ad hoc: vt alter coniugum possit monasterium ingredi. xxvij. q. ij. agathosa. vbi de hoc. et c. siquis. et xxxiij. q. v. qui vxorem. De hoc dictū ē satis. s. de conuer. coniuga. in. c. vxoratus. et c. sequen.

a Accedens. cū raptore. ſm antiquos canones ⁊ ſm leges nō poterat raptor ꝯhere cū rapta. xxxvi. q. ij. ꝺ puellis. et c. ſi aūt. ⁊. c. placuit. ⁊. C. de rap. virgi. l. vna. §. ſin aūt. hodie ſecus: vt hic. ⁊. xxxvi. q. ij. denicꝫ. ⁊. c. tria. ber.

b Cōſenſū. ꝺ. de ſpōſa. ad id qꝺ. ⁊. ꝺ. ꝺ deſpon. ſpu. de illis. ar. C. qꝺ metus cā. l. ij. ff de ꝯditōne ob turpē cauſam ſi ob turpem.

c Qui furaṫ. ho minē. ſ. liberꝫ: q: q furantur ſuum: hac pe na non teneṫ. ff. ad. l. fal. ꝺ plag. l. vlti. ſꝫ ſm canones hec pena nō imponiṫ. ꝺ. ti. pxi. in archiepatu. xxx. q. q. ij. in ter hec. t.

d Fures. nō eſſe orā dū: q: in mortali eos deceſſiſſe conſtat. xx iij. q. v. placuit.

e Diacono [illegible] quem penitet [illegible] ff. ⁊ de. vi. c. i. circa pr.

f Communionem. i. eu chariſtiam. ſi. l. di. peni tentes. ⁊ ſepulturā etiā ex quo confeſſi ſunt. xiij q. vlti. c. vlti.

g Siquis. peniteat. ex co. n. q penitentia imponiṫ: colligiṫ q mo dica fuerit neceſſitas. ſi n. magna fuiſſet: nō impo neref penitentia: ar. ꝺ. ꝺ conſe. di. v. diſcipulos: q: ī neceſſitate oia ſunt cōia: arg. xlij. di. c. i. ⁊. xij. q. i. c. ij. xxiij. q. vij. q aūt ⁊. xlvij. di. ſicut hi. ꝺbuit n. credere dominus per miſſurum: inſti. de obli. que ex delic. naſcun. §. placuit. modica penitentia imponitur: q: modicum peccauit. Sed quare non excuſatur mulier a fornicatione ꝓpter neceſſitatem famis. ff. de ritu nup. palam. §. non eſt. ſicut a furto. Reſpondeo: ꝓpter neceſſitatem res fa cta eſt cōmunis: quam furor: ſed in fornicatione non eſt ita: i mo potius debet quelibet mala pati: q̄ȝ malo conſentire: vt. x xxij. q. v. ita ne. Item quare excuſor ab homicidio: ſi ex neceſ ſitate me defendendo aliquem occido ⁊ non a fornicatione. Reſpondeo non interficio imo potius ſe ipſe interfecit qui me aggreditur. arg. ff. ſi quadrupes pauperiem feciſſe dicatur. l i. §. cum arietes. ⁊ ar. ꝺ. de homi. c. lator.

h Qui cum fure. partitur. per conſenſum ēt accipiendo vl occultando. tales enim tenentur de furto: inſti. de obli. que ex delic naſcun. §. ſi vero ope.

i Non fur. hec ſunt verba hieronymi exponentis preceden tia verba ſalomonis.

k Poſſeſſore. i. domino vel quocunꝗ cuius intereſt. ff. ꝺ ver borum ſignificatione interdum.

l Indicat. Et ita habes hic q quis tenetur indicaṙ fu rem. ff. de recepta. l. i. ⁊. ij. C. de furtis ciuile. eſt argumē tum. ff. de iure fiſci. ex quibuſdam. §. diuus. C. ad. l. cor neliam de falſis maiorem. C. de his qui ad eccle. confu. pſenti. §. q ſi in fundo. Argumen. contra. ff. de pſcrip. verſi. non ſolent. ff de condi. ob tur pem cauſam. l. iiij. §. vltimo. vbi non peccat ſi aliquid accipiat vt indicet ſecus vero ſm ca nones vt hic patꝫ quia conſentire vi detur: vnde dicit q vtercꝫ reus eſt.

Accedens ap apo. ſe. ⁊ i. fra. Rapta puella legi time ꝯhet cum raptore[a]: ſi prior diſſenſio trāſeat poſtmodū in conſenſum[b]: ⁊ quod añ diſpli cuit: tandem incipiaṫ cōplace re: dūmodo ad contrahenduꝫ legitime ſint perſone.

De furtis. In exodo.

Qui furatur hoiem[c] ⁊ vendiderit conui ctus morte moria tur.

Ex concilio triburieñ.

Fures ⁊ latrones ſi in fu rādo ⁊ depdando occi dunṫ viſuꝫ ē p eis nō eē oran dum[d]. Sꝫ ſi ꝯprehēſi aut vul nerati pſbro vel diacono[e] con feſſi fuerint: cōmunionē[f] eis non negamus.

Ex penitentiali theodori.

Siquis ꝓpter neceſſitatē famis aut nuditatis fu ratus fuerit neceſſaria veſteꝫ vel pecus: peniteat[g] hebdoma das tres. ⁊ ſi reddiderit nō co gatur ieiunare.

Hieronymus ſup parab.

Qui cū fure partitur[h]: oc cidit aiam ſuam: nō fur[i] ſolū: ſꝫ ille reus tenetur: q fur ti cōſcius querente poſſeſſore[k] non indicat[l].

Alexander tertius cremonē ſi epiſcopo.

Ex litteris tuis īnotuit: q b. calicem quendam i ec cleſia minus caute dimiſſum rapiens longo tempore deti nere preſumpſit: ⁊ infra. Mā damus quatenus ſi ſpōte[m] cō feſſus fuerit: ⁊ exinde eccleſie cuius calix fuerat: ſatiſfecit[n]. nec eſt ſuper hoc nota vel īfa mia[o] manifeſta reſperſus poſt peractam[p] penitentiam ⁊ con gruam parteꝫ penitentie[q]: dū modo alſ idoneum ipſum eē cognoſcas ad ſacros ordines non dubites ꝓmouere[r].

De vſuris.

Alex. iij. i conci. turoñ.

Lures clericorum: ⁊ infra. Generalis cōcilij[s] decreuit auc ctoritas: vt nullus conſtitutus in cle ro[t] vel hoc vel aliud genus[u] vſure exercere preſumat. Et ſi quis alteiuſ poſſeſſione data

m Ex litteris. ſponte. Ar gumentum q miti us agitur cuꝫ ſpō te confeſſo. q̄ȝ cuꝫ non cōuicto. l. diſt. preſbyterum. xij. q i. non dicatis.

n Satiſfecit. ali ter penitere nō po teſt: dūmodo poſ ſit ſatiſfacere. xiiij. q. vi. c. i. ⁊. ꝺ. de ho mi. ſicut. §. eos. et ꝺ. ti. pxi. cū tu.

o Infamia. facti que grauat opinio nē. ff. de obſequijs a libe. preſtandis. l. ij. ⁊ a promotōne repellit. lxxxi. diſt. tantis daniel. ⁊. x xxiij. diſtin. laici. et ꝺ. de accuſati. omnip otentis.

p Poſt peractam. quia iam incipit eſſe quod non fu it. l. diſtin. ferrum. ⁊. c. cum exaudiero.

q Penitentie. ꝺ. de tempo. ordi. ex litterarum.

r Promouere. etiam de iure communi. cum peccatuꝫ ſit occultum. ꝺ. de tempo. ordinan. c. vltimo. ⁊ precipue ſm illos qui dicunt q peccatum occultum non reddit hominem irregularem. ſm alios qui dicunt contrariuꝫ loquitur capitulum iſtud de diſpenſatione.

s Lures concilij. ſcilicet turoneñ. cuius ē hoc capitulum.

t In clero. maxime quia idem eſt ꝺ laicis.

u Aliud genus. multa enim ſunt genera vſurarum. argumentum. xiiij. queſtione. iij. c. i. ij. ⁊. iij.

x Expenſis. deducende ſunt expenſe: ⁊ quod ſupereſt eſt fructus. ff. ſolu. matri. fructus. ff. de peti. heredi. ſi a domino. in fi. ⁊. xij. q. ij. nobis. ⁊. C. de fruc. ⁊ li. expen. l.

.i.e ipso iure p fructus pceptos liberaf pignus.C.de di. strac.pigno.l.i.r.ij.C.de pigno.act.l.iij.fructus.n. semp cōputātur in sortē.j.c.pri.r.c.conquestus.r hic expēse iste nō debēt eē supflue:ar.ff.de rei ven.in fundo.r ille tm sunt deducende:q̄ in ipām rē necessarie facte sunt:r p fructib⁹ colligē. dis.C.ō pigno.in sūma.pōt ergo res retinere:dōec ōdu cat expēsas. Sed qd si restituit rem nōdum deductis expēsis.petat p cō ditionē idebiti.ff. de ipen.i re.do.fa. l.qd dī.§.si dos.vl p ōiā actōz pigno raticiā.ff.ō pigno ra.ac.si necessarias

y Post huiusmo di marie qm̄ idem erat an.xiiij.q.iiij. siquis oblitus.r.j. cum tu.

z Bñficiū.§ ita pōt intelligi:puta laicus aliqs iuste detinet possessioz aliquā q̄ fuerat cle rico i bñficiū assi gnata licitū ē cleri co ō manu laici ta liter eā redimē: vt eccła vel ipe clic⁹ fructus taliter pce ptos retineat nec ē vsura cū tm̄ suū re cipiat:quia si forte possessio ad eccłiā reuerteref hoc mō q̄ forte al's nō po terat recupari. Et idē ē si eēt feudū eccłie q̄ fruct⁹ ec. cłie nō cōputabit i sortē.j.e.cōquest⁹. § eccła fieri suitia a vasallo recipe s̄ dz.ā.de feudis.c.i. Idē itelligo ō lai co: q̄ hoc mō sibi lz redimere possessionē de manu iniusti detentoris:alie nā tñ possessionē talr retinere nō posset q̄ fructus illi ñ sūt sui.vñ si illos retineret vsura esset:idē esset ō clerico si possessionem eccłie:que non fuit sibi pro beneficio as signata:taliter in pignus reciperet:nisi de licentia eccle sie hoc faceret:quasi pcipiendo eos noie ecclesie.

pecunia sub hac specie vł con ditōe i pign⁹ accepit:si sortem suā deductis expēsis ō fructi b⁹ iā pcepit:absolute possessio nē restituat debitori. Si āt ali qd min⁹ hz eo recepto posses sio libere ad dñm reuertatur. q̄ si post huiusmōi ōstitutū in clero qsq̄ extiterit: q detestan dis vsuraz lucris isistat:eccła stici officij piculū patiaf: nisi forte eccłie bñficiū fuerit:qd redimēdū ei hoc mō ō manu laici videaf. Idē cātuariē.ar chiepō r eius suffrag.

Quoniā nō solū viris ec clesiasticis sz ēt qbuslibz alijs piculosū ē vsurarū lucris itendere auctoritate pñtium duxim⁹ iniungendū:vt eos q ō possessiōnib⁹ vel arborib⁹ qs tenere i pignore noscūt,sortez deductis expensis receperūt: ad eadē pignora restituenda sine vsurarū exactōe eccłiasti ca districtione compellas.

Idem in concilio lateranen̄.

Quia in oibus fere locis ita crimē vsurarū inua luit vt multi alijs negociis p termissis: quasi licite vsuras exerceāt:r qualiter vtriusqz testamenti pagina cōdēnenf nequaq̄z attendāt:iōqz cōsti tuimus q̄ vsurarii manifesti nec ad cōionem admittantur altaris:nec xpianam si in hoc pctō decesserit:accipiāt sepul turā:sz nec oblatōes eoz q̄s q̄ accipiat:q āt accepit:vl xpi ane tradiderit sepulture:r q̄ accepit rddere cōpellatur:r donec ad arbitriū epi sui satis faciat ab officij sui maeat exe cutione suspensus. Idem pa normitano archiepiscopo.

Super eo vo:r.j. Rñde mus:q̄ cū vsurarū crim̄ vtriusq̄.t.pagina detestef:su per hoc dispensationē aliquā posset fieri nō videm⁹ q̄ cum scriptura sacra phibeat p alte rius vita mentiri multo ma gis phibendus est q̄ne ēt p redimēda vita captiui vsura rū crie inoluaf. Idē salerni tano archiepiscopō.

Cum tu.manifestos vsu rarios iuxta decretum nrm:qd nup in cōcilio pmul gatū ē:cōione altaris r eccła stica pcepis sepultura priuan dos donec reddāt qd tā pra ue recepāt qdā eoz ad excu sādas excusatōes i petīs ipudē ter affirmāt:illas dūtaxat vsu ras restituēdas:q̄ sūt p⁹ iterdi ctū nrm recepte:r.j.Sup his s.t.r.q̄ siue ante siue post in terdictū nrm vsuras extorse rint:cogendi sunt per penaz quā statuimus in concilio eas restituti cōmunioni.ar.lxxxi.dis.siqui sunt.tamen post satisfa ctionem relaxandum est interdictus.

f.xxxij.q.vij.flagitia.cū in veteri testamēto r nouo phibite sūt vsure.i.c.pr.imo ēt i iure ciuili vsure phibite sūt.vn nulle iure pen pāti aut.de ec.ti.i prin.col.ix.lz no obseruef:q: ibi dicit iustinian⁹ se quattuor synodos ānales obseruare:§ nicena sy nodus ē vna de q̄tuor principalib⁹ q̄ ita obseruari debent sic quattuor euangelia.xv. di.sicut:r i nicena syno do phibētur vsure.xlvij. di.quoniam multi.

c Accipiāt sepulturā idē ē de quolibz:quē cō stat decessisse i mortali. xiij.q.ij.p obeūtib⁹.xxiij q.v.placuit.xxi.q.iij.cy prianus.r.ā.de statu re gu.monachi.cū filibus.

d Oblationes.sic.xc. di.oblationes.r.xxij.q. iiij.miror.r.ā.de rap.sup eo.ad s̄.r nihilomin⁹ et cōtcandi sūt:si nō satisfa ciūt j.e.pterea.r.ā.ō in rēsu.debitores.r.c.se.

e Reddere.Sz cui dz restitui.dāti nō vz xxij. q.iiij.sūt qui.xij.q.ij.nul li liceat.ala.dixit:q̄ epo loci:§ potius credo q̄ il li q dedit:r ille postea re stituat ei a quo recepit: ar.j.e.cū tu.r.ā.ō homi. sicut dignuz.§.eos.

f Sup eo.dispēsatōz. ar.q̄ pterttu boni: malū fieri nō dz.i.q.i.s̄ est putanda.xxxiij.q.v.si dicat.r.xiij q.v.c.i.q.r.i q.r.c.neqz.ar.ā.xxviij.q i.non oportet.dic vt ple ne dictū ē.ā.ne cleri.vel mo.non magno.in ma gna notula.

g Mētiri.xxij.q.ij.ne qs arbitretur.ibi de hoc

h Cum tu.decretum. ā.e.q: in oibus

i Priuandos.r ita ca non ille:q: in oib⁹.nā ē late snie lz ferende.ber.

k Donec.ergo q̄cito restituunt sunt ipso iure

l Ad excusandas.hec verba sunt augustini que habe.xvi questione.i.predicator.

m Siue post.ar.q̄ constitutio retrotrahitur:r hoc ideo di ci:quia crimen istud ante illam constitutionem prohibitum erat vtroqz testamento.ā.c.prori.hoc enim diuinum fuit pre ceptum.xiij.q.iij.quoniam multi.quando constitutio retro trahatur.dictum fuit.ā.de consti.c.vltimo.

n Per penā statutā.ā.eo.q:.r ēt p excōicationē.i.e.pterea. Sz quare fit mētio i oibus cōmissionibus de pena illius cā/ nis q:.r nō de excōicatōne.Rñdeo q: ab illa semper incipien

a Quoniā arboribus.sic.ā.c.prori.r.i.e.cōqstus.r.ā de ēp.r vē.ad nr̄am.r.ā.de pig.cum ā.C.de pig. ac.l.i.r.ij.C.de pa.pig.l.i.r vlt.r.ff.de pig.ac.l.si conue nerit.

b Quia in oibus.multi.ppea q: multi sūt nō excusā tur.ij.q.i.multi.i s̄.r ēt si oēs hoies essēt vsurarij

dū est tanq̄ʒ a minori ⁊ postea infligenda ē maior si hoc meru it proteruitas contumacis.§.vt lite non contes.c.qm̄.in fi.

a ℭ Nō supstitibus.ſʒ pone:q̄ ille cui dʒ restitui vsura longe sit abſñs:nūqd tenet vsurarius ad eū mittere vsuras.tenet q de ſʒ ſuptibˀ illiˀ at fitis:ar.ff.de ope.lib.cye.n.si aūt ſūptˀ ille ris rei ſūmā excedāt:det paupibus.ar.huiˀ.c.⁊.ʒ q.vi.anterioꝝ.Et ħ itelli ge:si vsurariˀ nouit vbi habitet:qꝛ si ignoret nō tenet iq̄rēdo vagari:ar. ff.ō op.li.q nisi i fi.⁊ qꝛ q̄ pōt fieri restō illi q ſol uit:nūq̄ʒ illa pecūia ōbʒ dari paupibus.ſ.de bo mi.ſicut dignū.§.eoſ.⁊.ſ de iureiu.eaʒ te.

b ℭ Restituatur.xiiij.q. vi.c.i.

c ℭ In facultatibus.⁊ lʒ amiserit vsuras:nihilo minˀ tñ tenet pp morā q̄ illis nocere dʒ.vñ eīa re fūdere debēt:si alr̄ face re pūt ar.ff.de vi ⁊ vi ar. l.i.§.rectiſſime.⁊.ff.ō le. i.cū res legata:ſʒ si nihil hñt.liberant ex toto:vt ħ Si tñ ad pinguioreʒ for tunā pueneri t tenent vt pnˀ.ſ.ō solu.odarduſ.⁊ ff.de ceſ.bo.ſi debitoris. ar.xxvi.q.vi.ſiqs de cor pore.⁊.c.ō his q̄ ⁊ isoll dū.nec hētur rō:ne ege at:lʒ alr̄ dicat lex:q̄ qui bonis cedit.nō cōuenit postea:nisi inq̄ʒtū facere pōt.ff.ō ceſ.bo.is q. ala.

d ℭ Euidenter.ſ.n.cre dat hīe ꝯberibus veri tas eruat.v.q.v.ille qui. xiiij.q.vi.c.i.vel iuret ſe nō hīe vñ reddat:qð potius vꝫ qꝛ nō dʒ vl la pena puniri:vt hic dicit:qꝛ inanis ē actio cē.ff.de do lo nam is.⁊ ſupra de reſti.ſpo.olim.

e ℭ Uendi.Ex hoc vꝫ:q̄ ad quēcūq̄ʒ pueniat res empta ō pe cunia vsuraria:tenet illā restituere:lʒ enim res ēpte ex tali pe cunia puenerant ad filios vel conſanguineos vsurarioꝝ:⁊ nihilominus venduntur:vt hic dicit:qꝛ res illa ſuccedit loco alterius pecunie.ff.de le.ij.impator.in ſi.⁊.ff.de le.iij.fideicō miſſaria.§.ſi rem ſuaʒ.⁊.ſ.vt lite.pen.eccleſia.vbi de hoc:qð verū ē:ſi ex cā lucratiua res peruenit ad ipſum.ſi vero ex alia cauſa:puta qꝛ emit ignoranter ſecus eſſet forte.Et ſpeciale ē hoc in re empta ex pecunia fenebri:alr̄ regulare eſt q̄ in re ēp ta ex pecunia tua non nomine tuo nihil iuris habes.C.de rei ven.ſi ea pecunia.⁊.C.de proba.ad probationem.⁊.ff.de fur tis qui vas.in ſi.alium caſum habes.C.de rei ven.ſi vt prepo nis.tertium.C.arbi.tute.l.iij.⁊ ſupra de pecul.cleri.inquiren duʒ alanus.

f ℭ In ciuitate.comparāt.nō decepti iiusto pcio:ſʒ ſcienter plus emerūt ꝑpter dilationē ſolutionis.ſ.n.decepti eſſēt qꝛ darēt vltra ſcīū iuſtū:nō hēret ſpēm vſure: [illegible] ...ff.de mino.i cauſe.§.in precio.vſq̄ ad di midiā iuſti precij.ſupra de emp.⁊ ven.c.cuʒ dilecti.⁊.c. penul.⁊.C.de reſcin.ven.l.ij.alanus.

g ℭ Non valēt.imo vꝫ q̄ tñ valeat res.n.tñ valet quā tū vēdi pōt.ff.ad treb.l.i.§.ſi heres.⁊.ff.ad.l.fal.q̄rebat ⁊.ff.de furtis ſiqſ vxori.§.vl.⁊.ff.de dona.cā mor.l.mor tis cā.§.vl.⁊.ff.ad l.rhod.de ia.l.ij.§. portio.precia.n.re rū nō ex affcū ſin gulorꝫ:ſʒ cōiter eſti mātur.ff.ad.l.fal. pcia.ar.ꝯ.ff.man. cū ſeruus.ſʒ ħ non fuit ēptio facta ex timatione cōi. he.

h ℭ Ex forma.ſi. ſ.de pignoribˀ il lo vos.⁊ ita forma ꝯtrꝰ iſpici dʒ ad ħ vt vſuriˀ cēſeat:qꝛ oē eē ē ex forma.ſʒ hoc non ē ſemp ve ruʒ in caſu iſto:vt j.dicitur.he.

i ℭ Uſurarū.ar.ꝯ j.e.cōſuluit.ibi ſol uitur.h.

k ℭ Uēditores.iſti vēditores ppter du biū excuſāt a pctō alr̄ nō vēditurī.j. e.c.vl.in ſi.vñ ppt dubiū excuſantur a pctō vſurarꝫ.⁊ expone pctm̄.ſ.vſu rarū.j.e.c.vlt.⁊ hm̄ illā itellige iſtaʒ:lʒ eni ex forma nō ſit ꝯtus vſurariˀ pōt tñ fieri in fraudeʒ vſuraꝝ.vñ eq̄ tenʒ ar.ſ.de pigno.illo vos.⁊ qðcūq̄ nomē iponas vſura eſt.xiiij.q.iiij.c.i.⁊.ij.

l ℭ Niſi dubium.j.e.c.vlt.vbi de hoc in tali dubio po tius eſſet abſtinendū:qꝛ quādoq̄ dicūt aliq ſe dubitat vbi non ē dubitandū ⁊ econuerſo:⁊ tutior via ē eligen da.j.de cleri.ex.mi.illud.vnde dicit ſaluti ſue bene cō ſulerent ⁊c.q:periculum eſt in his.her.

m ℭ Occultari.quia ſecretorum deus cognitor eſt.xxx ij.di.erubeſcant.⁊.ij.q.v.conſuluiſti.quem non latʒ pec cati qualitas neq̄ peccantis effectus.xxxiij.queſtione iij.deus qui.tan.

n ℭ Preterea.interdicas.xiiij.q.iij.⁊ queſtione.iiij.per totum.⁊.xlvij.diſtinctione quoniam multi.

o ℭ Suſpendas.talis.n.repellitur ab obtētō:vt ħ dicit ⁊.xiiij.q.iiij.ſiqs oblitus.⁊.c.qm̄ multi.⁊ repellit ab ob tinēdo multo fortius.j.de exceſ.pla.iter dilectos.Sed nūqd ep̄s pōt cū tali diſpenſare.dico q̄ ſic poſt ſatiſfacti onē ⁊ pniam:qꝛ hoc nō ꝓhibetur:⁊ hec ꝓbat ꝑ hāc de cre.in antiqua dicebatur q̄ ad preſentiā pape tales mit tantur.vñ colliges:q̄ epiſcopi cum talibus miſericordi ter agē pñt.De hac materia tradit ſupra ō iu.ut ſi clici

p ℭ Excōicatōis.primo inflicta pena illius ꝓtōis ſupra

---

his a quibus extorſerint vl eo ruʒ heredibus reſtituere: vel his non ſupſtitibᵃ paupibus erogare:dūmodo in facultati bˀ habeāt:vñ ipſis poſſint eas reſtituere:cū iuxta verbū be ati auguſtini:nō remittat pec catū:niſi reſtituaturᵇ ablatuʒ

Illi aūt qui non habent in facultatibusᶜ vñ vſuras vale ant reſtituere:nō debēt vlla pe na multari:cū eos nota paup tas euidenterᵈ excuſet. Poſ ſeſſiones vero que de vſuris comparate ſunt:debent ven diᵉ:⁊ ipſarum precia his a q bus vſure ſunt extorte reſtitui vt ſic non ſolum a pena ſed ēt a peccato poſſint quod p vſu rarum extorſionem incurre rāt liberari. I dē genu.ar ep̄o.

In ciuitate tua dicis ſe pe contingere:q̄ cum q dā piper ſeu cinamomum ſeu alias merces comparātᶠ que tunc vltra quinque libras nō valentᵍ: ⁊ promittunt ſe illis a quibus illas merces accipi unt ſex libras ſtatuto termino ſoluturos:licet autem contra ctus huiuſmōi ex tali formaʰ non poſſit cenſeri nomie vſu rarumⁱ nihilominus tamē vē ditoresᵏ peccatum incurrunt niſi dubiumˡ ſit merces illas plus minuſue ſolutionis tem pore valituras: ⁊ ideo ciues tui ſaluti ſue bene conſulerēt ſi a tali contractu ceſſarent cum cogitationes hominum omnipotenti deo nequeūt oc cultariᵐ.

Idem.

Preterea parochianis tuis vſuras recipere in terdicasⁿ:qui ſi parere contē pſerint:ſi clerici ſint:eoſ ab of ficio beneficioq̄ ſuſpendasᵒ: ſi laici vſq̄ ad dignā ſatiſfa ctionem ipſos vinculo excom municationisᵖ aſtringas.

Idem abbati ⁊ fratribˀ ſan cti lau.

Conqueſtus eſt nobiſ.c. clericus:⁊ infra. Diſ.v. mandamus:quatenus ſi ter ram ipſam titulo pignoris

detinetis: et de fructibus eius sortem recepistis: predictam terram clerico memorato reddatis: nisi terra ipsa de feudo sit monasterij vestri.

Idem episcopo placentino.

Tua nos duxit. f. consulendos quid sit de vsurariorum filijs obseruandum qui eis in crimine vsurarum defunctis succedunt: aut de extraneis ad quos bona vsurariorum asseris deuoluta. Tue igitur questioni litteris presentibus respondemus: quod filij ad restituendas vsuras ea sunt districtione cogendi qua parentes sui si viuerent: cogerentur idipsum etiam contra heredes extraneos credimus exercendum.

Urbanus tertius.

Consuluit nos tua deuotio: an ille in iudicio animarum quasi vsurarius debeat iudicari: qui non alias mutuo traditurus est eo proposito mutuam pecuniam credit: vt licet omni conuentione cessante: plus tamen sorte recipiat: et vtrum eodem reatu criminis inuoluatur: qui vt vulgo dicitur non aliter parabolam iuramenti concedit: donec quamuis sine exactione emolumentum aliquod inde percipiat: et an negociator pena consimili debeat condemnari, qui merces suas longe maiori precio distrabit si ad solutionem faciendam prolixioris temporis dilatio prorogetur: quam si ei incontinenti precium persoluatur. Uerum quia quid in his casibus tenendum sit ex euangelio luce manifeste cognoscitur: in quo dicitur: date mutuum: nihil inde sperantes huiusmodi homines pro intentione lucri quam habent: cum omnis vsura et superabundantia prohibeatur in lege iudicandi sunt male agere: et ad ea que taliter sunt accepta: restituenda in animarum iudicio efficaciter inducendi.

Innocentius tertius prelatis in regno francie constitutis.

eo, quia in omnibus.

q Non questus. recepistis. deductis etiam expensis: vt. s. e. c. i. et ij. vbi de hoc.

r De feudo. In isto casu fructus non computantur in sortem: iterim tamen non debent seruitium recipere a vasallo nec est vsura: sic. s. de feudis c. i. in quo casu potest intelligi. s. eo. c. i. sed ibi illud exponitur, dic vt ibi. Habes ergo vnum casum in quo non committitur vsura vltra sortem recipiendo: vt. s. eo. c. i. et in fauore ecclesie: et in alio. i. e. salubriter: alias etiam posset attentari quod vsure possunt peti et secundum canones: vt cum vendo tibi predium et trado et percidis fructus nec soluis mihi precium ad terminum. arg. C. de vsuris. l. ij. quia huiusmodi vsure: non quasi vsure sed quasi interesse petuntur. xiiij. q. iiij. quoniam multi ibi ad questum. et c. siquis oblitus. ibi aliqua incrementa. et ff. pro socio socium qui. damna vero et interesse secundum canones peti possunt. xij. q. ij. siquis clericus. et s. de fo. compe. dilecti. et s. de fideiusso. peruenit. et c. constitutis. et arg. ff. de eo quod certo loco. l. ij. §. vltimo. et maxime in contractibus bone fidei: vbi vsure veniunt ex mora. ff. de vsuris mora. §. in bone. et ff. de peri. et commo. rei ven. l. vlti. et C. de act. empti. et ven. fructus. quia nec dicitur vsura sed potius interesse: quia non dicitur recipere vltra sortem: et quod dicit quicquid sorti accidit: vsura est: illud potest intelligi in mutuo. vel vbi aliquid excogitatur in fraudem vsurarum. Illud nota: quod duo sunt contractus qui de sui natura volunt esse gratuiti: vt mutuum et commodatum. Mutuum enim nisi sit gratuitum: statim vsura est. vnde illud: mutuum dantes: nihil inde sperantes. i. c. consuluit. Item commodatum si non sit gratuitum et pecunia recipiatur pro re commodata: desinit esse commodatum et in locationem transire videtur: non tamen est vsura. Item si vendo tibi fundum iusto precio ea lege: vt quandocunque tibi soluero precium quod mihi das: fundus ad me reuertatur. C. de pac. inter emp. et ven. l. ij. in casu isto iste lucratur fructus: alias simoniacum esset precium: presumitur contractus in fraudem vsurarum. s. de emp. et vendi. ad nostram. et precipue si emptor consueuit exercere vsuras. s. de pig. illos vos. Item vbi pecunia datur ad pompam: possum inde recipere mercedem: quia non est mutuum sed potius commodatum siue locatio. ff. commodati si mihi. §. non potest. et l. se. Item vbi aliquid apponitur nomine pene: dum tamen non in fraudem vsurarum. xij. q. ij. fraternitas. tamen in omnibus predictis casibus non dicuntur vsure: sed potius interesse videntur. lau.

s Tua. cogendi tenentur filij pro parentibus pro hereditaria portione et illi ad quos bona vsurariorum peruenerunt: vt hic dicitur: et. ff. de regu. iuris ex qua persona. Sed pone quod alter heredum efficiatur non soluendo ante restitutionem vsurarum: nunquid alter conuenietur insolidum non videtur. ff. de fideius. inter eos. §. cum inter. Arg. contra. ff. commodati si nihil. §. heres. et ff. de fideius. int. fideiusso. ff. de fideiuss. tu. l. si fideiussores. Satis potest dici: quod insolidum conueniri possunt: quia omnia bona defuncti erant illi obligata: arg. s. eo. cum tu. et precipue cum succedit in crimen. heredis enim succedentis in vitium per fortuna habenda est. C. de fruc. et li. expen. l. ij. et etiam heredis ignorantia defuncti vitium non excludit. ff. de diuer. et temp. prescrip. cum heres. Si ergo heres succedat in bonis defuncti: siue habens idem crimen committat siue non semper tenetur restituere vsuras quas defunctus extorsit: in quantum se extendit illius hereditas vt hic patet: et econuerso. heres potest repetere vsuras extortas a patre. i. c. michael. vinc.

t Consuluit. concedit. ff. quod me. cau. l. vl. §. si fenerator.

u Sperantes. supple causa mutui in spe lucri principaliter posita secundario tamen aliquid sperare non puto malum: vt et ipse seruiat illi: arg. ftr. di. q d. pdent. et l. ix. di. si officia. nec est recipere ex tali sperar. i. q. ij. quam pio. imo naturaliter debitor est illi obligatus ad antidota. ff. de peti. he. sed si lege. §. consuluit. et s. de tes. cum in officijs. ala.

x In lege. xiiij. q. iij. c. ij. et iij. her.

y Male agere. ar. p. s. e. in ciuitate: illud intelligitur quantum ad iudicium ecclesie. et potest excusari illud propter dubium istud de iudicio anime vt hic patet: et ita non est contrarium vbi quod ad formam contractus vsurarij non dicuntur: sed isti propter intentionem quam habuerunt iudicandi sunt in iudicio anime male agere: et inducendi sunt sed non compellendi: vt sic recepta restituant: nec tanquam vsurarij puniendi sunt: sed re vera quo ad deum vsurarij videntur: quia restituere tenentur sic accepta. Et hic habes manifeste quod intentio facit hominem vsurarium: intellige cum effectu: sic et expectatio. xiiij. q. iij. c. i. et q. iiij. siquis clericus.

Quaz pniciosum: ꝛ infra. Mādam⁹ quaten⁹ māi festos vsurarios: maxie quos vsuris publice renūciasse con stiterit: cū aliqs eos ꝯuenerit de vsuris: nulli⁹ pmittatis ap pellatōis sbterfugio se tueri[a].

Idem narbon̄. archiepō.

Post miserabilem: ꝛ ifra. Judeos ad remittendas xpianis vsuras p principes[b] ꝛ potestates compelli p̄cipimus seculares: ꝛ donec eis remise rint: ab vniuersis xp̄i fidelib⁹ tam i mercimonijs q̄ i alijs p excōicationis sniam eis iube mus ꝯmunionem[c] omnimodā denegari[d].

Idem mutinensi episcopo.

Quas dudum recepimus qōnes: q̄ qdam vsurarij eos: quibus dant pecuniaz ad vsuram: prestare faciunt iura mentum q̄ vsuras nō repetēt ꝛ super his quas soluerint nl lam moueant qōnem. Nos igi tur respondemus vt vsurarios ipos mo. pre. per cē. ec. ap. re. compellas ante vsurarū solu tōem ab eaꝝ exactōe desistē[e]: vel restituere[f] ipas postq̄ fue rint psolute ne de dolo ꝛ frau de cōtingat eos cōmodum re portare.

Idem.

Quia frustra legis auxili um iuocat: qui cōmittit i legem[g]: statuimus: vt siquis vsurarius a nobis lr̄as ipetra uerit: super restituendis vsu ris vel fructibus ꝯputandis i sorte: nisi prius ipe restituerit[h] vsuras: quas ab alijs noscitur recepisse: auctoritate lr̄arum ipsaꝝ nullatenus audiatur.

Idem altisiodorensi epo.

Cum in diocesi tua sint quāplurimi vsurarij d̄ q bus minime dubitat: quin sint

a Quam pniciosum. se tueri. Idē est i quoꝝ crie manifesto. s̄. de ap. cū sit romana. als si iiuste grauaret: nō ē appel latio denegāda: sic multotiēs ꝯdēnaret i iuste q foret absoluē dus. s̄. d̄ excep. cū inter. ꝛ ita itellige de his q appellant existē do in crie: ꝛ hoc ꝯstat: q2 nō exp̄mit iustā cām appellādi: als ñ audiret añ sniaz appel lās. s̄. d̄ app. vt debitus. honor.

b Post miserabilē. pn cepa. quoꝝ legibus in tpalibus subijciūt iu dei. viij. di. quo iure. ꝛ. C de iudeis iudei. q2 si ad nos veniūt: ptegunt. s̄. d̄ iudeis sicut. ꝛ. C. de iu deis nullus. pari rōe ali os ꝯ eos ptegamus. ar. s̄ de mutuis peti. p totum marie i his in qbus legē suā offendūt. s̄. e. ꝯsuluit ꝛ. xiiij. q. iiij. quoniam. et c. vlti. vincen.

c Cōionē. sic. j. e. q̄to.

d Denegari. nō ē dubi um qn pe͂a corporali pu niant iudei p ecclesiam ꝛ ēt pecuniaria. xxviij. q i. sepe i fi. xvij. q. iiij. cōsti tuit. ita tñ q̄ vsqz i vindi ctā sanguinis ñ pcedāt. s̄. e. d̄ rap. i archiepatu. Sed ꝯ: q2 nihil ad nos d̄ his q foris sunt. q. q. i. multi. ꝛ. s̄ de diuor. gau demus. So. qd̄ dr̄ ibi ni hil ad nos ꝛc. illud itel ligit inq̄tum deum offendūt: sed inq̄tū hoiem offendūt. sec⁹ ē. vel pōt itelligi illud de directa coertōe quā i eos non exer cemus sec⁹ de idirecta: vt hic. ꝛ. s̄. d̄ deci. c. de terris. cū ēt ppt delictū efficiunt d̄ foro nr̄o. s̄. d̄ iudi. nouit. ꝛ. s̄. d̄ fo. ꝯpe. cuz sit generale. ꝛ. vi. q. iij. placuit. ꝛ. s̄. de rap. c. i. ꝛ de hoc dictū ē s̄. de iudeis ita quorundam. ber.

e Quas. desistere. relaxato pus sacro. s̄. d̄ iureiu. ex admini stratōis. ꝛ hāc relaxatōem pōt petē q iurauit: cū huic pe titioni nō renūciauerit: vt. s̄. d̄ renū. cū inf. p. ꝛ. s̄. qd̄ me. cau. ad audientiā. imo ꝛ si iurauit nō petere absolutōem pōt illō denūciare. s̄. de iureiu. quēadmodū. Et lz ob puatum cōmo dū denunciet: non tamē repellit ab ea: q2 pderit vsurario: cū penituerit: ix. viij. q. i. sunt in ecclesia.

f Vel restituere. sic. s̄. de iureiuran. debitores. ꝛ. s̄. de emp. ꝛ ven. ad nostram.

g Quia frustra. i legē eandē. s. ff. qd̄ me. cau. isti qdem. ꝛ. s̄. de appel. an sit. ꝛ. c. ꝯstitutis. ꝛ. C. d̄ iure deli. scimus. §. si vo postq̄. Ar. ꝯ. s̄. de appel. dilectis filijs. vbi decan⁹ q nō diu lit appellatōi: audit appellās in eodem negocio: ꝛ idem vr̄ si i aliam delinquat. ff. de ritu nup. filio patroni. §. i. vbi patro nus q ꝯ vnam legem venit: beneficium alterius amisit. ff. de mino. l. auxilium in fi. vbi minor delinquēs bñficium restitu tōnis amittit. vin. ꝛ io. reliquerūt hoc disputatōi vtrum deli quens ꝯ legem vnam aliaꝝ pdat bñficium. Ego non credo q̄ ppterea pdat bñficium alterius: q2 sic puniretur i eo i quo nō deliquit sufficit ergo q̄ amittat legis bñficium quā ꝯtempsit vt dicunt pnie concordantie ꝛ illa lex auxilium loquitur in crimine: vbi non restituitur minor. nec illa filio patroni obstare videtur.

h Restituerit. Nunquid sufficit cautio de restituēdo. Respondeo q̄ non: ar. s̄. de reiudi. cum aliquibus. ff. d̄ pigno. ac. quod si non soluerit.. nisi forte magna cā inter uenerit: ar. ff. d̄ re iudi. l. iiij. §. aut pre tor. puta si non sit soluendo: tūc suffi cit p̄stare cautōez q̄ ipe restituet ꝛ au diri d̄bz vt postea alij restituat: ar. s̄. de resti. spo. oliz. ꝯ ꝛ. s̄. de solu. odar dus. ꝛ. ff. de ce. bo. l. si debitoris. vl̄ si ille cui debet con sentit: q2 satisfactū in re. lig. i. ff. de pi gno. ac. si rē. §. om nis. ar. s̄. de re iu di. quod ad cōsul tationem. Jtez qd si nullus agit con tra istum p vsuris Dixit ioā. ꝛ tan. q̄ facta denunciatōe in publico: si nul lus apparet q pe tit: debet iste audi ri p litteras: sicut facit qui rem iue nit alienaz ad eua dendū penaz fur ti denunciat publi ce: vt cuius est res veniat. ff. de furtis falsus. §. qui alie num. Hoc non credo sufficere. non. n. excusatur vsura rius: si nullus repetat ab eo vel si denunciet. imo ēt te netur vsuram restituere saltem pauperibus: si nulli⁹ ap paret cui restituat: aliter non liberatur a peccato: vt. s̄. e cum tu. vnde cum non sit adhuc emendatus: si i crie p seueret retinendo alienum non est audiendus: ꝛ hoc pz p lr̄am istam: q2 nisi restituerit vel adhuc restituat cuz effectu. ergo beneficium legis habere nō dz: cū adhuc ꝯ illam i crimine perseueret. vnde pōt ei dici: ejce pmo trabem de oculo tuo: q̄ festucam de oculo fratris tui. i. q. i. multi. ꝛ. iij. q. vij. §. porro in fi. Et ita iudex non pce dat p lr̄as tales: nisi postq̄ constiterit: q̄ plene purgat⁹ fuerit: ꝛ hoc itellige cum est manifestus vsurarius: als iudex non denegaret ei audientiam. ꝛ sic iudex ex offō suo pōt eum repellē exemplo dñi. iij. q. vij. qui sine. c. po stulatus. ꝛ. s̄. de excep. exceptōem. si. ꝛ. j. e. pri. ꝛ. s̄. e. q̄ pniciosum. ar. idem erit si nō sit manifestus vsurarius ꝛ reus excipiat q̄ nō dz audiri: cū eodē reatu criminis in uoluat: pbatōe recepta non audiatur nisi restituat: vt dixi. Jtem qd si aliquis ꝯtendat i iure cum ipo ipetran te: ꝛ appellet ante cām: nunqd expedietur añ cām appel lationis: ar ē hic q̄ sic ex eo q dicit: nisi prius restituerit ꝛc. si vsurarius ipetrator appellet: nō audirem illū inte rim per lr̄as illas. Jtem habes hic q̄ littere q̄ ab initio non valent: postea ꝯualescunt. s̄. de fo. compe. lz verū. ꝛ ex tenore. ꝛ hoc verum est quando ab initio non sunt

usurarij manifesti: ꝯ quos ꝓpter timorem potentum quos tuentur eosdem: nullus accusator apparet: nec ijdem sunt per sniam ꝯdemnati. s. t. t. r. ꝙ licet ꝯ eos nō appareat accusator: si tamen alijs argumentis illos constiterit eē usurarios manifestos in eos penam in lateranensi cōcilio ꝯ usurarios editam libere poteris exercere.

Idem.

Salubriter: et infra. Sane generum ad fructus possessionum: q̄ sibi a socero sunt pro numerata dote pignori obligate ꝯputandos in sortem nō credimus compellendum cum frequenter dotis fructus non sufficit ad onera matrimonij supportanda.

Idem episcopo bononiensi.

Michael laicus sua nobis q̄rimoniam destinauit: ꝙ. m. et q̄dam alij bononieñ. ciues multa extorserunt ab eo et a patre suo: cuius heres existit nomine usurarum: et infra. Attentius prouisurus: ne auctoritate nostra i negocio pcedas eodē nisi dictus ꝯquerens restituerit vel adhuc restituat: si quas aliquādo ipse vel pater eius extorsit usuras.

Idem i concilio generali.

Quāto amplius xp̄iana religio ab exactiōe ꝯpescitur usurarum: tanto grauius sup his iudeorum pfidia insolescit ita ꝙ breui tpe xp̄ianorum exhauriunt facultates. Volentes igitur in hac pte pspicere xp̄ianis ne a iudeis imaniter aggrauētur: synodali decreto statuimus: vt si decetero quocunq; pretextu iudei a christianis graues immoderatasue usuras extorserint: christianorum eis participium subtrahatur donec de immoderato grauamine satis

nulle ipso iure. hec.

l Cum i diocesi. potentiū. vnde excōicari possent si pstant impedimentum volentibus agere ꝯ illos. s. de offi. dele. c. i. et. xi. q. iij. iniustum.

k Manifestos. si itelligas manifestos. i. notorios: nō ē opus alijs argumentis. s. de accu. euidentia. s. de iureiu. ad nostram. et. ij. q. i. ð manifesta. Si sit loquitur de manifestis nō notorijs: secundum hoc euidens pbatio requiritur secundum iuris ordinem. xi. q. iij. eorum i fi. Ad hoc posset dici ꝙ illud notoriū non habet facti pseuerātiā. vnde aliqua requiruntur argumenta. vel dic ꝙ solēnis fama docet ipsos esse usurarios: et ideo per famā et alia argumenta puniūtur: quia sola fama non sufficit ad ꝯdēnatiōem: ar. ex v. q. vi. si duo. et. iij q. iij. §. item sepe fit et. s. de iureiur. ex litteris.

l Poteris. ex officio tuo: vt dixi. s. e. c. pri. licet nullus appareat accusator.

m Salubriter. i. sortem. hic est cāus: i quo fructus non ꝯputantur in sortem. alios habes notatos. s. e. conquestus.

n Onera. hoc ideo dicit: quia fructus dotis cedunt lucro marito ꝓpter onera matrimonij. C. de iure do. pro oneribus ad hoc aūt vt maritus lucretur fructus rei dotalis: requiritur vt sustineat onera matrimonij. ff. de do. excep. l. pe. in pn. Item oportet ꝙ possessio rei dotalis trādita sit. ff. so lu. ma. de diuisione. fructus vō pcepti ante matrimoniū restituuntur mulieri: nec cedunt lucro marito. ff. de usuris videamus. §. antepenul. similiter fructus et fetus pecudum dotalium lucratur maritus. ff. de iure do. plerūq;. §. si serui. idem ē i fondo. cretifodino vel argentifodino. ff. so. ma. diuortio. §. si vir in fundo. secus tamen est i fetu ancillarum dotalium: q non cedit lucro ipsi marito ff. de iure dotium. l. plerūq;. §. si serui. Item secus est in lapidifodinis: vbi lapis non renascitur et i arboribus sucedendis. ff. solu. matri. diuortio. §. fundum. et duobus. § sequen. Item fallit hic illa regula: cuius ē emolumentū eius dicitur esse piculum: licet enim ad illos spectet emolumētum rei dotalis: non tamen rei piculum vel euictiōis vel deteriorat iōis. ff. ð iure do. plerūq; in pn. et. §. i. et. C. e. ti. l. i. tñ cum distinctiōe: an res date in dotem sint estimate vel non: vt ibi distinguitur: sed hoc ē verum: nisi res dotalis ꝯsistat i numero pondere vel mensura. nā piculum talium spectat ad virum. ff. de iure do. res i dotē. io.

o Michael. extitit. alis nō teneretur: nisi eēt hēs. s. e. tua nos

p Adhuc. hoc expositum ē. s. e. quia frustra.

q Pater. hic hēs ꝙ filius tenetur ex dlicto patris. sic. s. e. tua nos. et agit ex facto patris: vt hic patet. et sic repetitio usurarum datur heredi et ꝯ heredem: vt hic patet. Cum. n. iste agat ex persona patris: ipsum tenetur defendere. ff. de reg. iur. ex qua psona. et. ff. de pcura. seruū quoq;. §. pe. alis denegatur ei actio: vt dr ibi. Sed pone ꝙ iste non agat ex psona patris: nunquid obest ei si excipiatur ꝯ ipm ꝙ pater vel auus receperunt usuras vr ꝙ sic: quia usure repetuntur ab herede et a quocunq; et extraneo. s. eo. tua. imo heres tenetur ex delicto defuncti: et si nihil peruenerit ad ipsum secundum canonem. s. de rap. i litteris. et. s. de sepul. c. vl. vbi de hoc. et. xvi. q. vi. si epi. i fi. et. q. v. epi ꝙ filios. ergo si agi pōt. multo fortius excipi. et hoc concedit io. quia heres nō conuenitur hic ex maleficio: sed potius ex q̄si contractu rōne idebiti soluti: insti. de obli. que ex q̄si contractu. §. is cui qs per errorem. Et ꝙ possit sic excipi de facto patris eo agente. satis pbatur per hanc litteram. Sed si nō fecisset iste mentionem i litteris de patre: nunquid eo agente ex facto suo potest excipi contra ipsum ꝙ pater fuerit usurarius nec restituerit usuras videtur ꝙ non quia per tales litteras non potest agere ð facto patris: ergo ne excipi potest contra ipsum: alis iniquum videtur. Argumentum contra. s. eo. tua. sed illa loquitur in ordinario: immo alia ratione videtur ꝙ possit excipi: quia in vitium successit patri: vt. s. eo. tua. et sic culpam alienam fecit suam retinendo scienter alienum: ergo anteq; alium impetat: debet esse illo crimine purgatus: vt dictum est. s. e. quia frustra satis videtur ꝙ non possit excipi: argumentum huius. c. ex querimonia et commissione: nunquam clausula illa ponitur in litteris: nisi quando de patre fit mētio in litteris: sicut hic factum fuit. Sed ita videtur ꝙ possit excipi. Tenetur eni restituere usuras: quas pater extorsit: cum ei succedat in bonis quod potius credo. Sed nunquid repelli potest ab agendo: qui nomine alieno recepit usuras: videtur ꝙ sic: argumentum. xlvi. dist. sicut non suo. sed hoc non videtur: quia nihil in suam vtilitatem versum est: nec contra istum ageretur ad usuras repetēdas: imo ꝯ illum q habuit istam vtilitatem.

r Quanto imoderatas. ergo moderatas videtur permittere a contrario sensu. xxv. di. qualis. ff. de iudi. cum pretor: quod non est verum. s. eo post miserabilē. et ita cessat hic argumentum a contrario sensu. C. de episcopis et clericis conuēticulā: et graues usure dicuntur: que excedunt legitimum modum. l. statutum. C. de usuris eos.

a Cōmercijs. sic. s. e. post miserabilem.
b Deuenissent: et ita res trāsit cum suo onere. s. de deci. cū non sit. et supra de pigno. ex litteris. et. xvi. q. i. siquis laicus. ff de pigno. ac. si cōuenerit. §. si fundus. her.
c Nauiganti. periculū. qr iste recipiebat i se periculum: vi debat q̄si q̄uam ꝯpensa tōe licite aliqd vltra sortem recipe posse: qr piculum pecunie mutuate ptinebat ad debitorē cū sua facta fuisset: sz nihilominus ē vsurari⁹: cum excedat naturā mutui. vt dcm̄ ē. s. e. cōq̄st⁹. qr si nullū piculū secutum fuit: et aliqd vltra sortē recepit: illud fuit vsura: qr hinc ide mutuū: nihil inde spare dʒ: iuxta illud date mutuum: nihil ide sperātes. s. e. ꝯsuluit. et. xiiij. q. iij. p totū: et n̄lla cōpensatio siue dispēsatio admitti dʒ: vt vsura exigat. s. e. super eo. Ergo siue recipiat i se piculū siue non: nihil vltra sortē recipere debet.
d Dubitat. ergo si certum eēt q tpe solutionis plus valeret: vsurarius ē censendus. s. e. i ciuitate. ar. j. c. pri. et ita ꝓpter dubiū excusat: qr tā emptor q̄ venditor equalr ꝯmodū et incōmodū ex dilatōe expectat. et est si. C. d solu. l. penul. Itē ar ē hic. q dubia i meliorē ptem iterptari debent. j. de re. iur. c. ij. qr ꝓmptiores debem⁹ eē ad absoluendū q̄ ad ꝯdēnandū. s. de pba. ex litteris. ff. d ac. et obli. l. arrianus. Sed contra videtur: q potius i tali dubio abstinendum esset a talibus contractibus: ꝓpter periculum. argumen. j. de cleri. ex mi. illud. Quandoqz enim aliqui fingūt se dubitare: vbi dubitatio non ē: tamen relinquendi sunt i talibus conscie sue. Item ar. q rōne dubij aliquid permittit quod als non licet. xxij. q. ij. non estimemus. ff. de ven. inspi. l. i. §. i. ff. de iudi. siquis ex aliena. C. de vsuris si ea lege: et rōne huius dubij excusatur. vt in. §. se.
e Non fuerat. als non excusat. qr si tunc fuerat venditurus ꝓ minori: et ex certa scia plus recipiat alio termino: vsura est: et sic intellige. s. e. in ciuitate: vt ibi etiam dixi.
f Alsidicus. obnoxius. i. obligatus.
g Iudici. qui cum extraordinarie punire pōt causa durante. C. de testi. nullū. sed cā finita pōt accusari. l. cor. de fal. ff. ad. l. cor. de fal. l. i. et ēt. l. cor. d sic. ff. ad. l. cor. de sic. l. i. j responso. et. §. i. Punit enim falsus testis. et si conatus non habuit effectum: sententia tamē per falsum testimonium dicta vel instrumenta facta retractari debent falsitate reperta: vsqz ad. xx. annos. s. de excep. cum venerabilis. nec ē mandanda executioni: si hoc obijciatur. j. c. pri. vbi de hoc. et nulla est fm quosdam: qr ex ea non datur exceptio. ff. de excep. qui agnitis. Dominus azo dicebat: q ē aliqua: sed non datur ex ea exceptio cū effectu. ff. de re iudi. diuus. quousqz. n. constet de falsitate: habet iterum p snia. s. de fi. instru. accepim⁹ vbi de hoc.

fecerint cōpetenter vnde xp̄iani si opus fuerit: p cen. ec. ap. pol. compellant ab eoꝝ ꝯmercijs[a] abstinere. Principib⁹ autem iniungimus: vt ꝓpter hec non sint xp̄ianis infesti: sz poti⁹ a tanto grauamine studeāt cohibere iudeos. Hac eadem pena iudeos decreuim⁹ compellendos ad satisfaciendum ecclesijs p decimis et oblatōibus debitis: quas a xp̄ianis de domibus et possessionibus alijs pcipere consueuerant āteq̄ ad iudeos quocunqz titulo deuenissent[b]: vt sic eccl̄ie ꝯseruētur indēnes. Grego. ix. fratri. r.

Nauiganti vel eunti ad nūdinas certā mutuans pecunie q̄titatem eo q suscipit i se piculum[c] receptur⁹ aliqd vltra sortē: vsurari⁹ ē censendus. Ille quoqz q dat. x. solidos: vt alio tpe totidem sibi grani vini vel olei mēsure reddant: q̄ lz tunc plus valeant: vtrum plus vel minus solutionis tpe fuerint valiture. verisimiliter dubitat[d]: nō dʒ ex hoc vsurarius reputari. Rōne huius dubij ēt excusat: q pānos granum vinū oleum vel alias merces vendit: vt amplius q̄ tunc valeāt: i certo termino recipiat p eisdē: si tamē eo tpe ꝯtus nō fuerat[e] venditurus.

De crimine falsi.

Augustinus.

Alsidicus testis tribus psonis ē obnoxius[f]: pmū deo: cuius psentiā ꝯtēnit i de iudici[g]: quem mētiēdo fallit. postremo inocēti: quē falso testimonio ledit[h]. Vterqz re⁹[i] ē: et q veritatē occultat: et qui mēdacium dicit: qr et ille pdesse nō vult. et iste nocē d̄siderat

Lucius. iij. vuigo epo.

Sup eo: q sniam auctoritate lraꝝ falsaꝝ[k] latā noluisti executōi[l] mādare. t. p. cōmendam⁹: mandantes vt quotiens aliqua scripta sb nomie nostro destinata redarguēda videris falsitatis: nullā eis adhibeas fidē: et qd p ipas mandatū fuerit: nō obserues[m]: sed eū qui presentauerit: retineri facias diligenter.

h Ledit. qr tribus offēdit: triplex pena ei dbet. Primo qr deum offendit: septēnis penitentia sibi iniungit p periurio. vi. q. i. qcunqz. qr iudicē delusit: ifamabit. xxij. q. v. qsqs cōuictus. et verberibus castigabit. v. q. v. illi q. vel extraordinarie punietur: vt dcm̄ ē in. prima ꝑnotula. et qr primum ledit iuxta modū lesionis punietur. ar. ij. q. ix. nihilominus. lz ibi non loquat d tali pēa.
i Reus. de hi hēa ix. q. iij. quisquis.
k Super eo. falsaꝝ. Hic dicebat lau. q sine tēporis pscr. nitōne semper retractanda est snia d falso: qr ipo iure nulla ē qr defectus est in iurisditōe: qr false littere nullā attribuunt iurisditionem: sed vbi als ageretur de falso: retractatur vsqz ad. xx. annos: vt dixi s. c. proximo.
l Executioni. et ita pʒ: q executor subsistere dʒ vel sustinere: si obijciatur q snia lata sit p falsas litteras: sic. ff. d iudi. si pretor. Arg. contra de offi. dele. pastoral. et ibi soluitur hoc. vbi plene habes: quando fieri debeat executio vel quando non. et. s. de re iudi. decetero.
m Non obserues. et si per errorem p talem sniam solutum est: potest reuocari. C. si ex fal. instru. l. i. et. ij. et. ff. de excep. l. qui agnitis.
n Ad audientiam. mortis. hanc penam ecclesia non iponit. xxiij. q. vi. his a quibus. et. c. sepe. et. s. ne cle. vel mo. sententiam sanguinis.
o Degradatis. sic. s. de iudi. cū non ab homine. Sed ꝯ videt. j. e. ad falsarioꝝ. vbi traditur seculari potestati puniendus. sed illud speciale est in falsarijs litterarum domini pape: vbi statim traduntur seculari potestati.
p Characterem. ar. contra. ꝯ. de rap. in archiepiscopatu. et. s. ne cle. vel mo. sententiam. So. character iste non

ita ꝓfunde dʒ infligi: vt sanguinē eliciat: sed cutis sup/ficies deformet in signū maleficij: ⁊ hoc ꝓpter ēdiuʒ cri minis: q2 facies hoīs ad instar celestis pulchritudinis fa cta fedari nō dʒ. C. de penis si qs in metalum: sed illa pe na alīs infligi nō dʒ a iudice ecclesiastico: q2 ꝑiculum imi net in ipsa infligen/da. ⁊ huiusmodi adustio clericis ē ꝓhibita supra ne cle. vel mo. sniam.

t Uera. ꝑ nuncium. spālit cū mandato ad h destinatū supra ð rescrip. nōnulli. io.

f ℂ Idoneū. ar. ꝙ nō valent lr̄e ꝑ ex/cōicatū ipetrate. al' enī ꝑ quācūqʒ per/sonā: ēt si per seruū ipetrent valēt. C. ð preci. imper. offe. vniuersis. qð forte possit itelligi: cum princeps ex certa sciencia ei cōcessit lr̄as. arg. ff. de bo pos. seruus. instrm eni ispspectū est ex ꝑsona: ar. supra de rescrip. ad audien tiā. ⁊ ff. de edē. si qs similiter nō valet rescriptū ab heretico ipetratum. C. ð sum. tri. l. ij. io.

f ℂ Subiaceat. ex hoc vʒ: ꝙ qui ꝯtra facit. sit ipo iure ex cōicatus. Sed nō credo ꝙ sit excōicatus ipso iure: quia nec seruaē hoc. imo indifferenter videmus: ꝙ qlibet per nūcium lr̄as impetret ⁊ hoc papa scit ⁊ tolerat: nec ali quem repellit: nisi eēt excōicatus. sed hoc itelligit: cū lr̄e de manibus dn̄i pape vel bullatoris tn̄ sunt recipiē de qui al's false sunt. i. c. proximo ⁊ ille qui litteras rece pit: est excommunicatus: vt hic dicit.

s ℂ Innouari. vt. supra de iudeis ita quorundam. in fi. vbi de hoc.

u ℂ Dies. in quibus deliber et super litteris: sic. iij. q. ij. offeratur ⁊. j. de cle. ex. mi. illud. ⁊. ff. quibus ex cau. ma. l. ex hostibus. §. vltimo.

x ℂ Destruat. si. v. q. i. quidam. ⁊. l. si quis famosum.

y ℂ Resignet. tali qui possit prodesse ⁊ non obesse: arg. xxij. questione. v. hoc videtur.

z ℂ Euadere. si super hoc lata est per diocesanū: vt hic precipit: tn̄ aliā sniam dn̄i pape siue canonis icurrit. j. e. ad falsariorum. Quid si aliqs simplex vtit lr̄is talibus ignoranter nō excusatur: q2 ꝑ alios dʒ hoc igrere. ar. xx xvij. di. §. vl. Quid si falsitas fuit ita latēs ꝙ non potuit videri ēt a perito. Rn̄deo: ꝙ si fecerit diligentiā quāʒ po tuit per se ⁊ ꝑ alios non credo ꝓm teneri: alioqn non ex

Urbanus tertius.

Ad audientiā nr̄aʒ te si gnificante ꝑuēit: ꝙ cū quosdā clericos q falsauerūt sigillū regis frācoꝝ: carcerali custodie mācipaueris: ⁊. j. F. t. t. r. vt eis nec mēbꝛ auferri nec penā infligi facias corꝑalē ꝑ quā ꝑiculū mortis[a] possint i currere: sʒ eis a suis ordib[9] de gradatis i signū maleficij cha racterē[p] aliquē ipmi facias quo iter alios cognoscāt: ⁊ ꝓ uīciā ipsā eos abiurare cōpel lens abire ꝑmittas. Inno. iij Uera sepe mādata: ⁊. j. Statuim[9] ⁊ sub excōica tōis pena ⁊ suspēsiōis ordis ⁊ bn̄ficij districti[9] inhibemus: neqs apud se. ap. lr̄as nr̄as ni si a nobis: vel de māib[9] illoꝝ recipiat: q de mādato nostro ad illud sunt offin̄ deputati. Si ꝓo ꝑsona tāte auēns exti terit: vt ipam deceat ꝑ nūciū[a] lr̄as nostras recipere: nūcium ad cācellariā nr̄aʒ vel ad nos ipsos mittat idōeū[t] ꝑ quē lr̄as ap. iuxta formā ꝑscriptā reci piat. Siqs āt i hac ꝑte manda ti nostri transgressor extiterit: si laicus fuerit excōicatōi sub iaceat[f]: si clericus officij ⁊ be neficij suspensione damnet: ⁊ infra. Adycientes statuimus vt gnālez excōicationis snīaʒ ꝓmulgetis: quam per singu/las parochias faciatis freqn̄/tius inouari[s]: ꝙ siqs falsas lit teras se habere cognoscit in/fra. xx. dies[u]: lr̄as illas aut de struat[x] aut resignet[y]: si penam excōicationis voluerit euade re[z]: quā nisi forsan i mortis ar ticulo[a] sine speciali mandato nostro a quoqꝫ nolumus rela xari[b] nec ēt si presumpta fue/rit ꝯ hoc absolutio qcqʒ hēat firmitatis. Idez archiepo ⁊ canonicis mediolan̄.

Licet ad regimen: ⁊ in/fra. Ut autem varieta/tes falsitatis circa nostras lit/teras deprehendere valeatis eas vobis presentibus litte/ris duxim[9] exprimēdas. Pria spēs falsitatis[c] h ē vt fl̄a bulla

cusatur: ar. supra de homi. c. io. ⁊. c. vlti. ⁊ in alijs pluribus. c. ⁊ l. distinctione si duo. bernardus

a ℂ Articulo mortis. casus iste semp excipitur. xvij. q. iiij. si quis suadente. j. de sen. excom. a nobis. ⁊ supra de of. c. a. pastoralis.

b ℂ Relaxari. ar. ex quo papa sibi aliquid spāliter reseruat: ali is denegat facultatē dis ponēdi aliqd sup illo. sʒ vbi absolutionē nō reser uat alijs itelligitur eē cō cessū. j. de sen. ex. nuper.

c ℂ Licet. falsitatis. Circa huiusmōi vitiuʒ falsitatis nō. ꝙ ꝑter hos modos qui hic exprimūtur sunt alij casus falsitatis. Ex dicto enim vel tacito dicuntur littere fal/se supra de rescrip. super litteris. ⁊ in tali falso di/stinguitur: put ibi dicit ⁊ pro tali falso non punitur: nisi q2 non hʒ com/modum litterarū. Et est ar. ad idem. ff. de fal. si qs obrepserit. Itē charta dr̄ falsa scripto: vt cum scri/ptum ē in ea omnes cā o nicos fuisse pn̄tes qui nō fuerunt omnes presentes ⁊ talis vt falsarius puni tur: vt supra de his que fiūt a prelatis sine cō. ca. quanto. ⁊ ab officio ⁊ be neficio talis suspenditur supra de testi. taʒ litteris Item dicitur charta fal/sa: si appareat rasa vel mutata in loco suspecto. infra de priuile. cuʒ olī ⁊ supra de fi. instrumen. inter dilectos. ⁊ supra de religio. do. cum venera/bilis. immo ⁊ qui litteras iudicum tali modo falsat: puniri dʒ bet in beneficio suo. supra de rescrip. olim. de hac rasura dici/tur. infra eodem. §. quinta. Item presumitur falsum rescrip/tum: licet forsitan non sit. ita ꝙ per ipsum non procedatur: si habet in se vitium latinitatis. supra de rescript. ad audienti/am. Item si instrumentum suspectum inducitur: ⁊ ei non im/ponitur fides: dicitur falsum. C. de probatio. iubemus. Iteʒ di cuntur litere false: si episcopus appellatur filius. vel si papa vni loquitur in plurali. infra eodem. c. proximo. Item rescri/ptum dicitur falsum: si est impetratum sine mandato: supra ð rescrip. nonnulli. Item alios nouem modos falsitatis habes hic expressos: ⁊ quicunqʒ tali modo vel alio quocūqʒ litteras domini pape falsauerit: vel vsus fuerit illis scienter: excōmu/nicatus est: vt. j. eodem ad falsariorum: ⁊ debet tradi curie se culari conuictus ⁊ degradatus: vt ibi dicitur. In alijs autem falsitatibus predictis: licet puniri debeant: non sunt ipso iure excommunicati: nec curie seculari tradendi: nisi forte si episco pus dioc. generalem tulerit excommunicationē: sicut hono/rius fecit: quia excōicauit omnes illos qui falsum instrm fece runt: vel fieri fecerūt vel qui testimonium falsum tulerit vel pro curauerit fie ri. vel qui ignem apposuerit.

¶ Apponat. apponēdo sūt leges aq̄ ⁊ igne interdicitur. ff. ad. l. cor. ō falsis. l. vlt.

b ¶ Tenuē. Quicunq̄ radit vł imutat rescriptū dn̄i pape sibi assignatū ꝫ excōicatus ē ⁊ falsarius vt dixi in prima notula: ⁊ i hoc nullā distictionē adhibeo: lꝫ sit. ar. ꝫ. ꝫ. de fi. istru. ex lr̄is. q̄ꝛ itelligo illā rasurā factā p illū q lr̄as ipsas scripsit: ⁊ nō p illū q vtebaꝛ illis. Si vō lr̄e clause eēnt: nō nocꝫ rasura in quocūq̄ loco fuerit: q̄ꝛ non est p̄sūptō cōtra ipetrantē. Jn alijs aūt lr̄is vel istrumentis pōt distingui. vtꝝ sint rasure in loco suspecto: vt tūc obsit. ꝫ. de reli. do. cū venerabilis vel nō suspecto: vbi nulla vis ē: ⁊ tūc nō obest: ar. illiꝰ decre ꝫ de fi. istru. ex lr̄is. ⁊. c. cū venerabilis: ⁊ boc itelligitur: qn̄ rasura ē i loco suspecto: ⁊ sic nō ꝯdicit. J. e. c. vi. que itelligiꝛ: qn̄ rasura nō ē in loco etiaꝫ suspecto ⁊ modica ē rasura. l. paucorum lr̄arū.

c ¶ Scripture. q̄ꝛ p comparationē lr̄arum pbaꝛ falsitas. C. de fi. istru. l. cōparatōes. ⁊ stilo dictādi fit cōparatio: vt bic dicit in alijs aūt lr̄is nō attenditur talis comparatio.

d ¶ Charte. Et in boc ē alia compatio notāda. s. q̄ a rasura charte q̄ꝛ tūc ū q̄ꝫ sit subtiliter rasa siue scisa: si aliter discerni nō possit eleuari dꝫ ad solē ⁊ iterponi dꝫ iter solē ⁊ oculos ⁊ statim apparebit rasura.

e Q Uā graui. dictamine. ꝫ. c. pri. in fi. b.

f ¶ Jn plurali. Jn bis ergo pōt dep̄hendi falsitas ⁊ de facili: q̄ꝛ facile ē videre q̄liter appellet epm vel inferiores: ⁊ cui loqꝛ in plurali ſm antiqua tēpora boc non seruabaꝛ. Grego. eniꝫ loquebatur vni i p̄lali: de se q̄nꝫ singl'r q̄nꝫ pluraſr. ꝫ. ō prescrip. nibil. xxiij. di. cōis

falsis litteris apponatur. Secunda: vt filum de vera bulla extrabaꝛ ex toto: ⁊ post aliud filū imissum falsis lr̄is iseratur. Tertia vt filū ab ea parte in qua charta plicatur incisum cum vera bulla falsis litteris imittatur sub eadem plicatura cuꝫ filo simil' canapis restauratū. Quarta: cum a superiori parte bulle altera ps fili sub plumbo rescindiꝛ: ⁊ p idem filum lr̄is falsis inserta reducitur ifra plumbū. Quinta: cū lr̄is bullatis ⁊ redditis in eis aliq̄d per rasuram tenuemꝰ imutatur. Sexta cum scriptura lr̄arum q̄bus fuerat apposita vera bulla: cū aqua vł vio vniuersaliter abolita seu deleta eadem charta cum calce ⁊ alijs iuxta consuetum artificium dealbata de nouo rescribitur. Septima: cum charte cui fuerat apposita vā bulla: totaliter abolite vel abrase alia ſb̄tilissima charta eiusdem quantitatis scripta cum tenacissimo glutino coniungitur. Eos etiam a crimine falsitatis non reputamus imunes qui contra constitutionem nostram scienter litteras non de nostra vel bullatoris nostri manu recipiunt. Jllos quoq̄: qui accedentes ad bullam falsas litteras caute proijciūt vt de vera bulla cum alijs sigillentur. Sed be due species falsitatis non possunt facile comprebendi: nisi vel i modo dictaminis vel in forma scripture^c vel qualitate charte^d falsitas cognoscatur. Jn ceteris autem diligens indagator falsitatem poterit intueri: vel in adiunctione filorꝫ vel in collatione bulle vł motione vel obtusione: p̄sertim si bulla non sit equalis: ſꝫ alicubi magis tumida ⁊ alibi magis depressa.

Idem attinacen̄. episcopo

Q Uam graui pena sub facreat: ⁊ infra. Nos vero: litteras que tibi sub nostro nomine presentate fuerint: diligentius intuentes in eis taꝫ in continentia q̄ in dictamie^e deprebendimus falsitatem: ac in boc fuimus admirati: quia tu tales litteras a nobis credideras emanasse: cum scire debeas ap. sedis consuetudinem in suis litteris banc tenere: vt patriarchas archiepiscopos episcopos fratres: ceteros autem reges principes vel alios cuiuscunque ordinis filios in nostris litteris appellemus: ⁊ cum vni tantum persone nostre littere dirigūtur: nunquam ei loquimur in plurali^f: vt vos siue vester ⁊ bis similia in ipsis litteris apponamus. Jn falsis autē litteris tibi presentatis in salutatione dilecto in christo filio vocabaris: cum in litteris quas aliquando tibi transmisimus te videre poteris a nobis fratrem venerabilem appellatum: propter quod sic litteras ap. studeas intueri: tam in bulla^g filo ⁊ charta q̄ in stillo: q̄ veras pro falsis vel falsas pro veris litteris modo aliquo non admittas.

Idem.

Ad falsariorum confundendam maliciam: ⁊ infra. De communi fratrum nostrorum consilio duximus statuendum: vt qui litteris nostris vti voluerint: eas primo diligenter examinent^h: quoniam si falsis litteris se vsos dixerint ignoranter: eorum sera penitentia euitare nequibit penas inferius annotatas. Nos enim omnes

filius. ⁊. xcix. di. ecce. ſꝫ boc faciebat ex magna bumilitate: ⁊ tūc erat talis consuetudo: ſꝫ illa imutata ē. Alij epi appellant suos ſb̄ditos fratres vł socios. viij. q. i. quid aūt. ⁊. x. q. iij. caue dum. ⁊. j. de exces. prelat. c. i.

g ¶ Tam in bulla vt. ꝫ. c. proximo.

h A D falsariorum examinent. quod si non fecerint: in dolo eē videntur sine dolo enim falsum nō cōmittitur. C. ad. l. cor. de fal. nec exēplum ⁊ affectores ignorātie dici possunt. ꝫ. de clādest. despon. cum inbibitio. vnde talis ignorantia crassa ⁊ supina potest dici. J. ne cle. ex. mi. apostolice.

i ¶ Dixerit. pot eē suppleri q̄ non p̄bauerit: q̄ꝛ q igrātiā allegat eam p̄bare tenetur. ꝫ. de elec. innotuit. maxime cum boc ingrere teneanꝛ aucte buius ꝯstōnis: al's si p̄baret se diligētiā quā potuit ⁊ debuit adbibuisse: ā eēt ei iputandū: vt dixi. ꝫ. eo. dura. q̄ꝛ iusta ignorātia excusat eū: q̄ꝛ nō vł teneri: nisi postq̄ scit boc. ꝫ. e. dura. ⁊. j. c. prox. Ex quo eni iq̄siuit a pitioribꝰ: nō ē ei iputādū. xxvij. di. ꝫ. vlt. ff. ō iur. ⁊ fac. ign. l. regula. ꝫ. i. in fi. secū eni q̄ð potuit. xlviij. dis. quid ad nos. ⁊. xliij. di. epbesys. ⁊ diuinare nō tenebaꝛ. ic. j. ō exces. prela. iter dilectos. vbi excusat ignorantia.

a ¶ Falsarios. de quibus habuisti. s. in. c. pri. et ibi di. xi. Omnes enim tam principales q3 fautores sunt ipso iure excommunicati: vt hic patet.

b ¶ Dephensi. et criminaliter conuicti. ibi. n. vt dicit lex: idagatio fiat acerrima: vbi pena est grauissima. C. ad. l. cor. de fal. l. maiorem. et vbi ciuilit agit mitius e agēdū. C. e. l. pe.

c ¶ Tradanf: qualit tradi debeant. hēs. s. de verb. sig. nouim9. In tribus n. cāibus traditur aliqs statī post degradatōnem curie seculari: vt hic: et e vn9 vt dixi. s. de here. ad abolendam xi. q. i. siquis sacerdotum.

d ¶ Legitimas. Pena. n. falsi in libero homine e deportatio et omnium bonoꝝ publicatio i seruo vltimū supplicium: sic distinguit lex. ff. ad. l. cor. de fal. l. i. §. vl. e. C. e. ti. vbi falsi. et ibi vltimo supplicio punit crimen falsi. Et hoc e veꝝ de his q falsāt rescriptum pncipis d qbus hic intelli. gitq vo falsant litteras alioꝝ alit puniunt: s3 leui9. s. e ad audiētiā. et hec pena iponit illis q p se vel p alios vitium falsitatis exercent vt patet per istam litteram: vbi loquitur de his q litteris falsis ab alijs impetratis vtuntur.

falsarios[a] līarum nostraꝝ q p se, vl alios vitiū falsitatis exercent: cū fautoribꝰ et defensoribus suis anathematis vinculo decernimꝰ inodatos: statuētes vt clerici q falsarij fuerint dephensi[b]: oībus officijs et beneficijs ecclasticis ppetuo hnt puati: ita q q p se falsitatis vitium exercuerint: postq̄ per ecclesiasticum iudicē fuerint degradati: seculari potestati tradantur[c] fm constitutiones legitimas[d] puniendi: p quā et laici q fuerint de falsitate conuicti: legitime puniant. Qui xo sub noie nostro[e] litteris falsis vtunf: si clerici fuerint officijs et beneficijs ecclasticis spoliētur. si laici: tādiu maneant excōicationi subiecti donec satis faciant competenter ita tamē vt in istis[f] et i illis[g] malicia grauius q̄ negligentia[h] puniatur qđ et de his q falsas līas impetrāt. statuimus obfuandū.

Idem.

Ccedēs[i]: et isra. F. t. mādamꝰ: q̄tenꝰ si līe ap. in qbꝰ falsitas dep̄hēsa fuerit: de simplici iusticia formā heant: cū psumi non debeat q p tali bus līis q̄ possunt facile obtineri: fraudē qs cōmiserit falsitatis nec līis vsus e postq̄ eas fallas esse cognouit: tu ei officiū beneficiūq3 restituens: ip3 super hoc vlterius non molestes.

Idem.

Ex pscia: et infra. Veꝝ litteras ipsas: q̄ redargute fuerāt falsitatis: diligēt9 ituētes: nullū i eis falsitatis signū vl suspitōis iuenim9: nisi paucaꝝ līarum rasuras[l] q̄ nequaq̄ sapientis[m] animum in dubitatōnem vertere debuerūt. vnde si vobis constiterit pdictū r. obligasse se sb periculo cāe[n] q līas illas falsas esse pbaret cum quilibet ad renunciādū[o] iuri suo liberam habeat facultatem: ipsi. r. super dicta ecclia silētium imponatis[p].

[illegible]

Ex penitētiali theodori.

In tabulis vel codicibus aut alijs. forte[q] furta non sunt requirenda. Nec diuinationes aliquas in aliqbus rebꝰ qs obseruarē presumat. Qui autez contrafecerit

iudicis pbari d3. C. d dolo dolū. Si tn alter vult pbare ignorantiā audit. S3 quare eā pbabit: dico q p iuramētū. j. d se. ex. si vo. ij. et. xxxiij. q. q. i. lectū. S3 pone q falsū affirmet circa rē ppriā: cuiꝰ noticiā hūit: psumit pmo q ipm: qr nō psumitur qs ignorare factū pprie rei. C. d resci. ve. q̄ qđ e veꝝ: s3 illā psumptiōem elidit hec psumptio: qr n psumitur dolū pmisisse circa līas d de facili habēt: vt hic d: et sic vna psumptio elidit aliā circa idē. fm ff. de in inte. resti. diuus et. s. de psump. līas. ar. q s. d electi. cū inter. r.

k ¶ Vsus e. s. i. j. de excess. pla. inter. Ar. q. s. e. c. pri. vbi nō excusaf q vsus e falsis līis ignorant. S3 illud e itelligendū d his q non sūt de simplici iusticia: q non pnt haberi de facili. vñ illa psūptio eos pdēnat: hic excusaf a pria psumptiōe: qr i litteris de simplici iusticia non e psumptio q impetrantē. vñ p ignorātiam excusat h statim desistat quādo scit eas falsas. ic.

l ¶ Ex pscia. rasuras. n i narratōe facti: qr ex hoc nulla suspitio est. s. d fi. istru. ex līis nec p talē rasurā facta fuit ambiguitas i noie. s. de fi. istru. inf dilectos. Cōtra hēs q rasura iducit suspitōem. s. d reli. do. cū venerabil. et. i. d pui. cū olim. ij. et. s. e. li. §. qnta. vbi de hac materia.

m ¶ Sapientis modica suspitio non debet sapientis animum immutare. s. d simo. et si questiones. et. i. q. i. iudices. io.

e ¶ Nostro. i. qui litteris falsis vtuntur per alios impetratis sub nomine nostro: et isti minus puniuntur q3 illi qui per se hoc faciunt vel p alios: vt p3 p hanc litteram et superiorem. C. ad. l. cor. de fal. maiorem.

f In istis. d qbꝰ hic dī. q vtunf līis p alios ipetratis.

g In illis. s. q p se hoc pcurāt: de qbus pmisit. vel dic i istis. i. laicis. in illis. i. clericis.

h ¶ Negligentia. hec tamē q̄nq3 dolo pparaf: cū. f. dissoluta e. crassa et supina. ff. man. si fideiussor.

i ¶ Accedens. nō debeat. Nō q nō psumunf līe false q sunt d simplici iusticia: et q de facil. pnt haberi: sic nō psumit q i re modica dolose agatur. ff. de dolo. si oleum. §. vl. cū. l. se. vnde si qs suggessit falsum i līis q̄ sunt de simplici iusticia nō statim psumēde sūt false nisi pbetur: q ex certa scia falsum suggessit: qr qui dicit q falsū ex certa scia suggessit dolū allegat: s3 dolus ex pspicuis

n ¶ Cause. quod fieri potest. s. de electio. cum dilecti. vbi de hoc in fi. et sub pena ordinis et beneficij potest se aliquis obligare. i. q. vij. quotiens. et de conse. di. ij. ego berengarius. ber.

o ¶ Renunciandum. s. de regula. ad apostolicam. et. s. de sc. compe. dilecti. et. c. si diligenti. et. C. de pac. siquis in conscribēdo. et de epis. et cle. siquis in conscribendo.

p ¶ Imponatis. Sed nunquid ppterea est ecclesia illa aduersario assignanda. Respondeo non: nisi pbet primo se habere ius in illa. s. de rescrip. olim in fi.

q In tabulis. forte sic electio p sortem nō e faciēda. j. e. c. vl. Ar. ptra. xxvi. q. ij. sors. et. c. hi qui. qr l3 sors i sui natura non sit mala. tñ phibetur nep pter assiduitatē labanf in idolatriam: sicut est i iuramēto. xxij. q. i. psidera. et hoc. c. hi q loquif de pparatiua pmissiōne: ibi potius pmittunf sortes q̄ ad demōia cōsulenda concurrant. sic ppter diuinationes futuras sortes prohi-

benē: vt hic dz. ꝛ. xxvi. q. ij. illud. ꝛ. q. v. c. sortes. ꝛ. c. puenit. q̄ꝛ/
qꝫ tñ permittiꝰ p sortem aliquid fieri: vt dī. j. e. c. vl.

a ¶ Quadraginta dies. si laicꝰ fuerit a cōione eccle pueꝰ. siuo
clericꝰ officio ꝛ bñficio pōt puari. xxvi. q. v. non oꝫ. ꝛ duobus
c. seqñ. ꝛ ar. ꝯ. j. c. pr. ar. ꝯ. j. e. c. vl. vbi non puniuntur.

eis licebat, fm traditā ꝛc. Et hoc ar. non valet. Capitulū
pōt aliquē eligere vnū de se. sed isti qbus data ē simplr
eligendi ptās: funguntur vice capituli: ergo possunt elige
re vnū de se. capitulum. n. eligit iure cōi siue ordinario
sed isti nō eligūt iure cōi: sꝫ ptāte sibi ꝯcessa p caplm. b.

b ¶ Ex tuaꝝ. simplicita
te. qꝛ bono zelo h̄
fecit: aliquantulum ex
cusatꝛ: ar. ꝯ. de aposta. c.
ij. ꝛ qꝛ per simplicitatem
hoc fecit: dignus fuit mi
sericordia. nam simplici
tati parcendum ē. ꝯ. ꝺ re
rum permu. c. cum vni
uersoꝝ: vbi de hoc. b.

c ¶ Uisum. ꝛ ita tempus
penitentie arbitrarium ē
xxvi. q. vij. tpa penitudi
nis. sed minorē peniten
tiam āno non posset im
ponere: ex quo papa sibi
ānum pfixit: sed. ꝯ. ē ad
arbitrium episcopi.

d ¶ Liber. Hoc itellige
dcm̄ ex dispensatōe. naꝫ
de iure cōi debuit rema
nere priuatus: ꝛ eps de
iure ꝯ illum pcessit. xxvi
q. v. non oꝫ. c. siquis eps
ꝛ. c. aliquanti. sed qꝛ bo
no zelo per simplicitateꝫ
deliqꝛ: papa mādat ipm
restitui: ꝛ eps auctorita
te sua cū ipo potuit siuo
luisset dispensare: cū in
cāu isto ei hoc nō sit phi
bitum ꝛ dispenset etiā in maioribus. l. di. presbyteros. ꝛ. ꝯ. de
iudi. at si clericis: vbi de hoc. ber.

xl. diesᵃ peniteat.

Alex. iij. grādeñ. pṫiarche.

Ex tuaꝝ tenore litteraruꝫ
accepimꝰ: ꝙ. v. pſbyter
cū quodam infami ad priuatū
locum accessit: non ea intentō
ne vt vocaret demonium: sed
vt inspectione astrolabij furtuꝫ
cuiusdam ecclesie posset recu
perari. Uex lꝫ hoc ex bono ze
lo ꝛ simplicitateᵇ se fecisse ppo
nat: id tamen grauissimum fu
it ꝛ non modicam inde macu
lam peccati contraxit: ꝛ ifra.
Mandamus quatenus taleꝫ
ei p expiatione illꝰ delicti pe
nitentiam imponas: ꝙ per an
num ꝛ amplius: si tibi visumᶜ
fuerit: cum ab altaris ministe
rio pcipias abstinere: ꝛ extūc
liberᵈ sit ei exercere officium
sacerdotis.

Honorius. iij. capitulo luceñ.

Ecclesia vestra epō desti
tuta vos ꝯueniētes i vnū
vt de futuri tractaretis electō
ne pōtificis: vnuꝫ elegistis ex
vobis p sortē q tres aucte vra
elegit: p quos vice oiuꝫ luceñ.
ꝓuideretꝛ ecclesie de pastore:
quoꝝ duo tertium magistruꝫ
r. s. elegerūt: qd̄ expresse liceꝫ
bat eidem fm traditam a vo
bis oibus ptātemᶠ. Procura
toribus igiꝛ vestris super his
i nostra pſentia cōstitutis: nos
tali examinatoᶠ pcessu lꝫ nota
non careat: qnimo multa rep
hensione sitᶠ dignum: ꝙ sors i
talibus interuenit: ꝛ infra.
Electionem celebratam de ip
so ad gratiamᵍ confirmatiōis
admittimus sortis vsum i ele
ctionibusʰ perpetua ꝓhibitio
ne damnantes.

De collusione.

f ¶ Examinato. ex
merito ad quē eni
pertinet confirma
tio ꝛ examinatō ꝓ
cessus ꝛ psone. ꝯ.
de e ec. nihil ē. ꝛ. c.
cum nobis. ꝛ. c. ve
nerabilem. ꝛ. ꝯ. de
transla. c. vlt. ꝯ. de
here. cum ex iniū
cto in fi.

g ¶ Ad gratiam.
hoc iō dicit: qꝛ de
iure debuit cassa
ri: sed ipm de gra
tia cōfirmauit.

h ¶ In electioni
bus. per hoc qd̄ di
cit i electōibꝰ: vꝫ
ꝙ in alijs vsuꝫ sor
tis non reprobet:
ar. xxij. di. qualis. ꝛ
ff. de iudi. cum p
ꝑoꝛ. ff. ꝺ testi. ex co
ꝛ. xv. q. iij. de crimi
ne. preterea in mꝉ
tis cāibus vsū sor
tis admittimus. ff
de iudi. sed cū am
bo. ff. famil. her. si
qui sunt. C. cōmu
nia de le. si duobus circa prin. Sed quare ꝓhibetꝛ vsus
talis in electionibus: nonne mathias sorte electus fuit.
lxi. di. cleros in prin. ꝛ sors non est aliquid mali. xxvi. q
ij. sors. Dicas ꝙ licet mathias ꝛ ionas sorte electi fuissēt
non tamen eorum exemplo eligendus est aliquis p sor
tem. vt. xxvi. q. ij. non statim. ꝛ. c. non exemplo. qꝛ illd̄ fa
ctum fuit diuina inspiratione: sic. xxiij. q. v. dixit. Quod
autem. dꝛ sors non est aliquid mali: verum ē considera
ta in se: sed ex causa ꝓhibetur: vt dixi. ꝯ. e. c. i. ꝛ preterea
hic hoc non fuit seruata forma concilij. ꝯ. de elec. qꝛ pro
pter. et videtur ppter dissensiones vero ꝛ lites dirimen
das sors admittitur circa iudicia: vt dicūt pdicte leges
i quo cāu pōt intelligi. c. illud sors: sed in electionibus.
lꝫ ibi sit discordia non lꝫ per iura pdicta. a.

e ¶ Ecclesia vestra. potestatē. si. hēs. ꝯ. de elec. cū i iurꝛ. Dicūt
tñ qdam ꝙ idem eēt si aliq forma non fuisset expssa: ꝙ
possēt vnū ꝺ se eligere: vt dꝛ i. c. cū i iure. qd̄ ñ credo: qꝛ vbi sim
pſr daꝛ potestas eligendi tribꝰ nulla forma adiecta: ita habēt
ptātem eligendi oēs: ꝙ vnꝰ vel duo sine tertio eligere nō pñt.
vñ si duo eligant tertiū: nō valet qd̄ faciunt: qꝛ hāc ptātem ñ
hñt. Si ille eligat se cū alio: nō valet: qꝛ nemo seipm eligere
pōt. ꝯ. de insti. cū ad nostrā: qꝛ alius dꝫ esse electꝰ. ꝛ alij eligē
tes: vt ibi dꝛ: sicut ē inter baptizantē ꝛ baptizatum. ꝯ. de bap.
debitū. ꝛ. ꝯ. de iurepa. p vestras. xxiij. q. i. didicimꝰ. ꝛ. ff. de tu
to. ꝛ cura. datis ab his. l. ptoꝛ. ꝛ. ff. de testa. tute. ex fnia. ff. ad
trebel. ille a quo. §. tempestiuum. qꝛ duplici offō fungi nō po
test: vt ibidem dicitꝛ. Sicut si tres iudices vel arbitri sint dati
simpliciter sine illa clausula ꝙ si non omnes ꝛc. duo sine ter
tio pcedere non possunt: quia potestas iudicandi ita data est
omnibus ꝙ duo sine tertio vel alter sine altero procedere nō
potest. ꝯ. de offi. dele. c. vno delegatorum. ꝛ. c. cām matrimōij.
de hoc etiam. d. xi. in. c. cum in iure. Sed cum datur aliquibꝰ
potestas eligendi de se vel alijs: si volunt aliquem eligere de
se tunc eligendi ptās remanet penes illos tñ: ꝛ eis solꝰ data
itelligitur: sicut quando ꝯmittitꝛ cā cum illa clausula ꝙ si nō
omnes ꝛc. Sed si simplr datur aliquibus potestas eligendi:
tunc non possunt aliquem eligere de se: sicut est in iudicibus
vt dictum ē: ꝛ persona electa i nullo cāu dꝫ computari inter
eligentes: vt pbatur. ꝯ. de electione cumana. ꝛ iō dicit hic: ꝙ

i ¶ Scripta. ꝙ hi. ar. ꝙ plures accusatores possūt
admitti ꝯ vnum super eodem crimine. ꝯ. ꝺ ac
cu. lꝫ. ꝛ. q. i. in pmis. ꝛ plures pcuratores ad
mittuntur. ꝯ. de testi. insuper. hic eni admissi
fuerunt plures accusatores: ꝛ in. c. in primis
quod fieri non deberet: immo iudex debet eligere magꝭ
idoneum. ff. de accu. si plures.

k ¶ Qualitas. de amicitia letatur ꝛ non de modo illo q̄
in amicitiam conuenerunt: ꝛ ideo precepit inquiri de
collusione. vnde dixit ioānes quidam sapiēs fantasma.
Deus nō est remunerator nomium sed aduerbioꝝ: hoc ē
dicere non remunerat deus bonū qd̄ fit: sed quod bene
fit. vnde nō renumerat iudeos qui crucifixerūt christū

licet mors christi bona fuerit:quia propter hoc de penis inferni nos redimit:et ideo non remuneravit eos:quia non bene fecerunt. deus enim cor interrogat. et non manum xiiii.q.v.siquidem invenisti:nec considerat que fiunt: sed quo animo fiunt.xv.questione.vi.ca.i.in fi.

compositionem licet discedere.de transac.c.vlt. Ergo si aliqui gratiam faciant inter se indebito modo:iudicis est inquirere: vt hic patet per totum.C.de generali ab indulgentia.et l.secunda.vbi autem ex iusta causa et vult discedere:iudex debet indulgere abolitionem.ii.questione.iii.siquem penituerit.et §.

Gregorius vniversis episcopis de corin.

Cripta.f.u.relegentes agnovimus quod hi qui hadrianum episcopum aliqua dixerant:modo cum eodem in amicitiam convenisset: et infra. Quia vero nunciati facinoris qualitas nos vehementer impellit:vt ea que audivimus dissimulare nullatenus debeamus:presertim cum accusatores et accusatum inter se fecisse gratiam iudicaverimus hoc necesse est subtilius perscrutari:ne forte non ex charitate sed ex premio eorum sit concordia comparata. Idem.

Crimina semel audita quousque indiscussa nullo modo preteribat:et si accusatus cum accusatore in gratiam redijsset.

Alex.iii norvicensi.epo

Audivimus vsque adeo clericorum maliciam excrevisse:vt interdum inter se collusione:scilicet super beneficijs que possident se sustinent ab alijs molestari:et postea vt quo nomine cedat et idem clerici qui beneficia quere possideant:quasi nomine transactionis solvunt alius de ipsis beneficiis annuam pensionem:vt post mortem eorum in beneficiis illis super quibus est collusio facta:nus sibi valeant vendicare. Unde tibi mandamus:quatenus si quos clericos tue iurisdictionis per collusionem huiusmodi fraudem legitime tibi constiterit commisisse:eos beneficiis super quibus collusum fuerit non differas perpetuo spoliare:quia satis esset dignum:si fraus et dolus que in preiudicium tui iuris et aliorum nituntur committere:et in eorum non redundarent incommodum et iacturam.

Gre.ix.baren.archiepo.et fil ioseph.monacho flor.

In tantum clamor qui ascendit contra acherontinum archiepiscopum invalescit:quod dissimulare ipsum vlterius sine scandalo non valemus nec sine [illegible]

l Dissimulare.i.c.pr.et c.pe.et vl.quia hoc enim consentire videtur:ar.xliii. di.ephesus.in fi.lxxxiii. distinctione error.et supra de heret.c.ii.

m Gratiam .argumentum quod non liceat recedere a lite. Unde nota quod tria sunt genera causarum.scilicet.civilis criminalis et spiritualis. Dupliciter.u. potest quis a lite recedere per gratiam et per transactionem. In causa civili quandocunque potest quis a lite recedere per gratiam et per transactionem sine aliqua pena vel nota nisi in actione famosa in qua non licet transigere sine iudicis auctoritate:alias notatur infamia.ff. de his qui no:infa.furti.§.pactus. In causa vero criminali ante inchoatam licet licitum est desistere per gratiam.ff.ad tur. mulier et l.quesitum.post inchoatam litem non licet sine iudicis auctoritate et sine consensu rei si fuit suppositus tormento. C.de abolit.l. iii.vel si ex hoc remaneret infamatus:vt argumentum v.questione.i.quidam Et si destiterit:incidit in turpillianum si publicum crimen intendit.C.ad turpilli.l.i.et fideiussor punitur in quantitate promissa:et accusator notatur infamia et extraordinarie pro motu iudicis punitur.C.e.l.ii.ff.de custo. et exhi.reo.l.iiii.et ff.de preva.l.iii.in fi.et l.si is.si vero privatum:extraordinarie punitur.ff.ad turpil. siquis repetere.in fi. Pro motu iudicis secundum canones omne crimen quasi publicum censetur: vnde per transactionem seu gratiam a lite recedere non licet:argumentum hic.et.j. c.proximo.et c.vltimo. Quod si fecerint inter se gratiam vel aliquam collusionem:iterum inquiretur de crimine: vt hic patet:et.j.c.proximo.et vltimo. Iudex tamen si in crimine illo posset dispensare:prestare potest auctoritatem si voluerint inter se gratiam facere:argumentum.v. questione.ii.si primates.et.xc.distinctione.c.i.et c.studendum. In causa spirituali bene licet a causa recedere per gratiam:per transactionem vero non:vt proprie intelligas transactionem de re.permu.c.vl.de transa.sup.eo. In causa vero criminali vel matrimoniali neque per transactionem neque per gratiam seu compositionem...

prevaricator.C.de abol. l.i.et.ii.in causa mixta:puta cum agitur ad thori separationem:potest quando vult discedere: ar.de divor.ex litteris.quia non solum septies sed et septuagesies etc.supra de iureiuran. quemadmodum.alanus

n Charitate. Si enim ex charitate hoc faceret accusatores possent tollerari:sed ex premio non: vt hic dicit.et.i.c.prox.h.

o Crimina.grego. gregorius iste secundus fuit vel tertius.fexte:et loquitur de primo.

p Preteribat.quia vndecunque crimina claruerint punienda sunt:vigesimaquarta questione tertia ecce.et supra capitulo proximo et octuagesimasexta distin.siquid et secunda questione .iii. §.notandum.

q Audivimus.collusione. Collusio est inter actorem et reum latens et fraudulenta conventio collusium enim non debet remanere impunitum ii.questione.iii.si quem penituerit.

r Pensionem.hec pensio constitui non potest sine auctoritate episcopi.vnde etiam eius:qui solvit non excedat:etiam si per collusionem facta non fuerit:supra de transactio. decretorum est si.supra de pac.cum clerici.bernardus.

s Spoliare.per talem collusionem preiudicium fit huic episcopo:quia sic precluditur via super ordinatione ecclesie sue vt hic dicitur:vnde non tenet eo absente facta:etiam si sententia lata fuisset.ff.de re iudi.de vno quoque.et ff.de colluso. cum non iusto.et l.vltima.vnde merito spoliandi sunt illis ecclesijs propter dolum et fraudem taliter perpetratam.dolus tamen taliter impunitus remanere non debet:ne malicia sit illis lucrosa.ff.de dolo.l.prima.in principio.et l.ne ex dolo.nec est equum quemquam suum dolum relevare.ff.pro socio verum.§.tempus.et ff.de regulis iuris non fraudantur in fi.decimasexta questione prima legi.et ex eo quod deliquerunt:non debent esse melioris conditionis.ff.de dona.inter virum et vxorem.l.iii.§.ii.ff.de furtis.itaque fullo.§.sed nemo.ff.quod vi aut clam servus.

t In tantum.dissimulare.sic supra eodem.c.i.

u Scandalo.tunc vere debet prelatus inquirere de excessibus subditorum:cum per famam que scandalum generat ad ipsum pervenerit.supra de accusa. qualiter. et .lxxxvi. distinctione siquid.

a ¶ periculo. quantū ad exēplū: q2 qđ agitur a plātis facile trahitur a subditis in exēplū. s. de voto magne. z xi. q. iij. precipue. vel quo ad dilapidationē si in hoc laborabat. bern.

b ¶ Tergiuersatione. tergiuersari ē in vniuersū ab accusatōe desistere: vt. ij. q. iij. §. nōdū. vñ potest exponi tergiuersationes. i. astutias siue calliditates de qbus idurit iquisitores vt desisterēt ab inquisitione.

c ¶ Colludēte. de collūdio puniri dz pena legibus constituta. ij. q. iij. si quē penituerit. z nihilominus ingret iterū de criminibus illis: vt h dr. z s. e. c. i. Oēs. n. calūniosi p qualitate cōmissi cris extra ordinē puniūt. ff. ad turpil. l. z in priuatis vt si priuatū sit crimē: officio iudicis culpa eius coercet. ff. e. si qs. §. vlt. ff. d preuari. l. ij. Si vo publicū: isamis efficit. ff. eo. si is qs. §. vl. ff. de preua. l. ij. Ad silitudinē istoꝝ vr q iste eēt puniēdus: lz si dicatur puaricator: s calūniator pprie: q2 non lz taliter corrūpe iudicem: aut et testes. s. e. c. pe. Si de hoc psiterit: tā ille q3 examinatores siue inqsitores z testes puniri possent offō iudicis extraordinaria pena: tñ nō dicit q puniat: s iterū ingrat de his z aliis: vt in fine puniatur. be.

d ¶ Nouis. bñ dicit sup nouis: q2 de delicto vnius bois sepius queri nō dz. ff. nau. cau. sta. lz. in fi. z s. de accu. s bis. z c. lz: q2 crimina semel dimissa iterū in vltionē venire nō patimur. xxiij. q. iiij. si illic. z de pe. di. iiij. diuina clemētia. z ij q. i. §. phibentur. z §. ab alio delatū.

periculo[a] tolerare: z ifra. Lz aūt se. ap. freqntibus clāoribus excitata iqsitionē quorūdam excessuū suorū duxerit cōmittēdā: ppter tergiuersatōes[b]: tā ipsius: vt dr eodē cū inqsitoribus z examinatoribus colludente[c]: necnō corruptis testibus z inquisitoribus ac examinatoribus supradictis nō solū predicti excessus remanserūt hactenus incorrecti: verū ēt peiora prioribus committere nō expauit: z infra. Dil. u. mādamus: quatenus si de huiusmodi collusione ac corruptione constiterit: ex itegro sup pmissis z aliis aliogn sup nouis[d] duntaxat ingratis que videritis inquirenda.

De delictis puerorum.

Gregorius nonus.

Ueris grandiusculis[e] pctm nolūt attribuere qdā: nisi ab annis. xiiij. cum pubescere[f] ceperint quod merito crederemus: si nulla essent pctā[g] nisi q mēbris genitalibus admittūtur. Quis vero audeat affirmare furta mēdacia z piuria nō eē pctā. At his plena ē puerilis etas: q3uis i eis non ita[h] vt in maioribus punienda videantur.

Alex. iij. ermoñ. episcopo.

Eferente nobis. b. itel lleximus: q cum. n. filius eius decennis cū aliis pueris sagittaret: quidā nepos eiusdem. b. sagitta percussus interiit: quod idem filius eius cū iter alios luderet fortuito casu dicitur peregisse: ppter ab bas sancti remigii a prefato. b. sm consuetudinem illius terre. c. solidos instantius requirebat[i]: z infra. Unō quoniam in pueris reling solet iultū[k]: qđ in aliis puectioris etatis humane leges dicunt seuerius corrigendū: mandamus: quatenus si constiterit filium pdict. b. i. xiiij[l]. etatis sue annū cūdē excessū cōmisisse:

e ¶ Ueris grandiusculis. i. doli capacibus: vz. vij. an. tales eni z mētiri z verū dicere z confiteri z negare possunt: vt dicit aug. in epla ad renatū epm: vt hēt in glo. aug. super. c. de con. di. iiij. paruuli.

f ¶ Pubescere. ante. n. pubertatē que in anno. xiiij solet euenire nō psumitur de quoq3: nisi etā malicia suppleat etatem. s. de despon. impu. de illis. z c. vlti.

g ¶ Peccata non esse: quasi diceret nullus: cū iuramētū pupilli valeat. ff. doli cau. l. vlt. ergo pōt deierare. Itē pōt cōmittere furtū: cū ē doli capax. ff. de fur. ipuberē. ar. s. ff. de iureiu. q iuralse. s ibi non fuit doli capax. Teneātur ergo tales pueri ex delictis. C. si aduer. deli. l. i. z C. de pe. impunitas. ar. contra de con. di. iiij. eos. z C. de fal. mon. l. i. z ff. de edil. edic. cū autē §. excipitur. Sed hoc intelligē: cum non sunt doli capaces: vl quo ad minorem penā.

h ¶ Nō ita. sic ergo rōe etatis mitius agit. ff. de mino. l. auxilium. §. ēt. z l. si ex cā iudicati. Itē nō q omne delictum cadit in puerū postq3 est doli capax pter delictum carnis. ff. ad syll. l. i. §. impuberes. z l. excipiūt. ar. s. i. c. pri. sed ibi solutum.

i ¶ Eferente. regrebat. vñ dictus. b. ad sedem apostolicam appellauit.

k ¶ Inultū. xv. q. i. illud. s illud itellige de eo qui nō est doli capax. vñ expone inultū. i. nō pfecte vltū: vt. s. c. proxi. ff. de mino. auxiliū. §. i. z l. si. ex cā §. ij. z C. de penis. impunitas. C. si adv. delic. l. i. z §. ij. ff. de dā. infec. dāni. §. si pupillus. z xxi. q. i. sigs cuiuslibet. Uerūtñ non punitur: sed vñ hoc q si punitur ppter tale excessum nō dicit q non punit hm irā marie cuz daret opam illicite rei: z eēt. x. annorū. Sed dicit q ppter illā consuetudinē pecunia p tpali pēa nō exigat si erat infra. xiiij. an. cū ille puer nihil hēat: z pater pro filio non est cōueniēdus. C. ne filius pro patre l. i. nec dñs pro servo. ff. de peculio lz §. ex furtiua maxime rōe etatis z q delictū extra vēit: non ex animo licz in culpa fuerit. z ignorā non cōmisit. vnde hz in integr restitutionē si voluerit. C. si aduer. delic. l. i. z pater etiam eius nomine petere posset si pecuniaria pena esset ei imposita. ff. de mino. pater pro filio. i. rūso. Irregularis tamen fuit effectus z pena spirituali debet puniri siue canonica: ex eo q dicit pro temporali pena: mitius tamen agitur cum eo propter etatē supra. c. proximo.

l ¶ Xiiij. annū. Ex hoc videtur: q si fuisset. s. xiiij. ann. q abbas posset illā penam exigere: forte quia habebat ibi temporalem iurisdictionem. Et potest sumi ar. ex hoc q ab episcopo habente regalia a principe: pro regalibus illis appellandum sit ad dominum papam z non ad principem: quod verum est: nisi consuetudo aut priuilegiū contrarium inducat. i. de ap. romana. §. debet. vel forte abbas hoc habuit ex consuetudine iam prescripta: vt q homicidio penam pecuniariam exigat. argumentū cōtra infra de penis licet. sed illud ibi etiā solutur.

m Piscopum. non licet. supra ne cleri. vel monach. i. xxxiiij. distinctione quorundam. lxxxvi. distinctione an putatis. z supra de cessi. cū apostolus. z s. c. proximo.

n ¶ Uoluptate. ergo videtur q causa necessitatis vel recreationis licitum sit: qđ posset concedi aliis

clericis: excepto epo. cui oino nō licet. xxxiiij. di. c. i. dūmodo clamorosā venatōem exercet. lxxxvi. di. an putat: & nō sepius: vt h̄ dicit: ne in cōsuetudinē pducat. Quedā enim venatio dr̄ oppressiua bonorum: & hec oino illicita ē. vi. di. §. is ita. Et est adulatoria q̄ fit p̄ vba: & hec ē illicita. lxxxvi. di. venatoribus. & xlvi. di. sunt nōnulli. & vi. q. i. sunt plurimi. Et ē barenaria: q̄ fit in barena: & mala. iij. q. vij. §. tria. Saltuosa & clamorosa licita est laicis: de qua dr̄ in. c. an putatis. Sz clericis oino nō licet tal' venatio h̄ geta vt dcm̄ ē cā necessitatis vel recreatōis. Episcopo p̄sbro diacono vel subdiacono q̄ cū diacono codez gaudet p̄uilegio: vt. s. ꝺ ser. non oz. miramur ex toto p̄hibetur: qꝛ de illis fit hā p̄hibitio.

o ¶ Officio pl' punitur h̄ minor q̄z maior: qđ est ꝯ illđ xl. di. l. bō xpanus & xix. di. nlli. So. plus punit h̄ epus & p̄sbr q̄z diaconus. Maior. n. reputatur in epo ista pena vel p̄sbro: q̄z suspensio ab oī offō i diacono pp maius scādalū: & magis imputatur illa pena epo vel p̄sbro: q̄z suspēsio a bñficio i diacono vel subdiacono. ex p̄sona. n. cōsideraf iniuria: in insti. de iniurijs. §. atrox. sic & pena ex persona iudicatur parua l' magna. b.

p ¶ Omnibus s. vis. i. clicis q̄ spāliter dicuntur serui dei: qui in sortem dñi ad ei' obsequū spāliter assūpti. s. ꝺ prebē. cū sm̄ apostolū. & xxi. di. cleros. & clicos.

q ¶ Siqs extiterit. Tales. n. pcussores esse nō ōbēt xlv. di. c. i. & c. epm. vbi isti in sacro ordine cōstituti pcussores esse p̄hibetur: & q̄n̄ p totū. & lxxxvi. di. nō licet: & in auc. de san. epis. §. h̄ neqz col. ix. quā hēs. C. ꝺ epis. & c. e. auc. sed neqz.

r ¶ Emēdauerit. ergo si se emendauerit: nō dponit: sic. xxxv. di. c. i. Et ē ar. q̄ nō qđlibet mortale cōmissū suffi

memoratū abbatē moneas & compellas: vt ab eodē. b. p̄dictos. c. solidos propter illā consuetudinem non exigat: nec ab ipso pro temporali pena requirat.

De clerico venatore.

Ex concilio aurelianē.

Episcopum p̄sbyterum aut diaconum canes aut accipitres aut huiusmodi ad venandū habere non licet[m]. Qđ si qs talium personarū i hac voluptate[n] sepius detentus fuerit si episcopus est tribus mensibus a cōmuniōe: si presbyter duobus: si diaconus ab omni officio[o] suspendatur.

Ex eodem.

Omnibus seruis[p] dei venationes & siluaticas vagationes cum canibus & accipitres aut falcones habeŕ interdicimus.

De clerico percussore.

Ex concilio agathen.

Siquis in aliq̄ gradu sacro pcussō extitit[q]: corripiatur a crimine: & si non emendauerit[r] dponatur. Gregorius carentiñ. episcopo.

Preterea quoniam militerem propter delictū suum contra ordinem sacerdotij cedi crudeliter[s] fustib'

deputasti: quam lz exinde: cum post octo[t] menses decesserit arbitramur fuisse defunctum: tamē quia ad ordinez tuū noluisti habere respectū duobus[u] te mensibus ab administratōe missaꝝ statuim' abstinere. Alex. iij. luceñ. episcopo.

Presentium lator i quodam conflictu asserit se fuisse: p parte tamen illorū qui violentiam repellebant[x] in quo lapides ipse proiecit[y] sed aliquē nō percussit: quez nos: quia per alios illic aliq̄ dicuntur occisi a celebratiōe missarū per biēnium precipimus abstinere[z]. Mandam' itaqz: vt si alia non ipedierit: decurso h' i tēporis spatio ad suā officij executōem euz admittas.

Celestinus tertius.

Continentia litterarū & infra. Cum. p. acolythus cum quibusdam ad resistendum[a] predonibus arma sumpsisset: in conflictu illo tres fuerunt ab alijs vulnerati ad mortem: ita tamen q̄ illa homicidia neqz facto[b] eius neqz cōsilio perpetrata fuerunt: & infra. Consul. t. t. & q̄ cum predictum acolythū ad frugē melioris vite transiuisse dicaf: poterit ipse ad sb diacōatus[c] ordinē p̄moueri & altaris ministeriū exerceŕ.

cit ad dānatōem: ar. di. c. c. i. & vlti. & intellige de eo q̄ in vsu habuit pcutere in ludo notorio q̄ nō caret culpa. ff. ad. l. aql. nam ludus alioquin crimē pcussionis semel cōmissū ā suffecit ad depositiōem vt h̄ p3: ita tñ q̄ ex tali pcussione nō pcedaf ad enormē lesionē: qꝛ sic ōpōeret. l. v. di. si euāgelica. & s. e. pr. ar.

s ¶ Preterea. crudeliter. qđ facē nō ōbuit h̄ moderate: ar. s. ꝺ rapto. in archiepatu. & xlv. di. cū beatus. & ff. ad. l. aql. pceptoris. & i. de sē. exc. cū volūtate. & xxiij. q. v. c. i. versus fi. b.

t ¶ Post octo. ex tpis p̄lixitate p̄sumif: q̄ nō ex illa percussione ōfūcta sit & ecōuerso ex tpis breuitate ꝯ iū p̄sumif. l. di. si qua femia. Si. n. occasionē mortis dedisset in p̄petuū deberet abstinere i. de homici. decetero. & l. di. studeat. Et hoc ē ꝯ bar. q̄ dixit in. c. studeat illū p̄sbrum nō teneri ꝺ occiso: sed de vulnerato si de casu interijt: & casus ex percussione pcessit. ff ad. l. aql. q̄ occidit. §. vl. ber.

u ¶ Duob'. s. ti. pr. c. i. si n. pcuteret: vt per h̄ timeri vellet: ab offō suo oz repelli. xlv. di. epm. ber.

x ¶ Presentiū. repellebant. ꝯō rei licite operā dedisse vr: qꝛ licitū ē se defendere. s. ꝺ sē. ex. ex ten ore. & violēnaz repellere. xxiij. q. iij. fortitudo. & c. siqs inferenda h̄ vlcisci. nō licet. xlvi. d. seditionarios. de hoc dixi. s. de ho. significasti.

y ¶ Proiecit. Uñ dubiū videri poterat an fuisset in culpa vel nō. Contra: ar. xxiij. q. vi. c. vlti. l. di. siqs viduā. & s. ꝺ cle. pug. i duello. c. vl. h̄ iste aliquē ñ pcussit: vt. s. dicit: & h̄ constabat. Intellige aūs si dubiū esset: repellerer: vt dicūt ꝯ ia p̄dca ar. ad hoc. ff. de testa. tu. duo sunt. & ff. de ma. te. cū ex pluribus xxiiij. di. qñ. & c. nullus. & q. q. v. oibus. b.

z ¶ Abstinere. ad cautelā saltē: & vt clerici tales conflict' euitēt. Et est ar. q̄ aliquis punitur ex alterius facto vel culpa.

a ¶ Continentia. ad resistendum. qđ licet. s. c. pxi. vbi ꝺ hoc cum suis concordantijs.

b ¶ Neqz fcō. sic. l. di. siqs viduā. & s. ꝺ cle pug. i duello. c. vl.

c ¶ Ad subdiaconatus. & nō vltra: lz ergo dispēsef cū isto i sb diaconatu: nō tñ poterit p̄moueri ad supiores ord. nec. Et sic

n.fuit in culpā assumēdo arma q̄d ei n̄ licuit.xvi.q.iij.porro.z.xxiij.q.vi.c.quicūq̄. Nā lachryme z orationes sūt arma clericorū.xxiij.q.viij cōuenior.Et ꝯ hostes.ē.de voto et multa.vñ punitur:q: sine dispensatōe nō promouet.Et fauore religiōis cū eo facilius dispensatur.ē.de aposta.c.ij.

nes olim laicus excōicabat:cleric⁹ deponebatur.xxij.q.ij.siquis per capillum.

e Ingressurus.q: q peccat in deū:peccat ī ei⁹ ecclesiā z econuerso,vnde priuat ei⁹ igressu:sic.xij.q.ij.de viro z.xvij.q.iiij.frater.nec dz eis pena remitti:q i deū peccant.lxiij.di.salonitane.z.xxiij.q.iiij.si is qui.

a i Innotuit.i depressionē.z male:q: principi nemo maledicere dz.xxiij.q.i.paratus.z nō solū pncipi detrahi nō dz:imo nec frib⁹.vi.q.i.sūma z detrahētē secreto proxio suo hūc psequebar.xxiij.q.iiij.nimium.z.c.qui peccat.z de pe.di.i.homicidiorū:ar.j.de exces.prela.q̄z su graue.

b A temeritate i.pertinacia.xi.q.iij:siquis sacerdotū.Ar.ꝯ q̄d.n.ex temeritate sine calore iracundie fit veniā meret,ij.q.iij.§.notādū.z.§.si quis iratus.C.d̄ iureiu.l.ij.z dicit imperator:sig putauerit nr̄a nomia lacessenda si hoc ex leuitate cōtēnēdū est:si ab insania miseratōe dignū:si ab iniuria remittēdū.C.siqs imp.ma.dixe.vnā z.xxiij.q.iiij.iter querelas.z.C.de epis.z cle.siqs in hoc. Quare ergo mandat papa:q̄ cōpescat ꝯ iura predicta. Sz papa nō mandat h̄ punīri ppriam iniuriam rōne persone:s̄ quatenus cōtingit romanā ecclesiam:quā etiā iniuriam remittere nō posset.lxiij.di.salonitane.in quo casu loquit.xxiij.q.iiij.iulianus.z.c.si is q. Uel pōt dici:q̄ aliqs pōt bene punire iniuriam sibi factam a subdito suo:marie cū nullum hēat superiorē:vt h̄ z ar.xlv.di.z q emēdat.predicta iura loquuntur.de benignitate seu de mansuetudine:q: nullus tenetur remittere iniuriam sine satisfactione nisi velit:s̄ rācorē sic:d̄ pe.di.v.c.vlt.z.xxiij.q.iiij.si illic.xc.di.siqs contristatus.

De maledicis.

Clemens tertius.

Innotuit nobis:z infra. Quia nobis p litteras rettulisti:q̄ cū.j.cleric⁹ multis coram astantibus verba quedam i depressionem[a] officij z beneficij nostri protulit:ipsum a temeritate[b] sua compescas vt pena illius alijs terrorem[c] incutiat ne decetero contra ro.ec.i talia verba prorūpant.

Gregorius nonus.

Statuimus:vt siquis cōtra deum:vel aliquem sanctorum suorū:z maxime beatam virginem linguam in blasphemiam[d] publice relaxare presumpserit:per episcopum suum pene subdatur inferius annotate:videlicet vt septem diebus dominicis pre foribus ecclesie in manifesto dum aguntur missarū solēnia blasphemus existens vltimo illorum die dominico pallium z calciamenta non habeat z ligatus corrigia circa collum:septemq̄ precedentibus.vi.ferijs in pane z aqua ieiunet:ecclesiam nullatenus ingressurus[e] Quolibet quoq̄ p̄dictorū dierū tres si poterit:alioqn duos reficiat paupes siue vnū. Et si nec ad hoc eius suppetant facultates[f] id in penā aliā cōmutetur[g] cui etiam si renuerit recipere ac peragere penitentiam supradictam:ecclesie interdicatur ingressus z i obitu ecclesiastica careat sepultura. Per temporalem preterea potestatem[h] coactione:si necesse fuerit:episcopi dio. adhibita contra eū:blasphemus si diues fuerit:quadraginta solidorū:alioquin triginta siue viginti:z si ad id n̄ sufficiat:quinq̄ solidorū vsualis monete[k] pena mulctetur nullam in hoc misericordiā habiturus.quod etiam inter alia cōitatū statuta ponatur.

De clerico excōicato deposito [illegible]

Ex canone apostolorum.

f Facultates.sic ē.de voto.c.ij.

g Cōmutet:ar.ꝯ cōmutatōe pene.lxxxij.di.presbyter z.xxij.q.iiij.innocens.de hoc dixi ē.de voto.c.i.ber.

h Ptātem:ar.q̄ vna iurisd.tio per aliam iuuatur.z.di.quoniam idem z.xcvi.d.cū ad verū.z.xcij.di.nec licuit.ē.d̄ off.or.quā in plerisq̄ in fi.

i Cōtra eū.i.potestatē. Et ita bēt hic:q̄ si iudex secularis negligit facē iusticiā:pōt cōpelli p ecclesiā.xxiij.q.v.administratores z.xcvi.di.cum ad verum.

k Monete.i.dēt esset:si hoc nō fuisset adiectum:vt d̄ moneta que i vsu habetur:soluatur sm cōsuetudinem loci.ff.de le.i.si ser uus.§.si nūmus.z ff.de le.iij.l.nūmis z.ff de fun.istruc.cū delanionis.§.asinam.ber.

c Terrorē.sic.n.pena vnius dz eē met⁹ alteri⁹.q.q.vij.quapropter z.ē.de iudeis ad liberādā.vbi d̄ h̄.z.ē.d̄ calū.c.ij.

d Statuimus.blasphemiā.Qui blasphemiā dicit i deum siue i spm̄ scm̄.neq̄ i h̄ seculo neq̄ i futuro remittit ei.z xxv.di.q̄lis.supple nisi pēituerit:z lōge grauī⁹ ē eternā q̄z tpalē ledere maiestatē.ē.de hereti.vergētis. Sz q ꝯ tpalē maiestatē delinquit:punit.ē.e.c.pri.z.vi.q.i.§.verū.C.ad.l.iul.ma.l.siquis cū militib⁹.ergo multo forti⁹ illi puniēdi sunt z grai⁹:q: maiora delicta maiorib⁹ penis sūt puniēda:z in delicto eq̄li decet proximas esse penas:in auč.vt fra.fil.col.ix.versus fi nē.z q: hic est grauius q̄z i.c.pri punit grauius:q: grauius cōmissā itelligit.xxiij.q.i.nō afferamus in fi.sm leges vltio supplicio punit:in auč.vt nō luxꝯ.na.coll.vi.§.i.s̄ sm cāo

l Siqs.diaconus.idē est de oībus alijs.j.c.pri.z xi.q.iij.episcopus.

m Iuste.idē esset si iniuste:nisi prius restitut⁹ fuisset.xi.q.iij.episcopus:dūmō snīa nō sit lata ꝯ ordinem iuris:q: tunc nulla ē snīa.ij.q.vi.§.diffinitiua.ē.vt lite nō cōte.accedens.i.

n Ab ecclesia.Ar.ꝯ.q.q.v.qua de causa.s̄ ibi dispensatū fuit.lxiij.di.salonitane.

o Siquis presb̄r.degradatus.a suo epō adiunctis sibi alijs episcopis in degradatione psb̄ri.xv.q.vij.felix z.c.si autem.Sed pone degradatum celebrare:nūquid conficit.videtur q̄ sic:quia ordinem non amisit.xx.q.iij.eos qui.i.q.i.q̄ quidam.z de conse.di.i.ij.ordi ur.xxij.q.vij.licite.Ar.ꝯ.l.di.accedens.xi.q.iij.epō.lxxi.di.dictam.xxiij.q.vi.clerici.liiij.distin c.ij. R. dixit q̄ talis non conficit.potuit.n ecclesia ei auferre illam potestatem quam contulit:quāuis non posset characther auferri:sicut nec insignia militi.Lau.ala.z.t.dicūt z melius:q̄ bene conficit depositus sic hereticus:ar.i.q.i

alcq.r.c q, qdam.nec papa potuit auferre illam virtutem:r hoc verum credo.vnde talis excõicatur:vt.j.dicitur:qz facit rem sibi probibitam.

p ¶ Presumpserit.quasi in offõ suo: vt pri⁹:qd nõ licz xi.q.iij.siqs eps in ɔcilio.r.xxviij.di.psbyterum.In modum.n.puati suf. fragij pot dicere boras suas: qd etiaz pot laicus:argum. bo.j.de pe.r remi. q in te.

q ¶ Excõicatum. ipo iure.xi.q.iij.cũ excõicato.r intellige de minori.

r ¶ Obseruanduz est.vt talibus nullus cõmunicet: al similiter sunt excõmuni.ati minori excõmunicatione.xi q.iij.excõmunicatos.r nisi desiterit sunt excõmunicãdi.j.de sen.excom. q in dubijs.§.ij. r j.eodez si celebrat in fine.

s ¶ Iudicio. Ubi eniz ecclesia per se proficere nõ potest inuocandum ẽ auxilium seculare:vt hic dicit.§.de offi. or.c.i.r.c.quoniaz in plerisq in fi.r.xvij.di. nec licuit.xi q.i.petimus. r ita vtraq potestas p alteram iuuari debet.§.titu.pri.c.ij. vbi d hoc. r potest per ecclesiam compelli:vt ibi dicitur

Siquis episcop⁹ psbyter vel diaconus depositus iuste pro certis criminib⁹ ausus fuerit attractare ministeriuz sibi dudum commissum: hic ab ecclesia abscidatur.

Ex concilio antiocen.

Siquis presbyter aut alius cleric⁹ fuerit degradatus aut ab officio pro certis criminibus suspensus: r ipse per contemptum r superbiam aliquid de ministerio sibi interdicto agere presumpserit: r postea ab episcopo suo correctus in incepta presumptione perdurauerit:modis omnibus excommunicetur: r quicunqz cum eo communicauerit:similiter se sciat esse excommunicatum. Similiter d clericis laicis vel feminis excommunicatis obseruandum est. Quod si aliquis ista omnia cõtempserit r eps minime emẽdare potuerit regis iudicio ad requisitionez ecclesie exilio damnetur.

Alexan.iij. londoñ.epo.

Clerici autem siq a suis aut etiam de mandato romani pontificis ab alienis episcopis interdicti vel excõmunicati ante absolutionem diuina officia celebrauerint: nisi moniti sine dilatiõe redierint:perpetue depositiõis sententiam p ausu tante temeritatis incurrant.

Idem toleta. archiepo.

Latores presentium nobis intimarunt. q tam ipsi q multi alij post q̃ interdicti vel excommunicati fuerit diuina presumpserint officia celebrare: r infra. F.t.mandamus quatenus si.xl.solummodo vel pauciores in his deliquisse constiterit: omnes in perpetuuz ab officio sacerdotali deponas. Si vero multitudinem magnaz in hoc peccasse cognoueris: eos quos magis cãm delicti esse ɔstiterit:perpetua depositione condemnes: r alios q non tantũ deliquerint: ab officio ad tẽ

medicinalis. Sz pot qri: vtrũ idẽ sit in deposito: vt sol⁹ papa ipsum restituat.hug.dic: q solus papa h pot:r pbat.vij.q.i.siqs psbi.tñ cum distinctione si eps ipsuz deposuit tñ cuz alijs epis a sacerdotio pot eum recipe in inferiorib⁹ ordinibus: r sic d alijs ordinib⁹:ar.xv.q.vij.qz amiserit.r.c.siqs psbi. Si uo depositus est ab oib⁹ ordinibus:sol⁹ papa ipsz restituit. Sed ɔ:ar.hẽ xi.q iij.epus.ibi dicitur q si in secunda synodo innocens inueniat:non potest esse qd fuerat:nisi gradus pmissos recipiat de manu epi:sed illud itelligit cũ iniuste depositus fuit: puta p falsos testes vel falsa infra.vnd dz ibi si innocens inueniat:sed vbi iuste p crimine depositus ẽ solus papa tales restituit.

u ¶ Latores. deponas. ecce pena illorum q excõicati suspẽsi vel interdicti diuina officia celebrãt: vt dcm ẽ.§.c.pr.

x ¶ Multitudinẽ. h q̃ parcit multitudini. Ar. §.l.dis.vt ɔstitueretur.r r.xliij.di. comessatiões ir.q.i.ordinationes.r.§ de temp.ordi.c.ij.vbi de hoc.r.xxiij.q.iiij.non potest.r.c.ipsa pietas.i.q. vij.quotiens. Sz ista ɔria locũ hñt:vbi scandalũ timet r multoruz strages iacet si seruet rigor: als si nõ ɔtemnat disciplina ecclesie i populis: h vt patienter sustineat: tẽ ferenda ẽ multitudo xxiij.q.iiij.nõ pot in fi.r de pe.di.vj.c.i.in fi. Itẽ habes hic: q vltra.xl.dicuntur multi:sic.§.de testi.cum causam.Et pm h as decre.interpretamur illam.§.de rescrip.sedes.r.ff.de test.l.i.in fi. Aliqñ etiam duo dicuntur multi:insti d iure pſona.in fi.ar. Aliqñ etiam.xxiij.milia pauci dicunt.xlv.di. disciplina. xxiij.q.iiij.q aũt.Multa igit r pauca in respectu dicuntur.

t Clerici.moniti.ergo videtur: q si emendare se volunt.non deponentur:sed hoc intellige dictum dispensatiue:r ita non contradicit.j. capitulo proximo.r alia.c.sequentia. Et sic patet: q quicunqz celebrat excommunicatus vel ab officio suspensus priuari debet de iure officio r beneficio r deponi etiam.Sed nunqd episcopus potest cum talibus dispensare: sine legatus de latere domini pape nullus.Argumen.q legat⁹ possit:quia vicem gerit delegantis: r absoluit excommunicatos:quorum absolutio sedi apostolice reseruatur. supra de offi.lega.q translationem.r.j.de sentẽ.excommu.quis.r.c.ad eminentiam. Dicas ergo:q nec episcopus nec etiam synodus in hoc dispensare potest.xi.q.iij.siquis episcopus damnatur.r.c.sequen.argumẽ. j.de eo qui fur.ordi.re.c.i.r.ij.q.v.qua de causa.nec ẽt legatus:lz posset absoluere excomunicatos: r sic solus papa h dispensat.r h hodie expssuz est in duab⁹ decre. inno.iiij.§.de sen.r re ind.cũ eterni.r.j.de sen.ex.cum

y ¶ Magis.hi enim magis peccant:r ideo magis puniendi sunt.lxxxi.di.c.i.r ea.di.tantis.r.xxiij.q.iiij.qui aliorum.r in quo maior est culpa:maior debet exerceri vindicta: supra de hereticis excommunicamus.§.credentes.vbi de h plures inuenies concordantias.

z ¶ Ab officio. r etiam a beneficio:quia vbi vnum propter alterum vtrobiqz tñ.lxxxi.di.eos. Quid si episcopus dicat:suspendo te a beneficio:nunqd pot celebrare.ita qdem:si suspẽdit ipsum tñ a beneficio. Item poterit ne bñficium acquirere ita:qz non intelligit illum beneficio suspendisse nisi quo ad se:nisi specialiter ferat snia:vt remoueat ab offõ:tunc eniz beneficium sequela est:r ideo remouet ab illo: vt.§.d ap.pastoral.ar.p.c.eos.r.c.pcedẽtis.nisi spãr ei pbuaret.xxviij.di.

presb. r. l. di. studeat. r. c. accedens. Quid si eps ita dicat: su spendo te offo vel bnficio: nunqd debeo abstinere ab vtroqz. ita credo saltem ppter dubiu: ar. i. e. c. pr. r. C. de vbo. signifi. cu qda. r de p. di. ij. in calice. ar. ff. de rebus dubijs si is q du cta. §. cu ita. ar. q neutro suspensus est pp dubiu. ff. de testa. tu. duo sunt. r. ff. d manumis. testa. cum ex pluribus. abstinere. j. de sententia excommunicationis cum desideres. §. primo. sed non intantum culpabilis fuit quantum si hoc p certo sciuisset: r ideo dicit: lz in hoc non videatur omnino culpabilis extitisse. sed dicta paucorum ad hoc non sufficerent: quia non faciunt famam: supra d accusatio. inquisitionis. nec tenebatur credere lz diceretur ei ab aliqb9. vndecima qstione tertia non solum. r capitulo in cunctis r vigesimatertia qstione quarta. qua magnum. r. ff. qd cum falso tuto. l. secunda. r tertia. nisi fama sup hoc per uenisset ad eum: prout sequit. Arg. contra. ff. de administratio. tuto. quidam decedens. §. ex quo. r. C. de rei vend. si fundum. r. s. de rescript. cum contingat.

a Scdz discretionem. r ita pnia arbitraria est xxvj. q. vij. tempora penitudinis. r sit hec dispensatio auctc dni pape: qz per se non posset: vt dcm est in primo. c.

b Illud. r. j. De isto epo hes. s. d translatione. quato. r. c. lz. r. s. de maio. r obe. illud.

c Notorium. hoc erat tale fcm: q exhibebat se oculis oium. vnde n poterat no esse notoriu si transiuit ad ecclesia illa Sz vtru licite poterat vl illicite: hoc no erat notoriu salte quo ad alios: qz potuit esse q hbuit licentiam transeundi a domino papa p litteras suas: ar. lxxvj. di. dilectionis. vn in meliorem partem debemus hoc interpretari. j. de reg. iur. c. ij. qz papa potuit de h obliuisci: qz ipsum qnqz fallit obliuio. xxiij. di. pterea. r oium hre memoria potius est diuinitatis qz humanitatis. C. de ve. iu. enuc. l. ij. §. sigd. Contrariu est verum: qz ex quo papa hoc diffitet: ei incumbit probatio q d ipsius licentia trasisset. c. distinct. contra morem. xciij. di. illud.

d Viginti dies. sic. s. de falsa. dura.

e Misericordiam. sic s. de translatione inter corporalia versus si.

pus suspendas: r omnib9 penitentiam sm discretionez tibi a deo datam iniungas.

Inno. iij. herbipolen. cap.

Illud dominus in beato petro: r infra[b]. Venerabilis. f. M. quondam hildesemen. episcopus licentia no solum non obtenta sed nec etia postulata ecclia hildesemen. relicta herbipolen. ecclesiam occupauit: r ifra. Vn magdeburgen. episcopo dedimus in mandatis: vt cum factum ipsum non posset in partibus illis non esse notorium[c]: nisi dictus episcopus infra viginti dies[d] ab herbipolen. ecclesie administratione cessaret: eu excommunicatuz publice nuciaret. quod idez magdeburgen. studuit adimplere: r infra. Ipse vero episcopus i nostra postmodum presentia constitutus: r si suuz recognosceret r confiteretur excessum: r non iudiciuz sed misericordiam[e] postularet: hoc tamen inter alia in sua excusatione pposuit: q cum dictus magdeburgen. non esset ordinarius iudex eius: non crediderat q monitione non premissa auctoritate delegata posset procedere contra ipsum aut sententiam in eum aliquam promulgare. Vnde cuz nec ante factum monitorias nec post litteras ab eo aliquas accepisset: peccare non credidit: si diuina officia[f] quantuncunqz solenniter celebrauit: presertim cum ei non nisi per fama de sententia contra eum prolata constaret: r infra. Licet autem in hoc[g] non videatur oino culpabilis extitisse: quia tamen in dubijs[h] via est eligenda tutior: r si de lata in eum sentetia dubitaret: debuerat tamen potius abstinere q sacrameta ecclesiastica pertractare. Illud autem q sub spe venie[i] diuina fuerit sibi post q se a nobis excommunicatum nouerat celebrari: r communioni fidelium ingessit se: potius contra eum facere credimus q pro eo: cum sub fiducia penitentie non debuerat deliquisse: r excommunicato non vitare: multo magis q n vitari[k] periculosuz existat no vitare siquidem cum in eo sit excomunicatus sine delicto n potest: sed cum ex alijs pendeat: sine suo delicto poterit no vitari: r infra. Cum eo misericordiam facientes penam qua canon[l] his qui post excoicationez diuina psumpserint officia celebrare: vel se celebrationi ingesserint diuinor ei no duximus infligendam.

b In dubijs. sic. s. de spon. iuuenis r de homici. significasti. ij. r. c. penultimo. r. c. ad audientiam. vbi d hoc r argumentum. xx ij. q. i. quid culpatur in fi.

i Venie. sub spe venie nullus debz peccare. de csecra. dist. quarta quando quis. Argume. contra infra d sententia excommun. si vere.

k Vitari. in hoc quasi patitur. in alio scilicet in non vitare agit: qd est in eius potestate: r ideo in vno peccat in altero non peccat: quandoqz tamen no multum differunt agere r pati posse. xvj. questione prima. si cupis.

f Officia. in hoc deliquit: qz nec excoicatus nec suspensus publice vel priuatiz celebrare dz: nec sacramenta alia dare. xxviij. di. presb. Sz alia officia preter missam potest occulte dicere non officiando: Sz quasi priuata persona. j. de pe. r re. q in te. r. xi. q. ij. siquis episcopus damnatur. r capitulo zelo.

g In hoc. s. qz non constabat ei nisi per famam de illa excomunicatione: sed fama per se non pbat. iiij. questio. ij. §. item in criminali versi. item sepe. Argumen. contra supra de csanguini. r affinit. super eo. vbi ad solam famam matrimonium contrahendum impeditur. ergo iste propter fama debuit ab

l Canon. xi. questione tertia. siquis episcop9 damnatur: r capitulo sequenti r capitulo proximo: r supra eodem latores. hanc misericordiam solus papa potest facere: supra eodem clerici.

m Fraternitati. spoliare. immo posset eos perpetuo deponere. s. e. latores. dispensare tamen cuz eis non potest: vt dictum est. s. eo. clerici. her.

o Osculastis. non debeat. xi.q.iij.cum excõmunicato.

o Retinere. imo si prius alia beneficia habeant: eis sunt priuandi.s.d eta.r quali.or.cu bone.

p. Dispensatum. non dicit a quo: ergo videtur relicta potestas dispensandi episcopis: arg.j. de sen.exc.nuper. dic vt.s.e. clerici.

q Canonice.si n sunt illa canonice consecuti perdere debent illa.sic.s.d eta.r quali.cu bene Cu essent excõmunicati indigni erant r inhabiles ad aliqua beneficia percipienda: qr tales nec eligere nec eligi possunt.s. d ele. cum inter.r.s.d cõsue.cum dilectus. nec impetrare litteras.s.de rescrip. dilectus.

r A collatione. vt puniatur i quo deliquit.s.de tẽp. or.ex litteris. imo r a perceptione ppriij beneficij suspẽdatur: quia scienter indigno beneficiũ contulit.s.de ele.nihil est. ver.

s Mereantur. p suum superiorem.

t Celebrare.propter quod suspensi sunt r irregulares vt nota.j.de excess. prela.c.vltimo.vnde possent deponi s.eo.latores.

u Spoliãdi.nec auditur si dicat: q sit iniuste excommunicatus: argu. s e.illud.sicut enim non auditur: cui opus nouum nunciatur: nec obtem, erat.ff. de ope.no.nuncia .l.i.

Idem bisuntinen.archiep.

Fraternitati tue: r infra. Presbyteros autẽ r alios clericos q pro suis excessibus a te neqibus anathematis canonice innodati presumpserunt vel presumũt officia celebrare diuina: rõnabiliter poteris omnibus beneficijs ecclasticis spoliare[u].

Idem decão r priori colon.

Osculastis p se.ap.edoceri: r infra. Cõ.v.r. q cũ excõicatis cõicari nõ dbeat[o] r clicis excõicatõis vinculo inodatis ecclastica beneficia cõferri nõ põt: nec illi valent ea retinere[o] licite: nisi forsan cum eis fuerit misericorditer dispensatum[p]: cum ea non fuerint canonice[q] consecuti. Illi vero qui scienter illa beneficia talibus contulerunt: tãdiu debent a beneficio.orũ collatione[r] suspendi: donec super hoc veniam consequi mereantur[s]: vt puniantur in hoc in quo delinquere presumpserunt. Quesiuistis preterea qualiter puniri debeant clerici monachi vel moniales ecclarum cõuentualium: qui post lataz interdicti sniam in locis suppositis i terdicto presumpserũt hactenus: r adhuc ẽt nõ verentur diuina officia celebrare[t]: quãuis propter hoc sint excõicationis vinculo innodati. Ad hoc breuiter respondem[9]: q clerici q talia presumpserũt: sunt ecclasticis beneficijs spoliandi[u]: mõachi vero vel moniales in artioribus[x] monasterijs ad peragendam penitentiam detrudendi.

Idem decano r subdiacono pictauen. r magistro.p.cãonico petragoricen.

Proposuit coram nobis magister p.clericus epi tusculanen.q.g.sancte marie i porticu diac.car.i publica ap.se.legatõis fũgẽte offõ ... ydam de lemonicen.ei humiliter supplicauerũt: vt eoz ecclesiã q debito fraudabatur clericorũ seruitio: ordinaret pro se ac magro eodẽ preces spãliter porrigentes. Ipse vero lemonicen.ciuitatẽ ingressus canonicos monuit: vt illos reciperent in socios: r infres: maxie cũ prebẽde.v.vel iiij.ab vltima ipsi[9] eccle ordinatione vacassẽt: quib[9] post petitas r concessas deliberatiõis inducias nõ curantib[9] respõdere d prebenda lemonicen. pdicta card. predictus eosdẽ clericos inuestiuit: r.j. Cum autem dictus magister r lemonicen. pniarius i nfa fuissent presentia constituti: r acta iudicij ispici fecerim[9] diligenter: per pniarij testes intelleximus: q lemonicen. eps pluribus annis antequã idẽ magister inuestitus fuẽit clericos r burgẽ.castri lemonicen. r eundem.p.noiatim: quem eorũ dicebat consiliariũ r fautorez vinculo excõicationis astrinxit. Per testes pro magistri.p. pbabat: q si dictus eps in burgẽ. r eorum fautores tam clericos q̃ laicos lemo.excõicatõis sniam ptulisset: eos tamen per tres annos absoluit: antequã dictus magister fuerit inuestitus: r infra. Et qr idẽ eps eũ magistro cõicauit postea in ecclesia r in mensa: r infra. Quia vero sepedictum magistrum inuestiture sue tẽpore[y] a prefato epo extitisse excõicatuz dictus penitentiarius: sicut obtulerat: non probauit: cuz ex aduerso de absolutiõe[z] r cõmunione[a] dicti epi fuerit facta fides: q per dictum legatum de memorato magistro factum est per diffinitiuam sententiam duximus approbandum.

Gregori[9].viij.canonicis pragensibus.

s.in operio.

x Artioribus.s. de simo.de regularibus.r.c. quoniam.simoniaca.

y Proposuit.tẽpore. Tempus ergo inuestiture considerari debet: vtrum tunc fuerit excommunicatus vel non s.e.c.pri.r.s.de eta.r q li.cum bone.sicut in impetratione rescripti tempus date considerãdũ est: an tunc fuerit excõmunicatus.s.d rescrip. dilectus.j.qr si postea excommunicetur: non perditur rescriptũ: sed suspẽditur: qdiu absoluatur sic inte.ligitur.s.de offi. dele.prudentiaz.s.sexta sic r tempus electionis consideratur an tunc sit idoneus.s.de elect.dudum.j.vbi hõs.similiter q initium spectandum est.

z De absolutiõe.r sic probauit ille penitentiari[9]: q magister.p.fuit excõmunicatus: r ipse.p.probauit postea: q fuit absolutus ante suam institutionem. Et ita colligitur hic: q si fuit excõmunicatus: presumitur q adhuc fuit excõmunicatus nisi probauerit se absolutum prout ipse.p.fecit Et ita quicunq absoluitur saltez ad cautelaz semper obtineat litteras absolutionis: r ita cum aliquis dicit aliquez excõicatum: r ille dicit se nõ esse excõicatũ vtriusq testes sunt admittendi in tali dubio: ar.j. de sentẽ.ex.per tuas.r.s.d testi.cum tu.r.s.de off i. dele.cum contingat. sic s.de rescrip. illud. r.c. audiuis.

a Communione. hec non fuit sufficiens ratio ad probandum absolutionem.j.de sen.ex. cum desideres.sed est pret ũpto quedam.xi.q.iij.g bus episcopi.ctuj. diffi. si inimicus. Argumen. s.j.d sen.ex.in presẽna. r.j.de priuil.cum olim

Nõ.

a Apostolice. hec decre. est pars illius. s. de excep. aplice.
b Probabilis. Sic ergo pbabilis ignorantia tm excu sat: non crassa et supina: et hic p3 sic. s. de cog. spi. si vir. vñ dixit apls: misericordiã merui qr ignorans feci. viij. di. cõsuetudo: et inducit dispensatõem. s. de ordi. ab epis. q renũ. c. i. et. q. vbi d. b. et. i. q. i. sicq a simoniacis. sz b nõ e aliqua dispesatio necessaria: qr ne cuebãt se suspensos: vñ nõ peccauerũt. Itẽ nota b q absens et ignorãs põt excõicari et suspẽdi: vt. xj. q. i. d. ma. sicut. et. s. d ap. cũ sit romana in fi. Itẽ qui ignorat se excõicatũ nõ peccat celebrãdo: vt hic p3. Idez ergo erit si lras obtinuerit p bñficio vel alio negocio: posz ẽt interi eligi ab ipsis q b ignorãt. Et sic i isto casu suspẽdit effect9 excõicatõnis vt dicitis sit excõicat9: n tñ obest. ar. op. d cõse. di. iiij. c. ij. et illi. de excep. b pieca. et ar. s. d ap. dilect filio. vbi suspẽdi tur lr dem: sic et snia absolutõis suspẽditur. q. q. v. quare. Ar. s. d ap. pastoralis. vbi excõicatio statim trabit secũ executõnẽ. c. ff. si certũ petatur. vbi dicit status sui ignarus. Credo q quicqd facit anteqz sciat se excõicatũ: nõ imputet ei: tñ postqz nouerit se excõ catũ: o3 abstinere: et nõ audiet p tales lras: nisi post absolutõem. Nõ credo q elec tio de ipso fcã teneat: l3 ignoret se excõicatũ vl suspẽsu. Item quid si talis moriat anteqz sciat: liber erit q ad deũ: et excõicator o3 eũ absolue post mortẽ. Itẽ nũqd ille q scies illũ excõicatũ si participat illi excõicatus erit. credo q sic. Itẽ qd si absẽs excõicatur p eplam: qñ dicem9 illũ excõicatũ: vtrũ qñ scribitur: vel qñ recipit eplam. Põt b distigui: vt si excõicator voluit q statim eẽt excõicat9 nũc statim erit excõicat9: sz nõ obest ei donec sciat: vt dem ẽ. ar. iij. q. v. c. i. vbi dicit: ex q lras accepisse cõstiterit. et. ff. mãdati si mãdassem. als tũc ẽmũ erit excõicatus cũ recepit lras. Sic distinguit lex i ano mãumisso p lras ff. d acq. pos. q abũt. et. l. si qs vi. §. i. et ió nõ iputat snia ignorãti q nulla snia ligat efficaciter nisi postqz scit. e. q. vi. hedũ. nec aliqua cõstitutio. l. xxi. di. ppositũ. et. ff. d oct. ab ord. fa. l. i. vl. Et sic excõicatio nõ sp trabit secũ suã executiõem e si proferatur sub cõditõe. s. d ap. preterea. n. et bec vera sũt: cũ pbabilis est ignorãtia: secus si crassa et supina: ar. s. e. illud. vbi. n. crassa videbat ignorãtia: cũ p famã sciret se excõicatũ.
c Indulgemus. in quo casu nullus alius põt idulgere: vt dicit. s. e. clerici.
d Si celebrat. peccet. de hoc aũt punit ad arbitriũ sui plati: nũ certa pena b nõ statuat: ar. s. de offi. dele. de caus. et. xxvi. q. ij. sacerdotes.
e Irregularitatis. qr ppterea nõ impedi et ab aliqua pmotiõe eo absoluto: sec9 si maiori snia ss ligat9: tẽ o3 eppeni nisi cũ eo fuerit dispẽsatũ. s. e. latores postulastis. et quasi p totũ b. qd in dubiu bicbat. lvtrũ talis irregularitatẽ cõtrabat

Apostolice, et infra.

Uerum quia tempore suspensionis ignari celebrastis diuina: vos reddit ignorantia pbabilis[b] excusatos. Ceterum si forte ignorantia crassa et supina aut erronea fuerit: propter qd dispensatõnis gratia egeatis: eã vobis de benignitate apostolica indulgemus[c]. Idem.

Si celebrat mior i excõmũicatõe l grau9: l3 grauiter peccet[d]: nullius tñ notã irregularitat3[e] icurrit: nec eligere[f] phibetur vel ea q ratione iurisditõis[g] sibi cõpetunt exercere. Si tamẽ sacẽter[h] talis electus fuerit: eius electõ est irritanda: pro eo q ad susceptõez eorum eligitur: a quorum perceptõe a scis pribus est priuatus[i]. Peccat autẽ cõferendo ecclesiastica sacramẽta: sz ab eo collata virtutis non carent[l] effectu cum non videatur a collatione sz participatione sacramẽtorũ. que in sola consistit perceptione remotus: dummodo[m] nõ in contemptum ecclesiastice discipline: videlicet contra phibitionez superiorũ a cõmunioni excõicatorum pertinaciter[n] se ingesserit. in quo casu est anathemate feriendus.

Hormisda papa.

Si quis baptizauerit[o]: aut aliquod diuinum officium exercuerit non ordinatus: propter

f Nec eligere. h. s. s. de electõ iter. et. c. s. de electõ. cũ dilect9. vbi dĩ q suspẽsus nec eligere nec eligi põt. s. s. cõcel. pbẽ. qr diuersũ sit vel b sco dĩ q talis suspẽsus eligẽ põt: l3 nõ eligi: sz illa et oia cõsimil. ar. vt. s. e. c. q. litel. l. gunt de suspensis ab hoie. illi. n. eligere n põt: irregularitate icurrũt: oĩa officia plumẽdo. s. e. latores. t. d era. et qui. cũ bene b sco legi de excõmũicat: sue suspẽsis a canone p sola pticipatõem: qr sm cãones: qui pticipat cũ excõicatis excõicat9 e sue suspẽsus a sacramẽta eccle: q suspẽsio sue excõicatio appellatur maior excõicatio: vt. iij. q. iiij. engeltrudam. Sz eadẽ pea ẽ in suspẽso ab homie et canone: ar. q p pticipatõez: qr vtro q casu priuat9 est cõione sacramẽ o nũ et omnius officiis. s. de re iudi. cũ eterni. et. l. d sẽ. ex. cũ medicinalis. et qui suspẽsus celebrat: ẽ irregularis vt ibi dĩ. Que ẽ grõ: q si i vno eligi põt i alio nõ: dicẽ q ideo qr plus cõtẽpsit q secu 5 legẽ aiatã q q secu 5 legẽ mõtuã: qr cõtẽnẽdo iudicẽ pceptũ: qd ẽ sm legẽ aiatã: et ipsã legẽ offendit: et ió plus pũit: et ió dĩ q minist9 agit cũ lege. qz cũ ministro legis: ar. ff. d ar bi. l. celsus. et vox viua maior ẽ qz vox mortua: et ei poti9 credi o3: s. aũt. de instru. cau. et fi. §. si vo aliqd. colla. vi. et ió in casu b9i capituli nõ ẽ irregularis q celebrat: suspẽsus aũt ab hoie et a cãone: si celebrat ẽ irregularis i cõtrariũ in no. iij. s. de seu. et re iud. cũ eterni. et. d se ex. cũ medicinalis. Sz q ẽ rõ q suspẽsi p pticipatõem excõicatoz põt eligere: alii suspensi nõ põt. R. ẽ qr suspensi p pticipatõez nõ st suspẽsi vel interdicti a diuinis officiis: sz priuati sũt cõione sacroz p cãones: et ẽ pp peiti sicut et alii i nõtali cõstitutõ nõ sunt exclusi ab electione. s. de elec. illa. et ió põt eligẽ. Nec sũt irregulares si celebrãt: vt b dĩ. Et eadẽ rõne debẽt posse eligi cũ nõ sint suspensi a diuinis. rõ reddit in lra vbi dĩ ei9 electio ẽ irritãda: p eo q eligitur ad susceptõem eoz i. sacroz: a qb9 ẽ priuat9 a scis prib9. qcũq. n. eligit ea susci pe tenet: et qb9 fidel. i. de pe. et re. ois vtriusq: et q ill priuat9 ẽ nõ põt eligi: ideo et si pnlam epiiset de petõ: nisi pri9 ab eluat ab illa suspensione q si certa ẽ p cãones. xi. q. iij. excõicatos. et. c. cũ excõicatio. qd nõ ẽ de aliis criosis: q p pnĩem restituti sunt ad perceptõem sacramentoz: a quoz perceptione priu ati erant propter peccatu3. ber.

g Iurisditõis. Nõ ergo excõmunicatio nõ repellit a iudicio nec ab agendo: sz ab illis tm q b9 bet q prer ad

em. Idē dico in suspēso ab bñe: nisi sit suspensus tan tū ab officio: q̄ a iurisdictione tunc priuat⁹ est spūali ⁊ tpa li iurisdictione. sic. ꝫ. de elec. transmissaz. vbi elect⁹ ⁊ cōfir matus pōt facere ea q̄ sunt iurisditiōis ⁊ nō ordinis. b.

h ℭ Scient. Sed qd si electores eligāt aliquē excōica tū minori excōica tione: quē ipi igno rāt excōicatū: non qd valet electio: ar. ē q̄ sieret eo q̄ dic scienter: sꝫ non cre do: qꝛ ignorantia eoꝝ nō facit eū ha bilē. ꝫ. de elect. ino tuit. ⁊ cū phibitio nis h̄ signata nihi lominus remanet. vñ supple maxime vel poti⁹: qđ dicit scienter referas ad ip sum excōicatū mi nori excōicatione: puta qꝛ scienter par ticipauit excōicat. Sed nunqd puan tur iure eligendi q̄ talē scienter eli gunt: ar. q̄ sic. ꝫ. ꝫ elect. cū in cūctis. ⁊ c. scriptum in fi.

i ℭ Prib⁹. xi. q. iij. excōicatos. ⁊. c. cū excōicato. ⁊. q. i. engeltrudam.

ecclesiastica bñficia non ɔfert effectū virtutis sacroꝝ. s. execu tionē ordinis q̄ est effect⁹ ordinis: lꝫ ɔferat characterē: si i for ma eccle ɔferat: ꝓpter q̄ in baptismo: qꝛ a quocūqꝫ ɔef in for ma ecclesie: ꝓficit ad salutē: quo ad oēm suū effectū. ꝫ. de sū. tri. c. i. ad fi. qꝛ illud est sacrū necessitatis: qđ non ɔtingit in alijs sacris. ꝫ. de ɔsue. q̄ꝫ to. ⁊ ita ꝓp ɔtēptū supio ris eoꝝ excōicari: vt h̄ ꝺꝛ. Quidā h̄ intelligūt: eos sup̄: i ꝓcepto scō ptici pant. h⁹ excōicato hoc i terdicit: suspēdendo eos si ɔtfecerint. ꝫ de h̄ nemo dubitat. Uel possꝫ dici q̄ ꝺ pmo h̄mōi ē a col latiōe cū fuerit excōicat⁹ ꝓp ɔtēptū: ⁊ sic planū ē.

temeritatē abijciat de eccle siaꝛ ⁊ nunq̄ ordinetur.

Urbanus. iij. legion. epo.

Ex litteris. t. f. inotuit no bis: q̄. s. diaconus cum non imposuisses ei manum⁹ missaruꝫ celebrationem vsur pare presumpsit⁹: ⁊ ifra. Cō. t. r. q̄ ad sacerdotis officium non poterit promoueri⁹: a dia conatu quoqꝫ biennio vel tri ennio ꝓ tua mancat prouisio ne suspensus. De beneficio⁹ autem misericorditer agatur cum eo: ne sustentatione pri uatus ad seculi negocia reuē tatur. Ut autem securius ei possis hanc misericordiam⁹ facere de agenda penitentia diligentē circa eū curam non desinas exhibere: salubrius⁹ autem sibi absqꝫ dubio proui debit: si ad regularem vitam se duxerit transferendum.

Inno. iij. bonon. episcopo.

Ue littere contine bant: q̄ sicut ex re latione quorūdaꝫ receperas q̄. p. pre sbyter diac. ordine ꝓtermisso se fecit ad sacerdotij ordinē ꝓmoueri. Ipse tibi quoqꝫ se creto ɔfessus est se ꝓ certo ne scire⁹: si rite tal ter se hēret. Sed exquo boni viri hoc asse rebant: inter quos fuerat con uersatus: credebat assertioni eoꝝ: eo q̄ tpe quo ordines iſe riores susceperat: ifra annos

n ℭ Pertinaciter. qsi ex ɔtēptu ⁊ studiose parti cipat. vñ ꝓpter h̄ est ana themate puniēdus: sic. s. de sen. ex. qđ in dubijs.

o ℭ Siquis baptiza uerit. intellige ac si esset ordi nat⁹: ⁊ licet ꝫ ex offō: tunc puniē ꝓut h̄ ꝺꝛ: sec⁹ si i necessitate. qꝛ tūc licitū ē cuilibet. ⁊ xx. q. i. ad limina. ⁊. xciij di. diacones. ē ab here tico pōt recipi baptism⁹ tempore necessitatis. de cons. dist. iiij. a quodam: dummodo in forma ecclesie. ⁊ xxiij q. i. siquetis forte. ⁊ supra de sum. tri. c. i. §. sacramentum.

k ℭ Priuatus. hec est cā ꝓhibitionis: qꝛ cū sit priuatus sacris: ad ea eligi nō pōt: ⁊ est sile illi: q̄ nō ē capax: non pōt ex testamento aliqd pcipere: ar. ff. de pba. qui testā. ⁊. ff. de iure fisci non intelligit. §. siqs palā. ⁊. l. ita fidei. hoc. n. esset circūuenire legē: vt ibi ꝺꝛ. Et sic ē arg. q̄ si aliqs ꝓhibet vna via: non est admittendus ad id alia via. ꝫ. de pcur. tue cum suis concordantijs.

l ℭ Non carent. hñ dicit: qꝛ sacra a quocunqꝫ lꝫ crīoso recipiēda sunt ⁊ valēt. xvj. q. vlt. c. vlt. dū tñ toleret. ⁊ ꝫ iij. di. ɔsulendū. ⁊. ꝫ. de coha. cler. ⁊ muli. c. vest. qꝛ lꝫ sit suspensus a pceptione sacroꝝ: non tñ quo ad collatōeꝫ vt hic dicit: qꝛ lꝫ sit suspensus quo ad se: non tñ quo ad alios: ar. ꝫ. de coha. cle. ⁊ muli. c. si. qꝛ excōicati ei confe runt ordines. ꝫ. de or. ab epo q̄ renun. c. ij. lꝫ nō ɔferāt executionē: sed isti ptcipantes ɔferūt executionē: ⁊ iō dicit virtutis non carent effectu: qcunqꝫ. n. habet exe cutionem: eam ɔferre possunt. Et sic est ar. q̄ excōicatō non transit in tertiam personam. her.

m ℭ Dummodo hec determinatio dūmō respicit qđ di cit nō est amotus a collatione scō: qsi diceret: si ex ɔtēpt ptu ⁊ ꝯ ꝓhibitionem supioris ingerit se cōioni excōica toꝝ: hoc ipso intelligit remot⁹ a collatione sacroꝝ ꝓpter suam pntaciam ⁊ ɔtemptum: ar. ꝫ. eo. c. i. ⁊ ita ex ꝓpria culpa incipit esse suspēsus: sicut q̄ non est excōicatus ex ɔtemptu est excōicatus. xi. q. iij. §. cum ꝫ in fi. ⁊ xxiij. q iij. notandū in fi. ⁊. s. de sen. ex. q̄ uis. Et est arg. bo. ad hoc. s. de exces. p̄e. c. vlti. de illo excōicato: q̄ violauit in terdictū h̄ ipso suspēsus fuit: ⁊ iō alios excōicare vel su spendē non potuit: vt ibi ꝺꝛ. vñ tanq̄ suspēsus ɔferēdo

p ℭ Ex his manuꝫ. de qua hē. ꝫ. de sacra. non itera. c. pe. ⁊ voi de h̄. ⁊. xxiij. q. i. pe. cū q̄ si omissa fuerit nō est ordo reiterand⁹: sꝫ statuto tpe est supplendū. vt dicit in decre. p̄d. ꝫ s̄ tbi: sed hic nec ordinē nec manus īpositionem recepit: ꝓut sequitur: vbi dicit ad sacerdotis officium. ⁊c.

q ℭ Presumpsit. hñ dicit vsurpare: qꝛ nō conficit: cū virtutem illā non hēret: qꝛ solū ille ɔficit: q̄ tunc fuerit ordinatus. ꝫ. ꝫ sum. tri. c. i. §. vna. ar. ad hoc. lxvij. di. p̄sbi. ⁊. c. i. q. vij. daibtuꝫ ⁊ supra de iurtpa. q̄ aūt in fi. ⁊ de p̄s. di. ij. c. vt fi. secus i de posito: vt. ꝫ. in c. pri. ⁊. c. siquis. dictum est.

r ℭ Promoueri. sine dispensatiōe: sic punitur in eo in quo deliquit. vt supra de inmu. ec. c. vlt. cum suis concor. ⁊. ff. de fur. l. qui vas. §. qui furem. b.

s ℭ De beneficio. sic. l. di. studeat. ⁊ xxiij. di. p̄sbiterum.

t ℭ Negocia. qꝛ hoc redundaret in opprobriū clericoꝝ cum ipse clericali viuere teneat sicut depositus. lxxx. di. dictū. ⁊ arg. xciij di. diacon. ibi mendicat infelix ⁊c. ⁊ ne cogatur in cleri. opprob⁹ rū mendicare. ꝫ. ꝫ renū. ad supplicationem. ⁊c.

u ℭ Misericordiam. vt ipse possit ad diaconatum redire p⁹ tempus statutum: ⁊ ad beneficium si digne penituerit. Sꝫ nū quid episcopus posset dispensare cum eo vt saltem ad sacer dotium promoueretur post penitentiam. non credo: quia pa pa hoc ei prohibere videtur hic: sed dic q̄ potest quia papa hoc expresso non prohibet.

x ℭ Salubrius. vt. ꝫ. de simo. mattheus in fi.

y Ue. nescire. ꝫ sic crassa ⁊ supina fuit ignorantia ⁊ iō ipsum non excusat. supra de or. ab epis. qui re. c. i. ⁊. ꝫ. de cleri. excom. mi. c. penultimo.

a Discretionis. i. annos discretiōis būs recipit qs sacros ordines: lz ꝯferri ñ debeāt: q ordinauerit: puniri dz. Et ordinato interdicēda ē executio vsq ad etatē legitimā. s. de tēp. or. vel nō est ꝯpos mētis. lz secus sit in mfimonio carnali: nisi malicia suppleat etatē. s. de despō. ipu. de illis. z. c. vlti. Et sic ñ ē semp similitudo inf carnale mfimoniū z spirituale. Sz nūqd isti tal: f ordīati teneāf ꝯtinē: cū venerint ad legitimā etatē: ar. q nō: qz ꝯtinentia res ē voti z ñ ꝑcepti. xxvij. q. i. integritas. Nō credo q possit ꝯtrahere maxime si dicat q ordo bēat votuz ꝯtinētie ānexū: sic g ꝯpellif cōtinere z ita facit ordo qd votū facē ñ posset: qz i tali etate ñ tenet votū. s. d reg. ad nfaz. z. c. significatū cū suis similib⁹: ꝫ equus vr: q ꝯhere posset: si contradicat añ. xiiij. an. sed qd prius dixi vez est: qz statim ante q̄ ordiaref debuit ꝯdicere: z nullo modo ꝯsentire: z si simplicif coact⁹ ordinatus fuisset nō recepissz characterem. s. d bap. maiores. §. vlt. ꝟsus fines.

b Iteratū. de cō. di. i. ecclesie. z. c. solēnitates. z de ꝯse. di. iiij. placuit.

c Ministrare. In cāu isto eps suo iure dispēsare pōt: vt satis colligitur ex hac lra. sic. lij. di. sollicitudo. z. s. d sacra. ñ iterā. pastoralis. Sed qd si nullū minorē ordinem hūit z pmoueaf ad sacē dotiū vel ad aliū ordiez sacrū: nunqd recipit ordinē. lau. dixit q nō: qz si laic⁹ ordinef in sacruz ordinē nihil recipit: ar. xl. di. sicut. vbi d: sicē viri z mulieris ꝯiunctio vnū facit corp⁹: ita clericatus z sacerdotiū vnū faciunt ordinē. ꝫ si aliquē de minori bēat: recipit sacrū. Vin. dicit ꝯ: q būs recipit qs sacrū ordinē: et si nullum bēat de minorib⁹ ꝑter epalez: quē nemo recipe pōt: nisi sit saltem sacerdos: ar. j. de excess. pla. ex lris. ibi: cū igif pontificale offm siue altaris zc. z istud verius vr. Sed qd si ordinatur in epm ꝑtermisso diaconatu vel subdiacōatu: eps est: dū tñ fuerit sacerdos: sed illū ordinē quē ñ habuit: alijs ꝯferre ñ poterit. ar. i. q. i. gfa. z. c. ventū. z. q. vj. daibertū. d ꝯse. di. iiij. quō.

d Veniens. furtiue. furtiue pmouetur: q citra ꝯsciam sui epi z sine examinatione pmouetur. lxiij. di. ex ꝯsciam z. xxiiij. di. quando.

e Archidiaconoz. ex. q archidiaconus pōt excōicare z q hz iurisdictionē. s. d elec. audiū. ij. z. s. de of. or. cū ab ecclesiaz

...discretionis[a] fuerat ꝯstitutus z īfra. Mandam⁹ quatenus ꝯdignā pniaz p h⁹i negligentia iniungas eidē: q̄ pacta: qz si intelligif iteratū[b] qd factū esse nescif: ipz in diaconuz ordinare pcures: z sic de misericordia eundem ministrare[c] permittas i ordine sacerdotis.

Alex. iij. licon. epo.

Veniens ad nos. p. nob expofuit se furtiue[d] ordinē diaco. suscepisse. Vñ. f. t. r q si nō fuit a te vel ab aliquo archidiaconorum[e] vel prelatorum tuorum sub anathematis interminatione phibitus: tuipse in pmotione ipsius ad sacerdotale officium ꝯdigna satisfactione iposita: nisi alia impediant: p arbitrio tuo dispenses[f]. Si vero interminatio[g] anathematis super hoc facta est: moneas eum: vt in aliquo mōasterio seu canonica habitum suscipiat regularez cui exꝑ in habitu illo aliquā to tempore fuerit laudabilif ꝯuersatus: poteris misericorditer[h] puidere: aliogn nulla rōne ꝯcedimus eum ad sacerdotalem ordinem pmoueri.

Celestinus tertius.

Cum. b. lator pñtium: sicut nobis sua questiōe monstrauit: ad tuā ordinationis cū pñtiaz accessisset: iuxta ꝯsuetudinem patrie sibi. iiij. minores[i] ordines ꝯtulisti: qui h⁹ nō ꝯtentus subdiaconatuz temerario ausu recepit. Quia ꝟo idē cleric⁹ in hoc fcō multum excessit: mandamus q̄tenus eū in minoribus dūtaxat ordinib⁹ celebrare pmittas[k] Si vero domuz religionis intrauerit: z vita z mores eius exegerint: abbas si voluerit[l] in alijs poterit ordinibus dispensare. Idem.

Innotuit nobis: q. g. clericus z alij duo de diocesi tua ad. g. quondam seguñ. epm: vt ordines[m] reciperent ab eo: accesserunt. Cūq ab eodem epo sub excōicationis snia fuisset inhibituz: ne quis se ad duos ordines suscipiendos ingereret: predicti clerici nihilominus subdiaconatus z diaconatus ordinem clādestine susceperūt: z infra. Con. t. t. r. q ordinati in susceptis ordinibus de iuris rigore ministrare nō debent[n]. Verūtñ si ad religionem aliquam voluerint se transferre: z pacta pnia p arbitrio tuo eis iniun...

vbi de hoc.

f Dispēses. Hic ē op. ar. q epi nō pñt dispēsare cum illis q excōicati diuinū offm exercere ꝑsumunt. z. j. e. c. vlt. vbi dz idē: q eoipso q dicit tuipse p tuo arbitrio d i spēses: si excōicatio lata ñ fuerit: intelligif phibere cuz lata fuerit: qz sic excōicatus recipit ordinē: ar. xxvj. di. q̄ lis. qd ē vez. sic. j. de sen. excom. cuz illorum. de hoc dictum ē. s. d cle. ex. mi. clerici. Papa innoc. iiij. tñ dicit: q iste non erat excōicationis solus papa h dispensat.

g Si ꝟo interminatio. Arg. q si iudex dicat: ꝑcipio sub interminatiōe anathemat. q cōtrafaciēs sit excōicatus: sic. s. d locato. c. i. quod nō est vez. Expone ergo ꝟba illa: z itellige vt dixi. s. de simo. sicut tuis. z intrantibus intellige ista ꝟba interminatio anathematis. i. interminatio q̄ fuit anathema sub ꝯditiōe fcā: vt expōif i decret. sicut. z ita nulla ꝯrietas f dubitatio est.

h Misericordit non suo iure. ꝫ de auctoritate pape: vt sequitur: alioquin nulla ratione concedimus. z. j. eo. c. vlt. Item est h arg. q igressus religionis non tollit irregularitatem: infra eodem caplo vlti.

de hoc dixi supra de apostat. c. ij.

i Cum. b. minores. Hic g habes expressuz: q oēs minores ordines vna die ꝯferri pñt: arg. ad hoc. s. d temp. or. c. i. vbi indefinite loquitur de hoc.

k Permittas. hanc pmissionem intellige sm tenorez s. e. c. pr. z. j. e. c. pr. si excōicatio lata fuit vel non fuit: qz tunc non potest: alīs suo iure poterit.

l Si voluerit. j. de senten. excommu. cum illorum. tñ si excommunicatus ex certa scientia ordinem recepissz non posset: vt ibi dicitur.

m Innotuit. ordies. i. sacros: q simul eodē die ꝯferri ñ debēt. s. de tēp. or. lras. z. c. dilectus. Ad duos ꝟo minores vel ēt q̄tuor pōt aliquis pmoueri. s. c. pr. sed idē esset de minoribus: si phibitio excōicatiōis

facta fuisset de minoribus: ij possit conferre minores: qui si nō vult aliquē pmouere ad duos minores vel plures non cōpellitur: immo de iure interdicta ēt tempo℞ suan da sunt. lxxvij. di. in singulis.

n Non debent. immo de rigore sūt deponendi. j. de sen. ex. cum illo℞. q̄ contra sniam excōicatōis recipiunt ordies: ar. s. de cleri. excō. mi. latores.

o Licētia. sic s. e. c. i. sed ad sacerdotiū p hanc licentiā nō poterit dispēsare: cū de susceptis ordinibus hoc dicat. Et est argu. q̄ q̄ igressus religionis non tollit irregularitatē. s. e. c. i. e. i. q. vij. si qs ocm.

p Eruenit. charitate xvj. q. i. p dicatores. s. de cle. cū apls. xvi ij. q. ij. hoc tm̄. xciiij dis. dictum.

q Exactiōes. sic s. de immu. eccle. aduersus.

r Presumatis. Debent. n. seruare man⁹ suas inorial deo z legi z pncipi nullūq̄ pningē lucrū: in auc. de ma. pn. §. i. coll. iij. z. C. de supindict. l. vnali. z. ff. de dā. infec. et dāni. j. responso e in auc. de colla. §. z hoc quoq̄. coll. ix. nisi ex magna z graui cā. xvj. q. i. § nouell. ar. e. s. de cle. cū apostolus.

s Capli. sic. s. de his q̄ fiūt a maio. p. ca. q̄sint. Et ita eps sniam excōicationis siue suspēsionis sine capli ōsensu ferre nō pōt: arg. xv. q. vij. eps nullius. cū hec pēa maior sit in eccla. xxiiij q. iij. corripiant. iō merito requirit ōsensum capituli.

t Nec duas ecclesias q̄z vna nō depēdeat ex alia. s. de eta. z qua. cē. te. vel nisi sint ita paupes: q̄ ppuz neq̄ ant sustentare rectorē: vt ibidē. z. q. iij. vnio. vel vnā habeat intitulatā aliam ōmendatam. xxi. q. i. q̄ plures.

u Judiciario. Et ita hēs h: q̄ ordo iudiciari⁹ seruari dz in snia excōicationis siue suspēsionis: vt. ij. q. i. nēo. ar. ij. q. i. deus oipotens. z. s. de ap. reprehensibilis. Et ser uatur z attendit ordo iste: si legitia admonitio fiat: vel si non fiat: p vnum mensem ingressum ecclesie sibi no uerit interdictum. j. de sen. ex. sacro. z. e. cum medicinalis. lata tamen tenet. xi. q. iij. si episcopus forte.

x Puniemus. extraordinarie: in auc. de san. epis. §. omnibus autem. colla. ix.

y Ceteri a silib⁹. sic. s. de male. e. l. e. s. de iudeis ad liberandam. z. s. de of. ordi. irrefragabili. z. ij. q. vij. quapropter h.

z Ob hec. diminuit: z male: q̄ nō debet epi ius suū alicui diminuē citra eo℞ ōsensuz. C. de iur. reipu. l. i. li. xi. z. C. de emā. l. nec auus. z. s. de ec. edi. ad audientiā. ij. z. C. de cōi agro deserto q̄cūq̄ l̄ fi. li. xi. Et ē ar. q̄ eps in alteri⁹ piudiciū nō pōt dare puilegiū: ar. ix q. iij. ōq̄stus. z. e. p pnci palē. nunc vo lau. Sed qd si motu⁹ sit arcidiaconus: nūqd epo cū caplo pōt piudicare futuro arcidiacono i aliqb⁹ obsegis liberādo clicos vel subtrahendo iuri arcidiaconat⁹. vi. dixit q̄ sic. ar. ad h. xij. q. iij. e. vl. quod pa℞ fac. z. xvj. q. i. §. sic duo. z. e. statuim⁹. z. de ō. di. i. oēs. z. j. e. si. z ar. s. de ōsti. cū accessisset. vbi ex toto suppressa fuit dignitas. Ar. j. s. ne se. va. p to℞. z. s. de ōsti. e. pe. z. e. cū accessissent. vbi h hoc qd verius videt.

a Cōsuetudies. ar. q̄ iurisditio arcidiaconi poti⁹ ex ōsuetudie q̄z ex iur iuuat. s. de elec. dudū. ij. §. tādē. ar. s. de of. arcdia. e. vlti. Ar. j. s. e. cū satis. vbi de hoc. Itē ar. q̄ puitiū ex ōsuetudie psūnus peti. pōt. xi. di. catholica z. xviij. q. ij. sūtius. de h plene di. s. de ōs. e. vl. s. de cē. peruenit. z itellige qd h dicit de ōsue. pscripta.

b Ad aures. intrudāt. et ad ep̄m suum illas retirēt: quod facere non pōt. ij. si cā custodie hoc facerent: hoc licerz. sriā. di. si in plebib⁹. z. s. de ap. bene. Et si ēt ad eos ptineat instituti: nō si debēt illas retinē: si alios instituere: vt in e. cādez z recipientē sit dīa. s. de insti. e. vlti. nec credat q̄ ipse possit oibus sufficere: supra de of. archipresbp. e. vlti.

c Ordinās. ad eo℞ pntationem: nisi aliū se hēat ōsuetudo.

d Punire. aliqua extraordinaria pena.

e Clerici. naturam. xxxij. q. vij. flagitia. z. C. de adul. cū vir.

f Diffidētie. i. de quo℞ salute diffidendum est. ala.

g Quicq̄. i. sodomā z gomorrā sebol segor z oleale: quarum due perierūt ex vicinitate: tres exp̄sso delicto. de pe. di. i. § z qu.

cta ibidem laudabiliter fuerint cōuersati: pcessu temporis cum eis poteris de nostra licentia⁰ dispensare: vt postmodum susceptoru ordinum executione letentur.

Alexander. iij.

Eruenit ad audiētiā nostrā: z infra. Cuz autem pb̄ros q̄si filios z fratres benigne ac fraterna debeatis charitate^p fouere: mandam⁹ q̄tenus in eos tallias z exactiones^q indebitas exercere nullatenus p̄sumatis^r nec de cetero irrōnabiliter grauetis vel inhoneste tractetis eosdem: aut sine iudicio capituli^s suspēsos vel eorum ecclesias interdicto subijcere attentetis neq̄ duas ecclesias^t quaru vnaz sufficere videbitis: pmittatis illos tenere: nec aliquez excōmunicare sine ordine iudiciario^u p̄sumatis. Scituri pro certo: q̄ si h⁰i rumores de vobis itex ad aures nostras peruenerint: p tantis excessib⁹ vos taliter puniemus^x: q̄ timore pene vīe ceteri^y a similib⁹ abstinebunt.

Idem cant. arepo.

Ob hec. q̄m eps plures ecclesias a ōsuetudie z obsequio arcbidiacono℞ liberas ōstituit z immunes: p quod redditus diminuit^z eorundem: mandamus q̄tenus factum epi sup hoc corrigas z emendes: z ita pruideas: q̄ prefatis arcbidiaconis cōsuetudines^a quas presbyteri i ecclesijs suo℞ arcbidiaconatuz debent: plenarie ōseruent: z illis debitam reuerentiam exhibeant z honorem.

Idem exonieñ. episcopo.

Ad aures nr̄as puenit. q̄ qdā arcdiaconi tui se i ecclesias q̄ i suis arcdiaconatibus vacant: auctē ppria intrudere^b nōuerent: z infra. Mandam⁹: q̄ten⁹ eos q̄ tali modo ecclesias occupant vel occupatas detinent: ad easdē dimittēdas cēsura ecclesiastica ōpellas: z easdē ecclesias de psonis idoneis ordinans^c. prefatos arcdiaconos p tanta presumptione debita cures animaduersione punire^d.

Idem in ōcilio lateranensi.

Clerici: z. j. Quicunq̄ illa incōtinentia q̄ ō naturā^e ē: ppter quā ira dei venit i filios diffidentie^f z. v⁰. ciuitates igne ōsumpsit: depre hensi fuerint laborare: si clerici fuerit: deijciant a clero: vel ad agendā pnīam in monasterijs detrudāt: si laici excōmunicationi subdantur^h: z a cetu fidelium fiant penitus

nuo. hic loqtur de ciuitatibus hic enumeratis.

b Subdantur. & capite puniri debent sm leges: in auc. vt nō luc. con. na. circa fi. colla. sexta.

a Sane. obedientiā. & sic non loqtur capitulū illud de exemptis. Ols. n. iurisdictio tā in monasterijs q̄ i alijs ptinet ad epm: nisi exēpti sint. ix. q. iij. c. ij. & xciij. di. nul la. & in epoꝝ ptāte abbates esse debēt. xviij. q. ij. abbates. loqtur ergo hic si de libertate exēptionis plene: sed de alia libertate pcessa isti ordini: q nihil ab eis exigat pter debitam obedientiā. & itelligo in ista dbita obediētia: q epus possit illos visitare & corrigē corrigenda: & ofirmationē abbatis h̄re: sed nullū tpale dz pcipere vt hic vr̄: lz ñ plene ɔsttet. de libertate pcessa: sed obseruabitur put ptinet in libertatis priuilegio isti pcesso.

b Denegare. auctate hui⁹ canonis: ar. x. q. iij. q: cognouim⁹. sic. j. c. ij. Et excōicatio ꝯ hoc lata nō tenet: vt ibi dī. & j. c. cum ad quorundā.

c Illō. falso. & ita ēt ꝙsi falsarij & puri puniri pñt: q: ɔtra iuramentū veniunt. vñ tāq̄ indigni puandi sunt. s. de iureiur. q̄relam. & psonis vilibus & idignis bñficia sunt deneganda & subtrahēda. j. e. inter.

d Cōuicti. als punire nō debent. ij. q. i. nos in quēq̄. & c. iuder. & j. de malo. & ebe. in f q̄ttuor. e. s. de ɔsti. ecclesia.

e Eodem episcopatu. si. j. de priuile. tuarum.

f Cum ad quorundā concilio. s. de cēsi. cum apostolus.

g Auctoritate apo. spāli. idem tñ posset iure cōi: vt vz: sicut signa rebus in eis impressa ppria aucte deponam. C. vt nemo pri. titu. re. fu. impo. l. i. & ij. & melius. ff. de aqua quoti. & esti. l. i. §. trebatius. & §. item queritur. & x. q. iij. quia cognouim⁹. & xco. sane. & q episcopus iniuste abstulit in quadruplū restituat. xviij. disti. quoniam: in fi. argu. C. ad. l. iul. repe. l. i. & in auc. vt litigan. in exor. l. f. iu. §. & hoc quoqz. coll. ix.

h Non tenere. Argumen. contra. xi. q. iij. c. i. & ij. & ff. de noui ope. nun. l. i. in prin. So. quod hic dicitur verum est: quia sententia talis non tenet auctoritate priuilegij istis concessi sic per hoc: & in hoc exempti sunt a iurisditione episcopoꝝ. vnde sententia lata contra priuilegium pape nulla est tanq̄ a suo iudice lata: & temerarium est & indignum sua aucte psumere: qd alicui specialiter ē ɔsenꝰ. j. de priuil. sane. Et ita i

quantum isti exempti sint: seruanda sunt sua priuilegia. s. ti. q cum capella. & sic intellige. s. e. sane. als pō si priuilegium tale non haberent & epus predictum numerum excederet: vel als vltra tenorem pcilij eos grauaret licite pñt denegare & de iure. x. q. iij. q: cognouimus. & aucte concilij lateran. cum apostolus. tamen si excōicaret eosdem: tunc teneret excommunicatio: lz ipse male faceret & ipsi possent agere ꝯ episcopum ad interesse: q: iniuste illos excommunicauit. j. de senten. ex. sacro. Alij dicunt q hoc est ius cōe: sed hoc non credo.

alieni.

Idem.

Sane si epi aliqd ab abbatib⁹ pter debitaꝫ obedientiaꝫ ꝯ libertateꝫ ordis a prede. nostris & a nobis idultā exigūt: liberꝫ sit abbatibus aucte ap. qd petit denegare[g].

Idem norwicen. epo.

Illud ēt ō vicarijs q per sonis fide & sacro obligati sunt: decreuim⁹ statuendū q si personatum sibi falso assumentes ꝯ personas se erexe rint: & super hoc in iure cōfessi fuerint vel conuicti[d]: decetero i eodem[e] epatu ad officij sui executionem nullatenus admittantur.

Clemens. iij.

Cum ad quorundaꝫ: & j. Ideoqz dil. u. ap. aucte pcedimus: vt si ecclesiaꝝ ꝑlati numerum euectionis & psonarum in lateranen. pcilio ɔstitulum: cum ecclesias visitant excedere forsitan ꝑsumpserint: & p illis pcuratione egerint liberum sit vobis auctoritate[g] apost. denegare. & si pter hoc in ecclesias vestras vel clericos aliquam sniam ꝑmulgauerint ipsam decernimus non tenere[h].

Celestinus. iij. faustino epo

Sicut vnire epatus atqz ptāti subijcē aliene ad summum pontificem pertinere dignoscitur: ita epi ē ecclesiarum sue dioc. vnio & subiectio earūdem. Cum itaqz pri or granden. monasteriū suū quod est in tua dioc.[k] & de tuo dz ordinari consensu: mōasterio ō accato tuo assensu minime requisito[l] subiecerit siue vnierit: quod fecit te iconsulto tibi liceat aucte[m] n. fra: sicut iustum fuerit: infirmare non obstante assensu vel confirmatiōe quam metropolitan⁹ interposuisse pponitur cuꝫ in dioce. sui suffraganei absqz ipsius assensu non debeat aliqd ꝯ constitutiones canōicas attentare[n]: nos quoqz id decernimus irritandum.

Inno. iij. archipresbytero sancti andree de pal.

Cum sit graue crimen i clericis cum malefecerint gloriari: nullus sane mentis ignorat. Accepimus sane q cū. r. deserien. p. filiā suam cuidā. j. nomine tradiderit in vxorem. p. diacon⁹ n̄ erubuit publice cōfiteri se mulierem ꝑdictam carnaliter cognouisse

i Sicut vnire. & tinere. Nota q quedam sibi intantum sedes apo. reseruauit que ab alijs impune presumi non possint. & vij. dist. hinc. solus papa restituit ōpositos episcopos. ij. q. vj. ideo & deponit eosdem. ij. q. vj. accusatus quāuis dudum. & s. de trāsla. inter corpalia. diuidit epatum in duos. xvj. q. i. precipimus. §. hic vnit duos in vnum: vt hic. & xvj. q. i. & tēporis qualitas eximit episcopos & abbates. xvj. q. i. frat noster pbat scripta aliorum & concilia: supra ō sum. trini. c. ij. in fi. & xvj. distin. sancta romana. & xvij. disti. regula. & ij. q. vij. ideo. articulos fidei soluit. xxiiij. q. i. q̄tiens. quoniam vetus. & cum dubitatur de aliquo articulo: supra de heretici. cum christus. synodum facit generalem: vt xvij. distinct. c. i. ij. & iij. transferret sedem episcopalem de loco ad locū. vij. q. i. pruna & temporis qualitas: mutat episcopos. vij. q. i. mutationes. & supra de transla. per totum. appellat nullus ab ipso. ix. q. iij. cuncta. vnde versus: Restituit papa solus deponit & ipse. Diuidit ac vnit eximit atqz probat. Articulos soluit: synodumqz facit generalem. Transfert & mutat appellat nullus ab ipso.

k In tua dioecesi. vnde ipō iure ad curam ipsius pertinet & potestatem: supra de prescript. cum non liceat. &

xviij q.ij. abbates.z.c. sequenti z capitulo proximo et su pra de religio.do.de renodoch.vis. nisi sint exempta.xvi q.ij.c.i.ubi privilegium exemptionis ostendatur.c.di. contra morem.

l Requisito. quod fieri non debet in alienationibus. xvij q.iiij.in vedi tionibus.xii.q.ij.ab bat.bus.ber.

m Auctoritate nostra. nam auctoritate sua facere non posset: ut videtur maxime si aliud monasterium sit subiectum illi: qui non possit esse iudex in causa sua.C. ne quis in cau.sua iu.si.di.l vna. si autem utrumque esset de sua iurisdictione: satis credo quod sua auctoritate hoc facere possit: ar. huius.c. qui vbi hic dicit.sine suo consensu fieri non debuit

n Attetare. Ar. et hoc: quod archiepiscopus non est iudex ordinarius totius provincie. Archiepiscopus.n. olim episcoporum suae dioce sis est ordinarius non subditorum suorum episcoporum.s.de of. ordi.pastoralis in si in casibus ibi notatis.alias enim nihil in casibus illis nihil pot disponere in diocesi suffraganei: ut dicunt con stitutiones de quibus hic fit mentio.ix.q iij.c.i.z ii.z.c.ar chiepiscopus.z duobus capitulis sequentibus.z.s.de of.c.romana.b.

seruis scriptum est: quod vir ad propriam remitteret: cui fuerat matrimonialiter copulata. Ideoque mandamus: quatenus si tibi constiterit de premissis ap. cessante prefatum clericum ab officio, et beneficio suspendere non postponas: compellas virum ut uxorem suam recipiat: eique sic iustum est officium exhibeat maritale.

Idem episcopo hyponensi z abbati de tileto visitatoribus lombardie.

Ex literis vestris accepimus quod cum ad albiganensem ecclesiam una cum pisano archiepiscopo tunc episcopo vercellensi accessisset visitationis officium impleturi: albiganensis episcopus inter cetera que posita fuerant contra ipsum ore proprio est confessus: quod cum quidam in villa quadam ad eius iurisdictionem spectante infamaretur de furto: et idem illud inficiaretur omnino: offerens quod candentis ferri iudicio se purgaret: et ut suspendio puniretur si deficeret in eodem: dictus episcopus requisivit a iudice quid super hoc videretur eidem: et cum iudex respondisset ut fieret sicut fur ipse dixerat: ferrum candens ipsius presentia episcopi est allatum. quod cum accepisset fur ille: combustus est: unde iudex paue factus quid sibi super hoc videretur: consuluit episcopum memoratum. Qui respondit quod si fur sic euaderet: malum esset quod quod affirmet se verbis talibus usum fuisse auditis quantus est clamor populi: omnes dicunt malum est si sic euaserit impunitus: et sic et sic episcopus et iudex villam ipsam cum multitudine sunt egressi in quorum presentia predictus fur est suspensus: propter quod ipsum cum literis vestris ad se. ap. destinastis. sed idem nihil super his proposuit coram nobis nec literas vestras vidimus: licet idem se nobis illas asserat presentasse: quinimmo cum dictus archiepiscopus ad se. ap. accessit: qui nobis huius rei seriem plenarie indicauit idem episcopus a nostra discessit presentia: et perquisitus non potuit inueniri. Nos autem quod idem episcopus non solum in iudicio candentis ferri verum et in furtis suspendio grauiter noscitur deliquisse cum his si tamen auctoritatem prestiterit: verum et presentiam exhibuerit corporalem: ipsam

o Officium.i.debitum carnale z alia consueta.

q Ex literis.et idem his hec purgatio prohibita est.s.ne cle. vel mona. fu.in m.c.i.de pur. vulg.z totum.vel hoc solo quod in hoc consensit: fuit puniendus.

r Consuluit. alias quidam hic dicit quod non episcopus possit dare consilium principibus in crisibus. xxiij.q.vi.pessimam in fi. non clericus potest dare consilium: ita consilium in genere dicendo fures taliter puniendi. ff. ar. v.q.vi.delatori.dum tamen potius opera consulentia di suggerentis fugiat: ut ff. de que t.o.l.i.§.qui questione. Item licite potest clerici querelam iudicibus offerre de furibus ciuiliter argumentum.xxiij.q.v.non vos. z.s.de homi.po.talalis z li.al.quando responderat de facto furis extra iudicium licet ille fur puniatur: non imputatur illi: supra de ho. mutua.hic enim et ex hiis fines consilii dicens domina nos est si fur sic euadat presens fuit in suspendio.

s Talibus verbis. que sequuntur: audite. zc.

t A nostra discessit. vnde est ac si non venisset s.de iudi.c.i.z.ri. q.iij. certum est. aut et si latitaret post columnas. ff. ex quibus cau.in pos.eat.fol cinct.§.illud sciendum. z s.et li.non conte qui.§.i.

u Verg (?) situs. Nota quod fu..icet abatem regni.lz per pronum ad eius notitiam non peruenerit.s.de dolo z contuma.cum q z.c. vl.z.s.de de. non resi, et tit. C. de iudi.prope, lib.ij.§.z siqu.de ez. ff. de eule.si vo.z.l.si dictum.§.si presente.z ff. locati. item quaeritur.§. exercitu. Ar.s. supra vel hoc non cote.q.ii.§ u.z.ff.q sententiam sine ap.rescin.l.i.§.cu ex eo. Non mali contumax est qui vocem preconis non exaudit.ff. de in integ.resti.l.pe. que incipit diuus.z C.quo z qua iudex ea q.z.iij.q.ir.caueant. sed certe ibi non tenuit sententia.quod ibi reus non fuit citatus. Io.hic enim extra ius venit ad preceptum in quo etiam contumaciter recessit: z adhuc papa mandat ut moneatur.

x Noscitur deliquisse. relatore iudicemque credimus. xviij. di. de concilijs. done probetur contrarium. supra de testi. cum a nobis. ber.

y Corporalem. vnde incidit in illa constitutionem: supra ne vel mona sententiam ut auctoritate prestando z presentiam vnde merito deponi de quo quod sit homicida.s.de homici.significasti.z supra de cleri.pugna.in m. duello.c q.i. dum. ligo viduam. q non refert an facto vel consilio seu auctoritate fi. et homicidium ut ibi dicitur.

o Quam sit publice confiteri. Ar. quod confessio extra ius facta preiudicat: quia non refert vndecunque crimina constiterint ut puniantur. xxiij q.iij.ecce crimina.ff. de admi.tuto.pater.§.vel.alias est.§.sub illa quidam decedens.§. vl.qualitercunque innotuerit tutori quod si tutor: sed ad periculum ad ipsum pertinet: ut ibi dicit, si.xxij.q.v.hoc vl. Sed s.s.s iudi.at si clerici.z nemo sine accusatore damnari debet z riij.q.iiij.siquis peccatum est.ff. de ma.z bono.rescripto.§. sigs quod verum est. vnde iste non deponitur: sed suspenditur z ex illa confessione non punitur: nisi occasionaliter. sed propter scandalum z infamiam ortam inter mulieres z virum: qui propter hoc eam expulit: suspenditur: alias si fuisset suspensus propter talem confessionem. Quando quis puniri possit sine accusatore: notatur .s. ut eccle. bene.sine dimi.pre.ut nostrum.z d confessionibus in aliis casibus notatur.s. de confes.c.ultimo.

a Ministerio. Ar. q non potest qs esse eps nisi primo fuerit sacerdos: de hoc dixi. s. de ele. p sal. pmo. c. vno.

b Cedat. cum propter culpam suam factus sit irregularis: als enim si esset impotens: daretur ei coadiutor. vij. q. i. qualis triste. vincentius.

teras z vsus fuerit eis nō tñ psumit q eas falsauerit: sicut nec sibi psumit vi deiecisse: lz ipe possideret z ad vsarij pbasset se expulsos: dol⁹. n. nō ex psuptoib⁹ s ex pspicuis īdicūs pbari dz. C. ð dolo dolū. vñ q dolū allegat dolū pbare tenet. ff. ð pb. ꝙties. §. q dolo. Sz s. ar. hēs. s. ð

c Inter dilectos. aleatores. quod hodie prohibet. s. ð vi. z ho. clī corū clerici. tñ vr q ppt hoc nō deberet puari iur suo si vellet se corrigere. xxxv. di. c. i. idem videt de vsura. lxvij. di. c. i. Sz aliud ē i obtento aliō in obtinēdo. Propt vsurā indistincte repellitur ab obtinendo. lxvij. di. ð petro. z hic. sed in obtento beneficio potest episcop⁹ facere gratiam: si se libēter corrigat: de iur tamē potest deponi. xiij. q. iiij siquis oblitus. z. c. quōiam multi. her.

d Xi. pro. xij. hec vsura cētesimā excedit: qm illa in āno sorti adequatur. C. de vsur. eos. ff. de cōdi. ide. si nō sortē hec vsura vna die posset excedere sortē.

e Uoluptuosos. conuiuij tñ cā ludere licet. ff. ð aleato. qd in conuiuio.

f Deueit. est ḡ ludus norius cū affectu l culpa. ff. ad. l. āgl. nā ludus

g Excusandas. hec vba posita sunt. xvi. q. i. pdicator. z. s. de consuetudine quanto.

h Auctoritas vsurpatur. qui peccatum suum defendit auctoritate seu consuetudine magis peccat z iō magis puniri ðbet. xxiij. q. iiij. nemo. z hic z de pe. di. vi. c. i. l fi.

i Dignitatis. ar. q succentoria est dignitas.

k Sāctiones. C. ð pig. neq famosie. li. xij. C. de infami. l. vna. li. x. fi. s. ð iureiuran. querelam.

l Depositionibus. vt s. de elec. cum dilectus. nō ergo q iudex ð eo qd fit coram eo potest in testem duci. her.

m Uel pcurauit. fi. s. de resti. spo. cū ad sedē in fi. l z. n. iste obstulit lit

indignum altaris ministerio[a] reputamus. Cum igitur pontificale officium sine altaris ministerio non valeat adimpleri: mandamus: qtenus vt episcopatui cedat[b] moneatis eundem: alioquin ipm ab albiganeñ. ecclesia amouentes faciatis eidem per electōem canonicam de persona idōea prouideri.

Idē archiepō z maioris monasterij z sancti iul. abbatib⁹ turoñ.

Inter dilectos filios b. z. p. cāonicos pictaueñ. super succētoria pictauē. ecclesie qōne suborta vtroq asserente succentoriam ipsaz se per pictaueñ. cantorē ad quē eius donatio pertinebat: cāonice assecutum: z infra. Nos igitur attestationibus vtriusq partis inspectis inuenim⁹ esse probatum eundem. p. publicum aleatorem[c] eē ac vsurarium manifestum: vtpote q. xi[d]. denarios p. xij. mutuauerat in ludo. vñ lz ad palliādum tante presumptionis excessum proposuerit q hoc fecerat iuxta consuetudinē gallicorum clericorum: qua fere vniuersi clerici mutuāt sic frequenter z ludunt: nos tamen qui ex officij nostri ðbito pestes huiusmodi extirpare propōimus: atq ludos voluptuosos[e] occasione quoruz sub quadam curialitatis imagine ad dissolutionis materiam deuenitur[f] penitus improbamus: excusationē predictā q per prauam consuetudinē

que corruptela dicendā est: palliatur friuolam reputātes cum in illis magis plectibilis sit offensa: per quos ad excusandas[g] excusationes in culpis delinquendi auctoritas vsurpatur[h] q circa eundem p. de succentoria factum esse dignoscitur: propter indignitatem z vtilitatem ipsius duximus irritandum. cum personis vilibus z indignis porte dignitatis[i] patere non ðbeant iuxta legitias sanctiōes[k] Preterea contra prefatum b. manifeste per testes probatum: q de conscientia iudicū vltima clausula inserta non fuerat in litteris eorundem: sicut in ipsorum depositionibus[l] exprimitur euidenter: z infra. Unde pars altera proponebat: q cum predictus. b sciēter vsus fuerit litteris sic falsatis debeat tanquam falsarius omnino repelli: veruz nos attendentes q z si constaret q dicta clausula litteris illis fuisset apposita preter conscientiam iudicum pdictorum: quia tamen fides nobis facta non fuit: q dict⁹ b. illam clausulam apposuerit vel procurauerit[m] vt ab alio poneretur: vel etiāz q scienter vsus fuerit litteris sic falsatis: ab huiusmodi falsitatis obiectu eundem duximus absoluendum: maxime cum postquam sibi hoc obiectū fuit: pretermiserit vti eis z infra. Cum igitur per depositiones duorum testium nobis constiterit: q concessio. p facta precesserit: quāq propter indignitatem eiusdem meruit reprobari concessionem postmodum[n]. b. factam

eri. fal. ad falsariorū vbi dr: q postq̄ lris falsis vsus fuerit n posit pdēe excusatōez: z h vr⁹ ē falsis lris: nec tñ ex h puñr. So. illō spāle ē i lr is dñi pape q pus diligēt examināde st: nec pea illa ad lras aliorū platorū extēdit: s no z aliō spāle ē i illis qð nō ē i alijs qz ibi trad. f curie seculari stati: h alij nō tradūtur.

n Postmoduz. vñ nō valuit pla nō cassata: sic. s. ð cōces. pbē. post electōez ad fi. Sz qz si pma nulla fuiss ipso iure: puta qz psona fuit īdigna z sciēter electa: nō qd valuisset scda. vr q sic. s. de ele c. bone. j. z. s. de ap. cōstitutus. z. s. de iurepa. illud. z. c. cū laici. h cōtrariū est verū q nō valz scūda: qz ipso iur puat⁹ fuit eligēdi ptāte illa vice. vñ scda ñ valet. s. de elec. cū i cūct. z. c. cū vi oñ. z. c. scriptū l fi. s. ð supplē. ne. plato. lz. z. c. vl. Sz c. illa illō. z. c. cum laici. pdicē videt: qz ibi ab eadē psona scā fuit pma cōcessio z scda: z tñ tenuit scda: s ibi illa pcessio pma scā fuit ð re ñ vacāte q nlla: pea laicj variar: lz: h ñ clicj: h h ñ fuit puat⁹ ipo iur: qz ñ fuit noto riā pma ñ tēuilec: z iō puaf p sniaz: qz forte ignorauit ipz talē fuisse: z nō licuit ei variare. h.

irritam[a] decernimus ⁊ inanē. Quia vero cantor adeo inhonestum se habuit in hoc factō: vt prima donatione nō reprobata secundam facere attentauit: ⁊ dignuz sit: vt in eo qꝫ puniatur: in quo[b] visus est deliquisse: in hoc eius duximus varietatis inconstantiam puniendam: vt ꝯcedendi succētoriam ipsam hac vice[c] nullā habeat facultatem: p̄sentium vobis auctoritate mandātes ꝯcedimus: quatenus eandez auctoritate nostra suffulti p̄sone idonee assignetis.

Idem in ꝯcilio generali.

Accedentib[9] ad nos de diuersis mūdi partib[9] epōꝝ querelis intelleximus graues ⁊ grandes quorundā abbatum excessus: q suis finibus non ꝯtenti[d] manus ad ea q̄ sunt ep̄alis dignitatis[e] extēdunt de causis matrimonialibus cognoscendo: iniungendo publicas penitentias[f]: cōcedendo etiam indulgentiarum litteras ⁊ similia presumendo: vnde contingit interdum: ꝙ vilescit episcopal' auctoritas apud multos. Volentes igitur ī his ⁊ episcoporum dignitati ⁊ abbatuz prouidere saluti presenti decreto firmiter ꝓhibemus: nequis abbatum ad talia se p̄sumat extendere: si ꝑpriuz voluerit periculuz euitare: nisi forsan quisq̄ eorum speciali concessione vel alia legitima[g] cā sup huiusmodi valeat se tueri.

Hono. iij. p. ti. sancte prudētiane presbytero cardi.

Dilect[9] fili[9] ioannes presbyter exposuit cōquerendo ꝙ rectores fraternitatis vrbis ip̄z ad reuelandum fures ⁊ qđ super quodaz furto sibi tanq̄ sacerdoti fuerat reuelatum vel ad satisfaciendum exinde damnū passo artare nitentes: in eum nisi alterum premissorum efficerez: tulerunt sententiam interdicti. Qđ igitur perniciosum esset p̄dictum p̄sbyteꝝ sibi taliter credita reuelare[h] ac cogi ad id qđ[i] non rapuit exoluendū: dis. r. mandamus: q̄tenus prefatos rectores coram te cōueniens iniungas eisdem: vt a memorati presbyteri grauamine penitus ꝯquiescant.

Idem preposito. r. ⁊. j. archidiac. suessen.

a ℭ Irritam. ergo fuit hec secunda electio irrita ipso iure vt videtur per hanc litteram. quod est verum: q2 prima non cassata secunda non potuit nec debuit attentari: etiam si prima ipso iure nulla fuisset: vt dictum est in pri. c. quia functus erat officio suo eligendo illum. p. ⁊ sic succentoria nō vacabat. vnde iste. b. electus fuit ad dignitatem nō vacantem: quare nulla fuit electio. Argumen. contra. ff. de verbo. obli. si stipulari stipse: vbi pēdente prima stipulatione que elidi poterat: tenet secūda stipulatio: sed valde sunt ista dissimilia. Itez signatur contrariū huic verbo irritam. s. ō elec. ꝯsideruuim[9]. ⁊. c. auditis. ⁊ ibi vtraq3 cassēt. Hic vero diuersus ē casus: ibi facte fuerē electiones a diuersis partibus: h ab vna ⁊ eadem persona que variare non potuit: vt dictum est.

b ℭ In quo. sic. s. de tempo. ordi. litteras. ⁊ de iurepa. pastoralis. ⁊ supra de cleri. excō. min. postulastis.

c ℭ Hac vice. tm̄. s de elec. cum in cūctis. ⁊. c. cuz vicen. vē si illoꝝ electio quibus scribit nō haberet effectum: statiz posset iste eligere. ber.

d ℭ Accedentib[9]. non contēti. cum qlibet suis finibus ꝯtentus esse debeat: nec terminos patrum transgredi debeat. s. de sepul. c. i. ⁊. xi. q. ij. c. i. ⁊. c. se. ad idez. eque possunt induci. xxiij. q. i. c. i. ⁊. s de sta. mona. recolentes.

e ℭ Dignitatis. q enumerant. lxviij. di. q̄uis corep̄is. ⁊ c corep̄i. Et sic vr̄ p hanc ꝯstitutionē: ꝙ cognitio causarum matrimonialium ad ep̄m de iure cōi spectat: arg. xxxv. q. vj. multoꝝ. Ar. ꝯ. s. de ꝯsan. ⁊ affi. ex lr̄is. Dicas ꝙ alij prelati q cognoscunt de causis matrimonialib[9]: siue sint abbates siue alij: faciunt ex consuetudine prescripta siue sp̄ali ꝯcessione: sm̄ ꝙ hic in fine dicit: ar. s. de p̄scrip. auditis. al's de iure cōi ad solum ep̄z hoc spectat: vt hic p3. ⁊. l. di. in capite. ⁊. s. de of. or. c. i. b.

f ℭ Publicas pniās. h ad solū ep̄z ptinet. l. dis. i capite.

g ℭ Legitima. puta ꝯsuetudo p̄scripta que dat iurisditionez. s. de of. archidia. c. vlt. ⁊. s. de prescrip. auditis. s. de foro cōpe. cum ꝯtingat. ⁊. s. de of. or. irrefragabili.

b ℭ Dilectus filius. reuelare. ad hoc cogi non poterat: q2 s3 leges nemo pōt ꝯpelli ad furē indicandū. ff. de p̄scrip. v̄bis solent. ⁊. ff. de ꝯdi. ob tur. cām. idē. §. si tibi Argu. s. de furt. qui cuz fure. sed ibi soluitur. h alia ratione non debuit compelli: quia qui peccatorez in penitentia cōfessum publicat: p mundum compellitur peregrinari: vt dicit decre. ō pe. disti. vj. sacerdos. hodie vero deponi d3: ⁊ in monasterium detrudi. s de pe. ⁊ remis. ois. Sed nunqd ille sacerdos fuit suspēsus: q2 non faciebat alteꝝ qđ precipiebatur. vr̄ ꝙ sic. xi. q. iij. sententia. sed non vr̄: dupli ci de causa: q2 ipse ñ sciebat furtum illud: vt homo. ⁊ de tali pōt intelligi contrarium signatuz s. de furtis qui cum fur sed vt deus supra de of. or. si sacerdos. ⁊ in hoc maior erat ipsis rectoribus: arg. xciij. di. c. vlt'o. xciij. di. c. i. q2 dei legatione fungitur. ergo ipsi interdicere vel excōicarī nō poterant. s. de maior ⁊ obe. cū inferior. ⁊. xxi. di. inferior. Item q2 ista sententia cōtinebat intolerabilem errorez. vnde non tenuit. i. de sent. ex. per tuas. vnde papa nō dicit ꝙ absoluātur: s3 ꝙ illi desistant a grauamine qđ ō facto inferebāt ⁊ quia iniquum erat: vt teneatur reddere qđ nō rapuit. Et ita quantum ad vtranq3 partem disiuncte non valuit interdictum: vel q2 sub ꝯditione tulerunt non tenuit iterdictum: ⁊ ipse sacerdos pendente conditione conquestus fuit pape: peride fuit ac si appellasset. vnde suspensum fuit interdictum. s. ō ap. dilectj. ij. ⁊ papa mandat ipsum vlterius non molestari: sic excōmunicatio sub conditione lata suspenditur per appellationem: supra de appellatio. preterea. ij. b.

i ℭ Quod non rapuit. nisi illud a raptore scienter suscepisset: tunc eniz compelleretur: quia tenetur illud restituere: cū iure cedit in vicium: supra de restitu. spolia. sepe. ⁊ supra de iudi. quia. v. ⁊. ff. de iureiuran. si duo. §. idem iulianus. ⁊. ff. ō condi. fur. l. ij. ⁊. l. ex furtiua. ⁊. C. de furtis. lege secunda. ⁊ lege ciuile est. bernardus.

a Dilecta corpus. Nota φ q non sunt de vno collegio vel et de vna societate: n dicunt vnum corpus: et hic pz: q clerici isti erant clerici iotrensis ecclesie deseruientes ibidē: q n dicunt facere collegiū: sed si ibi bnficiati ulicz ods subesser abbatisse: vñ non sunt vnū collegiū siue vnū corpus: nec pōt constituere vnum pcuratorem siue actorem p aliq cā. ff. qd cuiuscz vniu. l.i.§.i. Illi ergo soli faciunt vnum corpus: q sūt in vno collegio vel societate. vt. l. predicta. Unde nota φ corpus multis modis dr: oēs enī fideles possunt appellari vnū corpus siue vna ecclesia p fidem z charitatē siue pfectionez. 7 re. d. de sum. trini. c. j. cuius caput est christus. xj. q. iij. engeltrudam. ita φ alter alterius onera portet. l. dis pōderet. Itē collegiū siue vniuersitas dr vnū corpus: cuius prelatus dr caput. 3. de his q fi. a p. sine ꝯ. c. i. ca. nouit. z tale corpus pōt habere sigillum. 3. de app. significauit. c. lxxiij. di. in nĉie in fi. z actorem z arcam communez: vt. ff. qd cuiuscz vniuer. l. i. sed cum isti clerici talis n fuerit vnum corpus: sigillum cōmune habere non debebāt: vt hic pz. Itē vnū dicitur corpus quod vno claudit spiritu: vt homo signū animal. Aliud dr corpus quod hz partes integrales seu coherētes vt domus. Aliud qd hz partes distantes: vt grex populus collegiū. ff. de vsuca. l. rex mixtura. Si enim petisti i iudicō corpus qd hz partes integrales: vt domū z succubuisti: si postea petas aliquid de domo: puta cemēta vel lignū. puta cū fuerit dissolutū a domo: nō obstat exceptio rei iudicate. ff. de excep rei iudi. si qs cum totum. §. itē si qs fundum. Si vo petas totū corpus qd hz partes distantes: puta gregē: z succubuisti: si post ea petas aliqd caput de grege qd fuit ibi: obstat exceptio. si vo n erat ibi: n obstat. ff. d excep. rei. iudi. si cū argentū. §. i. Itē eps cū capitulo suo facit vnū corpus: cuius ipse ē caput: sz cū clero ciuitatis vel diocesis nō dr facere vnū corpus. 3. de test. requisisti. §. fectus. c. 7. de ver. si. cū cleri. sic abbatissa ista cū clericis ecclesie iotreñ. lz ipsa sit caput: nō facit vnum corpus.

b Inhibeatis. Sed quare ēt bibetur istis hr̄e sigillū cum q̄libet possit hr̄e sigillum: rō ṗre iam reddita est superius: q cum isti non essent vnū corpus: volebāt facere sigillum commune: tanq̄ essent vnū corpus siue collegium: z per hoc videbatur fieri preiudiciū abbatisse: cui suberāt: quasi φ per se forte expedirent negocia: q̄ sub ipsa vel auctoritate ipsius tractari debebant: quia z hoc pmisso aliud attentarent i preiudiciū monasterij. sed si q̄libet rector per se vel cū collegio suo vellz habere sigillum non prohiberetur.

c Grauem. ar. archidiaconus ambianeñ. s.

d Homagij. homagiū h appellat fidelitaē z obediētiā: quam ratione archidiaconat⁹ pstitit epo: qd licet. lxiij. di. quanq̄. 3. de iureiu. nullus. aūs non licz exigere homagium. j. de regu. iu. indignum z supra de simo. ex diligēti. z sic iste archidiaconus fidelitatem z debitam reuerentiam violauit multipliciter p ut sequitur merito ergo punit⁹ fuit.

e Negasse. ipso facto veniendo ꝯ fidelitatem z debitam obedientiam dando consilium inuasori episcopi z fratri eiusdē archidiaconi ꝯ ipsum episcopum: z q trarit ipsum ad iudicem secularez: z ibi forte publice ipsuz dominū suum eē negauit: z ita semel z secundo venit ꝯ fidem: vnde puniri debuit.

f Deposuisse. Argumen. est hic manifestuz: φ sola cōuentio sufficiat ad hoc: vt cadat a iure suo: lz non fuerit litem contestatus. de hoc dictuz est supra de fo. com petenti. si diligenti. sed forte hoc est: quia deliquit ꝯtra dominum suum: vnde fortius puniri debet: argumen. ff. de re mili. oē delictum j. responso. §. primo. q: ois cōtumacia aduersus presidem capite puniēda ē: vt ibi di

Dilecta i xp̄o filia abbatissa iotreñ nobis insinuare curauit: φ cum f̄ ibi z clerici iotreñ. ecclesie meldeñ. dioc. nō ꝯsueuerunt ꝓprium hr̄e sigillum nec sint vnū corpus: ita φ capitl̄m appellaref nihilominus ꝯ voluntatez ipsius que ipsoꝝ caput est z patrona: sigillū hr̄e ptendunt: z infra. Dis. u. mandam⁹ quatenus si vobis ꝯstiterit ita eē: dictis presb. pteris z clericis auctē nostra inhibeatis expresse ne presumant vel de nouo fabricare sigillum: vel vti eo si forte nouiter fuerit fabricatum. Idez sancti auberti archidia. abbati de annona z p posito cameraceñ.

Grauem z dolore nō vacuā: z infra. Dis. u. mandamus: q̄ten⁹: si vob ꝯstiterit archidia. semel z secundo ꝯ fidem homagij prestiti ac debitaz reuerentiā epz suū esse dyum negasse vel in foro seculari deposuisse ꝯ eam sup rebus spiritualibus questionez aut taz inuasoribus episcopi z socioꝝ eius q̄ fratri eius: vel ꝯplicib⁹ suis causam vel ꝯsilium ꝓbuisse: ipsum tanq̄ mēbrū putridum ab ambianeñ. ecclesia perpetuo abiciatis beneficia sua facientes personis idoneis per illos ad quos donatio ptinet assignari. Grego. ix. vniuersis ecclesiarum prelatis.

Nimis iniqua z infra. Cuz religiosi viri abnegantes salubriter semetipsos elegerint in paupertate christo paupi ad placitum famulari tanq̄ nihil habētes z omnia possidentes: n desunt plerique tam ecclesiaꝝ prelati q̄ alij q ceca cupiditate seducti ꝓprie auiditati subtrahi reputātes quicquid predictis fidelium pietas elargit: getem ipsoꝝ multipliciter inquietant. Volunt nāqz ꝯ regulam a se. ap. approbatam z sui ordinis instituta ipsis inuitis coꝝ cōfessiones audire: ac eis iniungere penitentias z eucharistiaz exhibere. nec volunt vt corp⁹ christi in coꝝ oratorijs reseruetur: z fratres ipsoꝝ defunctos apud ecclesias suas compellunt sepeliri z eorum exequias celebrari. z siquis decedentiū fratrum alibi i suis q̄ ecclesijs eligat sepulturaz: funus primo ad ecclesias suas deferri cogūt: vt oblatio suis vsibus cedat: nec sustinentes eos hr̄e campanam vel cimiterium benedictuz certis tm̄ tp̄ibus permittunt ipsos celebrare diuina. Volunt quoqz in domibus coꝝ certaz numerum fratrum sacerdotū clericoꝝ z laicorum necnon cereorum lampadarum z ornamētoruz p voluntate sua taxare ac residuū cereoꝝ q̄n nouiter apponunt: exigunt ab eisdem

...citur. vñ iste ei officio ⁊ beneficio priuatur.

g ☾ Consilium. si dedit consilium ꝯ dñm suum: cui fidelitatem suã dz seruare: venit ꝯ fidem pmissam ⁊ iuramentum fidelitatis. ꝫ. de iureiuran. ego enim. ⁊ c. querelam. vnde indignus est beneficio qđ hz ab eo. xxij. q. vlti. de forma. ⁊ iõ priuari đbet beneficio: ar. xcvi. di. si imperator. ⁊. ꝫ. đ pos. ... c. vlt. Sic enim iste ingratus fuit contra episcopum suum: a quo beneficium habuit: quare ipso priuari debuit. ꝫ. de dona. propter eius ingratitudinem. C. ꝫ reuoca. dona. l. vl. ...

h ☾ Putridum. ergo abscindendum ẽ ab ouili. ne inficiat sanas oues: supra de statu mona. cho. ea que primo respon. so in fine ⁊ ... di. ... sed illõ ... xxiiij q. iij. resecãde. Et tribus causis archidiaconus iste reddidit se dignũ. Primo qz negauit epm suũ dñm esse. Secundo qz traxit illum ad iudicium seculare. Tertio: qz dedit causam siue cõsiliũ contra dominium suum: ⁊ sic venit contra fidelitatem.

nec pmittunt ꝙ noui sacerdotes eoꝝ alibi ꝙ̃ in ecclesijs suis celebrent pmas missas eos nihilominus compellentes vt in quotidianis missis q̃s in suis locis ⁊ altarib⁹ celebrant: oblatões ad op⁹ eoꝝ recipiant ⁊ reseruẽt: quicqd etiã eis dum celebrant missarum solẽnia intra domorum suarum ambitũ pia fidelium deuotõe donat᷑ ab ipsis extorquere oblatõis nomĩe cõtendentes: qđ eisdẽ tã in ornamẽtis altaris ꝙ̃ in libris ecclesiasticis absolute cõferat᷑: vẽdicant ppterã iuri suo. Quocirca mandamus q̃tẽus vniuersi ⁊ singuli a prenotatis grauaminibus desistatis subditos vestros ab h⁹ꝰi arti⁹ compescendo. ¶ Idẽ vniuersis ecclesiarum prelatis.

Nimis praua: ⁊ infra. Cũ qdã viri religiosi: vt puta fratres pdicatores ⁊ minores: quoꝝ ordinẽ ⁊ regulam se. ap. noscit᷑ approbasse: in artissima paupertate christo pauperi famulentur: plerĩqꝫ prelati ⁊ alij eos ad synodos suas cogunt accedere ac suis cõstitutionibus subiacere. nec his contenti capitula ⁊ scrutinia i locis fratruꝫ pro his corrigẽdis facturos se cõminãt᷑ fidelitatem iuramẽto firmatã ab eoꝝ ministris ⁊ custodibus exigẽtes: eis quoqꝫ vt tã extra ciuitates ꝙ̃ intra cum eis processionaliter veniant: ex leui cã: mandantes: excõicationis sentẽtiam fulminãt in benefactores ipsorum: ⁊ id ipsum fratribus cõminantes eos de locis: i quibus dño famulantur: satagunt amouere: nisi eis obediant in omnib⁹ supradictis: ad hoc ne fratres fauorabiliores ciuitates ⁊ villas: vbi religiose ac honeste valeant cõmorari a populis deuote vocati accedere audeant: inhibentes tam in accedentes frẽs ꝙ̃ in receptatores eoꝝ psumunt excõicationis sententiam promulgare ab eis ẽt de hortorum fructibus decimas necnon de habitaculis fratrũ sicut de iudeorum domibus contendunt redditus extorquere: asserẽdo ꝙ nisi fratres morarẽtur ibidẽ: ab alijs habitatoribus puentus aliqui soluerentur ⁊ ⁊ vt ipsos sue subdant totaliter ditioni: eisdem ministros ⁊ custodes volunt perficere pro sue arbitrio voluntatis. Quocirca mandamus: quatenus vniuersi ⁊ singuli a pnotatis grauaminibus desistatis: subditos vestros ab huiusmodi artius cõpescendo. ¶ Idem arcepo bracareñ.

Tanta est clauis petri: ⁊ infra. Ad confusionem p. episcopi. quondam collubrieñ. non potest in memoriam non venire quantũ in nos...

i ☾ Abscindatis. Et ita per sententiam perdit beneficia non ipso iure: sic qui trahit aliũ in vetitum examẽ perdit causam per sententiam non ipso iure: prout no. supra de fo. cõpe. si diligenti in glo. sed nunquid. bernardus.

k ☾ Nimis iniqua. in capitulo isto reprehenditur auaricia siue prelatorum auiditas: quam exercent ꝯ viros religiosos qui omnia renunciauerunt propter đum in pluribus: vt in littera patet.

l ☾ Donatur. hoc nullo modo debent prelati ecclesiaꝝ sibi vsurpare: quod pi ⁊ deuotione fidelium confertur

religiosis in vita. ꝫ. de sepul. t. de his. ⁊. ꝫ. de statu monacho. c. i. ⁊ hoc solum debent ibi habere quod canones permittũt. xvij. q. ij. hoc tantum. quã sit luminosa.

m ☾ In ornamentis. de his enim relictis ⁊ alijs que ad diuinum cultum pertinent. nihil percipere debent: quã ... đ alijs rebus relictis in testamẽto possunt percipere suã partem. ꝫ. de testa. c. vlt. ⁊ ideo ab his precipue ⁊ ab alijs grauaminibus debent humiliter abstinere: cum omnia dimiserint propter deum: ⁊ elegerint in paupertate dño deseruire. j. c. pxi. in prin.

n ☾ Nimis praua. ad synodos. Omnes. n. religiosi qui populum nõ habent: ad synodum ire non tenentur: ar. j. de priuile. ex ore i fine. ⁊. xviij q. ij. §. vlti. ⁊. xviij. di. si il. la palea episcopus: que est concilij turoñ. est. đ ꝫ dictum est. ꝫ. de o. o. di lectus.

o ☾ Iuramento. ab alijs enim ministris siue rectoribus ecclesiarum: quibus animarum cura cõmissa est: hoc requiritur. xxij. di. quanquam. ⁊. ꝫ. de iureiuran. nullus. ab huiusmodi fratres predicatores ⁊ minores sũt exempti. Et illud videt᷑ intelligi de perpetuis rectoribus: sed isti non sũt perpetui: immo quasi annuatim mutantur.

p ☾ Fructibus. de his ẽt nullas religiosi decias soluere tenent᷑. ꝫ. de decimis ex parte. ⁊ leprosi ẽt lz nõ sint pfessi: de hortis decimas non soluũt. ꝫ. de ec. edi. cũ dicat apostolus. de hortis ergo ⁊ de domibus decimas nulli religiosi soluere debẽt.

q ☾ Domibus. Iudei. n. de domib⁹ ⁊ alijs possessionibus: si quas colant: decimas soluũt. ꝫ. đ deci. đ terris. ⁊. ꝫ. đ vsuris. q̃stio

r ☾ A prenotatis. i omnibus eniꝫ supradictis predicatores ⁊ minores frẽs exẽpti sũt nec possunt cõpelli ad aliqua supradicta facienda.

s ☾ Tanta. romanam. vnde magis puniendus fuit ꝙ deliquit in principem ⁊ sine restitutione dãnandus. xxi. di. in ... immo culpam ⁊ offensam: quam in deum ⁊ romanam ecclesiam commisit: remittere nõ posset. xxiij. q. i. §. his ita ... distin. salonitane.

a Petri claues. de qbus bēs.xxi.di.In nouo. vñ hʒ ptātem ligādi ꝛ soluēdi.xxiiij.q.i.qđcūqʒ. Iste.n.cōtēpsit petri claues violādo sniam interdicti tā per se q̄ per alios quos ad h compulit ꝛ tūc suspensus fuit violando interdictuʒ: vt dicitur.j.b.

b Nō seruare. ꝓpter hoc non excusantur: cū ꝑ aliā pcā rpali obuerāt īterdicti sniaʒ violare.xxxiij.q.v.ita ne lʒ culpā eorū attēuet.§. qđ me.cā sacris ar.

c In exēplū. vt q hoc ēt fiat ceteris īterdictō de/linquēdi.ij.q.vij. q̄pp.§. e.c.i.ꝛ.§.de iudeis ad liberādam ī fi.q: facilitas venie incētiuū tribuit d/linquēdi.xxiij.q.iiij. est iniusta.b.

d Inanes. Nō: q qui ñ suat sniaʒ īterdicti: beneficia vel dignitates cōferre nō pōt tanq̄ suspēsus.§.d cōces.pbē. q: diuersitatē.ꝛ hic pʒ māifeste. Itē nec talis pōt aliquē excōicare: cū quāuis ad sacra eccle excōicat9 reputet: q: ex eo q dicit irritas: pʒ q institutōes ꝛ excōicatōis snie multe fuerūt.xxiij.q.i. audiuimus. Cū io. dixit ibi: q suspensus tm̄ ab officio pōt excōicare: ʒ hoc nō vʒ: q: cū ipse sit offō priuatus aliū priuare non pōt vt hic vʒ: q: si snia talis tenuisset.illos absoluisset vt ī sentētijs excōicatōis fieri cōsueuit ʒ h snias illas decernit irritas ꝛ ianes. Arg.§.§.de cle.ex.min.si celebrat. ʒ h lōge magis excessit q̄ ibi: ꝛ ē diuersus casus: ibi loquit de suspensiōe canonis per participatōnem hic de suspensione hoīs. Itē collatio pdcōꝝ nulla fuit: q: illi quibus collatio facta fuit: nō seruauerūt interdictū: nec excōicatis conferri possunt multo fortius.§.de cle.ex.mini.postulastis.§.ij.ꝛ.§.de eta.ꝛ qua.cum bone. Quidam dicūt: q hic plus fuit processū. l. q executores q posuerūt interdictū: excōicauerūt violatores interdicti: ꝛ sic recte dicit irritas ꝛ inanes. ʒ ex lra huius decre.nō colligit hoc: si ēt excōicati fuerunt violatores īdci §.de cle.ex.mini.postulastis.§.g.de institutōib9 ꝛ distitutōib9 nulla dubitatio ē: q: sine culpa ꝛ absqʒ ordine iuris fuerunt destituti: ꝛ ita si nulla fuit destitutio: nulla fuit institutio.iij. q.vi.hoc q̄ppe.ꝛ.§.de accusa.ad petitionē.ꝛ.j.d pur.ca.c.pe. ꝛ ita dubitatio nō remanet circa snias excōicatōis ꝛ īīdci: ꝛ d illis idē credo: vt dcm̄ ē ex co.n.q tm̄ excessit: vt pʒ ī pn.decre.

ꝛ ecclam romanam deliqrit despexerit petri claues[a] ꝛ ecclesiasticam leserit ptātē: cū non solum interdicti sniam quaʒ seruaret ab initio temere violauit: verum etiam īduxit alios imo cōpulit non seruare[b]: ꝛ quos inducere monitis ꝛ flectere minis ac terroribus ad violandam interdicti sniam nulla potuit ratione p9 atroces iniurias amissionem bonoꝝ spoliationem parentum dignitatibus prebendis ꝛ beneficijs spolians coegit miserabiliter exulare ea suis in hac parte fautoribus non absqʒ presumptiōe temeraria conferendo: que omnia idem episcopus in nostra ꝛ fratrum nostrorum ꝑsētia publice recognouit. Lʒ autē mēoratus episcopus in manibus nostris spontanea cesserit voluntate: volentes tam[c] vt hi qui huiusmodi sententiam interdicti non sunt veriti temeritate propria violare ac recipere dignitates ꝑbendas ac beneficia alioꝝ: qui absqʒ culpa ꝛ sine causa rationabili eis fuerant spoliati: seueritatem effugiant canonice vltionis: ne facti peruersitas transeat presumptoribus in exemplum auctoritate dei omnipotentis omnē institutionem destitutionem collationem prebendarū beneficiorum ac dignitatum ꝑsumptas per eundem episcopum: ꝛ excōicationis seu interdicti sententias in quocūqʒ hac occasione prolatas ab eo: post interdicti violationē eiusdem decernimus irritas ꝛ ināes[d]. Quia vero vbi magis exceditur: ibi est seuerius vindicandum[e]. Mādamus quatenus omnibus quos dictus episcopus in supradicta beneficia prebendas dignitates intruserit: non solum a beneficijs ipsis prebendis ꝛ dignitatibus: verum etiā ab alijs beneficijs: siqua obtinēt ꝛ ecclesijs prorsus amotis: tam presumptores eosdem q̄ omnes alios qui prefatuʒ interdictuʒ damnabiliter violarunt: suspendas auctoritate ap. ab officio ꝛ beneficio[f]. Illos quoqʒ quos in personas ꝛ res predictorum canonicorum prelatorum ꝛ clericorum manus temerarias constiterit extendisse: ad nostram venire compellas presentiam pro meritis receptu ros: inuocato ad hoc si opus fuerit auxilio brachij secularis[g].

suspēsus fuit a iurisdictiōe cōtēnendo.n. claues ecclesie amisit ptātē clauiū: sic q nō ē ligat9: ex cōtēptu ligat.xi. q.iij.§.cū ergo.ꝛ.xxiij.q.iij.notādū ī fi.loc9.n. īterdict ꝑpter hoīes: ꝛ ita hoīes sūt īterdicti ꝛ suspēsi ꝛ nō loc9: q: cū locus sit res iālata: nec suspēdi nec interdici pōt ꝛ ita cū dr̄ interdico locū talē hoc ē dicere interdico hoīes illius loci ꝛ celebrantes ibidē ꝛ ita celebrātes in loco interdicto: īterdicti sunt ꝛ suspensi ꝛ irregulares: ꝛ ita nec eligere nec eligi nec ēt postulari pūt.§.d postl. c.i.ꝛ.§.d electi. cū inter.r.ꝛ.§.de cōsue.cū dilect9.§.d cl.ex.c.mi. aplice. Et sic iste eps qui violauit interdcm̄ qđ ab initio cepat obseruare suspensus fuit ꝛ irregularis. vñ postea in alios snias excōicatōis ꝛ interdicti aut suspēsionis ferre nō potuit: ꝛ sol9 papa cū talib9 dispensare pōt.§.de re iudi.cū eterni.ꝛ j.de sen.ex.cū medicinalis. Ar.§.l. q ñ sit irregularis vel suspensus.§.d cle.ex.mini. postulastis.§.vl.ꝛ h: vbi dic̄ suspendas oēs ꝛc̄. ʒ istud ad scm̄ referf: cū ēt iā esset suspēsi violādo interdcm̄ ʒ q cōicat aut etiam celebrat excōicatis nō ē suspēsus ꝑprie nisi a pceptōe sacrorū aut irregularis: lʒ alś sit pūiend9: dū mō nō ī cōtēptū ꝛ ʒ phibitiōes supioris.§.de cle.ex.mi.si celebrat. cū hoc in iure nō inueniat statutū: ꝛ iō nō dʒ extēdi hec pēa.b.

e Uidicādū.q: vbi maior ē clpa maior ōʒ exerceri vindicta.§.d hēn.excōicam9.§.credētes.vbi inuenies concordātias plures de hoc.si.§.de eta.ꝛ qli.cū bone.

f Beneficio hec ē pēa illoꝝ q nō seruāt interdictum. §.de cleri.ex mini.postulastis.§.quesiuistis.

g Secular.s.vi.§.de of.or.c.i.ꝛ.c.qm̄ i plerisqʒ in fine: ꝛ.§.de iudi.cū nō ab hoīe.vbi.n. ecclesia amplius facere nō pōt: implorare debet auxiliū seculare ꝛ compellere: ꝛ econuerso.§.de maledi.c.ij.ar.

a Intelleximus.non dedignantur.l.aut.et cle. apud.ꝑri.e ad fi.colla.vi.z in aut.de ec.ti.i pn.coll.ix.z.ii.q.iij.§.hinc colligitur.

b ¶ Adiuuant.z ita in cā ecclastica leges possum⁹ allegare:vt ēt si canones deficiāt possit iudicari bz leges.x.dis.lege.z.c.si in adiutoīu.xxxiij.q.ū.hiſtoria.lig.o.et antiqs.ar.Ƶ.xxxiij q.q.inter hec.xxxj q.i.q.nemo.dicas ꝙ legib⁹ vtendum ē in ecclasticis causis:nisi cānib⁹ ꝯ dicāt qꝛ tūc non.x. di.c.i.z hoc i fi.dꝫ z facit ad hoc.C.ð no.co.cōpo.hec ꝗ ibi ꝑterqꝫ si iuris dutōe aliqua adiuuet.Ƶ.de maledi.c.ij.vbi de hoc.

c ¶ Iniuria.h sumptum ē.ff.de noui ope nūci.l.ptor.§.aū ptor.z l.ij.z ē simile in excōicatōe ꝗ tꝫ sp siue iusta siue iniusta.xi.q.iij.c.i.Tanta ē.n.vis denūciatōis:vt si aliqd fiat post denūciationē añ rēissionē vel satisdatōnē de ope ðmoliendo.ēt si ius haberet edificādi i totū dꝫ ðmoliri.l.pd.ptor.§.i.z h.z.j.c.pri.z hec denunciatio facienda ē in re pñti z in ipso opere non tñ domino sed illis qui ibi sūt.ff.e.de pupillo §.nūciare.de hoc dī.j.c.priori.z hoc iō:qꝛ nūciatio ista in rem ē z non in ꝑsonam.ff.e.de ope.no.nūci.vnde cuicunqꝫ fiat:tꝫ.ff.e.cuilꝫ.alibi fcā ꝗꝫ in re nō tꝫ.ff.e.de pupillo.§.siquis forte:qð pōt itelligi ꝙ nō tenebit ꝗ ad h:vt nō teneaꝉ demoliri op⁹ fcm:cū ius hēat edificādi:qð fieret si eēt fcā in re:vt hic dicit.Et nō ꝙ tot debēt eē denūciatōes z tot remissiones:quot sunt loca in quibus edificatur.ff.e.ti.de pupillo.§.in pluribus.lau.

d ¶ In ꝑiudiciū.hec ē alia cā demoliendi edificiū.i ꝑiudiciū.n.eccle pochialis:alia fieri nō dꝫ.xvi.q.i.eccle z.c.qcūqꝫ.z.Ƶ.de ec.edi.ad audiētiā.j.nisi iusta cā i sūt vt ibi dicitur:z tunc id fieri dꝫ de auctoritate episcopi.

e ¶ Cum ex iniuncto.expensis. Sꝫ qre suis expēsis dꝫ destruere:cū nō fuit ei denūciatū nouū op⁹:qꝛ absēs fuit:vt hic seqꝉ i lrā:imo sufficit ꝙ pstet patiētiā:vt monachi destruāt:ar.ff.de alie.iu.mu.cau.fac.l.ij.§.ij si.z heres i penā nō succedit.vñ sufficit patiētiā pstare.ff.e.l.pe.h dic ꝙ denūciatio fuit fcā pdecessori.vñ teneꝉ iste sicut ille:cū ei successerit i vniu.ā.ð iud.qꝛ.v z.Ƶ.ð testi.spo.sepe.z h edictū daꝉ heredi z i heredē:cū in vitiū succedit.z ēt post ānū.ff.e.l.ptor.in.fi.si.Ƶ.de testi.si

De noui opis nunciatione.

Lucius.iii.paduano epo Intelleximus ex litteris tuis:ꝙ cuꝫ cā que vertiꝉ iter priorē sci cypriani z clericos de rodigio sup capella q i ꝑiudiciū baptismalis ecclie de costa ab eisdē clericis ē cōstructa.s.t.delegata fuissꝫ:z.j. Quia vero sicut leges nō dedignāꝉ sacros cānones imitari:ita z sacroꝝ statuta canonum principū cōstōibus adiuuāꝉ:s.t.mandam⁹:qten⁹ diligēter cōsiderās:ꝙ post denūciatōꝫ noui opis siue iure siue iniuria aliqd cōstruaꝉ legalibus dꝫ ꝯstōnibus demoliri:z qꝛ nꝉ le ecclia i ꝑiudiciū ē cōstruenda negociū ipm ꝫm legū z canonū statuta nō differas tmināre. Inno.iii.cāt.archiepo Cum ex iiuncto:z.j.s.t.mādam⁹:qten⁹ qcquid edificatū ē in ecclia ð lemech post noui opis nūciatōꝫ:expēsis tuis facias pēit⁹ demoliri eo nō obstāte si ēt abhīs extitis cū sit cautū legitia sāctōe:vt si is cui op⁹ nouū fuerat nunciatū ante remissionē edificauerit:deide agere cepit ius sibi eē ita edificatū hēre:sibi ꝯdebeat actio denegari:reducēs prsus i irritū qcqd de istitu mēdia ibi cānonicis z aliis ad ipaꝫ ecclesiā ptinētib⁹ a te vel predecessore tuo cognoscit ordiatū eorū redditib⁹ ad statū pristinū reuocatis quos ab obligatōe pstiti iuramēti:p eo ꝙ ibi dē istituti fuerūt:auctē nrā p te denunciari pcipim⁹ absolutos:cū.n.amodo nō teneat pricipale qcqd ex eo vꝉ ob id secutū ē sb pmissa districtōe decernim⁹ irritādū:z.j. Sup eo quoqꝫ nō sufficim⁹ admirari:ꝙ cū viri religiosi mōachi cātuarieñ.q oīa dimiserunt pro xpo tot laboribus z piculis psonas z res non dubitauerint

f ¶ Cautū sa.ff.e.l.i.§.i opis:denegaꝉ huic actio qꝛ fecit ꝯ denūciatōꝫ añ remissiōeꝫ.

g ¶ Nūciatū.denūciatō noui opis ad ea tñ ptinet:q solo ꝯiūcta sūt vel in solo fiūt nō ad alia.ff.e.l.i.§.hoc aūt edictum.opus āt nouū:facit q edificādo vel detrahēdo pristinā opis facieꝫ imutat.ff.e.l.i.§.opus nouum:nō āt siqs reficit ātiquū.ff.ea.l.i.§.siqs edificiuꝫ.z.Ƶ.de iudeis consuluit. Illud pterea scias:ꝙ q denūciat nouū op⁹:prio iurare dꝫ:ꝙ nō calūnie cā denūciat.ff.e.ð pupillo.§.q opus.z h iuramētuꝫ auctore ptore exigiꝉ añqꝫ iuret:vt ibi dī.Et qui simplici vbo nūciat.hec ipo ꝯstituit ipm q edificat possessorē:sec⁹ si p iactū lapilli.ff.e.l.i.§.s ope ri.z.l.ð pupillo.§.memi nisse.Et iō meli⁹ ē hoc facere p lapillū:z hec denūciatio locū hꝫ:siue fiat ipsi dño siue pcuratori seruo vel puero vel ipsi fabro q edificat.ff.e.de pupillo.§.nūciare.dū tñ in pñti re:vt ibi dī:vt dixi.ð.c.pr.cōpetit aūt denūciatio non tñ dño:sed ēt emphiteotē z creditori.ff.e.l.in prouinciali.§.vl.z.§.si ego.z l.creditori.z si edificetur in publico quilibet ciuis admittitur ad denunciandum:vt.l.pdicta.in puinciali.§.vl.Itē cōpetit vsufructuario:h nō ꝯ dñm:ita tamen ꝙ vsufructus non sit deterior.ff.de remissi.l.i.§.q.Itē seru⁹ nūciare nō pōt sed ei pōt denunciari.ff.de pupillo.§.i.nisi noie alterius nunciet.ff.qð vi aut clam.l.iij.Itē si anteqꝫ edificatum esset:aliquis ageret cum vicino.ne altius tolleret edes:nec reus defendatur:hoc facere dꝫ pretor:vt ille prestet cautionem non prius edificare qꝫ vltro agat ius sibi eē.ff.eodem.si prius.

h ¶ Remissionē.remissio qñqꝫ fit expsse.ff.e.nō solū.§.[illegible] z tacite.s.morte:vt.e.l.§.morte:Si aūt q denūciauit non vult remittere denūciationem cautione ēt sibi oblata:dꝫ pagē cāꝫ si potest vsqꝫ ad tres menses:z alter tenetur expectare non obstante cautione oblata:si non compleuerit cām vsque ad tres menses iusta causa impediente caueat postea de opere demoliendo z edificet.C.e.l.de operis quidam nō hñt ibi hanc rubricam:sed ē in titulo de edi.pri.z sic intellige.j.e.c.vl.z.c.pri.q.n.statim vult docere de iure suo non tenetur recipe cautionem:vt ibi:nisi post tres menses vt ibi dictum est.

i ¶ Principale.destructa n.re destruiꝉ priuilegia.ar.l.de.v.sig.abbate.in fi.z.xvi.q.vij.ð hoc dirimus.z.Ƶ.de fi.instru.inter dilectos.§.cum igitur.C.de legi.non dubiū.ff.de colle.illi

citis.l.iii.ꝛ.xvij.q.ij.in nullo.ff.de re.iu.nihil dolo.in fi.ff.de fideiusso.fideiussor obligari.

a Non fecissent.no.ar.ꝑ monachis:ꝙ se ꝑsumũtur iustã litem mouere:cũ ipsi sua dimiserit ꝓ deũ.s.ti.pr.nimis.in q̃ in prin.vñ nõ ẽ ꝑsumendũ:ꝙ appetãt aliena:ar.xij.q.i.expedit i fi.ꝛ ẽ si.ix.q.iij. lugdun.

§.hoc interdictum.ꝛ.§.deinde.ꝛ.l.stipulatio. alr̃ scipit de noui opis.§.i.sed hec intelligenda sunt sm̃ hec q̃ hic ꝛ in.c.prox.dicũtur.ꝛ.C.de edifi.priua.l. vl.vt si statim vult ꝓbare preiudiciũ suum vel vsq; ad tres menses au ditur non obstante cautione que sibi offertur:vt hic d̃ alr̃ recepta cautõe edificat vel statim vel post tres menses:ꝛ sic itelligũtur ɔ̃ria:ꝛ ita ẽ i optiõe denũciantis an velit statim docere de iure suo vel vsq; ad tres menses an statim recipere cautõem de opere demoliendo:ꝛ postea ꝓcedat in opere. Aliq̃ dicũt:ꝙ est in ꝓtãte illius q edifi cat:dare stati cautionẽ vel expectare vt incõtinenti vel vsq; ad tres menses ꝓbet:s; contrarium verum est:vt hic patz

b Dimittenda.Nõ ꝙ ꝓ aliquo scãdalo vitãdo nõ oz q̃s mortale petm̃ cõmittere:q: vtili⁹ scãdalũ nasci ꝑmitti q̃ʒ veritas relinq̃tur.j.de re.iur.q scãdalizauerit.ꝛ illud:sinite illos:q: ceci sũt.xi.q.iij.si v̄ba.s.d̃ his q̃ vi metusue causa fac;ꝛ.xxxij.q.v.ita ne.ꝛ.i.q.vij.ꝛ si illa alr̃ s; aliqua possint fieri vel omitti sine mortali:detrahẽdũ ẽ iuri:vt hic dicit:ꝛ sic pñt itelligi illa iura l.di.vt.cõstitueret ꝛ oĩa cõsimilia ꝓut hic sequitur in littera

c Pro scãdalo tollẽdo ꝓpter qḋ detrahendũ ẽ q̃nq; seueritati.l.di.vt cõstitueret.ꝛ ius relaxat ꝓpter scãdalũ.siue multitudinẽ.s.de tẽp.ord.c.ij.vbi de hoc.ꝛ ꝓpter scandalũ ẽt m̃rimoniũ impedi.s.de spõ.in ma.ꝛ.s.de cog.spi.super eo.ꝛ.s.de cle.coniug.cum olim.

d Lz maior.i.diuitũ ꝛ potẽtum.q sociã habẽt multitudinẽ.xxiij.q.iiij.non potest.bern.

e Significantibus.i.continẽti.marie q: idẽ ẽẽt si vsq; ad tres mẽses.j.c.pri.ꝛ.C.e.l.vna.ꝛ plene dictũ ẽ.j.c.pr.s; multo fortius si hec incontinẽti ꝓbare volebãt:q: restõ etiam differtur si incontinẽti offerant ꝓbatiões.s.de resti.spo. litteras ꝛ.ff.vt i pos.leg.si is a q̃.

frequẽter exponere:qḋ nõ fecisset nisi cognosceret ꝑmissa respicere i graue ẽtuarẽ.ecclie detrimẽtũ:ita saltẽ ꝓ vitãdo tã graui scãdalo ꝓ prior:ab huiusmõi ẽt tibi ꝓhibitis n̄ cessasti. cũ sacre scripture testimo debueras didicisse:ꝙ licz opera illa q̃ sine mortali petõ omitti nõ pñt:nõ sũt ꝓ vitãdo scãdalo dimittẽda:nec ea debeãt ꝓ scãdalo vitãdo cõmitti que sine mortali petõ cõmitti nõ pñt:ab his tñ q̃ sine mortali petõ cõmitti possũt ꝑit ꝛ dimitti:sit ꝓ scãdalo tollẽdo cessandũ:ꝛ eis ẽt ꝓ vitãdo scãdalo isistendũ. Unde aplŝ si scãdalizat frater:nõ comedã carnes i etnũ.ꝛ dñs i euãgelio ɔ̃ eos q scãdali ꝑstãt materiã:ve hoĩ illi ꝑ quẽ scãdalũ vẽit ꝛc. Et lz maiorũ scãdalũ sit vitãdũ:vitãdũ ẽ ẽt scandalũ pusillorũ iuxta testimoniũ veritatis: q scãdalizauerit inq̃t vnũ de pusillis istis q in me credunt. ꝛc.finis ergo his talibus a te imponat:ꝙ ꝑterite ɔ̃dictõnis rebellio ꝑ ɔ̃uitutẽ seq̃ntis obediẽtie valeat expiari. Ro.iij.

Significãtib⁹ cãonicis sãcte opportũe inotuit nobis:ꝙ cuz sup eo q: n.ciuis ꝑisien.i q̃dam platea ecclie sue eis ꝓhibentibus in suum edificabat ꝑiudiciũ ꝛ grauamẽ: deposuerũt corã officiali ꝑisien.archidi.qõnẽ:eis offerẽtibus icõtinẽti ꝓbare ꝑiudiciũ ꝛ plateã ad sitã ecclaʒ ꝑtinere ac petẽtib⁹ vt nõ obstãte ꝙ dict⁹.n.cautionẽ de demoliẽdo ope offerebat:edificiũ ꝓhiberet. Et q: idẽ officialis itloq̃ndo decreuit ꝓbatões eorũ admittẽdas eẽ ac ab ope interim q̃escẽdũ:idẽ.n.ad senõ.ecclãz ꝓuocauit. Sed cũ senoñ.officialis eadẽ iterlocutoria reuocata:decreuerit ad opus sub cautõe demoliẽdo ipso nõ admissis eorũ ꝓbationibus ꝓcedẽdũ:ꝑdci cãonici nr̃aʒ audiẽtiã appellarũt:ꝛ.j. Ideoq; mãdam⁹ q̃ten⁹ si ẽ ita ꝓuocato i irritũ q̃cq̃d p⁹ appel.huiusmõi fuerit attẽtatũ ꝛc. Ex reg.ix

Is cui opus nouũ tenũciasse ꝓponis:n̄ obstãte cautõe q̃ offert ab ipso d̃ ope ɔ̃struẽdo si n̄ iur edificatũ extitit: tenet te ꝑ triũ mẽsiũ spaciũ expectare iur; tui ꝑiudiciũ ꝓbare volẽte. Leo papa.

Pãlia gubnacula nõ nisi maioribus ꝓplis ꝛ freq̃ntioribus ciuitatib⁹ ꝑsideri oz:ne honor cui debent excellentiora cõmitti:sui numerositate vilescat.

i Trium mensium.hoc sumptum ẽ d̃ illa.l.C.de edi.priua.l.vltima.he.

k Pãlia maioribus.lxxx.di.sinct.epi.vbi ibidẽ d̃.argumentum contra.xciij.disti.legimus.ibi si auctoritas q̃ritur post mediũ.ꝛ.in aut.de referẽdariis.§.i.ꝛ.ij.sed hoc itellige q̃ntum ad vulgi opinionem:quia vbicunq; est nomen episcopi habet:vt in.c.legimus.ꝛ sic referas ad factum quod hic dicit.

in prin.ꝛ.ff.ad exhi.l.iij.§.ibidẽ.fi.s.de or.cog.cuʒ dilectus.

f Decreuit.ꝛ bene:q: non obstante cautione illa oblata tenebat expectare vsq; ad tres menses aduersarios volẽtes ꝓbare de iure suo.j.c.pr.ꝛ.C.e.l.vna ꝓut dictũ ẽ.in.c.prox.que determinatur per hanc decre.ꝛ sequentez.

g Prouocauit.hic omisso episcopo appellatũ ẽ ad metropolitanum.ꝛ ideo contra.supra de ap.dilecti.ij.vbi hec materia plene expeditur

h Is cui opus.non obstante. Sed contra videtur:ꝙ si ille cui nouum opus denunciatur:satisdederit de opere demoliendo si approbauerit eum iniuste edificasse:vel ꝑ eum non steterit:quo minus satisdederit:licite poterit edificare.ff. eo.non solum.§.si cum possem.ꝛ.§.sciendum.ꝛ.l.pretor.§.i.ꝛ

l Uilescat.simile est:ꝙ sponsa non est statim tradenda:ne sponsus habeat eam minus charam.xxvij.questione.ij.institutum.bernardus.

m Sicut preiudicantibus.idest preiudicium facere volentibus ecclesie:quia etiam si peteretur auxilium eorum:non propter hoc preiudicaretur ecclesie:supra de offi.ord.c.i. Et sic est argumentuʒ ꝙ ecclesia nõ vult ius alterius sibi arrogare:quia iurisdictiõ distincta esse debet:sic supra de iudi.nouit.vbi de hoc.ꝛ supra ij.si.sunt legi.causã que.ij.vbi de hoc.

n Coercere.si aliquid de iure ecclie sibi vsurpat pre

sumpserint.ff.de hui. et.non minus.r.c.aduersus.ff.de so.compe.cum sit generale.et qui malos coercet minister domini est.xxiij.q.v.qui malos.et ministerium pbet legi vt ea.causa.r.q.ca.homicidas.e hic ad hoc enim facta sunt iura:vt mali puniantur:vt.iiij.di.facte sunt.per le

legio quo r illi priuilegiati:alij vero si pleno iure ad eos nō ptineant.seruabitur quod hic dicit:sed cum pleno iure iste ecclesie pertinent ad ipsos religiosos et priuilegio pape:quis ō ponet presbiteros. Potest dici q illi primo vocabunt episcopum dioc.vt per eum adiuncto sibi alio episcopo deposito

ges enim nō bñ facere cogitur:sed male agere phibetur.xxiij.q.v.ad fidem.

Ut et planta re. excedentes.vnde.illa perdere debent.xi.q.iij.priuilegium.lxxiiij.di.vbi.

Decimas. fic.xvi.q.vij.decimas sua.r.ii.de iurpa.quātū de cōsensu epōrum possūt ecclesias recipere.ff.de iurepa.cura.decimas quas dñi laici in feudum r non alias pūt recipere ō ɔsensu epoꝝ.ff.de his que fi.a prela.cū apostolica in si.decimas tñ ō laboribus suis non solnūt.e.ō dcimis ex parte.

Tempore sui sbscriptōne muniti fuerint vel postea cōsensum episcopi habuerint.ff.d iurepa.cura.

Excōicatos.d. vitare tenentur nō obstante aliquo priuilegio.i.de sente.excō.nulli.r ō cōmunicatione qualibet tenetur.xi.q.iij.excōicatos quod ius priuilegium nō tollitur in decre. predic.s. fi.

Nominatim.nominatim dicitur in tractus siue excōmunicatus: quando pprio nomine

tate vilescat.

Gregorius.ix.p.subdiac.

Sicut i iudicijs laicoꝝ priuilegia turbare nolum9: ita eis pⁱudicia sub9m nobis moderata volum9 auctē resistere. Violētos itaq laicos coercē nō ɔtra legem est agere:sz legi facere subsidium

Alexander tertius i concilio lateranensi.

Cum r plātare sacraz religione r plantatā fouere modis oibus debeam9: nusq hoc meli9 exeqmur:q si ita rea q recta sūt r corrigē q pfectuz vtutis ipediunt cō mīsa nobis auctē curem9. Fratrū autez r coepiscopoꝝ nostroꝝ conqōe ɔperimus:q frēs tēpli r hospitalis r alij religiosi idulta sibi ab ap.se.priuilegia excedētes9 ɔ epālē auctem multa psumūt q et scādalū faciūt r graue pariūt piculū aiaꝝ:r.f. Eccl'as igit a decimas9 de manu laicoꝝ sine ɔsensu epoꝝ tā illos q etiā quoscunq alios religiosos recipere phibemus dum.illis q̃scunq ō tenorē istū aliquo tēpore9 receperunt. Excōicatos quoq r noiatim iterdictos tā ab illis q̃z ab alijs oib9 iuxta epoꝝ sniam statuimus euitandos. In ecclesijs vō suis q ad eos pleno iure non ptinēt istituēdos psbyteros epis representēt:vt eis de plebis cura rñdeant. ipsis vō p rebus tpalibus rōnem exhibeant ɔpetentem:

institutos et consultis epis nō audeāt remouē. Quod si templarij vel hospitalarij ad ecclesiam venerint iterdictā nō nisi semel i anno ad ecclesiasticum offm admittant nec tūc ibi sepeliant corpora defunctoruz. De confratribus hoc constituimus vt si non se predictis fratrib9 oio reddiderint:sz i ppetatib9 suis oimodo duxerit remanendū: ppter hoc ab epoꝝ suoruz snia nullatenus eximātur:sed potestatem suam i eos sicut in alios parochianos suos exerceant:cum p suis fuerint excessibus corrigēdi. Qd aūt de pdictis fratribus dictū est:ab alijs quoq religiosis q psumptiōe sua epoꝝ peipiunt iura:r ɔ canonicas eoꝝ snias r tenorem priuilegioꝝ nostrorum venire psumūt:pcipimus obseruari. Si enim cōtra institutum hoc venerit r ecclesie i quib9 ista psumpserint subiaceant iterdicto:r quod egerit irritum habeat.

Idem archiepiscopis r episcopis ad quos littere iste peruenerint.

Dilecti filij frēs hospital hierosolymitani trāsmissa nob ɔqōne monstrarunt q vos eis de malefactorib9 suis iusticiam facere non vultis priuilegia ipsorum respicere contemnentes:r infra.

Pro certo sciatis: q nos concessa vobis priuilegia

fiat:sicut faciunt i alijs sacramentis:r hoc colligē sm tenorem priuilegiorum:vt si primo debent recipere sacramenta ab episcopo dioc. sm q i priuilegio ponitur vel ēt a quocun q et sm hoc vocabunt isti priuilegiati quoscunq episcopos voluerint:alis possunt puari officio r beneficio per abbates iusta causa interueniente:sed deponere non possunt: cū ad officium abbatū hoc non pertineat.

Semel in anno. de hoc habes.i.eo.vt priuilegia. s. illud.

Nullatenus.eximātur.fic.i.eo.in ita.r.c. penul.e hoc ideo. quia per confraternitatem talem non sunt conuersi illorum nec oblati:sed aliquam remissionem consequuntur.i eo.vt priuilegia.vn de nisi omnino non reddiderint:ita remanent in iurisdictiōe episcoporum.al. p tr b9vel quamuis decimas possit quis eximi a iurisditiōe sui epi. vt i quod ēt inl. quum.i.e.vt priuilegia s.hoc autem.

Priuilegiorum.fic i.e.pe.so in fi.e iō nō debent habere fructum illorum.ex quo ea nō seruant.i.e.tuarum r.c.pe nulis.r.c.vt priuilegia. xi.q.iii.priuilegium.et ita per abusum siue per delictum perditur priuile.iii. quare subiacebūt propter hoc interdicto episcoporum:vt in fi. sequitur.r.ff.de here. ad

expresso aliquis interdicitur vel alijs circūstantijs:ff. de exhere.lib.s.nominatim.

Pleno iure.i.vtroq iure quo ad spūalia r temporalia.i.e.quoniam.Sed a cōtrario videtur:q si vtroq iure pertineat ad illos:r episcopus nihil possit attentare in illos:quod est verum:r ita institutio r destitutio quo ad temporalia r spiritualia ad ipsos pertinet.xvi.q.ij.c.i.r.i.c.quoniam.r sic ecclesie iste eodem gaudent priui

abolendam in fi.vbi de hoc.

Dilecti filij non vultis. vnde possunt conueniri:quia iusticiam facere nolunt.xxiii.q.ij.domin9.r i auc.vbi dif.ro.s.pe.r vl.colla.ix.r.xcij.q.v.administratores. r sic iudex facit litem suam propter dolum suum r etiam propter alios: vt.ff.de iudi.filiusfamilias.

Contēnentes.ar.contra iudices qui probationes diligenter non attendunt:ar.xxx.q.v.iudicantem.

e Decurtabim⁹.nō sit.n.sua iura suanda q̄ ius alienū vio lare nō meru i.lxxiiii.di.vbi.c.xv.q.ii.decet.c de mu.pe.c.i.c §.c ar.xcv.di.esto subiect⁹.c qd̄ q̄sq̄ iuris i alter statuit:v i ð bet eodē.ē.de ɔsti.cum oēs c ecclasticus ordo ɔ̄fundit.si cui libet ius suum nō seruat.xi.q.i.puenit.Inspiciant ergo puile gia istoꝝ:c sm̄ q̄ ibi con tinet:ita obseruet.j.eo. porro.c ita tanq̄ cōtē ptores c negligentes pu niant.ber.

mus.c in eiuſ.de manda.pn.§.sige autem.c est ar.q̄ iu dex oꝫ facere copiam rescripti ptibus ad inspiciendū nec sufficit sola recitatio rescripti:q̄ falsitas posset ibi eē se que ex sola lectione deprehendi non posset. Et ex eo q̄ dicit ita obserues nota nō esse recedendum a forma vboꝝum.ē.de decl mis ad audientiā c.ē.de transla.in ter corporalia.c.ff de lega.iii.non aliā ter.item arg.fines mandati diligen ter seruandos.ē.de rescript.cum dile cta. Item argu. nulli esse creden dum qui dicit se ha bere priuilegium nisi illud ostendat ē.de offi.deleg.cū in iure.c argumē. ad hoc.xlii.di. qui escamus.c.c.distī. contra morem.c.j eo. cum capella. bernardus.

b Ad hec sepelierint. c ita cōicando eis i morte sciderunt i excōi catōem q: cui nō cōica mus viuo:nō cōicemus c mortuo.xxiiii.q.ii.c.i.§.c iii.c.ē.de sepul.sacris.

c Eyciant.si poterit discerni ossa eoꝝ ab ossi bus fideliu:al's non.ē.ð sepul.sacris.c nisi forte tales fuerint q petierunt absolui:c p eos non ste terit:quominus fuerint absoluti:c q: post mor tem sūt absoluendi.j.de sen.ex.a nobis.q.c factū suum isti emendare te neant.si.l.v.di. penitētes aliogn archieps hoc fa ciet in eorum opprobri um.ala.

d Si de terra.annos. ar.ē.ē.de script. ð quarta.xvi.q.iii.§ q̄s actōes.c ē expisium.i.e. accedentib⁹. vbi m.xl. annoꝝ spane pditur pri uilegium:vbi de hoc.

e Tempore.sic pꝫ q̄ p̄ uilegiū perdit nisi quis vtat ipo.j.e.accedent.b⁹ sic ēt leges per dissuetu dinem abrogant.ff.ð le gi.de qbus multo fortⁱ⁹ puilegium:q: res de fa cili ad suam naturam reuertit.ff.ð pac.si vnus.§.q̄ si nō to tum.sed pp̄ter hec q̄tum ad alios non perdutur.

decurtabim⁹ cū ec.ro.scriptꝫ auctēticis obuiare minie tiea tis. Idē cantuariensi arepo.

Ad hec:c ifra. Mandā mⁿ q̄ten⁹ hospitalarijs p̄ cipias:vt siquos i excōicatōne defūctos i cimiterijs ecclarū sepelierit⁹ eos extra cimiteria eyciāt:qd̄ si facere noluerit: tu hoc de his quos i excōicatō ne defunctos esse constiterit. exequaris.

Idē abbati c monachis scti andree cisterciensis ordinis.

Si de terra quaz bētis in parochia canonicorū de plautio p.xxx.ānos eis decias psoluistis:eas sibi decetero in tegre psoluatis.Lz.n.priuile gioꝝ romane eccle bñficio fra trib⁹ cisterciēsis ordinis idul tum fuerit q̄ de laboribus su is nullas decimas psoluē ðbe ant:de priuilegio tñ idulto tā to tpe vobis detrahere volui stis:cū liberuz sit vnicuiq̄ suo iuri renunciare coq̄mō non potestis vos in hac pte tueri.

Idem ambianē.epo.

Porro q̄uis templarij et hospitalarij multa sint li bertatis prerogatiua donati. non dubitamus quin aliam li

bertatem habeant in locis in quibus anteq̄ peruenissēt ad eos:fuerāt habitatores quod totum ex inspectione priuile giorum suorum pleni⁹ aduer tere potes:c sm̄ q̄ inuenēris ita obserues.Sic.n.eos volumus priuilegiorum suoꝝ seruare te norem:q̄ eoꝝ metas trāsgre di minime videant.

Idem.j.ap.se.l.

Accepim⁹ litas quas ð ec clesijs cēsualib⁹ direxisti. Ceteꝝ diligētiā tuā volumus nō latere:q̄ sicut nō oēs q̄ spā liter beati petri iuris existunt ānnatim ap.se.censū exoluūt ita non oēs cēsuales ab epoꝝ subiectōe habent imunes.In spicienda sūt ergo ecclarum priuilegia c ipoꝝ tenor ē dili genti⁹ attendendus:vt fuerit dephēnsum:q̄ eccla q̄ cēsum soluit spāliter beati petri iuris existat:c ad iudiciū pcepte li bertatis census ānnuus pferat nō imerito poterit spāli prero gatiua gaudere.Si vo ad iu diciū pcepte ptectōis census persoluitur:nō ex hoc iuri dio cesani episcopi aliquid videt esse subtractum.

Idem.

k Tenorem. sic supra eodem cum c plantare.in fine c.j.eodem petitio c ita priuilegium in sua forma tan tum seruari debet c non vltra exten di.als priuilegiū non defendetur a alijs bernar.

l Recepimus c omnes.sicut templarij c hospi talarij c eisterciē. qui censum non soluunt:ratione ec clesie sicut credo.

m Inspictēda.ē ð dem est.ē.c.pri.

f Renūciare.sic.j.e.accedent.b⁹.c.ē.ð regu.ad apostolicem c.c.statuim⁹.c.vii.q.i.q̄ piculosum.c remittentibus actiōes suas non est vlterius regressus ad eas.ff.de edi.edic.l. queri tur.§.si venditor.Ar.ē.ē.de fo.compe.si diligenti. vbi plene de hoc tractatur.

g Porro.q̄uis.i.q: l antiqua erat:q̄si c melius.l.e q̄uis ē.de iureiuran.quēadmodū.ibi q̄uis iterdum c ē. vel q̄uis.i.cum:sed pp̄ie non videtur posse stare.

h Libertatē.supple quā i alijs:imo habent eandem in his quam i alijs possessionibus.hoc tamen deprehenditur ex eo rum puilegio:vt.j.dicit.c ita res ad eos deuoluta censetur eo dem puilegio cum alijs.ff.de vsuris cum quidam.§.si debi tores.c.ff.de iure fisci fiscus.

i Ex inspectiōe.c ita ispicienda sūt puilegia.ad hoc vt sciat quid pūcat i eis.j.e.recepimus.c.ē.de fide instru. accepi

n Libertatis.vbicunq̄ inueneris hec verba in priui legijs:statim intelligas illos esse in toto exemptos a iu risditione episcoporum:vt hic patet.

o Protectionis.licet papa recipiat aliquos sub sua p tectione non sunt propterea subtracti a iurisditione epi scoporum.j.e.ex parte.q.c sic per confirmationes in for ma communi preiudicatur episcopo loci.ē.de cōfir.vti li.c.vltimo.c quasi per totum.arg.ē.de maio.c obe. per tuas.Arg.contra.ē.de cle.peregri.c.vno. Quid ergo valet talis ptectio.certe parum:sicut parum valet confir matio in forma communi:tamen aliqua reuerentia pl⁹ debetur illis q̄ alijs:arg.decre.predic.per tuas . c forte citius papa mouetur pro eis:cum iniuste grauantur ad litteras concedendas.

p Sane.temerarium.hoc ideo dicit.quia que per p̄ uilegium conceduntur:non debent trahi ab alijs

auctoritate ppa i exéplá.vt h.e.xvi.q.i.hic ét.q: priuilegia cõem legẽ nõ faciũt.xvi.q.ii.nõ exéplo.s.de pcel.pben.pstitut' i fi.e.ff.de pstitu.pn.l.i.C.de legi.leges i fi.e.vii.q.i.petisti.e ar.e.di.p morc.Ar.p:q: qd vni psone pced.f.ceteris denegari nõ dz.v.di.ad ei' vo.e.iiij.di.

b Signatos.p h pz:q h portet aliq's hitũ regulare nõ obligat:dũmodo pstet q nõ aio obligãdi h faciat:vt isti faciebãt: q: in tali casu hitus nõ facit mõachũ.s.d regul.porrectũ.Ar.p.s.e.ti.statuim'.h illud verũ ẽ cũ pstat q aio vouẽdi habitũ recepit pfessor.nec obstat.xxvij.di.q iterrogasti.e.s.d regul. vidua.e.xx.q.i.quẽ pgenitores.q: illa itelligebãtur olĩ qñ ab initio factũ erat ambiguũ:e pp h vt̃ solui qd de eo q simulando se mõachuz corrupit mõialem:q: nõ est cõpellẽdus ad mõachatũ.als tñ puniẽdus ẽ exilio ét si iocose scemate monache vsus ẽ.in auc.de san.epi.§.vltio.colla.ix.

deniq3.nõ sẽ.p.q: loquũt d cõi iure.qd.n.d iur cõi vni pcedit:oibus cõcessũ itelligit.sec' de iure spali i quo casu loquũt p:une concordanne.

q Certa ratiõe.Nõ.q puilegiũ nõ ẽ dãdũ:nisi certa rõne ispecta.vt.vij q.i.petisti.e nõ subito h cuz magna deliberatiõe.xxiij.di.cõis fili'.e.xvi.q.i.parochia.

r Singularib' bñficijs.i.puilegijs q singularia sũt et priuata a lege cõi.iij.di.puilegia.

s Attẽtib'.h lĩcet:nec ẽt musari ibi celebrare:d con.di.i.vnicuiq3.e.c.eliciũs.e.c.siqs.

t Potius per te.Ar.q exempti si excedãt metas puilegioz suũ publice delĩquũt:q possint ab epis coerceri.ar.j.e.c.pr.vbi de hoc.ar.op.s.de sta.re.recolẽtes.

v Nõ ipediant.Ar.q papa sic idulget priuilegiuz vt nõ ledat siue ipediat iusticiã alioz.ff.ne qd i loco pu.l.ij.§.siqs a pncipe.e s.de vsu palij ex tuaz.xi.q.iij.siqs non obediat.e.xxxij.q.ij.pmum.e.de cond.idebi.nam h.e.s.de consuetu.cũ olĩ.e.s.de ce.edi.ad audiẽtiã.ij.

Sane:e infra.Temerariũ' est e idignũ aliquẽ sibi sua auctoritate presumere q romana ecclia elicui certa ratione^q inspecta singularibus^r voluit beneficijs idulgere. Idel est.iij.abuleñ.epo.

Attentibus litteris certificari desideras:vtrũ tẽplarijs hospitalarijs e alijs ozatoria in domibus suis habentibus liceat campanas in eis ponere:publiceq3 pulsare. Rñdem' autẽ psul.t.q non licet' eis hoc agere:quinpotius^t per te p censurã ec.ap.re. coercendi sunt:vt ita sint suo iure contenti:q iusticiã no impediãt^v alioz. Innocentius terti' archiepo lugdun.

Clarum nos tenor edocuit litterarũ:q fratres hospitalis sancti ioãnis laicos e illitteratos mittũt pro elemosynis colligendis:e infra.Cũ in quadam ecclesia baptismali eis a pdecessore tuo collata^x quidã eorũ percutiens vicariũ sacerdotẽ:ipsam ecclesiaz sanguinis effusiõe fedasset:vsq3 ad recõciliationẽ^y diuia ibidem iterdixit officia celebrari sed nihilominus ipsi in ea diuina officia celebrarunt alios vero psbyteros ab officio suspẽsos per episcopos suos idẽ cuz sint laici ad diuina officia restituunt exequẽda.Quosdã preterea qui cum vxoribus suis in domib' proprijs commorantur:eo q eis de suis aliqd conferũt annuatim: ta emancipare^z contendunt:vt aliquibus sm legem terre de sibi obiectis respondere minime teneantur.Uerum quia priuilegium meretur amittere^a qui permissa sibi abutitur potestate: frater.tue mãdamus:quaten' siquos clericos aut laicos a dictis fratribus pro colligẽdis elemosynis cruce falso signatos^b inueneris: his a quibus ipsos missos esse constiterit: p totam prouinciam suaz exhortationis^c officium interdicas:Missos si laici fuerint excommunicationis mucrone percellas:si clerici:ab officio benefi/cioq3^d suspẽdas:nullo puilegij^e pfuis bñficio vl appellatõis: rmedio pualẽte.Eos vo quos

c Exhortationis.s.pdicationis.

d Bñficio.puniũt.n.isti tãq falsarij.s.de crie fal.c.ij.Dici.n.excõicant e.n.ad falsariorũ.

e Priuilegij bñficio.Sic g vt̃ q ordiari' possit punire exemptos cuz publice deliquũt:q: h puant offo e bñficio nunciũ istoz.e epis iterdicit offñ exhortatiõis ab ordiario.e.s.de here.ad abolendã i fi.s.ibi dt tãqã a se.ap.delegat'.vñ.ñ vt̃ q iure suo e rõne delicti sortitur qs foz.vi.q.iij.placuit.e.s.d foro cõ.e.vl.e.iij.q.v.ibi cã agatur.e.s.e.cum e plãtare.i fi.e.s.c.pr.e rõne delicti pdit puilegiũ.vt h dicitur.xi q.iij.puilegium.Itez reatus omnẽ honorez excludit.C.vbi sen.e.vel clarissimi.l.i.e qua i prouicia qs deliquerit.

x Uaz.collata.nõ pleno iure.vt.j.patet.

y Ad recõciliationẽ.p aquã bñdictã cũ vino e cineri:e p epm tñ e nõ p simplicẽ sacerdotẽ.s.de conse.ec.vel alta.pposuisti.e.c.aqua.Sed nõne ex puilegio saltem semel i ãno possent ibi celebrare añ recõcilatiõnẽ.vt.s.e.cũ eplãtare.§.qd si.e.i.e.vt puilegia.Dicas q puilegiũ nõ extẽdit ad hũc casuz q̃diu fuerit sic execrata.vt.i.e.c.ibi donec recõciliata fuerit rẽ.e q: h ẽ iterdictũ iuris e nõ hoie.q celebrat i tali eccia nõ ẽ suspẽsus nec irregular'.h tñ eccia fuit iterdcã a iure e ab hoie.e sic diuersa ẽ hec pena:ar.s.de cle.excõ.mi.si.celebrat.e.c postulastis.§.qsimili.b.

z Emãcipare.i.liberare de ptãte episcopoz.

a Amittere.xi.q.iij.puilegium.

illic iuri subiaceat oi puilegio cessante.C.vbi de cri.agi opor.auc.qua i prouicia.nec.n.pretextu puilegij flagitioruz crescit auctoritas.C.de puil.scho.l.y.li.ij.e remissio peccatorum nõ dat licentiã deliquendi.i.q.vij.exigũt.e de pe.di.iij.sane.Et dicit iperator:non permittas deliquentes aliqbus puilegijs vti.auc.de man.pn.§.q si deliquentes.col.iii.Sed p vt̃ q nõ possint illos punire.xvi.q.i.frater noster.e.s.d sup.neg.pla.sicut nobis.e.i.e.cum capella.Si.n.tales possent puniri vt alq.inutile esset eorum puilegiũ.Itẽ procõsul nõ põt se itromittere d causis fiscalib'.q ẽ maior oibus post pncipẽ.ff.d of.pconsu.si i aliquẽ.§.ij.als ẽ lex.e icipit nec ij.Uin.dicit:q ordinari' nõ põt iterdicere eoz ecclias:qñ tota terra subiecit gnali iterdicto.Sz p h ẽ.s.d cõsue.cũ iter nos.e.i.d.ver.sig.cũ i ptib'.Sz verius dicas:q h nõ possit iterdicẽ illoz ecclesias.ipsi tñ d iure cõi tenent seruare iterdictum gnale.vt dicũt iura duo pri.als posset eos punire.s.e.pri.cũ publice deliquũt.Itẽ p leuib' e minimis causis nõ põt epi se itromittere.nec excõicare eos:vel si aliquis eoz esset ifamatus.h põt

i predicta ecclesia lege tibi diocesana subiecta post interdictum tuū diuina celebrare cognoueris: eadē[a] pena suspēsionis īuoluens in ea donec recōciliata fuerit officia nō pmittas celebrari diua. Presbyteros ēt suspensos ab episcopis suis ꝛ predictos fratres ad officia sua temere restitutos in candē sniam suspensionis reducas[b] Illos vero quos ad respondendū alijs ſm legez terre ꝑ pmissa cā asserūt nō teneri nolumus[c] excusari: qn eos ad respondendum sub ap. impedimento cōpellas.

Idem abb. ꝛ ꝯuentui sci pe. eugub.

Cum olim essemus apud ꝑusium cōstituti: ꝛ tu fili abbas priuilegiū lucij[d] pape nobis presentans postulaueris inouari ꝑpter ꝯdictōez eugubini epi asserentis hoc i suum preiudicium redundaf non fuit effectui mācipatum: ꝛ ifra. Te igitur ꝛ prefati epi ꝑcuratoribus in nostra presētia ꝯstitutis. p. basilice. xij. apostolorum presbytero cardi. dedimus in mandatis: vt super amissione ac tenore priuilegiorum testes recipet quos ducerēt ꝑducendos. qui fidelit redegit in scriptis depositiones. x. testium iuratorum quorum depositionibus publicatis dicti ꝑcuratores ad ꝑducēdos testes per quos inductos a parte aduersa repellerent īducias postularunt: quas sub eo tenore illis duximus cōcedendas: vt apud se. ap. ꝑbarent que vellent: vbi onus[e] ꝑbationis pars altera subijsset ꝛ infra. Nos vero tam per depositiones testium ꝙ assertiones quorundam fratrum[f] nostrorum liquido cognoscentes talez dicti priuilegij fuisse tenorem qꝫ vz cenobium vestrum nullo mediante ad ro. ec. pertineret: ꝛ ꝙ non liceret alicui episcopo eidem monasterio ꝛ eius ecclesiis excōicationem indicere: vt fratres illic domino seruiētes ab omni potestate liberi ro. ec. libertatis gratia potirentur: ꝛ ꝙ nulla i eis mentio dioce.[g] episcopi habebatur. Illud etiam attendentes: ꝙ cum tu fili abbas tēpore celestini predecessoris nostri ad ipsius presentiaz accessisses: ipse ispectis ecclesie tue priuilegiis: te licet excommunicatus ab eugubiñ. episcopo diceris tanꝗ non ligatuz[h] admisit ad osculum: quod presumitur non fecisse: nisi mōasterium vestrum cognouissēt ad ro. ec. specialiter pertinere: decernimus priuilegium illō lucii pape: quod sine[i] reprehensione bulle charte vel littere apparebat quando fuit nobis ostensum: illius fuisse tenoris cuius per depositiones testiū ꝛ assertiones fratrum nostrorum noscitur extitisse.

Idem cathalan. electo ꝛ abbati trium fontium.

Ex parte abbatisse ac

---

compel l vt se purget. Nā papa nihil aliud eis cōcessit nisi ꝙ eos filios suos fecit: sꝫ i alijs cū publice deliquūt nō abstulit eis iurisdictionē alias nisi aliud eēt nisi dare materiā delinqndi. Et ꝙ possint puniri qñ publice delinquūt: h pꝫ: ꝛ. ē. c. pri. ꝛ h idē dixit tan. Alij dicūt ꝙ nullo mō pōt eos punire: ꝛ papa sibi h reseruauit. Et h volunt sic probare Papa bñ scit ꝙ tēplarij ꝛ hospitalarij ꝛ alij exēpti semꝑ sūt i aliena pochia ꝛ scit ꝙ deliquūt: ꝛ dicit ꝙ nō puniatur vt ꝑ iura pꝫ in ꝯtrariū allegata: ꝛ qꝛ si aliqui dicūtur curiales puniūtur vbi inueniūtur: nisi sint i armata militia: tūc ꝯueniūtur sub nigro militū: nisi hēant priuilegiū ipiale. C. vbi qs de curiali l coartali aliaue ꝯdi. pūiatur. l. ij. ꝛ illustres nō puniūf: nisi sub iudicib[9] a pricipe spāliter deputaf C. vbi sena. vl. claris. l. ij circa mediū. Io. distinxit ita si priuilegiat[9] deliqt circa rē nō exēptā: vt i ꝯtractu vel maleficio occidēdo hoiem vel adulterando: tale delictū pōt puniri epūs loci: qꝛ ꝛ si psona sit exēpta: res tñ i quā deliqt nō ē exēpta: ꝛ ita ꝯsiⁿ roe rei i quā delqt sꝫ iuf ꝯs for. ꝯe. ē. ꝯ fo. cōpe. c. vl. Si vō deliqt circa rez exēptā: puta male gerendo se in offō suo: vel aliēādo res eccl'ie: tūc a solo papa punif: qꝛ in hiis exēptus ē: vbi. n. scm eox ꝑiudiciū affert nō exemptis: ibi bñ punit epūs eos: sec[9] si nō tāgit: ꝛ hoc ꝑbaf satis. ꝛ. e. cū capella Si vō aliud spāli[9] in priuilegijs suis iuenif: illō seruef. ē. e. porro. Inno. papa statuit: ꝙ exempti subsint ordinarijs ratōe delicti siue ꝯtractus aut rōne rei: de q̄ ꝯ ipos qō mouef: ꝛ corā eis pñt conueniri: sꝫ si delictū cōmissum sit i loco exēpto siue ꝯtract[9] fuit[9] aut res litigiosa sit i loco exēpto: tūc nō pñt cōueniri corā ordiarijs: vt dꝫ i quadā cōstōe sua. qrti. e. ti. volētes

a ¶ Pena suspensiōis. s. offi. ꝛ bñficij: ꝛ pōt hec referri ad factū: cū de iure sint suspēsi violādo temere iterdictū: put nota. ē. de exces. pla. c. vl. i magna no. sꝫ si scienter celebraret post interdictū iuris debēt suspēdi ꝛ tunc ꝑprie dicif suspendi. ber.

b ¶ Reducas. i. dñdas illos ab eis ñ fuisse solutos: h ē sicut ꝯ scō fuerūt absoluti: ita ꝯ scō reducas illos i eādē sniaz.

c ¶ Nolum[9] excusari. sic. ē. e. cū ꝛ plātaf. §. pe. ꝛ. i. e. c. pe.

d ¶ Cum oliꝫ. lucij. quod postea fuit amissū: vt. i. §. segf.

e ¶ Onus. ideo enim isti apud se. ap. testes suōs ꝑducere debēt: qꝛ ꝑs altera suos ēt ibi ꝑduxit. vt hic hic, ide seruef eqlitas

f ¶ Fratrū. istis nō credif tanꝗ testib[9] cū iurati ñ fuerīt qꝛ iducti nō fuerūt i testes: sꝫ qꝛ ipsi viderāt priuilegiū: credif eis papa tāꝗ frib[9] suis ꝛ honestis viris: sꝫ non ꝑbationē: sꝫ ꝑsumptionē iducūt ꝛ coadiuuant testes inductos.

g ¶ Diocesani. ꝛ ideo nullū ius reseruauit ipi epo i monasterio illo: ex quo verba plene exceptionis continebātur in priuilegio illo: vt. supra patꝫ. ꝛ ar. supra eo. recepimus.

h ¶ Ligatum. cuz nō esset iudex suus supra de consu. ad nostraz. ꝛ. ij. q. i. in primis. ꝛ sic ipo facto denūciauit ipꝫ nō ligatū: ꝛ sic sententia a nō suo iudice lata seruari ñ dꝫ. supra de iud. at si clerici. ar. cōtra. i. de sen. ex. cuꝫ desideres. §. i. ꝛ. c. vl. ꝛ. c. si aliqn do vbi de hoc.

i ¶ Sine reprehensione. hoc est nota dignum: ꝙ si aliquis vult probare amissionem instrumenti: oportet ꝙ plura probet: videlicꝫ tenorem instrumenti: ꝛ preterea ꝙ fuit sine aliquo vitio quo posset argui falsitas: vt hic patꝫ ꝛ ar. C. de fi. instru. l. vltima. Sed nunquid legatus potest probare pari ratione amissionem instrumenti sue legationis. dico ꝙ non supra de offi. delega. cum in iure. argumentum. C. de man. prin. l. vna. quia non est aliquis ibi supior corā quo fieret ꝑbatio: alias tamen si honestus ꝛ notus eēt potest ꝛ debet ei credi: arg. xcvj. di. nobilissimus. Item qñ

ex sufficit pbare tantum amissionem instrumenti: licet alia non pbentur. C. de pba. si de possessione. sed hoc est i odium illius q fuit istrumentum furatus: als nõ sufficit pbare solam amissionem: vt hic pz: r. C. de testi. testiũ l fi. Item si istrumentum fuit exhibitũ i iudicium r ei fides ẽ imposita: si postea pdatur adhuc põt aduersarius istrumẽtũ iprobare: pstito iuramẽto q nõ malicíose h nõ oppõit. C. d fi. istru. l. vl. Si queras quals pbatur pditio istrumenti. dic q p iuramẽtuz illius q pdidit: ar. pdic l. proti. sic r amissio aliaz rerũ pbatur p sacramẽtum. C. vnde vi si quãdo. r. §. quod me. cau. c. vlti. r. q. q. i. in pnia. Hac eadem rõne vi: q si interpretasti litteras ad dlegatos r eas amiseris: si pbas amissionem r tenorem līarũ: r fuerit sine aliqua falsitate r sine vitio suspitõis per legitimos testes qui discreti essent cognoscere litteras d vitio falsitatis: posset dici: q postea passunt pcedẽ: ar. huius decre. her.

o Sed antiquum ius. Nota ergo q per inouationem nihil iuris acquirit: sed antiquum reseruat: ar. xi. di. pceptis. r §. de ɔfir. vti. vel inuti. dilecta. r. j. e. q intentionis.

p Cum olim. appellatum ex pte canonicorum.

q Prefigendum. ad instantiam ei i.

sororꝫ iotrẽ. ecclesie extitit intimatum: q meldeñ. episcopus commissionis occasione cuiusdam per litteras ad iudices delegatos obtente: in qua nulla mentio[k] habeatur de ipsarum priuilegijs que illas r earũ ecclesias clerum r populum iotreñ ad apo. se. nullo mediante spectare declarant quorum ipse non erat ignarus[l]: eas inceperit grauit molestare obedientiaz ab ipsis ac clero r populo iotreñ. subiectionez omnimodam requirendo: r ifra.

Uerum cum iudices ipsas valde grauarent: ad ap. beneficium conuolarunt: r infra.

Sed iudices ap. non deferentes nec fragilitati sexus cõpatientes earum in abbatissã excommunicationis: r in clerum r in populum iotreñ. iter dicti sententias ptulerunt. Sanè cuz nuncij iotreñ. ecclesie predicta r alia in nostra psentia rettulissent priuilegiuz nobis apostolicuz ostenderũt q per ecclesiaz iotreñ. constabat ad ro. ecclesiam specialiter[m] pertinere. Nos autem eosdem nuncios propter app. predictam diutius detinentes: quia tandem nullus apparuit idoneus responsalis: qui partem defensaret aduersam: priuilegium ap. se. ecclesie iotrẽ. concessum duximus innouandum[n]: ita tamen vt per inouationem ipsius eidem ecclie nõ plus iuris accrescat q per priuilegia predecessorum nostrorum obtinuit: cum per hoc nõ nouum ei concedere sed antiquum[o] ius pseruare velimus.

Idem colũbrien. epo.

Cum olim propter questiones quas aduersus priorem r canonicos monasterij sancte crucis habebas p quibus ad audientiam nostram fuerat appellatuz[p]: morã fecerís longiorem: quia pro parte altera nullus comparuit responsalis: eisdem certum terminum duximus prefigendum[q]: in quo venirent vl mitterent sup priuilegijs oibus et libertatibus que a roma. pon. vel ab. m. quodam columbrieñ. episcopo se habere dicebant: r super alijs questionibus aduersus eos a columbrieñ. ecclesia intentatis diffinitiuam[r] sententiam recepturi: r infra.

Interim autem vtriq parti liceret coram dilectis filijs tuis de alcobacia r d serra abbatibus. r. f. monacho[s] alcobacie quibus[t] causa prius fuerat delegata proponere ac probare aliquid aliud proponendũ duceret ac pbandum[u]: r ifra. Judices autez sufficient actũ esse de causa credentes mõa

k Ex pte. nulla mẽtio. vñ videt q littere ñ valebant. §. d rscrip. cum ordinem.

l Non erat ignarus. vnde non videbatur valere littere cum ex certa scia veritas sit suppressa: r talis qua expressa litteras ñ habuisset. §. de rescrip. super litteris vincen.

r Diffinitiuaz. hoc iõ dicit: quia iam processũ fuerat in causa ad plenum per iudices a quibus fuit appellatuz: als hec non haberent locũ.

s Et monacho. Nota q causa delegatur monacho. supra de foro cõpeten. conquestus. qd ẽ verum expresso nomine monachatus: quo tacito non valerent: quia per surreptionem essent obtente: quoniam monachi a strepitu causarum remoti esse dbent supra de sindi. c. vno. vñ oportet q in litteris fiat mentio de monachatu supra de rescrip. cum ordinem r supra de ɔfir. vtili porrecta. similiter nec procurator esse potest etiam pro vtilitate monasterij sine licentia abbatis. r vi. q. i. monachi. r. c. de psentium. Abbas tamen potest esse procurator: supra de censi. sopire r supra de transac. contigit. hodie non committitur causa a papa vel ab eius legatis: nisi personis in dignitate constitutis: vl canonicis in cathedralibus ecclesijs vel alijs collegijs venerabilibus: vt in decre. inno. iiij. in concilio lugduñ. psenti d creto de rescrip. nec debent committi: nisi in ciuitatibus vel alibi vbi possit haberi copia peritorum: vt ibi dicitur.

t Quibus. Sed cũ appellatum fuerit ab istis iudicibus: quomodo dbent se amplius itromittere. Dic q hoc fuit de voluntate partium: als non compellerentur: r poterunt canonici appellationi renunciare: sic supra de excep. significauerit r quia papa hoc mandat: r quia non fuerunt psecuti appellationem: perinde est ac si non appellassent.

m Specialiter pertinere. r ita sententie non tenuerũt tum quia p ost appellationem: tum quia specialiter sedi ap. subiecte sunt: sic. §. c. proxi. sic. §. de religio. do. cũ dilectus. vnde papa omittit alias sententias tanq nullas: vt supra. c. proxi.

n Innouandum. si contradictum fuisset tali inouationi papa non statim inouasset. §. c. prox.

u Ac probandum. r hoc additum erat in litteris: vt si d ptium pcederet voluntate: diffinitiuam sententiam promulgarent: vt probant sequentia.

steriũ sancte crucis in expẽsis[a] quas p quadriẽniũ occasione hu[9]i negocij iuraueras[b] te fecis/se: damnarunt infirmantes sua sentent a libertatẽ: quaz dict[9] m. colũbriẽ. eps contulerat monasterio sancte crucis cano n coꝝ assensu p portarum re/gis extorto[c] Preterea quia idem. m. predecessor tu[9] fuẽat canonic[9] regularis: τ duo mi lia marabatinoꝝ q acqsierat io epm iam ꝑmot[9] mõasterio dederat memorato: ipsum ad restitutionem[d] eoꝝ iudices cõ/demnarunt. Insuper eccl'as oẽs quas monasteriũ ꝑter epi columbriẽ. assensum propria auc̃te fundarat: quia psi sancte crucis nec prescriptiõe nec de/fensione aliqua nec ꝓbationi/bus ꝯ se factis obuiare ualuerunt: caruerunt in ius colũbrieñ. ecclie cum fructib[9] medij tpis reuo cari[e]: τ infra. Tandem ꝓcura/tor monasterij ꝓposuit sniam non valere nec tenere[f] Nõ si etiam snia memorata teneret: qr tñ monasteriũ fuit indefen/sum: nec exhibita fuerant coraꝫ eis priuilegia libertatis ne de lictum persone in dãnũ[g] ecclie redundaret: debebat ad exhi/bitionẽ priuilegioꝝ suoruz ad mitti: qd sibi concedi de solita benignitate se. ap. postulauit. Nos igitur attendentes: ꝙ ea dem priuilegia non solũmodo pro libertate monasterij facie bant: sed exprimebant ius no/struz: τ ecclesia ro. iusticiã tue/batur: ne in nos monasterij le/sio redundaret: ad priuilegia exhibẽda partem eius de gra/tia[h] duximus admittendam: τ infra. Distinguentes itaqꝫ inter libertatẽ p ꝑdictuz epm ecclesie ipsi concessam τ liber/tatem quã ei longe añ tempus ipsius ep. ap. se. indulsit: quia nobis constitit extortũ fuisse i epi concessione canonicorũ as/sensum τ concessionis paginaz in aliquot lineis habuisse rasu ras[i] τ subscriptiones[k] singu/las fuisse singulis subscriben/tium manibus adnotatas: scri/ptũ aũt quod vobis exhibituz fuerat: nec rasura pretenderet: nec esse varijs subscriptionuz manibus variatum sed a ꝑmo ad vltimum eadez manu con scriptũ: libertatem ab ipo epo ꝯcessam p extorsionẽ irritam[l] decernim[9] τ inanem: sup hoc sentẽtiam delegatorũ iudicuz cõfirmantes. Qr vero euiden ter agnouimus ex priuilegijs antedictos ꝑdecessores nostros ecclie sancte crucis libertatis priuilegium indulsisse: τ ꝙ ea in possessione tandiu fuerat li/bertatis ꝙ alijs etiaz cessanti/bus ꝑscripsisset[m]: libertatez ei a ꝑdecessorib[9] nostris idultaz auc̃te ap. confirmam[9]: tibi su/per hoc silentiuz imponentes. Super hoc aũt in nullo snie ꝺ legatorum iudicum deroga/mus: cũ[n] ipsi de hac nõ cogno/uerint libertate: τ infra. Cũqꝫ libertatem a predecessorib[9] no

a Jn expẽsis. qr pars monasterij nõ fuit ꝓsecuta app. vnde debuit cõdemnari in expẽsis. ẽ. ꝺ app. sepe. τ c. reprehẽsibilis de hac materia dicitur. ẽ. de dolo finez. certa quãtitate expres/sa τ taxatione premissa.

b Juraueras. ꝓbatio ista expensaꝝ p iuramẽtuz solum fit. vt h pz: τ. C. de iudi. sãcim[9] taxatiõe ꝑmissa: vt eadẽ l. τ. ij. q. iij. §. offerat. τ. ẽ de procur. constitutis. et ẽ. qd me. cã. c. vlt.

c Extorto. ꝯsensus seu ꝯfessio p metuz extorta ñ valet. xv. q. vi. c. i. τ. ij. et C. de his q̃ vi metuse cã fi. l. ij. ẽ. eo. t. platũ. τ. xx/xi. q. ij. lotharius. h.

d Restitutionẽ. qr qc/qd post suã ꝯsecrationẽ acqsiuit: epatui acqsiuit: ꝗre den. re illa ñ potuit: qr q nihil hz. nihil dõat pot. xviij. q. i. statutũ. l. iij di. abbati. τ. ẽ. de iurepa trona. qd aũt. in fi.

e Reuocari. Nõ. ꝙ ec/clesia sine auc̃te epi edifi cari ñ dz: ẽt si sit aliqs ex/empt[9]. ꝺ con. di. i. nemo. τ. i. q. ii. placuit. τ i auc̃. ꝺ ec. ti. §. iigs aũt. colla. ix. qd si fecerit eps ecclesiã ad suũ dñiuz reuocabit: vt hic pz: nisi abbas illã ꝑscripsisset. vt. ẽ. dicit. et xvj. q. ii. apostolus.

f Nec teneri. forte dice bat sniam latã ꝯ absẽtem ñ ꝯtumacẽ: vñ nlla erat. iij. q. ix. ol. i. τ. ff. ꝺ re iud ꝯ pupillũ: sꝫ h nõ erat ve rũ: vt hic pz per finẽ vbi ꝯfirmaꝭ snia pro parte.

g Jn dãnũ ecclie. xvi. q. vi. si eps. τ. ff. qñ ex fac. tuto. l. ob dolũ vl' culpã.

h De gratia duxim[9]. τ sic beneficio restitutio/nis admissum fuit mõa sterium ad exhibenda ꝑ uilegia quo omiserat. ẽ. de in integ. restitutio. au ditis τ alijs pluribus ca pitulis: sed iure commu ni non admitteretur pre termi illoꝝ instrumẽtoꝝ: τ sibi imputet ꝙ omisit il la. ẽ. ꝺ re iudi. inf mõasteriũ. τ. c. Porta. tñ i cã appellatiõis hñ audiret de iure cõi ad exhibitionem priuilegiorum: quia tũc possunt induci noua instrumẽta τ noua exceptio oppeni. ẽ. ꝺ fi. instru. cũ ioannes. τ. C. sen. rescin. nõ pos. l. ii. τ. C. ꝺ temp. ap. p hac. τ h ñ fuit appellatũ a snia: qr si appellatũ fuisset. ñ fuissz admissuz monasteriũ hac via: qꝛ diu. n. cõpetit ordinariũ au/xiliũ nõ daꝭ extraordinariũ. ff. de mino. in cause. ij. in priu.

i Rasuras. in loco suspecto: als nõ obesset. ẽ. ꝺ fi. istru. ex litteris. ẽ. de relig. do. cũ venerabilis.

k Subscriptiões. ex h nõ deberet eẽ suspectũ: qr quot sunt subscriptiones subscribentiuz: tot diuersitates scri pturarum debent esse, τ dissimilitudo debz eẽ: vt pz ipo facto p subscriptio nes: vix. n. possent eẽ similes. Nõ sin guli subscribẽ ꝺbe ant: ꝓbaꝭ. C. q test. fa. pos. hac ꝯsultis sima. sꝫ reprobatũ fuit hoc instrumẽ/tum ex eo ꝙ habe/bat rasuras i loco suspecto: τ ꝙ falsũ videbatur: qa scri ptum aliud fuit ex hibituz: quod fuit eadẽ manu ꝯfectũ τ ꝯscriptũ: τ iõ nõ fuit illi istrumẽto habita fides: sic. ẽ de excep. cuz vene rabilis.

l Jrritã τ inanẽ. Ex hoc pz ꝙ lz sen tẽtia p falsa instrã lata nulla ẽ: interi tñ q̃zdiu nõ constet de hoc: habẽt aliq̃ ẽ. ꝺ fide istru. acce pim[9]. vbi de h.

m Prescripsisset si allegasset prescri ptionẽ nomine ro mane ecclesie. ẽ. ꝺ prescriptio. cum ex officij.

n Cuz ipi ꝺ hac. sꝫ tñ ꝺ libertate ab epo ꝯcessa que nõ valuit. Et ita pz: lz snia iudicio retra ctetꝭ: nõ ẽ ꝑsumen/dũ ꝓpria ꝯ ipm ꝙ aliqd fecerit frau dulenꝭ: nisi i ꝯtra/riũ ꝓbareꝭ. ij. q. vi hoc ẽt placuit.

o Ad ius ꝓfessi/onis. i. ad ius obe/diẽtie vl' fidelitatꝫ qd ẽ ꝯtriuz liberta ti. ẽ. ꝺ si. ne dei.

p Jn ceteris. s. q̃ ad expẽsas τ in restitutiõe marabatinoꝝ τ i restitutione eccliaꝝ: τ sic snia ꝓ pte tenet τ ꝓ parte reuocaꝭ: sic. ẽ. de testa. raynutius. τ. c. rainaldus.

q Accedẽtib[9]. p. xl. ãnos. τ sic pz: ꝙ ꝯ ꝑuilegiũ prescri bitꝭ. Ar. ꝯ. xxv. q. ij. c. i. τ. ij. vbi dz: ꝙ ꝑuilegia eccle/siaꝝ τ monasterioꝝ cũctis temporibus inuiolata perma neant: sꝫ illud loqꝭ de alio priuilegio quod pon[9] ptinet

ad libertatē et immunitatē ecclesiarum de generalib⁹ statutis: qb⁹ ecclesia regitur: et illa itemerata semper erūt. Itē vt q vnico actu pdat privilegiū. C. de pac. inter emp. et vend. l. cōmissorie. et C. de iure do. ipe. l. ij. De hoc plene dictū ē s. de cōstitu. cū accessissent. Preterea ad hoc vt perdatur privilegiū: sufficit p. xxx. an. si sit vsus privilegio. s. e. si de terra. et h dicitur si de quadragita. Ad h̄ dicere rūt, dā: q et vnico actu pdit h privilegiū: s; inde ē de quadraginta: et ibi de trigita: q: sic de feo accidit. s. ff. de pe. heredi. itē venerūt. ... et h pbare voluerūt. vñ audiēdi erāt. s. de resti. spo. c. i. et ff. de pba. circa eū. et sic vnico actu pdit privilegium et redit res ad ius cōe. s. ff. de pac. si vnq. § q si n totū. ff. de admien. le. l. qrta. § conuna tur pcedēti: et. xxxvi. ab exordio. Ad hāc solutionē cōsueuit distigui: privilegiū aut dat ad agēdum aut ad excipiendū etc. qre hanc distinctionē de cōsti tutio. cū accessisset s h nō credo q h privilegiū vnico actu tollat. argu ad hoc. C. de excusan. tut. voluntarie. et C. de epis. et cle. auē. presbyteros. et credo stādū huic decre. et valebit privilegiū illud: nisi pbetur q. xl. an. non sunt vsi privilegio soluēdo decias cete. ar. extra. s. de pscript. cū nobis. et ita pditur privilegiū codē tpe duo et pseri bis cōtra ius cōmune: vnde cōtinue obēt

stris indultam monasterio cōfirmamus: ad ius⁹ professiōis: qd est cōtrarium libertati monasterii decernim⁹ nō teneri nō derogātes iudicib⁹ delegatis: quib⁹ libertatis privilegia nō fuerant preseruata: i cessus aūt latam a predictis iud cib⁹ sententiam pro colūbariēn. ecclesia confirmamus. Idem epo et magistro. G. lemonicēn.

Accedentib⁹ ad psentiā nostram abbatis et cōuētus naugiacēn. ex vna parte: et templarior de tocēn. ex altera procuratorib⁹: pcurator mōachorum prepositus: q cum decimas terrarum de sarcole diu quiete possederant: anteq ad templarior dominiū peruenissent: et postq templarij terras acquisiere predictas: decimas earundem per. xl. an. et amplius pacifice possedissent: nunc eis ipsa subtrahere non verentur: et infra. Dis. u. mādam⁹ qtenus si abbas et monachi sufficiēter ostenderint q a templarijs decimas de terris predictis per xl. annos continue perceperit sine lite: vos ad prestationem ipsar templarios compellatis. Cum. n. tēpore cōtra idulta privilegia decimas soluerit: eis renunciasse tacite presumuntur. Nō si in pbatiōe defecerit: ab ipsorum impetiōe templarios absoluatis: ipsis super hoc silentiū perpetuum imponentes.

Idem epo lingoñ.

Cum capella ducis burgundie gaudere dicatur b⁹ i privilegio: q nullus archiep̄s vel eps in psonas canonicorū eiusdē capelle suspensionis vl excōmunicationis aut iterdicti sniās audeant promulgare: qdam capelle supradicte canonici qui parochiales ecclesias a te tenēt: ex occasione privilegij prelibati in his etiā quar iurisditio ad te pertinet: ut a se dicūt exēptos: vt qtuncūq grauiter interdum excedant: tue correctioni recusant et snie subiacē. Quocirca mandam⁹: qtenus inquātū exempti sunt eiusdē ratione capelle apostolicis privilegijs deferas reuerenter: s; inquantum ratione parochialium ecclesiarū vel alis iurisditionem tuam respicere dignoscuntur: officij tui debitum in eosdem libere prosequaris.

Idem abbati et fratribus eiusdem cenobij.

Ex ore sedentis i throno procedit gladi⁹ bis acutus: qm ex ore ro. pō. rectissia debz exire snia: q cō iusticiā nulli parcat: sed reddat vnicuiq quod suū est. Cum igitur iter vos et vuigorēn episcopum sup monasterij vestri subiectione ac libertate controuersia verteret: monasterij vestri proposuit pcurator: q idē mōasteriū ab ipsa sui fundatiōe liberū extitit et exemptū: et ad hoc probandū privilegia predecessor nror inducēs vnū constantini et alterū alexandri. necnon indulgētias cle. et cel. qrū vsum continuū a longis retro tpib⁹

bis q si. a ma. pte. ca. ex ore. s. de of. dele. gratū. S; nūqd talis renūciatio posset ei obijci ab alijs qb⁹ decias nō soluūt: ar. q sic. s. de cōsti. cū accessisset. et s. de pbē. pillor. S; h nō credo. q pp s; pdat privilegiū quo ad alios. s; de privilegio tñ detrahitur. supra eodem si dextera.

Cum capella. in qtū exēpti. qd colligit ex forma ipi⁹ privilegij. s. e. porro. et c. recepimus. Et hac decr. soluitur qd de abbate q acqsiuit privilegiū: q mōasteriū suum eēt exēptū cū oib⁹ capellis: tpe succedēte acqsiuit capellas qs cōtedit eodē privilegio retinē: epo loci cōdicēte. Et ē distiguēdū p hāc decre. vtrū acqrat nouas capellas priorib⁹ accessorias an q habeāt se pncipalr ab illis oino segregate: i pmo casu ptici pāt eodē privilegio: i scdo casu n: ar. ff. de li. le. l. vl. §. Caio. ff. de le. ii. vxori n. rūso. et l. cū qs i fi. Ar. s ff. de verb. ob. cū stipulamur. Huic decre. cō vi. xvi. q. i. frat nr. et. iij. q. ij. cognouim⁹. q: vna et eadem res nō dz duplici iure cēseri. et s. de deci. cū. in ma. Et c. n. vl. q illi sunt pti liberi pti hui: q de s illis. ff. de sta. lib. si duob⁹. S; nō est sic: q: qtū ad capellā istā sūt libi exēti ab epo: et i his q spectat ad ipā: i his i qb⁹ s. sūt epo n sī exēpti: et diuerso iure cēsent qud diuersa n ad idē. sic pōt hēre qs plura domicilia. s. de fo. cōpe. ex pte. et q ad vnū for pōt cēseri vno iure: et q ad aliud alio. et sic tenet vtriq et ē si. s. de ma. et obe. pertuas. et i. c. pri. in fi. et sic exēpt⁹ seu privilegiat⁹ pōt iudicari ab epo loci: s n i his i qb⁹ exēptus vel privilegiat⁹ ē: nisi put dz. s e. tuar. in fi.

Ex ore. rectissima. cū ius faciat quo ad eos q sūt iudicare tenet s. de re iudi. l. cauß. et iō cū multa pudētia et deliberatiōe est pmulgāda. xxxv. q. ix. apostolice. et c. sniam. in fi.

Nulli parcat. vbi scandalum non timetur: als detrahere debet seueritati. l. di. vt constitueretur. et. xlvij. di. comessationes. et xxiij. q. iiij. non potest. et supra de no. ope. nuncia. ex tm er iniuncto.

Quod suum est. si. s. in cōstitu. gregorij in pn. libri huius et

isti pbare perceptionē decimar quolibet anno: vt dicit littera ista: vnde isti si vellent probare interruptionē et possent: admitterentur: vel per retentionē decimar vel etiā plu. cōtesta. factā: et h indicāt verba illa cōtinue perceperit sine lite: ita qd dz s. e. si de terra. de. xxx. an. nō tenet: vt. s. de pla. audiētiā. et c. illud.

Renunciasse tacite. s. e. si de terra. vbi de hoc. s. de

lstitu. de iusti. et iure § pn. ꝛ sūmum bonum ẽ i reb⁹ iusticiã colere. xij. q. ij. cum deuotissimam.

a ℭ Ad synodū epalem. cū iusta cā extiterit. xviij. di. eps. ij.

b ℭ Recipere ac seruare. xviij. di. decernimus.

c ℭ Aliqua de suis. Ar. ꝙ qñ hec dictio qꝫ vel hec dictio sicut ponit̃ i priuilegio: ꝙ per hoc ponit̃ aliqd: al's nihil esset: ar. j. de v. sig. c. abbate. ꝛ. j. e. i. his. ꝛ. ff. de cdi. ꝛ demō. qb⁹ diebus. §. dñs. ff. de le. i. si ĝ vnus. §. si seruus. ꝛ. § qn q. ꝛ. l. si sit. §. i. ꝛ. C. ð sal. cau. adiecta. l. ij. Ar. ꝯ ꝙ potius itelligit̃ cditōnaliter. ff. de ꝯhen. ẽp. sigs fundum. ꝛ. l. si debitor i fi. ie.

d ℭ Prescriptio. in his. s. ĝ p pūilegiū non erant exēpta i qb⁹ obtinet eps vt. j. sequit̃. Et sic est ar. ꝙ abbas pōt pscribẽ ius cōe i capellis ꝯ epꝫ i his ĝ pōt possidere. ꝫ. de prescrip. auditis.

e ℭ Que nō pbant̃. ergo lꝫ gs pbet exēptōem capitis: nō iō pbauit exemptōem mēbroꝝ. ar. ꝫ. e. p xi. Ar. ꝯ. qꝫ totū ꝛ ps debēt eodē iure censeri. xij. dist. c. i. ꝛ. q. ꝛ. xij. q. ij. cognouimus. ꝛ. ij. q. vij. sigs eps. ꝛ. ff. p derelicto. an pars.

f ℭ Tenetur. ꝛ sic ẽ arg. ꝙ aligs pōt esse vasall⁹ multoꝝ sicut iste abbas subest pape ꝛ epo p capellis: vt. s. e. p xi. ff. de ope. lib. l. duoꝝ.

g ℭ Ex parte. declarant̃ sic. ꝫ. e. recepimus ꝛ. ꝫ. ð ma. ꝛ obe. p tuas.

h ℭ Subtrahunt̃. sic ergo talis ptectio inutilis ẽ sicut ꝯfirmatio in forma cōi de qua dicit. ꝫ. ð cōces. pben. qꝫ diuersitatē. Ad qd ergo sperant̃: qꝫ solet plus timeri: quod spālit̃ pollicet̃ q̃ꝫ qð generaliter imperatur. ꝫ. de here. si aduersus. et xxiij. distin. c. q̃ꝫ.

ℭ In possessionẽ. quã nunq̃ꝫ habuerit. ꝛ h iō: qꝛ nemo sua auctoritate ẽ suā accipe dꝫ. C. vñ vi. sigs i tantā. ꝛ. x vi. q. vi. placuit. ꝛ. C. ð acq. pos. ꝯprob. ꝛ. ff. ð acquirẽ. pos. si ex stipulatōe. sec⁹ si possessionẽ habuisset. ꝫ. de restit. spo. cum venissent.

p depositōes testium ostendẽ nitebant̃: ꝛ isra. Porro i priuilegio ꝯtāt. quoddā ꝯtineri p spicit̃: p quod idem cenobiū vr̃ ad iurisditōem epi ꝯtinere videlicet ꝙ abbas eiusdeꝫ primū locum post vuigoreñ. plulem semp obtineat. vnde cum locū ipm obtinere non possit in gñali cōci. neq̃ꝫ i ꝯuinciali: qm absonum esset: vt abbas pmus post illum sup illos epos resideret: relinquit̃ ergo ꝙ locum illū in epali synodo intelligat̃ habere: quare tenet̃ ad synodum[a] epalem accedeꝛ: ac p hoc ipius statuta recipeꝛ[b] ac suare: in pauilegio ꝯo alexandri pape quoddam aliud ꝯtinet̃: p quod diocesan⁹ eps i eodem cenobio iurisditōem sui ꝛ si non i oibus i qbusdam tñ retinuisse vr̃: cū in illo dicat̃: ꝙ vuigo. epi ab eiusdem loci fratribus aliqd iuste nō exigant sed his tñ ꝯtenti pmaneant ĝ pdecessores eoꝝ añcessoribus suis ꝯstat rōnabiliter ipendisse. vnde ꝯstat ꝙ abbates epis aliqua de suis[c] exhibẽ tenerent̃. Nos igit̃ his ꝛ alijs diligent̃ auditis: cuꝫ a neutra pte sit pbata prescriptio[d]: similiter diffinimus ꝙ euasseñ. cenobium liberꝫ est in capite tanq̃ ab epali iurisditione p̱sus exemptum ꝛ soli ro. ec. subiectum. tutela tamen ipsi⁹ cantuat̃. archiepo reseruata: i mēbris aūt que non pbant̃ exempta dioc. epm ipo subiacẽ decernim⁹ ꝓpter quod abbas ad synodum eius dꝫ accedẽ: primūq̃ꝫ locū post vuigoreñ. epꝫ obtinere. p ipsis quoq̃ꝫ mēbris non exēptis ideꝫ abbas tenet̃[f] vuigoreñ. epo exhibere reuerentiam obsequm ꝛ honoreꝫ: qbus vuigoreñ. eps sibi competenter exhibitis dꝫ manere contentus.

Idem ausoneñ. epo.

Ex pte tua fuit q̃situꝫ: vtꝝ clerici ꝛ laici q lr̃as ꝓtectōis oñdunt: in qbus persone sue nomine cū oibus reb⁹ suis sub apostolica ꝓtectōne cōsistere declarant̃[g]: a iurisditione epi diocesani sunt exēpti. Nos autem. t. r. ꝙ per lr̃as huiusmodi ab epoꝝ suoꝝ ꝯtāte minime subtrahuntur[h].

Idem elieñ. epo.

Pastoralis officij: ꝛ infra. Interrogasti vtrum viri religiosi qbus a se. ap. ẽ idultū vt ecclesias suas i ꝓprios vsus possint conuertere decedentibus psonis eaꝝ liceat auctoritate ꝓpria possessionem earūdem itrare vel p dioce. epꝫ in ipa sunt potius iducendi. Ad quod. r. nisi forte i idulgentia sūmi pōtificis id ꝯtineat̃ exp̱ssum[i]: suo epo iconsulto[k] i possessionem[l] ipaꝝum eis non ẽ licitū itroire: qꝛ per idulgētiā[m] huiusmodi epali iuri non credimus derogari.

Idẽ epo ꝛ capitulo tripol.

m ℭ Indulgētia. si de du ab⁹ suitutib⁹ altera remittat̃ alia remanet i suo si ... ꝫ. ð ser. vr. p. si ... ꝛ. ꝫ. de ... ita ... nec ... generali ꝯcessione cōcedit̃ qð ... nō ... ff. ð pecu. q peculij. ff ð pig. õniq̃ꝫ. ꝛ. l. obligatōe. ꝛ. ꝫ. ð ele. ecclia vr̃a ibi neq̃ꝫ n. cē. C. de iossi. testa. siquando. her.

n ℭ Existis. vide. s. j. ð sẽ. ex. si vẽ. si. dic impator. Judices iubemus eẽ solicitos: ne turpi collusio querat̃ ex miserijs pci ... C. li. xij. in si. li.

o ℭ Quā du. sic. vj q ij. si tantum. ꝛ. c. placuit.

p ℭ Celebres. Non n. dꝫ aligs legẽ imponẽ: quā ipsi negligēt obsuare. ꝫ. ð pbẽ. p illoꝝ. nec tenet̃ ali⁹ suare p uilegiū qð ille nō suat: cui ꝯcessū ẽ. l. ð sẽ. ex. s audientia. ꝛ q pūilegiū alteri⁹ suat ei⁹ puilegiū ū ẽ suādū. ꝫ ð ap. an sit dferendā. ꝫ. ð elec. hōe. et qð ab alns exigere dꝫ: multoforti⁹ a se ipo. ff. ð neg. ge. si pupilli. §. vl. ꝛ. ff. ð admi. tu. q̃nēl. §. si spali. ꝛ. ff. si h. vẽ. l. altius. ꝛ. ꝫ. de na. ex li. ven. c. vno.

i ℭ Pastoralis. ꝓinceatur exp̱ssum. Ar. ꝙ puilegium semper i telligitur ꝓcissum sine lesione alterius. ꝫ. de of. ordi. lꝫ. ꝛ ꝫ. de vsu pallij ex tuaꝝ. ꝫ. de ec. edi. cū dicat apostolus. ꝛ. c. ad audientiā. ij. ꝛ. C. de iof. testa. siqñ. ar. ꝫ. e. parentibus.

k ℭ Inconsulto. sic licet lex concedat libertatem seruo vindicā di necem domini: a iudice tamen danda est. C. p quibus cau. serui accipi. premi. liber. l. i.

q ℭ Quoniā. p ossessionẽ. vtroq̃ꝫ iure. s. i spūalib⁹ ꝛ tpalibus. ꝫ. e. cū ꝛ plantare. §. i ecclẽs. ꝛ. xvi. q. ij. c. i. Illud itelligit̃ cū tradit̃ eccl'a pleno iure. vide quaꝛ interpretat̃ hoc verbū vtroq̃ꝫ iure: cū tñ vtroq̃ꝫ iure posset ecclesia aliqua monasterio esse subiecta: lꝫ eps aliqua tpalia ibi recipiat. ꝫ. de cen. cum venerabilis.

r ℭ Synodare. i. ad synodum vocare.

Main text:

Etistis p se.ap. edoceri
vtz cū pp hospitalarios
vel tēplarios ciuitas vra gňa
li supponit īterdcō eisdē non
seruātib⁹ vos illud teneami/
ni obseruare. Ad qd duxim⁹ rñ
dendū: q illorū excessus vob
nō pbet licētiā excedēdi. Sed
si pfati hospitalarij vel tēpla/
rij priuilegiorū suorū fines ex/
cesserit violādo temere īterdi
ctū qd p eis fuerat pmulgatū
ne videātur de aliorū fletu ri/
dere vos in penā psumptiōis
eorum q diu ipsi violauerit ī
terdictū de nřa licentia cele/
bretis. dem.

Uenia p cōfessionē cō/
stat p tuis aduerse. q ne/
phesin⁹ eps ius epale pcipit ī
eccla sancti basilij de flagen.
credim⁹: q nō obstāte illo ca
pitulo priuilegij qd monaste/
rio ē indultū vt nulli⁹ eps eccli/
as vtroq iure illi subiectas ī
terdcō suppōere vel mōachū
seu clericū eiusdē monasterij
synodare vel excōicare psu/
mat: pfat eps possit īterdicē
dictā ecclam & excōicare mo
nachū seu clericū vestrū ad ei⁹
regimē deputatū: cū alterutrū
de iure fuerit faciendū: qm il
lud caplm eē itelligēdū vr de
mōachis aut clericis ī ipo mo
nasterio pmanētib⁹ vel ad ec
clesias destinatis vtroq iure
sibi subiectas. Idē londonē.
archiepo ap. se. legato.

Uia circa: & j. Quesiui
sti: vtrū mōachi oīuz sā/
ctorū priuilegiū pdecessoris
tui sup epalibus decimis reti
nēdis idultū extendē valeāt
ad possessiōes acqrēdas. Su
per quo tale dam⁹ rñsum: q si
decimarū illarū remissio fcā
extitit fm canonicas sanctio/
nes pdecessor tuus idefinite
decimas epales mōasterio re
mittēdo cū nihil excepit & po
tuerit excepisse ac in benefici
is plenissima sit īterptatio ad
hibēda: nec debeat vna eadē
q substātia diuerso iure cen/
seri itellexisse vr nō solū de de
cimis possessionū illi⁹ tēporis
sed futuri. Idē ī patho
geni.

Ntiqua pstiarchaliū se
diū priuilegia renouā/
tes scā vniuersali synodo ap
probāte sancim⁹: vt p⁹ ro. ec. ē
disponēte dño sup oēs alias ordi
narie ptātis obtinet pricipatū
vtpote mater vniuersorū xpi
fideliū & magistra cōstātino/
politana primū: alexādrina
scdm: antiochena tertiū: hiero
solymitana quartū obtineāt
seruata cuilibz ppria dignita
te: ita q postq antistites earū
a ro. pon. receperit palliū: qd
ē plenitudis officij pontifica/
lis īsigne pstito sibi fidelitatis
& obediētie iuramēto licēter
& ipsi suis suffraganeis palli/
um largiātur: recipientes p se
pfessionē canonicā: & p ro. ec.
sponsionem obedientie ab eis
dē dominice pro crucis vexillū

Gloss:

f Permanētibus. si. īterptatio ē. & vi. q. i. generaliter.
& i. de ver. signi. abbate. in fi. & ita lz psona sit exēpta tñ
rōe rei quā possidet nō exēpta: ē subiecta. supra. e. cū ca
pella. & c. ex ore. in fi. supra de ma. & obe. per tuas.
r Utroq iure. i. in spūalib⁹ & tpalibus: vt. supra pz. b.

s Uia circa. epalibus de
quibus loquūtur
canones. xvj. q. i. ij.
nobis. & c. cōcesso.
x Canonicas sā
ctiones. puta d cō
sensu capituli. xvj.
q. ij. nobis sine ex/
ceptiōe. & supra de
his q fi. a. pla. si. ne
cōsēsu. cap. cū nos.
nec i eorū me detri
mentū fcā fuerit/
qr p hoc posset re
uocari. supra d do
nati. apostolice.
y Indiffinite. ar
gu. q idefinita eq/
pollet vniuersali. &
ix. di. si romanorū.
z Nihil excepit.
sic supra d iure pa. e
ex literis.
a Beneficijs. si su
pra. d do. pastoral.
cū dilectus. i si. & c. ī
de. v. sig. cū. ff. d cō
sti. prin. l. vl.
b Sz futuri. ar.
q in priuilegijs q/
bus gnāle & idefini/
te platū ad futurū
extēdit. xvj. q. ij. co/
gnouim⁹. & supra
d de. i. ex pte. & C.
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] polla
[illegible]
[illegible]
dāte sit īptatio ne
excogitata fraude
sue obuiet liberta/
ti. xvi. q. ij. c. i. C. de
dona. si quis argē/
tum. §. vlt. sec⁹ vbi
certa verba ponuntur: in eo casu nō extenditur ad alia
sz ita seruādū ē priuilegium: qten⁹ tenor priuilegij se ex/
tendit. supra. e. porro. & c. recepim⁹. sz vbi vbū gnāle po
nit: ad oia appellatiua extendit: sic supra d deci. ex mul/
tiplici. si āt eq pōt retorqri ad ius cōe: sicut ad priuilegi
um: poti⁹ vt īterptatio faciēda sz ius q sz priuilegiū su

pra de cō. pre. cū dilect⁹. & vt nemini sit onerosa: ar. supra de te
sti. cū tu. & vt nō sit captiosa. ff. de re. iu. quoties. & cōtra illū peti⁹
īterptatio dz fieri q potuit legē aptius dicere. ff. d pac. veteri/
bus. & ff. de cōtrahē. ep. labeo. & vt fiat fm cōem modū loqndi. su
pra de spon. ex literis. nā cōsuetudo īterptat voce. i. d. & si. g. ab/
bate: & sēp ī tutiorē ptē fit
īterptatio. supra d spō. iu
uenis. ff. de re. iu. c. ij. si. n.
neutra eēt tutior ī benigni
orē. ix. di. c. vl. ff. d re. du.
cum in testamento. io.
c Antiqua renouātes.
xxij. di. renouantes
d Alexādrina. scdā. s.
post cōstantinopolitanā
& cōstātinopolitana pri
mū post romanam. olim
pro alexandria fuit pria
post romanā: vt. xxij. dis.
renouātes. & sic priuata
fuit iure suo sine culpa qd
eē non dz regulariter su
pra d cōsti. cognoscētes. &
supra d eo q cog. cōsā. vx.
sue discretionē. & c. vlti. &
xvi. q. vl. inuētum. & lvi.
di. satis puersū: sz hīi nō
fit sine cā. supra vt lite nō
cōte. qm. §. ij. qd fit pluri
bus mōis. vñ vsus. Pau
ptas odiū vitiū fauor sce
lus & odor. Personas spo
liāt & loca iure suo. vñ p/
pter paupertatē vniūs due
ecclie: vt vn⁹ sit sacerdos
vtriusq. x. q. iij. vnio. cuius
vtraq cōsueuit suū hr̄e p
priū. ppter odiū. lxx. dis.
neminē. & xvi. q. vij. decer
nim⁹. ppter vitiū: vt su/
pra d cle. egro. tua pp fa
uorē: vt hic. & xxij di. re/
nouātes. & pp vl seu fauo
rē cōsecratōis. xiiij. q. vi
cōperimus. quāq et fauo
re religionis. supra d ec.
edi. ad audiētiā. pp scel⁹
ēt puniūtur illi q nō pec
cauerūt. xxv. q. ij. ita nos
ppter ordinē priuat dñs
seruo suo. liiij. di. ex anti/
qs. & c. frequēs. quāq pp
defectū sacramenti. xxxi
ij. dis. si cuius. & c. lector.
e Obediētie. sic ergo
patriarche & illi q nullo me
dio subsunt dño pape iu
rant ei fidelitatē & obedientiam: vt hic dicitur supra de iure/
iuran. ego. n. sic & suffraganei suo metropolitano obediē/ am &
reuerētiā pstare dēt: sz q istiz stāt pape. j. d ma. & obe. dilecti
f Professionē. i. obediētiā & reuerentiā supra de simo. ne
dei ecclesia. ad quā nō tenentur exempti epo dioce. cum illud
sit contrarium libertati. supra eodem cum olim. ij. in si. ver.

a Nisi in vrbe. Ar. q̄ minor ñ pōt exercere iurisditionē pñte maiori. xci. di. diuq̄z. z. xcv. di. pbr̄. ff. d̄ of. p̄d. l. vl. z. s. d̄ of. le. volētes. Ar. s. xcv. di. ecce. z. xi. q. i. pueniēt. C. d̄ dña. i. hac sacratissima.

b Ab oib⁹. h̄ ē puilegiū aplice se. vt omissis oib⁹ po ñ ap. pel lari ad ipam. vt h̄ inuif. z. ij. q. vi. ad romanā. Sic et. ad legat qd̄ dicē ipe nota: q h̄z pīa multa puilegia cū romana ecclesia. i. ut. c. d̄ ec ti. in prin. collat. z. lxv. di. mos antiquus.

c Et puileg a intellecta. q maliciose puilegiū pncipis iterptat: ifamis efficit. C. d̄ leg. z cō. l. q̄.

d Nō negef. et h̄ loco p̄z: q tpe infdci dnegat ecclesiastica sepltura: et q p priuilegiū istis pcedi tur. s. e. cū z plātar. §. qd̄ si liber.

e Mutato bitu scl'ari. ita q bit⁹ illos distiguat ab bitu scl'ari: lz ex toto ñ hēant hitū mōchalē. ar. xxij. q. i. qd̄ d̄o p̄t. z talis largo mō ecclastica psona cēsef. xxvij. q. i. vt lex xij. q. i. duo.

f Pro duob⁹. qd̄ si me dietatē bonor daret nūqd̄ dicēdū sit frēm: nō nisi maiorē ptē. ar. ff. d̄ lbē. emp. l. modicis: qd̄ ñ credo et si daret totū: dū tñ ñ se reddāt: q: res z non psona sunt accessone. b.

g In āno. sic p̄z q i ecclia i ifdcā celebraf z cānice: q: tūc d̄ spāli puilegio flatatū ē ifdēz z ñ ib latū: vñ idē ifdēz manet ñ nouū creaf. ar. ff. d̄ precario h̄ si manēte. z. xxvij. q. i. achaci⁹. z. rij. di. pceptis. Sz et poti⁹ vt di xit vi. q ifdēz ñ flatef. h̄ i ecclia ifdcā celebraf d̄ lnia papē. s. e. petistis in fi. nec tē ꝯmittif p ifdēz. Sic aliqs pōt pdicaf z loqui excōicatis d̄ his q ptinēt ab correctionē eoz: nec icidit i excōicationē. i. d̄ se. ex. i. rñso. z. c. cu z volūtate i pn. z semel tñ i āno. h̄ eis licz z ñ plies:

ante se faciant vbiq̄ deferri nisi in vrbe[a] romana: z vbicūq̄ summ⁹ pontifex psens extitērit aut ei⁹ legatus vtens insignijs aplice dignitatis. In oib⁹ aūt puincijs eoꝝ dē iurisdictōi sbiectis: ad eos cū necesse fuerit pnocef saluis appellatiōib⁹ ad se. ap. interpositis: qbus est ab o. b⁹[b] hūilr dferēdū. Idē i eo.

Et priuilegia q̄ qbusdā religiosis ro. ecclesia ꝯcessit ec. pmaneāt iconcussa: qdā i eisdē duxim⁹ declarāda: ne min⁹ sane itellecta[c] ptrahanf ad abusuz p p quez possint merito reuocari: qr priuilegiū meretur amittere q cōmissa sibi abutif ptāte. Sane qbusdam regularibus ap. sed. indulsit: vt his q frnitatē eoꝝ assūpserit si forsā ecclie ad q̄s ptinēt: a diuis officijs fuerit iterdcē: ipsosq̄ mori ꝯtigēit sepultura ecclastica nō negef[d]: nisi excōicati l' noiati fuerit iterdci: tuosq̄ ꝯfres q̄s ecclīaꝝ plati apud ecclias suas nō pmiserit sepeliri: nisi excōicati vl' infdci fuerit noiatim: ipi ad ecclias suas dferāt tumulādos. Hoc autē de illis ꝯfrib⁹ intelligim⁹: vl' q adhuc manētes i seculo eoꝝ ordini sē oblati: mutato[e] bitu seculari: vel eis qui sua bona dederant inter viuos retento sibi q̄diu i hoc sclo vixerit vsufructu. qui tñ sepelianf apd ipoꝝ regulariū vel alioꝝ nō infdcās ecclesias: in qb⁹ elegerit sepulturā ne si de qbuslz ipoꝝ frnitatem assumentib⁹ fuerit intellectū p duobus[f] aut trib⁹ denarijs annuati sibi collatis dissoluaf. pīter z vilescat ecclesiastica disciplina. certam tñ z ipi remissionē obtineāt ab ap. sibi sede cōcessaz. Illud ēt qd̄ h⁹ i regularib⁹ ē indultū: vt siq fr̄m suoꝝ q ab eis missi fuerit ad recipiēdas fraternitates siue collectas in qualibz ciuitatē castellū vl' vicū aduenerit: si forte loc⁹ ille a diuinis officijs sit interdict⁹ in eoꝝ iucūdo aduētu sel' i anno[g] aperianf ecclie: vt exclusis excōicatis diuia ibidez officia celebrenf: sic intelligi volum⁹ q i eadem ciuitate aut castro aut villa: vna tñ ecclia eiusdē ordis frib⁹ sel': vt dcm̄ est: apiatur i āno: qr lz plalit[h] dcm̄ sit q in eoꝝ iucūdo aduētu ecclesie apianf. ñ tñ ad ecclias eiusdez loci diuisiz: s̄z pdcōꝝ locorum ꝯiunctiṡano referēdū ē intellectu ne si hoc mō singlaf eiusdē loci visitarēt ecclias nimiū vilipendi ꝯtingēt snīaz infdicti. Qui vero p̄ declaratiōes predictas qcq̄ sibi vsurpare psūpserint graui subiaceāt vltiōi.

Idem in eodem.

Uod nōnullis ē religiosis indultū in fauorē pōtificaf officij ad epos extendētes concedim⁹: vt cū cōe terre[i] infdcz fuerit: excōicatis z infdcis exclusis: possint q̄nz ianuis clausis suppssa voce z nō pulsatis campanis diuia celebrare officia: nisi z h̄ ipm eis expsse fuerit infdcm̄. Uez h̄ illis cōcedim⁹: q ciz[l] aliq̄ ñ pstitēit ifdcō nec qcq̄ doli l' fraudis igessēit compendiū ad iniquum[m] dispeīdium

di. c. d̄ leges. sic. s. d̄ ap. significauit. s. d̄ pben. cū i i dudū. i. q. i. pmis. ibi alij accusatores. ff. d̄ pdi. z dmō. falsa. §. si qs legauerit. z. ff. de sta. bo. sūma. Ar. s. s. d̄ rescrip. olī. d̄ h̄ psa arg. iuenies. s. d̄ rescrip. c. u.

i Uod nōnullis. cōe itc. iterptatonē h⁹ vbi hēs. j. d̄ x. b. si. cū i pribus.

k Q̄nq̄z. p h̄ vi. q sepi⁹ possint q̄ sel' i āno. vt sit puilegiū epoꝝ mai⁹ q̄ puilegiū pcedēs e. h̄ diuersa sit puilegia epoꝝ z illoꝝ h̄. n. itellir d̄ ecclijs sbiectis. h̄ pcedētes i ecclia vna tñ sel' i āno celebrare pñt. z ex pōe q̄nz. z. q̄ncūq̄. vel dic q cuz illud puilegiū g̃nale sit i pochia alteri⁹ epi posit eps celebraf sic i sua: si alius eps h̄ pmiserit: Sz nūqd cāonici pñt ifesse cū epo. h̄ ita q celebrēt pnci palr cū ipo mo. solito: lz ifsint. vt audiāt sic alij extnei q ñ st ifdci. cū ipi canonici ñ hēat puilegiū: ne per h̄ vilescat rigor. s. e. pri. l' pōt expōi q̄nz. i. ñ sp: qr si ex tali celebratōe orirēf scādalū: ñ dberent sp celebrare: h̄ aliq̄n ita q ñ eēt scādalū.

l Cāz. Hic dicūt qdā q illi q ñ dliq̄rūt: nec aliqm cām dderūt vt pōeref i ifdcz: lz forte i loco ifdcō ifeē ñ dbeāt diuis: cū illi q puilegiū hñt: tñ et fr̄i illi i hō pñt audire diua z pcipe sacra. Credo q ñ dbeant ad aliq̄ officia vel sacra. vt ipi p h̄ eius iducaf ad satisfaciēduz: z vt snīa magl' tieaf: q: q suspēsus l' iterdict⁹ ē i vna ecclia: in omnib⁹ ē interdict⁹ vel suspēsus. hoc expresse dicitur in textu z in glosa. iiij. q. v. quisquis. z ar. ho. ad hoc. j. de pe. z remis. quod i te. vbi de hoc nō. i fi. ber.

vt h̄ p₃. Sz si p cētū ānos steti Tēt: q ñ venisset ad ecclias ista q sepe fuit ifdcā: nūqd pscribif p illos: v: q sic. s. e. accedēt. h⁹. vbi isti tēplarij pdūt istō puilegiū: q: ñ st vsi isto spacio. xl. an. ar. ff. d̄ mūd. l. i. Sz p credo i casu isto q: ñ nocet eis. Sz nūqd h̄ autē ei posiz aliqs celebrare i ecclia infdcta ab epo. v: q sic eadē rōne. de h̄ diri. s. de ap. ad hec.

h Plalif. Nō q plalis locutio ñ sp lfert suas singlares. sic. i.

m Iniquū. Nō occasionē iurz ad iniquū dispēdium trahi nō debē. C. de vsucapio. p emp. cū q sic. s. d̄ trāsla. inter corporalia. a ꝯrio sensu. z. xlv. di. licet.

pendium pertrahentes.

[H]onorius. iij. archiepis et epis: in quorum dioce. monasteria et prioratus clumacen. monasterio subiecta consistunt.

[C]Uato spli': et. ſ. Sane dilecti filij abbas et conuentus clumacen. grauem nobis querimoniam obtulerunt: quod quidam vestrum et vestrorum officiales: cum in eos et sui ordinis monachos non possunt excommunicationis et interdicti proferre sententias eo quod super hoc apostolice sedis priuilegijs sunt muniti in eos qui molunt in molendinis vel coquunt in furnis eorum: vel quid vendendo seu emendo aut alias eis communicant sententias proferunt memoratas. et sic apostolicorum priuilegiorum non vim et potestatem: sed sola verba[a] seruantes dicti ordinis monachos quodammodo[b] excommunicant dum eis alios communicare non sinunt: ex quo illud etiam euenit inconueniens quod ipsi monachi quantum ad hoc iudicentur iudicio iudeorum[c]: et qui eis communicant in predictis maiorem[d] excommunicationem incurrant: quam etiam excommunicatis communicando fuerit incursuri. Nolentes igitur hec crebris ad nos clamoribus iam plata vlterius sub dissimulatione transire: vobis vniuersis et singulis mandamus: quatenus huiusmodi sententias in fraudem[e] priuilegiorum vestrorum decetero non feratis: quia si super hoc ad nos denuo clamor ascenderit: non poterimus conniuentibus oculis pertransire: quin promulgatores talium sententiarum seueritate debita castigemus. Idem .ij. quondam angelorum regine illustri.

[E]X parte tua fuit propositum quod nonnulli litterati quos nec habitus nec tonsura clericos profitentur: in terra tue iurisditioni subiecta degentes: cum deprehenduntur in aliquibus forisfactis[f]: vt iurisditionem tuam eludant et debitam pro delictis vltionem euadant: assumunt seu et resumunt tonsuram abiectam seu habitum clericalem: licet ante pro laicis ab omnibus haberentur. Ne igitur tonsura vel habitu sic resumpto malicia foueatur si tuam iurisditionem exerceas in huiusmodi delinquentes: qui sine tonsura et habitu in delicto fuerint[g] deprehensi equanimiter duximus tolerandum: cum

a [Q]Uantum ad sola verba. et male certe: quia considerāda ē mens ponentis quam verba. nam verba deseruiunt intentioni et non econuerso. i. de ver. sig. intelligentia. et .i. q. i. marchion. et ff. de legi. et sena. con. scire leges. et potior ē mens quam verbum docentis. ff. de supel. le. l. labeo. in fi. et ar. ff. de fun. instr. l. cum de lanionis. §. asinam in fi. et in testamentis consideratur mens testantis potius quam verba. ff. de le. i. l. penul. et in contractibus ponentis ispicitur voluntas quam verba. C. que res pig. obligari possunt. l. i. pe. et vl. et non tantum verba edicti seruanda sunt: immo sententia ponentis. ff. de legi. et se. c. contra legem. hic non seruabant vim et potestatem verborum: vt videtur: quia indirecte videbantur excommunicari: ex quo subtrahebatur communio aliorum sicut iudei excommunicantur. i. de vsuris post miserabilem. et c. quanto. i. de iudeis iudei. et c. ad hec. et c. et si iudeos in fi. et sic indirecte faciebant contra priuilegia pape vnde precipitur quod decetero hoc non faciant vbi autem res dubia esset potius seruanda sunt verba edicti. ff. de exerci. l. i. §. si is qui. Et est decre. ista contra ciuitates: que quandoque consilia faciunt contra ecclesiasticas personas: et sic violant ecclesiasticam libertatem. et tales sententie non valebant nec tamen deerant. sed quo ad factum tantum refertur: quia contra priuilegium pape. i. de excess. prela. cum ad quorundam.

b [Q]Uodammodo. quasi diceret non vere excommunicabant illos sed subtrahebant alios ab eorum communione: et ideo excommunicati videbantur: quia excommunicatio est a fraterna societate separatio. iij. q. iiij. engeltrudam. et sic quodammodo excommunicabant eos. ber.

c [I]udeorum. In hoc videntur iudicari iudeorum iudicio: quia cum ecclesia excommunicare iudeos non possit: quia nihil ad nos de his qui foris sunt. q. q. i. multi. quandoque excommunicantur xpiani communicantes eis: vt supra dictum est: ita isti cum non possent istos excommunicare propter priuilegium excommunicabant communicantes eis.

d [M]aiorem excommunicationem. Qui enim participat excommunicato: excommunicatur minori excommunicatione. xi. q. iij. cum excommunicato. et i. de excep. a nobis. sed isti qui participabant istis monachis in predictis erant excommunicati excommunicatione maiori: ita maiorem excommunicationem incurrebant quam alii participando excommunicatis.

e [I]n fraudem. et sic patet quod si non possunt illos excommunicare: nihil facere debent per quod ad idem redeant: quia si denegatur eis vna via denegata intelligitur et alia. i. de procura. nec. Sic ergo in fraudem priuilegiorum non sunt excommunicandi: sicut nec in fraudem canonis aliquid faciendum est. i. de concess. preben. continuimus. nec in fraudem legis. ff. ad mace. l. iiij. §. is autem. ad fi. Et nota quod quatuor modis fit fraus legi siue canoni: primo de persona ad personam vt si vxor velit donare viro vel econuerso cum non possit. i. de dona. inter vi. et vxo. c. vl. supponit aliam personam cui donat non valet donatio. ff. de dona. inter vi. et vxo. hac ratione. § non tamen. et l. vi. di. sic a suo. De re ad rem sicut hic non est ne fil. fam. in pecunia mutuetur si tamen aliquid in fraudem senatusconsulti fecit: puta dedit frumentum vel aliud consimile quod venderet: vt pecuniam haberet fraus fit legi. ff. ad senatusco. mace. sed iuliamus. § mutui. alias incipit. item si filius. et l. iiij. § i. et in vsura. xiiij. q. iij. plerique. et .i. q. i. sunt nonnulli. De contractu ad contractum: vt puta vxor non potest donare viro vt dictum est: vult ei vendere: et sic hoc modo possit donare: non valet. ff. de dona. inter vi. et vx. si sponsus. § circa. hic. xvi. q. iij. si sacerdos. Item de contractu ad contractum alio tamen modo quam ut cum mulier pro alio fideiubere non possit: principalem se facit debitricem: hoc non valet quia facit in fraudem legis. ff. ad senatusco. velle. quamuis § si cum esset. Et sic patet quod qui facit in fraudem legis contra ipsam legem vt facit. ff. de legi. contra legem. et l. fe. vnde tales sententie inviate non tenebant: et hoc patet quia papa non mandauit eos absolui.

f [E]X parte. forisfactis. i. maleficijs. sic verbum hoc. i. de prescrip. ad audientiam.

g [I]n delicto. fuerint deprehensi. Sed vt contra quod licet clerici in delicto fuerint deprehensi: non tamen capi vel detineri possunt sine licentia prelatorum suorum: nec puniri propter penam excommunicationis. i. de sen. ex. vt fame. Item contra vi. i. de sen. ex. si vero. et c. in audientia. vbi clericus habet priuilegium. et si seculariter viuit. i. de vi. et hone. cle. c. vl. Dicas quod non contradicunt illa: quia loquuntur in eo casu: cum certum erat illos esse clericos. vnde semper retinent priuilegium: nisi post trinam admonitionem fuerint incorrigibiles: vt dicit decre. in audientia. Hic autem loquitur de his qui pro ceteris tamquam laici in omnibus et ab omnibus habebantur: vt hoc dicit: et maliciose assumebant tonsuram. vel si aliquando fuerant clerici non constabat: et sic ipso facto priuilegio renunciauerunt clericali. sic. i. de cle. coniu. c. pe. vnde hic nulla potest fieri admonitio. ideoque de fraude vel de malitia sua commodum reportare non debent: nec incurrunt excommunicationes qui tales puniunt: vt hic patet quia in delicto deprehendebantur. vnde

b ipso amittebāt puilegium.j.de sen.ex.cū non ab bole.z.c.p pendun⁹.Contraria itelligunt qñ ɔtempto babitu non incedunt vt laici:nec deprebenduntur ī delictis.

a Malicijs.si.ff.de rei ven.in fundo.ẜ.de rescrip.pleruncꝫ z.c.sedes.z.ẜ.q matri.accu.pos.significante.ber.

b Sup specula.nō respuat famulatū.ẜ.de noui ope.nun.c.i.z.r d.lege.z.c.si i adiutoriū.

c Non erant.cū tū ab oibus dbeāt obseruari.C d legi.leges.z.l.leges sacratissime.z lꝫ ab eꝭbat de scō nō ɔtraent:qꝛ nō subsūt impatori de iure tā debēt subesse:z preci pue isti qb⁹ pibent.xi.q.i.volumus.z dñs toti⁹ mūdi ē.ff.ad.l.rhod.ɔpcatro.z.vij.q.i.l apib⁹

d Locis vicinis.z ita rōne vicinitaꝫ sentit qs ɔmodū vel ī commodū de pe.di.i.sed z ɔtinuo.z.xliij.di.§.i.z.ff.d ɔbē.emp.ꝙ sepe.§.vl.z.xvj.q.iiij.siqs ɔtumat.Arg.ɔ:qꝛ lupanaria nō infamant castitatē.xxxij.q.v tolerabilius.ber.

e Uia intentōis nostre.sic pꝫ:ꝙ inouatio priuilegij nihil noui ɔfert.si.ẜ.d ɔfir.vti.vel inu.cū dilecta.z.ẜ.c.ex pte abbatisse.xij.di.pceptis.si.xxiij.q.i.ac ban⁹ sic p ɔtectōem non diminuit ius epi.ẜ.c.ex parte tua.sic z ɔfirmatio in forma cōi obtenta.ẜ.de ɔce.pben.qꝛ diuersitate.Qñ ꝫ tamē p ɔfirmatōem aliquid iurꝫ accrescit:qꝛ transactio q̄ erat personalis:per confirmatōem fit realis z ppetua:vt.ẜ.de trāsac.veniens.z.c.i.

malicijs⁹ho⁹um idulgeri non dbeat sꝫ poti⁹ obuiari. Idem.

Super specula:z ifra. Sane lꝫ sancta ecclia legūꝫ seculariū nō respuat famulatū⁹:q eqtatis z iusticie vestigia imitant:qꝛ tamen ī frācia z nōnullis puincijs laici rōanoꝝ iperatoꝝ legib⁹ nō vtuntur⁹:z occurrūt raro ecclastice cāe tales q nō possūt statutis canonicis expediri:vt plenius facere pagine isistat:z infra. Firmiter iterdicimus z districti⁹ ibibemus: ne parisius vel ī ciuitatib⁹ seu alijs locis vicinis⁹ qs p̄ docere vel audire ius ciuile psumat:z q ɔfecerit nō solum a cāꝝ patrocinijs interim excludat.verꝫ ēt p epꝫ loci excommunicationis vinculo inodetur.

Idem epo baiecen.

Uia intentōis nostre:z infra. Cū inouatio nec ius nouū⁹ ɔferat nec ēt tollat vet⁹ te ī eo statu esse volumus.in q tpe ipetrate inouatōis dignoscetis extitisse. Ceteꝝ nullū p hoc itendimus iuri alīs eidem monasterio ɔpetenti piudiciū generari. Idem.

f In his.ad cultū diuinum.de his que ad cultum diuinū relinquūtur in testamento:ipsius fauore non detrabitur quarta.ẜ.de testa.c.vlti.

g Sine piudicio.z ita in piudicium alteri⁹ non datur puilegium grauē.sic.ẜ.de vsu pal.ex tuarum.ẜ.de ec.edi.ad audientiam.ff.nequid in loco pub.l.i.§.si quis a principe.z.ff de admi.tu.ꝙ impuberi.z.C.de emanc.nec auus.z.C.de pce.impera.offē.quotiens.z.j.e.pri.

h Nimis stricte.qꝫ esse non dꝫ:qꝛ pncipis puilegium latissime interpretandum est.j.de ver.sig.olim.z.ff.de consti.prici.l.vl.e.ij.q.iij.§.notandum.in fi.nec nimis large iterpretari debet.ẜ.e.vt priuilegia.ibi aperiant eccle.z illud verbum non ita large accipitur:vt ibi dicitur.

i Publicare vt nullus possit se per ignorantiam excusare.ẜ de postu.c.i.z.xvi.di.ꝙ dicitis.z.xij.q.ij.qui z humanis.ff.de insti.sed z si.§.prescribere.

k Et idulgentia. Indulgentia.n.semp dꝫ aliqd ɔferre vt hic pꝫ.z.C.d thesau.l.i.li.xi.z.ff.ad munici.l.i.z.ff.d le.i.siqñ.z.ff.de vsu z habi.diuus.z poti⁹ laborādum ē vt res valeat:qꝫ vt pereat.ẜ.d fi.istru.int dilectos.z.j.d ver.sig.abbatē.ff.d re.du.quotiēs.z.ff.de ac.z ob.quotiens.z.ff.d regu.iur.i ɔbenda.alr delusoria eēt idulgētia pncipis.ber.

In his q ad cultū diuinū facē dignoscunt:nō maligna sꝫ benigna eēt poti⁹ iterptatio facienda. Unde mirari ɔpellimur:ꝙ,cum fratrib⁹ pdicatorib⁹ z minorib⁹ duxim⁹ idulgendum:vt vbicunꝗ fuerit sine pocbialis iuris piudicio⁹ cū altari valeāt viatico celebrare.qdam nimia stricte⁹ iterptando idulgentiam nrāꝫ nitunt asserere:ꝙ per eā pdicti fratres pter platoꝝ assensum facere hoc non possint: pter quod eos celebrare iuxta idulgentiam ap.non pmittūt. Cū aūt eis nihil conferret memorata indulgentia:sine qua id platis ānuentib⁹ liceret eisdem.f.t.mandam⁹ q̄ten⁹ interpretatōe huiusmodi reprobata:dū tamē ab alijs q iure parochiali puenerunt prius abstineāt datā eis sic licentiā celebrādi auctē nostra nō differat publicare:ita ꝙ dicti fratres aliquā ex idulgētia nostra videant ī hoc gratiam ɔsecuti.

Grego.ix.maioris eccle ppitanitatis decano z ardi.lincon.

Cū int priorem z conuentum de buten.ex pte.

l Cadum.tpe illo. Si.n.possidebāt decimas illas iure suo tanꝗ sibi debitas:priuilegiū sup his obtētū siue idulgentia nō valet: que absorbet ius alteriu.C.de pci.ipe.of.quotiens.qꝛ ɔ ius ē.C e.i.rescripta.xxv.q.ij.rescripta.ac si lite pendente fuissent ipetrata: quare non valēt:sic.ẜ.de testi.cām q z in.auē.in me.lit.non sic.fa.iusti.§.si vo.coll.vij.z.ẜ.vt lite penden.c.vlti.sic priuilegium obtentum tacita compositōne non valet.ẜ de dec.ex multiplici.sed super illis d quibus nondum fuerant ī possessione valebunt a contrario sensu vt sic aliqueꝫ fructū habeant ex talibus idulgentijs.alr inutiles essent.vt.ẜ.c.primo.

m Non facientes.vnde per surreptionem obtente fuerint z talem videlicet que si expressa fuissent:eas non habuissent:z maxime si lederetur prior z conuentus.ẜ.de rescrip.super litteris.j.de verbo.signi.quod p nouale.z ita idulgentia nō valet tacita veritate sicut nec rescriptum:vt in.c.super litteris.sic z puilegiū non valet:nisi faciat mentionem alterius puilegij.ẜ.de pscrip.veniens.z sic pꝫ:ꝙ papa concedendo idulgentiā seu puilegium:non itendit alium ledere:vt.ẜ.c.px.vbi de hoc inuenies concordantias.

n Quidā morā.z ita nō sufficit sola receptio nisi sequtur translatio plena:sic.xxi.q.ij.siqs iam trāslatus Sicut non dicit qs esse de numero militum prusqꝫ sit inter eos numeratus.ff.de milita.test.ex eo tpe. Et sola ratio possessionis non est idonea ad munera iniungenda ff.ad munici.libertus.§.sola:sic z miles commeatu accepto si remaneat in domo sua non habet priuilegium.ff.ex qui.cau.ma.l.miles.Ar.contra.ff.de bo.posses.ex

testa.mi.l.vna.in §.vbi dicitur: q privilegium militis habet: qui nondum peruenit ad milites.

o Persolueda.sic.3.e.cu et plantare.§.pe.sic.3.e.et p te. et supra.eo.de ma. et obe.per tuas.

p Consultatoi.no extat meoria.j.3.t.§.qd p noualé.

q Perpetuo 03 sic ergo p3: et quo semel fuit nouale semper erit nouale quatu ad hoc q3 dcime no soluantur de tali terra. Hec videbatur forte dubitatio si post longa tpa q sufficeret ad pscriptione3 canonicam: deb3 talis terra dici noua le: vt postea censeretur iure coi cum aliis: vt decime postea soluerent qd hic determinatur. Et est ar. q principium considerandum e. supra 3 cen si.scientes. et supra de elec.dudum.in quibus de h. Item ar. q ex quo res e semel priuilegiata semper erit priuilegiata priuilegia.n perpetua sunt.xxv q.ij.c.i.et.ij.nisi perdantur: qr illi quibus concessa sunt eis non vtuntur supra eo accedentibus.et.c.si de terra

r Indulgentia3 isti enim habebat priuilegium de nodadis decimis noualium.vnde dubitabant: vtru3 lapsu temporis redirent illa noualia ad ius comune cu aliis terris quod si esset contingeret pos set: q plus dispendij cosequerentur ex illo nouali q vtilitatis.puta per magnas expensas quas facerent in reducendo terram illam inutilem ad culturam.

vna et priorissa et moniales de capesse ex alia sup dcimis lite mota: et.j. De consilio fratru nostrorum decernimus iuri p dictoru prioris et conuetus sup decis noualiu in quaru3 erat possessioe tpe illo quo idulgetie apostolice ipetrate fuerut a parte altera de decimis noualiu no soluedis: no debet p eas non facientes[m] de hoc aliquam mentione preiudicium generari. Idem.

Uidasi: sicut asseris: i priuilegiatoz fraternitate recepti nolunt tibi de iuribus epalibus rnidere: veru3 q diu huiusmoi fres mora[n] i domibus suis fecerit eos copellet potis ad dicta iura tibi itegre psolueda[o]. Ide arelatensi.c

Consultatoni vre.b.r.q terra 3 qua no extat memoria[p] q aliqn culta fuiss3 redacta p religiosos viros nouiter ad cultura ppetuo[q] debet quo ad imunitate3 de non soluendis decimis noualiu iure censeri: cu als nonunq cotingeret indulgentiam[r] de noualibus plus eis dispendij q vtilitatis afferre.

De purgatione canonica.

Ex concilio triburien.

Nobilis homo vel ingenuus[s] si i syno do accusatus crimen negauerit.si fidelem[t] eum esse sciuerit[u] cum.xij.[x] ingenuis se expurget[y] si autem antea deprehensus fuerit in furto[z] aut periurio[a] aut falso testimonio: no admittatur ad iusiurandum: sed ei sicut qui ingenuus[b] no est: purgatio indicatur. Ex concil.agathen.

Sigs p sbyter negliges vite sue prauis exeplis mala de se suspicari pmiserit et populus ab epo iuramento[d] seu bano xpianitatis[e] astrict[9] infamia3 eius patefecerit certiq3 accusatores criminis eius defuerint admoneatur[f] prio seorsu ab epo: deinde sub duobus vel tribus testibus et si non emendauerit[g] eps eu publica increpatione admoeat. Si vo nec sic se correxerit: ab offo suspendatur[h] vsq ad codigna satisfactionem ne populus fidelium in eo scandalum patiatur.

Ex concilio melden.

Moniales si libidinib[9] iseruit accusent: et manifeste detegi no valuerint[i] erga regula3[k] sue opinionis malam famam canonice purgar cogantur. Ex eodem.

Sigs 3 gradu ecclastico raptor: h[9] alienaz spon

y Expurget.intellige de eo qui est infamatus.

z In furto. Qui enim condemnatus est vel pactus de furto infamis est.ff.de his qui not.infa.furti.§.pactus.et.l.i.quare vlterius ad iuramentum non admittitur.

a Periurio. Periurus non admittitur amplius ad iurandum: vt.vi.q.i.quicunque.xxij.questioe.v.paruuli.quia presumitur cotra ipsu3 ex antecedenti vita: argumentum.q.3 ne.i.in primis.ad §.ff.3 accu.sicut.et.ff.de re mili.non omnes.§.a barbaris.idem est de eo qui suit falsum testimonium tulit qui periurus est: et in tribus peccat.supra 3 crimine fal.c.i.

b Ingenuus.argumetum q propter crimen pditur nomen dignitatis sicut per monachatu amittit quis nobilitatem. xxvij.questione.ij.scripsit vnde priuilegio ingenui gaudere non debet: qui ingenui mores abijcit.j. de sen.excom.in audientia.et supra de vi.et hon. cleri.c.vltimo.et supra 3 cle.coniug.c.penultimo et supra de aposta.c.i.et supra ne clericus vel monachus.c.ij.expurgabit ergo se quasi seruus siue libertinus ad arbitrium iudicis: et aliter q ingenuus.

c Siquis presbyter. negligens.qui negligit famam: crudelis e xij.questione.i.nolo.et.xi. questione.iij.non sunt.

d Iuramento.xxxv.q. vi.episcopus in synodo et supra de testi.cog.preterea.

e Christianitatis.idest sub pena fidei sue.

f Admoneatur.ij.questione.i.si peccauerit.

g Emendauerit.negligentiam.scilicet reddens se ex bonis ozum actuum: vt ne suspitionem prauam depellat.

h Suspendatur. Hic est ordo qualiter procedatur contra infamatum non enim incipiendum est a suspensione: sed ordo capituli est inspiciendus: argumentum.ij.questione.i.nemo. et.lxxiij.distinctione honoratus.et.xxiij.questione.iiij.forte.3 ordo seruandus est: vt plene dicitur.infra eodem inter.bern.

i Moniales.valuerint.per testes vel per aspectum corporis xxvij.questione.i.nec aliqua.

k Erga regulam.idest fm tenorem regule.

s Nobilis.ingenuus. Ingenuus est qui stati vt nascitur liber est.insti.de inge.in prin. et dicitur hic ingenuus qui als non est nobilis: vt differat hic ab eo q dicit nobilis.

t Fidelem.i.fide dignum qui de facili non deieraret.

u Sciuerit.ipsa synodus: vel al extra synodu iudex.

x Duodeci.hic itellige si visu fuerit iudici: q tot hbeat: qr numerus compurgatorum arbitrarius est: ar.j.eo.ex tuarum.et.ij.questione.v.omnibus.

farũ se cõfessorẽ[a] vel iteruẽto rẽ mãifeste ꝓdiderit[b] a ꝓprio gradu repellatur: ꝛ si verisimilibus[c] exinde suspitõib⁹ fuerit ꝓpulsat⁹: cãonice se expurget. In no. papa. iij. aglegien. patriarche ꝛ mantu. epo.

Quotiẽs tridẽtin⁹ eps de simonia ĩpetit⁹ sit: vos latẽ nõ credim⁹: sꝫ accusatores[d] scriptũ afferẽtes testes sꝫ formaꝫ canonicaꝫ ꝓducere nequerũt. s. ꝙ ecclesiam sancti petri p̃sbytero. p. dederit ꝑ q̃ttuor mõis frumẽti: ꝛ. j. Cõi frm. n. ꝯsilio iudicam⁹: vt tertia manu sui ordinis[e] ꝛ quarta abbatũ ꝛ religiosorum[f] sacerdotũ de supradicta simõia debeat se purgare Porro purgatõnis tenor erit huiusmõi. Eps iurabit primũ sup scã dei euãgelia: ꝙ pro ecclesia sci petri p̃sbyto. p. dãda nec ipe ꝑ se nec ꝑ submissã[g] ꝑsonã ne aliqs ꝓ eo se sciẽte ꝑciũ recepit: deĩde purgatores sup scã dei euãgelia iurabũt: ꝙ ipsi credunt[h] eum verum iurasse.

Alexander tertius.

Nos iter alios[i]: ꝛ. j Quia nos. t. f. cõsulere voluit: vtruꝫ eps pocbianũ suũ ad purgationẽ cogere possit. cõ. t. t. r. ꝙ si de aliquo crĩe publica laborat ĩfamia: accusatoribus ꝛ testib⁹ deficientib⁹ ad purgationem ẽ ꝑ ipm epm cõpellẽdus nisi forte sup ipo ad supiorẽ iudicẽ duxerit appellandũ. Sane si appellauerit[k] ei⁹ parebit iudicio ad cuius examen cãꝫ voluerit ꝑ ap. transferre. Ideꝫ

Gaietanen. electo.

Cum. p. mãconella p̃sbr: ꝛ. j. Purgatores illi⁹ hõestatis ꝛ opionis[l] ẽẽ volum⁹: ꝙ verisile sit eos nolle amore ĩ odio seu obtẽtu pecunie deierare. Ut aũt idõei appareãt necesse ẽ vt ei⁹ quẽ purgare debẽt vitã ꝛ cõuersationẽ agnoscãt: deficiẽtẽ vero ĩ purgatõẽ omni offõ ꝛ bñficio ecclesiastico priuare[m] pcures: pcauẽs ꝙ siqui purgãdo ĩ sua noluerit purgatõe assistere nullã eis maliuolẽtiã[n] vel ĩdignatõꝫ oñdas: nec eos ĩpedias vel ab aliis q̃tũ in te ẽ ĩpedire ꝑmittas. Idẽ. iij.

Ex tuarũ ĩtellexim⁹ ꝯtinẽtia lr̃arũ: ꝙ cũ. b. p̃sbim qꝛ ĩfamabat̃ de homicidio a sacerdotali offõ suspẽdisses[o] ꝑdecessoris tui lr̃as tulit ĩ mediũ: qbus apparuit eũ iudicio aq̃ frigide suã ĩnocẽtiã purgauisse[p] ꝛ epm suis cũ lr̃is absoluisse. qꝛ vo ꝑegria[q] iudicia sũt ĩbibita purgatõnẽ quã p̃stitit sufficere nõ putãtes[r]: mandam⁹: q̃ten⁹ si accusatores idõei nõ apparuerit: vt cuꝫ. vij. aut. v. manu sui ordĩs sicut expedire cognoueris ꝑ purgationeꝫ cãonicã ĩnocẽtiã suã oñdat: si bi iniũgas: quã cũ p̃stitit suspẽsionẽ sine difficultate relaxes ꝛ eũ testimõij boni viri ãnunci

a Igs de gradu. cõfessorẽ. Qui. n. cõsentit: qhꝙ vel facĩẽs puit̃. j. de sen. ex. q̃ite. ꝛ. xvij. q. iij. oẽs eccle. ꝛ. lxxxviij. di. facĩẽtis. ꝛ q crĩa q̃ corrigẽ põt: n̄ corrigit ipe cõmittit. xxiij. q. vi

b Prodiderit ĩ iudicio tiorẽ ꝓbatõis: al' si oc (d. preterea. culte cõfiterẽt̃ sacerdoti: nõ repelleret̃ dũmodo eẽt occultum. supra de simo. ex tue.

c Uerisimilib⁹. suspitõ temeraria sẽꝑ repellit̃. ij. q. i. prio. ꝛ. vi. q. i. oues vi, silis ĩducit purgatõꝫ: vt hꝫ: violẽta suffic̃ ad sñiaꝫ. xxxij. q. i. dixit dominus.

d Quotiẽs accusatores. Et sic vr̃: ꝙ plures possint simul accusare de eodẽ crĩe. ꝫ. de collu. c. i. ꝛ. ij. q. i. ĩ primis ꝫ hoc ita ꝯtingit de scõ: ꝫ iudex dꝫ eligere magis idoneũ. ff. de accu. si plures. vel ĩtellige accusatores. i. delatores vel denũciatores. ꝫ. de accu. cum oporteat. ꝛ hoc satis vr̃: ꝙ si fuissẽt accusatores: si nõ ꝓbauerit puniri debẽt pena taliõis ad quã ĩscribere debuerũt. ꝫ. de simo. lꝫ heli. al' n̄ admittitur accusator: vt ibi tñ denũciãs si nõ ꝓbat: puniri dꝫ extraordinaria pẽa ad arbitriũ iudicis. ꝫ. de calum. c. ij.

e Sui ordĩs. s. eporuꝫ Et ita ẽ arg. ꝙ epalis dignitas sit ordo. xxi. dist. cleros. lxxxix. di. ad hec.

f Religiosorum. Nõ. ꝙ cõpurgatores debẽt ẽẽ bone opionis: ita ꝙ non sit verisile eos velle deierare ꝛ ab ecclesia tolerent̃. j. e. cũ. p. ꝛ. c. constitut⁹. ꝛ q eius cõuersationẽ agnoscãt. j. eo. inter.

g Submissã. non. n. lꝫ mihi ꝑ aliũ qd ꝑ me nõ lꝫ. i. q. vij. sancimus. ff. de admi. re. ad ci. ꝑ. l. ij. ꝛ. ff. ad senatuscõ. macedo. filiũ hẽo. ꝛ q per aliũ facit ꝑ seipm facere vr̃. j. de se. ex. mulieres. ꝛ. ff. de admi. tu. ita tamen. §. gessisse

h Credũt. n. verũ sic. j. e. c. vl. ĩ fi. ꝛ. ꝫ. de testi. quotiẽs alĩs. n. subirẽt anceps piuriũ: si pcise iurarẽt de aliẽo fcõ. ff. de ĩ lit. iu. videam⁹. ff. re. amo. l. marcell⁹. qualr̃ iurat̃ debeat q purgat̃:

i Nos iter. deficiẽtib⁹. vel ẽt nullis appẽtib⁹ (ol. j. c. vl. ĩ fi. Ex quo. n. ĩfamatus ẽ apd bonos ꝛ graues: ꝛ si nullus appeat accusator cõpellẽdus ẽ ad purgationẽ. ij. q. v. si mala. ꝛ. j. e. iter. Sꝫ nũqd eps põt de quolibet crĩe ꝯ pocbianũ suũ tal' ꝓcedere nõ credo: ꝛ hoc ĩtelligo ĩ crĩbus que spẽaliter ꝑtinent ad ecclesiam: puta de heresi. si. ꝫ. de here. excõicamus. §. adiicimus: vel de adulterio si ꝯsãguine⁹ teneat ꝯsãguineã ꝛ vxorẽ alteri⁹: vel nisi habeat iurisditõꝫ tpalẽ: alĩs nõ vr̃: ꝙ de quolꝫ crĩe hoc possit. ar. ꝫ. de iudi. nouit.

k Appellauit. dũ tñ iustã hẽat cãm appellandi: puta qꝛ excedit moduꝫ eps in purgatõne vel al' eũ grauat. ꝫ de of. ord. irrefragabili. ꝛ. c. lꝫ. al' n̄ admittit̃ appellatõ: ꝛ ꝑcipue ĩ huiusmõi crĩe vel ĩfãia. ꝫ. de ap. cũ sit romana ĩ fi. ꝛ. c. vt debitus.

l Cum. p. opionis. sic. ꝫ. e. q̃ñ ens. ꝛ. j. e. ꝯstitut⁹. ꝛ q vitã ei⁹ ꝑteritã ꝛ modernã agnoscant. j. e. inter.

m Priuare. q de ficit in ꝓbatõe pro cõuicto hẽt̃: ꝛ punit̃ tanq̃ꝫ ꝓbatũ sit crimẽ: sic. ꝫ. de simo. de h ĩsinuatum ꝛ. j. codeꝫ inter.

n Maliuolẽtiã. ar. xcv. di. esto subiect⁹. lxxxvi. di. qñ. ꝛ. ff. de offi. presi. obseruandum.

o Ex tuaruꝫ. suspẽdisses ꝓꝑ enormitatẽ delicti suspendit̃ statĩ qs ab offõ ꝛ bñficio. j. e. iter. vbi hoc dr̃

p Purgauisse. hec purgatio ẽ inhibita siue ferri cãdẽtis vel duelli: qꝛ tales deũ tẽtare videntur. l. ii. pr. ꝑ totũ. ꝛ. ij. q. v. mẽnã. ꝛ clerici tales purgatões bñdicẽ nõ debẽt. ꝫ. ne cle. vel mo. sñiam. ꝛ ideo h ꝑ nõ p̃stita habetur.

q Peregrina. i. extranea ꝛ reprobata. al' accipitur iudiciuꝫ peregrinum pro iudicio nõ sui iudicis. iij. q. vi. peregrina. ꝛ. c. se.

r Non putãtes. idem esset si coram iudice suo non se purgasset. j. e. c. pe. in fi. Unde nõ. reprobatam purgationem non facere fidem si. ff. de pigno. actio. eleganter. §. qui reprobos. ꝛ. C. ne de sta. defunc. si pater tuus. ꝛ q iurat aliter q̃ꝫ debeat: ex integro est iurandum. ff. de iureiuran. non erit. §. diuus. Et est hic argu. ꝙ si aliqs voceĩur ad extraordinarium iudicem per h quod fit ibi:

interrūpitur pscriptio. vt. l. pdi. si pater. Item ar. q̄ snia que nulla ē: non liberat aliquem.

a Annunciās. s. ij. q. v. habet hoc. de con. di. ij. ego berengari⁹. ad fi.

b Absoluas. q̄ntū in te est: q: infamiā facti olo remouere soli⁹ dei ē. ar. ff. de obse. ali. z li. prestan. l. ij. Sz nūqd post ɔpurgationē pōt accusāi. Dicūt quidam: q̄ si accusatore presente se purgauit: nō accusabit eū p⁹ea. sicut in absolutione seu abolitione. nisi i casu. ff. d̄ preuar. l. iij. z. ff. d̄ accu. sicut. sec⁹ si nō accu. purget: nisi publice dictū eēt: q̄ qcūqz vellet ipz accusare: exiret infra certū ēminum ij. q. i. multi. Lau. dixit: q̄ post talem purgationē de eodem crimine accusari non potest: q: iusiurādum maiorem auctoritatem habet q̄z res iudicata. ff. de iureiuran. l. ij. Idez eniz p iusiurandū consequimur: quod per sentētiam. ff. de iureiuran. sed et si. §. sed si. cū de hereditate. q̄n ptor iusiurādū tuet. ff. e. l. iij. §. i. z publica actio. s. popularis ɔsumif p iusiurandum: nisi p collusionē sit actū. ff. e. cū q. §. in popularibus. solū. n. deū hz vltorem. C. d̄ iureiur. l. ij. z penā a do expectat. C. d̄ arbi. auc. d̄cernim⁹ Ar. s̄. ff. d̄ iureiuran. si duo patroni. in fi. & ibi ɔstabat d̄ piurio.

an⁹ ab īfamia hōicidij nllius ɔditiōe vl' ap. ob. absoluas[b]. Idem vintoñ. episcopo.

Constitut⁹ in pñtia nr̄a z. p. dia. z isra. Preterea illud nobis nō modicā admirationē iducit: q̄ purgationē oblatā recipe noluisti: nisi prius ɔmēdasses[c] noīa singloz qui dictū. p. purgare volebāt: z de natiōib⁹ z ceteris circūstātijs pus ingreres[d] diligēter tāq̄ esses ordiatiōes factur⁹ vtinam sic discuteres ordinādos[e]. Sane in purgatiōib⁹ faciēdis: cū satis sit illis q p purgādo exibēt iuramētū fm ppriā ɔsciaz z opinionē iurare: q̄ purgandus a crimine sit immunis[f]: vel q̄ bonū exhibuit iuramētuz[g]: q̄ si purgatōes ab ecclesia tolerentur[h]: z sint bone fame i suis ordinibus ministrantes nec ecclesia toleratur: vt a purgatione repellatur: secus est in illis testibus qui ad testimonium inducuntur. s̄. de testi. testimonium. cum suis concor.

in iudicio p crimine condēnati[i]: proculdubio sunt absqz indagine admittēdi. Innocentius tertius senoñ. archiepiscopo.

Inter solicitudines nr̄as illa debet esse precipua: vt capiamus vulpeculas: z infra. Lz ergo ecclesiastica constitutio[k] tales ab officio tm̄ vsqz ad purgationem canonicam doceat suspendendos: quia tñ eum etiaz a beneficio propter immanitatem criminis suspēdisti: nolumus iprobare. Nec illud ēt improbamus. q̄ lz cōtra euz nullus accusator legitimus appareret ex officio tuo tamen fama publica deferente voluisti pleni⁹ inquirere veritatem. Attēdentes autē vulgatam infamiā graue scandalum z vehemētem suspitionē ex testium dictis obortaz[l]: que

i Condemnati. Ex quo enim condemnati sunt de crimine. z factum est crimen notorium non tollerantur. s̄. de cohabit. clericoꝝ z mulie. c. vlti vnde tanq̄ criminosi a iuramento repellēdi sūt vlli⁹ vt. s̄. d̄ te. testioniū. Quid si in modum exceptionis crimen fuerit pbatum compurgatorib⁹ nunquid possunt repelli eo pretextu: si ex eo infamati erant siue eoꝝ opinio grauata est: repellantur. vt in predicta de cre. testimonium in fi: q: debēt esse bone opiniōis vt hic dicitur.

k Inter. ecclesiastica cōstitutio. que dicit q̄ infamati deficiēte accusatore admonitione premissa. si non se corrigant: ab officio suspendantur. d̄. o. v. p̄e breter. si. s̄. e. c. ij. Unde nota qs sit modus procedēdi in purgatione indicenda. Siquis clericus apd̄ iudicem sit infamatus. prefigat episcopus terminū accusare volentibus: z si aliquis comparuerit audiatur. ij. q. v. omnibus. z. xv. q. v. c. i. z si conuincatur canonice puniatur vt ibi. Si non appareat accusator moneat ipm fm q̄ dicitur. s̄. e. ij. z si se non corrigit: tunc suspendatur. vt ibi dicitur. xxij. q. ij. forte. z. lxxxj. di. honoratus. z sic intelligitur quod dicit hic. tales ab officio tm̄. z cetera: z sic intelligit io. illud capitulum. ij. q. v. presbyter. tamen si mala fama illius crebrescit: potest episcopus inquisitionem ex officio suo contra illum facere. s̄. de accusationibus qualiter z quādo. vbi plene dicitur de inquisitione. z. lxxxvi. di. siquid vero. z ita cum a contumacia incipit: taliter procedere debet prelat⁹: vt. s̄. e. c. ij. Quandoqz tamen propter enormitatem delicti: et scandalū z infamiā magnā inde ortā: stati potest episcopus ipsum suspendere ab officio z beneficio: vt hic factum fuit. ij. q. v. super causa. z sic potest etiam intelligi. c. illud presbyter. si. z hoc innuit bene littera illius. Et hugo sic intelligit illud. Cum vero incipit⁹ episcopus a crimine procedere contra aliquem: seruabit illud quod dicitur supra de iudi. cum non ab homine.

c Constitut⁹. ɔmendasses. i. pbasses z examinasses psonas z famā ipoz. ar. ij. q. i. multi.

d Ingreres. nimia examinatio vel idagatio ē. q: vitādā ē. ff. d̄ noua. doli mali i fi. ff. man. si fideiussor. §. i. ff. q mo. p i. vel hypo. sol. sicut i re corporali. §. si dbitori. xxxvi. di. fraternitat. z. s̄. d̄ dolo. c. i. z. lxv. di. sunt nāqz Ar. s̄. ff. ad. l. aqli. ita vulnerat⁹ in fi. Itē similis ingsitio reprobaf. s̄. d̄ iudi. cum deputari.

e Ordinādos. ergo ordinandi ita subtilif sunt examinandi z inquirēdū est d̄ natione in qua nati sunt. s. an sunt d̄ illa dioc. s̄. de cle. peregrinan. c. vlti. z d̄ natiōe. s. an legitime nati. s̄. d̄ fil. psby. c. i. z an sint bone fame. q: in nullo debet eorum opinio vacillare. xxxiij. di. laici. et an sunt criminosi. xxiij. di. c. vlti.

f Immunis. i. q̄ illa crimina de quibus infamat⁹ fuit: nō ɔmisit sicut credūt: sic debet suppleri: al's hec forma reprobari videf. j. e. c. vlti.

g Iuramentū. sicut credūt: al's temere iurarent.

h Tollerentur. z q̄ sint bone fame: vt hic dicit. s. e. p. xi. z. s̄. e. cuz. p. sed crimen ei obijci non potest postq̄z ab

l Obortam. Argumentum. q̄ ille cui probatur crimen in modum exceptionis: debeat se purgare: si iudex remaneat infamatus. vnde non poterit promoueri ante purgationem: supra de testi. testimonium. argumentum. lz eniz exceptio nō infamat. supra de ordi. cog. cum dilectus in fi. tamen sigillat opinionem infamati. ff. de doli exceptio. apud celsuz. § aduersus. z opinio ordinandi in nullo vacillare debet. xxxiij. di. laici. z ar. g. de excep. deniqz. io.

a Mollientes. Judex enim debet habere misericordiam: et rigorem. xlv. distinctione disciplina: et c. sunt nam et c. vera.
b Xiiij. manus. hic exceditur numerus compurgatorum propter enormitatem criminis. Arbitrarius. n. est talis numerus. ij. q. v. presbyteri. sed et diminuitur quandoque in epo. s. e. cum in iuuentute ad fi. et habuo respectu ad criminis enormitatem indicenda est purgatio: quandoque cum pluribus quandoque cum paucioribus: secundum quod visum fuerit imponenti. ordinaria purgatio consueuit notari quibusdam versibus: Pontifice parium manus purget duodenaquinta sacerdotem: leuitam tertia pena quem plebs accusat purgabitur manifesto. Quem chorus: ante chorum sua sit purgatio presto. lau.
c Noscitur. ij. q. i. si peccauit. et c. q. v. mensa. xxiij. di. illud. et s. de elec. post quam. xv. q. v. de crie. et c. vbi de cri. agi. ep. auc. qua in prouincia.
d Moderno. quia debet esse vicini et noti. s. e. c. pr. et s. e. ex tuarum constitutus. et c. cum. p.
e Familiaritatis. ex qua orta fuit infamia contra eum. s. i. xxxiiij. di. quorundam. et s. de accusa. nullus. et s. e. cum in iuuentute. Et est hic. ar. quod presumitur contra aliquem vel de aliquo ex societate.
f Abiuret. Qui. n. est infamatus de hoc crimine purgare se debet iuxta consideratione epi. s. de here. excoicamus. §. qui aut. merito iste debet abiurare familiaritate ex qua fuit infamatus. In quibusdam. n. casibus tenetur quis iurare se sic facturum sicut quilibet absoluendus. xi. q. iij. cum aliquis. et s. de sen. ex. ex tenore. Item incendiarius. xxiij. q. vi. pessimam. et hereticus ponit hic di. et i. q. vij. quotiens. et de co. di. ij. ego berengarius. et in quolibet nefando crimine. xij. q. ij. de viro. io.
g In arctum monasterium. imo videtur quod depositus tradi debet curie seculari. s. de here. ad abolendam. §. i. i. vniso. et c. excoicamus. §. damnati. Quare ergo iste non traditur curie degradatus: cum deficiens in purgatione pro condemnato habeatur. Ad hoc presumptio. n. ista licet sufficiens sit ad priuationem officij et beneficij et etiam depositionem non debet propterea tradi curie seculari: quia directe condemnatus non est sed presumptiue et ita loquitur: cum aliquis condemnatus est vere non presumptiue. hinc. n. non fuit probatum quod sit hereticus verus sed quod habebat familiaritatem cum eis. vnde propter huiusmodi presumptiones sed debuit taliter damnari. s. de presu. literas. et damnati de s. heresi si redire voluit: in perpetuum carcerem detrudantur. s. s. here. c. pe. §. pe. quibus in iure comparatur quo ad penam quo damnodo.

contra decanum facere videbantur: cum propter eorum quodlibet ei esset purgatio indicenda: et seruantes iusticiam et molientes[a] rigorem purgationem ei. xiiij. manus[b] sui ordinis duximus indicendam Ipsum igitur ad te remittentes vt ibi purgetur: vbi noscitur[c] infamatus: mandamus: quatenus accitis tecum nouenien. et parisien. episcopis indictam ei purgationem accipias: ita tamen vt qui ad eius purgationem processerint comprobandam: sint fide catholici et vita probati: qui conuersationem et vitam ipsius non tam moderno[d] tempore nouerint quam transacto. purgatione vero recepta beneficium ei restituere non postponas: in pena autem familiaritatis[e] illius quam cum hereticis scienter habuisse dignoscitur eum ab officio volumus manere suspensum: donec scandalum sopiatur ita tamen vt publice familiaritatem hereticorum abiuret[f]. Precipias insuper ei districte vt in predicta et alijs villis circumpositis profiteatur et predicet fidem catholicam: ac confundat et detestetur hereticam prauitatem: sic deinceps vitam suam bonis adornans operibus vt infamia conuertatur in bonam famam: et omne scandalum et suspitio de catholicorum mentibus deleatur. Quod si forsan in purgatione defecerit eum ecclesiastice discipline mucrone percellas: et ab officio et beneficio depositum ad agendam penitentiam in arctum[g] monasterium detrudere non omittas. Idem abbati sancti dionysii et presbytero sancti martini.

Cum dilectus: et infra. Illud autem vos attendere volumus et mandamus: vt tales ad purgationem admittantur persone: que vicine[b] sint. et honeste[i]

Idem.

Cum in iuuentute sua: et infra. Quia vero pater filium quem diligit corripit[k]: nos quinqueecclesien. episcopo per litteras nostras ad maiorem cautelam iniunximus: vt ab illius[l] familiaritate cessando taliter se haberet: quod sinistra de ipsa suspitio non possit haberi sed inimicus homo rescriptum litterarum surripiens apud regem et regni magnates ipsum nequiter publicauit: vt sic deberet amplius infamari. Unde nos tantam emulorum nequitiam attendentes: licet pulsati fuerimus multotiens contra eum: nunquam tamen aduersus ipsum potuimus commoueri scientes quod dictum facile sequitur[m] multitudo. Ubi[n] vero idem episcopus ad strigon. metropolim extitit postulatus: quidam qui super ipsa postulatione aduersabantur eidem: vt promotionem ipsius facilius impedirent: illius criminationis carbones reaccendere sunt moliti. Unde quidam procurator ipsius de consilio amicorum suorum qui super hoc bonum zelum habebant: sed non secundum scientiam: cepit cum instantia postulare[o] quatenus eidem episcopo purgationem canonicam faceremus indici: vt suam inocentiam demonstraret: nos

b Cum dilectus. vicine. Ex hoc presumitur: quod eius vitam et conuersationem agnoscant. s. de presup. quosdam. et c. quanto. Non enim idoneus est qui sensum ignorat. s. de iura. calu. in pertractandis.
i Honeste. et sufficit quod ab ecclesia tolleretur. nec sint de crimine condemnati. s. e. constitutus.
k Cum in iuuentute. corripit. v. q. v. non osculatur. et xxiij. q. v. si putes
l Ab illius. s. neptis sue cum qua dicebatur dormiuisse. s. de presump. cum in iuuentute. que est pars istius et hec continuatur ad finem illius. her.
m Sequitur. quia pronior est ad malum quam ad bonum omnis etas. ab adolescentia. xij. q. i. omnis. et humana natura facile prolabitur ad delicta. in auc. de mona. §. siquis circa fi. col. i.
n Ubi. i. postquam.
o Postulare. Sed qualiter potuit hoc postulare: cum ei hoc non fuerit iniunctum et p

possit deferre iuramentū: nisi specialiter sit ei hoc mandatum. ff. de iureiuran. iusiurandum. §. vlt. dominus non tenebatur ratum habere factum pcu[illegible] ris: sm q papa hic innuit ex eo q dicit. non iuris necessitate. Uel pōt dici q non excedit mandatum si facit qd est vicinum mādato. ā. de elec. l. cū a. ff. iudi. sol. iam tamen. §. vl. Uel dicas q procurator ad hoc mandatū habebat: put sati colligit ex ipsa littera.

q ¶ Importūitate. sī. ō pe. di. l. importuna. C. ō peti. bo. subla. l. i. li. x.

r ¶ Tunc purgarent. Presumitur ergo q suffraganei sui partes metropolitani foueāt quo ad ea que spectāt ad honorē ipsius. vnde possūt recusari in facto ipsius. ā. vt lite non cōtestata accedens.

r ¶ Non sint. Notabile ē q aliquis per seipsum possit purgari sine aliquibus sui ordinis: si omnes alij sūt inimici eius qui sunt sui ordinis: argu. ij. q. v. si legitimi. & tunc alijs inferioris ordinis potest se purgare: & etiā cum laicis si clerici deficerent ex eadem causa: argu. ij. q. v. omnibus. & etiam cū feminis. arg. xviij. q. ij. in decima. io.

s ¶ De testibus. credunt. sī. i. eo. c. vlt. in fin. ā. e. quotiens. & ā. de test. quotiens. al's anceps fiuret periurium: ad qd nemo compellitur ff. de in lit. iur. videamus. & ff. re. amo. marcellus. qd esset si de facto alterius precise iuraret: vt ibi & sic iuratur de credulitate in iuramento calūnie. C. de iura calum. l. ij. §. q ob. ru[illegible] ri in fi. sic & alibi: vbi fertur testimonium de auditu. ff. de proba. si arbiter.

t ¶ Accedens. voluisti. sī. ā. de testi. super eo. & ā. ō spon. preterea. ff. de ritu nup. adoptiuus. §. seruiles in fi.

u ¶ Purgatione. & quo modo purgabit se q nō sit filius sacerdotis: quia negatiua pbari nō potest directe: & preterea tale ē factum quod pbari non potest. ff. de condi. & de monstra. l. lucius. Respon. hoc indirecte pbabit. s. q fuerit filius talis laici & vxoris eiusdem: quam pro legitima tenebat: & hoc notū & publicum erat: & sic pbabit se non fuisse filium sacerdotis. Item eo ipso q probat se filium vxoris tue quam tu tenes p vxore probabit se filium tuum esse: argu. ff. de i ius vocan. quia mater: & sic purgatur aliquis nō solum a crimine: sed etiā ab irregularitate: vt patet hic: & laici etiā se purgant. ā. e. nos inter. & etiā femine. ā. e. mōiales. bene potest etiam iurari super conditione persone. ff. de iureiuran. l. ij. §. i.

x ¶ Delicti. quia non est culpa eius qui gignitur: s3 qui generat. lvi. distinctio. nasci. de adulterio.

y ¶ Cum dilectus. destitutus. qui deficit in purgatione depo nitur: vt. ā. e. cum inter. & cum. p. & ā. de simo. de hoc intimatū. & xxx. di. c. vlti. sed in casu isto nō debuit priuari: sed suspēdi ab officio: nisi tu velles equiparare crimen incestus crimini simonie, & heresis. ā. e. inter in pn. Tamen papa nō impbat factum episcopi constan. quia de hoc nō agebatur. Sed credo: q bene fecit episcopus: q presumptiue coniūctus est: & talis presumptio trāsit i violentam.

autem postulationem huiusmodi minus puidam reputantes procuratorem ipsū ab ea sepe volumus reuocare: & infra. Ceterū quia pcurator instabat: compulsi fuimus nō iuris necessitate sed importunitate petentis: vt per nos ei purgationem canonicam cū duobus abbatibus mandaremus indici: q̄uis fuerimus p testati: q ex alia causa talis petitio minus puide tunc fiebat: quia strigoñ. ecclesie suffraganei vix eo tempore purgarent eundem: qui in facto postulationis contradicebant eidem & suffraganei coloceñ. ecclesie ipsum minime tunc purgarēt q2 inter eum & coloceñ. archiepiscopum de strigonieñ. metropoli contentio vertebatur. Unde cum non sint alij pōtifices in vngaria: merito vidbatur: q per episcopos regni sui non posset in illo articulo se purgare.

Idē trieñ. archiepo.

De testibus: & infra. Illi vero qui ad purgandā alicuius infamiam inducunt id solum tenentur iuramento firmare: q veritatem credūt eū dicē q purgat.

Idē florentiñ. epo.

Accedens ad p̄sentiā nostram. t. diac. humili nobis insinuatione monstrauit: q cum a suis emulis diceret: q esset filius sacerdotis: tu eū nec pmouē voluisti nec pmisisti ab alio pmoueri. Quocirca mandamus quatenus si publice fuerit nota respersus & ō ipsa tibi legitime constare nō poterit: purgatione ab ipso recepta ipsum non differas propter hoc ad sacerdotis officiū pmouere: quia & si non sit nota delicti: est tamen nota ōfectus impediētis ad sacros ordines pmouēdum.

Idē augeñ. abbati & scholastico mutineñ.

Cum dilectis filijs. b. presbytero. & g. procuratori o. clerici. t. capellanum nostrū concessserimus auditorem: idē procurator pposuit: q cum dictus presbyter super incestus crimine fuisset publice īfamatus: constantieñ. episcopus ordinarius iudex ei purgationē indixit: qui cum se purgar nequiuisset: ab ipo fuit suis ecclesijs sententialiter destitutus quas ipe nihilominus detinuit per violentiam occupatas. Cumq idem presbyter cuiusdam consanguinei sui vxorem publice detineret: ad petitionem plebani de heniso & q rūdam aliorum clericorū cōstantieñ. dioce. iudicibus dicimur litteras ōstinasse: vt si dictus p̄sbyt sup crimine adulterij & incestus coram ipsis se purgare non posset: ipsum pena debita castigarent: qui cū constituisset eisdem: q idem p̄sbyter p eo q in purgatōne ō fecerat ab epo memorato fuerat condemnatus ipsū: vtputa

cōtumacē[a] ꝑdictis ecclesijs ꝑ snīaz ꝓuanerūt: maxime cū de incestu ⁊ adulterij crimie, tāq̄ de notorio liq̄ret eidē abbati sancti galli ad quē illaꝝ eccle siaꝝ donatio pertinebat: pote statem liberā concedentes ec clesias illas ꝑsonis alijs cōfe rendi: q eas postea supradicto o. clerico assignauit: ⁊ infra. Dictꝰ vero ꝑsbr̄ int̄ cetera rn̄dit q̄ pcessus iudicū ꝑdictoꝝ de bebat merito retractari: cū li te nō ꝯtestata pcedere ꝑsūpse rūt ꝯtra eum: adijciens q̄ pur gationē indictam ab electo cō stantien. curauerit exhibere. ⁊ infra. His igit̄ ⁊ alijs plenius itellectis: lȝ littere ille q̄ ad ꝑ dictos iudices impetrate dicū tur: vel ipaꝝ trāscriptū oñsum non fuerit corā nobis: q̄r tn̄ ex tenore relatiōis ipozum quaȝ dictꝰ procurator exhibuit: ac si littere ipe ostēse fuissent: no bis constitit euidēter iudices ipsos ꝑtermisso iuris ordine[b] pcessisse: tam processuȝ eoꝝ q̄ cōcessionē ecclesiarū a ꝑdicto abbate de mandato iporū fa ctam auctate ap. retractamꝰ: ꝑsertim cū relatiōis ipius seri es repugnātia[c] contineat ⁊ ad uersa. Dicit̄. n. q̄ crimē eiusdē ꝑsbr̄i vsq̄ adeo publicū fuērat ⁊ notoriū[d] q̄ nullus inficiati oni locꝰ penitꝰ existebat: vtpo te cuiꝰ vniuerse vicinie popl's testis erat: ⁊ tn̄ ibideȝ ꝑmitit̄: q̄ eidē ꝑsbytero terminū per emptoriū ꝑfixerūt: i q̄ si possȝ sup infamia ꝑdictoꝝ criminū canonice se purgaret: cū nimi ruȝ si crimē notoriū existebat: non erat illi indicenda[e] purga tio: sed in eū ꝯdēnationis snīa pmulgāda: ⁊ infra. Si vō nul lus apparuerit legitimꝰ accu sator: ⁊ ipm inueneritis apud bonos ⁊ graues[f] sup predictis criminibꝰ vel ipsoꝝ altero in famatū: purgationē ei canoni caȝ indicatis: nō obstāte q̄ co ram ꝑdicto electo dicit̄ se pur gasse cū iudicio pēdente corā iudicibꝰ delegatis nō debue rit ordinariꝰ[g] purgationē indi cere infamato. Idem

Accepimꝰ lr̄as q̄bꝰ nob īitimat̄ curastis[h]: q̄ apo stolico mādato sup indicēda purgatiōe a rēpo bisuntiñ. re cepto ipm citastis vt ꝺcuit qui ad diē ꝑfixū ꝯpāuit corā nob: iuramētū purgatiōis offerens sub hac forma. vȝ q̄ immunis erat ab illis crimibꝰ super qui bus se purgare ꝺbebat: ⁊ ifra. Ipe vero ad p̄ntiam nr̄am ac cedēs hūilit̄ supplicauit: vt sal tem super purgatiōe incōtinē tie dignaremur tēperare rigo rēȝ: q̄r nō deberet asserere: q̄ a natiuitate[i] sua nūq̄ passus fuerit lapsū carnis. Porro cū ab eis nō credat̄ exactū fuisse hꝰ iuramētū potiꝰ forte presu mimus[k] q̄ alia de cā volebat

a Pena. vt ꝓuaret̄ officijs suis: vt dictū ē ī ꝑ stina notula.

a Contumacē ⁊ male: vt pȝ p seq̄ntia: q̄ȝ nō ꝓuauerūt ordinē iuris: debebāt ingrē ad petitionē eoꝝ: q̄ ipetrauerūt inq̄sitio nē vocato ꝑsbytero: vt hērēt facultatē se defēdēdi. s̄. de accu. q̄lit̄ ⁊ q̄ñ. §. dȝ. nō obstāte facto ꝯstan. epi: cuȝ de illo nihil eis ꝯmissū fuisset: ⁊ sic ordo iuris ī iq̄sitiōe ꝓuari dȝ: ꝑcipue circa clicos secu lares. b.

b Juris ordie. si iurī or do q̄ ē sba iudicioꝝ ñ ser uet̄: nihil agit̄. ij. q. vi. §. diffinitiua. aliꝰ ordo q ñ est ꝺ substātia iudicioꝝ: lȝ nō seruet̄ snīa tenet. ni si p appellationē releuet̄ C. ꝺ ap. l. i. io. Et h hēs q̄ cassato principali cassat̄ accessoriū: vt. s̄. de noui ope nūci. cū ex iniūcto. ⁊ s̄. de accu. ad petitioneȝ.

c Repugnātia. vñ non sūt audiēdi. s̄. ꝺ ap. solici tudinē. ⁊. xxxiij. q. vij. q̄ꝺ aūt. Et iputāduȝ ē illis q talit̄ rettulerūt: cū possēt relationē suā diligētius auertisse. s̄. de fide istru. iputari. ⁊ C. e. ti. scriptur̄ ⁊ iō pcessus illoꝝ ⁊ q̄cq̄d occasiōe illiꝰ pcessus fa ctū ē irritat̄. s. ꝯcessio ec clesiaꝝ. si. s̄. ꝺ fi. istru. if.

d Notoriū. Qualit̄ q̄d dicat̄ notoriū: hēs. s̄. de coha. cle. ⁊ mulie. c. vl.

e Indicēda. q̄r nec p batiōe opꝰ erat. ij. q. i. de manifesta. s̄. ꝺ accu. eui dētia. citatio tn̄ faciēda ē xxiij. q. iij. ꝺ illicita. ⁊. ij. q. i. deꝰ ops. ⁊ snīa pferē da: vt hic dr̄: ⁊. s̄. ꝺ ap. cū sit romana. ⁊. c. ꝺ. mani festa: nec reqrit̄ purga tio: vt h: q̄r illa nō hȝ lo cū: nisi cū factū dubiū ē deficiētibꝰ accusatoribꝰ ⁊ testibꝰ: vt. s̄. pȝ ī multi c. nec pbatio: vt. ij. q. i. de us oīpotēs. ⁊. c. scelus de māifesta. Et sic pȝ q̄ ī no torijs q̄tuȝ ad snīam tn̄ alique sunt ptes iudicis Quñq̄ tn̄ recipiātur pbationes ex abūdāti. s̄. de elec. bone. xx iiij. q. i. pudenda. in fi. ⁊. ff. de manumis. causaȝ in pn. nihil. n. tam indubitatuȝ est quod nō recipiat quādaȝ solicitam dubi tationem: in auē. de tabell. ī medio. colla. iiij.

f Apud bonos ⁊ graues. Nota q̄ dicit apud bonos ⁊ gra ues fuerit infamatus: per hoc videtur q̄ nō refert vndecūq̄ orta fuerit infamia: ex quo apud tales iaȝ laborat: sufficit ad purgationem indicendā. xx. q. iij. ecce. ⁊. s̄. e. accedēs. Ar. ꝯ. s̄. de accusatio. qualiter ⁊ quādo. ⁊. xi. q. iij. in cūctis. ij. q. v. oībꝰ. Per hec iura secūdo inducta dicūt quidā: q̄ si infamia orta sit a vilibus ⁊ emulis: nō ꝯpellit̄ ad purgationem. Alij dicūt q̄ videt̄ veriꝰ q̄ ex quo aliq̄s infamatꝰ ē apꝺ bonos ⁊ graues: ꝯpelli dȝ ad purgationē: ne apud illos incredibilis remaneat per iura primo iducta: ⁊. ij. q. v. omnibꝰ. ⁊. c. q̄liter ⁊ q̄ñ. nō ꝯtradicit.

g Ordinarius. cuȝ causa illa dele gatis iudicibꝰ fuit cōmissa fuisset: ⁊ sic epūs nullā habe bat iurisditionem, q̄tū ad cām ea pē dente: verū purga tio tāq̄ a nō suo iu dice indicta nō va let. s̄. de consue. ad audientiam. cum suis concordan. ⁊ s̄. ꝺ offic. le. lȝ. tra. Et ita purgatio mi nus iusta nō facit fidem. s̄. e. ex tuaꝝ nec etiā delegatus ipam tenetur au dire: q̄r eo omisso accessit ad ordina rium. ff. de arbi. ꝺ si. §. vlti. ⁊. l. se. imo videt̄ q̄ talis cām perdere debet. C. ꝺ asser. tol. l. i. §. vl. ⁊ ar. s̄. de rescrip. ex tenore.

h Accepimꝰ. cu rastis. de isto bisantineñ. habui sti vt credo. s̄. de accusatio. lȝ. ⁊ ibi commisit papa in quisitionem con tra ipsum: ⁊ eisdeȝ iudicibus scribit hic. b.

i A natiuitate. l mo oporteret vel sufficereȝ q̄ post ba ptisma illud viciū non commiserit: etiam si taliter se purgare deberet. xxv. di. c. vl. sed ho die rigor illius ca nonis non seruatur: quia defectus nostri corporis di strictionis illius non patitur manere censuram. vigesi maquarta distinctione fraternitatis: ⁊ sine vicio car nis pauci inueniuntur. quinquagesima distinctione quia tua. quia difficile est continere. vigesimaquarta questione quinta. qui sint. Quare dicit papa q̄ nō cre dit̄ ab eo talit̄ iuramētū exactū: q̄r nec ꝺbuit. vt pȝ ifra

k Presumimꝰ. Ar. q̄ ea que dubia sunt: que aīo fiāt in tutiorem partē faciēda ē iterꝑtatio. j. de reg. iurȝ. c. ij

ff.e.ti.semp i dubijs.z.l.ea q. vbi illud qd erat imunis dubiu erat:vt pz:z io papa iterptat illud i securiore pte qz sic iurare fatuu eet:vt sequitur.ber.

Ignorat aia mea.z ideo semp dz timere:qz bonarum mentiu e ibi culpa timere:vbi etia culpa no e.s.d obser. ieiu.cosilium.§.ij.z.v di.ad ei vero qz si dixerimus q pcm no hemus: vitas in nobis no e: de pe.di.ij.si.n.inquit.vbi sunt tba iob ptinentia hac sententiaz. Et sepe dimisso pcto alicuius punit ille post pcm dimissum. de pe.di.i.si pcm.z sic iste temerariam z dubia purgatione volebat subire:qz anceps piuriu:qd fieri non dz.ff.de l lit.iura.videam.z io papa talem reprobat purgatioe taq ineptam z dolosaz. Contra.s.e. ostitur.huic standum est.z expone ibi a crimie immunis.i.non pm sit illa crimina d qbus infamat erat eps vt credunt:z ita d het intelligi vt ibi no:z sic pot pstar

b Grauior.i.simoniam:cuius coparatioe cetera crimina p nihilo reputantur.i.q.vi.c.vlt.z ita simonia inter grauiora crimina reputatur:z homicidio qq comparatur.s.de accusa.inquisitiois.

c Venditionez iusticie. Iusticia.n.vedi no dz.xiiij.q.v.no sane.z.xi.q.iij.no licz.z.s.de devi.z hon.cle.cu ab ol specie.z tatu reprobata e:q venalis et snia nulla e.i.q.vi.§.venales.ita q no e appellare necesse.C.qn puo.no e nec.s.venales.z no solum iusticia imo iurisditio no dz vedi.s.ne pla.vi.su.c.i.z.ij.

i Existit.super his tm z no sup alijs debet se purgare: nec inquisitio nec receptio testium super alijs fieri debz quod si fiat non valet.s.de accusa.inquisitionis.§.i. et c.qualiter z quando.ij.b.

e Mini me omisisse. Nec e g debita forma purgadi sine aliquo scrupulo duplicitatis:qz si egisset itez de illo crimie palam:adhuc ifamia remaneret d facto:q per pniam no tollit.ij.q.iij.§.hinc colligit.ff.d obse.ali.z li.

sub prescripta forma iurare: videlicz q immunis erat ab illis criminibus de quib fuerat infamatus:tanq dimissis p penitentiam iam esset imunis ab illis: sed hoc iurare no parue temeritatis existeret:cu beat iob dicat:et si simplex fuero:h ipm ignorat aia mea:z infra. Ideoqz prescriptam purgationis formam fm quam idez archiepiscop obtulit se purgar reprobamus vtpote indiscretam temeraria z inepta.iniungentes eidem:vt si voluerit z potuerit fm hac forma se purgare:fm sanu intellectu quez ei duxim exprimedu:vz q illa crimi[illegible] simoniam vend[illegible] atqz in co[illegible] infamat extiterat [illegible] posteaq ad archiepiscopale p motus e dignitate:z copurgatores sic iure q credut eu verum iurasse:quo facto vos illu dimittatis i pace:aliogn z e

De purgatione vulgari.

Celestinus tertius.

Ura suscepti regiminis:z isra. Cum t.f. duxerit se. apo. [illegible] osulendam: vtrum super ecclesiarum possessionibus duella debeant sustineri: tue duxim solicitudini respo

dendum:q in eo casu vel alijs etiam hoc non debes aliquatenus tolerare

Innocentius terti priori sancti sergij spolet.

Significantibus.v. laico z fratribus eius ad nraz noueris audietiaz peruenisse: q cum quidam eos super furti crimine accusaret cu eo coacti sunt mire duellu in q alijs peccatis suis pepedientibus ceciderunt:propter qd per cosules spoletanos bonis fuerut pprijs spoliati: nunc vo furtu apud alios est inuentum: z q ipsi fuerint innocentes est faciente domino reuelatum. Unde consulibus ipsis dedimus in mandatis:vt ablata restituant vniuersa.

Honorius tertius.

Dilecti filij nouiter in liuonia baptizati grauez ad nos querimoniam destinarunt:q fratres templariorum z alij qui temporalez in eis potestatem exercent: siquando de aliquo alio crimine infamantur: eos ferri candentis iudicium subire compellunt: quibus siqua exinde sequatur adustio:ciuilem penam infligunt. Cum igitur huiusmodi iudiciuz sit penitus interdictu vtpote i quo de tetari vi

pxellan.l.ij.vn purgatio dicta no sufficiebat directe:ergo dz iterum se purgare fm hac formam.sic.s.e.quotiens.

f Post.qz.ergo d preterito se no purgabit:qz cu tepore sue pmotiois no fuit infamat:qm als no debuit promoueri. lxxxi. di.tantis.z.s.d accu.ops.z tali modo no purgabit:qz approbauerut mores ipius:vn ipz postea reprobare no pnt.viij.q.ij.dilectiss.mi. z.xxx.q.v.honedus.z.s. d iuriura.quemadmodu ff.d adul.l.si vxor.

g Credut.sic.s.e.qties

i Ura.aliqten tolerat. In nl lo.n.casu talis purgatio dbz tollerari:nec obstat q posset obijci d golia q pugnabat cu dd.q.q.v.monomachia:qz illd fuit sem instictu sps sci.sic petrus excusat:q gemmu fecit homicidiu.xxiij.q.vi. occidit:z psiarche excusant ab adulsio.s.de diuor. gaudem. Nec purgatio ab ecclesia reprobat:cu deu poti tetare videant i.e.c.vi.z fabricante diabolo fca e.vlgar purgatio.ij.q.v.mena.z.c.osuluisti.vn q i clpa n e:poitur.i.e.pr.na qdiu het ho qd faciat:n dz deu tetare.xxij.q.ij.qritur cur psiarche z athlete fm leges no hnt locu.C.d gladiat.l.vna.li.xi.

i Significantibus.restituat. Sed qualiter hoc esse potest.q retractetur sententia a qua non fuit appellatu:cum iam transiuit i re iudicata.lz veritas alit se habeat: z iam ex ipsa sententia ius fcm est quantu ad litigantes s.de re iudi.cu inter vos z p ea q postea emergut snia n retractat.s.d re iudi.inf mo asteriu.z.c.fi.z talio erro: dect snia no retractat ff.fami.he.cum putarem.z.C.de condi.inde.l.i. Ad h dicas q pp.pbabilem errorem hn retractat snia.s.d frig. frafnitatis. xxxiij.q.i.c.ij.ff.qn ac.de pecul.est an.l.ij.als e.§.pme.l.z incipit d situ:z plerumqz veritate coperta retractat snia.ff.de odi. sine ca.si fullo.z et pp dlictu aduersarij:s.d diuor.ex lris:z.ff. d iureiuran.admonedi.z.C.z e trasac.si ex falsis. Si ergo mo appet q snia falso lata nulla fuit aucte nullu z reprobate probatois:de vtroqz iure ergo debuit merito retractari.io.

k Dilecti filij nouiter.pp qd cu eis mit eet agendu.i.d pe. z re.is q.s.d diuor.is q.quousqz fuerit in firma radice platati.xxxv.q.iij.quod scripsi.

l Interdictu.vt.ij.q.v.mena.z.c.consuluisti.z.s.ti.p.ex tua.

rum.ꝛ.J.ne c'e.vel mo.fntaz.ꝛ.C.de gladia.l.vna.li.xi.

m ¶ Tentari.qđ fieri nō dꝫ:iuxta illud. Nō tentabis dñz deum tuū ꝛc.xxij.q.ij.q̄rit cū ꝑ̄iarche.ꝛ.xxiij. q.vi.si nulla. ber.

n ¶ Si rixati.ipensas.Opas aūt amissas ꝛ ip̄esas i cura tōe ꝑ̄stabit:vt h̄ dicit.ꝛ.ff.si qua.pau.fe.di.l.ex hac ff.de eiec.ꝛ ef fu.l.vi.ꝛ.ff.ad l.aq.q̄ actōe i prin. Deformitatis autē rō nō h̄ebit̄.q2 liberꝫ corpus nō recipit estimationē:vt in primis duabus legib9.ꝛ.ff.ad.rod.d ia.l.ij.§.corpoꝝ.ꝛ.ff. de eie.ꝛ effu.l.i.§.lꝫ cū hō.tn̄ si liber hō perijt.l.solidoꝝ fit ꝯdēnatio:vt.§.h̄ cum hō.illud fit pro pena nō pro estimatione.

o ¶ Si qs.reddet ꝑciuz si hoc fecit i publico:si vo in priuato loco vbi cōsueuerūt fieri non tenet̄.ff.ad.l.aql.q foueas.q2 occasiōe dāni ḋdit tenet̄.ff.ad.l.coꝛ.nihil iterest ꝛ.ff.ad.l.aql.q occiderit.§.pe.ꝛ.J.eo.c. vltio

p ¶ Si bos.custodiuit. supple ꝛ alteri9 bouē occiderit.vñ tenet̄:q2 culpa sine negligētia ipius dānū datū ē q debuit diligentiā adhibere:vt J.c.vi.

q ¶ Reddet bouē.hoc itellige:cū bos ille q damnū dedit:aggressus ē alium ꝛ occidit.h̄ ecōuerso nō tenet̄.ff.si qua. pau. fe.dicat.l.i.§.cū arietes. ff.ad.l.aql.itaq3.seu cuz dubium est quis bos primo aggressus est.ff.ad.l.aquil.sciam §.cum stramenta.ꝛ si als animal tuum mihi damnum dedit: tu teneris.J.eodem.c.vltimo.versi.ꝙ si.ꝛ.J.c.proximo.

r ¶ Si leserit.estimationem restituet.nisi dando animal velis liberare teipsum.J.eo.c.vi.vltra enim estimationem nō tenetur conuentus de pastu pecoris ꝛ actione in factum cōuenitur.ff.de prescrip.vb.qui seruandarum.§.si glans.ꝛ expellere dꝫ animal quod damnum dedit:ꝛ tanq̄ suum non includere illud:cum dominus illius teneatur ad damnum.ff. ad l.aquil.quintus mutius.J.pomponius.he.

s ¶ Si egressus.reddet dānum.si fuerit in culpa dum apposuit istū ignē:nec adhibuit diligentiam quam debuit. ff.ad.l.aquil.qui occidit.§.in hac.ꝛ.J.eo.c.vi.als si de contingentibus omisisset non tenetur.J.e.c.vi.

t ¶ Si quis domum.voluntarie.secus si contra voluntatem dum tamen nihil de cōtingentibus omiserit.J.e.c.vi.i fi.

u ¶ Restituat.in quadruplum ifra annum:post annum i simplum.ff.de incen.l.i.h̄ si negligentia in simplū:sed si dolo fecerit s̄m leges concremabitur.ff.eo.qui edes.

x ¶ Olim.reuocato.lite vo non contestata non valet ꝑcessus vt hic patet.ꝛ.s̄.vt lite non contestata.accedens.ꝛ.s̄.de elec.ḋudum.ꝛ supra de purgati.ca.cum dilectus.

detur:mandamus:quatenus dictos frēs ꝛ alios vt ab huiusmodi conuersoꝝ grauamine omnino desistant:ꝑ cen.ec.ap.remota compellas.

De iniurijs ꝛ damno dato.

In exodo.

Si rixati fuerint homines ꝛ ꝑcusserit alter ꝓximum suuz lapide vel pugno:ꝛ ille mortuus non fuerit:si iacuerit i lecto:q ꝑcusserit opas eius ꝛ ipensas medicos restituat.

In eodez.

Si quis apuerit cisternā ꝛ foderit ꝛ n̄ opuerit eā cecideritq3 bos vel asin9 in eā dñs cisterne reddet ꝑciū iumētoꝝ:qđ aūt mortuus est ipsius erit.

Idem

Si bos alienus cornupeta esset ab heri ꝛ nudiustertius:ꝛ nō custodiuit eū dñs suus reddet bouez ꝓ boue:ꝛ cadauer integrum accipiet.

Idem.

Si leserit: q̄spiam agruz vel vineā:ꝛ dimiserit iumentum suū vt depascat aliena pro damno estimationem restituet.

Idez.

Si egressus ignis compbēderit aceruos frugū siue stātes segetes i agris reddet damnū q ignē succenderit.

Ex peniten. romano.

Si qs domū vel areā:cuiusquā icenderit voluntarie:sublata ꝛ icensa oīa restituat:ꝛ tres ānos peniteat.

Honorius tertius epo bon.

Olim scribentibus nobis epo mutiñ vt ꝑ̄tātē cōsiliarios ꝛ pplm ciuitatis florē. ad satisfaciēdū de damnis ꝛ iniurijs irrogatis epo ꝛ ecclesiis fesulañ. cen.ec. coartaret: idē testes lite nō cōtestata recepit.q̄re nos eius ꝑcessu pēitus reuocato cōe florentiñ. quia banniuerat episcopum fesulañ. ꝯ deū ꝛ ecclasticam libertatē ꝑ iniuriā bāni expēsas ꝛ damna tali occasione secuta taxatione iuramento premissa in mille libris ꝓ sua

y ¶ Banniuerat.tale bānum nullū fuit:q2 nullam hꝫ iurisditionem in ipm.laico.n.nō lꝫ de clerico legē dare xcvi.di.bene qdem.xvi.q.vij.nō placuit.imo tāq̄ sacrilegus fuerat pūiēdus:ca.cū.ꝛ.q.e.siqs principuz.ꝛ qa ī eo defendit eccñā sticā libertatē:ꝛ ꝑ hāc iniuriā punit̄ ad expensas q̄s ꝑ h̄ fecit:ꝛ dāna q̄ ꝑtulit tali occasione vt patꝫ.

z ¶ Taxatōe dꝫ iudex primo taxare de expensis ꝛ damnis i iudicio petit̄ iij.q.iij.offerat̄.vñ ꝙ si fieri.ꝛ postea dꝫ iurare ꝛ tali iuramēto stabit̄ tāq̄ legitie ꝓbāti.l.C. vñ vi.si qñ.ꝛ.ij.q.i in primis.s̄.de his q̄ vi metusue cā fi.c.vi.vbi de hoc.h.

a ¶ Usualis monete.ꝛ si de hac n̄ fuisset dictuz:de illa tn̄ itelligeret̄.ff.de le.i.si seru9 pluriū §.vi.ꝛ.ff.de ꝯtrahen. emp.ipatores.ꝛ si plures eēnt vsuales mōete vē ḋ minori intelligendū ꝫ ff.de le.iij. nūmis. ꝛ supra de censi.ex pte.

b ¶ In nr̄a. dānorū. Nō q̄ ꝙ diuīa ē iter damnū ꝛ expensas:vt hic patet:ꝛ supra.capi. proximo.argumentum.vnde iuramentum super vno factum non extenditur ad aliud cū sint diuersa:puta si ꝑpter discordiā domus aliq̄ destructa fuerat possessio aliqua sterilis remāsit:vel q2 negociari nō potuit huiusmōi dāna remissa sunt ꝛ iuramēto firmata.quoddā.n.damnū siue iteresse dr̄ circa rem: puta subtraxisti istra qbus possessio eccñe firmat̄ vl' alterius:teneris ad illud dānū qđ ꝯtingit ꝑpter abñtiam instroꝝ.xij.q.ij.siqs de clericis.ꝛ.ff.de ac.ēp.ꝛ vē. iulianus.i prin.quodā dr̄ extra rē:puta debui tibi frumētum ꝛ q2 nō dedi suo tpe:familia tua fame ꝑijt:illud dānum non cōsequeris:sed ꝑciū frumēti vel vini.ff.e.si sterilis §.cum ꝑ venditorē.expēse dicūtur:q̄s qs facit circa sumptus litis ꝛ circa aduocatos.C.de iudi.sancim9.de istis expensis itentio fit.s̄.vt lit.nō ꝯte.qm̄.§.in alteris.ꝛ.s̄. de dolo ꝛ ꝯtu.finē.ꝛ cōsiles expense fuerūt hic quas faciebāt eundo ꝛ redeūdo:vel expendēdo pecuniā suā faciendo maiores expensas q̄3 consueuerunt ad istas expensas iuramentum non extenditur:tn̄ si itellexisset de huiusmōi expensis:ꝛ de his itēderunt iurare.ꝛ hoc cōstaret ꝛ sic his fieret stipiatō sic credo:sꝫ h̄ simplr dēꝫ fuit.

lis[a] monete predicto episcopo sententialiter duximus condēnandum.

Grego.ix.

In nostra et fratrum nostrorum presentia ꝓposuistis: ꝙ olim ciues brixien. pro restaurationibus damnorum illatorum adinuicem: que propter multas ciuiles discordias incurrerant plurimum aggrauati statutum editum de non petendo vel recipiendo in posterum restaurationes huiusmodi a communi generaliter approbarunt et firmarunt etiam iuramento: et infra. Cum igitur aliud sit damnorum restauratio ꝙ satisfactio expensarum: et ideo in iuramēto exhibito super damnorum[b] articulo intelligi non debeat: ꝙ factum expensarum fuerit comprehensum: mandamus. quatenus iuramento non obstante predicto auctoritate nostra prouideas: ꝙ dictum commune pro bono concordie ad expensarum satisfactionem contribuat[c] iuxta tue discretionis arbitrium a te sicut expedierit moderandum.

Idem.

Si culpa[d] tua datum ē dānum vel iniuria irrogata seu alijs irrogantibus opez forte tulisti[e]: aut hec imperitia[f] tua siue negligentia euenerunt: iure super his satisfacere oportet: nec ignorantia[g] te excusat: si scire debuisti ex facto tuo iniuriam verisimiliter posse contingere vel iacturam. quod si animalia[h] tua nocuisse ꝓponas: nihilominus ad satisfactionem teneris: nisi ea dando passis damnum velis liberare teipsum: quod tamē ad liberationem non proficit si fera animalia vel que consueuerint nocē fuissent: et quā debueras non curasti[i] diligentiam adhibere. Sane licet qui occasionez[k] damni dat: dānum videatur dedisse. secus ē tamen in illo dicenduz qui vt non accideret: de contingentibus nil omisit[l].

De penis.

Ex concilio toletano.

---

b -dnis: quare ad ea tm̄ restringit iuramentū: et sic aliud dānū et aliud expēse: sicut dr̄: aliud pena et aliō mulcta: et aliud fraus: et aliud dolus. ff. de v. sig. aliud fraus.

c - Cōtribuat. ꝓ bono ꝯcordie: vt hic dicit: sic fit ꝯtributio qn̄ iactus merciū fact⁹ est. ff. ad. l. rho. de iac. l. i. et ij. §. cū i eadem. et l. amisse. Sic ergo i cāu isto equū ē fieri ꝯtributōem ꝓpt bonū pacis et ꝯcordie: ne forte hac occasione concordia non seruetur.

d Si culpa. nota ꝙ ad hoc vt teneat q damnum dedit seu iniuriam irrogauit: necesse ē culpam interuenire: alioqn nō tenet. vn̄ ifantes et furiosi non tenent si damnū dederit: qꝛ iudicium al nō habēt. ff. ad. l. aql. sed et si. §. iniuriarū et §. igitur. et. x v. q. i. illud ipubes tamē doli capac tenet: vt in. c. illud et §. igit: et ille non tenet d culpa: qui ad sui defensionē e i ꝯtinenti et eodē modo dānuz ddit ff. e. sciam. §. q cuz aliter. et de leuissima culpa qs tenet i cāsu isto. ff. e. l. ij. et ille excusat a culpa qui alterius impulsu vel violētia ventorum damnū dedit. ff. e. quēadmodum. §. si nauis. et §. item labeo.

e Tulisti. Nota ꝙ non solū q dānum dedit seu iniuriam irrogauit: sed qui opem tulit tenetur: puta si vn⁹ tenuit et alius interemit: ille qui tenuit quasi causam mortis dedit. ideoqꝫ actione i factum tenetur. ff. e. item mela. §. si alius. si. §. item cum eo. et ff. de iniu. non solum in ꝓn et §. si mandato. sic et ope et consilio furtum committit: isti. de obli. q ex delicto. nas. §. ope. et homicidiuz ope et cōsilio ꝯmittit. e. de homi. sicut dignum. §. illi qui. et § vl. et §. hi qui. et simile. ff. de adul. his ꝯtra. §. vlti.

f Imperitia. q ānumerat culpe: insti. ad. l. aql. §. imperitia: et ff. de regu. iur. imperitia. et ff. loca. sigs fundum §. celsus. Idē itellige de negligētia: put hic dicit ergo si tue culpa siue imperitia vel negligentia damnum dederis vel si iiuriam irrogaueris: vel dantibus opez ddisti. teneris: et si negligentia tua aliquod minus bene fecisti et ob hoc damnū datuz sit teneris. ff. ad. l. aql. si seruus §. §. si ex plaustro. et l. qui occiderit. §. in hac. et negligentia imputatur. j. de pe. et remis. quesitum. vbi de hoc.

g Ignorantia. Hic non excusat ignorantia a culpa si potuit scire ex facto suo ꝯtingere iacturam vel iiuriā: puta in his peutere peutientem me: si cū vellem eā peutere: aliū percussi: imputat mihi. ff. ad. l. aql. sciam. §. pe. et ff. de iiur. cum qui. §. si iiuria. Ar. j. ff. e. si cū seruo. debuit ergo adhibuisse diligentiā i facto suo: vt dicit in fi. et sic non imputaretur. Et illud scias ꝙ iniuria fit aut re aut vbis. re quotiens manus infert. verbis quotiens ꝯuiciū dicit. ff. de iniur. l. i. et j. de re iudi. cum te. et iiuria p dissimulatōnem abolet. ff. e. nō solū. §. i. Et illud scias ꝙ ꝯuentus de dāno dato si negauerit et ꝓbatum fuerit: ꝯdēnatur i duplū. ff. ad. l. aql. l. ij. et C. eo. ti. contra negantem.

h Animalia tua. Sic ergo si quadrupes tua siue animal dānum ddit ad estimationem tenerz qꝛ non custodiuisti animalia tua: tamē si velis dare animal ꝓ damno liberare te potes: vt hic dicit. et ff. si qua. pau. fe. dica. l. i. circa ꝓn. et insti. e. ti. in ꝓn. vn̄ sūpta fuerūt hec verba et hoc hꝫ locū in his aīalibus q ꝯ naturam mouent vtputa si bos cornupeta solut⁹ fuit vel equus calcitrosus vt dicit i ꝓdictis. l. In feris aūt aīalibus que naturali sua feritate dānū dederunt. hoc non habꝫ locum: qꝛ illud animal dando non liberaberis: qꝛ non adhibuisti diligentiam quam debuisti vt hic. j. dicit. nihilominus vt hic dicitur: saltem directa actōne vel vtili potius. Si vero aufugit et nocuit: non potest dominus quondam conueniri: qꝛ desinit dominus esse: vt. ff. e. l. i. §. in bestijs. et insti. e. §. i. Fere bestie sunt: vt vrsus et ceruus: que sunt animalia siue volatilia fera: dicit insti. de re. di. §. fere. et in alqs. §. sequentibus. Cum. n. liber homo dānuz dat: locū hꝫ actio. l. aql. cū vō q̄drupes siue aīal locum habet actio de pauperie: cū vero seruus tūc locū hꝫ actio noxalis: et tunc licitum est suum dare ꝓ damno dato: insti. de noxa. circa ꝓn.

i Non curasti. qꝛ huiusmodi animalia non debent teneri i publico: vbi publicum interest: insti. si quadru. paupe. feci. dica. §. hic quoqꝫ al. §. ceterum: si vero teneantur i publico et dānum dederint tenet dn̄s i duplum: et nihilominus actio de pauperie locum habꝫ: qꝛ cum plures actiones concurrunt penales i eadem re vna non tollit aliam: insti. e. §. si.

k Occasionē. ff. ad. l. aql. q occiderit. §. i hac. et j. de homi. de cetero. vbi de hoc. j. de testi. sicut i glo. que icipit: ex. ꝙ vi.

l Omisit. Nota ꝙ nō est imputandū ei q de ꝯtingentib⁹ nil omisit. ff. ad. l. aql. q occidit. §. i hac. et l. q foueas. et l. si putator. et l. di. si duo. et j. de homici. c. vl. et āpenult. her.

a A que .7dēnent.sic.v.q.i.imitare.7 de pe.di.l.mensurā.7 ita quotiēs qs deliqrit:totiēs puniri d3:sicut i 3ctib⁹ 3sueuit dici:vt pena soluta 3ct⁹ mācat i sua firmitate.ff.ð trāsa.q fidē.Ʒ ēt arbitrio qs stare nō cogit pēa soluta:nisi id expsse dicat.ff.ð arbi.si duo.l fi.Et sic est ar.qtiēs clic⁹ i delicto re pt⁹ fuerit:totiens exigat ab eo pena ar.xxiij.di ꝙ ꝙ.in fi.7.ff.de.ver.ob.si sic stipulatus.

executio.si ḡ vnum vendūt 7 reliquū.i.q.iij.sigs obiecerit.7.c.saluator.

i C Alūniā.alio.ita vt pter expēsas ð calūnia pmitt at C ð calū.l.ij.7 insti.ð pe.te.litigan.§.aduersus: qꝛ infamis efficit:vt ibi dꝛ:ð gb⁹ legib⁹ h facit mētionē.

b Presbyteri.cōposi tio.p.l.lōbardā est trecētoꝝ solidoꝝ.xxiij.q. iiij.qui subdiaconum

c Vtilitatibus eccl̃e.h iō.qꝛ si eccl̃e iniuria fcā fuit:7 i suū mistrū.iuxta illud:Qui vos tāgit:me tangit.ij.q.vij.accusatio. Et ē ar.ꝙ penas pecūnia rias q̃s recipit eps:nō lu crat ipe:ƺ i vtilitatez ec clesie 3uerti debēt.vl' diuident illas.xxiij.q.i.dicat aliqs.ar.7.l.di.iusmilitare.7.xvij.q.i.c.i.

d Cui.s.ecclesie.

e Sociauit.baptizādo ordinando illum.

f Jcet laicis.Sed q̃re a laicis:qꝛ forte sunt ð sua iurisdtiōe tpali:vl ð 3suetudine h habent..

g Penā pecuniariā Ex hac ðcre.vi:ꝙ p crimib⁹.pena pecūiaria exigi nō dꝫ:cū papa hic ea3 phibeat:ar.xvi.q.vi.cognouim⁹.7.c.de lapsis.7 c.epo.7 illud.i.q.i.null⁹ eps.7.ꝭ.de simo.nemo.7 lxxxiij.di.sigs eps.Ar.ꝭ. xxiij.q.v.si vos.Vn̄ nota ꝙ cū ius statuit penā pecuniariā īfligēdā.qcūqꝫ cognoscit de illo crimie: illā pōt infligere.ff.ð iudi.l.ij.§.vlti.7.ꝭ.de rapt. in arcepatu.7.xij.q.ij.cū deuotissimam.xviij.di.quoniam.

A que frequenti p̄uaricatiōe iterant: frequenti sententia condemnētur.[a]

Ex cōcilio triburiensi.

Presbyteri interfecti cōpositio[b] epō:ad cui⁹ parochiā ptiet soluat:ita vt medietatem vtilitatibus[c] ecclesie cui[d] prefuit tribuat:7 alteram in eius elemosynā iuste dispiat:qꝛ nullus eius heres proximior: vt ꝙ ḡ ip3 dn̄o sociauit.[e]

Ex.iij.cātuarien.archie.

Licet iuxta apostolū.7.j. Accepimus ꝙ archidia. 3uentren.epatus p corrigendis excessib⁹ 7 crimīb⁹ puniendis:a clericis 7 laicis[f] penam[g] pecuniariā exigūt pro annua exactiōe:personas q̄nqꝫ suspēdunt:ecclias īterdicūt:a vicarijs[h] denarios:vt eos in ecclesijs cātare pmittāt:exigere nō formidant:et alia agunt que canonicis obuiant institutis:7 de radice cupiditatis 7 auaricie prodire videntur:7.j.Mandamus:quaten⁹ archidiaconis p̄dicti epat⁹ hoc districti⁹ interdicas:si aūt 3uenire p̄sumpserint:eos ap.cess.ec.cen.cōpelas.Idē in 3cilio turonensi.

Calūniam 7 audaciā temere litigātiū condēnā-

do in expensis 7 alio' multiplici remedio sancto impialis cōpescit.Qm̄ igitur sacris istitutis consonare dignoscit:p̄cipimus vt decetero i causis pecuniarijs victus victori[k] in expēsis legitimis 3dēnet:nisi sn̄ia[l] p absente ferat.Innocē.tertius androniensi archiepiscopo.

Quod in dubijs:7 infra. Qð vero tā sacerdotes qui gubernant naues ad pugnam:ꝙ qui personaliter exercent 3flictum:7 h⁹ᵍ alios incitant[m] ad pugnandum omnes enormiter peccant:de rigore canonico eos credimus deponendos. Idem lundonensi episcopo.

Tue discretionis prudentiam:7 ifra.Ad illud qð a nobis tertio requisisti:qualiter clerici in latrocinijs vel alijs magnis sceleribus deprehensi[n] puniri debeant:respondemus ꝙ a suis ordinibus[o] degradati detrudi debeant in arctis mōasterijs[c] ad penitentiā peragendam.Idem abbati 7 fratribus cripteferrate.

Constitutus in presentia nostra:7 infra.Lꝫ autem in instrumēto epi lautani expressa fuerit certa pena:quam pars 3tractū nō seruans sol-

k Victori.vict⁹ victori i expēsis cōdēnari dꝫ:si p calūniā 7 mala fide apparcat eū mouisse litē:vt h expsse dicit̄ i p̄n.7 i auc.de iu.§.oꝫ.col.vi.7.ff. ð iud.eū q̄uē temē Alij dicūt ꝙ eo ipo ꝙ succūbit:psūit calūniari:vn̄ 3dēnari dꝫ i expensis. De hac mā plene dictū ē.ꝭ.ð dolo 7 contu.finez.

l Nisi sn̄ia.p absēte sicut cauet.C. ð iud.pperādū.§. 7 sigdē:ibi dꝫ ꝙ tē vict⁹ p̄ūs.i̲pt⁹ s̃uos ð 3dēnatiōe ē ducat

m Quod in dubijs.icitāt i bello iusto.ar.ꝭ.ð homici.sic dignus §.q vero.7.ff.ad.l. agl.itē mela.§.item cū eo.sec⁹ si eēt iniustū:qꝛ tunc licitū ē hortāi.xx.ij.q.vlt. hortatu.7.c.igit.7 c.vi pðē.7 isce bellis.e.cā.q.iij.marimianus.

n Tue discretionis.dphensi 7 3uicti:sola.n.dphēsio n̄ sufficit.ꝭ.ð iudi.cū n̄ ab hoie. vl intellige dphēsi ita ꝙ fcm̄ sit notoriū p euidētiā facti tales.n.statī 3dēnari psit.C.ð dfen.ciuita.l.defensores.7 ar.ꝭ.ð cohabi.cle.7 mulie.c.vl.7.ij.q.i.ð manifesta.7 talis dp̄rehensio auctē sui plan fieri dꝫ:ne vltra se extēdat violētia q̄ exegerit dfensio clericoꝝ.j.ð sen.ex.vt fame.ais capientes essent excōmunicati:vt ibi.

o Monasterijs.s.xvi.q.vi.ð lapsis.7.l.di.si ille.7 si l corrigibiles fuerit:p secularē iudicē postea dp̄rebēdantur.ꝭ.ð iudi.cū nō ab homine.

p Cōstitut⁹.ex 3fessiōe.dfensi.o.n.i iure fcā fi iudicat.ꝭ.ð transac.pterea.ij.7.ꝭ.de 3fessis.cū sup.7.c vl.vbi ð hoc.7.C.e.l.vna.7.ff.e.l.pma.

q Vtrāqꝫ.Ƨ3 vi ꝙ eps nō īciderit i penā:nā cū altera pars ei īfirmarit pēsionē:licite potuit petē pcurationem qꝛ fidē nō seruāti:fides nō ē seruāda.ꝭ.ð iureiurā.pue-

Si vero ius solam penā spiritualem vel corporalem super crimine statuit:iudex nec debꝫ nec pōt illā in aliā 3mutare:sed ille tm̄ q de illo crimie pōt dispēsare.Et cū ð pena crimis nihil ð iure cautū ē:an pecuniariam vel aliā īfligat.iudicio arbitrio 3mitit.ꝭ.ð offi.dle.ð causis.Cū iudex sup erie dispēsare pōt:bn̄ pōt īfligere penā pecuniariā vel aliā:sed archidiaconi isti sup his crimib⁹ dispēsare nō poterāt:vn̄ nō dēbebāt penā pecuniariā īfligere:sed imponere spūalē:ƀm ꝙ q̄litas criī exigebat:ar.ꝭ.ð iudi.at si clici.Hugo dicit:ꝙ illa pena ē īfligēda:q mag timeat.ar.xxiij.q.iiij.ca vindicta.7.q.v.pdest.7.ꝭ.vt lite nō 3te.qm̄ in fi.Ƨ3 hoc intellige h̄ere locū.cū iudex talis ē q possit dispēsare 7 3mutare penas: sed isti archidiaconi hoc non possunt.ala.

h A vicarijs.h erat simoniacū:cū ordo sit sacrum cui adherꝫ

ueret obseruanti: cum tamen vtraq3 pars venisse cõtra illũ ex cõfessione propria conuincatur: cum ꝛ pars vestra subtraxerit episcop9 pensionez: et episcop9 ꝓcurationẽ exegerit ab eadez ecclesia: sicut economus proposuit memoratus: vtranq3 partem ab ea reddimus absolutam. Idem priori sancti fridiani ꝛ magistro b. canonico pisano.

Super his de quibus nos consulere voluistis ꝛ infra. Clericus autez q pro eo q variauerat ꝛ vacillauerat coraz vobis: de mandato nostro captus est ꝛ detentus: infamiam non incurrit. Idem spoletano episcopo.

Uã ad nos rectores clericoꝝ sancti fortunati querimoniam transmiserunt: q cum tibi essent in .xl. libris per quoddam arbitrium condemnati: essetq3 pena .xxx. librarum apposita: nisi ea soluerent in termino cõstituto: tãdẽ xxxiij. libris in termio persolutis occasione .vij. residuarum per q̃sdez nr̃as litteras ṽitate tacita ĩpetratas obtinuisti eos in p̃factis .xxx. libris tibi p dlegatum iudicẽ cõdẽnari. Quia igitur te nõ decet in tm̃ pontificalis modestie obliuisci vt inhonestis questibus anhelãdo: desideres cũ aliena iactura ditari: mandamus quatenus se prẽ librarũ solutione ꝯtent9 super pena .xxx. librarũ memoratos rectores decetero nõ molestes. Idem.

Ad aures nostri apostolatus peruenit: q cum quidã parochiani tui ausu diabolico bone memorie .J. vicentinum ep̃m predecessorẽ tuuz nequiter pimisset: feuda ꝛ beneficia q̃ illi a vicẽtia ecclesia obtinebãt: ipsis per sñiam sue rant: cum multa deliberatiõe sublata. Q. igitur maioꝝ sint animaduersione plectẽdi nos tam tibi q̃ successoribus tuis auc̃te apo. prohibemus: ne ipsis aut heredib9 eoꝝ beneficia predicta restituant seu de nouo eis alia quelibz conferant. Idem

Uilectus fili9 elect9 sancti p. ad montes: ꝛ infra. Ne iudicialis euanescat auctoritas: cuz de litigatoris improbitate constiterit aduersus assertionem iudicis temere prorumpentis: iuxta superioris arbitrium digna poterit animaduersione puniri. Idem in cõcilio generali.

nit. ij. ita licitũ est redire ad priorẽ accusationẽ: cuz ex pte altera ñ pacto. ar. s. ꝺ pac. cũ pdẽ. ꝺ b dcm̃ fuit. s. ꝺ elec. cũ inf. r. Ecõtra vĩ q illi pon9 piudicet q vltimo icidit i penã: nã si vterq3 ẽ in mora: semp vltima mora nocet. ff. ꝺ pi. ꝛ ꝯmo. rei ven. illud. Rñdeo hic ẽẽ par ꝺlictũ neuter icidit in penaz. ff. ꝺ re. iu. cũ par. ꝛ in ꝺlict9 mutua fit ꝯpẽsatõ. s. ꝺ adul. c. pe. ꝛ vlti. ꝛ .xxxij. q. vi. nihil. ꝛ ff. so. ma. viro. Jo. compensatio mutua fit ff. ꝺ compen. si ambo. ꝛ ff. de dolo si duo. hec decre. decisa fuit in fi. hui9 decre. s. de reli. do. constitutus. ꝛ per illam poteris intelligere istam.

r Super his. variauerat. et ideo si fuẽat cicre dẽdũ. iiij. q. iij. §. q falso. ꝛ s. vt eccle. bene. vt nostrum.

C Nõ icurrit. q3 gen9 pene p se non ifamat nisi sñia p̃cedat. C. qb9 ex causis ifa. irro. l. i. ꝛ l. nullã. lz grã9 aliter sensit. iij. q. vij. §. tria i fi. vincen.

t Sua psolutis. scõ ipso q sortẽ recepit: pene renũciasse vĩ. ff. ꝺ coqꝺ cer. lo. l. vl. i fi. ꝛ ff. ꝺ leg. ꝯmi. p9 dic. Et ita vĩ: q eã vlteri9 petẽ nõ possit p hoc q hic dĩ. nisi alĩ cõuenerit inf eos cũ sortẽ recepit. l. q sors ꝛ pẽa peti possit. ar. ff. de trãsac. qui fidẽ. C. de transac. cum proponas. ff. siquis caut. l. ij. i. responso. Et sic vĩ ex hac decre. q si ꝯmittaſ pena in totũ. cum effectu: lz sors i totũ soluta nõ sit. vñ hẽs contraria plura. ff. de ṽbo. obli. stipulationũ. §. si sortẽ. super hoc consueuit distigui. Aut. n. illud qꝺ ꝓmittiſ sub pena ꝯsistit i dãdo aut i faciẽdo: si ꝯsistit i dãdo: i totũ ꝯmittiſ pena. lz i pte sit satisfactũ. ff. fami. her. heredes. § i. illa. in fi. ꝛ ff. ꝺ ṽ. obli. stipulationũ. §. si sortẽ. ꝛ l. i executionib9. §. item si ita. ꝛ ff. ꝺ pig. ac. an a me. ar. Si ṽo ꝯsistit in faciendo: et illud qꝺ ꝓmissũ ẽ sub pena sit indiuiduũ: tũc idẽ ẽ qꝺ i pmo casu: q3 i totũ ꝯmittiſ pena. ff. fami. her. heredes. §. an ea stipulatio. ꝛ ff. ꝺ verb. ob. eadẽ. §. cato. i prin. ibi ab oibus factũ eẽ. ꝛ l. i executionib9. §. secunda. Sed in pmo casu cũ ꝯsistit i dãdo: dixit. m. q opposita except. repellet a pena p rata solute ptis. ar. ff. siqs caut. si seru9. §. i. ꝛ ff. ꝺ ṽb. ob. l. ij. §. vl. ad fi. ꝛ ar. ff. ꝺ posui si duo heredes. ꝛ ff. ꝺ ṽ. obli. i executiõib9. §. in solidũ. ꝛ hãc eqtatẽ ṽuat h̃nno. Nec ẽ seruãd9 ille rigor: vt i totũ pena exigaſ: q3 nõ ẽ bz ꝯs cũ aliẽa iactura ditari: vt h dĩ: ꝛ .xxij. q. ij. pmũ. ꝛ ff. ꝺ ꝯdi. idebi. nã hoc q3 nõ interest illi9 penaz recipere p soluta sorte: et iõ q3 placuit eqtatẽ pferri stricto iuri. C. de iudi. placuit. vñ lr̃e super h impetrate nõ valuerant. qꝺ pz ex eo q dicit: ṽitate tacita. Alij doctores legũ seruãt illũ rigorẽ. Si ṽo factũ sit diuiduũ: p pte nõ cõmittiſ. ff. ꝺ iura. ca. si procurator. ꝛ ar. ff. ꝺ ṽ. ob. eadẽ. §. cato. ibi at si ꝺ eo cautum. eẽ. Sz ꝯtrariũ vĩ in. l. pdicta. ff. siquis caut. si seru9. vbi cõmittitur pena in totũ. lz detur exceptio p alia pte ꝛ fm̃ videſ idiuiduũ. Sz dici ꝯsueuit: q illud ẽ spale i iudicio: quia ꝛ ibi mora purgaſ. ff. siquis cau. ꝛ si post ires. sed in penali stipulatiõe nõ purgaſ. C. ꝯ ben. ex p. magna: quia temp9 ib. iterpellat. ꝛ s. ꝺ loca. c. vlti.

u Modestie obliuisci preferenda est. n. estimatoris opinio pecuniario commodo. ff. de solu. cuz ex pluribus cau sis. ff. de vsuris in pecudum. §. vltimo.

x Pena. Uidetur ergo ex hoc: q ecclesiastica psona non possit exigere penam: nec ab ea exigi: ar. xij. q. ij. fraternitas. ar. ꝯ. s. e. ꝯstitutus. De hac materia dictum est. s. de arbitris. dilecti filij.

y Ad aures. restituãſ. Immo videſ q maiori pena puniendi sunt: vt non solum ea restituantur: sed omnia alia bona sua ecclesie cui iniuria facta est: tradantur perpetuo. xvij. q. iiij. siquis deinceps: ꝛ anathematizentur: vt ibi dicitur: lz ipso iure sint excommunicati. e. causa. ꝛ q. e. siqs suadẽte. Itẽ alia pẽa iponiſ. j. e. c. p. si. q buſdã. ꝛ si iterũ aliq suñ episcopũ interficiãt. priuaſ epc. xxv. q. ij. ita nos.

z Dilectus. assertionẽ. Ar. q verbo iudicis ẽ credẽduz: nisi ꝯtrium probetur. vt h dĩ. ar. s. de pba. post cess. ex cin. Et ꝯ. s. de testi. cum a nobis. ꝛ de pba. c. m contra falsaz. cui stãdũ est. Sed qꝺ dicit h: q3 puniri dz litigator: verũ est cum temere ꝯtradicit. iudicis assertioni: puta cũ iudex h qued dicit ostẽdit per acta: vel cũ litigator nihil ostendit ꝯtra excõicatiõnis sñiam: tunc puniatur in sumptibus. j. ꝺ sen. excõ. sacre. ar. s. e. calumniam. vel alĩs fm arbitriũ superioris: vt ibi dicit. ꝛ c. e.

a In quibusdā ꝯsensiōis. patroni. n. ecclam defendē dnt. x vi. q. vi. filys. hāc defensionē nō dnt extēdē ad grauamē: vt hic dicit: sic. ī. de ap. c. iiij. & c. cū spāli. §. porro. & ī. d iureiuran. q̄sto. & xxiij. q. iij. inter cetera.

k Heretice prauitatis. hoc id dicit: q2 qui ꝓpter suspitionem heresis excōicat: si p anum steterit i excōicatione: postea tanq̄ hereticus habet. ī. de here. excōicamus. §. i. nā si ꝓ contumacia excōicetur: siue per ānum siue per plures in excōicatione steterit: non habetur vt hereticus sꝫ alis ꝯ eū ꝓcedit: vt hic dicit.

b Iure ꝓmissū. ꝓmissū patronis ē p̄ntare rectorē & hr̄e ius ꝓcessiōis: et si ad inopiā ꝟgat: et ab ecclīa succurrit. ī. de iure patro. nobis. & xvi. q. vij quicunq3: sic & eps nō d3 plus petē a subd: q̄ q̄ sit ꝓmissū a iure. xviij. q. ij. ꝯ nā. & x. q. iij. q2 cognouim9. & ī. d cē. cū apls. als restituēt duplū. ī. d simo. ee. q2 plerīq3. & ī. d cē. ꝓcurationes. in fi.

c Presūpserit. nisi forte i cāu quē hēs. ī d ꝯ. ex. ū vo cū moderamine inculpate tute'e. als non.

d Prorsus. amittāt et ꝺuoluant ad eccliā, cui facta ē iniuris. xvij. q. iiij. sigs deinceps. & c. sigs quis vt deū ē. ī. e. ad aures. & xxiij. q. i. sigs rapuerit. Sic ḡ eccla nō hēbit patronū: sic & vasall9 amittit feudū: vt hic ꝓ3: si nō seruat fidelitatē dño. xxij. q. vi. d fo. ma. & i libro & d feudis: quēadmodū feudū amittat. & xcvi. d. si impator. fi. ī. d postul. c. vi. sic & donatio reuocat ꝓpter talē igratitudinē & ꝓpter alias ēt. ī. d dona. c. vi. vbi de hoc. C. de reuo. dona. l. vlti.

In quibusdam ꝓuincijs ecclesiarꝫ patroni & aduocati seu vicedomini se i tantā insolentiam erexerunt: q̄ nō solum cū vacantib9 d3 ecclijs de pastorib9 idoneis ꝓuideri: difficultates igerunt & malicias: verꝫ ēt de possessionib9 alijsq3 bonis ecclesiasticis ꝓ sua volūtate ordinare ꝓsumūt: & quod horrendum est dicere: i necē ꝑlatorum ꝓrumpere nō formidant. Cum igit q̄d ad defensionis[a] subsidium est inuentum ad deꝑssionis dispendiū nō d3 beat retorqueri: ꝓhibem9 expsse ne patroni vel aduocati: seu vicedomini super ꝓmissis decetero[b] plus vsurpent q̄ reperiat i iure ꝓmissum[b]: & si ꝯ ꝓsumpserint[c]: per seueritatē canonicam districtissime cōpescantur. Sacri nihilomin9 concilij approbatione statuimus: quatenus si patroni vel aduocati aut feudatarij seu vicedomini aut alij bñficiati alicuius ecclesie rectorem vel clericū alium ipius ecclesie ꝑ se vl' alios occiderē vl' mutilare ausu nefando ꝓsumpserint: patroni ius patronatus: aduocati aduocatiā: feudatarij feudū: vicedomini vicedominatū & bñficiati bñficiū ꝓrsus[d] amittāt: & ne min9 vidicte q̄ excess9 memoria ꝓrogēt: nō solū de ꝓmissis nihil ꝑueniat ad heredes[e] sed ēt vsq3 ad quartam generatōem posteritates talium in clericorū collegiū nullaten9 admittant: neq3 i domibus regularibus alicuius ꝑlatōnis[f] assequantur honorem: nisi cū eis fuerit misericorditer dispēsatū[g].

Honorius. iij. ꝑposito archi. & h. canonico suessioñ.

Grauē capl'. lūd. recipim9 q̄ōnem: q̄ cum comes registreñ. ꝓ multis iniurijs quas irrogarat eisdem: per iudices a se. ap. dele. excōicationis vinculo fuerit innodatus: idē per duos annos & amplius in excōmunicatione persistēs iuri parere ꝑtinaciter renuit claues[h] ecclesie contemnendo[i]. Licet igitur huiusmodi pertinacia non careat scrupulo he-

l Nobilitati. nota q̄ parcit nobilitati circa pēas: vt aliter puniatur nobilis q̄ ignobilis xxiij. q. i. qui ꝯ pacē. & l. di. cōtumaces. & in bñficijs ēt magis ꝓuidendū est nobilitati. lxxx vi. d. nō satis. ver. itē si cōsideranda est. Arg. ꝯ q̄ eque puniat. ī. de sta. regu. ca q. vbi de h.

m Ecclesias. aliq̄d ius. forte ius patronatus: vel quicq̄d aliud poss. i ab ecclesia percipere vt si ecclia aliquo debito tenet eides: vt interim ecclesia ei rñdere nō teneatur: vt. ī. d here. excōicamus. §. credentes. & c. vi. & x v. q. vi. alius. nos sanctorum. & ipso iure absoluti sunt tales. & hic ꝑcipit: q̄ denuncietur solummodo absoluti: vt infra dicit. Et est ar. q̄ crescēte contumacia crescere debet pena. ī. vt lite non contestata. quoniam in fi. & ff. de penis. l. relegati.

e Ad hēdes. & descendentes ꝑ lineā directā vsq3 ad q̄rtā generatōem: vt hic dicit q2 vsq3 ad quartā generatōnē extendit ꝯsanguinitas. ī. de cōsang. nō d3. Et ē spāle hic: q̄ filius puniat hic ꝓ delicto pr̄is: sic ē i crīe lese maiestatis. vi. q. i. §. verꝫ. ver. siquis cum militibus. & in heresi. ī. de hereti. vergentis: als bona damnatorum deuoluūtur ad heredes. C. de bo. dā. auct. bona.

f Prelatōnis. Sed ꝯ videt. cū igressus religionis tollat irregularitatem. ī. de fi. ꝑsby. c. i. & in auc. de mo. in prin. colla. i. dic vt. ī. de aposta. c. ij.

g Dispēsatū. Cū nō determinet a quo possit dispēsari. dicit io. q̄ eps pōt dispensare: ex quo papa spāliter nō retinuit sibi dispēsatōem. ar. ī. d sen. ex. nup. Honestū eēt: q̄ nullus eps sine licētia pape dispēsaret cū talib9: vt alij saltē retinerēt: cum viderent illos vsq3 ad vltimam generationem puniri.

h Grauē. claues. datas petro. xxij. di. c. i. & xxi. di. in nouo. & petro date sunt ecclesie. xxiiij. q. i. quodcunq3. & cuilibet eius successori. ar. ī. de transla. quanto. her.

i Contēnendo. & si als legat9 nō fuisset: ex ꝯtemptu ligaret. xi. q. iij. §. cū ergo snia in fi. & xxiiij. q. iij. notādū. nō. n. d3 contemni cum sit medicinalis. ij. q. i. multi.

n Manifesta. occulta. inmo qui publice corripitur. ij. q. i. si peccauerit. & de conse. di. ij. ego berengarius in fi. & hoc siue sint grauia siue leuia: vt sedetur scandalum solēnis tamen penitentia clerico imponi non d3 nec ēt publica nisi deposito: ar. l. di. alienum. & c. confirmandum. ī. e. quesitum. vbi de hoc. & xxvi. q. vi. c. vlt. lau.

o Ut pl'byter. annorꝫ. Ar. ꝯ xxxiij. q. ij. hoc ipm. & c. admonere. So. ordinarium ē q̄ ꝓ mortali crimie septēnis pnia iniungatur: vt ibi: sed ꝓpter enormitatē maior: vt hic als. & sacerdoti imponitur quandoq3 penitentia. xij. anno. xxx. q. i. non debet.

p Canones. penitentiales.

q Cingulo. deponitur iste a dignitate sua: vt clericus. ne arma vlterius ferat. de peni. di. v. falsas. & xxxiij. q. ij. admonere.

r Absq3 spe cōiugij. Quedā crīa ipediūt matrimonium ꝯhendū: vt incestus. ī. de eo q cogno. ꝯsan. vxo. sue. c. i.

rētice prauitatis. volentes tñ nobilitati parcere comitis sui predicti: di. u. mādam⁹: quatenus si comes pdictus post cōmonitionē vrām nō paruerit plene iuri: vos ecclias i qb⁹ ius aliqd hře dignoscitur: ab eius debito absoluentes fideles ipius q̄diu i excōicatōe pstiterit ab ei⁹ fidelitatis iuramēto ēnūciētis pēit⁹ absolutos

Alexander papa.

Manifesta pctā non sunt occulta correctōe purganda.

Ex concilio mag.

Qui psbyterū occiderit xii. ānoꝝ pnia ei sm canones iponatur: c. j. Cōuict⁹ vsq3 ad vltimū tps vite sue miline cigulo careat ⁊ absq3 spe cōiugy maeat. Alex. iii. mediolanē. arep̄o ⁊ suffragāeis.

Significauit nob vir nobilis. p. q. f. dicto impatori cū oli rediret ab vrbe castrū veruice negauit: c. j. Vñ ptingit q. iiij. castris. destructis plusq̄ duo milia domoꝝ destructa fuerūt: ⁊ mlti boīes iterfecti: ⁊ alia mala ibi cōmissa q̄ lōgū eēt p singla enarrare. Qm̄ igit pfat⁹ p. deo exinde recōciliari desiderat: mādamus quaten⁹ ipsi pniam sz q visū fuerit misericorditer iponatis attendētes q p libertate sue ⁊ eccle deuotōe hoc fecit: q̄re i his debitis talez discretionē hře: vt aly ⁊ ipe idē p austeritate pnie a seruitio eccle nullaten⁹ retardēt nec aliqud salutis piculū debeāt formidare. Idē archiep̄o cantuariensi.

Quod aūt cōsuluisti: vtrū remissiōes q̄ fiūt i dedicatōibus eccliarū aut cōferētibus ad edificationē pontiū aliis pfint q̄ his qui remittentibus sūt sūt: hic volum⁹ tuā fraternitatē tenere: q cū a nō suo iudice ligari nullus valeat. vt absolui remissiones predictas prodesse illis tantūmodo arbitramur quibus vt prosint ppry iudices specialit

e. ij. ⁊ c. transmisse. i si. xxxij. q. vij. si quis viduā. Itē raptus sponse alteri⁹. xxvij. q. ij. statutū. Itē siqs vxorē suā iterficiat. xxxiij. q. ij. admonere. Itē siqs baptizauerit filiū suū vt separet sic ab vxore. xxx. q. i. de eo. Itē q monialē sciēter i mrimonio accepit. xxvij. q. i. bi q. ⁊ i casu pa n hec ipediūt: sed nō dirimūt alia sūt q̄ impediūt ⁊ dirimūt d qb⁹ habuimus s. d eo q dux. i ma quā pol. cū hēr. ⁊ i aliqs pñb⁹. c. ibid.

r Significauit. s. vrbe. i. roma. Appellatiōe. n. vrbis roma itelligit. ff. de. v. sig. vrbis. ⁊ l. qui in continentibus. sicut cū dicimr apls: paulū intelligimus antonomasice. hc.

t Visuz fuerit. ⁊ sic pnie arbitrarie sūt. xxvi. q. vij. tpa. de pe. di. i. mēsurā. ⁊. s. e. c. quesitum.

u Misericorditer. ar. pro mia ipēdēda. i. di. pōderz. xlv. di. lz. ⁊. xxvi. q. vij. alligant. laurē.

x Pro libertate. hic est iusta cā pugnādi: si mod⁹ seruet. xxiij. q. vi. oi timore. ⁊. c. hortatu.

y Deuotōe. quā vis bona itentione fecerit: modū tñ excessit: qd pz ex eo q pnia iponit: ar. xxiij. q. iiij. qui peccat. ⁊. s. de resti. spoli. olim. j. in fine.

z Retardentur. ar. mitius agendū cū aliqbus: ne a seruitio eccle retrahātur: ar. xij. q. i. certe. C. de pēis honor

a Quod aūt in dedicatōib⁹. hodie indulgentia que in pfecrationib⁹ fit eccle nō dz excedere annū siue fiat ab vno siue a pluribus epis in anniuersario cōsecrationis ⁊ in alijs casibus vltra. xl. dies huiusmodi indulgentie hodie non excedunt. j. e. cum ex eo. §. vltimo.

b A nō suo iudice. j. eodem omnis. §. i. s. de iudi. at si clerici. ⁊ supra de consuetu. ad nostram. ⁊. C. si a nō compe. iudi. l. i. potest exponi. i. a non suo iudice factas.

c Ut prosint. Quid valent tales remissiones: vetus ē querela: adhuc tamen satis dubia. Quidam dicunt q valent tantum quo ad deum: non quo ad ecclesiā quo ad deum: quoniam siquis sine mortali decedat: non tamen acta condigna penitentia de peccatis: penam purgatorij minus sentiet pro modo remissionis sibi facte in vita ista: ecclesia tamen viuenti ob hoc debitam satisfactionem non relaxat. Aly dicunt: q valent quo ad ecclesiam: sed tunc tantum cum peccatum per contritionem vel per satisfactionem sufficienter punitum est. tunc eni qd ex supabundanti ecclesia iposuit quo ad deū ⁊ quo ad ecclesiā oio p tales remissiones remittit. Aly et dixerunt: q omnino put dant: pficiunt: ⁊ quo ad deū ⁊ quo ad ecclesiam: sed q eas faciūt: se onerāt. tenent. n. elemosynis suis ⁊ orōnibus eas supplere: alioquin grauiter in purgatorio punientur. Aly dicunt q valent tñ ad remissionē illius pnie q̄ negligenter ē cōmissa. Sz ex hoc. c. verius colligitur: q q iniūgit pniam sicut sibi vř: imponit ⁊ concedit: vt eam per has remissiones vel in totum vel in ptem redimat: quod si fecerit: vt hic dicitur valēt remissiones ad relaxationem iniuncte penitētie alioquin non. hoc tamē verum est: q lz nō valeāt ad relaxationem iniuncte pnie: quo ad ecclesiā valent tamē ad minorez penam pcti quo ad deū: sicut alii i hōa. Sic ergo si iudex iniūgit alicui septennē pniam: ⁊ nō pcedit vt possit redimere: lz ipse vel alius p eo generalem faciat remissionez ad pontem vel ad alias locū: qui ponit confert d suo quantitatem penitētie sibi iniuncte: quo ad ecclesiā nō diminuit. al. ⁊ hoc dicitur in hac lra: intellige verum: cuz peccatum per contritionem omnino dimissum ē. Nā pro omni peccato duplex pena debetur temporalis ⁊ eterna de pe. di. i. si peccatum dauid. ⁊. c. si primi sed per contritōez pena eterna dimittitur de pe. di. i. vbum dei tpalis vero. s. p satisfactionem: vt in predicto. c. si peccatum. Et pro ista pena qualitercūq3 satisfaciat ecclesie: dummodo nō decipiatur ecclesia: sufficit ⁊ absolutus est quez absoluit ⁊ ligatus quē ligat. xxi. ii. q. i. quecunq3. Sed imposita alicui septenni pnia dans. vij. denarijs. hz septem ānos remissionis valituros sibi pcepto iponētis sibi pniam: nūqd vltra ieiunare tenet. Rñdetur si in veritate satisfecerit ecclie: non tenetur ex necessitate ieiunare: sed ex honestate. [illegible] dz. n. semp dolere d pctō: de pe. di. iij. pductior. q nescit an dimissa sūt ei pctā. ar. s. de pur. ca. c. vl. ibi. ⁊ si simplex fuero. ⁊c. cū suis cōcor. ⁊ si cōmode pōt adeq̄ri pēa cū pcedēti culpa saltē dz. ar. d pe. di. i. vid b̄eignū. Vñ apls: sic exhibuistis mēbra v̄ra ⁊c. xlv. di. oēs hui⁹ seculi. ⁊ punire i se qd diligit. de pe. di. i. si peccatū. ⁊ de pe. di. iij. pnia est.

d Iudices. i. epi: q alij iferiores plati huiusmōi remissiōes facere nō pñt. s. de exces. pla. accedētibus. Uel dic iudices. i. ppriū sacerdotes: cū iniūgūt pnias suis pochianis: possunt eis cōcedere q tales remissiones sibi psint: si de bonis suis cōtulerint predictis locis: ⁊ hoc fauore pnie: vt sic diuersis modis possint liberari a peccatis.

a Indulserunt. Ar. q clerico sine licētia epi sui aliū iudicez ēt ecclīasticū eligere nō pōt.i.e.ois vtriusqz.§.a.τ.ō.de fo.cpe. significasti. vbi ē hoc expressum.

b Uod qdā.penitētia.talis pnia ñ ē vā.i. fructuosa q̄ ad vitā eternā tñ valet ei:q: sentiet fructū eius:cum ō alio crimine pniam egerit: ō pe.di.iij.§.pe.τ vl.τ iō talis pfessio admitti dz .p ut h dicit. Sed pone q ñ peniteat de aliqs:valebit ei pnia.vtiqz:naz omnia bona que qs facit in vita alla p tunc ei ad vitaz eternā pmerendā:vel sal tem ad minus supplicium subeundū:de pe.di.iij.c. pe.τ incipit siquis autē. Itē ad bonuz tpale obtinendū:de pe.di.iij.cauē dum.τ.xxiij.q.ij.si qlibet culpa:aut ad hoc vt de citius illustret cor ei9 ad veraz penitentiaz.de pe. di.v.falsas.

c Admittēda. Arg. ō. xxiij.q.ij.legatur.τc.di.si qs ptritatus.τ certe si ad huc facit nō penitet: de pe.di.in penitētes τ de nū si aliquē sanauit quē nō oio liberaret.di.e.sūt plures. Itē ar.ō.xxxiij.q. i.q̄ rpo.τ.c.deuotā.So.pma ōsia.s.legatur.penitentes sūt plures:itelligunt ō vā τ fructuosa pnia.in c.otrit arius.cōpellit quis recipere satisfactionē:illa duo.c.deuotā.q̄ rpo.i tellegūt ñ ō pnia:sz ō fructu pnie.i.eucharistia.

d Iicet.leguminib9. Ar. q si alicui ē iūctum vt in pane ieiunet τ aq̄:nō dz aliud sumere: q: iā nō staret in finibus pnie:τ h est vez:nisi necessitas cū artaret.ar.lxxij.di.psbrt.necessitas n.semp intelligit excepta que legez non hz:ō con. di.i.sicut.τ.§.ō re.iu.q non est.τ.de consuetu.q̄to.

Indulserūt[a]. dē belua.epo.

Uod qdā ad cōfessionē de criminibus veniunt: τ qui cōfiteri volunt: se tamē asserunt abstinere non posse. consul.t.t.r.q eorū confessionem recipere debes:τ eis ō criminibus consilium exhibere: quia lz nō sit vera huiusmodi penitentia[b] admittenda[c] est tamen eorum cōfessio:τ crebris τ salubribus monitis est penitentia indicenda. Idez triburiensi archiepiscopo:

Icz tam veteris q̄ noui t.pagina:τ infra. Si aūt illi qui aliquos dies in pane τ aqua ex iniūcta sibi penitētia tenent pagere:panem quo vescant nō habēt:leguminibus[d] aut piscibus aut alijs cibarijs reficiant:si necessitas id expo scat: discretiōe tñ[e] adhibita q bis nō ad delitias[f] sz ad sustentationē. Clemēs tertius.

Uesitum est:vtrū sacerdotibus grecis qb9 legitimō matrimonio[f] licet vti penitentia publica sit imponēda si eam sibi postulēt p filijs oppressis iniungi. Hinc igit con. t.t.r.q si ipsis procurantibus vel studiose negligentibus[g] filij in lectis reperiuntur oppressi: ab officio altaris debent perpetuo abstinere: et eis grauior q̄ laicis non tamen publicam isi in publicuz[h] id[i] veniat penitentia[i] debet imponi: verū si ex incuria[k] ipsoz mortui inueniantur in cunis: τ illud fuerit occultum:eis pnia p arbitrio[l] penitētiarij iponat:τ in frotē alioz ad tps abstineāt a celebratiōe missaz. Inno.iij. liuoñ.episcopo τ eis q cū ipso sunt fratribus.

Eus qui ecclesiam suā: τ infra. Ceterū cum penitentia non tam ḿm quātitatem excessus q̄ penitētis cōtritionez p discreti sacerdotis arbitrium[m] sit moderanda:pēsata qualitate personaruz super fornicatione adulterio homicidio periurio τ alijs criminibus: consideratis circunstātijs[n] omnibus τ presertim nouitate[o] liuoñ.ecclesie cōpetētem pniam deliquētibus imponatis:prout saluti[p] eoz videritis expedire. Apostoli autem vestigijs inherentes:dicētis:lac vobis potum dedi non escam: paulatim[q] eos instruatis in fide:cōfessionis[r] formaz: orōnē[f] dominicam τ symbolum[t] illos solicite edocentes: interim tñ corporis τ sanguinis domini sacramentuz renatis fonte baptismatis consuetis[v] festiuitatibus τ in mortis[x] articulo tribuatis. Idem sancti laur. in lucina psbytero car.ap.se.le.

illud alienuz:quā clici facē nō ōbent:sz depositi9 solēnit τ publice penitē pōt. ō pe.di.vi.sacerdos.τ.xxx.q.i.sigs sacerdos.ō pe.di.vi.sacerdos.Itē ar.ō.id qō diti de publica pnia.lxxxij.di.psbr si.vbi dz psbr publice penitē ñ dz:sz exponit publice.i.solēnit. Si aūt occultū ē peiñ ñe sacerdos facē ōbz penitentiam: vt si pz:τ sic pōt itelligi illud.lxxxij.di.presbiter si.vt ñ peniteat publice cū peccatum ē occultuz. Sz in casu isto posset agē penitētiā et solēnez:cū sine spe restitutionis de tali crie puat9 sit.ō. de temp.or.c.vlt. ergo multo forti9 publicā:ex quo crimen venit ta i publicum.

i Pnia debet.de hoc dictū est.ō. de his q si.occi.de infantibus.

k Incuria.qō p ma facie psumendum ē.ar.ō.de presum:afferte. Unō etiaz dicit lex q repentinus casus ini quitas p iacturaz paterne pietatis emenda ē.C. de inoffic.testamento si mater.

l Arbitrio.xxvi. q.vij.tpa penitudinis.τ.j.c.priori.

m Eus q. arbitriuz.ō.c. pri.de pe.distin.i. mensuram.

n Circūstantijs. s.e.omnis. Argu. q circūstantie aggrauant peccatuz ō.de homi.sicut dignus.i.j.τ.xl.di.hō xpianus.de pe.di. i.c.v.xxiij.q.viij.occidit.

e Non ad delitias.prohibet.n.sepe non cibus sz abusus. vt xli.di.c.i.ij.τ.iij.τ est ar.ad hoc.iij.di.deniqz.

f Uesitū ē.matrimōio zeto in laicali habitu.vel dū erat in minorib9 ordibus.ō.ō cleri.piuga.cū olim.

g Negligētib9.negligēna.n.iputat.ō ō iiur.τ dan.c.vl.qa di.soluta negligēna.ppe dolū ē.ff.m.i.fi fideiussor.i.τ.l.di.lepe.τ di soluta negligēna h9 p oscia.ff.ō edil.edic.cū sei.qlis ē ignātia iudeoz q nolūt itellige vt bñ agāt.i.q.iij.§.vl.fic.xx.

h N.si id i publicū. Tē.n.sacerdos publicā xxviij.di.c.vl.h. pōt facē pniaz.xxviij.di.psb.vbi ō h.τ.xxx.di.sigs psb.sz ñ solēnē.ō q bes.l.di.i capite.ō q et itelligūt illa.c.l.di.ofirmādū.

o Nouitate.pp nouitatē ōtrahēdū ē iuri.vt.xxxv.q. iij.quod scripsit.τ.ō.de diuor.is qui.

p Prout saluti.quia hoc solum bene agitur: vt vita hominū corrigat.xxiij.q.v.prodest.

q Paulatim.xij.di.nouit.q: paulatiz lupus comedit agnuz.xiij.d.i.§.is ita.vltra vnā colūnam.

r Confessionis forma.i.ofiteor deo.

f Orationem dominicā.s.pater noster.

Symboluz.i.credo in deum.

u Cōsuetis.s.e.ois vtriusqz.τ ō ose.di.ij.seculares.

x Mortis.s.e.q i te.τ.l.di.ex pēitētib9.τ.ō.de spō.nō ē

a Officij.supposuit.eris suppositi .partus accusatio multo tpe claudit et post morte.ff.ad.l.cor.de fal. g falsaz.lz alia cria claudat.C.e.qrelã.z.C.si re9 vel ac cu.mor.fu.l.ij.z.xxiij.di.quorũdã.Et nota q hec accusatio nõ dat cuilibz de populo:sed ppinqs aut his qb9 ea res ptinet.ff.ad.l.cor.l.cornelia.vin.

q.v.mulierẽ.nisi forte aliq nobilis hoc hẽat ex ɔsuetudie.z de arbi.dilecti filij.nec arbitriũ in se suscipẽ.vt ibidẽ.z.C.de arbi.l.vl.nec pcuratrix ẽẽ põt i iudicio.C.de pcura.q te absẽte z.l.alienã.nisi forte p pre morboso aut etate ipedito agẽ.ff.de pcura.femias.nec aduocare põt in iudicio.iij.q.vij.§.tria.et gnãlit vir: officiũ mulieribus ẽ iterdictũ.ff.de re.iu.l.ij.Sz nũqd abbatisa põt istituẽ vel suspẽdẽ de h dictũ ẽ.s.de maior.z obe.dilecta.

b Denegãda.h mix est:q durante suppositiõe p quã fraudat ɔsanguinei debita successione hec mulier penitere põt ɔ illud.xiiij.q.vi.si res.z de pe.di.iij.penitẽtes sz ipsa nõ põt detegere suppositionẽ:qz ei nõ credit cõstante psumptione q hẽret ex matrimonio.q fili9 nat9 sit ex nuptijs.ff.de his q sui vel alieni iuris sunt q filiuz:et ẽt periculosuz eẽt mulieri illõ detegẽ.l.

c Pnia. Hoc tñ scias:q qzdiu ẽ in mortali nec depõit alium peccãdi non valet ei talis pnia xiiij.q.vi.si res.tñ ad pniam admitti dz:sed ẽ ei dicẽdũ q nõ est ei fructuosa quo ad vitã eternam.s.e.q quidã de pe.di.iij.§.pe.z vl.z de pe.di.v.falsas.io.

d Alieos.ad qs ab intestato deuolueretur hereditas. si.n.aliq tales sint ad quos ab itestato deuolueret: exheredari nõ dbẽt. Sed pone q tales nõ sunt: adhuc tñ peccat ipediendo liberam testamẽti factionẽ.C. siquis alium testa.p:obi.l.i.z.ij.z ideo dicit maxime.vin

Officiũ:z isra. Significasti quadã mlierẽ i pnia tibi fuisse ɔfessaz:q timens ne viri possessio deuolueret ad alios:qrũdam herbaz succum potauit:z sic venter ei9 itumuit:z inde grauidã se ondens sibi partũ supposuit[a] alienuz:timensq3 maritũ nõ vult facin9 ip si detegere:qui plẽ credit sine dubitatiõe qualibz eẽ suũ. Qm igitur postulas edoceri: vtrũ ei hac fraude durante sit pñia iniũgenda:rñdem9 q sicut mulieri q ignorãte marito de adulterio plez suscepit:q́uis id viro suo timeat confiteri:nõ est pnia deneganda[b]:ita nec illi dz pnia[c] denegari.maxime si per alios intelligas alienos[d] ad qs timeat possessionẽ viri deuolui:sed competens satisfactio p discretũ sacerdotez ei dz iniungi. Idem valent.z burg.episcopis z abbati de .n.cister.ordinis.

Noua quedam nris sunt aurib9 itimata:q abbatisse moniales pprias benedicunt:ipsaz qz confessiones in criminib9 audiunt:z legentes euãgeliũ[e] psumũt publice predicare[f]. Cũ igit absonũ sit pariter z absurduz: mandamus quatenus ne id de cetero fiat: curetis firmiter inhibere:quia lz beatissima virgo maria dignior z excellẽtior fuerit apostolis vniuersis:nõ tñ illi sed istis domin9 claues regni celorum commisit. Idem.

Quod in te:z infra. In illo verbo p qd pniaz morientib9 nõ negam9: viaticũ ẽt qd vere penitẽtib9 exhibet intelligi volum9:vt non ipm decedẽtib9 denéget. Lz autez p generale iterdictũ deneget[g] omnibus tam vnctio q ecclesiastica sepultura: concedim9[h] tamen ex gratia[i]:vt clerici decedentes:qui tñ seruauerint iterdictũ in cimiterio ecclesie sine campanarum pulsatiõe cessãtibus solẽnitatibus omnibus cũ silentio tumulent:z in conuentualib9 ecclesijs bini z bini vel simul tres horas canonicas valeant legere non cantare ianuis clausis interdictis z excõmunicatis exclusis:z voce ita dimissa q exterius audiri[k] nõ possunt:cũ z regularib9 fm pñilegiũ se.ap.sit idultuz: vt cũ gnãle iterdictũ terre fuerit:liceat eis ianuis clausis excõicatis z iterdictis exclusis ñ pulsatis cãpanis suppssa voce celebrare diuia. Recipiẽtib9 aũt signũ crucis nõ negam9: qmin9 eis ob reuerẽtiã crucifixi pnia[l] cum postulauerint: iniũgatur:quod z alijs peregrinis potest misericorditer idul-

e Noua.euãgelium in matututinis forte poterãt legere euangelium:vnde etiam diaconisse appellãtur.xxvij.q.i.diaconissam.

f Predicare.mulier.n.nec pdicare nec docere põt:qz hoc officiũ extraneum ẽa mulierib9:nec sacra vasa cõtingẽ.xxiij.di.sacratas.z.c.mulier.z.xxx.ij q.v.mulierẽ imo nec laici pdicare vel docere debẽt.s.de here.cũ ex iniũcto.nec pñt velare moniales.xx.q.ij.statuimus.nec absoluẽ eas.j.ti.pxi.de monialib9.nec iudicare.xxxij.

g Quod in te.denegetur tpe interdicti.j.ti.pxi.pmittimus.

h Cõcedim9.ista enim duo sacra siue tria semp excipiũtu r in qb3 iterdicto.s.baptisma puulorũ z pnia morietiũ:i quo itelligit viaticũ.xut hic pz.z dr viaticũ qsi a via.qz sunt i via recedẽdi de hac vita. Nec ẽ istõ sacrz nẽitas:tñ ɔcedẽdũ ẽ decedẽtib9 ẽt tpe idicti:vt h pz.

i Ex gra.s ex gra ɔcedit clericis q suauerunt iterdictũ: e rgo vr q ius ñ sit cõe:q nõ ɔpetit nisi ɔpetret:cũ nemo sit exemp t9 ab illa gnãlitate iterdicti:nisi q p pulegium exẽpt9 ẽ. Uel põt dici q p istud ius clerici canõicis reglarib9 eqparet.s.de puleg.q nonull'io.

k Audiri.pz q q cũ excõicato ñ lz stare ex ecclesia:cũ ẽt iterdicto phibeat audire exterius.io.

l Pnia.h ẽ spãle i istis psonis vt sine necessitate vel piculo mortz admittat ad pniam.Sz hic est necessitas:qz hoc eis nõ ɔcedit nisi cũ pficiscũt: z ita quasi i via dicũt: sicut illi qb9 dat viaticuz. Idem põt dici si aliq pficiscunt ad iustũ bellũ qz ibi ẽ iusta cã timoris. Itẽ idez esset si aliqui essent excõmunicati vt in iusto bello.qa possunt absolui a quocũqz alio qz ab excõmunicatore.ar.j.ti.pxi.decetero.de cõsecra.di.iiij.sanctum ẽ baptisma.z.xxvij.q.ij c.in adolescẽtia. Sed quid si in ciuitate interdicta aliqui vellẽt satisfacere:nũquid in eis relaxandum est interdictũ.non:quia aliqui sine culpa sua interdicuntur.s.de spon.nõ est vobis.z quia sic rigor ecclesie dissolueretur.ar.s.de priuile.vt priuilegia.io. T.dixit. q si aliqui vellẽt iurare stare mãdato ecclesie:q essent admittendi. Sed finis iste videt pdicere:qz h spãliter hoc concedit recipiẽtibus signũ crucis z peregrinis:ergo alijs intelligit phibere:sicut qd de vno negat:de alio ɔceditur.xxv.di.qlis.

quod verius puto: sz inuenias 9trium dictum.

a Omnis. vtriusqz discretóis. i. cū ē doli capax: qz tunc pōt peccare. ff. ō delic. pue. pueris. C. si aduer. delic. l. i. z. C. si maior ke ma. dit. l. ig. ar. ḡ. ō 9se. di. iig. eos. z. C. ō falsno. l. i.

b Oia sua peccata. aīs nō eēt fructuosa pnia. vt dcm̄ ē. ḡ. e. q̄ gdā. vbi ō ß. ñ tū veni alia: qz illa tollūt p oroné dñicā vel p aquā bñ dictā: de pe. di. iiij. ō quo tidianis. di. vi. q volt. tū si recolit: 9fiteat illa.

c Propo sacerdoti. nī si ille sit ipérit: tūc ō ipi us licētia: v: ß dic̄ ḡrat discretū. ō pe. di. vi. pla cuit. her.

d Ad min⁹ i pascha. ō cō. di. ij. z si nō freqn̄t⁹.

e Sepultura. Hoc ē ḡ regulā illā: cui cōicam⁹ viuo cōicare ōbemus et mortuo. Fallit ēt in alio cāu. xxiij. q. v. placuit. et ff. ō sta. mo. monachi. z ḡ. o torne. c. i. z. ḡ. ō vsu. qz loib⁹. z. ḡ. ō rap. sug co.

f Alieno sacerdoti. exe cutóēz bñt. ß dico p pil los sacerdotes siue secu lares siue reglares q nō bñt ordis executōz sacer dotal: vt sīt illi q ñ sīt a po pulo electi: vel q ab epo populo ñ pficiūt. xvi. q. i ¶. ecce i ß. z. ¶. ecce suffi cient. Sz ecce: si pdicato res z frēs mioꝛes vl alij religiosi q̄ bñtes populū bñt pulegiū. vt alienos pochianos possint recipe ad pniaz: nūgd suffic̄ p uilegiū: vt pochianū al teri⁹ poss. nt recipe ad pe nitētiā sñ licētia ppꝛij sa cerdot. Dicas: q n suffi cit pulegiū sñ licētia p pꝛij sacerdot. pulegium n. eqpat eos illis q a po pulo sīt electi: vel illis q ab epis pplo pficiunt: z dat eis solā executióēz. z ita necessaria ē adhuc li centia ppꝛij sacerdot: vt hic dī. Si. n. ō duab⁹ ser uitutib⁹ vna tollit rema net alia. qḋ bñ pbat. ff. ō vsu pa. l. er rua z. z. ḡ. ō pui. pastoral. ff. ō hui. vr ba pdi. si dom⁹ rua. z iō dic̄ alieno z nō alij. Nec papā p talē idulgētiaz l vt dū pdicat ppꝛo sacer

geri. Idem i pcilio gñali.

Omnis vtriusqz sexus fidelis postq̄ ad annos discretóis[a] peruenerit: oia[b] sua solus peccata saltem semel in anno fideliter cōfiteat ppꝛio[c] sacerdot. z iiunctam sibi penitentiam ppꝛijs viribus studeat adimplere: suscipiens reuerenter ad minus[d] i pascha eucharistie sacramentū: nisi forte de ppꝛij sacerdotis consilio ob aliquam rōnabilez causaz ad tempus ab huiusmodi perceptóne duxerit abstinenduz: aliogn z viuēs ab igressu ecclie arceat: z moriens xpiana careat sepultura[e]. Unde ō hoc salutare statutum frequēter i ecclesijs publicet: ne gsq̄ ex ignorantie cecitate velamē excusatónis assumat. Siquis autem alieno sacerdoti[f] voluerit iusta de causa sua confiteri peccata licentiam prius postulet z obtineat[g] a ppꝛio sacerdote: cum aliter ipe illum nō possit absoluere vel ligare[h]. Sacerdos autez sit discret⁹ z cautus: vt more periti medici superinfundat vinum z oleum[i] vulneribus sauciati: diligenter ingrens: z peccatoris circūstātias[k] z peccati: quibus prudēter itelligat quale debeat ei pbere consilium: z cuiusmōi remedium adhibere diuersis experimentis[l] vtendo ad saluandum egrotum. Caueat aūt omnino: ne verbo aut signo z alio quouis modo aliquatenus pdat peccatorem: sz si prudentioꝛ consilio idiguerit: illud absqz vlla expssione psone caute regrat: qm̄ q peccatū i pniali iudicio sibi detectū psumpserit reuelare: nō soluz a sacerdotali officio deponendum[m] dcernimus. verū etiā ad agēdum ppetuam pniam i artū monasteriū dtrudēdū.

Idē i eodem.

Cum ifirmitas corporalis nōnunq̄ ex pctō pueniat: dicente domino lāguido quem sanauerat: vade z āplius noli peccare: ne deteri⁹ aliqd tibi contingat: psenti dcreto statuimus districte. z pcipimus medicis corporum: vt cū eos ad ifirmos vocari contigerit: ipos ante omnia moneant z iducant: vt medicos aduocent aiarum. vt postq̄ fuerit ifirmo de spūali salute puisuz: ad corporalis medicine remediū salubrius pcedat: cum cā cessante[n] cesset effectus. Hoc qdem inter alia huic cām dedit edicto: q gdam i egritudinis lecto iacentes cum eis a medicis suaderetur: vt de animarum salute disponant i desperationis articulum icidunt: vnde facilius mortis periculū incurrunt. Sigs aūt medicoꝝ huiusmodi nrē 9stitutóis postq̄ p plātos locoꝝ fuerint publicata: trāsgressor extiterit tādiu ab ingressu ecclesie arceatur[o]: donec p trāsgressione huiusmōi satisfecerit cōpetenter. Ceteꝝ cū aia sit multuz pciosioꝛ[p] corpore sub itermināóe anathematis pbibem⁹: ne qs medicoꝝ p corporali salute aliqd egroto suadeat: qḋ in periculum anime conuertat.

Idē i eodem.

Cum ex coꝛ z ifra. Elemosynaꝝ q̄z q̄stores quorū gdā se alias mētiēdo abusiones nōnullas i sua pdicatóe pponunt admitti: nisi apostolicas diocesani epi litteras⁹ veras exhibeāt: pbibem⁹. z tūc

dote: vt. e. ḡ. ex tuaꝝ cū sīuis simlib⁹. z. l. ri. pri. eū dsidēs. l si. z hoc idē dicit hug. xvi. q. i. c. i. z. l pdicta. ¶. b.

g Obtineat. Quid si ille maliciose recusat: ar. q pt irē ad aliū. ff. ō reg. lz. vel vadat ad ei⁹ supioꝛē: si pt vt illū cōpellat. vel ipe dabit licētiā: ar. ff. ō iure pa. null⁹. ar. C. ō re. ap. l. vl. ¶. vlti. ar. ḡ. e. c. vl. ad fi.

h Uel ligare. ḡ. e. q dī. xi. q. ij. c. i. z ij. z. ḡ. ō pochi. null⁹. Et ē ar. q cuicū sine licētia sui epi nō pt i nō suū iudicē 9sentire. ḡ. e. q dī. z. ḡ. ō fo. 9pe. si diligēti. z. c. significasti. vbi ō ß. z. ḡ. e. c. vl. b.

i Uinū z oleū. i. miam z disciplinā. xlv. di. disciplina. ois qui. sunt nāqz vā iusticia.

k Circūstantias. sic. ḡ. e. de⁹ q. z. ḡ. ō homici. sicut i pn. z de pe. di. v. cōsideret. b.

l Diuersis expimeat. ñ tū sic iperit⁹ medic⁹. xxiv. di. necesse. sz diligent expiat v. res ipi⁹ q̄le pñaz possz portare: ar. xxvi. q. vl. alligāt: sic vt poti⁹ reddat rōez ō mia q̄z ō crudelitate: vt ibi. z. lxxxvi. di. nō sat. vltra mediū. z xi. q. iij. nēo peritorum. b.

m Deponēduz. olī ēt alia pēa ipōnebat: ō pe. di. vi. sacerdos. hodie hec imponit.

n Cessante. Qz ifirmitas cā cessāte. ḡ. ō iuriu. z si. z ḡ. sa ad fi. z. ḡ. ō rnū. p⁹ trāslatóēz: vbi ō hoc.

o Arceat. p sniaz ñ ipo iur: qḋ male vl nullo mō huat.

p Preciosioꝛ. xv. ḡ. q. i. pcipimus. xxiij. q. iij. si hēs. C. ō sacrosan. ec. l. sancimus i fi. z iō pon⁹ z pus ē 9sulēduz anime q̄z corpori: qz vbi maius

est periculum cautius est prouidendum.xlv.di.quiescamus.z.vij.q.vij.c.vl.z.ff.ad car.l.i.§.ii.ber.

q ¶ Cum ex eo.lrās.sic ergo credet lrīs epi:si vere sint supra de proba.post cessionem.z.xi.q.iij.cure.

r ¶ Proponere.q: in talibus diligēs ingsitio facienda e.xlij.di.gescam⁹.

offi.pcō.l.ij.z legatus pōt in sua puincia facere remissiōes:qz z statuta ppetua facere pōt.supra de offi.le.c.vl.z e̅ b̄ epōrū z archiepōrū.l.facere remissiōes:nisi ex spāli concessiōe vł alia legitima cā cōpetat alijs inferioribus platis:supra de excess.pla.accedentibus:z priuilegia pūt concedere epi z archiepi.s̄ de his q̄ fi.a pla..sine cōsen.ca.quanto.z ar.sup de iurepatro.nullus.

s ¶ In tabernis.si n.ibi publice deliqrint:pūt a dioce. puniri:lz sint exēpti.s.de priui.tuarum.vbi de hoc.

t ¶ Claues eccl'ie cōtēnunt:qd e̅ c̄ st̄ bz si.s.ti.pri.c.vl. de priui.vt priuilegia.

u ¶ A pluribus. Quid si glz idulgeat ānū nūgd valet huiusmōi idulgētia ꝯ statutū istud: vł q nō.s.ō excess. pla.cuz ad quorūdā.z.c.sane.z.c.pri.Credo q teneat:lz ipi faciāt ꝯtra mādatū istud qz si adijcit hoc:q si secus fecerit decernim⁹ nō valē:put dī i illa decre.cuz ad quorūdā.ad h.s.ō pben.iter cetā vbi n.huiusmōi.clā s apponit i mādato lz fiat ꝯ mādatū:th tenet qd sēm e̅.s.ō pbē.dilect⁹.ij.er.ꝯ s.eo.c.proxi.in fi.

x ¶ Nostro.postulasti.q p puinciā. Nota q archieps p totā puīciā suā pōt facer remissiones:z prout hic colligit:z eps in sua diocesi:licet ipse archieps non sit iudex ordinarius ciuium de prouīcia sua.s.de of.or. pastoralis z iurisditionē contentiosam nō bz i sua puincia:nisi i certis casibus:vt dī i decre.pastoralis. sed volūtariā sicut pro cōsul.cū vrbē egressus fuerit iurisditionē bz n̄ ptētiosaz s voluntariā.ff.ō

preter id quod in ipsis cōtinebitur lrīs nihil populo proponere ᵗ pmittantur:formā vero quaz cōiter talib⁹ ap.se.indulget duximus exprimendam: vt fm eā diocesani epi suas litteras moderent. Et siqdez talis e̅:qm̄ vt ait apostol⁹: Oēs stabimus ante tribunal xpi recepturi:prout in corpore gessimus siue bonū fuerit siue malum:oz nos diem messionis extreme misericordie opibus puenire:ac eternoz intuitu seminare in terris:quod reddēte dn̄o cū multiplicato fructu recolligere debeamus in cel firmaz spē fiduciamqz. rectaz tenētes:qm̄ qui parce seminat parce z metet:z qui seminat i benedictiōibus:de benedictionibus z metet vitaz eternam. Cum igitur ad sustentationez fratrū z egenorum ad tale cōfluentiū hospitale proprie nō suppetāt facultates: vniuersitatem vr̄am monem⁹ z exhortamur in dn̄o:atqz in remissionem vobis iniungim⁹ peccatorum:quatenus de bonis vobis a deo collatis pias elemosynas z grata ei charitatis sb̄sidia erogetis:vt p subuentionem vestram ipsorum inopie consulatur:z vos per hec bōa z alia que dn̄o inspirante feceritis ad eterna possitis gaudia peruenire. Qui autem ad querendas elemosynas destinantur:modesti sint z discreti:nec in tabernis ᵗ aut in alijs locis incongruis hospitentur nec inutiles faciant aut sumptuosas expensas cauentes os no ne false religionis habitū gestent. Ad hec quia per indiscretas z superfluas indulgentias quas quidam ecclesiarum prelati facere non verētur:z claues ecclesie cōtēnūt z penitētialis satisfactio eneruatur:decernimus:vt cum dedicatur basilica non extendatur indulgentia vltra annum siue ab vno solo siue a pluribus episcopis dedicetur:ac ō inde in anniuersario dedicationis tempore.xl.dies de iniūctis penitentijs indulta remissio non excedat:z infra. Nunc quoqz dierum numerum indulgentiarum litteris precipimus moderari:que pro qbuslibet casibus aliquotiens conceduntur:cum ro.pon.qui plenitudinem obtinet potestatis hoc in talibus moderamen cōsueuerit obseruare. Honorius.iij.

Nostro postulasti certificari rn̄so.vtrū p tuaz puinciā possis cōcedē remissionis lrās gn̄ales. Nos igit.z.c. breuiter.r.q per puinciā tuā libere potes huiusmōi concedere lrās:ita tn̄ q statutū generalis concilij non excedas. Gregorius.ix.

Quia pro dilatōe pn̄ie piculū imineat aiarū pmittimus epis z alijs supioribus necnon minorib⁹ prelatis exēptis:vt etiam ppter sui supioris licentiā puidū z discretū sibi possint eligere cōfessorez.

[illegible]

Alex.iij.senon.archiepiscopo.

Super eo vero: q consilium postulasti:z infra. Respōdemus:q si clerici infra puberes annos se adinuicem aut vnus alterum percusserint:non sunt ad apo. sedē.mittendi:quia eos etas

y ¶ Non excedas.supra eo.c.proximo.

z Que pro dilatōne periculū imineat: sic pp piculū more dat absolutio stati:q als nō daret s.ti.pri.nup.in fi.z.c.sacro.z.supra ō offi.or.ad reprimēdā.z pp piculuz anime statim infans baptizat.v.di.baptizari.z de con.disti.iiij.ne quod absit.z dilatio ppter periculum tollitur:ne interim aliqd ꝯtingat piculū:de cō.di.iiij.iudei. Et e̅ ar.q vbicūqz piculum timet dilatio sine mora vitanda e̅.xxviij.di.ō syracusane. Item ar.q sacerdos stati dz curret ad infimuz qn̄ vocatur.qa vitam adimit qsqs morienti penitentiā denegauit.xxvi.q.vi.si psbyter. z.c.se.z reus erit animarum:vt ibi dicitur.

a ¶ Permittimus. Sic ergo vz:q epi vel alij inferiores plati exēpti ante istā pmissionē nō poterant se subijcē alicui cōfessori sine licētia sui supioris. supra.z.c.oīs vtriusqz qz null⁹ cleric⁹ sine licentia sui epi pōt eligere iudiciū nō sui iudicis psone vel rex.supra.ō fo.cōpe. si diligēti z.c.significasti z.iij.q.vi.nō liceat ergo multo minus iudicium anime quod maius e̅.

b ¶ Prouidū.q sciat ligare ac soluere:ō pe.di. vi.q vult.z.s.c.oīs.§.sacerdos.z q diligēter inuestiget qualitatē criminis z psone.de pe.di.v.consideret.

c ¶ Super eo.percusserit.irato aio:als nō scideret i cāonē: put seqntia vba dclarāt z.xvij.q iiij.sigs suadēte

a ¶ Excusat. nō ab excōicatōe. sȝ q̄ adhꝰ ꝙ nō sūt mittēdi ad curiā p absolutione. vt. j. e. q̄uis. ꝛ. c. vlt. Et ita ē arg. ꝙ etas excusat. de con. di. iiij. eos. ꝛ. C. de sal. mo. l. i. in fi. ꝛ. xxiij. q. ij. in adolescētia. Ar. ꝯ. q: maloꝝ mores īfirmitas animi nō excusat. C. si aduer. delic. l. ij. ꝛ. ff. de mino. auxiliū. §. in delictis. b.

n ¶ Ut vi. ff. ō iusti. ꝛ iure vt vim. ꝛ. ff. ad. l. aqli. sciētiā. §. q cū aīit. ꝛ. ꝫ. de bomi. significasti. vbi de hoc.

o ¶ Omnes leges de hac materia loquentes. ꝛ ita vniuersalis restrigit. sic. i. di. oēs leges. sic ꝛ idefinita. ꝫ. de puil. vt puilegia.

b ¶ Nec clerici. supple sī excōicati: qm̄ sola temeritas in hoc casu rephendit: siue violētia, put sequtur: ꝛ patȝ ex illo canone xvij. q. iiij. sigs suadēte.

c ¶ Discipline. vel rōne plātōis. Idē3 est ēt ō patre q filiū ī mioribꝰ ordinibꝰ pōt corripe sine pena ista. vel de ꝓpinq̄. j. e. ex tenore. ꝛ. c. cū volūtate. vbi de h ar. de pe. di. i. §. aut fcā. ꝛ. xxiij. q. v. circumcelliones.

d ¶ Uiolēta. nō: i. Nec ē rō quare nō incidunt in canonem. i. sententiam.

e ¶ Monachi. quocūq3 mō. dū tn̄ nō enormiter aūt in ep̄ȝ aut ī abbatē aut in clicuȝ secularem manꝰ iniiciāt violētas. j. e. cum illoꝝ.

f ¶ Sui abbatis. Si vero monachū alteriꝰ monasterij pcusserit: p abbatē3 vtriusq3 monasterij debȝ absolui. j. e. cū illoꝝ. ꝛ. j. e. canonica. h̄ si mōialis monialē: vel cōuersā3 vl cōuersū3 aut clericū pcusserit: p ep̄m absoluatur. j. e. de monialibus.

g ¶ Si vero alicuiꝰ. absolui. ergo ē excōicatus. quare itelligēdū3 est de eo qui aīo iniuriādi hoc fecit. Et hoc nota ꝙ dicit malignatꝰ: alioquin nō eēt excommunicatus: cum canon dolosos ꝛ violentos tm̄ teneat. vt. ꝫ. e. c. i. ꝛ xvij. q. iiij. siquis suadente.

excusat[a]. Nec clerici[b] si sūt plene etatis: ꝛ non odio vel inuidia vel indignatione: sed leuitate iocosa: se ad inuicē percutere contingat: neq3 magister si scolarē clericuȝ intuitu disciplinē[c] vel intuitu correctōis pcusserit: qa non pōt in ipis iniectio manuū violēta[d] notari. Ceterum si ex odio ijdē scholares vel seculares clerici se percusserint: pro sua absolutione debent ad apostolicam sedem venire. Idē.

Monachi vero ꝛ canōici regulares q̄cūq3 modo[e] se in claustro percusserint: non sunt ad apostolicā sedem mittendi: sed ſm prouidētiam sui abbatis[f] discipline subdantur: ꝛ si discretio abbatis non sufficit ad eoꝝ correctionē est prouidētia diocesani episcopi adhibēda. Idē3.

Si vero alicuius ptātis[g] ostiarius sub pretextu sui officij malignatus clericuȝ leserit: ab episcopo suo potest absolui: nisi forte eundem clericum grauiter[h] vulnerauerit. Officialis[i] vero pro iniectione manuum in clericum non potest sine mandato ro. ponti. absolutionis beneficium promereri: quia nulli laico[k] super clericum tanta datur auctoritas nisi forte turbaȝ arcendo irruentem non ex deliberatione sȝ fortuito[l] casu clericum ledat. Si vero clericum vim sibi inferentem[m] vi quis repellat vel ledat: non debet propter hoc ad sedem aposto. transmitti: si incontinenti vim[n] vi repellat: cuȝ vim vi repellere omnes leges[o] omniaq3 iura permittāt. Nec ille compellendus est ad sedem apo. venire: qui in clericum cum vxore[p] matre[q] sorore vel filia propria turpiter[r] inuētum manus iniecerit violētas.

§ Ceterum si in stupro vel adulterio quod cōmittit cum ea: que ipsum ita proxima consanguinitatis linea non cōtingit[s]: ceperit: aut in eum violentas manus iniecerit: nō erit a sentētia illiꝰ excōicationis immunis. Idem.

Si vero aliquis in clericum nutrientem coma3 manus iniecerit violētas: propter hoc non debet apostolico presentari conspectui: nec

p ¶ Cū vxore. idē3 ē spōsa de pñti: qa ꝛ lex pmittit illā accusare iure mariti ff. de adul. si vxor. §. i.

q ¶ Matre. nā q̄d noīe mr̄is itelligimus oēs ascēdentes: ſm. l. videt ꝙ sic. ff. de ver. sig. appellatōe. ꝛ noie filij oēs ēt descēdentes. vt lex dicit. ff. e. liberoꝝ. ꝫ p leges istas videt ꝙ sic. ī casu isto nō credo hoc extendendum ad ascēdentes vel descendētes. cum minor fiat iniuria vnde nō ē extēdēda licētia. ꝫ. de decī. c. nuꝑ. ber.

r ¶ Turpiter. Hu ic. n. parcit canon. q: tā iustū dolorē3 ꝯpescē ōn possȝ. C. ad. l. iul. de adult. gracchꝰ. ꝛ lex permittit illū occidere sic iuētū. ff. ō adl. ꝙ ait lex. §. ꝙ ait. alīs ex iteruallo nō liceret.

s ¶ Non cōtingit. quia tūc nihil interest eius: immo culpa est immiscere se rei ad se non pertinenti. ff. ō reg. iur. culpa. ber

h ¶ Grauiter vulnerauerit. casus iste sēp excipit. j. e. cū illoꝝ.

i ¶ Officialis. i. iudex vel apparitor alicuius potestatis vel principis.

k ¶ Laico. supple ēt qui de mandato sui prelati hoc facere: nihilominus incidit in canonē. j. e. vniuersitatis: nisi clerici deliquerint. nec aliter possunt ad iudiciū trahi: tūc de mandato prelatoꝝ capi possunt. vt tradit. j. e. vt fame.

l ¶ Fortuito. tūc. n. nō iputat: q: casus fortuiti preuideri non possūt. ꝫ. de homi. io. ꝛ. c. vl. ꝛ. ꝫ. de cōmo. c. vno. ꝛ. ff. ō admi. re. ad ciui. perti. l. ij. §. si eo tpe. ꝛ. ff. de custo. ꝛ exhi. reo. nō est: ꝛ l. milites. in fi. q: nulla temeritas vel violētia in eo nōri pōt. h̄ excusat rōne officij: alīs nō excusaret: q: debuit puidere: an ex facto suo posset iiuria irrogari. ar. ꝫ. de iniurijs. c. vl.

m ¶ Inferētē. Tūc. n. excōicatꝰ nō ē: cū licitū sit se defēdere. j. e. ex tenore. c. seruato moderamine inculpate tutele. ꝫ. de homi.

t ¶ Si vero. ignorauerit. ita ꝙ ignorantia probabilis fuerit: alīs nō excusaret. ꝫ. de cleri. ex. mi. apostolice. ꝛ. ꝫ. de eo qui renūciauit episcopa. c. i. ꝛ. ij. Quid si tōsurā vidit. ꝛ cū clericū nō credit. rñdeo: icidit in sñiā3: dū tn̄ ille clericꝰ sit. Quid si ī veritate nō erat clicꝰ: lȝ tōsurā deferet. ꝛ illū pcusisti credēs illū clicū. ppt̄ ꝯsciam teneris: nisi postea certꝰ efficiaris: ar. xi. q. iij. qm̄ multos. ſm vnū casuȝ. Quid si credidērit pcutē ticiū laicū. ꝛ in pson̄a err̄as pcussit martinū clicū. Ala. dixit ꝙ ī sentē tiā icidit: q: iiuriari voluit. ff. de iiurijs. cū q. §. si iiuria. ꝛ. ꝫ. de iiurijs. c. vl. T. dixit ꝙ nō incidit i canonem. qꝫ pbat p hāc lr̄am: q: dixit hic si pcutiat clericū quem credebat laicū: nō ē excōicatꝰ: vt h dicit: sola. n. temeritas ꝛ violētia ī h ꝯsideraṫ. ꝫ. e. c. i. ꝛ. j. e. veniēs. ꝛ. ff. ō iniurijs. illud. §. vl. ꝛ. l. se. iniuriā tn̄ fecit. vt dicit ala. ꝛ per eadē iura potiꝰ credo opinio. ala. tutior est.

etiam excõicatione notari: dũmodo ipm esse clericũ ignorauerit. vel si hoc dubiũ fuerit propria manu[a] dũtaxat pstiterit iuramẽtũ q cum esse clericum ignorasset. ab illo autẽ si pstare noluerit[b] iuramentum qr violentas manus constat eum i clericum iiecisse: sicut ab excõmunicato: donec de mandato sũmi pontificis absoluat conuenit abstineri. Idem.

Non dubium ẽ q hi qui violentas manus in clericos vel canonicos aut cuiuslibet religionis[c] conuersos iniiciunt: ex constitutione[d] cõcilij sententiam excõicationis incurrunt: nec nisi in articulo[e] mortis sine ro. pon. absolutionis possunt beneficium impetrare. Idem.

Mulieres vel alie personae que sui iuris[f] non sunt ab episcopo dioce. absolui possunt si manus in clericũ iniecerint violẽtas. De his vero qui magne sũt potentie τ ita delicati: q laborem[g] veniẽdi ad se. ap. nequnt sustinere: rñdemus: q status psone prius τ vitas negocij ẽ intimãda ro. pon. τ sm consilium eius tales erunt de cõmisso scelere corrigendi. illi vero qui nõ p seipsos sed eorũ auctoritate[h] vel mandato alij violenter iniiciunt manus in clericos: ad se. ap. sunt mittendi: cum ia cõmittat vere: cuius auctoritate[h] vel mandato delictum cõmitti probatur.

Idem.

Porro si aliqui[i] violentas manus in fratres suos iniiciunt: τ ducti penitentia non coniuncti: sed priuatim a te veniam postulant: eos monere debes τ inducere: vt his quos leserunt congrue satisfaciant[k]: τ ap. se. conspectui representent: cum a te vel alio sine speciali mandato ro. pon. absolui non possunt.

Idem.

a Propria manu. Soli sacro credit qñ de conscia alicuius dubitat vel qrit: vt hic pz. xxxiij. q. q. in lectũ. xxxi. q. ij. si verũ. ff. de re mili. si oes. §. a barbaris. xvi. q. iij. dilectio. τ. xxxv. q. iij. extraordinaria. τ. ẽ. d excep. pastoralis. ar. ẽ. qd me. cã. c. vl. cũ suis pcordantijs positis ibi.

b Nolueris. s ipsos q iurare si vult: psumptio ẽ ẽ eũ: q tanq excõicatus vitabit. si. ẽ. de here. excoicamus. §. q vo. cũ constet q violẽtas man⁹ i eũ iniecit: sic. n. p cõuicto habet qui se nõ purgat. ẽ. de simo. vbi de h. τ. ẽ. d pur. ca. cũ. p. τ. c. inter. i si. Itẽ h habet q lz cleric⁹ nõ seruet hab tñ suũ iad huc retinet priuilegiũ suũ. vñ ẽ. j. eo. in audientia. h intellige añ trinã admonitionẽ: illõ cũ suis cõsilibus post qr tũc pdit priuilegium.

c Non dubiũ religiõis. cõuersos. j. e. ex tenore. ex eo q dicit re'l giõis. vel q cõuersi secularium ecclesiarũ nõ hẽant h priuilegiũ. ar. xxvj. q. i. lex cõtinẽte. Sz dicẽdũ ẽ q exquo tradiderũt se τ sua diuino obsequio siue i seculari eccl'ia siue in regulari iã censent ecclesiastice psone: τ ex toto translati sũt i forũ eccl'ie: vñ hñt emunitatẽ ecclesiasticã. xvij. q. iij. quisqs. Et dicit decretũ: q tamẽ duo sũt genera xpianorũ: vnũ quod dedicatũ ẽ diuino obsequio: vt clerici τ cõuersi. aliud genus: vt laici. xij. q. i. duo sũt. Quidã tñ volũt dicere ẽ: s benignius ẽ dicere q sic: vt eorũ gaudeãt priuilegio: quorũ religionẽ τ vitã assumũt: vt supra de sta. mo. recolentes.

d Ex constõne concilij. xvij. q. iiij. siquis suadente. in qua constõne nulla fit mẽtio de cõuersis. sed p hoc. τ. j. ex tenore extendit ad cõuersos: sic qd dr de monachis extenditur ad regulares. ẽ. de postu. ex pte. τ ita p consequens ad oẽs pversos: vt dictum ẽ. j. e. canonica. ber.

e In articulo mortis. τ in alijs casibus qui habentur j. eodẽ qñuis. vbi de hoc.

f Mulieres sui iuris. vt sũt serui: s hoc intellige sz distinctionem illius decre. j. e. relatũ. Nec itelligas h verbũ de filijsfamil. qui dum sunt in patria ptãte nõ dicuntur sui iuris: qr tales debent ad curiam mitti: nisi sint. j. pubertatem. j. e. qñuis. τ. c. vltimo. bernardus.

g Laborẽ veniẽdi. hoc referas ad arbitriũ epi: ar. ff. de vbo. obli. cõtinuus. §. cũ ita. Et si videbit epo q labore eundi nequat sustinere pp piculũ more illũ absoluere pot recepta sufficiẽti cautõe: q pebit psilio siue rñso pape: ar. ẽ. primũ. ẽ. ti. pr. c. vl. τ. j. e. decetero. τ. c. sacro. Si vo piculũ nõ timet. psulat papa añq absoluatur: τ hoc vl' dicere littera ista.

h Auctoritate vel mãdato. sic. ẽ. de resti. spo. cũ ad sedẽ. ad fi. τ ille dr facere q p aliũ facit. ff. de admi. tu. ita tñ. §. gessisse. τ. xvi. q. vi. cõsuetudo. i fi. τ. j. eo. vt fame. §. vl. τ. C. de accu. nõ io. τ. ff. ad. l. aql. liber hõ in pr. n. τ. ff. d iuris. om. iu. si quis id. §. vl. τ qui cãm pbuit vel ope tenetur. ff. vi. bo. rap. l. ij. §. si cũ seruã. τ. ẽ. d homici. sicut dignũ. §. ij. τ. ẽ de iniurijs. c. vl. Sed vl q ille q mandato alteri⁹ hoc facit nõ teneat maxime si hẽat in illo ptãtẽ l'ei subiect⁹ sit. ar. ff. d re iu. si vl. τ. l. pdicta. ff. ad l. aql. liber hõ. q. Sz pñũ verũ ẽ qr pceptũ iniustũ fuit cui nõ debuit obedire: s deo potius q hominibus. j. e. relatũ. τ. xi. q. iij. iulianus. nõ s. τ. xxiij. q. i. qd culpat in fi. τ. ff. d vi τ vi. ar. l. i. §. quotiẽs. τ. j. e. vniuersitatis. qr nec illa ptãs data ẽ laico sug clericũ. ẽ. e. si vo. §. i. Sz pone q mãdauit s ante manuũ iniectionẽ penituit: qd erit. rñdeo: nihil omin⁹ i canonẽ incidit: nisi reuocauerit mãdatũ ita q reuocatio ad ipsũ puenerit. ar. ff. mã. si mãdassem. τ. ff. ad mace. si tñ. τ. l. si filius. τ. ff. qd iussu. l. i. rñso. i. τ. ẽ. de pcura. mãdato. τ. c. ex isinuatõe. τ. ẽ. de rescript. ex pte. iij. Sz pone q mãdator añ iniectionẽ manuũ moriat. tũc non erit excõicat⁹: qr mãdatũ morte extinguit. ff. mã. inter ceteras §. i. τ. ẽ. de offi. dle. relatũ. τ. c. lz. τ eccl'ia nõ ligat sub terra: ar. j. e. a nobis. τ. xxiiij. q. ij. legat. ar. a. ẽrio. Itẽ ponẽ q nõ mãdat s ratum hz ex postfacto: nũqd icidit i canonẽ. Quidã dicunt q sic: qm ratihabitio locũ hz in maleficijs. ff. d vi τ vi. ar. l. i. § quotiẽs. τ. ff. de his q. no. isa. qd ergo. ar. C. de icest. nup. l. iij. τ. ẽ. de resti. spo. cũ ad sedẽ. in fi. arg. contra. ff. man. si vero. §. si post. Non credo q in casu isto icidat in sniã lz ex post fcõ ratũ hẽat cũ hoc fecerit causa sui τ eius nomine: secus si potuit phibere τ non prohibuit: de hoc dicetur. j. e. qñte psũptõis. ber.

i Porro si aliqui. qui nõ sunt frẽs illorũ quos leserũt: quoniam si frẽs essent: τ se adinuicem percussissent: abbas eos absoluere potest. ẽ. e. monachi. τ. j. e. cum illorum. vel põt intelligi de alijs q de monachis quod verius videtur τ loqtur episcopo suos τ alia littera habet tuos: τ planior est littera τ sic est in antiqua.

k Satisfaciant. argu. q non valet penitentia sine satisfactione. supra de vsuris cum tu. τ. xiiij. questione. vi. si res. τ. xxiiij. questione. ij. legatur. de pe. distinctione. i. neminem.

Nulli se possunt priuilegio ap. se. tueri: quo minus excõicatos vitare debeant: et pro violẽta manuũ iniectõe in clericos sicut excõicati vitari. Idem epis et alijs prelatis per galliam constitutis.

Parochianos vros siqui in monachos vel cõuersos pfati ordinis violẽtas manus iiecerit sub. ap. re. fm tenorẽ generalis decreti excõicatos pu. nuncietis ipsosq; faciatis sicut excõicatos arctius euitari: donec lesis cõgrue satisfaciãt et cu lrãs vrãs ap. se. cõspectui reseñtet. Idẽ geñ. arepo

Ex tenore lrarum tuarũ nobis inotuit. qp. b. cão nicus in quedã subdiaconum manus iniecit violẽtas: et infra. Mãdam itaq; quaten recepto ab eo iuramẽto: qp tuo debeat mãdato parere: per nos vice nostra a sñia qua tenet absoluas: sibiq; in virtute iuramẽti precipias: ne decetero i clericũ monachũ vel alicuius religionis cõuersum manus iniiciat violẽtas: nisi se defendendo aut de mãdato suorũ fecerit platorum: vel nisi sup eum prelatõis misteriũ aut magisterium hẽat: aut cũ ipso in eadẽ eccña socius esse noscatur. Idem cenomanen. episcopo.

Decetero noueris: qp siqs pro violẽta manuũ iniectione in clericuz ẽ vinculo excõicationis astrict si habẽns capitales inimicitias vel alias iustas excusatões qb ab itinere rõnabiliter excusetur: ita qp sine piculo ap. se. neqat cõspectui pñtare: lz dioc. epo receptõ iuramẽto fm morem eccle sibi absolutionis grãm ipartiri: lz est illi sub iuramẽti debito iniũgendũ: vt qcitius oppoẽtũitatẽ habuerit ro. põ. adat mãdatũ apostolicũ suscepturus. Urba. iij. señ. arepo

Ad hec cum inter parochianos tuos: et infra. Ro. ec. absolutionem sententie delegatorum iudicum ne

a Nulli vitare. supra de priui. cũ et plãtare. et c. vt priuilegia ad hũc. n. casũ priuilegiũ n extẽdit. Sz nũqd papa cõicãdo excõicato icidit i canonẽ. dic qp nõ: lz al male faciat: de hoc di. j. c. siqñ. qm princeps legibus solutus ẽ. ff. de legi. p̃cepi. et C. e. digna vox. ipe. n. sol iterptat leges. j. c. iter alia. vbi de hoc. be. iureiu. veniens. et c. quintauallis. et ff. pro socio. si societatem. et ff. de ope. liber. si libertus. Et idez est sic iurare ac si iuraret stare mandatis ecclesie: et illa est recta forma. et supra de ap. ad hoc. et per hoc iuramentuz hoc tm precipere potest: prout hic sequitur in littera: et qp satisfaciat leso: supra. c. proxi. et j. eo. ea noscitur.

b Parochianos. I monachos. Sz nũqd mõach poterit agere actõe iniuriarũ. dic qp nõ: sz actõ cõpetit mõasterio et aget syndic monasterij: sicut actõ iniuriarũ cõpetit dño si iniuria fit seruo: et aget dñs et nõ seru: insti. de iniurijs. §. seruus aũt. Quid si remittit mõach iniuriam. nihil agit qui posset agere mõasteriuz sic lz filiusfamilias remittat iniuriã factã sibi: pat nihilomin agere põt p iniuria filio irrogata. ff. de pac. i psona imo et si iniuria fieret filio volenti: pr agere posset. ff. de iniurijs. l. i. §. vsq. mõasteriũ vero iniuriã factã mõacho remittere põt: sec in ecclesia seculari: qr nõ posset remittere iniuriã factã clerico. arg. xvij. q. iiij. si quis. vinc.

c Cõuersos. sic. j. c. proxi. et supra eo. non dubium. vbi de hoc.

d Decreti. xvij. q. iiij. si quis suadente.

e Satisfaciant. Sz cui dabit satisfactio. p litterã istã vr qp ipsi mõacho vl cõuerso leso: vt dicit hec lra. Sz cõ videtur xij. q. i. non dicatis. et ff. pro socio. l. si iter fratres. §. vl. De iniuria facta a seruo dic vt insti. de iniurijs. §. qd si vsufructus. et §. seq. In monacho vero vel cõuerso qui proprium non hz: satisfactio dabitur monasterio: quod dicit hic lesio: si datur leso. satisfdat monasterio: qr quicquid monacho dat: monasterio acquiritur. supra de sta. mo. cum ad monasterium clerico autem seculari dz dari qui lesus ẽ: si clericus inde decedat: dic vt supra de penis presbyteri. et ex iniuria plures oriuntur actiones. ff. de iniurijs. l. i. §. vl. Sed coram quo estimabitur hec iniuria. respondent quidam qp coram iudice percussoris: insti. de iniurijs. §. sed postea. et sic interdum in foro seculari. Vin. dixit qp ratione accessionis estimabitur coram iudice ecclastico. sicut dicitur in dote: ar. cõ. de coniugi. ser. proposuit. in fi. et supra de dote post diuor. re. c. i. ij. et iij. Sed hoc intellige cum querela excõicationis defertur ad ecclesiasticum iudicem: tunc estimabitur iniuria coram ipso: qr aliter non absoluitur vt hic dicit. Si vero clericus simpliciter vult conqueri de iniuria sibi irrogata: satis vr qp debeat sequi forum rei. papa tamen quottidie dat lrãs clericis contra laicos nomie etiam suo. et de hoc. xi. questione. iij. c. vltimo. b.

f Ex tenore. debeat qui sic iurat: non est astrictus. nisi ad iustum mandatum: ar. supra de elec. cãm que. et supra de

g Ne decetero. sic. j. eo. grauem.

h Defendendo. supra eodem si vero. j. be.

i Mandato suorum. dum tamen mandatum sit iustum: vel saltem si dubitetur. xxiij. q. i. quid culpatur. in fi. si autem sit iniustum non est obediendum. xi. questione. iij. non enim. et c. iulianus. si dominus. exemplum de mandato habes. j. eo. vniuersitatis. et ca. vt fame. §. i. als non excusatur. supra. eo. mulieres. et j. eodem vniuersitatis. be.

k Prelationis. idem est si habz officium in ecclesia: ratione cuius corrigere potest: inferiores clericos vl magisterium: vt hic. et j. eo. cum voluntate. vbi de hoc. et supra eodem. c. i.

l Socius. hoc dictum est propter assiduam conuersationem. vnde presumitur qp facilius manus iniiciant i seipsos. quandoq; veniunt ad verba: et sic ad factum: et ratione presumptionis non precipitur de socio: sic propter presumptionem iuramentum quandoq; non indicitur clericis. supra de cohabita. cleri. et muli. clericos. et supra de presũp. litteras.

m Decetero. iustas excusationes. Nõ. qp in omni edicto intelligitur rationabilis excusatio: vt hic pz: quantũcũq; pcise scribat: exceptiones legitime excipiũtur: vt supra de offi. dele. ex pte. ij. et supra de rescrip. siqñ. In quibus casibus quis ab itinere excusetur: habes. j. eodem quis. et in littera. et in glo.

n Licet dio cesano. Nũqd et presbytero. rñdeo in summa necessitate lz: ar. xvij. q. iiij siquis suadente. et supra. eo. non dubium. als non: nisi hoc faceret de mandato episcopi. xxvi. q. vi. c. vlti. qr episcopus hanc absolutionem bene potest committere: supra de of. or. c. vltimo.

o Iuramẽto. vt dictum ẽ. cõ. e. c. px. si. j. eo. quis. in fi.

p Suscepturus. non dicit absoluendus: qr iam erat absolutus: qr obligatio semel extincta nõ reuiuiscit: de cõ

quã ꝙ̃ consueuit alijs delegare: nisi in litteris commissionis contineatur expresse de sufficienti cautione prestanda ab his qui absolui debent ꝙ iudicio ecclesie debeant obedire.

Clemens tertius.

Cum nosscitur: et infra. Cõ. t.t. duximus respondendum ꝙ mulieres senes et valitudinarij seu membrorum destitutionibus impediti: licet ad se. ap. non veniant ab episcopis valeant fidelium communioni restitui satisfacto supra facultates his quibus per eos constiterit iniurias irrogatas alios autem siue pauperes siue diuites se. ap. vel legatos eius vt beneficium absolutionis obtineant: necesse est p̃sentari. ¶ Si vero infirmitas tẽpore timore mortis beneficiũ fuerit absolutionis indultum iuramento prestito iniungatur eisdem: vt postꝙ̃ sanitati fuerint restituti ad ro. ec. vel eius legatum accedant mandatum ap. super talibus recepturi.

Idem.

Cum non ab homine: et infra. Cõsul. t.t.r. ꝙ a communione illius qui p sacrilega manuum iniectione in clericum in edictum excommunicationis incidit: licet denunciatus non sit: debes abstinere: nisi forte id tibi soli pateret in quo casu ipsum priuatim tantummodo euitabis quãdiu ab ecclesia toleratur: vt saltem verecundie rubore suffusus p latenti excessu satisfacere compellatur. In articulo vero secunde questionis respondem⁹ ꝙ occisores clericorum aut p̃ fortiorum qui contempto clericali habitu tyrannidi et enormitati se inuerecunde imiscẽt in odium clericalis excessus: et terrorem atꝙ correctionem similium canone late sententie minime coercentur: iniungatur tamen eis penitentia cõpetens aliquantulũ asperior ꝙ̃ si i laicos talia ꝯmisissent.

Idem.

Cum desideres: et infra. Fuit autem prime questionis tenor huiusmodi: vtrũ alicui excommunicato q mandato ecclesie stare iurauit: et ãte absolutõnem eps ei cõmunionem reddidit: sit communicandum ab alijs: et an episcop⁹ id facere debeat. Cui questioni t.r. ꝙ cũ cautio iuratoria: quã hodie qui excommunicati sũt

---

le. di. liij. quis. et. xxiij. q. iiij. si illic. de pe. di. iiij. diuina clementia. ff. de solu. q res. §. aream. C. ð remis. pig. cum ex ea. Quidam dicũt ꝙ opportunitate recepta recidũt i excõicatõem: ar. xxvi. q. vi. q recedũt. et. c. ð his vo. et. C. de his q bo. ces. pos. l. penul. et. ð. de solu. c. pe. qð nõ placet libertas n. quis i debite obtẽta ñ retractat. C. si aduer. liber. l. i. et. ij. qð si nõ fecerit. tanꝙ̃ piurus habebitur: et posset compelli: vt iuramentũ seruet: arg. ð. de iud. nouit. her.

A Ab hec. hec ð cre. oliz erat de rescriptis.

a Alijs. imo pmo loco remittitur ab solutio suo excommunicatori. ð. de rescrip. ab excõicatore: hoc cum sñia lata est ꝯ formam concilij: vt ibi dr: et qð hes. j. e. sacro. Et ẽ ar. ꝙ semper rescriptũ dz eẽ obtentum ƀm stilum romane curie: alr suspectũ habet. ð. de cri. fal. ꝙ̃ graui i fi. Item ẽ arg. ex eo qð fieri consueuit. xxviij. di. de syracusane. et. ð. ð cle. cis ꝯiuga. diuersis. et. ff. ad sena. ꝯsul. macedo. l. iij. et. l. item si filius. §. qð dicitur.

c Sufficienti. cuiꝯ qs est excõicat⁹ p iectõne manuum i clericos: sola cautio iuratoria sufficit. ð. e. ex tenore. et j. e. cum desideres.

Cum vero p contumacia vel crimine manifesto sufficiẽs dz cautio prestari. j. ti. prori. ex parte. vbi de hoc. sic etiam cum data est possessio causa rei seruande: supra de sequest. ad hoc in fi.

H Ac nosscit. mulieres. ð. e. mulieres. et. j. e. quis. vbi multe tales persone excipiuntur.

d Valitudinarij. Isti ppter ĩfirmitatem absoluuntur: ita tamen ꝙ si conualuerint: sedem apostolicam visitabunt mandatum apostolicum recepturi. ð. e. decetero. et j. e. quod de his. et. quis in fi. et hic in fi.

e Iuxta facultates. hoc semꝑ ĩtelligendũ ẽ ƀm ꝙ satisfacere põt satisfaciat ꝙ si nõ põt: i penã alr põt commutari: ar. ð. ð maled. c. ij. vel expectet ꝙ̃diu facere poss. et cautione recepta. ð. de solu. c. penul. vbi de hoc. nam inanis est actio quam excludit inopia debitoris. ð. de resti. spo. olim. j. ff. de dolo. l. nam is. her.

f Pauperes. j. e. quod de his. et. c. quauis contra. So. ibi loquitur de his qui tanta paupertate laborant: ꝙ ad curiam ire non possunt: hic de his q possunt ire: lz pauperes sint.

g Legato. j. e. ad eminentiaz. et. c. quis. qð ex offõ legatõis lz. ð. de of. le. ꝙ translatõnem. Alij vero legati q de latẽ pape non mittunt hñt ƀm ꝙ dr. ð. de offi. le. c. pe.

a Recepturi. ð. e. decetero. vbi de hoc.

b Cum non ab hoie. denũciatus nõ sit. Et sit ꝯ̃trario scio aliquẽ excõicatũ: statĩ debeo ipsum vitare: quis nõ sit denũciat⁹: nisi solus hoc sciã vt hic dicit. et. vi. q. ij. si nñ. et. c. placuit. ar. ij. q. vij. plerũꝗ. q. n. sit certiorari nõ debuit. ff. ð ac. ẽp. et ven. l. i. in fi. et. xciij. di. inimicus. qr excõicatio executõem secũ trahit. supra ð ap. pastoral. et denunciatio nõ fit nisi ppter ignorãtes. deus enim ligat et nõ hõ. xj. q iij. nemo ꝯtemnat. Jo. faugn. contradixit et male: ꝙ ante denunciatõnem non est vitandus.

c Contempto clericali. ppter hoc solũ non perdũt puilegium: supra. e. si vero aliqs. nisi post trinam admonitõem. j. e. i audiẽtia. et. c. contigit. ij supra de aposta. c. i.

d Minime coercent. sic. j. e. perpendimus. et supra de aposta. c. i. Ar. contra. j. eo. in audiẽtia. et. c. contingit. ij. vbi expectatur admonitõ: hoc intelligitur de his q nõ sunt contenti arma portare sed seuis enormitatibus se immiscent: vt hic patet: et supra de aposta. c. i. et. j. eo. perpendimus. Contraria intelliguntur de his qui taliter non excedunt: licet portent arma. vnde illi vsꝗ ad trinam admonitõẽ gaudent priuilegio suo: vt hic dicitur: si. supra de vita et honestate clericorum. c. vltimo.

e Asperior. Nota ꝙ ex persona augetur crimen. xl. di. homo ff. de re. mi. omne delictum. §. i. de pe. di. i. §. aut facta. et supra ti. prori. quesitum her.

C Cum desideres. communionem reddidit. et male: qr cum ipse debeat alios prohibere ipse hoc facere non debet. ff. si serui. ven. l. altius: supra de natis ex li. ven. c. vnico. vbi ð hoc: in auẽ. vt diffe. iudi. §. hec autem omnia in fi. colla. ix. et xxj. q. i. in canonibus.

a Ad cautelã. vt post absolutõem timore iuramẽti similia p timescat. xxiij. q. vi. pessimã. & sic iuramẽtũ nõ ẽ d substãtia ab solutõis: vt infra dicam. Itẽ ar. q aliqd faciendũ ẽ ad caute lam futuro. xxiij. di. i ncse dñi. & . s. de elec. lz. & . lxiij. di. cũ. ha drianus. & exẽpla psentia nos pcauere faciũt i futu. lxxxiij. d. plurimos. ad fi. & . ff. lo ca. siquis domum. §. i.

e. c. in pn. & aliqui absoluãtur sine iuramento: quod nõ fieret si esset de substantia. j. e. super eo. & . j. e. a nobis. in fi. & sic tenet absolutio: lz non debeat sine iuramento ab solui. qr libertas vbicunq obtenta fuerit: non reuocatur. C. si aduersus li. l. i. & . ij. & sic lz composuerit: necessaria ẽ absolutio: secus ẽ in cautõne facta p pter nouum opus nũciationi: vbi nõ ẽ opus vt post cau tõem remittat. ff. d rmis. l. i. §. i. ibi pla ne. & quod dic: ni si forma &c. itelligẽ dum est pncipaliter de absolutioe cum iuramento: q tam qãtum ad veritatẽ eadem ẽ cum illa q fit sine iuramen to. sed forma eccle sie generaliter dz ob seruari: nec debet omitti nisi ex cã. j. e. super eo. sed si iu ramentum omitta tur: nihilominus tenet absolutio.

b Pstitũ. sm q dcm ẽ. s. e. ex tenore. sz forma eccle obfuari generalr dz: nec omittitur nisi ex cã j. e. sup eo. sz si iuramen tũ omittatur tñ tz absolutõ

c Cõtrahit. nisi tcãib q otinentur i his versibus. Hec anathema qdẽ sol uũt ne possit obesse. Uti le lex: humile. res igno rata: necesse. Uelex pter vtilitatem meã: & ne ille omodũ habeat: possum cõicare excõicato. j. e. si vere. Itẽ ppter vtilitatez excõicati possum ei cõ municare i his q ptinẽt ad eius salutem. j. eo. rñso e. c. cũ voluntate in pri. & . xi. q. iij. antecessor. & . e l. & . c. cum excõicato. Lex ppter eandẽ legem q ẽ viro & vxori: vxor pt cõicare viro. xi. q. iij. qm multos. & . j. e. inter alia. Hum. le: sicut ẽ i filijs & uis ancillis mercenarijs vt in pri. concor. Igno rata vt hic. ex eo q dicit sciens: & in. c. qm. & . s. de homi. sicut illi pterea. ita q ignorãtia nõ sit crassa s. de cle. ex. mi. apostoli ce. & . xv. q. ij. q & humãis Necesse. vt. c. qm multos e. j. e. inter. &.

d Si publica fama. Nõ q si fama ẽ aliquez eẽ excõicatum: vitãdus ẽ. si. s. de cleri. ex. mi. c. il

pstant potius ad cautelam[a] ex osuetudine ecclie q rigore ca nonum sit inducta: neq momẽ ti tã validi reputet: q nisi ab solutõis beneficiũ subsequat ille q excõicat: debeat cõioni alio restitui: psertim cum ex eo iuramẽto absolutõem con secutus non sit: & cõstat eũz ex cõicatum fuisse: & ve sit abso lutũ nõ esse: nec eps nec alij d bent cõicare eidẽ: nisi fuerit fz formã ecclesie post iuramẽtũ pstitũ[b] absolutus: qr q cũ excõi cato sciens cõicauerit: excõica tõis penam[c] cõtrahit cum eodem. Secunde questioni hunc finẽ duximus imponendum: q si pu blica[d] fama est aliquem verbe rasse clericum: nec eps nec ali us cõicare sibi dz: nisi ad arbi trium epi de hoc se purgauerit vel ad cautelam[e] absolutõnis bñficium consequatur. Ter tio loco tua discretio reqsiuit: si clericus verberatus epo me diante cuz suo verberatore cõ posuerit: & ille reconciliatus fue rit: an per hoc is dbeat ad alio rum cõionem admitti. Super quo tibi breuiter respõdemus: q lz ille q violentas manus fie cit: ei quem lesit satisfecisse ta liter videatur: ecclesiẽ tamen quã offendit[f] ex hoc nõ satisfe cisse dignoscitur: & nisi forma[g] ec clesie q p absolutione talium i troducta est: obseruet: non est cõicandum eidem.

Idem.

Ueniens ad a p. se. j. lator pñtium sua nobis asser tõe mõstrauit: q cũ matutina officia celebraret qdam moni alis ecclesiam ingrediens cuz alio clerico ludẽdo ipedimen tuz pstabat: quominus deo di uinum posset obsequz exhibe re: vnde memoratus sacerdos omotus vt liberius posset circa diuino celebratõem[h] vacare manibus in eã appositis vt ex ecclesiam poneret cum nollet exire: in trahendo ipam coe git eandem extra eccliam resi dere: sed tu illum ppter hoc tã q excõicatum euitasti & facis ab alijs euitari. Ideoq man damus: qtenus si res ita se hz eum de cetero non euites cum ex hoc ipm[i] excõicatum nulla tenus videamus. Idem.

Peruenit ad nos: & infra. De his absoluẽdis q cle ricis nõ enormẽ sz modicã & le uẽ iiuriã irrogarunt: tuẽ fra ternitatis arbitrio[k] duximus cõ mittendum. Idem.

h Ueniens. ce lebratõem. Ex hoc psumit q bono zelo & nõ aio iiuriandi manus eum apposuit. sola enim temeritas et violentia notatur s. e. c. i. & . xvij. q. iiij sigs suadẽte. & ita pz: q sacerdos tur bantem offm diui nũ sine pena excõi catõis põt expellere de ecclesia: & quilz alius rõne officij: quod obtinet i ec clesia & etiam seni ores de ipsa ecclia j. e. cum voluntate

lud. & ita fama facit pbatõem: & fama ipedit mrimoniũ cõhẽ dum. s. de cõsan. super eo.

e Ad cautelam. j. e. venerabili. & . s. de ap. ad psentiam. & de conse. di. iiij. si nulle: ar. vt sic fama tollatur.

f Quã offendit. quã ille dimittere nõ potuit. xxiij. q. iiij. si is q. & . lxiij. di. salonitane. Et ẽ ar. q hec iiuria nõ solã fit iiuria to sz toti ordini clericali. j. e. ptingit. si. s. de fo. cpe. si diligenti vñ iste nõ potuit pacisci sup iiuria qtenus ecclam ptingebat ni si forma ecclesie fuerit obseruata: vt hic dicit.

g Nisi forma ecclie. vt. s. iuramento pstito: q stabit mãdato ecclie: absoluat vt. s. e. c. i. & rñso i fi. & . s. e. ex tenore. & . c. decete ro. Sed qd si iuramento omisso fuerit absolutus. Arg. est hic q nõ teneat absolutio: & hoc quidam concedunt: sed hoc nõ credo: qr iuramentum non est de substantia absolutionis: sed recipitur potius ad cautelam ne de cetero talia psumant: vt. s

§. ij. vbi notatur in quibus cãibus excõmunicatus non est qui manus mittit in clericum.

i Ex hoc ipz. i. ex hac tali & leui castigatõe non incidit i canonem: & maxime quã ppria psona voluit exercere ar. j. e. vniuersitatis. ff. loca. item queritur. §. iulianus. ff. ad. l. aquil. sed & si quecunq. §. vlti. ala.

k Peruenit. arbitrio. Ala. dixit q ista decre. ptinet spã lem idulgentiam. Alij dicunt q ius cõe ptinet. Ad qd ergo posita esset. xix. di. si romano vt officeret poti q pdesset & in errorem duceret: q contineat ius cõe: est ar. s. de cõsti. grego. in pn. libri. & sic p hoc licitum ẽ epis tales absoluere p modica iiuria & leui irrogata & huius modi leuis iiuria põt leuiter emendari. s. de accu. cum dilecti. j. q ẽt nõ ifamat. s. d re iudi. cũ te. vñ satis possũt episcopi beneficio huius decre. absoluẽ tales ex generali

concessione:vel dicas vt ala. quod est securi9.

a Significauit.eadē ſ.quo ad priua.dez sacerdotes:et sic intellig.f.xi.q.iij.excōicatos.et c.sequens vel forte hi fuerūt excōicati cū oib9 pticipāntib9 eis.xi.q.iij.excellētiſſim9.j.e.qđ i dubijs.i fi.et ita expone eadē snia.i.maiori vel isti pticipau erūt excōicatis i eodem crie criosis:et ita eadē snia cū ill ligātur:vñ remitti debēt ad suū excōicatorē absoluendi j.e.nup.et c.si pcubine.et h vi9 credo

b Tua nos. temerarias.lar gi9 est hoc intelligēdū:qz si violentas dirusset.quedā.n. man9 dicūtur teme rarie h non violen te.j.e.pzingit

c Incēdiarij. incēdiarij.n.excōicūdi sūt.xxiij.q.viij. pessimā.et hz leges igni tradūtur.ff.de icē.rui.nau.q.edes vel capite puniūr ff.de penis.l.capitaliū.§.nōnunqz. cū distinctione illius.§.nōnunqz.

d Publicari.Ergo v3 ex hoc q ipso fcō sint excōicati: sed nō vz q haberet locum publicatio.Et sic ē ar.3.xiij.q.vl.pessimam. vbi pcipiūr excōicari.Uñ qdā restrigūt hoc ad icendiarios ecclesiaz et religiosoz locorum j.e.cōquesti.et xi.q.iij canonica.et xxij.q.iiij.cōs eccle vñ post publicationē a papa tm̄ sūt absoluēdi et hoc in odiū eoz statutū fuit h ad terrorē alioꝝ.Sic qñz priuātur aliq ecclastica sepultura ad terrorē alioz.supra de torne.c.i.et 3.de rap.sup eo.h qr hic non distinguitur ō oibus itellig as.Tamē nō credo q oēs incendiarij generaliter ipso iur sint excōicati:nisi de icendiarijs ecclesiarū:cū de alijs nō iueniā.Et p hanc decre.nō pbatur q ipo iure sint excōicati:3 illis p:io excōicatis ab epis subsecuta publicatōe ac denūciatōe papa p hāc decre. reseruat sibi eorū absolutionē ad terrorē:vt dixi.al' epi possent absoluere omnes incendiarios.j.e.nuper.

e Ab audientiā.a latere q dicāt missi a latere dñi pape hēs.3.de of.le.c.pe.et vl.et i sm̄.Inn.iij.e.t.offi.

f Pro tpe.i.postqz egressus ē vrbē quousqz (cū nñ reuersus ē:lz iurisdictionē nō hēat:nisi i ea pūicia q sibi decreta ē.ff.de of.procon.l.i.et vl.et hoc ex officio legationis licet eis:qzuis de hoc non habeant speciale mādatum:vt hic dicit.3.de of.le.q trāslatione.et j.e.qzuis et 3.e.ea noscit.de alqs q nō sunt missi de latere pape:an possint tales absoluere.habes.3.de offi.le.c.pe.et vlt.

g A Nobis.qsqs furtū.hac forma vboꝝ oēs noiati itelligūtur excōicati:q furtū comittūt tāqz expssis ppriis noibus ff.de cōdi.et demō.nolatim.et isti.de exhere.li.§.masculos.

b Nō nisi sbditi.Sz ḡ vz q rōe dlicti efficit qs ō iurisditōe illi9 q sniam tulit.vi.q.ē acuit.et iij.q.vi.ibi cā.C vbi ō cri.agi op.auc.q i pui.et 3.ō pui.ex mag vbi de hoc.§ vniuersi ligant:cū qztū ad hoc sint eius subditi.rñdeo si generaliter itellerit qsquis furtū fecerit vbicūqz clausula:ita si referf:nisi ad subditos:vt hic dicit qm extra pochiā suā nullam hz iurisditionez:vñ illa snia nō extēdit vlra terminos sue iurisditōnis. ff.de iurisdi.om.iu.l.vl. et 3.de offi.le.nouit.Cōphendit ergo tm̄ subditos suos ēt delinqntes i eius pochia cū ex hoc ip si subditi sint.nā rōe delicti sortit qs forū.3.ō fo. cōpe.c.vl.et i pd.cence.nā et pses puicie adūsus extraneos hoies hz ipsū cū malū cōmiserit.ff.de offi.psi.l.iij.nec distiguitur vñ sint:vt ibi.h vz q p talē sniam nō sint ligati alij ō alia puincia:cuz ipsi ignorēt talē sniaz:lz ibi delinqnt et efficiāt de foro illi9 vt per hoc illos possit punire.snia.n.nō ligat ignorātes:et pcipue illos qbus publicata nō ē.lxxxij.di.pposuisti.et vi d.qđ dicit.Dicas q bñ sūt excōicati.qz icidūt i sniā dānatā:et q cūqz fcz fac iaz p sniaz excōicatōis dānatū iudicat excōicat9 q.si actione.ar.xxiij.q.i.c.i.ñ.et iij.et pp dlictū ibi cōmissū itelligit eē ō pochia sua et sic excōicati sūt:nec excusāt:eo q dicāt se igrasse sniaz:qr ipsi cū rē illicitā et phibitā faciāt:stari sunt in culpa:et potuerūt qrere de hoc. Quidā si moriat vel trāferat ad illam ecciam qui tulit aliā sniam nunqd tenet p9 mortem vel recessū:vt qui 3faciunt sint excōicati.videtur q sic:qr scripta epoꝝ anathematizant etiā post mortē:et facere possūt decretū:ita vt qui 3facit punitur.iij.q.ō.iij.nullus.et 3.de ma.et obe.c.ij.et supra de offi.le.c.vl.ar.3.dicit lex q iterdictū non durat vltra iurisditionē iterdicēt.ff.de penis.l.vl.Dici pōt q interdictū siue snia excōicationis simpliciter lata nō durat vltra tps pferentis.nisi successor eam cōfirmet et ratā habeat.h cum diffiniendo statutū siue decretū aliquod facit.ligat etiaz post recessum:quia statuta talia perpetua sunt.supra de offi. lega.c.vltimo.et ff.de offi.pre.vrb.l.i.§.vltimo.C.de postu.l.i. nisi expressim per successorez reuocetur.

i Nisi forte plus.argumentum q sententia que nulla ē potest rata haberi:et erit aliqua.v.questione.i.in primis.

k Conquesti.excōicatos nūcietis.Ergo vz ex hoc q ipso iure

Significauit nobis:et j. Uerū clericos q sciēter et spōte pticipauerūt excōica tis a nobis et ipos i officijs receperūt:eadē[a] excōicatōis sētētia cū ipis nō dubitamus inuolui:quos ēt p bñficio absolutōis habēdo ad nos volum9 cū lraz tuaz isinuatōe remitti. Idem.

Tua nos duxit frnitas cōsulēdos:et j. Fratnitati tue taliter rñdem9 q cū nō solū q in clericos temerarias[b] man9 iijciūt sed ēt incēdiarij[c] ex quo sūt p ecclie sniaz publicati[d] p absolutiōis bñficio ad ap.se.sunt mittēdi. Idē.

A Deminēti q se. ap.et j. Sicut ex pte tua nris ē aurib9 intimatū:tibi extat dubiū:vtrū absolutōis bñficiuz assequanr q p iniectōe manuum i clericos vel alias religiosas psonas excōicatōez icurrūt:[e] et a legatis cardinalib9 q a latere[f] romani pontificis destināntur p tpe[f] absoluūtur:cū ijdem legati mandatū sup h9 nō ōñdant expssū sup quo id a te volum9 obseruari:vt eos habeas absque omni hesitatōis scrupulo absolutos:quos constiterit a talib9 beneficiuz absolutionis adeptos. Idez

A Nobis fuit ex pte tua qsitū:vtrū siqs ita pnūciauerit:qsqs[g] furtū fecerit excōicatus sit:hec gnālis clausula ad ipsi9 excōicatoris subditos referatur:an gnālit extēdant ad oēs q nō sūt de iurisditōe illius. Ad qđ dicim9 q hac snia nō nisi subditi[h] obligāt:nisi forte plus[i] cōtulerit maior et largior auctoritas ō legantis Idem.

Conqsti sūt nobis regin. canonici:q.i.de malafrena et eius sequaces quasdam ecclesias regin.episcopatus violenter confregerūt eas qz spoliare minime dubitarūt Quoniam igitur grauia sunt nec clausis debent oculis preteriri:mandamus:quatenus si est ita:memoratos sacrilegos excommunicatos[k] arcti

re sint excõicati b⁹ sacrilegi: q̃d verũ ẽ d̃ b⁹ violatorib⁹ ꝛ fractorib⁹ eccl'arũ siue icẽdiarijs. xi. q. iij. canonica. ꝛ. xvij. q. iiij. oẽs eccle. de qb⁹ itelligunt illa duo. c. Alij vero nõ sunt excõicati ipso iure ꝑ excõicãdi: vt dcm̃ ẽ. s̃. e. tua. Hug. m̃ dixit: q̃ illa capl'a nõ sĩ late sñie: ꝑ hec decre. Hui' oñdit: ita ẽt buaſ. Sʒ bugo itellexit capl'a illa nõ de effractorib⁹ eccl'iarũ: ꝑ d̃ his q aliũde aliq̃ rapiũt ꝑter effractionẽ.

a ¶ Repñtẽt. Ex q̃. n. in cẽdiarij vl' effractores ecclesiarũ publice denũciati sũt: nõ pñt absolui: nisi a papa: ꝑ añ bñ si satisfacere volũt: q: cõditor canonis añ denũciationẽ eoꝝ ñ ꝛtinuit sibi eoꝝ absolutionẽ. j. e. nup. ꝛ hoc ad frotẽ oium statutum fuit pp enormitatem excessus. s̃. [illegible] tua.

b ¶ Perpẽdim⁹. non ꝓpulsãdo. nã vim vi ꝓpellẽ lʒ. s̃. e. si vo. §. q. ꝛ s̃. d̃ ho. s̃gñ. vbi d̃ hoc.

c ¶ Absolutionẽ. sic. s̃. e. cũ ñ ab hoie. ꝛ. s̃. de spõ. c. i. j. e. i audiẽtia. Ↄ ꝑ il'ud solutũ est. s̃. e. cũ non ab homine.

d ¶ Cogãt. Sʒ Ↄ vĩ: clericus nõ põt renũciare ꝓuilegio suo. j. e. ꝯtingit. j. ꝛ. s̃. de foro ꝯpe. si diligẽti. Dic q̃ manẽdo clericꝰ nõ põt renũciare: vt i ꝯtra: ꝑ apostatãdo ab bitu suo p⁹ trinã admonit onẽ vel imiscendo se enormitatib⁹ ꝓuilegiũ amittit: vt b pʒ: ꝛ. s̃. e. cũ nõ ab hoie. ꝛ. j. e. i audienua. ꝛ. e. ꝯtigit. ipso eñ fcõ se ꝓuant talia facien

us euitari: donec passis iniuriam congrue satisfaciant: ꝛ dãna p eis data resarciant: ꝛ cũ lr̃is vestris rei veritatem continẽtibus ap. se. cõspectui representent^e. Idem.

Perpendimus ex lr̃is tuis q̃ q̃dã sacerdos pro eo q̃ quidã se filiuʒ regis falso noiare ꝓsũpsit: ꝛ armis acceptis seditiõeʒ fecit ꝛ guerrã a. b. comite iussus est fustigari: ꝛq postea eius mandato traditus patibulo expirauit: ꝛ i fra. F. r. duximus responden dũ: q̃ si memoratus sacerdos tali modo excessit: ꝛ non propulsando^b sʒ iferendo iuriaꝫ fuit occisus: non vĩ nobis q̃ i terfectores eius propter hoc ad obtinendaꝫ absolutionẽ^c ap. se. adire cogãtur^d. tu vo q̃ merita personarum bene nosti penitentiam eis competentem^e iniungas. Idem.

Uniuersitatis vestre cõsultationẽ accepimus: q̃ nos reqsistis: vtrum laicus icidat in excõicatiõis edictũ q̃ ad iussionẽ abbatis i cuius seruitio cõmorat: in clericuꝫ

monachũ aut cõuersũ temerarias man⁹ ꝑsumit iniicẽ ma xie vbi cã ñ subest^f pp quã debeat ꝟberari. Nos aũt vĩ: q̃ nisi cã reglaris disciplie h faciat abbas i ꝑ p̃a p̃sona^g: vl' si necessitas vrget: p clicũ i mõachũ fieri^h iubeat: tã q̃ tales ꝟberari ꝑcipit: q̃ illi q̃ ꝟberãt: ẽt si cã subessʒ^i: excõicationis sniaꝫ: donec ad ap. se. veniãt. nequaq̃^k euadunt. Idem.

In audiẽtia nr̃a. tal' fuit ex pte maꝫ ꝓposita ꝯsultatio: vtꝫ clici q̃ arma militaria relicto bitu clicali gestãt nullaten⁹ erubescũt: si eis fuerit iniuria corpal' illata vel se a captõe ꝑdemerit: illa clicoꝫ debeant imunitate gaudẽ: q̃ p temeraria manuũ iniectõe fcã i clicũ excõicat^n qs ipo iure notaṫ. Ad hec tibi breuit rñdem⁹: q̃ cũ frustra eccl'ie iplorꝫ auxiliũ: q̃ ꝯmittit i ipsã ꝛ lex^m seclariũ ꝑncipum hunc rñso satj efficax afferat argu. q̃ mãifeste cautũ hẽt mr̃onaꝫ c^o pudicitia attẽtata fuerit: ñ posse iniuraꝫ^n agẽ si iueste meretricali^o fuerit dep̃hensa b⁹i

sic. s̃. de testi. spo. pisanis. Ar. Ↄ: q̃ poti⁹ cã facti q̃ꝫ ipsũ fcm̃ ꝯsiderari dʒ. xxiij. q. vlt. occidit. ꝛ. s̃. de accu. cuꝫ dilecti. j. ff. de furtis verũ. nec refert vñcunq̃ crimia clarũ erint vt corrigantur. xxiiij. q. iij. ecce.

k ¶ Nequaq̃ euadũt. ẽt si monach⁹ ꝯsẽtiret. j. e. ꝯtigit. Ar. Ↄ. j. e. vt famẽ. vbi clerici p laicos capiunt. Nõ est Ↄ q: i alio casu diuerso loquitur ibi de clerico q̃ aliter capi ꝛ corrigi nõ põt: nisi de mãdato prelatorũ capiat: ꝛ ad iudiciũ adducatur.

l ¶ In audiẽtia frustra eccle. s̃. d̃ imu. ec. c. vlt. ꝛ s̃. ne cle. vel mo. c. ij. ꝛ. xvij. q. iiij. frat supra de vsuris q: frustra. ꝛ. ff. de mino. auxilium in ꝑ. ꝛ. ff. quod me. cã. i. iij. qdem.

m ¶ Lex. ff. de iniur. item apud. §. si quis virgines.

n ¶ Iniuriarum. Nõ. n. iniuriatur m̃rimonio q̃ ipsũ ignorauit. C. de adul. si ea. sic nec milite aut ẽt clericaꝑ q̃ milia ignorat. ff. loca. si ignorãs. sic. si vo aliquis. Quid si ꝑcussit laicũ credẽs ꝛ volẽs ꝑcutere clericũ: nõ q̃d incidi in canonem: ar. q̃ sic. s̃. de biga. nup. ꝛ. c. vlt. ff. ad. l. agli. sciam.

dꝫ. s̃. de vita ꝛ ho. cle. c. vlt. ꝛ. s̃. de cle. ꝯiuga. c. penult. argu.

e ¶ Competentẽ. paulo maiorẽ ꝑ si i laicos talia ꝯmisissent. s̃. e. cũ non ab hoie i ꝑ. Sʒ q̃re iponit ei pnia: q: q auctoritate iudicis malos interficit: minister dei ẽ. xxiij. q. v. miles. ꝛ. c. q̃ malos. Satis põt dici: q̃ ad cautelã iponit pnia ꝑ comes ille h̃bat ptãteꝫ h faciẽdi: vt as sec⁹ ẽ: vt h ꝛ i. c. cũ ñ ab hoie i ꝑ.

f ¶ Uniuersitati. subest. Iõ dic marie: q: idẽ ẽ ẽt si cã subessʒ. vt. j. legit: sed h executor nõ ꝯsiderat q̃ ereq dʒ: siue snia sit iusta siue iniusta. s̃. de off. dele. pastoralis. §. q: vero.

g ¶ Persona. sic. v. q. v. illi q̃. Ar. Ↄ. lxxxvi. di. nõ liceat. ꝛ. C. de epi. ꝛ cle. auc. ꝑ neq̃. So. aliud est i epo: ꝛ spãle q̃ suis manibus nullũ ꝑcutere dʒ: cui scitas ignoscẽdi g̃rãꝫ derelĩqt. C. d̃ epi. ꝛ cle. si qs in h. ꝑ abbas h: facẽ põt: vt h. ꝛ. xlv. di. cũ btũs.

h ¶ Fieri iubeat moderate. ita q̃ nõ excedat d̃bitã correctionẽ: al's põt appellari ab ipso. s̃. de off. oꝛ. irrefragabili. ꝛ puniri ẽt dʒ. s̃. de ap. de pote. ꝛ iciderit i canonẽ: q: leuis ꝛ moderata castigatio ꝑmissa ẽ. j. e. cũ volũtate. §. ij. vbi de hoc.

i ¶ Subesset. lʒ iusta cã subsit: q̃ alit q̃ꝫ debeat facit: ñ excusatur. j. e. facto. ꝛ sic neq̃ i facto neq̃ i modo facti dʒ eẽ peccatũ

§. ij. Ar. Ↄ. ff. ad. l. cor. de sic. l. i. §. diuus. vbi iudicat ꝑm q̃ fit: non ꝑm q̃ faciens intendit. ff. de iniurijs si cũ seruo. ꝛ. l. prece. in ꝑ. sed in veritate non est excommunicatus: lʒ de iniuria teneatur.

o ¶ Meretricali. ꝛ sic perdit priuilegiuꝫ. ff. de rit. nup. senatoris filia.

p ¶ Tertio. ꝑ. supra de vi. ꝛ ho. cle. c. vlti. ꝛ. j. e. ꝯtingit. Arg. Ↄ. s̃. de aposta. c. i. ꝛ supra. e. ꝑpendimus. ꝛ. s̃. e. cũ non ab homine. ꝑ ibi soluit. Item ar. Ↄ. s̃. ne cle. vl' mo. c. i. Sol. ibi nõ loqt de tali captione ꝑ de illis q̃ dep̃hen duntur in administratione: nec fit ibi mentio d̃ manu iniuriosa: ꝛ eccl'a non defendit illos q̃ in fraudem dep̃hendunt quo minus teneat ꝛ sic non tangit hoc.

q ¶ Quod de his. pauꝑtate. ꝑ. j. eo. ꝑ̃uis. Cõtra supra eo. ea noscit sed ibi soluitur.

r ¶ Uisitare. sic. s̃. e. decetero. ꝛ. c. ea noscitur. ꝛ. j. eo. ꝑ̃uis in fine.

s ¶ Cum p cã ob duplicẽ cãm. s. quia man⁹ violentas iniecit in fratrẽ: ꝛ q: imunitatẽ eccl'ie violauit. Et

sic colligit h. ar. q sacrilegi q immunitatē ecclie violāt: sūt excōicati: ⁊ ita idē eēt si laicū vberassz i claustro. ar. xv. §. q. iiij. oēs. Dic q icidit i miorē excōicationē: q: priua tus ē cōione ecclie: ex eo q imunitatē ecclie violauit. ⁊ vij. q. iiij. sigs domū. ⁊ si nō satisfecerit pº terciā admōitionē: maiori excōicatiōe nōbitur: vt ibi dī. ⁊ ita nō sūt oēs sacrilegi excōicati ipo iur maiori excōicatione: ⁊ q: iste nō satisfaciebat: fuit excōicatus a suo plato: et ita ob duplicē cāz nodatº fuit maiori sniā. vt. J. dic. ⁊ illud. c. oēs. restringit ad suū casū ad violatores ecclīaꝝ vt dixi. ē. c. tua. ⁊. c. ꝯquesti. vl forte lata erat snia: vt gcūq violaret imunitatē ecclie eēt excōicatus.

Tā ħ excōmunicatū. Istud tā ħ expliuū ē vitatis. vt dictū ē. Ex h pꝫ q si aliqs pluribus de causis fuit excōmūicatº ⁊ vnā expressit i absolutione: ⁊ aliā tacuit: adhuc remanz excōicatº. ar. ē. d of. oz. ex pte. ibi ēt tāgit de h. q: p surreptionē absolutio ē obtēta. J. e. officij. Quot. n. sūt excōicatiōes: tot debēt eē absolutiōes. ij. q. iij. §. nōndū. ⁊ si plura. ⁊ ō pe. di. v. c. i. vbi dī q de oibus erit indulgētia petēda. sicut ⁊ in ōnūciatiōe noui opis q̄t sūt denūciatiōes: tot erunt remissiōes. ff. de noui opc. nūci. de pupillo. §. si ex pluribus. sic ⁊ i libertate: si p obreptionē obtēta fuerit non valz: lz sit fauorabilis. ff. de fideicō. li. cū ꝟo. §. subuentū. Ecōtra vꝫ: q nō sit excōicatº: q: libertas semel data cōpetit siue ex iusta siue ex iniusta cā data sit: nō reuocat. isti. q. ex cau. ma. nō pos. §. semel. ⁊. ē. de ꝯsan. q: circa. ar. ē. de cōuer. ꝯiu. ex pte. ⁊. ff. de ma. vin. iusta. § i. ⁊. l. si pater. §. i. Itē sigs p dolū ē liberatº: tz liberatio: sed agit de dolo. ff. de dolo si seruus. ⁊. l. se. Itē pignus liberalis nō obstāte dolo. ff. de pig. ac. si rem. §. ōnnis. So. si dicatur: q semel excōmunicatº ampliº excōmunicatiōe durante excōmunicari nō possit. tunc tenz absolutio: lz alias cās nō expressserit: si expresserit illā cām p q̄ primo fuit excōicatº: sz hoc nō ē vez. Si autē dicat q excōicatº posset itez excōicari. qđ vez ē. refert an ex p̄ la fit eā absolutiōis in nō: si nō est expssa: sz idetermīate absoluit: tūc ab oibus ē absolutº. sz si vna cā tm̄ fuit expssa. tūc absolutio nō extēdit ad q̄ nō fuerūt expressa. ar. ff. de acceptil. pluribº. C. de procurato. mariᵗº. vl distiguit an p ignorātiā omiserit: an scieter. ar. ē. de rescrip. sup lris. ita dixit io. Sz ego in hoc casu non admitto illā distictionē. Alii dicūt illū absolutuz in distictē: s: cogit red. ⁊ ad curiā ⁊ satisfacere iniuriato. T. dixit q si aliquis ē excōicatº pp plures cās. sz vnica tm̄ snia q̄uis aliquas cās taceat: nō absoluit. absolutº ē: sz dz cōpelli satisfacere pro alia iniuria passo. et ſm hoc illud tā ħ ē simili tudinariū. Si ꝟo pluribº ⁊ diuersis excōicatiōibº sit ligatº ex causis diuersis. si aliquas supprimit: nō ē absolutus sz remanz excōicatº. p al. ſ ſm hoc istud tā ħ ē expressiuū veritatis. Ego credo q qualitercūqz sit aliqs excōicatº siue vna snia siue pluribus sentētijs ex pluribº ⁊ diuersis causis: qui vere vult absolui: oēm cāz p qua vel pro qbus fuit excōicatº dz exprimere in absolutione sua: q: p vnaquaqz sola fuit excōicatus. ⁊ vna snia sufficit ad excōicationē. ⁊ sic vna sentētia absolutiōis sufficit ad plures excōicatiōes dūmodo exprimāt oēs causę prioris excōicationis. als non tenet absolutio per surreptionem obtēta: vt bñ colligit. J. e. officij. lz quidā dicant q inno. nū rñdit ad hoc in. c. officij. ⁊ premissas solutiōes nō multum approbo.

clici si a platis suis ꝗtiōº cōmoniti militaria noluerint arma dponere: ō puilegio clicoꝝ ib sidiū aliqs bre ñ dbēt. Idē.

Quod ō bis: ⁊. j. ꝑ. t. duximº rñdēdū: q is q asſit se i canonē late snie icidisse ñ alr q̄ p se. ap. vl eiº legatū absolutiōis pt bñficiū obtinere: nisi forte sit i mōtis articulo vl pauptateᵉ aut ifirmitate vl senectute tāta grauet: q ad ec. ro. laborē subire ñ valeat veniēdi: vl ab h alio ipedimēto cāonico retrahat. Ceterū ab bis i fōma sacri exigi cōsueuit: vt resūptis viribº ⁊ oppōtūitate ꝯcessa ro. ec. i ppa psōa ōbeāt visitat. Inno. iij. aꝛ epo deca. ⁊ pcētori lugdu.

Uz p cā q̄ int. g. ⁊. f. cabilonsiū. eccl'e arꝛdiaconos vtebat: eis ꝯcesserimº auditorē: pcurator. g. allegauit: q cū. f. arcbid. in succētorē in cōi dormitorio manº iiecisset temē violētas: ⁊ eū traxissz v'berādo p claustrū: tu fr arcbiepe eū ob violētā manuū iniectionē ⁊ violationē imūitatis ecclie fecisti excōicatuz publice nūciāi: ⁊. j. Di. v. mādamº: q̄tenº si vob ꝯstitit dcm̄. f. aſidia. ob duplicē cāz excōicatū fuisse: ⁊ expssisse tm̄ alt'ā i lrās q̄s sup absolutiōe sua ipetrauit: ipm tā ħ excōicatū ianſ'a cē ecclie sue p alt'a monitiōe pmissa cogatis: Idem abbati sancti andree.

Nob ē sepe q̄situ: vtrū si aligs excōicatº i q̄ idicia fuerit pnie māifesta: nec p eum steterit: q̄ minº recōciliaret ecclastice vnitati: ñ suscepto bñficio absolutionis decesserit: p absoluto ab ecclīa sit hēdus: ⁊ vtrū p tali recipiēda sit elemosyna ⁊ a fidelibº sit orādū ⁊. j. Nos igit ꝯsul. t. breuit. r. q iudiciū di vitari q nō fallit nec fallitᵘ sp innitit: iudiciū ᵘāt ecclie nōnūq opinionēᵘ seqt quā ⁊ fallere sepe cōtingit et falli: pp qđ contigit iterdū vt qui ligatº est apud deū apud ecclīam sit solutus: ⁊ q liber ē apud deū: ecclesiastica sit sentētia inodatus. Uinculū ergo quo peccator ligatus ē apud deū: i culpe remissiōe dissolui tur: illud aūt quo ligatº ē apd ecclīaz: cū snia remittit: relaturᵉ: quod in suscitatione

Nobis a fidelibus sit orādū. ⁊ est dicēdū: q nō nisi p̄us fuerit absolutus. J. e. sacris.

Nec fallit. xxiiij. q. iij. deus q. de cō. ⁊. di. ij. pane.

Judiciū aūt ecclesię. Judiciū. n. ecclesie diuinū dz imitari iudiciū i quātū pōt. xi. q. iij. tūc vera ē

Opiniones sequit. ⁊ iō sepe fallit. ē. de re iudi. lator. ⁊. c. ꝯsanguinei. ē. de frigi. fraternitatis. ⁊ xxiiij. q. iij. sigs nō rcō. ⁊ cū de errore cōstiterit: reuocat qđ factū est. vt tribus primis cōcor. ⁊ xxxv. q. ix. §. bis ita.

Relaturᵉ. Hic surgit ratio: quar quis potest absolui ab excommunicatione post mortem: ⁊ nō babtizari post mortez quia sententia ecclesie ligat corpus ⁊ etiam animaz: ⁊ lz sit iniusta: aufert sepulturam: baptismus vero character est anime: vnde post mortē non est quod valeat baptizari. ar. xxxij. q. vij. licite. vincen.

a ¶ Lazari.xi.q.iij.tunc verã est.
b ¶ Non potuerit. Si talis i extremis positus habuisset copi am sacerdotis ab eo potuisset absolui.ut.e.nõ dubiũ.et.c.qd ð his.e.i.c.Quis:sz ex quo iã mortuus ẽ nõ põt absolui: nisi p papã vel eius legatũ vel a quo debuit viuus absolui [struck through]

expectare.
c ¶ Super terram.xxiiij. q.i.quodcunq; ber.
d ¶ Nõ ɔtemptus religio nis.hec vba habes ð cõ se.di.iiij.bapti mi.vinc.
e ¶ Mortuos.puta i he resi.xx iiij.q.ij.sane pfert Nõ qþ si agaf ɔ psonam vel ð psona tñ pᵒ mortẽ qm nõ ɔz:q: crĩa morte extinguunf.xxiij.q.i.qu o rũdã.C.si reᵒ vl ac.mor. fu.l.i.et.ij.nisi i heresi:vt c.sane.et hic Si vo agif pp̃ter bona vel ɔ psonã et bona pᵒ mortẽ agi põt C.si pen.ap.mor iterũ. l.quif.et sic pᵒ mortẽ agi tur de m̃rimonio pp̃ter bõa.s.q si sint legi. cau sam que.
f ¶ Rigorẽ.xlv.di.disci plina.et.c.sunt nãq;.et.s de pur.ca.in ex.
g ¶ Ceteris idulgemᵒ.i. idultũ esse ostendimus: q: cum eos absoluẽ pos sent viuos tuf cõuita ẽt absoluere possunt post mortem ex cã pmissa.i.si de ipsoꝝ pnĩa p euiden tia signa constiterit.

lazariᵒ sermo euangelicᵒ mãi festat:quẽ prius dñs suscitauit et apostolis p̃cepit postmoduz soluere suscitatũ. Unde q̃tuz cunq; se qs iuramento p̃stito: qþ ecclie mãdato pareret:hu miliare curauerit: quãtacũq; pnĩe signa p̃cesserint:si tamen morte p̃uentᵒ absolutiõis non potuerit beneficium obtinef: q̃uis absolutus apud deuz fu isse credaf:nondũ tamen ha bendus est apud ecclam abso lutus:põt tamẽ et dz ei ecclesie beneficio subueniri:vt si ð ipi us viuẽtis pnĩa p euidentia si gna constiterit:defuncto etiaz absolutõis beneficiũ ipẽdaf. Nec obstat:qþ ecclesie legitur attributa potestas ligãdi atq; soluẽdi homines super terrã tanq̃ nõ possit soluere et liga re sub terra sepultos:et qð le gif nõ cõicef mortuo cui non ẽ cõicatũ et viuo:cũ et si cõica tũ nõ fuerit:cõicãdũ tamẽ illi fuisset:quẽ nõ ɔtemptus relı gionis sz necessitatis articulᵒ ipediuit:et i certis casibᵒ a ca nonibᵒ dẽnotatis ligasse lega tur ecclesia mortuos et soluis se. Ut autez i vno pariter et eo

dẽ negocio et huemus rigorẽ et mansuetudinem ostendamᵒ statuimᵒ:vt illius mortui ab solutio a se.apo.requiraf: qui cum viueret:ab ea fuerat ab soluendus.aliorum autẽ abso lutõnem ex pmissa cã ceterisᵒ idulgemᵒ:a qbus duz viuerẽt fuerãt absoluẽdi. absolutõnis aũt formaᵒ huetur vt fiat cum pnĩali psalmo et taz orone do minica q̃z alia consueta. Here redes quoq; ipiᵒ ad satisfaciẽ dum p ipo:si monitõne p̃missa noluerint per di.ec. compel lantur.

De vuaratislameñ.epo.

Super a nobis tua discre tio requisiuit:qd de illi laicis sit faciendũ q clericos si ne lesione tamen i custodia ð tinẽt publica vel priuata vl ẽt detrudũt i vincula.et vtrum q noiatim excõicatis sciẽt cõi cant:absolui ab excõicatione possint p confessionem a sim plici sacerdote vel epi seu ar chiepi sit ab eis absolutio ex petenda. Nos igif inquisitõni tue ex ord.r.qþ i primo ɔsulta tõis articulo non credimus la icos penam excõicationis eua

l.e.cõtingit:nec refert:an aliqs i ɔpedibus an parieti bus teneaf.ff.ex qui.cau.maio.succurritur in fi.
l ¶ Consilium.impendendo.quod aliter non erat factu rus:ar.ff.de his qui no.infa.l.i.in fi.et.s.de bona.sicut s.qui vero.non refert enim an de bono malum: vel de malo deteriorẽ fe cerit.ff.de ser.cor. l.i.s.qui igif: alſa non tenetur quis de consilio:nisi il le aliter non fuiss factums.ff.man. si remunerandi.s si tibi in fi.vel nisi sit fraudulentum ff.de regu.iur.con silij lau.
m ¶ Comedendo. tunc i istis casibus nõ cõicat illi i cri mine sed extra.vn de pp̃ter hoc nõ ẽ ligatus eadez snĩa cũ illo:quare si cõ tra ipm i accusatõ nem psilıret: exci pere poterit alr cõ tra illam:nec ha bebit locũ replica tio cõionis.s.ð ex cep.a nobis.
n ¶ Cõicet crimi. pone cãum p illaz decre.s.e. signifi cauit.vel p illã.i.e si concubine.
o ¶ Tunc erit ab solutio. Colligitur hic qþ si ego excõi co parochianum meum pp̃ter crimẽ et parochianus al terius ei cõicat: fa uorem ip̃ris endo i delicto suo in me

h ¶ Forma huef.sed forma nõ põt seruari ex toto:q: hic ñ põt amodo iurare:et tñ absoluif. Et sic ẽ ar.qþ sacramentũ nõ ẽ ð substantia absolutõis:vt dixi.s.eo.cum desideres in fi. Sed nũ quid heredes compellendi sũt ad iurandũ anteq̃ absoluãf. Satis credo qþ possent ɔpelli:sed si nollẽt: pp̃terea nõ differ ref absolutio:sed postea idistincte ɔpellunf satisfacere iniuriã passo:vel alr facere qð ille viuus debuit et voluit. Sed nũqd exhumabif corpus si sepultũ fuit i cimiterio ecclie. nõ credo qþ debeat exhumari:si alibi sepultũ fuerit.tũc dz exhumari et absolui quo ad ecclãm:cũ iam sit quo ad deum absolutus: ar.xi.q.iij tunc vera.et postea i cimiterio sepeliri.
i ¶ Heredes quoq; hic hẽs expsse:qþ hẽdes tenenf ex dilicto defuncti:lz ad eos nihil puenerit.s.de rap.i lris.et.s.ð sepul. c.vl.vbi de hoc:q: cum iste penituerit et ɔtritus fuerit.q̃tum i se fuit satisfecit:et p eũ nõ stetit.vñ heredes ad quos bona p uenerunt ipsius compellendi sũt satisfacẽ p ipo: et sic itellige illud.c.s.de sepul.c.vl.et.s.de rap.in litteris.
k ¶ Super.corporalis lesio.hic sola violentia attenditur.si.

videtur delinquere. Et eadem sententia ligatur:et non snĩa canonis:q: tũc a suo epo:vel ẽt pp̃rio sacerdote ab solueretur:vt infra sequif. Et sic iste pp̃ter delictũ ligaf snĩa mea et a me dz absolui et cum iuramento:vt ifra di cit.et est fi.s.eo.nobis.i.vbi large appellatur subditᵒ rõ ne delicti. Sed queri põt cũ excõicatõis snĩa extendat ad alienum parochianum:quare non extendatur simi liter idulgentia vel remissio:vt.s.de pe.et remis.qþ autẽ. Uinc.dixit qþ vtrobiq; aie consulif:et tñ i idulgentijs il lud obtinet:vt diutius affligaf quis p peccatis:et simili ter in excõicatione vt diutius affligatur.nec excõicatio ẽ mortalis sed medicinalis.ñ.q.i.multi.et.xxiij.q.iij.cor ripianf. Uel dic aliam rõnem idulgentia non trãsit ad alienum parochianum:q: epo i eum nullam hz iurisdi tõem.vnde sua idulgentia vel remissio nõ põt illũ solue re:q: ipm nõ ligauit:q: q non põt ligare ñ põt absoluẽ: et econuerso.xxi.di.iferior.et.ix.q.ij.c.i.et.s.de pe.et remis. omnis vtriusq;.sed in sententia excõicationis secus est:

q: ille ppter delictū sine rōne dlicti efficit de foro excōicantis.ā.de fo.cpe.c.vl.vñ ppter hoc pōt illū ligare ⁊ absoluere:⁊ ille icidit ppter delictū i suā sniam:⁊ sic ligat⁹ ē ab eo.vñ ab eo dz absolui:⁊ q pmisum fuit ad penam trabi non dz ad grām.ā.de transla.inter corporalia.

ff.de dam.ifec.dies cautōni.sed missionē ex secūdo decreto sibi reseruauit.ff.d iurisdi.om.iu.iubere.Et ē hic ar.epos posse dispēsare:vbi spāliter dispēsatio nō est ibibita:ar.ā.d spon.cū apud.⁊.xvi.q.i.sūt nōnulli.⁊ pcessum vī:quod nō ē pbibitum.ff.ex qui.cau.ma.l.necnon.§.q ei.

Sz ēt miz vī:qliter snia excōicationis liget illos de qbus nō fuit dictū vl̄ cogitatū:⁊ res iudicata solū illis nocet:ā quos iudicatur.ā.de fi.instru.inter dilectos.⁊.c.pe.⁊.ff.d excep.rei iudi.cū querit.⁊.l.rei iudica. nec ex postfacto pz augeri obligatio.ff.d dā.ifec.dāni.§.si is q e ex quo post sniaz aliquid accidit noua interpellatione op⁹ ē.ff.de iud.nō pōt.Itē incōueniēs ē q aliqs excōicet q non ē admonitus nec citatus.j.e.sacro.Itē ām h talis snia non differt a canone late snie:cū tñ hec snia nō sit generalis:sz tm̄ vnā psonā comphendit.Jo.dixit q hec distinctio q fit hic i lra: hz locū in eo cāu cuz sb hac forma fit excōmunicatio: excōico te cū oib⁹ cōicātib⁹ tibi:vt tūc distinguat ibi:qliter ei cōicet: vt.j.e.c.pri.ad fi.⁊ sic nō obstāt pmissa. Sz hoc nō credo:imo credo illum esse excōicatum eadem

dere:q̄uis p eoz factū corporalis[k] lesio non fuerit subsecuta:citra quam violētia sepius circa clericos nequit ppetrari In secūda pro qōne credimus distinguēdū:an is q noiati excōicato cōicat:scienter in crimine cōicet criminoso ei consilium ipendendo auxilium vel fauorē:aut als i orone vl̄ osculo aut orando secum aut ēt comedendo[m]. In primo qdez articulo:cū talis cōicet[n] criminiz ⁊ pticipet criminoso ac p hoc rōne dānati criminis videat i eum delinquere qui dānauit ab eo vel eius superiore merito delicti tunc erit absolutio[o] regrenda:cū facientē ⁊ cōsentientem[p] par pena constringat In secūdo vero cāu a suo epo vel a pprio sacerdote potit absolutionis beneficium obtinē. q̄uuis.n.⁊ tunc non iudicis: sz iuris snia excōicato cōicans sit ligatus:q: tamen pditor canonis eius absolutionem sibi spāliter nō retinuit[q] eo ipo cōcessisse videtur facultatē alijs relaxandi. Js autez qui iuxta primum modum excōicato cōmunicat:cū iuramēto dz absolui:q vero iuxta scdm modū reconciliari poterit sine iuratoria cautōe. Uez si difficile

sit ex aliqua iusta cā[r]:q ad ipsum excōicatorē absoluendus accedat:concedimus idulgēdo vt prestita iuxta formaz ecclesie cautione:q excōicatoris mandato[s] parebit a suo absoluatur episcopo vel proprio sacerdote[t].

Idem strigoñ.archiepō.

Quod in dubiis: ⁊ infra. Respondem⁹ q excōicatos: q stet mādato ecclesie iuramento firmauerit:cōicari si dz:donec[u] per ecclesiam fuerit absolut⁹:alioqn post iuramētum non esset absolutio necessaria. Nullus autem scienter nominatim excōicato cōicare tenet:nisi qdaz persone que p illud greg.pape capitulū qm multos[x] spāliter excusantur. Illi aūt q nominatim excōicatis psūptuose participāt: pter personas dicto canone annotatas nisi ab eorum participatōne[y] cōmoniti[z] forte destiterit excōmunicationis vinculo sūt inodandi[a]:secus aūt si sciēter cōmunicant:ei qui cum participibus[b] suis est vinculo excōmunicationis snialiter inodatus tunc enim ⁊ ipi sniam excōicationis incurrunt[c].

Idem doctoribus decretorum bonoñ.

r Iusta cā.sic.j.e.sacro ⁊ si.ā.ti.pri.c.vl.

s Mādato.si.ā.e.decetero.⁊.j.co.q̄uis.

t Sacerdote.hic ḡ simplex sacerdos pōt absoluere.xxvi.q.vi.c.vl.sic ligare.y.q.i.nemo.ber.

u Quod i dubijs.do.nec per ecclesiam.si.ā.e.cum desideres. et c.a nobis.nec ēt p platū si ū dz ei cōicari: vt ibi: q: qd aliqs phibet ipe facere nō dz:vt ibi notat. Itē pmittit alicui tangere sacra cui nō pmittit īgredi ad ipa:⁊ sic ā illd qd dr.v.di.ad eius vero ⁊ ā id.xcv.di.illud. vbi dr qbus reliqua sacramta i.egant: quomō vnū gen⁹ sc ameū concedat quasi diceret: non.

x Quoniā multos.hoc hēs.xi.q.iij.qm multos.⁊.j.e.primo.

y Participatione. q: hic nō distiguit an i crie i alijs cōicēt eis. Uidebatur qbusdam:q si i crie cōicent:incidant solummodo i minorem excommunicationem:quod ū est verum:vt pz.ā.e.c.p xi.cum talis absoluat cum iuratoria cautōne: vt ibi dicitur.

z Cōmoniti.Judex nō dz ei cōicare pticipātes cū excōicatis ab ipso:nisi canonica monitione pmissa:als excōicatio nō tenet:vt i decre.noua.j.

snia:ex eo q i crimine inoluit.q: icidit in factum quasi dānatum ⁊ snia transit ad eum per talem participatōez j.e.si concubine.⁊ est si.de imu.ec.aduersus.vbi succedit i vitium:⁊ hic accedit ad crimen:ergo eadem lepra qua ille punit:⁊ iste ēt accedens teneri dz:ar.i.q.i. cito turpem.sicut p participatōem solam in locutione cōtrahitur excōicatio minor:ita p cōionem in crimine contrahitur maior excōicatio:q: tūc plus delingt.vñ non ē necesse vt noua ā tales snia pcedat qui alieno facinori suam cōsonem cōmiscent.xxiij.q.i.c.l.j.⁊.ij.

p Facientē ⁊ cōsentiētē.hec ē pbatio:q eadē snia inoluatur:sic.j.e.quāte.xvij.q.iij.oēs.⁊.ā.de offi. dele.c.i.

q Nō retinuit.similiter ptor magistratib⁹ qdā pmittit s.cautōem ⁊ i possessionē ex pmo decreto cā dāni. ifecti

c.statuimus.⁊ ita habetis tertium cāum in quo excōicatio ū tenet citra aliquam appellationem.

a Innodādi.q.n.psūptuose pticipat excōicato.excōicand⁹ ē maiori excōicatōe:vt hic dic:⁊.xi.q.iij.q cōicauerit.Et est h notabile:q: ⁊ ipe claues eccle ptēnit:quare puniri dz:ar.ā.de pe.c.vl.⁊.ā.d excel.pla.c.vl.vbi de h i notula magna.

b Participibus.s.in crimine.

c Incurrūt.eadē.s.quā ⁊ pncipales.xi.q.iij.excellentissimus ⁊ hi noiatim dñt excōicari.ff.d pdi.⁊ dmō.noiatiz.⁊.ff.si cer.pe.certum.sic ēt excōicant xpiani:ne pticipent iudeis ēt extra crimē.ā.v viur.post miserabilē.⁊.c.q̄to.Tñ hoc itellexit ioā. vbi pticipāt in crie:in quo cāu intellexit.ā.e.c.pri.als nō eēnt excōicati:sed post admonitōem excōicarent:vt hic dr. Sed qd si alterius parochianus participat tali post talem sniam

nūquid erit ercōicat⁹ maiori ercōicatiōe. dic vt. ẜ. e. p:ori. ſi pricipat i crimie ſic: aliſ ſi ē ercōicat⁹ niſi miori: vt hic pȝ i pn

a Inter alia. qm multos. xi. q. iij. qm multos. ꝛ. j. c. pri.

b Occaſio diſputādi. ſi. ẜ. de voto ex multa.

c Preſenti. Si iſtud pſenti pōit p tm. vez dicūt put ſeqtur de qbuſdā pſonis. ſi pri marie: nō dicūt verū: vt ſequētia dicūt: q: nec viatores debent talib⁹ cōicare niſi neceſſitate inſtante.

d Interptatio. ad quē ptinet iuris conſtitutio: ad ipm ptinet iterptatio C. de legi. l. vlti. xi. q. i. § his omnibus.

e Burz. ex ſui natura

f Canōis. xi. q. iij. q. m. multos.

g Agente. p declaratione. In qbuſdā. n. caſibus illi⁹. c. ē declaratio: vt i filijs huis ancillis et vxore. In qbuſdā ē cōſtitutio iuris: vt i ruſticiſ ꝛ mercēnarijs: ꝛ ꝙ in hoc ius nouū cōſtituaſ: p illud. c. circa pſonas mercēnarioꝝ ruſticoꝝ ſatis vſ: q: p pora iura eos vitare tenebātur. xv. q. vi. nos ſctoꝝ iuratos 11. q iij. ercōicatos quoſqȝ.

h Neceſſitatis. Nūqd magne: an cuiuſlibȝ tñ ná aliq̄ ſuſtinēda ē incōmoditas: vt eccliaſtica iuſticia huek. xix. di. i memoriā. ꝛ. ẜ. d of. le. dilect⁹. Si tñ magne: cuius arbitriū ſpectabiſ. vſ ꝙ ſuperioris. ar. ẜ. de voto q̄ ſup his. ꝛ. c. ex multa So. i trāſeūtib⁹ res iſta dilationē nō capit qſqȝ ſuo reliquaſ iudicio de cōſuetudine. xi. q. iij. q̄ predeceſſor. In peregrinis autē qui vltra mare aliq̄zdiu ꝛ rome p q̄dragesimā cōmorari ſolēt: ſupioris iudiciū reqraſ: q: nemo ſibi regulariter iudex eē pōt. ff. de iudi. ſi alter. ꝛ argu. ẜ. de elec. venerabilē. §. idem.

i Teneņſ. vt ſunt domeſtici filij ſerui mercēnarij ꝛ vxor.

k In criminibus. In talibus nulli cōſentiendū eſt: nec obediendū ē. xi. q. iij. qui reſiſtit. iulian⁹. xxxj. q. v. ita ne. a ſ. ſi cōmunicarēt illis in crīibus eadē ſnīa tenerētur. ẜ. e. nuper. q. ꝛ j. e. ſi concubine.

l Cum illoꝝ. hic pȝ expſſe. ꝙ edictū illi⁹ canonis ſiqs ſuadente. phibitorium eſt: q: oēs debent ad ſe. ap. mitti: niſi quoꝝ abſolutio iferiorib⁹ plātis i certis caſi⁹ reſeruaſ.

m A pdeceſſore noſtro. ẜ. e. decetero. mulieres. ea noſcitur q̄ de his. ꝛ. j. e. q̄uis. b.

n Reſeruaſ p canonē illū. xvij. q. iiij. ſiquis ſuadēte.

Inter alia q̄ ſtrigon. archiepiſcopus pponi fecit nos recolimus reſpondiſſe ꝙ nullus nominatim excommunicato ſcienter cōicare teneſ: niſi quedam perſone que per illud grego. pape. c. quoniam multos ſpāliter excuſantur. Uerum ex hac reſponſione orta eſt occaſio dıſputādi: alijs pcedētib⁹: ꝙ excōicato cōicare tenētur pſone i pdicto. c. nomiate: pſenti q̄ pri⁹ ad cōionē eoꝝ ex debito tenebātur: alijs aſſerētibus eos cōicare licite poſſe ſi velīt: nō tñ ad hoc ex neceſſitate teneri. Ut igiſ vnius pdijt iterptatio q̄ȝ procedat: ambiguitatē h⁹i talis dubium abſoluēdā: ꝙ cū q̄daȝ pſone i pmiſſo. c. denotate illis i q̄s lata fuerat excōicatiōis ſētētia añ plationē ipi⁹ obſeqo tenerēſ familiariſ adherē: nec ꝙ poſtmodū ad q̄riū teneātur cū adhuc obitū duret bñficio canonis id agēte a pore nō ſunt obnoxietate ſolute: ſȝ ad familiare tenentur obſequiū: ꝛ ita per conſequens ad communionem teneantur: ſine q̄ illud nequeunt exhibere. Illud autem non ad omnes perſonas capituli credimus referendum: vt videlicet obnoxietati huiuſmodi ſint ſubiecte: cum viatores peregrini ꝛ mercatores a communiōe talinꝫ pſonaꝝ: niſi articulus neceſſitatis immineat: debeant abſtinere: vt in fine colligitur manifeſte: ſed ad illas dūtaxat que talib⁹ arctiori teneņſ obnoxietate cōſtricte: quibus tñ in his p qbus ſunt excōicatione notate: vt in criminib⁹ cōmunicare nō debēt: ſed ab eis penitus abſtinere.

Idem.

Cum illoꝝ abſolutio q p violenta manuum iniectione in clericos labem excōicationis incurrunt quibuſdam caſibus a predeceſ. n. exceptis ſedi dūtaxat apoſto. reſeruentur: nōnulli eccleſiaſticam īniaȝ neglıgētes in excōmūicatiōe poſiti eccleſiaſticos ordines accipere non formidant: quid aūt de his fieri debeat: apoſtolicum ſepius oraculuȝ iploratur. Circa quoſ credimus diſtinguendū: ꝙ tales vel ſciūt excōicationis ſe vinculo irretitos: vel non recolunt factum pro quo in late ſnie canonem inciderunt: vel

o Uel ſciunt. q: aliud ē q̄ ſtudio delliquiſ: aut ignorantia. xi. q. iij. excellentiſſimus.

p Neſciūt. pone exemplū: vbi quis nō crederet ſe teneri. ẜ. e. nuper. j. reſpōſo. ꝛ. c. mulieres in fi.

q Ordinibus. ſimiliter ꝛ de beneficijs. ẜ. de cleri. exmi. poſtulaſtis. ꝛ. c latores. ꝛ ſic excōicati recipiūt ordines. ꝛ excōmūicatus cōfert ordineſ ẜ. de eo qui renū: epiſ. c. ij.

r Interdicta. xvij. q. iiij. ſiquis ſuadente. Sȝ nūqd poterunt diſpēſaſ poſt impetratā abſolutionem. videſ ꝙ nō per id quod ſequitur: ſed ſi nō eſſet eis iterdicta diſpenſatio poſſēt ar. ẜ. e. nuper. Et eſt argu. ꝙ diſpenſare poſſunt: vbi non eſt prohibitū ff. ex qn. icau. ma. necnon. §. quod eis.

s Minora. minora vocat abſolutionem: maiora diſpenſationem: et ita cui prohibetur minus ꝛ maius phibitum intelligitur. lxxiij. di. geſta xcv. di. illud. ꝛ. ff. de ſena. qui indignis. ꝛ econuerſo. cui conceditur maius ꝛ minus. x. de deci. ex parte. iij. her.

t Rigoreȝ. equitas rigorem mitigat. vnde equitas intelligitur iuris relaxatio: ꝛ equitas rigori prefertur. C. de iudi. placuit. xxxiij. di. fraternitatis. ꝛ. ẜ. de tranſac. ca. vlti.

u Clauſtrales. hoc reſpicit quod. ẜ. dixit. ſeculares.

x Alexandro. ẜ. e. monachi. b.

y Alibi dicaſ. nō habes hodie illam ſed in antiqua compilatione conſuluit. t. e.

z Commiſi. ſc. ante ingreſſum ſupple.

a In religionis fauorem. immo videtur ꝙ de iure communi. Non eſt enim illi neceſſaria certa delicti ſatiſfactio cuius totum vite tempus obedientie impenditur ſui conditoris. de pe. di. i. §. his auctoritatibus. poſt illud. ca. menſura. ſi. ẜ. de voto ſcripture. trigeſimatertia queſtione ſecunda adimonere. lau.

factum quidez scientes iuris ignari nesciũt exinde se teneri. Primos si fuerit seculares clerici a susceptis ordinibus censemus in ppetuuz deponẽdos in reliquis casibus taz archiepi q̃z epi absq̧ mãdato se. ap. spãli dispensandi facultatez se noverit non habere: quibus etiam ẽ absolutio talium interdicta & maiora itelligãtur illis pbibita q̃bus vetita sunt minora: poterunt tamen huiusmodi ro. pon. auribus intimari: vt ab ẽo sm rigorem vel equitatez responsum pdeat: put discretio sua viderit faciendum q̃ si claustrales huiusmodi fuerint: licz ab alex. papa fuerit constitutum q̧ monachi & canonici regulares quocunq̧ modo se in claustro pcusserit nõ sunt ad ap. se. mittendi: sz sm puidentiam sui abbatis discipline subdantur & si abbatis discretio ad eorũ correctionẽ non sufficit puidentia est dioc. epi adhibenda. & alibi dicatur q̧ de seculo fugiẽtes qui religionis habitum i monasterium receperunt & iter cetera postmodum confitentur se tale cõmisisse delictuz pp̃ter qõ ipso actu excõicatõis sniaz icurrerẽt sine licentia ro. pon. abbas non põt nec dz eos absoluẽ: q̃zuis presumptionẽ delinq̃ntiũ debita possit aiaduersione punire. Nos tamẽ in religiõis fauorem & vt euagãdi mã subtrahatur: maiorẽ eis gr̃am exhibere volẽtes eoz platis q̧ ẽt talibus absolutõis beneficium ipartiri valeãt idulgem⁹ nisi excessus ipsorũ extiterit difficilis & enormis: vtpote si ad mutilationez membri vel effusionem sanguinis ẽ pcessum aut in epm̃ aut abbatez violenta manus iniecta: cuz excessus tales & similes neq̃ant sine scandalo preteriri. Si vero claustralis aliquis in religiosam personam alterius claustri manus iniecerit violentas p abbatem ppriuz & eius qui passus est iniuriaz absoluatur. Qõ si clericum pcusserit secularẽ non nisi per ap. se. vt scandaluz euitetur: absolutionis gr̃am poterit pmoveri. Si autez hos ad ordines pmoveri cõtingat iuxta premissam distinctionez q̃ scienter in contemptum eccl. discipline se fecerint ordiari ab executõe suscepti ordinis & officij decernim⁹ maneã suspensos circa reliquos võ facti memoriã vel iurisperitiaz nõ habentes monasteriorũ vtilitate pẽsata post iiunctã regularem penitentiam & pactã abbates ipsorũ poterũt

b Talibus absolutionis. hoc intellige de illis qui inciderunt in canonez añ ingressum: quia de his qui icidunt post ingressum: concessum erat per alexandruz supra eodem monachi. vnde quo ad alios dicit indulgemus. bernardus.

c Membri. hoc intellige simplicit de omnibus monachis qui hoc cõmiserunt: siue ãte ingressum: siue p⁹ infra eodem canonica. nec est distinguenduz int membrum & membruz supra de cle. egro. c. ij. & supra de cor. vit. exposuisti. als excessus difficilis vel enormis relinquitur arbitrio iudicis: cuz excessus notorius est: tunc abbas ipsum absolvere non potest propter scandaluz vt hic dicit.

d Sanguinis effusionem. Quid si modicum valde lesit cum sanguinis effusione: quia de facili sanguis effũditur quandoq̧: nunquid idez erit ac si enormiter lederet. satis crederem committẽduz arbitrio iudicis: puta episcopi & abbatis: lz littera ista simpliciter loquatur. verbum enim effusionis abũdãtiam significat: sextadecima questione prima reuertimini. & xli. distin. sepe. argumen. sed ibi nomen effusionis significat vitium bernardus.

e In episcopum. ex persona auge crimen: de pe. dist. i. §. aut facta. institu. de iniurijs. §. atrox. & ff. de re. mi. omne delictum. §. qui manus. & ff. de iniurijs. §. item apud. §. quod ait pretor. sicut ex atrocitate facti. xvij. q. iiij. qui subdiaconum. & ex persona eius qui fecit: crescit iniuria. ff. eo. sed si. §. quidam. & xl. distinctione homo christianus.

f Abbatem proprium. Multa enim pmittuntur nob in heminem nostre religionis que non permittuntur i aliis. xvj q. i. c. i. & ij. q. vij. si hereticus. Quid si abbatem nõ habet sed priorem aut prelatum alio nomine designatum. Respondeo: beneficium illud ad omnes monachos & regulares canonicos extenditur: vt supra eodem mõachi. & ad hospitalarios hierosolymitanos: qui p suum priorem absolui possunt. i. eodez canonica. idẽ crederem de templarijs: dummodo ɔsimilem priorez hẽant: vt habent hospitalarij. ad omnes claustrales h̃ beneficium extenditur: cum eadem causa subsit i n omnibus.

g Passus est. quia ille videt iniuriam passus: argu. insti. de iniurijs. § ij. sicut iniuria fcã filio patrem contingit: si agere potest: tamen si pater remittit iniuriam: filius agere nõ potest: nisi pater vilis persona fuerit & filius honesta. ff. de iniurijs. sed & si. §. filiofamilias. sic & si abbas remittit iniuriã fcãz mõacho. mõachus agere nõ posset aliquo casu. Videtur tñ: q̧ sm forum rei hoc debet fieri. iij q. vj. c. i. & vj. q. iij. placuit. sed non ẽ ita in casu isto: & suff. ẽ q̧ ita hic cavetur. vj. q. iij. scriptum est. & ff. qui & a qui. l. prosperit.

h Promoveri. Sed nõne dat hic euagandi materia: ire in hoc casu nõ absoluit eũ abbas: sicut absoluit illũ qui ãte monachatum deliquit. Sed rõ est: qz añ ingressum erant eiusdem ɔditionis: & p ingressum facile tollit obligatio. xix. q. iij. si liceat. & q. ij. due sunt. io. Sed ratio vera redditur in littera. s. propter scandalum. scandalum enim est: q̧ monachus iniiciat manum in maiorem: quia vir bonus monach⁹ facit bonum clericum. xvj. q. i. legi.

i In ɔtemptum. quod semp presumitur: nec admitti dz pro bono in ɔsium: sic. liiij. di. fraternitatem. s. de iudeis. c. vlti. & cum istis non dispensabit abbas.

k Iurisperitiaz. Nõ q̧ mitius agit cum ignorãte ius positiuum: secus i iure naturali: vbi nec rusticitati ẽt parcit. C. de in ius vo. l. ij. sicut nec parcit mulieri ɔ matrimonium suuz. est. n. de iure naturali: vt. s. de divor. gaudemus. vin.

a Dispensare. Potest ergo abbas dispensare cum monacho circa ordines vt hic. & supra de eo qui fur. or. re. c. ij.

b Et discretus. & ita non sufficit q sit adultus: nisi sit discretus: qr ꝯ discretū de facili psumitur. C. q & aduer. quos. l. i. ff. de pba. cū de idebito. & indiscretus iniuriā facere non pōt: pati vero pōt. xv. q. i. illud. & ff. de iniurijs. l. illud. & ff. ad. l. cor. de sic si isto. § de talibus nō intelligitur hoc: qr tales non indigent dispensatione

c Presumatur. arg. q nō sp credendū ē cōfitenti pcrīm in pnia. ar. ꝯ. s. ꝯ homi significasti. ij. qr n ē verisimile: q aliquis sit īmemor sue salutis. i. q. vi. sancimus.

d Moniales. per epm. Impeditur. n. sexus mulieris: nec abbatissa possit absoluere moniales: sicut hic patz. nec ꝯfessionem earum audire nec eas benedicere vel euangelium legere: qr sexui femineo claues ecclesie ꝯmisse non fuerūt. ꝯ. ti. pri. noua. & ar. ꝯ. de ma. & obe. dilecta. vbi ꝯ hoc. sed epus illas absoluit aucte pape sibi p hāc decre. īdulta tanq delegatus. ad hoc: & sic absoluat oēs tam exēptas q̄ā exemptas. & est si. ꝯ. de here. ad abolendam. in fi. & supra de offi. or. irrefragabili. §. ceterū. & eo iure quo absoluit alias mulieres. ꝯ. e. mulieres. Sz quid si mōasteria essent in diuersis epatibus: & vna monacha percutiat monachū vel monachaz vel conuersū vel clericū alterius epat⁹ cōueniat vterq; eps vel alter deleget alteri vicē suā. supra c. proximo. b.

e Si vere. sub spe venie. arg. ꝯtra. qr sb spe venie nemo peccare debet. supra de cler. ex. mi. illud. & de conse. distin. iiij. q̄to quis. sed tamen hoc non credo eos ex hoc peccare: cum papa hoc permittat: & ne ipsi ex suo dolo cōmodum habeant. Sed hoc ideo dicit: quia bonarum mentium est ibi suas culpas timere: vbi etiam culpa non est. supra ꝯ obser. te. consilum. §. ij. v. distinctione ad eius. argument. bo. ad hoc. supra de par. ca. ij.

f Reportare. quod esse non dz. xvi. questione. i. legi. & supra de rescrip. ex tenore. nec ipsi debent ridere de fletibus aliorū. supra de priuil. penult. quia de improbitate sua consequit actionem. ff. de fur. itaq; fullo. §. i. & fi. sed nemo. nec stulti debent esse melioris conditionis q̄ periti. ff. quod vi aut clam seruus. & quia delinquunt non debet esse eorum conditio melior. ff. de donati. inter vi. & vx. l. ij. §. i.

g Exigi. supra de excep. cum inter. & supra de here. excōicamus. §. credentes. conuenire tamen alios aut reconuenire non possūt sed excipere bene vt in pro. concor. & appellare & prosequi appellatio nem supra de excepti. ca. vlt.

h Necessaria emere. Hic habes duos casus in quibus excōicatis licite participatur. alij notantur. supra eodem cum desidēs

i In excōicatorū. arg. est hic. q si socius meus incidit i excōicationem: nō statim teneor ipsū deserere: nec ipse tenetur statim diuidere societatem hoc intellige si sine magno damno hoc fieri non posfit. argumentum. & i. questione. iij. antecessor. xx iij. questione. iiij. c. a. & xli distinctione quisquis. xij. distinctione. illa. & viij. distinctione qui contra mores. argumentum contra. supra de ma. & obedi. illud. & xxiij. questione. i. omnes qui.

k Non poteritis supple commode: quia illud dici mur posse: quod sine incommodo possumus. ff. de v bo. signi. nepos. i fi. ff. de condi. inst. filius qui. in fi. xx ij. questione. ij. faciat homo. bernardus.

dispēsare [a]: nisi graue fuerit & notabile factum: aut is q fecit adult⁹ fuerit & discret⁹ [b] vt violēter ꝯ obliuionē vel ignorātiam psumat [c] precipim⁹ aūt ab hatib⁹: vt formā istā diligēter obseruēt ne priuilegiū mereatur amittere q sibi pmissa abutit ptāte.

De pistoneñ epo

Moniales [d] tua a nob frāternitas reqsiuit: p quez eis sit beneficiū absolutiōis ipendēdū: si vel i se iniicē vel cōuersos vel cōuersas suas aut clericos ēt man⁹ iiecerit temere violētas. Sup hoc igit. t. cōsul. t. r. vt p epm̄ i cuius dioc. monasteria fuerit absoluātur

De vniuersis cruce signatis

Si vere [e] & j. Qd si veneti nec forte satisfacere voluerit nec absolui: vob pmittim⁹: vt cū ipis in terrā saracēorū vel puinciā: iuxta qd inter vos cōuenit & ipos vel honeste cōuenerit nauigio trāseatis quāto minus poteritis cū dolore tñ & amaritudie cōdis & sub spe venie [e] cōicantes eisdē. cū. n. i a nob ma orē naui li receperit quātitatē: nec ad eā possint ꝯstituēdā iduci aut ēt coartari: si aliter fierz videremini vos dānū ex pnia: ipsi vero premiū ex cōtumacia reportare [f] cū ad hoc ꝯbitū expoluēdū ipsi vobis maneāt obligati: & ab excōicatis exigi [g] possit & recipi qd debet. Est autē cautū i iure q si qsq; p terrā hereticorū aut quorūlz excōicatorum trāsierit necessaria [h] emere ac recipe poterit ab eisdē. Preterea si paterfamilias domus excōicatōis snia fuerit inodat⁹: a pticipatōe illi⁹ familia excusat. Lz ergo dux venetoz dñs nauiū tanq̄ pāfamilias dom⁹ in excōicatōe psistat: vos tamē tanq̄ ipsi⁹ familiā dū in nauib⁹ ei⁹ fueritis: ipsius excōicatio nō ptīget: & excusabiles eritis apud deū: si i excōicatorū [i] manib⁹ existētes cū dolore cordis sub spe pnie cōicauerītis ipsis in qb⁹ eorū cōtiōnē nō potueritis [k] euitare

Idem london. episcopo

Ut fame [l] tue & j. Sane cōsuluisti nos: vtrū clerici grauiter excēdētes: q tute nō possunt monasterijs ad agendū pniam deputari: qm cū nō peniteāt de cōmissis oportunitate fugiendi captari carcerē [l] fugerēt claustri & peioribus sceleribus scelestius i miscerent a te vel alijs plātis suis arcte possint custodie mācipari [m] & ifra. R. q cum plati excessus corrigere [n] ꝯbeāt sub ditorū & publice vtilitatis interfit ne cria rēaneāt ipūita [o] &

l Ut fame. carcerem. idest ipsum claustrum quod ē eis carcer.

m Mancipari sine pena excommunicationis.

n Corrigere. supra de offi. or. c. i. & supra de accu. qualiter & quando. q. ne sanguis eorum de suis manibus requiratur. ꝯ. de offi. ord. irrefragabili. vbi de hoc. & ꝯ. de sta. mo. ea que. & c. cum ad monasterium. ad fi.

o Impunita ad publicam vtilitatem respicit vt crimina puniatur: vt. ff. ad. legem acquili. ita vulneratus i. responso. in fi. & ff. de solutio. stichum. §. i. ff. de iudi si

ꝑ ĩpunitatis audaciã ſũãt qui neqꝫ fuerãt negocẽs:nõ ſolũ poſſũt ſꝫ debent ẽt clicos poſt ꝙ fuerint de crĩe canonice cõdẽnati ſub arcta cuſtodia detinere:q cum ſint ĩcorrigibiles[a] nec ĩ monaſterijs valeãt cuſtodiri:ad ſimilia vel peiora facile laberent̃. Laici ꝟo citra excõicationis ſniam capere clẽricos ꝛ ad iudicium trahere[b] poſſunt ſi oporteat ẽt violent[c] dũ tamẽ id de mãdato[d] faciãt ꝑlatoꝝ:quoꝝ illi ſũt iuriſditõi ſubiecti.ꝛ quorum eſt corrigere criminoſos cũ hoc non ipſi ſꝫ illi quoꝝ auctoritate[e] id faciunt.facere videant̃:dum tamẽ nõ ampli⁹[f] eoꝝ violẽtia ſe extendat:ꝙ defenſio vel rebellio exigit clericorum.

Idem bracar.archiepo.

Contingit iterdũ:ꝙ clerici ſiquẽ offendãt:ꝛ ſatiſfacere velint offenſo ſm morẽ ꝑtriẽ:quem inter ſe laici obſeruãt:corpora ſua ſponte ſupponunt.xxx.ſeu pluribus aut paucioribus pcuſſionib⁹ fuſtiũ:ꝛ ifra. Nos aũt.f.t.ſup hoc r.ꝙ huiuſmodi man⁹ iiectio:ꝛ ſi nõ violẽta tamẽ iiurioſa[g] vꝫ cũ ille canon nõ tã ĩ fauorem clerici ordinati[h] ꝙ̃ ĩ fauorem[i] ordinis clericalis fuerit ꝓmulgatus.iõ ꝛ volumuſ ꝛ mandamus:ꝛ id decetero ꝓhibeas[k] attentari.Sigs aũt cleric⁹ p⁹ ꝓhibitõem huiuſmodi ſponte ſe ſubiecerit excõicet̃:ꝑuiſo ꝛ clericus iniuriam paſſo ſine ĩiuria clericali ſatiſfaciat cõpetenter ꝙ̃teuus int̃ eos pax valeat rõnabiliter reformari.

Idem lugduñ.archiepo.

Relatũ eſt nobis:ꝙ cũ aliqui ſeruĩ ꝓpter iniectionem manuum ĩ clericum violentam ĩ canonem ĩcidũt ſniẽ ꝓmulgate:allegantibus dominis eorũdem ꝙ carcere mãcipis ſuis nolũt venire ad ſe.ap.abſoluẽdi nõ curãt:ꝑ occaſionem huiuſmodi eludentes eccl̃ aſticã diſciplinam. Quocirca mandamus quaten⁹ eoſ venire ꝯpellas ad ſe.ap.abſoluendos.cũ plus ſit deo ꝙ̃ homini deferẽdum:niſi fecerint[l] hoc in fraudẽ:ꝛ ſubtrahãt ſe

---

longi⁹.§.l.ꝛ.ff.ꝺ fideiuſ.ſi a reo.§.id qꝺ.ꝛ.C.ꝺ penis ſi epis.ne ad maleficia gſſꝫ ꝯſilcat:vt.l.ſi epis.ꝛ.xxiij.q.ij.ꝙ eſt iuſta.ff.de penis.l.capitalium.§.famoſos.

a Incorrigibilis.hi deponi pñt ꝛ curie tradi ſeculari.ꝺ.ꝺ iudi.cũ nõ ab homine.xvij.di.nec licuit.ſꝫ nõ ad ſanguiſ effuſionem:ꝛ ſic intelligitur.ꝺ.ꝺ iudi.at ſi clerici.

b Trahẽ pñt. ſic C.ꝺ his q ad ec.cõfu.l.iij. vbi ſeruus abſqꝫ ſacrilegio ab eccl̃ia extrahitur.

c Violent.arg.ꝺ ꝺ.c. vniuerſitatis. hoc itelligendũ ẽ ꝺ ĩcorrigibili:illõ ꝺ eo q corrigitur ꝛ verberat̃ a laico ꝺ mãdato abbatis: qꝺ nõ lꝫ:vt ibi dr̃:ꝛ ita nõ ſe tãgunt.

d De mãdato. ꝛ nõne ſufficit generale mãdatum:qꝺ ꝯtinet̃.xxiij.q.v.c. ꝑncipes regũ.So. ſpãle mãdatũ h̃ expectãdũ eſt:ꝙ̃diu n.ñ ẽ notũ ipos eẽ ĩcorrigibiles ꝛ traditos curie ſeculari:nõ lꝫ ſine mãdato ꝑlatorũ:qꝛ adhuc ſb̃ regula clericali tenent̃ ẽt depoſiti.lxxxi.di.ꝺcm̃ vel niſi ſe iniſceãt enormitatib⁹.ꝺ.c. cũ nõ ab hoĩe.ꝛ.c. perpendimus.

e Quoꝝ auctẽ.q n.ꝑ aliũ fac ꝑ ſe iſꝫ facẽ itelligit̃.ꝺ.c.mulieres.ꝛ.ff.ꝺ admi.tu.ita tamen.§.geſſiſſe.ber.

f Nõ ampli⁹.qꝛ cũ moderamine ĩculpate tutele.alſ ſi excederẽt modũ tenerent̃:ar.ꝺ.ꝺ reſti.ſpo.olĩ ſi.vbi ꝺ h.ſi.ff.ad.l.agl.ſi ex plagis.§.tabernari⁹.ꝛ ita pꝫ ꝙ clericus depoſit⁹ adhuc gaudet priuilegio clericali.

g Contigit.iiurioſa.qñqꝫ fit iiuria ſine violẽtia:ꝛ tũc ĩcidit ĩ canonẽ.ꝺ.c.nup.ĩ rñſo.ꝛ.c.vniuerſitat̃.Sꝫ ꝙre hic dr̃ iiurioſa:cũ violẽti nõ fiat iniuria.xxxix.q.v.voluit.ꝛ.ff.ꝺ iniu.l.i.§.vſqꝫ adeo.C.ꝺ trãſac.cũ donatõne.ff.ꝺ reg.iur.l.nẽo vꝫ.Sꝫ dic ꝙ iiuria illa dr̃ fieri eccl̃ie:qꝛ ea ꝙ̃ ĩ nos ꝺlinquũt poſſum⁹ remittẽ ſꝫ nõ ꝙ̃tum ad eccliaſ.xxiij.q.iiij.ſi is q.ꝛ.ꝺ.c.cũ deſideres.ſic ꝛ fili⁹ põt remittẽ iiuriã ꝙ̃tũ ad ſe.ſꝫ nõ ꝙ̃tũ ad patrẽ.ff.ꝺ iiu.l.i.§.vſqꝫ adeo.ꝛ ꝙ̃tũ tãgit ꝯmodũ noſtrũ:ꝛ nõ ꝙ̃tũ tangit ꝯmodũ alioꝝ.ff.ꝺ pac.iur̃ gẽ.§.ſi paciſcar.lxiij.di.ſalonitane.Sꝫ nũgd põt epſ ſol⁹ remittẽ iiuriã factam eccleſie ſine caplo.vꝫ ꝙ ſic:qꝛ actio iiuriaꝝ nõ ẽ ĩ bõis noſtris añ lit.ꝯteſt.ff.ꝺ iiur.iiuriaꝝ.ꝙ ſol⁹ epſ põt eã remittere:ar.ꝺ.ꝺ his q̃ fi.a pla.ſine ꝯſen.ca.cũ apſica.cũ eniꝫ

epſ ſit ꝑſ.xcv.di.eſto ſbiect⁹.ꝛ pꝫ poſſit remittẽ iiuriã factam filio.ff.de iiur.l.ſi vnus.§.filiuſ ami ꝙ ſolus h̃ facẽ põt.ſꝫ nõ vꝫ:cũ epſ ſit ꝓcurator ꝛ nõ dñs.xij.q.i.c.vl.ꝛ.ꝺ.ꝺ dona.fraternitatẽ.qꝛ ꝯditõem eccl̃e facẽ deteriorẽ nõ põt:vt ibi dr̃:ſꝫ ꝙ̃re excuſat:q ioco ꝑcutit clericũ lꝫ iiuiã.ꝺ.c.c.i.ꝛ nõ iſte q percutit volẽtẽ.rõ ẽ:qꝛ ille temerarias man⁹ iniicit ꝺ.c.vniuerſitatis.ar.ſed il ẽ nõ.ꝛ eã vꝫ iſcẽdi iniuriã ſuã hoc vꝫ facẽ. item qꝛ huius man⁹ ſcuit ꝛ lꝫ nõ iiuriando:ar.xxiij.q.iij.ſi ree.ſꝫ nõ illũ⁹ q ioco ſoan.

h Ordinati.ĩ quouis ordie.xxi.di.cleros.vñ mõ nõ ꝓbat ſecũdaſ nuptias.lxxxiij.di.qigs ẽt ſi ſit clericus ꝯiuga.⁹ar.ꝺ.de vi.ꝛ hone.cleri.clericus.ꝛ h̃ itellige ſi vult deferre coronã ꝛ gaudẽ ꝑuilegio clericali:alſ ſi nõ vult hr̃e ꝑuileg.ũ clericale põt deponẽ.ꝺ.de cle.ꝯiuga.ioãnes:vbi ꝺ hoc.Itẽ ꝛ cleric⁹ depoſitus hꝫ h̃ ꝑuileg.ũ:quãdiu vult viuẽ ſb̃ regula clericali.lxxxi.di.ꝺcm̃.ꝛ ꝺ.c.ꝑri.ff.ꝺ decu.l.pe. Itẽ niſi imiſceret ſe enormitatib⁹.ꝺ.c.cũ non ab hoĩe.ꝛ.c.ꝑpendim⁹.vel vſqꝫ ad trinã admonitõnem ꝯtẽpto habitu clicali.ꝺ.c.ĩ audiẽtia.ꝛ.ĩ.e.cõtingit.Itẽ qd de excõicato depoſito ſi verberet̃ ꝛ an icidã ĩ canonẽ.vꝫ ꝙ non:qꝛ nihil ad nos de his q̃ foris ſũt.q.q.i.multi:qꝛ iã eſt mẽbrum diaboli ꝛ extra eccl̃am eiect⁹.xi.q.iij.oĩs xp̃ianus.ꝛ.c.ſe.ꝛ qꝛ nõ poſſet aliũ excõicare.xxiiij.q.i.audiuim⁹:eadẽ rõne non erit excõicat⁹ q clericũ excõicatũ ẽt depoſitũ verberat:qꝺ qdam ꝯcedũt. Vincen.diſtinxit an excõicatio ꝑcedat depoſitõem:ꝛ tũc adhuc retinet ꝑuilegiũ clicale:ſi ꝟo ꝯſequat̃ ꝛ ĩcorrigibilis fuerit eo traditio curie ſeculari amittit ꝑuilegiũ.ꝺ.ꝺ iudi.cũ nõ ab hoĩe:q aũt aliũ clericũ excõicatum verberat:vꝫ ſm hoc excõicat⁹ multo fortius ꝙ̃ q verberat excõicatũ clericum ante depoſitõem ſm ꝙ diſtinguit vincen.

i Fauorem ordinis.cui renũciare nõ põt.ꝺ.de fo.compe.ſi diligenti.ꝛ.c.ſignificaſti.ber.

k Prohibeas.attẽtari non vꝫ rñderi ad qõnem:ꝙ̃ fuit:an huiuſmodi pcuſſores icidant ĩ canonẽ:ſꝫ dic ꝙ tñ ſũt excõicati:qꝛ iiurioſas ꝛ temerarias man⁹ iniciũt:ꝛ ſane loquitur dũ dicit tam ĩ fauorem clerici ꝙ̃ ordinis ꝛc.ꝛ ex eo ꝙ dicit ꝓuiſo vt clericus ſine iiuria clericali ꝛc.ꝛ clericus qui ad hoc conſentit excommunicet̃:vt infra ſequitur.

l Relatũ.homini.xi.q.iij.q̃gs metu.ꝛ.c.iulian⁹.ꝛ.ꝺ.ꝺ re.ex multa.ꝟ.ĩ tãta ꝛc.ꝛ.xxij.q.v.c.ij.ꝛ.iij.aggrauat̃ enim culpa ex perſona iniuriati.ꝺ.co.cum illoꝝ.vbi de hoc.

obseq3 dominoꝝ: aut ipsi dñi: ꝑpter hoc sine culpa[a] sua graue dãnum icurrant: tũc i vtrolibet[b] cãu poteris eos ex idulgentia nostre ꝓuisionis absoluere: cũ nimis sint ab ap. se. remoti. sed i cõpensatõem[c] laboris quẽ i itinere sustinerẽt: alia eis satisfactio iniungaẽ: dũmodo non sit tam grauis ⁊ enormis[d] excessus: vt ꝓpter vitandum scandalũ ⁊ tollẽdũ exẽplum huiusmodi serui ad serui seruorum dei venire debeant absoluendi.

Idem strigonẽ. archiepõ.

Acris[e] ẽ canonibus istitutũ: ⁊ ĩfra. Et is q voluntarius excõicatis illis cõicauẽat q cũ oib[9] fautorib[9] ⁊ pticipib[9] suis excõicatõis snĩa sũt astricti: ad correctiõẽ de mandato ecclesie excõicatos quos prius fouerat: expugnauerit: non tamẽ priusq3 absolutõis grãm perceperit: habẽdus ẽ absolut[9] nec nisi succũbat i huiusmodi bello: sũt absolutões vel oblatões recipiẽde p eo: vel orones domino porrigẽde[f] nisi cũ d' ipsi[9] viuẽtis pnĩa p euidentia signa ɔstiterit: ⁊ iuxta cuiusdaz ɔstitutionis[g] nostre tenorẽ defuncto ẽt absolutionis beneficium impendatur.

Idem aluntiñ. epõ.

Sicut nobis[h]: ⁊ ĩfra. F. t. r. q nisi excõicati ad te iu p absolutõe sua lrãs nr̃as vel illi[9] cui vices nostras i hac pte ɔmisim[9]: reportauerit: aut alio modo legitime de illoꝝ absolutõe tibi ɔstiterit: tu ipos p excõicatis vt prius habeas ⁊ facias euitari.

Idem senoneñ. archiepõ.

Ex tuas lrãs[k]: ⁊ ĩfra. Uidẽ aliqbus[l]: q cum ad metropolitanũ p appellatõez qõ non deferẽ. excõicatus aũt vocem non hẽat appellandi: vtpote ab ecclesia sepatus: siue appellauẽit siue nõ: metropolitanus ei nõ d3 absolutõis beneficiũ exhibere. Uerũ ex v'bis cuiusdam[m] epistole quam scholastici ab alex. papa emanasse ꝓponũt: habetur q si ante appellationem in aliquem excõicationis snĩa fuit pmulgata: metropolitanus ante litis ingressũ ab eo iuramento recepto sm̃ ecclesiẽ consuetudinem debet ipm absoluẽ: ni

a Sine culpa. tũc. n. põt absolui p epm: vt hic dĩ. ⁊ ß. e. mulieres. ⁊ ß. e. q̃uis. q̃ itelligi debet sm hãc distinctiõem. vñ siñ culpa puari nõ debet. ß. d eo q cogno. ɔ'an. vro. sue discretões ⁊ c. vl. ⁊ ß. vt lit. nõ ɔtel. qm̃ frequenẽ. §. q. ⁊ ß. de ɔstu. cognoscẽtes. als si ẽẽnt dñi i culpa: tñ ipsi q̃ serui sũt excõicati: puta si mã dassent: qz q p aliũ facit: p seipm facere videtur. ß. e. mulieres. ⁊ c. vt fame.

b In vtrolibet cãu. s. cũ hui hoc faciũt fraudulenẽ: vel cũ dñs nullam culpã ɔmisit. ergo videẽ idẽ dicendũ i vtro: si in fraudẽ vtcũs hoc faciat ⁊ i liberto q operas pstare teneẽ: ar. xxix. q. i. ipla/tũ. Sz hoc nõ credo: cũ nõ sueniã: qz ß edictum vt oẽs ad curiã mittanẽ: q expsse non excipiũtur phibitoriũ ẽ: ar. ß. eo. cũ illorum in prin.

c Cõpensatõem. sic. ß. de voto quod sup his. ⁊ c. magne. ad si.

d Enormis. supra eo. cũ illex. vbi de hoc.

e Acris. voluntarius. sec[9] si obsolute fuerit attract[9]: supra de his q̃ vi metusue cã. sa. c. ul. ⁊ i. di. pbsyteros: ⁊ supra d bap. maiores ad si. ver. ille vo q nunquam.

f Porrigende. xxiij. q. ij. c. q. ⁊ u.

g Cõstitutõis. ß. e. a nobis. cũ fuerit absolutus: tũc orabit ecclia p eo: et recipiet oblationes p eo sicut p alijs defunctis.

h Sicut nob. lrãs nosti as. Sz vr q eis credẽdũ sit: qz de nemine psumẽdũ ẽ: q sit imemor sue saluẽ. i. q. vi. sancim[9]. ⁊ ar. ß. d ɔ'e. di. ii. itaq3. ⁊ c. si nulla extãt. s3 nõ ẽ vez. ß. d of. or. ex p te. ⁊ vij. q. v. c. vno. ⁊ C. de man. pn. l. vna.

i Alio mõ. non tñ vno teste: qz fieret actori pIudicium. nec ẽt sufficiũt talia iudicia q̃ sufficiũt. ß. de cle. peregri. c. inter. ⁊ c. tue. nec sufficit hec honestas psone: vt ei credi debeat: ar. l. di. si quis ppostera. ⁊ di. xc. ego solus. Ar. ɔ. xxvj. di. nobilissimus sed illud cum nulli sit preiudicium. io.

k Ex tuas. ali quib[9]. ⁊ male: qz si non appellatur ad metropolitanum tñ põt excõicatũ absoluere: si eps ipm absoluere nolit. ß. de of. ordi. ad reprimendam. ber.

l Appellãdi. vt p hoc ab excõicatõis snĩa releueẽ: vt. ß. d ap. pastoralis: nec iterdictũ: vt. ß. e. ti. ad hoc qm̃. sed vt cãm trãsferant ad supiorem: bene t3 appellano. ij. q. vi. reuera.

m Cuiusdã epistole. quã huiũi olim i antiq̃ ɔpilatõe. ß. d of. or. q̃ uam: cuius snĩa ⁊ ẽt verba p maiori parte ponunẽ hic ⁊ icipiũt hic: quod si ante.

n Audiẽdi sũt. si agãt. ß. d hẽ. excõicam[9]. §. credẽtes. ß. d ex cep. cũ ink. ɔuenirl tñ nõ põt. ß. e. si hẽ. ⁊ §. pdi. credẽtes.

o Remittẽdi. remittiẽ qñ q aliqs ad eũ a quo appellauit: si maliciose appellauit. ß. d ap. cũ i ecclia. ⁊ c. vt dbitus. vel si nõ fuerint psecuti appellatõem i termino constituto: vt. e. ti. psonas. vel si appellãs ß petierit. ß. de ap. interposita. §. ille. als obtinet qõ hic dĩ. ⁊ C. d ap. eos. ⁊ q. q. vi §. vltĩ.

p In sardiceñ cõcilio. xi. q. iij. si eps forte: qõ iducitur hic ɔ decre. alexandri. Uñ notat q s3 antiquos canones qlibet excõicatus aud. ebaẽ: q añ absolutiõem volebat pbare se iniuste excõicatum. xi. q. iij. si eps forte. cui[9] tẽor hic ponẽ. Hodie vo nõ audiẽ nisi i duob[9] casib[9]: si dicat snĩaz latã post appellatõem fuisse. vel si dicat itollerabilẽ errorẽ in ea fuisse expssũ: vt ß dĩ. Sic q distiguaẽ si aliqs ɔqueritur supiori de iniusta excõicatõe aut appellauit ad eũ aut nõ Si appellauit primo pstabit cautionẽ: q stabit mãdatis ecclie: tũc ẽ i ep õẽ ipsi[9] supiotis: an velit eũ absoluẽ an remittẽ ad eum absoluẽdũ: a q̃ appellauit: vt hic segtur i decre. alexan. Si vero nõ appellauit: s3 p simplicẽ q̃relã audiuit ip3: d3 eũ remittẽ ad iferiorẽ vt ip3 absoluat: ⁊ si iferior ip3 absoluẽ nolit afepe ip3 absoluat. ß. of. or. ad repmẽdã. si tñ piculũ eẽt i mora ꝓpter h[9] remissionẽ: ip3 statiz absoluat. i. e. sacro. ⁊ ar. ad h. ß. ti. pri. c. vl. ⁊ si viderit snĩaz excõicatõis ab epo latã eẽ iniustã: euidenẽ poterit a fepo dclarare subditũ iuro abusi fuisse ligatũ: l3 nõ sit appellatũ ad ipm. ß. d ap. solicitudinẽ. sic ⁊ ecõuerso si viderit eã iustã: teneẽ remittere ip3 absoluẽdũ ad inferiorem: vt hic in si. ioan.

q Nullus ante. ergo nec archieps. ar. ß. e. cum desideres. ⁊ c. quod in dubijs in prin.

r Distinguẽdum. ad absoluendam contrarietatem cõcilij ⁊ decre. alexan.

s Intollerabilẽ errorẽ. Error itollerabilis põt dici qlibet peccatũ: vt si excõicet iõ qz nõ furaẽ: vel qz si dti ciñ et aliquã meretricẽ: vel qz nõ ẽ obediẽs suo plato: vel si pcipiat aliqd ipossibile vel turpe et dcm̃ ẽ talis snĩa nulla ẽ nec aliquã obligatõem iducit i facto vel de iure. si.

supra de pac.c.vl.ar.ꝯ.ꝫ.ꝭ cõdi.appo.c.vl.i fi.et in.hec itelligit tñ de errore iuris.vñ in pdictis exẽpl.l.s tz excõicatio:vt si dicat sic:excõico illuz:qr nõ adiuerat.qr nõ interfecit illũ:iter et excõicatio. Itẽ itolerabilis pt dici error.si expsse pnũciat ꝯ ius scriptuz:vt si dicat pnũcio excõicationẽ valẽ qr ẽ lata post appellationẽ legitimã:t ẽ tal snia nõ est necesse appellare.ꝫ. q.vi.ꝭ.diffinitiua.e.ff.q sen.sine app.re.l.i.ꝭ.i.Et idẽ est dicendũ:vbicũqꝫ pponit iudiciũ retro nullũ fuisse:nisi velit qs ad cautelã appellare.C.ꝺ pcu.l.ꝫ.e.supra de pcura.in pñna.in fi.ꝛ supra ꝺ cri.sal sup eo.ꝛ.supra de re.iud.c.i.secus ẽ si errorẽ nõ exprimit i snia:ꝛ tñ pronunciaret ꝯ ius:tꝫ gdẽ tũc snia:nisi fuerit appellatõe suspẽsa.supra ꝺ re iu.cũ iter vos.ꝛ.ff.e.cũ platis.ꝭ si error ẽ in facto:vt si hoc modo dicaf:excõico te:qr expoliasti talẽ.lꝫ mãifeste sit falsũ:tenet snia:qr talis cã pñssibilis ẽ lꝫ sit falsa:nec cõtinet errorẽ:ꝛ snia sive iusta sive i iusta timẽda ẽ.xi.q.iii.c.i.ꝛ.q ar.ꝯ.ꝙ talis error facit cãꝫ nullã sicut error calculi.

ca tus:sed extra iudiciũ nõ dꝫ vitari:vt.i.e.ti.solꝫ.nisi i h vt p hec errorẽ vel sniam latã pᵒ ap.legitimã.ꝛ i h pcedat pcil.um sardicẽñ.ꝛ iterptaf papa pciliũ v.qꝫ ibi:ꝙ si absolundis bñficiũ hũilr postulauerit.ꝛc.abide vsqꝫ ibi.ꝙ si forsan:iterptaf decre.alex. Et sic dilẽno ino.cõcedat pciliũ sardicẽñ.ꝛ decre. alexãdri.q videbaf ꝯria sed nõ est.qr in diuersis casibus loquũtur vt pꝫ: per iterptationem inno.

si voluerit epo dioc.deferre ipsi.ꝙ ad eũ remittere absoluẽdũ:vbi ẽt cẽseqñt iserẽ:ꝙ nec excõicati sũt audiẽdiᵒ priusqꝫ fuerit absoluti:nec sũt ad illos a qbus appellauerãt remittẽdiᵒ. In sardicẽñ.aũt pcilio repit vt is q ab epo ẽ abiectᵒ:finitios epos interpellet:ꝛ cãciᵒ audiaf:ꝛ diligenᵒ ptractetur:ꝛ ꝑ sẽt q iuste vl iiuste abiectũ eundẽ patiẽter accipiat vt discutiaf negociũ.qtenᵒ vl pbef ciᵒa pluribᵒ snia:vel etiaꝫ emẽdef:priᵒ tñ ꝙ oĩa diligenter exalata fuerit:nullᵒ ante cãe cognitionẽ cõioni cũ sociare psumat:qr fuerat cõiõe priuatᵒ. Nos igif credimᵒ distinguẽdũ:ꝛ vtꝫ qs ppõat se post appellationẽ legitie interpositã excõicatõe fuisse notatũ vl i forma excõicatõis itollerabilẽ errorẽ fuisse patẽter expressũ.in qbus casibus ad pbationẽ eoꝫ ẽt si absolutõeꝫ non petat:dꝫ admitti:sed donec ꝺ ipsis ꝯstiterit euitari debꝫ:qꝫ ꝫqꝫ ap.se.ẽt tales cõsueuerit absoluere ad cautelã. verũ i alysᵒ nisi gf am absolutõis iplorez: nõ dꝫ audiri ne sniam ecctasticã contẽnere videaf:ꝛ p hoc ãpliᵒ ex suo cõtemptu ligetur. Qꝫ si absolutionis bñficium humiliter postulauerit metropolitanᵒ cũ dꝫ absoluere:nisi suo duxerit suffragãeo deferẽdũ:cui tñ si suffraganeᵒ absolutõis bñficiũ iuxta formã ecclesie noluerit exhibere:ipse nihilominᵒ illũ absoluat:cautõe recepta ꝙ suo ꝺbeat pere mãdato:ac ꝺ ide cãꝫ audiat:ꝛ qꝫ canõicũ fuerit iusticia mediãte decernat. Qꝫ si forsan epo subditũ suũ ppter manifestũ excõicassꝫ excessuz:metropolitanᵒ nõ dꝫ ipm absoluẽ:nisi suffraganeᵒ requisitus maliciose sibi absolutionis beneficium denegaret.

Idem.

Si aliqñ forte contingit: q ꝛcis q auctoritate apo sunt excommunicationi subiecti:ꝛ e lre cum salutationis alloquio destinentur:non propter hoc excõicatõis credatur snia relaxata:cum per ignorã

r Ad cautelã.sic.i.eo.venerabilis.ꝛ.ꝫ.e.cũ dñderes.ꝭ.ii.ꝛ.supra de ap.ad pñtã.ꝛ.supra ꝺ testi.veniẽs.nõ obstãte ꝯdictione excõicatoris vel aduersarꝫ:vt i pdicta dcr.solꝫ nisi diceref excõicatᵒ p mãifesta offẽsa in q cãu dꝫ hẽ terminũ certo diez ad pbandũ manifestã offensam:vt in dcr.predict.solet.he.

p Uez i alyᵒ. Dixit io.i alys dubys.s.habẽdᵒ ẽ p excõicato.supra.e.cuꝫ desideres.ꝭ.fcõe. Et in.dic i alys.s.excõicatõibᵒ cũ qs dicit se excõicatũ i iuste vel quocũqꝫ mõ appeat ipꝫ ẽ excõicatũ maiori excõicatõe.qr tũc nõ debꝫ audiri vt actor:nisi gf am ꝛc.ꝛ.supra vbi dic nec excõicati sũt audiẽdi.ꝛc.except duobᵒ pdictis casibᵒ.ꝛ h dicit lra sequẽs:ne sniaꝫ ꝯtenet cẽ qr h ipo ligaret ex ꝯtemptu:sꝫ vni ꝯ eo q pet.s i h dũ:q pẽdente cã aud.s ꝯ alios:sꝫ ꝯ illum q dicit se dñm illiᵒ.n.ff.ꝺ li.cã ordinata.h.

ff.que sen.sine ap.re.l.i.ꝭ.i.ꝛ talis error facit exheredationẽ nullã.ff.de lib.ꝛ post.l.si posthumus.ꝭ.vl.ꝛ.l.seq.sicut nec valet decretũ de datõe tutoris:vbi error facti ẽ expressus.ff.ꝺ tu.ꝛ cura.l.tutorũ.ꝛ.l.scie.sic.ꝛ obligatõ per errorem facti non tenet.ff.siquis cau.sed ꝛ fi.ꝭ.vl.ꝛ ff.de fideius.siquis postqꝫ.iõ. Quid dices:credo ꝙ in sententiis excõicationis lata per errorẽ facti:vt dictum est tutius sit dicere ꝙ teneat:ꝛ ꝙ absoluatur quo ad ecclesiam vel saltem ad cautelam:qr quo ad deum non ẽ ligatus:nisi contemneret eam:vt.i.sequitur.ꝛ.xxiii.q.i fi.notandum.in fi.supra de testi.veniens.

f In quibus casibus.duobus.s.pmissis:cũ dꝫ sniaꝫ latã pᵒ appellationẽ legitimã:ꝛ cũ dꝫ cõtinere itolerabilẽ errorẽ:ꝛ i casibᵒ istis itelligif.c.cõcilij.sardi.cuiᵒ tẽor hic ponitur.sic.ꝫ.ꝺ of.dele.cũ cõtingat.i casibᵒ istis prio admittitur pbatio:vt appareat:an absolui debeat an dñũciari non ligatus:vt ibi:in.c.cũ contingat.

o In alys. Sic itellige qꝫ dicit i alys.s.qꝫ nõ audif i alys negocys vel factis iudicial... vt actor tãqꝫ excõi

s Cõtẽnere videaf.nõ eãm qꝛ h tꝫ snia lꝫ iniusta.xxiii.q.iii.notãdũ.i fi.ꝛ.i.q iii.ꝭ.cũ g.alia ẽt recitaf.supra ꝺ ap pastoralis.vbi ꝺ hac materia i no. tu.que incip.hec ratio.ꝛ.supra de cle.ex.mi.si celebrat.in fi.

a Qꝫ si absolutõis. hic iterptaf decre alex.q itelligif in eo cãu cũ excõicatõ pcedit appellatõ:quã dic i.ustã:pci iũ i eo cãu:qñ appellatõ pcessit.i qñ itolerabil error exp̃ssus ẽ i snia ꝛ sic planũ ẽ.q fuit ꝯ dubitatõ illiᵒ diuẽsitaf.anthisidorẽñ.epo excõicauit arpsbĩm suũ:ꝛ arpsbr corã arepo senõ.obtulit cautõꝫ stãdi iuri hũil.r petẽs absolui.arepo dicẽs epo sepe mouitipꝫ:vt eũ absoluẽt ꝙ cũ facẽ nollet:arepo ipꝫ absoluit:queꝫ epo ñ hẽbat p absoluto.dicẽs ꝙ eiᵒ absolutõ ñ ptinebat ad arepm p q vidbaf facẽ dcr.alex.p epo pciliũ sardicẽ.vñ arepo q siuit a papa qd iuris eẽt. Et ipe rñdet.vt pꝫ ex lra.ꝛ h süe casu

b Si aliqñ.salutatõis.excoicati.n.salutãdi ñ sũt.xi.q.iii.excõicatos.ꝛ.xxiii.q.i.cis q.ne p salutatõꝫ videaf eis aliqs ꝯsẽtif.ar.lxiiq.di.cũ hadrianᵒ vt faciliᵒ sipsicat cũ vid...se pteni.e.ꝺ excep.pia.i fi.qr quis pẽa ẽ if hoies eẽ ꝛ eorũ carẽ suffragio.C.ꝺ apo.hi q.sꝫ quis eos ñ dẽamᵒ salutare possumᵒ tñ eis loq ꝺ his q ptinẽt ad eoꝫ salutẽ.ꝛ lꝫ alia vba iciderit ppponãtur ñ nocet.i.eodem.responso.ꝛ.c. cum voluntate.e.

tiā vel negligētiā aut occupat tionē nimiā vel ēt surreptōz ptingit huiusmōi lr̄as ipetrāi dē.c.sci laurētij in lucina p̄ fortero card.ap.se.legato.

Officij.z.j. Postremo q̄ siuisti: vtrū is q̄ pp plres excessus a pluribus platis iul l ipm hñtib⁹ excōicationis ē viculo inodat⁹:z vni platoꝝ de vno tm̄ satisfacere vult excessu:ab eo sit absoluēdus de quo satisfacere vult eidē:z cū de alio ñ satisfecerit alij:absolutus valeat nūciari:z.j. Super hoc articulo respondem⁹ q̄ supprimēti v̄itatē absolutō surrepta nō pdest:z v̄itatē intelligēs absolutōez huiusmōi exhibere non debet. Idem

Ferrarieñ. episcopo. Responso nr̄o postulas edoceri:an cū ferrariē. cives excōicationis z interdicti sētētijs sint ligati:liceat tibi viros z mulieres semel l hebdomada vel in mēse apud aliquam ecclīam cōuocare: qbus p̄dices v̄bū dei:z eosdē ad correctionē iducas. Sup quo rñdemus q̄ sine scrupulo pscie h⁹ facere poteris cū videris expedire:dūmodo p̄ formā interdicti nullū eis diuinū officiū celebretur. Preterea q̄siuisti cū ferrar.ciuitas sit interdcō suppofita:z ideo sint ibidem p̄ter baptisma paruulorum z pnias morientiū vniuersa sacramēta ecclīastica iterdicta an liceat tibi baptizatos pueros i frontib⁹ cōsignare. Sup quo rñdemus:q̄ sicut baptizari possūt pueri:sic z baptizati ad cōfirmationē in frōtib⁹ a te possūt sacro chrismate deliniri. Idem.

Inqsitōi tue rñdētes crēdim⁹ distinguēdū:vtꝝ si alr̄ piugū p certo sciat ipedimentū piugij:pp qd̄ sine mortali pctō nō valz carnale commertiū exercē: q̄uis illō apd̄ ecclīam pbare nō possit an ñ sciat p certo:sz credat. In primo casu dz poti⁹ excōicatōis sniam humiliter sustinere q̄z p carnale cōmerciū pctm̄ operari mortale. In secūdo distiguim⁹:vtrū hēat cōsciam huiusmōi ex credulitate levi z temeraria:an pbabili z discreta. z qdē ad sui pastoris psiliū pscia levis z temerarie credulitatis expolsa licite pōt non solū reddere sed exigere d̄bitū cōiugale:verū cū pscia pulsat aium ex credulitate pbabili⁹ z discreta q̄uis non euidēti z mãifesta:debitū qdem reddere pōt sed postulare nō dz:ne in alterutro vl̄ p̄ legem cōiugij vel p̄ iudiciū pscie cōmittat offensam. Idem.

cōsc.z.xi.q.iij.cū excōicato. Sed pone q̄ papa ex certa scia salutet excōicatū:nūqd hēbit p absoluto.ar.ē q̄ nō:qz certa forma tradit:p̄terq̄z excōicatus nō vr̄ absolut⁹.z.e.cū desideres ad ħ.z.c.qd̄ i dubijs.in prin.z.c.sacris.ar.ad hoc.C.d̄ li.cā iubem⁹.z.C.de pba.nō epl.e.ar.p̄.z.d̄ priui.cū oli ecīa⁹.z papa nō subiacet legib⁹.C.de legi.digna vox.z.ff.e.ti. princeps. Ergo vr̄ q̄ eo ipo sit absolut⁹:q̄ papa scienter tali cōicat:z papa dat auctē cãonibus z ab eo vigorē sumūt.z nō ecōuerso.d̄.elec.signi/ficasti. Dicūt qdā q̄ pp ħ ħ nō ē absolut⁹ nisi dicat absoluo te:sz d̄ plenitudine ptãtis:satis vr̄ q̄ sit absolut⁹:dū tñ papa voluerit ipm pp hoc absolutū eē vt hic pstat:z ē ħ arg. q̄ sic:et eo q̄ dicit p ignorātiā:ergo a p̄rio aliud si p sciam als ñ esset maior ptās ipsi⁹ q̄z alioꝝ iudicū q̄ntū ad hoc. Sed nūqd icideret in canonē si p talē pticipationē nolit ipm eē absolutū:vt dictū ē.nō qz legibus ē absolutus.

b Occupationē:vr̄ nō valent:sic.d̄.de cap.mo. ex pte.z.d̄.rescrip.c.ij. z.c.siqñ.ar.idē eēt z si p ipoztunitatē petētis:qa dicit lgator:sepe.n.p ipōztunitatē petētis nō cōcedēda cōcedim⁹.C.d̄ pe. ho.sub.l.i.li.x.her.

b Per surreptionē.f.ħ tacito:q̄ eēt excōicatōis viculo inodatus quo dicto lr̄as nō dedisſz supra d̄ rescrip.sup lr̄is.vbi de hoc satis dictum est.

c Officij excōicatōnis viculo. Sic pz q̄ excōicat⁹ iterz pōt excōicari ij.q.iij.egeltrudā.vbi tractat de hac mā.z.supra de iude.ita quorūdā z.ff.d̄ ritu nup.palā.§.vl.z sūt duo effcūs excōicatōis expellēdi extra ecclīaz z eiectū pfirmādi:q̄ntū ad primū excōicari nō pōt:q̄ntū ad scd̄z hñ:qz triplex funicul⁹ difficile rūp f supra d̄ treu.z pa.c.i. Sz q̄r talis absoluet:pōt dici q̄ vna absolutiōe ods excōicatōes tollit:sic vna acceptilatōe plēs obligatiōes tollūt.C.d̄ trāſ.trāsactōe.z.ff.d̄ accepti pl.s.h⁹vel vn⁹ cōmittat alii vices suas:z illō cōpetēti⁹ fiet:vl̄ q̄z absoluat a sua excōicatōe:z vltia pfirmabit pcedētes.ff.d̄ ler.ru.p.p fūdū:sz q pmo absoluit nō dnūciabit ipm absolutū:nec ē ei cōicādū.donec absolut⁹ fuerit p alio:quia qui est excommunicatus i vna ecclesia excōicatus est quo ad omnes:vt.iij.q.v.quisquis.

d Surrepta.nō pdest.d̄ hoc dictū ē.supra.e.cō p cā. Et dic q̄ nō pdest q̄ntū ad salvatōz.e.c.pr.qd̄ gd̄ valebit q̄ntū ad miti⁹ suppliciū subeūdū:vt d̄ pe.di.iij.ad ħ.z.c.ħ

e Exhibē ñ dz.ar.p̄.z.i.pr.qd̄ sqs ā⁹.z.§.se.i ħ.di.b. gdā.z d̄ pe.di.iij.ad ħ.c.sigs ar.z.§.se. Dici pōt nō dz exhibē.cū effcū:vt cū denūciet absolutū vt dictū ē:donec ab alio fuerit absolut⁹:vel nō dz:nisi caveat q̄ absoluatur ab alia d̄lata d̄nūciatōe z illi ei ħ cōicet:nisi tē dmā cū ab alia fuerit absolut⁹:sz ipz simplr non dz absoluē vt dicitur hic.

f Responso.cum videris expedire.xi.q.j.ancessor.i.e.cū volūtate

g Interdcō suppositasic ḡ ciuitas sb̄ ijcit interdcō.z sic puniūt q̄nq̄:q non peccaverūt:sic supra d̄ spō.ħ z vob. z supra d̄ of.dle.sane.ij.ar.p̄.xxiij.q.iij ħ hēs.sz id d̄ excōicatōe vr̄ ñ d̄ ifdcō

h Pter baptisma.hec duo sacra sp excipiunt d̄ interdcō:vt.s.d̄ spō.nō ē vob.z viaticū ē pcedētib⁹ cōcedit qd̄ p pni iz itellr.d̄ ti.pr.qd̄ i te:sz vnico dnegat:vt ibi.

i Ad pfirmatōz fine q̄ ñ ē plene xpian⁹:q eā ptēnit.de p.d.v.cōs d̄ is.i ħ.

k Inqsitōi.humilit sustiet hic.z.d̄ re.spo.lr̄as pfsus.ħ.sed potius dz oia mala pati: q̄z p̄ cōsciam pctm̄ operari mortale.z xxij.q.v.ita ne.z.d̄ d̄ bis que vi metus cā fi.sacris.

l Levi z temeraria. quē dicis levē:puta si audiuit impedimētū a levib⁹ z forte a paucij qb⁹ credē ñ tenet:talē credulitatē vl̄ phlez dz rēouē quā nō euadet:nisi deponat errorē.s.de simo.p tuas.ij.z.xi.q.iij.cui est illata

m Expolsa.idest expulsa

n Reddē.sz exigē.ar.xxiij.q.i.qd culpat.i ħ.z.s.d̄ d̄

o Probabili z discreta.sz quā dicis p (spō.iuuenis.)babilē.puta qz vidit virū cū p̄sāguinea sua i locis suspectis z hora suspecta solū cū sola.añ mr̄imōiū h⁹i psūptiones pbabilē iducūt credulitatē f qz pblice dr̄ ab oib⁹ ad ħ facit.z.d̄ psūm.ij.z.c.lr̄is.z idē itellige d̄ v.ro.ħ vl

dit cōſanguineū ſuū cū vxore añ matrimonium.

a Contingit. facto. ipſo. n. facto renūciat quis ſuo p̄uilegio. ꝫ. de vi. ꝛ ho. cle. c. vlt. ipſo. n. facto quis negat deū. xi. q. iij. eſtimāt. ꝛ ipſo facto mētiunẜ. xxij. q. v. ecce. ꝛ ipſo facto quis appellat, ꝫ. de ap. dilecti. ij. vbi de hoc hēs plures cō cordantias. b.

Ité pōt h ſumi ar. ꝙ ſi paſſus ſū excōicatū lite ꝯteſtari. ꝙ amodo nō poſſū excipe ꝯ ipm: ſꝫ h nō ē vꝫ: q: exceptio excōicationis i qlibꝫ pte litis pōt opponi. ēt ſi omiſſa fuerit a reo mal. nō ſe. ſꝫ ipe tūc i exceptiōis pūiẜ ꝛ iudex ex officio ſuo: ꝛ ſi re⁹ nihil dicat repellē dꝫ excōicatū. vt. ꝫ. ḋ excep. exceptionē. ꝛ extra inno. iiij. c. pia ꝯſideratiōe i fi. Sꝫ hodie p illā decr. pia. ſi i pte aliq̄ litis excōicationis exceptio obiciaẜ: et probetur nō ꝯdēnaẜ i expēſis ſꝫ ea q̄ acta ſunt: valēt: ꝛ in ſequētib⁹ non aud. ẜ: donec fuerit abſolutus. de hoc nō. in. c. p̄dicto exceptiōe. in glo. q̄ incipit: ēt ſi excōicatio. ff. de poſtu. quos ꝓhibet. ꝛ ff. de pen. here. l. vl in fi. ꝛ. ꝫ. de elec. nihil ē. io.

Contingit interdum: ꝛ. j. Sane ſicut accepim⁹ inſinuante comite flandren. i dio. t. quidam exiſtūt qui nec i mōtonſure nec in veſtimētorum forma nec i qualitate negociorum de clico quicq̄ oſtēdūt: ad pene ſubterfugiū ſe clicos exhibētes: cū ſup exceſſibus q̄s ſeculari luxu cōmittunt ad publica iudicia ptrahunẜ: cirumciſis crimib⁹ vt poſſint circūuenire vīdictam: p clericis ſe rep̄ſentāt: clicalis fori p̄uilegiuꝫ labus allegātes q ſactus[a] paulo añ negauerāt clicatū: ꝛ. j. Uerꝫ q: p̄uilegiū[b] mēẜ amittere q pmiſſa ſibi abutiẜ poteſtate: ac fruſtra legis[c] auxilium inuocat q cōmittit i legeꝫ: volumus ꝛ mādam⁹ vt tales ſi tertio[d] a te cōmoniti ſeipſos ꝯtēpſerint emēdare: illu⁹ efficianẜ immunitatis exortes: que p clicoꝝ tutela ꝛ laicoꝝ violētia coercenda dignoſcitur inſtituta. Idem.

In p̄ñtia dilecti filij: ꝛ. j. Nec canonici ſuo decano excōmunicationē p̄ñt obijceẜ: cū ſup hoc nec commonit⁹ nec impetit⁹ fuerit: neq̄ꝫ ipi ꝓpter hoc cum duxerit euitādū ſed eꝑs i mēſa[e] ꝛ canonici ꝯmunicauerit ei ēt i diuinis.[h] Idē.

Uolante p̄ſumpt ōis ꝛ temeritatis exiſtat i rectores eccleſie man⁹ iniicere violentas: ꝛ. j. Ne aūt ſolos violētie h⁹i auctores aliquoꝝ p̄ſūptio exiſtimet puniendos: facientes ꝛ cōſentientes[i] pari pēa plectendos catholica condemnat auctoritas: eos delinquentib⁹ fauere iterptamur[k]: q cū poſſint manifeſto facinori deſinunt obuiare. Idem in concilio generali.

b Priuilegiū. xi. q. iij. priuileg. ū. ꝫ. de priuile. tuaꝝ.

c Fruſtra legis. ꝫ. de vſur. quia fruſtra. ꝛ. ꝫ. e. in audientiā. ꝛ. ꝫ. de imu. ec. c. vlti. cū ſuis cōcordantijs.

d Tertio. hec eſt legitima admonitio. ſ. e. ſacro. ꝛ. xvij q. iiij. de preſbyteroꝝ. ꝛ. xvi. q. vij. oēs decie: ꝛ ita illi nō pdūt p̄uilegiuꝫ ſuū vſq̄ ad tertiaꝫ admonitionē. ꝫ. e. in audientia. ꝛ. ꝫ. de vi. ꝛ ho. cleri. c. vl. Ar. ꝯ. ꝫ. eo. cum nō ab hoie. ꝛ. c. perpendimus. ibi ſoluitur. Illa. n. intelligunẜ ḋ his: q grauiẜ excedunt: vt ex ipa lr̄a pꝫ hic: ꝛ illa decre. in audientia. loquiẜ de his q i modicis excedūt vñ hꝫ h locū admonitio: ſꝫ ñ i ꝯ: ijs. Ité ar. ꝯ. ꝫ. ḋ cle. cō. ꝛ pſr. ꝛ. c. ioānes. ibi ſtati pdūt p̄uilegiū: ſꝫ ibi logẜ ḋ ꝯiugatis: q: ñ p̄ñt nec ḋbēt p̄uilegio clicali gaudē: vt ibi dẜ ꝛ ꝓterea ḋ alio p̄uilegio dẜ ibi q̄ꝫ h: vt dẜ in. c. ioan.

e Coercēda. Nō ꝙ nō ſolū i fauorē clicoꝝ. ſꝫ ēt i odiū laicoꝝ h fuit iſtitutū: cū laici oppido ſunt clicis infeſti. ij. q. vij. laicos vñ ē ar. ꝙ clicus huic p̄uilegio renūciaẜ nō pōt. ꝫ. e. cōtigit. i. ſicut nec illi de fo. cōpe. ſi diligēti. vbi de hoc. ſi. ff. de iiu. l. i. §. vſq̄ adeo. ꝛ. l. ſiqs ſeruum. ea. n. q̄ tm̄ nos ꝯtigūt ꝛ nō alios poſſum⁹ renūciaẜ, ꝫ. ḋ arbi. cū tpe. idē ē vbi pactū i odiū crimis ſtatutuꝫ eſt. ar. C. ſi mācī. ita ali. fu. ne pſtitu. l. i. ſec⁹ ſi nō i deteſtationē criminis. ar. C. ſi man. ita alie. vt manumitti. l. i. hec decret. olim non fuit in compilatione innocentij.

f In pſentia. euitādū. ꝫ. de excep. a nobis ꝯ. So. excipi pōt ꝯ excōicatū accuſantē vel agētē: q: nullū crimē obſtat volēti excipere. ꝫ. de excep. cū inter. ꝛ. c. dilecti filij. ſꝫ ſec⁹ ē vbi denūciaẜ excōicatio alicui⁹ vbi repelliẜ denūciās vel agens rōne coionis. vt hic. q. n. aliū denunciat debuit illū p̄monuiſſe: aliter repelliẜ. ꝫ. ḋ accu. cū dilect⁹ ij. eps. n. excipe nō pōt ꝯ clericū ipſum accuſantē. cui pus cōicauit: ꝛ hoc in odiū ei⁹. ꝫ. de accu. nulli. cū debeat hēre ſecū honeſtos viros. ij. q. ij. cū paſtoris. ꝛ ſic p patiētiam pdit qs beneficiū exceptiōis. ſic ff. de adul. ſi vxor. i fi. ff. de aqua plu. ar. labeo. ff. ḋ pu. ſi ego. §. i. ꝛ. xxij. q. v. hoc̄ēd⁹. ꝛ. ꝫ. ḋ eta. ꝛ qli accepim⁹.

g In mēſa. ꝫ. de cle. ex. mi. ꝓpoſuit. in fi.

h In diuis. qḋ faceẜ ſi ꝯbuerit. ꝫ. e. ſignificauit.

i Uāte ꝯſentiētes. h itellige p ꝯparationē pſtādo auxiliū: q: tūc eadē pēa p̄uniunẜ facietes ꝛ ꝯſēnētes: ꝛ ſic itelligūẜ vba iſta: vbi inuenies ea. ꝫ. de offi. dele. c. i. vbi ē h ꝛ. ij. q. i. votū. ꝛ. xvij. q. iiij. oēs. ſi. ꝫ. e. mulieres. ꝛ. c. nuper.

k Interꝑtamur. ſic. lr. xxiij. di. §. i. ꝟ. q ē grādis. ꝛ. c. ſe. ꝛ. lxxxvi. di. paſce. ff. ḋ li. ag. necare. ꝛ ita vẜ peccare omnis qui non defendit alium ſi poteſt. xxiij. q. iij. nō inferenda. ꝛ. c. vlti. ꝛ ſi non poſſit aliter defendere: ſaltem defendat clamore. ff. ad ſyll. l. q. §. hoc autem. Sed non videtur ꝙ teneatur defendere: quia licitum eſt recipere pecuniam p defenſiōe alicui⁹. ff. qḋ me. cā metū. §. ſꝫ licet. nec repetiẜ ſi data fuerit: vt ibi dẜ. ff. ḋ dōa. ſi pat. §. i. ꝙ vn⁹ aliuꝫ defendē nō teneẜ: q: ſi ad hoc teneret. pecunia repeti poſſet. ff. de condi. ob tur. cau. l. vl. Dicit io. ꝙ qlibꝫ teneẜ defendē aliū p capla pdicta. ꝛ. xc. di. ꝓpim⁹. ꝛ. ij q nulli. ꝛ. c. ſe. nec obſtat qḋ dẜ: ꝙ poteſt dari pecunia p defenſiōe. nā ꝛ officiali datur pecūia. q tñ gratis teneẜ ipēdē officiū ſuū. xiij. q. v. nō ſane. ꝛ ad defenſionē clicoꝝ: qcqd dicas de laicis: qlibꝫ teneẜ: qr h ꝑtinꝫ ad publicū ius. di. i. ius publicum. vnde pp publicā vtilitatem ampliāda ſunt verba edicti. q: fauore religiōis multa [illegible] iſtituuntur. ff. de reli. ꝛ ſump. fu. ſunt pſone. Hec dicit io. Sed hec ita gn̄aliter dicē graue eſt: qñ poſſet aliqs periculum icurrere. Unde aliq̄ dicūt ꝙ ad ſolos platos ſiue iudices vel alios q habēt aliā ptātez i alios hoc pertinet: ꝛ ad hoc teneẜ. q rōne ptātis ad hoc teneñẜ. ꝛ nō alij. xxiij. q. iij. fortè. ꝛ. c. duo iſta nomina. Uñ ſi ego q nō hēo aliquā ptātem. video ꝙ aliqs vult verberare clicuꝫ ſiue percutē ſine meo ꝯſilio vl auxilio nō credo ꝙ ſim excōicatus ſi non ꝓhibeo illum lꝫ alio forte peccem. q: ipm non defendo cum poſſim. pena eni non debet amplius egredi q̄ delictum reperiatur. ꝫ. de his q̄ fi. a ma. parte ca. q̄ſiuit. ꝛ. C. de pe. ſancimus. Et ꝙ dicit. q cum poſſint. i clico ḋ his q ratione poteſtatis quam habent i illos: ad hoc tenenẜ:

als conuenit z videns z prestare auctē. si vident illum z non prohibent. Also est prohibitio sociorum z aliorū qui illi solū modo ad nocēdū verbis & non factis: et dicit hug. xxiij. di. et rei. Ar. xxiij. q. iij. non inferenda. vbi dī q̄ tenemur in iuriam propulsare a socio. sz ibi exponitur si pōt. vñ si est in potestate cōstitutus. z si etiam teneat iuriā propulsare nō tamē p ea seq̄ sum excōmunicatus: et dicit nōn mulus est excōmunicatio et facto illi tertius illa participādo vel in locutiōe vel cetera hic et aut in c. x. e. nec ex vel mā mandatū vel aūc e psultet t. x. e. mul. et c. sed multe tūmodo puipat. ca pitula que inducit. io. p le de prelatis loquuntur

Sacro. cōpetenti tri num videlicet. x. e. centum. in cunctis cō cerdibus pe. no. xxiij. q. iij de illicita.

b Probari possit. talis enim scilicet non excederet i preiudicium alterius. x. de pba. quoniam cōtra

Sacro approbante concilio prohibemus: ne quis in aliquem excōicatōis sniaz nisi cōpetenti[a] admonitione premissa z personis presentibus idoneis per quas si necesse fuerit possit pbari[b] mōitionem promulgare presumat q si contra presūpserit: ēt si iusta[c] fuerit excōicatōis snia: in gressum ecclesie per mēsem[d] vnum sibi nouerit interdcm[e] alia nihilominus pena mulctandus: si visum fuerit expedire. Caueat[f] etiā diligenter ne ad excōicatōez cuiusq̄ absq̄ māifesta z rationabili cā[g] procedat ad quā si taliter forte processerit[h]: z requisit? benigniter processū h'i nōn curauerit absq̄ grauamine[i] reuocare: grauat? apd superiorē depōat d iniusta excōmunicatōe querelā[k] q si absq̄ piculo[l] more potest ad excommunicatorem illum cum suo mandato remittat infra competentem terminū absoluendum: alioquin ipse per se vel p aliū prout viderit expedire: sufficienti cautione recepta munus ei absolutiōis ipendat. Cumq̄ aduersus excommunicatorem de iniusta excōmunicatōe constiterit[m]: excōicator condemnetur ad interesse[n] excōmunicato: alias nihilominus si culpe quali

fallum. Et hic est arg. q̄ ordo iuris obseruandum est i snia et cōmunicatōis q. q. i. nemo. g. xxiij. q. iij. d illicita. c. x. d exces. p la. c. i. sicut in alijs causis: tamē si nō seruetur tenet snia. sed ille punitur qui eam tulit prout sequit q: snia pastoris siue iusta siue iniusta tenet. xi. q. iij. c. i. z. q. nisi i duobus casibus. x. e. per tuas. Jtem in tertio casu non tenet snia si admonitio ā pcedat: et in concilio lugd. c. i. c. statuimus. b.

c Justa fuerit ex cā. Nō q̄ snia excommunicatiōis tribus modis dī iniusta: ex cāe, ex aīo, ex ordie: hec enim est snia iniusta ex ordine z iusta ex cā: q: cā subest: quare fuit excōmunicatus: z nihilominus punitur: q: ordinem non seruauit: et tamē tenet sententia. de istis tribus modis habes plene. xi. q. iij. §. si ergo. z. §. cum ergo sicut etiā stipulatio dicitur iniusta ex cā. ff. de do. excep. l. ii. §. si quis sine. z iē nouatio. ff. d noua. l. i. Sed quid si iudex ita dicat excōico te: q: padulterium: q: elemosynam fecisti: deum coluisti: vel aliud bonū fecisti hug. dicit q̄ talis snia ex quacūq̄ cā tenet: si videtur cōtinere intolerabilē errorem: dum dicit excōmunico te: q: deū col. sicut enim snia iniusta est ex cā. apud deum non est ligatus: nisi cōtēnatur. xi. q. iij. §. cum ergo. Et sic videtur cōsentire hug. vt dici. x. e. per tuas. Sanduel. dicit cōtra z io. et. x. eo. p tuas qd magis placet. Sed illud videtur mirum: q̄ iniusta excōicatio ex ordine priuat aliquē ingressu ecclesie: q: post latā sniam iniuste excōicans statim priuatus ē ingressu ecclesie: nec aliter excōicatus ē nisi post latā sniam. qualiter ergo priuatus pōt alium priuare ingressu ecclesie: z insimul incipiūt esse priuati excōicans z excōicatus: z sic eadē snia priuat excōicantē z excōicatū: z ita q pōt seipsum priuare ingressu ecclesie: qd absurdum videtur. io. Tu vero dicas q̄ iz io. nihil dixerit p eādē sniaz nō priuat excōicans z excōicatus ingressu ecclesie: sz dicimus q̄ priuat p sniam sui, planum q̄ planus priuatur ingressu ecclesie auctē huius canonis: eo q̄ facit cōtra istum canonē z ita vnus

punitur a iure: et alter a iudice. z sic non est verum q̄ eadē snia pariat contrarios effectus.

d Per mensem. hec pena ipso iure inflicta ē: et mense elapso restitutus est. l. xxxi. di. si qui sunt. carebit superioris cōione in quātum visum fuerit suo superiori. xxiij. q. iij. d illicita. x. simplicē cūm penam patitur q̄ iniuste excōicat alium. Primo q̄ iē: q: priuatus est vno mense ingressu ecclie: q: punitur in cōione aliorū superioris arbitrio. Jtē tenet excōicato ad interesse: et dicit hic i fi. dicitur: tenet etiā actione iniuriarum. et. q. iij. illico. z. c. temerariam. Jtē tenetur pena sacrilegij. xxiij. q. iij. nō i pperuū. Jo. hodie vero q excōicat in iniscriptis excōicatione: pferat z cā excōicatōis exprimat, excōicatio: q: psecerit p ingressu vnū ab ingressu ecclie z diuinis officijs se nouerit suspensum z si suspensus diuina presumpserit officia celebrare: sic pus irregularis efficitur: sup q p papā nō potest dispensari: et hec ela pbāt p decre. ino. iiij. et. c. cū medicinalis est ita pla argumentis c. b

e Interdictū. Sz pōe q̄ iniuste excōicat? si nil ab ipso excōicatore suspēdo ab ingressu ecclie petat absolui. Ar q̄ ipsz nō possit absoluere: q: cū ipse careat ingressu ecclie ergo aliū nō pōt recōciliare eccle. Sed vi q̄ sic: q: dicit inferius ad excommunicatorem ipsum remittat. Quidā dixerunt p a superiore ipse suspensionis excōicatus ē pz absolui: q: cū ipse sit suspensus alium reconciliare nō pōt. ar. de cōse. di. iiij. sanctum est. z sequens littera canetur. tē. intelligit q: ad monitio precessit. z excōmunicatio iniusta fuit: principium e. q: si admonitio non precessit. Uel dic q̄ lz per mensem sit priuatus ingressu ecclesie nihilominus iurisdictionem suam retinet: q: non est propterea priuatus iurisdictōe: nec ē excōicat?: inde ipsum absoluere potest. x. de rescrip. ab excommunicato. z de cle. ex. min. celebrat. c. i. e. duobus.

f Caueat etiam dicit: q̄ nullus excommūicet sine admonitione pmissa. Et forte videretur: q̄ admonitione premissa posset excōmunicare etiam sine iusta causa: sz hoc non est verum: z ideo dicit caueat tē. z ita ordo z causa in hac sententia seruanda sunt.

g Ratione abili cā. coram ipso probata. §. q. i. nemo.

h Taliter processerit. l. sine mā. festa z rationabili cā

i Absq̄ grauamine. quia nullas expensas debet propter hoc facere nec iurare: si constat q̄ est iniusta: nec aliud sibi precipere cum snia fuerit iniusta. x. de offi. or. ad reprimendam. Ar. x. i. e. venerabili.

k Querelam. de hoc dcm ē. x. e. per tuas.

l Periculo more. mora enim q̄ñq̄ ad se trahit pericu

hec opinio hodie habet pro decreta in c. si co. Jo. l. p. ... p. ...

lum.v.di.baptizari.e ppter periculum more qs subijci tur iudici non suo.ē.ti.pr.c.vlt.vbi de hoc.

m ¶ Constiterit.excōicatore pñte: qz cāz merita ptium assertione pandunt.C.si per vim vel alio mō.l.vlt.e.ē. de rest.in integ.tū ex litteris ad si. aut ēt eo absente per ptumaciam e lite r.con ptc.ē.de ap.l terposita.§.vl.si tñ pure ageret ad re uocandā sniam: si vt iudex puniret: tūc nō essz necesse ipsum reuocari:vt ij.q.vj.hoc etiam placuit.io.

n ¶ Ad interesse.i. ad damnationem: q̄ sustinuit siue cir ca sumptus litis si ue [illegible] de clarabit [illegible] [illegible] ē.de his q̄ vi met ue cā fi.c.vl. e.ē.ō pcura. constitutis Sz nunqd estima bit illō iteresse: q co electo:assata in it electio ppter illā excōicationē: [illegible] [illegible] illud interesse est circa rem. [illegible] quo de electio e.ij.q.i.super eo [illegible] e ff. de act.ēpt. e ver.iulianus in prin. secus si interesse est extra rē.ff. e.si sterilis.§.cum per venditorem. Sed non credo:q tale interesse debeat estimari:nec venire in condemna tione: qz ecclesia propter hoc puniri non dz si pprium haberet forte puniretur.

o ¶ Tantam infligere penam.qz nulla est maior in ec ecclesia.xxiiij.q.iij.corripiantur.e.q.i.non auferamus [illegible] quia illa separat a corpore christi: quod est i eccle sia.l.c.c.penult.e.iij.q.iiij.engeltrudam.

p ¶ Ex causa pbabili.qz forsitan credidit actionez per uenisse ad ipsuz credēs eū ptumacē: cū nō esset vel cre debat cām excōicationis sufficient pbatam errās in p bationib⁹ dubijs:ar.ē.de re.iudi.cum bertoldus.

q ¶ Si laudabilis.quasi diceret: nō sufficit pbabilis cā:nisi iudex sit laudabilis opinionis:vt psumat: q h nō fecisset:nisi errauerit alš p diligentem quandoq p sumit q non errauerit.ff.de pba.cum de indebito.C.q e aduer.quos.l.i. h illud maxime tenet comparatiue. vñ idem esset e si non esset ita laudabilis opinionis dū [illegible] tunc magis presumitur pro errore.

r ¶ Probabilis error.sed qualiter [illegible] error po test excusare appellantem:qz forte credidit [illegible] sufficien ter pbatum illud p quo excōicabatur:qō tñ erat:ō quo aliqs bñ poterat dubitare in ordine iuris q seruandus est in hac sñia non posset ita errare reus:h tñ in causa excōicationis. Et est hic ar.bonū q si aliqs hz pbabi lem cām litigandi non punit in sumptib⁹ litis .ff. ō le. ij.qui solidum.§.etiam.de h tradit.ē.de dolo.finem.

s ¶ Satisfacere pellat. Sic pz q si excommunicatus petat absolutionē a suo excōicatore: e iurauit stare mā

tas postulauerit:supioris ar bitrio puniendus: cū si leuis sit culpa tantā infligē penaz⁰ insonti:nisi forsitan errauerit ex causa pbabili:maxie si lau dabilis⁰ opinionis existat. Ue rum si p excommunicationis sniam nihil rōnabile fuerit a pquerente probatum idez ex sup iniusta excōmunicatiōis molestia p penā ad interesse vel alš sm supioris arbitriuz pdemnet nisi forsan e ipsum probabilis⁰ error excuset:e su per eo pro quo fuerit iusta ex cōicatione ligatus per cautio nem receptā satisfacere⁰ com pellatur: vel in pristinam re ducat sniam vsq ad satisfa ctionē pdignā inuiolabiliter obseruandaz. Si vero iudex suū recognoscens errorez pa ratus sit talez reuocare sniaz e is p q̄ fuerat lata:nec absq satisfactiōe reuocet:illā appel let:appellatiōi nō deferat⁰in hac pte:nisi talis sit error: de q̄ merito debeat dubitari⁰:e tē sufficiēti cautiōe recepta q corā eo ad quē appellatuz ex titerit vl delegato ab ipo iuri parebit excōicatū absoluat⁰: sicq pene pscripte minime sub iaceb.t. Cautio oīo:ne volūta te puersa in alteri⁰ piudiciuz mentiat⁰ error:ē:si districtiōis canōice vult effugē vltionez.

Hono.iij.epo bo.

datis suis eo absoluto:q primo ingrere dz:an excōicatio iu sta fuerit:anteqz aliquod ei pcipiat.ē.ō resti.spol.lras i fi. ē.de of.or.ad reprimendā.si fuerit excōicatio iniusta:nihil p cipiat ei p'iuramētū:qz in nullo tenet satisfacere cū nō deliq rit h si fuerit iusta:tūc primo recipiet mādatū:vt h. Cōtra h vz qō legit.ē.ō rescrip. ab excōicato.qz vt ibi dī ex cōicatoi ō suo facto cer tus esse dz h h intellige: cū dubitat an iuste vel iniuste excōicauerit [illegible] m [illegible] admōitiōe ibi qū nō pmisit admōitiōem:e e sic p formā cōcilij tu lit sniam:e sic nō pdicit cū de facto suo certus es se debeat.idē ē faciēdū: cū aliqs corā supiore p ponit ō iniusta excōica tiōe q̄relā:hz q hic fit.ē. ō of.or.ad repmēdā.h h dz ingri: an excōicatio fuerit iusta vel iniusta corā arbitris ab excōica tore e excōicato electis vel apud [illegible] [illegible] q.i.si clericus.vel corā superiore p q̄relā: vt ibi dī.e.ē.ō of.or. ad repri mēdā. Sz nōne eo ipso q excōicat⁰ petit absolui e iurat.[illegible] [illegible] postea ipnanat nō possit. [illegible] q postea nihil dicit posit p ipaz ē.ō of.dl.gñ.e.ē.ō his q̄ fi.a ma.p.ca.et ore.e ō ap.soli.[illegible] diñē.ff.ō iof.test.l.vl. Itē si nō appellat a snia excōicatōis vl q ad x.dies:itelligit acqeuisse snie:qō vz.ē.ō re iu.qō ad cō sultatōem.e.C.e.ti.ad solutōez. Dicas q nō.nō enī ex eo q petit absolui acqeuit snie:q si iusta.sit nec et eo q nō ap pellat.i.x.dies acqeuit snie. Et rō sat [illegible] q i snia excō caiōis nō sit necessaria appellatio suspēdit pnūciatū.ff. ad turpi.l.i.in fi.sed effectus excōicatōis nō pōt suspēdi p appel lationem.ē.de ap.pastoralis.vnde nec prodest [illegible] ria appellatio:qz per cursum.x.dierum [illegible] nam absolui potest etiam post.x.dies:vnde p lapsū tēporis h sumit aliquam firmitatem:e ideo de iniusta excōicatōe quā docūq pōt quis conqueri:cum voluerit.

t ¶ Non deferat in hac parte:qz cessante causa cessat effect⁹ sic.ē.de ap.cum cessante.e ita iudex pōt suam interlocutoriā reuocare:vt ibi dicitur.e.ff.de re iudi.quod iussit vel errorē suum corrigere.ē.de accu.qualiter.e q̄.i.e palliare perpe ram actum.ē.de vsu pal.nisi.

u ¶ Dubitari.ergo admittitur hodie appellatio . non solum si causa sit probabilis:sed etiam si est dubia.ō hoc dicitur.ē. de ap.vt debitus.in dubijs enim potius deferendum est ap pellationi:qz illud certius est:ioqz tenendū.ē.de spō. inueis cuz suis concor.sic seruanda est sententia excommunicatiōis. de qua dubitatur merito.ē.de cler.ex.mi.illud.

x [illegible] appellatio.n non tenet [illegible] ad hoc: q possit absolui excōicatus p [illegible] periculum more: sed quantum ad hoc q trāsfert iudicium ab ipso cautione recepta:q iuri pebit co rā illo:ad quem appellauit:vt hic dī.ē.de ap.quasi frōte. io.

y ¶ Mentiat.iudices.n.sepe falsa scribūt.ij.q.vj.§.biduū i fi.e.C. e arbi.l.ne i arbitris.ff.ō cuſo.e.c.re.re.diui.§.e.ē.ō pba.qm p q̄ tū ipsorum malicias refrenat.

a Noverit.excōicam⁹ oēs heretici ꝛ fautores receptores ꝛ defensores hereticoꝝ ipo iure excōicati sunt:vt h pȝ.ꝛ.ꝯ de hereti:excōicam⁹.i.in prin.ꝛ.§.credētes.ꝛ.c.pe.

b ¶Ecclesie libertatē.sic.j.e.grauē.q enī ꝯ ecclesie libertatem venire nitūt.sūt ipo iure excōicati:vt h dr:ȝ q iura ecclie auferre conant.vel onera ei īponere nisi admoniti dēstiterit:ipo iure sūt excōicati.ꝯ.de imu.ec.nō minus.ꝛ.c.aduersus.ar.ꝯ.j.e.grauē.vbi dicit talēs excōicādos:nisi statuta deleri fecerint.ibi soluit

c ¶Capl'arib⁹.i.libris in qb⁹ statuta ꝯscribūt.sic verbū hēs.xi.q.i.§.ꝯ sigs antiqua.

d ¶Infra duos mēses.s.ꝯ.ne ele.l'mo.ñ magno.ꝛ c.sup specula.a tpe.n.publicatiōis currūt isti duo mēses.postea vero ꝯstitutio oēs ligat:i auē.vt fac.no.ꝯsti.circa pn.col.v.

e ¶Scriptores.sic.ꝯ.ne cle.vel mo.sniam.vbi.p̄hibet clicis sniam sāguinis pferre ꝛ scribere.eo.mō oēs.n.q ꝯsiliū vel auxiliū in his pstiterit sunt excōicati:vt h patȝ:ꝛ isti statutarij puādi sunt feudo qd hñt ab ecclesia.j.eo.grauem.

f ¶Uel seruare.resume vt infra duos mēses.ꝛc.

g ¶Qui ſm ea.ar.ꝙ illa scripta sunt reprobata q̄rū dānant auctores.ꝯ.ꝯ hereti.fratnitatis vbi ꝯ h.ꝛ.c.excōicamus.§.credentes.

h Canonica.instituti one.quā hēs.ꝯ.e.c.ꝗ.ꝛ.c.cū illoꝝ.

i ¶Enormis.ꝯ.e.cum illorum.h.

k ¶Duxim⁹ extēdēdū.qd.n.ꝯcessuȝ fuit monachis ꝛ canonicis regularibus extenditur ad hospitalarios fauore religionis:sic qd dictum erat de monachis extendit ad regulares.ꝯ.de postula.ex parte.sic qd cōcessuȝ fuit religiosis extēdit ad epos.ꝯ.ꝯ pui.qd nōnull⁹.ꝛ qd dictū fuit ꝯ epis:itelligēdū ē de electis ꝛ ꝯfirmatis.ꝯ.ꝯ trasla.Iter.ꝛ qd dictū ē de vxore:itelligēdū ē de desponsa.ff.ꝯ iure dot.si spōsa.ꝛ.ff.de spon.exano.ꝛ.ff.de fundo dota.lex iulia.

l Nisi maioris.pp enormitatē excessus vel pp maiorē psonā cui man⁹ itulisset.ꝯ.e.cū illoꝝ.ꝛ.c.monachi.h.

m Presbr̄.nisi eēt psbr̄ ñ ꝯcederet ita ꝯ facili vl'saltē clic⁹:qa laicis hoc officiū lȝ religiosis non ꝯmitteret.lxxxvi.di.bene.sic nec officiū p̄dicādi.ꝯ.de hereti.cū ex iniuncto.ꝛ petro clanes ecclesie ꝯmisse sunt:q fuit sacerdos:ꝛ nō laico.xxiij.q.i.qdcūqȝ.ꝛ.xxi.di.i nouo.ꝛ.xcvi.di.bene qdē.

n ¶Fratrib⁹ vestris.ergo nō alijs:qd est vuȝ:ꝛ idē itellige de abbate ꝙ nō posset alteri⁹ abbatis mōachū vel aliū absoluē:ex eo ꝙ dicit vestris:ꝯ alijs p̄hibitū itelligit.ſi ꝗ.q.i.vnus ex vobis.xlv.di.disciplina.ibi peccauit populus tuus.ꝛc.puilegiū hoc locale est:ita ꝙ ipi extēdere ad alios nō possunt.

Noverit.j.t.ꝛ.j.Excommunicamus[a] oēs hereticos vtriusqȝ sexus qcūqȝ noīe cēsent:ꝛ fautores ꝛ receptatores ꝛ defensores eoꝝ:necnō ꝛ q de cetero suari fecerit statuta edita ꝛ ꝯsuetudines itroductas ꝯ ecclesie libertatem[b] nisi ea de capitularib⁹[c] suis:j.duos menses[d] post h⁹i publicationem sententie fecerit amoueri. Itē excōicamus statuarios ꝛ scriptores[e] statutoꝝ ipoꝝ nec non potestates ꝯsules rectores ꝛ cōsiliarios locorum:vbi de cetero h⁹i statuta ꝛ cōsuetudines edite fuerint vel seruate[f] necnō ꝛ illos q ſm ea[g] presumpserint iudicare vel in publicā formā scribere iudicata. Idē magistro ꝛ fratrib⁹ hospitalis hierosol'.

Canonica institutiōe[h] cauet:ꝙ monachi ꝛ canonici regulares qcunqȝ mō se pcusserint:nō sunt ad ap.se.mittendi:ſȝ ſm discretionē ꝛ puidentiā sui abbatis disciplie sbdāt:ꝙ si abbatis discretio ad eoꝝ correctionē nō sufficiat puidētia ē dio.epi adhibenda: nisi excessus difficilis fuerit et enormis[i] propter quez merito ad ec.ro.sit recursus habēd⁹. Nos ergo ad vos statutuȝ h⁹i duximus[k] extendendū.auctoritate pre.statuentes:vt in tali casu:nisi maioris[l] sit prouidentia requirēda:p pȝe vr̄m q sicut audiuim⁹ psbr[m] eē debet fratrib⁹[n] vr̄is absolutiōis bñficiū ipēdat. Idem ti.sci praxedis psbr̄o cardi.ap.se.lega.

Super eo ꝙ monachi greci ꝛ heremite propter inobedientiam sententia suspensionis ꝛ excōmunicatiōis ligati nolunt ad mandatū ecclesie nisi per manualem promissionem redire:hoc tibi duximus respondenduȝ:ꝙ si nullaten⁹ pnt induci ad pstanduȝ iuxta formam[r] ecclesie iuramentū[p] ipsos hac vice cum pmissiōne[q] poteris recipere manuali cuȝ interdum consideratis locorū ꝛ temporum qualitatibus seueritati sit aliquid detrahendum.

Idē bitur.ꝛ carnoteñ.decañ.ꝛ subdiac.arelateñ.

Venerabili.f.n.cenomaneñ.episcopo ꝛ pcuratore turoñ.archiepiscopi i nostra presentia cōstitutis p quadam suspensionis sententia in prefactū episcopū ab eodē archiepiscopo promulgata:nos sniaȝ ipsaȝ relaxauim⁹ ad cautelam[s] ipso episcopo in presentia dicti procuratoris prestante corporalit iuramētū:ꝙ parebit mandatis:q idem archiepūs sibi propter hoc fecerit:si

o Super eo.formam.quā habes.ꝯ.eo.ex tenore.que obseruāda est i absolutiōe cuiusdā qui incidit in canonem.ꝯ.eo.cū desideres.i.rñso.in ſi.

p ¶Juramentum.tamen ad cautelā potius introductū fuit:vt ibi dicit vt decetero non committeret talia.ſi.xxiij.q.vlti.pessimā.ꝛ.j.e.grauem.ꝛ.ꝯ.e.ex tenore.

q ¶Cū pmissiōe.h euidēt reprobatur opinio illoꝝ q dicūt ꝙ si iuramētū ñ fuit ita li absolutiōe:ñ est absolut⁹:iuramētū.n.ñ ē ꝯ sba absolutiōis:vt h pȝ:de hoc dictū ē.ꝯ.e.cū desideres i ſi.

r Detrahendū.rōne loci ꝛ tpis detrahēdū ē seueritati vt h dicit.l.di.vt ꝯstitueret.xliiij.d.comessatiōes.ix.q.i.ordinatiōes.xxvj.q.iiij.nō pōt.ꝛ.ꝯ.ꝯ trāsac.c.vl.vbi habes ꝯ h satis.

s Venerabili.ad cautelam.qꝛ lata erat post appellationem:vt dicebat.sic.ꝯ.eo.p tuas.ꝛ.ꝯ.de ap.ad pñtiam.ꝛ.ꝯ.ꝯ testi.veniēs.ꝗ.i ſi.ꝛ tñ lȝ ad cautelā absoluat:iuramētum pstat:vt hic patet:ȝ ex quo ad cautelaȝ absoluitur:non deberet iurare:hoc fit propter dubium quia non constabat de ipsa suspensione:an rite lata fuerit:ꝛ ideo prestatur iuramentum:vt si constiterit ipsum culpabilem extitisse super eo pro quo sententia lata fuit:stabit mandato archiepiscopi. Et est notabile ꝙ pro suspensione iuratur sicut pro absolutione excommunicationis.her.

e ☞ Cōstiterit.corā quo cōstare dz:forte coram papa si voluerit.vel corā eius delegato vel si arbitros eligē voluerint.ipse.n.archieps nō dz cognoscere:vt videtur ar. ṡ.e.p tuas.ꝛ.xi.q.i.si clericus.ꝯ h̄ dī.ṡ.e.sacro.ꝛ ē ar.ex hac decre.ꝙ sp iuramētū exigēdū ē in absolutōe:vbi ñ q.vlt.de forma.ꝛ eccl'a pōt illos priuare cū in hoc sint de foro illius.sic dñs puat vasallū qñ facit bellū.ā dño ꝯ suo feudo i cōsti fede.ꝯ feudis hac edictali.§ pterea.q: dñs inter vasalles ꝯ feudo cognoscit.ṡ.de fo.cōp.verū ex tri mulla.si ō ꝯ hereti.c.vlti.ar.xv.q.vi.c.penul.ꝛ vlt.sic ꝛ cleric⁹ q ꝯ eccl'am suam aduocat:pdere dz beneficiū.ṡ.ꝯ postu.c.vlt.

cōstat excōicatōez vel suspēsionē iniustā:ꝟ mādatū differtur in euētū cognitōis:vt dcm̄ ē ṡ.e.sacro.vel dic:ꝙ isti quib⁹ scribitur cognoscent de hac suspensione.

b ☞ Grauē.libertatis.sic.ṡ.e.nouerit.

c ☞ Excolātur.similē penā hēs.ṡ.de priuil.q̄to.sic excōicat iudei.ṡ.de vsur.post miserabilē.ꝛ.c.q̄to.b.

d ☞ Sūptib⁹.volētes eccl'am subijcē seruituti ꝛ publicis functōib⁹:a qbus sūt oīno imunes.ṡ.de imu.ec.non min⁹.ꝛ.xvi.q.i.§.nouaꝝ.C.de sacro sanc.ec.placet.

e ☞ Similia.decetero.ṡ.e.ex tenore.xxiij.q.vi.pessimā.ꝛ.xij.q.ij.ꝯ viro.xi q.iij.cū aliquis.sicut ꝛ de berenco.i q.vij.quotiēs.i.ꝛ de cō.di.iij.ego berengarius.

f ☞ Promulgare pcures.Ar.ꝯ.ṡ.e.nouerit.vbi excōicati videntur ipso iu

cōstiterit^a ipm̄ in eo p quo fuit lata p̄dicta snīa culpabilē extitisse.

Idem episcopo senoñ.

Grauē venerabilis.f.n.pisani archiepi recepim⁹ q̄rimoniā:ꝙ quidā ciues pisani deputati a ptāte ac populo ad statuta ciuitatis edēda in derogatōem ap.se.ꝛ subuersionē eccl'astice libertatis^b edere p̄sūpserūt:ꝙ siqs cleric⁹ vel laic⁹ ꝯ quēcūqz laicū pisāi districtus ad iudicē eccl'asticū litteras apostolicas ipetrauerit:in mille solidis nisi renunciauerit litteris:condēnetur:nec redditus possessionū suarū reddantur eidē:vel agri excolantur^c illius:sꝫ bānno potius subiaceāt ptātis:ꝛ.j.Statuerūt illi pterea:vt clīci suis sūptib⁹^d castrum ripe facte faciant custodiri ꝙ si renuerit:contra eos potestas pcedere teneatur:ꝛ.j.Jdeo q.f.t.mandamus:quatenus m̄ consiliarios ꝛ officiales ciuitatis ipsius:nisi statuta ipsa de capitularibus suis dele ri fecerint:ꝛ idōee sicut exigit res cauerit:ꝙ similia^e decetero non debeant attentare excōmunicationis snīam pmulgare^f pcures. Ceterū cū idē statutarij multa de bonis ecclesiasticis tenere dicantur i feudū:ipsos fore nihilomin⁹ puatos^g feudis h⁹i nūciare pcures. [illegible]reg.ix.

Cum volūtate ac pposito maleficia^h distinguātur:excōicatōis snīam nō incurrit.q excōicato i his q̄ ad absolutōem.vel ais ad salutē^i aīe ptinēt in locutōe pticipat:lꝫ ēt alia v̄ba incidenter:vt apd eū magis pficiat interponat. Predicatores qꝫ qui penes excōicatos vel alios^k alienarū rerū detentores in p̄dicatōib⁹ ꝛ cōfessionib⁹ q̄ si gerunt cām^l vel curā eorū ad q̄s res ipse expectare noscunt:elemosynas licite pñt ab illis recipere:p̄serti^m ñ ais non valeant in illo loco sustētatōem habere. Siqui vero ratione^n officij q̄d in eccl'a obtinēt:aut ēt alij^o clerici seniores zelo deuotionis pueros

b ☞ Cum volūtate ac pposito.maleficia.hec verba sūpta sunt ex illa.l.ff.de furt.q iniurie in pri.ad cor.n.ꝛ spōtāe al volūtates respicit de⁹ ꝛ nō ad act⁹.xv.q.vi.c.i.ꝛ.xiiij.q.v.siquid.sola n.temeritas hic attēdit̄ ꝯ.c.c.i.ꝛ.xvij.q.iiij.siqs suadente.ꝛ qꝛ animus punitur:nō opus.l.di.ꝯ animū.ꝛ duobus.c.sequentibus.

i ☞ Ad salutem.ṡ.e.i.rñso.ꝛ.xi.q.iij.cū excōicato.vbi pmittitur pticipare i his q̄ ad salutē ptinent:vt h̄ dicit.ꝛ quecūqz verba ad hoc pficere pñt excōicato:dici pñt.ais non.

k ☞ Vel alios.i.vsurarios:quorū elemosyna recipi ñ dz:supra.e.ꝯ vsu.qꝛ in omnibus.

l ☞ Causā.eorū negociorū gestores.ꝛ iō possunt eorū elemosynas recipere vt hic dī:qꝛ ipsi quorū res agūt ab illis sua recipere pñt.ꝛ sic isti p̄dicatores licite ea recipiūt pro elemosinis:ꝛ lꝫ res nō hēat effectū:sufficit ꝙ ab initio negocium sit vtiliter ceptum.ff.de nego.ge.ꝟ an vltro.§.i.sane

re cōsiliarij:sicut ipsi statutarij rectores ꝛ consules:ꝟ illud intelligi pōt:nisi.j.duos mēses ea deleri fecerit.ꝛ h̄ intellr̄ fm illud:vt nisi ea deleri fecerit excōicētur:ꝛ sic videtur excōicati ipso iure nisi ea deleri fecerint.j.terminum dictū:ꝛ postea p snīam ꝟ statutarij ꝛ scriptores ipso iure sunt excōicati:vt.ṡ.e.nouerit.Vel dic ꝙ h̄ loquit ꝯ alijs cōsiliarijs ꝛ officialibus qui postea successerūt ꝛ nō de illis quoꝝ cōsilio vel auctoritate statuta illa edita fuerūt:ꝛ nisi illa deleri fecerint excōicēt:vt h̄ dic.ꝛ si ea fecerint obseruari:nisi infra duos mēses ea deleri fecerint:ipso iure sunt excōicati.ṡ.e.nouerit.sic ṡ.de imu.ec.aduersus.antiqua dcre.cōcor illi dcr.nouerit.ꝛ ideo videt male declarat:vt ñ ꝯdicat.sic expōe pmulgare pcures:idest pmulgatā esse oñdas vel denūcies:vl licꝫ excōicant a iudice:ais ñ vꝫ cessat ꝯtrarū.b.

g ☞ Priuatos.ex h̄ vꝫ:ꝙ ipso iure sunt excōicati ipsi statutarij:ex eo ꝙ dicit priuatos denuncies:p dcre.ṡ.e.nouerit.ꝛ qꝛ ꝯ fidelitatē vēiūt amittere debēt feudū.xxij.

tē q.ꝛ negociorū gesto:pterea pōt agere ad sumptus quos fecerit:vt ibi dī ꝛ est ar.ꝙ ille q gerit vicem alterius:honorandus est sicut ille cuius vicem gerit.xciij di.c.vlt.ꝛ.xciiij.di.c.i.ꝛ supra de off.dele.cum olim.ij.

m ☞ Presertim.pōt expōi p maxime:qꝛ ais tpe necessitatis ab excōicatis pñt recipi necessaria ꝛ emi.xi.q.iij.qm̄ multos.ais vero predicatores non debent recipere elemosynas ab excōicatis vel vsurarijs vel similibus.x.di.oblatōes.ꝛ.c.eorū.ꝛ.c.vij.q.iij.miror.

n ☞ Rōne officij.Nota ꝙ rōne officij licꝫ quod ais nō liceret ꝛ hoc ideo:qꝛ ex quo cōmissum est ei officiū:ꝛ alia sine qb⁹ officium cōmode expedire nō pōt:sicut iudex pōt cōpellere oēs ipedientes iurisdictōem suā:supra de of.dele.c.i.ꝛ.c.pterea.ꝛ.c.prudentiam.ꝛ.c.suspitōis.ꝛ.ṡ.de testi.c.tā ꝯ re.imo ꝛ si non habeat officium.

o ☞ Alij.s.seniores de ecclesia possunt inferiores in minoribus ordinibus constitutos coercere:etiam turbantes diuinū officium:vt hic dicitur.

a In minoribus ordinib⁹. ergo non possunt sic cōpescere constitutos in sacris ordinibus: lȝ turbent officiū: q2 ex eo ꝙ permittit specialiter de istis: de alijs ꝓhibet: sicut qd̄ de vno negatur: de alio cōceditur. xxv. di. qualis. ⁊. s. de psūp. nōne ⁊ q2 honorabiliora mēb₂ₐ exceptis grauioribus culpis verberibus subijci nō d̄bēt xlv. di. cū beatus: puniātur ergo al's admonitiōibus: ⁊ si se nō correxerit possunt suspēdi. s. ḋ ce. l.. mis. dolentes. ar.

b Turbantes. s. c. vel ens. ⁊. s. de app. dilectis filijs. ar.

c Prelatiōis. sic ergo prelati possunt corrigeř subditos ⁊ percutere leuiter sine metu excōicatōis cā correctōis ⁊ ñ ex odio. s. e. ex tenore. leuiter enim hoc facere debent: q2 leuiter castigatus reuerentiam exhibȝ castiganti. xlv. di. cū beatus.

d Magisterij. sic. s. e. c. i. modica. n. ⁊ leuis castigatio pmissa ē doctori ff. ad. l. aql. l. v. in fine. ⁊ l. se. ⁊ humilis oȝ eē doctrina magistri. s. ḋ ma. ⁊ obe. humilis. vbi plures cōcor. inuēies ad h. nimia seuitia culpe annumeratur. ff. ad. l. aql. preceptoris.

vel adolescētes in minorib⁹ [a] ordinibus constitutos turbātes [b] diuinum officium ⁊ hi q obtentu prelationis [c] vel magisterij [d] subditos ⁊ scholares correctionis causa leuiter fōte percusserint excommunicationis sententiam non incurrunt. quod ⁊ de his dicēdum est: qui aliquos de familia [e] sua vel propinquos inferiorum [f] graduum simili modo: vt cohibeantur a suis insolentijs: ⁊ scientia bonisq̄ moribus informentur duxerint corrigendos.

Idem astoricen. epo.

Si concubie publice clicorum ecclesiastice censure districtione notentur: eosdem concubinarios nō ē dubium sententia maioris excommunicationis inuolui: q

nem. Respondeo nisi irato animo hec faciant ⁊ ex proposito. non credo: ꝙ incidant in canonē: qui solūmodo dolum prosequuntur. qd̄ colligitur ex verbis canonis. xvij. q. iiij. si quis suadente. ibi manus violentas iniecerit. ⁊. s. e. c. i. violentia non cōmittitur sine dolo: sed huiusmodi man⁹ predictarū persōarū non sunt dolose. sed charitatiue lȝ fortuito casu excedant moduȝ discipline: qd̄ ꝓbat ex pn. huius. c.

post latam sententiam communicant in eodem [g] crimine criminosis.

Idem.

Uob⁹ collata potestas vt a minori excommūicatione si in ipsam inciderit. inuicem se absoluant vtroq̄ ligato vinculo excommunicationis h⁹ı non expirat [h].

Idem.

Ermittim⁹ ecclaꝝ ministris semel in hebdomada tempore interdicti: nō pulsatis campanis voce submissa ianuis clausis: excommunicatis [i] ⁊ interdictis exclusis missarum solēnia celebrare causa conficiendi cōpus domini quod decedentibus [k] in penitentia nō negat.

Idem.

Uamuis incidens ī canonē late sententie pro

g Si cōcubine ⁊ in eodē crimine: secus si al's pticiparēt in locutione vel al's q̄ȝ in crīe: tunc nō esset excōicati maiori ħ minori: sꝫ. s. e. nup vbi satis ḋ hac materia: ⁊ ea que ibi dicta sunt: hic possēs repetere: ⁊ sic sētētia p participatōnē criminis extenditur ad personas contra quas lata non fuit. sꝫ. s. ḋ immu. ec. aduersus l. si. ⁊. s. e. nouerit. b

h Uobis collata. expirat. Si potestas illata absoluēdi nō expirat: ergo vnus potest absoluere aliuȝ. Sȝ ꝯ̄ vr̄ ꝙ cū vn⁹ sit priuatus a sacramētis: aliū restituē ñ pōt: ḋ cōse. dis. iiij. sanctū. qd̄. n. nō hȝ dare nō pōt. i. q. i. c. i. ⁊. q. vij. daibertū. ⁊ ar. s. de cle. ex. mi. c. vlt. Quid ergo dicit ꝙ tal' potestas nō expirat. Respō. bene dicit: ꝙ in veritate potestas collata non expirat propter hoc cum effectu sed dormit: idest potestas illa cum vterq̄ sit excōicatus nō pōt hēre effectum: q2 alter alterū nō pōt absoluere: nisi primo alter eorum ab alio q̄ȝ a socio fuerit absolutus: ⁊ tunc demū hȝ effectū. sꝫ. s. de offi. dele. prudentiā. §. sexta. ⁊. s. de con. preben. ⁊ ec. non va. q2 diuersitatē. xv. q vi. c. penul. ⁊ vlt. sꝫ. C. de cura. fu. l. pe. Uel dic: ꝙ bñ pt alter alterū absoluere: lȝ sit ligatus minori excōmunicatōe: ⁊ ita nullo modo expirat potestas sed durat cum effectu: arg. decre. predic. sꝫ celebrat. q2 minor excōmunicatio priuat solūmodo a perceptione sacrorum: ħ nō a collatōe: vt ibi dr̄: ⁊ argu. ad hoc. s. eo. sacro. ⁊ supra ḋ rescrip. ab excōicato.

e De familia. Nō ꝙ quis familiam suam corrigere oȝ: cuȝ ei competat iure patrie ptātis. xxiij. q. iiij. duo ista. ⁊. xlv. di. §. salomon. ⁊. c. disciplia. ⁊ qui domesticorū suorū curā non hȝ fidē negauit. xlvi. di. §. necesse ad fi. x. hinc enī paulus ⁊. C. de pa. po. si filius. ⁊ nō solū pater: sed ēt propinqui domesticos suos corrigere debent. C. ḋ emen. propin. l. vna. ⁊ hic idē dicit oēs predicte persone clericos inferiorū graduū corrigē poterunt sine pena excōicatōis: vt hic pȝ de magistris ⁊ prelatis: ⁊ non distinguitur in gradu. Hic habes sex casus in quibus licet corrigere ⁊ percutere clericum sine excōicatione q habēt officium in eccla seniores ⁊ prelat⁹ magister dn̄s domus ⁊ consanguinei. Sunt ⁊ alij casus vbi quis non incidit in canonem: si iocosa leuitate clericum percutit. s. e. c. i. Item si inueniat eum cum matre filia vxore vel sorore. Item si vim vi repellat incontinenti. s. e. si vero alicuius. i. §. ij. ⁊. iij. Item si clericus post trinam admonitōem non se corrigat: pdit hoc beneficiū. s. e. contingit. ij. ⁊. c. in audientia.

f Inferiorū graduū. secus si fuit in superiorib⁹: puta subdiaconatu vel alijs superiorib⁹: q2 per sacros ordines liberati sunt a pr̄ia ptāte. vn̄ de nullū ius habēt in eis. sacer enim ordo liberat a pr̄ia ptāte: q2 liberat a seruili: qd̄ plus est. liiij. di. ex antiquis ⁊. c. frequens. ⁊. c. si seruus sciente. ⁊ subdiacon⁹ eodē gaudet priuilegio cum diacono. s. de ser. non or. miramur. Et ita hēs hic: ꝙ clericus q̄ȝdiu est in minoribus ordinibus: est in patria ptāte: nisi expresse mancipetur: ⁊ ita nō dignitatem sacrorum ordinum. Quid si persone superius l litera nominate excedant moduȝ: nunquid incidunt in canonem

i Ermittimus. excōicatis interdictis. ⁊ hoc idē facere debent religiosi: ⁊ alij qui priuilegium habent celebrandi tempore interdicti. s. de priuile. qd̄ nōnull'. ⁊. j. ti. priori. cum in partibus. illud priuilegium per h c. extenditur ad omnes alios prelatos ecclesiarū: q priuis illud non habebant: ꝙ semel tm̄ in hebdomada celebrent causa conficiendi corporis christi ⁊ hic non attenditur fauor personarum: sed facultas ipsius corporis principali[illegible] necessitas decedentium infir

morum. presbyter enim semper debet habere euchari/stiam paratam: sed quando cõsecratur pro populo: ni/hil in crastino seruandum est: de conse. di. ij. trib⁹. Itez alijs conceditur fauore religionis siue personarum: vt patet in c. quod nonnullus. supra de priuile.

k ¶ Quod decedẽtibus. sic. s. ti. pri: quod in te. b.

l ¶ Usquis. satisfaciat. l3 qs satisfecerit iniuriã passo: nondum tamen hñi oz absolutus: nec est ei communicandu3: nisi primo absoluatur. s. e. cum desideres. j. responso. z vl. ois enim reo per quascunq3 causas nascitur: p easdez dissoluit. j. de regu. iur. c. i. sic enim excommunicatio q̃nq3 solo verbo contrahitur: z solo ṽbo tollitur: sed in hoc cãu ipso fcõ inducitur sed solo ṽbo tollit: z sic satisfactio vel iuramentum non sunt de substantia absolutionis de b dictum est. s. e. cu3 desideres in fine.

pter violentaz manuum iniectionem iuxta pprias facultates eis sufficiat: quibus iniurias irrogauit: nõ tamen alit q̃ per se. ap. vel eius legatuz absolutionis potest beneficiũ obtinere: nisi imminente mortis[m] articulo: ĩfirmitate inimicitia[n] aut inopia[o] puerili[p] vel senili etate fragilitate sexus[q] seu alia corporis[r] impotentia siue quolibet impedimento[s] canonico retrahat: quo min⁹ roma. pon. possit adire: vel nisi iuris[t] beneficio a labore huiusmodi excuset. Ceterum quibusdam[u] predictorum videlicet: q temporali impedimẽto laborant: exceptis pueris sub debito iuramenti: quod s3 ecclesie formaz prestare tenent consueuit iniungi: vt impedimento cessante ad apo. se. accedant: mandatum ipsius humiliter suscepturi.

Idem.

Si quem sub hac forma verborum: illum excõico vel simili[x] a iudice[y] suo excommunicari cõtingat: dicendum est eum non tantum mi/nori[z] que a perceptione sacramentorum: sed etiam maiori excõicatione que a cõione fidelium separat: esse ligatuz.

Idem.

Pueris[a] qui in canonem inciderunt sententie p/mulgate siue ãte siue post pubertatez postulent se absolui potest diocesanus episcopus absolutionis beneficium impartiri: cum ppter defectum etatis[b] in qua fuit commissus excessus: rigor[c] sit mansuetudine temperandus.

m ¶ Mortis. s. e. nõ dubium. z xvij. q. iiij. siqs suadente. z. s. e. qđ d bis.

n ¶ Inimicitia. supra. e. decetero. de infirmitate inopia senili etate habes. s. e. quod de his.

o ¶ Inopia. ff. s. de testi. siqui testium. Contra supra. e. ea noscitur. So. ibi.

p ¶ Puerili pueri ĩfra pubertatẽ nõ mittũt ad curiaz: qz etas eos excusat ab itinẽ. s. e. c. i. z. §. pr. z. j. e. c. vlti.

q ¶ Sexus. supra eo. mulieres. z. c. de monialibus.

r ¶ Corporis impotentia. qz si sit mutilatus in pede: q ire non possit vel contractus.

s ¶ Impedimento canonico. supra. e. quod de his. b.

t ¶ Iuris bñficio. vt fuit: vt supra. e. mulieres. z hoc itellige ſm distinctionem huius. c. s. e. relatum.

u ¶ Quibusdam pdictoz. s. qui timore mortis infirmitate inimicitia senili etate confracti vel impotentia perpetua inopia: omnes isti possibilitate recepta sedez ap. visitabunt p mandato recipiendo: vt infra sequitur: z supra. e. decetero. z. c. de his.

x ¶ Si quez. simili. puta nisi hoc feceris: noueris te excommunicatum: supra de ap. c. preterea. ij. z. s. de testi. cogen. c. ij. supra de rapto. c. iij.

y ¶ Iudice suo. sententia iudicis sui siue iusta siue iniusta tenet. xi. q. iij. c. i. z. ij sed a non suo iudice lata ẽ nulla: argu. supra de priuile. cum olim essemus. z supra de consuetu. ad audientiam. z supra de iudi. at si clerici. z supra de offi. ordi. c. vlti.

z ¶ Non tñ minori. Sic ergo patet: cum dico excõmunico illum: de maiori intelligitur. Minor enim excõicatio remouet a communione sacramentorum: vt hic dicit: maior excõicatio a corpore christi: qđ est ecclesia: scilicet communiõe fidelium. iij. q. iiij. engeltrudam. Et ergo maior excõmunicatio a qualibet licita communione z legitimo actu separatio: vnde z adam excommunicatus fuit ex esu ligni xi. q. iij. s. cui denter. Excommunicatio que dicitur anathema: infligit tam ab homine q̃z a iure z p 9tumacia z p crimine j. n. pr. et parte. z. xvij. q. iiij. siqs suadente. z. xxiij. q. i. c. i. ij. z. iij. z in titulo isto p violentã man⁹ iniectionem. Minor autem excõicatio infligit: q̃nq3 penitenti z impenitenti. Penitenti q̃nq3 a seipso: q̃nq3 a sacerdote: de pe. dist. i. facilius. sed melius facit: si aucte sacerdotis h faciat: de pe. di. i. in actione. Impenitenti quãdoq3 a deo imponit excõicatio minor cum ppter mortale peccatũ deus tradit aliquẽ sathane: z discedit a mẽte eius. xi. q. iij. audi denigs. Quãdoq3 ipsemet se suspendit a sacramentis: cu3 non vult penitere: z putat sibi sufficere: male hoc fit: de pe. dis. i. sunt qui arbitrantur. sed si reputat se indignum: z abstinet: bene facit: de conse. di. ij. qui scelerate. Quãdoq3 imponitur a sacerdote loco pene: qz non vult penitere. xvij. q. iiij. miror. quandoq3 per sententiam canonis. xi. q. iij. cum excommunicato. z. lxxxi. di. siqui sunt. Cum inflicta est excommunicatio a se vel a deo: agat penitentiam z sequitur reconciliatio. Si vero a sacerdote inflicta fuerit: per eum reconciliet. Cum vero a canone infligitur minor excõmunicatio: per simplicez sacerdotem potest absolui: z sine iuramento vel aliquo mandato: nisi participet in crimine: supra eo. nuper. z. c. si cõcubine. qui maiori excõicatione est notatus: si ab homine: semp ab eodem vel eius superiore debet absolui: supra eo. per tuas. nisi incẽdiarij post publicationez: supra eo. tua. si a canone ẽ notatus: a suo epõ põt absolui: nisi 9ditor canonũ sibi absolutionem retinuerit. s. e. nup. sicut in his q violentas manus mittunt in clericũ. xvij. q. iiij. siqs suadente. z supra eo. c. primo.

a ¶ Pueris. itellige doli capacib⁹: supra de delic. pue. pueri aliã iniuriã facere non põt. pati ve sic. xv. q. i. illud.

b ¶ Etatis. Sic q̃ parcit etati: l3 non totum: s3 quo ad minorez penã: vt in delictis. ff. de mino. auxiliuz. §. in delictis. in d lictis enim non parcit: nisi quo ad minorẽ penam: vt ibi.

c ¶ Rigor. iuris rigor temperat q̃nq3 ratione etatis: vt hic. z lxxxvj. di. tanta. z de conse. dis. iiij. eos qui. xxxv. q. ix. sententiam. quandoq3 rõe locorũ z tempoz: supra. e. super eo. z q̃nq3 rõe persone z cause z loci z temporis. s. de transla. c. vlti. z. xxiij. q. viij. occidit. z. xxix. di. sciendu3. q̃nq3 rõne multitudinis z scandali. l. di. vt constitueretur cum suis concor.

a Innouate. verba sunt osee prophete.
b Nouale. verba sunt hieronymi exponentis verba prophe.
c Precisus. dicitur in lege: terra. s. precisa que anno cessat. ff. de verb. sig. silua. §. ij. Dicitur nouale terra de nouo ad culturam redacta: cuius non extat memoria: quod culta fuisset. j. e. qd p nouale. et qd semel fuit nouale: semper erit nouale quo ad decimarum retentionem vel solutionem. s. de pui. c. vlti.
d Nam et rex. verba sunt danielis.
e Proauus. verba sunt hieronymi exponentis verba prophete.
f Patres. oes ascendentes parentis noie cotinentur. ff. de ve. b. sig. appellatione. et appellatione filij oes descendentes. ff. e. liberorum. et. ff. de gradib. l. iuris consulti. §. parentes. Usque ad tritauum patres dicuntur: vltra vero maiores appellantur. liberi vsque ad trinepotem: vlterius inferiores vocantur: vt ibi dicitur: vnde christus dicitur filius dauid. ala.
g Nam et ego. verba sunt salomonis.
h Unigenitum. verba sunt hieron. exponentis verba salomonis.
i Uterinum. fratres vterini dicuntur: qui ex eodem vtero nati sunt viuente. n. vria: concepit bersabee ex dauid: et peperit filium qui mortuus est statim: postea concepit ex eodem salomonem: vnde ipse dicit: nam et ego vnigenitus &c.
k Quasi nunquam esset. Et ita non videtur fuisse: qui non durauit: ar. s. de reg. ad nostram. lxiij. d. quanto. ff. de in rem verso. si pro parte. §. vsum. sic non dicitur esse: qui minus idoneus est. s. de transl. inter. et. ff. qd cuiusque vniuer. l. i. ad fi. et C. de epi. au. de creationib. et. xix. di. pp torius. et. xxiij. q. i. paratus.
l Quod dicitur antequam conuenirent. verba sunt euangelij matthei quod hieronymus hic exponit. si. xxvij. q. ij. priusque. nec valet hic ar. a contrario sensu: et est quidam modus loquendi: sicut ibi: sede a dextris meis: donec ponam &c. non tamen sequitur: quod postea posuerit. Et et illud coruus non fuit reuersus ad archam: donec aque siccarentur: sic. j. e. c. pri. immo ostenditur: quod non conuenerunt contrarium innuitur eius: qd verba sonare videntur: vt hic dicit in fi. &c.
m Ioseph. donec. s. s. e. c. pri.
n Nos. idem dicit lex: quod primus est: quem nemo antecedit: ergo et primogenitus est: ante quem nemo nascitur quicquid sequatur. ff. eo. ti. primus. et. l. primi.
o Intelligentia. sic ff. de re. iu. l. ambiguis. et. xxij. q. v. humane.
p Dictorum. i. verborum: que prolata sunt.
q Ex causis. non statim debemus intelligere: vt verba prima facie sonare videntur: maxime vbi ambigua sunt: sed debemus recurrere ad intentionem loquentis: vt hic dicitur: argu. bo. s. de preben. c. vlti. et cum causam. et. ff. e. ti. nepos proculo. et. ff. de regu. iu. semp. in stipulationibus. ad causam dicti recurrendum est. s. de sc. cum dilecti. sicut ad causam facti. xxij. q. vlt. occidit. ff. de fur. verum.

De verborum significatione.

Hieronymus super osee.

Innouate[a] nouale. nouale[b] est ager: nunc primum precisus[c].

Idem super danielem.

Nam et rex[d] nabuchodonosor pater tuus. i. proauus[e] more scripture: que auos et deinceps patres[f] appellat.

Idem in parabol.

Nam et ego[g] vnigenitus fui coram matre mea: quare vnigenitum[h] se nominat: quem fratrem vterinum[i] precessisse scriptura testatur: nisi quia ille mortuus natus sine noie quasi[k] nunquam esset de vita decessit.

Idem super mattheum.

Quod dicitur antequam conuenirent[l] non sequitur: vt postea conuenirent: sed scriptura quod factum non sit ostendit.

Idem in eodem.

Ioseph non cognouit mariam donec[m] peperit filium suum primogenitum. Ex hoc loco quidam peruersissime suspicantur et alios filios mariam habuisse: cum mos[n] diuinarum scripturarum sit: vt primogenitum non vocent: quem fratres sequuntur: sed eum qui primo natus fuit.

Hilarius.

Intelligentia[o] dictorum[p] ex causis[q] est assumenda dicendi: quia non sermoni res[r] sed rei est sermo subiectus[s].

Augu. super mattheum.

Nihil obstat narrandi diuersitas[t] vbi eadem dicuntur: maxime cum quisque euangelistarum eo ordine credat se dicere: quo deus voluit.

Gregorius.

Propterea si plixam epistolam meam ad interpretandum[u] accipe te fortasse contigerit: rogo non verbum ex verbo: sed sensum[x] ex sensu transferre: quia plerunque dum proprietas[y] verborum attenditur: sensus veritatis amittitur.

Isidorus.

Usus oes qui presunt prepositi rite[z] vocentur: vsus tamen obtinuit eos vocari prepositos: qui quandam prioratus curam super alios gerunt.

Idem in lib. etymol.

r Res. i. intellectus. ff. de supell. le. l. labeo. xxxi. q. i. quomodo virginibus. vbi dicitur ser maritos habuisse que dno testante quinque tantum habuit: vbi enim hiero. respexit intentionem et non verba samaritane. la.
s Rei est sermo subiectus. i. intentioni: seu intellectui sermo seruire debet: quia non in folijs sed in radice rationis est in sensu consistit euangelium. i. q. i. marcbion. et. s. eo. c. ij. et. c. in his. verba. n. instituta sunt vt per ea quisque in alterius noticiam cogitationes suas pferat xxij. q. ij. is autem. quia sicut animus prefert corpori ita sententia verbis xxxviij. di. st. sedulo. et. xxij. q. v. humane. et. ff. de legi. scire. Item ar. est. quod verba ad extraneum sensum sunt trahenda: vbi res aliter salua esse non pot arg. C. de ver. sig. cum quidam. et. C. de legi. cum questio.
t Nihil. diuersitas. quando noia et verba transposita idem significant: vt dicit aristoteles in pihermenijs: et est ar. ad hoc. C. de testa. quando indignum et hic: vbi eadem dicuntur: prout sequitur in litera: et hoc certum sit. Et est arg. bonum pro testib. diuerso modo narrantib. et arg. s. de testi. c. cum tu. et. viij. q. i. in scripturis. de conse. di. ij. quotidie. et de pe. di. i. periculose. Ar. con. xxxv. q. vij. de parentela. ij. sed illud intelligitur de contrarietate sententie.
u Propterea. ad interpretandum. i. ad exponendum.
x Sensum. s. e. intelligentia.
y Proprietas. non. n. semp ad proprietatem verborum recurrendum est: sed videndum est: quid testator senserit in quo presumptione sunt qui morantur in eo loco. ff. de fun. istru. et istru. le. cum delamonis. §. asinam. quia potior est mens dicentis quam vox. ff. de supell. le. labeo. nec plus verbum quam voluntas inspici debet. C. que res pi. ob. pos. l. vlti. xxij. q. v. humane aures. i. q. i. marchion. Item arg. quod verba a sua significatione cadunt: cum res aliter salua esse non potest: de qua agitur insti. de inutil. stipul. §. quotiens. et. ij. q. n. oes. C. vn ser nuo ex facto suo. l. i. et si quis cau. si cum. §. qui iniuriam

lv.di.qui ptem.c l.di.dño sancto.a ꝓprietate verborū nō ē recedēdū:nisi q̄ñ cōstat volūtatē loquentis aliter volui.le.ff.de leg.iij.nō aliſ.ꝛ impꝛoprietates nō sunt trahende ad cōsequētiā:sed sunt excusande.ala.

ſ Q Uāuis.rite idest ſꝫ originariā vbi significatēem do.c.xl.ſecus de archidiacono.xxv.di.c.i.h.

n Lis.q2 fecit mētionē litis.ſ.vbi dixit iurgiū litis:expōit modo quid sit lis.lis enim ciuilē cām ostendit tm̄ ꝛ nō crimi nalem.ff.eo.ti.l.lis.

o De q̄ virgili⁹.Ar.hōs hic:q2 possumus iducere pro nobis libꝛos gētiliū siue pagāorū xxxvij.di.sig ſ vero.ꝛ i.q.i.dñs declarauit ibi.si ergo.ꝛc.b.

a Prioratꝰ cura.sic ponif.i.q.iij.saluator.ꝛ ē digni tas per se sic dicta

e F Orus.pri⁹.vij.di.moyses her.

b Constat.ex tri bus vt hic dic:nō tāq̄ꝫ ex suis ptibus cōpo ientib⁹:ſꝫ ex ornāib⁹ poni⁹:ꝛ im propꝛie dicitur lo c⁹stare ex his sic dicūtur vestes pret hoīs adornatiue. vn illō pꝛo q̄ ornāmi nia ē ipa puella sui

c Cā a casu.ꝛ ita est cā:cū ſ̄ ruidens ps illi ī eg. ā teſ i o.cēdo pena cum ꝓpositōe certarꝫ per sonarꝫ:scilꝫ actoris ꝛ rei iudicis ꝛ testiū Ei iō dr̄ a casu:q2 frequēter casualiter occurrūt pter volū tatē hoīs.

d Dicuntur iu diciū.ꝛ sic videt ꝓ cessu tpis mutare nomē.ꝛ exemplifi cat d̄ iudicio d̄ ter tia pte ēi fori.

e Dū finit iusti cia.hic exēplificat secūdā ptem fori:ꝛ ita ex istis trib⁹ ptib⁹ cōstat for⁹:ꝛ vt dcm̄ ē:ꝛ idem esse videnf ista tria i sbstantia:ſꝫ aliam denomīatōem assumūt diuerso tpe.

F Orus est exercendarꝫ litium locus a fādo di ctus:siue a foroneo rege qui primus^e grecis legē dedit.Cō stat^b aūt for⁹ causa lege ꝛ iu dicio.Causa^c a casu:quo ve nit.Est enim materia ꝛ ori go negocij nedum discussio nis exaie patefacta:que dū ꝓponitur causa est:dū discu titur^d iudiciū:dū finitur iusti cia^e. Uocātur aūt iudiciū^f quasi iuris dictio:ꝛ iusticia^g q̄si iuris status^h Judiciū aūt pri us iquisitio vocabaf.vn̄ ꝛ au ctoritas iudiciorū ꝓpositos q̄ stores vel questores vocant.⁹ Negociuꝫ^i multa signat:mō actū alicuius rei cuius con trarium est ociū:modo actio nē^k cause quod est iurgiū^l lis ꝛ dictum est negociū idest si ne ocio.negociū autē in cau sis negociatio i cōmercijs di citur:vbi aliquid daf:vt ma iora lucrenf.Jurgiū dicitur: quasi iuris garriū:eo q̄ hi q causā dicunt:iure^m disceptāt. Lis^n autē a contentione limi tis pri⁹ nomen sumpsit:de q̄ virgili⁹^o:limes erat positus: litem vt discerneret agri.Cā aut argumēto^p aut probatōe constat.Argumentuꝫ nunq̄ testib⁹ nunq̄ tabulis dat ꝓ bationem:sed sola inuestiga tione inuenit veritatem.vn̄ dictū est argumētum argute inuentum.Probatio autē te stibus ꝛ fide tabularum^q cō stat.Jn oī qꝫ negocio^r he per sone queruntur:iudex accu sator reus ꝛ tres testes^s.Ju dex^t dict⁹:quasi ius dicēs po pulo siue qd̄ iure disceptet: iure autē disceptare:est iuste iudicare nō est ergo iudex si non est in eo iusticia.Accu sator vocatus est quasi causa tor:q2 ad causam vocat eum: quem appellat.Reus^u a re q̄ petitur:nūcupatur:q2 q̄uis conscius sceleris nō sit:reus tn̄ dicitur q̄diu in iudicium pro re aliqua petitur.Testes antiquitus superstites dice bantur:eo q̄ super cause sta tu proferebantur:nūc par te^x altera ablata nominis te stes vocanf.Testes aūt cōsi

p Argumēto.argumē tū vocat naturalē ꝓbati onē q̄ fit ꝑ localē argu mētatōem:ꝛ ita ē ar.q̄ f iudicio valet naturalis probatio.Ar.ē.i.di.con suetudo.ꝛ.ſ.d̄ elec.bōe i.ibi negantis factū ꝑ re rū naturā ꝛc.a cōtrario ꝛ nō ꝑ testes vl' instrumē ta.vt lr̄a sequens dicit. vn̄ dic:tabulis.i.instrūe.

q Tabularū.hic equi pantur testes ꝛ instrā:q2 parē vīꝫ habēt i litibus exercēdis.C.de fi.istr.ꝛ exercēdis.

r Negocio.si notorio qd̄ exercef in forma iu dicij.

s Tres testes.Ar.ē.iiij q iij ſ.vbi numerus.ꝛ.ij q.[illegible] ſ.de testi.licet [illegible] vbi di [illegible] duo rū vel triū testiū ꝛc.pōt dici q̄ h̄ dic tres testes. ꝑ triplicē modū ꝓbādi s.ꝑ testes istra ꝛ argumē ta d̄ qb⁹ pmisit.vl' poti⁹ dicaf ꝯfessionē:q2 quod libet istorū triū legitimā fac ꝓbatōeꝫ siue ꝑ testes instra ꝛ cōfessionē.ſ.de re.i. spol.cū ad sedē i fi.

t Judex.sic.xxiij.q.ij. c.i.ꝛ supple hic bonus:q2 quādoq̄ malus ē iudex.ij.q.vij.c. iudicet.ſ.vlti.q2 ꝛ ꝓ meritis subditorū dispōif a deo vita re ctorū.q.q.vij.c.i.ꝛ.vi.q.i.ex merito.ꝛ.viij.q.i.audacter.b.

f Judiciū.Judicium ē legitimus act⁹ duarꝫ psonarū actoris ꝛ rei super eadem questione sub eodem iudice contrectata.l.ou.

g Justicia.Justicia ē cōstans ꝛ perpetua volūtas ius suū vnicuiq̄ꝫ tribuens:insti.de iusticia.ꝛ iure in prin. ꝛ.ſ.in prin.libri in consti.greg.

h Juris status.Lex eni dr̄ status:iuris ꝛ vere:q2 per sniam ius nō cōstituitur:ſꝫ status iuris declaraf.ff.si h. ven.sicut.ſ.sed si queritur.

i Negocium.q2.ſ.fecit mētōem de negocio:ibi ori go negocij ꝛc.ostdit qd̄ sit negociū:quasi negans ociū.

k Actionem cause.in hac significatione sumif.ſ.vbi dicit origo negocij.

l Jurgiū.hic exponit:qd̄ dixit.ſ.qd̄ ē iurgiū litis.

m Jure disceptatū.ar.q̄ iurgia nō ꝑtineāt ad psbi teros:q2 nō tenētur esse iurisperiti.xxxvij.di.q̄ ipsis.nec aduocare possunt:nisi in certis casibus.ſ.d̄ postulan.

u Reus a re.ꝛ nō a reatu.xv.q.iij.c.vlti.ꝛ.iij.q.xi.nō est.b.

x Parte ablata.est hic figura que dr̄ auferesis:cū princi piū dictōis aufertur hꝫ q̄ pꝫ h.Et ē figura alia q̄ dr̄ prosopope ia.idest confirmatio noue persone:pe cō.di.iiij.queris a me verius si.Jtem antonomasia cum per excellentiam aliquid alicui attribuitur qd̄ cōe est pluriū:vt cum dico aplō intelligit paulus.xxxij.q.vij.apls.ꝛ cū dico vrbs intelligitur roma.ſ.d̄ pe.ꝛ remis.significauit.Synodoche:cū ps ponif ꝓ toto.xxxij q.iiij.meretrices.xiiij.q.v.penale.Anthiptosis:cum ponitur casus pro casu.lxxv.distin.ordinationes.xviij.q.ij.quidam. Liptote:cum plus dicitur ꝛ minus significatur.xxij.q.vij.qd̄ in omnibus.Pleonasmos:cum superabundat dictio:vt iste videt oculo monachum regularem.xx.q.iij.presens.Theme sis:cum eadem dictio interciditur.ff.de minor.l.qd̄ si d̄ spe ciali.ff.de rei ven.si post acceptum.Syncopa:[illegible] qd̄ aufert d̄ medio dictōis.vij.q.i.audacter.ꝓ audacf.Jrōia:cum qd̄ per

derisionē:idest per cōtrariū dī:o quanta integritas.xi. q .iij. ad mensam i fi. Esseregesis.i.expositio pcedētis smonis .xl. vij.di.qm̄.Item antropospatos:cum aliquid attribuitur deo qd cōuenit homini.xxiij.q.i.odi & proieci.& supra de re.eccle. slie.vel non.siquis psbyterorum.ala.

q Ausam.pmitie.qd sint primitie dī.s.de deci.c.i. r Solis ecclesiarū.Sed quid appellatur hic ec clesia.Dominus albericus dixit:q bōa ipsa sūt loci cō clusi muro ad instar vacantis hereditatis:que vicē p sone obtiet.ff.de acqui.re.do.hereditas.Alij dicunt q sunt vniuersitatis illius loci:ar.xij.q ij.nulli liceat.Hu. dixit q res iste sūt dei:& cū oia ei⁹ sūt ista tñ specialius: arg.i.q.iij.saluatō xvi.q.i.in cāonib⁹ xxiij.q.viij.cōueni or.xvi.q.vij.omne s decime.s.de deci. tua.y.vbi dicitur q deus in signum vniuersalis domi nij decimas sibi re tinuit quarum re rū vsū domin⁹ cli cis cōcessit.R.

a Si liber.q: seru⁹ te stis esse nō pōt.iij.q.ij. vbi.§.itez s.rui.sed hbe ri vt ibi dicitur versicu lo item liberi.&.C. de te sti.auc.si dicatur.

b Dominātis.iij.q.ij item idonei.&.xi.q.iij.qt tuor.

c Non femina.hoc in tellige in criali in q casu mulier testis esse nō pōt sm canones.xxxiij.q.v. mulierem.sed in ciuili bus & in matrimōial.h⁹ bene ferunt testionium s.de testi.tam literis.& c.super eo.Ar.q pos sint in criali.xv.q.iij.ex eo.h aliud sm leges tñ i crie excepto admittitur mulier etiam male fame ad accusationē.s.de si mo.tanta.& inquisitiōe admittit ad testimoniuz sine denunciatōe.s.d te sti.tam litteris.&.c.qm̄. Item in testamētis mu lier non admittitur:isti. de testa.§.testes.b.

d Uariū.C.de ioffi.te sta.filia:& arg.C.de isti. & substi.reprebendēda.

e Integer.q: dz esse te stis bone fame & sine oī suspitōe.q.v.vij.testes.i. famis repellitur.s.de te sti.cogen.preterea.

derāt cōditōe natura & vita. conditōe:si liber⁹ nō seru⁹.nā sepe fu⁹metu dominātis te stimoniū supprimit veritatis natura:si vir nō femia.nam variū:& mutabile semp fe mina pducit.vita:si innocēs & integer actu.naz si vita bo na defuerit:fide carebit:nō enim potest iusticia cū scele rato hoīe habere cōmerciū.

Idem.

Pactum dicitur inter p tes ex pace cōueniēs scri ptura legibus ac morib⁹ cō pbata:dictū pactū quasi ex pace factum.

Idem in eodem.

Jus dciū ē a iure possi dēdo.hoc eni iure possi detur quod iuste.hoc iuste: qd bene.qd autē male possi detur:alienum est.male autē possidet qui vel sui male vti tur:vel aliena presumit.

Pascalis canonicis sancti martini.

Causa carpensis plebis &.j.Cetez pmitie deci me & oblatōes in sol eccl'arū

bō.s pcipue numerāt.Ob latōes vero dicim⁹:quecūqz de pprijs & licitis reb⁹ eccle a fidelib⁹ offerunt:qcūqz igit eas p ptātē secularē obtinet: pculdubio cōtra deū & scōrū patrū ninit sāctōes:qnimmo & q accipit:& q tradit:raptor & sacrilegus iudicatur.

Alexander tertius.

Quesiuit.f.t.&.j.Nos ita qz tibi.t.duximus respō dēdū q sacerdos vno presen te clerico & etiaz solus potest infirmum vngere.Festū bea ti matthie iuxta consuetudi nem ecclesiasticaz vigilia ea tenus precedat:vt nec p bi sexto nec p quolibz alio mo do inter se & solēnitatem ali am diem admittat in qua vti qz vigilia:nisi venerit in do minica:& ieiunū celebretur. ipsum autem festum siue fiat in precedēti die siue i seque ti:qui duo quasi pro vno re putantur nullus error:sed cō suetudo ecclesie teneatur.

Celestinus terti⁹.

s Licitis.& etiam de illicitis pōt fie ri elemosyna:dū modo transferatur dominiū & nō cō petat repetitio.xiij. q.v.non sane.&.c. q habetis.&.§.se.& de hoc plene tra ctatur.s.de deci. ex transmissā.ber.

t Potestatē.xij. q.ij.nulli.&.c.qui cunqz.xvi.q.vij.de cimas omnes.

u Sacrilegus.q bona ecclesiarum rapiunt & inuadūt sacrilegi iu dicantur:& ab ecclesia sūt puniendi.xij.q.ij.nulli liceat.s.de fo.compe.conque stus & non solum sacrilegis sed etiam inde furi compa ratur.xxiij.q.iiij.quid ergo.b.

f Fide carebit.idest nō credit iuramēto suo:ar.ij.q.vij.nō pt.b.

g Iusticia cū scelerato.cū sit virt⁹.xxxij.q.i.cū renūciat.& ē sūmū bonū in vita colere iusticiā.xij.q.ij.cū deuotissimam.

h Pactum.scriptura.& etiā sine scriptura pactū fit:sed hoc idō dicit:q: sepe interuenit scriptura:& ad probatōez pa cti interponitur.

i Legibus.aliter non valeret:nisi sm leges fieret.ff.d pac. iuris gentium.§.pretor ait.&.C.e.ti.pacta.ber.

k Pactum.dicitur pactum duorū vel plurium cōsensus in idem.ff.de pac.l.i.§.i.

l Us dictum.Hoc enim iure.bec verba hēs.xiiij.q.iiij. quid dicam.in fine.

m Quod iuste.nō tñ econuerso sm leges:q: iure possidet qui mala fide prescripsit nō tñ iuste.s.de prescrip.vigilanti. secus sm canones:q: qui malam fidem habet:non prescri bit.eo.ti.quoniam omne.

n Alienum.i.alio debitum.

o Male autē.vt aaa.xlvij.di.sicut hi.&.xiiij.q.iiij.qd dicā.

p Presumitur.idest inuadit.bernardus

x Quesiuit.& solus.Argumen.cōtra in apostolo vbi dicitur:infirmatur quis in vobis:inducat pre sbyteros ecclesie:qui orent super eum.s.de sac.vnc.c. vnico.& sic videtur q debeant esse plures:quia plura lis locutio duorum numero ad minus contenta est.iiij. q.iij.ver.vbi numerus.hoc intellige in necessitate:que legem non habet:de conse.disti.sicut.& supra de con sue.quanto.

y Dominica.qm̄ in dominica pter reuerentiā non est ieiunium celebrandum.xxx.di.c.vlt.sed in sabba to precedenti ieiunandum est.s.de obser.ieiu.c.i.

z Die.scilicet bisextili.

a Quasi pro vno.& ideo:q: pro vno reputantur i tē pore restitutōis:lz de momento ad momentum fiat cō putatio.ff.de mino.deniqz.§.minorem.&.ff.de ver.sig. cum bisextus.& propter hoc facit ad titulum.Est argu. contra hoc.ff.de sta.li.l.iiij.§.st.chus.Nota q annus

solaris habet.ccc.lxv.dies & sex horas:& sic quattuor anni habent vltra prefatum numerum dierum.xxiiij.horas que coadunate faciunt vnum diem q supabundat oi quarto anno.& dicitur bisertus:qr bis sedetur & statur in vna littera calendarij:& hi duo dies pro vno computatur: & intercidit quinto die exeunte februario hoc est sexto caledas martij:& sequenti die de vigilia beati mathie celebrari. vnde versus. Bisertuz sexte martis tenuere calende. Posteriore die celebrantur festa mathie. Sz pone aliquem suspensum p annum: & tunc annus bisertalis:nunqd in vltima die posset celebrare. vi q non qr hi duo dies: quasi p vno reputant: ar. h.c.ff.e.cu bisexti & ff.de min.no.deniqz §.minores. Et a.dicit otrarium ar.l.dicentis q si libertas tibi relicta est:si anno seruieris: dies illa non computatur in anno: sz tm.ccc.lxv. dies.d.de sta.li.cuz heres.§.stichus.& satis videtur:quia cum sit pena non debet ampliari: sed potius restringi: de re.iu.l.pene.tan.

Consuetudo. de deber.iem.cesti l.a.lectu di.vtina. xi.di.in rectione catholica.

In his que ambiguitatem continent:c.j. Innotuit a p.nostro:q cum inter magistrum.m. & conuersos hospitalis sancti simpliciani super eodem hospitali in presentia mediol.archiepi questio verteretur:ipse archieps post cognitionem cause in platione sententie his verbis non fuit vsus talem partez condemno vel talem absoluto:sed pnunciauit ita:statuo & precipio:& infra. Attendentes igitur qd hoc verbum statuo rem perfectam significat: & cum effectu non verbotenus accipit. Item scdm greg. quod precipitur imperatur:& quod imperatur necesse est fieri: & aliquando si non fiat: penaz habet. Considerantes nihilominus: q non debet aliquis considerare verba: sed voluntatem:cum non intentio verbis: sed verba intentioni debeat deseruire interpretamur pro curatoribus vtriusqz partis psentibus & diffinimus: q prefati archiepi verba tali forma prolata ppetuo valiture snie obtineant firmitatem.

Innocentius.iij. patriarche grandensi.

Olim tibi scripsisse recolimus:vt si canonici paduani magistro .g. canonico paduano prebendam que tantum residentibus de communi confertur: sicut vni ex alijs de communibus prouentibus & manualia beneficia non conferrent tu eos ad id ap.cel.compellere procurares. Quia vero quidam mandatum nostruz interpretari aliter q deceat moliuntur: cum beneficia principum sint interpretanda largissime: nostrum aperiendum duximus intellectuz: videlicet q prebendam que tm residentib in victu & vestitu de coi confert ipsi magistro.g.plene sicut vni ex alijs residentib iniunximus coferendam. Idem colubrien.& alijs episcopis in regno portugallie constitutis.

ter alia.&.C.de legi.l.i.& interpretari debuit potius:vt res valeret q periret:et quo in dubium reuocabatur.ff.de reb dubijs quotiens.ij.ff.de ver.ob.quotiens.& i.e.abbate.

b Olim.canonico paduano.absenti: alias no esset opus interpretatione:nec haberent causam subtrahendi beneficium suum: vel male interpretandi mandatum pape:forte erat in seruitio episcopi: & sic seruire itelligebatur ecclesie.vnde debebat beneficium suum percipere integre pter victualia:supra de cleri.non resi.decetero.&.c ad audientiaz. vel forte in seruitio domini pape in curia stabat: qui plus q presentes seruire itelliguntur:ideo voluit papa: q omnia haberet sicut presentes: supra de cleri.non resi.cum dilectus.vel non refert: vbi esset: qr papa sic voluit ergo sic seruandum est: lz durum.xix.dis. in memoriam.her.

i Manualia. forte q dantur singulis diebus illis tantum: qui intersunt diuinis: sicut fit in pluribus locis.

k Aliter q deceat. Nota q q rescriptum principis maliciose vel astute iterpretatur: infamis est.C.de legi.l.ij.solus princeps ipsum debet interpretari: supra titu. pri. inter alia. vbi de hoc.& ff.de pret.sti.in pretorijs tamen legatus quandoqz ipsum interpretatur: supra de postula.c.i. versus fi. & consuetudo legem interpretatur: supra de consuetu.cum dilectus.ioannes.

c In his.partem condemno.huiusmodi verbis non fuit vsus:vel equipollentibus:qr illud sufficeret. ff.de arbi.qd tamen.§.i.& supra de appel.ad audientiam.al.a.vnde videbatur non valere snia:quia non continebat absolutionem: vel condemnationem.ij.q.vj.§. diffinitiua.C.de sen.& interlo.om.iudi.preses. Item nota:q pars si presens est:condemnanda est:quis debeat condemnari dominus an pcurator. de hoc plene dictum est supra de elect.querelam.

d Rem perfectam.sic.ff.quod quisqz iuris.l.i.§.vlti. de peni.distinc.i.§.hec autem verba.ff.de vsur.videamus.§.infamia.C. de sen.pal.l.vlti. & ij.q.iij.§.notandum.in fine.

e Quod precipitur.xiiij.q.i.quod precipitur.

f Verba intentioni.sic supra eo.intelligentia.&.c.pterea.vbi de hoc:&.i.q.i. marchion.

g Interpretamur.que iterpretatio generalis e:& ius facit:& ab omnibus obseruanda est:supra titu. pror.in

l Largissime.ff.de consti. prin.l.vlti.&.ij.q.iij.§. preuaricator.in fi.&.xvj.q.i.frater noster.& supra de vsu pal.c.i.fi.& de dona.cum dilectus. Argumentum contra.C. de inoffi.testa. siquando.C.de preci.imper.offe.quotiens.ff.nequid in loco publico.l.ij.§.merito.&.xxxv.q.iij.quod scripsi. supra de consangui.qd dilectio.& supra de preben.c.vltimo. Sed nunqd in rescriptis facienda est larga interpretatio:cum secundum intellectum illius qui concessit sint intelligenda:argumentu q sic.ff.de verborum obliga.inter stipulantem. Dicas q no quia lites potius restringende sunt q ampliande: supra de rescrip.nonnulli.&.c.vltimo.argumentum immo nec illud qd indulget beneficium est ita interpretandum: vt multis ledat alium:supra de preben.relatum.&.lxxxviij.distinc.archi.florentinum.ioannes.

Cum in partib9 vestris sepe contingat diuersa loca interdicto supponi: q2 do generale vel particulare dici debeat interdictu3 apud vos accepimus in dubium reuocari. cu3 illi q ab ecclesia ro. decorari priuilegio meruerūt videlicet vt cum generale interdictum terre fuerit: liceat eis ianuis clausis non pulsatis campanis exclusis excommūicatis ⁊ iterdictis suppressa voce diuina officia celebrare: iterdicto particulari se asserant non artari dicentes interdictum generale dūtaxat cū regnum vel saltem puīcia tota subijcit interdicto: ⁊. j. Cum aūt in priuilegijs de regno ⁊ puincia nil expresse dicat noie terre non solum regnum vel puinciam intelligi volumus: ve3 ēt villam ⁊ castrū: vt ⁊ i his locum hēat q2 dē generali dr interdicto.

Idem altisiod. episcopo.

Cum tibi de benignitate se. ap. sit indultum: q2 ordinatio rerum clericor3 ab itestato decedentiu3 in tua dispositione pmaneat: nos cōsulere voluisti: an appellatō vocabuli clericorum tam ad canonicos q2 ad non canonicos extendatur ⁊. j. Consul. t. r. q2 appellatio clericor3 nō solu3 alios sed etiam canonicos cōphendit.

Idem preposito ⁊ capitulo placentino.

Cum clerici placētini iuramentū pstant sub hac forma verboru3: ego talis ab hac hora i antea fidel. s ero ⁊ obediens placentine ecclesie ⁊ dño meo epo placētino: nos cōsulere voluistis vtrum intelligi debeat clerus totius dioc. an capitulum tm̄ ecclesie cathedralis. Nos igit taliter respondemus: q2 per ecclesie placen. vocabulum in forma iuramenti pscripti nō debeat intelligi totius dioc. clerus. ⁊ si capitulum intelligat ecclesie cathedralis: cui q prestat h9 iuramentu3: epo tanq2 capiti principaliter obligatur.

Idē ponti. frid. ani lucañ.

Querenti qd per con. ec. debeat intelligi: cu3 h9 i clausula in nostris lr̄is apponimus: rñdemus: q2 per ea3 non solū interdicti: sed suspēsionis ⁊ excōicationis sententia valet intelligi: nisi iudex discretus re3 ⁊ psonaru3 circūstantijs idagans ferat quā magis viderit expedire.

Idem casarag. episcopo.

Quid per nouale vocabulum intelligi debeat t. f. requisiuit. Ea3 aūt quida3 dixerint q2 nouale sit terra p

a Cum in partibus. ianuis sinu. supra ti. proxi. pmittim9. ⁊ supra de priuile. q2 nonnullis.

b In priuilegijs. quibus permittitur: vt possint celebrare diuina suppressa voce ianuis clausis ⁊c.

c Nil expresse dicatur. ergo nec aliquis d3 interdictu3 ad regnū vel puinciam restringere: q2 si papa d h cogitasset: illud in priuilegijs expressisset. s. d de ci. ad audientia3. ⁊. s. d trāsla. inter.

d Nomine terre. vide qualiter verbum simpliciter positum itelligitur generaliter de quacūq2 terra parua vel magna: s. xix. di. si romano: i. ⁊ s. de priuileg. q2 circa. ⁊ sic generale dicitur iterdictum ex quo tota terra subijcitur iterdicto: siue sit ciuitas puincia vel villa: q2 generale dr quantum ad locum illum cū nullus excipiatur.

e In his locum habeat. Nota hic appellationem nominis ampliari per interpretationem. s. xxviij. q. i. idolatria. ⁊ est arg. odiu3 ampliari ⁊ fauorē restringi. ff. de his qui no. infa. l. ij. §. exercitus. Argu. 5. ff. de lib. ⁊ po. cum qdam. sed in veritate nulla est ampliatio vt diri in pri. no.

f Cum tibi. ordinatio re3. non intelligas de rebus clericor3 patrimonialibus vel quas intuitu psone acquisiuerit in illis enim primiores succedunt clericis itestatis: si nō habent consanguineos: eccla succedit eis. xij. q. vlt. c. vlti. i quo casu pōt intelligi qd hic dicitur de rebus ecclesiarū: de quibus aliqua in uita sua legritudine poterāt elargiri. s. de testa. ad hec. ⁊. c. relatū. ⁊ fm q2 ipsi poterant: ccessu3 fuit huic epo p hanc indulgentiā: als iniqua fuisset hec indulgentia: que in totū tolleret ius alterius. C. de pci. imper. of. quotiēs. arg. s. de cf. ordi. l3 cum suis cor. vel pōt intelligi vbi cleric9 bona p pria in pias causas erogari pcepit: nō designādo psonā p quā hoc fieret: vel si designauit psona3: negligēs erat. i his casibus ptinet hoc ad epm dioc. C. de epis. ⁊ cle. nulli. ⁊ i auc. de eccle. ti. §. siqs aūt p redemptione. colla. ix. ⁊ supra d testa. tu a. ⁊. c. ioannes. prior expositio melior est: cum lr̄a dicat ab itestato decedentium: q2 non dicatur decedere intestatus: qui alij cōmisit dispositionē re3 suarum. s. de testa. cum tibi.

g Appellatio clericor3. largissime sumit hoc vocabulum clericor3 pro omnibus clericis subditis ipsi epo: vt comprehendat canonicos ⁊ oēs alios: q2 ex q simpliciter ⁊ indiffinite concessa fuit ei ordinatio clericorum decedentium ab intestato: de oib9 intelligendū fuit. s. s. ti. pri. vbi habes cōcordantias. d hoc: sic appellatione beneficiorum ta3 maiora q2 minora beneficia intelligunt j. eo. c. penul. stricti9 tñ sumitur. j. c. pri. pro clero tantu3 cathedralis ecclesie. indulgentia eni3 large est interpretanda. s. e. cu3 olim. Argu. 5. s. de transla. c. vlt.

h Cum clerici. fidelis ero. de hac forma ⁊ q ea continent: habes. s. de iureiur. ego enim. ⁊. xxij. q. vlti. de forma. ⁊ si mi. xx iij di. q2

i Vocabulum. stricte sumitur hic hoc nomē ecclesie placentine: tm̄ pro epo pricipaliter ⁊ canonicis ecclesie cathedralis ⁊ non p clero dioc. ⁊ merito: q2 aliud ē dicere cler9 ciuitatis ⁊ aliud cler9 dioc. s. de rescrip. rodulphus. h nomen ecclesia varias h3 significatiōes: q2 quādoq2 designat tātū epm. vij. q. i. scire. quādoq2 viros ecclesiasticos. lxiij. distinc. c. i. in si. qñq2 ponitur p maiori parte capli. lxj. di. apostolica. quādoq2 restringit ad canonicos matricis ecclesie. lxiij. dist. §. vlti. ⁊. x. q. i. antiquos. ⁊. xij q. i. videntes. ⁊ hic quandoq2 designat quālibet ecclesiam puincie. s. de v'u p i. cum super sic appellatione clericorum omnes intelligunt. s. e. c. primo. qñq2 designat cgregationem fidelium. s. de con'e. di. i. e eclesia. ⁊ sic sumit. iij. q. iiij. engeltrudam. quod pbat: supra titu. proxi. c. penulti: ⁊ vltimo. b.

k Et si capitulum. ⁊ merito q2 nō est tanta cōio inter epm ⁊ alias ecclesias: quanta inter ipsum ⁊ ecclesiā cathedralē. s. de testa. requisisti vltra medium. cum qua ipse efficit vnum corpus ⁊ ipsi membra. s. de his que fi. a

precla.sine con.ca.c.nouit:

l Principaliter ꝙ secundario tenet ecclesie qd videt per hoc qd hic dr: q: si tenet epo: tenetur ecclesie.vij.q i.scire. Ergo videt ꝙ habeat plures dominos: qd non est verum: quia non censentur diversi.

vinū dr nouū qd nō hz annū.ff.de triti.vi.z ole.le.l.vetus.z greg. nouas appellat nuptias: q infra coronā āni ɔbunt.xxxv. q.viij.c.i.sed vt ꝙ nouale dici debeat terra itra annū culta: ꝟ hoc nō est verū: imo terra ex quo de nouo redacta est ad cultu rā.de q̄ nō extat memoria ꝙ culta fuerit: semp erit nouale ꝗ̄tū ad ius decimarū et q semel fuit nouale.s.de p uile.c.vlt.z argu. supra de deci.ex parte.

m Ut reti. cā. l.censuram qd nō est nomē generale ad ea que sequunt: sicut z vbū correctionis depositionem etiam continet.ar.l.vlt. contumaces.ff.de offi. presi. legatus. z.l. et ciuibus. Et supra ꝺ sta.mon.ca.cum ꝺ. qd si abbas.ar.s. nāc vbū coercēdi maiorē aīaduersionē ptinet.ff.de off. pcon. meminisse: in fi. Arg.tū ꝯtra vl q: si iudex ita p nūciat: vim fecisti: nec distinguitur de priuato itelligitur ff.de penis.l.i.ꝶ.es z cum qd incertū mādatur: z si aliqs pstationib' eā mandati exclata sit ꝯ qui inde ex man dato erit actio mā dati: dū tū expediatur erit actio māda ti.ff.man.siqs pro reo vim.fic cū dico illū coercere vtrāq sententiam.s.maiorē z minorē intelligere debes.s.tu. pri.c.penulti.

n Pensionarius. hoc ideo dicit: q: i pe ris imponēdis dignitati deferendū est z persone.s.de offi.dele.sane.z.c. pastoralis.z argu. l.di.contumaces.

cisa que anno cessat: alijs asserentibus: ꝙ ex silua que arborib' extirpatis ad cultū redigit fieri nouale dicat: quarum vtraq interptatio ex ciuilib' legibus colligit: nos tñ inqsitioni.t.t.r. ꝙ eā credim' pdecessorum nostroꝝ intētionem fuisse cum pijs locis indulgentiā de noualibus concesserūt: vt nouale itellexerit agrum de nouo ad cultū redactum: de quo nō extat memoria: ꝙ aliqñ cultus fuisset Sed nec de quolibet tali nouali credimus eis indulgentiam fore concessam: nisi de illo dūtaxat cui' decimam religio'us pōt conuentus absq graui detrimento parochialis ecclesie detinere: cū talis sit sepe locus incultus: de quo pochialis ecclesia magnos pcipit decimaꝝ rōne puentus.

Idem abbati.s.z.p. monachis alcobacie.

Venerabili.f.n.colubricū.episcopo did.cimus ꝯquerente ꝙ cū fres sancte cruc.s monasterium de argarijs sub ptectione sua nuper receperint: ꝙ suis pdecessoribus episcopalia iura cōsueuerat ab antiquis temporib' exhibere: nūc quodam de canonicis suis sine suo cōsensu ibi facto priore occasiōe cuiusdā

priuilegij a.c.papa ꝑitate tacita impetrati eidē episcopo obedientiā denegat exhibere: inde sumpta occasione ꝙ per matricem ecclesiam non cathedralem intelligit' sz romanam: z.j. Ideoq mandamus: quatenus si aliud vob non occurrerit: propter quod dictus prior non debeat dioc. epo rñdere: vos cum ad eam pstandā eidē sicut predecessores sui pdecessorib' epi cōsueuerunt: vel pstiterunt: per cen.ec.appellatione non obstāte priuilegio in piudicium colubrien.ecclesie p surreptionē obtento. nos enī p matricē ecclesiam cathedralem intelligi volum' non romanam.

Idem abbati sci genouefe decano z cācellario parisien.

Ex parte in christo dilecte filie comitisse blesen.z.j. Proposuerūt nuncij comitisse: ꝙ cū ipsius prepositus quendā latronē cepe rit: z iusticia fuer.t inde fcā: latro fuit per capitulum carnoten. post factam iusticiam requisitus: q: cum i terra sua captum fuisse dicebant: z.j. Uerū cum super hoc de parēdo iuri comitissa cautionem offerret: canonici carnoten. nihilominus terrā eius fecerunt interdicto suppōi: quod

u Indulgentiā.de q tu hēs.s.de deci. et parte.i.z.c.ex parte.ij.

x Magnos. Ergo a ꝯtrario sensu vi: ꝙ si nullos vl modicos ɔsueuit hēre nihil habebit eccla pochialis de illo nouali et post tēpora qūtacunq: qd ē ver.s.de fun.c.vlt. Ar.s.xxxv.q.ix.qd scripsi.sicut dr de fundo dotali q etiā soluto mrimonio adhuc dotalis dr.ff de fun.do. etiā si diruto Tamen pōt dici: vt dixi io.z.t.ꝙ si eccla pochial etiam tractu tpis incipiat ledi grauit desinit eē nouale: arg.s.de dona. aplice.z ar.hui' decret. lz hic videat respicē ꝑn cipiū noual.s.n.puilegiū icipiat esse iniquū z pd.l pu legiā s.ꝺ deci. suggestā.ar.z.l.ꝗ.di.s. ver.z.ff ꝺ vulg.z pu. fi. si et scō.z ab eo qd diu equū visum est: recedit pp euidentē vtilitatem. ff.de ɔsti.pnci.l.pe. ergo eadem rōne pp ter ex ēme dānū reced.t ab eo qd diu obtentū ē: ars se per ex.t nouale.s.de pri uile.c.vltimō.

y Venerabili p matricē forte in priuilegio illo cōtinebatur saluo iure matricis ecclesie: z nomine matricis ecclesie intelligitur quelibet ecclesia cathedralis.l.triq

o Magis.q: ꝛ plectēdo z ignoscēdo h̄ solū bn agit: vt vita bonoꝝ corrigatur.xxiij.q.v.pdest.sic.s.vt lite nō ɔtest.qm in fi.z vt crescente ɔtumacia crescat z pena.ff.de pe.relegati.

p Uid per nouale dicenc.t. per legem illam.ff.de ver.sig.silua cedua.ꝺ penulti.

q Alijs asserentibus.p.l.illam.ff.de termino amo.l. vlti.ꝺ.antepenulti.

r Legibus.predictis.

s De noual' bus s. de decimis ex parte.

t De nouo.sic.s.c.i.z ēt mancipia dicunt nouitia q̄ āno nondū fuerūt.ff.de pub.z vec.l.vlt.ꝺ.quotiens.z

ꝺ finctio.ex his.z.xij.q.i.videntes.z hic in fi.tuu.

z Intelligit.non attendens: ꝙ qui nimis astute interpretatur i pncipio beneficium: notatur infamia.C.de le.z se.con. l.fi.laurentus.

a Si alud puta priuilegiū exēptionis: qm nulla pscriptio in hoc casu valeret.s.de prescrip.cum non liceat.tan.

b Uolumus.z nos idē velle debemus.ex quo illud pcipit obseruari.xi.di.qs nescit.z eius iterpretatio ius facit.quo ad omnes.C.de le.z se.con.l.fi.lauren.

c Ex parte.cum ipsius.s.comitisse.

d Prepositus laicus officialis.

a ¶ Clausulā. pmissam. s. nemini liceat excõicatis vel nominatim interdictis p canonicis carnotensibus absq; ꝯgrua satisfactione absolutiõis bñficiū indulgere: quam hēs. i. c. pr.

b ¶ Pro ꝯtumacia. non vr̄: q hec distinctio locū hēat vtrum qs excõicet p crimine: an p ꝯtumacia: qr nemo excõicat: nisi p mortali pccõ: q aliter non pōt corrigi. xi. q. iij. nemo i si. xlv. di. s illud. c. xxiij. q. iij. ta sacerdos. c. xi. q. iij. certus. imo hēt locū hec distinctio. q cunq; enim vocatus legitime ad iudiciū si venit p quacunq; re ꝯtumax reputat: vñ p talē ꝯtumaciā excõicari pōt: si res talis sit: q actor non possit i possessionē mitti. s. et lite nō ꝯtes. tue. c. ꝗ. suff. cu p̄stare cautionem standi iuri: q; p sola ꝯtumacia excõicatus fuit. s. qr nō venit: non p re alia: qr nondū ꝯstabat in quo teneret actori si pro offensa: tunc excõicat: puta ꝯmisit maleficium: et illud fuit notoriū vel p sniam vel facti euidentiā vel p ꝯfessionem. s. c. pr. et. s. de cohabi. cle. c. vlti. c. ꝯdemnatus de ipso maleficio cū satisfface. ret: fuit excõicat⁹: hic talis nō oꝫ absolui: nisi p mo satisfaciat: cuz ꝯstet de maleficio suo: et nō interuenit ꝯtumacia. s. eo ꝙ excõicaret: qr nō solu. i termino statuto. s. hic directe excõicat: qr nō satisfecit: s in alio casu nō nisi qr nō venit. idem esset si maleficiū notoriū esset si publice ꝯponeret: qcūq; fecit tale maleficium satisfaciat leso vel ꝗ ad talem diem: als sit excõicatus: post terminū non absoluet: si veniat ad iudicem et petat absolui nisi satisfaciat. xv. q. vlt. pe. ma. et ita bona est distinctio. Preterea sup fuū videbat p̄uilegiū illud: qr de iure cōi illud ꝯpetit cuilibet: q nullus absoluat p̄usq; satisfaciat: vt. c. pe. s. ma. et. s. de off. dele. ex litis. xvij. q. iiij. de p̄sti p tere. c. xi. q. iij. excellentissimus. in s. et. s. ti. pr. parochianos. Potest dici. p sc̄lt plus timeri. c. c. xviij. di. quāqꝫ. et. s. de bñ. si aduersus. multa. n. ꝯcedunt q sunt de iure cōi. xxiij. q. ij. c. sane. in s. et. xxxiij. q. ij. admonere. ibi viaticū tibi ꝯcedim⁹: et tñ oibus penitentibus in fine datur. s. de pe. et re. quod in te. et. s. ti. pri. pmittimus. Quid si aliqs ita paup sit: q nō potest satisfacere prestet cautionē: q satisfaciat cuz puenerit ad pinguiorem fortunā. s. de solu. odardus. qd si cautionē p̄stare non pōt tunc iuret. ar. C. de epis. et cler. auc. generalit. prestat quam pōt. s. de do. post diuor. re. c. pe. lꝫ videret q talis casus non excusetur. s. de rap. sup eo. et. C. de fur. subtracto. nāquāq; aliquis non absoluit ppter delictum suum: sed differt absolutio. xi. q. iij. g iubente. et. viij. dist. s. zo adesse. et. xvi. q. vj. sacerdos. s. de os. or. significauit. et. xi. q. iij. sigs eps dānatus. nulli tñ est finaliter penitentia deneganda. xxvj. q. vj. si qsbyter. et. c. sequē. qr ecclesia nulli claudit gremium suum. C. de sum. tri. l. vlti. prope fi.

c ¶ Citatus trinis edictis: vel vno peremptorio pro oibus. et. xxiij. q. iij. de illicita. ff. de re iudi. contumacia. Unde videtur: q non veniendo ad p̄mam citationē nō sit contumax: arg. C. de iudi. sancim⁹. et. s. de pcu. querelam. vbi de hoc. et. v. q. iij. si egrotans.

relaxare noluerūt: nisi prius solueret emendā. dicebāt. n. in carnoteñ. ecclesie priuilegys contineri: q; nemini liceat excommunicatis vel nominatum interdictis pro canonicis carnoteñ. absq; congrua satisfactione absolutionis beneficium indulgere. Ad intelligendam aūt clausulam priuilegy memorati credim⁹ distinguendū: vtrum in aliquē interdicti vel excommunicationis sententia sit prolata p ꝯtumacia tm̄: quia scilicet citatus stare noluit iuri: vel et p offensa: qr videlicꝫ iussus noluit maleficium emendare. In primo casu credimus ꝯgrue satisfieri: vt sententia relaxetur: si prius sufficiens standi iuri cautio tribuatur. In secundo vero si offensa ē manifesta: nō credim⁹ satisfieri congrue: vt relaxet sententia: nisi prius sufficiens prestet emenda. Si vero dubia est offensa: sufficere credim⁹ ad relaxandā eandē si parendi mandato ecclesie ꝯpetens satisfactio prebeatur.

Idem comitisse blesen.

Cum olim pro canõicis carnoteñ. quoddam capitulū contra te fuit allegatum: qđ dicebant in ecclesie sue priuilegijs contineri: vt videlicet nemini liceat excõmunicatis vel nominatim interdictis p canonicis carnoteñ. absq; congrua satisfactione absolutionis beneficium indulgere: et. j. Quia p̄o duꝫ ansam soluimus: modum dicimur ligauisse: propter hoc q eisdem canonicis: velut asseris proponentibus illā offensam esse manifestam: nō que iudici: non q alij sed que sibi tñmodo manifesta videt offensa: illam nos rescribimus intelligere manifestam que vel p confessionem vel p probationem legitime nota fuerit: aut euidentia rei: que nulla possit tergiuersatione celari.

Idem episcopo et cantori atrebateñ.

Abbate sci siluñ alciaceñ. viaꝫ vniuerse car

d ¶ Iussus. et hec contumacia est. ff. de rei vend. q gesti tuere. et nō excõicatur quis: nisi p contumacia sed hoc intellige: vt diri i magna glosa.

e ¶ Sufficiens. sic supra de sequestr. ad hoc: sufficiens cautio est: si pignora vel fideiussores dentur. ff. man. si mandato. s. el. de hoc dcm̄ est. s. vt lite non ꝯtesta. q ñ. s. in alijs.

f ¶ Manifesta. et hoc verbo orta fuit contentio: q determinatur: prout dr. i. c. pri.

g ¶ Si vo dubia. quomodo s iussit iudex maleficium emendare: si non fuit ibi manifestū. Item si sententiando iussit: factum fuit notorium p sententiam: supra de cohabi. cler. c. vlti. ergo non potest eē dubia offensa. Solutio quandoq; iubetur a iudice sententiando. xi. q. iij. qui iubente. ff. de re iudica. quod iussit: hoc fieri non debet: nisi cum res est manifesta. xi. q. iij. graue. quandoq; iubet iudex non sententiādo vt si statim cum comparuerint coram eo partes re⁹ confitetur: quia confessus pro iudicato habetur. ff. de confes. l. i. C. e. l. vna. si tantum precipit: vt satisfaciat: non hoc faciat sententiando: qr non omnis vox iudicis auctoritatem rei iudicate continet. C. de sen. et iterlo. o. iu. et stipulationē. et. ij. q. vj. hoc quippe. et adhuc potest reus allegare errorem suum. ff. de confes. l. ij. vnde nō est res manifesta. et ita potest intelligi quod hic dicit ios. vel sic ad querimoniam alicuius de aliqua offensa eā exprimendo iudex ipse iudex precepit reo: vt satisfaceret illi vsq; ad certū terminum: aut ꝯpareret coram eo responsurus: als excommunicabat illum: nisi alterum istoꝝ faceret: et ille non venit et sic fuit excommunica

mo.si ipse petat absolui sufficit:quia ipse prestet cautionem & iudicium interim:q: offensa nunc dubia est: si fama sit:quia id fecerit:vel quidem a pluribus hoc intellectum.

h Um cum allegatum.ff.e.pri.qd continet.hoc.J. ibi nemini etc.vsq ibi:q: vo.

Dum ansam. Dicitur quandoq ansa auricula cyphi vel vrcei vel calicis qua manu tenetur.ff.de rei ve. l res.§.q.b.e dicitur ansa nodus cursilis et facilis ad soluendum:ita facimus: q si recte trahatur caput funiculi:nodo est solutus nodus:si male trahitur:ligatus remanet:ita contingit propter resolutionem questionis procedentis decre.ff.offert ansam vnam mo.do hic soluit vlterius aperte.

k Propendimus. et male.

l Non que iudicis et hoc fatuum erat dicere:q sibi credendum esset in preiudicium alterius imo iudex fm motum animi sui et fm sensum iudicis retinetur.ff.de consue. ad nostram.et.ff.de renu.l presenti.et.ff.de testi.in fra.et.iu. q.v.q.iud.cet.c fm q sibi videtur.ff.de arbi.quale.dumtamen fm leges et canones:in auc.de iu di.§ q: vero.col.vi.in auc.de defe.ciui.§.iusiurandum col.i.iu.ff.videtur:q illud dicatur manifestum: quod iudici videtur.sicut illud dicitur probabile:qd ei vi.ff.de ap. vt debitus. Respondeo licet ad opi.iudicio referatur qd dicatur probabile et per hoc possit et debeat ap.deferri i ff.de ap cum speciali.et.ff.n.prefacto.ad h secus est i manifesto.illud enim proprie dicitur manifestum quod non eget probatione.e.ri.q.ii.cor.sed hic sumitur manifestum pro notorio:vt in ff.di.e.q.q.i.de manifesta.

m Intelligere.ergo nos quoq sic intelligere ops.ff.e. venerabili.sic.ff.de here.cum rps.q: interpretatio principis ius facit.ff.n.pr.inter alia.C.de le.l.i.et vlt.

n Confessionem.et per fratrem.sic.ff.de coh.a.cle.et mu. c.vltimo.bernardus.

o Abbate.consuetudinem.et hoc videtur:q sit bene recipiendus tal s libellus:petō ius eligendi ratione consuetudinis et si ea alia successiue non allegetur sic.ff.de causa pos.cum ecclesia.et.ff.de elec.cum ana.ff. com.pre.vend.tot.§.si constet.et de consue.cum dile-

ctus.q ae similis est huic.vel.q ff.seruitium.ff.de aqua plu. ar.l.i.§.vlti.et.ar.q.ii.con questus.item.di quia.Sed contra q: ex solo cursu temporis non tollitur obligatio:ergo nec inducitur.ff.de ac.obli.obligationum § placet.et.ff.de prescrip.si diligenti.So.circa ius eligendi sufficit probare consuetudinem prescriptam.de hoc dem est.ff.de causa pos.cum ecclesia.dic vt ibi io.

nis ingressor:cum eiusdem loci monachi elegissent quendam de ipsius ecclesie gremio in abbatem et confirmationem electionis a morinensi episcopo nequiuissent aliquatenus obtinere:eam a sede apostolica petierunt. Ceterum procurator monasterii sancti bertini proposuit ex aduerso:q fm approbatam consuetudinem et priuilegia ro.pon.abbates alciaten. debeant de monasterio sancti bertini semper assumi:huius electio erat non immerito reprobanda:vtpote contra consuetudinem diuturnam et contra priuile.se.ap.attentata:et alciaten.monachi debeant iure compelli:vt de monasterio sancti bertini personam idoneam sibi eligerent in abbatem:et.j. Nos igitur depositionibus testium diligenter et inspectis inuenimus esse probatum:q a.xl. annis:et.j.monachi alciaten.abbatem sibi de sancti bertini monasterio elegerunt:et.j.Et cum quadam vice garinum alciaten.monachum elegissent:eius electio robur habere non potuit: donec apud monasterium sancti bertini professione facta post aliquantum temporis quam eiusdem loci abbati et conuentui placuit in alciaten.extitit abbatem assumptus:ex priuilegiis quoque ro.pon. argui poterat alciaten.abbatem fore de sancti bertini collegio eligendum.nam priuilegio pascalis pape huiusmodi capitulum apponitur:ut subrogationem abbatis penes monasterium sancti siluani apud alciaten.monachos iuxta preteriti temporis morem in eius semper concedimus dispositione persistere. in priuilegio et calixti huiusmodi capitulum inuenitur. Porro iuxta pascalis pape decretum abbatis subrogationem penes alciaten.non aliunde quam de vestro monasterio fieri ap.auct.decernimus. Ad hoc autem pars aduersa respondit q si etiam probaretur:q infra predicti temporis spatium de monasterio sancti bertini semper fuerit abbas alciaten.assumptus et hoc dici non poterat q consuetudo aliqua quasi

p De monasterio. Sed cum seruitutem sibi debere dicat:quomodo petit vt aliquid sibi fiat:cum seruitus potius sit ne aliquid fiat quam vt aliquid fiat.ff.de seruitu.quoniam.§.i. So.iure communi necesse habet eligere.sed iure seruitutis debite petit ne aliunde eligat:licet de suo etiam monasterio et sic hic patet et ita ne aliquid fiat petitur.vel verius dicas:q bene petitur iure seruitutis:vt aliquid fiat.ff. si seruitus ven.si forte.§ secundo.

q Alciaten.monachum Hoc modo bene probatur seruitutis possessio.s.q: prohibitio facta est ne ille esset abbas:et admissa fuit quia per hoc q prohibebant.credebant esse iure suo:quod exigitur in seruitutibus:l.n.etiam. nisi credas te iure tuo vti et paratus sis prohibere impedientem non acquires seruitutem:ff.de in.actaq priu.l.vl.et ar. ff.quemad.bus.amit.l.vl. Quid.n si vicinus tuus propter paupertatem vel forte q non curauit per.c.an.habuit edificium suum depressum non extollens illud:nunquid propterea debet tibi seruitutem altius non tollendi.certe non nisi crederes te ius habere:quod presumitur si aliquem prohibuisti interrumpere prescriptionem:interpellare enim deberes seruitutem si vsucapere vis.ff.quemad.seru.amit.si quis alia.§.si cum ius haberes.vincentius.

r Porro.Hic incipiunt verba priuilegii calixti pape vsq ibi.ad hec.

s Iuxta pascalis.hic allegatur priuilegium:et preterea prescriptio:et patet prescriptio et priuilegium contraria sunt: q: qui allegat priui.egium iuri prescriptionis renunciat vt.ff. de prescrip.ex.ens q: qd meum est et alia causa meum fieri non potest.l.ff.de fi.instru.inter dilectos.Dic vt dici.ff.de prescrip. audiuimus in glo.que incipit sic ergo abbas etc ibi similiter allegabatur prescriptio:et priuilegium .vel melius hic allegabatur consuetudo:et non prescriptio:et consuetudo debet esse prescripta.supra de consue.cum dilectus.et ita consuetudo probatur vsu et priuilegiorum.

t Spatium.xl.annorum.

a ¶ Cōtradictorio indicio. Ad hoc. n. vt consuetudo valeat: opz vt sit obtēta ꝯdictorio iudicio si ex aduerso negetur consuetudo. ff. de le. cū de cōsuetudīe. ⁊ alia ꝯ qb⁹ hēt. ē. ꝯ ꝯsue. s. vlt. Contradictoriū iudiciū dī: puta cū ego dicerē hāc esse cōsuetudinē. aduersari⁹ dicebat ñ esse cōsuetudinē: ⁊ iudicatū fuit ꝙ erat cōsuetudo sic eī in seruitute vel libertate ꝑscribēda regritur ꝓestatio. ff. que ad. ser. amit. sigs alia. §. ij. sic vl ꝙ regraī i cōsuetudie ꝑscribēda ... .

b ¶ Fiat fides. Ex hoc vl ꝙ si i ꝑuilegio aliquo fit mentio cōsuetudis vl priuilegij: ꝙ necesse sit illud priuilegiū exhiberi. c. di. ꝯ morē. lxxvi. ie iuniū. ix. di. vt veterum. xxv. q. ij. sancim⁹. i auc. vt ꝑō. lar. §. ⁊ hoc insup col. ix. Argu. ꝯ. q: nō vl ꝙ hoc regraī i publico istro. xix. di. si romanorū ⁊ in auc. vt fratrū fi. q. §. i. ⁊. C. de dōa. si ea q. ff. ꝯ dōa. ex hac scriptura. ff. de admi. tut. chirographus. Ad hoc distiguūt qdā iter publica istra ⁊ ꝑuata: vt i publico istro ñ sit necesse ꝓbare vl exhibere illō ꝯ q̄ fit mētio: lz i ꝑuato sic. Sed alij dicūt: ꝙ si in priuilegio insiritur tot⁹ tenor alteri⁹ ñ ē necesse illud exhibē. lz certe illud nō sufficit: adhuc posset esse falsitas i bulla ⁊ in alijs. ꝯ. de ꝑuil. cū dli. i fi. Alij ꝓbabilius dicūt ꝙ si ancte iudicis ꝑuilegiū vel aliqd rescriptū ē renouatū vel in alio ꝑuilegio isertum nō est necesse illud exhibere sec⁹ si ꝑ tabellionez tñ: q: publicatio fcā coram iudice fidē facit: lz postea pdanī instra: vt. C. de testi. publicati. Itē q: iudex dili gentius singula facit ꝙ tabellio: q: nō est credendū ꝙ iudex sine cāe cognitōe aliquid faciat. sicut ꝑsimile nō ē ꝙ auferat alicuius legitias exceptōes. ꝯ. ꝯ of. dle. ex pte. ꝯ pdicens ei h⁹ obuiat. ꝯ. de re. iu. cū inter. in fi. ⁊. ꝯ. de fi. instru. inter dilectos. ꝯ dicas: ꝙ si cōstat ꝙ istrm publicum sit corā iudice ñ ē necesse illō exhibē nisi aduersari⁹ velit docere de falsitate illius: tūc dz exhibēri lz primo imposita sit ei fides: nisi iurauerit se illud perdidisse. C. de fide instru. l. vl. io.

ꝯdictorio^e iudicio fuerit itroducta: cum in mēorati garini electōe pro bono pacis extra iudicium ꝓcessū taliter dig. scaī: ⁊. j. Preterea cū paschalis papa subrogationem abbatis scī siluani mōasterio scī bertini iuxta morē ꝑteriti tēporis duxerit cōcedēdam nec de more ꝑteriti tēporis fiat fides^b ꝑ ei⁹ priuilegiū ⁊ similia: nullum sup hoc alciatēn. monasterio poterat ꝑiudiciū gnāri. Contra quod fuit ex aduerso responsū ꝙ hec determinatio ꝯm ꝑteriti tpis morē: ⁊ casualis^c ⁊ cōditōal. i potest intelligi: ⁊ tam ad personale^d ꝙ ad impersonale^e verbū referri. Sic. n. ipsōale verbū determinet. cōditōalis intelligitur: ⁊ ē sēsus^f ꝯcedim⁹ subrogatōez abbatis scī siluani apud alciatēn. m. i. v. s. dispositore cōsistere ꝯm ꝑteriti tpis morē. i. si mos ꝑteriti tpis talis fuerit. Si vero verbū determinet personale causalr dz itelligi: vt sit sensus: concedimus ꝯm preteriti tpis morez. i. ꝙ mos preteriti tpis sic obtinuit subrogationē ⁊ cetera. Hic autē sensus rectior eē videtur: q: cum priuilegiuz sit lex priuata^g ⁊ lex non debeat esse obscura vel captiosa^h: sz certa ⁊ manifesta. nec esset priuata nisi aliquid spāliter idulgeret. profecto sic intelligenda sunt illa verba: vt res de qua agitur valeī possit potius^i ꝙ perire. maxime cū supradictus. C. papa qui eidez paschali euicino^k successit: ꝯ his equioribus v^sus determinationez illā prorsus amouerit: vt ambiguitas tolleretur ⁊ quod dicebatur in concessione paschalis: vt videlz subrogatio abbatis sancti siluāi apud alciatēn. in dispositiōe abbatis ⁊ frm sancti bertini semper existeret: ipe mutauerit: decernens subrogationez ipsius abbatis non aliūde ꝙ ꝯ mōasterio scī btini faciēdā. Hijs igr diligēt auditis mōasterio scī btini adiudicauim⁹ h⁹i dignitatē: vt qtiēs i alciatēn. monasterio abbatis electio imminet facienda: alciatēn. monachi^l de cenobio scī bertini ꝑsonā^m idoneā sibi eligant in abbatem: ita videlicet vt vt tādiu monasterium ipsuz hac honoris debeat prerogatiua gaudere donec^n ibidem viguerit obseruantia regularis: vt idonee persone inueniantur in illo qui possint i abbatem assumi.

Idem comiti tolosan.

g ¶ Lex priuata. di. iij. priuilegia.

h ¶ Captiosa. di. iiij. erit aūt. vñ statutū fuit: vt ꝑ ꝯtiā lra ꝯscribēt lex. C. ꝯ ve. iu. enu. l. i. i fi. ff. ad mu. l. i. i fi.

i ¶ Potius. fi. ff. ꝯ eis ⁊ ba. diu⁹. i prin. ff. ꝯ re du. ꝯ qm ff. de serui. sicui. ⁊. l. se. ꝯ. de priuil. i his. xvij. q. iiij. qsti. xij. q. ij. siquos. ⁊. q. v. q: ꝯ. de conuer. cōiu. qdā. ar. ꝯ. de fi. istru. iñ dilectos. Ar. ꝯ. ꝯ. ꝯ of. dl. cū sup. ⁊. ff. de iur. codicil. l. i. ⁊. ff. ꝯ hē. isti. quotiens.

k ¶ Euicio. i. prio.

l ¶ Mōachi. vide qñ papa ꝓnūciat ⁊ ꝯm priuilegium ⁊ ꝯ cōe ius. ꝯ ius cōe adiudicat electōez ipsi caplo scī siluāi alciatēn. ꝯm ꝑuilegiū: vt eligāt ꝯ mōasterio scī bertini: ⁊ sic habēt electōem: sz nō liberā q: nō eligūt vnde cūqz volūt: sz redu cit ꝑuilegiū ad i⁹ cōe. ꝯ. ꝯ ꝯlu. cū dilecti. io.

m ¶ Personaz idōeaz. ⁊ si hñ essz dēz tñ intelligebatur ꝯ. ꝯ elec. cāz. q. ff. ꝯ fun. i... cō ce dēs ... : vt filiā cōez cuiqz voluērit copulet ñ tñ ... vt eā copulet tutōi ff. ꝯ ritu. nup. q. ꝯ.

n ¶ Donec ibidez. Ar. ꝙ si ꝑuilegiū det alicui mōasterio: destructo mōasterio destruet ⁊ ꝑuilegiū: ar. xvi. q. vij. ⁊ h scripsimus. xxv. q. ij. §. vl: in fi. Itē ar. ꝙ cessāte cā cessat ꝑuilegiū. ꝯ. de deci. suggestū ⁊. xvi. q. i. generalr. C. ꝯ testa. mili. l. vl. ⁊ istr. ꝯ auē. iu. §. vl. ⁊ istr. ꝯ pu. sui. i. §. i. ⁊ de. lxiij. d. §. verū. lxi. di. §. hinc ... ꝯ. ꝯ v. ⁊ ho. cl. c. vl. ⁊. ꝯ. ꝯ no. op. nō. cū ex iniūcto. Sz pōe ꝙ null⁹ repiaī idōe⁹ i mōasterio scī bertini: dū vacat mōasteriū alciatēn. velqz ibi nō obseruaī obsuātia reglaris: si eligāt ꝯ alio mōasterio nunq i fit eis ꝑiudi iū q: nin⁹ tenēt eligē in alia electōe ꝯ mōasterio scī btini si ꝑsōa ē idōea: vl obsuantia ē reformata: ꝑ ꝑiudicet eis ē ar. ꝯ ꝯ ꝯlu. cū vē. ꝯ. ⁊. ꝯ. ꝯ hec. ꝯstitut⁹. q: vnico actu pdiī ꝑuilegiū: vt ibi hi. ⁊ h lra dt multū facē vl ad hoc. ꝯ non credo ꝙ fiat ꝑp h ꝑiudiciū: cum postea aliquis erit idoneus: ar. ꝯ. de elec. q: dilgētia. ⁊. ff. de serui. rusti. pte. ⁊ atticilinius. ⁊ h lra ñ ꝯdicit

c ¶ Causalis. vt h dictio ꝯm accipiatur ꝑ q: vel ꝑ si. h.

d ¶ Ad personale. s. hoc verbum concessimus.

e ¶ Impersonale. s. hoc verbum consistere.

f ¶ Sensus. s. ꝙ referatur ad personale verbum.

tur non puniant: nisi cũ psona nõ inueniret idonea: vel ordo regularis nõ vigeret: quo cessante cã illa priuilegiũ locũ habebat. C. de cur. fur. l. pe. et. ff. ti. pri. duobus fm vnum intellectũ: et melius. ff. de of. dele. prudentiã. §. serta. Sz pone q ille electus vixit. xl. an. nunqd pscriptio est ptra priuilegiũ. vi q sic. ff. de priuil. accedentibus. ff. de cã pos. cum ecclia a prio. nec adhuc credo: q pdant priuilegiũ qz non pot vti illo tẽpore priuilegio: vñ non obest: ar. l. pdicte: et attilicin⁹ qz priuilegiũ nõ pditur: nisi p abusũ vel si vis dicere: q currit pscriptio: restituunt ex clausula generali. ff. q. ex cau. ma. l. i. qd in mi. l in l. attilicin⁹ secus vt si ibi non viguit obseruãtia regularis: qz culpa illoz ptingit et culpa iputet. ff. vt q delictũ [illegible] ñ os tolere [illegible] monasterij. xvj. q. i. episcopum.

a Super quibus dam. publice pdicant. isti euidentia rei notorij heretici sunt: cum eoz fcm non possit aliqua tergiuersatione celari: [illegible] modie q hic enumerant manifesti q ob [illegible] reddantur notorij. ff. e. cũ olĩz. et. ff. de coha. cle. et mu. c. vlt.

b Defendunt. et isti defensores hereticorum sunt excommunicati. ff. de here. excõicamus. §. credentes. et tales damnabiliores sunt q ipsi heretici. xxiiij. q. iij. q aliorum. et est ad hoc ar. C. de his q latro. oc. l. i. et. ij.

c Condemnati. ff. de here. ad abolendam.

d Confiscant. ff. de here. excõicamus. i. rñso.

e Puniunt. p iudices seculares etiaz si clerici fuerint prius a suis ordinibus degradati presente iudice seculari: qui ipsos recipit in suum foz. ff. de heret. ad abolẽdam. §. i. et c. excommunicamus. i. responso. de quoruz notatur pena: supra de heret. c. penultimo.

f Pedagia. pedagia. dicunt: que dantur a transeũtibus in locis constitutis a principe: vt hic sequit. Guidagia dicunt: que dant p ducatu p terram alicuius vt securus vadat. Salinaria dicunt: que dantur pro sale oia ista dicunt portitoria. C. de vec. et cõmis. l. iij. nec danda sunt ista nisi cum negociationis causa aliquid portatur: secus si ad ppriam vtilitatem vel ad vnitatez fisci aliquid feratur. C. eo. ti. vniuersi. io.

Super quibusdam mandatorum articulis. et. j. Tua deuotio postulauit a nobis q sint dicendi heretici manifesti. Super quo tibi duximus respondenduz illos intelligẽdos esse mãifestos hereticos qui contra fidem catholicam publice[a] predicant aut pfitentur seu defendunt[b] eorũ errorem: vel qui coraz prelatis suis conuicti sunt vel confessi: vel ab eis sñaliter condemnati[c] sup heretica prauitate: quorum bona ppria cõfiscantur[d]: et ipsi iuxta sanctiones legitimas puniunt[e]. Preterea cum pedagia[f] guidagia salinaria tibi legatus interdixerit memoratus: auctoritate apostolica duximus declarãdum illa esse pedagia salinaria guidagia interdicta: que non apparent imperatorum[g] vel regum vel lateraň[h]. concilii. largitione concessa: vel ex antiq consuetudine a tempore cui⁹ non extat memoria[i] introducta: et infra. Cum a legato receperis in mandatis: vt de te conquerentibus fm suum vel alterius legati seu iudicis ordinarij vel delegati[k] arbitriũ et iusticiam exhiberes: hoc taliter intelligendum[l] esse cẽsemus: vt in omni causa q rõne psonarum[m] vel rerum[n]: que ad ecclesiasticum forum pertinent ac super vniuersis capitulis que pro pace[o] seruanda sunt per dictum legatuz statuta vel auctoritate apostolica statuenda: itez viduis[p] pupillis orphanis et personis miserabilibus tenearis in iudicio ecclesiastico respondere.

Idem episcopo parisiensi.

Nouimus expedire: vt verbum illud: quod in antiquis canonibus[q] et in nro decreto[r] contra falsarios edito continetur: videlicet vt clericus p ecclesiasticum iudicẽ degradatus seculari tradat[s] curie puniendus apertius exponamus. Cum enim qdam antecessorum nostrorum sup hoc consulti diuersa respõderunt et quorundã sit opinio a

g Imperator. solus igitur princeps hoc põt constituere. ff. non ciuitas. C. no. vec. insti. non pos. l. i. et. ij.

h Lateraň. pcilij. ff. de cẽsi. innouamus. que e lateraň. pcil.

i Non extat memoria. Nota diligenter: q illa psuetudo. cuius nõ extat memoria: ius siue priuilegium inducit. ff. de aqua quot. et estiu. hoc iure. §. ductus. ff. de aqua pluu. ar. l. i. §. vlti. iii. q. vi. [illegible] appe. ii. q. iii. conquesti⁹. et. lxx. di. mos antiquus et. C. de testa. testamẽta. et per hoc videt: q cum talis psuetudo ius inducat nõ sit necesse titulũ allegare: lz hoc requirat quandoqz in psuetud e xxx. ann. de hac materia dictũ est. ff. de psue. c. vl. Itẽ ar. q p mandatum generale nõ phibentur nisi illicita. xxiij. q. ij. qz deus. xi. q. iij. q pdecessor. ff. de iurepa. adigef. in fi. Joannes.

k Delegati arbitriũ. ppter hoc verbum facit ad ti. qd hic declaratur

l Intelligenduz. vide qualiter interpretat generale mandatũ restringendo illud: sic. ff. de iu reiu. ad nostram. ij.

m Personaz vel rez. qz comes puenit hic: lz hẽat supiorẽ in tpalib⁹. s. regẽ francie: tenet rñdere de iudicio ecclesiastico ex mãdato legati in oi cã q pertinet ad foruz eccl. sic siue rõe psonarũ q sunt de iurisditiõe ecclesie siue rõe rez. s. spiritualiũ ecclesiasticaz et ẽt ciuiliuz q sunt in iurisditione iudicis ecclesiastici: item viduis et pupi. et orpha. et miserabilibus psonis et p pace seruanda.

m Personaz. de iurisditione ecclesie: qz actor foz rei seqt. ff. de foro pope. cum sit generale. et. xi. q. i. experientie. et. c. se. et comes est hic reus et subest in hoc ecclesie.

n Rerum. cũ res de qua qrit est in sua. i. eccle iurisditiõe qz rõe rei sortit qs forum. ff. de foro compe. sane. et. c. vlt.

o Pro pace. qz hoc ptinet ad ecclesiã. ff. de iudi. nouit.

p Viduis ex hoc videt: q cã viduarum ad eccl. [illegible] spectet. Argumen. ff. ff. de dote post di. re. nuper. et supra de fo. cõpet. ex tenore. et hic dic vt ibi.

q Nouimus. antiquis canonibus. xi. q. i. si qs sacerdotuz et. ij. q. iiij. clericus.

r Decreto. ff. de cri. fal. ad falsariorum.

s Tradat. hoc intellige de illo q penitus est icorrigibil. nec [illegible]. ff. de iudi. at si clerici in fi. [illegible] q [illegible] i maiori crimine: puta heresi et crie falsi. ff. de here. excõicamus. j. rñso. et. c. pe. et. ff. de fal. ad falsarioz. et in casu. xi. q. i. si quis sacerdotum. quidã tñ casũ istũ vltimũ intelligunt si fuerit icorrigibilis: et benignus est talis intellectus: vt. ff. de iudi. cũ nõ

ab homine: alis non dz qs statim post depositionem tradi curie seculari puniendus.

a ¶ A plurib⁹. lz sit a plurib⁹ approbata: tñ stabim⁹ ei qđ papa hic dicit: vt expresse tradat: et non per ↄsequentiam.

b ¶ Hoc. i. vitium falsitatis.

c ¶ Aliud flagitium. puta heresim.

d ¶ Intercedere. xvij. q. iiij. reũ. C. đ his q ad ec. ↄfu. l. pñti. ar. intercedẽ dico precib⁹ non per excommunicationem.

e ¶ Includas. magis rigide cũ eo agit: supra đ cri. fal. ad falsarioꝝ. sed hic sic pape placuit.

f ¶ Doloris. xxiij. q. iiij. ↄsilisarius.

g ¶ Non ↄmittat. Hec ẽ vera pnia: de pe. dis. iij. i pn. et expõe: qꝫ non committat. i. ꝓpositũ et volũtatẽ habeat similia decetero non ↄmittere: q̃lib3 enim q accipit pniam illius ꝓpositi et volũtatis esse dz: alis ñ esset pnia.

h ¶ Dilecto. archieps turoñ. ↄtrouersiam hẽbat cũ venetis et pcuratore coꝝ sup eccl̃ia sci marci de tyro. cã cõmissa fuit tpe Inno. ad petitionẽ archiepi. veneti citati legitime nõ venerũt vñ archieps missus fuit in possessionem illius ecclie cã rei suade. archieps deide abñte ex cã necessaria iste iacobus pcurator venetoꝝ volebat r̃cupare possessionẽ et stare iuri: sed qꝛ archieps absens erat iusta de cã nõ potuit cã rehabere: vnđ papa idulsit illi pcuratori: vt lapsus anni ñ obesset: quo min⁹ posta recuperare posset possessionem. archieps postea h̃ audiens dubitabat: an p talẽ indulgentiã possz ille recupare possessionẽ eccle q̃ñcũq3 ẽt post annũ cũ simplicit i ipsa idulgẽtia diceret: qꝫ decetero ei lapsus ãni nõ obstaret: quo min⁹ possessionẽ recuparet. vñ ipse significauit pape: qꝫ tpe idulgẽtie ↄcesse tñ temp⁹ effluxerit: qđ sufficiebat ei ad verã possessionẽ hm ↄcilium generale. s. annus. vñ timebat archieps qꝫ indulgentia pcluderet viã ad verã possessionẽ: et si forte tempus ip3 añ pdictam ↄcessionem nõ effluxerat: q̃re q̃siuit a papa interpretationẽ illi⁹ indulgẽtie: et papa r̃ndit: qꝫ nõ fuit intentio sua ius auferre qđ ei cõpetebat ex possessione: quam h̃uit añ absentiã vel ẽt post reuersionẽ: et sibi iputet ps aduersa si negligẽs fuit siue añ siue post reditum archiepiscopi.

i ¶ Necessaria. puta cã reipublice: forte i. suitio romãe eccle s. de dila. c. vl. vñ sibi iputari ñ potuit nec debuit. Idez ẽt ↄtingit: siqs ẽ absens ex cã pbabili: qꝛ ñ fit restitutio spoliato. s. de of. dele. ↄsultationib⁹. Si þo fuisset absẽs contumaciter vel ex voluntaria cã: tunc facta denũciatione ad ecclesiam suaz mitteret iste pcurator venetoꝝ i possione cã rei suande: sicut archieps primo fuit missus ꝑpter cõtumaciam procuratoris quousq3 veniat archieps: et vterq3 iurabit de suis expẽsis: et fiet hincinde cõpensatio expẽsarũ et satisfactio ei q plus expẽdit: quãdo qs restituat ex cã pbabili et necessaria: vel pbabili tñ vl' necessaria tãtũ: notat. ij. q. vj. § biduũ. þ. si aduersus abñtez. sed hic ñ hz locũ: qꝛ ñ agitur de restõne tali

pluribus[a] approbata: vt clericus qui ꝑpter hoc[b] vel aliud[c] flagitium graue non soluz dãnabile sed damnosum fuerit degradatus tanq̃ exutus priuilegio clericali seculari foro per ↄsequentiam applicet cũ ab ecclesiastico foro fuerit ꝓiectus: eius est degradatio celebranda seculari potestate ꝑsente: ac ꝓnunciandum eidez cum fuerit celebrata: vt i suũ forũ recipiat degradatum. et sic intelligit tradi curie seculari: ꝓ quo debet tñ ecclesia efficaciter intercedere[d]: vt citra mortis periculuz circa eũ sñia moderet. ꝓ illo vero falsario scelerato quem ad mandatum nostrum capi fecisti: hoc tibi duximus consulẽdũ: vt in perpetuum carcerez ad agendum penitentiam ipsuz includas[e]: pane doloris[f] et aq̃ angustie sustentãdũ: vt commissa defleat: et flenda vlteri⁹ non committat[g].

Hono. iij. archiepo. turoneñ.

[h] Dilecto[h] filio iacobo barba. et infra. Quia te pro causa necessaria[i] tunc absente possessio tibi tradita causa custodie restitui parti aduerse nõ potuit: eidẽ idulsimus[k] vt si lapsus temporis nõ obsisteret: quominus possessionẽ ipsam recuperare valeret. Quoniaz þo tñ temporis ante ↄcessionem ipsi⁹ indulgentie dr̃ effluxisse quod tibi sufficere posset ad vere possessionis effectum hm statuta concilij ge[l]. et. j. auc. pre. declaramus[m]: qꝫ nostre intentionis[n] nõ fuit ꝑ ipsam indulgentiaz ius pertinere qđ tibi competebat ex possessione preterita vel post redituz tuum competierit: ex futura[o] sibi enim iputare poterit pars aduersa: si negligens[p] fuerit in sua iusticia ꝓsequenda: cum absentie tue ipedimento[q] cessante conueniendi te habuit facultatẽ.

Idem priori et clericis sctõꝝ ioannis et pauli tuder.

[O]Um inter vos dudum ex parte vna et abbatez s. p. đ monte spolet. dioc. ex altera super tertia parte oblationum capelle sancti hilarij q̃stio verteretur: et a vobis probatum fuerit per. xl. annos[r] et amplius[s] tertiam partez oblationum eiusdem capelle vestram ecclesiam recepisse: ac clericis institutis per abbatẽ de monte tuisq3 fili prior eandem tertiaz te commisisse aliqñ colligendam: bone me. j. papa. ꝑ. n. ipsam tertiaz eccle vestre adiudicãs statuit vt ti

k ¶ Indulsimus. Sz nonne de iure cõi poterat iste procurator interrũpere annalẽ pscriptiões offerẽdo cautiões in pñtia pape: lz archieps eẽt absens certe sic. s. de offic. c: di. pasto: ff. s. đ eo q mit. i pos. causa rei ser. cũ sic. et. xvj. q. iij. § pỡt. þ. is cuius. Quid ergo indulsit ibi papa: paruz vel nihil nisi qꝛ solet pl⁹ timeri et c. xxiij. dist. q̃sq̃s. et s. de here. si aduersus. q̃nq3. n. ius cõe ꝓcedit. s. đ in fiu. et si xps in fi. sed archieps timebat ne absorberet ius ipsius: vt q̃ñcũq3 vellet recupare posset possessionem.

l ¶ Generalis. s. de do. et contu. contingit.

m ¶ Declaram⁹. talis declaratio ius fac. C. đ le. l. vl. h.

n ¶ Intẽtiõis. Nõ qꝫ recurrẽdũ ẽ ad itẽtionẽ ↄcedẽtis pũilegiũ siue bñficiũ. s. de pbẽ. c. vlti. et c. cũ cãm. Item hẽs hic: qꝫ papa nõ intẽdit iuri alteri⁹ ꝑ suã idulgẽtiaz derogare. s. de vsu pal. ex tuaz. et s. de of. or. lz. it. q. iij. ↄqueit⁹. xi. q. i. ꝑuenit. lxxxv. di. archidiaconũ florentinũ. et s. de ↄsue. cũ olim. h ideo qꝛ nemini ↄsulendum est cũ alteri⁹ iniuria. xxij. q. v. omnĩ. ff. đ ad. ꝑde. n. ã h natura. et xiiij. q. v. deniq3. et C. de eman. li. nec ãnus. et rescriptũ qđ i totũ absorbet ius alteri⁹: nõ tenet. C. de preci. impa. offe. quotiẽs. vñ ista idulgẽtia itelligẽda ẽ ne

alterū led it:e reducitur ad ius cōmune:ar. ẟ.e. abbate. & supra de consue. cum dilectus.

¶ Ex futura. & ita tps absentie ex necessaria cā subducitur de medio: & cōtinuatur tps presentie añ absētiā: & post reversionē cōtinuatur tps pñtie: siue ēt sit pmū mediū; vltimum ue. C. de resti. mi. q tpe militie. ff. ex q. cau. ma. necnō. §. sigs sepius. & l. sed & si p pretorē. §. si ferie. & §. quotiēs. Vbi gtia: ad ꝑos fuit pña pº missionē ī pos. p. vi. mēses: postea fuit abñs p alios sex vel qtuor: post reversionē debit. vi. mēses in qbº pcurator venetorū adhuc poterit recuperare possessionē: & tps illud medium subducitur de ano: & si postea per illos sex menses negligens fuerit venetorū pcurator sibi imputabit: qr vlteriº non audietur super possessione: si medio tpe nō potat: sic tps vacātꝫ eccle subducit ẟ pscriptōe & cōtinuanf tpa extrema & tps scisimatis ẟ. de pscrip. ẟ qrta auditꝫ cū nob.

p ¶ Negligēs. sic ergo negligentia pcuratorꝫ nocꝫ dño qñ iputeī scm pcuratoris & qñ ñ ẟ supra vt li. nō cōt. ad ẟ sibi ergo iputet: qr nō egit cū tps būit. si. C. ẟ pbat. ex psona. C. ẟ diuidē. tu. l. vlti. ff. de his que ī frau. cr. cū pupillº. & C. de his q a nō do. ma. l. vl. ī fi. e. ẟ. vt li. ñ cōte. q. ñ. i. rñso. & ẟ. de rescrip. si añt. & c. plerūqꝫ. & cum potuit noluit: supra de of. dele. cū super.

¶ Cessante impedimento. cessante cā cessat effectus de hoc plene dicitur. ẟ. de renun. post translationem. & ẟ. de iureiu. & si r ꝑs. ad fi.

¶ Cum inter. p. xl. annos. vñ legitie prescripserunt illā tertiā oblatōem: q r qdragēnal pscriptō oēs tollit actōes. xvi. q. iij. §. quas actōes. sub illo. § pōt. & ẟ. de prescrip. de qrta. & c. ad aures.

r ¶ Amplº. Hec adiectio ad modicā quātitatē referf. ff. de ver. sig. hec adiectio: & lꝫ ad modicā referaf: tñ si ponaf ī libello: dꝫ exprimi illud āplº: supra de oila. lře

¶ Necessarias. Sꝫ nōne iuste mouebaf ille sacerdos si volebat retinere expensas necessarias pro fabrica capelle: quia quarta deciarū ad eccle fabricā ḋputaf: vt. x. q. iij. vnio. & nullus casus interuenire pōt q hoc genº expensaꝝ impediaf. ff. famil. her. fundus qui dotis. & ff. de pe. here. si a patre. §. vl. Quare ẟ priuꝫ indicauit papa. dicūt qdā: q illa fuit rō: qr ī decimis ñ deducūtur expēse: supra ẟ dci. cū homīes. tua nobis pastoralis. Illa ē rō potior: qr tria ista itegralif pscripta ē: vñ itegralif dꝫ solui: & onº fabrice icumbit capellāo ẟ alijs partibº. ñ. ẟ. ẟ pscrip. ẟ qrta. b

bi prior liceret p eosdē clicos sicut fuerat consuetum partē colligere memoratam. verū qr postmodum sacerdos predicte capelle asserens oblationum nomie mime cōtineri ea q ipsi capelle in festiuitate oium scōꝝ mittūtur vel portanf ad illam seu ad domum sacerdotis eiusdē intuitu defunctorum: necnon que in ciminili ponuntur: qd de altari suscipit & facit p ecclam de portari: & q añ crucē: & ī missa trinitatis: & ea q p desponsatis canitur: & lāpades cum oleo q pdicte capelle ab aliqbus offerūf: vel q dantur nūcio q ad recipiēda talia p pfate capelle parochiā destinaf: de his oibus vobis tertiā ptē denegās exhibere de alijs nomie tertie persoluendis p rata ptis vřam ecclam contingentis retinere nitebatur: ad expensas capelle ipsius necessarias ʳfaciendas: dictus predecessor de oibº supradictis absqꝫ subtractōe aliq itegre psoluit & mandauit tertiam portionem: ac capellani predicte capelle dicentes pmitias & decimas vel ea q offerūtur p missis mortuorꝫ sacerdotibus: & que p septimis & tricesimis & anniuersarijs panes & alia que. j. hebdoma dam offeruntur: & mortuorū iudicia oblatiōum ˢ nomine mime cōtineri: de his oibus tertiā ptē solueī vobis nolūt. & j. Volumus igitur & mandamº vt p vřm clericū a vob in eadē eccla istitutūᵗ de omnibº supradictis & alijs oblatōibus qcunqꝫ tituloʸ ad ecclam peruenerint: sine diminutōeᶻ aliq itegř tria vob pō tio psoluaf.

¶ dē epo. s. p. b.

Ex pte vřa fuit ppositū q ppositus & canonici aretineñ. sniam quā. j. papa p. n. super molendino decaliañ. ac alijs articulis pmulgauit: in recidiue qstionisᵃ scrupulum reducere moliētes asserunt capitulum illud eiusdē snie: q dr: ne canōica ipsa impediat: quo minus monasteriū vřm: molēdinū pfatuꝫ decaliañ. reedificaf valeat ī eo statu: ī quo fuisse dignoscitur tpe mote litis. eē referendū ad tps: quo lapillᵇᵘˢ ī denūciatōe noui opis iactºfuit vobis ecōtrario asserentibº illud eē itelligēdū de tpe quo lis sup hoc inf vos & prefatā canonicaꝫ extitit contestata. Nos igitur cōsiderata eadē senientia: quod in prefato capitulo dicitur de tempore mote litis: interpretamur eē

s ¶ Oblatōuꝫ noie. ob ẟ ponif in titulo: q verbum recipit iterpretatōnem: vt. j. sequitur.

t ¶ Institutū. pro recipiend solº supradictis.

y ¶ Titulo. i. qcūqꝫ modo offeratur ecclesie a fidelibº ẟ proprijs & licitꝫ rebus: supra eo. causa.

z ¶ Diminutōe. qr cuꝫ ẟ sit eccla licitū bñficium sine diminutōe conferri dꝫ: supra vt ec. bñ. vt nostrū. & l. q. iq. sigs pbendas. & qr sniatū fuit ẟ tertia: nulla facta ḋductōe vñ integraliter dꝫ solui.

¶ Ex pte. qōnis. qd fieri ñ dꝫ: qr semel ī abolitōe remissa pñtio reiterari nō debet. x viij. q. iij. si illic. si. de pe. dis. iiij. diuina.

b ¶ Lapillº. duobº modis fit denunciatio operis. vno modo solo vbo cum dico ḋnunciatiōnē edificāf fit possessor. ff. ẟ de no. ope. nunc. l. i. §. in operis. vel per iactuꝫ lapilli: vt hic. & in hoc casu denuncians possessor constituitur & retinet possessionem. ff. eodem. de pupillo. §. meminisse. de hac materia dicitur supra de no. ope. nunci. c. i. & ij. Et intellige q denunciatio noui operis fuit remissa vel etiam tempus. i. quod canonici debeant agere lapsuꝫ fuit: & sic monachi edificauerunt: tandem canonici ceperunt agere contra monasterium lite contestata inter partes: destructum fuit forte a canonicis latenter quicquid edificatum fuerat post iactum lapilli vel alio modo: monachi reedificare volebant: canonici dicebant q non debebant: & idee dicit papa in sententia: q monachi reedificent in eum statum eē. alis non haberent locum sequentia: quia totum debet demoliri quicquid factum eē post iactum lapilli: supra de no. ope. nū ci. c. i. & q. her.

a ¶ Litis cōtestatio. Ar. q tūc demū ceptū dr iudiciū cū lis ē cōtestata. s. d of. dele. relatū. z in auc. d liti. §. oez. x. si vo apd iudicē. nec ante litis cōtestatōem iudicis officiū iplorat. s. d ap. significante. z ēt cōtestatio ipsa dr litis exordiū. s. d of. or. super qonū. §. i. z post litē cōtestatā iudex recusari nō pōt. su p ta de re iudi. iter. z. iij. q. iij. offerat. sz q ad ppe tuādā iurisdītōez suffic sola citatio. s. d of. dēl. sz tū. z. c. lz. z. s. de of. le. c. vl. z sic posset itelligi. ff. de iuris. om. iu. z qr. sz le giste itelligunt illd xbū gnāle p litē ptestatā. Ar. s. d resti. spol. pisanis. Sz alid ē dicē tpe mote discordie vt ibi: z aliud tpe mote litz vt hic dicit

¶. de testa. requisiti.

f ¶ Fraudulenter. qr tunc fraus non noceret eccle cathedrali. si. s. d testa. officij. z. c. regsiti. §. si vero illd i fi.

g ¶ Ua nobis. sinistra interpretatōe. tales. n. infamia notat. C. de leg. l. ij. nā ius ciuile calūniari nō cpz ff. ad exhi. l. pe. b.

referēdū ad tempus quo litis contestatio[a] facta fuit.

Idem prelatis vniuersitatis frācigenarū cōstanti.

Ex pte vra fuit proposi tū q patriarcha videt occasione constitutōis cuius dam quam albineñ. eps tūc legatus[b] in partib[9] romanie super legatis[b] edidit defun ctorum: z dil. fi. ti. sancte pra xedis pbyter car. dum ibidē legationis fungeretur: offō innouauit: de quibusdaz que vobis z ecclesijs vestris legā tur a decedentibus tertiam a vobis exigit portiōem. Cuz igitur ipsi sicut ex eorū inter pretatione[c] accepimus nō in tellexerint: q de his que i or namētis[d] ecclesiasticis vl ad fabricam eccle repatōe indi gentis aut ad eccle lumina ria: necnō de his q pro anni uersario septio tricesimo ac vicesimo faciendis: vel d his que personis[e] specialiter: nisi forsan id fiat eccle romane: a quocūqz legātur aliqua dbēt solui portio eccle cathedrali nos interptatōem eorū rataz hñtes sm ipsam cōstitutōem perfectam precipimus obser uari. firmiter inhibentes ne i predictis aliquid fraudulen ter[f] in preiudicium cathedra lis ecclesie procuretur.

Idē episcopo tuleñ.

Ua nobis fraternitas i timauit: q cū tibi pro re leuatione oneris debitorum duximus indulgendū: vt fru ctus beneficiorū q interim i diocesi tua vacare cōtigerit: tibi liceat biennio retinere q dā aplice gratie priuilegiuz sinistra interpretatōe[g] restrin gere[h] molientes: asserunt pre bendas z maiora beneficia nequaq beneficiorum[i] noie contineri: z infra. Nos igitur auctoritate psentiuz declara mus: q in hoc casu pbēde ac alia beneficia generali bene ficiorū nomie continentur.

Gregorius nonus decāo z sacriste egoli.

Transmisse nobis lit tere continebant: q si gnificantibus episcopo z ca pitulo xantoñ. q quadragē nari[9] canonicorum numerus institut[9] i eorū eccla nō pote rat obseruari: pro eo qr ñ suf ficiebāt eccle facultates: vo bis dedimus in mandatis: vt cānonicorū z prebēdarū nūe rū iuxta facultates[k] eccle mo derātes[l] statueritis eundē fir miter obseruari: vos vero in uēistis predicte facultates ec clie a tpe statuti nūeri adeo excreuisse[m]: q absqz mutila tōe pbendarum maior habe

b ¶ Restrīgē im mo poti[9] bñficiuz p i . . . terpretādū ē. s. c. oli. z. s. de dōa. cū dilecti i fi. ff. de cō sti. pn. l. vlti. z. s. d priuil. in his.

i ¶ Bñficiorū. sic noie clicorum oēs clici maiores z mi nores intelligunt s. e. cū tibi. z ita xbū indefinite posi tū gnāliter accipi endū ē: si. s. de pri ui. qr circa. xix. di. si romanorū. ff. de ser. vr. pre. si huiu[9] ff. de tute. l. iij. i fi. z. s. de of. dele. sug qonum. §. si vero duo. Ar. s. i. q. i. sūt nōnulli. vn ibi di beat[9] g excutit ma nus ab omni mu nēe: non dr. a mu nere zc. si enīz tū de muneribus[9] dañ. eps itellexisset: de illis expsse dixisz s. de deci. ad audi ent iā. z. s. d trāsla. inter corporalia. z C. de cadu. tol. l. vna. §. si vero nēo.

k ¶ Transmisse. iuxta facul tates. Hoc. n. gnā le ē z ordinariū vt s. n facultates ec clesiarū in e. s. cli ci instituantur z nō plures: vt s. de in sti. c. i. z. c. aucte. z s. de vi. z ho. cli.

c ¶ Interpretatōe. sic q gat[9] interpretatur suā cōstitutōem. ille. n. pōt iterpretari q ius cōstituit. C. de legi. l. vl. z. s. n. pri. int alia. immo z legatus interpretat rescriptū pa pe. s. de postu. e. l. sic. z in ptorijs stipulatōib[9] si sermo ambi gu[9] ē ptoris interpretatio z mēs requirēda ē. ff. de pto. stipu. i ptorijs. sic ēt z pōt declare siue corrigere dcm suū cū dubita tur de dicto eius. s. de testi. cog. preterea. z ar. ff. quemad. te sta. ape. sz z sigs in fi. semp. n. recurrēdū ē ad itentionē cōstitu entis: vt h pz. sic. s. e. dilecto. z. s. de pbē. c. vlt. cū suis pcor. z. s. d resti. spol. auchta. z. s. d arb. exposita. z. xxxv. q. iij. qd scripsi

d ¶ In ornamētis. Hoc idē qd h dr habes. s. de testamē. c. vlti. vbi de hoc.

e ¶ Personis. Hoc intellige sm distinctōem quā fecit hoc.

quoniam vt ait. vbi de hoc. z supra de concel. preben. ex parte hostiensis. in fi. z alimēta sm facultates dan da sunt. ff. de transac. cum hi. §. in persona. z procura tio. s. de cen. sopite. z. c. pe.

l ¶ Moderantes. hoc verbū induxit dubitatōez qonis z hoc pz: q vltra facultates institui nō debēt. imo si in stituti sunt reducendus est numerus ad debitū modū. in auc. vt deter. sit nume. cle. §. sancimus. coll. i.

m ¶ Excreuisse. Hoc ēt inducit qonē: qr vbi excreue rūt facultates: numerus augeri dz. vn i quolibet priui legio ponitur hec clausula. vel subintelligitur nisi i tm̄ excreuerūt eccle facultates: q possint plurib[9] sufficere

cōpetēter.ꝫ.de cōsti.cū.m.ꝛ vbi messis multa ē ꝛ operarij pauci:alij mittēdi sūt.xxi.di.in nouo.vñ dubitabant isti moderatores:vt sicut poterāt diminuē numerū si facultates fuissent diminute:ita dubitabāt vtꝝ possent augere numerū:cū facultates īuenissēt augmētatas a tpe numeri statuti. Ex hac decre. colligiꝉ ꝙ eps cū caplo sta tutū numeꝝ canonicoꝝ ꝛ pbēdaꝝ et dignitatū ꝗ pōt diminuē sñā aucte papeꝛēt et iusta causa quā isti allegabāt: lꝫ ēt falsa ꝑut postea ē ꝯpertū ad ꝗ facit.ꝫ.de ꝯsti.ex pte.ꝛ.c.cū accessissent.vbi ꝺ ꝗ notur dic et ibi.

a Moderatiōis vbū. Ex ꝗ facit ad titulū.moder.ꝫ.n.

d diminuē id qꝺ inducit grauamē et reducē ad eqtatē: sic uider et cū etiā moderari pōt tps appellatiōis.i.abbreuiare.ꝫ.de ap. cū sit romana.ꝛ.c. oblate.sic ꝛ siquā mādatū moderandū ē.ꝫ.de iureiu. quntauallis.sic i societate.ff.ꝑ socio.

e.possideri.ꝟ.in amittēda.So.amittiꝉ ciuilis possessio: corporalis nō.vt illa.l.quēadmodū.

d Estote.hoc loco.s.qui seqtur in ipa aucte.s.nolite iudicare ꝛ nō iudicabimini.

e In meliorē ptē.vt res potiꝰ valeat ꝗ̄ pereat.ꝫ.ti.pr. abbate.ꝛ.ꝫ.de fi.istru.inter dilectos.ꝛ.ff.de re.du.quotiens.ꝛ.ꝛ benigniorē interptationem sequi debemus ī re dubia.ff.de his q̄ ī testa.delen. prie. vel erpōe ī meliorē.i.i securiorē.ꝑ eo ꝙ ī altero nullā ī altero magnū piculū timeaꝉ.ꝫ.de homici. ad audientiā.ꝛ.c.significasti.q.ꝫ.de cle.exco.mi. illud.ꝛ.ꝫ.de spon.iuueīs sic.n.ī dubiis absoluitur reꝰ:qꝛ illud ē benignius ꝫ.de fi.instru.inꝉ dilcos. in fi.ꝛ.ꝫ.de pba.ex lrīs: nisi in casibꝰ qui ibi ponuntur.

f De manifestis.qꝛ secretoꝝ deꝰ iudex est ꝛ cognitoꝝ.xxxij.di.erubescāt ꝛ.xxij.q.v.xpiana.ij.q. v.consuluisti.

g Ut stuprum.lxxxi.di apsa.Hec.n.in sui natura mala sūt.ꝫ.de iureiu. si xp̄iꝰ.in fi.ꝛ.quedā ꝛ.ꝫ.de delic.pue.c.i.

h Ui scādalizauit. colige casum.xi.

ri non posset numerꝰ in eadem quare quesijstis an per moderamonis verbū litteris nostris appositum eundeꝫ numeꝝ augmētare vel minuere deberetis. Quocirca mandamꝰ quatinus si veteres nō sunt minute prebēde:cum moderatio locū non habeat:ipsaꝝ ꝛ canonicorum numerū dimittatis in eodem statu:in quo hactenus dignoscitur extitisse:in vtilitatēꝰ eiusdē ecclie conuertētes augmentū suoꝝ reddituū: donec duxeritꝰ aliter disponēdum.

Ioannes chrysostimus.

Omnis resꝰ per qꝗ̄cunq causas nascitur:per easdem dissoluitur. Ite da in homelijs.

Estote misericordes: ꝛc.

hoc locoꝰ nihil aliud nobis pcipi estimo:nisi vt ea facta q̄ dubiū est quo animo fiant:in meliorē partē interpretemur:qꝺ eni scriptū est:ex fructibꝰ eoꝝ cognoscetis eos:de māifestisꝰ dictū est que nō possunt bono animo fieri.vt stuprūꝰ blasphemie furtū ebrietates ꝛ similia: de quibus nobis permittiꝉ iudicare. Idem.

Ui scandalizaueritꝰ ꝛc. Utilius scandalum nasci permittitur ꝙ veritasꝰ relinquatur. Idem.

Uod nō ē licitū in lege necessitasꝰ facit licitum Nā ꝛ sabbatūꝰ custodiri preceptum est:machabei tñ sine culpa sua sabbatoꝰ pugnant:sic ꝛ hodie siquis ieiunium fregerit egrotusꝰ reꝰ voti non habeꝉ.

Gregorius septimus.

q.iij.inter verba.ꝛ.xxij.q.ꝫ.p:imā in pn.ꝛ.xxx.q.v.ita ne.ꝛ.ꝫ. de his q̄ vi metusue ca.sacris.

i Ueritas.q̄ triplex ē.s.bone vite:hec nūq̄ omittēda ē pp scādalū:ꝛ ad iudicibꝫ ptinet:alia iusticie:hec ad iudicē pertinet: alia discipline:hec ptinꝫ ad plātū:ī his duabꝰ q̄nq alīq̄ omittitur pp scādalū.ī.di.vt cōstitueret. Et intellige ꝙ ꝗ dicit ꝺ his q̄ idispēsabilia sūt:ꝛ tale ius cōe qꝺ idispēsabile ē:veritas appellaꝉ. De ꝗ dicit.ꝫ.ꝺ temp.or.lane.ꝛ qꝺ di ibi.vitas iusticie:itellige fm ꝙ ꝗ dīius cōmūe q̄nq idispēsabile ē.i.q.vl.ꝛ si illa.ꝛ de tali ꝗ loqtur:tale ius ꝑ nullo scādalo relaxādū est: ꝗ q̄n ius cōe dispēsabile ē pp scādaluꝫ:receditꝛ a iure cōi.l.di. vt ꝯstitueret.ꝛ.i.q.vl.dispēsatiōes.ꝛ.c.exigunt.

si societatē.ff.ꝺ op.li.si libertꝰ. Itē pꝫ ꝗ ꝙ fōma mādati diligēꝉ ē huāda.ꝫ.ꝺ rescrip.cū dilecta.cū suis ꝯcor. Itē ē arg.ꝙ nō ē recedēdū a significatōe vocabuli:nisi constet scribētē aliud sensisse.ff.de le.iij.nō aliter.ꝛ.ꝫ.de dci. ad audiētiā:ꝛ.ꝫ.de trāsla.inꝉ.ar.ꝫ.ꝺ spon.ex lrīs. Ar.ꝫ. ꝫ.e.itelligētia.ꝛ.c.ptereā.vbi de hoc.

b In vtilitatē.Nō argumē. ꝯuertēdū ī vtilitatē ecclie ꝗ possꝫ itelligi q̄n pl diligētiā cānicoꝝ ꝗ ꝯtigit:secꝰ videreꝉ si diligētia ipoꝝ ꝗ sit pcuratū:alr diligētia ipoꝝ eēt istis dānosa:qꝺ eē nō dꝫ.ar.C.de allu.l.iij.sic.n. subtraheꝛēꝉ a pcurāda ecclie libertate:ꝺ ꝗ nō.ꝫ.de consti. cū.m.ꝛ ad ꝗ ꝙ dicit donec aliꝉ ꝛc.vꝫ ꝙ nō distiguaꝉ vnicuiq argumētum contigat.h.

c Omnis res.pōt exponi.i.eis obligatio siue ꝯtrꝰ qꝺ.n.ꝯsensu ꝯbitur:ꝯria volūtate dissoluiꝉ. C.q̄n lꝫ ab empt.di.l.i.ꝛ.ff.de re.iur.nihil tā nāle.ꝛ.C.de actio.ꝛ obli.sicut initio. fallit ꝗ regula.ꝫ.ꝺ bap.maiores. Itē ī matrimonio qꝺ solo ꝯsensu ꝯhiꝉ.xxvij.q.ij.sufficiat.ꝗ solo dissensu nō dissoluiꝉ.xxxij.q.vij.licite. Itē idē in ordie ꝛ baptismo: qꝛ sacā semel hita nūq̄ amittunꝉ.i.q.i.ꝙ quidā.ꝛ ar. xv.q.vij.eps solus. Itē fallit qꝛ alio modo tolliꝉ obligatio q̄ ꝯsensu nata ē.s.ꝑ acceptilatiōnē:ꝗ nō natura sui. ꝗ pt ire ꝯuentiōis.ff.de resc.in.ven.cum emptor. Itē tollit solutiōe eius qꝺ debeꝉ.insti.q.mo.tol.obl.ī pn. Iteꝫ sicē sicgrit possessio corpore ꝛ aio.ff.de acqren.pos.possideri.ꝛ codē modo amittiꝉ.ff.e.quēadmodum.Sꝫ ꝫ.ff.

k Uod nō ē necessitas.ꝗ iō dicꝛ:qꝛ necessitas legi non subiacet.ꝫ.ꝺ obser.ieiu.c.ij.ī fi.ꝛ.ꝫ.de ꝯsue.quāto.ꝛ ꝺ con. di.i.sicut.ꝛ di.iij.puenit.vñ tpe necessitatis oīa sunt cōia.xij. q.i.dilectissimis.ꝛ.ff.ad.l.rho.de iac.l.ij.ꝟ.cū ī eadem naui.ī fi.qꝺ itelligiꝉ ī ꝗ casu.ꝛ sic ē ar.necessitatē excusare:de conse. di.v.discipulos.ar.xli.di.qsq̄.ꝛ.c.delitie.lxxxi.di.cū oībꝰ.et ꝫ.de fur.siqs ꝑ necessitatē.ꝛ pp necessitateꝫ īfamis dauit comedit panes ꝑpositiōis.xxv.q.i.ꝟ.is ita.pp ꝗ pater pōt vendere filiū.C.de pa.q fi.dis.l.ij.

l Sabbatū.preceptum fuit veteris legis sabbatum custodiri.vñ siꝫ cōsū:sabbatum:exterioꝝ ritum legis reiicimꝰ.de con.di.ij.peruenit.

m In sabbato.ꝗ est pp necessitatē.xxiij.q.vl.si nulla.

n Egrotus.ciā siꝫ ī quadragesima carnes comedat:non dꝫ frāgere votum.ꝫ.de obser.ieiu.c.ij.ī fi.

a Quod latenter. pōt poni casus p.l.ff. qđ vi aut clam.l.i circa prin. ⁊ in seruitio pstito plato per vim a subdito. hoc.n.in futuꝝ non parit piudiciū.xi.q.iij. q꞉ cognouimus.

b Per vim. que per vim siue p metū fiunt: q cadere posset inconstantem virum: cum de hoc constiterit: reuocantur. ē. đ his que vi metusue. cā si. ad audientiā. đ hoc plene dicitur i.c. abbas ⁊.ff. quod me. cā.l.i. ⁊.l. metū. §. sed qđ pretor.

c Cum i ɔtēplat. one q̄stionibus. ff. de q̄sti.l.i. ⁊. C. eo.l. milites. qđ si fiat appellari pōt. ij.q.vj. non solent. ver. ante sententiam. Ꝭ itelli ge nulla psumptiōe pce dente: ar. ꝫ.v.q.v. illi q. vbi de hoc.

d Que multotiēs. ē. đ pe.c.i. ⁊.xj.q.i. imitare. ⁊.i.q.i. reperiū tur: arg. ē. de iudeis. ita quorundam.

e In sacratis. siue sit domo siue ager: qui illa aufert ⁊ inuadit: sacrile giū ɔmittit. xij.q.ij. nulli liceat. ⁊ tanq̄ sacrilegus iudicari debet: vt. e. ca. ⁊ q̄sti. ea predia. ⁊ per ecclesiā debet iudicari. ē. de fo. compe. conquestus.

Quod latent[a] aut p vi[b] vel alś illicite introdu ctum est: nulla debet stabili tate subsistere.

Idem varień. episcopo.

Cum in ɔtemplatiōe[c]: ⁊ ifra. In ipso cause initō non est a questionibus[c] incho andum.

Stephanus papa.

Que multotiēs[d]: ⁊ infra Quicquid in sacratis[e] deo rebus ⁊ episcopis[f] iniuste agitur: pro sacrilegio reputa tur: quia sacra sunt: ⁊ a quoq̄ violari non debent.

Augustinus.

Qui ex timore[g] facit pre ceptum aliter q̄ debeat facit ⁊ ideo iam non facit[h].

Idem in libro de penitentia

Deficeat peccator: quia offendens in vno[i]: fa ctus est oium reus.

Gregorius in registro.

Quauis cause: ⁊ infra. Nō potest esse pastoris excusatio si lupus oues come dit: ⁊ pastor nescit[k].

Lucius tertius.

Indignum est: ⁊ a roma na ecclesie consuetudie alienum: vt pro spiritualibus facere quis homagium[m] com pellatur.

f Episcopis. Illi ius publicum offendunt: quod consistit i sacris ⁊ sacerdotibus. i. di. ius publicum.

g Qui ex timore. s. seruili. q̄m filialis timor bonus ē: ⁊ pōt introducere charitatē: de pe. di. ij. sicut seta introducit fi lium. vnde q timore pene seruit non amore iustic e: nō ducit spiritu dei. vñ dr̄: timor nō est in charitate. s. seruili. xxiij.q.vj. §. ex his. q꞉ pfecta charitas foras mittit timorē: vt in eo. §. dī.

h Iam nō facit. Ar. q̄ nō dr̄ factuꝫ qđ legitime non fit. xxij. q. ij. pudenda. ⁊. xxij. q. ij. faciat hō. ar. ē. de iurepa. qđ autē ⁊. ē. de regula. ad nostrā. Item hēs hic ar. q̄ qui inuitus ser uit: ēt reꝫ ⁊ meritū perdit: ⁊ iō indignus premio fit. xxiij.q.vj §. ex his. versus fin. ⁊ talis obedientia vel nulla vel minima est. viij.q.i. sciendum. ꝭ per ɔtrium qui inuitus offendit: non est ei iputandū: ar. ff. de bo. li. q cum maior. §. si libertus. ⁊. ff. fami. her. qui erat heres. idem est ⁊ si clericus inuitus ferat testimonium ɔ ecclesiam suam qđ ei non sit iputanduꝫ: sec⁹ si sponte aduocet contra ipsam: ē. de postulan. c. vlti.

i Deficeat. in vno. s. precepto legis: vñ scriptum est: q totam legem seruauerit: offendat aūt in vno: oium factus est reus: de peni. di. v. fratres. vel in vno. s. mortali peccato fact⁹ est oium reus quo ad vitā eternam: q꞉ ppter illud soluꝫ dam nabitur: q꞉ omnis virtus detrimentū patitur ab vno vitio: đ pe. di. v. delendū. dum. n. in vno pctō pseuerat oia bona per dit: vt ibi. vel in vno. i. in vna v̄tute cū virtus eijcit: tūc vitiū nascit. xxxj.q.i. cū renunciat. vel in vno. i. in charitate: sine qua nemo saluat. vñ apostolus: ⁊ si tradidero corpus meum ita vt ardeā: charitatē aūt non habeā: nihil mihi pdest: đ pe. di. ij. si quis. ad fi. di. sic ēt in teste qui aliqd adijcit: de suo to tum testimoniū partis mendacio decolorat. iij.q.ix. pura. si đ ɔse. di. iij. nō lꝫ. nō oꝫ. ⁊. xi. di. si ad scripturas sacras.

k Quauis. pastor nescit. q꞉ pastor seu platus ingrē ⁊ corri gere dꝫ subditoꝝ excessus: alś sanguis eoꝝ de plato rū manib⁹ requiret. ē. de off. or. irrefragabili. i. risō. cum ɔcor. ibi positis. ⁊ sic non habebit excusationem. pastor enim q tacet ɔsentire vr̄. xliij. dist. si rector. ibi: pastorem eni ⁊c. lxxxiij. dist. error q꞉ non pōt vti p defensione sua vbo apli: munde sunt manus mee a sanguine ⁊c. xliij. di. ephesijs. vñ ⁊ ta les deponi debent pp negligentiam. lxxxi di. dēm. ⁊. i. q.i. § ecce cū hono ris. Itē pastor tene tur đ custodia. ff. loca q mercedem. xxiij.q.iij. tres pso nas. ⁊ si dicatur q̄ dolo ei⁹ perijt ⁊ ipse neget: ipsi icumbit pbatio: cū ipse rōe officij sui debeat cu stod. ā hēc. ē. đ of. archi. ea q. ⁊ si dicē amissam ouem p bet ille dolum ab fuisse: sicut argen tarius pbare dꝫ se amisisse rōnem ca su ruina vel incen dio. ff. de eden. si q̄s ex argentarijs. §. vl. idē in custode carceris. ff. de custo. ⁊ exhi. re. l. vlt. ⁊ idē i deposito. ē. đ depo. bōa fides. cum suis ɔcor.

l Indignum. alienuꝫ ergo ⁊ a consuetudine aliaꝝ ecclesiaꝝ dꝫ esse alienum: q꞉ qđ romana ecclesia pbat vel reprobat ⁊ alie ecclesie hoc idem facere debēt cum ab ipsa suam habeant institutionem ⁊ auctātem xi. di. consequens. ⁊. c. nolite.

m Homagium. i. sacramentum fidelitatis qđ pro ali quo spirituali facere quis non debet: cum illud sit si moniacum. ē. de simo. ex diligenti. alioquin cleric⁹ te netur facere prelato suo obedientiam: ⁊ in casib⁹ debꝫ iuramentum facere de obedientia siue etiam de fideli tate post receptam administrationem. ē. de iureiuran. nullus. xxiij. dist. quanq̄. ⁊. ē. de ma. ⁊ obe. dilecti filij. ⁊ ē. de iureiuran. ego. N. ⁊. ē. de priuile. antiqua. alś enī nullum iuramentum nulla pactio vel obligatio illicita in spiritualibus debet interuenire: ⁊ si interueniret: nul lam obligationem de iure vel de facto induceit: supra đ pac. pactiones.

F I N I S

Registrum chartarum huius decretalis.

a
primum vacat
In nomine
De summa
lo penam

b
et absqz
rarū dili.
vocatis
de priori

c
falsarius
trauerit
ad procuratorem
cedatis

d
subijci
nē postu
nomē z
tutis ro.

e
dignaremur
destinarunt
legatum
a cardina.

f
venerabilem
cetero ecteris
Illa
dralis

g
ensi consi.
tractatum
ta non
tualia eā

h
culpe ce.
ab eorum
maxime si
damus quatenus

i
opportunitate
suscepisti
oleo pietatis
caput effūditur

k
ergo propter
quālibet in
prefatū cardi.
gantur que

l
regino arepo
noctis desinat
torem ad
onis occasione

m
cogendi ne
ministerium
dilectus filius
preiudicandum

n
graue ge.
probat Cle.
per tuas
propter qđ

o
prodesse nō
eodem cardi.
dictorum
qꝫ intentio

p
firmandaz
gationis
suspitiones
integrum

q
inquiratis
stolico iudi.
in domibus
esset cogeretis

r
postulant
curator
talis
tatio peruenire

s
cum dilectus
tutionem
z ipsi
petitorium

t
traductionem
sibi prius
eius miss.
nus vt vsqz

v
de probationibus
dicandum
lz nonnulli
.t. prefate

x
licet vniuers.
onē violentam
mauerit qꝫ
ratoribus

y
adhiberi
ecclesiastica
volumus z
etiam haberi

z
precognouerit
siastica
alicui dare
nobis vel

z
ramentum
nocentes
rimus res.
qꝫ aucte

ꝛ
idem parisieñ.
soluendo
Jurgantium
ris intimasti

ꝝ
De appellationibꝰ
appellauerit
notorius ap.
dendum qꝫ

A
ex insinuatione
tio dormitasse
dorceñ eccl'ia
vero non

B
de cōfirmatione
ptionem pro
orandum vero
quibus festi

C
cum dilectus
eo mandatum
ad hec licet
ci. statuta

D
cum percussio
archa aliaruz
non diu
ad ap. se.

E
quinquagesima
z infra
niuit vt
quibus eadem

F
vel quolibet
sol. deberent
compellatis
lo noruiceñ.

G
esse relictum
tris testatoris
voluntatem
sui tertiam

H
damꝰ quatēus ab.
eis erigat
quod per cōsue.
occasione

I
ingresso
ſm ordinem
predictus vir
repromittat

K
molestie
p. de mona.
mant offen.
constitutus

L
ad inopiam
illis saluum
tuti sub
ex litteris

M
uertatur
flegma quod
siquis puerum
ale vero

N
multa sunt
quatenus cle.
postmodum
non est vobis

O
Semel consenserit
viro legitimo
interdicatur
facto contra.

P
cardinalem
tino qui
nenda est ei
confederatione

Q
us diceretur
faciens ad
legitime genitis
exponeret

R
monio inter
rit vt causam
taberna per.
modum accu.

S
Idem Accusatum
starent asensum
noscantur
tradicentibus

T
igitur abolere
tur in quo
quanto galli.
quium retinere

V
neglexerit
sis manifeste
fuerit reconci.
ne homini

X
z illum
one tua
pecunia
detinetis

Y
memoratum
Siquis eps
Idem bisun.
temeritatem

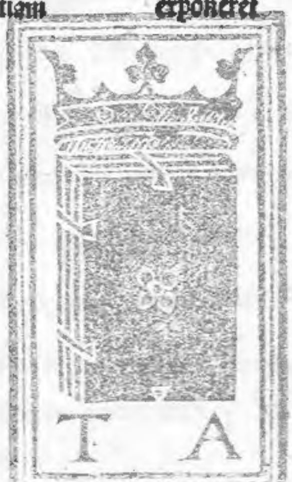
Z
de noui opis
tate vilescat
sane z. j.
sororum iotres.

aa
ans ab in
autem postu
sub prescripta
lis monete.

bb
etiam excōica.
qꝫqꝫ consueuit
Significauit
clerici

cc
contingit
tas postu.
constiterit
pter violentam
forus est
in his que

Finis laus deo.

[illegible]sho →